

دو فصلنامه تخصصی نظارت مالی، سال چهارم، شماره هفتم، بهار و تابستان ۱۴۰۱، قیمت ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال

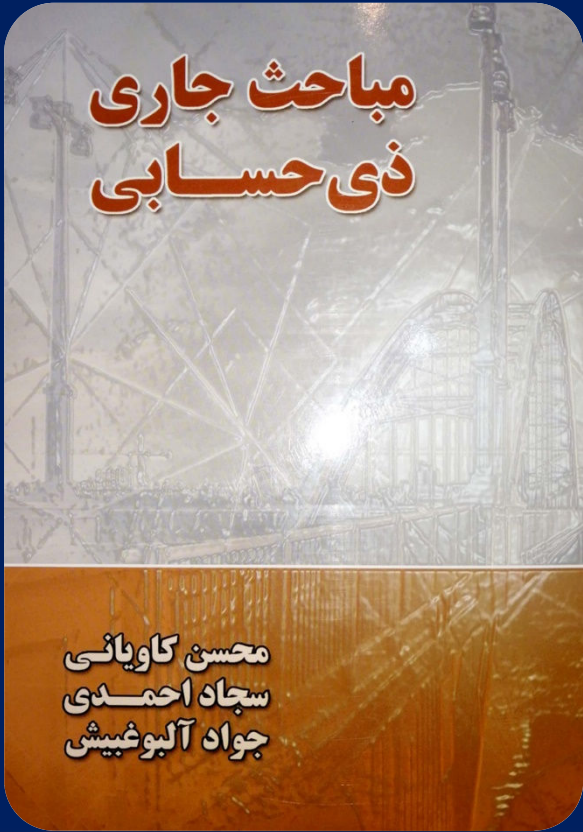
ISSN: 2717-3186

انتشار الکترونیک

مشارکت عمومی

خصوصی

در بیش از ۵۰ مقاله فارسی و لاتین

مباحث جاری ذی حسابی

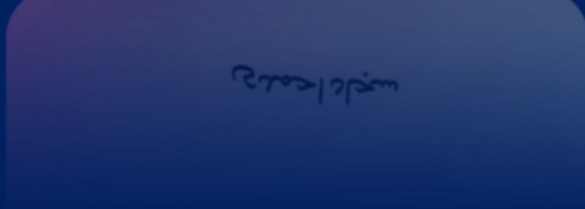
محسن کاویانی
سجاد احمدی
جواد آبوغیش

اصول جامع اموال دولتی

نگاهی کاربردی به ورود، گردش و خروج اموال

سجاد احمدی

فروش آنلاین، از طریق سایت فصلنامه تخصصی نظارت مالی

www.nezaratmali.ir

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

أَلَيْسَ اللّٰهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

آیا خدا بہترین داور نیست؟

آیہ ۸ سورہ تین

فهرست مطالب

- پیشگفتار
- مقدمه
- (۱) ظرفیتهای ابزارهای مالی اسلامی در توسعه مشارکت عمومی و خصوصی در ایران
- (۲) آسیب شناسی قوانین و مقررات در قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی (از جمله توزیع ریسک)
- (۳) راهنمای مشارکت های عمومی خصوصی در زیرساخت ها
- (۴) پروژه های مشارکت عمومی-خصوصی در زیرساخت یک راهنمای ضروری برای سیاست گذاران
- (۵) بودجه پیشنهادی سال ۹۸ واگذاری بنگاه های دولتی یا مشارکت های عمومی - خصوصی
- (۶) بررسی قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی با تاکید بر تامین مالی آنها
- (۷) مبانی حقوقی مشارکت عمومی-خصوصی در دولت های محلی (مطالعه موردی کشور فرانسه)
- (۸) آسیب شناسی تامین مالی به روش مشارکت عمومی-خصوصی در پروژه های شهری
- (۹) شهرداری ها و مشارکت های عمومی - خصوصی
- (۱۰) شیوه های تجهیز سرمایه های بخش خصوصی جهت مشارکت با بخش دولتی در تامین مالی پروژه های زیر ساختی مناطق ویژه اقتصادی انرژی ایران
- (۱۱) ارزیابی نظام نوین تامین مالی در واگذاری پروژه های زیرساختی دولت ها به بخش خصوصی و ارائه الگو برای ایران
- (۱۲) قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی، الگوی نوین خصوصی سازی
- (۱۳) ارزیابی فاکتورهای موفقیت پروژه در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی در کشور ایران
- (۱۴) مدیریت ریسک در مشارکت های عمومی خصوصی پروژه های زیرساختی
- (۱۵) روش های نوین تامین مالی در سازمان های پروژه محور با استفاده از سرمایه بخش خصوصی
- (۱۶) جایگاه قرارداد مشارکت عمومی-خصوصی در نظام حقوق اداری ایران
- (۱۷) مشارکت عمومی-خصوصی از منظر قوانین ایران
- (۱۸) روش مشارکت خصوصی-عمومی نوعی نظام تامین مالی در پروژه های شهری
- (۱۹) عوامل مؤثر بر مشارکت بخش خصوصی، به عنوان رهیافتی در تامین منابع پایدار مالی پروژه های شهرداری
- (۲۰) ارزیابی ریسک های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی به روش فازی
- (۲۱) ارزیابی ریسک های مشارکت عمومی خصوصی بر زمان، هزینه، کیفیت و محدوده پروژه های عمرانی
- (۲۲) بررسی ریسک های مشارکت های خصوصی و دولتی
- (۲۳) مدیریت ساخت و روش های مشارکت عمومی خصوصی
- (۲۴) مشارکت عمومی-خصوصی ضرورت انکار ناپذیر توسعه اقتصادی

- ۲۵) نقش مشارکت عمومی-خصوصی در تحقق اهداف سیاست های اقتصاد مقاومتی
- ۲۶) چالش ها و راهبردهای توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح های زیربنایی
- ۲۷) تجربه کشور برزیل در توسعه مشارکت عمومی - خصوصی
- ۲۸) اظهارنظر کارشناسی درباره لایحه مشارکت عمومی-خصوصی
- ۲۹) بررسی ابزارهای نوین تأمین مالی با تأکید بر مشارکت عمومی - خصوصی
- ۳۰) عوامل اثرگذار در پیاده سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه شهری تهران
- ۳۱) تأمین مالی بخش حمل و نقل، موانع قانونی و نهادی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی
- ۳۲) مشارکت عمومی خصوصی در حقوق ایران؛ چالش ها و بایسته ها
- ۳۳) مدیریت ریسک قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در پروژه های زیرساختی ایران
- ۳۴) بررسی فقهی حقوقی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران
- ۳۵) شناسایی، رتبه بندی و تخصیص ریسک های حیاتی مراحل مشارکت عمومی - خصوصی با تکنیک دلفی در بستر اقتصاد مقاومتی
- ۳۶) مرز میان بخش عمومی و بخش خصوصی در حقوق ایران با تأکید بر برنامه خصوصی سازی و برون سپاری
- ۳۷) پروژه های توسعه مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی و تعاونی در سال ۱۳۹۸
- ۳۸) مبانی قانونی توسعه مشارکت بخش عمومی - خصوصی در طرح های زیرساختی و ارائه خدمات
- ۳۹) تجربیات موفق استان اصفهان در مشارکت عمومی و خصوصی
- ۴۰) طراحی زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی
- ۴۱) بررسی واگذاری طرح های عمرانی(چالش ها و راه کارها)
- ۴۲) ماهیت قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی
- 43) Governing public-private partnerships: A systematic review of case study literature
- 44) Public-Private Partnership Models for Science, Technology, and Innovation Cooperation
- 45) Public-private partnership in Public Administration discipline: a literature review
- 46) Risks in Public-Private Partnerships: A Systematic Literature Review of Risk Factors, Their Impact and Risk Mitigation Strategies
- 47) (Re)defining public-private partnerships (PPPs) in the new public governance (NPG) paradigm: an institutional maturity perspective
- 48) The role of public private partnerships in fostering innovation
- 49) The Rise of Public-Private Partnerships in China: An Effective Financing Approach for Infrastructure Investment?
- 50) Public-private partnership as a tool for sustainable development – What literatures say?
- 51) Public-Private Partnership Handbook
- 52) Recommendation of the Council on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships
- 53) World Bank Guidance on PPP Legal Frameworks

لطفاً،

اگر این شماره از فصلنامه، رضایت نسبی شما را جلب نموده است و یا از همه یا بخشی از آن استفاده نموده اید،

از ما، از طریق لینک زیر حمایت مالی کنید،

hamibash.com/nezaratmali

انتشار آزاد!

با رعایت حقوق مادی و معنوی تولید کنندگان این اثر، انتشار و تکثیر این شماره از فصلنامه بلامانع است.

مشارکت عمومی خصوصی

در بیش از ۵۰ مقاله فارسی و لاتین

در دنیای امروز، مفهوم مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت ها و خدمات عمومی در مرکز توجه قرار گرفته است. این مدلی از همکاری بین دولت و بخش خصوصی است که در آن هر دو طرف برای ارائه خدمات عمومی و پروژه های زیربنایی با یکدیگر همکاری می کنند. مدل مشارکت عمومی و خصوصی به دلیل توانایی آن در استفاده از نقاط قوت هر دو بخش عمومی و خصوصی که منجر به ارائه کارآمد و مقرون به صرفه خدمات می شود، محبوبیت پیدا کرده است. این بر اساس اصل تقسیم ریسک و پاداش بین دولت و بخش خصوصی است. در این مدل، دولت چارچوب نظارتی لازم، راهنمایی های سیاستی و حمایت مالی را ارائه می کند، در حالی که بخش خصوصی تخصص، فناوری و منابع مورد نیاز برای ارائه پروژه را وارد می کند. بخش خصوصی مسئول طراحی، ساخت، تامین مالی، بهره برداری و نگهداری پروژه است، در حالی که دولت نظارت و کنترل لازم را برای اطمینان از مطابقت پروژه با استانداردهای کیفی مطلوب انجام می دهد.

مشارکت عمومی و خصوصی با موفقیت در بخش های مختلفی مانند حمل و نقل، انرژی، تامین آب، مراقبت های بهداشتی و آموزش اجرا شده است. یکی از مزایای کلیدی آن این است که دولت را قادر می سازد تا از نوآوری و کارایی بخش خصوصی استفاده کند و در نتیجه باعث بهبود ارائه خدمات و کاهش هزینه ها شود. به عنوان مثال، در بخش حمل و نقل، مشارکت عمومی و خصوصی برای توسعه بزرگراه ها، فرودگاه ها و راه آهن استفاده شده است. در بخش مراقبت های بهداشتی، برای ساخت بیمارستان ها و درمانگاه ها استفاده شده است، در حالی که در بخش آموزش، برای ساخت مدارس و دانشگاه ها استفاده شده است. مشارکت عمومی و خصوصی همچنین مزایای متعددی را برای بخش خصوصی ارائه می دهد. اولاً، یک جریان درآمد پایدار و قابل پیش بینی برای بخش خصوصی فراهم می کند که برای سرمایه گذاری بلندمدت ضروری است. ثانیاً، فرصتی را برای بخش خصوصی فراهم می کند تا تخصص و توانایی های خود را در ارائه پروژه های پیچیده به نمایش بگذارد. در نهایت، بستری را برای بخش خصوصی فراهم می کند تا با ارائه خدمات عمومی ضروری به توسعه جامعه کمک کند.

با این حال، مشارکت عمومی و خصوصی نیز با مجموعه ای از چالش های خاص خود همراه است. یکی از چالش های اصلی، پیچیدگی فرآیند تدارکات است. این پروژه ها نیازمند تجزیه و تحلیل کامل ریسک ها و پاداش ها هستند که می تواند زمان بر و پرهزینه باشد. علاوه بر این، آنها به سطح بالایی از شفافیت و پاسخگویی نیاز دارد تا اطمینان حاصل شود که از بودجه عمومی به طور مؤثر استفاده می شود. در نهایت، پروژه های مشارکت عمومی و خصوصی نیازمند یک چارچوب قانونی قوی برای حفاظت از منافع هر دو طرف هستند.

مجموعه حاضر مقالات گردآوری شده طیف متنوعی از دیدگاه ها را در مورد مشارکت عمومی و خصوصی ارائه می دهند و این می تواند شروع یک ایده، ابتکار یا یادگیری در این حوزه باشد. به طور کلی، این مجموعه به عنوان یک منبع ارزشمند برای محققان، سیاست گذاران، و دست اندرکاران علاقه مند به مشارکت های بخش دولتی و خصوصی است.

مدیر مسئول

بسم الله الرحمن الرحيم

دو فصلنامه تخصصی نظارت مالی

آموزشی، تحلیلی، خبری، اطلاع رسانی،

پژوهشی

شماره هفتم

بهار و تابستان ۱۴۰۱

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

سجاد احمدی

زیر نظر شورای سردبیری

از اساتید، ذیحسابان، مدیران مالی،

ناظران مالی، دانشجویان و دیگران

متخصصان مالی و محاسباتی

دعوت می شود مطالب و مقالات

خود را برای ما ارسال نمایند.

فصلنامه نظارت مالی در ویرایش،

خلاصه کردن مقالات آزاد است.

www.nezaratmali.ir

@nezaratmag

nezaratmag@gmail.com

نقل قول از مطالب فصلنامه با

ذکر منبع آزاد است.

ISSN: 2717-3186

مقدمه

در سال‌های اخیر، مشارکت دولتی خصوصی به عنوان یک رویکرد استراتژیک در توسعه اقتصادی و اجتماعی در حال گسترش است. این رویکرد نه تنها به توسعه بخش خصوصی کمک می‌کند، بلکه باعث بهبود عملکرد عمومی نیز می‌شود. هدف اصلی از مشارکت دولتی خصوصی، ترکیب منافع عمومی و خصوصی است و در چارچوب آن، حکومت و بخش خصوصی با همکاری یکدیگر در پی شاخص‌های عمومی و اقتصادی مشترک عمل می‌کنند.

مشارکت عمومی خصوصی به ترتیبات قراردادی طولانی مدت اطلاق می‌شود که میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی منعقد می‌شود. مشارکت عمومی خصوصی، بر اساس اشتراک گذاری اموال و مهارت‌ها، روابط بلندمدت، اشتراک گذاری سود، ریسک و نوع تصمیم‌گیری به صورت جمعی، پایه ریزی شده و بر مبنای همکاری مشترک بین بازیگران دولتی و خصوصی محقق می‌گردد. در روش یاد شده، دولت به جای عهده دار شدن اجرای یک پروژه، امتیاز احداث و بهره برداری از آن را برای مدتی معین به شریک خصوصی واگذار می‌کند. شریک خصوصی مسوولیت تامین و گردآوری سرمایه لازم و طراحی پروژه را نیز برعهده دارد در حالی که در قراردادهای پیمانکاری عمومی، مفاد قرارداد بر اساس نگرش کارفرمایی و پیمانکاری تنظیم می‌گردد نه برپایه، شراکت و توازن میان طرفین، به طوری که برای تحقق مشارکت عمومی خصوصی، حتی بخش عمومی متعهد به ارائه تضامین به بخش خصوصی نیز می‌گردد تا بتواند در اجرای پروژه‌های زیربنایی از همکاری و مشارکت بخش خصوصی بهره مند گردد. از آنجایی که هنوز بسیاری از بخش‌های دولتی در تلاش هستند تا به مثابه قراردادهای پیمانکاری عمومی، شرایطی را به شریک خصوصی تحمیل نمایند، لذا به نظر می‌رسد اصلاح نظام حاکم بر قراردادهای عمومی و اداری به منظور تسهیل فرایند مشارکت میان بخش عمومی و خصوصی و علی‌الخصوص نگرش بخش عمومی به عنوان شریک نه به عنوان کارفرما به طیف گسترده‌ای از ضوابط و قوانین و مقررات نیاز دارد.

ایده پشت مشارکت‌ها ساده است: دولت‌ها با شرکت‌های خصوصی برای تامین مالی، ساخت و بهره برداری مشترک از تاسیسات عمومی همکاری می‌کنند. این رویکرد در بخش‌های مختلفی از جمله حمل و نقل، انرژی، تامین آب و مراقبت‌های بهداشتی مورد توجه قرار گرفته است. مشارکت‌ها اغلب به عنوان راهی موثر برای رسیدگی به چالش‌های پیش روی دولت‌ها در ارائه خدمات عمومی تلقی می‌شوند. این چالش‌ها شامل منابع مالی محدود، ناکارآمدی‌های بوروکراتیک و فقدان تخصص فنی است. با مشارکت با شرکت‌های خصوصی، دولت‌ها می‌توانند از منابع مالی، مهارت‌های مدیریتی و تخصص فنی آنها برای ارائه خدمات عمومی بهتر استفاده کنند.

علیرغم مزایای بالقوه مشارکت‌ها، خطرات و چالش‌هایی نیز در ارتباط با این رویکرد وجود دارد. یکی از ریسک‌های اصلی انتقال ریسک‌های مالی و عملیاتی از بخش دولتی به بخش خصوصی

است. این می تواند شرایطی را ایجاد کند که شرکت های خصوصی در معرض خطرات مالی قابل توجهی قرار بگیرند که ممکن است نتوانند به طور موثر مدیریت کنند. چالش دیگر احتمال تضاد منافع بین شرکای دولتی و خصوصی است. به عنوان مثال، شرکت های خصوصی ممکن است سود را بر ارائه خدمات عمومی در اولویت قرار دهند که منجر به وضعیتی شود که خدمات عمومی به خطر بیفتد.

برای مقابله با این خطرات و چالش ها، ایجاد دستورالعمل ها و مقررات روشن برای مشارکت ها مهم است. این شامل ایجاد چارچوب های قانونی قوی است که نقش ها و مسئولیت های شرکای دولتی و خصوصی را تعریف می کند. همچنین شامل تضمین شفافیت و پاسخگویی در فرآیند تصمیم گیری و همچنین ایجاد مکانیسم هایی برای حل و فصل اختلافات می شود.

تعریف مشارکت دولتی خصوصی:

مشارکت دولتی خصوصی به صورت ساده به معنی همکاری و هماهنگی بین دولت و بخش خصوصی در مواقعی است که هر یک از این دو بخش توانایی ارائه خدمات مؤثر و کیفی را به تنهایی ندارند. در واقع، ایده اصلی این مفهوم در نقشه برداری و پیاده سازی یک پروژه است و هدف اصلی آن ترکیب منافع دولت و بخش خصوصی به نحوی است که علاوه بر رسیدن به اهداف اقتصادی، نیازهای اجتماعی نیز مورد توجه قرار گیرد.

هدف مشارکت عمومی خصوصی:

هدف اصلی مشارکت عمومی خصوصی، بهبود عملکرد سازمان های عمومی و خصوصی است. در مشارکت دولتی خصوصی، هدف غایی ترکیب منافع اجتماعی و اقتصادی است تا حکومت و بخش خصوصی به صورت هماهنگ و همکاری در عرصه های مختلف با همکاری یکدیگر، به اهداف مشترک برسند.

روش های اجرایی مشارکت دولتی خصوصی:

برای اجرای مشارکت دولتی خصوصی، روش های متنوعی وجود دارد. در اینجا به برخی از روش های معمول اشاره می کنیم:

۱. رهن و اجاره (Leasehold): در این روش، دولت امکان استفاده از یک دارایی را به بخش خصوصی می دهد و بستر مناسبی را برای توسعه کسب و کارها فراهم می سازد. در این صورت، بخش خصوصی مسئول اداره و بهره برداری از دارایی می شود و دولت هم از اجاره ویا رهن آن بهره مند می شود.

۲. تخصیص کارکرد (Function Allocation): در این روش، بخشی از وظایف دولت به بخش خصوصی واگذار می شود. به عبارت دیگر، بخش خصوصی در انجام وظایفی که قبلاً متولی عموم بوده است، نقش اصلی را بر عهده می گیرد.

۳. پروژه ویژه (Special Purpose Vehicle): در این روش، دولت و بخش خصوصی یک شرکت ویژه تشکیل می دهند که وظایف و هدف های خاصی را در پیش می گیرد. این شرکت مشترک به صورت هماهنگ و همکاری در طراحی و اجرای پروژه های خاص دخیل است.

نمونه عملی مشارکت دولتی خصوصی:

یکی از نمونه‌های عملی مشارکت دولتی خصوصی، برپایی پروژه ساخت و بهره‌برداری از بخشی از زیرساخت‌های حمل و نقل است. در این پروژه، دولت به همراه بخش خصوصی به صورت مستقیم همکاری می‌کنند تا سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری را در مورد این زیرساخت‌ها انجام دهند. این مشارکت علاوه بر توسعه اقتصادی، باعث بهبود شرایط خدمات حمل و نقل برای عموم مردم نیز می‌شود.

مشارکت دولتی خصوصی به عنوان یک رویکرد استراتژیک در توسعه اقتصادی و اجتماعی در حال گسترش است. این رویکرد کمک می‌کند تا همچنان که بخش خصوصی توسعه خود را ادامه می‌دهد، منافع عمومی نیز در نظر گرفته شود و باعث بهبود همزمان عملکرد عمومی و خصوصی می‌شود. اجرای موفق مشارکت دولتی خصوصی نیازمند همکاری و هماهنگی حرفه‌ای بین دولت، بخش خصوصی و سایر عوامل مربوطه است. با استفاده از روش‌های اجرایی مناسب و انتخاب بخش خصوصی قابل اعتماد، می‌توان مزایای قابل توجهی را در مشارکت دولتی خصوصی به دست آورد.

مقالات فارسی و انگلیسی

مقالات گردآوری شده بصورت مستقیم و یا غیرمستقیم به موضوع مشارکت عمومی خصوصی پرداخته اند. اصل مقالات بدون هیچگونه دخل و تصرفی وارد این شماره از فصلنامه شده اند. سعی گردیده مجموعه مقالات یک بینش کامل ایجاد کند.

ظرفیت‌های ابزارهای مالی اسلامی در توسعه مشارکت عمومی و خصوصی در ایران

علی سعیدی

چکیده

کشورهای مختلف در راستای افزایش رفاه اجتماعی و توسعه زیرساخت‌های خود نیازمند جلب حمایت بخش خصوصی هستند. در این راستا بیش از دو دهه از ایجاد مفهومی به نام مشارکت عمومی خصوصی می‌گذرد. طی این دو دهه مدل‌های مختلفی از مشارکت بخش عمومی (شامل دولت و شهرداری‌ها) با بخش خصوصی ارائه شده است. این مدل‌ها دارای ابعاد مختلفی بوده و از این رو مدل‌های متنوعی از مشارکت عمومی خصوصی قابل طرح است.

در چنین بستری، تأمین منابع مالی طرح‌ها اهمیت زیادی دارد. این منابع باید متناسب با نوع پروژه بوده و ضمن تأمین خواسته‌های سرمایه‌گذاران، ریسک آن‌ها را نیز در حد معقولی قرار دهد. از جمله روش‌های تأمین منابع مالی انتشار اوراق بهادار است. هم‌اکنون در کشور با توجه به گسترش بازار سرمایه امکان استفاده از ابزارهای متنوع مالی با توجه به نوع طرح، ریسک آن و شرایط جامعه طراحی کرد. این مقاله در صدد است تا ضمن بررسی مختصر مفهوم مشارکت عمومی خصوصی، به تشریح مدل ساخت، بهره‌برداری و انتقال به عنوان یکی از مهمترین مدل‌های مشارکت عمومی خصوصی پرداخته و در این بستر، استفاده از اوراق سفارش ساخت (استصناع) مبتنی بر شریعت را جهت تأمین مالی برخی از مدل‌های مشارکت عمومی و خصوصی پیشنهاد دهد.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، بازار سرمایه اسلامی، اوراق سفارش ساخت (استصناع)

مقدمه

دولت‌ها در تلاش‌اند تا در راستای ایفای وظایف اصلی خود و جهت بهبود سطح رفاه جامعه، کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را به بهترین نحو تأمین نمایند. دستیابی به چنین هدفی، مستلزم ایجاد و توسعه زیر ساخت‌های اساسی کشور است. تجربه نشان داده است که به دلیل رویکردهای بروکراتیک و دولتی موجود در ساختار بخش‌های عمومی، که گاه گریزناپذیر است، کشورها معمولاً شاهد طولانی شدن و اجرای ناکارآمد پروژه‌های زیرساختی هستند که به نوبه خود موجب کاهش کیفیت ارائه خدمات بخش‌های عمومی نیز می‌شود (رودپشتی و دیگران، ۱۳۸۷). فارغ از موضوع کیفیت و طولانی شدن مراحل احداث طرح‌های زیر ساختی، دولت‌ها جهت احداث چنین طرح‌هایی نیازمند دسترسی به منابع مالی وسیعی هستند. لیکن به دلیل ظرفیت محدود بدهی دولت، طولانی بودن فرایندهای تصمیم‌گیری و نیز جلوگیری از افزایش مالیات پرداختی مردم، امکان تأمین مالی طرح‌ها به طورت گسترده برای دولت‌ها و اصولاً بخش عمومی وجود ندارد.

از سوی دیگر هم اکنون بیش از سه دهه از تغییر رویکرد دولت‌ها به بخش خصوصی و توسعه خصوصی‌سازی می‌گذرد. طی این مدت، بخش خصوصی توانسته نقش خود را به خوبی ایفا نماید و در این راستا محصولات و خدمات با کیفیتی را ارائه کند. از دیدگاه مالی نیز این بخش دسترسی مناسبی به منابع مالی دارد که امکان صرف آن در پروژه‌های کلان وجود دارد.

طی چند دهه گذشته و در راستای ارائه خدمات بخش عمومی به نحوی کارا تر و با کیفیت بالاتر، همواره متخصصین به دنبال ارائه تدابیر ویژه‌ای جهت تسهیل و تسریع در اجرای پروژه‌های زیرساختی بوده‌اند. طی چند دهه اخیر استفاده از مدل‌هایی با این هدف به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. در این مدل‌ها کشورها به دنبال یافتن بخش خصوصی جهت تأمین مالی، مدیریت و نگهداری زیرساخت‌ها بوده‌اند. در این زمینه می‌توان به کشورهای پرتقال، فرانسه، انگلستان، و کره اشاره کرد که سالانه به ترتیب ۲۸، ۲۰، ۱۵ و ۱۵ درصد از ارزش بودجه عمرانی خود را از محل مشارکت‌های بخش عمومی خصوصی تأمین می‌نمایند (Posner, 2009). در حال حاضر بسیاری از کشورها خدمات عمومی خود را از طریق مشارکت بخش خصوصی با بخش عمومی ارائه می‌کنند. این خدمات در حوزه‌هایی معمولاً شامل احداث ساختمان، سد، جاده، بیمارستان و در یک حالت کلی زیرساخت‌های اساسی یک کشور می‌شود. روند رضایت‌بخش به کارگیری مدل مشارکت عمومی خصوصی و تبعات مفید آن در زمینه تأمین منابع مالی برای پروژه‌های مختلف زیرساختی از یک طرف و بهبود کیفیت ساخت و بهره‌برداری از پروژه‌های زیرساختی مذکور از طرف دیگر، موجب افزایش تمایل به استفاده از این شیوه در کشورهای مختلف گشته است تا جایی که در کشوری مثل ایرلند عمده پروژه‌های زیرساختی از سوی بخش خصوصی پیشنهاد و در توافق با مقامات محلی تعریف و اجرایی می‌شوند.

(غیاث‌آبادی و فرخی). البته باید توجه داشت که مشارکت بخش عمومی و خصوصی منحصر به حوزه فعالیت‌های عمرانی نیست. به عنوان مثال می‌توان به مشارکت شرکت مایکروسافت و بخش عمومی ایالات متحده برای جلوگیری از گسترش چند ویروس یارانه‌ای اشاره کرد که از این حوزه نیز به عنوان یک نوع مشارکت عمومی خصوصی یاد می‌شود (Le Toquin, 2006). بنابراین حوزه مشارکت بخش عمومی خصوصی بسیار گسترده و وسیع است و می‌توان آن را به طرق مختلفی که در آن دولت و بخش خصوصی با درجات متفاوتی حضور داشته باشند، طراحی کرد.

در ادبیات حوزه مشارکت عمومی خصوصی تعریف ثابت و مشخصی از مشارکت بخش عمومی و خصوصی ارائه نشده است. در عمل به هر مدلی که در راستای توسعه رفاه اجتماعی، برخی از وظایف را بین بخش عمومی و بخش دیگر را در بین بخش خصوصی تقسیم نماید، نوعی مشارکت عمومی خصوصی اطلاق می‌شود. از دیدگاه پروژه‌های زیرساختی و عمرانی نیز شاید بتوان در یک تعریف جامع مشارکت عمومی خصوصی را به پروژه‌هایی اطلاق کرد که در آن‌ها یکی از زیر مجموعه‌های دولت مرکزی و یا محلی (شهرداری‌ها) با مشارکت یک یا چند شرکت خصوصی، طراحی، تأمین مالی، ساخت و بهره‌برداری پروژه را بر عهده می‌گیرد و درآمدهای ناشی از راه‌اندازی پروژه هم به نسبت سهم مشارکت هر یک از شرکا بین آن‌ها تقسیم می‌شود.

بنابراین ضمن اینکه بخش عمومی از طریق ایفای مسئولیت‌های مربوط به اهداف خود می‌رسد، بخش خصوصی نیز درآمدهای لازم را کسب می‌کند و البته تا حدی به وظایف و مسئولیت‌های اجتماعی نیز عمل می‌کند. چنین تعاملی برای طرفین حالت برد-برد را در پی دارد. به این ترتیب دولت‌ها و نیز شهرداری‌ها می‌کوشند تا بخشی از وظایف سنتی خود در زمینه عرضه کالاها و خدمات عمومی را به بخش خصوصی واگذار نموده و از طریق طراحی قراردادهای حقوقی مناسب، انگیزه‌های بخش خصوصی برای کاهش هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری مطلوب از پروژه‌ها و نیز ارائه نوآوری‌هایی به منظور کاهش هزینه‌های مربوطه را تقویت نمایند.

مشارکت بخش عمومی خصوصی

در مشارکت عمومی خصوصی به جای این که بخش عمومی اقدام به ایجاد دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی نماید، این بخش خصوصی است که دارایی مورد نیاز را تدارک دیده و در قبال خدمات ارائه شده، حق‌الزحمه خود را دریافت می‌کند. در این روش، بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری این امکان را برای بخش خصوصی فراهم می‌کند که خدماتی کارا و اثربخش فراهم نماید (هیبتی فرشاد، احمدی موسی ۱۳۸۷). کوشش امروز دولت‌ها بر این است که در جایگاه حاکمیت، به معنای سیاستگذار، هادی و ناظر قرار گرفته و تصدی‌گری امور مختلف را به بخش غیردولتی محول نمایند.

ایده مشارکت عمومی خصوصی در تئوری بسیار جذاب اما در عمل برای پیاده‌سازی دارای مسائل و مشکلات خاص خود است. الگوهای متفاوت مشارکت بخش خصوصی و دولت که در قالب انواع مختلف قرارداد معرفی می‌شوند، هزینه‌ها و منافع متفاوتی دارند. دولت‌ها با توجه به اهداف خاصی که در ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها دارند، مختارند تا از هر یک از مدل‌هایی که به بهترین نحو بتواند اهداف ایشان را محقق نماید بهره‌جویند. از طریق مشارکت‌های عمومی خصوصی، بخش عمومی قادر خواهد بود تا مدل خاصی که به بهترین نحو مسئولیت‌ها و ریسک‌های پروژه‌ها را به بخش خصوصی منتقل نماید (احمدی موسی) و ضمن بهبود سطح کیفی خدمات، بازده مناسبی را نیز کسب نماید.

انواع مختلف مشارکت عمومی خصوصی را می‌توان با توجه به نقش هر یک از این دو بخش عمومی و خصوصی در انواع زیر طبقه‌بندی کرد (Posner, 2009):

- طراحی، ساخت، مدیریت، تأمین مالی (DCMF)¹
- طراحی، ساخت، نگهداری (BOM)²
- طراحی، ساخت، نگهداری (DBO)³
- ساخت، مالکیت، بهره‌برداری (BOO)⁴
- ساخت، بهره‌برداری، انتقال (BOT)⁵
- ساخت، توسعه، بهره‌برداری (BDO)⁶
- ساخت، مالکیت، بهره‌برداری، انتقال (BOOT)⁷
- ساخت، اجاره، مالکیت، انتقال (BROT)⁸
- ساخت، اجاره، بهره‌برداری، انتقال (BLOT)⁹
- ساخت، انتقال، بهره‌برداری (BTO)¹⁰
- خرید، ساخت، بهره‌برداری (BBO)¹¹
- اجاره، مالکیت، بهره‌برداری (LOO)¹²

¹ Design-construct-manage-finance

² Build-own-maintain

³ Design-build-operate

⁴ Build-own-operate

⁵ Build-operate-transfer

⁶ Build-develop-operate

⁷ Build-own-operate-transfer

⁸ Build-rent-own-transfer

⁹ Build-lease-operate-transfer

¹⁰ Build-transfer-operate

¹¹ Buy-build-operate

¹² Lease-own-operate

پروژه‌های زیربنایی دارای سه ویژگی مشترک هستند که عبارتند از طولانی بودن، نیاز به بودجه کلان و ساختار فنی و اجرایی پیچیده. این موارد ایجاب می‌نماید که طراحی مدل‌های مناسب همکاری، نیازمند توجه به ابعاد مختلف مالی، حقوقی، فنی و حاکمیتی باشد. به عنوان مثال در اجرای پروژه‌های نیروگاهی نسل اول مبتنی بر مدل ساخت- بهره- برداری- واگذاری (BOT) دولت تمام ظرفیت و انرژی تولیدی نیروگاه را از شرکت (بخش خصوصی) خریداری می‌کند و بنابراین ریسک بازار برای شرکت وجود ندارد. اما در پروژه‌های نیروگاهی نسل دوم، بخشی از ظرفیت و انرژی تولیدی نیروگاه باید به بازار عرضه شود. مثال دیگر در مقررات جاری بر نیروگاه‌های نسل اول این است که معافیت از حقوق و عوارض دولتی به پروژه‌هایی که در این چارچوب اجرا می‌شوند، اعطا می‌گردد ولی در نیروگاه‌های نسل دوم به جای معافیت از حقوق و عوارض دولتی، تخفیف‌هایی در پروژه‌های پیشگفته اعمال می‌شود (دفتر نظام فنی اجرایی معاونت نظارت راهبردی، ۱۳۸۷).

چنین موضوعی در مورد طرح‌های حمل‌ونقل نیز وجود دارد. در این نوع از طرح‌ها بخش خصوصی به دنبال کسب اطمینان از این است که درآمد آتی وی محقق می‌شود و یا حداکثر با درصد احتمالی بتواند بر روی یک میزان از درآمد احتمالی اطمینان حاصل نماید. به عنوان مثال، در طرح‌های حمل‌ونقل، پیش‌بینی درآمد بستگی به پیش‌بینی جریان تقاضا (ترافیک) دارد، و از سویی پیش‌بینی جریان ترافیک با نااطمینانی قابل توجهی همراه است، لذا ایجاد این اطمینان دشوار می‌شود (ترکان). از همین رو است که دریافت امتیازات ویژه از دولت اهمیت زیادی می‌یابد.

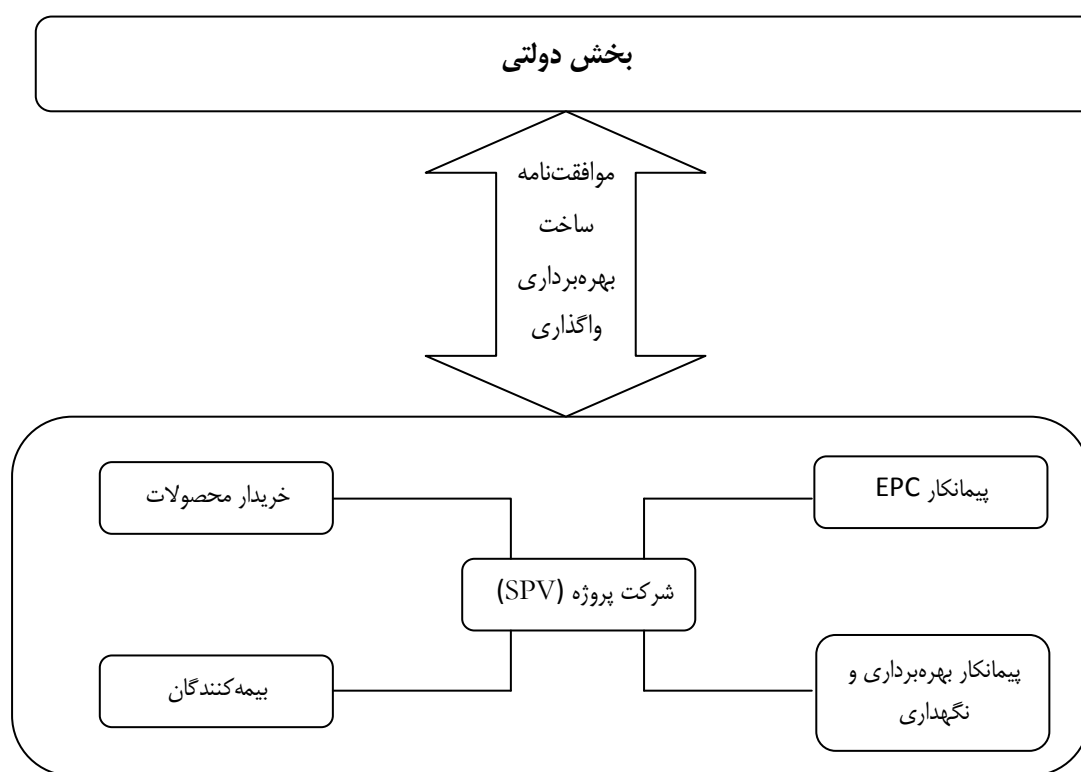
از میان انواع مدل‌های مختلف مشارکت عمومی خصوصی، قراردادهای BOT، رایج‌ترین شیوه مشارکت عمومی خصوصی محسوب می‌شوند. در چارچوب این قراردادها، بخش خصوصی فرآیند ساخت یک پروژه زیرساختی را بر عهده گرفته و سپس برای جبران هزینه‌های ساخت پروژه، امتیاز بهره‌برداری و کسب درآمد از آن را برای یک دوره زمانی مشخص در اختیار می‌گیرد. پس از پایان این دوره زمانی، پروژه مذکور به صورت خودکار به بخش دولتی واگذار می‌شود (غیاث‌آبادی، فرخی). بنابراین در این مدل بخش خصوصی زیرساخت را با هزینه خود احداث می‌کند، درآمد ناشی از محصول را برای مدت زمان معین، [یا تا رسیدن به میزان معینی از درآمد] به دست می‌آورد و پس از آن، زیرساخت را به دولت یا بخش عمومی منتقل می‌کند.

شخصیت حقوقی که در قراردادهای BOT از آن با عنوان سرمایه‌پذیر یاد می‌شود و عمدتاً همان بخش عمومی پروژه می‌باشد، برخی از ریسک‌های پروژه از جمله ریسک‌های کشوری و سیاسی را می‌پذیرد و آن‌ها را به نحو مقتضی پوشش می‌دهد (معاونت برنامه و بودجه، ۱۳۸۷). با این وجود سایر ریسک‌ها توسط شرکت (بخش خصوصی) پذیرفته می‌شود، ولی از آنجا که این شرکت خود نمی‌تواند ریسک‌ها را بپذیرد، لذا همه آن‌ها را به طرف‌های ثالثی که با شرکت قرارداد اجرایی دارند منتقل می‌نماید.

در کنار ریسک‌های طرح، از جمله دیگر موارد قابل توجه در مدل‌های BOT تأمین اراضی مورد نیاز پروژه است. به عنوان مثال در موافقت‌نامه‌های ساخت- بهره‌برداری و واگذاری، به طور معمول شرکت باید در تأمین اراضی مورد نیاز اقدام نماید و پس از تحقق پروژه نسبت به بهره‌برداری و سپس واگذاری آن به پذیرش سرمایه مبادرت کند. در برخی از موارد، این روش معمول و متعارف، نمی‌تواند به دلایل مختلف اجرا شود (معاونت راهبردی، ۱۳۸۷). به طور مثال، احداث یک خط لوله نفت یا گاز مستلزم تأمین اراضی بسیار وسیعی است که در برخی از کشورها به موجب مقررات خاصی، شرکت می‌تواند اراضی واقع در مسیر و حریم خطوط و تأسیسات را تصرف کند. در این حالت ممکن است اراضی به صورت مجانی و یا در چارچوب قرارداد اجاره در اختیار شرکت قرار گیرد.

مدل عمومی BOT را در قالب نمودار زیر می‌تواند نشان داد. همانطور که ملاحظه می‌شود در این مدل شرکتی وجود دارد که تمامی قراردادهای مربوط توسط آن منعقد می‌شود. ماهیت این شرکت که شبیه شرکت‌هایی است که در حوزه مالی از آن‌ها با عنوان نهاد واسط یاد می‌شود سبب می‌گردد تا تأمین مالی از طریق ابزارهای مالی راحت‌تر صورت گیرد.

شکل ۱- مشارکت بخش عمومی و بخش خصوصی از طریق شرکت‌های واسط

در طرح‌هایی که به صورت روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری اجرا می‌شوند افرادی که تأمین مالی شرکت را برعهده دارند شرکت را ملزم می‌کنند تا اجرای پروژه به صورت کلید در دست^۱ به یک پیمانکار دارای توان فنی و

^۱ Turnkey EPC

اجرائی واگذار شود تا بدین طریق ریسک‌های عدم تکمیل به موقع یا بروز عیب و نقص در طرح به حداقل ممکن کاهش یابد. به صورت مشابهی در عمل عملیات بهره‌برداری و نگهداری نیز به شرکتی مجرب و توانمند در این زمینه واگذار می‌شود. در چنین شرایطی است که شرکت از طریق قراردادهای منعقد شده با شرکت‌های دیگر، تمامی تعهدات خود را به صورت کامل و با حداقل ریسک به سرانجام می‌رساند.

ابزارهای نوین تأمین مالی

همزمان با گسترش ابزارهای بازار سرمایه در بازار سرمایه کشورهای اسلامی و غربی، در ایران نیز زمینه‌های لازم جهت استفاده از این دسته از ابزارها با تصویب قانون بازار اوراق بهادار در سال ۱۳۸۴ فراهم شده است. تا قبل از تصویب این قانون تنها ابزار مالی اسلامی قانونی، اوراق مشارکت بود که آن هم به صورت محدود منتشر می‌شد. در این قانون برای اولین بار اوراق بهادار یا همان ابزار مالی تعریف شد و وظیفه طراحی ابزارهای مالی جدید بر عهده سازمان بورس و اوراق بهادار و وظیفه تصویب آن‌ها بر عهده شورای عالی بورس قرار گرفت. بر اساس بند ۲۴ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار، اوراق بهادار عبارت است از هر نوع ورقه یا مستندی که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در این قانون معادل یکدیگر قرار دارند (قانون بازار اوراق بهادار، ۱۳۸۶: ۳).

وجود برخی از مشکلات مالیاتی جهت انتشار اوراق بهادار اسلامی در کشور، سبب شد تا قانونی با عنوان قانون "توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی" در بهمن‌ماه ۱۳۸۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. در این قانون شرکت واسط^۱ تعریف شد و برخی از معافیت‌های مالیاتی برای آن در نظر گرفته شد. بر اساس ماده یک این قانون، نهاد واسط یکی از نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است که می‌تواند با انجام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید. در تبصره‌های ماده ۶ این قانون، معافیت‌های مالیاتی برای ابزارهای مالی اسلامی در نظر گرفته شده است.

ماده ۱۱ این قانون نیز بیان می‌دارد نهاد واسط از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و مالیات بردرآمد آن دسته از دارایی‌هایی که تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می‌گیرد معاف است. وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این گونه نهادها صورت می‌گیرد، باید در حساب خاصی

^۱ نهاد واسط ماهیتی شبیه شرکت‌های واسط در برنامه‌های مشارکت عمومی خصوصی دارد که برای یک پروژه خاص تأسیس می‌شود ولی کارکرد اصلی آن در حوزه تأمین مالی، کاهش ریسک‌های عملیاتی انتشار اوراق بهادار و در برخی موارد نیز کمک به رفع برخی مشکلات فقهی و حقوقی است.

متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید تحت نظارت و با تأیید سازمان انجام گیرد. همچنین ماده ۱۲ این قانون می‌گوید درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچ‌گونه مالیات و عوارضی تعلق نمی‌گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود. بنابراین بستر قانونی لازم برای انتشار این اوراق با تصویب قوانین فوق فراهم شده است.

در حال حاضر طیف متنوعی از ابزارهای مالی در کشور طراحی شده است که امکان استفاده از آن‌ها برای تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصادی وجود دارد. نمونه‌ای از این ابزارها به همراه بخش مورد استفاده در شکل زیر نشان داده شده است. در بازار سرمایه اسلامی با توجه به ربوی بودن اوراق قرضه، ابزارهای مالی مبتنی بر شریعت طراحی شده که جایگزین اوراق قرضه برای تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌هاست.

شکل ۲- انواع ابزارهای مالی اسلامی متناسب با تأمین مالی بخش‌های مختلف

کشاورزی	پیمانکاری	صنعت	دولت	مسکن	بانک	شهرداری
اجاره	سفارش ساخت	اجاره	اجاره	سفارش ساخت	رهنی	اجاره
مرابحه	اجاره	مرابحه		اجاره		مرابحه
مشارکت	مرابحه	مشارکت	مرابحه	مرابحه	اجاره	سفارش ساخت
مزارعه	مشارکت	سلف	اسناد خزانه	مشارکت	مرابحه	مشارکت

هر یک از ابزارهای فوق دارای کارکردهای مشخصی هستند که با توجه به نیاز ناشر طراحی شده‌اند. دو ابزار اوراق مشارکت و اوراق سفارش ساخت برای تأمین مالی ساخت پروژه‌ها می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند. اوراق سفارش ساخت (استصناع) از جمله ابزارهای نوین و مناسب برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی محسوب می‌شود که در ادامه به تشریح اوراق سفارش ساخت و کاربرد آن در تأمین مالی مشارکت‌های عمومی خصوصی پرداخته شده است.

استصناع (سفارش ساخت)

سفارش ساخت چیزی را در لغت استصناع گویند (موسویان (ب)، ۱۳۸۶: ۱۷). واژه استصناع در لغت از باب استفعال از ماده «صنع» بوده و به معنای طلب و سفارش ساخت چیزی است. در استعمال عرفی استصناع عبارت است از این که کسی

با صنعتگری قرارداد بندد که چیز مشخصی را در زمان معینی برایش بسازد (موسویان (الف)، ۱۳۸۶: ۱۴). در حقیقت مراد از عقد استصناع این است که کسی به نزد صنعتگر برود و از او بخواهد که مقداری از کالاهایی را که می‌سازد، به ملکیت او در آورد. در این حال، قراردادی میان این دو به امضا می‌رسد که صاحب صنعت تعداد مورد توافق را برای وی بسازد و قیمت آن را دریافت دارد (مومن قمی، ۱۳۷۶: ۲۰۱). از این رو استصناع در اصطلاح فقهی و حقوقی به قراردادی اطلاق می‌شود که به موجب آن یکی از طرفین قرار داد، در مقابل مبلغی معین، ساخت و تحویل چیز مشخصی را در زمان معین نسبت به طرف دیگر به عهده می‌گیرد (موسویان (الف)، ۱۳۸۶: ۱۴). بنابراین استصناع قراردادی است بین دو شخص حقیقی یا حقوقی مبنی بر تولید کالایی خاص یا احداث طرح ویژه که در آینده ساخته و قیمت آن نیز در زمان یا زمان‌های توافق شده به صورت نقد یا اقساط پرداخت شود (نظر پور، ۱۳۸۴: ۸۴). از یک دیدگاه می‌توان دو نوع قرارداد سفارش ساخت در نظر گرفت:

۱. سفارش ساخت کالا یا طرح

حالت معمول استصناع آن است که سازنده‌ای بدون این که کالا یا طرحی موجود باشد اقدام به عقد قرارداد با سفارش دهنده نماید و پس از سپری شدن مدت زمان معینی کالا یا طرح مذکور را به وی تحویل دهد. کالا یا طرح مد نظر ممکن است دارای ویژگی‌های خاصی باشد که کارفرما تعیین خواهد کرد.

۲. سفارش تکمیل کالا یا طرح نیمه تمام

گاهی طرحی به صورت نیمه تمام رها شده است که در این موضوع نیز می‌توان از قرارداد استصناع جهت تکمیل آن استفاده کرد.

مهمترین مدل‌های انتشار اوراق سفارش ساخت (استصناع) در ایران

در کنار انواع اوراق بهادار موضوع تأمین مالی، اوراق سفارش ساخت در مواردی که در بخش قبل توضیح داده شد، امکان کاربرد در بازار سرمایه را دارد. این اوراق توسط شورای عالی بورس و اوراق بهادار که بر اساس بند ۴ ماده ۴ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا، مسئول تصویب ابزارهای مالی جدید است، به تصویب رسیده است. تعریف «اوراق سفارش ساخت» و «قرارداد سفارش ساخت» مصوب شورای عالی بورس به این شرح است:

اوراق سفارش ساخت: اوراق بهاداری است که ناشر بر اساس قرارداد سفارش ساخت منتشر می‌کند.

این اوراق قابل معامله در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس می‌باشند.

قرارداد سفارش ساخت: قراردادی است که به موجب آن یکی از طرفین قرارداد در مقابل مبلغی

معین، ساخت و تحویل دارایی مشخصی را در زمان معین متعهد می‌شود.

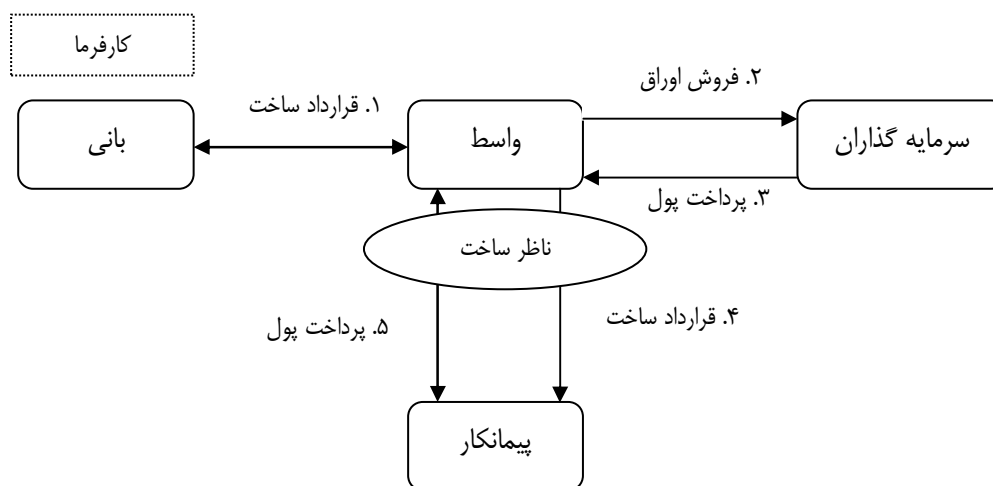
اوراق سفارش ساخت را می‌توان همانند سایر ابزارهای مالی به روش‌های مختلفی منتشر کرد. با توجه به ماهیت اوراق

سفارش ساخت، سه مدل کلی برای این اوراق قابل تصور است که هر یک ویژگی‌های خاص خود را دارد. در هر سه روش انتشار، نهاد واسط وجود دارد و مبالغ حاصل از انتشار اوراق باید در حسابی به نام وی سپرده شود.

۱. مدل شماره ۱: ناشر نهاد واسط و مردم مالک دارایی

در این مدل ناشر اوراق سفارش ساخت نهاد واسط است. فرآیند عملیاتی انتشار اوراق بدین گونه است که ابتدا بخش عمومی و نهاد واسط وارد قرارداد سفارش ساخت می‌شوند. سپس واسط اقدام به انتشار اوراق سفارش ساخت می‌کند. مردم با خرید اوراق و پرداخت پول، به نهاد واسط وکالت می‌دهند تا ضمن ساخت دارایی، پس از تکمیل، آن را به بخش عمومی واگذار کند. از این رو در این اوراق مردم مالک دارایی محسوب می‌شوند. نهاد واسط ضمن انعقاد قرارداد دومی با پیمانکار، اقدام به ساخت دارایی نموده و وجوه را به تناسب پیشرفت کار به پیمانکار پرداخت می‌کند. جهت اطمینان از ساخت صحیح دارایی، ناظری برای ساخت در نظر گرفته شده که به صورت مستمر بر ساخت دارایی نظارت می‌کند. در این مدل وظیفه نظارت را می‌توان بر عهده بخش عمومی قرار داد. پس از تکمیل و ساخت دارایی، نهاد واسط آن را از پیمانکار تحویل گرفته و به بخش عمومی تحویل می‌دهد. با توجه به این توضیحات، مدل شماره ۱ را می‌توان به صورت در شکل زیر ۳ تصویر کرد.

شکل ۳- اوراق سفارش ساخت (مدل ۱): ناشر نهاد واسط و مردم مالک دارایی

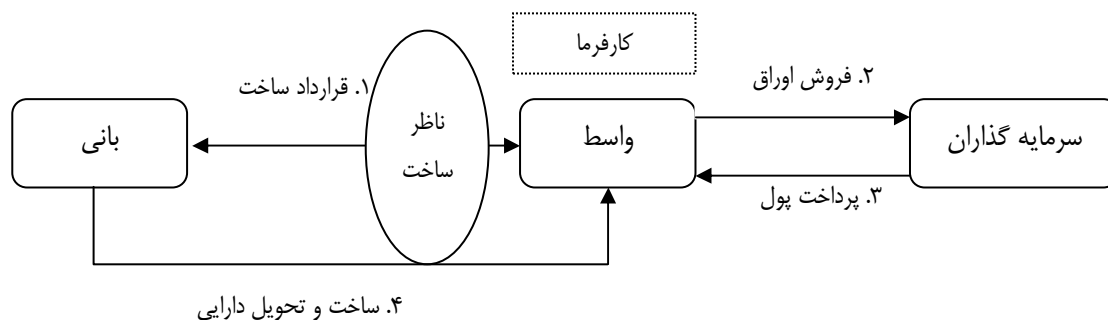

۲. مدل شماره ۲: ناشر نهاد واسط و مردم مالک دارایی

در این مدل نیز ناشر نهاد واسط است. فرآیند عملیاتی انتشار اوراق بدین گونه است که ابتدا بخش عمومی و نهاد واسط وارد قرارداد سفارش ساخت می‌شوند. در این قرارداد نهاد واسط نقش کارفرما را بر عهده دارد. واسط به عنوان ناشر اقدام به انتشار اوراق سفارش ساخت می‌کند. مردم با پرداخت پول به نهاد واسط وکالت می‌دهند تا ابتدا دارایی را برای آن‌ها بسازد و پس از ساخت، دارایی را به بخش عمومی واگذار (فروش یا اجاره) کند. نکته قابل توجه در این مدل آن

است که بخش عمومی می‌تواند در طول دوره ساخت، خود سازنده دارایی باشد و پس از تکمیل و تحویل آن به نهاد واسط، آن را اجاره نماید. جهت اطمینان از ساخت صحیح دارایی، ناظری برای ساخت در نظر گرفته شده که به صورت مستمر بر ساخت دارایی نظارت می‌کند. در این مدل ناظر باید مستقل از بخش عمومی باشد. با توجه به این توضیحات، مدل شماره ۲ را می‌توان به صورت زیر در شکل ۳ تصویر کرد.

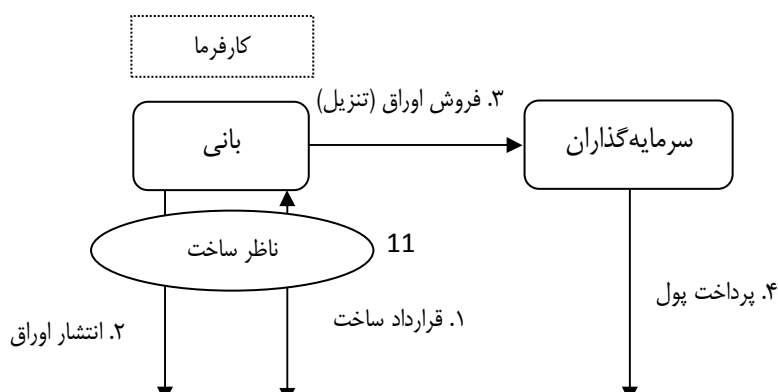
شکل ۴- اوراق سفارش ساخت (مدل ۲): ناشر نهاد واسط و سرمایه‌گذاران مالک دارایی

۳. مدل شماره ۳: ناشر بخش عمومی و مردم مالک بدهی (دین)

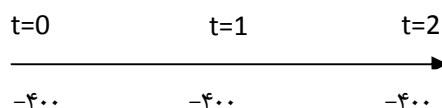
در این مدل بخش عمومی ناشر اوراق است. فرآیند عملیاتی انتشار اوراق بدین گونه است که ابتدا بخش عمومی و پیمانکار وارد قرارداد سفارش ساخت می‌شوند. در این قرارداد بخش عمومی نقش کارفرما را بر عهده دارد. بخش عمومی به جای پرداخت هزینه ساخت به پیمانکار، اوراق بدهی (سفارش ساخت) را به وی می‌دهد که این اوراق همانند یک سند بدهی عمل کرده و در سررسید قابلیت تبدیل به نقد شدن را دارد. از آنجا که پیمانکار امکان فروش اوراق را در بازار سرمایه ندارد، لذا بخش عمومی به وکالت از وی اوراق سفارش ساخت را در بازار به کسر می‌فروشد. وجوه حاصل در حساب نهاد واسط قرار می‌گیرد. این وجوه به تناسب پیشرفت کار و تایید ناظر ساخت، به پیمانکار پرداخت می‌شود. در این مدل نیز ناظر مستقل از بخش عمومی می‌باشد. پس از ساخت دارایی، پیمانکار آن را به بخش عمومی تحویل می‌دهد و مردم نیز سند بدهی خود را (اوراق سفارش ساخت) نزد بخش عمومی برده و تصفیه حساب می‌کنند. با توجه به این توضیحات، مدل شماره ۳ را می‌توان به صورت زیر در شکل ۵ تصویر کرد.

شکل ۵- اوراق سفارش ساخت (مدل ۲): ناشر نهاد واسط و مردم مالک دارایی

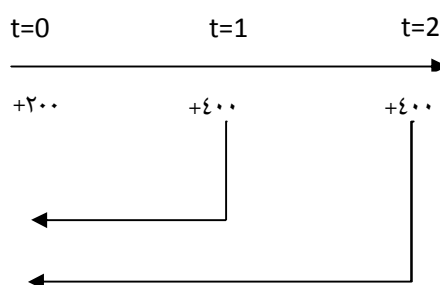

یک نمونه

جهت روشن شدن بیشتر مطلب مثالی ارائه می‌شود. فرض کنید دولت نیازمند احداث یک بزرگراه است و از این رو با یک (یا چند) پیمانکار قرارداد سفارش ساخت منعقد می‌کند. بر اساس این قرارداد پیمانکاران متعهد می‌شوند بزرگراه را طی ۲ سال آینده تحویل دهند و در قبال آن مبلغ ۸۱۰ واحد به صورت نقد دریافت نمایند. از آنجا که دولت در حال حاضر تمام وجه نقد مورد نظر را ندارد، لذا متعهد می‌شود ۲۰ درصد از مبلغ قرارداد (۲۰۰ واحد) را به عنوان پیش‌پرداخت، ۴۰ درصد (۴۰۰ واحد) در پایان سال اول و مبلغ ۴۰ درصد (۴۰۰ واحد) نیز در پایان سال دوم و هنگام تکمیل بزرگراه به پیمانکار بپردازد. بنابراین به دلیل اینکه وجه را نقداً پرداخت نمی‌کند به جای پرداخت ۸۱۰ واحد، در مجموع ۱۰۰۰ واحد به پیمانکار طی دو سال پرداخت خواهد کرد. دولت در قبال پرداخت ۸۰ درصد (۸۰۰ واحد) به پیمانکار، اوراق سفارش ساخت منتشر می‌کند. دارنده این اوراق می‌تواند در تاریخ سررسید به میزان مبلغ اسمی از دولت وجه نقد دریافت کند (یعنی معادل ۸۰۰ واحد). بنابراین جریان نقد خروجی دولت به صورت زیر خواهد بود:

از طرف دیگر پیمانکار نیاز دارد تا اوراق استصناعی که به مبلغ ۸۰۰ واحد در سال‌های اول و دوم دارد را به دیگران بفروشد (تنزیل کند) تا بدین وسیله نقدینگی مورد نیاز خود را در زمانی زودتر از تاریخ سررسید به دست آورد. فرض کنید پیمانکار بلافاصله پس از دریافت اوراق استصناع از دولت، آن‌ها را در بازار بفروشد. در این حالت پیمانکار تمامی اجرت خود را به صورت نقد به دست خواهد آورد. بنابراین نمودار جریان نقدی ورودی پیمانکار به صورت زیر خواهد بود:

جهت تنزیل جریان‌های نقد آتی اوراق استصناع باید آن را با استفاده از سود مورد انتظار خریدار اوراق، تنزیل کرد. اگر فرض شود خریداران اوراق نرخ بازدهی مورد انتظاری معادل ۲۰ درصد را داشته باشند، بنابراین ارزش فعلی جریان‌های نقد آتی برابر خواهد بود با:

$$810 = \frac{400}{(1 + .2)^2} + \frac{400}{(1 + .2)^1} + 200$$

این مبلغ معادل مبلغ نقدی است که اگر دولت در اختیار خود داشت بدون نیاز به طی چنین فرآیندی به پیمانکار پرداخت می‌نمود.

در این زمینه نیازی نیست که سررسید اوراق دقیقاً مطابق با زمانی باشد که کالا یا طرح تحویل دولت می‌شود، بلکه ممکن است سررسید اوراق بیشتر از آن نیز باشد. به عنوان مثال دولت می‌تواند اوراق خود را با سررسیدهای ۵ سال منتشر نماید. در صورتی که پیمانکار اوراق خود را در بازار تنزیل نموده باشد، خریداران اوراق در زمان‌های معینی که تا پنج سال ادامه دارد مبالغ مشخصی را دریافت می‌نمایند. حتی می‌توان اوراق را به گونه‌ای طراحی نمود که هیچ کدام از آنها تا پایان مدت زمان مورد نظر دولت، سررسید نشوند و تمامی پرداخت‌ها همزمان با اتمام سررسید صورت گیرد. در این حالت اوراق استصناع دقیقاً شبیه اوراق قرضه با کوپن صفر^۱ که در بازارهای سرمایه متعارف مورد استفاده قرار می‌گیرد عمل می‌کند. این نوع از اوراق سفارش ساخت فاقد ریسک سرمایه‌گذاری مجدد^۲ خواهد بود و هرچه زمان تا سررسید اوراق کاهش یابد قیمت اوراق با ارزش اسمی آن همگرایی پیدا خواهد کرد.

نتیجه‌گیری

دولت‌ها در تلاش هستند تا در راستای ایفای تعهدات خود اقدام به افزایش سطح رفاه جامعه نمایند و در این راستا طرح‌ها و پروژه‌های متعددی را تعریف می‌کنند. این طرح‌ها در قالب‌های متعددی برنامه‌ریزی می‌شوند لیکن محدودیت منابع مالی در کنار کارایی پایین طرح‌های اجرا شده توسط بخش عمومی سبب شده است تا اندیشمندان به دنبال ارائه روش‌های نوینی در زمینه احداث طرح‌های زیر ساختی باشند. این روش‌ها که به مشارکت عمومی خصوصی شهرت یافته‌اند دارای ابعاد مختلف و متنوعی می‌باشند و هر یک از آنها مزایا و معایب خاص خود را دارد.

^۱ Zero Coupon Bond

^۲ ریسک سرمایه‌گذاری مجدد، مربوط به دارایی‌های مالی است که بیش از یک جریان نقدی دارند. بازدهی این گونه سرمایه‌گذاری‌ها به نحوه سرمایه‌گذاری مجدد جریان‌های نقدی که در طول دوره سرمایه‌گذاری دریافت می‌شوند بستگی دارد (راعی و سعیدی، ۱۳۸۴: ۷۴).

از دیدگاه مالی، مهمترین مسئله مشارکت عمومی و خصوصی تأمین منابع مالی برای طرح‌ها است. این طرح‌ها که عمدتاً بلندمدت بوده و دارای مشتریان خاصی می‌باشند به منابع عظیم مالی احتیاج دارند. تأمین منابع مالی این طرح‌ها از روش‌های سرمایه‌گذاری مستقیم دولتی، تأمین مالی از محل تسهیلات بانک‌ها و یا انتشار اوراق بهادار ممکن است. هم‌اکنون با توجه به رشد و توسعه بازار سرمایه گزینه سوم را می‌توان به عنوان یک گزینه مناسب برای تأمین مالی مشارکت‌های بخش عمومی خصوصی دانست.

در بازار سرمایه امکان طراحی و انتشار انواع مختلف اوراق بهادار وجود دارد. ابزارهایی مانند اوراق اجاره، اوراق مرابحه و اوراق سفارش ساخت از جمله ابزارهای نوین تأمین مالی محسوب می‌شوند. ماهیت خاص پروژه‌های عمومی خصوصی سبب می‌شود تا امکان استفاده از ابزارهایی خاص حوزه مشارکت عمومی خصوصی فراهم شود. در این زمینه می‌توان به اوراق سفارش ساخت و اوراق منفعت اشاره کرد. در این مقاله اوراق سفارش ساخت به عنوان یکی از ابزارهای مالی در زمینه احداث طرح‌های زیربنایی کشور مورد بررسی قرار گرفت و سه مدل اصلی آن ارائه گردید. از جمله ویژگی‌های این روش تأمین مالی می‌توان به مشابهت مفاهیم به کار رفته در آن با ادبیات مشارکت عمومی خصوصی اشاره کرد که سبب شده است تا این ابزار، نیازمندی‌های چنین پروژه‌هایی را به نحو مطلوبی برطرف نماید. بنابراین دولت از طریق ابزارهای بازار سرمایه و خصوصاً اوراق سفارش ساخت، امکان جمع‌آوری وجوه از آحاد مردم را پیدا می‌کند و با توجه به وجود بازار ثانویه برای این ابزارها و در نتیجه امکان خروج از سرمایه‌گذاری با قیمت عادلانه، جذابیت برای مشارکت مردمی افزایش می‌یابد.

منابع و ماخذ

۱. ترکان، اکبر، شهبازی، میثم. ۱۳۸۹. بررسی چگونگی جلب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای؛ مسائل و راهکارها، فصلنامه راهبرد. سال ۱۹. شماره ۵۷. زمستان.
۲. دفتر نظام فنی اجرایی معاونت نظارت راهبردی. ۱۳۸۷. موافقت‌نامه ساخت بهره‌برداری واگذاری، نشریه شماره ۴۶۹.
۳. راعی، رضا و علی سعیدی. ۱۳۸۳. مبانی مهندسی مالی و مدیریت ریسک. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها و دانشگاه تهران دانشکده مدیریت.
۴. غیاث‌آبادی، علی، فرخی، محمد. ۱۳۸۷. چگونه می‌توان تزریق سرمایه بخش خصوصی به پروژه‌های زیرساختی را افزایش داد؟ نگاهی به مشارکت عمومی - خصوصی در کشورهای مختلف.
۵. موسویان، سید عباس. ۱۳۸۶. اوراق بهادار استصناع؛ مکمل بازار سرمایه در ایران. قم: مجله علمی پژوهشی جستارهای اقتصادی. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. زمستان.
۶. -----، ۱۳۸۶. فرهنگ اصطلاحات فقهی و حقوقی معاملات. تهران: پژوهشکده پولی و بانکی.
۷. -----، ۱۳۸۶. ابزارهای مالی اسلامی (صکوک). تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۸. نظرپور، محمدنقی، ۱۳۸۴. اوراق بهادار استصناع ابزاری برای سیاست پولی. قم: فصلنامه تخصصی اقتصاد اسلامی. شماره ۲۰. زمستان.
۹. هیتی، فرشاد، رهنمای رودپشتی، فریدون، نیکومرام، هاشم و احمدی موسی. ۱۳۸۷. رابطه آزادی اقتصادی با مشارکت‌های عمومی خصوصی و ارائه الگو برای ایران. فصلنامه مدلسازی اقتصادی. سال دوم. شماره ۲. زمستان.
10. Posner, Paul., Kue Ryu, Shin and Tkachenko, Ann. 2009. Public-Private Partnerships: The Relevance of Budgeting. OECD Journal on Budgeting. Volume 1.
11. Le Toquin, Jean-Christophe. 2006. Public private partnerships against cybercrime. OECD symposium on agencies and public-private partnerships

آسیب شناسی قوانین و مقررات در قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی (از جمله توزیع ریسک Risk allocation)

فاطمه عزیزی، مدیر امور حقوقی شرکت بورس کالای ایران، وکیل دادگستری و مشاور حقوقی،

چکیده

مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیربنای کشور با ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اهمیت و ضرورت بیشتری یافته است یکی از پیش شرط های مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیربنای کشور وجود قوانین شفاف، مناسب و مساعدی است که سرمایه گذاری های عظیم بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی را حمایت می نماید. در این مقاله برآنیم تا با پرداختن مقررات موجود در خصوص مشارکت بخش های غیردولتی در پروژه های زیربنایی، ضرورت تدوین یک قانون جامع برای تحقق این نوع مشارکتها را بررسی نمائیم.

واژگان کلیدی

مشارکت بخش عمومی و خصوصی، پروژه های زیربنایی، ریسک، قوانین و مقررات

مقدمه

اجرای پروژه های زیربنایی یکی از اولویتهای کشورها جهت رسیدن به توسعه پایدار است لیکن از یکسو بدلیل بار مالی فراوانی که به دولتها تحمیل می نماید و از سوی دیگر ضعف عملکرد دولتها در مدیریت پروژه های زیربنایی از گذشته های دور مشارکت بخش خصوصی در این پروژه ها از اهمیت فراوانی برخوردار شده است. این مشارکت ضمن کاهش بار مالی پروژه برای دولت به همراه خود دانش و تکنولوژی اجرا و مدیریت پروژه را نیز به همراه دارد. از سوی دیگر دولت را نیز قادر به رسیدن به اهداف خود در توسعه زیرساختها بدون گسترش بخش دولتی می نماید و در نهایت نیز مالیاتها یا حق الامتیازهای ناشی از فرایند مشارکت بخش خصوصی در پروژه ها و نیز بهبود کارایی عملیاتی، به افزایش درآمد دولت از توسعه زیرساختها می انجامد.

انجام پروژه های زیربنایی توسط بخش خصوصی در هر کشور دارای الزامات و مقدماتی است. از مهم ترین این الزامات وجود چارچوبهای قانونی مناسب، شفاف و قابل پیش بینی است. در این مقاله برآنیم تا به بررسی قوانین و مقررات فعلی ایران در رابطه با مشارکت بخشهای غیردولتی در انجام پروژه های زیربنایی پرداخته و ضمن اعلام مزیتهای قانونی که در مقررات فعلی کشور وجود دارد، مشکلات و نارساییهای نظام قانون موجود را نیز بررسی کنیم.

مشارکت بخش های غیر دولتی در توسعه زیربناها مستلزم پشتیبانی دولت می باشد و این پشتیبانی در سطوح و ابعاد مختلف بایستی در قوانین و مقررات جاری کشور درج شود.

الف- قوانین و مقررات لازم الاجرا در رابطه با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در پروژه های

زیربنایی

بدون شک قوانین و مقررات یکی از ارکان اصلی مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه زیرساختهای یک کشور است که بستری ایمن، پایدار و در عین حال شفاف برای شکل گیری این مشارکت و تداوم همکاری در قالب آن تا اختتام کار ایجاد می نماید. وجود قوانین و مقررات جامع در این حوزه بویژه در کشوری که بخش عمده ای از اقتصاد آن دولتی است و سالهای سال در بستر

قوانین دولتی و به پشتوانه آن فعالیت نموده است، رکن بنیادینی برای شکل گیری قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی است.

در حال حاضر در حوزه مشارکت عمومی و خصوصی مقررات عموماً بصورت پراکنده و در بخش های مختلف با توجه به نیازهای همان بخش تدوین گردیده است. بعضاً حتی دیده می شود که نگاه حاکم نوعی نگاه بخشی و مصداقی آن هم محدود به مدت زمان قوانین بودجه سالانه یا قوانین برنامه ۵ ساله بوده است. اکثر مقررات موجود مانند ابلاغیه بند ج اصل ۴۴ قانون اساسی و سند چشم انداز بیست ساله کشور بصورت کلی و در سطح کلان به مشارکت بخش های عمومی و خصوصی پرداخته اند. مقررات بسیار محدودی مانند قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی و ماده ۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین نامه های این دو، تنها مقرراتی هستند که به جزئیات مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه زیر ساختها (البته از طریق سرمایه گذاری خارجی) پرداخته و احکامی را برای آن وضع نموده اند که این مقررات محدود نیز صرفاً در حوزه سرمایه گذاری خارجی تدوین گردیده است.

در اینجا ابتدا به قوانین لازم الاجرابی که به صورت کلی به مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه زیربنای کشور می پردازند، اشاره می کنیم و در ادامه به جزئیات قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی و ماده ۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین نامه های این دو می پردازیم.

الف- ۱ سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی :

سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در سه محور الف- سیاستهای کلی توسعه بخشهای غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی ب- سیاستهای کلی بخش تعاون ج- سیاستهای کلی توسعه بخشهای غیردولتی از طریق واگذاری فعالیتها و بنگاههای دولتی، ابلاغ گردیده است.

در این ابلاغیه و ذیل عنوان سیاستهای کلی توسعه بخش های غیر دولتی و جلوگیری از بزرگتر شدن بخش دولتی به طور صریح و آشکار ذکر شده است که دولت حق فعالیت اقتصادی در موارد ذکر شده در اصل ۴۴ (به جز تولید محصولات نظامی، انتظامی و امنیتی که جنبه محرمانه دارد) را ندارد و هرگونه فعالیت در آن موارد را باید تا پایان برنامه چهارم به بخش های عمومی غیر دولتی، تعاونی و خصوصی واگذار نماید. همچنین در این ابلاغیه آمده است :

"سرمایه گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه های مذکور در صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح ذیل توسط بنگاه ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش های تعاونی و خصوصی مجاز است:

- ۱- صنایع بزرگ، صنایع مادر (از جمله صنایع پایین دستی نفت و گاز) و معادن بزرگ (به استثنای نفت و گاز)
- ۲- فعالیت بازرگانی خارجی در چارچوب سیاست های تجاری و ارزی کشور
- ۳- بانکداری توسط بنگاه ها و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت های تعاونی سهامی عام و شرکت های سهامی عام مشروط به تعیین سقف سهام هر یک از سهامداران با تصویب قانون
- ۴- بیمه

۵- تأمین نیرو، شامل تولید و واردات برق برای مصارف داخلی و صادرات.

۶- کلیه امور پست و مخابرات به استثنای شبکه های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه های اصلی

۷- راه و راه آهن و هواپیمایی (حمل و نقل هوایی) و کشتیرانی (حمل و نقل دریایی)"

در بخش دیگر از این ابلاغیه بر لزوم کاهش تصدی گری دولت و تغییر نقش از مالکیت و مدیریت مستقیم به سیاستگذاری و هدایت و نظارت تاکید شده است و در این راستا به واگذاری ۸۰٪ از سهام بنگاه های دولتی مشمول اصل ۴۴ به بخش خصوصی، شرکت های تعاونی و بنگاه های عمومی غیر دولتی به شرح زیر، اشاره می دارد:

- ۱- بنگاه‌های دولتی که در زمینه‌های معادن بزرگ، صنایع بزرگ و صنایع مادر (از جمله صنایع پایین‌دستی نفت و گاز) فعال هستند به استثنای شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های استخراج و تولید نفت خام و گاز
 - ۲- بانک‌های دولتی به استثنای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه صادرات
 - ۳- شرکت‌های بیمه دولتی به استثنای بیمه مرکزی و بیمه ایران
 - ۴- شرکت‌های هواپیمایی و کشتیرانی به استثنای سازمان هواپیمایی کشوری و سازمان بنادر و کشتیرانی
 - ۵- بنگاه‌های تامین نیرو به استثنای شبکه‌های اصلی انتقال برق
 - ۶- بنگاه‌های پستی و مخابراتی به استثنای شبکه‌های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی
 - ۷- صنایع وابسته به نیروهای مسلح به استثنای تولیدات دفاعی و امنیتی ضروری به تشخیص فرمانده کل قوا
- در ابلاغیه بند (ج) اصل ۴۴ قانون اساسی ۳ نکته اصلی و پراهمیت وجود دارد اول، صدور مجوز سرمایه گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه های مذکور در اصل ۴۴ قانون اساسی (که تا قبل از ابلاغ این سیاستها در انحصار دولت بود) برای بخش های عمومی غیر دولتی، خصوصی و تعاونی، دوم: الزام دولت به واگذاری ۸۰ درصد از سهام بنگاههای دولتی مشمول اصل ۴۴ قانون اساسی که در واقع تکمیل اقدام اول است و سوم: تغییر جایگاه دولت از مجری سیاستهای اقتصادی به سیاستگذاری، هدایت و نظارت بر اقتصاد ملی. این سه نکته حاکی از اراده قطعی و یقینی قانونگذار جهت ایجاد بسترهای لازم قانونی برای مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه زیرساختهای کشور می باشد. صدور مجوز فعالیتهای بخش های عمومی غیر دولتی، خصوصی و تعاونی در بخش های فوق از یکسو، الزام دولت به واگذاری بنگاههایی که به فعالیتهای صدرالذکر می پردازند و منع آن از ادامه فعالیت در این زمینه ها از سوی دیگر بیانگر این مطلب است که قانونگذار به ضرورت حضور بخشهای غیردولتی در این زمینه ها به درستی پی برده است و برآن است تا فعالیت در این عرصه را صرفاً برای سرمایه گذاران غیردولتی مجاز نموده و مقدمات آنرا مهیا نماید.
- ضرورت تغییر قوانین موجود یا تدوین قوانین جدید و نیز وجود نهادی برای نظارت بر اجرای این سیاستها به درستی در صدر سیاستهای کلی اصل ۴۴ به شرح زیر ذکر گردیده است:
- ۱- اجرای این سیاستها مستلزم تصویب قوانین جدید و بعضاً تغییراتی در قوانین موجود است؛ لازم است دولت و مجلس محترم در این زمینه با یکدیگر همکاری نمایند.
 - ۲- نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام بر حسن اجرای این سیاستها با اتخاذ تدابیر لازم و همکاری دستگاههای مسئول و ارائه گزارشهای نظارتی هر سال در وقت معین مورد تاکید است.
 - ۳- در مورد «سیاستهای کلی توسعه بخش‌های غیردولتی از طریق واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های دولتی» پس از دریافت گزارش‌ها و مستندات و نظریات مشورتی تفصیلی مجمع راجع به رابطه خصوصی‌سازی با هریک از عوامل ذیل اصل ۴۴، نقش عوامل مختلف در ناکارآمدی بعضی از بنگاه‌های دولتی، آثار انتقال هر یک از فعالیت‌های صدر اصل ۴۴ و بنگاه‌های مربوط به بخش‌های غیردولتی، میزان آمادگی بخش‌های غیردولتی و ضمانت‌ها و راه‌های اعمال حاکمیت دولت، اتخاذ تصمیم خواهد شد.

الف- ۲ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی

در قانون برنامه پنجم توسعه احکامی بصورت بخشی و پراکنده جهت مشارکت بخش های غیر دولتی در پروژه های زیربنایی مانند پروژه های تولید نیرو یا حمل و نقل درج شده است. در اینجا به این احکام اشاره می نمایم:

- در بند د ماده ۱۳۳ قانون برنامه پنجم توسعه آمده است: « وزارت نیرو مجاز است در طول برنامه نسبت به افزایش توان تولیدی برق تا بیست و پنج هزار (۲۵,۰۰۰) مگاوات از طریق سرمایه گذاری بخشهای عمومی، تعاونی و خصوصی اعم از داخلی و خارجی و یا منابع داخلی شرکتهاى تابعه و یا به صورت روشهای متداول سرمایه گذاری از جمله ساخت، بهره برداری و تصرف (BOO) و ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT) اقدام نماید.
- در بند ۴ ماده ۱۶۴ قانون برنامه پنجم توسعه آمده است: « دولت می تواند به منظور تقویت حمل و نقل بار و مسافر ریلی، بخشی از پروژه های تجهیز، بهبود و افزایش ظرفیت زیرساخت از جمله دو خطه کردن، برقی نمودن، تراک بندی و تطویل ایستگاهها را در قالب روشهایی نظیر مشارکت، ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT) و طراحی، تدارک و تأمین (EPCF) با واگذاری امتیازاتی نظیر استفاده از زیربنای حمل و نقل ریلی و انتقال حق دسترسی آن تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید.»
- می توان بند ب ماده ۱۱۱ قانون برنامه پنجم توسعه را نیز به نوعی در همین راستا تفسیر نموده و آنرا بستری قانونی جهت مهیا نمودن امکان تدوین قوانین جدید و انجام اصلاحات هر چه بیشتر در مقررات موجود با هدف بهره گیری از تخصص ها و توانایی های بخش خصوصی خارجی در قالب مشارکت عمومی و خصوصی دانست، در این بند آمده است: ماده ۱۱۱- دولت متناسب با نیازهای روز و ضرورت های تحقق اهداف برنامه و به منظور افزایش کارایی، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون نسبت به موارد ذیل اقدام قانونی نماید:
الف - تقویت و تجهیز سازمان « سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران»
ب - شناسایی و اصلاح قوانین و مقررات برحسب ضرورت و تعیین و اعمال مشوقها به تناسب نیاز روز و رقابتهای بین المللی برای جذب بیشتر سرمایه گذاری خارجی.

الف- ۳ قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰

اولین قانونی که روش «ساخت، بهره برداری و واگذاری» را به عنوان یک روش مشارکت بخش عمومی و خصوصی و نیز یک روش سرمایه گذاری خارجی در ایران پذیرفت و این شیوه را مورد حمایت خود قرار داد، قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب سال ۱۳۸۰ بود.
در ماده ۳ این قانون آمده است:
«کلیه سرمایه گذاریهای خارجی که بر اساس مفاد این قانون پذیرفته می شوند از تسهیلات و حمایت های این قانون برخوردارند. این سرمایه گذاریها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند:
الف-

ب- سرمایه گذاریهای خارجی در کلیه بخش ها در چارچوب روش های «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل» و «ساخت، بهره برداری و واگذاری» که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفا از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت نباشد.

از بند ب فوق استنباط می شود که :

- سرمایه گذاری خارجی به روش «ساخت، بهره برداری و واگذاری» در کلیه بخش ها (حتی بخش دولتی) مورد پذیرش قانونگذار است.^۱
- قانونگذار به این نکته مهم اشراف دارد که در چنین روشی برگشت اصل و سود سرمایه گذاری بایستی از محل سرمایه گذاری و عملکرد اقتصادی طرح مربوطه باشد. بنابراین صدور تضمین توسط دولت، جهت بازگشت اصل سرمایه و سود نفی می کند و به سرمایه گذار اعلام می کند که بایستی کلیه بررسیهای لازم را انجام دهد و از توجیه پذیری فنی و اقتصادی طرح اطمینان پیدا کند.

الف- ۴ ماده ۶ قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» مصوب ۱۳۸۴

ماده ۶ قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» و آئین نامه اجرایی آن با استناد به قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی به دولت اجازه دادند سرمایه گذاری خارجی به روش ساخت، بهره برداری و انتقال را در امور زیربنایی پذیرفته و نسبت به ارائه تضمین هایی فراتر از آنچه در قانون تشویق آمده است، اقدام نماید. می توان گفت تصویب این قوانین امتداد پذیرش این روش توسط قانونگذار و بویژه تکمیل نقصهای قانون سابق (قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی) با توجه به الزامات این روش سرمایه گذاری بود. در بندهای بعد به موارد تحت تضمین این قوانین پرداخته می شود.^۲

لازم به ذکر است که قبل از تصویب ماده ۶ قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» مصوب ۱۳۸۴ و بند ل تبصره ۲۱ قوانین بودجه سنواتی سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ و آئین نامه های اجرائی آنها مجوز ارائه تضامین دولتی را در خصوص سرمایه گذاریهای خارجی به روش ساخت، بهره برداری و انتقال داده بود که تصویب قانون الحاق در واقع اراده قانونگذار بر دائمی نمودن این مقررات و خروج آن از محدودیتهای زمانی قوانین بودجه و برنامه بود.

۲۴- ذکر این نکته ضروری است که قانونگذار به صراحت تنها این روش را پذیرفته است و نه سایر روش های تأمین مالی پروژه های مانند روش « ساخت، مالکیت و بهره برداری». برخی بر این باورند که روش «ساخت، بهره برداری، واگذاری» یک روش مادر است و سایر روش های تأمین مالی پروژه های مانند روش «ساخت، مالکیت، بهره برداری» از زیرمجموعه های آن می باشند بنابراین صرف ذکر این روش در متن قانون برای تسری قانون به سایر روش های تأمین مالی پروژه های کافی است. این برداشت مخالف نص صریح قانون و قواعد حاکم بر روش های تأمین مالی پروژه های است. چرا که از یکسو نمی توان چنین تفسیری از این قانون داشت و از سوی دیگر هر یک از این روشها مجزای از دیگری بوده و هیچ یک زیر مجموعه دیگری نیست. شاید بتوان دلیل این برداشت را کثرت استفاده از روش « ساخت، بهره برداری ، واگذاری» دانست.

۲۵- بخش عمده ای از ماده ۶ قانون الحاق و آئین نامه آن تکرار بند ل تبصره ۲۱ قوانین بودجه فوق الذکر می باشد به نظر میرسد بهتر بود قانونگذار این ماده را به قانون تشویق می افزود تا ضمن کمک به تجمیع قوانین از احتمال بروز تناقضات آتی نیز جلوگیری نماید.

ب- ریسک های تحت پوشش در قوانین فعلی ایران

از میان قوانینی که در بخش قبلی ذکر گردید در حال حاضر دو قانون «تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی» و ماده ۶ قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» و آئین نامه های اجرایی این دو بخشی از ریسکهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی خارجی را در پروژه های زیربنایی مورد توجه قرار داده و با تفکیک میان سرمایه گذاریهای خارجی به این روش با سایر سرمایه گذاریها امتیازات خاصی را برای سرمایه گذاری به روش «ساخت، بهره برداری و واگذاری» قائل شده‌اند و تضمین های بیشتری را در مقایسه با دیگر انواع سرمایه گذاری برای این نوع سرمایه گذاری مقرر کرده‌اند. سایر قوانین همچنانکه قبل از این نیز عنوان گردید، مبحث مشارکت بخشهای غیردولتی در پروژه های زیربنایی را بصورت کلی عنوان کرده اند.

امتیازات مندرج در قانون تشویق را میتوان به دو گروه تقسیم نمود:

- ۱- امتیازاتی که به کلیه اشکال سرمایه گذاری های خارجی اعطا شده مانند رفتار برابر و عدم مصادره یا ملی نمودن سرمایه های خارجی مگر در شرایط خاصی.
 - ۲- امتیازات و تضمین‌هایی که تنها به سرمایه گذاری‌های مذکور در بند ب ماده ۳ قانون تشویق داده شده و تعدادی از این تضمین‌ها علاوه بر این قانون در ماده ۶ قانون الحاق آمده است.
- در ادامه این تضمین ها به تفکیک تضمین ریسک های تجاری و سیاسی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ب-۱ ریسک های تجاری تحت پوشش قوانین و مقررات ایران

۱. ریسک های مرتبط با خرید محصول پروژه

در پروژه هایی که به یکی از اشکال روش «تأمین مالی پروژه ای» تأمین اعتبار می شوند بازپرداخت اقساط وامها و اعتبارات دریافتی پروژه از محل درآمد آن صورت می گیرد. بنابراین وجود بازار برای کالا یا خدمت تولیدی و نیز پیش بینی قیمت آن ریسک بزرگی است که بایستی مورد بررسی دقیق قرار گیرد.

ریسک بازار محصول پروژه به دو شکل می باشد:

(۱) تغییر قیمت محصول. هر چند مطالعاتی بر بازار و قیمت‌های آن انجام میشود ولی بازار را نمی توان بطور کامل کنترل نمود و وقوع تغییراتی در آن ممکن است پیش بینی ها را به هم بزند از جمله این تغییرات می توان به ورود رقبای تازه، افزایش، کاهش یا عدم تغییر تعرفه‌ها اشاره کرد.

(۲) تغییر تقاضا. در بازارهایی که دولت برای محصول پروژه سوبسید می پردازد یا تنها عرضه کننده آن است، تقاضای مردم برای برخورداری از کالاهای سوبسیدی یا تقاضای افزایش سوبسیدها از موارد مهمی است که باید مد نظر قرار گیرد. به عنوان مثال در اغلب کشورهای در حال توسعه برق با سوبسید به مردم عرضه می شود. در نتیجه در وهله اول اطمینان از خرید محصول پروژه توسط دولت و سپس اطمینان از خرید آن به قیمت واقعی و تمام شده به معنای توجیه پذیری اقتصادی پروژه است. انعقاد قراردادهای بلند مدت فروش یکی از روش های کاهش این نوع ریسکهاست است.

با توجه به اینکه در کشور ما عرضه کننده انحصاری بسیاری از کالاها و خدمات اساسی دولت می باشد و حتی با اجرای قانون هدفمند سازی یارانه ها نیز بخشی از کالاها بصورت سوبسیدی از سوی دیگر این کالاها و خدمات به صورت سوبسیدی عرضه می شود و از همه مهمتر اینکه انرژی مصرفی برای تولید کلیه کالاها در ایران یارانه ای است. سرمایه گذار در اینجا با چند ریسک مواجه می شود:

۱- ریسک تأمین انرژی مورد نیاز پروژه به ویژه در پروژه‌هایی مانند پروژه های نیروگاه.

۲- ریسک خرید محصولاتی که خریدار انحصاری آن دولت می باشد.

۳- ریسک خرید محصول به قیمت تمام شده و واقعی آن به عبارت دیگر ضرورت پرداخت ما به التفاوت میان قیمت تمام شده محصول و قیمت عرضه شده به مصرف کننده نهایی (قیمت یارانه‌ای) با توجه به وجود این ریسک‌ها در کشورمان قانونگذار درصدد کاستن از آنها و مطمئن ساختن سرمایه‌گذار برآمده است. به گونه‌ای که:

الف- خرید کالاها و خدماتی را که عرضه آنها در انحصار دولت است، تضمین نموده است.

ب- پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تمام شده کالا و قیمت یارانه‌ای آنرا تضمین نموده است.

جالب توجه است که تضمین موارد فوق در هر دو قانون تشویق و الحاق و توسط دو مرجع متفاوت پیش بینی شده است. در ماده ۱۱ آئین نامه قانون تشویق آمده است: «در مورد آن دسته از طرح‌های سرمایه‌گذاری که یک دستگاه دولتی خریدار انحصاری کالا و خدمات تولیدی است و همچنین در مواردی که کالا و خدمات تولیدی طرح مورد سرمایه‌گذاری به قیمت یارانه‌ای عرضه می‌شود، دستگاه دولتی می‌تواند خرید کالا و خدمات تولیدی را به میزان و قیمت تعیین شده در قرارداد مربوطه در چارچوب مقررات قانونی تضمین نماید.»

ماده ۶ قانون الحاق می‌گوید: «در اجرای قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، در اجرای طرح‌های زیربنایی و تولیدی از قبیل طرح‌های نیروگاهی، انتقال نیرو، پالایشگاه، تأمین و انتقال آب، فاضلاب، راه آهن، راه و آزاد راه، فرودگاه، بندر، ناوگان ریلی و طرح‌های مخابراتی با اولویت سرمایه‌گذار ایرانی به دولت اجازه داده می‌شود علاوه بر تضمین‌های قابل ارائه در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹:

۱- نسبت به تضمین پرداخت تعهدات قراردادی شرکتهای دولتی ایرانی طرف قرارداد (که نهایتاً کالا و خدمات آنها الزاماً می‌بایست توسط دولت خریداری شود) اقدام نماید.

۲- در صورتی که بنابر تصمیم دولت یا قوانین رایج، بهای فروش محصول (کالا یا خدمت تولیدی) این طرح‌ها به مشتریان کمتر از قیمت خرید تضمینی آن توسط دولت و شرکت دولتی از سرمایه‌گذار باشد، مابه‌التفاوت آن توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در بودجه سنواتی پیش بینی و پرداخت آن توسط دولت (وزارت امور اقتصادی و دارایی) تضمین شود. آنچه در قیاس میان ماده ۱۱ آئین نامه قانون تشویق و بندهای ۱ و ۲ ماده ۶ قانون الحاق به چشم می‌خورد این است که: اول: بموجب ماده ۱۱ آئین نامه قانون تشویق، دستگاه دولتی خریدار انحصاری محصول طرح می‌تواند خرید آنرا تضمین نماید، حال آنکه طبق ماده ۶ قانون الحاق، دولت جمهوری اسلامی ایران خرید محصول را تضمین می‌کند.

دوم: ماده ۱۱ آئین نامه قانون تشویق، فقط از تضمین خرید کالا و خدمات تولیدی طرح سخن گفته است حال آنکه تضمین مذکور در ماده ۶ قانون الحاق کلی بوده و از تضمین تعهدات قراردادی شرکت دولتی ایرانی طرف قرارداد سخن گفته است. سوم: به نظر میرسد سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند هر یک از تضمین‌های فوق را انتخاب نماید.

بدین ترتیب بر طبق قوانین فعلی و در سرمایه‌گذاری در بخش‌های زیر بنایی به روش «ساخت، بهره برداری و واگذاری» سرمایه‌گذار خارجی از بازار محصول خود مطمئن خواهد بود چرا که پس از انعقاد قرارداد بلند مدت فروش محصول با شرکت دولتی ایرانی خریدار، وزارت اقتصاد نیز ایفای تعهدات این شرکت را به نیابت از دولت تضمین خواهد نمود.

ب-۲ ریسک های سیاسی تحت پوشش قوانین و مقررات ایران

۱. ریسک رفتار برابر و عدم تبعیض

رفتار برابر با پروژه‌های خارجی یکی دیگر از معیارهای تعیین کننده است. اطمینان سرمایه‌گذار خارجی از عدم وجود تبعیض و ذکر این موضوع در قوانین سرمایه‌گذاری هر کشور مشوقی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی می‌باشد. بویژه در پروژه‌هایی که اجرای آنها مدت زیادی طول می‌کشد امکان متأثر شدن از رفتار نابرابر بیشتر است. هر پروژه باید در جایگاهی برابر با سایر پروژه‌ها از جمله پروژه‌های داخلی قرار داشته باشد و در برخورد با آن از اصل عدم تبعیض پیروی شود. اصل عدم تبعیض بایستی صرفنظر از هر چیز اعم از مکان پروژه، محصول آن، قیمت محصول، مشارکت کنندگان در آن، وام دهندگان به آن و سایر شرایط خاص آن رعایت شود. اصل عدم تبعیض بویژه در مورد مالیات‌های مختلف و حقوق و عوارض گمرکی باید رعایت شود. یکی از شیوه‌های جلوگیری از بروز رفتارهای تبعیض‌آمیز انعقاد قراردادی میان شرکت پروژه و دولت میزبان و تعهد دولت میزبان بر خودداری از ارتکاب اقدامات تبعیض‌آمیز است.^۳

قانون تشویق رفتار برابر با سرمایه‌گذاری‌های خارجی را بطور کلی تضمین نموده است و این تضمین شامل کلیه اشکال سرمایه‌گذاری می‌شود. طبق ماده ۸ این قانون «سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایت‌ها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری‌های داخلی موجود است بطور یکسان برخوردار می‌باشند.»

۲. ریسک عدم سلب مالکیت و ملی کردن

ملی کردن اموال یا حقوق پروژه، مالکیت سهام آن توسط دولت میزبان به طور خودسرانه، به روشی تبعیض‌آمیز و بدون پرداخت خسارت عادلانه ریسک مصادره نامیده می‌شود. مصادره اموال به دو شکل انجام میشود:

۱) توقیف یک باره اموال پروژه توسط دولت (البته این کار بسیار کم اتفاق می‌افتد).

۲) انجام برخی اعمال خزنده توسط دولت که در مجموع منجر به مصادره می‌شود یعنی مصادره خزنده. روشی که در آن دولت تلاش می‌کند با استفاده از ابزارهایی چون وضع مالیات‌های سنگین، تعرفه‌های جدید، تغییر قوانین کار و اجبار به افزایش دستمزد کارکنان کار پروژه را متوقف نماید.^۴ این نوع مصادره نگران کننده ترین نوع مصادره است. چرا که هم در دوره زمانی طولانی صورت می‌گیرد و هم اثبات آن مشکل است.

پروژه‌های حساسی چون نیروگاهها، بنادر، خطوط انتقال نفت و گاز، جاده‌ها، خطوط راه آهن و فرودگاهها بیشتر در معرض خطر مصادره و ملی کردن قرار دارند.

یکی از روش‌های کاهش این ریسک اخذ بیمه سیاسی برای آن است. اعطای این نوع بیمه در هر پروژه‌ای با توجه به وضع دولت میزبان و سوابق آن دولت صورت می‌گیرد و مسلماً هزینه‌های زیادی را نیز در بر دارد. مطمئن‌ترین راه کاهش این ریسک اخذ ضمانت نامه حاکمیتی^۵ از دولت میزبان است.

این ریسک نیز تحت پوشش قانون تشویق قرار گرفته است. در ماده ۹ این قانون آمده است: «سرمایه‌گذاری‌های خارجی تحت پوشش این قانون مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت. مگر برای منافع عمومی، به موجب فرایند قانونی، به روش غیر تبعیض‌آمیز و در مقابل پرداخت مناسب غرامت به مأخذ ارزش واقعی آن سرمایه‌گذاری بلافاصله پس از سلب مالکیت.»

³ - Scott L. Hoffman, p.72

⁴ - Ibid, p 69,70.

⁵ -Sovereign Guarantee.

۳. تضمین خروج سود سرمایه گذاری^۶

ریسک خروج سود سرمایه‌گذاری به ریسکی اطلاق می‌شود که طبق آن نمی‌توان منافع حاصل از سرمایه‌گذاری را از کشور میزبان خارج نمود و این منافع باید در کشور میزبان پروژه هزینه شود، یا اینکه محدودیت‌هایی برای انتقال سود وجود دارد. این ریسک در کشورهایی که ترجیح می‌دهند سرمایه را درون خود نگه دارند بسیار حائز اهمیت است. در برخی کشورها محدودیت‌هایی بر میزان سرمایه قابل انتقال وجود دارد و سرمایه‌گذار فقط می‌تواند درصدی از سود را از کشور خارج کند. در حالیکه در تعداد دیگری از کشورها سود سرمایه‌گذاری بایستی تا مدت معینی در کشور میزبان نگهداری شود و پس از گذشت این مدت انتقال آن به خارج از کشور آزاد است.^۷

در ایران هیچ محدودیتی برای خروج اصل و سود سرمایه‌گذاری‌های خارجی، به هر شکلی که باشد، وجود ندارد و فقط بایستی مراحل معین در قانون طی شود. به موجب مواد ۱۳ و ۱۴ قانون تشویق «اصل و سود سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد، با دادن پیش‌آگهی سه ماهه به هیات و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی (از جمله مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی) و تصویب هیات و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل انتقال به خارج است.» می‌توان گفت در کنار سایر مشوق‌های قانونی این بند نیز تضمینی جهت تشویق و جذب سرمایه‌گذاری خارجی است.

۴. ریسک تأمین ارز مورد نیاز برای خروج اصل و سود سرمایه

در انجام معامله با ارزهای خارجی، همواره ریسک تأمین ارز وجود دارد. این ریسک در سرمایه‌گذاری خارجی به روش «ساخت، بهره‌برداری، واگذاری» بدلیل طولانی بودن مدت قرارداد و تعدد ارزهای مورد معامله اهمیت خاصی پیدا می‌کند. در این روش درآمدهای پروژه به پول کشور میزبان و پرداخت اقساط وامها یا اعتبارات دریافتی با یک یا چند ارز خارجی انجام می‌شود. در خصوص ارز سه نوع ریسک را باید از هم متمایز نمود: ریسک عدم وجود ارز خارجی، ریسک انتقال ارز خارجی و ریسک کاهش ارزش پول کشور میزبان.

وجود قراردادهای متعدد و پیچیده در روش تأمین مالی پروژه‌ای ریسک‌های مربوط به ارز را به مراتب مشکل‌تر و جدی‌تر می‌نماید. راه‌های متعددی برای کنترل و کاهش این نوع ریسک وجود دارد از جمله: کنترل درآمدهای پروژه، تبدیل مداوم ارز داخلی به ارزهای قوی (مانند دلار و یورو) افتتاح حسابهای برون مرزی که درآمدهای پروژه به آن واریز شود افتتاح حسابهای سود ده مذاکره و انعقاد قراردادهای تبدیل ارز با دولت میزبان، کسب تأییدیه هیات پولی یا بانک مرکزی کشور میزبان حفظ جریان نقدینگی پروژه بصورتی که قابل انعطاف با شرایط مختلف باشد، هماهنگ کردن ارز که درآمد پروژه با آن است با ارزی که بدهی‌ها و هزینه‌های پروژه با آن پرداخت می‌شود.

با توجه به اهمیت ریسک تأمین ارز در شیوه «ساخت، بهره‌برداری، واگذاری» و تأثیر آن بر ادامه حیات پروژه، قانونگذار در تبصره ۳ ماده ۱۷ قانون تشویق، تأمین ارز و جوجه قابل انتقال برای این نوع سرمایه‌گذاری را پذیرفته و بانک مرکزی را مکلف به تأمین آن نموده است. طبق این بند «بانک مرکزی مکلف است معادل ارزی و جوجه قابل انتقال در مورد سرمایه‌گذاری‌های موضوع بند ب ماده ۳ این قانون را با موافقت سازمان^۸ و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار دهد.» این تضمین به صراحت قانون فقط برای سرمایه‌گذاری‌های موضوع بند ب ماده ۳ قانون تشویق می‌باشد و نه تمام اشکال سرمایه‌گذاری‌های خارجی.

^۶ -Expatriation.

^۷ - Scott L. Hoffman, p.70

^۸ - سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی، اقتصادی ایران، معاونت امور بین‌الملل وزارت امور اقتصادی و دارایی.

با تجميع مواد قانون تشويق (تبصره ۳ ماده ۱۷ و مواد ۱۳ و ۱۴) می توان گفت ريسک انتقال ارز خارجی نیز تحت پوشش این قانون قرار گرفته است و سرمایه‌گذار خارجی برای انتقال ارز و خروج آن از طرق قانونی و با طی مراحل قانونی مشکلی ندارد.

۵. ريسک تغيير قوانين و مقررات

ريسک تغيير قوانين و مقررات ريسکی است که به موجب آن نهادهای دولتی اعم از قانونگذاری، قضایی یا اجرائی چارچوب های قضایی، حقوقی یا قانونی را که پروژه در آنها توسعه یافته است، تغيير دهند و خطر اصلی این است که این اقدامات بر عملکرد پروژه تاثیر گذارد به نحوی که پروژه توان بازپرداخت بدهی‌های خود را نداشته و ادامه کار آن توجیه اقتصادی نداشته باشد.^۹

از جمله این اقدامات می توان به تغيير قوانين مالیاتی، تغيير استانداردهای زیست محیطی و تغييرات دیگری که مستلزم افزایش سرمایه پروژه است، اشاره کرد.

از آنجایی که اقدام دولت در موضع قوانين و مقررات یک اقدام قانونی است بیمه‌گران ريسک سیاسی عموماً چنین اقداماتی را بیمه نمی‌نماید بنابراین باید از دولت میزبان خواسته شود قراردادی با حامیان پروژه منعقد نموده و متعهد شود که انواع خاصی از اقدامات قانونگذاری صورت نخواهد گرفت در اینصورت شاید بیمه‌گران ريسک سیاسی بتوانند پروژه را در مقابل ريسک‌هایی که در قرارداد آمده است بیمه نمایند.

در قانون تشويق تضمین ريسک تغيير قوانين و مقررات از جمله تضمین هایی است که مختص سرمایه گذاری های موضوع بند ب ماده ۳ قانون تشويق می باشد نه تمام سرمایه گذاری های خارجی. تبصره ۲ ماده ۱۷ این قانون می گوید: « در مورد سرمایه گذاری های موضوع بند ب ماده ۳ چنانچه وضع قوانين و مصوبات دولت، موجب ممنوعیت یا توقف اجرای موافقت نامه های مالی پذیرفته شده در چارچوب این قانون شود، زیان حاصل حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تأمین و پرداخت می گردد. حدود تعهدات قابل پذیرش، توسط هیأت^{۱۰} در چارچوب این قانون به تصویب می رسد.»

از آنجاییکه کشور ایران یک کشور در حال توسعه است که بسیاری از صنایع آن تحت کنترل دولت می باشد و در حال حاضر با توجه به ابلاغ سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی رهبر معظم انقلاب، جریان خصوصی سازی کارخانجات و صنایع در حال انجام است امکان دارد این سوال برای سرمایه‌گذاران خارجی طرف قرارداد با شرکتهای دولتی پدید آید که در صورت خصوصی سازی این شرکت ها وضعیت تعهدات دولتی آنها و تضامین دولتی به چه شکل خواهد بود؟ پاسخ این سوال در بند ۳ ماده ۶ قانون الحاق آمده است. در این بند مقرر گردیده «در صورت اتخاذ تصمیم دولت به فروش شرکتهای دولتی عامل، شرایط فروش باید به نحوی پیش بینی شود که تعهدات شرکت به سهامداران جدید منتقل و تضمین‌های دولت تا آخرین مراحل اجرای قرارداد معتبر و نافذ بماند.»

^۹ - Scott L. Hoffman, p.70

^{۱۰} - هیأت سرمایه‌گذاری خارجی مذکور در ماده ۶ قانون تشويق مرکب از معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری، معاون وزیر امور خارجه، معاون رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاون رئیس کل بانک مرکزی و حسب مورد معاونین وزارت خانه‌های ذیربط.

ج- ضرورت تدوین یک قانون جامع در رابطه با مشارکت بخشهای عمومی و خصوصی در اجرای پروژه های زیربنایی

قانونگذاری همواره نقش کلیدی را برای افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی داشته است. قانون معمولاً متضمن تعهد سیاسی دولت، در بردارنده حقوق قانونی خاص و ضامن ثبات وضعیت قراردادی می باشد. در اغلب کشورها اجرای پروژه های زیربنایی با مشارکت بخش خصوصی با اقدامات قانونگذاری آغاز شد، بدین صورت که ابتدا قوانینی برای واگذاری این پروژه ها و اجرای آنها وضع گردید.

در کشور ایران نیاز به تدوین مقررات خاصی برای مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیربنایها می باشد، با تدوین قانون رویه واحدی برای مشارکت بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی ایجاد میشود. ممکن است یک قانون عام معمولاً تمامی الزامات کلیه بخش ها را در بر نگیرد در این صورت می توان مقررات مکمل بخشی تدوین نمود، که به قانونگذار اجازه می دهد ویژگیهای خاص هر بخش را در نظر بگیرد. وجود مقررات تفکیکی در هر بخش این اطمینان را ایجاد می کند که اختیارات قانونگذاران نامحدود نمی باشد و آنها در هر بخش ملزم به مقررات آن بخش می باشند. در عین حال بهتر است که از وضع قوانین خشک و انعطاف ناپذیر و نیز قوانینی که بسیار به جزئیات می پردازند خودداری شود، چرا که در اغلب موارد چنین مقرراتی در بلند مدت مناسب نمی باشند. بسیاری از کشورها از قانون برای تاسیس یک سازمان یا نهاد تحت عنوان سازمان بهره گرفته اند که متولی و مسئول مشارکت بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی کشور است.

قانون همواره بهترین ابزار برای بیان جزئیات مالی و فنی پروژه ها نمی باشد هرچند که بسیاری از کشورها ترجیح داده اند تا قوانینی را که جزئیات بسیاری را دربرمیگیرند تدوین نمایند. در مجموع مهم این است که قوانین براحتی قابلیت سازگاری با تغییرات محیطی را داشته باشند اعم از اینکه این تغییرات ناشی از قواعد بازار یا پیشرفت های جدید مانند پیدایش تکنولوژی های نوین یا تغییرات شرایط اقتصادی و بازار باشد، در هر حال شفافیت و قابلیت پیش بینی دو عنصر اساسی قانون هستند.

همچنانکه در بخش های قبل عنوان گردید فقدان وجود یک قانون جامع و مانع در خصوص مشارکت بخشهای عمومی و خصوصی است هرچند در سطح قانون اساسی ایران کشور موضوع با ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ به درستی تعیین شده است ولی در سطح قوانین و مقررات عمومی در ایران حتی یک قانون تحت عنوان قانون مشارکت بخش عمومی و خصوصی وجود ندارد و این خود بزرگترین ریسک و خلاء قانونی است. تدوین قوانین و مقررات یعنی ارائه تصویر روشنی از عناصر و افراد مرتبط با یک پروژه، نحوه شکل گیری و فعالیت پروژه و در نهایت چگونگی اختتام این فعالیت مشترک می باشد. اصولاً قوانین زائیده مقتضیات و نیازهای بشری هستند که در هر زمان قابل انطباق با شرایط و ویژه گیهای خاص یک جامعه بوده و بهترین راه را برای رسیدن به یک هدف را پی ریزی می نمایند.

تاسیس یک چارچوب قانونی موثر و مناسب پیش شرطی برای ارتقاء مشارکت بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی است. این قانون بایستی از انعطاف کافی و پاسخگویی لازم به پیشرفتهای صورت گرفته در بخش های مختلف زیربنایی برخوردار می باشد. در این بخش به برخی از اصول کلی که قانونگذار بایستی در تدوین قوانین برای مشارکت بخش های غیردولتی و تامین مالی پروژه ها از طریق این بخش ها، مدنظر داشته باشد، می پردازیم. لازم به ذکر است برخی از این اصول با ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ حاصل شده لیکن بسیاری از آنها مستلزم تدوین یک قانون جامع جدید است.

هدف از رعایت این اصول در تدوین قوانین و مقررات، ارتقای شفافیت، انصاف، ثبات و پایداری و قابلیت پیش بینی در قوانین و انعطاف پذیری آن در رابطه با مشارکت کنندگان در پروژه ها، حمایت از سرمایه گذاران بخش خصوصی و دولت و در نهایت پیشگیری از رفتارهای غیرمنصفانه و سوء استفاده های آتی می باشد.

این اصول براساس استانداردهای بین المللی و بهترین رویه های موجود با بهره گیری از مطالعات و نظر سنجی های منطقه ایی تدوین گردیده است در تدوین این اصول از اسناد سازمانهای^{۱۱} OECD و آنسیترال^{۱۲} استفاده شده است. راهنمای آنسیترال در این زمینه منبع اصلی می باشد.^{۱۳}

اصل اول : قانون بایستی سیاست شفافی در خصوص مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیر بناهای کشور دارا باشد.

مانند سایر چارچوب های صحیح قانونی استراتژی و سیاست شفاف دولت برای مشارکت بخش خصوصی عنصر مهمی است که نشانگر تعهد دولت به توسعه یک محیط سرمایه گذاری پایدار می باشد. این امر همچنین مبین تلاشهای دولت برای بهبود محیط قانونی و حقوقی کشور است، این استراتژی بایستی به عنوان یک سند دولتی (قوانین و مقررات) تدوین و تصویب گردد. راهنمای یونیدو درخصوص قرارداد های ساخت، بهره برداری و واگذاری بر اهمیت اتخاذ استراتژی مشارکت بخش خصوصی از سوی دولت تاکید می نماید و آن را تعهد یک دولت بر ارتقاء شرایط حقوقی، قانونی و سیاسی و در نهایت افزایش منافع بالقوه سرمایه گذاران می داند.

یک چارچوب قانونی شفاف دارای قواعد روشن و در دسترس و روشهای و رویه های کارآمد برای اجرای این قواعد می باشد. قوانین و روندهای شفاف این امکان را به سرمایه گذاران بالقوه می دهد که هزینه ها و ریسک های سرمایه گذاریشان را پیش بینی نماید و شروطی را که حداکثر منافع آنها را تامین می نماید، اعلام کنند. علاوه بر قابلیت پیش بینی، قوانین و روندهای شفاف، مقامات را ملزم به انتشار تصمیمات اداری و در موارد نیاز دلایل این تصمیمات می نماید این قواعد شفاف اقدامات خودسرانه و نادرست یا تصمیماتی را که توسط طرفین قرارداد یا مقامات ذیربط گرفته می شود منع و محدود می نماید و باعث افزایش اعتماد به برنامه توسعه زیربنای یک کشور می شود. شفافیت قوانین و روندهای اجرایی در سرمایه گذاری خارجی بسیار پراهمیت است چرا که سرمایه گذاران خارجی معمولاً با قوانین کشور میزبان آشنایی ندارند.

¹¹ - EBRD Core Principles for a Modern Concession Law ,
<http://www.ebrd.com/country/sector/law/concess/assess/index.htm>

^{۱۲} - کمیسیون تجارت بین الملل سازمان ملل متحد

¹²- *UNCITRAL Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects, prepared by the United Nations Commission on International Trade Law, 2001.*
& UNCITRAL model legislative provisions on privately financed infrastructure projects.

اصل دوم: قانون بایستی بنیاد صحیحی را برای واگذاری امتیازات به بخش خصوصی پی ریزی نماید.

مشارکت موثر بخش خصوصی در توسعه زیر بناها و عملکرد صحیح دولت در واگذاری امتیازات پروژه های زیربنایی مستلزم وجود یک چارچوب قانونی توانمند است. وجود چنین قانونی برای تعیین نقش ها و مسئولیتهای تمامی طرفین و برآورد ریسک کشور توسط سرمایه گذاران، بسیار مهم و تعیین کننده است. واگذاری امتیازات ممکن است از طریق تدوین یک قانون خاص یا مجموعه قوانینی که تمامی بخش ها را پوشش می دهد، صورت گیرد. تدوین چنین قوانینی محیط قانونی را برای واگذاری پروژه ها بصورتی با ثبات، شفاف و منصفانه مهیا می نماید. این موضوع در توصیه شماره یک راهنمای آنسیترال نیز مورد بررسی قرار گرفته است این توصیه بر اهمیت چنین قانونگذاری تاکید نموده و آنرا نه تنها دلیلی بر شفافیت و ثبات نظام سرمایه گذاری یک کشور بلکه علامتی از تعهد سیاسی یک دولت می داند.

اصل سوم: قانون بایستی دارای قواعد شفافی باشد.

یک قانون جامع باید به خوبی بتواند حدود اعمال قواعد خود را تعریف نماید، بدین معنی که حدود روابط حقوقی را که قانون مزبور تحت پوشش دارد، تعیین نماید. چنین شفافیتی برای قابلیت پیش بینی وضعیت قراردادهای، ثبات و اعتبار آنها و همچنین ممانعت از اقدامات خودسرانه مقامات دولتی الزامی است. برای رسیدن به این هدف، قانون مزبور بایستی تعریف جامع و مانعی از امتیازات قابل ارائه به بخش خصوصی، بخشهای مرتبط با آن، مقامات مرتبط با قراردادهای و افرادی که صلاحیت اعطای امتیاز را دارند، ارائه نماید. این اصل در توصیه های شماره ۵۲ آنسیترال عنوان شده است. طبق این توصیه ها، تعریف مقامات و هیأت های ذیربطی که در سطوح مختلف دولتی صلاحیت انعقاد قراردادهای را دارند و همچنین بخش هایی که در آن بخش ها واگذاری امتیازات جهت توسعه امور زیربنایی میسر است، دارای اهمیت می باشد. همچنین طبق راهنمای آنسیترال موضوع امتیاز و نوع قرارداد بایستی در قانون به وضوح تعریف شود، به عنوان مثال مقرر گردد سرمایه گذاری بخش خصوصی و عمومی ها در قالب قراردادهای ساخت، بهره برداری و واگذاری - ساخت، مالکیت و بهره برداری خواهد بود.

اصل چهارم: قانون بایستی چارچوب قانونی باثبات و قابل پیش بینی را دارا باشد.

علی الاصول پروژه هایی که از طریق بخش خصوصی تأمین مالی می شوند، پروژه های طولانی مدتی می باشند. یکی از عواملی که بر پروژه تأثیر می گذارد و ممکن است در جریان اجرای پروژه تغییر یابد، مقررات حاکم بر پروژه است. ریسک تغییر قوانین و مقررات ممکن است اعتبار قرارداد پروژه و در نتیجه ادامه کار پروژه را به مخاطره بیندازد. برای اجتناب از چنین خطری، کشورها بایستی از تغییر مداوم مقررات مربوط به مشارکت بخش خصوصی و عمومی خودداری نمایند و همچنین در قانون مربوط به این قراردادهای نیز بایستی مقرر ای گنجانده شود که طبق قراردادهایی که منعقد شده اند در صورت تغییر قوانین و مقررات کماکان طبق قانون سابق به حیات خود ادامه دهند و تغییر قوانین و مقررات در آینده به پروژه هایی که طبق قوانین قبلی اجرا شده اند، تسری نیابد. شرطی تحت عنوان شرط ثبات^{۱۴} در این خصوص وجود دارد که معمولاً در قراردادها درج می شود و بخش خصوصی مجری پروژه (امتیاز گیرنده) را از هرگونه تغییرات بعدی در قوانین و مقررات مصون می دارد.

¹⁴ Stability clause

اصل پنجم: قانون بایستی انصاف، شفافیت و دسترسی به قواعد و رویه های مربوط به قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی را ارتقا دهد.

این اصل به شفافیت و انصاف در مقررات و دسترسی به قواعد و رویه هایی که در انتخاب طرفهای قراردادی و اعطای پروژه به آنها و اجرای پروژه، حاکم است، می پردازد. طبق این اصل یک قانون مدرن بایستی شیوه ای را برای تضمین انتخاب سرمایه گذاران بر مبنای رقابت و عدالت (همچنین شیوه ای را برای موارد مستثنی از رقابت)، رفتار برابر با سرمایه گذاران بالقوه، امکان به چالش کشیدن قواعد و تصمیمات مقامات طرف قرارداد و نیز قواعد رقابتی برای پیشنهادات غیر منتظره و درخواست نشده، پیش بینی نماید.

یک چارچوب قانونی مناسب دارای دو کارکرد است اول اینکه دولتها از طریق آن تامین و ارائه خدمات عمومی به شهروندان را تضمین می نمایند و از سوی دیگر ارائه دهندگان خدمات عمومی و مشتریان آنها به واسطه این قوانین از حقوقشان حمایت می نمایند. قانون خوب منافع گروههای مختلف از جمله دولت، ارائه کنندگان خدمات عمومی و مشتریان آنها (حتی برخی تعارضات احتمالی را) دربرمیگیرد و همواره به دنبال رسیدن به تعادل میان آنهاست. ملاحظات تجاری بخش خصوصی، حق استفاده کنندگان در برخورداری از خدمات هم از بعد کیفی و هم از بعد قیمت، مسئولیت دولت در ارائه خدمات اساسی و نقش و جایگاه آن در ارتقاء زیربناهای توسعه جامعه، همگی از جمله مواردی هستند که بایستی در قانون توجه کافی به آنها شده باشد.

در توصیه های شماره ۹ و ۱۰ آنسیترا در این خصوص آمده است که شیوه های قانونی و قواعد حاکم بر قراردادها بایستی معین، واضح و در دسترس باشند (منتشر شده باشند) همچنین بر این موضوع تاکید شده است که تصمیمات مقامات دولتی بایستی قابل اعتراض در یک نهاد مستقل باشد. منصفانه و شفاف بودن قواعد قراردادها و رویه های حاکم بر آن در توصیه شماره ۱۴ آنسیترا نیز عنوان شده است این توصیه بر تضمین رقابت منصفانه جهت انتخاب سرمایه گذاران تاکید می نماید و در توصیه شماره ۳۹ حق سرمایه گذاران به درخواست حق سرمایه گذاران جهت بازنگری در اقدامات طرفین قرارداد در طی مراحل مربوط به انتخاب سرمایه گذاران اشاره شده است. قواعد آنسیترا همچنین تدوین روندی را برای بررسی پیشنهادات غیر رقابتی و پیشنهادات ناخواسته ضروری میدانند.

اصل ششم: قانون بایستی هماهنگ با نظام قانونی کشور و سایر مقررات مرتبط با آن باشد.

این قانون بایستی با سایر قوانین کشور هماهنگ باشد تا از هرگونه تعارضات آتی میان قوانین و عدم هماهنگی آنها در عمل ممانعت شود. در سایر قوانین و مقررات مرتبط نیز بایستی اصلاحات متناسب با نیازهای این قانون صورت گیرد تا یک نظام قانونی جامع و هماهنگ در این زمینه پدید آید. توصیه شماره یک آنسیترا بر اهمیت انطباق این قانون با اصول قانون اساسی کشور به ویژه در رابطه با تضامین دولتی و محدودیتهای موجود جهت واگذاری امتیازات به بخش خصوصی تاکید شده است.

اصل هفتم: قانون بایستی مذاکره در خصوص شروط قراردادی را به رسمیت بشناسد.

آزادی مذاکره در خصوص قراردادهای مشارکت خصوصی و عمومی بسیار مهم است زیرا امکان برخورداری از شرایط متنوع و متعدد را برای طرفین قرارداد فراهم می نماید و در نهایت منجر به نگرشی مفصل و مشروح در رابطه با تخصیص ریسکها به صورت کارآمد و خلاقانه می شود. به کارگیری موفق این اصل مستلزم تعیین دقیق مقامات ذیصلاح برای انجام مذاکرات قراردادی، انعقاد قراردادها و نظارت بر اجرای قراردادها و تقسیم اختیارات میان مقامات محلی و مرکزی کشور می باشد.

طبق توصیه شماره دو آنسیترال برای اطمینان از انجام مذاکرات کارا و در نتیجه اجرای پروژه تعیین اشخاص یا مقاماتی که در سطوح مختلف مجاز به انجام مذاکرات می باشند و حدود اختیارات مقامات دولتی و محلی در طول انجام مذاکرات و اجرای پروژه، حائز اهمیت است.

توصیه شماره دوازده آنسیترال برای بررسی معیارهای مختلف و در نتیجه تخصیص ریسک ها بصورت کارآمد کشورها را از تدوین مقرراتی که بصورت غیر ضروری اختیارات مقامات مذاکره کننده را محدود می نماید، منع میکند.

اصل هشتم: قانون بایستی روش مناسبی را برای حل و فصل اختلافات از طریق دادگاهها یا هیأت های داوری پیش بینی نماید.

برطبق این اصل قانون مورد بحث بایستی حمایت از حقوق و منافع طرفین قرارداد را در چارچوب یک نظام کارآمد حل و فصل اختلافات (که حتی الامکان داوری بین المللی و اجرای آرای داوری مزبور را به رسمیت شناخته است)، تضمین نماید. این اصل عنصری اساسی برای ایجاد فضای مساعد، جذاب، مطمئن و قابل پیش بینی برای سرمایه گذاران است. طبق توصیه شماره ۶۹ آنسیترال قانون بایستی آزادی طرفین قرارداد را در انتخاب مکانیزم حل و فصل اختلافات به رسمیت بشناسد، این مکانیزم توسط طرفین و با توجه به ماهیت پروژه انتخاب می شود.

اصل نهم: قانون بایستی قبول تضامین و تعهدات توسط دولت را مجاز بشمارد.

برطبق این اصل دولت بایستی امکان حمایت مالی از پروژه را دارا باشد یا اینکه بتواند رفتار صحیح مقامات دولتی را بر طبق تعهدات آنها تضمین نماید. حمایت دولت در اغلب موارد برای افزایش رضایت سرمایه گذاران بالقوه، ارتقاء جذابیت سرمایه گذاری و حمایت از انجام پروژه ها، عنصری اساسی است. توصیه شماره ۱۳ آنسیترال پیشنهاد می نماید که در قانون مربوط درخصوص مقاماتی که می توانند بصورت قانونی از پروژه حمایت بنمایند و نیز انواع حمایت‌های محتمل، قواعد روشنی ترسیم گردد.

اصل دهم: قانون بایستی حق وثیقه موسسات مالی و بانکها را در خصوص دارائیهای پروژه به رسمیت بشناسد.

تنها در حدود ۳۰٪ یک پروژه زیربنایی که با مشارکت بخش عمومی و خصوصی انجام می شود، توسط بخش خصوصی تامین اعتبار می شود. باقیمانده اعتبار مورد نیاز در قالب ترتیبات وثیقه ای خاصی از بانکها یا موسسات مالی تامین می شود. برای اخذ اعتبار بخش خصوصی ذیربط حقوق خود را در قرارداد منعقد شده جهت اجرای پروژه به عنوان وثیقه نزد بانک به گرو میگذارد. برای اجرایی شدن این وثیقه بایستی پیش بینی های لازم در مقررات مربوط صورت گیرد. بدین صورت که در صورت قصور وام گیرنده، بانک یا موسسات اعتباری وام دهنده امکان ورود و مداخله در قرارداد را داشته باشند. چنین مکانیزمی تداوم و ثبات پروژه و کارآمدی آن را تامین می نماید. در توصیه شماره ۴۹ آنسیترال آمده است: بایستی شرطی در قانون درج شود که حق بخش خصوصی برای وثیقه نهادن دارایی های پروژه یا سهام شرکت پروژه، عواید حاصل از سرمایه گذاری و سایر وجوه دریافتنی یا وثایق مناسب مرتبط با پروژه را به رسمیت بشناسد. همچنین حق بخش خصوصی برای به وثیقه نهادن کلیه وجوه پرداختی در آینده طبق قرارداد فی مابین بایستی به رسمیت شناخته شود.

اصل یازدهم: ثبات بلندمدت پروژه ها در قانون پیش بینی شود.

هدف اصلی قانونگذار در تدوین قوانین جهت توسعه زیربنایها، اطمینان از ارائه خدمات عمومی بصورت بلند مدت است. ترتیبات ناکافی برای بهره برداری و حفظ زیربنایهای عمومی به شدت کارآمدی این زیربنایها را در تمام بخش ها کاهش داده و منجر به کاهش کیفیت خدمات و افزایش هزینه برای استفاده کنندگان خواهد شد. از منظر قانونگذاری این موضوع مهم است که یک کشور ظرفیت نهادی لازم را برای برعهده گرفتن وظایف مختلفی که بر دوش نهادهای عمومی در توسعه پروژه های زیربنایی نهاده شده، دارا باشد. اقدام دیگری که برای ثبات در سیاست مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیربنایها ضروری است، برقراری توازن و تعادل میان رقابت و انحصارگرایی در ارائه خدمات عمومی است. رقابت میتواند هزینه ها را کاهش دهد و نیز در بخش های خاصی به مولد بودن سرمایه گذاری ها کمک کرده و به پاسخگوئی در مقابل نیازهای مشتریان و ارائه خدمات عمومی با کیفیت بالاتر بیانجامد و در نتیجه محیط کسب و کار را در تمام بخش های اقتصادی بهبود ببخشد.

اصل دوازدهم: قانون بایستی حدود اختیارات مقامات دولتی موسسات مجاز و حوزه های فعالیت آنها را تبیین نماید.

اجرای پروژه های زیربنایی توسط بخش خصوصی ممکن است مستلزم تصویب قوانین خاص جهت ارائه این پروژه ها به بخش خصوصی باشد. تعیین دقیق مقام مسئول و حدود اختیارات وی در این زمینه برای اعتمادسازی میان سرمایه گذاران داخلی و خارجی ضروری است.

در صورتیکه دولت نمی تواند مسئولیت خود را در خصوص ارائه خدمات عمومی بدون وجود قانون به بخش خصوصی تفویض نماید، ضرورت دارد تا مشارکت بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی و اختیار دولت در واگذاری این پروژه ها به بخش خصوصی صریحاً در قانون درج شود. این امر در مواردی که خدمات عمومی بصورت رایگان در انحصار دولت می باشند، بسیار پراهمیت است. در مقرراتی که وضع می شود بایستی مقامات یا سطوحی از دولت که صلاحیت واگذاری پروژه های زیربنایی و امضای قراردادها را دارند، تعیین شوند. برای جلوگیری از تاخیرهای احتمالی می توان در مقررات انتصاب افرادی از سوی مقامهای دولتی جهت پذیرش تعهدات، مذاکره و امضای قراردادها را پیش بینی نمود. همچنین بایستی حدود اختیارات مقامات محلی را در خصوص پروژه هایی که در حوزه اختیارات آنهاست مانند مقامات شهرها و استانها، تعیین نمود.

علاوه بر آن تعیین حوزه ها و بخش هایی که واگذاری پروژه ها در آن بخش ها امکان پذیر است و نیز استثناء نمودن بخش هایی که فعالیت در آنها قابل واگذاری به بخش خصوصی نمی باشد مانند امور دفاعی و نظامی نیز ضروری است. این امر با ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴ در ایران محقق شده است.

اصل سیزدهم: قانون بایستی هدف از واگذاری پروژه به بخش خصوصی و حدود واگذاری را اعلام نماید.

تعریف ماهیت پروژه و هدف از واگذاری آن به بخش خصوصی نیز می تواند در قانون مطرح شود در تعریف ماهیت پروژه می توان روشهای اجرای پروژه را طبق اختیارات و تعهداتی که برای بخش خصوصی پیش بینی شده، تعریف نمود مثلاً پروژه ها را به گروههایی که به روشهای ساخت- بهره برداری- انتقال، ساخت- مالکیت - بهره برداری، ساخت- انتقال، بهره برداری، ساخت- انتقال، انجام می شوند تقسیم نمود. باتوجه به انواع روشهایی که در خصوص مشارکت بخش خصوصی در امور زیربنایی وجود دارد ارائه انحصار در اجرای پروژه تعریف جامعی از این روشها و احصاء تمامی آنها امکانپذیر نمی باشد.

موضوع مهم دیگری که با ماهیت پروژه و حقوق مربوط به آن مرتبط است انحصار در انجام پروژه است، انحصار ممکن است محدود به منطقه جغرافیایی خاصی باشد یا اینکه تمامی کشور را در برگیرد (مثل احداث خط راه آهن سراسری) یا اینکه در تامین نوع خاصی از کالاها و خدمات برای گروه خاصی از مشتریان باشد. (مانند تولید برق توسط تولیدکنندگان انحصاری یک منطقه جهت شبکه توزیع برق همان منطقه) انحصار در انجام پروژه بایستی در قوانین اعلام شود. تصمیم در مورد اینکه حق انحصاری به یک پروژه و یا به گروه خاصی از پروژه ها اعطا شود به سیاست یک کشور بستگی دارد. مطلوب ترین حالت آن است که مسئله انحصار به صورت قابل انعطافی در قوانین پیش بینی شود، علاوه بر استثناء نمودن یا تجویز حقوق انحصاری ممکن است در یک قانون این اولویت باشد که مقامات کشور در مواردی که به مصلحت عموم است نسبت به اعطای حق انحصاری، اقدام نمایند. دلیل اعطای حق انحصاری را نیز می توان قبل از واگذاری پروژه به تمامی شرکت کنندگان در مناقصه اعلام نمود. اعطای حقوق انحصاری در بخش های مختلف زیربنایی را نیز میتوان به تفکیک در قوانین پیش بینی نمود.

سایر موارد: انجام هماهنگی های اداری

با توجه به ساختار اداری کشور پروژه هایی که به صورت خصوصی تامین مالی می شوند ممکن است مستلزم دخالت مقامات عمومی در سطوح مختلف باشند برای تسریع در انجام امور بهترین شیوه استقرار نمایندگان نهادهای اجرایی در یک واحد متمرکز است. در مورد پروژه هایی که از طرف سرمایه گذاران خارجی انجام می شود معمولاً مرکزی با حضور افراد ذیصلاح از نهادهای مختلف دولتی تاسیس می شود که صلاحیت لازم را برای بررسی و تصویب پروژه ها دارا می باشند. تجربه های بین المللی کارآمد بودن چنین مرکزی را تأیید می نماید، این مرکز همچنین می تواند محلی برای انجام هماهنگی میان مقامات مختلف دولتی مرتبط با پروژه باشد. در صورت عدم امکان تاسیس چنین مرکز واحدی در سطح کشور بایستی از روشهای دیگری برای هماهنگی میان مقامات دولتی و عمومی بهره برد.

نتیجه گیری

با ابلاغ سیاستهای کلی اصل ۴۴، اراده دولت در بالاترین سطح در رابطه با جواز و ضرورت مشارکت بخش عمومی و خصوصی در پروژه های زیربنایی اعلام گردید. لیکن همچنانکه در ابلاغیه سیاستهای فوق نیز آمده است اجرایی شدن سیاستهای کلی اصل ۴۴ مستلزم تدوین قوانین و مقررات مرتبط و مناسب می باشد. از جمله مهم ترین این مقررات تدوین قانونی تحت عنوان قانون مشارکت بخشهای غیردولتی در پروژه های زیربنایی است. تدوین این قانون با استفاده از تجربه های جهانی موجود در این زمینه بویژه با مطالعه تطبیقی قوانین سایر کشورها و نیز اشراف و تسلط به قوانین کشورمان می تواند خلاء های قانونی را پوشش داده و مسیری روشن برای فعالیت بخش های غیردولتی در پروژه های زیربنایی ترسیم نماید. با وجود قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری و ماده ۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخش از مقررات مالی دولت، تدوین یک قانون جامع حتی در بخش سرمایه گذاریهای خارجی نیز ضروری است چرا که مشارکت بخش خصوصی داخلی به تنهایی برای اجرای این پروژه ها کفایت نمی نماید بلکه به عکس در عرصه جهانی استفاده از روشهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه پروژه های زیربنایی در اصل با هدف بهره بردن از سرمایه، منابع مالی، دانش، مدیریت و تخصص بخش خصوصی خارجی بویژه کشورهای توسعه یافته طراحی شده است.

۱- افشار، عباس. خزائنی، گرشاسب « شناسایی ریسک‌های خاص پروژه‌های BOT»، ماهنامه بین‌المللی راه و ساختمان، شماره ۲۴،

شهریور ۱۳۸۴

۲- صادقی، محسن «بررسی قراردادهای بین‌المللی ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) و جایگاه آن در نظام حقوقی ایران»

پژوهشنامه بازرگانی، بهار ۱۳۸۵

۳- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آئین‌نامه اجرایی آن، مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹.

۴- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴.

5- *Scott L. Hoffman, "The Law and Business of International Project Finance", Transnational Publisher Inc & Kluwer Law International, Second Edition, 2001.*

6- *Peter K. Nevitt and Frank J. Fabozzi, " Project Financing", Seventh Edition, Euro money Books, 2000.*

7- *Lessons of Experience, N.7 "Project Finance In Developing Countries" ,IFC, 1999.*

8- www.Investopedia.com

9- www.Wikipedia.com

10- www.answers.com

11- *UNCITRAL Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects, pre pared by the United Nations Commission on International Trade Law, 2001.*

12- *UNCITRAL model legislative provisions on privately financed infrastructure projects.*

13- *EBRD Core Principles for a Modern Concession Law*

14- <http://www.ebrd.com/country/sector/law/concess/assess/index.htm>

راهنمای مشارکت های عمومی – خصوصی در زیرساخت ها

تدوین از شورای اقتصادی – اجتماعی آسیا و اقیانوسیه UN

مترجم: سهیل آل رسول

شایان نمودار

راهنمای مشارکت‌های عمومی خصوصی در زیرساخت‌ها

ترجمه سهیل آل رسول

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

راهنمای مشارکت‌های عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها
» A Guidebook On Public-Private Partnership In Infrastructure «

شورای اقتصادی - اجتماعی آسیا و اقیانوسیه

ترجمه

سهیل آل رسول

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای مشارکتهای عمومی - خصوصی در زیرساختها/شورای اقتصادی آسیا و اقیانوسیه؛ ترجمه سهیل آل رسول.
مشخصات نشر : تهران: شایان نمودار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۱۴۴ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۷-۳۵۹-۸ :
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
موضوع : همکاری بخش عمومی و خصوصی -- دستنامهها
موضوع : Public-private sector cooperation -- Handbooks, manuals, etc :
موضوع : همکاری بخش عمومی و خصوصی -- قوانین و مقررات
موضوع : Public-private sector cooperation -- Law and legislation :
شناسه افزوده : آل رسول، سهیل، ۱۳۶۰ - مترجم
شناسه افزوده : سازمان ملل متحد. شورای اقتصادی و اجتماعی
شناسه افزوده : United Nations. Economic and Social Council
رده بندی کنگره : HD۳۸۷۱/۲۵ ۱۳۹۶ :
رده بندی دیویی : ۶۵۸/۰۴۶ :
شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۹۰۳۷۲ :

نام کتاب : راهنمای مشارکتهای عمومی - خصوصی در زیرساختها

مترجم : سهیل آل رسول

ناشر : انتشارات شایان نمودار

مدیر تولید : مهندس علی خزعلی

حروفچینی و صفحه آرای : انتشارات شایان نمودار

طرح جلد : آتلیه طراحی شایان نمودار

شمارگان : ۲۰۰۰

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : زمستان ۱۳۹۶

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۷-۳۵۹-۸

قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ ریال

انتشارات شایان نمودار

دفتر مرکزی: تهران / میدان فاطمی / خیابان چهلستون / پلاک ۵ / طبقه دوم

تلفن: ۸۸۹۵۱۴۶۲ (خط ۴)

تهران / میدان فاطمی / خ چهلستون / خ بوعلی سینای شرقی / پ ۳۷ / بلوک B / ط همکف

تلفن: ۸۸۹۸۸۸۶۸

(تمام حقوق برای ناشر محفوظ است. هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا نیست. این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.)

تقدیم بہ مہتمم

پیشگفتار

از میان روش‌های اجرای پروژه‌ها مشارکت‌های بخش عمومی و خصوصی در اجرای پروژه با چندین الگوی قراردادی دارای سابقه‌ای چندین ساله است که هر ساله بنا به دلایل مختلفی بکارگیری از آن توسعه می‌یابد. از جمله آنچه باعث می‌شود اتکا به این روش در اجرا، بهره‌برداری و نگهداری پروژه‌ها بیش از پیش مورد توجه باشد کمبود بودجه‌های عمرانی دولت تحت عنوان بودجه‌های تملک‌داری است به تعبیری پروژه‌های زیرساختی بزرگ به‌ویژه پروژه‌هایی که می‌توانند به لحاظ اقتصادی دارای هویت و توجیه مستقل گردند با حمایت سرمایه‌ها و تخصص‌های بخش خصوصی با سرعت و کیفیت بالاتری مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

در کشور ما مقررات اولیه و بازنگری‌های بروزی از مقررات مرجع این مشارکت‌های عمومی - خصوصی تنظیم شده و در دسترس است از جمله دستورالعمل‌های کلی چون مصوبه ۱۳۹۴/۰۶/۰۲ شورای اقتصاد به استناد ماده (۲۷) قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی که دستورالعمل شرایط واگذاری طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای جدید، نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری به بخش دولتی را شرح می‌دهد و همچنین اصلاحیه این دستورالعمل در مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ شورای اقتصاد که بر کلیات و روش پیاده‌سازی قانونی این مشارکت‌ها

تمرکز دارد تا آیین‌نامه‌های تخصصی‌تر که از جمله آن به «آیین‌نامه اجرایی قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور» مصوب سال ۱۳۹۴ هیات وزیران می‌توان اشاره داشت.

کلیه این مراجع حاوی اطلاعات و روش‌های مفید در اجرای مشارکت عمومی - خصوصی است که مواردی از آن در کشور در حال اجرا نیز می‌باشد با این وجود ترجمه کتاب راهنمای شورای اقتصادی - اجتماعی آسیا و اقیانوسیه اتحادیه ملل (UN) با توجه به شرح پایه‌ای و تشریح کلاسیک این روش می‌تواند در ایجاد درک درست، منطقی و مشترک از اهداف این مشارکت و روش‌های به کارگیری صحیح آن مؤثر باشد.

بدون شک توسعه به کارگیری از مشارکت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری، راهبری، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری در پروژه‌های بزرگ زیرساختی کشور در حوزه‌های آب، شهری، انرژی، راه و راه‌آهن و غیره اولاً به توسعه خدمات مورد نیاز مردم و تسریع در بهره‌برداری از آن کمک شایانی خواهد کرد ثانیاً دولت را در راستای اهداف مهم خود از جمله خصوصی‌سازی و حذف تلقی عمومی از دولت تحت عنوان کارفرمای بزرگ و یگانه مرجع تأمین و راه‌اندازی پروژه‌ها کمک شایانی خواهد کرد. در پایان هم در شرایطی که پروژه‌های عمرانی کشور رو به افول است استفاده از هر روش فعال‌سازی این صنعت می‌تواند سرمایه‌های انسانی عظیم و دانش سرشار مهندسان جوان و باتجربه کشور را درگیر فعالیت‌های پر دامنه و مؤثری کند که فواید عمومی و صنفی آن بشمار است.

این ترجمه تا حد امکان روان‌سازی شده که بی‌شک خالی از اشتباه نیست ضمن سپاس از کلیه منتقدان ارجمند امیدواریم اساتید، دست‌اندرکاران و پژوهشگران حین کاربرد احتمالی این نواقص را به مترجم یادآوری کنند. همچنین از مساعدت مهندسان غزاله رجبی، صادق امیرخانی و خانم شهرزاد اصل سلیمانی کمال تشکر را دارم.

سپهیل آل رسول

آذرماه ۱۳۹۶

این راهنما را عبدالقیوم از گروه حمل و نقل شورای اقتصادی-اجتماعی آسیا و اقیانوسیه تدوین کرده است که در تدوین این راهنما از تعامل با فعالان و متخصصان مرتبط با مشارکت‌های عمومی-خصوصی زیرساخت‌های بسیاری از کشورهای بهره‌گرفته است. این دست‌نامه بر اساس نسخهٔ اولیه پیشین مشارکت‌های عمومی-خصوصی زیرساخت‌ها نگارش شده است. دیدگاه‌های مندرج در این کتاب راهنما الزاماً دیدگاه‌های رسمی دبیرخانه اتحادیه ملل (UN) نیست. تعاریف و نام‌گذاری‌های به کار گرفته شده در مطالب این کتاب دیدگاه رسمی دبیرخانه اتحادیه ملل (UN) در خصوص شرایط قانونی هیچ کشور، منطقه، شهر یا دیگر محدوده‌های قانونی الزامی ندارد. همچنین اشاره به نام شرکت‌ها و محصولات تجاری به معنای تأیید آن‌ها از طرف دبیرخانه اتحادیه ملل (UN) نیست.

شورای اقتصادی-اجتماعی

آسیا و اقیانوسیه

بانکوک - 2011

اهداف این کتاب راهنما

مشارکت‌های عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها (PPP) تجربیاتی نسبتاً جدید در اغلب کشورهای در حال توسعه در منطقه آسیا و اقیانوسیه است. اگرچه اغلب دولت‌ها توجه به گام‌های مختلفی برای ترویج مشارکت‌های عمومی - خصوصی در کشورهای خود دارند لیکن فقدان ظرفیت‌ها در پذیرش بخش عمومی بزرگ‌ترین چالش به‌جامانده در به‌کارگیری گسترده PPPها در پروژه‌ها است. با وجود این، تنها چند کشور نسبت به انتشار مراجع و منابع و تدوین نظام‌نامه‌های پشتیبان برای توسعه PPPها اقدام کرده‌اند و آیین‌نامه‌های رسمی و قانونی برای این مهم صادر نموده‌اند. در غیاب این دست‌نظام‌نامه‌ها و مراجع بخش عمومی با مشکلات مختلفی در توسعه و به‌کارگیری چنین پروژه‌هایی مواجه است و در بخش عمومی تفسیرهای اشتباه متعددی در خصوص PPP رخ می‌دهد.

این کتاب راهنما تلاش دارد با تشریح فرایندها و فعالیت‌های معمولی که در توسعه و اجرای یک پروژه PPP رخ می‌دهد آن را تشریح و مدیریت کند و با ارائه منابع و مطالب عمومی به‌درک بهتر کلیات آن کمک کند. همچنین این کتاب با ارائه برخی از اصول PPP به فهم اصول و ملزومات اجرای موفق آن در یک پروژه کمک می‌کند. بی‌شک در هنگام اجرا، این فرایندها نیاز به هماهنگی‌های قانونی و رعایت ضوابط کشور میزبان برابر ترتیبات قانونی

آن دارد و این کتاب‌ها جایگزینی^۱ برای دستورالعمل‌ها و قوانین مصوب یا منتشره در هیچ کشوری نخواهد بود.

این کتاب راهنما در شش فصل ارائه می‌شود که در فصل اول مفاهیم اصلی مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها ارائه شده است که بر سه نکته مهم اشاره دارد، ویژگی‌هایی که PPP را از دیگر پروژه‌های ساخت متعارف می‌کند، انواع PPPها و ساختار اصلی پروژه‌های PPP.

در فصل دوم به فرایند PPP و پیش‌نیازهای آن در جریان تدارک و شروع چنین پروژه‌هایی اشاره می‌شود.

فعالیت‌های آماده‌سازی که قبل از شروع رسمی باید به آن توجه کرد در فصل سوم آمده است و در این فصل تعاریف کلیدی از گام‌های مقدماتی و صحیح مورد لزوم شرح داده شده است.

در فصل چهارم روندهای رسیدگی و توسعه معاملات پروژه بررسی شده است. که جزئیات لازم در خلال اجرای پروژه و تصمیمات کلیدی را شامل می‌شود.

تدارکات و ملزومات موضوع بحث در فصل پنجم است که در این فصل انواع و مراحل فعالیت‌ها شرح داده می‌شود.

در فصل ششم به عنوان آخرین فصل کتاب راهنما، مدیریت قرارداد و حل اختلاف‌ها شرح داده شده است.

۱) راهنما و آیین‌نامه‌های مختلفی در کشورهای چون استرالیا، سنگاپور، آفریقای جنوبی تدوین شده است. این کتاب راهنما نیز مزایایی نسبت به راهنماهای کشورهای یادشده و سایر کشورها دارد.

فهرست

فصل ۱: شراکت های عمومی - خصوصی در زیرساخت ها	۱۹
الف. خاصیت هایی که PPPها را متفاوت می کنند	۲۰
۱- شراکت عمومی - خصوصی در پروژه های زیرساختی چیست؟	۲۰
۲- PPPها چه مزیت هایی را می توانند ارائه دهند؟	۲۰
۳- آیا کمبود بودجه دولتی باید فاکتور اصلی برای در نظر گرفتن یک PPP باشد؟	۲۱
۴- چرا PPPها برای دولت ها جذاب هستند؟	۲۲
۵- تفاوت یک پروژه PPP با یک پروژه معمولی در چیست؟	۲۲
۶- آیا PPPها محدودیت هایی دارند؟	۲۳
ویژگی های مهم پروژه های PPP	۲۴
قراردادهای منابع و مدیریتی	۲۸
کلید در دست	۲۹
قراردادهای اجاره از درآمد/ اجاره نامه	۳۰
اعطای امتیازات	۳۱
نوآوری مالی خصوصی (PFI)	۳۳

۳۵..... کدام مدل را برگزینیم؟

۳۶..... پ. درک ساختار اساسی یک چیدمان PPP

فصل دوم: پیش از توسعه پروژه: درک کلی فرایند و الزامات اولیه ۴۱

۴۲..... الف. محیط قانونی و نظارتی و سیاست‌های دولتی

۴۵..... ب. اهداف اصلی که این پروژه باید به دست آورد

۴۶..... ج. فرایند PPP در کشور

۵۰..... د. درک نیازهای بخش خصوصی و ظرفیت دولت برای اجرای پروژه

فصل سوم: توسعه پروژه: اقدامات و فعالیت‌های مقدماتی ۵۳

۵۳..... الف. شناسایی پروژه و مشاوره اولیه ذی‌نفعان داخلی

۵۵..... ب. هدف از پروژه

۵۵..... برقراری نیازهای پروژه و اهداف آن

۵۶..... شناسایی نیازهای خدمات و اهداف پروژه

۵۶..... گزینه‌های تحویل طرح

۵۷..... تعیین هدف پروژه

۵۸..... ج. شناسایی چالش‌های اساسی در برنامه‌ریزی پروژه

۵۹..... د. سازمان رسیدگی به شکایات

۵۹..... ه. ایجاد یک ساختار مدیریت پروژه

۶۱..... صلاحیت تیم پروژه

۶۲..... و. انتخاب مشاور قرارداد

۶۴..... صلاحیت مشاور قرارداد

۶۴..... a. تخصص برنامه‌ریزی پروژه

۶۴	b. تخصص حقوقی.....
۶۵	c. تخصص فنی.....
۶۵	ز. استقرار یک روند برای مشاوره ذی نفعان، تحقیق بازار و اطلاع رسانی.....
۶۷	فصل چهارم: تعریف پروژه: مطالعه توانمندی و تعهد.....
۶۷	وظایف کلیدی.....
۶۷	• برنامه ریزی و امکان سنجی پروژه.....
۶۷	• تحلیل و مدیریت ریسک.....
۶۷	• تامین مالی.....
۶۷	• ارزش گذاری پول.....
۶۷	• سیاست قیمت گذاری.....
۶۷	• پشتیبانی دولت.....
۶۷	• مسئولیت پذیری و بدهی های دولت.....
۶۷	• تنظیم مقررات.....
۶۷	• خدمات و مشخصات خروجی.....
۶۷	• تنظیم شرایط اصلی قرارداد.....
۶۷	• اخذ مجوزهای لازم دولت.....
۶۸	الف- برنامه ریزی و امکان سنجی پروژه.....
۷۰	انتخاب پروژه.....
۷۰	مشارکت با بخش خصوصی.....
۷۱	آنالیز تقاضای واقعی.....
۷۱	اثرات اجتماعی و محیط زیستی و اقدامات کاهش آن.....
۷۲	مسائل قانونی و نظارتی.....

- مسائل خاص بخش / خصوصیات فیزیکی و طبیعی بخش‌ها ۷۳
- (الف) حمل و نقل ۷۳
- (ب) نیرو/ انرژی ۷۴
- (ج) ارتباطات ۷۴
- (د) آب ۷۵
- ب. آنالیز ریسک و مدیریت ۷۵
- شناسایی تمام خطرات احتمالی ۷۶
- بررسی اثرات احتمالی ریسک‌ها در شرایط کمی و کیفی ۷۷
- در نظر گرفتن اقدامات کاهش ۷۷
- تخصیص خطرات به بخش‌ها ۸۴
- ج. تأمین مالی ۸۷
- منابع مالی پروژه ۸۷
- ساختار مالی ۹۰
- هزینه سرمایه ۹۰
- شرح ۱. چگونه بدهی وابسته به تأمین مالی بدهی کمک می‌کند ۹۱
- تحلیل جریان نقدی ۹۲
- شاخص‌های مالی ۹۴
- د. ارزش پول ۹۶
- هـ. سیاست قیمت‌گذاری و جبران خسارت به شرکت پروژه ۹۶
- و. پشتیبانی دولت ۹۹
- ز. مسئولیت‌ها و بدهی‌های دولت ۱۰۴
- ح. تنظیمات قانونی ۱۰۶
- ط. مشخصات خدمات و خروجی ۱۰۷

- ی. شرایط قرارداد..... ۱۰۹
- ک. تصویب دولت..... ۱۱۱
- ل. مشارکت با پیشنهادهای پروژه PPP ناخواسته (غیرضروری)..... ۱۱۲

فصل ۵: اجرای پروژه: تدارکات و ساخت ۱۱۵

- وظایف کلیدی..... ۱۱۵
- بررسی جنبه‌های قانونی و حکمرانی در تدارکات..... ۱۱۵
 - گزینش چیدمان‌های اجرا..... ۱۱۵
 - بر عهده گرفتن فعالیت‌های پیش تدارکاتی..... ۱۱۵
 - اجرای فرآیند تدارکات..... ۱۱۵
 - نظارت بر ساخت و صدور جواز..... ۱۱۵
- الف. جنبه‌های قانونی و حکمرانی در تدارکات..... ۱۱۶
- اساس قانونی تدارکات..... ۱۱۶
- حکمرانی خوب در تدارکات..... ۱۱۶
- ب. چیدمان اجرا..... ۱۱۷
- مسائل اجرا..... ۱۱۷
- چیدمان اجرای پروژه..... ۱۱۸
- ج. وظایف پیش تدارکاتی..... ۱۱۹
- رتبه‌بندی اعتبار مستقل..... ۱۲۰
- پایه‌گذاری فرایند تدارکات، کمیته ارزیابی و تنظیم معیارهای ارزیابی..... ۱۲۱
- تنظیم بندهای قرارداد و آماده‌سازی یک قرارداد/پیش‌نویس توافق..... ۱۲۱
- د. تدارکات..... ۱۲۷
- فرایند تدارکات..... ۱۲۷

۱۲۸.....	جذب بخش خصوصی
۱۲۹.....	پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان
۱۳۰.....	مناقصه
۱۳۱.....	درخواست برای پیشنهاد (RFP) به پیشنهاددهندگان منتخب
۱۳۳.....	تبادل اطلاعات و پاسخ‌های پیشنهاددهندگان
۱۳۴.....	نهایی سازی و برگزاری مناقصه نهایی
۱۳۴.....	ارزیابی و گزینش پیشنهاددهنده منتخب
۱۳۵.....	مذاکره، پرداخت و بستن مالی قرارداد
۱۳۵.....	ه. ساخت‌وساز پروژه

فصل ۶: اجرای پس از پروژه: مدیریت قرارداد و حل اختلاف ۱۳۷

۱۳۷.....	• تشکیل یک جریان اجرایی و یک تیم مدیریت قرارداد
۱۳۷.....	• تصویب مسئولیت‌های مدیریت
۱۳۷.....	• نظارت بر عملکرد و ارائه خدمات
۱۳۷.....	• مدیریت امور مالی
۱۳۷.....	الف) مدیریت قرارداد
۱۴۱.....	ب) حل اختلاف
۱۴۴.....	معرفی مترجم

فصل ۱

شراکت های عمومی - خصوصی در زیرساخت ها

مروری بر مبانی

این بخش مبانی شراکت های عمومی - خصوصی (PPP) زیرساختی را با تمرکز روی موارد زیر تعریف می کند:

- ویژگی هایی که PPPها را از پروژه های معمول بخش عمومی متمایز می کنند؛
- مدل ها در شراکت های عمومی - خصوصی؛
- ساختار اساسی یک مدل PPP

ارگان های دولتی که در برنامه ریزی و توسعه پروژه PPP، اقدامات و مدیریت قراردادها دخیلند؛ باید درک واضحی از این مبانی داشته باشند.

الف. خاصیت‌هایی که PPPها را متفاوت می‌کنند

۱- شراکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های زیرساختی چیست؟

دولت‌ها در بیشتر کشورهای در حال توسعه، هنگام مواجهه با مطالبه روزافزون برای خدمات زیرساختی به‌روز و بهتر، با چالش روبه‌رو هستند. از آنجا که بودجه در دسترس از منابع سنتی و ظرفیت در بخش عمومی برای انجام بسیاری از پروژه‌ها محدودند، دولت‌ها شراکت با بخش خصوصی را جایگزینی جذاب برای افزایش و بهبود منابع خدمات زیرساختی می‌دانند.

شرکادریک PPP - که معمولاً طی یک قرارداد قانونی یا هر روند دیگری شریک شده‌اند - می‌پذیرند تا مسئولیت‌هایی را مرتبط با اقدام (و یا اعمال) و مدیریت یک پروژه زیرساختی به اشتراک بگذارند. این همکاری یا شراکت بر پایه مهارت هر شریک بنا می‌شود که از طریق تخصیص مناسب موارد زیر با نیازهای به‌وضوح تعریف‌شده عمومی روبه‌رو می‌شود:

• منابع

• ریسک‌ها

• مسئولیت‌ها

• پاداش‌ها

اینجا باید تأکید شود که یک PPP راه‌حلی برای یک مشکل خدمات زیرساختی نیست اما یک روند ماندنی انجام پروژه برای راه‌حلی از پیش برگزیده است.

۲- PPPها چه مزیت‌هایی را می‌توانند ارائه دهند؟

دولت‌های سراسر جهان، به‌منظور فراهم آوردن خدمات زیرساختی در انرژی و برق،

۱) برگرفته از تعریف PPP مطابق انجمن کانادایی‌ها (Canadian Council) برای PPPها (تعریف PPP انجمن رادر http://www.pppcouncil.ca/aboutPPP_definition.asp ببینید). عبارت‌های دیگری همچون مشارکت بخش خصوصی (PSP) و مشارکت خصوصی در زیرساخت‌ها (PPI) نیز مورد استفاده قرار گرفته‌اند. گرچه این عبارت‌ها ممکن است همیشه معنی یکسانی نداشته باشند.

ارتباطات، حمل و نقل و بخش های مربوط به آب که زمانی بخش عمومی عرضه می کردند؛ به طور رو به رشدی به بخش خصوصی روی آورده اند. برای همکاری در حال رشد با بخش خصوصی در توسعه و ارائه خدمات زیرساختی، چندین دلیل هست؛ که شامل موارد زیر می شود:

- بازده بیشتر در انجام، تحویل و مدیریت پروژه؛
 - دسترسی به منابع جدید برای مواجهه با نیازهای رو به رشد سرمایه گذاری؛
 - دسترسی به تکنولوژی پیشرفته (سخت افزاری و نرم افزاری).
- برنامه ریزی و توسعه یک پروژه که به طور صحیح انجام شده باشد، باعث بهتر شدن کیفیت ارزیابی گزینه ها نیز می شود، و در تصمیم گیری برای ساختار پروژه مناسب و نوع فناوری، با توجه به قیمت ها در تمام طول دوره حیات پروژه کمک می کند.

۳- آیا کمبود بودجه دولتی باید فاکتور اصلی برای در نظر گرفتن یک PPP باشد؟

غالباً، کمبود بودجه دولتی دلیل اصلی برای در نظر گرفتن گزینه PPP برای یک پروژه بوده است. به هر حال، ممکن است کمبود بودجه دولتی دلیل اصلی برای انتخاب گزینه PPP برای اجرای یک پروژه نباشد. به طور کلی بهای پروژه های PPP بیشتر است - معمولاً بهای پول قرض کردن برای بخش خصوصی از بخش عمومی بیشتر است و هزینه های اجرایی برای مدیریت سیستم های قراردادی PPP دیده می شود. هزینه های تراکنشی^۱ پروژه های PPP می توانند قابل توجه باشند. هم چنین ممکن است پروژه های PPP تعداد زیادی از

۱) جهت توسعه یک پروژه PPP لازم است شرکت ها و دولت ها داشته باشند را آماده و ارزیابی کنند، سند های قرارداد و مشارکتشان را تکمیل کنند، مشارکت ها را هدایت و در مورد معامله هایشان مذاکره کنند، و بودجه های مرتبط را برنامه ریزی کنند. هزینه های تمویل شده در این فرآیندها هزینه های تراکنش نامیده می شوند که شامل هزینه کارکنان، پرداخت برای مکان و سایر هزینه های مالی، و دستمزد مشاوره برای بانکداران، و کلا و مشاوران سرمایه گذاری می شود. هزینه های تراکنش ممکن است بین ۱ تا ۲ درصد نهایتاً تا ۱۰ درصد هزینه پروژه باشند. متخصصان بر این عقیده اند که هزینه های تراکنش با آشنایی و ثبات محیط سیاسی و اجرایی تغییر می کنند، نه خیلی با اندازه یا ویژگی های تکنیکی یک پروژه "هزینه های تراکنش در پروژه های زیرساختی - آیا خیلی بالا هستند؟" نوشته مایکل کلین (Michael Klein) و سایرین، سیاست عمومی برای بخش خصوصی، یادداشت شماره ۹۵، بانک جهانی، وانشنگتن دی سی. در دسترس در: <http://rtrworldbank.org/Dociments/PublicPolicyjournal/095Klein.pdf>

مسئولیت‌های مشهود و غیر مشهود را بر دوش دولت تحمیل کنند. یک پروژه نمی‌تواند به‌عنوان یک پروژه PPP اجرا شده در نظر گرفته شود؛ مگر آنکه بازدهی، اجرا، بهره‌برداری؛ تحویل و مدیریت به‌روشنی بهبود یابد؛ و دسترسی به فن‌آوری پیشرفته بتواند این هزینه‌های اضافی اشاره شده را خنثی کند. در واقع، بسیاری از کشورها، ارزش پول را به‌عنوان معیار اصلی قضاوت منافع یک گزینه PPP برای یک پروژه به حساب آورده‌اند.

۴- چرا PPPها برای دولت‌ها جذاب هستند؟

PPPها برای دولت‌ها به‌عنوان یک رویکرد کاهش دهنده بودجه برای توسعه‌های زیرساختی جذاب شده‌اند چراکه:

- می‌توانند منابع خدمات زیرساختی مورد نیاز را افزایش دهند.
- ممکن است نیاز به هیچ هزینه نقدی فوری نداشته باشند.
- بار سنگین هزینه‌های طراحی و ساخت را از دوش دولت برمی‌دارند.
- بسیاری از ریسک‌های پروژه را به بخش خصوصی می‌سپارند.
- طراحی پروژه، نوع فن‌آوری، ساخت، بهره‌برداری و تحویل خدمات بهتر را تضمین می‌کنند.

۵- تفاوت یک پروژه PPP با یک پروژه معمولی در چیست؟

تفاوت‌های چشم‌گیری بین یک پروژه تدارک و ساخت عادی و یک پروژه PPP وجود دارد که این تفاوت باید به‌وضوح فهمیده شود. تفاوت‌های اصلی شامل موارد زیر می‌شوند:

- پروژه‌های PPP از پروژه‌های ساخت‌وساز معمولی در موارد توسعه پروژه، اقدام و مدیریت متفاوتند. فرایندهای اجرایی و تصویبی نیز در مورد پروژه‌های PPP تفاوت دارند.

- یک پروژه PPP زمانی تداوم دارد که یک مدل تجاری قوی و بزرگ قابل توسعه پشتوانه آن باشد.
- تمرکز یک پروژه PPP نباید بر تحویل نوع/کلاس خاصی از دارایی ها باشد، بلکه باید روی تحویل خدمات ویژه‌ای با کیفیت و سطوح مختلف تمرکز کند.
- تقسیم و تخصیص ریسک‌ها بین شرکا، قلب هر طرح قرارداد PPP است که بی شک پیچیده‌تر از یک پروژه ساخت و ساز عادی است. هر دو شریک باید به روشنی ریسک‌های گوناگون موجود را درک کنند و به یک تقسیم ریسک بین خودشان توافق داشته باشند.
- یک قرارداد PPP در کل طول دوره بسیار طولانی‌تر از یک قرارداد ساخت متعارف است. مدیریت رابطه بین شرکت خصوصی و نمایندگی اجرایی در مورد طول دوره قرارداد برای موفقیت یک پروژه PPP حیاتی است.

۶- آیا PPPها محدودیت‌هایی دارند؟

- جنبه‌های مهم اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، قانونی و اجرایی بسیاری به چشم می‌آیند که باید پیش از اینکه دولت مصوبات PPP را بررسی کند، به دقت بررسی شوند. PPPها محدودیت‌های گوناگونی دارند که می‌بایست هنگام بررسی، آن محدودیت‌ها را نیز به حساب آورد. محدودیت‌های اساسی شامل:
- همهٔ پروژه‌ها (از منظر امکان‌سنجی) ممکن نیستند. (به دلایل گوناگون: سیاسی، قانونی، تجاری، و غیره)
 - بخش خصوصی ممکن است به دلیل ریسک‌های بالای معلوم، علاقه‌ای به یک پروژه نداشته باشد یا دچار کمبود ظرفیت فنی، اقتصادی یا مدیریتی برای اجرای پروژه باشد.
 - یک پروژه PPP ممکن است پرهزینه‌تر باشد مگر آنکه هزینه‌های اضافی (به

دلیل تراکنش بیشتر و بهای‌های تأمین مالی) از طریق افزایش بازدهی خنثی شوند.

- تغییر در کنترل مدیریت و اعمال یک دارایی زیرساختی از طریق یک PPP ممکن است برای بهبود عملکرد اقتصادی آن ناکافی باشد مگر آنکه شرایط لازم دیگر باهم مهیا شوند. این شرایط می‌توانند شامل بخش مناسب و اصلاح بازار، و تغییر در عمل‌های اجرایی و مدیریتی یک اقدام زیرساختی باشند.
- معمولاً، موفقیت PPPها به بازده مقرراتی‌شان بستگی دارد.

ویژگی‌های مهم پروژه‌های PPP

- تضمین ساختار و طرح پروژه بهتر.
- انجام بهتر آزمایش پروژه‌ها. یک پروژه بد یک پروژه بد است و فرقی ندارد که بخش عمومی آن را اجرا می‌کند یا بخش خصوصی.
- انتخاب فن آوری بهتر بر پایه قیمت‌گذاری بر محور چرخه عمر.
- تحویل خدمات بهتر، مخصوصاً اگر پرداخت‌ها عملکرد محور در نظر گرفته شود.
- قابلیت و احتمال بیشتر برای تکمیل به موقع پروژه با بودجه معین.
- ریسک بدهی.
- ریسک‌های پروژه ممکن است به ریسک‌های دولتی تبدیل شوند.
- مسئولیت‌های گوناگون بر دوش دولت (مستقیم و غیرمستقیم).
- یک سیستم مدیریت قرارداد طولانی‌مدت باید پیش‌بینی شود.
- یک روند اجرایی مدون و مهارت‌های ویژه در دولت برای توسعه و اجرای پروژه‌های PPP مورد نیاز است.

PPPها می‌توانند هزینه‌های مالی اساسی و مسئولیت‌های احتمالی را بر دوش دولت

بگذارند که ممکن است در دوره های متوسط یا بلندمدت ظهور کنند. هنگام در نظر گرفتن یک پروژه PPP، این هزینه های مالی اساسی و مسئولیت های محتمل بر دوش دولت را باید از پیش بررسی کرد.

ب. مدل های PPP

طیف وسیعی از مدل های PPP پا به عرصه ظهور نهاده اند. این مدل ها بر اساس موارد زیر متفاوتند:

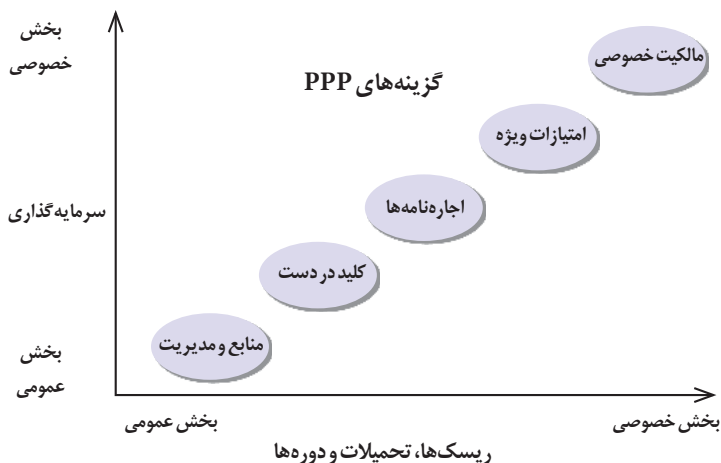
- مالکیت دارایی های کلان
- مسئولیت برای سرمایه گذاری
- پذیرش مخاطرات [ریسک ها]
- مدت قرارداد

مدل های PPP می توانند به ترتیب میزان دخالت، عموماً (اما نه همیشه) رو به رشد و پذیرش ریسک ها از سوی بخش خصوصی به پنج دسته کلی دسته بندی شوند که عبارتند از:

- قراردادهای منابع و مدیریت
 - قراردادهای کلید در دست
 - قراردادهای اجازه از درآمد/اجاره نامه
 - امتیازات ویژه
 - ابتکار عمل مالی خصوصی (PFI) و مالکیت خصوصی
- ویژگی های اساسی این پنج دسته بندی مدل های PPP در شکل ۱ نشان داده شده است.

هر کدام از این پنج دسته متغیرهای بسیاری دارند. یک دسته بندی از مدل های PPP/PSP به همراه ویژگی های شان در جدول ۱^۱ نشان داده شده است. همان طور که طیف

(۱) کاربرد عبارات گوناگون دسته بندی در جدول، و چیدمان هایی که بر طبق این عبارات هستند، همیشه همین ویژگی هایی را که در جدول گذاشته شده است یا در بحث پس از آن آمده است، ندارند.

شکل ۱: ویژگی‌های اساسی مدل‌های PPP

مدل‌های نشان داده‌شده در جدول را به صورت گزینه‌های تکی می‌توان انتخاب کرد، ترکیبات آن‌ها نیز قابل انتخاب هستند؛ مانند یک اجاره‌نامه یا قرارداد خصوصی‌سازی (جزئی) برای امکانات موجود که شامل تدارکاتی برای توسعه از طریق ساخت-بهره‌برداری-انتقال (BOT) است. در حقیقت، بسیاری از پروژه‌های PPP اخیر از نوع ترکیبی به شمار می‌روند.

ویژگی‌های اصلی هر یک از دسته‌بندی‌های جامع مدل‌های PPP در ادامه بحث می‌شوند.

جدول ۱: دسته بندی مدل های PPP

مدت قرارداد (سال)	پذیرش ریسک	مسئولیت سرمایه	مالکیت دارایی های اساسی	متغیرهای اصلی	دسته بندی جامع
۳-۱	عمومی	عمومی	عمومی	برون سپاری	قرارداد منابع و مدیریت
۵-۳	خصوصی / عمومی	عمومی / خصوصی	عمومی	مدیریت پایداری	
۵-۳	عمومی	عمومی	عمومی	مدیریت اجرایی	
۳-۱	خصوصی / عمومی	عمومی	عمومی		کلید در دست
۲۰-۵	خصوصی / عمومی	عمومی	عمومی	اجاره از درآمد (اجاره)	قراردادهای اجاره از درآمد / اجاره نامه
۲۰-۵	خصوصی / عمومی	عمومی	عمومی	اجاره نامه*	
۱۰-۳	خصوصی / عمومی	خصوصی / عمومی	عمومی / خصوصی	حق امتیاز	امتیازات ویژه
۳۰-۱۵	خصوصی / عمومی	خصوصی / عمومی	عمومی / عمومی	BOT	
بی نهایت	خصوصی	خصوصی	خصوصی	BOO/DBFO	مالکیت خصوصی دارایی ها و نوع PFI
۲۰-۱۰	خصوصی / عمومی	خصوصی	خصوصی / عمومی	PFI***	
بی نهایت	خصوصی	خصوصی	خصوصی	واگذاری	

*ساخت-اجاره نامه-انتقال (BLT) یک متغیر است.

**ساخت-بهره برداری-انتقال (BOT) متغیرهای بسیار دیگری مثل ساخت-انتقال-بهره برداری (BTO)، ساخت-مالکیت-بهره برداری-انتقال (BOOT) و ساخت-بهبود-بهره برداری-انتقال (BROT) دارد.

**مدل نوآوری مالی خصوصی (PFI) نام های بسیار دیگری هم دارد. در بعضی موارد، مالکیت خصوصی ممکن است به بخش خصوصی انتقال یابد، یا در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد.

قراردادهای منابع و مدیریتی

یک قرارداد مدیریتی، توافقی قراردادی برای مدیریت تمام یا بخشی از یک نهاد عمومی (به عنوان مثال، پایانه‌ای برای کنترل محموله در یک پایانه تخصصی) از سوی بخش خصوصی است. قراردادهای مدیریتی به توانمندی‌های بخش خصوصی اجازه می‌دهد تا به طراحی و تحویل خدمات، کنترل اجرایی، مدیریت کاری و تهیه ابزار آورده تبدیل شوند. مسئولیت‌های ویژه‌ای حول یک خدمت برای بخش خصوصی تعیین شده‌اند و به‌طور کلی پذیرش ریسک تجاری بر عهده آن‌ها گذاشته نمی‌شود.

به پیمانکار خصوصی دستمزدی بابت مدیریت و بهره‌برداری خدمات پرداخته می‌شود. به‌طور عادی، پرداخت چنین دستمزدهایی بر اساس عملکرد است. معمولاً، دوره این قراردادها کوتاه است، نوعاً سه تا پنج سال^۱. اما مدت دوره ممکن است برای امکانات پیچیده اجرایی مانند یک پایانه یا فرودگاه طولانی‌تر باشد.

مزیت‌ها و معایب اصلی این مدل شامل موارد زیر می‌شود:

مزیت‌ها:

- قابل اجرا در کوتاه‌مدت.
- غیر پیچیده‌ترین مدل PPP.
- در برخی کشورها، از منظر سیاسی و اجتماعی برای پروژه‌های خاصی (همانند پروژه‌های آبی و پروژه‌های استراتژیک مثل بنادر و فرودگاه‌ها) مقبول‌تر است.

معایب:

- افزایش بازدهی ممکن است محدود باشد و برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی جذاب نباشد.

(۱) برای مثال، قرارداد مدیریت اولیه برای پایانه کلانگ (Port Klang) در مالزی با یک شرکت خارجی فقط به مدت سه سال بود. هدف اصلی تنظیم و قرارداد یک سیستم بود تا یک شرکت داخلی به تدریج بتواند مسئولیت را برای دوره‌ای طولانی‌تر به عهده بگیرد.

- تقریباً همهٔ ریسک‌ها به بخش عمومی تحمیل می‌شود.
- در اصل اجرایی بودن روی دارایی‌های زیرساختی موجود.

کلید در دست

کلید در دست یک مدل تهیه سنتی بخش خصوصی برای امکانات زیرساختی است. به‌طور کلی، پیمانکار خصوصی از طریق یک فرایند مزایده برگزیده می‌شود. پیمانکار خصوصی امکاناتی را در قبال دستمزد، نرخ و یا قیمت تمام‌شده طراحی می‌کند و می‌سازد. پیمانکار ریسک‌های موجود در مراحل طراحی و ساخت و ساز را تقبل می‌کند. میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کل کم و کوتاه‌مدت است. نوعاً، در این گونه چیدمان، هیچ انگیزه قوی‌ای برای تکمیل اولیه پروژه دیده نمی‌شود. از این نوع مشارکت بخش خصوصی به عنوان طراحی - ساخت (Design-Build) نیز یاد می‌شود. مزیت‌ها و معایب اصلی این مدل شامل موارد زیر است:

مزیت‌ها:

- مدل سنتی کاملاً جاافتاده‌ای است.
- ماهیت قرارداد پیچیده نیست.
- در کل، انجام قرارداد مسئله ساده‌ای است.

معایب:

- بخش خصوصی هیچ انگیزه قوی‌ای برای تکمیل اولیه ندارد.
- همهٔ ریسک‌ها بجز ریسک‌های مراحل ساخت و ساز و نصب به بخش عمومی تحمیل می‌شود.
- سرمایه‌گذاری بخش خصوصی پایین و برای مدت محدود است.
- عرصه نوآوری در آن محدود است.

قراردادهای اجاره از درآمد / اجاره‌نامه

در این دسته‌بندی از چیدمان، عامل (مستأجر) مسئول بهره‌برداری و نگهداری امکانات (موجود) و خدمات زیرساختی استفاده می‌شود، ولی به‌طور کلی این روش برای سرمایه‌گذاری بزرگ کارآمد نیست. به هر حال، این مدل غالباً در ترکیب با سایر مدل‌ها مانند ساخت - بهسازی - بهره‌برداری - انتقال (Build-Rehabilitate-Operate-Transfer) اجرا می‌شود. در چنین موردی، مدت قرارداد کلاً بسیار طولانی‌تر است و برای سرمایه‌گذاری قابل توجه به بخش خصوصی اتکا می‌شود.

چیدمان‌های یک قرارداد اجاره از درآمد و یک اجاره‌نامه شباهت‌های زیادی با هم دارند. تفاوت بین آن‌ها تکنیکی است. در یک اجاره‌نامه، عامل عایدی جمع‌شده از مشتریان / کاربران امکانات را نگه می‌دارد و یک پرداخت مستمر داجاره معین برای مرجع قرارداد می‌سازد. تحت یک قرارداد اجاره از درآمد، طرف دوم و مرجع قرارداد عایدی مشتریان / کاربران را بین خود تقسیم می‌کنند.

در چیدمان‌های نوع اجاره‌نامه / قرارداد اجاره از درآمد، طرف دوم هم‌زیرساخت‌ها و هم ابزارها را از دولت برای مدت زمان تعیین‌شده اجاره می‌کند. به‌طور کلی، دولت متعهد مسئولیت سرمایه‌گذاری می‌شود و بنابراین ریسک‌های سرمایه‌گذاری را به دوش می‌کشد. ریسک‌های اجرایی به طرف دوم انتقال می‌یابند. در هر حال، به عنوان جزئی از اجاره‌نامه، ممکن است به‌طور همیشگی برای دوره‌ای که به اندازه طول عمر اقتصادی دارایی‌ها تطویل می‌یابد، منتقل شوند. زمین و امکانات ثابت برای دوره طولانی‌تری از دارایی‌های سیار اجاره داده می‌شوند. زمین - برای توسعه - معمولاً برای مدت ۱۵ تا ۳۰ ساله به مستاجر انتقال می‌یابد.

مزایا و معایب اصلی این مدل شامل موارد زیر است:

مزایا:

- می‌تواند در کوتاه‌مدت اجرایی شود.

- امکان سرمایه گذاری بخش خصوصی قابل توجه در توافق های طولانی مدت تر.
- در برخی کشورها، برای پروژه های استراتژیک مانند پایانه ها و هواپیماها از منظر قانونی و سیاسی، بیشتر مورد قبول است.

معایب:

- برای سرمایه گذاری بخش خصوصی جذاب نیست، به ویژه اگر دوره اجاره کوتاه باشد.
- تقریباً تمامی ریسک ها بر عهده بخش عمومی است.
- به طور کلی مورد استفاده برای دارایی های زیرساختی فراهم است نه ایجاد زیرساخت های جدید.
- به کنترل مقرراتی قابل توجه نیاز است.

اعطای امتیازات

در این فرم از PPP، دولت حقوق خاصی را برای یک نهاد (معمولاً یک شرکت خصوصی) به منظور ساخت و اجرای یک امکانات طی مدتی معلوم؛ تعریف و اعطای می کند. دولت ممکن است مالکیت مطلق امکانات و/یا حق را به منظور تأمین خدمات برای خود نگه دارد. در امتیازات ویژه، پرداخت ها می توانند به هر دو صورت انجام پذیرند: صاحب امتیاز برای حقوق امتیازی ویژه به دولت پرداخت می کند و دولت نیز ممکن است حقوقی را به صاحب امتیاز پرداخت کند که وی را ملزم می سازد تا تحت قرارداد شرایط ویژه معینی را در نظر بگیرد. عموماً، چنین پرداخت های دولتی برای تداوم عمر تجاری پروژه ها و پایین آوردن سطح ریسک تجاری آن پذیرفته می شود که بخش خصوصی به ویژه در یک بازار در حال توسعه یا آزمایش نشده PPP، از آن استفاده می کند. دوره قراردادهای امتیاز ویژه عادی در گستره

۵ تا ۵۰ سال است.

مزایا و معایب اصلی این مدل شامل موارد زیر است:

مزایا:

- بخش خصوصی قسمت قابل توجهی از ریسک‌ها را متقبل می‌شود.
- سطح بالای مشارکت سرمایه‌گذاری خصوصی امکان‌پذیر است.
- پتانسیل برای افزایش بازدهی در همهٔ مراحل توسعه و اجرا و نوآوری فناورانه پروژه بالا است.

معایب:

- برای اجرا و کنترل بسیار پیچیده است.
- در یک بازار آزمون نشده PPP اجرای آن مشکل است.
- ممکن است هزینه‌های مالی نامشهود برای دولت در برداشته باشد.
- مذاکره بین گروه‌ها و ایجاد نهایی یک معامله پروژه ممکن است به زمانی طولانی احتیاج داشته باشد.
- ممکن است به تنظیم مقررات دقیق نیاز باشد.
- مسئولیت‌های زیاد برای دولت در دوره‌های متوسط و طولانی مدت محتمل است.

در یک‌گونه قرارداد امتیاز ویژه ساخت - بهره‌برداری - انتقال یا BOT (و سایر متغیرهایش بر اساس اسم، نوع چیدمان ساخت - انتقال - بهره‌برداری (BTO)، ساخت - بهبود - بهره‌برداری - انتقال (BROT)، ساخت - اجاره - انتقال (BLT)) برای یک مدت زمانی ثابت پس از آنکه مالکیتش به بخش عمومی برمی‌گردد، به نحوی که طرف دوم سرمایه‌گذاری کرده و امکانات را اداره می‌کند. در یک مدل BOT، ریسک‌های سرمایه‌گذاری و اجرایی

می توانند اساساً به صاحب امتیاز منتقل شوند.

همچنین در یک مدل BOT، به هر حال دولت مسئولیت های آشکار و پنهان احتمالی دارد که ممکن است به دلیل ضمانت های وام و وام های اخذ شده، یا به واسطه قصور یک نهاد عمومی یا خصوصی در مورد وام های بدون ضمانت پدید آید.

با نگهداری مالکیت نهایی، دولت سیاست را کنترل می کند و می تواند ریسک ها را به گروه هایی که برای پذیرش یا حذف آن ها مناسبند تخصیص دهد. همچنین ممکن است پروژه های BOT برای ماندگاری تجاری خود به حمایت مستقیم دولتی نیاز داشته باشند. عایدی صاحب امتیاز در یک پروژه BOT از مدیریت و بازاریابی امکانات کاربری (برای مثال عایدی عوارضی در یک پروژه عوارضی جاده ای) و در مواردی اجاره فضای تجاری به دست می آید. قراردادهای امتیازات ویژه برای پروژه های BOT یا بر روی سهم عایدی حداکثری در یک دوره امتیاز ویژه ثابت تدوین می شود همچنین روی دوره امتیاز ویژه حداقلی که برای یک سهم عایدی ثابت یا ترکیبی از هر دو و یا فقط دوره امتیاز ویژه حداقلی باشد منعقد می شود.

نوآوری مالی خصوصی (PFI)

در مدل نوآوری مالی خصوصی، بخش خصوصی مسئول طراحی، ساخت و اجرای یک امکانات زیرساختی می ماند. در برخی موارد ممکن است بخش عمومی حق مالکیت دارایی ها را به بخش خصوصی واگذار کند.

در این مدل، بخش عمومی خدمات زیرساختی را از بخش خصوصی با یک توافق بلندمدت می خرد. بنابراین پروژه های PFI، تحمیلات مالی مستقیم را در تمام موارد بر دوش دولت می گذارند. به علاوه، مسئولیت های محتمل آشکار و پنهان نیز ممکن است به علت ضمانت وام های اخذ شده برای وام دهندگان و قصور یک نهاد عمومی یا خصوصی در وام های بدون ضمانت پدید آیند.

یک پروژه PFI می‌تواند بر روی پرداخت حداقلی دولتی در مدت یک تصرف قراردادی ثابت، یا تصرف قراردادی حداقلی برای یک پرداخت سالانه ثابت، یا ترکیبی از پرداخت و تصرف تدوین شود.

در مدل PFI مالکیت دارایی در انتهای دوره قرارداد عموماً به بخش عمومی انتقال داده می‌شود. تنظیم یک انتقال دهنده هدف ویژه (SPV) ممکن است همیشه لازم نباشد (مباحث SPV را در بخش بعد ببینید) و تحت شرایطی در یک قرارداد PFI ممکن است به یک شرکت مجری موجود این مالکیت پاداش داده شود. در هر حال، وام‌دهندگان ممکن است در راستای هدف تأمین بودجه، به تشکیل یک SPV احتیاج داشته باشند. مدل PFI نیز ممکن است متغیرهای زیادی داشته باشد.

در یک پروژه PFI، به این علت که همان نهاد خدمات یا زیرساخت را می‌سازد و اداره می‌کند و برای تأمین خدمات موفق با یک استاندارد از پیش تعیین شده پول دریافت می‌کند، SPV/شرکت خصوصی هیچ انگیزه‌ای برای کاهش دادن کیفیت یا کمیت خدمات ندارد. این نوع از توافق قراردادی ریسک‌های تجاوز هزینه‌ای را در مدت مراحل طراحی و ساخت و ساز یا به علت انتخاب فن‌آوری ناکارآمد کاهش می‌دهد، چراکه در آمد آینده اجراکننده به کنترل هزینه‌ها بستگی دارد. مزیت‌هایش برای بخش عمومی در رهایی از به دوش کشیدن هزینه‌های طراحی و ساخت و ساز، انتقال ریسک‌های معین به بخش خصوصی و تضمین طراحی، ساخت و ساز و اجرای بهتر است. مزیت‌ها و معایب اصلی این مدل در زیر خلاصه شده‌اند:

مزایا:

- بخش خصوصی می‌تواند سهم عظیمی از ریسک‌ها را متقبل شود.
- پتانسیل افزایش بازدهی و نوآوری بالاست.
- جذاب برای سرمایه‌گذاران خصوصی در یک بازار PPP آزمون نشده یا در

حال توسعه.

- مناسب ترین برای پروژه های زیرساختی بخش اجتماعی (مدارس، خوابگاه ها، بیمارستان ها، امکانات ارتباطی ...)

معایب:

- برای اجرا و مدیریت نظام های قراردادی پیچیده است.
- دولت مسئولیت مالی مستقیم دارد.
- مذاکره بین طرفین ممکن است زمان زیادی ببرد.
- بازدهی تنظیم مقرراتی مهم است.
- مسئولیت های زیاد برای دولت در دوره های متوسط و بلندمدت محتمل است.

کدام مدل را برگزینیم؟

پاسخ این سؤال به ارزیابی موارد متعددی بستگی دارد.

هر مدل مزایا و معایب خودش را دارد و می تواند برای رسیدن به هدف های عمده شراکت عمومی - خصوصی به میزان گسترده ای مناسب باشد. ویژگی های خاص بعضی بخش ها و توسعه فن آوری شان، نظام های قانونی و تنظیم مقررات عمومی و سیاسی درباره خدمات آن بخش نیز می توانند عوامل مهمی در تعیین مناسب بودن مدل خاصی از PPP باشند.

هیچ مدل PPP مجردی نیست که بتواند بنا در نظر داشتن جایگاه مکانی پروژه و ویژگی های تکنیکی و مالی اش، همه شرایط را ارضا کند. مناسب ترین مدل باید با به حساب آوردن شرایط سیاسی، قانونی و فرهنگی اجتماعی یک کشور، میزان بلوغ بازار PPP کشور و ویژگی های مالی و تکنیکی پروژه ها و بخش های درگیر برگزیده شود.

به عنوان مثال، برای یک پروژه جدید، مدل نوع BOT می تواند در یک بازار PPP بالغ

کاملاً مناسب باشد، در حالی که مدل‌های نوع PFI یا BOO ممکن است در یک بازار در حال توسعه/آزمون نشده مناسب‌تر باشند.

پ. درک ساختار اساسی یک چیدمان PPP

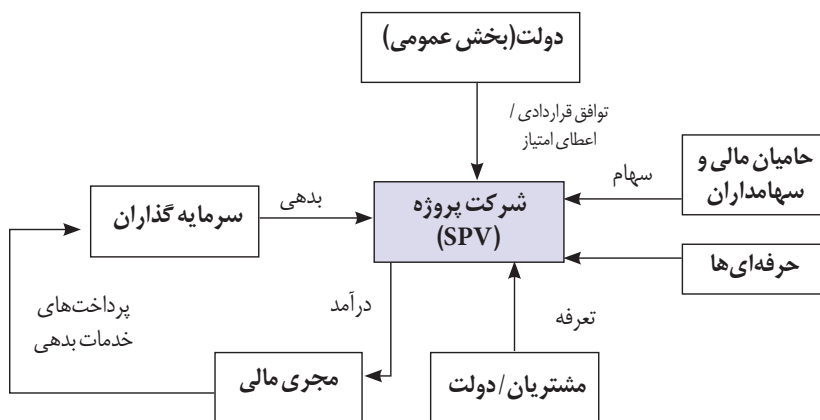
یک ساختار PPP عادی می‌تواند با در بر گرفتن چیدمان‌های قراردادی بین تعدادی از گروه‌ها کاملاً پیچیده باشد، که این‌ها شامل دولت، تأمین‌کنندگان مالی پروژه، پیمانکار پروژه، سرمایه‌گذاران، تأمین‌کنندگان تجهیزات، پیمانکاران، مشاوران، طرف سوم (مانند عامل سپرده^۱) و مشتریان می‌شود.

خلق یک فعالیت تجاری مجزا به نام انتقال‌دهنده محصول/پروژه ویژه (SPV) ویژگی کلیدی بیشتر PPPها است. SPV یک نهاد قانونی است که یک پروژه را به عهده می‌گیرد و در مورد توافقات قرارداد با سایر گروه‌ها از جمله دولت مذاکره می‌کند. یک SPV حالت ترجیح داده‌شده اجرای پروژه PPP در موقعیت‌های محدود یا مناقصه‌ای نیز هست، جایی که وام‌دهندگان به جای دارایی‌ها بر امنیت و جریان نقدی پروژه به عنوان تنها ابزار برای بازپرداخت وام‌ها تکیه می‌کنند.

شکل ۲ یک ساختار PPP ساده‌شده را نشان می‌دهد. به هر حال، ساختار واقعی یک PPP به نوع مدل شراکت بستگی دارد و می‌تواند با در بر گرفتن چیدمان‌های قراردادی بین تعدادی از گروه‌ها شامل دولت، تأمین‌کنندگان مالی، پیمانکار، سرمایه‌گذاران، تأمین‌کنندگان تجهیزات، مشاوران، طرفین سوم (مانند عامل سپرده) و مشتریان کاملاً پیچیده باشد. (بخش ۴، "شروط قرارداد" را ببینید)

یک SPV معمولاً توسط صاحب امتیاز(ها)/تأمین‌کنندگان مالی خصوصی تشکیل

۱) یک مجری تخصصی مالی (معمولاً یک موسسه مالی) توسط شرکت پروژه و وام‌دهندگان برای مدیریت حسابی به نام حساب سپرده منتصب می‌شود. حساب سپرده برای نگاه‌داری بودجه‌هایی (شامل درآمدهای پروژه) که به شرکت پروژه تعلق می‌گیرند، ایجاد می‌شود. بودجه‌های حساب سپرده توسط مجری مالی برای گروه‌های گوناگون مطابق شرایط توافق‌نامه هزینه می‌شود. حساب سپرده همچنین برای نگهداری یک بیعانه (سپرده تضمین تعهدات) تازمانی که شرایطی خاص معینی شکل گیرد استفاده می‌شود.

شکل ۲: ساختار عادی یک پروژه PPP^v

می‌شود، که در عوض سهم‌های مالکیت در SPV، در سرمایه سهام طولانی مدت مشارکت می‌کنند، و رهبری پروژه را می‌پذیرند.^۱ SPV ممکن است همیشه مستقیماً برای تأمین کنندگان مالی نباشد. آن‌ها ممکن است از یک شرکت مرکزی برای این منظور استفاده کنند.

یک خاصیت مهم SPV به عنوان یک شرکت این است که نمی‌تواند هیچ تجارتي را که بخشی از پروژه محسوب نشود به عهده بگیرد. SPV به عنوان یک نهاد قانونی مجزا محافظ سود و وام‌دهندگان و سرمایه‌گذاران است. ساختمان یک SPV مزیت‌های بسیار دیگری نیز دارد. امکان دارد یک پروژه برای پذیرش از سوی یک سرمایه‌گذار تک با توجه به اندازه

۱) یک SPV یک شرکت تجاری است که تحت عمل مشترک یک کشور از طریق یک توافق نامه (که از آن به عنوان سند همکاری نیز یاد می‌شود) بین سهامداران یا تأمین کنندگان مالی بنیان‌گذارده می‌شود. توافق سهامداران اصلی را که بر طبق آن یک شرکت تاسیس می‌شود تنظیم می‌کند، که اطلاعاتی را مانند نام آن، ساختار مالکیت، کنترل مدیریت و مسائل سازمانی، سرمایه سهام مجاز و میزان مسئولیت اعضا ارائه می‌دهد. سرمایه سهام مجاز حداکثر مقدار سرمایه سهام محاسبه شده بر اساس ارزش واحد است که یک شرکت اجازه دارد با صادر کردن سهام به سهامداران موجود یا بالقوه (یا سرمایه‌گذاران) بالا ببرد. به سهام‌داران یک شرکت ممکن است حق امتیازات ویژه‌ای روی مسائلی مانند انتخاب اعضای هیئت مدیره و ارکان در سطح شرکتی، حق خریدن سهام جدید عرضه شده توسط شرکت و حق تقسیم مشارکت در درآمد شرکت داده شود. با وجود این، مهم است که اینجا اشاره شود در صورت انحلال شرکت، حقوق سهامداران در مورد دارایی‌های شرکت نسبت به حقوق وام‌دهندگان شرکت فرعی یا "کتر" است.

سرمایه‌گذاری آن، مهارت‌های مدیریتی و اجرایی و ریسک‌های محتمل بسیار بزرگ و پیچیده باشد. در چنین موردی، روند SPV موجب همکاری با دیگر سرمایه‌گذارانی می‌شود که می‌توانند مشارکت کنند، وارد کردن ظرفیت تکنیکی و مدیریتی و تقسیم ریسک‌ها همان‌طور که مورد نیاز است می‌شود.

دولت نیز ممکن است در سرمایه‌گذاری برای سهام طولانی مدت مشارکت کند. در چنین موردی، SPV به عنوان یک شرکت جهت اتصال بین بخش‌های عمومی و خصوصی تأسیس می‌شود و دولت از طریق SPV به حقوق مساوی و سودهای یکسان از دارایی‌ها همانند سایر سهام‌داران بخش خصوصی دست می‌یابد.

برخی مواقع، دولت‌ها می‌خواهند یک سود مستمر (همراه با یا بدون مقام ناظر) را در مدیریت و بهره‌برداری از دارایی‌های زیرساختی (همانند یک پایانه یا یک هواپیما به ویژه آن‌هایی که اهمیت استراتژیک دارند) داشته باشند یا در دارایی‌هایی که احتیاج به مشارکت عظیم دولتی دارند، این سود را برای خود تضمین کنند. در چنین موردی، ممکن است یک شرکت اتصالی تأسیس شود. شرکت اتصالی یک شرکت عامل است که نهادی دولتی و یک شرکت خصوصی (یا شرکت‌های چندگانه شامل شرکت‌های خارجی در صورت اجازه قانونی)، یا کنسرسیون می‌از شرکت‌های خصوصی مالک آن هستند.

غالباً، SPV به عنوان یک شرکت اتصالی بین یک شرکت ساخت و ساز با تجربه (پیمانکار) و یک شرکت اجرای خدمات که قادر به بهره‌برداری و نگهداری پروژه است، شکل می‌گیرد. جدا از منافع راهبردی، مالی و اقتصادی پروژه، ممکن است دولت مایل به مشارکت مستقیم در یک پروژه PPP نیز باشد. دلایل اصلی برای چنین مداخله مستقیمی می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- حفظ منافع در دارایی‌های راهبردی؛
- کنترل حساسیت‌های سیاسی و تأمین خواسته‌های اجتماعی؛
- تضمین تداوم تجاری پروژه؛

- ارائه اطمینان خاطر بیشتر به وام‌دهندگان؛
 - داشتن آگاهی بیشتر برای حفاظت از منافع عمومی.
- مداخله مستقیم دولتی در یک پروژه PPP معمولاً توسط نظام قانونی و مقرراتی کشور و سیاست دولت در مورد PPP هدایت می‌شود. برای مثال، دولت ممکن است درصد تعریف‌شده‌ی معینی از سهام را در یک پروژه راهبردی همچون یک هواپیما یا پایانه را نگاه دارد.

فصل دوم

پیش از توسعه پروژه:

درک کلی فرایند و الزامات اولیه

قبل از شروع کار بر روی تعریف پروژه، اداره دولتی مربوط باید درک درستی از الزامات اولیه (شروط مقدم) داشته باشد که در ملاحظات پروژه حتماً دیده شده است، فرایندهای اداری که ظرفیت دولت در جهت توسعه و اجرای پروژه را شامل می‌شود و درکی که برای آماده‌سازی جزئیات شرایط مرجع و یک چارچوب زمانی برای اجرای آن، لازم است. به‌طور کلی باید موارد زیر به‌روشنی درک شود:

- محیط قانونی و نظارتی و سیاست دولتی در مورد PPP.
- اهدافی که پروژه پیشنهادی باید به آن‌ها دست یابد.
- روند PPP در کشور، و روند اداری و تصویبی و نیازهای آن.
- الزامات و ظرفیت بخش خصوصی در دولت برای اجرای پروژه.
- چگونگی تضمین اداره خوب در توسعه و تدارکات پروژه.

این موارد در بخش‌های زیر مورد بحث قرار می‌گیرند.

الف. محیط قانونی و نظارتی و سیاست‌های دولتی

یک ارگان دولتی باید قدرت لازم را که توسط قانون تعیین شده باشد، به منظور ورود به یک توافق نامه PPP با یک طرف خصوصی داشته باشد تا تعهدات را ذیل توافق نامه بر عهده بگیرد. یک پروژه PPP همچنین ممکن است نیاز به مجوز از سازمان‌های دولتی در سطوح مختلف دولت داشته باشد. با این حال، در بازار PPP نوظهور، ممکن است سازمان‌های دولتی دارای اختیارات قانونی کافی برای انجام چنین توافقی باشند یا بتوانند یک پروژه PPP را تصویب کنند. مهم است توجه داشته باشیم که تعهدات انجام شده یا موافقت‌نامه‌های ساخته شده یا مجوز ارائه شده بدون حق قانونی خارج از حدود اختیارات است و به طور کلی به عنوان محرومیت و غیر قابل اجرا محسوب می‌شود. ممکن است قانون یک عملکرد خارج از حدود اختیارات قانونی را لغو کند و این می‌تواند عملکرد شرکت‌های خصوصی و سازمان‌های دولتی را تحت تأثیر قرار دهد.

برای روشن شدن این مسائل حقوقی مهم، برخی از کشورها قوانین ویژه‌ای برای PPP تعریف کرده‌اند که ساختار قانونی، فرایندهای اداری و تصویبی مربوط و سایر مسائل مرتبط را تعریف می‌کند. پوشش در قوانین ملی ممکن است به طور گسترده‌ای متفاوت باشد، اما باید با شفافیت و قطعیت شرایط زیر را برای اعطای قرارداد و اجرای پروژه‌ها تأمین و مشخص کند:

- تقسیم مسئولیت بین سطوح مختلف دولت (بخش عمومی)
- بخش‌های پوشش داده شده، جزئیات شناسایی، تأیید، تهیه و اجرای مقدمات پروژه
- انواع مدل‌های مجاز PPP و شرایط عمومی برای این مدل‌ها
- دستورالعمل در مورد توافق به اشتراک گذاری ریسک‌ها
- ارائه مشوق‌های مالی و غیره از سوی دولت (بخش عمومی)

- مقررات مربوط به مدیریت قرارداد از جمله حل اختلاف
- میزان وام‌دهی وام‌دهندگان که می‌توانند امنیت بیشتری نسبت به دارایی‌های پروژه و بدهی‌های خود داشته باشند
- فرایند اداری (فعالیت G تا G) درگیر در توسعه و پیاده‌سازی پروژه PPP
- حقوق طرفین قرارداد PPP

مهم است توجه داشته باشیم که ساختار قانونی PPP ممکن است بیش از آیین‌نامه‌های دیگر به ابزارهای قانونی متفاوت نیاز داشته باشد. این ابزارها ممکن است شامل: قانون قرارداد خصوصی، قوانین نظارتی زیرساختی، قانون تجارت، قانون مالیات، قانون کار، قانون رقابت، قانون حمایت از مصرف‌کننده، قانون ورشکستگی، قوانین بخش زیربنایی، قانون مالکیت، قانون سرمایه‌گذاری خارجی، قانون مالکیت معنوی، قانون محیط‌زیست، قوانین و مقررات خرید عمومی، قوانین تعهدات، قوانین خرید و یا تخصیص و بسیاری از قوانین دیگر بشود. مجموعه‌ای از قوانین و دستورالعمل‌های عملیاتی نیز ممکن است برای بسیاری از این قوانین قابل‌اجرا در دست باشد. چنین قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های عملیاتی و سایر تنظیمات نهادی و اداری مشخص شده‌ای با هم یک ساختار قانونی PPP در یک کشور را تشکیل می‌دهند. بررسی دقیق ساختار حقوقی می‌بایست چنین مواردی را بررسی کنیم:

- پوشش حقوقی که برای وارد شدن به یک قرارداد قابل‌اجرا فراهم می‌کند.
- پوشش حقوقی که بخش خصوصی را برای تأمین مالی، ساخت، کار و جمع‌آوری درآمد یا پرداخت خدمات، فراهم می‌کند.
- آیا مسائل مربوط به جلوگیری از سردرگمی‌های آینده مربوط به کنترل قانونی، تعهدات احزاب، خدمات، مالکیت زمین، شریک ریسک و سود، قیمت‌گذاری و انتقال امکانات را پوشش می‌دهد.
- سطح مسائلی که به مدیریت قرارداد (نظارت، روند حل و فصل اختلاف) سروکار دارد.

مقررات در چارچوب قانون مربوط به چهار جنبه مهم زیر نیاز است که باید به‌دقت مورد توجه قرار گیرد:

- آیا آن‌ها به اندازه کافی نیازها/منافع دولت و شرکت‌های خصوصی درگیر را

در نظر می‌گیرند؟

- چگونه باید یک قرارداد پیرامون شروط همه قوانین قابل اجرا ساخته شود؟

- چقدر دشوار است که حقوق طرفین را به اجرا درآوریم؟

- چه تعهداتی مجاز است و کدام ارگان دولتی قدرت ایجاد توافق را دارد و چه

ادارات دولتی مجوز تصویب این طرح را دارند؟

رژیم قانونی ممکن است اجازه ندهد تمام انواع PPPها در یک بخش باشد، یا ممکن است

شرایط خاصی برای برخی از مدل‌های PPP داشته باشند. دستورالعمل‌های سیاست عمومی

در مورد PPP یا چارچوب سیاست‌های خاص برای PPP در بخش‌های مختلف نیز ممکن

است در دست باشد. موسسه اجرایی باید به‌وضوح این سیاست‌ها و پیامدهای آن‌ها را برای

پروژه پیشنهادی درک کند.

برخی پروژه‌ها ممکن است به عنوان PPP مجاز نباشند. سیاست دولتی یا مقررات

قانونی ممکن است اجازه ندهد که یک شرکت خصوصی بخواهد سهام اکثریت را در یک

سرمایه‌گذاری مشترک با بخش عمومی نگه دارد. برای مثال، با توجه به اهمیت راهبردی

بنادر و فرودگاه‌ها و یا پروژه‌های بزرگ نیرو و انرژی، سهام خصوصی در چنین پروژه‌هایی

می‌تواند به حداکثر درصد مجاز محدود شود که می‌تواند بیشتر یا کمتر از ۵۰ درصد از سهام

باشد.

دستورالعمل‌های سیاسی نیز ممکن است ذکر کنند که چه نوع حمایت دولت برای یک

پروژه و الزامات برای چنین حمایت‌هایی در دسترس خواهد بود.

یک پروژه PPP باید با توجه به تمام الزامات قانونی، نظارتی و سیاستی، ساخته شود.

به هر حال در قانون ویژه و یا در قوانین دیگر و یا در چارچوب‌های سیاست تعریف شده

است، موسسه اجرایی نیاز به درک روشنی از الزامات اساسی دارد که در یک پروژه PPP باید برآورده شود. در این زمینه، سؤالات واجبی که باید موسسه اجرایی در نظر بگیرد، عبارتند از:

- اینکه آیا یک پروژه PPP در آن بخش یا زیربخش مجاز است؟ و چه

محدودیت‌های قانونی، نظارتی یا سیاسی ممکن است اعمال شود؟

- چه دستورالعمل‌های سیاست دولتی در مورد PPP هست؟

- کدام ارگان‌های دولتی دیگر باید در روند دخیل باشند و نقش آن‌ها چیست؟

- فرایند تدارکات چیست؟

- چه نوع حمایت دولتی ممکن است برای این پروژه فراهم باشد؟

پاسخ به این سؤالات شاخص‌های اساسی را که باید در توسعه پروژه و در ساخت قرارداد

مورد توجه قرار گیرد، تعیین می‌کند.

ب. اهداف اصلی که این پروژه باید به دست آورد

یک PPP تنها راه‌حل برای پروژه‌های زیرساختی نیست، بلکه می‌تواند یکی از راهکارهای پیاده‌سازی پروژه قابل اجرا باشد. انتظار می‌رود که یک پروژه خدمات لازم را برای دستیابی به برخی اهداف سیاسی دولت برآورده سازد. یک سؤال اساسی این است که تا چه حد پروژه پیشنهادی می‌تواند این الزامات را به‌عنوان یک گزینه راه‌حل برآورده کند.

ارزیابی نیازهای اولیه‌ای که نهاد اجرایی ممکن است در نظر بگیرد تا نشان دهد:

- این پروژه یکی از بهترین گزینه‌ها برای پاسخگویی به نیازهای خدمات است.

- این پروژه می‌تواند به دستیابی به برخی اهداف مربوط به دولت کمک کند؛

- PPP یک گزینه پروژه اجرایی/تدارکاتی قابل اجرا خواهد بود.

با این حال تجزیه و تحلیل جزئیات و تائید این جنبه‌ها باید به‌عنوان بخشی از مطالعه

امکان‌سنجی در مرحله بعد صورت گیرد.

همچنین در این مرحله در نظر گرفتن سهام دولت در طرح پیشنهادی مهم است.

با توجه به ماهیت عمومی پروژه‌های زیربنایی، اهمیت راهبردی آن‌ها، تأثیرگذاری بر بخش‌های دیگر، ایمنی و امنیت عمومی و بهره‌برداری از منابع طبیعی، دولت نقش مهمی در همه پروژه‌های این‌چنینی دارد. اینکه چگونه یک پروژه PPP ممکن است این الزامات را برآورده کند، باید با دقت مورد بررسی قرار گیرد.

ج. فرایند PPP در کشور

پایه‌سازی پروژه‌های PPP ممکن است نیاز به دخالت چندین ارگان دولتی در سطوح مختلف دولتی داشته باشد. ممکن است نیاز باشد بسیاری از ارگان‌های مختلف یک پروژه را در چندین مرحله تأیید کنند. لیکن اختیار برای تأیید نهایی قراردادهای PPP عموماً متمرکز شده است. به این منظور ممکن است جایگاه خاصی برای این منظور ایجاد شود که معمولاً در سطح وزرا یا شورای وزیران قرار دارد.

کل فرایند توسعه، تصویب و اجرای پروژه باید از ابتدا توسط موسسه اجرایی به وضوح درک شود. در برخی کشورها، روند، فعالیت‌ها در مراحل مختلف فرایند و الزامات تصویب توسط مقامات دارای صلاحیت، به خوبی تعریف شده است. موسسه اجرایی فقط آن‌ها را دنبال می‌کند.

با این حال، در سایر کشورها، این عناصر ممکن است تعریف نشوند یا ممکن است فقط به صورت جزئی تعریف شده باشند. در چنین مواردی، نهاد اجرایی با مشورت با ارگان‌های ذی‌ربط می‌تواند به موارد زیر توجه کند:

- تعیین الزامات اداری و قانونی برای پروژه.
- طراحی کل فرایند PPP
- شناسایی وظایف مربوط به هر مرحله از فرایند.
- تعیین تعاریف و روش‌های مشخصی از وظایفی که باید در هر مرحله انجام

شود،

• تهیه تأییدیه‌هایی که ممکن است مورد نیاز باشد و الزامات احتمالی و ضوابط برای تأییدیه‌ها.

این فعالیت‌ها ایده روشنی در مورد توسعه کل پروژه و اجرای پروسه، میزان کار در هر مرحله و الزامات احتمالی منابع انسانی و مالی می‌دهد.

جدول ۲ برخی از راهنمایی‌ها برای ایجاد یک پروژه PPP را ارائه می‌دهد. فعالیت‌ها در مراحل مختلف توسعه پروژه، همان‌طور که در این جدول آمده است، در فصل‌های ۳ تا ۶ مورد بحث قرار می‌گیرد.

هرگونه تجربه قبلی در مورد نهاد اجرایی یا هرازان‌گان دیگری در دولت در اجرای پروژه‌های PPP می‌تواند به شدت در تعیین کل فرایند و سازماندهی الزامات و ضوابط تصویبی کمک کند.

یک نمودار جریان فرایند نشان‌دهنده تمام مراحل و ارتباطات آن‌ها و وظایفی که در هر مرحله انجام می‌شود، می‌تواند به همه افراد درگیر در پروژه در فهم کل فرایند کمک کند. این نمودار همچنین می‌تواند به ارزیابی نیازهای منابع انسانی و سایر منابع در توسعه پروژه یاری برساند.

جدول ۲. مراحل توسعه و پیاده‌سازی پروژه PPP

۱. شناسایی پروژه و فعالیت‌های آماده‌سازی (فصل ۳)

۱A. شناسایی پروژه و مشاوره اولیه ذی‌نفعان داخلی

۱B. ترتیبات آماده‌سازی داخلی

- محدوده پروژه و ساختار آن
- شناسایی مسائل عمده برنامهریزی و اجرا
- سازمان رسیدگی به شکایات
- ایجاد یک ساختار مدیریت پروژه
- راهاندازی روند برای مشارکت ذی‌نفعان و افشای اطلاعات

► تصویب دولت (به عنوان مثال از سوی یک واحد ویژه برای PPP)

۱C. انتصاب مشاور قرارداد (در صورت نیاز)

- مراجع
- وقت ملاقات

► تأیید دولت

۲. توسعه پروژه و رسیدگی به شکایات (فصل ۴)

- برنامه‌ریزی پروژه و امکان‌سنجی
- تحلیل ریسک و ماتریس مدیریت ریسک
- تأمین مالی
- ارزش پول
- پشتیبانی دولت
- مسئولیت‌ها و بدهکاری‌های دولت
- تنظیم مقررات
- مشخصات خدمات و خروجی
- شرایط قرارداد

► تأیید دولت (نماینده وزار تخانه‌های مربوط، بانک مرکزی و غیره)

۳. ترتیب اجرا و پیش‌تدارک (فصل ۵)

- تنظیم‌کننده اجرا
- اعتبار مستقل رتبه پروژه (در صورت امکان)
- پیشنهاد اسناد
- پیش‌نویس قرارداد

- مسائل خاص (خرید زمین، ارتقای سرمایه گذاری و غیره)
- معیارهای ارزیابی پیشنهادها، کمیته‌ها

► تأیید دولت (نماینده، دفتر حقوقی، قوه قضاییه و غیره)

۴. تهیه و ساخت پروژه (فصل ۵)

- علاقه بخش خصوصی
- صلاحیت و توانمندی پیشنهادکنندگان
- RFP - نهایی کردن خدمات و مشخصات خروجی
- مناقصه نهایی
- ارزیابی و انتخاب پیشنهاد

► تأیید دولت (نماینده هیئت وزیران و غیره)

- رأی، مذاکره و امضای قرارداد، بسته مالی و احداث

۵. مدیریت قرارداد (فصل ۶)

- ایجاد یک فرایند نظارت
- نظارت بر عملیات و ارائه خدمات
- مدیریت امور مالی

۶. حل اختلاف (فصل ۶)

- ایجاد یک پروسه و تیم حل اختلاف

► تصویب دولت (زمانی که نیاز است به دست اشخاص مشخص شود)

نکته: اشاره به تأیید دولت و فعالیت‌های نشان داده شده در مراحل مختلف به تنهایی

نشان دهنده این نکته است که مراحل تصویب دولت و فعالیت‌های انجام شده در هر مرحله ممکن است از یک کشور به کشور دیگر متفاوت باشد.

د. درک نیازهای بخش خصوصی و ظرفیت دولت برای اجرای پروژه

بخش خصوصی دارای الزامات خاصی است که یک پروژه باید با آن مواجه شود تا به‌عنوان یک پروژه قابل قبول در نظر گرفته شود. اغلب واژه "توانایی" bankability (که در برخی مراجع از آن به نام "اهلیت" هم یاد شده است) در صنعت مورد استفاده قرار می‌گیرد تا به قابلیت پایداری یک پروژه PPP اشاره شود. با این حال، این اصطلاح ممکن است معانی مختلفی برای طرفین مختلف در یک PPP داشته باشد. اما، به طور کلی، این بدان معناست که پروژه باید از لحاظ مالی قابل قبول و از لحاظ قانونی قابل دفاع و اجرا باشد.

برخی از الزامات معمول بخش خصوصی عبارتند از:

- سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با توجه به ظرفیت مدیریت فنی و مالی بخش خصوصی، در اندازه قابل قبول و اداره باشد؛
- بازده منصفانه سود سرمایه‌گذاری با در نظر گرفتن سطح مشارکت و تصویب ریسک‌ها؛
- امنیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی؛
- سهولت سیاسی و اجتماعی در قیمت‌گذاری هزینه‌های خدمات؛
- تداوم و ثبات سیاست دولت؛
- دوره زمانی قابل پیش‌بینی در فرایندهای اداری و نظارتی.

نهاد‌های اجرایی همچنین باید سایر نیازهای خاصی را که بخش خصوصی برای پروژه‌ها دارد، در نظر بگیرد.

با توجه به ظرفیت دولت، نهادهای اجرایی قبل از بررسی کارهای بیشتری در زمینه توسعه پروژه باید مسائل زیر را مورد توجه قرار دهد:

- آیا یک واحد PPP در دولت یا هر سازمان دیگری هست که بتواند در توسعه و اجرای پروژه کمک کند؟
- چه تجربه قبلی در داخل دولت انجام شده است و ظرفیت ارگان‌های دولتی در اجرای این پروژه چقدر است؟
- چقدر بودجه برای توسعه پروژه اختصاص داده‌اند و در صورت لزوم، چقدر بودجه بیشتری قابل دسترسی و تخصیص است؟

این ارگان باید ارزیابی واقع‌بینانه از ظرفیت دولت، نیاز احتمالی منابع برای توسعه پروژه و منابع موجود برای این هدف را داشته باشد. در صورت لزوم، شرایط پایه برای انتخاب یک مهندس مشاور قرارداد باید پیش‌بینی شود.

ه. مدیریت خوب

ترویج مدیریت خوب بر اساس برخی از اصول اصلی پذیرفته‌شده، مسئولیت اصلی دولت‌ها است. این اصول اساسی عبارتند از: مسئولیت‌پذیری، شفافیت، عدالت، بهره‌وری، مشارکت و دقت. با توجه به این اصول اساسی، نهادهای اجرایی می‌توانند مسائل زیر را برای حصول اطمینان از مدیریت خوب در PPP مورد توجه قرار دهند:

- یک فرایند اداری مبتنی بر قانون منصفانه و شفاف که بر پایه آن پروژه‌ها توسعه می‌یابند و تهیه می‌شوند؛
- انگیزه‌های منصفانه برای همه ذی‌نفعان و بازخورد منصفانه به تمام شرکا با در نظر گرفتن سطح مشارکت و پذیرش ریسک آن‌ها؛
- فرایند تصمیم‌گیری مشارکتی کلی، که نگرانی‌های همه ذی‌نفعان را شامل می‌شود، از جمله افرادی که ممکن است تحت تأثیر عکس‌العمل قرار بگیرند؛

- یک مکانیزم حل اختلاف قابل قبول که ادامه خدمات و جلوگیری از شکست پروژه را تضمین کند.
 - ترتیبی برای تحویل پروژه که بهره‌وری کارآمد از منابع انسانی، مالی، طبیعی و دیگر منابع را بدون نیاز به، به خطر انداختن نیازهای نسل‌های آتی تضمین کند؛
 - ترتیباتی که امنیت و ایمنی عمومی و ایمنی محیط را بهبود بخشد و تضمین کند.
 - یک راهکار برای بهبود خدمات عمومی ضروری بدون آسیب رساندن یا ایجاد نارضایتی مردم.
- کمیسیون اقتصادی اروپا مفاهیم بیشتری را در مورد مسائل مربوط به مدیریت PPP در یک نشریه ارائه داده است.^۱

(۱) نشریه ECE تحت عنوان «راهنمای دستیابی به حاکمیت خوب در مشارکت‌های دولتی و خصوصی» در <http://www.unece.org/ceci/publications/ppp.pdf> درج شده است.

فصل سوم توسعه پروژه: اقدامات و فعالیتهای مقدماتی

الف. شناسایی پروژه و مشاوره اولیه ذی‌نفعان داخلی

در بسیاری از کشورها (مانند کره جنوبی) روش‌های مشخصی در شناسایی و تدوین مجموعه‌ای از پروژه‌های بالقوه PPP تهیه شده است. نهادهای اجرایی پروژه‌ها را بر اساس چنین مجموعه‌ای در نظر می‌گیرند. در غیاب این نمونه کارها، ایده‌های پروژه ممکن است از برنامه‌ها یا مطالعات موجود یا از تعهدات سیاسی دولت ناشی شوند.

پس از توسعه یک پروژه، سازمان اجرایی مربوط در دولت از پیشنهادها بخش خصوصی برای اجرای آن از طریق یک فرایند تهیه پیشنهاد، دعوت می‌کند. پیشنهادها را رسالی بخش خصوصی را در پاسخ به این درخواست، پیشنهادها در خواست شده (RFP) می‌نامند. این کتاب راهنما روی توسعه پروژه برای پیشنهادها در خواست شده، تمرکز کرده است.

گاهی اوقات، بخش خصوصی می‌تواند بدون هیچ درخواستی از طرف دولت پیشنهادهای خود را ارائه دهند. چنین پیشنهادهایی، پیشنهادهای درخواست نشده پروژه نامیده می‌شوند. روش‌های رسیدگی به چنین پروژه‌هایی متفاوت است و به‌طور خلاصه در یک بخش جداگانه در فصل ۴ بحث می‌شود.

تعدادی از ادارات و سازمان‌های دولتی می‌توانند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در اجرای یک پروژه PPP شرکت کنند. مهم است که از همان ابتدا مشارکتشان را در فرایند تضمین کنند. مشارکت سازمان‌های دولتی ممکن است ورودی‌های ارزشمندی در توسعه یک پروژه داشته باشد. تجربه قبلی سازمان‌های دیگر در اجرای پروژه PPP همچنین می‌تواند در ایجاد یک پروژه قابل اعتماد کمک کند.

یک پروژه PPP ممکن است نیاز به تأیید و موافقت تعدادی از سازمان‌های دولتی و سازمان‌های نظارتی داشته باشد. آن‌ها ممکن است شامل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزارتخانه مرتبط، سازمان محیط‌زیست، وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و غیره باشند. یک پروژه همچنین ممکن است به تأییدیه و مجوزهای بسیاری از سازمان‌های مختلف نیاز داشته باشد.

شرکت اجرایی پروژه به تعریف و شناسایی تمام سهامداران در دولت نیاز دارد و باید در مورد پروژه با آن‌ها به مشاوره اولیه بپردازد. همچنین می‌توان یک روند هماهنگی با تمامی این سازمان‌ها و متولیان برقرار کرد.

در این مرحله مهم است که افراد ذی‌نفع را از خارج از دولت، مانند کارشناسان بخش، ساکنان محلی و گروه‌های مختلف کاربر و ارائه‌دهندگان خصوصی و علاقه‌مند به این پروژه که بعداً می‌توان در مورد پروژه با آن‌ها مشورت کرد، شناسایی کنیم. اگر مکانیزم قانونی برای مشورت با تمام ذی‌نفعان در دست نباشد، نیاز است که در ابتدا یک مکانیزم مناسب در نظر گرفته شود.

ب. هدف از پروژه

در این مرحله، اهداف اصلی پروژه و شرایط گسترده آن تعریف شده است. پروژه ممکن است به دنبال جذب سرمایه‌های جدید زیربنایی و یا خدمات زیرساخت باشد. این ممکن است نیاز به نوسازی/توان بخشی و گسترش دارایی موجود داشته باشد و یا فقط می‌خواهد مدیریت و عملکرد آن را داشته باشد. اگر ایجاد دارایی‌های جدید را شامل شود، لازم است در اینجا تأکید شود که در اغلب موارد، تمرکز اولیه یک پروژه PPP ممکن نیست روی ایجاد دارایی‌های زیربنایی جدید باشد، بلکه روی تهیه خدمات زیرساخت است. محدوده مطالعات نیز می‌تواند در نظر بگیرد که چگونه پروژه با برنامه و برنامه‌های گسترده‌ای از دولت و موسسه اجرایی و استراتژی اجرای پروژه متناسب می‌شود.

وظایف کلیدی در این مرحله عبارت‌اند از:

- برقراری نیاز پروژه و اهداف آن؛
- شناسایی نیازهای خدمات و نیازهای دارایی‌های زیربنایی برای اهداف پروژه؛
- هدف مشخص پروژه؛
- گزینه‌های تحویل کلی و ارزیابی اولیه هر گزینه.

برقراری نیازهای پروژه و اهداف آن

برای اجرای هر پروژه باید توجیه کافی دیده شود. لازم است به روشنی نشان داده شود که چگونه اجرای پروژه ممکن است به حل یک مشکل کمک کند و چگونه دستیابی به اهداف اعلام شده دولت را آسان می‌سازد. این ملاحظات، به نوبه خود، اهداف کلی پروژه را تعریف می‌کنند.

پروژه در نظر گرفته شده باید مطابق با یک طرح موجود یا هماهنگ با سایر پروژه‌هایی

باشد که یاد در حال اجرا هستند یا برای اجرا در نظر گرفته می‌شوند. همچنین باید مورد بررسی قرار گیرد که آیا اجرای پروژه باعث تغییرات اساسی در ساختار صنعت می‌شود و اگر چنین است، پیامدهای آن چیست؟

شناسایی نیازهای خدمات و اهداف پروژه

یک پروژه زیربنایی برای ارائه خدمات خاص طراحی می‌شود. بنابراین، جهت در نظر گرفتن یک پروژه نیاز به بیان الزامات خروجی و نتیجه شفاف دارد. به عنوان مثال، یک پروژه حمل و نقل عمومی شهری می‌تواند با هدف ایجاد فرست ۴۰ هزار مسافر/ساعت/جهت سفر جدا از سایر اهداف در نظر گرفته شود. یک پروژه ممکن است برای جایگزینی یک دارایی قدیمی یا ماندگار یا برای رعایت الزامات مشخص شده تحت قانون یا سیاست دولتی جدید توجیه شود.

گزینه‌های تحویل طرح

هنگامی که الزامات خدمات تعریف می‌شود، گزینه‌های تحویل جایگزین و پیامدهای آن امکان پذیر می‌شود. اخذ مشاوره بیشتر با ذی‌نفعان از درون و بیرون دولت نیز می‌تواند در این مرحله مفید باشد.

گزینه‌های تحویل شناسایی شده ممکن است عناصر فنی، محیط زیست، عملیاتی، مالی و مالکیت را تغییر بدهند. به استثنای در نظر گرفتن دارایی‌های جدید، در صورت لزوم، چنین گزینه‌هایی ممکن است شامل افزایش بهره‌برداری از امکانات و راه‌حل‌های موجود بر اساس پروژه پوششی (umbrella project) گسترده‌تر با مشارکت مستقیم نهادهای دیگر باشد. برای مثال، به جای اینکه یک پروژه واحد حمل و نقل عمومی را در نظر بگیریم، می‌توان یک پروژه توسعه گسترده‌تر شهری با یک بخش حمل و نقل عمومی را در نظر گرفت. چنین پروژه پوششی می‌تواند برای ایجاد اثر کمک‌کننده بین اجزا ساخته شود، که

باعث افزایش پایداری اجزای منحصر به فرد شود.

ارزیابی اولیه از گزینه‌های مشخص شده تحویل باید شامل برآورد هزینه‌های چرخه عمر، خطرات عمده، منابع در دسترس و محدودیت‌ها باشد.

در برآورد هزینه‌های چرخه عمر باید هزینه‌های سرمایه‌روی چرخه عمر پروژه، هزینه وام، هزینه نگهداری، هزینه‌های بازسازی و هزینه‌های زیرساخت‌های وابسته را در نظر بگیرد. زیرساخت‌های وابسته شامل امکاناتی است که برای پاسخگویی به نیازهای اساسی پروژه ضروری است، به عنوان مثال، شامل یک جاده دسترسی یا خطوط کاربری خواهد شد که ممکن است لازم باشد در حین یا برای بهره‌برداری از پروژه ساخته شود.

ریسک‌های اصلی در همه گزینه‌ها باید مشخص شود و ارزیابی اولیه از پیامدهای آن‌ها و نحوه تقسیم آن‌ها بین بخش دولتی و خصوصی ممکن است نشان داده شود.

نهاد اجرایی می‌تواند تخمینی از دسترسی به هرگونه منابع در دسترس آتی را که ممکن است که در دست اقدام دولت باشد یا شامل برنامه‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت آتی باشد، تدوین نماید.

گزینه‌های تحویل ممکن است محدودیت‌های مختلفی از منظر الزامات قانونی، تعهدات قراردادی، ملاحظات محیطی، جنبه‌های فنی، منافع عمومی، منافع بخش خصوصی، نیازهای زمین و در دسترس بودن و مسائل اجتماعی و سیاسی مختلف داشته باشد. همه محدودیت‌های عمده و راهکارهای حل آن باید شناسایی شوند.

تعیین هدف پروژه

جهت تعیین هدف پروژه، خلاصه‌ای از نیازهای پروژه، خدمات ضروری و نحوه هماهنگی پروژه با طرح‌های موجود و سایر پروژه‌های مربوط که در حال اجرا هستند یا برای اجرا در نظر گرفته شدن، فراهم می‌کند. این همچنین نیازهای سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده، یک زمان‌بندی برای تحویل و استراتژی کلی برای اجرای آن را در نظر می‌گیرد.

تصویب دولت در مورد هدف پروژه ممکن است در نظر گرفته شود که بعد از این مرحله قبل از هر کار دیگری انجام شود.

ج. شناسایی چالش‌های اساسی در برنامه‌ریزی پروژه

پروژه‌های زیربنایی می‌توانند اثرات گسترده‌ای را در بخش مربوط و همچنین در بخش‌های دیگر داشته باشند. آن‌ها همچنین ممکن است نیاز به حل چالش‌های مهم مربوط به استفاده از منابع طبیعی و بسیاری از مسائل دیگر داشته باشند. این مسائل می‌بایست در برنامه‌ریزی پروژه به دقت شناسایی و منظور شوند.

ماهیت شبکه اغلب زیرساخت‌ها نیز دلالت بر آن دارد که نمی‌توان آن‌ها را به عنوان پروژه‌های جداگانه (جاده، خطوط انتقال انرژی، خط تلفن، و غیره) در نظر گرفت بدون آنکه ادغام در سیستم و خدمات را با شبکه‌ها و اپراتورهای موجود، شبکه‌های آتی و همچنین سایر مسائل مربوط به توسعه شبکه و افزایش ظرفیت در نظر گرفته شود.

با وجود این، با توجه به تفاوت‌های مشخصات تکنولوژیکی و عملیاتی، مسائل مربوط به ادغام سیستم و خدمات برای هر زیرمجموعه متفاوت هستند. با توجه به ماهیت موضوع، ممکن است آن‌ها در دو حالت مورد رسیدگی قرار گیرند:

- مسائلی که باید در برنامه‌ریزی و طراحی پروژه مورد توجه قرار گیرد. به عنوان مثال، ادغام سیستم و خدمات، گسترش شبکه در آینده، اتصال به شبکه‌های دیگر، دسترسی به امکانات زیربنایی مشترک و کنترل دسترسی جانبی (در مورد پروژه‌های حمل و نقل)

- مسائلی که باید از طریق پروژه‌های جداگانه مکمل/مرتبط چه با همان سازمان دولتی یا با یک سازمان دیگر مورد توجه قرار گیرند.

یکی دیگر از مسائل مهم که باید در مرحله برنامه‌ریزی مورد توجه قرار گیرد، ویژگی‌های فیزیکی/طبیعی پروژه است، به خصوص در مورد استفاده بهینه از منابع طبیعی، مانند

زمین، آب، مواد و منابع معدنی، و طیف رادیواکتیو.

د. سازمان رسیدگی به شکایات

سازمان رسیدگی به شکایات یکی از جنبه‌های مهم توسعه پروژه است. این فرایند جنبه‌های سازمانی پروژه PPP و میزان ظرفیت دولت برای رسیدگی به پروژه را تعیین می‌کند. عناصر اصلی در سازمان رسیدگی به شکایات عبارتند از:

- شرایط و الزامات مورد نیاز در چارچوب قانونی و چگونه طرح پیشنهادی می‌تواند این شرایط و الزامات را برآورده سازد.

- شناسایی سیاست‌های مربوط دولت و ارزیابی پیامدهای احتمالی چنین سیاست‌هایی برای پروژه پیشنهادی.

- همان‌طور که در دستورالعمل‌های مختلف، قوانین و مقررات آمده است، چه نهادهای دولتی و ذی‌نفعانی باید در این فرایند دخالت داشته باشند و چه نقش‌هایی در توسعه و تصویب پروژه دارند.

- ارزیابی ظرفیت داخلی سازمان اجرایی و سایر نهادهای دولتی مربوط در انجام وظایف مختلف مربوط به توسعه و اجرای پروژه.

- تعیین نقش مشاور قرارداد.

سازمان اجرایی می‌تواند ارزیابی این جنبه‌ها از پروژه را تعیین کند و مشخص سازد این اثرات در وظایف طراحی و برنامه‌ریزی پروژه‌ها چگونه منعکس شود.

ه. ایجاد یک ساختار مدیریت پروژه

یک پروژه PPP معمولاً از پروژه‌های مشابه در بخش عمومی پیچیده‌تر است. بنابراین نیاز به مدیریت قرارداد نه تنها برای مدت ساخت و ساز، بلکه برای تمام مدت قرارداد دارد، که می‌تواند سال‌ها طول بکشد. نهادهای دولتی و بخش خصوصی مربوط ممکن است در طول

کل دوره توسعه و تدارکات پروژه، و در هر زمان در طول کل دوره قرارداد یا دوره حمایتی (concession period))، به مسائل مهم بحرانی پاسخ دهند. این مسائل ممکن است شامل تعیین مشخصات خروجی/نتیجه، ساختن یک پروژه قابل اجرا، تهیه هزینه کل چرخه زندگی و روندهای پرداخت واقعی، تدارک یک معامله بانکی و ساختن شرایط گسترده قراردادی باشد که برای همه طرف‌ها منصفانه باشد.

مهم است که از ابتدا ساختار مدیریت پروژه را در دست داشته باشیم^۱ ساختار مدیریتی مسئولیت اجرای پروژه و رسیدگی به تمام این مسائل مهم را به عهده دارد. برای یک پروژه بزرگ، ساختار مدیریت پروژه می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- یک شورای راهبری پروژه
- یک تیم پروژه تحت رهبری مدیر پروژه
- تیم‌های زیرمجموعه پروژه (در صورت لزوم)

شورای راهبری پروژه مسیر کلی و راهنمایی کلی را فراهم می‌کند و مسئولیت نهایی در رابطه با یک پروژه را دارد. شورای راهبری باید از تصمیم‌گیرندگان کلیدی/مدیران ارشد (در سطح دبیران دائمی، نخبگان/مدیران سازمان) از وزارتخانه‌ها و ادارات مربوط و از سازمان اجرایی تشکیل شود.

تیم پروژه متشکل از مدیر پروژه و کارکنان داخلی است که توسط مشاوران خارجی (خارج از سازمان پروژه) متخصص در مورد جنبه‌های فنی، مالی و حقوقی، آن طور که لازم است مورد حمایت قرار می‌گیرند. یک تیم پروژه پایدار و اختصاصی برای ساختن و اجرای یک پروژه موفق ضروری است. در حالی که ترکیب تیم ممکن است برای برآورده ساختن نیازهای خاص تخصصی در هر فاز از چرخه پروژه تغییر کند، اعضای اصلی تیم باید در طول مراحل توسعه، ارزیابی و اجرای پروژه حفظ شوند.

۱) بحث در این بخش از وزارت خزانه‌داری ملی، واحد PPP، آفریقای جنوبی، "راهنمای مشارکت عمومی و خصوصی" دریافت شده است که در <http://www.ppp.gov.za/Documents/Manual/Main%20Intro+Contents.pdf> و سایر منابع می‌توان به آن دست یافت.

مدیر پروژه مسئول تحویل پروژه و مدیریت تیم پروژه و تیم‌های فرعی است. مدیر باید صلاحیت لازم برای اداره پروژه را داشته باشد و باید با توجه به نقش کلیدی موقعیت خود، به صورت تمام وقت کار کند. متخصص خبره مورد نیاز در تیم، متناسب با ماهیت پروژه از پروژه به پروژه‌های دیگر متفاوت خواهد بود. با توجه به در دسترس بودن، آن متخصص‌ها ممکن است بخشی از داخل دولت و بخشی از مشاوران خارج از نهاد عمومی گرفته شوند.

مسئولیت‌های اصلی تیم پروژه می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- نظارت بر فعالیتهای توسعه پروژه (انجام شده در داخل و توسط مشاور قرارداد)؛

- نظارت بر بودجه و هزینه‌های توسعه پروژه؛

- خدمت کردن به عنوان بستر مبادله اطلاعات با سایر ادارات و سازمان‌های

دولتی و عمومی در صورت لزوم؛

- تصویب نتایج حاصل از مطالعات مشاور قرارداد؛

- بررسی و تأیید مستندات برای ارسال به نهاد عمومی و تأیید مقامات.

تشکیل پروژه‌های زیرمجموعه ممکن است برای مقابله با مسائل خاص مانند تأمین مالی، توسعه قرارداد و مذاکره، مشاوره عمومی و بازاریابی اجتماعی، اسکان مجدد و بازسازی و تأیید نقشه‌ها و طرح‌های مهندسی و غیره در نظر گرفته شود.

صلاحیت تیم پروژه

ارگان‌های دولتی درگیر در تیم پروژه PPP باید صلاحیتهایی برای ساخت و ارزیابی پروژه با توجه به جنبه‌های مالی، قانونی و فنی آن داشته باشند. پنج حوزه تخصصی که آنها نیاز دارند، عبارتند از: برنامه‌ریزی پروژه، امور مالی، حقوقی، فنی و مدیریت پروژه. به‌طور کلی، تمام انواع تخصص‌های مورد نیاز در این پنج حوزه ممکن است درون

سازمان اجرایی موجود نباشد. البته مشاور قرارداد تخصص‌های لازم را کامل می‌کند. اما تیم پروژه باید سطح کلی تخصص‌هایی در همه این موارد را داشته باشد تا بتواند کار مشاور قرارداد را نظارت، راهنمایی و تأیید کند.

اگر تیم پروژه همچنان مسئول فعالیت‌های مدیریت پس از اجرا باقی بماند، باید دارای تخصص‌های مدیریت پروژه در زمینه‌های زیر نیز باشد:

- مدیریت قرارداد؛
- نظارت بر کیفیت خدمات و موافقت‌نامه پیمانکاران؛
- نظارت بر عملکرد؛
- مدیریت ارتباط مشارکت

جزئیات این نکات در فصل ۶ ارائه شده است.

و. انتخاب مشاور قرارداد

همواره بعید است که تمام تخصص‌ها، تجربه و منابع انسانی مورد نیاز برای توسعه و اجرای یک پروژه PPP در دسترس باشد. در اغلب موارد، یک مشاور قرارداد برای کمک به سازمان اجرایی در انجام وظایف مختلف، لازم خواهد بود.

یک مشاور قرارداد باید مهارت‌ها و تجربه‌های مناسب برای کمک و مشاوره به نهادهای اجرایی در زمینه امور مربوط به توسعه پروژه PPP و اجرای آن از جمله آماده‌سازی و به دست آوردن امتیازهای قرارداد را داشته باشد. معمولاً مشاور قرارداد به معنی یک گروه از مشاوران حرفه‌ای است که دارای تخصص در زمینه‌های فنی، مالی و حقوقی هستند که به‌طور جمعی به عنوان یک تیم کار می‌کنند. آن‌ها ممکن است از یک یا چند شرکت گرفته شوند.

معمولاً، شرکت هدایت‌کننده تحت قرارداد با موسسه اجرایی خدمات مشاورین لازم را در اختیار تیم قرار می‌دهد.

مشاور قرارداد کارهای جزئی مربوط به جنبه‌های فنی، مالی و حقوقی پروژه PPP را در

صورت نیاز توسط سازمان اجرایی به عهده می‌گیرد. تعهدات متعارف این مشاور عبارتند از:

- انجام یک مطالعه امکان‌سنجی که ممکن است الزامات سازمان اجرایی، تایید مقامات و همچنین سرمایه‌گذاران بالقوه را برآورده سازد؛
- تدوین پیش‌نویس یک سند قرارداد؛
- تهیه اسناد مناقصه ضروری و کمک در ارزیابی پیشنهاد؛
- کمک به موسسه اجرایی در مذاکره و تکمیل قرارداد؛
- ارائه پشتیبانی برای مدیریت قرارداد.

سازمان اجرایی جزئیات شرایط مرجع (TOR) برای مشاور قرارداد را که به روشنی هدف از کار و شرح خدمات مورد نیاز، نتایج مورد انتظار و برنامه زمان‌بندی آن‌ها اشاره شده است تهیه می‌کند. TOR در میان سایر موارد ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- صلاحیت‌ها و تجربیات مشاور قرارداد؛
- حقوق و دستمزد مشاور؛
- چگونگی مدیریت مشاور توسط سازمان اجرایی؛
- فرایند و مقررات پیشنهادها و الزامات ارسال پیشنهاد؛
- اسناد اولیه مورد نیاز برای ارائه پیشنهادها ارسال شده؛
- روش ارزیابی، انتخاب و تایید پیشنهادها؛

TOR به بوجه برای مشارکت مشاور قرارداد ممکن است اشاره کند یا ممکن است اشاره نکند. با این حال، در هر دو حالت، پیامدهایی دارد.

TOR آماده شده و همچنین مشاور قرارداد منتخب پس از فرایند پیشنهاددهی می‌بایست به تایید سازمان اجرایی یا سایر مقامات دارای صلاحیت مطابق با قوانین و مقررات عمومی کشور برسد.

صلاحیت مشاور قرارداد^۱

تخصص خاصی که مشاور قرارداد نیاز دارد، بستگی به TOR دارد. با این حال، با توجه به الزامات کلی یک پروژه PPP معمولی، ممکن است نیاز باشد که مشاور قرارداد دارای تخصص در زمینه‌های زیر باشد:

a. تخصص برنامه‌ریزی پروژه

- شناسایی و ساختار پروژه شامل ترکیب اهداف دولت؛
- ارزیابی اقتصادی و مالی؛
- ارزیابی اثرات اجتماعی و محیط زیست و اقدامات کاهش آن؛
- ارزیابی ارزش پول یک پروژه PPP؛
- طراحی برنامه‌های اسکان مجدد و نوسازی؛
- بازاریابی پروژه.

b. تخصص حقوقی

- تهیه اسناد مناقصه، قرارداد PPP و موافقت‌نامه و مجوزهای بدوی؛
- ارزیابی برای انتخاب بهترین روش ممکن برای انتخاب یا مناقصه منطبق با قوانین و مقررات دولتی؛
- ارزیابی مسائل حقوقی شامل مالیات، حقوق مالکیت، مقررات ساخت و برنامه‌ریزی، قوانین زیست‌محیطی و مقررات قانونی در سایر قوانین مربوط (مانند قانون ورشکستگی، قانون رقابت و غیره) را که پیامدهایی دارند، باید در اسناد مناقصه و قرارداد و مجوز موافقت‌نامه (lease agreements) در نظر گرفت؛

(۱) برخی از عناصر این بخش از وزارت مالیه، سنگاپور، "کتابچه راهنمای همکاری عمومی و خصوصی"، نسخه ۱ (اکتبر ۲۰۰۴)، که قابل دسترسی از <http://app.mof.gov.sg/data> و <http://cmsresource/PPP/Public%20Pri-> و سایر منابع دریافت شده است. vate%20Partnership%20Handbook%20.pdf

- مذاکرات قرارداد؛
- جنبه‌های حقوقی مربوط به بازنگری مجدد قرارداد و سایر توافقات به علت شرایط پیش‌بینی نشده.

c. تخصص فنی

- تعریف مشخصات و استانداردهای خروجی و فنی برای خدمات مورد نیاز؛
- تدوین استانداردهای ایمنی و امنیتی و هماهنگی آن‌ها با طرف صاحب امتیاز/شخصی تحت قرارداد؛
- ارزیابی فنی پیشنهادها و مزایده‌ها؛
- ارزیابی ظرفیت پیشنهاددهندگان بخش خصوصی برای تحویل پروژه و متعاقباً بهره‌برداری و مدیریت آن؛
- کنترل کیفیت در طول ساخت و ساز، ارزیابی ریسک‌های فنی و اقدامات کاهش آن و موافقت پیمانکار؛
- تدوین معیارهای عملکرد مناسب و توسعه سیستم‌های نظارت برای تعیین عملکرد.

در اینجا می‌توان ذکر کرد که برای یک پروژه PPP، نیاز است تأکید بیشتری بر خروجی/نتیجه و استاندارد مای خدمات نسبت به پارامترهای فنی مشخص ورودی‌ها شود.

ز. استقرار یک روند برای مشاوره ذی‌نفعان، تحقیق بازار و اطلاع‌رسانی

- یک استراتژی بازاریابی خوب پروژه، در مشاوره با ذی‌نفعان در داخل و خارج از دولت از ابتدای توسعه پروژه شناسایی می‌شود و مشارکت می‌کند. ذی‌نفعان ممکن است شامل:
- مقامات مربوط و آگاه در سازمان اجرایی؛
 - نمایندگان مطلع از همه نهاد‌های مربوط دیگر؛

- کارشناسان آزاد در زمینه مرتبط؛
- نمایندگان گروه‌های مورد علاقه؛
- ذی‌نفعان احتمالی، گروه‌های تحت تأثیر و عموم مردم؛
- نمایندگان سرمایه‌گذاران خصوصی بالقوه؛

فرایند مشاوره با ذی‌نفعان، ساختار مناسب پروژه را تضمین می‌کند و به تدریج در کل دوره توسعه پروژه کمک می‌کند تا شرایط گسترده‌ای از پروژه را در بر بگیرد. همچنین تا حد زیادی به شناسایی مشکلات عمده برنامه‌ریزی و اجراء اوایل کمک می‌کند، و در مورد راه‌حل‌های قابل قبول کلی موجود که برای حل و فصل آن‌ها در دسترس است، بحث می‌کند. مشورت با ذی‌نفعان این احتمال را افزایش می‌دهد که اقدامات انجام‌شده یا خدمات ارائه شده این پروژه بتواند به‌طور مؤثر به نیازهای مردم پاسخ دهد و مزایای توسعه، بیشتر و به‌طور مساوی به اشتراک گذاشته شود. سازمان اجرایی باید یک روند رسمی برای چنین مشارکت‌های عمومی در نظر بگیرد و پیامدهای مشاوره در روند تصمیم‌گیری را شامل شود. برای اطلاع‌رسانی در پروژه باید از طریق رسانه‌ها و روش‌های دیگر اقدامات لازم صورت گیرد. اطلاع‌رسانی و روابط عمومی کمک می‌کند تا درک بهتر از پروژه توسط گروه عموم مردم و گروه‌های گوناگون علاقه‌مند انجام شود. همچنین در رفع سوء تفاهمات و تسهیل در مشارکت عمومی کمک می‌کند.

در اینجا باید اشاره شود که مشارکت عمومی برای پروژه‌های زیربنایی بخش اجتماعی (مدارس، تسهیلات اجتماعی/شهری، مسکن، و غیره) و همچنین پروژه‌های زیربنایی اقتصادی بسیار مهم است. با توجه به اهمیت آن، برخی از دولت‌ها یک روند از پیش تدوین شده برای مشارکت عمومی در مرحله برنامه‌ریزی و طراحی پروژه‌های PPP را پیش‌بینی کرده‌اند.

فصل چهارم

تعریف پروژه:

مطالعه توانمندی و تعهد

(مطالعه امکان‌سنجی و مطالعه موردی)

وظایف کلیدی

وظایف کلیدی در این مرحله عبارتند از:

- برنامه‌ریزی و امکان‌سنجی پروژه
- تحلیل و مدیریت ریسک
- تامین مالی
- ارزش‌گذاری پول
- سیاست‌گذاری
- پشتیبانی دولت
- مسئولیت‌پذیری و بدهی‌های دولت
- تنظیم مقررات
- خدمات و مشخصات خروجی
- تنظیم شرایط اصلی قرارداد
- اخذ مجوزهای لازم دولت

الف - برنامه‌ریزی و امکان‌سنجی پروژه

همه پروژه‌ها مستلزم برنامه‌ریزی دقیق و مطالعات امکان‌سنجی بر اساس جدیدترین داده‌ها و اطلاعات هستند که معمولاً از منابع مختلف اولیه و ثانویه و مطالعات قبلی جمع‌آوری شده‌اند. اجزای فیزیکی پروژه و ظرفیت آن‌ها بر اساس نتایج مطالعه امکان‌سنجی تعیین می‌شود. این عناصر، به نوبه خود، الزامات خدماتی را که پروژه باید ارائه دهد تعیین می‌کند. هر پروژه PPP باید به تجزیه و تحلیل هزینه - درآمد اجتماعی بر اساس یک مطالعه امکان‌سنجی دقیق برای بررسی منافع عمومی و همچنین خصوصی آن بپردازد. نتایج این تجزیه و تحلیل ارائه‌دهنده ورودی ضروری برای فرایند تصمیم‌گیری سیاسی است.

تجزیه و تحلیل مالی با در نظر گرفتن تمام هزینه‌ها نیز باید برای ارزیابی پایداری و بازدهی اقتصادی یک پروژه انجام شود. ارزیابی اقتصادی و مالی^۱ برای ایجاد نیاز و ابعاد پروژه مورد توجه قرار می‌گیرد، همچنین در صورت لزوم زمینه‌ای برای حمایت دولت (از جمله مشارکت در تأمین مالی) فراهم می‌کند.

تمام محاسبات هزینه برای یک پروژه باید بر اساس هزینه‌های طول عمری آن باشد. در نظر گرفتن هزینه‌های طول عمری برای ایجاد پرونده اقتصادی یک پروژه ضروری است. چنین هزینه‌هایی ممکن است شامل موارد زیر شوند:

- هزینه سرمایه‌گذاری (هزینه‌های ساخت و ساز، تجهیزات و زمین)؛
- هزینه‌های نرم (هزینه بهره (سود - سهم)، هزینه‌های قیمت‌گذاری و توسعه، دستمزد مدیریت و مشاوره و غیره)؛
- هزینه‌های عملیاتی؛

(۱) هر دو تجزیه و تحلیل اقتصادی و مالی برای محاسبه تمام هزینه‌ها و مزایای مربوط (یادآور آمدن) یک پروژه سال به سال از یک الگوی مدرن استفاده می‌کنند. یکی از تفاوت‌های عمده بین این تحلیل‌ها، شناسایی و ارزیابی اقلام هزینه و درآمد است. در حالی که تجزیه و تحلیل اقتصادی تمام هزینه‌ها و منافع (از جمله هزینه‌ها و مزایای خارجی) را به عنوان یک کل در نظر می‌گیرد و قیمت‌های اقتصادی آن‌ها را ارزیابی می‌کند، تجزیه و تحلیل مالی تنها هزینه‌ها و مزایای داخلی پروژه را در نظر می‌گیرد و در بازار قیمت آن‌ها را ارزیابی می‌کند. هر دو تجزیه و تحلیل تکنیک‌های تنزیل را برای یافتن مقادیر فعلی تمام هزینه‌ها و مزایای آینده اعمال می‌کنند. این کار برای نشان دادن ارزش زمانی پول یا منابع انجام شده است (همچنین به بخش ۲۶ مراجعه کنید).

- هزینه‌های تعمیر و نگهداری در طول چرخه عمر
 - هزینه هر زیرساخت مرتبط / مکمل لازم (مثلاً مسیر دسترسی یا زیرساخت یکپارچگی فیزیکی)
- کار مربوط به برنامه‌ریزی پروژه و امکان‌سنجی به‌طور کلی توسط مشاور قرارداد انجام می‌شود. اداره مربوط جزئیات شرایط مرجع را برای مطالعه تهیه می‌کند و تیم پروژه‌های داخلی به‌طور مستقیم در نظارت بر انجام مطالعه دخیل است.
- موفقیت یک پروژه PPP بستگی به کیفیت برنامه‌ریزی پروژه، حمایت ذی‌نفعان، در نظر گرفتن مسائل مربوط به اجرای عمده در مرحله برنامه‌ریزی، و تنظیمات اجرا دارد. مسائل اصلی که معمولاً در برنامه‌ریزی پروژه مورد توجه قرار می‌گیرند عبارتند از:
- انتخاب و مشارکت پروژه با بخش خصوصی؛
 - آنالیز تقاضای واقعی؛ و تصمیم‌گیری محل، ساختار و اندازه پروژه؛
 - اثرات اجتماعی و محیط‌زیستی و اقدامات کاهش آن؛
 - مسائل خاص پروژه / خصوصیات فیزیکی و طبیعی
 - جنبه‌های قانونی و نظارتی که پروژه باید برآورده کند
 - قیمت‌گذاری محصول و خدمات
 - مسائل اجرایی
 - وظایف مربوط به دولت و حمایت دولت که ممکن است مورد نیاز باشد؛
 - تأمین مالی
- اغلب نرخ بازده داخلی یا IRR یک پروژه برای بررسی حیات آن استفاده می‌شود. IRR نرخ تنزیل است، که در صورت استفاده از جریان سالانه هزینه‌ها و مزایای یک پروژه، مقدار فعلی خالص صفر را تولید می‌کند. یک پروژه زمانی قابل قبول در نظر گرفته می‌شود که IRR آن از یک نرخ منقطع پیش تعیین‌نشده بیشتر باشد. هر دو شاخص اقتصادی و مالی برای ایجاد قابلیت اقتصادی و مالی یک پروژه محاسبه شده است.

برخی از این مسائل به بحث دقیق‌تری نیاز دارند و در بخش‌های جداگانه مورد توجه قرار می‌گیرند.

انتخاب پروژه

یک عنصر مهم در برنامه‌ریزی پروژه انتخاب بهترین راه حل برای مشکل است. تجزیه و تحلیل جامع از یک مشکل موجود با در نظر گرفتن گزینه‌های قابل اجرا برای راه حل آن باید با مشارکت ذی‌نفعان مهم در داخل و خارج از دولت مورد بررسی قرار گیرد. در این تمرین، مشارکت همه ارگان‌های دولتی مربوط، تصمیم‌گیرندگان و کارشناسان مهم ضروری است. برنامه‌ریزی پروژه مشارکتی دارای چند ملاحظه مهم است از جمله:

- هیچ پیش‌فرضی در مورد گزینه راه حل نیست.
 - کمک می‌کند تا پیچیدگی و ریزه‌کاری‌های درگیر در یک پروژه را درک کنید؛
 - راه‌حل‌های قابل قبول و ایده‌های نوآورانه ممکن است از این روند ظاهر شوند.
- یکی دیگر از مزایای مهم برنامه‌ریزی مشارکتی این است که حمایت کلی همه ذی‌نفعان را از گزینه انتخاب‌شده فراهم می‌کند.

مشارکت با بخش خصوصی

منافع بخش خصوصی ممکن است توسط سازماندهی یک جلسه باز با طرفین بخش خصوصی علاقه‌مند، تأمین شود. هدف اصلی این مشارکت، دریافت بازخورد اولیه از بخش خصوصی در مورد امکان‌پذیری پروژه PPP پیشنهادی است. اطلاعات اساسی مربوط به پروژه به طرفین علاقه‌مند ارائه می‌شود که ممکن است شامل نوع خدمات مورد نیاز و تقاضای چنین خدماتی، انواع معاملات PPP در نظر گرفته‌شده (BOT، BOO و غیره)؛ قرارداد احتمالی؛ تعهدات طرفین در شرایط کلی؛ قرارداد اشتراک درآمد؛ تأمین مالی و غیره شود.

مشارکت با طرفین علاقه‌مند بخش خصوصی در این مرحله، مشاوره فنی است و به

تدارکات مربوط نیست. هر دو طرف، دولت و سرمایه‌گذاران علاقه‌مند از طریق این نوع مشارکت و مشاوره سود می‌برند. پاسخ اولیه از بخش خصوصی می‌تواند تا حد زیادی در تصفیه ایده‌های پروژه و متعاقباً در توسعه ساختار پروژه کمک کند. آژانس اجرایی نیز با داشتن تصویر بهتر از ظرفیت و منافع بخش خصوصی در اجرای پروژه سود می‌برد.

آنالیز تقاضای واقعی

هنگامی که بهترین راه‌حل شناسایی شود، مرحله بعدی تعیین پارامترهای خدماتی است که پروژه باید ارائه دهد. به عبارت دیگر، محل، اندازه، ساختار و ظرفیت آن باید تعیین شود. این به یک ارزیابی واقع‌بینانه از خدمات مورد تقاضا در آینده نیاز دارد. برای پروژه‌های بسیاری، برای مثال، پروژه‌های بخش حمل و نقل، پیش‌بینی تقاضا اغلب دشوار و پیچیده است اما موفقیت پروژه به آن بستگی دارد. هنگامی که تقاضا برای خدمات ایجاد می‌شود، دیگر پارامترهای فنی مربوط به اندازه، ظرفیت و غیره می‌تواند از طریق تجزیه و تحلیل‌های فنی تعیین شود.

اثرات اجتماعی و محیط‌زیستی و اقدامات کاهش آن

تأثیرات اجتماعی و محیط‌زیستی احتمالی این پروژه و اقدامات احتمالی کاهش آن باید در مراحل اولیه برنامه‌ریزی پروژه ارزیابی شود. بسیاری از کشورها قوانین خاصی در مورد محیط زیست دارند که لزوم مطالعات مربوط به تأثیرات زیست‌محیطی را تعیین می‌کند. این الزامات باید با دقت بررسی شود.

زمین نسبتاً وسیعی ممکن است برای بسیاری از پروژه‌های زیربنایی مورد نیاز باشد. در چنین مواردی، اسکان مجدد املاک معارض و توان بخشی افراد متأثر و جبران خسارت زمین/اموال به دست آمده ممکن است مسائل عمده‌ای در توسعه و اجرای پروژه‌ها باشد. این مشکل ممکن است در غیاب سیاست‌های منصفانه و اقدامات قانونی لازم برای مقابله با چنین مسائلی پیچیده اجتماعی، به مسئله جدی تبدیل شود. این مسائل نیز دارای مفاهیم

عمیق مالی و همچنین سیاسی هستند. برخی از دولت‌ها سیاست‌هایی روشن در این زمینه تنظیم کرده‌اند. پیامدهای اجتماعی، حقوقی، اداری و مالی این مسائل نیاز است که در طول مرحله برنامه‌ریزی پروژه به دقت مورد توجه قرار گیرد.

مسائل قانونی و نظارتی

مسائل قانونی و نظارتی در اجرای پروژه PPP باید در طول مرحله برنامه‌ریزی پروژه مورد بررسی دقیق قرار گیرد. این مسائل پیامدهای مهمی در ساختار پروژه و همچنین طراحی قرارداد دارند. همچنین، یک توافق نامه انحصاری نمی‌تواند جدا از تشریفات نظام قانونی کشور باشد. به طور کلی، کشورهای مبتنی بر قانون مدنی^۱ دارای دسته جداگانه‌ای از قوانین مربوط به قراردادها و امتیازات هستند. حقوق طرفین قرارداد یا امتیازات ممکن است به روشنی در چنین قوانینی مشخص شده باشد.

با این حال، زمانی که یک قرارداد مبادله می‌شود یا یک امتیاز بر اساس قوانین اداری داده می‌شود، در اغلب موارد در کشورهای بی‌قانون مشترک است، قرارداد یا امتیاز ممکن است با اراده دولت لغو شود. بخش خصوصی، از جمله وام‌دهندگان، بدیهی است که با توجه به این احتمال نگران باشند. بخش خصوصی باید مقداری را که بر حقوق تجاری‌شان تأثیر می‌گذارد در نظر بگیرند و ممکن است به قوانین خاصی در قرارداد برای حفاظت و اجرای حقوق تجاری خود نیاز داشته باشند. در فرایند رسیدگی به شکایات، آن‌ها باید به دقت مسائل حقوقی مربوط به غیرقابل برگشت بودن، اطمینان و قابل اجرا بودن حقوق خود را در نظر بگیرند.^۲ با وجود این، قابل اجرا بودن قوانین نیز مسئله‌ای مهم برای دولت است، به ویژه

۱) سیستم‌های قانونی اکثر کشورهای می‌توانند به طور گسترده در دو سیستم طبقه‌بندی شوند: قانون مدنی و قانون مشترک. با این حال، در طول سال‌ها، تفاوت‌های بین این سیستم‌های قانونی تا حد زیادی محو شده است.

۲) برای مثال، وام‌دهندگان به دقت حرکت به سمت درست را ارزیابی می‌کنند. آنها همچنین می‌خواهند امنیت بیشتری را برای تأمین مالی فراهم آورند. آنها ممکن است به حقوق امنیتی نیاز داشته باشند تا به آنها این اجازه را بدهد که پروژه را به عهده بگیرند به جای آنکه فقط دارایی‌های پروژه را به فروش برسانند، چرا که ارزش پروژه در بهره‌برداری آن است و نه در دارایی‌های تکمیل شده آن. آنها ممکن است از طریق تخصیص، انتقال و جایگزینی امتیاز به یک شرکت معرفی شده در شرایط خاص مشخص در خواست حفاظت از منافع خود را داشته باشند.

هنگامی که یک طرف خصوصی خارجی درگیر آن باشد.

علاوه بر این مسائل که از ماهیت بنیادی بیشتری در مورد سیستم‌های قانونی صلاحیت برخوردار است، می‌تواند محدودیت‌های قانونی بیشتری نیز وجود داشته باشد. به عنوان مثال، تمام انواع مدل‌های PPP برای یک بخش یا یک نوع پروژه قابل اجرا نیستند. یک پروژه PPP باید با توجه به این محدودیت‌ها طراحی شود. اگر این محدودیت‌ها در ابتدا مورد ارزیابی قرار نگیرند و پروژه‌ای مطابق با آن‌ها طراحی نشده باشد، پروژه فرایند رسیدگی به مطالبات وام‌دهندگان را نخواهد پذیرفت. در نتیجه، بخش خصوصی در قرارداد قادر به تأمین مالی نخواهد بود.

مسائل خاص بخش / خصوصیات فیزیکی و طبیعی بخش‌ها

برخی از خصوصیات فیزیکی، طبیعی و تکنولوژیکی یک بخش که ممکن است در برنامه‌ریزی و طراحی یک پروژه مورد توجه قرار گیرند، که در بخش‌های زیر اشاره شده است.

(الف) حمل و نقل

- ادغام سیستم، گسترش شبکه (حمل و نقل شهری)
- ادغام خدمات بین اپراتورهای مختلف و در حالت مای مختلف، سیستم خرید عمومی، تعهدات خدمات عمومی (PSO) (مخصوصاً برای حمل و نقل شهری)
- اتصال بین سیستم‌ها، دسترسی به امکانات زیربنایی مشترک توسط اپراتورهای خدمات، حقوق مسافر و محموله بار (راه و راه‌آهن)
- کنترل دسترسی جانبی، ایمنی و تقسیم جوامع در طرفین راه (راه و راه‌آهن)
- توسعه و عملکرد حمل و نقل بین‌الملل (برای همه حالت‌ها)
- حقوق ترافیکی، ایمنی و امنیت، گسترش بیشتر (بندر، فرودگاه و سایر امکانات مانند ICDها و روستاهای حمل و نقل و غیره)

(ب) نیرو/انرژی

- ساختار بازار
 - جداسازی بخشی (تولید، انتقال، توزیع و فروش)
 - دسترسی به خطوط انتقال نیرو/انرژی مشترک
 - قراردادان استانداردهای امنیتی و کیفیت و قابلیت اطمینان در خطوط انتقال انرژی/نیرو مشترک
 - چارچوب تسهیل‌کننده برای دسترسی غیرمجاز به امکانات مشترک
- زیرساخت
- منبع انرژی، روش اکتشاف، استخراج و غیره
 - انتخاب فن‌آوری
 - بازیابی حرارت و اتلاف انرژی
 - دفع زباله و فاضلاب
 - مسائل مربوط به ایمنی و محیط زیست

(ج) ارتباطات

- اتصال با دیگر اپراتورها (فن‌آوری، هزینه، مدیریت امکانات ارتباطی، نظارت بر تماس و انتقال اطلاعات بین اپراتورها)
- اینترنت، پروتکل صدابر روی اینترنت، IP تلفن، خط مشترک دیجیتال نامتقارن (ADSL) و دیگر فناوری‌های انتقال داده
- ارتقای فناوری (برای مثال، از 3G به 4G در تلفن همراه)
- تخصیص و استفاده از فرکانس رادیویی
- انتقال مجدد فرکانس رادیویی پس از پایان دوره قرارداد
- به اشتراک گذاری درآمد بین اپراتورها و همچنین بین دولت و اپراتورها (به

جای هزینه هر مجوز یا علاوه بر این هزینه‌ها)

- به اشتراک گذاشتن امکانات زیربنایی ارتباطی بین اپراتورها
- دروازه‌های بین‌المللی (تلفن، اینترنت، VOIP)
- خدمات ارزش افزوده که اپراتورهای خدمات تلفن ارائه می‌دهند.
- تعهدات خدمات عمومی

(د) آب

- ساختاربخشی
- منابع آب و محدودیت استفاده از آن‌ها برای یک هدف خاص
- ایجاد مخزن و سایر وسایل ذخیره‌سازی
- جمع‌آوری آب باران
- درمان، دفع و بازیافت و استفاده از فاضلاب
- مدیریت آب سیلاب‌ها
- محل خدمات
- خدمات آتش‌نشانی و دیگر تعهدات خدمات عمومی (PSO)

ب. آنالیز ریسک و مدیریت

ریسک در تمام پروژه‌های PPP مانند هر پروژه دیگر زیرساخت، طبیعی هستند. آن‌ها با توجه به نتایج نامطلوب آینده که ممکن است تأثیر مستقیم بر ارائه خدمات توسط پروژه و یا قابلیت تجاری پروژه‌ها داشته باشد، پدید می‌آیند. بنابراین تخصیص ریسک به بخش‌های قرارداد و مدیریت ریسک، در قلب طرح PPP قرار دارد. این نیز یک عنصر مهم در سازماندهی تجاری برای یک پروژه PPP است.

آنالیز ریسک، تخصیص و مدیریت شامل فعالیت‌های زیر می‌شود:

- شناسایی تمام خطرات احتمالی و ارزیابی احتمال آن‌ها؛
- بررسی اثرات احتمالی ریسک‌ها در شرایط کمی و کیفی؛
- در نظر گرفتن اقدامات موردی مناسب در دسترس؛
- اختصاص ریسک‌ها به بخش‌های مرتبط

شناسایی تمام خطرات احتمالی

یک مطالعه امکان‌سنجی خوب، پایه‌ای برای شناسایی ریسک‌ها در یک پروژه و ارزیابی احتمال وقوع آن‌ها است. گروه‌های اصلی خطرات در یک پروژه ممکن است شامل موارد زیر شوند:

- خطرات ساخت‌وساز و تکمیل (تأخیر در ساخت‌وساز یا هزینه‌های اضافی)؛
- خطرات فناوری (فن‌آوری جدید و امتحان نشده، که عملکرد آن را نمی‌توان در مقایسه با منابع موجود بررسی کرد.)
- ریسک حمایتی (توانایی حامی خصوصی برای تحویل پروژه)؛
- خطر محیط‌زیست (محدودیت‌های زیست‌محیطی در ساخت‌وساز و عملیات)؛
- ریسک تجاری (تقاضا و/یا درآمد پایین‌تر از آن‌هایی که پیش‌بینی شده‌اند)؛
- ریسک عملیاتی (عدم کارایی در عملیات منجر به هزینه عملیاتی بالاتر)؛
- خطرات مالی (تغییر در نرخ بهره و نرخ ارز، و قوانین مالیاتی)؛
- ریسک حقوقی (تغییر در نظام قانونی)؛
- ریسک نظارتی (تغییر در نظام‌های نظارتی)؛
- ریسک سیاسی (تغییر در سیاست دولت یا اقداماتی که بر طرح کسب و کار پروژه تأثیر می‌گذارد)؛
- فورس ماژور (خطرات ناشی از وقایع پیش‌بینی‌نشده طبیعی و رویدادهای ساختگی مانند زمین‌لرزه، سیل، جنگ داخلی و غیره)

همه این خطرات ممکن است دارای چندین زیرمجموعه باشند. ماتریس ریسک یک ابزار مفید در مدیریت ریسک است. ماتریس را می توان با نشان دادن همه دسته های اصلی خطرات شناسایی شده همراه با زیرمجموعه های آن و احتمال وقوع پروژه در قرارداد پیشنهادی توسعه داد. یک مثال از یک ماتریس ریسک ساده در جدول ۳ نشان داده شده است.

بررسی اثرات احتمالی ریسک ها در شرایط کمی و کیفی

گام بعدی شامل ارزیابی اثرات ریسک در شرایط کمی و/یا کیفی برای همه عوامل احتمالی ریسک هست. این خطرات ممکن است خدمات خروجی پروژه را تحت تأثیر قرار دهند (مثلاً پروژه نتواند به موقع تحویل داده شود یا خدمات را در سطح پایین تری تأمین کند) یا پایداری تجاری پروژه (مثلاً بازده کمتر از سرمایه گذاری یا مشکلات در پرداخت بدهی) بسیاری از تکنیک های مختلف بر اساس حساب تخمینی (بر اساس تجارب گذشته) تا مدل های شبیه سازی شده پیچیده برای ارزیابی خطرات مختلف در یک پروژه در دسترس هستند^۱. با این حال، مهم است که در اینجا اشاره کنیم که تجزیه و تحلیل ریسک یک فرایند صرفاً علمی نیست. در حالی که ابزارهای پیشرفته موجود ممکن است در ارزیابی خطرات کمک کنند، در نهایت، این روش ها همان قدر مثبت است نه که یک فرایند علمی مؤثر است. قراردادهای PPP اغلب شامل انگیزه هایی هستند که به شرکای خصوصی برای کاهش عوامل خطر کمک می کنند.

در نظر گرفتن اقدامات کاهش

به طور کلی، زمینه اقدامات کاهش خطر برای بسیاری از ریسک ها فراهم است. یک

۱) برنامه های کاربردی عمومی و هدفمند برای ارزیابی ریسک پروژه های زیربنایی در دسترس هستند. Inforsik نرم افزار خاصی است که توسط بانک جهانی طراحی شده است. همچنین بسیاری از نرم افزارهای کاربردی عمومی در دسترس هستند.

راهبرد مؤثر در مدیریت ریسک، در نظر گرفتن اقدامات مناسب برای کاهش خطرات در مرحله برنامه‌ریزی پروژه است. در صورت لزوم، توجه به آن‌ها باید در طراحی و مذاکره قرارداد و بعداً در طراحی یک فرایند مدیریت قرارداد برای رسیدگی به آن‌ها در طول دوره ساخت و ساز و بهره‌برداری، منعکس شود. رویکردهای اساسی برای کاهش خطر عبارتند از: شفافیت در کل فرایند، از جمله مشارکت ذی‌نفعان اصلی از ابتدا؛

• ارزیابی درست پروژه با جزئیات ریسک‌ها و اثرات احتمالی آن‌ها، و انتظارات بازگشت؛

• پیش‌بینی جریان نقدی بر اساس تجزیه و تحلیل فنی، بازار و مالی؛

• سرمایه‌گذاری ساختاری^۱ برای برآوردن ویژگی‌های پروژه؛

• بسته‌امینیتی و مستندات دقیق؛

• نظارت بر پروژه و انطباق قرارداد.

بعضی از ابزارهای معمول کاربرد برای کاهش خطر:

• اقداماتی که تا جایی که ممکن است خطرناک باشند یا احتمال وقوع خطر را کاهش دهند؛

• وظایف و تعهدات در توافق‌نامه قرارداد از طریق تخصیص خطرات به

بخش‌های مشخص شده با جرائم و/یا مسئولیت پیامدهای آن؛

• بیمه در صورت بودن؛

• ابزارهای مالی (حفاظت، مبادله و غیره)؛

• طراحی ساختار مالی برای به حداقل رساندن ریسک پیش‌فرض.

ماتریس ریسک در جدول ۳ برخی از نمونه‌ها از اقدامات کاهش احتمالی در برابر خطرات

را نشان می‌دهد.

(۱) در امور مالی پروژه، فرآیند ساخت به معنی بدهی است که ساختار آن متناسب با جریان نقدی است.

جدول ۳. ماتریس ریسک

دسته ریسک	توضیحات و اثر احتمالی	اقدامات کاهش	تخصیص
ریسک توسعه	تقسیم وظایف و مقدماتی ناکافی و نبود برنامه‌ریزی مناسب پروژه منجر به تأخیر در تهیه طرح و عدم نزدیک بودن تضمین‌های مالی می‌شود	- مطالعه امکان‌سنجی خوب (شامل تجزیه و تحلیل جامع از خطرات، اثرات احتمالی و چگونگی برخورد با آن‌ها و نیز ریسک کردن تا حد ممکن) - سازمان‌رسانی به شکایات - مشاور قرارداد واجد شرایط	دولت/ارگان اجرایی
ریسک حمایت‌کننده (تأمین‌کننده مالی)	استحکام مالی (توانایی مشارکت با انصاف، می‌تواند عدالت شخص ثالث را ترتیب دهد، نیاز مالی قابل پرداخت و نیازمندی‌های مالی که از ظرفیت گذشته باشد، در صورت نیاز می‌تواند کمک محدودی را ارائه دهد)	- منابع اعتباری و امتیازدهی - حداقل سطح سهام - تضمین و مسئولیت بانک - وام بانکی از مؤسسات مالی - رکود - تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی - اطمینان از کفایت امور مالی با استفاده از امکانات وام - استفاده از معیارهای ارزیابی غیرمالی و احتیاط کامل در مورد بخش خصوصی (اهلیت)	دولت/ارگان اجرایی

دسته ریسک	توضیحات و اثر احتمالی	اقدامات کاهش	تخصیص
ریسک هزینه بیش از حد	در طول مرحله طراحی و/یا ساخت، هزینه‌های واقعی پروژه بیش از هزینه برآورد شده می‌شود.	- قیمت ثابت و زمان ثابت قرارداد EPC - بررسی از سوی شرکت وام‌دهنده - مقررات احتمالی؛ تسهیلات بدهی آماده/ تعهدات اضافی سهام (تعهدات پیش از آن مورد نیاز است) - سهام پیمانکار	SPV/PP) می‌تواند به پیمانکار EPC منتقل شود)
ریسک زمان بیش از حد	زمان بیشتری طول می‌کشد تا پروژه کامل شود.	- صلاحیت فنی و تجربه پیمانکار EPC و پیمانکاران دست دوم ;dlhfdsjfdjhiughdfghxkjdhjk\ - اخذ ضمانت‌نامه‌های تکمیل تدوین جرائم تأخیر - احاطه کامل برای پیاده‌سازی IA	SPV/PP) می‌تواند به پیمانکار EPC منتقل شود)
ریسک عرضه ورودی	مواد اولیه که در زمان مناسب عرضه نمی‌شوند و یا با مقدار کمتر یا کیفیت پایین، یا افزایش قیمت وارد پروژه می‌شوند.	- پیش‌بینی چارچوب قراردادی (مقررات مربوط به جبران خسارت) - شناسایی منبع تأمین امن - اگر نقص یا کمبودی قابل نسبت دادن به هیچ‌بخش خصوصی نباشد، جبران خسارت محتمل باید در نظر گرفته شود.	ممکن است به تأمین‌کنندگان ورودی/ پیمانکار EPC منتقل شود.

دسته ریسک	توضیحات و اثر احتمالی	اقدامات کاهش	تخصیص
ریسک اجرایی	<p>عوامل مؤثر بر عملکرد و ظرفیت موجود مانده فن آوری غیر قابل اعتماد / آزمون نشده؛ افزایش هزینه بهره‌برداری، ظرفیت پایین؛ طبیعت و هزینه O & M؛ بهره‌برداری ناکارآمد</p>	<p>- فن آوری ثابت، انتقال فن آوری - پاک کردن مشخصات خروجی - گزارش مشاور مستقل / وام‌دهنده - ضمانت توسط ارائه‌دهنده فناوری، پیمانکار EPC - قرارداد O & M - سپرده داخلی تعمیر و نگهداری - اخذ ضمانت - چارچوب قراردادی (نظام جرائم) - نظام جایگزینی مناسب</p>	<p>پیمانکار SPV/ PP/O&M</p>
ریسک تقاضا / درآمد	<p>تقاضا و/یا درآمد کافی (به دلیل تقاضای کم، کاهش امکانات رقابتی، ظرفیت، تنظیم قیمت، افزایش)</p>	<p>- مطالعات تقاضای واقعی، آنالیز میزان حساسیت - نظارت منظم - چارچوب قراردادی - شاخص قیمت - قراردادهای بلندمدت - گرفتن یا پرداخت</p>	<p>SPV/PP؛ دولت در مورد نوع PFI یا پروژه‌هایی با موافقت‌نامه‌های غیرقانونی با دولت</p>

دسته ریسک	توضیحات و اثر احتمالی	اقدامات کاهش	تخصیص
تغییر نرخ مالیات	تغییرات در قانون مالیات و سیاست که تأثیر منفی بر بخش خصوصی، دارایی‌های آن و یا پروژه دارد	- جزیه و تحلیل حساسیت برای تضمین استحکام بازگشت مالی - جبران خسارت اگر چنین اثرات تبعیض‌آمیز باشد	SPV/PP اگر تغییرات قابل پیش‌بینی بود و تبعیض‌آمیز نیست، در غیر این صورت دولت
بازگشت سرمایه و سود	قادر به بازپرداخت سرمایه یا سود، مبادله ارز و انتقال نیست	- تضمین ریسک جزئی ارائه شده توسط برخی از بانک‌های توسعه و ECAs - بیمه برای خطرات سیاسی (نکات را در پایین جدول ببینید)	SPV/PP
فورس ماژور (حوادث طبیعی)	سیل، زلزله، گردباد و غیره؛ بسته‌شدن عملیات و تأثیر منفی بر دارایی‌ها و پروژه‌ها	- استحکام جریان نقدی - تهیه ذخایر - مقررات قراردادی برای تاب‌آوری در برابر اثرات این دوره‌ها - کمک برای بستن کوتاه‌مدت	SPV/PP

تخصیص	اقدامات کاهش	توضیحات و اثر احتمالی	دسته ریسک
SPV/PP	<ul style="list-style-type: none"> - بیمه برای خطرات سیاسی - چارچوب قراردادی - ارائه جبران خسارت 	<p>تغییر در قانون، سلب مالکیت، لغو مجوزها، مجوزها و غیره، اختلال مدنی، جنگ، خاتمه قرارداد غیرقابل پیش بینی.</p>	فورس ماژور- رویدادهای سیاسی
دولت/SPV/PP	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد یک چارچوب مدیریت قرارداد و رسمیت دادن مسئولیت‌های مدیریتی - سازوکار حل و فصل به خوبی نوشته شده در قرارداد - روند قانونی مناسب - خاتمه قرارداد 	<p>عدم تطابق مقررات قرارداد و یا تفاوت در تفسیر مفاد</p>	اختلاف بین بخش‌ها

یادداشت‌ها = EPC: مهندسی، تدارکات و ساخت؛ IA = سازمان اجرایی؛ O & M = بهره‌برداری و نگهداری؛ PP = بخش خصوصی در قرارداد با IA یا دولت؛ SPV = وسیله انتقال ویژه

دولت ممکن است به معنای بخش عمومی به‌طور عام یا وزارتخانه، بخش یا یک سازمان دولتی باشد. جدول فقط نشان‌دهنده نمونه‌هایی از خطرات مشترک و اقدامات پیشگیرانه آن است که ممکن است در نظر گرفته شود. این هیچ لیست جامعی از خطرات، طبیعت آن‌ها و اقدامات کاهش آن را ارائه نمی‌دهد. بسیاری از اقدامات رفع موانع نشان داده شده در ستون سوم نیز ممکن است به خطرات دیگر شناسایی شده در ستون دوم اعمال شود.

اگرچه اصل کلی تخصیص ریسک این است که بخشی که در بهترین موقعیت برای مدیریت قرار دارد باید این خطر را برای همه شرایط در نظر بگیرد، بخشی که در بهترین موقعیت برای مدیریت یک خطر خاص قرار دارد ممکن است از یک وضعیت به وضعیت دیگر متفاوت باشد. بسیاری از خطرات مربوط به پروژه و وضعیت خاص آن هستند.

رویداد امدادی یک حادثه است که به‌طور موقت شرکت خصوص (SPV) را از تکمیل یا بهره‌برداری از پروژه، منع می‌کند. در این حالت شرکت خصوصی جریمه نمی‌شود، بلکه هزینه خسارت را دریافت نمی‌کند.

برخی از خطرات ممکن است به هر بخش خاصی اختصاص نیابد. این خطرات باقی مانده باید به‌طور ضمنی توسط SPV و وام‌دهندگان فرض شود.

سازمان‌های چندجانبه مانند سازمان تضمین سرمایه‌گذاری چندجانبه یا MIGA گروه بانک جهانی تضمین وام را برای پروژه‌های بخش خصوصی کشور در حال توسعه فراهم می‌کنند. MIGA سرمایه را در برابر محدودیت‌های انتقال ارز خارجی، سلب مالکیت، نقض قرارداد، جنگ و اختلالات مدنی تضمین می‌کند. بسیاری از بانک‌های مرجع دیگر مانند بانک توسعه آسیا و ECA نیز مکانیزم مشابهی برای تضمین وام برای پروژه‌های خصوصی دارند.

تخصیص خطرات به بخش‌ها

یک جنبه مهم یک پروژه PPP یک روش مشهود برای تخصیص خطرات بین طرفین درگیر است. یک مطالعه امکان‌سنجی خوب زمینه‌هایی را برای تخصیص مورد نیاز فراهم

می‌کند. اصول کلی زیر برای مدیریت و تخصیص خطرات در نظر گرفته می‌شود:

- احتمال بروز خطر را از بین ببرید یا تا حد ممکن کاهش دهید. به عنوان مثال، در صورت امکان، به منظور جلوگیری از خطر تبادل نرخ ارز، به پول رایج محلی وام بگیرید.

- تخصیص خطرات به بخشی که برای مدیریت آن‌ها اقتصاد به بهترین شکل نمود پیدا کرده است. برای مثال، خطرات سیاسی و نظارتی بیشتر برای بخش عمومی مناسب است، در حالی که ریسک ساخت و ساز و عملیاتی بیشتر برای بخش خصوصی مناسب هستند.^۱ خطرات تجاری معمولاً به بخش خصوصی اختصاص می‌یابد. اما انحرافات می‌تواند بر اساس دلایل معتبر در نظر گرفته شود برای مثال، به اشتراک گذاری خطرات تجاری ممکن است برای جذب سرمایه‌گذاران خصوصی در یک بازار PPP آزمون نشده در نظر گرفته شود.^۲

- اگر بیمه (در صورت بودن) برای رسیدگی به خطراتی که هیچ‌یک از طرفین قادر به مدیریت نیستند، در نظر گرفته شود، هنوز هم می‌تواند ارزش پول را در پروژه حفظ کند.

- هنگامی که هیچ‌یک از طرفین در موقعیتی قرار نگیرند که به طور مؤثر ریسک را مدیریت کنند ممکن است در قرارداد مشخص نشود که چگونه خطرات ممکن است بین بخش‌ها به اشتراک گذاشته شود یا در صورت وقوع یک رویداد، یک بخش آن را تصویب کند. در صورت موافقت قرارداد، ممکن است با اضافه‌هزینه بر اساس تعرفه‌های بالاتر به کاربران نهایی منتقل شود.

لازم نیست همه خطرات به بخش خصوصی انتقال یابد و باید تعادل خوبی در تخصیص

(۱) شرکت پروژه، به نوبه خود، ممکن است برخی از این خطرات را به اشخاص ثالث منتقل کند، یعنی با چشم‌پوشی از قراردادهای وابسته، آن‌ها را با بیمه پوشش دهد، و آن‌ها را با حامیان پروژه تضمین کند.

(۲) با این حال، در چنین وضعیتی خطراتی وجود دارد که لازم است قبل از پذیرش با هر نوع توافق در مورد به اشتراک گذاری خطر، به دقت مورد بررسی قرار گیرد. این امر مناسب ساختن بدهی پروژه در حوزه حمایت دولت است که اساساً خطرات پروژه را به خطرات دولت تبدیل می‌کند.

خطر بین بخش‌ها برقرار باشد. اگر یک توازن خوب به دست نیاید، به افزایش هزینه‌ها منجر خواهد شد و ممکن است یکی یا هر دو طرف قادر به تحقق کامل توانمندی‌های خود نباشند. میزان خطرات پروژه نیز به عنوان بخشی از فرایند رسیدگی به شکایات را وام‌دهندگان تعیین می‌کنند. بیشترین خطر ارزیابی شده/درک‌شده یک پروژه، بالاتر از حق بیمه است که وام‌دهندگان می‌پردازند. در نتیجه، هزینه تأمین مالی پروژه افزایش می‌یابد. دولت به معنای بخش عمومی (حاکمیت) به‌طور کلی یا وزار تخانه، بخش یا یک سازمان دولتی می‌تواند باشد.

جدول ۳ فقط نمونه‌هایی از خطرات مشترک و اقدامات پیشگیرانه آن را نشان می‌دهد که ممکن است در نظر گرفته شود که الزاماً لیست جامعی از خطرات، طبیعت آن‌ها و اقدامات کاهش آن را ارائه نمی‌دهد. بسیاری از اقدامات رفع موانع نشان داده‌شده در ستون سوم نیز ممکن است به خطرات دیگر شناسایی شده در ستون دوم اعمال شود.

اگرچه اصل کلی تخصیص ریسک این است که بخشی که در بهترین موقعیت برای مدیریت قرار دارد باید این خطر را برای همه شرایط در نظر بگیرد، بخشی که در بهترین موقعیت برای مدیریت یک خطر خاص قرار دارد ممکن است از یک وضعیت به وضعیت دیگر متفاوت باشد. بسیاری از خطرات مربوط به پروژه و وضعیت خاص هستند.

رویداد اضطراری یک حادثه است که به‌طور موقت از تکمیل یا بهره‌برداری از پروژه، شرکت خصوصی/SPV را منع می‌کند. شرکت خصوصی جریمه نمی‌شود، بلکه تنها جبران خسارت دریافت نمی‌کند.

برخی از خطرات ممکن است به همه بخش‌های خاص اختصاص نیابد. این خطرات باقی‌مانده باید به‌طور ضمنی توسط SPV و وام‌دهندگان در نظر گرفته شود.

نهادهای چندجانبه‌مانند ارگان تضمین سرمایه‌گذاری چندجانبه یا MIGA گروه بانک جهانی تضمین وام را برای پروژه‌های بخش خصوصی کشور در حال توسعه فراهم می‌کنند. MIGA در برابر محدودیت‌های انتقال ارز خارجی، سلب مالکیت، نقض قرارداد، جنگ و

اختلالات مدنی را تضمین می‌کند. بسیاری از بانک‌های مادر دیگر مانند بانک توسعه آسیا و ECA نیز مکانیزم مشابهی برای تضمین وام برای پروژه‌های خصوصی دارند

ج. تأمین مالی

PPP در زیرساخت‌ها به‌طور معمول بر اساس پروژه تعریف می‌شود. این اشاره به تأمین مالی ای است که در آن وام‌دهندگان به جریان نقدی سرمایه‌گذاری برای بازپرداخت، بدون استفاده از حامیان سهام و یا بخش عمومی به منظور ایجاد هرگونه کمبود بودجه نگاه می‌کنند به این ترتیب، مزایای متعددی در پی دارد: ریسک مالی سرمایه‌گذاران را کاهش می‌دهد؛ ممکن است بدهی‌های بیشتری را در ساختار مالی ایجاد کند؛ نتایج در بدهی‌های محدود حامیان پروژه و نمایش دقیق‌تر پروژه پدید می‌آید.

با این حال، تأمین مالی پروژه نیز دارای معایبی است که شامل موارد زیر می‌شود: معاملات پیچیده‌تر از تأمین مالی شرکت‌ها یا بخش عمومی. هزینه‌های معامله بالاتر^۱، مذاکرات طولانی میان طرفین؛ الزام نظارت دقیق (به‌ویژه برای تضمین‌های احتمالی). هنگامی که سرمایه‌گذاران پروژه‌های مالی را در نظر می‌گیرند، آن‌ها اقدامات گسترده‌ای را در زمینه‌های فنی، مالی، حقوقی و دیگر جنبه‌های معامله PPP انجام می‌دهند. این تلاش مستمر در نظر گرفته شده است تا این اطمینان حاصل شود که طرح کسب و کار شرکت پروژه (یا SPV) قوی است و این شرکت توانایی ارائه قرارداد PPP لازم را دارد.

منابع مالی پروژه

سرمایه‌گذاری در پروژه ممکن است از منابع مختلف باشد. منابع اصلی شامل حقوق

(۱) زیرنگاشت ۲ را برای تعریف هزینه معامله مشاهده کنید.

(۲) اغلب واژه "bankability" در صنعت برای اشاره به امکان پذیر بودن یک پروژه PPP استفاده می‌شود. این اصطلاح، با این حال، ممکن است به چیزهای مختلف در بخش‌های مختلف در یک PPP اشاره داشته باشد. به‌طور کلی اگر پروژه به لحاظ مالی (از دیدگاه مالی) و از لحاظ قانونی قابل قبول (از منظر قانونی) و قابل اجرا در سطح مدیریتی باشد، می‌توان از آن استفاده کرد.

صاحبان سهام، بدهی‌ها و کمک‌های دولتی است. تأمین مالی از این منابع جایگزین، پیامدهای مهمی برای هزینه کلی پروژه، جریان نقدی، مسئولیت نهایی در مورد طرفین ذی‌صلاح و ادعاهای مربوط به درآمد و دارایی پروژه دارد.

حقوق صاحبان سهام اشاره به سرمایه‌گذاری شده توسط حامی پروژه و دیگران دارد. ارائه‌دهندگان اصلی حقوق صاحبان سهام، حامیان پروژه، دولت، سرمایه‌گذاران خصوصی سوم شخص و پول نقد داخلی هستند.

بدهی به سرمایه‌قرض گرفته‌شده از بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی و بازار سرمایه اشاره دارد. بدهی تثبیت شده و نرخ ثابت بهره در اصل پرداخت شده است. وام‌دهندگان از سرمایه بدهی (debt capital) ادعای بیشتری در مورد درآمد و دارایی پروژه دارند. به‌طور کلی، بدهی سرمایه‌گذاری (debt finance) سهم عمده نیازهای سرمایه‌گذاری (معمولاً حدود ۷۰ تا ۹۰ درصد) در پروژه‌های PPP را تشکیل می‌دهد. اشکالات رایج بدهی عبارتند از:

- وام تجاری
- پل مالی Bridge finance
- سهام و دیگر ابزارهای بدهی (برای قرض گرفتن از بازار سرمایه)
- وام‌های وابسته

وام‌های تجاری دارایی‌های بانک‌های تجاری و سایر مؤسسات مالی است. تأمین مالی یک ترتیب مالی کوتاه‌مدت است (برای دوره ساخت و با برای یک دوره اولیه گفته شده) که معمولاً تازمانی که ترتیبات بلندمدت تأمین مالی قابل اجرا باشد استفاده می‌شود.

سرمایه‌گذاری مجدد ممکن است شرایط مناسب وام‌دهی را ایجاد کند که هزینه‌های کل وام را کاهش می‌دهد. سهام دارایی‌های بدهی^۱ درازمدت است که از طریق بازارهای سرمایه یا از طریق سرمایه‌گذاری خصوصی خریداری می‌شود (یعنی فروش مستقیم به

۱) با این حال همه نوع سهام پرداخت نمی‌شود. کوپن صفر یا سهام تخفیف‌خورده با قیمت پایین تر از ارزش آن‌ها، با ارزش‌های صورت گرفته در زمان سررسید پرداخت می‌شود. برای چنین سهامی هیچ سود اضافی به ارزش اسمی یا قیمت خرید پرداخت نمی‌شود

خریدار، به طور کلی یک سرمایه گذاری نهادی^۱).

وام‌های وابسته شبیه به وام‌های تجاری هستند، اما در ادعای خود بر درآمد و دارایی‌های پروژه، ثانویه یا زیرمجموعه وام‌های تجاری هستند. برای ارتقای PPP دولت‌ها اغلب وام‌های وابسته را برای کاهش خطرات پیش فرض فراهم می‌کند و به این ترتیب، بار بدهی را کاهش می‌دهد و حیات مالی پروژه‌ها را بهبود می‌بخشد. (شرح را ببینید.)

مؤسسات تأمین مالی زیربنایی به خصوصی می‌توانند از منبع درآمد مالیاتی وجود داشته باشند. بسیاری از کشورها این مؤسسات را برای تأمین نیازهای بلندمدت تأمین مالی در بخش‌های زیربنایی خود تأسیس کرده‌اند. پروژه‌های مشارکت دولتی و خصوصی که به شرکت‌های خصوصی اختصاص داده می‌شوند، برای تأمین مالی از این مؤسسات، اولویت دارند. یکی دیگر از نقش‌های مهم این مؤسسات مالی، بازپرداخت پروژه‌های بخش خصوصی است که ابتدا توسط بانک‌ها تأمین می‌شود، که تأمین مالی بلندمدت برای پروژه‌های زیربنایی را مشکل می‌کند.

سایر منابع مالی پروژه عبارتند از کمک‌های مالی از منابع مختلف، اعتبار تأمین‌کننده و غیره. کمک‌های دولتی را می‌توان برای اجرایی بودن پروژه‌های PPP به صورت تجاری، کاهش خطرات مالی سرمایه‌گذاران خصوصی و دستیابی به اهداف اجتماعی مطلوب مانند ایجاد رشد در یک منطقه عقب مانده، در دسترس قرار داد.

بسیاری از دولت‌ها روند رسمی برای اعطای کمک مالی به پروژه‌های PPP ایجاد

کرده‌اند.^۲

۱) سرمایه‌گذاران نهادی مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های بیمه، صندوق‌های متقابل، صندوق‌های بازنشستگی به طور معمول مبلغ زیادی پول برای سرمایه‌گذاری درازمدت دارند و ممکن است منبع مهمی برای سرمایه‌گذاری برای پروژه‌های زیربنایی باشند.

۲) طرح تأمین مالی شکاف زیست‌پذیری دولت‌ها، نمونه‌ای از روند نهادی برای حمایت مالی از مشارکت دولتی و خصوصی در زیرساخت است. یک کمک مالی، یک بار یا معوق، تحت این طرح با هدف ایجاد پروژه‌های تجاری قابل اجرا، ارائه شده است. تأمین مالی شکاف زیست‌پذیری می‌تواند انواع مختلفی از جمله کمک‌های مالی، وام‌های تحت پوشش، کمک‌های عملیاتی و نگهداری، و بارانه‌های بهره‌بردار باشد. ترکیبی از حمایت سرمایه و درآمد نیز ممکن است در نظر گرفته شود. یک بخش ویژه در وزارت دارایی، صندوق ویژه ای را مدیریت می‌کند که تخصیص بودجه سالانه را از دولت دریافت می‌کند. ارگان‌های اجرایی می‌توانند با توجه به برخی از معیارهای تعیین شده پشتیبانی مالی از صندوق درخواست کنند. در مورد پروژه‌هایی که در سطح دولتی اجرا می‌شوند، از دولت انتظار می‌رود تطبیق کمک‌های مالی را انجام دهد.

ساختار مالی

آنالیز دقیق ساختارهای مالی جایگزین برای ایجاد ساختار مالی مناسب برای یک پروژه ضروری است. همان‌طور که انتظار می‌رود بازده حقوق صاحبان سهام بالاتر از بازده بدهی است، نسبت نسبی بدهی و حقوق صاحبان سهام در کل بسته مالی تأثیر مهمی بر جریان نقدی پروژه دارد. سهم نسبی آن‌ها نیز برای اهداف مالیاتی اهمیت دارد (به‌طور کلی، بدهی بالاتر مالیات کمتری برای بازگشت است).

با این حال، نسبت بالای بدهی، نیاز به جریان نقدی بیشتر برای تأمین بدهی دارد. این امر می‌تواند مشکل‌ساز باشد، به‌خصوص در مهر و موم‌های اولیه عملیات پروژه زمانی که درآمد به‌طور کلی کم است. این یک وضعیت معمولی است که پروژه‌های بخش حمل و نقل و آب با آن مواجه هستند. در چنین موقعیت‌هایی، خطرات پیش‌فرض بالاتر در نظر گرفته می‌شود.

هزینه سرمایه

هزینه سرمایه برای یک پروژه، یک مجموع وزنی از هزینه بدهی و هزینه سهام است. ریسک یک عنصر مهم است که برای تعیین هزینه بدهی و سهام در نظر گرفته شده است.^۱ وام‌دهندگان میزان حق بیمه را تعیین می‌کنند تا سطوح ارزیابی‌شده از خطرات مختلف منابع را مورد توجه قرار دهند. این حق بیمه‌ها به نرخ بدون ریسک قرض گرفتن برای تعیین بازده مورد نیاز مالی بدهی‌ها اضافه می‌شوند. نرخ بدون ریسک قرض گرفتن عملاً میزانی است که دولت می‌تواند از بازار پول قرض بگیرد.

به همین ترتیب، هزینه سهام به عنوان بازده پیش‌بینی شده با ریسک‌پذیری مورد نیاز

(۱) هزینه سرمایه اغلب به عنوان نرخ تنزیل استفاده می‌شود، نرخ‌های آن که در آن جریان نقدی پیش‌بینی شده برای تعیین ارزش فعلی یا ارزش فعلی خالص یک پروژه تخفیف داده می‌شود. همچنین مهم است که در اینجا اشاره شود که توجه به هزینه سرمایه برای تعیین سطح تعرفه مناسب توسط دولت با یک تنظیم‌کننده لازم است. در حالت ایده‌آل، نرخ بازگشت داخلی پروژه باید برابر با هزینه سرمایه آن باشد. اگر IRR بیشتر از هزینه سرمایه باشد، صاحب امتیاز / سرمایه‌گذار سود بیشتری کسب می‌کند و اگر IRR کمتر از هزینه سرمایه باشد، صاحب امتیاز / سرمایه‌گذار پول از دست می‌دهد و حتی ممکن است ورشکسته شود.

توسط سرمایه گذاران تعریف شده است. با این حال، برخلاف بدهی، سهام، بازگشت به سرمایه گذاران خود پرداخت نمی کند. بنابراین هزینه سرمایه گذاری با مقایسه سرمایه گذاری با سرمایه های دیگر با پروفایل های ریسک مشابه ایجاد می شود.^۱ هنگامی که میزان بازده بدهی و سهام تعیین شود، هزینه سرمایه می تواند به شرح زیر مشخص شود:

$$\text{هزینه سرمایه} = \text{بازدهی بدهی} \times X + \text{بازدهی سهام} \times X$$

شرح ۱. چگونه بدهی وابسته به تامین مالی بدهی کمک می کند

درآمد موجود برای خدمات بدهی در ابتدا برای ادعاهای بزرگ تر (بالا تر) استفاده می شود. اگر درآمد هنوز موجود باشد، برای پاسخگویی به ادعاهای کمتر (بدهی وابسته و متعاقباً سهام) استفاده می شود. مثال ساده شده زیر نشان می دهد^۲ که این موضوع چگونه در کاهش بار بدهی در یک پروژه کار می کند.

مقدار	نسبت پوشش	
1050\$		درآمد
700\$	$1050/700=1.5$	ادعاهای بزرگ تر
230\$	$1050/(700+230)=1.13$	ادعاهای کمتر

در یک ادعای ترکیبی (اگر کل مبلغ وام همان نوع بود، یعنی بدهی بالاتر)، نسبت پوشش ۱،۱۳ است که ممکن است کم در نظر گرفته شود و ممکن است برای اعتبارات ارزان تر واجد شرایط نباشد. با وجود این، نسبت پوشش، اگر بدهی به دو بخش تقسیم شود: بدهی بالاتر و

۱) روش هایی برای ایجاد نرخ بازده مورد انتظار از بدهی و سهام وجود دارد. به عنوان مثال، مدل قیمت گذاری دارایی های سرمایه یا CAPM برای تعیین بازده مورد انتظار برای سهام یک نوع خاص از دارایی استفاده می شود. دولت ها (از طریق بانک مرکزی یا وزارت اقتصاد) همچنین ممکن است نرخ بازده مورد انتظار را با توجه به فرصت های سرمایه گذاری جایگزین و سطح خطرات درگیر در پروژه های مختلف زیربنایی در کشورشان ایجاد کنند.

۲) منبع: بر اساس مثال در یک نشریه اداره راه آهن فدرال، وزارت حمل و نقل ایالات متحده (تاریخ نگاری) آورده شده است. سرمایه گذاری نوآورانه، شماره انتشار FHWA-AD-02-004 در لینک زیر در دسترس است:

بدهی وابسته به طور قابل ملاحظه‌ای بهبود می‌یابد. به عبارتی بدهی بزرگ‌تر تنها بخشی از کل بدهی است و اولین ادعا را در مورد تمام درآمدهای موجود برای خدمات بدهی دارد، پوشش آن به ۱,۵ افزایش می‌یابد و به کیفیت اعتبار آن افزوده می‌شود. کیفیت اعتبار برای تامین مالی بدهی بسیار مهم است. با داشتن امتیاز اعتباری خوب، این پروژه همچنین می‌تواند از سهام تامین شود. با توجه به اینکه هزینه تامین سهام معمولاً کمتر از وام‌های تجاری از بانک‌ها و موسسات مالی است، تامین مالی سهام همچنین می‌تواند حیاتی مالی یک پروژه را به طور قابل توجهی افزایش دهد.

در دسترس بودن بدهی‌های وابسته به کاهش خطر ابتلا به وام‌دهندگان بزرگ‌تر بدهی کمک می‌کند و اجازه می‌دهد که حامیان پروژه با نرخ بهره کمتری وام بگیرند. با وجود این، ارائه‌دهنده بدهی‌های وابسته، سهمی از خطرات را اگر درآمدها کمتر از الزامات خدمات بدهی باشد، جذب می‌کند. به دلیل این ویژگی بدهی‌های وابسته در کاهش هزینه‌های پولی بدهی، برخی از دولت‌ها وام‌های مربوط به سازمان‌های اجرایی (برابر بودجه کمک‌های اعتباری عمومی) را برای بهبود کیفیت اعتبار بدهی‌های بالاتر ارائه می‌دهند. این مهم خطر را برای وام‌دهندگان کاهش می‌دهد و به سازمان اجرایی در دستیابی به وام‌ها با نرخ بهره پایین‌تر و کاهش بار بدهی در پروژه کمک می‌کند.

تحلیل جریان نقدی

مهم است که جریان نقدی پروژه به عنوان پول نقد موجود، استفاده شده برای خدمت به هر گونه تعهدات بدهی، تحلیل شود. این تحلیل از طریق توسعه یک مدل جریان نقدی انجام می‌شود. هنگامی که مدل مالی برای یک پروژه تدوین شود، پیامدهای ساختارهای مالی جایگزین و اثرات تغییرات در سایر مقادیر مؤثر در جریان نقدی را می‌توان تحلیل کرد. اجزای مهم مدل جریان نقدی در زیر آمده است:

- هزینه سرمایه

- ساختار مالی و هزینه‌های مالی از هر منبع
- جریان نقدی نهایی
- نرخ نزول
- مفروضات در مورد مقادیر پارامترها

هزینه‌های سرمایه، هزینه‌های توسعه و ساخت یک پروژه صرف نظر از منابع مالی هست. اجزای اصلی هزینه‌های سرمایه عبارتند از: هزینه‌های تملک زمین و سایت؛ ساختمان‌ها و تمام کارهای عمرانی؛ کارخانه و ماشین‌آلات؛ فنی، مهندسی، حقوقی و دیگر هزینه‌های خدمات حرفه‌ای؛ توسعه پروژه و هزینه‌های مناقصه؛ هزینه بهره در طول ساخت و ساز و تأمین بودجه؛ سرمایه‌گذار و غیره.

ساختارهای مالی جایگزین (نسبت بدهی و سهام مالی از منابع مختلف) برای محاسبه میانگین هزینه سرمایه در نظر گرفته می‌شود.

جریان نقدی نهایی پول نقدی است که از فروش یا انتقال دارایی‌ها پس از خاتمه یا انحلال قرارداد PPP حاصل می‌شود. در مورد یک پروژه PPP، قیمت باقی‌مانده یا انتقال به‌طور کلی مذاکره می‌شود و در توافق‌نامه قرارداد گنجانده می‌شود.

نرخ تنزیل نرخ است که برای محاسبه ارزش فعلی جریان‌های نقدی آینده استفاده می‌شود. این نرخ اغلب هزینه متوسط سرمایه‌ای برای پروژه از منابع مختلف است.

برای محاسبه جریان نقدی آینده، لازم است که فرضیه‌هایی از موارد مهم و ارزشمند در طول عمر پروژه را نیز به دست آوریم. پارامترهای اصلی برای مقادیر فرض شده عبارتند از: نرخ بهره و تورم، مکانیزم قیمت‌گذاری، تقاضا برای کالاها و خدمات تولیدشده توسط پروژه، زمان ساخت و ساز، روش بازپرداخت بدهی، برنامه استهلاک، ساختار مالیاتی و عمر فیزیکی و استهلاک دارایی‌ها.

هنگامی که سرمایه، هزینه‌ها و جریان نقدی نهایی شناخته شود، فرض‌های لازم هم تعریف می‌شود و مقادیر پارامترها نیز تعیین می‌گردد و یک مدل جریان نقدی می‌تواند

ساخته شود. این مدل برای محاسبه جریان‌های نقدی در موقعیت‌های احتمالی آینده برای مورد بررسی قرار دادن امکان دسترسی پول نقد برای برآورده کردن تعهدات مربوط به خدمات بدهی، استفاده می‌شود.

شاخص‌های مالی

تعدادی از شاخص‌های مالی برای ارزیابی قابلیت مالی یک پروژه و ساختار مالی جایگزین برای اجرای آن استفاده می‌شود. برخی از شاخص‌های معمول استفاده شده عبارتند از:

- بازده سهام (ROE)
- نسبت پوشش خدمات بدهی سالانه (ADSCR)
- نسبت پوشش طول عمر پروژه (PLCR)
- دوره‌ی بازپرداخت
- ارزش فعلی خالص (NPV)
- نسبت بازده داخلی مالی (FIRR)

بازده سهام: در آمد خالص حاصل از سرمایه‌گذاری سهام است. این بازده سرمایه‌گذاری میزان سرمایه‌گذاری سهامداران را اندازه‌گیری می‌کند و نباید کمتر از بازده مورد انتظار سهام باشد.

نسبت پوشش خدمات بدهی سالانه: این یک معیار است که جریان نقدی را برای یک دوره در رابطه با مقدار بهره وام و اصل پرداختی برای همان دوره محاسبه می‌کند. نسبت (حداقل) برابر یا بیشتر از یک باشد، همان‌طور که نشان می‌دهد پروژه درآمد کافی برای تعهدات بدهی خود را به دست می‌آورد. این یک معیار مهم مورد استفاده سرمایه‌داران برای نظارت بر عملکرد مالی یک پروژه است.

نسبت پوشش طول عمر پروژه: این نیز شبیه نسبت پوشش خدمات بدهی است اما پوشش خدمات بدهی را در یک تاریخ معین بر اساس جریان نقدی آینده از آن تاریخ تا

پایان عمر پروژه در نظر می‌گیرد. این نسبت، وام‌دهندگان را قادر می‌سازد تا ارزیابی کنند آیا جریان نقدی کافی وجود دارد تا قادر به بازپرداخت بدهی در صورت نیاز بدهی به بازسازی باشد.

دوره‌ی بازپرداخت: مدت‌زمان لازم برای بازیابی سرمایه اولیه در یک پروژه است. این ممکن است با استفاده از جریان نقدی تخفیف داده شده یا جریان نقدی بدون تخفیف تعیین شود.

ارزش فعلی خالص: این مجموع ارزش فعلی جریان‌های نقدی آینده است. این به ارزش تخفیف جریان نقدی^۱ در تاریخ‌های آینده اشاره دارد. اگر NPV مثبت باشد، یک پروژه برای سرمایه‌گذاری در نظر گرفته می‌شود.

نسبت بازده داخلی مالی: این نرخ تنزیل است که در آن ارزش فعلی خالص جریان نقدی یک پروژه صفر است. IRR ممکن است بر اساس قیمت‌های اقتصادی یا مالی (یعنی بازار) از تمام هزینه‌ها و درآمدها (یا مزایا) محاسبه شود. اگر IRR مالی کمتر از هزینه سرمایه است، این نشان می‌دهد که پروژه پول از دست می‌دهد. اگر IRR اقتصادی کمتر از هزینه سرمایه است (به عنوان مثال، میزان پیش‌بینی شده سرمایه‌گذاری)، این پروژه از لحاظ اقتصادی قابل قبول نیست.

یک طرح تأمین مالی اولیه برای پروژه پیشنهادی باید بر اساس نتایج تجزیه و تحلیل مالی و تحلیل جریان نقدی توسعه یابد. این طرح باید هزینه‌های گسترده از سرمایه‌گذاری تخمین زده شده توسط دولت، حزب خصوصی و وام‌دهندگان را نشان دهد.

۱) ارزش فعلی تخفیف یافته، یک روش اندازه‌گیری بازده سرمایه‌گذاری است که ارزش پول زمان را در نظر می‌گیرد. اگر فرصت‌های سرمایه‌گذاری جایگزین وجود داشته باشد، می‌توان نشان داد پول از ارزش زمان برخوردار است. به عنوان مثال ۱۰۰ دلار آمریکا که اکنون ۱۰ درصد سرمایه‌گذاری کرده است، طی یک سال به ۱۱۰ دلار خواهد رسید. در مقابل، ۱۱۰ دلار برای دریافت در یک سال، اکنون ۱۰۰ دلار ارزش دارد. تکنیک مورد استفاده برای محاسبه ارزش فعلی یک ارزش شناخته شده آینده با نرخ تنزیل داده شده، تنزیل نامیده می‌شود. این برعکس ترکیبی است که ارزش آینده یک سرمایه‌گذاری کنونی را با یک نرخ بهره داده شده، محاسبه می‌کند.

د. ارزش پول

از لحاظ تئوری، یک پروژه PPP تنها در زمانی که مزایا/درآمد تولیدش بیش از هزینه‌های کلی از جمله هزینه‌های اضافی در مقایسه با پروژه بخش دولتی است، مورد توجه قرار می‌گیرد. برای اطمینان از این، مقررات دولتی که بر اساس طرح‌های PPP هدایت می‌شود، ارزش مرجع برای پول یا معیار مقایسه بخش عمومی (PSC) را تعیین می‌کند. برای مثال، در انگلستان، ایرلند شمالی و در استرالیا ارزش خالص فعلی پروژه پیشنهادی به‌عنوان یک طرح PPP با ارزش آن در صورت مقابله با بخش دولتی مقایسه می‌شود. یک پروژه تنها زمانی بازدهی مالی بیشتری به‌عنوان یک پروژه PPP در مقایسه با ارزش آن به‌عنوان یک پروژه بخش عمومی ارائه دهد، با استفاده از روش PPP انجام می‌شود.

با این حال، مشکلاتی در استفاده از مفهوم PSC اعم از موضوعات روش شناختی و محدودیت‌های عملی مختلف مربوط به این مفهوم وجود دارد. برخی از مشکلات عمده شامل عدم اجماع در مورد نرخ تنزیل، هزینه‌های بالای مدل سازی مالی، خطرات ناشناخته، نبود داده‌های واقع بینانه برای مقایسه معنی داری از اجرای بخش عمومی و نبود یک جایگزین بخش عمومی است. با توجه به این محدودیت‌های جدی PSC، ممکن است همیشه یک گزاره عملی برای اجرای این مفهوم در کشورهای در حال توسعه نباشد.

ه. سیاست قیمت‌گذاری و جبران خسارت به شرکت پروژه

مسئولیت اصلی دولت (یا تنظیم‌کننده) این است که در یک معامله PPP هیچ‌گونه اجازه سود بیش از حد به بخش خصوصی راندهد. در حالت ایده‌آل، قیمت باید در یک سطحی تنظیم شود که اجازه یک بازده منصفانه سرمایه‌گذاری را بدهد تا هزینه‌های تأمین مالی را بهبود ببخشد و به تعهدات قراردادی برسد.

با توجه به هزینه سرمایه، یک سطح مناسب از تعرفه پایه می‌تواند ایجاد شود. در حالت مطلوب، نرخ بازده داخلی (IRR) یک پروژه باید برابر با هزینه سرمایه آن باشد. اگر IRR

بیشتر از هزینه سرمایه باشد، صاحب امتیاز/ سرمایه گذار سود بیشتری به دست می آورد و اگر IRR کمتر از هزینه سرمایه باشد، صاحب امتیاز/ سرمایه گذار پول از دست می دهد. نرخ های تعرفه پایه ثابت می تواند به صورت دوره ای (سالانه، یا هر دو سال و غیره) بر اساس یک فرمول توافق شده بر اساس شاخص تعدیل وزنی که ممکن است موارد زیر را مورد توجه قرار دهد، تنظیم شود:

- مبلغ کل بدهی های عمده برای تأمین مالی پروژه
- نرخ تورم در کشور میزبان و کشورهای خارجی که سهام و اعتبارات را فراهم کرده اند؛
- افزایش هزینه عملیات به دلیل افزایش هزینه اجزای اصلی؛
- نرخ تبادل ارزهای محلی / (توافق شده) عمده بین المللی.

وقتی یک ساختار قیمت گذاری خدمات زیرساخت ایجاد می شود، موضوع یارانه نیز ممکن است مورد توجه قرار گیرد. یک PPP به این معنا نیست که هیچ عنصر یارانه ای در قیمت گذاری وجود ندارد. حتی زمانی که یارانه دولتی در دسترس نیست، قیمت گذاری ممکن است بر مبنای یارانه بندی متقابل بین دو گروه از کاربران یک امکانات یا بین دو جزء همان پروژه، در صورت امکان باشد. برای مثال، در حالی که ساختار قیمت گذاری آب از یک پروژه آب در نظر گرفته شود، یارانه بندی متقابل کاربران داخلی از طریق کاربران صنعتی و تجاری می تواند در نظر گرفته شود. دولت همچنین می تواند در نظر بگیرد یارانه را به یک گروه خاص در جامعه اختصاص دهد تا اهداف گسترده اجتماعی و سیاسی خود را به دست آورد.

پنج راه اصلی برای جبران یک سرمایه گذاری خصوصی یک پروژه PPP دیده می شود:

- شارژ مستقیم کاربران
- شارژ غیرمستقیم ذی نفعان (شخص ثالث)
- یارانه بندی متقابل بین اجزای پروژه

• پرداخت توسط دولت (مقدار ثابت دوره‌ای یا با توجه به استفاده از تسهیلات

یا خدمات)

• کمک‌های مالی و یارانه (در ذیل بحث می‌شود)

شارژ مستقیم کاربران توسط سرمایه‌گذار خصوصی برای زیرساخت‌های اقتصادی، مانند قدرت، مخابرات، آب و حمل و نقل، به‌ویژه برای پروژه‌های بندر، فرودگاه و راه‌آهن رایج‌تر است. با این حال، در مورد پروژه‌های راه، جبران ممکن است از طریق پرداخت مستقیم از کاربران یا پرداخت توسط دولت تأمین شود. با توجه به اهداف اجتماعی و سیاسی، پرداخت مستقیم هزینه از کاربران راه ممکن است همیشه مقدور نباشد. در چنین شرایطی، دولت از طرف کاربران راه به مجری پرداخت انجام می‌دهد.

سیستم‌های جمع‌آوری پرداخت از ذی‌نفعان غیرمستقیم بسیاری از پروژه‌ها می‌توانند منبع اصلی جبران خدمات باشند. چنین سیستمی شامل سرمایه‌افزایش مالیات در قالب مالیات‌ها و هزینه‌های مربوط به زمین می‌شود که به صاحبان ملک و مجریان توسعه تحمیل شده است. با این حال، اکثر کشورها چنین سیستم‌های پرداختی یا ندارند و یا برنامه‌های بسیار محدودی دارند.

برخی از کشورها از ابزار تجدید ارزیابی زمین (تعدیل زمین)^۱ برای تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی شهری استفاده می‌کنند.

PPPها می‌توانند بر مبنای یارانه بندی متقابل بین اجزای پروژه، زمانی که درآمد اضافی

حاصل از یک جزء می‌تواند برای جبران کمبود اجزای دیگر به منظور اینکه کل پروژه به لحاظ

(۱) تعدیل زمین یک روش جامع برای توسعه مناطق شهری است که زیرساخت‌های شبکه و دیگر امکانات را به صورت یکپارچه همراه با نقشه‌های ساختمانی خدمات، تهیه می‌کند. این رویکرد همچنین به عنوان توزیع زمین یا بازسازی قطعه‌ای شناخته می‌شود که ممکن است یک گروه از مالکان یا یک سازمان دولتی انجام دهد. در این روش، تمام قسمت‌های زمین در یک منطقه به گونه‌ای تنظیم می‌شود که هر مالک زمین، مقداری از زمین را نسبت به مزایای دریافت شده از زیرساخت که بر مبنای اندازه و مکان هر سایت تعیین می‌شود، رها می‌کند. تأمین امکانات عمومی، ارزش زمین را افزایش می‌دهد و یک منطقه شهری محکم ایجاد می‌شود. زمینی که توسط صاحب زمین اهدا می‌شود، برای تأمین امکانات اجتماعی استفاده می‌شود و همچنین می‌توان برای پرداخت هزینه‌های پروژه از جمله هزینه‌های مربوط به زیرساخت‌ها، آن را می‌توان فروخت یا اجاره داد.

تجاری پایدار^۱ باشد، استفاده شود، طراحی شوند.

دولت می‌تواند پرداخت‌های دوره‌ای با مقدار ثابت یا با توجه به استفاده از تسهیلات، محصول یا خدمات را با یک قیمت توافق شده از پیش تعیین شده، داشته باشد. این یک ویژگی مشترک از مدل PFI است و معمولاً برای زیرساخت‌های اجتماعی مانند مدارس، بیمارستان‌ها و دیگر ساختمان‌های عمومی استفاده می‌شود. با این حال، این روش نیز برای بسیاری از زیرساخت‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

و. پشتیبانی دولت

پروژه‌های زیربنایی دارای دوره‌های طولانی مدت بهره‌برداری هستند و اغلب به تنهایی از لحاظ مالی قابل قبول نیستند. یک مطالعه امکان‌سنجی نشان می‌دهد که یک پروژه از لحاظ تجاری برای سرمایه‌گذاران خصوصی مناسب یا جذاب نیست، اما از لحاظ اقتصادی و اجتماعی مطلوب‌تر از ملاحظات بلندمدت است. در چنین وضعیتی، می‌توان گزینه‌های گوناگونی را برای بهبود حیات تجاری و جذابیت پروژه مورد توجه قرار داد. این گزینه‌ها ممکن است دخالت دولت در انواع مختلف و تأمین انگیزه‌ها یا یارانه‌ها باشد. حمایت دولت نیز هنگامی که یک پروژه می‌تواند مزایای قابل توجه خارجی را ایجاد کند، قابل توجیه است که نمی‌تواند توسط اپراتور پروژه گرفته و قیمت‌گذاری شود. رفاه اجتماعی با اجرای چنین پروژه‌هایی با حمایت دولت بهبود می‌یابد.

پشتیبانی دولت نیز ممکن است با توجه به یک مشکل اساسی در تأمین مالی زیربنایی که ناشی از نبود هماهنگی بین مدت کوتاه‌تر زمان ارزیابی بازار نسبت به طول عمر بسیاری از دارایی‌های زیربنایی است، مورد نیاز باشد.

بدون حمایت دولت، پیاده‌سازی پروژه‌های غیرقابل اجتناب تجاری امکان‌پذیر نیست.

(۱) مدل توسعه شبکه ریلی که در هونگ چین استفاده می‌شود، نمونه خوبی از چنین سازمانی است. در این مدل، بخشی از سود حاصل از توسعه املاک و مستغلات در زمین‌های نزدیک به مناطق ایستگاه و یا در کنار مسیر راه‌های حمل و نقل ریلی، به طور جزئی برای تأمین مالی سیستم راه آهن استفاده می‌شود.

پشتیبانی دولت همچنین ممکن است در مهر و موم‌های اولیه توسعه PPP در یک کشور یا در یک بازار PPP آزمون نشده مهم باشد. بدون حمایت کافی دولت، بخش خصوصی ممکن است در چنین شرایطی علاقه زیادی نداشته باشد. با توجه به مقررات در چارچوب سیاست PPP دولت‌ها در چارچوب قانونی، حمایت عمومی رایج دولت شامل موارد زیر است:

- تملک زمین
- کمک هزینه سرمایه‌گذاری و سایر اشکال حمایت مالی
- تضمین درآمد
- پذیرش ریسک تغییرات نرخ ارز خارجی
- معافیت‌های مالیاتی
- حفاظت در مقابل کاهش تعرفه‌ها و یا کوتاه شدن دوره بهره‌برداری
- تضامین وام
- امدادسانی در حوادث پیش‌بینی نشده خاص
- مشارکت سهام
- تضمین عملکرد

این موارد در زیر بحث شده است:

مالکیت زمین: تملک زمین یک مشکل معمول در بیشتر کشورهای در حال توسعه است. هر تأخیری یا مشکلی در تملک زمین می‌تواند یک منبع عمده خطر برای سرمایه‌گذاران، به‌ویژه برای پروژه‌های راه و راه‌آهن و سایر پروژه‌هایی باشد که نیاز به زمین‌های بزرگ دارند. برای رفع عدم قطعیت در تملک زمین، دولت ممکن است اطمینان حاصل کند که حداقل مقدار زمین ضروری است و همچنین استفاده از زمین‌های عمومی برای پروژه‌های زیربنایی زمانی که چنین زمین‌هایی در دسترس هستند، مورد توجه قرار گیرد. در صورت لزوم، دولت همچنین می‌تواند از طرف سرمایه‌گذار زمین‌های خصوصی

را برای یک پروژه تملک کند. در شرایطی که سرمایه گذار مجبور است با مالکان زمین برای خرید زمین مذاکره کند، دولت همچنین می تواند به سرمایه گذار از طریق تنفیذ از حقوق بالادستی کمک کند. موضوع تملک زمین باید قبل از خاتمه مدل مالی حل و فصل شود.

کمک هزینه سرمایه و دیگر اشکال حمایت مالی: ممکن است دولت کمک هزینه سرمایه را یک بار یا معوق در نظر بگیرد. دولت همچنین ممکن است سایر انواع حمایت مالی را در نظر بگیرد. این ممکن است شامل وام های بدون بهره و یا کم بهره، وام های تحت پوشش، کمک های عملیاتی و پشتیبانی، و یارانه ها بهره برداری بشود. ترکیبی از حمایت سرمایه و درآمد نیز ممکن است در نظر گرفته شود.

تضمین درآمد: برای پروژه های با خطر بالا، دولت ممکن است تضمین های مالی را در نظر بگیرد. دولت می تواند تا یک درصد معینی از درآمد پیش بینی شده را تضمین کند. در جایی که این تضمین ها ارائه می شود، دولت ها معمولاً حداکثر میزان درآمد را که مجری پروژه می تواند حفظ کند، محدود می کنند. دولت هر مقدار اضافه تر از حداکثر تعریف شده را می گیرد. با این حال، تضمین درآمد یک اشکال عمده دارد. وقتی چنین تضمینی باشد، بدهی را می توان در اطراف آن ساختار داد و عملاً می تواند انتقال خطرات تجاری به دولت را در برداشته باشد. در چنین مواردی، بخش خصوصی ممکن است علاقه خود را به افزایش بهره وری داخلی خود از دست بدهد.

ریسک ارزش خارجی: یکی از نگرانی های جدی در ذهن سرمایه گذاران مربوط به ریسک تغییر نرخ ارزش خارجی است. درآمد حاصل از اکثر پروژه های زیربنایی عمدتاً به پول محلی است. اما بخش بزرگی از خدمات بدهی و سایر پرداخت ها اغلب با ارزش خارجی ساخته می شود. دولت می تواند اقدامات لازم را برای محدود کردن خطر سرمایه گذار از نوسانات ارزش خارجی انجام دهد. جایی که نوسانات نرخ ارزش خارجی بیش از یک حد مشخص تعریف شده باشد (مثلاً 20 درصد)، بخشی از زیان ناشی از چنین نوسانات ممکن است از طریق اصلاح نرخ های تعرفه، یارانه های دولتی، تنظیم زمان اجاره یا سایر مقررات جبران شود.

معافیت‌های مالیاتی: پروژه‌های PPP ممکن است برای انگیزه‌های مالیاتی مختلف

ارائه شده توسط دولت واجد شرایط باشند. این انگیزه‌ها ممکن است شامل موارد زیر شوند:

- معافیت از مالیات ثبت‌نام برای خرید املاک و مستغلات؛
- معافیت یا استفاده از نرخ پایین مالیات بر ارزش افزوده برای امکانات زیربنایی یا ساخت این امکانات؛
- کاهش و یا معافیت از هزینه‌های مختلف تخصیص؛
- به رسمیت شناختن درصد معینی از سرمایه‌گذاری به عنوان یک منبع هزینه به منظور محاسبه مالیات شرکت‌های بزرگ؛
- اجازه‌دادن به شرکت پروژه برای صدور اوراق سهام زیربنایی در نرخ مالیات سودمند بر سود به‌دست آمده؛
- معافیت تجهیزات سرمایه از مالیات؛

حفاظت در مقابل کاهش تعرفه‌ها و یا کوتاه‌شدن دوره بهره‌برداری: یکی دیگر

از انگیزه‌ها، حفاظت از کاهش تعرفه‌ها یا دوره بهره‌برداری است اگر مجریان پروژه قادر به کاهش هزینه‌های ساخت و ساز در مقایسه با تخمین‌های موجود در توافق‌نامه باشند. در واقع، چنین مقرراتی برای تکمیل زود هنگام یک پروژه انگیزه‌ای فراهم می‌کند. با این حال، این بدان معنی است که اگر هزینه‌های ساخت و ساز بیش از برآورد اولیه باشد، تعدیلی در کار نخواهد بود. این امر منجر به تأخیر در تکمیل پروژه می‌شود.

تضمین وام: تضمین وام، تضمین یک وام‌دهنده است که اعتبار یک شرکت پروژه را

فراهم می‌کند. چنین تضمینی اطمینانی را مهیا می‌سازد که اگر یک وام‌گیرنده پیش‌فرض باشد، دولت مبلغ تضمین شده را بابت شرایط و ضوابط توافق‌نامه باز پرداخت می‌کند. همان‌طور که تضمین، ریسک وام‌دهنده را کاهش می‌دهد، وام‌گیرنده باید قادر باشد که وجوه را با نرخ بهره پایین‌تر یا این وام را که ممکن است در غیر این صورت در دسترس نباشد،

به دست آورد. با این حال، مهم است که در اینجا اشاره شود تضمین کامل دولت، انگیزه‌های بخش خصوصی را برای مدیریت ریسک‌های پروژه کاهش می‌دهد.

هزینه‌های نقدینگی شامل تضمین‌های وام توسط دولت نیست، آن‌ها می‌توانند ابزار دولتی جذاب‌تر از وام‌های مستقیم یا کمک‌های مالی، به ویژه در دوره‌های محدودیت مالی باشند. با وجود این، آن‌ها می‌توانند تعهدات مالی زیادی را برای دولت ایجاد کنند و به طور قابل توجهی بر چارچوب مالی آن تأثیر بگذارند. بحث بیشتر در مورد این موضوع در بخش بعدی ارائه شده است.

فورس ماژور: دولت ممکن است خرید پروژه را در مواردی که فورس ماژور باشد، در نظر بگیرد. خریدهای دولتی نیز در موارد فوق‌العاده خاص که ممکن است در توافق‌نامه یا قرارداد ارائه شود، اعمال می‌گردد.

مشارکت سهام: دولت همچنین ممکن است مشارکت سهام مستقیم یا غیرمستقیم در یک پروژه را در نظر بگیرد تا حمایتش را از اجرا و عملکرد آن تضمین کند. مشارکت سهام در بسیاری از موارد کمک می‌کند. ممکن است این مشارکت یک منبع حیاتی برای تکمیل سهام ارائه شده توسط حامیان پروژه باشد، به ویژه هنگامی که سرمایه سهام از منابع مالی سرمایه‌گذاران یا سایر منابع موجود نیست. مشارکت سهام برای دستیابی به نسبت بدهی - سهام مناسب‌تر برای حفظ تعهدات بدهی قابل کنترل، به ویژه در مهر و موم‌های اولیه عملیات پروژه کمک می‌کند. این روش به سرمایه‌گذاران اطمینان خاطر می‌دهد و در نتیجه هزینه وام‌دهی می‌تواند پایین‌تر باشد. مشارکت سهام توسط دولت نیز در تأمین حمایت عمومی از پروژه‌های حساس سیاسی و پروژه‌هایی که اهمیت استراتژیک دارند، مفید است.

تضمین عملکرد: هدف اصلی از انواع حمایت‌های مورد بحث تاکنون این است که پروژه‌ها را به صورت تجاری قابل اجرا سازند. با وجود این، دولت همچنین ممکن است سایر انواع حمایت از پروژه‌های PPP را برای جذب سرمایه‌گذاران خصوصی و افزایش اعتماد

سرمایه‌گذاران در نظر بگیرد. یکی از مهم‌ترین این حمایت‌ها، تضمین‌های قانونی است. این تضمین‌ها عبارتند از تضمین عملکرد و تضمین در برابر اقدامات پیش‌بینی نشده دولت مانند خرید بدون جبران خسارت کافی. تضمین عملکرد مرتبط با تعهدات مقامات، قراردادی است که دولت در توافق‌نامه قرارداد ارائه داده است.

تأثیرات هرگونه حمایت دولت، به‌ویژه بدهی‌های دولت (مستقیم و غیرمستقیم) قبل از اخذ موافقت طرفین باید با دقت بررسی شود.

ز. مسئولیت‌ها و بدهی‌های دولت

دولت به‌علاوه تعهدات معمول در امور قانونی و کنترلی و مباحث مدیریتی و سیاست‌گذاری ممکن است از جهات دیگر درگیر یک پروژه PPP باشد. ممکن است این مسائل از لحاظ مالکیت دارایی‌ها، مشارکت سهام، تأمین بودجه بدهی‌های وابسته، شراکت ریسک‌پذیر و تدارک پرداخت‌های متعدد شامل تضمین پرداخت جهت وام‌های غیرقانونی و مستقل نیز باشد.

در این‌گونه مسائل لازم است دولت هم به‌طور مشهود و هم به‌طور ضمنی متحمل تعهدات مستقیم و واضح و پیش‌بینی نشده شود. تعهدات مشهود آن‌هایی هستند که توسط قانون مشخص می‌شوند و یا در یک موافقت‌نامه قرارداد، ذکر می‌گردند. برای مثال، پرداخت‌های مشخص دوره‌ای در یک پروژه از نوع PFI و یا یک کمک‌هزینه مورد توافق در یک پروژه که ممکن است در هر مسئله رخ دهد و مشخص هستند. در تعهدات احتمالی از طرف دیگر اگر یک اتفاق ویژه مثل قصور از پرداخت وام تضمین شده رخ دهد این یک وظیفه و التزام بوده که ذاتاً قابل پیش‌بینی و تشخیص نیست. اغلب تضمین‌ها برای پیگیری اهداف سیاست یا خط‌مشی در حمایت از اولویت دادن به پروژه‌های زیرساختی مورد استفاده قرار می‌گیرد و دولت ممکن است مقداری یا همه بازپرداخت را در تضمین وام پوشش دهد. تضمین‌هایی می‌توانند به‌طور عمده در کاهش هزینه‌های مالی یک پروژه ارزشمند باشند و

خطر قصور از پرداخت وام را به طور اساسی کاهش می دهند. اگر چه ممکن است به دولت هزینه‌ای تحمیل کنند که واضح و آشکار نباشد اما واقعی هستند. اکثر دولت‌ها (برای مثال کانادا) با ایجاد رویه‌هایی از طریق منابع اقتصادی شفاف جهت تأمین تضمین وام‌ها سرمایه‌هایی ایجاد کرده‌اند تا تصمیم‌گیران از ابتدا از هزینه‌های ناشی از تضمین وام مطمئن باشند. دولت همچنین به طور مشخص تعهدات احتمالی و مستقیم ضمنی را نیز می پذیرد که شامل تعهداتی است که هیچ خللی مالی واضحی در آن به چشم نمی خورد. تعهدات ضمنی ممکن است به دلیل انتظارات عمومی و فشار گروه‌های با انگیزه‌های مشترک شکل گیرد. هزینه‌های مستقیم ضمنی شامل هر گونه هزینه بازگشتی در آینده مانند مدیریت قرارداد و نگهداری زیرساخت می شود.

تعهدات احتمالی ضمنی همچنین شامل موارد زیر می شود: قصور نهادهای دولتی، غیردولتی و خصوصی از پرداخت وام‌های تضمین نشده و دیگر تعهدات مثل آسیب‌های زیست محیطی، عدم خرید و کمک مالی و قصور بانک مرکزی از تعهدات خود برای اجازه بازگشت به سرمایه و سود طرفین. تعهدات مستقیم و احتمالی (مشهود و ضمنی) پیامدهای مهمی برای مدیریت مالی در دولت دارد. هزینه‌های اساسی مالی PPP که ممکن است در کوتاه مدت و میان مدت دیده شود نیاز به تأمین مالی قابل توجهی در بودجه دارد.

بنابراین تخمین بدهی‌های احتمالی و مستقیم در آینده قبل از اخذ مصوبه پروژه‌های PPP از سوی دولت، ضروری است.^۱

۱) برای جزئیات بیشتر در مورد بدهی‌های احتمالی دولت، به Polackova, Hana (بدون تاریخ) مراجعه کنید. بدهی‌های احتمالی دولت: یک ریسک مخفی برای ثبات مالی، بانک جهانی، در لینک زیر در دسترس است: <http://www.worldbank.org/html/dec/Publications/Workpapers/WPS1900series/wps1989/wps1989.pdf>

کمک‌های مالی اخیر نهادهای مالی و مداخلات دیگر دولت‌های بسیاری برای آرام کردن بخش مالی ممکن است یک مورد شدید باشد، اما به روشنی میزان بدهی‌های احتمالی را در دولت‌ها در صورت وقوع پیش فرض‌های عمده اعتباری نشان می‌دهد.

ح. تنظیمات قانونی

نیاز به تنظیم یک ارائه‌دهنده خدمات وجود دارد تا اطمینان حاصل شود که خدمات ارائه شده سطح مناسبی را نشان می‌دهند و استاندارد یا کیفیت مورد نظر را برآورده می‌کنند. در غیاب یک سیستم نظارتی، خطرات متعددی دخیل هستند. خطرات اصلی عبارتند از:

- تعرفه بیش از حد
- سطح خدمات و کیفیت ناکافی
- عدم تطابق تعهدات قراردادی به کاربران، دولت و سایر گروه‌ها
- راندمان کم در تولید و ارائه کالاها و خدمات
- سطح نامناسب سرمایه‌گذاری
- نارضایتی مکرر بین طرفین درگیر.

به منظور از بین بردن یا به حداقل رساندن این خطرات، یک سیستم نظارتی مناسب باید پیش‌بینی شود و باید در مرحله برنامه‌ریزی یک پروژه در نظر گرفته شود.

اختیارات تنظیم در اسناد حقوقی مربوط، قوانین قانونی، موافقت‌نامه‌های قرارداد و سایر اسناد قابل‌اجرا ارائه شده است.

ساختار نظام نظارتی از یک کشور به کشور متفاوت است و همچنین ممکن است در بخش‌های مختلف کشور متفاوت باشد. همچنین ترتیبات سازمانی مختلف با توجه به نظام نظارتی ممکن است وجود داشته باشد که شامل موارد زیر شود: وزارت، یک بخش خاص در وزارتخانه مرتبط، قوانین قرارداد و یک تنظیم‌کننده مستقل با قدرت اختیاری.

اغلب PPP به‌طور عمده بر مقررات عمومی قراردادی، به‌ویژه در مهر و موم‌های اولیه توسعه PPP، متکی است. این روش نیز یک شکل معمول از نظم نظارتی در بخش راه‌ها است. در چنین مواردی، مدیر امور قراردادی ضوابط کار را بررسی می‌کند. سرمایه‌گذاران ممکن است اغلب چنین توافق‌هایی را به دلیل قدرت اختیار کم از طرف تنظیم‌کننده ترجیح

دهند. با این حال، ضعف عمده در تنظیم قرارداد این است که چنین قراردادهایی ممکن است اگر چنین ضرورتی رخ دهد، برای تنظیم یا بازنگری مجدد دشوار باشند.

ط. مشخصات خدمات و خروجی

تمرکز یک پروژه PPP معمولاً بر روی ارائه مقدار مشخصی از خدمات در سطوح مشخص و نه به ارائه یک نوع دارایی خاص است. برای بسیاری از پروژه‌ها، دارایی‌های ایجاد شده باید به دولت منتقل شوند و دارایی‌ها ممکن است عمر زیادی داشته باشند. به همین ترتیب، آن‌ها باید در ارائه میزان مورد نیاز خدمات بسیار فراتر از تصدی قرارداد پروژه، مورد استفاده باشند. دارایی‌های جدید نیز ممکن است نیاز به سازگاری با دارایی‌های موجود داشته باشند. در چنین مواردی، سطوح و نوع دارایی نیز ممکن است مشخص شود. در همه موارد، آماده‌سازی جزئیات خدمات و الزامات بهره‌برداری یک پروژه بسیار مهم است.

هنگامی که خدماتی که سازمان اجرایی می‌خواهد از طریق پروژه ارائه دهد، مشخص شد خروجی‌های مورد نیاز برای ارائه این خدمات باید تعیین شود. این پروژه باید این خروجی‌ها را به منظور ارائه خدمات مشخص شده تولید کند.

ممکن است چهار نوع مشخصات خروجی به چشم بخورد:

- خروجی‌های اصلی مورد نیاز که برای ارائه خدمات مشخص شده است؛
 - خروجی‌های جانبی که مستقیماً به خدمات اصلی ارتباط ندارند (برای مثال، امکانات پارک و سواری که برای یک پروژه راه‌آهن شهری یا یک ساختمان تأسیسات اجتماعی برای یک پروژه نیرو تدوین شود)؛
 - مشخصات ورودی؛
 - شرایط دارایی در زمان انتقال پروژه به دولت (در صورت امکان).
- به عنوان مثال، مشخصات کلی خدمات برای پروژه حمل و نقل شهری ممکن است برای پاسخگویی به نیازهای مسافرتی حداقل ۵۰ درصد مسافر باشد که در یک محور با

یک سیستم حمل و نقل عمومی سریع و کارآمد طراحی شده است. برای مشخصات اصلی خروجی مربوط هم متداول است که طراحی، ساخت، راه‌اندازی و بهره‌برداری از یک سیستم حمل و نقل عمومی مطابق فوق که مفهوم طراحی جهانی برای دسترسی به تمام گروه‌های کاربران را فراهم می‌کند؛ دارای ظرفیت حمل ۵۰,۰۰۰ مسافر در ساعت/جهت با سرعت متوسط ۳۰ کیلومتر در ساعت هست؛ و برای ۱۶ ساعت در هر روز در دسترس مسافران باشد.

سپس جزئیات بیشتر در مورد جنبه کیفی هر عنصر تحویل خدمات باید محاسبه شود. یک رویکرد رایج برای مشخص کردن کیفیت خروجی خدمات، ایجاد ماتریس شاخص‌های عملکرد کلیدی است که الزامات را برای هر خروجی خدمات تعیین می‌کند. برای این پروژه، شاخص‌های عملکرد می‌توانند در ارتباط با طراحی جهانی دسترسی به امکانات، سطح بارگیری روی صفحه (مثلاً حداقل ۴۰ درصد مسافر نشسته و نه بیش از ۶ مسافر ایستاده در متر مربع)، میانگین زمان انتظار در ایستگاه، میانگین زمان انتظار در صف برای خرید بلیت، کل بار ورود/خروج، شرایط محیط در وسایل نقلیه، ترتیبات انتقال به سایر بهره‌برداران خدمات، سیستم جمع‌آوری کرایه‌ها و غیره توسعه بیابند.

از آنجا که سیستم‌های پرداخت/جریمه یک پروژه PPP به‌طور معمول با دسترسی به خدمات و کیفیت آن مرتبط است، شاخص‌های عملکرد باید بسیار دقیق باشند. با این حال، یک مشکل با جزئیات بسیار زیاد دیده می‌شود.

می‌بایست تا حد امکان از انتخاب فن‌آوری‌های خاص اجتناب شود، زیرا ممکن است بخش خصوصی را از انتخاب بهترین فن‌آوری و نوآوری در طراحی بازدارد. به‌عنوان مثال، به‌جای اشاره به یک فن‌آوری با برند خاص در جمع‌آوری/پرداخت کرایه، می‌توان به یک سیستم جمع‌آوری کرایه الکترونیکی که نیازی به پرداخت کرایه برای هر سفر واحد به‌طور جداگانه نباشد، اشاره کرد.

ی. شرایط قرارداد

بخش‌های چندگانه در اجرای یک پروژه PPP دخیل هستند. آن‌ها شامل سازمان‌های دولتی، میان پروژه (ها)، بانک‌ها و سایر نهاد‌های مالی، کارشناسان، تأمین کنندگان، ضامنان و اشخاص ثالث هستند. همچنین برای اجرای پروژه و بهره‌برداری آن، یک شرکت پروژه ویژه به نام SPV نیز ممکن است تأسیس شود. جزئیات توافق نامه پیاده‌سازی و پرداخت بین طرفین درگیر مذاکره شده است و در تعدادی از توافق نامه‌های کتبی که توسط آن‌ها امضا شده است، مستند می‌شود.

اگر یک SPV ایجاد شده باشد، آن SPV در مرکز بسیاری از این موافقت نامه‌ها قرار می‌گیرد. SPV موافقت نامه‌ها را با طرفین دیگر درگیر در این فرایند مذاکره می‌کند. اگر ایجاد یک SPV نیاز نباشد، شرکت کننده (یا شرکت خصوصی پروژه که تأمین کننده مالی پروژه است) در مرکز این موافقت نامه‌ها قرار دارد و موافقت نامه‌های قرارداد را با بخش‌های دیگر از جمله طرف دولت درگیر در روند پروژه، مذاکره می‌کند.

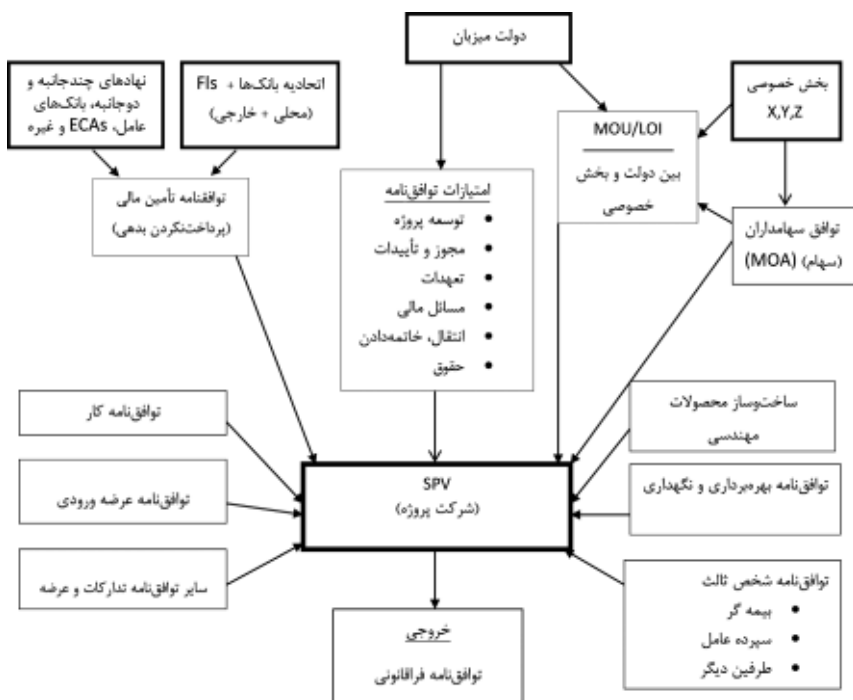
شکل ۳ طبیعت و نحوه اجرای توافق نامه‌ها بین بخش‌های مختلف را نشان می‌دهد. توافق نامه قرارداد با دولت اساس توافقات بعدی با بخش‌های دیگر را تشکیل می‌دهد.

توافق نامه/قرارداد تنها موافقت نامه‌ای است که منحصر به پروژه‌های PPP است. در واقع موافقت نامه:

- کلیه ساختار یک معامله PPP را پایه‌گذاری می‌کند.
- رابطه بین بخش دولتی و بخش خصوصی را تعریف می‌کند؛
- شناسایی و تخصیص خطرات حیاتی در یک پروژه؛
- بخش مهم اسناد امنیتی را برای وام‌دهندگان نشان می‌دهد.

موافقت نامه‌های دیگر در قالب و محتوا با توافق‌های موجود در سایر معاملات شرکت‌های بزرگ یا تجاری مشابه است.

شکل ۳: توافقات در یک قرارداد PPP معمولی

در اینجا می‌توان ذکر کرد که تمام انواع توافق‌نامه‌های نشان داده شده در شکل ۳ ممکن است برای همه پروژه‌ها ضروری نباشد، برای مثال، یک توافق فراقانونی در مورد عوارض راه ممکن است لازم شود. توافق‌نامه فراقانونی عمدتاً برای همه پروژه‌های برق‌رسانی ضروری نیست.

توافق‌نامه‌های قراردادی در رابطه با یک پروژه بین مقامات قراردادی در دولت و شرکت خصوصی پروژه عموماً شامل یک سند یا شامل بیش از یک اسناد جداگانه است. تعمیم محتویات این توافق‌نامه‌ها بعضاً دشوار است زیرا آن‌ها به دلیل تفاوت در مقررات قانونی از یک کشور به کشور دیگر، نوع مدل PPP و ماهیت مشارکت بخش عمومی، توافق‌نامه‌های اجرایی (از جمله مسائل مالی)، عملیات، و استفاده از منابع اختصاصی بخش‌های مختلف،

مسائل فنی و دیگر، تغییر می‌کنند. با این حال، عناصر کلیدی خاصی که باید در اکثر موافقت‌نامه‌های قرارداد مورد استفاده قرار گیرند، به چشم می‌خورد. این عناصر کلیدی در فصل ۵ مورد بحث قرار گرفته است.

ک. تصویب دولت

تصویب دولت معمولاً در پایان فاز توسعه پروژه مورد نیاز است. فعالیت‌های مربوط به تهیه در فاز بعدی می‌تواند این تصویب را دنبال کند.

برای تصویب دولت، ممکن است یک پروژه کسب و کار موقت^۱ برای این پروژه توسط تیم پروژه/مشاور قرارداد بر اساس نتیجه مطالعه امکان‌سنجی تهیه شود. در بعضی از کشورها، الزامات و پیش‌نیاز اطلاعاتی خاصی برای تصویب طرح در دولت در این مرحله دیده می‌شود.

انتظار می‌رود پروژه موقت تجاری پیشنهاد شده برای تصویب شامل اطلاعات کافی در مورد توجیه باشد و برای پیگیری پروژه و انتخاب مدل PPP، دارای جزئیات کلیدی در مورد پروژه، هزینه‌های مورد انتظار، وضعیت مالی و اقتصادی، طرح تأمین مالی، تخصیص ریسک پیشنهاد شده، وظایف و بدهی‌ها (مالیات یا غیره) بر دولت، توجیهات برای حمایت دولت (اگر پیشنهاد شده)، و برنامه اجرایی و تنظیمات باشد.

در مورد کسب و کار موقت نیز باید کلیه امور مالی و بودجه، نهادی، قانونی، نظارتی، فیزیکی و سایر عوامل اجتماعی-اقتصادی را که پروژه را محدود و یا فعال می‌کند، ارزیابی نماید. در صورت امکان، پروژه تجاری نیز ارزش پول برای پروژه را با توجه به مدل انتخاب شده PPP تعیین می‌کند.

پس از تهیه و تکمیل اسناد مناقصه در مرحله بعدی، پروژه اساسی موقت، نهایی می‌شود.

(۱) درک بخش دولتی درباره چیزی که یک مورد تجاری برای یک پروژه ارائه می‌کند، متفاوت از بخش خصوصی است. برای یک بخش خصوصی، یک مورد کسب و کار به صورتی ساده به این معنی است که اگر پروژه تجاری قابل اعتماد، از لحاظ قانونی قابل قبول و قابل اجرا باشد، قطعاً ظرفیت فنی، مدیریتی و مالی آن در دست است.

ل. مشارکت با پیشنهادهای پروژه PPP ناخواسته (غیر ضروری)

پروژه‌های PPP ناخواسته در بسیاری از کشورها اجرا شده است، اما برخی از کشورها چنین پیشنهادهایی را به دلیل مشکلات مربوط به آن‌ها، به خصوص خطراتی که برای رقابت و شفافیت در نظر می‌گیرند، قبول نمی‌کنند. در حقیقت، مقررات قانونی بسیاری از کشورها اجازه نمی‌دهد که چنین پیشنهادهای پروژه را در نظر بگیرند.

برخی از مزایای در نظر گرفتن پیشنهادهای پروژه ناخواسته وجود دارد. اغلب چنین پیشنهادهایی بر اساس ایده‌های نوآورانه پروژه است. با وجود این، مشکلی که با پیشنهادهای ناخواسته ارائه می‌شود، تعادل مناسب بین تشویق شرکت‌های خصوصی به ارائه ایده‌های خلاقانه پروژه بدون از دست دادن شفافیت و بهره‌وری به دست آمده از یک فرایند مناقصه رقابتی موجب می‌شود.

با توجه به مزایای پیشنهادهای ناخواسته اغلب ممکن است، برخی از دولت‌ها روش‌های پیشرفته‌ای برای تبدیل طرح‌های ناخواسته برای پروژه‌های زیربنایی خصوصی به پروژه‌های مناقصه رقابتی دارند.

دو رویکرد اصلی هست که برای مقابله با پیشنهادهای ناخواسته پیش‌بینی شده است که عبارتند:

- در یک فرایند مناقصه رسمی، یک امتیاز پیش تعیین شده به تأمین‌کننده مالی اصلی پروژه اعطا می‌شود.

- سیستم چالش سوئیس که در آن طرف‌های دیگر برای ارائه پیشنهادهای بهتر از طرفین اصلی در یک دوره زمانی مشخص دعوت شده‌اند. اگر یک پیشنهاد بهتر دریافت شود، تأمین‌کننده مالی اصلی حق دارد هر پیشنهاد بهتری را در برابر هر گونه مخالفت قرار دهد.

یک رویکرد سوم نیز دیده می‌شود که پیشنهاد برخی از متخصصان است. دولت می‌تواند

مفهوم پروژه را خریداری و سپس آن را از طریق یک پروسه رقابتی بفروشد. ارگان‌های دولتی در شرایطی بهتر، در صورتی که یک روش شفاف در این زمینه بوده باشد، با پیشنهادها ناخواسته رفتار می‌کنند. چنین رویه‌ای ممکن است شامل غربالگری اولیه برای تعیین توجیه‌پذیری پروژه و انطباق آن با محیط قانونی، نظارتی و سیاستی کشور باشد.

بررسی جامع مطالعات امکان‌سنجی ارائه شده ممکن است، با تمرکز بر مسائلی که شامل توجیه‌پذیری پروژه و تأثیر احتمالی آن بر بخش مربوط و بازار آن باشد، ارزیابی ریسک‌ها و به اشتراک‌گذاری پیشنهادی آن‌ها؛ مسئولیت‌ها و بدهی‌های دولت؛ پیشنهاد تأمین مالی؛ شرایط اصلی قرارداد؛ و صلاحیت تأمین‌کنندگان مالی پروژه، از آن استنباط می‌شود. برخی کشورها (مثل جمهوری کره جنوبی) روندهای مدونی را برای بررسی کامل پیشنهادها، پروژه‌های خارج از برنامه تدوین کرده‌اند.

سازمان‌های اجرایی پس از بررسی کامل پیشنهاد ممکن است فرایندهای تهیه جداگانه‌ای را برای پیشنهادها خارج از برنامه که شامل مفاهیم یا فن‌آوری اختصاصی نیست و آن‌هایی که شامل مفاهیم یا فن‌آوری اختصاصی هستند، در نظر بگیرد. با توجه به ابعاد این کتاب راهنما، بحث بیشتر در مورد پروژه‌های خارج از برنامه ضروری نیست.

فصل ۵

اجرای پروژه: تدارکات و ساخت

وظایف کلیدی

- وظایف کلیدی در این پروژه شامل موارد زیر هستند:
- بررسی جنبه های قانونی و حکمرانی در تدارکات
- گزینش چیدمان های اجرا
- بر عهده گرفتن فعالیت های پیش تدارکاتی
- اجرای فرآیند تدارکات
- نظارت بر ساخت و صدور جواز

الف. جنبه‌های قانونی و حکمرانی در تدارکات اساس قانونی تدارکات

هر کشوری رویکرد خودش را برای بررسی و ارزیابی ارائه‌های پروژه PPP دارد. بسیاری از کشورها ابزارهای قانونی ویژه‌ای در مورد PPPها دارند. احتمالاً فرایند تدارکات در ابزارهای قانونی‌شان نیز مشخص می‌شود. در سایر کشورها که چنین قانون ویژه‌ای حول PPPها ندارند، دولت‌ها معمولاً یک فرایند تدارکات را به موازات با فرایند تدارکات کلی عمومی کشور دنبال می‌کنند. با توجه به پیچیدگی تدارکات PPP در مقایسه با تدارکات عمومی مرسوم، برخی کشورها مراحل مشخصی را تعیین کرده‌اند تا در یک فرایند تدارکات PPP دنبال شود.

حکمرانی خوب در تدارکات

فرایند تدارکات PPP باید یک فرایند شفاف و بی‌طرف بر پایه‌ی اصول معمول حکمرانی خوب باشد. این فرایند باید رقابت را برانگیزد و تعادلی را میان نیاز برای کاهش مدت‌زمان و هزینه‌ی فرایند تدارکات را مجموعاً ایجاد کند. هدف اصلی چنین فرایندی حصول بهترین ارائه است که در خدمت هدف دولت باشد و برای پول ارزش ایجاد کند. ویژگی‌های اصلی چنین فرایند تدارکاتی شامل موارد زیر می‌شود:

- یک فرایند مناقصه‌باز و بدون تبعیض که برای همه‌ی پیشنهاددهندگان احتمالی فرصت برابر ارائه می‌دهد؛
- فرایندی یک‌طرفه نیست؛
- برنامه الزامات از طریق یک ارتباط دوطرفه نهایی می‌شود و بر اساس بهترین راه‌حل ممکن است که بخش خصوصی می‌تواند عرضه کند؛
- از پیش مناقصه‌های هزینه‌بر جلوگیری می‌کند؛
- پیش از آنکه قرارداد نهایی شود، شراکت کلی پیشنهاددهندگان خصوصی

را از طریق حذف اقدامات هزینه بر طراحی تضمین می کند؛

- هر کجا قابل اجرا باشد، یک فرایند مناقصه دو مرحله ای برای جلوگیری از فعالیت های هزینه بر طراحی در مرحله نخست در نظر گرفته می شود.
- قسمت "د" فرایند پروژه ای را مشخص می کند که این عناصر را در حکمرانی خوب در نظر می گیرد.

ب. چیدمان اجرا

مسائل اجرا

تیم پروژه باید مسائل اجرایی را که ممکن است نیاز به حل شدن داشته باشند، شناسایی کند. بسته به ماهیت مشکلات، آن ها ممکن است یا پیش از تاریخ آغاز رسمی پروژه و یا در طول دوره ساخت احتیاج به حل شدن داشته باشند.

یک پروژه می تواند با چهار نوع متفاوت از مشکلات مواجه شود:

- اجرایی؛
- اجتماعی؛
- قانونی؛
- تأمین مواد برای ساخت پروژه.

چند مشکل اجرایی معمول شامل تملک زمین، جابه جایی تجهیزات، فقدان هماهنگی بین بخش های دولت، کمبود قوانین واضح، فرایندهای تعریف نشده و کمبود کنترل روی سرعت تصمیم گیری در سایر بخش های دولت که تأیید یا همراهی شان مورد احتیاج است، هست.

به طور ایده آل، اکتساب زمین و جابه جایی امکانات و ساختارها باید پیش از شروع ساخت تکمیل شوند. احتمالاً مهم ترین عنصر واحد به منظور جلوگیری از تأخیر در پروژه های عظیم و پیچیده زیرساختی، آمادگی فیزیکی جامع است که یک هماهنگی اولیه

رابین تیم اعمال فیزیکی و گروه‌هایی که مؤلفه‌های اجتماعی و محیطی را آماده می‌کنند، ارائه می‌دهد.

میان مشکلاتی که طبیعتاً اجتماعی شمرده می‌شوند، اصلی‌ترین آن‌ها شامل تحریک عمومی گروه‌های محلی چه علیه خود پروژه و چه برخی عناصر آن است. خودداری در قبال پرداخت تعرفه‌های افزایش یافته، عوارض جدید و تحریک برای ایجاد منافع اجتماعی بیشتر برای جوامع محلی نیز می‌توانند معمول باشند.

باید به آماده‌سازی و اجرای مؤلفه‌های اجتماعی و محیطی پروژه‌های عظیم، توجهی اساسی بشود. می‌بایست نیازهای منابع وابسته به این مؤلفه‌ها به دقت سنجیده شود و به موقع در دسترس قرار گیرد. در یک پروژه عظیم ممکن است جابه‌جایی ساکنان و سایر تأسیسات الزامی باشد. تأثیرات چنین مؤلفه‌های اجتماعی ای (به ویژه نارضایتی عمومی) می‌تواند با تدابیر و تسهیلات از طریق طراحی و اجرای یک اسکان مجدد و برنامه بهبود مناسب با مشارکت مستقیم مردم متأثر، به طور کلی به حداقل برسد.

مشکلات قانونی معمول در اجرای توانمند شامل تفاوت در تفسیر شرایط مناقصه، لغو مجوز اجرایی توسط دادگاه، نقض قوانین محیطی سایر قوانین، و شکایات مشتریان باشد. تیم پروژه باید برای مواجهه با این موضوعات صلاحیت و آمادگی داشته باشد.

همچنین پروژه در تخصیص به موقع منابع، مصالح مناسب ساخت و ساز به علت کسری منابع، صعود قیمت و تأخیر در اصلاح تأمین کنندگان و مشخصات با مشکلاتی روبه‌رو شود. تیم پروژه باید بررسی کند که آیا چنین مشکلات اجرایی شکل خواهند گرفت یا خیر و اینکه چگونه این مشکلات را می‌توان حل کرد.

چیدمان اجرای پروژه

بسته به اندازه، طبیعت و پیچیدگی‌هایی که در اجرای پروژه دخیلند، ممکن است نیاز شود تا یا مدیر/مجری پروژه و تیم پروژه (با اعضای جدیدی که برای نظارت بر پیشرفت

ساخت و ساز تخصص دارند) و یا یک تنظیم اجرای پروژه جدید، پیش از آنکه فرایند تدارکات واقعی آغاز شود، تعیین شوند.

برای یک پروژه عظیم، می توان یک تیم تمام وقت با تخصص کافی را که توسط یک مدیر پروژه با سطح مناسبی از رتبه در نظر گرفت. باید به مدیر پروژه قدرت کامل داده شود و او باید به حد کفایت در موقعیت خویش عالی باشد تا فعالیت های هماهنگ سازی پیچیده را بین بخش های مختلف دولت که ممکن است نیاز شوند، کنترل کند.

برای یک پروژه بسیار عظیم و پیچیده، دولت می تواند تصمیم بگیرد تا یک سازمان اجرایی جداگانه/جدید بسیار قدرتمند شده را تأسیس کند، که می تواند فعالیت های متعدد و گروه های درگیر در توسعه، ساخت، بهره برداری و مدیریت پروژه را هماهنگ و مدیریت کند، و می تواند در نهایت پس از انعقاد قرارداد، یا به وقت لزوم، عهده دار امور شود.

ج. وظایف پیش تدارکاتی

مطالعه امکان سنجی باید خروجی های معینی را ارائه دهد که پیش از ادامه دادن فعالیت های تدارکاتی ضروری هستند. این خروجی ها شامل موارد زیر هستند:

- درک جزئیات همه جنبه های پروژه (فیزیکی، مالی، قانونی و اجرایی)؛
- مختصات خدمات و خروجی؛
- اشخاص ثالث دخیل در پروژه و ریسک ها؛
- هر پروژه فرعی که باید اجرا شود؛
- منابع بودجه و هزینه؛
- سازوکارهای پرداخت؛
- آنالیز ریسک با منابع، اثرات، هزینه های محتمل و درجه حساسیت آن ها؛

(۱) ریسک های شخص ثالث آن ریسک هایی هستند که به علت عدم موفقیت های گروه های دیگر ایجاد می شوند که به قرارداد اصلی پروژه مربوط نیستند، اما ممکن است روی تکمیل یا اعمال پروژه اثر بگذارند، برای مثال، ارتباطات امکانات توسط نهاد های دخیل از این جمله است.

• نظارت بر فعالیت‌ها؛

اگر هر کدام از این خروجی‌ها در دسترس نباشند، کار بیشتر روی آن‌ها پیش از آغاز فرایند تدارکات الزامی خواهد بود.

رتبه‌بندی اعتبار مستقل

فرایند نظارت بر فعالیت‌ها بر عهده یک نهاد مستقل گذاشته می‌شود که برای اعتبارسنجی یک پروژه، می‌تواند به‌طور قابل توجهی اطمینان خاطر سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان را نسبت به پروژه افزایش دهد. فرایند نظارت بر فعالیت‌ها ذیل یک نهاد اعتبارسنجی، سایر موارد دیگر، جنبه‌های گوناگون پروژه، ریسک‌های دخیل و موارد اقتصادی را ارزیابی می‌کند. در بررسی این موضوعات، نهاد رتبه‌بندی مستقل ارزش اعتباری پروژه را بنیان می‌گذارد. در هر حال، بعضاً امکان داشتن رتبه‌بندی اعتباری مستقل برای همه پروژه‌ها وجود ندارد (برای مثال، در صورتی که هیچ تجربه قبلی از یک پروژه مشابه در کشور نباشد).

ارزش اعتباری یک پروژه برای تأمین مالی بدهی‌ها مهم است. با یک رتبه‌بندی اعتباری خوب، یک پروژه می‌تواند برای امور مالی بدهی با سطح هزینه کمتر موجه باشد. هزینه کمتر وام گرفتن می‌تواند به‌طور قابل توجهی زیست‌پذیری مالی (توجیه‌پذیری) یک پروژه را افزایش دهد. پروژه‌ای با رتبه‌بندی اعتباری خوب همچنین می‌تواند تأمین مالی سفته‌ای شود. از آنجایی که هزینه تأمین مالی سفته‌ای عموماً از وام گرفتن تجاری از بانک‌ها و موسسه‌های مالی پایین‌تر است، تأمین مالی سفته‌ای می‌تواند به شکل قابل توجهی عملکرد مالی یک پروژه را بهبود بخشد.

پایه‌گذاری فرایند تدارکات، کمیته ارزیابی و تنظیم معیارهای ارزیابی

تدارکات یک قرارداد PPP عموماً بسیار پیچیده‌تر از تدارکات پروژه‌های مرسوم بخش عمومی است، و بسته به پیچیدگی پروژه، ممکن است زمان بیشتری نیاز داشته باشد. بعضی وظایف پیش از آغاز فرایند رسمی تدارکات احتیاج به تکمیل شدن دارند. این وظایف می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

- انتخاب فرایند کامل تدارکات شامل شناسایی مراحل که در آنها تأیید دولت نیاز است (اگر تاکنون تعریف نشده باشد)؛
 - پایه‌گذاری معیارها و کمیته‌های ارزیابی؛
 - تنظیم یک قالب زمانی و تحویلی‌ها؛
 - تأسیس یک تیم مذاکره قرارداد.
- هنگامی که این وظایف توسط دولت تکمیل و آشکارسازی شوند، نهاد اجرایی می‌تواند آغاز کردن فرایند تدارکات قرارداد را در نظر بگیرد.

تنظیم بندهای قرارداد و آماده‌سازی یک قرارداد / پیش‌نویس توافق

موارد اصلی که عموماً در یک قرارداد PPP پوشش داده می‌شوند، می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

- تعاریف و تفاسیر
- انعقاد قرارداد، تنظیم چیدمان‌های بندها و تعیین حقوق مالکانه پروژه
- تکالیف طرفین توافق (سنجش خصوصی، قرارداد پرداخت به سازمان و نهاد دولتی)
- پروژه، مکان پروژه، تملک زمین و سایر دارایی‌ها
- طراحی، ساخت، نظارت و کنترل، بهره‌برداری و نگهداری امکانات
- مداخله قراردادی‌های فرعی
- تحویل امکانات پروژه

- ملزومات بهره‌برداری
- پرداخت و سایر موضوعات مالی (شامل تعرفه، دستمزدها و جمع‌آوری و مناسب‌سازی؛ بازبینی و انطباق قیمت؛ و جرائم برای عدم حصول اهداف بهره‌برداری)

- تعرفه‌ها، دستمزدها، هزینه‌ها و جمع‌آوری و مناسب‌سازی‌شان
- بیمه
- جلوگیری از هدررفت و بهینه‌سازی
- مشاور مستقل
- ممیز مستقل
- قانون قابل اجرا و حل اختلاف
- تغییر در قانون
- مسئولیت و جرائم
- فورس ماژور
- خاتمه دادن به قرارداد
- حوادث قصور و فسخ
- تطابق و مدیریت قرارداد (شامل کنترل و بازبینی، جمع‌آوری داده، تلفیق و گزارش)
- رسیدگی به شکایات عمومی
- نمایندگی‌ها و گارانتی‌ها
- توافق جایگزین

ساختار و چیدمان قراردادی عموماً به چند بخش یا فصل تقسیم می‌شود، که هر کدام مربوط به موضوع خاصی است. ممکن است یک یا چند پیوست یا برنامه به متن اصلی توافق ضمیمه شده باشند. این پیوست‌ها یا برنامه‌ها جزئیات بیشتری را در بعضی از موضوعات خاص ارائه می‌دهند، مثلاً مشخصات بهره‌برداری و تکنیکی برای پروژه را بیان می‌کند. بخش‌های

کلیدی معمول یک توافق و ماهیت محتوایشان در ادامه به طور خلاصه اشاره می‌شوند.

دیباچه توافقی: این بخش طرفین توافق، هدف توافق، زمینه و مراجع تفویض قانونی مقام مسئول برای اجرای توافق، اهداف جزئی و تشریح پروژه (عموماً میدان دید ظرفیت‌تری از پروژه در برنامه‌ای که به توافق اصلی ضمیمه شده است، اشاره می‌شود)، زبان و تعداد رونوشت‌های اصلی توافق، تاریخ نفوذ، تاریخ و مکان توافق، و سایر موضوعات مرتبط را شناسایی می‌کند.

تعاریف و تفاسیر: این بخش تعاریف اجرایی و تفسیر بندها (مانند سال حسابداری، نهادها، مقامات، ارزش دفتری، حق امتیاز، پیمانکار، خاتمه مالی، اقدام صنعتی مناسب، وزیر، پایانه و غیره) مورد استفاده در سند قرارداد را ارائه می‌دهد که به شرح واضح نیاز دارند. همچنین تعریف می‌کند در صورتی که هر عدم توافق یا ابهامی در متن توافق مشاهده شود، چه چیز غالب خواهد بود.

تصدی قرارداد/حق امتیاز: همراه با سایر موارد مربوط، این بخش اختیارات فعالیت‌های داده‌شده به صاحب امتیاز یا شرکت پروژه، حقوق، مزایا و تکالیف کمپانی پروژه/صاحب امتیاز، و دوره امتیاز/قرارداد را مشخص می‌کند. همچنین ممکن است اشاره کند که چه چیز باید توسط بخش خصوصی در پایان دوره قرارداد انجام شود.

پروژه، محل پروژه، و مالکیت زمین و دارایی‌ها: موارد عمده در این بخش شامل مکان پروژه، حقوق، عنوان و کاربرد محل پروژه، تحویل محل پروژه، مالکیت محل، نگهداری محل، و گواهینامه‌ها و مجوزهای قابل اجرایی که طرف خصوصی باید از مقامات درگیر به دست آورد، هست. همچنین این بخش ممکن است اشاره کند که آیا نهاد دولتی در بستن قرارداد نقشی در تأمین امنیت این گواهینامه‌ها و مجوزها خواهد داشت یا خیر.

تکالیف صاحب امتیاز شرکت خصوصی: این بخش با موضوعات مربوط به تکالیف عمومی؛ چیدمان سهام؛ چیدمان تأمین مالی؛ خاتمه مالی و باز تأمین مالی، کاربرد تمدید بیمه؛ ریسک‌های غیرقابل بیمه؛ افشای اطلاعات و اطلاعات عمومی و امنیت عملکرد سرو

کار دارد. تکالیف مربوط به مسائل بخشی (برای مثال، ارائهٔ اتصال داخلی برای خدمات ارائه شدهٔ سایر اپراتورها)، و ملزومات گزارشی گوناگون برای پیکره‌های مقرراتی نیز ممکن است در این بخش یا بخشی جداگانه مشمول شوند.

تکالیف سازمان اجرایی: این بخش تکالیف کلی و اختصاصی آژانس قراردادی را ارائه می‌دهد. این‌ها مثلاً ممکن است شامل تأسیس یک کمیته بازبینی تعرفه، انگیزه‌های دولت که می‌توانند قابل اجرا باشند، تحویل محل پروژه و سایر نواحی که در آن‌ها کمپانی صاحب امتیاز/پروژه ممکن است از دولت توقع حمایت داشته باشند و شرایط چنین حمایتی، باشد. تکالیف دولت، در صورت وجود، می‌توانند در بخشی جداگانه در نظر گرفته شوند.

طرح، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری امکانات: این بخش می‌تواند شامل: اقدامات مربوط به تهیه طرح و آماده‌سازی نقشه‌ها، تائید طرح و نقشه‌های معماری و مهندسی، بازبینی و تائید طرح و نقشه‌ها، ساخت پروژه، شروع و تکمیل، ملاحظات تکمیل زود هنگام و دیر هنگام، کنترل و نظارت ساخت، آزمایش‌ها و صدور مجوز، بهره‌برداری و نگهداری، بستن موقت برای تعمیر و نگهداری، مدیریت بحران، اتصال به شبکه و دسترسی به امکانات از طریق سایر اپراتورها/سازمان‌ها، زمینه‌های مادی بهره‌برداری و نگهداری، اندازه‌گیری مای عملکردی (کیفیت و کمیت هزینه‌ها پروژه)، کنترل عملکرد، افشای اطلاعات، عملکرد ضعیف، بیمه، دورهٔ اعمال و غیره، باشد.

مداخلهٔ قراردادهای فرعی: در این بخش به هدف، قوانین کلی، بخش‌های قابل اجرا، و تکالیف شرکت خصوصی در اجرای قراردادهای فرعی اشاره می‌شود.

تحویل امکانات پروژه: زمان، تکالیف صاحب امتیاز، مسئولیت کمبود، حقوق سازمان، رویهٔ تحویل، و تخلیه صحیح نکات عمده در این بخش هستند.

الزامات بهره‌برداری: این بخش، جزئیات تحویل خدمات و سایر استانداردهای تکنیکی، کیفیت، و امنیت؛ دسترسی به خدمات قرارداد شده و رویه برای تنوع محدوده

(۱) از آنجایی که تمرکز یک پروژه PPP باید روی تحویل مقدار معینی از خدمات در سطوح تعریف شده باشد، جزئیات الزامات بهره‌برداری در یک سند قرارداد بسیار حائز اهمیت است.

خدمات را پوشش می‌دهد. در حالت عادی، این‌ها در برنامه جداگانه‌ای که به توافق اصلی پیوست شده است، جای داده می‌شوند.

تغییر محدود: این بخش ضرورت تغییر، تغییرات مجاز و رویه تعریف‌شده برای چنین تغییراتی را توضیح می‌دهد.

پرداخت‌ها و موضوعات مالی: این قسمت ارائه انواع و دوره پرداخت‌ها (شامل حالت پرداخت، خروج نقدینگی صحیح، تاریخ پرداخت، و غیره)؛ رویه برای پرداخت؛ محاسبه میزان پرداخت؛ تطابق پرداخت؛ اضافه و کاهش در پرداخت؛ امنیت؛ بودجه‌های در حال هزینه شدن؛ مالیات بر ارزش افزوده و سایر مالیات‌ها؛ امنیت بهره‌برداری؛ نظارت بر پرداخت‌ها به مقام اجرایی؛ و کنترل هزینه‌ها را بررسی می‌کند.

تعرفه‌ها، دستمزدها، هزینه‌ها و جمع‌آوری و مناسب‌سازی آنها: حقوق سازمان اجرایی، تکالیف صاحب امتیاز، ساختار و مقدار تعرفه، اخراج و جرائم، کمک مالی/وام داخلی، بازدید تعرفه، تطابق تعرفه، هزینه‌بازبینی تعرفه، دستمزدها و هزینه‌ها، ادغام دستمزدها و تعرفه‌ها با سایر اپراتورهای مربوط، مناسب‌سازی، اصلاح دستمزدها، جمع‌آوری و سازوکار پرداخت/حمل و نقل در این بخش مورد بررسی قرار می‌گیرند. همچنین ممکن است استانداردهای حسابداری، اطلاعات حول هزینه بهره‌برداری، و فرایند و سازوکار بازبینی تعرفه را نیز شامل شود.

بیمه: این بخش انواع بیمه‌ای را که بخش خصوصی (شرکت/صاحب امتیاز پروژه) در قرارداد ملزم به داشتن‌شان است، و دلیل پوشش چنین بیمه‌ای، و اجرای تمدید بیمه را مشخص می‌کند.

برخورد با هدررفت‌ها و دورریختن (بهینه‌سازی): این بخش می‌تواند شامل انواع هدررفت‌ها تحت پوشش و منابع‌شان؛ شیوه‌های جمع‌آوری، حمل و نقل، برخورد و دورریختن نهایی (جامد و مایع)؛ ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی، و زیستی هدررفت‌ها در دورریختن نهایی‌شان؛ و بازیافت آب هدررفته دورریخته شده باشد. جزئیات استانداردهای تکنیکی حول

بر خورد و دور ریختن می‌توانند در پیوست یا برنامه‌ای جداگانه در نظر گرفته شوند.

فورس ماژور [شرایط حاد پیش‌بینی نشده]: این بخش، حوادث (سیاسی و غیرسیاسی)، تکالیف گروه‌ها، تخصیص هزینه‌ها، جبران برای صاحب‌امتیاز، خاتمه‌ی قرارداد به علت فورس ماژور و پرداخت‌های ناشی از چنین خاتمه‌ای را بررسی می‌کند.

خاتمه قرارداد: محتواهای این بخش شامل احتمال بازنگری، چیدمان‌های تحول‌هنگامی که یک پراتور جدید مسئول می‌شود، اساس برای محاسبهٔ جبران جهت دارایی‌هایی که کاملاً مستهلک یا کم‌بها نشده‌اند و موضوعات مربوطه است.

حوادث قصور و خاتمه: موضوعات مورد بررسی در این بخش شامل وقوع قصور صاحب‌امتیاز، وقوع قصور سازمان، خاتمه به علت وقوع قصور صاحب‌امتیاز یا آژانس، تکالیف و حقوق گروه‌ها، رویهٔ خاتمه و پرداخت‌ها و حق تصرف دارایی‌ها می‌شوند.

مشاور مستقل: این بخش صلاحیت و الزامات کلی و بندهای اصلی ارجاع به مهندسان و مشاوران مستقل، رویه برای ارتباطات، پرداخت، برنامه‌ریزی برای جلسات را مشخص می‌کند. پرداخت به مهندسان مستقل و سایر اشخاص ثالث را نیز می‌تواند شامل شود.

حسابرس مستقل: صلاحیت و الزامات کلی، رویه‌ی جلسات، تکالیف حسابرس و پرداخت دستمزدها در این بخش مشخص می‌شوند.

قانون اجرایی و حل اختلاف: قوانین قابل اجرا، شیوه‌های حل اختلاف مورد استفاده (مصالحه، داوری، غیره) و رویه‌شان، تکالیف و حقوق گروه‌ها در این بخش معین می‌شوند.

تغییر در قانون: تعریف معنای تغییر در قانون؛ ارزیابی اثر روی صاحب‌امتیاز، جبران برای صاحب‌امتیاز، تکالیف صاحب‌امتیاز و سایر موضوعات مربوط در این بخش پوشش داده می‌شوند.

مسئولیت و تضامین: تضامین داده‌شده توسط صاحب‌امتیاز به دولت، سازمان اجرایی و سایر نهادهای دولتی؛ و تضامین عرضه‌شده توسط سازمان/دولت اجرایی در این بخش شرح داده می‌شوند.

نمایندگی‌ها و گارانتی‌ها: نمایندگی‌ها و گارانتی‌های صاحب‌امتیاز و آژانس اجرایی، تکلیف برای اعلام هر تغییر به گروه دیگر در این بخش تحت پوشش قرار می‌گیرند.

مدیریت و تطابق قرارداد: این بخش پایه‌گذاری یک تنظیم مدیریت قرارداد را معین می‌کند که خط ارتباطات بین گروه خصوصی و نهاد اجرایی، رویه‌های آشکار اداری برای ارتباط حول موضوعات مختلف، جمع‌آوری داده، الزامات گزارش و تلفیق آن را شامل می‌شود.

انتقاد و شکایات عمومی: این قسمت معین می‌کند که چگونه عموم مردم می‌توانند شکایت تنظیم کنند که دفتر ثبت شکایات عمومی بماند، و اینکه بخش خصوصی چگونه باید به این شکایات رسیدگی کند.

متفرقه: این بخش اصلاحات قرارداد، حوزه و قوانین حکمرانی، طرفین، هم‌تایان و غیره را بررسی می‌کند.

برنامه‌ها و پیوست‌ها: شرح برنامه‌ها حول موارد گوناگون همان‌طور که در متن اصلی بدان ارجاع داده می‌شود، در این بخش ارائه شده است.

چیدمان جایگزین‌ها: این یک ارائه برای توافق جداگانه‌ای بین سازمان اجرایی و وام‌دهندگان عالی‌رتبه برای تأمین امنیت سودهایشان از طریق واگذاری، جابه‌جایی و جایگزینی حق امتیاز به یک شرکت منتخب تحت شرایط ویژه معینی هست. به‌طور کلی، این بخش در فصل جداگانه‌ای که به توافق اصلی پیوست شده است، قرار می‌گیرد.

آماده‌سازی سند‌های پیشنهاد: یک وظیفه عمده در این مرحله آماده‌سازی همه سند‌های پیشنهاد در تطابق با قوانین عمومی مناقصات کشور هست.

د. تدارکات

فرایند تدارکات

در کشورهایی که یک برنامه PPP تکامل یافته دارند، گام‌های معمول معینی در فرایند

تدارکات دخیلند. اگر چه جزئیات هر یک از این گام‌های معمول می‌توانند در رویکردها گوناگون و متفاوت باشند، اما هدفشان بسیار مشابه است. به‌طور کلی، گام‌های زیر برداشته می‌شوند:

- سنجش تمایل بخش خصوصی؛
- پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان؛
- فراخوان برای ارائه از پیشنهاددهندگان صاحب‌صلاحیت؛
- تبادل اطلاعات و بررسی پیشنهاددهندگان؛
- نهایی کردن و اعلان مناقصه نهایی؛
- ارزیابی و گزینش پیشنهاددهنده برتر؛
- مذاکره قرارداد، توافق و پرداخت.

جذب بخش خصوصی

جذب بخش خصوصی می‌تواند با سازمان‌دهی یک جلسه/کنفرانس مناقصه که با گروه‌های مایل شروع و ارزیابی شود. هدف اصلی به‌دست آوردن بازتاب از بازار حول امکان‌سنجی پروژه PPP ارائه شده، خواهد بود. در این موقعیت، اطلاعات پایه مربوط به پروژه برای گروه‌های مایل عرضه می‌شود. هم دولت و هم سرمایه‌گذاران علاقه‌مند با وجود این جلسه و مشاوره پیش از مناقصه نفع می‌برند.

سازمان اجرایی می‌تواند سندها و پیش‌نویس‌ها را با توجه به بازتاب دریافتی در این مرحله به شیوه‌ای بهتر ساختار بندی کرده، بهبود داده و متعاقباً ارائه کند. جلسه با گروه‌های خصوصی علاقه‌مند به‌عنوان یک مشاوره تکنیکی در نظر گرفته می‌شود و برای هیچ هدف دیگری که مربوط به مناقصه باشد انجام نمی‌گیرد. همچنین، در این مرحله توقع هیچ تعهدی از هیچ‌یک از طرفین نمی‌رود.

یکی از مزیت‌های افزوده این فرایند این است که به دولت کمک می‌کند تا معیارهای پیش‌ارزیابی را پایه‌گذاری کند و یک برنامه کلی از الزامات را ارائه دهند.

پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان

پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان یک گام معمول در اکثر کشورهاست. حتماً بعضاً به‌عنوان آغاز فرایند رسمی مناقصه به‌منظور گزینش یک سرمایه‌گذار خصوصی/ارائه‌دهنده خدمات در نظر گرفته شود. این موضوع با دعوت به شرط‌تأمیل (EOI) آغاز می‌شود. هدف اصلی از پیش‌تعیین کردن صلاحیت پیشنهاددهندگان بالقوه برای پروژه است. هدف پیش‌ارزیابی از سنجش خبرگی تکنیکی و مدیریتی و سلامت مالی پیشنهاددهندگان علاقه‌مندان است. در پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان قصد ندارد تا هیچ‌جنبه‌ای از ارائه‌ی پروژه یا فاکتورهای مربوط به قرارداد تشریحی را پوشش دهد. این عناصر در مراحل بعدی فرایند مناقصه در نظر گرفته می‌شوند.

به پیشنهاددهندگان احتمالی آینده زمان کافی داده می‌شود تا EOI خود را ارائه نمایند. با توجه به پیچیدگی پروژه برخی کشورها برای ارائه‌ی EOI ۴ تا ۱۲ هفته زمان در نظر می‌گیرند. اعلان EOI می‌تواند برای بررسی پیشنهاددهندگان احتمالی اطلاعات ذیل را مضمول قرار دهد:

- توضیح کافی در مورد پروژه و اطلاعات پایه؛
- اهداف پروژه و الزامات خدماتش؛
- خدماتی که می‌بایست توسط بخش خصوصی تحویل داده شوند و نقش سازمان اجرایی در تحویل خدمات؛
- بندهای اصلی قرارداد تشریحی شامل تخصیص ریسک ارائه شده. این بندها شبیه آن‌هایی هستند که در جلسه/کنفرانس تدارکات ارائه شده‌اند، اما برای جای دادن عکس‌العمل بخش خصوصی در صورت لزوم، اصلاح می‌شوند؛
- هر نوع گزارش تکنیکی موجود و محدودیت‌های شناخته شده پروژه (قانونی، مالی، بودجه‌ای، برنامه‌ریزی و غیره)؛
- اطلاعاتی که مناقصه‌گران باید ارائه کنند؛

• ارزیابی معیارها و اوزان مربوط به آن‌ها. چنین معیارهایی شامل ظرفیت تکنیکی، ظرفیت مدیریتی، شرایط مالی، عملکرد گذشته و غیره می‌باشند. معیارهای پیش ارزیابی به منظور سنجش ظرفیت پیشنهاددهندگان مایل برای انجام قرارداد، برگزیده می‌شوند؛

• رویهٔ گزینش.

همهٔ پیشنهاددهندگانی که معیارهای پیش ارزیابی را رعایت می‌کنند، عموماً به‌عنوان از پیش برگزیده، شناخته می‌شوند. ممکن است هیچ شرط از پیش تعیین شده‌ای برای محدود کردن تعداد پیشنهاددهندگان احتمالی که می‌توانند در مرحله بعدی مناقصه شرکت کنند، وجود نداشته باشند. اگر تعداد زیادی پیشنهاددهندهٔ از پیش تأیید شده، حاضر داشته باشد، برخی کشورها برای تشکیل کنسرسيوم‌هایی از پیشنهاددهندگان از پیش تأیید شده را برای ارائهٔ پیشنهادهای نهایی‌شان فرصت ایجاد می‌کنند.

مناقصه

معمولاً، یک فرایند مناقصه دو مرحله‌ای پیش‌بینی می‌شود. این روش دو هدف دارد. اولاً، هم به آژانس اجرایی و هم پیشنهاددهندگان کمک می‌کند تا الزامات یکدیگر را بفهمند و نهاد اجرایی زمان کافی را برای ایجاد اصلاحات مناسب قبل از اعلان نهایی مناقصه می‌یابد. ثانیاً، از توان پیشنهاددهندگان برای طراحی جزئیات پرهزینه پیش از آنکه قرارداد به آن‌ها پرداخت شود، جلوگیری می‌کند که به‌طور کلی ناعادلانه شناخته شده و می‌تواند شراکت را در فرایند پیشنهاد محو کند.

درخواست برای پیشنهاد (RFP) به پیشنهاددهندگان منتخب: اولین مرحله مناقصه

در این مرحله، از پیشنهاددهندگان پیش‌ارزیابی شده درخواست می‌شود تا پیشنهادهای شان را ارائه کنند. این یک مرحله خیلی ضروری برای پروژه‌های PPP پیچیده است و ممکن است زمان زیادی ببرد. پیش از صدور این اعلان در خواست، بهبود تعیین قیمت پروژه در صورت لزوم و همچنین باز بررسی فرضیات ایجاد شده حائز اهمیت است.

در گام نخست، از پیشنهاددهندگان دعوت می‌شود تا اظهارات مناقصه‌شان را برای پروژه PPP ارائه دهند. در این مرحله، از پیشنهاددهندگان علاقه‌مند درخواست می‌شود تا طرح مفهومی، تخمینی حدودی از هزینه، یک برنامه تجاری با پیش‌بینی بهره‌برداری عملکرد، برنامه تأمین مالی و سهام‌گزیده ریسک‌ها، پاداش‌ها، هزینه‌ها و غیره را تهیه کنند. آژانس مناقصه‌گر ممکن است همچنین اطلاعات دیگری درباره اظهار شراکت پیشنهاددهنده، داده‌های عملکرد گذشته، اطلاعات حول ظرفیت تکنیکی و مدیریتی و وضعیت مالی را مطالبه کند.

در این مرحله، سازمان اجرایی می‌تواند در نظر گیرد تا اطلاعات جزئی‌تری در مورد پروژه و قرارداد برای پیشنهاددهندگان ارائه دهد. این می‌تواند شامل: سطح و میزان خدمات ارائه شده، مختصات عملکرد خروجی یا ورودی محور، قرارداد پیش‌نویسی که باید امضا شود، جدول زمانی و فرایند برای همه شفافیت‌سازی‌هایی که پیشنهاددهندگان علاقه‌مند معمولاً مطالبه می‌کنند و سایر اسناد مرتبط باشد.

به منظور عهده‌دار شدن نظارت بر قرارداد، پیشنهاددهندگان اطلاعات کافی را حول پروژه و بندهای قرارداد مطالبه می‌کنند. برای پایدار کردن آن سازمان اجرایی می‌تواند اطلاعات ذیل را برای پیشنهاددهندگان فراهم کند:

- شرایط تکنیکی محل پروژه؛
- کاربرد/خواسته برنامه‌ریزی شده برای خدمات؛
- اطلاعات قانونی، تکنیکی و مالی مرتبط؛

- سطح و میزان خدمات تحویلی؛
- استانداردها/مشخصات خروجی؛
- وظایف امدادی که ممکن است نیاز باشد تا بر عهده گرفته شوند؛
- استانداردهای ایمنی/امنیت؛
- بندهای قرارداد تشریحی شامل مشخصات خدمات، مشخصات استاندارد، سازوکار پرداخت و مقررات جرائم، و الزامات قانونی/مقرراتی؛
- تشریفات پیشنهاد، معیارهای ارزیابی پیشنهاد و اوزان مرتبط با آنها؛
- اینکه آیا ارزیابی دور نخست انجام خواهد پذیرفت؛
- محتواهای خواسته‌های مناقصه با الزامات مشخصی که باید به آنها پرداخته شود؛
- سایر الزامات مرتبط.

سند پیش‌نویس قرارداد باید دربرگیرنده عناصر ضروری باشد و به‌طور واضح همهٔ موارد این‌چنینی میان سایرین طرفین را مشخص کند، که شامل موارد زیر است:

- تخصیص ریسک و مسئولیت‌های هر گروه؛
- بندهای مالی (شامل تقسیم سود، در صورت وجود)؛
- استانداردهای بهره‌برداری، تاریخ‌های هدف، تحویلی‌ها؛
- گزینه‌های فسخ قرارداد؛
- رویه‌ها و سازوکارهای مدیریت قرارداد؛
- رویکرد و سازوکارهای حل اختلاف.

تبادل اطلاعات و پاسخ‌های پیشنهاددهندگان

می‌توان پس از اولین مرحله مناقصه یک دوره پاسخ را در نظر گرفت. در این مرحله، بسیاری از کشورها برای تبادل بیشتر اطلاعات بین پیشنهاددهندگان و سازمان اجرایی درون یک دوره زمانی مشخص اشاره شده در RFP، فرصت ایجاد می‌کنند. پیشنهاددهندگان می‌توانند هرگونه شفاف‌سازی را در این دوره مطالبه نمایند. هدف اصلی این پروژه تضمین این موضوع است که همه پیشنهاددهندگان علاقه‌مند درک مشترکی از پروژه داشته باشند. تبادل اطلاعات در خدمت سه هدف مهم است:

- به پیشنهاددهندگان از واجد صلاحیت کمک کند تا بندها و شرایط قرارداد را بهتر بفهمند و دقت بیشتر در ارائه پیشنهاد داشته باشند، و در نتیجه برای شرکت در مرحله نهایی بهتر تصمیم بگیرند.

- به دولت اجازه می‌دهد تا بندها و شرایط قرارداد هدف را به منظور مستحکم‌تر و پایدارتر کردن آن با توجه به بازتاب منعکس شده از پیشنهاددهندگان رقیب، اصلاح کند.

- به دولت اجازه می‌دهد تا مسائل به وجود آمده از طریق پیشنهاددهندگان را شفاف‌سازی کند.

از پیشنهاددهندگان با بالاترین ارزیابی‌ها خواسته می‌شود تا اظهارات جامع خود را در مرحله دوم ارائه کنند. در برخی کشورها، برای بعضی پروژه‌ها (مانند یک پروژه عظیم مسکن یا امکانات اجتماعی/فرهنگی) در پایان دور نخست از پیشنهاددهندگان درخواست می‌شود تا یک پیشنهاد مدون با طرح‌های مفهومی را برای موشکافی توسط مناقصه‌گذاران عرضه کنند. برای این هدف، یک فرایند مشارکت عمومی به عنوان یک روند درون ساختی فرایند مناقصه طراحی می‌شود. سپس از پیشنهاددهندگان برگزیده خواسته می‌شود تا پیشنهادهای نهایی‌شان را با جزئیات بیشتر از طرح مفهومی اولیه ارائه کنند. این فرایند کمک می‌کند تا از اقدامات پرهزینه طراحی انجام شده توسط پیشنهاددهندگان در آغاز

فرایند جلوگیری شود که در واقع می‌تواند رقابت را محدود کند و مانع مشارکت کافی پیشنهاددهندگان علاقه‌مند شود.

نهایی سازی و برگزاری مناقصه نهایی: مرحله دوم مناقصه

با در نظر گرفتن پاسخ دریافت شده از دور اول پیشنهاددهندگان برگزیده، سازمان اجرایی می‌تواند سند مناقصه را در پایان دوره بازتاب و تبادل اطلاعات اصلاح کند. اگر چنین اصلاحی اجرا شود، باید پیش از تاریخ بسته شدن به همه پیشنهاددهندگان به خوبی اطلاع‌رسانی می‌شود. کل فرایند بسته به پیچیدگی پروژه ممکن است چندین ماه طول بکشد.

ارزیابی و گزینش پیشنهاددهنده منتخب

کمیته ارزیابی مناقصه ارزیابی هدفمند و عادلانه‌ای را از مناقصه‌های و از پیشنهاددهندگانی که پیرو معیارها هستند، اداره می‌کند که این را از قبل در مرحله نخست مناقصه (RFP) و در مرحله EOI به اطلاع پیشنهاددهندگان رسانده است. در مرحله ارزیابی، کمیته می‌تواند از پیشنهاددهندگان درخواست شفاف‌سازی نماید. عموماً، مناقصه‌هایی که با الزامات متعارف سازگار نیستند (با عنوان «نامتعارف یا پیچیده») از فرایند ارزیابی عادی خارج می‌شوند.

کمیته ارزیابی پیشنهاددهنده منتخب را بر می‌گزیند و توصیه‌هایش را برای مقام عالی تأیید کننده ارائه می‌کند. به خاطر شفافیت در فرایند، می‌توان از اعضای کمیته ارزیابی خواست تا ابراز کنند که هیچ تضادی بین منافع شخصی یا خانوادگی‌شان و منافع پروژه وجود ندارد.

مذاکره، پرداخت و بستن مالی قرارداد

پیشنهاددهنده برنده پس از تأیید دولت از نتایج آگاه می‌شود. سازمان اجرایی در مورد سند قرارداد نهایی (نه بندهای اساسی، بلکه جزئیات چیدمان‌های اجرا همانند تاریخ تأسیس، شناسایی مقامات/مسئولان مربوط در هر دو طرف و سایر موضوعات مرتبط با مدیریت قرارداد) با پیشنهاددهنده برنده مذاکره می‌کند.

در پایان مذاکره قرارداد و پس از توافق روی سند قرارداد، هر دو گروه (پیشنهاددهنده برنده و سازمان اجرایی) قرارداد را امضای می‌کنند. امضای قرارداد آخرین وظیفه فرایند مناقصه است.

پس از آن، به پیشنهاددهنده برنده زمان کافی داده می‌شود تا همه توافقات را با سایر گروه‌های نهایی سازی و تکمیل کند. پیشنهاددهنده به توافقاتی با وام‌دهنده (ها)، پیمانکاران فرعی و سایر گروه‌ها در یک دوره زمانی مشخص وارد می‌شود و معامله را به بسته شدن مالی سوق می‌دهد^۱. بسته به پیچیدگی و اندازه پروژه، پس از انجام پرداخت قرارداد، ممکن است برای اینکه یک پروژه به بسته شدن مالی برسد چند ماه نیاز باشد.

بستن مالی پایان فاز توسعه پروژه را نشان می‌دهد. پیشنهاددهنده سازمان اجرایی را از بسته شدن مالی آگاه می‌کند و رونوشت‌های توافقات با وام‌دهندگان و سایر گروه‌ها را همان‌طور که در توافق قرارداد خواسته شده است، ارائه می‌کند.

۵. ساخت و ساز پروژه

فاز ساخت پروژه پس از بسته شدن مالی آغاز می‌شود. این فازی است که در طول آن امور مالی پروژه ترسیم شده و پیمانکار و پیمانکاران فرعی EPC دخالت داده شده توسط بخش/ SPV خصوصی، ساخت، آزمایش و نصب اجزای مختلف پروژه را مطابق برنامه اجرایی آغاز می‌کنند.

۱) بسته شدن [بستن] مالی یعنی تاریخی که در آن اسندهای تامین مالی با توجه به کمک مالی برای پروژه که باید توسط وام‌دهندگان انجام شود، (از طریق وام‌ها، مساعدات، اشتراک در بدهی‌ها و سایر ابزارها و ضمانت‌های بدهی و غیره) کارآمد شده‌اند و صاحب امتیاز دسترسی فوری به چنین بودجه‌گذاری‌ای را دارد.

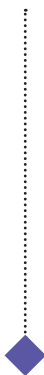
مسئولیت عمدهٔ مرتبط با وظایف اجرا در این فاز بر عهدهٔ بخش خصوصی است. در هر حال، از ابتدا یک فرایند مدیریت توسط سازمان اجرایی باید پیش‌بینی شود تا تکمیل به‌موقع و بهره‌برداری موفق پروژه را تضمین کنند.

سازمان اجرایی و مجری پروژه‌اش بر وظایف مربوط به ساخت و نصب پروژه نظارت می‌کنند. مجری پروژه و گروهش:

- در حل اختلاف در تفسیر شرایط مناقصه گام برمی‌دارند؛
- پیشرفت تحویل پروژه و کیفیت کار را کنترل می‌کنند؛
- بر ادارهٔ آزمایش‌های مطلوب نظارت می‌کنند، نتایج آزمایش را ارزیابی کرده و تصمیمات مورد نیاز را اتخاذ می‌کنند؛
- گوناگونی‌های قرارداد را بررسی می‌کنند؛
- ابزاری که باید نصب شوند را بررسی می‌کنند؛
- بنابر لزوم تأییدیه‌ها و مجوزها را ارائه می‌کنند.

همچنین مجری پروژه ممکن است مسئولیت‌هایی مربوط به حل موضوعات اجرایی گوناگونی که در بخش B این فصل بحث شدند، بر عهده داشته باشد.

فاز ساخت با مجوز دادن به مهندس (مشاور) مستقل و نصب موفق اجزای پروژه خاتمه می‌یابد. پایان این فرایند با آنچه که به‌عنوان تاریخ اجرای تجاری (COD) از آن یاد می‌شود، همراه است، و زمان تحویل خدمات قراردادی پروژه آغاز می‌شود.

فصل ۶

اجرای پس از پروژه: مدیریت قرارداد و حل اختلاف

کلیدواژه‌ها: وظایف کلیدی در مدیریت قرارداد عبارتند از:

- تشکیل یک جریان اجرایی و یک تیم مدیریت قرارداد
- تصویب مسئولیت‌های مدیریت
- نظارت بر عملکرد و ارائه خدمات
- مدیریت امور مالی

الف) مدیریت قرارداد

مدیریت قرارداد یک فعالیت مهم در اجرای پروژه/برنامه PPP است. جریان مدیریت لازم است که برای اطمینان از اتمام به موقع و عملکرد رضایت بخش پروژه از همان ابتدا در

جای خود باشد. یک جریان اختصاصی ممکن است همچنین برای عملکرد برنامه PPP یک بخش یا به‌طور کلی برای یک کشور در نظر گرفته شود.

جریان مدیریت قرارداد نه تنها به رفع مسئولیت‌ها کمک می‌کند، بلکه اجازه می‌دهد تا به‌موقع به هر انحرافی در اجرای پروژه و اداره مفاد توافق‌نامه‌های قرارداد پاسخ دهد و بنابراین از اختلافات بین طرفین در مراحل بعدی جلوگیری می‌کند. سه مورد کلیدی در مدیریت قرارداد عبارتند از:

- اجرای قرارداد
- مدیریت ارائه خدمات
- مدیریت رابطه

اجرای قرارداد شامل تشکیل جریان‌های اجرایی است تا اطمینان بدهد که روش‌ها و اسناد مربوط به‌طور مؤثر اداره می‌شوند. فعالیت‌های مهم در اجرای قرارداد شامل: مدیریت تنوع، حفظ یکپارچگی قرارداد و مدیریت مالی است. روش‌های اجرایی روشن برای این سه فعالیت به حصول اطمینان از اینکه همه طرفین توافق‌نامه قرارداد به‌روشنی مسئولیت‌ها فردی خود، و زمان و روش عمل را درک می‌کنند، یاری می‌نمایند.

مدیریت ارائه خدمات دو عنصر اساسی دارد: مدیریت ریسک و مدیریت عملکرد. مدیریت ریسک شامل قرارداد دادن پروژه در معرض خطرات احتمالی در سطح قابل قبول با در نظر گرفتن اقدامات مناسب و به‌موقع است. مدیریت عملکرد عمدتاً مربوط به تضمین کمیت و کیفیت ارائه خدمات مطابق قرارداد، استفاده از منابع و بهبود عملکرد در آینده است تا منافع تکنولوژیک و دیگر تحولات جدید را به‌صورت مناسب منعکس کند.

مدیریت رابطه بین بخش خصوصی و سازمان اجرایی دولتی در مورد قرارداد بلندمدت پروژه PPP، برای موفقیت آن حیاتی است. ایجاد یک رابطه مؤثر که برای دو طرف سودمند است، به این معنی نیست که هر یک از طرفین باید حقوق و تعهدات قراردادی خود را به‌خطر بیندازند.

عوامل کلیدی برای یک رابطه موفق، درک متقابل، ارتباطات آزاد و اشتراک اطلاعات و شناخت اهداف متقابل است. خطوط ارتباط مناسب در سطوح راهبردی، تجاری و عملیاتی بین سازمان اجرایی و بخش خصوصی برای ایجاد یک رابطه موفق ضروری است. خطوط روشن ارتباطی در سطوح مناسب باعث کم شدن اشتباهات و حصول اطمینان از حل سریع مسائلی می‌شود که ممکن است به چشم آید.

معمولاً یک تیم شامل مقامات سازمان اجرایی و سایر واحدهای مربوط دولت که توسط طیف وسیعی از متخصصان و مشاوران فنی با سطوح مختلف دخالت حمایت می‌شوند، برای مدیریت قرارداد مورد نیاز است. اندازه کلی و پیچیدگی پروژه و مرحله اجرای آن در کل چرخه پروژه بر نیازمندی منابع تیم تأثیر می‌گذارد. در برخی موارد ممکن است عملکرد مدیریت قرارداد توسط یک شخص انجام بگیرد. اما برای پروژه‌های بزرگ معمولاً به یک کار گروهی نیاز است. تیم مدیریت قرارداد در واقع، ممکن است با در نظر گرفتن مهارت‌های فنی مختلف و تجربه لازم در طول دوره پروژه، از مراحل آغازین تدارکات و انجام تیم پروژه تکامل یابد. علاوه بر سازمان اجرایی، برخی از سازمان‌ها/واحدهای دولتی (مانند بانک مرکزی) و تنظیم‌کننده بخش/صنعت مربوط نیز ممکن است در جریان مدیریت قرارداد دخیل باشند.

وظایف اصلی در مدیریت قرارداد شامل موارد زیر است:

- تصویب مسئولیت‌های مدیریت توسط سازمان در سطوح مختلف. جنبه انتقادی این است که شناسایی و روشن کردن نقش‌ها و مسئولیت‌های افراد کلیدی در جریان مدیریت قرارداد. ابهام در مورد عملکرد افراد مهم می‌تواند منجر به تأخیر و اختلافات غیر ضروری شود.
- نظارت بر ارائه پروژه (فاز ساخت و ساز).
- مدیریت تنوع در طول اجرای پروژه (برنامه زمان، تغییر طراحی و مشخصات و...) و عملکرد.

- نظارت بر جنبه‌های عملیاتی و خروجی مای خدمات پس از اجرای پروژه.
 - حفظ یکپارچگی قرارداد. که شامل ایجاد رویه‌هایی برای اطمینان از اینکه توافق‌نامه قرارداد و مستندات مربوط سازگار، به‌روز و در دسترس همه طرف‌های مربوط هست. حفظ توافق‌نامه قرارداد همچنین اقدامات لازم را به عمل می‌آورد تا به تمام بخش‌ها اجازه دهد که یک دید کلی از تعهدات قراردادی ایجاد کنند.
 - تعهدات مالی دولت (در صورت وجود).
 - مسائل مالی. اجرای مالی مؤثر شامل توسعه سیستم‌ها و رویه‌ها برای ایجاد و دریافت پرداخت‌های مالی با توجه به مفاد توافق‌نامه قرارداد و نگهداری سوابق مربوط به چنین معاملاتی هست.
 - حل شکایتهای عمومی. نظارت بر عمل که توسط طرف قرارداد برای حل شکایتهای افراد آسیب‌دیده انجام می‌شود.
 - انطباق با نیازهای گزارش شده با کمک طرف تحت قرارداد.
- نیازهای گزارش شده در قرارداد مشخص می‌شوند. معمولاً الگوهایی برای گزارش‌های منظم نیز ارائه می‌شوند. چارچوب‌های نظارتی جداگانه‌ای ممکن است برای مراحل ساخت‌وساز و عملیات توسعه یابد. یک روند نیز برای جمع‌آوری، تطبیق و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز به صورت منظم و همچنین دادن این اطلاعات به مقامات مربوط طبق الزامات آن‌ها مورد نیاز است.
- الزامات اطلاعات برای سازمان‌های مختلف به‌طور کلی متفاوت است. به عنوان مثال، سازمان اجرایی، تنظیم‌کننده و دولت ممکن است نیاز به چارچوب‌های نظارتی جداگانه‌ای برای رسیدن به نیازهای خاص خود داشته باشند. با این حال، چارچوب‌های نظارتی برای سازمان اجرایی باید اصولاً بر اساس شاخص‌های عملکرد مندرج در توافق‌نامه قرارداد/ امتیاز و سایر رویه‌های اداری مربوط به PPP که معمولاً مورد نیاز است، باشد.

ب) حل اختلاف

مبنای قانونی برای حل و فصل اختلافات، رسیدگی و بررسی مهم در اجرای پروژه‌های PPP است.

بخش‌های خصوصی، (افراد طرف قرارداد، سرمایه‌گذاران و پیمانکاران) از اینکه در پروژه‌های PPP شرکت کنند احساس رضایت می‌کنند با توجه به اینکه آن‌ها اطمینان دارند که اختلافات بین مقامات قرارداد و دیگر سازمان‌های دولتی و افراد طرف قرارداد، با بین افراد طرف قرارداد و بخش‌های دیگر (به عنوان مثال، کاربران یا مشتریان این تسهیلات) می‌تواند منصفانه و کارآمد حل شود. اختلافات ممکن است در تمام مراحل یک پروژه PPP یعنی ساخت، عملیات و انتقال نهایی به دولت، بروز کند.

روش‌های توافق حل اختلاف بین طرفین به طور کلی در توافق نامه قرارداد تحت عنوان چارچوب قانونی حل اختلاف در کشور منعکس شده است. چارچوب قانونی حل اختلاف ممکن است تعدادی از ابزارهای حقوقی و قوانین و رویه‌های مربوط کشور را شامل شود. ابزارهای حقوقی ممکن است شامل قانون قرارداد خصوصی/PPP، قانون شرکت، قانون مالیات، قانون رقابت، قانون حمایت از مصرف‌کننده، قانون ورشکستگی، قوانین بخش زیربنایی، قانون مالکیت، قانون سرمایه‌گذاری خارجی، قانون مالکیت معنوی، قانون محیط زیست، قانون یا قوانین خرید عمومی، قانون جذب یا کسب، و قوانین مختلف دیگر.

- مذاکره تسهیل شده. یک تسهیل‌کننده توسط طرفین در قرارداد تعیین می‌شود. تسهیل‌کننده از طریق مذاکره در حل و فصل هر اختلافی به طرفین کمک می‌کند. او هیچ نظری ارائه نمی‌دهد، اما در تجزیه و تحلیل شایستگی پرونده‌های خود به طرفین کمک می‌کند.

- مصالحه و وساطت. یک شخص یا هیئت منصوب شده توسط طرفین کمک‌های مستقل و بی‌طرفانه‌ای را به آن‌ها در حل اختلاف ارائه می‌دهد. این جریان ممکن است یا در حل و فصل اختلاف که میان طرفین توافق شده است به

پایان برسد یا ناکام بماند.

- ارزیابی کارشناس ارجاعی. یک شخص ثالث بی طرف، ارزیابی شایستگی پرونده‌های طرفین در اختلاف را ارزیابی می کند و همچنین نتایجی را برای بررسی آن‌ها ارائه می دهد. این جریان معمولاً با مذاکره بین طرفین دنبال می شود.

- بررسی اختلافات فنی توسط کارشناسان مستقل. این روش اغلب برای حل و فصل اختلافات فنی و تکنیکی بین طرفین در قرارداد استفاده می شود. برای بررسی اختلاف نظرها، طرفین معترض این مسائل را به یک متخصص مستقل که توسط آن‌ها تعیین شده است، ارجاع می دهند. تصمیم کارشناس مستقل ممکن است الزام آور یا غیر قابل پذیرش باشد، همان طور که در توافق نامه قرارداد توافق شده است.

- داوری. در این فرایند، موضوع مورد بحث و اختلاف به یک هیئت مدیره یا دادگاه داوران تعیین شده توسط طرفین، مطابق با یک روش توافق شده در توافقنامه قرارداد ارجاع می شود. چنین داوری بر اساس قوانین و در مکانی که در توافق نامه قرارداد توافق شده است برگزار می شود. هر رأیی که هیئت داوری یا دادگاه بدهد برای طرفین الزام آور است.

- تصمیم گیری توسط سازمان تنظیم مقررات. اگر سازمان تنظیم مقررات دارای اختیارات قانونی برای تصمیم گیری در مورد اختلافات بین سازمان اجرایی دولتی و طرف قرارداد باشد، مسائل اختلاف ممکن است به سازمان تنظیم مقررات ارجاع شود. یک دادگاه استیناف یا دادگاه قانونی که در توافق نامه قرارداد تعریف شده باشد می تواند درخواست تجدید نظر در مورد این تصمیم را مورد رسیدگی قرار دهد.

- روندهای قانونی. با توجه به مقررات قانونی، طرفین متضرر می توانند برای حل و فصل اختلافات خود به قوه قضاییه داخلی بروند.

مهم است که مکانیزم‌های حل و فصل در توافق نامه قرارداد با اقدامات و الزامات بین‌المللی مطابق باشد، به خصوص اگر سرمایه‌گذاری‌هایی با مقیاس بزرگ از بخش خصوصی خارجی انتظار برود.

به‌طور کلی توافق نامه قرارداد نشان می‌دهد که چه روش‌های حل اختلافی باید به کار گرفته شود تا اختلاف بین طرفین و قوانین و رویه‌هایی که دنبال می‌شوند، حل شود. کمیته بین‌المللی قانون تجارت بین‌الملل (UNCITRAL) یک راهنمای قانونی برای پروژه‌های زیربنایی خصوصی فراهم کرده است. راهنمای UNCITRAL مقررات مربوط به حل اختلاف را فراهم می‌کند که ممکن است برای درج در سند قرارداد مورد توجه قرار گیرد.

معرفی مترجم

سهیل آل رسول

دکتری مدیریت استراتژیک، American Liberty University،

(Online PhD in Management Degree)

کارشناس ارشد مهندسی سازه از دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)

مدیرعامل مهندسین مشاور رهاب

عضو هیئت مدیره کانون مهندسان فارغ التحصیل دانشکده فنی تبریز

توسعه زیرساخت‌ها در بخش‌های مختلف مانند حمل و نقل، انرژی، ارتباطات و ... از عوامل رشد اقتصادی کشورها محسوب می‌شود. هرچند از دیرباز توسعه زیرساخت‌ها برعهده بخش عمومی بوده، امروزه مداخله بخش خصوصی در ارائه این خدمات امری عادی به شمار می‌آید. عدم کفایت منابع دولتی و نیازهای سرمایه‌ای بخش‌های زیرساختی از یک سو و دسترسی بخش خصوصی به منابع سرمایه‌ای و فناوری‌های پیشرفته و کارایی آن در مدیریت تحویل و بهره‌برداری از پروژه‌ها از سوی دیگر، از دلایل افزایش مشارکت بخش خصوصی در ارائه خدمات زیرساختی به شمار می‌آید. می‌توان گفت تقریباً در تمام کشورها، گونه‌ای از فعالیت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها وجود دارد ولی مشارکت عمومی-خصوصی به معنای امروزی آن تجربه نسبتاً جدیدی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است.

با وجودی که منافع مشارکت عمومی - خصوصی دولت‌ها را بر آن داشته است تا استفاده از این مکانیزم برای ارائه خدمات زیرساختی را بخشی از راهبرد و برنامه‌ریزی‌های خود قرار دهند، کمبود ظرفیت در بخش عمومی، هنوز مانع عمده‌ای برای اجرای این نوع پروژه‌ها به‌شمار می‌آید. تدوین راهنماها و منابع اطلاعاتی و تألیف کتاب‌ها از جمله اقدامات مؤثر برای ظرفیت‌سازی و رفع ابهامات و سوءتفاهم‌های احتمالی در مورد مشارکت عمومی-خصوصی است. این کتاب با بررسی جنبه‌های مهم مشارکت عمومی-خصوصی از جمله مبانی، روش‌های تامین مالی، روش‌های تخصیص و مدیریت ریسک، ساختار و مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی، روش‌های اجرا، ویژگی‌های خاص این نوع مشارکت، نقش دولت و نهاد رگولاتوری و نیز موضوعات مالی و قراردادی، یک تصویر کلی از فرایند مشارکت عمومی-خصوصی ارائه می‌دهد.

گروه بین‌المللی ره‌شهر

پروژه‌های

مشارکت عمومی - خصوصی

در زیرساخت

یک راهنمای ضروری

برای سیاست‌گذاران

Public Private Partnership
Projects in Infrastructure

An Essential Guide
for Policy Makers

نویسنده: جفری دلمون Author: Jeffrey Delmon

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِذَلِكَ يُخَوَّلُ
الْمُهَيَّبُونَ
وَاللَّهُ
عَلِيمٌ

سرشناسه	: دلمون، جفری، ۱۹۶۶ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: پروژه‌های مشارکت عمومی- خصوصی در زیرساخت: یک راهنمای ضروری برای سیاست‌گذاران / نویسنده جفری دلمون؛ مترجم فرهاد مالکی.
مشخصات نشر	: تهران: فرهاد مالکی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-04-4711-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی
	Public-private partnership projects in infrastructure : an essential guide for policy makers, 2011.
شناسه افزوده	: مالکی، فرهاد، ۱۳۴۹، مترجم
رده بندی کنگره	: HC ۷۹ / س ۸۵۴ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۷۰۲۴

پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی در زیرساخت یک راهنمای ضروری برای سیاست‌گذاران

نویسنده: جفری دلمون

مترجم: فرهاد مالکی (گروه بین‌المللی ره‌شهر)

ناشر: فرهاد مالکی (گروه بین‌المللی ره‌شهر)

صفحه آرای و طراحی جلد: آوا ذاکری فردی (گروه بین‌المللی ره‌شهر)

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: معرفت

شابک: ۹۷۸-۶۰۰۰۴-۴۷۱۱-۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

**پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی در زیرساخت
یک راهنمای ضروری برای سیاست‌گذاران**

فهرست مطالب

مقدمه ناشر

پیش‌گفتار

- ۱۱ - مقدمه
- ۱۶ ۱-۱- اصول اساسی (مبانی) PPP
- ۳۰ ۱-۲- شرایط سرمایه‌گذاری در پروژه‌های PPP
- ۴۱ ۲- انتخاب و آماده‌سازی پروژه
- ۴۴ ۲-۱- شناسایی پروژه‌های راهبردی برای PPP
- ۴۸ ۲-۲- آماده‌سازی پروژه
- ۵۹ ۳- تأمین مالی PPP و مبانی فاینانس (تأمین مالی) پروژه
- ۶۳ ۳-۱- منابع تأمین مالی
- ۶۶ ۳-۲- تأمین مالی پروژه
- ۷۳ ۳-۳- برای بهبود شرایط مالی پروژه‌های PPP، دولت چه اقداماتی می‌تواند انجام دهد؟
- ۸۵ ۴- تخصیص ریسک
- ۸۷ ۴-۱- ریسک سیاسی
- ۸۹ ۴-۲- ریسک قانونی و رگولاتوری
- ۸۹ ۴-۳- ریسک تکمیل پروژه
- ۹۱ ۴-۴- ریسک عملکرد
- ۹۲ ۴-۵- ریسک بهره‌برداری
- ۹۴ ۴-۶- ریسک تأمین مالی
- ۹۵ ۴-۷- ریسک ارزش
- ۹۶ ۴-۸- ریسک فروش
- ۹۸ ۴-۹- ریسک‌های زیست محیطی و اجتماعی
- ۹۹ ۴-۱۰- راهبردهای تعدیل و تخصیص ریسک
- ۱۰۱ ۵- ساختار پیمانی
- ۱۰۳ ۵-۱- پیمان اعطای امتیاز انحصاری (واگذاری)
- ۱۰۶ ۵-۲- پیمان خرید تضمینی

- ۱۱۰- ۵-۳- پیمان تامین ورودی (پروژه)
- ۱۱۲- ۵-۴- پیمان ساخت
- ۱۱۶- ۵-۵- پیمان بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری (O&M)
- ۱۱۸- ۵-۶- پیمان وام
- ۱۲۰- ۵-۷- ترتیبات مصون‌سازی
- ۱۲۲- ۵-۸- توافقات بین بستانکاران
- ۱۲۲- ۵-۹- مقررات بیمه
- ۱۲۵- ۵-۱۰- توافقات مربوط به تضمین‌ها و افزایش اعتبار
- ۱۲۶- ۵-۱۱- حمایت اسپانسر (حامی مالی)
- ۱۲۷- ۵-۱۲- ترتیبات سهام‌داری
- ۱۲۷- ۵-۱۳- سایر موضوعات کلیدی قراردادی
- ۱۳۱- ۶- اجرای پروژه**
- ۱۳۳- ۶-۱- دستورالعمل بهره‌برداری
- ۱۳۴- ۶-۲- تیم مدیریت
- ۱۳۵- ۶-۳- رگولاتوری (تنظیم مقررات)
- ۱۳۵- ۶-۴- تامین مالی مجدد
- ۱۳۶- ۶-۵- مذاکرات مجدد
- ۱۳۷- ۶-۶- خاتمه (انقضاء)، فسخ و تحویل
- ۱۳۹- ۷- ویژگی‌های خاص PPP در بخش‌های مختلف**
- ۱۴۰- ۷-۱- حمل و نقل
- ۱۴۳- ۷-۲- ساختار مخابرات و فیبر نوری
- ۱۴۵- ۷-۳- تولید نیرو
- ۱۵۰- ۷-۴- توزیع محدود خدمات آب و فاضلاب
- ۱۵۵- ۸- بحران‌های مالی و اقتصادی**
- ۱۵۸- ۸-۱- تاثیر بحران‌ها
- ۱۶۲- ۸-۲- چه باید کرد؟
- ۱۷۱- مجموعه پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران**
- ۱۷۹- واژه‌نامه

مقدمه ناشر

یکی از مسائل مهم جهان امروز در جهت توسعه، ایجاد تاسیسات زیرساختی^۱ است که از جمله آن‌ها می‌توان به جاده‌ها، سدها، نیروگاه‌ها، فرودگاه‌ها، مخابرات، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و موارد مشابه دیگر اشاره کرد. هیچ اقتصادی در دنیا نمی‌تواند بدون ایجاد زیرساخت‌های لازم پیشرفت مناسبی داشته باشد. از گذشته تا به امروز، بنا به دلایلی مانند بالا بودن هزینه‌ها، طولانی بودن مدت بازگشت سرمایه، ضعف توان مالی و عدم حمایت قوانین و مقررات از بخش خصوصی، ایجاد زیرساخت‌ها بر عهده بخش عمومی یا همان سازمان‌های دولتی بوده است. ولی امروزه، شرایط فرق کرده است و بخش دولتی بدون کمک بخش خصوصی نمی‌تواند به ایجاد بهینه و مناسب تاسیسات زیرساختی بپردازد، چرا که بخش خصوصی در بسیاری از زمینه‌ها تخصص دارد و معمولاً، توانایی بیشتری در مدیریت منابع و زمان در پروژه‌ها دارد.

در نتیجه، بهترین حالت برای ایجاد بهینه زیرساخت‌ها، استفاده از تخصص‌های موجود در بخش‌های عمومی و خصوصی، بهره‌برداری از حمایت‌های قانونی بخش عمومی و از همه مهم‌تر، منابع مالی هر دو بخش است. به همین دلیل، امروزه موضوع «مشارکت عمومی-خصوصی»^۲ از چنان اهمیتی برخوردار شده است که بسیاری از موسسات مالی و دانشگاهی اقدام به ایجاد دوره‌های آموزشی در این رابطه کرده‌اند.

1 - Infrastructure

2 - Public-Private Partnership

در سال‌های بین دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی، بسیاری از کشورها با مشکلات بدهی‌های سنگین بخش عمومی روبه‌رو بودند و از سوی، فشار برای توسعه زیرساخت‌ها روز به روز بیشتر می‌شد. بنابراین، دولت‌ها به فکر تشویق بخش خصوصی (که در آن زمان، در ایجاد زیرساخت‌ها دخالت چندانی نداشت) برای ورود به این عرصه که قبلاً در انحصار دولت بود، افتادند. نخستین بار چنین پیمان‌هایی در سال ۱۹۹۲ توسط دولت انگلستان تحت عنوان PFI^۱ برای تشویق برنامه‌های مشارکت عمومی-خصوصی ایجاد شد. در این برنامه، تمرکز اصلی بیشتر بر روی کاهش نیاز بخش عمومی برای استقراض بود. در استرالیا نیز بسیاری از دولت‌های ایالتی برنامه‌هایی را برای مشارکت عمومی-خصوصی بر اساس PFI آغاز کردند. امروزه، در کشورهای پیشرفته، مدل‌های مختلفی برای مشارکت عمومی-خصوصی تحت عناوین مختلف به‌وجود آمده است.

از چندین دهه پیش، بسیاری از کارشناسان بر این عقیده بوده‌اند که دولت به‌تنهایی نباید و نمی‌تواند مسئولیت‌های همه خدمات نظیر زیرساخت‌ها را بر عهده داشته باشد، بلکه باید بکوشد به بهترین شکل ممکن زمینه را برای استفاده از ظرفیت‌های هر دو بخش عمومی و خصوصی در ارائه خدمات و محصولات فراهم کند. طی ۳۰ سال گذشته و در پی افزایش بدهی‌های بخش عمومی، اهمیت استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی بیش از پیش نمایان شده است و امروزه، الگوی مشارکت عمومی-خصوصی برای استفاده بهینه از تخصص‌ها، توانایی‌ها و منابع موجود در هر دو بخش شکل گرفته است و به‌طور مداوم از ایرادات آن کاسته شده و انواع روش‌های مورد استفاده در آن متنوع‌تر و بهینه‌تر می‌شوند.

نکته‌ای که امروزه در دنیا مورد بحث است، میزان اختیارات و مسئولیت‌ها و سطح دخالت هر یک از بخش‌های عمومی و خصوصی در پروژه‌ها است، در حالی که، در کشورهای در حال توسعه، نظیر ایران، هنوز مشارکت عمومی-خصوصی حوزه‌ای نسبتاً ناشناخته یا حداقل کم‌کاربرد است. اگر چه، ایران در حوزه انرژی با چنین الگویی آشنایی دارد ولی سازمان‌هایی نظیر شهرداری‌ها با توجه به کمبود شدید

منابع مالی و ضعف مدیریتی در اجرای پروژه‌های بزرگ زیرساختی نیاز بیشتری برای ورود به این مباحث دارند.

مشارکت عمومی-خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها تجربه‌ای نسبتاً جدیدی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است. اگر چه دولت‌ها، گام‌های مختلفی برای ترویج مشارکت عمومی-خصوصی برداشته‌اند، ولی کمبود ظرفیت در کشورها، هنوز مانع عمده‌ای برای اجرای این نوع پروژه‌ها به‌شمار می‌آید. تدوین راهنماها و منابع اطلاعاتی در این زمینه یکی از اقدامات مؤثر برای ظرفیت‌سازی و رفع ابهامات و سوءتفاهم‌های احتمالی در مورد مشارکت عمومی-خصوصی است.

در این راستا، گروه بین‌المللی ره‌شهر بر آن شد تا به بررسی جنبه‌های مهم مشارکت عمومی-خصوصی، از جمله، فعالیت‌ها و اقدامات اجرایی، ساختار و مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی، نقش دولت و نهاد رگولاتوری در مشارکت عمومی-خصوصی، موضوعات مالی و قراردادی بپردازد و یک تصویر کلی از فرآیند توسعه مشارکت عمومی-خصوصی ارائه دهد. لذا در جهت آگاهی‌رسانی به همکاران و هموطنان، اقدام به ترجمه این کتاب نمود تا از منابع و تجارب کشورهای که در این حوزه فعالیت داشته‌اند، استفاده کند. امید است که این کتاب در جهت افزایش آگاهی مدیران بخش‌های دولتی و خصوصی و روشن ساختن جنبه‌های مختلف این نوع مشارکت مفید واقع شود.

گروه بین‌المللی ره‌شهر

پیش‌گفتار

سرمایه‌گذاری در زیرساخت برای رشد اقتصادی، کیفیت زندگی، کاهش فقر، دسترسی به آموزش و بهداشت و دستیابی به بسیاری از اهداف یک اقتصاد نیرومند بسیار ضروری است. ولی توسعه و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها برای بخش عمومی (دولتی) بسیار دشوار است. مشارکت بخش‌های عمومی و خصوصی (PPP) می‌تواند به حل این مشکل کمک کند. با استفاده از این الگوی مشارکتی، امکان تدارک بهینه، تمرکز بر رضایت مصرف‌کننده، تعمیر و نگهداری در چرخه حیات پروژه و فراهم ساختن منابع جدید سرمایه‌گذاری، به‌ویژه، از طریق وام‌های با حق رجوع محدود امکان‌پذیر می‌شود. با این وجود، پروژه‌های PPP نیز چالش‌های خود را دارند. در این کتاب، راهنمایی‌های عملی در رابطه با پروژه‌های PPP برای استفاده سیاست‌گذاران و تعیین‌کنندگان راهبردها ارائه و نشان داده می‌شود چگونه دولت‌ها می‌توانند اجرای پروژه‌های PPP را ممکن سازند. به‌این منظور، یک تجزیه و تحلیل گام به گام از نحوه توسعه، تامین مالی، ساختار پیمانی و نحوه تخصیص ریسک در پروژه‌های PPP ارائه می‌شود. هم‌چنین، هر یک از بخش‌های زیرساختی به‌طور ویژه مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند و بر موضوعات سیاستی و راهبردی لازم برای توسعه موفق زیرساخت‌ها از طریق پروژه‌های PPP تمرکز می‌شود.

جفری دلمون^۱ یکی از کارشناسان ارشد زیرساخت‌ها در بانک جهانی در واشنگتن دی سی است. وی مولف و مولف مشترک شش عنوان دیگر درباره جنبه‌های کلیدی تامین مالی زیرساخت‌ها، از جمله، بستر توسعه جهانی است.

قبل از ملحق شدن به بانک جهانی، دکتر دلمون برای شرکت‌های خصوصی که به سرمایه‌گذاران، وام‌دهندگان و دولت‌ها در سراسر جهان درباره تامین مالی PPPها و پروژه‌های مختلف در بخش‌های نیرو، حمل و نقل، آب و مخابرات مشاوره می‌دادند، کار می‌کرد. وی دارای مدرک دکترای حقوق و کارشناسی ارشد مطالعات بین‌المللی از دانشگاه دنور^۱، کارشناسی مطالعات پیشرفته از دانشگاه پاریس^۲ و دکترا از دانشکده کینگز^۳، دانشگاه لندن^۴ است.

1 - University of Denver

2 - University of Paris II

3 - King's College

4 - University of London

مقدمه

داشتن زیرساخت ضعیف مانع رشد اقتصادی و قدرت رقابت یک کشور در عرصه بین‌المللی می‌شود. زیرساخت ضعیف یکی از دلایل عمده افت کیفیت زندگی، بیماری و مرگ به‌شمار می‌آید. پروژه‌های زیرساختی نرخ بازده اجتماعی بالایی دارند؛ پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان می‌دهند که رشد ایجادشده توسط سرمایه‌گذاری زیرساختی به نفع قشر ضعیف جامعه است و موجب افزایش درآمد نسبی تا کلی آن‌ها می‌شود. با این وجود، با توجه به این که بخش دولتی، نقش عمده تأمین مالی خدمات زیرساختی را بر عهده دارد، سرمایه‌گذاری‌های صورت‌گرفته در این بخش با میزان تقاضا هم‌خوانی ندارند، از این رو، دولت‌ها به دنبال راه‌هایی برای بهبود تدارک بهینه خدمات زیرساختی هستند. مشارکت بخش‌های خصوصی و عمومی (دولتی) (PPP) در پروژه‌های زیرساختی یکی از ابزار موثر سیاست‌گذاران برای کمک به افزایش سرمایه‌گذاری در خدمات زیرساختی و افزایش بهره‌وری به‌شمار می‌آید.

PPP در این جا در گسترده‌ترین شکل خود به کار رفته است و به معنای هر گونه رابطه پیمانی یا قانونی بین نهادهای عمومی (دولتی) و خصوصی با هدف بهبود و/یا گسترش خدمات زیرساختی، به جز پیمان‌های کارهای عمومی است. اصطلاح «دولت» برای اشاره به سطح مسئولیت دولت در فرآیندهای اصلاحی است که می‌تواند در سطوح فدرال، ایالتی یا شهری باشد. برای سهولت کار، در زمان اشاره به طرف‌های پیمان، از اصطلاح «واگذارکننده» برای اشاره به طرف دولتی و از اصطلاح «شرکت مجری پروژه» برای اشاره به طرف خصوصی استفاده می‌شود.

اصطلاحات

PPP برای اشاره به روش تدارکات/آماده‌سازی خدمات زیرساختی‌ای استفاده می‌شود که کاملاً با تدارکات بخش دولتی در گذشته تفاوت دارد و چالش‌های متعددی همراه آن است. این کتاب، یک راهنمای عملی در ارتباط با PPP است و به‌طور ویژه برای سیاست‌گذاران و کارشناسان راهبردی‌ای طراحی شده که نیازمند دستیابی به درک خوب و کاملی از مسائل کلیدی مرتبط با توسعه و تأمین مالی PPP هستند. آماده‌سازی مناسب و اجرای حساب‌شده پروژه‌ها، نقطه تمرکز اصلی در این کتاب است.

◀ در بیشتر مواقع، پروژه‌های PPP با عجله آماده می‌شوند، در حالی که تأمین مالی و کارشناسی کمی صورت گرفته است. این یک اشتباه بزرگ است. انجام مطالعات امکان‌سنجی خوب توسط کارشناسان PPP و تمرکز بر همه جنبه‌های امکان‌پذیری پروژه از ارزش فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

◀ پروژه‌های PPP باید به‌عنوان پروژه‌هایی با اولویت راهبردی و به‌عنوان بخشی از چارچوب سیاست‌گذاری راهبردی طبقه‌بندی شوند.

◀ دولت نقشی کلیدی در تضمین اجرای صحیح پروژه، نظارت بر سرمایه‌گذاران خصوصی و واکنش سریع و مناسب در زمان بروز تغییرات یا تعارضات، جهت جلوگیری از بروز اختلافات ایفا می‌کند.

در دنیای پروژه‌های PPP، گزینه‌ها، ساختارها، راهکارها و راهبردهای متعددی

وجود دارند. هیچ روش کامل و بی‌عیب و نقصی در رابطه با PPP وجود ندارد و در این کتاب نیز سعی نشده همه گزینه‌های موجود مورد بحث و بررسی قرار گیرند. چندین گزینه تأمین مالی توسط بخش خصوصی و عمومی (دولتی) برای PPP موجود است. در این کتاب، به بررسی پرخطرترین و متداول‌ترین روش‌های تأمین مالی PPP می‌پردازیم که با نام تأمین مالی «با حق رجوع محدود^۱» و «بدون حق رجوع^۲» به آن‌ها اشاره می‌شود.

در این کتاب، تجربیات شخصی میدانی و تجربیات حاصل از خرد جمعی سایر فعالان این حوزه ارائه شده‌اند. بازار تأمین مالی و ریسک‌هایی که طرفین قبول می‌کنند، در مکان‌ها و پروژه‌های مختلف با یکدیگر تفاوت دارند. با توجه به ارتباط این کتاب با بازارهای رو به توسعه، تمرکز ما بر مطالعه نمونه‌هایی از کشورهای رو به توسعه است. این کتاب یک راهنمای قطعی در زمینه تخصیص ریسک و روش‌های موثر در بازار نیست، بلکه بیشتر مقدمه‌ای در رابطه با مسائلی است که در ساختارهای پیمانی بروز پیدا می‌کنند. با توجه به ماهیت موضوع مورد بحث در این کتاب، چندین اصطلاح نیز مورد استفاده قرار خواهند گرفت. اصطلاحاتی که بیش از همه مورد استفاده قرار گرفته‌اند، در واژه‌نامه انتهای کتاب تعریف شده‌اند.

1 - limited recourse

2 - non-recourse

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ **صبور باشید.** PPP یک فرآیند سریع نیست و مدت زمانی طول می‌کشد تا به‌درستی پیاده و اجرا شود. به‌طور کلی، تلاش‌هایی که پیش از مرحله تدارکات صورت می‌گیرند تا شرایط برای اجرای پروژه به‌خوبی مهیا شود، موجب صرفه‌جویی در سرمایه و زمان شده و از بروز ناکامی جلوگیری می‌کنند. درباره رویدادهای احتمالی خوب فکر کرده و پیش‌بینی‌های لازم را به‌عمل آورید. از این نکته اطمینان حاصل کنید که از ساختار و مشخصات فنی پروژه‌ای که قرار است وارد بازار شود، راضی هستید.
- ✓ **به‌خوبی آماده شوید.** PPP نیازمند سرمایه‌گذاری مالی و انسانی زودتر از موعد مقرر است تا از پیشرفت درست پروژه اطمینان حاصل شود. از جمله این هزینه‌ها می‌توان به پرداخت هزینه‌های بالای مشاوران خارج از سازمان اشاره کرد. توسعه پروژه، هزینه‌ای معادل ۳ درصد یا بیشتر (از هزینه ساخت را) برای دولت به‌همراه دارد. سود این سرمایه‌گذاری پیش از موعد به‌مرور زمان حاصل می‌شود، زیرا در PPP مدیریت و تأمین مالی برای کل طول عمر پروژه انجام می‌شود و ریسک‌های احتمالی از پیش شناسایی می‌شوند.
- ✓ **دولت را آماده سازید تا نقش خود را از آغاز تا پایان پروژه ایفا کند.** حتی در مواردی که PPP جامعی طراحی شده است، دولت نقش مهمی را در نظارت و تنظیم پروژه ایفا می‌کند.
- ✓ **آماده مواجهه با چالش‌ها باشید.** در هر رابطه بلندمدتی، تغییر رخ می‌دهد. PPP قبل از هر چیز، یک مشارکت است که نیازمند پیش‌بینی چالش‌ها، تغییرات و راهکارهای احتمالی است. قبل از این که مشکلات کوچک تبدیل به اختلاف‌نظرهای بزرگ شوند، باید در حد مطلوبی مدیریت شوند.

برای بحث و بررسی بیشتر موضوعات مطرح‌شده در این کتاب، به مطلب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی: تأمین مالی پروژه،

پروژه‌های PPP و ریسک (چاپ دوم، ۲۰۰۹) نوشته دلمون^۱، منتشر شده توسط کلوور اینترنشنال و بانک جهانی^۲ با حمایت مالی PPPAF مراجعه کنید. همچنین، می‌توانید برای بحث و بررسی بیشتر درباره مسائل حقوقی و پیمانی پروژه‌های PPP به وبسایت بانک جهانی به نشانی زیر مراجعه کنید:

www.worldbank.org/pppiresource

در زمان انتشار این کتاب، بروز بحران شدید در اقتصاد جهانی موجب تغییرات اساسی در دورنمای PPP شد. به همین دلیل، مسائل مرتبط با بحران‌های مالی و اقتصادی و تاثیر آن‌ها بر PPP نیز در این کتاب مورد بررسی قرار خواهند گرفت. در فصل اول، مقدمه‌ای در رابطه با اصول اساسی و مفاهیم اصلی PPP مطرح می‌شود و ماهیت PPP و شرایط لازم برای سرمایه‌گذاری و جذب PPP مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. در فصل دوم، چگونگی انتخاب یک پروژه PPP خوب و آماده‌سازی شرایط برای اجرای پروژه توضیح داده می‌شود. در فصل سوم، نحوه تأمین مالی PPP، منابع احتمالی تأمین مالی و نحوه عملکرد تأمین مالی (که با عنوان تأمین مالی با استفاده از منابع محدود نیز شناخته می‌شود) به همراه اقداماتی که دولت‌ها می‌توانند برای بهبود جریان تأمین مالی PPP انجام دهند، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در فصل چهارم، ریسک‌های پیش روی پروژه‌های PPP توضیح داده می‌شوند. در فصل پنجم نیز چگونگی تخصیص ریسک‌های مذکور میان طرفین پروژه از طریق انعقاد پیمان‌های مختلف تشریح شده است. همان‌طور که در ادامه مشاهده خواهید کرد، روش تخصیص ریسک و ساختارهای پروژه در بخش‌های خصوصی و عمومی با یکدیگر متفاوت هستند. در فصل ششم این موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد که پس از امضای پیمان‌ها، تأمین مالی و اجرای پروژه PPP چه اتفاقی می‌افتد. در فصل هفتم، خلاصه‌ای از برخی ویژگی‌های کلیدی تخصیص ریسک PPP در بخش‌های دارای زیرساخت مختلف ارائه می‌شود. در فصل هشتم نیز تاثیرات بحران‌های اقتصادی و مالی بر PPP مورد بحث و بررسی قرار گرفته و گزینه‌هایی برای تطبیق پروژه‌ها با شرایط موجود پیشنهاد می‌شوند. در بخش ضمیمه نیز خوانندگان می‌توانند خلاصه‌ای از

1 - Delmon

2 - Kluwer International and the World Bank

پیام‌های کلیدی ارائه‌شده به سیاست‌گذاران و واژه‌نامه‌ای از اصطلاحات کلیدی مرتبط با PPP را برای مطالعه بیشتر ملاحظه کنند.

۱-۱- اصول اساسی (مبانی) PPP

در دنیای امروز، زیرساخت در درجه اول، یک موضوع مربوط به بخش عمومی محسوب می‌شود و مبالغی که سالانه در سطح گسترده‌ای توسط بخش دولتی در زیرساخت هزینه می‌شود، بسیار بیشتر از بخش خصوصی است. شرکت در پروژه‌های PPP فرصتی برای بخش خصوصی است تا خدمات زیرساختی را برای بخش عمومی انجام دهد یا در تکمیل و بهره‌برداری از زیرساخت‌های عمومی به بخش دولتی کمک کند. حتی برای بیشتر تأمین‌کنندگان خدمات دولتی، مشارکت بخش خصوصی نقش مهمی در ارائه موفقیت‌آمیز خدمات زیرساختی به عموم ایفا می‌کند. این مشارکت از طریق پیمان‌های ساخت، توافق‌نامه‌های خدمات، تحویل کالاها یا اجرای پروژه‌ها با سرمایه‌گذاری مشترک امکان‌پذیر می‌شود. به بیان دیگر، پروژه‌های PPP امکان مشارکت بهینه بخش خصوصی را در توسعه زیرساخت‌ها فراهم می‌کنند.

شکل شماره ۱-۱ ساختارهای PPP

سلب اختیار، واگذاری (امتیاز انحصاری)، برون‌سپاری	پیمان اجاره، (Affermage)	پیمان مدیریت، تأمین مالی، بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری (O&M)	خصوصی	مدیریت ارائه‌کننده خدمات
BOT, BOOT, DBFO, DCMF, IPP, BOO	سرمایه‌گذاری مشترک	پیمان‌های خدمات، شرکتی‌سازی، پیمان عملکرد (حسن انجام کار)	مشترک	
	تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها (جفت‌سازی)	مقام مسئول استانی یا شهری	عمومی	
دولتی	مشترک	خصوصی		
کنترل داری‌ها				

در شکل شماره ۱-۱، تعدادی از ساختارهای PPP مورد استفاده نشان داده شده‌اند. چند مخفف و اصطلاحات کلیدی مورد استفاده در این شکل نیز در ادامه آن ذکر شده‌اند.

^۱ BOT = ساخت - بهره‌برداری - انتقال

^۲ BOO = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری

^۳ BOOT = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری - انتقال

^۴ DBFO = طراحی - ساخت - تأمین مالی - بهره‌برداری

^۵ DCMF = طراحی - ساخت - مدیریت - تأمین مالی

^۶ IPP = تولیدکننده مستقل نیرو

اصطلاحات فوق دارای ماهیت مشابهی برای شرکت مجری پروژه هستند که بر مبنای آن‌ها به ساخت (یا نوسازی) و بهره‌برداری از تأسیسات و تحویل خدمات به نهادهای رفاهی یا خدماتی (مانند شرکت خدمات بهداشتی) یا یک مشتری می‌پردازد. این تأسیسات می‌تواند یک نیروگاه، تصفیه‌خانه، جاده، بیمارستان یا موارد مشابه دیگر باشد. این تأسیسات ممکن است پس از یک دوره زمانی معین به دولت انتقال داده شود یا نشود.

شرکتی‌سازی^۷ به معنای اداره یک تأسیسات تحت مالکیت دولت به شیوه‌ای مشابه یک نهاد بخش خصوصی، با استفاده از مکانیسم‌های تشویقی برای کارکنان و مدیریتی شبیه روش‌های مدیریت در بخش خصوصی است. به عنوان مثال، یک تأسیسات شرکتی شده ممکن است از ساختاری مشابه یک شرکت با مسئولیت محدود برخوردار باشد و سرمایه سهمی آن تحت کنترل دولت باشد، در حالی که به انتشار حساب سود و زیان، ترازنامه و اطلاعات مربوط به گردش وجوه خود پرداخته و تصویر واضحی را از امور مالی و بخش‌های ناکارآمد خود ارائه کند

1 - Build-Operate-Transfer

2 - Build-Own-Operate

3 - Build-Own-Operate-Transfer

4 - Design-Build-Finance-Operate

5 - Design-Construct-Manage-Finance

6 - Independent Power Producer

7 - Corporatization

(معمولا، تأسیسات دولتی از حساب‌های شفافی برخوردار نیستند و این وضعیت، تفکیک نقاط ضعف و ناکارآمدی یا مدیریت تشویقی درست را دشوار می‌سازد).
در نظام‌های **فرانشیزی**^۱، **تعاونی**^۲ و **جفت‌سازی**^۳ از یک اُپراتور باتجربه یا تخصص و شهرت یک تشکیلات در کنار نیروی انسانی و منابع یک شرکت بومی استفاده می‌شود.

پیمان اجاره^۴ و **اعطای امتیاز (واگذاری)**^۵ بدین صورت هستند که در آن‌ها، شرکت مجری پروژه خدمات را مستقیما به مصرف‌کننده تحویل می‌دهد و تفاوت اصلی در این است که آیا شرکت مجری پروژه مسئول سرمایه‌گذاری در دارایی جدید است یا خیر (به‌عنوان مثال، در پیمان اجاره این‌طور نیست) و آیا شرکت مجری پروژه مالکیت دارایی‌ها را بر عهده دارد یا خیر (به‌عنوان مثال، در پیمان اعطای امتیاز/واگذاری، عموما این‌گونه است).

پیمان‌های عملکرد (حسن انجام کار)، خدمات، مدیریت و بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری دارای ساختاری هستند که به‌موجب آن‌ها یک شرکت خصوصی خدمات را به یک شرکت ارائه‌دهنده خدمات رفاهی یا واگذارکننده ارائه می‌کند (به‌عنوان مثال، خدمات مدیریتی، بهبود خدمات صدور صورت‌حساب و وصول آن یا بازاریابی) و پرداخت‌هایی که به آن صورت می‌گیرد، با عملکرد وی در ارتباط هستند.

1 - Franchizing

2 - Cooperatives

3 - Twinning

4 - Leases and affermage contracts

پیمان‌هایی در پروژه‌های مشارکت بخش‌های عمومی و خصوصی که به موجب آن، اُپراتور بخش خصوصی مسئولیت بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری از تأسیسات را بر عهده دارد ولی وظیفه تامین مالی پروژه بر عهده او نیست.

5 - Concession

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

✓ ماهیت PPP/انعطاف‌پذیر است. ابتدا این موضوع را بررسی کنید که به چه چیزی نیاز دارید، سپس روش خود را بر اساس این نیازها طراحی کنید. در همان ابتدای کار، به این موضوع توجه نکنید که دیگران چکار کرده‌اند زیرا شرایط شما ممکن است با آن‌ها بسیار متفاوت باشد. با این وجود، تجزیه و تحلیل دقیق تجربیات دیگران می‌تواند همیشه مفید باشد.

✓ برای از دست ندادن تمرکز، هر چند وقت یک بار، پروژه را امکان‌سنجی کنید. نخست این موضوع را بررسی کنید که آیا PPP را بر مبنایی منطقی و درست انتخاب کرده‌اید یا خیر. سپس، مرتب به خود یادآوری کنید که چرا PPP را انتخاب کرده‌اید، زیرا اجرای آن می‌تواند چالش‌برانگیز باشد. هر چند وقت یک بار به ارزیابی این موضوع بپردازید که آیا پروژه مطابق اهداف از پیش تعیین‌شده پیش می‌رود یا خیر.

✓ دولت باید به تنظیم و نظارت بر PPP بپردازد. این موضوع باید جزء لاینفک طراحی پروژه باشد. خواه پروژه به شکل PPP باشد یا خیر، همیشه بخش دولتی مرجع نهایی و مسئول ارائه خدمات عمومی است.

✓ همه دست‌اندرکاران را در نظر بگیرید. پروژه‌های PPP تاثیر مستقیمی را بر گروه‌های مختلف (به‌ویژه، کارکنان و مدیریت) دارند و ممکن است نگرانی‌های سیاسی یا فلسفی و موارد مشابه دیگری از آن‌ها پدید آید. اگرچه دستیابی به اتفاق نظر کامل امکان‌پذیر نیست، ولی دولت باید نگرانی‌های اصلی موجود را شناسایی و آن‌ها را درک کند.

این تعاریف تنها به‌عنوان یک مرجع کلی ارائه شده‌اند و معانی آن‌ها برای افراد مختلف، فرق می‌کند، در نتیجه، در برخی موارد، غیر دقیق و حتی گمراه‌کننده به‌شمار می‌آیند. افزون بر این، این نمونه‌ها تنها برای درک مفاهیم کلی به‌عنوان مرجع ارائه شده‌اند و توضیح جامع و کامل PPP به‌شمار نمی‌آیند. در نهایت، PPP انعطاف‌پذیر است و به خلاقیت کسانی که در این پروژه‌ها مشارکت داشته و میزان دسترسی آن‌ها به منابع تأمین مالی، بستگی دارد.

۱-۱-۱-۱ PPP می تواند هزینه بر و آهسته باشد، پس چرا خود را

به در دسر بیاندازیم؟

پروژه‌های PPP، حتی در بهترین حالت نیازمند تأمین مالی قابل توجه در مراحل انتخاب پروژه، مطالعات امکان‌سنجی و استفاده از توصیه‌های مشاوران برای کمک به واگذارکننده در جریان فرآیند مناقصه و توسعه پروژه هستند. در انگلستان، که تا حدی استانداردسازی صورت گرفته است، این هزینه‌ها به‌طور متوسط بالغ بر ۲/۶٪ از هزینه‌های سرمایه‌ای در دوره زمانی ۳۶ ماهه که از زمان پیش‌ارزیابی کیفی (بررسی واجدیت شرایط شرکت‌کنندگان در مناقصه) تا جمع‌بندی مالی را شامل می‌شود، است. کشورهایی که تجربه کمتری در پروژه‌های PPP دارند، احتمالاً باید هزینه بیشتری را در این زمینه صرف کنند و زمان مذکور نیز برای آن‌ها بیشتر طول می‌کشد. در این جا، این پرسش مطرح می‌شود که اگر اجرای درست پروژه‌های PPP تا این حد برای واگذارکننده تعهد مالی و زمانی به‌همراه دارد، چرا این روش پردردسر و دشوار را انتخاب کند؟

چند عامل بخش عمومی (دولتی) را به اجرای پروژه‌های PPP تشویق می‌کند که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

◀ عملکرد پایین‌تر از حد انتظار تشکیلات و تأسیسات بخش عمومی که در اغلب موارد، دارای ساختارهای مالی غیرشفاف و روش‌های تدارکات ناکارآمد یا فاسد هستند؛

◀ عدم وجود منابع مدیریتی و فنی کافی در بخش عمومی؛ و

◀ تقاضای سرمایه‌گذاری بیش از منابع موجود، به‌ویژه، پروژه‌هایی با هزینه‌های سرمایه‌ای زیاد پیش از شروع پروژه و نیازمند به سرمایه‌گذاری زیرساختی عمده و هزینه‌های سنگین تعمیر و نگهداری دوره‌ای که به بیان ساده، فراتر از توان و منابع بخش عمومی هستند.

پروژه‌های PPP عمدتاً دارای مزایای زیر هستند:

۱-۱-۱-۱-۱ بهره‌وری. در بیشتر موارد، بخش خصوصی نسبت به بخش

عمومی از بهره‌وری بالاتری برخوردار است. این بهره‌وری بیشتر نتیجه عوامل مختلفی است که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ◀ روش‌های تجاری در حل مشکلات با تمرکز بر سودمندی هزینه، به‌ویژه، توجیه هزینه نیروی کار و مصالح/مواد؛
- ◀ نظارت بهتر جهت بهبود مسئولیت پاسخ‌گویی - به‌عنوان مثال، امکان اتخاذ تصمیمات بهتر بدون جهت‌گیری سیاسی؛ و
- ◀ شفافیت و رقابت بیشتر به‌منظور کاهش روش‌های فاسد و آشکار ساختن هزینه‌های پنهان. به‌عنوان مثال، بسیاری از هزینه‌های بالای معاملاتی وابسته به پروژه‌های PPP، در پروژه‌های عمومی نیز وجود دارند، ولی به‌سادگی و بدون این که گزارش شوند، در بودجه‌های دولتی دیگر ادغام می‌شوند، ولی در پروژه‌های PPP این هزینه‌های پنهان به‌نحو واضحی گزارش شده و آشکار می‌گردند.

۲-۱-۱-۱- ارائه راهکار بلندمدت برای کل دارایی‌ها. معمولاً، در کشورهای در حال توسعه، تأمین مالی برای تعمیر و نگهداری زیرساخت کمتر از حد لازم برآورد می‌شود. تعمیر و نگهداری ضعیف منجر به افزایش قابل توجه نیازهای سرمایه‌گذاری زیرساختی در آینده می‌شود که نشان‌دهنده یکی از نقاط ضعف بزرگ کشورهای در حال توسعه است. انجام پروژه‌ها در قالب PPP می‌تواند با در نظر گرفتن تأمین مالی کافی برای پروژه از همان ابتدا به مدیریت این کسری بودجه کمک کند. واگذاری پروژه به شرکت مجری پروژه می‌تواند برای ۲۵ سال یا بیشتر طول بکشد و همین وضعیت، شرکت مجری پروژه را مجبور می‌کند تا روش تجاری مناسب و بلندمدتی را برای حل مشکلات و مدیریت دارایی‌ها اتخاذ کند. شرکت مجری پروژه نیاز دارد از تأسیسات و دارایی‌ها به‌نحو مناسبی محافظت کند تا به سطح عملکرد مورد انتظار برسد، از جریمه‌های ناشی از سطح نامطلوب عملکرد اجتناب کند و در پایان مدت پروژه بتواند تأسیسات و کارها را مطابق استانداردهای تعیین شده تحویل دهد.

۳-۱-۱-۱- شفافیت و مقابله با فساد. در یک سیستم نظارتی خوب تلاش می‌شود همه کارها شفاف باشند، برخورد یکسان و برابری با همه طرف‌ها صورت گیرد و امکان رقابت آزاد فراهم شود. عدم نظارت خوب موجب نگرانی

سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان احتمالی شده (در نتیجه، موجب افزایش قیمت‌های پیشنهادی و کاهش کیفیت و مصلحت در راهکارهای ارائه‌شده می‌گردد) و احتمال سودجویی غیر متعارف و پیشنهاد رشوه و سایر شکل‌های فساد افزایش می‌یابد (که این موارد موجب افزایش هزینه، تأخیر در اجرای پروژه و کاهش کیفیت عملکرد می‌شوند). PPP فرصت نظارت خوب بر همه جنبه‌های اجرای پروژه را فراهم کرده و احتمال استفاده از راه‌های خلاف و غیرقانونی را کاهش می‌دهد. در این جا، نمونه‌هایی از نظارت خوب ارائه شده‌اند:

- ◀ استفاده از مدیریت مالی معتبر در جریان اعطای یارانه و درآمد حاصل از فنس‌کشی دور زمین‌ها از طرف دولت برای نشان دادن امکان‌سنجی پروژه و جذب سرمایه لازم؛
- ◀ بهبود دسترسی عمومی به اطلاعات درباره پروژه و فرآیند تدارکات - به‌عنوان مثال، از طریق راه‌اندازی یک وب‌سایت اختصاصی برای پروژه و ارائه همه اطلاعات مربوطه درباره نحوه اعطای پیمان - برای جذب مناقصه‌گران/پیشنهاد دهندگان و افزایش رقابت؛
- ◀ بهبود روش تدارکات پروژه به‌منظور افزایش رقابت، شفافیت و کنترل؛ و
- ◀ نظارت وام‌دهندگان (که در صورت استفاده از روش‌های فاسد و خلاف قانون در پروژه، پول خود را از دست می‌دهند) که می‌تواند به‌عنوان مثال، به صورت بازدید از محل انجام پروژه در فواصل زمانی مشخص با کمک مشاوران مهندسی متخصص خارج از سازمان صورت گیرد و افزایش شفافیت پروژه برای عموم از طریق افزایش سرکشی و نظارت جهت جلب اعتماد بیشتر آن‌ها.

۴-۱-۱-۱ - فناوری، نوآوری و دانش تجربی. واگذارکننده بخش

عمومی ممکن است جهت بهره‌مندی از فناوری، نوآوری و دانش تجربی (فوت و فن کار) از بخش خصوصی کمک بخواهد. این کمک می‌تواند شامل دسترسی به مهارت‌ها و فناوری‌هایی شود که دولت به آن‌ها دسترسی ندارد، یا به‌طور خاص برای پروژه‌ای طراحی شده‌اند که با مکانیسم‌های تدارکات قدیمی امکان توسعه آن‌ها وجود ندارد ولی در صورت مشارکت با بخش خصوصی، انگیزه‌های دستیابی

به چنین اطلاعاتی در پروژه‌های PPP به‌وجود می‌آید.

۵-۱-۱-۱- منابع تأمین مالی. PPP می‌تواند موجب تأمین منابع مالی جدید یا بیشتر برای توسعه زیرساختی و فراهم آوردن فرصت‌های جدید برای توسعه بازارهای مالی بومی شود، به‌عنوان مثال:

◀ تجهیز بازارهای مالی بومی که مستقیماً به تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی عادت ندارند ولی خواهان فرصت‌های سرمایه‌گذاری باثبات و بلندمدت هستند؛

◀ به حداکثر رساندن فضای مالی موجود با استفاده از ظرفیت ترازنامه‌ها و قدرت تقسیم ریسک بخش خصوصی به شیوه‌ای که امکان سرمایه‌گذاری در سطح جهانی وجود داشته باشد؛

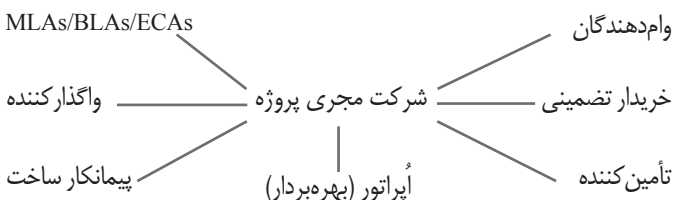
◀ کاهش فشار مالی بر شرکت‌های دولتی با تقسیم مسئولیت و بار تأمین مالی؛ و

◀ افزایش دسترسی به سرمایه و بازارهای مالی خارجی.

۲-۱-۱- بازیگران کلیدی در PPP چه کسانی هستند؟

PPP فرآیند پیچیده‌ای است که نیازمند مشارکت چندین طرف مختلف است و هر یک از آن‌ها نقش مهمی را در مدیریت ریسک پروژه ایفا می‌کنند. برای بیان ساده این فرآیند، شکل ۲-۱ و توضیحاتی که در ادامه این فصل ارائه شده‌اند، نشان می‌دهند که چه طرف‌هایی در پروژه‌های PPP مشارکت دارند و روابط آن‌ها با شرکت مجری پروژه به چه صورت است، اگر چه این فهرست ممکن است کامل نباشد.

شکل شماره ۲-۱- طرف‌های مشارکت کننده در یک پروژه PPP

۱-۲-۱-۱-۱ **واگذارکننده**^۱. پروژه‌های BOT که در این جا مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند، توسط (۱) یک دولت محلی یا ملی، یک نهاد دولتی یا مقام رگولاتوری (تنظیم مقررات) که از این پس، با نام واگذارکننده به آن اشاره می‌شود، به (۲) یک طرف خصوصی (شرکت مجری پروژه) که (۳) حق تحویل خدمات زیرساختی را دارد، واگذار می‌شود. به‌طور کلی، واگذارکننده مسئول ارتباط و واسطه پروژه و دولت است. واگذارکننده باید از اختیارات لازم برای اعطای پروژه به یک نهاد خصوصی برخوردار باشد و می‌تواند یک سازمان دولتی را برای نظارت، مدیریت و تنظیم خدماتی که در بلندمدت ارائه می‌شوند، منصوب کند. یک توافق‌نامه پیمانی بین واگذارکننده و شرکت مجری پروژه منعقد می‌شود که می‌تواند به شکل پیمان اعطای امتیاز (واگذاری)، اجرا و/یا حمایت دولتی باشد.

۲-۲-۱-۱-۱ **شرکت مجری پروژه**. حامیان مالی مشخصات پروژه را تعیین کرده و برای اعطای پروژه، آن را به مناقصه می‌گذارند. در مورد پروژه‌های PPP، مانند بیشتر شکل‌های کنسرسیوم‌ها (ائتلاف‌ها) یا سرمایه‌گذاری‌های خارجی، سرمایه‌گذاران بخش خصوصی شرکت جدیدی را ایجاد می‌کنند (که نام آن شرکت مجری پروژه است) - که معمولاً، یک شرکت دارای هدف خاص^۲ با مسئولیت محدود است - که به‌منظور اجرای پروژه، پیمانی را با واگذارکننده منعقد می‌کند. استفاده از شرکت دارای هدف خاص (SPV) به حامیان مالی این امکان را می‌دهد که تأمین مالی پروژه را بر مبنای حق رجوع محدود^۳ انجام دهند. واگذارکننده ممکن است لازم بداند که شرکت مجری پروژه از سرمایه‌گذاران محلی برای بهبود انتقال فناوری کمک بگیرد و برای پرسنل بومی شغل ایجاد کرده و برای آن‌ها برنامه‌های آموزشی برگزار کند.

بیشتر سهام‌داران در شرکت مجری پروژه می‌خواهند از حق انتقال سهام خود در اولین فرصت ممکن برخوردار باشند، به‌ویژه، شرکت‌های تجاری/ساختمانی که عادت ندارند سهام را به صورت بلندمدت در اختیار داشته باشند. از سوی دیگر،

1 - Grantor

2 - special purpose vehicle (SPV)

3 - Limited recourse basis

واگذارکننده مایل است که سهامداران تا حد امکان با دارایی‌های شرکت مجری پروژه مرتبط باشند تا بدین ترتیب، منافع آن‌ها با واگذارکننده مشترک باشد (به‌عنوان نمونه، اجرای یک پروژه با توجیه مالی مناسب در درازمدت).

سهامداران شرکت مجری پروژه در اغلب موارد هم سهام‌دار و هم پیمانکار شرکت دارای هدف خاص (SPV) هستند. این تضاد منافع موجود در بین سهامداران، واگذارکننده و وام‌دهندگان باید مدیریت شود؛ به‌عنوان مثال، یک سهام‌دار ناراضی نباید در پستی گمارده شود که به مذاکره بپردازد یا بر مذاکرات مربوط به پیمان یا تعیین قیمت‌ها تاثیر داشته باشد. معمولاً، این موضوعات در توافق‌نامه سهامداران که بین طرفین ایجادکننده SPV منعقد می‌شود، شناسایی و مدیریت می‌شوند.

۳-۲-۱-۱- وام‌دهندگان^۱. ترکیب گروه وام‌دهنده می‌تواند در هر پروژه با پروژه دیگر متفاوت باشد و ترکیبی از وام‌دهندگان تجاری بخش خصوصی به همراه نهادهای اعتبار صادرات و سازمان‌های تأمین مالی دوجانبه و چندجانبه باشد. در برخی مواقع، تأمین مالی از راه فروش اوراق قرضه پروژه در بازارهای سرمایه یا توسط صندوق‌های مالی مستقل یا سایر واسطه‌های مالی انجام می‌شود. وام‌دهندگان در جریان بهره‌برداری، ساخت یا بیمه نقشی ندارند، بنابراین، نمی‌خواهند ریسک‌هایی را بر عهده گیرند که با آن‌ها ناآشنا بوده و بر عهده طرف‌های دیگر هستند. با این وجود، وام‌دهندگان در بیشتر مراحل مهم کارها، از جمله، تعیین ساختار مالی، تهیه پیش‌نویس اسناد و مدارک پروژه و تایید/گواهی پایان کار مشارکت دارند. آن‌ها عموماً با کمک یک مهندس مستقل (یک مشاور فنی متخصص که بر روند انجام کار نظارت دارد و پایان مراحل مختلف را در کنار کارهای دیگر تایید می‌کند) نظرات خود را درباره پروژه ارائه کرده و بر آن نظرات دارند. افزون بر انعقاد پیمان‌های اعطای وام با شرکت مجری پروژه، ممکن است لازم باشد که وام‌دهندگان پیمان‌های مستقیمی را بین خود و هر یک از شرکت‌کنندگان در پروژه منعقد کنند.

۴-۲-۱-۱- نهادهای چندجانبه^۱. MLAها نماینده گروهی از کشورهای/ ملیت‌های مختلف هستند و توسط سازمان‌هایی مانند بانک جهانی تأسیس شده و تحت مالکیت آن‌ها قرار دارند. MLAها می‌توانند از طریق خدمات مشاوره‌ای، سرمایه‌گذاری در آورده، تهیه و ارائه تضمین یا بیمه یا اعطای وام در پروژه‌های مختلف شرکت کنند. یک MLA می‌تواند از محل منابع مالی خود به تأمین مالی پروژه بپردازد و/یا به‌عنوان کانالی برای هدایت سرمایه از بانک‌های تجاری عمل کند. عموماً، بانک جهانی و سایر سازمان‌های مشخص از اصطلاح موسسات تأمین مالی بین‌المللی^۲ برای اشاره به خود استفاده می‌کنند تا MLA. MLAها همچنین، می‌توانند از راه‌های دیگری مانند تهیه ضمانت‌نامه و بیمه‌های ریسک سیاسی (رجوع کنید به قسمت‌های ۱۰-۴ و ۱۰-۵) در پروژه‌ها مشارکت کنند. معمولاً، تصور می‌شود دولت‌ها تلاش بیشتری می‌کنند تا از بازپرداخت وام‌ها به MLAها حتی در شرایط اقتصادی دشوار اطمینان حاصل شود - پدیده‌ای که از آن با عنوان چتر یا اثر هاله‌ای MLA یاد می‌شود. این وضعیت می‌تواند به نفع وام‌دهندگان خصوصی باشد که به‌طور مشترک به تأمین مالی وام‌های MLA می‌پردازند. (وام‌های MLAی که به‌عنوان مثال، از موسسات و شرکت‌های تأمین مالی بین‌المللی - که بخشی از بانک جهانی هستند - گرفته می‌شوند، به‌عنوان وام‌های «A» شناخته می‌شوند، در حالی که، تأمین مالی مشترک توسط وام‌دهندگان خصوصی به‌عنوان وام‌های «B» معروف هستند). با این وجود، حامیان مالی پروژه‌ها تصور می‌کنند مشارکت در MLA هزینه قابل توجهی برای آن‌ها در بر دارد، به‌ویژه، زمان لازم برای آماده‌سازی و تدارکات MLA و اتخاذ روش‌های حفاظت از اجتماع و محیط‌زیست زیاد است. انعقاد پیمان‌های وام یا تضمین با MLAها مستلزم به‌کارگیری این روش‌ها با ارجاع به سیاست‌های MLAی است که حمایت مالی از پروژه را بر عهده دارد.

1 - MLAs = Multilateral Agencies

2 - IFIs = International Finance Institutions

۵-۲-۱-۱- نهادهای دوجانبه^۱. BLAها که در برخی موارد با عنوان موسسات تأمین مالی توسعه مورد اشاره قرار می‌گیرند، از لحاظ هدف اصلی، روش مورد استفاده و راهکارهای مالی شبیه MLAها هستند ولی تنها توسط یک کشور (و نه گروهی) از کشورها تأسیس می‌شوند (مانند PROPARCO در کشور فرانسه). این نهادها وظیفه دارند در قالب اعطای وام یا مشارکت در سرمایه‌گذاری، از کشورهای در حال توسعه خاصی حمایت کنند. این نهادها دارای گرایش سیاسی بیشتری نسبت به MLAها هستند و تلاش می‌کنند در جهت منافع سیاسی کشور خود (که حمایت مالی پروژه را بر عهده دارد) حرکت کنند. اگر چه معمولاً، مشارکت در BLA محدود به پروژه‌هایی که سرمایه‌گذاری آن‌ها توسط افراد هم‌ملیت (هم‌وطن) با کشور عضو صورت می‌گیرد، نیست، ولی در برخی BLAها بندی با عنوان «origins clause» وجود دارد که به‌موجب آن پروژه‌هایی که تأمین مالی آن‌ها توسط BLA صورت می‌گیرد، نباید با فرصت‌های سرمایه‌گذاری افرادی با ملیت همان کشور به رقابت مستقیم بپردازد.

۶-۲-۱-۱- نهادهای اعتبار صادرات^۲. ECAها توسط یک کشور مشخص تأسیس می‌شوند تا به نحو بارزی به تشویق صادرات کالاها و خدمات توسط شرکت‌ها و افراد دارای ملیت همان کشور بپردازند. اگر چه در گذشته، همه این نهادها توسط دولت اداره می‌شدند، ولی تعداد مشخصی از این نهادها خصوصی شده‌اند. ECA می‌تواند به تأمین مالی، بیمه یا تضمین کالاها و خدمات صادراتی توسط شرکت‌ها و افراد دارای ملیت‌های کشور مبدأ بپردازد. این تأمین مالی در اغلب موارد بسیار قابل توجه است و حتی به بیش از ۸۵٪ مبلغ کل صادرات بالغ می‌شود. ECAها ممکن است به‌طور مستقیم وام دهند یا در صورت بروز ریسک سیاسی و/یا ریسک تجاری، بازپرداخت قسط‌ها به وام‌دهنده را تضمین کنند. ریسک‌های سیاسی‌ای که ECAها بر عهده می‌گیرند، عموماً عبارت‌اند از خشونت‌های سیاسی، جنگ، بروز برخوردهای خصمانه، سلب مالکیت و ریسک تبدیل ارز. در موارد خاصی، ECAها پوشش ریسک‌ها را گسترده‌تر

1 - BLAs = Bilateral Agencies

2 - ECAs = Export Credit Agencies

می‌سازند و مواردی چون تغییر قانون، تغییر روش مالیات‌بندی یا نقض تعهدات دولتی را نیز شامل می‌شوند.

۷-۲-۱-۱- خریدار تضمینی^۱. خریدار تضمینی قول می‌دهد که نتیجه یا هر گونه محصول/خروجی پروژه را خریداری کند و بدین وسیله، هر گونه ریسک موجود در بازار را از شرکت مجری پروژه یا وام‌دهندگان دور سازد. یک مثال خوب در این زمینه، توافق یک شرکت خدماتی در رابطه با خرید برق تولیدی توسط شرکت مجری پروژه در قالب یک پیمان خرید نیرو (PPA) است. طبق این پیمان خرید تضمینی، خریدار باید مبلغی معادل حداقل مقدار برق تولیدی یا همه هزینه‌های ثابت پروژه را بدون توجه به مقدار برق تولیدی بپردازد، بدین ترتیب، خرید خروجی این نیروگاه تضمین می‌شود که این عامل مهمی در ایجاد تمایل به تأمین مالی و سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌آید. خریدار تضمینی می‌تواند واگذارکننده یا یک نهاد دولتی (مانند شرکت خدماتی یا سازمان برق) باشد که رابطه نزدیکی با واگذارکننده دارد.

۸-۲-۱-۱- تأمین‌کننده ورودی^۲. تأمین‌کننده ورودی، ریسک ورودی لازم برای انجام عملیات و بهره‌برداری از پروژه را بر عهده می‌گیرد. بدین ترتیب، شرکت مجری پروژه از ریسک‌هایی مانند نرسیدن به سطح تولید مورد نظر به‌دلیل عدم وجود ورودی لازم، از جمله کمبود سوخت و مواد اولیه، محافظت می‌شود. تأمین‌کننده ورودی، تحویل حداقل ورودی لازم را با کیفیت استاندارد و قیمت مشخص تضمین می‌کند. هم‌چنین، ممکن است لازم باشد که او زیرساخت لازم برای تحویل ورودی، مانند خط لوله‌ها، بندرها یا خطوط ریلی را فراهم کند. تنها شکل‌های خاصی از پروژه‌ها به یکی از انواع ورودی نیاز دارند (مانند بیشتر نیروگاه‌هایی که با گاز یا زغال‌سنگ کار می‌کنند و به‌همین منظور پیمان‌های سوخت‌رسانی^۳ را منعقد می‌کنند). پروژه‌های دیگر، مواد مورد نیاز ورودی را از بازار

1 - Offtake Purchaser

2 - Input Supplier

3 - FSAs = Fuel Supply Agreements

تأمین می‌کنند یا ممکن است اصلاً به ورودی نیاز نداشته باشند (مانند پروژه‌های عوارض جاده‌ای). برخی از پروژه‌ها نیز به جای ورودی، به خدمات نیاز دارند، مانند پاک‌سازی رسوب از تأسیسات تصفیه فاضلاب.

۹-۲-۱-۱- پیمانکار ساخت^۱. پیمانکار وظیفه طراحی، ساخت، آزمون و آغاز پروژه را بر عهده دارد. این وظایف عموماً در قالب یک پیمان کلیدگردان^۲ مانند پیمان تدارکات و ساخت (EPC) انجام می‌شود که در آن ریسک عملکرد و رقابت بر عهده پیمانکار ساخت قرار داده می‌شود. پیمانکار ساخت تا حد ممکن، با توجه به تعهدات ساخت پیمانکار مجری پروژه به تخصیص ریسک اتکایی^۳ می‌پردازد و بدین ترتیب، هر گونه ریسک ساختی که بر عهده شرکت مجری پروژه است، به‌نوعی به پیمانکار ساخت تخصیص می‌یابد.

۱۰-۲-۱-۱- اپراتور (بهره‌بردار)^۴. اپراتور به اداره و نگهداری پروژه طی یک دوره زمانی مشخص می‌پردازد که در بیشتر موارد از زمان پایان کار یا پایان ساخت نخستین قسمت تا پایان مدت پروژه به طول می‌انجامد. اپراتور باید به مدیریت تأمین ورودی، تضمین خرید و نظارت بر آزمایش پروژه بپردازد و از عملکرد، بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری صحیح پروژه اطمینان حاصل نماید. اپراتور می‌تواند نخواهد که ریسک هزینه عملیات یا خروجی واقعی را بر عهده گیرد و ترجیح دهد هزینه‌های صورت‌گرفته به‌همراه بهای خدمات به او پرداخت شود. در هر حال، در برنامه پرداخت به او، باید جریمه‌ها و پاداش‌هایی برای بهره‌برداری بهینه از پروژه در نظر گرفته شود. این مسائل معمولاً در قالب یک پیمان بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری^۵ سازمان‌دهی می‌شوند.

1 - Construction Contractor

2 - Turnkey

3- back to back risk allocation

که در آن، همه ریسکی که توسط شرکت مجری پروژه بر عهده گرفته شده، به اپراتور، پیمانکار ساخت و سایر پیمانکاران فرعی (دست دوم) اختصاص می‌یابد.

4 - Operator

5 - O&M = Operation and Maintenance

۱-۲- شریط سرمایه‌گذاری در پروژه‌های PPP

هر گونه تلاشی برای اجرای PPP با استفاده از مکانیسم‌های تدارکاتی عمومی سازمانی، قانونی و مالی (بدون اصلاح آن مکانیسم‌ها با توجه به نیازهای ویژه پروژه‌های PPP) نتایج فاجعه‌باری را به همراه خواهد داشت. واضح است که هر چه مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی گسترده‌تر باشد، شریط سرمایه‌گذاری باید حمایتی‌تر باشد. بیشتر کشورهایی که پروژه‌های PPP را اجرا کرده‌اند، این درس را یاد گرفته‌اند ولی در برخی موارد، تجربه سختی در این رابطه داشتند و تلاش‌های آن‌ها ناموفق بوده یا طراحی بد پروژه‌ها موجب هدر رفتن زمان و پول زیادی برای دولت و بخش خصوصی شدند.

یک پروژه PPP موفق نیازمند فراهم ساختن شریط سرمایه‌گذاری مناسب است که عوامل کلیدی زیر مهم‌ترین اولویت‌های آن به شمار می‌آیند:

◀ *افرادی که برای هدایت و اجرای فرآیند مورد نیاز هستند - کارکنانی*

با حمایت سیاسی درست و آموزش لازم که به منابع تأمین مالی کافی دسترسی داشته و در نهادهای دولتی مربوطه مشغول به کار باشند، باید توسعه و اجرای پروژه را بر عهده داشته باشند؛

◀ *قوانینی که از فرآیند سرمایه‌گذاری حمایت کنند - مجموعه قوانین در*

نظر گرفته‌شده باید بستر لازم را برای نتیجه‌بخش بودن تلاش‌های دولت فراهم کنند و از بخش‌های خصوصی و دولتی محافظت کنند، بدون این که هیچ محدودیتی را در فرآیند توسعه پروژه ایجاد کنند؛

◀ *پول - برای توسعه و اجرای بسیاری از پروژه‌های PPP، و به‌طور خاص،*

پروژه‌هایی که تأمین مالی آن‌ها توسط بخش خصوصی صورت گرفته است، حمایت مالی دولت در قالب یارانه یا دسترسی به منابع سرمایه‌ای، عاملی کلیدی برای امکان اجرای پروژه به‌شمار می‌آید.

در این بخش، نخست به بررسی شریط دستیابی به سرمایه‌گذاری پایدار برای پروژه‌های PPP می‌پردازیم (بخش ۱-۲-۱). سپس، هر یک از وجوه شریط سرمایه‌گذاری را به ترتیب زیر مورد بررسی قرار می‌دهیم: شریط سازمانی (بخش ۱-۲-۲)، قانونی (بخش ۱-۲-۳) و مالی (بخش ۱-۲-۴).

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

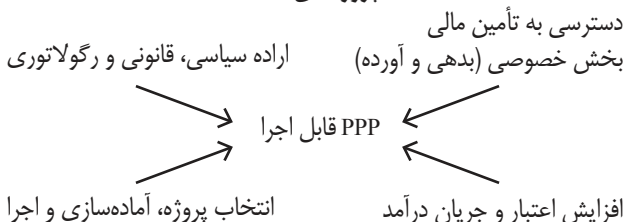
- ✓ مناسب‌ترین گزینه‌ها را انتخاب کنید. شرایط خوب سرمایه‌گذاری به معنای همکاری مناسب با سازمان‌ها و وزارت‌خانه‌های مختلف است؛ گروه سرمایه‌گذاران باید این قابلیت را داشته باشند. حضور افرادی که با وجود داشتن جایگاه و پستی بالا، از نفوذ کافی برخوردار نیستند، کافی نیست: رهبری سیاسی و تدارکات (تزریق سرمایه) به موقع بسیار کلیدی به‌شمار می‌آیند.
- ✓ به دنبال تعادل باشید. "بلندپروازی بیش‌ازحد (ایده‌آل‌گرایی) مانع موفقیت است." (ولتر):
- ◀ هیچ‌گاه، شرایط کامل و بی‌عیب و نقصی (ایده‌آلی) برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد؛
- ◀ قبل از آماده‌سازی پروژه‌ها، منتظر یک فرآیند اصلاحی کامل نباشید، ولی وجود شرایط خوب برای سرمایه‌گذاری می‌تواند تا حد زیادی از مشکلات بکاهد.
- ✓ انتظارات را مدیریت کنید. ثبات، هماهنگی و اطمینان برای سرمایه‌گذاران مهم‌تر هستند تا پیگیری شرایط کاملاً مساعد.

۱-۲-۱- دستیابی به شرایط سرمایه‌گذاری پایدار برای پروژه‌های

PPP

در شکل شماره ۳-۱، آنچه که برای دستیابی به یک برنامه پایدار و خوب PPP لازم است، نشان داده شده است:

شکل شماره ۳-۱- بستر مناسب برای شرایط سرمایه‌گذاری پایدار در پروژه‌های PPP

- ◀ اراده سیاسی برای دنبال کردن PPP و نظام رگولاتوری و قانونی مناسب جهت امکان‌پذیر ساختن و تشویق PPP:
 - ◀ در جریان انتخاب، طراحی و توسعه پروژه‌های «خوب»، بر توانایی تشخیص مناسب‌ترین و امکان‌پذیرترین پروژه‌ها برای PPP تمرکز می‌شود تا اطلاعات لازم جمع‌آوری شود، مشاوران سطح بالایی آموزش داده شوند و اختیارات لازم به یک تیم مدیریت خوب داده شود تا پروژه را برای واگذارکننده توسعه دهد؛
 - ◀ در توسعه جریان درآمد، بر امکان‌پذیری مالی پروژه و تخصیص ریسک‌های تجاری تمرکز می‌شود، به‌نوعی که از سرمایه‌گذاران در برابر ریسک‌هایی که بر عهده واگذارکننده یا دولت است، محافظت شود؛
 - ◀ تدارک تأمین مالی (داخلی و/یا خارجی)، اطمینان از این که بازارهای مالی (از لحاظ قانونی، مالی و عملی) در شرایطی قرار دارند که بتوانند سرمایه‌گذاری مورد نیاز را برای پروژه فراهم آورند (بدهی، آورده و موارد مشابه دیگر) به‌گونه‌ای که نیازهای تأمین مالی، از هزینه سرمایه‌ای اولیه گرفته تا هزینه‌های عمده مورد نیاز برای سرمایه در گردش و تعمیر و نگهداری، برآورده شوند.
- یک برنامه PPP خوب را نمی‌توان تنها با یکی دو تا از عناصر فوق ایجاد کرد. اگر چه ضعف‌های موجود در یکی دو حوزه را می‌توان با تقویت حوزه‌های دیگر جبران کرد، ولی یک عنصر منفرد به‌تنهایی نمی‌تواند عدم وجود همه عناصر دیگر را جبران کند.
- در شکل شماره ۴-۱، جزئیات بیشتری در رابطه با «شرایط سرمایه‌گذاری» و عوامل موثر در پروژه‌های PPP نشان داده شده است.
- در مستطیل بیرونی، مسائل کلان نشان داده شده‌اند که در شکل شماره ۳-۱ نیز به‌طور خلاصه ارائه شده‌اند.
- در مستطیل میانی، عوامل (مشارکت‌کنندگان) کلیدی در جریان دستیابی به هر یک از محرک‌های عمده (کلان) مشخص شده‌اند. حتی با وجود این که این عوامل (مشارکت‌کنندگان) شامل نهادهای خصوصی و عمومی هستند، برتری نهادهای عمومی بسیار قابل توجه است. این فهرست مشخصاً کامل نیست،

بنابراین، این تمایل وجود دارد که تعداد زیادی از عوامل (مشارکت‌کنندگان) به صورت زیر دسته‌بندی شوند:

◀ «خصوصی» - شامل وام‌دهندگان، سرمایه‌گذاران، بیمه‌گران، ضمانت‌کنندگان و غیره؛

◀ «مصرف‌کنندگان» - شامل همه کاربرانی که برای خدمات هزینه‌ای پرداخت می‌کنند، مالیات‌دهندگان و سایر ذینفعانی که به نوعی از شرکت مجری پروژه اعتبار دریافت می‌کنند و/یا به حمایت پروژه می‌پردازند؛

◀ «سهام‌داران» - از جمله جوامع محلی، گروه‌های مصرف‌کنندگان، شرکت‌های فعال در زمینه مسکن، افراد و هر کسی که ممکن است به هر ترتیبی بر شرایط سیاسی و اجتماعی پروژه اثر داشته باشد.

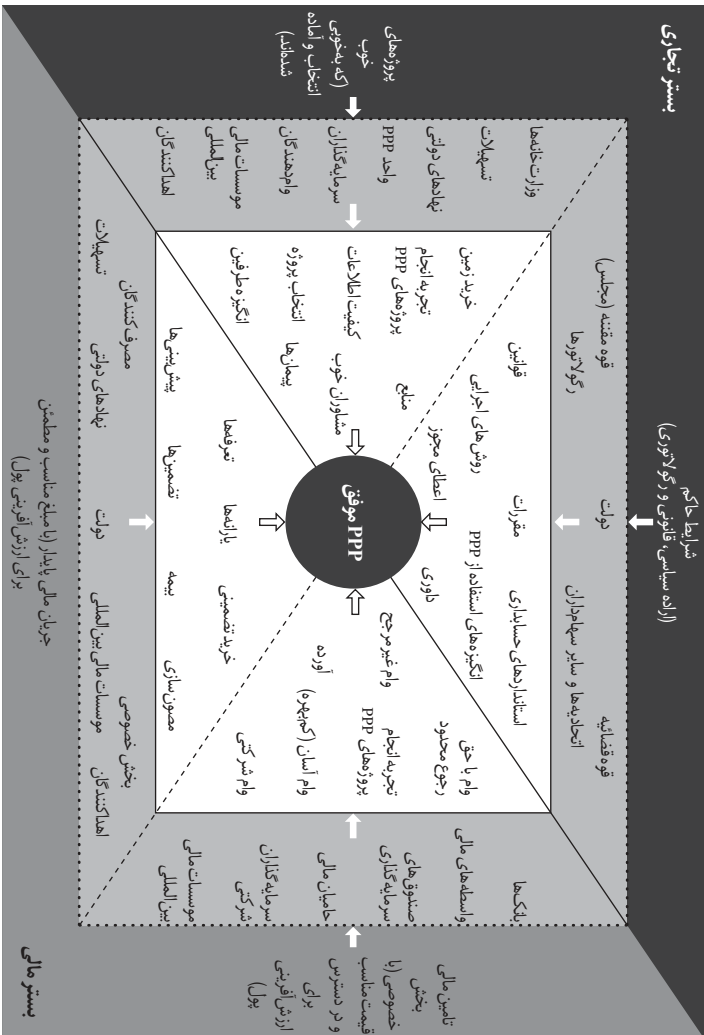
مستطیل داخلی نیز ابزاری را که در اختیار مشارکت‌کنندگان در پروژه هستند، نشان می‌دهد. البته، این فهرست کاملی از همه ابزار موجود نیست و طرفین پروژه باید راهکارهای خلاقانه‌ای را برای چالش‌هایی که در پروژه‌های مختلف با آن‌ها روبرو می‌شوند، پیدا کنند. با این وجود، برخی از این ابزار امتحان شده و معمولاً مورد استفاده قرار می‌گیرند و به همین دلیل در این فهرست گنجانده شده‌اند. یکی از موارد مهمی که باید در این جا به آن اشاره شود، «تجربه کار در پروژه‌های PPP» است. این موضوع برای واگذارکننده، سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان مهم است که به افرادی دسترسی داشته باشند که تجربه ویژه‌ای در پروژه‌های PPP دارند، زیرا این افراد می‌توانند به آن‌ها کمک کنند تا ریسک موجود، شرایط، استانداردهای بازار و روش‌های تأمین مالی خاص این نوع پروژه‌ها را درک کنند. اجرای پروژه‌های PPP مستلزم به کارگیری یک روش منحصر به فرد برای تأمین زیرساخت لازم است و چالش درک اختلاف مختصر چنین ساختارهایی در بخش‌های مختلف نباید دست کم گرفته شود.

۲-۲-۱- شرایط سازمانی

یکی از راه‌های کاهش ریسک برای سرمایه‌گذاران و دولت در پروژه‌های PPP، کسب اطمینان از این موضوع است که پروژه‌ها به درستی آماده شده‌اند (با توجه کامل به مدیریت ریسک) و ارتباط مستقیمی با اولویت‌های منطقه‌ای و ملی دارند.

به دلیل خطرات استفاده از روش‌های موردی (تک‌منظوره) در جریان انتخاب پروژه‌هایی که قرار است به صورت PPP انجام شوند، لازم است که برنامه‌های PPP با مکانیسم‌های برنامه‌ریزی کلی یکپارچه شوند. این کار مستلزم وجود مقدمات و شرایط سازمانی مناسب است.

شکل شماره ۴-۱- شرایط سرمایه‌گذاری و عوامل موثر در پروژه‌های PPP

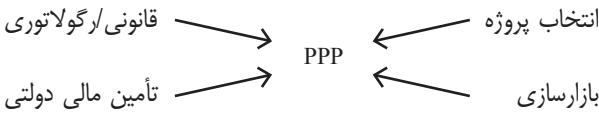
۱-۲-۲-۱- واحدهای PPP. به منظور به کارگیری بهترین روش برای توسعه، اجرا و مدیریت پروژه، دولت باید منابع لازم را تخصیص، امکان دسترسی به مشاوره کارشناسان را فراهم و ظرفیت سازمانی را توسعه دهد. در بسیاری از حوزه‌های قضایی، از مکانیسم‌های سازمانی متمرکز برای فراهم ساختن چنین ظرفیتی استفاده می‌شود که این مکانیسم‌ها در داخل یا وابسته به یک وزارتخانه کلیدی (مانند وزارت دارایی یا برنامه‌ریزی) قرار دارند و وزارتخانه مربوطه، منابع و سایر موارد لازم برای اجرای پروژه PPP را فراهم می‌آورد. این مکانیسم‌های سازمانی می‌توانند از طریق یک نهاد یا سازمان مرکزی هماهنگ شوند (که اغلب به‌عنوان واحد مشارکت بخش‌های عمومی و خصوصی یا همان واحد PPP شناخته می‌شود) یا این وظیفه بین چندین نهاد و سازمان تقسیم شود. به‌طور کلی، در این بخش از اصطلاح واحد PPP برای اشاره به مکانیسم سازمانی استفاده می‌شود، خواه این واحد در داخل یک نهاد یا سازمان مرکزی قرار گرفته باشد، خواه در بین چندین نهاد تقسیم شده باشد.

به‌طور معمول، واحدهای PPP چند وظیفه بر عهده دارند که عبارت‌اند از:

- ◀ بهبود شرایط قانونی/رگولاتوری برای PPP (پیشنهاد قوانین و اصلاحیه‌های جدید برای مجموعه مقررات موجود با دستور کار PPP)؛
- ◀ کسب اطمینان از یکپارچگی برنامه PPP با نظام‌های برنامه‌ریزی کلی و این موضوع که تنها پروژه‌هایی در حال اجرا هستند که بخشی از اولویت‌های شناخته‌شده دولت به‌شمار می‌آیند؛
- ◀ حصول اطمینان از این که پروژه‌ها از منافع اجتماعی و زیست‌محیطی محافظت کرده و با الزامات مربوطه مطابقت دارند؛
- ◀ ارتقای فرصت‌های PPP در داخل دولت و در سطح منطقه‌ای، به‌عنوان مثال، کمک به مدیریت انتظارات سیاسی، انتخاب پروژه، حمایت دولت، تأمین مالی برای توسعه پروژه و ساختار پروژه؛
- ◀ ارتقای فرصت‌های PPP در بین سرمایه‌گذاران احتمالی و بازارهای مالی. همان‌طور که در شکل شماره ۵-۱ نشان داده شده، وظایف/کاربردهای واحد PPP را می‌توان در ۴ حوزه خلاصه کرد: قانونی/رگولاتوری، انتخاب پروژه، تأمین مالی پروژه و بازارسازی (حمایت و تبلیغ PPP در داخل دولت، در بین

مؤسسات اقتصادی تحت مالکیت دولتی و بین سرمایه‌گذاران بخش خصوصی).

شکل شماره ۵-۱ فعالیت‌های کلیدی دولت در PPP

واحد PPP می‌تواند یک نقطه تماس واحد را برای سرمایه‌گذاران و نهادهای و سازمان‌های دولتی فراهم آورد و به هماهنگ‌سازی فعالیت‌های PPP بین قسمت‌های مختلف بپردازد تا برنامه PPP برای سرمایه‌گذاران تا حد امکان یکنواخت و هم‌سان گردد. از جمله وظایف دیگر این کمیته می‌توان به توسعه و انتشار قانون، سیاست و روش PPP اشاره کرد. به‌طور ویژه، واحد PPP می‌تواند به تهیه و انتشار موارد زیر بپردازد:

- ◀ دفترچه‌های راهنما و دستورالعمل‌هایی درباره موضوعات عملی مانند مدیریت مشاوران معامله، هدایت مطالعات امکان‌سنجی، آماده‌سازی اسناد مناقصه، مذاکره درباره پیمان‌ها و نظارت بر پیمان‌ها؛
- ◀ شکل استاندارد پیمان‌ها، روش‌ها و اسناد و مدارک؛
- ◀ الزامات و فرآیندهایی که باید قبل از این که یک پروژه درخواست حمایت مالی دولت را بکند، انجام شوند.

محل مطلوب برای استقرار این واحد PPP مورد اختلاف است و در سطح جهان، روش‌های کم و بیش پیچیده‌ای در این رابطه اتخاذ شده‌اند. معمولاً، یک واحد PPP زمانی بهترین کارایی خود را دارد که با یک دپارتمان یا وزارتخانه کلیدی (مانند وزارت دارایی یا برنامه‌ریزی) در ارتباط باشد. این حالت بسیار بهتر از حالتی است که وزارتخانه‌های مربوطه، بخش‌های ویژه خود را تشکیل دهند (اگرچه واحد مرکزی ممکن است از حمایت این بخش‌های ویژه بهره‌مند شود). این مکانیسم باید به‌خوبی با برنامه‌ریزی زیرساختی کلی و انتخاب پروژه یکپارچه شود.

واحدهای PPP که از قدرت اجرایی برخوردارند، با توجه به ماهیت مسئولیت‌های

خود، بهتر از واحدهایی کار می‌کنند که تنها خدمات مشاوره‌ای ارائه می‌کنند. ممکن است دولت برای بازسازی بخواهد که منابع موجود به پروژه‌هایی که از لحاظ مالی امکان‌پذیر هستند (به‌عنوان پروژه‌های در اولویت) اختصاص داده شوند. در این صورت، ممکن است لازم باشد که پروژه‌ها برای به‌دست آوردن منابع بازسازی موجود با یکدیگر به رقابت بپردازند. هنگام تعریف «امکان‌پذیری» (به‌عبارتی، قابلیت سوددهی) باید جانب احتیاط رعایت شود و تنها بر پروژه‌هایی که بیشترین سوددهی را دارند (مانند بندرها و پروژه‌های مخابراتی)، تمرکز نشود، بلکه به پروژه‌هایی که برای دولت راهبردی به‌شمار می‌آیند (مانند آب و جاده‌ها) نیز توجه کافی مبذول شود.

۲-۲-۱- کمیته هماهنگ‌کننده دولت. تصمیمات کلیدی در مورد PPP توسط نهادهای مختلف ملی، محلی، مالی، زیست‌محیطی یا قانونی وابسته به دولت اتخاذ می‌شوند. تشکیل کمیته‌ای که در آن نمایندگانی از نهادهای فوق حضور داشته باشند، در زمینه تشویق به برقراری ارتباطات، تسهیل اخذ مجوزها و تاییدیه‌های لازم و ایجاد هماهنگی و انسجام در پروژه بسیار مفید است. با توجه به تعداد افراد و طرف‌های ذینفع، چنین کمیته‌ای الزاما نقش مدیریتی یا تصمیم‌گیری را ایفا نمی‌کند. کمیته هماهنگ‌کننده معمولاً مسئول موفقیت یا شکست پروژه نیست، بنابراین، امکان تداخل منافع سیاسی نهادهای مختلف در آن وجود دارد.

۳-۲-۱- مدیریت ریسک دولت. پروژه‌های PPP عموماً به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و تصادفی با دیون دولتی (که در اغلب موارد، با عنوان «ریسک‌های مالی» به آن اشاره می‌شود) مرتبط هستند. این ریسک‌ها باید از طریق مکانیسم‌های سازمانی و حسابداری مربوطه مورد نظارت و مدیریت قرار گیرند. کشورهای مختلف تجربیات بسیار ناخوشایندی را در زمینه شکست و ناتوانی در مدیریت این ریسک‌ها در زمان بروز بحران‌های مالی و سیاسی داشته‌اند.

۴-۲-۱- تیم مدیریت پروژه واگذارکننده. برای توسعه و تدارک بهینه پروژه به یک تیم مدیریت پروژه واگذارکننده که از تجربه و مهارت کافی برخوردار باشد، نیاز است. ثبات در داخل این تیم بی‌نهایت مهم است. به‌طور کلی، مدیریت پروژه به‌ندرت یک کار پاره‌وقت است و تغییر اعضای تیم پروژه می‌تواند برای فرآیند پروژه بسیار مخرب باشد. نکته مهم دیگر این که تیم پروژه واگذارکننده باید درک کامل و واضحی از این موضوع داشته باشد که فرآیند تدارک پروژه PPP با فرآیند تدارک پروژه‌های معمول دولتی بسیار متفاوت است. بنابراین، تیم پروژه باید تجربه تدارک PPP خیلی خاصی را داشته باشد. شکست در تعیین کارکنان و تجهیز و تأمین منابع تیم‌های پروژه، تاثیر بسیار منفی‌ای را در بسیاری از کشورها به همراه داشته است.

۵-۲-۱- مشوق‌های دولتی برای اجرای پروژه‌های PPP. حتی با وجود سازمان‌دهی خوب و داشتن پرسنل ماهر و باتجربه، ساختارهای تشویقی در داخل وزارتخانه‌های مربوطه و سازمان‌های تحت مالکیت دولت با پروژه‌های PPP هم‌خوانی ندارند. PPP باید برای امکان‌پذیرترین پروژه‌ها مورد استفاده قرار گیرد، با این وجود، سازمان‌های تحت مالکیت دولت و وزارتخانه‌های مربوطه عموماً ترجیح می‌دهند خودشان پروژه‌هایی را که از لحاظ تجاری امکان‌پذیر هستند، اجرا کنند و پروژه‌هایی را که از لحاظ امکان‌پذیری در سطح پایین‌تری قرار دارند و با مشکلات زیادی همراه هستند را به‌صورت مشارکت با بخش خصوصی (PPP) انجام دهند که این کار در بیشتر موارد نتایج فاجعه‌آمیزی را به‌همراه دارد. بنابراین، ممکن است دولت نیاز داشته باشد مشوق‌های خاصی را برای استفاده از روش PPP برای پروژه‌های مناسب فراهم کند تا این تمایلات طبیعی را متعادل کند. این انگیزه‌ها ممکن است شامل حمایت بودجه‌ای بیشتر، کمک فنی، تأمین مالی توسعه پروژه، تعیین یا برداشتن سهمیه دولتی و تصویب یا لغو موارد قانونی برای کمک به اجرای پروژه‌هایی مشخص به روش PPP باشد.

۳-۲-۱- زمینه/بستر قانونی

افزون بر مکانیسم‌های سازمانی، سیستم حقوقی کشور میزبان نیز باید شرایط

مناسبی را برای سرمایه‌گذاری درست در پروژه‌های PPP فراهم کند. در بخش ۴،۲، برخی از مسائل قانونی مهم که می‌توانند مانعی بر سر راه توسعه PPP ایجاد کنند، مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. با این وجود، به‌طور کلی، دولت باید ایجاد یک محیط قانونی را که در آن انجام پروژه‌های PPP تشویق می‌شوند، محافظت‌های لازم از سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان به عمل می‌آید و امکان پیاده‌سازی یک فرآیند تدارکات منطبق با بهترین روش‌ها در سطح بین‌المللی وجود دارد، مدنظر داشته باشد. در برخی از حوزه‌های قضایی، این کار ممکن است مستلزم تصویب یک قانون PPP یا اعطای حق واگذاری (امتیاز) با هدف دستیابی به اصول اساسی خاصی باشد.

۴-۲-۱ - شرایط مالی

افزون بر بستر سازمانی و قانونی مناسب، سیاست‌گذاران باید با دقت شرایط مالی را مورد توجه قرار دهند. به‌طور ویژه:

- ◀ برای اجرای موفق یک پروژه PPP، نیاز است چندین حامی مالی (اسپانسر) ماهر و باتجربه که به پروژه‌های PPP علاقمند هستند و در کشور میزبان از منابع لازم برخوردارند، برای هدایت فرآیند مناقصه در نظر گرفته شوند.
- ◀ سرمایه‌گذاران باید به مقادیر قابل توجهی از تامین‌های مالی بدهی و آورده با شرایط مناسب برای پروژه‌های PPP دسترسی داشته باشند. در ایده‌آل‌ترین حالت، دیون (بدهی‌ها) باید نرخ مشخصی داشته باشند، بازپرداخت آن‌ها درازمدت باشد و با همان ارزی (واحد پولی) که درآمدها سنجیده می‌شوند، محاسبه شوند؛ اگر چنین شرایطی فراهم نباشد، سرمایه‌گذاران باید به مکانیسم‌هایی دسترسی داشته باشند که با استفاده از آن‌ها بتوانند کمبودهای موجود را تا حد امکان کاهش دهند. این مکانیسم‌ها ممکن است دارای ابزاری باشند که با استفاده از آن‌ها، مبالغ تأمین مالی، تضمین‌ها (گارانتی‌ها) و ارزش‌های (واحدهای پولی) مختلف را از نرخ متغیر به نرخ ثابت تبدیل کنند. تأمین مالی آورده باید دارای دورنمای نسبتاً بلندمدتی باشد و به‌عنوان مثال، سرمایه‌گذاران

تنها بتوانند پس از گذشت حداقل ۵ سال یا بیشتر از پروژه خارج شوند.
◀ خریدار باید از اعتبار قابل قبولی برخوردار بوده یا از حمایت نهادهای
معتبر برخوردار باشد.

در بخش ۳-۴ این موضوع که دولت چه کاری می‌تواند انجام دهد تا جنبه‌های
خاصی از شرایط مالی را بهبود بخشد، مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

انتخاب و آماده‌سازی پروژه

زمان و منابع مورد استفاده طی فرآیند انتخاب و آماده‌سازی می‌توانند با کاهش احتمال شکست پروژه و بهینه‌سازی تدارکات، بازده قابل توجهی را به‌همراه داشته باشند. فرآیند انتخاب پروژه شامل چندین مرحله است: فراهم آوردن یک فهرست از پروژه‌های راهبردی که از ویژگی‌های مناسبی برخوردارند، مطالعه و بررسی اولیه این پروژه‌ها و سرانجام، انجام مطالعات امکان‌سنجی برای کسب اطمینان از موفقیت‌آمیز بودن این پروژه‌ها در قالب PPP. سپس، پروژه‌های انتخاب‌شده، آماده می‌شوند، نوع و نحوه تخصیص ریسک در آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد، نیازهای بازار شناسایی می‌شوند و فرآیندی رقابتی برای انتخاب شریک خصوصی مناسب انجام می‌شود.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

✓ پروژه‌های مورد نظر را با هدف تعیین کنید. دقیقاً مشخص کنید که چه چیزی را از پروژه می‌خواهید (دسترسی بهتر، سرمایه‌گذاری بالاتر یا قیمت‌های پایین‌تر؟) و با توجه به هدف خود، پروژه مورد نظر را انتخاب کنید.

✓ در حوزه توسعه سرمایه‌گذاری کنید. تلاش و صرف زمان کافی برای انتخاب پروژه مناسب، می‌تواند مزایای زیادی را در آینده به همراه داشته باشد. سعی کنید پروژه‌ای را انتخاب کنید که از همان ابتدا طراحی مناسبی داشته باشد زیرا نیاز به تغییرات در آینده، هزینه بیشتری را به شما تحمیل می‌کند.

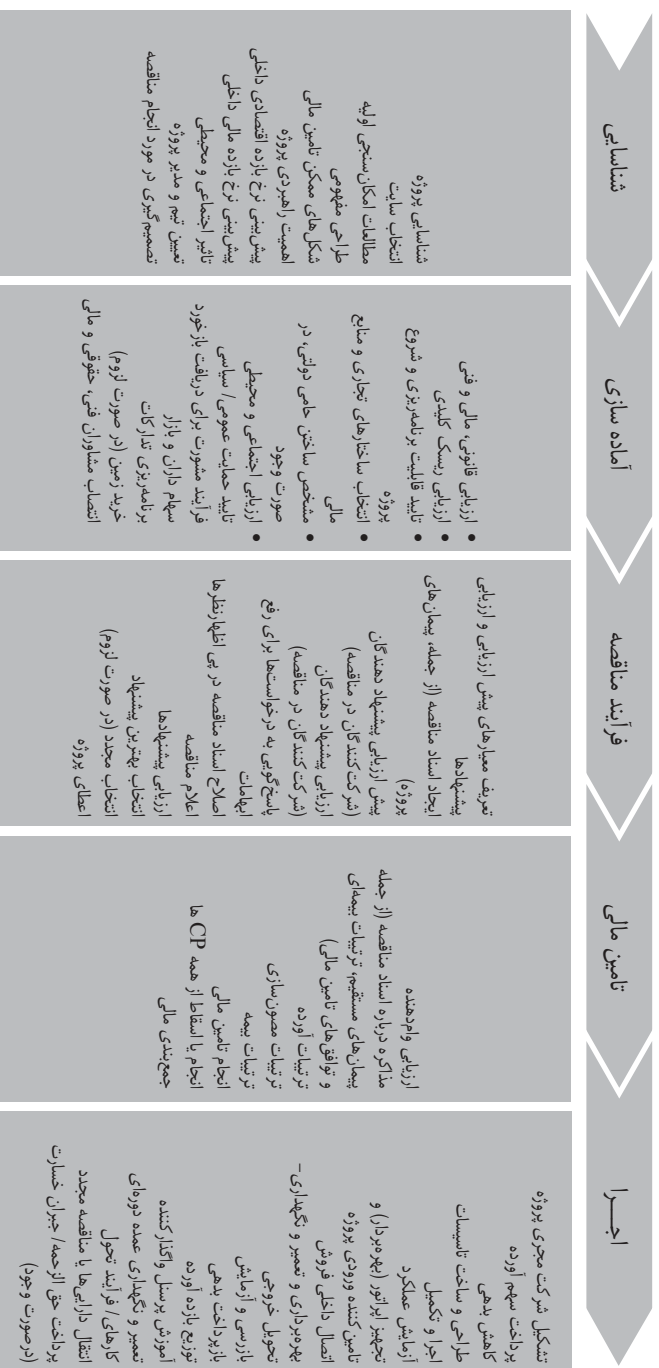
✓ پروژه‌های خوب را انتخاب کنید. اگر پروژه نامناسبی را انتخاب کنید، بدون شک به نتایج نامطلوبی دست می‌یابید. پروژه‌های «بد» را انتخاب نکنید.

◀ پروژه‌های بزرگ و امکان‌پذیر را برای PPP انتخاب کنید؛ امکان تأمین مالی چنین پروژه‌هایی بر مبنای رقابتی بسیار زیاد است و در نتیجه، از ارزش بیشتری برخوردارند.

◀ پروژه‌هایی که از طراحی بد، درخواست مورد تردید یا مبنای ضعیفی برخوردارند، به احتمال زیاد شکست می‌خورند و کل برنامه PPP را تضعیف می‌کنند.

◀ یک فرآیند انتخاب خوب و شفاف می‌تواند موجب جلب اطمینان سرمایه‌گذاران و افزایش رقابت شود. پروژه‌های انتخاب‌شده بر مبنای اولویت‌ها و دلایل سیاسی می‌توانند حس افزایش ریسک سیاسی را در بین سرمایه‌گذاران گسترش دهند.

در شکل شماره ۱-۲، به صورت نموداری، توضیحاتی درباره مراحل مختلف انتخاب و آماده‌سازی پروژه ارائه شده است. عدم موفقیت در اجرای صحیح این مراحل موجب شکست بسیاری از برنامه‌ها و پروژه‌های PPP شده است. این فرآیند انتخاب را نباید خلاصه کرد.

۱-۲- شناسایی پروژه‌های راهبردی برای PPP

یک پروژه PPP باید محور برنامه‌های دولت برای خدمات زیرساختی باشد - به‌عنوان مثال، به‌عنوان بخشی از برنامه توسعه با کمترین هزینه که تقاضای بالایی برای آن وجود داشته باشد. در این موارد، دولت احتمالاً یک برنامه‌ریزی محوری دارد که به کمک آن می‌تواند به شناسایی اولیه همه پروژه‌های زیرساختی راهبردی خود بپردازد. سپس باید در مورد اجرای این پروژه‌ها توسط بخش خصوصی یا عمومی تصمیم‌گیری کند. در مرحله بعد، این پروژه‌های راهبردی مورد مطالعات پیش‌امکان‌سنجی و ارزیابی اصول اساسی مالی و فنی پروژه قرار می‌گیرند، مانند انتخاب سایت، طراحی مفهومی و انواع شکل‌های ممکن برای اجرا، کسب درآمد و تأمین مالی. در مرحله بعدی، با توجه به اهمیت راهبردی پروژه و احتمالاً از طریق ارزیابی نرخ بازگشت داخلی مالی^۱ و نرخ بازگشت داخلی اقتصادی^۲ و تأثیرات اجتماعی و زیست‌محیطی، تصمیم مقتضی اتخاذ می‌شود. زمانی که تصمیم‌گیری مثبت درباره سیاست مورد نظر اتخاذ شود تا سرمایه‌گذاری زیرساختی پروژه به‌عنوان PPP انجام شود، مدیر پروژه و تیم طراحی باید سازمان‌دهی شوند. به مرور زمان، تیم پروژه باید توسعه یابد و همگام با افزایش پیچیدگی و گسترده‌تر شدن و پیشرفت پروژه، به کارکنان ماهرتر و حمایت مشاور خبره و باتجربه نیاز است.

۱-۱-۲- پیشنهاد‌های درخواست‌نشده (ناخواسته)

در بیشتر موارد، دولت‌ها به‌طور مستقیم درخواست‌هایی را از سرمایه‌گذاران خصوصی دریافت می‌کنند. این پیشنهادها می‌توانند منبع خوبی از ایده‌های خلاقانه باشند و به دولت کمک کنند تا پروژه‌های جدید مناسب و ابتکاری را شناسایی کنند. با این وجود، این پیشنهاد‌های ناخواسته می‌توانند جنبه ضدرقابتی داشته باشند و حتی موجب تقلب و فساد شوند، مگر آن که از طریق یک مناقصه شفاف و رقابتی مورد تایید قرار گیرند. به همین دلیل، مکانیسم‌هایی برای تشویق سرمایه‌گذاران خصوصی به ارائه پیشنهاد‌هایشان، و در عین حال، اطمینان از

1- FIRR

2- EIRR

برگزاری یک مناقصه رقابتی در زمان انتخاب بهترین سرمایه‌گذار توسعه یافته‌اند. این مکانیسم‌ها شامل بررسی دقیق پیشنهادهای درخواست‌نشده (ناخواسته) برای اطمینان از کامل، امکان‌پذیر، راهبردی و مطلوب بودن آن‌ها است. سپس یک مناقصه رقابتی برای اعطای پروژه برگزار می‌شود که در آن ارائه‌دهندگان پیشنهادهای درخواست‌نشده (ناخواسته) از امتیازی برخوردار خواهند شد، به‌عنوان نمونه:

◀ افزایش امتیاز آن‌ها در جریان ارزیابی رسمی پیشنهادهای مناقصه (به‌عبارتی، افزایش امتیاز اختصاص یافته به مجموع امتیازهای ارائه‌دهندگان پیشنهاد ناخواسته در زمان ارزیابی پیشنهادهای ارائه‌شده در جریان مناقصه)؛

◀ اعطای حق رد یا امتناع، که بر مبنای آن به ارائه‌دهندگان این پیشنهادها امکان داده می‌شود که بهترین پیشنهاد دریافت‌شده را با پیشنهاد خود مقایسه کنند (چالش سوئیسی^۱)؛

◀ برگزاری مناقصه چند مرحله‌ای که بدین ترتیب، به‌طور خودکار به افراد مذکور اجازه داده می‌شود در مرحله نهایی مناقصه شرکت کنند (سیستم «بهترین پیشنهاد نهایی»)^۲؛

◀ پرداخت غرامت (جبران) به ارائه‌دهندگان این پیشنهاد توسط دولت، برنده مناقصه یا هر دوی آن‌ها.

در برخی از کشورها، نگرانی ناشی از پیشنهادهای ناخواسته موجب می‌شود دولت‌ها بی‌درنگ آن‌ها را رد کنند. برای شفافیت بیشتر، هر سیستمی مورد استفاده قرار گیرد، جزئیات آن باید برای همه اعلام شود.

۲-۱-۲- تایید امکان‌پذیری پروژه از طریق مطالعات امکان‌سنجی

واگذارکننده (معمولاً، با کمک مشاوران خارجی که در زمینه‌های خاصی تخصص

۱ - Swiss Challenge = شکلی از تدارکات دولتی در برخی کشورها (معمولاً، کمتر توسعه یافته) که مستلزم این است که یک مقام مسئول دولتی (معمولاً، یک نهاد دولتی) یک پیشنهاد درخواست‌نشده (ناخواسته) را برای یک پروژه دولتی (مانند بندر، جاده یا راه‌آهن) یا ارائه خدمات دیگری به دولت دریافت کند و پس از آن، با انتشار آگهی، اشخاص ثالث را دعوت به مناقصه کند تا ببیند می‌توانند این خدمات یا پروژه را به قیمتی مشابه یا ارزان‌تر ارائه کنند یا خیر؟

دارند) مطالعات امکان‌سنجی را برای آغاز ساختاربندی پروژه و تصمیم‌گیری درباره تخصیص ریسک‌های کلیدی انجام می‌دهد. این مطالعات در واقع، نسخه به‌روز شده و توسعه‌یافته مطالعات پیش‌امکان‌سنجی هستند. مطالعات امکان‌سنجی شامل ارزیابی فنی و مالی است که منجر به شکل‌گیری یک مدل مالی و ماتریس ریسک می‌شود که واگذارکننده می‌تواند بر اساس آن به مستندسازی و طراحی پروژه‌ای بزرگ و قابل قبول از نظر بانک بپردازد. مطالعات امکان‌سنجی باید شامل موارد زیر باشد:

- ◀ تجزیه و تحلیل اهداف راهبردی بخش (خصوصی یا عمومی) و واگذارکننده، منابع تأمین مالی، بودجه و حیطة پروژه، از جمله، خرید سهام سیاسی؛
- ◀ شناسایی چالش‌ها و ریسک‌های قانونی‌ای که باید برطرف شوند، به‌عنوان نمونه، چه کسی حق واگذاری پروژه را دارد، چگونه می‌توان زمین موردنیاز را به دست آورد و چه مجوزهایی باید قبل از رسیدن به مرحله بهره‌برداری پروژه کسب شوند؛
- ◀ شناسایی چالش‌های سیاسی و رگولاتوری، به‌عنوان نمونه، چه مجوزها و تاییدیه‌هایی باید کسب شوند، چه مقام‌های دولتی و سیاسی باید موافقت خود را با انجام پروژه اعلام کنند و چه هماهنگی‌های مدیریتی بین دولتی باید انجام شوند تا پروژه به‌درستی انجام شود؛
- ◀ ارزیابی شرایط بازار برای کسب اطمینان از اشتیاق سرمایه‌گذار، وام‌دهنده و نگرانی‌های مهم موجود در بازار در رابطه با پروژه؛
- ◀ تجزیه و تحلیل گزینه‌های ساختاربندی، بررسی فرضیات تخصیص ریسک، ماتریس ریسک جامع برای مدیریت و کاهش همه ریسک‌های پروژه، مرور مفروضات پروژه، مشاوره با سرمایه‌گذاران و سهام‌داران احتمالی پروژه و توسعه طراحی و معماری قانونی پروژه برای برآورده ساختن نیازهای واگذارکننده و الزامات بانکی؛
- ◀ توسعه مشخصات فنی پروژه، با استفاده از اطلاعات کسب‌شده از همه سهام‌داران (دست‌اندرکاران)، مطابق برنامه‌ریزی بلندمدت بخش (خصوصی/عمومی)، شروع ارزیابی سایر ریسک‌های کلیدی پروژه مانند

حق/دسترسی به زمین و برنامه‌ریزی محیطی و دستیابی به امکان‌پذیری فنی؛

◀ ارزیابی مالی، از جمله برآورد درآمدها و هزینه‌ها (مستقیم و غیرمستقیم)، بررسی همه مدل‌های احتمالی (از جمله، تورم و نرخ بهره)، تجزیه و تحلیل حساسیت (به‌عنوان نمونه، برای افزایش هزینه و کاهش درآمد) و خلاصه‌ای از نتایج مبتنی بر الگوی مالی اصلی، از جمله، هر گونه حمایت احتمالی دولت؛

◀ ارزیابی اقتصادی، از جمله درآمدهایی که دولت از راه دریافت مالیات، عوارض، گمرک، اشتغال‌زایی، توسعه منطقه‌ای، بهبود وضعیت مردمی که به‌صورت مستقیم تحت تاثیر پروژه قرار گرفته‌اند، تاثیرات محیطی، رشد اقتصادی و موارد مشابه دیگری که با استفاده از الگوی مقایسه‌ای بخش دولتی کسب می‌کند و منجر به نرخ بازده اقتصادی داخلی^۱ و ارزش‌آفرینی پولی می‌شوند که برای پروژه فراهم شده است (رجوع کنید به کادر شماره ۱، ۲)؛

◀ توسعه برنامه فرآیند تدارکات از طریق جمع‌بندی مالی، اسناد مناقصه، خلاصه اطلاعات پروژه و همه اسناد و مدارک مورد نیاز دیگر.

1 - EIRR = Economic Internal Rate of Return

2 - Value for Money

کادر شماره ۱، ۲- ارزش آفرینی پول^۲

برای سنجش ارزش افزوده از طریق PPP، دولت‌ها در بیشتر موارد به سنجش ارزش آفرینی پول (VfM) می‌پردازند. در VfM، مزایایی که از طریق تدارک پروژه‌های PPP نصیب دولت می‌شود، بررسی می‌شوند. این کار با بررسی طیف گسترده‌ای از عوامل ارزشی انجام می‌شود که از جمله آن‌ها می‌توان به کل هزینه‌های پروژه، کیفیت و مناسب بودن محصولات یا خدمات برای پاسخ‌گویی به نیازهای کاربران و عوامل بیرونی (مانند رشد اقتصادی، تاثیرات زیست‌محیطی، تأمین مالی، تاثیر اجتماعی و نحوه نظارت) اشاره کرد. این روش یک تجزیه و تحلیل عددی ساده نیست، بلکه یک ارزیابی کلی از تحویل پروژه و منافع نهایی ناشی از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و فرآیند تدارکات رقابتی مورد استفاده است.

۳-۱-۲- تایید/موافقت

پس از انجام مطالعات امکان‌سنجی و شناسایی ریسک‌های کلیدی، دولت می‌تواند به صورت آگاهانه‌ای تصمیم بگیرد که پروژه مورد نظر خود را در قالب PPP اجرا کند یا خیر. تصویب یک پروژه به صورت PPP تضمین‌کننده حمایت سیاسی و خرید محصول یا خدمات پروژه حتی قبل از شروع به سرمایه‌گذاری دولت و مناقصه‌گران به سرمایه‌گذاری در پروژه است.

۳-۲- آماده‌سازی پروژه

آماده‌سازی پروژه‌های PPP زمان زیادی را لازم دارد و مستلزم توجه کارشناسان است تا اطمینان حاصل شود که ریسک‌ها و تأمین مالی به طرز درست و بهینه‌ای مدیریت می‌شوند. این کار نیازمند طراحی یک فرآیند به گونه‌ای است که در آن رقابت به حداکثر سطح ممکن برسد و در عین حال، هزینه‌ها در سطحی پایین و مطابق الزامات سیاسی نگه داشته شوند و از روش خوب و مورد قبول در سطح جهانی استفاده شود. این پروژه‌ها باید به سرعت به نتیجه مورد نظر برسند ولی

سرعت انجام آن‌ها آن قدر نباشد که موجب کاهش کیفیت و رقابت شود. فرآیند تدارکات مستلزم تهیه اسناد و مدارک بسیار زیادی است که برخی اوقات بالغ بر صدها و حتی هزاران صفحه می‌شوند (اگرچه استانداردسازی اسناد و مدارک می‌تواند تا حد زیادی این مشکل را کاهش دهد). همه اسناد قانونی و فنی باید در مدت نسبتاً کوتاهی شکل گرفته، بررسی شوند، مورد بحث و مذاکره قرار گیرند، انتشار یابند، با مناقصه‌گران مورد مطالعه قرار گیرند و سرانجام نهایی شوند. هر چه در مرحله آماده‌سازی و تدارک پروژه کار بیشتری انجام شود، به مذاکرات و توافقات لحظه آخری کمتری نیاز است (این توافقات لحظه آخری در بیشتر موارد منجر به بروز اشتباهات تاسف‌بار یا راهکارهای نامناسب برای کاربردهای کلیدی پروژه می‌شوند). از همه مهم‌تر این که پروژه‌های PPP بسیار رقابتی هستند. سرمایه‌گذاران حق انتخاب دارند و بر پروژه‌هایی تمرکز می‌کنند که واضح و شفاف بوده و به‌خوبی آماده شده‌اند و شواهدی مبنی بر تضمین خرید محصول یا خدمات و راهبردی بودن آن‌ها برای دولت وجود دارند. صدور اسناد و مدارک واضح، شفاف و استاندارد می‌تواند نقش بسیار مهمی را در جذب مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) بیشتر و با کیفیت‌تر ایفا کند.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ در مرحله تدارکات صرفه‌جویی (از لحاظ مالی و زمانی) نکنید. شاید وارد شدن به مذاکرات مستقیم آسان‌تر از استفاده از روش رقابتی به نظر برسد ولی در واقع، این طور نیست. مذاکرات مستقیم مستلزم صرف پول و زمان بیشتری است. به‌حداکثر رساندن جریان رقابت از طریق یک روش اطلاع‌رسانی عمومی، شفاف و خوب یکی از مهم‌ترین مزایای پروژه‌های PPP است.
- ✓ در آماده‌سازی سرمایه‌گذاری کنید. آماده‌سازی PPP زمان و پول زیادی را می‌طلبد که هر دوی آن‌ها در صورتی که فرآیند تدارکات محدود شده یا در سطح پایینی انجام شود، به هدر می‌روند. کاری که طی مرحله آماده‌سازی انجام می‌شود، موجب صرفه‌جویی قابل ملاحظه پول و زمان در مراحل بعدی فرآیند می‌گردد.
- ✓ به نحو واضحی به مناقصه‌گران بگویید که چه می‌خواهید. به وضوح بیان کنید که به‌عنوان سرمایه‌گذار مایلید به چه نتایج، مراحل مهم و شاخص‌هایی دست پیدا کنید. به‌جای این که مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) حدس بزنند شما چه می‌خواهید، به آن‌ها کمک کنید بفهمند شما چه می‌خواهید.
- ✓ از بحث و گفتگو درباره انتظارات خود استقبال کنید؛ مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) ممکن است پیشنهادهای خوبی داشته باشند. برای بحث و گفتگو با مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) به اندازه کافی وقت بگذارید و از نتایج گفتگوی خود با آن‌ها برای بهبود پروژه استفاده کنید.
- ✓ در انتخاب برنده مناقصه دقت کنید. اگر یک پیشنهاد بسیار خوب به نظر می‌رسد (از لحاظ مالی، فنی یا جنبه‌های دیگر)، به احتمال زیاد، این پیشنهاد خوب است؛ اگر هر نکته‌ای برای شما قابل قبول و متقاعدکننده به نظر نمی‌رسد، عاقلانه‌ترین کار این است که آن را رد کنید.

۱-۲-۲- تیم پروژه

تیم پروژه نیاز دارد به افراد ماهر و باتجربه، منابع مالی برای استفاده از راهنمایی‌های مشاوران، کاربردهای بازاریابی و سایر فعالیت‌های کلیدی در جریان آماده‌سازی پروژه دسترسی داشته باشد. وجود هماهنگی و پیوستگی میان اعضای تیم پروژه و مدیریت، برای افزایش اطمینان سرمایه‌گذاران و کنترل و مدیریت مداخلات سیاسی بسیار مهم است.

۲-۲-۲- مشاوران خارجی

در زمان شناسایی، طراحی و تدارک یک پروژه، دولت به مشاوران باتجربه و حرفه‌ای در زمینه‌های مالی، قانونی، فنی، مالیاتی، بیمه و موارد مشابه دیگر نیاز دارد. هر یک از این مشاوران تابع دستور کار و انگیزه‌های مختلفی هستند که بر ماهیت مشاوره آن‌ها اثر می‌گذارد و دولت به شیوه متفاوتی به مدیریت میزان مشارکت آن‌ها می‌پردازد. پاسخ به این سؤال که چگونه می‌توان مشاوران را با انگیزه نگه داشت، ساده و مشخص نیست؛ این کار مستلزم یک فرآیند مدیریتی پیچیده است. دولت (احتمالاً از طریق مکانیسم‌های سازمانی مرکزی خود) باید به نیروهای متخصص لازم برای مدیریت چنین مشاورانی دسترسی داشته باشد تا مقام مسئول (برگزارکننده مناقصه) را از خطرات احتمالی مختلف یا مشاوره ضعیف و تحمیل هزینه‌های زیاد از جانب این مشاوران در امان نگه دارد.

۳-۲-۲- فرآیند تدارکات

در این قسمت، مراحل مختلف یک فرآیند مناقصه توصیف شده‌اند. همه مناقصه‌ها از این الگو پیروی نمی‌کنند، به‌ویژه، در مواردی که ماهیت پروژه یا ماهیت و تعداد مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) به گونه‌ای است که مستلزم به‌کارگیری روشی متفاوت از روش‌های متداول است. افزون بر این، کشورها یا صنایع خاصی ممکن است تغییراتی در این روش اعمال کنند. برخی سیستم‌ها روش بازتری را در جریان مناقصه مورد استفاده قرار می‌دهند و با انعطاف‌پذیری بیشتر، امکان بهبود مکالمه بین مناقصه‌گران و واگذارکننده را فراهم می‌کنند تا پروژه را طبق نتایج گفتگوهای خود تنظیم کنند. در کادر شماره ۲،۲، برخی از حقوقی که واگذارکننده

کادر شماره ۲-۲- پیش‌بینی‌های احتیاطی واگذارکننده (مناقصه‌گذار) طی مرحله پیشنهاد مناقصه

به‌طور کلی، واگذارکننده می‌خواهد مطمئن شود که می‌تواند:

- ✓ در هر زمانی، فرآیند تدارکات را تعلیق یا متوقف کند (بدون توجه به این که ممکن است این فرآیند را بعداً مجدداً شروع کند یا خیر)؛
 - ✓ در مدت زمانی معقول قبل از تاریخ تسلیم پیشنهاد مناقصه، به اصلاح فرآیند یا شرایط ذکرشده در اسناد و مدارک مناقصه بپردازد؛
 - ✓ تصمیم بگیرد که پیمان مورد بحث را به هیچ یک از مناقصه‌گران اعطا نکند؛
 - ✓ اگر ثابت شود یا به‌نحو معقولی به نظر برسد که یکی از مناقصه‌گران رشوه داده، تبانی کرده یا خلاف مشابه دیگری را مرتکب شده است، او را از فرآیند مناقصه حذف کند؛
 - ✓ پس از پایان موعد مقرر برای ارائه پیشنهادهای مناقصه یا در صورت عدم تطابق پیشنهاد ارائه‌شده با الزامات تعیین‌شده، هر پیشنهادی را که صلاح می‌داند، از جریان مناقصه حذف کند؛
 - ✓ بدون ترس از جریمه یا ایجاد هر گونه تعهدی، اطلاعات را بدون نیاز به تضمین درستی و کامل بودن آن‌ها ارائه کند.
- هدف این پیش‌بینی‌های احتیاطی، دستیابی به یک فرآیند مناقصه بهینه نیست، بلکه محافظت از واگذارکننده در برابر مشکلات احتمالی وابسته به پروسه مناقصه است.

مایل است در فرآیند مناقصه برای خود حفظ کند، ذکر شده‌اند. با این وجود، این انعطاف‌پذیری می‌تواند فرصت را برای اقدامات غیرقانونی (مانند رشوه و) فراهم آورد، بنابراین، بسیاری از کشورها به روش بسته‌تری برای انجام مناقصه نیاز دارند. هر محدودیتی که به‌دلیل شرایط مختلف وجود داشته

باشد، باز هم مفاهیمی که در این فصل مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند، در مورد بیشتر فرآیندهای مناقصه صدق می‌کند.

۱-۳-۲- پیش‌ارزیابی (تشخیص واجدیت شرایط مناقصه‌گران). عموماً، فرآیند مناقصه هم برای مناقصه‌گران و هم برای مناقصه‌گذار طولانی و پرهزینه است. برای مدیریت زمان و هزینه، واگذارکننده ممکن است مایل باشد اشخاصی را که پیشنهاد جذابی را ارائه می‌دهند، پیش‌ارزیابی کرده یا از صرف هزینه و زمان برای مدیریت مناقصه‌گرانی که فاقد شرایط و قدرت مالی لازم برای انجام پروژه هستند، اجتناب کند.

هم‌چنین، پیش‌ارزیابی کیفی می‌تواند موجب تشویق مناقصه‌گران خوبی شود که ترجیح می‌دهند در حوزه کوچک‌تری با رقبای واجد شرایطی که هم‌سطح خود هستند، به رقابت بپردازند. ضوابط فرآیند پیش‌ارزیابی بیشتر بر توانایی و پشتوانه مالی شرکت‌ها تمرکز می‌کند تا مشخص کند آیا آن‌ها توانایی عمل به تعهدات مالی مربوطه را دارند یا خیر، سابقه خوبی در جذب منابع مالی موردنیاز دارند یا خیر، و این که آیا از تجربه کافی برای انجام پروژه‌های PPP، با ماهیت مشابه و در حالت ایده‌آل در همان کشور یا کشور دیگری با ویژگی‌های اقتصادی، سیاسی و/یا جغرافیایی مشابه برخوردار هستند یا خیر. برای جلوگیری از تعدد شرکت‌کنندگان در مناقصه، واگذارکننده ممکن است تصمیم بگیرد تعداد مناقصه‌گرانی که واجدیت شرایط آن‌ها در فرآیند پیش‌ارزیابی بررسی می‌شود را محدود کند و به‌عنوان نمونه، تنها شرایط یک فهرست متشکل از ۴ تا ۶ مناقصه‌گر را بررسی کند.

۲-۳-۲- مناقصه. مناقصه‌گران پیش‌ارزیابی شده (واجد شرایط) دعوت به شرکت در مناقصه می‌شوند. واگذارکننده پروژه اسناد و مدارک مناقصه (از جمله، اسناد پروژه و مشخصات فنی) و امکان دسترسی به داده‌ها را در اختیار مناقصه‌گران قرار می‌دهد. نوع اطلاعات فراهم‌شده و ماهیت مشخصات فنی تا حد بسیار زیادی به راهکار فنی انتخاب‌شده توسط واگذارکننده و حیطة مسئولیت

مناقصه‌گر برای طراحی کارها بستگی دارد. واگذارکننده پروژه ممکن است مایل باشد به بررسی مهندسی ارزش و نوآوری‌های فنی مناقصه‌گر بپردازد ولی باید از آمادگی لازم برای مقایسه پیشنهادهای مناقصه بر یک مبنای واحد برخوردار باشد. به‌طور کلی، هر چه منابع بیشتری در جریان آماده‌سازی به کار گرفته شوند، اطلاعات باکیفیت‌تری در اختیار مناقصه‌گران قرار می‌گیرد که این وضعیت به نوبه خود موجب افزایش رقابت و ارائه پیشنهادهای خلاقانه‌تر و باکیفیت‌تری می‌شود.

سپس، مناقصه‌گران حداکثر تلاش خود را به کار می‌بندند تا به ارزیابی امکان‌پذیری پروژه بپردازند و راهکارهای فنی و پیشنهادهای مالی خود را (که در نهایت پیشنهاد نهایی آن‌ها را تشکیل می‌دهند) ارائه کنند. به‌منظور ارزش‌آفرینی پول و معرفی پروژه‌ای قابل قبول برای بانک، واگذارکننده از مناقصه‌گران دعوت می‌کند تا نقطه نظرات خود را ارائه کنند. فرآیند آگاهی و درک نگرانی‌ها و موارد مهم از دیدگاه مناقصه‌گران می‌تواند به شکل مکاتبات کتبی، برگزاری کنفرانس‌ها بین مناقصه‌گران، برگزاری جلسات وام‌دهندگان، استفاده از رسانه‌های مختلف برای تبادل پرسش‌ها و پاسخ‌ها (به‌عنوان نمونه، از طریق شبکه اینترنت، کنفرانس از راه دور و ویدئوکنفرانس) و بحث و گفتگو میان مشاوران صورت پذیرد.

پس از انجام بحث و تبادل نظر، پیشنهادهای مناقصه تقدیم می‌گردند. این پیشنهادهای ممکن است امضا شوند (که در این صورت، وام‌دهندگان تعهد می‌کنند تأمین مالی پروژه را بر عهده گیرند) یا امضا نشوند. امکان تعهد محکم و جدی وام‌دهندگان به زمانی که برای بررسی دقیق و حساب‌شده شرایط در اختیار دارند، مقدار و کیفیت اطلاعات موجود و ماهیت رقابت بستگی دارد. درخواست از وام‌دهندگان برای انجام ارزیابی‌های دقیق قبل از پیشنهاد مناقصه کاری پرهزینه است، زیرا هر پیشنهاددهنده (مناقصه‌گر) برای هر یک از آن‌ها تیم متفاوتی از مشاوران را دارا است. معمولاً، بهتر است تعداد شرکت‌کنندگان در مناقصه را قبل از بحث و گفتگو با وام‌دهندگان به دو یا سه نفر کاهش داد.

ضوابط و معیارهای ارزیابی پیشنهادهای ارائه‌شده عبارت‌اند از:

◀ فنی - به‌عنوان نمونه، مقایسه راهکارهای طراحی، فناوری، نوآوری، سرعت ساخت، امکان‌پذیری اجرای نقشه‌های ساخت و هزینه‌یابی

چرخه عمر محصول (مجموع هزینه‌ها در طول عمر مفید محصول)؛
 ◀ تجاری - به‌عنوان نمونه، دسته‌بندی مناقصه‌گران داخلی در برابر مناقصه‌گرانی که از نیروی کار خارجی استفاده می‌کنند، پیشنهاد اصلاحیه‌های مربوط به واگذاری یا سایر پیمان‌های پروژه و شناسایی پیمانکاران فرعی پیشنهادی؛

◀ مالی - به‌عنوان نمونه، پیشنهاد قیمت، میزان حمایت دولتی مورد نیاز، قابل اعتماد بودن منابع مالی پیشنهادی، میزان تعهد و دقت و تلاش وام‌دهندگان در بررسی شرایط تأمین مالی پروژه و قدرتمندی الگوی مالی پیشنهاد دهندگان.

برآیند سه فاکتور فوق می‌تواند به مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) کمک کند تا اهداف اصلی واگذارکننده پروژه را در جریان فرآیند تدارک پروژه درک کنند. تعیین معیار و ضوابطی که بر مبنای آن بتوان مقایسه‌ای واقعی بین پیشنهادهای ارائه‌شده به عمل آورد، کار دشواری است - به‌عنوان نمونه، ممکن است راه حل‌های فنی با یکدیگر بسیار متفاوت باشند یا مقدمات (شرایط) تجاری مورد نظر مناقصه‌گران (به‌عنوان مثال، نوع تخصیص ریسک مورد نظر آن‌ها) به نحو قابل توجهی با یکدیگر فرق داشته باشد. از سوی دیگر، نوآوری یکی از مزایای اصلی پروژه‌های PPP است و واگذارکننده ممکن است اجازه دهد پیشنهادهای گوناگونی برای مناقصه داده شود تا امکان استفاده از راهکارهای خلاقانه به حداکثر سطح ممکن برسد.

۳-۲-۲- مناقصه‌گر ارجح (ممتاز) پس از دریافت پیشنهادها، واگذارکننده به ارزیابی این پیشنهادها می‌پردازد و مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) ممتاز/ارجح را انتخاب می‌کند. واگذارکننده با مناقصه‌گران ممتاز/ارجح درباره مسائلی که در اسناد و مدارک پروژه هنوز باز هستند و نتیجه‌گیری نهایی درباره آن‌ها صورت نگرفته است، مذاکره کرده، مقدمات مالی و تجاری را نهایی نموده و با امضای پیمان واگذاری و سایر پیمان‌های کلیدی تابع شرایط از پیش تعیین‌شده که در بخش بعدی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند، پروژه را واگذار می‌کند.

۴-۳-۲- بهترین پیشنهاد نهایی^۱. واگذارکننده ممکن است مراحل بیشتری را برای رقابت در نظر بگیرد، به عنوان نمونه، رقابت را به دو درخواست کننده (مناقصه گر) محدود کند ولی از آن‌ها بخواهد که جزئیات بیشتری را در پیشنهادهای خود ذکر کرده و بهترین پیشنهاد نهایی (BAFO) خود را ارائه دهند تا واگذارکننده، مناقصه گر ممتاز/ارجح را انتخاب کند. این فرآیند به واگذارکننده این اجازه را می‌دهد تا از فشار رقابتی موجود برای افزایش انگیزه مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) استفاده کرده و تعهدات محکم‌تری را در ارتباط با تأمین مالی پروژه از آن‌ها درخواست کند.

۵-۳-۲- درخواست‌های (پیشنهادهای) منفرد. واگذارکننده ممکن است تنها یک درخواست (پیشنهاد) مناسب را دریافت کند که در این صورت، شرایط حساسی برای او فراهم می‌شود - به عنوان مثال:

- ◀ تنها مناقصه گر (شرکت کننده در مناقصه) از موضع برتر خود آگاه است و بنابراین، یک پیشنهاد مناسب و کم‌ریسک را ارائه می‌کند؛
- ◀ واگذارکننده ممکن است وسوسه شود یا تحت فشار سیاسی باشد که یک درخواست (پیشنهاد) منفرد نامناسب را بپذیرد (زیرا راه جایگزین دیگر، این است که مجری مناقصه اعتراف کند که لازم است این فرآیند از نو آغاز شود)؛
- ◀ در مواردی که مناقصه گر (درخواست کننده) منفرد، پیشنهاد مشروطی را ارائه می‌کند یا برخی مسائل کلیدی نیازمند مذاکره و بررسی بیشتر هستند، در صورت عدم وجود مناقصه گر (درخواست کننده) یا فشار رقابتی دیگر، واگذارکننده ممکن است احساس کند که موضع او در جریان مذاکرات به نحو قابل توجهی تضعیف شده است.

وجود یک درخواست (پیشنهاد) منفرد ممکن است منعکس کننده روند ضعیف آماده سازی یا بازاریابی پروژه توسط واگذارکننده یا عدم تمایل بخش خصوصی به مشارکت در کشور مورد نظر یا با بخش دولتی باشد (اگر چه، با آماده سازی

خوب می‌توان از پیش این وضعیت را پیش‌بینی کرد). به‌طور کلی، وجود تنها یک پیشنهاد منفرد به‌عنوان شکست فرآیند مناقصه در نظر گرفته می‌شود و در چنین مواردی، مناقصه دوباره برگزار می‌شود یا برگزاری آن لغو می‌شود، اگر چه تحت شرایط خاصی، واگذارکننده ممکن است پیشنهاد منفرد را کامل و رضایت‌بخش تشخیص دهد. این گونه پیشنهادهای باید به‌صورت موردی ارزیابی شوند.

۶-۳-۲-۲- جمع‌بندی مالی. همان‌طور که قبلاً اشاره شد، وام‌دهندگان ممکن است قبل یا بعد از ارائه پیشنهادهای خود، به فرآیند مناقصه وارد شوند. بدون توجه به این که آن‌ها چه زمانی وارد جریان مناقصه شده‌اند، تا زمان دستیابی به جمع‌بندی مالی هیچ‌گونه تعهدی در قبال پروژه نخواهند داشت. به‌طور کلی، شرکت مجری پروژه تا زمان جمع‌بندی نهایی به هیچ ترتیبی به پروژه مقید نمی‌شود که این موضوع پیش‌شرط کارآیی توافق‌نامه واگذاری امتیاز و سایر پیمان‌های کلیدی است. قبل از جمع‌بندی مالی، وام‌دهندگان می‌خواهند از این موضوع مطمئن شوند که تخصیص ریسک پروژه قابل پذیرش در بانک^۱ است - یک اصطلاح کلی برای اشاره به سطح آرامش خاطری که وام‌دهنده با توجه به شرایط موجود در رابطه با پروژه (بخش، مکان، بزرگی و غیره) نیاز دارد. سپس، وام‌دهندگان فهرستی از پیش‌شرط‌هایی^۲ را که باید قبل از نهایی شدن ترتیبات اعطای وام و قبل از انجام نخستین پرداخت به وام‌گیرنده، برآورده شوند، ارائه می‌کنند. این پیش‌شرط‌ها باید قبل از جمع‌بندی مالی آماده شده یا از آن‌ها صرف‌نظر شود و شامل موارد زیر هستند:

◀ ترتیبات قانونی و تجاری لازم به نحو کارآمدی انجام شده‌اند، به‌عنوان مثال، همه مجوزها، تاییدیه‌ها، موافقت‌نامه‌ها (مانند موافقت‌نامه نظارت و کنترل بر مبادله ارز)، ضمانت‌نامه‌ها و تضمین‌نامه‌های قرارداد، تضمین‌های جنبی، حمایت اسپانسرها (حامیان مالی)، اسناد و مدارک نشان‌دهنده این باشند که همه نهادهای شرکتی به‌درستی شکل گرفته‌اند و گزارش‌های ارزیابی مشاوران فنی و حقوقی صادر شده‌اند؛

1 - bankable

2 - CPs =conditions precedent

◀ رعایت سهمها و توافقات مالی، شامل نسبت بدهی به آورده، نسبت پوشش بیمه‌ای (یا میزان درآمد وام‌گیرنده)، عدم افزایش هزینه، تعهد منابع تأمین مالی آورده و تضمین این‌که منابع مالی در دسترس شرکت مجری پروژه تا زمان نخستین پرداخت به او برای انجام کارها کافی است؛

◀ کل بسته/مجموعه تضمین پروژه تأمین شده و قابل اجرا است. این مجموعه شامل تایید مالکیت دارایی، ثبت حقوق تضمین، حقوق مرتبط با حساب‌های مالی، تایید سیاست‌های بیمه‌ای، گرو گذاشتن سهام و اعلام نقطه‌نظرهای قانونی درباره ترتیبات تضمین مالی پروژه است.

تأمین مالی PPP و مبانی فاینانس (تأمین مالی) پروژه

در نهایت، هزینه زیرساخت باید توسط مالیات‌دهندگان یا کاربران فعلی و آتی تقبل شود (جدا از گزینه امتیاز محدود کمک خارجی). در گذشته، سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های زیرساخت دولتی از محل بودجه عمومی و به صورت مالیات یا استقراض تأمین می‌شد و در برخی مواقع، شرکت‌ها و موسسات (مصرف‌کنندگان) نیز از محل سود توزیع‌نشده (انباشته) خود در تأمین مالی مشارکت می‌کردند. تأمین مالی توسط مالیات‌دهندگان و/یا کاربران آتی زمانی رخ می‌دهد که شرکت زیرساخت پول قرض می‌گیرد و آن را از درآمد آتی خود بازپرداخت می‌کند. شرکت‌های زیرساخت دولتی این کار را با انتشار اوراق قرضه، ارائه سهام یا استقراض مستقیم از بانک‌های تجاری یا دولت انجام می‌دهند. این گزینه‌ها تنها در شرایط سرمایه‌گذاری مطلوب و برای شرکت‌های زیرساختی که به خوبی مدیریت می‌شوند، فراهم هستند.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

✓ در زمان بررسی منابع تأمین مالی، انعطاف‌پذیر باشید. برای افزایش ارزش پول، آماده باشید تا پول تزریق‌شده توسط بخش‌های خصوصی و عمومی را ترکیب کنید، به‌ویژه، در نخستین روزهای PPP یا زمانی که بازارهای بخش خصوصی ضعیف هستند. پول بخش عمومی به پروژه‌هایی که الزاما از لحاظ مالی امکان‌پذیر و مناسب نیستند، کمک می‌کند تا قدرتمندتر شوند و بدین ترتیب، فرصت‌ها برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی افزایش یابند.

✓ بهره‌وری تأمین مالی بسیار کلیدی است. امکان بهره‌وری بدون هزینه وجود ندارد - به هر حال، مصرف‌کنندگان/کاربران یا مالیات‌دهندگان باید این هزینه را بپردازند - بنابراین، مطمئن شوید که به بهترین روش ممکن موجب افزایش ارزش پول می‌شوید.

✓ در زمانی که از تأمین مالی بسیار سازمان‌یافته (دارای ساختار) استفاده می‌کنید، از ریسک‌های قابل‌توجه آن بر حذر باشید. فرآیندهای تأمین مالی بیش از حد پیچیده و همراه با استقراض زیاد، اگر چه ممکن است در ابتدا ارزان‌تر به نظر برسند، ولی ممکن است موجب شکل‌گیری پروژه‌های بسیار آسیب‌پذیر شوند. در اغلب موارد، یک پروژه عظیم می‌تواند هزینه‌های بیشتری به‌همراه داشته باشد و مشکل جدی به‌وجود آید.

مدل PPP گزینه‌های بیشتری را برای جذب منابع مالی و مدیریتی جدید از بخش خصوصی، هم‌زمان با حضور بخش عمومی در مالکیت و تعیین سیاست‌های راهبردی فراهم می‌کند. این نوع مشارکت می‌تواند فشار وارده بر منابع مالی عمومی را کاهش داده و مزیت همکاری و انعقاد قرارداد با بنگاه‌های (نهادهای) اقتصادی واجد شرایط بخش خصوصی را جهت مدیریت و تحویل خدمات زیرساختی پیش روی بخش عمومی قرار دهد. سه تا از شایع‌ترین منابع تأمین مالی برای پروژه‌های زیرساخت عبارت‌اند از (رجوع کنید به شکل شماره ۳,۱):

◀ **تأمین مالی توسط دولت (دولتی)** - در این مورد، دولت پول قرض

می‌کند و این پول را به صورت وام، کمک بلاعوض، یارانه یا تضمین بازپرداخت بدهی در پروژه به کار می‌گیرد. معمولاً، دولت می‌تواند با نرخ بهره کمتری وام بگیرد، ولی این مبلغ حد مشخصی دارد و چندین راه برای جذب منابع مالی محدود وجود دارند. به طور کلی، دولت توانایی کمتری در مدیریت بهینه ریسک تجاری دارد.

◀ **تأمین مالی توسط شرکت (شرکتی)** - یک شرکت با توجه به اعتبار اثبات‌شده و کسب و کار در جریان خود (بدون توجه به این موضوع که آیا بازپرداخت این بدهی با توجه به درآمد و دارایی‌های مشخص شرکت تضمین شده است یا خیر) پول قرض کرده و آن را در پروژه سرمایه‌گذاری می‌کند. در اغلب موارد، شرکت‌های خدمات شهری و تحت مالکیت دولت از توان استقراض لازم برخوردار نیستند و ممکن است از الزامات سرمایه‌گذاری دیگری برخوردار باشند. یکی از گزینه‌های پیش روی آن‌ها، سرمایه‌گذاران خارجی هستند ولی میزان سرمایه‌گذاری لازم و بازگشت سرمایه مورد نظر آن‌ها ممکن است منجر به هزینه زیاد تأمین مالی شود که در این صورت، برای واگذارکننده بازدارنده به‌شمار می‌آید.

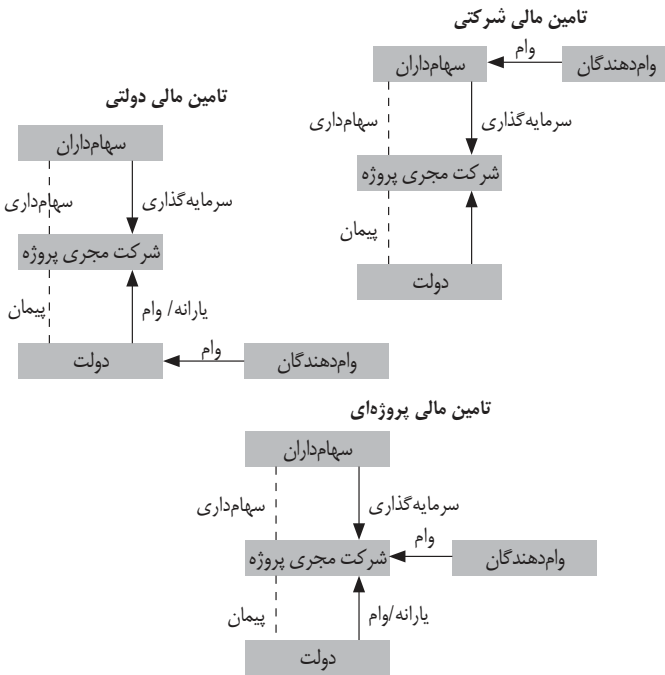
◀ **تأمین مالی پروژه‌ای** - در این مورد، وام‌های غیر قابل رجوع^۱ یا با حق رجوع محدود^۲ (این دو اصطلاح را می‌توان به‌جای هم به کار برد) مستقیماً در اختیار شرکتی با هدف خاص (SPV) قرار می‌گیرد. وام‌دهندگان برای بازپرداخت بدهی بر گردش وجوه پروژه اتکا می‌کنند و تضمین بازپرداخت بدهی در درجه اول محدود به دارایی‌های پروژه و جریان درآمد آتی است. بنابراین، رقم بدهی می‌تواند برای سهام‌داران و احتمالاً برای واگذارکننده، خارج از ترازنامه^۳ به‌شمار آید (رجوع کنید به بخش ۲، ۳).

1 - non-recourse loan

2 - limited recourse

۳ - به نوعی استقراض گفته می‌شود که نیازی نیست در ترازنامه شرکت ذکر شود، مانند هزینه اجاره محل شرکت که مستلزم هیچ هزینه سرمایه‌ای نیست و در ترازنامه شرکت منعکس نمی‌شود. به این نوع استقراض "برون ترازنامه‌ای" نیز گفته می‌شود.

شکل شماره ۱-۳ - منابع تأمین مالی PPP

نسبت استفاده از هر یک از منابع تأمین مالی و تصمیم‌گیری درباره این که چه شکلی از تأمین مالی مورد استفاده قرار گیرد، به میزان فراوانی منابع مالی، تمایل وام‌دهندگان به پذیرش ریسک‌های خاص پروژه و ریسک اعتبار به دیدگاه آن‌ها درباره چگونگی تغییر و توسعه بازار و روش مدیریت ریسک داخلی آن‌ها بستگی دارد.

در این فصل، به بحث و بررسی بیشتر انواع مشارکت در تأمین مالی پروژه‌های PPP (۳،۱)، روش تأمین مالی پروژه (۳،۲) و اقداماتی که دولت می‌تواند برای بهبود توانایی و تجهیز بخش خصوصی جهت تأمین مالی پروژه‌های PPP توسط بخش خصوصی انجام دهد (۳،۳)، می‌پردازیم.

۱-۳- منابع تأمین مالی

یک پروژه PPP مستلزم تأمین مالی از منابع مختلف است و ترکیب آورده و سرمایه در آن‌ها متفاوت است.

۱-۱-۳- سهم آورده^۱

سهم آورده، وجوهی هستند که در شرکت مجری پروژه سرمایه‌گذاری می‌شوند و سرمایه‌سهمی^۲ و سرمایه‌سهام‌داران شرکت مجری پروژه را تشکیل می‌دهند. آورده کمترین اولویت را در بین مشارکت‌های صورت‌گرفته دارا می‌باشد، به عنوان نمونه، طلبکاران از این حق برخوردارند که در صورت فسخ/خاتمه، ورشکستگی پروژه یا عدم بازپرداخت بدهی، دارایی‌ها و درآمدهای پروژه را قبل از آن که مشارکت‌کنندگان در آورده، بازده سرمایه‌گذاری را دریافت کنند، تصرف کنند. همچنین، سهام‌داران آورده بیشترین ریسک را متقبل می‌شوند، در نتیجه به‌صورت بالقوه بیشترین بازده سرمایه‌گذاری را دریافت می‌کنند.

۲-۱-۳- سهم بدهی/دیون^۳

از منابع متعددی می‌توان وام گرفت، از جمله، وام‌دهندگان تجاری، شرکت‌های اعتبار (ضمانت) صادرات، سازمان‌های دو یا چندجانبه دارندگان اوراق قرضه (مانند سرمایه‌گذاران سازمانی) و بعضی وقت‌ها، دولت کشور میزبان پروژه. بر خلاف سهم آورده، سهم بدهی/دیون از بالاترین اولویت در مبالغ سرمایه‌گذاری شده برخوردار است (به‌عنوان مثال، دین مرجح^۴ باید قبل از بیشتر پرداخت‌های دیگر تسویه شود). بازپرداخت دیون/بدهی عموماً به نرخ ثابت یا شناور (متغیر) بهره و یک برنامه پرداخت‌های دوره‌ای وابسته است. منبع تأمین‌کننده تأثیر مهمی را بر ماهیت وام (دیون/بدهی) دارد. پروژه‌های PPP عموماً منجر به شکل‌گیری دارایی‌های باارزشی با طول عمر زیاد می‌شوند که دارای درآمد ثابتی هستند،

1 - Equity Contributions

2 - share capital

3 - Debt Contributions

4 - senior debt = بدهی دارای اولویت

در نتیجه، به دنبال وام‌های بلندمدت با نرخ بهره ثابت هستند. ویژگی‌های این گونه وام‌ها به‌خوبی با ویژگی‌های دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی و سایر سرمایه‌گذاران شرکتی هم‌خوانی دارند.

تأمین مالی با استفاده از اوراق قرضه به وام‌گیرنده این امکان را می‌دهد تا بدون نیاز به وام‌دهندگان تجاری و واسطه‌ها مستقیماً از طریق افراد و موسسات به وام‌ها دسترسی پیدا کنند. صادرکننده (وام‌دهنده) اوراق قرضه را به سرمایه‌گذاران می‌فروشد. مدیر اصلی در بازاریابی اوراق قرضه به صادرکننده این اوراق کمک می‌کند. یک متولی/امین از طرف سرمایه‌گذاران منصوب می‌شود که از حقوق و اقدامات آن‌ها حمایت کند و مانع از این شود که یکی از سرمایه‌گذاران به‌طور مستقل تخلفی را مرتکب شده یا تعهدی را انجام ندهد. اگر اوراق قرضه از اعتبار بالایی برخوردار باشند، تأمین مالی با استفاده از اوراق قرضه عموماً هزینه استقراض کمتر و استمرار (مدت زمان) طولانی‌تری را به همراه دارد. در زمان تعیین ساختار پروژه، برای به حداکثر رساندن میزان اعتبار پروژه می‌توان از مشاوره یک آژانس ارزشیابی (رتبه‌بندی) برخوردار شد. این آژانس‌ها میزان مخاطره‌آمیز بودن پروژه را تعیین و میزان اعتبار اوراق قرضه را مشخص می‌کنند تا بدین وسیله اطلاعات لازم را درباره میزان جذابیت سرمایه‌گذاری و مبلغی که باید پرداخت شود، در اختیار خریداران اوراق قرضه قرار دهند.

برای افزایش دسترس‌پذیری و کاهش هزینه بدهی/دیون می‌توان از انواع مختلف روش‌های افزایش اعتبار استفاده کرد. به‌عنوان مثال، یک بیمه‌گر تخصصی^۱ (یا یک نهاد قانون‌گذار^۲ مانند بانک جهانی) می‌تواند با صدور تضمین مالی^۳ موجب گسترش اعتبار سرمایه‌گذاران در اوراق قرضه شوند. این بیمه‌گر از رتبه اعتباری بالایی برخوردار است (معمولاً AAA standard and poor's) و با استفاده از اعتبار بالای خود، تعهداتی را در قبال سرمایه‌گذاران تقبل می‌کند تا موجب کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و افزایش اعتبار اوراق قرضه شود و بدین ترتیب، هزینه

۱ - monoline company = شرکت بیمه‌ای که با انتشار ضمانت‌نامه به افزایش اعتبار صادرکننده اوراق قرضه می‌پردازد.

2 - MLA

3 - insurance wrap

بیمه/تضمین مالی را توجیه کند.

۳-۱-۳ - سهم وام غیرمرجح/بدون اولویت^۱

وام‌های غیرمرجح (بدون اولویت) جایی بین آورده و بدهی قرار دارند و نسبت به وام‌های مرجح (اولویت‌دار) از اهمیت کمتر و نسبت به آورده از اولویت بالاتری برخوردار هستند. سهام ممتاز (ترجیحی) و وام‌های اولویت‌دار (مرجح) معروف‌ترین نمونه‌های این گروه هستند. در وام‌های غیرمرجح (بدون اولویت) وام‌دهنده موافقت می‌کند تا زمانی که بدهی وام‌دهندگان مرجح (اولویت‌دار) توسط همان وام‌گیرنده پرداخت نشود، وام آن‌ها بازپرداخت نشود، خواه پروژه به درآمدزایی برسد، خواه ورشکسته شود. سهام ممتاز (ترجیحی) همان سهم آورده هستند ولی نسبت به سهام «آورده» از اولویت بیشتری برخوردارند. برای جبران ریسک بیشتر این وام‌ها، به اعطاکنندگان وام‌های غیرمرجح نرخ بهره بیشتری (نسبت به وام‌های اولویت‌دار/مرجح) تعلق می‌گیرد و/یا آن‌ها در سود پروژه یا افزایش ارزش سرمایه^۲ شریک می‌شوند. استفاده از وام‌های غیرمرجح/بدون اولویت (که می‌توان آن‌ها را به صورت شبه‌آورده توصیف کرد) به شرکت مجری پروژه این امکان را می‌دهد تا نسبت بدهی به آورده پروژه را در سطح بالاتری نگه دارد، اگر چه، هزینه‌ها نسبت به بدهی‌های/دیون اولویت‌دار بیشتر می‌شود. ممکن است سهام‌داران ترجیح دهند به جای آورده از وام‌های غیرمرجح/بدون اولویت استفاده کنند تا بدین وسیله:

- ◀ از تخفیف در نرخ بهره مالیاتی برخوردار شوند؛
- ◀ از پرداخت مالیات تکلیفی^۳ اجتناب کنند؛
- ◀ گرفتار محدودیت‌های وضع شده برای برخی موسسات و شرکت‌هایی که اجازه سرمایه‌گذاری در آورده را ندارند، نشوند.

1 - Mezzanine/Subordinated Contributions

2 - Capital gain

۳ - withholding tax = که به آن مالیات عدم انتقال هم می‌گویند، مالیاتی است که به سودهایی تعلق می‌گیرد که قرار است از کشور خارج شوند، بنابراین، برای تشویق شرکت‌ها به نگهداری سود در داخل کشور میزان پرداخت می‌شود. معنی دوم = مالیاتی که کارفرما هر ماه بابت مالیات سالانه از حقوق کارکنان خود کسر می‌کند.

◀ به شرکت مجری پروژه اجازه دهند تا در مواقعی که مجاز به توزیع سود/ درآمد نیست، به بازپرداخت وام‌های غیرمرجح/بدون اولویت خود بپردازد؛

◀ به سهام‌داران این امکان داده شود که تضمینی را به‌دست آورند - به‌عنوان مثال، به طبقه‌بندی بستانکاران دارای اولویت و تجاری بپردازند. با این وجود، بر خلاف صاحبان آورده، وام‌دهندگان وام‌های غیرمرجح (فاقد اولویت):

- ◀ در سود و منفعت پروژه سهیم نمی‌شوند؛
- ◀ معمولاً، از حق رای و کنترل برخوردار نیستند؛
- ◀ ممکن است در رابطه با مبلغ سودی که مجاز به دریافت آن هستند، مشمول مقررات رباخواری شوند، در حالی که این مقررات شامل آورده نمی‌شوند.

۳-۲- تأمین مالی پروژه

یکی از شایع‌ترین، و در اغلب موارد، بهینه‌ترین روش‌های تأمین مالی پروژه‌های PPP، تأمین مالی «با حق رجوع محدود» یا «غیرقابل رجوع» است. تأمین مالی پروژه معمولاً به شکل اعطای وام «با حق رجوع محدود» به یک شرکت دارای هدف خاص^۱ که حق انجام عملیات ساخت و بهره‌برداری از پروژه را دارد، صورت می‌گیرد. یکی از اصلی‌ترین مزایای تأمین مالی پروژه بدین ترتیب، این است که با کمک آن می‌توان به تأمین مالی خارج از ترازنامه (برون ترازنامه‌ای) پرداخت که بر اعتبار سهام‌داران و واگذارکننده تأثیری نمی‌گذارد و برخی از ریسک‌های پروژه را به وام‌دهندگان انتقال می‌دهد. در ازای این انتقال ریسک، وام‌دهندگان نسبت به وام‌دهندگان شرکتی از حاشیه سود بالاتری برخوردار می‌شوند. تأمین مالی پروژه از طریق وام در مقایسه با تأمین مالی تنها از طریق آورده، میانگین هزینه سرمایه‌ای بهتری را به همراه دارد. در این روش، الگوی تقسیم ریسک‌ها نیز شفاف‌تر است و انگیزه بیشتری در بین طرف‌های مختلف پروژه ایجاد می‌شود تا عملکرد خوب و مدیریت ریسک بهینه‌ای داشته باشند.

1 - specially created project vehicle

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

✓ تأمین مالی پروژه کاری پیچیده است. مشاوره خوبی بگیرید و برای پرداخت هزینه جهت مشاوره آمادگی داشته باشید؛ اگر پروژه به‌درستی مدیریت شود، می‌توانید در پول و زمان خود صرفه‌جویی مناسبی به عمل آورید.

✓ در عین حالی که از منافع واگذارکننده محافظت می‌کنید، به نگرانی‌های وام‌دهنده نیز توجه کنید. بر نیازهای کلیدی و ریسک‌های احتمالی وام‌دهندگان تمرکز کنید ولی به آن‌ها اجازه ندهید دستور کارها را تعیین کنند. با صرف کمی زمان و کوشش شرایط را برای وام‌دهندگان کمی آسان‌تر کنید. این کار ممکن است در بلندمدت به نفع خود شما تمام شود.

۱-۲-۳- تأمین مالی خارج از ترازنامه (برون ترازنامه‌ای) و «با

حق رجوع محدود»

وظیفه بازپرداخت بدهی تأمین مالی پروژه بر عهده شرکت مجری پروژه است که یک شرکت تابعه اقلیت به شمار می‌آید، بنابراین، در ترازنامه سهام‌داران مربوطه ادغام نمی‌شود. بدین ترتیب، تأثیر پروژه بر هزینه بدهی موجود و ظرفیت بدهی^۱ سهام‌داران کمتر شده و می‌توان از این ظرفیت برای سرمایه‌گذاری‌های دیگر استفاده کرد. تا حد مشخصی نیز واگذارکننده می‌تواند از تأمین مالی پروژه برای نگه داشتن بدهی‌ها و تعهدات پروژه به صورت «خارج از ترازنامه» استفاده کند و فضای مالی کمتری را اشغال کند. فضای مالی نشان‌دهنده ظرفیت بدهی یک نهاد مقتدر و تابع الزامات تعیین‌شده در کشور میزبان است که توسط مجموعه قوانین و مقررات خود آن کشور یا سازمان‌های بین‌المللی و مافوق یا محدودیت‌های بازار تعیین می‌شوند. از جمله این سازمان‌ها می‌توان به صندوق بین‌المللی پول^۲ و آژانس‌های رتبه‌بندی اشاره کرد.

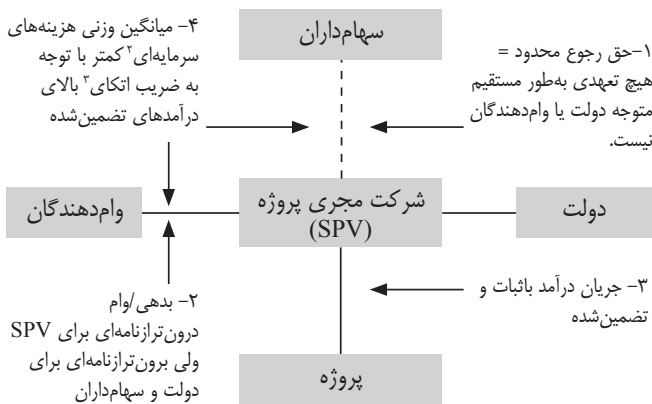
یکی دیگر از مزایای این روش برای سهام‌داران پروژه، عدم رجوع یا رجوع

۱ - debt capacity = توان استقراض

2 - IMF=International Monetary Fund

محدود وام‌دهندگان به سهام‌داران است. شرکت مجری پروژه معمولاً یک شرکت پروژه‌ای دارای هدف خاص با مسئولیت محدود است، بنابراین، حق رجوع وام‌دهندگان در درجه اول یا به‌طور کلی، به دارایی‌های پروژه خواهد بود. حق رجوع به دارایی‌های سهام‌داران «حمایت حامیان مالی»^۱ نامیده می‌شود که ممکن است شامل آورده احتیاطی/مشروط یا تعهدات بدهی‌های غیرمرجح (بدون اولویت) برای جبران هزینه‌های ساخت یا افزایش قیمت‌های دیگر باشد. این ویژگی‌های تأمین مالی پروژه‌های PPP در شکل شماره ۲، ۳ نشان داده شده‌اند.

شکل شماره ۲-۳ ویژگی‌های کلیدی تأمین مالی پروژه

۲-۳-۳ قابلیت پذیرش توسط بانک^۴ (سوددهی)

تکیه وام‌دهندگان برای بازپرداخت بدهی‌ها در درجه اول محدود به جریان درآمد حاصل از پروژه است. به دلیل حق رجوع محدود و ماهیت استقراسی بالای فرآیند تأمین مالی پروژه، بروز هر گونه وقفه در جریان درآمدهای پروژه یا تحمیل

1 - Sponsor support

2 - WACC = Weighted Average Cost of Capital

۳- اصطلاحی در مدیریت مالی که به نسبت بدهی‌های بنگاه اقتصادی به ارزش خالص (Net Worth) آن اشاره می‌کند.

4 - Bankability

هزینه‌های اضافی پیش‌بینی نشده در برنامه مالی پروژه، مستقیماً توانایی تسویه بدهی‌ها را تهدید می‌کند. بنابراین، فشار بیشتر ریسک‌های پروژه که توسط شرکت مجری پروژه تقبل می‌شود، به وام‌دهندگان منتقل می‌شود. این وضعیت موجب می‌شود وام‌دهندگان بی‌نهایت محتاط و محافظه‌کار شوند. وام‌دهندگان می‌خواهند مطمئن شوند که ریسک‌هایی که توسط شرکت مجری پروژه به آن‌ها تحمیل می‌شوند، محدود بوده و به‌نحو مناسبی مدیریت می‌شوند و پروژه دارای برنامه مالی، اقتصادی و فنی منسجمی است. بنابراین، قبل از متعهد شدن به پروژه، مطالعه دقیق و تفصیلی را درباره امکان‌پذیری پروژه انجام می‌دهند. این فرآیند عموماً تحت عنوان قابلیت پذیرش پروژه توسط بانک (سوددهی پروژه) شناخته می‌شود.

الزامات قابلیت پذیرش پروژه توسط بانک بر اساس هویت وام‌دهندگان، که منافع و نگرانی‌ها و برداشت‌های متفاوتی از ریسک دارند، تغییر می‌کنند. دقت و احتیاط وام‌دهندگان یکی از مزایای کلیدی در تأمین مالی پروژه است و به واگذارکننده و سهام‌داران در ارزیابی امکان‌پذیری پروژه کمک می‌کند. مسلماً، یک وام‌دهنده نگران می‌تواند موجب بروز تاخیر، پیچیده شدن یا حتی تضعیف پروژه شود. به همین ترتیب، وام‌دهنده‌ای که حساسیتی نسبت به ریسک ندارد - به‌عنوان مثال، در مواردی که دولت تضمین جامعی را در ارتباط با بازپرداخت دیون انجام می‌دهد - از نگرانی، دقت و تلاش کمتری برخوردار است و در نتیجه، مزایای ارزیابی پروژه توسط وام‌دهنده مورد توجه قرار نمی‌گیرند. دقت و تلاش وام‌دهنده متشکل از عناصر مختلفی است که در همین فصل مورد بحث و بررسی بیشتر قرار می‌گیرند.

۱-۲-۳- ثبات سیاسی و اقتصادی. وام‌دهندگان مایلند بدانند که اقتصاد محلی و پروژه چه اثری بر یکدیگر دارند. اگر چه، این واگذارکننده است (و نه وام‌دهنده) که باید تایید کند پروژه به‌طور کلی تأثیر مثبت و سودمندی را برای کشور میزبان و اقتصاد محلی به‌همراه دارد، وام‌دهندگان باید به ارزیابی سودمندی سیاسی و اجتماعی - اقتصادی پروژه بر کشور میزبان بپردازند. یکی از ابزارهای

سنجشی که معمولاً مورد استفاده قرار می‌گیرد، نرخ بازده اقتصادی داخلی^۱ است. در این نرخ، بازده پروژه پس از در نظر گرفتن مزایا و هزینه‌های اقتصادی، از جمله، هزینه‌ها و مزایای پولی نشان داده می‌شود. نرخ بازده اقتصادی داخلی، تاثیرات خارجی پروژه (از جمله، مزایای اجتماعی و محیطی) را که در محاسبات نرخ بازده اقتصادی در نظر گرفته نشده‌اند، شامل می‌شود.

همچنین، وام‌دهندگان این ارزیابی در سطح کلان را برای مطرح نمودن سئوالات اساسی خاص در رابطه با پروژه مورد استفاده قرار می‌دهند، از جمله:

- ◀ روند قبلی و احتمالی آتی قیمت‌ها، هزینه‌ها، تولید، در دسترس بودن، کیفیت، رقابت، تقاضا و ماهیت تقاضا؛
- ◀ شناسایی و تعیین مکان تأمین‌کنندگان ورودی و سایر ارائه‌کنندگان خدمات؛
- ◀ انعطاف‌پذیری، پیچیدگی، مهارت و جزئیات بازار کار؛
- ◀ روند قبلی و احتمالی آتی نرخ تورم، نرخ بهره، نرخ ارزهای خارجی، هزینه و در دسترس بودن نیروی کار، مصالح و خدمات (مانند آب، برق و تلفن)؛
- ◀ شرایط محلی/بومی؛
- ◀ محدودیت‌های اداری تعیین‌شده برای واردات، به‌ویژه در ارتباط با تجهیزات و نیروی کار متخصص.

۲-۲-۳- شرایط قانونی/رگولاتوری. وام‌دهندگان می‌خواهند از شرایط سیستم قانونی (از جمله، موارد رگولاتوری و ضوابط مالیاتی) قابل اجرا در رابطه با پروژه آگاه باشند تا بتوانند درباره موارد زیر تصمیم‌گیری کنند:

- ◀ اتخاذ ترتیبات تجاری بلندمدت بر اساس تعهدات بخش عمومی، حق مالکیت، کسب تضمین، مدیریت دارایی‌ها، ریسک مالیات احتمالی و ساختارهای شرکتی و احتمال بروز تغییرات در قوانین و مالیات طی مدت انجام پروژه؛

1 - EIRR = Economic Internal Rate of Return

◀ آیا سیستم قانونی در دسترس شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان هست و تا چه حدی، با اشاره به زمان و منابع لازم برای دسترسی به تجدیدنظر قضایی و این که آیا چنین تصمیماتی می‌توانند (توسط دادگاه‌ها و هیئت‌های داور) اجرا شوند یا خیر؛

◀ در دسترس بودن حقوق تضمین و اولویت‌بندی بستانکاران.

۳-۲-۳- امور مالی. در جریان تأمین مالی دارایی‌ها، ارزش و نرخ استهلاک دارایی‌ها در رابطه با امنیت و اطمینان خاطر وام‌دهندگان و تمایل آن‌ها به تأمین مالی پروژه نقش مهمی را ایفا می‌کند. در جریان تأمین مالی پروژه، پایداری ساختار پروژه، طرح تجاری و پیش‌بینی جریان درآمد می‌تواند وام‌دهندگان را به تأمین مالی پروژه متقاعد کند. جریان درآمد می‌تواند به اندازه میزان اعتبار خریدار (به‌عنوان مثال، یک شرکت خدمات برق که قصد خرید برق تولیدشده را دارد) مهم باشد، بنابراین، وام‌دهندگان با دقت به ارزیابی ریسک اعتبار طرف‌های مختلف در پیمان پروژه، از جمله، سهام‌داران پروژه می‌پردازند. ارزیابی دقیق مالی شامل مسائل مرتبط با ریسک مالی، مانند اطلاعات قبلی درباره نرخ تبدیل، تورم، بهره، امکان مصون‌سازی در مقابل ریسک و سوآپ (معاملات پایاپای)، امکان بیمه و بیمه مجدد، و در صورت بروز ریسک‌های خاص، امکان جبران آن‌ها برای طرف‌های مختلف پیمان مالی است.

وام‌دهندگان مدل مالی خود را با استفاده از اطلاعات موجود توسعه می‌دهند. در این مدل، ورودی‌های مالی مختلف و خروجی‌های پروژه شناسایی و مشخص می‌شوند. با محاسبه ریسک پروژه در مدل مالی، وام‌دهندگان می‌توانند حساسیت‌های پروژه را امتحان کرده و به بررسی این نکته بپردازند که پروژه مورد نظر تا چه حدی می‌تواند احتمال وقوع یک ریسک مشخص را کاهش دهد. در زمان ارزیابی مالی، وام‌دهندگان از مدل مالی برای آزمایش نسبت‌های مالی استفاده می‌کنند، به‌ویژه، نسبت بدهی به آورده^۱، نسبت پوشش/امکان پرداخت

اصل و فرع^۱، توان بازپرداخت وام در سررسید^۲، و نرخ بازده (برخی از این مفاهیم در کادر شماره ۳،۱ و واژه‌نامه تعریف شده‌اند).

کادر شماره ۱-۳- اصطلاحات مالی

برای امکان‌سنجی مالی پروژه، چند نسبت مالی مورد استفاده قرار می‌گیرند که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

✓ **نسبت بدهی به آورده** - مقایسه مبلغ بدهی در پروژه در برابر مبلغ آورده سرمایه‌گذاری شده.

✓ **نسبت پوشش/امکان پرداخت اصل و فرع (DSCR)** - ارزیابی درآمدهای فعلی پروژه برای بازپرداخت اصل و فرع وام‌ها (پس از کسر هزینه‌های عملیاتی) در مقایسه با مبلغ بدهی‌های قابل بازپرداخت در همان بازه‌ی زمانی. این نسبت می‌تواند با توجه به گذشته یا آینده باشد.

✓ **نسبت زمان و توان بازپرداخت وام در سررسید (LLCR)** - ارزش خالص فعلی درآمدهای آتی پروژه که برای بازپرداخت بدهی‌ها در دسترس هستند در سررسید/موعد تسویه وام در مقایسه با مبلغ بدهی.

۴-۲-۲-۳- **مسائل فنی**. در جریان بازنگری پروژه توسط وام‌دهندگان، مزایای فنی طرح، یا طرح مورد نظر و فناوری مورد استفاده در پروژه مورد توجه قرار می‌گیرند. وام‌دهندگان ترجیح می‌دهند به تأمین مالی پروژه‌هایی نپردازند که در آن‌ها از جدیدترین فناوری‌ها یا فناوری‌های آزمایش نشده استفاده می‌شود. آن‌ها می‌خواهند پیش‌بینی‌های نسبتاً درستی از عملکرد پروژه داشته باشند، از جمله، هزینه‌های بهره‌برداری، تعمیر و نگهداری، چرخه حیات پروژه، ظرفیت فناوری مورد استفاده، مناسب بودن آن برای سایت و نوع عملکرد مورد انتظار از پروژه، به‌همین دلیل، ترجیح می‌دهند از فناوری‌های آزمایش شده و امتحان‌پس‌داده که در پروژه‌های دیگر مورد استفاده قرار گرفته‌اند و اسناد و مدارک کافی در مورد

1 - Debt-service cover ratio = DSCR

2 - Loan Life Coverage Ratio = LLCR

عملکرد آن‌ها وجود دارد، استفاده کنند. در ارزیابی فنی دقیق، مسائل اداری نیز، مانند احتمال کسب مجوزها و تاییدیه‌های استفاده از فناوری مورد نظر، به‌همراه توجیه برنامه زمانی ساخت و قیمت در نظر گرفته می‌شوند.

۳-۲-۳- تامین مالی مجدد

پس از به پایان رسیدن مرحله ساخت، زمانی که ریسک ساخت پروژه به نحو قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است، با توجه به صرف ریسک^۱ پایین‌تر، شرکت مجری پروژه به دنبال تأمین مالی مجدد بدهی پروژه با هزینه‌ای کمتر و شرایطی بهتر است. در اقتصادهای پیشرفته، در بیشتر موارد، بازارهای سرمایه به‌عنوان یک ابزار تأمین مالی مجدد پس از تکمیل پروژه به‌شمار می‌آیند زیرا دارندگان اوراق قرضه ترجیح می‌دهند ریسک تکمیل پروژه را بر عهده نگیرند ولی در اغلب موارد، می‌توانند نرخ‌های ثابتی را با مدت بازپرداخت طولانی‌تر و سود ناخالص کمتری نسبت به بانک‌های تجاری فراهم کنند. تأمین مالی مجدد می‌تواند بسیار چالش‌برانگیز باشد، به‌ویژه، برای بازارهای مالی کمتر توسعه‌یافته، ولی در عین حال، می‌تواند یا آزادسازی سود ناخالص دیون و کاهش بدهی، به‌نحو قابل توجهی بازگشت سرمایه (آورده) را افزایش دهد، که در این حالت، پروژه به‌نحو بهتری اجرا شده و بازارهای اعتباری به‌طور مناسب و فعالانه‌تری در پروژه مشارکت می‌کنند. با وجود تلاش برای افزایش انگیزه شرکت مجری پروژه برای بهبود مهندسی مالی پروژه، به‌ویژه، از طریق تأمین مالی مجدد، واگذارکننده می‌خواهد که منافع حاصل از تأمین مالی مجدد پروژه را با نسبت ۵۰-۵۰ با شرکت مجری پروژه سهیم شود.

۳-۳- برای بهبود شرایط مالی پروژه‌های PPP، دولت چه اقداماتی می‌تواند انجام دهد؟

دولت‌ها می‌توانند و باید چندین مکانیسم مالی را برای پشتیبانی و امکان اجرای پروژه‌های PPP مهیا کنند. بدون حمایت فنی یا مالی دولتی، پروژه‌های PPP

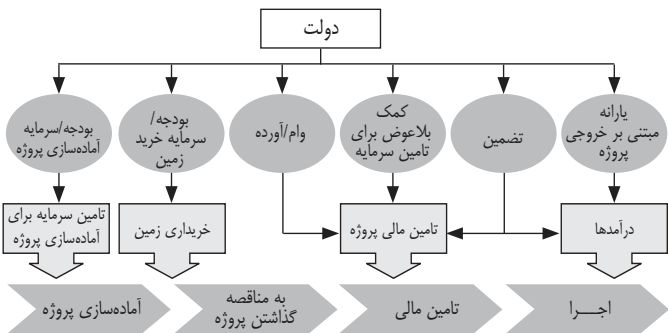
بسیار معدودی قابل اجرا هستند. تأمین مالی بهینه پروژه‌های PPP مستلزم حمایت دولتی است تا بدین وسیله اطمینان حاصل شود که دولت می‌تواند بهتر از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی ریسک‌های این نوع پروژه‌ها را متقبل شده و مدیریت کند و پروژه‌هایی را تکمیل کند که از لحاظ اقتصادی (ولی نه از لحاظ مالی) امکان‌پذیر هستند. در مواردی که پروژه‌های زیرساختی توسط نهادهای بزرگ بیرونی انجام می‌شوند، حمایت مالی مستقیم دولت مناسب به نظر می‌رسد. هم‌چنین، بازارهای مالی بومی ممکن است قادر نباشند محصولات مالی لازم (به‌طور ویژه، وام‌های بلندمدت با نرخ بهره ثابت) برای اجرای پروژه‌های PPP را فراهم کنند، حتی با وجود این که چنین محصولاتی به کل بازار مالی سود و منفعت می‌رسانند. دولت می‌تواند با فراهم ساختن تنخواه یا وجوه احتیاطی یا با ایجاد نهادهایی که بتوانند در مواقع لزوم، حمایت مالی لازم را برای شکوفایی پروژه‌های PPP به عمل آورند، اقدامات بیشتری را برای حل کردن این مسائل انجام دهد (رجوع کنید به شکل شماره ۳-۳).

هر پروژه به حمایت خاص خود نیاز دارد ولی ابزار منفردی که بدین منظور مورد استفاده قرار می‌گیرند، باید به‌دقت طراحی شوند تا امکان پیش‌بینی مورد نیاز سرمایه‌گذار خصوصی و انعطاف‌پذیری مورد نظر دولت را به‌همراه داشته باشند. هنگام جلب حمایت دولتی، دولت باید موارد زیر را به دقت مدنظر قرار دهد:

- ◀ کدام پروژه‌ها مورد حمایت قرار گیرند؛
- ◀ چه سطحی از حمایت لازم است؛
- ◀ شرایط چنین حمایتی چه هستند؛
- ◀ چگونه می‌توان اطمینان حاصل کرد که حمایت به‌عمل آمده به‌درستی مدیریت شده است - به عبارت دیگر، به شفافیت و نظارت صحیح نیاز است.

به‌طور ویژه، حمایت دولتی می‌تواند موجب بروز تضاد منافع یا انگیزه‌های نامتوازن شود، زیرا دولت نقش‌های متفاوتی را برای طرف‌های مختلف معامله ایفا می‌کند؛ به‌عنوان نمونه، دولت می‌تواند به‌طور هم‌زمان، واگذارکننده و سهام‌دار یک پروژه باشد. در نتیجه، حمایت دولتی باید به‌دقت طراحی، اجرا و کنترل شود.

شکل شماره ۳-۳- مکانیسم‌های تشویقی برای انجام پروژه‌های PPP

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

✓ پول (کمک‌های مالی) دولتی را می‌توان به نحو بهینه‌ای برای پروژه‌های PPP مورد استفاده قرار داد. دولت یکی از شرکای کلیدی در پروژه‌های PPP است و حمایت دولتی یک عنصر مهم برای اجرای یک پروژه PPP موفق به شمار می‌آید:

- حمایت دولتی می‌تواند وضعیت یک پروژه را از لحاظ مالی بهتر کند و آن را برای سرمایه‌گذاران جذاب‌تر نماید، ولی تنها با حمایت دولتی نمی‌توان یک پروژه بد را به پروژه‌ای خوب تبدیل کرد.
- با استفاده بهینه از حمایت دولتی و به‌شیوه‌ای هدفمند می‌توان از دستیابی به اهداف دولتی اطمینان حاصل کرد.
- از این نکته مطمئن شوید که مکانیسم‌های تأمین مالی به‌خوبی سازمان‌دهی شده‌اند و انگیزه‌های لازم برای جلوگیری از مداخله سیاسی یا ایستایی وجود دارند.

تصمیم‌گیری درباره جلب حمایت دولتی باید قبل از تاریخ مناقصه نهایی و اعلام شود تا سرمایه‌گذاران خصوصی میل و رغبت بیشتری نسبت به پروژه پیدا کنند، تعداد پیشنهادهای دریافتی افزایش یابد و هزینه‌های پروژه برای واگذارکننده کاهش یابند. این کار زمانی موثر واقع می‌شود که حمایت دولتی پیش از شروع رقابت اعلام و به‌خوبی طراحی شود. تخصیص حمایت دولتی بعد از تاریخ مناقصه موجب محرومیت واگذارکننده از بیشتر این مزایا می‌شود.

۱-۳-۳- محصولات تامین مالی شده

دولت ممکن است تصمیم بگیرد که به صورت مستقیم از پروژه حمایت کند - به عنوان مثال، از طریق اعطای یارانه یا کمک‌های بلاعوض، سرمایه‌گذاری در آورده، و/یا اعطای وام. این مکانیسم‌ها به‌ویژه زمانی مفید هستند که پروژه صرفاً با تکیه بر شایستگی خود بتواند به قابلیت پذیرش در بانک و امکان‌پذیری مالی دست یابد یا در معرض ریسک‌های خاصی قرار داشته باشد که وام‌دهندگان یا سرمایه‌گذاران بخش خصوصی توانایی مدیریت مطلوب آن‌ها را نداشته باشند. در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، در کشورهای در حال توسعه که به تأمین مالی بخش خصوصی بیشتر نیاز است، این محدودیت‌ها و موانع ممکن است ایجاد کنند که حمایت بیشتری از جانب دولت صورت گیرد. حمایت دولتی به صورت تأمین مالی مستلزم تعهد دولت در حمایت مالی از پروژه به یکی از شکل‌های زیر است:

- ◀ حمایت مستقیم - به صورت نقدی یا غیرنقدی (به‌عنوان نمونه، تقبل هزینه‌های ساخت، فراهم ساختن زمین و دارایی‌ها، جبران هزینه‌های مناقصه، یا حمایت مالی از هزینه‌های عمده تعمیر و نگهداری)؛
 - ◀ کلیه هزینه‌ها و پرداخت‌های دیگری که در صورت عدم تعهد دولت باید توسط شرکت مجری پروژه به یک نهاد بخش عمومی پرداخت شوند (به‌عنوان مثال، اجازه معافیت موقت مالیاتی یا بخشش بدهی‌های مالیاتی)؛
 - ◀ تأمین مالی پروژه به شکل اعطای وام (از جمله، بدهی غیرمرجح) یا سرمایه‌گذاری در آورده؛
 - ◀ تأمین مالی تعرفه‌های در سایه (شبه‌تعرفه‌ها) و تعرفه‌هایی که قرار است توسط برخی یا همه مصرف‌کنندگان (به‌طور خاص، آن‌هایی که کمترین توانایی پرداخت را دارند) پرداخت شوند، به‌منظور کاهش ریسک تقاضای تقبل‌شده توسط شرکت مجری پروژه.
- این مکانیسم‌ها می‌توانند به صورت ترکیبی مورد استفاده قرار گیرند و کم و بیش هدفمند باشند (به کادر شماره ۲-۳ مراجعه کنید).

کادر شماره ۲-۳ حمایت هدفمند

خروجی یا یارانه عملکرد-محور یا کمک، رابطه بارزی را بین پرداخت و نتایج مورد نظر ایجاد می‌کند. اگر چه نیاز به مدرک و سند از محصول/ خروجی نهایی (به‌عنوان مثال، محصول صنعتی بهبودیافته) به چند دلیل غیرعملی است، ولی دولت‌ها می‌توانند از شرکت مجری پروژه بخواهند که قبل از انجام کمک یا پرداخت یارانه، وظیفه مشخصی را انجام داده یا خدماتی را ارائه کند - به‌عنوان مثال، تعداد مشخصی از خانوارهای فقیر به شبکه برق سراسری متصل شوند و از این خدمات استفاده کنند. این اقدامات باید هدفمند شوند تا اطمینان حاصل شود نتیجه مورد نظر حاصل می‌شود (به‌عنوان نمونه، در مثال فوق، صرفاً برقراری اتصال برق نتیجه مطلوب به‌شمار نمی‌آید و این خدمات در صورتی موفق به‌شمار می‌آیند که دائمی باشند).

۲-۳-۳- محصولات احتیاطی/احتمالی

دولت ممکن است مکانیسم‌های احتیاطی را انتخاب کند، به‌عبارت دیگر، در این موارد، دولت به تأمین مالی پروژه نمی‌پردازد ولی وجوه احتیاطی را برای تعهدات مشخصی فراهم می‌کند، به‌عنوان مثال:

- ◀ تضمین‌ها، از جمله تضمین بازپرداخت وام/بدهی، نرخ مبادله، قابلیت تبدیل پول داخلی، تعهدات خریدار تضمینی، دریافت/وصول تعرفه‌ها، سطح تعرفه‌های مجاز، سطح تقاضا برای خدمات، غرامت فسخ و غیره؛
- ◀ تضمین خسارت، به‌عنوان مثال، در صورت عدم پرداخت توسط نهادهای دولتی، کسری درآمد مورد انتظار یا افزایش هزینه‌ها به سطحی بالاتر از سطح مورد نظر؛
- ◀ بیمه؛
- ◀ مصون‌سازی در برابر ریسک پروژه - به‌عنوان مثال، شرایط آب و هوایی نامناسب، نرخ تبدیل ارز، نرخ بهره، یا قیمت‌گذاری مواد اولیه؛
- ◀ بدهی‌های احتمالی/احتیاطی، مانند تأمین مالی بلندمدت (در زمانی که تنها دسترسی به وام با سررسید پرداخت کوتاه‌مدت ممکن است ولی دولت متعهد می‌شود که وام را با نرخ بهره مشخصی در تاریخ معینی در آینده بازپرداخت نماید) یا حمایت از درآمد (در مواردی که دولت متعهد

می‌شود که وامی را به شرکت مجری پروژه اعطا کند تا جبران کاهش درآمد مورد انتظار و انجام تعهدات مربوط به بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها را بنماید).

به‌عنوان مثال، در بزرگراه زاگرب^۱ به ماسلج^۲ در کشور کرواسی، دولت با حمایت غیرنقدی خود به شکل اعطای زمین و تأمین منابع لازم برای بدهی احتمالی^۳، در مواقعی که درآمد ناشی از اخذ عوارض در بزرگراه برای بازپرداخت بدهی کافی نبود، به این پروژه کمک کرد. بدین ترتیب، وام‌دهندگان مورد حمایت قرار گرفتند، ولی مشارکت‌کنندگان در آورده هم‌چنان با ریسک مواجه بودند.

دولت باید به مدیریت حمایت‌های خود بپردازد، به‌ویژه، در مورد هر گونه تعهد احتیاطی ایجادشده در نتیجه این مکانیسم‌های حمایتی. دولت به‌دنبال برقراری تعادلی میان (۱) حمایت از سرمایه‌گذاری زیرساختی توسط بخش خصوصی و (۲) احتیاط مالی است. دستیابی به یک تعادل مناسب می‌تواند به دولت کمک کند تا تصمیمات دقیقی را درباره این که چه زمانی حمایت مالی دولتی را به‌عمل آورده و به مدیریت تعهدات دولتی ناشی از این حمایت بپردازد، اتخاذ کند و به‌طور هم‌زمان، با پشتکار به تشویق سرمایه‌گذاری زیرساختی بپردازد. با توجه به دقت و احتیاط کمتر وام‌دهندگان و عدم ارزیابی دقیق آن‌ها در مواردی که پروژه مورد حمایت دولتی قرار می‌گیرد، ارزیابی دولت از پروژه‌هایی که از چنین حمایت‌هایی برخوردار می‌شوند، از اهمیت مضاعفی برخوردار است زیرا در این موارد، ریسک وام‌دهندگان کاهش می‌یابد.

دولت‌ها به نحو فعالانه‌ای در مواجهه با چالش‌های وابسته به جمع‌آوری اطلاعات، خلق فرصت‌هایی برای گفتگو، تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود، اجرای سیاست‌های دولتی و ایجاد انگیزه‌های مناسب برای طرف‌های درگیر در پروژه، به مدیریت ریسک مالی می‌پردازند. با توجه به پیچیدگی این کارها برای دولت‌ها، و به‌ویژه، وزارت‌خانه‌های اقتصاد و امور دارایی، بسیار متداول شده که تیم‌های تخصصی برای مدیریت ریسک مالی ناشی از تعهدات احتیاطی / احتمالی

1 - Zagreb

2 - Macelj

3 - Contingent debt

که به‌طور خاص در رابطه با پروژه‌های PPP رخ می‌دهند، تشکیل شوند. در بیشتر موارد، این کار توسط دپارتمان‌های مدیریت ریسک انجام می‌شود که پیش از این هم مسئولیت تجزیه و تحلیل و مدیریت ریسک را بر عهده داشته‌اند. همچنین، دولت می‌تواند گزینه تشکیل یک صندوق جداگانه برای ارائه تضمین‌ها را در نظر بگیرد تا این وظیفه را به‌نحو بهتری انجام داده و تعهدات دولتی مربوطه را کاملاً تفکیک کند.

۳-۳-۳- مداخله مالی^۱

ممکن است دولت تمایل داشته باشد تا از تأمین مالی بخش خصوصی حمایت کند (به‌طور خاص، بازارهای مالی بومی). معمولاً این تأمین مالی در مواردی صورت می‌گیرد که امکان تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی فراهم نیست. دولت ممکن است بخواهد ظرفیت مالی بومی را برای سرمایه‌گذاری زیرساختی، کاهش ریسک نرخ مبادله ارز (در مواردی که بدهی/وام بر مبنای واحد پولی متفاوت با درآمدها محاسبه شده باشد)، جایگزینی سرمایه‌گذاری گران یا اُفت پیدا کرده (به‌عنوان مثال، در مواردی که بحران مالی رخ می‌دهد) و/یا فراهم ساختن فرصت‌های جدید در بازارهای مالی محلی تجهیز کند. ولی بازارهای مالی محلی ممکن است از تجربه یا مدیریت ریسک لازم برای اعطای وام با حق رجوع محدود به نهادهای تابع (زیرمجموعه) دولت یا شرکت‌های خصوصی برخوردار نباشند.

برای غلبه بر این موانع ممکن است دولت خواهان مداخله بازارهای مالی تجاری شود تا نقش واسطه‌ای مطلع و باتجربه را جهت کاهش ریسک‌های مرتبط با اعطای وام در پروژه‌های زیرساختی ایفا کنند. برای دستیابی به این هدف، دولت ممکن است از مکانیسم جداگانه‌ای (به صورت واسطه/میانجی) برای حمایت از چنین فعالیت‌هایی بدون ایجاد ریسک‌های بی‌مورد برای بازار مالی محلی استفاده کند. به‌عنوان مثال، می‌توان به روش‌های زیر اشاره کرد:

◀ استفاده از اعتبار خوب نهاد/شرکت واسطه برای دریافت وام از بازار

خصوصی (به‌عنوان نمونه، ایجاد یک شرکت واسطه برای موسسات سرمایه‌گذاری که نمی‌توانند به‌طور مستقیم در پروژه‌ها سرمایه‌گذاری کنند) و سپس، انتقال این سرمایه به پروژه‌ها یا نهادهای منفرد در قالب تأمین مالی بخش خصوصی به‌صورت ارز رایج داخلی. این وام‌ها که دارای شرایط، مدت بازپرداخت و نرخ بهره مناسب و معتبر هستند را می‌توان در پروژه‌های راهبردی زیرساختی سرمایه‌گذاری کرد؛

◀ فراهم نمودن محصولات و خدمات مالی برای افزایش اعتبار پروژه و تشویق بخش خصوصی به تأمین مالی چنین پروژه‌هایی - به‌عنوان مثال، به‌وسیله فراهم نمودن پریسک‌ترین بخش وام، امکان دسترسی به تخصص لازم برای ایفای نقش به‌عنوان وام‌دهنده اصلی در جریان اعطای وام‌های پیچیده یا ساختاربندی‌شده، تشکیل اتحادیه، افزایش اعتبار و ارائه خدمات مشاوره تخصصی؛

◀ فراهم آوردن پشتیبانی لازم در جریان تأمین مالی یا کاهش هزینه‌ها یا بهبود شرایط تأمین مالی بخش خصوصی در زمینه خدمات عمومی کلیدی. ممکن است در ابتدا لازم باشد که این نهادها به‌تدریج روش‌های بازارهای تأمین مالی بخش خصوصی را یاد بگیرند و بازارهای مالی نیز در رابطه با اعطای وام به اپراتورهای زیرساختی احساس راحتی کنند. این مکانیسم می‌تواند به‌تدریج موجب تغییر روش نهادها، موسسات و شرکت‌های شبه‌دولتی یا تحت مالکیت دولت از تکیه صرف بر بودجه دولتی به تعامل با بازارهای مالی بخش خصوصی شود.

بهترین روش رایج نشان می‌دهد که این واسطه‌ها باید موسسات مالی خصوصی‌ای باشند که تحت نظارت تجارت-محور بخش خصوصی قرار دارند. ایفای نقش واسطه بدین معنا است که ایجاد فضا در بازار مالی موجود باید با انگیزه‌های تجاری، کارکنانی که از تجربه و مهارت لازم برخوردارند و اعتبار کافی و مناسب برای تأمین مالی پروژه همراه باشد. موسسات مالی فعال در بخش خصوصی که از تجربه و ظرفیت لازم در این رابطه برخوردار باشند، می‌توانند در دستیابی به این هدف نقش موثری را ایفا کنند. با این وجود، معمولاً نهادهای خصوصی از تضاد منافع رنج می‌برند (به‌عنوان مثال، دارای موقعیتی در بازار هستند که منافع

آن‌ها با نقش واسطه‌ای که ایفا می‌کنند هم‌راستا نیستند) یا به‌دلیل ایفای نقش واسطه، در رابطه با ایفای نقش در بازار با محدودیت‌هایی مواجه‌اند. بنابراین، دولت ممکن است بخواهد یک نهاد خصوصی جدید را ایجاد کند تا این نقش را ایفا کند.

کادر شماره ۴-۳- شرکت تأمین مالی توسعه زیرساخت هندوستان^۱

IDFC در سال ۱۹۹۷ به همراه بانک‌ها و سایر موسسات مالی و نهادهای تأمین مالی زیرساخت‌ها توسط دولت هند تأسیس شد. وظیفه IDFC مرتبط نمودن پروژه‌ها و موسسات مالی به بازارهای مالی بود و بدین ترتیب، بازار وام‌های بلندمدت توسعه یافته و تغذیه می‌شد. این شرکت، خدمات ارائه وام، آورده، شبه‌آورده، مشاوره مدیریت دارایی‌ها و تبدیل به اتحادیه (سندیکا) شدن را ارائه می‌کرد و با تکیه بر پایگاه تثبیت‌شده دانش و اعتبار خود در بازار درآمد کسب می‌نمود. هم‌چنین، IDFC یک بازوی توسعه پروژه را ایجاد کرد تا در شرکت‌های مجری پروژه، پست‌های کلیدی را در اختیار بگیرند. IDFC با انجام مطالعات امکان‌سنجی، ساختاربندی و ارائه پروژه‌ها را به شرکت‌کنندگان در مناقصه معرفی کرده و پاداشی (حق‌الزحمه‌ای) را از برندگان مناقصه دریافت می‌کرد.

برای تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی، این شرکت در سال‌های نخست شروع به فعالیت خود، تلاش‌های قابل‌توجهی را در رابطه با تغییرات چهارچوب نظام رگولاتوری و سیاست‌های موجود انجام داد. متعاقب این تلاش‌ها، پروژه‌های زیرساختی قابل قبول و مناسبی آغاز شدند. IDFC به‌نحو موفقیت‌آمیزی این حقیقت را آشکار کرد که دولت، بدون توجه به گرایش تجاری‌اش، همواره سهمی در آورده پروژه‌ها دارد.

IDFC کار خود را با سرمایه اولیه قابل‌توجهی به مبلغ تقریبی ۴۰۰ میلیون دلار آمریکا شروع کرد. در ابتدا، روند رشد آن کمتر از حد انتظار بود. پس از ۶ سال، مجموع دارایی آن به حدود ۵۵۰ میلیون دلار بالغ شد و روند رشد آن سریع‌تر شد. پس از ۸ سال، در جولای سال ۲۰۰۵، انتشار عمومی اولیه اوراق بهادار صورت گرفت و با معرفی آورده جدید، به سرمایه‌گذاران اولیه اجازه داده شد از منافع خود مطلع شوند. در سال ۲۰۰۷، مبلغ آورده این نهاد به اندازه ۵۲۵ میلیون دلار آمریکا افزایش یافت و در آن زمان، سهم دولت هند در سهام این شرکت به ۲۲٪ کاهش یافته بود. از جمله سایر سهام‌داران عمده این شرکت می‌توان به خزانه^۲، بارکلیز^۳ و موسسات مختلف هندی اشاره کرد.

1 - IDFC =Infrastructure Development Finance Company

2 - Khazaneh

3 - Barclays

۴-۳-۳- سرمایه (منابع مالی) توسعه پروژه

در کشور انگلستان، که گفته می‌شود یکی از بهینه‌ترین بازارهای PPP در جهان به‌شمار می‌آید، میانگین هزینه‌های مشاوره در مرحله توسعه پروژه حدود ۲/۶ درصد از کل هزینه‌های سرمایه‌ای پروژه را شامل می‌شود. هزینه‌های مشاوره در بازارهای کمتر توسعه‌یافته PPP از این هم بالاتر است. در اغلب موارد، مبلغ بالای هزینه‌های قبل از آغاز پروژه برای تدارک پروژه‌های PPP، به‌ویژه، هزینه مشاوران ویژه معاملات، با مقاومت شدید از جانب بخش کنترل هزینه‌ها و بودجه‌بندی دولت مواجه می‌شود. با این وجود، خدمات مشاوره کیفی برای توسعه موفق پروژه‌های PPP کلیدی به‌شمار می‌آیند و می‌توانند در بلندمدت موجب صرفه‌جویی میلیون‌ها دلار شوند. بنابراین، مکانیسم‌های تأمین سرمایه، بودجه‌بندی و مدیریت هزینه‌ها در جریان توسعه پروژه برای اجرای موفق یک برنامه PPP مهم به‌شمار می‌آیند و شرکت‌ها و نهادهای دولتی را تشویق و قادر می‌سازند تا مبالغ مورد نیاز برای توسعه پروژه با کیفیت بالا را هزینه کنند.

ممکن است دولت تمایل داشته باشد یک صندوق توسعه پروژه کم و بیش مستقل^۱ را تشکیل دهد تا وظیفه فراهم آوردن هزینه موردنیاز واگذارکنندگان در رابطه با خدمات مشاوره و سایر الزامات مرتبط با توسعه پروژه را ایفا کند (رجوع کنید به کادر شماره ۳،۵). ممکن است PDF در استانداردسازی روش یا مستندسازی و انتشار آن‌ها، و نظارت بر اجرای بهترین روش‌های ممکن مشارکت داشته باشد. PDF باید پشتیبانی لازم را در مراحل اولیه انتخاب پروژه، انجام مطالعات امکان‌سنجی و طراحی ساختار مالی و تجاری پروژه تا مرحله جمع‌بندی مالی و حتی بعد از آن به‌عمل آورد تا از اجرای صحیح پروژه اطمینان حاصل شود. PDF ممکن است بر بخش‌ها یا پروژه‌های خاصی در سطوح منطقه‌ای یا کشوری تمرکز کند ولی باید حیطة/دامنه گسترده‌ای داشته باشد تا شکل‌های مختلف PPP را شناسایی کرده و بتواند پاسخگوی نیازهای موجود در هر بخش باشد. PDF ممکن است به تأمین مالی بپردازد، تقاضای پرداخت وام یا بدون بهره نماید (به‌عنوان نمونه، در زمان جمع‌بندی مالی، مبلغی را از برنده مناقصه

دریافت کند) یا تقاضای حق الزحمه کند (به‌عنوان مثال، هر گونه سهم مالکیت در پروژه) یا درخواست ترکیبی از موارد فوق را نماید تا از آن به‌عنوان تنخواه‌گردان^۱ استفاده کند. مکانیسم‌های پرداخت می‌توانند به‌عنوان انگیزه‌ای برای تشویق PDF به حمایت از انواع خاصی از پروژه‌ها مورد استفاده قرار گیرند.

کادر ۵-۳- PDF آفریقای جنوبی

صندوق توسعه پروژه آفریقای جنوبی (PDF)، یک نهاد تجاری تک‌منظوره است که در داخل خزانه‌داری ملی و طبق قانون مدیریت مالی عمومی (دولتی) ایجاد شده است. وظیفه اصلی آن حمایت از نهادهای دولتی و تأمین هزینه‌های تدارکات پروژه‌های PPP است. این PDF:

- با دپارتمان واحد مشارکت خدمات شهرداری دولت‌های محلی و استانی همکاری می‌کند؛
- تأمین مالی لازم را برای انجام مطالعات امکان‌سنجی و تدارک ارائه‌دهندگان خدمات فراهم می‌کند؛
- ممکن است تأمین مالی هزینه‌های تدارکات مدیر پروژه را بر عهده گیرد.

برخورداری از حمایت PDF تنها در صورتی امکان‌پذیر است که پروژه از حمایت واحد PPP خزانه‌داری ملی بهره‌مند شود.

PDF بخشی یا تمام مخارج و هزینه‌های خود را در زمان جمع‌بندی مالی پروژه از برنده مناقصه دریافت می‌کند. ریسک پروژه‌ای که به جمع‌بندی نهایی نرسیده است، در همه موارد، به غیر از قصور شرکتی/نهادی توسط PDF بر عهده گرفته می‌شود.

تخصیص ریسک

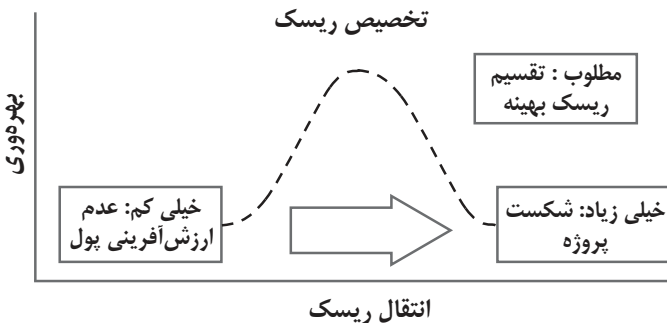
یک پروژه موفق باید از تقسیم ریسک عملی و از لحاظ تجاری مقرون به صرفه بهره‌مند شود. با توجه به اهداف و منافع متفاوت طرف‌های مشارکت‌کننده در پروژه‌ها، تخصیص ریسک بهینه بخش مهمی از تهیه و تدوین مستندات پروژه و یکی از عوامل کلیدی در موفقیت پروژه به‌شمار می‌آید. همان‌طور که در فصل سوم گفته شد، وام‌دهندگان که در تأمین مالی پروژه مشارکت دارند، معمولاً به تخصیص ریسک‌ها بسیار حساس‌اند و به دنبال ایجاد اسناد و مدارک پیمانی به شکلی هستند که تخصیص ریسک در آن‌ها به شکلی منطقی و قابل قبول (از نظر بانک‌ها) صورت گرفته باشد.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ همه ریسک‌ها را بر عهده بخش خصوصی قرار ندهید. این اقدام ناکارآمد و پرهزینه است و پروژه را بیش از حد در مقابل تغییرات و بحران‌ها آسیب‌پذیر می‌نماید.
- ✓ در مدت انجام پروژه برای انجام تغییرات آماده باشید. امکان پیش‌بینی یا تصمیم‌گیری پیش از موعد درباره همه ریسک‌ها وجود ندارد؛ بنابراین، برای شناسایی تغییرات و چالش‌های دیگر به مکانیسم‌هایی نیاز است.

مدیریت ریسک بر مبنای بهره‌وری^۱ (یا انتقال ریسک به طرفی که بهتر بتواند آن را مدیریت کند) یک هدف ایده‌آل است. در عمل، تخصیص ریسک بر اساس قدرت تجاری و مذاکره صورت می‌گیرد. طرف قوی‌تر ریسکی را که نمی‌خواهد بپذیرد، به طرف ضعیف‌تر تحمیل می‌کند. این سناریو لزوماً مدیریت بهینه و موثر ریسک را فراهم نمی‌کند. در شکل شماره ۱،۴، این پدیده از دیدگاه دولت نمایش داده شده است: تخصیص بیش از حد ریسک به شرکت مجری پروژه به بی‌ثباتی و افزایش هزینه پروژه می‌انجامد و تخصیص کم ریسک، به کاهش ارزش پول سرمایه‌گذاری شده منجر می‌شود. بدیهی است که ایجاد توازن و تعادل مناسب در این حوزه بسیار دشوار است.

شکل ۱-۴- تخصیص ریسک بهینه

در بیشتر پروژه‌هایی که به صورت متداول تأمین مالی می‌شوند، انتقال برخی ریسک‌ها (مانند ریسک‌های سیاسی خاص، ریسک بازار و ریسک تکمیل پروژه) به شرکت مجری پروژه (در رابطه با نقشی که این شرکت در پروژه ایفا می‌کند) توسط واگذارکننده کاملاً پذیرفته شده است. بر عهده گرفتن این ریسک‌ها با دادن امتیازات دیگری مانند نرخ بالاتر بازگشت سرمایه جبران می‌شود. با این وجود، تأمین مالی پروژه عمدتاً توسط وام‌دهندگان صورت می‌گیرد تا سرمایه‌گذاری یا تعهد سهام‌داران. وام‌دهندگان همواره سعی می‌کنند ریسک پروژه را به حداقل برسانند، به همین دلیل، از شرکت مجری پروژه می‌خواهند تا جایی که ممکن است ریسک‌ها را به مشارکت‌کنندگان در پروژه (مانند خریداران تضمینی، پیمانکار ساخت یا پیمانکار بهره‌برداری و نگهداری) منتقل کنند. تلاش برای انتقال همه ریسک‌های پروژه به پیمانکاران دست دوم، تخصیص ریسک اتکایی^۱ نامیده می‌شود. تخصیص ریسک اتکایی به طور کامل، منجر به انتقال همه ریسک‌های پروژه توسط شرکت مجری پروژه به سایر مشارکت‌کنندگان در پروژه شده و در پروژه‌های PPP به ندرت رخ می‌دهد، اگر چه، در پیشرفته‌ترین بازارهای PPP، مانند انگلستان، مدلی نزدیک به آن پیاده می‌شود.

ریسک‌های زیر از جمله موارد مورد توجه و نگرانی طرفین پروژه به شمار می‌آیند، به‌ویژه، در رابطه با احتمال افزایش هزینه‌ها، کاهش درآمدها یا تاخیر در پرداخت.

۱-۴- ریسک سیاسی

واگذارکننده ممکن است بخشی از ریسک‌های سیاسی (مانند جنگ، شورش، قصور یا ناکامی نهادهای دولتی، تغییر قانون و تأخیرات ایجادشده توسط مسوولان) را به‌عنوان تنها طرفی که می‌تواند در ایجاد و تعدیل پیامدهای مربوطه اثرگذار باشد، بپذیرد. با این وجود، دولت‌های میزبان ممکن است تمایلی به تقبل همه ریسک‌های سیاسی نداشته باشند و از شرکت مجری پروژه بخواهند جنبه‌های مشخصی یا قسمت اعظم ریسک‌های سیاسی را به‌همراه شرکت‌های (خارجی) دیگری که در آن کشور سرمایه‌گذاری کرده‌اند، بپذیرد.

ریسک‌های سیاسی شامل موارد زیر است:

- ◀ تغییر در قوانین و مقررات، به‌ویژه ریسک تغییرات تبعیض‌آمیز^۱ در قوانین (تغییراتی که به بخش مربوطه اختصاص دارند، تأمین مالی پروژه‌های بخش دولتی توسط بخش خصوصی به‌طور کلی، یا خود پروژه) و تغییرات در پارامترهای فنی ناشی از صدور پروانه‌ها، توافق‌ها و مجوزهای واردات؛
 - ◀ سلب مالکیت و مصادره - یکی از اصول اولیه قوانین بین‌المللی است که به‌موجب آن، یک حکومت یا دولت حاکم حق دارد اموال مستقر در خاک خود را برای اهداف عمومی مصادره نماید، ولی باید خسارت وارده به مالک آن اموال را جبران کند؛
 - ◀ تصمیمات نهادهای تنظیم مقررات (رگولاتوری) که با ترتیبات تجاری پروژه‌های PPP متفاوت هستند؛
 - ◀ توانایی شرکت مجری پروژه در دسترسی به مراجع قضایی، به‌ویژه، در رابطه با اجرای تعهدات دولتی؛
 - ◀ آیا واگذارکننده (یا سایر طرف‌های کلیدی دولتی) از حق یا قدرت لازم (اختیارات قانونی) برای انجام تعهدات تعیین‌شده در پروژه برخوردار است و چه الزامات قانونی و اداری باید قبل از لازم‌الاجرا شدن تعهدات مذکور برآورده شوند؛
- برای کاهش این ریسک‌ها، شرکت مجری پروژه ممکن است روش‌های زیر را مورد استفاده قرار دهد:
- ◀ در نظر گرفتن و توجه به منافع کشور میزبان (و سایر بازیگران سیاسی) و پیاده‌سازی آن‌ها در پروژه؛
 - ◀ مشارکت وام‌دهندگان، سهام‌داران و پیمانکاران دست دوم داخلی (در کشور میزبان)؛
 - ◀ بیمه کردن ریسک‌های سیاسی یا مشارکت سازمان‌های بین‌المللی یا استفاده از روش‌های تخصصی در کاهش ریسک (به قسمت‌های ۵,۹ و ۵,۱۰ مراجعه کنید).

۲-۴- ریسک قانونی و مربوط به تنظیم مقررات (رگولاتوری)^۱

شناسایی برخی موضوعات حقوقی مهم، پیش شرط اجرای پروژه‌های PPP است این موضوعات عبارت‌اند از:

- ◀ اختیارات واگذارکننده برای پذیرش اجرای پروژه؛
 - ◀ قوانین و مقررات تدارکات پیمان‌های PPP؛
 - ◀ حفظ حقوق قانونی کافی و مناسب در رابطه با دارایی‌ها و/یا سهام که محافظت و حمایت کافی را برای وام‌دهندگان فراهم آورند؛
 - ◀ دستیابی به مراجع قضایی (در مطلوب‌ترین حالت، مراجع حکمیت بین‌المللی و مکانیسمی معقول و سابقه اجرای احکام در برابر دولت).
- از جمله سایر موضوعات حقوقی مهم برای اطمینان از عملکرد صحیح پروژه‌های PPP می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: تملک زمین، روابط کارگری، مالیات و حسابداری (مانند هزینه‌های انتقال، استهلاک و جبران مالیات بر ارزش افزوده) و مکانیسم‌های تنظیم مقررات.

۳-۴- ریسک تکمیل پروژه^۲

در یک پروژه، معمولاً بیشترین و پرهزینه‌ترین ریسک‌ها در مرحله ساخت‌وساز وجود دارند. ماهیت پروژه‌های PPP به‌گونه‌ای است که یک پروژه تکمیل نشده از ارزش محدودی برخوردار است. PPP این امکان را به واگذارکننده می‌دهد تا ریسک‌های تکمیل پروژه را به‌شیوه‌ای بهینه‌تر دسته‌بندی کند که این روش بیشتر با عنوان تخصیص ریسک تک‌نقطه‌ای^۳ شناخته می‌شود. این بدان معنا است که ریسک‌های طراحی، ساخت، نصب، راه‌اندازی، بهره‌برداری، تعمیر و نگهداری و بازسازی بر عهده یک نهاد بوده و توسط آن مدیریت می‌شود. مسئولیت مدیریت ریسک تک‌نقطه‌ای، تقابل میان کارکردهای مختلف پروژه را که می‌تواند منجر به بروز خطا، تأخیر و «فرهنگ سرزنش» شود (مواردی که پیمانکاران مختلف یکدیگر را به دلیل نقایص موجود، مقصر می‌دانند)، کاهش

1- Regulatory Risk

2- Completion Risk

3 - single point risk allocation

می‌دهد. در مسئولیت تک‌نقطه‌ای، این نقاط تقابل توسط شرکت مجری پروژه (که نسبت به واگذارکننده، از قابلیت بیشتری برای انجام این کار برخوردار است) مدیریت می‌شوند و ریسک تکمیل پروژه به پیمانکار ساخت تخصیص داده می‌شود.

موارد مختلف مرتبط با ریسک تکمیل پروژه را می‌توان به سه گروه اصلی تقسیم‌بندی کرد:

◀ هزینه ساخت: استفاده از تأمین مالی برای اجرای یک پروژه PPP مستلزم برقراری تعادلی ظریف میان توافقات مالی، نسبت‌ها و تعهدات کاری‌ای است که به هر گونه تغییر هزینه بی‌نهایت حساس هستند. افزایش در هزینه‌ها، نه تنها مستلزم تنظیم موارد فوق، بلکه نیازمند تأمین مالی بیشتر توسط یکی از طرفین (به غیر از وام‌دهنده) و احتمالاً، از طریق تسهیلات آماده به کاری است که قبل از شروع پروژه فراهم شده‌اند.

◀ زمان لازم برای تکمیل: بدیهی است شرکت مجری پروژه به آغاز هر چه زودتر بهره‌برداری، کسب حداکثر درآمد و بازگشت سریع‌تر سرمایه تمایل دارد. از سوی دیگر، واگذارکننده و خریدار تضمینی محصول پروژه با توجه به نیاز مبرم به خدمات پروژه، تمایل دارند فعالیت‌های ساخت‌وساز در کوتاه‌ترین زمان ممکن به پایان رسد. بنابراین، تکمیل به‌موقع مرحله ساخت از دغدغه‌های اصلی طرفین درگیر در پروژه است و مورد نظارت قرار می‌گیرد.

◀ کیفیت کارهای پایان‌یافته: به‌منظور تایید انطباق با مشخصات فنی تعیین شده در پروژه، ارتباط صحیح با هر شبکه خارجی خدمات عمومی (مانند شبکه برق یا آب) و مدیریت مناسب واسط‌های تجهیزات و فناوری‌های مورد استفاده در پروژه، کارهای تکمیل شده باید مورد آزمایش‌ها و بازرسی‌های معینی قرار گیرند. محصول نهایی باید از استانداردهای متناسب با انتظارات پروژه برخوردار باشد. هر گونه کمبود، مستلزم بازنگری مالی است تا درآمدهای پروژه به‌حدی برسند که بتوانند هزینه‌ها و پرداخت دیون را جبران کنند.

ریسک‌های تکمیل ساخت عبارت‌اند از:

- ◀ قابل قبول (رضایت‌بخش) بودن طراحی کارها؛
 - ◀ ماهیت فناوری مورد استفاده و در دسترس بودن تجهیزات و مواد (از جمله، حمل‌ونقل، محدودیت‌های واردات، قیمت‌گذاری، خدمات موردنیاز برای ساخت‌وساز، هزینه‌های تأمین مالی و هزینه‌های اجرایی)؛
 - ◀ شرایط و رویدادهای پیش‌بینی‌نشده مانند شرایط آب و هوایی یا زیرسطحی؛
 - ◀ دسترسی به نیروی کار و مواد/مصالح، وجود نیروی کار محلی، نیاز به استفاده از نیروی انسانی و مواد وارداتی (از خارج محل)، روادید و سایر مجوزهای لازم برای وارد کردن این مواد، محدودیت‌های تحمیل‌شده توسط قانون کار محلی (از جمله، ساعت کار و مرخصی استحقاقی)؛
 - ◀ در دسترس بودن زیرساخت‌ها و خدمات وابسته مانند راه‌های دسترسی (جاده‌ای، ریلی، خطوط ارتباطی هوایی)، آب و برق؛
 - ◀ برنامه تکمیل پروژه: آیا روش‌های ساخت با توجه به شرایط آب و هوایی فصلی، فرآیند صدور مجوزها، هماهنگی میان پیمانکاران فرعی و برنامه‌های آزمایشی و آغاز پروژه مناسب است؟
- معمولاً، ریسک تکمیل کارها توسط شرکت مجری پروژه به پیمانکار ساخت انتقال می‌یابد.

۴-۴- ریسک عملکرد^۱

برای این که یک پروژه درآمد کافی داشته باشد و بتواند ضمن بازپرداخت بدهی‌ها، منجر به بازگشت سرمایه سهام‌داران شود، باید قادر به ارائه خدمات زیرساختی در سطح مشخصی باشد. ریسک عملکرد می‌تواند منجر به ناتوانی تأسیسات در ارائه خدمات به روش مناسب و در زمان لازم شود. از جمله، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ◀ خطا در طراحی تأسیسات؛

- ◀ موضوعات زیست محیطی‌ای که می‌توانند مانع ادامه فعالیت تأسیسات شوند؛
- ◀ استفاده از فناوری نامناسب؛
- ◀ بهره‌برداری نادرست از تأسیسات؛
- ◀ کیفیت پایین ورودی مورد استفاده یا روش نامناسب فروش یا استفاده از خدمات پروژه.

بنابراین، الزامات عملکرد توسط واگذارکننده و/یا خریدار تضمینی محصول پروژه به شرکت مجری پروژه تحمیل شده و پس از آن به شرکت‌کنندگان در پروژه (به‌ویژه پیمانکاران ساخت و اپراتور) انتقال می‌یابد. این الزامات باید در کارهای تکمیل‌شده بارز باشند و به‌عنوان بخشی از سیستم ساخت‌وساز با تست‌های عملکرد مورد تایید قرار می‌گیرند. به‌منظور اطمینان از ارائه مناسب خدمات، در طول مرحله بهره‌برداری ممکن است تأسیسات مورد آزمایش‌های ادواری قرار گیرند. اهمیت الزامات عملکرد منجر به پافشاری وام‌دهندگان بر استفاده از فناوری‌های مناسب و تثبیت‌شده می‌شود. ممکن است شرکت مجری پروژه نیاز به دریافت ضمانت‌های بیشتری از تأمین‌کنندگان تجهیزات و طراحان داشته باشد چرا که این شرکت‌ها ممکن است بهتر بتوانند نقایص را اصلاح یا در صورت لزوم، فناوری را به‌روز نمایند.

۵-۴- ریسک بهره‌برداری^۱

بدیهی است پروژه باید بر اساس یک سطح عملکرد مشخص اجرا شود تا شرکت مجری پروژه بتواند درآمد لازم برای پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری، بازپرداخت دیون و رسیدن به سطح سود مورد انتظار را داشته باشد. شرکت مجری پروژه باید به‌شیوه‌ای دقیق، مناسب و منطبق با الزامات قانونی، مجوزها و توافقی‌های صورت گرفته به بهره‌برداری از پروژه پرداخته و از آسیب رساندن به پروژه، سایت، تأسیسات زیرساختی محلی یا مربوطه و املاک مجاور اجتناب کند. ریسک‌های بهره‌برداری شامل موارد زیر هستند:

- ◀ ریسک‌های نقص در طراحی، تجهیزات و مواد/مصالح خارج از دوره (محدوده زمانی) تعهدات پیمانکار ساخت؛
- ◀ در دسترس بودن نیروی کار و مواد/مصالح و هزینه‌های مربوطه، خواه این نیروی کار ماهر و مصالح از داخل کشور تأمین شوند یا از خارج کشور؛
- ◀ ویزاها و مجوزهای مربوطه برای استخدام نیروی کار خارجی و محدودیت‌های قوانین کار محلی؛
- ◀ تغییر شرایط بهره‌برداری به دلیل بروز تغییرات در قوانین، مقررات و سایر شرایط؛
- ◀ تعمیر و نگهداری مناسب پروژه و هزینه جایگزینی دارایی‌ها و تعمیر و نگهداری‌های عمده؛
- ◀ قابلیت دسترسی به مدیریت باتجربه و متعهد به پروژه در طول دوره واگذاری امتیاز؛
- ◀ برنامه بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری و این که آیا این برنامه یک روند منطقی را دنبال می‌کند؟ با نیازهای خریدار تضمینی محصول پروژه منطبق است؟ و بالاخره این که، یک رویکرد واقع‌گرایانه را با توجه به ماهیت کشور میزبان، قوانین کار و بهره‌برداری و همچنین، الزامات فنی پروژه دنبال می‌کند یا خیر؟
- ◀ در مواردی که پروژه برای بهره‌برداری به ورودی‌هایی نیاز دارد و بازار چنین ورودی‌هایی به اندازه کافی انعطاف‌پذیر نیست یا نگرانی‌های درباره آینده آن وجود دارد، ممکن است وام‌دهندگان از شرکت مجری پروژه بخواهند تمهیداتی را برای تأمین چنین ورودی‌هایی بباندد تا به عنوان مثال، از دستیابی به سوخت، برق، مواد شیمیایی یا خدمات و ورودی‌های دیگری مانند دفع گل و لای یا خاکستر اطمینان حاصل کنند.

۶-۴- ریسک تأمین مالی^۱

ریسک تأمین مالی به منابع مالی مورد نیاز برای اجرای پروژه، ماهیت وام‌دهندگان و وام‌گیرندگان و محدودیت‌های بازارهای مالی در زمان جمع‌بندی مالی و طی مدت اجرای پروژه ارتباط دارد. این ریسک می‌تواند منجر به افزایش هزینه تأمین مالی شده و تأثیری اساسی بر امکان‌پذیری مالی پروژه داشته باشد. به‌عنوان مثال، پروژه‌های PPP نسبت به موارد زیر حساس هستند:

- ◀ مدت زمان مناسب برای بازپرداخت بدهی (پروژه‌هایی که نیازمند سرمایه‌گذاری اولیه زیاد و دارایی‌هایی با طول عمر بالا پیش از شروع پروژه هستند، معمولاً به دنبال بازپرداختی ۱۲ تا ۲۰ ساله هستند) و امکان دریافت وام یا تأمین مالی مجدد در مورد بدهی‌هایی با سررسید بازپرداخت کوتاه‌مدت؛
- ◀ توانایی به‌تعمیق انداختن پرداخت بهره (به‌عبارتی برخورداری از فرجه زمانی برای بازپرداخت) برای جبران نبود درآمد طی دوران ساخت؛
- ◀ نرخ بهره: تأمین مالی پروژه با توجه به ماهیت ثابت جریان درآمد، مستلزم نرخ ثابت بهره وام است. اگر وامی با بهره ثابت وجود نداشته باشد، باید از افزایش نرخ بهره به سطحی غیر قابل کنترل و بیش از جریان درآمد جلوگیری به عمل آورد؛
- ◀ نرخ تبدیل ارز خارجی (در مواردی که واحد پولی درآمدها و بدهی‌ها با یکدیگر تفاوت دارند و ریسک تبدیل آن‌ها به یکدیگر)؛
- ◀ هزینه مصون‌سازی^۲ در برابر ریسک (در دسترس بودن و هزینه ابزارهای مصون‌سازی هنگامی که قرار است ریسک‌هایی مانند نرخ بهره، پول خارجی یا ریسک‌های دیگر به‌وسیله اقدامات مصون‌سازی مدیریت شوند)؛
- ◀ در دسترس بودن و تأمین سرمایه در گردش برای جبران نیازهای مالی کوتاه‌مدت؛

1 - Financial Risk

2 - Hedging

◀ ریسک اعتبار شرکت کنندگان اصلی در پروژه شامل ارائه اوراق قرضه^۱،

تضمین‌های کوتاه‌مدت^۲ و بلندمدت^۳ توسط شخص ثالث.

قسمت عمده ریسک تأمین مالی توسط شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان مدیریت می‌شود. از آنجا که اجرای همه مکانیسم‌ها (سازوکارها) توسط شرکت مجری پروژه بعید به نظر می‌رسد، لذا هزینه تأمین مالی تا زمان جمع‌بندی مالی نامشخص است. بنابراین، معمولاً واگذارکننده، ریسک تغییر در هزینه تأمین مالی از تاریخ ارائه پیشنهاد تا زمان جمع‌بندی مالی را با شرکت مجری پروژه تقسیم می‌کند.

در مواردی که امکان اجرای مصون‌سازی برای مدیریت ریسک‌های خاص (به‌ویژه، نرخ بهره و ارز خارجی) وجود ندارد، واگذارکننده ممکن است برای محافظت در برابر ریسک‌های تأمین مالی اقداماتی را انجام دهد. به‌عنوان مثال، واگذارکنندگان یا خریداران تضمینی محصول ممکن است به مدیریت ریسک ارز خارجی کمک کنند تا بدین وسیله، شرکت مجری پروژه از انعطاف‌پذیری لازم برای استفاده از ارزش‌های خارجی در جریان پرداخت بدهی برخوردار شود (که این وضعیت می‌تواند موجب کاهش هزینه دیون/بدهی شود). آن‌ها ممکن است تضمین‌هایی را فراهم کنند و به‌موجب آن‌ها متعهد شوند تأمین مالی را در موعد تعیین شده، با نرخ بهره مشخص در آینده فراهم آورند. بدین ترتیب، شرکت مجری پروژه در برابر ریسک عدم امکان تأمین مالی مجدد با قیمت مناسب در آینده (در مواردی که امکان پرداخت بدهی با شرایط مناسب و در دوره‌ای بلندمدت فراهم نیست) محافظت خواهد شد.

۷-۴- ریسک ارز^۴

مقررات پولی و شرایط بازار می‌تواند امکان تبدیل واحد پول محلی (به‌صورت سرمایه، بهره، اصل، سود، حق امتیاز یا سایر انواع منافع مالی) به ارزش‌های خارجی،

1 - Bond

2 - Guarantee

3 - Warrantee

4 - Currency Risk = ریسک ناشی از کاهش قدرت خرید یک واحد پولی

میزان در دسترس بودن ارزش خارجی و این که تا چه حد می‌توان پول بومی و ارزش خارجی را به خارج از کشور انتقال داد، محدود کند. این محدودیت‌ها می‌توانند موجب بروز مشکلات قابل توجهی برای سرمایه‌گذاران خارجی و وام‌دهندگان شوند که می‌خواهند به خدمات توزیع و پرداخت اصل و فرع بدهی به صورت ارزشهای خارجی و بازپرداخت بدهی خود در خارج از کشور میزبان دسترسی داشته باشند. در اغلب موارد، در کشورهای در حال توسعه، این ریسک، به‌عنوان یک ریسک اصلی تنظیم مقررات (رگولاتوری) توسط واگذارکننده مدیریت می‌شود.

۸-۴- ریسک فروش^۱

ریسک فروش شامل هر گونه کاهش یا عدم استفاده از خدماتی است که توسط تأسیسات فراهم شده‌اند، به‌عنوان مثال، اگر در مقایسه با پیش‌بینی‌های صورت گرفته، تعداد افراد کمتری از اتوبان‌هایی که باید در آن‌ها عوارض پرداخت شود، استفاده کنند؛ برق کمتری نسبت به برق تولیدی در یک نیروگاه مصرف کنند یا مسافران و هواپیماهای کمتری از فرودگاه استفاده کنند، میزان درآمد حاصل از استفاده از محصول یا خدمات کمتر از مقدار پیش‌بینی شده خواهد بود. این گونه رخدادهای می‌تواند ناشی از کاهش تقاضا برای استفاده یا خرید خدمات، عدم توانایی خریدار برای پرداخت هزینه خدمات، مشکلات فنی یا عملیاتی در ارائه خدمات یا واکنش منفی جامعه به صورت تحریم خدمات باشد.

پیش‌بینی آتی تقاضا، هزینه و الزامات قانونی (مربوط به یک بخش خاص^۲) در کشوری که پروژه در آن انجام می‌شود، برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی که بر درآمد پروژه تمرکز دارند، بسیار مهم است. به‌عنوان مثال، ممکن است آن‌ها خواهان انجام موارد زیر باشند:

◀ برای برآورد ظرفیت تحمل ریسک‌ها توسط شرکت مجری پروژه و توانایی آن در تأثیرگذاری بر تقاضا، نمودار تقاضا برای خدمات پروژه را مورد بازنگری قرار دهند؛

◀ پیش‌بینی‌های صورت‌گرفته درباره میزان تقاضا و اطلاعات موجود در

1 - Offtake Risk

2 - sector

مورد روند پیشین تمایل مصرف‌کنندگان به پرداخت به‌موقع تعرفه‌ها را مورد بررسی قرار دهند؛

◀ چشم‌انداز رشد و توسعه، تغییرات جمعیتی، تعرفه‌های فعلی و پیش‌بینی رفتار/واکنش مصرف‌کنندگان به افزایش تعرفه‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند؛

◀ در مواردی که تعرفه‌ها بر اساس شاخص‌ها تعیین شده‌اند، پیش‌بینی تغییر آتی این شاخص‌ها و ارتباط آن‌ها با هزینه‌های واقعی، از جمله، هزینه‌های بهره‌برداری، هزینه‌های تأمین مالی، الزامات هزینه سرمایه‌ای^۱ و هزینه‌های مشابه دیگر را مورد ارزیابی قرار دهند؛

◀ میزان پوشش هزینه‌های خدمات عمومی (یوتیلیتی) و استهلاک توسط تعرفه‌های مصرف‌کننده را مورد بازنگری قرار دهند.

از آن جا که این ارزیابی‌ها به نگرانی‌های ریسک خاصی منجر می‌شوند، ممکن است لازم باشد شرکت مجری پروژه از محافظت شخص ثالثی برخوردار شود (در رابطه با حقوق وام‌دهندگان یا صاحبان آورده به قسمت‌های ۴،۱۰ و ۵،۱۰ مراجعه کنید). از جمله اقدامات محافظتی مذکور می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

◀ تعهد خرید تضمینی خدمات در مقدار/کمیت و قیمتی که برای کسب درآمد مورد نیاز طراحی شده است؛

◀ تضمین درآمد به‌منظور اطمینان از کسب حداقل درآمد؛

◀ تضمین تقاضا برای محافظت از شرکت مجری پروژه در برابر پیامدهای احتمالی (مانند ترافیک هوایی کمتر از پیش‌بینی‌های صورت‌گرفته در اسناد مناقصه)؛

◀ تضمین بخشی از ریسک به‌منظور محافظت از جریان درآمد ناشی از عملکرد پایین‌تر از حد استاندارد مرتبط با ریسک‌های خاص پروژه.

معمولاً، بخش خصوصی در ارائه خدمات زیرساخت به مصرف‌کنندگان بهتر عمل می‌کند. بنابراین، واگذارکننده ممکن است به‌منظور اطمینان از انگیزه شرکت مجری پروژه در نوآوری و بهبود ارائه خدمات، بخواهد بخشی از ریسک فروش

را به شرکت مجری پروژه انتقال دهد.

۹-۴- ریسک‌های زیست‌محیطی و اجتماعی^۱

قوانین و الزامات زیست‌محیطی و اجتماعی ممکن است تعهدات و محدودیت‌هایی را برای پروژه ایجاد کنند. هزینه انطباق با این قوانین می‌تواند قابل توجه باشد و باید میان شرکت مجری پروژه و واگذارکننده تقسیم شود. به همین ترتیب، به‌منظور جلب نظر وام‌دهندگان بین‌المللی، به‌ویژه موسسات مالی جهانی^۲، پروژه باید حداقل الزامات زیست‌محیطی و اجتماعی را که در قوانین و مقررات حاکم آمده است، تأمین کند. این فرآیند زمانی که قوانین کشور میزبان با این الزامات مشابه باشند، تسهیل می‌شود.

اصول اکواتور^۳

اصول اکواتور شامل دستورالعمل‌های راهبردی داوطلبانه‌ای است که برای نخستین بار توسط شرکت مالی بین‌المللی^۴ و گروهی از بانک‌های تجاری معروف معرفی شد و در حال حاضر، توسط بیشتر بانک‌های تجاری بین‌المللی فعال در زمینه تأمین مالی پروژه‌ها به کار گرفته می‌شود. این بانک‌ها توافق کرده‌اند که به پروژه‌هایی که با اصول اکواتور هم‌خوانی ندارند، وامی اعطا نکنند. برای این منظور، از سیستم IFC (شرکت مالی بین‌المللی) برای طبقه‌بندی پروژه‌ها استفاده می‌شود تا پروژه‌های حساس به پیامدهای زیست‌محیطی یا اجتماعی که نیازمند ارزیابی تخصصی هستند، شناسایی شوند. طی مدت اجرای پروژه، وام‌گیرنده باید مقدمات لازم را فراهم کرده و طبق برنامه مدیریت محیطی (EMP) تعیین‌شده عمل کند.

-
- 1 - Environmental & Social Risks
 - 2 - IFIs = International Financial Institutes
 - 3 - Equator Principles
 - 4 - International Finance Corporation (IFC)

معمولا، اجرای پروژه‌های زیرساختی تأثیر مهمی بر کیفیت زندگی و جوامع محلی دارد، به‌ویژه، تحویل خدمات ضروری مانند آب و برق یا عوارض جاده‌ای. تأثیر پروژه بر جامعه، مصرف‌کنندگان و جوامع مدنی ممکن است با مقاومت گروه‌های ذینفع محلی مواجه شود که این وضعیت می‌تواند اجرای پروژه را به تعویق انداخته، موجب افزایش هزینه‌ها شده و امکان اجرای پروژه را به دهد. در بیشتر موارد، وام‌دهندگان و شرکت مجری پروژه از واگذارکننده انتظار دارند «ریسک اجتماعی» را مدیریت کند. معمولا، اهمیت این ریسک توسط بخش دولتی، به‌عنوان واگذارکننده، دست کم گرفته می‌شود چرا که پارادایم (مفهوم ذهنی) ریسک اجتماعی برای بخش دولتی متفاوت است (شکایت یا ادعای خسارت توسط مصرف‌کنندگان علیه شرکت‌های خصوصی بسیار ساده‌تر از خدمات عمومی بخش دولتی است، به‌همین دلیل، خدمات عمومی بخش دولتی ممکن است به ریسک اجتماعی حساسیت چندانی نداشته باشند. ممکن است واگذارکننده تجربه مقابله با اثرات ریسک‌های اجتماعی بر بخش خصوصی را نداشته باشد و به این ترتیب، طرف‌های مشارکت‌کننده در پروژه برای رویارویی با چنین ریسک‌هایی از آمادگی کافی برخوردار نباشند.

۱۰-۴- راهبردهای تعدیل و تخصیص ریسک

مدیریت ریسک در پروژه‌های PPP پیچیده و دشوار است، ولی چند مکانیسم برای شناسایی این ریسک‌ها و تضمین موفقیت پروژه توسعه یافته‌اند که با استفاده از آن‌ها ریسک‌های پروژه به نحو بهینه‌تری مدیریت شده و طرف‌های مختلف پروژه از مزایای آن‌ها برخوردار می‌شوند. از جمله این مکانیسم‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ◀ شرکت مجری پروژه قراردادهایی را با هم‌تایان متخصص یا طرف‌هایی که از جایگاه بهتری برخوردارند، منعقد می‌کند تا ریسک‌های مشخصی را بر عهده گرفته و مدیریت کند. این موضوع در فصل ۵ با جزئیات بیشتری توضیح داده شده است؛
- ◀ بیمه کردن ریسک‌های مهم قابل بیمه کردن، به‌طور خاص، در رابطه با ساخت، تجهیزات، ساختمان‌ها، کارکنان و حوادث غیر قابل پیش‌بینی

(فورس ماژور) (به بخش ۵,۹ مراجعه کنید)؛

◀ ممکن است دولت تضمین‌ها یا یارانه‌هایی را برای ریسک‌های خاصی

تأمین کند (رجوع کنید به بخش‌های ۳,۳ و ۵,۱۰)؛

◀ ECAs و BLAs، MLAs و بدهی، آورده، بیمه و تضمین‌هایی را برای

ریسک‌های خاصی فراهم می‌آورند (رجوع کنید به بخش‌های ۵,۹ و

۵,۱۰)؛

◀ ممکن است از ابزار مالی دیگری برای مدیریت ریسک استفاده کرد،

مانند مصون‌سازی، بیمه تضمین، اوراق قرضه، ضمانت حوادث ناگهانی

و موارد مشابه دیگر (رجوع کنید به بخش‌های ۵,۸ و ۵,۱۰).

واضح است که بخش مهمی از تخفیف ریسک، سازمان‌دهی پروژه و ارزیابی

بهینه آن است. در جریان ارزیابی دقیق یک پروژه، ریسک‌ها را می‌توان بر روی

ماتریسی ترسیم کرد تا به شناسایی اهمیت ریسک‌های خاص، واسط‌های ریسک

(از جمله، زمانی که کل سبد ریسک از مجموع بخش‌های آن بزرگ‌تر است و

ریسک‌ها آن‌چنان در هم پیچیده شده‌اند که به هنگام شناسایی یک ریسک،

ریسک‌های مرتبط با آن نیز باید شناسایی شوند) و اولویت‌های مدیریت ریسک

کمک شود. به‌همین ترتیب، کارهایی که باید انجام شوند تا پروژه آماده و اجرا

شود، باید بر روی یک مسیر بحرانی^۱ نمایش داده شده تا وابستگی بین آن‌ها

مشخص شود (به‌عنوان نمونه، چه کارهایی باید قبل از آغاز کارهای دیگر انجام

شوند) و بدین وسیله، ترتیب انجام کارها به‌منظور به حداکثر رسیدن بهره‌وری

معلوم شود.

ساختار پیمانی

همان‌طور که در فصل اول توضیح داده شد، ساختارهای PPP بی‌نهایت انعطاف‌پذیر هستند. در این فصل، به‌جای تلاش برای موشکافی در ساختارهای پیمانی و تخصیص ریسک برای هر ساختار PPP ممکن، از تأمین مالی پروژه BOT به‌عنوان نمونه استفاده می‌شود تا نشان داده شود چگونه می‌توان ریسک را در بستر پروژه‌های BOT مدیریت کرد. پروژه‌های BOT تأمین مالی شده از ساختاری پیچیده‌ای برخوردار و به ریسک حساس هستند، بنابراین، فرصت مناسبی را برای بحث و بررسی موضوعات مهمی که در هر پروژه PPP به وجود می‌آیند، فراهم می‌کنند.

در پروژه BOT مسئولیت تأمین مالی مراحل ساخت و بهره‌برداری بر عهده بخش خصوصی است. شرکت مجری پروژه امتیاز ساخت و بهره‌برداری از تأسیسات را برای مدت زمانی مشخص به یک شرکت خصوصی اعطا می‌کند. سپس، شرکت خصوصی از درآمد حاصل از بهره‌برداری از تأسیسات برای بازپرداخت بدهی/دیون و بازگشت سرمایه سرمایه‌گذاران استفاده می‌کند. در مواردی که کشور میزبان، خود خریدار تضمینی محصول پروژه نیز محسوب می‌شود، موضوع اصلی پرداخت برای خدمات است تا تأمین مالی پروژه زیرساخت. این کار می‌تواند بدهی پروژه را از فهرست نسبت‌های بدهی کشور یا الزامات استقراض بخش دولتی خارج کند.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ ثبات هدف اصلی است. برای هر احتمالی از آمادگی لازم برخوردار باشید ولی این نکته را فراموش نکنید که پیش‌بینی تک‌تک آن‌ها غیرممکن است.
- ✓ همواره یک برنامه جایگزین عملی را برای حمایت از مصرف‌کنندگان مدنظر داشته باشید. مطمئن شوید که اگر همه کارها درست از آب در نیامد، بخش عمومی در جایگاهی است که بتواند به سرعت زیرساخت و خدمات را در اختیار گیرد تا پیوستگی و استمرار لازم برقرار شود.
- ✓ تا حد امکان، جریان درآمد را قطعی، قابل پیش‌بینی و محافظت‌شده نگه دارید - زیرا جریان حیاتی پروژه است.
- ✓ یک پروژه شکست‌خورده موجب از دست رفتن زمان و پول افراد زیادی می‌شود، بنابراین، صرف کمی تلاش و هزینه بیشتر برای قدرتمندتر ساختن پروژه، کسب اطلاعات، بهبود برنامه‌ریزی، تخصیص و مدیریت ریسک و در نظر گرفتن گزینه‌های مختلف ارزش زیادی دارد.
- ✓ همیشه تغییراتی در شرایط موجود به وجود می‌آیند و حتی بحران‌های شدیدی نیز رخ می‌دهند که بسیاری از آن‌ها قابل پیش‌بینی نیستند، بنابراین، باید چارچوبی مشارکتی و پیش‌گیرانه برای طرفین مشارکت‌کننده در پروژه فراهم شود تا در صورت بروز اختلاف‌نظرها، به حل و فصل آن‌ها بپردازند.

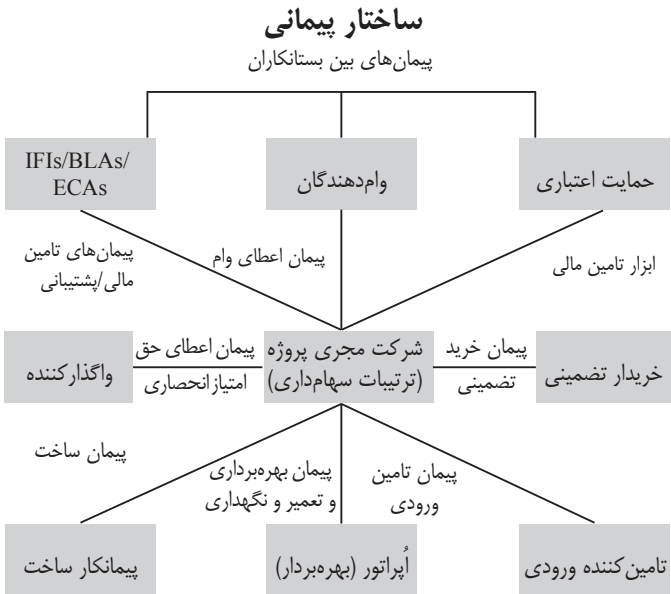
پروژه‌های BOT بسیار پیچیده و تجاری-محور هستند که نیازمند مذاکرات و مستندسازی گسترده‌اند. یک پروژه BOT مستلزم سرمایه‌گذاری مالی و زمانی جدی توسط طرف‌هایی است که درگیر آن هستند. شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان ارزیابی‌های قانونی، مالی و فنی را به عمل می‌آورند تا تخصیص ریسک یک پروژه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. یک ساختار پیمانی عظیم با الگوی تخصیص ریسک مناسب، عاملی تعیین‌کننده در سوددهی و قابلیت پذیرش پروژه توسط بانک به‌شمار می‌آید (رجوع کنید به شکل شماره ۵,۱). بر

اساس این الگوی تخصیص ریسک است که وام‌دهندگان تصمیم می‌گیرند آیا مایل هستند در تأمین مالی پروژه توسعه زیرساخت شرکت کنند یا خیر.

۱-۵- پیمان اعطای امتیاز انحصاری^۱ (واگذاری)

به‌موجب این پیمان (که با نام «پیمان اجرا» نیز شناخته می‌شود)، واگذارکننده یک امتیاز (یا مجموعه‌ای از حقوق) را با دوره زمانی مشخصی به شرکت مجری پروژه اعطا می‌کند تا به ساخت و بهره‌برداری از زیرساخت (که در گذشته با نام خدمات عمومی به آن اشاره می‌شد) بپردازد. پیمان اعطای امتیاز انحصاری شامل الگوهای مالیاتی و حقوقی قابل اجرا در پروژه، از جمله، تعهدات زیست‌محیطی شرکت مجری پروژه است. در عمل، پیمان اعطای امتیاز، پیمان خرید تضمینی و/یا پیمان تأمین ورودی را می‌توان در صورت نیاز با هم ترکیب کرد و به‌صورت یک پیمان واحد درآورد.

شکل شماره ۱-۵- ساختار متداول BOT

1 - Concession Agreement

2 - Implementation Agreement

واگذارکننده باید از حق قانونی برای انعقاد پیمان اعطای امتیاز برخوردار باشد. به عبارت دیگر، اقدامات باید در محدوده اختیارات قانونی وی باشند. اقداماتی که خارج از حوزه اختیارات قانونی باشند، ممکن است غیر قابل اجرا تشخیص داده شده و طبق قانون متعاقبا لغو شده یا بی اعتبار (باطل) تشخیص داده شوند. به بیانی دیگر، اگر واگذارکننده حق امضای پیمان را نداشته باشد، شرکت مجری پروژه ممکن است در اجرای پیمان با مشکل مواجه شود.

موضوعات اصلی مورد نظر تحت پیمان اعطای امتیاز عموماً به شرح زیر هستند:

◀ تاریخ تکمیل پروژه. معمولاً، واگذارکننده به زیرساخت مورد بحث نیاز

فوری دارد (در اغلب موارد، به دلایل سیاسی یا عملی)؛

◀ شرایط دارایی‌ها. در زمانی که دارایی‌های موجود به شرکت مجری پروژه

انتقال داده می‌شوند، شرایط آن‌ها باید به دقت توصیف شوند. همچنین،

باید مکانیسمی وجود داشته باشد که در صورتی که این دارایی‌ها واقعا در

شرایط پیش‌بینی شده نباشند، این موضوع تشخیص داده شود؛

◀ عملکرد پروژه. الزامات واگذارکننده شامل موضوعات زیر می‌شود:

میزان استفاده از داده‌ها، بهره‌وری عملیات، نیازها و هزینه‌های تعمیر

و نگهداری، چرخه حیات، سلامتی، ایمنی، محیط‌زیست، کمیت/کیفیت

خروجی/خدمات ایجادشده، هزینه بهره‌برداری؛

◀ روش تعمیر و نگهداری. برای کاهش تاثیرات مخرب عملیات بر پروژه

طی مدت واگذاری/اعطای حق امتیاز انحصاری، واگذارکننده می‌خواهد

از این موضوع مطمئن شود که روش تعمیر و نگهداری (از جمله،

جایگزینی قطعات و مواد) با توجه به ماهیت کارهای مورد نظر، به

نحو مناسبی انتخاب و اجرا شده است. این موضوع در مراحل پایانی

پروژه از اهمیت بیشتری نیز برخوردار می‌شود زیرا ممکن است انگیزه

شرکت مجری پروژه برای سرمایه‌گذاری در زمینه تعمیر و نگهداری

در مرحله نهایی دوره واگذاری/اعطای حق امتیاز، به دلیل انتقال قریب

الوقوع پروژه به واگذارکننده کم شود؛

◀ ساخت و بهره‌برداری. واگذارکننده می‌خواهد از این موضوع مطمئن شود

که فعالیت‌های ساخت و بهره‌برداری شرکت مجری پروژه با حداقل

استانداردهای تعیین شده مطابقت دارند، چه استانداردهایی که از لحاظ قانونی مقرر شده‌اند، چه استانداردهایی که توسط واگذارکننده تعیین شده‌اند تا از کیفیت خدمات ارائه شده و حفاظت از حقوق عموم اطمینان حاصل شود؛

◀ **تضمین‌های دولت.** دولت ممکن است تضمین‌هایی را برای سازمان‌های بخش عمومی که در پروژه مشارکت می‌کنند و ریسک اعتبار آن‌ها کافی نیست، فراهم کند. در مواردی که دولت یکی از طرفین پیمان است، این کار را می‌توان به صورت جداگانه یا در قالب یک پیمان اعطای حق امتیاز انجام داد؛

◀ **انحصاری بودن.** واگذارکننده ممکن است حقوقی انحصاری را برای شرکت مجری پروژه در رابطه با خدمات قابل تحویل در نظر گیرد تا از تضمین جریان درآمد قابل قبول و مناسب مطمئن شود. در این صورت، باید به دقت الزامات آتی مانند تغییرات جمعیتی و نیازهای جوامعی که از چنین خدماتی محروم هستند، مورد توجه قرار گیرند؛

◀ **انتقال دانش تجربی و فوت و فن کار.** ممکن است واگذارکننده بخواهد که تعامل میان شرکت مجری پروژه و شرکای محلی یا پرسنل را به حداکثر برساند تا از انتقال دانش تجربی و فوت و فن کار اطمینان حاصل نماید؛

◀ **دخالت دولت.** در این حالت، واگذارکننده متعهد می‌شود که دولت کشور میزبان هیچ اقدامی بر علیه منافع وام‌دهندگان، سهام‌داران، شرکت مجری پروژه، انجام تعهدات شرکت مجری پروژه یا خود پروژه انجام نمی‌دهد تا از شرکت مجری پروژه در برابر زیرمجموعه خاصی از ریسک‌های سیاسی محافظت کند؛

◀ **بهای اعطای حق امتیاز.** ممکن است لازم باشد شرکت مجری پروژه هزینه‌های حق امتیاز را بپردازد تا از مزیت کسب امتیاز انحصاری برخوردار شده و هزینه‌های واگذارکننده را جبران کند. این مبلغ باید قبل از آغاز پروژه و احتمالاً به صورت دوره‌ای در طی دوره اعطای حق امتیاز (واگذاری) پرداخت شود؛

- ◀ محدودیت‌های موجود بر سر راه انتقال سهام، ممکن است واگذارکننده بخواهد محدودیت‌هایی در ارتباط با انتقال یا تغییر سهام در شرکت مجری پروژه وضع کند. ممکن است واگذارکننده بخواهد (به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم) اجازه انتقال سهام را تا زمان مشخصی پس از تکمیل عملیات ساخت ندهد (دوره ممنوعیت انتقال)، یا از حق تایید هویت هر انتقال‌گیرنده و/یا دریافت تضمین از هر انتقال‌گیرنده و/یا دریافت تضمین از سهام‌داران اصلی برخوردار باشد؛
- ◀ مداخله واگذارکننده برای تداوم بهره‌برداری، ممکن است واگذارکننده بخواهد از این حق برخوردار شود که در مواردی که پیمان اعطای امتیاز فسخ شده یا پایان می‌یابد، بتواند عملیات بهره‌برداری از پروژه را ادامه دهد که در برخی موارد، این مورد با عنوان «حق بهره‌برداری پیوسته» مورد اشاره قرار می‌گیرد تا از ارائه/تحویل مداوم خدمات اطمینان حاصل شود؛
- ◀ بازپس‌دهی، در پایان دوره واگذاری/اعطای حق امتیاز، واگذارکننده می‌تواند پروژه را مجدداً به مناقصه گذارد یا از شرکت مجری پروژه بخواهد دارایی‌های پروژه را به او بازگرداند یا شرکت دیگری را جایگزین شرکت مجری پروژه کند.

۲-۵- پیمان خرید تضمینی (محصول یا خدمات پروژه)

در پیمان خرید تضمینی، ریسک تقاضای بازار و قیمت خروجی/محصول پروژه به یک خریدار تضمینی تخصیص می‌یابد. اگرچه ممکن است خریدار تضمینی بیش از یک شخص باشد، ولی در بیشتر موارد، یک شرکت ارائه‌دهنده خدمات عمومی محلی یا اپراتوری است که خروجی/محصول پروژه را از شرکت مجری پروژه خریداری و سپس آن را روانه بازار می‌کند. این کار می‌تواند به‌صورت مستقیم با ارائه محصول به کاربران نهایی یا فروش آن به خریداران تضمینی دیگر صورت پذیرد. اصطلاحات «فروش/مصرف» و «خروجی/محصول» ممکن است نام‌های اشتباهی باشند، زیرا پروژه ممکن است به‌شکل فراهم آوردن دسترسی به تأسیسات (مانند، یک بیمارستان یا مدرسه)، تصفیه یا بازیافت (مانند، تصفیه

فاضلاب یا بازیافت و مدیریت زباله‌های جامد) یا دسترسی به یک شبکه (مانند شبکه انتقال برق، لوله‌های انتقال گاز یا زیرساخت‌های مخابراتی) باشد. بدون توجه به کلمات یا اصطلاحات مورد استفاده، این پروژه‌ها عموماً به پیمان‌های خرید تضمینی نیاز دارند.

پیمان خرید تضمینی جریان درآمدی را که قرار است توسط شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان و سهام‌داران دریافت شود را تعریف و حدود آن را در طول دوره حیات پروژه (که معمولاً ۱۵ تا ۳۰ سال طول می‌کشد) تعیین می‌کند. این پیمان نه تنها مبلغ درآمد را تعریف می‌کند، بلکه در آن مشخص می‌شود که چه زمانی می‌توان این پیمان را متوقف، اصلاح یا فسخ کرد. در اغلب موارد، این خود خریدار تضمینی است که نیاز به خروجی/محصول را تشخیص می‌دهد و جریان به مناقصه گذاشتن پروژه را آغاز کرده یا بر آن تاثیر می‌گذارد.

بندها و تبصره‌های پیمان خرید تضمینی باید منعکس‌کننده ماهیت خروجی/محصول و بازار خاص پروژه باشند. استفاده از این نوع پیمان‌ها بیشتر در پروژه‌های نیروگاهی (که به اصطلاح با عنوان پیمان خرید نیرو شناخته می‌شوند)، پروژه‌های تصفیه آب (که با عنوان پیمان خرید آب شناخته می‌شوند) و سایر پروژه‌های تولیدی، مانند کارخانه‌های صنعتی (به عنوان مثال، کارخانه ذوب آلومینیوم و پالایشگاه‌های نفت) متداول هستند. در این جا، فرض بر این است که خروجی/محصول یک دارایی تولیدشده توسط پروژه است که به خریدار تضمینی فروخته می‌شود. در مواردی که خروجی/محصول پروژه یک تأسیسات یا خدمات، مانند یک جاده، پل، بیمارستان یا زندان است که امکانات آن در اختیار خریدار تضمینی قرار می‌گیرد، بندها و ماده‌های پیمان خرید تضمینی که در ادامه فصل توصیف شده‌اند، باید طبق شرایط مربوطه اصلاح شوند.

در مواردی که واگذارکننده از فروش محصول پروژه منتفع می‌شود، یک روش شایع‌تر این است که در پیمان اعطای حق امتیاز، اصول پیمان خرید تضمینی (که در ادامه همین فصل به آن اشاره شده است) گنجانده شود. در چنین مواردی، این بخش باید به همراه بخش ۱-۵ خوانده شود.

پروژه‌های PPP را می‌توان بدون پیمان خرید تضمینی نیز ساختار بندی کرد. از جمله این پروژه‌ها می‌توان به پروژه‌های ساخت تونل‌ها، جاده‌ها و پل‌ها اشاره

کرد، جایی که محصول فیزیکی برای فروش تولید نمی‌شود و شرکت مجری پروژه به‌طور مستقیم تعرفه‌ها را از مصرف‌کنندگان دریافت می‌کند، به‌عنوان مثال، در مواردی که واگذارکننده برای بهبود ارائه خدمات قابل فروش خود به کمک بیشتری نیاز دارد (مانند پیمان‌های اعطای امتیاز آب و برق که محصول پروژه مستقیماً به مصرف‌کنندگان تحویل داده می‌شود)، از شرکت مجری پروژه می‌خواهد که خدمات بهتری را به مصرف‌کنندگان ارائه کرده و ریسک تقاضای بیشتری را متقبل شود. معمولاً، این پروژه‌ها به پشتیبانی یک رگولاتور بخش نیاز دارند. با این وجود، بدون توجه به این که چه روشی به کار گرفته می‌شود، ریسک تقاضا باید میان واگذارکننده و شرکت مجری پروژه مدیریت شود، به‌ویژه، در رابطه با موضوعاتی که در ادامه این فصل مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. اصطلاحات کلیدی‌ای که در پیمان خرید تضمینی مورد استفاده قرار می‌گیرند، شامل موارد زیر هستند:

◀ *استانداردهای عملکرد.* خریدار تضمینی می‌خواهد به‌دقت پارامترهای فنی مرحله بهره‌برداری تعریف شوند تا عملکرد و سایر الزامات فنی مورد نظر مانند سطح بهره‌برداری مطمئن، بی‌نقص و ایمن در داخل حوزه‌های مشخصی از پارامترهای فنی، اقلیمی و غیره به‌درستی برآورده شوند. در این حالت، در مواردی که این الزامات اولیه رعایت نشده باشند، شرکت مجری پروژه جریمه خواهد شد.

◀ *استانداردهای تکمیل.* انتقال از مرحله ساخت به دوره بهره‌برداری، تکمیل و آغاز تولید محصول/خروجی پروژه باید پس از انجام آزمایش‌های تعریف‌شده و صدور گواهینامه مشخص و انجام شود. تکمیل کار تحت پیمان خرید تضمینی باید با تکمیل کار تحت پیمان ساخت مطابقت داشته باشد.

◀ *قیمت خرید تضمینی.* پیمان خرید تضمینی، خریدار تضمینی را ملزم می‌کند مبلغ مورد نیاز برای مقدار مشخصی از محصول/خروجی یا خدمات پروژه را طی دوره زمانی مشخصی بپردازد (این کار در قالب

قرارداد « تیک آر پی^۱ » یا «پرداخت برای در دسترس بودن^۲» صورت می‌گیرد، خواه خریدار از محصول پروژه استفاده کند یا نکند. در اغلب موارد، از یک سیستم پرداخت دوگانه استفاده می‌شود که شامل هزینه ظرفیت (یا در دسترس بودن) و هزینه استفاده (یا خرید) است. هزینه ظرفیت مبلغی است که برای در دسترس بودن پروژه پرداخت می‌شود و به‌وسیله آن هزینه‌های ثابت شرکت مجری پروژه جبران می‌شود. هزینه استفاده در ازای مقدار واقعی محصول پروژه پرداخت شده و هزینه‌های متغیر بهره‌برداری مانند هزینه ورودی پروژه (رجوع کنید به بخش ۳، ۵)، بخشی یا همه بازگشت آورده و هزینه‌های متغیر تعمیر و نگهداری را جبران می‌کند.

◀ ریسک پرداخت. ریسک اعتبار مربوط به خریدار تضمینی از اهمیت بسیار زیادی برای شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان برخوردار است. در مواردی که خریدار تضمینی از اعتبار کافی برخوردار نیست، ممکن است نیاز به انجام اقداماتی برای افزایش اعتبار، مانند حساب‌های امانی، تضمین‌های بانکی در گردش^۳، یا تضمین‌های دولتی/فدرال/MLA جهت تعهد پرداخت باشد (رجوع کنید به بخش ۱۱، ۵).

◀ ارزش خارجی. ریسک برخی یا همه ارزشهای خارجی یا ریسک‌های مالی دیگر (رجوع کنید به بخش ۴، ۶) را می‌توان به خریدار تضمینی تخصیص داد، به‌عنوان نمونه، در مواردی که بخشی از تعهد پرداخت بر مبنای نرخ تبادل ارزش خارجی تعیین شده است.

◀ زیرساخت خرید تضمینی. ممکن است از خریدار تضمینی درخواست شود که زیرساخت مشخصی را فراهم کند، به‌عنوان مثال، پروژه را به تأسیسات خود متصل کند (مانند، شبکه برق یا آب). خریدار تضمینی ممکن است هر گونه ریسک پروژه را در زمینه بهره‌برداری از پروژه

۱ - Take-or-Pay = نوعی قرارداد خرید تضمینی محصول که خریدار در صورت عدم استفاده از محصول یا خدمات پروژه نیز باید پول آن را طبق تعهد بپردازد.

2 - Payment for availability

3 - revolving bank guarantee

در ارتباط با سیستم انتقال/حمل و نقل یا اقدامات و کوتاهی خریدار تضمینی بر عهده گیرد.

مقررات. پروژه‌های PPP به شدت با بخش‌های نظارتی و رگولاتوری در ارتباط هستند. در بسیاری از موارد، نهاد تنظیم‌کننده (رگولاتور) یا ناظر ممکن است جدیدالتاسیس باشد یا به مشارکت با بخش خصوصی عادت نداشته باشد. بنابراین، اقدامات مختلف در قالب پروژه باید با مقررات یا نهاد نظارت‌کننده (رگولاتور) هماهنگ شوند زیرا عموماً، این نهادها را نمی‌توان در چهارچوب پیمان مجبور کرد تا تعهدات خود را به شیوه خاصی انجام دهند، بنابراین، در حالی که رگولاتور الزاماتی (از جمله، ضوابط عملکردی یا سطوح تعرفه‌ای) متفاوت با آن چه که ابتدا و اساساً در پیمان پروژه مشخص شده است، تعیین کند، شرکت مجری پروژه ممکن است از واگذارکننده یا خریدار تضمینی درخواست کند که از حقوق او محافظت کنند.

۳-۵- پیمان تأمین ورودی^۱ پروژه

ممکن است پروژه‌های PPP جهت بهره‌برداری به ورودی نیاز داشته باشند، مانند سوخت برای تولید انرژی حرارتی یا برق برای تصفیه‌خانه‌های آب. در مواردی که ورودی مورد نیاز با قیمت مناسب فراهم نباشد، ممکن است شرکت مجری پروژه نخواهد ریسک درآمد پروژه را تقبل کند. بنابراین، معمولاً شرکت مجری پروژه قراردادی را با یک تهیه‌کننده ورودی پروژه منعقد می‌کند تا ورودی لازم برای پروژه را در حداقل سطح لازم برای بهره‌برداری از پروژه تأمین کند.

به‌موجب پیمان تأمین ورودی پروژه، یک تأمین‌کننده باید مقدار مشخصی از ورودی را با کیفیت و قیمتی مشخص فراهم کند. به‌عنوان مثال، تأمین‌کننده زغال سنگ می‌تواند از ظرفیت بالای درآمد نیروگاهی که با استفاده از زغال سنگ کار می‌کند، استفاده کرده و به تأمین مالی پروژه‌های توسعه معادن جدید زغال سنگ بپردازد. کلمه «ورودی» ممکن است برای پروژه‌های خاصی که خدمات مورد نیاز در

۱ یا مواد اولیه مورد نیاز پروژه = input - 1

قالب پیمان خرید تأمین می‌شوند، بی‌معنی باشد. به‌عنوان نمونه، در تصفیه‌خانه فاضلاب، شرکت مجری پروژه یک پیمان فرعی را برای انتقال و تخلیه رسوب و لجن منعقد می‌کند، یا در پروژه‌های بیمارستانی، پیمانی فرعی برای انتقال زباله‌های بیمارستانی منعقد می‌شود. نوع و شرایط این پیمان‌های فرعی شبیه موضوعات و شرایط ذکرشده در پیمان‌های تأمین ورودی دیگر است.

موارد مهم و کلیدی که در پیمان‌های تأمین ورودی پروژه مورد توجه قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از:

◀ قیمت. هزینه ورودی پروژه شامل هزینه صادرات از کشور مبدأ، واردات

به کشور میزبان و حمل و نقل (انتقال) به سایت پروژه است. معمولاً، تأمین‌کننده ورودی مسئولیت کسب مجوزها و پروانه‌های مربوطه برای واردات ورودی (مواد مورد نیاز) به کشور میزبان را بر عهده دارد. هر گونه عدم موفقیت یا کوتاهی از جانب تأمین‌کننده در رابطه با تأمین مقدار ورودی مورد نیاز پروژه مستلزم پرداخت جریمه نقدی به طرف مقابل یا کاهش مبلغ قابل پرداخت در ازای ورودی تحویل داده‌شده می‌گردد.

◀ کیفیت، کمیت و زمان‌بندی. برخی از ریسک‌های عملکرد پروژه نیز در رابطه با تأمین مقدار مشخصی از ورودی در زمان معین و با کیفیتی معلوم به تأمین‌کننده ورودی تخصیص خواهد یافت. تأمین‌کننده ورودی در قبال تحویل دیرتر از موعد مقرر یا کافی نبودن ورودی (مواد مورد نیاز) مسئول است.

◀ مدت. طول مدت پیمان تأمین ورودی به ریسک‌های مرتبط با ورودی خاص و توانایی استفاده از منابع ورودی دیگر بستگی دارد. به‌مرور زمان، می‌توان برنامه زمان‌بندی‌شده پیمان را مورد مذاکره مجدد و بازنگری قرار داد تا با تغییرات بازار تطبیق پیدا کند.

◀ حمل و نقل. ممکن است نیاز باشد شرکت مجری پروژه پیمان بلندمدتی را برای حمل و نقل ورودی (مواد مصرفی) منعقد کند، حتی در مواردی که شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان مایلند ریسک بازار در رابطه با تأمین ورودی را خود بر عهده گیرند.

◀ آزمایش و بازرسی. برای کسب اطمینان از درستی عملیات و سطح

عملکرد مناسب، ورودی (مواد مصرفی) باید به نحو مناسبی مورد آزمایش و بازرسی قرار گیرند.

۴-۵- پیمان ساخت

شرکت مجری پروژه وظیفه طراحی و ساخت پروژه را به یک پیمانکار ساخت واگذار می‌کند. در پیمان ساخت، مسئولیت‌های پیمانکار ساخت و شرکت مجری پروژه به همراه روابط آن‌ها طی دوران ساخت تعریف شده است. معمولاً، فاز ساخت پروژه BOT در قالب یک پیمان ساخت کلیدگردان انجام می‌شود که با عنوان «طراحی و ساخت» یا پیمان EPC (مهندسی، تأمین/تدارک و ساخت) شناخته می‌شود. اصطلاح «کلیدگردان»^۱ معرف این نکته است که پس از تکمیل پروژه، تنها نیاز است «کلید را بچرخانید» تا بهره‌برداری از تأسیسات ساخته شده آغاز شود. البته، این اصطلاح بیش از حد ساده‌انگارانه است. زمانی که امکان انعقاد یک پیمان ساخت کلیدگردان منفرد وجود ندارد، وام‌دهندگان ممکن است از چندین پیمان در کنار یکدیگر به عنوان یک پیمان کلیدگردان استفاده کنند یا خواستار یک تضمین تکمیل کار از جانب حامیان مالی برای پوشش هر گونه کمبود در تخصیص ریسک شوند. پیمان ساخت کلیدگردان، یک مسئولیت تک نقطه‌ای^۲ را برای طراحی و ساخت کارها بر عهده پیمانکار ساخت می‌گذارد. مسئولیت تک نقطه‌ای به این معنا است که پیمانکار ساخت ملزم است پروژه را مطابق مشخصات فنی ذکر شده در پیمان تکمیل کرده و به شرکت مجری پروژه تحویل دهد و مسئولیت کارهای محوله بر عهده وی قرار داده شود تا اطمینان حاصل شود که عملکرد و کیفیت کارها مطابق همه الزامات تعیین شده در پیمان است و هر جا که مشکلی وجود داشته باشد، شرکت مجری پروژه یک مرجع و ملاک مشخص را برای سنجش کیفیت کارها در اختیار دارد. در مواردی که تعهدات مالیاتی یا سایر ملاحظات ایجاب می‌کنند که عملیات ساخت تحت چندین پیمان مختلف انجام شوند (به عنوان مثال، چندین وظیفه به هم پیوسته در یک پیمان موجب تعیین نرخ مالیات بیشتری برای کل پیمان می‌شود)، روش

1 - turnkey

2 - single-point responsibility

مسئولیت تک‌نقطه‌ای قابل اجرا است ولی چالش‌های بیشتری پیش روی آن وجود دارند (رجوع کنید به کادر شماره ۱، ۵).

در روش مسئولیت تک‌نقطه‌ای، چندین تعهد بر عهده پیمانکار ساخت قرار داده می‌شود. پیمانکار ساخت موظف است کل کارها را طراحی کند، هماهنگی لازم را بین واسطه‌های طراحی و ساخت به عمل آورد و کارها را طبق اهداف تعیین شده تکمیل کند و همه این کارها را طبق استانداردهای احتیاطی لازم که در پیمان مشخص شده‌اند، انجام دهد. بنابراین، در مواردی که شرکت مجری پروژه به دلیل وجود نقصی در کارها قصد اقامه دعوی را دارد، نیازی نیست که مشخص کند آیا نقص موجود به دلیل طراحی ناقص یا عدم مهارت یا روش نامناسب است، چون مسئولیت همه موارد مذکور بر عهده پیمانکار ساخت است.

کادر شماره ۱-۵- پیمان‌های چندگانه

در برخی حوزه‌ها، پیمان‌های کلیدگردانی که در برخی کشورها انجام می‌شوند، با افزایش تعهدات مالیاتی موجب افزایش هزینه کلی ساخت می‌شوند. در چنین شرایطی، طرفین پیمان ممکن است پیمان ساخت کلیدگردان منفردی را به چند پیمان ساخت جداگانه تقسیم کنند و کارها توسط شرکت‌های جداگانه در حوزه‌های مختلف انجام شوند. این تقسیم‌بندی به این منظور اجرا می‌شود که ریسک مربوط به مالیات و هزینه‌های دیگر مدیریت شوند و در عین حال، ماهیت «کلیدگردان» پیمان‌های ساخت حفظ شود.

اصطلاحات کلیدی دیگری که در پیمان ساخت مورد اشاره قرار می‌گیرند، شامل موارد زیر هستند:

◀ **زمان تکمیل.** در پروژه‌های PPP اجرا و تکمیل به‌موقع پروژه بسیار مهم و حیاتی است زیرا طبق پیمان‌های تأمین ورودی، خرید تضمینی و اعطای امتیاز انحصاری، تکمیل دیرتر از موعد می‌تواند موجب عدم کفایت درآمدها برای عمل به تعهدات و پرداخت بدهی‌ها تا زمان تکمیل ساخت شود و وام‌دهندگان تنها برای مدت محدود و معینی حاضر به

عقب انداختن بازپرداخت دیون هستند. پیمان‌های ساخت کلیدگردان از الگوی زمانی ثابتی برای تکمیل و به پایان رسیدن پیروی می‌کنند زیرا در این پیمان‌ها همه وظایف طراحی و ساخت تحت مسئولیت یک پیمانکار ساخت منفرد انجام می‌شوند.

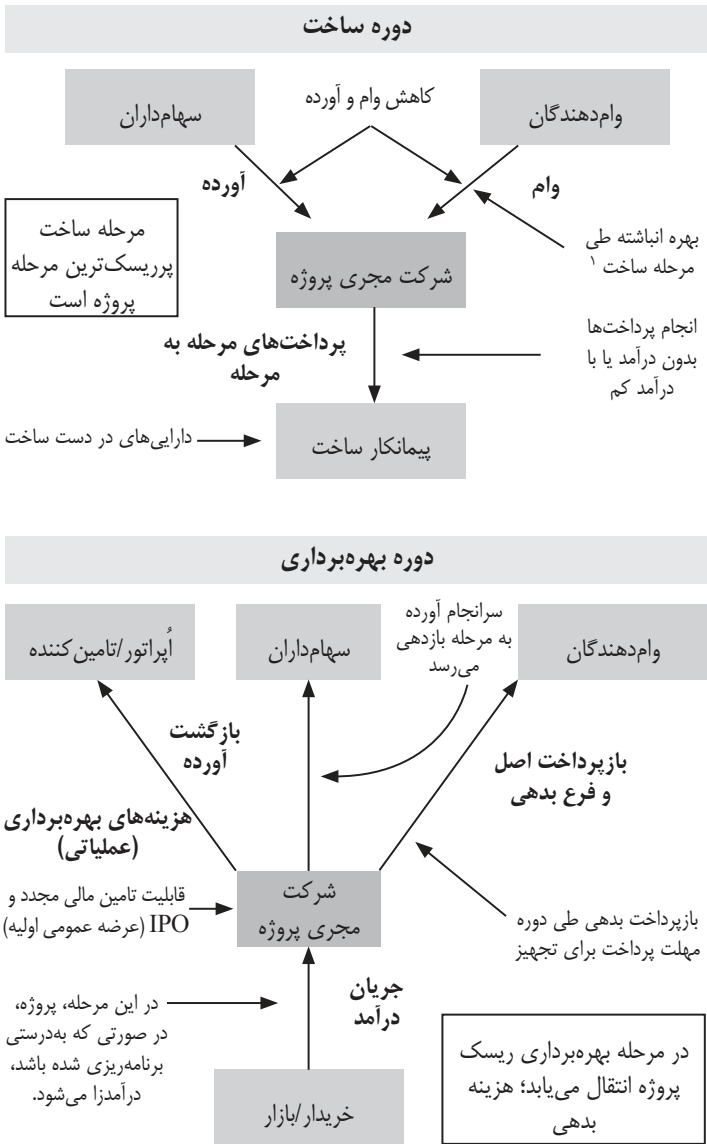
◀ **قیمت ساخت.** عموماً، پیمان‌های ساخت کلیدگردان از یک ساختار قیمت مقطوع و ثابت استفاده می‌کنند که در آن مبلغ ثابتی در ازای طراحی و ساخت کارها به پیمانکار پرداخت می‌شود و فرصت محدودی برای افزایش قیمت‌ها وجود دارد، بدین ترتیب، ثبات قیمت بیشتری برای شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان به‌وجود می‌آید. استفاده از مدل قیمت مقطوع به‌همراه پرداخت در زمان تکمیل هر مرحله از کار (به‌عنوان نمونه، پرداخت مرحله به مرحله) می‌تواند منجر به افزایش سرعت پیشرفت کار شود، زیرا هر چه پیمانکار سریع‌تر بخشی از مرحله ساخت را انجام دهد، حق‌الزحمه مربوط به آن قسمت از کار را سریع‌تر دریافت می‌کند.

◀ **ریسک عملکرد.** تأسیسات ساخته‌شده باید مطابق استاندارد مشخصی عمل کنند تا به جریان درآمد لازم برای بازپرداخت بدهی‌ها، بازگشت سرمایه و جبران همه هزینه‌های دیگر دست یابند. پیمانکار ساخت مسئول ساخت کارهایی با سطح عملکرد لازم برای کار تحت شرایط عملیاتی استاندارد، با توجه به شرایط سایت و هر محدودیت دیگر مختص پروژه است. به‌عنوان نمونه، تست‌های عملکرد، نیازهای ورودی، میزان گرما، پسماند خروجی، تغییرات اقلیمی، شرایط نورپردازی، تهویه، مصرف ورودی، دما و تاثیرات زیست‌محیطی را تعیین می‌کنند.

◀ **شرایط سایت.** تخصیص ریسک سایت به ماهیت و تخصص طرفین بستگی دارد. تعریف دقیق شرایط سایت، از جمله، شرایط جغرافیایی، زمین‌شناسی و آب‌شناسی آن حتی پس از مطالعات گسترده درباره سایت باز هم دشوار است. در زمان تخصیص ریسک، شرایط یا موانع مصنوعی ممکن است به‌طور جداگانه مورد بررسی قرار گیرند زیرا ارزیابی صحیح آن‌ها به‌وسیله مطالعه و بررسی سایت کاری بسیار دشوار است.

شکل شماره ۲-۵- جریان های مالی در دوره های مختلف پروژه

پروژه های مشارکت عمومی- خصوصی

1 - IDCs = Interest During Construction

◀ **مسئولیت رفع نقایص موجود.** تا مدتی پس از تکمیل کارها، پیمانکار ساخت مسئولیت رفع هر گونه نقص در کارها را بر عهده دارد. این دوره زمانی معمولاً با نام دوره مسئولیت رفع نقایص موجود شناخته می‌شود، اگر چه ممکن است از آن با نام دوره تعمیر و نگهداری یا دوره تضمین نیز یاد شود. حوزه‌های قضایی خاص، به موجب قانون، حداقل زمان لازم برای دوره مسئولیت رفع نقایص موجود را تعیین می‌کنند.

۵-۵- پیمان بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری (O&M)

پس از پایان مرحله ساخت کارها، شرکت مجری پروژه باید طی دوره واگذاری (اعطای حق امتیاز) به بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری پروژه بپردازد. این اقدامات برای محافظت از جریان درآمد پروژه حیاتی است (رجوع کنید به شکل شماره ۵,۲). بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری (O&M) شامل مدیریت عملیات پروژه، انجام کارهای تعمیر و نگهداری، جایگزینی مواد و تجهیزات، دریافت و مدیریت ورودی‌ها و توسعه رابطه با خریدار تضمینی است. به منظور تخصیص ریسک‌های مربوط به بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری (O&M)، شرکت مجری پروژه ممکن است با یک پیمانکار O&M که با نام اُپراتور نیز شناخته می‌شود، قراردادی را منعقد نماید. بهره‌برداری از پروژه مستلزم داشتن درکی صحیح از بازار محلی؛ تقاضای بهره‌برداری در کشورهای در حال توسعه، مانند در دسترس بودن مصالح و نیروی کار برای تعمیر و نگهداری و مرمت؛ و اهمیت روابط با مقامات محلی است.

معمولاً، تخصیص ریسک طبق پیمان O&M به روشنی پیمان ساخت یا پیمان تأمین ورودی نیست، زیرا در آن‌ها انتقال ریسک شرکت مجری پروژه به نحو قابل توجهی امکان‌پذیر است. این وضعیت را می‌توان چنین توضیح داد که پیمانکار ساخت و تأمین‌کننده ورودی، محصولاتی را تولید می‌کنند، در حالی که اُپراتور خدماتی را ارائه می‌کند. به همین ترتیب، ممکن است در پیمان O&M ساختار قیمتی ثابت یا مشخصی مشابه پیمان ساخت وجود نداشته باشد یا سطح مسئولیت اُپراتور در حدی نباشد که به طور کامل جبران خسارت (مانند خسارات

نقدی) شرکت مجری پروژه را بر عهده گیرد. این وضعیت تا حدی ناشی از ماهیت تعهدات بلندمدت اُپراتور است، ولی موجب پایین آمدن حاشیه سود اُپراتور نیز می‌شود.

تعهدات اُپراتور باید منعکس‌کننده تعهداتی باشد که در پیمان واگذاری/اعطای امتیاز و پیمان خرید تعیین شده‌اند و برای تضمین عملکرد/بهره‌برداری پیوسته و بهینه پروژه لازم هستند. اصطلاحات کلیدی مشخص شده در پیمان O&M شامل موارد زیر هستند:

◀ ریسک عملکرد. اُپراتور باید طبق استاندارد عملکرد یا الزامات عملیاتی تعیین‌شده در پیمان واگذاری/اعطای امتیاز، پیمان خرید تضمینی، راهنمای بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری توسط پیمانکار ساخت و هر گونه دستورالعمل دیگری که توسط تامین‌کننده به‌منظور انجام تعهدات مربوطه ارائه شده است، عمل کند. اُپراتور با بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری صحیح کارها تلاش می‌کند تا خروجی یا خدمات پروژه را در سطح لازم تحویل دهد. در حالت ایده‌آل، جریمه‌های در نظر گرفته‌شده برای اُپراتور هم‌سطح تعهدات شرکت مجری پروژه در صورت عدم عملکرد موفق است؛ این جرایم متناسب با حق الزحمه پرداخت‌شده به اُپراتور، در اغلب موارد بسیار بالا هستند.

◀ هزینه بهره‌برداری. اُپراتور می‌تواند (۱) قیمت ثابتی را برای بهره‌برداری ارائه دهد، (۲) هزینه‌های متغیری را ارائه دهد، مشروط بر این که این هزینه‌ها دقیقاً کنترل شوند تا از کاهش هزینه‌ها اطمینان حاصل شود، یا (۳) دوره‌های زمانی کوتاهی (احتمالاً ۳ تا ۷ ساله) را پیشنهاد دهد که طی آن‌ها حق الزحمه اُپراتور ثابت است و در مقاطع زمانی مشخصی آزمایش بازار انجام شود و حق الزحمه اُپراتور طبق نتایج حاصله اصلاح شوند یا اُپراتور جدیدی انتخاب شود.

◀ وجهه عمومی خدمات. جایگاه اُپراتور به‌عنوان اُپراتور خدمات عمومی در کشور میزبان بسیار حساس است. بنابراین، روش‌های او در جریان بهره‌برداری و روابطش با کارکنان و جوامع محلی از اهمیت زیادی برای پروژه برخوردار است.

۶-۵- پیمان وام

ترتیبات تامین مالی برای پروژه‌های PPP از یک الگوی دو مرحله‌ای پیروی می‌کنند. نخست، تامین مالی توسط وام‌دهندگان و سهام‌داران طی مرحله ساخت که پرخطرترین مرحله در جریان تامین مالی به‌شمار می‌آید، صورت می‌گیرد. این مرحله به این دلیل خطرناک محسوب می‌شود که پول زیادی در آن هزینه می‌شود ولی هیچ دارایی قابل توجهی وجود ندارد که در صورت تخلف، توقیف یا مصادره شود. تامین مالی طی نخستین مرحله پروژه شامل پیش‌پرداخت‌ها، هزینه‌های توسعه، طراحی و ساخت می‌شود. وام‌دهندگان همگام با پیشرفت پروژه، در مرحله ساخت به‌طور مداوم به تامین مالی پروژه می‌پردازند. پرداخت‌ها معمولاً در پایان مراحل مشخص و پس از تایید توسط کارشناسی مستقل که برای وام‌دهندگان و احتمالاً واگذارکننده کار می‌کند، صورت می‌گیرند. طی فاز اول پروژه، وام‌دهندگان تاکید زیادی بر وجود یک تعادل دقیق میان آورده و بدهی دارند و ممکن است خواهان حق رجوع به دارایی‌هایی فراتر از اموال و دارایی‌های پروژه توسط سهام‌داران یا ضامن دیگری شوند تا بدین وسیله، هر گونه ریسک مربوط به تاخیر در کار یا افزایش هزینه‌ها را که به پیمانکار ساخت انتقال داده نشده است، پوشش دهند.

مرحله دوم، تکمیل نهایی عملیات ساخت پس از دوره بهره‌برداری است. تکمیل ساخت شامل آزمایش‌های سنجش عملکرد به‌منظور کسب اطمینان از توانایی پروژه برای دستیابی به جریان درآمد لازم است. پس از تایید تکمیل نهایی، پیمانکار ساخت از زیر بار مسئولیت‌های مشخص رها شده و تحت کنترل دقیق وام‌دهندگان قرار می‌گیرد. طی عملیات بهره‌برداری، به‌محض این که تولید خروجی پروژه (محصول یا خدمات) شروع شود، بدهی پروژه منحصرأ از محل جریان درآمد آن بازپرداخت می‌شود (رجوع کنید به شکل شماره ۲-۵).

بنابراین، در پیمان‌های اعطای وام گزینه‌هایی برای محافظت از وام‌دهندگان گنجانده می‌شوند که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

◀ برنامه زمانی کاهش سرمایه‌گذاری^۱ و شرایط پیش‌زمینه (متقدم) که باید

۱ - drawdown = کاهش سرمایه‌گذاری در یک پروژه از نقطه اوج به کمترین سطح ممکن.

پیش از انجام این کار برآورده شوند، به‌ویژه، در رابطه با تکمیل مراحل ساخت و مجموع آورده پرداخت‌شده^۱؛

◀ حقوق وام‌دهندگان در رابطه با تعهدات پیمانکاران، خسارات نقدی معین ناشی از تاخیر در کار، خسارات نقدی معین مرتبط با عملکرد مورد نظر، ضمانت‌نامه‌های حسن انجام کار که توسط پیمانکار ارائه شده‌اند، آورده احتیاطی و تعهدات مربوط به بدهی و سایر مکانیسم‌ها برای کاهش ریسک ساخت؛

◀ تامین مالی و کنترل حساب‌های ذخیره در مواردی که شرکت مجری پروژه باید مبالغی را به‌عنوان وجوه احتیاطی تخصیص دهد، به‌ویژه، برای تعداد مشخصی از ماه‌های بازپرداخت بدهی در صورت کسری درآمد، هزینه‌های تعمیر و نگهداری دوره‌ای عمده و پرداخت هزینه‌های سالانه مانند مالیات و بیمه؛

◀ موارد ناشی از قصور، مانند عدم موفقیت در دستیابی به نسبت‌های مورد نظر ($DSCR^2, LLCR^3$)، نسبت بدهی به آورده و غیره)، تاخیر در پرداخت، قصور در پیمان‌های پروژه و انجام تغییرات در مدیریت یا پیمان‌های پروژه بدون کسب موافقت‌نامه کتبی؛

◀ حق وام‌دهندگان برای توقف پرداخت‌ها به سهام‌داران، کنترل بر حق رای و سایر تشخیص‌های شرکت مجری پروژه و حق مصادره موجودی یا وجوه احتیاطی در صورتی که کارها به‌روالی که وام‌دهندگان مایل هستند، پیش نروند (مانند مواردی که قصور یا کوتاهی در کارها مشاهده شده یا امکان بروز آن وجود دارد).

حقوق تضمین (از دارایی‌های مختلف پروژه به نفع بستانکاران) هم تهاجمی است و هم تدافعی: تهاجمی از این لحاظ که وام‌دهندگان می‌توانند در مواردی که پروژه با شکست مواجه می‌شود، تضمین یا وثیقه را به اجرا گذارند تا از آن برای بازپرداخت بدهی‌ها استفاده کنند و دفاعی از این جهت که تضمین می‌تواند

1 - Aggregate paid-up equity

2 - debt service coverage ratio

3 - Loan Life Coverage Ratio

از وام‌دهندگان در برابر اقدامات طلبکاران خرد و بدون وثیقه محافظت کند. در صورت عدم وجود حقوق تضمین جامع، ممکن است وام‌دهندگان در تلاش برای محدود ساختن سایر تعهدات و افزایش امنیت سهام شرکت مجری پروژه، پیمان محدودکننده‌ای^۱ را منعقد سازند تا بدین ترتیب، کنترل شرکت مذکور را در دست گیرند یا با در اختیار گرفتن سهام طلایی^۲ (حداقل ۵۱٪ از سهام)، شرایط را در زمان پرداخت بدهی‌ها تحت کنترل داشته باشند. حقوق تضمین ممکن است به وام‌دهندگان امکان دهند تا به‌جای فروش اموال و دارایی‌های پروژه، کنترل آن را در دست گیرند زیرا ارزش پروژه بیشتر به بازدهی آن بستگی دارد تا ارزش اموال و دارایی‌های قابل فروش آن.

ممکن است وام‌دهنده و واگذارکننده مستقیماً توافق‌نامه‌ای را با شرکت‌کنندگان در پروژه منعقد کنند که به‌موجب آن حق مداخله^۳، صدور اخطار، فرصت جبران اشتباه^۴ و سایر مواردی که به‌منظور حفظ پیوستگی پروژه در زمان قصور یا اشتباه شرکت مجری پروژه یا بدتر شدن شرایط آن، اندیشیده می‌شوند، به طرفین اعطا شود. در مواردی که بندها و ماده‌های مقتضی و مناسب در اسناد و مدارک پروژه گنجانده شده‌اند یا راهکارهای دیگری وجود دارند، نیازی به انعقاد توافق‌نامه‌های مستقیم نیست.

۷-۵- ترتیبات مصون‌سازی

برخی از ریسک‌های مالی را می‌توان با استفاده از ابزارهای مالی مانند اوراق بهادار مشتقه^۵، معامله پایاپای (سواپ^۶)، پیمان‌های آتی یا مصون‌سازی در بین طرفین پیمان تقسیم کرد. در این روش‌های پیچیده، یکی از طرفین پیمان باید در صورت وقوع ریسک مشخصی، به جای حق‌الزحمه پرداخت‌نشده، به نوعی ضرر

۱ - ring-fencing covenant = تضمین این که منابع مالی در نظر گرفته‌شده برای منظوری خاص، برای اهداف دیگری خرج نمی‌شوند.

- 2 - Golden share
- 3 - Step-in right
- 4 - Cure period
- 5 - derivatives
- 6 - Swap

و زیان طرف مقابل را جبران کند. در برخی موارد نیز، ممکن است طرفین پیمان به تبادل ریسک پرداخته و در صورت بروز ریسک‌هایی مشخص، هر یک از آن‌ها ضرر طرف مقابل را جبران کند. به‌عنوان مثال، ریسک ارز خارجی می‌تواند با الزام به مبادله ارزی با فعال دیگری در بازار (با واحد پولی دیگر) یا توافق بر سر خرید یک واحد پولی با قیمتی ثابت توسط ارز دیگری در آینده کاهش یابد. ریسک‌های دیگری مانند ریسک مواد اولیه و نرخ بهره را می‌توان با استفاده از اوراق بهادار مشتقه مدیریت کرد. این توافق‌نامه‌ها معمولاً طبق شرایط تعیین شده در توافق‌نامه تیپ^۱ ISDA تنظیم می‌شوند.

روش مصون‌سازی می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر پروژه داشته باشد که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

◀ مصون‌سازی بر هزینه‌های بدهی و ورشکستگی که در سند جبران خسارت ناشی از فسخ/انقضای پیمان گنجانده می‌شوند، اثر می‌گذارد. بنابراین، طرف‌های مالی (و بانک مصون‌کننده در برابر ریسک) باید طبق فرآیندی رقابتی انتخاب شوند تا این هزینه‌ها در سطح پایینی نگه داشته شوند.

◀ مصون‌سازی ممکن است جریمه‌های قابل توجهی در رابطه با پرداخت خسارت ناشی از توقف پروژه به‌همراه داشته باشد که این وضعیت، بازپرداخت یا اصلاح ترتیبات تامین مالی را پرهزینه‌تر می‌کند.

◀ در صورت قصور یا شکست شرکت مجری پروژه، طرفین مصون‌سازی یا بانک مصون‌کننده در برابر ریسک، پیمانی داخلی را با بستانکاران منعقد می‌کنند تا بر مبنای آن نحوه تقسیم تضمین/وثیقه و سایر اقدامات مرتبط با آن مشخص شود.

◀ تا جایی که طرفین مصون‌سازی از تضمین بهره‌مند شوند، دارایی‌ها و منابع مشمول مصون‌سازی باید بدون حق رجوع باشند.

◀ اگر طرفین مصون‌سازی در زمان انقضای تضمین خود متحمل ضرر و زیان شوند، وام‌دهندگان درباره تقسیم هر گونه سود غیرمنتظره خود با

آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند.

۸-۵- توافقات بین بستانکاران^۱

به احتمال زیاد، تامین مالی پروژه از چندین منبع مختلف صورت می‌پذیرد که از جمله آن‌ها می‌توان به بانک‌های تجاری، سازمان‌های چندجانبه (MLAs)، سازمان‌های مالی بین‌المللی و بازارهای سرمایه اشاره کرد. توافق‌نامه‌های بین بستانکاران توسط وام‌دهندگان و برای شناسایی موضوعات کلیدی زیر منعقد می‌گردند:

- ◀ ترتیب کاهش سرمایه‌گذاری پروژه از نقطه اوج به کمترین سطح؛
 - ◀ هماهنگ‌سازی موعد بازپرداخت وام‌ها؛
 - ◀ ترتیب تخصیص پرداخت اصل و فرع بدهی‌ها؛
 - ◀ ترتیب/اولویت پرداخت بدهی‌های مرجح؛
 - ◀ دارا بودن و به اجرا گذاشتن حق تضمین و روش تشخیص؛
 - ◀ حق رای در مورد تصمیماتی مانند تغییرات در پیمان‌های اعطای وام، چشم‌پوشی از الزامات تعیین‌شده، تسریع کارها، به اجرا گذاشتن تضمین/وثیقه و فسخ ترتیبات مصون‌سازی.
- مدیریت تضمین/وثیقه و سایر حقوق باید از طریق فرآیند تصفیه صورت گیرد که در این حالت یکی از وام‌دهندگان یا یک شخص ثالث به‌عنوان نماینده گروه وام‌دهندگان انتخاب و معرفی شده و وظیفه اجرای حقوق تضمین/وثیقه را بر عهده می‌گیرد.

۹-۵- مقررات بیمه

با وجود این که ممکن است هر یک از شرکت‌کنندگان در پروژه بیمه‌ای را برای پروژه فراهم کنند، ولی برای شرکت مجری پروژه بهتر است که پوشش بیمه‌ای جامعی را برای کل پروژه فراهم کند. به این ترتیب، واسطه‌های موجود میان بسته‌های بیمه‌ای مختلف، پوشش بیمه‌ای فراهم‌شده توسط بیمه‌گذاران و

همپوشانی وظایف انجام‌شده توسط شرکت‌کنندگان مختلف در پروژه منجر به همپوشانی بیمه‌ای یا فاصله افتادن در پوشش بیمه‌ای نمی‌شود.

به‌طور کلی، بیمه‌های مورد نیاز در جریان اجرای پروژه عبارتند از:

◀ بیمه مصالح و تجهیزات (از جمله، وسایلی که قرار است با کارها یکپارچه شوند) طی مدت زمان حمل آن‌ها به سایت، کارگاه موقت و تجهیزات پیمانکار ساخت، از محل ساخت تا زمان تحویل آن‌ها در سایت؛

◀ بیمه جامع ساخت^۱ یا ساخت و راه‌اندازی^۲ که همه عملیات و دارایی‌های موجود در سایت طی مرحله ساخت را پوشش می‌دهد؛

◀ بیمه تضمین خسارت حرفه‌ای^۳ برای نقص‌های موجود در طراحی یا سایر خدمات حرفه‌ای فراهم‌شده توسط پیمانکار ساخت و طراحان او؛

◀ بیمه جامع خسارات بهره‌برداری، از جمله، بیمه خسارت به اموال طی مرحله بهره‌برداری؛

◀ بیمه مسئولیت شخص ثالث در رابطه با هر گونه ادعا توسط اشخاص ثالث در قبال اقدامات یا غفلت شرکت مجری پروژه و هر یک از پیمانکاران اصلی، فرعی یا هر شخص دیگری که مسئولیت او را بر عهده دارد؛

◀ بیمه زیان تبعی^۴، از جمله، راه‌اندازی دیرتر از موعد مقرر، از دست رفتن زودتر از موعد منافع و بیمه توقف کسب و کار؛

◀ اشکال مکانیکی یا الکتریکی که تحت پوشش بیمه بهره‌برداری قرار نگرفته است؛

◀ بیمه همه وسایل نقلیه‌ای که قرار است در سایت مورد استفاده قرار گیرند که این بیمه در اغلب موارد، طبق قوانین محلی اجباری است؛

◀ بیمه جبران خسارت کارگران و مسئولیت کارفرما؛

◀ بیمه مسئولیت سرپرستان و متصدیان.

1 - CAR = construction all risk

2 - CEAR = construction and erection all risk

3 - PI = professional indemnity

4 - consequential loss insurance

واگذارکننده در پیمان خرید تضمینی یا اعطای امتیاز مشخص می‌کند شرکت مجری پروژه چه بیمه‌هایی را باید کسب کند و تضمین کند که:

- ◀ پوشش بیمه‌ای کافی فراهم شده است؛
- ◀ از بیمه اتکایی (و نه بیمه اشتراکی) برخوردار است و ریسک بی‌اعتباری برای او وجود ندارد؛
- ◀ بیمه‌گذار از حقوق جانشینی^۱ خود چشم‌پوشی می‌کند؛
- ◀ در مواردی که پرداخت بیمه‌ای به خسارت وارده به اموالی مربوط می‌شوند که بخشی از پروژه محسوب می‌شوند، این مبالغ باید برای اصلاح و برطرف کردن خسارات یا جایگزینی دارایی‌های مذکور مورد استفاده قرار گیرند و در غیر این صورت، در اختیار وام‌دهندگان یا سایر بستانکاران قرار گیرند.

در برخی موارد، پوشش بیمه‌ای مورد نیاز ممکن است بسیار پرهزینه بوده یا حتی مقدور نباشد. در این موارد، طرفین باید بر سر چگونگی مدیریت ریسک‌هایی که «غیرقابل بیمه» شدن هستند و چگونگی تعریف این اصطلاح توافق کنند. ممکن است برای ریسک‌های خاص و در بازارهای مشخص، واگذارکننده با این موضوع موافقت کند که در صورت قطع پرداخت حق بیمه در زمانی که ریسک موجود غیرقابل بیمه می‌شود یا بر مبنای نرخ توافق دیگری در بیمه ریسک مشارکت کند. با این وجود، واگذارکننده می‌خواهد مطمئن شود که هزینه اضافی به دلیل اقدامات یا قصور شرکت مجری پروژه نیست.

در قانون نافذ (قابل اجرا) ممکن است لازم دانسته شود که بیمه به صورت محلی (در کشور میزبان) کسب شود که در این صورت، ممکن است شرکت مجری پروژه ریسک‌های مذکور را به صورت بین‌المللی نیز مجدداً بیمه کند تا از محافظت و پوشش بیمه‌ای بیشتری برخوردار شود. طبق قوانین محلی، ممکن است حوزه‌ای که بیمه مجدد می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد، محدود شود. وام‌دهندگان ممکن است به توافقاتی با بیمه‌گذاران مجدد دست یابند که بر مبنای آن‌ها امکان پرداخت مستقیم توسط بیمه‌گذاران به شرکت مجری پروژه

1 - subrogation rights

یا وام‌دهندگان فراهم شود.

۱۰-۵- توافقات مربوط به تضمین‌ها و افزایش اعتبار

ممکن است یک شخص ثالث (به‌عنوان نمونه، دولت، یک BLA یا یک MLA) به‌منظور کاهش هزینه دیون یا فراهم ساختن امکان سرمایه‌گذاری، شکلی از افزایش اعتبار را انتخاب و اجرا کند. این افزایش اعتبار ممکن است برای وام‌دهندگان و/یا سرمایه‌گذاران (صاحبان آورده) فراهم شود تا ضرر و زیان آن‌ها در شرایط خاصی جبران شود یا اطمینان حاصل شود که از بخش مشخصی از منابع لازم برای بازپرداخت بدهی‌ها یا بازگشت سرمایه آورده آن‌ها محافظت می‌شود. در زمان ساختاربندی پروژه برای به‌حداکثر رساندن اعتبار پروژه (به‌ویژه، زمانی که تامین مالی از طریق اوراق قرضه صورت می‌گیرد) ممکن است با سازمان‌های درجه‌بندی مشورت شود و افزایش اعتبار منجر به بالا رفتن درجه‌بندی اعتبار و هزینه کمتر بدهی (به‌ویژه، در زمانی که افزایش اعتبار موجب افزایش دیون به سطحی فراتر از مبلغ سرمایه‌گذاری می‌شود - به عبارتی، BBB استاندارد و ضعیف) شود.

افزایش اعتبار می‌تواند شامل موارد زیر شود:

- ◀ تامین مالی/حمایت از پرداخت‌های مستقیم یا کمک‌های بلاعوض؛
- ◀ فراهم ساختن شرایط برای تامین مالی پروژه به شکل وام یا سرمایه‌گذاری در آورده؛
- ◀ فراهم ساختن تضمین‌ها، از جمله، تضمین بازپرداخت بدهی، نرخ‌های مبادله، قابلیت تبدیل پول داخلی، تعهدات خریدار تضمینی، سایر تعهدات تامین‌کننده، وصول (جمع‌آوری) تعرفه، سطح تعرفه‌های مجاز، میزان تقاضا برای استفاده از خدمات و/یا غرامت فسخ و موارد مشابه دیگر؛
- ◀ فراهم ساختن تضمین جبران خسارت، به‌عنوان مثال، تضمین جبران خسارت در صورت عدم توانایی در پرداخت توسط نهادهای دولتی؛
- ◀ فراهم ساختن یارانه تعرفه برای مشتریانی که شرکت مجری پروژه در جریان دریافت بدهی‌ها از آن‌ها در موعد مقرر با مشکل مواجه است؛
- ◀ کلیه هزینه‌ها و پرداخت‌هایی که در صورت عدم پرداخت باید توسط

شرکت مجری پروژه به نهاد مربوطه در بخش دولتی پرداخت شود (به‌عنوان مثال، مقام مجاز در اعطای معافیت موقت مالیاتی یا چشم‌پوشی از تعهد مالیاتی)؛

◀ تامین مالی تعرفه‌های پنهان (واقعی) و تعیین تعرفه‌هایی که باید توسط برخی یا همه مشتریان پرداخت شود؛

◀ فراهم آوردن دارایی‌های سرمایه‌ای یا سایر انواع سرمایه‌گذاری‌های مستقیم و غیرمستقیم.

عاملان افزایش اعتبار معمولاً خود ارزیابی دقیقی از پروژه به‌عمل می‌آورند تا از انجام آن در چارچوب زمانی و هزینه‌ای تعیین‌شده مطمئن شوند. همچنین، این عاملان ممکن است در پی دستیابی به ضمانت‌نامه‌های دولتی یا متقابل یا سایر تضمین‌ها برای کاهش خطر اخلاقی افزایش اعتبار برای محافظت از طرف مقصر و حفظ انگیزه وی باشند. بنابراین، افزایش اعتبار ممکن است شامل یک ضمانت‌نامه متقابل باشد که یک طرف آن، طرفی است که تعهد او مورد حمایت قرار گرفته است.

۱۱-۵- حمایت اسپانسر (حامی مالی)

ممکن است وام‌دهندگان به دارایی‌های غیرپروژه‌ای دسترسی نداشته باشند تا با استفاده از آن‌ها در مواقعی که پروژه محافظت کافی و مناسبی از وام‌دهندگان به‌عمل نمی‌آورد، از منافع خود محافظت کنند. حمایت اسپانسرها (حامیان مالی) یا سهامداران به شکل یک ضمانت‌نامه یا تعهدی (که ممکن است لازم باشد با یک تضمین بانکی، شرکتی یا انواع تضمین‌های دیگر حمایت شود) احساس آرامش خاطر و امنیتی را برای وام‌دهندگان به‌وجود می‌آورد و مطمئن می‌شوند که سهامداران به پروژه متعهد هستند. حمایت اسپانسرها (حامیان مالی) ممکن است شامل تامین مالی غیرمرجح برای افزایش هزینه ساخت، تضمین تعهدات وام‌گیرندگان (به‌ویژه، آن‌هایی که تحت کنترل سهامداران قرار دارند)، تضمین جبران خسارات در برابر خطرات زیست‌محیطی، ضمانت‌نامه هزینه مصالح یا تقاضا برای خرید خدمات یا محصول پروژه باشد. با این وجود، سهامداران به این منظور در پروژه سرمایه‌گذاری کرده‌اند که از مسئولیت محدود یا حق رجوع

محدود بهره‌مند شوند. به‌همین دلیل، آن‌ها نمی‌خواهند حمایت بیشتری را به‌عمل آورده یا تعهدات خود را در قبال پروژه افزایش دهند.

۱۲-۵- ترتیبات سهام‌داری

پیمان سهام‌داران بر روابط موجود میان سهام‌داران در داخل شرکت مجری پروژه حاکم است. پیمان سهام‌داران ممکن است مستلزم تهیه چندین سند باشد - به‌عنوان نمونه، یک پیمان توسعه برای مرحله پیش از جمع‌بندی مالی و پیمان سرمایه‌گذاری مشترک برای مرحله پس از جمع‌بندی مالی و اساسنامه شرکت و هر گونه اسناد و مدارک قانونی مربوط به شرکت مجری پروژه و وام‌ها، اعتبار احتیاطی، آورده احتیاطی و سایر اسناد و مدارک مشابه دیگر. در پیمان سهام‌داران، موضوعاتی مانند تخصیص هزینه‌های ساخت، حیطة کسب و کار شرکت مجری پروژه، شرایط متقدم برای ایجاد شرکت، صدور سهام جدید، انتقال سهام، تخصیص هزینه‌های پروژه و مدیریت شرکت مجری پروژه از جمله، تصمیم‌گیری و رای‌گیری در آن مورد اشاره قرار می‌گیرند. در اغلب موارد، چنین پیمانی شامل یک بند عدم رقابت^۱ نیز می‌شود که به‌موجب آن سهام‌داران نباید وارد فعالیت‌هایی شوند که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با شرکت مجری پروژه به رقابت بپردازند.

۱۳-۵- سایر موضوعات کلیدی قراردادی

۱-۱۳-۵- حل اختلاف

پروژه‌های بزرگ زیرساختی در معرض اختلافات پیچیده‌ای هستند که موجب تضعیف آن‌ها می‌شوند زیرا در بیشتر موارد، طرف‌های مختلفی با پیشینه فرهنگی، اجتماعی و قانونی متفاوت در آن مشارکت دارند. عدم شناسایی زودهنگام و به‌موقع این اختلافات می‌تواند تاثیر مخربی بر پروژه داشته باشند، در نتیجه، عموماً، مکانیسم‌های حل اختلاف پیشرفته‌ای در این رابطه به کار گرفته می‌شوند. تعیین یک دادگاه کشوری/ملی که توانایی پاسخ‌گویی به نیازهای چنین مجموعه

1 - noncompetition clause

متنوعی از طرف‌های مختلف را داشته و مورد قبول همه آن‌ها باشد، بسیار دشوار است. به همین دلیل است که طرف‌های مختلف درگیر در یک پروژه PPP عموماً ترجیح می‌دهند تا هر گونه اختلاف احتمالی را به یک مرجع حکمیت/داوری ارجاع دهند چون نسبت به دادگاه‌های ایالتی از انعطاف‌پذیری بالاتری برخوردار بوده و رای خود را با سهولت بیشتری صادر می‌کند. ممکن است طرفین پروژه توافق کنند تا اختلافات آن‌ها به صورت تلفیقی مورد رسیدگی قرار گیرند. در این روش چند فرآیند مرتبط داوری/حکمیت به صورت مشترک و هم‌زمان انجام شده و اختلافات موجود حل و فصل می‌شوند تا اطمینان حاصل شود اختلافاتی که بر طرف‌های مختلف درگیر در پروژه اثر می‌گذارند به شیوه‌ای منسجم و هماهنگ مورد رسیدگی قرار گرفته و حل و فصل می‌شوند.

ممکن است طرفین پیمان مایل باشند در مرحله اول، مشکلات و دعوای خود را از طریق مکانیسم‌های حل اختلاف کمتر رسمی مانند یک کارشناس (حقیقت‌یاب) یا یک میانجی (تسهیل‌گر مذاکرات) حل و فصل کنند.

نهادهای حاکم در برابر دادگاه‌های داخلی و خارجی از مصونیت‌های خاصی برخوردار هستند. مصونیت‌هایی که معمولاً توسط دادگاه‌های داخلی به نهادهای حاکم نسبت داده می‌شوند، اختیارات قانونی و نحوه اجرای احکام هستند که عموماً مورد چشم‌پوشی قرار می‌گیرند یا توسط قانون محدود می‌شوند.

در اغلب موارد، مهندسان مستقلی استخدام می‌شوند تا بر مراحل ساخت و بهره‌برداری نظارت کرده، در مراحل آزمایش حضور داشته و احتمالاً گواهی‌نامه‌هایی را صادر کنند. این گواهی‌نامه‌ها به عنوان مبنایی برای کاهش هزینه‌ها یا تایید پایان مراحل مختلف پیمان‌های امتیاز (واگذاری) مورد استفاده قرار می‌گیرند. مهندس مستقل هم‌چنین می‌تواند نقش مرجع حل اختلاف را نیز بازی کند، به‌ویژه در مواردی که اختلافات پیش‌آمده باید بلافاصله پس از ارزیابی فنی حل و فصل شوند. مهندس مستقل می‌تواند به‌طور مشترک توسط واگذارکننده، شرکت مجری پروژه و وام‌دهندگان انتخاب و منصوب شود.

۲-۱۳-۵- فورس ماژور

حوادث خاصی که خارج از کنترل طرفین پیمان هستند، ممکن است مانعی بر

سر راه طرفین در انجام وظایف و تعهداتشان طبق توافقات پروژه شوند - به‌عنوان مثال، می‌توان به شرایط بسیار بد آب و هوایی، زلزله یا جنگ اشاره کرد. با توجه به ماهیت غیرقابل پیش‌بینی و دشوار این حوادث، طرفین پیمان تریجیح می‌دهند از فسخ فوری پیمان اجتناب کرده و به‌جای آن، علت و راهکاری برای تعهدات پیمانی که در اثر این حوادث موفق به انجام آن‌ها نشده‌اند، پیدا کنند. در هر نظام قانونی، حوادث فورس ماژور به‌شیوه متفاوتی تعریف می‌شوند. برای جلوگیری از انجام اقدامات غیرمنتظره و بلا تکلیفی و هم‌چنین، تاخیر در انجام پروژه طبق قانون حاکم، روش مشخصی در صورت بروز شرایط فورس ماژور تعیین می‌شود و حوادثی که در صورت بروز آن‌ها، وضعیت فورس ماژور اعلام می‌شود، تعریف می‌شوند. معمولاً، طرفین پیمان فهرستی جامع یا خلاصه را در رابطه با حوادثی که موجب بروز شرایط فورس ماژور می‌شوند، فراهم می‌کنند. حوادث فورس ماژور عموماً به دو گروه اصلی تقسیم می‌شوند: حوادث طبیعی و حوادث سیاسی. طرفی که در پی وقوع حادثه فورس ماژور از انجام تعهدات و کارهای محوله باز می‌ماند، برای مدت معینی - به‌عنوان مثال، حداکثر یک دوره ۶ ماهه - از انجام آن‌ها معاف است، ولی خسارت وارده به او جبران نمی‌شود (البته، ممکن است برای جبران چنین هزینه‌هایی بیمه شده باشد). پس از سپری شدن این دوره ۶ ماهه، یک یا هر دو طرف ممکن است تصمیم بگیرند که لازم است پیمان فسخ شود.

۳-۱۳-۵- انتخاب قانون حاکم

قانون حاکم بر پیمان، تا حدی، تعهدات طرفین را تعریف کرده و مبنای تفسیر قصد طرفین، همان‌طور که در پیمان ذکر شده، به شمار می‌آید. ممکن است اسناد و مدارک پیمان تحت تاثیر نظام‌های قانونی مختلفی قرار داشته باشند. هر پیمان به‌طور معمول شامل بندی است که در آن به قانون حاکم اشاره شده است و طرفین از یک نظام حقوقی استفاده می‌کنند که با آن راحت هستند و اصطلاحات حقوقی و پیمانی موجود در آن با اهداف و موارد مورد نظر طرفین هم‌خوانی دارند. در صورتی که اسناد و مدارک پروژه مشمول بیش از یک نظام حقوقی باشند، احتمال بروز مشکل در تخصیص ریسک متقابل (اتکایی) وجود

دارد. با این وجود، در دنیای تجاری، معمولاً ناهماهنگی‌هایی قانونی رخ می‌دهد که لازم است به‌طور مقتضی مدیریت شوند.

اجرای پروژه

مدیریت پیمان PPP از همان مرحله ابتدایی چرخه حیات پروژه با طراحی راهکارهای مناسب و مدیریت اطلاعات ارائه شده توسط مشاوران آغاز می شود. پس، این پروسه با انتخاب سرمایه گذاران و اجرای پروژه ادامه پیدا می کند. پس از مرحله جمع بندی مالی، کار واقعی آغاز می شود. این مقطع، مرحله ای بسیار مهم است که در بیشتر موارد مورد غفلت سیاست گذاران قرار می گیرد و در نهایت به ضرر آنها تمام می شود.

پس از مرحله تدارک، دولت باید مرحله توسعه پروژه را تا زمان ارائه خدمات مدیریت کند. این کار مستلزم موارد زیر است:

- ◀ تشکیل تیم مدیریت دولت؛
- ◀ تایید روش ساخت، طراحی و طراحی تفصیلی؛
- ◀ ایجاد سیستم های نظارت بر عملکرد؛
- ◀ مدیریت دارایی ها، املاک و انتقال کارکنان؛
- ◀ نظارت و کمک شرکت مجری پروژه به کسب تاییدیه ها و مجوزهای لازم؛
- ◀ نظارت و مدیریت پرداخت یارانه ها و تعهدات دولتی؛
- ◀ تایید تکمیل ساخت و آغاز بهره برداری؛
- ◀ تثبیت مکانیسمی برای بازنگری دوره ای نیازهای کاربر نهایی.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ در انتخاب تیم واگذارکننده مناسب دقت کنید. پروژه خود به خود مدیریت نمی‌شود؛ عدم انتخاب یک تیم مجرب و خبره برای مدیریت اجرای پروژه (به‌عبارتی، پس از جمع‌بندی مالی) به‌همراه تامین مالی کافی می‌تواند بهترین پروژه را نیز با شکست مواجه کند.
- ✓ برای آینده آماده شوید. از قبل تصمیم بگیرید که چه اتفاقی ممکن است در پروژه رخ دهد. به‌تعویق افتادن تصمیم‌ها تنها منجر به افزایش هزینه‌ها و اختلافات می‌شود. تصمیم‌گیری در مورد تغییرات باید از پیش اتخاذ شود و اگر طی فرآیند یا در مرحله اجرا صورت گیرد، ممکن است هزینه‌بر و وقت‌گیر باشد.
- ✓ انعطاف‌پذیر بوده و برای حل اختلاف آمادگی داشته باشید. در هیچ پیمانی نمی‌توان کلیه احتمالات را پیش‌بینی کرد، بنابراین، به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنید که چالش‌ها را با همکاری طرف مقابل حل کنید - به‌عبارت دیگر، یک پروژه PPP باید مانند یک پیمان مشارکت مدیریت شود.

فاز توسعه پروژه زمانی پایان می‌یابد که هزینه سرمایه‌ای کلیدی کامل شده و مورد تایید قرار گیرد. پس از این فاز، مرحله تحویل پروژه (ساخت و بهره‌برداری) شروع می‌شود که طی آن دولت:

- به‌منظور مدیریت پروژه و نظارت بر نحوه انجام تعهدات شرکت مجری پروژه و واگذارکننده، پروتکل‌های داخلی خود را تثبیت می‌کند؛
- جلسات منظمی را برای مرور میزان پیشرفت پروژه برگزار می‌کند؛
- پرداخت‌ها، نحوه عملکرد و پیشرفت‌های حاصله را ممیزی کرده و نتیجه را به نهادهای مربوطه گزارش می‌دهد؛
- بر قابلیت سوددهی مالی پروژه، از جمله، مدیریت مالی پرداخت‌های انجام‌شده و نشده، تعهدات انجام‌شده، تعهدات احتمالی آتی و کافی بودن تامین مالی پروژه نظارت می‌کند؛
- پیش‌بینی، شناسایی و حل و فصل اختلافات قبل از وقوع آن‌ها را تشویق می‌کند.

در شکل شماره ۱، ۶، چند کاربرد کلیدی مدیریت پیمان نمایش داده شده‌اند. هر یک از مواردی که در ادامه مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند، باید قبل از شروع تدارک پروژه توسط دولت مورد توجه قرار گیرند تا اطمینان حاصل شود در جای مناسب قرار گرفته و طبق پیمان و قانون، منابع آن‌ها از همان ابتدای اجرای پروژه به‌درستی تامین شود.

شکل شماره ۱-۶- کاربردهای مدیریت. منبع: www.ppp.rsa.gov

۱-۶- دستورالعمل بهره‌برداری

نحوه اجرای پروژه‌های PPP یک فرآیند پیچیده است که برای موفقیت پروژه ضروری به‌شمار می‌آید. در دستورالعمل بهره‌برداری، راهنمایی‌های لازم در مورد همه جنبه‌های این فرآیند ارائه شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به معرفی شکل استاندارد مستندسازی، الگوی برنامه زمانی فرآیند و سایر کمک‌های عملی برای اجرای پروژه اشاره کرد. دولت می‌تواند از نظرات مشاوران برای کمک به تدارک بهتر پروژه استفاده کند. این کار به آماده‌سازی شرایط جهت ارائه نقش محوری دولت در مدیریت پروژه کمک می‌کند - به‌عنوان مثال، ممکن است

دولت بخواهد از وجود مشاورانی در جریان مذاکرات یا معاملات بهره‌مند شود تا:

- ◀ دستورالعمل پروژه را به‌همراه خلاصه اسناد و مدارک، چهارچوب زمانی برای تعیین زمان انجام کارها و موارد مشابه دیگر فراهم کنند؛
- ◀ ماتریس ریسک و برنامه مدیریتی که در آن همه ریسک‌ها به‌همراه نحوه تخصیص، نظارت، کاهش و مدیریت آن‌ها مشخص شده‌اند، فراهم کند. مالکیت هر ریسک باید به‌نحو واضح و روشنی در ماتریس ریسک مشخص شود و بر مبنای آن یک راهبرد مناسب برای کاهش ریسک اتخاذ شود.

۲-۶- تیم مدیریت

لازم است دولت یک تیم پروژه را تشکیل دهد که از مهارت‌های لازم برخوردار باشند. این تیم باید بر روند مذاکرات تمرکز کند و با پیمان‌های پروژه‌ای آشنا باشد (وظایف کلیدی مدیریتی به احتمال زیاد به‌صورت کارهای پاره‌وقت نخواهند بود). اعضای تیم پروژه باید متشکل از کارشناسان فنی، حقوقی و مالی باشند که به مشاوران خارجی نیز دسترسی داشته باشند. از همه مهم‌تر این که رهبر این تیم باید از ویژگی‌هایی برخوردار باشد که حس اطمینانی را در مقامات دولتی مربوطه، بازارهای خصوصی و به‌ویژه، سرمایه‌گذاران احتمالی ایجاد کند. دولت باید تامین مالی و بودجه مناسبی را برای این گروه و اقداماتش تخصیص دهد. لازم است اجازه پیگیری تامین مالی به این گروه داده نشود تا تمرکز این تیم در رابطه با انجام وظایف اصلی و دسترسی به منابع خارجی، از جمله، مشاوران خبره بر هم نخورد.

مدیریت یک پروژه PPP یک وظیفه مدیریتی کلاسیک (سنتی) توسط بخش دولتی نیست و بنابراین، کسانی که تیم پروژه را تشکیل داده و به مدیریت بودجه‌های مربوطه و وظایف کارکنان می‌پردازند، ماهیت پروژه‌های PPP و وظایفی که بر عهده تیم پروژه گذاشته می‌شوند را تحسین می‌کنند. به‌همین منظور، رهبر تیم پروژه باید از قدرت و برتری کافی برخوردار باشد تا نقش خود را به‌خوبی ایفا کند و بتواند اطلاعات و حمایت لازم را از سایر دپارتمان‌ها و نهادهای دولتی دریافت کند و در عین حال، مرزهای واضحی برای تصمیم‌گیری او ترسیم شده باشند.

۳-۶- رگولاتوری

ممکن است اشخاص ثالث در جریان نظارت و مدیریت به دولت کمک کنند. به عنوان مثال، ممکن است طبق پیمان، یک کارشناس مستقل به عنوان ناظر منصوب شود تا وظیفه نظارت بر انجام تعهدات طرفین را طبق پیمان بر عهده گیرد. به همین ترتیب، رگولاتور بخش (به عنوان مثال، رگولاتور بخش آب) بر عملکرد شرکت مجری پروژه در هر رویدادی نظارت می کند و ممکن است موافقت کند تا به طور کلی بر اجرای تعهدات طرفین پیمان طبق قانون نظارت کند. دشواری این روش، نیاز به وجود رگولاتوری است که طبق الزامات تعیین شده، با اختیاراتی که به طور معمول به رگولاتورها اعطا می شود، عمل کند. در اغلب موارد، امکان محدود ساختن این اختیارات وجود ندارد، بنابراین، رگولاتور باید در درجه اول به الزامات قانونی خود عمل کند و نقش او در پیمان در درجه دوم اهمیت قرار می گیرد. در مواردی که وظایف محوله به رگولاتور بخش با تعهدات پیمانی طرفین همخوانی ندارند، طرفین باید ریسک را به شیوه ای مناسب مدیریت کنند. الزامات رگولاتور به مرور زمان تغییر می کنند و ریسک چنین تغییراتی بر عهده واگذار کننده است.

۴-۶- تامین مالی مجدد

پس از پایان مرحله ساخت و زمانی که ریسک ساخت پروژه به نحو قابل توجهی کاهش می یابد، شرکت مجری پروژه نسبت به تامین مالی مجدد بدهی پروژه با هزینه کمتر و شرایط بهتر اقدام می کند. در بازارهای مالی توسعه یافته، بازارهای سرمایه به عنوان ابزار تامین مالی پس از تکمیل پروژه مورد استفاده قرار می گیرند، زیرا صاحبان سهام/اوراق قرضه ترجیح می دهند ریسک تکمیل پروژه را متقبل نشوند ولی در بیشتر موارد می توانند وامی را با نرخ بهره ثابت و مدت بازپرداخت طولانی تر و سود کمتر از بانک های تجاری فراهم کنند.

این فرآیند تامین مالی مجدد می تواند به نحو قابل توجهی بازگشت آورده را با نرخ بهره و ضریب اتکاء (نسبت بدهی به آورده) کمتر افزایش دهد. واگذار کننده به امید ایجاد انگیزه برای شرکت مجری پروژه برای پیروی از مهندسی مالی بهبود یافته و به ویژه، از طریق تامین مالی مجدد، مایل به تسهیم سود حاصل از

تامین مالی مجدد شرکت مجری پروژه است (به عنوان نمونه، به نسبت ۵۰-۵۰) و می‌تواند در مواقع مقتضی خواستار تامین مالی مجدد شود یا نشود. تیم مدیریت پروژه واگذارکننده باید از منابع و مهارت‌های لازم برای مدیریت مسائل مربوط به تامین مالی مجدد برخوردار باشد.

ممکن است انجام تامین مالی ضروری باشد - به عنوان مثال، در زمان‌هایی که پروژه تنها می‌تواند به وام‌های کوتاه یا میان‌مدت (مثلاً ۵ تا ۷ ساله) دسترسی پیدا کند و درآمد پروژه برای بازپرداخت این وام‌ها طی این مدت کافی نیست، شرکت مجری پروژه ممکن است تصمیم بگیرد که بخش عمده اصل بدهی را در پایان موعد مقرر برای پرداخت بدهی به صورت یکجا و غیرقسطی^۱ بازپرداخت کند. این پرداخت یکجا (غیرقسطی) نیازمند تامین مالی است. ریسک عدم توانایی در تامین مالی پرداخت یکجا (غیرقسطی) باید مدیریت شود، به عنوان نمونه، این کار با پیش‌بینی آورده یا وام احتیاطی/ذخیره^۲ توسط سهام‌داران، دولت، یک شخص ثالث مانند بانک، MLA یا BLA صورت می‌پذیرد.

۵-۶- مذاکرات مجدد

پروژه‌های PPP دارای ویژگی‌هایی هستند که احتمال مذاکره مجدد در آن‌ها بسیار زیاد است؛ این پروژه‌ها نیازمند ترتیبات مالی و تجاری پیچیده و بلندمدتی در بخش‌های قانونی هستند و از لحاظ سیاسی بسیار حساس بوده و درقبال تغییر شرایط بسیار آسیب‌پذیر هستند و در اغلب موارد، ابهامات زیادی در رابطه با آن‌ها وجود دارند (مانند شرایط دارایی‌های موجود، عدم وجود اطلاعات کافی درباره کسب و کار و شرایط زمین). داده‌های جدید نشان می‌دهند که حدود ۷۵٪ از پیمان‌های PPP در حوزه حمل و نقل و ۸۷٪ از پیمان‌های PPP در حوزه‌های آب و فاضلاب در مقطعی مورد مذاکره مجدد قرار می‌گیرند.

در اغلب موارد، از مذاکره مجدد به عنوان یک شکست برداشت می‌شود و یک نقص اساسی در پروژه یا PPP به شمار می‌آید. به طور خاص، این برداشت به دلیل مدیریت ضعیف یا فرآیند مذاکره مجددی است که:

1 - bullet payment

2 - standby loan

◀ می‌تواند منجر به کاهش منابع درآمدی و استانداردهای خدماتی شود (محتمل‌ترین گروهی که تحت تاثیر کاهش خدمات و افزایش قیمت‌ها قرار می‌گیرند، خانواده‌های بسیار فقیر هستند)؛

◀ فاقد شفافیت است و به‌ویژه، در برابر روش‌های فاسد آسیب‌پذیر است؛
 ▶ می‌تواند منجر به بروز واکنش عمومی و دولت در برابر دخالت بخش خصوصی در سایر پروژه‌ها یا بخش‌های دیگر شود که این حالت، کاهش حیطه ابزارهای ممکنه که دولت می‌تواند برای بهبود و اصلاح خدمات زیرساختی خود به کار گیرد را به‌همراه دارد.

با این وجود، این برداشت کلی از مذاکره مجدد اشتباه است. تردیدی وجود ندارد که مذاکره مجدد یک فرآیند دشوار است، ولی استفاده از آن در توافقات بلندمدت (مانند پیمان‌های PPP و مشارکت‌های تجاری) برای مواجهه با تغییرات یا اختلافات یا انجام اصلاحات برای شناسایی اطلاعات و شرایط جدید کاملاً متداول است. مذاکره مجدد بخشی طبیعی از بیشتر پروژه‌ها است و می‌تواند به‌عنوان یک فرصت طلایی برای تعدیل شرایط و شناسایی نیازهای پروژه (و عموم) و شرایط واقعی پیش روی طرفین برای سود رساندن به هر دو طرف و سایر ذینفعان مورد نظر پروژه مورد استفاده قرار گیرد. مذاکره مجدد به طرفین این امکان را می‌دهد که به تغییرات و رویدادهای پیش‌بینی‌نشده واکنش نشان دهند. در مواردی که بهتر است پیمان‌های PPP فسخ شوند، فرآیند مذاکره مجدد می‌تواند به تسهیل فرآیند انتقال و کاهش هزینه فسخ و فشار موجود کمک کند. بنابراین، پیمان‌های PPP باید به‌شیوه‌ای طراحی شوند که به نحو سریع و کارآمدی تغییرات و اختلاف‌ها را شناسایی کنند تا فرآیند مذاکره مجدد را به روشی متعادل و طبق اصول تعیین‌شده در پروژه تسهیل کنند.

۶-۶- خاتمه (انقضء)، فسخ و تحویل

پس از تحویل پروژه، خواه پروژه زودتر از موعد مقرر فسخ شده باشد یا طبق انتظار در موعد مقرر خاتمه یافته باشد، دولت باید فاز خروج را مدیریت کند - به‌عنوان نمونه، تیم دولت باید:

◀ به ارزیابی گزینه‌های خروج بپردازد؛

- ◀ فرآیند فسخ یا تحویل را مدیریت کند، از جمله، راهبردهای خروج باید هر چند وقت یک بار به‌روز شوند تا امکان مدیریت فسخ غیرمنتظره فراهم شده یا به دولت اجازه داده شود درک واضحی از جایگاه خود در پروژه به‌دست آورد؛
- ◀ به بازنگری شرایط فسخ/انقضای پیمان PPP بپردازد تا به دولت مشاوره دهد که در صورت بروز قصور یا نزدیک شدن به پایان پروژه چه اقدامی انجام دهد؛
- ◀ به شناسایی و برآورد ارزش دارایی‌های مربوطه و سایر اقلامی بپردازد که باید انتقال یابند؛
- ◀ یک شرکت پروژه جایگزین را معرفی کند؛
- ◀ بر نحوه انتقال دارایی‌ها، کارکنان و کسب و کار به دولت یا نهاد منصوب‌شده نظارت داشته باشد.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ مذاکره مجدد یک فرصت است و می‌تواند برای طرفین و همه سهام‌داران (ذینفعان) فرصتی را برای بهبود شرایط پیمان‌های PPP و محافظت از بخش‌های آسیب‌پذیر فراهم آورد.
- ✓ اقدامات پیشگیرانه را به عمل آورید. در اولین فرصت ممکن، مکانیسم‌هایی را برای جلوگیری از بروز اختلافات طراحی کنید. در مراحل اولیه فرآیند، گزینه‌ها متنوع، هزینه‌های نسبی پایین و احتمال اتخاذ تصمیمات برای افزایش ارزش افزوده بالاتر است.
- ✓ تسهیل کار می‌تواند کمک زیادی کند. فرآیندهای ساده‌تری جهت استفاده و توسعه روابط به‌عنوان مبنایی برای یافتن راهکارهای رضایت‌بخش متقابل طراحی شده‌اند که می‌توانند نتایج بهتری نسبت به فرآیندهای رسمی‌تر داشته باشند.

ویژگی‌های خاص PPP در بخش‌های مختلف

در فصل‌های سوم تا ششم این کتاب، چگونگی تامین مالی، تخصیص ریسک و اجرای پیمان در قالب PPP توضیح داده شد. در این فصل برخی از الزامات خاص در ۴ بخش مختلف: حمل و نقل، ارتباطات، نیرو و آب و فاضلاب مورد بررسی قرار می‌گیرند. در این فصل سعی می‌شود زیاد به جزئیات پرداخته نشود و همه مسائل در تمام زیربخش‌ها مورد بحث و بررسی قرار نگیرند ولی به‌طور خاص، بر ویژگی‌های هر بخش که می‌توانند بر انتخاب بهترین و مناسب‌ترین روش PPP اثر گذارند، تمرکز می‌شود.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

« PPP دارای یک قالب ثابت و مشخص که برای همه حوزه‌ها مناسب باشد، نیست. هر بخش نیازمند ملاحظات و راه‌حل‌های PPP خاصی است؛ بنابراین، ساختار PPP را با شرایط و بستر موجود هماهنگ کنید.

۱-۷- حمل و نقل

از گذشته، پروژه‌های حمل و نقل، از جمله، پروژه‌های مربوط به فرودگاه‌ها، جاده‌ها، خط آهن‌ها، قطارهای سبک شهری، اتوبوس‌ها، تونل‌ها و پل‌ها به‌طور مشترک توسط بخش‌های خصوصی و عمومی تامین مالی می‌شدند. امروزه، دولت‌ها به‌نحو روزافزونی به‌دنبال جذب مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های جدید توسعه و خصوصی‌سازی طرح‌های موجود هستند. بخش حمل و نقل همواره با دو محدودیت مواجه بوده است: پیش‌بینی تقاضا و زمین. تقاضا برای زیرساخت حمل و نقل تحت تاثیر روش‌های رقابتی در بخش حمل و نقل، تغییرات جمعیتی، شرایط اقتصادی، هزینه استفاده از تسهیلات برای کاربر نهایی، راحتی، اولویت‌های فردی، سرعت و چند عامل به هم مرتبط دیگر که پیش‌بینی درست تقاضا را دشوار می‌کنند، قرار می‌گیرد. نیاز به دسترسی به زمین و فضای زیاد برای ساخت تسهیلات حمل و نقل مستلزم انجام اقدامات پرهزینه، بلندمدت و از لحاظ سیاسی حساس است. واکنش عمومی به تسهیلات حمل و نقلی جدید می‌تواند بسیار چالش‌برانگیز باشد - از جمله، می‌توان به مشکلات ایجاد شده در زمان توسعه فرودگاه هیترو^۱ لندن اشاره کرد که هیچ یک از اهالی منطقه مایل نبودند خط آهن یا جاده جدیدی از زمین آن‌ها عبور کند. در بسیاری از پروژه‌ها، به‌ویژه پروژه‌های ریلی، هزینه بالای زمین و ساخت را نمی‌توان با تعرفه‌های محدود و از لحاظ سیاسی قابل قبول تامین کرد. بسیاری از پروژه‌های حمل و نقل به حمایت ویژه و قابل توجه دولت نیاز دارند.

پروژه‌های حمل و نقلی موجب بروز مباحث زیر می‌شوند:

- ◀ خرید زمین. به‌طور کلی، دولت در سلب مالکیت یا خریداری و فراهم نمودن زمین برای شرکت مجری پروژه دخالت دارد. زمان لازم برای تامین زمین مورد نیاز تا حد زیادی به سیستم قانونی محلی، میزان مشاوره و چالش قانونی موجود بستگی دارد.
- ◀ ریسک ترافیک. خریداران تضمینی در یک پروژه حمل و نقل عموماً اشخاص هستند، بنابراین، تعیین کمیت ریسک تقاضا در این پروژه‌ها

دشوار و تخصیص آن دشوارتر است.

- در مواردی که شرکت مجری پروژه ریسک ترافیک را متقبل می‌شود، نظام عوارض برای یک پروژه حمل و نقل باید بر اساس مفروضات اقتصادی، فنی و مالی بنا نهاده شود. عموماً، وام‌دهندگان روش‌های پیش‌بینی ترافیک خود را برای ارزیابی پیش‌بینی‌های صورت‌گرفته توسط واگذارکننده و شرکت مجری پروژه به کار می‌بندند. آسیب‌پذیری ذاتی پیش‌بینی‌های ترافیکی که معمولاً ناشی از خوشبینی هستند، در مطالعه‌ای^۱ که در سال ۲۰۰۲ درباره پیش‌بینی‌های ترافیکی انجام‌شده درباره طرح‌های اخذ عوارض جاده‌ای از کاربران صورت گرفت، مشاهده شد. از بین ۳۲ پروژه مختلف مورد مطالعه، ترافیک واقعی به‌طور متوسط تنها ۷۰٪ مقدار پیش‌بینی‌شده بود و اکثر پروژه‌ها حتی به حد ۹۰٪ از ترافیک پیش‌بینی‌شده نیز نرسیدند. بنابراین، در اغلب موارد، دولت‌ها درآمد لازم یا مبلغی را به‌عنوان تضمین ترافیک برای محافظت از شرکت مجری پروژه و/یا وام‌دهندگان تخصیص می‌دهند و بدین ترتیب، بخش مشخصی از ریسک ترافیک را متقبل می‌شوند.
- در بسیاری از کشورها که اخذ عوارض از لحاظ سیاسی غیر قابل قبول به شمار می‌آید، عوارض سایه^۲ (پنهانی) یک گزینه مناسب به‌شمار می‌آید (که به موجب آن، مبلغی بابت هر وسیله نقلیه یا مسافری که از سیستم استفاده می‌کند به شرکت مجری پروژه پرداخت می‌شود ولی هیچ عوارضی دریافت نمی‌گردد) و بدین ترتیب، شرکت مجری پروژه تنها بخش مشخصی از ریسک ترافیک را بر عهده می‌گیرد.
- جریان درآمد شرکت مجری پروژه ممکن است از طریق پرداخت هزینه در دسترس بودن^۳ صورت گیرد که در آن واگذارکننده در ازای استفاده کاربران از جاده، پرداخت‌هایی را به شرکت مجری

1 - Standars & Poor (2002)

2 - Shadow Toll

3 - Availability Payment

پروژه انجام می‌دهد. یک نظام جریمه عملکرد نیز شکل می‌گیرد که بر اساس آن در ازای وجود هر گونه عیب و نقص در جاده یا خدماتی که باید توسط شرکت مجری پروژه ارائه شود (مانند هزینه تعمیر و نگهداری‌های عمده، نصب علائم راهنمایی، ایمنی و جنبه‌های زیبایی‌شناسی) مبالغی از این پرداخت‌ها کسر می‌شود. نظام جریمه و شاخص‌های عملکرد کلیدی^۱ در نظام پرداخت در دسترس بودن نسبت به طرح‌های اخذ عوارض جاده‌ای از کاربران مهم‌تر است زیرا انگیزه‌های مالی/تجاری مرتبط با افزایش تعرفه‌ها برای کسب درآمد بیشتر ممکن است از بین بروند و لازم باشد که از طریق شاخص‌های عملکرد کلیدی (KPIs) همانندسازی شوند. عوارض ممکن است دریافت شود یا نشود و شرکت مجری پروژه می‌تواند درآمدهای حاصل از اخذ عوارض را به‌عنوان درآمد پرداخت در دسترس بودن تا موعد مقرر نزد خود نگه دارد یا درآمدهای حاصل از دریافت عوارض را به واگذارکننده تحویل دهد.

◀ *یارانه سرمایه.* در اغلب موارد، پروژه‌های حمل و نقل نیازمند هزینه‌های سرمایه‌ای بسیار قابل توجهی هستند که ممکن است از میزان تمایل یا توان بخش خصوصی به تامین مالی یا پتانسیل درآمدزایی پروژه بیشتر باشد، که در این صورت، لازم است تعرفه‌های معقولی تعیین شده و دولت نیز حمایت مالی به‌عمل آورد تا انجام پروژه امکان‌پذیر شود.

◀ *ریسک قانونی.* با توجه به ریسک‌های مختلف درباره ایمنی، حمل و نقل یک صنعت کاملاً تابع مقررات به‌شمار می‌آید. هر گونه ساخت و ساز یا بهبود در این حوزه باید با محدودیت‌های قانونی مطابقت داشته و حتی ممکن است نیازمند اخذ تاییدیه قانونی باشد. این موضوعات قانونی بر جدول زمانی اجرای پروژه تاثیر می‌گذارند و باید در همان ابتدای فرآیند پیش‌بینی شوند. سطح تعرفه‌ها در صنعت حمل و نقل اگر چه از لحاظ سیاسی به اندازه بخش‌های برق، آب و فاضلاب حساس نیست ولی این

1 - KPI = Key Performance Indicators

تعرفه‌ها به این منظور تنظیم می‌شوند که تعادلی بین مقرون به صرفگی و میزان دریافت نقدی برای سرمایه‌گذاری برقرار شود.

◀ فرصت‌های تجاری وابسته. ممکن است لازم باشد واگذارکننده و سهام‌داران به شرکت مجری پروژه اجازه دهند تا جایی که می‌تواند در کسب و کار خود انعطاف‌پذیری مناسبی نشان دهد. در بیشتر پروژه‌های PPP، واگذارکننده و وام‌دهندگان، حیطة کسب و کار شرکت مجری پروژه را محدود می‌کنند. در پروژه‌های حمل و نقل، واگذارکننده می‌تواند با گسترش حیطة کار شرکت مجری پروژه به افزایش درآمد‌های پروژه و کاهش نیاز به حمایت دولتی بپردازد. به‌عنوان نمونه، پروژه‌های فرودگاهی مستلزم عقد قراردادهای چندگانه و متعدد هستند - به‌عنوان مثال، برای ساخت پایانه، تسهیلات سوخت‌گیری، انبارهای بارها/محموله‌ها و بخش‌های تحویل، کیت‌رینگ، پارکینگ، هتل‌ها، فضای اداری و کسب و کار تجاری در فرودگاه‌ها. طرح‌های توسعه املاک نیز فرصت تجاری باارزشی برای احداث جاده‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها، راه‌آهن و بیشتر پروژه‌های حمل و نقلی به‌شمار می‌آیند.

۲-۷- زیرساخت‌های مخابرات و فیبر نوری

یکی دیگر از بخش‌های خدمات عمومی قدیمی که به‌نحو روزافزونی برای مشارکت به بخش خصوصی پیشنهاد می‌شود، مخابرات است. افزایش تقاضا و روند سریع پیشرفت فناوری از منابع تامین مالی و هوش تجاری بخش دولتی پیشی گرفته است - در این‌جا، منظور بخش‌های انحصاری خدمات دولتی است که در گذشته کاملاً بر این بخش مسلط بودند. برخی فناوری‌ها، و به‌طور خاص، تلفن همراه، بازارهای کاملاً جدیدی را ایجاد کرده‌اند. صنعت مخابرات در کنار بخش‌های نیرو و حمل و نقل یکی از حوزه‌های رو به رشد در عرصه پروژه‌های PPP در کشورهای در حال توسعه است.

با وجودی که رشد و سرمایه‌گذاری در عرصه تلفن همراه و ثابت، به‌ویژه، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه تلفن همراه، طی ۱۰ سال گذشته بسیار قابل توجه بوده است، مشارکت بخش دولتی در صدور مجوزها محدود شده است.

به همین دلیل، این جنبه‌های حوزه تلفن همراه به تفصیل در این جا مورد بحث و بررسی قرار نمی‌گیرند. در عوض، در این بخش بر پروژه‌های PPP برای توسعه زیرساخت شبکه فیبر نوری تمرکز می‌شود.

یکی از الزامات کلیدی در بخش مخابرات، ظرفیت ارسال حداکثری داده‌ها و/یا ترافیک صدا و رساندن آن به حد استانداردهای کیفی بازار با حداکثر سرعت و حداقل هزینه ممکن است. دولت‌ها در پی افزایش ارتباطات هستند تا بدین ترتیب، به ایجاد فرصت‌های تجاری و آموزشی و تشویق رشد اقتصادی کمک کنند. کشور هند نمونه بسیار خوبی در این زمینه است که در آن سرمایه‌گذاری‌های عمده‌ای در زمینه راه‌اندازی شبکه‌های ارتباطی فیبر نوری در شهرهای مهمی مانند چنای^۱ و بنگلور^۲ صورت گرفته است. رشد انفجاری در این شهرها ناشی از برون‌سپاری و سایر فعالیت‌های تجاری است که مستلزم دستیابی به پهنای باند زیاد است و دولت هند باید به تامین اعتبار لازم برای انجام سرمایه‌گذاری‌های عمده در این شهرها بپردازد. یکی از بهترین راه‌های دستیابی به افزایش قابل توجه ظرفیت مخابراتی و ارتباطی در این شهرها، نصب کابل‌های فیبر نوری است.

تعدادی از سیستم‌های زیرساختی فیبر نوری با استفاده از ساختارهای PPP توسعه یافته‌اند. شرکت مجری پروژه کابل‌های فیبر نوری را برای برقراری ارتباط میان مراکز تقاضای کلیدی نصب کرده و اجازه دسترسی به آن‌ها را به اپراتورهای مخابراتی مختلف و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات اینترنتی^۳ می‌فروشد. پروژه‌های زیرساخت فیبر نوری موجب مطرح شدن موضوعات زیر می‌شوند:

◀ **تامین مالی فروشنده.** این یک منبع تامین مالی است که توسط تامین‌کنندگان تجهیزات به‌عنوان مشوقی برای شرکت مجری پروژه ارائه می‌شود تا نیاز خود را از کانال آن‌ها تامین کند. روش تامین مالی فروشنده ممکن است در مواردی که تامین‌کنندگان مالی و/یا فروشندگان با مشکلات مالی مواجه شوند، در دسترس‌ساز شود. در این روش، کار مقایسه

1 - Chennai

2 - Bangalore

3 - ISPs =Internet Service Providers

پیشنهادهای مزایده‌ای که هر یک توسط یک فروشنده و تامین‌کننده مالی متفاوت ارائه می‌شود، دشوار است.

◀ *ارتقای فناوری.* مخابرات از جمله حوزه‌هایی است که به دلیل معرفی فناوری‌های نوین و نیاز به اتصال با سایر اپراتورها و زیرساخت عمومی به سرعت در حال تغییر است. واگذارکننده باید همواره این نکته را در نظر داشته باشد که چگونه پیشرفت‌های صورت گرفته در عرصه فناوری را مدیریت کند و تا چه حد به شرکت مجری پروژه اجازه دهد که این پیشرفت‌ها را بنا به صلاحدید خود مورد بهره‌برداری قرار دهد.

◀ *بهره‌برداری.* شرکت مجری پروژه باید بر نحوه بهره‌برداری از شبکه و انتقال اطلاعات به مشتریان به بهترین‌ترین شکل ممکن نظارت کند. این کار معمولاً به صورت خودکار توسط کارشناس نرم‌افزار انجام می‌شود. شرکت مجری پروژه باید در جاهایی باشد که هر گونه عیب یا کمبود را جبران کرده یا هر وسیله و تجهیزات خراب را در اسرع وقت جایگزین کند. دسترسی به زمین. در جاهایی که لازم است کابل‌های فیبر نوری در زمین قرار داده شوند، باید مجوز دسترسی (ورود) به املاک کسب، گودال‌هایی حفر و داکت‌ها کار گذاشته شوند تا کابل‌های فیبر نوری در داخل آن‌ها قرار گیرند. دسترسی به زمین‌های مورد نظر برای نصب و تعمیر و نگهداری کابل و تجهیزات ممکن است موجب بروز چالش‌های خاصی شود، به‌ویژه در کشورهایی که در مجوزهای مخابرات اجازه دسترسی به زمین برای نصب چنین کابل‌ها و تجهیزاتی در نظر گرفته نشده است. در جاهایی که می‌توان این کابل‌ها را در زیر دریا کار گذاشت، کابل‌ها باید در غلاف محافظ قرار گیرند و به‌نحو مناسبی کار گذاشته شوند تا از احتمال آسیب دیدن توسط لنگر کشتی‌ها و سایر خطرات در امان باشند. سایت‌هایی هم وجود دارند که مشمول مقررات سختگیرانه‌ای هستند، به‌ویژه، در ارتباط با کشتی‌رانی، خطرات زیست‌محیطی و گردشگری.

۳-۷- تولید نیرو

بخش نیرو با محدودیت‌های منحصربه‌فردی در زمینه تحویل برق به

مصرف‌کنندگان واحدهای مسکونی، تجاری و دولتی روبرو است. انتقال برق در مسافت‌های طولانی نسبتاً آسان است ولی ذخیره کردن آن کار بسیار دشواری است، بنابراین، باید به‌صورت مداوم و متناسب با تقاضا تولید شود تا با توجه به تغییرات فصلی و روزانه تولید شود. ظرفیت تولید بار پایه به‌مرور زمان با توجه به تقاضای ثابت مشخص می‌شود و حداکثر ظرفیت موجود در زمان‌هایی که میزان تقاضا از سطح معمول بالاتر است، مورد استفاده قرار می‌گیرد. ظرفیت تولید متوسط، ترکیبی از این دو به‌شمار می‌آید. تولید نیرو به مصرف سوخت بالا نیاز دارد، بنابراین، مستلزم مدیریت دقیق تامین و انتقال سوخت و توجه به ریسک‌های زیست‌محیطی و قیمت‌گذاری است.

سهولت انتقال برق موجب شکل‌گیری بازارهای رقابتی در بخش تولید و توزیع نیرو شده است. اگر فاکتورهای عملی و قیمتی شبکه‌های انتقال دوگانه (تولید و توزیع) را در نظر بگیریم، رقابت در انتقال برق دشوارتر هم می‌شود. با این وجود، انجام توافقات برای انتقال مشترک گزینه‌ای عملی است که به‌نحو موفقیت‌آمیزی اجرا شده است. پیمان‌های PPP برای تحویل برق به مصرف‌کنندگان صنعتی و خانگی با بسیاری از همان چالش‌هایی روبرو است که در بخش‌های آب و فاضلاب مشاهده می‌شود و نیاز مشابهی به ارتقای بهره‌وری و سوددهی برای تامین مالی یا تمدید پیمان‌ها وجود دارد. افزون بر این، معمولاً در این بخش تعرفه‌های برق نیز (به‌صورت رسمی یا غیررسمی) وجود دارند و به بخش‌های خاصی از جامعه - مانند بخش کشاورزی - یارانه پرداخت می‌شود. برای مشاهده موضوعات مرتبط با تحویل برق، لطفاً به بخش ۷،۴ در رابطه با توزیع آب و فاضلاب مراجعه نمایید.

بخش تولید نیرو یکی از بزرگ‌ترین ذینفعان سرمایه‌گذاری خصوصی از طریق پیمان‌های PPP و ساختارهای تامین مالی پروژه است. خریدار تضمینی در یک پروژه تولید نیرو، و در اغلب موارد، پروژه‌های انتقال نیرو، خریدار نیرو نامیده می‌شود و پیمان خرید نیرو^۱ را منعقد می‌کند. خریدار نیرو معمولاً یک شرکت برق محلی است. شرکت مجری پروژه نیز با عنوان تولیدکننده مستقل نیرو^۲ شناخته می‌شود. در ادامه، موضوعات مرتبط با تولیدکنندگان مستقل نیرو (IPPs) مورد

1 - PPA = Power Purchase Agreement

2 - IPP = Independent Power Producer

بررسی قرار می‌گیرند:

◀ ریسک/اعتبار. شرکت مجری پروژه باید توانایی تجاری خریدار نیرو را با توجه به مسائل زیر مورد بررسی قرار دهد:

- در حال حاضر، چه نهادی حق تعیین نرخ (قیمت) خدمات برق را بر عهده دارد؟

- چه نهادی مالکیت درآمدهای حاصله را در اختیار دارد؟

- آیا در حال حاضر، درآمدها در حساب‌هایی که تحت کنترل خریدار نیرو قرار دارند، انباشته می‌شوند؟

- آیا مقررات/قوانین خاصی در رابطه با تعیین تکلیف و انتقال درآمدها وجود دارد؟

- چه کسی حق تعیین تعرفه برای خدمات برقی را دارد؟

- آیا در حال حاضر، تعرفه‌ها در سطحی تعیین شده‌اند که هزینه‌ها جبران شوند؟ اگر در یک سال، میزان هزینه‌ها از درآمدها بیشتر شود، چه نهادی مسئولیت جبران کمبود در این زمینه را دارد؟ در این صورت، آیا تعرفه‌ها متناسب با هزینه‌ها تغییر خواهند یافت؟

- آیا کسی این حق را دارد که در صورت عدم پرداخت هزینه مربوطه، دسترسی مصرف‌کنندگان به خدمات را قطع کند؟ در صورتی که پاسخ مثبت است، این شخص چه کسی است؟

◀ زیرساخت مربوطه. به‌طور کلی، توانایی امتحان و بهره‌برداری از

سیستم‌های تولید و انتقال نیرو وابسته به قابل اعتماد بودن زیرساخت الکتریسیته مربوطه است. به‌عنوان مثال، ممکن است خریدار نیرو مسئولیت فراهم ساختن شبکه انتقال و متصل ساختن پروژه به شبکه برق سراسری را از ایستگاه فرعی واقع در سایت بر عهده داشته باشد. شرکت مجری پروژه می‌خواهد به ارزیابی شرایط شبکه، از جمله تعادل بار در منطقه (برای اطمینان از این که میزان تولید در بخش‌های مختلف شبکه برق از تعادل مناسبی برخوردار هستند)، احتمال خرابی شبکه و تخصیص ریسک برای محافظت از جریان درآمد در برابر هر گونه نقص احتمالی در شبکه یا عدم توانایی خریدار نیرو در خرید الکتریسیته تولیدشده بپردازد.

◀ نیروگاه‌های تجاری. شرکت مجری پروژه ممکن است توانایی مدیریت ریسک فروش را داشته باشد و انرژی تولیدی خود را به بازار رقابتی شبکه‌های توزیع بفروشد تا این که یک قرارداد فروش بلندمدت را برای تضمین جریان درآمد خود منعقد کند. بنابراین، نیروگاه‌های تجاری پیمان خرید نیرو (PPA) ندارند.

◀ روش‌های تعیین عوارض. طبق این روش، خریدار نیرو سوخت را به شرکت مجری پروژه تحویل می‌دهد و بابت تبدیل این سوخت به الکتریسیته، مبلغی را به شرکت مجری پروژه می‌پردازد. بنابراین، در این روش، با پروژه تولید نیرو مانند یک تصفیه‌خانه برخورد می‌شود: حامی مالی پروژه تولید نیرو، سوخت را فراهم و در مقابل، برق تولیدشده را خریداری می‌کند - در اصل، او در ازای فرآیند تبدیل سوخت به الکتریسیته پول پرداخت می‌کند و سطح بهره‌وری تا حد مشخصی افزایش می‌یابد.

◀ محصول قابل فروش دیگر. پروژه‌های نیرو ممکن است محصول قابل فروش دیگری را تولید کنند. بنابراین، شرکت مجری پروژه ممکن است بخواهد پیمان فروش تضمینی دیگری را منعقد کند تا ریسک بازار برای فروش محصول ثانویه را به طرف دیگری تخصیص دهد. به‌عنوان مثال، ممکن است در یک پروژه برق آبی، مخزنی برای نگهداری آب خام طراحی شود و آب موجود در آن تصفیه شده و به عنوان آب آشامیدنی یا به‌صورت تصفیه‌نشده برای آبیاری مورد استفاده قرار گیرد. بسیاری از کشورهایی که کرانه‌های ساحلی آن‌ها از لحاظ دسترسی به منابع آب ضعیف است، از واحدهای آب شیرین‌کن برای برطرف کردن کمبود آب خود استفاده می‌کنند. واحدهای آب شیرین‌کن به نیروی الکتریسیته زیادی نیاز دارند، بنابراین، نیروگاه‌های ترکیبی تولید برق و آب شیرین‌کن که با نام واحدهای مستقل تولید آب و برق^۱ نیز شناخته می‌شوند، از جمله واحدهای معروفی هستند که بیش از یک محصول را تولید می‌کنند. یک نیروگاه مرکب تولیدکننده برق و گرما^۲ امکان فروش گرما و برق را دارد.

1 - IWPP = Independent Water and Power Producers

2 - CHP = Combined Heat and Power

در نیروگاه‌های مرکب امکان فروش بخار خارج‌شده از توربین بخار طی ساعات خاصی از فعالیت واحد وجود دارد.

تأمین سوخت، تولیدکنندگان مستقل نیرو (IPPs) می‌توانند از منابع سوخت مختلفی استفاده کنند. سوخت‌های گرمایی معمول مانند ذغال سنگ و گاز نیازمند فراهم نمودن تمهیدات خاصی برای انتقال سوخت و امکان دسترسی بلندمدت به منابع سوخت هستند. تولیدکنندگان نیرو می‌توانند از فناوری خاصی برای کاهش انتشار گازهای گل‌خانه‌ای استفاده کنند که از جمله آن‌ها می‌توان به احتراق بستر سیال و تحت فشار^۱، تولید چرخه مرکب تبخیرشدگی منسجم/یکپارچه^۲، جداسازی کربن و ذخیره آن^۳ برای نیروگاه‌هایی که از ذغال سنگ به‌عنوان سوخت استفاده می‌کنند، اشاره کرد. سایر سوخت‌ها، مانند سوخت هسته‌ای، نیازمند مدیریت خاصی هستند، در حالی که، منابع آبی، بادی، ژئوترمال (زمین-گرمایی) و خورشیدی مستلزم پیش‌بینی دقیق درباره در دسترس بودن منابع و تخصیص ریسک هستند. دولت می‌تواند انگیزه‌هایی را برای شرکت مجری پروژه یا واگذارکننده به‌وجود آورد تا به استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر یا انتشار گازهای گل‌خانه‌ای کمتر تشویق شوند. از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- هزینه اخذ مجوز یا مالیات برای استفاده از انرژی‌های پاک کمتر تعیین شود؛
- تعیین تعرفه‌های ویژه برای تولیدکنندگانی که از انرژی پاک استفاده می‌کنند؛
- دسترسی به تأمین مالی آسان و با بهره بسیار پایین (یا بدون بهره)؛
- اعطای مجوزهای قابل فروش به فعالیت‌های خاصی که از لحاظ انتشار کربن خنثی هستند مانند مجوز فروش مقدار مشخصی کربن.

شرکت مجری پروژه باید بتواند به هر گونه مجوز یا امتیاز اعطاء شده توسط دولت

1 - Pressurized, fluidized bed combustion

2 - Integrated gasification combined cycle (IGCC)

3 - Carbon capture and storage (CCS)

اطمینان کند زیرا ممکن است این امتیازها به‌مرور زمان و با توجه به تغییر ذائقه سیاسی و نظام حاکم دستخوش تغییر شوند.

۴-۷- توزیع محدود خدمات آب و فاضلاب

از جمله بارزترین وجوه مشخصه توزیع آب، می‌توان به هزینه بالای حمل و نقل آب (به‌همراه موضوعات مربوط به سلامت و ایمنی)، سهولت نسبی ذخیره‌سازی آب و حساسیت سیاسی و اجتماعی قابل توجه آن اشاره کرد. هزینه بالای حمل و نقل، موجب ایجاد بازاری رقابتی و بسیار چالش‌برانگیز برای خدمات آب و فاضلاب شده است. این بخش که مشمول مقررات دقیق و سختگیرانه‌ای است، یکی از قدیمی‌ترین بخش‌های موجود است و تاسیسات آب و فاضلاب در اغلب موارد قدیمی و فرسوده‌اند که همین موضوع، آگاهی از شرایط آن‌ها و پیش‌بینی سرمایه‌گذاری لازم در این تاسیسات را بدون نیاز به تحقیقات زمان‌بر و پرهزینه دشوار می‌سازد.

آب و فاضلاب خدماتی عمومی هستند که تاثیر ویژه‌ای بر محیط زیست و کیفیت زندگی دارند، بنابراین، قیمت‌گذاری آن‌ها تبعات سیاسی، بهداشتی و زیست‌محیطی قابل توجهی را به‌همراه خواهد داشت. به‌همین دلیل، نحوه توزیع این خدمات به‌شدت تحت تاثیر قوانین و مقررات مربوطه قرار دارد. این شرایط به‌همراه تلاش‌های دولت برای پایین نگه داشتن قیمت این خدمات می‌تواند پیامدهای فاجعه‌باری را برای این بخش به‌همراه داشته باشد. پیمان‌های PPP رابطه طولانی و پیچیده‌ای را با بخش آب و فاضلاب داشته‌اند. با وجودی که انعقاد پیمان‌های PPP در بخش توزیع آب و جمع‌آوری فاضلاب می‌تواند منافع قابل توجهی را به‌همراه داشته باشد، دستیابی به ساختار مالی و تجاری رضایت‌بخش در این حوزه‌ها بسیار دشوار است. بر خلاف سیستم تصفیه، انعقاد پیمان‌های PPP در بخش توزیع با توجه به نیاز به شناسایی و تخصیص چندین ریسک پیچیده‌تر و گسترده‌تر کمی چالش‌برانگیزتر است. با وجودی که در این بخش تنها موضوعات خاص مرتبط با تحویل خدمات آب و فاضلاب مورد بررسی قرار گرفته‌اند، در زمان بررسی توزیع خدمات الکتریسیته نیز مسائل کاملاً مشابهی باید شناسایی شده و مورد مطالعه قرار گیرند. به‌همین ترتیب، افرادی

که به موضوعات خاص مرتبط با تصفیه آب و فاضلاب در قالب پیمان‌های PPP علاقمند هستند، می‌توانند به مباحث مطرح‌شده در بخش ۳، ۶ با عنوان تولید نیرو در قالب پیمان‌های BOT مراجعه کنند.

◀ مدل‌های تحویل خدمات. فرضیه‌های موجود در ارتباط با مدیریت توزیع شامل ۳ مدل اصلی PPP هستند.

(۱) مدل هلندی^۱ - خصوصی‌سازی یک شرکت دولتی و ایجاد یک کسب و کار خصوصی تحت مالکیت بخش عمومی. شرکت انتفاعی عمومی با مسئولیت محدود یک توافق‌نامه را بین یک شرکت کاملاً خصوصی که بر مبنای تجاری کار می‌کند (احتمالاً در پی انعقاد یک قرارداد) و نهادهای سهام‌داری دولتی که تمایل دارند بر مبنای سیاسی کار کنند، منعقد می‌کند.

(۲) مدل فرانسوی^۲ - مدیریت خصوصی تعیین‌شده در جایی که دولت مسئولیت دارایی‌ها را بر عهده دارد، در حالی که، بخش خصوصی کم و بیش خدمات مدیریت جامع را فراهم می‌کند که این خدمات می‌تواند شامل پیمان‌های اعطای امتیاز (واگذاری)، اجاره، خدمات و مدیریت باشد.

(۳) مدل بریتانیایی^۳ - در اغلب موارد، واگذاری یا فروش^۴ در مقیاس بزرگ با اصطلاح «خصوصی‌سازی» مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این فرآیند، بخش خصوصی در قالب فعالیت اقتصادی، مالکیت شرکت‌هایی را بر عهده می‌گیرد، از جمله همه دارایی‌ها و زمین - خود تسهیلات عمومی تبدیل به شرکت‌های خصوصی می‌شوند، در حالی که به منظور حفظ نظارت و پشتیبانی بخش خصوصی، بر رعایت مقررات تاکید می‌شود. به موازات این مدل، اسکاتلند دارای

1 - Dutch Model

2 - French Model

3 - British Model

۴ - Divestiture = تقسیم یک واحد یا بنگاه اقتصادی بزرگ به چند واحد یا بنگاه کوچک‌تر یا فروش بنگاه‌های دولتی به بخش خصوصی.

الگوی تامین مالی خصوصی^۱ است که طبق آن تسهیلات آب دولتی باقی می ماند ولی برخی خدمات خاص، مانند بخش تصفیه آب یا تصفیه فاضلاب از لحاظ مالی جدا و از طریق انعقاد پیمان های PPP به بخش خصوصی برون سپاری می شوند.

باید به این نکته توجه شود که این روش ها می توانند با یکدیگر ترکیب شده یا تطبیق یابند تا بهترین روش با توجه به نیازهای بخش مورد نظر انتخاب شود. بدون توجه به این که چه روشی در رابطه با PPP انتخاب می شود، تهیه و تدارک خدمات باید به شیوه ای منظم و قانونی صورت گیرد تا از کیفیت مناسب خدمات قابل تحویل و قیمت گذاری عادلانه آنها اطمینان حاصل شود.

◀ رگولاتوری. تسهیلات آب به صورت انحصار طبیعی اداره می شوند. عموماً، حمل و نقل آب بسیار پرهزینه است و احداث زیرساخت مشابه برای این بخش به منظور افزایش رقابت میان تامین کنندگان بسیار دشوار و پرهزینه است. این در حالی است که بخش برق به راحتی قابل تقسیم به بخش های تولید، انتقال و توزیع است که دستیابی به و مدیریت این بازارهای رقابتی و پیچیده کار سختی به شمار می آید. به منظور محافظت از مصرف کنندگان و اطمینان از انجام پروژه مطابق استانداردهای روز و مورد استفاده در صنایع مدرن، واگذار کننده باید یک ساختار رگولاتوری معقول و پیشرو (از جمله، مقررات اقتصادی و فنی) را تثبیت کند و به رگولاتور آزادی عمل کافی را بدهد تا بر فعالیت های شرکت مجری پروژه نظارت داشته باشد، بدون این که قدرت رقابت یا توانایی شرکت مجری پروژه در انجام یا تامین مالی فعالیت هایش در بستر بازار به نحو نامعقولی محدود شود. ایجاد یک ساختار رگولاتوری می تواند موجب سرمایه گذاری قابل توجه منابع توسط واگذار کننده یا دولت شود.

◀ صدور صورت حساب و دریافت. در پروژه های توزیع و در مواردی که جریان درآمد به طور مستقیم از تعرفه های تعیین شده توسط شرکت مجری پروژه برای مصرف کنندگان تامین می شود، ریسک کسری دریافت

باید تخصیص داده شود. در مواردی که شرکت مجری پروژه قصد بر عهده گرفتن ریسک را دارد، باید از حق دریافت مستقیم تعرفه‌ها از مصرف‌کنندگان برخوردار باشد و جریمه‌هایی را برای مصرف‌کنندگانی که تعرفه‌ها را نمی‌پردازند، در نظر گیرد. به‌عنوان نمونه، برای یک شرکت مجری پروژه از بخش خصوصی بسیار دشوار است که با یک نهاد دولتی (مانند وزارت دفاع یا اداره پلیس) روبرو شود و تقاضای پرداخت قبض‌ها (صورت‌حساب‌ها) را کند. معمولاً، قطع برق از قطع آب آسان‌تر است، بنابراین، صدور صورت‌حساب مشترک (ترکیبی) برای آب و برق جهت دریافت هزینه‌ها روشی کارآمدتر است.

◀ *انحصاری بودن.* در مواردی که منبع درآمد شرکت مجری پروژه از محل تعرفه‌های دریافتی از مصرف‌کنندگان در حوزه‌ای مشخص تامین می‌شود، یا در مواردی که میزان استفاده از خدمات مصرفی، بخشی از جریان پرداخت را تعیین می‌کند، شرکت مجری پروژه ممکن است خواهان داشتن اختیارات انحصاری برای ارائه خدمات در حوزه مورد نظر شود. پذیرش این موضوع ممکن است برای واگذارکننده پروژه‌ای که تا حد امکان به ایجاد فضای رقابتی و یک بازار آزاد واقعی علاقمند است، دشوار باشد.

◀ *اندازه‌گیری (پیمایش).* ممکن است برای واگذارکننده مهم باشد که به منظور رعایت الزامات اندازه‌گیری و پیمایش، از شرکت مجری پروژه بخواهد که بر خدمات ارائه‌شده نظارت داشته باشد. بنابراین، واگذارکننده ممکن است یک نظام هزینه سرمایه‌ای را معرفی کند که در آن سنجه‌ها (مقیاس‌ها) ارائه شده‌اند. اندازه‌گیری و پیمایش به واگذارکننده در شناسایی الزامات عملکردی‌ای که می‌توان بر عهده شرکت مجری پروژه گذاشت، کمک می‌کند - به‌عنوان نمونه، استانداردهایی برای اندازه‌گیری هدررفت آب.

◀ *وضعیت دارایی‌ها.* به‌منظور انجام تعهدات شرکت مجری پروژه، معمولاً، واگذارکننده مالکیت یا حق استفاده از دارایی‌های موجود را به این شرکت انتقال می‌دهد. شناسایی و دسته‌بندی این دارایی‌ها قبل از این که شرکت

مجری پروژه کنترل را در دست گیرد، امکان پذیر نیست. افزون بر این، ممکن است وضعیت این دارایی‌ها و نیاز به جایگزینی یا نوسازی آن‌ها تا زمانی که تحت مدیریت شرکت مجری پروژه قرار نگرفته‌اند، مشخص نباشد. وضعیت دارایی‌های موجود معرف یک ریسک جدی برای شرکت مجری پروژه است که امکان انتقال آن به یک اپراتور یا پیمانکار ساخت بسیار دشوار است.

◀ کسب و کار موجود. بر خلاف پروژه‌های BOT، معمولاً ترتیبات مدیریتی شامل کسب و کار موجود می‌شود، که ممکن است توسط شرکت مجری پروژه بر عهده گرفته شوند (گزینه دیگر، انتقال تنها دارایی‌های شرکت و باقی ماندن تعهدات و بدهی‌ها بر عهده دولت است). در اغلب موارد، مسئولیت پرسنل شرکت آب موجود به شرکت مجری پروژه انتقال داده می‌شود تا ضمن حفظ انسجام و پیوستگی کار، به کارکنان شرکت مجری پروژه آموزش لازم داده شود و الزامات مورد نظر اتحادیه‌های کارگری بخش عمومی برآورده شود. این اتحادیه‌ها با هر شکل پیمان‌های PPP که اشتغال یا منافع اعضای آن‌ها را تهدید کند، به شدت مخالفت می‌کنند.

◀ تعرفه‌ها. سطحی که تعرفه‌ها برای ارائه خدمات آب انتخاب می‌شوند، می‌تواند یک موضوع کاملاً سیاسی باشد. از گذشته، این تعرفه‌ها به گونه‌ای تعیین شده‌اند که به اقشار خاصی از جامعه، برخی صنایع مشخص یا نهادهای بخش دولتی یارانه پرداخت شود. در بیشتر موارد، شرکت‌های دولتی مشمول یارانه شده و اصلاً هزینه‌ای از آن‌ها دریافت نمی‌شود یا این هزینه بسیار پایین است. مشارکت بخش خصوصی ممکن است ایجاب کند ترتیبات خاصی برای شرکت مجری پروژه اندیشیده شود تا از تامین مالی یا یارانه دولتی برخوردار گردد، به‌ویژه، در مواردی که دولت تمایلی ندارد که تعرفه‌ها را در سطحی سودآور تعیین کند یا به سرمایه‌گذاری قابل توجهی در کارهای اصلی و مهم نیاز است.

بحران‌های مالی و اقتصادی

بحران‌های مالی و اقتصادی که در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ رخ دادند، تاثیر قابل توجهی بر PPP در سراسر جهان داشتند. در پی بروز این بحران‌ها در نیمه دوم سال ۲۰۰۸، در مقایسه با ۶ ماهه اول همان سال، سرمایه‌گذاری در PPP کاهش ۴۸ درصدی را تجربه کرد. در نیمه اول سال ۲۰۰۹، شرایط نسبت به نیمه اول سال ۲۰۰۸ تا حدی بهبود یافت که این وضعیت ناشی از اجرای پروژه‌های بزرگ و دارای اولویت در چند کشور جهان بود. با وجودی که حجم کار ظاهراً افزایش یافت، به‌وضوح حالت احتیاط و ترس و تمایل به سرمایه‌گذاری مطمئن^۱ مشاهده شد و سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی که به‌دلیل شرایط

۱ - flight to quality = که به آن «گذر به وضعیت بهتر» هم می‌گویند، شرایطی اقتصادی است که در آن سرمایه‌گذاران به‌جای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های پرسودتر، به سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها و حوزه‌های کم‌سود ولی دارای ریسک پایین روی می‌آورند. این وضعیت نشانه ترس سرمایه‌گذاران از شرایط بازار و انتخاب ریسک کمتر در ازای سود کمتر است. در این موارد، آن‌ها ترجیح می‌دهند به‌جای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های دارای ریسک بالا به حوزه‌های کم‌ریسکی مانند خرید طلا و اوراق بهادار روی آورند.

مالی و اقتصادی بحرانی، نداشتن حامیان مالی قدرتمند یا پشتیبانی دولتی احتمال تعطیلی آن‌ها می‌رفت، خودداری کردند و بخش انرژی شاهد سرمایه‌گذاری بیشتری بود: پروژه‌های مخابراتی شاهد سرمایه‌گذاری‌های پایداری بودند و در بخش‌های حمل و نقل و آب سرمایه‌گذاری کمتری صورت گرفت. پروژه‌های فعلی شاهد نسبت بدهی به آورده کمتر و هزینه تامین مالی بیشتر و ساختارهای محافظه‌کارانه‌تری هستند. در جریان تامین مالی این پروژه‌ها، بانک‌های دولتی محلی و عاملان (نمایندگان) دوجانبه و چندجانبه به‌نحو روزافزونی مشارکت دارند.

با وجودی که این بحران بسیار گسترده و در سطح جهانی بود، برخی از تجربیات گذشته که در جریان بحران‌های منطقه‌ای به‌دست آمدند، می‌توانند بسیار سودمند باشند. بحران مکزیک در سال‌های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵، بحران آسیا در سال‌های ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷ و بحران آرژانتین در سال ۲۰۰۱ چند نمونه از این بحران‌ها هستند که چالش‌های مشابهی در آن‌ها مشاهده شد:

- ◀ دشواری در دسترسی و افزایش هزینه بدهی و آورده؛
- ◀ کاهش تقاضای خدمات زیرساختی (به‌ویژه، از جانب کاربران صنعتی)؛
- ◀ کاهش توانایی در پرداخت و به‌تبع آن، کاهش تمایل سیاسی به افزایش تعرفه‌ها؛
- ◀ تخصیص مجدد تامین مالی بودجه دولتی به‌صورت جداگانه از هزینه آماده‌سازی پروژه؛
- ◀ کاهش تمایل حامیان مالی بین‌المللی در بر عهده گرفتن ریسک بازارهای رو به توسعه.

این چالش‌ها منجر به نتایج زیر می‌شوند:

- ◀ تاخیر یا فسخ پروژه‌های PPP که هنوز در مرحله آماده‌سازی قرار دارند؛
- ◀ دشوار شدن تامین مالی یا حتی عدم موفقیت در تامین مالی پروژه‌های PPP که اعطاء شده‌اند ولی هنوز به مرحله جمع‌بندی مالی نرسیده‌اند؛
- ◀ عدم توانایی پروژه‌های PPP موجود در دستیابی به تامین مالی مجدد یا تغییر ساختار برای مواجهه با چالش‌های پیش‌آمده؛

◀ افزایش آسیب‌پذیری مالی فروشندگان به دلیل عدم توانایی آن‌ها در تعیین تعرفه‌هایی که بتوانند هزینه‌های تمام‌شده آن‌ها را در زمان‌هایی که هزینه‌های تامین مالی افزایش می‌یابند، جبران کنند؛ کاهش سرمایه‌گذاری زیرساختی به نوبه خود می‌تواند موجب کند شدن رشد اقتصادی و انجام راهبردهای توسعه‌ای دولت شود که از جمله آن‌ها می‌توان به‌طور نمونه به اهداف توسعه هزاره^۱ اشاره کرد.

پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

- ✓ بحران نمی‌تواند موجب تغییر میانی PPP شود. PPP از انعطاف‌پذیری کافی برای تطبیق با شرایط بازار برخوردار است. همواره همه جنبه‌های PPP را مورد تجدیدنظر قرار دهید تا بهترین راه حل را پیدا کنید. به‌عنوان نمونه، حجم سرمایه‌گذاری را کاهش دهید تا امکان تامین مالی متناسب با کاهش تقاضا فراهم شود. در صورت مناسب نبودن شرایط، گزینه جایگزینی تامین مالی عمومی به جای تامین مالی خصوصی (در صورتی که امکان تامین مالی دولتی وجود داشته باشد) را مدنظر قرار دهید تا زمانی که شرایط بازار به‌گونه‌ای شود که تامین مالی خصوصی گزینه بهتری شود.
- ✓ گزینه توسعه PPP را حتی در شرایطی که امکان تامین مالی توسط بخش خصوصی وجود ندارد نیز ادامه دهید. این کار بدین منظور انجام می‌شود که در صورت مساعد شدن شرایط برای اجرای طرح‌های PPP تاخیر قابل توجهی به‌وجود نیاید. به‌همین ترتیب، همواره در پی انجام اقداماتی باشید تا طرح‌های PPP را تا حد ممکن ادامه دهید و انگیزه خود را از دست ندهید.

۱ - Millennium Development Goals (MDGs) = این اهداف شامل ۸ هدف هستند که ۱۹۲ کشور عضو سازمان ملل متحد و حداقل ۲۳ سازمان بین‌المللی توافق کرده‌اند تا سال ۲۰۱۵ به آن‌ها دست یابند. این اهداف شامل ریشه‌کن کردن فقر شدید و گرسنگی، دستیابی به آموزش ابتدایی جهانی، ترویج برابری جنسیتی و افزایش اختیارات زنان، کاهش مرگ و میر کودکان، بهبود بهداشت مادران، مبارزه با بیماری ایدز، مالاریا و سایر بیماری‌ها، دستیابی به پایداری زیست‌محیطی و مشارکت جهانی برای توسعه هستند.

در این فصل، درس‌های مهم فراگرفته‌شده از بحران‌های مالی و اقتصادی قدیمی به‌همراه مشاهداتی از بحران سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ و تاثیر آن‌ها بر پروژه‌های PPP (در بخش ۸،۱) و این که دولت‌ها در صورت مواجهه با بحران‌های مالی و اقتصادی برای محافظت از پروژه‌های PPP و مساعد نگه داشتن شرایط برای توسعه پیوسته PPP چه اقداماتی می‌توانند انجام دهند (بخش ۸،۲)، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند.

۱-۸- تاثیر بحران‌ها

هر بحرانی با بحران‌های دیگر متفاوت است و به‌نظر می‌رسد آثار بحران مالی و اقتصادی سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ به‌طور مداوم در پی بروز ضعف‌های سیستمی جدید، تغییر می‌کنند. با این وجود، به‌منظور مرور بحران‌های گذشته و کسب تجربه از بحران سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹، به بررسی آن در این جا می‌پردازیم.

۱-۱-۸- نمودار تقاضا

هر بحران عمده‌ای، تاثیری منفی بر اعتماد مصرف‌کننده به‌همراه دارد و بنابراین، بر برنامه‌های سرمایه‌گذاری شرکتی و تخصیص بودجه برای خدمات زیرساختی نیز اثر می‌گذارد. پیش‌بینی تقاضا بخشی اساسی از امکان‌پذیری اجرای یک پروژه است و طبیعتاً، پایین آمدن میزان تقاضا به سطحی کمتر از حد پیش‌بینی شده می‌تواند پروژه را به‌طور جدی تهدید کند. در مواردی که ریسک تقاضا در پروژه پیش‌بینی شده است، کاهش تقاضا ممکن است منجر به کاهش پرداخت‌ها به وام‌دهندگان و سرمایه‌گذاران خصوصی شود. ولی در مواردی که ریسک تقاضا بر عهده دولت است، کاهش تقاضا می‌تواند منجر به قطع پرداخت حق‌الزحمه یا تعرفه‌های اضافی مازاد بر ارزش فروش لازم به شرکت مجری پروژه شود. تحمیل این فشار اساسی به پروژه ممکن است سرمایه‌گذاران را به کاهش سرمایه‌گذاری ثابت، کاهش هزینه‌ها یا حتی خروج از پروژه مجبور کند. کاهش تقاضا هم‌چنین، می‌تواند واگذارکننده را به فسخ پروژه یا کاهش حدود آن وادار کند. عدم تعادل در تخصیص ریسک، به‌ویژه، در زمان مواجهه با یک بحران می‌تواند پروژه را بسیار آسیب‌پذیر کند.

کاهش تقاضا و افزایش هزینه‌های تامین مالی ممکن است منجر به افزایش تعرفه‌ها شود. در یک چرخه معیوب، افزایش تعرفه‌ها می‌تواند، به‌سادگی منجر به کاهش تقاضا شود. هم‌چنین، این وضعیت می‌تواند به کاهش قدرت خرید مردم، به‌ویژه مصرف‌کنندگان کم‌بضاعت منتهی شود. در مواردی که تعرفه‌ها افزایش نیابند، تسهیلات تحت فشار مالی شدیدتری قرار می‌گیرند که این وضعیت می‌تواند به جایگاه و اعتبار آن لطمه وارد کرده و در نهایت موجب افزایش هزینه بدهی تسهیلات شود. افزون بر این، در صورت کاهش درآمدها، هزینه تعمیر و نگهداری یکی از نخستین گزینه‌هایی است که کاهش یافته یا قطع می‌شود. با این وجود، هر گونه کمبودی در فرآیند تعمیر و نگهداری به‌صورت تصاعدی بر هزینه‌های سرمایه‌ای آتی (برای جایگزینی دارایی‌ها) اثر خواهد گذاشت. پولی که امروز برای عدم تعمیر و نگهداری تسهیلات صرفه‌جویی می‌شود، به‌مرور زمان در آینده هزینه بسیار بیشتری را در بر خواهد داشت.

۲-۱-۸- در دسترس بودن و هزینه سرمایه (وام و آورده)

برای پروژه‌هایی که هنوز به مرحله جمع‌بندی مالی نرسیده‌اند، دستیابی به وام یا آورده می‌تواند بی‌نهایت دشوار یا پرهزینه باشد. عدم توانایی کامل در دسترسی به سرمایه‌گذاری عموماً کوتاه‌مدت است؛ با این وجود، افزایش بسیار زیاد در هزینه سرمایه (به‌صورت وام یا آورده) می‌تواند امکان‌پذیری مالی پروژه و ارزش آفرینی پول برای دولت را تهدید کند. این افزایش هزینه سرمایه ناشی از (۱) کاهش نقدینگی و کاهش آتی عرضه پول؛ و (۲) افزایش احساس ریسک، به‌ویژه، افزایش ریسک اعتبار است که می‌تواند منجر به این شود که وام‌دهندگان و سرمایه‌گذاران در آورده تقاضای افزایش حاشیه بیشتری برای پوشش ریسک اعتبار شوند.

افزایش هزینه سرمایه (ناشی از کاهش نقدینگی و افزایش ریسک اعتبار) با افزایش زمان و هزینه دستیابی به جمع‌بندی مالی تشدید می‌شود. بازارهای سندیکایی (اتحادیه‌ای) از بین می‌روند و در جریان دریافت وام برای پروژه تنها بر یک بانک واحد یا مجموعه‌ای از بانک‌ها تکیه می‌شود و بدین ترتیب، پروژه در معرض درخواست‌های حتی کوچک‌ترین عضو این مجموعه و زمان و پیچیدگی لازم برای مدیریت این مجموعه قرار می‌گیرد. این شرایط بیشتر به‌صورت

مشکلی در پروژه‌های بزرگ و در مواردی که تعداد اعضای مجموعه مذکور افزایش می‌یابد، نمایان می‌گردد. معمولاً، در زمان بروز بحران، مدت بازپرداخت وام‌ها کوتاه‌تر می‌شود که این موضوع امکان‌پذیری مالی اجرای پروژه‌ها را دشوار می‌سازد، مگر آن که تعرفه‌ها متناسب با آن افزایش یابند یا کمک‌های دولتی، شرایط نامساعد موجود را جبران کنند.

سایر عناصر بازارهای مالی که قبلاً در جریان اعطای وام مورد استفاده قرار می‌گرفتند، ممکن است دیگر کاربردی نداشته باشند. به‌عنوان مثال، اوراق بهادار مشتقه^۱ که ریسک نرخ بهره یا ارز خارجی را کاهش می‌دهند. شکست اخیر بیمه‌گران تخصصی که تنها در حوزه‌های مالی خاصی فعالیت می‌کردند، به مانع بزرگی بر سر راه بازار تامین مالی پروژه‌ها از طریق اوراق قرضه تبدیل شده است. این بیمه‌گران سه نقش کلیدی را برای صاحبان اوراق قرضه ایفا می‌کردند: (۱) برآورد پروژه و هدایت فرآیند ارزیابی دقیق؛ (۲) افزایش اعتبار و بهبود رتبه‌بندی اعتباری پروژه به‌گونه‌ای که برخی سرمایه‌گذاران شرکتی بتوانند در آن مشارکت کنند و میزان هزینه بدهی را در سطح معقولی حفظ کنند؛ و (۳) به‌عنوان عامل اجرایی که نظارت بر موافقت‌ها یا اسقاط حق‌های لازم در مراحل مختلف پروژه را بر عهده دارد، کاری که انجام آن به‌صورت انفرادی برای صاحبان اوراق قرضه غیرعملی است. از دست رفتن این سه کاربرد اساسی برای بازار تامین مالی پروژه‌ها از طریق اوراق قرضه بسیار مهم و حیاتی بوده است.

به‌همین ترتیب، حامیان مالی که تکیه زیادی بر آن‌ها می‌شود تا بخش عمده نیروی محرکه لازم برای توسعه پروژه‌ها و هماهنگی وام‌دهندگان را بر عهده گیرند، ممکن است تضعیف ترازنامه‌ها و سطح توان خود برای تامین مالی و توسعه پروژه‌ها را تجربه کنند. افزایش فشار بیش از حد اکثر توان حامیان مالی می‌تواند منجر به حذف رقابت و جلوگیری از ورود تازه‌واردان و شرکت‌هایی شود که پروژه‌های PPP برای آن‌ها صرفاً یک فرصت برای رشد و توسعه به‌شمار می‌آید. در این حالت، تنها شرکت‌های قدرتمندی که نسبت به ادامه فعالیت در این حوزه جدی هستند، امکان بقا دارند.

بنابراین، دولت شاهد کاهش تعداد شرکت‌کنندگان فعال در مناقصه خواهد بود و در زمان دریافت پیشنهادهای آن‌ها نیز قیمت‌های ارائه‌شده منعکس‌کننده افزایش هزینه بدهی و آورده به‌دلیل برداشت شرکت‌کنندگان در مناقصه از ریسک مالی بالاتر پروژه است. احتمال تامین مالی کامل قبل از جمع‌بندی مالی وجود ندارد زیرا در این صورت، خطر اخلاقی به وجود آمده و وام‌دهندگان از فشار رقابتی کاهش‌یافته برای دستیابی به شرایط یا قیمت‌گذاری بهتر برای تامین مالی خود استفاده می‌کنند. این وضعیت ممکن است منجر به تمایل بیشتر به سرمایه‌گذاری مطمئن شود زیرا سرمایه‌گذاران خصوصی تمایل خواهند داشت که تنها به دنبال پروژه‌های جذاب‌تر روند و رقابت در بین سرمایه‌گذاران بخش خصوصی محدودتر است.

۳-۱-۸- امکان مصون‌سازی در برابر ریسک و سایر مکانیسم‌های مالی

برای کمک به مدیریت ریسک‌های مالی مختلف، به‌ویژه، در ارتباط با ارزش خارجی و نرخ بهره، شرکت‌های مجری پروژه ممکن است از مکانیسم‌های مالی و روش‌های مختلفی برای مقابله و مصون‌سازی در برابر ریسک استفاده کنند (برای مشاهده جزئیات این مکانیسم‌ها به فصل سوم مراجعه کنید). در زمان بحران‌ها، شرکت‌های مجری پروژه با مشکل بیشتری در دستیابی به این مکانیسم‌ها روبرو هستند و گزینه‌های موجود، کوتاه‌مدت و دارای قیمت‌های بالاتری هستند. یکی از نمونه‌های معروف در این زمینه، بیمه انحصاری/تخصصی است. زمانی، بخش عمده بازار پروژه‌های مبتنی بر اوراق قرضه، به‌ویژه در اروپا، در اختیار بیمه‌گران تخصصی/انحصاری بود که تمایلی به پروژه‌های PPP نداشتند. این وضعیت موجب محرومیت پروژه‌های PPP از دستیابی به یک منبع کلیدی تامین مالی بلندمدت، به‌ویژه، برای تامین مالی مجدد شده است.

۴-۱-۸- در دسترس بودن اعتبارات دولتی

برای بسیاری از پروژه‌های PPP، حمایت دولتی، چه به‌صورت تامین مالی یا به‌صورت تامین وجوه احتیاطی، عاملی مهم در امکان اجرای پروژه است. در مواقعی که بحران‌های اقتصادی یا مالی به‌وجود می‌آید، دولت ممکن است

شاهد کاهش دریافت مالیات خود از این پروژه‌ها باشد و بودجه خود را برای سایر هزینه‌های دارای اولویت بازتخصیص دهد، در نتیجه، میزان حمایت خود از پروژه‌های PPP را کاهش دهد. از جمله موارد مهم دیگر می‌توان به منابع دولتی که برای سرمایه‌گذاری جهت توسعه پروژه و اطمینان از پیوستگی و پیشبرد پروژه‌های PPP استفاده می‌شود، اشاره کرد. کاهش سرمایه‌گذاری (اعتبارات) عمومی برای توسعه پروژه می‌تواند منجر به شکل‌گیری پروژه‌های ضعیف‌تر و آسیب‌پذیرتری شود و احتمال شکست پرهزینه پروژه افزایش می‌یابد.

۵-۱-۸- در دسترس بودن کمک‌های بلاعوض

کاهش درآمدها در سراسر جهان تاثیر مستقیمی بر در دسترس بودن کمک‌های بلاعوض، به‌ویژه، در کشورهای فقیر می‌گذارد. در مواقعی که دولت‌ها در حال تلاش برای نجات اقتصاد خود هستند، تمرکز بر مشکلات دیگران منطقی به نظر نمی‌رسد. در حال حاضر، یک تمایل ناسیونالیستی نسبت به سیاست‌های تشویقی و تخفیف‌های مالیاتی در کشورهای ثروتمند وجود دارد. این کاهش دستیابی به منابع مالی آسان، تاثیر مستقیمی بر پروژه‌های زیرساختی، به‌ویژه، پروژه‌های PPP دارد، زیرا هزینه بالای آماده‌سازی پروژه‌های PPP در اغلب موارد از طریق یارانه‌هایی که به‌صورت کمک بلاعوض اعطا می‌شوند، تامین می‌گردد.

۲-۸- چه باید کرد؟

نخستین پیشنهاد این است: آشفته نشوید. بازارها در نهایت به حالت عادی بازمی‌گردند و بحران‌های مالی و اقتصادی نمی‌توانند موجب تغییر مبانی اصلی پروژه‌های PPP شوند. این بحران‌ها صرفاً روشی را که باید پروژه‌های PPP در قالب آن ساختاربندی شوند تا پاسخ‌گوی نیازهای دولت بوده و منطبق بر واقعیت‌های بازارهای مالی باشند، تغییر می‌دهند. در ادامه، راهکارهایی برای حمایت از پروژه‌های PPP در شرایط دشوار ارائه می‌شوند. در این بخش، مکانیسم‌های قابل استفاده برای پروژه‌های موجود و/یا پروژه‌های جدیدی که هنوز فرآیند مناقصه آن‌ها تکمیل نشده است، ارائه می‌شوند. این فهرست مسلماً باید با توجه به شرایط کشور، پروژه و تمایل دولت تنظیم شده و تغییرات لازم

در آن اعمال شود.

۱-۲-۸- حمایت از درآمد و کاهش هزینه‌ها

برای واکنش به ریسک کاهش تقاضا و افزایش هزینه تامین مالی، دولت ممکن است از بخش‌هایی از جریان درآمد پروژه حمایت کند، به‌ویژه، در مواردی که افزایش تعرفه‌ها از نقطه‌نظر سیاسی یا مالی قابل اجرا نباشد. به‌عنوان نمونه، یارانه‌ها می‌توانند برای کاهش هزینه تعرفه مصرف‌کننده و پایداری بلندمدت تسهیلات مورد استفاده قرار گیرند. سرمایه‌گذاری دولت می‌تواند برای کاهش تاثیر تعرفه‌های بالا بر کسانی که توانایی پرداخت آن‌ها را ندارند مورد استفاده قرار گیرد، به‌عنوان مثال، این کار می‌تواند به‌شکل پرداخت یارانه به تسهیلات برای جبران تعرفه‌های پایین‌تری که برای مصرف‌کنندگان کم‌درآمد تعیین می‌شود یا یارانه‌ای که جهت جبران افزایش هزینه‌ها، مستقیماً به مصرف‌کنندگان پرداخت می‌شود، باشد. حمایت از تعرفه‌ها باید به‌طور ویژه‌ای هدفمند باشد و مشوق‌های درست و مناسبی برای بهبود کارایی و دستیابی به الزامات عملکردی در نظر گرفته شوند. اگر حمایت از تعرفه به‌نحو درست و هدفمندی صورت نگیرد، منجر به عدم بهره‌وری، ناکارآمدی مشوق‌ها و منحرف شدن از مسیر اصلی تحویل خدمات می‌شود. تمدید مدت زمان اجرای پروژه نیز می‌تواند به افزایش ارزش و کاهش تعرفه‌ها کمک کند، ولی هر چه زمان پروژه مربوطه طولانی‌تر شود، ارزش ناشی از تمدید آن به‌دلیل اُفت ارزش پول کمتر می‌شود و ارزش افزوده‌ای که در آینده حاصل می‌شود، به اندازه امروز ارزش نخواهد داشت.

به‌همین ترتیب، تلاش‌هایی نیز می‌توان برای کاهش هزینه‌ها انجام داد، به‌ویژه، با کاهش بزرگی تسهیلات یا نوسازی یا فزبنده سرمایه‌گذاری در پروژه (در واکنش به کاهش تقاضا). کاهش هزینه‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که منجر به کمبود در فرآیند تعمیر و نگهداری یا اُفت مشخصات فنی عملکردهای کلیدی یا افزایش کسری بودجه در بلندمدت نشود. سایر اقدامات احتیاطی، مانند تضمین‌های دولت یا موسسات مالی بین‌المللی نیز می‌توانند هزینه‌های مالی را کاهش داده یا موجب کم شدن ریسک پرداخت خریدار شوند.

۲-۸- جایگزینی وام/آورده بخش خصوصی با منابع عمومی

در مواردی که دسترسی به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دشوار یا بسیار پرهزینه است و دولت امکان دسترسی به وام یا سایر شکل‌های سرمایه‌گذاری را دارد، دولت باید جایگزینی سرمایه‌گذاری خصوصی با منابع دولتی (یارانه، وام یا آورده) را مدنظر قرار دهد. این نوع پروژه‌ها که تامین مالی آن‌ها توسط بخش عمومی صورت گرفته است، بعداً و در زمانی که بازارهای مالی بهبود یابند، می‌توانند با استفاده از سرمایه بخش خصوصی تامین مالی مجدد شوند و پروژه‌های PPP باید از همان ابتدا طبق این الگو ساختار بندی شوند. به‌عنوان مثال، کشور انگلستان یک واحد تامین مالی زیرساخت را در خزانه ایجاد کرده تا به‌عنوان وام‌دهنده مستقیم به پروژه‌ها عمل کند. در مقابل، کشور فرانسه برای تشویق وام‌دهندگان خصوصی، تضمین‌هایی را برای آن‌ها فراهم می‌کند.

با این وجود، باید به این نکته توجه شود که در پروژه‌های PPP که توسط بخش خصوصی تامین مالی شده‌اند، واگذارکننده برای نظارت بر جریان‌های مالی و سرمایه‌گذاری آورده سهام‌داران و اطمینان از تعهد میان‌مدت تا بلندمدت آن‌ها به پروژه، بر حضور وام‌دهندگان تکیه می‌کند. اعطای وام یا تضمین توسط دولت می‌تواند منجر به از بین رفتن انگیزه وام‌دهنده به انجام ارزیابی دقیق پروژه شود. بنابراین، لازم است در مواردی که وام‌دهندگان از همان ابتدا در پروژه مشارکت ندارند تا مکانیسم‌هایی را برای محافظت از جریان‌های مالی طراحی کنند، واگذارکننده نقش فعال‌تری در توسعه پروژه ایفا کرده و پیش‌بینی‌های لازم را به‌عمل آورد. خزانه‌داری کشور انگلستان یک تیم متخصص را به‌عنوان واحد تامین مالی زیرساخت تشکیل داده است تا عملکرد ارزیابی پروژه را بر عهده گیرد. همچنین، این تیم تلاش می‌کند تا هر زمان که ممکن باشد، به‌همراه بانک‌های تجاری به تامین مالی پروژه‌ها بپردازد تا بتواند از ارزیابی‌های دقیقی که توسط این بانک‌ها صورت می‌گیرد، بهره‌مند شود. برای اطمینان از این که انگیزه‌های شرکت مجری پروژه هم‌راستا با تحویل خدمات مورد نظر است، پروژه PPP باید متناسب با اهداف تعیین‌شده ساختار بندی شود - به‌عنوان نمونه، پرداخت سود به‌مرور زمان یا به‌دست آوردن تضمین‌های سهام‌داران برای تحویل بلندمدت خدمات. ساختار PPP را می‌توان با استفاده از انعقاد پیمان مبتنی بر عملکرد و

خروجی حفظ کرد و در عین حال، لازم دانسته شود که سهام‌داران به اندازه کافی در تامین آورده مشارکت کنند تا اطمینان حاصل شود که انگیزه‌ها و اهداف شرکت مجری پروژه به شیوه درستی متمرکز شده‌اند. زمانی که چنین حمایتی مهیا شود، دولت باید سیاست‌های واضح و روشنی را به‌ویژه در رابطه با موارد زیر اتخاذ کند:

- ◀ چه مقدار حمایت لازم است؟ به‌عنوان مثال، چه بخشی از کل هزینه پروژه باید تامین شود؟
- ◀ دولت به چه حقوقی، از جمله، بستانکاری و حقوق دیگر نیاز خواهد داشت؟
- ◀ شرایطی که بر مبنای آن دولت جایگاه خود را در آینده تثبیت خواهد کرد؛
- ◀ چگونه از تصرف و کنترل سیاسی مکانیسم حمایت جلوگیری کرد، از جمله، پروژه‌هایی که دولت از آن‌ها حمایت می‌کند، حجم حمایت دولتی و شرایطی که بر مبنای آن این حمایت انجام می‌شود؛
- ◀ در چه مواردی حمایت توسط یک نهاد دولتی انجام شود و چگونه می‌توان سرمایه‌گذاری، انتخاب و تامین اعتبار را به‌نحو بهینه‌ای از یک نهاد دولتی دیگر دریافت کرد.

۳-۲-۸- تامین وام/آورده از منابع محلی

سرمایه‌گذاری خصوصی جهانی به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است ولی برخی از بازارهای مالی بومی هنوز خیلی تحت تاثیر قرار نگرفته‌اند. نقدینگی موجود در این بازارها می‌تواند برای حمایت از پروژه‌های PPP مورد استفاده قرار گیرد. این کار این مزیت را دارد که احتمال بروز فرصت‌های بلندمدت در این بازارها افزایش می‌یابد. در مواردی که بازارهای مالی بومی از ظرفیت و نقدینگی لازم برای کمک به تامین مالی PPP برخوردار هستند، ولی صرفاً فاقد دارایی‌ها و موجودی لازم برای بازپرداخت وام‌های بلندمدت یا تخصص لازم در تامین مالی پروژه‌های PPP هستند، یک مکانیسم بهینه برای دولت این است که از واسطه مالی استفاده کند. این واسطه به جذب تخصص لازم در پروژه‌های PPP و فراهم

نمودن دارایی‌ها و موجودی‌های لازم برای بازپرداخت وام‌های بلندمدت بر مبنای واحد پول محلی پرداخته و نسبت به جذب سرمایه لازم برای تامین مالی پروژه از بانک‌های محلی یا بازارهای سرمایه اقدام می‌کنند و برای انجام این کار، ریسک پروژه را تا حد لازم کم می‌کنند تا این نهادهای بومی را به مشارکت در پروژه ترغیب کنند (رجوع کنید به بخش ۳,۳).

۴-۲-۸- منابع جایگزین تامین وام/آورده

در مواردی که منابع خصوصی برای تامین مالی به اندازه کافی وجود ندارند تا پاسخگوی نیازهای پروژه‌های PPP باشند، MLAs و BLAs می‌توانند حمایت مالی لازم را برای اجرای پروژه جذب کرده یا به تجهیز سایر منابع تامین مالی (به‌عنوان نمونه، تامین مالی از طریق بازارهای مالی بومی در مواردی که تامین‌کنندگان مالی داخلی تجربه‌ای در PPP ندارند ولی MLAs و BLAs به نحو بهینه‌ای می‌توانند نقدینگی مورد نیاز را تامین کنند) کمک کنند. همان‌طور که قبلاً هم در همین فصل به این موضوع اشاره شد، احتمال تامین مالی آسان توسط اهداکنندگان در دوران‌های بحرانی کاهش می‌یابد، با این وجود، تعداد مشخصی از MLAs ممکن است قادر باشند ظرفیت مالی بیشتری را در مواجهه با بحران به‌وجود آورند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری دولتی نیز ممکن است منابع اضافی دیگری را به‌ویژه، بر مبنای تامین مالی مشترک برای تامین مالی PPP فراهم آورند تا بدین ترتیب، کمبود تجربه PPP سایر وام‌دهندگان مانند MLAs جبران شود.

۵-۲-۸- تمدید مدت بازپرداخت وام/بدهی

در مواردی که وام‌دهندگان خصوصی قادر به اعطای وام‌های بلندمدتی که معمولاً برای پروژه‌های PPP در نظر گرفته می‌شوند، نیستند، می‌توان از ترکیبی از حمایت مالی دولت و اسپانسر (حامی مالی) استفاده کرد تا بدین ترتیب، ریسک تامین مالی مجدد را که وام‌دهندگان تمایلی به بر عهده گرفتن آن ندارند، از بین برد. به‌عنوان مثال، ممکن است وام‌دهنده مایل به تامین مالی کوتاه‌مدت (با مدت بازپرداخت ۵ تا ۷ ساله) باشد که پس از این دوره زمانی، حاشیه اعتبار پروژه

به‌نحو قابل توجهی افزایش می‌یابد و شرکت مجری پروژه انگیزه زیادی برای تامین مالی مجدد پیدا می‌کند. در مواردی که تامین مالی مجدد اجباری است نیز می‌توان از ساختار مشابهی استفاده کرد. در هر حال، بسیار مهم است که ریسک افزایش هزینه وام، از جمله، هر گونه مکانیسمی برای مدیریت ریسک (مانند آورده احتیاطی/ذخیره^۱) به‌نحو مناسبی تخصیص داده شود. هم‌چنین، طرفین ممکن است خواهان تخصیص واضح و شفاف تقسیم سود حاصل از تامین مالی مجدد باشند.

۶-۲-۸- تنظیم شرایط رقابت

این برداشت وجود دارد که شرایطی که معمولاً برای پروژه‌های PPP تعیین می‌شوند، در صورت بروز بحران نامعقول بوده و کافی نیستند. در هر حال، اگر شرایط رقابت برای بخش خصوصی آسان‌تر شود، به‌دست آوردن تامین مالی بخش خصوصی برای پروژه‌های PPP به‌نحو واضحی آسان‌تر خواهد شد. به عنوان مثال، ممکن است واگذارکننده مایل باشد تا سطح تعهد مالی لازم برای یک مناقصه را کاهش دهد. در این حالت، ریسک بیشتری متوجه واگذارکننده می‌شود زیرا ممکن است پس از برگزاری مناقصه، وام‌دهندگان موضوعات و شرایط دیگری را مطرح کنند. با این وجود، شرکت مجری پروژه زمان بیشتری را برای سازمان‌دهی وام/بدهی در اختیار خواهد داشت. در چنین مواردی، واگذارکننده می‌تواند اصرار کند که شرکت مجری پروژه هیچ شرایط انحصاری یا محدودیتی را برای وام‌دهندگان در نظر نگیرد و آن‌ها آزاد گذاشته شوند تا در ائتلاف‌های برنده و موفق سرمایه‌گذاری کنند. به‌همین ترتیب، ممکن است واگذارکننده بخواهد رقابت در سرمایه‌گذاری را سازمان‌دهی کند، به‌ویژه، در مواردی که مناقصه‌گر (پیشنهاددهنده) ارجح انتخاب شده است و فرآیندی رقابتی برای انتخاب وام‌دهندگانی که بهترین شرایط را دارند، برگزار می‌شود. از سوی دیگر، ممکن است واگذارکننده مایل به حفظ حقوق خود در فرآیند افزایش سرمایه شرکت مجری پروژه باشد و تلاش کند تا فشار رقابتی بیشتری را وارد

کند، یا حداقل، بر فرآیند کسب تامین مالی شرکت مجری پروژه نظارت داشته باشد. تعریف تاثیری که واگذارکننده می‌تواند بر فرآیند افزایش سرمایه داشته باشد، بسیار دشوار است.

ممکن است واگذارکننده بخواهد ریسک کمتری متوجه شرکت مجری پروژه شود تا بدین ترتیب، میزان اشتیاق سرمایه‌گذاران به مشارکت در پروژه افزایش یابد یا در بحران‌های مالی واکنشی به برداشت افزایش ریسک پروژه که می‌تواند تاثیری منفی در بازار به‌همراه داشته باشد، نشان دهد. با در نظر گرفتن شرایط بهتر، واگذارکننده می‌تواند اعتبار پروژه را ارتقاء دهد. این موضوع برای سهام‌داران بسیار مهم است، به‌عنوان مثال، می‌توان نسبت بدهی به حقوق صاحبان آورده را در حد پایین‌تری تعیین کرده و حمایت مالی اسپانسر (حامی مالی) را افزایش داد. با افزایش اعتبار به اندازه کافی، تامین مالی پروژه را می‌توان با صدور اوراق قرضه انجام داد.

۷-۲-۸- افزایش وجوه احتیاطی برای حمایت از پروژه

در مواقع بحران، زمانی که سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها از بالاترین ریسک ممکن برخوردار است، ممکن است دولت تمایل داشته باشد که وجوه احتیاطی بیشتری را برای کاهش ریسک اعتبار پروژه یا سایر ریسک‌های پروژه‌های مجزا فراهم کند. به‌عنوان نمونه، این روش توسط دولت‌های کشورهای فرانسه و پرتغال مورد استفاده قرار گرفته است. تضمین‌های مورد استفاده برای حمایت مالی در برابر بدهی‌های احتمالی از ماهیتی بسیار انعطاف‌پذیر برخوردارند و به دولت این امکان را می‌دهند که نگرانی‌های ویژه سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان احتمالی را تفکیک کرده و ماهیت حمایت خود را متناسب با تغییرات تاثیر بحران در طول زمان تغییر دهد. با این وجود، افزایش وجوه احتیاطی برای حمایت از پروژه فرآیند بسیار پیچیده‌ای است و احتمال افزایش بدهی‌های دولت - اغلب، به‌صورت ناخواسته - به دلیل انجام چنین حمایت‌هایی وجود دارد. دپارتمان‌های مدیریت بدهی دولت ممکن است از کارکنان کافی و مناسب برای ارزیابی، نظارت و مدیریت این بدهی‌ها یا تعهدات برخوردار نباشند.

۸-۲-۸- تامین مالی برای توسعه پروژه

دستیابی واگذارکننده به منابع تامین مالی برای توسعه پروژه می‌تواند تأثیرات بسیار قابل توجهی بر پروژه‌هایی که در مرحله تدارکات هستند و پروژه‌های PPP در کوتاه‌مدت و میان‌مدت داشته باشد. دولت می‌خواهد از این موضوع اطمینان حاصل کند که جریان تامین مالی مداوم پیدا می‌کند (به‌ویژه، در صورت کاهش یارانه‌ها و کمک‌های بلاعوض)، چه به‌صورت مستقیم از طریق تخصیص بودجه یا از طریق توسعه پروژه یا سایر مکانیسم‌هایی که با نوسازی و احیای تاسیسات موجود به‌نوعی فشار موجود بر روی منابع دولتی را کاهش می‌دهند. با توجه به احتمال زیاد روی آوردن فعالان بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری مطمئن و کم‌ریسک تا زمان بهبود وضعیت بازارها، اهمیت این حمایت مالی برای آماده‌سازی گسترده‌تر بیش از پیش مشخص می‌شود. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در درجه اول جذب پروژه‌هایی می‌شود که به‌خوبی آماده شده‌اند. ناکامی دولت در سرمایه‌گذاری جهت آماده‌سازی پروژه به‌معنای کاهش رقابت و تمایل کمتر سرمایه‌گذاران در زمان احیای بازارها است.

۹-۲-۸- حل اختلاف

سرانجام، برای پروژه‌هایی که به مرحله جمع‌بندی مالی رسیده‌اند، دولت باید نظارت خود بر پروژه را افزایش دهد تا بدین ترتیب، توانایی خود در شناسایی مشکلات موجود بر سر راه جریان درآمدها، نیاز به دسترسی به وام‌های (منابع مالی) بیشتر و سایر علائم هشداردهنده را بالا برد. با شناسایی تنش‌ها و فشارهای موجود در حوزه پروژه‌های PPP در همان مراحل اولیه، می‌توان از بروز بسیاری از مشکلات اجتناب کرد یا آن‌ها را تخفیف داد تا بدین ترتیب، تأثیر کلی بحران‌ها کاهش یابد. دولت باید با جذب سرمایه‌گذاری کافی و استفاده از کارکنان باتجربه جهت نظارت بر پروژه‌ها و اطمینان از واکنش به‌موقع آن‌ها، از اجرای صحیح پروژه اطمینان حاصل نماید. همان‌طور که در فصل ۶ گفته شد، مذاکره مجدد می‌تواند فرصتی برای بهبود پروژه باشد. در جریان بروز بحران‌های مالی و اقتصادی چنین فرصت‌هایی زیاد پیش می‌آیند.

مجموعه پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران

در این بخش، خلاصه‌ای از پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران در کل این کتاب به‌عنوان مرجع ارائه شده است. از آن‌جا که هر یک از این پیام‌ها در بیشتر موارد به شرایط موجود بستگی دارند، به‌طور کلی، تحت عنوان مراحل مختلف پروژه (انتخاب، آماده‌سازی، برگزاری مناقصه و اجرا) سازمان‌دهی شده‌اند.

شرایط سرمایه‌گذاری قابل هدایت

مناسب‌ترین گزینه‌ها را انتخاب کنید. شرایط خوب سرمایه‌گذاری به‌معنای همکاری مناسب با سازمان‌ها و وزارت‌خانه‌های مختلف است و گروه سرمایه‌گذاران باید این قابلیت همکاری را داشته باشند. وجود افرادی که با وجود داشتن جایگاه و پستی بالا، از نفوذ کافی برخوردار نیستند، کافی نیست: رهبری سیاسی و تدارکات (تزیق سرمایه) به‌موقع بسیار کلیدی به‌شمار می‌آیند.

به دنبال تعادل باشید. ”بلندپروازی بیش از حد (ایده‌آل‌گرایی) مانع موفقیت است.“
(ولتر^۱):

◀ هیچ‌گاه، شرایط کامل و بی‌عیب و نقصی (ایده‌آلی) برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد؛ ثبات، هماهنگی و اطمینان برای سرمایه‌گذاران مهم‌تر است تا پیگیری شرایط کاملاً مساعد.

◀ قبل از آماده‌سازی پروژه‌ها، منتظر یک فرآیند اصلاحی کامل نباشید، ولی وجود شرایط خوب برای سرمایه‌گذاری می‌تواند تا حد زیادی از مشکلات بکاهد.

PPP دارای یک قالب ثابت و مشخص که برای همه حوزه‌ها مناسب باشد، نیست. هر بخش نیازمند ملاحظات و راه‌حل‌های PPP خاص و منحصر به فردی است؛ بنابراین، ساختار PPP را با شرایط و بستر موجود هماهنگ کنید.

انتخاب

پروژه‌های مورد نظر را با هدف تعیین کنید. دقیقاً مشخص کنید که چه چیزی از پروژه می‌خواهید (دسترسی بهتر، سرمایه‌گذاری بالاتر یا قیمت‌های پایین‌تر) و با توجه به هدف خود، پروژه مورد نظر را انتخاب کنید.

در حوزه توسعه سرمایه‌گذاری کنید. تلاش و صرف زمان کافی برای انتخاب پروژه مناسب، می‌تواند مزایای زیادی را در آینده به همراه داشته باشد. سعی کنید پروژه‌ای را انتخاب کنید که از همان ابتدا طراحی مناسبی داشته باشد زیرا نیاز به تغییرات در آینده، هزینه بیشتری را به شما تحمیل می‌کند.

پروژه‌های خوب را انتخاب کنید. اگر پروژه نامناسبی را انتخاب کنید، بدون شک به نتایج نامطلوبی دست می‌یابید. پروژه‌های «بد» را انتخاب نکنید.

◀ پروژه‌های بزرگ و امکان‌پذیر را برای PPP انتخاب کنید؛ امکان تأمین مالی چنین پروژه‌هایی بر مبنای رقابتی بسیار زیاد است و در نتیجه، از ارزش بیشتری برخوردارند.

◀ پروژه‌هایی که از طراحی بد، درخواست مورد تردید یا مبانی ضعیفی

برخوردارند، به احتمال زیاد شکست می‌خورند و کل برنامه PPP را تضعیف می‌کنند.

◀ یک فرآیند انتخاب خوب و شفاف می‌تواند موجب جلب اطمینان سرمایه‌گذاران و افزایش رقابت شود. پروژه‌های انتخاب‌شده بر مبنای اولویت‌ها و دلایل سیاسی می‌توانند حس افزایش ریسک سیاسی را در بین سرمایه‌گذاران گسترش دهند.

برای از دست ندادن تمرکز، هر چند وقت یک بار، پروژه را امکان‌سنجی کنید. نخست این موضوع را بررسی کنید که آیا PPP را بر مبنایی منطقی و درست انتخاب کرده‌اید یا خیر. سپس، مرتب به خود یادآوری کنید که چرا PPP را انتخاب کرده‌اید، زیرا اجرای آن می‌تواند چالش‌برانگیز باشد. هر چند وقت یک‌بار به ارزیابی این موضوع بپردازید که آیا پروژه مطابق اهداف از پیش تعیین‌شده پیش می‌رود یا خیر.

آماده‌سازی

صبور باشید. PPP یک فرآیند سریع نیست و مدت زمانی طول می‌کشد تا به درستی پیاده و اجرا شود. به‌طور کلی، تلاش‌هایی که پیش از مرحله تدارکات صورت می‌گیرند تا شرایط برای اجرای پروژه به‌خوبی مهیا شود، موجب صرفه‌جویی در سرمایه و زمان شده و از بروز ناکامی جلوگیری می‌کنند. درباره رویادهای احتمالی خوب فکر کرده و پیش‌بینی‌های لازم را به‌عمل آورید. از این نکته اطمینان حاصل کنید که از ساختار و مشخصات فنی پروژه‌ای که قرار است وارد بازار شود، راضی هستید.

به‌خوبی آماده شوید. PPP نیازمند سرمایه‌گذاری مالی و انسانی زودتر از موعد مقرر است تا از پیشرفت درست پروژه اطمینان حاصل شود. از جمله این هزینه‌ها می‌توان به پرداخت هزینه‌های بالای مشاوران خارج از سازمان اشاره کرد. توسعه پروژه، هزینه‌ای معادل ۳ درصد یا بیشتر (از هزینه ساخت را) برای دولت به‌همراه دارد. سود این سرمایه‌گذاری پیش از موعد به‌مرور زمان حاصل می‌شود، زیرا در PPP مدیریت و تأمین مالی برای کل طول عمر پروژه انجام می‌شود و ریسک‌های احتمالی از پیش شناسایی می‌شوند.

آماده مواجهه با چالش‌ها باشید. در هر رابطه بلندمدتی، تغییر رخ می‌دهد. PPP قبل از هر چیز، یک مشارکت است که نیازمند پیش‌بینی چالش‌ها، تغییرات و راهکارهای احتمالی است. مشکلات کوچک قبل از این که به اختلاف‌نظرهای بزرگ تبدیل شوند، باید در حد مطلوبی مدیریت شوند.

ماهیت PPP انعطاف‌پذیر است. ابتدا این موضوع را بررسی کنید که به چه چیزی نیاز دارید، سپس روش خود را بر اساس این نیازها طراحی کنید. در همان ابتدای کار، به این موضوع توجه نکنید که دیگران چکار کرده‌اند زیرا شرایط شما ممکن است با آن‌ها بسیار متفاوت باشد. با این وجود، تجزیه و تحلیل دقیق تجربیات دیگران می‌تواند همیشه مفید باشد.

همه دست‌اندرکاران را در نظر بگیرید. پروژه‌های PPP تاثیر مستقیمی را بر گروه‌های مختلف (به‌ویژه، کارکنان و مدیریت) دارند و ممکن است نگرانی‌های سیاسی یا فلسفی و موارد مشابه دیگری از آن‌ها پدید آید. اگر چه، دستیابی به اتفاق نظر کامل امکان‌پذیر نیست، ولی دولت باید نگرانی‌های اصلی موجود را شناسایی و آن‌ها را درک کند.

در زمان بررسی منابع تأمین مالی، انعطاف‌پذیر باشید. برای افزایش ارزش پول، آماده باشید تا پول تزریق شده توسط بخش‌های خصوصی و عمومی را ترکیب کنید، به‌ویژه، در نخستین روزهای PPP یا زمانی که بازارهای بخش خصوصی ضعیف هستند. پول بخش عمومی به پروژه‌هایی که الزاما از لحاظ مالی امکان‌پذیر و مناسب نیستند، کمک می‌کند تا قدرتمندتر شوند و بدین ترتیب، فرصت‌ها برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی افزایش یابند.

بهره‌وری تأمین مالی بسیار کلیدی است. امکان بهره‌وری بدون هزینه وجود ندارد - به هر حال، مصرف‌کنندگان/کاربران یا مالیات‌دهندگان باید این هزینه را بپردازند - بنابراین، مطمئن شوید که به بهترین روش ممکن موجب افزایش ارزش پول می‌شوید.

در زمانی که از تأمین مالی بسیار سازمان‌یافته (دارای ساختار) استفاده می‌کنید، از ریسک‌های قابل توجه آن بر حذر باشید. فرآیندهای تأمین مالی بیش از حد پیچیده و همراه با استقراض زیاد، اگر چه ممکن است در ابتدا ارزان‌تر به نظر برسند، ولی ممکن است موجب شکل‌گیری پروژه‌های بسیار آسیب‌پذیر شوند در

اغلب موارد، یک پروژه عظیم می‌تواند هزینه‌های بیشتری به‌همراه داشته باشد- و مشکل جدی به وجود آید.

تأمین مالی پروژه کاری پیچیده است. مشاوره خوبی بگیرید و برای پرداخت هزینه جهت مشاوره آمادگی داشته باشید؛ اگر پروژه به‌درستی مدیریت شود، می‌توانید در پول و زمان خود صرفه‌جویی مناسبی به‌عمل آورید.

پول (کمک‌های مالی) دولتی را می‌توان به‌نحو بهینه‌ای برای پروژه‌های PPP مورد استفاده قرار داد. دولت یکی از شرکای کلیدی در پروژه‌های PPP است و حمایت دولتی یک عنصر مهم برای اجرای یک پروژه PPP موفق است:

◀ حمایت دولتی می‌تواند وضعیت یک پروژه را از لحاظ مالی بهتر کند و آن را برای سرمایه‌گذاران جذاب‌تر نماید، ولی تنها با حمایت دولتی نمی‌توان یک پروژه بد را به پروژه‌ای خوب تبدیل کرد.

◀ با استفاده بهینه از حمایت دولتی و به‌شیوه‌ای هدف‌مند می‌توان از دستیابی به اهداف مورد نظر دولت اطمینان حاصل کرد.

◀ از این نکته مطمئن شوید که مکانیسم‌های تأمین مالی به‌خوبی سازمان‌دهی شده‌اند و انگیزه‌های لازم برای جلوگیری از مداخله سیاسی یا ایستایی وجود دارند.

همه ریسک‌ها را بر عهده بخش خصوصی قرار ندهید. این اقدام ناکارآمد و پرهزینه است و پروژه را بیش از حد در مقابل تغییرات و بحران‌ها آسیب‌پذیر می‌نماید.

برگزاری مناقصه

در مرحله تدارکات صرفه‌جویی (از لحاظ مالی و زمانی) نکنید. شاید وارد شدن به مذاکرات مستقیم آسان‌تر از روش رقابتی به‌نظر برسد ولی در واقع، این طور نیست. مذاکرات مستقیم مستلزم صرف پول و زمان بیشتری است. به‌حداکثر رساندن جریان رقابت از طریق یک روش اطلاع‌رسانی عمومی، شفاف و خوب یکی از مهم‌ترین مزایای پروژه‌های PPP است.

به‌نحو واضحی به مناقصه‌گران بگویید که چه می‌خواهید. به‌وضوح بیان کنید که به‌عنوان سرمایه‌گذار مایلید به چه نتایج، مراحل مهم و شاخص‌هایی دست

پیدا کنید. به جای این که مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) حدس بزنند شما چه می‌خواهید، به آن‌ها کمک کنید بفهمند شما چه می‌خواهید.

از بحث و گفتگو درباره انتظارات خود استقبال کنید؛ مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) ممکن است پیشنهادهای خوبی داشته باشند. برای بحث و گفتگو با مناقصه‌گران (پیشنهاد دهندگان) به اندازه کافی وقت بگذارید و از نتایج گفتگوی خود با آن‌ها برای بهبود پروژه استفاده کنید.

در انتخاب برنده مناقصه دقت کنید. اگر یک پیشنهاد بسیار خوب به نظر می‌رسد (از لحاظ مالی، فنی یا جنبه‌های دیگر)، به احتمال زیاد، این پیشنهاد خوب است؛ اگر هر نکته‌ای برای شما قابل قبول و متقاعدکننده به نظر نمی‌رسد، عاقلانه‌ترین کار این است که آن را رد کنید.

در عین حالی که از منافع واگذارکننده محافظت می‌کنید، به نگرانی‌های وام‌دهنده نیز توجه کنید. بر نیازهای کلیدی و ریسک‌های احتمالی وام‌دهندگان تمرکز کنید ولی به آن‌ها اجازه ندهید دستور کارها را تعیین کنند. با صرف کمی زمان و کوشش شرایط را برای وام‌دهندگان کمی آسان‌تر کنید. این کار ممکن است در بلندمدت به نفع خود شما تمام شود.

اجرا

دولت باید به تنظیم و نظارت بر PPP بپردازد. این موضوع باید جزء لاینفک طراحی پروژه باشد. خواه پروژه به شکل PPP باشد یا خیر، همیشه بخش دولتی مرجع نهایی و مسئول ارائه خدمات عمومی است.

در مدت انجام پروژه برای انجام تغییرات آماده باشید. امکان پیش‌بینی یا تصمیم‌گیری پیش از موعد درباره همه ریسک‌ها وجود ندارد؛ بنابراین، برای شناسایی تغییرات و چالش‌های دیگر به مکانیسم‌هایی نیاز است.

ثبات هدف اصلی است. برای هر احتمالی از آمادگی لازم برخوردار باشید ولی این نکته را فراموش نکنید که پیش‌بینی تک‌تک آن‌ها غیرممکن است.

همواره یک برنامه جایگزین عملی را برای حمایت از مصرف‌کنندگان مدنظر داشته باشید. مطمئن شوید که اگر همه کارها درست از آب در نیاید، بخش عمومی در جایگاهی است که بتواند به سرعت زیرساخت و خدمات را در اختیار

گیرد تا پیوستگی و استمرار لازم برقرار شود.

تا حد امکان، جریان درآمد را قطعی، قابل پیش‌بینی و محافظت‌شده نگه دارید - زیرا شریان حیاتی پروژه است.

یک پروژه شکست‌خورده موجب از دست رفتن زمان و پول افراد زیادی می‌شود، بنابراین، صرف کمی تلاش و هزینه بیشتر برای قدرتمندتر ساختن پروژه، کسب اطلاعات، بهبود برنامه‌ریزی، تخصیص و مدیریت ریسک و در نظر گرفتن گزینه‌های مختلف ارزش زیادی دارد.

در انتخاب تیم واگذارکننده مناسب دقت کنید. پروژه خود به خود مدیریت نمی‌شود؛ عدم انتخاب یک تیم مجرب و خبره برای مدیریت اجرای پروژه (به عبارتی، پس از جمع‌بندی مالی) به‌همراه تامین مالی کافی می‌تواند بهترین پروژه را نیز با شکست مواجه کند.

برای آینده آماده شوید. از قبل تصمیم بگیرید که چه اتفاقی ممکن است در پروژه رخ دهد. به‌تعویق افتادن تصمیم‌ها تنها منجر به افزایش هزینه‌ها و اختلافات می‌شود. تصمیم‌گیری در مورد تغییرات باید از پیش اتخاذ شود و اگر طی فرآیند یا در مرحله اجرا گرفته شود، ممکن است هزینه‌بر و وقت‌گیر باشد.

انعطاف‌پذیر بوده و برای حل اختلاف آمادگی داشته باشید. در هیچ پیمانی نمی‌توان کلیه احتمالات را پیش‌بینی کرد، بنابراین، به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنید که چالش‌ها را با همکاری طرف مقابل حل کنید - به‌عبارت دیگر، یک پروژه PPP باید مانند یک پیمان مشارکت مدیریت شود.

مذاکره مجدد یک فرصت است و می‌تواند برای طرفین و همه سهام‌داران (ذینفعان) فرصتی را برای بهبود شرایط پیمان‌های PPP و محافظت از بخش‌های آسیب‌پذیر فراهم آورد.

اقدامات پیشگیرانه را به‌عمل آورید. در اولین فرصت ممکن، مکانیسم‌هایی را برای جلوگیری از بروز اختلافات طراحی کنید. در مراحل اولیه فرآیند، گزینه‌ها متنوع، هزینه‌های نسبی پایین و احتمال اتخاذ تصمیمات برای افزایش ارزش افزوده بالاتر است.

تسهیل کار می‌تواند کمک زیادی کند. فرآیندهای ساده‌تری جهت استفاده و توسعه روابط به‌عنوان مبنایی برای یافتن راهکارهای رضایت‌بخش متقابل

طراحی شده‌اند که می‌توانند نتایج بهتری نسبت به فرآیندهای رسمی‌تر داشته باشند.

واکنش نسبت به بحران‌های مالی

بحران نمی‌تواند موجب تغییر میانی PPP شود. PPP از انعطاف‌پذیری کافی برای تطبیق با شرایط بازار برخوردار است. همواره همه جنبه‌های PPP را مورد تجدیدنظر قرار دهید تا بهترین راه حل را پیدا کنید. به‌عنوان نمونه، حجم سرمایه‌گذاری را کاهش دهید تا امکان تامین مالی متناسب با کاهش تقاضا فراهم شود. در صورت مناسب نبودن شرایط، گزینه جایگزینی تامین مالی عمومی (دولتی) به جای تامین مالی خصوصی (در صورتی که امکان تامین مالی دولتی وجود داشته باشد) را مدنظر قرار دهید تا زمانی که شرایط بازار به گونه‌ای شود که تامین مالی خصوصی گزینه بهتری شود.

گزینه توسعه PPP را حتی در شرایطی که امکان تامین مالی توسط بخش خصوصی وجود ندارد نیز ادامه دهید. این کار بدین منظور انجام می‌شود که در صورت مساعد شدن شرایط برای اجرای طرح‌های PPP تاخیر قابل توجهی به وجود نیاید. به‌همین ترتیب، همواره در پی انجام اقداماتی باشید تا طرح‌های PPP را تا حد ممکن ادامه دهید و انگیزه خود را از دست ندهید.

واژه‌نامه

اصطلاحات، اختصارات و مخفف‌های ارائه‌شده در این واژه‌نامه منحصرًا برای استفاده به‌عنوان یک مرجع کمکی به خوانندگان این کتاب گردآوری شده‌اند و نباید به‌عنوان یک منبع جامع و کامل برای همه اصطلاحات مربوط به PPP یا تامین مالی پروژه مورد استناد قرار گیرند. بیشتر اصطلاحات به شکل کامل ارائه شده‌اند ولی در متن کتاب ممکن است به صورت مخفف ذکر شده باشند.

Affermage^۱ = اجاره. ساختار PPP عمدتاً طبق قانون کشور فرانسه شکل گرفته است. در ساختار قانونی این کشور، اُپراتور (بهره‌بردار) بخش خصوصی مسئول بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری تاسیسات/کسب و کار است ولی وظیفه تامین مالی پروژه را بر عهده ندارد. شرکت مجری پروژه در ازای ارائه خدماتش، حق الزحمه ثابتی را دریافت نمی‌کند، ولی بخشی از مبالغ دریافتی از مصرف‌کنندگان را نزد خود نگه می‌دارد و بخش دیگری از این مبالغ به واگذارکننده یا مالک دارایی‌ها ارجاع داده می‌شوند. پرداخت به واگذارکننده به‌صورت درصدی از دریافتی‌ها یا درصدی از کل واحدهای خدماتی فراهم‌شده است.

۱ - معادل فرانسوی کلمه Lease در انگلیسی.

Arranger = ترتیب‌دهنده/هماهنگ‌کننده. مقام ارشد رده بالای سندیکا (اتحادیه). این اصطلاح به نهادی اشاره می‌کند که ساختار تامین مالی پروژه را مورد مذاکره قرار داده و با آن موافقت کرده است. این اصطلاح، هم‌چنین به بانک/مقام مسئول مجاز به صدور دستور اعطای وام یا تضمین اشاره می‌کند. ترتیب‌دهنده/هماهنگ‌کننده الزاما کارگزار/عامل یکی از طرفین پروژه نیست و ممکن است حتی در معامله مشارکتی نداشته باشد.

Availability charge = هزینه در دسترس بودن. رجوع کنید به هزینه ظرفیت.

basis point (BP) = روش واحدی/پایه واحدی. روشی برای نشان دادن تغییر که در آن هر یک‌صد نقطه پایه/واحد معادل یک نقطه درصدی است.
BBO^۱ = خرید - ساخت - بهره‌برداری (مشابه BOO).

BLA^۲ = نمایندگی/عاملیت دوجانبه. رجوع کنید به بخش ۱-۱.

BOO^۳ = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری. در این مدل، نهاد یا شرکت خصوصی درست شبیه مدل BOT، به ساخت، مالکیت و بهره‌برداری از پروژه می‌پردازد ولی مرحله انتقال به دولت وجود ندارد. این روش بیشتر در مواقعی انجام می‌شود که پس از دوره واگذاری، ارزش باقیمانده‌ای^۴ برای پروژه وجود ندارد یا اگر واگذارکننده مایل باشد از روش برون‌ترازنامه‌ای بهره‌مند شود، استانداردهای حسابداری اجازه اعاده اموال و دارایی‌ها را به واگذارکننده نمی‌دهند.

BOOS^۵ = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری - فروش. این مدل نیز مشابه BOT است با این تفاوت که واگذارکننده در ازای ارزش باقیمانده پروژه در زمان انتقال، مبلغی را به شرکت مجری پروژه پرداخت می‌کند.

BOOST^۶ = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری - اعطای یارانه (کمک‌هزینه) - انتقال. این مدل نیز مشابه BOT است.

1 -Buy-Build-Operate

2 -Bilateral Agency

3 -Build-Own-Operate

4 - Residual Value

5 -Build-Own-Operate-Sell

6 -Build-Own-Operate-Subsidize- Transfer

BOOT^۱ = ساخت - مالکیت - بهره‌برداری - انتقال. این مدل نیز مشابه BOT است.

BOR^۲ = ساخت - بهره‌برداری - نوسازی. نوعی واگذاری شبیه BOO.

BOT^۳ = ساخت - بهره‌برداری - انتقال.

Bridge financing = تامین مالی موقت، قبل از این که تامین مالی بلندمدت صورت گیرد.

BRT^۴ = ساخت - اجاره - انتقال. شبیه BOT.

BT^۵ = ساخت - انتقال. در این مدل، شرکت مجری پروژه تاسیسات را ساخته و آن‌ها را به واگذارکننده انتقال می‌دهد.

BTO^۶ = ساخت - انتقال - بهره‌برداری (شبیه BOT). در این مدل، قبل از یا در مرحله انتقال، واگذارکننده به صورت جداگانه از عملیات بهره‌برداری، هزینه ساخت تاسیسات را می‌دهد.

Capacity charge = هزینه ظرفیت. پرداختی که در ازای ظرفیت موجود پروژه توسط خریدار به شرکت مجری پروژه صورت می‌گیرد. این هزینه شامل هزینه‌های ثابت، از جمله، پرداخت اصل و فرع بدهی، هزینه‌های بهره‌برداری و هزینه خدمات (حق سرویس) است. هزینه ظرفیت با عنوان هزینه در دسترس بودن نیز شناخته می‌شود.

Capitalized interest = بهره سرمایه‌ای. بهره معوقی که پرداخت نشده ولی در انتهای دوره مشمول بهره^۷ به مبلغ اصلی قرض اعطاء شده، افزوده می‌شود. به‌عنوان نمونه، می‌توانید به توضیح «بهره طی دوران ساخت» رجوع کنید.

Concession agreement = قرارداد امتیاز یا واگذاری. پیمانی که با یک نهاد یا سازمان دولتی منعقد می‌شود و به‌موجب آن یک نهاد یا سازمان خصوصی از

1 - Build-Own-Operate- Transfer

2 - Build-Operate-Renewal

3 - Build- Operate- Transfer

4 - Build-Rent-Transfer

5 - Build-Transfer

6 - Build-Transfer-Operate

7 - interest period

حق ارائه خدمات عمومی برخوردار می‌شود.

Conditions precedent (CPs) = شرایط متقدم. شرایطی که باید قبل از افزایش و انباشته شدن حقوق یا تعهدات برآورده شود. موضوعاتی که باید قبل از آن که وام‌گیرنده اجازه پیدا کند تا تحت یک پیمان وام دریافت کند، به آن‌ها رسیدگی شود. این موضوعات به صورت فهرستی در پیمان مشخص می‌شوند.

Construction contract = پیمان ساخت. پیمانی که بین شرکت مجری پروژه و پیمانکار ساخت برای طراحی، ساخت و آغاز کارها منعقد می‌شود.

Credit risk = ریسک اعتبار. زمانی که یکی از طرفین معامله تجاری خواه به دلیل ورشکستگی و خواه به هر دلیل دیگری، در انجام تعهدات خود طبق شرایط ذکر شده در قرارداد قصور کرده یا ناموفق باشد و این وضعیت منجر به تحمیل ضرر و زیان مالی به مالک دارایی‌ها شود. این ریسک در برخی موارد با عنوان ریسک عدم/ناتوانی در پرداخت (default risk) نیز شناخته می‌شود.

Cushion = مبلغی اضافی، مانند مانده نقدی خالص^۱ که پس از بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها باقی می‌ماند.

DBFO^۲ = طراحی - ساخت - تامین مالی - بهره‌برداری. واگذارکننده با حفظ مالکیت خود بر سایت، به مدت تعیین شده برای واگذاری/اعطای حق امتیاز بهره‌برداری، پروژه را به شرکت مجری پروژه اجاره می‌دهد. این مدل مانند BOO است.

DCMF^۳ = طراحی - ساخت - مدیریت - تامین مالی. این مدل نیز مشابه BOO است.

Debt/equity (D:E) ratio = نسبت بدهی به آورده که در اغلب موارد، به صورت درصد بیان می‌شود. هر چه این نسبت بالاتر باشد، اهرم مالی^۴ (ضریب اتکاء) شرکت بیشتر خواهد بود. این نسبت با عنوان میزان اتکاء به وام^۵ نیز

1 - net cash flow

2 - Design-Buld-Finance-Operate

3 - Design-Construct-Manage- Finance

4 - Financial Leverage

5 -gearing

شناخته می‌شود.

Debt service = بازپرداخت اصل و فرع (بهره) بدهی.

Debt service cover ratio (DSCR) = نسبت درآمد به بدهی در جریان ارائه خدمات برای یک دوره زمانی مشخص. این اصطلاح با عنوان نسبت پوشش^۱ نیز شناخته می‌شود.

Debt service reserve = ذخیره/اندوخته بازپرداخت اصل و فرع بدهی. مبلغی که قبل از تکمیل کار یا طی مراحل اولیه بهره‌برداری جهت بازپرداخت اصل و سود بدهی کنار گذاشته می‌شود تا در صورت کافی نبودن درآمدها به این منظور مورد استفاده قرار گیرد.

Defects liability period = دوره مسئولیت رفع نواقص. دوره زمانی‌ای پس از تکمیل پروژه که طی آن پیمانکار ساخت، مسئولیت رفع نواقص موجود را بر عهده دارد.

Direct agreement = پیمان مستقیم. پیمانی که به صورت موازی با یکی از طرف‌های اصلی پروژه، مانند وام‌دهندگان یا واگذارکننده منعقد می‌شود. در اغلب موارد، حق مداخله و سایر حقوق وام‌دهندگان از طریق انعقاد پیمان مستقیم بین وام‌دهندگان و شرکت‌کنندگان پروژه تقویت یا تثبیت می‌شوند.

Discount rate = نرخ تنزیل (تخفیف). نرخ مورد استفاده برای تخفیف وجه نقدی آتی در مقایسه با ارزش فعلی آن که بر مبنای هزینه میانگین موزون سرمایه (پس از کسر مالیات) یا نرخ‌ی که اگر سرمایه لازم برای پروژه در فعالیت اقتصادی دیگری به کار گرفته می‌شود، می‌توانست منجر به بازگشت سرمایه شود، محاسبه می‌گردد. ممکن است برای تعدیل ریسک یا عوامل دیگر، نرخ تنزیل (تخفیف) بیشتری در نظر گرفته شود.

ECA^۲ = نهاد اعتبار صادرات. رجوع کنید به بخش ۱، ۱.

Economic internal rate of return (EIRR) = نرخ بازده اقتصادی داخلی. نرخ بازده داخلی پروژه پس از در نظر گرفتن عوامل بیرونی (مانند

1 - cover ratio

2 -Export Credit Agency

هزینه‌ها و مزایای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی) که در جریان محاسبات نرخ بازده مالی داخلی مورد توجه قرار نگرفته‌اند.

Environmental impact assessment (EIA) = ارزیابی تاثیر احتمالی یک پروژه بر محیط زیست. نتیجه ارزیابی تاثیر احتمالی یک پروژه بر محیط زیست که ممکن است منجر به صدور یک اطلاعیه یا گزارش تاثیر زیست‌محیطی شود.

EPC¹ contract = پیمان مهندسی، تدارک و ساخت (مشابه پیمان ساخت کلیدگردان).

Equity = آورده. وجه نقد یا دارایی‌هایی که توسط حامیان مالی (اسپانسرهای) در جریان تامین مالی پروژه مورد استفاده قرار می‌گیرند. سهم سرمایه پرداخت شده شرکت مجری پروژه و سرمایه/دارایی سایر سهام‌داران. در حسابداری، منظور از آورده، ارزش خالص یا کل دارایی‌ها به استثنای تعهدات است.

Financial close = جمع‌بندی مالی. در جریان تامین مالی، مرحله‌ای که مستندسازی انجام شده و شروط متقدم عملی شده‌اند یا از آن‌ها صرف‌نظر شده است، جمع‌بندی مالی نامیده می‌شود. پس از این مرحله، کاهش سرمایه‌گذاری مجاز است.

Financial Internal rate of return (FIRR) = نرخ بازده داخلی مالی. به معادل نرخ بازده داخلی مراجعه کنید.

Fiscal space = فضای مالی. ظرفیتی در بودجه دولت (ظرفیت استقراض) که امکان فراهم ساختن یا دسترسی به منابع لازم برای یک هدف مطلوب را فراهم می‌کند، بدون آن که پایداری موقعیت مالی یا ثبات اقتصادی آن را به مخاطره اندازد یا محدودیت‌های ایجادشده توسط مجموعه مقررات ملی یا نهادهای فراملی یا وام‌دهندگان (به‌ویژه، وام‌دهندگان بزرگی مانند بانک جهانی یا صندوق بین‌المللی پول^۲) را نقض کند.

Fixed rate loan = وام با بهره ثابت. وامی که نرخ بهره آن در دوره/طول عمر بازپرداخت وام ثابت است و باید توسط وام‌گیرنده پرداخت شود.

1 - Enginbeering, Procurement and Construction

2 - International Monetary Fund (IMF)

Floating interest rate = نرخ بهره شناور. نرخ بهره‌ای که در دوره/ طول عمر بازپرداخت وام طبق یک شاخص خارجی یا فرمولی مشخص تغییر پیدا می‌کند (در نوسان است). این نرخ با عنوان وام با نرخ متغیر^۱ هم شناخته می‌شود.

Force majeure = فورس مازور. حوادثی که خارج از کنترل طرفین پیمان هستند و موجب ناتوانی یکی یا هر دوی آنان از انجام تعهدات خود طبق قرارداد می‌شوند.

Grantor = واگذارکننده. طرفی که یک امتیاز، مجوز یا هر حق دیگری را اعطاء/واگذار می‌کند.

Greenfield = گرین فیلد. برای اشاره به تاسیساتی استفاده می‌شود که باید از صفر در زمینی که به این منظور در نظر گرفته شده است و قبلاً، هیچ ساخت و سازی در آن صورت نگرفته است، احداث شود.

IFI^۲ = موسسه مالی بین‌المللی. رجوع کنید به بخش ۱-۱.

Input supply agreement = پیمان تامین ورودی. پیمانی که بین شرکت مجری پروژه و تامین‌کننده/فروشنده منعقد می‌شود و در آن حقوق و تعهدات مربوط به تامین و تدارک مواد اولیه و درون‌داد پروژه تعریف می‌شوند.

Intercreditor agreement = پیمان بین بستانکاران. پیمانی که میان وام‌دهندگان منعقد می‌شود که بر مبنای آن حقوق بستانکاران مختلف در صورت بروز هر گونه قصوری تعریف شده و به موضوعاتی از قبیل وثیقه، اعراض از حق، تضمین وام و ادعای متقابل اشاره می‌شود.

Interest during construction (IDC) = بهره طی ساخت. این بهره، طی دوران ساخت و قبل از این که پروژه وارد مرحله درآمدزایی شود، برای بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این مبلغ معمولاً به صورت بهره سرمایه‌ای جمع‌آوری می‌شود.

Internal rate of return (IRR) = نرخ بازده داخلی. نرخ تخفیفی/تنزیلی که معادل ارزش فعلی جریان آتی پرداخت‌ها در رابطه با سرمایه‌گذاری اولیه است.

Liquidated damages (LDs) = خسارات معین/نقدی. مبلغ ثابتی که

1 -variable-rate loan

2 - International Financial Institution

به صورت دوره‌ای به عنوان جریمه تاخیر یا عملکرد پایین‌تر از استاندارد تعیین شده در پیمان قابل پرداخت است. این قسمت با عنوان ماده یا بند جریمه^۱ هم شناخته می‌شود.

Limited recourse debt = بدهی با حق رجوع محدود. رجوع کنید به توضیح بدهی بدون حق رجوع.

Margin = حاشیه/سود ناخالص. مبلغی که به صورت درصد سالانه افزون بر نرخ بهره یا هزینه سرمایه بیان می‌شود. در مورد پیمان‌های آتی و مصون‌سازی، به تضمین نقدی‌ای که توسط یک بازرگان به عنوان بیمه در صورت قصور ذخیره می‌شود نیز گفته می‌شود.

Mezzanine financing = مجموعه‌ای از ابزارهای تامین مالی، با ویژگی‌های بدهی و آورده که در آن از ابزارهای دارای ریسک و بازده بالاتر برای بازپرداخت بدهی‌ها استفاده می‌شود و مانند آورده مورد استفاده قرار می‌گیرد.

MLA^۲ = نهاد چند جانبه. رجوع کنید به بخش ۱-۱.

Monoline = بیمه‌گر تخصصی که کار او تامین بیمه تضمین مالی است.

Net present value (NPV) = ارزش خالص فعلی. ارزش تنزیل شده جریان ورودی وجه نقد منهای ارزش تنزیل شده جریان خروجی وجه نقد در جریان یک سرمایه‌گذاری. برای این که یک سرمایه‌گذاری سودآور تشخیص داده شود، ارزش خالص فعلی آن باید بیشتر از صفر باشد.

Non-recourse (limited recourse) = بدون حق رجوع/غیرقابل رجوع (یا با حق رجوع محدود). وام‌دهندگان در طول مدت اجرای پروژه بر جریان وجوه نقدی و تضمین/وثیقه به عنوان تنها منابع موجود برای بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها تکیه می‌کنند، بنابراین، حق رجوع (استفاده از) به منابع دیگری مانند دارایی‌های سهام‌داران را ندارند. در بیشتر موارد، بدهی‌های بدون حق رجوع در واقع بدهی‌های دارای حق رجوع محدود هستند.

Off-balance sheet liabilities = تعهدات خارج از ترازنامه (برون ترازنامه‌ای). تعهدات شرکتی که نیازی نیست در ترازنامه شرکت قید شوند.

1 - penalty clause

2 - Multilateral Agency

به‌عنوان نمونه، می‌توان به تعهدات اجاره، تامین مالی پروژه یا پیمان‌های تیک اُر پی^۱ اشاره کرد.

Offtake purchase agreement = پیمان خرید تضمینی. پیمانی که به‌موجب آن خریدار متعهد می‌شود مقدار مشخصی یا همه محصول (خروجی) یک پروژه را خریداری کند. به‌عنوان مثال، می‌توان به پیمان خرید تضمینی برق از یک نیروگاه یا پیمان خرید آب از یک تصفیه‌خانه آب اشاره کرد.

Operation and maintenance agreement = پیمان بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری. پیمانی که به‌موجب آن، اپراتور (بهره‌بردار) ملزم به بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری پروژه طبق الزامات قراردادی می‌شود.

Option = اختیار. پیمانی که به‌موجب آن واگذارکننده اختیار معامله^۲، حقی (و نه تعهدی) را به خریدار اعطا می‌کند که محصول یا خدماتی را با قیمتی مشخص و در مدت زمانی معلوم (یا تاریخی معین) از او بخرد یا به وی بفروشد. این اختیار در رابطه با خرید، فروش، مصون‌سازی، پیمان‌های آتی و معامله پایاپای (سوآپ) کاربرد دارد.

Pari passu = به صورت متساوی و برابر. دارای رتبه برابر از لحاظ حق پرداخت. این اصطلاح دارای ریشه لاتین است.

Performance bond = ضمانت‌نامه حسن انجام کار. ضمانتی/تضمینی که در صورت عدم انجام خدمات به صورتی که در پیمان مشخص شده است، قابل پرداخت می‌شود. برخی از ضمانت‌نامه‌های حسن انجام کار نیازمند انجام رضایت‌بخش پیمان هستند، در حالی که، در برخی دیگر از این نوع ضمانت‌نامه‌ها، در صورت عدم موفقیت پیمانکار در انجام تعهدات خود طبق قرارداد، پرداخت بخشی از کل مبلغ قابل پرداخت تضمین می‌شود.

Power purchase agreement (PPA) = پیمان خرید برق. یک پیمان خرید در ارتباط با پروژه‌های نیروگاهی که به‌منظور خرید برق تولیدشده در آنها منعقد می‌شود.

Pre-qualification = پیش‌ارزیابی. فرآیندی که در آن تعداد شرکت‌کنندگان

1 - take or pay contract

2 - writer of the option

واجد شرایط در مناقصه، به‌وسیله بررسی و مقایسه شرایط آن‌ها با مجموعه معیارهای مورد نظر محدود می‌شود. از جمله این معیارها می‌توان به تجربه در حوزه مربوطه، میزان سرمایه موجود، تجربه کار در کشور میزبان، هویت شرکای بومی و شهرت بین‌المللی اشاره کرد.

Project = پروژه. دارایی‌هایی که از طریق تامین مالی پروژه ساخته شده یا تحت مالکیت در می‌آیند و انتظار می‌رود جریان نقدی‌ای را ایجاد کنند که برای بازپرداخت بدهی‌ها و جبران تامین مالی پروژه کافی باشد.

Project documents or project agreements = اسناد و پیمان‌های پروژه. پیمان‌های تجاری‌ای که موضوع این کتاب هستند، از جمله پیمان‌های امتیاز (واگذاری)، ساخت، تامین ورودی پروژه، خرید تضمینی و بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری.

Project financing = تامین مالی پروژه. وامی که برای بازپرداخت آن در درجه اول بر جریان نقدی درآمد پروژه تکیه می‌شود و دارایی‌ها، حقوق و منافع پروژه به‌عنوان تضمین و وثیقه ثانویه برای بازپرداخت تامین مالی به‌شمار می‌آیند.

Rating agency or credit rating agency = نهاد درجه‌بندی اعتبار. یک نهاد خصوصی که به ارزیابی ریسک اعتبار شرکت‌ها، نهادها و سرمایه‌گذاری‌های حاکم/مستقل می‌پردازد. از جمله مهم‌ترین نهادهای درجه‌بندی اعتبار می‌توان به Moody's، Standard & Poor، Fitch اشاره کرد. این نهادها در نامه‌ای اعتبار شرکت مورد نظر را اعلام می‌کنند تا ریسک اعتبار آن را نشان دهند. وام‌دهندگان و سرمایه‌گذاران می‌توانند از این درجه‌بندی به‌عنوان مبنای مناسبی برای ارزیابی ریسک نسبی اعطای وام یا سرمایه‌گذاری استفاده کنند.

Recourse = رجوع. در صورتی که پروژه (با استفاده از سرمایه‌گذاری یا وثیقه/تضمین مربوطه، وجوه استهلاکی، وجوه نقد ذخیره و وجوه احتیاطی آن) تامین مالی نشود یا شرایطی پیش آید که امکان تکمیل پروژه وجود نداشته باشد، وام‌دهندگان می‌توانند به پول نقد اسپانسرهای (حامیان مالی) دیگر و/یا منابع شرکتی یا سایر تضمین‌های غیرپروژه‌ای متوسل شوند. به توضیحات «حق رجوع محدود» و «عدم حق رجوع» مراجعه کنید.

Refinancing = تامین مالی مجدد. بازپرداخت بدهی‌های (دیون) فعلی با دریافت یک وام جدید که معمولاً برای دستیابی به برخی اهداف شرکتی مانند طولانی کردن تاریخ سررسید (بازپرداخت) یا کاهش نرخ بهره صورت می‌پذیرد.

Reinsurance = بیمه مجدد. روشی که توسط شرکت‌های بیمه به منظور کاهش ریسک‌های مرتبط با سیاست‌های بیمه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش، ریسک‌ها در بین چندین سازمان پخش می‌شوند تا یک تعهد احتمالی بزرگ‌تر در ازای مقداری از پولی که بیمه‌گر اصلی در قبال پذیرش تعهد دریافت کرده است، تقسیم‌بندی و سرشکن شود. طرفی که به تقسیم‌بندی مجموعه بیمه‌ای می‌پردازد را واگذارکننده و طرفی را که بخشی از تعهد احتمالی را در ازای پرداخت سهم حق بیمه خود تقبل می‌کند، بیمه‌گر اتکایی^۱ می‌نامند. این روش را بیمه بیمه‌گران^۲ یا بیمه اتکایی^۳ نیز می‌نامند.

Reserve account = حساب ذخیره. مقدار جداگانه‌ای پول نقد یا اعتبارنامه بانکی برای بازپرداخت اصل و فرع بدهی یا هزینه‌های تعمیر و نگهداری.

Return on assets (ROA) = بازده دارایی. مبلغ سود خالص پس از کسر مالیات تقسیم بر ارزش دارایی‌ها. این نرخ به یک شرکت کمک می‌کند تا تشخیص دهد تا چه اندازه توانسته است به‌نحو بهینه‌ای از دارایی‌های موجود استفاده کرده و از آن‌ها به سود و منفعت دست یابد.

Return on equity (ROE) = بازده آورده. مبلغ سود خالص پس از کسر مالیات تقسیم بر میزان سرمایه‌گذاری در آورده.

Return on investment (ROI) = بازده سرمایه‌گذاری. مبلغ سود خالص پس از کسر مالیات تقسیم بر میزان سرمایه‌گذاری.

RLT^۴ = بازسازی-اجاره-انتقال (شبهه BOT).

ROO^۵ = بازسازی-مالکیت-بهره‌برداری (شبهه BOO).

1 - reinsurer

2 - insurance for insurers

3 - stop-loss insurance

4 - Refurbish-Lease-Transfer

5 - Rehabilitate-Own-Operate

ROT = بازسازی- بهره‌برداری- انتقال (شبهه BOT).

Security = تضمین/وثیقه. یک حق قانونی برای دسترسی به طلب از طریق رهن، پیمان، حساب‌های نقدی، ضمانت‌نامه، بیمه، گروگذاری یا جریان نقدی، از جمله، مجوزها، واگذاری حق امتیاز و سایر دارایی‌ها. یک گواهی قابل انتقال که به موجب آن یک بدهی یا تعهد آورده/سهام‌داری تایید می‌شود.

Shareholders' agreement = پیمان سهام‌داران. پیمانی که میان سهام‌داران شرکت مجری پروژه منعقد می‌شود و در آن روابط و رویکرد جمعی آن‌ها در پروژه مشخص می‌شود.

Special Purpose Vehicle = شرکت دارای هدف خاص. شرکتی که در راستای انجام پروژه به این منظور ایجاد می‌شود که از سهام‌داران با مسئولیت محدود و تامین مالی محدود یا بدون حق رجوع محافظت کند.

Sponsor = اسپانسر/حامی مالی. طرفی که مایل است تعهد انجام یک پروژه را بر عهده گیرد. توسعه‌دهنده. طرفی که حمایت مالی پروژه را بر عهده دارد.

Step-in rights = حق مداخله/جانشینی. حق یک طرف سوم برای «جایگزینی» به جای یکی از طرف‌های پیمان، در مواردی که طرف مذکور نتواند به تعهدات خود طبق پیمان عمل کند و طرف دیگر پیمان این حق را دارد که پیمان را فسخ کند.

Subordinated debt = وام غیرمرجح (بدون اولویت). بدهی‌ای که به موجب پیمان یا ساختار حقوقی، نسبت به وام مرجح (دارای اولویت) از اولویت برخوردار نیست و در صورت قصور یا عدم توانایی بازپرداخت بدهی توسط وام‌گیرنده، به وام‌دهندگان (مرجح) اجازه داده می‌شود تا با دسترسی به مبالغ پرداخت‌شده، دارایی‌ها یا درآمدهای وام‌گیرنده، در اولویت قرار گیرند. این اولویت برای مدیران تصفیه و متولیان و مجریان وام‌گیرنده الزام‌آور است و شامل حساب‌های احتیاطی/ذخیره یا درآمدهای/اعتبارات انتقالی^۲ نمی‌شود.

Subrogation rights = حق نیابت (جانشینی). حق بیمه‌گر در به‌دست آوردن حقوق بیمه‌گذار در جریان یک دعوی (به‌عبارتی، حق اقامه دعوی و

1 - Rehabilitate-Operate-Transfer

2 - Deferred Credit

پیگرد قانونی) جهت بازپس‌گیری مبلغی که به بیمه‌شده پرداخت شده است.
Super-turnkey contract = پیمان فوق کلیدگردان. طبق پیمان ساخت کلیدگردان، لازم است پیمانکار در تامین مالی فرآیند ساخت مشارکت کند. در اغلب موارد، این کار با موافقت در به تعویق انداختن زمان پرداخت بدهی تا زمان بعد از تکمیل ساخت یا طی مرحله بهره‌برداری انجام می‌شود.

Swap = معامله پایاپای (سوآپ). تبادل یک تضمین (وثیقه)، وام، ارز یا نرخ بهره با یکدیگر. به این کار تعویض^۱، داد و ستد^۲ (مصون سازی)، قرارداد بیع سلف (آینده)^۳ یا خیار (اختیار معامله/ترجیح)^۴ هم می‌گویند.

Syndicated credit facility = تسهیلات اعتباری صنفی. تسهیلاتی اعتباری که در آن چند بانک تعهد پرداخت وام یا سایر تسهیلات اعتباری را به یک مشتری بر اساس مبنایی متناسب، طبق شرایط مشابه یک پیمان اعتباری بر عهده می‌گیرند.

Take-or-pay = تیک آر پی. در این پیمان، در صورتی که محصول یا خروجی پروژه مورد استفاده قرار نگیرد نیز هزینه آن باید پرداخت شود، خواه این محصول یا خروجی قابل تحویل باشد یا نباشد. این پیمان با نام پیمان خروجی^۵ یا «یوز آر پی»^۶ نیز شناخته می‌شود.

Tender process = فرآیند مناقصه. رجوع شود به مبحث فرآیند مناقصه در بخش ۲،۲.

Tranche = سهم/قسمت. بخش جداگانه‌ای از تسهیلات اعتباری که ممکن است از طریق وام‌دهندگان مختلف، سود ناخالص، ارز و/یا شرایط متفاوتی اعطاء شود.

Turnkey construction = ساخت کلیدگردان. انجام مراحل طراحی و ساخت تا مرحله تکمیل کار و آماده شدن تاسیسات برای درآمدزایی.

1 - switch

2 - hedge

3 - future contract

4 - option

5 - throughput contract

6 - use-or-pay

Ultra vires = خارج از حدود اختیارات قانونی. موردی که خارج از حیطه اختیارات شخص (یا شرکت) باشد.

Variable-rate loan = وام با نرخ متغیر. وامی با نرخ بهره غیر ثابت که بر اساس نرخ بهره پایه، لیبور^۱ یا برخی شاخص‌های دیگر در نوسان است.

Variant bid = پیشنهاد مناقصه درخواست نشده (ناخواسته). ممکن است واگذارکننده تمایل داشته باشد (علاوه بر پیشنهادهای مورد قبول)، پیشنهادهای مختلفی را دریافت کند که شرکت‌کنندگان در مناقصه معتقداند نیازهای او را برطرف می‌سازند ولی به‌طور ویژه، با الزامات تعیین شده در اسناد مناقصه مطابقت نداشته باشند. یک پیشنهاد مناقصه درخواست نشده (ناخواسته) ممکن است شامل یک نوآوری فنی یا تغییر رویکردهای دیگری باشد که منجر به کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری می‌شوند و به‌عنوان مثال، در آن‌ها از ساختار تعرفه یا فناوری متفاوتی بهره گرفته شده است.

Variation or change = تغییر. یک اصطلاح فنی در پیمان‌های ساخت که به تغییر الزامات تعیین شده توسط کارفرما اشاره دارد که به‌موجب آن، پیمانکار از این حق برخوردار می‌شود که قیمت پیمان، زمان تکمیل پروژه یا هر تعهد دیگری که تحت تاثیر این موضوع قرار می‌گیرد را تغییر دهد.

Vitiation = ابطال. مواردی که بیمه پروژه، چندین طرف بیمه‌گذار (با نسبت منافع مختلف در ریسک بیمه‌گذار) را طبق یک سیاست بیمه‌ای واحد تحت پوشش قرار می‌دهد و به دلیل عدم انجام تعهدات تعیین شده توسط یکی از بیمه‌گذاران (به‌ویژه، تعهد ارائه اطلاعات مربوطه به بیمه‌گر) سیاست بیمه‌ای غیر قابل اجرا می‌شود (و همه بیمه‌گذاران از پوشش بیمه خارج می‌شوند).

Weighted average cost of capital (WACC) = میانگین موزون هزینه سرمایه. مجموع بازده لازم توسط سرمایه‌گذاران در آورده و بدهی که به‌صورت نرخ بازده واقعی پس از کسر مالیات بیان می‌شود.

Works = کارها. یک اصطلاح فنی در فرآیند ساخت که دربرگیرنده همه تاسیسات و خدماتی است که باید توسط پیمانکار ساخت فراهم شوند.

نرخ بهره استقرض بین‌بانکی لندن = LIBOR = London Interbank Offered Rate - 1

بودجه پیشنهادی سال ۹۸ واگذاری بنگاه‌های دولتی یا مشارکت‌های عمومی - خصوصی

در روزهای سخت اقتصادی همواره ایده‌های متفاوت و متناقضی برای برون‌رفت از معضلات موجود مطرح می‌شود ولی مهم‌ترین سؤال این است که کدام راه حل پایدار و اثربخش‌تر خواهد بود. تفکر خصوصی‌سازی البته در قالب اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی کشور طی دو دهه گذشته از اولویت‌های دولت‌های مختلف بوده که به لحاظ کمی و کیفی با تحولات متفاوتی پیگیری شده است لیکن موضوع خصوصی‌سازی را از جنبه‌های مختلف می‌توان مورد تحلیل و پیاده‌سازی قرار داد. در

برابر نگرش توأم با حذف بنگاهداری و کوچک‌سازی دولت که فروش و واگذاری بنگاه‌ها از اهم راهبردهای متناسب آن است تا تسهیل فعالیت بخش خصوصی و سهولت مقررات عمومی، مالیاتی و البته به کارگیری انواع ظرفیت‌های قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) ذیل این عنوان قابل تعریف است.

خصوصی‌سازی در برابر ملی‌سازی مفهومی شناخته‌شده و آشنا برای اغلب مردم است به‌ویژه آنکه تجربیات واگذاری‌های بزرگ کشور بعضاً یا پرحاشیه بوده و یا با چالش‌های پردامنه‌ای همراه بوده است.

کافی است اخبار روزنامه‌ها و فضای مجازی را مرور کنیم تا به تنش‌های جدی و تعارضات مهم واگذاری اموال ملی نزد مردم و حتی برخی مسئولین آگاه شویم. جایی که واگذاری‌های مهم باقیمت‌هایی که شفافیت لازم را نداشته در اذهان بسیار نازل به نظر می‌رسند. شایعات تأیید و تکذیب شده استعفای مدیرعامل سازمان خصوصی‌سازی کشور و معاون وزیر از جمله همین حواشی هست. از سوی دیگر تجربیات تلخ از واگذاری‌ها که مجموعه‌های صنعتی یا خدماتی دولتی پس از خصوصی شدن تبدیل به مجموعه‌های نیمه فعال و بعضاً تعطیل شده‌اند را نیز باید به این سوابق افزود. نمونه متأخر آن مجموعه صنعتی نیشکر هفت‌تپه بود که چالش‌های مهمی در سطح ملی نیز به همراه داشت.

هرچند تا چند سال پیش بحث خصوصی‌سازی با انتقادات جدی تری نیز همراه بود اعم از اینکه یک ارگان دولتی یا وزارتخانه در قالب تهاثر بدهی‌های خود و یا واگذاری موضوع خصوصی‌سازی با نهادهای عمومی و شرکت‌های دولتی-خصوصی را پیگیری می‌کرد که واژه «خصولتی» محصول همین دوران بود.

این روش آخر نه‌تنها اهداف خصوصی‌سازی را حاصل نکرد بلکه کاسته شدن از شفافیت بودجه سالانه ناشی از موضوع جزئیات پنهان بودجه شرکت‌های زیرمجموعه دولتی، پدید آمدن اختلاس‌ها در برخی موارد در حیاط‌خلوت‌های

یادداشت سردیدر

سپهیل آل رسول

مدیر عامل مهندسی مشاور رهاب
دکتری مدیریت استراتژیک

چنین شرکت‌هایی و حقوق و پاداش‌های نجومی زاینده این فرآیند بود. می‌پذیریم که بنگاه‌داری دولتی فرضی مطرود و غلط در اقتصاد روز دنیا باشد لیکن به‌کارگیری از این روش خصوصی‌سازی باید در شرایط شکوفایی اقتصادی باشد و اولویت واگذاری‌ها با بنگاه‌های مستعدتر و پویاتر یا سببی از ارائه هم‌زمان بنگاه‌های تجاری پربازده و زیان‌ده باشد تا بخش خصوصی واقعی پا به عرصه بگذارند و نه سوداگران و یا واحدهای مالی بی‌تخصص که اهلیت موضوع واگذاری را دارا نباشند.

در اقتصاد بازار بخش خصوصی واقعی تحلیل کاملاً دقیقی از ریسک دارد و با توجه به دانش و تخصص اقتصادی که در حرفه خود کسب کرده این دانش را به‌عنوان مزیت رقابتی خود مدنظر قرار می‌دهد. به تعبیر دیگر فعال واقعی اقتصادی دلیلی نمی‌بیند که در فعالیت‌های پر ریسک مالی وارد شود به‌ویژه آنکه در شرایط پرتلاطم بازار و رکود اقتصادی تسلط بر جنبه‌های مختلف سرمایه‌گذار کاهش می‌یابد بنابراین در چنین شرایطی عرضه بنگاه‌های اقتصادی ملی به بخش خصوصی یا باقیمت‌های بسیار نازل که ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش دهد امکان‌پذیر می‌شود و یا اهل‌فن و بخش خصوصی واقعی از ورود به چنین واگذاری خودداری می‌کند که در این صورت عمده خریداران فعال در عرصه با اهداف سوداگرانه و یا با فرضیات پیچیده مالی که از آن جمله به وام‌های مسئله‌دار بانکی، تضامین نامتعارف و پرابهام و یا برنامه ریزی برای فروش فوری اموال بنگاه و کوچک‌سازی آن به‌منظور تأمین اقساط خرید می‌توان اشاره داشت، متوسل می‌شوند. در گذشته نیز از این موارد بسیار پیش آمده که یا منجر به لغو واگذاری شده یا بنگاه را زیان‌ده تر کرده و حتی به ورطه تعطیلی کشانده است؛ بنابراین تا شرایط رونق و ثبات اقتصاد بر بازار حاکم نشود راهبرد خصوصی‌سازی دارایی‌های ملی می‌تواند همچنان پرحاشیه و پر ریسک باشد که اینک در کلیات بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۸ از این محل ۵۱۰ هزار میلیارد ریال درآمد برای دولت متصور شده که اهل‌فن و صاحب‌نظران باید در این خصوص، نظرات بیشتری داشته باشد.

سؤال این‌که آیا باید روند مشارکت بخش خصوصی و خصوصی‌سازی در چنین شرایطی لغو شود؟ بدون شک پاسخ منفی است. اقتصاد پویا و پایدار بر شانه‌های بخش خصوصی قدرتمند و کارآفرین رشد می‌کند و رویکرد افزایش سهم بخش خصوصی می‌بایست هرروزه تقویت شود اما راهبرد دستیابی به این ارتقای سهم در شرایط مختلف متفاوت است. به نظر می‌رسد در شرایط رکود اقتصادی و درحالی‌که امکان سرمایه‌گذاری‌های خارجی با توجه به شرایط ناعادلانه تحریم‌های فعلی بسیار محدود شده راهی جز بها دادن به قراردادهای مشارکت

عمومی-خصوصی (PPP) وجود نداشته باشد.

این طیف از قراردادهای که از سال ۱۳۶۵ با قانون مصوب مجلس شورای اسلامی سابقه اجرایی شدن در کشور را دارد با آیین‌نامه‌های جدید از سال ۱۳۹۴ احیا شد و شرایط بروزی به خود گرفت هرچند حجم قراردادهای منعقدشده از این روش (که با قراردادهای طرح، تدارک، احداث و بهره‌برداری برای مدت‌های معلوم یا دائمی می‌بایست برقرار شود)، در مقایسه با قراردادهای متعارف دولت که در آن حاکمیت دولتی نقش تأمین‌کننده تام و تمام پروژه‌های کشور اعم از پروژه‌های تملک‌داری و غیره را دارد، ناچیز است.

با چه روشی می‌توان بخش خصوصی را به پروژه‌های بزرگ دولت وارد کرد تا هم چرخ اجرایی پروژه‌های عمرانی کشور بچرخد و هم سهم بخش خصوصی از اداره کشور ارتقا یابد؟ این مسیر بدون شک از راه اعتماد‌افزایی مردمی به دولت ناشی از حفظ و تضمین‌داری‌های بخش خصوصی، تسهیل و سرعت بخشی به فرآیندهای اداری و انعقاد قراردادهای نهایتاً حمایت‌های مالی، مالیاتی و مجوزهای قانونی خواهد گذشت.

اگر ثبات تصمیم‌گیری و برقراری قوانین پایدار، کم‌استثناء و تبصره در حاکمیت باشد بخش خصوصی با اعتماد بیشتر به پروژه‌های درآمدزا و پربازده کشور از جمله پروژه‌های نیروگاهی، آبی، آزادراهی، راه‌آهن، صنایع سبک و سنگین و ... ورود خواهد کرد.

در شرایط اقتصادی سخت و در حالت کلی اثبات‌شده افزایش فشارهای مالیاتی بر بخش خصوصی کارآفرین منجر به کاهش درآمدهای عمومی کشور خواهد شد چراکه از سهم سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی کاسته می‌شود. در بودجه پیشنهادی سال ۹۸ سهم درآمدهای مالیاتی افزایش یافته لیکن سوگیری دریافت این مالیات‌ها اگر به سمت گروه‌هایی باشد که مالیات‌های قانونی صحیح خود را طی ادوار و سنوات پیشین پرداخت نمی‌کردند (که از اتفاق گروه‌ها و صنوف متعددی را نیز شامل می‌شوند) سوگیری درست و بجایی است اما اگر فشار مضاعف به بخش خصوصی واقعی با حساب‌های شفاف برنامه‌ریزی شده باشد قطعاً بازدهی این بخش را کم و سرمایه‌های آن را به بخش‌های سوداگرانه‌ای چون خریدوفروش ملک، دلار یا طلا سوق خواهد داد. البته جای آن است تا اراده دولت در بودجه سال ۱۳۹۸ دایر بر شفاف‌سازی معافیت‌های مالیاتی و یارانه‌های پنهان را ستود.

بررسی قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی با تاکید بر تامین مالی آنها

جواد حدادی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت پروژه و ساخت دانشگاه تربیت مدرس
j.haddadi@modares.ac.ir

محمود حدادی

دانشجوی کارشناسی عمران
Mahmoudhaddadi@yahoo.com

واژه‌های کلیدی

قراردادهای مشارکتی - سرمایه گذاری - تامین مالی - توسعه - تسهیلات زیر بنایی - EPC - مدیریت ریسک

چکیده

در حال حاضر ایران جزء کشورهای در حال توسعه است.

بر اساس ارقام مذکور در برنامه های توسعه اقتصادی اجتماعی و با توجه به افق برنامه ایران ۱۴۰۴، جهت نیل به قله های توسعه و پیشرفت زیرساخت های لازم می بایست فراهم شود. پرواضح است این امر میسر نمی شود مگر با بکار گیری توان فنی و مالی بخش خصوصی کشور و لذا از بهترین راههای دستیابی به این هدف استفاده از نوع قراردادهایی است که ضمن حفظ کنترل استراتژیک دولت بر تسهیلات ایجاد شده بتوان از توان مالی و اجرایی بخش خصوصی نیز بهره برد.

قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی مزایای فوق را به همراه دارد ضمن اینکه با تخصیص بهینه ریسکها و تقسیم مناسب عواید حاصل از اجرای پروژه به ترغیب طرفین در اجرای هرچه بهتر کمک می کند. قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی طیف وسیعی را از حیث میزان مشارکت هر یک از طرفین در مراحل مختلف اجرای پروژه (از قبیل میزان مشارکت طرفین در تامین مالی، شراکت در ساخت یا اخذ مجوزها و دوران بهره برداری) در بر می گیرند. از جمله مهمترین انواع آن قراردادهای کلید در دست و یا EPC با تامین مالی BOT بوده که روند فزاینده ای در استفاده از این نوع قراردادها در کشور ما وجود دارد.

در این مقاله ضمن بررسی اجمالی قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی موضوع
تامین مالی این نوع قراردادها مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

مقدمه

در روشهای سنتی ساخت تسهیلات زیر بنایی، بخش دولتی با تخصیص بودجه و یا با استقراض داخلی یا خارجی منابع مالی لازم را فراهم و تحت قراردادهای متعارف سه عاملی پروژه را اجرا می کرد. خدمات وابسته به این تسهیلات توسط بخش دولتی با استفاده از توان داخلی و یا با برون سپاری کلی و یا جزئی به معرف کنندگان ارایه می شود.

در طول دو دهه اخیر رویکرد برون سپاری در دولت ها رشد کرده و از این طریق کارایی منابع رشد چشمگیری داشته است. قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی چارچوبی است که در آن ضمن همکاری تنگاتنگ بین بخش دولتی و خصوصی در مرحله ساخت، نسبت به بهره برداری از این تسهیلات نیز یک رویکرد مشارکتی وجود دارد. تحت چنین قراردادهایی سرمایه اصلی از بیرون بدنه دولت و توسط بخش خصوصی تامین می شود. از جمله اهداف اصلی این نوع قراردادها به خدمت گرفتن توان فنی، مدیریتی و مالی بخش خصوصی در اجرای پروژه ای زیر ساخت است که البته در روشهای سنتی نیز تا حدی به این مسئله توجه می شد ولی آن چه که این قرار دادها را از نوع سنتی متمایز می کند ترغیب بیشتر طرفین در گیر است. موسسات خصوصی ترغیب به برنامه ریزی فراتر از حد فاز های ساخت شده و ویژگیهایی را به مشارکت می گذارند که بهره برداری و نگهداری را در یک چارچوب مشارکتی تسهیل می کند.

ماهیت قراردادهای مشارکتی

قراردادی است در پروژه های زیرساختی که در آن بخش خصوصی در عملیات ساخت مشارکت و یا انرا پشتیبانی می کند و یا خدمتی را در این راستا ارائه می کند [8]. اولین بار در سال ۱۹۸۰ کشور انگلستان در توسعه شبکه حمل و نقل از این نوع قراردادها تحت عنوان قراردادهای PFI بهره برد. در دهه های اخیر با کوچک شدن دولتها و رقابتی شدن بازارها گرایش به سمت قراردادهای مشترک بین بخش خصوصی و دولتی رو به فزونی گرفته و پیش بینی می شود دولتها اختیارات خود را در حد نظارتی و کنترلی محدود نمایند.

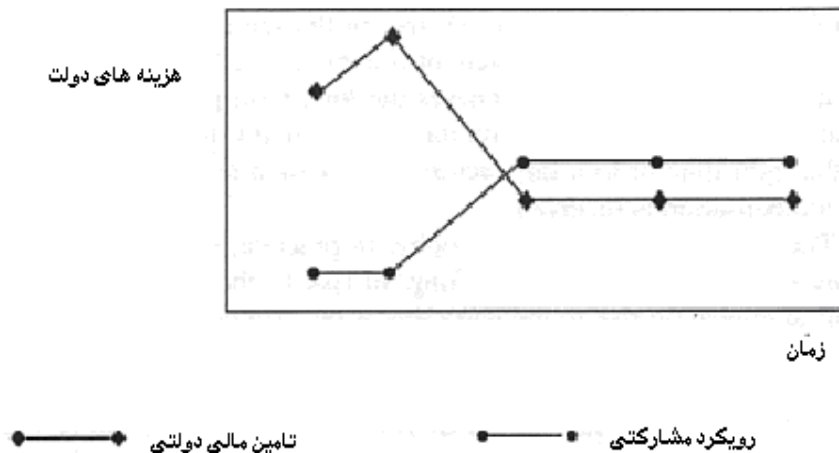

شکل ۱- طیف کامل انواع سرمایه گذاری در پروژههای زیر ساخت [5]

ویژگیهای قراردادهای مشارکتی

- بر مبنای توافق انجام شده دولت، زمین، دارایی یا تسهیلاتی را در اختیار بخش خصوصی قرار می دهد.
- بخش خصوصی تسهیلاتی را ایجاد، توسعه یا بازسازی می کند.
- بخش دولتی خدمات بهره برداری از تسهیلات را مشخص می کند.
- بخش خصوصی برای مدت مشخصی (جهت بازپرداخت هزینه ها و سود معقول) از تسهیلات ایجاد شده بهره برداری می کند. (معمولاً با اعمال محدودیت هایی بر استاندارد بهره برداری و قیمت)
- بخش خصوصی موافقت خود را مبنی بر انتقال تسهیلات (بعد از دوران تعیین شده) به دولت اعلام می کند.

مقایسه هزینه های دولت در حالت تامین مالی دولتی و مشارکتی

شکل ۲- مقایسه هزینه های دولت در حالت تامین مالی دولتی و مشارکتی [6]

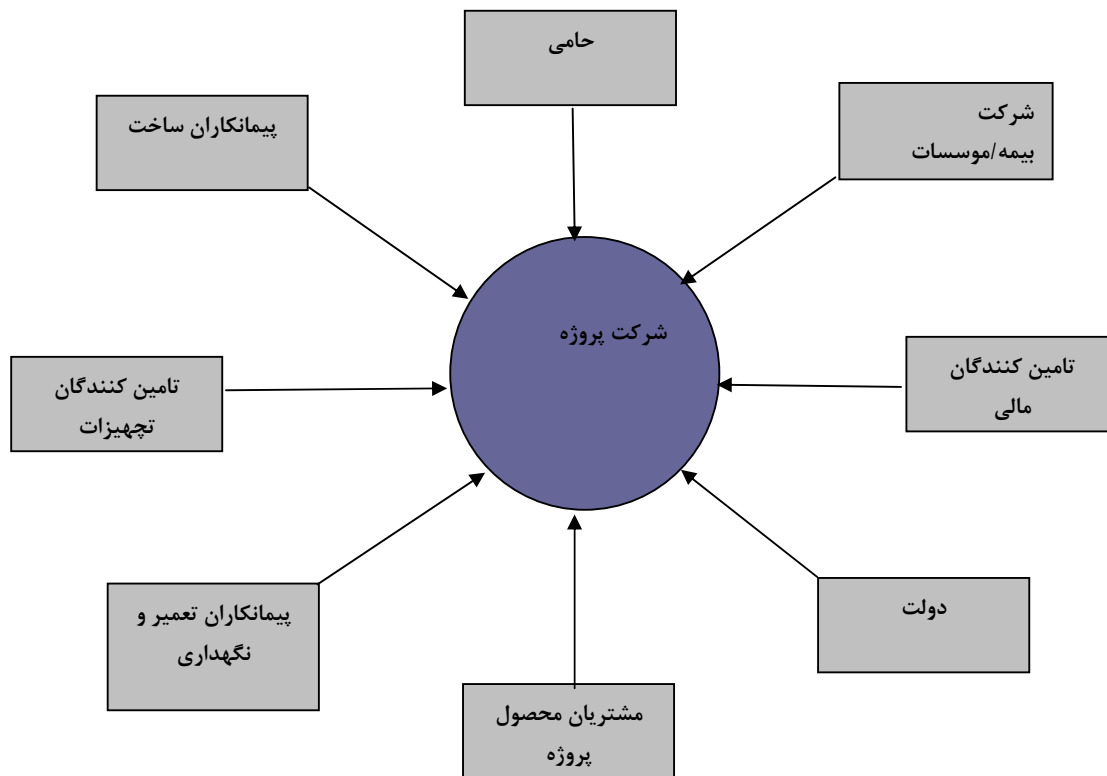
در کشور ما به دلیل حجم بزرگ دولت سهم هزینه های جاری در بودجه سالانه بالاست و معمولاً کسری بودجه را نیز به دنبال دارد حال چنانچه قرار باشد سرمایه گذاری های عمرانی در پروژه های زیرساخت نیز از محل بودجه دولت تامین شود کسری بودجه را تشدید می کند و همانطور که در شکل پیداست جذب نقدینگی در ابتدای پروژه بالاست و در صورت همزمانی شروع چند پروژه تامین مالی به موقع آنها را غیر ممکن می سازد و نوعاً عدم تامین مالی به موقع منجر به افزایش زمان و هزینه پروژه می شود پس به وضوح پیداست که از این حیث دولت تمایل زیادی به اجرای پروژه های مشارکتی را داشته باشند.

هدف دولت از اجرای پروژه های مشارکتی

هدف دولت از اجرای پروژه های مشارکتی با بخش خصوصی در کشورهای توسعه یافته حداکثر سازی VFM است که از طریق به کارگیری نیروی متخصص و خیره و فرآیندهای مهندسی ارزش حاصل می شود. VFM کیفیت بهینه در قبال هزینه پرداختی به منظور کسب رضایتمندی استفاده کنند از کالا یا خدمت عرضه شده است. ولی در کشورهای در حال توسعه هدف از اجرای پروژه های مشارکتی بیشتر جنبه تامین مالی داشته که البته سکوی پرتاب به سمت افزایش VFM خواهد بود.

ذینفعان قراردادهای مشارکتی

بر اساس ماهیت پروژه ای این قراردادها و بسته به نوع پروژه میتواند طیف گسترده ای را در بر گیرد ولی شماتیک کلی آن به شکل زیر است.

شکل ۳- ذینفعان قراردادهای مشارکتی

مسائل خاص تامین مالی پروژه های مشارکتی در کشورهای در حال توسعه:

- ریسک کشوری بالا
- ساختارهای سازمانی و اداری نامشخص
- عدم شفافیت کافی در قوانین.

انواع قراردادهای مشارکتی [6]

ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT):

قراردادهایی هستند که در آن بخش خصوصی مسئولیت اصلی تامین مالی، طراحی، ساخت و بهره برداری را به عهده دارد. کنترل و مالکیت رسمی پروژه مجدداً به بخش دولتی برگردانده می شود.

ساخت بهره برداری و مالکیت (BOO):

در این نوع قراردادها کنترل و مالکیت پروژه ها همچنان در دست بخش خصوصی باقی می ماند. در BOO، بخش خصوصی تامین مالی، ساخت، مالکیت و بهره برداری از تسهیلات زیرساختی را به طور موثر در دست دارد.

قرارداد اجاره (Leasing):

در این نوع قراردادها تامین مالی با بخش دولتی بوده و قسمتی از ریسک به بخش خصوصی منتقل می شود.

مشارکت (Joint Venture):

چنانچه تامین مالی مالکیت و بهره برداری از تسهیلات مشترکاً انجام شود از این نوع قراردادها استفاده می شود.

خدمات مدیریتی و بهره برداری (Management Contract):

در این قراردادها فقط قسمتی از خدمات مدیریت و بهره برداری در یک فاصله زمانی مشخص توسط بخش خصوصی انجام می شود.

موافقت نامه های تعاونی (Cooperative Arrangement):

پروژه های انبوه سازی مسکن به منظور جذب سرمایه بخش خصوصی در ساخت واحدهای ارزان قیمت با اعطای تسهیلاتی به این بخش مورد استفاده قرار می گیرد. سایر قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی که کمتر را یجند عبارتند از:

BLT
BLTM
BTO
BOOR
BOOT
LROT
DBFO
DCMF
DBFOM

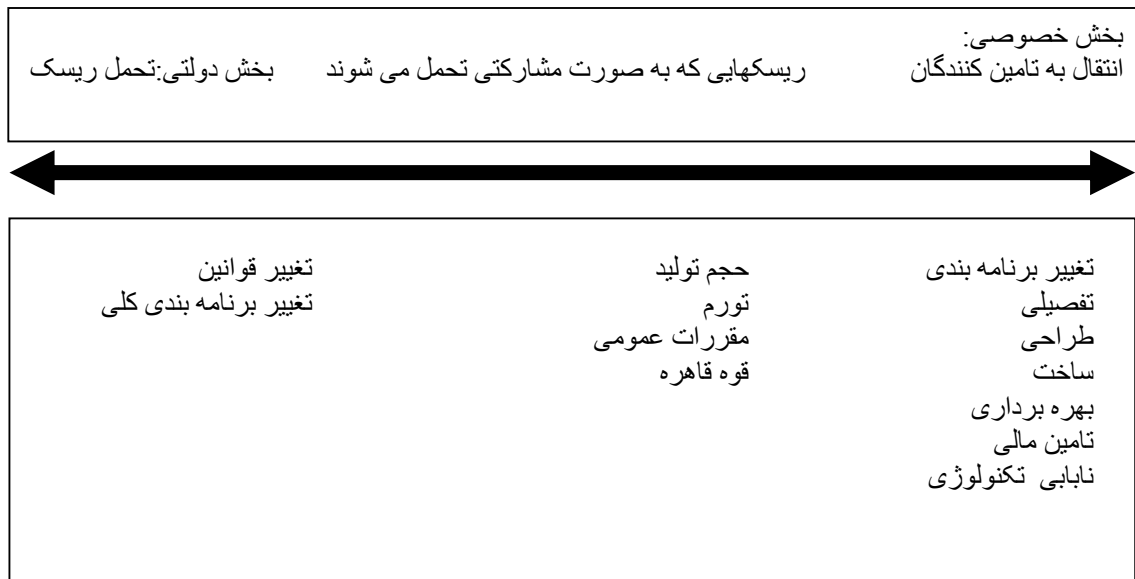
مدیریت ریسک در قراردادهای مشارکتی

از جمله مهمترین مسایل چالش برانگیز در این نوع قراردادها "مدیریت ریسک" است که به دلیل پیچیدگی بالقوه قراردادهای مشارکت باید به صورت جدی مورد بررسی قرار گیرد تا از بروز اختلافات بعدی که منجر به افزایش هزینه و زمان و کاهش کیفیت پروژه می شود جلوگیری شود.

مراحل مدیریت ریسک عبارتند از:

۱. شناسایی ریسک
۲. ارزیابی کیفی و کمی ریسک
۳. پاسخ به ریسک
 - اجتناب
 - انتقال
 - تخفیف آثار منفی و یا
 - تحمل
۴. کنترل

تخصیص بهینه ریسک بین طرفین

شکل ۳- تخصیص بهینه ریسک بین بخش دولتی و خصوصی [5]

معایب پروژه های مشارکتی

- هزینه تامین مالی بالا
- از آنجایی که قسمت بدهی ها در ترازنامه دولت از تامین مالی صورت گرفته متاثر نمی شود دیون بلندمدت دولت را پنهان می کند.
- بخش دولتی در صورت رکود بازار محصول پروژه تاثیر منفی خواهد پذیرفت.
- انعطاف پیری پایین بخش دولتی.
- هزینه های بالای مناقصه.

بخش دوم – تامین مالی بهینه پروژههای زیر ساخت

طبقه بندی کشورها از نظر نظام های مالی

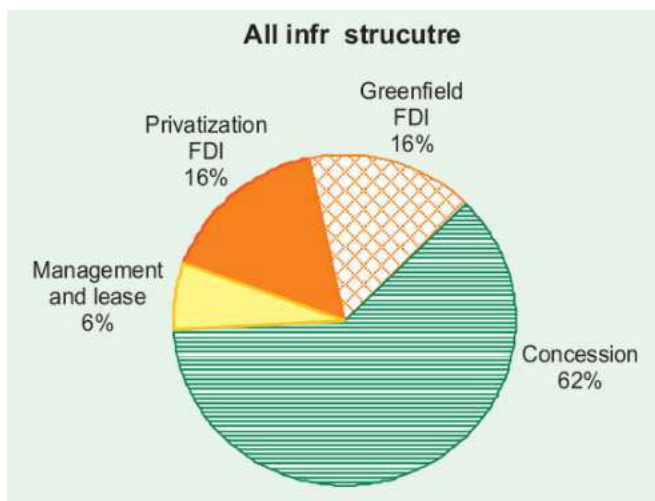
۱. نظام های مالی مبتنی بر بانک

در این گونه تامین مالی بانک ها سهم اصلی تامین مالی را به عهده دارند و دولت ها از طریق تامین سرمایه بانک ها مستقیماً عمل مشارکت مالی را صورت می دهند که بیشتر در اقتصاد های در حال رشد و یا توسعه ضعیف مورد استفاده قرار می گیرد و به دلیل حجم انبوه سرمایه مورد نیاز معمولاً بانک ها در تخصیص منابع دچار مشکل می شوند.

۲. نظام های مالی مبتنی بر بازار سرمایه

در کشورهای توسعه یافته بیشتر تامین مالی پروژه های زیر ساخت که سرمایه بر هستند از طریق بازار صورت می گیرد و بانک ها بیشتر واسطه مالی هستند و از طریق ایجاد سندیکا منابع مورد نیاز را تامین می کنند و در اختیار صنایع قرار می دهند.

امروزه واردات و صادرات سرمایه یکی از منابع درآمدی برخی کشورها بوده که تاثیر مستقیمی بر تولید ناخالص ملی آنان دارد. در کشور ما به دلیل نوع نگرش حاکم که ناشی از تجربیات تلخ گذشته است با دیده تردید به این مسئله نگریسته می شود.

شکل ۴- اشکال سرمایه گذاری خارجی در پروژه های زیر ساختی کشورهای در حال توسعه به تفکیک نوع صنعت (۲۰۰۶-۱۹۹۶)
[12]UNCTAD WIR ۲۰۰۸

تقسیم بندی اعتبارات بر مبنای نوع ضمانت

۱. ضمانت کشوری :

ضمانت دولتی (در ایران وزارت امور اقتصادی و دارایی)
ضمانت بانکی (در ایران بانک مرکزی)

۲. ضمانت موسسه های مالی بین المللی

بانک بین المللی ترمیم و توسعه و نهادهای وابسته
بانک توسعه اسلامی

آژانسهای تخصصی همکاریهای بین المللی در کشورهای صنعتی

۳. ضمانت بانکهای تجاری

بانکهای بین المللی

بانکهای محلی

ضمانت نامه ها می تواند در قالب گشایش اعتبار (به نفع تامین کننده تجهیزات و یا خدمات) برای شرکت مجری پروژه (خریدار کالا یا خدمات) انجام گیرد.

۴. ساختارهای متکی به ضمانت بنگاه های اقتصادی (به اتکاء محصولات صادراتی و عواید ارزی و یا اعتبار بنگاه اقتصادی)

۵. ساختارهای متکی به ضمانت پروژه (اموال - دارایی ها و عواید پروژه) تامین مالی پروژه ای شکلی از تامین مالی پروژه های زیرساخت است که بر پایه عدم حق رجوع یا حق رجوع محدود به حامیان پروژه و دارائیهای شرکت ما در پروژه است و اتکاء وام دهنده به دارائیهای شرکت پروژه و عواید و درآمدهای پیش بینی شده پروژه بوده و ترازنامه شرکت ما در پروژه در قسمت بدهی ها از تسهیلات دریافتی متاثر نمی شود. بیع متقابل نیز در این حوضه قرار دارد.

۶. تسهیلات اعتبار صادراتی

تسهیلات اعتبار صادراتی تحت پوشش بیمه موسسه های بیمه اعتبارات صادراتی ECA در ایران از طریق سیستم بانکی (گشایش اعتبار توسط یکی از بانکهای تجاری) و تحت نظارت بانک مرکزی و با ضمانت وزارت امور اقتصادی و دارایی در چارچوب برنامه های پنج ساله و قوانین بودجه سالانه [4] [2][13]

تقسیم بندی اعتبارات بر اساس نوع پوشش ریسک:

۱. توسط بانک های تجاری

اعتبار دهندگان ریسک های احتمالی اعتبار خود را پوشش می دهند (در قبال وثایق)

۲. موسسه های پوشش بیمه

ارائه تسهیلات مالی توسط بانکهای تجاری کشورهای صنعتی منوط به صدور پوشش بیمه از طرف موسسه های بیمه اعتبار صادراتی ECA است. ECA معمولاً در قالب شرکت بیمه (خصوصی یا دولتی) به عنوان کارگزار وزارتخانه های اقتصاد و دارایی در چارچوب سیاست های کلی و کلان اقتصادی کشورهای متبوع خود و در جهت توسعه صادرات نسبت به پوشش بیمه ای تسهیلات بانکی اقدام می کند.

۳. آژانس بین المللی ضمانت سرمایه گذاری (MIGA)

یکی از سازمانهای وابسته به WB در جهت توسعه و ترویج سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه (از طریق کاهش موانع غیر تجاری) می باشد.

۴. بیمه های خصوصی .

نقش سازمانهای پولی و مالی بین المللی در تامین مالی زیر ساخت ها

صندوق بین المللی پول (IMF)

پرداخت وام جهت جبران کسری تراز پرداختها و رفع عدم تعادل اقتصادی کشورها و اصلاحات در ساختار اقتصادی است و میزان پرداخت بر اساس حق برداشت مخصوص و سهمیه بندی است و از این جهت می تواند به طور غیر مستقیم شرایط را جهت انجام پروژه های زیر ساخت آماده کند و اصولاً میزان وام پرداختی خیلی قابل توجه نیست ولی از این جهت که دریافت وام از این موسسات نشان از تایید این موسسات از اصلاحات اقتصادی کشور متبوع است می تواند اطمینان سایر منابع مالی و بانک های تجاری خصوصی را جهت پرداخت وام به کشور متقاضی جلب نماید. (افزایش امنیت سرمایه گذاری - کاهش ریسک های کشوری - شفافیت و ثبات قوانین)

بانک جهانی (WB)

وام های بانک جهانی عمدتاً برای تامین مالی پروژه های زیربنایی است و براساس نیازهای عمرانی پرداخت می شود و سقف خاصی ندارد، تاسیس آن بعد از جنگ جهانی دوم و در اجلاس برتن وودز بود که هدف از تاسیس کمک به بازسازی کشورهای آسیب دیده از جنگ بود ولی بعد از انجام بازسازیها با افزایش دامنه خدماتش، با نام بانک بین المللی ترمیم و توسعه (IBRD) به سایر کشورها نیز تسهیلات مالی ارائه کرد. این بانک بخشی بنام IFC دارد که مختص تامین مالی پروژه های بخش خصوصی کشورهاست.

بانک های توسعه ای

این بانکها وام های بلند مدت و میان مدت را در اختیار اعضا قرار می دهد. ایران از بانک توسعه اسلامی تسهیلات زیادی در جهت توسعه زیرساخت ها دریافت کرده است.

تسهیلات اعطایی بانک های تجاری

اعتبار فروشنده : چنانچه بانک طرف متقاضی اعتبار کافی نداشتته باشد از این نوع اعتبار استفاده میشود که هزینه ان بالاست.

اعتبار خریدار: در این حالت روابط مالی فاینانس از روابط قراردادی جداست و نرخ بازپرداخت کمتر از حالت قبلی است.

تامین مالی پروژه ای

در واقع تامین مالی مستقیماً توسط مجری پروژه از بانک صورت می گیرد. و نیازی به بانک خریدار و فروشنده نیست و تکیه وام دهنده معمولاً بر توجیه فنی اقتصادی پروژه است و تنها منبع بازپرداخت دارائیهها و جریانات نقدی ورودی پروژه است و جزء قراردادهای بدون حق رجوع و یا با حق رجوع محدود است. نوع پیچیده تر آن حالتی است که یک شرکت واسطه (SPV) در جهت تسهیل روابط قراردادی بین ذینفعان پروژه تاسیس می شود و اخذ تسهیلات توسط این شرکت انجام می شود.

بانک های سرمایه ای

این بانک معمولاً به عنوان واسطه بین متقاضی دریافت تسهیلات و خریداران اوراق مشارکت منتشره، سعی در تامین منابع لازم دارند. سود این بانکها در خرید اوراق با نرخ کمتر از مبلغ اسمی و پذیره نویسی با نرخ بالاتر است. [14][1][4]

نقش موسسات پولی و مالی ایرانی در تامین مالی زیر ساخت ها

علیرغم توسعه بانکداری خصوصی در سالهای اخیر که از دانش فنی ومدیریتی بالاتری برخوردارند ونقش واسطه گری مالی را بهتر از بخش دولتی ایفا می کند که از این حیث می توانند با تامین مالی پروژه های زیر ساخت و ارائه خدمات مشاوره های مالی به روند توسعه بیشتر زیرساخت ها کمک کند ولی مشکلاتی در ساختار بانکی کشور وجود دارد که بخشی از آنها عبارتند از:

۱. دولتی بودن بخش عمده بانکی کشور ومحدودیت های ناشی از آن، حضور موثر و فعال آنها را در عرصه رقابت کاهش می دهد.

۲. با توجه به نظارت گسترده بانک مرکزی بر عملیات بانکها، شبکه بانکی کشور از اختیارات کافی در عملیات بانکی برخوردار نبوده که استمرار این موضوع در عرصه رقابت، سیستم بانکی را با چالشهای فراوان روبرو کرده است.

۳. با وجود بروکراسی حاکم و ساختار تشکیلاتی نامناسب، در شرایط رقابتی موجب آسیب پذیری شدید این سیستم خواهدبود.

۴. ساختار نامناسب نیروی انسانی، سطح پایین اطلاع و آگاهی مسئولین بانکی از روشهای نوین بانکداری و فقدان نگرش کافی علمی در مقوله عرصه خدمات بانکداری، موجب ضعف سیستم در عرصه رقابت می شود.

۵. وجود قوانین و مقررات غیر منعطف و دست و پاگیر از کارایی سیستم بانکی در عرصه بین المللی کاسته و این نظام را با مشکل مواجه می کند.

۶. نقصان موارد مشروحه زیر در کاهش توانایی و رقابت پذیری شبکه بانکی نقش اساسی را ایفا می نماید:

۱-۶- پایین بودن نسبت کفایت سرمایه در مقایسه با بانکهای فعال در عرصه رقابت بین المللی

۲-۶- عدم به کارگیری ابزارهای نوین (بانکداری) الکترونیکی

البته نقش برجسته بانک توسعه صادرات در سالهای اخیر در تامین مالی پروژه های بین المللی قابل توجه است و اتخاذ سیاستهای تامین مالی صادرات و نظایر آن در این بانک نوید بخش آینده ای بهتر در توسعه تامین مالی پروژه ها توسط نظام بانکی کشور است.

اصلاح قانون جلب و حمایت از سرمایه گذاری خارجی

به دلیل محدودیتها و موانع موجود در قانون قبلی، قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی در سال ۱۳۸۱ به تصویب رسید. طبق این قانون و آیین نامه اجرایی آن پذیرش سرمایه گذاری خارجی در چارچوب روشهای سرمایه گذاری مستقیم خارجی و در قالب ترتیبات معین چون روشهای BOT بیع متقابل و مشارکت مدنی میسر می باشد.

از مهمترین دستاوردهای قانون جدید می توان به مواردی چون تسهیل مراحل بررسی تصویب و صدور مجوز سرمایه گذاری، ایجاد مراکز خدمات سرمایه گذاری بصورت ایستگاه واحد، پیش بینی ابزارهای جدید و متنوع برای سرمایه گذاری از قبیل مشارکت مدنی، بیع متقابل و سایر روشهای جذب منابع مالی ارائه تضمینهای مناسب و منطقی برای سرمایه گذاری خارجی به شکلی که در دنیا مرسوم است مانند تضمین مالکیت و تضمین انتقال اصل سرمایه اشاره نمود. [3]

تامین مالی پروژه محور

روشهای نوین تامین مالی در کشورهای در حال توسعه به سمت کاهش نقش دولت به نفع بخش خصوصی در حرکت بوده که البته در کشورهای توسعه یافته با موفقیت تجربه شده است. در ادامه به بررسی و مقایسه تامین مالی شرکتی و پروژه ای که در مباحث گذشته مختصرا به آنها اشاره شد پرداخته می شود.

اصول تامین مالی پروژه ای:

- ضرورت وجود حامی
- ضرورت وجود هدف و موضوع مشخص،
- تشکیل نهاد حقوقی مستقل مخصوص پروژه
- بازپرداخت منابع مالی از محل عواید پروژه
- عدم رجوع به حامی برای بازپرداخت وام در حالت بدون حق رجوع
- ضرورت انجام مطالعات همه جانبه و ریشه ای
- تعداد زیاد قراردادها.

مزایای تامین مالی پروژه ای در مقایسه با تامین مالی شرکتی

۱. به دلیل حق رجوع محدود (یا بدون حق رجوع) ریسک حامیان پروژه حداقل می شود.
۲. به علت عدم انعکاس قرض در ترازنامه حامیان پروژه، امکان دریافتی تسهیلات از سایر منابع مالی مقدور است.
۳. حداکثر سازی اهرم های مالی بوسیله تامین هزینه های ساخت و توسعه از محل وام دریافتی
۴. دوباره بازپرداخت طولانی تر
۵. تخصیص بهینه ریسک بین شرکا و مدیریت کارآمد آنها
۶. حداکثر سازی منافع مالیاتی با جایگزین نمودن پرداختهای معاف از مالیات (وام) با پرداخت های مشمول مالیات (سود سهام) و کاهش هزینه سرمایه

معایب تامین مالی پروژه محور در مقایسه با تامین مالی شرکتی

۱. نرخ سود بالای تسهیلات به دلیل تحمل ریسک و بیشتر توسط وام دهندگان
۲. ساختار پیچیده این نوع تامین مالی
۳. زمانبر بودن پروسه ها، به دلیل نیاز به هماهنگیهای زیاد بین طرفین درگیر
۴. محدودیت های زیاد در اعمال تغییرات در دوران ساخت و بهره برداری و حرکت در چارچوب خواسته شده وام دهنده
۵. نیازمند ثبات سیاسی، قوانین تعریف شده، آزادی تبادل ارز و پول رایج و به طور کلی ابزارهای لازم برای سرمایه گذاری خارجی

شرایط	تامین مالی شرکتی	تامین مالی پروژه ای
وام گیرنده	شرکت مادر پروژه	شرکت پروژه
ضامن	شرکت مادر پروژه	شرکت پروژه
نرخ دریافت تسهیلات	کمتر	بیشتر
موسسات پوشش دهنده ریسک	بیمه های خصوصی-ECA MIGA	بیمه های خصوصی-MIGA ECA
روابط قراردادی	ساده تر	پیچیده تر
حق رجوع وام دهنده به شرکت مادر	دارد	ندارد و یا به صورت محدود دارد
منبع مالی بازپرداخت تسهیلات	درآمدهای شرکت مادر از هر منبعی	صرفاً از محل جریان نقدی ورودی پروژه
ثابت بدهی در تراز نامه شرکت مادر ناشی از دریافت تسهیلات	ثابت می شود	ثابت نمی شود
انعطاف شرکت مادر در دریافت تسهیلات از سایر منابع تامین مالی	کم	زیاد

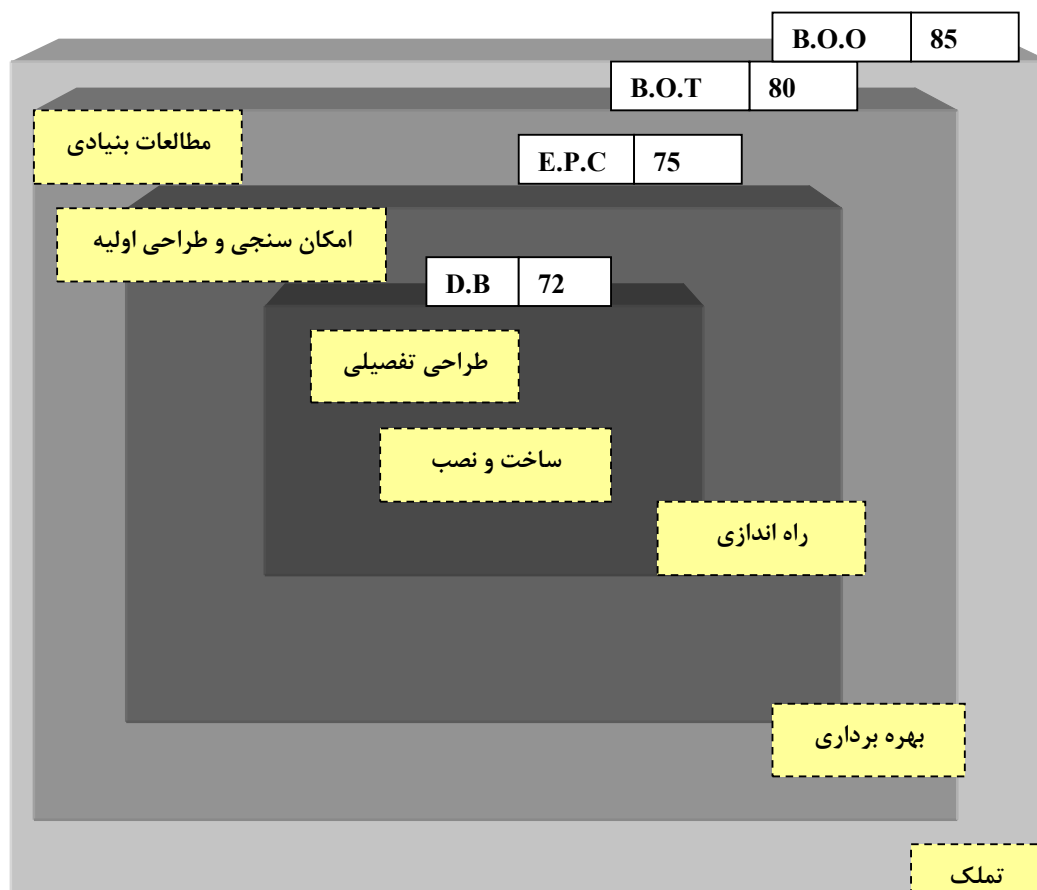
مطابق نمی شود	مطابق می شود	حفظ ارزش شرکت مادر ناشی از دریافت تسهیلات
---------------	--------------	---

جدول ۱- مقایسه تامین مالی شرکتی و پروژه ای

تکامل تدریجی سیستم تامین مالی و اجرای کار در در پروژه های زیر ساختی ایران
مطالعه موردی شرکت مینا

مقطع زمانی	سیستم تامین مالی و اجرای کار
قبل از انقلاب	Turnkey توسط شرکتهای خارجی
بعد از جنگ تحمیلی	نیاز به بازسازی و افزایش ظرفیت ها و تلاش برای خروج از وضعیت اجرای Turnkey توسط شرکت های خارجی
سال ۷۲	تشکیل شرکت مینا، شروع به اجرای پروژه ها به روش EPC صرفاً به عنوان پیمانکار عمومی
سال ۷۳	اخذ تسهیلات خارجی به روش اعتبار فروشنده (Suppliers credit) با شرکت زیمنس آلمان
سال ۷۴	اخذ تسهیلات خارجی به روش اعتبار خریدار (Buyers credit) با بانک های اروپایی
سال ۷۵	به عهده گرفتن تامین مالی پروژه ها که قبلاً توسط دولت انجام می شد (به صورت تدریجی) بدون استفاده از روشهای اعتبار خریدار و فروشنده
سال ۸۰	تامین مالی پروژه با سرمایه غیر دولتی + فروش محصول نیروگاه و شروع استفاده از روشهای نوین تامین مالی BOT در نیروگاه جنوب اصفهان
سال ۸۲	اخذ تسهیلات خارجی با پوشش اعتبار صادراتی ECA Cover و بدون ان
سال ۸۴	مرحله بهره برداری نیز به عهده گرفته شد (با افتتاح نیروگاه جنوب اصفهان)
سال ۸۵	شروع استفاده از روش BOO که مالکیت را نیز به چرخه فوق می افزاید

جدول ۲- تکامل تدریجی سیستم تامین مالی در شرکت مینا

شکل ۵- تکامل تدریجی سیستم اجرای کار در شرکت مینا

روند صعودی و تکاملی در بکارگیری ابزارهای تامین مالی در طی یک دوره حدود ۱۶ ساله که از نقطه کلید دردست توسط شرکت خارجی شده و در سال ۸۵ به BOO توسط شرکت ایرانی ختم شده نشان از عزم قوی و مدیریت هدفمند این مجموعه در راستای نیل به اهداف توسعه ای کشور دارد که این روند با خصوصی سازی در چارچوب اصل ۴۴ که منجر به فروش رقابتی محصول پروژه یعنی برق می شود همچنان ادامه خواهد داشت.

جمع بندی و نتایج:

۱- استفاده از خدمات مدیریتی، توان فنی و مالی بخش خصوصی در مرحله گذار به سمت توسعه یافتگی امری اجتناب ناپذیر است. بکارگیری قراردادهای مشارکتی بین بخش خصوصی و دولتی با تخصیص بهینه ریسک و تسهیم متناسب عواید می تواند گزینه مطلوبی در تحقق اهداف توسعه ای باشد.

۲- گرایش به سمت تامین مالی پروژه محور در پروژه های زیر ساختی ضمن این که به شرکت مادر (حامی) آزادی عمل بیشتری در استفاده از سایر منابع مالی می دهد. قدرت رقابتی شرکت های پروژه را در برخورد با مسایل جهانی افزایش می دهد.

۳- در مسیر خصوصی سازی و بر اساس مفاد اصل ۴۴ قانون اساسی، محصولات خروجی تسهیلات احداثی ناشی از اجرای پروژه ها می بایست با نرخ عادلانه ای به فروش برسد تا شرکت پروژه جابگوی تعهدات خود در قبال موسسات مالی باشد. لذا:

۱-۳- پابندی خریدار محصول نهایی پروژه به تعهدات خود الزامی است.

۲-۳- به جهت حفظ قابلیت رقابت پذیری شرکت های پروژه، دولت باید از اعطای تسهیلات یارانه ای به شرکت های دولتی رقیب خودداری کند.

۴- برای مشارکت هرچه بیشتر بخش بانک و مالی کشور در تامین مالی زیر ساخت ها توجه به موارد زیر ضروری است:

۱-۴- ارتقا توان و افزایش ظرفیت مدیریتی بانک های داخل

۲-۴- برداشتن بار تسهیلات تکلیفی از دوش بانکها و توجه به توجیه اقتصادی فنی طرح های پیشنهادی متقاضی دریافت تسهیلات

۳-۴- دادن آزادی بیشتر به بانک مرکزی و استقلال آن از دولت

در بخش تامین مالی بین المللی:

۱- ۵- گسترش شرکت های مشاوره مالی جهت ارائه بهترین راه کارها در تامین مالی بین المللی با توجه به ریسک کشوری ایران- نرخ باز پرداخت تسهیلات بین المللی - نوع پوشش بیمه و سایر موضوعات تاثیر گذار.

۲- ۵- فراهم نمودن شرایط ورود سرمایه خارجی به داخل با شفاف سازی قوانین - اصلاح ساختارهای اداری- تامین امنیت سرمایه و افزایش قدرت پول ملی

منابع فارسی :

۱- یا سری علی _ مقدمه ای بر مبانی کاربردی سازمانهای پولی و مالی بین المللی _ انتشارات موسسه عالی بانکداری _ چاپ دوم _

۱۳۸۳

۲- مزینی مسعود و مهاجری تهرانی محمد حسن _ بانکداری بین المللی 2 _ انتشارات موسسه عالی بانکداری _ چاپ پنجم ۱۳۸۲

۳- طرح مطالعاتی بررسی آثار و تبعات الحاق ایران به WTO بر بخش خدمات مالی و بانکی _ بانک مرکزی _ ۱۳۸۳

۴- گزارش همایش تامین مالی بین المللی در پروژه ی زیر ساختی _ جلد یک و دو _ دانشگاه شریف _ ۱۳۸۵ سخنرانی و مقالات (دکتر

دیوان دری _ دکتر ترکان _ دکتر رضوی _ مهندس رفان _ دکتر کاشان _ دکتر زرگر پور _ دکتر کریم زادگان)

انگلیسی :

5. Pretorius Fredrik, Lejot Paul, McInnis Arthur, Arner Douglas and Fong Berry. Project Finance For Construction, first published ,UK ,Blackwell publishing Ltd, 2008 .
6. Grimsey Darrin and K.Lewis Mervin. Public private partnership. UK, Edward Elgar Publishing Ltd, 2004.
7. PiersonG . and McBride , Public/Private Sector Infrastructure Arrangement, CPA,1996 .
8. Tan Willie _ principle of project and infrastructure finance – Taylor and Francis _ ۲۰۰۷
9. Proposed draft of 5th development plan of Islamic Republic of Iran, PMO publishing of Iran, 2008 .
10. Arthur Andersen ,value for money drivers in the private private finance iniatiative, London ,Arthur Andersen and enterprise LSE,2000.
11. Financial Advisors Add Finance Value, Iran International Magazine, No 30, July 2004, page58-64.

سایتهها:

www.unctad.org12.

www.imf.org13.

www.worldbank.org14.

www.mapna.com15.

مبانی حقوقی مشارکت عمومی – خصوصی در دولت‌های محلی (مطالعه موردی کشور فرانسه)

نگار فتح الله زاده^۱

دانشجوی دکتری حقوق مالی دانشگاه سوربن پاریس

چکیده:

دولت‌ها می‌توانند به روش‌های مختلف، مسئولیت تدارک خدمات را محقق سازند. اینکه دولت‌های مرکزی و حکومت‌های محلی ارائه دهنده خدمات عمومی هستند لزوماً به معنای آن نیست که در تمام موارد، باید مستقیماً به تولید خدمات بپردازند. درحالی است که در زمانی نه چندان دور، حکومت‌ها تمام چرخه ارائه خدمات را به تنهایی عهده‌دار بودند، در دنیای امروز هر چه بیشتر به سوی مراجعه به بازار و بخش خصوصی جهت انجام وظایفشان منعطف شده‌اند. در این میان، از کشورهایی همچون انگلستان و استرالیا به عنوان اولین پرچم‌داران این مسئله نام برده می‌شود. در بین انواع حکومت‌های محلی، شهرداری‌ها نیز از این قاعده مستثنی نبوده و چه بسا بیشتر، از این نوع مشارکت بین بخش عمومی و خصوصی استقبال نموده‌اند.

محدودیت منابع مالی، سنگینی بار قروض و کسری بودجه شهرداری‌ها جهت تأمین مالی پروژه‌های بزرگ که نیاز فوری به تحقق آن‌ها در اواسط دهه ۹۰ به شدت احساس می‌شد، آن‌ها را به ایجاد نوعی مشارکت و سرمایه‌گذاری مشترک بین بخش عمومی و خصوصی سوق داد تا ضمن بالا بردن فضای رقابتی در بخش خصوصی و بهره‌مند شدن از تخصص، دقت، نظارت و پیگیری این بخش، طراحی، ساخت، مالکیت و عملیات پروژه‌های زیر ساختی شهر را نیز به انجام برسانند.

^۱ negar.talesh@gmail.com

در این میان، جدای از نقش مؤثر این نوع از مشارکت در جذب سرمایه‌های خصوصی، جهت کارآمدی قرارداد باید دقت نظر در عواملی نظیر مدیریت ریسک و نحوه تقسیم آن بین شهرداری و بخش خصوصی نیز مورد توجه قرار گیرد. در مقاله‌ای که پیش رو دارید، پس از تشریح مشارکت عمومی - خصوصی، لزوم ورود آن به صحنه قراردادهای محلی و شرایط آن، به بررسی مدل‌های متداول این قرارداد در کشور فرانسه خواهیم پرداخت تا از این گذار، شهرداری‌های کشورمان ایران، با الگوهایی که هم اکنون جهت مقابله با محدودیت منابع مالی از سوی حکومت‌های محلی کشورهای دیگر مورد استقبال قرار می‌گیرند، آشنا شوند.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، پروژه‌های زیرساختی، مدل‌های متداول، ریسک

۱- موضوع مشارکت‌های عمومی - خصوصی در حقوق عمومی کشور فرانسه

مشارکت‌های عمومی - خصوصی دربرگیرنده عملیات یا خدمات مربوط به طراحی، ساخت، مدیریت و نگهداری

- ساختمان‌ها از قبیل بیمارستان‌ها، زندان‌ها، مدارس و....
- زیرساخت‌های مربوط به حمل و نقل از قبیل جاده‌ها، خطوط قطار پرسرعت، تراموا و کانال‌ها
- تجهیزات فرهنگی یا ورزشی از قبیل استادیوم‌ها، باغ وحش، تئاتر و...
- شبکه‌های اطلاعاتی و اطلاع رسانی
- تجهیزات شهری از قبیل روشنایی معابر عمومی، جمع‌آوری زباله، دوربین‌های مدار بسته در سطح شهر، تصفیه فاضلاب و بازیافت آب و زباله‌ها، مدیریت ترافیک شهری
- پروژه‌های مربوط به انرژی مانند تأسیسات حرارتی یا پروژه‌هایی که جهت استفاده درست از انرژی طراحی می‌شوند.

۲- دلایل استفاده از مشارکت عمومی - خصوصی در فرانسه

- وجود اختلاف عمیق بین انتظارات استفاده‌کنندگان خدمات عمومی دولتی و محلی و سطح خدمات ارائه شده از سوی بخش عمومی
- موفقیت تجربه کشورهای همسایه در اجرای این نوع از مشارکت
- اوضاع نابسامان مالیه عمومی (مالیه دولت) و حرکت مالیه محلی به سمت نابسامانی

• مشارکت عمومی-خصوصی وسیله‌ای جهت بهینه‌سازی و عقلانی نمودن فرایند سرمایه‌گذاری‌ها است و به موجب آن، بهینه‌سازی تقسیم وظایف بین بخش عمومی و خصوصی متناسب با هزینه‌ها، مدت زمان قرارداد، میزان کارایی و میزان ریسک در قرارداد عملی می‌شود.

• خارج شدن از دوراهی عمومی سازی- خصوصی سازی و دستیابی به مدلی میانه

۳- مشخصه‌های مشارکت عمومی- خصوصی در حقوق فرانسه

۱- استفاده از سیستم سفارش

درواقع، در حین انجام یک پروژه، حکومت‌های محلی، مسئولیت ارائه خدمات مختلفی را در مراحل متفاوت اجرا به بخش خصوصی انتقال می‌دهند.

۲- کلیت

بخش خصوصی، مسئولیت کل یا جزئی از تدارک و ارائه خدمات را به عهده خواهد داشت. خدماتی نظیر طراحی، تأمین بودجه، نگهداری و حفاظت، بهره‌برداری فنی یا تجاری.

۳- مدت زمان قرارداد

قرارداد همکاری بین بخش عمومی و طرف خصوصی، در تمام موارد، برای مدت زمانی نسبتاً طولانی منعقد می‌گردد.

۴- عنصر ریسک

این نوع از مشارکت، باعث تقسیم ریسک پروژه بین دو بخش عمومی و خصوصی خواهد شد و توزیع ریسک نیز مورد به مورد و با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های هریک از طرفین تحقق خواهد پذیرفت.

۵- حق الزحمه

بهای ارائه خدمات عمومی از سوی بخش خصوصی یا از سوی کاربر نهایی خدمات پرداخت خواهد شد همانند قراردادهای نمایندگی بخش خصوصی^۱ و یا گاهی از طریق خود حکومت محلی پرداخت می‌گردد. قرارداد مشارکت عمومی-خصوصی^۲ و قراردادهای اجاره بلند مدت

^۱ Délégation de service public

^۲ Contrat de partenariat public-privé

اداری^۱ در این طبقه می‌گنجند. در هر حال، معمولاً، پرداخت اجرت در طول زمان صورت می‌پذیرد.

چرخه مشارکت عمومی - خصوصی

۴- انواع مشارکت عمومی-خصوصی در حقوق فرانسه

۴-۱- معاملات عمومی

سنتی‌ترین نوع مشارکت بین شهرداری‌ها و دیگر ارائه دهندگان خدمات عمومی، معاملات عمومی^۲ هستند. معاملات عمومی به قراردادهایی اطلاق می‌شوند که بین دولت مرکزی یا حکومت‌های محلی از یک سو و مجریان اقتصادی بخش عمومی یا خصوصی از سوی دیگر جهت پاسخگویی به نیازهای مرتبط با ارائه عملیات عمرانی و خدمات عمومی منعقد می‌گردد.^۳ تاریخ پیدایش این نوع مشارکت به پس از جنگ جهانی دوم باز می‌گردد. زمانی که این قراردادها از سوی سازمان ملل متحد به منظور اجرای پروژه‌های مختلف معرفی گردید. در حقوق فرانسه، مجموعه قوانین معاملات عمومی به تعریف اصول رقابتی خرید مواد مورد نیاز، ارائه خدمات

^۱ Bail emphytéotique administratif

^۲ Les marchés publics

^۳ ماده ۱ مجموعه قوانین معاملات عمومی ۲۰۰۶

عمومی و یا اجرای عملیات عمرانی از سوی دولت و حکومت‌های محلی می‌پردازد. بر اساس آمار دیده‌بان اقتصادی خریدهای دولت و حکومت‌های محلی^۱ از سال ۲۰۰۵، رقم کل این خریدها در سال ۲۰۰۸ معادل ۶۸ میلیارد یورو و به عبارتی دیگر ۷٪ تولید ناخالص ملی را نشان می‌دهد. اصرار اتحادیه اروپا و نیز سعی بر تخصیصی نمودن خرید عمومی باعث اصلاح مجموعه قوانین معاملات عمومی در سال‌های ۲۰۰۱، ۲۰۰۴ و نهایتاً ۲۰۰۶ گردید.

مجموعه قوانین معاملات عمومی، بین وظایف ساخت و بهره‌برداری با امور مربوط به حفاظت و نگهداری تفکیک قائل شده‌است. این امر از طریق الزام جداسازی پیشنهادات برای هر یک از آنها صورت می‌پذیرد. این مسئله موجب ایجاد محدودیت‌هایی همچون لزوم وجود اعلان عمومی جداگانه جهت ایجاد رقابت برای هر یک از عملیات در دست انجام شده‌است.

یاد آوری اصول مهم معاملات عمومی

- سهولت دسترسی به پیشنهاد همکاری برای عموم
- برابری در برخورد با نامزدها
- شفافیت در روند امور
- تعهد بر انتخاب پیشنهادی که حائز بیشترین فواید مالی باشد.

نحوه پرداخت حق‌الزحمه:

- پرداخت هزینه از سوی حکومت محلی خصیصه اصلی این نوع از مشارکت است که موجب تفکیک نوع دیگری از مشارکت می‌شود که آن را در حقوق فرانسه تحت عنوان اعطای امتیاز می‌خوانند.^۲

آیا امکان انتخاب مدل‌های دیگر پرداخت وجود دارد؟

مجموعه قوانین معاملات عمومی، الحاق هرگونه شرط جهت استفاده از روش‌های دیگر پرداخت را ممنوع اعلام نموده‌است.^۱ این منع، نشان می‌دهد که حکومت محلی باید متناسب با مراحل

^۱ OEAP (Observatoire Economique de l'Achat Public)..

^۲ همانطور که قبلاً نیز اشاره شد، پرداخت بهای عملیات صورت پذیرفته اساساً وابسته به نتایج بهره‌برداری پروژه

اجرای پروژه بهای عملیات و خدمات طرف قرارداد را پردازد و نمی‌تواند پرداخت مراحل سرمایه‌گذاری ابتدایی پروژه را برای چندین سال قسط بندی نماید. این همان خصیصه ایست که به عنوان یکی از محدودیت‌های اساسی این مشارکت، از آن یاد می‌شود.

انتقال ریسک

در چهارچوب این مشارکت، انتقال ریسک مالی و یا تجاری به طرف قرارداد از سوی حکومت‌های محلی وجود ندارد.

محاسبه حق الزحمه

بهای عملیات صورت پذیرفته از سوی طرف قرارداد حکومت محلی، در قسمت حسابرسی هزینه‌ها ثبت می‌شود. به طور مثال، خریدهای مربوط به خدماتی که پیمانکار دوم از پیمانکار دست اول مقاطعه گرفته‌است و جزء چرخه تولید حکومت محلی محسوب می‌شوند در ستون بدهی حساب شماره ۶۰۴ نوشته می‌شوند.

مدت زمان

مدت زمان معاملات عمومی متناسب با ماهیت موضوع تعهد و عنصرا ایجاد رقابت متناوب، تعیین می‌گردد.

تمدید قرارداد

در مشارکت تحت معاملات عمومی، می‌توان یک یا چند تجدید مدت را در قرارداد گنجانند اما این امر به شرطی عملی خواهد شد که رعایت سیستم رقابتی مورد توجه قرار گیرد و حکومت محلی تصمیم خود را در این زمینه به صورت کتبی اعلام نموده‌باشد. در هر حالت، باید به خاطر داشت که تمدید مهلت قرارداد نباید موجب تغییر ترکیب و ساختار آن شده و یا هدف پروژه را دستخوش تغییر نماید. دکترین در نظری اعلام نموده‌است که افزایش میزان اصلی بودجه تا ۱۵٪ در پی تمدید معاملات عمومی تغییر ساختار محسوب نخواهد شد^۲ و چنانچه از این مقدار تجاوز

^۱ ماده ۹۶ مجموعه قوانین معاملات عمومی

^۲ رأی شماره ۲۰۵۱۴۳ دیوان عدالت اداری فرانسه در تاریخ ۲۹ نوامبر ۲۰۰۰

نماید بر اساس نظر حقوقدانان، با قرارداد جدیدی روبرو هستیم که باید از چرخه سیستم رقابتی معاملات عمومی گذر کند.

کنترل سازه

در این نوع از مشارکت، حکومت محلی به عنوان رئیس عملیات محسوب می‌شود و مسئولیت تعیین مرکزیت عملیات، مشخص نمودن صریح برنامه و محدوده‌ی اجرای تعهدات و مراحل آن، انتخاب مقاطعه‌کاران و کارفرمایان و احیاناً انعقاد قراردادهایی که جهت انجام تحقیقات مربوط به پروژه لازم است را خواهد داشت. علاوه بر آنچه ذکر شد، از آنجا که وظیفه طراحی و اجرای پروژه نیز بر عهده مقامات محلی است، در نتیجه همه ریسک‌های مرتبط با تحقق موضوع قرارداد نیز به آن اضافه خواهد شد. با این وجود، در برخی مواقع حکومت محلی می‌تواند مسئولیت‌های ذکر شده را به یک نماینده محول نماید که حتی با این وجود، تدارک برنامه و اداره امور مالی از این حیثه مستثنی بوده و قابل انتقال به نماینده نیستند.

پروسه دعوت به همکاری

۱. مشخصه‌های کلی

دعوت به همکاری در معاملات عمومی می‌تواند به صورت علنی و یا محدود باشد. هنگامی دعوت حکومت محلی علنی خواهد بود که مجریان اقتصادی که مایل به همکاری هستند، جهت پیشنهاد همکاری وارد حیثه رقابتی گردند^۱. این در حالی است که در نوع محدود، علی‌رغم امکان شرکت همه مجریان اقتصادی، تنها آن دسته که در مرحله بعدی، از سوی حکومت محلی دعوت می‌شوند، خواهند توانست پیشنهاد خود را عرضه نمایند که در این حالت، جریان امور در دو مرحله کامل می‌گردد:

- مرحله‌ای که عبارتست از اعلان عمومی ابتدایی برای ایجاد فضای رقابتی که به تهیه لیستی از نامزدها منتهی خواهد شد. در این مرحله، تحقیق از معیارهای عمومی در زمینه صلاحیت‌ها و تعهدات حرفه‌ای و مالی نامزدها جهت انتخاب مقدماتی از سوی حکومت محلی انجام می‌شود.

^۱ ماده ۵۷ تا ۵۹ مجموعه قوانین معاملات عمومی

پس از طی این مرحله، نامزدهای منتخب، نامه‌ای دریافت می‌کنند که زمان اعلام پیشنهادات را معین نموده‌است.

در مرحله دوم، پیشنهادات بررسی و بهترین آن انتخاب می‌شوند. در هر حالت، اگر حکومت محلی تصمیم به محدود نمودن نامزدها در مرحله دوم داشته باشد، نباید تعداد آن‌ها کمتر از پنج نفر گردد.^۱

۲. تبلیغات مقدماتی

الزام تبلیغات مقدماتی نیز دو مرحله‌ی جداگانه را در بر می‌گیرد.

الف) اطلاع رسانی مقدماتی^۲

این امر از آن جهت حائز اهمیت است که به پیمانکاران اجازه می‌دهد جهت پیش‌بینی شرایط و نیز مهیا نمودن لوازم حضور خود در جلسات رقابتی آماده و گوش به زنگ باشند. با این حال، بر اساس نظر دیوان عدالت اتحادیه اروپا^۳، انتشار اعلان قبلی به منظور اطلاع رسانی الزامی نیست مگر آنکه حکومت محلی تمایل به استفاده از این حق اختیار را داشته باشند. در واقع، این گزینه، با هدف کاهش زمان رسید پیشنهادات به نامزدها پیش روی حکومت‌های محلی قرار داده شده‌است. در ماده ۳۹ مجموعه قوانین معاملات عمومی نیز اشاره شده‌است که انتشار اعلان قبلی برای معاملات مربوط به تدارک خدمات با رقمی بالاتر از ۷۵۰,۰۰۰ یورو بدون احتساب مالیات، اجباری نیست مگر به تشخیص و صلاحدید حکومت محلی^۴.

ب) اطلاع رسانی ثانویه

آگهی اعلان عمومی دعوت به مشارکت باید درخبرنامه رسمی معاملات عمومی^۵ یا در روزنامه رسمی و یا در نشریات اقتصادی همان منطقه منتشر شوند.

مدت زمان پاسخگویی

در این مورد نیز بین دعوت به همکاری علنی و محدود تفاوت وجود دارد.

^۱ ماده ۶۰ مجموعه قوانین معاملات عمومی.

^۲ در اجرای این مرحله، الزامی وجود ندارد

^۳ نظر مورخ ۲۶ نوامبر ۲۰۰۰.

^۴ این رقم درمورد عملیات عمرانی ۵,۱۵۰,۰۰۰ می باشد.

در مورد اول، حداقل، فرصتی برابر با ۵۲ روز از زمان ارسال پیشنهاد جهت پاسخگویی وجود دارد. با این حال، این مهلت می‌تواند در مواردی که آگهی اطلاع رسانی مقدماتی قبلاً به صلاحدید حکومت محلی چاپ شده‌است و یا در معاملات عمومی مربوط به عملیات عمرانی با مبلغی پایین تر از ۵,۱۵۰,۰۰۰ یورو به ۲۲ روز تقلیل یابد و حتی در صورت وقوع فوریتی که ناشی از حکومت محلی نیست، تا ۱۵ روز کاهش داده‌شود.^۱ مقررات مربوطه تا آنجا پیش می‌روند که مهلت‌های ذکر شده را در برخی فرضیه‌ها از قبیل ارسال پاسخ از طریق وسایل الکترونیکی یا تله‌کپی به ۷ روز و در صورت دسترسی آزاد نامزدها به اینترنت به ۵ روز تغییر داده‌اند.

در مورد دوم (محدود)، اصولاً ۳۷ روز جهت تسلیم نظر نامزدها در نظر گرفته شده‌است که در صورت ارسال الکترونیک، زمان به ۳۰ روز و برای معاملات عمومی در حیطه عملیات عمرانی که مبلغ آن‌ها پایین تر از ۵,۱۵۰,۰۰۰ بدون احتساب مالیات باشد، ۲۰ روز و اگر در همین معاملات، پاسخ نامزد از طریق الکترونیکی ارسال شده باشد، به ۱۵ روز تقلیل می‌یابد.^۲

پروسه انتخاب

در این قسمت به دو مبحث معیارهای گزینش و نتیجه این پروسه می‌پردازیم.

معیارهای انتخاب

- انتخاب پیشنهادی که از نظر اقتصادی دارای بیشترین مزیت‌ها باشد.

این امر، همان‌طور که برای همه انواع مشارکت‌ها بین بخش عمومی و خصوصی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در مورد پیشنهادهای همکاری در حیطه معاملات عمومی نیز صادق است.^۳ آنچه ممکن است کمی مشکل ساز باشد، تعیین معیارهای عینی و بیطرفانه‌است که حتی الامکان، موجب تبعیض نشود. در هر حالت، اگر حکومت محلی تصمیم خود را تنها بر روی یک معیار بنیان نهد، آن معیار بی‌شک باید انتخاب از طریق قیمت تمام شده‌ی پروژه باشد. جهت یافتن بهترین پیشنهاد

^۱ ماده ۵۷ مجموعه قوانین معاملات عمومی

^۲ مواد ۶۰ الی ۶۲ مجموعه قوانین معاملات عمومی.

^۳ در مواد ۱ و ۵۳ مجموعه قوانین معاملات عمومی به این مهم اشاره شده است.

از نقطه نظر اقتصادی، باید معیارها بر اساس درجه اهمیت دسته بندی شده و بین آنها موازنه ایجاد گردد تا از این گذار، امکان ارزشیابی و تحلیل فراهم گردد.^۱

– نظارت بر قانونی بودن

انتخاب بهترین معیارها در طول پروسه پذیرش پیشنهاد همکاری موجب پدید آمدن تعداد زیادی رویه قضایی شده است و این قاضی دیوان عدالت اداری فرانسه است که بر رعایت قانونی بودن معیارها نظارت می نماید. به طور مثال، در همین باب، رویه قضایی، انتخاب یک شرکت بزرگ به دلیل بالاترین درآمد سالانه را به جهت لزوم نظارت بر تقسیم متعادل فرصت ها بین شرکت های کوچک، متوسط و بزرگ مردود اعلام نمود^۲

ارزیابی پیشنهادات

حکومت محلی پس از ارزیابی پیشنهادات متنوع موجود دو راهکار پیش رو خواهد داشت، یا کمیسیون اداره پیشنهادات که زیر نظر حکومت محلی به ایفای وظیفه می پردازد، به محض ارزیابی پرونده ها انتخاب خود را اعلام می دارد و یا اینکه این کمیسیون اطلاع می دهد که مدارک و اطلاعات موجود جهت ابراز نظر نهایی کفایت نمی کند و به همین دلیل، از نامزدها می خواهد که نسبت به تصریح یا تکمیل مفاد پیشنهاداتشان اقدام نمایند. از این گذشته، اگر هیچ یک از نامزدها مراتب رضایت کمیسیون را فراهم ننمود، مخصوصاً در صورت تجاوز پیشنهادات از حداکثر میزان تعیین شده از سوی حکومت محلی، اعلان دعوت به همکاری بی ثمر خواهد بود. بالعکس، اگر یکی از پیشنهادات پذیرفته شد، دیگر نامزدهایی که از میدان رقابت خارج شده اند، باید کتباً از این تصمیم مطلع شده و حکومت محلی موظف است فاصله ای زمانی به مدت ۱۰ روز بین اطلاع رسانی صورت گرفته و امضاء قرارداد قائل شود.

همان طور که مشاهده نمودید، معاملات عمومی جهت انجام خدمات مختلفی همچون ارائه خدمات و تجهیزات مورد نیاز پروژه ها و یا جهت اجرای عملیات عمومی منعقد می شوند و در این میان، به منظور ایجاد فضای رقابتی بین نامزدها حدودی برای تشخیص لزوم رعایت اصول خاص

^۱ رأی شماره ۴۴۸،۰۱ دیوان عدالت اتحادیه اروپا مورخ ۴ دسامبر ۲۰۰۳

^۲ Sté Wanner isofi Isolation مراجعه شود به رأی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳ می ۱۹۸۷

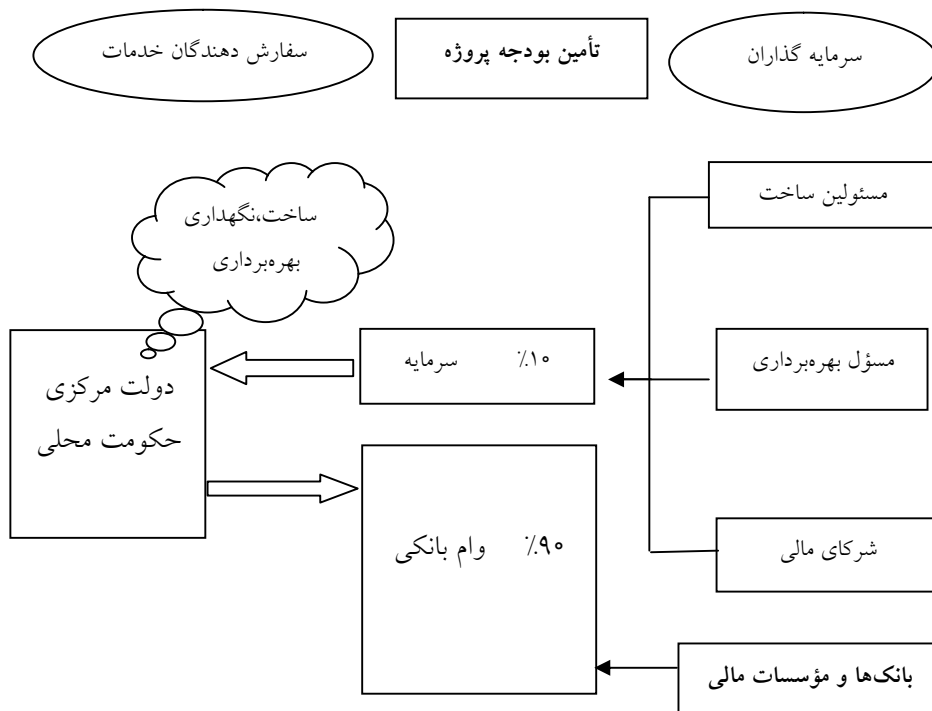
تعیین شده است. به طور مثال، برای معاملات عمومی که به قصد ارائه خدمات یا تجهیزات منعقد شده اند تا سقف ۲۰,۰۰۰ یورو، از آیین خاصی در فرایند دعوت پیمانکاران و شرکت های خصوصی استفاده نمی شود. این در حالیست که در قراردادهایی با ارزش بین ۹۰,۰۰۰ تا ۲۰۶,۰۰۰ یورو، حکومت محلی موظف به برنامه ریزی و اجرای ملزومات بوده و اگر مبلغ از ۲۰۶,۰۰۰ یورو فراتر رود، الزاماً باید از اصول مربوط به دعوت علنی یا محدود و مقررات راجع به آن پیروی شود. لازم به ذکر است که در مورد معاملات عمومی برای انجام عملیات عمرانی نیز در صورتی که ارزش آن از ۵,۱۵۰,۰۰۰ یورو تجاوز نماید، رعایت اصول دعوت علنی یا محدود لازم می گردد و باید تبلیغات مناسب، در خبرنامه رسمی معاملات عمومی و روزنامه رسمی اتحادیه اروپا چاپ گردد.

از این گذشته، در قراردادهای مشارکت جهت ارائه خدمات یا خرید تجهیزات، برای معاملات پایین تر از ۲۰,۰۰۰ یورو انجام تبلیغات لازم نبوده و از مبلغ ۹۰,۰۰۰ یورو تا ۲۰۶,۰۰۰ یورو بدون احتساب مالیات، باید اعلان عمومی در خبرنامه رسمی معاملات عمومی یا روزنامه رسمی انتشار یابد و در صورتی که ارزش معامله از ۲۰۶,۰۰۰ یورو فراتر رود، انتشار تبلیغات مقدماتی هم در خبرنامه رسمی معاملات عمومی و هم در روزنامه رسمی اتحادیه اروپا الزامی خواهد بود.

معایب معاملات عمومی

- هزینه سرمایه گذاری بالا
- مدت زمان طولانی ساخت
- شک و ابهام در رابطه با هزینه نهایی پروژه
- هزینه های جاری بالا
- عدم آگاهی از زمان دقیق تحویل یک پروژه.
- علاوه بر آنچه قبلاً اشاره شد، نگهداری و محافظت از تجهیزات عمومی هم اغلب فراموش می شود.

ساختار مشارکت عمومی - خصوصی

۲-۴- قرارداد اعطای نمایندگی

به نوعی از قرارداد اطلاق می‌شود که بر اساس آن، دولت یا حکومت محلی، مدیریت یک خدمت عمومی را که مسئولیت آن را به عهده دارد، به یک نماینده عمومی یا خصوصی تفویض می‌کند که اجرت آن اساساً به نتیجه بهره‌برداری خدمات بستگی دارد^۱. در حقوق فرانسه، این نوع از مشارکت به قراردادی رایج در زمینه اجرای پروژه‌ها تبدیل شده است.

اصولاً، هنگامی که نمی‌توان از قراردادهای تفویض نمایندگی از سوی حکومت محلی جهت انجام پروژه‌های شهری استفاده نمود، توجه شهرداری‌ها به سوی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی جلب می‌شود.

^۱ قانون موق سف، مصوب ۱۱ دسامبر ۲۰۰۱.

علی‌رغم آنکه این نوع قراردادها در سال ۲۰۰۴ میلادی تصویب شدند اما تا سال ۲۰۰۷، چه از سوی دولت و چه از سوی حکومت‌های محلی شمار قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در کشور فرانسه بسیار کم بوده‌است. پس از این استقبال کم که یکی از دلایل آن می‌توانست جدید بودن این شکل از مشارکت و عدم شناخت آن باشد، چهار مطالعه اساسی از سوی مدرسه بازرگانی انجام گرفت و با بیش از هشتاد نماینده محلی در این زمینه مصاحبه شد.

استفاده از این مدل بیشتر در زمانی اتفاق می‌افتد که نیاز فوری به انجام پروژه‌ای در سطح شهر احساس شود و یا صحبت از پیچیدگی آن طرح به میان آید و در واقع، پس از پیشنهاد آغاز طرحی در حیطه مدل مذکور، ابتدا و قبل از نظارت بر دیگر معیارها، وجود این دو مشخصه باید به تحت بررسی و کنترل کمیسیون محلی قرار گیرد.

در کشور فرانسه، امروزه اموری مثل توزیع آب، حمل و نقل شهری و بین شهری، رستوران‌های اداری، مدیریت استخرها و تجهیزات ورزشی و بسیاری دیگر از خدمات عمومی، صنعتی یا تجاری به واسطه شرکت‌های خصوصی و در قالب اعطای نمایندگی صورت می‌پذیرد. در این بین، توزیع آب از موارد بحث برانگیز این نوع از قرارداد بوده‌است تا آنجا که سؤالات و تردیدهایی را در رابطه با ارجحیت اداره مستقیم آن از سوی دولت یا حکومت‌های محلی بر مداخله شرکت‌های خصوصی مطرح نموده‌است.

معیارهای شناسایی قرارداد تفویض نمایندگی

این نوع قرارداد اداره تمام یا قسمتی از خدمات عمومی را به نماینده واگذار می‌کند. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌نمایید، الزاماً لازم نیست که مدیریت کل یک خدمت عمومی به نماینده منتقل گردد بلکه ممکن است قرارداد به منظور انتقال قسمتی از خدمات عمومی باشد. علاوه بر آن، دیوان عدالت اداری فرانسه در نظر خود، مورخ ۷ اکتبر ۱۹۸۶ مشخص نموده‌است که وصف اداری یک خدمت عمومی مانع آن نمی‌شود که حکومت محلی، اجرای آن را به یک شخص خصوصی تفویض نماید به شرطی که خدمات ذکر شده، در بین وظایفی نگنجد که اجرای آن‌ها به واسطه ماهیتشان و یا به خواست قانون‌گذار، تنها از سوی خود حکومت محلی نمی‌تواند تضمین گردد. به طور مثال، اموری نظیر برنامه‌ریزی انتخابات و یا مدیریت سکونت بیماران در مراکز درمانی نمی‌توانند موضوع قرارداد نمایندگی قرار گیرند. در این قرارداد نماینده به تنهایی، ریسک

مالی بهره‌برداری پروژه را به دوش می‌کشد، در حالی که در معاملات عمومی که قبلاً مفصلاً اشاره شد، ریسک مالی نامبرده بر دوش حکومت محلی سنگینی خواهد کرد.

انگیزه‌های حکومت‌های محلی از مراجعه به این نوع از مشارکت عبارتند از:

- استفاده از بخش خصوصی جهت تأمین بودجه هنگفت پروژه‌ها
- کارسازتر بودن مدیریت خصوصی از مدیریت عمومی
- حمایت بیشتر مقامات محلی و کارمندان محلی از نقطه نظر ریسک، بالاخص کیفی.
- برای برخی از خدمات، می‌توان به شرکت‌های بزرگ نمایندگی مراجعه نمود که در بسیاری از قراردادهای مشارکت موجب کاهش بهای خدمات خواهند شد.
- درواقع، در بیشتر مواقع، اجرای خدماتی که قرار است به شرکتی تفویض شود، تا قبل از تصمیم اعطای نمایندگی، مستقیماً از سوی خود حکومت محلی انجام می‌شده‌است، بنابراین، هدف از نمایندگی مذکور، بالا بردن کارایی است که از طریق مقایسه حقوقی، فنی و مالی بین مدیریت مستقیم و نمایندگی، می‌توان به پاسخ دقیق دست یافت. ضابطه‌هایی که می‌توانند در انتخاب درست بین این دو گزینه مؤثر باشند، عبارتند از:
- معیارهای مالی از قبیل: قیمت تمام شده خدمات، سهم حکومت محلی، سهم کاربران خدمات، میزان سرمایه‌گذاری‌های لازم و ...
- معیارهای مربوط به کیفیت خدمات ارائه شده که در آن باید به گزینه‌هایی همچون: نرخ‌ها، مدیریت فاکتورهای پرداخت نشده، مدیریت مطالبات و ... پرداخته شود.
- معیارهای وابسته به ریسک مالی، فنی و کیفی و میزان هر یک از موارد اشاره شده در مدیریت مستقیم محلی و اعطای نمایندگی.
- معیارهای اجتماعی از قبیل شرایط کارکنان، میزان حقوقشان و ...
- معیارهای تخصصی که مطالعه و کندوکاش در آن‌ها نشان خواهد داد که کدام یک از مدیریت مستقیم محلی یا نمایندگی، صلاحیت بیشتری جهت نوآوری فنی و یا ادغام در تکنولوژی‌های جدید و نگهداری و نوسازی سازه‌ها خواهند داشت.
- معیارهای مرتبط با تسلط بر کنترل و نظارت و نیز اندازه‌گیری میزان قدرت انطباق با تحولات درون سازمانی در هر یک از گزینه‌ها

برای آنکه تفویض نمایندگی انجام خدمات عمومی در پروژه‌های شهری به درستی سازماندهی گردد، قرارداد باید شامل مشخصه‌های زیر باشد:

- هدف قرارداد، ماهیت دقیق خدماتی که انجام آن‌ها به شرکت نماینده اعطا شده‌است و شناسایی طرفین قرارداد.

- شرایط بهره‌برداری از خدمات از قبیل وظایف حکومت محلی، نحوه‌ی اجرای پروژه، شکل و ماهیت روابط بین حکومت محلی و کاربران خدمات.

- مدت زمان قرارداد.

- شرایط مالی از قبیل نرخ‌ها، فرمول‌های شاخص گذاری، مهلت واریز درآمدها از سوی نماینده به حساب حکومت محلی، شروط مالی گنجانده شده در قرارداد.

- نظارت از سوی حکومت محلی از قبیل رعایت اصل نظارت بر مدارک و بررسی گزارش سالانه نمایندگی شرکت خصوصی.

- نحوه بازنگری و اصلاح شرایط بهره‌برداری.

- مجازات‌هایی که در اختیار حکومت محلی قرار داده شده‌است از قبیل مجازات‌های نقدی، اصلاحی یا مجازات‌هایی که به فسخ قرارداد منتهی می‌شوند.

- پایان قرارداد و نحوه مدیریت آن، حقوق مربوط به فسخ یک‌جانبه قرارداد از سوی حکومت محلی

- مدارک پیوست همچون لیست پرسنل، لیست مصالح و تجهیزات و نیز لیست اموال غیر منقول

نظارت بر اجرای قرارداد

حکومت محلی حتی پس از اعطای نمایندگی مسؤل نظارت منظم بر اجرای پروژه می‌باشد و در همین راستا باید از نزدیک، حسن اجرا و نحوه مدیریت خدمات عمومی را کنترل نماید. معمولاً، در کنوانسیون تفویض اختیارات، نحوه نظارت مشخص می‌گردد و عموماً، دو بخش نظارت در نظر گرفته می‌شود.

الف) کنترل بر تک تک مدارک و به صورت حضوری

این مکانیسم طرف قرارداد را موظف می‌کند که همکاری لازم را جهت هر گونه کنترل حضوری برتمام مدارک موجود فنی و حسابداری مربوط به مدیریت خدمات داشته باشد. کنترل نامبرده از

سوی حکومت محلی و نمایندگانی که به همین هدف معین شده‌اند، صورت می‌پذیرد (مهندسان، کارشناسان و ...).

(ب) تهیه یک گزارش سالانه

بر اساس قانون^۱، طرف قرارداد موظف است هر سال، تا قبل از فرا رسیدن اولین روز ماه ژوئن، گزارشی سالانه حاوی حساب‌هایی که تمام عملیات صورت گرفته مرتبط با نمایندگی را منعکس می‌کند به حکومت محلی ارائه دهد. علاوه بر آن، ضمیمه نمودن آنالیزی از کیفیت خدمات نیز الزامی می‌باشد. از این گذشته، گزارش مذکور همراه با پیوستی خواهد بود که از آن طریق، حکومت محلی بتواند شرایط اجرای پروژه را ارزیابی نماید.

طرف قرارداد، در انتخاب فرم گزارش سالانه مختار خواهد بود مگر در مواردی که حکومت محلی در متن کنوانسیون شرطی را ضمیمه کرده باشد که بر این اساس، نماینده ملزم به رعایت آن باشد. در هر حالت، گزارش باید مشخصه‌های زیر را دارا باشد:

- معرفی خدمات ارائه شده.
 - شرایط اجرای خدمات.
 - آنالیز کیفیت خدمات.
 - یک گزارش مالی که کلیه عملیات مربوط به اجرای پروژه را نشان می‌دهد (از قبیل بیلان و پیوست‌های حسابداری و نیز موجودی جزء به جزء حساب‌ها به صورت مفصل).
 - تهیه یک گزارش فنی
- یک فعالیت هنگامی جزء خدمات عمومی محسوب خواهد شد که ارائه آن از سوی شخص عمومی حقوق عمومی (دولت یا حکومت‌های محلی) جهت نفع عمومی تضمین شده باشد. دو عنصر زیر باید مهیا باشند:
- آن فعالیت باید جهت اجرای یک نفع عمومی باشد.
 - فعالیت یاد شده باید از سوی دولت یا حکومت محلی برنامه‌ریزی و نظارت گردد.
- به طور مثال، مدیریت پارکینگ‌ها و یا تجهیزات فرهنگی یا ورزشی جزء خدمات عمومی محسوب می‌شوند. بر اساس آراء وحدت رویه، به منظور تشخیص اینکه آیا فعالیتی جزء خدمات عمومی

^۱ ماده ۳-۱۴۱۱ مجموعه قوانین حکومت‌های محلی

قرار می‌گیرد یا نه، باید علاوه بر ماهیت آن فعالیت به نحوه بهره‌برداری نیز توجه شود.^۱ به طور مثال، دادگاهی در شهر لیون، اعلام می‌دارد که ایجاد یک رستوران در محوطه یا موزه جزء خدمات عمومی محسوب نمی‌شود و بنابراین نمی‌تواند در حیطه قرارداد تفویض نمایندگی بگنجد. فعالیت‌هایی که اعطای نمایندگی در مورد آن‌ها مجاز نیست: انجام خدمات مرتبط با دفاع ملی، پلیس، آموزش ملی، دادگستری و مدیریت و نظارت مراکز زندان‌ها را نمی‌توان به نماینده محول نمود. اجرای برخی از خدمات، بالخصوص، در حوزه‌های آموزشی و بهداشتی، می‌توانند در برخی موارد، به نماینده اعطا گردند. به طور مثال، تهیه و تدارک غذا در رستوران‌های مدارس قابل اعطا می‌باشد ولی در عوض، قانونگذار مراقبت و نظارت بر دانش آموزان را در رستوران‌ها غیر قابل اعطا به نماینده در قالب قرارداد تفویض نمایندگی می‌داند.^۲

مدت قرارداد

مدت قرارداد متناسب با ماهیت و مقدار سرمایه‌گذاری تعیین می‌شود. در حوزه آب لوله‌کشی، تصفیه و زباله‌های خانگی هنگامی که حکومت محلی زمانی بیشتر از بیست سال را برای قرارداد تعیین می‌نماید، باید مدارکی دال بر لزوم طولانی شدن مدت به خزانه‌داری کل ارائه دهد.

اجرت

دریافت اجرت اجرای پروژه و ارائه خدمات عمومی از سوی نماینده بر دوش کاربران خواهد بود، با این حال برخی اوقات، نماینده می‌تواند درآمدهای دیگری را که مربوط به بهره‌برداری از پروژه‌است، کسب نماید. درآمدهای تبلیغاتی و نیز استفاده از ارزش برخی زباله‌ها از این دسته‌اند. آنچه قرارداد تفویض نمایندگی را از دیگر انواع مشارکت عمومی - خصوصی متفاوت می‌سازد، نحوه پرداخت اجرت عملیات طرف قرارداد است که ذاتاً وابسته به نتیجه بهره‌برداری از پروژه می‌باشد و از سوی کاربران خدمات تأمین می‌گردد. با توجه به اوصاف مذکور، اگر اجرت از سوی خود حکومت محلی و بدون وجود ارتباطی با نتیجه عملیات پرداخت گردد، قرارداد مورد نظر یک معامله عمومی خواهد بود.^۳

^۱ رأی دادگاه اداری استیناف شهر لیون، مورخ ۲۴ ژوئیه ۲۰۰۳

^۲ نظر دیوان عدالت اداری، مورخ ۱۷ اکتبر ۱۹۸۶.

^۳ Marché public

باید به این نکته نیز توجه داشت که در متن قرارداد می‌توان در صورت خارج شدن نماینده از حدود نتیجه‌ای که مد نظر حکومت محلی بوده‌است، پرداخت درصدی از نتیجه به حکومت محلی و یا واریز قسمتی از مابه‌التفاوت بین نتیجه‌ی به‌دست آمده و نتیجه واقعی که مد نظر بوده را پیش‌بینی نماید. از این گذشته، حکومت محلی در صورتی که لازم تشخیص دهد، می‌تواند یک حق ورودیه نیز در برابر حق بهره‌برداری نماینده در طول پروژه قرار دهد. پرداخت آن باید تنها یک بار و در زمان اعطای نمایندگی تحقق یابد. با این حال، واریز حق ورودیه برای پروژه‌هایی که موضوع آن‌ها آب لوله کشی، تصفیه و یا زباله‌های خانگی است، ممنوع می‌باشد.

پروسه تبلیغات:

پس از ابراز نظر موافق شورای شهر به منظور آغاز مشارکت، قوه مجریه حکومت محلی (شهرداری) پروسه تبلیغات و فراخوان عمومی را برنامه‌ریزی می‌نماید. به طور مثال در قراردادهای اعطای امتیاز که مبلغ آن از ۵ میلیون یورو (بدون احتساب مالیات) تجاوز می‌کند، انتشار آگهی فراخوان در روزنامه رسمی اتحادیه اروپا نیز الزامی است. زمان معرفی نامزدها نیز باید حداقل یک ماه بعد از انتشار آخرین آگهی فراخوان معین شده‌باشد و در همین راستا، مسؤلیت تنظیم لیست نامزدهای مجاز در ارائه پیشنهاد همکاری و مبلغ آن، بر عهده کمیسیون نمایندگی خدمات عمومی که زیر نظر حکومت محلی فعالیت می‌نماید، است. مهلت ارائه پیشنهادها از سوی نامزدها باید متناسب با پیچیدگی پرونده تنظیم گردد. به طور مثال، بر اساس رأی دیوان عدالت اداری، اختصاص مهلتی برابر با ۳ هفته به شرکت‌ها جهت تهیه و تسلیم پیشنهادشان، بسیار کوتاه به نظر می‌رسد^۱. انتخاب نماینده از سوی شهردار باید به تأیید شورای شهر نیز برسد و در واقع طرح آماده شده، بایستی حداقل ۱۵ روز قبل از اعلام نظر نهایی شورا به این مرجع منتقل گردد. در ادامه، کنوانسیون مذکور پس از امضاء به طرف قرارداد ابلاغ شود و شهرداری وظیفه دارد در فاصله زمانی ۱۵ روز از زمان ابلاغ کنوانسیون به طرف قرارداد، فرماندار را از این قرارداد مطلع نماید.

در حال حاضر، از سوی شهرداری‌های کشور فرانسه، استقبال بسیاری از قراردادهای تفویض نمایندگی که در قانون برای پروژه‌های کوچک مشخص شده‌است و تشرفات و الزامات کمتری

^۱ رأی مورخ ۱۵ ژوئن ۲۰۰۱، سندیکای تهیه آب تصفیه شده سن مکتن دو ق

برای تبلیغات و ... دارند، شده است^۱. بر اساس قانون، حکومت‌های محلی می‌توانند از مدلی ساده در قراردادشان تبعیت کنند به شرطی که میزان پرداختی به پیمانکار برای کل مدت زمان قرارداد از ۱۰۶,۰۰۰ یورو (بدون احتساب مالیات اضافه شده بر ارزش معاملاتی) برای تمام مدت قرارداد تجاوز نکند و یا مدت زمان قرارداد از ۳ سال بالاتر نباشد و مبلغ آن نیز به ازای هر سال از ۶۸,۰۰۰ یورو تجاوز نکند^۲. این نوع از قرارداد، بیشتر برای پروژه‌های کوچک و یا شهرداری‌های شهرهای کوچک استفاده می‌شود^۳.

خصوصیات:

۱. تبلیغات مختصر

پس از نظر موافق شورای شهر، تبلیغات مختصری در حد یک بار فراخوان با انتشار در جراید کثیر الانتشار آن منطقه و یا یکبار انتشار در روزنامه رسمی کفایت خواهد کرد.

۲. سرعت بیشتر

سرعت بیشتر مزیت اصلی این نوع قرارداد است. در این پروسه نه تنها، نظر کمیسیون مشورتی خدمات عمومی محلی لازم نیست بلکه بین زمان انتشار آگهی و انتخاب تنها ۱۵ روز فاصله کافی است در حالی که در پروسه کلاسیک حداقل فاصله زمانی لازم یک ماه است. از این گذشته، لزومی به ارسال لیست نامزدهای پذیرفته شده به کمیسیونی که به همین منظور مشخص شده، نیست.

۳. علی‌رغم سرعت بیشتر و تبلیغات مختصر باز هم اصول اساسی که در یک پروسه کلاسیک رعایت می‌شوند، اینجا نیز باید رعایت شوند. این اصول شامل دسترسی یکسان نامزدها به شرکت در پروژه و پیش‌بینی ریسک و مشخصه‌های تکنیکی و مالی قرارداد است.

انواع قراردادهای تفویض نمایندگی

در حقوق فرانسه، قراردادهای مذکور به سه نوع مختلف تقسیم می‌شوند که عبارتند از قرارداد اعطای امتیاز، قرارداد مزارعه و قرارداد اداره‌ی انحصاری که به توضیح هر یک از آنها خواهیم پرداخت.

^۱ ماده ۱۲-۱۴۱۱ مجموعه قوانین حکومت‌های محلی

^۲ رأی دیوان عدالت اداری مورخ ۲۰ اکتبر ۲۰۰۶

^۳ این مدل در حقوق عمومی کشور فرانسه، به مدل مونتاژی قرارداد تفویض نمایندگی معروف است

الف) قرارداد اعطای امتیاز

تعریف

بر اساس قرارداد مذکور، صاحب امتیاز، مسئولیت بهره‌برداری از یک خدمت عمومی را با به عهده گرفتن ریسک‌های آن، به هزینه خود و در برابر اجرتی که از سوی کاربر آن خدمت پرداخت می‌شود، عهده‌دار می‌شود. به طور مثال، اعطای امتیاز می‌تواند به منظور ساخت ساختمان‌های عمومی و یا خریداری تجهیزات لازم برای بهره‌برداری از یک سری خدمات صورت پذیرد که در این میان، می‌توان از اعطای امتیاز برای ساخت بزرگراه‌ها و یا پارکینگ نام برد. این نوع از قراردادها، به کشور فرانسه، امکان تحقق پروژه‌هایی همچون پروژه «می‌دی» و یا مدرنیزه کردن ساختمان‌های شهری در شهر پاریس را داده‌است.

اجرت

صاحب امتیاز در برابر خدماتی که ارائه می‌دهد، از سوی حکومت محلی اجرتی دریافت نمی‌کند و این کاربران هستند که متعاقباً، هنگام استفاده از آن، با پرداخت مالیات و عوارض، بهای خدمات صاحب امتیاز را ادا می‌کنند. بنابراین مشخصه اصلی قرارداد اعطای امتیاز این است که صاحب امتیاز درآمد خود را در پی بهره‌برداری از پروژه و از طریق استفاده کاربران از آن دریافت می‌کند.

حسابرسی

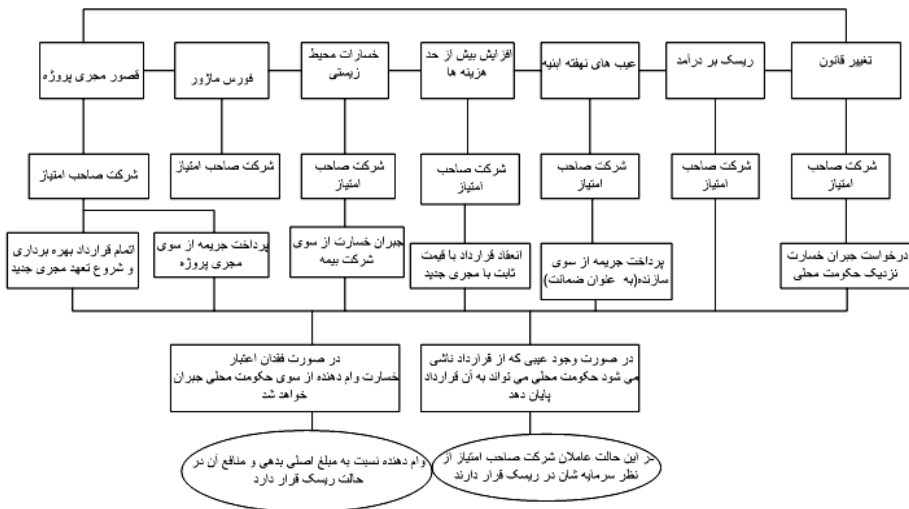
طبق قانون، شهرداری‌ها نمی‌توانند در بودجه خود، هزینه‌های مربوط به خدمات عمومی صنعتی یا تجاری را منعکس نموده و به عهده بگیرند^۱ و این امر، شامل قراردادهای اعطای امتیاز یا دیگر انواع تفویض نمایندگی نیز می‌شود. بنابراین، با توجه به توضیحات فوق، تمام عملیات مربوط به قراردادهای تفویض نمایندگی در حساب‌های طرف قرارداد ثبت می‌گردد که این حساب‌ها عبارتند از گزارشی که تمام داده‌های حسابداری و مالی پروژه را منعکس می‌کند، یک آنالیز از کیفیت خدمات ارائه شده و نیز پیوستی شامل گزارش فنی و مالی پروژه.

قرارداد اعطای امتیاز و مالیات بر ارزش افزوده

^۱ ماده ۲-۲۲۲۴ مجموعه قوانین حکومت‌های محلی.

هنگامی که صاحب امتیاز عملیاتی را انجام می‌دهد که تابع قانون مالیات بر ارزش افزوده هستند، می‌تواند مبلغ مالیات را از بهای سرمایه‌گذاری که هزینه نموده‌است، بکاهد حتی اگر آن‌ها در پایان قرارداد به حکومت محلی مسترد بشوند.

آنالیز ریسک در قراردادهای اعطای امتیاز
(در زمان بهره برداری)

ب) قرارداد مزارعه

تعریف

به قراردادی اطلاق می‌شود که بر اساس آن، حکومت محلی مسؤلیت بهره‌برداری از خدمتی عمومی را به عهده طرف قرارداد که اغلب یک شرکت خصوصی می‌باشد، می‌گذارد و در حالی که سرمایه‌گذاری را تضمین می‌نماید، طرف قرارداد نیز هزینه‌های بهره‌برداری و نگهداری جاری را به عهده می‌گیرد. در واقع، بهای خدمات طرف قرارداد، به صورت مستقیم از سوی کاربران با قیمتی که قبلاً به موجب قرارداد مشخص گشته‌است، پرداخت می‌گردد.^۱ به علاوه، به منظور فراهم نمودن سرمایه‌گذاری‌های لازم جهت نگهداری از بناها، طرف قرارداد، هر سال، قسمتی از عوارضی را که

^۱ بهای خدمات مذکور از طریق فرمولی که از شاخص‌های مؤسسه ملی آمار و تحقیقات اقتصادی استفاده می‌کند، قابل تغییر است.

کاربران پرداخت می‌کنند، به حساب حکومت محلی واریز می‌کند که به عنوان مثال در قراردادهای مدیریت خدمات تصفیه آب لوله کشی، این مبلغ را از طریق صورت حساب آب دریافت نموده و در مدت زمان کوتاهی بین ۳ تا ۶ ماه که در قرارداد تعیین گشته است، به حکومت محلی پرداخت نماید. علاوه بر آن، پس از آغاز پروسه تمرکز زدایی و انتقال اختیارات دولت مرکزی به مقامات محلی، حکومت‌های محلی، جهت مدیریت فرودگاه‌ها نیز از این قرارداد استفاده می‌کنند.

مدیریت ریسک

با وجودیکه در قرارداد مزارعه، بالعکس آنچه در اعطای امتیاز رخ می‌دهد، طرف قرارداد، نمایندگی تجهیزات و بناهایی را که قبلاً ساخته شده‌اند از سوی حکومت محلی به عهده می‌گیرد، با این حال قرارداد مزارعه شباهت بسیاری با قرارداد اعطای امتیاز دارد. بنابراین، ریسکی که به عهده خواهد داشت تنها در حد بهره‌برداری از خدمات عمومی خواهد بود و نه سرمایه‌گذاری. به عبارت دیگر، به محضی که تأمین بودجه قسمت اعظمی از سرمایه‌گذاری به حکومت محلی محول شود، قرارداد مزارعه خواهد بود و نه اعطای امتیاز^۱. عملیات عمرانی بزرگ کردن بناها با حکومت محلی و اموری همچون نوسازی و مدرنیزه کردن آن‌ها بین دو طرف قرارداد تقسیم شده است. از این گذشته، شرکت خصوصی طرف قرارداد، ملزم به پرداخت مبلغی سالانه جهت تصرف ملک عمومی و استفاده از آن می‌باشد که در حساب شماره ۷۵۷ ثبت می‌گردد.

ج) قرارداد اداره انحصاری

به قراردادی اطلاق می‌شود که طبق آن، حکومت محلی مدیریت یک خدمت عمومی را به طرف قرارداد محول می‌نماید که به حساب حکومت محلی و در مقابل اجرتی که با شاخص معین می‌شود، عملکرد یا خدمت عمومی را تضمین نماید.

اجرت

اجرت در قرارداد اداره انحصاری می‌تواند به صورت درصدی از میزان درآمد و یا نتیجه بهره‌برداری از خدمت عمومی باشد که احتمالاً با قسمتی از منافع همراه خواهد بود. بنابراین، نتیجه پروژه هر چه باشد، ضرر یا منفعت، طرف قرارداد، اجرت خود را از سوی حکومت محلی دریافت

^۱ رأی دیوان عدالت اداری مورخ ۲۹ آوریل ۱۹۸۷

خواهد کرد و نه از سوی کاربران خدمات. در همین راستا، مبالغی که طرف قرارداد از سوی کاربران در مقابل استفاده از خدمات عمومی دریافت نموده‌است، کلاً به حساب حکومت محلی واریز می‌شود که پس از آن نیز، اجرت طرف قرارداد به او پرداخت می‌شود.

حسابرسی

تمام عملیات مربوط به مخارج و درآمدها در بودجه و حساب‌های حکومت محلی منعکس می‌شود و خدمات، تحت نظارت حکومت محلی خواهند بود که نرخ‌هایی که بر کاربران بار می‌شود را مشخص می‌نماید. اشاره به این نکته نیز خالی از بهره نیست که در قرارداد اداره انحصاری، طرف قرارداد، مشمول مالیات بر مشاغل می‌باشد و در رابطه با مالیات بر ارزش افزوده نیز، برعکس اعطای امتیاز و مزارعه، اجازه استفاده از سیستم انتقال حق کاهش مالیات را نخواهد داشت.

مدیریت ریسک:

متفاوت با آنچه در قرارداد اعطای امتیاز و قرارداد مزارعه مشاهده نمودیم، در اداره انحصاری، مدیریت خدمات از سوی طرف قرارداد با ریسک خود او صورت نمی‌پذیرد.

۳-۴- قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی^۱

به قراردادی اطلاق می‌شود که به موجب آن، حکومت محلی برای مدت معینی متناسب با مدت زمان سرمایه‌گذاری یا نحوه تأمین بودجه پروژه، مسئولیت تأمین هزینه سرمایه‌گذاری ابنیه یا تجهیزات لازم بخش عمومی، ساخت و تبدیل بناها و تجهیزات، مراقبت و نگهداری یا بهره‌برداری و مدیریت را به یک شخص سوم واگذار می‌نماید. در قرارداد مذکور از سیستم تقسیم ریسک بین طرف قرارداد و حکومت محلی استفاده می‌گردد و دارای زمان نسبتاً طولانی خواهد بود. قانون ۲۸ ژوئیه ۲۰۰۸ از طریق بسط مواد قانونی باعث تسهیل انعقاد مشارکت عمومی - خصوصی بالاخص قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی شد. قانون مذکور نوآوری‌های جدیدی را در جهت تعدیل پروسه معرفی می‌نماید که در ذیل به آن می‌پردازیم:

^۱ این قرارداد با تصویب قانون ۱۷ ژوئن ۲۰۰۴ وارد دنیای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی شد و متعاقباً، از سوی قانون ۲۸ ژوئیه ۲۰۰۸ مورد اصلاح قرار گرفت.

ماده ۱۲ قانون مذکور، مکانیسم انتقال طلب را برای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی اصلاح نموده و انتقال کل طلب را مجاز شمرده، البته با محدود نمودن پذیرش حکومت محلی تا ۸۰٪.

ماده ۱۴ این قانون، تعریف قرارداد نامبرده را اصلاح کرده و به طرف قرارداد اجازه تأمین بودجه قسمتی از پروژه را تفویض نموده است که البته قسمت اشاره شده، اصولاً بخش عمده سرمایه‌گذاری را در بر خواهد گرفت.

ماده ۱۵ قانون یاد شده، امکان توسل به تصرف اموال غیر منقول، زمین‌ها و ساختمان‌ها به علت منافع عمومی از سوی طرف قرارداد به منظور دسترسی به اموال لازم جهت تحقق پروژه را در صورت تصویب شورای شهر مجاز اعلام نموده است.

ماده ۷ نیز امکان انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی و یا قرارداد اجاره نود و نه ساله^۱ را بر روی اموال غیرمنقول متعلق به حکومت محلی جهت استفاده از آن‌ها به عنوان خانه‌های سازمانی مجاز شمرده است.

شرایط مراجعه به قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی

همه پروژه‌های عمومی دولتی یا محلی نمی‌توانند از این قرارداد استفاده کنند. پروژه‌ها ابتدا باید از طریق ارزشیابی اولیه وجود دو مشخصه را ثابت کنند:

- اضطراری و پیچیده بودن پرونده مربوط به تحقق پروژه (آیا از نظر حقوقی مجاز است؟). این بدان معناست که پروژه به اندازه‌ای پیچیده به نظر می‌رسد که حکومت محلی، خود به تنهایی نخواهد توانست از لحاظ فنی، مالی یا حقوقی پاسخگوی نیازهای آن باشد و یا اینکه لزوم اجرای فوری پروژه در میان باشد.

^۱ به موجب قرارداد اجاره ۹۹ ساله (ماده ۲-۱۳۱۱ مجموعه قوانین حکومت‌های محلی)، به حکومت محلی که مالک مالی غیر منقول است اجازه داده می‌شود که آنرا به شخص سومی که قابلیت ساخت بنا را دارد، اجاره دهد و سپس پس از اتمام پروژه آن را به شهرداری که مالک اصلی زمین است، اجاره دهد. مدت زمان‌ای قرارداد، طبق قانون فرانسه می‌تواند بین ۱۸ سال و یک روز و ۹۹ سال تعیین گردد. در واقع هدف از آن این بوده که به صاحبان املاک بزرگ که غالباً از هزینه‌ها و نگهداری آن بر نمی‌آیند، اجازه می‌دهد که بر ارزش ملکشان افزوده شود بدون آنکه هزینه‌ای را متحمل شوند و پس از انجام ساخت و ساز به مالک زمین اجاره دهد. این قرارداد اجاره بلند مدت، معمولاً برای ساخت کارخانه‌های سوزاندن زباله‌ها، ایستگاه‌های تصفیه زباله و یا تجهیزات ورزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- امتیازات استفاده از مدل قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی در مقایسه با دیگر مدل‌های پیشنهادی از نظر هزینه‌ها، مدت زمان، میزان کارایی و تقسیم ریسک (آیا از نظر اقتصادی به صرفه‌است؟)
- از تحقق قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد مزیت‌های زیر انتظار می‌رود:
- هزینه کلی پایین‌تر پروژه در مقایسه با طول عمر آن، از طریق ادغام بهتر مراحل مختلف پروژه: طراحی، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری
- مدت زمان نسبتاً کوتاه تحقق پروژه، بهره‌وری اجتماعی - اقتصادی آن را افزایش می‌دهد.

وسعت قرارداد

- قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی وظایف متنوعی را به طرف خصوصی قرارداد بار می‌کند که عبارتند از:
- تأمین هزینه پروژه، تجهیزات و سرمایه‌گذاری‌های لازم برای ارائه خدمات عمومی.
 - ساخت، تبدیل یا نوسازی ساختمان‌ها و تجهیزات.
 - مراقبت، نگهداری و یا بهره‌برداری، مدیریت و اداره ساختمان‌ها.

اجرای پروژه

قانون، به حکومت محلی حق انتخاب بین مراجعه مستقیم به آرشیتکت و یا اعطای تمام یا بخشی از اجرای پروژه به طرف خصوصی را اعطا نموده‌است:

- ۱- حکومت محلی کل پروسه طراحی را به طرف خصوصی تفویض می‌نماید و او اجرای کامل پروژه و عملیات مرتبط با ساخت و ساز و تهیه تجهیزات را به عهده می‌گیرد. در این حالت، طرف قرارداد می‌تواند عملیات مذکور را مستقیماً انجام دهد و یا به شخص سومی محول نماید.
- ۲- خود حکومت محلی تمام یا قسمتی از پروسه طراحی را به عهده می‌گیرد. به طور مثال ممکن است که قبل از انعقاد قرارداد مشارکت، پس از برگزاری کنکور، آرشیتکتی برای اجرای پروژه انتخاب شود.

اجرت

طرف قرارداد از سوی حکومت محلی یا برای تمام مدت قرارداد و یا برای مدت زمان خاصی از قرارداد اجرت اجرای پروژه را دریافت خواهد کرد. در قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، اجرت شامل پرداخت تدریجی سرمایه یا به عبارتی بهای سرمایه‌گذاری، بهای خدمات جاری و نیز تأمین هزینه پروژه می‌باشد. ادای اجرت ممکن است مشروط به موفقیت انجام آن باشد که در این صورت، اموری از قبیل کیفیت ارائه خدمات عمومی، کیفیت ساخت ابنیه و تجهیزات مورد نظارت قرار خواهند گرفت. علاوه بر آن، اجرت طرف قرارداد ممکن است شامل درآمدهای ضمیمه نیز باشد که به واسطه عملیات جانبی که به صورت غیر مستقیم به خدمات ارائه شده اصلی مرتبط هستند.

پروسه انعقاد قرارداد

الف) دیالوگ مقدماتی

حکومت محلی که تصمیم به انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی گرفته‌است، باید ماهیت عملیاتی را که قصد پیاده نمودن آن را دارد، در فراخوان رقابتی مشخص نموده و به گفت و گو با نامزدها در دو مورد زیر ارجحیت دهد:

هنگامی که تعریف ابزارهای فنی که به آن‌ها جهت اجرای پروژه نیاز است، غیر ممکن به نظر می‌رسد.

هنگامی که حکومت محلی به طور قطعی قادر به نشان دادن مونتاژ حقوقی و مالیاتی که برای پروژه در نظر گرفته‌است، نباشد.

ب) فراخوان عمومی

ار آنجا که دیالوگ برای پروژه‌هایی که از پیچیدگی کمتری برخوردارند و درعین حال، اضطراری به نظر می‌رسند، به نظر مناسب نمی‌رسد، انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی می‌تواند از طریق فراخوان عمومی صورت پذیرد.

ج) مذاکرات

تجربه نشان داده است که سنگینی دو پروسه انعقاد قرارداد که در بالا ذکر شد و بالا بودن هزینه مدیریت، در عمل باعث انصراف حکومت‌های محلی از انتخاب این قرارداد بالاخص برای پروژه‌هایی با مبلغ پایین شده است. در همین راستا، قانون ۲۸ ژوئیه ۲۰۰۸^۱، گزینه دیگری را با عنوان مذاکره ارائه کرده است. استفاده از این پروسه در صورتی امکان‌پذیر خواهد بود که مبلغ عملیات فراتر از ۵,۱۵۰,۰۰۰ یورو (بدون احتساب مالیات) باشد. حکومت محلی، پس از انتشار تبلیغات نامزدهای واجد شرایط را انتخاب و سپس با فراغ بال، زمان پروسه‌های بعدی را مشخص می‌نماید و به همین دلیل، این روش، امکان مذاکره مستقیم مقامات محلی را با فعالان اقتصادی بازار جهت تعیین شرایط اجرای پروژه فراهم می‌آورد.

انتخاب نوع مشارکت عمومی - خصوصی متناسب با ماهیت خدمات

بخش‌های مختلف خدمات عمومی	بهترین نوع PPP
مدیریت اموال غیر منقول	قرارداد مشارکت عمومی خصوصی و اجاره بلند مدت
پلیس، دادگستری	قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
آموزش و پرورش	قرارداد معاملات عمومی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
بهداشت و سلامت	قرارداد اجاره بلند مدت، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
سرویس‌های امداد رسانی	قرارداد معاملات عمومی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
تکنولوژی جدید	قرارداد تفویض نمایندگی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
حمل و نقل	قرارداد تفویض نمایندگی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
انرژی	قرارداد تفویض نمایندگی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی و قرارداد اجاره بلند مدت
آب و تصفیه آن	قرارداد تفویض نمایندگی، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی
زباله	قرارداد اجاره بلند مدت، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی

^۱ قانون شماره ۷۳۵-۲۰۰۸

نتیجه گیری

امروزه، عملیات گسترده شهری از قبیل توزیع آب، حمل و نقل شهری و بین شهری، مدیریت رستوران‌های اداره‌ها و استخرها، تجهیزات ورزشی و ارائه بسیاری از خدمات عمومی، صنعتی یا تجاری دیگر مستقیماً از سوی دولت یا حکومت‌های محلی به شهروندان اعطا نمی‌شود و این شرکت‌های خصوصی هستند که در این میان، نقش واسطه را بازی می‌کنند.

به منظور تعیین حدود و چهارچوب‌های فنی، قانونی و مالی عملیات روزمره خدمات شهری، مشارکت‌های عمومی - خصوصی در قالب قراردادهای مختلف که با توجه به ماهیت و نیازهای پروژه انتخاب می‌شوند، به عرصه معاملات حکومت‌های محلی من جمله شهرداری‌ها وارد شدند، اما نباید از خاطر برد که میزان کارایی آن‌ها ارتباط مستقیم با نحوه انتخاب مدل مناسب داشته‌است.

آنچه در طول این تحقیق از سیستم کنونی مشارکت حکومت‌های محلی و بخش خصوصی توضیح داده شد، به وضوح نشان می‌دهد که مقامات محلی کشور فرانسه، در دهه‌های اخیر، به منظور نیل به مدلی مناسب و پاسخگویی به نیازهای رو به رشد خود، بارها و بارها قانون را اصلاح نموده و حتی به جستجوی انواع جدیدی از قراردادهای مشارکت متمایل شده‌اند. با این حال، همان‌طور که برخی از حقوقدانان فرانسوی^۱ نیز بر آن باور دارند، نوآوری و بلند پروازی در پیاده کردن سیستم‌های موفق کشورهای دیگر بدون ایجاد بسترهای لازم، گاه تنها ظاهری فریبنده دارد و در صورتیکه با مطالعه قبلی و تحقیقات دقیق همراه نباشد، حتی ممکن است تا آنجا پیش رود که به جای تسهیل امور بر پیچیدگی وضع موجود بیفزاید. بنابراین، اگر کاربرد تجربه موفق کشورهای دیگر در این زمینه جزو برنامه‌های اولویت دار شهرداری‌های کشورمان ایران باشد، ابتدأً و بالذات باید مدلهایی از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی که با واقعیت موجود سیستم مالی حکومت‌های محلی و امکانات موجود تطابق دارد، انتخاب گردیده و پروسه قانون سازی قبل از هر حرکت دیگری در ارجحیت قرار گیرد.

^۱ F. Bernet et F Melleray, Les contrats de partenariat de l'Ordonnance du 17 juin 2004, Litec, 2005

منابع به زبان فرانسوی

الف) قوانین

1. Loi n° 2008-735 du 28 juillet relative aux contrats de partenariats.
2. Loi n° 2009-197 du 17 février 2009 pour l'accélération des programmes de construction et d'investissement publics et privés.
3. Ordonnance n° 2004-559 du 17 juin 2004 sur les contrats de partenariats.
4. Circulaire du 29 novembre 2005, relative aux contrats de partenariat à l'attention des collectivités territoriales.
5. Code général des collectivités territoriales (CGCT).
6. Décret n° 2009-242 du 2 mars 2009 complétant les dispositions relatives à la passation de certains contrats publics et au compte rendu de leur exécution.
7. Loi n° 2001-1168 du 11 décembre 2001 portant mesures urgentes de réformes à caractère économique et financier (MURCEF).
8. Loi n° 93-122 du 29 janvier 1993 relative à la prévention de la corruption et à la transparence de la vie économique et des procédures publiques (loi dite « Sapin »).
9. Loi n° 91-3 du 3 janvier 1991 relative à la transparence et à la régularité des procédures de marchés et soumettant la passation de certains contrats à des règles de publicité et de mise en concurrence.
10. Décret n° 2008-1550 du 31 décembre 2008 modifiant le décret n° 2002-232 du 21 février relatif à la mise en œuvre du délai maximum de paiement dans les marchés publics.
11. Décret n° 2008-1356 du 19 décembre 2008 relatif au relèvement de certains seuils du code des marchés publics.

ب) کتب

1. F Lichère, B Martor, G Pedini, S Thouvenot, Contrats et marchés publics, Litec, 2ème édition, 2009.
2. S Pignon-Xardel, S Manoukian, L Vitsen Le financement des partenariats public-privé, Le Moniteur, 2010.09.15
3. P Sokoloff, Marchés publics, délégations de service public et autre contrats de partenariats public-privé des collectivités locales, TEC & DOC, 2ème édition, 2004.
4. F. Bernet et F Melleray, Les contrats de partenariat de l'Ordonnance du 17 juin 2004, Litec, 2005.

ج) سایت قوانین

[www. Legifrance.gouv.fr](http://www.Legifrance.gouv.fr)

آسیب‌شناسی تأمین مالی به روش مشارکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های شهری

سید محسن موسوی¹، موسی احمدی²، روح‌اله فرهادی³

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی

دکترای مدیریت بازرگانی گرایش مالی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت مالی دانشگاه شهید بهشتی

چکیده

تا سال‌های اخیر، کشورهای در حال توسعه پروژه‌های زیرساختی و خدماتی خود را با برنامه‌ها و بودجه‌های دولتی تنظیم و اجرا می‌نمودند. مقامات دولتی، گاهی اوقات تحت تأثیر اولویت‌های سیاسی، پروژه‌ها را طراحی، اجرا و مدیریت می‌نمودند و پس از اتمام آن را به بخش دیگری واگذار می‌کردند. هر چند این روش کارا و پایدار به نظر نمی‌آمد، با این حال سازمان‌ها و کارمندان دولت درگیر این فرآیند شده بودند و اغلب ظرفیت تکنیکی اجرای چنین نقشی برای آنان به وجود آمده بود. علاوه بر این جایگاه کارمندان و روابط آن‌ها با جامعه، در کل بازتابی از قابلیت آن‌ها برای اتخاذ تصمیمات مالی و تکنیکی، انتخاب پیمانکاران و ارائه خدمات بود.

با این حال در فضای تمرکززدایی دولتی و واگذاری مسئولیت‌های آن به سطوح دولت محلی، برخی از دولت‌ها به سرعت دریافته‌اند که نه به لحاظ منابع انسانی و نه منابع مالی توانایی عمل به تعهدات گسترده‌ی خود را ندارند. اگر سیاست‌های دولتی و کمک‌های مالی آن‌ها تأثیر نمی‌گذاشت، مدیران در حال کشف پتانسیل مشارکت بخش خصوصی (بویژه در زمینه سرمایه‌گذاری) بودند. این فرآیند منجر به تغییر و جابجایی وظایف دولت از تأمین خدمات عمومی به نوعی از مشارکت با بخش خصوصی گردیده‌است.

مفهوم سرمایه‌گذاری مشارکتی بخش‌های خصوصی و عمومی به پروژه‌هایی اطلاق می‌گردد که در آن‌ها، یک نهاد دولتی یا نیمه دولتی با مشارکت یک یا چند شرکت خصوصی، تأمین مالی و ساخت و بهره‌برداری پروژه را بر عهده می‌گیرد و درآمدهای ناشی از راه‌اندازی پروژه هم به نسبت سهم مشارکت هر یک از شرکا بین آن‌ها تقسیم می‌شود. واژه‌های دیگری هم که برای این نوع فعالیت‌ها استفاده می‌شود عبارتند از: مشارکت بخش خصوصی یا PSP و، PFI و خصوصی‌سازی.

¹ seyedmohsen.mousavi@gmail.com

² musa.ahmadi@gmail.com

³ rf.farhadi@gmail.com

در این مقاله تلاش خواهد شد که با توجه به ویژگی‌های پروژه‌های شهری، به معرفی و آسیب‌شناسی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی و در نهایت ارایه ماتریس SWOT برای این الگو پرداخته شود.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، پروژه‌های شهری، شهرداری، SWOT.

مقدمه

ایجاد و توسعه پروژه‌های زیرساختی از مهمترین وظایف شهرداری‌ها در راستای رشد و توسعه اقتصادی و ارتقاء سطح رفاه جامعه محسوب می‌شود. با توجه به اینکه نیاز کشورهای در حال توسعه در زمینه ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها بسیار بالا می‌باشد و توانایی‌های مالی دولت‌های مربوطه پاسخگوی ایجاد این زیرساخت‌ها نمی‌باشد و از سوی دیگر دولت‌ها و بخش‌های عمومی از تخصص و کارایی لازم در این زمینه برخوردار نیستند، نیاز به بهره‌گیری از کمک، تخصص، کارایی و نوآوری بخش خصوصی در زمینه ارایه و ایجاد زیرساخت‌ها به نحوی کارا از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. (Cheung, 2009)

شهرها به لحاظ اقتصادی، دارای دو ویژگی صرفه‌جویی‌های مقیاس و تجمع هستند که زمینه را برای فعالیت‌های گوناگون اقتصادی بخش خصوصی فراهم می‌کند. با تکیه بر چنین خصوصیتی است که یک فعالیت اقتصادی می‌تواند در شهرها از صرفه اقتصادی برخوردار باشد و یا دارای کارایی لازم باشد. در هر فعالیت خدمات شهری نیز چنین آثاری دیده می‌شود. اقتصاددانان شهری، اصطلاح صرفه‌جویی‌های تجمع را برای مزایای حاصل از تمرکز مکانی که نتیجه مقیاس کلیت شهر است؛ به کار می‌برند. صرفه‌جویی‌های مقیاس به بیان دلایل اساسی رشد بی وقفه شهرها و تمرکز مردم و فعالیت‌های اقتصادی در داخل آن‌ها می‌پردازد. صرفه‌جویی‌های مقیاس در شهرها، در مقیاس داخلی، در بنگاه‌ها یا صنایع و در مقیاس خارجی، در شهرها و کلان‌شهرها وجود دارند. (میلز و همیلتون، 2000)

یک منبع صرفه‌های مقیاس داخلی در شهرها، عرضه و تولید کالاهای عمومی است. صنایع زیربنایی مانند آب و برق، راه‌ها و نیز خدمات عمومی مانند آموزش و بهداشت که اغلب به وسیله دولت فراهم می‌شود، صرفه‌های گسترده‌ای را برای بنگاه‌ها به منظور فعالیت در شهر فراهم می‌کند.

الگوی مشارکت عمومی - خصوصی

تعاریف متعددی برای مشارکت عمومی - خصوصی بیان می‌شود که در ذیل به بیان برخی از این تعاریف می‌پردازیم.

یک مشارکت عمومی خصوصی، توافقنامه‌ای میان دولت و بخش یا بخشهای خصوصی است (ممکن است اپراتورها و تأمین‌کنندگان منابع مالی را نیز در برگیرد) که بر اساس آن بخش یا بخش‌های خصوصی نسبت به ارائه خدمات عمومی همراستا با اهداف ارائه خدمات دولت و اهداف سودآوری بخش خصوصی و به نحوی اثربخش که ریسک کافی به بخش خصوصی منتقل شود، اقدام می‌کنند. (سازمان همکاری اقتصادی و توسعه¹)

¹ - OECD: Organization for Economic Co-operation and Development

اصطلاح مشارکت عمومی خصوصی را در سطح عام نمی‌توان تعریف نمود. بطور کلی این اصطلاح را به شکلهایی از همکاری میان بخشهای عمومی و دنیای کسب و کار می‌توان اطلاق نمود که هدف آن اطمینان از تأمین منابع مالی، ساخت، نوسازی، مدیریت و نگهداری زیرساخت ارائه یک خدمت می‌باشد. (کمسیون اروپا¹، 2004)

مشارکتهای عمومی - خصوصی به نظاوهایی مربوط می‌شود که بر اساس آن بخش خصوصی نسبت به ارائه داراییها و خدمات زیرساختی که سابقا توسط دولت ارائه می‌شد اقدام می‌نماید. علاوه بر اجرا و تأمین مالی پروژه‌های عمومی توسط بخش خصوصی، مشارکتهای عمومی خصوصی دارای دو مشخصه دیگر نیز می‌باشند: تاکید بر ارائه خدمات به همراه سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی و انتقال بخش عمده‌ای از ریسک از دولت به بخش خصوصی. مشارکتهای عمومی خصوصی بخش عمده‌ای از پروژه‌های زیرساختی اجتماعی و اقتصادی را در برمی‌گیرد که از آن میان می‌توان به ساخت و عملیات بیمارستانها، مدارس، زندانها، جاده‌ها، پل‌ها و تونل‌ها، راه‌آهن، سیستمهای کنترل آلودگی هوا و پروژه‌های آب و فاضلاب اشاره نمود. (صندوق بین‌المللی پول²، 2006)

تعریف شرکت S&P از یک مشارکت عمومی - خصوصی: هرگونه ارتباط میان مدت تا بلندمدت بین بخشهای عمومی و خصوصی می‌باشد که شامل تسهیم ریسک و بازده، مهارتها، تخصصها و منابع مالی چندبخشی جهت دستیابی به خط‌مشی‌های مورد نظر می‌باشد. (S&P³، 2005)

مشارکت عمومی خصوصی به عنوان اصطلاحی عمومی است که بیانگر ارتباطات میان بخش خصوصی و بدنه بخش عمومی با هدف معرفی منابع و یا تخصص‌های بخش خصوصی به منظور کمک به تهیه و ارائه داراییها و خدمات بخش عمومی می‌باشد. بنابراین این اصطلاح، به منظور تبیین طیف وسیعی از کارها از مشارکتهای سبک، غیررسمی و استراتژیک تا نوع طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری (DBFO)، قراردادهای خدمات و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک رسمی بکار می‌رود. (بانک سرمایه‌گذاری اروپا⁴، 2004:2)

بطور کلی می‌توان مشارکت عمومی - خصوصی را اینگونه تعریف نمود که در این نظام تأمین مالی به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده (که از طریق بخش خصوصی تأمین مالی و اداره می‌شود) دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خود را دریافت می‌نماید. بخش خصوصی قادر خواهد بود تا از طریق قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به ارائه خدمات وسیعی در طی مدت قرارداد (معمولا بین 15 تا 30 سال) بپردازد. در این روش، بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثربخش بپردازد.

خصوصیات مشارکت عمومی - خصوصی را می‌توان به شرح ذیل بیان نمود:

بخش‌های خصوصی معمولا نسبت به طراحی، ساخت، عملیات و مدیریت دارایی سرمایه‌ای و سپس ارائه خدمت به دولت یا مستقیما کاربر نهایی اقدام می‌نمایند. مشارکت بخشهای خصوصی در تمامی این

1- European Commission

2- IMF: International Monetary Fund

3- Standard & Poor's

4- European Investment Bank

فعالیت‌ها به عنوان تفاوتی کلیدی نسبت به تجربیات پیشین به شمار می‌رود و در آن بخشهای خصوصی در زمینه ساخت یا عملیات یک دارایی یا تنها در زمینه تأمین مالی در زمانی که دولت جهت تأمین منابع مالی نسبت به استقراض اقدام نموده باشد اقدام می‌نماید. (حالت‌های مختلف مشارکتهای عمومی خصوصی)

بخشهای خصوصی به عنوان دستمزد خود، پرداختهایی را از دولت یا کارمزدهایی را از استفاده‌کنندگان خدمات یا هر دو دریافت می‌نمایند.

دولت، کیفیت و کمیت خدماتی که از بخش خصوصی انتظار دارد را مشخص می‌نماید. در صورتیکه دولت باید مبالغی را بصورت دوره‌ای به بخش خصوصی پرداخت نماید. در این صورت مبالغ بر اساس میزان تحقق کیفیت و کمیت خدمات تعیین و پرداخت می‌گردد.

میزان کافی از انتقال ریسک به بخشهای خصوصی جهت اطمینان از انجام پروژه به نحوی کارا از جمله دیگر خصوصیات این روش می‌باشد.

در پایان قرارداد ممکن است دولت پس از پرداخت مبالغ از قبل تعیین شده به بخش خصوصی به عنوان مالک دارایی محسوب شود. حال در این زمینه چون ممکن است دولت مبالغی را بیشتر یا کمتر از ارزش دارایی در زمان تکمیل پروژه پرداخت نموده باشد، در اینصورت دولت مجبور به تحمل ریسک ارزش باقیمانده می‌شود.

هر پروژه مشارکت عمومی - خصوصی دارای شرایط مربوط به خود می‌باشد. نمی‌توان پروژه خاصی از مشارکت عمومی - خصوصی را یافت که دارای شرایطی منطبق با شرایط تمامی انواع پروژه‌های از این نوع باشد. بنابراین، دولت و بخش خصوصی باید با همکاری با یکدیگر بهترین حالت همکاری را در هر پروژه شناسایی نمایند.

شرایطی که برای تعریف یک پروژه به صورت مشارکت عمومی - خصوصی مورد نیاز است، می‌توان در قالب موارد ذیل بیان نمود:

نیاز به سرمایه‌گذاری سرمایه‌ای (حال یا در آینده)

وجود بخش زیادی از خدمات قابل ارائه در نیازهای موجود

میزان نوآوری در ارائه خدمات

بازار رقابتی، علاقمند به فعالیت در کسب و کار بخش عمومی

بخش خصوصی به نحو بهتری بتواند ریسکی را که هم اکنون بخش عمومی برعهده گرفته را مدیریت کند

قراردادهای بلندمدت توجیه پذیر می‌باشند

مرزهای فعالیت بطور شفاف تعیین می‌شود.

منافع کلیدی مشارکتهای عمومی - خصوصی

امروزه شاهد هستیم که شهرداری‌ها و دولت‌های محلی در بسیاری از شهرهای دنیا (اعم از شهرهای واقع در کشورهای توسعه یافته و یا در حال توسعه)، به صورت روز افزونی از گسترش سرمایه‌گذاری شراکتی بخش‌های عمومی و خصوصی یا PPP استقبال می‌کنند، به نحوی که مجموع ارزش پروژه‌هایی که در چارچوب PPP انجام شده و به زیرساخت‌های شهری مربوط می‌شوند، از سال 1985 تا به حال بالغ بر 880 میلیارد دلار می‌شود.¹ چنین پروژه‌هایی گستره وسیعی را از حیث میزان سرمایه مورد نیاز شامل می‌شوند و تنوع زمینه‌هایشان هم بسیار بالا می‌باشد. از پروژه سرمایه‌گذاری مشارکتی بخش‌های دولتی و خصوصی برای ساخت جاده دارای درآمد عوارضی در آفریقای جنوبی گرفته تا پروژه 11 میلیون دلاری بازسازی و نوسازی فضای مدرسه قدیمی Oyster در شهر واشنگتن دی سی؛ و از پروژه گسترش اینترنت پر سرعت در تایوان گرفته تا پروژه 340 میلیون دلاری ساخت تونل دو منظوره در کوالالمپور از این دست هستند.

طبیعتاً دلیل رونق و افزایش روز افزون استفاده از سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش خصوصی (PPP)، این است که هم پژوهشگران اقتصادی و هم مدیران شهری، روز به روز بیشتر به مزایا و تبعات مثبت حاصل از سرمایه‌گذاری های مذکور پی می‌برند. برخی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین مزایای سرمایه‌گذاری در چارچوب PPP عبارت است از:

شکل 4- مزایای مشارکت عمومی - خصوصی

استمرار ساخت: مشارکت‌های عمومی خصوصی، شهرداری را قادر می‌سازد تا هزینه‌های سرمایه‌گذاری در پروژه زیرساختی را در طول عمر دارایی گسترش دهد. بخش خصوصی از انگیزه‌ای قوی برای تکمیل سریع‌تر پروژه برخوردار می‌باشد چراکه آن‌ها نیازمند دستیابی به جریان درآمدی برای بازپرداخت هزینه سرمایه می‌باشند.

تحویل به موقع و مطابق بودجه: پرداخت‌ها بر اساس اهداف تحویل پروژه تنظیم می‌شوند بنابراین مشارکت‌های عمومی - خصوصی از سابقه اطلاعاتی در خصوص تکمیل به موقع یا سریع‌تر ساخت می‌باشد.

اطمینان از پشتیبانی مناسب از دارایی‌ها: یک مشارکت‌های عمومی - خصوصی که به نحو مناسبی طراحی شده باشد از طریق انتقال الزامات پشتیبانی از امکانات به بخش خصوصی در پشتیبانی از زیرساخت‌ها کمک بسزایی می‌کند.

مشتری‌مداری قوی در ارائه خدمات: از آنجایی که فعالیت‌های بخش خصوصی به کارمزدهای پرداختی مشتریان به عنوان درآمد بخش خصوصی مبتنی می‌باشد لذا از انگیزه لازم برای ارائه خدمات با کیفیت بالا به مشتریان برخوردار می‌باشند.

بخش عمومی را قادر می‌سازد تا بر خروجی‌ها و کسب و کار اصلی بپردازد: مشارکت‌های عمومی - خصوصی که به نحو مناسبی ساختاردهی شده باشند، شهرداری را قادر می‌نمایند تا به خروجی‌ها بپردازند تا به ورودی‌ها. همچنین شهرداری می‌تواند دیدی رهبرانه در خصوص تمرکز بر ارزش عمومی مبتنی بر خروجی‌ها داشته باشند.

توجه پذیری مالی: از آنجایی که پرداختها در طول مدت پروژه گسترده شده‌است، پروژه از امکانپذیری مالی بیشتری برخوردار خواهد بود.¹

کمک به کاهش معضل کسری بودجه شهرداری‌ها و دولت‌های محلی: یکی از مهم‌ترین عوامل گسترش جذب سرمایه‌گذاری مشارکتی با بخش خصوصی توسط شهرداری‌ها و دولت‌های محلی، تلاش برای غلبه بر معضل کسری بودجه بوده‌است. در مورد شهرهای کشورهای توسعه‌یافته، معمولاً درآمدهای دولت‌های محلی نسبتاً مناسب بوده و همچنین میزان زاد و ولد و نیز میزان مهاجرت به شهرها ناچیز است. بنابراین، معمولاً معضل کسری بودجه در مورد این شهرها چندان جدی نیست و در نتیجه کلیدی‌ترین دلیل استقبال روز افزون از سرمایه‌گذاری‌های PPP در شهرهای توسعه‌یافته ارتقای سطح بهره‌وری و بهبود کیفیت خدمات مختلف شهری بوده و غلبه بر معضل کسری بودجه در درجه دوم اهمیت قرار داشته‌است. اما در مورد اغلب کشورهای در حال توسعه، کمبود درآمدهای دولت‌های محلی از یک سو، و نرخ بالای زاد و ولد، میزان بالای مهاجرت به شهرها، و نیز افزایش روز به روز سطح توقعات شهرنشینان، باعث شده‌است که معضل کسری بودجه شهرداری‌های این شهرها بسیار جدی باشد. بنابراین پر اهمیت‌ترین عامل افزایش استقبال از سرمایه‌گذاری‌های PPP در مورد این شهرها، غلبه بر معضل کسری بودجه بوده‌است، به نحوی که در بسیاری از موارد، عدم استفاده از سرمایه‌گذاری مشارکتی با بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی، منجر به توقف پروژه‌های مذکور شده‌است.

¹ House of Commons, Committee of National Accounts

کاهش هزینه متوسط مربوط به ساخت، نگهداری و تعمیرات پروژه‌های عمرانی: در پژوهش مفصلی که توسط دپارتمان مهندسی عمران و محیط زیست دانشگاه ملبورن صورت گرفت، اکثر پروژه‌های عمرانی که به صورت سرمایه‌گذاری مشارکتی بخش‌های عمومی و خصوصی در استرالیا انجام شده‌اند، دارای هزینه متوسط کمتری نسبت به پروژه‌های مشابهی بودند که به صورت سنتی (بدون مشارکت بخش خصوصی و یا صرفاً با مشارکت دادن بخش خصوصی در مناقصه مربوط به فرایند ساخت پروژه) انجام شده‌اند. پروژه‌های مشارکتی مورد بررسی در پژوهش مذکور، در زمینه زیرساخت‌های عمرانی، حمل و نقل، بازیافت زباله، گسترش فناوری اطلاعات، تأمین آب و انرژی بوده‌اند و برآورد شده‌است که در اثر سرمایه‌گذاری مشارکتی با بخش خصوصی (PPP)، به طور میانگین 28/2 درصد در هزینه تمام شده این پروژه‌ها صرفه‌جویی شده‌است. جالب این که تحقیق مذکور برآورد می‌کند هزینه تمام شده پروژه‌های PPP (به نحوی که بخش خصوصی در بهره‌برداری و کسب درآمد از بابت پروژه هم مشارکت داشته باشد)، نسبت به پروژه‌های مناقصه‌ای (به نحوی که بخش خصوصی صرفاً ساخت و یا تکمیل یک پروژه عمرانی را بر عهده بگیرد و بعد از اتمام ساخت، پروژه را به بخش عمومی واگذار نماید) به طور مشخص پایین‌تر است (Duffield & Raisbeck, 2008).

یکی از دلایلی که می‌توان برای کاهش هزینه پروژه‌های PPP بیان نمود، حساسیت بسیار بیشتر بخش خصوصی بر روی سوددهی سرمایه‌گذاری‌هاست و طبیعتاً یکی از کلیدی‌ترین پایه‌های افزایش سوددهی در کلیه سرمایه‌گذاری‌ها، تلاش برای کاهش هزینه تمام شده‌است. اما تفاوتی کلیدی بین پروژه‌های مناقصه‌ای (مشارکت بخش خصوصی، صرفاً در ساخت یک پروژه عمرانی و سپس تحویل آن به بخش عمومی) و پروژه‌های مشارکتی (مشارکت بخش خصوصی با بخش عمومی در تأمین مالی، ساخت، بهره‌برداری و کسب درآمد از بابت راه اندازی پروژه) وجود دارد. علیرغم اینکه در پروژه‌های مناقصه‌ای هم، بخش خصوصی انگیزه زیادی برای کاهش هزینه‌ها دارد، اما ممکن است در چنین شرایطی کاهش هزینه‌های ساخت و تکمیل پروژه، همراه با کاهش شدید کیفیت پروژه و در نتیجه افزایش چشمگیر هزینه‌های تعمیرات و نگهداری پروژه در آینده به دست آید. در واقع در پروژه‌های مناقصه‌ای، با توجه به اینکه پیمانکار خصوصی بعد از اتمام پروژه مبلغ مربوط به قرارداد خود را مستقیماً از کارفرمای بخش عمومی دریافت می‌کند و بعد از آن هم دیگر کاری با پروژه مذکور ندارد، لذا حساسیت بسیار ناچیزی نسبت به کیفیت پروژه و همچنین هزینه‌های آتی مربوط به تعمیر و نگهداری آن خواهد داشت (Jenny Kwan, 1999).

اما پروژه‌های مشارکتی درست در نقطه مقابل قرار می‌گیرند. در یک پروژه مشارکتی، از پروژه کوچکی مثل ساخت یک پل عابر پیاده (در ازای استفاده از درآمد تبلیغات بر روی پل و نیز استفاده از بخشی از فضای پل برای عرضه کالا و خدمات) گرفته، تا پروژه بزرگی مثل ساخت یک جاده درون‌شهری (در ازای دریافت عوارض از اتومبیل‌های عبوری)، بخش خصوصی پس از اتمام پروژه هیچ پولی از بخش عمومی (یعنی شریک خود) دریافت نمی‌کند و باید اصل و سود سرمایه‌گذاری خود را توسط درآمدهای ایجاد شده از بابت پروژه پوشش دهد. به این ترتیب چون یک شرکت خصوصی مشخص، به طور همزمان هم مسئولیت ساخت و هم مسئولیت بهره‌برداری از پروژه را بر عهده دارد، لذا شرکت خصوصی مذکور در فرایند ساخت پروژه، علاوه بر توجه به کاهش هزینه‌های

ساخت، به کاهش هزینه‌های آتی مربوط به تعمیر و نگهداری پروژه هم توجه خواهد داشت، چون هزینه‌های تعمیر و نگهداری را هم باید از جیب خود پرداخت نماید (Jenny Kwan, 1999).

از طرف دیگر چون در تعداد زیادی از پروژه‌های مشارکتی، درآمد بخش خصوصی از بابت فروش خدمات ناشی از ایجاد پروژه، تا حد زیادی به کیفیت پروژه بستگی دارد، لذا این مسأله هم باعث می‌شود تا بخش خصوصی انگیزه بیشتری پیدا کند تا در طول ساخت پروژه، کیفیت را فدای قیمت تمام شده نکند و در عین حال که به کاهش هزینه‌های ساخت پروژه توجه دارد، به طور همزمان به کیفیت مناسب پروژه هم توجه نماید.

طبیعتاً تنظیم مناسب مواد قرارداد سرمایه‌گذاری مشارکتی PPP می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر توجه همزمان بخش خصوصی به کاهش قیمت تمام شده و افزایش کیفیت پروژه‌ها داشته باشد. برای مثال، فرض کنید که موضوع یک سرمایه‌گذاری مشارکتی، تجهیز یک پارک یا فضای سبز (از طریق سرمایه‌گذاری در زیباسازی بیشتر پارک، ارائه خدمات تفریحی بهتر در پارک، ایجاد غرفه‌های عرضه‌کننده کالاها و خدمات جذاب برای مراجعه‌کنندگان به پارک، تجهیز پارک به اینترنت بدون سیم¹ و نظایر آن) و یا راه اندازی خدمات اینترنت پرسرعت در منطقه خاصی از شهر باشد. طبیعتاً قابل پیش‌بینی است که بعد از اجرای چنین پروژه‌ای، در صورت بالا بودن استانداردهای کیفی پروژه، قیمت خانه‌ها و مغازه‌های مناطق اطراف پارک یا منطقه برخوردار شده از اینترنت پرسرعت تا حدی افزایش یابد. در نتیجه، اگر مالیات و عوارض دریافتی شهرداری به صورت درصدی از قیمت خانه‌ها و مغازه‌ها باشد، درآمد شهرداری از بابت مالیات و عوارض دریافتی شهرداری به صورت درصدی از قیمت خانه‌ها و مغازه‌ها باشد، درآمد سرمایه‌گذاری، بندی گنجانده شود که به موجب آن درصدی از افزایش درآمد شهرداری از بابت مالیات و عوارض دریافتی از خانه‌ها و مغازه‌های واقع در منطقه مذکور، به بخش خصوصی مشارکت کننده در پروژه فوق‌الذکر پرداخت شود، در آن صورت بخش خصوصی انگیزه فوق‌العاده قوی برای ارتقای قابل توجه کیفیت پروژه تجهیز پارک و یا راه اندازی اینترنت پرسرعت پیدا خواهد نمود. به این دلیل که با ارتقای کیفیت می‌تواند علاوه بر بهره‌مندی از مشتریان بیشتر برای فروش خدمات خود، درصدی از افزایش درآمد مالیات و عوارض را هم به عنوان یک منبع درآمد دوم به دست آورد. اما در صورت پایین بودن کیفیت پروژه، اصولاً بعید است که قیمت خانه‌ها و مغازه‌های مناطق اطراف افزایش خاصی پیدا کنند و لذا بخش خصوصی از آن منبع درآمدی دوم محروم خواهد شد.

یک نکته این است که اصولاً هرگاه در مورد یک پروژه مشارکتی قرار باشد درصدی از افزایش درآمد مالیات و عوارض مربوط به مناطق تحت‌الشعاع پروژه، به سرمایه‌گذار خصوصی پرداخت گردد، باید متن قرارداد به نحوی تنظیم گردد که بخش خصوصی صرفاً در آن بخشی از افزایش درآمد مالیات و عوارض شریک باشد که بتوان قاطعانه آن را به کیفیت بالای راه اندازی پروژه مذکور نسبت داد. برای مثال می‌توان درصد متوسط افزایش ارزش املاک در کل شهر در سال راه اندازی پروژه را X در نظر گرفت و به این ترتیب گفت که افزایش X درصدی درآمد مالیات و عوارض شهرداری در مناطق برخوردار شونده از منافع پروژه (مناطق نزدیک پارک و یا مناطقی که از اینترنت پر سرعت بهره‌مند می‌شوند)، طبیعی بوده و هیچ ارتباطی به کیفیت پروژه ندارد. اما می‌توان قرارداد را به نحوی تنظیم کرد که اگر میانگین درصد افزایش ارزش املاک (برابر با درصد افزایش درآمد مالیات و عوارض

¹ Wireless

شهرداری) در مناطق برخوردار شونده از منافع پروژه بیش از X درصد بود، آنگاه مقدار افزوده شده به درآمد مالیات و عوارض شهرداری بر اثر راه‌اندازی با کیفیت بالای پروژه‌های مذکور (مقدار مازاد بر آن X درصد افزایش طبیعی) محاسبه گردد و سپس نسبت معینی از این افزایش درآمد، به بخش خصوصی مشارکت‌کننده در پروژه پرداخت شود.

کاهش مدت زمان متوسط اتمام پروژه‌های عمرانی: گزارش پژوهشی انستیتوی صنایع ساخت ایالات متحده¹، پس از بررسی 351 پروژه عمرانی مربوط به بخش حمل و نقل در آمریکا که بین سال‌های 92 تا 97 میلادی به بهره‌برداری رسیده‌اند، تخمین می‌زند پروژه‌هایی که با شراکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) اجرا شده‌اند، مدت زمان ساختشان به طور متوسط 33 درصد کمتر از پروژه‌های مشابهی بوده‌است که با روش مناقصه‌ای (مشارکت بخش خصوصی صرفاً در ساخت پروژه) انجام شده‌اند. برای مثال پروژه بزرگراه Utah I-15 (شامل بازسازی و بهسازی یک بزرگراه 16/3 مایلی و نیز بازسازی 142 پل واقع در مسیر بزرگراه)، با سرمایه‌گذاری مشارکتی بخش‌های عمومی و خصوصی در مدت چهار و نیم سال به پایان رسید؛ در صورتی که تخمین زده می‌شود اگر از روش سنتی مناقصه‌ای² در این پروژه استفاده می‌شد، ساخت آن در حدود هفت سال به طول می‌انجامید (Battelle, 2003).

یک دلیل مهم برای کاهش قابل توجه مدت زمان احداث و تکمیل پروژه‌ها در چارچوب PPP، می‌تواند این باشد که کسب درآمد برای بخش خصوصی، صرفاً بعد از اتمام ساخت پروژه آغاز می‌گردد و حتی پس از ساخت 90 درصدی پروژه، هنوز هم بخش خصوصی هیچ درآمدی از بابت پروژه نخواهد داشت. بنابراین به تعویق افتادن زمان اتمام پروژه، معادل افزایش خواب سرمایه سرمایه‌گذار خصوصی بوده و منجر به کاهش قابل توجه بازدهی سرمایه‌گذاری او خواهد شد. در نتیجه با توجه به حساسیت بالای بخش خصوصی نسبت به بازدهی سرمایه‌گذاری، انگیزه بسیار زیادی در جهت اتمام هر چه سریع‌تر پروژه وجود خواهد داشت (Jenny Kwan, 1999).

اما دلیل پر اهمیت دیگری نیز وجود دارد و آن هم این است که در پروژه‌های PPP، پس از بسته شدن قرارداد پروژه مقدار موانع بوروکراتیک موجود در طول مدت ساخت پروژه بسیار ناچیز است. برای مثال در پروژه‌های مناقصه‌ای (علی‌الخصوص در آن دسته از پروژه‌های مناقصه‌ای که پروژه به چند فاز تقسیم شده و ساخت هر فاز بر عهده یک پیمانکار خصوصی قرار می‌گیرد)، پس از شروع به ساخت هر فاز از پروژه امکان دارد که بنا به دلایلی (از تغییر مقامات مسؤل گرفته تا تغییر اولویت‌های برنامه‌ریزی مقامات مسؤل، کاهش یا عدم تحقق درآمدهای برنامه ریزی شده و نتیجتاً حذف اجباری بخشی از ردیف‌های بودجه و یا نظایر آن) تخصیص بودجه برای ساخت فازهای بعدی و یا حتی تخصیص بودجه برای پرداخت مبلغ قرارداد فاز جاری پروژه به تعلیق درآید. حتی در صورت عدم وجود معضلات مذکور، باز هم شروع هر فاز جدید از پروژه، نیازمند طی شدن مراحل بعضاً بسیار طولانی برای تصویب شروع فاز بعدی و تصویب ردیف بودجه می‌باشد. بالتبع، پیمانکاری که مسؤل ساخت هر فاز از پروژه‌است، همواره این نگرانی را دارد که ممکن است بنابه دلایل متعددی برای دریافت مبلغ قرارداد خود دچار

¹ American Construction Industry Institute

² Traditional Design-Bid-Build

مشکل شود و درست به همین دلیل تا زمانی که تضمین قطعی برای دریافت مبلغ قرارداد خود در تاریخ معینی نداشته باشد، راغب نیست که انرژی زیادی برای اتمام سریع‌تر پروژه صرف کند (Grahame Allen, 2003). اما مسأله اصلی اینجاست که اصولاً این تضمین (علی‌الخصوص در کشوری مانند ایران) به این سادگی‌ها به دست نمی‌آید، چون در هر لحظه امکان دارد که با تغییر اولویت‌های برنامه‌ای و بودجه‌ای مقامات مسئول، پرداخت مبلغ قرارداد به پیمانکار با مشکل مواجه گردد. اما در صورتی که برای مثال بخش خصوصی در چارچوب یک قرارداد PPP، مجری ساخت و بهره‌برداری از یک پارکینگ عمومی شود، و درآمد این پروژه هم صرفاً از محل دریافت پول از اتومبیل‌های استفاده‌کننده از پارکینگ باشد، آن‌گاه بخش خصوصی پس از عقد قرارداد مربوط به این پروژه مشارکتی، مطمئن است که اولاً در طول مدت ساخت پروژه با موانع بوروکراتیک مربوط به تصویب و تخصیص بودجه مواجه نخواهد بود، و ثانیاً تنها پس از اتمام و راه‌اندازی پروژه خواهد توانست شروع به کسب درآمد کند. به این ترتیب در این حالت بخش خصوصی انگیزه بسیار بالاتری برای اتمام هر چه سریع‌تر پروژه مذکور خواهد داشت (Grahame Allen, 2003).

در حال حاضر پروژه‌های عمرانی نیمه تمام بسیار زیادی در کشور وجود دارند که سال‌های سال است تکمیل آن‌ها بنا به دلایلی همچون تغییرات مکرر اولویت‌های برنامه‌ای مقامات مسئول و نیز مواجه بودن با محدودیت‌های بودجه‌ای به تعویق افتاده‌است. با توجه به توضیحات فوق به نظر می‌رسد که اغلب پروژه‌های مذکور اگر در چارچوب PPP اجرا شده بودند، هرگز به چنین سرنوشتی دچار نمی‌شدند. البته بدیهی است که برای جلب مشارکت بخش خصوصی در چارچوب PPP، لازم است پروژه به نحوی تعریف گردد که دارای درآمد زایی مناسب باشد. مثلاً ساخت یک جاده درون‌شهری را تنها در صورتی می‌توان در چارچوب PPP اجرا کرد که بتوان بعد از اتمام ساخت این جاده، با دریافت عوارض از خودروهای عبوری، برای این پروژه درآمد ایجاد نمود.

مطالب بالا را می‌توان به این صورت خلاصه کرد: انتقال بخش عمده مسئولیت و ریسک تأمین مالی پروژه‌ها به شریک خصوصی (همان‌طور که در قراردادهای PPP صورت می‌گیرد)، باعث می‌شود که بخش خصوصی از یک سو انگیزه‌هایی قوی برای اتمام هر چه زودتر پروژه پیدا کند و از سوی دیگر هم انگیزه‌هایی قوی در جهت ارتقای کیفیت پروژه و کیفیت خدمات ناشی از اجرای پروژه داشته باشد. دلیل این مسأله هم آن است که در این حالت (اگر عمده مسئولیت تأمین مالی پروژه بر دوش شریک خصوصی باشد)، درآمدزایی پروژه تنها پس از اتمام و راه‌اندازی آن شروع می‌شود و استمرار درآمدزایی مناسب پروژه مستلزم آن است که خدمات حاصله از بابت راه‌اندازی پروژه دارای کیفیت مناسبی باشد. از طرف دیگر با توجه به آن که در قراردادهای PPP شریک خصوصی تا مدت زیادی پس از راه‌اندازی پروژه مسئولیت بهره‌برداری از آن را بر عهده دارد، و در طول این مدت کلیه مخارج مربوط به تعمیرات و نظایر آن بر عهده خودش می‌باشد، لذا طبیعتاً در طول ساخت پروژه، سعی در ارتقای هرچه بیشتر کیفیت ساخت خواهد داشت تا به این ترتیب بتواند در مخارج آتی مربوط به تعمیرات صرفه‌جویی نماید (Grahame Allen, 2003).

انتقال ریسک‌ها به نحو مناسب و با توجه به توانایی بخش خصوصی و دولتی: طبق الگوی مشارکت عمومی - خصوصی انواع ریسک‌هایی موجود در فرآیند احداث یک پروژه با توجه به توانایی‌ها و مزایای هر یک از بخش‌های

خصوصی و شهرداری در تدارک دیدن الزامات قانونی، اجرایی، فنی و زیست محیطی انتقال می‌یابند. جدول ذیل توزیع مناسب انواع ریسک‌ها را در مشارکت عمومی - خصوصی بیان می‌دارد.

ریسک	بخش مناسب ریسک‌پذیر	دلایل
ریسک طراحی/فنی	بخش خصوصی	این موضوع به عنوان مهارت کلیدی بخش خصوصی محسوب می‌شود.
ریسک کسب زمین	شهرداری	بخش خصوصی ممکن است از توانمندی لازم برای تضمین زمین برخوردار نباشد.
ریسک محیطی	شهرداری	موافقت محیطی همان موافقت‌های بخش عمومی می‌باشد.
ریسک ساخت	بخش خصوصی	این موضوع به عنوان مهارت کلیدی بخش خصوصی محسوب می‌شود.
ریسک عملیاتی	بخش خصوصی	این موضوع به عنوان مهارت کلیدی بخش خصوصی محسوب می‌شود.
ریسک تقاضا	عمدتا شهرداری	بخش خصوصی عواملی را که به کنترل ریسک تقاضا می‌پردازند کنترل نمی‌کند.
ریسک مالی	عمدتا بخش خصوصی	تأمین کنندگان منابع مالی در بخش خصوصی بطور کامل مسؤل ریسک‌های پروژه خواهند بود.
ریسک محیطی	بخش خصوصی	این موضوع به عنوان مهارت کلیدی بخش خصوصی محسوب می‌شود.
ریسک مقرراتی	شهرداری	بخش خصوصی هیچگونه کنترلی بر این عوامل ندارد.

جدول 1- انتقال ریسک به بخشهای مناسب

انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی

1. طراحی، بهره‌برداری، انتقال (BOT):

طراحی، ساخت (Design-Build (DB): در این مدل، دولت نسبت به انعقاد قرارداد با بخش خصوصی می‌پردازد که طی آن بخش خصوصی موظف است نسبت به طراحی و ساخت امکانات مطابق با الزامات مورد نظر دولت اقدام نماید. پس از اتمام پروژه، دولت مسؤلیت عملیات و نگهداری از امکانات را برعهده می‌گیرد. به این روش ساخت-انتقال (Build-Transfer (BT) هم گفته می‌شود.

طراحی، ساخت، نگهداری (DBM): این مدل شبیه به مدل طراحی-ساخت می‌باشد با این استثناء که بخش خصوصی نگهداری از امکانات را نیز برعهده می‌گیرد. بخش خصوصی مسؤلیت عملیات را حفظ می‌نماید.

طراحی، ساخت، عملیات (DBO): مطابق این مدل بخش خصوصی نسبت به مسؤلیتهای طراحی و ساخت یک امکانات اقدام می‌نماید. زمانی که ساخت امکانات به پایان رسید، عنوان امکانات جدید به بخش عمومی منتقل شده و این در حالی است که بخش خصوصی نسبت به بهره‌برداری از امکانات را برای یک دوره معین برعهده می‌گیرد. از این مدل به ساخت - انتقال - عملیات (BTO) نیز نامبرده می‌شود.

طراحی، ساخت، عملیات، نگهداری (DBOM): این مدل مسئولیت‌های طراحی-ساخت را با عملیات و نگهداری یک پروژه توسط شریک بخش خصوصی در یک دوره معین ترکیب می‌نماید. در پایان دوره عملیات امکانات به بخش عمومی بازگردانده می‌شود. از این مدل به ساخت، عملیات، انتقال (BOT) نیز نامبرده می‌شود.

ساخت، مالکیت، عملیات، انتقال (BOOT): دولت فرانشیز تأمین مالی، طراحی، ساخت و عملیات یک پروژه را به بخش خصوصی برای یک دوره معین اعطا می‌نماید. در این روش مالکیت امکانات در پایان دوره به بخش عمومی بازگردانده می‌شود.

ساخت، مالکیت، عملیات (BOO): دولت حق تأمین مالی، طراحی، ساخت، عملیات و نگهداری یک پروژه را به بخش خصوصی که مالکیت پروژه را نیز برعهده دارد اعطا می‌نماید. در این روش نیازی نیست که بخش خصوصی امکانات را به دولت مرجوع نماید.

طراحی، ساخت، بهره‌برداری/نگهداری (DBFO, DBFM or DBFO/M): در این مدل، بخش خصوصی نسبت به طراحی، ساخت، تأمین مالی، عملیات و یا نگهداری یک امکانات جدید تحت یک قرارداد اجاره بلندمدت اقدام می‌نماید. در پایان دوره اجاره، امکانات به بخش عمومی بازگردانده می‌شود. در برخی کشورها، روش طراحی، ساخت، تأمین مالی، عملیات/نگهداری (DBFO/M) هر دو روش ساخت-مالکیت-عملیات (BOO) و ساخت-مالکیت-عملیات-انتقال (BOOT) را پوشش می‌دهد.

2. **قرارداد خدماتی (Service Contract):** دولت نسبت به انعقاد قرارداد با بخش خصوصی اقدام می‌کند تا خدماتی را که قبلاً ارائه می‌نمود را ارائه نماید.

3. **قرارداد مدیریتی (Management Contract):** یک قرارداد مدیریت متفاوت از یک قرارداد خدمات می‌باشد چراکه در آن بخش خصوصی در قبال تمامی جوانب عملیات و نگهداری از امکانات مسئول می‌باشد.

4. **اجاره (Lease):** دولت یک منفعت بهره‌گیری از دارایی بصورت اجاره‌ای را به یک موجودیت بخش خصوصی ارائه می‌نماید. بخش خصوصی نسبت به عملیات و نگهداری دارایی مطابق با شرایط قرارداد اجاره اقدام می‌نماید.

5. **اعطای امتیاز (Concession):** دولت حقوق محدودی را به یک موجودیت بخش خصوصی برای اجرای عملیات و نگهداری یک دارایی در طول یک مدت زمان طولانی مطابق با الزامات عملکردی مشخص شده دولت فراهم می‌نماید. بخش عمومی مالکیت دارایی اصلی را حفظ می‌کند و این در حالیست که اپراتور بخش خصوصی مالکیت در زمینه اصلاحات انجام شده در طول دوره اعطای امتیاز را حفظ می‌نماید.

6. **Divestiture**¹: دولت نسبت به انتقال یک دارایی بصورت کلی یا جزئی به بخش خصوصی اقدام می‌نماید. بطور کلی دولت شرایط خاصی را برای فروش دارایی در نظر می‌گیرد تا مطمئن شود که اصلاحات انجام شده و ارائه خدمات به شهروندان استمرار می‌یابد.

¹- In finance and economics, divestment or divestiture is the reduction of some kind of asset for either financial or ethical objectives or sale of an existing business by a firm. A divestment is the opposite of an investment.
en.wikipedia.org/wiki/Divestiture

ویژگی‌های انواع اصلی قراردادهای PPP در جدول زیر آمده است:

BOT	اعطای امتیاز	قراردادهای اجاره‌ای	قراردادهای مدیریتی	قراردادهای خدماتی	
سرمایه‌گذاری در و بهره‌برداری از یک بخش اصلی	مسئولیت برای تمامی بهره‌برداری و تأمین مالی و انجام سرمایه‌گذاری‌های خاص	مسئولیت برای مدیریت، بهره‌برداری و نوسازی‌های خاص	مدیریت بهره‌برداری یا یک بخش اصلی آن	قراردادهای مختلف برای انواع خدمات حمایتی	حیطه عمل
عمومی/خصوصی	عمومی/خصوصی	عمومی	عمومی	عمومی	مالکیت دارایی
متغیر (معمولاً 25-30 سال)	30-25 سال	10-15 سال	2-5 سال	1-3 سال	مدت زمان
خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	عمومی	مسئولیت بهره‌برداری و نگهداری
خصوصی	خصوصی	عمومی	عمومی	عمومی	سرمایه‌گذاری
خصوصی	خصوصی	مشترک	عمومی	عمومی	ریسک تجاری
زیاد	زیاد	متوسط	کم/متوسط	کم	سطح ریسک کل که بخش خصوصی تحمل می‌کند
اغلب ثابت، متغیر در بخش‌ها برحسب پارامترهای تولید	تمام یا بخشی از درآمدها	نسبتی از درآمدها	پرداخت ثابت، ترجیحاً با انگیزش کارایی	بهای خدمات	نحوه جبران خدمات بخش خصوصی

چهارچوب تحلیل

مزایا و معایب استفاده از مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی در احداث پروژه‌های شهری با استفاده از چهارچوب‌های ذیل بیان خواهد شد:

- جدولی که میزان درگیری بخش خصوصی و عمومی را در فرآیند مدل‌ها بیان می‌دارد: هر مدل 7 مرحله فرآیند را در نظر می‌گیرد؛ برنامه‌ریزی، تحلیل، طراحی، توسعه، ارزیابی اولیه، اجرا و نگهداری. بر پایه استراتژی هر مدل، مشارکت بخش عمومی و خصوصی در هر یک از فرآیندها شناسایی خواهد شد. برخی فرآیندها فعالیت هر دو بخش را می‌طلبد.

- جدول SWOT قدرت، ضعف، فرصت و تهدید هر یک از مدل‌ها را بیان می‌دارد.

جدول 3 فعالیت‌های بخش عمومی و خصوصی را در فرآیند مدل PFI نشان می‌دهد که برگرفته از نتایج مطالعات متعدد در انگلستان است. مدل PFI در انگلیس بهینه‌سازی اثربخشی از سرمایه‌گذاری در خدمات عمومی را بیان می‌دارد، و یکی از مدل‌های موفق در مشارکت عمومی - خصوصی با استفاده از تجربه و سرمایه‌گذاری بخش‌های عمومی و خصوصی محسوب می‌گردد.

جدول تحلیل SWOT مدل PFI را فراهم نموده است. قوت‌ها تسهیم قدرت علمی میان بخش‌های دولتی و خصوصی است که موجب بکارگیری تکنولوژی‌های نوآورانه و فراهم نمودن خدمات با کیفیت بالاتر می‌گردد. به عبارت دیگر، نامشخص بودن مسؤلیت هر یک از طرفین یکی از ضعف‌های PFI است. اجرای استراتژی بازار برای شناخت نیازهای مردم یکی از فرصت‌ها است. با این وجود، تهدیدهای PFI در چهارچوب پروژه بیان می‌گردد. برنامه‌ریزی یکجانبه توسط دولت احتمال تغییر چهارچوب‌های مرتبط با هزینه‌های پایین تر و آرایه خدمات با کیفیت بالاتر در آینده را افزایش می‌دهد. این تغییر چهارچوب ممکن است به بخش خصوصی اجازه دهد تا ملزومات پروژه را تغییر دهند.

DB ^v	O&M ¹	DBFO ^o	قرارداد خدماتی ⁴	BOOT ³	سرمایه گذاری مشترک ²	PFI ¹	نوع فرآیند
عمومی	عمومی	عمومی	عمومی	عمومی	عمومی	عمومی	برنامه ریزی
عمومی	عمومی	عمومی - خصوصی	عمومی	عمومی - خصوصی	عمومی - خصوصی	عمومی	تحلیل
عمومی	خصوصی	خصوصی	عمومی - خصوصی	خصوصی	عمومی - خصوصی	عمومی	طراحی
عمومی	خصوصی	عمومی - خصوصی	عمومی - خصوصی	خصوصی	عمومی - خصوصی	عمومی - خصوصی	توسعه
عمومی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	عمومی - خصوصی	عمومی - خصوصی	ارزیابی اولیه
خصوصی	عمومی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	عمومی - خصوصی	خصوصی	اجرا
خصوصی	عمومی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	نگهداری

جدول 3- فعالیت بخش‌های دولتی و خصوصی در فرآیند مشارکت عمومی - خصوصی

نقاط قوت و فرصت قرارداد خدماتی

قراردادهای خدماتی معمولاً زمانی مناسب هستند که خدمات بتوانند به طور شفاف تعریف شوند، سطح تقاضا منطقاً معلوم باشد و کارایی به راحتی قابل سنجش باشد. قراردادهای خدماتی گزینه نسبتاً کم ریسکی را برای گسترش نقش بخش خصوصی فراهم می‌نمایند. این نوع قراردادها می‌توانند اثرات سریع و قابل توجهی در بهره‌برداری و بازدهی سیستم داشته باشند و انتقال تکنولوژی و توسعه توان مدیریتی را تسهیل می‌نمایند.

قراردادهای خدماتی اغلب کوتاه مدت هستند و بنابراین شرایط را برای رقابت‌های دوره‌ای در بخش مربوطه فراهم می‌نمایند. همچنین موانع ورود اغلب کم می‌باشند. مزایده‌های دوره‌ای با ایجاد فشار بر پیمانکاران، سبب می‌شوند که آن‌ها هزینه‌ها را پایین نگاه دارند. از طرف دیگر پایین بودن موانع ورود، مشوق مشارکت بخش خصوصی در رقابت مزایده‌ای می‌باشد.

¹ Private Finance Initiative

² JV (joint venture)

³ Build, Own, Operate, and Transfer

⁴ ASP (application service provider)

⁵ Design, Build, Finance, and Operate

⁶ Operate and Maintenance

⁷ Design and Build

نقاط ضعف و تهدید قرارداد خدماتی

اگر هدف اصلی بخش عمومی جذب سرمایه فیزیکی باشد، قراردادهای خدماتی گزینه مناسبی نمی‌باشند. این نوع قراردادها هر چند ممکن است کارایی را افزایش داده و از این طریق مقداری درآمد برای اهداف دیگری کسب کنند، ولی در هر حال پیمانکار تعهدی برای تأمین مالی ندارد. در واقع اگر تأمین مالی (از طریق دولت یا سایر نهادها) صورت نگیرد، کارایی پیمانکار به مخاطره می‌افتد. ای واقعیت که فعالیت‌های پیمانکار از گسسته و منفک از سایر عملیات گسترده شرکت می‌باشد، ممکن است سبب شود که این فعالیت‌ها تأثیر عمیق و گسترده‌ای بر سایر عملیات سیستم نداشته باشد و تنها بهبود گسسته و محدودی داشته باشد. در قراردادهای خدماتی بخش عمومی همچنان مسئول تنظیم تعرفه و دارایی‌ها می‌ماند، که هر دو این موارد به لحاظ سیاسی آسیب‌پذیر و برای پایداری سیستم حیاتی می‌باشند.

نقاط قوت و فرصت قراردادهای مدیریتی

مزیت کلیدی قرارداد مدیریتی این است که بسیاری از منافع ناشی از بهره‌برداری بخش خصوصی قابل حصول می‌شود، بدون آنکه دارایی‌ها به بخش خصوصی منتقل شوند. توسعه قراردادهای مدیریتی نسبت به بسیاری دیگر از انواع قراردادها ساده‌تر می‌باشد و کمتر بحث برانگیز است. همچنین این قراردادها نسبتاً کم هزینه‌است. همچنین قراردادهای مدیریتی می‌توانند به عنوان یک اصلاح موقتی دیده شوند که بهبودهای متوسطی در مجموعه ایجاد می‌کنند تا زمینه اجرای قراردادها و ساختارهای گسترده‌تر فراهم گردد.

نقاط ضعف و تهدید قراردادهای مدیریتی

جدایی بین تعهد برای مدیریت و خدمات با تأمین مالی و برنامه‌ریزی برای توسعه، تا حدی گمراه کننده‌است. در این نوع قراردادها پیمانکار مدیریتی با این ریسک مواجه‌است که از قدرت لازم برای تغییرات بنیادی و ماندگار برخوردار نیست. در این قراردادها اگر بخشی از سود به پیمانکار مدیریتی پرداخت شود و یا پرداخت انگیزشی به پیمانکار صورت پذیرد، بایستی تمهیدات لازم اندیشیده شود تا گزارش دستاوردهای پیمانکار بزرگنمایی نشود یا نگهداری مجموعه به صورت ناقص، برای افزایش سود، انجام نشود.

نقاط قوت و فرصت قراردادهای اجاره‌ای

در قراردادهای اجاره‌ای و (افرمیج)، سود شریک خصوصی به فروش و هزینه‌ها بستگی دارد. مزیت اصلی این گزینه این است که انگیزه لازم برای بهره‌بردار فراهم می‌نماید تا به سطوح بالایی از کارایی و فروش دست یابد. مشکل اصلی این است که ریسک مدیریتی است که باعث کاهش سطح نگهداری در دارایی‌های بادوام، خصوصاً در سال‌های آخر قرارداد، می‌شود تا مقدار سود افزایش یابد. علاوه بر این شریک خصوصی هزینه‌های عملیاتی برای بهره‌برداری از دارایی‌ها را تأمین می‌نماید، هر چند که تأمین مالی سرمایه‌گذاری بر عهده او نیست.

نقاط ضعف و تهدید قراردادهای اجاره‌ای

نکته کلیدی در حرکت از قراردادهای خدماتی و مدیریتی به سمت قراردادهای اجاره‌ای، این است که درآمدهای پیمانکاران در این روش، از پرداخت‌های مشتریان حاصل می‌شود و بنابراین تنظیم تعرفه‌ها حساسیت بسیار بالایی دارد. این موضوع ممکن است سبب تجدید ساختار و ایجاد ساختار تعرفه‌ای پیچیده‌ای شود. علاوه بر این مسئولیت

سرمایه‌گذاری‌های عمده (capital investment) همچنان بر دوش بخش عمومی است و هیچ سرمایه‌بخش خصوصی در این خصوص جذب نمی‌شود.

نقاط قوت و فرصت قرارداد اعطای امتیاز

قراردادهای اعطای امتیاز روش مؤثری برای جذب منابع مالی بخش خصوصی هستند که برای تأمین وجوه احداث ساختمان‌ها یا تأسیسات جدید و نوسازی آن‌ها مورد نیاز هستند. مزیت اصلی قرارداد اعطای امتیاز این است که انگیزه دستیابی به سطوح بالاتر بهره‌وری و کارایی را به بهره‌بردار می‌دهد، زیرا کارایی بالاتر به معنی سود و عایدی بالاتر صاحب امتیاز خواهد بود. انتقال مسئولیت تمام و کمال بهره‌برداری و تأمین مالی، صاحب امتیاز را قادر به اولویت‌گذاری و نوآوری برای بازدهی بالاتر می‌نماید.

نقاط ضعف و تهدید قرارداد اعطای امتیاز

مشکل اصلی این نوع قراردادها پیچیدگی آن‌ها است که برای تعریف فعالیت‌های بهره‌بردار الزامی است. همچنین دولت‌ها نیاز دارند که ظرفیت قانون‌گذاری خود را در ارتباط با تعرفه‌گذاری و نظارت بر عملکرد افزایش دهند. علاوه بر این، طولانی بودن زمان قرارداد (که برای پوشش هزینه‌های سرمایه‌گذاری لازم است)، با توجه به دشواری پیش‌بینی حوادث در طول یک دوره 25 ساله، فرآیند مزایده و طراحی قرارداد را پیچیده می‌سازد. این مشکل می‌تواند با گنجاندن بازبینی دوره‌ای در موادی از قرارداد در چارچوب محیط رو به رشد قرارداد تا حدی مرتفع شود. ریسک اضافه‌ای که در این نوع قراردادها وجود دارد این است که بهره‌بردار با انتظار اینکه برگشت سرمایه در دوره باقی‌مانده از قرارداد اتفاق می‌افتد، در دارایی‌های جدید سرمایه‌گذاری می‌کند مگر اینکه تدارکات و پیش‌بینی‌هایی برای چنین اتفاقاتی در قرارداد تنظیم شده باشد. این نوع قراردادها به دلیل بلند مدت و گسترده بودن، می‌توانند به لحاظ سیاسی بحث‌برانگیز بوده و سازمان‌دهی آن‌ها مشکل باشد. استدلال شده‌است که قراردادهای اعطای امتیاز، با فرض اینکه تعداد بهره‌برداران واجد شرایط برای شبکه‌های زیرساختی بزرگ کم می‌باشد، رقابت محدودی فراهم می‌آورند.

نقاط قوت و فرصت BOT

قراردادهای BOT به صورت گسترده‌ای برای جذب منابع مالی بخش خصوصی در احداث و نوسازی زیرساخت‌ها استفاده شده‌اند. موافقت‌نامه‌های BOT ریسک تجاری را برای بخش خصوصی کاهش می‌دهند، زیرا اغلب تنها بایک مشتری که دولت باشد، مواجه هستند. با این حال شریک خصوصی بایستی قابل اعتماد باشد تا موافقت‌نامه قرارداد پذیرفته شود.

نقاط ضعف و تهدید BOT

قراردادهای BOT به صورت پروژه‌ای کاربرد دارند و بنابراین بالقوه وسیله مناسبی برای یک سرمایه‌گذاری مشخص هستند، ولی تأثیر کمتری بر کارایی کلی سیستم دارند. همچنین ایجاد ارتباط بین افزایش در کالا و خدمات اضافه شده ناشی از انجام یک پروژه با یک افزایش متناسب در طرف تقاضا، می‌تواند مشکل‌آفرین باشد. در قراردادهای BOT منافع حاصل از رقابت به فرآیند مزایده اولیه محدود می‌شود و غالباً این قراردادها در طول زمان

اجرا مجدداً مورد بحث و گفتگو قرار می‌گیرند. در این نوع قراردادها، اسناد و فرآیند مزایده اولیه نیاز به طراحی دقیق و زمان کافی دارد.

نقاط قوت و فرصت سرمایه‌گذاری مشترک

سرمایه‌گذاری‌های مشترک، مشارکت واقعی بخش عمومی و خصوصی هستند که مزایای حضور بخش خصوصی را با ملاحظات اجتماعی و دانش محلی بخش عمومی جمع می‌نمایند. در سرمایه‌گذاری‌های مشترک تمام شرکا در شرکت سرمایه‌گذاری می‌کنند و علاقمند به موفقیت شرکت بوده و انگیزه برای افزایش بازدهی دارند.

نقاط ضعف و تهدید سرمایه‌گذاری مشترک

نقش دوگانه بخش عمومی به عنوان مالک و قانون‌گذار می‌تواند منجر به تعارض انگیزشی در این بخش شود. در سرمایه‌گذاری‌های مشترک غالباً تمایل به مذاکره مستقیم وجود دارد و تشریفات رسمی کمتری دارند که می‌تواند منجر به فساد و رشوه‌خواری شود.

نتیجه‌گیری

با توجه به ویژگی‌های مشارکت عمومی - خصوصی و همچنین ویژگی‌های پروژه‌های شهری که عموماً از نوع کالای عمومی است به این معنی که رقابت ناپذیر و استثنا ناپذیر هستند و ارایه آن‌ها توسط بخش خصوصی نیازمند در نظر گرفتن شرایط خاصی است، دیدگاه منتقدین و موافقین استفاده از الگوی مشارکت عمومی - خصوصی برای احداث پروژه‌های شهری را می‌توان در قالب جدول ذیل بیان نمود.

موافقین	منتقدین
فرآیند رقابت	پیچیدگی
افزایش شفافیت	هزینه بالای مبادلات
طراحی خوب در زمینه تخصیص ریسک	هزینه‌های بالاتر استقراض در مقایسه با تأمین مالی عمومی
ملاحظات در زمینه ترانزانه	کمبود مهارت در زمینه امور اجرایی
کارایی و نوآوری بخش خصوصی	ساختاردهی ریسک‌ها
تسهیم ریسک تجاری	آگاهی‌های عمومی و عکس‌العمل‌های سیاسی

جدول 4- دیدگاه منتقدین و موافقین مشارکت عمومی - خصوصی

در پایان می‌توان ضعف‌ها، قوت‌ها و تهدیدها و فرصت‌های استفاده از انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی را با توجه به ویژگی‌های هر یک از مدل‌ها و آنچه که در مورد آن‌ها در بخش‌های پیشین مطرح گردید، بصورت جدول ذیل بیان نمود.

DB و O&M	DBFO	قرارداد خدماتی (ASP)	BOOT	سرمایه‌گذاری مشترک (JV)	PFI	نوع SWOT
خدمات متمرکز تحت کنترل بخش عمومی کسب و کار با ثبات	مسئولیت مشخص	اجرای سریع و آسان	قدرت و سرعت در احداث زیرساخت‌های پروژه بطور صحیح	تعیین پایگاه و مرکز داده ها ادغام و ترکیب نمودن خدمات شهروندی	به‌روز رسانی پروژه با استفاده از تکنولوژی جدید کیفیت بالای خدمات	قدرت ¹⁷¹
ابزارهای مدیریتی	انحصار تکنولوژی خاص	کمبود و پراکندگی اطلاعات	هزینه‌ها و مخارج خدمات	از دست دادن کنترل و اختیار هزینه‌های بیشتر	نامشخص بودن مسئولیت ها	ضعف ¹⁷²
شرکت‌های تجمیع خصوصی	صرفه جویی در هزینه برای دولت	به اشتراک گذاشتن مدیریت اطلاعات اطلاعات امنیت سیستم ها	تجارت فرآیند مهندسی مجدد انتقال و جایگزینی مسئولیت امنیت داده ها	توافقات، شایستگی ها و مهارت‌های مشارکت ارزیابی تقریبی پروژه	اجرای استراتژی بازار	فرصت ¹⁷³
انتقال مسئولیت	ریسک‌های سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی	گسترش خدمات	مالکیت کامل بخش خصوصی در پروژه		برنامه‌ریزی توسط بخش دولتی تنها موجب افزایش احتمال اشتباه می‌گردد	تهدید ¹⁷⁴

¹⁷¹ Strengths

¹⁷² Weaknesses

¹⁷³ Opportunities

¹⁷⁴ Threats

قراردادهای اجاره‌ای	اعطای امتیاز	BOT	قرارداد مدیریتی	نوع SWOT
وابستگی میزان سود بخش خصوصی به میزان فروش دستیابی به کارایی لازم	جذب منابع مالی از بخش خصوصی سطوح بالاتر بهره‌وری و کارایی	کاهش ریسک تجاری	هزینه پایین اصلاح موقت برای ایجاد بهبودهای موقتی	قدرت ¹⁷⁵
ریسک مدیریتی کاهش سطح نگهداری دارایی‌های با دوام درآمد پیمانکاران از طریق پرداختهای مشتریان صورت می‌گیرد	پیچیدگی طولانی بودن زمان قرارداد رقابت محدود	عدم تاثیر بر ایجاد کارایی عدم ارتباط کافی میان سودآوری و فروش مشکلات طراحی مزایده	ایجاد تضاد منافع قدرت پایین پیمانکار برای ایجاد تغییرات اساسی ایجاد انگیزه بزرگنمایی در پیمانکار برای دریافت پاداش	ضعف ¹⁷⁶
هزینه‌های عملیاتی توسط بخش خصوصی تأمین می‌گردد	مهندسی مجدد انتقال و جایگزینی مسئولیت	جذب منابع مالی بخش خصوصی	عدم انتقال دارایی‌ها به بخش خصوصی قابلیت تبدیل به سایر مدل‌های مشارکتی	فرصت ¹⁷⁷
ساختار تعرفه‌ای پیچیده‌ای	عدم وجود قوانین مناسب	تضاد منافع بخش خصوصی و شهرداری	مالکیت کامل شهرداری تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی یکجانبه	تهدید ¹⁷⁸

¹⁷⁵ Strengths

¹⁷⁶ Weaknesses

¹⁷⁷ Opportunities

¹⁷⁸ Threats

منابع

- 1- احمدی، موسی و فرشاد هیبتی، مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی - خصوصی پروژه‌های زیرساختی، دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی، 1388.
- 2- احمدی، موسی، کارگاه آموزشی مشارکت عمومی - خصوصی، دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی، 1388.
- 3- اشکوه حسین و محمدحسین صبحیه و حمید زرگریور و سعید زرآبادی پور، بررسی چالش‌های تأمین مالی پروژه‌های نیروگاهی در مشارکت دولتی - خصوصی، دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی، 1388.
- 4- خیزی، علی رضا و نصیری، گزارش چهارم پروژه طراحی الگوی خدمات فاینانس پروژه‌های شهری، مرکز مطالعات دانشگاه صنعتی شریف، 1388.
- 5- فرشاد هیبتی و موسی احمدی، مشارکت عمومی-خصوصی: نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی، کنفرانس توسعه تأمین مالی در ایران، اسفند 1387
- 6- مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، شناسایی زمینه‌ها، فرصتها و محدودیتهای سرمایه‌گذاری در شهر کرج، 1388.
- 7- طراحی ابزارها، الگوها و نهادهای تأمین مالی پروژه‌های شهری شهرداری تهران با رویکرد بانک، بیمه و بورس، مرکز مطالعات دانشگاه صنعتی شریف، 1389.
- 8- Raisbeck, P, Duffield, CF and Lawriwsky, A methodology to assess the performance of PPPs to other procurement methods in Australia, M 2008 .
- 9- Grahame Allen, House of Commons, Economic Policy and Statistics Section, ISSN 1368-8456 UK, 2003 .
- 10-Jenny Kwan, 1999, Minister of Municipal Affairs. May 1999, www.cd.gov.bc.ca/lgd/policy/public_private_partnerships
- 11-Disadvantages of PPPs, <http://www.treasury.govt.nz/publications/research-policy/ppp/2006/06-02/06.htm>
- 12-Janelle Plummer, FOCUSING PARTNERSHIPS, Earthscan Publications Ltd, 2002
- 13-Klaus Felsing, Public-Private Partnership (PPP) Handbook, Asian Development Bank, 2008 .
- 14-Hamed Al Ali, Public-Private Partnerships in e-Government, Management & Information Systems Engineering Department, Nagaoka University of Technology, Japan
- 15-Fussell Heather and Charley Beresford, Public-Private Partnerships: Understanding the Challenge, second edition, June 2009 .

16-Cheung, Ether, "Developing a Best Practice Framework for Implementing Public Private Partnership in Hong Kong", thesis for the degree of Doctor of Philosophy, Queensland University, March 2009 .

17- www.iimahd.ernet.in

18- www.civicgovernance.ca

شهرداری‌ها و مشارکت‌های عمومی - خصوصی¹

ایمان شایگان²

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

در حالیکه بیش از دو دهه از آغاز بهره‌برداری از طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی در کشورهای توسعه یافته می‌گذرد، انجام چنین طرح‌هایی در ایران از سابقه چندانی برخوردار نیست. طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی، موسوم به طرح‌های PPP نه تنها برای تأمین مالی پروژه‌های ارائه‌کننده خدمات بخش عمومی، بلکه برای افزایش کیفیت و اثربخشی خدمات یاد شده، با همکاری بخش عمومی و بخش خصوصی اجرا می‌شود. این در حالی است که یکی از مهمترین دغدغه‌های مسئولین در کشورهای در حال توسعه، حجم عظیم طرح‌های عمومی است، که معمولاً به علت عدم تأمین منابع مالی، یا هرگز به مرحله بهره‌برداری نمی‌رسند، و یا اینکه با تاخیر بسیار طولانی و با کیفیتی پایین، خدمات آن‌ها در اختیار عموم مردم قرار می‌گیرد.

در کشورهای در حال توسعه، با توجه به نیاز فراوان مالی به اجرای طرح‌های ارائه‌کننده خدمات عمومی و زیرساخت‌ها از جمله: پروژه‌های ساخت بیمارستان، مدرسه، دانشگاه، پارک‌ها، مترو، راه‌سازی و بسیاری از طرح‌های دیگر، بکارگیری طرح‌های PPP بسیار کارآمد و مؤثر می‌نماید. در این مقاله ابتدا مشارکت‌های عمومی - خصوصی بررسی و سپس با مطالعه صورت گرفته بر روی چگونگی مشارکت بخش خصوصی و شهرداری‌ها در دنیا و ایران، پیشنهاداتی برای استفاده هرچه بهتر از این مشارکت‌ها داده شده‌است.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، شهرداری‌ها، زیرساخت‌ها، تهران

¹. Municipalities and Public – Private partnerships

². Shayegan61@Gmail.Com

1 - مقدمه

طی سال‌های گذشته بسیاری از کشورهای عقب مانده دنیا یا به تعبیری جهان سوم مسیر توسعه خود را به سرعت پیموده و امروز به کشورهایی پیشرفته و توسعه یافته مبدل گشته‌اند. استراتژی محوری چنین تغییر و تحولی، آزادسازی و به کارگیری مناسب و هوشمندانه پتانسیل‌های مختلف جامعه‌است. بخش عمده‌ای از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های توسعه، در بخش خصوصی نهفته‌است که متأسفانه رویکردهای دولت محور مانع از ظهور و شکوفایی این استعدادها بالقوه می‌شود. این رویکردها از چند مشکل اساسی همچون کوتاه اندیشی، عدم انعطاف، عدم کارایی و اثربخشی، جزئی نگری، نبود منابع کافی، عدم خلاقیت و نوآوری، و نبود آینده نگری برخوردارند. درک این نکته، بسیار اساسی است که بدون مشارکت تمامی بخش‌های جامعه نمی‌توان به موفقیت قابل توجه و پایداری در کشور دست یافت.

اگر چه فرض بر این است که ارائه خدمات عمومی از قبیل خدمات بهداشتی، تفریحی، حمل و نقل، فرهنگی و غیره از مسئولیت‌های مسلم بخش عمومی و دولت هاست، ولی شیوه‌های طراحی، ساخت و ارائه خدمات عمومی ارائه شده، مدتهاست که در جهان توسعه یافته متحول شده و در کشورهای در حال توسعه نیز در حال تغییر کردن است. امروزه، بخش خصوصی در بسیاری موارد، راه‌های متنوعی را جهت مشارکت در تأمین مالی، توسعه فیزیکی و عملیات در بخش‌های حمل و نقل و پروژه‌های توسعه زیر ساختها (که زمانی ذاتا به بخش دولتی مربوط می‌شد)، پیش روی خود می‌بیند.

در واقع، مشارکت در مسئولیت و ریسک مربوط به این پروژه‌ها، تا حد قابل توجهی افزایش سطح رفاه را در جوامع پیشرفته امروزی، با شتاب بیشتری همراه نموده‌است. افزایش تعداد صندوق‌های تأمین مالی خصوصی که می‌توانند ریسک بالاتری را بپذیرند، در کنار تمایل جامعه جهانی برای توسعه روند خصوصی سازی سبب شده که کشورهای در حال گذار از اقتصاد سنتی به اقتصاد پیشرفته از روش مشارکت دولتی - خصوصی، با حجم بیشتری جهت توسعه اقتصادی‌های خود استفاده ببرند.

در کشورهای در حال توسعه، با توجه به نیاز فراوان مالی به اجرای طرح‌های ارائه کننده خدمات عمومی و زیرساخت‌ها از جمله مترو، پروژه‌های آب و فاضلاب شهری، پارک‌ها و . . . و در بعضی از مواقع نبود توانایی فنی لازم در بخش دولتی، بکارگیری طرح‌های PPP بسیار کارآمد و مفید خواهد بود. همزمان با بکارگیری انواع مختلف روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی توسط دولت‌ها، شهرداری‌ها نیز به عنوان نهادهایی عمومی و بدلیل حجم عظیم پروژه‌های زیربنایی شهری و نداشتن منابع مالی لازم برای تأمین اعتبار این طرح‌ها، به استفاده از مشارکت‌های عمومی - خصوصی تمایل نشان داده‌اند.

در این راستا این مقاله می‌کوشد تا با معرفی انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی، نقاط قوت و ضعف هر یک از آن‌ها و همچنین نحوه بکارگیری این روش‌ها در تأمین مالی و توسعه زیرساخت‌های شهری در ایران و سایر کشورها، موانع موجود در بکارگیری آن‌ها را در امور زیر بنائی شهری مشخص نماید.

2 - مشارکت‌های عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی¹ قراردادی بین بخش عمومی و خصوصی می‌باشد که به موجب آن بخش خصوصی تعهد می‌نماید خدماتی را که در حالت عادی توسط مؤسسات دولتی و عمومی ارائه می‌شود را انجام داده و یا سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته به وسیله بخش دولتی را خود بر عهده گیرد که در نتیجه این امر منافی برای هر دو بخش حاصل می‌گردد.

تفاوت مشارکت عمومی خصوصی و خصوصی سازی نیز به این صورت است که در حالیکه PPP درگیر کردن مدیریت بخش خصوصی در خدمات عمومی توسط قراردادهای بلند مدت بین این دو بخش است، خصوصی سازی فروش یکباره دارایی‌ها و واگذاری خدمات عمومی به بخش خصوصی است. مزایای مرتبط با اجرای صحیح و مناسب مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) به شرح زیر می‌باشد:

- کاهش هزینه‌ها و تخصیص بهتر ریسکها
 - استفاده از سرمایه‌های بخش خصوصی به دنبال خود خلاقیت و ارائه تکنولوژی‌های جدید را در جهت کاهش هزینه‌های اجرایی پروژه‌ها به دنبال دارد
 - انتقال تکنولوژی از شرکت مجری پروژه به نیروهای داخلی
 - انجام سریعتر خدمات و فعالیت‌ها در بخش‌های عمومی
- دولت: در این جا دولت (بخش عمومی) می‌تواند یک سازمان اجرایی، یک وزارتخانه، شهرداری و یا دولت‌های محلی باشد. دولت نیاز دارد نقشی اساسی را در پروژه‌های PPP ایفا نماید تا اطمینان یابد که منافع عمومی جامعه و شهروندانش به بهترین شکل تأمین می‌شوند. بخش خصوصی نیز می‌تواند یک کمپانی یا شرکت و یا مجموعه‌ای از شرکت‌های بخش خصوصی باشد.

¹.Public – Private Partnership

3 - انواع قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

انواع قراردادهایی که پروژه های PPP را میتوان براساس آنها تعریف نمود، به سه گروه کلی قابل تفکیک می باشد که به شرح ذیل بررسی و تشریح شده است:

3-1- قراردادهای برون سپاری سنتی¹

در این قراردادهای مالکیت دارایی ها و پروژه به بخش دولتی اختصاص دارد، و کمترین سهم مسئولیت از بخش دولتی به بخش خصوصی منتقل می شود. همچنین، مسئولیت ها و وظایف منتقل شده، معمولا در این حالت کاملا مجزا از دیگر بخش های پروژه اصلی است. همین امر برای صاحب پروژه محدودیت شدیدی در کسب سود و منفعت از بخش خصوصی ایجاد می نماید.

در خصوص انواع قراردادهای برون سپاری، که پروژه های PPP را خصوصا برای توسعه زیر ساخت ها شکل می دهد، باید به موارد ذیل اشاره نمود:

3-1-1- قرارداد خرید خدمات²

معمولا اینگونه قراردادهای اجرا و یا تکمیل یک فعالیت و وظیفه مشخص در یک پروژه، بین بخش عمومی و خصوصی بسته می شود. این قراردادهای برای تأمین ماشین آلات، کار کردن با آنها و یا تعمیرات و نگهداری مرتبط مورد استفاده قرار می گیرد. برای مثال در جمع آوری عوارض اتوبانها، نصب و نگهداری تاسیسات تصفیه آب آشامیدنی، و همچنین جمع آوری زباله از این نوع قراردادهای جلب مشارکت بخش خصوصی استفاده می شود. این قراردادهای معمولا به صورت مناقصه در اختیار بخش خصوصی قرار گرفته، کوتاه مدت بوده و دوره زمانی آن از چند ماه تا چند سال متغیر می باشد.

در این روش مدیریت و سرمایه داری تا حد قابل توجهی در اختیار بخش عمومی می ماند و در عین حال از تخصص، تکنولوژی و نیروی کار بخش خصوصی استفاده می شود. باید به این نکته اشاره کرد که چنانچه برنامه ریزی پروژه نامناسب و ضعیف باشد، تئان بخش خصوصی در این نوع قراردادهای کمکی به مدیریت پروژه و اثر بخشی هزینه های مربوطه نخواهد کرد.

¹. Traditional private Outsourcing

². service contracts

3- 1- 2- قراردادهای عملیات و مدیریت¹

در این نوع قراردادها مسؤلیت عملیات و مدیریت از بخش عمومی به بخش خصوصی منتقل می‌شود. این قراردادها با توجه به پیچیدگی‌های پروژه‌های عمومی مرتبط، زمانی برای جلب همکاری بخش خصوصی بکار می‌رود که سطح تکنولوژی مورد استفاده در طرح بسیار بالا بوده و همچنین اثربخشی به شدت تحت تاثیر پیچیدگی‌های آن قرار داشته باشد. این قراردادها معمولاً طولانی‌تر از قراردادهای خرید خدمات است. مبلغ پرداختی به پیمانکاران در این روش می‌تواند ثابت بوده و یا براساس سطوح عملکرد و اهداف مورد نظر جهت تشویق پیمانکاران متغیر باشد. قراردادهای عملیات و مدیریت ممکن است با واگذاری مسؤلیت‌ها به بخش خصوصی در کارخانه‌ها و مؤسساتی که بخشی از زیر ساخت‌های کشور را تشکیل می‌دهند به مرحله اجرا درآید. در این روش اختیار سرمایه‌گذاری همچنان در بخش عمومی باقی می‌ماند. در بخشهایی که بر اساس قوانین جاری کشور امکان واگذاری کامل یک واحد دولتی به بخش خصوصی وجود ندارد، استفاده از این قراردادها بسیار مؤثر خواهد بود. از این قراردادها برای مدیریت منابع آب و سیستم‌های فاضلاب استفاده می‌شود.

3- 1- 3- قراردادهای اجاره²

این قراردادها فرصتی برای واحدهای بخش خصوصی فراهم می‌کند، تا با پرداخت اجاره بهایی ثابت، و همچنین با این تعهد که به خوبی دارایی‌های بخش عمومی را مدیریت کنند و عملیات‌های مربوطه را به درستی انجام دهند، برای خود جریان‌های درآمدی ایجاد کنند. در این حالت میزان سود بخش خصوصی (مستاجر)، وابسته به توانایی این بخش در پایین آوردن هزینه‌های عملیاتی است. به عبارت دیگر، ریسک بازرگانی پروژه به بخش خصوصی منتقل می‌شود. در عین حال، واحدی که این قرارداد را با بخش دولتی می‌بندد متعهد می‌شود تا سطح استاندارد مورد نظر دولت را در ارائه خدمات رعایت کند. در قراردادهای اجاره، مانند قراردادهای عملیات و مدیریت، قدرت تصمیم‌گیری در خصوص جابجایی سرمایه و توسعه شبکه‌های مربوطه همچنان در اختیار بخش عمومی می‌ماند. همچنین، مالکیت دارایی‌ها با بخش دولتی خواهد بود. این قراردادها بلند مدت بوده و بین پنج تا پانزده سال به طول می‌انجامد. معمولاً این

¹. Operation and management contracts

². Leasing contracts

قراردادها در بخش هایی که سیستم های زیر ساختی توان تولید درآمد مستقل را دارند مورد استفاده قرار می گیرد. از جمله این سیستم ها می توان از سیستم های آبرسانی و سیستم های حمل و نقل عمومی نام برد.

3-2- قراردادهای ساخت، عملیات و انتقال¹

قراردادهای مشارکت یکپارچه، مسئولیت طراحی، ساخت و عملیات یک مجموعه مستقل ویا گروهی از دارایی های بخش دولتی را به بخش خصوصی منتقل می کند. این قراردادها در کشورهای مختلف مورد استفاده قرار گرفته و بیشتر به قرارداد های (BOT) ویا (Turnkey) معروف است.

مزیت اصلی این نوع قراردادها ترکیب مسئولیت ها در وظایف جداگانه طراحی، ساخت و تعمیرات و نگهداری از تاسیسات پروژه، توسط یک مجموعه یکپارچه متشکل از بخش های عمومی و خصوصی است. این مسئله شرکای پروژه را قادر می سازد تا از مزیت هایی همچون تطبیق طراحی پروژه بر اساس مواد و ماشین آلات مورد استفاده، ویا پایین آمدن هزینه تعمیر و نگهداری تجهیزات و ماشین آلات با توجه به آگاهی طراح پروژه در این قراردادها، سود ببرند.

این قراردادها معمولاً از طریق مناقصه در اختیار بخش خصوصی قرار می گیرد. سپس متقاضیان بخش خصوصی باید بر اساس بندهای خواسته شده در مدارک مناقصه، قیمت پیشنهادی خود را برای تمامی پروژه به طور یکپارچه به بخش دولتی اعلام و همچنین سوابق فعالیت های خود را کتبا جهت بررسی میزان توانایی مرتبط با نوع پروژه به درخواست کننده (دولت) اعلام نمایند.

این قراردادها از زمان طراحی تا زمان پایان عملیات، ممکن است بیست سال ویا حتی بیشتر به طول بیانجامد، واضح است که بخش وسیعی از قدرت کنترل سنتی دولت ها بر پروژه ها در این نوع قراردادها به بخش خصوصی واگذار می شود. طراحی کارخانه های بازیافت و آب آشامیدنی از جمله سیستم هایی است که این نوع قراردادها برای آن کاربرد دارد.

3-3 قراردادهای امتیازی²

در این قراردادها تأمین مالی پروژه توسط بخش خصوصی، انجام می شود. مزیت این قراردادها برای بخش عمومی از آنجایی آشکار می شود که برای اجرای آن ها دیگر لازم نیست مدت ها در انتظار تصویب بودجه

¹. build- operate- transfer

². Concessions

مربوط به طرح‌ها بمانند. در نتیجه پروژه‌های اولویت دار و گران قیمت دولتی که نیاز فراوانی به تأمین مالی داشته و در اقتصاد کشورها از اهمیت بالایی برخوردارند، در زمان مناسب اجرا و خدمات دهی خود را آغاز می‌کنند. در این نوع قراردادها بخش خصوصی مستقیماً پروژه را به عهده می‌گیرد. در عوض، درآمد پروژه نیز تا زمان مورد توافق با بخش دولتی در اختیار بخش خصوصی مجری طرح، قرار خواهد گرفت. این قراردادها ممکن است برای ساخت تاسیسات جدید و یا به منظور نوسازی (مدرنیزه کردن)، به روز کردن و یا توسعه تاسیسات موجود بکار گرفته شود.

قراردادهای امتیازی معمولاً بین 25 تا 30 سال به طول می‌انجامد و بخش خصوصی معمولاً فقط با برنده شدن در مناقصه‌های دولتی می‌تواند این نوع قراردادها را به دست بیاورد. باید توجه داشت که مالکیت دارایی‌ها (چه دارایی‌های موجود و چه آن بخش از دارایی که در طی فرایند اجرا به پروژه می‌شود) با بخش دولتی است. همچنین مسئولیت نظارت بر دارایی‌ها چه در دوره ساخت و چه در زمانی که پروژه تحویل داده می‌شود، با بخش عمومی است. در بیشتر اوقات دولت‌ها برای نظارت بر این نوع پروژه‌ها از مؤسسات و یا شرکت‌های با اهداف خاص (SPV)¹ بهره می‌برند.

با توجه به توضیحات فوق، آثارمختلف اجرای انواع طرح‌های مشارکت دولتی - خصوصی، را می‌توان به طور خلاصه، بر اساس جدول شماره (یک) به شرح زیر نشان داد:

جدول 1 - اثربخشی هر یک از انواع طرح‌های مشارکت عمومی خصوصی

نوع قرارداد PPP	بهبود خدمات	تأثیر بر اثر بخشی عملیات	تأثیر بر ریسک مشارکتی	اثر بر هزینه دوره عمر	اثر شتاب بخشی در اجرا	اثر افزایشی بر ذخایر عمومی	محدودیت‌های اجرایی
Service	امکان دارد	بله	خیر	خیر	خیر	خیر	کم
Management contracts	بله	بله	خیر	خیر	خیر	خیر	متوسط
Leasing	امکان دارد	بله	کمی	امکان دارد	خیر	خیر	متوسط
BOT	بله	بله	کمی	بله	-	-	بالا
Concession	بله	بله	بله	بله	بله	بله	خیلی بالا

¹. Special purpose vehicles

3 - 4 چالش‌ها، عوامل کلیدی راهکارهای موفقیت

پروژه‌هایی که در اکثر کشورهای در حال توسعه، برای اجرا از طریق مشارکت فی مابین بخش‌های عمومی و خصوصی دارای اولویت بوده و موقعیت مناسبی را دارا هستند، بر اساس ماهیت طرح به شرح ذیل دسته بندی می‌شوند:

1. پروژه‌های حمل و نقل عمومی

2. پروژه‌های آبرسانی

3. پروژه‌های دفع زباله و بازیافت

4. پروژه‌های ساخت مراکز و محصولات بهداشتی

واضح است که مشارکت کنندگان در طرح‌های PPP، هریک با نیت و هدفی خاص در این پروژه‌ها فعالیت می‌کنند، که گاهی ممکن است با یکدیگر در تضاد و تعارض باشند. برای مثال، کسب سود یکی از ریشه‌ای ترین انگیزه‌های بخش خصوصی برای درگیر شدن در هر نوع پروژه‌ای به شمار می‌رود. در عین حال، یکی از مهم ترین اهداف بخش عمومی، ارائه خدمات با کیفیت به ملت هاست. هرچه کیفیت ارائه خدمات افزایش یابد، هزینه‌های بخش خصوصی نیز افزایش خواهد یافت و این امر حاشیه سود این بخش را مورد تهدید قرار می‌دهد.

3 - 4 - 1 چالش‌ها

رسیدن به توافق در خصوص اهداف هر بخش و همچنین به طور شفاف تعریف کردن منافع و عایدات این طرح‌ها برای هریک از شرکای مربوطه باعث خواهد شد که این طرح‌ها با سادگی بیشتری به سوی اهداف خود پیش برود.

در مجموع اجرای طرح‌های PPP در سه محور، منافع بلند مدت ملت‌ها (خصوصاً در کشورهای در حال توسعه)، را تأمین می‌نماید، که عبارتند از: اجرای سریعتر طرح‌های زیر ساختی که به نوعی رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری در گرو اجرای این طرح هاست، اثربخشی در استفاده از منابع ملی در طرح‌های PPP افزایش می‌یابد. از دارایی‌های دولتی در طرح‌های PPP جهت ایجاد ارزش تجاری و بازرگانی استفاده می‌شود. در عین حال و علیرغم آنچه در بالا ذکر شد، طرح‌های مشارکت عمومی خصوصی، با چالش‌هایی هم در طراحی و هم در اجرا روبرو است که در ذیل به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

1. طراحی این گونه پروژه‌ها بسیار پیچیده است. به عبارت دیگر، رسیدن به توافق همه جانبه بین تمامی طرف‌های ذینفع در این پروژه‌ها به گونه‌ای که منافع هریک تا حدود مورد قبول آن‌ها تأمین شود، کار کوشش برانگیزی است.
2. مدیریت پروژه‌های PPP معمولاً دشوار است. با توجه به اینکه فضای حاکم بر بخش عمومی (دولتی) با فضای حاکم بر بخش خصوصی تفاوت‌های ساختاری دارد، و بعضاً روند اجرای فعالیت‌ها نیز در دو بخش باهم متفاوت است، مدیریت پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی که هر دو را در برمی گیرد، معمولاً با دشواری‌هایی همراه است.
3. اجرای طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی، با ریسک‌های خاص مواجه است. آنچه در کشورهای دنیا، در خصوص اجرای موفق طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی، بسیار با اهمیت جلوه می‌کند، تاکید بر این حقیقت است، که تمامی مشارکت کنندگان در این طرح‌ها می‌باید بر اساس مجموعه‌ای از تعهدات و فهم دقیق کلیه مراحل اجرایی این گونه طرح‌ها، اقدام به شرکت در پروژه‌های (PPP) نمایند. به دیگر سخن، مشارکت کنندگان در این پروژه‌ها باید با تمامی روش‌های اجرایی طرح‌ها به طور کامل آشنایی داشته باشند، و بتوانند با انتخاب بهترین و مناسب‌ترین راهکارها با بخش عمومی در اجرای پروژه‌ها همکاری کنند. راهکارهای ارائه شده در این بخش مجموعه‌ای از پیشنهادات اجرایی است که در اختیار مشارکت کنندگان قرار می‌گیرد تا به هنگام طراحی یک برنامه مشارکت عمومی - خصوصی، ویا دریافت یک کمک دولتی جهت اجرای یک طرح خدمات عمومی، از آن‌ها بهره مند شوند.

3-4-2 عوامل کلیدی

- چهار عامل کلیدی و مؤثر در اجرای موفق طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی، به شرح زیر قابل ذکر است:
1. حصول اطمینان از دسترسی آزادانه به بازار و امکان رقابت عادلانه و بدون تبعیض در بستر اقتصادی جامعه
 2. حفاظت از منافع اقشار جامعه و حداکثر نمودن ارزش افزوده طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی
 3. تعریف سطح بهینه کمک‌های دولتی هم به منظور شناسایی پروژه‌های ضروری و بادوام و هم به جهت جلوگیری از امکان سوء استفاده از اموال دولتی برای کسب سودهای بادآورده
 4. ارزیابی مؤثرترین نوع مشارکت با توجه به نوع پروژه مورد نظر

3-4-3 راهکارها

- راهکارهایی برای انجام موفق طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی
1. این پروژه‌ها زمانی باید انجام شوند که احتمال یکی شدن و همسویی منافع مجری و صاحب طرح در حد بالایی وجود داشته باشد. در این حالت شناسایی مشارکت کنندگان (با توجه به نوع پروژه‌های نیازمند به مشارکت) از اولویت بسیار بالایی برخوردار خواهد بود.
 2. این پروژه‌ها زمانی باید انجام شوند که منافع حاصل از اجرای آن‌ها از قبل به طور شفاف مشخص شده باشد.
 3. این پروژه‌ها باید زمانی اجرا شوند که در حد امکان عوامل تاثیرگذار بر روند اجرای آن‌ها از قبل شناسایی و راه حل رفع موانع احتمالی برای آن‌ها طراحی شده باشد.
 4. تمامی شرکا (چه بخش دولتی و چه بخش خصوصی) باید به نحو مؤثر و فعالانه در جهت اجرای موفق پروژه تلاش و با یکدیگر همکاری کنند.
 5. اهداف باید برای تمامی شرکا (چه بخش دولتی و چه بخش خصوصی) به طور شفاف مشخص باشد. در ضمن نقش هر یک از شرکا در رسیدن طرح به نتایج آن باید به دقت تعریف شده باشد.
 6. باید ریسک‌های مربوط به پروژه به نحوی به هریک از ذینفع‌های پروژه تخصیص داده شود که در مجموع (ریسک پروژه) به حداقل کاهش یابد.
 7. باید کیفیت اجرای طرح و همچنین عملکرد بخش‌های عمومی و خصوصی با طراحی سیستمی خاص اندازه‌گیری و انحرافات تصحیح شود.

4 - مشارکت‌های عمومی خصوصی در حوزه‌های شهری

کیفیت زندگی در کلان شهرها و بخصوص شهرهای کشور با رشد سریع شهرنشینی بدتر شده است. با افزایش جمعیت و نفوذ مردم به مناطق شهری، فشارها بر شهرداری‌ها که با کمبود منابع مالی نیز مواجه هستند را افزایش داده است.

در شهرهای مختلف دنیا مشارکت عمومی خصوصی راه حلی پایدار برای بهبود خدمات ارائه شده می‌باشد، این مشارکت با خود نقاط قوت بخش خصوصی (نوآوری، دانش فنی، کارایی مدیریتی) همراه با مسولیت اجتماعی، دانش عمومی بخش دولتی و شهری را به همراه دارند. در دهه اخیر، استفاده شهرداری‌ها از

مشارکت‌های عمومی خصوصی در سرتاسر دنیا رواج پیدا کرده است بطوریکه چه در کشورهای توسعه یافته و چه در کشورهای در حال توسعه استفاده از PPP برای تدارک خدمات عمومی در امور شهری استفاده می‌شود. امروزه شهرهایی چون اتاوا و ونکور در کانادا، ژوهانسبورگ و پرتوریا در آفریقای جنوبی و شهرهایی در پاکستان، انگلستان، تانزانیا و . . . از قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی برای انجام پروژه‌های زیربنایی و تدارک خدمات عمومی شهری استفاده می‌نمایند.

منطق کلیدی برای استفاده از PPP این است که در کسب و کارها و تدارک خدمات، بخش خصوصی بسیار کارا تر از بخش دولتی و عمومی است. در جدول شماره 2 انواع قراردادها در حوزه‌های شهری و خصوصیاتشان نشان داده شده است:

جدول 2- انواع قراردادها

واگذاری (امتیازی)	انواع BOT	اجاره	قرارداد مدیریت	قرارداد خدمت	
شهرداری	شهرداری / خصوصی	شهرداری	شهرداری	شهرداری	تملك دارایی ها
خصوصی	خصوصی	شهرداری	شهرداری	شهرداری	سرمایه‌گذاری
خصوصی	خصوصی	خصوصی	شهرداری	شهرداری	حفظ و نگهداری
خصوصی	شهرداری	خصوصی	شهرداری / خصوصی	شهرداری	جمع آوری تعرفه‌ها (عوارض)
خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	شهرداری / خصوصی	بهره‌برداری

- سرمایه‌گذاری‌ها توسط بخش خصوصی افزایش می‌یابد
- ریسک تخصیص یافته به بخش خصوصی افزایش می‌یابد
- زمان قرارداد طولانی تر می‌شود
- امور بهره‌برداری و نگهداری به بخش خصوصی انتقال می‌یابد

5 - چارچوب اهداف مشارکت‌های عمومی خصوصی در حوزه شهری:

هدف مشارکت شهرداری‌ها با بخش خصوصی، افزایش کارایی و اثربخشی و ارائه پایدار خدمات، مخصوصاً برای افراد فقیر در حوزه شهری می‌باشد.

در شکل 1 چارچوب اهداف در حوزه شهری نشان داده شده است، در این شکل ابتدا اهداف کلیدی شامل توسعه پایدار و عادلانه و ایجاد مکانی مناسب برای زندگی افراد و سپس سایر اهداف نشان داده شده است.

- اهداف اقتصادی: بهبود کارایی و رشد اقتصاد شهری
- اهداف مالی: جلب سرمایه‌گذاری‌ها و انتقال ریسک
- اهداف محیطی: بهبود کیفیت جوامع شهری
- اهداف اجتماعی: رعایت عدالت در تهیه و تدارک خدمات و بهبود وضعیت زندگی مردم
- اهداف بنگاهی: افزایش ظرفیت‌های محلی و شهری برای مدیریت و اداره شهر
- اهداف سیاسی: حفظ قدرت و توانایی در تخصیص منابع

همچنین منافع PPP برای چهار جزء اصلی مشارکت‌ها به صورت زیر می‌باشد:

برای شهرداری‌ها حیاتی، مناسب، در دسترس و مکانیسمی برای تحویل سودمند خدمات است. برای استفاده‌کنندگان نهایی، نتایج PPP ارائه خدمات ایمن و در دسترس است که از استانداردهای کیفیتی لازم برخوردار هستند.

برای جامعه PPP باعث دستیابی به اهدافی چون عدالت اجتماعی، اقتصاد قدرتمند و استفاده کارا از منابع و نیز ثبات محیطی می‌شود.

برای بخش خصوصی نیز منافع حاصل از PPP جبران سرمایه‌گذاری‌ها و ریسک‌های پذیرفته شده را می‌نماید.

شکل 1 - چارچوب و اهداف مشارکت بخش عمومی (شهرداری) با بخش خصوصی در حوزه شهری

6 - حوزه‌های مشارکت بخش خصوصی و شهرداری‌ها

وضعیت تهیه و تدارک خدمات شهری و میزان در دسترس بودن آن‌ها، در شهرهای کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران ضعیف می‌باشد. با توجه به این که نوع و کیفیت خدمات ارائه شده در سطح پایینی می‌باشد و سیستم‌های تأمین مالی برای افزایش زیرساخت‌ها و حفظ و نگهداری آن‌ها ناکافی است. این مشکلات با رشد شهرنشینی تشدید می‌شود. داشتن زیرساخت‌های مناسب شهری در رشد اقتصادی، کاهش فقر، ثبات محیطی و توسعه پایدار حیاتی هستند. در اینجا حوزه‌های مختلفی که بخش خصوصی می‌تواند در امور مربوط به حوزه‌های شهری مشارکت داشته باشد با استفاده از مطالعه موارد مشارکت شهرداری‌ها و بخش خصوصی در شهرهایی از سراسر دنیا استخراج شده، که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌کنیم:

6-1 مدیریت بازارها

عمده مشارکت بخش خصوصی و عمومی در این حوزه به صورت قراردادهای خدمت می‌باشد. در این جا شهرداری جمع آوری درآمد هایش از بازارها و همچنین مدیریت و اداره بازارها را تحت قراردادی به بخش خصوصی واگذار می‌نماید.

6-2 ساخت و بهره‌برداری از اماکن عمومی

یکی از راههای مشارکت شهرداری‌ها با بخش خصوصی، ساخت مراکز تفریحی و سرگرمی توسط بخش خصوصی می‌باشد. ساخت مراکز فروشگاه‌ها و پارکینگ‌های شهری، مجموعه‌های ورزشی و مراکز تفریحی و... از این دست مشارکت‌ها می‌باشند. در این جا بخش خصوصی فعالیت‌های مربوط به طراحی، ساخت و بهره‌برداری و تأمین مالی پروژه را انجام می‌دهد و در پایان و پس از بهره‌برداری هزینه سرمایه‌گذاری‌های انجام گرفته را با اخذ مبالغی از استفاده کنندگان جبران می‌نماید. مشکلی که در اینجا ممکن است بروز نماید این است که بخش خصوصی در برآوردهای خود دچار اشتباه شده و هزینه هایش را کمتر از اندازه و درآمد هایش را بیشتر برآورد نماید.

6-3 ساخت و بهره‌برداری از کارخانه‌های بازیافت زباله

یکی از مواردی که اکثر شهرها با آن دست به گریبان بوده و به معضلی برای شهرداری‌ها تبدیل شده، مساله زباله‌های شهری است. شهرداری‌ها می‌توانند امور مربوط به جمع آوری، امحاء و بازیافت زباله‌ها را تحت قرارداد هایی به بخش خصوصی واگذار نمایند.

6- 4 حمل و نقل شهری

امروزه در اکثر شهرهای دنیا مساله ترافیک و آلودگی هوا وجود دارد. برای فائق آمدن بر این مسائل باید سیستم‌های حمل و نقل شهری گسترش یابند. بخش خصوصی می‌تواند نقش عمده‌ای در طراحی، ساخت، تأمین مالی و بهره‌برداری از سیستم‌های حمل و نقل شهری و عمومی داشته باشد. بخش عمومی می‌تواند از تجربه، تخصص، توانایی مالی، فنی و تکنولوژیک بخش خصوصی برای ساخت شبکه‌های مترو، پل‌ها، بزرگراه‌های شهری و نوسازی ناوگان حمل و نقل شهری استفاده نماید.

6- 5 سیستم‌های تصفیه آب و فاضلاب

از حدود سال 2000 تعدادی از شهرداری‌ها از PPP در بخش آب (برنامه‌های تصفیه آب و فاضلاب) استفاده می‌نمایند. این مشارکت‌ها به شکل ساخت تاسیسات تصفیه آب و فاضلات و اجرای شبکه‌های فاضلاب می‌باشد. به علت هزینه‌های زیاد و زمان بر بودن این پروژه‌ها بازگشت سرمایه در این بخش مدتی طول می‌کشد. یکی از مشکلات این گونه از پروژه‌ها ارزیابی کیفیت کار و مطابق استاندارد انجام شدن پروژه توسط شهرداری هاست که بدلیل اینکه 70 تا 80 درصد زیرساخت‌های این پروژه‌ها در زیر زمین هستند به سختی انجام می‌پذیرد.

6- 6 گسترش امور فرهنگی و اجتماعی

یکی از رسالت‌های شهرداری‌ها ساماندهی و توسعه فضاهای فرهنگی، گسترش فرهنگ شهرنشینی و نهادینه کردن الگوهای رفتار و اخلاق شهروندی است. راه اندازی مراکز فرهنگی و فرهنگسراها و ایجاد مراکز مشاوره از نمونه‌های مشارکت بخش خصوصی در این حوزه می‌باشد. به عنوان مثال به سفارش شهرداری و برای فرهنگ سازی در حوزه شهری، تعدادی از شرکت‌های تولید کننده انیمیشن، انیمیشن‌هایی با موضوع جداسازی زباله‌های بازیافت شدنی (شیشه و کاغذ و...) تولید و پخش می‌نمایند.

6- 7 سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های شهری

حوزه‌های زیرساختی در شهرها سرمایه بر و زمان بر می‌باشند و شهرداری‌ها نیز از سرمایه و زمان لازم برای مشارکت در این حوزه‌ها برخوردار نیستند. بسیاری از شهرها علاقه زیادی به حفظ بناهای و معماری تاریخی شهر خود داشته و درعین حال نیز برنامه‌هایی برای نوسازی و بهسازی بناهای فرسوده برای جلوگیری از مشکلاتی که ممکن است در آینده حادث شوند دارند. امور مربوط به حفظ بناهای تاریخی و نوسازی و بهسازی بافت‌های شهری نیاز به سرمایه‌گذاری فراوان، زمان و تجربه و تخصص دارند. استفاده از

سرمایه‌ها و تخصص بخش خصوصی گزینه‌ای منطقی برای شهرداری‌ها در این حوزه می‌باشد. البته زیرساخت‌های شهری فراوان بوده و برای سایر زیرساخت‌ها هم می‌توان با توجه به شرایط و تحت قراردادهای مناسب، برای این پروژه‌ها از مشارکت‌های عمومی خصوصی استفاده نمود.

7 - عوامل دخیل در مشارکت‌های عمومی خصوصی و مسائل حقوقی

در اجرای مشارکت‌های عمومی خصوصی عوامل و بخشهای مختلفی درگیرند که اجمالا به بررسی آنها می‌پردازیم: بخش دولتی: وجود بخش عمومی و دولتی به دلایل مختلف حیاتی و محوری است. نخست اینکه بخش‌های عمومی باید مجوز لازم را برای اجرای مشارکت‌ها صادر نماید. ثانيا تعهد نماید که بخش قابل توجهی از محصولات و خدمات تولید شده را خریداری نماید. حامی مالی پروژه معمولا مجموعه‌ای از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، بانک‌ها و پیمانکاران هستند که با سهم مشخص به دنبال یافتن پروژه‌های سود ده برای اجرا هستند. این مجموعه‌ها که در اشکال مختلف وجود دارند و در مناقصات داخلی و خارجی پیشنهادات خود را ارائه می‌دهند. پیمانکار ساخت عامل دیگری است که معمولا امروزه در قالب قراردادهای عمومی به طراحی، تأمین کالا و ساخت پروژه‌های کلان اقدام می‌نمایند. با تغییر قالب بنگاههای اقتصادی دنیا، امروزه در بسیاری موارد خود این پیمانکاران نیز جزئی از حامیان مالی پروژه بوده و علاوه بر استفاده از مزایای پیمانکاری، شانس برخورداری از بخشی از سود پروژه را نیز نصیب خود می‌کنند. ضمن اینکه حامیان مالی پروژه نیز از این شرایط استقبال می‌کنند زیرا از طرفی مسئولیت خود را در پذیرش ریسک محدودتر می‌کنند و از طرف دیگر پیمانکار چون در پروژه ذینفع است در زمان و کیفیت کار حداکثر تلاش خود را به کار می‌برد.

علاوه بر موارد قبلی بنا به نوع قرارداد مشارکت عمومی خصوصی، مشاورین، مهندسین طراح، سازندگان قطعات و کالاها، تأمین کنندگان خدمات، بیمه گزاران و همه کسانی که به نوعی متاثر از پروژه هستند در موفقیت و شکست پروژه‌ها دخیل هستند.

در شرایط پیچیده امروزی به وفور دیده شده است که این اجزا یعنی حتی خود بیمه گزاران و تأمین کنندگان کالا نیز در پروژه سرمایه‌گذاری می‌کنند. شاید این امر موجب پیچیدگی پروژه و گاه تنشهای بیشتر باشد اما به نحو قابل تحسینی در تقسیم ریسکها مؤثر بوده و در نهایت به نفع پروژه است.

تمایل بخش خصوصی به شرکت در سرمایه‌گذاری برای ساخت پروژه‌های عمرانی تا حدود زیادی بستگی به مبانی حقوقی تعیین شده توسط بخش دولتی (عمومی) دارد. البته به نظر می‌رسد چنانچه ارگان‌های

اجرائی بخش‌های دولتی - عمومی با درایت خاص وظیفه هدایت و نیز حمایت از پروژه را بر عهده داشته باشند، این نگرانی بسیار کم رنگ می‌گردد.

این امر شامل مواردی همچون اجرای قراردادهای، مالکیت بخش خصوصی، قوانین مربوط به تأمین امنیت سرمایه‌گذاری این بخش، نظام مالیاتی، نقل و انتقالات مالی و همچنین سود حاصل از انجام پروژه می‌باشد. باید توجه داشت که رایۀ چهارچوب نامناسب حقوقی ممکن است کارآیی و تأثیرگذاری قراردادهای تشکیل دهنده ساختار پروژه‌ای مزبور را به صورت منفی تحت تأثیر قرار دهد. واضح است که وجود یک چارچوب حقوقی مناسب باعث کاهش برخی از ریسک‌های پروژه خواهد شد. برای طراحی چارچوب حقوقی مناسب برای پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی مدل خاص جهانی ارایه نشده است. بنابراین ابزارها و روش‌های حقوقی مورد استفاده مناسب با سیستم حقوقی کشور مربوطه انتخاب می‌شوند. با توجه به متفاوت بودن انواع روش‌های مشارکت عمومی خصوصی و همچنین نحوه اجرای آن‌ها، با توجه به شرایط اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... شرایط لازم را برای این مشارکت‌ها مهیا نمود.

8 - مشارکت‌های عمومی خصوصی و حوزه‌های شهری کشور

در دو دهه اخیر شهرنشینی و مهاجرت به شهرهای بزرگ روندی صعودی داشته است که این امر باعث به وجود آمدن کلان شهرهایی چون تهران، تبریز و شیراز و... شده است. همزمان با افزایش جمعیت شهرها مشکلات در حوزه‌های مختلف شهری افزایش یافته و شهرداری‌ها به عنوان نهادی مسوول در حوزه خدمات شهری و رفاه شهروندان با مشکلات عدیده‌ای در رفع نیازهای شهروندان مواجه شده‌اند. مشکلاتی چون ارائه به موقع و با کیفیت خدمات به تمام افراد، تأمین مالی حجم عظیم پروژه‌های حمل و نقل عمومی، نوسازی و بهسازی بناها، سیستم‌های ارتباطی، نداشتن تجربه و توانایی فنی در اجرای بعضی از پروژه‌ها و سایر موارد همچون سدی برسر راه شهرداری‌ها ظاهر شده‌اند. مشارکت با بخش خصوصی می‌تواند راهکاری برای حل این مشکلات باشد. اهداف و چشم انداز متصور برای شهر تهران که باید توسط سیاست گذاران شهری و شورای شهر تدوین شوند اجمالاً عبارتند از: شهری همراه با رفاه عمومی و زیرساخت‌های مناسب همراه با کاهش نابرابری‌ها و تأمین عادلانه رفاه شهری، شهری ایمن و مقاوم در برابر حوادث احتمالی، ارتقاء شبکه‌های ارتباطی و نظام حمل و نقل شهری، نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده و توسعه فضاهای سبز، عمومی و گردشگری در شهر. برای رسیدن به این اهداف و عملی شدن آن‌ها و با

توجه به بررسی‌های صورت گرفته بر روی سایر شهرهای دنیا، انواع روش‌های مشارکت عمومی خصوصی می‌توانند کمک عمده‌ای به شهرداری برای رسیدن به اهدافش نمایند.

در جدول 3 نحوه مشارکت بخش خصوصی در حوزه‌های مختلف شهری نشان داده شده است. البته این جدول براساس نظرات نویسندگان و مطالعه موردی‌های مختلف مشارکت بخش خصوصی با شهرداری‌ها تهیه شده است و در نتیجه امکان استفاده حوزه‌های مختلف از سایر انواع قراردادها نیز وجود دارد.

جدول 3- نحوه مشارکت‌ها

واگذاری	انواع BOT	اجاره	مدیریت	قرارداد خدمت	
			*	*	مدیریت بازارها
		*	*	*	اماکن عمومی
*	*		*	*	بازیافت زباله
*	*	*	*		حمل و نقل
*	*	*	*		مدیریت منابع آب
			*	*	فرهنگی
*	*				زیرساخت‌ها

9 - نتیجه‌گیری

شرایطی که در آن مشارکت‌های عمومی خصوصی در کشورهای مختلف رخ می‌دهد نیاز به بهبود دارند. این بهبودها باید در حوزه درک، پذیرش و حمایت از مفهوم PPP به وسیله بخش‌های عمومی و خصوصی باشد و در این راستا باید آموزش‌ها در این زمینه افزایش یافته و از تجربیات برتر داخلی و خارجی استفاده نمود. با توجه به موارد ذکر شده در ارتباط با مشارکت‌های عمومی خصوصی در حوزه‌های شهری، تمامی انواع این دست از مشارکت‌ها با توجه به اهداف و چشم انداز تدوین شده برای شهرها و با نظرات سیاست‌گذاران تاثیرگذار و دولت‌ها در شهرها شکل گرفته که این اهداف و چشم اندازها می‌توانند در شهرهای مختلف، متفاوت باشند. با بررسی و مطالعات انجام شده در حوزه PPP شهری و بر روی تعدادی از شهرها در سراسر دنیا که از این دست مشارکت‌ها استفاده نموده‌اند (چه در کشورهای توسعه یافته‌ای نظیر کانادا و چه در کشورهای در حال توسعه‌ای نظیر هندوستان) به این نتیجه می‌رسیم که شکل کلی این قراردادها هم

در کشورهای توسعه یافته و هم در کشورهای در حال توسعه تقریباً یکسان بوده، البته این قراردادها در کشورهای مختلف با توجه به شرایط محیطی، سیاسی، فرهنگی و قوانین جاری ممکن است تفاوت‌هایی نیز داشته باشند و سایر تفاوت‌ها در تعداد و حجم پروژه‌های انجام شده، میزان اعتقاد سیاست‌گذاران به اجرای این قبیل از پروژه‌ها و قوانین حمایتی - حقوقی مرتبط با این پروژه‌ها می‌باشد. با تحقیق درباره میزان استفاده شهرداری‌های کشور از این دست از مشارکت‌ها به این نتیجه می‌رسیم که چه در سطح کشور و چه در سطح شهرداری‌ها هنوز در ابتدای راه بوده و در حال حاضر اکثر مشارکت‌های انجام شده به صورت قراردادهای خدمت که ابتدایی‌ترین نوع مشارکت می‌باشد صورت می‌پذیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که ابتدا باید سیاستگذاران و تصمیم‌گیرندگان در حوزه‌های شهری از منافع این مشارکت‌ها آگاهی یافته و به آن‌ها اعتقاد پیدا نمایند و سپس با توجه به وسعت پروژه‌ها از نظر حجم سرمایه‌گذاری، زمان انجام پروژه، تجربه و توان فنی لازم از مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی استفاده نمود.

مراجع

- .Akintoy , a. (2004) *Public Private Partnerships: Managing Risks and Opportunities* , Blackwell Science Ltd
- .European Directorate- General regional Policy (2003) , *Guidelines for Successful Public Private Partnerships*
- Farlam. peter (2005), *Assessing Public Private Partnerships in Africa* , Pretoria , The South African Institute of International Affairs
- .Government of British Columbia (2000) , *Public Private Partnerships:The Challenges for Local Government*
- .Halcrow Group (2000) , *Public Private Partnerships and Poor in Water and Sanitation* (www.wedc.ac.uk)
- .Hamel. p ,(2007) , *Public Private Partnerships:Beyond Principles* (www.fcm.ca)
- HDR , (2005) , *Creating Effective Public Private Partnerships for Buildings and Infrastructure in Today's Economic Environment* , HDR, Omaha
- Harris , Clive, *Private Participation in Infrastructure , Trends , Impacts and Policies* , World bank Papers. PDF File , April2003
- National Council for Public Private Partnerships (www.NcPPP.org)
- Plummer , Janelle (2002) *Municipal Capability Building in Public Private Partnerships* , London , Earthsan Publications Ltd
- .RENDA. A (2006) , *Public private partnerships Models And Trends In European Union*

United nations Economic and Social Commission For Asia and Pacific , *A Legal Perspective of Private Participation in Infrastructure*

.UN/ECE FORUM , (2000), *Public Private Partnership For Infrastructure Development*

.Williams. P (2003), *Moving To Public Private Partnerships*, Rutgers University

WWW. PPPCOUNCIL. CA

WWW. PPIFA. ORG

شیوه های تجهیز سرمایه های بخش خصوصی جهت مشارکت با بخش دولتی در تأمین مالی پروژه های زیر ساختی مناطق ویژه اقتصادی انرژی ایران

مهندس هانیه سلیمانی^۱، دکتر مجتبی حسینعلی پور^۲، دکتر محمد باقر نوبخت^۳
دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت دانشگاه شهید بهشتی تهران
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده معماری و شهر سازی (مدیر گروه فن ساختمان)
عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات استراتژیک و مدیر گروه پژوهشکده تحقیقات راهبردی

چکیده:

روند جهانی اتکای بیشتر بر حضور شرکت های خصوصی، ساختار اقتصادی توسعه زیرساخت ها را تغییر داده است. به منظور تشویق بخش خصوصی به سرمایه گذاری در پروژه های زیرساختی، بیشتر دولت ها مداخله خود را در این بخش محدود کرده اند و کمتر به تأمین مالی پروژه های این بخش از محل بودجه عمومی می پردازند. بنابراین، شرکت ها و کنسرسیوم های خصوصی داخلی و بین المللی دوباره تبدیل به مهمترین منبع سرمایه گذاری در این حوزه شده اند و با مشارکت تعداد زیادی از سرمایه گذاران، انجام پروژه ها را عهده دار می شوند. بنابراین تأمین مالی پروژه های زیرساخت به امر کاملاً پیچیده ای بدل شده و بخش عظیمی از سرمایه گذاران دولتی و خصوصی و تأمین کنندگان را درگیر این موضوع کرده است. تهیه بسته تأمین مالی پروژه نیاز به درک جامعی از فضای کسب و کار موجود دارد. با توجه به حجم بالای سرمایه گذاری مورد نیاز در این صنعت، وقفه زمانی طولانی بین شروع سرمایه گذاری ها، موسسات تجاری در این بخش از صنعت، سرمایه و زمان قابل توجهی را صرف برنامه ریزی مستمر در پیش بینی این چرخه های اقتصادی و بهینه نمودن روش های تأمین مالی پروژه های تعریف شده در این بخش می نمایند.

زیرساخت ها پیش نیازهای اساسی توسعه مؤثر بازار رقابتی در مناطق ویژه اقتصادی انرژی را شامل می شود. سود این سرمایه گذاری های کلان، در بخش توسعه زیر ساخت زیاد است. ولی این سود در دوره بلندمدت به دست می آید. در کشورهای در حال توسعه، بخش خصوصی یا سود حاصل در بلند مدت را مناسب تشخیص نمی دهد و یا فاقد ابزارهای مالی است که بتواند این پروژه ها را به عهده بگیرد. بنابراین، دولت به عنوان ذینفع اصلی باید تعهداتی را بر عهده بگیرد تا شرایط کسب و کار مساعد برای بخش خصوصی فراهم شود. بنا بر این به دنبال حل این مسئله هستیم که چگونه سرمایه های بخش خصوصی را با همکاری بخش عمومی به این منظور تجهیز کنیم.

بنابراین، با توجه به معضلات فعلی تأمین مالی این نوع پروژه ها، گرایش به سمت سیاست کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی، افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی و افزایش سهم بخش های خصوصی و تعاون در اقتصاد ملی) و قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری می باشد. برای مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت ها می باید شیوه مناسب توسط دولت اتخاذ گردد تا ریسک هایی که بازگشت سرمایه بخش خصوصی را تهدید می نماید به حداقل برسد. بنا بر این هدف، دستیابی به یک الگوی مشارکت مناسب و رفع

^۱ honey.soleymani@gmail.com

^۲ m-hosseinalipour@sbu.ac.ir

^۳ nobakht@csr.ir

نگرانی‌های سرمایه‌گذاران و تامین‌کنندگان منابع مالی است. اعطای حقوق مالکیت، ارایه تضمین از سوی دولت نسبت به بازگشت سرمایه با سود مناسب در دوره معین، مشارکت دولت با سهم معین بدون انتظار سود در دوره قرارداد، عدم مداخله دولت در قیمت‌گذاری، استفاده از همه ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری، توجه به حفظ توجیه اقتصادی پروژه‌های احداث شده یا در حال احداث، ایجاد فضای رقابت سازنده پیشنهاداتی است که در این مقاله، برای ایجاد انگیزه بیشتر در بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری، و در عین حال دستیابی دولت به اهداف توسعه‌ای و اجتماعی، ارایه شده است. پیشرفت و توسعه اقتصادی مناطق ویژه اقتصادی انرژی در راستای برنامه‌های پیش‌بینی شده در گرو توسعه زیرساخت‌ها و توسعه زیرساخت‌ها در گرو تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی می‌باشد.

کلمات کلیدی: پروژه‌های زیرساختی^۱، مشارکت بخش خصوصی ودولتی^۲، تأمین مالی، موانع سرمایه‌گذاری

مقدمه

توسعه درون‌زا ایجاب می‌کند که کشور براساس استعداد های درونی اش استراتژی های اقتصادی را انتخاب کند و سیاست های اجرایی را در راستای آن بکار گیرد. کشور ماکشوری است که از نظر ذخایر حامل های انرژی تجدید ناپذیر بسیار غنی است و همچنین از نظر جغرافیایی در منطقه ای قرارداد که در میان بزرگ ترین و مهم ترین تولید کنندگان این حامل ها واقع شده و بهترین پتانسیل هارا از نظر انتقال این مواد دارا است. این دو خصیصه موقعیت مناسبی را از نظر اقتصادی برای کشور ما فراهم کرده است، که می توان حداکثر استفاده را از آن نمود.

درآمد ارزی، تکنولوژی، سرمایه وثبات سیاسی - اقتصادی، ابزارو شرایط لازم برای توسعه پایدار برای هر کشوری است. در شرایط فعلی، کشور ما در خصوص همه مواهب فوق دچار کمبود است، لذا اگر بتوان با استراتژی مشخص و سیاست های اجرایی منسجم درحوزه انرژی، که از جمله مزیت های اقتصادی کشور می باشد، شرایط لازم توسعه را ایجاد کرد می توان به اهداف توسعه ای نیز دست یافت.

سه منطقه ویژه پارس(عسلویه)، منطقه آزاد قشم وحوزه دریای خزر از یک سو دارای قابلیت های فراوان جهت منطقه آزاد انرژی (نفت وگاز) هستند واز سوی دیگر به دلیل موقعیت خاص از جایگاه واهمیت ویژه در ثبات وامنیت ملی برخوردارند. از این رو توسعه زیر ساخت ها دراین مناطق از قبیل اسکله، فرودگاه ها، بنادر بزرگ، بزرگراه ها، راه آهن و... شرط لازم جلب سرمایه گذاری ، توسعه میداین وتوسعه یافتگی منطقه می باشد. [۱]

یکی از مطالعاتی که توسط مرکز پژوهش های مجلس انجام شده است؛ موضوع تبدیل منطقه ویژه اقتصادی به منطقه آزاد عسلویه می باشد.

پتانسیل های لازم جهت اعمال این طرح در منطقه از دیدگاه طراحان طرح موارد زیر می باشد: [۱]

۱- امکان استفاده از فرصت های تجاری، صنعتی واقتصادی منطقه.

۲- عدم وجود هزینه جدید با توجه به زیر ساخت ها

۳- نقش منطقه در توسعه اهداف اقتصادی، فرهنگی واجتماعی

۴- وجود زیرساخت های مناسب مانند بنادر بزرگ، بزرگراه هاو فرودگاه ها و..

^۱ Infrastructure Projects

^۲ Public- Private Partnership (PPP)

در حالی که سرمایه‌گذاری هنگفت در طرح‌های زیرساختی یک نیاز مبرم برای کشورهای در حال توسعه است، دولت‌ها قادر نیستند سرمایه لازم برای تامین مالی این پروژه‌ها را تامین کنند. برای حل این معضل دولت‌ها باید روش‌های نوین تامین مالی پروژه‌ها را به کار گیرند این روش‌ها به بخش خصوصی امکان می‌دهد تا در پروژه‌های زیرساختی مشارکت کند. اخیراً استفاده از قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و انتقال، جهت خصوصی‌سازی، جذب سرمایه‌های خارجی، دسترسی به تکنولوژی پیشرفته و مهارت‌های فنی و بهره‌مندی از مدیریت کارآمد، مورد توجه دولت ایران و البته صنعت نفت و گاز نیز قرار گرفته است. گرچه شیوه‌های نوین تامین مالی دیگری در دنیا بکار گرفته می‌شود و این شیوه‌ها همواره در حال توسعه می‌باشند؛ مهم‌ترین و موثرترین راه‌حل تحقق اهداف توسعه در یک کشور، وجود ساختار اقتصادی توانمند با بازار مالی فعال است. به دلیل فقر حاکم و کمبود پس‌انداز مالی در اغلب کشورهای در حال توسعه، امکانات داخلی در اینگونه کشورها برای تشکیل سرمایه جهت تحقق اهداف توسعه‌ای و انجام پروژه‌های زیرساختی کافی نیست و به همین دلیل اکثر این کشورها ناچارند کسری سرمایه مورد نیاز خود را از منابع خارجی تامین کنند و به این ترتیب گرایش به سمت جذب منابع مالی خارجی شکل می‌گیرد. در تامین مالی پروژه‌ها با توجه به نوع پروژه و صنعت مرتبط با آن، حجم مالی و زمان مورد نیاز در نظر گرفته شده برای پروژه، شرایط کشور میزبان پروژه از نظر امنیت سیاسی، اقتصادی و قوانین موجود در آن، میزان حساسیت پروژه در آن کشور می‌تواند، روش‌های مختلفی را برای تامین مالی پروژه متصور شد. این تحقیق گامی در راستای کمک به تهیه طرح جامع سرمایه‌گذاری در منطقه ویژه پارس می‌باشد. که هم اکنون از دغدغه‌های اصلی مدیران ارشد این منطقه می‌باشد (بنابر اظهارات مدیر عامل منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس (موسی سوری)) [۲].

پروژه‌های زیرساخت:

«درمورد تامین مالی طرح‌های زیربنایی (زیرساختی) می‌توان گفت که در این طرح‌ها دولت و حاکمیت به دلیل نیاز به سرمایه‌گذاری کلان درگیر است. راه‌سازی ساخت بنادر و اسکله‌های بزرگ، صنایع بزرگ پتروشیمی و... شامل طرح‌های زیربنایی (زیرساختی) می‌شود. معمولاً طرح‌هایی که از ۳۰۰ میلیون دلار به بالا هستند، زیربنایی (زیرساختی) محسوب می‌شوند. چنین طرح‌هایی معمولاً از طریق تأسیس S.P.C^۱ یا همان شرکتی که ویژه این طرح‌هاست عمل می‌کند. دولت یا نهاد وابسته به دولت یا یکی از وزارتخانه‌ها در اجرای طرح نفوذ و نقش پررنگی دارد. تامین منابع سرمایه‌ای توأم با بدهی را که توسط توجیه‌پذیری طرح‌های بزرگ و زیرساختی و بدون تأثیر پذیری از قدرت صورت‌های مالی مؤسسان و سهام‌داران که معمولاً نهاد‌های دولتی یا وابسته به دولت هستند صورت می‌گیرد. تامین مالی طرح‌های زیربنایی (زیرساختی) گویند. این گونه تامین مالی از طریق تاسیس یک شخصیت حقوقی خاص برای اجرای طرح شروع می‌شود. مانند طرح‌های بزرگ راه‌سازی، فرودگاه‌سازی، نیروگاه‌سازی و...» (دکتر شاهین شایان آرانی، ص ۲۳۴۵) [۳]

شیوه‌های تامین مالی مورد استفاده در مشارکت بخش خصوصی و دولتی در مناطق ویژه اقتصادی انرژی

مشارکت بخش خصوصی و دولتی فقط یک توافق قراردادی است که بوسیله آن منابع، ریسک‌ها، و منافع دو طرف بخش دولتی و شرکت خصوصی با هم، در جهت ایجاد کارایی بالاتر دسترسی به‌تره سرمایه، اطاعت بهتر از مقررات دولتی در رابطه با محیط زیست و فضای کار تجمیع می‌شود. خواسته‌های بخش دولتی در راستای قید‌هایی در قراردادهایی که برای نظارت مداوم و درگیربودن در عملیاتی شدن خدمات یا توسعه تسهیلات فراهم می‌شود، کاملاً تضمین می‌گردد در این روش همه برنده هستند؛ تمامیت دولت، شرکت خصوصی و بخش عمومی [۴]. امروزه عموماً انواع مشارکت‌های بخش خصوصی و دولتی در ادبیات آکادمیک و اجرایی با انواع قراردادهای BOT و وزیر مجموعه‌های آن شناخته می‌شوند هر چند انواع متنوعی از انواع قرارداد های PPP در دنیا رواج دارد. و همواره انواع مختلف کار برد این شیوه‌ها در شرایط گوناگون نتایج رضایت بخشی را برای دولت‌ها در جهت اهداف توسعه‌ای به همراه داشته است. تکنیک‌های جذب منابع مالی در سطح بین‌المللی به دو روش انجام می‌گیرد:

۱. مبتنی بر تراز نامه^۱

در روش مبتنی بر تراز نامه متقاضی برای راه اندازی طرح توسعه شرکت خود با مراجعه به بانک، تقاضای وام میکند و بانک با بررسی تراز نامه شرکت، بنیبه مالی سازمان، ریسک اعتباری و توان بازپرداخت اصل و فرع وام اقدام به اعطای وام می کند. این روش در حال حاضر مرسوم است و بانک های داخل عموماً به این روش تسهیلات در اختیار متقاضیان قرار می دهند

۲. مبتنی بر پروژه^۲

در روش مبتنی بر پروژه فقط همان پروژه منظور میشود. یعنی پروژه ای به طور کلی از شرکت واز تراز نامه شرکت جدا شده و با جدا کردن آن از بخش های دیگر، دور آن یک پوسته حقوقی کشیده می شود که نتیجه آن ایجاد شرکتی خاص و جدید است که فقط برای مدیریت همان پروژه است. از دید تأمین کنندگان مالی واز دید بانک ها وضعیت چنین پروژه ای مشخص است چون مجموع ریسک کار و مجموع عملیات در یک پوسته و یک چارچوب محصور شده و ارتباطی با موضوع بیرون از خودش ندارد و هدف این شرکت فقط این است که طرح را راه اندازی کند و به بهره برداری برساند و حق انجام هیچ کار دیگری را ندارد. این شرکت ها با نام (S.P.C) Special Purpose Company شناخته می شوند. روشی که در تأمین مالی پروژه ها بیشتر به آن استناد می شود، تأمین مالی پروژه ای است، تمام طرح هایی که ما برای تأمین طرح های سرمایه ای در ایران انجام می دهیم مانند B.O.T، B.O.O.L، B.O.O، B.O.O، صکوک^۳ و حتی بیع متقابل^۴ و انواع و اقسام روش های دیگر که در کشور های خارجی هم مرسوم است همه مبتنی بر چنین ساختاری است. در این روش برای هر پروژه یک شخصیت حقوقی کاملاً مستقل (شرکت) ایجاد می شود. تأمین مالی پروژه ها به نوعی تأمین مالی منابع سرمایه ای توأم با بدهی است. یعنی وقتی شما یک شخصیت مستقل حقوقی تأسیس می کنید هم باید سرمایه جذب کنید هم باید از بانک ها وام بگیرید. این روش را تأمین مالی پروژه می گویند: اینگونه تأمین مالی از طریق تأسیس یک شخصیت حقوقی مستقل از مؤسسان (SPV)^۵ به طور خاص برای اجرای طرح عملیاتی می شود. Vehicle به این دلیل استفاده می شود که عملاً یک حالت خاص به مجموعه اضافه شده است. البته مفاهیم SPV با نام های دیگری مانند SPE^۶ در اروپا یا FVC^۷ در ایرلند استفاده می شود

قراردادهای BOT, BOO, BOOT, BOOL

i. قرارداد B.O.T (ساخت، راه اندازی، بهره برداری، انتقال)^[۳]

ساخت، مالکیت و انتقال قراردادهای B.O.T را معمولاً دو گونه تفسیر می کنند. یکی Own, Build و Transter که در این حالت اپراتوری برعهده دیگری است، و دیگری Operate, Build و Transfer است که در این حالت مالکیت با دیگری است. به هر صورت بنا به تفسیر و توضیح صورت های مختلفی پیدا می کند.

ii. قرارداد B.O.O (ساخت، مالکیت، راه اندازی و بهره برداری)^[۳]

در یک قرارداد B.O.O بخش خصوصی وظیفه ساخت و بهره برداری را بدون اینکه حق بهره برداری از آن را به بخش دولتی (عمومی) انتقال دهد برعهده دارد. مسئولیت قانونی واحد صنعتی برعهده بخش خصوصی باقی می ماند و هیچ نوع تعهدی برعهده بخش دولتی برای خریداری یا برعهده گرفتن حق مالکیت آن وجود ندارد. معمولاً بخش خصوصی تمایل زیادی به روش B.O.O جهت به عهده گرفتن پروژه دارد. تحت این مدل کنسرسیوم یا متولیان سرمایه گذاری، پروژه را انجام می دهند واز آن به مثابه مالک بهره برداری می کنند.

^۱ Balance Sheet Financing

^۲ Project Financing

^۳ Sukuk

^۴ Buy Back

^۵ Special Purpose Vehicle

^۶ Special Purpose Entity

^۷ Financial Vehicle Corporation

^۸ Build-Own-Operate

iii. قرارداد B.O.O.T (ساخت، مالکیت، راه اندازی، بهره برداری، انتقال) [۳]

در این نوع از قراردادهای کارنوعی انتقال وجود دارد. و پس از یک دوره بهره برداری مثلاً ۲۰ ساله دوباره مالکیت و بهره برداری به دولت واگذار می گردد. به نوعی حق استفاده از یک فعالیت انحصاری که در اختیار دولت است، برای مدت محدود به دیگری منتقل می شود، ولی دوباره باید به دولت بر گردانده می شود در این نوع قراردادهای حرف T در انتهای عنوان نشان مالکیت دولت می باشد.

iv. قرارداد B.O.O.L (ساخت، مالکیت، راه اندازی، بهره برداری و اجاره) [۴]

این نوع قرارداد به این شکل است که یک شخص حقوقی یا حقیقی یک واحد انحصاری را از دولت می خرد، راه اندازی می کند و دوباره به دولت به مدت زمان محدود اجاره می دهد و مالکیت همچنان با همان شرکت است.

انواع دیگر قراردادهای قابل استفاده به شرح زیر می باشد:

v. قراردادهای B.L.T (اجاره و انتقال مالکیت) [۶]:

اصطلاح B.L.T حروف اختصاری عبارات Build, Lease, Transfer می باشد. یعنی احداث پروژه برای دولت، اجاره آن از دولت و سپس انتقال مالکیت پروژه به دولت بر حسب شرایط.

vi. قراردادهای احداث، انتقال مالکیت و راه اندازی (B.T.O): [۶]

اصطلاح B.T.O حروف اختصاری عبارات Build, Transfer, Operate می باشد. این نوع قراردادهای بین دولت و شخص یا شرکت خصوصی سرمایه گذار جهت احداث پروژه های خدمات عمومی منعقد شده و سپس مالکیت پروژه به دولت انتقال می یابد. به همراه این نوع قرارداد، در ازای کارکرد و درآمدهای حاصل از راه اندازی پروژه، قرارداد دیگری جهت مدیریت و راه اندازی پروژه در طول مدت واگذاری منعقد می گردد. و بدین ترتیب برخلاف قرارداد (B.O.T)، دولت از ابتدای امر مالک پروژه خواهد بود.

vii. D.B.F.O (قراردادهای طراحی، احداث، تأمین اعتبار و راه اندازی): [۶]

اصطلاح D.B.F.O حروف اختصاری عبارات Design, Build, Finance, Operate می باشد. بر اساس این نوع قراردادهای دولت بر ایجاد پروژه های زیربنایی و خدمات عمومی مطابق با شرایط فنی و طراحی های معین شده به وسیله سیستم های مشاوره ای خود، با سرمایه گذار به اتفاق نظر می رسد و سرمایه گذار نیز به وسیله تجهیزات و ماشین آلات، عهده دار ایجاد و عرضه پروژه می شود. سرمایه گذار زیر نظر دولت و طبق ضوابط دولتی به راه اندازی پروژه می پردازد. از آنجا که در ازای زمین، مبلغی مشخص و در ازای واگذاری امتیاز، درصدی از درآمدها به دولت می رسد؛ پس از پایان مرحله واگذاری، مالکیت پروژه به دولت انتقال نمی یابد.

viii. M.O.O.T (قراردادهای نوسازی، مالکیت، راه اندازی و انتقال مالکیت): [۶]

اصطلاح M.O.O.T حروف اختصاری عبارات Modernize, Operate, Own, Transfer می باشد. در این نوع قراردادهای سرمایه گذار، نوسازی یکی از پروژه های خدمات عمومی یا زیربنایی و تحول تکنولوژی آن مطابق با مدرنترین تکنولوژی جهانی را متعهد شده، در طول مدت واگذاری مالک پروژه گردیده و عهده دار راه اندازی آن می شود و در پایان دوره مالکیت پروژه را بدون هیچ دریافتی به دولت واگذار می نماید. بدیهی است که سرمایه گذار در خلال دوره واگذاری درآمدهای راه اندازی پروژه را کسب می نماید.

ix. R.O.O (قراردادهای بازسازی، مالکیت و راه اندازی): [۶]

و اما اصطلاح R.O.O حروف اختصاری عبارات Rehabilitate, Operate, Own می باشد. در این حالت، قرداد به منظور بازسازی یکی از پروژه های دولتی که نیاز به بازسازی و پشتیبانی داشته باشد، بین دولت و سرمایه گذار منعقد می شود.

▪ ملاحظه می شود که چهار نوع اول این قراردادهای بیشترین کاربرد را دارند.

^۱ Build-Own-Operate- Transfer

^۲ Build-Own-Operate- Lease

نکته ای که در تمام این قراردادها هست این است که تمام این قراردادها نوعی تأمین مالی پروژه ای است چون برای تمام این قراردادها لازم است شخصیت حقوقی مستقلی (SPV) به وجود آید که بانک بر مبنای ترازنامه و صورت های مالی آن شخصیت حقوقی مستقل - که خاص آن شرکت تعریف شده است - بررسی های لازم برای اعطای وام انجام دهد

روش تحقیق :

برای رشد و دست یابی به توسعه پایدار در مناطق ویژه انرژی و توسعه این مناطق تا حصول مناطق آزاد انرژی وجود زیرساخت های اقتصادی، قانونی، مالی، سیاسی و... ضرورت کامل دارد. موضوع دیگری که در این راستا اهمیت می یابد، شناخت موانع و مشکلاتی است که مانع جذب و تسهیل سرمایه گذاری (داخلی و خارجی) در بخش پروژه های زیرساخت، می گردد. علت عدم جذب سرمایه گذاری در ایران را از زوایای متعدد می توان بررسی کرد. برخی از کارشناسان بر موانع اقتصادی و برخی دیگر بر ریسک ها و موانع سیاسی، حقوقی و فرهنگی تاکید دارند برای دستیابی به نتایج نهایی تحقیقاتی صورت گرفت. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است که در آن از داده های کمی و کیفی استفاده می شود.

روش تحقیق در این پژوهش از نظر ماهیت توصیفی و مقایسه ای است. بدینصورت که در مراحل اجرا در مرحله اول اطلاعات کافی راجع به موضوع مورد بررسی جمع آوری می شود. در مرحله دوم بر اساس محورهای اطلاعات جمع آوری شده مقایسه صورت می گیرد. در انتها در مرحله سوم تجزیه و تحلیل مقایسه ای، با توجه به شرایط کنونی کشور صورت گرفته و موارد برتر جهت اجرا انتخاب خواهد شد. روش جمع آوری اطلاعات در این نوشتار بررسی منابع کتابخانه ای (Literature Review) و منابع الکترونیکی ارائه دهنده مقالات ژورنال ها و کنفرانس ها می باشد. همچنین جهت دستیابی به نتایج مورد نظر، از مطالعات میدانی (Field Study) در قالب مصاحبه و نظرسنجی با دست اندرکاران پروژه و افراد آگاه و متخصص (پرسشنامه) بهره گیری شد.

لذا در این بخش، بر اساس نتایج حاصل از مصاحبه های صورت گرفته، نتایج تحقیقات قبلی در این حوزه و بررسی های صورت گرفته در سازمان ها مراجع زیر ربط موانع عمده تأمین مالی و مشارکت بخش خصوصی و سرمایه گذاری آن در ایران بررسی می گردد؛ سپس موانع بررسی شده در نشست های تخصصی دولت در ایران و راهکارهای ارائه شده آن ذکر می گردد. در نهایت بر اساس راه کار های ارائه شده از مراکز معتبر دنیا در زمینه مشارکت بخش خصوصی و دولتی نتیجه گیری شده و راه کارهایی به پیشنهاد نویسندگان ارائه می گردد.

اهم موانع تأمین مالی و جذب سرمایه در پروژه های زیر ساختی با مشارکت بخش دولتی و خصوصی (مناطق ویژه اقتصادی انرژی در ایران):

۱. کمبود توان مالی تأمین کنندگان سرمایه داخلی:

پتانسیل های داخلی کشور برای تأمین مالی پروژه های زیر ساختی با حجم کلان سرمایه ی مورد نیاز، قطعاً بسیار محدود می باشد؛ این امر موجب می گردد تا منابع شناخته شده قبلی برای تأمین مالی پروژه های بعدی کافی نباشد و شرکت های تأمین کننده برای تأمین مالی زیرساخت ها، از گستره ی متنوعی از شیوه های موقتی برای تأمین مالی استفاده نمایند. این امر شرکت های تأمین مالی را علاوه بر ریسک و عدم قطعیت روش های جایگزین با چالش های امکان تأمین مالی پروژه های آتی با نیز مواجه می کند.

۲. وجود موانع در تبدیل پول داخلی به ارز خارجی و بالا بودن هزینه تمام شده پول در تأمین مالی ریالی:

معمولاً فرآورده ها و تولیدات یک پروژه به ارز محلی تعیین قیمت میشود. در حالی که بخش مهمی از سرمایه در قراردادهای سرمایه گذاری از منابع ارزی خارجی تأمین میشود. لذا، سرمایه گذاران خواهان تأمین اصل و فرع سرمایه به ارز خارجی به نرخ واقعیانه هستند. [۵۷] از طرفی یکی دیگر از چالش های تأمین مالی پروژه های زیر ساختی در این بخش بالا بودن هزینه ی تمام شده پول در تأمین مالی ریالی می باشد. نرخ تأمین مالی ریالی (در حدود ۱۵ درصد برای اوراق مشارکت)، تورم و کاهش ارزش ریال در مقابل در سایر ارزهای معتبر (که

تجهیزات یا مواد اولیه پروژه ها برپایه آن ارزش خریداری می شود)، موجب شده است که عملاً در شرایط کنونی، تأمین مالی ریالی برای سرمایه گذاران پروژه های زیر ساختی صرفه اقتصادی نداشته باشد.[۷]

۳. عدم صدور ضمانت نامه پرداخت و پوشش ریسک کشوری به سرمایه گذاران داخلی: [۷]
در راستای جذب سرمایه های خارجی، وزارت امور اقتصادی و دارایی به سرمایه گذاران خارجی، دوضمانت نامه تحت عنوان ضمانت نامه پرداخت (PG)؛ و تضمین پوشش ریسک های سیاسی کشور و امکان تبدیل عایدی های پروژه به ارز و خروج ارز از کشور بر اساس قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی (FIPPA)، صادر می کند. در مقابل برای سرمایه گذاران داخلی هیچ ضمانت نامه ای مبنی بر تعهد باز پرداخت بدهی ها در صورت تأخیر در پرداخت ها و پوشش ریسک های کشوری صادر نمی گردد. این موضوع موجب کاهش تمایل سرمایه گذاران داخلی به سرمایه گذاری (در پروژه های زیرساختی در مناطق ویژه) در داخل کشور می گردد.

۴. مساله تقاضا: [۸]

اطمینان از وجود تقاضا برای طرف سرمایه گذار تردیدهایی را به وجود می آورد و ریسک پروژه را افزایش می دهد. مثلاً، بهره برداری از یک طرح بزرگراه با یک تقاضای مطمئن روبه رو نیست یا پروژه های نیروگاهی نیازمند تضمین خرید محصول از سوی دولت میزبان می باشد که این امر با نفس قراردادهای سرمایه گذاری (قبول ریسک از طرف سرمایه گذار) تناقض دارد. همچنین، تخمین بیش از حد تقاضا، ممکن است مشکلاتی را برای بخش عمومی در قراردادهای سرمایه گذاری جبرانی، ایجاد کند.

۵. محدود بودن سقف وام دهی بانک های داخلی: [۷]

بر اساس مصوبه ی بانک مرکزی ایران، بانک های داخلی نمی توانند بیش از ۲۰ درصد نسبت کفایت سرمایه خود را به یک واحد صنعتی وام دهند، این نسبت در بسته ی سیاسی و نظارتی سال ۱۳۸۸ به ۵ درصد کاهش یافته است و بر رعایت نسبت های کفایت سرمایه ی بانک ها در اعطای وام تأکید بیشتری شده است. با توجه به حجم کم سرمایه ی بانک های داخلی که در اکثر موارد نمی توانند یک پروژه ی زیر ساختی کلان را به تنهایی تأمین مالی نمایند و محاسبه ی ظرفیت کفایت سرمایه برای سهام داران شرکت پروژه (به جای شرکت پروژه به عنوان یک شخصیت مستقل حقوقی) روند تأمین مالی پروژه های آتی با چالش مهمی روبرو می باشد. راهکاری که در این راستا مطرح شده است سندیکایی کردن بانک ها می باشد. با توجه به شواهدی که از سندیکایی کردن بانک ها در ایران وجود دارد، این راهکار موجب افزایش زمان تأمین مالی (در برخی موارد تا بیش از یکسال) می گردد. به طوری که تعداد کل وام های سندیکایی تکمیل شده در ایران بسیار کم و در حد انگشت شمار می باشد.

۶. کوتاه بودن مدت اعتبارات:

منابع مالی بانک داخلی عمدتاً از سپرده گذاری افراد جامعه در بانک تأمین مالی می گردد. با توجه به ماهیت کوتاه مدت بودن سپرده ها و نیاز متغیر سپرده گذاران به پول نقد؛ بانک های داخلی تمایل چندانی به اعطای وام های بلند مدت مورد نیاز پروژه (معمولاً ۷ تا ۱۰ ساله) ندارند [۷]. در صورتی که اجرای پروژه زیرساختی مناطق ویژه اقتصادی اغلب یک سرمایه گذاری بلند مدت با دوره باز پرداخت طولانی برای استهلاک سرمایه گذاری می باشد.

۷. محدودیت زمانی سرمایه گذاری خارجی در ایران:

از مفاد مقررات آیین نامه اجرای قانون سرمایه گذاری خارجی در ایران چنین استفاده میشود که جواز سرمایه گذاری در ایران محدود به مدتی است که در مجوز صاحب سرمایه درج میشود. چنانچه پس از سپری شدن این مدت، صاحب سرمایه سود و اصل سرمایه خود را به خارج از ایران منتقل نسازد، برای ادامه سرمایه گذاری خود نیز مطابق با مقررات قانون و آیین نامه اجرای جلب و حمایت سرمایه گذاری خارجی، مجوز مجدد تحصیل نکند، از حمایت های قانونی محروم خواهد ماند.

۸. عدم اشراف و توانایی بانک های داخلی در سرمایه گذاری: [۷]

یکی دیگر از چالش هایی که در تأمین مالی پروژه های زیر بنایی وجود دارد، عدم آشنایی بانک های داخلی به موضوعات سرمایه گذاری و تأمین مالی می باشد و این عدم اشراف موجب گردیده بانک ها بانوعی ترس در تأمین مالی مواجه گردند. در نتیجه شرایط تأمین مالی را

دشوارتر کرده اند. برای مثال در بحث تضامین، وثایق بالایی از بانیان پروژه طلب می نمایند. همچنین این عدم آشنایی بانک ها به تأمین مالی پروژه ها در مسایل ارزیابی پروژه ها (که یک کار تخصصی می باشد)، موجب طولانی شدن روند تأمین مالی می گردد.

۹. اتکا بر بانی پروژه به جای اتکا بر SPV:

مفاهیم تأمین مالی پروژه ای وقوانین مربوط به آن هنوز برای بانک ها ومؤسسات وام دهنده کامل وبه وضوح تعریف نگردیده اند؛ با نک های داخلی در اعطای وام بسته ی تضامین مورد نیاز را به اتکای بانی طلب می کنند، در صورتی که ارزیابی ها باید به اتکای در یافت کننده ی وام (شرکت پروژه) صورت گرفته ودارایی و اموال SPV در رهن وام دهندگان قرار گیرد. همچنین در محاسبه نسبت های کفایت سرمایه بانک ها در شرایط کنونی ظرفیت بانیان پروژه ملاک عمل می باشد که این امر شرکت ها را با کاهش ظرفیت تأمین مالی برای پروژه های آتی مواجه می نماید.

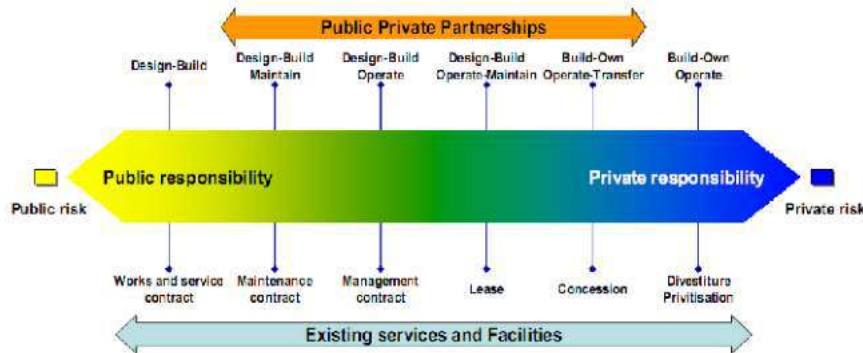
۱۰. محدودیت های قانونی برای بانک پذیر کردن پروژه ها:

محدودیت های قانونی برای بانک پذیر کردن پروژه های زیر ساختی وتأمین مالی آن ها از دیگر عوامل باز دارنده می باشد. برای مثال درآیین نامه های اقتصادی چون از قراردادهای BOO صحبت نشده است، ومسایل بسته تضامین موجود تنها برای قراردادهای BOT تفسیر میشوند، بنا براین تأمین وتهیه تضامین لازم برای پروژه های BOO از طرف بانک ها به چالش روبرو میباشد.

۱۱. موانع حقوقی:

وجود قوانین ومقررات و خط مشی های روشن مرتبط با سرمایه گذاری خارجی از قبیل قوانین گمرکی، مالیاتی تجاری و ... از جمله اشکال تسهیل کننده سرمایه گذاری خارجی در ایران هستند. اما کشور ما دارای قوانین ومقرراتی است که موانع ومحدودیت های جدی را در راه جذب سرمایه گذاری خارجی ایجاد کرده است. از جمله این قوانین اصولی از قانون اساسی (اصل ۱۳۹، ۸۱، ۷۷، ۴۶)، قانون جلب و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب سال ۱۳۸۴ و سایر قوانین مرتبط با سرمایه گذاری خارجی میباشد. به طور کلی قانون سرمایه گذاری خارجی دارای ساختار حقوقی نامناسبی است که توسعه اقتصادی کشور را در چنبره خود محبوس کرده است. برای مثال، در زمینه نفت ماده ۸۱ قانون اساسی استفاده از قراردادهای مشارکت در تولید که شیوه متداول قراردادهای بین المللی برای سرمایه گذاری در صنعت نفت است را عملاً غیرممکن ساخته است. این امر موجب شده تا سرمایه گذاری در بخش نفت به مراتب دشوارتر و پرهزینه تر شود. در سالهای اخیر شرکت ملی نفت ایران کوشیده است تا با استفاده از قراردادهای Bay Back این مانع حقوقی را کنار بزند. اما ساختار این نوع قراردادها، به ویژه تناسب ریسک - بازده آن - به دلایل مختلف برای سرمایه گذاری در بخش نفت مناسب نیست. برای مثال، در چارچوب این نوع قراردادها سرمایه گذار خارجی هیچ نوع کنترلی بر روی مراحل بعد از توسعه نخواهد داشت. این امر از دید سرمایه گذار خارجی موجب افزایش ریسک پروژه و کاهش بازده پروژه میشود. شرکت نفت کوشیده است تا با تضمین کارآیی پروسه تولید بر این مشکل فائق آید. اما ساختار حقوقی همچنان به صورت مانعی در برابر جلب سرمایه گذاری خارجی عمل میکند.

از دیگر نکات منفی حقوقی قانون جدید سرمایه گذاری خارجی این است که قانونگذار تلاشی نکرده که بتواند سرمایه گذار خارجی را وادار به انتقال فناوری سازد یا آن را به سوی تولیدات با فناوری بالا (High Tec) هدایت کند.

شکل شماره ۱

۱۲. مسائل قراردادی: [۸]

در چارچوب قراردادهای منعقد شده نیز مسائل و مشکلاتی بروز میکند. یکی از این مسائل، تخمین نرخ بازدهی پروژه های سرمایه گذاری (به خصوص از نوع جبرانی) است. تخمین این نرخ، کار ساده‌ای نیست و میزان منطقی آن از یک طرف بستگی مستقیم به میزان ریسکی دارد که سرمایه گذار تقبل کرده و از طرف دیگر بستگی به سطح استفاده ای دارد که دولت میزبان از آن برخوردار میشود. در مورد اخذ وامهای جانبی نیز مسائل و مشکلاتی بروز میکند. در بعضی پروژه ها که طرف سرمایه گذاری برای تامین مالی قسمتی از منابع، نیاز به اخذ وام دارد، دولت کشور میزبان مستقیماً ضمانتی را در قبال این وام ها تقبل نمیکند، ولی در مواقع خاصی وجود ضمانت هایی لازم به نظر میرسد. یکی از این حالات، زمانی است که یکی از موسسات دولتی با شرکت صاحب طرح وارد معامله میشود (به عنوان مثال: فروش مواد سوختنی در یک قرارداد بلندمدت) بنابراین، ضمانت دولت میزبان در مورد ارزشهای خارجی ضروری به نظر میرسد

۱۳. در چه بالایی ریسک کشوری:

یکی از مهمترین منابع تامین مالی در پروژه های زیر ساختی در جهان منابع خارجی به صورت سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI (foreign direct investment) و یا اعطای وام و تسهیلات به پروژه از منابع خارجی می باشد. در شرایط کنونی با توجه به درجه ی بسیار بالایی ریسک کشور (رتبه ۶ از ۷ پله OECD) هیچ سرمایه گذار خارجی تمایل به سرمایه گذاری در ایران ندارد، این عدم تمایل به حدی است که حتی دولت ایران نیز با پشتوانه منابع مالی خود و ضمانت نامه دولتی (Sovereign Guarantee) قادر به جذب منابع مالی از خارجی نمی باشد. با توجه به این موضوع در شرایط کنونی، پروژه های زیر ساختی در داخل کشور به منابع بانک های خارجی عملاً دسترسی ندارند.

۱۴. تحریم اقتصادی کشور:

تحریم های اقتصادی و سیاسی اعمال شده علیه ایران در سال های اخیر مشکلات زیادی را برای کشور و شرکت ها در تامین منابع و تجهیزات مورد نیاز برای احداث زیر ساخت ها به وجود آورده است ، عدم اعطای وام از اکثر سازمان های جهانی به پروژه های ایران، کاهش میزان سرمایه گذاری خارجی، عدم تمایل شرکت های خارجی برای مشارکت در پروژه های ایران، بلوکه کردن سرمایه های ایران در خارج از کشور و... جملگی از موضوعاتی می باشند که باعث انزوای بیشتر شرکت های ایرانی و روی آوردی آن ها به منابع داخلی گردیده است. هر چند صنایع نفت و گاز ایران مشمول تحریم نمی گردد ، ولی وجود بندی مبنی بر ممنوعیت سرمایه گذاری بیش از ۲۰ میلیون دلار عملاً پروژه های مناطق ویژه انرژی را با معضل تامین مالی مواجه ساخته است.

۱۵. محدودیت های بانک های ایرانی خارج از کشور:

بانک های ایرانی خارج از کشور از منابع مهم تامین مالی به شمار می آیند. ولی استفاده از این منبع نیز دارای ۲ چالش عمده می باشد. چالش اول محدودیت منابع مالی این بانک ها می باشد، که برای تامین مالی پروژه های زیر ساختی با حجم کلان سرمایه مورد نیاز کفایت نمی کند. چالش دوم، محدودیت میزان تبادلات اقتصادی این بانک ها با ایران می باشد که مشمول تحریم اقتصادی علیه ایران می گردد.

۱۶. محدودیت استفاده از منابع مؤسسات بین المللی و منطقه ای :

در شرایط کنونی با توجه به ریسک بالای کشور و عدم امنیت مطلوب سرمایه گذاری، هیچ یا از مؤسسات بین المللی مایل به سرمایه گذاری و اعطای وام به ایران نمی باشند (برای مثال بانک جهانی همکاری خود با ایران را محدود به پروژه های قبلی با ایران نموده و پروژه جدیدی تقبل نمی کند). تنها منبع بالقوه ای که در شرایط کنونی دسترسی به آن امکان پذیر می باشد، بانک توسعه اسلامی (IDB) است (این موضوع هم بیشتر به علت سهم ۹ درصدی ایران در این بانک امکان پذیر میباشد [۱۰]). تامین مالی از این منبع هم دارای ۲ چالش عمده می باشد. چالش اول میزان اعطای وام با نک توسعه اسلامی می باشد که معمولاً برای صنایع کوچک و حداکثر ۵۰ تا نهایتاً ۱۰۰ میلیون

^۱ Organisation for Economic Co-operation and Development

^۲ Sanctions against Iran

^۳ Islamic Development Bank

یورو می باشد. نمی تواند یک پروژه حداقل ۳۰۰ میلیون یورو را پاسخ گو باشد. چالش دوم استفاده از وام های IDB، ایرادات حقوقی در مدل اعطای وام این بانک (همچنین بانک اسلامی دبی) است که بر مبنای روش بانکداری اسلامی صورت می گیرد (از جمله مباحث حقوقی انتقال مالکیت پروژه به بانک توسعه اسلامی در قرارداد اجاره به شرط تملیک).

۱۷. چالش های انتشار اوراق قرضه و اوراق قرضه اسلامی: [۳]، [۷]، [۱۰]

انتشار اوراق قرضه نقش مهمی در تأمین مالی پروژه های زیر ساختی در جهان می باشد، اوراق قرضه اسلامی (صکوک) نیز در کشور های مسلمان از مقبولیت بالایی برخوردار می باشد. متأسفانه تاکنون در ایران این اوراق کاربرد چندانی نداشته است. مهمترین دلیل این امر نبود بستر سازی کافی و نبود متولی فعال در این زمینه بوده است (متولی این کار سازمان بورس و اوراق بهادار تهران می باشد در صورتی که شبکه بانکی تولی این کار را برعهده گیرد بهتر می تواند نسبت به انتشار اوراق اقدام نماید). مهمترین چالش انتشار اوراق قرضه شرکت های ایرانی در بازارهای بین المللی خارج از کشور نیز، نبود رتبه بندی بین المللی خارج از کشور نیز، نبود رتبه بندی بین المللی شرکت های ایرانی می باشد. رتبه بندی شرکت های ایرانی از مؤسسات معتبر ۱ نیز در شرایط کنونی با چالش های زیادی مواجه می باشد، و مؤسسات ارزیاب برای ارزیابی و رتبه بندی شرکت های ایرانی (به دلایل تحریمی) تمایل کمی دارند.

۱۸. عدم توسعه یافتگی بازار های مالی ایران

بازار ها و ابزارهای مالی در یک کشور مهمترین جایگاه برای جمع آوری منابع داخلی و حتی خارجی و حتی هدایت آن ها به سوی سرمایه گذاران پروژه می باشد. یکی از مهمترین منابع داخلی برای جمع آوری سرمایه های سرگردان جامعه در هر کشوری بازار سرمایه می باشد. بازار سرمایه به عنوان منبع تأمین مالی و به کمک ابزار هایی مانند انواع سهام، اوراق قرضه و سایر اوراق بهادار، منابع پس انداز موجود در جامعه رادر مسیر نیازهای سرمایه گذاری بلند مدت به جریان می اندازد. با بررسی های انجام گرفته؛ مشخص گردید در ایران ساختار بازار های مالی به نظام بانکی متکی است و مؤسسات و واحدهای تولیدی و تجاری نیاز های مالی و داخلی خود را از منابع بانکی تأمین کرده و از بازار سرمایه نسبت به نظام بانکی کمتر استفاده می شود. از طرف دیگر بازار بورس اوراق بهادار کشور از درجه نقدینگی بالایی برخوردار نیست؛ هر چند گردش کار آن سرعت بیشتری یافته است ولی متأسفانه در مقایسه با سایر کشورهای پیشرفته نمی توان آن را بازاری تکامل یافته و گسترده نامید.

۱۹. اخذ مالیات مضاعف از سرمایه گذار خارجی:

در قانون مناطق ویژه اقتصادی هیچ گونه معافیت مالیاتی پیش بینی نشده است ولی برطبق ماده ۱۲۳ قانون مالیات های مستقیم، درآمد واحدهای تولیدی یا معدنی که در مناطق کمتر توسعه یافته قرار گرفته اند به میزان صد درصد و به مدت ۱۰ سال از مالیات معاف می باشند. اخذ مالیات مضاعف از سرمایه گذاران خارجی و عدم تطابق قوانین سرمایه گذاری در ایران با کشورهای کانون سرمایه از موانع موجود است. اینکه سرمایه گذار، هم به موجب قانون کشور خود و هم کشور میزبان مالیات جداگانه بپردازد، معقول نیست و سبب جلوگیری از سرمایه گذاری مشترک میشود. گاه، این عوارض و مالیاتها اصل سود سرمایه گذاری را از بین میبرد. زیرا، امروزه در اثر رقابتهای جهانی در بسیاری از زمینه ها سود شرکتها به درجات پایین تنزل کرده است و پرداخت مالیات مضاعف، سودی برای شرکتهای سرمایه گذاری باقی نمی گذارد.

نتایج مطالعات کار گروه های پژوهشی اقتصاد: [۳]

از دیدگاه پژوهشگران اقتصادی و مدیران صنعت نفت براساس کتاب «پژوهش های راهبردی در توسعه اقتصادی ایران» مجموعه نتایج مطالعات گروه های پژوهشی اقتصاد و نتایج همایش ها و کار گروه های تخصصی «اثر گذاری و پیاده سازی سیاست های کلی اصل ۴۴ در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی» موانع حضور بخش خصوصی در پروژه های مربوط به مناطق ویژه اقتصادی انرژی به صورت خلاصه بر شمرده می شود:

۱. سرمایه پذیر و سرمایه گذار پذیر نبودن فضای اقتصادی موجود
۲. خصوصی سازی با نگاه مشتری مداری صورت نمی گیرد

۳. نحوه تأمین و قیمت گذاری ما حاصل کار تعیین نشده است
۴. دید منفی از طرف سرمایه گذاران نسبت به عملکرد مجریان صنعت وجود دارد.
۵. تکلیف سرمایه گذاران خرد مشخص نیست
۶. نظام حقوقی کشور قابل پیش بینی نیست
۷. نگاه اشتغال زایی و زیرساختی به صنعت نفت در راستای سودآوری بخش خصوصی نیاز به تجدید نظر دارد.
۸. رقابت غیرمنصفانه بخش دولتی
۹. حاکمیت بر عرضه و تقاضا به جای حاکمیت عرضه و تقاضا
۱۰. روشن نبودن نقطه آغازین حرکت برای رسیدن به اهداف چشم انداز ۲۰ ساله
۱۱. اجازه نداشتن بخش خصوصی در تعدیل نیروی انسانی شرکت های قابل واگذاری
۱۲. ناتوانی بخش خصوصی در فن آوری روز
۱۳. مشخص نبودن جایگاه مالکیت ها و مدیریت ها
۱۴. محدود نبودن وزارت نفت به سیاست گذاری و نظارت
۱۵. تکلیفی بودن قیمت ها
۱۶. نبودن انگیزه برای سرمایه گذاری در شرکت هایی که در حال توسعه بوده و فعلاً سودآور نیستند
۱۷. تأخیر در تبدیل شدن سیاست های اصل ۴۴ به قانون یا قوانین مؤثر و کارآمد.
۱۸. روشن نبودن فرمول قیمت گذاری در بلند مدت .

راهکارهای ارائه شده در این نشست ها و کارگروه های تخصصی با بررسی چالش های مطرح شده در بالا جهت ورود و حضور بخش خصوصی در این عرصه به طور خلاصه شرح زیر میباشد:

۱. ایجاد فضای رقابتی و آزاد برای فعالیت بخش خصوصی .
۲. آزادسازی قیمت ها در فضای رقابتی
۳. تعیین قوانین شفاف و ضابطه مند
۴. تعهد و پابندی به قوانین و مقررات قدیم و جدید
۵. باز بینی در مدیریت اقتصاد کلان و ایجاد فضای اطمینان بخش برای حضور بخش خصوصی
۶. واگذاری مواد اولیه با نرخ ترجیحی به سرمایه گذاران
۷. توسعه مردم سالاری به همراه آزاد سازی اقتصادی.
۸. مقررات زدایی اساسی به منظور فعال کردن قوای اقتصادی
۹. فراهم کردن زمینه های حضور سرمایه گذاران خارجی در این بخش
۱۰. تلاش برای کاهش تبعات منفی دوره گذار عبور از اقتصاد دولتی
۱۱. تعیین مرجع قیمت گذاری
۱۲. تعریف قلمرو و واگذاری و تعریف صحیح محیط کسب و کار
۱۳. مدون کردن استراتژی خصوصی سازی
۱۴. تحقیق، توسعه و تلاش برای گسترش فن آوری و حل مسائل مرتبط با رقابت پذیری فن آوری
۱۵. دفاع از حقوق بخش خصوصی و اطمینان به شرایط واگذاری
۱۶. محدود شدن حوزه وزارت خانه به سیاست گذاری و نظارت.
۱۷. طراحی قرارداد های بلند مدت (حداقل ۲۰ سال)
۱۸. روشن نمودن فرمول قیمت گذاری در بلند مدت
۱۹. برنامه ریزی تلفیقی در ساختار وزارت نفت به منظور جلوگیری از به بحران رسیدن جریان خصوصی سازی
۲۰. آزاد سازی مالی

- ۲۱. تصحیح نظام مالیاتی و مشوق ها و معافیت های مالیاتی
- ۲۲. ایجاد بانک تخصصی انرژی

پیشنهادات جهانی برای داشتن مشارکت موفق بخش دولتی و خصوصی:

• بانک جهانی:

پس از تحقق مشارکت بخش خصوصی ودولتی، حمایت های دولت در مراحل امکان سنجی، تهیه اطلاعات، آماده سازی، احداث و بهره برداری نقش مهمی در ایجاد انگیزه مشارکت در بخش خصوصی دارد، این حمایت ها معمولاً به شکل های مختلفی انجام می شود. بانک جهانی (Bank World) در قالب توصیه هایی به دولت ها شیوه های کمک به بخش خصوصی در مشارکت برای توسعه زیر ساخت ها را بر می شمارد: [۱۱]

- ۱- کمک به سرمایه گذار در مراحل تملک، یا صدور اجازه استفاده از زمین برای توسعه زیر ساخت،
- ۲- در اختیار گذاردن تجهیزات کمکی در مراحل فنی و اجرایی،
- ۳- حمایت درآمدی مستقیم (در قالب یارانه، مقرری و...)
- ۴- تسهیلات حمایتی مناسب
- ۵- پرداخت عوارض سایه
- ۶- اعطای معافیت مالیاتی
- ۷- تضمین مبادله ارزی
- ۸- اعطای حقوق بیشتر برای توسعه

• بانک توسعه آسیا: [۱۲]

با توجه به تجارب کلی پروژه های PPP در سطح جهان و کار گروه های تشکیل شده و تضارب آرا و اندیشه ها در مجامع تشکیل شده در بانک توسعه آسیا (ADB) و مطالعه نمونه های موردی گوناگون، ADB عوامل موفقیت مشارکت بخش خصوصی ودولتی در تأمین مالی و تکمیل پروژه های زیر ساختی در کشور های آسیایی را به شرح زیر در قالب درس های کلیدی از تجارب جهانی با PPP مطرح می نماید:

- داشتن سیاست دقیق و روشن برای اجرای پروژه های PPP
- برنامه ریزی متناسب و درخور توسط دولت
- توسعه پروژه و نظارت بوسیله دولت
- حمایت کامل دولت
- ارتباطات عمومی پرواکنیو
- فرآیند مناقصه شفاف
- سیاست شفاف در مورد پروپوزال های ناخواسته
- تعیین منابع برای درآمدها
- تخصیص مناسب ریسک
- پشتیبانی کافی از وام دهندگان

• شورای ملی مشارکت بخش خصوصی وعمومی ایالات متحده (NCPPP)^۱

^۱ The National Council for Public-Private Partnerships, (United States)

شورای ملی مشارکت بخش خصوصی و عمومی ایالات متحده (NCPMP) شش کلید برای موفقیت در پروژه های PPP برمی شمارد همه این شش کلید شرط لازم برای موفقیت پروژه های PPP است ولی هیچکدام شرط کافی نمی باشد: [۱۷]

در هر پروژه موفق مشارکت بخش خصوصی و دولتی (PPP) شش رکن کلیدی وجود دارد. زمانی که فرمولی مشخص یا تکنیک پیروزی قطعی در ساختن یک پروژه مشارکت عمومی و خصوصی موفق وجود ندارد؛ قطعاً هر کدام از این کلیدها در مراتب متفاوت درگیر می شوند. ✓ کلید اول: محیط قطعی و تغییر ناپذیر سیاسی و قانونی:

یک مشارکت موفق تنها زمانی رخ میدهد، که پابندی به آن از حکومت شروع شود. سازمان های رسمی بلند پایه باید فعالانه در حمایت رویکرد PPP درگیر شوند و نقش رهبری در توسعه مشارکت ها را بر عهده بگیرند. یک رهبری سیاسی آگاهانه می تواند نقش حیاتی، در کاهش عدم آگاهی از ارزش بخش عمومی در یک مشارکت پیشرفته اثر بخش داشته باشد؛ همچنین وجود بنیان محکم قانونی در تحقق هر مشارکتی به همان اندازه ضروری است.

✓ کلید دوم: ساختار سازمان دهی شده بخش دولتی

زمانی که مشارکتی آغاز می گردد، بخش دولتی می باید فعالانه در پروژه و برنامه درگیر بماند. نظارت مستمر بر عملکرد مشارکت، در تضمین موفقیت اهمیت دارد. این نظارت باید در دوره های روزانه ماهانه و فصلی برای شکل های مختلف مشارکت صورت پذیرد.

✓ کلید سوم: طرح و برنامه کسب و کار دقیق:

شما از پیش باید بدانید چه انتظار و توقعی از مشارکت دارید. یک طرح توسعه دقیق (که اغلب با همکاری یک متخصص خارجی در این زمینه انجام می شود)، همیشه می تواند احتمال موفقیت مشارکت را افزایش دهد. این طرح غالباً به شکل طرحی جامع، قراردادی دقیق و همراه با جزئیات، و شرح دهنده و روشن کننده ی مسئولیت های دو طرف مشارکت، صورت می یابد. به علاوه برای تلاش در جهت پیش بینی حوزه مسئولیت های مجزا، یک قرارداد یا برنامه خوب شامل شیوه ی تعیین شده روشن برای حل تعارضات خواهد بود. (زیرا همه وقایع منفی آینده قابل پیش بینی نمی باشد).

✓ کلید چهارم جریان عایدی تضمین شده:

زمانی که بخش خصوصی بودجه اولیه برای توسعه سرمایه ای را فراهم می نماید، باید ابزارهایی برای باز پرداخت این سرمایه گذاری در طولانی مدت به بخش خصوصی باشد. جریان درآمد می تواند با ترکیب و تنوعی از منابع (پرداخت ها، عوارض، عوارض سایه و...) تولید شود اما می باید برای طول دوره مشارکت تضمین گردد.

✓ کلید پنجم: حمایت ذینفعان:

تعداد افراد زیادی از مشارکت بخش عمومی و خصوصی متأثر می شوند، نه فقط افراد دولتی یا اعضای بخش خصوصی. کارکنان درگیر، قسمتی از بخش عمومی که خدمات را دریافت می کنند، رسانه های جمعی، اتحادیه های کاری مربوط، گروه های صاحب منافع هر کدام نقطه نظرانی دارند. و بسیاری اوقات سوء تفاهم های بزرگی در باره مشارکت و ارزش آن برای عموم وجود دارد؛ بر قراری ارتباطات باز و صادقانه با این ذینفعان برای کاهش مقاومت در برابر برقراری مشارکت بسیار حائز اهمیت می باشد.

✓ و کلید ششم: طرف مشارکت را با دقت انتخاب نمایید.

«کمترین قیمت» همیشه بهترین گزینه برای انتخاب طرف شراکت نیست. «بهترین ارزش» در یک شریک برای روابط طولانی مدت حیاتی است که نبض شراکت موفق می باشد. لحاظ نمودن تجربه متقاضی در حیطه مشخصی از شراکت فاکتور پر اهمیتی در شناسایی شریک مناسب می باشد.

نتیجه گیری:

در نهایت می توان موانع سرمایه گذاری و حضور بخش خصوصی در کنار بخش دولتی در ایران را به موانع اقتصادی، سیاسی، حقوقی و فرهنگی طبقه بندی کرد. بر اساس موانع مطرح و راهکارهای ارائه شده، در مجامع معتبر داخلی و خارجی می توان راه کارهایی برای حضور قوی بخش خصوصی با مشارکت بخش عمومی در این عرصه ارائه داد. توسعه و اجرای راهکارها نیازمند عزمی راسخ در این راستا می باشد. ذهنیت های نادرست در این عرصه خصوصاً در بین سیاست گذاران توسعه، مشارکت بخش خصوصی و سرمایه گذاری مستقیم خارجی را با چالش های عمده مواجه کرده است. از این رو سیاست ها، قوانین، فرهنگ، تعبیر و تفاسیر از شرایط فعلی اقتصادی مستلزم تغییرات جدی می باشد. قطعاً در صورت عزم، کوشش بلیغ و بذل مساعی دولت و سیاست گذاران و متخصصین ایران اهداف توسعه ای ایران تحقق خواهد یافت.

گام اول: آزادسازی اقتصادی

دولت نباید به هیچ وجه رقیب بخش خصوصی باشد. یکی از الزامات جذب موفقیت آمیز سرمایه ها، حرکت به سمت عملکرد بازار، کاهش ملاحظه ها و فعالیت های دولتی از راه اجرای سیاست های آزادسازی یعنی مقررات زدایی و خصوصی سازی است.

نتایج بررسی در مورد کشورهای در حال توسعه نشان داده است که در بسیاری از کشورها از جمله کشورهای آمریکای جنوبی، اجرای سیاست آزادسازی اقتصادی کمک فراوانی به جذب مستقیم سرمایه های خارجی کرده است.

سرمایه گذاران تمایل دارند که در محیط شفاف و باثبات سرمایه گذاری کنند. در حالی که اقتصاد ایران دولتی است، مخصوصاً در مناطق ویژه انرژی حساسیت دولت نسبت به قراردادها به مراتب بیشتر می باشد. بیشتر فعالیت های مهم اقتصادی زیر سلطه مستقیم دولت قرار دارد. این موضوع باعث شده بهره وری اقتصادی در کشور پایین باشد. جدا از موانعی که ساختار دولتی اقتصاد ایران برای سرمایه گذار خارجی به وجود می آورد، مداخله های دولت باعث شده سیستم جذب سرمایه های مستقیم خارجی در ایران با سایر کشورهای جهان بسیار متفاوت باشد.

به این معنی که در داخل کشور باید شرایطی فراهم شود تا سرمایه گذار خارجی تمایل داشته باشد به جای اینکه در کشور خود سرمایه گذاری کند، سرمایه خود را به کشور هدف انتقال دهد و با توجه به ضوابط در نظر گرفته شده برای سرمایه گذاری خارجی مانند هر فعال اقتصادی دیگر به فعالیت آزاد تجاری و اقتصادی پردازند، در صورتی که در ایران دولت به عنوان شریک اصلی سرمایه گذار خارجی وارد عمل شده و در بیشتر موارد قراردادها به شکلی تنظیم می شود که سرمایه گذار خارجی تنها مسئول ساخت و راه اندازی یک پروژه می شود و پس از پایان کار پروژه به بخش دولتی واگذار می شود. چنین فعالیت اقتصادی دولت را نمی توان سرمایه گذاری مستقیم خارجی نامید. چون اساساً با ماهیت سرمایه گذاری خارجی در تضاد است.

دولت باید انواع ابزار های قراردادی بین المللی را به خوبی بشناسد و مکانیزم های قانونی آن را تعریف نماید. با ابزارهای قانونی به بخش خصوصی اعتماد نماید. در مشارکت های خصوصی و دولتی معمولاً هر دو طرف برنده هستند. داشتن نگرش غیر منطقی و نا آگاهانه نسبت به انواع قراردادهای مشارکت مثل B.O.O امتیازات زیادی را از دولت خواهد گرفت بنابراین اصلاح قوانین مهمترین لازمه جذب مشارکت بخش خصوصی در ایران است.

در سرمایه گذاری خارجی دولت تنها باید با بهره گیری از قانون جامع سرمایه گذاری خارجی بر شیوه عملکرد سرمایه گذاران خارجی نظارت و کنترل داشته باشد و مابقی عملکرد این سرمایه ها باید به مکانیسم بازار واگذار شود تا سرمایه گذار خود مسئول سود و زیان خود باشد. در واقع با به کارگیری این شیوه است که می توان به افزایش کارایی در اقتصاد ایران اطمینان داشت. دخالت دولت در اقتصاد با کنترل دستمزد و وضع مقررات دست و پاگیر و تضعیف حقوق مالکیت بخش خصوصی باعث کاهش میزان آزادی اقتصادی کشور می شود. در این گام پیشنهادهای زیر ارائه می شود:

- اصلاح قوانین مربوط به مالیات و اعطای معافیت های مالیاتی به پروژه های مناطق ویژه اقتصادی انرژی
- اصلاح قوانین مربوط به قراردادهای مشارکت
- کاهش تعرفه های گمرکی ویژه پروژه های مناطق ویژه انرژی
- تضمین مبادله ارزی
- ایجاد فضای رقابت آزاد و عادلانه

گام دوم

کاهش بوروکراسی اداری

از جمله عواملی که سبب بروز ناامنی در اقتصاد ایران می شود و مانعی برای سرمایه گذاری نیز محسوب می شود، حجم گسترده بوروکراسی است. حل این معضل، حذف مقررات دست و پاگیر و ناکارآمد و عدم وجود نهادهای موازی، اصلاح قوانین و آیین نامه های متناقض و غیر ضروری، حذف قوانینی که علیه فرآیند توسعه اقتصادی و منافع ملی است، بروز رسانی قوانین بر اساس منافع استراتژیک در سطح بین الملل، شفاف سازی مقررات حاکم بر فرآیند سرمایه گذاری و سرمایه پذیری می تواند گام بزرگی در توسعه باشد. دولت می باید برای دستیابی به توسعه یافتگی اول حضور بخش خصوصی را با ارائه قوانین پیشرفته بپذیرد و همواره حامی قانونی سرمایه گذاران در توسعه زیر ساخت های اقتصادی باشد. در این گام پیشنهادات ذیل مطرح می گردد:

- ایجاد یک سازمان مرکزی واحد برای جذب سرمایه جهت پروژه های مشارکت بخش خصوصی و دولتی مخصوصاً میتوان این سازمان را جهت پروژه های مناطق ویژه اقتصادی تعریف کرد
- معرفی یک قانون جامع سرمایه گذاری در مناطق ویژه و آزاد انرژي با توجه به حساسیت استراتژیک این مناطق و رفع تضادهای قانونی با قانون اساسی و دیگر قوانین حاکم کشور
- تعریف ضوابط برای تسریع فرآیند های اخذ وام از کنسرسیوم های بانکی

گام سوم

برقراری امنیت سرمایه

پروژه های زیر ساختی مناطق ویژه اقتصادی انرژی نیازمند سرمایه های کلان است. با توجه به پتانسیل های این مناطق و وابستگی اقتصاد ایران به توسعه یافتگی این مناطق، ناگزیر از جذب سرمایه های خارجی هستیم. پس مشارکت بخش خصوصی و سرمایه گذاران خارجی انکار ناپذیر است.

وجود مکانیسم مشخص و وحدت رویه برای پذیرش سرمایه های خارجی و داخلی می تواند موجب کاهش درجه ریسک کشور نیز شود. صنعت بیمه و بانکداری در ایران ملی است، هر چند به تازگی برخی شرکت های خصوصی بیمه شروع به کار کرده اند، اما مقوله خصوصی سازی در کشور ما همچنان به صورت محدود و تا حدودی تشریفاتی دنبال می شود و باید قدم های جدی در راستای جهانی شدن برداشت. سرمایه گذاران داخلی و خارجی ترجیح می دهند از بهترین راه ها و پیشرفته ترین امکانات برای سرمایه گذاری با ریسک پایین بهره مند شوند. چنانچه اجازه فعالیت گسترده به بانک های خصوصی داخلی و خارجی داده شود، سرمایه گذار تمایل بیشتری برای وارد کردن سرمایه خود به ایران خواهد داشت.

اجرای برنامه های خصوصی سازی به منظور افزایش حجم سرمایه گذاری های خارجی در ایران با گذشت چندین سال از اجرای غیرمستقیم آن با موفقیت چندانی همراه نبوده است و به نظر می رسد تا زمانی که دارای اقتصادی کاملاً دولتی هستیم دستیابی به سرمایه های خارجی نیز بسیار مشکل باشد.

- شفاف سازی سیاست های بین المللی
- شفافیت سازی سیاست های دولتی
- ارائه تضامین بین المللی
- توسعه و بروز رسانی قوانین بیمه
- شفاف سازی در قوانین رقابت
- ارائه مکانیسم برای انتخاب ارزشمندترین شریک
- اصلاح و اجرای قوانین بین المللی و ملی رقابت
- اولویت دادن به پروژه های سودآور و تضمین سودآوری پروژه توسط دولت
- اصلاح و بروز رسانی قوانین بانکی و ایجاد بانک مخصوص، برای تسهیل پروژه های PPP زیرساختی در مناطق ویژه یا آزاد انرژی؛ به صورت یک بانک منحصر به فرد یا کنسرسیومی از بانک ها

منابع و مأخذ:

۱. نوبخت، محمدباقر؛ قدیمی، خلیل؛ منطقه آزاد انرژی در ایران - امکان سنجی و تأثیرات، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ۱۳۸۷
۲. وب سایت رسمی سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، www.pseez.ir
۳. نوبخت، محمدباقر؛ پژوهش های راهبردی در توسعه اقتصادی ایران (۵)، مجموعه نتایج مطالعات گروه پژوهشی اقتصاد، مرکز تحقیقات استراتژیک پژوهشکده تحقیقات استراتژیک گروه پژوهشی اقتصاد، ۱۳۸۸.

۴. The National Council for Public-Private Partnerships, United States,
<http://www.ncppp.org/>

۵. ماجدی، علی؛ موانع جذب سرمایه گذاری خارجی، وب سایت ایران اکونومیست، مقالات اقتصادی،
۶. خمیس الجمل، عماد؛ مشکلات اجرای پروژه و راه حل های آن؛ احمد جهان بخش؛ سودان: ۲۰۰۳
۷. اشکوه، حسین؛ وهمکاران؛ بررسی چالش های تأمین مالی پروژه های نیروگاهی در مشارکت دولتی - خصوصی؛ دومین کنفرانس بین المللی توسعه نظام مالی در ایران، مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه شریف، ۱۳۸۸
۸. وب سایت رسمی سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی ایران، مقالات و گزارش ها، ۱۳۹۰
۹. ترکان، اکبر؛ بررسی چگونگی جلب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیر ساخت های حمل و نقل جاده ای، فصلنامه راهبردی، شماره ۵۷، زمستان ۱۳۸۹، ص ۲۴۵-۲۷۶

۱۰. Islamic Development Bank (IDB), www.isdb.org
۱۱. World Bank publications, www.worldbank.org
۱۲. Facilitating Public Private Partnership for Accelerated Infrastructure Development in India, Department of Economic Affairs (DEA)
۱۳. Ministry of Finance, Government of India And Asian Development Bank (ADB), Workshop Report, December ۲۰۰۶
۱۴. Infrastructure Public-Private Partnerships in Africa, Background paper prepared for ICA Annual Meeting, ۱۳ - ۱۴ March ۲۰۰۸
۱۵. Mona Hammami, Jean-Francois Ruhashyankiko, and Etienne B. Yehoue Determi
۱۶. nants of Public-Private Partnerships in Infrastructure, International Monetary Fund, April ۲۰۰۶
۱۷. NCPPP - How PPPs Work. (n.d.). Welcome to The National Council for Public-Private Partnerships. Retrieved March ۲۰, ۲۰۱۱, from <http://ncppp.org/howpart/index.shtml#define>
۱۸. Claire Goldbach, Valerie Goldman, Richard Phillips, Ashlyn Seymour, Public Cost Comparator for Public-Private Partnerships American University Masters of Public Policy on behalf of the National Council for Private-Public Partnerships

فرشاد هیبتی^۱

هاشم نیکومرام^۲

موسی احمدی^۳

تاریخ پذیرش: ۹۰/۱/۱۷

تاریخ دریافت: ۸۹/۴/۱۵

چکیده

اجرای پروژه‌های مختلف زیرساختی از جمله عوامل مهم و حیاتی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها به شمار می‌رود. از آنجایی که دولت‌ها به دنبال ارائه خدمات کارا تر و با کیفیت بالاتر می‌باشند لذا همواره تدابیر ویژه‌ای را در جهت تسهیل و تسریع در اجرای پروژه‌های مذکور بکار می‌بندند. تجارب کشورهای مختلف جهان حاکی از این است که عواملی همچون محدودیت منابع مالی و بودجه‌ای دولت‌ها برای تامین مالی پروژه‌های بزرگ و همچنین تقاضای زیاد موجود در زمینه سرمایه‌گذاری در این پروژه‌ها، کشورها را بر آن داشته تا تمامی تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش خصوصی و ایجاد فضای رقابتی مناسب برای فعالیت آن‌ها بکار بندند، که این تلاش‌ها در قالب مشارکت‌های عمومی- خصوصی متبلور شده و موجب تسریع در روند توسعه اقتصادی کشورها شده است. در تحقیق حاضر به بررسی رابطه میان عوامل موثر بر مشارکت‌های عمومی خصوصی با میزان بهره‌گیری از آن‌ها با استفاده از داده‌های پانل ۲۱ کشور طی سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۰۰ پرداخته شده است. نتایج حاصل نشان داده است که درآمد کشورها، ثبات اقتصادی، کسری بودجه و میزان درآمد از منابع زیرزمینی از جمله عوامل اثرگذار بر مشارکت‌های عمومی خصوصی در کشورهای مورد بررسی می‌باشد. در پایان الگوی ایران در زمینه مشارکت‌های عمومی خصوصی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، پروژه زیرساختی، دادگان پانل، ثبات اقتصادی.

۱- استادیار دانشکده امور اقتصادی و دارایی

۲- استاد و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

۳- استایار و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، (نویسنده مسئول) musa.ahmadi@gmail.com

۱- مقدمه

اجرای پروژه‌های مختلف زیرساختی از جمله عوامل مهم و حیاتی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها به شمار می‌رود. از آنجایی که دولت‌ها به دنبال ارائه خدمات کارا تر و با کیفیت بالاتر می‌باشند، لذا همواره تدابیر ویژه‌ای را در جهت تسهیل و تسریع در اجرای پروژه‌های مذکور بکار می‌بندند. با توجه به ساختار بخش‌های عمومی کشورها و مشکلات و آسیب‌های موجود، شاهد طولانی شدن و اجرای ناکارآمد پروژه‌های زیرساختی در بخش‌های مختلف به دلایلی همچون رویکردهای بروکراتیک و دولتی هستیم که به نوبه خود موجب کاهش کیفیت ارائه خدمات نیز می‌شود. از سوی دیگر بودجه و منابع مالی دولت‌ها نیز کفاف سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها را بطور کامل نمی‌دهد. این در حالیست که پتانسیل و ظرفیت‌های موجود کشورها نیاز به بهره‌گیری از تخصص و نوآوری بخش خصوصی در خصوص اجرای پروژه‌های زیرساختی را بیش از پیش نمایان می‌سازد.

تجارب کشورهای مختلف جهان حاکی از این است که عواملی همچون محدودیت منابع مالی و بودجه‌ای دولت‌ها برای تامین مالی پروژه‌های بزرگ و همچنین تقاضای زیاد موجود در زمینه سرمایه‌گذاری در این پروژه‌ها، کشورها را بر آن داشته تا تمامی تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش خصوصی و ایجاد فضای رقابتی مناسب برای فعالیت آن‌ها بکار بندند که این تلاش‌ها در قالب مشارکت‌های عمومی-خصوصی متبلور شده و موجب تسریع در روند توسعه اقتصادی کشورها شده است.

از همین‌رو اقتصاددانان نهادهای اقتصادی بین‌المللی مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول و بسیاری از اقتصاددانان دانشگاهی نظریه مدیریت عمومی سنتی را کنار گذاشته و برای رفع مشکلات و افزایش ارائه خدمات کشورها از طریق توسعه پروژه‌های زیرساختی، راه‌حلهایی را پیشنهاد نمودند. مشارکت‌های عمومی خصوصی از جمله این راه‌حل‌ها بودند. بسیاری از اقتصاددانان با تأکید بر اهمیت رابطه بین بخش عمومی و بخش خصوصی در اقتصادها، تأخیر در تکمیل پروژه‌های زیر ساختی، کمبود سرمایه‌گذاری و کیفیت پایین خدمات عمومی در کشورهای خصوصاً در حال توسعه را ناشی از سیاست‌های نامناسب یا مداخله مستقیم دولت در طراحی، ساخت، تامین مالی و پشتیبانی فرض کردند. حاصل این فرض ارائه راهکارهای مشارکت بخش عمومی و بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های زیرساختی بود. مطالعات انجام شده نشان داده که نتیجه مشارکت‌های عمومی خصوصی عمدتاً نتیجه بخش بوده و افزایش مشارکت بخش خصوصی همراه با نظارت بخش خصوصی باعث رشد ارائه خدمات بخش عمومی شده است. در اقتصاد ایران در این زمینه کار اندکی انجام شده، محقق با توجه به این مسئله در رساله به بررسی رابطه بین متغیرهای اثرگذار بر مشارکت عمومی خصوصی و میزان بهره‌گیری از آن می‌پردازد.

۲- ادبیات پژوهش و مبانی نظری و پیشینه

در مشارکت عمومی خصوصی به عنوان نظام نوین تامین مالی به جای این که بخش عمومی

در برگیرد) که بر اساس آن بخش یا بخشهای خصوصی بتوانند نسبت به ارائه خدمات عمومی همراستا با اهداف ارائه خدمات دولت و اهداف سودآوری بخش خصوصی و به نحوی اثربخش که ریسک کافی به بخش خصوصی منتقل شود، بپردازند. اهداف دولت شامل کارایی و اثربخشی ارائه خدمات می‌باشد که در زمینه اثربخشی ارائه خدمات به کیفیت و کمیت خدمات توجه می‌شود. همچنین اهداف سودآوری بخش خصوصی بهبود کارایی پروژه و حداقل نمودن تاثیر ریسک بر سودآوری می‌باشد. تعریف یادشده از مشارکت عمومی خصوصی موارد زیر را نیز در بر می‌گیرد:^۳

۱) بخشهای خصوصی معمولاً نسبت به طراحی، ساخت، عملیات و مدیریت دارایی سرمایه‌ای و سپس ارائه خدمت به دولت یا مستقیماً کاربر نهایی اقدام می‌نمایند. مشارکت بخشهای خصوصی در تمامی این فعالیتها به عنوان تفاوتی کلیدی نسبت به تجربیات پیشین به شمار می‌رود و در آن بخشهای خصوصی در زمینه ساخت یا عملیات یک دارایی یا تنها در زمینه تامین مالی در زمانی که دولت برای تامین منابع مالی نسبت به استقراض اقدام نموده باشد، اقدام می‌نماید.

۲) بخشهای خصوصی به عنوان دستمزد خود، پرداختهایی را از دولت یا کارمزدهایی را از استفاده‌کنندگان خدمات یا هر دو دریافت می‌نمایند.

۳) دولت، کیفیت و کمیت خدماتی که از بخش خصوصی انتظار دارد را مشخص می‌نماید. در صورتی که دولت باید مبالغی را بصورت دوره‌ای به بخش خصوصی پرداخت نماید.

نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده (که از طریق بخش خصوصی تامین مالی و اداره می‌شود) دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در این روش، بخش عمومی ضمن برخورداري بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثربخش پردازد(هیبتی فرشاد، احمدی موسی ۱۳۸۷).

مبنای تئوریک مفهوم مشارکت عمومی خصوصی به تئوری «کارایی ایکس ۱» مربوط می‌شود. این تئوری در سال ۱۹۶۶ توسط لیبرشتین ارائه گردید.^۲ بر اساس این تئوری، موسسات دولتی تا زمانیکه از طریق سیاست‌های رسمی مالی و پولی گسترده به نحوی برخوردار باشند که از ناکامی آنها جلوگیری و موجبات بقاء آنها را فراهم آورد، شکست نخواهند خورد. عدم‌کارایی‌های موجود در موسسات دولتی اغلب ناشی از دخالت‌های غیرعادی و ساختار سازمانی با دیوانسالاری بالای دولتی می‌باشد. از همین رو بر اساس این تئوری، مشارکت‌های عمومی خصوصی باید موجب شوند تا منابع ایجادکننده عدم‌کارایی را کاهش و قدرت پاسخگویی آنها را در برابر نیروهای بازار افزایش و بر قدرت رقابت آنها بیافزاید.

بنابراین مشارکت عمومی- خصوصی را می‌توان به عنوان توافقنامه‌ای میان دولت و بخش‌های خصوصی تعریف نمود (که ممکن است اپراتورها و تامین‌کنندگان منابع مالی را نیز

مختلف در طول چندین دهه مختلف با داده های سری زمانی انجام شده است. موضوعاتی که بیشتر در این زمینه مورد توجه محققین بوده است، شامل ریسک^۵، تدارکات^۶ و تامین مالی^۷ می باشد.

مونا همامی و همکاران^۸ (۲۰۰۶) با استفاده از داده های پانل به بررسی موضوع پرداخته اند. نتایج تحقیقات آن ها حاکی از این است که مشارکت های عمومی خصوصی در کشورهایی که با بدهی های سنگین مواجه بوده و از تقاضا و اندازه بازار بزرگی برخوردارند، بیشتر است. همچنین ثبات اقتصادی، میزان قوانین و مقررات موجود در زمینه فعالیت این گونه پروژه ها و تجربه پیشین کشورها در اجرای این پروژه ها از جمله عوامل مهم در این خصوص می باشد. خلاصه ای از مطالعات انجام شده در این زمینه به شرح زیر می باشد:

در این صورت مبالغ بر اساس میزان تحقق کیفیت و کمیت خدمات، تعیین و پرداخت می گردد.

۴) میزان کافی از انتقال ریسک به بخشهای خصوصی برای اطمینان از انجام پروژه به نحوی کارا از جمله دیگر خصوصیات این روش می باشد.

۵) در پایان قرارداد ممکن است دولت پس از پرداخت مبالغ از قبل تعیین شده به بخش خصوصی به عنوان مالک دارایی محسوب شود. حال در این زمینه چون ممکن است دولت مبالغی را بیشتر یا کمتر از ارزش دارایی در زمان تکمیل پروژه پرداخت نموده باشد، در این صورت دولت مجبور به تحمل ریسک ارزش باقیمانده^۹ می شود.

بررسی شواهد تجربی درباره عوامل موثر بر مشارکت های عمومی خصوصی اغلب بصورت مطالعات تجربی و ارزیابی رفتارهای کشورهای

جدول ۱- عمده مطالعات انجام شده در زمینه مشارکت عمومی خصوصی

نام	سال	شرح مطالعه
گاروین ^۹	۲۰۰۷	ارائه چارچوب تعادلی مشارکت عمومی خصوصی
عزیز ^{۱۰}	۲۰۰۷	فقدان منابع تامین مالی و موانع پیاده سازی
آلگارنی و همکاران	۲۰۰۷	بررسی مشکلات از جمله دسترسی به سایر شیوه های تحویل، موانع سیاسی، فقدان قانون، مقاومت در برابر تغییر و نگرش منفی به بخش خصوصی
همامی و همکاران ^{۱۱}	۲۰۰۶	ثبات اقتصادی، ریسک، کسری بودجه، تجربه پیشین و ...
بینگ ^{۱۲}	۲۰۰۵	تدارکات اثربخش، قابلیت پیاده سازی پروژه، تضمین دولت، شرایط اقتصادی مطبوع و بازار مالی مناسب
زانگ ^{۱۳}	۲۰۰۵	اولویت بندی عوامل موفقیت زا
آکیتوی و همکاران ^{۱۴}	۲۰۰۳	شناخت و تخصیص بهینه ریسک، کاهش هزینه، تکمیل سریع تر پروژه، نوآوری و هزینه های نگهداری و بررسی چالش ها

نام	سال	شرح مطالعه
اشلی و همکاران ^{۱۵}		شفافیت سیاسی، ساختار مشارکت، حیطة پروژه، شفافیت محیطی، تخصیص ریسک ساخت، شیوه‌های تامین مالی، توجیه‌پذیری اقتصادی و مشارکت در تامین مالی پروژه
کلیجن و تیزمن ^{۱۶}	۲۰۰۳	بررسی تمایلات و اهداف تکمیل یک پروژه
چو و همکاران ^{۱۷}	۱۹۹۹	بودجه، برنامه زمان‌بندی و عملکرد کیفی (۲۰ عامل)

(۴) داده‌های تابلویی تأثیراتی را که نمی‌توان به سادگی در داده‌های مقطعی و سری زمانی مشاهده کرد. بهتر معین می‌کنند، برای مثال، اثرات قوانین حداقل دستمزد بر اشتغال و کسب درآمد را می‌توان بهتر مطالعه نمود.

(۵) داده‌های تابلویی ما را قادر می‌سازد تا مدل‌های رفتاری پیچیده را بررسی کنیم، برای مثال، پدیده‌هایی مانند صرفه‌جویی نسبت به مقیاس و تغییرات تکنولوژیکی را می‌توان با داده‌های تابلویی در مقایسه با داده‌های سری زمانی و مقطعی خیلی بهتر بررسی کرد.

(۶) داده‌های تابلویی با ارائه داده برای هزاران واحد، می‌توانند تورشی را که ممکن است، در نتیجه لحاظ افراد با بنگاه‌ها (به صورت جمعی و کلی) حاصل شوند، حداقل سازد.^{۱۸}

۴- فرضیه‌های پژوهش

با توجه به بررسی‌های بعمل آمده فرضیات زیر برای تحقیق متصور است:

(۱) میان درآمد کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی- خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.

برخی از اثرات در برخی از دوره‌ها ناچیزند ولی در برخی از دوره‌های دیگر بر سایر عوامل و متغیرها غالبند. به‌رحال نمی‌توانیم از تجزیه و تحلیل‌های مقطعی رضایت کامل داشته باشیم زیرا از تغییرات پویای متغیرها غفلت می‌شود. اما با تاجی مزایای استفاده از داده‌های تابلویی را چنین برمی‌شمارد:

(۱) از آن جایی که داده‌های تابلویی به افراد، بنگاه‌ها، ایالات، کشورها و از این قبیل واحد‌ها در زمان ارتباط دارند، وجود ناهمسانی واریانس در این واحد‌ها محدود می‌شوند.

(۲) با ترکیب مشاهدات سری زمانی و مقطعی، داده‌های تابلویی برآورد‌هایی با اطلاعات بیشتر، تغییرپذیری بیشتر، همخطی کمتر میان متغیرها، درجات آزادی بیشتر و کارایی بیشتر ارائه می‌نمایند.

(۳) مطالعات مشاهدات مقطعی و تکراری، داده‌های تابلویی به منظور مطالعه پویای تغییرات مناسب‌تر و بهترند. از این رو دوره‌های بیکاری، چرخش شغلی و تحرک نیروی بیکار با داده‌های تابلویی بهتر بررسی می‌شوند.

به تولید ناخالص داخلی، ثبات اقتصادی (تورم و عرضه پول)، کسری بودجه و کسری تراز بازرگانی از آمارهای WDI می‌آید. همچنین داده‌های مورد نیاز در زمینه مشارکت‌های عمومی خصوصی از آمارهای پایگاه داده PPI بانک جهانی و آمارهای آزادی اقتصادی از پایگاه داده بنیاد هریتیج بدست می‌آید. تحت دوره مورد بررسی کشورها علی‌رغم درجه‌های متفاوت باز بودن و مقررات دست و پاگیر آن‌ها همگنی خاص خود را حفظ می‌کنند. عوامل اثرگذار و مورد بررسی در این تحقیق شامل تولید ناخالص داخلی، ثبات اقتصادی (تورم و عرضه پول)، کسری بودجه، کسری تراز بازرگانی، آزادی اقتصادی و تجربه پیشین در اجرای مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌باشد. متغیرهای مورد بررسی در قالب یک مدل مفهومی و شرح چگونگی بررسی و اندازه‌گیری متغیرها:

- **متغیر وابسته:** متغیر وابسته در تحقیق، ارزش سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در مشارکت‌های عمومی خصوصی است.
 - **متغیرهای مستقل:** عوامل مختلف تعیین کننده مشارکت‌های عمومی خصوصی است که به تناسب هر کدام از فرضیه‌ها به شرح جدول ۲ محاسبه می‌گردد.
- استفاده از داده‌های پانل یک راه حل مناسب برای تشخیص رگرسیون می‌باشد. مدل رگرسیون تابلویی ذیل را در نظر بگیریم:

(۱)

$$Y_{it} = \beta_1 + \beta_2 X_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

- ۲) میان ثبات اقتصادی کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی - خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.
- ۳) میان میزان منابع درآمدی حاصل از فروش منابع طبیعی کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی - خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.
- ۴) میان کسری بودجه کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی - خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.
- ۵) میان کسری تراز بازرگانی کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی - خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.
- ۶) میان موقعیت کسب و کار کشورها با بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی - خصوصی، رابطه‌ی معنادار وجود دارد.
- ۷) میان تجربیات پیشین مشارکت‌های عمومی خصوصی، در کشورها با توسعه بکارگیری مجدد آن رابطه‌ی معنادار وجود دارد.

۵- داده‌ها و روش‌شناسی پژوهش

بر اساس مبانی نظری طرح شده، تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی با استفاده از همبستگی و مدلسازی ریاضی می‌باشد. در این تحقیق تجزیه و تحلیل مقطعی بر مبنای داده‌های ۹ ساله (از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۰۸) برای گروه کشورهای (ارمنستان، بلغارستان، شیلی، کلمبیا، گرجستان، هند، اندونزی، ایران، اردن، قزاقستان، مقدونیه، مالزی، مکزیک، پاکستان، پرو، فیلیپین، لهستان، رومانی، تایلند، ترکیه و اوگاندا) که دارای شرایط تقریباً همگن هستند در نظر می‌گیریم. داده‌های مربوط

جدول ۲- ضمیمه فرضیه‌ها، متغیرها و منابع اطلاعاتی هر یک از متغیرها

منابع	متغیرهای توصیفی	متغیرهای مستقل	فرضیه‌ها
WDI	تولید ناخالص داخلی (GDP)	درآمد	فرضیه ۱
WDI	نرخ تورم، عرضه پول	ثبات اقتصادی	فرضیه ۲
WDI	صادرات سوخت (به عنوان درصدی از کل)	منابع درآمدی حاصل از فروش منابع طبیعی	فرضیه ۳
WDI	کسری بودجه (درصدی از GDP)	کسری بودجه کشورها	فرضیه ۴
WDI	تراز بازرگانی	کسری تراز بازرگانی کشورها	فرضیه ۵
Heritage	شاخص آزادی اقتصادی	موقعیت کسب و کار کشورها	فرضیه ۶
PPI s	تجربه PPP (متغیر dummy)	تجربیات پیشین	فرضیه ۷

(۲) که با روش حداقل مربعات معمولی صورت می‌گیرد، روش حداقل مربعات تلفیقی^{۱۹} معروف است.

۶- برآورد مدل و آزمون فرضیه

جدول حاصل از پردازش نرم‌افزار EVIEWS در خصوص ارزش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۳- نتایج حاصل از برآورد مدل با استفاده از

دادگان پانل

نام متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره t	احتمال مربوطه
C	6.372	1.187	5.367	0.0000
GDP	3.6E-12	3.2E-13	11.217	0.0000
INF	0.025	0.0129	1.1962	0.0521
M2	0.008	0.004	2.0534	0.0423
FUL	-0.017	0.010	-1.7399	0.0845
CAB	-0.04	0.0024	-1.7882	0.0763
TRB	0.014	0.0096	1.4795	0.1417
HFS	-0.0011	0.0154	-0.0755	0.9399
DUM	0.0069	0.8177	-1.2314	0.2207

منبع: با استفاده از نرم‌افزار Eviews برای سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۰۰ برآورد شده است.

در رابطه (۱)، I نشان دهنده i امین واحد مقطعی و t نشان دهنده t امین دوره زمانی است. فرض می‌شود، حداکثر n مقطعی و حداکثر t دوره زمانی وجود دارد.

برآورد مدل (۱) به فروض ما در مورد عرض از مبدا، ضرایب شیب و جمله خطای $\varepsilon_{i,t}$ بستگی دارد. در حالت کلی در برآورد رابطه (۱) عبارتند از:

الف- فرض کنیم، عرض از مبدا و ضرایب شیب در طول زمان و در فضا (مکان) ثابت بوده و جمله خطا در طول زمان و برای افراد مختلف متفاوت باشد.

ب) ضرایب شیب ثابت اما، عرض از مبدا برای افراد مختلف متفاوت است. ساده‌ترین روش حذف ابعاد فضا از داده‌های ترکیبی در حالت الف و برآورد رگرسیون متداول حداقل مربعات معمولی است. در این حالت مدل (۱) به صورت ذیل تصریح خواهد شد.

(۲)

$$Y_{i,t} = \beta_1 + \beta_2 X_{it} + \varepsilon_{i,t}$$

همان‌طور که مشاهده می‌کنید در برآورد رابطه (۲) عرض از مبدا و ضرایب شیب بین تمامی مقاطع مشترک خواهند بود. برآورد رابطه

آماره‌های موزون:

$$R^2 = 0/93 \quad DW = 1/45$$

$$\bar{R}^2 = 0/92 \quad F = 200.2130(0/00)$$

شاخص F برابر صفر است، به این معنا که خط رگرسیون وجود دارد.

آماره‌های غیرموزون:

$$R^2 = 0/370 \quad DW = 1/20$$

$$\bar{R}^2 = 0/326$$

با توجه به مقایسه احتمال و آماره t در جدول فوق، جدول زیر خلاصه وضعیت را برای فرضیه‌ها نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج ملاحظه می‌گردد کلیه ضرایب در سطح اعتماد ۹۰ درصد معنی‌دار می‌باشند. البته کلیه ضرایب به لحاظ عددی کوچک می‌باشند که این مطالب از آنجا که متغیرهای ملحوظ درصدی هستند و متغیر وابسته نیز به صورت لگاریتمی می‌باشد. چندان دور از انتظار نمی‌باشد. بر اساس یافته‌های جدول ۲ ملاحظه می‌گردد:

- در سطح اطمینان ۹۰ درصد، رابطه معنی‌دار میان تولید ناخالص داخلی (GDP)، ثبات اقتصادی (INF) و (M2)، صادرات منابع زیر زمینی (FUL) و کسری بودجه (CAB) با میزان سرمایه‌گذاری در مشارکت‌های عمومی - خصوصی تایید می‌گردد.

- در ضرایب GDP، INF، M2، FUL و CAB همگی دارای رابطه مثبت با مشارکت عمومی خصوصی می‌باشند که به لحاظ تئوری نیز این مطالب تأیید می‌گردد و این در شرایطی است که در بین این متغیرها اثر متغیر GDP از بقیه متغیرها، بیشتر می‌باشد.

در نتیجه می‌توان اظهار نظر نمود که تولید ناخالص داخلی و ثبات اقتصادی برای تمام کشورهای مورد بحث باعث افزایش رشد اقتصادی می‌گردد، چراکه این دو متغیر از طریق رشد سرمایه‌گذاری و رشد تقاضای کل باعث رشد اقتصادی می‌گردند.

- علامت منفی FUL و CAB هم مطابق انتظار می‌باشد چراکه هرگاه صادرات منابع زیرزمینی و سوخت از حد آستانه‌ای فراتر رود باعث کاهش سرمایه‌گذاری در مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌گردد. علامت CAB هم از این جهت منفی است که هر گاه تفاضل درآمدها و هزینه‌های دولت‌ها (که مازاد بودجه را تشکیل می‌دهد) افزایش می‌یابد، میزان سرمایه‌گذاری در مشارکت‌های عمومی خصوصی کاهش می‌یابد و بالعکس هر چه کسری بودجه افزایش می‌یابد، میزان سرمایه‌گذاری در مشارکت‌های عمومی خصوصی نیز افزایش می‌یابد.

مدل رگرسیون برای ایران به شکل زیر می‌باشد:

$$\begin{aligned} \text{LOG}(P3\text{INV_IRN}) = & 5.128306632 + \\ & 3.671695158e-12 * \text{GDP_IRN} + \\ & 0.02642227298 * \text{INF_IRN} + \\ & 0.007264732565 * \text{M2_IRN} - \\ & 0.004578741568 * \text{CAB_IRN} \end{aligned}$$

که در آن:

P3INV: ارزش سرمایه‌گذاری صورت پذیرفته در پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی.

GDP: تولید ناخالص داخلی کشورها

INF: تورم کشورها می‌باشد.

M2: عرضه پول است که بر حسب درصدی از

تولید ناخالص داخلی کشورها آورده شده است.

CAB: کسری بودجه که نتیجه تفاضل درآمدها و هزینه‌های کشورها می‌باشد. تجربه پیشین اجرای مشارکت‌های عمومی همانطوریکه در الگوی فوق پیداست، علاوه بر متغیرهای آزادی اقتصادی، تراز بازرگانی و صادرات سوخت نیز در الگوی ایران جایی ندارد.

جدول ۴- خلاصه وضعیت فرضیه‌ها با درجه اطمینان ۹۰ درصد

فرضیه	پذیرش یا عدم پذیرش
۱- رابطه معنی دار بین GDP و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان رد کرد
۲- رابطه معنی دار بین INF و M2 و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان رد کرد
۳- رابطه معنی دار بین FUL و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان رد کرد
۴- رابطه معنی دار بین CAB و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان رد کرد
۵- رابطه معنی دار بین TRB و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان پذیرفت
۶- رابطه معنی دار بین HFS و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان پذیرفت
۷- رابطه معنی دار بین تجربه پیشین و بهره‌گیری از PPP	نمی‌توان پذیرفت

۷- نتیجه گیری و بحث

فهرست منابع

- شواهد در اقتصاد کشورهای مختلف حاکی از اثر عواملی همچون تولید ناخالص داخلی، ثبات اقتصادی (تورم و عرضه پول)، کسری بودجه، کسری تراز بازرگانی، آزادی اقتصادی و تجربه پیشین در اجرای مشارکت‌های عمومی خصوصی در میزان بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌باشد. در این تحقیق از مشاهدات میان کشوری طی سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۰۸ استفاده شده است. نتایج حاصل با استفاده از داده‌های پانل حاکی از این است که عوامل تولید ناخالص داخلی، ثبات اقتصادی (تورم و عرضه پول) و کسری بودجه دولت‌ها در میزان بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی خصوصی تاثیر دارد. در پایان نیز الگوی ایران در خصوص مشارکت‌های عمومی خصوصی ارائه شد.
- ۱) هیبتی فرشاد، احمدی موسی، (۱۳۸۸)، «تکنیک‌های تامین مالی پروژه محور در تامین مالی اسلامی»، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه علوم اقتصادی.
 - ۲) هیبتی فرشاد، احمدی موسی، (۱۳۸۸)، «رویکرد مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی»، کنفرانس بین‌المللی نظام تامین مالی دانشگاه صنعتی شریف، اسفند.
 - ۳) هیبتی فرشاد، احمدی موسی، (۱۳۸۸)، «مشارکت عمومی خصوصی: نظام نوین تامین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولتهای مرکزی و محلی به بخش خصوصی»، کنفرانس بین‌المللی نظام تامین مالی دانشگاه صنعتی شریف، اردیبهشت.

یادداشت‌ها

۴) هیبتی فرشاد، احمدی موسی، (۱۳۸۷)، «تامین مالی پروژه محور و نقش آن در مشارکت‌های عمومی خصوصی»، فصلنامه بدانش سرمایه‌گذاری.

¹ X-efficiency

² Leibenstein (1966)

³ IMF 2004:7; Corner 2006:40

⁴ Residual Value Risk

⁵ Risk

⁶ Procurement

⁷ Finance

⁸ Levine and Renelt

⁹ Garvin's (2007)

¹⁰ Aziz (2007)

¹¹ Mona Hammami and et al. (2006)

¹² Bing et al (2005)

¹³ Zhang (2005)

¹⁴ Akintoye et al (2003)

¹⁵ Ashley et al (1998)

¹⁶ Klijn and Teisman (2003)

¹⁷ Chua et al

¹⁸ -Baltagi

¹⁹ - Poold Lest Square

5) "Achieving Public Private Partnerships in the Transport Sector", (2002) Diebold Institute for Public Policy Studies, New York

6) Bettignies, J. and T.W. Ross, (2004). The Economics of Public Private Partnerships. Canadian Public Policy, 135 – 154.

7) Dailami, Mansoor, and Michael Klein, (1997), Government Support to Private Infrastructure Projects in Emerging Markets, Policy Research Working Paper, No. 1688 (Washington: World Bank).

8) Guidelines for successful Public private partnership, EUROPEAN COMMISSION, (2003)

9) Grimsey, D. and M.K. Lewis,(2007). Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance. Edward Elgar, Cheltenham.

10) Hall, D., (2009). A Crisis for Public-Private Partnerships. Public Services International Research Unit (PSIRU) Crisis and Public Service Note 2, accessed at <http://www.psiru.org>.

11) Hammami, Mona; Ruhashyankiko, Jean-Francois; B. Yehoue Etienne, (2006), Determinants of public private partnerships.

12) Heybati, Farshad; Ahmadi, Musa, (1999). Public Private Partnership : a solution for financing infrastructures especially in developing countries. Public and Economic Finance Conference Proceedings, Paris, France, June 2009.

13) OECD,(2009).Bridging State capacity Gaps in Situations of Fragility, Partnership for Democratic Governance Experts Series Vol. 1.

14) Vinning, A.R. and A.E. Boardman,(2008). Public-Private Partnerships: Eight Rules for Governments. Public Works Management Policy;149

قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی، الگوی نوین خصوصی سازی

علیرضا قربانی (کارشناس ارشد معارف اسلامی و مدیریت مالی، عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سروستان)

محمد توحیدی (دانشجوی دکتری معارف اسلامی و مدیریت مالی دانشگاه امام صادق(ع))

چکیده

در سالهای اخیر، مشارکت عمومی-خصوصی به عنوان یکی از مهمترین رویکردها برای اجرای پروژه های زیرساختی مطرح شده است. مشارکت عمومی خصوصی به هر نوع همکاری مبتنی بر اعتماد بین دولت و بخش خصوصی اطلاق می شود به طوری که دولت، بخش خصوصی را ملزم می کند تا هدف خاصی مثل احداث جاده ها را برآورده سازد. باید توجه داشت اگر چه ادبیات قرارداد های مشارکت به تازگی در نوشته ها و مکتوبات وارد شده است اما مفهوم آن جدید نمی باشد و نخستین بار در قرن هفدهم قراردادهای مشارکت در فرانسه به منظور تامین مالی زیرساختهای عمومی مورد استفاده قرار می گرفته است. در این نوشته سعی شده است پس از تبیین ویژگیهای این قراردادها، روشهایی مختلفی که برای ارزیابی پروژه های مشارکتی به کار می روند، تبیین گردد.

واژه های کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، ریسک، ارزشیابی، خصوصی سازی، اختیار واقعی

۱- مقدمه

یکی از مهمترین روشها برای اجرای پروژه های زیر ساختی و تسهیل خصوصی سازی، مشارکت عمومی- خصوصی می باشد که بیانگر همکاری های مبتنی بر اعتماد بین دولت و بخش خصوصی می باشد. اگر چه ادبیات قرارداد های مشارکت اخیرا و به تازگی در نوشته ها و مکتوبات وارد شده است اما مفهوم آن جدید نمی باشد. نخستین بار در قرن هفدهم قراردادهای مشارکت در فرانسه به منظور تامین مالی زیرساختهای عمومی از طریق بخش خصوصی مورد استفاده قرار گرفت. اولین قراردادهای واگذاری (concession contract) در این کشور در سال ۱۶۳۸ و ۱۶۶۶ بین دولت فرانسه و بخش خصوصی منعقد شد. کشور فرانسه بعد از آن در نیمه ی دوم قرن نوزدهم به طور گسترده ای قراردادهای مشارکت را برای تامین مالی زیرساختها، راه آهن ها، بخش آب و برق و خطوط تراموا به کار گرفت. اکثر این پروژه ها در قالب قراردادهای واگذاری بلند مدت با شرط بازگردانی زیر ساختها به دولت پس از پایان قرارداد انجام می گرفت. هم اکنون نیز در این کشور از این قرارداد ها به منظور عملی کردن و مدیریت بهتر خدمات عمومی و فراهم آوردن زیر ساختهای عمومی مخصوصا در زمینه ی تامین آب استفاده می شود. اگرچه به نظر می رسد کشور فرانسه پایه گذار این نوع قراردادها بوده است اما تکامل قراردادهای مشارکت در کشور انگلیس با سرعت بیشتری انجام گرفته است. در ایالات متحده ی آمریکا استفاده از این قراردادها به شکل متفاوتی بوده است به طوری که از این قراردادها در حوزه ی حمل و نقل (مخصوصا احداث بزرگراهها)، فناوری، تامین انرژی، آموزش، مراقبتهای پزشکی، فاضلاب و ... استفاده شده است. [۳]

کشور استرالیا نیز در اواخر دهه ی ۸۰ از این قراردادها در پروژه های جاده و راه آهن بهره گرفته است. هم اکنون نیز این قراردادها در کشورهای استرالیا، انگلیس، کانادا، فنلاند، فرانسه، هند، ایرلند، ژاپن، هلند، نروژ، پرتغال، سنگاپور و ایالات متحده ی آمریکا در راستای خصوصی سازی پروژه های دولتی به کار می روند. [۴]

۲- ماهیت و ساختار مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی خصوصی یکی از مهمترین رویکردها برای اجرای پروژه های زیرساختی در سالیان اخیر می باشد. در واقع مشارکت عمومی- خصوصی در قالب توافق های واگذاری صورت می گیرد. طبق تعریف بانک جهانی، توافق واگذاری قراردادی است که طی آن بخش خصوصی دارایی هایی را به منظور ارائه خدمات به عموم مردم در یک دوره ی بلند مدت از بخش دولتی اجاره می کند به طوری که مسئولیت تامین مالی پروژه

های جدید در طول این مدت نیز به عهده ی بخش خصوصی می باشد و در زمان انقضای قرارداد نیز این دارایی های اولیه و دارای های جدید می بایست به دولت برگردانده شود. [۵]

قرارداد مشارکت عمومی خصوصی به هر نوع همکاری مبتنی بر اعتماد بین دولت و بخش خصوصی اطلاق می شود به طوری که دولت، بخش خصوصی را ملزم می کند تا هدف خاصی مثل احداث جاده را برآورده سازد. در واقع این قراردادها نوعی فعالیت تجاری مشترک (joint venture) بین دولت و بخش خصوصی است به طوری که ریسک پروژه ها بین آنها تسهیم می شود. [۶]

به بیان دیگر مشارکت عمومی-خصوصی یک توافق همکاری بین بخش خصوصی و دولتی است به طوری منابع، ریسک ها و مسئولیت هابین دو بخش تقسیم شده تا دست یابی به اهداف مشترک امکان پذیر شود. مشارکت عمومی-خصوصی به روش های مختلفی اجرا می شوند:

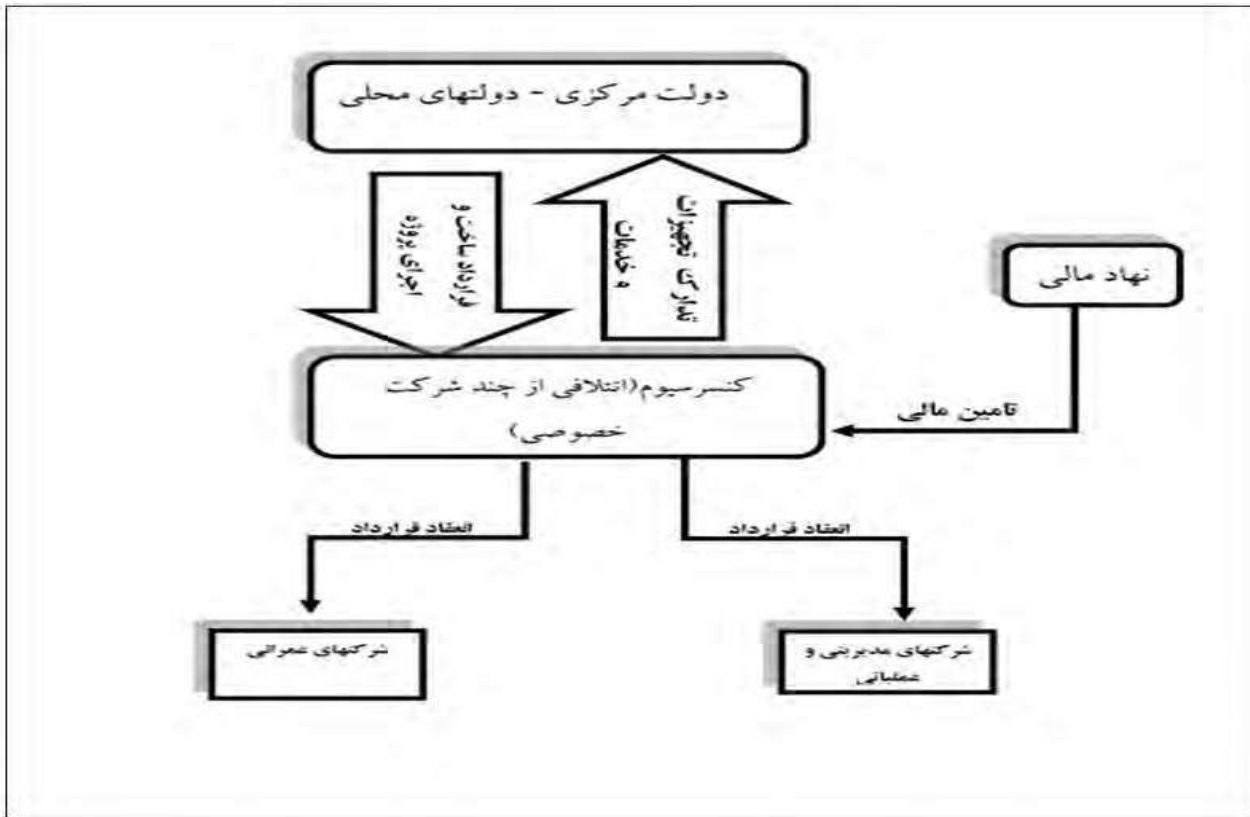
اداره و نگهداری (OM)
طراحی، ساخت، اداره (DBO)
ساخت، اداره و انتقال (BOT)
ساخت، اداره و مالکیت (BOO) [۵]

طراحی، ساخت، تامین مالی و اداره (DBFO): در این قرارداد بخش خصوصی طراحی ، ساخت، تامین مالی و اجرای یک پروژه را به عهده می گیرد و دوره قرارداد نیز اغلب بین ۲۵ تا ۳۰ سال طول می کشد.

طراحی و ساخت (DB): قراردادی که بخش خصوصی فقط مسئولیت طراحی و ساخت پروژه را به عهده می گیرد و بعد از آن ، پروژه را به دولت تحویل می دهد. [۶]

در شکل شماره ۱ ساختار پایه مشارکت عمومی -خصوصی قابل مشاهده می باشد. [۷]

شکل شماره ۱- ساختار پایه مشارکت عمومی -خصوصی

۲-۱- مروری بر پروژه های مشارکت در برخی از کشور های توسعه یافته و در حال توسعه

پروژه های مشارکت منافع و مزایای فراوانی را برای دولتها به همراه دارد که در ادامه به برخی از این موارد اشاره می شود. بر مبنای این مزایا است که کشورها راغب به اجرای چنین پروژه هایی می باشند و بعضی از کشورها نیز در این زمینه پیشگام بوده اند. فعالترین کشورها در انعقاد قراردادهای مشارکت به شرح زیر می باشد.

ژاپن: مهمترین تاثیر پروژه های مشارکت در این کشور در این زمینه ها بوده است: بهبود مدیریت و فناوری، توسعه ی مناسب در زمینه ی اقتصاد ملی، عمرانی، خدمات نگهداری و مراقبت. در سال ۲۰۰۰ نیز قانون بهره گیری از سرمایه ی خصوصی در ساخت تجهیزات دولتی در این کشور به تصویب رسید. (The law No. ۱۱۷, ۲۰۰۰)

انگلیس: مهمترین اهداف از اجرای پروژه های مشارکت عبارتند از:

۱. کاهش هزینه های دولت و متوقف کردن دولت از انجام کارهایی که بخش خصوصی می تواند همانند یا بهتر از دولت انجام دهد.

۲. بهبود کیفیت خدمات عمومی و کارایی بخش دولتی به دلایل زیر:

- ❖ واگذاری طراحی، تامین مالی، ساخت و مدیریت امکانات و خدمات دولتی به بخش خصوصی
- ❖ ملاحظه ی کافی در مورد ریسک هایی که بخش خصوصی با آنها مواجه است.
- ❖ انعقاد قراردادهای مقتضی با بخش خصوصی
- ❖ عمل کردن دولت به تعهدات خویش در مقابل بخش خصوصی

چین: در این کشور مشارکت بخش خصوصی برای حل مشکلات مالی ضروری به نظر می رسد. مخصوصاً دولتهای محلی به منابع مالی بخش خصوصی نیازمندتر هستند. دولت مرکزی از پروژه های مشارکت بیشتر در زمینه ی زیرساخت های محیطی شهری ، جمع آوری ضایعات جامد، فناوریهای ضد آلودگی، شبکه فاضلاب شهری استفاده کرده است. دولت های محلی نیز از انواع پروژه های BOT، BOO و TOT (transfer-operate-transfer) بهره جسته اند.

کره جنوبی: در لوای برنامه پنج ساله ی اقتصاد نوین (از ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۸) ایجاد زیرساختهای شهری در دستور کار قرار گرفت و سرمایه گذاری های خصوصی برای ایجاد زیرساختها افزایش چشمگیری یافت. در سال ۱۹۹۹ قانون "سرمایه گذاری خصوصی در تجهیزات ثابت اجتماعی" اجرایی شد و قانون ایجاد زیر ساختها نیز در قالب روش های BOT اصلاح شد. کره جنوبی اکثر قراردادهای مشارکت را به صورت BOT اجرا می کند.

مالزی: در سال ۱۹۸۳ سیاست خصوصی سازی با هدف کاهش وظیفه ی اداری و بهبود اداره ی مسائل مالی دولت ، بهبود کارایی و بهره وری، ارتقاء نرخ رشد اقتصادی و دست یابی به اهداف توسعه ی ملی مورد پذیرش قرار گرفت. در سال ۱۹۸۹ برنامه ریزی برای خصوصی سازی سرعت گرفت. در این کشور پروژه های مشارکت اکثرا در قالب DBOT (Design-Build-Operate-Transfer) انجام می شود و معمولا در زمینه ی زیرساختهای آب و فاضلاب و ضایعات جامد شهری می باشد.

تایلند: در سال ۱۹۹۲ دو قانون به نام های "قانون حفاظت محیط ملی" و "قانون مشارکت بخش خصوصی در امور دولتی" تصویب شد که مکمل نظام قانونی برای واگذاری ایجاد زیرساختها به بخش خصوصی بود. تمرکز پروژه های مشارکت در زمینه ی فاضلاب شهری و صنعتی و متولی این واگذاری ها نیز وزارت های علوم ، فناوری و محیط زیست بودند. اگر چه از سال ۱۹۹۲ پروژه های مشارکت در زمینه ی زیر ساخت های محیطی شتاب خوبی گرفته ولی این رشد بواسطه ی عواملی چون تغییر رژیم، خصومت و دشمنی بین بخش های دولتی، مشکلات فنی ، ناکارآمدی سیستم نظارت سود با مانع مواجه شد.

اندونزی: بعد از دهه ۹۰ همکاری بیگانگان با کشور اندونزی کاهش یافته است و دیگر مخارج دولت کفاف پروژه های عمومی را نمی دهد و لذا نیاز به مشارکت بخش خصوصی به طور جدی احساس می شود.

فیلیپین: در این کشور به منظور بهبود سطح خدمات عمومی در زمینه ی تامین آب و بهبود سیستم فاضلاب و افزایش کارایی آن، دولت به مشارکت با بخش خصوصی در جهت کاهش مخارج خویش روی آورد. در سال ۱۹۹۰ اولین قانون BOT تدوین شد. مرکز BOT نیز پایه گذاری شد. این مرکز یک سازمان اختصاصی تحت نظارت بخش خزانه داری است که بر پروژه های BOT نظارت کرده و خط مشی ها و مقررات مربوط به این پروژه ها را تدوین می کند و همچنین وظیفه ی حمایت از بخش خصوصی را به عهده دارد.

نپال: در سال ۱۹۹۰ سیاست سرعت بخشی به مشارکت بخش خصوصی در پروژه های دولتی به عنوان ابزاری برای دست یابی به رشد اقتصادی در دستور کار قرار گرفت. به منظور شتاب دهی به فراگرد مشارکت خصوصی، وزارت امور مالی اقدام به راه اندازی هسته ی خصوصی سازی تحت مشاوره ی فنی نهادهای انگلیسی کرد. این هسته یک مدل خصوصی سازی انگلیسی را مورد استفاده قرار می داد. دولت نپال به منظور افزایش تعهد در واگذاری پروژه ها به بخش خصوصی از قوانین مختلفی بهره جسته که عبارتند از: قانون فناوری و سرمایه گذاری خارجی (۱۹۹۲)، قانون خصوصی سازی (۱۹۹۴)، قانون خودمختاری محلی (۱۹۹۹) قانون حفاظت محیط (۱۹۹۹) و ...

غالباً دولت نپال برای اجرای برنامه های پشتیبانی شهری و عملیات مدیریت ضایعات جامد از قراردادهای مشارکت بهره می گیرد. [۸]

۲-۲- فرآیند قراردادهای مشارکت

در مشارکتهای عمومی-خصوصی به دلیل پیچیدگی و نیاز به تخصص و هماهنگی بالا می بایست یک سری از اقدامات و فعالیتها به صورت سلسله وار انجام گیرد تا ضریب موفقیت در حد قابل قبولی باشد. مهمترین این اقدامات به شرح زیر می باشند:

۱. محرز شدن نیاز به انجام پروژه
۲. ارزیابی گزینه ها
۳. تعیین موضوع کسب و کار و پروژه مرجع
۴. تشکیل تیم مدیریت پروژه

۵. تعیین تاکتیک ها
۶. انتشار آگهی مناقصه
۷. تعیین کیفیت شرکتهای متقاضی
۸. تعیین لیستی از متقاضیان واجد شرایط
۹. ارزیابی مجدد متقاضیان انتخاب شده
۱۰. مذاکره
۱۱. دریافت قیمت پیشنهادی متقاضیان و ارزیابی آن
۱۲. گزینش بهترین متقاضی و ارزیابی نهایی
۱۳. انعقاد قرارداد با متقاضی انتخاب شده
۱۴. مدیریت قرارداد [۹]

۲-۳- انتقال دانش در قراردادهای مشارکت

یکی از روش های بهبود عملکرد در قراردادهای مشارکت، انتقال دانش، خبرگی و تجربه از پروژه های قبلی به پروژه های بعد و سایر تیم ها می باشد. انتقال دانش سبب می شود که ریسک تا حد زیادی کاهش یابد و همچنین تجهیزات به صورت بهینه ای در جهت انجام پروژه ها به کار گرفته شود. اگرچه انتقال دانش باعث افزایش قابلیت سازمانی می شود لیکن در عمل مشکل می باشد. از طرفی نیز برخی افراد تصور می کنند که با انتقال دانش قدرت خویش را از دست می دهند لذا در گام اول می بایست فرهنگ تسهیم دانش را رواج داد و فراگردهایی را ایجاد نمود که انتقال دانش را به صورت موثری امکان پذیر سازند. برای دست یابی به این هدف لازم است که عوامل حیاتی موفقیت در انتقال دانش را شناسایی کرد. آموزش عنصری کلیدی در موفقیت انتقال دانش می باشد. باید اعضای سازمان را طوری آموزش داد که نیاز به مدیریت دانش را جدی گرفته و تشخیص دهند که مدیریت دانش و انتقال دانش منبعی کلیدی در موفقیت سازمانی می باشد. ایجاد زیرساخت سازمانی مناسب نیز یکی دیگر از عوامل موفقیت در انتقال دانش می باشد. منظور از ایجاد زیرساخت، تدوین مجموعه ای از قوانین و تشکیل تیم هایی به منظور انجام وظایف مربوط به انتقال دانش می باشد.

یکی دیگر از عوامل موفقیت، داشتن یک استراتژی خوب برای انتقال دانش می باشد. این استراتژی مشخص می کند که سازمان چگونه قابلیتها و منابعش را برای دست یابی به اهداف مدیریت دانش به کار گیرد.

وجود اعتماد متقابل بین اعضای سازمان نیز برای انتقال گسترده ی دانش بین اعضا ضروری به نظر می رسد. نباید فراموش کرد که عوامل موفقیت در انتقال دانش بسیار متنوع می باشد و موارد فوق به عنوان نمونه ذکر شده اند و بسته به نوع استراتژی سازمان، نوع صنعت و ویژگی های شخصیتی افرادی که در انتقال دانش سهیم هستند و نوع شرایط و موقعیت ها، این عوامل متغیر هستند و در یک شرایط یک دسته از عوامل حیاتی موفقیت مهمتر از سایر عوامل می شوند.

با این مقدمه برخی از عوامل حیاتی موفقیت انتقال دانش در قراردادهای مشارکت را برمی شماریم:

۱. جلوگیری از افزایش هزینه های انتقال دانش

۲. پرهیز از افزایش زمان در انتقال دانش
 ۳. ارتباطات و همکاری متقابل
 ۴. تدوین برنامه استراتژیک برای انتقال دانش
 ۵. ترویج استراتژی برد-برد در بین گروههای دخیل در فراگرد انتقال دانش
 ۶. دست یابی بموقع به اهداف کیفی
 ۷. همکاری شرکای قرارداد مشارکت (بخش خصوصی و دولت) برای انتقال دانش
 ۸. همکاری مشتریان و استفاده کنندگان پروژه ها در زمینه انتقال دانش
 ۹. تعیین نیازمندی های قانونی
 ۱۰. تعریف دقیق پروژه های مورد نیاز برای انتقال دانش
 ۱۱. بازننگری در تکنیک های مورد استفاده در انتقال دانش
 ۱۲. ارزیابی انتقال دانش از جنبه های تجاری، سیاسی، فنی و...
 ۱۳. تعیین مزایای پر ریسک [۱۰]
- سوالی که در انتقال دانش مطرح می باشد این است که در قراردادهای مشارکت کدام دانش ها را می بایست منتقل کرد. در پاسخ موارد زیر را می توان ذکر کرد:
۱. دانش تجاری : مکانیسم های پرداخت، مدل های مالی، مدیریت دانش
 ۲. اسناد حقوقی و قراردادهای تعهدات حقوقی، مدیریت ریسک، تخصیص ریسک
 ۳. دانش بخشی (sector knowledge): نوآوری های پزشکی، نیازمندی های فضایی
 ۴. نکات مشورتی: مشاوره های دریافتی از اتاق بازرگانی
 ۶. بهترین اقداماتی که در پروژه های قبلی انجام گرفته است.
 ۷. مدیریت انتظارات
 ۸. خبرگی افراد

انتقال دانش عمدتاً از دو روش صورت می پذیرد:

۱. تماس چهره به چهره که رایجترین روش می باشد.
 ۲. از طریق اسناد و مدارک
- در روش چهره به چهره فعالیت های زیر صورت می پذیرد:
۱. برگزاری جلسات، کارگاهها و میزگردها به منظور گسترش دانش به دست آمده از قرار دادهای مشارکت.
 ۲. تشکیل تیم هایی از افراد پر تجربه در زمینه ی قراردادهای مشارکت.
 ۳. دعوت از افراد کلیدی مثل مدیران پروژه های مشارکت.
 ۴. گردش و آرایش مجدد نیروی انسانی

استفاده از مدارک و اسناد برای انتقال دانش کمتر مورد استفاده قرار می گیرد، شاید علت این امر این باشد که کمتر پروژه ای را می توان یافت که در آن به صورت کامل و مناسبی مستند سازی انجام شود. برخی از ابزارهایی که به منظور ثبت و انتقال تجربیات پروژه های مشارکتی مورد استفاده قرار می گیرند عبارتند از: اینترنت و اکسترانت، پایگاه های داده ی مهارت، سمینارها و کنفرانس ها، میزگردهای مباحثاتی، بازنگری پروژه های قبلی، مستند سازی بهترین اقدامات انجام گرفته در پروژه های گذشته [۱۱]

۳- ریسک

یکی از ویژگی های قابل توجه در پروژه های مشارکتی وجود سطح بالایی از ریسک بواسطه ی طولانی بودن دوره ی قرارداد و تنوع شرکای درگیر می باشد. اولین گام در مدیریت این ریسک ها شناسایی ریسک های مرتبط می باشد. Mena و Smith ریسک های پروژه های مشارکتی را به دو دسته تقسیم کرده اند: ریسک های کلی (global) و ریسک های قابل حذف.

ریسکهای کلی اشاره به ریسک هایی دارند که خارج از کنترل مشارکت کنندگان در پروژه می باشد و تمامی انواع پروژه های مشارکت را در بر می گیرد و شامل ریسک های سیلسی، حقوقی، تجاری و محیطی می باشند. اما ریسک های قابل حذف ریسک هایی هستند که مربوط به ویژگی های خود پروژه هستند و شامل ریسک های عملیاتی و ریسک تامین مالی می شوند.

Li نیز ریسک های پروژه های مشارکتی را به سه دسته ی کلان (macro)، خرد (micro) و میانه (meso) تقسیم کرده است. ریسک های کلان آن دسته از ریسک ها هستند که از بیرون به پروژه تحمیل می شوند و ریسک های خرد آن دسته از ریسک ها هستند که مربوط به بخشی از پروژه و نه کل پروژه می باشند. ریسک های میانه نیز ریسک های مرتبط با نوع پروژه می باشند.

در یک تقسیم بندی دیگر ریسک های پروژه های مشارکتی را براساس حوزه های مختلف پروژه تقسیم بندی می کنند. بر مبنای این دیدگاه ریسک های پروژه های مشارکت به صورت زیر تقسیم بندی می شوند:

۱. ریسک های سیاسی: تغییر در قوانین و سیاستهای دولت، تقابل سیاسی احزاب، فساد اداری.
۲. ریسک مالی: اقتصاد نامطلوب در کشور میزبان، محدودیت های نرخ بهره، فقدان اعتبار، ناتوانی سیستم وام دهی، ورشکستگی، ساختار مالی پیچیده ی پروژه های مشارکت، فقدان ضمانت، ریسک های تامین مالی، نوسانات نرخ تورم و نرخ بهره و نرخ تبادل ارز، اقتصاد بین المللی نامطلوب.
۳. ریسک های ساخت و ساز (ریسک های عمرانی): تصاحب املاک، افزایش هزینه های عمرانی، تاخیر زمانی در ساختاریا، عدم دسترسی به منابع و نیروی کار، شرایط مکانی پروژه.

۴. ریسک های عملیاتی و نگهداری: افزایش ناگهانی هزینه های عملیات و نگهداری، پایین بودن بهره وری تولید، ناشایستگی تولید کنندگان، عدم دسترسی به مواد خام.

۵. ریسک های درآمد و بازار: درآمد ناکافی، محدودیت های اعمال شده از سوی دولت در زمینه ی تعرفه ها و سود، تخمین نادرست تقاضا، عدم دقت در قانون گذاری، کاهش تقاضا، ریسک های مربوط به رقابت

۶. ریسک های قانونی: فراگرد ناعادلانه ی واگذاری پروژه های مشارکت، مداخله ی دولت کشور میزبان در انتخاب شرکتهای طرف قرارداد بخش خصوصی، نظارت و کنترل بیش از حد دولت میزبان، عدم ضمانت از سوی دولت، تغییر نظام مالی کشور میزبان، تغییر مفروضات کشور میزبان نسبت به قلمروی پروژه، چارچوب قانونی و مقرراتی بی ثبات، مقررات گذاری ضعیف، عدم اجرای مقررات، عدم ثبات توافق ثابت در مورد پروژه، اجرا نشدن مفاد قراردادها، ریسک خاتمه ی غیر منتظره ی پروژه

البته باید توجه داشت که نوع ریسک های موجود در پروژه های مشارکتی بستگی به نوع کشوری که پروژه در آن اجرا می شود و حجم و نوع اجرای نیز پروژه دارد. [۵]

۳-۱- استراتژی های تخصیص ریسک

شرکای پروژه های مشارکتی می بایست ابتدا ریسکهای بالقوه ی پروژه را شناسایی کنند تا بتوانند به خوبی این ریسک ها را تخصیص دهند. باید پس از شناسایی ریسکها آنها را با توجه به قابلیت های فنی و مالی هر یک از شرکاء تخصیص داد به طوری که هر یک از شرکاء با استفاده از این قابلیت ها، ریسک های مربوطه را مدیریت کنند. بر اساس این اصل برخی از استراتژی های تخصیص ریسک عبارتند از:

۱. ریسک هایی که نشأت گرفته از عوامل سیاسی (مثل عدم اطمینان از خط مشی های دولتی و بی ثباتی دولت)، عوامل مالی (مثل ریسک نرخ بهره و ریسک نرخ تورم) و عوامل قانونی (مثل تغییر در قانون و مقررات، عدم کارایی فراگردهای قانونی) هستند را می بایست بخش دولتی پوشش دهد.

۲. اکثر ریسک های مرتبط با عملکرد مثل ریسک های مدیریت و ریسک فناوری را بخش خصوصی می بایست مدیریت کند.

۳. ریسک های عرضه و تقاضا، ریسک های روابط (relationship risk)، ریسکهای تغییرات قانون گذاری (legislation change risk) می بایست به طور مشترک توسط بخش خصوصی و دولتی مدیریت شوند.

۴. باید ریسک هایی که مربوط به محیط اجرای پروژه هستند به دولت واگذار شوند و ریسک هایی که به طور مستقیم مربوط به پروژه هستند توسط بخش خصوصی مدیریت شوند و آن ریسک هایی که خارج از کنترل هر دو بخش هستند به طور مشترک توسط بخش خصوصی و دولت پوشش داده شوند.

با این حال ماهیت برخی از ریسک ها نیز به گونه ای است که تخصیص آنها بین بخش خصوصی و دولتی مشکل می باشد مانند ریسک های مربوط به فقدان تجربه و ریسک های مرتبط با تنوع قراردادهای مورد استفاده در این نوع پروژه ها. [۵]

۳-۲- مزایای قراردادهای مشارکت

چنانچه مشارکتهای عمومی-خصوصی به خوبی مدیریت شوند منافع زیر را برای بخش دولتی به همراه خواهند داشت:

۱. سبک کردن بار مالی بخش دولتی
۲. انتقال ریسک از بخش دولتی به بخش خصوصی
۳. افزایش ارزش پولی که برای مصرف در زمینه ی زیر ساختها در نظر گرفته شده است.
۴. کاهش هزینه ها
۵. ارائه ی خدمات رضایت بخش و مداوم
۶. افزایش ارزش پولی را که صرف خدمات زیر ساختی می شود از طریق کاهش هزینه ها، افزایش اثربخشی و ارائه ی خدمات مداوم
۷. کمک به ثبات بودجه ی دولتی و مخصوصا کاهش کسری بودجه ها
۸. کاهش هزینه های اداری دولت
۹. افزایش کیفیت و اثربخشی خدمات زیرساختی
۱۰. ایجاد نوآوری در زمینه ی توسعه ی زیر ساختها.
۱۱. بخش دولتی می تواند ریسک های مربوط به تامین مالی ، اجرا و و اداره ی پروژه ها را به بخش خصوصی منتقل کند.
۱۲. ارتقاء نرخ رشد اقتصاد محلی و بهبود فرصتهای شغلی. [۵]
۱۳. جبران کسری بودجه دولت از طریق کاهش مخارج سرمایه گذاری و تامین مالی پروژه ها از طریق سایر منابع
۱۴. ایجاد بازارهایی جدید برای شرکتهای سرمایه گذاری خصوصی.
۱۵. درگیر کردن فعالانه ی بخش خصوصی در تصمیمات دولت. [۱۲]

۳-۳- موانع قراردادهای مشارکت

باید توجه داشت که تجربه ی تاریخی نشان می دهد که همیشه این پروژه ها مزایای فوق را به همراه نداشته اند. بسیاری از قراردادهای مشارکت به خاطر دلایل زیر با شکست مواجه شده و خاتمه می یابند:

۱. شکاف گسترده بین انتظارات بخش خصوصی و دولتی
۲. عدم شفافیت اهداف دولت و فقدان تعهد
۳. پیچیده بودن فراگرد تصمیم گیری
۴. چارچوب مقرراتی و قانونی نامناسب
۵. مدیریت ریسک ضعیف
۶. بی کفایتی بازار های سرمایه ی داخلی
۷. فقدان مکانیسمی جهت جذب تامین مالی بلند مدت توسط بخش خصوصی و با نرخ معقول

۸. عدم شفافیت

۹. فقدان رقابت [۵]

موانع ورود بخش خصوصی در مشارکت عمومی-خصوصی:

۱. بالا بودن هزینه های معاملاتی و مناقصه ها
۲. پیچیدگی قراردادهای مورد استفاده در مشارکت عمومی-خصوصی
۳. طولانی مدت بودن دوره های مذاکره.
۴. فقدان نیروی انسانی مجرب
۵. عدم اطمینان از وضعیت سیاسی.
۶. مشکل بودن تامین مالی .
۷. نبود مشاوره ی کافی [۱۳]

۳-۴- نقدهای وارد

- علیرغم منافعی که برای مشارکت عمومی-خصوصی مطرح می باشد از جنبه های زیر نقدهایی وارد می باشد:
۱. مشارکت عمومی-خصوصی مفهومی نسبتا جدید می باشد و در اکثر کشورها به خوبی درک نشده است و دولتها به خوبی با مفهوم آن آشنا نیستند.
 ۲. هم بخش دولتی و هم خصوصی فاقد دانش و مهارت متناسب با چنین قراردادهای بلندمدتی هستند.
 ۳. رقابت در زمینه ی مشارکتهای محدود می باشد و این به خاطر هزینه های بالای مناقصه ها می باشد.
 ۴. این مشارکتهای ممکن است بسیار پر هزینه باشند مخصوصا زمانی که بخش خصوصی قادر نباشد برای تامین مالی پروژه ها همچون بخش دولتی به صورت ارزان اقدام به استقراض وجوه کند. [۵]
 ۵. هزینه بالای اجرای این نوع قراردادها: اگرچه تحقیقات نشان می دهد که اجرای پروژه های مشارکت نسبت به سایر قراردادهای مرسوم با صرفه تر می باشد اما همچنان هزینه های ناشی از اجرای این نوع قراردادها از دو زایه ی مهم مورد نقد می باشد:
الف) میزان صرفه جویی در هزینه های قراردادهای مشارکت به شدت تحت تاثیر ارزشگذاری انتقال ریسک و نرخ تنزیل می باشد. به نظر منتقدان این دو فاکتور مانع از مشخص شدن هزینه های واقعی قراردادهای مشارکت می گردد.
ب) بالا بودن هزینه های مناقصه نیز یکی دیگر از عوامل افزایش هزینه های قرارداد مشارکت می باشد. استاندارد نبودن مناقصه ها، پایین بودن صرفه جویی در مقیاس و پیچیدگی بیش از حد پروژه های مشارکت از دلایل بالا بودن هزینه های مناقصه می باشد. کارمزد های قانونی نیز که در این قراردادهای اخذ می شود معمولا ۱۰٪ تا ۲۰٪ بالاتر از سایر قراردادهای مرسوم می باشد.
 ۶. فقدان رقابت در بازار قراردادهای مشارکت: علت پایین بودن رقابت در این بازار بالا بودن هزینه های مربوط به پیشنهاد قیمت از سوی بخش خصوصی در مناقصه ها می باشد. از آنجایی که پروژه های مشارکت دارای

پیچیدگی بالایی هستند لذا پیشنهاد قیمت در مورد آنها مشکل می باشد و در نتیجه هزینه فرصت شرکت‌های خصوصی برای ورود به این قراردادها بالا می رود و در نتیجه رقابت در این بازار کاهش می یابد و تنها شرکت‌هایی وارد این بازار می شوند که بهتر بتوانند قیمت گذاری قیمت گذاری پروژه های مشارکت را انجام دهند.

۷. فقدان انعطاف و نوآوری: فقدان انعطاف بلند مدت در قراردادهای مشارکت نیز یکی از مهمترین نقدهای وارد می باشد. علیرغم اینکه بخش خصوصی به دنبال تغییرات آهسته در محیط کسب و کار از طریق قراردادهای کوتاه مدت می باشد ولی تمایل دولت به انعقاد قراردادهای بلند مدت می باشد، بنابراین در پروژه های مشارکت انعطاف چندانی برای بخش خصوصی باقی نمی ماند مگر آنکه بخش خصوصی استراتژی هایی اتخاذ کند به طوری که بتواند در هنگام مذاکره و انعقاد قرارداد انعطاف لازم را حفظ کند.

اگرچه نوآوری یکی از راهکارهای اساسی برای کاهش هزینه ها می باشد ولی فقدان آن در پروژه های مشارکت مشاهده می شود چرا که کنسرسیوم به دنبال انتقال ریسک به سایر شرکت‌های خصوصی از طریق راهکارهای کلیشه ای و قابل اعتماد و تست شده می باشد تا هزینه های خود را کاهش دهند و استفاده از این راهکارهای از پیش تعیین شده دیگر جایی را برای نوآوری باقی نمی گذارد. همچنین از آنجایی که غالباً انتظارات بخش دولتی در پروژه های مشارکتی غیر واقع بینانه می باشد و تاکید زیادی بر تحویل پروژه ها در پایان دوره ی قرارداد می باشد لذا بخش خصوصی نیز تمام هم و غم خود را بر تحویل به موقع پروژه گذاشته و دیگر به جنبه های نوآورانه توجه چندانی نمی شود.

۸. کمبود مهارت لازم برای اجرای قراردادها و سلب مهارتها از بخش دولتی: عدم تعادل و توازن بین خبرگی بخش خصوصی و دولت در این نوع قراردادها نیز مورد انتقاد قرار گرفته است. معمولاً بخش دولتی به دلیل ناتوانی در استفاده مجدد از تجربیات پروژه های قبلی و عدم استفاده ی بهینه از مشاوران برجسته، فاقد مهارت لازم در زمینه ی پروژه های مشارکت و مخصوصاً در حوزه ی مدیریت پروژه می باشد، در حالی که مهارتها و خبرگی بخش خصوصی به مراتب بیشتر می باشد و همین تفاوت در مهارتها، فرآیند مذاکره و انعقاد قرارداد بین بخش خصوصی و دولتی را طولانی تر و سخت تر می کند. [۱۴]

۴- روش های ارزیابی مشارکتهای عمومی - خصوصی

روشهای گوناگونی برای ارزیابی پروژه های مشارکتی وجود دارد. متداول ترین روشها عبارتند از: روش خالص ارزش فعلی (NPV)، اختیار واقعی (real option)، تحلیل حساسیت، تحلیل سناریو در این بخش از بین روش های فوق ابتدا مثالی فرضی را با روش NPV حل کرده و در ادامه مسئله را به کمک اختیار واقعی مورد بررسی قرار می دهیم.

۴-۱- روش NPV

NPV یکی از روشهای ارزیابی سنتی می باشد که بر مبنای تنزیل جریانهای نقدی آتی می باشد. از مزایای این روش قابل فهم بودن و سادگی آن می باشد. اگر چه این متد ترجیحات ریسکی سرمایه گذاران را نادیده می

گیرد اما نتایج حاصله به راحتی قابل فهم و تفسیر می باشد به طوری که مقدار مثبت NPV نشاندهنده مناسب بودن پروژه می باشد و منفی شدن NPV، رد کردن پروژه را توصیه می نماید. به علاوه این روش پویایی های محیط پروژه و تغییرات مداوم در کسب و کار را نادیده می گیرد. از دیگر نقاط ضعف NPV این است که به سرمایه گذار هیچ حق انتخابی را برای رها کردن پروژه نمی دهد. از آنجایی که پروژه های مشارکت دارای افق زمانی بلندی هستند، تغییرات محیطی دارای تاثیرات بیشتری بوده و تصمیم گیری در مورد رد یا قبول این پروژه ها را سخت تر می کند. انتقاد دیگری که بر NPV وارد است این است که روش مزبور، به شدت حساس به نرخهای تنزیل می باشد به گونه ای که افزایش یا کاهش جزئی در نرخ تنزیل تاثیرات شایان توجهی را در خروجی NPV به همراه خواهد داشت.

فرض کنید دولت برای خود یک پروژه احداث جاده عوارضی تعریف کرده باشد و قصد دارد این پروژه را در قالب مشارکت عمومی-خصوصی اجرا کند. دوره ی واگذاری این پروژه نیز ۳۰ سال می باشد که تخمین زده می شود دوره ساخت با هزینه ای معادل ۲۵۰ میلیون دلار و به مدت زمان ۵ سال طول بکشد. حجم ترافیک نیز برای سال ششم به صورت ۶۵۰۰۰ وسیله در روز فرض می شود و انتظار می رود که این مقدار در بین سالهای هفتم تا یازدهم با نرخ ۱۰٪ و در سالهای دوازدهم تا سی ام با نرخ ۵٪ رشد داشته باشد. مبلغ عوارض اولیه ۲ دلار می باشد که متناسب با نرخ تورم تغییر خواهد کرد به طوری که با فرض خوب بودن شرایط اقتصادی تخمین نرخ تورم عبارت است از نرخ معادل ۳٫۱٪ برای سالهای ۷ تا ۱۰ و نرخ ۳٪ برای سالهای ۱۱ تا ۱۴، نرخ ۲٫۹٪ برای سالهای ۱۵ تا ۱۸، نرخ ۲٫۸٪ برای سالهای ۱۹ تا ۲۲، نرخ ۲٫۷٪ برای سالهای ۲۳ تا ۲۶ و نرخ ۲٫۶٪ برای سالهای ۲۷ تا ۳۰.

هزینه های عملیاتی نیز معادل ۶۰٪ درآمد سال اول عملیات (سال ششم) تخمین زده شده است. رشد این هزینه ها به واسطه ی اقدامات حفاظتی با نرخ معادل ۵٪ برای سالهای ۷ تا ۱۱ و نرخ ۷٪ برای سالهای ۱۲ تا ۱۶، نرخ ۹٪ برای سالهای ۱۷ تا ۲۱، نرخ ۱۰٪ برای سالهای ۲۲ تا ۲۶ و نرخ ۱۲٪ برای سالهای ۲۷ تا ۳۰ تخمین زده می شود. نرخ تنزیل نیز معادل ۱۵٪ در نظر گرفته می شود. مفروضات فوق در قالب جدول شماره ۱ آورده شده است.

جدول شماره ۱- مفروضات مربوط به احداث جاده عوارضی

دوره	میزان نوسان	جهت تغییر	تخمین اولیه	
			۳۰ سال	دوره واگذاری
			۵ سال	دوره ساخت

			۲۵۰ میلیون دلار	هزینه سرمایه گذاری اولیه
			۱۵٪	نرخ تنزیل
سالهای ۷ تا ۱۱	۱۰٪	افزایش	۶۵۰۰۰	حجم ترافیک روزانه
سالهای ۱۲ تا ۳۰	۵٪	افزایش		
۷-۱۰	۳,۱٪	کاهش	۲ دلار برای سال ششم	عوارض
۱۱-۱۴	۳٪	کاهش		
۱۵-۱۸	۲,۹٪	کاهش		
۱۹-۲۲	۲,۸٪	کاهش		
۲۳-۲۶	۲,۷٪	کاهش		
۲۷-۳۰	۲,۶٪	کاهش		
۷-۱۱	۵٪	افزایش	۶۰ درصد درآمد سال ششم	هزینه های عملیاتی
۱۲-۱۶	۷٪	افزایش		
۱۷-۲۱	۹٪	افزایش		
۲۲-۲۶	۱۰٪	افزایش		
۲۷-۳۰	۱۲٪	افزایش		

در روش NPV می بایست تفاضل ارزش فعلی جریانهای نقدی آتی و ارزش فعلی هزینه ها را محاسبه نمود و بر مبنای علامت مقدار به دست آمده، تصمیم گیری در مورد پروژه صورت خواهد گرفت. در جدول شماره ۲ محاسبات NPV برای مثال فرضی فوق می آید.

جدول شماره ۲ - محاسبات مربوط به روش خالص ارزش فعلی (NPV)

ردیف	متوسط حجم ترافیک	عوارض	درآمد ناخالص	هزینه های عملیاتی	درآمد عملیاتی	هزینه اولیه	عامل تنزیل	درآمد تنزیل شده	هزینه های تنزیل شده
۱	۰	۰,۰۰	۰			۵۰ میلیون	۰,۸۶۹۶		۴۳۴۷۸۲۶۱
۲	۰	۰,۰۰	۰			۵۰ میلیون	۰,۷۵۶۱		۳۷۸۰۷۱۸۳
۳	۰	۰,۰۰	۰			۵۰ میلیون	۰,۶۵۷۵		۳۲۸۷۵۸۱۲
۴	۰	۰,۰۰	۰			۵۰ میلیون	۰,۵۷۱۸		۲۸۵۸۷۶۶۲
۵	۰	۰,۰۰	۰			۵۰ میلیون	۰,۴۹۷۲		۲۴۸۵۸۸۳ ۷
۶	۲۳۷۲۵۰۰۰	۲,۰۰	۴۷۴۵۰۰۰۰	۲۸۴۷۰۰۰۰	۱۸۹۸۰۰۰۰		۰,۴۳۲۳	۸۲۰۵۵۷۸	
۷	۲۶۰۹۷۵۰۰	۲,۰۶	۵۳۸۱۳۰۴ ۵	۲۹۸۹۳۵۰۰	۲۳۹۱۹۵۴۵		۰,۳۷۵۹	۸۹۹۲۲۴۳	
۸	۲۸۷۰۷۲۵۰	۲,۱۳	۶۱۰۲۹۳۷۴	۳۱۳۸۸۱۷۵	۲۹۶۴۱۱۹۹		۰,۳۲۶۹	۹۶۸۹۷۶۱	
۹	۳۱۵۷۷۹۷۵	۲,۱۹	۶۹۲۱۳۴۱۳	۳۲۹۵۷۵۸۴	۳۶۲۵۵۸۳۰		۰,۲۸۴۳	۱۰۳۰۶۱۷۰	

۱۰	۳۴۷۳۵۷۷ ۳	۲,۲۶	۷۸۴۹۴۹۳ ۲	۳۴۶۰۵۴۶۳	۴۳۸۸۹۴۶۹		۰,۲۴۷۲	۱۰۸۴۸۸۰۶	
۱۱	۳۸۲۰۹۳۵۰	۲,۳۳	۸۸۹۳۴۷۵ ۸	۳۶۳۳۵۷۳۶	۵۲۵۹۹۰۲۲		۰,۲۱۴۹	۱۱۳۰۵۸۰۳	
۱۲	۴۰۱۱۹۸۱۷	۲,۴۰	۹۶۱۸۲۹۴۱	۳۸۸۷۹۳۳ ۸	۵۷۳۰۳۷۰۳		۰,۱۸۶۹	۱۰۷۱۰۴۷۲	
۱۳	۴۲۱۲۵۸۰۸	۲,۴۷	۱۰۴۰۲۱۸۵۱	۴۱۶۰۰۷۸۴	۶۲۴۲۱۰۶۶		۰,۱۶۲۵	۱۰۱۴۵۱۶۸	
۱۴	۴۴۲۳۲۰۹۹	۲,۵۴	۱۱۲۴۹۹۶۳ ۱	۴۴۵۱۲۸۳۹	۶۷۹۸۶۷۹۲		۰,۱۴۱۳	۹۶۰۸۴۸۲	
۱۵	۴۶۴۴۳۷۰۳	۲,۶۲	۱۳۱۵۵۰۲۲ ۷	۴۷۶۲۸۷۳۸	۷۳۹۲۱۴۸۹		۰,۱۲۲۹	۹۰۸۴۵۴۳	
۱۶	۴۸۷۶۵۸۸۹	۲,۶۹	۱۳۱۳۲۸۹۴ ۳	۵۰۹۶۳۷۵۰	۸۰۳۶۶۱۹۳		۰,۱۰۶۹	۸۵۸۸۳۱۵	
۱۷	۵۱۲۰۴۱۸۳	۲,۷۷	۱۴۱۸۹۴۳۵ ۶	۵۵۵۴۹۳۹۷	۸۶۳۴۴۹۵۹		۰,۰۹۲۹	۸۰۲۳۶۸۲	
۱۸	۵۳۷۶۴۳۹۲	۲,۸۵	۱۵۳۳۰۹۷ ۵۷	۶۰۵۴۸۸۴۳	۹۲۷۶۰۹۱۴		۰,۰۸۰۸	۷۴۹۵۵۵۷	
۱۹	۵۶۴۵۲۶۱۲	۲,۹۳	۱۶۵۴۸۲۵ ۵۲	۶۵۹۹۸۲۳۹	۹۹۴۸۴۳۱۳		۰,۰۷۰۳	۶۹۹۰۲۹۷	
۲۰	۵۹۲۷۵۲۴۲	۳,۰۱	۱۷۸۶۲۱۸۶ ۶	۷۱۹۳۸۰۸۰	۱۰۶۶۸۳۷۸ ۶		۰,۰۶۱۱	۶۵۱۸۴۰۹	
۲۱	۶۲۲۳۹۰۰۵	۳,۱۰	۱۹۲۸۰۴۴۴ ۲	۷۸۴۱۲۵۰۷	۱۱۴۳۹۱۹۳۵		۰,۰۵۳۱	۶۰۷۷۷۲۱	
۲۲	۶۵۳۵۰۹۵۵	۳,۱۸	۲۰۸۱۱۳۱۱۵	۸۶۲۵۳۷۵۸	۱۲۱۸۵۹۳۵ ۷		۰,۰۴۶۲	۵۶۲۹۹۷۴	
۲۳	۶۸۶۱۸۵۰۲	۳,۲۷	۲۲۴۴۱۸۷ ۷۸	۹۴۸۷۹۱۳۴	۱۳۹۵۳۹۶۴ ۴		۰,۰۴۰۲	۵۲۰۴۱۸۱	
۲۴	۷۲۰۴۹۴۲۸	۳,۳۶	۲۴۲۰۰۱۹۸ ۹	۱۰۴۳۶۷۰۴۷	۱۳۷۶۳۴۹۴ ۲		۰,۰۳۴۹	۴۸۰۸۱۷۸	
۲۵	۷۵۶۵۱۸۹۹	۳,۴۵	۲۶۰۹۶۲۸۴ ۵	۱۱۴۸۰۳۷۵۲	۱۴۶۱۵۹۰۹۳		۰,۰۳۰۴	۴۴۳۹۹۶۸	
۲۶	۷۹۴۳۴۴۹۴	۳,۵۴	۲۸۱۴۰۹۲۸ ۴	۱۲۶۲۸۴۱۲۷	۱۵۵۱۲۵۱۵۷		۰,۰۲۶۴	۴۰۹۷۶۸۳	
۲۷	۸۳۴۰۶۲۱۹	۳,۶۳	۳۰۳۱۶۲۲۲ ۱	۱۴۱۴۳۸۲۲۲	۱۶۱۷۲۳۹۹۹		۰,۰۲۳۰	۳۷۱۴۷۷۷	
۲۸	۸۷۵۷۶۵۳۰	۳,۷۳	۳۲۶۵۹۶۶ ۶۱	۱۵۸۴۱۰۸۰۹	۱۶۸۱۸۵۸۵ ۲		۰,۰۲۰۰	۳۳۵۹۳۰۹	
۲۹	۹۱۹۵۵۳۵۶	۳,۸۳	۳۵۱۸۴۲۵ ۸۳	۱۷۷۴۲۰۱۰۶	۱۷۴۴۲۲۴۷ ۷		۰,۰۱۷۴	۳۰۲۹۴۵۹	

۳۰	۹۶۵۵۳۱۲۴	۳,۹۳	۳۷۹۰۴۰۰۱ ۵	۱۹۸۷۱۰۵۱۹	۱۸۰۳۲۹۴۹۶		۰,۰۱۵۱	۲۷۲۳۵۲۶	
							۵ ۳	۱۷۹۵۹۸۰۶ ۱	۱۶۷۶۰۷۷۵ ۵
								NPV	۱۱۹۹۰۳۰۶

همان طور که مشاهده می شود از آنجایی که NPV مثبت شده، بخش خصوصی راغب به قبول پروژه می شود. اما ممکن است دولت برای این پروژه این حق انتخاب را به بخش خصوصی بدهد که بعد از مدت معینی چنانچه طرح را سود آور ندید بتواند از پروژه کناره گیری کند. در این حالت تنها از طریق NPV نمی توان برآورد درستی از پروژه به عمل آورد و لذا یکی از بهترین روش ها استفاده از اختیار واقعی می باشد. [۱۵]

۲-۴- روش اختیار واقعی

۴-۲-۱- مدل بلک و شولز

اگرچه روش NPV یکی از معروفترین و پرکاربردترین روشها در ارزیابی پروژههای سرمایه گذاری می باشد اما دارای نقایصی نیز می باشد. مهمترین ایراد آن است که این روش قادر به احتساب تعدیلات و تغییراتی که شرکت می تواند پس از قبول پروژه، اعمال کند نیست. به این تعدیلات اختیار واقعی می گویند. بنابراین در مواقعی که پروژه مشارکت عمومی-خصوصی دربرگیرنده ی اختیار معامله باشد روش NPV تخمین نادرستی از ارزش واقعی پروژه ارائه خواهد داد.

یکی از مهمترین اختیارات واقعی، حق رها کردن و واگذاری پروژه (abandon) در صورت زیانبار بودن آن برای شرکت می باشد. چنین حقی باعث صرفه جویی مالی برای شرکت خواهد شد و لذا اختیار واگذاری، ارزش پروژه های بالقوه را افزایش می دهد. [۱۶]

حال به مثال خود برمی گردیم. در این پروژه چنانچه دولت اختیار واگذاری پروژه در زمانی خاصی مثلا یکسال را به بخش خصوصی بدهد در این صورت بخش خصوصی این حق را پیدا می کند که بعد از سال اول بدون پرداخت هیچ هزینه ای به دولت، از پروژه کنار بکشد. در این حالت بخش خصوصی دارنده ی اختیار خرید اروپایی (European call option) محسوب می شود چرا که اختیار دارد که در تاریخ مشخصی اختیار خود را مبنی بر ادامه پروژه یا عدم ادامه پروژه اعمال کند و لذا می بایست در موقع انعقاد قرارداد با دولت، معادل قیمت این اختیار را به عنوان premium بپردازد و این مبلغ نیز به هزینه های بخش خصوصی اضافه می شود. برای محاسبه قیمت اختیار خرید می توان از مدل بلک-شولز استفاده نمود.

بلک و شولز فرمولهای زیر را برای محاسبه ی قیمت اختیار خرید اروپایی و اختیار فروش اروپایی بر روی یک سهام عادی در زمان صفر ارائه کرده اند.

در معادلات بالا $N(x)$ تابع توزیع احتمال تجمعی یک متغیر با توزیع نرمال استاندارد شده می باشد. به عبارت دیگر $N(x)$ یعنی احتمال اینکه متغیر با توزیع نرمال استاندارد با میانگین صفر و انحراف معیار یک، کمتر از x باشد. S_0 قیمت جاری سهام در زمان صفر، K قیمت توافقی (strike price)، r نرخ بهره ی بدون ریسک مرکب و پیوسته، σ نوسان قیمت سهام و T نیز مدت زمانی است که قرارداد اختیار سر رسید می شود. [۱۷]

حال اگر بخواهیم این فرمول را با مثال فرضی خویش تطبیق دهیم متغیرها به صورت زیر تعریف می شوند:

S_0 : ارزش فعلی درآمد های ناخالص پروژه

K : ارزش فعلی کل هزینه ها (کل هزینه ها شامل مجموع هزینه های عملیاتی و هزینه های سرمایه گذاری می شود).

σ و T (نوسان پذیری درآمدهای ناخالص پروژه) را به ترتیب ۳٪ و ۲۵٪ فرض می کنیم و سر رسید اختیار نیز (T) همان یکسال می باشد. با استفاده از فرمولهای ۱ و ۳ و ۴ مقادیر زیر برای متغیرهای مزبور حاصل می شود:

$$d_1 = 0.52 \quad S_0 = 324771573 \quad K = 312781267$$

$$N(d_1) = 0.6985$$

$$C = \text{option} \quad N(d_2) = 0.6064 \quad d_2 = 0.27$$

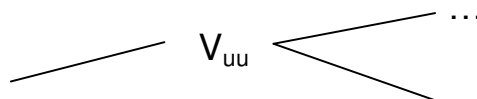
$$\text{price} = 42787423,3504$$

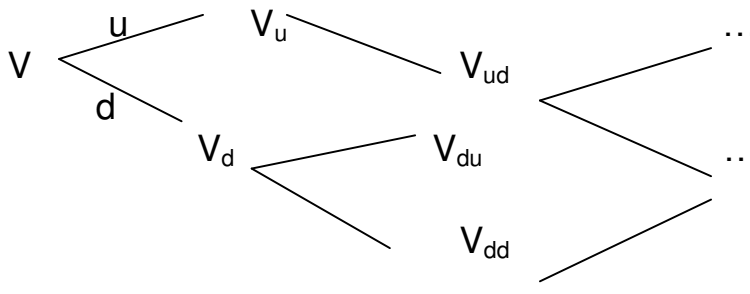
حال با اضافه کردن مبلغ فوق به هزینه های اولیه مجدداً NPV را محاسبه می کنیم. مقدار به دست آمده برابر با ۳۰۷۹۷۱۱۶٫۹۳- دلار می باشد که نشان دهنده ی عدم پذیرش پروژه ی مشارکت از سوی بخش خصوصی می باشد.

۴-۲-۲- اختیار واقعی واگذاری بر اساس مدل دو جمله ای

یکی دیگر از روش های قیمت گذاری و تحلیل اختیار واقعی، مدل دو جمله ای است. در درخت دو جمله ای هر نقطه تصمیم گیری که در برگرفته یک وضعیت مشخص است با یک گره نشان داده می شود. در این مدل فرض می شود که وضعیت فعالیت های اقتصادی بالقوه می تواند بهتر و یا بدتر شود که احتمال هر یک مشخص است. هر چند چارچوب فوق ساده به نظر می رسد لیکن با افزایش تعداد سطوح برای دوره های آتی می توان به خوبی شرایط واقعی را مدلسازی نمود.

شکل شماره ۲- درخت دو جمله ای

تعیین احتمال تغییر، حائز نقش اساسی در ارتباط با ارزش گذاری اختیار و به طور کلی ارزش گذاری دارایی ها است. این احتمال در تحلیل اختیار واقعی بر اساس ارزش گذاری ریسک-خنثی محاسبه می گردد. بر این اساس ارزش گذاری ریسک-خنثی به نحوی صورت می پذیرد که اثر تغییرات آتی خنثی شود. برای این منظور فرض می نماییم برای هر واحد دارایی دو حالت به ترتیب ذیل وجود داشته باشد:

۱- ارزش دارایی به میزان u افزایش می یابد.

۲- ارزش دارایی به میزان d کاهش می یابد.

در این صورت احتمال ریسک-خنثی که آن را با p نمایش می دهیم مقداری است که رابطه ۵ را برقرار می نماید. [۱]

????=?????

er? t? du? d

(۵)

حال پروژه احداث جاده عوارضی را در نظر بگیرید. سرمایه گذار بر اساس سود مورد انتظار و نیز جریان آتی وجوه، ارزش فعلی سرمایه گذاری V را ۳۲۴۷۷۱۵۷۳ دلار بر آورد نموده است. وی انتظار دارد در یک دوره بعد، یعنی بعد از گذشت زمان t ، ارزش سرمایه گذاری یا به اندازه u افزایش و یا به اندازه d کاهش یابد. که همانند مسئله قبل، σ و τ (نوسان پذیری درآمدهای ناخاص پروژه) را به ترتیب ۳% و ۲۵% فرض می کنیم و سررسید اختیار نیز (T) همان یکسال می باشد. همچنین احتمال افزایش و یا کاهش ارزش برابر با $۵۰/۵۰$ است. سرمایه گذار اطمینان دارد که می تواند امتیاز سرمایه گذاری را به قیمت توافقی (V_p)، ۳۱۲۷۸۱۲۶۷ دلار واگذار نماید. حال اگر $v \cdot d$ و $v \cdot u$ بیشتر از قیمت توافقی باشد، عملاً سرمایه گذار از اختیار خود استفاده نخواهد نمود و به سرمایه گذاری خود ادامه می دهد. در غیر این صورت اختیار خود را اعمال نموده و پروژه را واگذار می کند.

برای محاسبه قیمت اختیار (f) براساس مدل دو جمله ای برای یک تا n دوره از روابط ۶ تا ۹ استفاده می گردد. [۲]

قیمت اختیار برای یک دوره:

$$???+1??????????$$

(۶)

قیمت اختیار برای دو دوره :

(۷)

$$?2????+2?1?????+1??2?????2???$$

قیمت اختیار برای سه دوره:

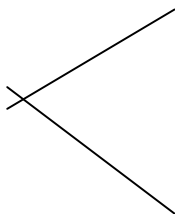
(۸)

قیمت اختیار برای n دوره:

$$??????...?+????1????11????...?+...+?01?????...???????$$

(۹)

در مسئله فوق سررسید اختیار یک سال در نظر گرفته شده است که اگر از روش قیمت گذاری اختیار یک مرحله ای استفاده نماییم آنگاه خواهیم داشت:

$$=324771573 * 1,25 = 405964466,25 \quad V_u =$$

$$F_u = \max[(V_p - V_u), 0] = \max[(312781267 - 405964466,25), 0] = 0$$

$$V_d = V \cdot d = 324771573 * 0,75 = 243578679,75$$

$$F_d = \max[(V_p - V_d), 0] = \max[(312781267 - 243578679,75), 0] =$$

$$69202517,25$$

بنابراین ارزش فعلی اختیار واگذاری در پایان سال اول عبارت است از :

همانطور که در مثال قبل ملاحظه گردید، رقم حاصل از روش سنتی NPV برابر با ۱۱۹۹۰۳۰۶ دلار بود که به معنای پذیرفته شدن پروژه است اما اگر سرمایه گذار اختیار واگذاری پروژه را در پایان سال اول داشته باشد در این صورت لازم است که هزینه ای اضافی بابت قیمت اختیار در ابتدای دوره پرداخت گردد؛ بنابراین از NPV حاصله، قیمت اختیار را که

دلار است کم کرده و همانطور که در ذیل ملاحظه می گردد، عدد حاصل منفی شده که به معنای رد پروژه است.

$$\text{قیمت حق اختیار واگذاری پروژه} - \text{NPV سنتی} = \text{NPV واقعی}$$
$$= ۱۱۹۹۰۳۰۶ - ۳۴۶۰۱۲۹۳/۶۲۵ = -۲۲۶۱۰۹۸۷,۶۲۵$$

۵- جمع بندی

مشارکتهای عمومی-خصوصی یکی از روشهای موثر و مهم در زمینه ی اجرای برنامه های خصوصی سازی می باشد که از ساختارهای متنوعی بهره می جوید تا منافع نسبی بخش خصوصی و دولت برآورده شود. این قراردادها دارای مزایا و منافع و در عین حال نقدهایی هستند که می بایست در جهت اصلاح از سوی سیاستگذاران مورد توجه قرارگیرند. بر مبنای همین مزایا و منافع، بسیاری از کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه در سالیان اخیر گرایش فراوانی به این ابزار در جهت بکارگیری توانایی های بخش خصوصی در اجرای پروژه های زیرساختی داشته اند.

ارزشیابی یکی از مهمترین جنبه های مشارکت عمومی-خصوصی می باشد که بویژه بخش خصوصی به این ابعاد توجه مضاعف دارد و لذا در این نوشته روش های ارزیابی قراردادهای مشارکتی از طریق مسئله ای فرضی مورد تاکید قرار گرفته است.

در کشور ما نیز با توجه به بزرگ بودن دولت و لزوم کوچک سازی و همچنین انگیزه و تمایل بالای بخش خصوصی می بایست توجه جدی به مشارکتهای عمومی - خصوصی صورت پذیرد تا هم هزینه های دولت کاهش یابد و هم سطح خدمات عمومی افزایش یافته و نیز گامی بزرگ در جهت اشتغال زایی برداشته شود و در این میان بهره جویی از تجارب سایر کشور ها و بومی سازی روشهای مورد استفاده در این قراردادها را نمی باید از نظر دور داشت.

منابع

درخشان، مسعود(۱۳۸۳)، مشتقات و مدیریت ریسک در بازار های نفت، تهران: موسسه مطالعات بین المللی انرژی

راعی رضا، سعیدی علی(۱۳۸۵)، مبانی مهندسی مالی و مدیریت ریسک، تهران: سمت

Carrillo Patricia, Robinson Herbert, Foale Peter, Anumba Chimay, Bouchlaghem Dino. Participation, Barriers and Opportunities in PFI: The UK Experience. Retrieved from <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/۲,۵/>.

Davies, Steve and Fairbrother, Peter.(June ۲۰۰۳). Private Finance Initiative (PFI) and Public Private Partnerships (PPPs): Definitions and Sources. *school of social science*. Working Paper Series Paper ۳۹,۱-۳۰

Dixon, Timothy, Pottinger, Gaye and Jordan, Alan (۲۰۰۵).Lessons from the private finance initiative in the UK.*Journal of Property Investment & Finance*, ۲۳(۵). ۴۱۲-۴۲۳.

Fischbacher Moira , Beaumont P. B. (JULY ۲۰۰۳).PFI, Public-Private Partnerships and the Neglected Importance of Process: Stakeholders and the Employment Dimension. *PUBLIC MONEY & MANAGEMENT*. ۲۳(۳). ۱۷۱-۱۷۶.

Grimsey, Darrin and Lewis, Mervyn.(۲۰۰۵). *The economics of public private partnerships*. Northampton (USA) : Edward Elgar Publishing.

http://en.wikipedia.org/wiki/Private_finance_initiative.

IMURA, Miao CHANG and Hidefumi (۲۰۰۲).Developing Private Finance Initiatives (PFI)/Public-Private Partnerships (PPP) for Urban Environmental Infrastructure in Asia.*Environmental Systems Research (Japan Society of Civil Engineers)*, VOL۳۰. ۱۴۳-۱۵۲

John, C.Hall.(۲۰۰۸). *Options,Futures and Other Dervatives*. New Delhi : Prentice-Hall of india,.

Kwak, Young Hoon; Chih, YingYi and Ibbs, C. William.(WINTER ۲۰۰۹).Towards a Comprehensive Understanding of Public Private Partnerships for Infrastructure Development. *CALIFORNIA MANAGEMENT REVIEW*. ۵۱(۲).۵۱-۷۸

Liyanage, Champika; Elhag, Taha; Ballal, Tabarak.(۲۰۰۹) critical factors that make knowledge transfer successful in PFI environments.*Centre for Infrastructure and Construction Industry Development The University of Hong Kong*. Retrieved from <http://www.irb.fraunhofer.de/bauforschung/baufolit.jsp?s=PFI&lang=en>

MORI, Nobuhiro. Challenges and Prospects for the Japanese PFI. Retrieved from http://www.jsce-int.org/civil_engineering/۱۹۹۸/challenges.pdf.

Patricia Carrillo, Herbert Robinson, Peter Foale, Chimay Anumba, Dino Bouchlaghem. Participation, Barriers and Opportunities in PFI: The UK Experience. *Loughborough's Institutional Repository*. Retrieved from <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/۲,۵/>

Reijniers, J J A M.(۱۹۹۴)Organization of public-private partnership projects.*International Journal of Project Management*, Vol. ۱۲(۳). ۱۳۷-۱۴۲.

ross, stephen, westerfield, randolph and jeffrey, jafe(۲۰۰۷). *Core principles & applications of corporate finance*. New York : McGraw-Hill,.

Vandoros, N. and Pantouvakis, J.P.(۲۰۰۶). Using real options in evaluating PPP/PFI projects. Proceeding of SYMPOSIUM ON SUSTAINABILITY AND VALUE THROUGH CONSTRUCTION PROCUREMENT. Salford, United Kingdom, ۲۹ November – ۲ December ۲۰۰۶, ۵۹۴-۶۰۳

ارزیابی فاکتورهای موفقیت پروژه در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در کشور ایران

علی اکبری^۱، غلامرضا هروی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت، دانشکده عمران، دانشگاه تهران

۲- استادیار دانشکده مهندسی عمران، پردیس دانشکده های فنی، دانشگاه تهران

ali.akbari@ut.ac.ir

خلاصه

یکی از راهکارهای مطرح شده به منظور تامین مالی و افزایش کیفیت خدمات در پروژه های زیر بنایی، بکارگیری شیوه قراردادی عمومی - خصوصی می باشد. این نوع قراردادها در کشورهای توسعه یافته بسیار مورد استقبال قرار گرفته و در بسیاری از مواقع با موفقیت همراه بوده است. در ایران نیز در سال های اخیر تعداد معدودی از پروژه های نیروگاهی و آزادراهی با بکارگیری این شیوه، اجرایی شده اند که به علت عدم شناخت کافی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی با مشکلاتی همراه بوده است. هدف مقاله حاضر شناسایی و ارزیابی فاکتورهای اساسی دستیابی به موفقیت در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی و ارائه این فاکتورها در یک چارچوب ساختار یافته می باشد. بدین منظور، در ابتدا به شیوه مطالعات نظری عوامل موفقیت در پروژه ها شناسایی می گردد و در گام بعد، به شیوه مصاحبه عوامل شناسایی شده به صورت ساختار یافته ارائه می گردد و در نهایت با بکارگیری ابزار آماری فاکتورها شناسایی شده ارزیابی می شوند. فاکتورهای شناسایی شده می تواند به عنوان یک راهنمای مناسب به منظور دستیابی به موفقیت در اینگونه پروژه به کار گرفته شود.

کلمات کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، پروژه های زیر بنایی، فاکتور موفقیت پروژه، ایران.

۱. مقدمه

مشارکت بخشهای عمومی و خصوصی^۱، یک قرارداد بلند مدت بین یک سازمان عمومی و نماینده خصوصی می باشد که به موجب آن منابع و ریسک - های پروژه بین طرفین قرارداد تقسیم می گردد و هدف از این قرارداد توسعه و یا نوسازی تسهیلات عمومی است. PPP دارای طیف بسیار وسیعی بوده و امروزه بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برای اجرای پروژه های زیر بنایی خود از انواع مختلف PPP استفاده می کنند. طبق آمار بانک جهانی [1] در ۱۳۹ کشور جهان، استفاده این روش قرار دادی مورد استقبال قرار گرفته است.

اگرچه در بسیاری از پروژه های PPP، به دلیل پیچیدگی قراردادی و عدم توانایی دولت ها و نبود تجربه کافی در این نوع از قراردادها، اهداف تعیین شده به صورت کامل تامین نشده است و حتی در برخی موارد پروژه ها به صورت کامل با شکست روبرو شده اند. اما مزایای بسیار زیاد این روش از قبیل استفاده از توان و سرمایه بخش خصوصی و صرفه جویی در هزینه های ساخت و مشارکت در مدیریت ریسک ها باعث شده PPP همچنان به عنوان یکی از متداولترین شیوه های ساخت پروژه های زیر بنایی در دنیا شناخته شود.

در سال های اخیر بکارگیری PPP در کشورهای در حال توسعه نیز مورد استقبال قرار گرفته است اما به دلیل عدم شناخت کافی از ویژگی های PPP و عدم توجه به شرایط کشورهای در حال توسعه، تعدادی از این پروژه ها با شکست مواجه شده اند. از این رو بررسی عوامل موفقیت می تواند در دستیابی به اهداف پروژه های PPP در کشورهای در حال توسعه بسیار تاثیر گذار باشد. از آنجا که اکثر پژوهش های انجام شده جهت شناسایی عوامل موفقیت در کشورهای توسعه یافته انجام شده است، نتایج حاصل از این پژوهش ها برای کشورهای در حال توسعه مانند ایران می تواند متفاوت باشد از این رو در این مقاله با مطالعه گسترده پژوهش های مشابه و با در نظر گرفتن شرایط کشورهای در حال توسعه، عوامل موفقیت شناسایی شده و با استفاده از پرسش نامه ارزیابی گردیده اند و در نهایت نتایج بدست آمده با نتایج پژوهش های مشابه مقایسه می گردد.

¹ Public Private Partnership (PPP)

۲. پیشینه تحقیق

طبق تعریف عوامل اصلی دستیابی به موفقیت^۱ عبارتند از آن دسته از عوامل که تامین آنها برای مدیر پروژه برای دستیابی به موفقیت ضروری می باشد [2,3]. تلاش های زیادی برای یافتن این عوامل در پروژه های عمرانی PPP انجام شده انجام شده است. برای مثال کپانو و همکارانش در سال ۲۰۰۱ به شناسایی CSFs برای پروژه های BOT چین پرداختند و توانستند ۸ عامل شامل شناخت مناسب پروژه، شرایط اقتصادی و سیاسی پایدار، توجیه اقتصادی مناسب، عوارض و حجم عبور قابل قبول، تخصیص مناسب ریسک ها، انتخاب پیمانکاران دست دوم توانمند، مدیریت مناسب و انتقال تکنولوژی را برای این دسته از پروژه ها شناسایی کنند [4].

جفری و همکارانش در سال ۲۰۰۲ به مطالعه موردی یک پروژه استادیوم در استرالیا پرداختند و موارد کنسرسیون توانمند و متخصص، وجود تجربه کافی، بکارگیری پیمانکاران معتبر و نوآوری در تامین مالی را شناسایی کردند [5].

در سال ۲۰۰۵ لی و همکارانش [6]، CSFs پروژه های PPP در بریتانیا را بررسی کردند و توانستند به عوامل شناسایی شده توسط کپانو و همکارانش، و جفری و همکارانش رابطه مناسب میان بخش خصوصی و دولت، وجود یک ساختار قانونی مناسب، وجود یک سازمان دولتی ساختار یافته، و وجود سیاست های اقتصادی مناسب در کشور را اضافه کنند همچنین در سال ۲۰۱۰ چن و همکارانش [7] به بررسی CSFs پروژه های PPP در کشور چین پرداختند و توانستند هفت CSF و پانزده SF را شناسایی کنند. در سال های اخیر با هدف شناسایی CSFs پژوهش های مشابهی صورت گرفته است [8,9,10,11,12,13].

همواره ارائه عوامل به صورت ساختار یافته موجب شناخت بهتر آنها می گردد. در سال های اخیر دیدگاه های متعددی به هدف دسته بندی عوامل ارائه شده است. در سال ۲۰۰۵، لی ریسک های پروژه ها را بر مبنای منشا عامل به ۳ سطح اصلی شامل Macro، Meso، و Micro تقسیم کرد. بر اساس این تقسیم بندی، در سطح Macro به بررسی عوامل خارج از محیط پروژه پرداخته می شود. در این سطح مباحث سیاسی و قانونی و اقتصادی و اجتماعی در حوزه ملی مطرح است. در سطح Meso، محدوده بررسی کمی محدودتر شده و تنها به عوامل درون پروژه توجه می گردد. عوامل مطرح شده در این سطح شامل نیازهای پروژه، مسائل قراردادی و پیچیدگی های طراحی و ساخت می باشد. سطح Micro، به صورت کاملا جزئی به مسائل مربوط به ساختار سازمانی ذینفعان، روابط بین آنها، توانمندی اجرایی پیمانکار و توان مدیریت کارفرما می پردازد [14].

۳. چارچوب کلی روش تحقیق

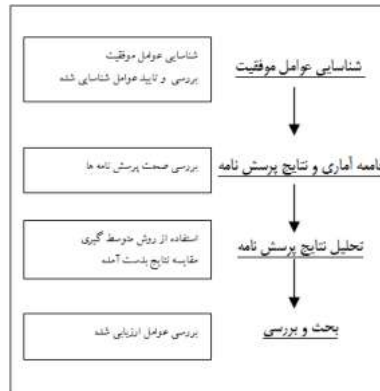
برای شناسایی عوامل موفقیت در پروژه های PPP در ابتدا مراجع علمی نظیر گزارشات، مقالات علمی و مقالات کنفرانس ها و.... بررسی شد که در بخش ۴ نتایج حاصل از این بررسی ها آورده شده است. یکی دیگر از اهداف این مقاله ارائه این عوامل به صورت ساختار یافته می باشد. با هدف اطمینان از صحت عوامل شناسایی شده و ارائه آنها به صورت ساختار یافته مجموعه ای مصاحبه برگزار گردید که توضیحات آن در بخش ۴ آورده شده است. در مرحله بعد با هدف ارزیابی این عوامل در کشور ایران پرسش نامه ها در میان متخصصین صنعت ساخت و فعال در قراردادهای PPP در کشور توزیع شد که نتایج آن در بخش ۵ آورده شده است. در بخش ۶ با توجه به نتایج بدست آمده از پرسش نامه ها و با استفاده از شیوه میانگین گیری وزنی ساده، به ارزیابی عوامل موفقیت پرداخته شد و نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش های مشابه در کشورهای توسعه یافته مقایسه گردیده است. در قسمت پایانی مقاله به بحث درباره نتایج حاصل از این پژوهش پرداخته خواهد شد.

جدول شماره ۱ خلاصه مراحل کار را نشان می دهد.

¹ Critical success factor (CSF)

جدول ۱- خلاصه از مراحل تحقیق

۴. شناسایی عوامل موفقیت

در این پژوهش بر پایه مطالعات گسترده مقالات و پژوهش های انجام شده ۱۰ گروه CSF شناسایی شده و بر مبنای مقاله لی این ۱۰ عامل در ۳ دسته بندی اصلی قرار گرفته اند و در نهایت برای هر CSF، ریز فاکتور های موفقیت شناسایی شده است. در ادامه با هدف اطمینان از صحت عوامل تعیین شده و همچنین سازگاری ساختار ارائه شده از قضاوت کارشناسان (Expert Judgment) تلفظ ادگرفید. به این منظور با توجه به معیارهای شناسایی شده، یک نمونه پرسش نامه پایلت طراحی شد. این پرسش نامه پایلت توسط ۴ تن از متخصصین قراردادهای PPP در طی چندین جلسه مصاحبه حضوری، تصحیح و نهایی شد. متخصصین به کار گرفته شده در این مرحله حداقل دارای ۱۵ سال سابقه کار در صنعت ساخت بودند و حداقل در ۲ پروژه PPP به صورت مستقیم مسئولیت داشتند. در جدول شماره ۲ تمام مقالات بررسی شده برای شناسایی CSF ها نشان داد شده است، علاوه بر آن تواتر هر CSF شناسایی شده در مقالات مطالعه شده در این شکل مشخص می باشد.

جدول ۲- عوامل موفقیت در PPP در مقالات منتشر شده

عوامل اصلی موفقیت	shiley et al (1998)	Fidic (2001)	Qio et al. (2001)	Jefferies et al. (2002)	HM treasury (2004)	Hardcastle et al (2005)	Zhang (2005)	Li et al. (2005)	Corbett and smith (2006)	Albert P. C. et al. (2010)	Thomas ng et al. (2012)
F1- حمایت سیاسی و قانونی از پروژه	*		*	*		*		*		*	*
F2- شرایط اقتصادی مناسب در کشور	*		*	*		*		*		*	*
F3- امکان تامین مالی مناسب پروژه			*	*		*	*	*	*	*	
F4- وجود حمایت جامعه از پروژه	*				*	*		*		*	*
F5- توجه فنی اقتصادی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
F6- قرارداد مناسب با توجه به شرایط پروژه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
F7- انتخاب پروژه مناسب برای PPP	*		*	*	*	*		*		*	*
F8- دولت توانمند و با تجربه			*	*			*				*
F9- تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا							*	*	*	*	
F10- بخش خصوصی توانمند							*			*	

همچنین عوامل موفقیت شناسایی شده و ساختار پیشنهادی برای آنها در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- عوامل موفقیت شناسایی شده و ساختار پیشنهادی

تقسیم بندی کلی	عوامل اصلی موفقیت	ریز عوامل موفقیت
Macro	F1- حمایت سیاسی و قانونی از پروژه	<ul style="list-style-type: none"> وجود حمایت سیاسی از پروژه عدم حساسیت های سیاسی بر روی پروژه وجود چارچوب قانونی مناسب قضای سیاسی پایدار
	F2- شرایط اقتصادی مناسب در کشور	<ul style="list-style-type: none"> توانایی مدیریت تورم نوسانات نرخ ارز قابل پیش بینی سیستم اقتصادی مناسب
	F3- امکان تامین مالی مناسب پروژه	<ul style="list-style-type: none"> امکان دریافت وام های بلند مدت که باعث کاهش ریسک وام گیری مجدد می گردد وجود بانک ها محای مناسب جهت تامین مالی
	F4- وجود حمایت جامعه از پروژه	<ul style="list-style-type: none"> سازگاری با محیط زیست ایجاد فرصت های شغلی حمایت جامعه از پروژه
Meso	F5- توجیه فنی اقتصادی	<ul style="list-style-type: none"> پیش بینی دقیق عوارض راه و حجم مسافران در دسترس بودن امکانات و تجهیزات مورد نیاز در طول دوره بهره برداری سود دهی بالای پروژه برای جذب سرمایه گذاران عدم تهدید پروژه توسط پروژه های مشابه نیاز طولانی مدت به سرویس ارائه شده توسط پروژه
	F6- قرارداد مناسب با توجه به شرایط پروژه	<ul style="list-style-type: none"> قرارداد قابلیت تغییرات جزئی در صورت تغییرات مشخصات فنی را دارا باشد قراردادهای مناسب برای دریافت وام تخمین مناسب برای زمان واگذاری حق امتیاز
	F7- انتخاب پروژه مناسب برای PPP	<ul style="list-style-type: none"> تکنولوژی های جدید با سرعت جایگزین تکنولوژی استفاده شده در پروژه نگردد کیفیت سرویس به سادگی قابل اندازه گیری و تعریف باشد پروژه از نظر ابعاد برای یک کنسرسیوم قابل مدیریت باشد پروژه قابلیت خصوصی شدن را داشته باشد ریسک های پروژه قابل پیش بینی باشد
Micro	F8- دولت توانمند و با تجربه	<ul style="list-style-type: none"> وجود دولت با تجربه در پروژه های PPP همرستایی اهداف پروژه با سیاست های دولت حمایت سیاسی دولت از پروژه دادن ضمانت نامه ها و تعهدات کافی از جانب دولت
	F9- تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا	<ul style="list-style-type: none"> امکان تقسیم مسئولیت ها و ریسک ها مابین بخش خصوصی و دولت روابط خوب با مسئولین دولتی درگیر در پروژه ساختار سازمانی مناسب برای مدیریت پروژه
	F10- بخش خصوصی توانمند	<ul style="list-style-type: none"> حمایت کارکنان از پروژه تجربه و تخصص بالا برای مدیریت پروژه های PPP توانایی و مهارت در اجرای پروژه به صورت مشارکتی در دسترس بودن بخش خصوصی توانمند و با تجربه برای همکاری

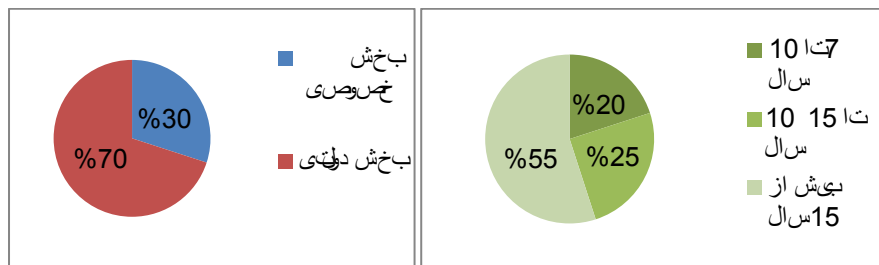

با هدف ارزیابی عوامل موفقیت در کشور ایران، یک مجموعه پرسش نامه در میان متخصصین صنعت ساخت توزیع گردید. پرسش شوندهگان از بخش های مختلف پیمانکار و کارفرما و مشاور انتخاب شدند و همگی حداقل ۷ سال تجربه در صنعت ساخت داشتند و حداقل در یک پروژه ی PPP/BOT در ایران همکاری کرده بودند و با مفاهیم اولیه PPP آشنایی کامل داشتند. در این پرسش نامه میزان اهمیت هر یک از عوامل توسط معیار پنج نقطه ای لیکرت^۱ مورد پرسش قرار گرفت.

این پرسش نامه ها بصورت مصاحبه بسته تکمیل شد. بدین ترتیب که در زمان پاسخ گویی به پرسش نامه یکی از محققین حضور داشته و توضیحات لازم برای هر یک از سوالات ارائه شده است. هدف از این کار علاوه بر اطمینان از فهم کامل سوالات و اطمینان از صحت پرسش نامه، آشنایی به فضای پروژه های PPP انجام شده در ایران نیز بود. در نهایت ۱۶ پرسش نامه صحیح در این مرحله تکمیل گردید و به دلیل عدم تغییر اساسی در مرحله پایلوت ۴ پرسش نامه پایلوت نیز قابل استفاده تشخیص داده شد.

مجموعه پاسخ دهندگان این پرسش نامه به دو گروه پیمانکاران خصوصی و نمایندگان دولت فعال در پروژه های مختلف PPP تقسیم می گردند که در شکل ۱ نسبت افراد پاسخ دهنده از هر بخش مشخص شده است علاوه بر آن توزیع سابقه کاری آنها در صنعت ساخت ارائه شده است.

شکل ۱- جامعه آماری از نظر تجربه کاری و بخش فعال در پروژه

۶. تحلیل نتایج

میزان اهمیت ۱۰ عامل موفقیت شناسایی شده با استفاده از روش لیکرت پنج نقطه ای مورد سوال قرار گرفت و با استفاده از شیوه متوسط گیری تعیین گردید. تعیین میزان اهمیت عوامل متعدد با این شیوه در صنعت ساخت مورد تایید بوده و به تواتر از آن استفاده شده است. برای مثال ونگ و همکارانش از این شیوه برای تعیین میزان اهمیت ریسک های پروژه های BOT در کشور چین استفاده کرده اند [15]. نتایج بدست آمده از پرسش نامه با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل شد. با هدف تعیین میزان صحت پرسش نامه و اعتماد پذیری نتایج بدست آمده از تست آلفای کرونباخ استفاده شد. برای پرسش نامه مورد نظر آلفای 0.75 بدست آمد. در نتیجه پرسش نامه ها از اطمینان کافی برخوردار بوده اند [16]. متوسط میزان اهمیت هر یک از عوامل و سایر اطلاعات در جدول شماره ۴ ارائه گردیده است.

¹ Five-point Likert scale

جدول ۴- رتبه بندی عوامل موفقیت در پروژه های PPP

عوامل اصلی موفقیت	تعداد پرسش نامه	رتبه	متوسط اهمیت	اهمیت نسبی	انحراف معیار
F1- حمایت سیاسی و قانونی از پروژه	20	۳	4.35	0.87	.48936
F2- شرایط اقتصادی مناسب در کشور	20	۲	4.50	0.9	.51299
F3- امکان تامین مالی مناسب پروژه	20	۱	4.70	0.94	.47016
F4- وجود حمایت جامعه از پروژه	20	۱۰	3.10	0.62	.64072
F5- توجه فنی اقتصادی	20	۷	3.90	0.78	.96791
F6- قرارداد مناسب با توجه به شرایط پروژه	20	۸	3.80	0.76	.52315
F7- انتخاب پروژه مناسب برای PPP	20	۹	3.65	0.73	.87509
F8- دولت توانمند و با تجربه	20	۴	4.40	0.88	.50262
F9- تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا	20	۵	4.30	0.86	.65695
F10- بخش خصوصی توانمند	20	۶	3.95	0.79	.68633

تحلیل های انجام شده بر روی عوامل موفقیت نشان داد که تمامی عوامل شناسایی شده مهم هستند (بزرگتر از ۲.۵). متوسط اهمیت عوامل در بازه ۳.۰۸ تا ۴.۷۵ قرار دارد و متوسط اهمیت عوامل شناسایی شده در حدود ۴.۰۵ می باشد عواملی که میانگین بالاتر از ۴ دارند به ترتیب عبارتند از F3 (امکان تامین مالی مناسب پروژه)، F2 (شرایط اقتصادی مناسب در کشور)، F1 (حمایت سیاسی و قانونی از پروژه)، F8 (دولت توانمند و با تجربه)، و F9 (تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا).

چن و همکاران [17] به بررسی عوامل موفقیت در کشور چین و هونگ کنگ پرداخت در نهایت توانستند مهمترین عوامل موفقیت را به ترتیب حمایت سیاسی و قانونی از پروژه، قرارداد مناسب با توجه به شرایط پروژه، تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا، شرایط اقتصادی مناسب در کشور، امکان تامین مالی مناسب پروژه شناسایی کند. در این پژوهش مشابه پژوهش چن عوامل F1، F2، F3 و F9 جزء ۵ عامل اصلی در دستیابی به موفقیت شناخته شده اند. اما از آنجا که متوسط اهمیت تمامی عوامل ارزیابی شده در پرسش نامه بالاتر از مقادیر مشابه آن در پژوهش چن و همکاران می باشد، می توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت این عوامل در کشورهای در حال توسعه با توجه به شرایط محیطی غیر مطمئن و عدم وجود تجربه کافی در بکارگیری این نوع از قراردادها از حساسیت و اهمیت بیشتری برخوردار است. علاوه بر آن میزان اهمیت عامل F8 در مقایسه با مقدار مشابه در سایر پژوهش ها بسیار بالاتر می باشد که دلیل این امر تفاوت ساختاری دولت های در حال توسعه و توسعه یافته می باشد.

۷. بحث و بررسی

"امکان تامین مالی مناسب" به عنوان مهمترین عامل موفقیت در میان عوامل تعیین شده است. امکان دسترسی به منابع مالی مهمترین مشوق بخش خصوصی برای همکاری در پروژه های PPP/PFI می باشد [18]. یکی از راه کارهای پیشنهادی برای تامین مالی پروژه های PPP، درگیر کردن تامین کنندگان مالی و به خصوص بانک ها در پروژه به عنوان یکی از اعضای شرکت پروژه است. این امر نیازمند توانایی و تجربه بانک ها و تامین کنندگان مالی در اجرای پروژه های PPP می باشد. معمولاً بانک ها در کشورهای توسعه یافته توانایی اینگونه مشارکت ها را دارند، اما در کشورهای در حال توسعه بانک های منطقه ای تجربه و انگیزه کافی برای مشارکت در پروژه های زیر ساختی را ندارند. از این رو امکان تامین مالی مناسب در کشورهای در حال توسعه از اهمیت و حساسیت بسیار بیشتری نسبت به کشورهای توسعه یافته برخوردار است.

"شرایط اقتصادی مناسب در کشور" برای موفقیت در پروژه های PPP بسیار ضروری هستند. یک محیط امن و پایدار اقتصادی باعث می گردد که ریسک های سرمایه گذاری به شدت کاهش یابد و بخش خصوصی را به سرمایه گذاری در پروژه ها تشویق کند. دولت ها با اتخاذ سیاست های مناسب اقتصادی می توانند در ایجاد فضای اقتصادی پایدار بسیار موثر باشند [6,19]. به دلیل عدم توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه، ثبات اقتصاد ملی در آنها نسبت به کشورهای توسعه یافته بسیار متفاوت است، برای مثال در کشورهای در حال توسعه بحران اقتصادی و یا یک بلای طبیعی می تواند شرایط اقتصادی را کاملاً دگرگون کند و موفقیت پروژه را کاملاً تحت تاثیر قرار دهد اما در کشورهای توسعه یافته به دلیل وجود زیر ساختهای اقتصادی گسترده بحران های اقتصادی در سطح ملی بسیار کمتر اتفاق می افتد و علاوه بر آن میزان خسارات حاصل از این بحران ها بسیار کنترل شده خواهد بود. از این رو نتایج بدست آمده میزان اهمیت این عامل در کشورهای در حال توسعه را بسیار بیشتر از کشورهای توسعه یافته نشان می دهد.

وجود یک "ساختار قانونی و سیاسی مناسب" اساسی ترین نیاز برای اجرای پروژه PPP در یک کشور می باشد. بنت وجود چارچوب قانونی و فضای سیاسی را به عنوان اساس حضور متداوم بخش خصوصی در ارائه سرویس های زیر بنایی شهری مطرح کرده است [20]. علاوه بر آن حمایت های سیاسی دولتمردان از یک پروژه باعث افزایش انگیزه در بخش خصوصی می گردد و باعث توسعه این روش قراردادی در کشورهای در حال توسعه خواهد بود، همچنین عدم حمایت سیاسی از یک پروژه باعث افزایش شدید ریسک های آن خواهد بود.

وجود یک "نماینده با تجربه و سازمان ساختار یافته دولتی" در مراحل عقد قرارداد برای موفقیت در یک پروژه PPP بسیار موثر خواهد بود. در یک تیم مدیریتی پروژه که شامل صاحبان، حامیان مالی و مدیران پروژه می باشد، تمامی اعضا باید توانایی و تخصص کافی برای مدیریت را داشته باشند. در کشورهای در حال توسعه به دلیل نوپا بودن این شیوه قراردادی و عدم وجود تجربه کافی در بدنه دولتی در اجرای چنین پروژه هایی احتمال تصمیمات و سیاست های اشتباه از سوی دولت ها بسیار افزایش می یابد به همین دلیل به نظر می رسد که این عامل در کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته بسیار پر اهمیت تر باشد و در موفقیت نهایی پروژه تاثیر بیشتری داشته باشد. در این گونه مواقع بکارگیری مشاوران توانمند و با تجربه به عنوان مشاور از طرف دولت می تواند در دستیابی به موفقیت بسیار موثر باشد اگرچه بکارگیری مشاور هزینه های اضافی را بر بخش دولتی تحمیل خواهد کرد.

"تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا" در موفقیت پروژه ها از اهمیت بالایی برخوردار است. موفقیت در هر پروژه PPP مستلزم آن است که مدیریت در تمام مراحل ساخت و بهره برداری در بهترین سطح ممکن صورت پذیرد. ایجاد یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا نیازمند یک ارتباط قوی و مستمر میان بخش خصوصی و عمومی است. با توجه به تفاوت ساختاری که میان بدنه دولت و بخش خصوصی وجود دارد، ایجاد این ارتباط می تواند با مشکلاتی همراه باشد. به دلیل اینکه در اغلب موارد ساختار دولت های کشورهای در حال توسعه دارای سازگاری مناسبی با شیوه های متداول مدیریتی بخش خصوصی نیست و همچنین دولت تجربه کافی در اجرای اینگونه قراردادها را ندارد، این عامل در کشورهای در حال توسعه بسیار پر اهمیت تر می باشد.

۸. نتیجه گیری

به طور خلاصه می توان گفت که PPP یک قرارداد بلند مدت میان بخش خصوصی و دولت است که بر اساس آن سود و ریسک های یک پروژه زیر بنایی میان آنها تقسیم می گردد و همواره بخش خصوصی وظیفه بهره برداری از پروژه را به عهده دارد. در این مقاله با بررسی مقالات و پروژه ها پیشین تمامی عوامل موثر در دستیابی به موفقیت در اینگونه پروژه ها شناسایی شد و در ادامه با انجام مصاحبه با افراد متخصص بهترین ساختار ممکن برای این عوامل ارائه گردید. در ادامه با استفاده از شیوه میانگین گیری ساده ۱۰ عامل موفقیت شناسایی شده مورد ارزیابی قرار گرفت و در نهایت مشخص شد علاوه بر عوامل حمایت سیاسی و قانونی از پروژه و شرایط اقتصادی مناسب در کشور و تشکیل یک شرکت پروژه با توان مدیریتی بالا که در پژوهش های پیشین پر اهمیت ترین عوامل شناسایی شده بودند، برای کشورهای در حال توسعه عوامل "شرایط اقتصادی مناسب کشور" و "دولت توانمند" نیز بسیار پر اهمیت هستند.

از آنجا که به کارگیری PPP در ایران در سال های اخیر مورد توجه قرار گرفته است، شناسایی عوامل موفقیت میتواند در دستیابی موفقیت در پروژه های آتی و یا افزایش عملکرد آنها بسیار مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر آن شناسایی این عوامل به دولت و بخش خصوصی کمک خواهد کرد که در انتخاب پروژه های مناسب برای سرمایه گذاری، با اطمینان بیشتری تصمیم گیری کنند.

۹. مراجع

1. WorldBank. (2011). "Private participation in infrastructure (PPI) project database." <http://ppi.worldbank.org/> (Feb. 2008).
2. Hardcastle, C., Edwards, P. J., Akintoye, A., & Li, B. (2005). "Critical success factors for PPP / PFI projects in the UK construction industry: a factory analysis approach. In Proceedings: Public private partnerships e Opportunities and challenges", February 22 (pp. 75-83). Hong Kong: Hong Kong Convention and Exhibition Centre.
3. Rockart, J.F. (1982) The changing role of the information systems executive: a critical success factors perspective. Sloan Management Review, 24(1), 3–13.
4. Qiao, L., Wang, S.Q., Tiong, R.L.K. and Chan, T.S. (2001) "Framework for critical success factors of BOT projects in China". Journal of Project Finance, 7(1), 53–61.
5. Jefferies, M., Gameson, R. and Rowlinson, S. (2002) "Critical success factors of the BOOT procurement system: reflection from the Stadium Australia case study Engineering", Construction and Architectural Management, 9(4), 352–61.
6. Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., and Hardcastle, C. _2005_. "Critical success factors for PPP/PFI projects in the UK construction industry." Constrt. Manage. Econom., 23, 459–471.
7. Albert P. C. Chan, Patrick T. I. Lam, Daniel W. M. Chan, Esther Cheung, Yongjian Ke. (2010) Critical Success Factors for PPPs in Infrastructure Developments: Chinese Perspective. Journal of Construction Engineering and Management 136:5, 484-494
8. Zhang, X. Q. (2005). Critical success factors for public-private partnerships in infrastructure development. Journal of Construction Engineering and Management, ASCE, 131(1), 3e14.
9. Corbett, P., and Smith, R. _2006_. "An analysis of the success of the private finance initiative as the government's preferred procurement route." Proc., Accelerating Excellence in the Built Environment Conf., Birmingham, U.K.
10. S. Thomas Ng, Yoki M.W. Wong, James M.W. Wong. (2012) Factors influencing the success of PPP at feasibility stage – A tripartite comparison study in Hong Kong. Habitat International 36:4, 423-432
11. Ashley, D., Bauman, R., Carroll, J., Diekmann, J., & Finlayson, F. (1998). Evaluation viability of privatized transportation projects. Journal of Infrastructure Systems, 4(3), 102e110
12. FIDIC.(2001). Project financing sustainable solutions e Adding value through innovation re-assessing the priorities. Geneva: Federation Internationale des IngenieursConseils.
13. HM Treasury. (2004). Value for money assessment guidance. London: HMSO.
14. Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., and Hardcastle, C. _2005_. "Critical success factors for PPP/PFI projects in the UK construction industry." Constrt. Manage. Econom., 23, 459–471.
15. Wang, S.Q., Tiong, R.L.K., Ting, S.K. and Ashley, D.(1999) Risk management framework for BOT power projects in China. Journal of Project Finance, 4(4), 56–67.
16. Norusis, M.J. (1992) SPSS for Windows, Professional Statistics, Release 5, SPSS Inc., Chicago.
17. Albert P. C. Chan, Patrick T. I. Lam, Daniel W. M. Chan, Esther Cheung, Yongjian Ke. (2010) Critical Success Factors for PPPs in Infrastructure Developments: Chinese Perspective. Journal of Construction Engineering and Management 136:5, 484-494
18. Akintoye, A., Beck, M., Hardcastle, C., Chinyio, E. and Asenova, D. (2001) The financial tructure of Private Finance Initiative projects. Proceedings of the 17th ARCOM Annual Conference, Salford University, Manchester, 1, 361–9.

19. Dailami, M. and Klein, M. (1997) Government support to private infrastructure projects in emerging markets, in Irwin, T. (ed.) World Bank Latin American and Caribbean Studies Viewpoints: Dealing with Public Risk in Private Infrastructure, World Bank, Washington, pp. 21–42.
20. Bennett, E. (1998) Public–private Co-operation in the Delivery of Urban Infrastructure Services (Water and Waste), Background paper: Public Private Partnerships for the Urban Environment Programme (PPPUE), UNDP/Yale Collaborative Programme, United Nations Development Programme, New York.

مدیریت ریسک در مشارکتهای عمومی خصوصی پروژههای زیرساختی

فرشاد هیبتي^۱ - موسی احمدی^۲

چکیده

دولت‌های کشورهای مختلف دنیا خصوصاً در کشورهای در حال توسعه به شکل‌دهی نوعی مشارکت در زمینه تأمین مالی، طراحی، ساخت، مالکیت و عملیات پروژههای زیرساختی پرداخت‌ه‌اند. این موضوع به یکی از چالش‌های اساسی فراوری ذینفعان بخش‌های عمومی و خصوصی تبدیل شده است. ظهور مشارکت عمومی خصوصی به عنوان راهکاری بنیادین در زمینه توسعه زیرساخت‌های کشورها با استفاده از تخصص بخش خصوصی به شمار می‌رود. با توجه به اندازه، پیچیدگی و ماهیت این‌گونه پروژهها، لزوم برخورداری از فنون مدیریت ریسک پروژه از اهمیت قابل توجهی برخوردار می‌شود. اصل اساسی مدیریت ریسک در این زمینه این است که ریسک باید به افراد و یا گروه‌ها بر اساس توانایی تحمل ریسک تخصیص پیدا کند. در مشارکتهای عمومی خصوصی، تخصیص ریسک باید به نحوی باشد که موجب ایجاد انگیزه در طرفین در زمینه پذیرش مسئولیت شده و موجبات افزایش حساس‌گری پروژهها را فراهم نماید. در برخی از کشورها در اجرای پروژههای مشارکتی عمومی خصوصی، این پروژهها باید به نحوی باشند که بخش خصوصی از تخصص خود استفاده نموده و بخش وسیعتری از کار را برعهده گرفته و میزان بالاتری از مسئولیت به آنها منتقل شود. مطابق برخی از مطالعات صورت پذیرفته، فقدان مهارت‌های لازم در زمینه تعیین، ارزیابی، ارزشگذاری و انتقال عوامل ریسکی منجر به عدم حصول درآمدهای قابل توجه برای دولت‌ها شده است. در این مقاله به این موضوع پرداخته می‌شود که کنسرسیوم‌های مشارکت عمومی خصوصی چگونه بسیاری از عوامل ریسکی را مدیریت می‌کنند. همچنین بسیاری از ابعاد ریسکی و مدیریت ریسک مشارکتهای عمومی خصوصی در برخی از این پروژهها مورد بحث و بررسی قرار گرفته و راهکارهای مورد نیاز برای مواجهه و مدیریت اثربخش این ریسک‌ها برای دولت‌ها ارائه می‌گردد. با توجه به حرکت پیش‌رو در کشور به سمت تحقق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و واگذاری پروژههای زیرساختی دولت به بخش خصوصی توجه به فنون، مطالعات و تجارب کشورهای مختلف در مدیریت ریسک این‌گونه پروژهها کمک قابل توجهی را در زمینه طراحی مناسب این‌گونه پروژهها در کشور خواهد نمود.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی - مدیریت ریسک - سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.

۱- دکترای مدیریت بازرگانی و عضو هیئت علمی پژوهشکده امور اقتصادی f_heybati@yahoo.com

۲- دکترای مدیریت بازرگانی گرایش مالی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

musa.ahmadi@gmail.com

۱- مقدمه

کالاها و خدمات به طرق مختلفی که در آن دولت و بخش خصوصی با درجات مختلفی حضور دارند، قابل ارائه می‌باشد. همانطوری که موسگریو^۱ در حدود نیم قرن پیش بیان نمود، ارائه خدمات عمومی به این معنا نیست که دولت لزوماً تولیدکننده خدمات باشد. بنابراین ارائه خدمات عمومی، وسیع‌تر از حالتی است که در آن دولت مسئول طراحی، ساخت، تأمین مالی و عملیات دارایی‌های سرمایه‌ای و خدمات قابل ارائه توسط این دارایی‌ها باشد. در حقیقت بسیاری از خدمات دولت با دارایی‌هایی که دولت‌ها از طریق بخش خصوصی تهیه می‌کنند یا قراردادهایی که مطابق آن بخش خصوصی نسبت به ساخت دارایی‌ها منطبق با مشخصات تعیین شده دولت می‌پردازد، انجام می‌شود. این موضوع ممکن است مواردی چون احداث ساختمان‌ها، کامپیوترها، سدها، جاده‌ها، تجهیزات بیمارستانی و نظامی را در برگیرد. همچنین دولت‌ها ممکن است قراردادهایی را با بخش خصوصی در زمینه ارائه خدماتی خاص از جمله خدمات تعمیر و نگهداری و مشاوره منعقد نمایند. اما هیچیک از آن‌ها ممکن است به عنوان مصادیق مشارکت‌های عمومی خصوصی محسوب نشود. بلکه ممکن است تمامی این موارد به عنوان تدارکات عمومی سنتی بشمار آید.

در مشارکت عمومی خصوصی به جای این‌که بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده (که از طریق بخش خصوصی تأمین مالی و اداره می‌شود) دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در این روش، بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثربخش بپردازد (هیبیتی فرشاد، احمدی موسی ۱۳۸۷). همچنین مشارکت عمومی خصوصی عبارت

1- Musgrave (1959:44)

است از مشارکت بین بخش عمومی و بخش خصوصی به منظور ارائه یک پروژه یا یک خدمت که به شکل سنتی از طرف بخش عمومی ارائه می‌گردیده است. مشارکت عمومی خصوصی مشخص می‌کند که هر دو طرف مزایای معینی را در ارتباط با طرف دیگر در زمینه عملکرد و وظایف خاص دارا می‌باشند. بنابراین هدف کلی مشارکت عمومی خصوصی عبارت است از ساختاردهی ارتباط میان طرفین، به طوری که ریسک‌های به وجود آمده بوسیله آن‌ها به بهترین شکل قابل کنترل باشد و ارزش‌آفرینی از طریق بهره‌برداری از مهارت‌ها و صلاحیتهای بخش خصوصی ایجاد گردد (هیبتی فرشاد، احمدی موسی ۱۳۸۸). مقاله حاضر به بررسی مدیریت ریسک در مشارکتهای عمومی خصوصی می‌پردازد.

۲- انواع مشارکت عمومی خصوصی

دولت‌ها با توجه به اهداف خاصی که در ایجاد و توسعه زیرساختها دارند مختارند تا از هر یک از مدل‌هایی که به بهترین نحو بتواند اهداف ایشان را محقق نماید بهره‌جویند. از طریق مشارکتهای عمومی خصوصی ایشان قادرند تا مدل خاصی که به بهترین نحو مسئولیتها و ریسک‌ها را به بخش خصوصی منتقل می‌کند را انتخاب نمایند.

جدول ۱- مقایسه انواع مختلف ارائه خدمات

تعریف خدمات	ارائه		نوع
	دارایی	خدمات	
بخش عمومی	بخش عمومی	بخش عمومی	سنتی
بخش عمومی	بخش عمومی	بخش خصوصی	برون‌سپاری
بخش عمومی	بخش خصوصی	بخش خصوصی	مشارکت عمومی خصوصی
بخش خصوصی	بخش خصوصی	بخش خصوصی	خصوصی‌سازی

۳- نقش و ماهیت ریسک در مشارکت عمومی خصوصی

ریسک نقشی بنیادین در موفقیت یک مشارکت عمومی خصوصی ایفا می‌نماید. در حقیقت، اینکه یک پروژه به صورت یک مشارکت عمومی خصوصی یا یک تدارکات سنتی در نظر گرفته شود ابتدا به میزان ریسکی که توسط طرفین تقبل می‌شود بستگی دارد. عامل کلیدی در فهم نقش ریسک در یک مشارکت عمومی خصوصی همانا ارتباط میان تحمل ریسک و کارایی پروژه است. همانطوری که اشاره شد علت اساسی برای آغاز یک قرارداد مشارکت عمومی خصوصی همانا اصلاحات ممکن در ارائه خدمت و دستیابی به کارایی توسط بخش خصوصی در مقایسه با آنچه که تدارکات سنتی ارائه می‌نمود می‌باشد.

به نظر فوریه و برگر در سال ۲۰۰۰^۱ در تئوری اقتصاد، تفاوت مورد اشاره در سه نوع کارایی بیان می‌شود: کارایی تخصیصی^۲ (مثلاً استفاده از منابع به منظور حداکثر نمودن منفعت و بهره‌برداری)، کارایی فنی^۳ (مثلاً حداقل نمودن ورودی‌ها و حداکثر نمودن خروجی‌ها) و کارایی ایکس^۴ (مثلاً جلوگیری از استفاده افراطی و بی‌فایده از ورودی‌ها). تصمیم دولت در زمینه ارائه خدمات در گام اول جدای از اینکه به صورت یک مشارکت عمومی خصوصی باشد یا یک تدارکات سنتی، شامل کارایی تخصیصی می‌باشد. زمانی که تصمیم بر ارائه خدمت اتخاذ شد، دولت باید در مورد شیوه ارائه خدمات تصمیم‌گیری کند: اینکه به طریق تدارکات سنتی باشد یا مشارکت عمومی خصوصی. در انتخاب بین تدارکات سنتی و مشارکت عمومی خصوصی تا حد زیادی باید کارایی فنی و کارایی ایکس را مدنظر قرار داد. کارایی تخصیصی تنها یکی از زمینه‌هایی است که دولت می‌تواند در زمینه ارائه خدمات تصمیم‌گیری کند. همچنین دولت می‌تواند در مورد ارائه خدمات بر پایه اثرات توزیعی آن همچون تحویلات مجانی یا ارائه خدمات بهداشتی به همه شامل خانواده‌های ضعیفی که قادر به دستیابی به آن نیستند تصمیم‌گیری کند. در مورد کارایی تخصیصی، وقتی تصمیم در زمینه ارائه خدمت اتخاذ شد، زمینه بعدی تصمیم‌گیری در خصوص ارائه آن از طریق تدارکات سنتی یا مشارکت عمومی

1- Fourie and Burger 2000:697

2- allocative efficiency

3- Technical efficiency

4- X-efficiency

خصوصی می‌باشد. عوامل توزیعی تاثیر بسزایی را بر تصمیم‌گیری در این مورد که آیا بخش خصوصی کارمزدی را از دولت دریافت کند یا نه دارد. لذا حذف نیاز به دریافت کارمزد از استفاده‌کنندگانی که کمتر قادر به پرداخت آن باشند یا اینکه اجازه به بخش خصوصی به دریافت کارمزد از استفاده‌کنندگان اما همزمان با دریافت مبالغی از دولت در کمک به آن‌هایی که از وضعیت مناسبی برخوردار نمی‌باشند از دیگر راه‌ها می‌باشد.

اگرچه نمی‌توان یافته‌ها را به سایر کشورها نیز تعمیم داد، اما هوج در سال ۲۰۰۴^۱ بر اساس مطالعات در مورد کشور انگلیس بیان کرد که ادارات دولتی که مشارکت‌های عمومی خصوصی را اجرا می‌کنند موجب شده‌اند تا ۱۰ تا ۲۰ درصد در هزینه‌های صرفه‌جویی کنند و موجبات بهبود کارایی را فراهم نمایند. علاوه بر این مطالعات اداره حسابرسی ملی انگلیس^۲ در مطالعه سال ۲۰۰۲ دریافت که تنها ۲۲ درصد مشارکت‌های عمومی خصوصی کشور انگلیس با سرریز هزینه مواجه بودند و تنها ۲۴ درصد آن‌ها با تاخیر مواجه شده‌اند که این میزان در مقایسه با ۷۳ درصد و ۷۰ درصد مطالعه سال ۱۹۹۹ که در آن بخش عمومی نسبت به ارائه خدمات اقدام می‌نمود از وضعیت بهتری برخوردار می‌باشد.

علاوه بر این در سال ۲۰۰۶ خزانه‌داری اچ ام^۳ گزارش داد که مطابق مطالعه مؤسسه سپا اسکاتلند^۴ ۵۰ درصد افرادی که به مدیریت مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌پرداختند بیان کردند که ارزش‌آفرینی مناسبی را از مشارکت‌های عمومی خصوصی بدست آوردند و ۲۸ درصد آن‌ها نیز از ارزش‌آفرینی برای پول راضی بودند. از جانب اپراتور خصوصی نیز ۵۹ درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه KPMG که از میان مدیر پروژه‌های بخش خصوصی بودند گزارش دادند که عملکرد پروژه‌هایشان در سال ۲۰۰۶ خیلی خوب بود که این مهم در مقایسه با سال ۲۰۰۵ با ۴۹ درصد رشد مواجه بوده است.^۵ ۳۶ درصد بقیه بر این باور بودند که عملکرد خود را خوب ارزیابی نمودند و هیچکس بر این باور نبود که عملکرد آن‌ها از حالت رضایتبخش کمتر بوده است. KPMG در سال ۲۰۰۷ همچنین گزارش داد که ۸۳ درصد

1- Hodge (2004:38)

2- UK National Audit Office (NAO)

3- HM Treasury (2006:53)

4- Scottish Executive and CEPA

5- KPMG 2007:12

پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی موجب ایجاد سود شده و ۷۰ درصد آن‌ها از فعالیت‌های هر سال خود سود کسب می‌نمایند (این در حالیست که ۳۸ درصد آن‌ها سود کمتر از انتظار ایجاد کرده‌اند). اعداد فوق حاکی از این است که مشارکت عمومی خصوصی از عملکرد بهتری نسبت به تدارکات سنتی برخوردار می‌باشد.

۴- معیار دولت در اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی

باید این موضوع را نیز مدنظر قرار داشت که زمانی که ادارات دولتی پروژه‌هایی را که باید از طریق مشارکت عمومی خصوصی اجرا شوند را انتخاب نمایند، آن‌ها آن پروژه‌ها را به نحوی انتخاب و اجرا خواهند کرد که از ارزش‌آفرینی برای پول در آن پروژه اطمینان حاصل نمایند. در صورتی که این پروژه‌ها به طریق تدارکات سنتی ارائه شود نیز ارزش‌آفرینی برای پول در آن‌ها از میانگین پروژه‌های تدارکات سنتی بالاتر خواهد بود. بنابراین تعیین پروژه‌های مناسب برای اجرا از طریق مکانیزم مشارکت عمومی خصوصی ممکن است یک حالت انتخاب را که در آن مقایسه عملکرد مشارکت‌های عمومی خصوصی و پروژه‌های تدارکات سنتی موجب جانبداری از مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌شود، ایجاد کند. همچنین ممکن است که در ذهن اینگونه متبادر شود که مقایسه میان تدارکات سنتی یا تولید توسط خود دولت به خودی خود راهی کارا برای ارائه خدمات محسوب نمی‌شود. بنابراین باید حالت تولید تک تک پروژه‌ها و شایستگی پروژه‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

با وجود این جانبداری، همچنان بحث‌هایی در این زمینه که آیا داشتن یک شریک بخش خصوصی ممکن است موجب بهبود ارزش‌آفرینی برای پول شود وجود دارد. فقط در اختیار داشتن یک شریک بخش خصوصی به معنای شرط کافی برای اطمینان از بهبود ارائه خدمات نمی‌باشد. به اعتقاد کرنر در سال ۲۰۰۶^۱ برای دستیابی به چنین بهبودی باید میزان کافی از ریسک به بخش خصوصی منتقل شود. با بیانی متفاوت، در صورتی که یک قرارداد منحصر بفرید نتواند موجب ایجاد بهبود در ارزش‌آفرینی برای پول شود، ناکامی در انتقال ریسک ممکن است موجب رکود گردد. در حقیقت مطابق نظر آرتور اندرسون و مطالعات شرکت LSE در

سال ۲۰۰۰، ۶۰ درصد از صرفه‌جویی در هزینه‌ها در پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی که در نتیجه مطالعات بر روی کشور انگلیس بدست آمده است در نتیجه انتقال ریسک بدست آمده و این در حالیکه در ۱۶ پروژه از ۱۷ پروژه‌ای که مورد بررسی قرار گرفته است، ارزش آفرینی کاملاً وابسته به انتقال ریسک بوده است.

۵- ریسک و تجزیه و تحلیل آن

ریسک که برخی اوقات آن را ریسک قابل اندازه‌گیری نیز می‌نامند، یک طیفی از نتایج ممکن است که هر یک با یک هدف عینی^۲ (که ممکن است به طریق آماری مشخص شده باشد) یا احتمال عددی قضاوتی^۳ مرتبط می‌باشد. بطور رسمی ریسک را به احتمال قابل اندازه‌گیری انحراف نتیجه واقعی از نتیجه مورد انتظار (محتمل‌تر)، تعریف می‌کنند. در صورتی که داده‌های کافی در این خصوص در اختیار باشد، احتمال‌های مربوطه را می‌توان به صورت آماری تخمین زد. متناوباً، احتمالات عددی ذهنی تجربی می‌تواند به هر یک از نتایج نسبت داده شود. در فعالیت روزمره بخش خصوصی که شامل دولت نمی‌شود، ریسک باعث می‌شود که شرکت‌ها از کارایی فنی و ایکس برخوردار باشند.

تجزیه و تحلیل ریسک^۴ به دنبال این است که ریسک‌ها و تاثیرات بالقوه آن‌ها را به منظور ارزیابی بهترین پاسخ‌ها شناسایی نماید. دو روش برای تجزیه و تحلیل کمی ریسک وجود دارد:

تجزیه و تحلیل حساسیت^۵: این موضوع را بررسی می‌کند که چگونه متغیرهای وابسته همچون ارزش خالص فعلی^۶ یا نرخ بازده داخلی^۷ در نتیجه تغییر متغیرهای مستقل ریسک تغییر

1- Arthur Andersen and LSE Enterprise study (2000:7)

2- objective

3- subjectively ascribed

4- Risk analysis

5- Sensitivity analysis

6- net present value (NPV)

7- internal rate of return (IRR)

می‌کند. یک تجزیه و تحلیل تعادل نسبی^۱ ممکن است موجب گمراهی شود چراکه فرض بر این است که متغیرهای مستقل از یکدیگر مستقل باشند.

تجزیه و تحلیل احتمال^۲ به یافتن توزیع احتمال برای هر ریسک و برای پروژه به عنوان یک کل می‌پردازد.

به عبارت دیگر شرکت‌ها در تلاشند تا عواملی که ممکن است باعث شوند تا نتایج واقعی از نتایج مورد انتظار فاصله بگیرند را مدیریت نموده و بر آن‌ها تاثیر بگذارند. این عوامل شامل آن‌هایی می‌شود که ممکن است موجب شود تا هزینه‌ها نسبت به میزان پیش‌بینی شده فراتر رود و یا اینکه درآمدها از میزان پیش‌بینی شده کمتر شود. به عنوان مثال تسهیم ریسک مالی انگیزه لازم را برای بخش خصوصی ایجاد می‌کند تا پروژه را در زمان و محدوده بودجه‌ای تعیین شده به اتمام برساند، کارایی را بهبود دهد و پیش‌بینی صحیح‌تری از مخارج را ارائه نماید. دولت سودمحور نمی‌باشد به این معنا که بر اساس تعاریف متداول ما دولت به اندازه بخش خصوصی از انگیزه لازم برای کارایی برخوردار نمی‌باشد.

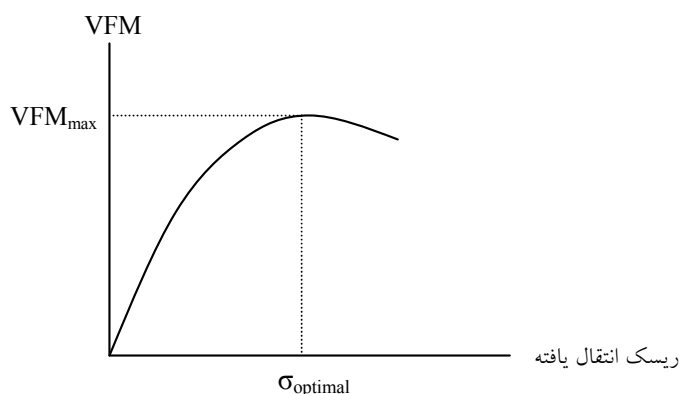
۶- اصول انتقال بهینه ریسک

در یک قرارداد مشارکت عمومی خصوصی ممکن است دولت به دنبال این باشد تا برای بخش خصوصی انگیزه لازم را برای افزایش کارایی ارائه خدمات بخش عمومی ایجاد نماید. توانایی بخش خصوصی برای بهبود کارایی همچنین ممکن است از مهارت و ظرفیت بهتر مدیریتی ایشان ناشی شود. چنین ظرفیتی باید به میزانی که در زمینه مشارکت‌های عمومی خصوصی مورد استفاده قرار می‌گیرد باشد تا بتوان از عهده پروژه‌های مشکل و پیچیده برآمد.

1- partial equilibrium sensitivity analysis

2- Probability analysis

شکل ۱- اصول انتقال بهینه ریسک

دستیابی به ارزش آفرینی به توانایی بخش‌های عمومی و خصوصی در شناسایی، تجزیه و تحلیل و تخصیص مناسب ریسک بستگی دارد. ناکامی در دستیابی به این مهم موجب ایجاد هزینه‌های مالی می‌شود. مدیریت ریسک خوب موجب می‌شود تا ریسک (و انواع مختلف ریسک) به آن بخشی که به نحو بهتری بتواند آن را مدیریت کند تخصیص داده شود. اگرچه این موضوع مانند یک بیانیه آسان به نظر می‌رسد، ممکن است سوالاتی را همچون سوالی که برای لیرینگر در سال ۲۰۰۵^۱ پیش آمد مطرح کند. سوال ایشان این بود که آیا آن بخشی که به بهترین نحو می‌تواند ریسک را مدیریت نماید همان طرفی است که بیشترین تاثیر را بر احتمال رخداد ناسازگار داشته باشد یا بخشی است که می‌تواند به بهترین نحو نتایج پس از رخداد ناسازگار را مدیریت نماید. این ابهام در مورد بخشی که به بهترین نحو بتواند ریسک را مدیریت کند، بر لزوم ارائه تعریفی شفاف‌تر تاکید می‌کند. کرنر در سال ۲۰۰۶^۲ چنین تعریفی را ارائه نمود. وی بیان کرد که مدیریت بهینه ریسک به معنای مدیریت آن با حداقل هزینه و بنابراین کاهش هزینه بلندمدت پروژه می‌باشد. این تعریف باعث می‌شود که ابهامی که لیرینگر در سال ۲۰۰۵ با آن مواجه شد برطرف شود به این نحو که اگر هزینه اجتناب از رخداد ناسازگار کمتر از هزینه سروکار داشتن با نتایج رخداد ناسازگار باشد سپس باید ریسک را به

1- Leiringer (2005:306)

2- Corner (2006:46)

بخشی که به بهترین نحو بتواند بر احتمال رخداد آن تاثیر بگذارد تخصیص یابد که ممکن است دولت باشد یا بخش خصوصی.

۷- تسهیم ریسک بر اساس انواع مختلف مشارکت‌های عمومی خصوصی

تخصیص ریسک به بخشی که بهترین نحو بتواند آن را مدیریت نماید به معنای انتقال حداکثر ریسک به طرف مقابل نمی‌باشد. مطابق جدول زیر که در آن ارزش‌آفرینی برای پول و کارایی لحاظ می‌شود ممکن ادعا شود که میزانی از انتقال بهینه ریسک میان بخش خصوصی و دولت وجود دارد. طراحی سطح بهینه تسهیم ریسک شامل سطح نسبی کارمزدها در مقابل کمک‌های مالی دولت شامل تبادلات پیچیده و قرارداد بهینه ممکن است به شرایط ویژه پروژه بستگی داشته باشد (انگل، ۲۰۰۷)^۱ علاوه بر این، درجات مختلفی از تخصیص ریسک در انواع مختلف قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی وجود دارد که در جدول زیر به نمایش درآمده است. به عنوان مثال قراردادهای طراحی - ساخت - بهره‌برداری - پشتیبانی - تأمین مالی^۲ شامل ریسک بیشتری در مقایسه با قراردادهای طراحی - ساخت می‌باشد. با افزودن هر فعالیت به مسئولیت‌های بخش خصوصی این سوال پیش می‌آید که آیا بخش خصوصی به بهترین نحو می‌تواند به مدیریت ریسک فعالیت اضافی پردازد یا نه. تعیین مشخصات ریسک برای مشارکت‌های عمومی خصوصی موجب ایجاد مشکلات خاصی می‌شود چراکه پروژه‌های مشارکت‌های عمومی خصوصی توسعه پروژه‌های زیرساختی که پیچیده‌تر و متمایزتر از دیگر پروژه‌ها می‌باشند را در بر می‌گیرند. پیچیدگی از منابع مختلف تأمین مالی که توسط شرکت مجری پروژه مورد استفاده قرار می‌گیرد و سال‌های طولانی که این پروژه باید از محل بازده‌های خود درآمد کسب نماید ناشی می‌شود.^۳ برخی مشخصاتی که باعث تفاوت میان پروژه‌های بزرگ زیرساختی از سرمایه‌گذاری عادی می‌شود به شرح زیر می‌باشد:^۴

1- Engel et al. 2007

2- Design-Build-Operate-Maintain-Finance contracts

3- cf. OECD 2006a, OECD 2006d, OECD 2007b

4- OECD 2006a:25-26

- ترکیب هزینه‌های بالای سرمایه و هزینه‌های عملیاتی پایین. این امر موجب ارائه خدمت بدهی و هزینه‌های تأمین مالی پایین می‌شود و در نهایت بخش زیادی از کل مخارج را تشکیل دهد.
- دوره‌های ساخت طولانی می‌باشد و این در حالیست که درآمدزایی به آهستگی محقق می‌شود.
- صورت جریان وجوه نقد پروژه نقشی کلیدی در زمینه بازده برای حقوق صاحبان سهام و در زمینه ارائه امنیت برای اعتباردهنده‌ها (در صورتی که هیچگونه ضمانت دولتی ارائه نشده باشد) ایفا می‌نماید.

جدول ۲- درجه تسهیم ریسک بر اساس نوع پروژه

شرح	نوع پروژه	تسهیم ریسک	مشارکت عمومی خصوصی
• پیمانکار نسبت به طراحی و ساخت اقدام می‌کند. تدارکات عمومی بدون تأمین مالی بخش خصوصی. بخش عمومی ۱۰۰ درصد ریسک را برعهده دارد.	• طراحی-ساخت	• خیلی محدود	
• طراحی، ساخت، تأمین مالی و عملیات: در زمانی معین در آینده به بخش عمومی بازگردانده می‌شود.	• ساخت- عملیات-انتقال		
• پیمانکار مالک امکانات شده و از آن بهره‌برداری می‌نماید (بدون انتقال).	• ساخت- مالکیت- عملیات		
• پیمانکار نسبت به طراحی و ساخت اقدام نموده و مسئولیت کیفیت و مدیریت پروژه را نیز برعهده دارد. در صورتی که به صورت کامل توسط بخش خصوصی تأمین مالی شود، به صورت یک اعطای امتیاز دربیاید.	• طراحی-ساخت- عملیات- نگهداری- (تأمین مالی)		
• مسئولیت کامل تأمین مالی، ساخت و عملیات برعهده پیمانکار می‌باشد. انتقال ۱۰۰ درصد ریسک به بخش خصوصی. امکان تنظیم مقررات قیمتگذاری.	• اعطای امتیاز	• کامل	

۸- اندازه‌گیری ریسک

باید توجه داشت که این مشخصات در بسیاری از موارد همچنین بیان می‌کند که چرا مشارکت بخش خصوصی در این امر موجب ایجاد یک چالش می‌شود. تعیین مشخصات ریسک، پیچیدگی بیشتری را خصوصاً زمانی که مسئولیت عدم اطمینان را بصورتی مجزا از ریسک می‌پذیریم بوجود می‌آورد. عدم اطمینان که از آن به ریسک غیرقابل اندازه‌گیری نیز یاد می‌شود باید از ریسک قابل اندازه‌گیری تفکیک شود (فوریه و برگر ۲۰۰۰ و گریمسی و لوئیس ۲۰۰۵)^۱. عدم اطمینان به عنوان حالتی که در آن اهداف عینی قابل اندازه‌گیری نبوده و یا احتمالات غیرقابل اندازه‌گیری را نتوان اندازه‌گیری نموده و به نتایج ممکن و قابل پیش‌بینی نسبت داد تعریف می‌شود. تجربه یا تحقیق پیشین ممکن است به دولت‌ها و بخش‌های خصوصی ممکن اجازه دهد تا سناریوهای مورد انتظار، بدترین و بهترین حالت را بیان نموده و احتمالات ذهنی و توصیفی (غیر عددی) همچون احتمال وقوع یا احتمال عدم وقوع را به هر سناریو ارتباط دهند. چنین احتمالات توصیفی و غیر عددی به میزان کمتری به اطلاعات وابسته بوده و به میزان بیشتری به حدسیات وابسته می‌باشد تا بتوان از آن در اندازه‌گیری ریسک قابل اندازه‌گیری استفاده نمود. پروژه‌های منحصربفرد معمولاً از عدم اطمینان بیشتری برخوردار می‌باشند. به هر حال تمامی پروژه‌ها ممکن است حاوی عوامل هردوی ریسک و عدم اطمینان باشند چراکه بیشتر پروژه‌ها ممکن است تحت تاثیر رخدادهایی باشند که در آنها احتمالات را نتوان اندازه‌گیری نمود. مثال‌ها حاوی رخدادهایی همچون یازدهم سپتامبر (اینکه یک هواپیما در حرکتی تروریستی با دو برج در آمریکا برخورد نماید را نمی‌توان با هیچ مدل آماری پیش‌بینی نمود و هیچ احتمال آماری را نیز نمی‌توان برای آن پیش‌بینی کرد) می‌باشد. مثال‌های دیگری همچون حوادث طبیعی و بلایای دیگر (سونامی آسیایی یا آتش‌سوزی‌های وحشتناک سال ۲۰۰۷ در یونان) و احتمال اینکه فناوری جدید ممکن است جایگزین فناوری‌های کنونی شود. گریمسی و لوئیس در سال ۲۰۰۵ در بحث و بررسی یافته‌های پرایس واتر هاوز کوپرز^۲ در سال ۲۰۰۲ بیان کردند که نرخ بازده داخلی ۶۴ پروژه مورد مطالعه آن‌ها از هزینه

1- Fourie and Burger 2000:705-6; Grimsey and Lewis 2005: 368-370

2- PricewaterhouseCoopers (2002)

سرمایه‌شان به میزان ۲,۴ درصد فراتر رفته که بخشی از این افزایش (در حدود ۰,۷ درصد آن) به عنوان حاشیه عدم اطمینان می‌باشد.

در زمان تصمیم‌گیری در خصوص تخصیص ریسک باید تفاوت میان ریسک‌های درون‌زا و برون‌زا (ریسک‌هایی که قابل کنترل هستند و ریسک‌هایی که قابل کنترل نیستند) مدنظر قرار گیرد. نوع ریسک که به عنوان عامل محرک کارایی در یک مشارکت عمومی خصوصی محسوب می‌شود، ریسک درون‌زا می‌باشد (چراکه طبق تعریف، ریسک برون‌زا را نمی‌توان کنترل کرد). این به این معناست که ریسک برون‌زا توسط دولت تحمل می‌شد یا بین بخش‌ها تسهیم می‌شود. به هر حال آیا باید دولت از بخش خصوصی انتظار داشته باشد تا بخشی از ریسک برون‌زا را برعهده بگیرد که در این صورت بخش خصوصی انتظار دریافت صرف ریسک^۱ را در این زمان خواهد داشت. اگر فرض بگیریم که ریسک برون‌زا می‌باشد به این معناست که آن دولت در مقایسه با توانایی بخش خصوصی قادر نخواهد بود تا ریسک را مدیریت نماید. این مورد یک نمونه‌ای است که در آن تخصیص ریسک به بخشی که نتواند آن را مدیریت نماید منجر به هزینه‌های بالاتر و بنابراین ارزش آفرینی کمتری برای پول می‌شود (کرنر ۲۰۰۶)^۲. از آن‌جا که بخش عمومی به نحو بهتری قادر است تا انواع خاصی از ریسک (همچون ریسک سیاسی) را مدیریت نماید، افزایش در میزان چنین ریسکی که دولت متحمل می‌شود ممکن است موجب افزایش در انگیزه بخش خصوصی شود. بنابراین نقطه بهینه تسهیم ریسک برابر است با جایی که در آن هزینه نهایی افزایش جذب ریسک بخش عمومی برابر با منافع نهایی افزایش یافته کار بخش عمومی می‌باشد (دواترپونت و لگروس، ۲۰۰۵)^۳.

1- premium

2- Corner (2006:46-7)

3- Dewatripont and Legros 2005

۹- طبقه‌بندی ریسک‌ها

مرنا و اسمیت در سال ۱۹۹۶^۱ ریسک‌ها را به شرح زیر طبقه‌بندی نمود:

ریسک‌های جهانی^۲ (ریسک‌های فورس ماژور): ریسک‌هایی که در حالت عادی خارج از بسته پروژه بوده و خارج از کنترل مشارکت‌کنندگان در پروژه می‌باشد. از جمله این موارد می‌توان به بلایای طبیعی، جنگ‌ها اشاره نمود.

ریسک‌های مقدماتی^۳: به ریسک‌هایی مربوط می‌شود که تحت کنترل مشارکت‌کنندگان در پروژه بوده و به پنج طبقه زیر تقسیم می‌شود:

ریسک‌های سیاسی: ریسک‌هایی که مرتبط با افزایش در قدرت ملی کشور میزبان و بدلیل شرایط خاص کشور می‌باشد.

ریسک‌های اعتباری اعتبارگیرنده: ریسک مرتبط با ارزشمندی اعتباری شرکت مجری پروژه که برای اجرای پروژه ایجاد شده است می‌باشد.

ریسک‌های اعتباری حامی: ریسک مرتبط با تغییر رتبه اعتباری شرکت حامی مالی.

ریسک‌های حاکمیتی^۴: ریسک‌های مرتبط با تغییر رتبه اعتباری حاکمیت که با توجیه‌پذیری پروژه مرتبط می‌باشد.

ریسک‌های پروژه: که به پنج طبقه زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

- ریسک تکمیل^۵: ریسک تاخیر در اتمام پروژه
- ریسک بهره‌برداری و پشتیبانی^۶: ریسک اینکه پروژه بدلیل کاستیهای در نیروی کار و سرمایه قادر به دستیابی به کارایی مناسب نباشد.
- ریسک ورودی و خروجی^۷: ریسک عرضه ناکافی، کیفیت پایین و ناسازگار موارد اولیه و دیگر تجهیزات و ریسک تقاضای ناکافی برای خروجی پروژه.

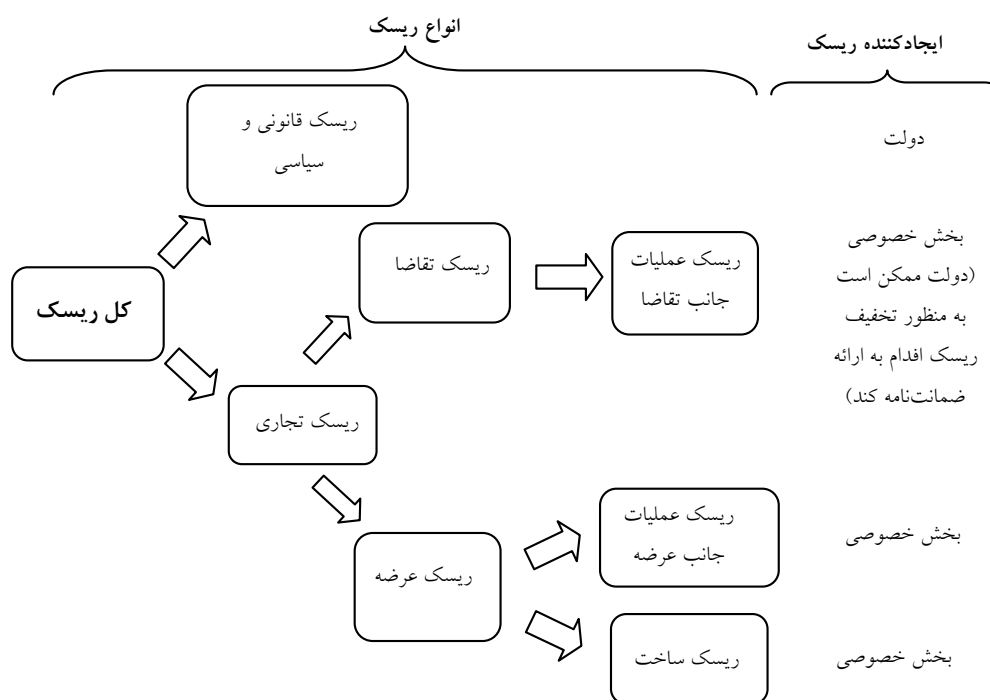
1- Merna and Smith (1996)
 2- Global risks
 3- Elementary risks
 4- Sovereign risks
 5- Completion risk
 6- Operation and maintenance risk
 7- Input and Output Risk

- **ریسک مالی**^۱: ریسک مرتبط با افزایش در هزینه خدمات‌دهی پول بدست آمده برای پروژه، ریسک نوسانات نرخ تبادل و

نحوه تعیین انواع مختلف ریسک با توجه به جنبه هنری آن از فردی به فرد دیگر متفاوت می‌باشد. به صورت قطعی می‌توان ریسک‌ها را به دو دسته ریسک تجاری (یا ریسک بازار، پروژه، درونی) در مقابل ریسک سیاسی و قانونی تقسیم‌بندی نمود. بخش خصوصی معمولاً به نحو بهتری می‌تواند از عهده ریسک تجاری بر بیاید و این در حالیست که بخش عمومی به نحو بهتری می‌تواند از عهده ریسک قانونی و سیاسی بر بیاید. ریسک‌های قانونی و سیاسی در میان ریسک‌های دیگر به چارچوب قانونی، رفع اختلافات، چارچوب مقرراتی، سیاست دولت، مالیات‌بندی^۲، سلب مالکیت^۳ و ملی‌سازی مربوط می‌شود. ریسک تجاری را می‌توان به دو بخش ریسک‌های عرضه و تقاضا تقسیم نمود. ریسک عرضه را می‌توان به دو بخش ریسک ساخت^۴ و ریسک عملیاتی جانب عرضه^۵ (که در آن ساخت و بهره‌برداری دو مرحله از پروژه را تشکیل می‌دهند) تقسیم‌بندی نمود. این بخش عمدتاً شامل توانایی بخش خصوصی در ارائه خدمات می‌باشد. ریسک ساخت و ریسک عملیاتی جانب عرضه، ریسک‌های مرتبط با دسترسی و هزینه‌های ورودی و نیروی کار، ریسک‌های فنی و فرایند تولید، ریسک ارزش باقیمانده^۶ را علاوه بر ریسک مرتبط با جایگزینی فنی در بر می‌گیرد. علاوه بر این ریسک ساخت و ریسک عملیاتی شامل ریسک بازار مالی ناشی از تغییرات در هزینه سرمایه و تغییرات در نرخ‌های تبادل و تورم نیز می‌باشد. ریسک تقاضا شامل ریسک عملیات جانب تقاضا می‌باشد و از تغییرات در ترجیحات مصرف‌کننده، ظهور یا محو محصولات جایگزین و مکمل، رقابت و واردات و تغییرات در درآمد و متغیرهای جمعیت‌شناختی تاثیر می‌پذیرد. همچنین ریسک تقاضا ممکن است شامل ریسک بازار مالی که از نرخ بهره، نرخ‌های تبادل و تورم نیز باشد.

-
- 1- Financing risk
 - 2- taxation
 - 3- expropriation
 - 4- construction risk
 - 5- supply-side operation risk
 - 6- residual value risk

شکل ۳- طبقه‌بندی ریسک

۱۰- استراتژی‌های مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی

شناسایی ریسک‌ها همچون تخصیص آن‌ها باید از طریق قیمتگذاری آن‌ها محقق شود. همان‌طور که صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۰۴ تبیین نمود بخش‌های عمومی و خصوصی از متدولوژی‌های مختلفی برای مدیریت ریسک استفاده می‌کنند. دولت معمولاً از نرخ ترجیح زمانی اجتماعی^۱ و سایر نرخ‌های تنزیل بدون ریسک^۲ برای ارزیابی پروژه استفاده می‌کند و این در حالیست که شرکت‌های خصوصی تمایل دارند تا از نرخ‌های تنزیل بالاتری استفاده کنند تا به صرف‌های ریسک بالاتری دست یابند. در نتیجه پیشنهادیه‌های مناسب بخش خصوصی که

1- social time preference rate (STPR)

2- risk-free discount rates

از احتمال بالقوه بیشتری برای کارایی برخوردار است ممکن است کنار زده شود. حتی پس از اینکه بخش خصوصی در مناقصه انتخاب شد، شفافیت در ارزیابی هزینه بخش عمومی و خصوصی ممکن است منجر به تخصیص ناکارای منابع گردد.^۱

زمانی که ریسک‌ها و اثرات بالقوه آن‌ها شناسایی شد، فعالان به بررسی ریسک‌هایی که به بهترین نحو قادر به مدیریت آن‌ها می‌باشند (همچون ریسک‌های برون‌زا) می‌پردازند. ابزار تخفیف ریسک متفاوت بوده و شامل تنظیمات قراردادی، بیمه، ضمانت‌های آژانس اعتبار صادراتی، بیمه ریسک سیاسی و بکارگیری مشتقات مالی می‌باشد. بطور کلی پنج نوع از پاسخ‌ها وجود دارد:^۲

- اجتناب از ریسک^۳: که در آن منبع ریسک حذف شده یا اینکه از طریق اجتناب از پروژه‌هایی که در معرض آن قرار دارند از آن اجتناب می‌گردد.

- جلوگیری از ریسک^۴: که در آن فعالان اقدام به کاهش احتمال ریسک یا از بین بردن اثر آن می‌پردازند.

- بیمه ریسک^۵: که در آن یک طرف نسبت به خرید قرارداد بیمه اقدام می‌نماید و به عنوان یک نمونه متداول انتقال ریسک مالی محسوب می‌شود.

- انتقال ریسک^۶: که در آن فعالان نسبت به تخصیص مجدد ریسک‌ها به بخش‌هایی که به بهترین نحو بتوانند آن را مدیریت کنند اقدام می‌کنند.

- حفظ ریسک^۷: که در آن ریسک حفظ می‌شود چراکه هزینه مدیریت ریسک بیشتر است.

تسهیم ریسک مشارکت‌های عمومی خصوصی در عمل چالش‌سختی را در زمینه اجرای مشارکت عمومی خصوصی خصوصاً برای فعالیت‌های انعقاد قرارداد و حسابداری پدید می‌آورد. مطابق نظر صندوق بین‌المللی در سال ۲۰۰۴^۸، موضوع اصلی به تفاوت میان مالکیت

1- IMF 2004:13-4

2- OECD 2006a:26-7

3- Risk avoidance

4- Risk prevention

5- Risk insurance

6- Risk transfer

7- Risk retention

8- IMF (2004)

قانونی و اقتصادی در قراردادها که بدرستی قواعد تسهیم ریسک واقعی را منعکس نمی‌کند مربوط می‌شود. به عنوان مثال یک شرکت بخش خصوصی که از یک دارایی استفاده می‌کند از نظر قرارداد به عنوان مالک قانونی تلقی می‌شود. به هر حال در صورتی که دولت بیشتر ریسک (همچون ریسک تقاضا) را تحمل کند، به عنوان مالک اقتصادی دارایی محسوب می‌شود. این موضوع به عنوان یک تفاوت حیاتی که در قرارداد قانونی منعکس نمی‌شود به شمار می‌رود. این موضوع به عنوان یک مسئله پیچیده خصوصاً در قرارداد اجاره به شمار می‌رود (صندوق بین‌المللی در سال ۲۰۰۴).

نتیجه‌گیری

همانطوری که بیان شد دولت‌های کشورهای مختلف دنیا خصوصاً در کشورهای در حال توسعه به شکل‌دهی نوعی مشارکت در زمینه تأمین مالی، طراحی، ساخت، مالکیت و عملیات پروژه‌های زیرساختی پرداخت‌ه‌اند. این موضوع به یکی از چالش‌های اساسی فراروی ذینفعان بخش‌های عمومی و خصوصی تبدیل شده است. ظهور مشارکت عمومی خصوصی به عنوان راهکاری بنیادین در زمینه توسعه زیرساخت‌های کشورها با استفاده از تخصص بخش خصوصی به شمار می‌رود. با توجه به اندازه، پیچیدگی و ماهیت این‌گونه پروژه‌ها، لزوم برخورداری از فنون مدیریت ریسک پروژه از اهمیت قابل توجهی برخوردار می‌شود. مبنای اساسی مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی این است که ریسک باید به افراد و یا گروه‌ها بر اساس توانایی تحمل ریسک تخصیص پیدا کند. همچنین در مشارکت‌های عمومی خصوصی، تخصیص ریسک باید به نحوی باشد که موجب ایجاد انگیزه در طرفین در زمینه پذیرش مسئولیت شود. در برخی از کشورها در اجرای پروژه‌های مشارکتی عمومی خصوصی، این پروژه‌ها باید به نحوی باشند که بخش خصوصی از تخصص خود استفاده نموده و بخش وسیعتری از کار را برعهده گرفته و میزان بالاتری از مسئولیت به آنها منتقل شود. مطابق برخی از مطالعات صورت پذیرفته، فقدان مهارت‌های لازم در زمینه تعیین، ارزیابی، ارزشگذاری و انتقال عوامل ریسکی منجر به عدم حصول درآمدهای قابل توجه برای

دولت‌ها شده است. در این مقاله راهکارها و استراتژی‌های موجود برای مدیریت ریسک مشارکت عمومی خصوصی برای بخش‌های عمومی خصوصی ارائه شده است. با توجه به حرکت پیش‌رو در کشور به سمت تحقق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت به بخش خصوصی توجه به فنون، مطالعات و تجارب کشورهای مختلف در مدیریت ریسک این‌گونه پروژه‌ها کمک قابل توجهی را در زمینه طراحی مناسب این‌گونه پروژه‌ها در کشور خواهد نمود. لذا انجام مطالعات گسترده در خصوص نحوه شکل‌گیری، زیرساخت‌های مورد نیاز و عوامل تاثیرگذار برای موفقیت اینگونه پروژه‌ها و چارچوب قانونی و فنی مورد نیاز در زمینه اجرا و مدیریت ریسک پروژه مشارکت‌های عمومی خصوصی تاثیر بسزایی را بر راه‌اندازی، اجرا و تحقق اهداف واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت به بخش خصوصی خواهد داشت.

منابع و مأخذ

الف) مراجع فارسی:

- ۱- هیبیتی ف، احمدی م، «رویکرد مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی»، کنفرانس بین‌المللی نظام تأمین مالی دانشگاه صنعتی شریف، اسفند ۱۳۸۸.
- ۲- هیبیتی ف، احمدی م، «مشارکت عمومی خصوصی: نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی»، کنفرانس بین‌المللی نظام تأمین مالی دانشگاه صنعتی شریف، اردیبهشت ۱۳۸۸
- ۳- هیبیتی ف، احمدی م، «تأمین مالی پروژه محور و نقش آن در مشارکت‌های عمومی خصوصی»، فصلنامه دانش سرمایه‌گذاری، سال ۱۳۸۷
- ۴- هیبیتی ف، احمدی م، «تکنیک‌های تأمین مالی پروژه محور در تأمین مالی اسلامی»، کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی اسلامی دانشگاه صنعتی شریف، پاییز ۱۳۸۶

ب) مراجع انگلیسی:

1. Ahadzi, M and Bowles, G. 2004. Public-private partnerships and contract negotiations: an empirical study. *Construction Management and Economics*, 22(November), 967-78
2. Arthur Andersen and LSE Enterprise. 2000. Value for Money Drivers in the Private Finance Initiative. Report commissioned by the Treasury Taskforce – 17 January 2000.
3. Dewatripont, M and Legros, P. 2005. Public-private partnerships: contract design and risk transfer. *EIB Papers* 10(1), 120-45
4. Engel E., Fischer R., Galetovic A. (2007) The Basic Public Finance of Public-Private Partnerships. *National Bureau of Economic Research Working Paper n° 13284*.

5. Fourie, FCvN and Burger P. 2000. An economic analysis and assessment of public-private partnerships (PPPs). *South African Journal of Economics*, 68(4), 693-725
6. Fourie, FCvN and Burger P. 2001. Fiscal implications of public-private partnerships (PPPs). *South African Journal of Economics*, 69(1), 147-67
7. Grimsey, D and Lewis, MK. 2005. Are public-private partnerships value for money? Evaluating alternative approaches and comparing academic and practitioner views. *Accounting Forum*, 29, 345-78
8. Heybati, F and Ahmadi, M. 2009, "Public Private Partnership: a solution for financing infrastructures especially in developing countries.", in Public and Economic Finance Conference in Paris, France, June 2009.
9. HDR (2005), *Creating Effective Public-Private Partnerships for Buildings and Infrastructure in Today's Economic Environment*, HDR, Omaha.
10. Hemming and IMF staff team. 2005. *Public-private partnerships, government guarantees and fiscal risk*. International Monetary Fund: Washington DC
11. Hodge, GA. 2004. The risky business of public-private partnerships. *Australian Journal of Public Administration*, 63(4), 37-49
12. International Monetary Fund 2006. *Public private partnerships, Government Guarantees, and Fiscal Risk*, fiscal Affairs Department, IMF, Washington D.C.
13. Leiringer, R. 2006. Technological innovation in PPPs: Incentives, opportunities and actions. *Construction Management and Economics*, 24, 301-8
14. Li, B., Akintoye, A. & Hardcastle, C. 2002. *VFM and Risk Allocation Models in Construction PPP Projects*. Glasgow Caledonian University: Glasgow
15. Merna, T and Smith, N. 1996. "Projects Procured by Privately Financed Concession Contracts," Vols. 1,2, *Asia Law & Practice*, Hong Kong.

-
16. Musgrave, RA. 1959. *The theory of public finance: A study in public economy*. McGraw-Hill: New York.
 17. Özeke, H. B. 2005. Public private partnerships financing model: A new trend for Turkish public and private sector, *Privatisation & Public Private Partnership Review* 2005/2006: UK
 18. Park, H. 2006. *PPI system in Korea*. Korea Development Institute. Presentation to the delegation of the Bureau of Budget, Thailand.
 19. Poulter, T. 2005. Middle age for the PPP market? *Infra-News*, 13-15
 20. PriceWaterhouseCoopers. 2005. *Delivering the PPP Promise: A Review of PPP Issues and Activity*. PricewaterhouseCoopers, London.

روشهای نوین تامین مالی در سازمانهای پروژه محور با استفاده از سرمایه بخش خصوصی

مهدی مهدوی عادل^۱، محمود اسکندری ملایری^۲، امید نقوی^۳، رضا اکبری^۴

^۱استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، گروه مهندسی عمران - مدیریت ساخت، شوشتر، ایران mehmahad@yahoo.com
^۲کارشناس ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، گروه مهندسی عمران - مدیریت ساخت، شوشتر، ایران m.es.m66@gmail.com
^۳دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، گروه مهندسی عمران - مدیریت ساخت، شوشتر، ایران naghaviomid@yahoo.com
^۴کارشناس ارشد مهندسی آب، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، مدیر پروژه مهندسی مشاور پارس پیاب، گروه مدیریت پروژه، تهران، ایران pars.peyab@gmail.com

چکیده

رشد و توسعه اقتصادی کشورها در گرو اجرای پروژه های مختلف زیرساختی و خدماتی بوده و افزایش کارایی و کیفیت ارائه خدمات از جمله اهداف اصلی آنها به شمار می رود، با توجه به اینکه نحوه تامین مالی پروژه های زیر ساختی یکی از مهمترین چالشهای پیشروی کشورهای در حال توسعه بالاخص کشور ما مطرح می باشد، مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی روز به روز بیشتر خودنمایی می کند. حال نحوه این مشارکت با توجه به شرایط خاص هر پروژه متفاوت است. در این تحقیق با نگاهی گذرا به انواع سیستم های اجرای پروژه و شیوه های تامین مالی، روشهای تلفیقی اجرا و تامین مالی شرح داده شده و سپس با توجه به محدودیت های قانونی و شرایط خاص کشور ما شیوه های مناسب تامین مالی و اجرای مربوط به هر پروژه (نفذ و گاز، پتروشیمی، منابع آب و ...) ارائه شده، در ادامه شرایط لازم و همچنین مشخصه های اینگونه مشارکت ها تشریح، و چگونگی ایجاد بستر مناسب آن ارائه گردیده تا بتوان هر چه بیشتر و کاراتر از سرمایه بخش خصوصی در جهت مهیا کردن زیرساخت های لازم و ضروری برای پیشرفت اقتصادی و توسعه کشور عزیزمان استفاده نمود.

کلمات کلیدی: بیع متقابل، روشهای اجرای پروژه، روشهای نوین تامین مالی، زیرساختها، BOT

۱- مقدمه

باشند. در دنیا تحولات بزرگی در نحوه انجام پروژه ها و طرح ها در حال وقوع است، طبق برآوردهای انجام شده با استفاده از شیوه های دو عاملی طرح و ساخت می توان هزینه پروژه ها به طور متوسط تا ۵ درصد و مدت اجرای آنها را به میزان قابل توجهی (در بعضی موارد تا ۳۳ درصد) کاهش داد. این در حالیست که نحوه تامین مالی و تهیه بودجه لازم برای انجام پروژه های زیر بنایی و بهره برداری از محصولات و خدمات حاصل از آنها در حال حاضر به عنوان یکی از چالشهای پیشروی کشورهای در حال توسعه بالاخص کشور ما می باشد.

دولت ها همواره برای ایجاد زیرساخت های توسعه در تلاش بوده اند. از جمله این زیر ساخت ها پروژه های ساخت و احداث در صنایع مادر مثل آب، انرژی، حمل و نقل و ارتباطات است. از آنجا که تامین مالی این پروژه ها همواره با مشکل کمبود نقدینگی روبرو بوده است نوعا با تأخیر به بهره برداری می رسیده اند و لذا دولت ها همیشه به نوعی به دنبال راه حلی برای حل این مشکل بوده اند [۱]. در کشور ما نیز اجرای پروژه ها بالاخص زیر ساختهای با تاخیرات فراوانی روبرو هستند که مهمترین دلایل آن عدم تامین بودجه و عدم یکپارچگی بین طراحی و اجرا می

تجربه ای که در کشورهای توسعه یافته با موفقیت همراه بوده ایجاد تعاملی سازنده بین دولت و بخش خصوصی برای انجام این نوع پروژه هاست، به طوری که دولت بیشتر به عنوان یک پشتیبان در این پروژه ها حضور داشته و مسایل اجرایی، فنی و تأمین مالی توسط بخش خصوصی صورت گرفته است. در این مسیر رو به تکامل بانک ها نیز نقش خود را از خزانه دار دولت به یک واسطه مالی واقعی که قدرت تفکیک و انتخاب در نوع سرمایه گذاری ها از حیث توجیه پذیری و اقتصادی بودن را دارند، ارتقا داده اند. اگرچه در شرایط کنونی شیوه اجرای اغلب طرح های زیرساختی جدید نسبت به گذشته پیچیده تر شده است. اما ظرفیت و توان فنی و مهندسی اجرای این طرحها در داخل کشور وجود دارد. مشکلات اصلی در اجرای طرح ها کمبود ظرفیت های تأمین مالی دولتی، محدودیت های قانونی برای استفاده از سرمایه بخش خصوصی، مشکلات قانونی در جذب منابع داخلی و خارجی، عدم رشد بازارها، نهادها و ابزار های مالی در ایران، بالا بودن هزینه تمام شده پول در تأمین مالی ریالی می باشد. با توجه به این مشکلات، استفاده از منابع مختلف تأمین مالی بخش غیردولتی (داخلی و خارجی) به همراه منابع دولتی برای اجرای این طرح ها اجتناب ناپذیر است [۲]. در سال های اخیر در کشور ما نیز دولت به سمت کوچک کردن دامنه فعالیت های اقتصادی و برون سپاری این نوع فعالیت ها با تأکید بر نقش نظارتی خود در راستای تشویق بخش خصوصی برای افزایش و تقویت توانمندی های این بخش حرکت کرده است که از جمله محاسن آن افزایش قدرت رقابت و قابلیت های بیشتر برای بخش خصوصی است. حال که بخش خصوصی در اجرای پروژه های زیر ساخت قویتر از همیشه ظاهر شده بانک ها و مؤسسات پولی و مالی نیز به عنوان یکی از ارکان مهم توسعه می بایست همپای این پیشرفت از ابزارها و تکنیک های نوین تأمین مالی و اعطای اعتبارات استفاده کنند [۱] که بررسی امکانیابی مالی طرح ها می تواند در قالب مطالعات مالی و برنامه ریزی تجاری - مالی در کنار بررسی های فنی و اقتصادی متداول با تأکید بر شناسایی روش های تأمین مالی متناسب با روش های اجرا کارگشا باشد [۲].

بررسی توأمان روش های اجرا و شیوه های تأمین مالی در زیرساختها می تواند در انتخاب روش مناسب اجرا برای یک روش تأمین مالی یا بالعکس مؤثر باشد. با توجه به اینکه دولت توان برآورده کردن نیاز مالی تمام پروژه ها را ندارد لذا بودجه محدود خود را بین دستگاه ها و پروژه ها تقسیم می کند که خود باعث ایجاد تاخیر در انجام پروژه ها می شود، به طوری که در صورت وجود منبع مالی کافی، بهره برداری از طرحی را که می توان طی

۲ سال انجام داد، با اینگونه بودجه بندی قطره ای از طرف دولت بالای ۱۰ سال به طول می انجامد که طرح توجیه فنی و اقتصادی خود را از دست خواهد داد. در تحقیقاتی که در زمینه تاخیر صورت گرفته است عمدتاً مشکلات مالی را از اساسی ترین عوامل موثر بر تاخیر می دانند به عنوان مثال؛ فرجی و همکاران؛ تاخیر در پرداخت صورت وضعیت های موقت و عدم پرداخت به موقع پیش پرداخت به پیمانکار و مشکلات مالی را از اساسی ترین عوامل تاخیر می دانند [۳]. صفوی و همکاران؛ عدم توجه به بودجه کافی در طول انجام پروژه را یکی از مهمترین عوامل موثر بر تاخیر اجرای پروژه ها می دانند [۴].

طبق آمار های اعلام شده توسط بانک جهانی نسبت سرمایه گذاری در پروژه های زیرساختی به تولید ناخالص داخلی رشد روز افزونی را در کشور های در حال توسعه آسیایی نشان می دهد [۵]. در آسیا سهم سرمایه گذاری زیرساختی در تولید ناخالص داخلی از ۴٪ به بیش از ۷٪ افزایش نشان می دهد [۶]؛ توانایی دولت برای سرمایه گذاری در پروژه های زیرساختی به شدت محدود شده است، و از دلایل آن می توان به عدم توانایی تأمین سرمایه لازم در پروژه های عظیم زیرساختی و عدم کارآمدی در مدیریت توسعه و بهره برداری از این گونه پروژه ها اشاره کرد؛ برای گذر از این معضل باید از روش های نوین تأمین مالی و اجرا مانند BOT استفاده گردد که در سال های اخیر در کشور های در حال توسعه به طور گسترده ای مورد استفاده قرار گرفته است [۷]. در این مقاله پس از بررسی روش های اجرا برای شیوه های تأمین مالی طرح های آب و فاضلاب شیوه ای ابتکاری و تلفیقی از شیوه های متداول با توجه به وضعیت مالی و اجتماعی کشور تشریح می گردد تا هرچه بیشتر بر موفقیت پروژه های اجرایی کشورمان بیفزاید.

پروژه موفق پروژه ایست که در مدت زمان پیش بینی شده و با هزینه مشخص و معقول و با کیفیت قابل قبول و طبق مشخصات تعیین شده و در ضمن آن منافع تمام طرفهای درگیر در پروژه را برآورده سازد و به عبارت دیگر بین ارکان طرح رابطه برنده - برنده^۱ حاکم باشد [۸].

۲- انواع روشهای اجرا

سیستم اجرا (سازمان اجرا) نشان دهنده عوامل حاضر، نحوه توزیع مسؤولیت ها و نحوه ارتباط این عوامل در محدوده پروژه، برای ایجاد یا توسعه تاسیسات یا خدمات مشخص می باشد. نتیجه

^۱ Win - Win

توزیع مسؤولیت ها به نوعی تسهیم ریسک بین عوامل پروژه است که میبایست ساختار سود و منافع پروژه بین عوامل را مشخص سازد. متداول ترین این سیستم ها عبارتند از: امانی، متعارف (سه عاملی) دو عاملی.

در یک نگاه کلی فاکتور های تعیین کننده سیستم اجرا به شرح زیر است:

- ۱- محدوده برون سپاری کارفرما
- ۲- سازمان مجری طرح
- ۳- تعریف پذیری پروژه
- ۴- نحوه کنترل و تضمین کیفیت
- ۵- نحوه پرداخت
- ۶- روش های ارجاع کار
- ۷- قابلیت انعطاف پذیری
- ۸- تأمین مالی پروژه

در این بخش به تشریح و بررسی روش های اجرای متداول طرح های عمرانی و زیربنایی می پردازیم. بسته به ماهیت و ابعاد پروژه و پیچیدگی های فنی و سایر عوامل یکی از روش های زیر مدنظر قرار می گیرد:

۱-۲- روش امانی

در این روش کارفرما راساً و به وسیله عوامل مستقیم خود تکنولوژی، روش ها و سایر عوامل مورد نیاز اجرای طرح را نظیر جمع آوری اطلاعات، طراحی، تدارکات و ساخت پروژه را تأمین می نماید. به دلیل وابستگی مستقیم کارفرما با بودجه دولت و کارکنان خود مناسب نمی باشد.

روان بودن گردش کار، عدم وجود دعاوی و مشکلات بین طرفین نسبت به سیستم های دیگر و... از مزایای این روش میباشد. و عدم تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمان مقرر، لزوم استخدام نیروی انسانی زیاد و حجیم شدن سازمان کارفرما، افزایش مدت زمان اجرای و افت کیفیت پروژه از معایب این روش می باشند.

۲-۲- روش سه عاملی یا متعارف (DBB)^۱

در این روش که متداول ترین روش اجرا در طرح های عمرانی است، خدمات طراحی توسط یک شرکت مهندسی مشاور ارائه و با برگزاری مناقصه پیمانکار انتخاب و مسؤولیت اجرای پروژه به او واگذار می گردد و نظارت بر ساخت از طرف کارفرما به یک شرکت

مهندسی مشاور (که الزاماً همان طراح پروژه نیست) واگذار می گردد.

از مزایای سیستم متعارف سه عاملی می توان به آشنایی عوامل طرح (کارفرما، مشاور، پیمانکار) با سازوکار و قوانین حاکم بر این سیستم و اعمال نظارت کامل ترو... اشاره نمود و معایب آن افزایش زمان اجرای پروژه به دلایلی از جمله: جدا بودن فرآیند طراحی و ساخت و عدم تأمین بودجه کافی برای طرح در زمان مناسب، مشکلات مربوط به مدیریت و هماهنگی و دعاوی فراوان بین طرفین پیمان و... می باشد.

۲-۳- روش دو عاملی

در این روش، کارفرما مسؤولیت طراحی و اجرای پروژه را از طریق یک قرارداد به واحد طراح- سازنده واگذار می کند. جذاب ترین جنبه روش طرح و ساخت برای کارفرما این است که فقط با یک منبع واحد مسؤولیت سروکار دارد، به این ترتیب ریسک کارفرما کاهش یافته و منبع واحد مسؤولیت یعنی طراح- سازنده کلیه خدمات طراحی، تدارک و ساخت پروژه را به عهده می گیرد. معمولاً در این روش کارفرما خود و یا به وسیله مشاور خود پروژه را تا پایان مرحله طراحی اولیه و توجیه فنی و اقتصادی و گزینه یابی طرح پیش می برد (مطالعات امکانسنجی یا فاز ۱) و سپس با برگزاری مناقصه ادامه طراحی (مطالعات تفصیلی یا فاز ۲)، تدارکات و ساخت پروژه را به واحد طراح- سازنده واگذار می کند. انواع روش های دو عاملی عبارتند از:

۱-۳-۲- روش طراحی، تدارک و ساخت (EPC)

یکی از انواع روش های دو عاملی، روش کلید در دست است، که در آن محدوده کاری طراح- سازنده به طراحی پایه گسترش می یابد، در عین حالی که در تأمین موقت مالی پروژه مشارکت خواهد داشت. در صورتی که پیمانکار مسؤولیت طراحی، تدارک، ساخت و مشارکت موقت در تأمین مالی و راه اندازی پروژه را به عهده بگیرد به آن روش Package - Deal، کلیدگردان، Turnkey یا EPC میگویند. این روش ها عموماً برای طرح های صنعتی کاربرد دارند در پروژه هایی نظیر آب شیرین کن، تصفیه خانه و نیروگاه های برقی که ناشناخته های کمتری دارند نیز این روش کاربرد دارد.

۲-۳-۲- روش طراحی و ساخت (DB)^۲

یکی از روش های دو عاملی روش طراحی و ساخت است که

^۲ Design & Build

^۱ Design, Bid, Build

در این روش چنانچه علاوه بر راه اندازی، آموزش بهره‌برداران به کارکنان کارفرما و تولید و نگهداری موقت از پروژه را نیز در برگیرد روش محصول در دست یا طراحی، ساخت و نگهداری و بهره برداری نیز موسوم است.

مزایای روش های دوعاملی کوتاه کردن زمان، کاهش هزینه، قطعیت دادن به برنامه زمانبندی، ارتقاء قابلیت ساخت و نوآوری، کاهش ادعاها و... می باشد که اگر همراه با تامین مالی باشد عیوب چندانی نخواهد داشت.

۲-۴- پیمان های چهار عاملی در اجرای پروژه ها

در این روش هنگام تهیه اسناد و مدارک مناقصه از پیمانکار خواسته می شود که نظام کنترل کیفی جامعی را از درون تشکیلات خود پیشنهاد کند و روش ها و معیار های کنترل کیفی را که به کار خواهد گرفت به تصویب کارفرما برساند. در این صورت می توان از دستگاه نظارتی که از نظر نفرات محدودتر ولی از نظر کیفیت تجربی در سطح مناسبی قرار دارد خواسته شود که بر اجرای دقیق نظام و روش ها و معیار های کنترل کیفی که تمام امکانات و عوامل آن از طرف پیمانکار تامین شده است نظارت داشته باشد.

۳- انواع روش های تامین مالی

روش های تامین مالی را به طور کلی می توان به دو بخش روش های استقرایی و روش های غیراستقرایی تقسیم نمود. رکن اصلی در تفکیک دو روش مذکور مربوط به قبول ریسک های مختلف سرمایه گذاری از قبیل ریسک های فنی، تولیدی، بازاریابی، بهره برداری، حوادث غیرمترقبه، مدیریت، دانش فنی و برگشت اصل و سود سرمایه گذاری می باشد. بدین صورت که در روش استقرایی، تامین کننده منابع مالی بدون پذیرش ریسک های فوق الذکر و صرفاً با اخذ تضمین های مناسب از دولت اقدام به تامین سرمایه می نماید و تمامی ریسک های مذکور از سوی سرمایه پذیر تقبل می شود. در حالی که در روش غیراستقرایی ریسک های مذکور به عهده طرف سرمایه گذار بوده و تضمین های دولت در موارد محدودی که متضمن ایجاد فضای امن برای کسب و کار سرمایه است، ارائه می شود. در حال حاضر حجم بسیار زیادی از منابع مالی طرح های آب و فاضلاب وابسته به بودجه عمومی دولت می باشد. استفاده از این روش تامین مالی مشکلاتی را برای طرح ها از جمله موارد زیر ایجاد نموده است:

محدودیت تامین اعتبار متناسب با نیاز طرح ها در طی سال

های مختلف که باعث طولانی تر شدن دوره احداث طرح ها می شود.

تخصیص اعتبارات سالانه خارج از فصل کار مانع جذب اعتبارات اختصاص یافته به طرح می شود.

عدم تخصیص به موقع اعتبارات و طولانی تر شدن دوره احداث باعث افزایش هزینه های طرح به صورت تعدیل سالانه می شود.

طولانی تر شدن دوره احداث به دلایل فوق الذکر باعث عدم النفع ناشی از تأخیر در بهره برداری از پروژه می گردد.

با توجه به مشکلات ذکر شده استفاده از بودجه عمومی دولت مطلوب نمی باشد و خواسته های ما را برآورده نمی کند و در ادامه روش های تامین مالی استقرایی و غیر استقرایی متداول شرح داده می شود.

با توجه به اینکه کشور ما در شرایط تحریم به سر می برد و همچنین مزین بودن امسال به نام تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی در این مقاله به انواع شیوه های تامین مالی خارجی مانند یوزانس، فاینانس خارجی، سرمایه گذاری های مستقیم خارجی، معاملات مستقیم خارجی و ... پرداخته نشده و صرفاً به شیوه های تامین مالی داخلی پرداخته شده است.

۳-۱- روش های استقرایی

در این روش باز پرداخت منابع وارده به کشور، بدون قید و شرط و بدون توجه به درآمد حاصله از این منابع توسط دولت تعهد و تضمین می شود. مبلغ اعتبار، مدت بازپرداخت آن و سایر شرایط از جمله نوع تضمین مورد درخواست اعتباردهنده بستگی به ارزیابی و نظر وی نسبت به موفقیت، عملکرد، توانایی و سایر شرایط اعتبارگیرنده دارد. ویژگی های عمده تامین منابع مالی در این روش بر دو محور اصلی استوار است اولاً ضمانت کامل دولت را برای بازپرداخت دربردارد. ثانیاً استقرای به عمل آمده حتی اگر به یک پروژه خاص متعلق باشد، اما بازپرداخت آن به سرنوشت و نتیجه پروژه مرتبط نیست.

۳-۱-۱- وام های بانک های داخلی و وام های دولتی

وام های دولتی از شیوه های دیگر تامین مالی به روش استقرایی است. این وام ها بدون وثیقه های سنگین و فقط با قرارداد های دولتی (مقامات رسمی دولتی- اقتصادی) و در قبال تعهدات متقابل دولت ها در اختیار پروژه های خاصی قرار میگیرد. اصل وام و بهره آن از تعهدات رسمی دولت است که وزارت امور اقتصادی و دارایی به نمایندگی از دولت تضمین لازم را صادر می

نماید. بازپرداخت این گونه وام ها اغلب در قوانین بودجه (از محل درآمد عمومی) دیده می شود.

وام های بانک های داخلی در قالب تبصره های بودجه سنواتی و یا ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین نامه های اجرایی ذیربط به نفع پیمانکاران و یا دستگاه های اجرایی اعطا می گردد و ضوابط و شرایط استفاده از این وام ها نیز در آیین نامه های مربوط ذکر می گردد. تضمین بازپرداخت تسهیلات و هزینه های تبعی توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی تضمین می گردد.

۳-۱-۲- انتشار اوراق قرضه ریالی

شیوه دیگر تأمین مالی به روش استقراضی، انتشار اوراق ریالی است. در این شیوه، منابع مالی مورد نیاز از طریق فروش اوراق مشارکت ریالی مدت دار در بازار های داخلی سرمایه تأمین می شود. نرخ بهره مربوط به اوراق مشارکت ریالی توسط بانک مرکزی، در ضوابط سیاستی-نظارتی شبکه بانکی کشور مصوب شورای پول و اعتبار تعیین در سنوات مختلف تعیین می گردد.

۳-۱-۳- فاینانس داخلی

در فاینانس اگر چه منابع به یک پروژه خاص تخصیص می یابد، اما ارتباطی بین بازپرداخت تعهدات و تولیدات یا سرنوشت پروژه وجود ندارد. شرایط و ضوابط فاینانس داخلی در قالب اصلاح ماده ۵۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین نامه اجرایی ذیربط تعیین می گردد. تضمین بازپرداخت تسهیلات و هزینه های تبعی توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی تضمین می گردد.

۳-۲- روش های غیراستقراضی

روش های تأمین مالی غیراستقراضی جملگی روش های سرمایه گذاری می باشند که طی آن تأمین کننده منابع مالی با قبول ریسک ناشی از به کارگیری منابع مالی در فعالیت یا طرح مورد نظر، انتظار برگشت اصل و سود منابع سرمایه گذاری شده را از عملکرد اقتصادی فعالیت یا طرح مورد سرمایه گذاری دارد. روش غیراستقراضی بردو محور استوار است:

اولاً ریسک های مختلف سرمایه گذاری برعهده طرف سرمایه گذار است. ثانیاً تأمین کننده مالی با قبول ریسک ناشی از به کارگیری منابع مالی در فعالیت یا طرح مورد نظر، انتظار برگشت اصل و سود منابع سرمایه گذاری شده را از عملکرد اقتصادی خود طرح یا فعالیت مورد سرمایه گذاری دارد.

۳-۲-۱- سرمایه گذاری مستقیم

منظور از سرمایه گذاری مستقیم، مشارکت مستقیم سرمایه سهمی (سرمایه ثبت شده) شرکت ها در اجرا می باشد. یعنی اسپانسر های مالی سرمایه خود را با سرمایه سهمی شرکت مجری شریک می کنند و به نسبت از سود پس از بهره برداری آن سهام می شوند.

۳-۲-۲- معاملات جبرانی

این گونه معاملات مجموعه روش هایی را در بر می گیرد که طی آن تأمین کننده منابع مالی، بدون این که در سرمایه سهمی شرکت مجری مشارکت مستقیم داشته باشد با در اختیار گذاردن منابع مالی نقدی و غیرنقدی، برگشت اصل و فرع سرمایه خود را از طریق دریافت محصول تولیدی یا معادل آن از سایر محصولات و کالاها طلب خود تسویه می نماید معاملات متقابل اشکال متنوعی دارد با این وجود از نظر مکانیزم و ترتیبات قراردادی از یک الگوی واحد پیروی می کنند.

۳-۲-۳- تقسیم بندی دیگر از روش تأمین مالی

تأمین مالی پروژه ها را می توان به روش دیگری تقسیم بندی کرد که در آن ملاحظات اجرایی دخیل باشد و از منظر مدیریت پروژه این تقسیم بندی جامع تر و گویا تر می باشد که عبارتند از:

۳-۳-۱- روش های تأمین مالی بنگاه محور (شرکت

محور)

روش های تأمین مالی استقراضی نظیر انواع روش های تأمین مالی فاینانس داخلی و خارجی، وام های بانکی (داخلی و خارجی و توسعه ای) روش هایی هستند که بازپرداخت اصل تسهیلات و هزینه های تبعی مترتب بر آن ارتباطی با درآمد طرح ندارد. این روش های تأمین مالی با توجه به اینکه به دستگاه های اجرایی و شرکت ها برای اجرای پروژه های متبوعشان اختصاص می یابد. در عمل باعث افزایش بدهی این شرکت ها در سال های آتی می شوند به همین علت نام روش های تأمین مالی تأخیری را بر آنها نهاده اند [۹].

۳-۳-۲- روش های تأمین مالی پروژه محور

مشخصه و ویژگی اصلی روش های تأمین مالی پروژه محور، ماهیت عدم اتکا و یا اتکا محدود آن به حامیان پروژه است. به عبارت دیگر اصل زیربنایی و مشخصه این روش ها آن است که

واگذار کند. این روش با توجه به جنبه های مالکیتی و حقوقی در زمان بهره برداری یا واگذاری پروژه، دارای انواع مختلفی می باشد [۱۰].

۴-۲- توسعه، بهره برداری، انتقال (DOT)^۱

مشابه تأمین مالی به روش BOT است با این تفاوت که توسعه یک طرح ساخته شده و موجود مورد نظری باشد.

۴-۳- ساخت، بهره برداری، مالکیت (BOO)

این روش نیز مشابه روش BOT است با این تفاوت که مالکیت طرح به تأمین کننده مالی انتقال می یابد. نتایج خوب حاصل از عملکرد این قراردادها باعث شده که در اکثر کشورهای توسعه یافته در بخش های آب و نیروگاه های برق و در پروژه های بزرگ نفت و گاز به روش BOO به اجرا در آیند [۱۱]. با توجه به قوانین و مقررات موجود ایران، انتقال مالکیت به تأمین کنندگان خارجی ممکن نیست و در تعامل با طرف های خارجی امتیازات عملیات به طور معمول مبتنی بر یک دوره ثابت بوده و بعد از آن حقوق عملیات در صورت تمایل سرمایه گذار به غیرانتقال می یابد.

۴-۴- طراحی، ساخت، بهره برداری و نگهداری (DBOM)^۲

طراحی و ساخت پروژه و سپس نگهداری و بهره برداری از آن در قالب این نوع روش تأمین مالی انجام می پذیرد به عبارت دیگر این روش همانند روش های BOO یا BOT است یعنی با و بدون انتقال مالکیت در پایان کار می تواند انجام پذیرد، با این تفاوت که در این روش بر مسئولیت شرکت پروژه برای طراحی پروژه (علاوه بر تأمین مالی و ساخت) نیز تأکید شده است. در شکل (۱) مسئولیت عوامل پروژه در هر یک از شیوه های اجرا به صورت شماتیک نشان داده شده است. شیوه های دیگری نیز وجود دارند که به علت عدم کاربرد در صنعت آب و فاضلاب به آنها پرداخته نشده است.

تأمین اعتبار صرفاً به اتکاء دارایی و اموال پروژه و نقدینگی و عواید حاصل (فروش محصولات) پروژه بوده و بدون اتکا به سرمایه گذاران و یا صاحبان و دستگاه های اجرایی پروژه انجام می گیرد. روش های تأمین مالی پروژه محور سنخیت بیشتری با روش های تأمین مالی غیر استقراضی دارند زیرا در این روش ها سرمایه گذار بازیافت هزینه ها و سود مورد انتظار خود در یک پروژه را ناشی از محصولات آن طرح می داند.

۴- روش های تلفیقی اجرا و تأمین مالی

برخی از روش های تأمین مالی به ویژه روش های تأمین مالی پروژه ای در واقع سازمانی برای اجرای طرح یا پروژه نیز محسوب می شوند، بنابراین از دیدگاه متخصصان فنی این روش ها یک روش اجرا و ازدیدگاه کارشناسان مالی یک روش تأمین مالی محسوب می شوند.

در روش های تلفیقی عموماً امتیاز (Concession) ساخت، توسعه و بهره برداری از یک پروژه برای مدت معینی به یک شرکت خصوصی که شرکت پروژه (Project Company)، نامیده می شود واگذار می شود. در برخی از این روش ها شرکت پروژه مسئولیت کامل تأمین خدمات طراحی، تدارک، ساخت، تأمین مالی و بهره برداری از پروژه را در دوره امتیاز بر عهده دارد. در پایان دوره امتیاز، شرکت پروژه یا مالک پروژه شده یا مالکیت پروژه را به صاحب پروژه واگذار می کند. دوره امتیاز عمده تاً بر اساس مدت زمانی که لازم است تا درآمد حاصل از تسهیلات، هزینه های شرکت پروژه را جبران کند و سود مناسبی نیز به خاطر اجرای پروژه و ریسک که متحمل شده است تعیین می شود. در بیشتر مواقع در این روش ها، برای کارهای طراحی و اجرا از یک قرارداد کلید در دست با قیمت ثابت استفاده می شود. روش های تلفیقی در واقع صرفاً برای اجرای پروژه ها نیستند، بلکه رویکردی برای تأمین مالی پروژه نیز محسوب می شوند. روش های متداول در روش تلفیقی اجرا و تأمین مالی عبارتند از:

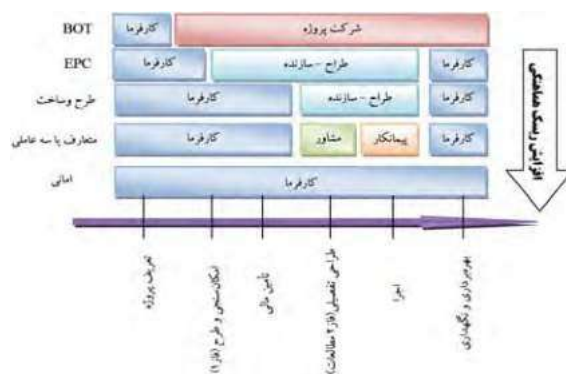
۴-۱- ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT)

یکی از شکل های تأمین مالی پروژه ای، روش "ساخت، بهره برداری و واگذاری" می باشد در این روش کلیه منابع مالی مورد نیاز برای اجرای یک طرح از سوی تأمین کننده منابع مالی تأمین می شود و به وی اجازه داده می شود برای مدت معلوم با شرایط از پیش تعیین شده از طرح بهره برداری نماید و پس از آن کلیه تاسیسات و حقوق ناشی از آن را به کارفرما یا دستگاه اجرایی

^۱ Development Operate Transfer

^۲ Design Build Operate Maintain

کنندگانی که قبلاً توسط یارانه های دولتی حمایت می شدند.
-مغایرت اهداف بخش خصوصی با منافع و اولویت های ملی
که ممکن است باعث عدم توجه به منافع ملی و تأثیرات اجتماعی
یک پروژه شود.

شکل ۱: مسئولیت عوامل پروژه در هر یک از روش های اجرا

۵- جمع بندی

مطابق آمارهای ارائه شده در پی دو دهه اخیر کشورهای
در حال توسعه وبازارهای نوظهور جهان به طور متوسط ۴ درصد
تولید ملی خود را به توسعه زیر ساخت ها اختصاص داده
اند. همچنین آمار های جهانی حاکی از کاهش روند سرمایه
گذاری کشور ها در زمینه زیر ساخت ها تا یک سوم در طول
چهل سال اخیر می باشد [۱۲].

در جایی که مخارج بالای دولت ها تکافوی سرمایه گذاری
کافی در ارائه خدمات عمومی را نمیدهد، ظرفیت پایین بخش
عمومی، ساختار حاکمیتی ضعیف، فقدان انگیزش کافی برای
ایجاد کارایی و ناکامی در افزایش کارآفرینی به عنوان مشکلات
اساسی در این زمینه به شمار می روند. با وجودی که مشارکت
های عمومی - خصوصی به عنوان تنها راه حل این مشکلات به
شمار نمی روند اما ثابت شده است که این گونه مشارکت ها به
عنوان ابزاری اثر بخش در زمینه شناخت عدم کارایی ها
و پارادایمی اثر بخش در زمینه بهبود عملکرد سازمان ها، جذب
سرمایه گذاری و تسریع در توسعه پایدار در بخش های مختلف به
شمار می رود.

با توجه به اینکه رشد زیرساخت ها منجر به جذب سرمایه
گذاری مستقیم خارجی در سایر بخش های اقتصادی نیز می
شود ولی به علت وجود مشکلات فراوان در سیستم اداری کشور
تا زمان اجرای پروژه وقفه قابل توجهی بوقوع می پیوندد . با
طولانی شدن این زمان امکان تغییر مجریان و مسولین ذیربط
مطرح بوده و در ادامه با ابلاغ سیاستهای جدید مسئله بفرنج تر
و پیچیده تر میشود. نهایتاً طرحی که در روز اول توجیح فنی
واقصدادی داشته حال این توجیحات به طور جدی زیر سوال می
رود.

ناتوانی کشور در جهت تامین مالی پروژه ها و تاخیر در
پرداخت مطالبات پیمانکاران سبب بروز تاخیرات فراوانی شده که
معضلات اشاره شده را در پی دارد.

در معقوله رابطه اعتباری بین بانکهای خارجی و داخلی در
زمینه وام چند مسئله حائر اهمیت است :

اول اینکه خطوط اعتباری بین کشور ها بر اساس سنجش

۴-۵- مزایای استفاده از روش تلفیقی

استفاده از سرمایه بخش خصوصی باعث تسریع در اجرای
پروژه هایی که از طریق بودجه عمومی و یا استقراض تأمین مالی
می شوند می گردد.

- تعهدات مالی این روش ها، در حساب بدهی های دولت
تاثیر مستقیم ندارد، که این خود باعث کاهش بدهی های دولتی و
در نتیجه آن، رشد اعتبار مالی کشور می شود.

- انتقال ریسک ها به بخش خصوصی.
- توجیه اقتصادی پروژه توسط خبرگان فنی و مالی کاملاً
بررسی می شود.

- مدیریت در حد استاندارد های بین المللی در حین اجرا و
بهره برداری پروژه.

- انتقال منافع بهره برداری از پروژه به دولت پس از انقضاء
امتیاز بهره برداری شرکت پروژه.

- اشتغال زایی بدون سرمایه گذاری از طرف دولت.
- استفاده از تکنولوژی های جدید به منظور سود آوری
بیشتر زیرا شرکت مجری طرح در سود آن شریک است.

- کیفیت بالای اجرا بواسطه اینکه مجری طرح خود بهره
برداری از طرح را بر عهده دارد.

۴-۶- معایب روش های تلفیقی

- پروژه هایی که به روش های تلفیقی اجرا می شوند از نظر
حقوقی، مالی و فنی بسیار پیچیده هستند و برای هدایت آنها نیاز
به مشاوران با سطح بالایی از قابلیت مدیریت پروژه و تجربه در
پروژه های مشابه می باشد.

- تحمیل هزینه های اضافی خدمات عمومی به مصرف

ریسک کشور و گروه بندی آنها که خود به ثبات و امنیت اقتصادی و سیاسی برای اطمینان وام دهنده ها از باز پرداخت وام نقش مهمی دارد وابسته است، در ایران به دلیل مسئله تحریم ها در سالهای اخیر و نداشتن تعاملات بین المللی مناسب به واسطه مسائل سیاسی، حساستر و از جانب وام دهنده ها مورد توجه بیشتر قرار میگیرد.

باز پرداخت به موقع وام از اهمیت بالایی بر خوردار است و در صورتی وام گیرنده قادر به پرداخت به موقع وام میباشد که پروژه بر اساس برنامه زمانبندی مشخص شده به بهره برداری برسد که اگر این چنین نباشد باعث افزایش هزینه و به تبع آن تاخیر در پرداخت وام و بالا رفتن بهره آن می شود که در ایران به دلیل عدم مدیریت صحیح تاخیرات در اجرای پروژه ها نهادینه شده و به عبارتی اجتناب ناپذیر است .

بنابراین بحث سرمایه گذاری غیر مستقیم در ایران با ریسک بالایی برخوردار است. پس به سمت سرمایه گذاری مستقیم سوق دارد تا بتواند با کنترل بیشتر بر تمامی بخش های در گیر در پروژه نقش داشته باشد.

با توجه به مشکلات خصوصی سازی در ایران طرف اکثر سرمایه گذاری در ایران دولت است و دولت در بسیاری از موارد با توجه به شرایط خاص خود تصمیم گیریهایی میکند که ممکن است بر روند اجرای قرار داد و روند اجرای پروژه تاثیر بگذارد و مانع از جذب سرمایه گذاریهای مستقیم در پروژه های حساس و استراتژیک مثل مسائلی نفتی و نظامی وهسته ای ... می شود.

با توجه به موارد ذکر شده در ایران از شیوه های متفاوتی در تامین مالی استفاده می شود .

در صنعت نفت ایران از قرارداد های بیع متقابل بیشترین استفاده را میکنیم. بر اساس تعریف، این قراردادها عمدتاً برای اجرای طرح های نفت و گاز در ایران به کار میرود و در ردیف قراردادهای خرید خدمت این است که باز پرداخت اصل و سود سرمایه گذاری از محل فرآورده های نفتی تامین می شود. این نوع قرارداد در کشورهایی که قوانین آنها هر نوع مالکیت بخش خصوصی و یا خارجی را در صنعت نفت منتفی می دانند مورد استفاده قرار می گیرد. در قرار داد بیع متقابل شرکت خارجی تمام سرمایه گذاری ها را انجام میدهد و در مرحله تولید به مالک نفت واگذار می کند. سرمایه و سود شرکت پس از دریافت محصولات تولید باز پرداخت می شود. مسئله مورد توجه این است که تا زمانی که زیر ساخت های قوی نداشته باشیم ما در این شیوه قرار داد منافع نفتی خود را به سرمایه گذار تحویل می دهیم و فرآورده های حاصل از مواد اولیه خود را با قیمتی بالاتر

از آنها می خریم. این نوع قرارداد با توجه به اینکه در میادین مشترک زمان عامل مهمی است و هر تاخیر ضررهای زیادی را به ما می زند، می تواند مورد توجه قرار گیرد.

درصد بیشتر تامین مال در پروژه های صنعت پتروشیمی استفاده از فاینانس و تسهیلات بانکی خارجی است. مسئله مورد توجه در این پروژه مانند دیگر پروژه ها در ایران عدم انجام به موقع فعالیت های پروژه و وجود تاخیرات است که خود مانع پیشرفت پروژه بر طبق زمانبندی مشخص شده می شود. باید بازپرداخت وام ها به موقع انجام شود در حالی که پیشرفت پروژه بر طبق برنامه نباشد نیاز به تامین مالی مجدد و مشکلات مربوط به آن پیش می آید .

در پروژه های آبی و پروژه های مشابه مسئله ای که وجود دارد و باعث مشکل تامین مالی این پروژه ها است اولاً دولتی بودن کامل این پروژه ها است یعنی خریدار تمام پروژه ها دولت است که در نهایت با بهای تعیین شده توسط دولت به مردم فروخته می شود و مسئله دیگر اختلاف زیاد بین هزینه تولید با قیمت فروش به مصرف کننده است. دولت باید تمامی این کمبود ها و تسهیلات را با توجه بودجه خود در نظر بگیرد. عدم توانایی دولت در اختصاص کامل و به موقع تسهیلات باعث می شود این شرکت با مشکل نقدینگی مواجه باشد. در این نوع پروژه ها تامین مالی از منابع خارجی نیز نمیتواند گره گشا باشد چون توانایی باز پرداخت به موقع آن وجود ندارد. از طرفی سیستم بانکی داخل کشور نیز اعتماد خود را برای بازپرداخت وام های خود از دست می دهد و بدلیل بالا بودن ریسک باز پرداخت از اعطای وام های کوتاه مدت استفاده می کند و تا تسویه وام قبلی وام جدیدی را نمیدهد که این مسئله باعث میشود که هم نرخ بهره ها بالاتر رود و هم مراحل اداری بیشتر نیاز به طی شدن داشته باشد.

دولت برای حل تامین مالی این پروژه با انتشار اوراق مشارکت دولتی و اختصاصی درصدی از این منبع به بخش آب، به عنوان راه حل به کار میرود. که در فروش این اوراق نیز از مسائلی که وجود دارد این است که باید زمان مناسبی برای آن در نظر گرفته شود تا نتیجه مطلوب به دست آید. بانک جهانی به عنوان موسسه مالی وتوسعه ای وبا هدف بهبود تسهیلات رفاهی برای افراد در تعدادی از پروژه های آب فعال شرکت کرده است ولی باز هم ایران نیازمند وجود همکاری های بیشتر در این زمینه است.

روش های تلفیقی اجرا وتامین مالی نظیر BOT، BOO ، DBOM، DOT و ... روش های کاملی از طراحی ،اجرا وبهره

برداری و تامین مالی به حساب می آیند که می توانند در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی به منظور واگذاری موقت یا دائم پروژه ها به کار می روند. با توجه به ماهیت پروژه ها و طرح های توسعه منابع آب پیشنهاد می شود این روش ها ابتدا در طرح های کوچک و متوسط نظیر نیروگاه های برقابی، آب شیرین کن ها و تصفیه خانه مورد استفاده قرار گرفته و پس از کسب تجربه مناسب در مدیریت آب کشور نسبت به اجرای این روش ها در طرح های بزرگ اقدام شود.

۶- نتیجه گیری

مشارکت بخش خصوصی منافع چندی را برای بخش های عمومی و خصوصی به همراه دارد برخی از این منافع به شرح زیر می باشد:

الف- منافع برای بخش عمومی :

- تزریق سرمایه بخش خصوصی
- کارایی عملیاتی
- بهینه سازی تخصیص ریسک
- مدیریت بهتر بر تامین مالی بخش عمومی :
- دولت تنها زمانی پرداخت انجام می دهد که خدمات ارائه شده باشد.
- اطمینان از بودجه
- استفاده کارا تر از منابع بخش عمومی

ب- منافع برای بخش خصوصی :

- چارچوب جذاب برای ورود یا توسعه بازارهای جدید
 - بازده های جذاب
 - تضامین حقوقی و مالی از جانب دولت
- از سوی دیگر مشارکت خصوصی منافع بسیاری را برای بخش های مختلف در ارزش آفرینی برای پول در بر دارد:
- امکان تامین مالی برای بخش خصوصی
- مشارکت خصوصی موجب می شود تا پروژه ها از نظر مالی قابل مدیریت شوند.

بخش خصوصی ریسک های مربوط به هزینه چرخه عمر را می پذیرند.

امکان استفاده از مهارت های بخش خصوصی

الزام طرفین به قیمت گذاری ریسک

تمرکز بخش عمومی به نتایج از ابتدای کار

ایجاد انگیزه لازم جهت بهینگی در طول پروژه

اینگونه مشارکت مشخصه هایی دارد که میبایست بستر سازی های لازم در جهت پیشبرد آنها انجام شود.

- بخش عمومی خدمات مورد نیاز خود برای یک دوره بلند مدت (که معمولا برای یک دوره ۱۵ تا ۳۰ ساله می باشد) را با اشاره به مشخصات و خدمات قابل ارائه و شاخص های عملکردی معین بدون ذکر دقیق نحوه تحویل آن مشخص می نماید.
- پرداخت ها در صورتی محقق خواهد شد که دارایی تحویل شود و در صورتی که پایین تر از استاندارد های مورد توافق باشد، از میزان پرداخت ها کاسته خواهد شد.

• ریسک مربوط به طراحی (بر اساس تصمیم درمورد نوع دارایی های مورد نیاز برای تحویل خدمات مطابق با استانداردهای مورد نیاز) و مالکیت و عملیات اثر بخش دارایی ها بر عهده بخش خصوصی خواهد بود.

• بخش عمومی هیچگونه تامین مالی را در طول مدت اجرای مرحله ساخت انجام نداده و ریسک هزینه های مازاد، تاخیرها و غیره نیز بر دوش بخش خصوصی باقی خواهد ماند.

• بخش عمومی باید وظیفه کنترل بر دارایی ها و منابع مورد نیاز برای تحویل خدمات را تاجایی که بخش خصوصی ریسک ها را تحمل نموده و منافع ناشی از مالکیت اثر بخش را دریافت نماید، به بخش خصوصی محول نماید.

مدل های بسیاری در خصوص مشارکت عمومی-خصوصی وجود دارد که از کشوری به کشور دیگر متفاوت است. درحقیقت، مشارکت بخش خصوصی در کشورهای مختلف به روش های گوناگونی اجرا شده و توسعه می یابد. برخی کشورها همچون هلند بخش خاصی را برای مدیریت مشارکت های بخش خصوصی اختصاص داده اند، برخی کشورهای دیگر نیز آن را تنها در خصوص مشارکت های خاصی انجام می دهند. برخی کشورهای دیگر همچون استرالیا و ایالات متحده آمریکا نیز آن را از طریق ایالت ها یا شهرداری ها انجام می دهند. با این اوصاف، برخی از این ویژگی ها به شرح زیر می باشد:

- مشارکت
- ارتباط
- منبع یابی
- تسهیم مسئولیت ها و ریسک ها
- استمرار

به منظور یافتن مناسب ترین روش تامین مالی طرح ها با توجه به روش اجرای آنها بایستی میزان اتکاء طرح ها را به عوامل مختلفی از جمله موارد زیر سنجید:

- توجه پذیری اقتصادی و مالی پروژه

- اعتبار و تجربه صاحبان پروژه
- اعتبار و صلاحیت پیمانکاران
- شرایط و نوع قرارداد پیمانکاری
- خریداران محصولات پروژه
- نوع و ماهیت محصولات

چشم انداز عرضه و تقاضای محصولات و بالاخره اینکه خریداران محصولات چه کسانی هستند و تحت چه شرایطی این محصولات خریداری خواهد شد.

بررسی های فوق می بایستی در چارچوب مطالعات فنی، اقتصادی و مطالعات تکمیلی مالی-تجاری طرح انجام شود و در قالب این بررسی میسر نمی باشد. بنابراین بافرض اینکه برای طرح ها یا پروژه ها اینگونه مطالعات انجام گرفته باشد تا براساس نتایج آن بتوان روش استقراضی (بنگاه محور) یا غیر استقراضی (پروژه محور) را به آنها نسبت داد. بنابراین در شرایط خاص هر پروژه مطالب ذکر میبایست مد نظر قرار گرفته که هر چه کاملتر و صحیح تر بتوان از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمود.

مراجع

- [۱] حدادی، ج. کشتیبان، ی. فکری، الف. حدادی، م "تامین مالی پروژه محور از نگاه بانک های ایرانی فرصت یا تهدید" دومین کنفرانس بین المللی توسعه نظام تامین مالی در ایران، ۱۳۸۸.
- [۲] میرشاهی، الف. بیات، م. " بررسی روش های تامین مالی طرح های بخش آب و سازمان های اجرای پروژه متناسب با روش تامین مالی " سومین کنفرانس بین المللی توسعه نظام تامین مالی در ایران، ۱۳۸۹.

- [۳] فرجی، ح. نوری، س. "بررسی عوامل تاخیر پروژه های عمرانی و ارائه الگویی جهت کاهش زمان تاخیر" پنجمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، ۱۳۸۸.
- [۴] صفوی، س. اشتهدریان، الف. نصرآزادانی، س. علیخانی، الف. " بررسی علل تاخیر زمان اجرای پروژه های عمرانی شهری با توجه به عوامل پروژه " ششمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، ۱۳۸۹.
- [۵] Tsuneaki Yoshida. " Japan Experience in Infrastructure Development and Economic Growth" chapter 8. Doctoral Dissertation at University of Tokyo, 1992.
- [۶] The World Bank. " Infrastructure for Development" World Development Report. pp 1-12, 1994.
- [۷] Shiladitya Chatterjee. " Recent Experience in private financing of Infrastructure in Asia" Asian Development Bank. pp 1-10, 1996.
- [۸] پرچمی جلال، م، "نقد و بررسی شرایط عمومی پیمان طرح و ساخت و کلیدگردان فیدیک و بررسی استفاده آنها در پروژه های مختلف" سومین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، ۱۳۸۵.
- [۹] اسلامی میلانی، پ. اسمعیلی، ش. "مروری بر شیوه ها و روش های نوین تامین مالی پروژه ها" اولین کنفرانس بین المللی توسعه نظام تامین مالی در ایران، ۱۳۸۸.
- [۱۰] گلشنی، ع. حسینی مدرس، م، " تعهدات طرفین قراردادهای ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT) در حوزه آب و فاضلاب" کنفرانس بین المللی آب و فاضلاب، ۱۳۹۰.
- [۱۱] جعفری، م. گندمی، ن. جهان سیر، ح. "بررسی قرارداد BOO در مدیریت پروژه و نقش آن در گسترش خصوصی سازی" اولین کنفرانس بین المللی مدیریت استراتژیک پروژه ها، ۱۳۸۷.
- [۱۲] Allen, Grahame, "The Private Finance Initiative (PFI)," Research Paper 03/79(London: House of Commons Library)2003.

فصلنامه حقوق اداری (علمی - پژوهشی)

سال دوم، شماره ۵، پاییز ۱۳۹۳

جایگاه قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوق اداری ایران

عبدالرضا برزگر^۱ - تهمنه رحمانی^۲

دریافت: ۱۳۹۳/۰۱/۱۷

پذیرش: ۱۳۹۳/۰۳/۱۱

چکیده

مشارکت عمومی خصوصی به ترتیبات قراردادی طولانی مدت اطلاق می‌شود که میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی منعقد می‌شود. مشارکت عمومی خصوصی، براساس اشتراک‌گذاری اموال و مهارت‌ها، روابط بلندمدت، اشتراک‌گذاری سود، ریسک و نوع تصمیم‌گیری به صورت جمعی، پایه‌ریزی شده و بر مبنای همکاری مشترک بین بازیگران دولتی و خصوصی محقق می‌گردد. در روش یاد شده، دولت به جای عهده‌دار شدن اجرای یک پروژه، امتیاز احداث و بهره‌برداری از آن را برای مدتی معین به شریک خصوصی واگذار می‌کند. شریک خصوصی مسئولیت تأمین و گردآوری سرمایه لازم و طراحی پروژه را نیز برعهده دارد در حالی که در قراردادهای پیمانکاری عمومی، مفاد قرارداد بر اساس نگرش کارفرمایی و پیمانکاری تنظیم می‌گردد نه برپایه، شراکت و توازن میان طرفین، به طوری که برای تحقق مشارکت عمومی خصوصی، حتی بخش عمومی متعهد به ارائه تضامین به بخش خصوصی نیز می‌گردد تا بتواند در اجرای پروژه‌های زیربنایی از همکاری و مشارکت بخش خصوصی بهره‌مند گردد. از آنجایی که هنوز بسیاری از بخش‌های دولتی در تلاش هستند تا به مثابه قراردادهای پیمانکاری عمومی، شرایطی را به شریک خصوصی تحمیل نمایند؛ لذا به نظر می‌رسد اصلاح نظام حاکم بر قراردادهای عمومی و اداری به منظور تسهیل فرایند مشارکت میان بخش عمومی و خصوصی و علی‌الخصوص نگرش بخش عمومی به عنوان شریک نه به عنوان کارفرما به طیف گسترده‌ای از ضوابط و قوانین و مقررات نیاز دارد. در این تحقیق، جایگاه و ماهیت قرارداد مشارکت عمومی خصوصی، براساس قوانین موجود به چالش کشیده شده است و نگارندگان تلاش نموده‌اند تا ماهیت دوگانه‌ای را براساس موضوع مشارکت، توصیف نمایند.

۱. استادیار گروه حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میبد.

Abdolreza_barzegar@yahoo.com

۲. دکترای حقوق عمومی. tinrahmani@yahoo.com

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، قراردادهای تدارکات عمومی، اصل ۴۴ قانون اساسی ایران، قراردادهای اداری.

مقدمه

سرمایه‌گذاری به صورت مستقیم و غیرمستقیم است. با استفاده از روش سرمایه‌گذاری مستقیم، بخش خصوصی اجرای یک طرح را از ابتدا تا انتهای آن طرح بر عهده می‌گیرد یا به عبارت بهتر، طرح به تملک بخش خصوصی درآمده و تنها مالک طرح، بخش خصوصی است که با سرمایه‌گذاری خود، کلیه تعهدات بخش دولتی را بر عهده گرفته و برای همیشه مسئول اجرا و بهره‌برداری آن طرح شناخته می‌شود. مشارکت عمومی خصوصی، یکی از روش‌های انجام سرمایه‌گذاری مستقیم است (غمامی، ۱۳۹۱: ۷۵۶). انجام یک پروژه زیرساخت به صورت مشارکت عمومی خصوصی یا در قالب پیمانکاری عمومی، در آغاز به میزان ریسکی که توسط طرفین تقبل می‌شود، بستگی دارد و عامل کلیدی در فهم نقش ریسک‌ها در یک مشارکت عمومی خصوصی، همانا ارتباط میان تحمل ریسک و کارایی پروژه است و علت اساسی ایجاد مشارکت عمومی خصوصی به جای سایر روابط حقوقی متداول در گذشته، علی‌الخصوص قراردادهای پیمانکاری دولتی با ویژگی نقش دولت به عنوان کارفرمای مطلق، ایجاد اصلاحات نوین در ارائه خدمات عمومی و دستیابی به کارایی توسط بخش خصوصی در مقایسه با آن چیزی است که قبلاً فقط توسط بخش عمومی و به صورت تدارکات عمومی ارائه می‌شده می‌باشد (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۸: ۱۰۰). اصل اساسی در مدیریت ریسک به این موضوع اشاره دارد که ریسک باید به افراد یا گروه‌هایی که توانایی تحمل ریسک را دارند، تخصیص یابد. بخش دولتی می‌تواند از ریسک‌های احتمالی که از جانب دولت احتمال وقوع آنها وجود دارد جلوگیری نماید یا در ریسک‌های احتمالی دیگر با بخش خصوصی شریک شود. همچنین راه‌های دیگری نیز برای پاسخگویی به ریسک‌ها در پروژه‌های زیربنایی می‌باشد، می‌توان به پذیرش ریسک، کاهش ریسک، تسهیم یا مشارکت ریسک، انتقال ریسک اشاره نمود (عبدی و دیگران، ۱۳۹۱: ۲۸-۲۹).

در جهان امروز، مشارکت عمومی خصوصی، برای توسعه عملیات زیرساختی با برابری شریک عمومی و شریک خصوصی است. جواز قانونی تحقق خصوصی‌سازی به روش مشارکت عمومی خصوصی در ایران نیز از مفاد آیین‌نامه اجرایی بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کشور به طور خاص و نیز مفاد قانونی برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه، سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام و فرمان اجرایی شدن اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قابل استناد است لیکن تصویب قانون خاص در این زمینه ضروری می‌نماید. ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، خلأ قانونی ورود

بخش خصوصی و همکاری این بخش با بخش دولتی را در اکثر فعالیتهای اقتصادی صدر اصل ۴۴ قانون اساسی مجاز می‌شمرد (اسدزاده و دیگران، ۱۳۹۱: ۱۰۰).

مسئله بنیادین در تحقیق حاضر، بررسی ماهیت قرارداد مشارکت عمومی خصوصی است. فرض اصلی این است که قرارداد مشارکت عمومی خصوصی، به نوع خاصی از قرارداد مشارکت پایدار بین بخش دولتی و بخش خصوصی اطلاق می‌شود که هدف از آن تأمین بودجه، ساخت، نوسازی، مدیریت و نگهداری زیرساخت‌ها و تهیه خدمات است و دارای عناصری مانند: همکاری، دوام، تولید مشترک و توسعه، تقسیم هزینه‌ها و منابع، تقسیم سود یا زیان، توزیع و مدیریت ریسک می‌باشد و با دیگر انواع مشارکتهای مندرج در قوانین موجود، متفاوت و متمایز است. روش تحقیق ما در این پژوهش تحلیلی و توصیفی و گاهی سندکاوی و مشاهده اسناد و مدارک حقوقی و رویه‌های قضایی خواهد بود و بیشتر با استفاده از منابع سندی و کتابخانه‌ای مطالب گردآوری و تجزیه و تحلیل می‌شود که می‌تواند مورد استفاده مراجع ذیصلاح قانونگذاری، اجرایی و حتی قضایی قرار گیرد؛ لذا این پژوهش علاوه بر جنبه‌های بنیادین خصوصیات کاربردی نیز خواهد داشت.

فصل اول: مفاهیم و مبانی بنیادین مشارکت عمومی - خصوصی و مقایسه آن با سایر قراردادها

۱. مفهوم و معنای مشارکت

واژه مشارکت^۱ از حیث لغوی به معنای درگیر شدن و تجمع برای منظور خاص است. در مورد معنای اصطلاحی آن بحث‌های فراوانی شده است، ولی در مجموع می‌توان جوهره اصلی آن را درگیری، فعالیت و تأثیر پذیری دانست (غفاری و جمشید زاده، ۱۳۹۰: ۱۹). از اواخر دهه ۱۹۵۰، مفهوم «مشارکت» و «توسعه مشارکتی» به منزله مفهومی مهم در مباحث توسعه اقتصادی و اجتماعی مطرح شد. در آن زمان دو مشکل اساسی در طرح‌های توسعه، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را به ارزیابی مجدد و بازنگری این قبیل برنامه‌ها واداشت. شکست این برنامه در دستیابی به اهداف خود، این تصور را تقویت کرد که فقدان مشارکتهای مردمی در طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه‌ها، زمینه ناکامی آنها را فراهم کرده است. این دیدگاه که در بررسی

مشارکت دیدگاهی ابزارگرایانه محسوب می‌شود، مشارکت را فی‌نفسه هدف نمی‌داند، بلکه آن را ابزاری جهت توفیق برنامه‌های توسعه در نظر می‌گیرد و این دیدگاه اساس ایجاد مشارکت عمومی خصوصی گردیده است (رهنما، ۱۳۷۷: ۱۱۶-۱۱۷). آماده کردن نوآورانه شرکای خصوصی (Larocque, 2008: 52) جذب و مذاکره با مناسب‌ترین شرکای آینده (Downes, 2006: 93) از رموز موفقیت مشارکت‌های عمومی خصوصی است و صرف‌نظر از نتیجه‌ای که از یک مشارکت به دست می‌آید، مشارکت‌های عمومی خصوصی باید هدفمند باشند. از این روی، برنامه‌ریزی و پیش‌نگری برای تداوم و موفقیت مشارکت‌ها حیاتی است (عزیزی و دیگران، ۱۳۹۲: ۷۹-۸۰).

بوروکراسی اداری برای تحقق بسیاری از امور، نسبت به بخش خصوصی بسیار کند و طاقت‌فرسا است؛ مثلاً فرایند اداری ثبت و تأسیس یک مدرسه خصوصی را در نظر داشته باشید، نتیجه اینکه بسیاری از رویه‌های گزینش، تأیید صلاحیت مؤسسان با اعمال سلیقه‌های فردی و گاه جزمی در حقوق اداری همراه است و بدین ترتیب، موجب می‌شود تا شریک بخش خصوصی از پیگیری فرایند تأسیس مدرسه خصوصی، انصراف دهد. در حالی که بخش عمومی به دنبال کاستن هزینه‌های دولت است، بوروکراتیک اداری، مانع تحقق مشارکت بخش خصوصی در تأسیس مدرسه خصوصی می‌شود. بنابراین رعایت ملاحظات فنی و سازمانی و تعیین نوع امور به حاکمیتی یا تصدی‌گری می‌توانند برای موفقیت مشارکت‌ها ضروری باشند. (عزیزی و دیگران، ۱۳۹۲: ۸۱)

۲. اصطلاح (PPPs)^۱

مشارکت عمومی خصوصی توافق‌نامه‌ای میان دولت و بخش یا بخش‌های خصوصی است که براساس آن بخش یا بخش‌های خصوصی نسبت به ارائه خدمات عمومی هم‌راستا با اهداف ارائه خدمات دولت و اهداف سودآوری بخش خصوصی و به نحوی اثربخش که ریسک کافی به بخش خصوصی منتقل شود اقدام می‌کند. در این مدل، بخش خصوصی از طریق یک کسب و کار ساده دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خدمات دریافت می‌نماید (امین‌زاده و دیگران، ۱۳۹۱: ۱۱۹-۱۲۰). در مشارکت عمومی خصوصی به جای اینکه بخش عمومی اقدام به ایجاد دارایی سرمایه‌ای

و ارائه خدمات عمومی نماید، بخش خصوصی است که دارایی مورد نیاز را تدارک دیده و در قبال خدمات ارائه شده، حق الزحمه خود را دریافت می‌کند (سعیدی، ۱۳۹۱: ۵۶۰).

۳. تأسیسات و خدمات زیربنایی

تأسیسات و خدمات زیربنایی عمومی می‌توانند به منزله تأسیساتی که برای فعالیت‌ها و عملکرد اقتصاد و جامعه مورد لزوم هستند، تعریف شوند (یسکومب، ۱۳۹۲: ۲). تأسیسات زیربنایی عمومی به دو گروه زیر تقسیم می‌شوند:

۳-۱. تأسیسات زیربنایی «اقتصادی»، نظیر تأسیسات حمل و نقل و شبکه‌های تأسیسات و خدمات عام‌المنفعه (برای آب، فاضلاب، برق و غیره) که برای فعالیت‌های روزمره اقتصادی ضروری هستند.

۳-۲. تأسیسات زیر بنایی «اجتماعی» نظیر مدارس، بیمارستان‌ها، کتابخانه‌ها، زندان‌ها و غیره.

بخش خصوصی نمی‌تواند تأسیسات و خدمات زیربنایی که می‌بایستی به عنوان «کالای عمومی» آزادانه در دسترس همه باشد، تأمین نماید؛ از این رو، مداخله بخش عمومی مورد نیاز می‌باشد. ارائه رقابتی تأسیسات و خدمات زیربنایی ممکن است کارآیی لازم را به همراه نداشته باشد و از این رو، تأمین انحصاری آنها نیازمند برقراری نوعی کنترل بخش عمومی در این زمینه می‌باشد؛ لذا طرح‌های «مشارکت» می‌توانند به عنوان روش جدیدی از تسهیل مداخله بخش خصوصی در این زمینه جهت کمک به اجابت تقاضای بالا برای تأسیسات و خدمات زیربنایی، تلقی گردند (یسکومب، ۱۳۹۲: ۳).

۴. طبقه بندی الگوهای مشارکت

وقتی از مشارکت عمومی خصوصی سخن می‌گوییم، منظور ما شکل‌دهی نوعی مشارکت در زمینه تأمین مالی، طراحی، ساخت، مالکیت و عملیات پروژه‌های زیرساختی در کشورهای در حال توسعه است. ظهور این نوع مشارکت، به عنوان راهکار بنیادین در زمینه توسعه زیرساخت کشورها با استفاده از تخصص بخش خصوصی محسوب می‌شود. اصل اساسی در تنظیم چارچوب حقوقی در روابط میان شرکای بخش عمومی و بخش خصوصی، نحوه تقسیم مدیریت حقوقی کلیه ریسک‌ها به طور عادلانه می‌باشد یعنی ریسک‌ها باید به افراد یا گروه‌های مشارکت کننده، براساس توانایی تحمل ریسک تخصیص پیدا کند. در راستای تحقق اهداف قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت به بخش

خصوصی بر اساس نحوه تقسیم ریسک و مدیریت حقوقی فعالیت مورد مشارکت، تحقق می‌پذیرد (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۸: ۱). نگاهی استقرایی به الگوهای موجود مشارکت عمومی خصوصی در جهان نشان می‌دهد که می‌توان آنها را بر حسب سه معیار متفاوت طبقه‌بندی نمود: بر حسب مشارکت، بر حسب نوع زمینه مشارکت و بر حسب سازماندهی مشارکت. زمینه‌سازی جهت جلب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی خصوصی، به این عوامل بستگی دارد: اولاً مقررات‌زدایی (تکلیف ماده ۷ قانون اصل ۴۴)، ثانیاً رفع تبعیض بین شرکت‌های دولتی و غیردولتی (تکلیف ماده ۸ قانون اصل ۴۴)، ثالثاً تنظیم و ایجاد فضای کسب و کار (تکلیف ماده ۹۱ پیش‌نویس لایحه ایجاد فضای کسب و کار)، رابعاً تقویت بخش تعاونی (تکلیف مواد ۹ و ۲۹ قانون اصل ۴۴)، خامساً توانمندسازی بخش خصوصی (تکلیف ماده ۲۸ قانون اصل ۴۴)، سادساً گزارش مشارکت عمومی خصوصی در راستای تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴، در حوزه‌هایی که قبلاً در انحصار دولت بوده و تشویق بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری (دانش جعفری، ۱۳۹۱: ۴۵۳-۴۵۵).

۵. قوانین و مقررات مربوط به مشارکت عمومی خصوصی

بند ب ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم مصوب ۱۳۸۹، مشارکت عمومی خصوصی را به عنوان یک روش اجرایی برای اجرا، مدیریت و بهره‌برداری از پروژه‌های زیربنایی عنوان نموده است؛ در حالی که مفاد این بند، هیچ گونه دلالت روشنی بر نوع و ماهیت قرارداد مورد استفاده جهت اجرای این روش ندارد. همچنین، بند هـ آیین‌نامه اجرایی بند ۱۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، مشارکت عمومی خصوصی، مشارکت (کنسرسیوم) بخش‌های دولتی با غیردولتی و در سایر مفاد این آیین‌نامه به توضیح معانی و اصطلاحات رایج در مشارکت عمومی خصوصی پرداخته است. آیین‌نامه مذکور در مقایسه با قانون خاص مشارکت عمومی خصوصی که در بیشتر کشورهای توسعه یافته جهان، اصدار یافته است، از کاستی‌ها و نواقص عدیده برخوردار بوده و اگرچه به عنوان مستند قانونی خاص برای رفع خلأهای موجود در تنظیم این نوع قراردادها به کار می‌رود ولی قادر به پاسخگویی به بسیاری از چالش‌های موجود از جمله نحوه تسهیم و تقسیم ریسک‌های قراردادی که از موضوعات پر اهمیت در بحث مشارکت عمومی خصوصی است، نمی‌باشد.

بند هـ آیین‌نامه اجرایی بند ۱۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، در راستای اجرای بند ب ماده ۲۱۴ قانون پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹، نیز متضمن بیان قرارداد یا ترتیبات قراردادی مشخصی جهت اجرای روش مشارکت عمومی خصوصی نمی‌باشد. این بند تنها به بیان این نکته

تأکید داشته است که اجرای طرح‌های موضوع بند ب ماده ۲۱۴ صرفاً از طریق پیمانکاران بوده و دستگاه اجرایی می‌بایست با انعقاد قرارداد اجاره دراز مدت با پیمانکاران و یا با انعقاد قرارداد درازمدت خرید با پیمانکاران، تأسیسات احداثی یا دیگر خدمات تولیدی آنها را پیش خرید نماید. این حکم از جهات ذیل قابل توجه است: اولاً علی‌رغم تنوع روش‌های موضوع بند ب ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم، وضع حکم نسبت به هریک، به صورت کلی و بدون توجه به خصوصیت‌های هر کدام موجب ابهام قانونی شده است. ثانیاً به نظر می‌رسد مقتن روش‌های اجرایی بند ب ماده ۲۱۴ را محدود به روش پیمانکاری با اضافه کردن شروط ضمن عقد نموده است و روش و ساختار قراردادی جامعی که مبین ویژگی‌ها و مزیت‌های مشارکت عمومی خصوصی باشد از قبیل واگذاری صلاحیت‌های تصدی دولت در امور زیربنایی به بخش خصوصی، مشارکت دادن مردم در فرایند ایجاد، توسعه و مدیریت پروژه‌ها از طریق خرید محصول و محدود کردن نقش دولت به سیاست‌گذاری و وضع مقررات و نیز عدم وابستگی طرح‌های دارایی‌های سرمایه‌ای به بودجه را پیش‌بینی ننموده است. ثالثاً ذکر روش‌های متعدد در بند ب ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم، نشان می‌دهد که هریک از روش‌های مندرج در این بند با یکدیگر متفاوت هستند و ذکر مصادیق متعدد مؤید این مطلب است (شهنیایی، ۱۳۹۱: ۶۱۹).

ضروری است در اینجا به دستورالعمل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تحت عنوان چارچوب موافقت‌نامه مشارکت عمومی خصوصی مورخ ۹۳/۸/۲۰ نیز اشاره گردد. استانداردسازی و الگوسازی قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، یکی از شیوه‌های آسان‌سازی تنظیم این نوع قراردادها است (یزدی، ۱۳۹۱: ۷۳۹). دستورالعمل مذکور، به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و با عنایت به ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به منظور تسهیل مشارکت بخش خصوصی در توسعه کشور و ارائه خدمات عمومی، تهیه و ابلاغ گردیده است. رعایت مفاد دستورالعمل مورد اشاره، از طرف دستگاه‌های اجرایی، متقاضیان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، مهندسان مشاور، پیمانکاران و عوامل دیگر در مشارکت عمومی خصوصی برای ارائه خدمات عمومی، ضمن تطبیق آن با شرایط حقوقی دو طرف موافقت‌نامه، نحوه تأمین مالی، انتقال، بهره‌برداری، اندازه پروژه و میزان پیچیدگی محیط حقوقی کار، الزامی است. همچنین در متن ابلاغیه دستورالعمل چارچوب موافقت‌نامه مشارکت عمومی خصوصی تذکر داده شده است که دستگاه اجرایی طرف مشارکت (سرمایه‌پذیر)، بایستی قبل از اقدام به انعقاد قرارداد مشارکت از وجود پیش نیازهای زیر اطمینان حاصل کند:

- اولاً گزارش توجیه فنی، اقتصادی، مالی، زیست محیطی پروژه که به تأیید مراجع ذی‌ربط رسیده است.

- ثانیاً مصوبه یا تأییدیه مراجع ذی‌ربط مبنی بر موافقت با آغاز اجرای پروژه.

- ثالثاً وجود اعتبار کافی متناسب با تعهدات دستگاه اجرایی در قرارداد مشارکت.

- رابعاً گزارش تصمیم به استفاده از روش مشارکت عمومی خصوصی برای اجرای پروژه مورد نظر که به تأیید مسئولین دستگاه و واحد مشارکت عمومی خصوصی رسیده است. در موارد استفاده از سرمایه‌گذار خارجی تأیید سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی نیز الزامی است.

- خامساً تشکیل کارگروه مشارکت پروژه، متشکل از مشاوران حقوقی، مالی، اقتصادی و فنی دو طرف برای تبیین شرایط و الزامات انجام مشارکت عمومی خصوصی از سوی سرمایه‌پذیر و سرمایه‌گذار و تمشیت امور مشارکت تا نافذ شدن موافقت‌نامه. موافقت‌نامه مشارکت عمومی خصوصی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، در سه بخش تنظیم شده است: بخش اول، مربوط است به راهنمای کاربرد موافقت‌نامه مشارکت عمومی خصوصی؛ بخش دوم، به ارائه نمونه استاندارد موافقت‌نامه مشارکت عمومی خصوصی پرداخته و در بخش سوم، پیوست‌های این نوع موافقت‌نامه آمده است.

بدون شک قوانین و مقررات یکی از ارکان اصلی مشارکت بخش عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت‌های یک کشور است. در حال حاضر در حوزه مشارکت عمومی خصوصی مقررات عموماً به صورت پراکنده و در بخش‌های مختلف با توجه به نیازهای همان بخش تدوین گردیده است. تأسیس یک چارچوب قانونی مؤثر و مناسب پیش شرطی برای ارتقای مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های زیربنایی است. قانون مذکور می‌بایست بر اساس اصولی استاندارد تدوین گردد. اصل اول، قانون بایستی سیاست شفافیت در خصوص مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیربنای کشور دارا باشد. اصل دوم، قانون بایستی بنیاد صحیحی را برای واگذاری امتیازات به بخش خصوصی پی‌ریزی نماید. اصل سوم، قانون بایستی دارای قواعد شفافیت باشد. اصل چهارم، قانون بایستی چارچوب با ثبات و قابل پیش‌بینی را دارا باشد. اصل پنجم، قانون بایستی انصاف، شفافیت و دسترسی به قواعد و رویه‌های مربوط به قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی را ارتقا دهد. اصل ششم، قانون بایستی هماهنگ با نظام قانونی کشور و سایر مقررات مرتبط با آن باشد. اصل هفتم، قانون بایستی مذاکره در خصوص شروط قراردادی را به رسمیت بشناسد. اصل هشتم، قانون بایستی روش مناسبی را برای حل و فصل اختلافات از طریق

دادگاه‌ها یا هیأت‌های داوری پیش‌بینی نماید. اصل نهم، قانون بایستی قبول تضامین و تعهدات توسط دولت را مجاز بشمارد. اصل دهم، قانون بایستی حق وثیقه مؤسسات مالی و بانک‌ها را در خصوص دارایی‌های پروژه به رسمیت بشناسد. اصل یازدهم، ثبات بلندمدت پروژه‌ها در قانون پیش‌بینی شود. اصل دوازدهم، قانون بایستی حدود اختیارات مقامات دولتی مؤسسات مجاز و حوزه‌های فعالیت آنها را تبیین نماید. اصل سیزدهم، قانون بایستی هدف از واگذاری پروژه به بخش خصوصی و حدود واگذاری را اعلام نماید (عزیزی، ۱۳۹۱: ۶۶۴).

۶. مقایسه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی با سایر قراردادهای

۶-۱. مقایسه مشارکت عمومی - خصوصی با پیمانکاری عمومی

مقاطععه یا پیمانکاری، قراردادی است که به موجب آن دولت یا مؤسسات و سازمان‌های عمومی انجام عمل یا فروش کالایی را با شرایط معینی در برابر مزد و در مدت معین به شخص حقیقی یا حقوقی به نام پیمانکار (مقاطععه کار) واگذار می‌کنند. موضوع پیمان ممکن است ایجاد ساختمان یا حمل و نقل و یا تهیه و تدارک کالا یا انجام عملی باشد (رحمانیان، ۱۳۹۰: ۱۰۶). به عهده گرفتن مسئولیت انجام کل یک پروژه یا بخش اعظم مستقل و به ویژه اجرایی آن از مطالعات مقدماتی و توجیه‌پذیری تا برنامه‌ریزی، طراحی، تدارکات و تأمین، احداث ابنیه و تأسیسات، ساخت و آزمون ماشین‌آلات و تجهیزات، تدارکات، حمل، نصب، راه‌اندازی و آزمون‌های بهره‌برداری و تحویل به کارفرما توسط یک پیمانکار واحد جزو وظایف پیمانکاری عمومی است. قراردادهای پیمانکاری عمومی، در ردیف قراردادهای اداری محسوب می‌شوند که البته شرایط و ویژگی‌های خاص خود را دارند. مهم‌ترین شاخصه و ویژگی این قراردادها، آن است که بسیاری از اصول عرف و رایج در قراردادهای خصوصی با هدف حفظ حقوق عامه نادیده گرفته می‌شود. به عبارت دیگر، سازمان عمومی، فاقد اختیارات کامل در انعقاد این نوع پیمان‌ها است. شرکت‌های خصوصی، اغلب ادعا می‌کنند که نوآوری‌های بسیاری دارند که می‌توانند دانش آنها را در اختیار بخش دولتی قرار دهند. در مشارکت‌های عمومی خصوصی، بخش خصوصی می‌تواند با سازمان‌های دولتی وارد مذاکره شود، این امکان را دارند که در زمینه‌های اجرایی ترتیبات مشارکت، با یکدیگر کار کنند. شیوه‌های جدید ارائه خدمات از اصلی‌ترین سیاست‌های مشارکت دولتی خصوصی هستند. در حالی که در قرارداد پیمانکاری عمومی، روال کار همیشه به این ترتیب نیست. انعقاد قرارداد به شیوه پیمانکاری عمومی، چون بر مجموعه‌ای از اهداف با اولویت

۱. ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه مصوب پانزده اسفند ۱۳۵۲

منافع عمومی تأکید دارد، معمولاً با مشکلاتی همراه بوده است؛ اما قراردادهای مشارکت‌های عمومی خصوصی توانسته‌اند با تکیه بر دو عامل همکاری و اعتماد دو طرفه تا حدی این مشکلات را بر طرف کنند. در برخی از انواع قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، شریک خصوصی برای مدتی مالک طرح شده و هزینه اجرای طرح را از محل آن استهلاک می‌نماید در حالی که در پیمانکاری عمومی، رابطه کارفرما و پیمانکار تنها تا مرحله راه اندازی طرح بوده و با ساخت و راه اندازی، مالکیت بلافاصله به کارفرما منتقل می‌شود و پیمانکار حق مالکیت و بهره‌برداری از طرح را ندارد. امروزه در کشور ما تقریباً بیشتر امور اجرایی دولتی در این چارچوب انجام می‌شوند. هنگامی که دستگاه اجرایی قراردادی را با پیمانکار منعقد می‌نماید، موظف است تمامی اعتبار اجرای طرح را از قبل در سهم بودجه سالانه خود پیش‌بینی نماید. در حالی که در مشارکت عمومی خصوصی، به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده که با هزینه بخش خصوصی تأمین مالی و اداره می‌شود دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در اینجا، بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثربخش بپردازد (هییتی و احمدی، ۱۳۷۸: ۸۲). همچنین مسأله خرید تضمینی کالا یا محصول مشارکت عمومی خصوصی به تحقق بازار رقابتی می‌انجامد؛ به عنوان نمونه، مکانیزم تعیین قیمت خرید برق تولیدی نیروگاه‌های خصوصی به مبادلات بازار برق رقابتی، مرتبط می‌باشد. استخراج قیمت خرید تضمینی برق یا هر نوع کالای عمومی که حاصل مشارکت عمومی خصوصی است، یکی دیگر از ابعاد قابل توجه در این زمینه می‌باشد (حیدری، ۱۳۹۱: ۳۲۶).

۲-۶. مقایسه قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی با اوراق مشارکت

اوراق مشارکت، در اصطلاح علم اقتصاد، عبارت از اوراق بهاداری که توسط دولت، شهرداری، شرکت‌های دولتی و خصوصی برای تأمین اعتبار طرح‌های عمرانی در کشور منتشر می‌گردد. اوراق مشارکت با مجوز بانک مرکزی برای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز، طرح‌های سودآور تولیدی و خدماتی (به استثنای امور بازرگانی) در چارچوب عقد مشارکت مدنی منتشر می‌شود. اوراق مشارکت، به سرمایه‌گذارانی که قصد مشارکت در اجرای طرح‌های یادشده را دارند از طریق عرضه عمومی واگذار می‌گردد. دستگاه دولتی و یا غیر دولتی به موجب ماده یک قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶، برای تأمین قسمتی از منابع مالی مورد نیاز برای

اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی دولت و طرح‌های سودآور تولیدی و ساختمانی و خدماتی و تهیه مواد اولیه مورد نیاز، واحدهای تولیدی اجازه انتشار اوراق مشارکت را دارد. در اوراق مشارکت، اصل بر مشارکت است و سرمایه‌گذار در یک پروژه تولیدی خاص یا مجموعه‌ای از پروژه‌های تولیدی در حال اجرا سهیم است. این سهیم بودن به معنای سهیم بودن فقط در منافع است و نه در ضررهای احتمالی پروژه است؛ از این رو، فروش اوراق مشارکت توسط دولت برای اقتصاد کشور زیان‌آور است و مزیت مشارکت عمومی خصوصی، نسبت به رویه فعلی فروش اوراق مشارکت در این است که ضمن تأمین منابع مالی دولت برای اجرای پروژه‌های عمرانی و بکارگیری سرمایه‌های خصوصی در جهت توسعه اقتصاد ملی، از گسترش اقتصاد دولتی و توسعه مالکیت و تصدی‌گری دولت نیز ممانعت به عمل می‌آید.

۳-۶. مشارکت عمومی - خصوصی یا واگذاری حق الامتیاز

مشارکت بخش عمومی و خصوصی به «واگذاری حق الامتیاز» نیز معروف است. این روش نوعی مدل مبتنی بر «پرداخت توسط استفاده کنندگان» است که در آن، طرف بخش خصوصی (صاحب حق الامتیاز) مجاز است در مقابل استفاده از تأسیسات و خدمات عمومی ایجاد شده، عوارضی را تحت عنوان «کارمزدهای خدمات» وضع نماید؛ برای مثال، پرداخت عوارض توسط استفاده کنندگان از یک پل، تونل و یا جاده. از محل این عوارض، هزینه‌ای که صاحب حق الامتیاز برای ساخت و بهره‌برداری از آن تأسیسات متحمل شده، بازپرداخت شده و در پایان مدت حق الامتیاز، تأسیسات مورد نظر تحت کنترل بخش عمومی قرار می‌گیرد. نقش بخش عمومی در «واگذاری حق الامتیاز» بدین گونه است که چارچوب قانونی را که معمولاً به شکل قرارداد بین طرف بخش عمومی و صاحب امتیاز است، از طریق وضع قوانین و مقررات ناظر بر آن امتیاز خاص ایجاد می‌نماید که به موجب آن، نحوه انتخاب «صاحب امتیاز»، جزئیات مورد نیاز برای ساخت و راه اندازی تأسیسات مورد نظر، تنظیم می‌شود (یسکومب، ۱۳۹۲: ۹).

فصل دوم: ماهیت حقوقی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

۱. مشارکت عمومی خصوصی در امور حاکمیتی

در ادبیات جدید وظیفه اول به عنوان یک مأموریت حاکمیتی برای دولت حفظ گردید. در همین زمینه تنظیم استانداردها، مقررات و پایش صحیح به عنوان ابزارهای آن معرفی شده‌اند. از سوی دیگر، سرمایه‌گذاری، کسب درآمد و انجام فعالیت‌های تجاری در حوزه آب، برق، ... با تأکید بر توسعه رقابت به کارآفرینان و سرمایه‌گذاران خصوصی و غیردولتی سپرده شد. در این برهه حضور

دولت به عنوان عامل تصدی، مخرب نقش اول معرفی شده است؛ زیرا عامل تصدی نمی‌تواند تنظیم‌کننده مقررات و استانداردهای کیفی لازم باشد. با این حال، صنعت آب مانند برخی از بخش‌های دیگر، دارای ویژگی‌هایی است که عدم توجه به آنها می‌تواند منجر به عدم اجرای به هنگام و کارآمد فعالیت‌های تصدی شود (حیدری، ۱۳۹۱: ۲۸۶). به استناد ماده ۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶، امور حاکمیتی عبارت است از آن دسته از اموری که تحقق آن موجب اقتدار و حاکمیت کشور است و منافع آن امور، بدون محدودیت، شامل همه اقشار جامعه گردیده و بهره‌مندی از این نوع خدمات، موجب محدودیت برای استفاده دیگران نمی‌شود. این ماده در ادامه به ذکر مصادیق امور حاکمیتی پرداخته است. با تدقیق در مدلول این ماده و بندهای آن، به نظر می‌رسد مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی در امور حاکمیتی نیز دارای مجوز قانونی است. در این نوع از مشارکت عمومی خصوصی، اقدام دولت در انعقاد معامله، ناشی از اعمال حاکمیت است نه اعمال تصدی، لذا قرارداد تابع حقوق عمومی (اداری) و جزو قراردادهای اداری محسوب می‌شود، در این حالت قرارداد علاوه بر داشتن ویژگی امر عمومی، مانند: تأمین منفعت عمومی، انجام امر عمومی توسط بخش عمومی، انجام یک خدمت عمومی، دارای چند شاخصه خاص می‌باشد که آن را جزو قراردادهای اداری (عمومی) قرار می‌دهد. ویژگی‌های کلیدی مشارکت عمومی خصوصی عبارت است از: تدارک دراز خدمات گاهی تا سی سال، انتقال ریسک به بخش خصوصی و نیز انواع متفاوت از قرارداد بین نهادهای قانونی و مسئولین بخش عمومی. در یک جمله می‌توان گفت که بخش عمومی با استفاده از روش‌های ابتکاری قرارداد با بخش خصوصی که سرمایه و توانایی خود را در تدارک پروژه‌ها در قالب زمان و بودجه تعیین شده به کار می‌گیرد، مسئولیت تأمین این خدمات را به عامه مردم حفظ کرده و لذا توسعه اقتصادی و بهبود در کیفیت زندگی را به ارمغان می‌آورد (حسن‌زاده، ۱۳۹۱: ۱۷۰-۱۷۱). ذیلاً به برخی از شاخصه‌های مشارکت عمومی - خصوصی اشاره می‌گردد:

۱-۱. مجوز انجام مشارکت میان بخش عمومی و بخش خصوصی، ممکن است به استناد مصوبه هیأت وزیران یا شورای اقتصاد با رعایت تشریفات مذکور در قانون برگزاری مناقصات یا ترک مناقصه انجام گردد. به هر صورت، در بخش مقدمه این نوع مشارکت‌ها اصولاً به مصوبه یا جواز تنظیم قرارداد مشارکت اشاره می‌گردد.

۱-۲. به استناد ماده ۴ قانون محاسبات عمومی مورخ ۱۳۶۶/۶/۱۰، شرکت دولتی، واحد سازمانی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. از این ماده و نیز ماده ۱۴ از قانون مدیریت خدمات کشوری که مقرر

نموده است: امور زیربنایی با مدیریت، حمایت و نظارت دستگاه‌های اجرایی توسط بخش غیر دولتی (تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی) انجام خواهد شد و در موارد استثنایی با تصویب هیأت وزیران توسط بخش دولتی انجام خواهد شد، این نتیجه حاصل می‌شود که انعقاد هر نوع مشارکت عمومی خصوصی، در امور زیربنایی و دیگر امور حاکمیتی، با مدیریت و حمایت و نظارت بخش عمومی قابل انجام می‌باشد؛ بنابراین مستفاد از قانون دیوان محاسبات، وقتی مدیریت موضوع مشارکت به طور کامل به شریک بخش عمومی واگذار می‌گردد، بخش خصوصی را فاقد هر نوع اختیار و اراده تصمیم‌گیری می‌نماید. از سوی دیگر، امر نظارت که از وظایف بخش عمومی است حکایت از رعایت نظم عمومی و اقدامات براساس مصلحت و صرفه منفعت عمومی را منجر می‌گردد که حاصل آن ماهیت مشارکت عمومی خصوصی را کاملاً متأثر از نظام حقوق عمومی می‌سازد که به آن قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول گفته می‌شود.

۳-۱. وقتی موضوع مشارکت عمومی خصوصی، پروژه‌های زیرساختی است که مالکیت آن متعلق به عموم است، پیش‌بینی شرط واگذاری و انتقال مالکیت در متن قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول از حقوق شریک عمومی است و درج شرط خلاف آن در ضمن عقد نیز تأثیری ندارد^۱ (ویژگی عمومی بودن قرارداد اداری). برای توضیح بیشتر این بند، به قرارداد مشارکت عمومی خصوصی تنظیمی میان بخش خصوصی و بخش عمومی در زمینه زیرساخت‌های مخابراتی اشاره می‌شود. در ماده‌ای از مفاد قرارداد مذکور شرطی به شرح ذیل پیش‌بینی شده بود:

ماده پیشنهادی - انتقال مالکیت و خطر از بین رفتن

الف. مالکیت کلیه نقشه‌ها و اطلاعات مهندسی و مجوزها و پروانه‌ها یا سایر اسنادی را که شریک خصوصی تهیه نموده است به مجرد تحویل به شریک عمومی به او انتقال می‌یابد.

ب. پس از انقضای مدت قرارداد، مالکیت شبکه و کلیه تجهیزات مرتبط با موضوع قرارداد در ایستگاه‌های بخش خصوصی و سایر مکان‌های مرتبط با این پروژه بدون هیچ گونه قید و شرط به شریک عمومی منتقل می‌گردد.

۱. ماده ۹ قانون جدید تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی، مصوب نوزده اسفند ۱۳۸۰.

تبصره: مالکیت مکان‌ها و ایستگاه‌ها و کلیه تجهیزات و امکانات منصوبه در آنها، تأمین شده توسط شریک خصوصی که خارج از محوطه ایستگاه‌های شریک عمومی باشد نیز به شریک عمومی منتقل می‌گردد.

۴-۱. در قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، ضرورتاً در متن قرارداد مشارکت قید می‌شود که شریک عمومی به عنوان متولی منحصر به فرد در زمینه امور زیربنایی و یا امر حاکمیت می‌باشد و به طور کامل و دایم حق مالکیت انحصاری همه جانبه بر آن موضوع خاص را دارا می‌باشد.

۵-۱. در قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، ضرورتاً در متن قرارداد مشارکت قید می‌شود که شریک عمومی مدیریت عالی امر زیربنایی یا امرحاکمیتی ایجاد شده و منافع موجود در آن و همچنین واگذاری کلیه حقوق انحصاری در اختیار شریک عمومی می‌باشد.

۶-۱. مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، مانند قرارداد پیمانکاری یا مقاطعه دولتی است. در قراردادهای پیمانکاری دولتی، مفاد قرارداد براساس شرایط عمومی پیمان تنظیم شده و این قرارداد تابع قانون محاسبات عمومی و آیین‌نامه معاملات دولتی بوده و انجام تشریفات مزایده و مناقصه خاص این قبیل قراردادها است (میرحاج، ۱۳۸۵: ۲). در قرارداد پیمانکاری دولتی با طرفیت الزاماً یکی از دستگاههای اجرایی و نیز یک شخصیت حقوقی حقوق خصوصی و با موضوع انجام عملیات اجرایی یک طرح عمرانی است و قرارداد تماماً براساس دفترچه پیمان و شرایط عمومی پیمان و بر مبنای آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ تهیه و تنظیم می‌گردد. آنچه در بررسی قراردادهای پیمانکاری دولتی ضروری می‌نماید، توجه به این مهم است که اشخاص یا طرفین این قرارداد در تهیه بخش عمده مفاد قرارداد و تعیین آثار آن نقشی ندارند و به عبارت دیگر، نه تنها پیمانکار با قرارداد از پیش تنظیم شده روبروست، بلکه خود دستگاه اجرایی مربوطه نیز جز در مواردی که مشخصاً به نفع دولت باشد یا نوع و مقتضای کار ایجاب نماید، قادر به تغییر مفاد قرارداد نیست و نتیجتاً این قراردادها از قواعد حاکم بر حقوق مدنی، پیروی نکرده و تابع مقررات خاص حقوق عمومی هستند (توکلی افشار، ۱۳۸۵: ۶).

قرارداد پیمانکاری دولتی با حقوق و منافع عمومی ارتباط مستقیم داشته و مقررات شرایط عمومی پیمان مورخ ۱۳۷۸/۳/۳ در کل کشور لازم‌الاجرا گردیده و به استناد ماده ۲۳ قانون

برنامه و بودجه مندرج در صفحه اول دفترچه در کلیه قراردادهای پیمانکاری دولتی لازم‌الرعایه می‌باشد و پیمانکاران موظفند این مقررات را جزء لاینفک قرارداد خود قرار دهند. پیمانکاران حق هیچ گونه تغییری را در شرایط پیمان نداشته و این امر صراحتاً در بخشنامه منضم به صفحه اول دفترچه جدید شرایط عمومی پیمان مصوب ۱۳۷۸ قید شده است. قرارداد پیمانکاری دولتی به عنوان یکی از مصادیق بارز در زمینه قرارداد اداری با حاکمیت مطلق حقوق عمومی قابل توجه است؛ با این اوصاف، به نظر می‌رسد قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، فاقد بسیاری از جنبه‌های آمرانه مذکور در قرارداد پیمانکاری دولتی است. ولی آنچه قرارداد مشارکت عمومی خصوصی را با قرارداد پیمانکاری دولتی در یک کفه ترازو از نظر ماهیت واقع می‌سازد، بررسی میزان حاکمیت اراده طرفین در این قراردادها است. در قرارداد پیمانکاری دولتی، طرف خصوصی یا پیمانکار، اصولاً در تعیین شرایط و آثار قرارداد نقشی ندارد و پس از تشخیص صلاحیت و شرکت در مناقصه قرارداد پیمانکاری دولتی و شرایط متضمن آن را که از پیش تهیه و تنظیم گردیده بدون کوچک‌ترین دخل و تصرفی امضا می‌نماید. نشانه مهم عقد این است که آثار آن در نتیجه توافق دو اراده به وجود آید و در قرارداد پیمانکاری دولتی، درست است که پیمانکار خصوصی نقشی در تعیین شرایط و آثار رابطه حقوقی ایجاد شده ندارد، ولی تا زمانی که اراده ایجاب کننده (در اینجا کارفرمای دولتی) با اراده قبول کننده (در اینجا پیمانکار خصوصی)، تلاقی نکنند، شرایط و آثار پیش‌بینی شده در قالب دفترچه‌های پیمان و شرایط عمومی پیمان نافذ و مجرا نمی‌گردند (رضایی زاده، ۱۳۸۷: ۱۳۷).

بنابراین همین که در این نوع قراردادها پیمانکار خصوصی، اراده ایجاب و قبولش را اعلام می‌نماید به معنای تحقق آزادانه یک قرارداد است که شرایط و آثار آن توسط قانونگذار از قبل پیش‌بینی شده است. در مورد قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، بسیاری از مفاد قرارداد براساس مصلحت و صرفه و صلاح عموم و توسط دستگاه یا بخش عمومی تنظیم و به شریک خصوصی عرضه می‌گردد. هرچند اصل حاکمیت اراده، آن طور که وجدان حقوقی می‌پسندد، در این نوع مشارکت و نیز پیمانکاری دولتی به طریق اولی، وجود ندارد ولی اعمال این محدودیت‌ها برای تأمین نظم عمومی و منفعت عمومی، گریز ناپذیر است. با این وجود، هرگز عامل و اراده حاکمیت و وجود شرایط از قبل تعیین شده در تعیین مفاد این نوع قراردادها هرگز باعث نمی‌شود واقعیت قرارداد این روابط حقوقی انکار گردد (هادی، ۱۳۸۷: ۲۱۸)؛ زیرا شریک خصوصی در قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول یا حتی پیمانکار خصوصی در قرارداد پیمانکاری

دولتی، می‌تواند از ادای قبول خودداری و از اجرای پروژه یا انجام خدمت عمومی صرف‌نظر نماید و هرگز سلب اراده به صورتی که موجب عدم اعتبار و نفوذ قرارداد گردد، در این قراردادها یا قراردادهایی با ماهیت مشابه، اتفاق نمی‌افتد. از این رو، قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی نوع اول و نیز پیمانکاری دولتی دارای ماهیت قراردادی بوده ولی از نوع قراردادهای اداری صرف محسوب می‌شوند. به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه سال ۱۳۵۱ هیأت وزیران، اعتبار قرارداد پیمانکاری دولتی در حد یک مصوبه قانونی است و مستفاد از این قانون و تعمیم آن به قرارداد مشارکت عمومی خصوصی مورد نظر در این بند، اعتبار این نوع قراردادها فراتر از قراردادهای دوجانبه تنظیمی در حقوق خصوصی است؛ زیرا:

طرفین قرارداد نمی‌توانند بر مبنای اصل آزادی قراردادی، نسبت به تعیین شرایط و تغییر احتمالی آن با هم توافق نمایند و اختیار یک جانبه کارفرما در پیمانکاری دولتی یا شریک عمومی در مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، در تعیین شرایط معامله آن را به ایقاع بیشتر نزدیک نموده که این یکی از شاخصه‌های اصلی ناشی از تعلق قراردادهای مورد اشاره به حقوق اداری است که از شاخه‌های حقوق عمومی محسوب می‌شود.

این نوع قراردادها علاوه بر اعتبار در روابط طرفین، در برابر اشخاص ثالث نیز معتبر می‌باشند. به عبارت دیگر، اصل نسبی بودن قراردادهای نیز در این نوع قراردادها حکومت ندارد و طرفین در برابر ثالث می‌توانند حسب مورد به تعهدات و تکالیف ناشی از قرارداد استناد نمایند و نتیجه‌گیری می‌نماییم که قرارداد پیمانکاری دولتی یا قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، یک قرارداد مبتنی بر اراده طرفین قرارداد می‌باشد و از مصادیق قرارداد است و آثار آن نیز محدود به طرفین و تنظیم کنندگان این نوع قراردادها است (ایاتیان، ۱۳۸۷: ۴۷) پس پیمانکار بخش خصوصی یا شریک خصوصی با آگاهی کامل از قوانین و مقررات و شرایط انجام پروژه‌ها توسط دولت به طور داوطلبانه در مناقصه یا در امر مشارکت شرکت نموده و با آزادی کامل مبادرت به انعقاد قرارداد می‌نماید (ادهم، ۱۳۹۰: ۲۸)؛ همچنین وقتی قرارداد پیمانکاری دولتی به استناد ماده ۷ آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طراحی عمرانی مصوب سال ۱۳۵۲، موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱، امکان تغییر در برخی از شرایط عمومی پیمان را با توجه به شرایط خاص کار مورد نظر داشته باشد به گونه‌ای که طرفین قرارداد پیمانکاری دولتی می‌توانند شرایطی را به عنوان شرایط خصوصی پیمان منضم به پیمان نمایند که برخی از آنها ممکن است ناسخ پاره‌ای از شرایط عمومی پیمان باشد؛ بنابراین، قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول نیز از مصادیق حقوق اداری محسوب می‌گردد (رحمانیان، ۱۳۹۰: ۸۷).

در تشریح قرارداد اداری گفته شده، قرارداد اداری به قراردادی اطلاق می‌شود که مؤسسات عمومی آن را به منظور انجام یک امر عمومی و به قصد اینکه قرارداد مزبور مشمول مقررات و احکام خاص حقوق اداری قرار می‌گیرد، منعقد می‌نمایند، خواه به طور آشکار در متن قرارداد به این موضوع اشاره شده باشد و یا اینکه وجود قیود و شروط مخصوص حقوق اداری در متن قرارداد، آن را واجد ماهیت قرارداد اداری نماید و یا اینکه شرکت و همکاری نزدیک و مستقیمی که شریک عمومی در قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول و یا پیمانکار خصوصی در قرارداد پیمانکاری دولتی در انجام امر عمومی می‌نماید دلالت بر آن قصد کند (سنگتایی، ۱۳۸۳: ۴۸). در قرارداد اداری یک طرف قرارداد، بخش عمومی یا دولت است و وی مظهر منافع عمومی است؛ بنابراین قرارداد پیمانکاری دولتی یا قرارداد مشارکت عمومی خصوصی نوع اول، تحت الشعاع حاکمیت قرار گرفته و در نتیجه تابع مقررات متفاوت از قوانین و مقررات حقوق خصوصی می‌گردد و از جمله در این نوع قراردادها، شرایطی ذکر می‌شود که از نظر نظم حاکم بر حقوق خصوصی، غیرمشروع یا غیرعادی و غیرمتعارف تلقی می‌گردند (صادقی شاهدانی و دیگران، ۱۳۹۰: ۱۰۵-۱۰۶).

۲. مشارکت عمومی خصوصی در امور تصدی‌گری (نوع دوم)

مفاد مواد ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۵ از قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶، امور را در چهار دسته به ترتیب امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی - امور زیربنایی - امور اقتصادی و نهاییه امور تصدی‌های اقتصادی تقسیم‌بندی نموده است و متذکر شده است که هر یک از امور مذکور آیا قابل واگذاری به بخش خصوصی می‌باشند یا خیر؟ مثلاً در تشریح امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی مقرر نموده است آن دسته از وظایفی است که منافع اجتماعی حاصل از آنها نسبت به منافع فردی برتری دارد و موجب بهبود وضعیت زندگی افراد می‌گردد از قبیل: آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای، علوم و تحقیقات، درمان، توانبخشی، تربیت بدنی و ورزش، اطلاعات و ارتباطات عمومی و امور فرهنگی، هنری و تبلیغات اسلامی و یا در تشریح امور زیربنایی آورده است آن دسته از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که موجب تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و تولیدی کشور می‌گردد از قبیل: طرح‌های آب و خاک و شبکه‌های انرژی، ارتباطات و راه و نیز در تعریف امور اقتصادی گفته است آن دسته از اموری است که دولت، متصدی اداره و بهره‌برداری از اموال جامعه است و مانند اشخاص حقیقی و حقوقی در حقوق خصوصی عمل می‌کند از قبیل: تصدی در امور صنعتی، کشاورزی، حمل و نقل، بازرگانی، مسکن و بهره‌برداری از طرح‌های مندرج در ماده ۱۰ این قانون و در خاتمه در توضیح امور تصدی‌های اقتصادی قید

نموده است این امور با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری به بخش غیر دولتی واگذار می‌گردد. از مقایسه امور فوق‌الاشاره، نتایجی به شرح ذیل حاصل شده و قابل توجه است:

۱-۲. امور دولت در بخش تصدی، به ۴ دسته تقسیم می‌گردد و امور تصدی دولت قابل واگذاری به بخش خصوصی است و یا بخش دولتی می‌تواند از روش مشارکت برای انجام امور تصدی استفاده نماید. هر نوع واگذاری به بخش خصوصی یا مشارکت با بخش خصوصی می‌باید با رعایت قوانین و مقررات بوده و از ایجاد انحصار جلوگیری نماید و منجر به تضییع حقوق تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان نشده و موجبات تحقق فضای رقابت سالم و رشد و توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری و برقراری عدالت و تأمین اجتماعی و بازتوزیع درآمد و فراهم کردن زمینه‌ها و مزیت لازم و رفع بیکاری را فراهم نماید.

۲-۲. واگذاری امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی به بخش خصوصی یا مشارکت برای انجام این نوع امور با بخش خصوصی در قالب قرارداد بوده و ماهیت قرارداد، داخل در نظام حقوق خصوصی است؛ زیرا هرچند که منافع اجتماعی حاصل از انجام این نوع امور، نسبت به منافع فردی اولویت دارد یعنی اگر دولت مجوز تأسیس مدرسه را به بخش خصوصی واگذار می‌نماید، هدف، توسعه آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای است و بخش خصوصی ناگزیر است در چارچوب ضوابط و نظارت اعمال شده از سوی بخش دولتی به امر توسعه فضای آموزشی بپردازد لیکن قرارداد مشارکت تنظیمی فی‌مابین بخش دولتی و بخش خصوصی برای توسعه فضای آموزشی، یک قرارداد کاملاً براساس توافق و اراده طرفین و مشمول ماده ۱۰ قانون مدنی است و قیود گفته شده به نحوه اجرا و خدمت‌رسانی مربوط می‌شود. ممکن است دولت تصدی به این امور را برای ارائه خدمتی به عموم مردم، به بخش خصوصی واگذار نماید یا بخش خصوصی مشارکت نماید یا حتی ممکن است دولت در تصدی این امور، از امتیازات خاصی برخوردار باشد؛ مثلاً از پرداخت مالیات‌ها یا عوارضی معاف باشد که غالباً اشخاص حقوقی خصوصی از آن امتیازات بی‌بهره‌اند، ولی نقش دولت در تصدی این نوع امور، مانند نقش بازرگان یا اشخاص عادی حقوق خصوصی است. نوع مواجهه نظام مالیاتی با مشارکت عمومی خصوصی یکی از عوامل مؤثر بر این نوع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌باشد؛ زیرا با توجه به نوع و روش مشارکت و مرحله خاصی از دوره عمر پروژه، مالیات‌ها و عوارض به طور مستقیم و غیرمستقیم بر هزینه‌ها و منافع شرکای بخش عمومی و خصوصی اثر می‌گذارند. برای مثال دولت می‌تواند با اعطای معافیت

از پرداخت عوارض و مالیات و اعطای مشوق مالیاتی بخش خصوصی را به مشارکت در پروژه تشویق کند. وظایف حاکمیتی مانند تأمین امنیت یا محاکم قضایی توسط نهادهای بخش عمومی نبایستی به شرکت‌های خصوصی واگذار گردد و این نوع تعهدات حاکمیتی مشمول مالیات و عوارضی نمی‌شوند. در وظایف غیرحاکمیتی، مستثنی نمودن نهادهای بخش عمومی از پرداخت مالیات وجود ندارد. اگرچه رفتار مالیاتی با یک مشارکت عمومی خصوصی، هرگز عامل اصلی و تعیین کننده تصمیم‌گیری به نفع یا علیه چنین همکاری‌هایی نیست؛ اما بایستی توجه داشت که در برنامه‌های اصلاح نظام مالیاتی، طراحی یک قانون قابل اعتماد و با ثبات و اطمینان قانونی مورد توجه قرار گیرد. هرچند به منظور نهادینه نمودن امر مشارکت عمومی خصوصی و توجه خاص به نوع رفتار مالیاتی آن، بررسی مجدد نیازهای قانونی خاص در جهت فراهم نمودن اثرات مثبت و تشویقی در سطح خرد و کلان اقتصادی مورد نیاز است. پیگیری بحث در این زمینه در بحث این مقاله نمی‌گنجد و به وقت دیگری موکول می‌گردد (عسکری، ۱۳۹۱: ۷۱۰).

قراردادهای اداری براساس مبناهای مختلف در نظام های حقوقی متفاوت، شناسایی شده‌اند. قرارداد اداری براساس مبنای خدمت عمومی، در نظام حقوق اداری فرانسه و براساس دیدگاه‌های سوسیالیستی متولد گردیده است؛ زیرا که در این نوع مکتب سیاسی، مهم‌ترین وظیفه دولت، ارائه خدمت عمومی، در نظر گرفته می‌شده است. با این نگاه، دولت فقط مسئول و متولی ارائه خدمات عمومی به مردم بوده و قراردادهایی که تنظیم کننده این نوع روابط حقوقی بوده‌اند، به عنوان قراردادهای اداری شناخته شده‌اند و اهمیت این مسأله منجر به تأسیس تشکیلاتی گردید، موسوم به دادگاه‌های اداری که یکی از مهم‌ترین وظایف آنها رسیدگی به دعاوی ناشی از قراردادهای اداری بوده است. بنابراین، در نظام حقوق اداری فرانسه، قرارداد اداری در یک دادگاه اداری مورد بررسی و رسیدگی قرار می‌گیرد، نتیجه اینکه تشخیص نوع قرارداد که اداری است یا غیراداری حائز اهمیت است. زیرا این تشخیص موجب آثار خاصی می‌گردد از جمله تعیین نوع دادگاه رسیدگی کننده به این نوع قراردادها ولی در نظام حقوق اداری ایران، تشخیص اینکه یک قرارداد اداری است یا غیر اداری یا اگر اشتباهی در این تشخیص روی دهد، چه آثاری را بر جا می‌گذارد. به نظر می‌رسد، تمیز نوع و ماهیت قرارداد از لحاظ اینکه اداری است یا غیراداری، به علت عدم رسیدگی دیوان عدالت اداری به دعاوی مربوط به قراردادهای اداری و احاله آن به دادگاه‌های عمومی، اصلاً اهمیتی به این قضیه داده نمی‌شود. از جمله می‌توان به برخی آرای دیوان عدالت اداری اشاره نمود، دیوان عدالت اداری استدلال نموده است که چون دعاوی ناشی از قراردادهای

اداری، حالت ترافعی دارند، در صلاحیت دیوان عدالت نیستند.^۱ نوع استدلال دیوان عدالت اداری، با اصل ۱۷۱ قانون اساسی که مطابق آن رسیدگی به شکایات و تظلمات در صلاحیت دیوان

۱. هیأت عمومی دیوان عدالت در مقام رفع تعارض از آرای شعب اول و چهارم تجدیدنظر دیوان عدالت طی دادنامه ۱۴۲۷-۸۶/۱۲/۵ چنین رأی داده است:

«... تصدیق ورود خسارت از طرف مؤسسات و اشخاص مذکور در بندهای ۱ و ۲ ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری موضوع تبصره یک آن ماده مستلزم تحقق و اجتماع ارکان و عناصر اصولی مثبت توجه مسئولیت مدنی مشتمل بر ارتکاب فعل و یا ترک فعل خلاف قانون، ورود خسارت و وجود رابطه سببیت بلاواسطه و مستقل بین عناصر مذکور است و به بیان دیگر مستفاد تلفیق ماده ۱۴ و قسمت دوم بند یک ماده ۱۹ قانون مذکور تصدیق ورود خسارت و توجه مسئولیت مدنی ناشی از آن به اشخاص فوق‌الذکر منوط به آن است که تصمیمات یا اقدامات یا آرای قطعی یا مقررات دولتی در قلمرو صلاحیت دیوان به علت برخلاف بودن آن و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایف قانونی موجب تضییع حقوق یا سبب ورود خسارت بلاواسطه و مستقیم شده باشد. نظر به اینکه ضرورت گازسوز کردن دستگاه‌های اجرایی، نظامی و انتظامی و همچنین تشویق بخش خصوصی به گازسوز کردن وسایل نقلیه خود متضمن تنظیم قرارداد یا الزام اشخاص حقیقی یا حقوقی حقوق خصوصی به تولید کیت گازسوز نبوده تا اعلام خودداری شرکت تجاری از نصب کیت گاز روی خودروهای پلاک شخصی و دولتی به شرح بخشنامه‌های شماره ۸۲۱۳ مورخ ۷۸/۸/۵ و ۹۵۸۸ مورخ ۷۸/۹/۱۰ شرکت ملی فرآورده‌های نفتی که موجب دادنامه‌های شماره ۲۲ و ۶۱ مورخ ۸۰/۲/۳۰ هیأت عمومی دیوان ابطال شده موجب بروز خسارت به تولید کنندگان کیت مذکور محسوب شود؛ بنابراین دادنامه شعبه چهار تجدیدنظر مبنی بر رد شکایت به خواسته تصدیق ورود خسارت از طرف شرکت ملی فرآورده‌های نفتی صحیح و موافق قانون تشخیص داده می‌شود...»

• رأی شماره ۴۹۸ - دیوان عدالت اداری در مورد عدم رسیدگی به دعوی ناشی از قراردادهای نقل از شماره ۱۳۷۵،۷،۹-۱۵۰۲۴ روزنامه رسمی: شماره ۶،۷۵-۱۳۷۵،۵،۲۸، نظر به اینکه رسیدگی به دعوی ناشی از قراردادهای که مسائل حقوقی می‌باشد و باید بصورت ترافعی در

است، مغایرت دارد؛ زیرا در این اصل، هیچ گونه اشاره‌ای به تفکیک خاص براساس منشأ دعوای اداری که ناشی از اقدامات دولت است یا قراردادهای اداری (ایقاع یا عقد)، نشده است. با این حال دیوان عدالت اداری، همچنان به دعوای ناشی از قرارداد اداری رسیدگی نمی‌نماید و استثنا در این مورد، مربوط به حالتی است که دعوای ناشی از قرارداد اداری مربوط به قرارداد نبوده و مواردی را شامل است که طرف دولتی در قرارداد اداری، با استناد به اصول منبث از اقتدارات عمومی، از تکالیف و اختیاراتش در تنظیم قرارداد اداری، سوء استفاده نموده است. از سوی دیگر، ارائه خدمات عمومی در برخی کشورها به بخش خصوصی واگذار شده و نقش دولت در ارتباط با این قضیه، محدود به سازوکارهای نظارتی و قانونی است و در این نوع کشورها، نظام حقوق اداری براساس منفعت عمومی شکل گرفته است و دولت بر ارائه خدمات عمومی توسط بخش خصوصی از لحاظ قیمت، کیفیت و استاندارد سازی نظارت می‌نماید. نتیجه این نگرش منجر به آثار حقوقی متفاوتی در نحوه تنظیم قراردادهای اداری می‌گردد و آن مسأله تصریح و قید امتیازات قدرت عمومی در متن قرارداد تنظیمی می‌باشد.

۳-۲. واگذاری به بخش خصوصی یا مشارکت با بخش خصوصی در زمینه امور زیربنایی با بخش خصوصی، این امور شامل آن دسته از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که موجب تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و تولیدی کشور می‌گردد. قسمت ذیل ماده ۷۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰ در تعریف تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آمده است: منظور از دارایی‌های سرمایه‌ای یعنی دارایی‌های تولید شده یا تولید نشده‌ای است که طی مدت بیش از یک‌سال در فرایند تولید کالا و خدمات بکار می‌رود و نیز اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای عبارت است از اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی که براساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به اهداف برنامه توسعه پنج ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی

محاکم قضایی صالح مورد رسیدگی قرار بگیرند، خارج از شمول ماده یازده (۱۱) قانون دیوان عدالت اداری بوده و قابل طرح در دیوان مذکور نمی‌باشد. بنابراین دادنامه شماره ۷۳۶۸۸۵۶ شعبه پانزدهم موافق قانون تشخیص می‌گردد. این رأی مستنداً به ذیل ماده بیست قانون دیوان عدالت اداری، در موارد مشابه برای شعب دیوان و سایر مراجع مربوط لازم‌الاتباع است.

سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و به دو نوع انتفاعی و غیر انتفاعی تقسیم می‌گردد. با استناد به بند الف ماده ۳ قانون سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی که مقرر نموده است: مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در آن دسته از بنگاه‌های اقتصادی اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تأسیس مؤسسه و یا شرکت دولتی، مشارکت با بخش‌های خصوصی و تعاونی و بخش عمومی غیر دولتی به هر نحو و به هر میزان ممنوع است، حکایت از الزاماتی است که در تنظیم قرارداد اداری می‌بایست رعایت گردند، بنابراین با بهره‌گیری از توضیحاتی که پیش‌تر در مبحث تشخیص مبنای قرارداد اداری در ایران ارائه شد، نتیجه می‌گیریم که این نوع مشارکت عمومی خصوصی، از نوع قرارداد اداری و داخل در نظام حقوق عمومی می‌باشد.

۲-۴. واگذاری به بخش خصوصی یا مشارکت با بخش خصوصی در زمینه امور اقتصادی؛

امور اقتصادی، اموری است که دولت، متصدی اداره و بهره‌برداری از اموال جامعه است و مانند اشخاص حقیقی و حقوقی در حقوق خصوصی عمل می‌کند از قبیل: تصدی در امور صنعتی، کشاورزی، حمل و نقل، بازرگانی، مسکن و بهره‌برداری از طرح‌های مندرج در ماده ۱۰ قانون مدیریت خدمات کشوری...؛ از تعریف به راحتی می‌توان تشخیص داد که ماهیت قرارداد مشارکت در امور اقتصادی، کاملاً خصوصی و داخل در نظام حقوق خصوصی است. تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و نیز تصویب برنامه پنجم توسعه، زمینه‌های قانونی لازم برای مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد را فراهم آورده است. دولت باید خود را سبک کند، از انجام کارهای تصدی‌گری بپرهیزد و نظر خود را معطوف به سیاست‌گذاری و نظارت نماید.

باید به بخش خصوصی میدان داده شود تا در چارچوب قراردادهای استاندارد شده با دولت برای اجرای بخشی از پروژه‌های زیرساختی مشارکت نماید. بخش خصوصی باید با تأمین و تجهیز منابع مالی و مدیریت و اجرای این گونه پروژه‌ها، بخشی از وظایف سنتی دولت‌ها را در چند دهه گذشته به عهده بگیرد.

در دهه سوم انقلاب، شاهد تحولاتی در امر تدوین و تصویب قوانین در جهت بسترسازی برای فعالیت بخش‌های غیردولتی بوده است. تصویب برنامه سوم توسعه کشور با هدف

نهادسازی و ایجاد بسترهای قانونی برای فعالیت اقتصادی، تدوین سند چشم انداز جمهوری اسلامی و ابلاغ آن توسط مقام رهبری.

برنامه چهارم به عنوان اولین برنامه از سند چشم انداز جمهوری اسلامی جهت بهبود فضای کسب و کار و رقابت‌پذیری اقتصاد و نیز حذف انحصارات دولتی، تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، قانون هدفمندسازی یارانه‌ها، قانون جامع مسکن، قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی از جمله این اقدامات بوده است.

برنامه پنجم توسعه با نگاهی به برنامه‌های توسعه کشور پس از انقلاب اسلامی و با رفع ایرادات و اشکالات آنها و نیز با توجه به ظرفیت‌های قانونی ایجاد شده در دهه سوم انقلاب، جهت تحقق اهداف چشم انداز، ظرفیت‌های خوبی را پیش‌بینی نموده است و در همه بخش‌ها از جمله بخش فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی با محدود کردن دولت به فعالیت‌های حاکمیتی، زمینه را برای حضور بخش غیردولتی و سرمایه‌گذاران خارجی فراهم آورده است.

تحقق اهداف حوزه اقتصادی مندرج در سیاست‌های کلی برنامه پنجم شامل رشد اقتصادی حداقل ۸ درصد، نرخ بیکاری ۷ درصد در پایان برنامه، رشد بهره‌وری حداقل معادل یک سوم رشد اقتصادی در پایان برنامه و کاهش کسری تراز بازرگانی بدون نفت مستلزم استفاده از همه ظرفیت‌های مادی و انسانی داخل و خارج از کشور است (حسینی، ۱۳۹۱: ۲۲۰).

امور تصدی‌های اقتصادی، اموری هستند که با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری به بخش غیر دولتی واگذار می‌گردد. در ماده ۱۷ از قانون سیاست‌های اصل ۴۴ و مفاد بعد از آن، به تشریح نحوه واگذاری‌ها پرداخته است. این مفاد به نوعی شرایط تنظیم قرارداد واگذاری را واجد ویژگی‌های خاصی می‌نمایند و چون الزامات مذکور در اعتبار قرارداد تنظیمی مؤثر واقع شده و حتی فقدان آنها می‌تواند محلی برای طرح شکایت از ناحیه ذی‌نفعان باشند؛ لذا به نظر می‌رسد این دسته از قراردادها، اداری بوده و مشمول در نظام حقوق عمومی می‌باشند.

۳. ماهیت منافع حاصل از مشارکت عمومی - خصوصی، (منفعت عام / منفعت خاص)

ابلاغ اصل چهل و چهار قانون اساسی فقط قسمتی از صنایع مادر را از حیطه دولتی بودن خارج ساخت؛ اما به نظر می‌رسد بتوان با استفاده از فضای ایجاد شده و با نگاهی دقیق‌تر به چشم‌اندازهای پیش‌رو به اقدامات درست‌تر در آینده دست یافت و باید در نظر داشت کسورهایی که در بسط و گسترش مشارکت‌های عمومی خصوصی موفق بوده‌اند، سه وظیفه تصدی‌گری و

حاکمیت و تعیین استانداردها را جدا از یکدیگر مابین مشارکت کننده عمومی و مشارکت کننده خصوصی، تفکیک نموده‌اند.

خصوصی‌سازی و کاهش تصدی‌گری دولت در فعالیتهای اقتصادی، بخش عمده سیاست‌های تعدیل ساختار اقتصادی را تشکیل می‌دهد. تمامی برنامه‌ها در چارچوب و در قالب اصل چهل و چهار قانون اساسی و سیاست‌ها می‌بایست انجام گیرد و یکی از مهم‌ترین سیاست‌های اصل چهل و چهار بازشدن راه برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در عرصه اقتصادی کشور است.

گسترش خصوصی‌سازی در قالب قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، نه تنها مشارکت بخش غیر دولتی را در اداره امور تصدی‌گری اقتصاد افزایش می‌دهد و به انگیزه کارآفرینی، ابتکار و نوآوری قوت می‌بخشد، بلکه توان کارشناسی دولت را برای انجام پژوهش‌های لازم جهت اتخاذ سیاست‌های کلان اقتصادی مؤثر و کارآمد بکار خواهد گرفت.

دولت و سازمان‌های عمومی، مانند افراد و اشخاص خصوصی، اموال زیادی در اختیار دارند. بخشی از این اموال تابع قواعد و احکام حقوق عمومی است که به همین مناسبت به آنها اموال عمومی می‌گویند. بخش دیگر از اموال مزبور تابع قانون مدنی یا بازرگانی است، این اموال، اموال خصوصی یا اختصاصی دولت و سازمان‌های عمومی خوانده می‌شود (طباطبایی مومنی، ۱۳۷۸: ۲۷۲).

اموال عمومی قابل تملک خصوصی نیستند و به وسیله اشخاص حقوقی اداره می‌شوند و مختص خدمات عمومی هستند. در مقابل، حق دولت و سایر سازمان‌های عمومی نسبت به اموال اختصاصی دولت، شبیه حق مالکیت افراد نسبت به آنهاست، دولت و سازمان‌ها در مورد اموال مزبور می‌توانند قرارداد لازم را با اشخاص منعقد کنند و دارای تمام حقوق مالکانه نسبت به آنها هستند. با تأکید بر اصول قانون اساسی و با توجه به ذیل اصل چهل و چهار قانون اساسی و سیاست‌های مرتبط به منظور شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی، افزایش سهم بخش‌های خصوصی در اقتصاد ملی، کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیتهای اقتصادی است؛ یعنی در اجرای اصل مذکور، سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی و غیردولتی و بخش‌های خصوصی و تعاونی در صنایع بزرگ و مادر و معادن بزرگ به جز مواردی، مجاز بوده و دارای مجوز قانونی است و این خود، مجوزی است برای تحقق بیشتر مشارکت و همکاری میان بخش عمومی و بخش خصوصی.

۴. بررسی قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به عنوان قرارداد اداری

در معنی عام، هر قراردادی که یک طرف آن، دستگاه‌های اداری، اعم از دولتی (مثل وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی) یا دستگاه‌های بلدی (شهرداری‌ها) باشد؛ قرارداد دولتی است. قرارداد اداری، قراردادی است که هم از نظر تشریفات انعقاد و هم از نظر احکام حاکم بر آن، تابع قوانین خاص و حقوق عمومی است ولی قرارداد غیر اداری، قراردادی است که هر چند از نظر تشریفات انعقاد، تابع مقررات عمومی و قواعد آمره می‌باشد ولی در ماهیت، تابع احکام حقوق خصوصی مدنی و تجارت است. به این ترتیب، تمام قراردادهای دولتی از نظر تشریفات انعقاد، تابع مقررات خاص دولتی و حقوق عمومی‌اند ولی از نظر قواعد ماهوی حاکم بر قراردادهای دولتی، آنجا که دولت همانند اشخاص عادی عمل می‌کند باید به قواعد حقوق خصوصی رجوع کرد و در مواردی که پای منافع و خدمات عمومی در میان است باید به قواعد خاص حقوق عمومی توسل جست؛ اما چگونه می‌توان قراردادهای اداری را تشخیص داد؟ ضابطه تمیز بین این دو دسته قراردادها چیست؟

- اول- لزوم حضور یک شخص حقوق عمومی: وجه مشترک قراردادهای اداری و قراردادهای غیر اداری دولتی این است که همیشه یک طرف قرارداد، شخص حقوق عمومی است؛ البته اگر شخص حقیقی یا حقوقی خصوصی، به نمایندگی از دولت، مسئولیت ارائه یک خدمت عمومی را بر عهده گرفته باشد؛ در این صورت، قراردادی را که در راستای ارائه آن خدمت عمومی، منعقد می‌شود نیز قرارداد اداری به شمار می‌رود.
- دوم- وجود هدف عمومی: اگر چه همه فعالیت‌های دستگاه‌های دولتی برای تحقق اهداف عمومی صورت می‌گیرد؛ اما بعضی از آنها آن قدر جزئی و در زمره اعمال خرد و متوسط است که نمی‌توان وجود هدف یا خدمت عمومی را از آن استنباط کرد. در مقابل، بسیاری از قراردادهای دولتی آن‌چنان با هدف خدمات عمومی آمیخته است که حقیقتاً نمی‌توان چنین قراردادهایی را در ردیف قراردادهای خصوصی قرار داد (هداوند، ۱۳۸۶: ۸۲-۷۹).
- سوم- پیروی قراردادهای اداری از احکام خاص (قواعد اقتداری، ترجیحی): البته این عنصر از آثار قراردادهای اداری است. از این جهت تعریف ارائه شده، تعریف کاملی نیست؛ زیرا غرض از ارائه تعریف، آن است که احکام خاص حقوق عمومی نسبت به آن قرارداد اعمال شود. اگر معلوم بود که کدام قرارداد تابع قواعد عمومی و کدام یک تابع قواعد حقوق خصوصی است دیگر ضرورت چندانی برای ارائه تعریف وجود نداشت.

قرارداد اداری عمل حقوقی مختلطی است که جزیی از آن، حاصل توافق طرف‌های قرارداد و جزو دیگر آن، قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های اداری است. دولت در مورد آنچه که مربوط به فعالیت‌های اداری است، یک‌طرفه اقدام می‌کند یعنی اصل بر یک‌طرفه بودن تصمیمات اداری است. قراردادهای اداری در واقع محدوده حقوقی جلب مشارکت و دعوت اشخاص خصوصی می‌باشد. رژیم حقوقی حاکم بر قراردادهای اداری، تابع مقررات خاصی است، دولت با استفاده از تئوری‌های حقوقی متعدد، نظیر تئوری عمل حاکم، تئوری امور غیرقابل پیش‌بینی و برخورداری از اختیاراتی همچون، حفظ تعادل و توازن مالی قرارداد اداری، فسخ قرارداد به علت مقتضیات اداری که همگی ناشی از حق حاکمیت دولت در اداره امور عمومی است، شروط قرارداد را به صلاحدید خود تنظیم می‌نماید.

اکنون این سؤال مطرح می‌شود که مشارکت عمومی خصوصی، نوعی قرارداد اداری است یا خیر؟ در پاسخ به این سؤال اساسی، باید توجه داشت که قرارداد مشارکت عمومی خصوصی، با موضوعات متفاوت و در بخش‌های مختلف منعقد می‌گردد. بنابراین پاسخگویی به پرسش فوق متناسب با شرایط حاکم بر آن حوزه اقتصادی متفاوت است؛ به طور مثال، در کشور ایران بخش دولتی و خصوصی در کنار هم ارائه خدمات مختلف بهداشتی و درمانی را به عهده دارند (برزگر و دیگران، ۱۳۹۱: ۱۳۶) و یا به منظور بالا بردن ظرفیت فنی که براساس آنها بخش خصوصی سرمایه‌گذار (داخلی یا خارجی)، ملزم به انتقال دانش و مهارت مورد نظر گردد؛ در ایران، قوانین و مقررات خاصی تصویب گردیده است. این گونه قوانین، بخش دولتی را ملزم می‌نماید تا در تنظیم قرارداد مذکور، از الزامات خاصی پیروی نموده و آن الزامات را به صورت شروطی در متن قرارداد مورد اشاره، درج نماید و یا قوانینی که صراحتاً به کارگیری قرارداد مشارکت عمومی خصوصی را تصریح نموده‌اند؛ از جمله، قانون نفت مصوب بیست و سوم مهرماه ۱۳۶۶، قرارداد پیمانکاری را تنها قرارداد مناسب برای عملیات نفتی بالادستی (از قبیل اکتشاف و توسعه) می‌داند و استفاده از قراردادهای مشارکتی را محدود به عملیات پایین‌دستی (مثل ایجاد پالایشگاه و اجرای عملیات پالایش نفت در کشور) می‌نماید. علاوه بر این، پیش از آن که چنین قراردادهایی منعقد شوند، سلسله مراتب و شرایطی می‌بایست طی و احراز شوند. بنابراین انعقاد هرگونه قرارداد مشارکت عمومی خصوصی می‌بایست با ملحوظ قرار دادن این محدودیت در صنعت نفت کشور باشد و یا براساس ماده پنج این قانون، قرارداد باید براساس مقررات قرارداد نمونه‌ای باشد که از پیش تهیه شده است.

ناگفته پیداست که احراز چنین شرایطی، این نوع از قراردادهای را متمایز از قراردادهای عادی و خصوصی می‌سازد و آنها را در ردیف قراردادهای اداری می‌نهد. بدیهی است که شرایط و الزامات فوق‌الذکر اراده و اختیار سرمایه‌گذار خصوصی را در تعیین شرایط قراردادی محدود می‌سازد. همچنین در زمینه پاسخگویی موضوعاتی قابل طرح است از آن جمله مفاهیم پاسخگویی و شفافیت در دولت‌های دموکراتیک در رابطه با منافع عمومی و جامعه از یکسو و فلسفه حمایت از اسرار تجاری و قواعد آن و اعمال آن در حوزه عمومی و زیرساخت‌های جامعه از سوی دیگر، منجر به تعارض گردیده و با فقدان قانون خاص و روشن در این زمینه، حقوقدانان در تلاش برای حل این تعارض هستند.

❖ نتیجه‌گیری

مشارکت عمومی خصوصی عبارت است از ترتیبات قراردادی طولانی مدت میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی. منظور از بخش عمومی، مؤسسات و نهادهایی می‌باشند که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دولت، نهادها و سازمان‌های عمومی یا شهرداری‌ها قرار دارند و به قصد انتفاع یا بدون قصد انتفاع فعالیت می‌کنند. طرف خصوصی که معمولاً به عنوان شریک خصوصی در قرارداد مشارکت عمومی خصوصی، مورد نظر وارد می‌شود، به اشخاصی گفته می‌شود که تحت مالکیت و کنترل مستقیم دولت نیستند و توسط سرمایه‌گذاران بخش خصوصی اداره و کنترل می‌شوند. با توجه به قابلیت‌ها و توانمندی‌های دو بخش عمومی و خصوصی، مشارکت و همکاری این دو بخش و تلفیق توانمندی‌هایشان با یکدیگر و تقسیم مخاطره‌های موجود می‌تواند تأثیر قابل توجهی در اجرای بهینه پروژه‌های زیربنایی و خدمات عمومی داشته باشد. روش یاد شده، اجرای پروژه‌های زیربنایی با بهره‌گیری از توانایی بخش خصوصی است، یعنی دولت به جای عهده‌دار شدن اجرای یک پروژه امتیاز احداث و بهره‌برداری از آن را برای مدت معین به یک شرکت خصوصی واگذار می‌کند. شرکت خصوصی در طول دوره بهره‌برداری از پروژه، سرمایه اولیه و سود مورد انتظارش را براساس مفاد قرارداد مشارکت عمومی خصوصی منعقد با طرف دولتی، از محل درآمدهای حاصل از فروش کالا یا خدمات پروژه برداشت می‌کند و عموماً در پایان دوره امتیاز به صورتی که ضوابط آن در قرارداد مشخص شده، مدیریت محدثات را به طرف دولتی باز می‌گرداند.

در هر جامعه‌ای اجرای موفقیت‌آمیز هر یک از اشکال مشارکت عمومی خصوصی نیازمند وجود پیش شرط‌هایی است که فقدان آنها به اجرای ناکارآمد مشارکت منجر می‌شود و نمی‌تواند به اهداف خود برسد. در ایران تجربه مشارکت بخش خصوصی با دولت در ارائه خدمات عمومی،

نوین است. باید نگاه بخش عمومی تغییر کند. بخش عمومی خود را به مثابه یک کارفرمای مطلق یا ارباب منابع و امتیازات حاکمیتی نبیند بلکه به مثابه شریکی با آورده‌ای همسان با شریک بخش خصوصی و به صورت برابر بنگرد و قراردادهای مشارکت با لحاظ شرایط تعادل تنظیم و منعقد گردد و این کاستی‌ها باید از طریق بازنگری و یا انجام اصلاحات قانونی و نظارتی و ایجاد نهادهای جدید مهیا شود.

پیاده‌سازی شکل مدرن مشارکت عمومی خصوصی نیازمند دگرگونی‌های اساسی در فضای سیاسی، سیاست‌گذاری و ترویج نگرش اشتغال‌زایی و توسعه فضای کسب و کار می‌باشد. برای اجرای مشارکت عمومی خصوصی عناصر مختلف و دخیل در امر مشارکت باید فراهم گردند و بسترهای قانونی حمایت‌گرا تأمین شود. در پژوهش حاضر، نگرش دولت به بخش خصوصی و حضور بخش خصوصی در عرصه‌های مختلف (مخابرات، آموزش و پرورش، بهداشت، شهرداری، محیط زیست، صنایع پایین‌دستی نفت) حاکی از این است که هنوز نگاه بی‌اعتمادی دولت به حضور فعال بخش خصوصی مانع اصلی توسعه زیرساخت‌ها گردیده است.

دولت باید بپذیرد که در معیت واگذاری‌ها دیگر نقش او به عنوان کارفرمای مطلق یا صاحب تمام منابع، صنایع و انحصارات پایان یافته و اکنون به عنوان شریک یا صاحب حصه‌ای قلمداد می‌شود که برای ارائه خدمات عمومی و توسعه زیرساخت‌هایش نیاز به سرمایه یا حصه شریک خصوصی دارد. باور مثبت دولت به بخش خصوصی در ادبیات حوزه مشارکت مورد تأیید و تأکید واقع شده و برای داشتن مشارکت موفق نگرش مثبت سیاسی و اعتماد متقابل الزامی است در پرتو چنین نگرشی است که قرارداد مشارکت عمومی خصوصی بیشتر جنبه‌های حقوق خصوصی یافته و به عنوان قرارداد خصوصی تلقی می‌گردد و ادبیات قراردادهای اداری با تحولات اخیر در مفهوم دولت، در حال دگرگونی و دیگر نمی‌توان مرزهای دقیقی برای جداسازی نظام حقوق عمومی و حقوق خصوصی به مانند گذشته ارائه نمود. و به نظر می‌رسد خیلی از حوزه‌ها متناسب با تحولات، اندیشه‌های جدید را برای درک مفاهیم نو می‌طلبند.

از سوی دیگر وجود محیطی قانونی که پشتیبان مشارکت و حضور بخش خصوصی در خدمات عمومی باشد بسیار ضروری است. محیط‌های تواناساز قانونی، سیاسی و نظارتی برای استمرار مشارکت عمومی خصوصی حیاتی هستند و ابهام و عدم شفافیت در محیط قانونی و نظارتی موجب می‌شود که سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان مردد و یا سردرگم شوند. همچنین لازم است میان میزان خدمات تقاضا شده و هزینه‌های عرضه آن خدمات، توازن و تعادل منطقی برقرار گردد تا زمینه انگیزشی لازم برای جذب سرمایه‌گذار و بهبود کارایی ایجاد شود.

فهرست منابع

فارسی:

۱. ادهم، زهرا (۱۳۹۰): «مشارکت عمومی خصوصی در فرآیند بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده در ایران»، ماهنامه شهرداریها، شماره ۱۰۵.
۲. اسدزاده، احمد (۱۳۹۱): «ظرفیت‌های بازار سرمایه اسلامی و ابزارهای مالی اسلامی در توسعه مشارکت خصوصی و عمومی در زیرساخت»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۳. _____ (۱۳۹۱): «ظرفیت‌های بازار سرمایه اسلامی و ابزارهای مالی اسلامی در توسعه مشارکت خصوصی و عمومی در زیرساخت»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۴. _____ (۱۳۹۱): «مشارکت بخش دولتی و خصوصی در احداث نفت - مطالعه موردی احداث انبار نفت در نکا»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۵. ایبانی، غلامرضا (۱۳۸۷): «ماهیت حقوقی قراردادهای اداری در ایران»، ماهنامه حقوقی، فرهنگی و اجتماعی، سال ۱۲، شماره ۷۲.
۶. بزرگ، مهدی و دیگران (۱۳۹۱): «مشارکت بخش دولتی و غیردولتی»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۷. توکلی افشار، نرجس (۱۳۸۵): تعدیل قراردادهای اداری با تأکید بر شرایط عمومی پیمان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق عمومی، به راهنمایی دکتر محمد راسخ، دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی.
۸. حیدری، کیومرث (۱۳۹۱): «بررسی چارچوب نظری و تجربیات مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها (مطالعه موردی: صنعت آب)»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۹. _____ (۱۳۹۱): «بررسی چارچوب نظری و تجربیات مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها (مطالعه موردی: صنعت برق)»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۱۰. دانش جعفری، داود (۱۳۹۱): «بررسی الگوی جمهوری اسلامی ایران در تریب‌های مشارکت عمومی - خصوصی در چارچوب چشم انداز ۲۰ ساله کشور»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۱۱. رحمانیان، مسعود (۱۳۹۰): «ماهیت حقوقی قراردادهای پیمانکاری دولتی»، نشریه ماوی نشریه داخلی قوه قضائیه، سال نهم، شماره ۱۰۲۸.
۱۲. رضایی زاده، محمد جواد (۱۳۸۷): «ویژگی قراردادهای اداری»، فصلنامه حقوق دانشگاه تهران، دوره ۳۸، شماره ۲.

۱۳. سعیدی، علی (۱۳۹۱)؛ «ظرفیت های ابزارهای مالی اسلامی در توسعه مشارکت عمومی و خصوصی در ایران»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۱۴. سنگتایی، محسن (۱۳۸۳)؛ «بررسی مختصری در مورد قراردادهای اداری و تفاوت آن با قراردادهای غیر اداری»، فصلنامه دانش حسابرسی، شماره ۲۰.
۱۵. شعبانی، احمد (۱۳۹۱)؛ «جستاری پیرامون وظایف اجتماعی نظام مالیه اسلامی: درس‌هایی از تجربه مؤسسات تأمین مالی اجتماعی در غرب»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۱۶. شهنیایی، احمد (۱۳۹۱)؛ «جایگاه قراردادهای مربوط به مشارکت عمومی - خصوصی در حقوق ایران»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۱۷. شیروی، عبدالحسین و منیره خدادادپور (۱۳۹۳)؛ «مشارکت عمومی - خصوصی از منظر قوانین ایران»، نشریه حقوق خصوصی، دوره ۱۱، شماره ۲.
۱۸. صادقی شاهدانی، مهدی و دیگران (۱۳۹۰)؛ «اولویت بندی موانع توسعه مشارکت های عمومی خصوصی در بخش حمل و نقل ایران با استفاده از روشهای MDCM»، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، سال دوم، شماره ۶.
۱۹. طباطبایی مؤتمنی، منوچهر (۱۳۸۱)؛ حقوق اداری، چاپ هفتم، تهران: انتشارات سمت.
۲۰. عبدی، صادق (۱۳۹۱)؛ مقایسه تطبیقی روش های قراردادی تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی با تأکیدی بر قراردادهای مشارکت بخش دولتی - خصوصی»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۲۱. عبدی، صادق و سید نصراله ابراهیمی (۱۳۹۱)؛ «شناسایی ریسک‌های موجود در انواع روشهای اجرای پروژه با تأکیدی بر روش مشارکت دولتی - خصوصی (PPP)»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۲۲. عراقی، عزت‌الله و محمدکاظم حبیب‌زاده (۱۳۸۸)؛ «قراردادهای دولتی در حقوق ایران: بررسی شاخص‌ها»، نشریه حقوق خصوصی، شماره ۱۵.
۲۳. عزیززی، فاطمه (۱۳۹۱)؛ «آسیب شناسی قوانین و مقررات در قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی (از جمله توزیع ریسک)»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت: تهران، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۲۴. عزیززی، ناصر (۱۳۹۱)؛ «تعارض حمایت از اسرار تجاری و منافع عمومی در حوزه زیرساخت‌های عمومی در حقوق ایران و امریکا»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۲۵. عزیززی، نعمت‌اله و دیگران (۱۳۹۲)؛ «موانع گسترش مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش ایران: موردکاوی مدارس غیرانتفاعی»، مجله علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره ۶، سال ۲۰-۲، شماره ۱.

۲۶. غمامی، مجید (۱۳۹۱): «مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت ها در ایران براساس مبانی مذکور در قانون اساسی و قوانین عادی»، همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
۲۷. میرحاج، روح الله (۱۳۸۵): «تعدیل قراردادهای اداری نگاهی کاربردی و با تأکید بر شرایط عمومی پیمان»، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق عمومی، دانشکده حقوق دانشگاه تهران.
۲۸. هادی، سلیم (۱۳۸۷): «قراردادهای دولتی و ویژگی‌های نظام‌های حقوقی دوگانه‌گرا»، ترجمه محسن محبی، پژوهش حقوق و سیاست، سال ۱۰، شماره ۲۵.
۲۹. هداوند، مهدی (۱۳۸۶): «پیشنهاد تدوین قانون عام اداری»، نشریه حقوق عمومی، شماره سوم.
۳۰. هیبیتی فرشاد و موسی احمدی (۱۳۸۸): «مشارکت عمومی خصوصی: نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی»، کنفرانس بین المللی نظام تأمین مالی دانشگاه صنعتی شریف.
۳۱. هیبیتی، فرشاد و موسی احمدی (۱۳۸۸): «مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی پروژه‌های زیرساختی»، کنفرانس بین‌المللی نظام تأمین مالی دانشگاه صنعتی شریف.
۳۲. هیبیتی، فرشاد و دیگران (۱۳۸۹): «رابطه آزادی اقتصادی با مشارکت‌های عمومی خصوصی و ارائه الگو برای ایران»، فصلنامه مدل سازی اقتصادی، سال ۲، شماره ۲.
۳۳. یسکومب، ئی.آر (۱۳۹۱): مشارکت بخش عمومی و خصوصی اصول سیاست گذاری و تأمین مالی، ترجمه محمد آقا قوام، تهران: انتشارات وزارت امور اقتصادی و دارایی.

غیر فارسی:

1. Blanc-Brude, Frederic and Goldsmith, Hugh and Valila, Timo, Ex Ante Construction Costs in the European Road Sector: A Comparison of Public-Private Partnerships and Traditional Public Procurement (2006). EIB Economic and Finance Report No. 2006/1. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1104070> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1104070>
2. Bruere (1999); Toward a New Planning Process: A Guid to Reorienting Urban Planning Toward Local Agenda 21, HO, UN.
3. Downes, A. S. (2006); Best Practices of Public-Private Partnerships on Education and Skills Training In the Caribbean, Available At: Davies, B., & Hentschke, G. (2006). Public/Private Partnerships in Education: insights from the field. School Leadership and Management, 26 (3), 205-226.
4. Górski, Jędrzej, General Contractor Agreement for a Nuclear Power in the EU without a Call for Competition? (January 1, 2013). Nuclear Law and Policy, OGEL 1, February 2013. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2412972>
5. Habermas, J. (1992); "Citizenship and National Identity: same Reflections on the future of Europe" in B. S. turner and P. Hamilton, ed., citizenship critical concepts, London: Routledge.

6. Larocque, N. (2008); Public-Private Partnership in Basic Education: An International Review, Cfbt Education Trust. Available At [Www.Cfbt.Com](http://www.cfbt.com)
7. Weele, Arjan J. van (2010); Purchasing and Supply Chain Management: Analysis, Strategy, Planning and Practice (5th ed. Ed.). Andover: Cengage Learning. ISBN 978-1-4080-1896-5.

مشارکت عمومی - خصوصی از منظر قوانین ایران

عبدالحسین شیروی^۱، منیره خدادادپور^{۲*}

۱. استاد گروه حقوق خصوصی، پردیس فارابی دانشگاه تهران
 ۲. دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، پردیس فارابی دانشگاه تهران
- (تاریخ دریافت: ۹۲/۸/۲؛ تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۲۵)

چکیده

به کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی در بسیاری از کشورها متداول بوده و در این جهت قوانینی تصویب شده است. در ایران برای اولین بار به روش مشارکت عمومی - خصوصی در بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه تصریح شده است، ولی جزئیات آن بیان نشده است. ضوابط تفصیلی تری درباره مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ درج شد، ولی به دلیل دائمی بودن این نوع مقررات، شورای نگهبان با تکرار این ضوابط در بودجه سال ۱۳۹۳ مخالفت کرد. بنابراین، در حال حاضر کشور ضوابط تفصیلی درباره مشارکت عمومی - خصوصی ندارد. در این مقاله ضمن تجزیه و تحلیل قوانین کشور از جمله مقررات مندرج در قوانین بودجه سال‌های گذشته، در پی بیان آن هستیم که روش مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین کشورمان با چه الگوها و در چه حوزه‌هایی تحقق می‌یابد و این الگوها تا چه حد با تقسیم‌بندی‌های بین‌المللی مشارکت عمومی - خصوصی انطباق دارد.

کلیدواژگان

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، طرح‌های تملک دارایی، قانون بودجه، مشارکت عمومی - خصوصی.

مقدمه

از جمله موانعی که دولت‌ها، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه با آن مواجهند، محدودیت منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری است. در کنار این مسئله عواملی مانند فقدان تخصص کافی در این بخش و طولانی شدن دوران ساخت و اجرای پروژه‌ها توسط دولت موجب شد دولت‌ها به بهره‌گیری از توان مالی و تخصص فنی بخش خصوصی رغبت نشان دهند. از سوی دیگر، واگذاری کامل برخی پروژه‌ها به بخش خصوصی ممکن است به جهاتی به صلاح نباشد، یا عملاً امکان‌پذیر نباشد، یا اساساً برای بخش خصوصی توجیه اقتصادی نداشته باشد. چنین شرایطی دولت‌ها را به سمت بهره‌گیری از فنون و مدل‌های ترکیبی اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری سوق می‌دهد (Ho, 2010, p.10). از جمله روش‌هایی که بیش از دو دهه مورد توجه دولت‌ها قرار گرفته است و با گذشت سال‌ها دولت‌ها همچنان و با شدت بیشتری می‌کوشند بخش خصوصی را به مشارکت در آن ترغیب کنند، مشارکت عمومی - خصوصی است (Darr, 2008, p.58). با آنکه بسیاری از کشورها سال‌ها در اجرای پروژه‌های خود از این روش بهره می‌برند، در کشور ما با وجود ضرورت‌های فراوانی که در این زمینه وجود دارد، هنوز قانون به‌خصوصی در این زمینه تصویب نشده است. البته در برخی قوانین از جمله قانون برنامه پنجم توسعه و قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ در این موضوع بحث شده است که در این مقاله این قوانین بررسی می‌شوند و با توجه به تجربه کشورهای دیگر آن‌ها نقد و بررسی می‌شوند. بر این اساس، پس از معرفی روش مشارکت عمومی - خصوصی و روشن شدن جایگاه آن در قوانین ایران، انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی و پروژه‌هایی که می‌تواند موضوع این مشارکت قرار گیرد از منظر قوانین موجود بررسی می‌شوند و در کنار آن به تقسیم‌بندی روش مشارکت عمومی - خصوصی در سطح بین‌الملل و انطباق یا عدم انطباق تقسیم‌بندی قوانین ایران با آن خواهیم پرداخت. در ادامه، حمایت‌هایی که در ایران و برخی کشورها از روش مشارکت عمومی - خصوصی انجام گرفته است، بررسی می‌شود.

روش مشارکت عمومی - خصوصی

امروزه به کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی برای اجرای پروژه‌های مختلف بسیار متداول است و بسیاری از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته این روش را برای اجرای پروژه‌های خود در سطوح ملی و محلی به کار می‌گیرند (رسولی‌منش، ۱۳۸۹، ص ۳۸). پیش از آنکه به مفهوم این مشارکت و نحوه تحقق آن بپردازیم، باید مقصودمان از بخش عمومی و بخش خصوصی را به عنوان طرفین قرارداد مشارکت بیان کنیم. بخش عمومی به مؤسسات و نهادهایی گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دولت، نهادها و سازمان‌های عمومی یا شهرداری‌ها قرار دارند و به قصد انتفاع یا بدون قصد انتفاع عمل می‌کنند. مقصود از بخش عمومی ممکن است دولت، اعم از دولت مرکزی، دولت ایالتی و منطقه‌ای یا مؤسسات عمومی غیردولتی مانند شهرداری‌ها، یا هر نهاد تحت کنترل دولت باشد. طرف خصوصی که معمولاً در قالب یک شرکت فعالیت می‌کند به اشخاصی گفته می‌شود که تحت مالکیت و کنترل مستقیم دولتی نیستند و توسط سرمایه‌گذاران بخش خصوصی اداره و کنترل می‌شوند. اگر سرمایه‌گذاران متعدد با مشارکت یکدیگر شرکتی به این منظور تأسیس کرده باشند، از آن به عنوان «شرکت پروژه» یاد می‌شود.

با توجه به قابلیت‌ها و توانمندی‌های دو بخش عمومی و خصوصی، مشارکت و همکاری این دو بخش و تلفیق توانمندی‌هایشان با یکدیگر و تقسیم مخاطره‌های موجود می‌تواند تأثیر قابل توجهی در اجرای بهینه پروژه‌های زیربنایی و خدمات عمومی داشته باشد. مشارکت عمومی - خصوصی به ترتیبات قراردادی طولانی‌مدتی اطلاق می‌شود که میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی منعقد می‌شود. به‌ویژه با هدف تأمین مالی، طراحی، عملیاتی‌کردن و بهره‌برداری از تأسیسات زیربنایی و خدماتی انجام می‌گیرد (ADB, 2008, p.15). ویژگی چنین قراردادهایی مشارکت در سرمایه‌گذاری، مخاطره، مسئولیت‌ها و درآمدها بین طرف‌های مشارکت است. هدف آن تحویل پروژه‌ای است که به طور سنتی به وسیله بخش عمومی تأمین می‌شده است (IMF, 2012, p.4). اما به دلایلی دولت تصمیم می‌گیرد با مشارکت بخش خصوصی آن را انجام دهد. اساساً درگیری هر دو طرف (بخش عمومی و خصوصی) در قراردادهای مشارکت یک ضرورت

تلقى می‌شود (Grigorescu, 2008). شورای کانادایی مشارکت بخش خصوصی و عمومی را به عنوان همکاری مشترک بین بخش عمومی و خصوصی بر اساس مهارت و توان هر بخش به منظور پاسخ‌دادن به نیازهای بخش عمومی تعریف می‌کند که در آن، وضعیت منابع، مخاطره، جوایز و امتیازات به روشنی مشخص شده است (Nascio, 2006).

فعالیت‌های موضوع مشارکت عمومی - خصوصی شامل احداث تأسیسات با خصوصیات یادشده در قرارداد و بهره‌برداری از آن با کیفیت مورد توافق است. به‌طور کلی، روش یادشده برای اجرای پروژه‌های زیربنایی با بهره‌گیری از توانایی بخش خصوصی است، به‌طوری که دولت به‌جای عهده‌دار شدن اجرای پروژه، امتیاز احداث و بهره‌برداری از پروژه را که می‌تواند برای نمونه احداث یک فرودگاه، توسعه بنادر یا ایجاد مراکز تفریحی و سرگرمی یا هتل باشد، برای مدتی معین به یک شرکت خصوصی واگذار می‌کند که این شرکت مسئولیت تأمین و گردآوری سرمایه لازم (به‌طور کلی یا جزئی) و طراحی پروژه را نیز بر عهده می‌گیرد. شرکت خصوصی یادشده در طول زمان بهره‌برداری از پروژه، سرمایه اولیه و سود مورد انتظار خود را که براساس توافق اولیه با طرف دولتی تعیین شده است، از محل درآمدهای حاصل از فروش کالا یا خدمات پروژه برداشت می‌کند و عموماً در پایان دوره امتیاز، به صورتی که ضوابط آن در قرارداد مشخص شده است، مدیریت مستحقات را به طرف دولتی برمی‌گرداند. البته مالکیت مستحقات پروژه در برخی روش‌ها برای همیشه (عملاً تا پایان عمر مفید آن) با طرف خصوصی باقی می‌ماند، که در این صورت، امتیازات اعطایی دولت در پایان مدت قرارداد تمام می‌شود و بخش خصوصی می‌تواند بدون تکیه به دولت پروژه را ادامه دهد.

چهار مشخصه می‌تواند مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی را روشن‌تر کند که عبارت است از: الف) به‌دست آوردن بازدهی و کارایی مناسب از طریق تقسیم مخاطره و پاسخگویی بین بخش عمومی و خصوصی؛ ب) سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طول عمر پروژه؛ ج) ارتباط قراردادی طولانی‌مدت؛ د) ابداع و نوآوری به‌ویژه در عرضه خدمات (سازوکارهای پرداخت، عرضه و توصیف خدمات و جز آن) از سوی بخش خصوصی (Alfen et al, 2009).

بسترهای قانونی روش مشارکت عمومی - خصوصی

برخلاف اهمیت فراوانی که امروزه مشارکت عمومی - خصوصی در جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد به دست آورده است، تا سال‌های اخیر چندان مورد توجه جدی قانونگذار کشورمان قرار نگرفته بود. تنها قانونی که به روش مشارکت عمومی - خصوصی تصریح کرده است، بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه است. البته بعضاً قانونگذار به مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین قبلی نیز اشاره کرده است. یکی از این قوانین، قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (روزنامه رسمی، شماره ۱۶۷۰۹، ۱۳۸۱/۴/۱۲) مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ است. به موجب بند (ب) ماده ۳ این قانون «سرمایه‌گذاری خارجی در کلیه بخش‌ها در چارچوب روش‌های «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل» و «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانک‌ها و یا شرکت‌های دولتی نباشد» از تسهیلات و حمایت‌های مقرر در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی بهره‌مند می‌شوند. سرمایه‌گذاری موضوع این بند که از آن به «سرمایه‌گذاری خارجی در چارچوب ترتیبات قراردادی» تعبیر شده است. برای همه فعالیت‌های اقتصادی مجاز است، اعم از این که این فعالیت‌ها در انحصار دولت باشد، یا بخش خصوصی نیز بتواند در این نوع کارها فعالیت کند (شیروی، ۱۳۸۹، ص ۴۴۵).

از جمله روش‌های یادشده در این بند روش «مشارکت مدنی» است. در قانون مدنی از مشارکت مدنی تعریفی نشده است، اما قانونگذار تعریفی از «شرکت» بیان کرده است. «شرکت» به موجب ماده ۵۷۱ قانون مدنی عبارت است از اجتماع حقوق مالکان متعدد در شیء واحد به نحو اشاعه. ماده ۱۸ آیین‌نامه قانون عملیات بانکی بدون ربا «مشارکت مدنی» را عبارت از درآمیختن سهم‌الشرکه نقدی و یا غیرنقدی متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی متعدد، به نحو مشاع به منظور انتفاع، طبق قرارداد دانسته است. «مشارکت حقوقی» نیز طبق ماده ۲۳ همین آیین‌نامه عبارت است از تأمین قسمتی از «سرمایه» شرکت‌های سهامی جدید، یا خرید قسمتی از سهام شرکت‌های سهامی موجود. مشارکت یادشده در این مواد می‌تواند به‌طور مشارکت بین بخش‌های عمومی یا

خصوصی، یا مشارکت بین بخش خصوصی و عمومی محقق شود. هر چند قانونگذار در بند (ب) ماده ۳ قانون تشویق به روش «مشارکت مدنی» اشاره کرده است، به نظر نمی‌رسد مقصود از آن خارج کردن مشارکت حقوقی از قلمرو بحث باشد. در حقیقت، قانونگذار در پی بیان ترتیبات قراردادی است که سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند از طریق آن سرمایه‌گذاری کند و یکی از این روش‌ها، مشارکت است.

از روش‌های دیگر یادشده در بند (ب) «روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» یا (بی.او.تی) است که می‌توان آن را متداول‌ترین شکل قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی در نظر گرفت. این ماده صرفاً متذکر روش بی.او.تی است و متذکر گونه‌های دیگر آن مثل بی.او.او و امثال آن نشده است. البته از عبارت اخیر بند (ب) ماده ۳ قانون تشویق که برگشت سرمایه و منافع حاصله را صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری دانسته است، می‌توان استفاده کرد که ذکر روش بی.او.تی در این ماده صرفاً اختصاص به روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری معمول ندارد، بلکه ناظر به همه روش‌های مشابه است، مثل بی.او.او است. به علاوه، این قانون صرفاً به بیان کلی روش‌های «مشارکت مدنی» و «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» اکتفا کرده است و درباره چگونگی انجام‌دادن این روش‌ها و تعهدات طرفین اشاره‌ای نکرده است.

همان‌طور که بیان شد، بهره‌گیری از روش مشارکت عمومی-خصوصی در بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه تصریح شده است که متعاقباً این روش با تفصیل بیشتری در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۲ درج شده است. در بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه با بیان کلی دولت را موظف کرده است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای از روش‌های اجرایی مناسب از جمله روش‌های مشارکت بخش عمومی-خصوصی با پیش‌بینی تضمین‌های کافی بهره‌گیرد. اما در این بند به نحوه تحقق این مشارکت و نوع تضمین‌های مورد نظر اشاره نشده است. البته در اجرای بند (ب) یادشده، تبصره ۱۰۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تبصره ۱۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (روزنامه رسمی، شماره ۱۹۸۹۰، ۱۳۹۲/۳/۲۸) و تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ کل کشور ضوابطی را درباره نحوه تحقق مشارکت

عمومی - خصوصی، تعهدات طرفین خصوصی و دولتی و حمایت‌هایی که از این روش انجام می‌گیرد، مقرر کردند. در ادامه، قصد داریم این موضوع را از نظر امکان یا عدم امکان درج ضوابط روش مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین بودجه و شرایط و حمایت‌های مندرج در این قوانین، نقد و بررسی کنیم.

درج مقررات مشارکت عمومی - خصوصی ضمن قوانین بودجه سالیانه

گفتیم که در پی بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه به ترتیب، در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، و لایحه بودجه ۱۳۹۳ تبصره‌هایی به روش مشارکت عمومی - خصوصی اختصاص یافت. صرف نظر از ضوابطی که در این زمینه در هر یک از این قوانین مطرح شده است، این سؤال به ذهن متبادر می‌شود که آیا اساساً طرح ضوابط مشارکت عمومی - خصوصی در ضمن قوانین بودجه سالیانه تأیید می‌شود یا خیر؟ دلیلی که ضوابط مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین بودجه سالیانه درج شده، این است که مجلس از این طریق به دولت اجازه می‌دهد برخی طرح‌های اقتصادی خود را تأمین مالی کند.

به نظر می‌رسد این امر به تنهایی دلیل مناسبی برای طرح ضوابط این روش در قانون بودجه سالیانه نیست و ماهیت بودجه‌ای به آن نمی‌دهد. موضوعات بودجه‌ای احکامی‌اند که سازوکارهای اجرایی نحوه وصول دریافت‌ها و پرداخت‌ها را مشخص می‌کنند و موجبات تسهیل اجرای بودجه را فراهم می‌کنند. روش مشارکت عمومی - خصوصی بیشتر یک شیوه همکاری طولانی‌مدت بین بخش دولتی و خصوصی در اجرای پروژه‌های دولتی، عمومی و رفاهی است. مشارکت عمومی - خصوصی توأم با ترتیبات قراردادی طولانی‌مدتی است که آثار آن بسیار فراتر از سازوکارهای اجرایی درباره دریافت‌ها و پرداخت‌ها است که بتوان در قوانین بودجه سالیانه آن‌ها را قرار داد. به علاوه، قوانین بودجه، احکامی را در برمی‌گیرد که مدت اعتبار آن‌ها فقط برای یک سال است و پس از سپری شدن این مدت خودبه‌خود، بی‌اعتبار می‌شود. در حالی که همان‌طور که گفتیم، روش مشارکت قراردادهای طولانی‌مدتی را در بر می‌گیرد که آثار آن‌ها گاه تا ده‌ها سال استمرار دارد. بر این اساس، پرداختن به این روش در طی قانون بودجه چندان توجیه‌پذیر به نظر نمی‌رسد.

البته در قوانین بودجه نیز برخی تبصره‌ها و بندها ماهیت بودجه‌ای ندارند که به تبصره‌های دائمی تعبیر می‌شوند. تبصره‌های غیربودجه‌ای به‌طور غیرمستقیم آثار درآمدی و هزینه‌ای دارند و از این جهت در قوانین بودجه گنجانده می‌شوند. ایرادی که بر طرح این تبصره‌ها در قوانین بودجه وارد است، آن است که قانونگذار در هیچ جا به ماهیت غیربودجه‌ای آن‌ها اشاره نکرده است، حتی به دائمی بودن اعتبار آن‌ها تصریح نکرده است. همان‌طور که در اظهارنظر شورای نگهبان بیان شده است، این‌گونه تبصره‌ها باید در قوانین مربوط به خود، نه در قانون بودجه مطرح و اصلاح شوند. اما گاهی این احکام، به دلیل تشریفات کمتر در رسیدگی و اخذ نتیجه سریع‌تر، ضمن قوانین بودجه سالیانه مطرح می‌شوند (اظهار نظر کارشناسی درباره لایحه بودجه کل کشور، ۱۳۹۲/۱۲/۴). از نظر شورای نگهبان، پرداختن به روش مشارکت با توجه به تعهدات و آثار طولانی مدتی که ایجاد می‌کند، نیازمند تصویب قانون دائمی است (بررسی ایرادات شورای نگهبان بر لایحه بودجه، ۱۳۹۲/۱۱/۴). بنابراین، اگر به رویه مرسوم سال‌های اخیر ضوابط مربوط به روش مشارکت عمومی - خصوصی طی قانون بودجه مطرح شود، این ضوابط برخلاف خود قانون بودجه که اعتبار یکساله دارد، باید اعتباری فراتر از یکسال و حتی دائمی داشته باشد.

از منظر دیگر، درج ضوابط مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین بودجه سالیانه ثبات حقوقی لازم را برای همکاری بلندمدت بین بخش خصوصی و عمومی فراهم نمی‌کند و در این صورت، هیچ سرمایه‌گذاری حاضر نخواهد شد چنین مخاطره بالایی را بپذیرد و سرمایه خود را در مسیری وارد کند که قوانین ناظر به آن قوانینی موقتی و با دوام یکساله باشند. سرمایه‌گذار در جایی حاضر به سرمایه‌گذاری می‌شود که ثبات نسبی بر قوانین و شرایط موجود برقرار باشد. در وضعیتی که اطمینانی به وجود قوانین فعلی برای سال‌های بعد نیست، چگونه می‌توان از سرمایه‌گذاران انتظار سرمایه‌گذاری با روش‌های طولانی مدت مشارکت عمومی - خصوصی داشت. شورای نگهبان به این ایراد در بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۳ کل کشور به‌طور خاص توجه کرد و بر همین اساس، تبصره ۸ لایحه بودجه که به روش مشارکت عمومی - خصوصی و ضوابط اجرایی آن را بیان می‌کرد، در قانون بودجه ۱۳۹۳ حذف شد. با این وصف، در حال حاضر درباره ضوابط

کلی مربوط به روش مشارکت عمومی - خصوصی قانون اجراءشدنی در کشور موجود نمی‌باشد و از این جهت ضرورت دارد با بررسی دقیق نیازها و امکانات موجود در زمینه روش مشارکت عمومی - خصوصی، قانونی خاص و دائمی در این زمینه تصویب شود.

اخیراً دولت «لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» را به مجلس شورای اسلامی تسلیم کرده است که درصدد است همه تبصره‌های دائمی را از قوانین بودجه خارج، و تحت این لایحه تصویب کند. در این لایحه ضوابط مشارکت عمومی - خصوصی تصریح نشده است، ولی در ماده ۳۶ این لایحه بیان شده است: «به دولت اجازه داده می‌شود اقدامات زیر را به عمل آورد: الف) واگذاری طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای جدید و نیمه‌تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری در قالب قراردادها و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد با تعیین نحوه تأمین مالی دور ساخت (فاینانس)، پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری یا خرید خدمات در مدت قرارداد با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات و نهایتاً واگذاری طرح پس از دوره قرارداد به بخش غیردولتی».

الگوهای مختلف مشارکت عمومی - خصوصی از منظر قوانین

همان‌طور که بیان شد، مشارکت عمومی - خصوصی ترتیبات قراردادی طولانی مدت میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی است که اصولاً با هدف تأمین مالی، طراحی، عملیاتی‌کردن و بهره‌برداری از تأسیسات زیربنایی و خدماتی انجام می‌گیرد (ADB, 2006, p.15). در احداث و تأمین مالی پرونده‌های خدماتی و زیربنایی با روش مشارکت عمومی - خصوصی، از آغاز، الگوهای گوناگونی به کار گرفته می‌شود و در هر یک از آنها تعهدات دولت بخش خصوصی تا حدودی متفاوت است. پیش از انتخاب هر یک از روش‌های مشارکتی، باید هزینه‌ها و منافع روش موردنظر در مقابل روش‌های دیگر مقایسه شود، سپس، از میان گزینه‌های مختلف مشارکت، مناسب‌ترین گزینه که تطابق بیشتری با اهداف پروژه و خواسته‌های طرفین دارد، برگزیده شود.

برخی الگوهای مشارکت در کشورهای خاص متداول ترند، برای نمونه می‌توان به «روش تأمین مالی خصوصی»^۱ اشاره کرد که در کشور انگلستان بیش از نقاط دیگر متداول است. برخی دیگر در سطح وسیعی از کشورها کاربرد دارند. از متداول‌ترین الگوهای مشارکت عمومی - خصوصی می‌توان به روش بی.او.تی،^۲ بی.او.او،^۳ بی.او.تی^۴ و بی.تی.او^۵ اشاره کرد (شیروی، ۱۳۸۴).

به برخی از این الگوها در قوانین ایران به‌طور خاص توجه شده است. بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه در این زمینه مقرر می‌کند: «دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای روش‌های اجرایی مناسب از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست»، «مشارکت بخش عمومی - خصوصی»، یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» را با پیش‌بینی تضمین‌های کافی به‌کارگیرد».

این قانون به چند نمونه از الگوهای مشارکت عمومی - خصوصی اشاره کرده است. نحوه بیان ماده طوری است که روش مشارکت بخش عمومی - خصوصی به عنوان روشی در کنار چهار روش دیگر یادشده در بند (ب) ذکر شده است و این تردید را در ذهن ایجاد می‌کند که آیا روش‌های یادشده دیگر در این بند، روش مشارکت عمومی - خصوصی تلقی نمی‌شوند. روش‌های «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری» و «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» از جمله روش‌های مندرج در این تقسیم‌بندی است. در هر یک از این روش‌ها بخش خصوصی بسته به نوع قرارداد تأمین مالی، ساخت و بهره‌برداری از پروژه و احتمالاً واگذاری آن را پس از طی مدت قرارداد برعهده می‌گیرد و بخش دولتی نیز با توجه به توافق انجام‌گرفته ممکن است در تأمین مالی پروژه مشارکت کند یا زمین مورد نیاز را در اختیار

-
1. Private-Finance-Initiative (PFI)
 2. Build-Operate-Transfer
 3. Build-Own-Operate
 4. Build-Own- Operate-Transfer
 5. Build- Transfer- Operate

سرمایه‌گذاران قرار دهد. تنها روشی که نمی‌توان آن را در عداد مشارکت عمومی-خصوصی تلقی کرد، روش «طرح و ساخت کلید در دست»^۱ است که مسئولیت طراحی و اجرا به‌طور کامل بر عهده بخش خصوصی (پیمانکار) است، به طوری که پس از تکمیل پروژه، کارفرما که در اینجا یکی از دستگاه‌های دولتی است، فقط با چرخاندن یک کلید بتواند بهره‌برداری از تسهیلات اجراشده را آغاز کند. در این روش که بسیار متداول است، بودجه اجرای طرح از منابع دولتی تأمین می‌شود و از مصادیق روشن قراردادهای طراحی، تأمین کالا و ساخت (ای پی سی) است.

به‌طور کلی، می‌توان گفت هرگونه همکاری و مشارکت بین بخش عمومی و خصوصی که در راستای اجرای پروژه‌های مختلف و با ایجاد تعهدات متقابل برای دو طرف باشد، در قلمرو روش مشارکت عمومی-خصوصی قرار می‌گیرند. به نظر می‌رسد هدف قانونگذار از تصریح به چند روش از روش‌های مشارکت در کنار روش مشارکت عمومی-خصوصی تأکید خاص بر این روش‌ها و شاید شناخته‌شده‌تر بودن این روش‌ها برای دستگاه‌های دولتی باشد، نه جداکردن این روش‌ها از روش‌های مشارکت عمومی-خصوصی. علاوه بر اینکه روش‌های یادشده در این بند به نحو تمثیلی و با عبارت «از قبیل» بیان شده است. بر این اساس، منعی وجود ندارد که دستگاه‌های دولتی بتوانند با توجه به شرایط و اهداف پروژه هر یک از انواع مختلف قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی را که به هدف ایشان نزدیک‌تر است، انتخاب کنند.

در بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ نیز به برخی الگوهای مشارکت عمومی - خصوصی اشاره شده است. در این بند بیان شده است: «کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند قرارداد تأمین منابع مالی، اجرا و بهره‌برداری طرح‌ها (پروژه‌ها) را به شرکت پروژه صاحب صلاحیت که صرفاً به همین منظور تأسیس می‌شود، واگذار کنند و با آن‌ها برای پیش‌خرید تأسیسات احداثی (نوع الف)، اجاره درازمدت تمام یا بخشی از تأسیسات (نوع ب)، خرید درازمدت و یا پیش‌خرید کالا و خدمات تولیدی آن طرح (نوع ج)، بهبود کارایی آب و انرژی (نوع د) و یا سایر انواع مشارکت بخش

1. Turnkey (Design and Bvild)

عمومی با بخش خصوصی برای ارائه خدمات عمومی (نوع ه) اقدام کنند». در این بند الگوهای مختلف مشارکت عمومی - خصوصی با عناوین «الف، ب، ج و د» نامگذاری شده‌اند و در پایان، روش‌های دیگر مشارکت عمومی - خصوصی برای عرضه خدمات عمومی را با عنوان «نوع ه» مشخص شده است. وجه مشترک این روش‌ها همان‌طور که صدر بند یادشده بیان می‌شود، واگذاری قرارداد تأمین مالی، اجرا و بهره‌برداری از طرح‌ها به شرکت پروژه مورد نظر است. البته علاوه بر موارد یادشده ممکن است تعهدات دیگری نیز در زمینه طراحی، ساخت یا توسعه پروژه بر عهده بخش خصوصی نهاده شود، یا دولت در انجام دادن موارد یادشده مشارکت کند، برای نمونه بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح مورد نظر را برعهده گیرد.

سؤالی که درباره این روش تقسیم‌بندی به ذهن متبادر می‌شود آن است که قانونگذار بر چه مبنایی برخی الگوهای مشارکت را از الگوهای دیگر تفکیک کرده است؟ آیا قانونگذار با توجه به ویژگی‌ها و یا آثار هر یک از این الگوها چنین تقسیم‌بندی کرده است، یا این تقسیم‌بندی مبنای دیگری دارد؟ در تقسیم‌بندی از روش مشارکت عمومی - خصوصی که توسط صندوق بین‌المللی پول انجام گرفته است، روش مشارکت با توجه به حدود تعهدات بخش عمومی و خصوصی به سه گروه تقسیم شده است (IMF, 2011, p.8). در گروه اول، بخش خصوصی تعهد می‌کند پروژه را پس از ساخت و احتمالاً بهره‌برداری به دولت واگذار کند. اما در روش‌های دوم و سوم بخش خصوصی الزامی به واگذاری پروژه به دولت ندارد. در روش دوم، بخش خصوصی پروژه موجود را از دولت خریداری یا اجاره می‌کند و آن را بازسازی و نوسازی می‌کند، یا توسعه می‌دهد. اما در روش سوم، بخش خصوصی طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری و مالکیت پروژه را بر عهده می‌گیرد (Anibel, 2011, p.4). شایان ذکر است این تقسیم‌بندی با تقسیم‌بندی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ ایران تفاوت اساسی دارد.

در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ ایران وجود برخی ویژگی‌ها در الگوهای «الف تا د» موجب تفکیک آن‌ها از الگوهای دیگر مشارکت شده است. در روش‌های الف، ب و ج، تأسیسات، کالا یا خدماتی توسط بخش خصوصی عرضه می‌شود و بخش دولتی آن‌ها را از این بخش خریداری یا

اجاره می‌کند. این روش‌ها با اندکی تفاوت در بند ۳-۱۰۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و بند (الف) تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ بیان شده است. در روش الف دولت، قراردادی به منظور پیش‌خرید تأسیسات احداثی توسط شرکت پروژه با این شرکت منعقد می‌کند و همین تعهد پیش‌خرید تأسیسات احداثی توسط دولت عامل اصلی ترغیب بخش خصوصی به ایجاد این تأسیسات است. برای مثال دولت ساخت یک مجتمع تفریحی را به شرکتی که به همین منظور تأسیس شده است، واگذار می‌کند و در مقابل، تأسیساتی را که در آینده احداث می‌شود، پیش‌خرید می‌کند، یا به خرید آن تعهد می‌کند. این پیش‌خرید ممکن است صرفاً تعهد به خرید در آینده باشد، با قیمت معینی باشد، یا بخشی از ثمن معامله به شرکت پروژه پرداخت شود، که در این صورت، دولت درصد معینی از منابع مورد نیاز پروژه را تأمین کند و بقیه منابع مورد نیاز طبق توافق، توسط شرکت مورد نظر تأمین می‌شود. تا زمانی که تأسیساتی ایجاد نشده، چون هنوز مالی وجود خارجی ندارد و حق به آنچه موجود است، تعلق می‌گیرد، نه به آنچه هنوز موجود نشده است، لذا مالکیتی نیز نسبت به تأسیساتی که قرار است در آینده ایجاد شود، تحقق پیدا نمی‌کند. اما ایجاد مالکیت نسبت به تأسیسات برای دولت همزمان با احداث آن انجام می‌گیرد.

روش الف تا حدودی به روش اول در تقسیم‌بندی صندوق بین‌المللی پول نزدیک است. در روش اول بخش خصوصی تعهد می‌کند پروژه را پس از ساخت به دولت واگذار کند. در روش الف نیز شرکت پروژه موظف است تأسیساتی را به منظور واگذاری به دولت احداث نکند. اما تفاوتی که بین این دو روش وجود دارد عبارت از آنست که در روش اول بخش خصوصی ابتدا پروژه مورد نظر را احداث می‌کند و پس از ساخت و احتمالاً مدتی بهره‌برداری، آن را به دولت واگذار می‌کند، اما در روش الف تأسیسات به محض ایجاد به دولت منتقل می‌کند و اساساً مالکیت از همان ابتدا برای دولت ایجاد می‌شود. بر این اساس، در روش اخیر امکان اعمال حق مالکیت یا بهره‌برداری بخش خصوصی از پروژه مورد نظر وجود ندارد.

پیش‌خرید کالا و خدمات تولیدی طرح، روش دیگری از مشارکت عمومی - خصوصی است که در قوانین یادشده با عنوان نوع ج بیان شده است. در این روش دولت متعهد می‌شود کالاها و

خدمات طرح را پیش خرید کند. این پیش خرید ممکن است همراه با پرداخت بخشی از ثمن آن در زمان انعقاد قرارداد باشد، یا دولت صرفاً متعهد می شود در آینده آن ها را خریداری کند. تعهد به خرید طولانی مدت کالاها و خدمات پروژه توسط دولت باعث خواهد شد پروژه توجیه اقتصادی پیدا کند و بخش خصوصی راغب به سرمایه گذاری شود. با توجه به اینکه دولت به پیش خرید یا خرید طولانی مدت کالاها و خدمات عرضه شده اقدام می کند، ممکن است مبلغی را بابت پیش خرید یا خرید طولانی مدت پرداخت کند. این مبلغ درصدی از منابع مالی مورد نیاز پروژه را تأمین می کند. بقیه منابع مورد نیاز توسط بخش خصوصی و با به کارگیری سرمایه شرکت یا منابع تأمین مالی داخلی و بین المللی انجام می گیرد.

در الگوی دیگری که با عنوان «نوع ب» در این قوانین شناخته شده است، همه یا بخشی از تأسیسات احداثی به صورت طولانی مدت به یکی از دستگاه های دولتی اجاره داده می شود. در این روش تأسیسات مورد نیاز دستگاه های دولتی توسط شرکت پروژه احداث می شود و مالکیت آن نیز برای این شرکت باقی می ماند، اما به صورت طولانی مدت به دستگاه دولتی مربوطه اجاره داده می شود. تعهد دستگاه دولتی به اجاره تأسیسات باعث می شود پروژه توجیه اقتصادی پیدا کند و بخش خصوصی نسبت به سرمایه گذاری و اجرای پروژه تمایل یابد. از آنجا که تأسیسات احداثی با سرمایه بخش خصوصی اجرا می شود، مالکیت آن ها به بخش خصوصی تعلق دارد و بخش دولتی منافع طولانی مدت آن را خریداری کرده است. بر این اساس، شرکت پروژه می تواند پس از سپری شدن مدت اجاره، آن را به دولت یا به دیگران اجاره دهد یا سایر انتفاعات را بنماید. در این روش دولت موظف نیست در تأمین مالی مورد نیاز اجرای پروژه مشارکت کند ولی باید اجاره آن را پس از ساخت تضمین کند.

تعهد دولت به خرید یا اجاره طولانی مدت یا پیش خرید تأسیسات، کالاها و خدمات تولیدی طرح نقش تعیین کننده ای در تحقق روش مشارکت عمومی-خصوصی دارد و باعث تمایل سرمایه گذاران به انعقاد چنین قراردادهایی می شود. همین اطمینان خاطر بخش خصوصی را به وارد کردن سرمایه در این پروژه ها ترغیب می کند، زیرا تأسیساتی که با روش های یادشده احداث

می‌شود یا کالا و خدماتی که به واسطه اجرای پروژه عرضه می‌گردد، عمدتاً جزء آن دسته کالاها و خدماتی هستند که ممکن است مصرف‌کننده خصوصی در بازار آزاد نداشته باشد و فقط به سفارش و با حمایت دولت اجرا می‌شوند. دولت با تضمین خرید کالاها و خدمات تولیدی طرح یا خرید یا اجاره تأسیسات احداثی و تضمین جنبه سودآوری پروژه، سرمایه‌گذاران خصوصی را متمایل به سرمایه‌گذاری، اجرا و بهره‌برداری از پروژه می‌کند.

نوع د یعنی «روش بهبود کارایی آب و انرژی» ویژگی‌های متفاوتی از الگوهای دیگر مشارکت دارد و به نظر می‌رسد دلیل تصریح جداگانه به این روش نیز همین ویژگی‌ها باشد. بخش خصوصی در این بخش می‌کوشد با به‌کارگیری فنون و روش‌های نوین در مصرف آب و انرژی صرفه‌جویی کند و کارایی این منابع را بهبود بخشد. به طوری که به تصریح بند ۷-۱۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲، برنده در مناقصه، بر اساس مناسب‌ترین نسبت ارزش حال بازپرداخت پیشنهادی به ارزش حال هزینه‌های آب و انرژی صرفه‌جویی شده خواهد بود و پرداخت‌های این نوع قراردادها صرفاً بر اساس و از محل منابع حاصل از صرفه‌جویی ناشی از اجرای قرارداد ذی‌ربط انجام می‌گیرد. (تبصره بند ۵-۱۲۶) این روش در قانون بودجه ۱۳۹۱ اشاره نشده است، ولی در بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ و لایحه بودجه ۱۳۹۳ در کنار روش‌های دیگر ذکر شده است.

روش‌های دیگر مشارکت عمومی - خصوصی که دربرگیرنده الگوهای متعددی است با عنوان نوع ه نامگذاری شده است. این تعبیر را می‌توان در بند الف تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ نیز مشاهده کرد. این مورد طیف وسیعی از روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی شامل می‌شود. می‌توان گفت هر روش مشارکت عمومی - خصوصی غیر از روش‌های مندرج در روش‌های الف تا د، در قلمرو نوع ه قرار می‌گیرد. با گستره وسیعی که روش‌های مشمول نوع ه دارند، هر یک آثار و تعهدات متفاوت دارند. به نظر می‌رسد همه روش‌هایی که در تقسیم‌بندی صندوق بین‌المللی پول با عنوان اول، دوم و سوم نامیده شده‌اند، غیر از مواردی که حیثاً در ذیل روش‌های الف تا د قرار می‌گیرند، در قلمرو نوع ه قرار می‌گیرند. گویا قانونگذار با هدف ترغیب سرمایه‌گذاران به

به‌کارگیری این روش‌ها در پروژه‌های مختلف و ایجاد امکان برای دستگاه‌های دولتی در جهت انتخاب متناسب‌ترین نوع قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی محدودیت خاصی را درباره انتخاب نوع روش مشارکت قرار نداده است و امکان مشارکت بخش عمومی و خصوصی را در هر یک از قالب‌های روش مشارکت عمومی - خصوصی امکان‌پذیر دانسته است. البته در ادامه بندها و تبصره‌های مورد بحث قانون بودجه، قیودی بر چگونگی اجرای این روش لحاظ شده است، که خواه‌ناخواه برخی روش‌های مشارکت را از شمول این بند خارج می‌کند. برای نمونه می‌توان به واگذاری زمین مورد نیاز برای مدت مشخص به شرکت پروژه (مندرج در بند ۱-۱۰۲ قانون بودجه ۱۳۹۱، بند ۳-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲، بند الف تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳) یا الزام بخش خصوصی به تأمین مالی پروژه (مندرج در بند ۲-۱۰۲، قانون بودجه ۱۳۹۱، بند ۲-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲، بند ب تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳) اشاره کرد. بر این اساس، روش‌هایی که مالکیت زمین به‌طور موبد به بخش خصوصی واگذار می‌شود و روش‌های دیگری که به هر دلیل مشمول شرایط این قانون قرار نمی‌گیرد، از قلمرو این بند خارج می‌شود.

اگر چه به دلایلی که اشاره کردیم تبصره (۸) لایحه بودجه ۱۳۹۳، درنهایت، در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (روزنامه رسمی، شماره ۲۰۱۰۰، ۱۴/۱۲/۱۳۹۳) حذف شد، به جهت ارتباطی که روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی با مباحث بودجه‌ای پیدا می‌کند در تبصره‌های دیگر این قانون می‌توان نمونه‌هایی از توجه به روش مشارکت عمومی - خصوصی و انواع آن را مشاهده کرد. در این زمینه می‌توان به بند (ص) تبصره ۳ این قانون یاد شده اشاره کرد که به دستگاه‌های اجرایی و همه دارندگان ردیف در این قانون و پیوست‌های آن اجازه داده است طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در حوزه‌های فرهنگی، آموزشی، درمانی، ورزشی و خدماتی و موارد مشابه دیگر را که کمتر از پنجاه درصد پیشرفت داشته‌اند، به بخش‌های خصوصی یا تعاونی به صورت فروش یا اجاره بلندمدت حداقل ده‌ساله از طریق مزایده عمومی واگذار کنند تا با حفظ کاربری موجود، آن را تکمیل کنند و از آن بهره‌برداری کنند (خلاصه مذاکرات جلسه شماره ۱۸۱ مجلس، ۱۳۹۳/۱۱/۱۶). در این راستا، محل اجرای پروژه و تأسیسات نیمه‌تمام آن به صورت

فروش یا اجاره بلندمدت در اختیار بخش خصوصی یا تعاونی قرار می‌گیرد. اجرای این بند منوط به آیین‌نامه‌ای خواهد بود که در آن روش تعیین قیمت، اعطای تخفیفات و تسهیلات، تقسیم تعهدات متقاضیان و مواردی از این قبیل تعیین شده است. بر این اساس، دستگاه دولتی مورد نظر موظف است علاوه بر واگذاری طرح مورد نظر، تخفیفات و تسهیلاتی را نیز برای شرکت طرف قرارداد در نظر گیرد. از آنجا که طرح‌های مورد بحث از طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های مختلف دولتی است، به‌طور معمول، همین دستگاه‌ها پس از تکمیل، خدمات عرضه‌شده توسط این طرح‌ها را از شرکت پروژه خریداری می‌کنند و این در قرارداد به عنوان تعهدی بر عهده بخش دولتی درج می‌شود. البته خرید خدمات طرح توسط دستگاه‌های دولتی در این تبصره تصریح نشده است، اما با توجه به اینکه طرح مورد نظر از طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه طرف قرارداد است که با توجه به نیازی که به خدمات این پروژه داشته است، تکمیل آن را به بخش خصوصی سپرده است، استفاده‌کننده از خدمات پروژه مورد نظر نیز به‌طور معمول، همین دستگاه خواهد بود.

با توجه به تعهداتی که در این بند بر عهده بخش خصوصی و دولتی قرار می‌گیرد، می‌توان قراردادهای یادشده را نوعی قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی تلقی کرد. در حقیقت، در این روش بخش خصوصی یا تعاونی تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام دولتی را بر عهده می‌گیرد و پس از تکمیل، با توجه به نوع قرارداد منعقدشده بین این بخش و دستگاه دولتی مربوطه به صورت موبد یا مدت معین از طرح بهره‌برداری می‌کند. دولت نیز محل اجرای پروژه و تأسیسات نیمه‌تمام موجود در آن را از طریق مزایده و به منظور تکمیل و بهره‌برداری در اختیار بخش خصوصی یا تعاونی قرار می‌دهد. به علاوه، دولت موظف است تخفیفات و تسهیلاتی در راستای اجرای پروژه برای شرکت مورد نظر در نظر گیرد و احتمالاً خدمات عرضه‌شده توسط طرح مورد نظر را خریداری کند. با این وصف، ساختار طرح مورد نظر می‌تواند با روش مشارکت عمومی - خصوصی که دربرگیرنده مشارکت دو بخش عمومی و خصوصی به منظور اجرای پروژه خاصی است، انطباق داشته باشد.

همچنین، براساس بند (ق) تبصره ۲ قانون بودجه ۱۳۹۳ به وزارت نفت اجازه داده شده است از طریق شرکت‌های دولتی ذی‌ربط برای اجرای طرح‌های نفت و گاز تا سقف یکصد میلیارد دلار... اقدام به سرمایه‌گذاری به روش بیع متقابل، ساخت، بهره‌برداری و تحویل (BOT)، یا روش‌های موضوع بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران با تضمین خرید محصول، اجازه به فروش داخلی یا صادرات برای بلندمدت (حداقل ده سال) قرارداد منعقد و یا مجوزهای لازم را برای سرمایه‌گذاری صادر کند. بخش پایانی این بند نیز به شرکت‌های تابعه و وابسته وزارت نفت اجازه داده است با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی با سرمایه‌گذار بخش غیردولتی مشارکت کنند (خلاصه مذاکرات جلسه شماره ۱۷۶ مجلس، ۱۳۹۳/۱۱/۱۶). بر اساس این بند قانونگذار به شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت نفت اجازه داده است در طرح‌های نفت و گاز با رعایت شرایط مقرر روش‌های یادشده در بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم که شرح داده شد، در کنار روش بیع متقابل و بی.او.تی (که یکی از روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی است) را به‌کار گیرند. بنابراین، شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت نفت می‌توانند در پروژه‌های نفت و گاز از هر یک از روش‌هایی که در قلمرو روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی قرار می‌گیرد، متناسب با پروژه مورد نظر بهره‌گیرند.

پروژه‌های موضوع مشارکت عمومی - خصوصی

امروزه اقتصادهای توسعه‌یافته دنیا به‌طور روزافزون، قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه‌های گوناگون را به‌کار می‌گیرند. از ساخت جاده‌های درون‌شهری و بین‌شهری گرفته، تا نوسازی و احیای بافت‌های فرسوده شهری، و از ارتقای تأسیسات زیربنایی گرفته، تا احداث و بهسازی مراکز خدماتی مانند مراکز تفریحی و اقامتی. کشورهای در حال توسعه نیز به اهمیت چنین قراردادهایی پی برده‌اند و می‌کوشند به‌طور جدی، از این روش در پروژه‌های مختلف بهره‌گیرند.

نمونه‌های فراوانی از کاربرد این روش در پروژه‌های زیرساختی مانند ایجاد خطوط ارتباطی، فرودگاه‌ها یا تأمین آب و برق یا پروژه‌های مرتبط با عرضه خدمات مانند پروژه‌های مرتبط با

صنعت گردشگری می‌توان یافت. برای نمونه می‌توان به راه‌اندازی فرودگاه بین‌المللی در هامبورگ آلمان، احداث بازار عمومی در کشور فیلیپین (UNDP, 2008, p.50) و احداث راه‌آهن پرپینان - فیگوراس^۱ بین دو کشور فرانسه و اسپانیا (European Commission, 2004) اشاره کرد که همگی با روش مشارکت عمومی - خصوصی انجام گرفته‌اند.

البته دولت‌ها با توجه به سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی‌شان ممکن است از اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه‌های خاصی حمایت بیشتری کنند یا اساساً انجام‌دادن این قراردادها را به قلمروهای خاصی محدود کنند، یا آنکه روش‌های خاص از مشارکت را مشمول حمایت‌ها و تسهیلات خود قرار دهند. برای نمونه به‌کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی در کشور استرالیا باید با رعایت آن دسته از سیاست‌های کلی انجام گیرد که «سازمان مشارکت عمومی - خصوصی ملی» و «سازمان زیرساخت‌های استرالیا» ابلاغ می‌کنند. در این کشور برای عرضه خدمات در حوزه‌های گسترده‌ای از جمله احداث و بهره‌برداری از پروژه‌هایی مانند جاده‌ها، فرودگاه‌ها و راه‌آهن و نیز تأسیسات زیرساختی اجتماعی (مدارس، بیمارستان‌ها، زندان‌ها و جز آن) این شیوه به‌کار گرفته می‌شود.

کارشناسان ایرلندی با بررسی تجارت بین‌المللی مشارکت عمومی - خصوصی به این نتیجه رسیدند که در این کشور می‌توان در حوزه‌های حمل‌ونقل عمومی، ساخت جاده، سیستم آب و فاضلاب و پارکینگ‌های عمومی این مدل را به‌کار گرفته است. بنابراین، پیشنهاد ساخت و راه‌اندازی مجموعه‌ای از پروژه‌ها را به صورت آزمایشی با این شیوه به دولت عرضه کند (Teresa Ter - minassian, 2004, p.148). دولت ویتنام جهت تشویق بخش خصوصی به منظور مشارکت در پروژه‌هایی که از نوع بی.او.تی باشند، اقداماتی تشویقی پیش‌بینی کرده است. اقداماتی مانند معافیت از پرداخت عوارض و مالیات بر درآمد برای ۴ یا ۸ سال بر حسب اهمیت پروژه و معافیت گمرکی دستگاه‌ها و تجهیزات مورد نیاز پروژه.

1. Perpignan- Figueras

در ایران، به موجب برنامه‌های پنج‌ساله توسعه و قوانین بودجه سالیانه زمینه‌هایی را که امکان به‌کارگیری مشارکت عمومی - خصوصی در آن‌ها مجاز شده، مقرر شده است. ماده (۲۴) قانون برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران (روزنامه رسمی، شماره ۱۷۳۷۵، ۱۳۸۳/۷/۲۹) به دولت اجازه داده بود در قلمرو فعالیت‌های تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی، زیربنایی، خدمات و فناوری اطلاعات، زمینه‌های لازم را از طریق مذکور در بند (ب) ماده ۳ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی فراهم کند. بر این اساس، روش مشارکت مدنی، قرارداد بی.اوتی و قراردادهای مشابه دیگر آن می‌تواند به عنوان یکی از روش‌های یادشده در بند (ب) ماده ۳ قانون تشویق در هر یک از فعالیت‌های صنعتی، معدنی، کشاورزی، زیربنایی، خدمات و فناوری اطلاعات به‌کار گیرد و دولت موظف شده بود زمینه‌های لازم برای این موضوع را فراهم کند.

از زمینه‌های دیگری که قانون برنامه چهارم توسعه بهره‌گیری از روش مشارکت بخش دولتی و خصوصی را تجویز کرده بود، ایجاد مراکز حفظ آثار و فرهنگ ایلی در شهرستان‌ها و استان‌های کشور از قبیل دهکده توریستی، مراکز و اطراق‌های تفرجگاهی ایلی، موزه و نمایشگاه است. به موجب بند (ی) ماده ۱۱۴ این قانون «مشارکت بخش دولتی و خصوصی و واگذاری زمین و اعطای تسهیلات به بخش خصوصی برای اجرای این گونه پروژه‌ها بلامانع است». به علاوه، دولت می‌تواند وظایف مربوط به امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی را با به‌کارگیری روش مشارکت با بخش غیردولتی از طریق اجاره و واگذاری امکانات و تجهیزات و منابع فیزیکی انجام دهد. با وجود توجه برخی مواد قانون برنامه چهارم توسعه به روش مشارکت دولتی - خصوصی، در طول مدت اجرای برنامه چهارم، سازوکار اجرایی چندانی برای اجرایی کردن این مواد مقرر نشد و در قوانین بودجه سالیانه نیز بودجه یا ترتیبات خاصی در جهت به‌کارگیری این روش در پروژه‌های یادشده در قانون برنامه چهارم در نظر گرفته نشد.

در قانون برنامه پنجم توسعه هم می‌توان موادی را مشاهده کرد که درباره پروژه‌های خاصی به بهره‌گیری از روش مشارکت توجه کرده است. برای مثال ماده (۱۲۷) این قانون به وزارت نفت اجازه داده است درباره تکمیل پالایشگاه‌های میعانات گازی، از مشارکت بخش‌های خصوصی و

تعاونی بهره گیرد. این ماده به دولت (وزارت نفت) امکان داده است برای تکمیل پالایشگاه‌های میعانات گازی از روش‌های مشارکت بخش عمومی - خصوصی بهره گیرد. همین‌طور در ماده (۱۶۴) این قانون امکان واگذاری بخشی از پروژه‌های تجهیز، بهبود و افزایش زیرساخت به بخش خصوصی و تعاونی در قالب روش‌هایی مانند مشارکت، ساخت، بهره‌برداری، انتقال (BOT) و جز آن با واگذاری امتیازاتی مانند به‌کارگیری زیربناهای حمل‌ونقل ریلی و انتقال حق دسترسی آن تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق پیش‌بینی شده است. این ماده نیز در بردارنده امکان واگذاری پروژه‌های زیرساخت در حوزه حمل و نقل به بخش خصوصی و مشارکت بخش خصوصی و دولتی در این زمینه است. در این زمینه می‌توان به بخش خصوصی امکان داد تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق، زیربناهای حمل‌ونقل به‌کار گرفته و امکان واگذاری این حق را به دیگران نیز داشته باشد. به علاوه، امتیازات در نظر گرفته شده به این موارد محدود نیست و قانونگذار از باب تمثیل به این امتیاز اشاره کرده است. این امر را می‌توان از عبارت «با واگذاری امتیازاتی نظیر...» استنباط کرد. بر این اساس، با توجه به توافق انجام گرفته بین بخش خصوصی و دولتی، و با توجه به نوع پروژه مورد نظر، می‌توان امتیازات دیگری نیز برای بخش خصوصی در نظر گرفت.

اما ماده مهمی که درباره روش مشارکت عمومی - خصوصی در قانون برنامه پنجم بیان شده است، بند (ب) ماده ۲۱۴ این قانون است که قبلاً بررسی شد. در این ماده به‌کارگیری مشارکت عمومی - خصوصی در «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» مقرر شده است. در بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ که در اجرای بند (ب) مزبور تصویب شده است، نیز به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اشاره شده است و دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند برای شروع عملیات اجرایی پروژه‌ها و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی خود، یا طرح‌های بزرگ مصوب (مجمع و یا دولت از محل منابع داخلی) شرکت‌های دولتی از روش‌های مندرج در بند ۱-۱۲۶ (انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی) استفاده کنند.

حال باید دید طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای چه طرح‌هایی‌اند که قانونگذار دستگاه‌های

اجرائی را به به‌کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی را درباره این طرح‌ها مکلف کرده است. اصولاً طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن دسته از طرح‌هایی است که یا در جهت ایجاد ظرفیت‌های جدید اقتصادی و اجتماعی، یا در پی گسترش و توسعه این نوع ظرفیت‌ها هستند. بر اساس بند (۱۰) ماده ۱ قانون برنامه و بودجه (روزنامه رسمی، شماره ۸۲۱۰، ۱۳۵۲/۱/۱۲)، طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی، اقتصادی یا اجتماعی توسط دستگاه اجرایی انجام می‌گیرد و طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق‌بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت شامل هزینه‌های غیرثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا یا مطالعات اجرا می‌شود و همه یا قسمتی از هزینه‌های آن از محل اعتبارات عمرانی تأمین می‌شود، و به سه نوع انتفاعی، غیرانتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌شود. بر اساس همین قانون، طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای انتفاعی طرح‌هایی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره‌برداری، علاوه بر تأمین هزینه جاری و استهلاك سرمایه، سود متناسبی را نیز به تبعیت از سیاست دولت عاید کند. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای غیرانتفاعی، طرح‌هایی است که برای اجرای برنامه‌های رفاه اجتماعی و عملیات زیربنایی و احداث ساختمان و تأسیسات جهت تسهیل همه وظایف دولت اجرا می‌شود و هدف اصلی آن حصول درآمد نیست. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مطالعاتی، طرحی‌هایی است که بر اساس قرارداد بین سازمان و دستگاه‌های اجرایی دیگر با مؤسسات علمی و مطالعاتی متخصص برای بررسی خاصی اجرا می‌شود.

در ماده (۷۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (روزنامه رسمی، شماره ۱۶۶۲۸، ۱۳۸۱/۱/۱۴) نیز تعریفی از این طرح‌ها بیان شده است. به موجب این ماده «طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به طرحی گفته می‌شود که منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوطه به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود». این تعریف، تعریفی کلی و مبهم است و مشخص نیست مقصود از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای چه طرح‌هایی است. در واقع، این تعریف بیشتر به منبع تأمین سرمایه مورد نیاز این طرح‌ها پرداخته است تا خود طرح‌ها. در ادامه

این ماده انواع طرح‌های تملک‌داری تقسیم شده است که در آن بر خلاف تقسیم‌بندی قانون برنامه و بودجه که این طرح‌ها را به سه دسته تقسیم کرده بود، طرح‌های مطالعاتی را بدون بیان دلیل خاصی حذف کرده است و طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای را به دو دسته تقسیم کرده است که انتقادشدنی به نظر می‌رسد.

از نظر جغرافیایی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای را به دو دسته تقسیم کرده‌اند، طرح‌های ملی و طرح‌های استانی. طرح‌های ملی مجموعه طرح‌هایی‌اند که جنبه راهبردی دارند و از لحاظ سرمایه‌گذاری بزرگ و از نظر تکنولوژی پیچیده‌اند و آثار مترتب بر اجرای آن‌ها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود. اما طرح‌های استانی مجموعه‌ای از طرح‌های خاص ناحیه‌ای و منطقه‌ای هستند که طراحی و اجرای آن با به‌کارگیری امکانات مشترک محلی و ملی در استان امکان‌پذیر است. علاوه بر این، در درجه اول باید در پیشرفت آن استان مؤثر باشند و در درجه دوم با اهداف و سیاست‌های کلان دولت مغایرت نداشته باشند، آنچه عمدتاً در نظر قانونگذاران و قوانین بودجه‌یادشده درباره روش مشارکت عمومی و خصوصی، و روش‌های مشابه دیگر بوده است، بهره‌گیری از این روش‌ها در طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای ملی است که اهمیت بیشتری نسبت به طرح‌های استانی دارد و در ابعاد گسترده‌تر و با تکنولوژی پیچیده‌تری انجام می‌گیرد به طوری که درباره این طرح‌ها ضرورت بیشتری به بهره‌گیری از تخصص متخصصان و کارشناسان بخش خصوصی احساس می‌شود. با این حال، براساس تبصره (۵) بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ و بند (الف) تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ به‌کارگیری روش‌های مندرج در مواد مربوطه در طرح‌های استانی نیز بلامانع است. به‌ویژه در مواردی ممکن است طرحی به عنوان طرح استانی تعریف شود، ولی ضرورت‌هایی داشته باشد که مشارکت بخش خصوصی در آن را ایجاب کند.

بر اساس ماده ۲۱ قانون برنامه و بودجه، مسئولیت تهیه و اجرای طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای بر عهده دستگاه اجرایی است. اما متأسفانه، در این ماده و مقررات قانونی و رویه‌های اداری دیگر نشانی از چگونگی تصویب و مرجع تصویب‌کننده آن‌ها مشاهده نمی‌شود. این مسئله درباره طرح‌هایی که از طریق «سایر منافع» متعلق به دستگاه‌های اجرایی اجرا می‌شود، یا اعتباراتی

که از طریق تبصره‌های بودجه با وجوه اداره‌شده به صورت طرح تنظیم می‌شود و دارایی‌هایی را تحت مالکیت دولت ایجاد می‌کند، بسیار پیچیده‌تر است. بر این اساس، ضرورت دارد مرجع تصویب و رویه تصویب این طرح‌ها به روشنی مشخص شود تا منابع در نظر گرفته‌شده برای این طرح‌ها با توجه به ضرورت و اولویت طرح‌ها به کار گرفته شوند.

به هر حال، با توجه به قوانین بودجه، دستگاه‌های دولتی مکلفند برای شروع عملیات اجرایی هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در هر یک از اقسام آن و متناسب با نوع پروژه مورد نظر از هر یک از روش‌های مندرج در این قوانین که انواع مختلف روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی می‌باشد، بهره‌گیرند.

سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود آن است که چرا دستگاه‌های اجرایی صرفاً برای شروع عملیات اجرایی پروژه‌ها و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای خود به بهره‌گیری از روش‌های مندرج در این مقررات مکلفند. آیا مقصود از این عبارت آن است که این دستگاه‌ها درباره استمرار عملیات اجرایی مکلف به بهره‌گیری از این قراردادها و مشارکت بخش خصوصی نیستند یا نمی‌توان از آن چنین برداشتی کرد.

با توجه به طبیعت مشارکت عمومی - خصوصی که دربرگیرنده همکاری و مشارکت بخش عمومی و خصوصی است و با لحاظ طولانی مدت بودن این گونه روش‌ها و لزوم استمرار مشارکت ایجادشده تا پایان پروژه مورد نظر، می‌توان اینگونه استنباط کرد که قانونگذار در پی آن نبوده است که صرفاً در مرحله شروع این طرح‌ها از مشارکت بخش خصوصی به شیوه‌های مندرج در این قانون بهره‌گیرد. این دریافتی با هدف مشارکت که مقصود اصلی چنین روش‌هایی است، مغایر است. به علاوه، با عنایت به بندهای دیگر مربوط، از جمله امکان واگذاری زمین مورد نیاز طرح به مدت حداکثر پنجاه سال به شرکت پروژه، که از استمرار طولانی مدت پروژه و مشارکت دو بخش عمومی و خصوصی حکایت می‌کند (بند ۳-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ و بند ۱-۱۰۲ قانون بودجه ۱۳۹۱) و همین‌طور پیش‌بینی امکان انتقال امتیازات و حقوق شرکت پروژه به اشخاص ثالث (بند ۶-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲) استنباط کرد که هدف طرفین استمرار مشارکت تا حصول نتیجه مورد

نظر است. در تأیید این نظر می‌توان به بند ۱۰-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ اشاره کرد که دستگاه‌های اجرایی را مجاز کرده است درباره ادامه اجرای طرح‌های نیمه‌تمام که فسخ شده یا خاتمه یافته باشند، بر اساس بند ۱۲۶ عمل کنند. بر این اساس، دستگاه‌های اجرایی می‌توانند درباره پروژه‌هایی که مرحله شروع خود را سپری کرده‌اند، اما در میانه راه متوقف مانده‌اند، نیز از روش مشارکت عمومی - خصوصی بهره‌گیرند. در صورتی که اگر مقصود قانونگذار بهره‌گیری از این شیوه‌ها در مرحله شروع پروژه‌ها بود، این بند نمی‌توانست توجیهی داشته باشد. بر این اساس و با توجه به آنچه گفته شد، می‌توان دریافت که دستگاه‌های اجرایی موظفند تا پایان عملیات اجرایی و حتی با توجه به نوع قراردادهای منعقدشده تا پایان زمان بهره‌برداری مندرج در قرارداد به شیوه مشارکت مورد نظر پایبند باشند. این الزام مسلماً درباره شرکت پروژه (بخش خصوصی) که طرف دیگر این رابطه است، نیز وجود دارد.

مطلب دیگری که درباره ماده ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۲۹۳ شایان ذکر است، اشاره به طرح‌های بزرگ مصوب شرکت‌های دولتی در کنار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی است. در این ماده و هیچ ماده دیگری تعریف خاصی از طرح‌های بزرگ بیان نشده است و مشخص نیست به چه طرح‌هایی طرح‌های بزرگ اطلاق می‌شود و از این لحاظ بر این بند ایراد وارد است. نکته‌ای که در این ماده، به‌طور کلی، اشاره شده است، آن است که این طرح‌ها باید مصوب مجمع و یا دولت بوده و از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی باشد. به نظر می‌رسد مقصود از مجمع، مجمع عمومی شرکت‌های دولتی باشد که ضوابط تشکیل این مجامع در آیین‌نامه تشکیل مجامع عمومی و شوراهای عالی شرکت‌های دولتی (روزنامه رسمی، شماره ۱۷۰۶۷، ۱۳۸۲/۷/۹) درج شده است. اما مصوب دولت بودن این طرح‌ها ابهام دیگری بر این ماده افزوده است، زیرا مشخص نیست چرا طرح‌های بزرگ باید به تصویب دولت برسد. مرجع تصمیم‌گیری درباره موضوعات مرتبط با شرکت، مجمع عمومی آن است و شرکت حتی اگر دولتی باشد دولت یا دستگاه‌های دولتی نمی‌توانند به‌طور مستقل، درباره موضوعات مرتبط با شرکت تصمیم‌گیری کنند. بر این اساس، هر چند در قوانین یادشده به طرح‌های مصوب دولت در کنار

طرح‌های مصوب مجمع عمومی اشاره شده است، اما تصمیم‌گیری درباره شرکت‌ها توسط دولت یا هر یک از دستگاه‌های دولتی با اصول حاکم بر شرکت‌ها ناسازگار است. ممکن است گفته شود مقصود از دولت در اینجا، همان شرکت‌های دولتی و مرجع تصمیم‌گیری آن‌هاست، در این صورت نیز باید گفت پس چه ضرورتی به بیان عبارت دولت در کنار مجمع وجود دارد. البته ابهام یادشده در تبصره لایحه بودجه ۱۳۹۳ رفع شده است و با حذف کلمه «دولت» از این تبصره، عبارت به این شرح اصلاح شده است: «... طرح‌های بزرگ مصوب مجمع از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی...». به این ترتیب، می‌توان گفت در قانون بودجه ۱۳۹۲ نیز مقصود از مصوب دولت بودن طرح‌های بزرگ، تصویب مراجع ذی‌صلاح شرکت‌های دولتی مربوطه که همان مجمع عمومی این شرکت‌هاست، می‌باشد.

در مجموع، باید گفت به موجب قانون برنامه پنجم توسعه و قوانین بودجه به‌کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و طرح‌های بزرگ مصوب شرکت‌های دولتی تجویز شده است، در حالی که در قانون برنامه چهارم توسعه قلمروهای خاصی برای این شیوه در نظر گرفته شده بود و به‌کارگیری این روش به‌طور کلی تجویز نشده است.

حمایت‌های مندرج در قوانین بودجه درباره روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی

قانونگذار با هدف به‌کارگیری ظرفیت‌های بخش غیردولتی و ترغیب سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی، و افزایش کارآمدی و اثربخشی این طرح‌ها، قراردادهای تأمین منابع مالی، اجرا و بهره‌برداری از پروژه‌ها را در قوانین بودجه کل کشور پیش‌بینی و ضوابطی را برای آن مقرر کرده است. همان‌طور که بیان شد، چند سال قانونگذار ضوابط مربوط به قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی را در قوانین بودجه سالانه تصویب کرد. در این بخش، می‌کوشیم حمایت‌ها و تسهیلات مندرج در قوانین بودجه را در دو قسمت بررسی کنیم. قسمت اول، به حمایت‌هایی اختصاص دارد که برای انواع مختلف روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی مندرج در قانون بودجه لحاظ شده است و قسمت دوم،

به حمایت‌هایی است که به تعبیر قانون بودجه، به نوع هـ یا «سایر انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی» اختصاص دارد.

از مهم‌ترین حمایت‌هایی که برای انواع مختلف روش‌های مشارکتی عمومی - خصوصی در نظر گرفته شده است می‌توان به تأمین زمین مورد نیاز پروژه (طرح) توسط دستگاه اجرایی مربوط به مدت حداکثر پنجاه سال اشاره کرد. در این روش دستگاه اجرایی ذی‌ربط موظف است زمین مورد نیاز پروژه را تأمین کند و طی قراردادی طولانی‌مدت در اختیار شرکت پروژه قرار دهد. مقصود از شرکت پروژه، شرکتی از نوع سهامی خاص یا تضامنی است که توسط مؤسسات و شرکت‌های سرمایه‌گذاری، مشاوره‌ای، پیمانکار، یا سازنده برای عقد قرارداد و اجرای پروژه تأسیس می‌شود (مستنبط از تبصره ۱ بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲) در قانون بودجه ۱۳۹۱ به ایجاد شرکت پروژه اشاره نشده بود و دستگاه اجرایی موظف بود زمین مورد نیاز را تأمین و به مدت حداکثر پنجاه سال حسب نوع بهره‌برداری از طرح در اختیار پیمانکار صاحب صلاحیت برنده مناقصه قرار دهد. اما بند ۳-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ واگذاری زمین به شرکت پروژه را مطرح کرده و مقرر کرده است: «زمین مورد نظر طرح با رعایت قوانین مقررات مربوط توسط دستگاه اجرایی تأمین و به مدت حداکثر پنجاه سال حسب نوع بهره‌برداری از طرح، در اختیار شرکت پروژه قرار می‌گیرد...». هرچند تأمین زمین معمولاً توسط دستگاه اجرایی مربوط انجام می‌گیرد، اما قانونگذار نخواست استه است انجام دادن این عمل را به عنوان تکلیفی بر عهده دستگاه‌های اجرایی قرار دهد. این امر را می‌توان از عبارت پایانی بند یادشده استنباط کرد که بیان می‌کند: «... در غیر این صورت تأمین زمین برای اجرای طرح، جزئی از موضوع قرارداد خواهد بود». بر این اساس، اگر دستگاه اجرایی زمین مورد نیاز را تأمین نکند، شرکت پروژه به عنوان جزئی از موضوع قرارداد، ملزم به تأمین زمین مورد نیاز خواهد بود.

نکته‌ای که در اینجا قابل بحث است، مقصود قانونگذار از در اختیار گذاشتن زمین مورد نیاز پروژه است. آیا این واگذاری به معنای انتقال مالکیت زمین مورد بحث به شرکت پروژه می‌شود یا این زمین به شرکت اجاره داده می‌شود، یا شرکت صرفاً حق انتفاع از زمین را به دست می‌آورد.

مسلم است از تعیین مدت مشخص برای واگذاری ولو این که این مدت، طولانی باشد، نمی‌توان دوام (دائمی بودن) را استنباط کرد. در حالیکه یکی از اوصاف بارز مالکیت، دائمی بودن آن است (کاتوزیان، ۱۳۸۰، ص ۱۰۰) و حقوقدانان این وصف را برای مالکیت مسلم دانسته‌اند (امامی، ۱۳۸۳، ص ۱۹).

در حالیکه تعیین مدت برای مالکیت با این وصف منافات دارد، با توجه به مقید بودن به زمان واگذاری در این بند، می‌توان اینگونه استنباط کرد که دستگاه دولتی مربوط، مالکیت زمین را به شرکت پروژه منتقل نمی‌کند و فقط مکلف است زمین را به مدت معینی که از پنجاه سال متجاوز نباشد، در اختیار شرکت پروژه قرار دهد. این امر ممکن است از طریق قرارداد اجاره بلندمدت یا ایجاد حق انتفاع انجام گیرد؛ تعیین مدت یکی از شرایط درستی عقد اجاره است، اما عبارات مندرج در این بند قانون بودجه شباهت زیادی با حق انتفاع دارد. در اجاره، مستأجر مالک منافع مورد اجاره می‌شود ولی حق انتفاع مرتبه‌ای ضعیف‌تر از مالکیت منفعت است و صاحب حق، مالک منافع نمی‌شود (عطازاده و دیگران، ۱۳۹۲، ص ۱۹) و فقط در حدود قرارداد، حق تصرف در منافع را پیدا می‌کند. مستأجر ملک چون مالک منافع می‌شود، اصولاً می‌تواند منفعی را که به دست آورده است به دیگران منتقل کند. ولی دارنده حق انتفاع، حق اجاره دادن ملک را به دیگران ندارد و فقط می‌تواند حقی را که یافته است منتقل کند (کاتوزیان، ۱۳۸۴، ص ۳۶۲). بند ۶-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ امکان واگذاری امتیازات، حقوق، مستحقات، دارایی و منافع پروژه توسط شرکت به اشخاص ثالث را پیش‌بینی کرده است. اگر شرکت پروژه مستأجر ملک مورد اجاره باشد، با توجه به اینکه مالک منافع می‌شود، اصولاً می‌تواند مستحقات و دارایی‌های پروژه را از طریق قرارداد اجاره به اشخاص ثالث واگذار کند، اما اگر شرکت پروژه فقط حق انتفاع نسبت به زمین واگذار شده داشته باشد، به جهت ویژگی‌های ناشی از این حق اصولاً نمی‌تواند چنین حقوقی داشته باشد. بنابراین، واگذاری زمین به شرکت پروژه نمی‌تواند از نوع واگذاری حق انتفاع باشد، بلکه به نظر می‌رسد این واگذاری بیشتر به قرارداد اجاره نزدیک باشد که به صورت بلندمدت منعقد شده است.

از حمایت‌های دیگری که در این قانون و آیین‌نامه اجرایی بند ۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ مطرح شده است، در نظر گرفتن امکان توثیق قراردادهای موضوع این بند به عنوان بخشی از وثیقه‌های مورد نیاز در بانک‌های عامل است. ماده (۸) آیین‌نامه یادشده در این زمینه مقرر کرده است که: «شرکت پروژه برای اخذ تسهیلات از نظام بانکی و یا صندوق توسعه ملی می‌تواند قرارداد و اعتبار اسنادی گشایش شده را به عنوان یکی از وثائق ارائه دهد». قراردادی که می‌تواند به عنوان بخشی از وثیقه اعطای تسهیلات توسط بانک عامل پذیرفته شود، باید شرایطی داشته باشد: الف) برای تأمین مالی و اجرای طرح (پروژه) منعقد شده باشد؛ ب) امضای بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف وی را داشته باشد؛ ج) موضوع آن، پیش‌خرید تأسیسات احداثی (نوع الف) یا انواع روش‌های دیگر مندرج در بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه باشد.

در این راستا، در صورت درخواست شرکت پروژه برای اخذ تسهیلات و تصویب توجیه طرح توسط بانک عامل و هیئت امنای صندوق توسعه ملی، به تناسب تسهیلات مورد نیاز آن طرح، معادل ده درصد تسهیلات مورد نظر بانک عامل، از منابع صندوق توسعه ملی نزد نظام بانکی (بانک مرکزی و یا بانک‌های عامل از جمله بانک صنعت و معدن) سپرده‌گذاری می‌شود تا درباره تسهیلات پرداختی به آن طرح، مسدود شده و به منظور وجه‌الضمان (پشتیبان وثیقه) تعهدات شرکت پروژه در قبال اخذ تسهیلات قراردادهای موضوع بند ۱۲۶ قانون به‌کار گرفته شود (ماده ۱۰ آیین‌نامه یادشده) به موجب این ماده منابع صندوق توسعه ملی به عنوان پشتیبان وثیقه یا وجه‌الضمان تعهدات شرکت پروژه که شرکتی خصوصی است، قرار می‌گیرد و شرکت می‌تواند تا ده برابر منابع مسدودشده صندوق توسعه ملی نزد نظام بانکی از بانک عامل تسهیلات اخذ کند.

همین‌طور بانک عامل می‌تواند علاوه بر قراردادهای موضوع بند ۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲، دارایی‌های طرح و عواید حاصل از آن را نیز به عنوان بخشی از وثیقه‌های قابل قبول بابت اعطای تسهیلات بپذیرد (ماده ۱۴ آیین‌نامه یادشده). شرکت پروژه می‌تواند علاوه بر اخذ تسهیلات از نظام بانکی، با شرایطی که بیان شد، به‌طور مستقیم، منابع صندوق توسعه ملی را نیز به‌کار گیرد. البته این امر در صورتی امکان‌پذیر است که در شمول مواردی که در بند (۱۰) ماده ۸۴ قانون

برنامه پنجم توسعه به عنوان مصارف صندوق آمده است، قرار گیرد. از جمله مواردی که در این بند مطرح شده است، اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی، و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی، و اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با رعایت شرایط مقرر است.

از تسهیلات دیگر در نظر گرفته شده توسط قانون بودجه می‌توان به تکلیف معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور درباره تجمیع اطلاعات، تسهیل اخذ مجوزها و تضمین‌ها، تدوین دستورالعمل‌ها، هماهنگی بین دستگاه‌ها و پشتیبانی راهبردی از مشارکت عمومی - خصوصی برای راه اندازی فرآیند سرمایه‌گذاری، ساخت و بهره‌برداری اشاره کرد. این معاونت باید گزارش اقدامات انجام گرفته را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. در این راستا، دستگاه‌های اجرایی موظفند هماهنگی لازم را با این معاونت به عمل آورند. این تکلیف در بند ۱۱-۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ و بند ل تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ مقرر شده است.

برخی حمایت‌های دیگر به روش‌های خاصی از مشارکت عمومی - خصوصی که با عنوان نوع ه یا سایر انواع مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی، برای عرضه خدمات عمومی نامیده شده است، اختصاص دارد و درباره روش‌های دیگر مطرح نمی‌شود. این حمایت شامل اعطای کمک مالی یادشده در تبصره ۳ بند ۱-۱۲۶ این قانون است که به موجب آن، دولت مجاز است صرفاً در قرارداد نوع ه پس از پیش‌بینی ردیف بودجه کمک‌های فنی و اعتباری به تفکیک سنوات مورد نیاز و از طریق گشایش اعتبار اسنادی تا چهل درصد مبلغ برآورد دستگاه مناقصه‌گزار، برای ساخت به شرکت پروژه کمک مالی اعطا کند. بر این اساس، هر چند به موجب بند ۱-۱۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲، تأمین مالی پروژه‌های مشارکتی بر عهده بخش خصوصی است، این امر مانع اعطای کمک مالی توسط دولت نمی‌شود. البته اعطای این کمک مالی به عنوان تکلیف بر عهده دولت قرار نگرفته است و صرفاً دولت مجاز شده است تا چهل درصد مبلغ برآورد دستگاه مناقصه‌گزار و پس از پیش‌بینی ردیف بودجه کمک‌های فنی و اعتباری و از طریق گشایش اعتباری اسنادی به شرکت پروژه کمک مالی اعطا کند. بر این امر در ماده (۶) آیین‌نامه اجرایی بند ۱۲۶

قانون بودجه سال ۱۳۹۲ تأکید شده است. روشن است چهل درصد یادشده در این ماده حداکثر میزان کمک مالی دولت است و حداقل آن می‌تواند تا کمترین میزانی که به آن اطلاق کمک مالی شود، کاهش یابد. اما دولت می‌تواند به تناسب پروژه مورد نظر و میزان اهمیتی که سرمایه‌گذاری در آن برای دولت دارد و با هدف ترغیب سرمایه‌گذاران خصوصی به اتخاذ روش‌های مشارکت مندرج در نوع ه این قانون، حمایت‌های مالی لازم را از پروژه به عمل آورد. هر چند در نظر گرفتن کمک مالی برای پروژه‌هایی که به روش‌های مشارکت انجام می‌گیرد، در قوانین ایران برای اولین بار به موجب قانون بودجه ۱۳۹۲ انجام گرفته است، چنین حمایتی در کشورهای دیگر سابقه داشته است. برای نمونه می‌توان به کشور ایرلند اشاره کرد که در حوزه‌های مختلف روش مشارکت را به کار گرفته است و در این راستا، کمک‌های مالی از سوی دولت‌های محلی و شهرداری‌ها در نظر گرفته شده و در اختیار شرکت‌های ایجادشده به این منظور قرار گرفته است (Minassian, 2004, p.148). در احداث راه‌آهن پرپینان- فیگوراس بین دو کشور اسپانیا و فرانسه که تأثیر قابل توجهی بر شبکه ریلی این دو کشور داشت، با مشارکت دو دولت یادشده، مبلغ ۵۴۰ میلیارد دلار کمک دولتی شد که ۵۷ درصد از هزینه‌های پروژه را در پوشش می‌داد.

در نظر گرفتن حمایت‌هایی مانند کمک‌های مالی دولت در کنار تسهیلات دیگر از جمله در اختیار گذاشتن زمین مورد نیاز، می‌تواند تأثیر قابل توجهی در رویکرد سرمایه‌گذاران به بهره‌گیری از روش‌های مشارکت عمومی- خصوصی در اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری داشته باشد. اما مسلم است که مطرح کردن به روش مشارکت عمومی- خصوصی در قانون بودجه سالیانه و درج حمایت‌ها و تسهیلات در قانونی که بیش از یکسال دوام ندارد نمی‌تواند آن‌طور که بایسته است سرمایه‌گذاران را به حمایت‌های دولتی و استمرار آن دلگرم کند. روش مشارکت عمومی- خصوصی پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های فراوانی دارد. بر این اساس، باید با بررسی دقیق‌تر ابعاد روش مشارکت، و نیازها و قابلیت‌های آن قانونی دائمی در این زمینه به‌طور مستقل، یا در ضمن قوانین دیگر تصویب شود. به‌ویژه، با وضعیت پیش‌آمده برای تبصره ۸ لایحه بودجه ۱۳۹۳ در حال حاضر قانون کلی لازم‌الاجرائی در این زمینه وجود ندارد. با تصویب قانون در این زمینه هم بخش

خصوصی به روش مشارکت عمومی - خصوصی و حمایت‌های وعده‌داده‌شده در آن اعتماد بیشتری خواهد کرد و هم این روش از وضعیت موقتی بودن به واسطه درج در قانون بودجه سالانه خارج خواهد شد. البته تصویب قوانین مورد نیاز فقط یکی از ملاک‌های مورد نیاز برای ایجاد بسترهای حقوقی مناسب برای تحقق و توسعه اینگونه سرمایه‌گذاری است. باید با بررسی‌های کارشناسانه حوزه‌هایی که امکان تحقق روش مشارکت در آن وجود دارد، مشخص شود و دولت گام‌های عملی در راستای ترغیب سرمایه‌گذاران به این قراردادها بردارد. در این راستا، بهره‌گیری از قراردادهای نمونه و قالب‌های حقوقی از پیش تعیین شده، به ویژه برای دستگاه‌ها و سرمایه‌گذارانی که هنوز در ابتدای این راه قرار دارند، می‌تواند تا حدود زیادی از پیچیدگی‌های روند مذاکرات و تشکیل این قراردادها بکاهد و رغبت ایشان را برای بهره‌گیری از این روش‌ها بیشتر کند. همان‌طور که تجربه بسیاری کشورها نشان داده است به‌کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی در بسیاری از پروژه‌ها امکان‌پذیر است. اما در این راستا، باید به شرایط و ویژگی‌های هر کشور به‌طور خاص توجه کرد و با توجه به آن، چگونگی تحقق مشارکت را بررسی کرد. در کشور ما با توجه به مشکلاتی که در تأمین مالی بسیاری از پروژه‌ها وجود دارد، به‌کارگیری این روش می‌تواند منابع مالی خوبی را در اختیار اجرای پروژه‌ها قرار دهد و در عین حال، پروژه را از توانمندی‌ها و تخصص بخش خصوصی بهره‌مند کند. البته این امر مستلزم آن است که بخش خصوصی علاوه بر دارا بودن منابع مالی مناسب، تخصص و توانمندی‌های لازم را داشته باشد. بر این اساس، توانمندسازی بخش خصوصی و اجرای عملی سیاست‌های ابلاغی اصل ۴۴ قانون اساسی یک ضرورت تلقی می‌شود. همین‌طور عملی کردن حمایت‌های مندرج در قوانین فعلی و هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط در این زمینه و پرهیز از مانع تراشی‌های بی‌مورد از لوازم تحقق عملی روش‌های مشارکت تلقی می‌شود.

نتیجه

امروزه به‌کارگیری روش مشارکت عمومی - خصوصی در بسیاری از کشورها برای اجرای پروژه‌های مختلف متداول شده است، اما با وجود قابلیت‌های فراوانی که این روش دارد، به‌طور

جدی، در قوانین ایران به آن توجه نشده است. البته قانون برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه، و در پی آن قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ تا حدی این روش را مطرح کرده است، ولی مشابه این مقررات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ ذکر شد، در نهایت، به دلیل ماهیت دائمی آن‌ها حذف شد. به‌زودی قانونگذار مقررات مربوط به مشارکت عمومی-خصوصی را به‌طور دائمی به مجلس شورای اسلامی ارائه کرده و تصویب می‌کند. محتوای چنین قانونی نمی‌تواند با آنچه در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ مطرح شده است، تفاوت زیادی داشته باشد که در این مقاله نقد و بررسی شد. تقسیم‌بندی قانونگذار از روش‌های مشارکت عمومی-خصوصی با تقسیم‌بندی‌های بین‌المللی موجود تفاوت اساسی دارد و روشن نیست قانونگذار بر چه مبنایی این تقسیم‌بندی را برگزیده است. حدود و ثغور خیلی از این روش‌ها دقیقاً روشن نیست و چارچوب هر یک نیز به روشنی تبیین نشده است. علاوه بر ضرورت تبیین روش‌ها، باید حمایت‌های قانونی و کمک‌های دولتی به هر یک از این روش‌ها نیز به روشنی توسط قانونگذار مقرر شود. از مهم‌ترین حمایت‌هایی که در قوانین بودجه باید به روشنی بیان شود، تأمین زمین، مشارکت در تأمین منابع مالی و تضمین خرید محصول است که باعث می‌شود، پروژه برای بخش خصوصی توجیه اقتصادی داشته باشد و بخش خصوصی برای مشارکت در آن ترغیب شود.

منابع و مأخذ

۱. اظهار نظر کارشناسی درباره لایحه بودجه کل کشور، (اعاده شده از شورای نگهبان) ۱۳۹۲/۱۲/۴، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مشخصات لایحه، دوره نهم، سال دوم، شماره ثبت: ۴۱۰، شماره مسلسل: ۲۴۰۱۳۵۲۵.
۲. امامی، سیدحسن (۱۳۸۳)، *حقوق مدنی*، جلد اول، چاپ بیست و چهارم، تهران، اسلامیه.
۳. بررسی ایرادات شورای نگهبان بر لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ (مصوب مجلس شورای اسلامی) ۱۳۹۲/۱۱/۴، معاونت پژوهش‌های اقتصادی و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مشخصات لایحه، دوره نهم، سال دوم، شماره ثبت: ۴۱۰، شماره مسلسل: ۲۴۰۱۳۵۲۵.
۴. رسولی منش، سیدمصطفی (۱۳۸۹)، «تأمین مالی طرح‌های توسعه و پروژه‌های شهری با استفاده از روش مشارکت بخش عمومی و خصوصی»، *اقتصاد شهر*، شماره ۵، صفحات ۴۳-۳۶.
۵. شیروی، عبدالحسین (۱۳۸۴)، *قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و واگذاری*، قم، مجتمع آموزش عالی قم.
۶. شیروی، عبدالحسین (۱۳۸۹)، *حقوق تجارت بین‌الملل*، چاپ دوم، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۷. عطازاده، سعید؛ پارسا، الهه (۱۳۹۲)، «ماهیت حقوقی مالکیت زمانی در حقوق آمریکا»، *دانش حقوق مدنی*، شماره ۱ (بهار و تابستان)، صفحات ۲۵-۱۳.
۸. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۷۳۷۵، مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۹.
۹. قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۹۸۹۰، مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۸.
۱۰. قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۰۱۰۰، مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۴.

۱۱. قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۶۷۰۹، مورخ ۱۳۸۱/۴/۱۲.
۱۲. قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۶۶۲۸، مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۴.
۱۳. کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۰)، *دوره مقدماتی حقوق مدنی؛ اموال و مالکیت*، تهران، شرکت سهامی انتشار.
۱۴. کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۴)، *حقوق مدنی؛ دوره عقود معین (۱)*، چاپ نهم، تهران، شرکت سهامی انتشار.
15. Alfen Itans Wilhelm; Ogunlana, Stephan (2009), *An Introduction to PPP Concept*, in H.W. Alfen (ed), *Public Private Partnership in Infrastructure Development Case studies from Asia and Europe*, Weimar: Bauhaus – Universitat Weimar.
16. Anibel, Ferus-Comelo (2011), *Whither Governance?*, *Public Private Partnerships in Tourism*, Equations, September.
17. Asian Development Bank (ADB) (2008), *Public Private Partnership (PPP)*, Handbook, September, ADB Publishing.
18. Darr, Joseph (2008), *Current Trends in Public Private Partnership Laws*, Legislative Update, *Construction Law Journal*, Vol. 28.
19. Grigorescu, Adriana (2008), *Models of Public Private Partnership Projects in Tourism Industry*, Nation School of Political Studies and Public Administration (NSPSA), Bucharest, MPRA.
20. Ho, Jerry (2010), *Combined Dematel Technique with a Novel MCPM Model for Exploring Portfolio Selection Based on CAPM*, Expert systems with Applications, New Zealand, Taiwan, kainan university.
21. International Monetary Fund (IMF) (2011), *Public Private Partnership, the Fiscal Affairs Department*, available at <http://www.imf.org>.
22. International Monetary Fund (IMF) (2012), *Public Private Partnership, the Fiscal Affairs Department*, available at <http://www.imf.org>.
23. Nascio, Keysto Cokaboration (2006), *Building Effective Public-Private Partnership*, available at: <http://www.nascio.org/>
24. United Nations Development Program (UNDP) (2008), *Special Unit for South-South Cooperation: Examples of Successful Public-Private Partnerships*, Vol.15, New York, UNDP.

روش مشارکت خصوصی – عمومی نوعی نظام تأمین مالی در پروژه های شهری

عاطفه بحیرایی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشگاه تهران پردیس هنرهای زیبا

Bahiraee.atefeh@ut.ac.ir

خلاصه

بدنبال روزافزون جمعیت شهری ایجاد کیفیت مطلوب تر برای ساکنان شهرها یکی از مهم ترین دغدغه های مدیران شهری شده است. حال آنکه ایجاد زیرساخت ها و توسعه بهسازی و تجدید حیات فضای شهری که عمدتاً به منظور ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان صورت می گیرد، نیاز به سرمایه فراوانی دارد که عمدتاً از سطح توان دولت های محلی (مدیریت شهری) بالاتر است؛ بنابراین یافتن ساز و کارهای مناسب و بکارگیری ابتکارات نوین و استفاده از شیوه های جدید مالی به منظور پاسخگویی به این مسائل، امری ضروری است. از سویی دیگر نیز به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز طرح های مذکور نمی توان به کمک های دولت بدلیل وابستگی درآمدهای دولت مرکزی به صادرات نفت (که مشکلات اقتصادی عدیده ای را برای آن به ارمغان آورده)، تکیه کرد. پس به نظر می رسد مشارکت خصوصی و عمومی که در طول چند دهه گذشته توسط بسیاری از کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه در بخش های مختلف مورد استفاده قرار گرفته، بتواند راهکاری موثر در تحقق هرچه بهتر و بیشتر برنامه های شهری به حساب آید.

کلمات کلیدی: پروژه های شهری، نظام نوین تأمین مالی، مشارکت خصوصی و عمومی

مقدمه:

رشد روزافزون جمعیت شهری، کیفیت زندگی ساکنان شهرها به ویژه شهرهای کشورهای در حال توسعه را دستخوش تغییر و تحولات عظیمی در همه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و ... نموده است. از آن جمله می توان به زوال و فرسودگی بافت های شهری و تبدیل شدن آن ها به بافت های آسیب پذیر، رشد سکونتگاه های غیررسمی، فقر شهری و ... (به ویژه در کشورهای در حال توسعه) اشاره نمود. بر اساس مطالعات بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی در سال ۲۰۰۵ یکی از راه های جدی ارتقاء این سکونتگاه ها و کاهش اثرات منفی رشد جمعیت شهرنشین در آنها، ایجاد زیرساخت های مناسب شهری است. ایجاد این زیرساخت ها و توسعه بهسازی و تجدید حیات فضای شهری نیاز به سرمایه فراوانی دارد که عمدتاً از سطح توان دولت های محلی (مدیریت شهری) بالاتر است؛ بنابراین یافتن ساز و کارهای مناسب و بکارگیری ابتکارات نوین و استفاده از شیوه های جدید مالی به منظور پاسخگویی به این مسائل، امری ضروری است. بنابراین مدیریت شهری می بایست با به کارگیری راهکارهایی بخش خصوصی را در این پروژه ها فعال کند.

بیان مسئله:

در پی یک دوره طولانی تقدم شهرنشینی بر شهرسازی و رشد و جذب شتابان جمعیت شهرنشین که تا حدود زیادی خارج از کنترل بوده، عموماً مشکلاتی برای شهرها ایجاد شده است. مسائلی که منجر به عدم پیشرفت و توسعه شهرها شده اند؛ شاید بتوان عدم توانایی مالی که پاسخگوی تأمین نیازهای شهروندان است، را یکی از مهم ترین موانع تحقق روش های مدرن مدیریت شهری دانست.

پیش بینی می شود در کشورهای در حال توسعه تا سال ۲۰۳۰ جمعیت شهرنشین به حدود ۶۰ درصد جمعیت ساکن برسد. این بدان معناست که ضرورت و اهمیت پرداختن به موضوعات مربوط به تأمین زیرساخت های شهری که منجر به افزایش کیفیت زندگی شهروندان می گردد، از جایگاه ویژه ای برخوردار است. حال آنکه مهم ترین و کلیدی ترین بخش در فرآیند پروژه های زیرساختی شهری تأمین منابع مالی آنهاست. این پروژه ها عمدتاً به مبالغ هنگفتی برای سرمایه گذاری نیاز دارند که از توان سازمان های مجری (مدیریت شهری) خارج است. از سویی دیگر نیز برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در این طرح ها نمی توان به کمک های دولت بدلیل وابستگی درآمدهای دولت مرکزی به صادرات نفت که مشکلات اقتصادی عدیده ای را برای آن به ارمغان آورده، تکیه کرد. پس ظاهراً تنها راه مؤثری که به نظر می رسد ورود سرمایه گذاران داخلی و خارجی است. بدیهی است برای ترغیب سرمایه گذاران باید مشوقها، امتیازات و معافیت هایی را برای آنان قائل شد.

ضرورت و اهمیت تحقیق:

براساس آنچه گفته شد تهیه و اجرای برنامه های مربوط به تأمین زیرساخت ها اجتناب ناپذیر است و از طرفی نیز بدون استفاده از توان سرمایه گذاران توانمند و جلب مشارکت مردمی و جمع آوری سرمایه های خرد نمی توان این برنامه ها را محقق ساخت. بنابراین آشنایی با انواع و شیوه های مختلف سرمایه گذاری و بررسی تجارب موفق سایر کشورها امری ضروری است؛ تا بتوان از این طریق شیوه هایی که با شرایط کنونی کشور، امکان تحقق بیشتری دارند را شناسایی کرده و آنها را در راستای تحقق هرچه بیشتر اهداف مشخص شده در برنامه ها بکار گرفت.

اهداف تحقیق:

چنین به نظر می رسد جز از طریق مشارکت با بخش خصوصی و جمع آوری پس اندازهای مردم از طرق مختلف امکان تحقق اهداف در طرح ها و پروژه های شهری امکان پذیر نیست. این مقاله سعی دارد تا ضمن تشریح لزوم حضور سرمایه گذاران بخش خصوصی به عنوان یکی از اصلی ترین تأمین کنندگان منابع مالی در پروژه های شهری، به بررسی نقش بخش خصوصی در میزان تحقق این طرح ها پردازد.

بحث

اکثریت طرح های شهری و پروژه های مختلفی که به منظور تأمین نیازمندی های شهر تعریف می گردند به صورت کامل محقق نمی شوند و به اهداف خود دست نمی یابند. شاید بتوان یکی از دلایل اصلی عدم تحقق آنها را در ناکافی بودن اعتبارات و منابع مالی جستجو کرد. به عنوان مثال بر اساس برآوردهای سازمان نوسازی شهر تهران (۱۳۸۹)، حجم کل بافت های فرسوده در کشور ۶۵۰۰۰ هکتار است که هزینه های توسعه زیرساخت ها در این بافت ها به ازای هر هکتار ۱۰۰ میلیارد ریال برآورد شده است. بر اساس برآوردهای سازمان نوسازی شهر تهران سرمایه مورد نیاز جهت بهسازی و نوسازی کل بافت های فرسوده شهری حدود ۵ برابر بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۸۹ می باشد. با توجه به سقف بودجه و اعتبارات و روند تخصیص منابع فعلی و بدون در نظر گرفتن رشد فرسودگی، برای تحقق اهداف بهسازی و نوسازی حدود ۷۸ سال زمان لازم است. از این رو استفاده از ابتکارات نوین و یافتن شیوه های جدید تأمین مالی برای پاسخگویی به مسائل پیش رو کلیدی و حیاتی به شمار می رود. از مزایای وجود پشتوانه های مالی مناسب در طرح ها می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۶ تضمین بازگشت سرمایه
- ۶ کاهش اتلاف زمان
- ۶ افزایش انعطاف پذیری منابع
- ۶ افزایش کیفیت عملکرد
- ۶ ارتقاء سطح کیفی مدیریت و تصمیم گیری
- ۶ ایجاد برنامه زمانبندی دقیق جهت تأمین منابع لازم
- ۶ سرعت در بهره برداری از پروژه ها
- ۶ ایجاد زمینه اعتماد و جلب رضای مالکین و سرمایه گذاران
- ۶ جلوگیری از افزایش بی رویه قیمت املاک واقع در محدوده طرح ها از طریق جلب مشارکت مالکین و ساکنین بافت های آسیب پذیر.

در ابتدا لازم است در خصوص روش های تأمین مالی بررسی هایی صورت گیرد تا مشخص گردد کدامیک از این روش بیشترین همخوانی را با شرایط حال حاضر کشور دارند.

تأمین مالی و انواع آن:

تأمین مالی شاخه ای از علم اقتصاد است که به موضوع فراهم کردن سرمایه برای اشخاص، کسب و کارها و دولت ها (مرکزی و محلی) می پردازد. تأمین مالی به فرایند تمرکز منابع مالی یا سرمایه به صورت میان مدت و بلندمدت اطلاق می گردد و به نهادها اجازه می دهد به جای در دست داشتن پول نقد، از اعتبار، برای خرید کالا، سرمایه گذاری در پروژه یا دیگر مبادلات اقتصادی خود استفاده نمایند. اما به منظور استفاده کاربردی از روش های تأمین مالی توجه به ساختار مالی کشورها امری ضروریست.

اصولاً ساختار مالی هر کشوری می تواند بر دو محور بازار پول یا بازار سرمایه قرار گیرد. متناسب به این محورها می توان در مجموع روش های تأمین مالی را در دو دسته طبقه بندی کرد:

- ۶ روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه
- ۶ روش های تأمین مالی مبتنی بر بدهی

در کشورهای توسعه یافته، اکثراً بازار سرمایه در کانون ساختار مالی قرار دارد. در حالیکه محوریت تأمین مالی در کشورهای در حال توسعه بازار پول است بنابراین آنها برای تأمین نیازهای مالی خود تا اندازه بسیار زیادی به نظام بانکی وابسته اند (دادرس مقدم و همکاران، ۱۳۸۷:۳۳۸).

→ انواع روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه:

تأمین مالی مبتنی بر سرمایه، مستلزم واگذاری قسمتی از سود پروژه در مقابل دریافت سرمایه است. از عمده ترین روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و قابل کاربرد در بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده شهری شامل موارد زیر است:

- تبدیل به اوراق بهادار سازی دارایی ها
- روش سهامدار پروژه
- روش فروش متری
- سرمایه گذاری بخش خصوصی و ...

→ انواع روش های تأمین مالی مبتنی بر بدهی:

تأمین مالی از طریق بدهی، شامل وجوهی است که سرمایه گذار استقراض کرده و باید به همراه بهره، آن را در طول یک دوره زمان باز پرداخت کند. عمده روش های مبتنی بر بدهی به گونه که قابل کاربرد در پروژه های بهسازی و نوسازی باشند بر اساس مطالعات نجارزاده، جنتی و فرهادی (۱۳۸۸) شامل موارد زیر است:

- نظام سپرده گذاری و اعطای تسهیلات
- استفاده از تسهیلات مالی خارجی
- سرمایه گذاری خارجی
- اوراق مشارکت و ...

شاید بتوان مهم ترین مزیت استفاده از این روش ها را چنین برشمرد:

- (۱) نرخ بازده بیشتر که خود توصیف کننده سه زیر معیار (۱) بیشتر بودن نرخ سود از نرخ بهره بانکی، (۲) دوره ی بازپرداخت بیشتر و (۳) بیشتر بودن بازده به واسطه نوع آورده وجوه و متعاقباً میزان مسئولیت پذیری در قبال آن است.
 - (۲) میزان بیشتر مشارکت بخش خصوصی
 - (۳) سقف بالاتری از تأمین وجوه مورد نیاز
 - (۴) کاهش هزینه های تأمین مالی که عمدتاً به هزینه های بعد از تهیه منابع مالی مورد نیاز معطوف می گردد.
 - (۵) کاهش هزینه فرآیند تأمین وجوه بدین معنا که هزینه های ریالی (شامل وثیقه، مالیات، ایجاد واسطه و ...) و هزینه های زمانی (شامل طی کردن بروکراسی اداری که منجر به طولانی شدن فرآیند تأمین مالی می گردد) مربوط به دوره ای که طی آن تصمیم به اتخاذ روش گرفته شده تا زمانی که دسترسی به وجوه محقق گردیده است.
 - (۶) ریسک کمتر به معنای ریسک کمتر در دسترسی به منابع مالی و تخصیص بهینه ریسک به تفکیک میان بخش های خصوصی و عمومی
- سرمایه گذاری بخش خصوصی مبحثی که مورد توجه این مقاله است و بر اساس آن روند مقاله پیش خواهد رفت.

مفهوم و تعریف مشارکت بخش خصوصی و عمومی:

از ابتدای دهه ۱۹۸۰ در انگلستان و به طور وسیع تر از ابتدای دهه ۱۹۹۰ در سایر کشورها استفاده از روش مشارکت بخش خصوصی و عمومی مورد توجه قرار گرفت. در حال حاضر بسیاری از کشورها برای انجام پروژه های مختلف از سطوح ملی تا محلی استفاده می کنند.

طی دهه های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ بسیاری از حکومت های عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، به ویژه حکومت خانم تاچر پس از سال ۱۹۷۹، در پی بالارفتن سطح بدهی های عمومی، اندازه و نقش بخش عمومی را کاهش دادند. این کاهش بر این باور استوار بود که بخش خصوصی در ارائه خدمات عمومی از بخش عمومی، کارآمدتر است. این مسئله از طریق تغییر بنیادین روی داد و از تدارک مستقیم خدمت به وسیله سلسله مراتب سازمان های بخش عمومی به سوی رقابت مبتنی بر بازار و روابط پیمانکاری میان سازمان های بخش عمومی و سازمان های خصوصی و غیرانتفاعی تغییر کرد. آنقدر این موضوع مهم و پر اهمیت به نظر می رسد که "ایده های مربوط به کاهش هزینه اقتصادی و افزایش کارایی، محوریت اصلی را در اکثر مباحث موافق با مناقصه رقابتی به خود اختصاص داده اند (برای مثال، Walsh, 1991a)".

انگلستان اولین حکومتی بود که از سال ۱۹۷۹ میلادی مقوله ورود بخش خصوصی به طرحهای خدماتی و تسهیلات عمومی را با عنوان مناقصه رقابتی اجباری آغاز نمود. این ایده منجر به افزایش برون سپاری خدمات عمومی شد. در برخی از موارد خصوصی سازی موفق بود و منجر به کاهش هزینه ها و افزایش کارایی گردید. در برخی دیگر از خصوصی سازی نتیجه مطلوبی حاصل نشد و سود سهامداران در گرو ضرر مردم بود. علت اصلی نقصان در خصوصی سازی، فقدان ردیف اعتباری مشخص برای طرحهای عمومی در دولت مرکزی و دولتهای محلی بود. مناقصه رقابتی اجباری تا سال ۱۹۹۲، به طور فزاینده ای به طیف گسترده تری از خدمات دست یافت. به دلیل مزیت ناعادلانه این شیوه، حزب کارگر (و پس از آن حزب مخالف آن) اقدام به تهیه قانونی مشخص با عنوان سرمایه گذاری در طرحهای خدمات عمومی در سال ۱۹۹۴ کرد که این قانون نشان می داد که با همکاری و مساعدت بخش خصوصی و دولتی، کشور می تواند خدمات و تسهیلات عمومی بهتری را به جامعه ارائه کند (عبور از رقابت به مشارکت). با تأکید بر همکاری و تشریک مساعی، ابتکار عمل در سیاست انگلیس، به گونه ای رقم خورد تا طبیعت عملکرد تدارکات و رابطه سازمان های حکومتی و تأمین کنندگان را تغییر دهد. با فاصله گرفتن از مدل بازار رقابتی معرفی شده از سوی مناقصه اجباری، مشارکت در کار با تأمین کنندگان می توانست ضمن فراهم نمودن سرمایه اجتماعی به سمت هزینه های معاملاتی کمتر، بازدهی بیشتر و نتایج بهینه (افزایش همبستگی اجتماعی و افزایش رضایت و اقیان عمومی) حرکت کند.

اگر چه سیاست تدارک عمومی انگلستان از دیرباز با رویکرد رقابتی بود، اما واژگان کلیدی در رویکرد کنونی انگلستان در موضوع تدارکات عمومی عبارتند از "کیفیت"، "ارزش در مقابل پول" و "پایداری". در حال حاضر "چالش عبارت است از برآورده کردن نیازهای عمومی رو به گسترش و با کیفیت بهتر با ارزش پول مناسب و به روشی پایدار" (حکمروایی و مدیریت عمومی؛ ۱۳۹۲). هرچند در بدو امر ایده مشارکت با بخش خصوصی به منظور تأمین خدمات عمومی از سوی کشور انگلستان در پی مطرح شدن دولت حداقل عنوان شد اما این استفاده از این روش به صورت جهانی افزایش یافته است. هرچند که انگیزه ها مطابق با شرایط حاکم بر هر کشور متفاوت است و فرایندها مطابق با قوانین اساسی، حقوقی و حاکمیتی هر کشور اتخاذ می شوند.

از سوی سازمان ها و مراکز مختلف تعاریف متعددی برای مشارکت عمومی خصوصی بیان شده است، از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. تعریف ارائه شده از سوی **صندوق بین المللی پول** ۲، ۲۰۰۶: مشارکتهای عمومی خصوصی به نظام هایی مربوط می شود که بر اساس آن بخش خصوصی نسبت به ارائه دارایی ها و خدمات زیرساختی که سابقاً توسط دولت ارائه می شد اقدام می نماید. علاوه بر اجرا و تأمین مالی پروژه های عمومی توسط بخش خصوصی، مشارکتهای عمومی خصوصی دارای دو مشخصه دیگر نیز می باشند: تأکید بر ارائه خدمات به همراه سرمایه گذاری توسط بخش خصوصی و انتقال بخش عمده ای از ریسک از دولت به بخش خصوصی. مشارکتهای عمومی خصوصی بخش عمده ای از پروژههای زیرساختی اجتماعی و اقتصادی را در برمی گیرد که از آن میان می توان به ساخت و عملیات بیمارستانها، مدارس، زندانها، جاده ها، پلها و تونل ها، راه آهن، سیستمهای کنترل آلودگی هوا و پروژه های آب و فاضلاب اشاره نمود.

۱. Value for money (تعریف این واژه بسیار دشوار است و اساساً به توازن میان هزینه و کیفیت برمیگردد. این مفهوم را تنها می توان با در نظر گرفتن ماهیت قرارداد، آرمان ذی نفعان و منابع موجود به درستی تعیین کرد.)

۲. IMF: International Monetary Fund

۲. تعریف ارائه شده از سوی سازمان همکاری اقتصادی و توسعه^۳: یک مشارکت عمومی خصوصی، توافقنامه ای میان دولت و بخش یا بخشهای خصوصی است (ممکن است اپراتورها و تأمین کنندگان منابع مالی را نیز در بر بگیرد) که بر اساس آن بخش یا بخشهای خصوصی نسبت به ارائه خدمات عمومی همراستا با اهداف ارائه خدمات دولت و اهداف سودآوری بخش خصوصی و به نحوی اثربخش که ریسک کافی به بخش خصوصی منتقل شود، اقدام می کنند.

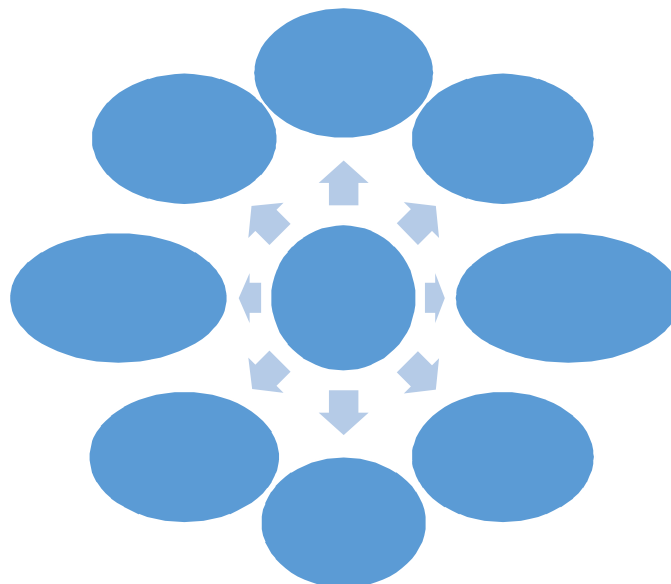
۳. تعریف ارائه شده از سوی کمیسیون اروپا^۴، ۲۰۰۴: اصطلاح مشارکت عمومی خصوصی را در سطح عام نمی توان تعریف نمود. بطور کلی این اصطلاح را به شکل هایی از همکاری میان بخشهای عمومی و دنیای کسب و کار میتوان اطلاق نمود که هدف آن اطمینان از تأمین منابع مالی، ساخت، نوسازی، مدیریت و نگهداری زیرساخت ارائه یک خدمت می باشد.

به عبارت ساده تر مشارکت عمومی خصوصی نوعی از خصوصی سازی است که در آن بخش خصوصی به جای بخش عمومی درگیر اجرای پروژه و تأمین مالی گردیده، در یک دوره نسبتاً طولانی اصل سرمایه و سود سرمایه گذاری به بخش خصوصی باز می گردد. به سه دلیل اصلی استفاده از این شیوه برای بخش عمومی (دولت مرکزی یا دولت محلی) جذاب است: اول آنکه PPP کمکی است مؤثر به دولت برای پاسخ دهی به افزایش تقاضا برای خدمات مربوط به زیرساخت؛ دوم شیوه ایست برای کاهش بار هزینه های سرمایه ای دولت و انتقال آن به بخش خصوصی؛ در نهایت راهی است برای افزایش بهره وری در ارائه خدمات.

به طور کلی در نقاط مختلف جهان بر اساس محتوا، اهداف و شرایط هر کشور، تعاریف متفاوت و گوناگونی از مشارکت بخش خصوصی و عمومی ارائه شده است. در برخی منابع، وجه مالی این نوع از مشارکت مد نظر است و در برخی دیگر از منابع، تأکید بر افزایش کارایی خدمات بخش عمومی در صورت استفاده از مهارت ها و توانایی های بخش خصوصی است.

البته ممکن است این سؤال مطرح شود که آیا PPP منجر به تحمیل هزینه های بالاتر به مصرف کنندگان خواهد شد؟ مسلماً اگر آنها به خوبی سازمان یابند اینگونه نخواهد بود. زیرا قرارداد های PPP بر پایه ی هزینه های واقعی ارائه خدمات که به طور عمومی شناخته شده اند، تهیه می شوند که به افزایش شفافیت کمک می کنند.

در مجموع می توان مزایای مشارکت عمومی خصوصی را در چند آیتم قرار داد:

۳. OECD: Organization for Economic Co-operation and Development

۴. European Commission

دیدگاه موافقین و منتقدین

با توجه به ویژگی های مشارکت عمومی - خصوصی و با در نظر گرفتن ویژگی کالاها و خدمات عمومی (استثنائاً پذیری و رقابت ناپذیری) مدافعین و مخالفین دیدگاه های متفاوتی را در استفاده از این شیوه تأمین کالاها و خدمات در بخش عمومی ارائه داده اند.

از جمله مخالفین سلف (Self)، این گونه مطرح می کند که مدل بازار با علائق عمومی در سه زمینه در تناقض است:

- ♦ انتخاب عمومی، افراد را تشویق می کند تا فرصت های اقتصادی و ثروت شخصی خود را به حداکثر برسانند، در حالی که علائق عمومی مستلزم شناسایی یا همدردی با نیازهای دیگران است؛
- ♦ آزادی سیاسی را نمی توان به عنوان متغیر وابسته به یک نظام قوی و قدرتمند بازار تلقی کرد، بلکه ایجاد تعادل در نقش های کشور و بازار نیز مورد نیاز است؛
- ♦ سیستم بازار هیچ گونه تمایزی میان "خواسته ها" و "نیازهای" مشترک افراد برای زندگی قابل تحمل قائل نمی شود.

این موضوعات به نوعی زنگ خطری است برای سازمان های بخش عمومی؛ آنها باید با مطرح کردن بعدی وسیع تر بنام بعد اجتماعی در تصمیم گیری های برون سپاری، نوعی رهبری اخلاقی ایجاد نمایند. بعد اجتماعی - اقتصادی تدارکات عمومی به این موضوع می پردازند که "هر اقدام هدفمند، به منظور ارتقای رفاه اجتماعی کل یا بخشی از جمعیت یکسان در نظر گرفته می شود" (حکمروایی و مدیریت عمومی؛ ۱۳۹۲). در مجموع می توان این دیدگاه ها را در قالب جدول زیر بیان نمود:

جدول شماره : دیدگاه منتقدین و موافقین

موافقین	منتقدین
فرایند رقابت	پیچیدگی
افزایش شفافیت	هزینه بالای مبادلات
طراحی خوب در زمینه تخصیص ریسک	هزینه های بالاتر استقراض در مقایسه با تأمین مالی عمومی
ملاحظات در زمینه ترازنامه	کمیبود مهارت در زمینه امور اجرایی
کارایی و نوآوری بخش خصوصی	ساختاردهی ریسک ها
تسهیم ریسک تجاری	آگاهی های عمومی و عکس العمل های سیاسی

(مأخذ: موسوی، سیدمحسن، ۱۳۸۹)

در یک تقسیم بندی کلی می توان مدل های مشارکت عمومی خصوصی را در سه دسته تقسیم بندی کرد. در ادامه این تقسیم بندی و برخی از مدل‌هایی که در ذیل هر دسته می گنجد، عنوان شده است.

۱. بخش خصوصی طراحی، ساخت، توسعه، بهره برداری و مدیریت یک دارایی و خدمت بخش عمومی را برعهده گرفته، تعهد بازگشت دارایی به مدیریتی محلی وجود ندارد.

♦ ساخت- مالکیت- راه اندازی (BOO)

♦ ساخت- توسعه- راه اندازی (BDO)

♦ طراحی - ساخت - اداره - تأمین مالی (DCMF)

۲. بخش خصوصی طراحی، ساخت و بهره برداری یک دارایی یا خدمت عمومی را در یک دوره زمانی برعهده دارد و سپس به بخش عمومی بازگردانده می شود.

♦ ساخت - راه اندازی - انتقال (BOT)

♦ ساخت - مالکیت - راه اندازی - انتقال (BOOT)

♦ ساخت - اجاره - راه اندازی - انتقال (BROT)

♦ ساخت - تأمین مالی - راه اندازی - انتقال (BLOT)

♦ ساخت - راه اندازی - انتقال (BOT)

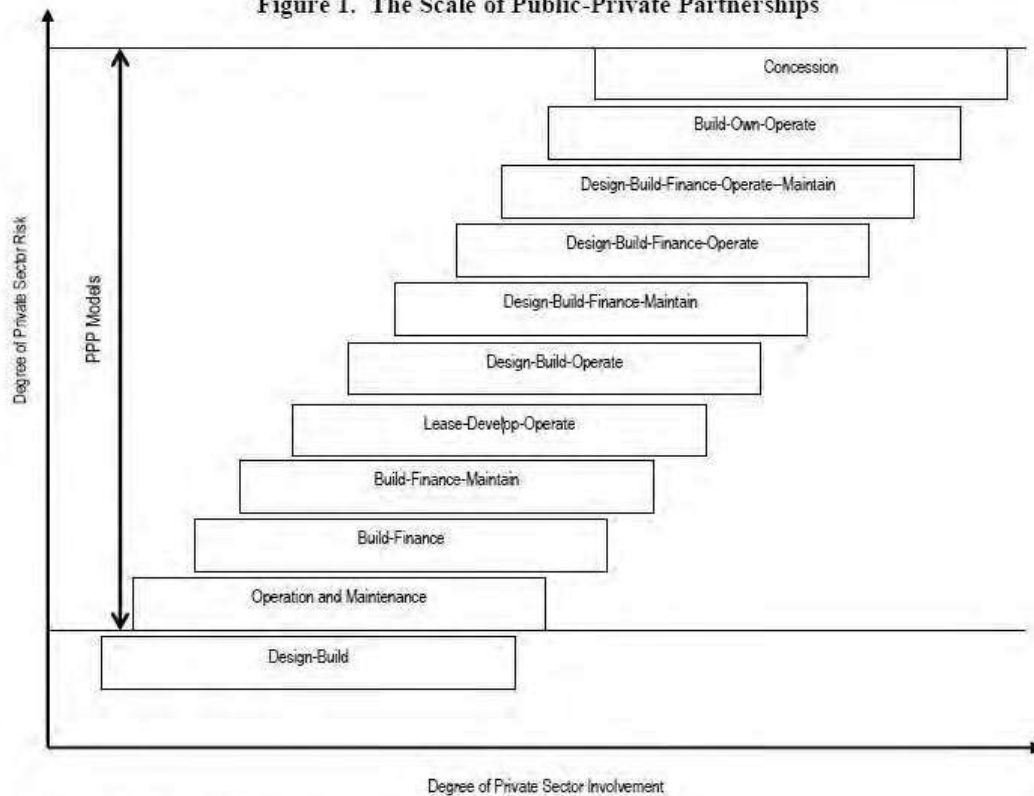
۳. بخش خصوصی یک دارایی را از بخش عمومی خریداری یا اجاره کرده، سپس آن را توسعه داده یا بازسازی نموده و مورد بهره برداری قرار می دهد. در این روش نیز تعهدی برای بازگرداندن مالکیت به بخش عمومی وجود ندارد.

♦ خرید - ساخت - راه اندازی (BBO)

♦ اجاره - توسعه - راه اندازی (LDO)

نکته حائز اهمیت اینکه میان درجه مشارکت بخش خصوصی و درجه ریسک پذیری بخش خصوصی رابطه برقرار است. نمودار زیر که از سوی کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد در ۲۰۰۸ ارائه شده، این رابطه را چنین بیان می کند.

Figure 1. The Scale of Public-Private Partnerships

Source: The Canadian Council for Public-Private Partnerships

بر اساس این نمودار مشخص می‌گردد که عموماً بخش خصوصی تمایل به سرمایه‌گذاری با استفاده از مدل DB (Design-Buil) را دراد زیرا کمترین ریسک را در سرمایه‌گذاری به دنبال خواهد داشت. حال آنکه مدل مورد نظر و مطلوب بخش عمومی مشارکت با استفاده از مدل‌های Concession و BOO (Buil-Own-Operate) است؛ زیرا در این صورت از میزان مسئولیتی که به صورت مستقیم متوجه بخش عمومی است و به تبع آن میزان پاسخگویی در مقابل استفاده‌کنندگان از کالاها و خدمات عمومی کاسته خواهد شد.

در اصل می‌توان متناسب با اهداف پروژه‌های متفاوت (کوچک یا بزرگ مقیاس) هر یک از مدل‌های PPP را مورد استفاده قرار داد. البته همه این پروژه‌ها الزاماً موفق نخواهند بود. شاید بسیاری از شکست‌های روش‌های PPP را می‌توان ناشی از ضعف در آماده‌سازی قراردادها، تخصیص ریسک ناقص، عدم وجود روش‌های مناقصه رقابتی و شفاف، و سیستم‌های نظارت قرارداد و اجرای ضعیف دانست. به عنوان مثال دلیل شکست اخیر PPP در پروژه Metronet انگلستان که به منظور بهره‌برداری ۹ خط از ۱۲ خط زیرزمینی لندن بسته شده بود، عمدتاً به دلیل ساختار قرارداد ضعیف در هزینه‌های عملیاتی بود که بواسطه این ساختار ضعیف هزینه‌های به اندازه کافی پیش‌بینی نشده بودند (Asian Development Bank).

نقش هریک از بخش های عمومی و خصوصی در برخی از مدل های PPP در فرآیند مدیریت و برنامه ریزی

DB	O&M	DBFO	BOO	روش	فرآیند ها
عمومی	عمومی	عمومی	عمومی		برنامه ریزی
عمومی	عمومی	عمومی - خصوصی	عمومی - خصوصی		تحلیل
خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی		طراحی
عمومی	خصوصی	عمومی - خصوصی	خصوصی		توسعه
عمومی	خصوصی	خصوصی	خصوصی		ارزیابی اولیه
خصوصی	عمومی	خصوصی	خصوصی		اجرا
خصوصی	عمومی	خصوصی	خصوصی		نگهداری

(مأخذ: موسوی، سیدمحسن، ۱۳۸۹)

بررسی نقاط مثبت و منفی برخی از مدل های PPP از طریق SWOT:

DB	DBFO	BOO	روش
خدمات متمرکز تحت کنترل بخش عمومی کسب و کار با ثبات	مسئولیت مشخص	قدرت و سرعت در احداث زیرساختهای پروژه بطور صحیح	نقاط قوت
ابزارهای مدیریتی	انحصار تکنولوژی خاص	هزینه ها و مخارج خدمات	نقاط ضعف
تجمع شرکتهای خصوصی	صرفه جویی در هزینه برای دولت	تجارت حاصل از آن فرآیند شکل گیری و بکارگیری مهندسی مجدد انتقال و جایگزینی مسئولیت امنیت داده ها	فرصت ها
انتقال مسئولیت	ریسک های سرمایه گذاری برای بخش خصوصی	مالکیت کامل بخش خصوصی در پروژه	تهدیدها

(مأخذ: موسوی، سیدمحسن، ۱۳۸۹)

مروری بر تجربیات جهانی:

با توجه به نیازمندی پروژه های شهری به منابع مالی و تخصصی کافی چنین به نظر می رسد که بدون استفاده از توان سرمایه گذاری و مهارت بخش خصوصی امکان تحقق برنامه ها بسیار اندک و ناچیز است. بنابراین با استفاده از تجارب موفق سایر کشورها می توان گام های مؤثری تری در این زمینه برداشت.

۱. هند

فقدان زیرساخت ها در هند و اثرات آن در جلوگیری از رشد پایدار و سیاست های کاهش فقر، ایجاد زیرساخت ها را به اولویت اول در برنامه توسعه هند تبدیل کرده است؛ اما یک شکاف عمیق بین سرمایه گذاری جاری در زیرساخت ها و آنچه که لازم است وجود دارد. در برنامه ۵ ساله دهم هند، میزان سرمایه گذاری لازم برای ایجاد زیرساخت ها حدود ۲۵۰ میلیارد دلار است، بر اساس گزارش بانک جهانی در پایان دهه ۱۹۹۰ سرمایه گذاری در زیرساخت ها کمتر از ۴ درصد تولید ناخالص داخلی در سال بوده که می بایست این رقم در برنامه یازدهم هند به ۷ الی ۸ درصد ارتقاء یابد و این امر به سرمایه گذاری بسیار جدی بخش خصوصی نیاز دارد. این رقم باید در سال ۲۰۱۰ به حدود ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری سالیانه برسد که آن بسیار بیشتر از منابع بودجه ای دولت هند است، این موضوع موجب توجه فزاینده دولت ملی و محلی به ایجاد زمینه و جذب مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری زیرساخت ها گردید. بررسی ای که از سوی بانک جهانی در سال ۲۰۰۵ انجام گرفته نشان می دهد که ۸۵ پروژه با روش مشارکت بخش خصوصی و عمومی در ۱۳ استان و با ارزش تقریبی حدود ۸۰ میلیارد دلار در حال انجام است، که این پروژه ها شامل جاده ها، معابر، فرودگاه ها، پایانه های حمل و نقل، پل ها، ... می باشد که البته مشکلات و مسائلی موجب کند شدن بعضی از این پروژه ها گردیده است. شاید بتوان یکی از مهم ترین دلایل را عدم مهارت کافی کارکنان دولت مرکزی و محلی در مدیریت ساختار یک مشارکت عمومی خصوصی دانست. از این رو ایجاد ظرفیت های لازم در مدیریت محلی و دولتی ضروری و کلیدی به شمار می رود (ADB, ۲۰۰۶).

۲. چین:

برای برگزاری بیست و نهمین دوره ی المپیک، مدیریت محلی شهر پکن تصمیم به ساخت استادیوم ورزشی ملی پکن گرفت، قرار شد که این استادیوم به عنوان یک ساختمان برجسته و بر اساس استانداردهای بین المللی در داخل پارک المپیک پکن طراحی و اجرا گردد، این پروژه در قالب مشارکت بخش خصوصی و عمومی یا به صورت دقیق تر با روش ساخت-راه اندازی-انتقال (BOT) به اجرا درآمد. ۵۸ درصد از سرمایه گذاری پروژه از سوی دولت محلی (بخش عمومی) و ۴۲ درصد از سوی بخش خصوصی تأمین مالی گردید؛ بخش عمومی و خصوصی، شرکت پروژه را به منظور پاسخگویی و تأمین مالی، ساخت، بهره برداری و انتقال پروژه برای یک دوره ۳۰ ساله تشکیل دادند. این پروژه با رویکرد توسعه پایدار و به منظور انجام یک مدل با حفظ طبیعت و محیط، پنجره ای به سوی تکنولوژی های برتر و ایجاد یک شهر جدید و موفق و متمدن از پکن تعریف شد. البته به دلیل عدم وجود قانون مشارکت بخش عمومی و خصوصی در پروژه ها بر اساس مدل (BOT) در چین، سیاستگذاری هایی از سوی دولت مرکزی و دولت محلی به منظور تشویق و زمینه سازی سرمایه گذار بخش خصوصی اعمال شد؛ به عنوان مثال: وزارت مالیه و مقامات محلی در ۲۳ ژانویه ۲۰۰۳ سیاست های عوارش و مالیات مربوط به بازی های المپیک را با تشویق های فراوان مالیاتی از جمله معافیت از مالیات برای تمامی تجهیزات وارداتی استادیوم و همچنین حذف مالیات بر ارزش افزوده بر فعالیت های استادیوم و غیره تدوین و تصویب نمودند.

از سوی دیگر مدیریت محلی پکن اقدام به تدوین و تصویب ضوابط و مقرراتی به منظور واگذاری پروژه و زیرساخت های شهری نمود. دولت محلی حقوق شرکت پروژه را در زمینه سرمایه گذاری، تأمین مالی، طراحی، ساخت، بهره برداری و نگهداری و تعمیر استادیوم در توافق نامه فی مابین تدوین و تأیید نمود.

کل سرمایه گذاری این پروژه در حدود ۳۶۰ میلیون دلار بود که ۵۸ درصد آن از سوی دولت محلی تأمین گردید. علاوه بر آن دولت محلی موظف به تأمین زمین با حداقل قیمت، تأمین زیرساخت های ضروری (نظیر آب، برق، جاده و غیره)، پرداخت هزینه بهره برداری و استفاده در زمان بازی های المپیک بوده و در دوره بهره برداری، دولت محلی اجازه ایجاد استادیوم جدید و یا توسعه استادیوم های موجود را نخواهد داشت. در عوض شرکت پروژه پاسخگوی سرمایه گذاری و تأمین مالی، طراحی، ساخت، بهره برداری، نگهداری و تعمیر استادیوم می باشد. پس از پایان دوره بهره برداری شرکت پروژه موظف به انتقال استادیوم به دولت محلی بدون دریافت وجه است. البته مشکلات و ناهماهنگی هایی در زمان اجرای این پروژه رخ داد. طبیعتاً شرکت پروژه متمایل به ایجاد فضاهای مناسب به منظور کسب درآمد بیشتر بود اما دولت محلی خواستار اختصاص فضاهای بیشتری به پارکینگ و کاهش فضای تجاری پیرامون بود. همچنین در مورد اجرای سقف سیار و قابل جمع شدن اختلافاتی به وجود آمد که این موارد، منابع درآمدی شرکت پروژه را کاهش می داد. شاید بتوان علت وقوع این مشکلات را در عدم شفافیت فرآیندهای کاری در پروژه که از اهمیت ویژه ای در قراردادهای مشارکت عمومی و خصوص برخوردارند، دانست. البته عدم پیش بینی ریسک این پروژه به دلیل عدم وجود تجربیات موفق در این زمینه نیز از مسائلی بود که پیش روی شرکت پروژه قرار داشت (Liu & Zhao & Wang, ۲۰۰۹).

راهکارهای جذب سرمایه در پروژه های شهری در ایران

بازار سرمایه در ایران متأسفانه بسیار ضعیف و محدود عمل می نماید. به استثنای بورس اوراق بهادار که در سالهای اخیر تا حدودی عملکرد قابل قبولی را ارائه نموده، سایر رکنهای اصلی بازار سرمایه به هیچ وجه در سطح اقتصاد بزرگ ایران جایگاهی ندارند. بانکهای سرمایه گذاری (بانک صنعت و معدن، بانک توسعه صادرات، بانک مسکن) بیشتر شبیه بانکهای تجاری عمل می نمایند تا در شکل و شمایل یک بانک سرمایه گذاری. بانک مسکن بیشتر متمرکز به جلب پس اندازهای مردم و ارائه وام «خرید» مسکن در حد ناچیز می باشد، نه سرمایه گذاری در تولید انبوه مسکن در سطح کلان. سازندگان و توسعه گران در ایران کمتر می توانند به این بانک یا سایر بانکها و شرکتهای سرمایه گذاری اتکاء نمایند. شرکتهای لیزینگ Leasing تحت نام «اجاره به شرط تملیک» بیشتر متوجه عملکرد «خرد» و خرید اتومبیل و مایحتاج مصرفی هستند. صندوق هایی که تحت عنوان «قرض الحسنه» تشکیل یافته اند و می توانستند به خوبی نقش انجمن های ساختمانی Building Societies را بازی نمایند و به جمع آوری وجوه خرد مردم و سرمایه گذاری های دشت ساختمانی بپردازند، عملاً تبدیل به بنگاههای خیریه شدند که در سطح وامهای ازدواج و تجهیزیه و کمک به مستمندان فعالیت دارند. در غیاب بازار سرمایه فعال، بایستی چاره اندیشی نمود و به دنبال راهکارهای جایگزین گشت. در این راستا و برای خروج از این بن بست، در سالهای اخیر اقدامات متفرقه ای صورت گرفته که از بعضی جهات موفق و در برخی موارد با ناکامی روبرو گردیده است. در این بخش به تعدادی از آنها اشاره می گردد.

۲ طرح سهامدار پروژه

این رویه توسط سازمان عمران و مسکن سازان شرق در شهر مشهد به اجرا گذاشته شده و ظاهراً با اقبال عمومی نیز مواجه گردیده است. در این رویه، پس از تعیین و تصویب پروژه در مراجع ذیصلاح، اقدام به تشکیل یک شرکت می گردد و عملیات اجرایی کلاً به عهده آن شرکت واگذار می شود.

۱.۱. مراحل اجراء برای تشکیل سهامدار پروژه بطور خلاصه بشرح زیر است :

- اخذ مصوبه از شورای اسلامی شهر
- عقد قرارداد با شهرداری بمنظور تفویض اختیارات لازم
- مطالعات امکان سنجی و اقتصادی
- انتخاب مشاور طرح تفصیلی ویژه و تهیه طرح

- تصویب طرح در کمیسیون ماده ۵ با کاربری و تراکم مورد نیاز
- اخذ مصوبه شورای شهر در خصوص ۵۰٪ بخشودگی عوارض شهرداری
- پیگیری دریافت اعتبار از محل اوراق مشارکت و تسهیلات بانکی و ارزی
- برگزاری جلسات توجیهی با مالکین بافت فرسوده، کسبه، تجار و اعضای نظام مهندسی، شرکتهای تعاونی مسکن، انبوه سازان و سرمایه گذاران و کلیه عوامل مؤثر
- اطلاع رسانی برای تشکیل شرکت مخاطبین (اشخاص حقیقی و حقوقی که با آورده های نقدی و غیرنقدی در پروژه سهام می گردند).

۲.۱. منابع تأمین سرمایه پروژه:

- ↔ آورده مؤسسين و شرکاء اصلی
- ↔ ارزش زمین های تحصیل شده
- ↔ عوارض شهرداری
- ↔ فروش و عرضه سهام خرد
- ↔ تسهیلات بانکی
- ↔ اوراق مشارکت
- ↔ پیش فروش واحد ها
- ↔ کمک های و مشوقهای دولت

۳.۱. شرایط و تعهدات

- ↔ سود حاصل از افزایش قیمت زمین و دارائها، تسهیلات ویژه بانکی و پیش فروش نصیب «کلیه» سهامداران پروژه می شود.
- ↔ ارزیابی قیمت روز سهام هر سه ماه یکبار توسط کارگزاری وزارت مسکن و شهرسازی انجام می گیرد.
- ↔ تضمین و پرداخت حداقل سود بانکی به سهامداران
- ↔ باز خرید سهام با ۹۰٪ ارزش اعلام شده در صورت خرید واحدها
- ↔ تشکیل یک شرکت کارگزاری جهت خرید و فروش سهام یا استفاده از یک کارگزار رسمی بورس
- ↔ امکان خرید سهام بصورت اقساط
- ↔ پرداخت مبلغ رهن جهت اسکان موقت ساکنین

② طرح مسکن سازان

این طرح توسط سازمان نوسازی شهر تهران به اجرا گذاشته شده است. در این طرح، سازمان نوسازی اقدام به پیش فروش واحدهای مسکونی در دست احداث خود در محدوده های بافت فرسوده و یا محدوده های در نظر گرفته شده جهت تأمین مسکن « معوض » می نماید. جهت پیش فروش (که اصطلاحاً پیش فروش متری به آن اطلاق گردیده)، دفترچه های مالکیت برای « مدول » های ۵ متری صادر می گردد. علاقمندان می توانند یک یا چند دفترچه مالکیت براساس بودجه خود خریداری نمایند.

پس از اعلام این طرح توسط سازمان نوسازی شهر تهران، اشکالاتی از طرف برخی ارگانها گرفته شد که اکنون برطرف شده است. مجوزهای قانونی ظاهراً اخذ گردیده و مسئله سود ۲۴ درصدی در قالب تخفیف ۲۴ درصدی سالیانه منظور و مقرر گردیده که قراردادهای لازم در قالب « مشارکت مدنی » تنظیم یابد. مرحله اول طرح فروش متری برای ۱۳۰۰ واحد در نظر گرفته شده که موفق به جذب نزدیک به ۱۰۰ میلیارد تومان سرمایه های خرد مردمی شده است (دنیای اقتصاد مورخ ۱۳۸۷/۵/۹). سازمان نوسازی شهر تهران پیش بینی می نماید که حدود ۲۰ درصد از اعتبارات سالیانه خود را بتواند از این طریق بدست آورد (بالغ بر ۴۰۰ میلیارد تومان).

جمع بندی و نتیجه گیری

بر اساس آنچه گفته شد چنانچه شیوه ای مناسب برای جلب مشارکت بخش خصوصی فراهم گردد علاوه بر تأمین مالی پروژه های شهری و افزایش تحقق پذیری آنها می توان منبع درآمدی پایدار برای مدیریت محلی تعریف نمود. از طرفی می توان دوره ساخت را مدیریت نمود و مدت زمان این دوره را کاهش داد که نتیجه آن نیز سودآوری بیشتر است. از طرفی با تحقق هر چه بیشتر این طرح ها می توان بهبود کیفیت محیط زندگی شهری و سطح دسترسی به خدمات شهری را افزایش داد و این به مفهوم خلق ارزش واقعی است.

اما ذکر این نکته ضروری است که عوامل مؤثری در موفقیت و ناکامی مشارکت عمومی - خصوصی نقش دارند. شاید مهم ترین آنها خصیصه منحصر بفرد پروژه های شهری است. از آنجائیکه این پروژه ها از نوع کالای عمومی به شمار می آیند عموماً رقابت ناپذیر و استثناپذیرند بنابراین ارائه آن ها توسط بخش خصوصی نیازمند در نظر گرفتن شرایط خاصی است. در صورت عدم نظارت صحیح و کارآمد منجر به انحصاری شدن کالاها و خدماتی عمومی می گردد که در این صورت قشری از عموم جامعه از دسترسی به این کالاها و خدمات حذف خواهند شد.

ظرفیت دولت و مدیریت محلی برای مدیریت کردن اجزا و عناصر کلیدی و عوامل مؤثر در این شیوه از تأمین مالی به منظور ارائه خدمات و کالاهای عمومی از یکسو و اثرات اجتماعی و اقتصادی که این شیوه از مشارکت در پی دارد، از سوی دیگر بسیار حائز اهمیت هستند (حکمروایی و مدیریت عمومی؛ ۱۳۹۲).

لازم به ذکر است که ایجاد فرآیند و ضوابط شفاف، تدقیق اجزا و عناصر کلیدی و وجود اطلاعات روشن در مورد پروژه ها همچنین چارچوب های قانونی و سیاسی که این نوع ارتباط مالی را بپذیرد و به طور روشن و کاربردی تدقیق نماید و در برابر این مشارکت پاسخگو باشد نیز از جمله نکات قابل توجه است. در صورت عدم وجود ساختارهای ارتباطی شفاف و دقیق و عدم پیش بینی چهارچوب های مورد نیاز و تحلیل و آنالیز ریسک های مختلف سیاسی، اجتماعی و تکنیکی پروژه ها از موفقیت چندانی برخوردار نخواهند بود.

البته نباید فراموش کنیم که شهروندان و موافقت و مشارکت آنها در یک همکاری مشترک بخش عمومی - خصوصی (به ویژه اگر بخش خصوصی از کشوری خارجی باشد) بسیار نقش پررنگ و مهمی دارند. فقدان یک توافق اجتماعی منجر خواهد شد که ریسک انجام پروژه برای بخش خصوصی افزایش یافته و احتمال موفقیت را کاهش می دهد. بر این اساس مدیریت محلی می بایست نقش خود را در ایجاد توافق و فهم عمومی برای انجام پروژه های مذکور (از طریق مشارکت آنان در تهیه برنامه ها و طرح های توسعه شهری و تشویق ایشان به حضور فعال) به درستی ایفا نماید. روشن است که "تأمین منابع مالی" نیازمند ایجاد "انگیزه های سرمایه گذاری" است. از دیگر سو، ایجاد انگیزه های سرمایه گذاری نیازمند طراحی و اجرای "قواعد و قوانین سرمایه گذاری" برای "امنیت و حمایت از سرمایه" است. که آن نیز نیازمند "توسعه اجتماعی" و "تحقق مشارکت" می باشد، بنابراین حرف اصلی "مشارکت و تحقق آن در سطح کلیه ی عوامل سودبر و دست اندرکار و آحاد وابسته به کار بهسازی و نوسازی شهری" است. "تحقق مشارکت و تولید انرژی گروهی" مستلزم "متقاعد شدن" است. از آنجائیکه متقاعد شدن نیازمند "گفتگو و انعطاف پذیری" است. پس باید زمینه ی "گفتگو و نرمش پذیری" را فراهم نمود (آئینی، ۸۶).

منابع

۱. حکیم، مدیا؛ روشنعلی، فاطمه؛ "بررسی تجارب موفق بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده در جهان": اولین همایش بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده شهری مشهد مقدس، ۲۰ و ۲۱ آذرماه ۱۳۸۷.
 ۲. مؤیدفر، رزیتا؛ صامتی، مجید؛ علومی، سارا؛ "اولویت بندی روش های تأمین مالی در بافت های فرسوده شهری (مطالعه موردی: شهر اصفهان)": مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای، سال پنجم، شماره هفدهم، تابستان ۱۳۹۲، ص ۸۴-۶۹.
 ۳. موسوی، سید محسن؛ احمدی، موسی؛ فرهادی، روحاله؛ "آسیب شناسی تأمین مالی به روش مشارکت عمومی- خصوصی در پروژه های شهری": سومین همایش مالیه شهرداری، مشکلات و راهکارها، مهرماه ۱۳۸۹.
 ۴. دادرس مقدم، ا و همکاران؛ "اثرات توسعه بازارهای مالی بر روند سرمایه گذاری و رشد بخش صنعت"، اولین کنفرانس بین المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران، مرکز مطالعات و تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، چاپ اول، ۱۳۸۷.
 ۵. آئینی، محمد؛ "تأمین مالی صنعت بهسازی و نوسازی شهری": همایش مالی شهرداری ها، ۱۳۸۶.
 ۶. اصالت، محمدحسن؛ احمدزاده، صادق؛ "ضرورت ورود سرمایه گذاران بخش خصوصی (داخلی- خارجی) در بهسازی بافت فرسوده شهری (مطالعه موردی: سرمایه گذاری در بافت فرسوده پیرامون حرم مطهر رضوی)".
 ۷. نوریان، فرشاد؛ آریانا، اندیشه؛ "تحلیل چگونگی حمایت از قانون از مشارکت عمومی در بازآفرینی شهری (مطالعه موردی: میدان امام علی (عتیق) اصفهان)": نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، دوره ۱۷، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۱.
 ۸. بووارد، تونی؛ لوفر، الکه؛ م: رحیمیان، اشرف؛ حکمروایی و مدیریت عمومی؛ ۱۳۹۲.
 ۹. جعفرزاده نجار، م. جنتی، م. "شیوه های موفق تأمین مالی از محل منابع داخلی در طرح بهسازی و نوسازی بافت فرسوده": دومین کنفرانس بین المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران، مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، چاپ اول؛ ۱۳۸۸.
 ۱۰. سند ملی راهبردی احیاء، بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت های فرسوده ناکارآمد شهری
۱. Guidebook On Promoting Good Governance In Public- Private Partnership, UNITED NATIONS, New York and Geneva, ۲۰۰۸ .
 ۲. Increasing Economic Opportunity In Distressed Urban Communities With EB-۵, ۲۰۱۴.
 ۳. Asian Development Bank (ADB), ۲۰۰۶ Facilitating Public Private Partnership for Accelerated Infrastructure Development in India.
 ۴. YuWen Liu, Guofu Zhao & Wang.s, (۲۰۰۹). Case Study VI_ The National Stadium- Project for Beijing ۲۰۰۸ olympic Games, in H.w. Alfen (Ed). public- private partnership in Infrastructure Development case Studies from Asia and Europe Weimar: Bauhaus- Universit

عوامل مؤثر بر مشارکت بخش خصوصی، به عنوان رهیافتی در تأمین منابع پایدار مالی پروژه‌های شهرداری

سید کمال صادقی*

دانشیار، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد، مدیریت و بازرگانی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

پرویز محمدزاده

دانشیار، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد، مدیریت و بازرگانی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

شلاله صبح‌خیز زنوزی

کارشناسی‌ارشد علوم اقتصادی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

دریافت: ۹۲/۱۰/۰۷ پذیرش: ۹۳/۱۱/۰۴

چکیده: جذب سرمایه‌های بخش خصوصی و سرمایه‌های خارجی برای اجرای پروژه‌های شهرداری‌ها، از روش‌های معتبر تأمین منابع مالی در حوزه مدیریت شهری، محسوب می‌شود. هم‌اکنون یکی از رویکردهای اصلی در حوزه‌های مدیریت شهری و روستایی در کشور، حرکت به سمت شناسایی درآمدهای پایدار، روش‌ها و ابزارهای جدید تأمین منابع مالی؛ نظیر جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی می‌باشد.

هدف این پژوهش، بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت بخش خصوصی، در تأمین منابع پایدار مالی پروژه‌های شهرداری است. با توجه به داده‌های گردآوری شده، بخشی از سرمایه‌گذاران بالقوه، در پروژه‌های شهری، شرکت نمی‌کنند؛ بر این اساس، استفاده از روش‌های معمول اقتصادسنجی، دارای نتایج ناسازگار می‌باشند. بنابراین به منظور تخمین پارامترهای این تابع، از روش لاجیت و پروبیت که براساس تابع حداکثر درست‌نمایی می‌باشد، استفاده شده است. لازم به ذکر است برای تخمین تابع، از نرم‌افزار stata استفاده شد. جامعه آماری پژوهش، شهر و شهرداری تبریز می‌باشد و داده‌های مورد نیاز با روش پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه و یافته‌های میدانی بوده است. در پژوهش حاضر، از روش نمونه‌گیری تصادفی و برای تعیین حجم نمونه مورد نیاز، از فرمول کوکران و جدول مورگان استفاده شده است. یافته‌های این پژوهش گویای این هستند که عواملی؛ مانند بهبود فضای کسب و کار و قوانین کارای تضمین‌کننده سود کارگذار خصوصی، باعث افزایش مشارکت بخش خصوصی، در اجرای پروژه‌های شهری می‌شوند و متقابلاً، وجود بوروکراسی و نبود ظرفیت‌سازی‌های مناسب، روند کار را به تعویق می‌اندازد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، توسعه پایدار شهر، الگوهای گسسته، مدیریت شهری

طبقه‌بندی JEL: H79, C61, Q01, L32

فصلنامه علمی - پژوهشی

اقتصاد و مدیریت شهری

شاپا: ۲۳۴۵-۲۸۷۰

نمایه در ISC، SID، Noormags

Magiran، Ensani، RICeST

www.Iueam.ir

سال سوم، شماره یازدهم، صفحات ۱۶۷-۱۵۳

تابستان ۱۳۹۴

*مسئول مکاتبات: sadeghiseyedKamal@gmail.com

۱- مقدمه

در دنیای امروز، شهرنشینی در تمام ابعاد، به سرعت در حال گسترش می‌باشد و مدیران شهری با توجه به گسترش شهرنشینی و ضرورت داشتن شهرهایی ایمن، سبز و پاک، تلاش می‌کنند به انتظارات شهروندان و سازمان‌ها، از شهر و مدیریت شهری، پاسخ دهند و برای اداره شهر در فضای متحول شده امروزی، برنامه‌ریزی و فعالیت نمایند. اداره شهرها در گذشته با توجه به وسعت و جمعیت کم آنها، از طریق کمک‌های دولتی نظیر عوارض، ممکن بود، ولی با گسترش شهرنشینی، بالا رفتن توقعات از مدیریت شهری، ضرورت اجرای برنامه‌های جدید توسط مدیران شهری و استمرار ارائه خدمات به شهر و شهروندان، نیازمند اعتبارات مالی جدیدی است. هم اکنون یکی از رویکردهای اصلی در حوزه‌های مدیریت شهری و روستایی در کشور، کم کردن وابستگی به کمک‌های دولتی و عوارض و حرکت به سمت شناسایی درآمدهای پایدار و روش‌ها و ابزارهای جدید تأمین منابع مالی در مدیریت شهری و روستایی؛ نظیر جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، انتشار اوراق مشارکت و استفاده از تسهیلات بانکی است که موفقیت شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در این عرصه، نیازمند قوانین و مقررات به روز، حمایت‌های قانونی از سوی دستگاه‌های ذیربط؛ نظیر وزارت امور اقتصاد و دارایی، بانک مرکزی و وزارت کشور و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران و شهروندان است. بدیهی است اجرایی شدن این شیوه در کشور، مستلزم فراهم کردن زیرساخت‌های قانونی فنی، برقراری تعامل نظام‌مند بخش‌های خصوصی و عمومی و فرهنگ‌سازی موضوع در کشور می‌باشد که متأسفانه مشکلات متعدد در این زمینه، راه را برای پیشرفت، ناهموار ساخته است (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۸).

نتایج مطالعات نشان می‌دهند که اجرای برنامه‌های خصوصی‌سازی، تا حدود زیادی از اهداف و نیت‌های اولیه، منحرف شده و برنامه‌های خصوصی‌سازی را کند، ناموزون و با موانع پیش‌بینی نشده، مواجه ساخته‌اند. با توجه به آنکه خصوصی‌سازی و مشارکت بخش خصوصی، فرایند جدید و پیچیده‌ای است، تجربیات به دست آمده نشان می‌دهند که تلاش‌های خصوصی‌سازی، غالباً با دو مانع مواجه بوده‌اند: ۱- مسائل و مشکلات اجرایی- اداری ۲- موانع اقتصادی و سیاسی. براین‌د این دو مانع، موجبات کند شدن روند خصوصی‌سازی شده و همچنین اثرات این سیاست را بر کارایی اقتصادی نیز کاهش داده است (کمیجانی، ۱۳۸۲).

هدف اصلی تحقیق حاضر، مطالعه و بررسی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در انجام پروژه‌های شهری در شهرداری شهر تبریز می‌باشد. در واقع سعی خواهیم کرد با یک رویکرد اقتصادسنجی (الگوهای گسسته)، راهکارهای افزایش مشارکت بخش خصوصی^۱ در همکاری با شهرداری را ارزیابی و موانع آن را مشخص کنیم. همچنین اهداف فرعی تحقیق عبارتند از: تعیین رابطه بین ظرفیت‌سازی‌های زیربنایی شهرداری‌ها، وجود قوانین حامی سود سرمایه‌گذاران خصوصی، بهبود فضای کسب‌وکار و وجود بوروکراسی با میزان مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های شهری شهرداری.

۲- پیشینه تحقیق

الف) پژوهش‌های خارجی

بورگ^۲ در مقاله‌ای با عنوان «تأمین مالی خدمات عمومی، مطالعه موردی شهرداری‌های نروژ»، با بهره‌گیری از تخمین داده‌های تابلویی و داده‌های سال‌های ۱۹۹۶-۱۹۹۲ در کشور نروژ، بیان می‌کند:

1- Privatesector Participation

2- Borge

اقتصادسنجی مدل‌های گسسته، الگوی لاجیت و پروبیت، به این نتایج رسیدند که مشارکت‌های بزرگ بخش خصوصی در پروژه‌های مستقل عملیاتی، رخ می‌دهند، همچنین دولت‌ها با فشار بدهی زیاد، رغبت بیشتری به جذب سرمایه‌گذاری خصوصی دارند و بار مالیات زیاد و درآمدهای دولت، از طریق مالیات، از جذب مشارکت خصوصی می‌کاهد (Albalate et al., 2010).

بیساداً در مقاله‌ای با عنوان «سرمایه‌گذاری در کشورهای ضعیف: بخش خصوصی به عنوان منابع طبیعی و ناسازگاری در آفریقا»، در یک مطالعه گسترده که شامل کشورهای قاره آفریقا می‌باشد، نتیجه می‌گیرد سرمایه‌گذاری خصوصی به شدت تحت تأثیر ریسک سلب مالکیت، درجه آزادی شهروندی و بوروکراسی قرار داشته و رشد اقتصادی نیز متأثر از ریسک سلب مالکیت، و عدم پایبندی به قراردادهای بلندمدت است. وی همچنین خاطر نشان می‌کند که خطر بروز جنگ‌های داخلی، چگونگی دیوانسالاری و بی‌اعتنایی به قراردادهای توسط دولت، نقش اساسی در عملکرد سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی دارند (Besada, 2013).

ب) پژوهش‌های داخلی

کمیجانی در تحقیق خود در زمینه ارزیابی عملکرد سیاست خصوصی‌سازی در ایران، به این نتیجه رسید که خصوصی‌سازی با سلامت اداری و شفافیت قوانین، رابطه معناداری دارد (کمیجانی، ۱۳۸۲).

هیبتی و همکارانش، در مقاله‌ای تحت عنوان «رابطه آزادی اقتصادی با مشارکت‌های عمومی-خصوصی و ارائه الگو برای ایران»، با استفاده از متدولوژی داده‌های تابلویی و داده‌های سال‌های ۲۰۰۸-۱۹۹۸، نشان دادند که در ایران، تنها شاخص حقوق مالکیت، دارای رابطه مستقیم و به لحاظ آماری، معنی‌دار است و شاخص‌های آزادی بازرگانی، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی مالی با

شواهد مستحکمی وجود دارند که شهرداری‌ها، درآمدهای جانشین خود را زمانی افزایش خواهند داد که منابع اصلی درآمد خود؛ یعنی مالیات و کمک‌های دولتی، کاهش یابد؛ یعنی به اخذ عوارض از مردم و مشارکت بخش خصوصی رو می‌آورند. همچنین وی سهم عوامل سیاسی و شورا‌های سیاسی در مجلس و شورا‌های شهر را از عوامل مؤثر در این زمینه می‌داند (Borge, 2000).

هامامی^۱ و همکارانش در مقاله‌ای تحت «عوامل تعیین‌کننده مشارکت عمومی-خصوصی در زیرساخت‌ها» به وسیله اقتصادسنجی داده‌های تابلویی، الگوهایی لاجیت^۲ و پروبیت^۳ و داده‌های کشور آمریکا، عوامل مؤثر بر مشارکت بخش خصوصی را در کل و سطح صنایع، بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که اولاً میزان مشارکت در پروژه‌های بخش حمل‌ونقل و ارتباطات که تکنولوژی برترند، بیشتر می‌باشد و در بخش تأمین آب، کمتر از بقیه صنایع است. ثانیاً متغیرهایی؛ مانند اندازه بازار، ثبات شاخص‌های اقتصاد کلان، جناح‌بندی دولت (جناح راست‌گرا)، تعدد احزاب در مجلس قانون‌گذاری، کسری بودجه جاری دولت، تجربه‌های قبلی دو بخش عمومی و خصوصی، همبستگی و تأثیر مثبتی روی میزان مشارکت بخش خصوصی، در تأمین سرمایه پروژه‌های زیرساختی دارند و عواملی مانند بوروکراسی^۴ و فساد نهادهای دخیل، از میزان این مشارکت می‌کاهد (Hammami et al., 2006).

آلبالات^۵ و همکارانش در مقاله‌ای تحت عنوان «عوامل تعیین‌کننده انتخاب نوع قرارداد و مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی آمریکا»، بعد از تشریح انواع قراردادهای مشارکتی و مزایا و معایب آنها، با استفاده از داده‌های سال‌های ۲۰۰۸-۱۹۸۵ و با تکیه بر

1- Hammami
2- Logit
3- Probit
4- Bureaucracy
5- Albalate

6- Besada

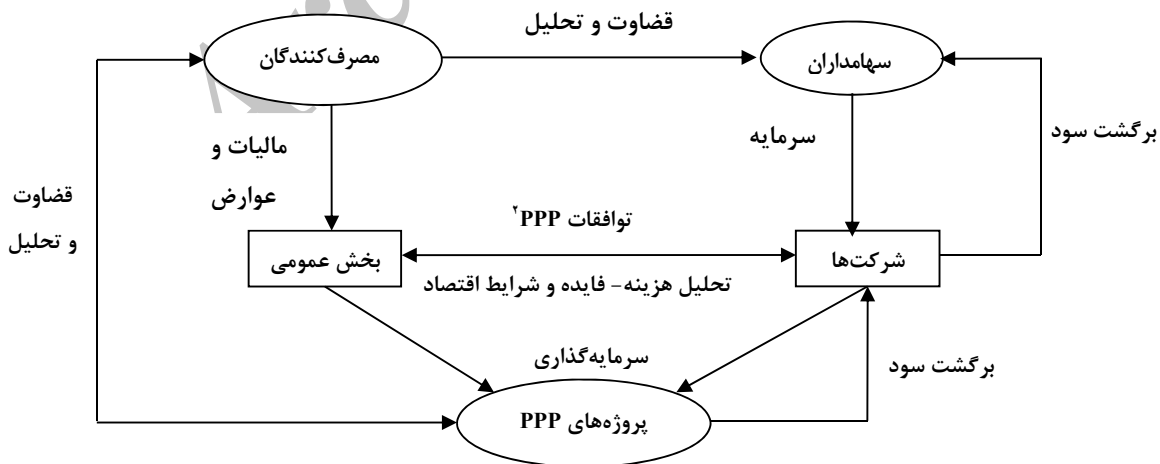
و خاطر نشان شده است که فراهم کردن زیرساخت‌های قانونی و فنی و تعامل نظام‌مند میان دولت و بخش خصوصی، جزء لاینفک موفقیت مشارکت‌هاست (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۸).

رحمانی و مظهري در تحقیق خود با عنوان «بررسی مشکلات، تأثیرات و روش‌های خصوصی‌سازی در معاونت خدمات شهری شهرداری مشهد»، از روش آنتروپی^۱ و پیمایشی، به رتبه‌بندی مشکلات و موانع و روش‌های خصوصی‌سازی پرداختند. آنها مهم‌ترین موانع خصوصی‌سازی از دیدگاه پیمانکاران را وجود بوروکراسی در انعقاد قراردادها و پرداخت حقوق، عدم اطمینان در سرمایه‌گذاری و پایین بودن مبلغ قراردادها می‌دانند. همچنین از دیدگاه مسئولین شهرداری، عدم توجه به کیفیت از سوی بخش خصوصی، عدم رعایت مسائل بهداشتی و عدم مهارت و تخصص پیمانکاران، از مهم‌ترین موانع خصوصی‌سازی می‌باشند. همچنین آنها، بهترین روش‌های خصوصی‌سازی را مشارکت عمومی- خصوصی، قرارداد پیمانکاری و رقابت مدیریت شده، معرفی کرده‌اند (رحمانی و مظهري، ۱۳۹۰). در شکل ۱، فرایند عملکرد و بازخورد توافقات عمومی- خصوصی، ترسیم شده است.

مشارکت بخش خصوصی، رابطه معکوس و معنی‌دار دارد. همچنین یافته‌های این مقاله حاکی از عدم معنی‌دار بودن رابطه بین آزادی کسب و کار، آزادی منافع مالی، اندازه دولت، آزادی پولی و آزادی از فساد و بهره‌گیری از مشارکت عمومی- خصوصی می‌باشند (هیبتی و همکاران، ۱۳۸۷).

ترکان و شهبازی در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی چگونگی جذب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای»، ضمن تأکید بر ارجحیت مشارکت از نوع ساخت، مالکیت و بهره‌برداری، عواملی؛ مانند ارائه تضمین از سوی دولت برای بازگشت سرمایه با نرخ سود مناسب، کاهش مخاطرات و نگرانی‌های بخش خصوصی را از اقدامات مؤثر برای جذب مشارکت سرمایه‌گذاران خصوصی در تأمین سرمایه آزادراه‌ها دانسته‌اند (ترکان و شهبازی، ۱۳۸۹).

در مقاله‌ای تحت عنوان «نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی»، میزان پروژه‌های مشارکتی بین بخش عمومی و خصوصی در دنیا و ایران، مقایسه شده است. انواع مختلف مشارکت‌های این دو بخش نیز معرفی

شکل ۱- تحلیل فرایند عملکرد و بازخورد توافقات عمومی- خصوصی

منبع: (Moszoro & Kryzanowska, 2011)

1- Entropy

2- Public- Private- Participation

۳- مبانی نظری

مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)، مدلی برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و زیربنایی؛ مثل پروژه‌های سیستم ارتباطی، فرودگاه‌ها، کارخانجات تولید برق و خدمات شهری می‌باشد. شریک بخش عمومی می‌تواند در سطح ملی، ایالتی یا محلی باشد و شریک خصوصی نیز می‌تواند یک شریک کاملاً خصوصی یا کنسرسیومی از شرکت‌هایی با تخصص‌های مختلف باشد. یکی از کاربردهای مهم قراردادهای عمومی خصوصی، به زمانی مربوط می‌شود که نیاز به توانایی‌ها و مهارت‌های پیشرفته و از طرف دیگر نیاز به سرمایه‌گذاری‌های مالی گسترده باشد، به نحوی که یک شرکت خصوصی یا حتی دولتی، به راحتی از عهده انجام آن برنیايد (World Bank, 2012)

امروزه یکی از اصول توسعه پایدار شهری، رشد و گسترش فیزیکی شهر با معیارهای اصولی و منطقی می‌باشد. توسعه پایدار شهری، توسعه‌ای مبتنی بر نیازهای واقعی و تصمیم‌گیری‌های عقلایی با در نظر گرفتن ملاحظات مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی محسوب می‌شود در بین عوامل مؤثر بر توسعه فیزیکی شهر، درآمدهای پایدار است که در آن، میزان بهره‌مندی و دسترسی به درآمدهای پایدار، نوع و میزان توسعه شهری با برنامه را رقم خواهد زد (پژویان و همکاران، ۱۳۹۰).

تأمین منابع مالی، یکی از مهم‌ترین وظایف نهادهای عمومی، از قبیل شهرداری‌ها است. هرچند منابع مالی شهرداری‌ها به صورت‌های مختلف، قابل حصول می‌باشند، اما همه آنها، از خصوصیات درآمدهای پایدار برخوردار نیستند. پایداری درآمدها مستلزم آن است که اولاً از استمرار نسبی برخوردار باشند و ثانیاً شرایط کیفی شهر را در معرض تهدید و تخریب قرار ندهند (شرزه‌ای، ۱۳۸۷).

شهرداری‌ها، عموماً دو نوع بودجه آماده می‌کنند که عبارتند از: ۱- بودجه عملیاتی یا جاری سالانه: شامل درآمدها و هزینه‌های برنامه‌ریزی شده، به علاوه معاملات دارایی‌های سرمایه‌ای وابسته برای سال مالی آتی می‌باشد. ۲- بودجه سرمایه‌ای: ترکیبی از پروژه‌های سرمایه‌ای و درآمدهای قابل پیش‌بینی، برای تأمین اعتبار این پروژه‌هاست.

بودجه عملیاتی ممکن است اشکال گوناگونی داشته باشد که هر یک، انواع مختلفی از اطلاعات را برای تصمیم‌گیران مالی فراهم می‌کنند. در مقابل، بودجه سرمایه‌ای، برنامه درازمدت محلی را تنظیم می‌نماید که باید در چند سال آتی، معمولاً در یک دوره حداقل پنج ساله، اجرا شود. بودجه سرمایه‌ای، یک ابزار مدیریتی مهم است؛ زیرا به شهرداری و عموم مردم امکان می‌دهد که از هزینه‌های سرمایه‌ای (کوتاه‌مدت و بلندمدت) مورد نیاز، آگاه شوند و با توجه به مخارج سرمایه‌ای آتی، توصیه‌ها و پیشنهادهای آگاهانه‌تری، طرح کنند (Schaeffer, 2008).

در دنیا، روش‌های مختلفی برای خصوصی‌سازی، پیشنهاد شده و مورد آزمایش قرار گرفته‌اند و در این زمینه عمومیت دارند که عبارتند از:

- قراردادهای پیمانکاری
 - خصوصی‌سازی کامل
 - مشارکت عمومی - خصوصی
 - رقابت مدیریت شده
 - فروش دارایی‌ها یا رهن.
- از شکل‌های مهم روند خصوصی‌سازی در سطح فعالیت‌های شهری، همکاری و مشارکت بخش عمومی و خصوصی است که بسیار رایج می‌باشد و تجربیات ارزشمندی در آن وجود دارد.

این نوع همکاری‌ها و مشارکت‌ها، به سازمان‌های دولتی و شهری امکان می‌دهند که هزینه‌ها و

می‌شود تا منابع مالی محدود خود را به سایر پروژه‌های مناسب و مقرون به صرفه، اختصاص دهد.

تبیین متغیرهای اصلی تأثیرگذار بر جذب مشارکت‌ها و سرمایه‌های بخش خصوصی

متغیرهای اصلی تأثیرگذار بر جذب مشارکت‌ها و سرمایه‌های بخش خصوصی عبارتند از:

الف) زیرساخت‌ها: اجرای سیاست عدم تمرکز تا سطوح پایین، یکی از خصوصیات بارز کلیه نهادهای مشارکتی است. بنابراین موانع و عوامل بازدارنده مشارکت و مردمی کردن نظام اداری و اقتصادی را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:

- ۱- فقدان نهادهای کارآمد برای تجمع و بیان خواسته‌های مردم
- ۲- بوروکراسی
- ۳- فقدان سازمان‌های غیررسمی
- ۴- نخبه‌گرایی
- ۵- نارسایی‌های ارتباطی
- ۶- فقدان تنوع ساختاری
- ۷- عدم برخورداری نهادها از استقلال لازم (Estache et al., 2005).

در مورد نقش سرمایه‌گذاری دولتی بر سرمایه‌گذاری خصوصی، دو نظریه وجود دارد. براساس مدل‌های تفویض اقتصاد کلان، سیاست‌های پولی و مالی می‌توانند از طریق افزایش و کاهش میزان نرخ بهره، سرمایه‌گذاری خصوصی را تحت تأثیر قرار دهند. در مدل‌های ساده^۸ IS-LM^۹، افزایش سرمایه‌گذاری دولتی از طریق افزایش مخارج دولت، یک سیاست انبساط مالی است که افزایش میزان بهره و در نتیجه، کاهش سرمایه‌گذاری را در پی دارد. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاری دولتی، علاوه بر کاهش منابع بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری، در صورتی که در تولید کالاهایی که با تولیدات بخش خصوصی رقابت می‌کنند انجام شود، از سرمایه‌گذاری خصوصی می‌کاهد و جایگزینی جبری، به وقوع می‌پیوندد. نظریه دیگر این

سرمایه‌گذاری‌های پر خطر و گران‌قیمت را با بخش خصوصی، در راستای منافع مشترک هر دو بخش، تقسیم کنند. براساس بررسی‌های صورت گرفته، شیوه مذکور، زمانی مورد استقبال و استفاده قرار می‌گیرد که بخش عمومی و خصوصی، منافع مشترکی داشته باشند و منابع موجود در دو بخش به گونه‌ای بر روی هم انباشته شوند که تکمیل‌کننده همدیگر باشند. در مطالعه‌ای که بنیاد ریزن^۱ در سال ۱۹۹۵ میلادی انجام داد، مشخص شد که شهرداری‌ها به طور روزافزونی در حال مشارکت با بخش خصوصی در زمینه تأمین مالی، طراحی و ساخت پروژه‌های بزرگ و زیرساخت‌ها هستند. در این گزارش، چند دلیل اصلی برای این کار ارائه شده است؛ از جمله این که مشارکت باعث می‌شود بخشی از درآمدهای بخش خصوصی، وارد عرصه فعالیت اقتصادی شده و گام مهمی در ایجاد و کمک به توسعه بلندمدت شهر برداشته شود (Bel et al., 2010).

انواع مشارکت‌های مالی رایج بخش خصوصی در پروژه‌های شهری عبارتند از: قراردادهای طراحی و ساخت^۲، اجرا و نگهداری^۳، ساخت-مالکیت و بهره‌برداری^۴، ساخت-مالکیت-بهره‌برداری و انتقال مالکیت^۵، تأمین مالی^۶ و مشارکت مدنی^۷.

توافقات عمومی-خصوصی، به بخش عمومی اجازه می‌دهند تا نگاهی به سایر پروژه‌هایی که تاکنون غیرقابل انجام بوده‌اند، داشته باشد. در این مقوله، مشارکت بخش خصوصی می‌تواند به دولت اجازه دهد تا از اهرم‌های مالی؛ نظیر منابع سرمایه‌ای بخش خصوصی به عنوان یک واسطه استفاده کند. به وسیله این راه‌حل، برای بخش عمومی این توانایی ایجاد

- 1- Reason
- 2- Design-Build
- 3- Operation Maintenance
- 4- Build-Own-Operate
- 5- Build-Own-Operate-Transfer
- 6- Only Finance
- 7- Civil Partnership

8- Investment and Saving

9- Liquidity preference and Money supply equilibrium

کسب اطلاع و نظارت مردم بر عملکرد سازمان‌ها و امور اجرایی کشور دارد. از این رو باید به طور مستمر، مشغول بازآموزی، بازسازی و هماهنگ ساختن خود با تحولات و تغییرات اجتماعی در گذر زمان باشد تا از دیگر بخش‌های اجتماعی، جدا نیفتد. امروزه دیگر، وظیفه روابط عمومی‌ها، صرفاً اطلاع‌رسانی نیست بلکه علاوه بر اطلاع‌رسانی، به طور جدی، وارد عرصه اطلاع‌یابی هم شده‌اند. اگر اطلاع‌یابی به نحو مطلوبی صورت نگیرد، اعتماد بین افکار عمومی و مخاطبان شهرداری‌ها در زمینه اطلاع‌رسانی، اتفاق نخواهد افتاد. بدون تردید اعتمادسازی، اولین قدم برای گسترش معنا و مفهوم روابط عمومی و مشارکت مردم و مخاطبان در برنامه‌های شهرداری‌ها می‌باشد؛ لذا روابط عمومی، هم برای کسب اطلاعات و نیز ارائه آن به افکار عمومی جامعه، نیاز به این اعتماد دارد. اطلاع‌رسانی، فرهنگ‌سازی، تبلیغات و بازاریابی برای فراهم کردن زمینه مشارکت شهروندان و سرمایه‌گذاران برای جذب سرمایه‌های بخش خصوصی، از اهمیت زیادی برخوردار هستند و روابط عمومی‌های مرتبط با مدیریت شهری و روستایی به ویژه روابط عمومی شهرداری‌ها، در این عرصه، نقش مهمی بر عهده دارند (Shafiu Azam & Syed Mansoor., 2006).

بهبود فضای کسب و کار

هر چند واژه «فضای کسب و کار» در دهه‌های اخیر، به عنوان یکی از کلیدواژه‌های مهم در مباحث اقتصاد کلان، مطرح شده است، اما با تأملی در مباحث انجام شده در مورد توسعه اقتصادی و پیش‌نیازهای یک اقتصاد رو به رشد، خواهیم فهمید که این مفهوم، همواره مورد توجه اندیشمندان بوده است.

منظور از فضای کسب و کار، عوامل مؤثر بر عملکرد واحدهای اقتصادی؛ مانند کیفیت و دستگاه‌های حاکمیت، ثبات قوانین و مقررات، کیفیت زیرساخت‌ها و... می‌باشد که تغییر دادن آنها، فراتر از اختیارات و قدرت

است که در کشورهای در حال توسعه، که زیرساخت‌ها، ناقص هستند و موانع نهادی زیادی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد، سرمایه‌گذاری دولت در آنها می‌تواند با افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری، زمینه را برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی مهیا کند (نادران، ۱۳۸۲).

ب) قوانین کار: با توجه به مطالعات لوین^۱ در زمینه نقش مهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی کشور میزبان و اثر آن بر رشد اقتصادی، مشخص شده که سهم سرمایه‌گذاری با حاکمیت قانون، ارتباط مثبت داشته است. به عبارتی، حاکمیت بهتر قانون، مجموعه شرایطی را فراهم می‌کند که در آن، سرمایه‌گذاری بیشتری (چه داخلی و چه خارجی)، انجام می‌شود و در نتیجه، باعث استمرار و تداوم رشد اقتصادی می‌گردد. از این شاخص می‌توان برای نشان دادن میزان امنیت سرمایه‌گذاری در یک کشور، استفاده کرد. هر چه این شاخص، بالاتر باشد، نشان‌دهنده وجود شرایط مناسب و زمینه مساعد برای جذب سرمایه‌های بخش خصوصی و البته خارجی است (Levin & Tadelis, 2010).

کلاسیک‌ها، معتقد هستند که یکی از وظایف نهادی دولت، ایجاد امنیت در سطح جامعه است. یکی از ضروریات دستیابی به رشد پایدار اقتصادی، ایجاد محیط امن برای تشویق به سرمایه‌گذاری و تولید می‌باشد.

پیستر^۲ و همکارانش (۲۰۰۴) استدلال می‌کنند که حاکمیت قوی نهادی و قانون کار، بر امنیت تأمین مالی از طریق بخش خصوصی، بسیار تأثیرگذار خواهد بود (Pistor et al., 2004).

ج) روابط عمومی: روابط عمومی، به عنوان یکی از حلقه‌های وصل حکومت با مردم، مسئولیتی خطیر در شفاف‌سازی سازوکارهای اجتماعی، مبادله اطلاعات، تحقق اصل مهم پاسخ‌گویی سازمان‌ها به جامعه، حق

1- Levin
2- Pistor

مدیران بنگاه‌های اقتصادی است (میدری و قورجانی، ۱۳۸۷).

یکی از شاخص‌های مهم بهبود فضای کسب و کار، سهولت اخذ مجوز توسط شهرداری‌هاست.

موضوع سرمایه‌گذاری در شهرها و مشارکت‌جویی شهروندان توانمند که بتوانند اداره بخشی از امور عمرانی، خدماتی و فرهنگی شهر را عهده‌دار شوند، همواره در سال‌های گذشته، مورد تردید برخی از مدیران سیاسی و حتی شهری بوده است. اما صدور فرمان مقام معظم رهبری (زید عزه) در خصوص لزوم اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و تقویت بحث خصوصی‌سازی و واگذاری امور مردم به خودشان، موضوع سرمایه‌گذاری در شهرها را در کانون توجه مدیریت شهری قرار داد. شهر تبریز، در این زمینه، نخستین قدم را برای اولین بار در تاریخ شهرداری‌های کشور برداشت و اقدام به تدوین اولین مقررات سرمایه‌گذاری در شهرداری‌ها، در قالب شیوه‌نامه سرمایه‌گذاری و مشارکت کرد که پس از تصویب در شورای اسلامی شهر، از سال ۱۳۸۶ به مورد اجرا گذاشته شد (نگاهی به پروژه‌های مشارکتی تبریز، ۱۳۹۲).

بسترهای لازم برای سرمایه‌گذاری در توسعه تبریز، از طریق جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در این شهر، با سرعت قابل توجهی، فراهم شد و از صاحبان سرمایه دعوت شد که با اطمینان از حمایت‌های دولتی و شهری، نسبت به سرمایه‌گذاری در تبریز اقدام کنند. این حرکت در تبریز چنان شتاب گرفت که در جذب سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی در سال‌های ۹۱-۱۳۸۶، شهرداری تبریز، رتبه اول کشوری را با اختلاف چشمگیری، از سایر شهرها کسب کرد (نگاهی به پروژه‌های مشارکتی تبریز، ۱۳۹۲).

در این میان، شهر تبریز که همواره در تکوین و شکل‌گیری مدیریت شهری جایگاه ویژه‌ای در تاریخ ایران داشته، قدم‌های مؤثری را در ایجاد بسترهای مشارکت

خصوصی در مدیریت شهری، برداشته است. برگزاری موفق همایش‌های بین‌المللی، انعقاد ۱۷۵ قرارداد سرمایه‌گذاری مشارکتی به ارزش ۶۲ تریلیون ریال و صدها تفاهم‌نامه دیگر در این زمینه، گواه این ادعاست.

۴- روش تحقیق

روش تحقیق حاضر، از نوع تحلیلی-توصیفی است؛ زیرا هدف محقق از انجام این پژوهش، بررسی عملی شرایط یا پدیده‌های موجود، ویژگی‌های یک جامعه آماری از قبیل اینکه، چه رابطه‌ای بین متغیرها، وجود دارد و تجزیه و تحلیل رابطه میان متغیرها براساس هدف تحقیق می‌باشد. همچنین این تحقیق از نظر هدف تحقیق، کاربردی محسوب می‌شود.

با توجه به اینکه بخشی از سرمایه‌گذاران مذاکره‌کننده با شهرداری، موفق به اخذ قرارداد مشارکت مالی در پروژه‌های شهری نشده‌اند؛ لذا استفاده از اقتصادسنجی معمول و متعارف، دارای نتایج ناسازگار می‌باشند و برای به دست آوردن تخمین‌های سازگار و معتبر، بهتر است از مدل‌های اقتصادسنجی گسسته؛ از جمله لاجیت و پروبیت، استفاده شود.

اقتصاددانان برای پاسخگویی به سؤالاتی؛ مانند چرا انتخاب‌های خاصی صورت می‌گیرند و چه عاملی و به چه میزانی، در فرایند تصمیم‌گیری‌ها مؤثر است، از این مدل‌ها، استفاده می‌کنند. دو حالت متغیر وابسته در این مدل‌ها، به وسیله متغیر دو جمله‌ای موهومی، نشان داده می‌شود که در آن، پیشامد مورد نظر با عدد یک و حالت‌های غیر آن با عدد صفر، نشان داده می‌شود؛ برای مثال در داده‌های مربوط به حمل‌ونقل، انتخاب فرد بین رانندگی با خودروی شخصی یا استفاده از اتوبوس، به صورت زیر است (Hill et al., 2011).

در الگوهای گسسته، ضرایب برآورد شده، تنها نشان‌دهنده جهت تأثیر متغیرهای توضیحی روی احتمال وقوع متغیر وابسته هستند و تفسیر مقادیری ندارند و اثرات نهایی هستند که از لحاظ مقداری، مورد تفسیر قرار می‌گیرند (محمدزاده و همکاران، ۱۳۹۱). پس باید اثرات نهایی متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته، محاسبه شود. به بیان دیگر، با افزایش یک واحد از متغیرهای مذکور، احتمال وقوع متغیر وابسته، چند درصد افزایش می‌یابد.

$$p = P[Z \leq \beta_1 + \beta_2 x] = \Phi(\beta_1 + \beta_2 x) \quad (12)$$

$$\frac{dp}{dx} = \frac{d\Phi(t)}{dt} \cdot \frac{dt}{dx} = \phi(\beta_1 + \beta_2 x) \beta_2 \quad (13)$$

باید در پایان کار، قدرت پیش‌بینی مدل به کار رفته، مورد آزمون قرار گیرد. به این صورت که اگر پارامترهای مدل، تخمین زده شوند، می‌توان احتمال وقوع $y=1$ را از رابطه (۱۴) محاسبه کرد.

$$\hat{p} = \Phi(\hat{\beta}_1 + \hat{\beta}_2 x) \quad (14)$$

$$\hat{y} = 1 \text{ if } \hat{p} > 0.5$$

$$\hat{y} = 0 \text{ if } \hat{p} \leq 0.5$$

همانطور که در شکل ۲ ملاحظه می‌شود، رابطه بین احتمال وقوع $y=1$ با متغیر x غیرخطی بوده و باید اثر نهایی آن، در مقادیر مختلف (x) متفاوت باشد. هرچه متغیر مستقل (x)، افزایش یابد، احتمال وقوع $y=1$ افزایش می‌یابد. طبق شکل ۲، اثر نهایی، ابتدا با نرخ فزاینده، افزایش می‌یابد، سپس به نقطه عطف می‌رسد که $p=0.5$ و بعد از آن، نقطه دوباره افزایش یافته، به ماکسیمم خود می‌رسد.

$$y = \begin{cases} 1 & \text{individual drives to work} \\ 0 & \text{individual takes bus to work} \end{cases} \quad (1)$$

هر یک از انتخاب‌های بالا، دارای یک احتمال وقوع هستند:

احتمال اینکه فرد از خودروی شخصی استفاده کند:

$$P[y=1]=P$$

احتمال اینکه فرد از اتوبوس استفاده کند:

$$P[y=0]=1-P$$

هر انتخاب، براساس ارزش آن برای فرد، صورت می‌پذیرد که عوامل مختلفی می‌توانند بر انتخاب خانوار، مؤثر واقع شوند. محققان با استفاده از مدل‌های مذکور، به شناسایی این موضوع پرداخته و ارزش انتخاب مورد نظر را برآورد می‌نمایند (Hill et al., 2011).

$$f(y) = p^y (1-p)^{1-y}, \quad y=0, 1 \quad (2)$$

$$E(Y) = P \quad (3)$$

$$\text{Var}(y) = p(1-p) \quad (4)$$

$$E(y) = p = \beta_1 + \beta_2 x \quad (5)$$

$$\hat{p} = b_1 + b_2 x \quad (6)$$

$$y = E(y) + e = \beta_1 + \beta_2 x + e \quad (7)$$

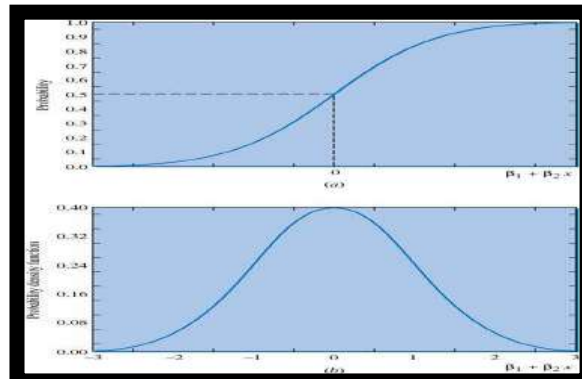
$$\text{Var}(e_i) = (b_1 + b_2 x_i)(1 - b_1 - b_2 x_i) \quad (8)$$

یکی از مشکلات مدل بالا، وجود ناهمسانی واریانس است؛ زیرا واریانس جمله خطا، تابعی از x شد که از مشاهده‌ای به مشاهده دیگر، تفاوت خواهد داشت. برای رفع مشکل بالا، ابتدا معادله توسط روش GLS^۱، تخمین زده می‌شود.

$$\hat{p} = b_1 + b_2 x \quad (9)$$

$$\frac{dp}{dx} = \beta_2 \quad (10)$$

$$\Phi(z) = P[Z \leq z] = \int_{-\infty}^z \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}u^2} du \quad (11)$$

شکل ۲- روند تأثیر اثرات نهایی متغیر مستقل بر روی متغیر وابسته

منبع: (Hill et al., 2011)

$$\text{Contract}_i = \alpha + \beta_1 \text{taxburden} + \beta_2 \text{debtstress} + \beta_3 \text{legislation} + \beta_4 \text{population} + \beta_5 \text{pcincome} + \beta_6 \text{infrastructures} + \dots + e_i$$

این مطالعه، برای بررسی عوامل مؤثر بر افزایش مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه‌های شهری، بر تصریح مدل مناسب، متمرکز شده و سپس با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده به وسیله پرسشنامه، به تخمین مدل، پرداخته است.

معادله اصلی به صورت زیر است:

$$\text{priv part} = f(\text{bus envir}, \text{infra cap}, \text{rule of law}, \text{bure}) \quad (15)$$

$$\text{Pr}[\text{priv part}=1] = f(x_1, x_2, x_3, x_4) \quad (16)$$

به ترتیب:

Priv part: متغیر وابسته است و بیانگر مشارکت یا عدم مشارکت بخش خصوصی است که مقدار یک یا صفر را به خود خواهد گرفت (مقدار یک برای مشارکت و صفر برای عدم مشارکت).

(X₁): شاخص بهبود فضای کسب و کار^۱

(X₂): ظرفیت‌سازی زیربنایی^۲

(X₃): نقش حمایتی قانون از سرمایه‌گذاران و ضمانت آن‌ها^۳

(X₄): بوروکراسی.

آل‌بالا و همکارانش برای بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب نوع قرارداد مشارکتی از سوی سرمایه‌گذاران خصوصی در پروژه‌های شهری، از مدل‌های انتخاب گسسته مرتب شده استفاده کردند.

$$y_i^* = \beta'x_i + e_i, \quad -\infty < y_i^* < \infty$$

y_i^* ، میزان مشارکت بخش خصوصی در قرارداد را اندازه‌گیری می‌کند. x_i برداری از متغیرهای توضیحی است که با پارامتر β ، اندازه‌گیری می‌شود. در این مدل، نحوه تصمیم‌گیری فرد، به یکسری آستانه‌های انتخاب بستگی دارد که به صورت زیر تعریف می‌شوند:

$$y_i^* = 1 \text{ if } -\infty \leq y_i^* < \mu_1$$

$$y_i^* = 2 \text{ if } -\infty \leq y_i^* < \mu_2$$

.....

.....

.....

$$y_i^* = J \text{ if } \mu_{J-1} \leq y_i^* < \infty$$

آن‌ها، قراردادهای مشارکتی را به انواع مختلف، تقسیم کرده و عواملی: مانند میزان مالیات، بار بدهی، قوانین کار، جمعیت، درآمد خصوصی، ظرفیت‌های زیربنایی و ... را به عنوان بردار متغیرهای مستقل، در نظر گرفتند.

1- Business Environment
2- Infrastructure Capacity
3- Rule of law

حاضر، ابتدا تعداد محدودی از پرسشنامه‌ها بین اعضای نمونه، پخش و سپس از روش آلفای کرونباخ^۴، برای برآورد پایایی ابزار اندازه‌گیری، استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۱ بود.

۵- یافته‌های تحقیق

با توجه به نتایج به دست آمده در جداول یک و دو ضرایب ۱۱/۰۵، ۶/۰۵، ۵/۳۶، ۴/۲۷ به ترتیب برای وجود قوانین کارای حامی سرمایه‌گذار، بهبود فضای کسب و کار، بوروکراسی و ظرفیت‌سازی زیربنایی توسط تخمین لاجیت و اثرات نهایی به ترتیب ۱/۸۸، ۱/۰۳۲، ۰/۹۱، ۰/۷۲ به دست آمده است. طبق انتظار و در تأیید مبانی نظری، بین وجود قوانین کارای حامی سرمایه‌گذار، بهبود فضای کسب و کار و ظرفیت‌سازی‌های زیربنایی با مشارکت مالی بخش خصوصی، رابطه مثبت وجود دارد و کاهش بوروکراسی، به میزان مشارکت سرمایه‌گذاران خصوصی می‌افزاید. لازم به یادآوری است که در تخمین پروبیت نیز همین نتایج و وابستگی به دست آمده است؛ یعنی از لحاظ معناداری و علامت، نتایج یکسانی با الگوی لاجیت به دست آمد و تنها تفاوت جزئی، در مقادیر به دست آمده می‌باشد.

با توجه به سؤالات پرسشنامه و جواب‌های افراد نمونه که در پروژه‌های شهری، شرکت نکردند و تعلق نمرات بالا به اهمیت بوروکراسی و بهبود فضای کسب و کار در تصمیم آنها، باید در تفسیر این دو متغیر، دقت کرد. نبود یا کاهش بوروکراسی، رابطه مثبتی با مشارکت بخش خصوصی دارد و فضای نامناسب کسب و کار و طولانی شدن روند اعطای مجوزهای لازم، از میزان این مشارکت‌ها می‌کاهد.

از آنجایی که داده‌های این تحقیق، همگی از طریق روش میدانی و جمع‌آوری پرسشنامه می‌باشند، پژوهشگر بعد از طی مراحل تأیید و توزیع پرسشنامه‌ها، داده‌ها را کدبندی، پردازش و نرمال کرده و نهایتاً، داده‌ها و مقادیر مختلف هر یک از متغیرهای وابسته و مستقل، براساس نمره‌هایی که گروه نمونه با جواب دادن به گویه‌های مربوط در پرسشنامه محقق ساخته به دست می‌آورند، اندازه‌گیری می‌شوند.

جامعه آماری تحقیق

در این تحقیق، جامعه آماری؛ شامل تمام سرمایه‌گذاران بالقوه‌ای است که از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ وارد گفتگو برای مشارکت و عقد قرارداد برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مختلف عمرانی، خدمات شهری و ...، با مسئولین مربوطه در شهرداری شهر تبریز شده‌اند. براساس آمار اخذ شده از امور سرمایه‌گذاری و مشارکت شهرداری کلان‌شهر تبریز، مجموعاً از ۲۷۰ مورد به تفکیک، ۱۷۵ مورد موفق به اخذ قرارداد مشارکت شده‌اند و ۹۵ مورد، به توافق نهایی نرسیده‌اند.

در پژوهش حاضر، از روش نمونه‌گیری تصادفی و برای تعیین حجم نمونه مورد نیاز، از فرمول کوکران^۱ و جدول مورگان^۲ (۱۹۷۰)، استفاده شده است و حجم نمونه، ۱۶۰ نفر تعیین شد.

ابزار گردآوری اطلاعات

در این تحقیق، از یک پرسشنامه محقق ساخته، استفاده شده است که این ابزار، در قالب طیف لیکرت^۳ پنج درجه‌ای و به شکل بسته پاسخ، تهیه شده است. روایی ابزار اندازه‌گیری به تأیید اساتید مربوطه و کارشناسان امور سرمایه‌گذاری شهرداری تبریز رسید و برای به دست آوردن پایایی ابزار اندازه‌گیری در تحقیق

1- Cochran
2- Morgan
3- Likert scale

4- Cornbach,s Alpha

جدول ۱- نتایج تخمین مدل اصلی تحقیق به روش لاجیت

متغیرها	ضرایب	Std.err	آماره آزمون (Z)
infra cap	۴/۲۶ (۰/۰۷۲)***	۲/۳۷	۱/۸۰
rule of law	۱۱/۰۵ (۰/۰۰۰)*	۲/۷۹	۳/۹۵
Bus envir	-۶/۰۵ (۰/۰۰۴)*	۲/۱۱	-۲/۸۶
bure	۵/۳۶ (۰/۰۶۸)***	۲/۹۴	۱/۸۲
cons	-۹/۳۲ (۰/۰۰۰)*	۲/۱۳	-۴/۳۹
Lr chi2(4) = ۵۶/۱۹		Prob > chi2 = ۰/۰۰۰	
Pseudo = ۰/۲۹			
* سطح اطمینان یک درصد *** سطح اطمینان ده درصد			

منبع: (یافته‌های نگارندگان)

جدول ۲- اثرات نهایی متغیرها

متغیرهای مستقل	$\frac{dy}{dx}$	Std.err	آماره آزمون (Z)
infra cap	۰/۷۲۶۱ (۰/۰۷۴)***	۰/۴۰۶۱	۱/۷۹
rule of law	۱/۸۸۳۹ (۰/۰۰۰)*	۰/۵۰۹۳	۳/۷۰
Bus envir	-۱/۰۳۲ (۰/۰۰۳)*	۰/۳۴۲۹	-۳/۰۱
bure	۰/۹۱۵۱ (۰/۰۶۶)***	۰/۴۹۸۲	۱/۸۴
* سطح اطمینان یک درصد *** سطح اطمینان ده درصد			

منبع: (محاسبات نگارندگان)

۶- نتیجه‌گیری و پیشنهاد

جذب سرمایه‌های بخش خصوصی در پروژه‌های شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، با توجه به سرمایه‌های مادی و معنوی متعدد و منحصربه‌فرد موجود در کشور، مزیت‌های مختلفی؛ چون بهبود وضعیت اقتصادی شهرها و روستاها، کارآفرینی، ورود شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به

عرصه‌های جدید کار و تلاش و خدمت‌رسانی و ارتقای سطح رفاه شهروندان و روستاییان را در پی خواهد داشت. مشارکت عمومی- خصوصی، به عنوان یکی از شیوه‌های واگذاری فعالیت‌های دولت به بخش خصوصی در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی، کمک به‌سزایی در خصوصی‌سازی و ارتقای کیفی فعالیت‌های دولت خواهد

مشارکت بخش خصوصی و کوچک شدن نقش دولت در اقتصاد، ضرورت شناخت عوامل مؤثر و دخیل در این امر را نمایان می‌سازد. بنابراین هرگاه معضلات پیش روی این موضوع، شناخته شده و اقدامات سیاستی و قانونی لازم در دسترس باشد، توسعه اقتصادی نیز میسر خواهد بود. با توجه به این نکته که شهرهای ایران، به علت دارا بودن فرصت‌های عظیم سرمایه‌گذاری و همچنین سرمایه‌گذاران بالقوه که تنها با یک نیروی محرک، وارد عرصه مشارکت در پروژه‌های عظیم شهری خواهند شد، دارای جایگاه ویژه‌ای هستند.

بر این اساس پیشنهاد می‌گردد با توجه به اینکه قوانین موجود شهرداری از سال ۱۳۱۴ تقریباً بدون تغییر می‌باشد و هیچ موردی در راستای مشارکت‌ها در این مجموعه، یافت نمی‌شود و همچنین عدم‌آگاهی اکثر سرمایه‌گذاران از شیوه‌نامه موجود، بهتر است اقداماتی در راستای تدوین قوانین کارا و مستدل در راستای روشن شدن حدود و چگونگی مشارکت‌های مالی و همچنین الزامات و بایدهای طرفین درگیر در این امر، انجام شود. در این زمینه، اقداماتی، ضروری به نظر می‌رسد که عبارتند از:

- همکاری و هماهنگی لازم با سایر ارگان‌های دولتی و عمومی به منظور ارائه تسهیلات آسان و بدون مراحل سخت قانونی به سرمایه‌گذاران مشتاق در امر مشارکت پروژه‌های شهری

- آسیب‌شناسی ابعاد مختلف سرمایه‌گذاری توسط مسئولان ذیربط با هدف به روزرسانی قوانین و مقررات موجود

- ضرورت همکاری و همفکری مستمر با سرمایه‌گذاران، به این منظور که مدیران ارشد، اهمیت موضوع سرمایه‌گذاری را برای رده‌های مختلف مدیریتی، روشن نمایند تا با سرمایه‌گذاران، برخوردهای مناسبی صورت گیرد.

داشت. بدیهی است اجرایی شدن این شیوه در کشور، مستلزم فراهم نمودن زیرساخت‌های قانونی- فنی، برقراری تعامل نظام‌مند بخش‌های خصوصی و عمومی و فرهنگ‌سازی موضوع در کشور می‌باشد که متأسفانه در این زمینه، بروز مشکلات متعدد، راه را برای پیشرفت، ناهموار ساخته است (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۸).

با توجه با اهداف این تحقیق که عبارتند از: به دست آوردن چگونگی تأثیر عوامل مؤثر بر افزایش مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه‌های شهرداری، با استفاده از روش اقتصادسنجی الگوهای گسسته لاجیت و پروبیت، به دنبال یافتن پاسخ سؤالاتی تحقیق، تابع اصلی، تخمین زده شد و نتایج زیر حاصل شدند: وجود زیرساخت‌ها و اطلاعات بخش خصوصی از پروژه مشارکت، بهبود فضای کسب و کار و قوانین کار، مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه‌های شهری را افزایش می‌دهد و بوروکراسی و موانع قانونی باعث کاهش آن می‌شود. همچنین پژوهشگران از میان سؤالات عمومی پرسشنامه، به این نتیجه رسیدند که از میان انواع قراردادهای موجود در زمینه مشارکت، روش قرارداد ساخت، مالکیت، بهره‌برداری و انتقال مالکیت (BOOT)^۱ با فراوانی ۸۲ مورد و روش مشارکت مدنی با ۳۵ مورد، بیشترین نوع قراردادهای عقد شده بین طرفین عمومی و خصوصی را داشته‌اند.

همچنین محاسبه قدرت پیش‌بینی مدل، حاکی از وقوع $y=1$ با احتمال $0/88$ درصد و $y=0$ با احتمال $0/79$ درصد می‌باشد.

امروزه توجه به جذب و افزایش مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد و به ویژه اقتصاد شهری و پروژه‌های شهرداری به عنوان یکی از عناصر کلیدی، نقش مهم و حیاتی در توسعه جوامع، ایفا می‌کند. رشد روزافزون اقتصاد و نیاز مبرم آن به مشارکت مردم جامعه و

1- Build-Own-Operate-Transfer

محمدزاده، پرویز؛ سجودی، سکینه؛ مهدی‌زاده، یونس. (۱۳۹۱). کاربرد مدل‌های رگرسیون گسسته در مطالعه عوامل مؤثر بر تحقیق و توسعه بنگاه‌های صنعتی ایران، *فصلنامه سیاست علم و فناوری*، ۴(۶).

میدری، احمد؛ قورجانی، اصلان. (۱۳۸۷). *سنجش و بهبود فضای کسب و کار. اتاق بازرگانی، صنایع و معادن تهران*.

نادران، الیاس. (۱۳۸۲). تأثیر هزینه‌های کلی بر ارزش افزوده و بخش سرمایه‌گذاری در صنایع ایران، *مجله تحقیقات اقتصادی*، دانشگاه تهران.

نگاهی به پروژه‌های مشارکتی شهرداری تبریز. (۱۳۹۲). روابط عمومی و بین‌الملل شهرداری تبریز.

هادی‌زنوز، بهروز. (۱۳۹۰). مبانی نظری نظام درآمدی شهرداری‌ها بخش ویژه (تأمین مالی شهرداری‌ها). *فصلنامه اقتصاد شهر*. شماره ۲.

هیبتی، فرشاد؛ احمدی، موسی. (۱۳۸۸). *مشارکت عمومی-خصوصی: نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی*. اولین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران.

هیبتی، فرشاد؛ رهنمای رودپشتی، فریدون؛ نیکومرام، هاشم؛ احمدی، موسی. (۱۳۸۷). رابطه آزادی اقتصادی با مشارکت‌های عمومی - خصوصی و ارائه الگو برای ایران، *فصلنامه مدل‌سازی اقتصادی*، ۲(۲).

Albalate, Daniel., Bel, Germa., Geddes, R.Richard, (2010). *The determinents of contractual choice for private involvement in infrastructur projects in the united states*.

Bel, G., Fageda, X., Warner, M. (2010). Is private production of public services cheaper than public production? *A meta-regression analysis of solid waste and water services. Journal of policy analysis and management*, 29(3), 553-557.

Besada, Hany. (2013). *Doing business in fragile states: The private sector, natural*

- کارگاه‌های آموزشی با حضور کارشناسان خبره به منظور آموزش مسئولین ذیربط، در راستای پرورش مهارت‌های گفتگو و تعامل با بخش خصوصی، به صورت ماهانه و سالانه دایر شود و از تجربیات سایر کلان‌شهرها در این زمینه، استفاده گردد.

- تهیه بانک‌های اطلاعاتی، فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از سوی دست‌اندرکاران مدیریت شهری و روستایی به زبان‌های مختلف و ارائه آنها به مجامع و محافل مربوطه در داخل و خارج کشور

- اطلاع‌رسانی، بازاریابی و فرهنگ‌سازی در خصوص جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی در پروژه‌های شهرداری‌ها و دهیاری‌ها که نیازمند برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات مناسب از سوی روابط عمومی‌ها و رسانه‌های خبری هستند.

۷- منابع

پژویان، جمشید؛ محمدپور زرنندی، حسین؛ دانش‌جعفری، داود. (۱۳۹۰). اصلاح نظام درآمدی و مالی کلان‌شهرها، *فصلنامه اقتصاد شهر*، ۳(۹).

ترکان، اکبر؛ شهبازی، میثم. (۱۳۸۹). بررسی چگونگی جذب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای، *فصلنامه راهبرد*، ۱۹(۵۷).

رحمانی، فاطمه؛ مظهری، محمد. (۱۳۹۰). بررسی مشکلات، تأثیرات و روش‌های خصوصی‌سازی در معاونت خدمات شهری شهرداری مشهد، اولین همایش اقتصاد شهری.

شرزه‌ای، غلامعلی. (۱۳۸۷). شناخت و تحلیل پایداری اقلام درآمدی شهرداری‌های کشور. *فصلنامه مدیریت شهری*. شماره ۲.

قوام، عبدالعلی. (۱۳۷۳). *توسعه سیاسی و تحول اداری*، تهران: انتشارات قومس.

کمیجانی، اکبر. (۱۳۸۲). *ارزیابی عملکرد سیاست خصوصی‌سازی در ایران*. وزارت امور اقتصادی و دارایی.

- resources and conflict in Africa*, London: James Currency Publishers.
- Borge, Lars-Erik. (2000). Charging for public services: The case of utilities in Norwegian local government, *Regional Science and Urban Economics*, 30(6), 703-718.
- Estache, Antonio., Special, Biagio., David., Veredas. (2005). *How much does infrastructure matter to growth in Sub-Saharan Africa?* Washington, D.C: World Bank.
- Hammami, Mona., Ruhashyankiko, Jean-François., Yehoue, Etienne. B. (2006). *Determinants of public-private partnerships in infrastructure*. Washington, D.C: International monetary fund.
- World Bank. (2012). Best Practices in Public-private Partnership financing in latin.
- Hill, R. Carter., Griffiths, William.E., Lim, Guay.C. (2011). *Principles of Econometrics*. Fourth Edition. Publisher: Wiley.
- Levin, J., Tadelis, S. (2010). Contracting for government services: Theory and evidence from U.S cities, *Journal of industrial economics*, 58(3).
- Moszoro, Marian., Krzyzanowska, Magdalena. (2011). *Implementing Public-Private Partnerships in Municipalities*, Working paper, WP-908, In: IESE Research Papers.
- Pistor, Katharina., Raiser, Martin., Gelfer, Stanislaw. (2004). Law and Finance in Transition Economies, *The Economics of Transition*, 8(2), 325-368.
- Schaeffer, M. (2000). *Municipal Budgeting*, Washington D.C: World Bank.
- Shafiul Azam, Ahmad., Syed Mansoor, Ali. (2006). People as Partner: Facilitating People Participation in Public-Private Partnership for Solid Wasts Management. *Habitat International*, 30(4), 781-796.
- Schaeffer, M. (2008). *Access to Fiscal Information and Audit: Challenges and Strategies*, in Péteri, G(Ed.) Finding the money, Public Accountability and Service Efficiency Fiscal Transparency, Budapest: Open Society Institute, 88-144.

ارزیابی ریسک های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی به روش فازی

حسام الدین زارع زاده مهریزی

¹دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافق، HESWORD@gmail.com

محمد علی برخوردار بافقی

²استاد دانشگاه علم و صنعت ایران، barkhordar@iust.ac.ir

محمد رضا عطایی یزد

³عضو هیئت علمی باز نشستہ دانشگاه سراسری یزد، mrataee@gmail.com

چکیده

در این مقاله به ارزیابی ریسک های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی به شیوه فازی پرداخته شده است. تحقیقات مشابه نشان داده است که نتایج بدست آمده از روش فازی از دقت بالاتری برخوردار است. تغییر نرخ بهره و تورم، نوسان نرخ ارز، تخمین نامناسب تقاضا (حجم ترافیک و نرخ عوارض) به عنوان مهمترین ریسک های این قرارداد شناسایی شد. در این مقاله به صورت جامع روش تحقیق فازی FMEA تشریح شده و برای نمونه نتایج قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در پروژه های بزرگراهی تحلیل شده است. در این مقاله علاوه بر شناسایی ریسک های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی با استفاده از روش فازی این ریسک ها ارزیابی شده اند. نتایج این تحقیق می تواند در شناخت بیشتر این قراردادها و ایجاد فهم مشترک از ریسک های این قراردادها در میان سرمایه گذاران پروژه های زیر ساختی کاربرد داشته باشد.

کلمات کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، ریسک، پروژه های بزرگراهی، فازی، FMEA

۱. مقدمه

بررسی روش‌های متداول انجام پروژه در دنیا نشان می‌دهد که بهره‌وری پروژه‌های عمرانی بسیار پایین بوده و با تاخیرات متوالی و افزایش هزینه‌های زیاد همراه می‌باشد. با بزرگتر و پیچیده شدن پروژه‌ها، ریسک‌هایی با درجه اهمیت بالاتر آنها را تهدید می‌کند؛ علاوه بر آن بکارگیری سرمایه‌های دولتی، استقرار و سایر شیوه‌های سنتی تامین مالی پاسخ‌گوی نیازهای روز افزون کشورها برای تامین سرمایه پروژه‌های زیر بنایی نیست. به همین دلیل دولت‌ها با بکارگیری بخش خصوصی و فعال کردن این بخش در بهره‌برداری از پروژه‌های زیر بنایی راه حلی نوین برای این کاستی‌ها ارائه دادند. مشارکت عمومی - خصوصی به عنوان یک راه حل در سال‌های اخیر مطرح شده و توسعه یافته است [۱].

طبق تعریف انجمن ملی مشارکت عمومی - خصوصی ایالات متحده آمریکا "مشارکت عمومی - خصوصی عبارتست از یک موافقتنامه مابین یک سازمان دولتی و یک طرف خصوصی، که طی آن هریک از طرفین (دولت و بخش خصوصی) در استفاده از تواناییها و داراییهای خود جهت ارائه خدمات و یا ساخت تأسیسات، به منظور استفاده عمومی با یکدیگر سهیم می‌شوند. علاوه بر منابع، این مشارکت در تقسیم ریسک و برداشت منافع هم صورت می‌پذیرد" [۲].

در اوایل دهه ۹۰ بکارگیری مشارکت عمومی - خصوصی در کشورهای در حال توسعه، بخصوص در پروژه‌های حمل و نقل به شدت رو به رشد بود به طوری که در اواسط این دهه بین ۵۰ تا ۶۰ پروژه در سال، اجرایی می‌شد و ارزش سالانه این قراردادها به ۱۰ تا ۱۲ میلیارد دلار میرسید؛ اما پس از بحران اقتصادی در شرق آسیا تعداد این قراردادها به شدت کاهش یافت [۳]. در سالهای بعد مجدداً با جلب اعتماد بخش خصوصی حجم قراردادها افزایش یافت به طوری که در سال ۲۰۰۶ تعداد ۱۴۵ پروژه که ۷۱ عدد آن در بخش حمل و نقل بود، با مشارکت بخش خصوصی اجرا شد. طی سال‌های ۱۹۹۰ الی ۲۰۱۱، بخش انرژی در حدود ۴۱/۳ درصد و بخش حمل و نقل در حدود ۲۷/۱ درصد از کل پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی را به خود اختصاص دادند. بررسی پروژه‌های اجرا شده و در حال اجرای مشارکت عمومی - خصوصی در کشورهای در حال توسعه نشان می‌دهد که اکثر پروژه‌ها از نوع نوسازی هستند [۳].

در این مقاله به ارزیابی ریسک‌های مشارکت عمومی خصوصی به روش فازی FMEA در پروژه‌های بزرگ راهی پرداخته شده است.

۲. ادبیات موضوعی

تا به حال تحقیقات متعددی با هدف شناسایی و ارزیابی ریسک‌های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی در سراسر دنیا انجام شده‌است. برای نمونه: یونیدو ریسک‌های قراردادهای ساخت - بهره‌برداری - انتقال را به طور کلی بررسی کرده و در نهایت آنها را در دو دسته ریسک‌های عمومی (ریسک‌های اقتصادی، سیاسی و قانونی) و ریسک‌های پروژه (ساخت و تکمیل، توسعه و بهره‌برداری) تقسیم‌بندی کرده [۴]. عسکر و غب... در قراردادهای ساخت - بهره‌برداری - انتقال در کشور مصر ریسک‌های پروژه را به ۴ گروه ریسک‌های سیاسی، ریسک‌های ساخت، ریسک‌های بهره‌برداری و ریسک‌های بازار و درآمد دسته‌بندی کردند [۵].

گوش و جینتاناکانوت به شناسایی و ارزیابی گروه‌های اصلی ریسک در پروژه‌های مترو در کشور تایوان پرداختند. آنها با مطالعه تحقیقات مشابه توانستند ۵۹ ریسک پروژه‌های مترو را شناسایی کنند و با تحلیل ۱۲۲ پرسش‌نامه تکمیل شده از مجموعه متخصصین یک پروژه مترو در کشور تایوان توانستند ۹ گروه اصلی ریسک شناسایی کنند؛ این گروه‌ها به ترتیب اهمیت عبارتند از ریسک‌های تاخیر، ریسک‌های مالی و اقتصادی، ریسک‌های مربوط به پیمانکاران جز، ریسک‌های قراردادی و قانونی، ریسک‌های طراحی، فورس ماژور، ریسک‌های ایمنی و اجتماعی، ریسک‌های فیزیکی و ریسک‌های بهره‌برداری [۶].

ژو و همکاران ریسک‌های پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در کشور چین را شناسایی و ارزیابی کردند و توانستند با مطالعه پژوهش‌های انجام شده ۳۷ ریسک مهم برای این قراردادها شناسایی کنند. در ادامه با استفاده از آراء خبرگان و بکارگیری ابزار تحلیل عاملی از میان ۳۷ ریسک معرفی شده، ۱۷ ریسک اصلی را شناسایی کردند و در ۷ گروه کلی سیاسی، ساخت، بهره‌برداری، قانونی، بازار، اقتصادی و دیگر قراردادند [۷].

ایر و صغیر در پژوهش‌های خود به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی برای پروژه‌های بزرگراهی در کشور هند پرداختند. آنها توانستند ۱۷ ریسک را با اهمیت بالا ارزیابی کنند. از میان ریسک‌های با اهمیت بالا تاخیر در پرداخت، و افزایش زمان و هزینه پروژه ریسک‌های اصلی شناسایی شدند [۸]. در جدول ۱ به برخی از تحقیقات انجام شده در این زمینه به طور خلاصه اشاره شده است.

جدول ۱- تحقیقات انجام شده در حوزه شناسایی و ارزیابی ریسک های مشارکت عمومی خصوص

نویسندگان	هدف تحقیق	روش تحقیق	نتایج تحقیقات
گوش و جینتانا پکانوت [۶]	شناسایی، گروه بندی و ارزیابی ریسک ها	با استفاده از پرسش نامه و تحلیل عاملی	آنها در نهایت توانستند ریسک ها را به ۹ گروه ریسک های تاخیر، ریسک های اقتصادی، ریسک قراردادهای جزئی و ... تقسیم کنند.
ژو و همکاران [۷]	ارزیابی و گروه بندی ریسک ها	پرسش نامه دلفی و تحلیل فازی	آنها در نهایت توانستند از میان ریسک های اولیه ۱۷ ریسک اصلی را شناسایی کنند و در ۶ گروه قرار دهند.
ابر و صغیر [۸]	شناسایی ریسک ها و بررسی ارتباط بین آنها	روش پرسش نامه و تحلیل ISM/MICMAC	آنها ۱۷ ریسک بحرانی در پروژه های مشارکت عمومی خصوصی در هند را شناسایی کردند و از میان آنها ۱۴ ریسک ارتباط زیادی با یکدیگر ندارند ولی تاخیر در تامین مالی، افزایش هزینه ها و افزایش زمان ساخت ارتباط زیادی با سایر ریسک ها دارد.
هوانگ و همکاران [۹]	شناسایی، ارزیابی و تخصیص ریسک ها	پرسش نامه	آنها تاکید کردند که عدم حمایت دولت، دسترسی به منابع مالی و تاخیر در زمان ساخت مهمترین ریسک ها در قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در کشور سنگاپور می باشد.
چان و همکاران [۱۰]	شناسایی و ارزیابی ریسک	مصاحبه با متخصصین	آنها در نهایت توانستند ۱۶ ریسک اساسی این قراردادها را شناسایی کنند و نشان دهند که ریسک های راه اندازی، تورم و ریسک تغییر قیمت ها از اهمیت بیشتری برخوردارند.

۳-۳ چارچوب تحقیق

همانگونه که در بخش بررسی ادبیات موضوعی به آن پرداخته شد ریسک های قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در ادبیات موضوعی جهان به صورت کامل بررسی شده است و مقایسه نتایج نشان می دهد که همگرایی مناسبی میان ریسک های شناسایی شده وجود دارد . تعیین ارزش هر ریسک

روش های متفاوتی برای ارزیابی ارزش ریسک تا به حال مطرح شده است. در این تحقیق به جای ضرب احتمال و اثر، فاکتور قابلیت اکتشاف را نیز در نظر گرفته است. این روش بر افزایش دقت محاسبه ارزش ریسک خواهد افزود. علاوه بر آن در این تحقیق از مدل فازی استفاده شده است.

۳-۱-۱ مدل FMEA فازی

روش FMEA یکی از تکنیک های ارزیابی ریسک است که توسط استانداردهای فراوانی مانند MIL-STD-1629 که استاندارد وزارت دفاع امریکا می باشد، توصیه شده است. از طرف دیگر، از دیدگاه مدیریت پروژه در این روش عبارت ریسک برای اشاره به حالت اختلال بکار می رود که طبق تعریف PMBOK عبارتست از یک اتفاق یا شرایط غیر قطعی که در صورت وقوع، دست کم در یکی از اهداف پروژه مانند زمان، هزینه و کیفیت اثری مثبت یا منفی خواهد داشت [۱۱].

در این روش، میزان بحرانی بودن یک ریسک یا حالت اختلال توسط شاخصی عددی به نام عدد اولویت ریسک که به طور خلاصه به آن RPN گفته می شود، بیان شود. عددی است بین ۱ تا ۱۰۰۰ و شاخصی است که ضرب ۳ پارامتر شدت، احتمال وقوع و قابلیت کشف بدست می آید. در روش FMEA یک مقیاس عددی از ۱ تا ۱۰ برای نمره دهی به سه معیار یاد شده استفاده می شود. بر اساس مقادیر نسبت داده شده به این معیارها، عدد RPN محاسبه می شود. در تحقیقی که توسط عبدالغواد انجام شده، روشی بهبود یافته با استفاده از FMEA فازی برای محاسبه عدد RPN ارائه شده است. با توجه به محدودیت ها و مشکلات یاد شده در FMEA سنتی، روش ارائه شده است تا با استفاده از منطق فازی تا حدودی بر این مشکلات فائق آمد. در این تحقیق منطق فازی با روش FMEA ترکیب شده تا کمبودهای روش سنتی در محاسبه RPN مدتفع گردد. به جای ضرب مستقیم شدت، احتمال و قابلیت کشف از یک سیستم خبره فازی، بر اساس اطلاعات استخراج شده از متخصصان برای تحلیل و اولویت بندی انواع ریسک ها استفاده شده است.

۳-۲-۲ معرفی متغیرهای ورودی روش Fuzzy-FMEA

همانطور که پیشتر عنوان شد، پارامترهایی که در این روش باید مورد اندازه گیری قرار بگیرد عبارتند از: احتمال وقوع (likelihood) ، قابلیت کشف (Detection)، و شدت اثر (Impact) فرضیات زیر در مورد آن ها در نظر گرفته شده اند:

احتمال وقوع با حرف L نمایش داده شده و مقدار آن با بازه ۱-۱۰ نمایش داده می شود.

قابلیت کشف با حرف D نمایش داده شده و مقدار آن با بازه ۱-۱۰ نمایش داده می شود.

شدت اثر با حرف I نمایش داده می شود و به ازای هر کدام از اهداف عملکردی یک مقدار دارد و همه مقادیر آن با بازه ۱-۱۰ نمایش داده می شود .

۳-۳-۳ تابع عضویت برای فاکتورهای ورودی

در ادامه ترم های زبانی تعریف شده برای هر یک از متغیرها با توجه به تحقیقات ابدولگاوار و همکارانش تعریف شده است. در این پژوهش برای تعریف این ترم های زبانی از توابع دوزنقه ای و مثلثی استفاده شده است. برای ترم های خیلی کم و خیلی زیاد از تابع عضویت دوزنقه ای و برای باقی ترم ها از توابع مثلثی استفاده شده است [۱۲].

۳-۴- معرفی متغیر خروجی مدل

متغیر RPN به عنوان خروجی مدل ارزیابی ارزش ریسک می باشد. مقدار این متغیر از حاصل ضرب سه متغیر احتمال وقوع، قابلیت کشف و شدت اثر محاسبه می گردد. ترم های زبانی برای خروجی این مدل مشابه تحقیق ابدولگاوار و همکارانش در نظر گرفته شده است. در این تحقیق تابع عضویت برای RPN مشابه تحقیقات ابدولگاوار و همکارانش (۲۰۱۰) تعریف شده است [۱۲]. در این پژوهش برای تعریف این ترم زبانی از توابع دوزنقه ای و مثلثی استفاده شده است.

جهت بررسی میزان اهمیت ریسک های مطرح شده، پس از تدوین پرسش نامه که در بخش های آتی به صورت کامل آورده شده است؛ لیست ریسک ها در قالب پرسش نامه با استفاده از یک پنل متخصص در بحث قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی آورده شده است.

۳-۵- توسعه قوانین فازی

جهت تدوین روابط بین ورودی های مدل فازی و نتایج خروجی آن، قوانین فازی، می بایست یک به یک حالت های تابع ورودی را در نظر گرفت و تابع خروجی مدل را در هر حالت تعیین کرد. این کار غالباً از طریق مصاحبه با متخصصین مرتبط با صنعت ساخت و آشنا با مفاهیم ریسک انجام می گردد. در این تحقیق با هدف جلوگیری از تعدد پرسش نامه و با هدف کنترل تعداد سوالات پرسش نامه اصلی، از یک پرسش نامه پر شده با استفاده از نتایج تحقیقات افشار در سال ۱۳۹۱ استفاده شده است. در ادامه برای اطمینان از نتایج تحقیقات ایشان و تایید اعتبار این قوانین، ماتریس های قوانین فازی در قالب یک پرسش نامه پر شده تهیه شد و با استفاده از شیوه مصاحبه صحت قوانین بررسی شد. برای هر یک از ورودی ها ۵ ترم زبانی در نظر گرفته شد. بنابر این برای ۱۲۵ حالت (۵^۳) نیاز به تعیین قانون هستیم. هر ماتریس مربوط به یکی از حالت های احتمال کشف می باشد. هر ستون مربوط به متغیر تاثیر و هر ردیف مربوط به احتمال وقوع است. درایه های ماتریس ها حالت خروجی هر مدل با توجه به حالت ورودی ها می باشد. با توجه به این مطلب که برای خروجی ۱۰ ترم زبانی در نظر گرفته شده بود. درایه های این ماتریس ها نیز دارای ۱۰ حالت از خیلی کم تا خیلی زیاد را تشکیل می دهند جدول ۲ یک نمونه از جداول قوانین فازی را نشان می دهد.

توسعه مدل فازی در متلب برای توسعه مدل فازی با توجه به قوانین فازی بدست آمده در بخش قبل از برنامه متلب استفاده شده است. فرضیات مربوط به مدل توسعه یافته در متلب شامل موارد زیر می گردد:

- نحوه ادغام متغیرها به صورت حداقل
- نحوه ادغام ورودی ها به صورت حداکثر
- رابطه غیرفازی کردن از روش مرکز سطح

جدول ۲. یک نمونه از جداول قوانین فازی برای حالت قابلیت کشف بسیار زیاد

Detection = V_H					
Impact Likelihood	V_L	L	M	H	V_H
V_H	VL_L	L_M	M	H	H_VH
H	VL_L	L_M	M	M_H	H
M	VL_L	L	L_M	M	M_H
L	VL	VL_L	L	L_M	M_H
V_L	VL	VL_L	VL_L	L_M	M_H

۴- شناسایی ریسک ها

با توجه به بررسی ادبیات موضوعی و مصاحبه های انجام شده لیست ریسک های قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی برای پروژه های آزادراهی به همراه تواتر به کارگیری آنها در تحقیقات مشابه در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. یک نمونه از جداول قوانین فازی برای حالت قابلیت کشف بسیار زیاد

افشر [۱۷]	هواک [۹]	زو [۷]	ک [۱۷]	ان جی [۱۶]	ما [۱۵]	ح [۱۴]	گره‌رسی (۱۳)	ریسک های شناسایی شده
	*	*	*				*	R۱. تغییر مشخصات طرح
	*							R۲. عدم دسترسی به ماشین الات و نیروی
	*	*	*	*				R۳. افزایش زمان و هزینه بدلیل پیچیدگی
*	*	*	*	*	*		*	R۴. بهره برداری و نگهداری نامناسب
		*				*	*	R۵. عدم رعایت حق امتیاز از سوی دولت
*	*	*	*		*	*	*	R۶. تخمین نامناسب تقاضا (حجم ترافیک
			*			*		R۷. مبهم بودن قرارداد
	*		*					R۸. تخمین نادرست مدت قرارداد ساخت و
		*	*					R۹. غیر رقابتی شدن مناقصه
	*	*		*		*		R۱۰. اخلال در پروژه بدلیل تاثیرات فرهنگی
*	*	*	*	*		*	*	R۱۱. ایجاد مشکلات زیست محیطی
	*	*	*	*		*		R۱۲. فورس ماجور
*	*	*	*		*	*	*	R۱۳. قطع حمایت از پروژه توسط دولت
		*		*				R۱۴. افزایش هزینه و زمان بدلیل فقدان
	*	*	*	*	*	*		R۱۵. ملی کردن یا لغو امتیاز
		*	*	*	*			R۱۶. دخالت دولت در مرحله اجرا و بهره-
*	*	*	*	*		*	*	R۱۷. عدم اجرای تعهدات توسط دولت
*	*	*	*	*		*	*	R۱۸. تغییر نرخ بهره و تورم
*		*	*	*		*	*	R۱۹. نوسان نرخ ارز
*	*	*	*	*		*	*	R۲۰. افزایش مالیات
*	*	*	*	*		*	*	R۲۱. تغییر و یا ابهام در قوانین و مقررات
*	*	*	*					R۲۲. نواقص قانونی و یا عدم اجرای قوانین
*	*	*	*		*	*	*	R۲۳. تاخیر و یا عدم تملک اراضی و آزاد
		*		*		*	*	R۲۴. تاخیر پروژه بدلیل عدم اعتبار و توانایی
	*	*	*	*		*	*	R۲۵. اجرا و بهره برداری نامناسب بدلیل
*	*	*		*		*	*	R۲۶. تاخیر در اجرای تعهدات مالی سرمایه

۵- مشخصات پاسخ دهندگان

این پرسش نامه ها بصورت مصاحبه بسته تکمیل شد. بدین ترتیب که در زمان پاسخ گویی به پرسش نامه یکی از محققین حضور داشته و در صورت نیاز توضیحات لازم برای هر یک از سوالات ارائه شده است. مجموعه پاسخ دهندگان این پرسش نامه به دو گروه پیمانکاران خصوصی و نمایندگان دولت تقسیم شدند. در نهایت ۳۲ پرسش نامه به صورت کامل تکمیل گردید. پاسخ دهندگان شامل ۱۵ نفر نماینده دولت و ۱۷ نفر از پیمانکاران، مشاوران و سرمایه گذاران بخش خصوصی بودند. برای تایید سازگاری داخلی از آزمون کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفا برای ۳۲ پرسش نامه ۰,۷۰۱ محاسبه شد، که مقدار قابل پذیرش برای این آزمون می باشد. در جدول ۴ مشخصات و سابقه کاری افراد پاسخ دهنده در صنعت ساخت ارائه شده است.

جدول ۴. مشخصات پاسخ دهندگان به سوالات پرسشنامه

تجربه در مشارکت عمومی خصوصی (درصد)				تجربه در صنعت ساخت (درصد)			
بیش از ۱۰ سال	۵-۱۰ سال	۳-۵ سال	کمتر از ۳ سال	بیش از ۱۵ سال	۱۰-۱۵ سال	۷-۱۰ سال	
۳۳,۳	۲۰,۰	۲۰,۰	۲۶,۷	۴۶,۷	۳۳,۳	۲۰,۰	دولت
۱۷,۶	۱۷,۶	۲۹,۴	۳۵,۳	۴۷,۰	۳۵,۳	۱۷,۶	بخش خصوصی

۶- بررسی نتایج تحلیل پرسشنامه

برای ارزیابی ارزش ریسک ها پرسش نامه از مدل فازی توسعه یافته و نتایج حاصل از پرسشنامه های تکمیل شده استفاده شده است. ارزش هر ریسک با توجه به خروجی های مدل متلب و استفاده از روش میان گیری ساده به دست آمده است. در این بخش به صورت کامل به تحلیل نتایج ارزیابی ریسک از دیدگاه متفاوت پرداخته خواهد شد.

۶-۱- ارزیابی فازی ارزش ریسک ها

برای ارزیابی ارزش ریسک ها از دو روش فازی و ساده استفاده شده است. در روش فازی با توجه به مقادیر احتمال، اثر و پیش بینی و با استفاده از مدل توسعه یافته در متلب و در نهایت میانگین گیری از مقادیر بدست آمده، ارزش هر ریسک محاسبه شده است. در جدول ۶ میانگین این مقادیر آمده است.

برای محاسبه ارزش ریسک با استفاده از روش ساده، مقدار ارزش هر ریسک با ضرب مقدار احتمال وقوع در اثر در اختلاف مقدار پیش بینی با ۱۰ بدست آمده است. برای مثال برای ریسک تغییر نرخ بهره مقدار ۸ در ۷,۱ (۱-۴,۱) ضرب شده است.

با توجه به جدول ۶ ریسک های با بیشترین ارزش مستقل از روش محاسبه شامل ریسک های تغییر نرخ بهره و تورم، تخمین نامناسب تقاضا، تاخیر در اجرای تعهدات، نوسان نرخ ارز و عدم رعایت حق امتیاز می باشد.

ریسک تغییر نرخ بهره و تورم با توجه به اقتصاد توسعه نیافته کشور ایران، وابستگی بیش از حد به صادرات نفت و تأثیرات عمیق تصمیمات سیاسی در شرایط اقتصادی کشور از یک سو و تأثیر بالای وقوع این ریسک در اهداف بخش خصوصی و در نتیجه در خروجی های پروژه باعث شده است که این ریسک ها نه تنها در ایران بلکه در اکثر تحقیقات به عنوان ریسک تأثیر گذار ارزیابی شده است.

همانطور که اشاره شد، چنانچه تخمین میزان تقاضا با مشکل روبرو گردد و تخصیص این ریسک به عهده بخش خصوصی باشد در این صورت ادامه روند بهره برداری با مشکل روبرو خواهد بود. بخش خصوصی در بسیاری از موارد بهره برداری را متوقف میکند تا ضرر کمتری را متحمل گردد. امکان تخمین درست و دقیق این مقادیر در شرایطی که تجربه استفاده از بزرگراه های خصوصی کشور بسیار محدود است بسیار محتمل است علاوه بر آن امکان پیش بینی این ریسک تا پیش از تکمیل دوره ساخت و شروع بهره برداری قابل پیش بینی نمی باشد.

تاخیر در اجرای تعهدات مالی سرمایه گذاران در بسیاری از پروژه های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی اتفاق می افتد و باعث شکست کامل پروژه می گردد. در بسیاری از موارد بخش خصوصی تامین مالی و ادامه روند اجرا و بهره برداری از پروژه به دلیل در خطر گرفتن سود مورد انتظار خود متوقف می کند، تا با تحت فشار قراردادن دولت امتیازات بیشتری را دریافت کند. در بسیاری از موارد به دلیل تحقق نیافتن این انتظارات سرمایه گذاران پروژه ها به صورت کامل تامین مالی رو متوقف کرده و پروژه را ترک می کنند. در صورت عدم تامین مالی سرمایه گذاران فرآیند اجرا و بهره برداری پروژه مختل می گردد، از این رو به صورت طبیعی این ریسک از تأثیر بالایی برخوردار است.

جدول ۶. ارزیابی ریسک ها از دو روش ساده و فازی

ارزش ریسک (روش فازی)		بهره	ریسک	احتمال وقوع	ریسک
۱,۰	۵۵۹,۰	۴,۱	۷,۱	۸,۰	R1۸ تغییر نرخ بهره و تورم
۲,۰	۵۵۸,۳	۲,۹	۷,۴	۷,۲	R۶ تخمین نامناسب تقاضا (حجم ترافیک و نرخ عوارض)
۳,۰	۵۱۱,۴	۳,۹	۷,۲	۷,۱	R۲۶ تاخیر در اجرای تعهدات مالی سرمایه گذاران
۴,۰	۵۰۷,۲	۴,۱	۶,۶	۷,۴	R۱۹ نوسان نرخ ارز
۵,۰	۴۳۶,۵	۳,۱	۶,۹	۶,۱	R۵ عدم رعایت حق امتیاز از سوی دولت
۶,۰	۴۳۰,۷	۴,۶	۷,۴	۵,۹	R۲۳ تاخیر و یا عدم تملک اراضی و آزاد سازی مسیر
۷,۰	۴۲۳,۵	۳,۸	۵,۷	۶,۸	R۱ تغییر مشخصات طرح
۸,۰	۳۷۹,۳	۷,۰	۵,۶	۷,۱	R۹ غیر رقابتی شدن مناقصه
۹,۰	۳۷۳,۱	۵,۴	۶,۵	۵,۵	R۲۴ تاخیر پروژه بدلیل عدم اعتبار و توانایی بخش خصوصی
۱۰,۰	۳۶۷,۹	۷,۰	۶,۵	۵,۸	R۳ افزایش زمان و هزینه بدلیل پیچیدگی پروژه
۱۱,۰	۳۳۳,۲	۷,۱	۵,۴	۶,۴	R۴ بهره برداری و نگهداری نامناسب
۱۲,۰	۳۱۴,۸	۵,۶	۵,۲	۵,۱	R۱۷ عدم اجرای تعهدات توسط دولت
۱۳,۰	۲۹۹,۷	۲,۸	۵,۱	۵,۳	R۱۳ قطع حمایت از پروژه توسط دولت
۱۴,۰	۲۸۱,۴	۲,۸	۴,۷	۵,۲	R۱۵ ملی کردن یا لغو امتیاز
۱۵,۰	۲۷۵,۲	۳,۸	۵,۳	۵,۰	R۲۰ افزایش مالیات
۱۶,۰	۲۶۲,۵	۵,۸	۴,۹	۴,۹	R۸ تخمین نادرست مدت قرارداد ساخت و بهره برداری
۱۷,۰	۲۵۲,۳	۳,۲	۴,۴	۴,۹	R۲۱ تغییر و یا ابهام در قوانین و مقررات
۱۸,۰	۲۵۱,۰	۶,۵	۶,۱	۳,۹	R۲ عدم دسترسی به ماشین الات و نیروی متخصص
۱۹,۰	۲۴۹,۱	۲,۱	۴,۱	۴,۴	R۲۲ نواقص قانونی و یا عدم اجرای قوانین
۲۰,۰	۲۴۷,۱	۲,۳	۴,۴	۴,۴	R۱۲ فورس ماجور
۲۱,۰	۲۳۴,۲	۶,۳	۴,۳	۴,۹	R۲۵ اجرا و بهره برداری نامناسب بدلیل ضعف شرکت پروژه
۲۲,۰	۲۲۰,۴	۴,۱	۴,۴	۴,۱	R۱۶ دخالت دولت در مرحله اجرا و بهره برداری
۲۳,۰	۲۰۹,۱	۴,۸	۴,۴	۴,۱	R۷ مبهم بودن قرارداد
۲۴,۰	۱۹۶,۷	۶,۱	۴,۵	۴,۱	R۱۱ ایجاد مشکلات زیست محیطی
۲۵,۰	۱۷۸,۶	۳,۶	۳,۹	۳,۸	R۱۰ اخلال در پروژه بدلیل تاثیرات فرهنگی و اجتماعی
۲۶,۰	۱۷۰,۷	۶,۵	۴,۳	۳,۹	R۱۴ افزایش هزینه و زمان بدلیل فقدان امکانات زیرساختی

۷- نتیجه گیری

در این مقاله به صورت جامع روش تحقیق فازی FMEA تشریح شد و برای نمونه نتایج قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در پروژه های بزرگراهی تحلیل شد. تغییر نرخ بهره و تورم، نوسان نرخ ارز، تخمین نامناسب تقاضا (حجم ترافیک و نرخ عوارض) به عنوان مهمترین ریسک های این قرارداد شناسایی شد.

مراجع

- [۱] ADB, (۲۰۰۸), Public-Private Partnership Handbook. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank.
- [۲] HDR, (۲۰۰۵), Creating effective public private partnerships for buildings and infrastructure in today's economic environment. National Council for Public-Private Partnerships.
- [۳]. The World Bank, (۲۰۱۲), World Bank Group Private Participation In Infrastructure Database Report, PPI data update note .۷۵
- [۴]. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). (۱۹۹۶). BOT Guidelines. pp ۲۲۱-۲۴۳, Vienna.
- [۵]. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). (۱۹۹۶). BOT Guidelines. pp ۲۲۱-۲۴۳, Vienna.
- [۶]. Ghosh, S., & Jintanapanakont, J. (۲۰۰۴). Identifying and assessing the critical risk factors in an underground rail project in Thailand: a factor analysis approach. International Journal of Project Management, ۲۲(۸), ۶۳۳-۶۴۳.
- [۷]. Xu, Y., Yeung, J. F., Chan, A. P., Chan, D. W., Wang, S. Q., & Ke, Y. (۲۰۱۰). Developing a risk assessment model for PPP projects in China—A fuzzy synthetic evaluation approach. Automation in construction, ۱۹(۷), ۹۲۹-۹۴۳.
- [۸]. Iyer, K.C., M. Sagheer. (۲۰۱۰). Hierarchical structuring of PPP Risks using interpretative structural modeling. J. Constr. Eng. Manage © ASCE.
- [۹]. Hwang, B. G., Zhao, X., & Gay, M. J. S. (۲۰۱۳). Public private partnership projects in Singapore: Factors, critical risks and preferred risk allocation from the perspective of contractors. International Journal of Project Management, ۳۱(۳), ۴۲۴-۴۳۳.
- [۱۰]. Chan, A., Lam, P., Wen, Y., Ameyaw, E., Wang, S., and Ke, Y. (۲۰۱۴). "Cross-Sectional Analysis of Critical Risk Factors for PPP Water Projects in China." J. Infrastruct. Syst.
- [۱۱]. Project Management Institute. (۲۰۱۳). A Guide to the Project Management Body of Knowledge, ۴th edition, Project Management Institute, Inc., Pennsylvania, USA.
- [۱۲]. Abdelgawad, M., & Fayek, A. R. (۲۰۱۰). Risk management in the construction industry using combined fuzzy FMEA and fuzzy AHP. Journal of Construction Engineering and Management, ۱۳۶(۹), ۱۰۲۸-۱۰۳۶.
- [۱۳]. Grimsey, D., & Lewis, M.K. (۲۰۰۵). Are Public Private Partnership Value for money? Evaluating alternative approaches and comparing academic and practitioner view. Accounting forum (۲۹) pp ۳۴۵ – ۳۷۸.
- [۱۴]. Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Harcastle, C. b (۲۰۰۵). The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK. International Journal of project management, ۲۳(۱), ۲۵-۳۵.
- [۱۵]. Medda, F. (۲۰۰۷). A game theory approach for the allocation of risks in transport public private partnerships. International Journal of Project Management, ۲۵(۳), ۲۱۳-۲۱۸.
- [۱۶]. Ng, A., & Loosemore, M. (۲۰۰۷). Risk allocation in the private provision of public infrastructure . International Journal of Project Management, ۲۵(۱), ۶۶-۷۶.
- [۱۷]. Ke, Y., S. Wang, and A. Chan. a. (۲۰۱۰). Risk Allocation in Public-Private Partnership Infrastructure Projects: Comparative Study. Journal of Infrastructure Systems, ۱۶(۴): p. ۳۴۳-۳۵۱.

۱. [۱۸]. افشار، محمد امین؛ ۱۳۹۱؛ "بررسی تاثیر روش منتخب تامین مالی در عملکرد پروژه با رویکرد مدیریت ریسک"؛ پایان نامه کارشناسی ارشد؛ دانشگاه امیر کبیر زیر نظر دکتر سب

ارزیابی ریسک‌های مشارکت عمومی خصوصی بر زمان، هزینه، کیفیت و محدوده پروژه‌های عمرانی

علیرضا عبدی کلیشمی^{۱*}، مهدی مهدی‌خانی^۲، محمدعلی نکویی^۳

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی البرز.

پست الکترونیکی: alirezaab17@gmail.com

۰۹۱۹۵۹۹۷۵۷۲

^۲عضو هیئت علمی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین.

پست الکترونیکی: mahdikhani@eng.ikiu.ac.ir

^۳عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی مالک اشتر.

پست الکترونیکی: ali.nekooie@gmail.com

چکیده

با توجه به محدودیت بودجه دولتی در تامین مالی پروژه‌های و زیرساخت مورد نیاز جامعه استفاده از مشارکت عمومی خصوصی می‌تواند بسیار راهگشا باشد. همچنین با توجه به صرف بودجه‌های کلان و زمان طولانی برای اجرای این پروژه‌ها نیل به اهداف اصلی پروژه و حصول موفقیت در این پروژه‌ها از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. از طرفی به علت این که پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی در طول حیات خود با ریسک‌های متنوعی مواجه شوند که اهداف اصلی پروژه را تحت تاثیر خود قرار دهند شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها ضروری به نظر می‌رسد. در این پژوهش ابتدا با استفاده از مطالعات قبلی به شناسایی ریسک‌های قرارداد مشارکت عمومی خصوصی از مطالعات قبلی پرداخته شد سپس با توزیع پرسشنامه در میان متخصصان و استفاده از نظرات آنها و توسط روش تاپسیس ریسک‌های شناسایی شده اولویت بندی شدند.

کلمات کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، مدیریت ریسک، ساخت و ساز، سرمایه گذاری، پیکره دانش مدیریت پروژه.

مقدمه

با توجه به محدودیت بودجه بخش دولتی در تعریف و اجرای قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی به شدت مورد توجه قرار گرفته است. به ترتیبی که بخش دولتی می تواند مشکل محدودیت بودجه خود را با تامین بودجه و سرمایه گذاری از طرف بخش خصوصی رفع کند و همچنین بخشی از ریسک هایی که در طول حیات این پروژه ها به وقوع می پیوندد توسط بخش خصوصی پذیرفته می شود. البته بخش خصوصی نیز می تواند با سرمایه گذاری از سود حاصله بهره مند شود. از طرفی کاهش متوسط هزینه های مربوط به ساخت، نگهداری و تعمیرات و همچنین کاهش مدت زمان اجرای پروژه های عمرانی برخی از مهمترین و برجسته ترین مزایای سرمایه گذاری در چارچوب مشارکت عمومی خصوصی می باشد (خزائنی و احمدی، ۱۳۸۹).

در واقع، در یک پروژه مشارکت عمومی-خصوصی، بخش خصوصی به دنبال این است که در قبال سرمایه ای که در پروژه استفاده کرده است سودی را به دست بیاورد که شامل هزینه سود وام های دریافتی و سود مورد انتظارش از پروژه باشد. در مقابل، بخش عمومی به دنبال این است که زیر بنای ساخته شده در زمان سریعتر، با هزینه کمتر و با کیفیت بهتر ساخته شود. در واقع، هدف بخش عمومی کسب ارزش پولی است. علاوه بر این دولت با اجرای پروژه به روش مشارکت عمومی خصوصی بسیاری از ریسک های مربوط به پروژه را به بخش خصوصی منتقل می کند و خود را از بار سنگین مدیریت و هماهنگی های لازم رها می کند. ضمن آنکه دولت می تواند توسعه تاسیسات زیربنایی خود را بدون اتکا به بودجه عمومی و یا تحمل فشار وام های خارجی دنبال کند (لی و همکاران، ۲۰۰۵).

در مقابل مزایای متعدد قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، طولانی مدت بودن قرارداد و پیچیدگی روند بستن و اجرای آن با توجه به شامل شدن مراحل طراحی، ساخت، بهره برداری و واگذاری در این نوع قراردادها از نقاط ضعف آنها به حساب می آید (لوزمور، ۲۰۰۷).

بنابراین با توجه به موارد ذکر شده و امکان وقوع ریسک های مختلف در این پروژه ها برای تضمین موفقیت این پروژه ها شناسایی ریسک ها، تحلیل و ارائه پاسخ مناسب به آنها در غالب مدیریت ریسک جامع امری ضروری به نظر می رسد. اولین گام در انجام مدیریت ریسک شناسایی ریسک ها می باشد. در این مقاله ریسک های پروژه های مشارکت عمومی خصوصی از مطالعات محققین قبلی شناسایی و احصا شد.

نتایج

در این تحقیق ابتدا سعی شده است تا ریسک های موجود در قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی از مطالعات محققین گذشته شناسایی شد و این ریسک ها با روش دلفی و به صورت پرسشنامه در معرض نظردهی متخصصان قرار گرفت تا در راند اول دلفی و چنانچه در جدول شماره ۱ مشاهده می کنید ریسک ها مطابق نظر متخصصان احصا شوند.

جدول ۱-
ریسک‌های
مشارکت
خصوصی از
گذشته

ردیف	ریسک	Li et al. ۲۰۰۵	Yongjian et al. ۲۰۰۲	Abdengo, M.P., & Ogunlana. ۲۰۰۱	Ng, A. & Losenmore . ۲۰۰۷	Yalin, X. et. Al. 2002.	Zhang, X. 2002.
۱	تغییر قانون		*		*	*	*
۲	تاخیر در مصوبات پروژه و مجوزها	*	*	*	*	*	
۳	مصادره / ملی شدن مالکیت دارایی ها	*	*		*		
۴	ضعف فرآیند تصمیم گیری بخش عمومی	*	*			*	
۵	تناقض در سیاست های دولت		*	*			
۶	مخالفت های / خصومت سیاسی قوی	*	*				
۷	معطل ماندن قرارداد های پیمانکاری	*					*
۸	مداخله دولت		*			*	
۹	عدم دسترسی به نیروی کار / مصالح	*	*		*	*	
۱۰	عدم دسترسی به منابع مالی	*	*		*	*	*
۱۱	سرریز شدن هزینه های ساخت	*	*		*		
۱۲	تنوع قرارداد های منعقد	*	*			*	*
۱۳	ضعف در طراحی		*				
۱۴	تغییرات دیر هنگام طراحی	*			*		
۱۵	ورشکستگی پیمانکار			*	*		*
۱۶	اجبار در استفاده از تکنیکهای اثبات نشده مهندسی					*	
۱۷	ورشکستگی پیمانکاران و تأمین کنندگان	*					
۱۸	تغییر در قراردادهای منعقد به دلیل تغییرات قوانین	*	*	*		*	
۱۹	فساد اداری و عدم احترام به قانون		*			*	*
۲۰	تغییرات و تناقضات قانون	*				*	*
۲۱	تغییر قوانین و مقررات صنعت	*					

شناسایی
قرارداد
عمومی
مطالعات

چهارمین کنفرانس ملی نقش تکنولوژی و فناوری های پایدار در مهندسی عمران و معماری

شیراز - اسفندماه ۱۳۹۴

					*	محدودیت های واردات و صادرات	۲۲
	*		*	*	*	نوسانات نرخ بهره	۲۳
	*		*	*	*	نوسانات نرخ تورم	۲۴
	*			*		قابلیت تبدیل ارز داخلی	۲۵
					*	بازار مالی ضعیف	۲۶
	*	*		*	*	بالارفتن هزینه های بهره برداری به دلیل عدم توجه به موضوع مدیریت	۲۷
	*	*			*	کاهش ارزش اسقاط (بعد از دوره واگذاری) به دلیل عملکرد نامناسب در دوران بهره برداری	۲۸
					*	افزایش هزینه های تعمیرات و نگهداری به دلیل عدم پیش بینی مناسب	۲۹
	*					قیمت گذاری نامناسب محصولات / خدمات	۳۰
		*				افزایش هزینه های دوران بهره برداری به دلیل خطای نیروی انسانی	۳۱
	*	*		*		عدم استقبال از محصول پروژه	۳۲
		*				افزایش هزینه های پیش بینی شده به واسطه نوسان هزینه مواد (بوسیله دولت	۳۳
		*				افزایش هزینه های پیش بینی شده به واسطه نوسان هزینه مواد (توسط بخش خصوصی)	۳۴
	*	*			*	مخالفت عمومی با پروژه	۳۵
	*	*		*		مناقضه و مزایده غیر رقابتی	۳۶
					*	سطح پایین تقاضا برای پروژه	۳۷
				*		عدم استقبال از پروژه به دلیل وجود پروژه های مشابه در منطقه	۳۸
	*			*	*	تفاوت روش کار / دانش کار میان شرکا	۳۹
	*				*	تجربه ناکافی و نامناسب در اجرای PPP	۴۰
	*			*	*	عدم تعهد از سوی بخش دولتی / خصوصی	۴۱
		*		*	*	عدم تعهد کافی شخص ثالث و اجرای نامناسب پیمانکار جزء	۴۲
	*				*	عدم مدیریت صحیح ریسک پروژه و توزیع نامناسب ریسک و مسئولیت	۴۳
					*	عدم سازماندهی نیروی انسانی پروژه و بحران کارکنان پروژه	۴۴
	*				*	کاهش جاذبه های مالی پروژه برای سرمایه گذاران	۴۵
	*	*				عدم تخصیص به موقع اعتبارات دولتی	۴۶
	*					عدم رغبت سرمایه گذاران به افزایش قیمت کلی پروژه	۴۷
	*	*	*	*	*	روی دادن شرایط فورس ماژور	۴۸

سپس این ریسک‌ها از نظر میزان تاثیر بر اهداف اصلی پروژه که به ترتیب شامل زمان، هزینه، کیفیت و محدوده پروژه‌ها می‌باشد و در غالب پرسشنامه و در راند دوم و سوم دلفی در معرض نظردهی متخصصان قرار گرفت و پرسش شوندهگان پاسخ‌های خود را مطابق مقیاس‌های تعریف شده در جدول شماره ۲ ارائه کردند. تا مشخص شود هر ریسک چه تاثیری بر اهداف اصلی پروژه می‌تواند داشته باشد. با توجه به پایایی خوب داده‌ها دلفی پس از سه راند متوقف شد.

جدول ۲ - جدول تعریف مقیاس تاثیر ریسک بر روی چهار مورد از اهداف اصلی پروژه

میزان تأثیر					اهداف اصلی پروژه
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
افزایش جزئی هزینه	افزایش تا ۱۰٪ هزینه	افزایش بین ۱۰٪ و ۲۰٪ هزینه	افزایش بین ۲۰٪ و ۴۰٪ هزینه	افزایش بیشتر از ۴۰٪ هزینه	هزینه
افزایش جزئی زمان	افزایش تا ۵٪ زمان	افزایش بین ۵٪ و ۱۰٪ زمان	افزایش بین ۱۰٪ و ۲۰٪ زمان	افزایش بیشتر از ۲۰٪ زمان	زمان
کاهش کیفیت به سختی قابل تشخیص است	یکی از کارکردهای اصلی پروژه متاثر است	کاهش کیفی نیازمند تأیید حامی مالی است	کاهش کیفیت برای حامی مالی قابل قبول است	کاهش کیفیت نهایی پروژه غیر قابل استفاده است	کیفیت (عدم ارضای معیارهای مورد قبول)
کاهش محدود به سختی قابل تشخیص است	بخش‌های کوچکی از محدوده متاثر است	بخش‌های بزرگی از محدوده متاثر است	کاهش محدود برای حامی مالی پذیرش است	کاهش محدود نهایی پروژه غیر قابل استفاده است	محدوده (عدم تطابق تحویل شدنی‌ها با نیازمندی‌های ذینفعان)

اولویت بندی ریسک‌ها توسط تحلیل TOPSIS

پس از جمع آوری نظرات خبرگان با استفاده از تحلیل تاپسیس اولویت بندی ریسک‌ها از نظر میزان تاثیر بر اهداف اصلی پروژه انجام گرفت.

مراحل این روش عبارتند از:

گام اول: ایجاد ماتریس تصمیم‌گیری:

در این مرحله مطابق جدول ۳ ماتریسی رسم خواهد شد که در سطر آن گزینه‌ها و در ستون آن شاخص‌ها و در سطر پایانی وزن هر یک از شاخص‌ها آورده می‌شود و در تلاقی سطر و ستون، میزان اهمیتی که هر پاسخگو برای هر کدام از گزینه‌ها با توجه به شاخص مربوطه قائل شده است، آورده می‌شود.

جدول ۳ - ماتریس تصمیم‌گیری (N)

شاخص- ها	C_1	C_2	...	C_n
گزینه‌ها				
A_1	r_{11}	r_{12}	...	r_{1n}
A_2	r_{21}	r_{22}	...	r_{2n}
\vdots	\vdots	\vdots		\vdots
A_m	r_{m1}	r_{m2}	...	r_{mn}
W_j	W_1	W_2	...	W_n

r_{ij} امتیاز گزینه‌ی i ام در شاخص j ام و w_j وزن شاخص j ام می‌باشد. توجه شود که ماتریس تصمیم‌گیری، میانگین حسابی نظرات تمام خبرگان است.

گام دوم: بی‌مقیاس کردن ماتریس تصمیم‌گیری (نرمالیزه کردن):

به منظور قابل مقایسه شدن، ماتریس تصمیم‌گیری با استفاده از رابطه ۱ به ماتریس بی‌مقیاس (N_D) تبدیل می‌شوند.

(۱)

$$n_{ij} = \frac{r_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m r_{ij}^2}}$$

گام سوم: به دست آوردن ماتریس بی‌مقیاس موزن:

برای به دست آوردن ماتریس بی‌مقیاس موزن (V)، ماتریس بی‌مقیاس شده (به دست آمده از گام دوم) را در ماتریس مربعی ($w_{n \times n}$) که عناصر قطر اصلی آن اوزان شاخص‌ها و دیگر عناصر آن صفر می‌باشد، ضرب می‌کنیم.

$$V = N_D \times w_{n \times n}$$

(۲)

گام چهارم: تعیین عامل ایده‌آل مثبت و ایده‌آل منفی:

در این مرحله بایستی گزینه‌های که از نظر پاسخ‌دهندگان به عنوان مهم‌ترین عامل و کم‌اهمیت‌ترین عوامل مشخص شده‌اند، شناسایی شوند. به عبارتی برای شاخص‌های مثبت، ایده‌آل مثبت بزرگترین مقدار V و ایده‌آل منفی کوچکترین مقدار V است، همچنین برای شاخص‌های منفی، ایده‌آل مثبت کوچکترین مقدار V و ایده‌آل منفی بزرگترین مقدار V می‌باشد. رابطه ۳ و ۴ این موضوع را بیان می‌کند.

(۳)

$$A^+ = \left\{ \left(\max_i V_{ij} \mid j \in J \right), \left(\min_i V_{ij} \mid j \in J' \right) \mid i = 1, 2, \dots, m \right\} = \{V_1^+, V_2^+, \dots, V_n^+\}$$

(۴)

$$A^- = \left\{ \left(\min_i V_{ij} \mid j \in J \right), \left(\max_i V_{ij} \mid j \in J' \right) \mid i = 1, 2, \dots, m \right\} = \{V_1^-, V_2^-, \dots, V_n^-\}$$

در این روابط، J شاخص‌های مثبت و J' شاخص‌های منفی هستند.

گام پنجم: محاسبه فاصله از ایده‌آل مثبت و منفی:

در این مرحله میزان فاصله هر یک از گزینه‌ها از ایده‌آل مثبت و ایده‌آل منفی با استفاده از روش اقلیدوسی طبق روابط ۵ و ۶ تعیین می‌شود.

(۵)

$$d_i^+ = \sqrt{\sum_{j=1}^n (V_{ij} - V_j^+)^2} ; i = 1, 2, \dots, m$$

(۶)

$$d_i^- = \sqrt{\sum_{j=1}^n (V_{ij} - V_j^-)^2} ; i = 1, 2, \dots, m$$

گام ششم: محاسبه میزان نزدیکی هر کدام از عوامل به عامل ایده‌آل مثبت و ایده‌آل منفی:

در این مرحله میزان نزدیکی هر یک از گزینه‌ها به ایده‌آل مثبت و ایده‌آل منفی (CL_i^+) طبق رابطه ۷ به دست می‌آید.

$$CL_i^+ = \frac{d_i^-}{d_i^- + d_i^+}$$

(۷)

گام هفتم: رتبه‌بندی گزینه‌ها:

در این مرحله گزینه‌ها بر اساس مقدار CL_i^+ رتبه‌بندی می‌شوند؛ هر اندازه گزینه A_j به راه حل ایده‌آل (A_j) نزدیکتر باشد، ارزش CL_i^+ به واحد نزدیکتر خواهد بود. به عبارتی هر گزینه‌ای که CL_i^+ بالاتری داشته باشد رتبه بهتری کسب خواهد کرد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصله از رتبه بندی ریسک‌ها به وسیله تحلیل تاپسیس و اولویت بندی آنها حاکی است از این است که به ترتیب ریسک تنوع قراردادهای منعقد، ریسک عدم تخصیص به موقع اعتبارات دولتی و ریسک مداخله دولت اولویت برتری نسبت به سایر گزینه‌ها برخوردار هستند و از مهمترین و تاثیرگذارترین ریسک‌ها در قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی محسوب می‌شوند. با توجه به نتایج رتبه بندی پیشنهاد می‌شود که هر ریسک به بخشی منتقل شود که بیشترین توانایی را در مدیریت آن ریسک داشته باشد، همچنین بیشترین تخصص و توانایی را در مدیریت مناسب و بهینه آن ریسک داشته باشد تا در نتیجه با هزینه کمتری آن را مدیریت کند، همچنین بخشی که کنترل ریسک را بر عهده می‌گیرد باید انگیزه کافی جهت بر عهده گرفتن آن داشته باشد و در قبال مدیریت آن ریسک، حق الزحمه مناسبی را دریافت کند. با توجه به رتبه بالای ریسک تنوع قراردادهای منعقد توصیه می‌شود طرفین مشارکت درباره تعهدات قراردادی و ریسک‌هایی که آن را بر عهده می‌گیرند کاملاً مطلع باشند و چنانچه رتبه دوم به ریسک عدم تخصیص به موقع اعتبارات دولتی، دولت‌ها می‌بایست توانایی لازم در برآورده کردن تعهدات مالی خود را داشته باشند همچنین برای ریسک مداخله دولت توصیه می‌شود دولت‌ها اختیارات بخش خصوصی و اهداف پروژه را خدشه دار نسازند.

فهرست منابع

خزائنی، گ.، احمدی، ل. (۱۳۸۹). مدیریت ریسک در پروژه های کلان با رویکرد BOT، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، تهران، ایران، ۱۱-۱۴.

Abednego, M. P., &Ogunlana, S. O (2006). Good project governance for proper risk allocation in public-private partnerships in Indonesia. *International Journal of Project Management*, 24(7), 622-634.

Li, B., Akintoye., Edward, P.J., Hardcastle, C (2002). The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK. *International Journal of Project Management*, 23, 22-32.

Ng, A., &Loosemore, M (2007). Risk allocation in the private provision of public infrastructure. *International Journal of Project Management*, 22(1), 66-76.

Yelin,X., Cheng, H., Chan, P.C (2002). Risk Factors for Running Public Private Partnerships (PPP)-An Empirical, IEEE.

Yongjian, K., ShouQing, W., Albert P. C. Chan (2002). Preferred Risk Allocation in China's Public Private Partnership (PPP) Projects. *Journal of Project Management*, Vol 28, pages: 482-422.

Zhang, X (2002). Paving the Way for Public-Private Partnerships in Infrastructure Development, *Journal of Construction Engineering and Management*.

بررسی ریسک های مشارکت های خصوصی و دولتی

سیده‌های هاشمی رابری¹، نگین پورشفیعی ماهانی²

حسنعلی مسلمان یزدی³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، دانشکده هنر و معماری

2- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، دانشکده هنر و معماری

3- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد میبد

Email: hshh_hd@yahoo.com

چکیده

یکی از مهمترین راهکارها در جهت توسعه سرمایه گذاری بخش غیر دولتی داخلی و خارجی و همچنین افزایش کارایی ناشی از ادغام توانمندی بخش دولتی و خصوصی در پروژه های عمرانی را باید در پروژه هایی مشارکت دولتی-خصوصی PPP (Public-Private partnership) جستجو کرد، از مهمترین مسائلی که بلافاصله از قرار گرفتن بخش دولتی و خصوصی در کنار هم ایجاد می شود، نحوه توزیع ریسک ها است، ریسک هایی که توزیع مناسب آن می تواند تاثیر جدی بر موفقیت پروژه در دستیابی به اهدافش داشته باشد. با بررسی های انجام شده در این مقاله عنوان شده که مبنای اساسی مدیریت ریسک در مشارکت های عمومی-خصوصی این است که ریسک باید به افراد و یا گروه ها بر اساس توانایی تحمل ریسک تخصیص پیدا کند. همچنین در مشارکت های عمومی-خصوصی، تخصیص ریسک باید به نحوی باشد که موجب ایجاد انگیزه در طرفین در زمینه پذیرش مسئولیت شود. زیرساخت های مورد نیاز و عوامل تأثیرگذار برای موفقیت این گونه پروژه ها و چارچوب قانونی و فنی مورد نیاز در زمینه اجرا و مدیریت ریسک پروژه مشارکت های عمومی-خصوصی تأثیر بسزایی را بر راه اندازی، اجرا و تحقق اهداف واگذاری پروژه های زیرساختی دولت به بخش خصوصی خواهد داشت. با توجه به اندازه، پیچیدگی و ماهیت پروژه های PPP، لزوم برخورداری از فنون مدیریت ریسک پروژه از اهمیت قابل توجهی برخوردار است.

کلمات کلیدی: مدیریت ریسک، پروژه های PPP، مشارکت عمومی - خصوصی، بخش خصوصی

1. مقدمه

گرچه تعریف دقیق و مشخصی برای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) وجود ندارد ولی اکثر صاحبان نظر در این مفهوم کلی توافق دارند که قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) یک نوع قرارداد مشارکت است که بین دولت و بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌هایی که به طور سنتی توسط بخش دولتی انجام می شود، منعقد می گردد. در اکثر موارد این پروژه‌ها برای ارائه خدماتی اجرا می گردد که بخش دولتی به عنوان بخشی از وظایف و مسئولیت‌های قانونی خود، متعهد به انجام آن است. پروژه‌های انتقال آب، گاز و زیرساخت‌هایی مثل جاده و راه آهن و برق سایر موارد مشابه از جمله این پروژه‌ها محسوب می شوند [1].

مخصوصاً در توسعه زیر ساخت های حمل و نقل منافع بلند مدت شامل ارزش پولی و مزایای کوتاه مدت مانند کاهش هزینه و زمان صرف شده برای تحویل دادن تاسیسات زیر بنایی، کیفیت بالاتر ارائه خدمات، هزینه های اداری پایین تر و انتقال خطرات به بخش خصوصی را در بردارد. مطالعات بر روی افزایش این مزایا بیشتر قبل از عقد قرارداد، مانند مناقصه، تدارکات، تخصیص ریسک و تامین مالی صورت می گیرد [2].

2. مدل مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)

مدل مشارکت عمومی خصوصی (Public- Private Partnership) یک رویکرد مشارکتی برای ارائه امکانات زیربنایی است که در درجه اول مربوط به بخش خصوصی و دولتی مشغول به کار در همکاری و مشارکت با یکدیگر می باشد و اساساً یک همکاری بین سازمان های بخش دولتی و سرمایه گذاران بخش خصوصی در درجه اول در قالب یک سرمایه گذاری کسب و کار مستقل، که به عنوان وسیله نقلیه هدف ویژه (Special Purpose Vehicle) شناخته می شود. مشارکت عمومی خصوصی به عنوان یک نتیجه از محدودیت ادامه ی بودجه مواجه توسط دولت و نیاز اساسی برای بهره وری عملیاتی، مهارت های نوآورانه تکنولوژیکی، مدیریت و مشارکت فعال تر از همکاران خصوصی در ارائه خدمات عمومی حاصل می شود [3].

این مدل شیوه ای است که دولت‌ها با همکاری شرکت‌های بخش خصوصی، زیرساخت‌های مورد نیاز برای ارائه خدمات به عموم جامعه را گسترش می دهند. به عنوان مثال، دولت برای اینکه بتواند زیرساخت‌ها را متناسب با افزایش جمعیت توسعه دهد، با مشکل محدودیت منابع درآمدی مواجه می شود که با استفاده از این شیوه می توان با واگذاری ساخت و بهره‌برداری از زیرساخت‌ها به بخش خصوصی، این بخش را از سود مناسب بهره‌مند و هم‌زمان، خدمات زیرساختی مورد نیاز دولت را نیز تامین کند [2].

از این رو، PPP به عنوان یک سیستم است که در درجه اول بادیستیایی به بهترین خروجی، ممکن است با برهم کنش و بسیج منابع مالی، فن آوری ها، مهارت های مدیریتی، کارایی عملیاتی و تسهیل نوآوری هایی که در بخش خصوصی وجود دارد، هدف قرار می گیرد [3].

انواع مختلفی از مدل‌های مشارکت عمومی خصوصی وجود دارد که می تواند شامل همه یا بخشی از ویژگی های زیر باشد:

- بخش خصوصی وظیفه طراحی، ساخت، گسترش و یا نوسازی طرح را بر عهده دارد.
 - بخش دولتی امکانات تحت اختیار خود را برای مدتی از قرارداد به بخش خصوصی منتقل می کند.
 - بخش دولتی ویژگی های عملیاتی طرح را مشخص می کند.
 - بهره برداری از طرح و ارائه خدمات برای یک مدت معین به بخش خصوصی واگذار می گردد.
- در پایان قرارداد بخش خصوصی پروژه را به بخش دولتی منتقل می کند.
- مدلهای قراردادهای PPP به پنج گروه عمده طبقه بندی می شود: مدیریت قرارداد، کلید در دست - رهن/اجاره، اعطای امتیاز و مالکیت خصوصی دارایی ها و مدل PFI (Public Finance Initiative) [۴].

3. ویژگی های سیستم PPP

- چندین مزیت PPP به عنوان ابزاری برای تهیه زیرساخت های عمومی با توجه به مشارکت بخش خصوصی که شامل:
- دستاورد و نگهداری از یک ساختار بازگشت ریسک متوازن به عنوان یک نتیجه از مشارکت بخش خصوصی در ارائه چنین زیرساخت های عمومی، در نتیجه استفاده از قابلیت های بخش خصوصی ارائه خدمات، موثر است.
 - به عنوان بخش خصوصی شناخته شده است که دارای تحرک بیشتر بخش دولتی، صرفه جویی در هزینه ی پروژه ها در جنبه هایی مانند برنامه ریزی، طراحی، ساخت و ساز و در نهایت عملیات ارائه می دهد. علاوه بر این، بخش خصوصی مزایای اضافی از کاهش و از بین بردن تمام بوروکراسی و بار اداری ارائه می دهد که، با ارائه عمومی از امکانات و خدمات زیربنایی در ارتباط است.
 - مشارکت بخش خصوصی در تأمین زیرساخت های دولت بار مالی عظیمی است که، با پروژه های زیربنایی در مقیاس بزرگ، به عنوان دولت شناخته شده است در ارائه چنین منابع عظیم که در ارائه چندین پروژه مورد نیاز تسکین می دهد [۳].

3-1. مزیت های این شیوه:

- تعامل حفظ منافع دو طرف همکاری، یعنی بخش دولتی و بخش خصوصی
- وجود سازوکار مناسب برای همکاری دولت و بخش خصوصی و نبود ساختار کارفرما و پیمانکار
- طرفی که به خوبی می تواند مدیریت ریسک کند، ریسک طرح را می پذیرد و به این ترتیب، با افزایش کارایی، هزینه ها کاهش می یابد [۲].

4. نگاه عام به کشورهای اجراکننده PPP

کشورهای ایتالیا، اسپانیا، پرتغال و فرانسه که از سال 1920 تاکنون به دریافت عوارض راه ها می پردازند با استفاده از مدل PPP، موفق به افزایش درآمدهای این بخش شدند. در کشورهای نروژ، مجارستان، استرالیا و آلمان از سال 1990 این روش در انعقاد قراردادهای بکار گرفته شده است. مدل PPP به طور عمده زیربنای بخش حمل و نقل شامل خطوط راه آهن و نظایر آن، راه ها،

فرودگاه ها و بنادر بود. این بازار به صورت اختصاصی در تعداد معدودی از پروژه ها با سرمایه گذاری زیاد و با کمک و حمایت های مالی صورت پذیرفت. از سوی دیگر دارایی های بخش دولتی با اثرات پروژه های PPP به طور محسوسی افزایش یافت [5].

5. مهارت های مجموعه سازمان SPV در اجرای پروژه زیرساخت PPP

سازمان بخش خصوصی باعث SPV به عنوان یک کنسرسیوم پروژه با مسئولیت محدود است که صرفا برای توسعه هدف پروژه PPP ایجاد می شود. سازمان SPV در تحویل پروژه PPP مسئول سرمایه، طراحی، ساخت و ساز، عملیات پس از آن و نگهداری از مرکز PPP ساخته شده است. به عنوان شکلی از سرمایه گذاری های مشترک بین بخش خصوصی و دولتی، که بر اساس اعمال نفوذ در این تخصص و قابلیت های عملیاتی از بخش خصوصی و همچنین حمایت و ظرفیت نظارتی از بخش دولتی به منظور ارائه بیمه مورد نیاز پروژه PPP، در راه موثر و ارزش گرا برای سود نهایی ذینفعان درگیر در پروژه. برای ارائه یک پروژه، طیف گسترده ای از مهارت های نیاز به ذینفعان مربوطه درگیر در پروژه به دست آورد. به منظور فعال کردن پروژه PPP برای رسیدن به اهداف مورد نظر خود را از نظر بهره وری و خروجی، مجموعه ای از مهارت های خاص نیاز به PPP توسط ذینفعان پروژه در اختیار شود.

1-5. عامل گروه بندی 1: نشان دهنده مهارت های فنی مرتبط پروژه.

اجزای مهارت فنی مرتبط به پروژه عبارتند از :

- توانایی تهیه وضوح تعریف خروجی فنی، مشخصات نتیجه و استاندارد برای خدمات
- توانایی ما در هدف گذاری
- مهارت های نوآوری های فنی و عملیاتی.
- مهارت های فنی در سازمان SPV در PPP شامل ارزیابی از طرح ها و امکانات برنامه ریزی شده در یک سناریوی چرخه زندگی از جمله اثرات زیست محیطی و ملاحظات ایمنی و بهداشت با توجه به پروژه زیربنایی PPP.

2-5. عامل گروه بندی 2: نشان دهنده مهارت های ارزش حقوقی و مرتبط پروژه.

- درک موثر و تخصص از جنبه های مرتبط قانونی از یک پروژه PPP توسط سازمان SPV روش تهیه بدون محدودیت قانونی را بر روی مشارکت بخش خصوصی اجرا می شود قادر می سازد. داشتن صلاحیت حقوقی موثر در پروژه های PPP ضروری است به عنوان قرارداد PPP برای پوشش دادن هر جنبه ای از رابطه، از جمله حقوق و مسئولیت های احزاب، تاریخ شروع و طول دوره، برنامه برای پرداخت حقوق سازمان های عمومی، پایه و اساس فرمت از زمان، زمینه برای فسخ و دیگر مسائل مهیا شود.

3-5. عامل گروه بندی 3: نشان دهنده مهارت های قرارداد اداره های مرتبط پروژه.

اجزای مهارت های قرارداد اداره مرتبط پروژه عبارتند از:

- مهارت های هماهنگی
 - قابلیت های ارتباطی
 - مهارت های مدیریت پروژه
 - مهارت های مدیریت قرارداد با تمرکز بر مدیریت نقش ها و مسئولیت طرفین قرارداد PPP توسط سازمان SPV در طول مفهوم پروژه PPP اجرا، و عملیات پس از آن مراحل که مورد نیاز است به طور موثر ارائه اهداف در نظر گرفته شده از پروژه
- 4-5. عامل گروه بندی 4: نشان دهنده مهارت های مفهومی و عملکرد مدیریت های مرتبط پروژه.
- مهارت مجموعه اجزای مهارت های نظارت مفهومی و عملکرد پروژه عبارتند از:
 - قابلیت تدوین و فرموله اندازه گیری عملکرد مناسب و توسعه سیستم های نظارت برای تعیین عملکرد مهارت های مفهومی.
 - اندازه گیری عملکرد فرآیند تعیین میزان بهره وری و اثربخشی اقدام سازمان بر اساس مجموعه ای از اهداف اولیه خود است.
 - در بخش خصوصی SPV، رهبری درست مانند هر سازمان استراتژیک قصد دارد مهارت های مدیریت عملکرد موثر SPV را جهت رسیدن به اهداف زیر به سمت ارائه پروژه زیربنایی و خدمات افزایش دهد، این اهداف شامل:
 - تاثیر بر اعتبار سازمان.
 - بهبود اندازه گیری از دانش سازمانی.
 - و در نهایت، افزایش توانایی ارائه ارزش به مشتری.
 - مهارت دیگری که بخشی از این طبقه بندی است به شکل مهارت های مفهومی می باشد. برای رویکرد تدارکات نوآورانه در PPP که برای رسیدن به اهداف مورد نظر آن است، نیاز به توسعه و اختلاط مفاهیم سازمانی و ساز و کارهای که وعده برای ادامه دارد: (الف) بسیج منابع فراتر از موجود به اشخاص در بخش دولتی به تنهایی وجود دارد، و (ب) ارائه راه حل برای مشکلات پیچیده؛
- 5-5. عامل گروه بندی 5: نشان دهنده مهارت های مدیریت ذینفعان مرتبط با پروژه.
- در رابطه با توسعه پروژه های زیربنایی، یک سهامدار به شخص یا سازمانی که به منافع مشروع پروژه وابسته است و در زمینه توسعه زیرساخت مشارکت ذینفعان به صورت محدودتر از مشارکت عمومی مربوط می شود که اطمینان حاصل کند اهداف اساسی رویکرد پروژه تهیه خواهند شد [۳].

6. تحقیق درباره پروژه های پیچیده زیربنایی حمل و نقل مشارکت بخش خصوصی ودولتی (PPP)

پروژه های زیربنایی در یک زمینه اجتماعی فیزیکی اجرا می شود که در آن اتفاقاتی رخ می دهد. از آنجا که پروژه ها سیستم های بازی هستند، این وقایع می توانند مدیریت پروژه را تحت تاثیر قرار دهند. با این وجود که در طول اجرا، پروژه ها تا حد امکان به صورت بسته تنظیم می شود و بر اجرای پروژه براساس برنامه تمرکز می شود.

حوادث می توانند به صورت فیزیکی رخ دهند مانند تغییر شرایط زمین و یا آب و هوا و یا مربوط به مسائل اجتماعی مانند اعتراض سهامداران باشند.

مدیران به اتفاقات پاسخ می دهند که بتوانند وقایع را قابل کنترل کنند. مکتوبات مربوط به مدیریت پروژه PPP بین مدیریت پروژه و مدیریت فرایند تمایز قائل می شود.

تفاوت اصلی بین این دو، در باز بودن آن ها نسبت به محیط و اطراف است اولی بر ساخت سازمان درونی پروژه تمرکز می کند در حالی که دومی بر تعامل پروژه با محیط اجتماعی. اولی پایبند به این ایده است که پروژه ها به عنوان سیستم های بسته هستند و دومی پروژه ها را از نظر زمینه ای (محتوایی) به صورت سیستم های باز در نظر می گیرد [۲].

7. ساختار مدل PPP

هدف کلی مشارکت بخش عمومی و خصوصی، ساختاردهی نحوه ارتباط میان طرفین است به طریقی که ریسک های موجود به بهترین شکل ممکن به وسیله آن ها قابل کنترل بوده و با بهره برداری از مهارت ها و صلاحیت های بخش خصوصی ارزش ایجاد گردد. جان کلام این که هدف از قراردادهای PPP استفاده هر چه بیشتر و بهتر از توانمندی های بخش دولتی و خصوصی برای انجام پروژه هایی است که به دولت محول شده است [۱].

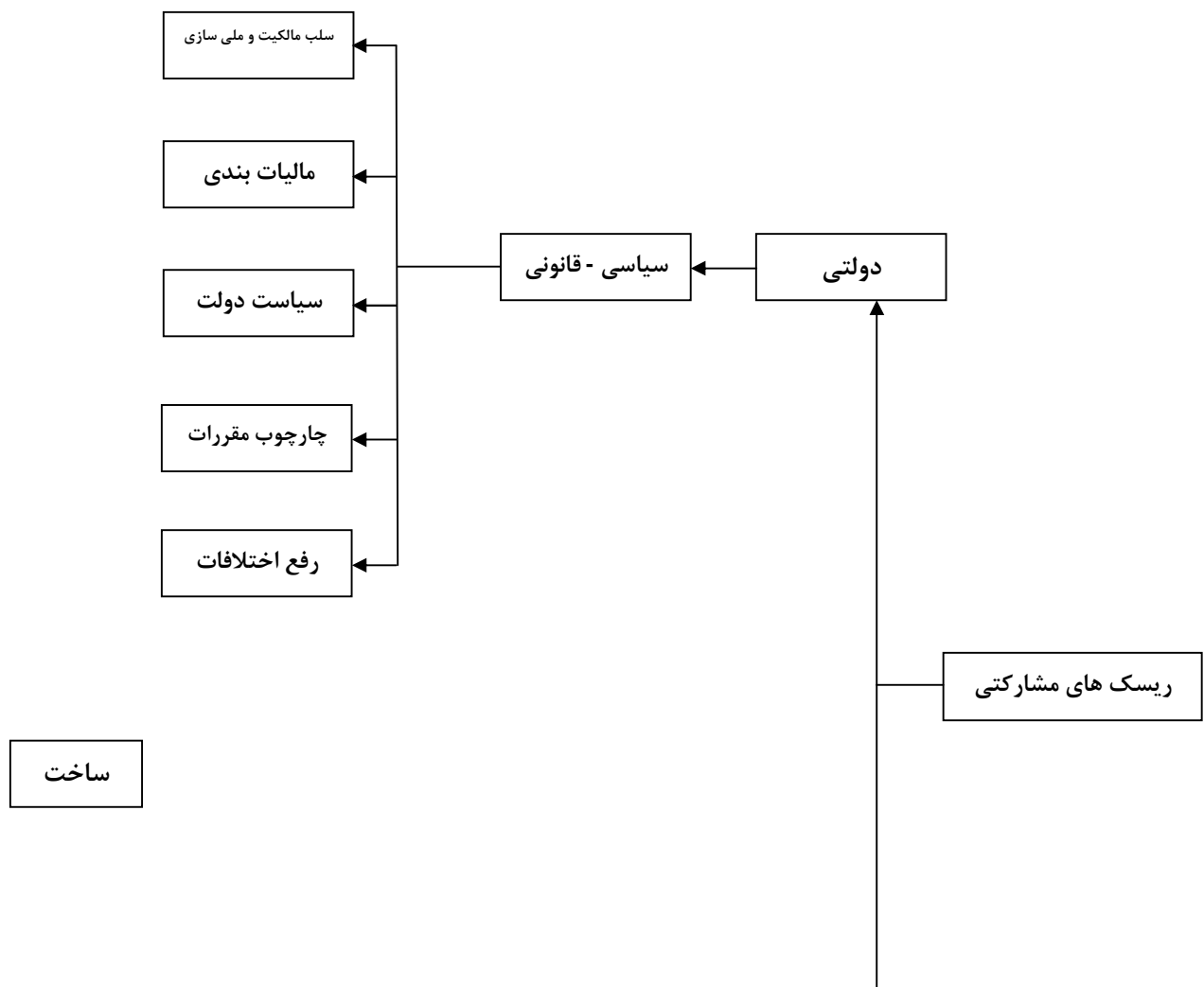
بهره گیری از روش PPP منجر به کاهش هزینه های دولت شده و دولت می تواند منابع صرفه جویی شده را در سایر پروژه های عمرانی خود به کار گیرد. در این قراردادها می توان نقش دولت را همانند یک مشتری فرض کرد که کالا یا خدماتی را به قیمت و کیفیت مناسب از صاحب کالا یا خدمات خریداری می کند [۱].

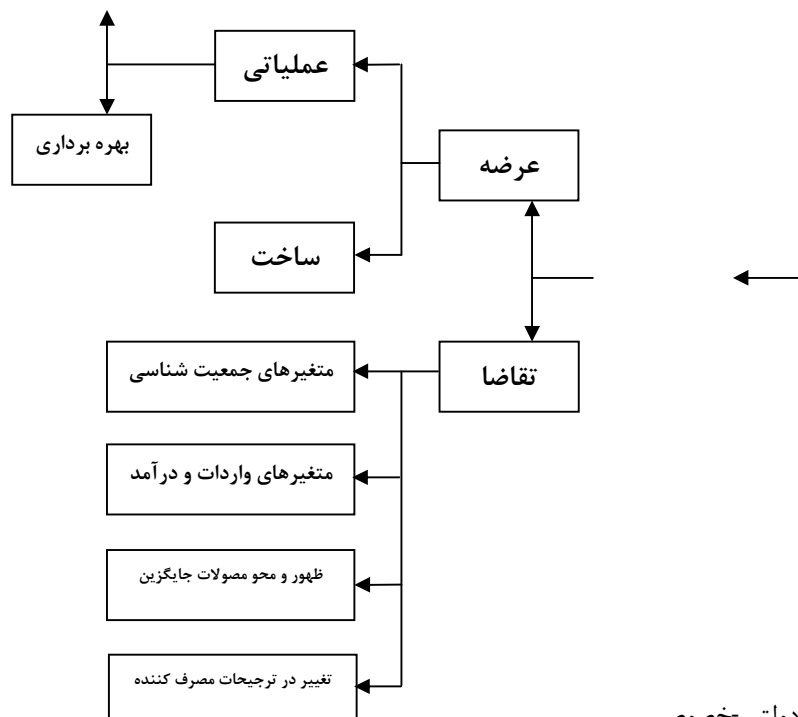
8. ریسک های استفاده از PPP و روش مدیریت آن

گرچه نحوه تعیین انواع مختلف ریسک با توجه به جنبه هنری آن از فردی به فرد دیگر متفاوت می باشد، لکن به طور کلی می توان ریسک ها را به دو دسته ریسک تجاری (یا ریسک بازار، پروژه، درونی) و ریسک سیاسی و قانونی تقسیم بندی نمود. بخش خصوصی معمولاً به نحو بهتری می تواند از عهده ریسک تجاری برباید و بخش عمومی نیز به نوبه خود بهتر قادر است ریسک قانونی و سیاسی را مدیریت کند. ریسک های قانونی و سیاسی به چارچوب قانونی، رفع اختلافات، چارچوب مقرراتی، سیاست دولت، مالیات بندی، سلب مالکیت و ملی سازی مربوط می شود. ریسک تجاری را می توان به دو بخش ریسک های عرضه و تقاضا تقسیم نمود. ریسک عرضه رامی توان به دو بخش ریسک ساخت و ریسک عملیاتی جانب عرضه که در آن ساخت و بهره برداری دو مرحله از پروژه را تشکیل می دهند، تقسیم بندی نمود [۱].

ریسک ساخت و ریسک عملیاتی جانب عرضه، ریسک های مرتبط با دسترسی و هزینه های ورودی و نیروی کار، ریسک های فنی و فرایند تولید و ریسک ارزش ایجاد شده را علاوه بر ریسک مرتبط با جایگزینی فنی دربر می گیرد. علاوه بر این، ریسک های مربوط به ساخت و ریسک های بازار مالی ناشی از تغییر هزینه تأمین سرمایه، عملیاتی و تغییرات در نرخ های تبادل و تورم نیز می باشد. ریسک تقاضا شامل ریسک عملیات جانب تقاضا می باشد و از تغییرات در ترجیحات مصرف کننده، ظهور یا محو محصولات جایگزین و مکمل، رقابت واردات و تغییرات در درآمد و متغیرهای جمعیت شناختی تأثیر می پذیرد. همچنین ریسک تقاضا ممکن است تحت تأثیر برخی ریسک های بازار مالی مثل نرخ بهره، نرخ های تبادل و تورم نیز قرار بگیرد [۱].

8-1. تفکیک ریسک های مشارکت پروژه های دولتی خصوصی

9. مدیریت ریسک

اساس تحقیقات انجام شده اجرای پروژه به روش مشارکت عمومی - خصوصی به عنوان یک راه حل سریع و ماندگار برای کاهش هزینه سرمایه ای دولت برای توسعه زیر ساخت هاست.

پروژه ها بتواند درآمدزایی کافی برای بازپرداخت بدهی ها، تأمین هزینه های بهره برداری و بازگشت اصل سود و سرمایه را داشته باشند، طرفین پروژه مجبور هستند تا برای دستیابی به اهداف اشاره شده ریسک های پروژه را شناسایی، آنالیز و تخصیص و کنترل نمایند. بنابراین مدیریت ریسک یکی از فاکتورهای کلیدی موفقیت در پروژه های PPP است. مدیریت صحیح ریسک در اجرای پروژه های مشارکت بخش خصوصی می تواند:

- ضمانت کننده موفقیت پروژه، با کاهش ریسک های محتمل و مدیریت کنترل و پاسخ گویی آنها.
- موجب کاهش هزینه های پروژه، با شناسایی کردن ریسک های پروژه .
- باعث کاهش زمان مذاکرات و نیز مذاکرات موفق تر با شناسایی منشاء ریسک های پروژه و ارائه تضمین ها جهت کنترل آنها.
- تعیین کننده مسئولیت هر یک از طرفین قرارداد در پاسخ به ریسک ها.
- موجب تضمین سود شریک خصوصی با تخصیص مناسب تر ریسک ها [۴].

10. فرآیندهای مدیریت ریسک پروژه های PPP

شش مرحله ی اصلی مدیریت ریسک بر اساس PMBOK عبارتند از:

- برنامه ریزی مدیریت ریسک (risk management plan)
- شناسایی ریسک (risk identification)
- ارزیابی کیفی ریسک (Qualitative risk Analysis)
- ارزیابی کمی ریسک (Quantitative risk Analysis)
- برنامه واکنش به ریسک (Risk Response Planning)
- کنترل و نظارت بر فرآیند مدیریت ریسک (Risk Monitoring and Control)

همه فرآیند مدیریت ریسک در پروژه های PPP با دیگر پروژه ها متفاوت است. بنابراین برای کنترل بهتر و مناسب تر ریسک ها و همچنین پیاده سازی جامع فرآیند مدیریت ریسک باید با توجه به توانایی های هر یک از طرفین ریسک های شناسایی شده اختصاص داده شود و در نتیجه مابین مرحله ی 5 و 6 مرحله ی تخصیص ریسک اضافه خواهد شد [۴].

11. شناسایی ریسک

یکی از مراحل مهم مدیریت ریسک شناسایی ریسک است. اهمیت شناسایی ریسک از آن جهت است که هرچه شناسایی ریسک جامع تر و دقیق تر انجام شود، نتایج حاصل از ارزیابی ریسک واقعی تر خواهند بود. در نتیجه ریسک ها را به همان اندازه بهتر و مناسب تر می توان به شرکای پروژه اختصاص داد. بنابراین در اولین مرحله و قبل از ارزیابی و تخصیص ریسک ها می بایست خطرات ناشی از مراحل مختلف اجرای یک پروژه PPP شناسایی و مشخص شوند، پس از آن نیز ریسک های شناسایی شده باید دسته بندی شوند. برای این کار باید مراحل فرایند اجرای پروژه PPP به طور دقیق مورد بررسی قرار گیرد. ریسک ها در 10 گروه متفاوت قرار گرفته اند: ریسک ساخت، ریسک بهره برداری، ریسک بازار، ریسک قوانین، ریسک اقتصادی، ریسک انتخاب پروژه، ریسک ارتباطات، ریسک مالی پروژه و ریسک عوامل طبیعی. بیشترین فراوانی مربوط به گروه ریسک های سیاسی و ریسک های ساخت و بهره برداری می باشد [۴].

12. تخصیص ریسک

یکی از مراحل مهم و کلیدی برای ریسک قراردادها، تخصیص ریسک می باشد. تخصیص ریسک به شرکای بخش دولتی و خصوصی کمک می کند تا به یک توزیع متعادل مسئولیت ها دستیابند. علاوه بر این، نتایج تخصیص ریسک یک پیش شرط مهم برای توسعه موفقیت آمیز پروژه هایی است که با مذاکرات قرارداد PPP در ارتباط است. تخصیص مناسب ریسک های پروژه به طرفین قرارداد دورنمای روشنی از موفقیت پروژه را نشان خواهد داد. سه اصل اساسی موجود در ساختار پروژه های مشارکت عمومی-خصوصی این است که حامی بخش عمومی باید اول آنکه، ریسک های کلیدی و مهم پروژه را شناسایی کند، همچنین سطح مقبولیت هر یک از ریسک را ارزیابی کند و نهایتاً ریسک ها را به بخش های درگیر پروژه اختصاص دهد [۴].

13. ریسک های مهم قراردادهای PPP

فاکتورهای مهم و کلیدی برای هر یک از گروه های شناسایی شده ریسک، که پیش تر مشخص شدند در ادامه به تفصیل شرح داده شده است:

13-1. ریسک سیاسی: خطرات مربوط به گروه ریسک های سیاسی به دلیل تغییرات قانونی و سیاست های غیر حمایتی دولت بوجود می آید. اولین عامل مهم این گروه از ریسک تغییر در قانون است که زمانی رخ می دهد که مصوبات قانونی جدید دولت با قوانین کنونی مغایر است. دیگر عامل کلیدی، تأخیر در کسب مجوز پروژه می باشد و آن زمانی رخ می دهد که دولت از تصویب پروژه امتناع می کند و یا آن را به تأخیر می اندازد.

13-2. ریسک ساخت: سه فاکتور کلیدی این گروه از ریسک عبارتند از: عیوب تکنیک های ساخت پروژه، تشدید و تأخیر هزینه های ساخت و اکتساب زمین. اکتساب زمین هنگامی اتفاق می افتد که زمین پروژه در دسترس نیست یا در زمان مورد نیاز قابل تصرف نباشد.

13-3. ریسک قوانین: عمدتاً به دلیل مقررات دولتی صورت می گیرد. اولین ریسک تأثیرگذار در این گروه ریسک تأخیر در قوانین و مقررات مالیاتی می باشد که نشانه مغایرت دولت با قوانین مالیاتی است هنگامی که قوانین مالیاتی اعمال می شود. ریسک دیگر در این گروه عدم احترام به قانون است؛ رفتار غیرقانونی شریک دولتی باعث افزایش ارتباط بین شرکت پروژه و دولت می شود. تغییر و یا تناقضات قانونی دیگر ریسک مهم این گروه است که هنگامی رخ می دهد که تغییر قوانین و مقررات باعث افزایش هزینه های پروژه و کاهش درآمد می شود.

13-4. ریسک اقتصادی: به دلیل بازار ضعیف و تورم ایجاد می شود. عامل مهم ریسک، نوسانات نرخ بهره می باشد و زمانی رخ می دهد که به علت عدم بلوغ و ضعف در سیستم بانکی نرخ بهره پیش بینی نشده باشد.

13-5. ریسک بهره برداری: به طور کلی به علت افزایش هزینه های تعمیرات و نگهداری نسبت به پیش بینی ها اتفاق می افتد. فاکتور کلیدی گروه ریسک های بهره برداری افزایش هزینه ها است که ناشی از سنجش و برنامه ریزی نامناسب و عملکرد پائین در هنگام بهره برداری و یا تعمیرات می باشد.

13-6. ریسک بازار: به علت پیش بینی نادرست دولت از قیمت و یا تقاضای برای خدمات رخ می دهد بطوری که تولید درآمد کمتر از حد انتظار و متفاوت با سطح پیش بینی ها باشد. ریسک مهم این گروه، تغییر تعرفه های عرضه خدمات می باشد و زمانی این ریسک حادث می شود که طراحی تعرفه نامناسب باشد. دلیل دیگر این ریسک را می توان تنظیم انعطاف ناپذیر چارچوبی دانست که نهایتاً منجر به درآمد ناکافی می شود.

13-7. ریسک انتخاب پروژه: به علت پذیرش و یا تقاضای پروژه رخ می دهد. فاکتور مهم ریسک در این گروه مخالفت عمومی با اجرای پروژه است؛ پیش داوری، تعصب و نیز تقاضای مردم به علت تفاوت در استانداردهای زندگی، ارزش ها، فرهنگ، نظام اجتماعی و غیره می باشد.

13-8. ریسک ارتباطات: به طور کلی به علت عدم سازماندهی، هماهنگی، مسئولیت و تعهد اتفاق می افتد. عامل تأثیر گذار این دسته از ریسک ها روش های مختلف کار می باشد. این فاکتور ریسک، ممکن است به دلیل عدم سازماندهی مناسب و ناهماهنگی رخ دهد که منجر به افزایش هزینه های معاملات و اختلافات پروژه می شود.

13-9. ریسک مالی: به دلایل ناشی از مصون سازی ناکافی و نا مناسب از جریان درآمد و هزینه های پروژه رخ می دهد. فاکتور ریسک مهم در این گروه، جاذبه های مالی پروژه برای سرمایه گذاران است و هنگامی رخ خواهد داد که سرمایه گذار از درآمد و منابع مالی ناراضی باشد.

13-10. ریسک طبیعی: به دلیل اثرات سوء خطرات زیست محیطی است. فاکتور مهم و کلیدی ریسک در این گروه فورس ماژور است. فورس ماژور به شرایطی گفته می شود که از کنترل طرفین قرارداد خارج باشد مانند سیل، آتش سوزی، بیماری های همه گیر، جنگ، تحریم و ... [۴].

14. ضوابط بررسی و سنجش

در هنگام تدوین و بررسی پروژه ها باید به سوالات زیادی پاسخ داده شود در واقع این ضوابط و معیارها موجب بهبود هر چه بیشتر اجرای درست پروژه ها می گردند که از جمله آنها می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تعیین چگونگی و نحوه مدیریت، و ضوابط مربوطه در اجرای پروژه ها (مسئولیت و اجرای امور با مسئولین دولتی است یا نماینده وزارت خانه و یا مدلی از شرکت های خاص)
- چگونگی سرمایه گذاری در این بخش؟ (سرمایه گذاری به صورت تنها توسط یک بخش و یا با مشارکت هر دو بخش)
- مدل های تهیه، تدارک و آماده سازی که بخوبی متناسب با مدل های قرارداد و مکانیزم پرداخت بوده و همچنین کاربردی نیز باشد کدامند؟ (قرارداد تنها، قراردادهای خدمات و پشتیبانی، اعطا امتیاز و غیره)
- انواع سود و بازده مخصوص به این بخش کدامند؟ و چگونه باید جمع آوری گردد؟ (مالیات ها، عهده داری مسئولیت، مجوز و یا امتیاز دریافت سود و ...)
- چگونه و به چه سهمی وظایف، مسئولیت ها و عملیات بین بخش خصوصی و دولتی تقسیم گردد؟
- بدهکاری بخش دولتی به چه اشکال و ترتیبی اداره و وصول می گردد؟ [۴]

15. نتایج

پروژه های استانداردسازی، قانونمند نمودن و اجرای پروژه ها در ساختار PPP در اروپا همچنان در حال پیشرفت و توسعه است. قسمتی از قراردادها که نامعلوم و مبهم بود و اشکال متفاوتی را ایجاد می کرد در ارزیابی های متعدد تدوین و به روزرسانی می شود [۵].

در کشورهایی که این سیستم اجرا گردیده است کارایی و بازده بالای آن در کاهش زمان و هزینه های اجرای پروژه مشخص گشته و لذا اقتصادی بودن این

مدل موجب افزایش درآمدهای دولتی شده و باعث جهت گیری مسئولین به این سمت شده است [5].

با اجرای طرح مشارکت بخش خصوصی و بخش دولتی به سرعت مراکز اقتصادی خصوصی افزایش یافته و به دلیل اختیارات و مسئولیت بالا با توان بیشتری فعالیت نموده و موجب انحصاری شدن اجرای پروژه های کلان توسط بخش خصوصی شده و بخش دولتی ناچار به افزایش سطح کیفی خدمات و فعالیت های خود هستند [5].

به دلیل آنکه امتیاز حاصل از بهره برداری و کسب سود پروژه ها از محل درآمدهای پس از بهره برداری به بخش خصوصی واگذار می شود، دولت می تواند در سایر بخش ها به فعالیت بپردازد و به دلیل تقسیم امور و اجرای آن توسط بخش خصوصی احساس رضایتمندی مردم افزایش می یابد [5]. در جهت نیل به اهداف روند مشارکت بخش خصوصی و دولتی استفاده از الگوهای مناسب موجب تدوین قراردادهای مشارکتی در چهارچوب همکاری توأم هر دو بخش می شود [5].

اجرا و مدیریت قراردادها طبق روند مشارکت خصوصی و دولتی در راستای هماهنگی با اصل 44 قانون اساسی کشور پیاده نموده و موجبات رشد اقتصادی، افزایش رشد خصوصی سازی، افزایش بازده، و جلوگیری از تلفات منابع اقتصادی و مالی را فراهم می آورد [5].

با توجه به اندازه، پیچیدگی و ماهیت پروژه های PPP، لزوم برخورداری از فنون مدیریت ریسک پروژه از اهمیت قابل توجه برخوردار می شود [1]. مبنای اساسی مدیریت ریسک در مشارکتهای عمومی خصوصی این است که ریسک باید به افراد و یا گروه ها بر اساس توانایی تحمل ریسک تخصیص پیدا کند. همچنین در مشارکتهای عمومی- خصوصی، تخصیص ریسک باید به نحوی باشد که موجب ایجاد انگیزه در طرفین در زمینه پذیرش مسئولیت شود [1].

در برخی از کشورها در اجرای پروژه های مشارکتی عمومی خصوصی، این پروژه ها باید به نحوی باشند که بخش خصوصی از تخصص خود استفاده نموده، بخش وسیعتری از کار را برعهده گرفته و میزان بالاتری از مسئولیت به آنها منتقل شود [1].

زیرساخت های مورد نیاز و عوامل تأثیرگذار برای موفقیت این گونه پروژه ها و چارچوب قانونی و فنی مورد نیاز در زمینه اجرا و مدیریت ریسک پروژه مشارکتهای عمومی خصوصی تأثیر بسزایی بر راه اندازی، اجرا و تحقق اهداف واگذاری پروژه های زیرساختی دولت به بخش خصوصی خواهد داشت [1].

منابع

- 1- نجفی غ، ملکان ی، "مشارکت عمومی- خصوصی یا PPP: راهبردی نو برای تأمین مالی پروژه های زیربنایی"، مرکز آموزش و تحقیقات راه آهن، شماره 271، بهمن 1393.

- ۲- S. Verweij, "Achieving satisfaction when implementing PPP transportation infrastructure projects: a qualitative comparative analysis of the A¹⁰ highway DBFM project," *INTERNATIONAL JOURNAL OF PROJECT MANAGEMENT*, vol. ۳۳, no. ۱, ۲۰۱۵.
- ۳- C. Gomez and M. Gambo, "EVALUATION OF SPV ORGANIZATION SKILL SETS TAXONOMY FOR EFFECTIVE PPP INFRASTRUCTURE PROJECT DELIVERY," *Journal of Construction in Developing Countries*, ۲۰۱۶.
- 4- سروری ه.، پرهام س. ش، "مدیریت ریسک قرارداد های تأمین مالی به روش PPP"، اولین کنفرانس ملی توسعه عمرانی کلانشهرها با رویکرد سرمایه گذاری، ۱۳۹۳
- 5- رشیدی ع، آل بویه ح، "مدیریت مدلی پیشرفته در مدیریت و اجرای پروژه ها، مشارکت بخش خصوصی و دولتی (PPP)"، پنجمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، ۱۳۸۸.

مدیریت ساخت و روشهای مشارکت عمومی خصوصی

محسن نظام الشعرائی*^۱، محمدرضا عطایی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی عمران گرایش مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافق

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه یزد (همکار)

چکیده

رشد جمعیت، افزایش تقاضا و بهبود نسبی کیفیت زندگی باعث گردیده که دولت‌ها با تقاضای روزافزون ارائه خدمات عمومی از طرف مردم مواجه شده و بخش عمده‌ای از منابع خود را به ایجاد زیرساخت‌ها برای توسعه خدمات عمومی اختصاص دهند. یکی از مهم‌ترین وظایف دولت‌ها خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای توسعه فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی در جهت دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی است.

پروژه‌های بزرگ معمولاً بر اساس روشهای مشخصی که از آنها تحت عنوان "روشهای تحویل/انجام پروژه یاد می‌گردد، اجرا می‌شوند. این روشها شامل رویکردهای مختلفی هستند که بر اساس آنها نحوه انجام فعالیت‌های یک پروژه و مسوولیت‌های مختلف در طول کار تعیین می‌گردد. مهمترین این روشها عبارتند از روشهای خود اجرا، روش متداول (یا سه عاملی)، روش طراحی/ساخت، روش مدیریت ساخت و روشهای مشارکت عمومی خصوصی.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی خصوصی، طیف مشارکت بخش خصوصی، انتخاب روش انجام، پروژه‌های زیر بنایی.

1- مقدمه

مشارکت عمومی - خصوصی عبارتست از یک موافقتنامه قراردادی مابین یک سازمان دولتی و یک طرف خصوصی، که طی آن هر یک از طرفین (دولت و بخش خصوصی) در استفاده از تواناییها و داراییهای خود، جهت ارائه خدمات و یا ساخت تأسیسات، به منظور استفاده عمومی، با یکدیگر سهیم میشوند

طبق برنامه پنج ساله پنجم توسعه ماده ۲۱۴، به کارگیری مشارکت بخش عمومی - خصوصی توصیه شده است. در سال های اخیر با توجه به محدودیت های مالی موجود در بودجه های سالانه کشور، تمرکز بیشتری بر استفاده از این شیوه قراردادی شده است؛ علاوه بر آن تدوین آیین نامه های جدید برای قرارداد مشارکت عمومی خصوصی تاکید سیاست های دولت بر استفاده از این روش انجام را تایید می کند.

مشارکت عمومی خصوصی دارای طیف بسیار گسترده ای از انواع قراردادها می باشد که با توجه به شرایط پروژه و انتظارات دولت می تواند بکارگرفته شود. نکته حائز اهمیت این است که هیچ یک از این روشها بطور مطلق برای اجراء از بقیه بهتر نیستند و عبارتی برای هر پروژه خاص با مشخصات منحصر به فرد، یکی از این انواع از بقیه مناسبتر خواهد بود بر این اساس و با توجه به حجم کاری و مالی بسیار بالای پروژه های عمرانی بزرگ، انتخاب روش مناسب اجرای پروژه از بین روشهای موجود از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است.

اتخاذ سیاست مناسب در فرایند تصمیم گیری در خصوص روش اجرای طرحهای عمرانی حیاتی بوده و توسعه مدلها و ابزارهایی برای تصمیم گیری می تواند به همه دست اندرکاران عمرانی کشور کمک شایانی نماید و از هدر رفت سرمایه های ملی جلوگیری به عمل آورد. در کشورهای در حال توسعه بدلیل شرایط خاص و مشکلاتی از قبیل عدم وجود دانش و متخصصین کافی، مشکلات دسترسی و بکارگیری تکنولوژیهای نوین، عدم ثبات در مدیریتها و عدم وجود بخش خصوصی قدرتمند، بکارگیری روش انجام پروژه مناسب را در پروژه های بسیار بزرگ (Mega Projects) از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

۱-۲- بررسی ادبیات موضوعی

روش انجام یا روش اجرای پروژه که گاه به اسامی دیگری مانند "مدیریت قرارداد" یا "روش تدارک پروژه" نامیده می شود اصطلاحی عمومی است که فرایندهای جامع طراحی و ساخت، شامل تمامی روشها، فعالیتها، توالی عملیات، روابط قراردادی، تعهدات، روابط فیمابین و شکلهای مختلف توافقها را تشریح می نماید که همگی آنها در جهت تکمیل موفقیت آمیز طراحی و ساخت ساختمانها یا سایر سازه ها به کار می روند. نکته قابل ذکر این است که منظور از "روش اجرا"، روش ساخت تأسیسات پروژه نمی باشد، بلکه مجموعه فعالیتهایی مد نظر است که ساخت پروژه تنها یکی از آنهاست

در اجرای پروژه های ساخت، معمولا سه طرف اصلی شامل مالک یا کارفرما، طراح یا پیمانکار طراحی و سازنده یا پیمانکار ساخت دخیل هستند که طرف طراح، مسوولیت امور طراحی و پیمانکار، مسوولیت امور ساخت را بر عهده دارد.

صاحب نظران، متخصصین و مجامع مختلف بین المللی تقسیم بندیهای گوناگونی را در مورد روشهای اجرای پروژه ها ارائه داده اند. از جمله جوزف هاس، رابرت دورسی، مارک کانکار، انجمن بین المللی

مهندسين مشاور، يونيدو و ... روشهاي مختلف اجراي پروژه ها را معرفي نموده و ضمن مقايسه، مزايای و معايب هر کدام از روشها را بر شمرده اند. مهمترين عواملی که باعث جدا شدن روشهای اجرا از یکدیگر و زمینه پیدایش روشهای جدیدتر را بوجود آورده اند، عبارتند از

- جدا بودن یا یکی بودن قراردادهای طراحی و ساخت
- میزان اهمیت هزینه های ساخت بعنوان یک عامل موثر در انتخاب روش اجرا و نحوه تامین مالی آن
- انحصاری بودن عامل هزینه های ساخت و تامین مالی آن در انتخاب روش

۳-۳- جمع آوری داده ها

جامعه آماری مورد نظر این تحقیق به تمامی ذی نفعان پروژه‌های بزرگراهی که از طریق روشهای مختلف انجام اجرا شده است، محدود می‌گردد. این گروه شامل تمامی سازمان های دولتی مرتبط با احداث زیرساختهای بزرگراهی کشور، مشاوران و پیمانکاران فعال در طراحی و اجرای این نوع از پروژه‌ها و نهادها و سازمانهای پولی و مالی علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این نوع پروژه‌ها است. با توجه به شرایط این پژوهش تمامی پاسخ‌دهندگان می‌بایست اشنایی کامل با روشهای اجرای پروژه را داشته باشند و حداقل به صورت غیر مستقیم در اجرای یکی از پروژه‌های کشور همکاری کرده باشند.

۳-۳-۱ اطمینان ۲۹ ابزار تحقیق

اطمینان یا پایایی، نشان دهنده میزان دقت ابزار در هنگام جمع‌آوری داده‌ها است. در هنگام بررسی میزان اطمینان به دو بحث سازگاری داخلی و سازگاری خارجی پرداخته شده است.

۳-۳-۱-۱ آزمون کرونباخ

آزمون کرونباخ در واقع تعمیم روش دو نیم‌کردن است. در این آزمون به جای دو نیم‌کردن سوالات و بررسی ارتباط میان دو بخش، رابطه تک تک زیر بخش ها با مابقی زیر بخش ها محاسبه می‌گردد. در این آزمون مشکل مربوط به آزمون دو نیم شدن در مورد یکتا بودن نتایج نهایی برطرف شده است. رابطه آزمون کرونباخ در رابطه ۳-۱ آورده شده است (Field ۲۰۰۹):

$$\alpha = \frac{N^2 * Cov}{\sum s_{item}^2 + \sum Cov_{item}} \quad \text{رابطه ۱-۱}$$

در این رابطه: N تعداد سوالات، S^2 واریانس هر زیر بخش و COV_{item} کواریانس هر زیر بخش است و COV متوسط کواریانس‌های بین تمامی زیر بخش‌ها است. به عبارت دیگر متوسط مقادیر ماتریس واریانس - کواریانس است.

با توجه به ظاهر رابطه آلفای کرونباخ روشن است که در صورت افزایش تعداد سوالات پرسش‌نامه مقدار مقدار ضریب آلفا به شدت افزایش پیدا می‌کند. کرتینا^۱ نشان داد در صورت افزایش تعداد سوالات ممکن است که با وجود عدم سازگاری میان پاسخ‌ها، ضریب آلفا همچنان مقداری بالایی به خود بگیرد (Cortina ۱۹۹۳).

همانگونه که در قبل اشاره شده مقادیر قابل قبول برای آلفای کرونباخ در اکثر مراجع مقدار ۰,۷ و مقادیر بیشتر از آن است. در مورد آزمون کرونباخ باید توجه داشت با افزایش تعداد پرسش‌نامه‌ها مقدار قابل قبول ضریب آلفا کاهش می‌یابد و علاوه بر آن در صورتی که آلفای مورد نظر به دست نیامد می‌توان با تغییر جهت سوالات و یا حذف یک یا چند سوال که یکپارچگی پرسش‌نامه را کاهش داده ضریب آلفا را افزایش داد.

۳-۱-۲ آزمون ناسازگاری داخلی

علاوه بر رابطه کرونباخ برای بررسی سازگاری داخلی پرسش‌نامه‌های دوقطبی مقدار ناسازگاری نسبی^۲

$$CI = \frac{(\lambda_{max} - n)}{(n - 1)}$$

محاسبه می‌شود. در صورتی

که این مقدار کمتر ۰,۱ باشد،

سازگاری داخلی تایید خواهد

شد. مقدار RI برای ۴ گزینه انتخابی ۰,۹ می‌باشد. روابط مورد نیاز برای محاسبه ناسازگاری داخلی در ادامه آمده است:

رابطه ۱-۲

$$CR = \frac{CI}{RI}$$

رابطه ۱-۳

۱-۱-۱-۱ کفایت داده‌ها (اعتبار آماری)

برای تعیین حجم نمونه سه روش پیشنهاد شده است که عبارتند از (جعفری ۱۳۹۰):

- استفاده از نظر محقق: در این روش محقق با توجه به امکانات و زمان در دسترس بخشی از جامعه کل را به عنوان حجم نمونه انتخاب می‌کند. برخی حداقل این درصد را ۱۰ درصد جامعه ذکر کرده‌اند.

^۱ Cortina

^۲ Consistency Ratio

- با استفاده از جدول تعیین حجم نمونه: به کارگیری جداول مرتبط با همین موضوع است. متداولترین شیوه تعیین حجم نمونه توسط مورگان معرفی شده است (جعفری، ۱۳۹۰).
 - استفاده از محاسبات آماری: با توجه به شرایط جامعه کل و یکسری روابط آماری حجم نمونه مورد نیاز تعیین می‌گردد. متغیرهای موثر در این روابط معمولاً شامل واریانس، تعیین سطح اطمینان و تعیین خطای مجاز برای تحقیق هستند.
- در این پژوهش برای محاسبه حجم نمونه مورد نیاز از روش آماری استفاده شده است. در روش محاسبات آماری متغیرهای زیر موثر هستند:
- واریانس پاسخ: واریانس جامعه آماری یکی از پارامترهای موثر در تعیین حجم نمونه است. به عبارت دیگر هر چه پاسخهای دریافتی به یک دیگر نزدیکتر باشند با تعداد کمتری پاسخ‌نامه، اطمینان کافی در صحت نتایج بدست خواهد آمد. واریانس پاسخها با توجه به واریانس در تحقیقات مشابه و یا با محاسبه واریانس پاسخ‌ها در مرحله پیش آزمون بدست می‌آید.
 - تعیین سطح اطمینان: سطح اطمینان در اکثر مطالعات بین ۹۰ تا ۹۹ درصد است. در بیشتر مواقع عدد ۹۵ درصد سطح قابل قبولی دارد. هر چه میزان اطمینان مورد انتظار بیشتر باشد حجم نمونه مورد نیاز افزایش می‌یابد.
 - خطای مجاز: فاصله میانگین داده‌ها نسبت به میانگین واقعی است.
- یکی از متداولترین روشهای محاسبه حجم نمونه استفاده از رابطه کوکران است. رابطه کوکران در رابطه ۳-۲ آورده شده است (Cochran ۱۹۹۷; Bartlet et al. ۲۰۰۱).

$$n = \frac{t^2 * s^2}{d^2} \quad \text{رابطه ۴-۱}$$

- در این رابطه n حجم نمونه، t مقدار جدول توزیع نرمال با توجه به دقت قابل قبول، s تخمینی از انحراف استاندارد جامعه، d خطای مجاز برای پاسخ‌های مورد نظر است.
- کوکران ادعا کرد در صورتی که مقدار حجم نمونه از ۵ درصد جامعه کل بیشتر باشد می‌توان این مقدار را با توجه به رابطه ۳-۳ کاهش داد (Cochran ۱۹۹۷; Bartlet et al. ۲۰۰۱).

$$n = \frac{n_0}{1 + \frac{n_0}{N}} \quad \text{رابطه ۵-۱}$$

- که در این رابطه N جامعه کل، n مقدار بدست آمده از رابطه ۳-۲ و n_0 مقدار کاهش یافته است. این حجم نمونه برای انجام اکثر آزمونهای آماری مقادیر قابل قبول است. اما در مورد آزمون تحلیل عاملی برای اطمینان از اعتبار ضریب عاملی‌های بدست آمده برای هر متغیر، مشاهده حداقل ۵ داده ورودی الزامی است (Hair et al. ۱۹۹۵; Bartlet et al. ۲۰۰۱).

۴-۲ شناسایی معیارها موثر بر روش انجام

برای انتخاب روش بهینه برای اجرای پروژه، باید ابتدا عوامل موثر بر انتخاب (که در واقع همان عوامل مهم برای اجرای پروژه هستند) شناخته شوند و سپس در مقایسه این عوامل با ویژگیهای روشهای مختلف اجرا و ویژگیهای پروژه، روش بهینه انتخاب گردد.

در این مورد توجه به دو نکته مهم است؛ اول اینکه امکان انتخاب و معرفی یک روش بعنوان بهترین روش برای اجرای تمامی پروژه ها، وجود ندارد. عبارتی نمی توان برای همه پروژه ها (با مشخصات متفاوت) یک روش اجرا را بعنوان روش بهتر تجویز نمود، بلکه می بایست با توجه به شرایط ویژه هر پروژه، روش مناسب برای اجرای آن را انتخاب کرد

در این بخش به معرفی مهمترین منابعی که به معرفی شاخصهای انتخاب سیستمهای پیشبرد مناسب اشاره کرده اند پرداخته میشود.

۱-۴-۲ معیارهای موثر دونافلو

دونا و فلو^۳ شاخصهای اصلی انتخاب را در پنج گروه دسته بندی کرده اند: اهداف کارفرما، ویژگیهای کارفرما، ویژگیهای پروژه، شاخصهای کشورهای پروژه، و ویژگیهای کشورهای در حال توسعه

اهداف کارفرما در کشورهای در حال توسعه شامل زیرمعیارهایی است که عبارتند از: کاهش هزینه، کوتاه کردن زمان، رسیدن به محصول با کیفیت بالا، کاهش ریسکهای کارفرما، ساخت تسهیلات کارها.

همچنین در اولویتهای پایینتر: انتقال تکنولوژی، توزیع اقتصاد بین نواحی مختلف یک کشور، ایجاد فرصت شغلی، نگه داشتن منابع و بویژه ارز در داخل کشور، کنترل کارفرما بر کار، حفاظت محیط زیست، حفظ ارزشهای فرهنگی و اجتماعی، منبع واحد مسئولیت در برابر کارفرما و دانستن قیمت نهایی قبل از شروع پروژه جز شاخصهای موثر در انتخاب به شمار می آیند.

با ارزیابی این شاخصها بنظر می رسد که برخی از آنها از اهمیت کمی جهت ارزیابی برخوردارند و می بایست از ارزیابی خارج شوند. (دونا و فلو ۱۹۸۷)

۲-۴-۲ معیارهای موثر اسکیتمور و مارسدن

اسکیتمور و مارسدن^۴ هفت شاخص با اهمیت را جهت انتخاب سیستم پیشبرد مناسب معرفی کرده اند: سرعت، قطعیت، انعطاف پذیری، سطح کیفیت، یچیدگی ساخت، اجتناب از ریسک و مسئولیت، رقابت در

قیمت (اسکیتمور و مارسدن ۱۹۸۸)

۳-۴-۲ معیارهای موثر گوردون

^۳ Donna and Fellow

^۴ Skitmore and Marsden

گوردون^۵ معیارهای انتخاب سازمان پروژه یا همان سیستم پیشبرد را در سه دسته ارائه کرد:

- محرکهای پروژه: قیدهای زمان، نیاز به خدمات پیش ساخت، نیاز به انعطاف پذیری، تعامل در فرآیند طراحی و محدودیتهای مالی
- محرکهای کارفرما: مهارت در ساخت، توانایی های موجود، اجتناب از ریسک، محدودیت روشها، سایر فاکتورهای خارجی
- محرکهای بازار: در دسترس بودن پیمانکار مناسب، وضعیت جاری بازار، تقسیم بندی پروژه به بسته های کوچکتر

در مدل‌های پیشنهادی اتحادیه پیمانکاران عمومی ایالات متحده معیارهای انتخاب در دو گروه عوامل فیزیکی پروژه و عوامل تجاری کارفرما دسته بندی شده اند. عوامل فیزیکی پروژه شامل: اندازه پروژه (هزینه انجام پروژه)، پیچیدگی (مدیریت مسائل اجرایی و مالی)، منحصر به فرد بودن، مجاورت (مدیریت پروژه از طرف کارفرما)، مجوزهای خارجی. در این تحقیقات عوامل تجاری کارفرما شامل: مشخص کردن اهداف، تجربه و توانایی کارفرما، کمک به کارفرما در اتخاذ تصمیمات زمان بر، مشخص کردن مسئولیتهای ساخت، کاهش ریسکهای تجاری، بیشینه کردن کیفیت، سازگار بودن با تغییرات بالقوه، دست یابی به کوتاه ترین زمان اجرا، دست یابی به کمترین هزینه ساخت، رسیدن به هزینه مصوب اولیه، حداکثر نمودن ارزشهای بهره برداری، عوامل فرهنگی (گوردون ۱۹۹۴)

۴-۴-۲ معیارهای موثر دورسی

دورسی^۶ شاخصهای زیر را برای انتخاب سیستم مناسب معرفی می کند: زمان در دسترس برای اتمام پروژه، محدوده کلی و پیچیدگی پروژه، امکان همپوشانی مراحل طراحی و ساخت، توانایی کارفرما در مدیریت پروژه، در دسترس بودن پیمانکاران واجد صلاحیت و تامین کنندگان کالا و خدمات، توانایی مالی کارفرما، توانایی بودجه ریزی و جریان نقدینگی کارفرما، انتظارات کارفرما از طراحی، تمایل کارفرما در یکپارچگی فرایندهای طراحی و ساخت، نیازهای خاص کار، نحوه مطلوب توزیع ریسک، برنامه های کارفرما در تعیین اولویتهای خاص، نیازمندیهای قانونی (دورسی ۱۹۹۷)

^۵ Gordon

^۶ Dorsey

۲-۱ شناسایی معیارها

روش جمع آوری اطلاعات در این تحقیق استفاده از شیوه پیمایشی (پرسشنامه) است. پیش از طراحی پرسش نامه، می بایست متغیرهای مناسب برای دستیابی به اهداف پژوهش شناسایی گردد. در ادامه فصل نحوه شناسایی معیارهای موثر و انواع روش اجرا به عنوان گزینه های خروجی مدل به طور کامل ارائه شده است.

هدف شناسایی معیارهای با اهمیت بیشتر و موثرتر با توجه به انتظارات کارفرمایان پروژه های بزرگراهی، پنبلی جهت مصاحبه و تبادل نظر تشکیل شد. این پنل شامل مجموعه ای از فعالان صنعت بزرگراهی کشور می شدند که به طور کامل با جزئیات انواع روش های اجرا و شرایط و محدودیت های پروژه های بزرگراهی آشنا بودند. در نهایت از میان ۳۴ معیار شناسایی شده از مطالعه ادبیات موضوعی ۱۷ معیار به عنوان معیارهای تاثیر گذار شناسایی گردید و در ۵ گروه اصلی تقسیم بندی شدند.

هنگام تعریف معیارهای موثر بر انتخاب روش اجرا پروژه های بزرگراهی باید توجه داشت که در این پروژه ها ذی نفعان متعدد با اهداف کاملا متنوع فعالیت می کنند. معیارهای شناسایی شده و گروه بندی آنها به ترتیب در جداول ۱-۳ و ۲-۳ ارائه شده اند. علاوه بر آن تواتر تکرار معیارهای شناسایی شده در سایر تحقیقات مشابه در این آورده شده است. در ادامه به طور مختصر هر یک از این متغیرها تعریف گردید.

جدول ۱-۱ معیارهای موثر در انتخاب روش پیشبرد پروژه های بزرگراهی

معیارهای موثر	شاخصهای اصلی
A۱- کاهش سطح مسئولیت کارفرما	F۱- سطح ارتباطات کارفرما
A۲- میزان درگیری کارفرما بر جزئیات طراحی و اجرا	
A۳- چرخه و توان مالی و اعتباری کارفرما	
B۱- اولویت هزینه به زمان اجرا	F۲- انتظارات کارفرما
B۲- اولویت هزینه به کیفیت	
B۳- کاهش زمان طراحی و تسریع در شروع اجرا	
C۱- اندازه و ابعاد پروژه	F۳- ویژگیهای پروژه
C۲- وضوح و شفافیت محدوده پروژه	
C۳- پیچیدگی های فنی پروژه	
C۴- پیچیدگی در فرآیند تصرف اراضی و محدوده شهری	
D۱- توانایی مالی و اعتباری پیمانکار موجود	F۴- توانمندی پیمانکاران و مشاوران
D۲- توانمندی فنی پیمانکار موجود	
D۳- توانمندی مشاوران	
D۴- انحصاری بودن تکنولوژی اجرا در کشور	
E۱- میزان تورم پیش بینی شده	F۵- شرایط محیطی
E۲- میزان تحریمهای سیاسی	
E۳- دسترسی به منابع مالی برای پیمانکاران	

جدول ۱-۲ معیارهای موثر در انتخاب روش پیشبرد پروژه های بزرگراهی و میزان تکرار آنها در مراجع متفاوت

شاخصهای اصلی	معیارهای موثر	مارش	پری	DOD	گوردو	اسپیند	اسکیم	اوتونوج	امام جم	الخیل	الفضه	دورسی	حاجی	شاکی	خانواد	فامیلی
F۱- سطح ارتباطات کارفرما	A۱- کاهش سطح مسئولیت کارفرما	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	A۲- میزان درگیری کارفرما بر جزییات طراحی و اجرا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	A۳- چرخه و توان مالی و اعتباری کارفرما	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
F۲- انتظارات کارفرما	B۱- اوایت هزینه به زمان اجرا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	B۲- اوایت هزینه به کیفیت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	B۳- کاهش زمان طراحی و تسریع در شروع اجرا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
F۳- ویژگیهای	C۱- اندازه و ابعاد پروژه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	C۲- وضوح و شفافیت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

															محدوده پروژه	پروژه
*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	C۳- پیچیدگی های پروژه	
*	*										*				C۴- پیچیدگی در فرآیند تصرف اراضی و محدوده شهری	
*	*	*	*	*			*				*	*		D۱- توانایی مالی و اعتباری پیمانکار موجود	F۴- توانمندی پیمانکاران و مشاوران	
*	*	*	*	*			*	*			*	*		D۲- توانمندی فنی پیمانکار موجود		
*					*		*				*	*	*	D۳- توانمندی مشاوران		
			*		*	*	*							D۴- انحصاری بودن تکنولوژی اجرا در کشور		
*	*		*		*	*	*			*		*	*	E۱- میزان تورم پیش بینی شده	F۵- شرایط محیطی	
	*		*		*	*				*		*	*	E۲- میزان تحریمهای سیاسی		

second International conference on
architectural , civil and
urban development
at the b e g i n n i n g
of the third millennium

تهران - تیرماه ۱۳۹۵

*			*				*				*	*	E۳- دسترسی به منابع مالی برای پیمانکاران
---	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---	---	--

۵- نتیجه گیری

مطالعه تحقیقات داخلی و خارجی مشابه در این زمینه نشان می دهد اکثر موارد مطرح شده بیشتر به تجزیه و تحلیل روشهای متفاوت، مقایسه آنها با هم و ارائه راهکار یا نتایج برای بخش خاصی از پروژه های عمرانی نظیر راه، بزرگراه یا انبوه سازی پرداخته شده و در نهایت روشهای انجام پروژه ها را برای این تیپ زیرساختها اولویت بندی شده است و کمتر به ارائه مدل تصمیم گیری با توجه به شرایط خاص یک پروژه و التزامات کارفرما در آن پروژه پرداخته اند. با توجه به موارد مطرح شده خلا یک مدل کمی برای انتخاب نوع مشارکت عمومی خصوصی با در نظر گرفتن شرایط بومی ایران، انتظارات و امکانات پیمانکاران و کارفرمایان در ایران احساس می شود.

مراجع

- ابراهیم نژاد، سعدالله، مدلی جهت ارزیابی ریسک پروژه با معیار فازی (مطالعه موردی سدهای خاکی عسلویه)، چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه، شهریور ۱۳۸۷
- احمدی، لوزا، " بررسی الگوی مناسب BOT در پروژه‌های کلان شهری"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۵، ص ۳۰
- انصاری م.، (۱۳۸۴)، بررسی کیفی فرآیند مدیریت ریسک در پروژه‌ها با مطالعه موردی پروژه‌های سدسازی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت.
- بهروز ساقی. (۱۳۸۸). بررسی تخصیص قراردادی ریسکها در شرایط عمومی پیمان قراردادهای سه عاملی. دانشکده معماری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت پروژه و ساخت
- پژوهشکده حمل و نقل. (۱۳۹۰). راهنمای انتخاب قراردادهای مشارکت در اجرای پروژه‌های ساخت راه، راه‌آهن و آزادراه شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور. مجری شرکت مهندسی کامراد تدبیر طرح. وزارت راه و شهرسازی تهران: پایان‌نامه کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت.
- حسین عوض خواه - امیر حسن محبی، (۱۳۹۰)، مدیریت ریسک پروژه، انتشارات کیان رایانه سبز.
- درویش، حامد، "بررسی چالش‌های جذب سرمایه‌های بخش خصوصی (غیر دولتی) در احداث و توسعه فرودگاه‌های بین‌المللی ایران با بررسی نمونه موردی "طرح توسعه فرودگاه بین‌المللی امام خمینی" جهت ارزیابی راهکار"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده معماری، دانشگاه تهران، استاد راهنما: کتایون تقی زاده، ۱۳۸۹.
- رسولی، کمال، (۱۳۸۵)، "حوزه‌های کلیدی بهبود و توسعه مجموعه‌های پیمانکاری مدیریت پروژه MC"، سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه.
- فلامرزی. (۱۳۸۸). بررسی زمینه‌های مشارکت بخش دولتی - خصوصی در اجرای پروژه‌های زیربنایی و تدوین مدل‌های عمومی قراردادی کشور با استفاده از تحلیل SWOT. دانشکده فنی دانشگاه
- کلود مارتینیان، (۱۹۹۳)، سرمایه‌گذاری خصوصی در طرح‌های زیربنایی، ترجمه ک. بهنیا، (۱۳۷۵)، دفتر نظامات مهندسی - وزارت مسکن و شهرسازی.
- مهدوی پارسا، اکرم؛ (۱۳۸۸)، "بررسی ریسک‌های مدیریت طرح"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، راهنما دکتر امام جمعه زاده، دانشگاه تهران.

- Abidin N. Z. and Pasquire C. L. (۲۰۰۷). Revolutionize value management: A mode towards sustainability. International Journal of Project Management, ۲۵, pp: ۲۷۵-۲۸۲.
- AN/NZS ۴۳۶۰ Standard (۲۰۰۴), Risk Management, Department of sport and recreation, Government of Western Australia,
- ANDI, (۲۰۰۶), The importance and allocation of risks in Indonesian construction projects, Construct Manage Econom; ۲۴(۱): ۶۹-۸۰.
- Asian Development Bank (۲۰۰۸). Public-Private Partnership Handbook. Mandaluyong City, Philippines.
- Askar, MM., Gab-Allah A.A. (۲۰۰۲). problem facing parties involved in building, operate, transfer project in Egypt, journal of management in engineering, vol. ۱۸, NO. ۴.
- Baccarini, D. (۱۹۹۹). The logical framework method for defining project success. Project Management Journal, ۳۰(۴), ۲۵-۳۲.
- Baker BN, Murphy DC, Fisher D. Factors affecting project success. In: Cleland DI, King WR, editors. Project management handbook. (۲nd ed.). New York: John Wiley, ۱۹۸۸.
- Barber, R. B. (۲۰۰۵). Understanding internally generated risks in projects. International Journal of Project Management, ۲۳(۸), ۵۸۴-۵۹۰.
- Beaver, W. H., & Parker, G. (۱۹۹۵). Risk management: problems & solutions. McGraw-Hill.
- Broadbent, J., & Laughlin, R. (۲۰۰۳). Public private partnerships: An introduction. Accounting, Auditing and Accountability Journal, ۱۶(۳), ۳۳۲-۵۱۱.
- Burke, R. (۲۰۱۳). Project management: planning and control techniques. Chicago.
- Canadian Council for Public-Private Partnerships. (۲۰۰۴). About PPP. Available at: [Www.pppcouncil.ca/aboutPPP_definition.asp](http://www.pppcouncil.ca/aboutPPP_definition.asp).
- Chan, A. P., Scott, D., & Lam, E. W. (۲۰۰۲). Framework of success criteria for design/build projects. Journal of Management in Engineering, ۱۸(۳), ۱۲۰-۱۲۸

- Chan, A., Ho, D., and Tam, C. (۲۰۰۱). Design and Build Project Success Factors: Multivariate Analysis. Journal of Construction Engineering and Management, ۱۲۷(۲), ۹۳-۱۰۰.
- Chan, A., Lam, P., Chan, D., Cheung, E., and Ke, Y. (۲۰۱۰). Critical Success Factors for PPPs in Infrastructure Developments: Chinese Perspective. Journal of Construction Engineering and Management, ۱۳۶(۵), ۴۸۴-۴۹۴.
- Chapman C B (۱۹۹۰), A risk engineering approach to risk management. International Journal of Project Management, ۸(۱), ۵-۱۶.
- Chapman C., Ward S., (۱۹۹۷), Project risk management: processes, techniques and insights. ۱st ed. England: Wiley.
- Clemen, R.T. and Reilly, T. (۲۰۰۱), Making Hard Decisions with Decision Tools, Druxbury Thomson Learning, Toronto
- Clifton C., Duffield C. (۲۰۰۶). Improved PFI/PPP service outcome through the integration of Alliance principles. International Journal of Project Management ۲۴, pp: ۵۷۳-۵۸۶.
- Construction Industry Development Board (CIDB). (۲۰۰۳). Procurement practice guide: Choosing an appropriate form of contract for engineering and construction works. South Africa.
- Cooke-Davies, T. (۲۰۰۳). The “real” success factors on projects. International journal of project management, ۲۰(۳), ۱۸۵-۱۹۰.
- Corbett, P., and Smith, R., (۲۰۰۶), An analysis of the success of the private finance initiative as the government’s preferred procurement route. Proc., Accelerating Excellence in the Built Environment Conf., Birmingham, U.K.
- Cross, J. (۲۰۰۱) Lecture Notes for SESC۹۲۱۱: Risk Management, School of Safety Science, The University of New South Wales, Sydney.
- David Hillson. (۲۰۰۴).”Effective Opportunity Management for Projects, Exploiting positive Risk”, Marcel Dekker, Inc. ۲۷۰ Madison Avenue, New York, New York ۱۰۰۱۶
- Delbecq AL, van de Ven AH, Gustafson, (۱۹۷۵), D. Group techniques for programme planning: a guide to nominal group and Delphi processes. Glenview, Illinois: Scott, Foresman & Co .
- Department of Environment and Local Government. (۲۰۱۳), op.cit. pp: ۳-۵.

second International conference on
architectural, civil and
urban development
at the beginning
of the third millennium

در آغاز هزاره سوم

تهران - تیرماه ۱۳۹۵

- Dorsey, R. (۱۹۹۷). Project Delivery System for Building Construction. Associated General Contractors of America.
- E.S. Savas. Privatization and Public-Private Partnerships, Chatham House Publishers/ Seven. Bridges Press, New York, ۲۰۰۰
- Eales, B.A., (۱۹۹۵) Financial Risk Management, McGraw-Hill, UK.
- Europe Commission. (۲۰۰۳). Guidelines for Successful Public – Private Partnership”, Brussels.
- European Union, (۲۰۱۳), op.cit. pp: ۵۰-۵۱.
- Federal Highway Administration (FHWA). (۲۰۰۷). Retrieved from The U.S. Department of Transportation Federal Highway Administration Website: www.fhwa.dot.gov.
- FHWA, Office of Innovative Program Delivery. (۲۰۱۲). Value for Money Assessment for Public-Private Partnerships: A Primer.

مشارکت عمومی- خصوصی ضرورت انکار ناپذیر توسعه اقتصادی

ناصر رحیم پور دانشجوی دکترای حسابداری*

nasirrahempur@gmail.com

پیمان امینی استادیار گروه حسابداری دانشگاه آزاد سنندج ،

P-amini146@yahoo.com

لقمان مجپور کارشناسی ارشد حسابداری

Lln.mdpr@yahoo.com

محمد واریعی دانشجوی دکتری حسابداری

Muhammad_varei@yahoo.com

چکیده

هدف این مقاله تعیین و بررسی، تجزیه و تحلیل و شرح، دسته بندی و طبقه بندی و روشهای مشارکت عمومی-خصوصی از طریق مرور تحقیقات علمی می باشد. در این مقاله ابتدا پیرامون مفهوم مشارکت عمومی-خصوصی و انواع قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی مطالبی بیان می شود. سپس به بحث پیرامون پروژه های موضوع مشارکت عمومی در دنیا پرداخته می شود و در ادامه به ضرورت مشارکت عمومی - خصوصی در بخشهای مختلف از جمله انرژی، آب و فاضلاب، مخابرات و ... و همچنین بررسی ضرورت و بسترهای لازم برای مشارکت بخش خصوصی در پروژه های نیمه تمام در ایران پرداخته شده است .

کلید واژگان

مشارکت عمومی-خصوصی، سرمایه گذاری بخش خصوصی، پروژه های نیمه تمام، تامین مالی .

1-مقدمه :

از جمله موانعی که دولتها، به ویژه کشورهای در حال توسعه با آن مواجهند، محدودیت منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرحهای سرمایه گذاری است.

در سالهای اخیر به دلیل رشد روز افزون جمعیت و توسعه اقتصادی کشورهای مختلف نیاز شدیدی به ساختارهای زیر بنایی در بسیاری از کشورها احساس می شود . (The world Bank,2008) و این در حالی است که بودجه های دولتی برای توسعه زیر ساختهای موردنیاز یک کشور به صورت متعارف محدود و غیر بهینه است. (Jin,2011) به همین دلیل دولتها تلاش کردند با بکار گیری بخش خصوصی و فعال کردن این بخش در پروژه های زیر بنایی راه حلی نوین برای این کاستیها بیابد در کنار این مساله عواملی مانند فقدان تخصص کافی، در این بخش و طولانی شدن دوران ساخت و اجرای پروژه ها توسط دولت موجب شده دولتها به بهره گیری از توان مالی و تخصص فنی بخش خصوصی رغبت نشان دهند. از سوی دیگر واگذاری کامل پروژه ها به بخش خصوصی ممکن است به جهاتی به صلاح نباشد، یا عملا امکان پذیر نباشد، یا اساسا برای بخش خصوصی توجیه اقتصادی نداشته باشد، چنین شرایطی دولتها را به سمت بهره گیری از فنون و مدل های ترکیبی اجرای پروژه های سرمایه گذاری سوق می دهد. (Ho، 0212، p.10) از جمله روشهایی که بیش از دو دهه مورد

توجه دولتها قرار گرفته و با گذشت سالها دولتها همچنان و با شدت بیشتری می کوشند بخش خصوصی را به مشارکت در آن ترغیب کنند مشارکت عمومی- خصوصی است. (Darr,2008,p.58)

مشارکت عمومی- خصوصی به ترتیبات قراردادی طولانی مدتی اطلاق می شود که میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی منعقد می شود. به ویژه با هدف تامین مالی، طراحی، عملیاتی کردن و بهره برداری از تاسیسات زیر بنایی و خدماتی انجام می گیرد (ADB,2008,p.15) ویژگی چنین قراردادهایی مشارکت در سرمایه گذاری، مخاطره، مسئولیتها و درآمدها بین طرفهای مشارکت است. هدف آن تحویل پروژه ای است که به طور سنتی به وسیله بخش عمومی تامین می شده است (IMF, 2012, P.4)

در حال حاضر با توجه به پروژه های نیمه کاره بسیار زیاد بخش عمومی در زمینه های متعدد و کمبود منابع مالی لازم برای اجرای آنها به دلایل متعدد، ضروری است که به منابع مالی مکمل توجه شود و همچنین زیر ساختها و بستر مناسب برای استفاده از آن منابع مالی فراهم شود. در این مقاله به معرفی یکی از مهمترین منابع اجرای آن پروژه ها و همچنین وضعیت استفاده از آن روش در سایر کشورها می پردازیم. و در ادامه به زمینه ها و بسترهای لازم برای اجرای این روش تامین مالی می پردازیم.

2- روش های مشارکت عمومی- خصوصی

امروزه به کارگیری روش مشارکت عمومی- خصوصی برای اجرای پروژه های مختلف بسیار متداول است و بسیاری از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته این روش را برای اجرای پروژه های خود در سطوح ملی و محلی به کار می گیرند. (رسولی منش، 1831، ص 83) قبل از ادامه بحث لازم است تعریفی از بخش خصوصی و بخش عمومی داشته باشیم.

منظور از بخش خصوصی که معمولا در قالب شرکت فعالیت می کنند، به اشخاص یا شرکتهایی گفته می شود که تحت مالکیت و کنترل مستقیم دولت نیستند و توسط سرمایه گذاران بخش خصوصی اداره و کنترل می شوند.

بخش عمومی به موسسات و نهادهایی گفته می شود که بطور مستقیم یا غیر مستقیم در اختیار دولت، نهادها و سازمانهای عمومی، یا شهرداری ها قرار دارند.

با توجه به توانایی های دو بخش، مشارکت آنها در اجرای پروژه ها و تلفیق توانایی هایشان با یکدیگر می تواند تاثیر قابل توجهی در اجرای بهینه پروژه های زیر بنایی و خدمات عمومی داشته باشد.

انواع قراردادهای مشارکت بخش عمومی- خصوصی عبارتند از:

الف) قراردادهای ساخت، عملیات و انتقال:¹ در این روش پس از اتمام دوره قرارداد مالکیت پروژه (عموما به قیمت غیر واقعی یا رایگان) توسط سرمایه گذاران به دولت منتقل می گردد. همچنین تمام یا قسمتی از تامین مالی نیز در این روش به عهده طرف خصوصی است و بنابراین دوره قرارداد، باید دراز مدت باشد تا اطمینان لازم برای بازگشت سرمایه و سود طرف خصوصی حاصل شود (HDR,2005) این قراردادها در کشورهای مختلف مورد استفاده قرار گرفته و بیشتر به قراردادهای (BOT) معروف است. این قراردادها از زمان طراحی تا زمان پایان عملیات، ممکن است بیست سال و یا حتی بیشتر بطول بیانجامد. آشکار است که بخش وسیعی از قدرت کنترل سنتی دولت بر پروژه ها در این نوع قراردادها به بخش خصوصی واگذار می شود.

ب) قراردادهای امتیازی¹¹:
روش (طراحی-ساخت-تامین مالی-بهره برداری) در این قراردادها بخش خصوصی مسقیما پروژه بخش عمومی را تامین مالی می کند و کلیه مسئولیتها را از طراحی تا عملیات مربوط به پروژه را به عهده می گیرد. در عوض، درآمد پروژه نیز تا زمان مورد توافق با بخش دولتی در اختیار بخش خصوصی مجری طرح، قرار خواهد گرفت. این قراردادها ممکن است برای ساخت تاسیسات جدید و یا به منظور نوسازی (مدرنیزه کردن)، به روز کردن و یا توسعه تاسیسات موجود بکار گرفته شود. قراردادهای امتیازی معمولا بین 02 تا 82 سال به طول می انجامد. در BOT پس از اتمام عملیات احداث، مالکیت به طرف دولتی منتقل می شود، ولی در DBFO اساسا و از ابتدا مالکیت در اختیار طرف دولتی است و سود طرف خصوصی فقط در حق انحصاری بهره برداری از پروژه و اخذ درآمد از این راه است (طرف خصوصی از تملک و فروش تاسیسات سودی نمی برد). در واقع الگوهای BOT, DBFO, BTO در کشورهای در حال توسعه این امکان را به دولت می دهند که بودجه مورد نیاز جهت احداث پروژه ها را بدون چشم پوشی از اعمال حق کنترلی خود بر پروژه بر پروژه تامین نماید.
ج) قراردادهای واگذاری¹¹:

در این قراردادها، در راستای اجرای طرحهای خصوصی سازی، دارایی های بخش دولتی به بخش خصوصی فروخته می شود. انتقال مالکیت بخش دولتی در یک پروژه خاص می تواند تمام و یا بخشی از سهم دولت از دارایی های پروژه را شامل شود (Golabchi and Noorzai, 2013)

تعاریف متفاوت ارائه شده در رابطه با مشارکت عمومی خصوصی

مشارکت عمومی-خصوصی را به مناسباتی اطلاق می نماید که در آنها، بخش خصوصی در تامین دارایی و خدماتی مشارکت می نماید که به طور سنتی توسط دولت عرضه می شد.	صندوق بین المللی پول (IMF) (2004)
مشارکت عمومی-خصوصی را به طیفی از روابط نسبت می دهند که در حوزه زیر ساختها و سایر خدمات بین بخش خصوصی و دولت شکل می گیرد.	بانک توسعه آسیا (ADB) (2008) بانک جهانی (The world Bank) (2003)
PPP را به صورت توافق نامه بلند مدت مابین دولت و یک شریک خصوصی تعریف می کند که بر طبق آن شریک خصوصی با استفاده از دارایی های سرمایه ای و اشتراک گذاری ریسک ها، خدمات دولتی را تامین مالی و ارائه می کند.	سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) (2012)
یک همکاری مشارکتی بین بخش خصوصی و عمومی بر اساس تخصیص های هر یک از طرفین بطوریکه بتوان نیازهای بخش عمومی را با تخصیص مناسب ریسکها و منابع به بهترین وجه تامین کند.	انجمن عمومی-خصوصی در کانادا (Canadian Council) (for PPP 2004)
توافق میان دو یا بیش از دو سازمان که از طریق ایجاد اهداف مشترک آنها را قادر به همکاری خواهد ساخت. همچنین بر اساس این توافق مسئولیتها و اختیارات، منابع مورد	خزانة داری در انگلستان (HM Treasury 1998) اتحادیه

نیاز برای سرمایه گذاری و ریسک ها براساس منافع مشترک به تسهیم گذاشته خواهد شد.	اروپا (Europe commission 2003)
--	------------------------------------

د) قراردادهای برون سپاری سنتی ^{iv}:
در این قراردادها، مالکیت داراییها و پروژه به بخش دولتی اختصاص دارد و کمترین سهم مسئولیت از بخش دولتی به بخش خصوصی منتقل می شود. همچنین، مسئولیتها و وظایف منتقل شده، معمولاً در این حالت کاملاً مجزا از دیگر بخشهای پروژه اصلی است که به سه دسته به شرح ذیل تقسیم بندی می گردد (Yescombe, 2007)
- قرارداد خرید خدمات ^v:

معمولاً این گونه قراردادها برای اجرا و یا تکمیل یک فعالیت و وظیفه مشخص در یک پروژه، بین دولت و بخش خصوصی بسته می شود. این قراردادها برای تامین ماشین آلات، کار کردن با آنها و یا تعمیرات و نگهداری مرتبط مورد استفاده قرار می گیرد. برای مثال در جمع آوری عوارض بزرگراهها (Noorzai, 2010)
- قراردادهای عملیات و مدیریت ^{vi}:

در این نوع قراردادها، مسئولیت عملیات و مدیریت از بخش دولتی به بخش خصوصی منتقل می شود. این نوع قراردادها با توجه به پیچیدگی های پروژه های عمومی مرتبط، زمانی برای جلب همکاری بخش خصوصی بکار می رود که سطح فناوری مورد استفاده در طرح، بسیار بالاست و همچنین اثر بخشی به شدت تحت تاثیر پیچیدگیهای آن قرار دارد. این قراردادها معمولاً طولانی تر از قراردادهای خرید خدمات است (Golabchi et al. 2013)
- قراردادهای اجاره ^{vii}:

این قراردادها فرصتی برای واحدهای بخش خصوصی فراهم می کند تا با پرداخت اجاره بهایی ثابت و همچنین با این تعهد که دارایی های بخش عمومی را به خوبی مدیریت کنند و عملیات مربوطه را به درستی انجام دهند برای خود جریان های درآمدی ایجاد کنند. در این حالت میزان سود بخش خصوصی (مستاجر)، وابسته به توانایی این بخش در پایین آوردن هزینه های عملیاتی است. به عبارت دیگر، ریسک بازرگانی پروژه به بخش خصوصی منتقل می شود. در عین حال، واحدی که این قرارداد را با بخش دولتی می بندد، متعهد می شود تا سطح استاندارد مورد نظر دولت را در ارائه خدمات رعایت کند. (Noorzai et al. 2013)

3- پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی

1-8- پروژه های موضوع مشارکت عمومی - خصوصی در دنیا

امروزه اقتصادهای توسعه یافته دنیا به طور روز افزون، قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی در حوزه های گوناگون به کار می گیرند از ساخت جاده های درون شهری و بین شهری گرفته، تا احداث و بهسازی مراکز خدماتی مانند مراکز تفریحی و اقامتی. کشورهای در حال توسعه نیز به اهمیت چنین قراردادهایی پی برده اند و می کوشند به طور جدی، از این روش استفاده کنند. طبق آمار بانک جهانی در سال 2021 در 181 کشور جهان استفاده از این روش قراردادی مورد استقبال قرار گرفته است. در اوایل دهه 12 بکارگیری مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) ^{viii} در کشورهای در حال توسعه، بخصوص در پروژه های حمل و نقل به شدت رو به رشد بود، به طوری که در اواسط این دهه بین 22 تا 02 پروژه در سال اجرایی می شد و ارزش سالانه این قراردادها به 12 تا 10 میلیارد

دلار می رسید ، اما پس از بحران اقتصادی در شرق آسیا تعداد قراردادهای به شدت کاهش یافت (The world Bank,2008,Harris,2003) در سالهای بعد مجدداً با جلب اعتماد بخش خصوصی حجم قراردادهای افزایش یافت ، به طوری که در سال 2020 تعداد 142 پروژه مشارکتی که 11 عدد آن در بخش حمل و نقل بوده ، با مشارکت بخش خصوصی اجرا شده است . طی سالهای 1112 الی سالهای 0211 ، بخش انرژی در حدود 41/8 درصد و بخش حمل و نقل در حدود 01/1 درصد از کل پروژه ها را به خود اختصاص داده اند . (The world Bank,2012) نمونه های فراوانی از کاربرد این روش در پروژه های زیر ساختی مانند ایجاد خطوط ارتباطی ، فرودگاهها یا تامین آب و برق یا پروژه های مرتبط با عرضه خدمات مانند پروژه های مرتبط با صنعت گردشگری می توان یافت . برای نمونه می توان به راه اندازی فرودگاه بین المللی در هامبورگ آلمان ، احداث بازار عمومی در کشور فیلیپین (UNDP, 2008, P.50) و احداث راه آهن پرپینان - فیگوراسبین دو کشور فرانسه و اسپانیا (European commission, 2004) اشاره کرد . از دیگر پروژه های مشارکتی بخش خصوصی-عمومی می توان به پروژه ساخت جاده دارای درآمد عوارضی در افریقای جنوبی ، پروژه 11 میلیون دلاری بازسازی و نوسازی فضای مدرسه قدیمی oyster در شهر واشنگتن دی سی ، واز پروژه گسترش اینترنت پهن باند (Broadband) در تایوان گرفته تا پروژه 842 میلیون دلاری ساخت تونل دو منظوره در کوالالمپور (روزنامه نیای اقتصاد 12/0/14) می توان اشاره کرد .

یکی دیگر از بخشهایی که مشارکت دولتی-خصوصی در سطح گسترده ای در آن مورد استفاده قرار گرفته بخش سلامت است . در برخی کشورها بخش دولتی به تنهایی قادر به اجرای تمامی پروژه های مربوط به بخش سلامت نیست ، از طرف دیگر بخش خصوصی نیز انگیزه کافی برای اجرا و سرمایه گذاری در چنین پروژه هایی را ندارد . محدودیت بودجه ، مدیریت نامناسب ، ناکارایی ، صرف زمان و هزینه فراوان ، کیفیت پایین خدمات در عملکرد بخش دولتی در بخش بهداشت و درمان در برخی کشورها وجود دارد . لذا منطقی است اگر تصور کنیم مشارکت بخش دولتی-خصوصی به نتایج بهتری منجر شود . تجربه کشورهایی که از این روش مشارکتی استفاده کرده اند موفقیت یا عدم موفقیت استفاده از این روش را نشان می دهد . برخی از نمونه های معروف در سطح جهانی در خصوص ساخت بیمارستان با مشارکت بخش خصوصی عبارتند از (مهدی نصرتی 12/0/03 :

- 1- استرالیا : بیمارستان جون دالوپ
- 0- پرتغال : مرکز بیمارستانی دکاسیاس
- 8- پرتغال : بیمارستان براگا
- 4- رومانی : مرکز دیالیز
- 2- آفریقای جنوبی : بیمارستان پولوکوین
- 0- اسپانیا : بیمارستان دلاربیرا
- 1- اسپانیا : بیمارستان دتوروجیا
- 3- اسپانیا : بیمارستان دنیا مارینا
- 1- اسپانیا : بیمارستان دمانیسز
- 12- مصر : بیمارستان اسکندر
- 11- برزیل : بیمارستان جرال دپدیریا
- 10- هند : بیمارستان راجیو گاندی

18-مکزیک :بیمارستان دولتی مکزیک
14-آلمان :بیمارستان برلین بوش
12-کانادا:مرکز سرطان و بیمارستان منطقه ای آبوسفورد
برخی از الگوهای مشارکتی از کشوری به کشور دیگر کاربرد
یکسانی ندارند برای مثال روش PFI^{ix} که در کشور انگلستان برای
اولین بار در سال 1110مورد استفاده قرار گرفت و تا کنون
کاربرد بیشتری نسبت به سایر کشوره داشته است. (Ron el al.2011)

جدول مقداری از پروژه های PFI برای در نهادهای بخش دولتی تحت
IFRS

مورد نیاز(میلیون پوند)	تعداد طرحها	سرمایه مورد
840	0	دفتر کابینه
13	1	وزارت دولت
00	8	اداره تجارت، نوآوری و مهارت ها
0112	83	اداره ی آموزش و پرورش
1283	41	اداره جوامع و دولت های محلی
011	12	اداره فرهنگ، رسانه و ورزش
8221	04	اداره محیط زیست، مواد غذایی و امور روستایی
0044	20	اداره ترابری
1230	4	اداره کار و مستمری
11331	112	سازمان بهداشت
11	0	اداره خارجی و کشورهای مشترک المنافع
000	3	درامدها و گمرک HM
141	1	خزانه داری HM
324	01	وزارت داخله
9046	46	وزارت دفاع
799	23	وزارت دادگستری
1786	37	هیئت رئیسه ایرلند شمالی
5704	84	دولت اسکاتلند
544	24	مجلس ولش
46600	546	مجموع

با بررسی های فوق چنین نتیجه گیری می شود که پروژه های مشارکت عمومی -خصوصی در دنیا در حوزه های مختلف از جمله بهداشت و درمان، حمل و نقل، امور آموزشی، عمرانی و... اجرا شده است همچنین این نوع پروژه ها مختص کشور یا کشورهای محدودی نبوده و بطور روز افزون شمار این کشورها افزوده می شود. ضروری است به این نوع مشارکت و تامین مالی در ایران هم توجه جدی شود.

8-2- ضرورت مشارکت عمومی -خصوصی در ایران

با هدف رسیدن به اقتصادی متعادل با جایگاه مشخص در بخش خصوصی و همچنین به منظور دستیابی به فضای ویژه سرمایه گذاری، انجام اصلاحات ضروری می نماید و این امر نیازمند بستر مناسبی برای رشد بخش خصوصی در بخش های زیر بنایی است. تجربه کشورهای مختلف و همچنین بررسی های انجام شده در چگونگی امر خصوصی سازی در کشور نشان می دهد که موفقیت آغاز روند مشارکت بخش خصوصی در طرحهای زیر بنایی، صرفاً به چگونگی مشارکت این بخش متکی نیست بلکه در عین حال به عملکرد واقعی فعالیتهای واگذار شده به بخش خصوصی نیز وابسته است. به طور کلی زمینه های مشارکت بخش عمومی-خصوصی را به دو بخش کلی تقسیم کرد.

الف - مشارکت برای پروژه های نیمه تمام: یکی از زمینه های فعالیت مشارکت عمومی -خصوصی، تکمیل پروژه های نیمه تمام است، تجربه ی سه دهه ی اخیر در ایران نشان داده است که بخش عمومی به تنهایی و بدون کمک از بخش خصوصی (به دلایل متعدد) قادر به تکمیل کلیه پروژه ها در زمینه های ورزشی، بهداشتی، آموزشی، رفاهی، حمل و نقل و... نیست. در ادوار گذشته، پروژه های نیمه کاره یکی از معضلات دولتها بوده است، شاید مهمترین مشکل بخش عمومی برای تکمیل این پروژه ها مشکل تامین مالی است. در حال حاضر در کشور هزاران طرح نیمه کاره وجود دارد که به قیمت سال 1810 حدود 432 هزار میلیارد تومان طرح عمرانی نیمه تمام در سفرهای استانی از دولت گذشته باقی مانده و باتوجه به تخصیص 08 هزار میلیارد تومانی بودجه عمرانی سال قبل و با احتمال اینکه قیمتها ثابت بماند باز هم 00 سال نیاز داریم تا طرحهای نیمه تمام دولت نهم و دهم به پایان برسد. (ایران سیاست 18/4/04)

اما توجه به چند مورد در اینجا ضروری است که عبارتند از:

- 1- استهلاک و تخریب آنها در طی سال حدود 02222 میلیارد تومان است. (حدود 8 برابر بودجه عمرانی کشور)
- 0- نرخ تورم در طی چند سال گذشته هیچگاه صفر نبوده و بعضی اوقات از 82% هم بیشتر بوده است.
- 8- آیا دولت یازدهم هیچ طرح عمرانی جدیدی را شروع نخواهد کرد؟ که آن هم به تعداد پروژه های روی دوش دولت اضافه می شود.
- 4- اکثر این پروژه ها ی نیمه کاره اگر 12 سال از شروع آنها بگذرد و همچنان نیمه کاره بمانند عملاً شرایط تکمیل و ادامه عملیات را نخواهند داشت و مبلغ سرمایه گذاری در آنها به کلی از بین می رود.

به روشهای مختلفی بخش عمومی برای رفع این مشکل و تخصیص بهینه منابع مالی به پروژه ها عمل کرده است. اولویت قرار دادن

پروژه ها با درصد تکمیل بالا، یکی از این تدابیر برای تکمیل پروژه ها بوده است. پروژه های که گاه شروع آنها بدون مطالعه و تدبیر لازم بوده و دید تبلیغاتی داشته و سالها طول می کشد تا با روند اخیر به مرحله برداری برسند. شاید هم با این روند اصلا به بهره برداری نرسند.

از این تعداد طرح حدود 82% آنها را با توجه به شرایط انتفاعی و توجیه اقتصادی داشتن آنها می توان برای تکمیل به بخش خصوصی واگذار کرد. که معادل حدود 102222 میلیارد تومان در آنها سرمایه گذاری شده است و با روند اخیر شاید چندین سال طول بکشد که این پروژه ها به بهره برداری برسند اما با تدبیر منطقی می توان با تصمیم و اجرای واگذاری این پروژه ها، به منافع قابل توجهی در سطح کلان دسترسی پیدا کنیم که عبارتند از:

1- جلوگیری از استهلاک و تخریب روز افزون این پروژه ها که سالیانه حدود 02222 میلیارد تومان است.

0- در صورت عدم اجرای این پروژه ها سالیانه با تورمی که وجود دارد مبلغ سرمایه گذاری لازم برای اجرای پروژه ها بیشتر و بیشتر می شود.

8- در حال حاضر یکی از معضلات مهم کشور ما مشکل بیکاری است، با اجرای این پروژه ها برای حدود 122222 نفر شغل ایجاد خواهد شد. و این در حالی است که برای اشتغال هر نفر 82222222 دلار منابع مالی لازم است.

4- وضعیت رکود اقتصادی با اجرای این پروژه ها به مقدار زیادی تحت تاثیر برای تبدیل به رونق اقتصادی قرار می گیرد.

2- اجرای پروژه ها و استفاده از آنها باعث رفاه و آسایش مردم و استفاده کنندگان از آن پروژه ها پس از بهره برداری می شود.

0- با ساز و کار مناسب در زمینه بازارهای مالی و پولی باعث هدایت وجوه سرگردان و نقدینگی جامعه به سرمایه گذاری مفید می شود و به شکلی روی رونق بازارهای مالی و پولی تاثیر گذار است.

ایا تعداد کمی پروژههای نیمه کاره در این کشور داریم که استهلاک و تخریب سالیانه آنها از میزان پیشرفت آنها طی سال بیشتر باشد؟ آیا وقت آن نرسیده است که برای پروژه های نیمه تمام در زمینه های مختلف فکری اساسی کرد؟

ب - روش مشارکت عمومی-خصوصی برای اجرای پروژه ها: (از بدوی کار) یکی از مهمترین روشهای اجرای پروژه های بخش عمومی، مشارکت عمومی-خصوصی می باشد.

این نوع مشارکت در ایران در چند بخش عمده صورت گرفته است که عبارتند از 1- انرژی شامل نیرو، نفت و گاز 0- آب و فاضلاب 8- مخابرات 4- حمل و نقل

نتیجه مشارکت بخش عمومی در هر یک از بخشها به شرح زیر است.

1- انرژی: از آنجا که طرحهای مشارکت در بخش نیرو و انرژی موفق بوده اند عملکردشان می توان از این لحاظ بسیار مثبت ارزیابی کرد به علاوه اصلاح مالکیتها به صورت مشارکت در سهام یا واگذاری حق امتیاز از راه کارهای موثر بخش انرژی است

0- آب و فاضلاب: طرحهای BOT در بخش آب و فاضلاب چندان ثمر بخش ارزیابی نشده اند لذا استفاده از قراردادهای اجاره یا قراردادهای اعطای حق امتیاز بهره برداری به همراه سیاستهای شفاف سازی قیمت ها هم چون اصلاح ساختار تعرفه های بخش خصوصی و

استفاده از شیوه های جبران هزینه به جای یارانه های عمومی پیشنهاد این بخش است .

8-مخابرات : در این بخش به اصلاح قراردادهای همکاری تجاری ،توجه ویژه شده است .برای اطمینان از موفقیت این امر توصیه شده است که قراردادهای همکاری تجاری به گونه ای تغییر یابند که بیش از پیش مستقیماً به سوی توافق نامه های تجاری نظیر (جوینت وینچر)) که امکان بهره برداری خصوصی ،واگذاری حق امتیاز با اقدامات دارای حق ليسانس را فراهم سازد .

4-در این بخش چند زیر بخش اساسی هم چون فرودگاه ،راه آهن و بندر مورد توجه قرار گرفته است .برای فرودگاهها چون امکان واگذاری مالکیت وجود ندارد بهره برداری خصوصی برای مدیریت و سرمایه گذاری در ترمینالها و باندهای فرودگاههای دولتی و استفاده بر مبنای توافق نامه اجاره یا واگذاری به عنوان راه حل جایگزین ارائه می شود .

در بخش راه آهن تمرکز زدایی و سهم کردن در سهام و هم چنین واگذاری احتمالی حق امتیاز بهره برداری از وسایط نقلیه ریلی و واگذاری خدمات زیر بنایی بسیار مفید است . در بخش بنادر مهمترین مساله همانا تعرفه های بنادر است.(ادموند میر خانیان،مهر 11)

بسترهای لازم برای مشارکت بخش خصوصی در ایران:

برای انجام پروژه های مشارکتی بخش خصوصی -عمومی باید بسترهای لازم برای این نوع سرمایه گذاری فراهم شود ،این بسترها از نظر قانونی و استانداردهای حسابداری قابل بحث است .

1-از نظر قانونی :با وجود اینکه مشارکت عمومی -خصوصی در جذب سرمایه گذاری در بخشهای مختلف اقتصاد می تواند نقش بسیار مهمی داشته باشد ،اما تا چند سال اخیر چندان مورد توجه قانونگذاران قرار نگرفته است. یکی از این قوانین که به روش مشارکت عمومی خصوصی تصریح کرده است بند (ب) ماده 14قانون برنامه پنجم توسعه است .البته بعضاً قانون گذار به مفهوم مشارکت عمومی -خصوصی در قوانین قبلی نیز اشاره کرده است .یکی از این قوانین ،قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی (روزنامه رسمی ،شماره 10121 ، 10/4/31)مصوب 32/10/11 است .به موجب بند (ب) ماده 8 این قانون ((سرمایه گذاری خارجی در کلیه بخشها در چارچوب روشهای (مشارکت مدنی)،(بیع متقابل)) و ((ساخت،بهره برداری و واگذاری)) که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانکها و یا شرکتهای دولتی نباشد)) از تسهیلات و حمایت های مقرر در قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی بهره مند می شوند. سرمایه گذاری موضوع این بند که از ان به ((سرمایه گذاری خارجی در چارچوب ترتیبات قرار دادی)) تعبیر شده است .برای همه فعالیتهای اقتصادی مجاز است اعم از این که این فعالیتها در انحصار دولت باشد ،یا بخش خصوصی نیز بتواند در این نوع کارها فعالیت کند (شیروی،1831 ص442) . علاوه بر بند بند (ب) ماده 14قانون برنامه پنجم توسعه ،متعاقباً این روش با تفصیل بیشتری در قوانین بودجه سالهای 1811تا 1810درج شده است . در اجرای بند (ب) یاد شده ،تبصره 120قانون بودجه سال 1811و تبصره 100قانون بودجه سال 1810(روزنامه رسمی ،شماره 1131 ، 10/8/03) و تبصره 3 لایحه بودجه 1818کل کشور ضوابطی را درباره ی نحوی تحقق مشارکت عمومی -

خصوصی، تعهدات طرفین خصوصی و دولتی و حمایت‌هایی که از این روش انجام می‌گیرد، مقرر کردند.

0- از نظر استانداردهای حسابداری: یکی از تعاریف حسابداری ((فرایند شناسایی، اندازه‌گیری، ثبت، طبقه‌بندی و تلیخص اطلاعات اقتصادی به استفاده کنندگان، به گونه‌ای که امکان قضاوت و تصمیم‌گیری آگاهانه را برای آنها فراهم سازد)) می‌باشد.

همچنان که از تعریف فوق استنباط می‌شود فرایند حسابداری دارای مراحل است که در تمامی این مراحل باید از سلیقه و نظرات شخصی تهیه‌کنندگان و ارائه‌دهندگان صورتهای مالی پرهیز شود و بر مبنای استانداردهای پذیرفته شده حسابداری عمل شود تا این گزارشات مالی بتوانند مبنای تصمیم‌گیری آگاهانه را فراهم کنند. استانداردهای حسابداری باید به روز باشند و در صورت تصویب قوانینی در مورد نحوه مشارکت مالی بخش خصوصی در پروژه‌های نیمه‌تمام و یا پروژه‌هایی که از بدو کار مشارکتی انجام می‌شود استانداردهای لازم و متناسب وجود داشته باشد تا در کلیه مراحل فرایند حسابداری مبنای عمل قرار گیرند.

4- نتیجه‌گیری:

امروزه به کارگیری روش مشارکت عمومی-خصوصی در بسیاری از کشورها برای اجرای پروژه‌های مختلف متداول شده است، اما با وجود قابلیت‌های فراوانی که این روش دارد به طور جدی به این روش توجه نشده است. یکی از مهمترین استفاده از این روش مشارکت در پروژه‌های نیمه‌تمام است. در ایران طی چند دهه اخیر بر تعداد پروژه‌های نیمه‌تمام روز به روز افزوده می‌شود که اتمام این پروژه‌ها چندین سال طول می‌کشد که این کار باعث تخریب و از بین رفتن پروژه‌های نیمه‌کار و هدر رفتن منابع ملی می‌شود. استفاده از مشارکت مالی بخش عمومی-خصوصی باعث می‌شود این پروژه‌های نیمه‌کار به موزه تبدیل نشوند و اجرای آنها تاثیر مثبت بر اشتغال، رونق اقتصادی، رفاه اجتماعی و ... شود.

پیشنهاد می‌شود که با توجه به نیاز اجرای این پروژه‌ها در حال حاضر و محدودیت منابع مالی بسترهای لازم برای استفاده از روش مشارکت مالی بخش خصوصی فراهم شود یکی از بسترهای مهم بستر قانونی می‌باشد که باید بخش خصوصی تشویق به این نوع مشارکت شوند و تسهیلات لازم برای این مشارکتها ایجاد شود. از مهمترین حمایت‌هایی که در قوانین بودجه باید به روشنی بیان شود، تامین زمین، مشارکت در تامین منابع مالی، تضمین خرید محصول و یا حتی واگذاری پروژه نیمه‌تمام به طور رایگان به بخش خصوصی است که باعث می‌شود، اجرای پروژه برای بخش خصوصی توجیه اقتصادی داشته باشد. بهتر است آن پروژه‌هایی که قابلیت واگذاری به بخش خصوصی را دارند به جای تخریب و از بین رفتن روزانه آنها و هر رفتن منابع ملی، به بخش خصوصی واگذار شود اما این کار باید با فراهم شدن بسترهای لازم و همچنین نظارت‌های بعدی امکان‌پذیر است. امید است مجلس دهم و همچنین دولت محترم با همکاری و همفکری بیش از پیش این بسترهای مناسب قانونی را جهت واگذاری و اجرا و نظارت بر بخش خصوصی برای اجرای این پروژه‌ها را فراهم کنند تا از مزایای اجرای این پروژه‌ها در سطح ملی برخوردار شویم.

5- منابع فارسی :

- 1-رسولبی فیش، سهد صغلی (1831)، «تاهن ملی طرح های توسع و پروژه های شوری با استفاده از روش مشاكتبش عمومی و خصوصی» ، اقتصاد ش و ، شماره 2 ، صفحات 48-80
0 سطت ضیگذاری طران /سرطت ، (18/4/04)، «کلنگ های طلی اردی پروژ های می مام»
8 سطت ضیگذاری ص داو سیم ، (18/12/02)، « وگذاری پروژ های می مام ب ش خصوصی»
4- البچی ، محمود نورزلی ، محمت الله (1810)، «روش های اجرای پروژ» ، نقشارات نقشگات مران
2- البچی ، محمود نورزلی ، محمت الله (1818)، «نخاب روش های م ش اکت خصوصی - دلیتیه منظور تاهن ملی پروژ های آزادراه طران با ری کرد AHP» ، مهندسی حمل و نقل ، شماره 8 ، صفحات 200-203
0- هرخلهان ، ادند (1812) «راکاره های مشاكتبش خصوصی در طران بتوج بت جویات ج ملی» ، پیام مهران فنی و اجرطی ، شماره 01
1 نصرتی ، ممدی (1812) «مشاكت دلیتیه - خصوصی در حوز مهال مت» «سطت باقب از گلی ، صرتی ع ، معادن ک ش اورزیت مران
3 نورزلی ، محمت الله (1833) «روش جذب سرحل گذاری خارجیا هدفلفزلی ش ضیاع ملی پروژ های فیر ساخت درکش و راهی در حالتوسع» «بیلان نام کلا شرناسی راشد ، مری تپ پروژ ، نقشگات مران ، اسناد راقما : محمود البچی
1- فشم خلی ، فشم (1812) «قدمه ای بر فموم سرحل گذاری مشاكتی عمومی - خصوصی» ، روزنام هی ای اقتصاد شماره 0443

6- منابع لاتین :

- 1-Asian Development Bank (ADB) (2008) , Public Private Partnership (PPP) , Hand book , September , ADB publishing.
2-Darr, Joseph (2008) , Current Trends in Public Private Partnership Laws, Legislative update , Construction law Journal , vol. 28.
3-Ho, Jerry (2010), Combined Dematel Tichnique With a Novel MCPM Model for Exploring Portfolio Selection Based on CAPM, Expert systems with Applications, newzealand,Taiwan,kainan university .
4-International Monetary Fund (IMF) (2012), Public Private Partnership , the Fiscal Affairs Department, Available at [Http://www.imf.org](http://www.imf.org).
5-jin,X-H.(2011),Model for efficient risk allocation in privately financed public infrastructure projects using neuro-fuzzy techniques, journal of Construction Engineering management, vol. 137, no . 11, pp. 1003- 1014.
6-Ron Hodges, Howard Mellett (2012), The U.K Private finance initiative: An accounting retrospective , The British Accounting Review journal.
7-(The)Word Bank(2008),private Participation in infrastructure(PPI)Project Database,

ⁱ Build-Operate- Transfer(BOT)

ⁱⁱ Concessions(DBFO)

ⁱⁱⁱ Private Divestiture(BOO)

^{iv} Tradtional Private Outsourcing

^v Service Contracts

^{vi} Operate and Management Contracts

^{vii} Leasing Contracts

^{viii} Public Private Partnership

^{ix} Private finance initiative

نقش مشارکت عمومی-خصوصی در تحقق اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

احمد ناصری نژاد^۱

چکیده

کشور ایران به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی در منطقه همچنین جغرافیای اقلیمی خود فرصت‌های بالقوه بسیار زیادی در زمینه اقتصادی بهره‌منداست که در صورت به فعلیت رسیدن این فرصت‌ها سهم نفت که در حال حاضر اساس اقتصاد کشور است به حداقل خواهد رسید لیکن به دلایل گوناگون که ریشه در سنتی بودن دیدگاه‌های مدیریت دولتی دارد این امر محقق نگردیده تا اینکه مقام معظم رهبری سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی تبیین نمودند تا اقتصاد متکی به دانش و فن‌آوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو محقق گردد و به نظر می‌رسد جهت دستیابی به اهداف عنوان‌شده ناگزیر از ورود بخش خصوصی در این حوزه همراه با مدیریت دانش هستیم. این مقاله ضمن توجه به رویکرد اقتصاد مقاومتی قصد دارد الگوی مشارکت عمومی-خصوصی را که بنا بر اعلام بانک جهانی در ۱۳۷ کشور جهان استفاده می‌شود را به‌عنوان روشی کاربردی در تحقق برخی اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی معرفی نماید.

واژه‌های کلیدی: مشارکت عمومی-خصوصی، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، زیرساخت، پروژه.

مقدمه

با توجه به جایگاه راهبردی و استراتژیک ایران در منطقه همواره در معرض انواع تقابل‌ها، تحریم‌ها و شوک‌های پیش‌بینی نشده از سوی کشورهای دیگر بوده چراکه اقتصاد ایران اقتصادی دولتی، متکی به نفت و وابهره‌وری پایین است ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

^۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد، ahmadnaserynezhad@gmail.com، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام (ره)

استراتژی جدید و اثربخش در تقویت و مقاوم‌سازی بنیان‌های اقتصاد کلان کشور را پیش رو می‌گذارد. اجرای پروژه‌های مختلف زیرساخت از جمله اهداف مهم و حیاتی در رشد و توسعه‌ی کشورها محسوب می‌شوند. این در حالی‌است که بودجه دولت‌ها برای توسعه زیرساخت‌های موردنیاز یک کشور به صورت متعارف محدود و غیر بهینه است (jin, 2011). به همین دلیل دولت‌ها تلاش کردند با به‌کارگیری بخش خصوصی و فعال کردن این بخش در پروژه‌های زیربنایی راه‌حلی نوین برای این کاستیها بیابند. یکی از راه‌حل‌های ارائه‌شده، اجرای پروژه با استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی PPP^۲ است. طبق آمار بانک جهانی در سال ۲۰۰۹ در ۱۳۷ کشور جهان استفاده از این روش قراردادی، مورد استقبال قرار گرفته است. پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی از نظر زمینه‌های اجرایی متنوع و از حیث میزان سرمایه موردنیاز دارای گستره وسیعی می‌باشند. مطالعات موردی در ایران و دیگر کشورها نشان می‌دهد روش PPP این امکان را به دولت می‌دهد که وظایف خود را از طریق بخش خصوصی در زمان کمتر، با هزینه و کیفیت بالاتر انجام دهد (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۴). هدف از نگارش مقاله حاضر معرفی الگوهای مشارکت عمومی-خصوصی جهت دستیابی به برخی اهداف سیاست‌ها اقتصاد مقاومتی از جمله کاهش وابستگی به صادرات نفت، استفاده از توان بخش خصوصی، استفاده از فن‌آوری‌های نوین و... می‌باشد.

مبانی نظری

مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی به ترتیبات قراردادی طولانی مدتی اطلاق می‌شود که میان نهادهای بخش دولتی و بخش خصوصی منعقد می‌گردد. به ویژه باهدف تأمین مالی، طراحی، عملیاتی کردن و بهره‌برداری از تأسیسات زیربنایی و خدماتی انجام می‌گیرد (ADB, ۲۰۰۸). امروزه به‌کارگیری روش مشارکت عمومی و خصوصی برای اجرای پروژه‌های مختلف بسیار متداول است بسیاری از کشورهای مختلف بسیار متداول است بسیاری از کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته این روش را برای اجرای پروژه‌های خود در سطوح ملی و محلی به کار می‌گیرند (رسول منش، ۱۳۸۹ ص ۳۸) مقصود از بخش عمومی مؤسسات و نهادهایی هست که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دولت، نهادها و سازمان‌های عمومی یا شهرداری قرارداد و بخش خصوصی به اشخاصی گفته می‌شود که تحت کنترل یا مالکیت دولت نیستند و توسط سرمایه‌گذاران بخش خصوصی اداره و کنترل می‌گردد. چهار مشخصه می‌تواند مفهوم مشارکت عمومی-خصوصی را روشن‌تر کند که عبارت است از:

- به دست آوردن بازدهی و کارایی مناسب از طریق تقسیم مخاطره و پاسخگویی بین بخش عمومی و خصوصی

^۲ -Public Private Partnership (PPP)

- سرمایه‌گذاری در طول عمر پروژه
 - ارتباط قراردادی طولانی مدت
 - ابداع و نوآوری به‌ویژه در عرصه خدمات (سازوکارهای پرداخت، عرضه و توصیف خدمات) از سوی بخش خصوصی)
- (Alfen et al, 2009)

روش‌های گوناگون مشارکت عمومی - خصوصی

سازمان برنامه‌ریزی و بودجه نهاد ریاست جمهوری اقدام به تدوین چهارچوب موافقت‌نامه نموده است که در آن روش‌های گوناگونی مشارکت عمومی خصوصی معرفی شده که بدین شرح می‌باشد: (۲)

- ساخت - بهره‌برداری - واگذاری BOT^۳
- نوسازی - بهره‌برداری - واگذاری ROT^۴
- ساخت - بهره‌برداری - مالکیت BOO^۵
- طراحی - ساخت - بهره‌برداری DBO^۶
- ساخت - مالکیت - بهره‌برداری - واگذاری BOOT^۷
- ساخت - اجاره - بهره‌برداری - واگذاری BLOT^۸
- ساخت - انتقال - بهره‌برداری BTO^۹

علل رویکرد جهانی مشارکت عمومی - خصوصی

امروزه اقتصادهای توسعه‌یافته دنیا به‌طور روزافزون، قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی را در حوزه‌های گوناگون به‌کار می‌گیرند. از ساخت جاده‌های مدرن شهری و بین‌شهری گرفته، تا نوسازی و احیای بافت شهری، و از ارتقای تأسیسات زیربنایی گرفته، تا احداث و بهسازی مراکز خدماتی مانند مراکز درمانی. کشورهای در حال توسعه نیز به اهمیت چنین قراردادهایی پی برده‌اند و

^۳ - Build-Operate-Transfer

³ - Rehabilitation-Operate-Transfer

^۵ - Build-Operate-Own

^۶ - Design-Build-Operate

^۷ - Build-Own-Operate-Transfer

^۸ - Build-Lease-Operate-Transfer

^۹ - Build-Transfer-Operate

می‌کوشند به طور جدی از این روش در پروژه‌های مختلف بهره‌گیرند. در سال‌های اخیر مشارکت بخش خصوصی در توسعه و تأمین مالی تسهیلات دولتی به صورت فزاینده در تمام جهان گسترش یافته است. فن‌های پیوسته در حال توسعه می‌باشند که به واسطه آن‌ها تسهیم مخاطرات و پاداش بین بخش‌های خصوصی و دولتی به مناسب‌ترین روش صورت گیرد (Trends & Theory, 2013) عوامل زیادی در گسترش رویکرد مشارکت عمومی - خصوصی در جهان نقش داشته‌اند که از مهم‌ترین دلایل آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

- با پیشرفت مستمر فناوری رقابت در عرصه جهانی نیازمند زیرساخت کارا و مناسب است.
- بخش دولتی برای توسعه زیرساخت به سرمایه کلان‌احتیاج دارد.
- الگوی PPP به عنوان روشی کاربردی برای تخصیص مخاطرات و مسئولیتها در توسعه دیر ساخت‌ها در نظر گرفته شده است.
- بخش خصوصی به درجه قابل توجهی از کارایی در پروژه‌های زیرساخت رسیده که بخش دولتی به صورت سنتی به آن حد نرسیده است.
- متخصصان بخش خصوصی توان بالاتری در مسائل فنی دارند.
- دولت‌ها امکان کنترل و نظارت دقیق‌تری بر پروژه می‌یابند (۳)

کشورهای گوناگون از الگوی مشارکت عمومی - خصوصی استفاده کرده‌اند، مواردی از آن عبارتند از:

حمل و نقل عمومی بلژیک

ترافیک روزانه جاده شمالی فرودگاه بروکسل به ۲۵۰۰ وسیله نقلیه در ساعت می‌رسید و پیش‌بینی می‌شد برای سال ۲۰۱۱ به حدود ۳۵۰۰ خودرو در ساعت رسد همچنین تقاضایی برای ۶۰۰۰ پارکینگ ایجاد شود. دولت پس از بررسی جوانب این معضل ترافیکی دو مناقصه جداگانه اما هم‌زمان برگزار کرد. یک فراخوان برای بخش طراحی - ساخت و تعمیر و نگهداری پروژه و یک فراخوان برای تأمین مالی پروژه، این رویکرد سبب گردید بهترین پیشنهاد پیمانکاری مالی را بدون آسیب دیدن مدل مشارکت ترکیب کنند. علاوه بر این، جدا کردن فراخوان سبب شد پیمانکاران کوچک‌تر نیز بتوانند در مناقصه شرکت کنند زیرا مسائل مالی مانعی برای ورود آن‌ها نبود. ۴ کنسرسیوم برای مذاکرات مناقصه طراحی، ساخت، تعمیر و نگهداری و چهار کنسرسیوم برای مباحث مالی پروژه انتخاب شدند و در نهایت کار به پیمانکار سپرده شد. اجرای این پروژه با پروژه راه آهن منطقه همراه شد که به طور مستقل ولی هم‌زمان به بهره‌برداری رسید. بنابراین گزارش‌ها اجرای مشترک این دو پروژه باعث کاهش اثرات زیست‌محیطی و ترافیک گردید و بسیار مقرون به صرفه بود، همچنین موجبات تقویت قدرت رقابت فرودگاه بروکسل را فراهم آورد. (Jin, X.-H. (2011))

بندر عقبه اردن

بندر عقبه در دهه ۱۹۸۰ سومین بندر بزرگ شمال دریای سرخ بود ولی در اواخر دهه ۱۹۹۰ به دلایلی چون رقابت شدید، ضعف مدیریت، کمبود سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری دچار بحران گردید و کشتی‌ها تا ۱۵۰ ساعت هم معطل می‌ماندند. بازرگانان نیز مجبور بودند خسارت توقف کشتی‌ها را تحمل کنند. تراکم بارگیری باعث شد فعالان این بخش به بندرها دورتر در لبنان و سوریه متوسل شوند لذا ضرورت تحولات عمده در بندر به رسمیت شناخته شد. در سال ۲۰۰۰ قانون خصوصی‌سازی تصویب شد. میزان سرمایه‌گذاری برای دوره ۵ ساله ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۸ مبلغ پانصد میلیون دلار برآورد شد. دولت اردن توانایی چنین سرمایه‌گذاری را نداشت و از سوی دیگر فاقد تجربه اجرایی در زمینه PPP بود. در نهایت حکومت تصمیم گرفت به جای وارد شدن در یک مشارکت بلندمدت، کار را به مدت دو سال با یک قرارداد مدیریت آغاز کند و در صورت رضایت بخش بودن عملکرد بخش خصوصی، طرح سرمایه‌گذاری مشترک ۲۵ ساله را برآورد. پس از انجام مناقصه یکی از شرکت‌ها که تجربه بسیاری در اداره پایانه‌های کانتینری در ۴۰ کشور جهان داشت بهترین شرایط سرمایه‌گذاری و گسترش بندر ارائه کرد و در سال ۲۰۰۴ قرارداد مدیریت دوساله را با شرکت آبادانی عقبه امضاء کرد. شرکت تخصص به‌روز و کارآمد خود را به کار گرفت و اقداماتی گسترده‌ای همچون پاک‌سازی بندر، آموزش‌های بندری و دریایی، طرح پاداش، تأمین امکانات رفاهی و همچنین سرمایه‌گذاری سی میلیون دلاری در زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری انجام شد. تجهیزات مدرن به سرعت نصب و پایانه ۱۰۰ درصد رایانه‌ای شد. نتایج اصلاحات در فوریه ۲۰۰۵ آشکار شد. ساعت انتظار به چند ساعت کاهش یافت و کلیه اضافه‌هزینه‌های ازدحام حذف شد. حدود ۲۱ شرکت کشتیرانی جدید به همکاری با عقبه پرداختند و بندر در زمره سه بندر برتر خاورمیانه و شبه‌قاره هند برگزیده شد. (Sapte, W. (1997))

طرح فاضلاب منطقه دوبلین

یکی از اقدامات دولت ایرلند تشویق مشارکت بخش خصوصی در ارتقای خدمات عمومی و زیرساخت‌هاست و یکی از این پروژه‌ها طرح فاضلاب منطقه دوبلین است. شورای شهر دوبلین با بهره‌گیری از راهکارهای فاضلاب شهری اتحادیه اروپا، سیستم جدید تصفیه را شناسایی که مستلزم ارتقای کیفیت آب خلیج دوبلین بود. این شورا با استفاده از روش طراحی، ساخت و اجرا تصفیه‌خانه آب رابا فناوری‌های روز ایجاد کرد و برای تأمین هزینه از منابع صندوق اتحادیه اروپا، وزارت محیط‌زیست، دولت محلی، شورای شهر و کاربران غیرخانگی استفاده شد. این پروژه از طریق برگزاری یک مناقصه عمومی به کنسرسیوم بین‌المللی واگذار شد که شامل سه شرکت می‌شد. مرحله عملیاتی قرارداد تصفیه ۲۰ ساله تعیین شد. هزینه کلی بالغ بر دویست و پنجاه و شش میلیون یورو بود که صدوسی و سه میلیون یورو آن به وسیله صندوق اتحادیه اروپا فراهم شد. استفاده از فناوری مدرن مزایایی به همراه داشت از جمله، دیگر نیازی به احیای دریا نبود و دستگاه مورد استفاده محل کوچکی را اشغال می‌کرد. همچنین در پروسه کار، لجنی تولید می‌شد که به عنوان کود برای کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گرفت، بیوگاز تولید شده ۶۰ درصد نیازهای انرژی الکتریکی دستگاه را تأمین می‌کرد. (EUROPEAN, 2004)

بیمارستان سیدنی

بیمارستان سلطنتی ساحل شمالی سیدنی ۱۰ در سال ۱۸۸۵ افتتاح شد و طیف وسیعی از خدمات پزشکی را ارائه می‌دهد. در سال ۲۰۰۸ قرارمشارکت عمومی-خصوصی به ارزش ۹۵۰ میلیون دلار با کنسرسیوم اینفراشور^{۱۱} امضاء شد. این قرارداد ۲۸ ساله شامل تأمین مالی، طراحی، ساخت و بهره‌برداری (به‌استثنای ارائه خدمات بالینی)، تعمیرات نگهداری از امکانات بود. کنسرسیوم اقداماتی شامل؛ توسعه مجدد ۵۳ ساختمان قدیمی، ساخت پارکینگ چندطبقه، ارائه امکانات مدیریتی و خدمات پشتیبانی می‌شد. این اقدامات موجب گردید تعداد بیمارستان ۲۰ درصد یافته همچنین امکان خدمات شیمی‌درمانی، صندلی بیشتر دیالیز، خدمات تشخیصی پیشرفته، مراقب‌های سرپایی بیشتر و ۲۹ اتاق عمل فراهم آید. همچنین ساختمان جدیدی تکمیل گردید که شامل واحدهای سوختگی جدید، سلامت و بهداشت زنان، کودکان و نیز سلامت روان می‌شد. (2012, UNECE, WHO, and ADB)

زباله در بلغارستان

یکی از مسائل شهری که در همه مناطق به‌خصوص مناطق توریستی اهمیت بالایی دارد، چگونگی برخورد با زباله می‌باشد. لازمه آنکه شهر، جذاب‌بازنظر بهداشت عمومی پاکیزه باشد سیستمی کار آبرای مدیریت پسماند است. در نسل خدمات مربوط به حمل و جمع‌آوری زباله توسط دولت انجام می‌شود سرمایه‌گذار قابل توجهی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و ظروف جمع‌آوری زباله انجام شده است. در حالی که شهرداری خدمات حمل و جمع‌آوری زباله را برعهده دارد، مکان‌های دفن زباله نسل از طریق یک حق امتیاز اداره می‌شود. شرکت گلدن باگ که شرکتی خصوصی است، مکانی دفن زباله را از سال ۱۹۹۴ اداره می‌کند. در ابتدا گلدن باگ تحت قرارداد خدمات با شهرداری کار کرد که بعدها این قرارداد از شهرداری تبدیل به یک حق امتیاز ۱۵ ساله شد. در حال حاضر این شرکت با حداقل حمایت مالی از سوی بخش عمومی تنها با فروش ضایعات قابل بازیافت اداره می‌شود. گلدن باگ با استفاده از درآمد خود این مکان‌ها را توسعه داده است. آب، فاضلاب و برق نصب شده و ساختمان‌هایی برای ذخیره‌سازی و تجهیزات ساده جهت خرد و فشرده سازی مواد قابل بازیافت ایجاد شده است. همچنین این مکان‌ها با تجهیزات متحرک و ابزارهایی برای ضد عفونی کامیون‌ها و کانتینرها تجهیز شده‌اند. دفاتر اداری به همراه ایستگاهی برای وزن کردن ساخته شده است گلدن باگ درآمدش را از فروش مواد بازیافت شده، به‌طور عمده بطری‌های پلاستیکی، دیگر مواد پلاستیکی، کاغذ و قوطی‌های فلزی به دست می‌آورد دو کارخانه بازفرآوری مشتری قوطی‌های فلزی هستند. مشتری اصلی کاغذ، کارخانه تولید کاغذهای بهداشتی است و بطری‌های پلاستیکی

^{۱۰} Royal North Shore Hospital (RNSH)

^{۱۱} InfraShore

خردشده نیز یک مشتری اصلی دارد که بازفرآوری پلاستیک را انجام می‌دهد. بدین ترتیب یک مشارکت خصوصی عمومی در بازیافت ضایعات توانسته است به یک فعالیت تجاری برای یک شرکت خصوصیتبدیل شود که مواد قابل بازیافت مکان‌های دفن زباله با به کارگیری روش‌های کم‌هزینه و فناوری پایین توانسته از نظر تجاری مقرون‌به‌صرفه باشد. این مورد نشان داد که چگونه فناوری بسیار ساده ابتدایی به وسیله اپراتور خصوصی دفن زباله می‌تواند به بازیافت ضایعات منجر شود و می‌تواند به یک فعالیت تجاری بادوام تبدیل شود.

(Cebotari, Doina and Dennis, Allen (2008);

با جمع‌بندی نتایج مطالب پیش‌گفته در خصوص تجربیات کشورهای مورد مطالعه می‌توان جدول ۱ را ترسیم کرد.

جدول ۱- نتایج اجراي مشاور کتعمومی - خصوصیدر کشورهایی مورد مطالعه

کشور	مطالعه موردی	نتایج
بلژیک	ترافیک فرودگاه بروکسل	۱- کاهش هزینه‌های عمومی ۲- حفظ محیط‌زیست ۳- افزایش قدرت رقابت ۴- استفاده از توان‌بخش خصوصی ۵- افزایش خدمات عمومی
اردن	بندر عقبه	۱- جذب سرمایه خارجی ۲- انتقال فناوری پیشرفته ۳- افزایش قدرت رقابت ۴- کاهش هزینه‌های عمومی ۵- افزایش سطح آموزش ۶- استفاده از تخصص بخش خصوصی
ایرلند	فاضلاب دوبلین	۱- حفظ محیط‌زیست ۲- افزایش بهره‌وری ۳- انتقال فن‌آوری پیشرفته ۴- جذب سرمایه خارجی ۵- استفاده از توان‌بخش خصوصی
استرالیا	بیمارستان سیدنی	۱- کاهش هزینه‌های عمومی ۲- نوسازی زیرساخت ۳- افزایش خدمات عمومی ۴- استفاده از توان‌بخش خصوصی
بلغارستان	دفن زباله	۱- کاهش وابستگی به بودجه عمومی ۲- حفظ محیط‌زیست ۳- افزایش خدمات عمومی ۴- افزایش بهره‌وری ۵- استفاده از تخصص بخش خصوصی

اقتصاد مقاومتی

اصطلاح (اقتصاد مقاومتی) نخستین بار از سوی مقام معظم رهبری در شهریور ۱۳۸۹ مطرح شد. سپس ایشان در سال ۱۳۹۱ مؤلفه‌ها و الزامات اقتصاد مقاومتی را بر اساس مواردی چون رونق تولید و اشتغال، رشد اقتصادی و رفاه، استفاده از تولید داخلی، مردمی کردن

اقتصاد، کاهش وابستگی به نفت، اقتصاد دانش‌بنیان تبیین نمودند. در بهمن‌ماه ۱۳۹۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی بود را ابلاغ نمودند. در نهایت هدف این سیاست‌ها را تأمین رشد پویا، بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و رویکرد آن را جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا و برون‌گرا برشمردند. (اقتصاد مقاومتی، ۱۳۹۲)

نتیجه‌گیری

دولت برای تأمین مالی بخشی از کالاهای عمومی و همچنین برای ارتقای کیفیت آن‌ها می‌تواند از ظرفیت بخش خصوصی استفاده کند. استفاده از ظرفیت بخش خصوصی لزوماً به معنای خصوصی‌سازی و انتقال کامل مالکیت و مدیریت نیست. بین مالکیت و مدیریت کاملاً دولتی و مالکیت و مدیریت کاملاً خصوصی طیف وسیعی از حالت‌ها وجود دارد که بخش‌های خصوصی و عمومی می‌توانند باهم توسعه زیرساخت و خدمات عمومی مشارکت کنند. مشارکت‌ها در قالب قراردادهای مختلف عملیاتی می‌شود. مشارکت بخش خصوصی در عملیات ساخت - بهره‌برداری - واگذاری، نوسازی - بهره‌برداری - واگذاری، اجرای طرح توسعه و بهره‌برداری از جمله روش‌های مشارکت خصوصی - عمومی است. همان‌گونه که در تجربیات دیگر کشورها ملاحظه شد، به‌کارگیری این روشها تجربه و امکانات بخش خصوصی را در اختیار دولت‌ها و شهرداری‌ها قرار می‌دهد و آنها می‌توانند ضمن عمل به وظایف قانونی برخی از امور را با مخارج کمتر و کیفیت بالاتر به بخش خصوصی بسپارند. از سوی دیگر همان‌گونه که از نتایج بکارگیری مشارکت عمومی - خصوصی در دیگر کشورها که در جدول ۱ بیان شده این الگو دست‌آوردهای گوناگون و تا حدودی مشترک به همراه دارد که از جمله ۱ - جذب سرمایه خارجی ۲ - انتقال فناوری پیشرفته ۳ - افزایش قدرت رقابت ۴ - کاهش هزینه‌های عمومی ۵ - افزایش سطح آموزش ۶ - استفاده از تخصص بخش خصوصی ۷ - حفظ محیط زیست ۸ - جذب سرمایه خارجی می‌باشد.

پیشنهادات

۱. تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصاد
۲. پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری
۳. محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروهای کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد
۴. سهم‌بری عادلانه در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آن‌ها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقا آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه
۵. اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد مقاومتی، ایجاد ثبات در اقتصاد مقاومتی

۶. توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته
۷. شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن
۸. صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور

منابع

۱. ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰، در: khamenei.ir
۲. چهارچوب مشارکت عمومی - خصوصی، سازمان برنامه و بودجه صفحه ۶
۳. رسولی منش، سیدمصطفی (۱۳۸۹)، تأمین مالی طرح‌های و پروژه‌های شهری با استفاده از روش مشارکت بخش عمومی و خصوصی، اقتصاد شهر، شماره ۵، صفحات ۳۸
4. Jin, X.-H. (2011) "Model for efficient risk allocation in privately financed public infrastructure projects using neuro-fuzzy techniques". *Journal of Construction Engineering Management*, Vol. 137, No. 11, pp. 1003-1014
5. Sapte, W. (1997), *Project Finance, The Guide to Financing Build-Operate-Transfer Projects, Uses in PPP*, Hong Kong. Euromoney Books.

6. “RESOURCE BOOK ON PPP CASE STUDIES: Nessebar “Golden Bug” Landfill, Bulgaria” 2004. EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE GENERAL REGIONAL POLI

Alfenltans Wilhelm, et al, (2009), An Introduction to PPP Concept, in H.W. Alfen (ed), Public Private Partnership in Infrastructure Development Case studies from Asia and Europe, Weimar: Bauhaus – Universitat Weimar.

7. The Best practice in ppp in Healthcare Sector: A Review of Different Case Studies and Experiences: Royal North Shore Hospital (RNSH) and Community Health Facility, Sydney, Australia, 2012, UNECE, WHO, and ADB

8. Cebotari, Doina and Dennis, Allen (2008); "Jordan: A public-private Partnership Brings Order to Aqaba's port"; Published in "Celebrating Reforms", World Bank, Doing Business 2008: case studies.

9. A. Roumboutsos, S. Farrell, C. L. Liyanage and R. Macário, 2013, COST Action TU1001 Public Private Partnerships.

10. inTransport: Trends & Theory, 2013 Discussion Papers, Part II Case Studies, The Via- Invest Zaventem Project.

11. World Bank publications, www.worldbank.org

12. Facilitating Public Private Partnership for Accelerated Infrastructure Development in India, Department of Economic Affairs (DEA).

چالشها و راهبردهای توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرحهای زیربنایی

سیدمحمد مهدی میرمعزی^۱، محمدحسین صبحیه^۲

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه علم و فرهنگ، دانشجوی دکتری مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه تربیت مدرس

mirmoezi@usc.ac.ir

^۲ عضو هیئت علمی و استادیار، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه تربیت مدرس

sobhiyah@yahoo.com

چکیده

مشارکت بخش عمومی و خصوصی قراردادی بلندمدت بوده که بین بخش خصوصی و یک نهاد دولتی، برای ایجاد امکانات یا خدماتی جهت استفاده عموم مردم، منعقد می‌شود. در این قرارداد، بخش خصوصی ریسک‌های قابل توجهی را می‌پذیرد و مسئولیت‌های زیادی را تقبل کرده و مدیریت می‌کند. این نوع قراردادها با اشکال ساده‌ای تقریباً در بسیاری از نقاط دنیا مرسوم بوده است و مردم به روش‌های گوناگونی به یاری دولت‌ها می‌پردازند ولی از ۱۹۸۰ میلادی به بعد، موضوع شکلی مدرن به خود گرفته است. در ایران موضوع مشارکت در سال ۱۳۶۶ با تصویب مجلس وارد ادبیات قراردادها شد و تا امروز بخش عمومی علاقه داشته و سعی کرده است با تکمیل قوانین، بستر لازم را برای مشارکت با بخش خصوصی فراهم نماید. البته توفیقات کسب شده در مقایسه با ابعاد و نیازهای جامعه امروز بسیار اندک بوده و یکی از سازوکارهای رشد کشور و رسیدن به چشم‌انداز ۱۴۰۴ بی شک در گرو این موضوع دانسته شده است. این تحقیق با نگاهی آسیب شناسانه موضوع مشارکت بخش دولتی با بخش خصوصی را با تمرکز روی پروژه‌های زیربنایی خصوصاً حوزه حمل‌ونقل، مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار داده و به دور از مسائل حاشیه‌ای سعی در شناخت چالش‌ها و راهبردهای توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیربنایی داشته است. به این منظور نظرات چهار دسته از کارشناسان خبره، دلسوز و آگاه از طریق مصاحبه جمع‌آوری و سپس جمع‌بندی گردیده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که باید دیدگاه‌های هر دو بخش عمومی و خصوصی بر مبنای اصول صحیح مشارکت به صورت زیر، اصلاح و ارتقاء یابد. بخش عمومی بر تعهداتی که با بخش خصوصی می‌بندد پایبند مانده و در جهت کاهش تصدی‌گری و واگذاری امور اجرایی و اقتصادی به بخش خصوصی حرکت کند. بخش خصوصی با رعایت اخلاق حرفه‌ای و قبول ریسک‌های مشارکت در این مسیر گام بردارد و قبول نماید مشارکت سبب خلق ثروت بصورت پایدار و به نفع شهروندان و در قالب خصوصی‌سازی در بستری عدالت‌گرا به وقوع خواهد پیوست. سازوکارهایی برای جذابیت و ترغیب ورود نهادهای مالی به کمک بخش خصوصی در مشارکت ایجاد گردد. دولت در نرخ‌گذاری محصولات پروژه‌ها ورود پیدا نکرده و این مهم را به اقتصاد واگذارد. خصوصی‌سازی باید گام به گام و مبتنی بر پیشنهادهای معتبر مثل بانک جهانی باشد. پروژه‌ها برای جذاب شدن باید تجاری سازی شده و با تدوین قراردادهای روشن و شفاف، مسئولیت‌ها، ریسک‌ها و منافع طرفین مشخص گردد.

واژه‌های کلیدی:

تامین مالی پروژه‌های، پروژه‌های زیربنایی، خصوصی سازی، مشارکت عمومی - خصوصی، BOT Types

مقدمه

مشارکت بین بخش عمومی و بخش خصوصی، موافقتنامه‌ای بین یک نهاد دولتی یا وابسته به دولت و شهرداری‌ها با یک بخش غیردولتی است. این مشارکت منجر به خلق مهارت‌ها و مدیریت بهره‌وری در یک کسب‌وکار واقعی همراه با کم کردن ریسک و مسئولیت دولت در ارائه خدمات عمومی خواهد شد. بخش خصوصی در قالب یک شرکت خصوصی با روشی موثر امکان افزایش بهره‌وری از پروژه را میسر می‌سازد. مشارکت بخش عمومی و بخش خصوصی در دنیا با عنوان Public Private Partnership و در بریتانیا با عنوان Private Finance Initiative شناخته می‌شود. بر اساس تعریف بانک جهانی، این مشارکت، قراردادی بلندمدت بوده که بین بخش خصوصی و یک نهاد دولتی، برای ایجاد امکانات یا خدمات جهت استفاده عموم مردم، منعقد می‌شود. در این قرارداد، بخش خصوصی ریسک‌های قابل توجهی را می‌پذیرد و مسئولیت‌های زیادی را تقبل کرده و مدیریت می‌کند. در این مقاله چون عبارت «مشارکت بخش عمومی و خصوصی» به دفعات تکرار می‌گردد، برای پرهیز از تطویل کلام، در بسیاری از موارد از واژه «مشارکت» استفاده می‌شود و هر جا منظور از مشارکت مفهوم دیگری داشته باشد، حتماً از عبارت کامل آن مفهوم استفاده خواهد شد. نتیجه یک مشارکت، ارائه یک خدمت یا ساخت یک پروژه زیربنایی خواهد بود که هزینه آن بطور موثری مدیریت شده است. در بسیاری از کشورها، مشارکت بطور گسترده‌ای مورد پذیرش قرار گرفته و الگوهای متفاوتی از آن در حال اجراست. بر اساس مدارک موجود، در طی سال‌های ۱۹۸۵ - ۲۰۰۴ میلادی حدود ۱۲۰۰ پروژه زیربنایی با ارزشی بالغ بر ۴۵۰ میلیارد دلار با این روش اجرا شده که بیشترین آنها در اروپا، آسیا و شرق دور بوده‌اند. گزارش شرکت KPMG حاکی است تنها در سال ۲۰۱۰ میلادی معادل ۱۶۷ میلیارد دلار از این طریق، پروژه‌ها تامین مالی شده‌اند و جالب اینکه طبق پیش‌بینی همین شرکت، در ۲۰ سال آینده حجم تامین مالی پروژه‌ها در دنیا رقمی معادل ۴۰۰۰۰ میلیارد دلار خواهد داشت [۱]. روش‌های مختلفی از مشارکت عمومی خصوصی تعریف شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند که قالب کلی آنها تحت عنوان قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT) بوده و دارای خانواده نسبتاً بزرگ و متنوعی می‌باشد. مشارکت، ترتیبی است که دولت نیازهای خود را در زمینه پروژه‌های سرمایه‌بر و با عمر ساخت طولانی، رفع می‌کند. موضوع تامین مالی پروژه در خط مقدم مشارکت قرار دارد و یکی از مهم‌ترین گام‌ها در ساختار یک مشارکت، روشن ساختن نحوه تامین مالی آن است. پروژه یا خدمت ایجاد شده در مشارکت، پس از آماده شدن، معمولاً توسط تامین‌کنندگان مالی مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت تا اصل و سود سرمایه برگشت نماید. هزینه‌های سرمایه‌گذاری، ساخت، نگهداری و بهره‌برداری بین ۲۵ تا ۹۹ سال، بسته به قرارداد، مستهلک خواهد شد. تسهیلات و خدماتی که در یک مشارکت ایجاد می‌شود می‌تواند در زمینه‌های راه، پل، بندر، فرودگاه، راه‌آهن، نیروگاه، سد، تامین آب، سیستم فاضلاب، شبکه ارتباطات، خدمات تکنولوژی اطلاعات (IT)، مدرسه، هتل، بیمارستان، زندان، امکانات ورزشی و حتی امکانات نظامی باشد. مهم‌ترین دلایل انتخاب یک شریک خصوصی از طرف دولت را می‌توان به موارد زیر خلاصه کرد؛ توسعه پروژه‌های زیربنایی، کسب ترکیب بهینه از منافع و هزینه‌ها (Value for money)، انتقال وظیفه تامین مالی و ریسک‌ها به بخش خصوصی، نوآوری، توزیع ثروت، ایجاد اشتیاق عمومی، کاهش هزینه و زمان پروژه‌ها و بالا رفتن کیفیت کار می‌باشد و مهم‌ترین دلایل انتخاب یک شریک عمومی از طرف بخش خصوصی، کسب سود و افزایش سرمایه در درجه اول و کمک به زیربنای اجتماعی و ملی و افزایش مهارت‌های خود در مراتب بعدی قرار دارند.

سابقه مشارکت بخش عمومی و خصوصی (پیشینه تحقیق)

ایجاد خدمات عمومی توسط بخش خصوصی موضوع چندان جدیدی نیست. در بسیاری از نقاط دنیا در زمان‌های نسبتاً دور، بعضی از خدمات عمومی مثل بنادر، تفرج گاه‌ها، عبادتگاه‌ها و بازارها توسط بخش خصوصی ایجاد می‌شده است. همچنین در طول تاریخ، آبادسازی مناطق حاصل از کشورگشایی‌ها و ایجاد شهرهای جدید عموماً با کمک مردم به ثمر می‌رسیده است. این نوع سرمایه‌گذاری‌ها در کارهای عمومی در قرون ۱۶ و ۱۷ میلادی در فرانسه معمول بوده بطوریکه کارهایی مثل سنگفرش خیابان‌ها، کفسازی رودخانه‌ها، ساخت کانال‌های آب، خدمات پستی و حمل و نقل عمومی توسط بخش خصوصی عرضه می‌شده است [۲]. چنین وضعیتی در سایر کشورهای دنیا کم‌وبیش وجود داشته ولی از ۱۹۸۰ میلادی به بعد، شکلی مدرن به خود گرفته است. البته در ایالات متحده در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ از مشارکت بعنوان ابزاری برای خصوصی‌سازی و افزایش سرمایه‌گذاری در مناطق شهری استفاده شده است. دلیل آن هم ساده بوده زیرا ثابت شده بود بخش خصوصی می‌تواند ضمن بالا بردن کیفیت، در هزینه‌ها صرفه جویی قابل ملاحظه‌ای هم داشته باشد. مطلقاً مسئولیت‌ها و وظایف دولت نیز کاهش می‌یابد. آمریکا تنها کشوری نیست که در نیمه دوم قرن بیستم به دنبال توسعه مشارکت بخش خصوصی و عمومی رفته است. برای مثال در اسپانیا در دهه ۱۹۶۰ جاده‌های با عوارض عبور متعددی با این روش به بهره‌برداری رسیده است. در انگستان در دهه ۱۹۸۰ روش مشارکت، به روش‌های دیگر برای بازسازی اقتصادی، ترجیح داده شده است. در دیگر کشورهای اروپایی هم تکاپو برای استفاده از این مفهوم توسعه یافته است. در هلند، دولت اعلام کرده که برای پیشبرد اهداف و خط و مشی‌های کلان اقتصادی از توان بخش خصوصی استفاده می‌کند. جالب آنکه در نروژ هم در دهه اول قرن بیست‌ویکم، مشارکت بخش عمومی خصوصی مورد استقبال قرار گرفت زیرا قبلاً در این کشور به سبب درآمد نفت، صحبتی از مشارکت به میان نمی‌آمد و دولت نمی‌خواست مردم را با ریسک‌های موجود در مشارکت بین بخش عمومی و خصوصی آشنا کند.

در ایران هم مفهوم استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی، تحت عنوان کارهای عام المنفعه، وقف و خیرات، از دیرباز معمول بوده است. با این روش مردم (بخش خصوصی) در کارهایی مثل ساخت مدرسه، مسجد، درمانگاه، راه و بعضی خدمات عمومی با حکومت همکاری می‌کرده‌اند. ولی این همکاری‌ها قالبی غیرانتفاعی و بُعد معنوی و اخروی داشته است. شکل امروزی و نوین مشارکت بخش عمومی و خصوصی از سه دهه پیش وارد ادبیات قراردادی در ایران شده است. بر این اساس، موضوع مشارکت ابتدا در سال ۱۳۶۶ تحت عنوان "قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر موسسات مالی و پولی کشور" تصویب و سپس آیین‌نامه اجرایی آن نیز در سال بعد (۱۳۶۷) ابلاغ گردید. مطابق این قانون، به وزارت راه و ترابری اجازه داده شد که تامین منابع مالی و اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری را به شرکت یا شرکت‌هایی که به همین منظور با مشارکت بانک‌های کشور و شرکت‌ها و موسسات و اشخاص حقیقی که طبق اساسنامه و قوانین مربوط مجاز به سرمایه‌گذاری و مشارکت می‌باشند و سایر منابع پولی و مالی کشور تاسیس می‌شوند واگذار نماید. این قانون دارای پنج تبصره می‌باشد که کلیات مشارکت در آنها تشریح شده و در آیین‌نامه اجرایی آن که مشتمل بر ۶۸ ماده است به جزئیات مشارکت (شامل: تعاریف و اصطلاحات، چگونگی انتخاب طرح یا پروژه عمرانی برای استفاده از قانون مشارکت، چگونگی تشکیل شرکت پروژه، نحوه اجرا و نظارت بر اجرا در دوره ساخت، چگونگی بهره‌برداری از تاسیسات ایجاد شده، نرخ اجاره مستحدثات و نرخ‌گذاری خدمات بهره‌برداری و ترتیب وصول و نظارت به نحوه بهره‌برداری) پرداخته است. این آیین‌نامه، نوع مشارکت را به دو دسته کلی شامل؛ الف) تامین منابع مالی و ب) تامین منابع مالی و اجرا، تقسیم می‌کند. تا اینجا در قانون هیچ اشاره‌ای به درصد مشارکت بین دو بخش عمومی و خصوصی نشده است و به نظر می‌رسد که روح قانون بر مبنای مشارکت کامل و صددرصدی بخش غیردولتی در پروژه نوشته شده است. اما ۶ سال بعد (۱۳۷۲) سه ماده به آیین‌نامه اجرایی مذکور اضافه شده که مهم‌ترین ماده آن، به وزارت راه و ترابری اجازه می‌داد برای تسهیل مشارکت با کسب ردیف در لایحه بودجه سالانه، حداکثر تا میزان ۲۰٪ احتیاجات سرمایه‌گذاری پروژه را تقبل کرده و در دوره احداث با توجه به پیشرفت کار، به حساب طرف مشارکت پرداخت نماید. متعاقباً در سال ۱۳۸۰ این ماده اصلاح شده و سهم ۲۰٪ بخش دولتی (وزارت راه و ترابری) را به «قسمتی» تغییر داد. مجدداً در سال ۱۳۸۱ این ماده برای بار سوم تغییر یافته و سهم بخش دولتی، به ۵۰٪ افزایش یافت. موارد اخیر نشانگر عدم رضایت قانونگذار از

کمبود تمایل به مشارکت در طرح‌ها و پروژه‌های زیر بنایی است بطوریکه سعی شده با ایجاد چنین تسهیلاتی، بخش خصوصی را به مشارکت ترغیب نماید.

از طرف دیگر با احساس نیاز بیشتر به تامین منابع مالی در سایر بخش‌ها، قانونگذاران در بخش‌های نیرو و آب و فاضلاب نیز تمایل دولت را به همکاری با بخش خصوصی مشخص کرده‌اند. برای مثال در بخش آب، در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ (تبصره ۴ بند ج) آمده است؛ به منظور تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری برای احداث و بهره‌برداری از دستگاه‌های آب شیرین‌کن با تکنولوژی جدید در شهرهای ساحلی و جزایر و شهرهای بدون ظرفیت تامین آب محلی، به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود خرید آب تولیدی با کیفیت استاندارد اینگونه سرمایه‌گذاری‌ها را تضمین نماید مشروط به این که هزینه تهیه آب شیرین با این روش در مقایسه با قیمت تمام شده با روش معمول انتقال آب به این شهرها و جزایر بیشتر نباشد. همچنین در خصوص تامین آب صنعت، کشاورزی و شرب نیز به وزارت نیرو اجازه داده شده که خرید آب تولید شده توسط بخش خصوصی، در صورتی که هزینه آن از آب دولتی بیشتر نباشد را تضمین نماید. در رابطه با صنعت برق نیز در مواردی، به استفاده از سرمایه-گذاری بخش خصوصی قوانینی به تصویب رسیده است. برای مثال در قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب سال ۱۳۸۰ در ماده ۲۷ آمده است؛ به منظور جلب سرمایه‌های بخش غیردولتی در تولید نیروی برق به شرکت مادر تخصصی تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر) اجازه داده می‌شود برای هر یک از نیروگاه‌هایی که بنا به تشخیص وزیر نیرو قابلیت واگذاری به بخش غیردولتی را داشته باشد، یک شرکت مستقل دولتی تأسیس نموده و حداقل شصت و پنج درصد (۶۵٪) از سهام آن را از طریق بورس واگذار نماید.

جدیدترین قوانینی که به منظور تسهیل و ترغیب سرمایه‌گذاران به مشارکت در طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی تدوین شده است مربوط به قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه می‌باشد [۳]. در ماده ۲۱۴ (بند ب) به صراحت به روش‌های اجرائی موثر در این زمینه اشاره دارد. این قانون دولت را مکلف می‌کند تا به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون، نحوه اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی (خصوصی سازی) اقداماتی را به اجرا درآورد. متعاقباً دولت نیز در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ در ماده ۱۲۶ تأیید می‌کند که؛ در اجرای بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه و به منظور استفاده از ظرفیت‌های بخش غیردولتی، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند برای شروع عملیات اجرایی پروژه‌ها و طرح‌های تملک دارائی سرمایه‌ای ملی خود و یا طرح‌های بزرگ مصوب (مجمع و یا دولت از محل منابع داخلی) شرکت‌های دولتی با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ / ۱۲ / ۱۰ و قانون برگزاری مناقصات به روش زیر اقدام کنند، قرارداد تامین منابع مالی، اجراء و بهره‌برداری طرح‌ها (پروژه‌ها) را به شرکت پروژه صاحب صلاحیت که صرفاً به همین منظور تأسیس می‌شود واگذار کنند و با آنها برای پیش‌خرید تأسیسات احداثی (نوع الف)، اجاره درازمدت تمام یا بخشی از تأسیسات (نوع ب)، خرید درازمدت و یا پیش‌خرید کالا و خدمات تولیدی آن طرح (نوع ج)، بهبود کارایی آب و انرژی (نوع د) و یا سایر انواع مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی برای ارائه خدمات عمومی (نوع هـ) اقدام کنند. در ادبیات قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی، پیش‌خرید تأسیسات احداثی، به قرارداد کلید در دست (Turn Key) اطلاق می‌گردد. اجاره درازمدت تمام یا بخشی از تأسیسات، به قراردادهای ساخت، اجاره و انتقال (MLT, BLT) گفته می‌شود ولی از این قانون به نظر می‌رسد که قانون‌گذار، موضوع را برعکس استنباط کرده است یعنی بخش خصوصی تأسیساتی را ابتدا ساخته و سپس به دولت اجاره دهد در حالی که فرآیند مذکور گویای این است که بخش خصوصی پس از ساخت و یا مدرن کردن تأسیسات، آنها را از بخش عمومی اجاره می‌کند تا با بهره‌برداری از آنها بتواند اصل و سود سرمایه گذاری خود را مستهلک سازد و این به معنای عوض شدن جای موجر و مستاجر در قانون بودجه می‌باشد. در مورد خرید درازمدت و یا پیش‌خرید کالا و خدمات تولیدی آن طرح، قانون بودجه اشاره به روش ساخت، بهره‌برداری و تملک (BOO) دارد. در نوع (د) یعنی بهبود کارایی آب و انرژی، منظور قراردادهای از نوع مدرن ساختن، بهره‌برداری و سپس انتقال (MOT) است. به نظر می‌رسد که نوع آخر (نوع هـ) میتواند سایر انواع مشارکت مثل قراردادهای مدیریت و بهره‌برداری (M&O) یا قراردادهای امتیازی (Concession) یا قراردادهای از نوع JV باشد که مالکیت نیز در آن منتقل می‌شوند، باشد.

و اما در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ به مشارکت بخش خصوصی در زمینه‌های مختلف و با وسعت بیشتری پرداخته شده است. در بند (ق) تبصره ۲ این قانون به وزارت نفت و شرکت ملی نفت برای مشارکت با بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری این بخش به منظور اجرای طرح‌های بهینه‌سازی، کاهش گازهای گلخانه‌ای و کاهش مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت (با اولویت صنایع انرژی‌بر) و حمل‌ونقل

عمومی و ریلی درون و برون شهری، ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از CNG (با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری) و تولید خودروهای کم‌مصرف و موارد دیگر، تاکید شده است. در بند (م) تبصره ۳ به دولت اجازه داده شده، واحدهای خدماتی، رفاهی، مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی را از طریق برگزاری مزایده به اشخاص صاحب صلاحیت بخش‌های خصوصی، تعاونی، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با اولویت بخش تعاونی در شرایط برابر و در امکان ورزشی در شرایط مساوی با اولویت هیأت‌های ورزشی استانی و شهرستانی به صورت اجاره واگذار نماید. در بخش کشاورزی، آبیاری و تامین آب که موضوعات بسیار مهمی هستند، در بودجه ۹۳ نگاه ویژه‌ای به آنها شده است. در بند (الف) تبصره ۱۱ این قانون آمده است؛ به منظور تشویق و جلب سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی و تعاونی‌های تولیدی و تشکلهای آبران و شرکت‌های سهامی زراعی و شهرک‌های کشاورزی در امر احداث آب‌بندان‌ها، تسریع در احداث، تکمیل و تجهیز طرح‌های شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی، اجرای عملیات آب و خاک کشاورزی و روش‌های نوین آبیاری و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی، دستگاه‌های اجرائی ملی و استانی از محل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط، اعتبارات مورد نیاز احداث و تکمیل طرح‌های موصوف را به میزان هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) به عنوان سهم دولت به صورت بلاعوض و پانزده درصد (۱۵٪) به عنوان سهم بهره‌برداران به صورت نقدی یا تامین کارگر یا تهاتر زمین یا کالای مورد نیاز در اجرای طرح پرداخت نمایند. مضافاً در بند (ه) این تبصره نیز آمده است؛ دستگاه‌های دولتی برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی مصرف آب، مهار و بهره‌برداری از آبهای مشترک و مرزی، اجرای طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و طرح‌هایی که به مدیریت تقاضای آب می‌انجامد و زهکشی اراضی کشاورزی، به روش بیع‌متقابل یا ساخت و بهره‌برداری و تحویل (BOT) و سایر روشهای مشابه موضوع بند(ب) ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و تضمین خرید آب با سرمایه‌گذار خصوصی یا تعاونی قرارداد منعقد یا مجوز صادر نمایند.

یکی از موارد جالب توجه در این قانون، توجه به پروژه‌های ناتمام در کشور می‌باشد. طبق برنامه اعلام شده دولت یازدهم در خصوص نحوه تخصیص بودجه به پروژه‌های ناتمام دولتی که بالغ بر ۲۶۰۰ پروژه بزرگ می‌باشند، این پروژه‌ها به ۳ دسته شامل بالای ۸۰٪، زیر ۲۰٪ و بین ۲۰ تا ۸۰ درصد پیشرفت، تقسیم شده است. به طرح‌ها و پروژه‌های زیر ۲۰٪ فعلاً هیچ بودجه اجرایی تعلق نخواهد گرفت فقط به اندازه‌ای که تاسیسات ایجاد شده نگهداری گردند. اما با نگاه به بند (س) تبصره ۳ مشاهده می‌شود که دولت برای راه‌اندازی این دسته از پروژه‌ها، به دستگاه‌های اجرائی اجازه داده؛ طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در حوزه‌های فرهنگی، آموزشی، درمانی، ورزشی و خدماتی وسایر موارد مشابه را که کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) پیشرفت داشته‌اند را به بخش‌های خصوصی یا تعاونی به صورت فروش یا اجاره بلندمدت حداقل ده ساله از طریق مزایده عمومی واگذار نمایند تا با حفظ کاربری موجود نسبت به تکمیل و بهره‌برداری از آنها اقدام کنند. از طرفی دیگر، دولت در قانون بودجه به صندوق توسعه ملی برای کمک و تشویق بخش خصوصی برای مشارکت در پروژه‌های غیر از مسکن مجوز داده است به طوری که در بندهای (د) و (ه) تبصره ۵ برترتیب اذعان می‌دارد که ده درصد (۱۰٪) از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۳ جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، زیست‌محیطی، مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب و کشاورزی، صنایع تبدیلی و تبدیلی تکمیلی، منابع طبیعی و محیط‌زیست تخصیص می‌یابد و همچنین ده درصد (۱۰٪) از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۳ جهت پرداخت تسهیلات به طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی برای بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی صنعت و معدن و گردشگری به استثنای بخش ساخت مسکن اختصاص می‌یابد. در بند (ن) همین تبصره نیز تاکید دارد که؛ صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل مکلفند در پرداخت سرمایه در گردش تسهیلات موضوع بندهای (د) و (ه) بخش‌های خصوصی و تعاونی، استفاده از ظرفیت کامل واحدهای موجود و آماده بهره‌برداری و سپس طرح‌های با پیشرفت فیزیکی نزدیک به بهره‌برداری و نهایتاً طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی مرتبط با تولید و صادرات نفت و گاز، پتروشیمی، معدن و آب و برق را در اولویت قرار دهند.

به این ترتیب ملاحظه می‌شود که دولت همواره سعی در موثر نمودن نقش خود و ترغیب و هدایت علاقه‌مندان و سرمایه‌گذاران به مشارکت با بخش‌های اجرائی تحت نظر خود دارد. با این وجود و با توجه به تصویب قوانین متعدد و علاقه بخش عمومی و نیز با توجه به پیشینه‌های برشمرده و مقایسه با سایر کشورها، تحقیقات موجود نشان می‌دهند تا کنون موضوع مشارکت در کشور نتوانسته است انتظارات مدیران و برنامه-

ریزان ارشد دولتی (بخش عمومی) از یک سو و سرمایه‌گذاران و مجریان بخش خصوصی را از سوی دیگر برآورده سازد. حال کدامیک از موارد مثل فرهنگی، رشدنیافتگی بخش دولتی یا خصوصی، مسائل سیاسی، موضوعات اقتصادی، تحریم‌های بین‌المللی، آشفته‌گی بازار سرمایه، عدم اطمینان بخش خصوصی، عدم وجود دیدگاه مناسب در بدنه بخش دولتی، عدم وجود یک سیستم کارا و هدایتگر و عدم وجود یک متولی واحد در خصوص مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی و مسائلی از این دست باعث شده است تا مشارکت بخش عمومی و خصوصی پا نگرفته و در نتیجه سبب عدم توفیق کامل این قوانین شده است؟ موضوع تحقیق حاضر، یافتن چالش‌های موجود برای شکل‌گیری مشارکت بخش عمومی و خصوصی در پروژه‌های زیربنایی و متقابلاً راهبردها و راهکارهای برون رفت از این چالش‌ها می‌باشد. با مطالعه در حوزه‌های مختلف (مانند راه، آب، انرژی و ...) مشاهده می‌شود مشکلات موجود در این حوزه‌ها با یکدیگر کمابیش مشابهت و در بسیاری از موارد هم‌جنس هستند. در این مقاله سعی شده با نگاهی آسیب شناسانه موضوع مشارکت بخش دولتی با بخش خصوصی را با تمرکز روی پروژه‌های زیربنایی خصوصاً حوزه حمل‌ونقل، مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار داده و به سوالات زیر پاسخ داده شود:

- ۱- موانع و نقاط قوت و ضعف قوانین چیست؟
- ۲- عوامل موثر در اقبال بخش خصوصی به مشارکت کدامند؟
- ۳- متولی توسعه مشارکت بخش دولتی و خصوصی کیست؟
- ۴- راهکارهای گسترش مشارکت بین بخش خصوصی و عمومی چیستند؟

ادبیات مشارکت بخش عمومی و خصوصی

موضوع مشارکت بخش عمومی و خصوصی یک راه حل جایگزین برای سیستم انجام پروژه است و قبل از جنگ دوم جهانی مفهوم یافته است. این روش از نظر جنبه‌های فنی همان روش اجرای طرح و ساخت (DB) است. مشارکت از زمان فقدان بودجه دولتی و تقاضاهای روبه رشد به پروژه‌های زیربنایی همچون راه و جاده و همچنین نیاز به نگهداری زیرساخت‌ها آغاز گردید. مشارکت بخش خصوصی با دولت از مفاهیم خصوصی سازی نشأت می‌گیرند. واژه خصوصی سازی ابتدا توسط فریدمن میلتون ابداع شد ولی در ایالات متحده در سال ۱۹۶۹ برای اولین بار توسط پروفیسور پیتر دراکر پیشنهاد شد. امروزه دولت‌ها مشارکت با شرکت‌های خصوصی را برای نتیجه‌گیری بهتر و ارائه خدمات موثرتر توسعه می‌دهند. در شکل ۱ [۴] اجزاء یک مشارکت نشان داده شده است. برای شکل‌گیری یک مشارکت، ابتدا سرمایه‌گذاران اولیه نسبت به ایجاد یک شرکت پروژه اقدام می‌نمایند. سپس این شرکت با سرمایه موجود و سپس در صورت نیاز، تامین منابع مالی دیگر مثل اخذ وام و فروش سهام، سرمایه لازم برای ساخت را فراهم می‌نماید. پس از ساخت، از پروژه بهره‌برداری کرده تا اصل و سود سرمایه‌گذاری برگشت نماید. ضمناً تا زمان انتقال به بخش عمومی، نگهداری از پروژه بر عهده بهره‌بردار می‌باشد. برای انجام پروژه‌های حمل‌ونقل، پنج رویکرد به ترتیب زیر تعریف شده است [۲]. در این رویکردها پروژه‌هایی می‌توانند از طریق مشارکت اجرا شوند که دو شاخصه تامین مالی و بهره‌برداری توسط سرمایه‌گذار مطرح می‌گردد.

رویکرد قراردادهای خدماتی با بخش خصوصی (Private Contract Services Approach): این رویکرد، رایج‌ترین شکل از مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های حمل‌ونقل زمینی و ارائه خدمات است که در آن شریک بخش عمومی (دستگاه دولتی یا شهرداری) با یک شریک از بخش خصوصی به منظور بهره‌برداری، نگهداری و یا مدیریت یک تاسیسات، قراردادی منعقد می‌کنند. در این رویکرد، دو نوع قرارداد خدماتی وجود دارد، یکی بهره‌برداری و نگهداری و دیگری بهره‌برداری، نگهداری و مدیریت.

رویکرد انجام پروژه (Alternative Project Delivery Approach): انجمن پیمانکاران عمومی (AGC) روش‌های متنوع انجام پروژه را " روند جامع تخصیص مسئولیت‌های قراردادی برای طراحی و ساخت یک پروژه تعریف می‌کند. ضمن اینکه در این روش، طرف‌های مسئول در قرارداد بطور کامل مسئولیت خود را شناخته و آنرا می‌پذیرند ". رویکرد انجام پروژه، دارای چندین ترکیب است که بر اساس میزان تقبل مسئولیت از طرف بخش خصوصی شکل می‌گیرند. معروف‌ترین این ترکیبات عبارتند از:

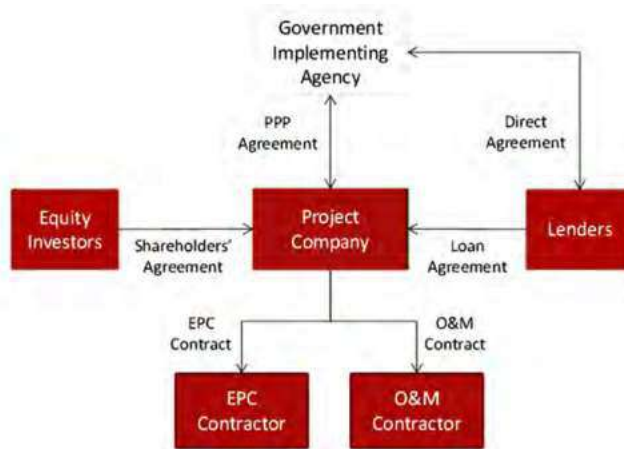
Construction Manager-at-Risk، طراحی، مناقصه و اجرا معروف به روش متعارف یا سه عاملی، Design-Bid-Build (DBB) مدیریت ساخت همراه با قبول ریسک اجراء، Design-Build (DB) طرح و ساخت معروف به روش دو عاملی، Design-CM@Risk، بهره‌برداری و نگهداری، Design-Build-Operate-Maintain (DBOM) طرح، ساخت همراه با تضمین، Build with a Warranty (DBW) بهره‌برداری و نگهداری، Design-Build-Finance-Operate (DBFO) طرح، ساخت، تامین مالی و بهره‌برداری، Build-Operate-Transfer (BOT) بهره‌برداری و واگذاری، Build-Own-Operate (BOO) ساخت، مالکیت و بهره‌برداری مشارکت‌های چند منظوره (Multimodal Partnerships): این نوع مشارکت در امریکا رواج بیشتری دارد و قرارداد، تمام یا بسیاری از زیربخش‌های یک شبکه را شامل می‌شود. برای مثال، در بخش حمل‌ونقل غیر از زیربخش بزرگراهی، سایر زیربخش‌های آن مانند حمل‌ونقل کالا، راه‌آهن و یا خطوط هوایی نیز می‌توانند در صورت نیاز وارد قرارداد شوند. بعضی از بخش‌های دولتی یا دستگاه‌های اجرایی به دلیل ماهیت پروژه یا طرح، مجبور به ایجاد مشارکت چندمنظوره با چند بخش که در واقع اجزاء یک شبکه بزرگ را شکل می‌دهند، بطور همزمان هستند. شراکت‌های توسعه‌ای (Joint Development): شراکت‌های توسعه‌ای به این معنی است که یک بخش عمومی برای توسعه و گسترش بخش‌های خود برای مثال طراحی و ساخت یک بنای مسکونی، تجاری و یا مشابه آنها، یک بخش خصوصی را به همکاری قبول کرده و با مذاکره با وی به تفاهم و سپس به قرارداد می‌رسد. این قرارداد با نوع و مدت پروژه تغییر می‌کند. این نوع شراکت مزیت‌های زیادی دارد که از آن جمله می‌توان در پروژه‌های حمل‌ونقل به افزایش درآمد حاصل از پروژه، زیبایی، تناسب و ایمنی بیشتر اشاره کرد و با افزایش عوارض، می‌توان به بهبود این موارد بطور موثرتری رسید.

موافقتنامه‌های طولانی مدت اجاره و امتیازی (Long-term Lease or Concession Agreements): این موافقتنامه‌ها معمولاً پروژه‌های تامین مالی شده توسط دولت را شامل می‌شوند. در این روش، دستگاه دولتی، با یک بخش خصوصی برای توسعه، اجراء، نگهداری و بهره‌برداری از یک پروژه برای یک مدت مشخص، موافقتنامه‌ای را در قالب اجاره و یا امتیاز بهره‌برداری به امضا می‌رساند. در مدت اجاره یا حق امتیاز، بخش خصوصی درآمدهایی را تحصیل کرده و در مقابل به دولت، اجاره یا کرایه آنرا می‌پردازد.

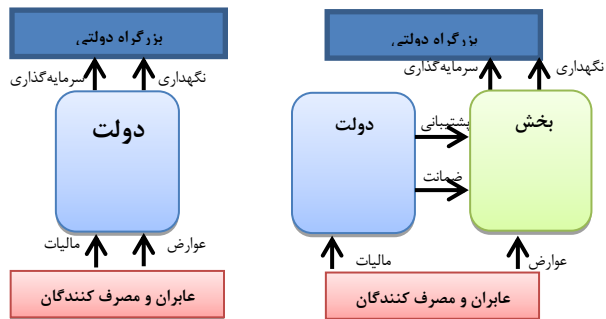
مطابق تحقیق انجام شده در ایالت‌های مختلف امریکا، دلایل دستگاه‌های دولتی (ایالتی) برای ورود به موضوع مشارکت، به ۴ دسته کلی تقسیم شده است. در شکل (۲)، دلایل و درصد هر دسته نشان داده شده است. بیشترین دلیل مربوط به تامین مالی و در رتبه دوم، صرفه جویی در زمان و هزینه‌ها می‌باشد. نکته جالب اینکه هیچ ایالتی به انتقال ریسک، اشاره‌ای نکرده است. این به آن معنی است که ظاهراً در پروژه‌های حمل و نقل در این ایالت‌ها، ریسکی متوجه بخش خصوصی نمی‌باشد و سرمایه‌گذاران از این بابت نگران نتیجه پروژه و یا مداخلات بخش عمومی که مسبب ریسکی در این زمینه گردد، نیستند. اما می‌دانیم مشارکت، متضمن ایجاد ریسک‌های زیادی است. بطور کلی، مشارکت بخش عمومی و خصوصی یک تسهیم ریسک بین این دو بخش می‌باشد. هر یک از شرکا، هر قدر با کیفیت بیشتری عمل کند، ریسک‌های بیشتری را می‌تواند مدیریت کند. بدترین ریسکی که متوجه بخش خصوصی می‌باشد، مربوط به عدم به نتیجه رسیدن سرمایه‌گذاری وی است بطوریکه عملاً با این شکست، پروژه به سرانجام نمی‌رسد. هر پروژه‌ای دارای ریسک‌های خودش بوده ولی بسیاری از آنها بطور مشابه در پروژه‌ها تکرار می‌شوند و باید آنها را در چارچوب ماتریس ریسک مورد بحث و ارزیابی قرار داد. البته ریسک‌ها با نوع مشارکت، تغییر می‌کنند و هر دو بخش عمومی و خصوصی باید آنها را از جهات گوناگونی که می‌توانند تاثیرگذار باشند، بررسی نمایند. عمده‌ترین ریسک‌های حوزه حمل‌ونقل را می‌توان مشتعل بر؛ اخذ پذیرش از طرف بخش دولتی، حقوق راه و معارضین، مشکلات زیست محیطی، هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری، مشکلات سیاسی و تغییر دولت‌ها، دادن کنترل مالکیت و تاخیرات حاصل از مسائل حقوقی، دانست.

تامین مالی پروژه‌ها بطور سنتی توسط دولت‌ها صورت می‌گرفته ولی با ایجاد توسعه و شکل‌گیری مشارکت‌ها، بخش خصوصی این وظیفه را تا حد قابل ملاحظه‌ای بر دوش می‌کشد. مقایسه تامین مالی دولتی و مشارکتی در یک پروژه بزرگراهی به زبان ساده در شکل (۳) نشان داده شده است. در تامین مالی دولتی، بهره‌برداران و مالیات دهندگان با پرداخت مالیات و عوارض به دولت، زمینه تامین سرمایه لازم برای ساخت یک پروژه زیربنایی مثل بزرگراه را ایجاد می‌نمایند. دولت به غیر از سرمایه‌گذاری، وظیفه نگهداری پروژه را هم برعهده خواهد داشت. در تامین مالی مشارکتی (مبتنی بر تامین مالی پروژه‌ای) دولت ضمن جمع‌آوری مالیات، پروژه را با بخش خصوصی مشارکت کرده و با انتقال ریسک به این بخش، تضمین‌های لازم را ارائه و یا در صورت نیاز، کمک‌ها یا تسهیلاتی را برای پشتیبانی این بخش فراهم می‌کند. سپس بخش خصوصی با

سرمایه‌گذاری، امکان ساخت بزرگراه را فراهم می‌آورد. این بخش پس از ساخت، با اخذ عوارض طولانی مدت (معمولاً ۲۰ سال به بالا)، سرمایه و سود خود را مستهلک نموده و در این مدت از بزرگراه نیز نگهداری می‌نماید.

شکل ۱- اجزاء کلی مشارکت بخش عمومی و خصوصی

شکل ۳- مقایسه تامین مالی دولتی با تامین مالی

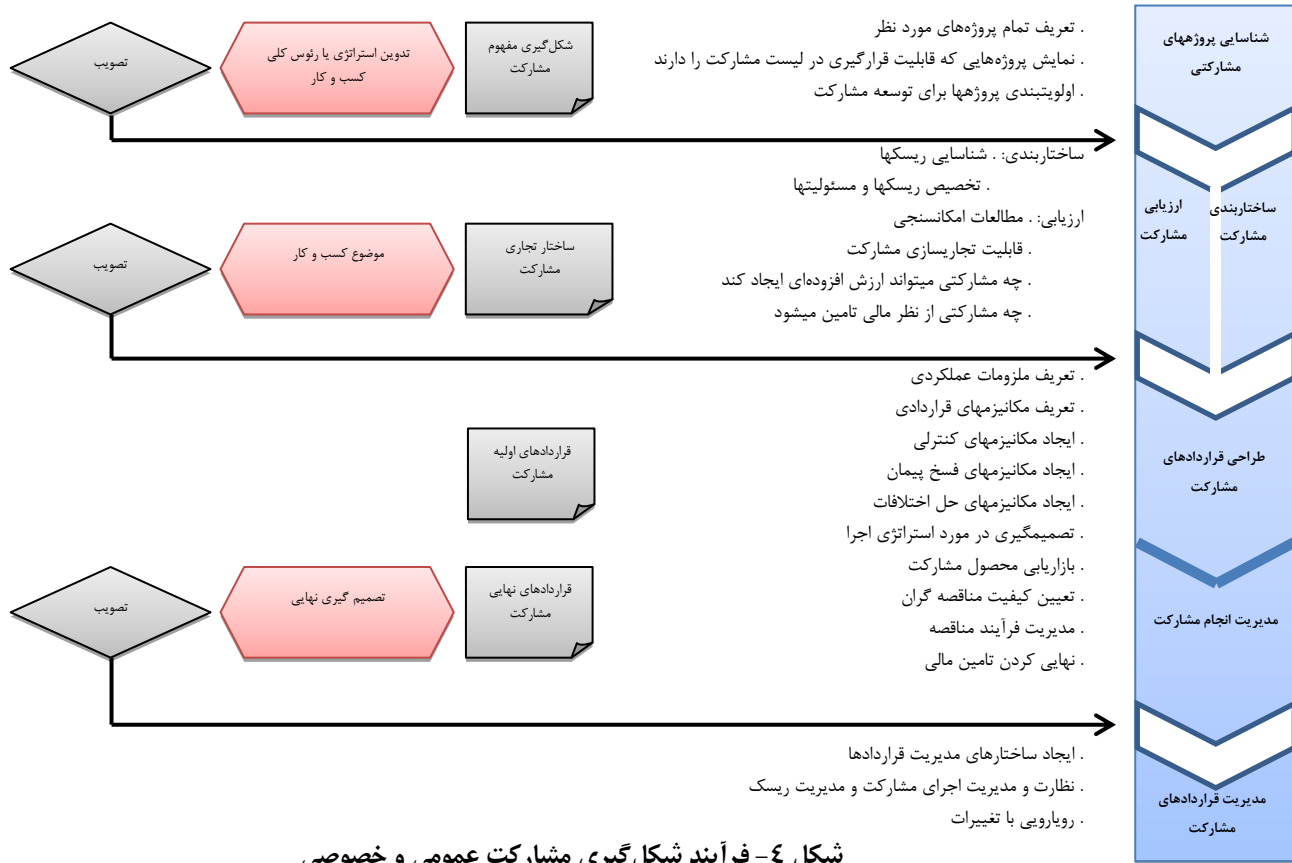
شکل ۲- دلایل بخش دولتی در ورود به مشارکت در ایالات متحده

روش تحقیق:

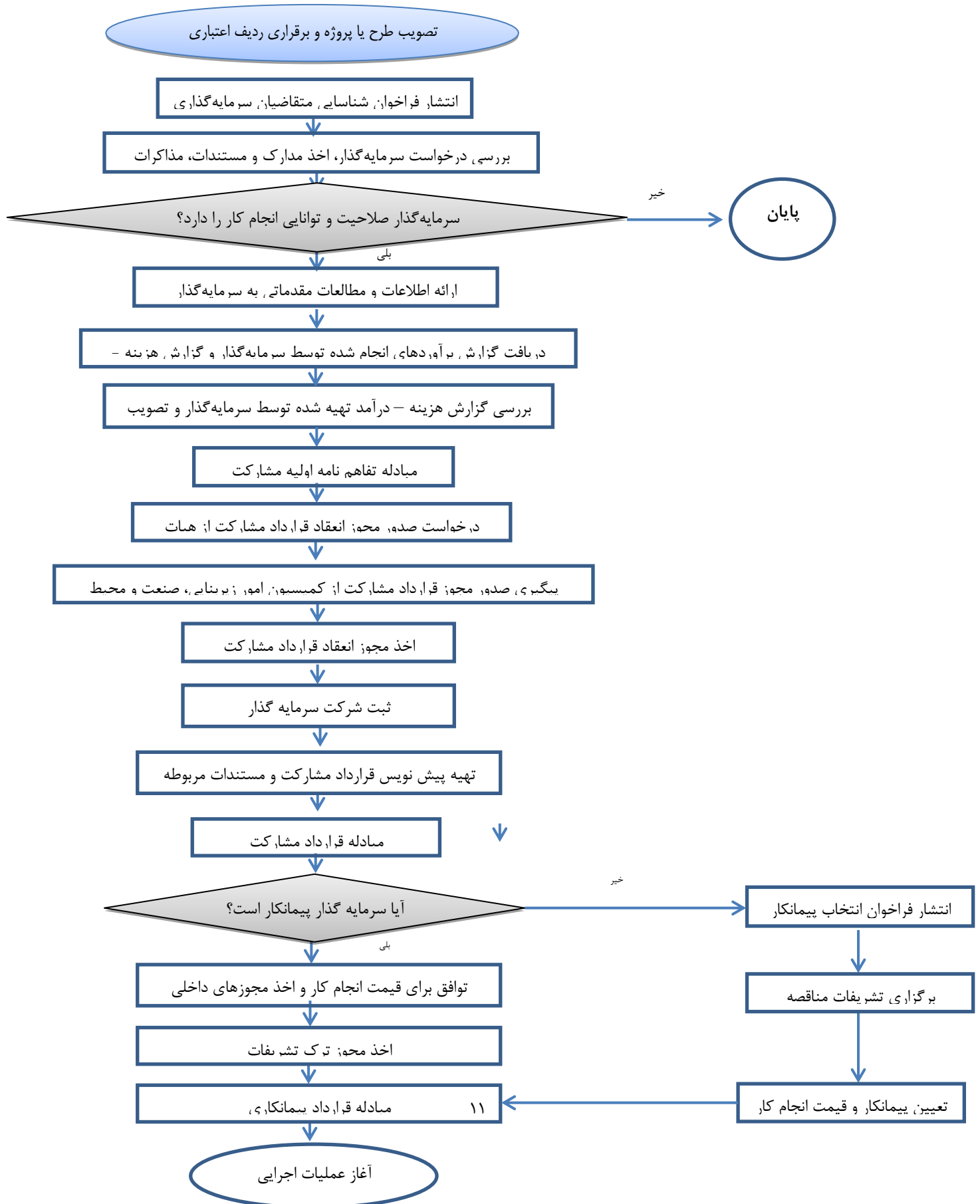
هدف این مقاله ابتدا آسیب شناسی و سپس یافتن چالش‌های موجود در مشارکت بیشتر بخش خصوصی با بخش دولتی (عمومی) در پروژه‌های زیربنایی کشور با تمرکز بر پروژه‌های بخش حمل و نقل می‌باشد. در ادامه، توصیه‌ها، راهبردها و راهکارهایی که می‌توانند سبب برون رفت از این تنگناها شده و مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی را ممکن سازد مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. این تحقیق با مقایسه وضعیت موجود در کشور با سایر کشورها و نیز راه‌هایی که کشورهای پیشرو در این زمینه پیموده‌اند و مطالعه مستندات، آئین‌نامه‌ها، گزارشات رسمی و تجربیات آنها شروع شده، با بررسی ادبیات و مفاهیم مشارکت ادامه یافته و نهایتاً با استفاده از نظرات کارشناسان خبره، دلسوز و آگاه که سبب غنای تحقیق خواهد شد به انجام می‌رسد. منظور از کارشناسان خبره، افرادی است که در مفاهیم مشارکت به اغنا رسیده و دانش و افق دید وسیع دارند. منظور از دلسوز، افرادی است که به مشارکت بعنوان ابزاری نگاه می‌کنند که سبب رشد و تعالی ملی شده و با حفظ آرمان‌ها و چشم انداز، به جایگاه آینده کشور نظر دارند. و بالاخره منظور از کارشناسان آگاه، افرادی است که از نظر تجربی و علمی، توانایی تفسیر و ارائه نظریه داشته و نظرانی راهگشا، منعطف و مطابق با بسترهای موجود ارائه نمایند. به این منظور از شیوه تحقیق کیفی (به روش مصاحبه عمیق) استفاده شده است تا انعطاف‌پذیری مناسب و توانایی کسب اطلاعات عمیق ممکن گردد. در نتیجه با مدیران ارشد بخش‌های دولتی و خصوصی که دست‌اندرکار مسائل اجرایی و شاغل در دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های مشاور و پیمانکار بودند و همچنین با اساتید دانشگاهی و متخصصان حوزه تامین مالی مصاحبه گردید. نهایتاً نظرات ایشان با استفاده از نتایج میزگردی که با همین عنوان در نهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه برگزار گردیده، تدقیق و تکمیل شده است.

مراحل شکل‌گیری مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی

مطابق سند پیشنهادی بانک جهانی [۴]، فرآیند لازم برای شکل‌گیری مشارکت بر ۴ گام اساسی استوار است. اجزاء این فرآیند در شکل ۴ نشان داده شده است. گام‌های اساسی این فرآیند شامل (۱) شناسایی پروژه‌های قابل اجرا به روش مشارکتی، (۲) ساختار بندی و ارزیابی‌های مورد نیاز برای مشارکت، (۳) طراحی قراردادهای لازم برای تشکیل مشارکت و مدیریت ملزومات انجام مشارکت و (۴) مدیریت مشارکت در قالب قراردادهای مصوب، می‌باشند.

در داخل کشور نیز هر دستگاهی از سازوکارهای خودش برای شکل دهی به مشارکت استفاده می کند. در زیر برای نمونه، فلوجارت جذب سرمایه گذاری و احداث پروژههای مشارکتی در بخش آزادراهها [۵] در وزارت راه و شهرسازی آمده است.

یافته‌های تحقیق

در بررسی نظرات کارشناسان بانکی غیردولتی که سابقه فعالیت‌های پیمانکاری و نیز همکاری با بخش خصوصی در پروژه‌های عمرانی داشته‌اند نکات قابل توجهی استنباط گردید. با بررسی وضعیت پروژه‌های ناتمام در کشور، مشاهده می‌شود که متأسفانه تعداد پروژه‌های تعریف شده بدون برنامه‌ریزی و تأمین مالی، کم نیستند و اگر با همین روش فعلی اجرای آنها ادامه یابد، نزدیک به ۳۰ سال دیگر پروژه تعریف شده وجود دارد. طبق نظر این کارشناسان، آگاهی ناقص از وضعیت اقتصادی کشور، ضعف مدیریت و تصمیمات احساسی، یکی از چالش‌های بزرگ مدیریت کلان کشور است. یک راهکار، رشد و توسعه آگاهی‌ها به کمک برگزاری کنفرانس‌های علمی است تا افراد و اذهان بیشتری درگیر موضوع شده و فرهنگ‌سازی شود. البته رشد فرهنگی باید دوطرفه باشد یعنی هم بخش دولتی و هم بخش خصوصی سعی کنند بصورت هم‌تراز دانش و اطلاعات خود را با استفاده از مراجع رسمی و صحیح، ارتقاء، تسهیم و توسعه دهند. یک مانع قابل توجه در حوزه فرهنگی این است که به دلیل گسترش و رواج بیش از حد سیستم انجام پروژه به روش سه عاملی، هنوز بسیاری از مدیران و دست‌اندرکاران دستگاه‌های دولتی، مشارکت را با نگاه سیستم سه عاملی می‌بینند. زیرا بسیاری از مدیران هنوز ذهن سنتی داشته و مدرن نشده‌اند. مشارکت به معنای شریک شدن و شریک داشتن است و لذا مفاهیم کارفرمایی باید از ادبیات آن خارج گردد.

طبق نظر این دسته از کارشناسان، مسائل اقتصادی در کشور ما بیش از حد تحت تأثیر سیاست است. موضوع مشارکت از مسائل کلان کشوری است ولی متأسفانه دولت‌ها هر یک بنا بر سیاست و سلیقه خودشان، با آن برخورد کرده‌اند. میزان نقدینگی در دست مردم حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان است که با توجه به سرعت پول (معادل ۵)، حداکثر نقدینگی مورد انتظار در حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان خواهد شد. این مقدار پول در مقایسه با نیاز کشور برای اجرای پروژه‌های زیربنایی ناچیز است. برای عبور از این مسیر، یک رویکرد جدی، استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی است که تدابیر و برنامه‌ریزی‌های خودش را می‌طلبد. این رویکرد در یک تا دو دهه پیش امتحان داده و موفقیت‌های بزرگی را نسیب کشور ساخته است. با کمک سرمایه و تکنولوژی جدید شرکت‌های خارجی می‌توان هم راه توسعه را سریع‌تر پیمود و هم در کنار آنها به تقویت و تربیت بخش خصوصی ماهر و توانمند پرداخت. بخش خصوصی که قادر خواهد شد پس از کسب تجربه لازم، در غیاب آن شرکت‌ها، شریک قابل اعتمادی برای بخش عمومی گردد. البته ورود شرکت‌های خارجی مسائل خاص خود را دارد که یکی از مهم‌ترین آنها آماده کردن زمینه حضور و دادن تضمین‌ها و امنیت کافی برای سرمایه‌گذار است زیرا سرمایه‌علی‌الاصول جایی می‌رود که امنیت داشته باشد. از نظر کارشناسان بانکی، نقدینگی‌های واقعی در خارج از دست مردم است. این سرمایه‌ها عموماً در دست نگاه‌های غیردولتی، صندوق‌هایی مثل صندوق بازنشستگی و شرکت‌هایی وابسته و بعضاً شبه دولتی است. شرکت‌های پیمانکاری اکثراً فاقد نقدینگی بالا هستند و اگر نتوان از سرمایه این نهادها استفاده کرد، لاجرم به استفاده از سرمایه‌های خارجی هستیم. ما نمی‌توانیم بسیاری از رفتارهایمان با دنیا متفاوت باشد ولی انتظار داشته باشیم که نتایج کارهایمان با دنیا مطابقت داشته باشد.

در بررسی نظرات مدیران شرکت‌های پیمانکار و با تجربه در پروژه‌های مشارکتی، خصوصاً در بخش حمل‌ونقل، متفق‌القول معتقدند تجربه نشان داده است که مسئولیت‌پذیری در اجرای پروژه‌ها نقش کلیدی داشته و این مهم باید در شرکت‌های پیمانکاری نهادینه گردد. طبق نظر این کارشناسان، بسیاری از پیمانکاران ایرانی نه تنها مسئولیت‌پذیری بلکه توانمندی، تعهد و ریسک‌پذیری مثال زدنی دارند. نمونه بارز این مساله در شرکت‌های بزرگ پیمانکاری ایرانی که در کشورهای دیگر (پاکستان، عراق، امارات، ترکمنستان، ونزوئلا، کامرون و ...) فعالیت دارند مشاهده می‌شود که موفق شده‌اند با نتیجه مورد انتظار کارفرما پروژه را تحویل و در بسیاری موارد مدال شایستگی نیز دریافت نمایند. ولی چرا همین پیمانکاران در داخل کشور موفق به اخذ مدال یا تشویق نمی‌شوند؟ به نظر می‌رسد دستگاه‌های دولتی اعتماد کافی به پیمانکاران ایرانی نداشته و از توانمندی ایشان به حد لازم مطلع نیستند. این موضوع شاید بزرگترین درد جامعه پیمانکاری در کشور باشد. اعتماد به توان پیمانکار در شرکت‌های بخش خصوصی و دولتی، رکن اساسی به شمار می‌آید. عدم اعتماد زمانی شکل مشکل و مساله به خود می‌گیرد که دوطرفه گردد و متأسفانه در حال حاضر تا حدودی شاهد آن هستیم. مورد دیگر در اظهارات شرکت‌های پیمانکار، لزوم رعایت اخلاق حرفه‌ای است. در یک مشارکت هر کدام از طرفین قرارداد ملزم به رعایت اخلاقیات هستند. متأسفانه این مورد در شرکت‌های تازه‌کار کمتر مشاهده می‌شود. اعتماد

چیزی است که قیمتی برای آن قابل تصور نیست. امروز نسلی از پیمانکاران مجرب که می‌توانند در پروژه‌های بزرگی مشارکت کنند به دلیل عدم اعتماد کافی به بخش عمومی، کنار رفته‌اند و در نسل جوان و امروزی، کمتر از اصول اخلاقی صحبت به میان است. در ایران بخش عمومی به قرارداد احترام نمی‌گذارد و مدیری هم از این بابت مواخذه نمی‌شود. کارشناسان بخش خصوصی معتقدند که قوانین موجود در مجموع کفایت می‌کنند ولی متأسفانه بد اجرا می‌شوند. شاید این نقیصه بخاطر مدیرانی باشد که از شایستگی کمتری برخوردارند. جایگاه اخلاق در تعامل بین بخش عمومی و خصوصی بسیار کم‌رنگ شده است و اگر بتوان آنرا ارتقاء داد، یک راهکار قوی و مطمئن برای برون رفت از چالش بوجود آمده است. رعایت اخلاق حرفه‌ای متضمن اجرای درست قوانین خواهد شد و مسیر پریپیچ و خم موجود را هموار خواهد نمود. به عقیده این کارشناسان، قدوقواره شرکت‌های پیمانکاری خیلی کوچکتر از آن است که در پروژه‌ها با عنوان سرمایه‌گذار بخش خصوصی مشارکت کنند. در این وضعیت باید اجازه داد ریشه‌های بخش خصوصی تقویت گردد تا بتواند به کمک دولت بحران‌ها را حل نمایند. بخش خصوصی معتقد است دولت در جایگاه سنتی خود بعنوان کارفرما باقی مانده و تنها اسمش به سرمایه‌پذیر تغییر یافته است. وی همچنان سرمایه‌گذار را با نگاه رعیت می‌بیند در صورتیکه در مشارکت باید با دید تازه وارد شد. یکی از چالشهای بزرگ در مسیر مشارکت، ورود دولت در نرخ‌گذاری‌ها بوده و اقتصاد را از نگاه خود می‌بیند. در چنین فضایی، پروژه‌هایی که با پیش‌بینی حدود ۲۰ سال باید سرمایه و سود را برگردانند، خیلی خیلی بیشتر طول کشیده و دیگر اقتصادی نخواهند بود و این باعث عدم تقاضا برای مشارکت خواهد شد. محصول تولید شده مثل راه بتواند با عوارض رقابتی (نه دستوری) در اختیار مصرف‌کننده قرار گیرد و نرخ عوارض در اقتصاد مبلغ خود را خواهد یافت. این نوع سوبسید دادن باعث شده مردم هم سخت‌تر پول بدهند. ما حدود ۴۰ سال سابقه عوارض گرفتن داریم اما هنوز نتوانستیم این موضوع را فرهنگ‌سازی کنیم.

از نظر مدیران ارشد تصمیم‌گیر دولتی، بسیاری از مشکلات موجود بر سر راه شکل‌گیری مشارکت‌ها با نظرات بخش خصوصی هم راستا است. از نگاه این مدیران، برخی قوانین موازی وجود دارند که مانع اجرایی شدن مشارکت‌ها می‌شوند. وزارتخانه‌های موضوع مشارکت، باید برای این مساله، سیاست‌گذاری کنند زیرا مساله بسیار فراتر از توان دولت است. برای مثال حتی اگر دولت قادر باشد به یکباره تمام بزرگراه‌های (زیرساخت‌های) مورد نیاز را بسازد، حداقل هزینه نگهداری آنها را ندارد. مطابق نظر این مدیران، باید به سوی خصوصی‌سازی رفت. تفکر نفتی بودن دیگر کار را به جایی نمی‌برد. باید قیمت سوخت واقعی شده و تورم کنترل شود. یک راهکار جدی برون رفت از این تنگنا این است که باید سازوکارهای جذاب برای ورود و برگرداندن سرمایه‌های بخش خصوصی به مسیر درآمدزایی ایجاد گردد. اعطای بهره‌برداری و مدیریت بخش خصوصی بر تاسیسات و شبکه‌های در اختیار بخش عمومی، یکی از اولین راهکارها است. کارشناسان بخش عمومی باید بتوانند موضوع درآمدزایی پروژه‌ها را با نگاه جلب بخش خصوصی به مشارکت ببینند. مسایل در بسیاری از موارد ساده است و در ابتدای حرکت می‌تواند به جذابیت برای بخش خصوصی بدل گردد. می‌دانیم بخش خصوصی اصالتاً در پروژه‌های مشارکتی دنبال سود است لذا باید به وی امکان سودبردن از پروژه را داد. برای مثال می‌توان بررسی نمود که آیا می‌توان آزادراه را به بزرگراه تبدیل کرد تا از طریق اخذ عوارض، زمینه مشارکت بخش خصوصی را در بهره‌برداری، نگهداری و بالا بردن کیفیت و ایمنی راه‌ها میسر نمود؟

اساتید دانشگاهی که با منابع و ماخذ معتبر علمی در ارتباط هستند و خود درگیر مفاهیم مشارکت با بخش عمومی بوده و همچنین در قالب بخش خصوصی نیز فعالیت دارند، نگاه کارشناسی عمیقی به موضوع دارند که بسیار قابل تامل می‌باشد. بر اساس این نظرات، در اقتصادهای آزاد، واگذاری تصدی‌گری‌ها به بخش خصوصی (مردم)، کوچک کردن دولت و کوتاه کردن دست بخش عمومی در اقتصاد از اهداف مهم جوامع پیشرفته بشمار می‌آید. خوشبختانه در ایران نیز این نگاه وجود داشته و یکی از اصول مترقی قانون اساسی (اصل ۴۴) به خصوصی‌سازی تاکید دارد. دولت‌های کوچک، چته چابک دارند و این امکان برای‌شان بوجود خواهد آمد که در سیاست‌گذاری‌ها و اعمال حاکمیت، قوی‌تر گردند. در چنین فرهنگ‌هایی تلاش می‌شود که دولت در امور حاکمیتی و سیاست‌گذاری‌ها نقش اصلی و در اقتصاد، نگاه حمایتی - نظارتی داشته باشد. ولی با توجه به قوانین مصوب در سال‌های اخیر، بنظر می‌رسد استنباط مناسبی از موضوع مشارکت نشده است. زیرا در قانون بودجه، آمدن مفهوم مشارکت عمومی خصوصی (که یک مفهوم فراگیر می‌باشد) هم‌ارز و هم‌سنخ روش‌های اجرای آن، که تحت عنوان BOT Type شناخته می‌شوند و خود یکی از مدل‌های مشارکت هستند، نگاه دقیقی نیست (اشاره به ماده ۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲). به نظر این کارشناسان، یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، عدم شناخت صحیح موضوع است. وقتی استنباط دقیق نباشد، مساله در اجرا نیز به مشکل خورده و یا به بیراهه خواهد رفت. بانک جهانی بعنوان یکی از مراجع معتبر دنیا، از مشارکت در طرح‌های زیربنایی بعنوان Public Utility Services یاد می‌کند

که این خود با قصد خصوصی‌سازی صورت می‌گیرد. در این مرجع، روند واگذاری امور به مردم، در یک فرآیند جامع و مانع دیده شده است. شکل ۶ [۶] ترتیب گام‌های این فرآیند را نشان می‌دهد. مطابق این شکل ابتدا تمام خدمات، امکانات و شبکه‌ها در مالکیت و اختیار دولت است. برای شروع باید شبکه‌ها و امکانات موجود بازسازی ساختاری (Utility Restructuring) شده و به شکل بنگاه‌های (Corporatization) اقتصادی مستقل درآمده و تمرکز از آنها برداشته شود (Decentralization). برای مثال در بخش شبکه سراسری برق کشور تا حدودی این اتفاق افتاده و به شرکت‌های برق منطقه‌ای تقسیم شده‌اند. در شبکه‌های فاضلاب نیز چنین اتفاق مشابهی افتاده است. در گام بعد، می‌بایست امور اجرایی و خدماتی (Civil Works and Service contracts) از عهده دولت خارج و به بخش خصوصی واگذار گردد تا با این کار دولت از امور اجرایی دست و پاگیر فارغ شده و بتواند در امور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری با توان بیشتری ورود نماید. تا این مرحله بخش عمومی (دولت) هم مالک و هم بهره‌بردار از شبکه‌ها و امکانات است. فرآیند مشارکت از این مرحله به بعد آغاز می‌گردد به نحوی که بخش خصوصی در قالب قراردادهایی، مدیریت (Management) و بهره‌برداری (Operating) از امکانات و تاسیسات موجود را برعهده می‌گیرد. با این عمل، بخش خصوصی صاحب تجربه و بدنه مالی قوی و در عین حال پاسخگو در برابر مصرف‌کنندگان خواهد شد. در گام بعد بخش عمومی تصدی-گری خود را کمتر کرده و امکانات و شبکه‌های در اختیار خود را به اجاره و رهن (Leases/ Affermage) بخش خصوصی در می‌آورد تا این بخش با پذیرش مسئولیت بیشتر، ضمن مدیریت و بهره‌برداری نمودن از تاسیسات، بتواند هم اجاره بها را پرداخت کرده و هم منافع خود را تأمین نماید. در گام بعد، بخش خصوصی توانمند شده و می‌تواند قراردادهای کلان با بخش عمومی منعقد کند. بر این اساس وی می‌تواند در احداث و تأمین مالی پروژه‌ها و شبکه‌ها و نیز اخذ امتیاز یک شبکه با دولت مشارکت مستقیم نماید (BOs, BOTs, Concessions). بخش خصوصی با درآمد حاصل از کسب امتیاز و محصول پروژه، اصل سرمایه و سود خود را برداشت نموده و سپس بسته به نوع قرارداد، امکانات و مستحقات را به بخش عمومی واگذار می‌نماید. قابل ذکر است که مفهوم کلیه چنین قراردادهایی اصولاً امتیازی است که بخش عمومی به بخش خصوصی می‌دهد و وی را در انتفاع از امکانات با خود شریک می‌گرداند ولی از باب قراردادی، قراردادهای امتیازی معمولاً روی شبکه‌های وسیع و بزرگ (مانند اپراتوری تلفن همراه) و قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و انتقال، روی یک پروژه خاص و معمولاً زیربنایی مشخصی (مانند بزرگراه یا نیروگاه) منعقد می‌گردند. همانطور که از شکل پیداست، تا این مرحله نیز مالکیت (Own) منتقل نشده است ولی در گام بعد توصیه شده که با تشکیل مشارکت‌های مدنی سرمایه‌گذاری (Joint Venture) مشارکت در مالکیت هم اتفاق بیافتد، به این معنی که بخش عمومی، قسمتی از مالکیت امکانات و شبکه‌های در اختیار را از خود سلب و با ابزارهای مالی و قانونی و با رعایت ضوابط عادلانه، به بخش خصوصی واگذار نماید. از نظر بانک جهانی با انجام این گام، مشارکت بخش عمومی با خصوصی کامل شده و به اعلا درجه خود رسیده است و مردم در بسیاری از دارایی‌ها و درآمدها با دولت و شهرداری‌ها شریک هستند. در آخرین گام از این فرآیند، کل دارایی‌ها و مستحقاتی که فقط قسمتی از آنها در اختیار بخش خصوصی بود، بطور کامل به این بخش منتقل می‌شود. بدیهی است که با این انتقال، بهره‌برداری نیز منتقل خواهد شد. این فرآیند بخشی از مفهوم فراگیر خصوصی‌سازی را تبیین می‌کند. دولتی که با این سازوکارها خود را کوچک می‌گرداند، می‌تواند در زمینه حاکمیتی به توفیقات بیشتری دست یابد.

در تبصره ۳ ماده ۱۲۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ دیده شده که؛ دولت مجاز است صرفاً در قرارداد نوع (ه) پس از پیش‌بینی ردیف بودجه کمک‌های فنی و اعتباری به تفکیک سنوات مورد نیاز و از طریق گشایش اعتبار اسنادی (LC) به شرکت پروژه تا ۴۰٪ مبلغ برآورد دستگاه مناقصه گزار برای ساخت، کمک مالی نماید. طبق نظر این کارشناسان، این نوع تبصره‌ها در مشارکت معنی ندارد زیرا مبنای مشارکت بر بهره‌برداری استوار بوده و قرار نیست که بازپرداخت از محل منابع دیگری باشد. اصولاً وقتی مشارکت کامل می‌شود که تمام ریسک‌ها به بخش خصوصی منتقل گشته و وی بتواند خود، مسائل را مدیریت نماید و بخش عمومی تنها حامی و سیاست‌گذار باشد. این دقیق دیده نشدن موضوع در قانون شاید مهم‌ترین دلیلش جدید بودن موضوع مشارکت است. به‌رحال آنچه مسلم است، بخش عمومی در وضعیت کنونی پول لازم را ندارد و لذا بخش خصوصی را به مشارکت دعوت کرده و انتظار دارد نهایتاً تاسیسات مدتی پس از ساخت و بهره‌برداری به وی منتقل نیز گردد. این نوع دیدگاه، یک چالش بزرگ بوده و اصولاً رویکردی ابزاری بوده و نتیجه آن مثبت نیست و نمی‌تواند ترغیب‌کننده بخش خصوصی باشد. برای شروع مشارکت، دوطرف باید ابتدا ریسک‌هایشان را تسهیم (Risk Sharing) کنند و مهم‌تر از همه، دولت باید تعهداتش را بپذیرد. به نظر کارشناسان دانشگاهی، توصیه‌های بانک جهانی یعنی فرآیندی که منتهی به خصوصی‌سازی می‌شود، مناسب‌ترین راهکار تدریجی برای برون رفت از این

وضعیت و جلب هرچه بیشتر بخش خصوصی به مشارکت با بخش عمومی خواهد بود. چالش دیگری که می‌توان از آن نام برد این است که، پروژه‌هایی که با مشارکت بالای دولت اتفاق می‌افتد، صندوق توسعه ملی نمی‌تواند قانوناً به آنها وام دهد. برای این کار سهم دولت در مشارکت باید زیر ۲۰٪ باشد تا بتواند از صندوق تسهیلات بگیرد. یکی از نهادهای مالی که می‌تواند به تامین مالی پروژه‌ها کمک نماید بانک‌ها هستند اما ورود آنها با دو چالش همراه است. نخست به دلیل مقروض بودن دولت به بانک‌ها (در موضوعاتی مثل مسکن مهر) باعث شده بانک‌ها منابع کافی و قابل اتکاء خود را از دست بدهند. دوم، به دلیل طولانی بودن برگشت سرمایه در پروژه‌های زیربنایی (که معمولاً بیش از ۲۰ سال بازگشت سرمایه و سود آن امکان‌پذیر می‌شود) است که باعث می‌شود بانک بخش قابل توجهی از اعتبارات خود را از چرخه اقتصادی تا مدت زیادی خارج گرداند در چنین شرایطی طبیعی‌ست بانک‌ها علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری نشان ندهند.

دیدگاه کارشناسان حوزه تامین مالی و سرمایه‌گذاری که سابقه مدیدی در این زمینه داشته و تجربه سازمان‌هایی مثل بورس اوراق بهادار و نهادهای بانکی و مالی را دارند، نگاه ریزبینانه‌تری به مسائل اقتصادی دارند. مطابق نظر این کارشناسان، وضعیت چالشی موجود به دلیل این است که دولت و مجلس بدون پشتوانه میلیاردی ریال (حدود ۴۰۰ میلیارد دلار) پروژه تعریف کرده‌اند که به این سادگی قابل اجرا نبوده و امکان استفاده از نفت نیز ممکن نیست و لذا باید در فکر راهکارهایی مثل مشارکت بود. به عنوان یک راهکار، شورای بورس با درک وضعیت موجود، به دنبال ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری است که بتواند پروژه‌ها را پشتیبانی کند. یک راهکار دیگر می‌تواند این باشد که نهادهای مالی مثل صندوق بازنشستگی یا صندوق توسعه ملی را وارد سرمایه‌گذاری کرد. صندوق نفت از امکانات خوبی برخوردار است ولی آن هم اولویت اولش نفت است. نکته قابل توجه در این خصوص این است که این صندوق‌ها نباید کاری به اولویت‌ها داشته باشند فقط باید تحقیق کنند که آیا طرف مقابل می‌تواند سرمایه را برگرداند؟ اولویت‌ها را اقتصاد باید تعیین کند.

از نظر کارشناسان مالی، کشور در شرایط رکود تورمی بسر می‌برد. دلیل رکود هم ساده است زیرا دولت مانند گذشته در بودجه‌های جاری و عمرانی نمی‌تواند خرج کند زیرا درآمد نفت محدود شده و لذا پول کافی وجود ندارد. از طرفی تقاضاهای روزافزون برای حوزه‌های زیادی وجود دارد که این خود باعث تورم می‌شود. یکی از راه‌های برون رفت از چنین وضعیتی، مشارکت دولت با بخش خصوصی است. اما چرا تا کنون امکان استفاده از این ظرفیت محقق نشده است؟ در صورتیکه در کشور سرمایه‌گذارانی وجود دارند که براحتی تا ۱۰۰ میلیارد تومان می‌توانند وارد مشارکت نمایند، ولی چرا چنین اتفاقی نمی‌افتد؟ (و یا بندرت می‌افتد). مهم‌ترین چالش، اقتصاد مساله است. یعنی محصول در بازار یا فروش نمی‌رود و یا با سوپساید به فروش می‌رسد. برای نمونه فروش برق و آب تولید شده بسیار کمتر از قیمت تمام شده آن و یا عوارض بزرگراه‌ها کفاف سرمایه‌گذاری را نمی‌دهد. در بسیاری از موارد دولت بخاطر اقتصاد سیاسی، وارد قیمت‌گذاری شده و قیمت‌ها را کنترل کرده است ولی چطور می‌توان از بخش خصوصی این انتظار را داشت؟ از طرفی دولت در بسیاری از موارد هم که حتی تعهد کرده که مابه‌التفاوت‌ها را پرداخت می‌کند، پرداخت نکرده است و مبالغ هنگفتی به بخش خصوصی بدهکار است. در این میان بخش خصوصی از بابت وام‌هایی که از بانک‌ها اخذ نموده، بدلیل عدم دریافت سهم دولت، توان پرداخت آنها را نداشته و تحت فشار شدید است. در چنین شرایطی بخش خصوصی نگران از جلو آمدن نیست؟ یک راهکار جدی اصلاح قیمت‌ها است که اولین و مهم‌ترین مورد آن هم اصلاح قیمت‌های حامل‌های انرژی (سوخت) می‌باشد. لازم به ذکر است که مصرف انرژی در کشور در سال معادل ۱۲۵ میلیارد دلار است که تقریباً دو برابر بودجه عمومی است. چالش دیگر کم شدن اهمیت و جایگاه درآمد نفت در اقتصاد کشور است که به دو دلیل عمده افزایش جمعیت از یک طرف و بزرگ شدن بخش‌های دیگر اقتصاد از طرف دیگر اتفاق افتاده است. برای نمونه، از محل صادرات بخش پتروشیمی توسط بخش خصوصی در حدود ۱۳ میلیارد دلار درآمد حاصل شده که تقریباً معادل پول فروش نفتی است که دولت می‌خواهد آنرا خرج کند. با اضافه شدن صدور میعانات گازی به آن، می‌توان کل درآمد این بخش را بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار در نظر گرفت. چالش دیگر، مساله وفای به عهد و تعهدی است که دولت متاسفانه در گذشته از آن سربلند بیرون نیامده است. برای مثال در اصلاح قیمت‌های مرحله اول هدفمندسازی یارانه‌ها، با وجود برنامه‌های اعلام شده فقط در بخش نیرو، دولت حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان به بخش خصوصی (بیمانکاران) بدهکار است که باید سامان فوری به چنین بدهی‌هایی داد. چالش دیگری که وجود دارد، نگاه سنتی بخش خصوصی به دولت است. بخش خصوصی باید رویکرد خود را تغییر دهد به این معنی که بپذیرد دولت دیگر توان تعریف پروژه ندارد. باید طرفین (بخش خصوصی و بخش دولتی) به سوی تجاری‌سازی (Commercialize) پروژه‌ها حرکت کنند تا اقتصاد پروژه جواب دهد. در بسیاری از کشورها صدا سیمما که از پرهزینه‌ترین سازمان‌ها به شمار می‌رود، قبلاً از بودجه عمومی استفاده می‌کرده است ولی

امروز به دلیل تجاری شدن، بودجه‌اش را خود تامین می‌کند. رویکردها باید به سوی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی باشد و پیمانکارانی که علاقه‌مند به این موضوع هستند ولی از نظر توان مالی ضعیف می‌باشند به دنبال سرمایه‌گذار (Developer) بگردند. این به آن معنی است که ایشان باید با مفاهیم سرمایه، سرمایه‌گذاری، نظام بانکی، بازار سرمایه، اوراق بهادار، صندوق‌ها و... آشنایی بیشتری پیدا نمایند. این نوع رویکرد سبب خواهد شد که آنها فراتر از گرفتن پروژه از دولت، حرکت کنند. نکته دیگر، در مورد ارزیابی پروژه‌ها توسط دولت است. ظرف چهار دهه گذشته نتیجه قابل تاملی از این بابت عاید نشده است. اینکه چه پروژه‌های خوب بوده و یا کسی پروژه‌اش بهتر است، نگاه صحیحی نیست. باید این مهم را به دست اقتصاد سپرد. اقتصاد خود تعیین می‌کند که چه پروژه‌هایی دارای منفعت و در نتیجه اولویت هستند و چه پروژه‌هایی اولویت کمتری دارند. راهکار دیگر برای تامین مالی پروژه‌ها استفاده از نهادهای مالی است. آنها را باید با بخش خصوصی و صاحبان پروژه درگیر کرده و آنها خود مساله را حل خواهند کرد.

از دیدگاه قائم مقام صندوق توسعه ملی، این صندوق آمادگی برای کمک به پروژه‌های بخش خصوصی را داراست. مهم‌ترین مأموریت صندوق توسعه ملی، حفظ سهم نسل‌های آینده از درآمد نفت و بکارگیری بخشی از درآمدهای نفتی در سرمایه‌گذاری‌های مولد و زاینده است. از ابتدای برنامه پنجم، صندوق توسعه ملی نزدیک به ۳۴ میلیارد دلار قرارداد با بانک‌های عامل بسته است که سهم پروژه‌ها (حدود ۳۸۰ پروژه) از این سرمایه‌گذاری بالغ بر ۲۳ میلیارد دلار است. البته براساس مصوبه مجلس در سال ۹۰، حدود ۱۰٪ دارایی صندوق به بخش کشاورزی و نیز در سال ۹۱، ۱۰٪ دیگر هم به بخش صنعت کمک می‌شود. مابقی دارایی صندوق در حال حاضر، حدود ۲۰ میلیارد دلار بوده که می‌تواند در اختیار بخش خصوصی قرار داده شود. صندوق توسعه خوشبختانه هیات امناء داشته و می‌تواند خود را سواً عمل کرده و نیازی به تصمیمات دولتی ندارد. با توجه به اینکه در حال حاضر بانک‌ها هم از نظر ریالی و هم از نظر ارزی محدودیت سرمایه دارند، صندوق توسعه ملی می‌تواند در چنین شرایطی در حوزه مشارکت بخش خصوصی، به جریان سرمایه‌گذاری کمک شایانی نماید. از معیارهای موفقیت سرمایه‌گذاری و تشکیل مشارکت‌ها، ایشان معتقدند که پروژه باید نخست در تکمیل یک زنجیره تولید باشد، دوم صادرات‌گرا و سوم میزان ارزش افزوده حاصل از پروژه قابل تامل باشد.

مطابق اظهار نظر یکی از مدیران معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، این نهاد در حال تدوین اسناد و قراردادهای نظام‌مند و مناسب برای مشارکت بخش خصوصی است. در این سلسله اسناد، بیشتر قراردادها بصورت مناقصه‌ای و رقابتی پیش‌بینی شده‌اند ولی مذاکره‌ای هم در صورت امکان میسر است. از نظر ایشان یک چالش اساسی این است که قراردادهای سه‌عاملی در اذهان نهادینه شده است و تدوین قراردادهای جدید، سبب روشن شدن فضا و مسئولیتهای طرفین مشارکت خواهد شد.

دیگر کارشناسان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، مهم‌ترین چالش‌های حال حاضر در خصوص شکل‌گیری مشارکت را موارد زیر میدانند؛ (۱) فقدان طرح جامع حمل‌ونقل (شبکه بزرگراهی، بندر، خدمات و...)، (۲) ساختار سازمانی وزارت راه و شهرسازی، (۳) عدم وجود ضوابط فنی در خصوص ارائه پیشنهادها، (۴) ضعف و بعضاً ناقص بودن مطالعات توجیهی مشاور، (۵) ضعف در برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و (۶) عدم صداقت کافی بعضی از مشاوران که تنها به منظور جلب نظر کارفرمای خود، گزارشات را باب دلخواه وی می‌نویسند (در مطالعات اولیه هزینه‌ها را کم و درآمدها را بیشتر از حد واقعی نشان می‌دهند). این سبب خواهد شد طرح در مرحله اجرا یا در هنگام بهره‌برداری، با شکست مواجه شود. مدیران ارشد این معاونت معتقدند برای اینکه مشارکت به طرز صحیحی شکل گیرد، باید یک PPP unit در معاونت برنامه‌ریزی ایجاد شود و این واحد نقش متولی مشارکت را در سطح ملی داشته باشد.

وزیر راه و شهرسازی به عنوان کارشناس ارشد حوزه حمل‌ونقل در کنفرانس نهم مدیریت پروژه، تقویت نگاه‌ها و بخش خصوصی را در مسیر خصوصی‌سازی دانسته و معتقد است سه رکن لازم برای رشد جایگاه کشور در تمام عرصه‌ها (که باید پیوسته و متوازن باشند) عبارتند از مدل بهینه تخصیص منابع، افزایش قدرت رقابت در بازارهای بین‌المللی در عرصه کالا و خدمات و خلق ثروت بصورت پایدار به نفع شهروندان. وی معتقد است رقابتی کردن تولید باید از نگاه‌ها شروع شود. امروز باور این است که دولت‌ها معمولاً عامل توسعه اقتصادی نمی‌توانند باشند و نگاه‌ها عامل اصلی توسعه اقتصاد در سطح کشورها هستند. مطابق نظر معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، دولت باید هرچه کمتر به منابع نفتی تکیه کند و هر چه بیشتر از نهادهای مالی در پروژه‌ها استفاده شود. وی رویکردهای دولت در سال ۱۳۹۳ را مشتمل بر ۵ مورد تقسیم می‌نماید که عبارتند از؛ (۱) خروج از رکود، (۲) دستیابی به رشد اقتصادی، (۳) رشد سرمایه‌گذاری، (۴) رهایی نسبی از منابع نفتی و بسط

پایه‌های مالیاتی و ۵) گسترش تامین اجتماعی. بدیهی است که موارد ۳ و ۴ در حوزه رشد مشارکت‌ها مصداق می‌یابد. بنابراین به نظر می‌رسد مقامات ارشد دولتی، استراتژی مناسب را حرکت به سوی خصوصی‌سازی می‌بینند و بر برنامه‌ریزان است که این اهداف استراتژیک را عملی گردانند. معاونت برنامه‌ریزی بطور خاص و دستگاه‌های اجرایی بطور عام باید با توجه به نظرات کارشناسان و تجارب گذشته و درس آموخته‌های خود در این مسیر همگام و همصدا گردند تا بخش عمومی بتواند بحران موجود آمده را مدیریت نماید. با چنین همدلی و به کمک مفاهیمی مثل مشارکت بخش عمومی و خصوصی، توسعه اقتصادی و رشد ۸٪ و رسیدن به چشم انداز ۱۴۰۴ توان محقق شدن می‌یابد.

نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

با توجه به مصاحبه‌های حضوری و نظرات کارشناسان و متخصصان فعال در حوزه مدیریت پروژه، نتایج آنها به‌طور خلاصه و به شکل زیر جمع‌بندی می‌گردد:

الف) از نظر مدیران بخش خصوصی موانع، چالش‌ها و راهکارهای پیش روی شکل‌گیری مشارکت در موارد زیر قابل بیان است: ۱- ضعف مدیریت و تصمیمات احساسی، یکی از چالش‌های بزرگ مدیریت کلان کشور است. راهکار مناسب در این مورد، ارزش دادن به عقلانیت بیشتر در تصمیم‌گیری‌های کلان و رشد و توسعه آگاهی‌های تخصصی به کمک برگزاری کنفرانس‌ها و سمینارهای علمی است تا افراد و اذهان بیشتری درگیر موضوع شده و فرهنگ‌سازی شود. البته رشد فرهنگی باید دوطرفه باشد یعنی هم بخش دولتی و هم بخش خصوصی سعی کنند بصورت هم‌تراز دانش و اطلاعات خود را با استفاده از مراجع رسمی و صحیح، ارتقاء، تسهیم و توسعه دهند. ۲- بسیاری از مدیران دستگاه‌های دولتی هنوز ذهنی سنتی داشته در صورتیکه مشارکت به معنای شریک شدن و شریک داشتن است و لذا مفاهیم کارفرمایی باید از ادبیات آن خارج گردد. ۳- موضوع مشارکت از مسائل کلان کشوری است و دولت‌ها نباید هر یک بنا بر سیاست و سلیقه خودشان با آن برخورد کنند. ۴- حداکثر نقدینگی مورد انتظار در دست مردم در حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان است و این مقدار پول در مقایسه با نیاز کشور برای اجرای پروژه‌های زیربنایی (حدود ۴۰۰ میلیارد دلار) بسیار ناچیز است. یک رویکرد جدی برای حل مساله، استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی است که تدابیر و برنامه‌ریزی‌های خاصی را می‌طلبد که مهم‌ترین آنها تامین امنیت سرمایه‌گذاری و تضمین بازگشت آن است. ۵- نقدینگی‌های واقعی در خارج از دست مردم است. این سرمایه‌ها عموماً در دست بنگاه‌های غیردولتی، صندوق‌هایی مثل صندوق بازنشستگی و شرکت‌هایی وابسته و بعضاً شبه دولتی است. برای گشایش مشکل مشارکت بخش عمومی و خصوصی، استفاده و ورود این نهادها غیرقابل انکار است. ۶- مسئولیت‌پذیری در اجرای پروژه‌ها نقش کلیدی داشته و این مهم باید در شرکت‌های پیمانکاری نهادینه گردد. بسیاری از پیمانکاران ایرانی معتقدند نه تنها مسئولیت‌پذیری بلکه توانمندی، تعهد و ریسک‌پذیری مثال زدنی دارند. نمونه بارز این مساله در شرکت‌های بزرگ پیمانکاری ایرانی که در کشورهای دیگر فعالیت دارند مشاهده می‌شود که موفق شده‌اند ضمن برآوردن انتظارات کارفرما، در موارد متعددی مدال شایستگی نیز دریافت نمایند. ولی همین پیمانکاران در داخل کشور موفق به اخذ مدال یا تشویق نمی‌شوند. به نظر می‌رسد دستگاه‌های دولتی اعتماد کافی به پیمانکاران ایرانی نداشته و از توانمندی ایشان به حد لازم مطلع نیستند. این موضوع شاید بزرگ‌ترین درد جامعه پیمانکاری در کشور باشد. ۷- لزوم رعایت اخلاق حرفه‌ای یک ضرورت است. متأسفانه این مورد در شرکت‌های تازه‌کار کمتر مشاهده می‌شود. در شرایط کنونی نسلی از پیمانکاران مجرب که می‌توانند در پروژه‌های بزرگی مشارکت کنند به دلیل عدم اعتماد کافی به بخش عمومی، کنار رفته‌اند و در نسل جوان و امروزی، کمتر از اصول اخلاقی صحبت می‌شود. ۸- قدوقواره اغلب شرکت‌های پیمانکاری خیلی کوچکتر از آن است که در پروژه‌ها با عنوان سرمایه‌گذار بخش خصوصی مشارکت کنند. در این وضعیت باید بخش عمومی اجازه دهد ریشه‌های بخش خصوصی تقویت شده تا بتواند به کمک دولت بحران‌ها را حل نمایند. ۹- دولت در جایگاه سنتی خود بعنوان کارفرما باقی مانده و تنها اسمش به سرمایه‌پذیر تغییر یافته است و همچنان سرمایه‌گذار را با نگاه رعیت می‌بیند. بخش عمومی باید با دید تازه‌ای وارد مشارکت شود. ۱۰- ورود دولت در نرخ‌گذاری‌ها با دیدگاه اقتصاد سیاسی مشکل‌زاست. در چنین فضایی، پروژه‌هایی که با پیش‌بینی حدود ۲۰ سال باید سرمایه و سود را برگردانند، بیشتر طول کشیده و

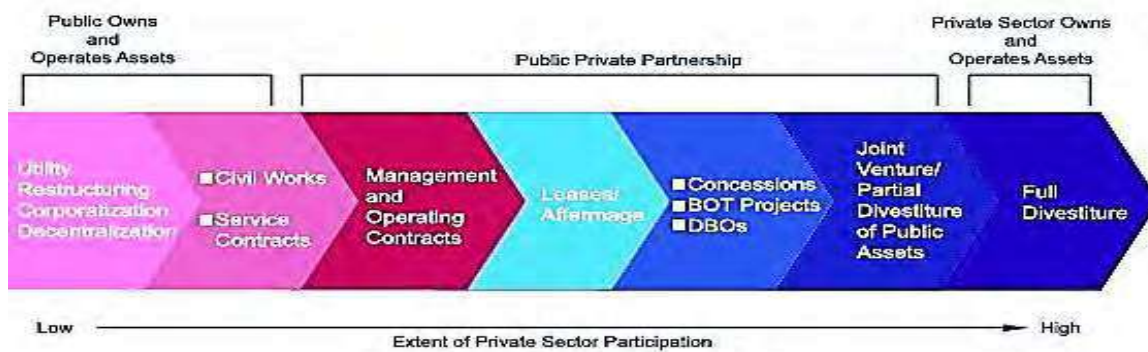
دیگر اقتصادی نخواهند بود. محصول تولید شده مثل راه باید بتواند با عوارض رقابتی (نه دستوری) در اختیار مصرف کننده قرار گیرد و محصولات در اقتصاد سالم، مبلغ خود را خواهند یافت.

ب) از نظر مدیران بخش عمومی (دولتی) موانع، چالش‌ها و راهکارهای پیش روی شکل‌گیری مشارکت در موارد زیر قابل بیان است: ۱- همه مدیران دستگاه‌های اجرایی موضوع مشارکت، باید با هم‌فکری برای این موضوع، سیاست‌گذاری کنند زیرا مساله بسیار فراتر از توان دولت است. ۲- تفکر تکیه بر درآمدهای نفتی دیگر کار را به جایی نمی‌رساند. بخش خصوصی در هدف اولیه خود در پروژه‌های مشارکتی دنبال سود است لذا باید به وی امکان سودبردن از پروژه را داد. یک راهکار جدی باید ایجاد سازوکارهای جذاب برای ورود و برگرداندن سرمایه‌های بخش خصوصی به مسیر درآمدزایی باشد. اعطای بهره‌برداری و مدیریت بخش خصوصی بر تاسیسات و شبکه‌های موجود بخش عمومی، یکی از اولین راهکارها است. ۳- صندوق توسعه ملی آمادگی لازم برای کمک به پروژه‌های بخش خصوصی را دارد. این صندوق قادر است حدود ۲۰ میلیارد دلار در اختیار بخش خصوصی قرارداد بدهد بشرطی که سهم دولت در سرمایه‌گذاری یک پروژه مشارکتی از ۲۰٪ تجاوز نکند. ۴- تدوین اسناد و قراردادهای نظام‌مند و متناسب برای مشارکت بخش عمومی و خصوصی باید سریع‌تر تدوین و تصویب گردد تا قراردادهای شفافیت و روشنی لازم برخوردار گردند. ریسک‌ها و مسئولیت‌های طرفین مشارکت باید با واقع‌بینی و عدالت‌نگری (نه مانند شرایط عمومی پیمان) تسهیم و تقسیم گردند. ۵- نقشه و طرح جامع توسعه در تمام بخش‌های کشور تدوین گردد (نه مانند طرح جامع حمل‌ونقل که هنوز مدون نشده است). ۶- باید یک PPP unit در معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ایجاد شود و این واحد نقش سیاست‌گذار و متولی مشارکت را در سطح ملی داشته باشد. ۷- خلق ثروت بصورت پایدار و به نفع شهروندان از رقابتی کردن تولید در بنگاه‌ها شروع می‌شود. دولت‌ها عامل توسعه اقتصادی نمی‌توانند باشند و بنگاه‌ها عامل اصلی توسعه اقتصاد در سطح کشور هستند. با توسعه مشارکت، بخش خصوصی می‌تواند به بنگاه‌های قوی مبدل شود. ۸- با همدلی ملی و به کمک مفاهیمی مثل مشارکت بخش عمومی و خصوصی، توسعه اقتصادی و رشد ۸٪ و رسیدن به چشم انداز ۱۴۰۴ دور از دسترس نخواهد بود.

پ) از نظر اساتید متخصص دانشگاهی موانع، چالش‌ها و راهکارهای پیش روی شکل‌گیری مشارکت در موارد زیر قابل بیان است: ۱- قانون اساسی در اصل ۴۴ به خصوصی‌سازی تأکید دارد. دولت‌های کوچک، جثه چابک داشته و این امکان برای‌شان بوجود خواهد آمد که در سیاست‌گذاری‌ها و اعمال حاکمیت، قوی‌تر باشند. در چنین فضایی دولت در امور حاکمیتی و سیاست‌گذاری‌ها نقش اصلی و در اقتصاد، نگاه حمایتی - نظارتی دارد. ۲- بنظر می‌رسد از طرف بخش دولتی، استنباط مناسبی از موضوع مشارکت نشده است. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، عدم شناخت صحیح موضوع است. وقتی استنباط دقیق نباشد، مساله در اجرا نیز به مشکل خورده و یا به بیراهه خواهد رفت. راهکار برون رفت از این معضل، درک صحیح موضوع و استفاده از تجارب جهانی به کمک منابع معتبری مثل بانک جهانی است. ۳- بانک جهانی برای رشد و توسعه کشورها، مدل گام به گام خصوصی‌سازی را پیشنهاد می‌نماید. مشارکت بخش عمومی و خصوصی در این مدل به خوبی قابل پیگیری است. بخش خصوصی ابتدا مدیریت و بهره‌برداری از امکانات و تاسیسات موجود را برعهده می‌گیرد. بعد بخش عمومی تصدی‌گری خود را بر امکانات دولتی کمتر کرده و این امکانات و شبکه‌ها را به صورت اجاره و رهن به بخش خصوصی می‌سپارد. سپس بخش خصوصی اجازه می‌یابد در احداث و تامین مالی پروژه‌ها و شبکه‌ها و نیز اخذ امتیاز یک شبکه با دولت مشارکت مستقیم نماید. نهایتاً طرفین با تشکیل مشارکت‌های مدنی سرمایه‌گذاری (Joint Venture) مشارکت را در مالکیت هم ممکن می‌نمایند. ۴- قوانینی مثل پیش‌بینی ردیف بودجه برای کمک‌های فنی و اعتباری و گشایش اعتبار اسنادی (LC) برای شرکت پروژه تا ۴۰٪ مبلغ برآورد پروژه، به معنای اعمال نظر خواص در قانون بوده و در مشارکت معنی ندارد زیرا مبنای مشارکت بر بهره‌برداری از محصول پروژه استوار است. اصولاً وقتی مشارکت کامل می‌شود که تمام ریسک‌ها به بخش خصوصی منتقل گشته و وی بتواند خود، مسائل را مدیریت نماید و بخش عمومی باید حامی و سیاست‌گذار باشد. ۵- این نوع دیدگاه بخش عمومی در وضعیت کنونی که چون پول لازم برای اجرای پروژه‌هایش را ندارد، بخش خصوصی را به مشارکت طلبیده است یک رویکردی ابزاری به مساله می‌باشد که نتیجه آن مثبت و ترغیب کننده بخش خصوصی نمی‌تواند باشد. بخش عمومی باید در پی آرمان بالاتری که همان خلق ثروت و رفاه بیشتر برای شهروندان است، باشد و بخش خصوصی آنرا درک نماید.

ت) از نظر کارشناسان حوزه تامین مالی و سرمایه‌گذاری موانع، چالش‌ها و راهکارهای پیش روی شکل‌گیری مشارکت در موارد زیر قابل بیان است: ۱- مهم‌ترین چالش، اقتصاد مساله است. یعنی محصول ایجاد شده یک مشارکت یا در بازار فروش نمی‌رود و یا با سوبسید به فروش می‌-

رسد. در بسیاری از موارد دولت بخاطر اقتصاد سیاسی، وارد قیمت‌گذاری شده و قیمت‌ها را کنترل می‌کند ولی نمی‌توان از بخش خصوصی این انتظار را داشت. در چنین شرایطی بخش خصوصی نگران از جلو آمدن است. یک راهکار جدی برای برون رفت از این چالش، اصلاح قیمت‌ها است که اولین و مهم‌ترین مورد آن هم اصلاح قیمت‌های حامل‌های انرژی (سوخت) می‌باشد. ۲- چالش دیگر کم شدن اهمیت و جایگاه درآمد نفت در اقتصاد کشور است که به دو دلیل عمده افزایش جمعیت از یک طرف و بزرگ شدن بخش‌های دیگر اقتصاد از طرف دیگر اتفاق افتاده است. ۳- چالش دیگر مساله وفای به عهد و تعهدی است که دولت متاسفانه در گذشته از آن سربلند بیرون نیامده است. دولت میلیاردها تومان به بخش خصوصی (پیمانکاران) بدهکار است که باید سامان فوری به چنین بدهی‌هایش بدهد. ۴- چالش دیگری که وجود دارد، نگاه سنتی بخش خصوصی به دولت است. بخش خصوصی باید رویکرد خود را تغییر دهد به این معنی که بپذیرد دولت دیگر توان تعریف پروژه ندارد. باید طرفین (بخش خصوصی و بخش دولتی) به سوی تجاری‌سازی (Commercialize) پروژه‌ها حرکت کنند تا اقتصاد پروژه جواب دهد. ۵- سرمایه‌گذاران کوچک و پیمانکارانی که علاقه‌مند به مشارکت بوده ولی توان مالی کافی ندارند باید دنبال سرمایه‌گذار (Developer) بگردند. برای این منظور ایشان باید با مفاهیم سرمایه، سرمایه‌گذاری، نظام بانکی، بازار سرمایه، اوراق بهادار، صندوق‌ها و... آشنایی بیشتری پیدا نمایند. استفاده از نهادهای مالی و صندوق‌هایی مثل بازنشستگی می‌تواند چاره‌ساز باشد.

شکل ۶- فرآیند مشارکت بخش عمومی و خصوصی

مراجع

- ۱- سخنرانی دکتر عبده تبریزی در هشتمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه/ ابان ۱۳۹۱
- 2- Evaluation of Public Private Partnership Proposals
Dr. Qingbin Cui, Department of Civil and Environmental Engineering, The University of Maryland college Park, MD
- ۳- قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران
- 4- Reference Guide Ver. 1, WORLD BANK INSTITUTE, 2012 International Bank for Reconstruction and Development / International Development Association or The World Bank
- ۵- کتاب جامع آزادراه‌های ایران دیروز، امروز، فردا انتشارات شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور، ۱۳۹۱
- 6- Understanding Options for Public-Private Partnerships in Infrastructure, The World Bank Finance Economics & Urban Department Finance and Guarantees Unit January 2010

تجربه کشور برزیل در توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۶۹۶۹
فروردین‌ماه ۱۳۹۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	خلاصه مدیریتی.....
۸	مقدمه
۹	۱. جایگاه کشور برزیل در مشارکت عمومی - خصوصی در سطح جهان.....
۱۱	۲. میزان و تنوع مشارکت عمومی - خصوصی در بخش‌های مختلف برزیل.....
۱۵	۳. روند تاریخی مشارکت عمومی - خصوصی در کشور برزیل.....
۲۰	۴. تاریخچه قانونگذاری در مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
۲۲	۵. چارچوب کلی مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
۲۲	۵-۱. تعریف مشارکت عمومی - خصوصی و دامنه شمول آن.....
۲۳	۵-۲. طرف عمومی و طرف خصوصی.....
۲۴	۵-۳. انواع مشارکت عمومی - خصوصی.....
۲۴	۶. اصول حاکم بر فضای مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
۲۵	۷. ساختار نهادی مشارکت عمومی - خصوصی در بخش دولتی.....
۲۵	۷-۱. وزارت برنامه، بودجه و مدیریت.....
۲۵	۷-۲. وزارت دارایی
۲۶	۷-۳. کمیته راهبری مشارکت عمومی خصوصی.....
۲۶	۷-۴. کمیته فنی مشارکت عمومی - خصوصی.....
۲۷	۷-۵. شرکت پروژه.....
۲۷	۷-۶. صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی.....

- ۲۷-۷. حسابرس عمومی دولت.....
- ۲۷-۸. بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل.....
- ۳۱-۸. تحول در ساختار نهادی مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
- ۳۲-۸-۱. ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی.....
- ۳۳-۸-۲. سایر وزارتخانه‌ها.....
- ۳۳-۸-۳. نهادهای تنظیم‌گر.....
- ۳۳-۸-۴. بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل.....
- ۳۴-۹. فرایند ارجاع کار در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
- ۳۶-۱۰. قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل.....
- ۳۶-۱۰-۱. الزامات عمومی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی.....
- ۳۷-۱۰-۲. روش پرداخت تعهدات دولت در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی.....
- ۳۹-۱۰-۳. ضمانت‌های دولتی.....
- ۴۰-۱۰-۴. تسهیم ریسک.....
- ۴۰-۱۰-۵. تعدیلات و بازبینی‌های قرارداد مشارکت.....
- ۴۱-۱۰-۶. مالکیت دارایی‌ها.....
- ۴۱-۱۰-۷. فسخ قراردادها.....
- ۴۲-۱۰-۸. تأمین مالی.....
- ۴۲-۱۱. ارزیابی محیط سیاستگذاری و وضعیت انجام پروژه‌ها در برزیل.....
- ۴۴-۱۱-۱. ارزیابی جایگاه برزیل براساس شاخص‌های مرکز جهانی زیرساخت.....
- ۴۴-۱۱-۱-۱. محیط سیاستگذاری مشارکت عمومی - خصوصی.....
- ۴۵-۱۱-۱-۲. محیط انجام پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی.....
- ۵۲-۱۲. دلالت‌هایی از تجربه برزیل برای اقتصاد ایران.....
- ۵۴..... پیوست‌ها.....
- ۶۲..... پی‌نوشت‌ها.....

تجربه کشور برزیل در توسعه مشارکت

عمومی - خصوصی

خلاصه مدیریتی

به طور کلی سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های اقتصادی با افزایش بهره‌وری عوامل تولید، گسترش محدوده بازار، تعادل عرضه و تقاضا، ایجاد اثرات جانبی، ایجاد شرایط رقابتی بهتر و همچنین افزایش سطح رفاه باعث افزایش تولید و رشد اقتصادی می‌شود. اگرچه تأثیر مثبت سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها بر افزایش تولید بیشتر امری بلندمدت است اما در ایران به دلیل مواجه بودن با انبوهی از طرح‌های عمرانی نیمه تمام و نیاز شدید به طرح‌های جدید، این اثر می‌تواند در کوتاه‌مدت نیز قابل توجه باشد. لذا در این گزارش به بررسی یکی از پیشروترین کشورها در جذب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها که از یکی دلایل عمده افزایش تولید از محل تحریک تقاضای کل است، پرداخته‌ایم.

براساس آخرین آمارهای بانک جهانی در سال ۲۰۱۸ کشور برزیل پیشروترین و نخستین کشور در جذب سرمایه‌های بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها در بین کشورهای جهان است.

در اهداف توسعه‌ای این کشور همواره بر حفظ میزان و نرخ رشد سرمایه‌گذاری در زیرساخت و تشکیل سرمایه ثابت تأکید شده است. در این راستا این کشور از سال ۱۹۸۵ بنا به توصیه صندوق بین‌المللی پول به فرایند آزادسازی اقتصادی پرداخت و در دهه ۱۹۹۰ گسترده‌ترین برنامه خصوصی‌سازی در دنیا را پیاده‌سازی کرد. خصوصی‌سازی در مراحل اولیه منابع گسترده‌ای (حدود ۱۰۰ میلیارد دلار) را در اختیار دولت این کشور قرار داد و عمده منابع صرف فعالیت‌های توسعه‌ای در این کشور شد. اما با کند شدن روند خصوصی‌سازی‌ها و کاهش درآمدهای ناشی از آن از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۳ نرخ رشد سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها در این کشور منفی شد. جذب سرمایه‌گذاری خارجی و گشایش درهای اقتصاد این کشور به روی سرمایه‌گذار خارجی نیز نتوانست به تقاضای روزافزون توسعه زیرساخت‌های این کشور پاسخ مناسبی نشان دهد.

از سال ۱۹۹۵ جریانی در نظام قانونگذاری این کشور شکل گرفت که مبتنی بر تجربه‌های پراکنده موفق قبلی در این کشور، بحث واگذاری پروژه‌های زیرساختی به بخش خصوصی را دنبال کرد که ثمره آن شکل‌گیری بسترهای مناسب توسعه مشارکت و همکاری‌های بخش خصوصی را فراهم آورد. به‌منظور توسعه مشارکت عمومی - خصوصی، ابتدا در سال ۱۹۹۵ قانون واگذاری پروژه‌های ارائه‌دهنده خدمات عمومی تصویب و اجرایی شد که به‌دلیل ماهیت ریسک بالای قراردادهای واگذاری و عدم پوشش ریسک‌ها

توسط دولت موفقیت چندانی نداشت. در سال ۲۰۰۴ قانون مشارکت عمومی - خصوصی این کشور مبتنی بر تجارب داخلی و خارجی به تصویب رسید که دستاوردهای قابل توجهی داشت و نهایتاً در سال ۲۰۱۶ به منظور هدایت سرمایه‌های بخش خصوصی در اولویت‌های مدنظر دولت، قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی تصویب و اجرایی شد.

در مسیر این تطور قانونی، مجموعه‌ای از اقدامات صورت گرفته است که با توجه به موفقیت‌های حاصل شده در افزایش مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها شایسته توجه است:

- تعیین دامنه شمول مشارکت عمومی - خصوصی و تمایز با واگذاری

در برزیل مشارکت عمومی - خصوصی نوع خاصی از واگذاری است که نسبت به واگذاری معمولی تفاوت‌هایی دارد. در واگذاری معمولی، امکان‌سنجی مالی - اقتصادی پروژه به‌طور کامل به تعرفه وضع شده توسط دولت بر محصول پروژه برای مصرف‌کنندگان نهایی بستگی دارد و دولت هیچ چیزی مازاد بر تعرفه جمع شده از مردم به طرف خصوصی پرداخت نمی‌کند، اما در مدل مشارکت عمومی - خصوصی حتی در صورت وابستگی پروژه به تعرفه وضع شده توسط دولت، این اجازه به دولت داده می‌شود که علاوه بر تخصیص تعرفه‌های جمع شده از مردم به بخش خصوصی، مبالغ دیگری را در قالب‌های گوناگون و جهت سودآوری و توجیه‌پذیری پروژه‌ها بپردازد.

البته باید توجه داشت که در هر حال کمک‌های انجام شده دولت در پروژه‌های مشارکتی سهم بالایی از سرمایه‌گذاری را شامل نمی‌شود و بخش زیادی از سرمایه‌گذاری را بخش خصوصی از محل عواید طرح بازپرداخت می‌کند.

- تعیین دامنه شمول طرف عمومی و طرف خصوصی

مطابق ماده (۱) قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل، طرف عمومی، همه نهادها و دستگاه‌های اجرایی دولتی، صندوق‌های دولتی از جمله صندوق‌های بازنشستگی، شرکت‌های دولتی، شرکت‌های خصوصی - عمومی (مختلط) و تمام نهادهای دیگر که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط دولت فدرال برزیل، دولت‌های محلی و شهرداری‌ها کنترل می‌شوند را شامل می‌شود. طرف عمومی صرفاً می‌تواند نقش سرمایه‌پذیر را در مشارکت عمومی - خصوصی ایفا کند.

- تشکیل کمیته راهبری مشارکت عمومی - خصوصی

این کمیته را هیئت دولت با هماهنگی با وزارت برنامه، بودجه و مدیریت و متشکل از نماینده‌های وزارت دارایی و نماینده ریاست جمهوری تشکیل داده است. مسئولیت‌های این کمیته شامل موارد ذیل است:

- تأیید پروژه‌ها و قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی،
- اجازه آغاز فرایند مناقصه (قیمت‌گذاری)،
- تعیین اولویت خدماتی که باید تحت ترتیبات قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی ارائه شود،
- تعریف معیاری برای تحلیل تناسب و زمان‌بندی اقدامات انجام شده با متن قرارداد،
- ایجاد فرایندهایی برای انتخاب بخش خصوصی،
- اجازه برگزاری مناقصه و تأیید اسناد آن،
- تصویب برنامه ملی سالیانه مشارکت عمومی - خصوصی و نظارت و ارزیابی اجرای آن،
- بررسی گزارش‌های نظارت بر قرارداد، توسعه اسناد مناقصه استاندارد و نمونه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی،
- اجازه استفاده از منابع صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی برای تضمین رعایت الزامات مالی در قرارداد از سوی دولت.

- تعیین کارویژه برای بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل

این بانک برای تأمین مالی تمامی مراحل پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی برنامه‌های مشخصی دارد. این مراحل شامل مرحله تملک زمین، خرید تجهیزات و ماشین‌آلات، خرید نهاده، صادرات محصول، بازاریابی و ایجاد بازار است. مطابق قواعد این بانک، در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، دارایی و عواید حاصل از پروژه به‌عنوان ضمانت بازپرداخت تسهیلات از طرف خصوصی قراردادها پذیرفته می‌شود. مبتنی بر این ضمانت، بانک اقدام به پرداخت تسهیلات بلندمدت دوره ساخت، پرداخت تسهیلات بلاعوض (برای انتقال منابع بودجه‌ای در نظر گرفته شده توسط دولت به طرف خصوصی در قالب کمک و نظارت بر اجرای طرح متناسب با کمک‌های دریافتی) و پذیرفته‌نویسی اوراق بهادار مبتنی بر دارایی می‌کند.

انتخاب پروژه برای ارائه خدمات مالی توسط این بانک بدین صورت است که قبل از بررسی ابعاد مختلف پروژه، ابتدا وضعیت مالی و ریسک اعتباری شرکت متقاضی دریافت خدمات مالی و تسهیلات بررسی می‌شود. پس از احراز صلاحیت مالی توسط کمیته مربوطه، صلاحیت فنی و اجرایی آن شرکت مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد سپس به بررسی ابعاد مختلف پروژه پرداخته می‌شود. بانک در این مرحله خود در جایگاه یک کارشناس و متخصص به ارائه خدمات مشاوره طراحی فنی و طراحی مدل تأمین مالی و بازاریابی نیز می‌پردازد. پس از طی این مرحله بانک قرارداد ارائه خدمات مالی را با شرکت متقاضی منعقد می‌کند. در طول دوران قرارداد، بانک ناظر فنی و مالی پروژه است و تسهیلات به‌صورت مرحله‌ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه پرداخت می‌شود.

بانک توسعه برزیل اصلی‌ترین نهاد تأمین منابع مالی بلندمدت برای توسعه پروژه‌های زیرساختی

است. سه نهاد نظارتی شورای ملی حسابرسی، شورای ملی پول،^۱ دیوان عالی محاسبات^۲ بر عملکرد این بانک نظارت دارند و کمیسیون عالی ارز و اوراق بهادار،^۳ بانک مرکزی برزیل و مجمع اجرایی حفاظت اقتصادی^۴ نیز نهادهای تنظیم‌گر این بانک هستند.

مصارف مالی برحسب طبقه‌بندی این بانک در چهار حوزه کشاورزی، صنعت، زیرساخت و تجارت است که تا سال ۲۰۱۸ بالغ بر ۴۸ درصد تسهیلات و خدمات مالی ارائه شده در حوزه زیرساخت بوده است و این بانک حدود ۱۹۵ میلیارد دلار به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی ارائه خدمات مالی داشته است.

- تشکیل مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و ستاد اجرایی آن

این مجمع پروژه‌های ملی در اولویت کشور، برای انجام شدن از طریق مشارکت عمومی - خصوصی یا خصوصی‌سازی را ارزیابی و معرفی می‌کند. اعضای این مجمع عبارت است از: رئیس‌جمهور، وزیر کشور، وزیر امور اداری دولت، وزیر دارایی، وزیر برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت، وزیر معدن و انرژی، وزیر حمل‌ونقل، بنادر و امور هواپیمایی، وزیر محیط زیست، رئیس بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل، رئیس بانک توسعه‌ای دولتی کایکسا، رئیس بانک مرکزی برزیل، وزیر مربوط به پروژه پیشنهادی، مسئولان دستگاه‌های اجرایی مرتبط با پروژه. وظایف این مجمع نیز بررسی پروپوزال‌های پیشنهادی از طرف وزارتخانه‌ها برای خصوصی‌سازی پروژه‌ها یا انجام پروژه‌ها از طریق مشارکت عمومی - خصوصی قابل تعریف ذیل برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی، هماهنگی، پایش، ارزیابی، نظارت بر اقدامات انجام شده ذیل برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و حمایت از اقدامات بخشی به‌منظور اجرایی شدن برنامه، انجام امور ارجاع شده از طرف دستگاه‌ها برای تصمیم‌گیری نهایی می‌باشد.

- ایجاد فرایندهای شفاف و زمانمند تعریف، مطالعه، ارجاع کار و نظارت بر پروژه‌ها

همه مراحل تعریف تا بهره‌برداری پروژه با مشارکت و اولویت بخش خصوصی صورت می‌گیرد. در زمان تعریف و بررسی مطالعات پروژه، دولت در زمان بررسی اسناد و مدارک تعریف و مطالعه پروژه‌ها برای صدور مجوز فراخوان، بررسی اسناد و مدارک تهیه شده توسط بخش خصوصی (پیشنهادهای ناخواسته) را در اولویت قرار می‌دهد و ابتدا آنها را بررسی می‌کند. سپس به بررسی اسناد و مدارک تهیه شده با همکاری بخش خصوصی و با خواست دولت می‌پردازد و درنهایت به بررسی اسناد و مدارک تهیه شده

1. National Monetary Council (CMN)

2. Federal Court of Accounts

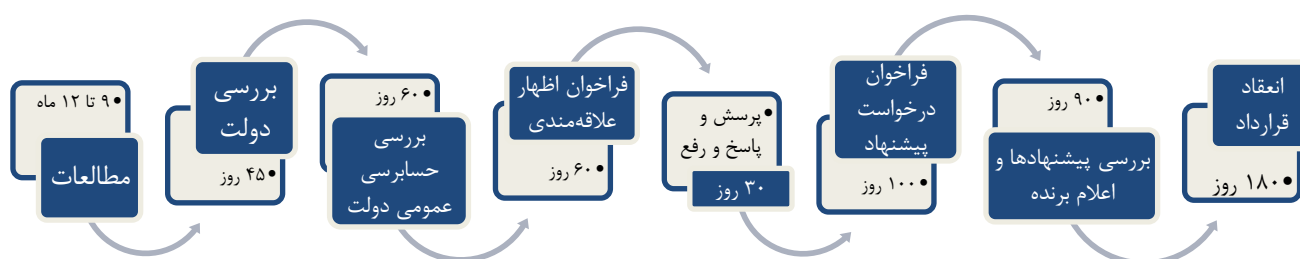
3. Securities and Exchange Commission of Brazil - CVM

4. Administrative Council for Economic Defense - CADE

=

توسط کارکنان دولت اقدام می‌کند. موافقت دولت با صدور مجوز فراخوان برای هر یک از پروژه‌های فوق در مطبوعات رسمی، روزنامه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی اعلام می‌شود. پس از آن فراخوان اظهار علاقه‌مندی منتشر می‌شود که در مجموع ۶۰ روز به علاقه‌مندان فرصت می‌دهد تا پروژه را بررسی و اظهار علاقه‌مندی کند، همچنین یک مهلت ۳۰ روزه برای اخذ نظرهای عموم متقاضیان و رفع ابهام‌های آنها در نظر گرفته می‌شود. نظرها، ابهام‌ها و پرسش‌های متقاضیان به‌صورت آنلاین در سامانه‌ای که در دسترس عموم قرار دارد بارگزاری می‌شود و طرف عمومی موظف است حداکثر ظرف مدت سه روز پس از بارگزاری هر نظر، ابهام و پرسش پاسخ شفاف و قانع‌کننده دهد. عدم واکنش متقاضیان به پاسخ‌های طرف عمومی یا تصریح قانع‌کننده بودن پاسخ دریافتی توسط آنها، نشان از کفایت پاسخگویی طرف عمومی است. همه نظرها، ابهام‌ها و پرسش‌ها در این مدت ۳۰ روزه پاسخ داده می‌شود. پس از آن فراخوان درخواست پیشنهاد عموماً یک مهلت ۱۰۰ روزه به اشخاص حاضر در لیست کوتاه برای تهیه پیشنهادها طبق شرایط اعلام شده و همچنین رفع ابهام‌ها می‌دهد. پس از اتمام این مهلت و دریافت پیشنهادها طرف عمومی برای بررسی پیشنهادها و اعلام برنده حداکثر ۹۰ روز فرصت دارد. پیشنهادها صرفاً به‌صورت دومرحله‌ای بررسی می‌شود. به‌طوری‌که ابتدا به بررسی پیشنهادها از جنبه فنی و مطابقت با مفاد مندرج در فراخوان پرداخته می‌شود. پس از بررسی فنی، پیشنهادهایی که امتیاز فنی لازم را احراز کرده‌اند از جنبه قیمت پیشنهادی بررسی و پس از ارزیابی مالی برنده مناقصه تعیین می‌شود. برنده براساس معیار کمترین هزینه برای دولت یا بهترین پیشنهاد از لحاظ کیفیت‌های فنی یا ترکیبی از این دو معیار براساس وزن‌دهی که در فراخوان درخواست پیشنهاد اعلام می‌گردد مشخص می‌شود. پس از اعلام برنده، طرفین حداکثر ۱۸۰ روز فرصت دارند تا در جزئیات مفاد قرارداد با هم به تفاهم برسند و قرارداد را منعقد کنند.

– تصریح روش پرداخت تعهدات دولت در قراردادهای مشارکت عمومی – خصوصی

در قراردادهای مشارکت عمومی – خصوصی روش پرداخت تعهدات دولت و دستگاه‌های دولتی به طرف خصوصی تصریح می‌شود. این روش‌ها شامل: پیش‌پرداخت قیمت کالا، پرداخت بر روی حساب باز، پرداخت بر روی بروات ساده، پرداخت بر روی بروات اسنادی، پرداخت از طریق اعتبارات اسنادی هستند

که در هریک از این موارد در متن گزارش توضیح داده شده است. با توجه به ویژگی‌های هریک از روش‌های پرداخت معرفی شده، برای هر پروژه در اسناد فراخوان روش‌های ممکن پرداخت نیز اعلام می‌گردد و متناسب با نوع قرارداد و توافق طرفین روش مناسب انتخاب و در قرارداد قید می‌شود. کلیه روش‌های فوق عملکردمحور بوده و طرف خصوصی براساس ایفای تعهدات قراردادی خود و تحویل محصول در بازه‌های زمانی مشخص مطالبات خود را دریافت می‌کند.

– ارائه ضمانت‌های دولتی

قانونگذار مکانیزم‌هایی را در اختیار دستگاه‌های دولتی قرار داده است که متناسب با روش انتخاب شده برای پرداخت، تعهدات دولت به بخش خصوصی یا نهاد واسطه مالی توسط یکی از موارد زیر تضمین شود:

۱. صدور تأییدیه ممتاز بودن تعهدات از سوی خزانه‌داری،
۲. صدور ضمانت‌نامه از طرف صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی یا بر مبنای وجوهی که در بودجه سالیانه برای مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد و در نظر گرفته می‌شوند،
۳. خرید ضمانت‌نامه از شرکت‌های بیمه خصوصی،
۴. اخذ ضمانت‌نامه از سازمان‌های بین‌المللی یا مؤسسات مالی،
۵. صدور ضمانت‌نامه از طرف صندوق‌های ضمانت دولتی یا شرکت‌های دولتی.

– تعیین وضعیت مالکیت دارایی‌ها

مطابق بخش دوم قانون مشارکت عمومی - خصوصی برزیل در زمان اجرای قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، دستگاه‌های دولتی باید مالکیت تمام دارایی‌های عمومی لازم برای ارائه خدمات عمومی مندرج در قرارداد را به بخش خصوصی طرف قرارداد منتقل کند. بخش خصوصی طرف قرارداد ملزم به حفظ و حراست از این دارایی در طول قرارداد است. علاوه بر این طرف خصوصی موظف به خرید همه تجهیزات و لوازم لازم برای ارائه خدمت در سطح کیفی در نظر گرفته شده در قرارداد است. در پایان دوره قرارداد مالکیت تمام دارایی‌های دخیل در ارائه خدمت تحت مالکیت دولت قرار می‌گیرد.

– تعیین مسئولیت تأمین مالی پروژه‌ها

براساس ماده (۲) قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل، بخش خصوصی طرف قرارداد مسئول تأمین مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه است. ساختار تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی به صورت سرمایه‌گذاری ترکیبی است بدین صورت که بخشی از سرمایه‌گذاری از محل آورده مالی بخش خصوصی، بخشی از محل ساختارهای بدهی از محل نهادهای تأمین مالی دولتی و خصوصی و بین‌المللی

و بخشی از نیز محل آورده طرف عمومی به میزان سهام‌داری خود در شرکت پروژه است. در بازه زمانی ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۸ در ترکیب منابع تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، آورده بخش خصوصی به‌طور متوسط ۳۳ درصد، آورده بخش عمومی ۱۲ درصد و ۵۵ درصد تأمین مالی بانکی است. عمده تأمین مالی بانکی نیز توسط بانک توسعه برزیل صورت گرفته است. سایر بانک‌های دولتی با ارائه خطوط اعتباری با نرخ‌های بازاری مطلوب، معمولاً نقش مهمی در تأمین مالی پروژه مشارکت عمومی - خصوصی ایفا می‌کنند. علاوه بر این، انتشار اوراق قرضه زیرساخت، از جمله اقدام‌های دولت برای بهبود سازوکارهای تأمین پروژه‌های عمومی بوده است.

با توجه به موارد فوق به‌صورت خلاصه می‌توان نقش نهادهای مختلف در ساختار مشارکت عمومی - خصوصی کشور برزیل را به‌صورت زیر نمایش داد.

مقدمه

برزیل کنونی (در نخستین سال‌های دهه دوم قرن بیست‌ویکم)، به‌عنوان دهمین اقتصاد برتر جهان، دومین کشور جذب‌کننده سرمایه خارجی و نیز یکی از اعضای نسل سوم کشورهای تازه صنعتی شده (NICs) و اولین کشور جذب‌کننده سرمایه‌های بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی برای توسعه زیرساخت، در مسیر توسعه و پیشرفت فراگیر قرار گرفته است.

کشور برزیل از لحاظ اقتصادی و سیاسی دوران پرفراز و نشیبی را طی کرده است. از دهه ۱۹۶۰ که نظامیان، قدرت سیاسی را با کودتا به‌دست گرفته و برای مدت محدودی، رشد اقتصادی با عنوان «معجزه برزیلی» را به‌وجود آوردند تا جریان بحران بدهی‌ها در اواخر دهه ۱۹۷۰ و شکل‌گیری حکومت انتخابی و دمکراتیک در نیمه دهه ۱۹۸۰ و شروع اصلاحات گسترده اقتصادی در دهه ۱۹۹۰ موضوع تشکیل سرمایه ثابت و توسعه سرمایه‌گذاری مسئله اساسی این کشور بوده است.

این کشور از سال ۱۹۸۵ بنا به توصیه صندوق بین‌المللی پول به فرایند آزادسازی اقتصادی پرداخت و در دهه ۱۹۹۰ گسترده‌ترین برنامه خصوصی‌سازی در دنیا را پیاده‌سازی کرد. دولت این کشور با هدف ایجاد مازاد درآمد برای دولت به‌منظور حفظ رشد تشکیل سرمایه ثابت خالص، بیش از رشد تولید ناخالص ملی، از سال ۱۹۹۱ تا سال ۲۰۰۰، تعداد ۱۳۱ شرکت دولتی - چه در سطح دولت مرکزی و چه در سطح استانی - را به بخش خصوصی واگذار کرد. این واگذاری‌ها ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد ایجاد کرد و شرکت‌های فعال در زمینه پتروشیمی، فولاد، حمل‌ونقل، مخابرات، تأمین مالی و توزیع انرژی جزو موارد واگذاری بودند.

این برنامه گسترده خصوصی‌سازی در کنار گشایش هرچه بیشتر ورودی‌های اقتصاد کشور برای جذب سرمایه خارجی سبب شد میزان سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها در این دهه (۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰) به‌طور متوسط ۴۸۰ درصد افزایش یابد اما این روند پایدار نبود و نتوانست رشد تشکیل سرمایه ثابت را در این کشور حفظ کند. با کند شدن روند خصوصی‌سازی‌ها و کاهش درآمدهای ناشی از آن، از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۳ نرخ رشد سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های این کشور منفی شد.

به ثمر نشستن سرمایه‌گذاری‌های گسترده دهه ۱۹۹۰ و روند نیاز روزافزون به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و درعین حال محدودیت‌های مالی دولت، دولت مرکزی و دولت‌های محلی را به چاره‌اندیشی واداشت.

در ابتدا سال ۱۹۹۵ بحث واگذاری پروژه‌های زیرساختی به‌منظور ارائه خدمات عمومی در حوزه‌های تلفن، برق، آب و بهداشت در دستور کار قرار گرفت و قانون واگذاری پروژه‌های ارائه‌دهنده خدمات عمومی^۱ که به نوعی توسعه خصوصی‌سازی بود، تصویب و ابلاغ گردید، اما به‌دلیل ماهیت ریسک بالای قراردادهای واگذاری و عدم پوشش ریسک‌ها توسط دولت موفقیت چندانی حاصل نشد.

1. Law No. 8,987

دولت برزیل به منظور خروج از این وضعیت با بهره‌گیری از تجربه دولت‌های محلی خود و تجربه بین‌المللی مربوطه از جمله طرح ابتکارات مالی خصوصی^۱ انگلستان و با مشارکت بانک قاره‌ای توسعه آمریکا^۲ به زمینه‌سازی برای همکاری‌های دولت و بخش خصوصی داخلی یا خارجی در قالب پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی پرداخت و نخستین پیش‌نویس اولیه قانون مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۲۰۰۲ تدوین و در سال ۲۰۰۴ ابلاغ شد. این قانون شامل قواعد عمومی مناقصه رقابتی، فرایند انتخاب بخش خصوصی طرف قرارداد و همچنین ساختارهای سازمانی برای نظارت و پایش پیشرفت برنامه ملی مشارکت عمومی - خصوصی در دو سطح ملی و استانی بود. جایگاه این قانون در بین قوانین کشور برزیل به‌عنوان مکمل قانون تدارک عمومی^۳ این کشور و همچنین قانون واگذاری پروژه‌های زیرساختی^۴ در این کشور است.

برزیل هم‌اکنون پیشروترین و نخستین کشور در جذب سرمایه‌های بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها در بین کشورهای جهان است. لذا با توجه به موفقیت‌های حاصل شده در افزایش مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها و مشابهت‌های سطح توسعه‌یافتگی و چالش‌های اقتصادی با کشور ایران، بررسی تجربیات کشور برزیل در سیاست‌گذاری برای ارتقای جایگاه مشارکت بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی می‌تواند حاوی نکات مهمی به‌منظور حل چالش‌های پیشروی کشور ایران در این حوزه باشد.

۱. جایگاه کشور برزیل در مشارکت عمومی - خصوصی در سطح جهان

براساس آخرین گزارش سالیانه بانک جهانی با عنوان مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت برای سال ۲۰۱۸^۵، کشورهای منطقه آمریکای لاتین و دریای کارائیب^۶ بیشترین جذب سرمایه بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی را دارند.

1. Private Finance Initiative

2. Inter-American Development Bank

3. Law 8.666/93

4. Laws 8.987/95 and 9.074/95

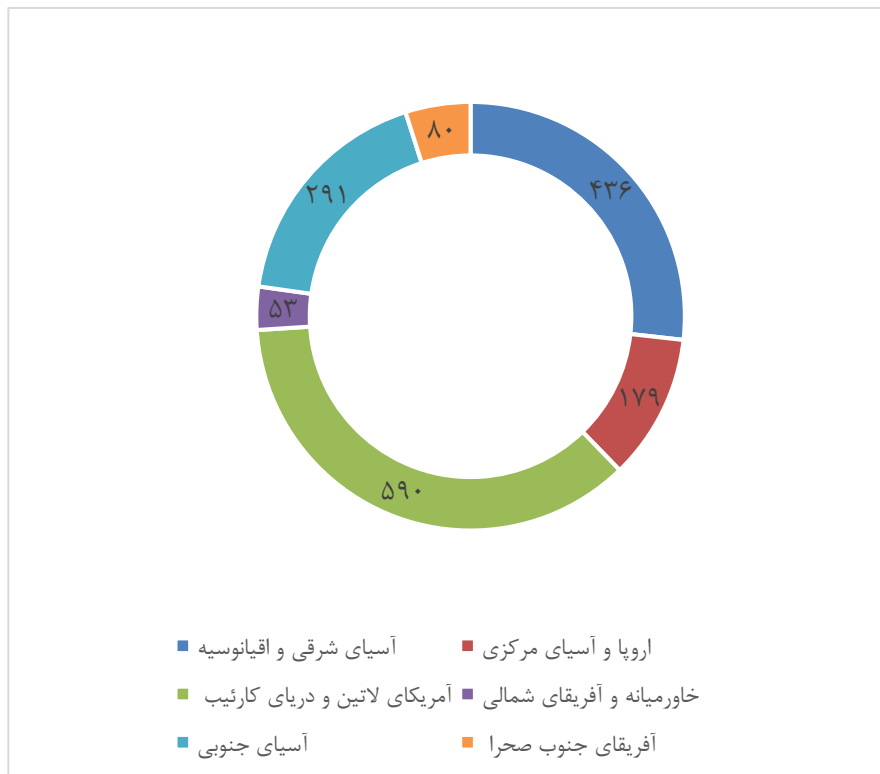
5. Private Participation in Infrastructure (PPI) Annual Report 2018

6. Latin America and the Caribbean (LAC)

کشورهای آمریکای لاتین و دریای کارائیب شامل کشورهای آرژانتین، برزیل، بولیوی، پاراگوئه، پرو، اکوادور، کلمبیا، ونزوئلا، مکزیک، نیکاراگوئه، کاستاریکا، دومینیکا، کوبا، هائیتی، هندوراس، سالوادور، بلیز، کوبا، جامائیکا

نمودار ۱. ارزش پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

در مناطق مختلف جهان در بازه زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸ (میلیارد دلار)

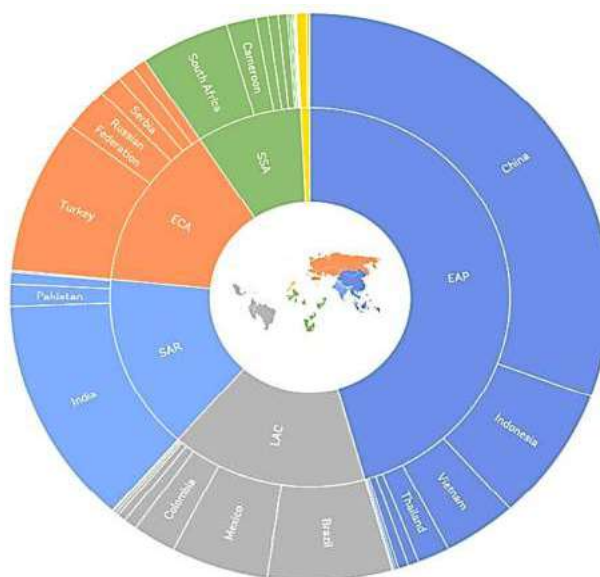
در بازه زمانی، ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸، از بین ۶۹۰۷ پروژه مشارکت عمومی - خصوصی به ارزش ۱۶۱۳ میلیارد دلار در جهان، بالغ بر ۱۹۹۲ پروژه به ارزش ۵۹۰ میلیارد دلار متعلق به کشورهای این منطقه است. به عبارت دیگر ۳۶ درصد از کل ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده در جهان متعلق به این کشورهاست. نخستین کشوری که در این منطقه به قانونگذاری در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی پرداخته است، کشور آرژانتین است. کشور آرژانتین در سال ۲۰۰۰ به پیروی از دو کشور آمریکا و انگلستان، برای ترویج سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های زیربنایی عمومی که از لحاظ مالی نمی‌توانستند توسط دولت تأمین مالی و بهره‌برداری شوند، نخستین قانون مشارکت عمومی - خصوصی خود را به تصویب رساند. این قانون سرمایه‌گذاری در بخش‌های بهداشت، آموزش، حمل‌ونقل، مسکن و امکانات فرودگاه، بزرگراه‌ها و امنیت داخلی را امکان‌پذیر و تسهیل می‌کند.

اگرچه آرژانتین از لحاظ زمانی نسبت به دیگر کشورهای این منطقه در جذب سرمایه بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی پیشگام بوده است اما در بین این کشورها پیشروترین و موفق‌ترین کشور، برزیل بوده است که با جذب بیش از ۳۶۱ میلیارد دلار سرمایه بخش خصوصی در ۹۵۱ پروژه مشارکت عمومی - خصوصی در بازه زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸، نه‌تنها رتبه نخست در بین

کشورهای منطقه آمریکای لاتین و دریای کارائیب را از آن خود کرده است بلکه جایگاه نخست جهانی را در مجموع سرمایه‌های جذب شده بخش خصوصی به پروژه‌های زیرساختی مشارکت عمومی - خصوصی را نیز داراست. براساس این گزارش کشور برزیل به مدت ۱۵ سال متوالی این جایگاه را حفظ کرده است. نمودار ۲، میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی را در سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد.

نمودار ۲. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زیرساخت‌ها در قالب مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۲۰۱۸

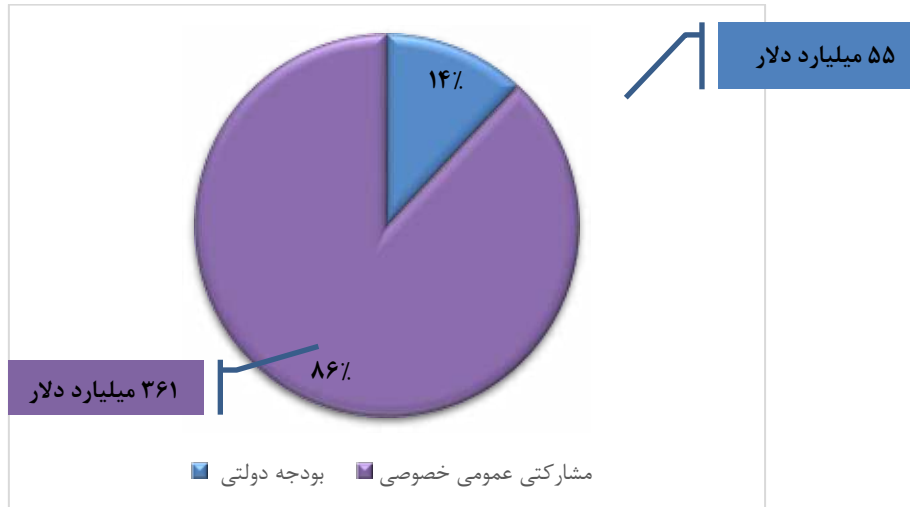

۲. میزان و تنوع مشارکت عمومی - خصوصی در بخش‌های مختلف برزیل

براساس قوانین کشور برزیل پروژه‌های زیرساختی از دو طریق تأمین مالی و اجرا می‌شوند: ۱. از طریق دولت و از محل بودجه عمومی، ۲. از طریق بخش خصوصی و از محل سرمایه‌های خصوصی و اهرمی‌سازی منابع عمومی.

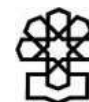
همان‌طور که در نمودار ۲ و ۳ ملاحظه می‌شود، از میان ۹۹۴ پروژه زیرساختی بزرگ به ارزش ۴۱۶ میلیارد دلار در کشور برزیل در بازه زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸، تعداد ۹۵۱ پروژه به ارزش ۳۶۱ میلیارد دلار از طریق مشارکت عمومی - خصوصی و تنها ۴۳ پروژه به ارزش ۵۵ میلیارد دلار توسط بخش دولتی انجام شده است. به عبارت دیگر در این بازه زمانی تنها ۱۴ درصد از سرمایه‌گذاری انجام شده در پروژه‌های زیرساختی توسط دولت و از محل منابع عمومی صورت گرفته است و ۸۶ درصد سرمایه‌گذاری را بخش خصوصی از محل سرمایه‌های خصوصی و اهرمی‌سازی منابع عمومی انجام داده است. [۱]

نمودار ۳. مقدار سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۸

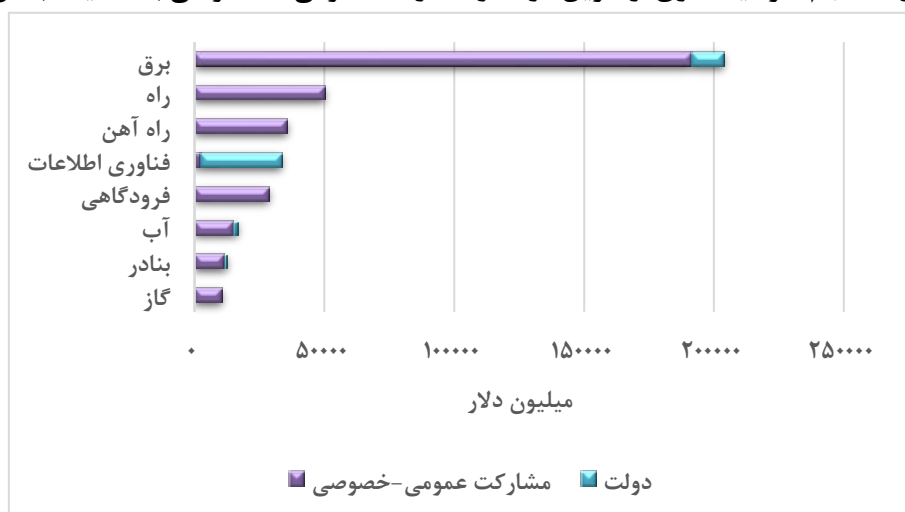

براساس گزارش بانک جهانی تا سال ۲۰۱۸، ۹۱۷ پروژه مشارکت عمومی - خصوصی به ارزش ۳۵۶ میلیارد دلار در حال بهره‌برداری است. ۱۷ پروژه به ارزش ۱/۵ میلیارد دلار دوران بهره‌برداری خود توسط بخش خصوصی را پشت سر گذاشته‌اند و مالکیت آنها به دولت واگذار شده است. ۱۷ پروژه به ارزش ۳/۲ میلیارد دلار نیز به دلیل اختلافات قراردادی ملغی و ابطال شده است.

بررسی نسبت سرمایه‌گذاری دولتی و سرمایه‌گذاری انجام شده از طریق مشارکت عمومی - خصوصی نشان می‌دهد که عمده سرمایه‌گذاری در تمام بخش‌های زیرساختی به‌جز بخش فناوری اطلاعات توسط بخش خصوصی و در قالب مشارکت عمومی - خصوصی انجام می‌شود به طوری که در بعضی بخش‌های اقتصادی نظیر فرودگاه، راه‌آهن و راه سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بزرگ توسط دولت به صفر رسیده است و بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی همه را انجام داده است. این آمار نشان‌دهنده این موضوع است که طرح‌های زیرساختی در برزیل به گونه‌ای انتخاب می‌شوند که بازگشت سرمایه از محل عواید طرح امکان‌پذیر باشد.

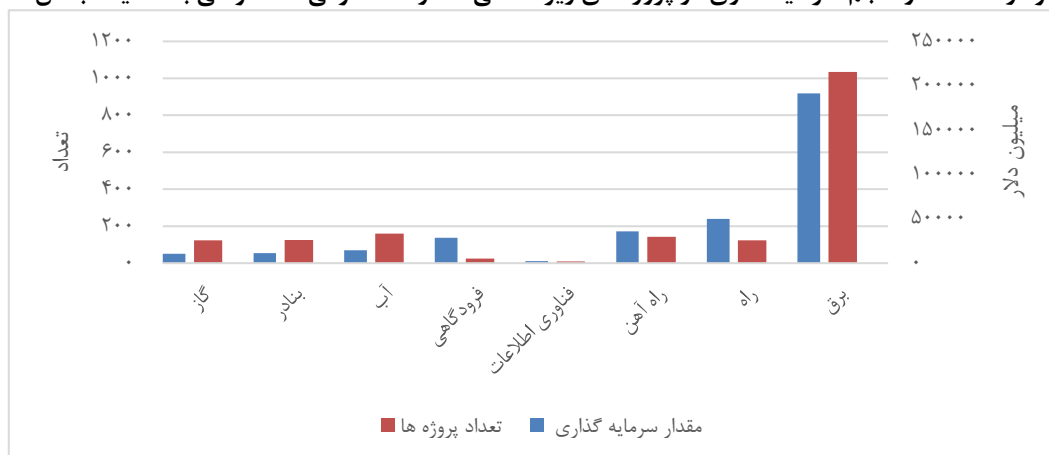

نمودار ۴. حجم سرمایه‌گذاری از طریق دولت و مشارکت عمومی – خصوصی به تفکیک بخش‌ها

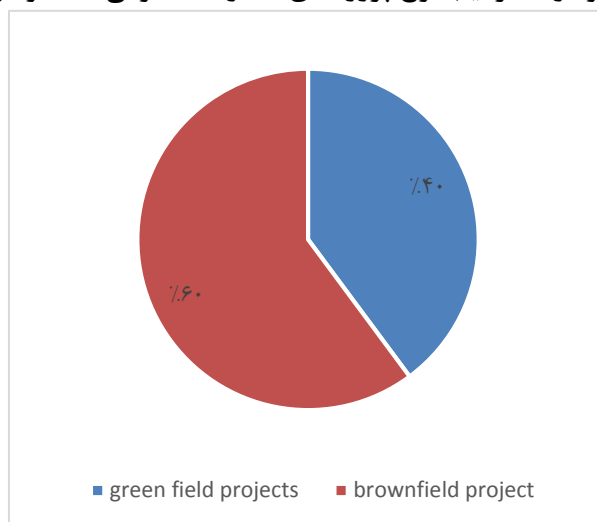
براساس طبقه‌بندی پایگاه داده و اطلاعات مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت بانک جهانی^۱، پروژه‌های زیرساختی در هشت بخش کلی: گاز، بنادر، آب، فرودگاه، فناوری اطلاعات، راه آهن، راه، برق طبقه‌بندی شده‌اند. براساس این طبقه‌بندی و مطابق آخرین اطلاعات این پایگاه در مورد کشور برزیل که در سال ۲۰۱۸ گردآوری شده است، بر مبنای تعداد پروژه، از مجموع ۹۵۱ پروژه زیرساختی مشارکتی بیشترین تعداد پروژه متعلق به بخش برق با ۵۶۴ پروژه و کمترین تعداد پروژه متعلق به بخش فناوری اطلاعات با ۸ پروژه است. از لحاظ حجم سرمایه‌گذاری نیز، از مجموع ۳۶۱ میلیارد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی مشارکتی، بیشترین حجم سرمایه‌گذاری متعلق به بخش برق با ۱۹۶ میلیارد دلار و کمترین حجم سرمایه‌گذاری نیز متعلق به بخش فناوری اطلاعات با ۲/۳ میلیارد دلار است (نمودار ۲).

نمودار ۵. تعداد و حجم سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی مشارکت عمومی – خصوصی به تفکیک بخش‌ها

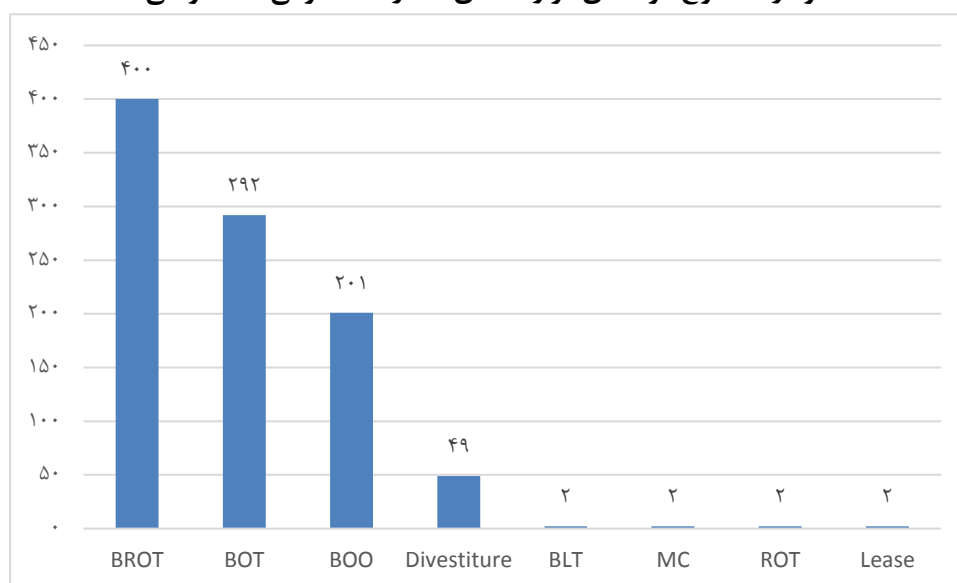

از بین ۹۵۱ قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی بیشترین تعداد قرارداد روی پروژه تجهیز و نوسازی^۱ منعقد شده است و از بین انواع گونه‌های قراردادی مجاز در این کشور، گونه ساخت - نوسازی - بهره‌برداری - انتقال بیشترین تعداد قرارداد را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۶. ترکیب نوع پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

نمودار ۷. تنوع گونه‌های قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

1 Brown Field Projects

۳. روند تاریخی مشارکت عمومی - خصوصی در کشور برزیل

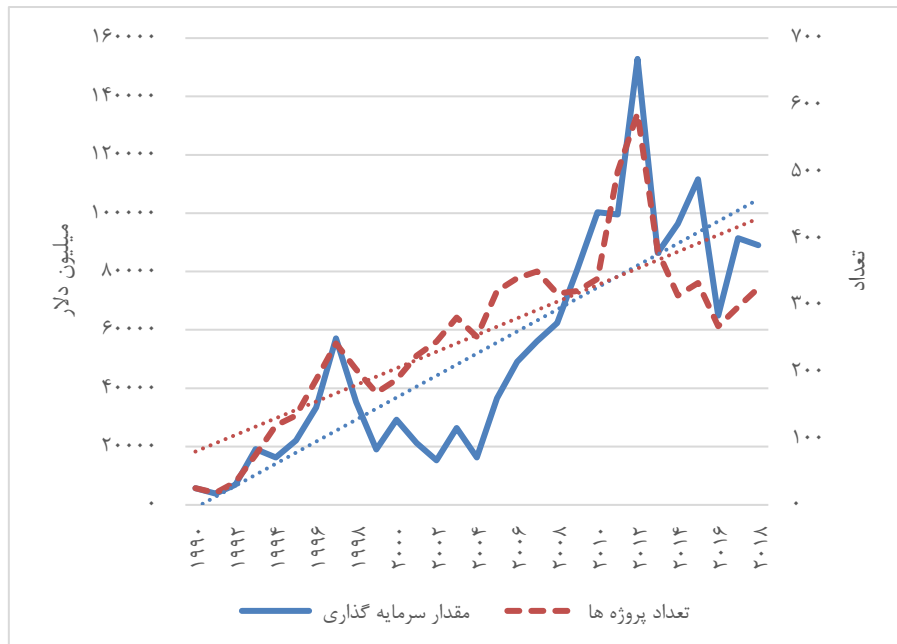
مشارکت عمومی - خصوصی در کشور برزیل به طور رسمی از سال ۱۹۹۵ با تصویب و ابلاغ قانون واگذاری پروژه‌های ارائه‌دهنده خدمات عمومی^۱ آغاز شد. در این قانون برخی بخش‌های اولویت‌دار از سوی قانونگذار مشخص شد که دولت در این بخش‌ها خریدار خدمات ارائه شده توسط پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی است و با توجه به تضمین ارائه خرید خدمات توسط دولت، بخش خصوصی تمام ریسک‌های قراردادی به جز ریسک‌های قانونگذاری را متحمل می‌شود. در ابتدای اجرایی شدن این قانون به دلیل جذابیت تضمین خرید خدمات توسط دولت، میزان سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش پیدا کرد علاوه بر این در سال ۱۹۹۷، نهاد نظارت بر بیمه‌های کشور برزیل، قانون بیمه و ضمانت تعهدات طرف عمومی به بخش خصوصی را نیز به تصویب رساند که اجرایی شدن این قانون در آن سال نیز اثر قابل ملاحظه‌ای بر بهبود شرایط برجای گذاشت و در سال ۱۹۹۸ میزان مشارکت بخش خصوصی به اوج خود رسید، اما مطابق گزارش کارشناسی وزارت مالیه این کشور در سال ۲۰۰۲، به تدریج و به دلیل نداشتن توان فنی لازم برای بررسی پروژه‌ها در دستگاه‌های دولتی، دیده نشدن منابع کافی برای به کارگیری مشاوران متخصص، نبود قوانین و مقررات بخشی و محلی و عدم پایش تعهدات و عدم رعایت سقف توان پرداختی در هر سال به بخش خصوصی و همچنین ملاحظات مالکیت، این روند رو به کندی گذاشت.

در بازه زمانی ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۳ به تدریج تجربیات انعقاد قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی گردآوری شده و در سطح استان‌ها ناظر به همین تجربیات مقررات خاصی برای انعقاد این گونه قراردادهای وضع شد. قانون مشارکت عمومی - خصوصی دولت مرکزی برزیل با مشارکت بانک قاره‌ای توسعه آمریکا در سال ۲۰۰۴ برای اجرا ابلاغ شد. در این قانون نقاط ضعف قانون قبلی و ناهماهنگی‌های بین بخشی و استانی تا حدود زیادی برطرف شد که در بخش بعدی به توضیح اهم این موارد اصلاحی و اقدام‌های تسهیل‌کننده و تشویق‌کننده مشارکت عمومی - خصوصی می‌پردازیم. نتیجه تصویب و اجرای این قانون در تعداد و مقدار مشارکت انجام شده توسط بخش خصوصی در زیرساخت‌های کشور برزیل به خوبی در نمودار ۸ قابل مشاهده است.

1. Public Service Concessions (Law No. 8,987)

2. Challenges and Opportunities for the Brazilian Public Private Partnerships (2000)

نمودار ۸. تعداد و ارزش کل پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت‌های کشور برزیل

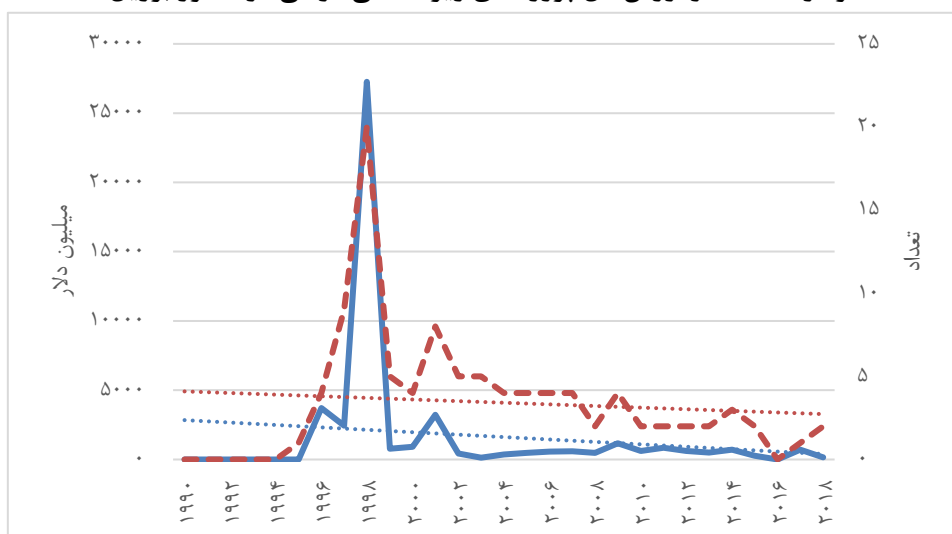

همان‌طور که در نمودار ۶ نمایش داده شده است، نرخ رشد سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها توسط بخش خصوصی و در قالب مشارکت عمومی - خصوصی به‌رغم فراز و فرودها، روندی صعودی و فزاینده را نشان می‌دهد. به‌طور متوسط در بازه زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸ سالیانه ۲۰ درصد میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها افزایش یافته است.

رویکرد کاهش تصدی‌گری دولت برزیل در حمایت از بخش خصوصی به‌منظور سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها به‌خوبی در نمودار ۷ نشان داده می‌شود. می‌توان گفت آخرین سرمایه‌گذاری عمده و کلان دولت این کشور در زیرساخت‌ها در سال ۱۹۹۸ و به‌تبع درآمدهای سرشار ناشی از خصوصی‌سازی گسترده دهه ۱۹۹۰ بوده است، اما با تصویب قانون مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۲۰۰۴، هدف‌گذاری مشخصی در این کشور مبنی بر عدم افزایش سرمایه‌گذاری دولت در زیرساخت مگر در موارد ضروری اتخاذ شد. تخصیص بخش از بسته محرک مالی سال ۲۰۰۹^۱ برای مقابله با بحران مالی سال ۲۰۰۸ به تضمین و خرید محصول پروژه‌های مشارکتی نیز اجازه نداد هدف‌گذاری این کشور برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی تحت تأثیر تبعات بحران قرار بگیرد.

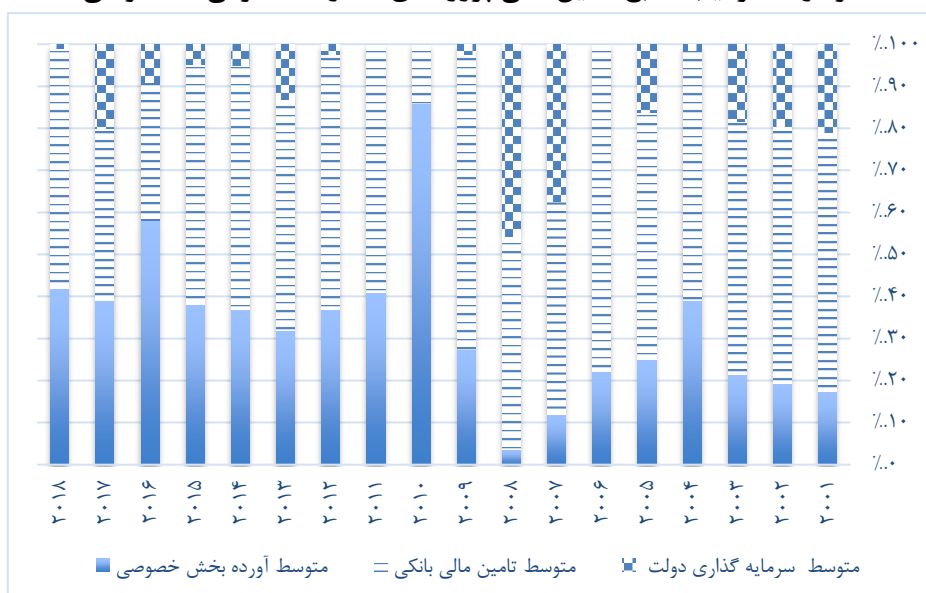

نمودار ۹. تعداد و ارزش کل پروژه‌های زیرساختی دولتی در کشور برزیل

بررسی‌ها نشان می‌دهد در بازه زمانی ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۸ در ترکیب منابع تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، آورده بخش خصوصی به‌طور متوسط ۳۳ درصد، آورده بخش عمومی ۱۲ درصد و ۵۵ درصد تأمین مالی بانکی است. عمده تأمین مالی بانکی نیز توسط بانک توسعه برزیل صورت گرفته است.

نمودار ۱۰. ترکیب منابع تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

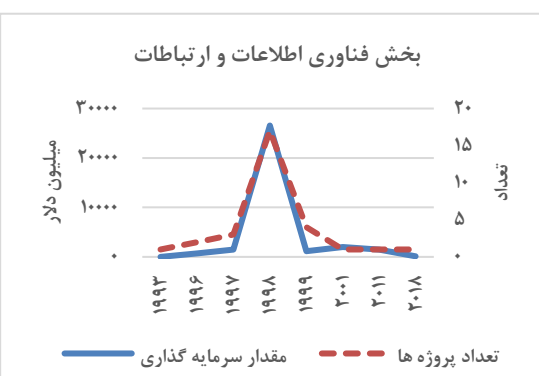
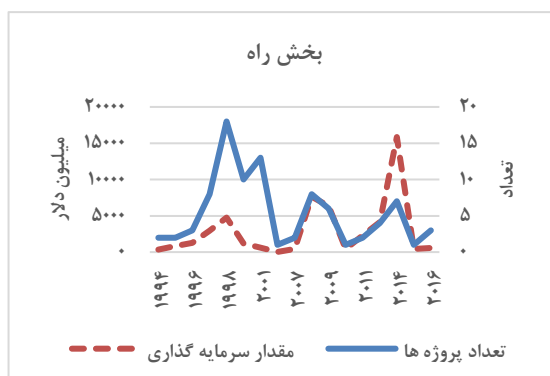
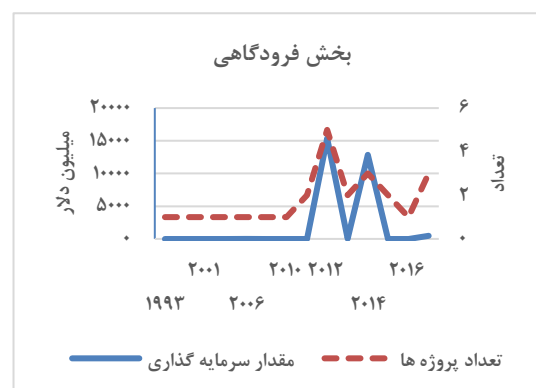
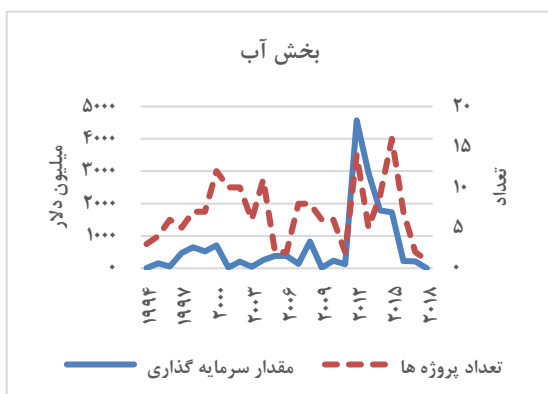
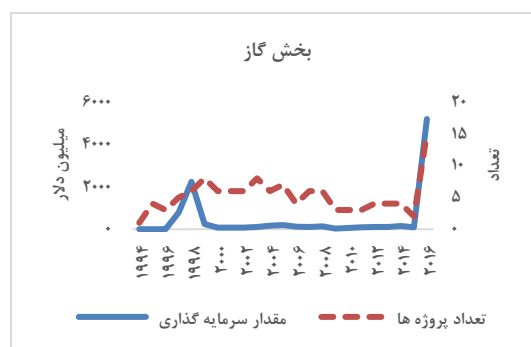
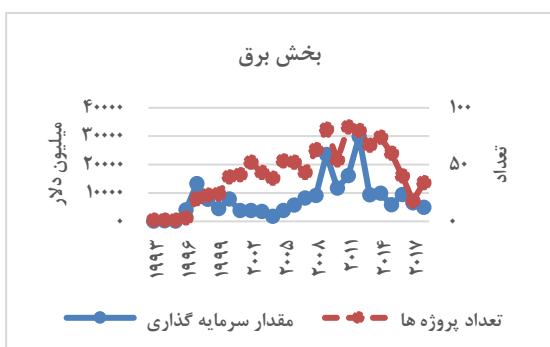
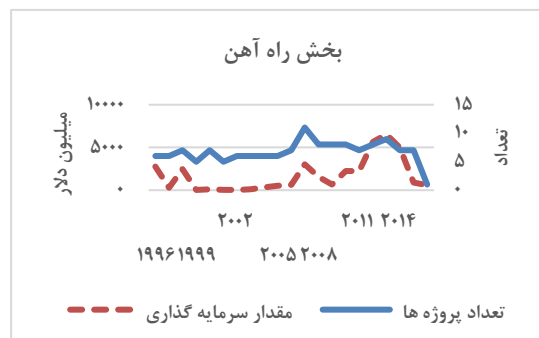
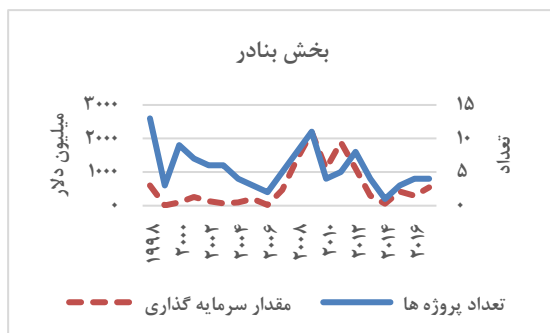

روند مشارکت عمومی - خصوصی در بخش‌های مختلف بین سال‌های ۲۰۱۸-۱۹۹۴ نشان می‌دهد که به تبع تصویب هریک از قوانین در سال‌های ۱۹۹۸، ۲۰۰۴ و بسته محرک مالی ۲۰۰۹ هر کدام از بخش‌های اقتصادی که مورد توجه و تشویق دولت قرار می‌گیرد و حمایت‌هایی نظیر ضمانت‌نامه‌ها و خریدهای محصول برای آن بخش در اولویت قرار می‌گیرد، میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی افزایش می‌یابد اما با کاهش حمایت‌های دولت و عادی شدن شرایط مشارکت، بخش خصوصی تمایلی برای سرمایه‌گذاری ندارد. این شرایط نشان می‌دهد حتی در کشوری مثل برزیل که پرچم‌دار مشارکت در جهان است، محیط مشارکت عمومی - خصوصی همچنان محیط گلخانه‌ای و کنترل شده است اما با این حال کارآمدی ابزار تضمین خرید محصول به‌عنوان یک ابزار سیاست‌گذاری حاکمیت به‌منظور جهت‌دهی به اولویت‌های مشارکت برای رفع نیازهای بخش عمومی نیز امر انکارناپذیری است.

نکته دیگر که بررسی روند بخشی مشارکت در برزیل را می‌توان برداشت کرد این است که در بخش‌هایی که برای سنواتی میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی کاهش یافته است، در صورت نبود ضرورت، دولت سعی نکرده است خود را جایگزین بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری را مستقلاً شروع کند. این رفتار دولت نشان از عزم راسخ دولت برای استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی دارد و این سیگنال را به بخش خصوصی می‌دهد که دولت صرفاً به‌دلیل مشکلات مالی و اجرایی به سراغ بخش خصوصی نرفته است و در آینده و دوران آرامش اقتصادی سعی نمی‌کند خود را جایگزین بخش خصوصی کند.

نمودار ۱۱. روند مشارکت عمومی - خصوصی در بخش‌های مختلف بین سال‌های ۱۹۹۴-۲۰۱۷

۴. تاریخچه قانونگذاری در مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل

طی سال‌های معجزه اقتصادی (۱۹۷۳-۱۹۶۸) در کشور برزیل شاخص‌های اقتصادی شامل رشد تولید ناخالص داخلی، درآمد سرانه، ذخیره ارزی و سرمایه‌گذاری خارجی در کشور برزیل به‌طور حیرت‌انگیزی روند صعودی در پیش گرفتند و میزان رشد تولید ناخالص داخلی برزیل، به رقم بی‌سابقه حدود ۱۱ درصد رسید. در این دوره که دوره حکومت نظامیان بر این کشور بود در زمینه استراتژی اقتصادی، تلاش شد تا صنعتی‌سازی از طریق سرمایه خارجی توسعه یابد. در اواسط دهه ۱۹۶۰، منابع خصوصی وام‌دهی بین‌المللی، در دسترس دولت برزیل قرار گرفت و نظامیان حاکم برزیلی توانستند وام‌های کلانی برای توسعه در اختیار گیرند و طرح‌های توسعه‌ای بزرگی را کلید زنند. بحران نفتی سال ۱۹۷۹ و در پی آن، اختلال در ورود سرمایه خارجی، به یک بحران شدید در تعادل پرداخت‌ها منجر شد. هزینه ادامه توسعه پروژه و پیشبرد پروژه‌های آغاز شده چندین برابر شد. با شروع دوره بازپرداخت وام‌ها در عین اینکه پروژه‌های سرمایه‌گذاری به بهره‌برداری نرسیده بودند، دوره بحران بازپرداخت بدهی‌های خارجی آغاز شد. در این سال‌های بحران بدهی، برزیل به‌عنوان دومین کشور بدهکار دنیا در ردیف اقتصادهای به‌شدت راکد و منفعل قرار گرفت.

جریان خصوصی‌سازی، فرایندی پیشنهادی از صندوق بین‌المللی پول بود که در دهه ۱۹۸۰ راه‌حل جلوگیری از ورشکستگی دولت برزیل به‌حساب می‌آمد تا دولت بتواند با درآمدهای ایجاد شده علاوه بر تسویه بدهی‌های خارجی، امکان ادامه طرح‌های توسعه‌ای خود را نیز داشته باشد. با اجرای خصوصی‌سازی‌های گسترده منابع مالی سرشاری برای دولت ایجاد شد و دولت توانست تا حدودی از وضعیت بحران بدهی، خارج شود و سرمایه‌گذاری در توسعه زیرساخت‌های خود را ادامه دهد اما دیری نپایید که به‌علت ناپایداری و نامستمر بودن درآمدهای ناشی از خصوصی‌سازی دولت با محدودیت مالی مجددی مواجه شد. در این بین با توجه به ضرورت انجام پروژه‌های زیرساختی در زمینه‌های آب و فاضلاب، بهداشت و بیمارستان، خدمات اداری، جاده‌ها، حمل‌ونقل شهری، حمل‌ونقل، برخی استان‌های این کشور از اوایل دهه ۱۹۹۰ دست به تنظیم مقرراتی برای استفاده از منابع پایدار بخش خصوصی برای تلفیق با منابع عمومی دولتی برای سرمایه‌گذاری و ادامه توسعه زیرساخت‌ها برآمدند اما این امر نیازمند قانونگذاری مرکزی بود.

زمینه قانونی لازم برای ورود بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های کشور برزیل، با تصویب و ابلاغ «قانون واگذاری پروژه‌های ارائه‌دهنده خدمات عمومی» در سال ۱۹۹۵ شکل گرفت. این قانون که به‌تبع فضای خصوصی‌سازی گسترده شکل گرفته در دهه ۱۹۹۰ تصویب شد، به نوعی گسترش خصوصی‌سازی از بنگاه‌های دولتی به پروژه‌های زیرساختی دولتی بود. در این قانون پروژه‌های زیرساختی با گرفتن تعهداتی از بخش خصوصی مبنی بر عدم تغییر کاربری و تعیین میزان حداقل ارائه خدمات

به طور کامل به بخش خصوصی واگذار می‌شود. در واقع دولت در این قانون با پروژه‌های زیرساختی مشابه بنگاه‌های دولتی رفتار می‌کند و ملاحظات سرمایه‌گذاری مشترک در توسعه زیرساخت‌ها به خصوص پوشش ریسک تقاضای خدمات را نادیده گرفته بود.

قانونگذاری در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی^۱ در برزیل به سال ۲۰۰۳ و با ابلاغ قانون مشارکت عمومی - خصوصی در ایالت میناس گرایس^۲ (دومین ایالت پرجمعیت کشور برزیل) برمی‌گردد. پس از آن، در سال ۲۰۰۴، قانون مشارکت عمومی - خصوصی در ایالت سائوپائولو^۳ و قانون مشارکت عمومی - خصوصی دولت فدرال^۴ نیز منتشر شد که موجب تقویت مشارکت عمومی - خصوصی شد. پیش‌نویس اولیه قانون مشارکت عمومی - خصوصی^۵ دولت فدرال برزیل با مشارکت بانک قاره‌ای توسعه آمریکا^۶ و با بهره‌گیری از تجربه بین‌المللی مربوطه از جمله طرح ابتکارات مالی خصوصی^۷ انگلستان در سال ۲۰۰۲ تدوین شد. این قانون شامل قواعد عمومی مناقصه رقابتی، فرایند انتخاب بخش خصوصی طرف قرارداد و همچنین ساختارهای سازمانی جهت نظارت و پایش پیشرفت برنامه ملی مشارکت عمومی - خصوصی در دو سطح ملی و استانی بود. جایگاه این قانون در بین قوانین کشور برزیل به‌عنوان مکمل قانون تدارک عمومی^۸ و همچنین قانون واگذاری پروژه‌های زیرساختی^۹ در این کشور است.

از لحاظ تاریخی، کشور برزیل برنامه‌ریزی مدونی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش‌های زیرساختی نداشته است. در سال ۲۰۱۶ این اتفاق برای اولین بار رخ داد و برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی به تصویب رسید.^{۱۰} قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی، یک نقشه راه برای مشارکت، واگذاری و خصوصی‌سازی در بخش‌های زیرساخت‌ها و انرژی را فراهم کرد و تا حدودی به انجام برخی از اقداماتی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ایجاد موج جدیدی از سرمایه‌گذاری‌ها در بخش‌های زیرساختی برزیل منجر شد. مسئله اصلی این کشور در سال‌های اخیر، اجرای برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی در برزیل بود.

قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی نشان‌دهنده تلاش دولت برای متمرکز کردن برنامه‌ریزی توسعه زیرساخت‌ها در دولت فدرال است. در صورت این متمرکزسازی دولت قادر به ایجاد هماهنگی‌های بین‌دستگاهی برای ارتقای کیفیت ماهیت پروژه‌ها و کیفیت انجام پروژه‌هاست. هدف

1. Public Private Partnership

2. State Law No. 14,868/2003

3. State Law No. 11,688

4. Federal Law No. 11,079

5. Law 11.079/04

6. Inter-American Development Bank

7. private Finance Initiative

8. Law 8.666/93

9. Laws 8.987/95 and 9.074/95

10. Federal Law No. 11.111/16 of 2016

اصلی این استراتژی هماهنگ کردن منافع دولتی و خصوصی برای تضمین سلامت و موفقیت فرایند برگزاری مناقصه و انجام پروژه‌های زیرساختی است.

مطابق این برنامه، نهاد بلندپایه مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی، در کنار شورای ملی خصوصی‌سازی قرار گرفت. مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی، در حال حاضر مرجع تصمیم‌گیری در مورد مسائل خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و همچنین تصمیم‌گیری در مورد پروژه‌های زیرساختی که قرار است در قالب واگذاری یا مشارکت انجام گیرند، است. علاوه بر این، بحث‌های جدی در خصوص ارتقای قوانین اداری در زمینه فرایند تدارک پروژه در برزیل وجود دارد. یکی از آنها اصلاحیه قانون تدارکات فدرال^۱ است که در آن فرایند تعریف پروژه به صورت اساسی بازنگری شد.

۵. چارچوب کلی مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل

۵-۱. تعریف مشارکت عمومی - خصوصی و دامنه شمول آن

در برزیل مشارکت عمومی - خصوصی نوع خاصی از واگذاری است که نسبت به واگذاری معمولی^۲ تفاوت‌هایی دارد. در واگذاری معمولی، امکان‌سنجی مالی - اقتصادی پروژه به طور کامل به تعرفه وضع شده توسط دولت بر محصول پروژه برای مصرف‌کنندگان نهایی بستگی دارد اما دولت هیچ تعهدی مازاد بر تعرفه جمع شده از مردم به طرف خصوصی نمی‌دهد، اما در مدل مشارکت عمومی - خصوصی حتی در صورت وابستگی پروژه به تعرفه وضع شده توسط دولت، این اجازه به دولت داده می‌شود که علاوه بر تخصیص تعرفه‌های جمع شده از مردم به بخش خصوصی، مبالغ دیگری را در قالب‌های گوناگون و جهت سودآوری و توجیه‌پذیری پروژه‌ها بپردازد.

تمایز اصلی بین مشارکت عمومی - خصوصی و واگذاری معمولی پرداختی‌هایی است که طرف عمومی متناسب با شرایط مندرج در مفاد قرارداد به طرف خصوصی می‌دهد. طرف خصوصی و طرف عمومی، ریسک پروژه را در قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به اشتراک می‌گذارند و در ابتدای شروع پروژه ضمانت‌هایی توسط طرف عمومی ایجاد می‌شود که پایبندی دولت به تعهدات خود به طرف خصوصی را تضمین می‌کند.

با توجه به موارد فوق، مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل زمینه را برای پروژه‌هایی که دارای شرایط زیر باشند نیز فراهم کرد: ۱. بازگشت سرمایه کاملاً از عواید طرح حاصل نیستند، ۲. به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی نیاز دارند و ۳. ارائه‌دهنده خدمات عمومی بلندمدت هستند. مشارکت

1. (Federal Law No. 8,666/1993)

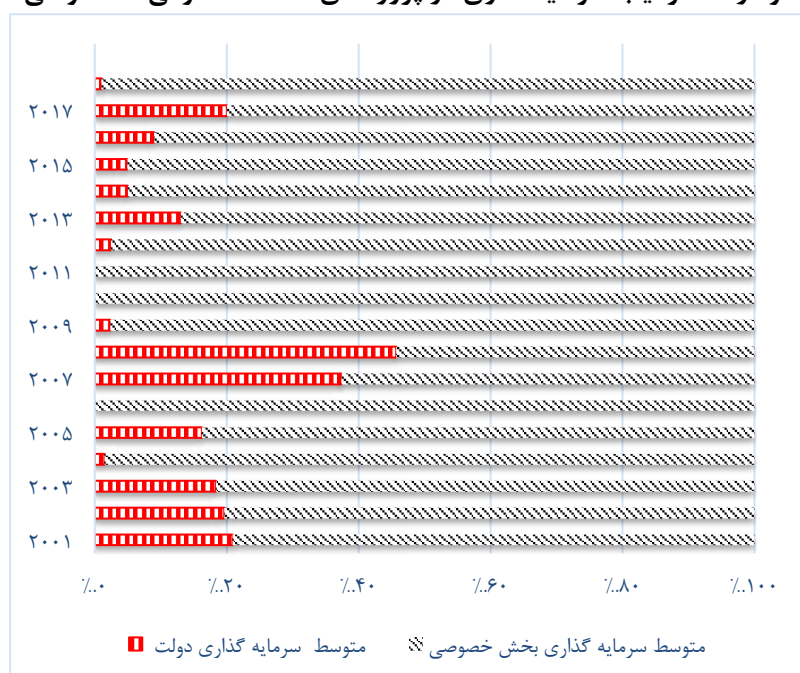
2. Ordinary Concessions (Governed by Federal Law 8,987/1995)

عمومی - خصوصی، مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌هایی که ذاتاً از وظایف دولت هستند را ارتقا می‌دهد. البته باید توجه داشت که در هر حال کمک‌های انجام شده توسط دولت در پروژه‌های مشارکتی سهم بالایی از سرمایه‌گذاری را شامل نمی‌شود و بخش زیادی از سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی از محل عواید طرح بازپرداخت می‌شود.

نمودار ۱۲ ترکیب سرمایه‌گذاری انجام شده در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی (سرمایه‌گذاری بخش خصوصی شامل آورده طرف خصوصی و تسهیلات بانکی است).

نمودار ۱۲. ترکیب سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل مکانیزمی است که در آن دولت به مشارکت با بخش خصوصی برای انجام یک پروژه زیرساختی به منظور ارائه خدمات عمومی اقدام می‌کند؛ در این روش بخش خصوصی به نوبه خود متعهد می‌شود تا سرمایه‌گذاری لازم در دوره ساخت را براساس قرارداد انجام دهد و در عوض آن حق بهره‌برداری پروژه را در طول یک قرارداد بلندمدت به وی اعطا شود.

۲-۵. طرف عمومی و طرف خصوصی

مطابق ماده (۱) قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل، طرف عمومی^۱، تمام نهادها و دستگاه‌های اجرایی دولتی، صندوق‌های دولتی از جمله صندوق‌های بازنشستگی، شرکت‌های دولتی، شرکت‌های

1. The Authorities

خصوصی - عمومی (مختلط) و تمام نهادهای دیگر که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط دولت فدرال برزیل، دولت‌های محلی و شهرداری‌ها کنترل می‌شوند را شامل می‌شود. طرف عمومی صرفاً می‌تواند نقش سرمایه‌پذیر را در مشارکت عمومی - خصوصی ایفا کند. طرف خصوصی^۱ هر سرمایه‌گذار بخش خصوصی است که علاقه و توانایی لازم برای انجام یک پروژه زیرساختی را داشته باشد.

۳-۵. انواع مشارکت عمومی - خصوصی

در برزیل دو نوع مشارکت عمومی - خصوصی وجود دارد. نخست، مشارکت حمایت شده^۲ که در آن طرف خصوصی مطابق قرارداد بخشی از هزینه ارائه خدمات عمومی به مردم را به‌طور مستقیم از آنها جمع‌آوری می‌کند و بخشی را به‌طور مستقیم از دولت دریافت می‌کند. نوع دوم مشارکت اجرایی^۳ است، که در آن دولت به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از خدماتی که توسط طرف خصوصی ارائه و منتفع می‌شود. در این مورد، پرداخت تنها توسط دولت و به‌طور مستقیم انجام می‌شود.

در هر دو نوع مشارکت عمومی - خصوصی، طرف خصوصی مجاز است تا فعالیت‌های جانبی یا پروژه‌های مرتبط با اصل پروژه واگذار شده را انجام دهد. به‌عبارت‌دیگر طرف خصوصی که خواهان انجام هر یک از پروژه‌های مشارکتی می‌شود، در فرایند مناقصه دیگر پروژه‌های مرتبط یا پیشنهاد انجام فعالیت‌های جانبی در اولویت قرار می‌گیرد. این در اولویت قرار گرفتن سبب می‌شود درآمد طرف خصوصی از محل انجام پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی و همچنین انگیزه آنها برای مشارکت افزایش می‌یابد. باین‌حال، بخشی از درآمد مازاد طرف خصوصی که ناشی از انجام فعالیت‌های جانبی یا پروژه مرتبط با پروژه اصلی است باید بین ذی‌نفعان پروژه اصلی (مصرف‌کنندگان نهایی محصول پروژه و طرف عمومی) تقسیم شود.

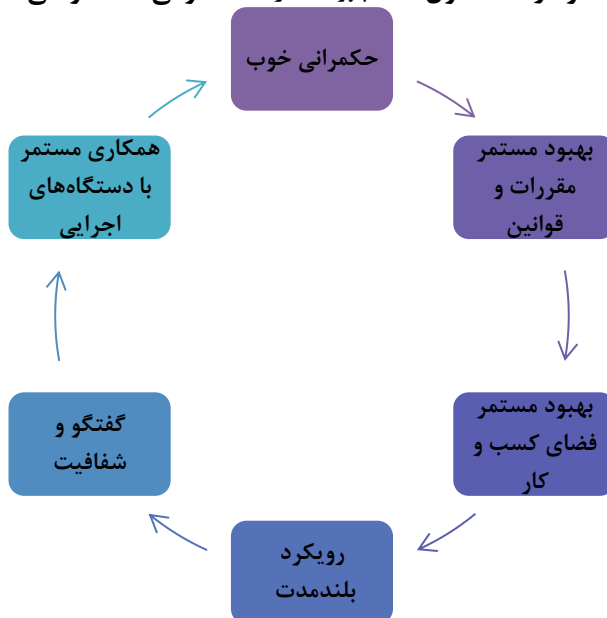
۶. اصول حاکم بر فضای مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل

به‌منظور توسعه مشارکت عمومی در کشور برزیل ۶ اصل زیر به‌عنوان اصول مبنایی مشارکت عمومی - خصوصی در نظر گرفته شده است و برای هر کدام مفادی در نظر گرفته است که در ادامه به آنها اشاره شده است:

1. Private Concessionaire
2. Sponsored Concession
3. Administrative Concession

نمودار ۱۳. اصول حاکم بر مشارکت عمومی - خصوصی

۷. ساختار نهادی مشارکت عمومی - خصوصی در بخش دولتی

در کشور برزیل در سطح فدرال نهادهای متعددی مسئولیت پرداختن به جوانب مختلف مشارکت عمومی خصوصی را برعهده دارند که در زیر به آن خواهیم پرداخت.

۷-۱. وزارت برنامه، بودجه و مدیریت^۱

وزارت برنامه، بودجه و مدیریت به ارزیابی، مدل‌سازی و شناسایی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی بالقوه می‌پردازد، که از سوی کمیته راهبری مشارکت عمومی - خصوصی^۲ برای بررسی اولویت‌بندی شده‌اند.

۷-۲. وزارت دارایی^۳

وزارت دارایی مسئولیت ارزیابی و تصویب نهایی هر پروژه پیشنهادی مشارکت عمومی - خصوصی را برعهده دارد. از جمله موارد مهمی که وزارت دارایی بررسی می‌کند کنترل سقف مجاز ایجاد تعهدات است. این سقف طبق قانون حداکثر ۳ درصد از درآمد خالص سالیانه دولت تنظیم شده است. تعهدات

1. The Ministry of Planning, Budget and Management

2. Partnership Steering Committee

3. The Ministry of Finance

تمامی سطوح دولت، از جمله دولت مرکزی، دولت‌های محلی و شهرداری‌ها در این سقف لحاظ می‌شود. دبیر خزانه ملی^۱ پس از دریافت اطلاعات پروژه به بررسی هزینه‌های پروژه‌های پیشنهادی و مطابقت آن با محدودیت‌های ذکر شده در قانون مسئولیت مالی^۲ می‌پردازد.

۷-۳. کمیته راهبری مشارکت عمومی خصوصی

این کمیته توسط هیئت دولت و با هماهنگی با وزارت برنامه، بودجه و مدیریت و متشکل از نماینده‌های وزارت دارایی و نماینده ریاست جمهوری تشکیل شده است. مسئولیت‌های این کمیته از قرار زیر است:

- تأیید پروژه‌ها و قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی.
- اجازه آغاز کردن فرایند مناقصه (قیمت‌گذاری).
- تعیین اولویت خدماتی که باید تحت ترتیبات قرارداد مشارکت عمومی خصوصی ارائه شود.
- تعریف معیاری برای تحلیل تناسب و زمان‌بندی اقدامات انجام شده با متن قرارداد.
- ایجاد فرایندهایی برای انتخاب بخش خصوصی.
- اجازه برگزاری مناقصه و تأیید اسناد آن.
- تصویب برنامه ملی سالیانه مشارکت عمومی - خصوصی و نظارت و ارزیابی اجرای آن.
- بررسی گزارش‌های نظارت بر قرارداد.
- توسعه اسناد مناقصه استاندارد و نمونه قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی.
- اجازه استفاده از منابع صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی^۳ برای تضمین رعایت الزامات مالی در قرارداد از سوی دولت.

۷-۴. کمیته فنی مشارکت عمومی - خصوصی^۴

کمیته فنی مشارکت عمومی - خصوصی ذیل وزارت برنامه، بودجه و مدیریت و با حضور اعضای از وزارت دارایی تشکیل می‌شود. کمیته فنی مشارکت عمومی - خصوصی انجام مطالعات فنی پروژه‌هایی را که در اولویت قرار گرفته‌اند را بررسی و برای اصلاح و تقویت آن اقدامات لازم را انجام می‌دهد.

1. The National Treasury Secretariat (STN)
 2. Fiscal Responsibility Law
 3. The PPP Guarantee Fund
 4. The Technical Committee of Public-Private Partnerships

۷-۵. شرکت پروژه^۱

این شرکت توسط بخش خصوصی طرف قرارداد و منحصراً برای پیاده‌سازی و مدیریت پروژه مشارکتی تشکیل می‌شود. تأسیس این شرکت صرفاً برای تسهیل کنترل و نظارت دولت بر پروژه است و هیچگونه محدودیتی را به بخش خصوصی تحمیل نمی‌کند. دولت و دستگاه‌های دولتی تحت ضوابطی می‌توانند در این‌گونه شرکت‌ها سهام‌دار باشد اما ترکیب سهام‌داری باید به‌گونه‌ای باشد که عمده تعداد رأی در مجامع در اختیار بخش خصوصی طرف قرارداد باشد، به عبارت دیگر دولت نمی‌تواند سهام‌دار عمده این شرکت باشد.

۷-۶. صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی^۲

این صندوق توسط دولت تأسیس شده است و به تضمین پرداخت تعهدات مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی که توسط دستگاه‌های دولتی ایجاد شده‌اند می‌پردازد. دارایی‌های این صندوق شامل اوراق بهادار با درآمد ثابت و متغیر است. سرمایه این صندوق کاملاً از محل منابع عمومی است.

محدودیت قانونی سرمایه صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی سالیانه ۶ میلیارد ریال (حدود ۳/۰ میلیارد دلار) است، که این هم محدودیتی است که برای ارائه تضمین‌ها توسط دولت وجود دارد. صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی توسط بانک مرکزی برزیل اداره می‌شود. به‌منظور کاهش هزینه‌های تأمین مالی، صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی می‌تواند همچنین تضمین متقابلی به شرکت‌های بیمه و مؤسسات مالی و سازمان‌های بین‌المللی ارائه کند تا در نهایت پرداخت تعهدات بخش دولتی به بخش خصوصی تضمین شود.

۷-۷. حسابرس عمومی دولت^۳

این نهاد علاوه بر نظارت بر نحوه اجرای پروژه مشارکت عمومی - خصوصی، نظارت بر روند مناقصه و واگذاری قرارداد را نیز انجام می‌دهد. شریک عمومی باید مستندات مربوطه به قرارداد را در هر مرحله از اجرای پروژه برای حسابرس عمومی دولت ارسال کند.

۷-۸. بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل^۴

این بانک برای تأمین مالی تمامی مراحل پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی برنامه‌های مشخصی دارد. این مراحل شامل مرحله تملک زمین، خرید تجهیزات و ماشین‌آلات، خرید نهاده، صادرات محصول، بازاریابی و ایجاد بازار است. مدل‌های تأمین مالی که این بانک برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری تعریف کرده

1. The Special Purpose Company

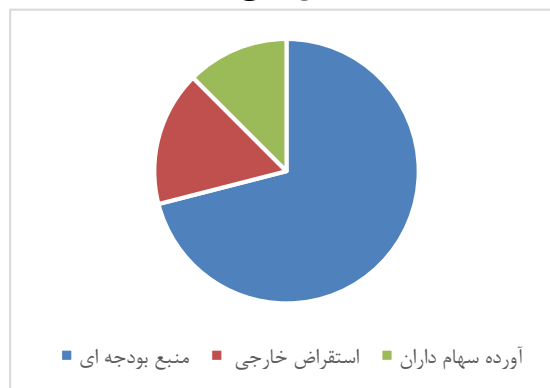
2. The PPP Guarantee Fund

3. The Government Auditor General

4. The Bank of National Economic and Social Development (BNDES)

است بر مبنای نوع تعهدی است که برای بانک ایجاد می‌شود و برای بخش‌های مختلف روش‌های متفاوتی تدارک دیده شده است، اما برای همه بخش‌ها در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، دارایی و عواید حاصل از پروژه به‌عنوان ضمانت بازپرداخت تسهیلات از طرف خصوصی قراردادها پذیرفته می‌شود. مبتنی بر این ضمانت، بانک اقدام به پرداخت تسهیلات بلندمدت دوره ساخت، پرداخت تسهیلات بلاعوض (برای انتقال منابع بودجه‌ای در نظر گرفته شده توسط دولت به طرف خصوصی در قالب کمک و نظارت بر اجرای طرح متناسب با کمک‌های دریافتی) و پذیرفته‌نویسی اوراق بهادار مبتنی بر دارایی^۱ می‌کند. بانک توسعه برزیل اصلی‌ترین نهاد تأمین منابع مالی بلندمدت برای توسعه پروژه‌های زیرساختی است. این بانک یک مؤسسه کاملاً دولتی است که منابع مالی خود را عمدتاً از بودجه دولت و استقراض از نهادهای مالی بین‌المللی انجام می‌دهد.

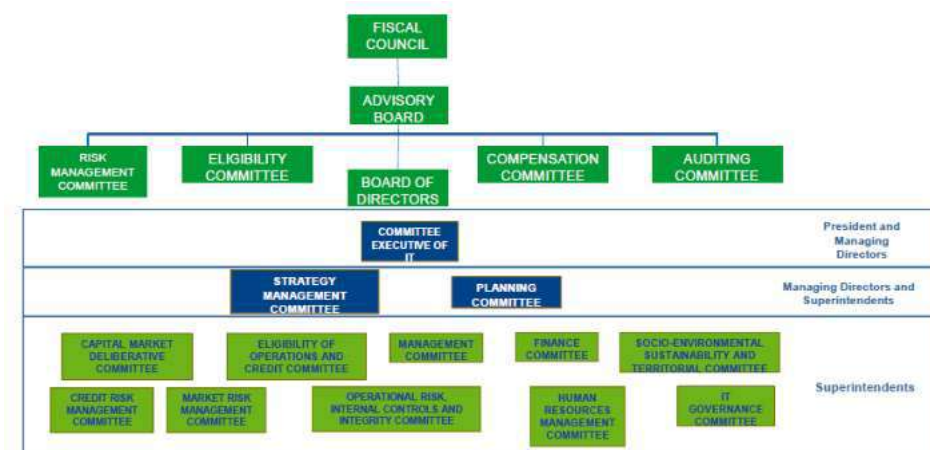
نمودار ۱۴. ترکیب منابع مالی بانک توسعه برزیل

ساختار حاکمیت شرکتی این بانک بدین صورت است که این بانک ذیل شورای مالی این کشور که شورایی است متشکل از وزارت دارایی و کمیسیون‌های مجلس این کشور مدیریت می‌شود. تعدادی از اعضای شورای مالی، هیئتی تحت عنوان هیئت مشاوران برای تعیین ساختار اجرایی و مسئولان ارشد بانک تشکیل می‌دهند. کمیته‌های متعددی در ساختار اجرایی این بانک حضور دارند.

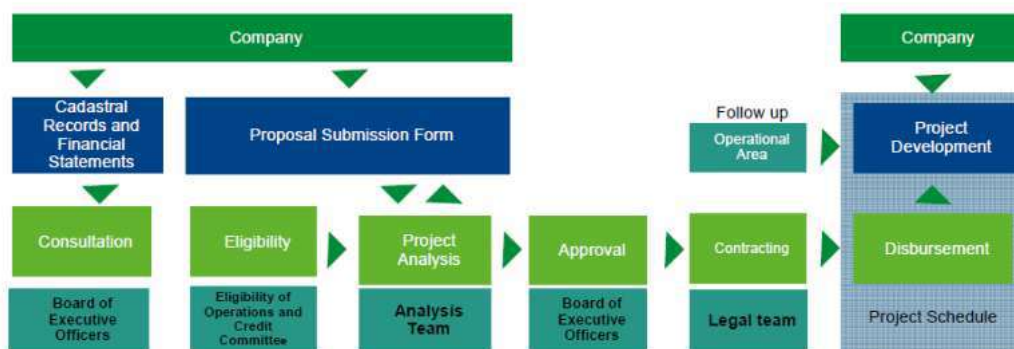

نمودار ۱۵. ساختار سازمانی بانک توسعه برزیل

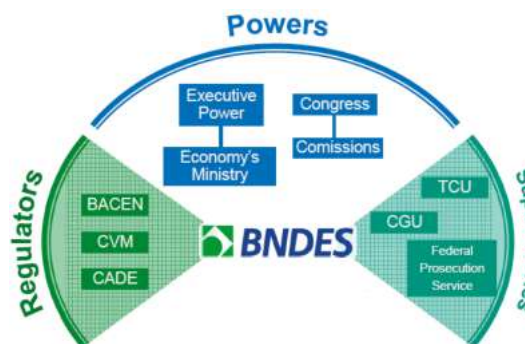
فرایند انتخاب پروژه برای ارائه خدمات مالی توسط این بانک بدین صورت است که قبل از بررسی ابعاد مختلف پروژه، ابتدا وضعیت مالی و ریسک اعتباری شرکت متقاضی دریافت خدمات مالی و تسهیلات بررسی می‌شود. پس از احراز صلاحیت مالی توسط کمیته مربوطه، صلاحیت فنی و اجرایی آن شرکت مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد سپس به بررسی ابعاد مختلف پروژه پرداخته می‌شود. بانک در این مرحله خود در جایگاه یک کارشناس و متخصص به ارائه خدمات مشاوره طراحی فنی و طراحی مدل تأمین مالی و بازاریابی نیز می‌پردازد. پس از طی این مرحله بانک قرارداد ارائه خدمات مالی را با شرکت متقاضی منعقد می‌کند. در طول دوران قرارداد، بانک ناظر فنی و مالی پروژه است و تسهیلات به صورت مرحله‌ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه پرداخت می‌شود.

نمودار ۱۶. فرایند انتخاب پروژه جهت اعطای تسهیلات

سه نهاد نظارتی شورای ملی حسابرسی، شورای ملی پول،^۱ دیوان عالی محاسبات^۲ بر عملکرد این بانک نظارت دارند و کمیسیون عالی ارز و اوراق بهادار،^۳ بانک مرکزی برزیل و مجمع اجرایی حفاظت اقتصادی^۴ نیز نهادهای تنظیم‌گر این بانک هستند.

نمودار ۱۷. نهادهای حاکم بر بانک توسعه برزیل

این بانک از دو طریق مستقیم و غیرمستقیم (با عاملیت بانک‌های توسعه‌ای) عملیات تأمین مالی خود را انجام می‌دهد و در مجموع تا سال ۲۰۱۸ حدود ۶۱ درصد از عملیات تأمین مالی خود را به‌طور مستقیم انجام داده است. انجام عملیات تأمین مالی برای هر پروژه شامل مجموعه فعالیت‌های اجرایی و نظارتی برای انتخاب پروژه، نظارت مالی بر پروژه و نظارت فنی بر آن تا مرحله بهره‌برداری است.

1 National Monetary Council (CMN)

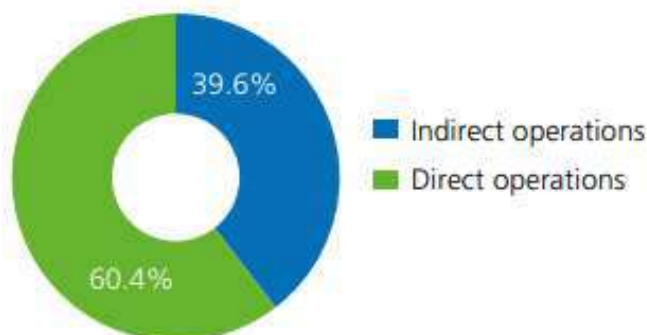
2 Federal Court of Accounts

3 Securities and Exchange Commission of Brazil - CVM

4 Administrative Council for Economic Defense - CADE

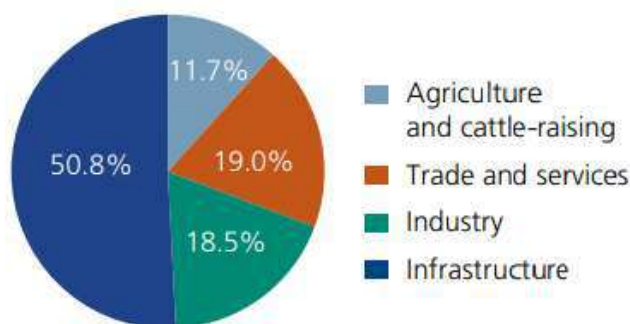

نمودار ۱۸. ترکیب نحوه عملیات بانک توسعه برزیل

مصارف منابع مالی برحسب طبقه‌بندی این بانک در چهار حوزه کشاورزی، صنعت، زیرساخت و تجارت است. که تا سال ۲۰۱۸ بالغ بر ۴۸ درصد تسهیلات و خدمات مالی ارائه شده در حوزه زیرساخت بوده است و این بانک حدود ۱۹۵ میلیارد دلار به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی ارائه خدمات مالی داشته است.

نمودار ۱۹. مصارف منابع مالی بانک توسعه برزیل

۸. تحول در ساختار نهادی مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل

به موجب قانون شماره ۱۳۳۳۴۳ مصوب سال ۲۰۱۶ در این کشور، به منظور عملیاتی شدن قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی^۱ دو نهاد بلندپایه به ساختار مشارکت عمومی - خصوصی (مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی) این کشور افزوده و برای سایر نهادهای موجود نیز وظایف مشخصی تدوین شد:

مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی^۲

این مجمع پروژه‌های ملی در اولویت کشور را، برای انجام شدن از طریق مشارکت عمومی - خصوصی یا خصوصی‌سازی ارزیابی و معرفی می‌کند. اعضای این مجمع عبارت است از:

1. The Board of the Investment Partnerships Program
2. The PPI Council

۱. رئیس‌جمهور
 ۲. وزیر کشور
 ۳. وزیر امور اداری دولت
 ۴. وزیر دارایی
 ۵. وزیر برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت
 ۶. وزیر معدن و انرژی
 ۷. وزیر حمل‌ونقل، بنادر و امور هواپیمایی
 ۸. وزیر محیط زیست
 ۹. رئیس بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل
 ۱۰. رئیس بانک توسعه‌ای دولتی کایکسا
 ۱۱. رئیس بانک مرکزی برزیل
 ۱۲. وزیر مربوط به پروژه پیشنهادی
 ۱۳. مسئولان دستگاه‌های اجرایی مرتبط با پروژه
- سایر وظایف این مجمع به شرح ذیل است:

- بررسی پروپوزال‌های پیشنهادی از طرف وزارتخانه‌ها برای خصوصی‌سازی پروژه‌ها یا انجام پروژه‌ها از طریق مشارکت عمومی - خصوصی قابل تعریف ذیل برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی،
- هماهنگی، پیش، ارزیابی، نظارت بر اقدامات انجام شده ذیل برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و حمایت از اقدامات بخشی به‌منظور اجرایی شدن برنامه،
- انجام امور ارجاع شده از طرف دستگاه‌هایی برای تصمیم‌گیری نهایی.

۸-۱. ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی^۱

- این ستاد به‌منظور حمایت از وزارتخانه‌ها و نهادهای تنظیم‌گر به‌منظور اجرای برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و اقدامات تعریف شده ذیل این برنامه شکل گرفت و اهم وظایف آن عبارتند از:
- دریافت پروپوزال‌های پیشنهادی وزارتخانه‌ها و پیگیری برگزاری مستمر جلسات مجمع،
 - تهیه دستورالعمل‌ها، شاخص‌ها و نرم‌های پیشنهادی برای تهیه پروپوزال‌ها،
 - جمع‌آوری نظرهای کارشناسی در مورد پروپوزال‌های پیشنهاد شده و تدوین آنها برای ارائه به مجمع،
 - نظارت مستمر بر اجرایی شدن برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی،
 - پیگیری اجرایی شدن مصوبات مجمع و حمایت از وزارتخانه‌ها و نهادهای تنظیم‌گر،

1. The PPI Special Secretariat

- اطلاع‌رسانی عمومی پروژه‌های در نظر گرفته شده برای مشارکت عمومی - خصوصی یا خصوصی‌سازی و اطلاع‌رسانی به سرمایه‌گذاران بالقوه،
- جمع‌آوری مشکلات و شناسایی ریسک‌های در معرض دستگاه‌های دولتی،
- تسهیل‌گری به منظور رفع مشکلات اجرای برنامه و ارائه راه‌حل‌های موقت یا دائمی.

۲-۸. سایر وزارتخانه‌ها

- در قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی برای سایر وزارتخانه‌ها نیز وظایف زیر تصریح شد:
- ارسال پروپوزال‌های پیشنهادی پروژه‌ها برای خصوصی‌سازی یا مشارکت عمومی - خصوصی به مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی جهت بررسی و تطابق با این برنامه،
 - توسعه و ارتقای مطالعات مدل‌سازی و فنی برای پروژه‌ها مطابق با حوزه مسئولیت خود،
 - برگزاری مناقصه و نظارت بر فرایند اجرای پروژه با حمایت ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی و نهادهای تنظیم‌گر.

۳-۸. نهادهای تنظیم‌گر

- در قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی برای نهادهای تنظیم‌گر نیز وظایف زیر تصریح شد:
- تنظیم‌گری بخش‌های اقتصادی به منظور تقویت رقابت و تعیین معیارهای کیفی ارائه خدمات توسط پروژه‌های مشارکتی عمومی - خصوصی یا خصوصی‌سازی،
 - پیگیری انجام مطالعات فنی و مدل‌سازی و همچنین مطالعات فنی اجرای پروژه‌ها،
 - نظارت بر اجرای قراردادهای اعطای امتیاز و مشارکت عمومی - خصوصی،
 - بررسی و ارزیابی ادعاها و مناقشات قراردادی در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی.

۴-۸. بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل

- در قانون برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی برای بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل وظایف زیر تصریح شده است:
- ارزیابی توجیه‌پذیری بانکی^۱ پروژه‌های تعریف شده ذیل این برنامه،
 - گشایش خطوط اعتباری پس از احراز صلاحیت اعتباری،
 - مدیریت صندوق حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی با به‌کارگیری مشاوران متخصص به منظور اجرایی شدن یکپارچه برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی.

۹. فرایند ارجاع کار در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل^۱

فصل سوم از قانون مشارکت عمومی - خصوصی برزیل به فرایند انتخاب طرف خصوصی و مباحث مرتبط به آن پرداخته است و به تبع آن مقرراتی نیز وضع شده است که به مفاد آنها در ادامه پرداخته شده است. در برزیل اسناد و مدارک تعریف و مطالعه پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی از سه طریق تهیه می‌شوند:

۱. پروژه مستقیماً توسط دولت تعریف و به وسیله کارشناسان و کارکنان دولت مطالعه می‌شود.
۲. پروژه توسط دولت تعریف می‌شود. سپس دولت برای انجام مطالعات آن اظهار تمایل به همکاری با بخش خصوصی می‌کند. دولت پس از بررسی پروپوزال‌های دریافتی از بخش خصوصی، یکی از اشخاص بخش خصوصی که بهترین پروپوزال با کمترین قیمت را پیشنهاد داده باشد برای انجام مطالعات و تعریف ابعاد پروژه انتخاب می‌کند. بخش خصوصی انجام‌دهنده مطالعات پروژه، خود امکان شرکت در فراخوان عمومی پروژه به عنوان متقاضی سرمایه‌گذاری را دارد.
۳. پروژه توسط بخش خصوصی تعریف و اسناد و مدارک تعریف و مطالعات آن توسط بخش خصوصی انجام می‌شود. این پروژه‌ها که اصطلاحاً تحت عنوان پیشنهادهای ناخواسته^۲ شناخته می‌شود در زمان اعلامی دولت برای بررسی پروژه‌ها برای اخذ مجوز فراخوان عمومی به دولت تحویل می‌گردد. دولت در زمان بررسی اسناد و مدارک تعریف و مطالعه پروژه‌ها برای صدور مجوز فراخوان، بررسی اسناد و مدارک تهیه شده از طریق سوم (پیشنهادهای ناخواسته) را در اولویت قرار می‌دهد و ابتدا آنها را بررسی می‌کند. سپس به بررسی اسناد و مدارک تهیه شده توسط بخش خصوصی از طریق دوم می‌پردازد و در نهایت به بررسی اسناد و مدارک تهیه شده از طریق اول اقدام می‌کند. موافقت دولت با صدور مجوز فراخوان برای هریک از پروژه‌های فوق در مطبوعات رسمی، روزنامه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی اعلام می‌شود.

صدور مجوز فراخوان نیاز به تأییدیه حسابرسی عمومی دولت نیز دارد که با بار مالی

احتمالی برای دولت ذیل هر پروژه موافقت خود را اعلام کند.

انتخاب سرمایه‌گذار از بین اشخاص حاضر در طرف خصوصی از طریق فرایندی رقابتی^۳ صورت می‌گیرد. این فرایند صرفاً از طریق فراخوان‌های عمومی انجام می‌شود و فراخوان‌های محدود مجاز نیست. این فرایند با اعلان دو فراخوان عمومی آغاز می‌شود. فراخوان عمومی اولیه که تحت عنوان فراخوان اظهار علاقه‌مندی^۴ شناخته می‌شود، اطلاعاتی است که در آن اطلاعات کلی در مورد هدف ایجاد پروژه، مطالعات انجام شده برای پروژه، ارزش تخمینی پروژه، معیارهای ارزیابی صلاحیت سرمایه‌گذار، فرایند انتخاب سرمایه‌گذار و زمان‌بندی مدنظر طرف عمومی اعلام می‌گردد و در آن از همه علاقه‌مندان به

1. Bidding and Award Procedure
 2. Unsolicited Proposal
 3. Competitive Tender Process
 4. Expressions of Interest

سرمایه‌گذاری در پروژه دعوت به عمل می‌آید تا در صورت تمایل اظهار علاقه‌مندی خود را به صورت مکتوب به طرف عمومی اعلام کنند.

طرف عمومی پس از دریافت اظهار علاقه‌مندی‌ها اقدام به ارزیابی و احراز صلاحیت اشخاص علاقه‌مند کرده و در نهایت اشخاص دارای صلاحیت لازم برای سرمایه‌گذاری در پروژه شناسایی و در لیستی تحت عنوان لیست کوتاه اعلان میشود. فراخوان اظهار علاقه‌مندی و تهیه لیست کوتاه برای دولت این مزیت را دارد که وضعیت علاقه‌مندی بخش خصوصی و بازار مشارکت عمومی - خصوصی را ارزیابی می‌کند.

فراخوان اظهار علاقه‌مندی در مجموع ۶۰ روز به علاقه‌مندان فرصت می‌دهد تا پروژه را بررسی و اظهار علاقه‌مندی کنند، همچنین یک مهلت ۳۰ روزه برای اخذ نظرهای عموم متقاضیان و رفع ابهام‌های آنها در نظر گرفته می‌شود. نظرها، ابهام‌ها و پرسش‌های متقاضیان به صورت آنلاین در سامانه‌ای که در دسترس عموم قرار دارد بارگزاری می‌شود و طرف عمومی موظف است حداکثر ظرف مدت سه روز پس از بارگزاری هر نظر، ابهام و پرسش پاسخ شفاف و قانع‌کننده دهد. عدم واکنش متقاضیان به پاسخ‌های طرف عمومی یا تصریح قانع‌کننده بودن پاسخ دریافتی توسط آنها، نشان از کفایت پاسخگویی طرف عمومی است. کلیه نظرها، ابهام‌ها و پرسش‌ها در این مدت ۳۰ روزه پاسخ داده می‌شود.

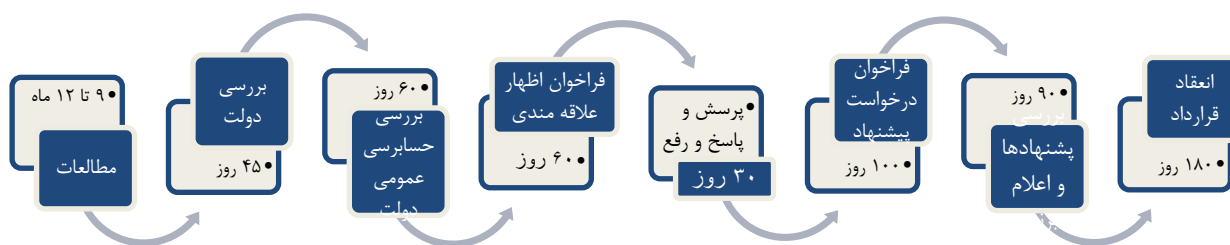
پس از مرحله فوق، فراخوان درخواست پیشنهاد^۱ برای اشخاص حاضر در لیست کوتاه ارسال می‌گردد. این فراخوان حاوی موارد ذیل است:

۱. نحوه و جزئیات تدوین پیشنهاد،
۲. معیارهای فنی، حقوقی و تجاری ارزیابی پیشنهادها،
۳. جزئیات رابطه کاری و مالی با اشخاص خصوصی علاقه‌مند به همکاری،
۴. جزئیات مطالعات پروژه به لحاظ فنی، مالی، اقتصادی، زیست‌محیطی و قانونی،
۵. جزئیات مطالعات روش‌ها و نظام‌های اجرا و پیاده‌سازی پروژه،
۶. جزئیات مطالعات امکان‌پذیری مشارکت و نحوه انجام آن،
۷. دستورالعمل‌هایی که باید در تهیه پیشنهادها و اسناد و مدارک بعدی رعایت شوند،
۸. مدت زمان مجاز پرسش و پاسخ و رفع ابهام‌های احتمالی،
۹. مدت زمان مجاز تهیه پیشنهادها توسط بخش خصوصی،
۱۰. مدت زمان مجاز اعلام سرمایه‌گذار برنده.

فراخوان درخواست پیشنهاد عموماً یک مهلت ۱۰۰ روزه به اشخاص حاضر در لیست کوتاه برای تهیه پیشنهادها طبق شرایط اعلام شده و همچنین رفع ابهام‌ها می‌دهد. پس از اتمام این مهلت و دریافت پیشنهادها

طرف عمومی برای بررسی پیشنهادهای و اعلام برنده حداکثر ۹۰ روز فرصت دارد. پیشنهادهای صرفاً به صورت دومرحله‌ای بررسی می‌شود. به طوری که ابتدا به بررسی پیشنهادهای از جنبه فنی و مطابقت با مفاد مندرج در فراخوان پرداخته می‌شود. پس از بررسی فنی، پیشنهادهایی که امتیاز فنی لازم را احراز کرده‌اند از جنبه قیمت پیشنهادی بررسی و پس از ارزیابی مالی برنده مناقصه تعیین می‌گردد. برنده براساس معیار کمترین هزینه برای دولت یا بهترین پیشنهاد از لحاظ کیفیت‌های فنی یا ترکیبی از این دو معیار بر اساس وزن‌دهی که در فراخوان درخواست پیشنهاد اعلام می‌گردد مشخص می‌شود. پس از اعلام برنده، طرفین حداکثر ۱۸۰ روز فرصت دارند تا در جزئیات مفاد قرارداد با هم به تفاهم برسند و قرارداد را منعقد کنند.

نمودار ۲۰. زمان‌بندی ارجاع کار در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

۱۰. قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل

۱۰-۱. الزامات عمومی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی^۱

براساس ضوابط تعیین شده در بخش دوم قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل، به طور کلی، در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی باید ملاحظات زیر در نظر گرفته شود:

۱. دولت اجازه استفاده از روش مشارکتی در فعالیتهای نظارتی، قضایی، انتظامی و نظامی و دیگر فعالیتهای ذاتاً عمومی را ندارد.
۲. مسئولیتهای مالی طرفین قرارداد به طور واضح در قرارداد تصحیح گردد.
۳. طرفین قرارداد باید شفافیت در رویه‌ها و تصمیمات خود را بپذیرند.
۴. طرفین قرارداد باید به طور مشخص به تخصیص ریسک‌های محتمل در دوره ساخت و بهره‌برداری بپردازند.
۵. پایداری مالی و مزایای اجتماعی - اقتصادی یک پروژه مشارکت عمومی - خصوصی باید در مفاد قرارداد مورد ملاحظه قرار گیرد.

۶. مبلغ قرارداد باید بیش از ۲,۵ میلیون دلار باشد.^۱
۷. مدت اجرای قرارداد نباید کمتر از پنج سال یا بیش از ۳۵ سال باشد (با احتساب هرگونه تمدید احتمالی) این مدت باید با دوره بازپرداخت سرمایه‌گذاری انجام شده سازگار باشد.
۸. قراردادهای برون‌سپاری نظیر پیمان‌های مدیریت، تأمین کالا و خدمات و نظایر آنها جزو قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی محسوب نمی‌شود.
همچنین انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی مشروط به موارد زیر انجام می‌شود:
 ۱. تهیه گزارش فنی و توجیه ارزش‌آفرینی منابع مالی (VFM) و گرفتن تأییدیه آن از دستگاه اجرایی پروژه،
 ۲. تهیه یک برآورد اثر مالی در سال‌هایی که قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در آن به اجرا در خواهد آمد،
 ۳. تهیه برآورد شامل جریان نقدینگی عمومی لازم برای اجرای تعهدات دولت در طول مدت قرارداد،
 ۴. تهیه گزارش انطباق بر برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور.

۲-۱۰. روش پرداخت تعهدات دولت در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی

مطابق بخش چهارم قانون مشارکت عمومی - خصوصی و مقررات مرتبط به آن، در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی روش پرداخت تعهدات دولت و دستگاه‌های دولتی به طرف خصوصی تصریح می‌گردد. این روش‌ها شامل: پیش‌پرداخت قیمت کالا،^۲ پرداخت بر حساب باز،^۳ پرداخت بر بروات ساده،^۴ پرداخت بر بروات اسنادی،^۵ پرداخت از طریق اعتبارات اسنادی^۶ هستند. که در ادامه هر یک از این موارد توضیح داده می‌شود.

• روش پیش‌پرداخت قیمت کالا

این روش مطلوب‌ترین روش برای طرف خصوصی است و برپایه اعتماد کامل طرف عمومی به طرف خصوصی استوار است، زیرا قبل از ارائه خدمت، طرف خصوصی کل وجه را دریافت می‌کند و بیشترین ریسک به طرف عمومی منتقل می‌شود. این روش جهت تأمین مالی و ایجاد اطمینان خاطر برای طرف خصوصی می‌تواند به همراه اعتبار اسنادی (که فقط درصدی از مبلغ اعتبار به‌عنوان پیش‌پرداخت است) مورد استفاده قرار گیرد.

1. Law No. ۵۲۹/۱۳۸۲

2. Payment in Advance

3. Payment in Open aAccount

4. Clean Collection

5. Documentary Collection

6. Documentary Credit

• روش حساب باز

این روش بر پایه اعتماد کامل بخش خصوصی به طرف عمومی استوار است. با انتخاب این روش بیشترین ریسک متوجه بخش خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی است و براساس توافق طرف عمومی می‌بایست پس از ارائه خدمات عمومی وجه آن را به طرف خصوصی پرداخت کند. طرف خصوصی مطابق با پروفرمای اولیه، خدمت مورد توافق در قرارداد را تأمین (تولید) می‌نماید و آن را به عموم مصرف‌کنندگان ارائه می‌کند. هم‌زمان با ارائه خدمت اسناد تأمین و تحویل نیز توسط طرف خصوصی و به نام طرف عمومی تنظیم و مستقیماً برای طرف عمومی ارسال می‌شوند. طرف عمومی پس از تحویل خدمت به مصرف‌کننده اقدام به پرداخت وجه خدمت می‌نماید. طرف خصوصی در این روش در معرض ریسک عدم دریافت وجه ارائه خدمت قرار دارد. این روش سرعت و سهولت بالایی دارد و به دلیل حذف واسطه‌ها در تأمین مالی پروژه‌ها، عمدتاً فی مابین شرکت‌های خصوصی و دولت مورد استفاده است.

• روش پرداخت بر بروات ساده

در این روش طرف خصوصی مطابق با پروفرمای اولیه، خدمت مورد توافق در قرارداد را تأمین (تولید) می‌نماید و آن را به طرف عمومی تحویل می‌دهد. هم‌زمان با تحویل خدمت به طرف عمومی اسناد ارائه خدمت نیز توسط طرف خصوصی و به نام طرف عمومی تنظیم و مستقیماً برای طرف عمومی ارسال می‌شوند. طرف خصوصی بر مبنای اسناد ارائه خدمت، برات ساده‌ای را برعهده طرف عمومی کشیده و از طریق بانک خود و یا مستقیماً برای طرف عمومی ارسال می‌کند. در صورت قبولی برات از سوی طرف عمومی، وی مطابق با شرایط برات نسبت به پرداخت وجه کالا (برات) به صورت دیداری و یا مدت‌دار (براساس شرایط پرداخت برات) اقدام می‌کند. این روش نسبت به روش قبلی برای طرف خصوصی ریسک کمتری دارد و در صورت قبولی برات توسط طرف عمومی، طرف خصوصی می‌تواند وجه آن را از طریق بانک خود پیگیری کند و چون در برات زمان پرداخت تعیین می‌شود زمان انتظار طرف خصوصی برای دریافت وجه مشخص است.

• روش پرداخت بر بروات اسنادی

در این روش همه مراحل ارسال اسناد از طریق بانک طرف خصوصی^۱ انجام می‌پذیرد و به همین دلیل نسبت به دو روش قبل ریسک طرف خصوصی کمتر است. براساس این شیوه پرداخت، طرف خصوصی پس از تهیه و تولید خدمت مورد توافق در قرارداد، به همراه اسناد تأمین و تحویل خدمت، دستورالعمل^۲ خود را نیز ارسال می‌کند. طرف خصوصی به همراه اسناد یک دستورالعمل به بانک خود می‌دهد و بانک

1. Remitting Bank

2. Instruction

طرف خصوصی، اسناد را به همراه دستورالعمل برای بانک طرف عمومی^۱ ارسال می‌کند. هر دو بانک طرف خصوصی و طرف عمومی می‌بایست براساس دستورالعمل فروشنده، متناسب با وظایف خود عمل کنند. این روش از نظر طرف عمومی مطلوبیت کمتری دارد زیرا باید دقیقاً بر اساس دستورالعمل طرف خصوصی عمل کند.

• روش اعتبار اسنادی^۲

در این شیوه، ارائه خدمت از سوی طرف خصوصی تنها پس از ابلاغ اعتبار اسنادی مورد قبول وی انجام می‌شود و دریافت وجه توسط وی، تنها در ازای ارائه اسناد مطابق با شرایط اعتبار امکان‌پذیر است. وقتی پرداخت از طریق سیستم بانکی صورت گیرد، بانک در این حالت به‌عنوان واسطه عمل می‌کند و از آنجا که بانک‌ها با اسناد سروکار دارند اصالت اسناد را بررسی می‌کنند و وظیفه کنترل اجرای کامل تعهد معمولاً توسط طرف عمومی و با بازرسی‌های مختلف قبل و بعد از ارائه خدمت انجام می‌شود. در صورت ارائه اسناد، مطابق با آنچه که از قبل مشخص شده بود، بانک‌ها پرداخت را انجام خواهند داد.

در صورت عدم درج شرایط ایفای تعهد، این شیوه بیشتر به نفع طرف خصوصی است زیرا طرف عمومی هیچ کنترلی بر خدمت ارائه شده ندارد و حتی امکان دارد طرف خصوصی قبل از ارائه خدمت اسناد آمادگی ارائه خدمت را به بانک ارائه و وجه اسناد را دریافت کند اما طرف عمومی می‌تواند شرایطی را در اعتبار اسنادی بگنجانند و این اشکال را برطرف کند. در این حالت علاوه بر حذف شدن ریسک عدم دریافت وجه برای طرف خصوصی، طرف عمومی با در نظر گرفتن شرایط سختگیرانه در اعتبار، از دریافت کالای مورد نظر، اطمینان حاصل می‌کند. در اعتبار اسنادی، طرف خصوصی حتماً باید شرایط مندرج در اعتبار را برای تنظیم و ارسال اسناد و ارائه خدمت رعایت کند.

با توجه به ویژگی‌های هر یک از روش‌های پرداخت معرفی شده، برای هر پروژه در اسناد فراخوان روش‌های ممکن پرداخت نیز اعلام می‌گردد و متناسب با نوع قرارداد و توافق طرفین روش مناسب انتخاب و در قرارداد قید می‌شود. همه روش‌های فوق عملکردمحور بوده و طرف خصوصی براساس ایفای تعهدات قراردادی خود و تحویل محصول در بازه‌های زمانی مشخص مطالبات خود را دریافت می‌کند.

۳-۱۰. ضمانت‌های دولتی

مطابق مواد بخش چهارم قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل و مقررات مرتبط به آن، قانونگذار سازوکارهایی را در اختیار دستگاه‌های دولتی قرار داده است که متناسب با روش انتخاب شده برای پرداخت، تعهدات دولت به بخش خصوصی یا نهاد واسطه مالی، توسط یکی از موارد زیر تضمین می‌شود:

1. Collecting Bank

2. Documentary Credit or Letter of Credit

۱. صدور تأییدیه ممتاز بودن تعهدات از سوی خزانه‌داری؛^۱
 ۲. صدور ضمانت‌نامه از طرف صندوق تضمین مشارکت عمومی - خصوصی یا بر مبنای وجوهی که در بودجه سالیانه برای مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد و در نظر گرفته می‌شوند؛
 ۳. خرید ضمانت‌نامه از شرکت‌های بیمه خصوصی؛
 ۴. اخذ ضمانت‌نامه از سازمان‌های بین‌المللی یا مؤسسات مالی؛
 ۵. صدور ضمانت‌نامه از طرف صندوق‌های ضمانت دولتی یا شرکت‌های دولتی.
- لحاظ کردن انواع ضمانت‌های دولتی و خصوصی متناسب با نوع پروژه در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی از جمله نوآوری مهمی در قراردادها با دولت برزیل به‌شمار می‌رود؛ این ویژگی، پرداخت تعهدات طرف عمومی را ضمانت می‌کند و در صورت شکایت و دعوی علیه دولت به‌عنوان ضمانت استفاده می‌شود. این ابزار یکی از عوامل اصلی است که رژیم حقوقی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی را از قراردادهای اجرایی عادی یا واگذاری متمایز می‌کند. بر مبنای ضمانت‌هایی که صدور آنها به نفع طرف خصوصی در قانون پیش‌بینی شده است، هر قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی نیز باید شامل سازوکارهایی برای اجرای هر یک از این ضمانت‌ها باشد.

۴-۱۰. تسهیم ریسک

مطابق بخش اول قانون مشارکت عمومی - خصوصی برزیل و مقررات مربوط به آن، در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی لازم است که ریسک‌ها به درستی شناسایی و متناسب با توان مدیریت آن بین طرفین قرارداد تقسیم شوند. از جمله موارد مهمی که در کشور برزیل برای شناسایی ریسک‌ها در نظر گرفته می‌شود، ریسک‌های مربوط به حوادث طبیعی و غیرمترقبه، اقدامات دولت، سلب مالکیت و نوسان‌های بیش از حد اقتصادی است. این‌گونه ریسک‌ها که عمدتاً تبعات مالی قابل توجهی دارند و مدیریت آنها از عهده بخش خصوصی خارج است، بر عهده دولت گذاشته می‌شود. همچنین قاعده کلی در مورد تحمیل ریسک به طرف خصوصی این است که ریسک‌هایی باید به طرف خصوصی واگذار شود که طرف خصوصی قادر به مدیریت آن با کمترین هزینه باشد.

۵-۱۰. تعدیلات و بازبینی‌های قرارداد مشارکت

مطابق بخش اول قانون مشارکت عمومی - خصوصی برزیل و مقررات مربوط به آن، برزیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی شامل روش‌های تعدیل و شاخص‌بندی پرداخت‌ها و همچنین سازوکارهایی برای نگهداری و حفظ سطح ارائه خدمات در طول سال‌های قرارداد هستند. تعدیل پرداخت‌ها براساس

1. Pledge of Revenues

- :

شاخص‌ها و فرمول‌های ریاضی؛ پیش‌بینی شده در مفاد قرارداد صورت می‌گیرد. بخش خصوصی طرف قرارداد در مواعد پرداخت صورتحساب تعدیل شده را براساس شاخص‌های پیش‌بینی شده در قرارداد را به دستگاه‌های دولتی ارسال می‌کنند. صورتحساب ارسالی توسط بخش خصوصی طرف قرارداد نیاز به تأییدیه دستگاه‌های دولتی دارد و دستگاه دولتی می‌بایست حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز تأییدیه و عملیات پرداخت را انجام دهد.

تعدیلات قرارداد و روش‌های بازبینی باید براساس خدماتی باشد که در طول اجرای قرارداد در جریان است به‌طور صریح در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی قید شود.

۶-۱۰. مالکیت دارایی‌ها

مطابق بخش دوم قانون مشارکت عمومی - خصوصی برزیل در زمان اجرای قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، دستگاه‌های دولتی باید مالکیت تمام دارایی‌های عمومی لازم برای ارائه خدمات عمومی مندرج در قرارداد را به بخش خصوصی طرف قرارداد منتقل کند. بخش خصوصی طرف قرارداد ملزم به حفظ و حراست از این دارایی در طول قرارداد است. علاوه بر این، طرف خصوصی موظف به خرید همه تجهیزات و لوازم لازم برای ارائه خدمت در سطح کیفی در نظر گرفته شده در قرارداد است. در پایان دوره قرارداد مالکیت همه دارایی‌های دخیل در ارائه خدمت تحت مالکیت دولت قرار می‌گیرد.

پس از اتمام دوره قرارداد مشارکت، همه دارایی‌ها و حقوق واگذار شده به طرف خصوصی توسط طرف عمومی به طرف عمومی باز گردانده می‌شود. طرف عمومی پس از دوره اتمام قراردادها می‌تواند خود به‌طور مستقیم یا با یک قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی جدید به ادامه بهره‌برداری از پروژه بپردازد.

۷-۱۰. فسخ قراردادها

فسخ قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی می‌تواند به یک یا چند دلیل زیر رخ دهد:

۱. اتمام مدت زمان قرارداد،
۲. خواست عمومی مردم،
۳. عدم پایبندی به تعهدات توسط طرفین،
۴. اقامه دعوی طرف خصوصی علیه طرف عمومی که منجر به حکم ابطال قرارداد گردد،
۵. ابطال قرارداد،
۶. ورشکستگی یا اعسار مالی طرف خصوصی.

در طول دوره قرارداد، دستگاه اجرایی می‌تواند درخواست اصلاح و بهبود نحوه ارائه خدمات عمومی را بنا به خواست عمومی جامعه بدهد. این اصلاح و بهبود مستلزم پرداخت قبلی جبران خسارت به طرف خصوصی و پیش‌بینی مجاز بودن این امر در مفاد قرارداد است.

اگر طرف خصوصی در پی نقض قرارداد باشد، طرف عمومی می‌تواند یا علیه وی اعلام جرم کند یا مجازات‌های قراردادی را اعمال می‌کند. اعلام جرم علیه طرف خصوصی پس اعلام نقض قرارداد در مراحل اداری مخصوص به خودش صورت می‌گیرد. طرف خصوصی در این شرایط حق دفاع کامل از خود نسبت به طرف عمومی را داراست. اگر طرف عمومی در پی نقض قرارداد باشد، طرف خصوصی می‌تواند علیه وی اقامه دعوی کند. در هریک از این دو صورت طرف خصوصی حق قطع کردن جریان ارائه خدمات عمومی موضوع قرارداد به عموم مردم را ندارد.

۸-۱۰. تأمین مالی

براساس ماده (۲) قانون مشارکت عمومی - خصوصی در برزیل، بخش خصوصی طرف قرارداد مسئول تأمین مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه است. ساختار تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی به صورت سرمایه‌گذاری ترکیبی است بدین صورت که بخشی از سرمایه‌گذاری از محل آورده مالی بخش خصوصی، بخشی از محل ساختارهای بدهی از محل نهادهای تأمین مالی دولتی و خصوصی و بین‌المللی و بخشی نیز از محل آورده طرف عمومی به میزان سهام‌داری خود در شرکت پروژه صورت می‌گیرد. در بازه زمانی ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۸ در ترکیب منابع تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، آورده بخش خصوصی به طور متوسط ۳۳ درصد، آورده بخش عمومی ۱۲ درصد و ۵۵ درصد تأمین مالی بانکی است. عمده تأمین مالی بانکی نیز توسط بانک توسعه برزیل صورت گرفته است. سایر بانک‌های دولتی^۱ با ارائه خطوط اعتباری با نرخ‌های بازاری مطلوب، معمولاً نقش مهمی در تأمین مالی پروژه مشارکت عمومی - خصوصی ایفا می‌کنند. علاوه بر این، انتشار اوراق قرضه زیرساخت^۲، از جمله اقدامات دولت برای بهبود سازوکارهای تأمین پروژه‌های عمومی بوده است.

۱۱. ارزیابی محیط سیاست‌گذاری و وضعیت انجام پروژه‌ها در برزیل

مرکز جهانی زیرساخت^۳ مؤسسه تخصصی مستقلی است که با هدف توانمندسازی کشورها در راستای توسعه زیرساخت‌ها در تعامل با دولت و بخش خصوصی کشورها، وضعیت مشارکت عمومی - خصوصی در آنها را رصد و پایش می‌کند. این مرکز به طور سالیانه گزارشی را منتشر و در آن براساس شاخص‌هایی که در نظر گرفته است به رتبه‌بندی و اعتبارسنجی کشورها از لحاظ وضعیت مشارکت عمومی - خصوصی

1. Amazonia Development Fund FDA/ Banco Bradesco / Banco Santander/ BNP Paribas/ SudeneSoc Gen / Itau Unibanco Banco da Amazonia/ Eletrobras/ Caixa Economica Federal

2. Infrastructure Bonds

3. Global Infrastructure Hub

۲-

می‌پردازد. این مرکز دو دسته شاخص را به‌طور کلی مورد رصد و پایش قرار می‌دهد، شاخص‌های مربوط به محیط سیاستگذاری مشارکت عمومی - خصوصی و شاخص‌های مرتبط با انجام پروژه‌ها از طریق مشارکت عمومی - خصوصی.

زیرشاخص‌های ذیل تشکیل‌دهنده شاخص محیط سیاستگذاری در حوزه زیرساخت‌های مشارکت عمومی - خصوصی است:

- حکمرانی و نهادها،
- تنظیم‌گری، سرمایه‌گذاری، رقابت،
- مجوزات، استانداردها و مالکیت زمین.

زیرشاخص‌های زیر نیز تشکیل‌دهنده شاخص انجام پروژه در حوزه زیرساخت‌های مشارکت عمومی - خصوصی است:

- برنامه‌ریزی و انتخاب پروژه،
- تدارک پروژه،
- بهره‌برداری از پروژه.

هریک از این زیرشاخص‌ها نیز از اجزایی تشکیل شده است که در جدول ۶ تعاریف هر یک از این شاخص‌ها، زیرشاخص‌ها و اجزای تشکیل‌دهنده آنها آورده شده است.

نمودار ۲۱. ارزیابی محیط مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه زیرساخت‌های برزیل

۱۱-۱. ارزیابی جایگاه برزیل براساس شاخص‌های مرکز جهانی زیرساخت

مطابق با آمارهای ارائه‌شده در گزارش مرکز جهانی زیرساخت، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های برزیل طی پنج سال اخیر، نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور از رشد بالایی برخوردار نبوده است. کل سرمایه‌گذاری زیرساختی انجام شده در کشور برزیل طی پنج سال اخیر معادل ۲۳۴ میلیارد دلار بوده است در حالی که میانگین سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی در اقتصادهای نوظهور نزدیک به ۲۵۰ میلیارد دلار است. همچنین، ارزش کل تأمین مالی خصوصی در زیرساخت‌های برزیل طی پنج سال اخیر ۲۰ میلیارد دلار است که این رقم تقریباً برابر میانگین کشورهای توسعه‌یافته (۲۱ میلیارد دلار) است. مطابق با آمار ارائه شده در مرکز جهانی زیرساخت، کشور برزیل در کیفیت زیرساخت‌ها نمره ۴ از ۷ را کسب کرده است و در مقایسه با میانگین اقتصادهای نوظهور، از زیرساخت‌های باکیفیت بالاتری برخوردار است. وضعیت کشور برزیل در مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه زیرساخت‌ها در نمودار ۸ براساس ۶ شاخص مورد اشاره با میانگین اقتصادهای نوظهور مقایسه شده است، با مشاهده نمودار مشخص می‌شود که کشور برزیل در «تنظیم‌گری، سرمایه‌گذاری، رقابت» و «مجوزات، استانداردها و مالکیت زمین» نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور ضعیف عمل کرده است.

۱۱-۱-۱. محیط سیاست‌گذاری مشارکت عمومی - خصوصی

- حکمرانی و نهادها

ارزیابی زیرشاخص‌های تشکیل‌دهنده شاخص «حکمرانی و نهادها» کشور برزیل حاکی از آن است که این کشور محیط نهادی مستعد فساد و بوروکراتیک دارد. برزیل در زیر «شاخص کنترل فساد» با کسب نمره ۰/۴۱- از بازه (۲/۵- تا ۲/۵) و در شاخص حاکمیت قانون با کسب نمره ۰/۱- از بازه (۲/۵- تا ۲/۵)، نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور در وضعیت نامساعدی قرار دارد. «هزینه به اجرا/گذاشتن حقوقی قراردادها» در برزیل یعنی هزینه قانونی‌ای که برای به اجرا گذاشتن قرار دادن و طی مراحل اداری آن برای وصول مطالبات باید پرداخت شود نسبت به ارزش کل طلب، چیزی در حدود ۲۱ درصد است که به مراتب کمتر از میانگین اقتصادهای نوظهور (۳۸ درصد) است.

در «شاخص نرخ بازیابی» حاکی از آن است که در هنگام وقوع نکول از هر دلار وام پرداخت‌شده، معادل ۱۶ سنت، از آن را می‌توان از طریق اقداماتی مانند اعلام ورشکستگی یا سایر روش‌های تسویه، بازیابی کرد. این در حالی است که میانگین اقتصادهای نوظهور در شاخص نرخ بازیابی معادل ۳۵/۸ سنت به‌ازای هر دلار است. بررسی عملکرد کشور برزیل در «ارزیابی پس از تکمیل پروژه» گویای آن است که این کشور در امر نظارت پس از تکمیل پروژه‌های زیرساختی دارای ساختار نظارتی است.

کشور برزیل در شاخص میزان «جلوگیری از تعارض منافع»، با کسب نمره ۶ از ۱۰، در مقایسه با متوسط اقتصادهای نوظهور (۶/۲۱) از عملکرد نسبتاً مناسبی برخوردار است. همچنین این کشور در

- =

شاخص حفاظت از منافع سهام با کسب نمره ۷/۳ از ۱۰، نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور (۵/۸۸) در وضعیت مساعدی قرار دارد.

- تنظیم‌گری، سرمایه‌گذاری و رقابت

ارزیابی زیرشاخص‌های تشکیل‌دهنده شاخص «تنظیم‌گری، سرمایه‌گذاری و رقابت» در کشور برزیل نشان می‌دهد که عملکرد این کشور در ایجاد و الزام به اجرای چارچوب‌های تنظیمی و مقرراتی در حوزه زیرساخت‌های مشارکتی دارای موارد ضعف اساسی است اما در برخی موارد از جمله قوانین اعسار و ورشکستگی پیشرفت‌های اساسی داشته است.

زیرشاخص «کارایی قوانین اعسار» از ۱۶ نمره ممکن، نمره ۱۳ را برای این کشور نشان می‌دهد که به مراتب از متوسط کشورهای نوظهور (۹/۷) بالاتر است.

وضعیت برزیل در زیرشاخص «باز بودن حساب سرمایه» حاکی از آن است که در این کشور باز بودن حساب سرمایه به رسمیت شناخته نشده است. همچنین بررسی زیرشاخص «اثر مالیات بر انگیزه‌های سرمایه‌گذاری» در برزیل حاکی از آن است که مشوق‌های مالیاتی تأثیر مثبتی بر انگیزه‌های سرمایه‌گذاری در این کشور ندارد. برزیل در این زیرشاخص نمره ۲/۰۳ از ۷ را کسب کرده است. همچنین این کشور در زیرشاخص «الزام آور بودن مقررات» نمره ۱/۷ و زیرشاخص «کیفیت مقررات و رقابت» نمره ۰/۰۲- را کسب کرده است که جایگاه نامناسبی است.

- مجوزها، استانداردها و مالکیت زمین

ارزیابی شاخص‌های تشکیل‌دهنده شاخص «مجوزات، استانداردها و مالکیت زمین» در کشور برزیل نشان می‌دهد که فرایند مذکور در این کشور، ناکارا و زمان‌بر است. هزینه شروع یک فعالیت اقتصادی در برزیل ۵/۲ درصد از درآمد ملی سرانه را به خود اختصاص داده است.

«مدت‌زمان اخذ مجوز ساخت»، در این کشور ۴۲۵ روز است، در حالی که برای میانگین اقتصادهای نوظهور، ۱۶۳ روز زمان می‌برد. همچنین ارزیابی زیرشاخص تعداد «رویه‌های لازم برای شروع یک فعالیت اقتصادی» به منظور عملیاتی کردن فعالیت پس از ثبت کسب‌وکار در برزیل حاکی از وجود رویه‌های اداری گسترده و ناکارا در این کشور است. لذا، گسترده بودن مراحل مقرراتی به منظور شروع کسب‌وکار، به عنوان یک مانع بسیار بزرگ بر سر راه سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی این کشور قرار دارد. همچنین بررسی زیرشاخص «مدت‌زمان ثبت مالکیت» که سهولت ثبت مالکیت را مورد واکاوی قرار می‌دهد برزیل حاکی از آن است که کشور برزیل در این زیرشاخص هم در وضعیت نامساعدی قرار دارد.

۲-۱۱. محیط انجام پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی

- برنامه‌ریزی و انتخاب پروژه

ارزیابی میزان توانایی دولت برزیل در برنامه‌ریزی، هماهنگی و انتخاب پروژه‌های زیربنایی گویای وضعیت

مساعد این کشور در آماده‌سازی و تدارک پروژه‌ها به‌صورت مشارکتی است. مزیت برجسته کشور برزیل در شاخص برنامه‌ریزی و انتخاب پروژه‌ها، داشتن برنامه‌ای ملی و ایالتی در حوزه زیرساخت‌ها عنوان شده است که سبب شده این کشور حتی در صورت انحراف از مسیر اصلی مشارکت جهت‌گیری کلی و صحیح خود را حفظ کند. مزیت دیگر این کشور تعریف پروژه‌های مشارکتی در همه سطوح ملی، استانی و شهرداری‌هاست. از نقطه ضعف‌های قابل توجه این کشور برای ارزیابی پروژه‌های زیرساختی، دستورالعمل‌های ویژه‌ای تدوین نشده است. درعین‌حال این کشور در زیرشاخص آماده‌سازی تدارکات مشارکت عمومی - خصوصی با کسب نمره ۴۷ از ۱۰۰، در مقایسه با کشورهای درحال توسعه ضعیف‌تر عمل کرده است.

- تدارک پروژه

ارزیابی فرایندهای تدارک پروژه در کشور برزیل نشان از آن دارد که این کشور در فرایند انتخاب سرمایه‌گذار با تمرکز بر شاخص‌هایی چون شفافیت و عدالت در تدارک، اعلام عمومی برای مناقصه و دعوت از مناقصه‌کنندگان عملکرد نسبتاً مناسبی دارد. کشور برزیل در شاخص ارزیابی مناقصات، نمره ۵۰ از ۱۰۰ را کسب کرده، درحالی‌که میانگین اقتصادهای نوظهور نمره ۵۷/۲ از ۱۰۰ است. در شاخص فرایند دعوت از مناقصه‌کننده نمره ۶۸ از ۱۰۰ را کسب کرده و نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور کسب نمره ۶۵/۹ از کسب دارای عملکرد بهتری است. در شاخص میزان شفافیت در تدارک عمومی نمره ۲ را از ۴ کسب کرده و نسبت به متوسط اقتصادهای نوظهور (نمره ۱/۹ از ۴) عملکرد بهتری در شاخص مورد نظر داشته است. در حالت کلی این کشور در زیرشاخص تدارک مشارکت عمومی - خصوصی با کسب نمره ۸۰ از ۱۰۰، نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور (نمره ۷۲ از ۱۰۰) عملکرد مناسبی داشته است.

- بهره‌برداری از پروژه

ارزیابی فرایندهای تحویل و عملیات پروژه‌های مشارکتی، در کشور برزیل نشان از موفقیت این کشور در انعقاد قراردادهای زیربنایی به روش مشارکت عمومی - خصوصی دارد. همچنین، این کشور در «کیفیت زیرساخت‌ها» نمره ۳/۹۷ از ۷ را کسب کرده است و در مقایسه با متوسط اقتصادهای نوظهور از کیفیت بالاتری در زیرساخت‌ها برخوردار است. از وجهی دیگر، براساس آمار ارائه شده در جدول ۲ ملاحظه می‌شود این کشور از منظر ارزش مالی قراردادهای منعقد شده به‌صورت مشارکت عمومی - خصوصی، نسبت به میانگین اقتصادهای نوظهور کارا تر عمل کرده است.

جدول ۱. شاخص‌های ارزیابی محیط سیاستگذاری و وضعیت انجام پروژه در برزیل

		محیط سیاستگذاری		مجازات، استانداردها و مالیات زمین	
تدارک پروژه	برنامه‌ریزی و انتخاب پروژه	شاخص کنترل فساد (۲/۵- تا ۲/۵ بهترین)	۰/۴-	هزینه شروع یک فعالیت اقتصادی (درصد از درآمد ناخالص ملی سرانه)	۵/۲
		هزینه به اجرا گذاشتن حقوقی قرارداد (درصد از ارزش کل طلب)	۲۱	مدت زمان اخذ مجوز ساخت (روز)	۴۲۵/۷
		میزان جلوگیری از تعارض منافع (۱ تا ۱۰ بهترین)	۶	تعداد رویه‌های لازم برای شروع یک فعالیت اقتصادی	۱۱
		نرخ بازیابی (سنت از یک دلار)	۱۶	کیفیت مدیریت زمین (۱ تا ۳۰ بهترین)	۱۳/۸
		حاکمیت قانون (۲/۵- تا ۲/۵ بهترین)	۰/۱-	مدت زمان ثبت مالکیت (روز)	۳۱/۴
		شاخص حفاظت از منافع سهام‌داران (۱ تا ۱۰ بهترین)	۷/۳	مدت زمان لازم برای شروع یک فعالیت اقتصادی در مجموع (روز)	۷۹/۵
		ارزیابی پس از تکمیل	بله		
		وجود نهاد اختصاصی برای زیرساخت‌ها یا مشارکت عمومی - خصوصی	بله		
		باز بودن حساب سرمایه (۰ تا ۱ بهترین)	۰/۴۱		
		امکان مالکیت خارجی (۱ تا ۷ بدترین)	۴/۱۹		
تدارک پروژه	تدارک پروژه	الزام آور بودن مقررات (۰ تا ۶ بدترین)	۱/۷		
		کیفیت مقررات و رقابت (۲/۵- تا ۲/۵ بهترین)	۰/۲-		
		اختیارات قانونی نهاد ایجادکننده رقابت (۰ تا ۶ بدترین)	۰/۰		
		سیطره بخش دولتی بر بازار (۰ تا ۶ بدترین)	۶		
		کارایی قوانین اعسار (۰ تا ۱۶ بهترین)	۱۳		
		اثر مالیات بر انگیزه‌های سرمایه‌گذاری (۱ تا ۷ بهترین)	۲/۰۳		
		مخرجات انجام شده در زیرساخت‌ها (درصد از GDP)	۲		
		ارزش مالی قراردادهای زیرساختی توسط بخش خصوصی (درصد از GDP)	۰/۲		
		ارزش مالی کل قراردادهای زیرساختی در بازار ثانویه (درصد از GDP)	۰/۱۰		
		ارزش مالی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (درصد از GDP)	۰/۱		
مهم‌بردار از پروژه	مهم‌بردار از پروژه	تولید ناخالص داخلی (میلیارد دلار)	۱۷۷۳		
		تولید ناخالص داخلی سرانه (دلار)	۸۷۰۰		
		جمعیت (میلیون)	۲۰۴		
		کل سرمایه‌گذاری انجام شده در زیرساخت‌ها در پنج سال اخیر (میلیارد دلار)	۲۳۴		
		سرمایه‌گذاری انجام شده توسط بخش خصوصی در زیرساخت‌ها در پنج سال اخیر (میلیارد دلار)	۲۰		
		کیفیت زیرساخت‌ها (۱-۷)	۴		

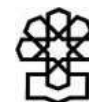
جدول ۲. تعاریف شاخص‌های ارزیابی محیط سیاستگذاری و وضعیت انجام پروژه در برزیل

Expression Definition	تعریف اصلاح	ردیف
	محیط سیاستگذاری	
	حکمرانی و نهادها	
Control of Corruption Index (-2.5-2.5, best) Extent to Which Public Power is Used for Private Gain, Including the Extent to Which Government is Influenced by Private Interests	شاخص کنترل فساد (۲/۵- تا ۲/۵ بهترین) میزان استفاده از قدرت عمومی برای مقاصد و منافع شخصی، میزان تحت تأثیر قرار گرفتن دولت از منافع اشخاص	۱
Cost of Enforcing Contracts, As % of Claim The Cost of Legal Fees to Enforce a Contract Compared to the Value Of the Debt Owed.	هزینه به اجرا گذاشتن حقوقی قرارداد (درصد از ارزش کل طلب) هزینه قانونی‌ای که برای به اجرا گذاشتن قرار دادن و طی مراحل اداری آن برای وصول مطالبات باید پرداخت شود نسبت به ارزش کل طلب	۲
Extent Of Conflict of Interest Index the Protection of Shareholders Against the Use of Company Assets for Personal Gain	میزان جلوگیری از تعارض منافع محافظت از ذی‌نفعان (سهام‌داران شرکت) در برابر استفاده از دارایی‌های شرکت برای کسب منافع شخصی	۳
Recovery Rate, Cents in the Dollar the Amount of Money that Can be Recovered by Creditors in the Event of Loan Default	نرخ بازیابی (سنت از یک دلار) هنگام وقوع نکول، چه کسری از وام پرداخت شده را می‌توان از طریق اقداماتی مانند اعلام ورشکستگی یا سایر روش‌های تسویه، بازیابی کرد.	۴
Rule of Law(-2.5-2.5, Best) the Effectiveness of Criminal and Civil Law in a Society, Including Enforcement Efficiency of the Legal Process, as Well as the Likelihood of Crime and Violence.	حاکمیت قانون (۲/۵- تا ۲/۵ بهترین) کارآمدی قوانین جزایی و مدنی در جامعه، شامل کارایی الزام‌آور بودن فرایندهای قانونی و همچنین احتمال وقوع جرم و تخلفات.	۵
Shareholder Governance Index: The Practices in Place to Protect The Interests of Shareholders.	شاخص حفاظت از (ذی‌نفعان) سهام‌داران مجموعه اقداماتی که به منظور حفاظت از منافع سهام‌داران صورت می‌پذیرد.	۶
Does the Country Do Post-Completion Reviews (Assurance) Whether the Country Conducts Post-Completion Reviews on Infrastructure Projects to Ensure the Forecast Outcomes are being Achieved.	ارزیابی پس از تکمیل (حصول اطمینان) آیا کشور پس از تکمیل پروژه‌های زیرساختی ارزیابی‌های لازم برای حصول اطمینان از خروجی‌های پیش‌بینی شده را انجام می‌دهد یا خیر؟	۷
Does the Country Have a Dedicated National or Sub-National Infrastructure or Ppp Unit/Agency? Whether an Infrastructure Agency Exists to Coordinate an Integrated Approach to Infrastructure Delivery and Policy.	وجود نهاد اختصاصی برای زیرساخت‌ها یا مشارکت عمومی-خصوصی آیا در کشور یک نهاد اختصاصی برای زیرساخت‌ها جهت هماهنگی و یکپارچه‌سازی روش‌های اجرایی و تکمیل پروژه‌ها و سیاستگذاری در زمینه‌های زیرساخته وجود دارد یا خیر؟	۸

Expression Definition	تعریف اصلاح	ردیف
	تنظیم‌گری، سرمایه‌گذاری و رقابت	
Capital Account Openness (0-1, Best) How Open a Country is to Foreign Investment, Measured By a Variety of Financial Flows Such as Foreign Direct Investment.	باز بودن حساب سرمایه (+ تا ۱ بهترین) میزان باز بودن یک کشور بر روی سرمایه‌گذاری خارجی و جریان داشتن سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی	۹
Prevalence of Foreign Ownership (1-7, Best) the Level of Foreign Company Ownership – as An Indicator of Openness to Foreign Investment – in a Country.	امکان مالکیت خارجی (۱ تا ۷ بدترین) میزان امکان مالکیت یک شرکت توسط افراد خارجی به‌عنوان شاخصی از آزادی سرمایه‌گذاری خارجی در یک کشور	۱۰
Product Market Regulation by Network Sectors (0-6, Worst) How Restrictive and/or Effective the Level of Regulation Imposed on a Sector (E.G. Electricity) is.	الزام‌آور بودن مقررات (+ تا ۶ بدترین) میزان کارایی یا محدودکننده بودن مقررات وضع شده بر بخش‌های اقتصادی یک کشور	۱۱
Regulatory (Including Competition) Quality (-2.5 To +2.5, Best) The Effectiveness of Policies and Legislation to Discourage Uncompetitive or Discriminatory Practices While Still Encouraging Private Sector Market Participation.	کیفیت مقررات و رقابت (۲/۵- تا ۲/۵+ بهترین) میزان اثربخشی سیاست‌ها و قوانین برای جلوگیری از اقدامات غیررقابتی و تبعیض‌آمیز و همچنین برای تشویق بخش خصوصی برای مشارکت در بازار	۱۲
Scope of Action of Competition Authorities (0-6, Worst) the Ability of Competition Authorities to Discourage, Investigate and Prosecute Uncompetitive Behavior	اختیارات قانونی نهاد ایجادکننده رقابت (+ تا ۶ بدترین) توانایی مقامات مسئول ایجاد بستر رقابت برای جلوگیری، بررسی و پیگیری قانونی رفتارهای غیررقابتی	۱۳
Scope of SOE (0-6, worst) How Much of the Market By Sector is Owned and Controlled by State Owned Enterprises as Opposed to Private Sector.	سیطره بخش دولتی بر بازار (+ تا ۶ بدترین) میزان تسلط بخش‌های دولتی بر بازار در مقابل بخش خصوصی	۱۴
Strength of Insolvency Framework (1-16, Best) How Efficient is the Process to Dissolve and Pay Off The Debts of a Company That is Insolvent	کارایی قوانین اعسار (+ تا ۱۶ بهترین) میزان کارایی فرایندهای انحلال و پرداخت بدهی شرکتی که دچار اعسار می‌شود	۱۵
Effect of Taxation on Incentives To Invest (1-7, Best) Whether the Taxation Structure of a Country (Such As Level of Company Tax) Encourages or Discourages Foreign and Domestic Investment	اثر مالیات بر انگیزه‌های سرمایه‌گذاری (+ تا ۷ بهترین) اثر ساختار مالیاتی یک کشور بر ترغیب یا جلوگیری از سرمایه‌گذاری داخلی یا خارجی	۱۶
Cost to Start A Business, % of GNI Per Capita [%] Cost to Start a Business as Recorded	هزینه شروع یک فعالیت اقتصادی (درصد از درآمد ناخالص ملی سرانه)	۱۷

Expression Definition	تعریف اصلاح	ردیف
as a Percentage of the Economy's Income Per Capita	هزینه شروع یک فعالیت اقتصادی به‌عنوان درصدی از درآمد ناخالص ملی سرانه یک کشور	
	مجوزات، استانداردها و مالکیت زمین	
Dealing With Construction Permits, No. of Days the Number of Days to Deal With Construction Permits	مدت زمان اخذ مجوز ساخت (روز) تعداد روزهای درگیری برای گرفتن مجوز ساخت	۱۸
Number of Procedures to Start a Business the Total Number of Procedures Required to Register a Firm	تعداد رویه‌های لازم برای شروع یک فعالیت اقتصادی تعداد رویه‌های قانونی لازم برای شروع فعالیت یک بنگاه اقتصادی	۱۹
Quality of Land Administration (1-30, Best) the Reliability and شفافه of Data Such as Land Titles, and the Extent of Geographic Coverage of Land Administration Systems, as Well as Aspects of Dispute Resolution for Land Issues	کیفیت مدیریت زمین (۱ تا ۳۰ بهترین) قابل اعتماد بودن و شفافیت اطلاعات مربوط به زمین مانند مالکیت و مساحت آن و جنبه‌های حل اختلاف برای مسائل زمین	۲۰
Registering Property, No. of Days Number of Days Taken to Register a Property	مدت زمان ثبت مالکیت (روز) تعداد روزهای درگیری برای ثبت مالکیت	۲۱
Time Required to Start a Business (Number of Days) The Total Number of Days Required to Register a Firm	مدت زمان لازم برای شروع یک فعالیت اقتصادی در مجموع (روز) تعداد روزهایی که در مجموع طول می‌کشد تا یک بنگاه اقتصادی شروع به فعالیت کند	۲۲
	انجام پروژه	
	برنامه‌ریزی و انتخاب پروژه	
Does the Country Publish an Infrastructure Project Pipeline? Whether the Country Has Sufficiently Articulated its Prioritisation of Projects Through The Public Release of an Infrastructure Project Pipeline.	انتشار اولویت‌بندی پروژه‌ها آیا کشور اولویت‌بندی پروژه‌ها را از طریق انتشار عمومی به‌اندازه کافی اطلاع‌رسانی می‌کند یا خیر؟	۲۳
Does the Country Have a National or Sub-National Infrastructure Plan? Whether the Country Has a Multi-Sector Approach to Planning Future Infrastructure in an Integrated Way.	وجود برنامه‌ریزی ملی یا منطقه‌ای درباره زیرساخت‌ها آیا کشور در یک رویکرد کلان‌نگر از یک روش چندبخشی برای برنامه‌ریزی درباره آینده زیرساخت‌ها استفاده می‌کند یا خیر؟	۲۴
Does the Country Have Guidelines for the Appraisal of Infrastructure Projects? Whether the Country Has a Consistent Documented Approach to Assessing Each Potential	وجود راهنمای مشارکت برای جذب پروژه‌های زیرساختی آیا کشور دارای اسناد مکتوب برای معرفی پروژه‌های زیرساختی از لحاظ رفع نیازهای مردم و همچنین امکان	۲۵

=:

Expression Definition	تعریف اصلاح	ردیف
Infrastructure Project to Ensure it Meets the Needs of its Citizens and Provides Value for Money	سودآوری آنهاست یا خیر؟	
Preparation of Ppps (0-100, Best) Appraisal of a Project to Determine Whether a Public-Private Partnership is Justified and the Best Financing Instrument for the Project.	فراهم بودن مشارکت عمومی - خصوصی ارزیابی اینکه روش مشارکت عمومی - خصوصی روشی معقول برای انجام پروژه است و اینکه بهترین ابزار تأمین مالی برای آن پروژه است.	۲۶
	تدارک پروژه	
Average Procurement Duration (in Months) the Time (In Months) from Public Announcement of a Project to the Award of a Contract.	میانگین طول دوره تدارکات (به ماه) مدت زمانی که یک پروژه اعلام عمومی می‌شود تا زمان انعقاد قرارداد	۲۷
Calling for Tenders (0-100, Best) How Equitable and Accessible the Tendering Process is.	ارزیابی اعلام عمومی برای مناقصه (۰ تا ۱۰۰ بهترین) میزان قابل قبول بودن و عادلانه بودن فرایند مناقصه	۲۸
Does the Country Publish Guidelines for the Procurement of Infrastructure Projects? How Well Documented and Prescriptive the Procurement Process is.	وجود راهنمای تدارکات پروژه‌های زیرساختی (۰ تا ۱۰۰ بهترین) میزان مشخص بودن و مستند فرایند تدارکات یک پروژه زیرساختی	۲۹
Post Award Management of Procurement Contract (0-100, Best) Management of Contract Changes or Cancellation, as Well as the Process to Close the Contract at the Completion of the Project.	مدیریت قراردادهای (۰ تا ۱۰۰ بهترین) مدیریت تغییرات احتمالی یا کنسل شدن قراردادهای و همچنین مدیریت فرایند تکمیل یک پروژه و تحویل آن	۳۰
Bid Evaluation (0-100, Best) Assesses شفافه, Accessibility, Fairness of Bid Opening and Evaluation Stages, as Well as Feedback to Unsuccessful Bidders.	ارزیابی مناقصه (۰ تا ۱۰۰ بهترین) شفافیت، در دسترس بودن و منصفانه بودن مناقصه‌ها و ارزیابی مراحل آن و همچنین گرفتن بازخورد از شکست‌خوردگان در مناقصه	۳۱
Degree of in Public Procurement (1-4, Best) of The Process for the Award of Public Contracts.	میزان شفافیت در تدارک عمومی (۱ تا ۴ بهترین) شفافیت در فرایندها و اعداد و ارقام قراردادهای عمومی	۳۲
Procurement of Ppps (0-100, Best) How Clear, Fair and Transparent the PPP Procurement Process is.	تدارکات مشارکت عمومی - خصوصی (۰ تا ۱۰۰ بهترین) فرایند تدارک PPP روشن، منصفانه و شفاف باشد	۳۳
	بهره‌برداری از پروژه	
Infrastructure Quality (1-7, Best) Drawn From the World Economic Forum's Global Competitiveness Index, Specifically the Quality of Overall Infrastructure.	کیفیت زیرساخت‌ها (۱ تا ۷ بهترین)	۳۴

Expression Definition	تعریف اصلاح	ردیف
Infrastructure Expenditure, % of GDP [%] Total Economic Infrastructure Expenditure, % of GDP (5 Year Average) Based on Government and Multi-Lateral Development Agency Estimates.	مخارج انجام شده در زیرساخت‌ها (درصد از GDP) کل مخارج انجام شده در زیرساخت‌ها توسط بخش دولتی و غیردولتی (درصد از GDP)	۳۵
Value of Closed Private Infrastructure Deals, % of GDP [%] Financial Close Value Of Privately Financed PPP Infrastructure, % of GDP (5 Year Average).	ارزش مالی قراردادهای زیرساختی توسط بخش خصوصی (درصد از GDP)	۳۶
Value of Closed Infrastructure Deals, Secondary Market, % of GDP [%] Financial Close Value of Privately Financed Secondary Market Transactions in Infrastructure, % of GDP (5 Year Average).	ارزش مالی کل قراردادهای زیرساختی در بازار ثانویه (درصد از GDP)	۳۷
Value of Closed PPP Infrastructure Deals, % of GDP [%] Financial Close Value of Privately Financed PPP Infrastructure, % of GDP (5 Year Average).	ارزش مالی قراردادهای مشارکت عمومی زیرساختی (درصد از GDP)	۳۸

۱۲. دلالت‌هایی از تجربه برزیل برای اقتصاد ایران

کشور برزیل هم‌اکنون پیشروترین و نخستین کشور در جذب سرمایه‌های بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها در بین کشورهای جهان است. لذا با توجه به موفقیت‌های حاصل شده در افزایش مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها و مشابهت‌های سطح توسعه‌یافتگی و چالش‌های اقتصادی با کشور ایران، تجربیات کشور برزیل در سیاستگذاری برای ارتقای جایگاه مشارکت بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی حاوی نکات مهمی به‌منظور حل چالش‌های پیش روی کشور ایران در این حوزه است که اهم موارد آن عبارت است از:

- تعیین دامنه شمول مشارکت عمومی - خصوصی و تمایز آن با واگذاری،
- تعیین دامنه شمول طرف عمومی و طرف خصوصی،
- تعیین ساختار اجرایی توسعه مشارکت عمومی - خصوصی و بازنگری منظم آن،
- تعیین کارویژه برای بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل،
- تعیین الزامات عمومی و اختصاصی قراردادهای مشارکتی،
- ایجاد فرایندهای شفاف و زمانمند تعریف، مطالعه، ارجاع کار و نظارت بر پروژه‌ها،

- تصریح روش پرداخت تعهدات دولت در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی،
- ارائه ضمانت‌های دولتی برای خرید محصول، حداقل تقاضا و ...،
- تعیین وضعیت مالکیت دارایی‌های ایجاد شده ذیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی،
- به‌کارگیری روش‌های نوین تأمین مالی زیرساخت،
- پایش و گزارش‌دهی منظم تعهدات ایجاد شده ذیل قراردادها به‌صورت تجمیعی در هر سال.

پیوست‌ها

پیوست یک - قانون مشارکت عمومی - خصوصی

فصل ۱: دامنه شمول و کاربرد قانون

ماده (۱) - این قانون قواعد عمومی و ملزومات قراردادهای و فرایند انتخاب طرف خصوصی (مناقشه یا مزایده) در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی که در حوزه اختیارات دولت مرکزی، دولت‌های استانی و شهرداری‌هاست را بیان می‌کند.

تبصره - در این قانون طرف عمومی شامل تمام دستگاه‌های دولتی، صندوق‌های دولتی، بنیادهای عمومی، شرکت‌های دولتی، شرکت‌های خصوصی دارای سهامدار عمده دولتی و سایر نهادهایی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت کنترل دولت مرکزی، دولت‌های استانی و شهرداری‌هاست، می‌باشد.

فصل ۲: قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

بخش اول: مفاهیم و اصول

ماده (۲) - در این قانون قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، موافقت‌نامه‌هایی بین طرف عمومی و بخش خصوصی هستند که در آن طرفین جهت ارائه خدمات عمومی به یکدیگر تعهدات مشخصی می‌دهند. در این قراردادها طرف خصوصی مسئول تأمین مالی، سرمایه‌گذاری و مدیریت پروژه است. اصول حاکم بر این توافق به شرح ذیل است:

- کارآمدی در استفاده از منابع عمومی جامعه به‌منظور ایفای نقش دولت در مدت زمان مشخص توسط بخش خصوصی،
- احترام به حقوق و خواسته‌های مصرف‌کنندگان خدمات عمومی و همچنین شرکت‌های بخش خصوصی ارائه‌کننده خدمات عمومی در این قراردادها،
- عدم جواز دولت مبنی بر استفاده از روش مشارکتی در فعالیت‌های نظارتی، قضایی، انتظامی و نظامی و دیگر فعالیت‌های ذاتاً عمومی،
- پذیرش مسئولیت مالی در حین ورود، اجرا و پایان قرارداد،
- شفافیت در تصمیمات و فرایندها،
- تسهیم ریسک متناسب با ظرفیت مدیریت ریسک هر یک از طرفین قرارداد،
- پایداری مالی و وجود مزیت اقتصادی و اجتماعی در پروژه‌های مشارکتی.

بخش دوم: فعالیت‌های مشارکت

ماده (۳) - مشارکت عمومی - خصوصی شامل:

==

- ارائه همه یا بخشی از یک خدمت عمومی یا مدیریت آن که می‌تواند مکمل یک پروژه دولتی باشد یا نباشد.

- بهبود عملکرد یکی از فعالیت‌های در حوزه اختیارات دولت که می‌تواند مکمل یک پروژه دولتی باشد یا نباشد.

- انجام یک پروژه عمومی برای دولت یا نهادهای دولتی.

- انجام یک پروژه دولتی با هدف فروش یا اجاره آن به دولت.

تبصره

- گونه‌های قرارداد فراهم شده در این قانون در کنار سایر قراردادهایی که در قوانین موجود وجود دارد می‌تواند به صورت جداگانه یا به طور همزمان در یک پروژه مشارکت عمومی - خصوصی به کار گرفته شود.

- جهت انجام امور مالی و دریافت‌ها و پرداخت‌ها در قراردادهای ذیل این قانون طرفین می‌توانند یک یا چند نهاد مالی رسمی را به کار گرفته و مسئولیت‌های آن را در متن قرارداد ذکر نمایند.

- مالکیت دارایی‌های پروژه و سایر دارایی مرتبط با آن در انتهای دوره قراردادها با طرف عمومی است.

بخش سوم: قواعد خاص

ماده (۴) - قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی باید شامل موارد زیر باشد:

- مدت زمان اعتبار قرارداد با توجه به استهلاک سرمایه و محدودیت سقف ۳۰ سال،

- تنبیهات و جریمه‌های مشخص برای طرفین قرارداد در صورت عدم ایفای تعهدات قراردادی،

- لحاظ شرایط، الزامات و تبعات اتمام قرارداد پیش از موعد مقرر برای پایان قرارداد،

- نحوه تسهیم عواید اقتصادی ناشی از حاصل پروژه در صورت تغییر شرایط مالی پیش‌بینی شده در متن قرارداد پروژه.

بخش چهارم: پرداخت‌ها

نهاد مالی حاضر در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی ابزاری است جهت:

- پرداخت وجوه،

- تضمین پرداخت تعهدات دولت،

- پشتیبانی از ادعا علیه دولت و دستگاه‌های دولتی،

- پشتیبانی از ادعا علیه دارایی‌های بخش عمومی.

تبصره - پرداخت‌ها به بخش خصوصی طرف قرارداد می‌تواند براساس پارامترها و فرمول‌های تصریح شده در متن قرارداد در بازه‌های زمانی مشخص تعدیل و افزایش یابد. این امر باید در اسناد فراخوان دیده شود.

پرداخت‌ها به بخش خصوصی طرف قرارداد می‌تواند براساس عملکرد و حسن اجرای قرارداد براساس

استانداردهای تصریح شده در قرارداد، تعدیل گردد.

بخش پنجم: ضمانت‌ها

ماده (۶) - مطابق قوانین مربوطه به‌خصوص ماده (۴۰) قانون مسئولیت مالی مصوب سال ۲۰۰۰، دولت و دستگاه‌های دولتی مجاز به صدور انواع ضمانت‌نامه جهت اطمینان بخشی از ایفای تعهدات خود به بخش خصوصی ذیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی هستند.

ماده (۷) - در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی، بخشی از تعهدات مربوط به آورده دولت در پروژه می‌تواند جهت تضمین و به‌عنوان پیش‌پرداخت به طرف خصوصی پرداخت گردد.

ماده (۸) - بخش خصوصی طرف قرارداد باید به‌طور مستقیم دسترسی به حساب محل جمع‌آوری منابع مالی قبوض مردم در پروژه‌هایی که مصرف‌کنندگان نهایی به‌طور مستقیم هزینه استفاده از خدمات را پرداخت می‌کنند را داشته باشد، تا علاوه بر برداشت سهم خود در مواقع عادی، سهم دولت را نیز در مواقع عدم ایفای تعهدات برداشت نماید.

ماده (۹) - به‌منظور تضمین پرداخت تعهدات، دولت مجاز است به ازای هر پروژه، تمامی تعهدات خود را به‌صورت یکجا یا به‌صورت اقساطی نزد صندوق تشویق مشارکت عمومی - خصوصی که توسط نهاد مالی تأسیس خواهد شد، تودیع کند.

نوع دارایی که در این صندوق به‌عنوان ودیعه قرار می‌گیرد می‌تواند هر یک یا ترکیبی از موارد زیر

باشد:

- منابع عمومی مشخص شده برای پروژه در بودجه،

- دارایی‌های مالی اعم از سهام شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی،

- دارایی‌های غیرمالی،

- املاک و مستغلات.

تبصره - در مورد تودیع سهام شرکت‌های دولتی در صندوق تشویق مشارکت عمومی - خصوصی، این امر نباید به‌گونه‌ای رخ دهد که عمده سهام‌دار شرکت از دولت به غیردولت تغییر کند.

فصل ۳: فرایند قیمت‌گذاری (مناقصه)

ماده (۱۰) - انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی باید حتماً در یک فرایند قیمت‌گذاری (مناقصه) صورت گیرد. این فرایند باید شامل موارد زیر باشد:

- فراخوان عمومی ارسال پیشنهاد باید شامل توضیح کامل تمام مراحل برگزاری مناقصه و مطابق

با الزامات این قانون باشد.

- مرحله احراز صلاحیت که قبل از مرحله ارائه پیشنهاد قیمتی صورت می‌گیرد نیز باید به‌صورت

رقابتی انجام گیرد.

- در فراخوان عمومی ارسال پیشنهاد مواد ذیل برای متقاضیان الزام می‌گردد:
 - ارائه تضمین لازم در مورد پیشنهادهای ارسالی و اجرای مفاد قرارداد در صورت انعقاد قرارداد
 - ارائه گواهی توان مالی و احراز صلاحیت سرمایه‌گذاری از شرکت‌ها یا نهادهای مالی معتبر
 - تشکیل شرکت پروژه اختصاصی برای هر پروژه و استفاده از استانداردهای حسابداری و صورت‌های مالی مختص مشارکت عمومی - خصوصی
 - پذیرش امکان ارجاع پرونده پروژه به هیئت داوری در صورت بروز اختلاف در اجرای قرارداد
- ماده (۱۱)** - بعد از مرحله احراز صلاحیت مقدماتی و احراز مفاد اعلام شده در فراخوان، فرایند مناقصه مطابق فرایند زیر ادامه می‌یابد:
- دولت یا دستگاه‌های اجرای پیشنهادهای فنی متقاضیان را دریافت می‌کنند. پس از بررسی اولیه اگر اصلاحاتی در پیشنهادها جهت افزایش منافع عمومی لازم بود به اطلاع همه متقاضیان می‌رسد تا پیشنهادهای را مطابق با خواست دولت یا دستگاه‌های اجرایی اصلاح و دوباره تحویل در برزیل.
 - مدت زمان کافی و منطقی برای اصلاح و بهبود پیشنهادها و تعامل متقاضیان با دستگاه‌های دولتی فراهم باشد.
 - پس از اتمام مرحله بهبود پیشنهادات فنی، دولت و دستگاه‌های دولتی پیشنهادهای قیمتی را از متقاضیان دریافت می‌کنند.
 - دولت یا دستگاه‌های اجرای پیشنهادهای قیمتی متقاضیان را دریافت می‌کنند. پس از بررسی اولیه اگر اصلاحاتی در پیشنهادها جهت افزایش منافع عمومی لازم بود به اطلاع همه متقاضیان می‌رسد تا پیشنهادهای را مطابق با خواست دولت یا دستگاه‌های اجرایی اصلاح و دوباره تحویل در برزیل.
- ماده (۱۲)** - قضاوت در مورد بهترین پیشنهاد و برنده مناقصه براساس ترکیبی از سه شاخص زیر صورت می‌گیرد:
- پایین‌ترین قیمت تولید محصول یا ارائه خدمت،
 - بهترین تکنولوژی مورد استفاده،
 - کمترین میزان ایجاد تعهد مالی برای دولت.

فصل ۴: مقررات عمومی

- ماده (۱۳)** - پس از تصویب این قانون، وزارت برنامه، بودجه و مدیریت موظف به ایجاد یک نهاد رسمی جهت تدوین دستورالعمل‌های لازم برای اجرای این قانون و نظارت بر حسن اجرای آنها می‌باشد.
- ماده (۱۴)** - آغاز فرایند قیمت‌گذاری (مناقصه) باید همراه با احصاء موارد زیر صورت گیرد:
- برآورد اثرات مالی و بودجه انعقاد و اجرای هر قرارداد در سال‌های مالی مدت قرارداد
 - پیش‌بینی محل منابع عمومی لازم برای هر پروژه
- ماده (۱۵)** - شورای ملی پول، باید شرایط و دستورالعمل لازم جهت ارائه تضمین یا اعطای تسهیلات به

پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی را صادر نماید.

ماده (۱۶) - سازمان ملی حسابداری باید قواعد عمومی حسابداری متناسب با پروژه‌های مشارکتی را تهیه و ابلاغ نماید.

پیوست دوم - برنامه ملی مشارکت و سرمایه‌گذاری^۱

بخش اول: برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی

ماده (۱) - در حوزه اختیارات دولت برزیل، این برنامه به منظور توسعه و تقویت تعامل بین دولت و بخش خصوصی در انعقاد قراردادهای مشارکتی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساخت عمومی تعریف شده توسط دولت یا پروژه‌های پیشنهاد شده توسط بخش خصوصی تدوین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره «۱» - موارد زیر مشمول این برنامه می‌گردد:

- پروژه‌های عمومی سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها که از طریق قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی انجام می‌شوند و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم اجرای آنها جزو وظایف دولت هستند.

- پروژه‌های سرمایه‌گذاری زیرساختی که مورد حمایت دولت مرکزی یا دولت‌های ایالتی قرار می‌گیرند. - سایر پروژه‌های در برنامه ملی خصوصی‌سازی^۲ به آنها اشاره شده است.

تبصره «۲» - قراردادهای مشمول این برنامه شامل تمامی قراردادهای واگذاری معمولی، مشارکت حمایت شده، مشارکت اجرایی، مشارکت تحت قوانین بخشی، اجاره دارایی‌های عمومی می‌شود. در این قراردادها باید اهداف راهبردی، حجم سرمایه‌گذاری، ریسک‌های بلندمدت و مقررات اختصاصی برای هر پروژه تصریح گردد.

ماده (۲) - اهداف برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی:

- افزایش میزان سرمایه‌گذاری و فرصت‌های اشتغال‌آفرینی و ترغیب نوآوری‌های فنی و صنعتی متناسب با اهداف اجتماعی و اقتصادی توسعه کشور

- تضمین افزایش زیرساخت‌های باکیفیت همراه با تعرفه ارائه خدمات مناسب

- ترویج عدالت و انصاف از طریق ایجاد رقابت سالم برای انعقاد قراردادهای مشارکتی و ارائه خدمات

- تضمین ثبات قوانین و مقررات مربوطه و تضمین حداقل دخالت در فرایند سرمایه‌گذاری

- تمرکززدایی و گسترش دامنه اختیارات ایالت‌ها و دستگاه‌های دولتی

ماده (۳) - در پیاده‌سازی این برنامه اصول زیر باید مدنظر قرار گیرد:

- ثبات در سیاست‌های توسعه زیرساخت

1. LAW No. 13.334 OF SEPTEMBER 13, 2016.

2. Law no. 9.491 of September 9, 1997

- قانونمندی، کیفیت، بهره‌وری و شفافیت در اقدامات دولت و دستگاه‌های دولتی
- تضمین عدم وجود ناطمینانی حقوقی و قانونی
- ماده (۴)**- برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی نیازمند موارد زیر است:
 - سیاست‌های بلندمدت دولت مرکزی برای سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت در پروژه‌های زیرساختی عمومی و خصوصی‌سازی،
 - معرفی پروژه‌های عمومی زیرساختی مناسب برای مشارکت و راهنمای راهبری برای انجام این امر در کنار مقررات لازم برای مناقصات و تدارکات پروژه‌ها،
 - سیاست‌های تسهیل‌کننده امر مشارکت در سطح دولت مرکزی، دولت‌های ایالتی و شهرداری‌ها.
- ماده (۵)**- برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی باید اولویت اصلی تمامی دستگاه‌های اجرایی دولتی در سطح مرکزی، ایالتی و شهرداری‌ها قرار بگیرد.
- ماده (۶)**- تمامی بخش‌های اقتصادی ملزم به طراحی برنامه بلندمدت مربوط به بخش خود برای محقق کردن برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی هستند. علاوه بر این تمامی مقررات لازم برای انجام فرایندهای مشارکت باید با همکاری بهترین مشاوران داخلی و با استفاده از تجربیات بین‌المللی صورت گیرد، علاوه بر این مقررات باید:
 - مبتنی بر سیاست‌های اعلامی باشد و ثبات رویه دولت در امر مشارکت را نشان دهد.
 - حذف‌کننده بوروکراسی و موانع پیش روی امر مشارکت باشد.
 - با هماهنگی کامل با شورای دفاع اقتصادی کشور و سازمان نظارت اقتصادی تهیه شده باشد.
 - با هماهنگی نهادهای تنظیم‌گر جهت افزایش شفافیت و بهره‌وری باشد.
- بخش دوم: مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی**
- مجمع برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی با اختیارات و وظایف زیر تحت فرمان رئیس‌جمهور تشکیل می‌شود:
 - بررسی، اصلاح و تصویب موارد ذکر شده در ماده (۴) این قانون،
 - نظارت بر اجرای برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی،
 - تهیه گزارش‌های منظم از وضعیت توسعه مشارکت عمومی - خصوصی،
 - تهیه و تنظیم توصیه‌نامه‌ها و راهنماهای لازم برای دستگاه اجرایی،
 - انجام وظایف محول شده در قوانین مربوط،
 - انتشار مقررات داخلی هیئت عامل.
- تبصره «۱»**- اعضای هیئت عامل متشکل است:
 - معاون رئیس‌جمهور در امر مشارکت عمومی - خصوصی
 - وزیر دارایی
 - وزیر برنامه، مدیریت و بودجه

- وزیر راه
 - وزیر معدن
 - وزیر حمل‌ونقل
 - وزیر محیط زیست
 - رئیس بانک توسعه اقتصادی-اجتماعی برزیل
 - رئیس صندوق توسعه برزیل
- تبصره «۲»- مسئولیت کامل دستور جلسات و امور در دست بررسی در هیئت عامل مشترکاً برعهده وزرا و معاون رئیس‌جمهور خواهد بود. در جلسات هیئت عامل حسب مورد از نمایندگان سایر دستگاه‌های اجرایی بدون حق رأی حضور می‌یابند.
- تبصره «۳»- در موارد لازم جلسه به ریاست رئیس‌جمهور برگزار خواهد شد تا در صورت لزوم اختیارات قانونی رئیس‌جمهور جهت تسهیل امر مشارکت استفاده گردد.
- بخش سوم: ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی**
- ماده (۸)**- ستاد اجرایی برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی مستقیماً زیر نظر ریاست جمهوری این کشور شکل می‌گیرد و وظایف زیر را برعهده دارد:
- نظارت و هماهنگی بین دستگاه‌ها،
 - ارائه گزارش‌های پیشرفت مستمر برنامه به رئیس‌جمهوری،
 - درخواست اصلاح و مطالعات لازم برای اصلاح رویه‌ها و مقررات،
 - تغییر و اصلاح آیین‌نامه‌های داخلی،
 - رصد و پایش صدور قوانین مرتبط.
- ماده (۹)**- ستاد اجرایی باید دسترسی به تمام اطلاعات و مستندات پروژه‌های مشارکتی در حال اجرا یا در دست اقدام را برای نمایندگان کنگره حداکثر ظرف مدت سی روز از درخواست کنگره فراهم نماید.
- تبصره- ستاد اجرایی موظف است به‌طور سالیانه در تاریخ ۳۰ مارس گزارش تفصیلی اطلاعات و وضعیت تمام پروژه‌های مشارکتی را به کنگره تحویل نماید.
- ماده (۱۰)**- ترکیب اعضای ستاد اجرایی توسط وزارت امور اداری انتخاب می‌شود.
- بخش چهارم: ساختاردهی پروژه‌ها**
- ماده (۱۱)**- وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی موظف هستند زمینه‌های لازم ازجمله سیاستگذاری، مقررات‌گذاری و تعیین شاخص‌های کمی قابل سنجش جهت تعریف پروژه‌ها ذیل این برنامه سرمایه‌گذاری مشارکتی را تهیه و ابلاغ نمایند.
- ماده (۱۲)**- به‌منظور ساختاردهی به پروژه‌هایی که می‌تواند ذیل این برنامه قرار بگیرد، دستگاه مربوطه

ملزم به ظرفیت‌سازی و استفاده از ظرفیت‌های فنی و عملیاتی دیگر نهادهای متخصص هستند و برای این امر می‌توانند:

- استفاده از ظرفیت داخلی دستگاه‌های دولتی،
 - انعقاد قرارداد خرید خدمات‌های تخصصی و فنی از شرکت‌های متخصص،
 - استفاده از ظرفیت‌های عمومی از طریق فراخوان عمومی.
- تبصره- دریافت پیشنهادهایی از اشخاص غیردولتی که دولت را ملزم به پرداخت ناخواسته می‌کند ممنوع است.

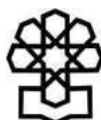
ماده (۱۳)- فرایند مناقصه و انعقاد قرارداد با طرف خصوصی در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی باید به‌طور خاص تدوین و ابلاغ گردد.

بخش پنجم: صندوق حمایت از ساختاردهی مشارکت

ماده (۱۴)- صندوق حمایت از مشارکت ذیل بانک توسعه اقتصادی و اجتماعی برزیل شکل می‌گیرد و علاوه بر حمایت‌های مالی ذیل هر پروژه، وظیفه اصلی آن ارائه خدمات فنی و حرفه‌ای برای تعریف پروژه‌های مشارکتی است.

پی‌نوشت‌ها

- [1] The World Bank, "PPI Visualization Dashboard," 2018. [Online]. Available: <https://ppi.worldbank.org>.
- [2] Sombra and Moriera , "The Public Private Partnership Law Review", Law Business Research, London, 2019.
- [3] IBRD, "Private Participation in Infrastructure (PPI) Annual Report," The World Bank, 2017.
- [4] Global Infrastructure Hub In cooperation with KPMG, "Infracopass Country Appendix," Global Infrastructure Hub, Sydney Australia, 2017.
- [5] Brazilian Institute of Geography and Statistics (IBGE), Indicators of sustainable development, Brazil 2015. Retrieved from: <https://biblioteca.ibge.gov.br/visualizacao/livros/liv94254.pdf>, on 19 October 2017.
- [6] Whitfield, D., Global Auction of Public Assets: Public Sector alternatives to the infrastructure market and Public-Private Partnerships, Spokesman Books, Nottingham, 2010.
- [7] World Bank, Report on private participation in infrastructure. Retrieved from: http://ppi.worldbank.org/~media/GIAWB/PPI/Documents/Global-Notes/PPI2017_HalfYear_Update.pdf, on 16 October 2017.
- [8] Finnerty, J.D. Project Financing – Asset-Based Financial Engineering. John Wiley & Sons, 2007.
- [9] Grimsey, D.; Lewis, M. Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance. Edward Elgar, 2004.
- [10] Ministry of Planning, Development and Management of Brazil, 2017, Projects of PPPs. Retrieved from: <http://www.planejamento.gov.br/assuntos/desenvolvimento/parcerias-publico-privadas/projetos>, on 13 September 2017.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۹۶۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: تجربه کشور برزیل در توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

نام دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت (گروه مطالعات بودجه)

تهیه و تدوین: محمدهادی عابدی

ناظران علمی: سید محمدهادی سبحانیان، داریوش ابوحمز، سیدعباس پرهیزکاری

واژه‌های کلیدی:

۱. مشارکت عمومی - خصوصی
۲. توسعه زیرساخت
۳. تأمین مالی زیرساخت
۴. طرح‌های عمرانی
۵. فرایند ارجاع کار
۶. برزیل
۷. شفافیت قراردادها
۸. پایش تعهدات
۹. حمایت‌های دولتی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۱/۲۷

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه مشارکت عمومی - خصوصی»

(ویرایش دوم)

مقدمه

تراکم طرح‌های نیمه‌تمام عمرانی، کمبود اعتبارات و شرایط اقتصادی کشور در سال‌های اخیر موجب شده تا در قوانین به منظور ساماندهی این طرح‌ها و کارایی بیشتر روش انجام آنها تمهیداتی اندیشیده شود. بررسی تجارب جهانی نشان می‌دهد که توجه به موضوع مشارکت عمومی - خصوصی و اجرای انواع روش‌های آن، که در برخی از کشورها سابقه ۱۰۰ ساله دارد، از مؤثرترین راهکارهایی است که در اغلب کشورهای جهان جهت رفع مشکل سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و بهبود کارایی روش انجام طرح‌های عمرانی به کار گرفته شده است.

مشارکت عمومی - خصوصی سازوکاری است که در آن بخش عمومی (دولت و سایر نهادهای حکومتی) به منظور تأمین خدمات زیرساختی (اعم از آب، فاضلاب، برق، گاز، راه، راه آهن، فرودگاه، بندر، ICT) از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، تجربه، منابع مالی و توان فنی و اجرایی) استفاده می‌کند.

اگرچه ادبیات «مشارکت عمومی و خصوصی» در سال‌های اخیر در کشور به طور گسترده در حوزه طرح‌های عمرانی مورد استفاده قرار گرفته است، اما قانونگذار از سال‌های گذشته به این موضوع در دو حوزه خدمات عمومی و طرح‌های عمرانی توجه داشته است و در عرصه عمل دستگاه‌های اجرایی مبتنی بر ظرفیت‌های قانونی ایجاد شده، انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی نظیر برون‌سپاری، خرید خدمت، اجاره، مشارکت مدنی، واگذاری و... را اجرایی کرده‌اند. جدول زیر برخی از مهم‌ترین این مواد قانونی که برخی ناظر به حوزه خدمات و برخی ناظر به حوزه طرح‌های عمرانی است را نشان می‌دهد.

اهم قوانین مرتبط با توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در کشور

تاریخ تصویب	عنوان قانون
۱۳۶۶/۰۸/۲۴	قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور
۱۳۷۳/۱۲/۲۸	قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (ماده (۸۶))
۱۳۸۰/۱۱/۲۷	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مواد (۳۳)، (۴۳)، (۸۸) و (۸۹))
۱۳۸۱/۰۵/۰۶	قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور
۱۳۸۴/۰۸/۱۵	قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (ماده (۵۶))
۱۳۸۹/۱۰/۱۵	قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مواد (۱۳۳)، (۱۴۲)، (۱۴۷)، (۱۹۴) و (۲۱۴))
۱۳۹۳/۱۲/۰۴	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مواد (۲)، (۵)، (۲۰) و (۲۷))
۱۳۹۴/۲/۲۰	قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (ماده (۱۲))
۱۳۹۸ تا ۱۳۹۶	تبصره «۱۹» قوانین بودجه سنواتی
۱۳۹۷/۰۵/۰۷	جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (مصوبه ۵۹۰۰۶)

تجربه سال‌ها قانونگذاری در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی و اجرای آن در طول سال‌های گذشته توسط دستگاه‌های اجرایی در تمامی بخش‌های کشور الزامات، چالش‌ها و موانع توسعه این روش‌ها را آشکار ساخت که رفع آن نیازمند تدوین یک قانون جامع، شفاف، ساده و یکپارچه مشتمل بر پیش‌بینی تمام ارکان مشارکت با بخش غیردولتی، فرایند توسعه پروژه، تأییدیه‌های لازم در طول دوره پروژه، فرایند ارجاع کار، حمایت‌های دولتی، فرایند تدارک پروژه، فرایند پیاده‌سازی پروژه، پیش‌بینی انواع مشوق‌های واگذاری طرح‌ها و برقراری راهکارهایی جهت اقتصادی کردن طرح‌ها، ایجاد پایگاه جامع اطلاعات طرح‌های عمرانی، تمرکززدایی و تفویض اختیار به مسئولین استانی و دستگاهی جهت مشارکت با بخش خصوصی در طرح‌ها، تدوین شیوه‌های شفاف شناسایی طرح‌های قابل واگذاری دارای قابلیت بهره‌برداری انتفاعی است. با توجه به موارد مذکور باید دید لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و اصلاحات انجام شده توسط کمیسیون تخصصی مجلس تا چه حدی رافع چالش‌های احصا شده در اجرای روش‌های مشارکت در سالیان گذشته است و آیا می‌توان گزارش کمیسیون تخصصی را به عنوان متن نهایی به صورت آزمایشی به تصویب رساند یا خیر.

اهم چالش‌های توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در کشور

در حال حاضر به‌رغم مبرهن بودن ضرورت توسعه و گسترش مشارکت عمومی - خصوصی در کشور چالش‌های جدی بر سر مسیر توسعه این موضوع وجود دارد که اهم موارد آنها عبارت است از:

- تعدد و پراکندگی قوانین و مقررات و در برخی موارد تعارض آنها
- عدم تعیین ساختار توسعه مشارکت به صورت متمرکز یا غیرمتمرکز و مشخص نبودن عاملیت توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در کشور

- مشخص نبودن نحوه تأمین منابع مالی پایدار برای پرداخت تعهدات دولت در قراردادهای مشارکتی
- حجم بالای مطالبات بخش خصوصی از دولت و لزوم اعتمادسازی برای بخش خصوصی نسبت به ایفای تعهدات دولت
- ناآشنایی دستگاه‌های اجرایی با نظام مشارکت عمومی - خصوصی و تمایل پایین آنها برای واگذاری طرح‌ها به دلیل کاهش اختیارات و بودجه که متعاقباً منجر به مقاومت دستگاه‌های اجرایی در واگذاری طرح‌ها می‌شود
- نبود سازوکارهای تأمین منابع مالی پروژه‌محور از طریق نهادهای مالی توسعه‌ای
- سازوکار ناکارآمد، غیرشفاف و پیش‌بینی‌ناپذیر در نظر گرفته شده برای واگذاری طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای در دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

- وجود محدودیت‌های فراوان برای نقش‌آفرینی بانک‌ها و بازار سرمایه
- نبود سازوکارهای لازم مالی و بیمه‌ای برای پوشش ریسک قراردادهای مشارکتی
- نبود جذابیت کافی برای ورود بخش خصوصی به دلیل نداشتن توجیه مالی طرح‌ها
- عدم کفایت مشوق‌های کارآمد برای سرمایه‌گذار بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی
- سازوکار نامناسب برای تعیین بهای تمام شده محصول طرح‌های زیرساختی
- دسترسی محدود به منابع مالی ارزان قیمت داخلی و خارجی
- برنامه غیرمنسجم بلندمدت برای واقعی کردن (یا نزدیک به واقعی کردن) بهای ارائه محصول طرح‌های زیرساختی

- رشد بی‌رویه تعداد طرح‌ها (پروژه‌های) جدید عمرانی استانی بر اساس اختیارات کمیته برنامه‌ریزی شهرستان‌ها
- عدم وجود نهادهای توسعه‌گر در فعالان بخش خصوصی که می‌توانند به عنوان شروع‌کننده موتور محرک پروژه‌های مشارکت عمومی
- خصوصی عمل نمایند.

- فقدان اطلاع‌رسانی برخط و مناسب طرح‌ها (پروژه‌ها) و معرفی و تبلیغات گسترده فرصت‌ها

نقاط قوت لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و اصلاحات انجام شده توسط کمیسیون عمران

گزارش تقدیمی کمیسیون تخصصی مجلس به صحن علنی مجلس دارای نقاط قوتی است که در ادامه به صورت مختصر ارائه خواهد شد. در نظر گرفتن این نقاط قوت در کنار کاستی‌های این گزارش می‌تواند به تصمیم‌گیری مناسب در رابطه با تصویب آزمایشی این متن کمک نماید.

۱. اجازه ارجاع به داوری در اختلافات قراردادی و همچنین سایر روش‌های حل اختلاف و توجه به مسئله ایجاد شعب خاص تخصصی در قوه قضائیه (موضوع مواد (۲۶) و (۲۷))

یکی از چالش‌های جدی در قراردادهای مشارکتی بحث حل اختلاف در اجرای این قراردادها بود که مطابق ماده (۱۳۹) قانون اساسی ارجاع اینگونه پرونده به فرایند داوری منوط به تصویب هیئت وزیران است. در این لایحه این اجازه به صورت عام صادر شده است و علاوه بر آن برخی روش‌های نوین حل اختلاف مانند مذاکره، میانجیگری، ارجاع به هیئت حل اختلاف در لایحه دیده شده است. از سوی دیگر با توجه به پیچیدگی‌های مربوط به الگوهای مالی و قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی پیشنهاد شده است که شعبه یا شعب خاصی از دادگاه‌ها به این موضوع اختصاص یابد و قضات این شعب دوره‌های آموزشی مورد نیاز را گذرانده باشند.

۲. شفافیت و دسترسی متقاضیان به اطلاعات طرح‌ها و پروژه‌ها (موضوع ماده (۷))

به‌رغم اینکه در متن اولیه لایحه دولت به این موضوع پرداخته نشده بود، در اصلاحات کمیسیون عمران هرچند به صورت پراکنده اما به موضوع شفافیت و دسترسی متقاضیان به اطلاعات طرح‌ها و پروژه‌ها پرداخته شد. طبق مفاد لایحه طرف عمومی ملزم به بارگذاری و انتشار عمومی اطلاعات پروژه‌ها، امتیازات در نظر گرفته شده برای طرف خصوصی، الگوی مالی توافق شده در قرارداد مشارکت به همراه مرجع تهیه و تصویب و مطالعات امکان‌سنجی، مشارکت طرح‌های مشارکتی خود هستند.

۳. انتفاعی‌سازی پروژه‌های عمرانی (موضوع مواد (۲۹) و (۳۰))

انتفاعی‌سازی پروژه‌های عمرانی، یک گام ضروری جهت حل مشکل جذاب نبودن پروژه‌ها برای بخش خصوصی است که در لایحه به آن پرداخته شده است. ماده (۳۰) گزارش کمیسیون به طور مشخص به موضوع انتفاعی‌سازی طرح‌های عمرانی پرداخته است. همچنین تسهیلات مالیاتی در نظر گرفته شده برای سرمایه‌گذاران (ماده (۲۹)) را می‌توان در همین راستا دانست. لایحه در این زمینه راه اعطای هر نوع مشوقی جهت جذاب نمودن طرح‌های عمرانی برای بخش خصوصی را باز گذاشته است. البته این موضوع از یک سو موجب تسهیل در واگذاری پروژه‌ها شده و از سوی دیگر می‌تواند زمینه‌ساز بروز برخی مفاصل احتمالی باشد. در مجموع به نظر می‌رسد با توجه به وجود انبوه

طرح‌های نیمه‌تمام و نیز غیراقتصادی بودن بسیاری از آنها، انعطاف در ارائه مشوق‌ها امری مطلوب است. از سوی دیگر افزایش شفافیت در این زمینه می‌تواند مخاطرات احتمالی را کاهش دهد.

۴. تبیین روش‌ها و الزامات قراردادهای مشارکت (مواد (۱۲)، (۱۳) و (۱۴))

روش‌های مشارکت در لایحه محدود نشده است بنابراین سایر مدل‌های قراردادی که ممکن است در آینده و یا برای موارد خاص ابداع شوند، ذیل این لایحه جای خواهند گرفت. همچنین الزامات محتوایی قراردادهای مشارکت در لایحه تبیین شده است.

۵. نهادسازی جهت تسهیل و تعمیق مشارکت عمومی - خصوصی (مواد (۵)، (۸) و (۹))

یکی از رویکردهای بارز لایحه، توجه به نهادسازی جهت تسهیل امر مشارکت است. چند نهاد برای اولین بار در این لایحه پایه‌گذاری شده‌اند؛ از آن جمله می‌توان به شورای ملی راهبری مشارکت، کارگروه‌های توسعه مشارکت عمومی - خصوصی (در سطح دستگاه‌ها) و نهاد تسهیل‌گر مشارکت اشاره کرد. به نظر می‌رسد نهادهای ذکر شده با تاسی به ادبیات جهانی این حوزه و تجربه دیگر کشورها طراحی شده‌اند و می‌توانند خلأ موجود در این زمینه را پوشش دهند.

اشکالات و کاستی‌های گزارش کمیسیون در رابطه با لایحه مشارکت عمومی - خصوصی

۱. یکسان‌انگاری فرایند مشارکت عمومی و خصوصی انواع پروژه‌های عمرانی

یکی از پیش‌شرط‌های سامان‌دهی طرح‌های عمرانی تبیین دقیق وضعیت طرح‌های عمرانی و تعیین تکلیف نحوه برخورد با هریک از انواع طرح‌های عمرانی است. اقتضائات مالی و اقتصادی پروژه‌های عمرانی به گونه‌ای است که فرایند مشارکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های عمرانی از منظر کوچک، متوسط و بزرگ بودن، سودآور یا غیرسودآور بودن و جدید، نیمه‌تمام یا در حال بهره‌برداری بودن پروژه‌ها الزامات متفاوتی دارد. عدم لحاظ الزامات هریک از انواع پروژه‌های عمرانی می‌تواند به بوروکراسی‌های زمان‌بر و فرصت‌سوز غیرضرور در برخی پروژه‌ها و از سوی دیگر ایجاد زمینه برای بروز فساد در گروه دیگری از پروژه‌ها باشد. البته در برخی مواد لایحه (به عنوان مثال در ماده (۱۰)) تلاش شده طبقه‌بندی پروژه‌ها تا حدی مورد توجه قرار گیرد اما رویکرد کلی لایحه به شکلی نیست که بتوان گفت فرایندهای مورد نیاز از ابتدا تا انتها، از یک طبقه‌بندی خاص تبعیت می‌کنند.

۲. در نظر نگرفتن ضمانت‌های اجرایی لازم جهت شناسایی پروژه‌های مستعد مشارکت و معرفی آنها

فرایند انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به طور طبیعی فرایندی زمان‌بر و همراه با جزئیات فراوان است که به طور معمول یک تا دو سال طول می‌کشد. از سوی دیگر تعداد طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام و طرح‌های جدید که هر ساله اضافه می‌شوند بسیار زیاد است و به‌طور طبیعی دستگاه‌های اجرایی نمی‌توانند تمامی پروژه‌های خود را درگیر فرایند مشارکت عمومی - خصوصی کنند. در صورتی که قانونگذار به‌طور دقیق پروژه مستعد مشارکت و فرایند شناسایی آن را معین نکند بیم آن می‌رود که پروژه‌هایی که برای بخش خصوصی جذابیت کافی را دارند برای دستگاه‌های اجرایی نیز همان‌قدر جذاب باشد و دستگاه‌های اجرایی آنها را به عنوان پروژه‌های مستعد مشارکت معرفی نکنند.

۳. تشکیل یک شورای ملی ضروری اما ناکارآمد (موضوع ماده (۵))

به نظر می‌رسد شورای ملی راهبری با ترکیب پیش‌بینی شده در لایحه نتواند کارایی مورد انتظار را داشته باشد زیرا از یک سو، موضوع جلسات این شورا تخصصی است و نیازمند آگاهی کامل از اطلاعات جزئی پروژه‌ها و بخش‌هاست، اما از سوی دیگر، برخی اعضای مؤثر شورا مانند رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر امور اقتصادی و دارایی و دو وزیر دیگر به طور طبیعی فرصت و تمرکز لازم برای شرکت در جلسات و بررسی دقیق و عمیق محتوای پیشنهادات را ندارند که این موضوع کیفیت مصوبات این نهاد را به طور معنی‌داری کاهش می‌دهد. از سوی دیگر با توجه به بلندمدت بودن قراردادهای مشارکت و لزوم ثبات در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی‌ها ترکیب اعضای شورا باید به صورت دائمی منصوب شده یا حداقل دارای ثبات نسبی قابل قبولی از نظر مدت زمان مسئولیت باشند، در غیر این صورت با تغییر و جابه‌جایی افراد در مناصب، روند مقررہ‌گذاری دچار اعوجاج و اختلال خواهد شد. نکته مهم اینکه ثبات اعضای این شورا در متن لایحه مورد توجه جدی قرار نگرفته است. این دو موضوع می‌تواند علاوه بر کاهش کیفیت محتوایی مصوبات این نهاد، پیوستگی و انسجام آنها را به طور معنی‌داری مخدوش نماید.

۴. جایگزینی دستورالعمل به جای قوانین معاملات دولتی و قانون مناقصات (موضوع ماده (۱۰))

ماده (۱۰) لایحه پیش‌رو، موضوع بسیار مهم فرایند انتخاب طرف خصوصی (ارجاع کار) را به آیین‌نامه احاله داده است. این در حالی است که اهمیت این موضوع ایجاب می‌کند که ابعاد یا رئوس آن در قانون تشریح شود. لذا به دلیل اهمیت موضوع، نمی‌توان عدم ذکر رئوس و ابعاد کلی و ارجاع صرف به آیین‌نامه را قابل قبول دانست. لذا لایحه پیش‌رو، در موضوعات تشکیل قراردادهای مشارکت، شناسایی طرف خصوصی منتخب؛ تعیین حدود امتیازات و اعطای امتیازات (مثل اراضی پروژه‌ها) نیازمند قاعده‌گذاری و رفع ابهام است؛ زیرا واگذاری بلندمدت پروژه‌ها، اموال و دارایی‌ها، بدون فرایندی شفاف و قاعده‌گذاری مجلس مخاطره‌آمیز است.

برای به سرانجام رساندن مشارکت عمومی - خصوصی به عنوان یک روش نوین در کشور باید به اقدامات ایجابی مانند آموزش دقیق و ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی همت و نباید تصور کرد با اقدامات سلبی مانند کنارگذاشتن قوانین مالی و معاملاتی کشور، می‌توان به مطلوب رسید. این روش دارای عواقب و خطرات زیادی است. در همین زمینه، این سؤال مهم مطرح می‌شود که چه سازوکاری به عنوان جایگزین تمام قوانینی که تاکنون تصویب شده است مستقر خواهد شد. متأسفانه در طول مدت ۴ سال فرصت مطالعه این لایحه، هیچ سازوکار قابل اعتمادی در خصوص روش‌های جایگزین برای فرایند ارجاع کار ارائه نشده است.

بی‌تردید شیوه‌های نگارش ماده (۱۰) تأمین‌کننده حقوق قوه مقننه و صرفه و صلاح اموال و دارایی‌های عمومی نیست. به نظر می‌رسد این مورد یکی از ایرادات جدی لایحه مشارکت عمومی - خصوصی است چرا که قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی قراردادهایی بلندمدت همراه با جزئیات فراوان حقوقی است و هرگز نمی‌توان بر اساس یک آیین‌نامه متغیر دولت این‌گونه قراردادها را تدوین کرد و لازم‌الاجرا دانست.

۵. تعریف مضیق از طرف خصوصی (موضوع ماده (۱))

در بند «۴» ماده (۱) گزارش کمیسیون طرف خصوصی به این شکل تعریف شده: «اشخاص بخش خصوصی و تعاونی اعم از داخلی، خارجی و یا ترکیبی از داخلی و خارجی مشروط بر اینکه سهام، سهم‌الشرکه و یا حق تعیین مدیران و کنترل آنان، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و

به هر میزان، متعلق به طرف عمومی و یا دیگر اشخاص مندرج در ماده (۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ یا مؤسسات و شرکت‌های وابسته به آنها نباشد».

در این تعریف، طرف خصوصی بسیار مضیق در نظر گرفته شده است، به شکلی که حتی اگر ۱ درصد سهام یک شخص، به شکل غیرمستقیم متعلق به طرف‌های عمومی ذکر شده باشد، آن شخص، طرف خصوصی محسوب نخواهد شد. با این تعریف و با در نظر گرفتن ساختار اقتصاد ایران، تعداد اشخاصی که مشمول این تعریف می‌شوند؛ احتمالاً بسیار محدود خواهد بود.

از سوی دیگر، در ماده (۳) لایحه نیز چنین آمده است که در فراخوان مرحله اول و دوم فقط طرف خصوصی می‌تواند حضور یابد و در صورت عدم وجود متقاضی در فراخوان یا عدم موفقیت اشخاص مذکور در اخذ پروژه، سایر اشخاص نظام اقتصادی مثل نهادهای عمومی غیردولتی، مجموعه‌های نظامی و... امکان حضور در فراخوان سوم و رقابت با طرف خصوصی را پیدا خواهند کرد، اما با توجه به تعداد بسیار اندک اشخاص و شرکت‌های بخش خصوصی که هیچ‌گونه تعلق مستقیم و غیرمستقیمی به طرف عمومی یا دیگر اشخاص نظام اقتصادی نداشته باشند و همچنین تخصص و توان اندک آنها، عملاً طراحی چنین فرایندی برای شرکت در مناقصه‌ها سبب توان‌افزایی گسترده بخش خصوصی نخواهد شد چرا که به احتمال قوی در فراخوان‌های اول و دوم فقط تعداد معدودی شخص خصوصی می‌توانند شرکت کنند که آنها نیز در بسیاری موارد توانایی اخذ پروژه را ندارند و عملاً در فراخوان سوم رقابت اصلی بین سایر افراد بخش خصوصی و نهاد عمومی غیردولتی با همین روال فعلی شکل خواهد گرفت.

۶. حل نشدن مشکل تأمین مالی زیر ساخت در فرایند مشارکت عمومی - خصوصی

اساساً طرح‌های زیرساختی نیازمند سرمایه‌گذاری‌های کلان همراه با بازگشت سرمایه طولانی‌مدت هستند. این طرح‌ها به‌منظور جذب مشارکت سرمایه‌گذاران نیازمند تمهیدات ویژه‌ای است. تمایز قائل شدن نظام مالی کشور بین طرح‌های صنعتی، کشاورزی و... با طرح‌های زیرساختی قدم اول در زمینه تأمین مالی این طرح‌ها است زیرا یک طرح عمرانی نمی‌تواند الزامات متعارف نظام بانکی و بازار سرمایه را جهت تأمین مالی برآورده کند و نیازمند وضع قوانین اختصاصی برای تأمین مالی از نظام مالی کشور است.

۷. عدم برنامه‌ریزی مدون برای کنترل تعهدات دولت ذیل قراردادهای مشارکتی (ماده ۲۲)

پایش تعهدات ذیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی یکی از موضوعات چالش‌برانگیز در نحوه مدیریت توسعه مشارکت عمومی - خصوصی است. دولت ذیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی تعهداتی از قبیل خرید تضمینی یا پوشش ریسک تقاضای محصول و... را برعهده می‌گیرد که در صورت عدم ایفای تعهدات خود تبدیل به بدهی دولت به بخش خصوصی می‌شود. به طور کلی نحوه پایش تعهدات دولت به دو صورت پیشینی (قبل از انعقاد قرارداد) و پسینی (بعد از انعقاد قرارداد) می‌تواند صورت بگیرد. در گزارش کمیسیون تخصصی به پایش تعهدات به صورت پسینی اشاره شده است که توسط سازمان برنامه و بودجه صورت گرفته و در قوانین بودجه سنواتی منعکس می‌شود. اما پایش تعهدات به صورت پیشینی مغفول مانده است. ایفای نقش سازمان به صورت پیشینی می‌تواند در دو مرحله صورت گیرد: مرحله اول تعیین سقف مبلغ قابل تعهد برای هر دستگاه و دیگری مشروط ساختن انعقاد قرارداد به اخذ مجوز پایش تعهدات از سازمان. عدم توجه به این امر می‌تواند منجر به ایجاد بدهی‌های گزاف برای دولت در سنوات آتی شود.

۸. ناکارآمدی سازوکار در نظر گرفته شده برای صندوق توسعه و ضمانت مشارکت عمومی – خصوصی (موضوع ماده (۲۱))

عدم ایفای بهنگام و کامل تعهدات دولت در سال‌های گذشته موجب تخریب اعتماد میان بخش عمومی و بخش خصوصی شده است، اما سازوکار در نظر گرفته شده برای تضمین تعهدات دولت به هیچ عنوان راهگشای این مشکل نخواهد بود و حتی مشکلات عمده دیگری را به معضلات موجود اضافه خواهد کرد.

اولاً تناسبی میان منابع ورودی صندوق و کارکرد در نظر گرفته شده برای آن وجود ندارد. به این معنی که کارکرد صندوق صرفاً صدور ضمانتنامه است اما منابع عظیمی مانند ۵ درصد منابع ورودی صندوق توسعه ملی و ۲۰ درصد سرجمع اعتبارات عمرانی برای آن در نظر گرفته شده است که به نظر نمی‌رسد صدور ضمانتنامه به چنین حجمی از منابع احتیاج داشته باشد. به نظر می‌رسد در تدوین این ماده پیش‌بینی شده بود که در صورت وجود چنین صندوقی، تمامی تعهدات دستگاه‌های دولتی به دوش این صندوق گذاشته شده و برای همین حجم از منابع برای آن پیش‌بینی شده است، زیرا صندوق در نهایت مجبور به پرداخت این تعهدات خواهد بود.

ثانیاً اینکه چشم‌انداز فعالیت این صندوق با سازوکار تعبیه شده در لایحه کاملاً نگران‌کننده بوده به نحوی که به وضوح قابل پیش‌بینی است که این صندوق پس از مدت کوتاهی از فعالیت خود به یک بدهکار بزرگ به سیستم بانکی تبدیل خواهد شد. به این شکل که پس از تضمین تعهدات دستگاه‌های اجرایی توسط این صندوق و عدم ایفای تعهدات توسط دستگاه اجرایی (که کاملاً محتمل است) صندوق از حساب خود در بانک عامل وجه تعهد شده را پرداخت کرده اما منابع ورودی صندوق به میزانی نیست که کفاف پرداخت این تعهدات را داشته باشد (زیرا اگر اعتبارات عمرانی قابل پرداخت بود در وهله اول به خود دستگاه پرداخت می‌شد و تعهد خود را نکول نمی‌کرد، پس منبعی به عنوان اعتبار عمرانی دستگاه که قابل کسر و واریز به صندوق باشد عملاً وجود ندارد) لذا این کسری به بدهی صندوق به بانک عامل تبدیل خواهد شد.

۹. عدم رفع مشکل حق بیمه تأمین اجتماعی در قراردادهای مشارکتی (ماده (۲۸))

تأمین اجتماعی حق بیمه را بر اساس دو روش زیر اخذ می‌کند:

الف) بر اساس فهرست دستمزد کارکنان،

ب) بر اساس درصدی از مبلغ پیمان.

قانونگذار با هدف دریافت حق بیمه حالت دوم در خصوص کارگرانی که در مراکز غیرقابل دسترسی بازرسان بیمه‌ای مشغول به کار هستند، ماده (۴۱) را در قانون تأمین اجتماعی پیش‌بینی کرده است. به طوری که سازمان تأمین اجتماعی بر اساس این ماده، اقدام به تعیین درصدهایی برای قراردادهای پیمانکاری کرده است که بر اساس آن درصدها، حق بیمه را دریافت می‌کند. تعیین درصد و تدوین بخشنامه‌های مرتبط نیز به عهده سازمان تأمین اجتماعی است. مبلغ حق بیمه در این حالت که اصطلاحاً «حق بیمه علی‌الرأس یا حق بیمه قرارداد» نامیده می‌شود عموماً از حق بیمه حالت اول بیشتر است. روش اخذ حق بیمه به صورت علی‌الرأس از قراردادها از یک سو موجب افزایش قیمت نهایی محصولات شده و از سوی دیگر به دلیل قائم به شخص بودن تعیین ضرایب زمینه را برای برخوردهای سلیقه‌ای و بعضاً فسادآمیز هموار می‌کند. تلاش ماده (۲۸) لایحه دولت این بوده است که قراردادهای مشارکتی را از شمول ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی خارج کند و در متن لایحه اولیه دولت که به مجلس ارسال شده بود این امر به صراحت ذکر شده بود که گامی بسیار مهم جهت سودآور کردن پروژه‌های عمرانی به شمار می‌رفت زیرا اساساً سودآوری این پروژه‌ها در حدی نیست که کفاف پرداخت حق بیمه علی‌الرأس را بدهد،

اما در اصلاحاتی که در کمیسیون عمران انجام شد این صراحت کاملاً از بین رفته است و با اضافه شدن عبارت «فهرست کارکرد کارکنان و بازرسی» به ابهام تبدیل شده است. نکته شایان توجه دیگر اینکه قسمت قابل توجهی از حق بیمه پرداختی توسط شرکت پروژه مربوط به قراردادهای مقاطعه کاری آن شرکت با پیمانکاران است.

ملاحظات حقوقی

از منظر حقوقی علاوه بر ملاحظات جدی مرتبط با نحوه نگارش مواد و اصطلاحات به کار گرفته شده که در جای خود قابل بحث است توجه به نکات زیر ضروری است.

۱. مغایرت با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه به دلیل استفاده از منابع صندوق توسعه ملی

در ماده (۲۱) گزارش کمیسیون صندوق توسعه و ضمانت مشارکت عمومی و خصوصی ایجاد شده است. بر اساس جزء «۱» این ماده پنج درصد (۵٪) از منابع ورودی سالانه صندوق توسعه ملی به صورت ارزی و ریالی به صندوق مذکور اختصاص یافته است که میزان آن در قوانین بودجه سنواتی تعیین خواهد شد. فارغ از سازوکار معیوب صندوق توسعه و ضمانت مشارکت عمومی - خصوصی که در بخش قبل عنوان شد، این بند از گزارش کمیسیون با روش فعلی برخلاف اساسنامه صندوق توسعه ملی و سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ملی است.

۲. مغایرت با قانون برنامه ششم توسعه

به منظور تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در جهت اجرای طرح‌های زیرساختی در ماده (۲۹) گزارش کمیسیون مشوق و معافیت‌های مالیاتی در نظر گرفته شده است به عنوان مثال در تبصره (۲) این ماده عنوان شده است که طرف خصوصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه در قالب قرارداد مشارکت موضوع این قانون را فراهم نماید، معادل حداقل سود عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شود و برای پرداخت‌کننده سود، معادل پرداختی مذکور به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود. هرچند این پیشنهاد از منظر کارشناسی قابل قبول است اما از منظر قانونی موجب افزایش معافیت‌های مالیاتی شده و مغایر با بند «الف» ماده (۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه خواهد بود.

جمع‌بندی

لایحه مشارکت عمومی - خصوصی تلاشی است برای تدوین یک قانون جامع و مانع به منظور رفع چالش‌هایی که در اجرای قوانین متعدد و پراکنده در زمینه توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سال‌های گذشته شناسایی شده است. این لایحه دارای نقاط قوتی است که با اصلاحاتی که در کمیسیون عمران در آن صورت گرفته به خوبی بخشی از چالش‌های این حوزه را راهگشایی کرده است. با این وجود در لایحه و متن نهایی کمیسیون به بخشی از چالش‌ها نیز صرفاً اشاره شده و راهکاری جهت رفع یا حل آن چالش‌ها مطرح نشده است. به نظر می‌رسد یکی از دلایلی که در این لایحه، تهیه و تصویب ۱۸ آیین‌نامه و دستورالعمل (در زمینه موضوعاتی اساسی که اساساً شأنیت حکم قانونی دارند و در سطح آیین‌نامه و دستورالعمل نیستند) گنجانده شده این است که تاکنون یا راهکاری

قانونی برای رفع یا حل آن مشکلات تدبیر نشده و یا اتفاق نظری بر سر آن موضوعات وجود نداشته است. در نتیجه پرداختن به این موضوعات اساسی و مهم به آینده موکول شده است.

با توجه به نکات مطرح شده در بخش‌های قبل گزارش، لایحه مشارکت عمومی - خصوصی دارای ایرادات و چالش‌هایی است که امکان برطرف کردن آنها وجود دارد و موکول شدن برخی از آنها مانند محور بسیار مهم نحوه انتخاب طرف خصوصی (فرایند ارجاع کار) و اعطای این اختیار به دستورالعمل‌هایی - که در آینده تدوین خواهند شد - می‌تواند مشکلات متعددی را به همراه داشته باشد. اهمیت مشکلات ذکر شده به حدی است که می‌تواند همه دستاوردهای لایحه مشارکت و اصلاحات انجام شده توسط کمیسیون تخصصی را تحت الشعاع قرار دهد و این موضوع را به تجربه‌ای ناموفق در کشور تبدیل کند. با توجه به جمیع نکات مطرح شده، لایحه تقدیمی دولت و گزارش فعلی کمیسیون عمران که در نوبت بررسی در صحن قرار دارد نیازمند اصلاح و تکمیل در محورهایی است که در برخی موارد به دلیل پیچیدگی ابعاد و اختلاف نظرهای متعدد نیازمند صرف زمان و اجماع‌سازی در مدت باقی‌مانده از مجلس شورای اسلامی است.

مقدمه

یکی از مسائل مهم امروز دنیا برای توسعه، ایجاد تاسیسات زیربنایی و زیرساختی (Infrastructure) است؛ از راه‌های درون‌شهری و برون‌شهری گرفته تا زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و امثالهم. هیچ اقتصادی در دنیا نمی‌تواند بدون ایجاد زیرساخت‌های لازم پیشرفت مناسبی داشته باشد. از گذشته تا به امروز بنا به دلایلی نظیر بالا بودن هزینه، طولانی بودن مدت بازگشت سرمایه، بنیه ضعیف مالی و عدم حمایت قوانین و مقررات از بخش خصوصی، ایجاد زیرساخت‌ها بر عهده بخش عمومی و یا همان دولت و سازمان‌های دولتی و عمومی بوده است. اما امروزه، واضح است که بخش دولتی نیز بدون کمک بخش خصوصی نمی‌تواند به ایجاد بهینه و مناسب تاسیسات زیربنایی و زیرساخت‌ها بپردازد، چرا که بسیاری از تخصص‌ها نزد بخش خصوصی قوی‌تر است و بخش خصوصی معمولاً توانایی بالاتری در مدیریت منابع و زمان در پروژه‌ها دارد.

پس می‌توان نتیجه گرفت، بهترین حالت برای ایجاد بهینه زیرساخت‌ها و تاسیسات زیربنایی استفاده از تمام تخصص‌ها در بخش عمومی (شامل دولت ملی، دولت محلی و نیز شهرداری‌ها) و در بخش خصوصی، استفاده از حمایت‌های قانونی بخش عمومی و از همه مهم‌تر منابع مالی در هر دو بخش است. برای همین امر است که امروزه بحثی به نام «مشارکت عمومی - خصوصی» از چنان اهمیتی برخوردار شده که بسیاری از موسسات مالی و دانشگاهی بزرگ اقدام به ایجاد دوره‌های آموزشی برای آن کرده‌اند.

در این مقاله سعی می‌شود به صورت اجمالی به تعریف انواع چارچوب‌های مشارکت‌های عمومی - خصوصی پرداخته شود.

تعریف مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی-خصوصی (۱) یا همان PPP، مدلی برای تامین مالی پروژه‌های زیرساختی و زیر بنایی مثل پروژه‌های سیستم‌های ارتباطی، فرودگاه‌ها و کارخانه‌های تولید برق است. شریک بخش عمومی می‌تواند در سطح ملی، ایالتی یا محلی باشد و شریک خصوصی نیز می‌تواند یک شرکت کاملاً خصوصی یا کنسرسیومی از شرکت‌هایی با تخصص‌های مختلف باشد.

مشارکت عمومی - خصوصی یا همان PPP لغتی با معنای گسترده است که می‌تواند طیفی از یک فرم و شکل ساده قرارداد کوتاه مدت واگذاری مدیریت بهره‌برداری تا یک قرارداد بلندمدت شامل تامین منابع مالی، برنامه‌ریزی، ساخت، عملیات و اجرا، بهره‌برداری، نگهداری و... را در برگیرد.

یکی از کاربردهای مهم قراردادهای PPP، به زمانی مربوط می‌شود که نیاز به توانایی‌ها و مهارت‌های پیشرفته و از طرف دیگر نیاز به سرمایه‌گذاری مالی گسترده باشد، به نحوی که یک شرکت خصوصی یا حتی دولت به راحتی از انجام آن بر نیایند.

انواع چارچوب‌های مشارکت عمومی - خصوصی

تقسیم‌بندی انواع مدل‌های PPP معمولاً بر این اساس صورت می‌گیرد که در هر سطحی از پروژه، کدامیک از دو طرف شراکت (بخش عمومی و بخش خصوصی) مسوول نگهداری دارایی‌های پروژه است. مثال‌هایی از انواع PPP در ادامه می‌آید:

۱. طراحی - ساخت یا DB

در قراردادهای «طراحی _ ساخت» (Design-Build)، شریک بخش خصوصی، طراحی و ساخت پروژه زیربنایی مورد نظر را برای رسیدن به خواست شریک بخش عمومی انجام می‌دهد. ویژگی‌های این مدل این است که معمولاً دستمزد ثابتی برای ساخت پروژه در نظر گرفته می‌شود و شریک بخش خصوصی همه ریسک طراحی و ساخت را بر عهده می‌گیرد.

۲. قرارداد اجرا و نگهداری یا M&O

در قراردادهای «اجرا و نگهداری» (Operation and Maintenance Contract) شریک بخش خصوصی، تحت قرارداد، روی یک دارایی بخش عمومی برای یک دوره معین عملیات بهره‌برداری اجرایی و نیز تعمیر و نگهداری را انجام می‌دهد و پس از آن دوره، دارایی به شریک بخش عمومی بازگردانده می‌شود.

۳. طراحی، ساخت، تامین مالی و اجرا یا DBFO

در قراردادهای «طراحی، ساخت، تامین مالی و بهره‌برداری» (Design, Build, Finance and operation) شریک بخش خصوصی، طراحی، تامین مالی، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری از یک پروژه زیرساختی را تحت یک قرارداد اجاره (Lease) بلندمدت بر عهده می‌گیرد و در طول این مدت درآمدهای حاصل از پروژه مذکور (مانند عوارض دریافتی از اتومبیل‌ها در جاده‌های درون‌شهری یا برون‌شهری) نیز متعلق به شرکت خصوصی خواهد بود. شریک بخش خصوصی، مالکیت پروژه زیرساختی را پس از اتمام مدت قرارداد اجاره به شریک بخش عمومی باز می‌گرداند.

۴. ساخت، مالکیت و بهره‌برداری (۲) یا BOO

در این پروژه‌ها شریک بخش خصوصی، تامین مالی، ساخت، مالکیت و بهره‌برداری از زیرساخت را به صورت مادام‌العمر بر عهده می‌گیرد. شرایط محدودیت‌هایی که شریک بخش عمومی اعمال می‌کند، در قرارداد اولیه اعلام می‌شود.

۵. ساخت، مالکیت، بهره‌برداری و انتقال مالکیت (۳) یا BOOT

در این دسته از قراردادها شریک بخش خصوصی، اختیار اجرای پروژه‌های تامین مالی، طراحی، ساخت و بهره‌برداری از پروژه زیربنایی و نیز اختیار تملک درآمدهای مربوطه را برای یک دوره زمانی معین و مشخص به دست می‌آورد و پس از اتمام دوره مشخص شده، مالکیت آن را به شریک بخش عمومی باز می‌گرداند.

۶. ساخت، اجاره، بهره‌برداری و انتقال مالکیت (۴) یا BLOT

شریک بخش خصوصی، طراحی، تامین مالی و ساخت یک پروژه زیرساختی را در یک زمین استیجاری شریک بخش عمومی بر عهده می‌گیرد. شریک بخش خصوصی از تاسیسات ساخته شده برای مدت معینی تا پایان مدت اجاره زمین بهره‌برداری می‌کند. وقتی مدت اجاره نامه تمام می‌شود، دارایی‌ها به شریک بخش عمومی بازگردانده می‌شود. این مدل معمولاً در بخش IT مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۷. تامین مالی (Finance Only)

شریک بخش خصوصی - معمولاً یک شرکت خدمات مالی - به تامین مالی منابع مورد نیاز برای زیرساخت می‌پردازد و از بخش عمومی بهره و سود استفاده از منابع مالی را اخذ می‌کند.

خاستگاه و ریشه‌های اصلی PPP

در سال‌های بین دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی، بسیاری از کشورها با مشکلات بدهی‌های بالای بخش عمومی روبه‌رو بودند و از طرفی فشار برای گسترش زیرساخت‌ها و تاسیسات زیربنایی روز به روز بیشتر می‌شد، دولت‌ها به فکر تشویق بخش خصوصی - که معمولاً در ایجاد زیرساخت‌ها دخالتی نداشت - برای ورود به این صنایع افتادند، صنایعی نظیر کارخانه‌های تولید برق که معمولاً در انحصار بخش دولتی بود.

اولین برنامه برای ایجاد چنین قراردادهایی در دولت محافظه‌کاربریتانیا در سال ۱۹۹۲ تحت عنوان PFI (۵) برای تشویق برنامه‌های مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد شد. این برنامه بیشتر روی کاهش نیاز بخش عمومی برای استقراض تمرکز کرده بود. در استرالیا بسیاری از دولت‌های ایالتی برنامه‌هایی برای مشارکت عمومی - خصوصی براساس PFI را آغاز کردند. در کشورهای پیشرفته تحت عناوین مختلف مدل‌های مختلف برای مشارکت عمومی و خصوصی به وجود آمده است.

جمع‌بندی

از دهه‌ها پیش بسیاری از صاحب‌نظران بر این عقیده بوده‌اند که دولت به تنهایی نباید و نمی‌تواند تولیدکننده همه کالاهای عمومی نظیر زیرساخت‌ها باشد، بلکه باید بکوشد به بهترین شکل به ایجاد زمینه برای استفاده از ظرفیت‌های هر دو بخش عمومی و خصوصی در تولید این کالاها بپردازد. در سی سال گذشته با زیاد شدن بدهی‌های بخش عمومی، اهمیت استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی بیش از پیش نمایان شده است و امروزه مشارکت عمومی - خصوصی برای استفاده بهینه و مناسب از مهارت‌ها، توانایی‌ها و منابع موجود در هر دو بخش به وجود آمده است و روز به روز از ایرادات آن کاسته می‌شود و انواع و اقسام روش‌های آن بهتر و بهتر می‌شوند.

نکته‌ای که امروزه در دنیا مورد بحث است، سطح دخالت هر بخش در پروژه‌ها، میزان اختیارات و مسوولیت‌ها است، در حالی که در کشورهای در حال توسعه نظیر ایران هنوز مشارکت عمومی - خصوصی بحثی نسبتاً ناشناخته و یا حداقل کم کاربرد است. گرچه ایران در حوزه انرژی با چنین مسائلی آشنایی دارد، اما سازمان‌هایی نظیر شهرداری‌ها با توجه به کمبود شدید منابع مالی و ضعف مدیریتی در اجرای پروژه‌های بزرگ زیربنایی نیاز بیشتری برای ورود به این مباحث دارند.

*(mohsenghaderi@gmail.com)

پاورقی

۱- Private Public Partnership

۲- Build, Own and Operate

۳- Build, Own, Operate, Transfer

۴- Build, Lease, Operate and Transfer

۵- Private Finance Initiative

بررسی ابزارهای نوین تأمین مالی با تأکید بر مشارکت عمومی - خصوصی سجاد صفری اصل^۱، سجاد شگری^۲

چکیده

خدمات عمومی از قبیل تأمین برق، حمل و نقل و ارتباطات، آموزش و بهداشت و... برای بقای جامعه بسیار اهمیت دارند. رشد سریع اقتصادی در اکثر کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته، موجب تقاضای پایدار جهت ایجاد پروژه‌های زیربنایی و زیرساختی گردیده است. انجام این نوع پروژه‌ها مستلزم به کارگیری سرمایه‌های کلانی است که نه تنها دولت - ها به تنهایی نمی‌توانند آن‌ها را به‌طور مطلوب تأمین مالی نمایند بلکه در بسیاری از موارد تخصص لازم برای اجرا کردن آن‌ها را هم ندارند، به همین دلیل بسیاری از کشورها به تأمین مالی و اجرا و مدیریت این پروژه‌ها از طریق مشارکت عمومی-خصوصی روی آورده‌اند. دولت جمهوری اسلامی ایران نیز به دلیل کمبود منابع درآمدی پایدار برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و زیربنایی کشور، لزوم کوچک‌سازی دولت و همچنین در راستای اجرایی کردن سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی، به‌موجب قانون برنامه ششم توسعه و سایر اسناد بالادستی به استفاده از PPP و اشکال گوناگون آن تأکید دارد. شناخت دقیق‌تر PPP، آگاهی از وضعیت جهانی استفاده از آن، جایگاه ایران و همچنین آگاهی از مفاد قانونی مصوب شده در راستای مشارکت بیشتر بخش خصوصی می‌تواند کمک شایانی به دستگاه‌های اجرایی جهت تحقق اهداف توسعه نماید.

کلمات کلیدی:

تأمین مالی، مشارکت عمومی-خصوصی، پروژه‌های زیربنایی، برنامه‌های توسعه کشور

۱. نویسنده مسئول: کارشناس امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان برنامه و بودجه کشور،

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه تهران. Sajad_Safari@ut.ac.ir: تلفن: ۰۹۱۴۷۶۷۰۴۷۰

۲. کارشناس امور صنعت، معدن و بازرگانی سازمان برنامه و بودجه کشور، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه تهران.

۱ - مقدمه

در سال‌های اخیر رشد سریع جمعیت شهری، مهاجرت‌های بی‌رویه به کلان‌شهرها، توسعه شهری، نوسازی و ترمیم بافت‌های فرسوده شهری، ضرورت انجام پروژه‌های زیربنایی و زیرساختی مانند ساخت بزرگراه‌ها، پل‌ها، جاده‌ها، تأسیس مجتمع‌های تجاری، بهبود سیستم حمل‌ونقل عمومی، تأمین مسکن برای شهروندان و غیره را بیش‌ازپیش نمایان ساخته است (فیروز زارع و برجی، ۱۳۹۰). تأمین مالی جهت انجام این پروژه‌ها، بهره‌برداری از محصولات و خدمات ناشی از آن‌ها به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین چالش‌های پیش روی کشورهای درحال توسعه می‌باشد. بار مالی فراوان ناشی از انجام این پروژه‌ها بر بودجه دولت‌ها باعث می‌شود تا دولت‌ها جهت تأمین مالی این خدمات با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم کنند. لذا دولت‌ها ناچار هستند تا با بهره‌گیری از ابزارهای نوین تأمین مالی، منابع موردنیاز خود را تأمین نمایند. روش‌ها و ابزارهای گوناگونی برای تأمین مالی وجود دارد که هرکدام ویژگی‌های خاص خود را دارا می‌باشند و بسته به نیازها، توان مالی، شرایط سرمایه‌گذاری و میزان ریسک آن‌ها، این ابزارها و روش‌ها انتخاب و به کار گرفته می‌شوند (مصطفی‌پور، ۱۳۹۵). از گذشته تا به امروز بنا به دلایلی نظیر بالا بودن هزینه، طولانی بودن مدت بازگشت سرمایه، بنیه ضعیف مالی و عدم حمایت قوانین و مقررات از بخش خصوصی، ایجاد زیرساخت‌ها بر عهده بخش عمومی و یا همان دولت و سازمان‌های دولتی و عمومی بوده است. اما امروزه، واضح است که بخش دولتی نیز بدون کمک بخش خصوصی نمی‌تواند به ایجاد بهینه و مناسب تأسیسات زیربنایی و زیرساخت‌ها پردازد، چراکه بسیاری از تخصص‌ها نزد بخش خصوصی قوی‌تر است و بخش خصوصی معمولاً توانایی بالاتری در مدیریت منابع و زمان در پروژه‌ها دارد (روزنامه دنیای اقتصاد، ۱۳۹۰). پژوهش حاضر ضمن بررسی اجمالی ادبیات علمی ابزارهای تأمین مالی مختلف، به بررسی ضرورت مشارکت عمومی - خصوصی و تجربه کشورها در این زمینه خصوصاً ایران و برنامه‌های پنج‌ساله پنجم و ششم توسعه می‌پردازد و پیشنهادات لازم را در زمینه کاربست این شیوه در زیربنای توسعه ارائه می‌دهد.

۲- مبانی نظری

تأمین مالی پروژه‌ها یکی از اصول زیربنایی مدیریت پروژه‌ها بوده و از جایگاه مهمی در سطوح مدیریت استراتژیک برخوردار است. اهمیت تأمین مالی از این جهت مورد تأکید است که شروع هر پروژه‌ای بدون انتخاب روش مناسب تأمین مالی امکان‌پذیر نخواهد بود و انتخاب روش نامناسب تأمین مالی یکی از عوامل اصلی بروز تأخیرات و یا توقف پروژه است (صیرفیان‌پور و موسوی، ۱۳۸۶). رشد سریع اقتصادی در کشورهای درحال توسعه و تغییر نگرش آن‌ها موجب شده تا به توسعه امکانات و طرح‌های زیربنایی توجه خاصی مبذول کنند. این کشورها بدون سرمایه‌گذاری کلان در زمینه‌های حمل‌ونقل، نیرو، مخابرات، نفت و گاز و... قادر نخواهند بود تا رشد اقتصادی خود را در سطح مطلوبی حفظ نمایند (شیروی، ۱۳۸۰: ۴۷). اندیشیدن راهکارهای تأمین منابع مالی موردنیاز پروژه از مراحل ابتدایی جهت حصول اطمینان از به انجام رسیدن پروژه است، در انتخاب روش مناسب تأمین مالی در مرحله امکان‌سنجی پروژه باید به تمام موارد و خواسته‌های بخش‌های مختلف درگیر در پروژه از جمله کشور میزبان پروژه، صنعت مرتبط با پروژه، پیمانکاران، خریداران، تهیه‌کنندگان، بانک‌های قرض‌دهنده، مسئله ریسک‌ها و به‌طور کلی تمام بخش‌های در پروژه توجه کرد و سپس با توجه به ارجحیت و اهمیت هر کدام از آن‌ها به انتخاب روش مناسب پرداخت (امین‌زاده و عبدی، ۱۳۹۱).

۲-۱- تعریف تأمین مالی

تأمین مالی به فرآیند تمرکز منابع مالی سرمایه به صورت میان‌مدت و بلندمدت اطلاق می‌گردد. تأمین مالی به نهادها اجازه می‌دهد به‌جای در دست داشتن پول نقد، از اعتبار برای خرید کالا، سرمایه‌گذاری در پروژه یا دیگر مبادلات اقتصادی خود استفاده نمایند (فیروز زارع و برجی، ۱۳۹۰). یکی از مهم‌ترین روش‌های تأمین منابع لازم برای سرمایه‌گذاری، پس‌انداز داخلی است. در اکثر کشورهای درحال توسعه به واسطه پایین بودن سطح درآمدها، حجم پس‌انداز ملی در سطح پایینی بوده و اگر پس‌انداز هم صورت گیرد، غالباً در بخش‌های غیرمولد اقتصادی می‌باشد و در نهایت به سرمایه‌گذاری منجر نخواهد

شد. به همین دلیل اغلب کشورهای در حال توسعه با کمبود منابع مالی برای سرمایه‌گذاری مواجه هستند (فیروز زارع و برجی، ۱۳۹۰).

۲-۲- ابزارهای تأمین مالی

در هر پروژه‌ای رویکردهای مختلفی می‌توان برای اجرا و تأمین مالی پروژه در پیش گرفت، انتخاب رویکرد مناسب برای انجام و تأمین مالی پروژه از تصمیماتی است که در ابتدای هر پروژه گرفته می‌شود و به اصطلاح از تصمیمات استراتژیک در مدیریت پروژه است، که بسته به شرایط اقتصادی، قانونی، فرهنگی و سیاسی هر کشور و همچنین ویژگی‌های خاص هر پروژه این روش‌ها متفاوت است (امین‌زاده و عبدی، ۱۳۹۱). در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان روش‌ها و ابزارهای تأمین مالی را به دو صورت تأمین مالی داخلی و خارجی تقسیم‌بندی نمود (فیروز زارع و برجی، ۱۳۹۰).

۲-۲-۱- انواع روش‌های تأمین مالی بر اساس محل تأمین

- تأمین مالی داخلی
- تأمین مالی خارجی

۲-۲-۱-۱- تأمین مالی داخلی

در این روش که مهم‌ترین اقسام آن به شرح ذیل می‌باشند، منابع لازم برای تأمین مالی پروژه‌ها از محل منابع داخلی تهیه می‌گردد (مهربانی، ۱۳۸۹).

- تأمین مالی از محل بودجه‌های پیش‌بینی‌شده دولت
- تأمین مالی از محل بودجه‌های پیش‌بینی‌شده برای مشارکت مردمی
- تأمین مالی از طریق ایجاد شرکت مختلط مردمی و دولتی
- تأمین مالی از محل ایجاد شرکت‌های سهامی عام مردمی
- تأمین مالی از طریق دریافت تسهیلات از بانک‌ها در مقابل وثایق
- تأمین مالی از طریق عقود اسلامی
- تأمین مالی از طریق دریافت تسهیلات در مقابل اسناد بانکی

- تأمین مالی از طریق دریافت تسهیلات اوراق بهادار
- تأمین مالی از طریق دریافت تسهیلات قراردادهای همکاری
- تأمین مالی از طریق فروش اوراق قرضه داخلی
- تأمین مالی از محل اعتبار در حساب جاری یا وام‌های اعطایی قبلاً تأیید شده
- تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- تبدیل دارایی‌ها به اوراق بهادار

۲-۲-۱-۲- تأمین مالی خارجی و بین‌المللی

برای اجرای پروژه‌ها در دنیا، شیوه‌های مختلفی جهت تأمین منابع از خارج وجود دارد. در یک تقسیم‌بندی کلی شیوه‌های جذب منابع خارجی را به دو گروه تقسیم‌بندی می‌کنند (فیروز زارع و برجی، ۱۳۹۰):

الف) روش‌های قرضی (استقراضی)

در روش‌های قرضی میزان وام مورد نیاز از کشور یا مؤسسه وام‌دهنده دریافت و وام-گیرنده موظف است در سررسیدهای مقرر اقساط بازپرداخت آن را به وام‌دهنده بپردازد. در این روش‌ها کشور یا بانک وام‌دهنده هیچ‌گونه ریسکی را نمی‌پذیرد و تمام انواع ریسک متوجه وام‌گیرنده است. انواع روش‌های قرضی:

- فاینانس
- استفاده از تسهیلات اعطایی بانک‌ها و مؤسسات مالی خارجی
- ✓ استفاده از تسهیلات بانک توسعه اسلامی (IDB)^۱
- ✓ صندوق بین‌المللی پول (IMF)^۲
- ✓ بانک جهانی (WB)^۳
- ✓ شرکت مالی بین‌المللی (IFC)^۴

1. Islamic Development Bank
 2. International Monetary Fund
 3. World Bank
 4. International Finance Corporation

✓ تسهیلات سندیکایی - همکاری مالی^۱

▪ یوزانس

▪ خطوط اعتباری

(ب) روش های غیرقرضی (سرمایه گذاری)

روش های تأمین مالی غیرقرضی، روش های سرمایه گذاری هستند که طی آن تأمین کننده منابع مالی با قبول ریسک ناشی از به کارگیری منابع مالی در فعالیت یا طرح موردنظر، انتظار برگشت اصل و سود منابع سرمایه گذاری شده را از عملکرد اقتصادی فعالیت یا طرح مورد سرمایه گذاری دارد. به همین دلیل است که این گونه روش های تأمین مالی به ابزارهای تضمینی بانکی و دولتی برای بازپرداخت بدون قید و شرط در سررسید متصل نیستند، بلکه دولت میزبان با حمایت قانونی از این نوع سرمایه گذاری ها، فرایند برگشت اصل و سود سرمایه خارجی را با توجه به شرایط قراردادهای مربوط و ضوابط مرجع تصویب کننده از طریق تأمین و فروش ارز از نظام بانکی تسهیل می کند (قاسمی، ۱۳۸۲).

▪ معاملات جبرانی^۲

✓ بیع متقابل

✓ قراردادهای خرید متقابل

▪ قراردادهای ساخت، بهره برداری و انتقال (B.O.T)

در طی سال های اخیر با اهمیت یافتن مبحث خصوصی سازی در کشورها و ضعف مالی و اجرایی دولت ها در سرمایه گذاری طرح های زیربنایی، نیاز به حضور فعال بخش خصوصی در این فعالیت ها بیش از پیش احساس می شود و دولت ها نیز با اعمال مشوقاتی سعی در بالا بردن سرمایه گذاری های بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی دارند. توسعه زیرساخت ها و تأمین خدمات عمومی همواره به دلایل مطرح شده ذیل، به عنوان مهم ترین فعالیت های بخش عمومی می باشد (شارما و بیندال^۳، ۲۰۱۴):

1. Syndicate Loan- Confinance
2. Compensation Trade
3. Sharma and Bindal

۱) دولت‌ها نقش حیاتی وجود زیرساخت‌ها در رشد اقتصادی و کاهش فقر را به رسمیت شناخته‌اند.

۲) به دلیل ماهیت "کالاهای عمومی" و "ضروری"، دولت‌ها تلاش کرده‌اند دسترسی به خدمات شهری را بدون توجه به شرایط بازار تأمین کنند.

۳) در برخی مناطق به دلایل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، ورود بخش خصوصی به این مناطق با سختی و چالش‌های فراوانی روبه‌روست. بنابراین ارائه خدمات عمومی و زیرساخت‌ها بر عهده دولت است. باین‌حال، با افزایش فشارهای ناشی از افزایش جمعیت، شهرنشینی و سایر روندهای توسعه، توانایی دولت برای رسیدگی به نیازهای عمومی به وسیله ابزارهای سنتی به شدت محدود شده است. این باعث شده است که دولت‌ها در سراسر جهان توجه فزاینده‌ای به بخش خصوصی برای ایجاد سرمایه‌گذاری‌های عمومی و ارائه خدمات عمومی از طریق مشارکت عمومی - خصوصی داشته باشند.

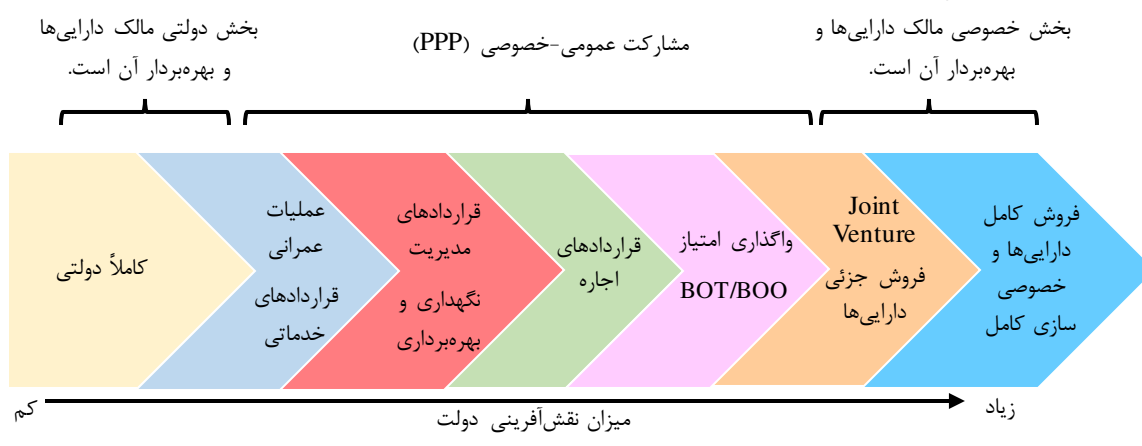
۲-۳- مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی یا همان PPP لغتی با معنای گسترده است که می‌تواند طیفی از یک فرم و شکل ساده قرارداد کوتاه‌مدت و واگذاری مدیریت بهره‌برداری تا یک قرارداد بلندمدت شامل تأمین منابع مالی، برنامه‌ریزی، ساخت، عملیات و اجرا، بهره‌برداری، نگهداری و ... را در برگیرد (سازمان برنامه و بودجه استان سمنان، ۱۳۹۵).

مشارکت عمومی - خصوصی مکانیزمی است که در آن بخش عمومی (دولت یا سایر نهادهای حکومتی) به منظور تأمین خدمات زیر بنایی (اعم از آب و فاضلاب، حمل‌ونقل، سلامت، آموزش و ...) از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، تجربه و منابع مالی) استفاده می‌نماید (سازمان برنامه و بودجه استان سمنان، ۱۳۹۵).

واژه‌ی مشارکت عمومی - خصوصی به مفهوم گسترده‌ای از ارتباطات ممکن میان نهادهای عمومی و خصوصی در زمینه زیرساخت‌ها و دیگر خدمات است. واژه‌های دیگری که برای چنین فعالیت‌هایی به کار گرفته می‌شوند را می‌توان چنین نام برد: «مشارکت بخش

خصوصی^۱ و «خصوصی سازی»^۲. گرچه این واژه‌ها به جای یکدیگر نیز مورد اشاره قرار می‌گیرند، اما متفاوت از یکدیگرند (جاودانی، ۱۳۹۲). از منظر بانک توسعه آسیا «مشارکت عمومی - خصوصی به پروژه‌های سرمایه‌گذاری اطلاق می‌شود که در آن‌ها بخش عمومی با مشارکت بخش خصوصی، تأمین مالی، ساخت و بهره‌برداری پروژه را بر عهده بگیرد و درآمدهای ناشی از راه‌اندازی پروژه هم به نسبت سهم مشارکت هر یک از شرکا بین آن‌ها تقسیم شود». در طول دهه ۱۹۹۰ میلادی، مدیریت دولتی جدید و فلسفه‌های بازار محور بیش‌ازپیش تحت تأثیر مدیریت دولتی در اکثر کشورها قرار داشتند. از آنجایی که میزان پیچیدگی مسائلی که باید حل شوند در نتیجه افزایش وابستگی‌های بین مسئولیت‌ها و طرفین درگیر افزایش یافته است، لذا مشارکت‌های بیشتری بین بخش‌های خصوصی و دولتی ایجاد شدند (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۳). همان‌گونه که ذکر شد، روش‌های انجام پروژه می‌تواند در طیف وسیعی از انواع الگوها (بسته به وضعیت مالکیت و نحوه تقسیم مسئولیت و ریسک‌ها) مورد توجه باشد. این طیف از الگوی کاملاً دولتی شروع شده و تا کاملاً خصوصی ادامه پیدا می‌کند. الگوهای مشارکت عمومی - خصوصی مابین ابتدا و انتهای این طیف قرار داشته و بسته به میزان نقش‌آفرینی بخش خصوصی و مسئولیت‌ها و وظایف او در پروژه (اعم از مدیریت، تأمین مالی، طراحی، ساخت، بهره‌برداری) می‌تواند شامل طیفی مانند شکل زیر باشد (پرتال ملی مشارکت عمومی - خصوصی، ۱۳۹۷):

1. Private sector Participation
2. Privatization

جدول (۱). چکیده گونه‌شناسی پایه‌ای قراردادهای عمومی-خصوصی

دامنه	قراردادهای خدماتی	قراردادهای مدیریتی	قراردادهای اجاره‌ای	واگذاری	ساخت-اجرا-انتقال
	دسته‌ای از قراردادهای خدمات پشتیبانی مانند اندازه‌گیری مصرف، صورت-حساب و ...	مدیریت تمامی عملیات یا موارد اصلی	مسئولیت مدیریت، عملیاتی و نوسازی	مسئولیت تمامی عملیات برای فراهم ساختن منابع مالی، اجرایی و سرمایه-گذاری ویژه	سرمایه‌گذاری در اجرای تمامی موارد اصلی مانند تعمیر ماشین‌آلات
مالکیت دارایی	عمومی	عمومی	عمومی	خصوصی / عمومی	خصوصی / عمومی
زمان‌بندی	۱-۳	۲-۵	۱۰-۱۵	۲۵-۳۰	
مسئولیت سازمان‌دهی و مدیریت	عمومی	خصوصی	خصوصی	خصوصی	خصوصی
سرمایه‌گذاری	عمومی	عمومی	عمومی	خصوصی	خصوصی
خطرپذیری تجاری	عمومی	عمومی	مشارکتی	خصوصی	خصوصی
خطرپذیری در تمامی سطوح از سوی بخش خصوصی	کمینه	پیشینه/محدود	محدود	بالا	بالا
شرایط پرداخت	قیمت‌های یکسان	بهای ثابت و با برتری دادن به انگیزه عملکردی	بخشی از درآمد	تمامی یا بخشی از درآمد	اغلب ثابت، برخی بر پایه تولید
رقابت‌پذیری	شدید و مداوم	تنها یک‌بار قرارداد به‌طور معمول تجدید نمی‌شود	تنها قرارداد نخستین، قراردادهای بعدی بر پایه گفتگو	تنها قرارداد نخستین، قراردادهای بعدی بر پایه گفتگو	تنها یک‌بار، گاهی همراه با گفتگو بدون رقابت مستقیم
موارد ویژه	مورد استفاده برای بخشی از راهبرد و بهسازی اثربخش شرکت عمومی	راه‌حل جایگزین به هنگام آماده‌سازی برای مشارکت بیش‌تر خصوصی	بهبود اثربخشی عملیاتی و تجاری؛ توسعه کارکنان محلی	بهبود اثربخشی عملیاتی و تجاری؛ گردآوری منابع مالی سرمایه‌گذاری و توسعه کارکنان محلی	گردآوری منابع مالی سرمایه‌گذاری و توسعه کارکنان محلی
مسائل و چالش‌ها	نیازمند توانایی برای اداره قراردادهای گوناگون و اجرای قراردادهای	ممکن است مدیریت، کنترل زیادی بر عوامل کلیدی نداشته باشد؛ مانند منابع بودجه‌ای، سیاست کارکنان و ...	احتمال کشمکش میان اعضای بخش عمومی مسئول سرمایه‌گذاری و کارگزاران بخش خصوصی	چگونگی جبران سرمایه-گذاری‌ها و اطمینان از نگهداری خوب در بازه زمانی ۵ تا ۱۰ ساله قرارداد	الزاماً نیازمند بهبود اثربخشی عملیات مدام نیست؛ ممکن است نیازمند ضمانت باشد.

منبع: جاودانی (۱۳۹۲: ص ۷۰)

۲-۳-۱- وجه تمایز مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی تنها با هدف تأمین مالی پروژه انجام نمی‌شود و بهره‌گیری از دیگر ظرفیت‌های بخش خصوصی مانند دانش و تجربه تخصصی، مهارت‌های مدیریتی، انگیزه جهت مصرف بهینه منابع نیز می‌تواند مورد توجه باشد؛ با این توضیح که در مشارکت عمومی - خصوصی به دلیل انتقال ریسک و مسئولیت بیشتر به بخش خصوصی، نتایج عوامل فوق تأثیر بیشتری خواهند داشت (سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۹۷).

- تفاوت مشارکت عمومی - خصوصی با قراردادهای برون‌سپاری و پیمانکاری در میزان ریسک و مسئولیت منتقل‌شده به بخش خصوصی و همچنین در نحوه پرداخت به او می‌باشد. پرداخت در قراردادهای برون‌سپاری و پیمانکاری بر اساس حجم عملیات انجام‌شده (Output) بوده اما در مشارکت عمومی - خصوصی بر اساس نتایج حاصل‌شده (Outcome) می‌باشد. به‌عنوان مثال در پروژه احداث تصفیه‌خانه فاضلاب در حالت پیمانکاری بر اساس میزان پیشرفت مستحقات پروژه به پیمانکار پرداخت صورت می‌گیرد (فارغ از اینکه پروژه با چه هزینه یا زمانی تکمیل و به بهره‌برداری برسد) اما در حالت مشارکتی تنها در صورتی که پروژه تکمیل و بهره‌برداری شود و محصول پروژه (پساب) با کیفیت مطلوب عینیت پیدا نماید، بازپرداخت سرمایه بخش خصوصی از محل عواید پروژه یا خرید خدمت بخش عمومی تأمین می‌شود. به بیان دیگر در روش پیمانکاری تکیه بر روی انجام عملیات عمرانی بوده اما در روش مشارکتی تکیه بر روی انجام فعالیت‌های توسعه‌ای و افزایش کمیت و کیفیت ارائه خدمات زیربنایی است.
- در حالت کلی تفاوت خصوصی‌سازی کامل (Full Privatization) با مشارکت عمومی - خصوصی در انتقال کامل دارایی‌های فیزیکی و غیرفیزیکی (اعم از مستحقات، زمین، برند) و کنترل و نظارت کمتر بخش عمومی می‌باشد.

۴- تجربه کشورها

مشارکت عمومی-خصوصی سابقه طولانی در بسیاری از کشورها دارد، اما محبوبیت آن از دهه ۱۹۸۰ میلادی رو به افزایش نهاد. در این مقطع، تفکر بخش خصوصی ارائه شد و از آن در بخش دولتی استفاده شد و معیارهای بازار محور برای تأمین و ارائه محصولات و خدمات دولتی اعمال شدند.

مشارکت عمومی-خصوصی بیشترین سابقه را در آمریکا دارد. در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ میلادی، مشارکت عمومی-خصوصی در آمریکا توسط دولت فدرال به‌عنوان ابزاری برای تحریک بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در زیرساخت شهری و توسعه اقتصاد محلی اجرا شد (فوسلر و برگر^۱، ۱۹۸۲؛ بیورگارد^۲، ۱۹۷۲؛ لیندر^۳، ۱۹۹۹). آن‌ها به ابزار مطمئنی در طول ریاست جمهوری کارتر تبدیل شدند که سیاست ملی شهری ۱۹۷۸ و کمک‌های توسعه شهری باعث شدند تا شهرها از یارانه‌های سرمایه‌گذاری خصوصی به سرمایه-گذاری‌های مشترک مشارکت عمومی-خصوصی برسند. دولت ریگان این جهت‌گیری به سمت سرمایه‌گذاری خصوصی را با کاهش اندازه دولت فدرال و نقش آن در تصمیم‌گیری‌های محلی افزایش داد. دولت کلینتون از سیاست‌های اصطلاحاً راه سوم حمایت کرد و مشارکت عمومی-خصوصی را به‌عنوان یکی از اجزای اصلی سیاست شهری ترویج داد. دولت کلینتون روی اهمیت مشارکت تمام جامعه محلی تأکید می‌کرد. وابستگی دولت محلی به سرمایه‌گذاری تجاری در آمریکا شدید است چون در آنجا هیچ‌گونه کمک ایالتی و فدرالی وجود ندارد (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۳). اهمیت بالای مشارکت عمومی-خصوصی تنها به آمریکا و محدود نمی‌شود. تجربه برخی از کشورهای دیگر نیز در ادامه ذکر گردیده است:

-ایرلند

به پیشنهاد کارشناسان ایرلندی، دولت طرح قانونی ورود بخش خصوصی را در سال ۱۹۹۸ تأیید نمود، تا جایی که در نیمه سال ۲۰۰۳، ۳۶ پروژه مشارکت بخش خصوصی

1. Fosler and Berger
2. Beauregard
3. Linder

و عمومی با ارزشی بالغ بر ۵ میلیون پوند برای هر پروژه و حدود ۱۰۰ پروژه کوچک‌تر دیگر تعریف و تصویب شد. مجموع سرمایه‌گذاری‌های زیرساخت‌ها، بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ حدود ۶/۱۷ میلیارد پوند بوده است که ۱/۸۵ میلیارد پوند آن با استفاده از روش مشارکت بخش خصوصی و عمومی انجام گرفته است؛ گرچه فرآیند انجام برخی پروژه‌ها عمدتاً به دلیل نوع قرارداد و عدم پیش‌بینی دقیق و شفاف برخی اجزای کلیدی به کندی پیش رفته است و بیش‌ازپیش طول کشیده است (صندوق بین‌المللی پول^۱، ۲۰۰۴).

-بریتانیا

در بریتانیا، دولت محافظه‌کار سال ۱۹۷۹ معتقد بود که دولت مرکزی باید به نفع بهره‌برداران از سرمایه‌های خصوصی کنار بکشد. در اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی در بریتانیا، دولت تاجر سعی کرد تا از مشارکت‌های عمومی-خصوصی به‌عنوان روش مطلوب احیای اقتصادی استفاده نماید. برنامه چالش شهر^۲ (برنامه‌ای که مقامات محلی را تشویق به ارائه طرح‌هایی برای احیای اقتصادی با مشارکت کسب‌وکارهای محلی نمود) جایگزین شرکت‌های توسعه شهری شد (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۳).

-شیلی

شیلی در زمینه مشارکت بخش خصوصی و عمومی از تجربیات موفق‌تری برخوردار بوده و بخش قابل‌توجهی از پروژه‌های زیرساختی بزرگ در این کشور از طریق مشارکت بخش خصوصی و عمومی انجام شده است. برای مثال در سال ۱۹۹۴، ۳۶ پروژه با ارزش تقریبی ۵/۵ میلیارد دلار با روش مشارکت بخش خصوصی و عمومی آغاز گردید، که ۲۴ پروژه حمل‌ونقل عمومی و ۹ فرودگاه را شامل می‌شد. مهم‌ترین عامل موفقیت شیلی در پروژه‌های مشارکت بخش خصوصی-عمومی، ساختار قانونی شفاف و دقیقی است که در زمینه پروپوزال و تعریف پروژه‌ها و نیز طراحی چارچوب توافق مالی مناسب بین شریک دولتی و شریک بخش خصوصی حاکم است. همچنین ارزیابی و پایش منظم شرایط

1. International Monetary Fund
2. City Challenge

اجتماعی و محیطی در طول زمان ساخت هر پروژه، همواره از سوی شرکای دولتی مورد توجه قرار می‌گیرد (صندوق بین‌المللی پول، ۲۰۰۴).

چین

اولین دوره مشارکت عمومی-خصوصی از اواسط دهه ۸۰ برای بهبود کمی و کیفی تأسیسات مختلف زیرساختی در راستای رشد اقتصادی شروع و تا اواسط دهه ۹۰ میلادی به طول انجامید. پروژه نیروگاه «شن ژن» اولین پروژه موفق BOT بود که با همکاری یک شریک هنگ‌کنگی به انجام رسید. در اواسط دهه ۹۰، استفاده از این شیوه در پروژه‌های مختلف به شدت افزایش یافت و نخستین موج رشد سرمایه‌گذاری‌های BOT در پایان دهه ۹۰ به اتمام رسید. دومین موج در شروع قرن بیستم و با توجه کارشناسان دولتی به شکاف موجود بین میزان تأسیسات زیرساختی موجود با میزان تأسیسات مورد نیاز به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین موانع رشد و توسعه اقتصادی چین آغاز شد. از آنجاکه این شکاف قابل‌ترمیم با سرمایه‌های دولتی نبود، نیاز به استفاده از شیوه‌های مشارکت عمومی خصوصی از جمله BOT افزایش یافت و به همین جهت دولت محدودیت‌های قانونی موجود در این زمینه را کاهش داد. برای مثال اغلب استادیوم‌ها و بناهای ورزشی المپیک پکن به این شیوه ساخته شدند (بانک توسعه آسیایی^۱، ۲۰۰۶).

۵- وضعیت مشارکت خصوصی در پروژه‌های زیربنایی در سطح دنیا و منطقه

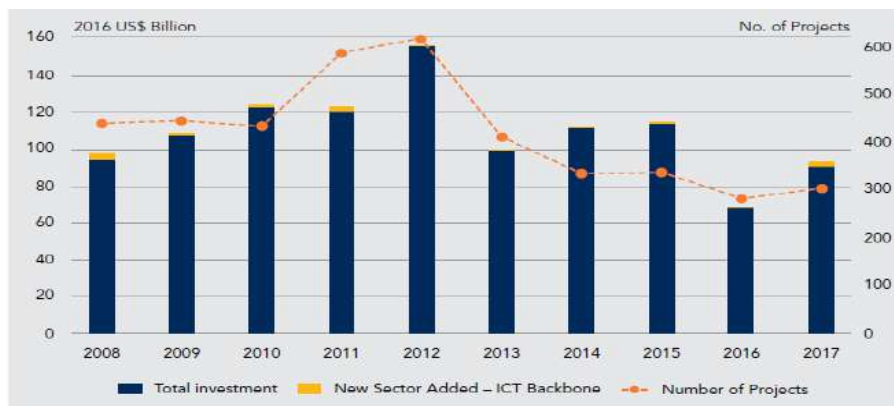
۵-۱- روند سرمایه‌گذاری PPI جهانی

بر اساس گزارش بانک جهانی، در سال ۲۰۱۷، برای اولین بار تعهدات سرمایه‌گذاری در بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه شامل زیرساخت‌های حیاتی و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی بوده است. به طوری که در این سال کل سرمایه‌گذاری صورت گرفته در زیرساخت‌ها توسط بخش خصوصی (PPI)^۲ برای ۳۰۴ پروژه، ۹۳ میلیارد دلار بوده است که نسبت به سال ۲۰۱۶ از یک افزایش ۳۷ درصدی برخوردار بوده است. این افزایش چشمگیر ناشی از سرمایه‌گذاری در انجام چند مگا پروژه در شرق آسیا (کشورهای

1. Asian Development Bank
2. Private Participation in Infrastructure

چین و اندونزی) و همچنین پاکستان در جنوب آسیا می‌باشد. با این همه رقم سرمایه-گذاری بخش خصوصی در زیرساخت‌ها در سال ۲۰۱۷، از متوسط سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی طی ۵ سال اخیر (۱۰۹,۸ میلیارد دلار)، ۱۵ درصد کمتر می‌باشد. تعداد پروژه‌ها نیز از افزایش ۹ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۶ برخوردار بوده است (از ۲۸۰ پروژه در سال ۲۰۱۶ به ۳۰۴ پروژه در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است). این افزایش به‌طور عمده ناشی از افزایش محسوس پروژه‌ها در کشور مصر (از ۲ پروژه به ۲۵ پروژه)، کشور چین (از ۶۴ پروژه به ۷۳ پروژه) و کشور هند (از ۳۲ پروژه به ۴۳ پروژه) بوده است. همچنین کشورهایی نظیر برزیل، ترکیه و کلمبیا یک کاهش نسبتاً زیادی در تعداد پروژه-هایشان تجربه کرده‌اند. به‌طور کلی در سال ۲۰۱۷، ۵۲ کشور از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زیرساخت‌ها بهره‌مند بوده‌اند. نمودار (۱) زیر، میزان کل سرمایه‌گذاری انجام‌شده، میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های حیاتی و فناوری اطلاعات و ارتباطات و تعداد پروژه‌ها طی سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۰۸ را نشان می‌دهد.

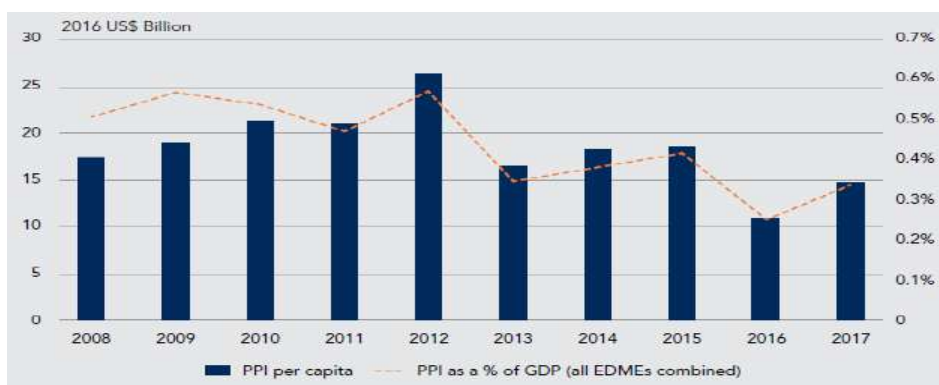
نمودار (۱). میزان PPI در بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه (۲۰۱۷-۲۰۰۸)

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

همان‌طور که در نمودار (۲) ملاحظه می‌شود، در سال ۲۰۱۷ سرانه PPI ۱۴,۷ دلار بوده است که نسبت به سال ۲۰۱۶، ۳۵ درصد افزایش یافته است. همچنین میزان PPI نسبت به GDP از ۰,۲۵ درصد در سال ۲۰۱۶ به ۰,۳۴ درصد در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است.

همچنین لازم به ذکر است که سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها سهم خیلی پایینی از GDP را در بازارهای نوظهور و کشورهای درحال توسعه، تشکیل می‌دهد.
 نمودار (۲). سرانه (PPI) و نسبت درصدی (PPI) به GDP (۲۰۰۸-۲۰۱۷)

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

میانگین اندازه پروژه‌ها به لحاظ ارزشی از ۲۲۴ میلیون دلار در سال ۲۰۱۶ به ۳۰۷ میلیون دلار در سال ۲۰۱۷ رسیده است. همچنین میزان ارزشی پروژه‌ها طی ۵ سال گذشته حدود ۲۷۶ میلیون دلار افزایش داشته است. تعداد مگا پروژه‌ها در سال ۲۰۱۷، ۲۰ عدد با میانگین ۲,۴ میلیارد دلار (۵۱ درصد از کل PPI) در مقابل ۱۳ عدد در سال ۲۰۱۶ (۴۰ درصد از کل PPI) می‌باشد. در این راستا جدول (۲) گزارشی از تعداد پروژه‌ها، میانه و میانگین حجم پروژه‌ها و همچنین سقف دلاری ارزش پروژه‌ها را در بازه زمانی (۲۰۱۲-۲۰۱۶) ارائه می‌کند.

جدول (۲). وضعیت پروژه‌ها به لحاظ کمی (میلیون دلار)

سال	تعداد پروژه‌ها	میانه	میانگین	بیشترین میزان سرمایه‌گذاری در یک پروژه
۲۰۱۲	۶۱۴	۲۸۹	۹۴	۱۵۴۷۱
۲۰۱۳	۴۱۰	۲۵۳	۱۰۱	۳۷۲۰
۲۰۱۴	۳۳۸	۳۴۸	۸۷	۱۰۶۵۳
۲۰۱۵	۳۴۱	۳۴۱	۸۷	۳۶۰۳۵
۲۰۱۶	۲۸۰	۲۶۱	۹۵	۵۱۹۰
۲۰۱۷	۳۰۴	۳۱۰	۱۰۳	۶۸۸۲

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

۵-۲- گستره جغرافیایی مشارکت خصوصی در زیرساخت‌ها

سه‌م منطقه شرق آسیا و اقیانوسیه از کل سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده PPI طی سال‌های اخیر افزایشی بوده است و در سال ۲۰۱۷ به بیشترین مقدار خود یعنی ۴۹ میلیارد دلار رسیده است (۵۳ درصد از کل سرمایه‌گذاری PPI). برعکس کشورهای شرق آسیا و اقیانوسیه، سه‌م کشورهای منطقه آمریکای لاتین و حوزه دریای کارائیب از ۶۵ درصد در سال ۲۰۱۶ به ۲۱ درصد در سال ۲۰۱۷ کاهش یافته است. سه‌م منطقه منا (خاورمیانه و شمال آفریقا) طی سال‌های اخیر که حدود ۲ درصد ثابت باقی مانده بود در سال ۲۰۱۷ افزایش سه برابری را داشته است و سه‌م منطقه منا از کل سرمایه‌گذاری PPI به ۶ درصد رسیده است. در سطح کشوری نیز، پنج کشور چین (۷۳ پروژه با ۱۷,۵ میلیارد دلار)، اندونزی (۱۱ پروژه با ۱۵,۴ میلیارد دلار)، مکزیک (۲۰ پروژه با ۸,۶ میلیارد دلار)، برزیل (۲۴ پروژه، ۷,۳ میلیارد دلار) و کشور پاکستان (۴ پروژه با ۵,۹ میلیارد دلار) در زمینه جذب PPI پیش‌تاز می‌باشند. در مجموع این پنج کشور با جذب ۵۴,۵ میلیارد دلار، ۵۸ درصد از کل سرمایه‌گذاری جهانی در این بخش را به خود اختصاص داده‌اند که نسبت به سال ۲۰۱۶ و میانگین ۵ سال اخیر به ترتیب کاهش ۶ و ۱۰ درصدی داشته است.

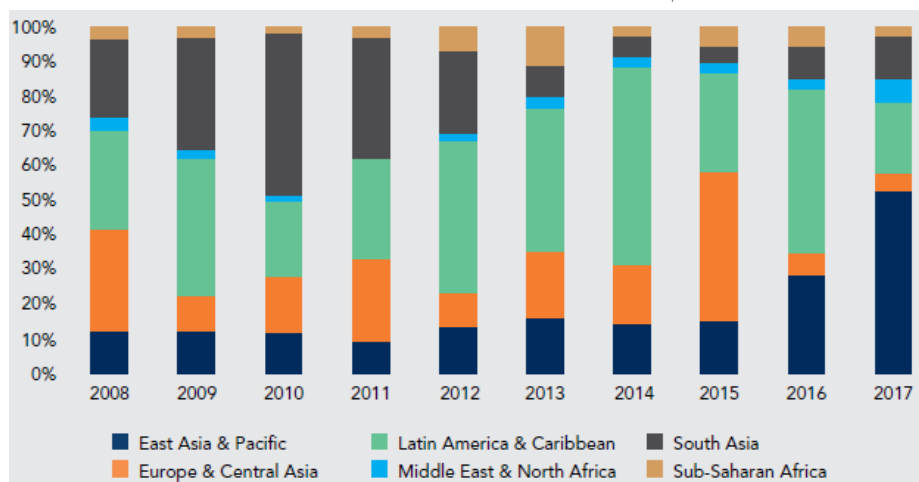
کشور چین با در اختیار داشتن ۱۹ درصد سه‌م از سرمایه‌گذاری PPI، تنها در زمینه حمل‌ونقل موفق به جذب ۱۳ میلیارد دلار برای اجرای سه مگا پروژه شده است و همچنین قادر به جذب مشارکت خصوصی در ۳۶ پروژه انرژی بوده است که منجر به افزایش ۱,۷ گیگاوات انرژی به ظرفیت تولید انرژی کشور خواهد شد.

منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا نیز با افزایش ۳ برابری موفق به جذب ۵,۹ میلیارد دلار سرمایه شده است. این افزایش چشمگیر در درجه اول به خاطر سرمایه‌گذاری‌های جذب‌شده توسط کشورهای اردن و مصر می‌باشد. بطوریکه کشور مصر با ۲۵ پروژه موفق به جذب ۲,۹ میلیارد دلار شده است که از این ۲۵ پروژه، ۲۴ پروژه آن متعلق به انرژی‌های تجدیدپذیر در نتیجه سیاست‌های دولت در راستای تشویق سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری در پارک خورشیدی بنبان^۱ بوده است. همچنین کشور اردن نیز با

1. Benban

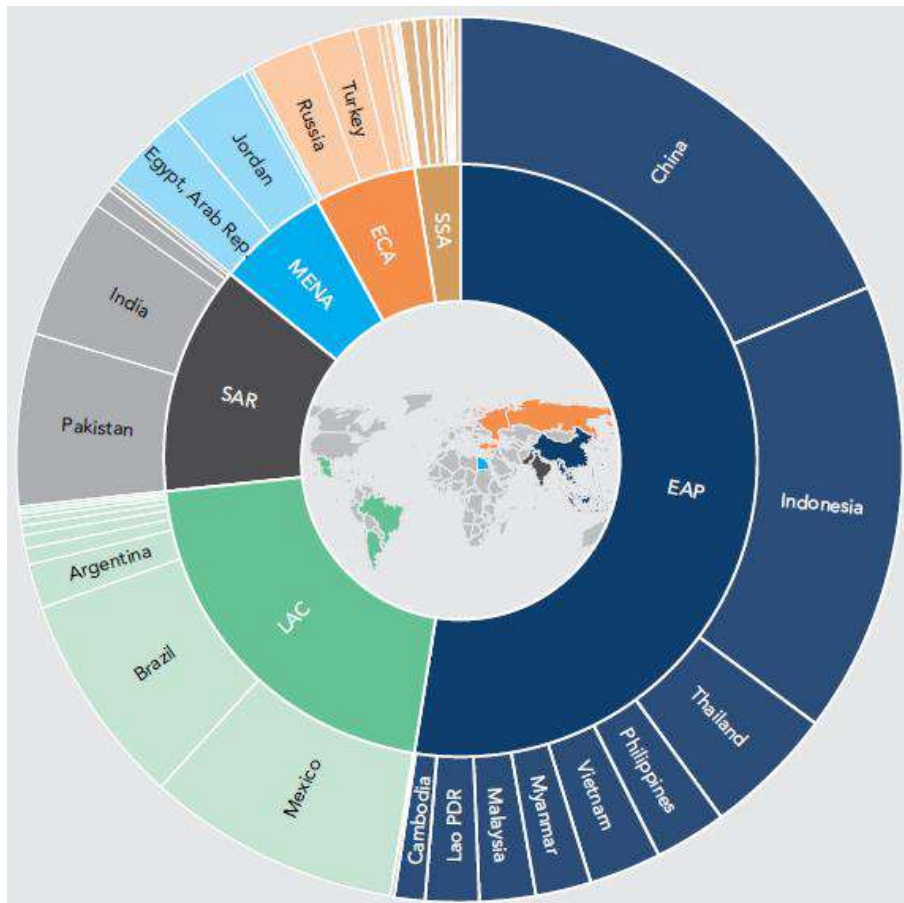
جذب ۲,۹ میلیارد دلار برای ۶ پروژه که بیشتر این پروژه‌ها مربوط به نیروگاه سوخت شیل می‌باشد، نقش قابل توجهی را در زمینه جذب مشارکت بخش خصوصی در منطقه ایفا نموده است. نمودار (۳) و (۴) سهم منطقه‌ها و کشورهای مختلف در سرمایه‌گذاری PPI را طی بازه زمانی (۲۰۱۷-۲۰۰۸) نشان می‌دهد.

نمودار (۳) - سهم مناطق مختلف جهان از سرمایه‌گذاری PPI (۲۰۱۷-۲۰۰۸)

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

نمودار (۴). سهم کشورهای مختلف جهان از سرمایه‌گذاری PPI (۲۰۰۸-۲۰۱۷)

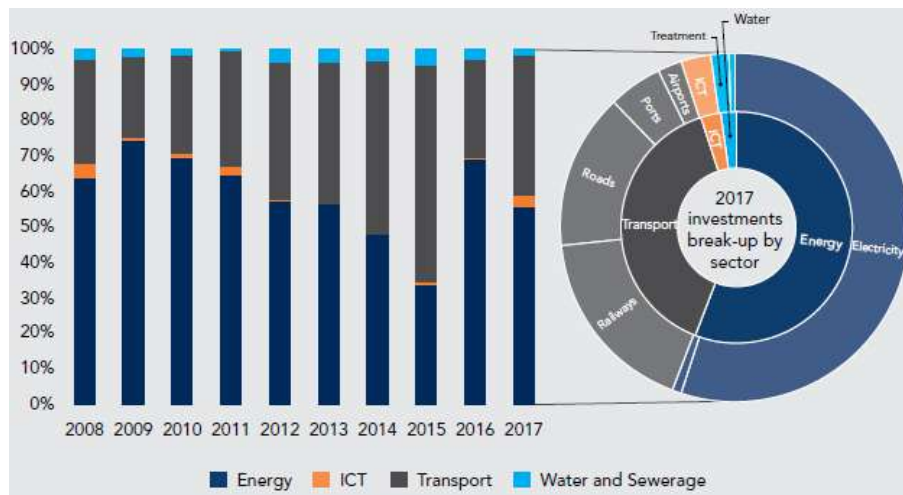
منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

۲-۵- روندهای بخشی مشارکت خصوصی در زیرساخت‌ها

مطابق گزارش بانک جهانی، در سال ۲۰۱۷ بخش انرژی با جذب ۵۱٫۹ میلیارد دلار برای ۲۰۳ پروژه بیشترین سهم را بین بخش‌های دیگر از آن خود کرده است (۵۶ درصد) و بخش حمل‌ونقل با جذب ۳۶٫۵ میلیارد دلار برای ۶۶ پروژه در جایگاه دوم قرار دارد (۳۹ درصد) و بخش‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات (با ۵ پروژه و جذب ۳ میلیارد دلار) و آب و فاضلاب (با ۳۰ پروژه و جذب ۱٫۹ میلیارد دلار) در جایگاه‌های بعدی

قرار گرفته‌اند. در نمودار (۵) سهم بخش‌های مختلف طی بازه ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷ نشان داده شده است.

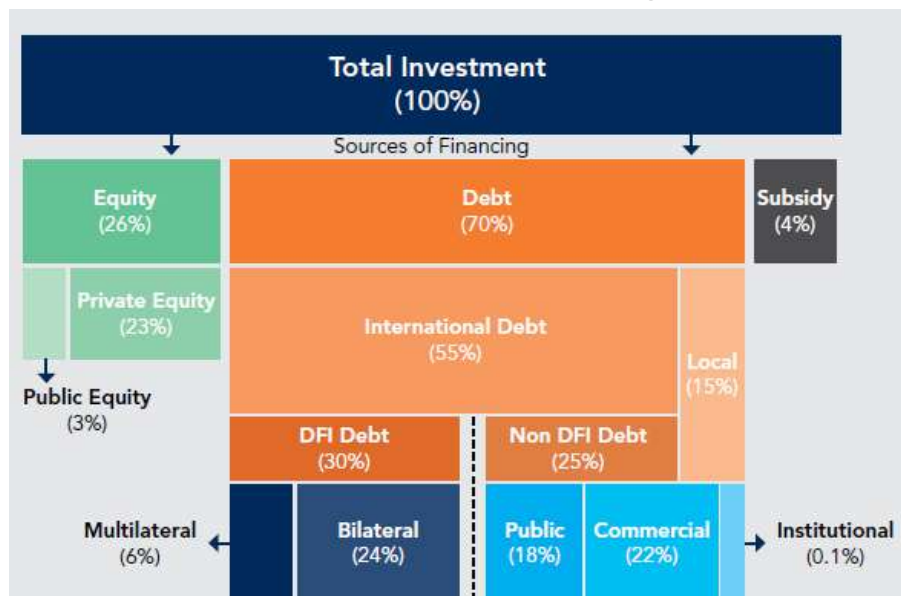
نمودار (۵). سهم بخش‌های مختلف از مشارکت‌های خصوصی در زیرساخت‌ها

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

در سال ۲۰۱۷ جزئیات تأمین مالی ۱۶۸ پروژه از کل ۲۳۲ پروژه که تعهد سرمایه‌گذاری مشترک به ارزش ۶۱,۶ میلیارد دلاری را داشت در دسترس بود که نشان‌دهنده سهم ۲۵ درصدی بخش عمومی و سهم ۴۵ درصدی منابع بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه‌ها می‌باشد و ۳۰ درصد باقیمانده نیز به نهادهای توسعه‌ای تعلق دارد. جزئیات بیشتر در نمودار (۶) ارائه شده است.

نمودار (۶). منابع تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی با مشارکت خصوصی

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۷).

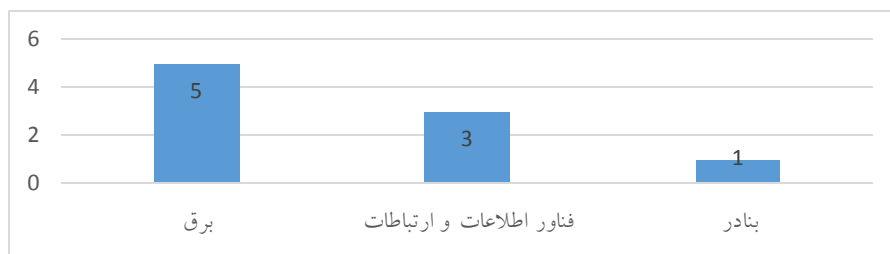
مطابق نمودار فوق از کل منابع تأمین مالی، ۲۶ درصد آن به صورت شیوه‌های سرمایه‌ای تأمین مالی شده است (۲۳ درصد منابع خصوصی و ۳ درصد منابع عمومی) و ۷۰ درصد به صورت بدهی (۳۰ درصد از طریق مؤسسات توسعه‌ای و ۲۲ درصد توسط بخش خصوصی، ۱۸ درصد توسط بخش عمومی) و ۴ درصد نیز به‌عنوان سوبسید از محل منابع عمومی تأمین مالی گردیده است.

۳-۵- مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی در ایران

نگاهی به اقتصاد ایران ظرف صدسال اخیر نشان می‌دهد که تقریباً صد درصد پروژه‌های زیرساختی کشور در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی توسط دولت تأمین مالی و اجرا شده‌اند. تا قبل از سال ۱۳۲۷ یعنی زمان تشکیل سازمان برنامه و هدایت هدفمند منابع نفتی به سمت پروژه‌های زیربنایی، منابع حاصل از انحصارات، نفت و مالکیت دولتی در اختیار دولت قرار می‌گرفته و از محل این منابع تعداد محدودی پروژه در زمینه آب، راه و دانشگاه به اجرا رفته است. با تشکیل سازمان برنامه و شروع اولین برنامه توسعه در ایران (۱۳۲۷) منابع حاصل از نفت در اختیار این سازمان نوپا قرار می‌گرفت. وظیفه این سازمان

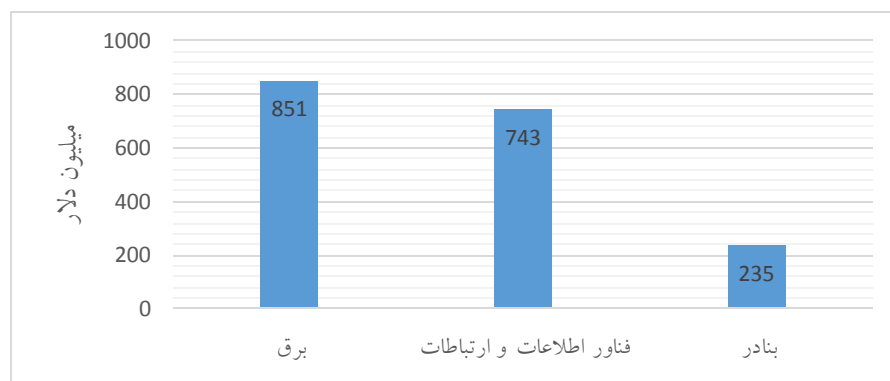
انجام مطالعات فنی، اقتصادی و مالی پروژه‌ها، اولویت‌بندی آن‌ها و همچنین انتخاب پیمانکاران و نظارت بر اجرا نیز بوده است. در واقع می‌توان گفت وظایفی که در حال حاضر در دستگاه‌های اجرایی برای تعریف پروژه، اولویت‌بندی، اجرا و نظارت وجود دارد همگی توسط سازمان برنامه صورت می‌گرفته است. این روند طی برنامه هفت‌ساله دوم (۴۱-۱۳۳۴) و برنامه پنج‌ساله سوم (۴۶-۱۳۴۱) نیز ادامه داشته است. در برنامه پنجم قبل از انقلاب اسلامی تغییراتی در شیوه‌های اجرای پروژه صورت گرفت و بر اساس آن دستگاه‌های اجرایی مسئولیت انجام مطالعه، انتخاب پیمانکار و نظارت بر پروژه‌ها را به عهده گرفتند و سازمان برنامه به تأمین مالی و نظارت برنامه‌ای بر پروژه‌ها اقدام می‌نمود. شیوه‌های اجرا، نظارت و تأمین مالی در طول سال‌های قبل از انقلاب و حتی تا سال‌های دهه ۶۰ مؤید این مطلب است که در هیچ دوره‌ای بخش خصوصی به صورت فعال در اجرا و مشارکت با پروژه‌های عمومی نقشی نداشته است. پس از انقلاب اسلامی طی برنامه اول و دوم (۷۸-۱۳۶۷) یعنی دو برنامه‌ای که بلافاصله پس از جنگ تحمیلی تهیه و به اجرا درآمده‌اند، علیرغم نیاز شدید دولت به منابع غیردولتی، پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی به دلیل عدم وجود نهادهای موردنیاز، سازوکار قانونی و عدم توانمندی بخش خصوصی جایگاهی را در اقتصاد ایران نداشته‌اند. طی برنامه سوم (۸۳-۱۳۷۹) که با عنوان برنامه ثبات اقتصادی و نهادسازی مشهور و معروف است، علیرغم تلاش دولت برای بسترسازی و تشویق بخش خصوصی، در این برنامه نیز شاهد تحول چشمگیر و حضور گسترده بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی نبوده‌ایم. طی برنامه چهارم (۸۹-۱۳۸۴) که اولین برنامه از سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. از نظر احکام قانونی که در آن تعبیه شده است گامی به جلو برای اجرای پروژه‌ها و واگذاری تصدی‌های دولت به بخش خصوصی و تعاونی است و در طی برنامه‌های پنج‌ساله پنجم و ششم توسعه توجه بیشتری برای ورود بخش خصوصی برای مشارکت در پروژه‌های عمرانی و زیرساختی صورت گرفته است. در نمودارهای (۷) و (۸) آمار برخی از پروژه‌ها که با مشارکت بخش خصوصی در ایران به اجرا درآمده‌اند آورده شده است:

نمودار (۷). تعداد پروژه‌های زیرساختی با مشارکت خصوصی در ایران از ۱۹۹۰-۲۰۱۷

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۸).

نمودار (۸). ارزش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی با مشارکت خصوصی در ایران از ۱۹۹۰-۲۰۱۷

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۸).

طبق گزارش بانک جهانی (۲۰۱۸)، کل تعداد پروژه‌های زیرساختی با مشارکت بخش خصوصی از سال ۱۹۹۰ تاکنون، ۹ پروژه به ارزش ۱ میلیارد ۸۲۹ میلیون دلار می‌باشد، که در سال ۲۰۱۷ تنها یک پروژه مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها به ارزش ۴۳ میلیون دلار در بخش برق را دارا می‌باشد که مربوط به پروژه نیروگاه خورشیدی جاجرم می‌باشد.

۶- مشارکت عمومی - خصوصی در قانون برنامه‌های پنج‌ساله پنجم و ششم توسعه
 طی سه دهه گذشته، قوانین و مقررات متعددی وضع شده است که توانسته‌اند فرصت‌های جدیدی برای فعالان اقتصادی اعم از دولتی و غیردولتی فراهم نمایند. از مهم‌ترین ظرفیت‌های قانونی برنامه پنجم در تأمین مالی و توسعه سرمایه‌گذاری در زیرساخت می‌توان به مواد قانونی زیر اشاره کرد:

- تشکیل صندوق توسعه ملی و اختصاص عواید ارزی حاصل از فروش نفت و گاز به طرح‌های سودآوری دولتی و غیردولتی با توجه به مفاد ماده (۸۴).
- به‌کارگیری ابزار مالی وجوه اداره شده یا یارانه سود تسهیلات جهت حمایت مالی از بخش‌های غیردولتی و توسعه فعالیت این بخش‌ها در زیرساخت به‌موجب ماده (۱۱۸).
- حمایت از بخش‌های خصوصی و تعاونی از طریق وجوه اداره شده و یارانه سود و فراهم ساختن زمینه تولید تا پنج هزار مگاوات انرژی بادی و خورشیدی در طول برنامه طبق ماده (۱۳۹).
- ایجاد ظرفیت‌های جدید توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی و استفاده از منابع داخلی و خارجی برای رشد فعالیت‌های ریلی در قالب روش‌هایی نظیر BOT و EPCF طبق ماده (۱۹۴).
- بهره‌گیری از روش‌های اجرایی طرح‌های عمرانی دولتی با رویکرد جلب مشارکت بخش غیردولتی و استفاده از ظرفیت‌های بانکی از جمله گشایش اعتبارات اسنادی متناسب با بندهای "ب" و "د" ماده (۲۱۴) (منظور و صیامی نمین، ۱۳۹۱).

ظرفیت‌های قانونی برنامه ششم

- به‌موجب ماده (۴) این قانون، در راستای رسیدن به رشد ۸ درصدی، ممنوعیت سرمایه‌گذاری جدید برای بخش دولتی در فعالیت‌هایی که بخش خصوصی در رقابت سالم با هزینه کمتر و کارایی بیشتر قادر به انجام آن می‌باشد.
- به‌موجب بند "الف" ماده (۲۱)، دولت موظف است در جهت توسعه فعالیت‌های صنعت بیمه و بهبود محیط کسب‌وکار و گسترش بخش غیردولتی، بر اساس قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، سهام دولت در شرکت‌های بیمه به‌استثنای بیمه مرکزی ج.ا.ا و شرکت بیمه ایران را در دو سال اول اجرای قانون برنامه از طریق عرضه سهام در بازار سرمایه و سازمان خصوصی‌سازی به بخش غیردولتی واگذار کند.

- به موجب بند "الف" ماده (۲۵)، به منظور مردمی شدن و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاه‌های اجرائی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.
- به موجب جزء (۲) بند "الف" ماده (۲۷)، به منظور تحقق سیاست‌های کلی برنامه و اقتصاد مقاومتی و در راستای ارتقای جایگاه روستاها در اقتصاد ملی به "توسعه حداقل پنج‌جبهه و چهار خوشه کسب و کار روستایی، بهره‌برداری و ساخت نودوهشت ناحیه صنعتی روستایی و ایجاد یک میلیون و نه صد و چهارده هزار فرصت شغلی در روستاها و مناطق عشایری از طریق احداث و توسعه بنگاه‌های اقتصادی رقابت‌پذیر و صادرات‌گرا از طریق بخش‌های خصوصی و تعاونی" همت گمارد.
- به موجب جزء (۲) بند "ب" ماده (۲۷): طراحی و اجرای طرح‌های (پروژه‌های) دفع بهداشتی فاضلاب در روستاها با اولویت روستاهای واقع در حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها، سدها و روستاهایی که به دلیل نفوذپذیری کم اراضی دفع فاضلاب در آن‌ها دچار مشکل می‌باشد از طریق بخش خصوصی.
- به موجب تبصره (۲) ماده (۳۷)، دولت مجاز است در راستای حفاظت از محیط‌زیست، از طریق تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و یا عقد قرارداد با آنان نسبت به احیاء توسعه و غنی‌سازی جنگل‌ها، اجرای عملیات آبخیزداری و حفاظت از خاک و آبخوان و بیابان‌زدایی و ... اقدامات لازم را انجام دهد.
- به موجب بند "الف" ماده (۴۲)، دولت مکلف است در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، حمایت‌ها و مساعدت‌های لازم از قبیل کمک‌های مالی و اعتباری و تنظیم مقررات موردنیاز برای استفاده از ظرفیت مازاد صنعت دفاعی و نیل به خوداتکایی

- در تأمین اقلام دفاعی و غیر دفاعی کشور را با مشارکت بخش خصوصی به عمل آورد. همه دستگاه‌های اجرائی مجازند از این ظرفیت‌ها استفاده کنند.
- به‌موجب بند "ث" ماده (۴۸)، دولت مکلف است "از طریق وزارت نیرو در طول اجرای برنامه نسبت به افزایش توان تولید برق تا بیست‌وپنج هزار مگاوات از طریق سرمایه‌گذاری مؤسسات عمومی غیردولتی، تعاونی و خصوصی اعم از داخلی و خارجی و یا منابع داخلی شرکت‌های تابعه یا به‌صورت روش‌های متداول سرمایه‌گذاری از جمله ساخت، بهره‌برداری و تصرف (BOO) و ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT) اقدام نماید. خرید تضمینی برق بر اساس نرخ تعیین‌شده توسط شورای اقتصاد خواهد بود."
 - به‌موجب جزء (۱) بند "ج" ماده (۴۸)، وزارت نفت موظف است تمهیدات لازم را برای استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اکتشاف، تولید و بهره‌برداری (نه مالکیت) میادین نفت و گاز به‌ویژه میادین مشترک در چهارچوب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به‌عمل آورد.
 - با عنایت به بند "پ" ماده (۶۷)، دستگاه‌های اجرائی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌توانند در راستای الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانک‌های اطلاعاتی مربوط، از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمایند.
 - به‌موجب بند "پ" ماده (۷۴)، دولت موظف است از بخش‌های خصوصی و تعاونی برای ایجاد شهرک‌های دانش سلامت، حمایت به عمل آورد.
 - بر اساس بند (الف) تبصره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور، به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور تسهیل تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای توجیه اقتصادی و مالی با اولویت طرح‌های نیمه‌تمام نسبت به جلب و انعقاد قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت با بخش خصوصی اقدام و منابع مالی موردنیاز را تأمین نماید.

۷- نتیجه‌گیری، ارائه راهکارها و پیشنهادات سیاستی

طی چند دهه گذشته یکی از نقیصه‌های اصلی شیوه تأمین مالی در حوزه بخش عمومی در کشور، مربوط به این موضوع است که ما به صورت سنتی و منحصر به دو شیوه عمل کردیم. یکی استفاده از منابع عمومی و دیگری استفاده از شیوه استقراض یا بدهی. این دو روش تقریباً رویکرد غالب و مسلم، در شیوه تأمین مالی در کشور بوده است. کشور پهناوری مثل ایران با ۱,۶۴۸,۰۰۰ کیلومترمربع و ۸۱ میلیون نفر با انبوهی از مطالبات مردمی برای ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی و زیربنایی و نیز اقتضات توسعه‌ای کشور، هیچ‌گاه نخواهد توانست در چارچوب منابع محدود موجود، گام‌های بلند خود را به سمت تحقق اهداف سند چشم‌انداز بردارد.

از آنجا که تأمین مالی اکثر پروژه‌های تصویب‌شده از منابع عمومی و متکی به درآمدهای نفتی است، نوسان درآمدهای نفتی، تأمین منابع مالی را تحت تأثیر منفی خود قرار می‌دهد. بطوریکه در هر دوره که قیمت نفت با مشکل مواجه شده و روند کاهشی داشته است، متأسفانه تأمین منابع مالی طرح‌های عمومی نیز با مشکل مواجه شده‌اند. علاوه بر این عدم تکافوی اعتبارات برای به بهره‌برداری رساندن پروژه‌ها در زمان تعیین‌شده منجر به کاهش بهره‌وری سرمایه، افزایش هزینه تمام‌شده و کاهش عمر سرمایه‌گذاری‌ها گردیده است.

در چنین شرایطی که منابع موردنیاز برای سرمایه‌گذاری خصوصاً در امور زیرساختی کشور بسیار کمتر از حد نیاز است برای پر کردن این شکاف باید به راه‌حل‌های جدید شیوه تأمین مالی اندیشید که در این میان علاوه بر شیوه تأمین مالی سنتی، می‌توان به سایر ابزارهای تأمین منابع مالی از جمله مشارکت عمومی-خصوصی اشاره نمود.

از مشکلات دیگری که اتکا به منابع نفتی و یا شیوه استقراض برای تأمین منابع مالی دارد، نقیصه‌ای است که در علم اقتصاد به آن «اثر ازدحام» یا «اثر مزاحم» می‌گویند. یعنی وقتی که بخش دولتی برای تأمین منابع مالی پروژه‌های خود، دسترسی سهل‌تری به منابع عمومی و استقراض پیدا می‌کند، سهم بخش خصوصی در اقتصاد کمتر می‌شود که این امر ضمن بیرون کردن بخش خصوصی از عرصه اقتصاد، مغایر با سیاست کلی اصل ۴۴

و کاهش نقش دولت در اقتصاد است. جنبه منفی دیگر اثر ازدحام، کاهش بهره‌وری و کارایی و نیز کاهش کیفیت ارائه خدمات عمومی است. با توجه به موارد فوق می‌توان نتیجه گرفت که باید طرحی نو در انداخت چراکه شیوه‌های سنتی تأمین مالی برای رسیدن به اهداف ترسیم شده در اقتصاد ایران کافی و وافی نخواهند بود، در نتیجه می‌توان روش‌های تأمین مالی مشارکت عمومی - خصوصی را به عنوان راهکاری جهت حل دو اثر منفی فوق به کار بست به طوری که به بکارگیری این روش هم نقش بخش خصوصی در اقتصاد ایران پررنگ‌تر خواهد شد و هم با توجه به دانشی که بخش خصوصی در اختیار دارد انجام پروژه‌ها به بهره‌وری و کارایی بالایی همراه خواهند بود.

در راستای اجرای سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران که بر اساس آن: «ایران در افق چشم‌انداز کشوری توسعه یافته، کشوری با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همساز) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، با رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی و ارتقاء نسبی درآمد سرانه و تلاش در راستای رسیدن به اشتغال کامل است» و نیز سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه که مبنی بر: «رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغال‌زا به گونه‌ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود و همچنین بهبود مستمر فضای کسب و کار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت - پذیرایی بازارها» است، استفاده از شیوه‌های مختلف مشارکت عمومی - خصوصی بیش از پیش ضرورت پیدا می‌کند.

در این راستا جهت بکارگیری هرچه بهتر روش تأمین مالی مشارکت عمومی - خصوصی موارد سیاستی ذیل پیشنهاد می‌گردد:

- انجام تعهدات بخش دولتی در حوزه توافق شده در قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به گونه‌ای که اعتماد بخش خصوصی نسبت به تعهدات تقبل شده توسط دولت جلب گردد.

- توجه به این نکته که در مشارکت عمومی-خصوصی اجرای طرح‌ها صرفاً وابسته و متکی به عوامل اقتصادی-مالی نیست بلکه وضعیت سیاسی-اجتماعی پایدار و شفاف و هم‌چنین سیاست اقتصادی سالم در بالاترین اولویت از نظر عوامل حیاتی موفقیت قرار دارد که بیانگر لزوم توجه سیاست‌گذار و دست‌اندرکاران سیاستی و اجرایی کشور به این مهم است.
- تلاش در راستای بهبود فضای کسب‌وکار، کاهش زمان اعطای مجوزها، تنظیم قوانین کارای تضمین‌کننده سود کارگذار بخش خصوصی بعد از اجرای پروژه، کاهش بوروکراسی در اجرای این پروژه‌ها، پایبندی بلندمدت به قراردادهای جدای از عوض شدن دولت‌ها، تعیین الزامات طرفین قرارداد.
- بازنگری در قوانین و تدوین قوانین در راستای حمایت از سرمایه‌گذار بخش خصوصی و پرداخت غرامت در صورت عدم همکاری بخش دولتی برای ادامه فرآیند تعیین‌شده طبق قرارداد اولیه.
- انجام تحقیقات جامع و اصولی مبنی بر دسته‌بندی عوامل اثرگذار بر جذب مشارکت بخش خصوصی و هم‌چنین شناسایی روش‌های مشارکت عمومی-خصوصی که بیشترین کارایی را در ایران دارند.
- آسیب‌شناسی ابعاد مختلف سرمایه‌گذاری توسط مسئولان ذی‌ربط با هدف بروز رسانی قوانین و مقررات.
- اطلاع‌رسانی، بازاریابی و فرهنگ‌سازی در خصوص جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی در پروژه‌های مختلف.
- تهیه بانک‌های اطلاعاتی، فرصت‌های سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مختلف و ارائه آن‌ها به مجامع و محافل مربوطه در داخل و خارج کشور.
- ارائه ضوابط تفضیلی درباره مشارکت عمومی-خصوصی و بسنده نکردن به قوانین و احکام کلی.

منابع:

- ۱) ارشادمنش، حمید؛ رضایی خلیل آباد، عزیز و حسینی، سیدعظیم. (۱۳۸۶). تأمین منابع مالی برای پروژه‌های عمرانی. کنفرانس ملی توسعه نظام اجرایی پروژه‌های عمرانی، صنعتی و شهری. تهران.
- ۲) اسلامی، پریسا؛ اسماعیلی، شاهپور (۱۳۸۸). مروری بر شیوه‌ها و روش‌های نوین تأمین مالی پروژه‌ها. کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران، ۵۲۸-۵۰۳.
- ۳) امین‌زاده، الهام؛ عبدی، صادق (۱۳۹۱). مجموعه مقالات همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، تهران.
- ۴) جاودانی، حمید (۱۳۹۲). مشارکت عمومی - خصوصی. موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، تهران.
- ۵) سازمان برنامه و بودجه استان سمنان (۱۳۹۵). راهنمای توسعه مشارکت عمومی-خصوصی مبانی نظری، مؤلفه‌های راهبردی و مفاد قانونی. سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات، تهران.
- ۶) سازمان برنامه و بودجه کشور (۱۳۹۴). قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰).
- ۷) سازمان برنامه و بودجه کشور (۱۳۹۷). پرتال ملی مشارکت عمومی-خصوصی. برگرفته از www.ppp.mporg.ir
- ۸) سازمان برنامه و بودجه کشور (۱۳۹۷). قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور.
- ۹) شبانی، محمد (۱۳۸۶)، بازارهای مالی و پولی بین‌المللی. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران.
- ۱۰) شیروی، عبدالحسین (۱۳۸۰). پروژه‌های ساخت، بهره‌برداری و انتقال. مجله نامه مفید، (۲۶)، ۵۰-۳۱.
- ۱۱) صیرفیان‌پور، حامد؛ موسوی، سیدمیثم (۱۳۸۶). جایگاه مدیریت ریسک در روش‌های تأمین مالی پروژه‌ای. نخستین کنگره بین‌المللی مدیریت ریسک.
- ۱۲) فیروز زارع، علی؛ برجی، معصومه. (۱۳۹۰). تأمین مالی (مفاهیم، ابزارها و تجارب). چاپ اول. انتشارات نص. تهران

- ۱۳) قادری، محسن (۱۳۹۰). مشارکت عمومی و خصوصی و انواع آن. روزنامه دنیای اقتصاد. برگرفته از www.donya-e-eqtasad.com
- ۱۴) قاسمی، سامان (۱۳۸۱). روش‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری خارجی پروژه. مجله اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، تهران.
- ۱۵) مصطفی‌پور، منوچهر (۱۳۹۵). نگاهی به روش‌ها و ابزارهای تأمین مالی با تأکید بر بازار بدهی. مجله اقتصادی، (۷۸)، ۱۷-۳۲.
- ۱۶) منظور، داود و صیامی نمین، سیما. (۱۳۹۱). برنامه پنجم توسعه و بررسی ظرفیت مشارکت عمومی-خصوصی. همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت. مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت برنامه‌ریزی وابسته به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، تهران.
- ۱۷) مهربانی، فاطمه (۱۳۸۹). کارکرد ابزارها و نهادهای مالی در تأمین مالی پروژه‌های شهری، سومین همایش مالیه شهرداری‌ها، تهران.
- ۱۸) هاشمی، سیدمناف؛ سرور، رحیم و جعفریان، بابک. (۱۳۹۳). مباحث راهبردی در زمینه مشارکت‌های عمومی-خصوصی در چشم‌انداز بین‌المللی. سخنکده، تهران.

19) Asian development bank (2006). [Www.adb.org](http://www.adb.org)

20) Beauregard, R.A. (1997) Public-private partnerships as historical chameleons: the case of the United States. In: J.Pierre (Ed) partnerships in urban governance: European and American Experiences (pp.52-70). London: Macmillan.

21) Fosler, R.S. & Berger, R.A (1982) Public-private partnership in American Cities. Lexington: Lexington Books.

22) IMF (2004). Public-Private Partnerships. Fiscal Affairs Department.

23) Linder, S.H. (1999) Coming to terms with the Public-private partnership. American Behavioral Scientist, 43 (1), 35-51.

24) Pierre, J. (1997) Public-private partnerships and urban governance: introduction . In: J.Pierre (Ed) partnerships in urban governance: European and American Experiences (pp.1-10). London: Macmillan.

25) Sharma, M., & Bindal, A. (2014). Public-Private Partnership. International Journal of Research (IJR), 1(7), 1270-1274.

26) The World Bank (2017). Private participation in infrastructure (PPI). Annual report. ppi.worldbank.org

عوامل اثرگذار در پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی

در توسعه شهری تهران^۱

کامران زارعیان

دانشجوی دکترای رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

رحیم سرور^۲

استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

عباس ارغان

دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۶/۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۳/۹

چکیده

کامبود منابع مالی و نیاز شدید به ساخت و توسعه تاسیسات زیربنایی در کنار تمرکز حجم وسیعی از ظرفیت‌های سرمایه‌ای، مالی و مدیریتی در منطقه کلان شهری تهران، دولت و مدیریت شهری را نیازمند جذب منابع مالی و ظرفیت‌های مدیریتی و کارشناسی بخش خصوصی در ساخت پروژه‌های زیربنایی، بهره‌برداری از مراکز خدماتی و تفریحی و ارائه خدمت کرده است. یکی از الگوهای جدید در تحقق این اهداف الگوی مشارکت عمومی - خصوصی می‌باشد که در اغلب مناطق کلانشهری دارای تجربیات بسیار موفقی در طی سه دهه اخیر بوده است، شهرداری تهران نیز از یک دهه پیش به منظور رفع نارسایی‌های موجود در زیرساخت‌های شهری، تجهیز منابع مالی، دستیابی به منابع پایدار درآمدی، جذب مشارکت مردم در مدیریت فرایند پروژه‌ها و ارتقای ارزش‌های کیفی زندگی، سازوکارهای نسبتاً وسیعی را به منظور گسترش الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در پیش گرفته است که به نظر می‌رسد هنوز از ظرفیت‌های این الگو استفاده مطلوبی به عمل نیامده است. هدف اصلی این تحقیق شناخت عوامل اثرگذار در پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی از نظر مدیران پروژه‌های نوسازی و توسعه بافت‌های فرسوده شهری تهران بوده است و روش اسنادی تحلیلی برای این تحقیق استفاده شده است مولفه‌های مورد استفاده در فرضیه‌های تحقیق عبارتند از: ایجاد مراکز داده و اطلاعات پروژه‌ها، ایجاد مدیریت یکپارچه پروژه‌های توسعه شهری، شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها، ثبات شرایط و امنیت سرمایه‌گذاری، وقوف مدیران پروژه‌ها به اصول و قواعد این الگو و ایجاد سیستم‌های کاربردی متمرکز گردآوری داده‌های پروژه‌ها، یافته‌های تحقیق با کاربست مدل تحلیل شبکه نشان می‌دهد که به ترتیب ثبات شرایط و امنیت سرمایه‌گذاری، شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها، ایجاد مدیریت یکپارچه پروژه‌های توسعه شهری و بلوغ دانش فردی مدیران و اعضای هیات مدیره‌ها در این زمینه از عوامل اصلی در توسعه و پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در سیستم شهرداری تهران می‌باشد.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، شهرداری، تهران، درآمد‌های پایدار

۱- این مقاله مستخرج از رساله دکتری کامران زارعیان با عنوان، عوامل اثرگذار در پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه شهری تهران با راهنمایی دکتر رحیم سرور و مشاور دکتر عباس ارغان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان بوده است.

۲- (نویسنده مسئول) sarvarh83@gmail.com

مقدمه

یکی از چالش‌های مهم مدیریت نوسازی شهری تهران تدارک و تأمین منابع مالی لازم و مناسب برای اجرای پروژه‌های بزرگ نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهری است. شهرداری‌ها تا اواخر دهه ۱۹۷۰ میلادی از شیوه‌های سنتی تأمین مالی که عمدتاً متکی بر بودجه‌های عمومی (دولت مرکزی و شهرداری‌ها) بوده در قالب‌الگوهای مختلف استفاده می‌کردند، الگوهای نظیر دست‌گیرنده^۱ و دست‌کمک‌کننده^۲ که بسیاری از شهرداری‌ها از آنها برای تأمین منابع مالی خود استفاده می‌کردند، با توجه به اهمیت یافتن جایگاه کانون‌های شهری بویژه مناطق کلانشهری در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی دولت‌ها و ملت‌ها، شیوه‌های نوین تأمین مالی در سه دهه اخیر با آغاز مباحث خصوصی‌سازی و گذر از دولت رفاه در دهه ۱۹۸۰ طراحی شدند که در دو گروه اساسی شامل شیوه‌های مبتنی بر بازارهای مالی (بازار پول و بازار سرمایه) و شیوه‌های مبتنی بر مشارکت عمومی - خصوصی طبقه‌بندی می‌شوند. (Yavari, 2010:12)

با توجه به عقبه‌های طرح رویکرد جدید مذکور که از تحول در نظریه‌های توسعه، تحول در نظریه برنامه‌ریزی و طرح نظریه‌های جدید در مدیریت توسعه مناطق کلانشهری نشأت می‌گیرد، لذا بنیان تحلیلی و ورود به عرصه مشارکت عمومی - خصوصی تا حدود بسیار زیادی مستلزم کاربست نگاه و روش برنامه‌ریزی استراتژیک و سیستمی نسبت به موضوع می‌باشد، به عبارت دیگر منوط به اندیشه‌ای است که به هم‌افزایی و همکاری و هماهنگی در چارچوب نگرش سیستمی تأکید دارد.

در نگاهی دیگر، محدودیت منابع بودجه‌ای و ظرفیت‌های اقتصادی مدیریت‌های مناطق کلانشهری برای تأمین منابع پروژه‌های بزرگ فرهنگی، فنی و اقتصادی و همچنین تقاضاهای رو به افزایش در زمینه‌های مختلف در پروژه‌های متعدد توسعه‌ای، مدیریت مناطق کلانشهری را بر آن داشته تا تمامی تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش خصوصی و ایجاد فضای رقابتی مناسب برای فعالیت آنها و به طور کلی تمرکززدایی از تصمیم‌گیری گرفته تا مدیریت بهره‌برداری را بکار بندند که این تلاش‌ها در قالب روش‌های مختلفی چون مشارکت‌های عمومی - خصوصی متبلور شده و موجب تسریع در روند توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیرساختی شده است. در این نظام مدیریت و راهبری امور، به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده که از طریق بخش خصوصی تأمین مالی و مدیریت می‌شود دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در این روش، بخش خصوصی قادر خواهد بود تا از طریق قرار داد مشارکت عمومی - خصوصی به ارائه خدمات وسیعی در زمینه‌های متعدد طی مدت قرار داد بپردازد. بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، با بهره‌گیری از منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثر بخش اقدام کند. از مشارکت‌های عمومی - خصوصی در زمینه‌ها و مقاصد بسیاری همچون ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی تا ارائه خدمات بهداشتی و اجتماعی و فرهنگی استفاده می‌شود. ایده مشارکت عمومی - خصوصی در تئوری بسیار جذاب می‌باشد اما در عمل، برای پیاده‌سازی آن خصوصاً در

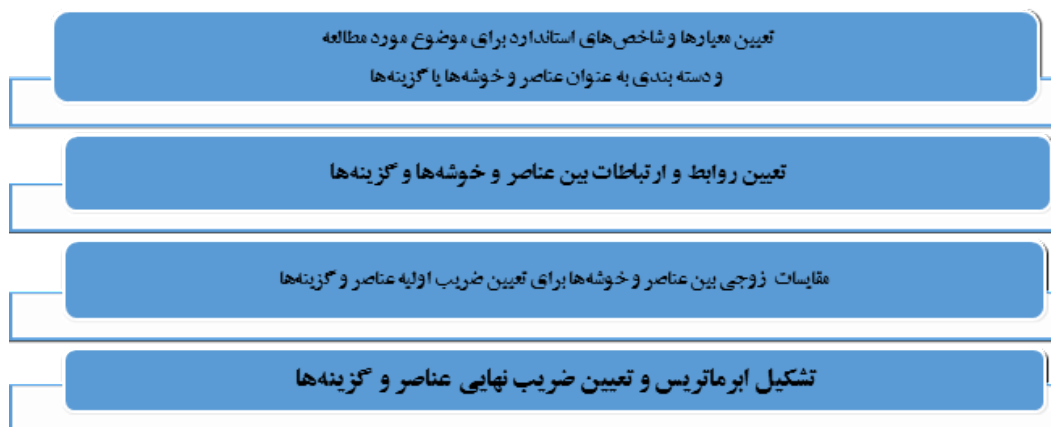
¹ grabbing hand
² helping hand

کشورهای در حال توسعه مشکلات بسیاری وجود دارد. همچنین اجرای پروژه‌های زیرساختی با ریسک‌های بسیاری برای دولت و بخش خصوصی همراه می‌باشد که هیچ یک از آنها به تنهایی قادر به پذیرش آن نیستند از این رو بررسی ابعاد مختلف مشارکت عمومی - خصوصی و عوامل موثر بر اجرای موفقیت‌آمیز آن خصوصاً در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بالایی برخوردار است.

بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد که با توجه به روند رشد جمعیت در تهران و نیز محدودیت‌های پیش رو از رهگذر رشد سطح مطالبات عمومی در کنار ضرورت تقویت و استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی بخش خصوصی، رویکرد و کشف راهبردهای جدید ارتقا بخش ظرفیت‌های توسعه‌ای این کلانشهر یک مساله بسیار جدی است که نمی‌توان به اعتبار روش‌های گذشته به رشد شاخص‌های عملکردی و رفاهی شهروندان امیدوار بود و لذا پیگیری و بررسی وضعیت و میزان کاربست روش‌ها و الگوهای نوین یک ضرورت خاص می‌باشد، الگویی همچون مشارکت عمومی - خصوصی بااینکه در برخی از حوزه‌ها بویژه عمرانی از چند سال پیش مورد توجه قرار گرفته است ولی به نظر می‌رسد هنوز ابعاد و زوایای این روش مورد کنکاش کافی قرار نگرفته است و در ذهنیت مدیران پروژه‌های توسعه شهری تهران هنوز ابعاد و ظرفیت‌های آن شناخته نشده و یا کمتر مورد توجه قرار گرفته است، نبود هیچ منبع معتبر و مستند که تجربیات سایر کلانشهرهای جهانی و یا حتی تجربیات کلانشهر تهران را به تصویر بکشد خود گواهی بر خلاءهای موجود در این زمینه می‌باشد بنابراین مساله اصلی این است که معیارهای اثرگذار در توسعه ابعاد این الگو کدامها می‌باشد و اولویت‌بندی این معیارها به چه نحوی می‌تواند باشد.

هدف اصلی از انجام این پژوهش شناسایی معیارها و شاخص‌های لازم جهت استقرار الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در مدیریت نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده کلانشهر تهران است، بنابراین می‌توان گفت پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه تحقیقات کاربردی - توسعه‌ای است و از حیث ماهیت و نحوه انجام کار براساس روش‌های استدلال عقلانی و قیاسی استفاده میشود که روش جمع‌آوری داده‌ها بر پایه مطالعات کتابخانه‌ای انجام می‌شود. سپس از روش‌های استدلال استقرائی استفاده می‌کند که بر پایه روش‌های میدانی انجام می‌شود.

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت‌ها براساس اطلاعات کتابخانه‌ای و نیز دیدگاه خبرگان صورت خواهد گرفت. برای غربال و تلخیص مجموعه شاخص‌های زیرساخت‌های مورد نیاز از تکنیک دلفی استفاده خواهد شد. برای گردآوری داده‌های مربوط به تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها از روش‌های میدانی استفاده خواهد شد. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها پرسشنامه خبره است که براساس مقایسه‌های زوجی شاخص‌ها برای تحلیل ANP بکار برده خواهد شد. این تحقیق با استفاده از تکنیک‌های تحقیق در عملیات صورت خواهد گرفت بنابراین نیازی به استفاده از روش‌های نمونه‌گیری آماری مرسوم وجود ندارد. در فاز اول برای شناسایی و غربال زیرساخت‌ها از تکنیک دلفی استفاده شده است. در این مطالعه از گروهی متشکل از ۸ نفر استفاده شده است. در فاز دوم مطالعه از تکنیک فرایند تحلیل شبکه برای اولویت‌بندی معیارها و شاخص‌ها استفاده شده است. در نتیجه تعداد ۱۰ نفر از خبرگان به عنوان نمونه مورد بررسی در فاز دوم مطالعه استفاده شده‌اند. تجزیه و تحلیل براساس دیدگاه ۱۰ نفر از خبرگان و براساس مقایسه‌های زوجی با استفاده از پرسشنامه خبره صورت خواهد گرفت. در این مطالعه از نرم افزار Super Decision و اکسل استفاده خواهد شد.

شکل شماره ۱: الگوریتم کلی تحلیل فرآیند شبکه ای پایان نامه (source: Authors, 2016)

شکل شماره ۲: الگوریتم محاسباتی تحلیل فرآیند شبکه ای برای اولویت بندی عوامل تاثیر گذار بر پدیده سازی الگوی مشارکت عمومی-خصوصی طرح‌های توسعه شهری کلانشهر تهران (source: Authors, 2016)

مبانی نظری

ابعاد مشارکت بخش عمومی و خصوصی PPP

رشد و توسعه اقتصادی شهرها در گرو اجرای پروژه‌های مختلف زیرساختی و خدماتی بوده و افزایش کارایی و کیفیت ارائه خدمات از جمله اهداف اصلی آنها به شمار می‌رود. محدودیت منابع بودجه‌ای دولت‌ها برای تأمین مالی پروژه‌های بزرگ و همچنین تقاضای زیاد موجود در زمینه سرمایه‌گذاری در این پروژه‌ها، مدیریت کلانشهرها را بر آن داشته تا تمامی تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش خصوصی و ایجاد فضای رقابتی مناسب برای فعالیت آنها بکار بندند که این تلاش‌ها در قالب روش‌های مختلفی چون مشارکت‌های عمومی-خصوصی متبلور شده و موجب تسریع در روند توسعه اقتصادی کشورها شده است.

در این نظام تأمین مالی و مشارکتی به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده که از طریق بخش خصوصی تأمین مالی و اداره می‌شود دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در این روش، بخش خصوصی قادر خواهد بود تا از طریق قرار داد مشارکت عمومی - خصوصی به ارائه خدمات وسیعی در طی مدت قرار داد که معمولاً بین ۱۵ تا ۳۰ سال است بپردازد. بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی

قادر خواهد بود تا به ارایه خدمات کارا و اثر بخش اقدام کند. از مشارکت‌های عمومی - خصوصی در زمینه‌ها و مقاصد بسیاری همچون ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی تا ارایه خدمات بهداشتی و اجتماعی استفاده می‌شود (Arjmand keya, 2001,21).

ایده مشارکت عمومی - خصوصی در تئوری بسیار جذاب می‌باشد اما در عمل، برای پیاده‌سازی آن خصوصاً در شهرهای کشورهای در حال توسعه مشکلات بسیاری وجود دارد. همچنین اجرای پروژه‌های زیرساختی با ریسک‌های بسیاری برای دولت و بخش خصوصی همراه می‌باشد که هیچ یک از آنها به تنهایی قادر به پذیرش آن نیستند. از این رو بررسی ابعاد مختلف مشارکت عمومی - خصوصی و عوامل موثر بر اجرای موفقیت آمیز آن خصوصاً در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین با توجه به وضعیت اقتصادی کشورهای در حال توسعه، نیاز به توسعه پروژه‌های بزرگ زیرساختی و همچنین محدودیت منابع بودجه ای دولت‌ها، اجرایی شدن مشارکت‌های عمومی خصوصی در توسعه اقتصادی و واگذاری خدمات عمومی در مناطق کلانشهری ضروری به نظر می‌رسد (Aasan zade,2010, 34).

اصطلاح مشارکت عمومی - خصوصی به طیفی از حالت‌های ارتباط میان بخش‌های عمومی و خصوصی در زمینه تأمین زیرساخت‌ها و ارایه خدمات اطلاق می‌شود. از اصطلاحات دیگری که در این زمینه بکار می‌روند می‌توان به مشارکت بخش خصوصی و خصوصی سازی اشاره نمود. در مشارکت عمومی - خصوصی از طریق مشارکت بخش خصوصی چارچوبی فراهم می‌شود تا بوسیله آن مدیریت شهری بتواند با ارایه خدمات اجتماعی و زیرساختی از اصلاحات موفق و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اطمینان حاصل نماید (Sayegan.2010.51).

یک مشارکت عمومی خصوصی قوی به نحو بهینه ای وظایف، الزامات و ریسک‌ها را میان بخش‌های عمومی و خصوصی تخصیص می‌دهد. منظور از بخش عمومی در مشارکت عمومی - خصوصی همان وزارتخانه‌ها، ادارات دولتی، شرکت‌های ذیربط در حوزه خدمات رسانی به شهروندان می‌باشد. بخش خصوصی میتواند مجموعه ای داخلی یا بین المللی شامل کسب و کارها یا سرمایه‌گذاران حائز تخصص فنی یا مالی مرتبط با پروژه باشد. مشارکت‌های عمومی - خصوصی می‌تواند سازمان‌های غیردولتی یا سازمان‌های مرتبط را نیز در برگیرد. مشارکت‌های عمومی - خصوصی موفق به نحوی سازماندهی شده اند که هر یک از بخش‌ها در مقایسه با بخش‌های دیگر از منافع خاصی در زمینه انجام فعالیت‌ها بهره مند شود (Rasoli mansh, 2008: 20).

نقش بخش خصوصی در این مشارکت بکار بستن تخصص در تجارت، مدیریت، عملیات و نوآوری در اجرای کارای کسب و کار خود می‌باشد. ساختار مشارکت عمومی خصوصی باید به نحوی طراحی شود که ریسک‌ها را به بخش‌هایی منتقل نماید که به نحو بهینه بتوانند آن ریسک‌ها را مدیریت نموده و هزینه‌ها را حداقل و در عین حال عملکرد را بهبود ببخشد. بخش‌هایی که معمولاً از مشارکت‌های عمومی - خصوصی در مدیریت شهرها دنیا استفاده می‌کنند شامل مواردی چون تولید و توزیع برق، آب و فاضلاب، خطوط لوله، بیمارستانها، مدرسه سازی و امکانات آموزشی، استادیوم‌ها، کنترل آلودگی هوا، زندان‌ها، خطوط ریلی، جاده‌ها، سیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات، مدیریت و برنامه‌ریزی فضاهای فرهنگی و خانه سازی هستند.

پنج نیاز اصلی که مدیریت شهرها را به سوی اجرای مشارکت‌های عمومی - خصوصی ترغیب می‌نمایند عبارتند:

(Abgon, 2010: 7)

- جلب سرمایه‌های مادی و انسانی بخش خصوصی؛
- افزایش کارایی یا استفاده اثربخش از منابع در اختیار؛
- تقویت ارتباط بین ذی‌مدخلان عرصه توسعه شهری؛
- فعال‌سازی ظرفیت‌های موجود در مسیر اجرای طرح و برنامه‌های توسعه؛
- اصلاح بخش‌ها از طریق تخصیص مجدد نقش‌ها، مشوق‌ها و مسئولیت‌پذیری‌ها.

چه چیزی (PPP) است؟

مشارکت عمومی - خصوصی یا PPP، به صورت کلی ابزاری است که اولیای امور محلی می‌توانند از طریق آن شرکای خصوصی را در امر توسعه زیرساخت‌های (دارایی‌ها) شهری و خدمات مرتبط دخیل گردانند. اگرچه PPPها بسته به میزان شراکت بخش خصوصی در اشکال مختلفی وجود دارند اما به صورت کلی دارای ویژگی‌های مشترکی هستند که عبارتند از: (Ahmadi, M., 2009: 72)

- ریسک‌های مختلف میان شرکای دولتی و خصوصی به اشتراک گذاشته می‌شوند و هر نوع ریسک به شریکی تخصیص می‌یابد که بهترین توانایی برای مدیریت آن را دارد.
- این ریسک‌ها از طریق قرارداد قابل اجرا میان شرکا تخصیص می‌یابد، قراردادی که به موجب آن شریک خصوصی ملزم است در طی یک دوره و از طریق سرمایه‌گذاری جدید یا ارائه خدمات و مدیریت و یا ترکیبی از این دو، به ارزش کاری پروژه اضافه نماید.
- هزینه‌های اصلی ساخت و ساز و سود سرمایه‌گذاری به بخش خصوصی پرداخت می‌شود و اغلب این پرداخت از طریق عایدی‌های خود پروژه است.
- شریک دولتی مسئولیت نهایی در قبال شهروندان را حفظ می‌کند و بنابراین در صورتیکه به قرارداد عمل نشده باشد، حق بازپس‌گیری امکانات را برای خود محفوظ نگه می‌دارد.
- در کل، اصل این است که یک PPP موفق، به کمک یک قیمت عقلانی میان نیاز شریک خصوصی برای ایجاد درآمد معقول و نیاز بخش دولتی برای حفظ دسترسی به امکانات و خدمات، توازن ایجاد می‌کند.
- به هر ترتیب تعاریف متفاوتی از مشارکت عمومی / خصوصی در ادبیات موضوع یافت می‌شود که دو معنای عمومی و متداول‌تر آن را می‌توان به شرح زیر عنوان کرد:
- همکاری و مشارکت بین بخش‌های عمومی و خصوصی مبتنی بر مهارت و توانایی هرکدام از طرفین که بهترین تطابق را با نیازهای تعریف شده عمومی از طریق تخصیص بهینه منابع، تنظیم ریسک و تناسب دریافتی‌ها داشته باشد (Sayegan, 2010: 76).

یک تعامل بین دو و یا چند نهاد که آن‌ها را برای فعالیت مشترک در راستای هدف مشترک قادر می‌سازد و در آن درجات متفاوتی از اختیار، مسئولیت، سرمایه‌گذاری منابع، سهم ریسک و در نتیجه سود متناسب وجود دارد. هر روز بیش از پیش مشخص می‌شود که دولت‌ها به تنهایی قادر به رویارویی با تقاضای مداوم خدمات، ارائه فضاهای مناسب و سرمایه‌گذاری‌های متنوع نیستند و لازم است که به دنبال جذب و جلب یاری سایر بخش‌های جامعه باشد. مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) بر مبنای درک این نکته استوار است که هر دو بخش عمومی و

خصوصی می‌توانند از به اشتراک گذاشتن منابع مالی، دانش و تخصصشان به منظور بهبود ارائه خدمات پایه سود ببرند. علاوه بر این مشارکت عمومی - خصوصی گزین‌های در مقابل خصوصی سازی کلی، از طریق ترکیب مزیت‌های هر دو بخش در موارد زیر به شمار می‌آید (hkansohey, 2005: 15)

- تأمین مالی، فناوری، کارآمدی مدیریتی و روحیه کارآفرینی بخش خصوصی

- مسئولیت اجتماعی، آگاهی زیست محیطی و پاسخگوئی بخش خصوصی در قبال عموم مردم

این واژه به منظور توصیف طیف روابط ممکن بین دولت (بخش عمومی و نهادهای دولتی) و دیگر سازمان‌هایی که دولتی نیستند (بخش خصوصی - سرمایه‌گذاران، شرکت‌های مشاور و...) به منظور اجرای پروژه‌ها یا تأمین خدمات، به کار گرفته می‌شود. در مشارکت‌های عمومی- خصوصی کوچک مقیاس، اجتماع محلی می‌تواند نقش شریک بخش خصوصی را ایفا کند. دلیل استفاده از public-private partnership "مشارکت عمومی - خصوصی" یاری رساندن به ایجاد محیطی جاذب برای مشارکت و ظرفیت سازی‌های کافی در شرکای محلی است تا از این رهگذر تمامی گروه‌های ذی نفع درون فرآیند توسعه راه یابند. هدف، فراهم آوردن تسهیلات لازم برای ایجاد محیطی خلاق و سازنده برای انجام اصلاحات است، اقدامی که به سازمان‌های اجتماعات محلی و سایر گروه‌ها امکان خواهد داد که نیازها و اولویت‌هایشان را بیان کنند و مهارت‌ها و ظرفیت‌های خود را از طریق مشارکتی پایدار با دولت و بخش خصوصی نشان دهند.

سازمان‌هایی همچون بانک جهانی برنامه‌های پیشبردی لازم را در زمینه توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی به ویژه در کشورهایی که موانع زیادی را در زمینه جذب سرمایه‌گذاران دارند اجرا می‌نمایند. با توجه به روند رو به رشد توسعه ایران و تأکید بر توسعه در زمینه زیرساخت‌های فیزیکی از جمله ایجاد نیروگاه‌ها، بزرگراه‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها و راه‌های ریلی، اجرایی شدن مشارکت‌های عمومی - خصوصی از اهمیت بالایی در توسعه اقتصادی کشور برخوردار می‌باشد (Heybati, 2009: 44).

پیشینه

-گیس وفاندل (۲۰۱۳)، در مقاله‌ای با عنوان مشارکت عمومی خصوصی مردم چارچوبی برای توسعه زیر بنایی در هنگ کنگ، نتیجه می‌گیرند که برنامه استراتژیک پایین به بالای برنامه مشارکتی عمومی خصوصی تاثیر بسزایی در تعدیل خطرات غیر پیش بینی شده عمران شهرودر ایجاد فرصت‌هایی برای ورود عموم بوجود خواهد آورد و فرموله کردن چنین چارچوب مشارکتی برای پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی کمک شایانی به بدنه دولت نه تنها در هنگ کنگ بلکه در تمامی نواحی جهان خواهدداشت (Brinkerhoff D Brinkerholff M, 2004).

- آجیمانگ (۲۰۱۱) در مطالعه خود با عنوان کارایی مشارکت‌های عمومی -خصوصی در پروژه‌های زیرساختی با پیمایشهای مختلف به بررسی عوامل موفقیت این مشارکت‌ها پرداخته است. این تحقیق بیان می‌دارد که تخصیص ریسک باید به عنوان یکی از موضوعات مهم در مشارکت‌های عمومی -خصوصی مورد توجه قرار بگیرد. بخش دیگر تحقیق که به شناسایی و رتبه بندی مشکلات و محدودیت‌های این مشارکت‌ها می‌پردازد، دعاوی عمومی و کاربرد صرف پروژه‌های بزرگ در مشارکت‌های عمومی -خصوصی به عنوان دو مشکل عمده این مشارکت‌ها ارزیابی شده اند (Chataway J, 2009).

- سامی و همکاران در مقاله‌ای با عنوان (توسعه مشارکت ترویجی میان بخش‌های عمومی خصوصی و سازمان‌های غیردولتی) که روح الله رضایی ترجمه کرده است، چنین نتیجه‌گیری شده است که در تقویت نظام‌های ملی ترویج برای قرن ۲۱ بایستی خط مشی‌ها و منابع بازتابی از توانایی نسبی ترویج عمومی، واحدهای خصوصی و سازمان‌های غیردولتی باشند (Brinkerhoff D, Brinkerhoff M, 2004). گر این نوع از مشارکت عمومی-خصوصی بوقوع پیوندد؛ نتیجه رهیافتی بسیار اثر بخش از عرضه برنامه‌های ترویجی در راستای برآوردن نیازهای تکنولوژیکی، منابع انسانی و سازمانی تمامی گروه‌های کشاورزان در کشورهای در حال توسعه خواهد بود.

- یان و همکاران (۲۰۱۰) در مطالعه‌ای با عنوان عوامل مشوق پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی چین به شناسایی ۱۵ عامل محرک پروژه‌های این نوع در سیستم‌های حمل و نقل شهری: دیدگاه بخش عمومی مشارکت از دید بخش عمومی این کشور پرداخته‌اند. عوامل برتر شناسایی شده عبارتند از: صرفه جویی در هزینه در مراحل ساخت و بهره‌برداری، ارائه خدمات عمومی با کیفیت، تکمیل پروژه‌ها در زمان مقرر و به موقع، حل مشکل کمبود منابع مالی بخش عمومی و جلب تقاضای خدمات عمومی بیشتر (Chataway J, 2009).

- مطالعه خانم مونا همایی و همکاران که با همکاری صندوق بین المللی پول صورت گرفته است، ثبات اقتصادی به عنوان یکی از عوامل مهم و تعیین کننده مشارکت‌های عمومی-خصوصی نام برده شده است. با توجه به مطالعات انجام شده و ادبیات موضوع، به نظر می‌رسد ارتباط مستقیمی میان شاخص‌های آزادی اقتصادی و میزان بهره‌گیری کشورهای در حال توسعه از مشارکت‌های عمومی خصوصی وجود داشته باشد. از همین رو در مقاله حاضر به بررسی ارتباط میان شاخص‌های آزادی اقتصادی و مشارکت عمومی-خصوصی در کشورهای منتخب پرداخته شده و در پایان مدلی برای ایران ارائه شده است (Chataway J 2009).

- پریانکا شینگوره (۲۰۰۹) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان (ویژگی‌های سازمانی و ریسک مدل‌های نوظهور مشارکت عمومی-خصوصی) به بررسی مشکلات مکانیزم‌های تأمین مالی سنتی در بخش حمل و نقل پرداخته است. تأمین مالی حمل و نقل، به طور سنتی، از مالیات بر گاز و حمایت‌های دولتی در ایالات متحده آمریکا صورت می‌پذیرفت. مشارکت بخش عمومی و خصوصی به هر دو بخش اجازه می‌دهد تا به طور متقابل از ساختار تأمین مالی سهام / بدهی بخش خصوصی و توانایی نوآوری و کارایی بخش خصوصی منتفع گردند. شرکت‌ها کنسرسیوم تشکیل می‌دهند تا عوارضی‌های جاده‌ای موجود را که به مدل *Brownfield Project* یا ارائه *DBFO* که به مدل *Greenfield* مشهورند اجازه نمایند. در این پژوهش از طریق مطالعه موردی به شناسایی ساختار سازمانی، طبیعت و ذات اصلی مشارکت کنندگان و ویژگی‌های ریسک مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی پرداخته شده است (Butler R, Gill J. 1999).

- فرشاد هبیتی و همکاران (۱۳۸۷) در مقاله‌ای با عنوان (مشارکت عمومی-خصوصی: نظام نوین تأمین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی) ضمن بررسی ادبیات علمی شیوه مشارکت عمومی-خصوصی، عوامل موثر بر موفقیت آن خصوصاً در کشورهای در حال توسعه را مورد بررسی قرار می‌دهند و به بررسی ابعاد مختلف مشارکت عمومی-خصوصی و عوامل موثر بر اجرای موفقیت‌آمیز آن خصوصاً در کشورهای در حال توسعه پرداخته و به اهمیت این نوع مشارکت با توجه به وضعیت اقتصادی کشورهای در حال توسعه و نیاز به توسعه پروژه‌های بزرگ زیرساختی و همچنین محدودیت منابع بودجه‌ای دولت‌ها، اجرایی شدن

مشارکت‌های عمومی خصوصی در توسعه اقتصادی و واگذاری خدمات عمومی دولت را ضروری میدانند. Ahmadi, (M. and Heybati, F. 2009).

- هیبتی و همکاران (۱۳۸۹)؛ در مقاله‌ای با عنوان (رابطه آزادی اقتصادی با مشارکت‌های عمومی خصوصی و ارائه الگو برای ایران)، به بررسی رابطه میان آزادی اقتصادی و میزان بهره‌گیری از مشارکت به روش‌های تلفیقی عمومی خصوصی در ۲۹ کشور در حال توسعه در دوره‌های ۲۰۰۸-۱۹۹۹ پرداخته‌اند، نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که در مورد ایران تنها شاخص حقوق مالکیت دارای رابطه مستقیم و به لحاظ آماری معنادار بوده است و شاخص‌های آزادی بازرگانی، آزادی سرمایه‌گذاری، آزادی مالی با مشارکت عمومی خصوصی ارتباط معکوس و به لحاظ آماری معنادار دارند. (Ahmadi, M. and Heybati, F. 2009:12).

- همچنین مقاله‌ای دیگر با عنوان (مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی پروژه‌های زیرساختی) توسط فرشاد هیبتی و همکاران در دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران به این موضوع می‌پردازند که کنسرسیوم‌های مشارکت عمومی خصوصی چگونه بسیاری از عوامل ریسکی را مدیریت می‌کنند. همچنین از ابعاد ریسکی و مدیریت ریسک مشارکت‌های عمومی خصوصی در برخی از این پروژه‌ها مورد بحث و بررسی قرار گرفته و راهکارهای مورد نیاز برای مواجهه و مدیریت اثربخش این ریسک‌ها برای دولت‌ها ارائه می‌گردد.

- علی غیاث آبادی و همکاران در مقاله‌ای با عنوان نگاهی به مشارکت عمومی خصوصی در کشورهای مختلف تاریخچه مشارکت عمومی خصوصی را در کشورهای مختلف مورد بررسی و ارزیابی قرار داده‌اند. Ahmadi, M. (and Heybati, F. 2009:6).

- میثم فلامرزی و دکتر غلامرضا هروی در مقاله‌ای با عنوان تحلیل مشارکت دولتی - خصوصی که در هفتمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه ارائه گردید؛ هدف تحقیق تحلیل وضعیت کنونی مشارکت دولتی - خصوصی (Public-Private Partnership) که گستره‌ای از روش‌های اجرای پروژه‌ها را شامل می‌شود، در اجرای پروژه‌های زیربنایی، با تکیه بر پروژه‌های ساخت نیروگاه و آزادراه در ایران بوده است که با بررسی و مقایسه متناظر این عوامل، استراتژی‌هایی جهت بهبود و افزایش رغبت عمومی جهت مشارکت، در چارچوب این روش قراردادی استخراج می‌گردد، که مهمترین آنها، شامل افزایش کیفی و کمی فعالیت‌های تحقیق و توسعه، وضع مقررات مناسب و استفاده کارا از مدیریت خصوصی می‌باشد (Ahmadi, M. and Heybati, F, 2009).

- مهدی صادقی شاهدانی و همکاران در مقاله‌ای با عنوان (اولویت بندی موانع توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران با استفاده از روش‌های MCDM)؛ ضمن بررسی ادبیات نظری مشارکت عمومی - خصوصی، ابتدا موانع توسعه مشارکت‌های این چینی در بخش حمل‌ونقل در حوزه‌های اقتصادی، زیرساختی، قانونی و اجتماعی شناسایی شده و سپس با استفاده از روش‌های AHP، TOPSIS و SAW به عنوان روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره به اولویت‌بندی و تحلیل اهمیت نسبی این موانع پرداخته شده است (Isfahani, R. et al. 2000)، نتایج حاصل از سه تکنیک تصمیم‌گیری نشان می‌دهد، مؤلفه مربوط به محدودیت‌های بازار سرمایه و دسترسی به تأمین مالی، مهم‌ترین مانع شناخته شده است. نتایج رتبه‌بندی موانع توسعه مشارکت‌های عمومی خصوصی در این مطالعه می‌تواند در سیاست‌گذاری و تعیین الزامات استفاده از این مدل‌ها در حوزه‌های حمل‌ونقل و سایر حوزه‌های زیرساختی مورد توجه قرار بگیرد.

- ترکان و شهبازی (۱۳۸۹) در مقاله‌ای ابعاد مختلف مشارکت دولت و بخش خصوصی در توسعه و مقایسه کارایی PPP زیرساخت‌های حمل و نقل را بررسی کرده‌اند. این تحقیق به بررسی انواع قراردادها و موانع آنها پرداخته است. در این پژوهش استفاده از همه ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری و توجه به حفظ توجیه اقتصادی آزاد راه احداث شده یا در حال احداث، در توسعه راه‌های موازی و موارد دیگر، پیشنهادهای است که برای ایجاد انگیزه بیشتر در بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری، به همراه دستیابی دولت به اهداف توسعه‌ای و اجتماعی، ارائه شده است (Tourkan and Shahbazi, 2010: 12).

- قابل ذکر است در این زمینه همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت؛ ۱۰ و ۱۱ تیرسال ۱۳۹۱ برگزار شد و عمده ترین هدف این همایش، ارائه راهکارهای جذب سرمایه گذار در حوزه زیرساخت و شناسایی چالش‌های ورود سرمایه‌گذاران در این حوزه بوده است. از مهم ترین محورهای همایش بررسی نتایج مشارکت عمومی و خصوصی در بخش‌های منتخب زیر ساخت‌های کشور، معرفی الگوهای مناسب این گونه مشارکت‌ها با توجه به مبانی حقوق اساسی و ویژگی‌های کشور، مبانی نظری و تجربه جهانی و منطقه‌ای مشارکت عمومی و خصوصی، نقش مشارکت عمومی خصوصی در توسعه و مدیریت زیرساخت‌های شهری و نقش و جایگاه این گونه مشارکت‌ها در تحقق سند چشم انداز می‌باشد.

مطالعه قلمرو

شهر تهران، در شمال کشور ایران و جنوب دامنه رشته‌کوه البرز واقع شده است. در کوهپایه‌های جنوبی رشته‌کوه البرز در حدّ فاصل طول جغرافیایی ۵۱ درجه و ۲ دقیقه شرقی تا ۵۱ درجه و ۳۶ دقیقه شرقی، به طول تقریبی ۵۰ کیلومتر و عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۳۴ دقیقه شمالی تا ۳۵ درجه و ۵۰ دقیقه شمالی به عرض تقریبی ۳۰ کیلومتر گسترده شده است. تهران از شمال به نواحی کوهستانی، و از جنوب به نواحی کویری منتهی شده، در نتیجه در جنوب و شمال دارای آب و هوایی متفاوت است. نواحی شمالی آب و هوای سرد و خشک و نواحی جنوبی آب و هوای گرم و خشک دارند. از جنوب به کوه‌های ری و بی‌بی‌شهربانو و دشت‌های هموارشهریار و ورامین و از شمال توسط کوهستان محصور شده است. ارتفاع شهر در بلندترین نقاط شمال به حدود ۲۰۰۰ متر و در جنوبی‌ترین نقاط به ۱۰۵۰ متر از سطح دریا می‌رسد.

تهران در هزار سال اخیر شاهد چهار زمین‌لرزه بزرگ بوده است. تهران آخرین زلزله شدید خود را در سال ۱۸۳۰ میلادی، شاهد بوده است. تهران از لحاظ موقعیت زمین‌شناختی بر روی گسل‌های فعالی قرار گرفته که باعث رانش زمین و زمین‌لرزه می‌شوند. از میان بسیاری از گسل‌های فعال تهران، احتمال فعال شدن سه گسل به نام‌های، «گسل مشا، گسل شمال تهران و گسل جنوب ری» بیش از بقیه وجود دارد.

مجموعه ی شهری تهران از شمال تا ارتفاعات البرز، از شرق تا شهرستان دماوند، از جنوب تا شهرستان ری و از غرب تا شهرستان قزوین است. این منطقه، شهرستان‌های تهران، کرج، ورامین، ری، شمیرانات، ساوجبلاغ و شهریار را دربرمی گیرد و ۱۳ هزار کیلومترمربع وسعت دارد حجم جمعیت ناحیه شهری تهران طی سال‌های ۳۵ تا ۷۰ حدود ۲/۶ برابر شده است. درحالیکه جمعیت کل کشور طی همین مدت ۲/۶ برابر افزایش داشته است، Talaghian, 2005: (47) بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، استان تهران دارای ۱۶ شهرستان، ۴۴ شهر، ۷۱ دهستان و ۱۰۲۶ آبادی

می‌باشد. شهر تهران بزرگ‌ترین شهر و پایتخت ایران و مرکز استان تهران و شهرستان تهران است. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰ جمعیت آن ۸,۲۴۴,۵۳۵ نفر است و بیست و پنجمین شهر پرجمعیت جهان به شمار می‌آید. مساحت این شهر ۷۳۰ کیلومتر مربع است. تراکم جمعیت بین ده هزار و هفتصد تا بیش از یازده هزار تن در هر کیلومتر مربع برآورد می‌شود که بنابر آمار بیستمین شهر پرتراکم جهان است. این شهر یکی از بزرگ‌ترین شهرهای غرب آسیا و بیست و هفتمین شهر بزرگ دنیا است. تهران به ۲۲ منطقه، ۱۳۴ ناحیه و ۳۷۰ محله تقسیم شده است.

شکل شماره ۳: نقشه موقعیت محدوده مورد مطالعه در استان تهران (source: Authors, 2016)

شکل شماره ۴: نقشه موقعیت کلان شهر تهران (source: Authors, 2016)

سیر شکل‌گیری کالبدی - فضایی کلانشهر تهران

شهر تهران، مراحل مختلف توسعه و تکامل شهری را خیلی سریع تر از آهنگ طبیعی و در مدتی بسیار کوتاه گذرانده است. از دیدگاه تاریخ جهانی، شهر تهران، همزمان با انقلاب کبیر فرانسه و انقلاب صنعتی اروپا، به عنوان

پایتخت برگزیده شد و به همین دلیل از همان آغاز توسعه خود، در معرض تحولات شتاب دهنده ی صنعتی و پدیده برون افکنی و اشغال مجدد قرار گرفت.

در طول دو سه دهه بعد، همراه با تسلط نظام سرمایه داری در ایران و تغییر بنیان‌های تولید و سکونت در زمان پهلوی دوم، ابعاد توسعه کالبدی تهران، از مرزهای شهری گذشت و ساختار سنتی آن به کلی تحول یافت. در این دوره شهر تهران، با ادغام دو شهر تجریش و ری و صدها روستا در پیکره کالبدی خود و ایجاد مجموعه‌های عظیم صنعتی به یک مجموعه بزرگ کالبدی - فضایی به صورت کلانشهر در مقیاس جهانی بدل شد. در این دوره، بیش از پیش انبوهی از عناصر ناسازگار کهنه و نو، به اشغال بافت‌ها و فضاهای جدید شهری در آمد و توسعه پیوسته و ناپیوسته در هم آمیخت و حوزه نفوذ شهر تا شهرهای بزرگ اطراف مثل کرج و ورامین کشیده شد.

در دوران انقلاب اسلامی، شهر تهران تحت تاثیر تغییرات بنیادی اقتصادی و اجتماعی کشور و زیر فشار آثار جنگ تحمیلی با گرایش‌های نوینی در جهات و اشکال توسعه رو به رو گردید. همراه با افزایش مهاجرت به سوی تهران و تضعیف نظام نظارت بر توسعه شهر، عوارض جدیدی در ناموزونی توسعه کاربری نظامی، گسترش صنایع غیر مجاز، توسعه ساخت و سازهای بی برنامه به صورت شهرک سازی و حاشیه نشینی و رشد شهرک‌های اقماری و حومه نشینی، ساختار شهری تهران را پیچیده تر و مسائل زیست محیطی و سکونتگاهی آن را دشوارتر ساخت. این تحولات، به نوبه خود موجب تغییر و توسعه محدوده شهر گردید.

در سال ۱۳۵۹ بار دیگر مرزهای رسمی شهر در برابر هجوم امواج جمعیت و ساخت و ساز فرو ریخت. به طوری که محدوده قانونی تهران به یکباره از ۲۸۳ کیلومتر مربع به حدود ۵۷۰ کیلومتر مربع رسید، و تعداد مناطق شهری نیز از ۱۲ منطقه به ۲۰ منطقه و سپس به ۲۲ منطقه افزایش پیدا کرد. از طرف دیگر با اشباع و اشغال گستره طبیعی شهر، در واقع روند توسعه پیوسته پیکره تهران به بن بست رسید و ناگزیر گرایش به توسعه ناپیوسته شتاب گرفت. علاوه بر این، به دلیل اجرای برنامه سهمیه بندی کالاها، استقرار امواج مهاجران جدید در محدوده شهر تهران با محدودیت جدی روبه رو گردید. به همین سبب بخش عمده ای از آنان به شهرک‌ها و روستاهای اطراف تهران روی آوردند. در نتیجه، کانون‌های جمعیتی جدیدی در منطقه تهران و شهرک‌های وابسته به آن به وجود آمد.

به این ترتیب، در این دوره مفهوم فضایی و ساختار شهری تهران خصلت نوینی پیدا کرد و در طول یک دهه به یک « منظومه شهری » یا « مجموعه شهری » بزرگ تبدیل گردید و روند ادغام و اشغال، در ابعادی فراشهری و منطقه ای، رو به گسترش نهاد.

چنان که الگوی توسعه تاریخی تهران نشان می‌دهد، این شهر در هر یک از مراحل توسعه کالبدی خود، عناصر مورد نیاز برون شهری را، در بیرون از پیکره خود مستقر کرده و در زمانی اندک، به دلیل سرعت تحولات شهری و عدم مجال بازسازی و نوسازی، آنها را در درون بافت‌های کالبدی خود ادغام نموده است. تکرار این پدیده در دوره‌های متوالی، همراه با شتاب مضاعف، شکل خاصی از توسعه کالبدی و فضایی را به تهران تحمیل کرده است. به طوری که شاید بتوان گفت که پدیده هجوم و استیلای مداوم و تداخل پی در پی عناصر و بافت‌های درون شهری و برون شهری، به یک خصیصه و گرایش اصلی در تاریخ توسعه شهری تهران بدل شده است. به همین دلیل، هر نوع برنامه‌ریزی و طراحی شهری در مورد تهران، در برابر این فرایند توسعه سریع و هجوم امواج متداخل،

از دست یابی به یک الگوی پایدار، هماهنگ و جامع بازمانده است. نگاهی به چگونگی سیر تحولات شهری تهران، تصویری آشفته از یک روند برون افکنی و اشغال مجدد، تخریب و بازسازی مداوم را نمایان می‌سازد. در حال حاضر، در محدوده کلان شهر و مجموعه شهری تهران، انواع ساختارهای ناقص و ناهماهنگ شهری در هم آمیخته و بقایای انواع مسائل حل نشده متعلق به دوره‌های پیشین، بر روی هم انباشته شده است. به طوری که در آن مسائل متنوع و نامتجانس مربوط به یک «قلعه شهر»، «مادر شهر»، «کلانشهر» و «مجموعه شهری» در هم گره خورده و سیمایی غریب و چند چهره به آن بخشیده است.

حاصل این شکل خاص از توسعه شهری تهران، هم‌نشینی عناصر ناهم‌زمان، تداخل عناصر کهن و نوین و همجواری عناصر و عوامل سازگار و ناسازگار است. براساس این دیدگاه می‌توان این فرضیه را مطرح ساخت که ریشه یابی مسائل شهری تهران، کمتر به ابعاد وسیع جمعیتی و کالبدی آن بر می‌گردد، بلکه بیشتر به نحوه انتظام یعنی ناهماهنگی و بی‌سازمانی عناصر مخترف آن بستگی دارد. به همین دلیل بازسازی، ساماندهی و آمایش عناصر و فضاهای شهری تهران، پیش شرط و پیش نیاز هرگونه برنامه‌ریزی دراز مدت و گسترده است.

وضعیت بافت‌های فرسوده شهر تهران

براساس تعاریف موجود در اسناد فرادست، بافت فرسوده به عرصه‌هایی از محدوده قانونی شهرها اطلاق می‌شود که به دلیل فرسودگی کالبدی، فقدان دسترسی‌های مناسب، خدمات و زیرساخت‌های شهری و تأسیسات کافی، آسیب‌پذیر بوده و از ارزش مکانی، محیطی و اقتصادی نازلی برخوردار است. پیامد فرسودگی بافت، با کاهش و یا فقدان شرایط زیست‌پذیری و ایمنی و نیز نابسامانی‌های کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و تأسیساتی قابل مشاهده می‌باشد. (Aieni, M., 2007: 24). مطابق شاخص‌های مصوب شورایی عالی شهرسازی و معماری ایران، وسعت پهنه‌های ناپایدار در شهر تهران ۱۴,۷۹۲ هکتار می‌باشد که ۳,۲۶۸ هکتار آن بر اساس سه شاخص:

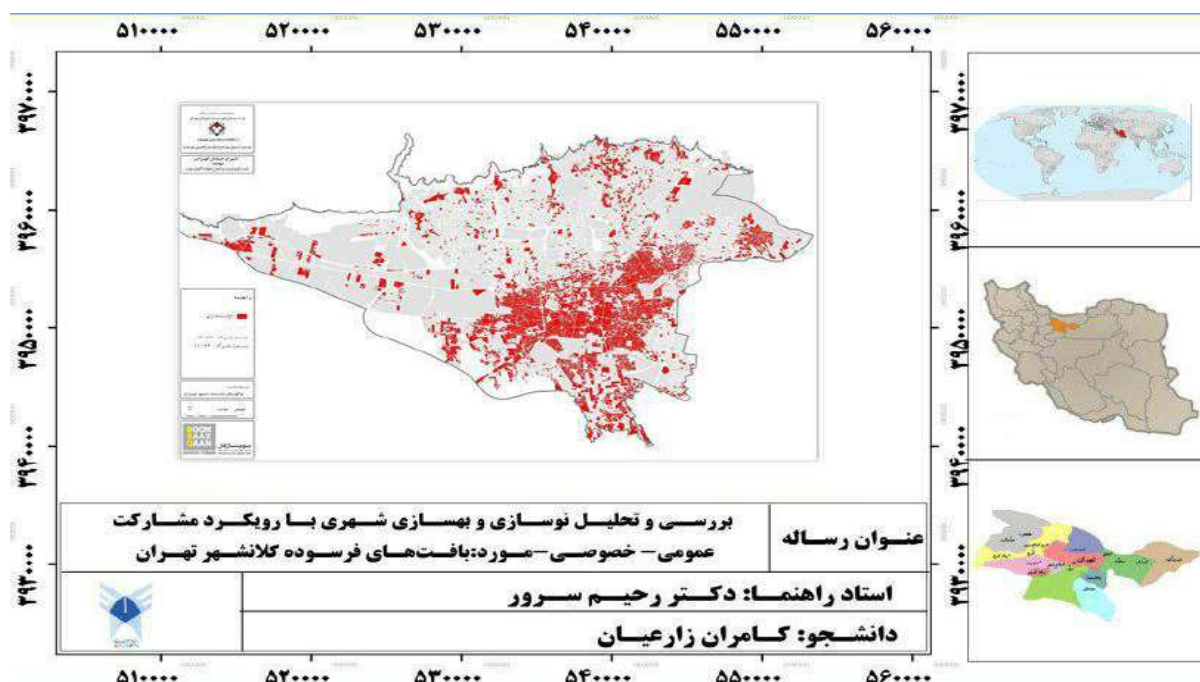
- ناپایداری (تراکم ساختمانهای فاقد سازه مستحکم، کم دوام و بی دوام)
- نفوذ ناپذیری (دسترسی‌ها و معابر با عرض کمتر از ۶ متر)
- ریزدانی (پلاک‌های با مساحت کمتر از ۲۰۰ مترمربع)

شناسایی شده و در سال ۱۳۸۵ به تصویب شورایی عالی شهرسازی و معماری ایران رسیده است. وسعت و محدوده بافت‌های مذکور و نسبت آن به شهر تهران طبق جدول ۱ می‌باشد. شایان ذکر می‌باشد حدود ۹۶٪ از بافت‌های فرسوده شهر تهران در مرکز و جنوب شهر (مناطق ۷ تا ۲۰) و ۴٪ نیز به صورت پراکنده در سایر مناطق قرار گرفته است.

(Sazman shahrdari Tehran, 2012: 17)

جدول شماره ۱: مقایسه مساحت، جمعیت و تعداد واحدهای مسکونی بافت‌های فرسوده و ناپایدار با شهر تهران

مقایسه مساحت، جمعیت و تعداد واحدهای مسکونی بافت‌های فرسوده و ناپایدار با شهر تهران								
بافت ناپایدار (۱۴۷۹۲ هکتار)			بافت فرسوده (۳۲۶۸ هکتار)			شهر تهران		
تعداد واحد	جمعیت (نفر)	مساحت (هکتار)	تعداد واحد	جمعیت (نفر)	مساحت (هکتار)	تعداد واحد	جمعیت (نفر)	مساحت (هکتار)
۶۳۴,۱۷۹	۲,۸۷۳,۸۱۱	۱۴,۷۹۲	۲۶۱,۷۸۶	۱,۱۵۲,۱۷۳	۳,۲۶۸	۲,۳۴۵,۰۰۰	۷,۷۹۷,۵۲۰	۶۲,۱۰۰
۲۷	۳۷	۲۴	۱۱	۱۵	۵	درصد نسبت به کل شهر		

شکل شماره ۵: نقشه موقعیت بافت‌های فرسوده ناپایدار کلان شهر تهران (Sazman shahrdari Tehran.1391.17)

تهران با جمعیتی بالغ بر ۹ میلیون نفر (و با احتساب حریم آن به حدود ۱۴ میلیون نفر) در این بین یک استثناء بشمار می رود، با توجه با ابعاد پیچیده سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بافت‌های فرسوده این شهر، در سالهای اخیر مدیریت آن تلاش بسیار زیادی را برای تجهیز زیرساخت‌ها و تامین منابع مالی لازم برای توسعه امکانات و نوسازی بافت‌های فرسوده آن مصروف داشته است ولی با توجه به روندهای موجود در زمینه‌هایی همچون ضرورت گسترش روزافزون فضاهای خدماتی و زیربنایی نظیر مترو، نظام بهداشت و سلامت، نظام امنیت و ایمنی، نظام حمل و نقل سریع و تایمن امکانات رفاهی برای انواع پهنه‌های فرسوده و غیره به نظر می رسد که تکیه بر منابع صرف ناشی از درآمدهای شهری و حتی کمک‌های گاه و بیگاه دولتی نخواهد توانست زمینه‌های لازم برای توسعه پایدار این کلانشهر را فراهم سازد از طرف دیگر در مدیریت عرصه‌های اجتماعی و زیست محیطی و شهری هم نمی توان به سبک روش‌های دولت مینا و سیستم‌های متمرکز به پیشبرد امور نوسازی و بهسازی شهری امیدوار بود و یا به ارتقای شاخص‌های فرهنگی و اجتماعی شهروندان در پهنه بافت‌های فرسوده پرداخت در چنین فضایی است که توجه به رویکردهای تجربه شده و موفق جهانی یک ضرورت محسوب می شود.

یافته‌ها

به منظور توسعه ابعاد استفاده از ظرفیت‌های الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در فرایند نوسازی و توسعه شهری تهران و با هدف تامین منابع مالی پایدار و استفاده از سرمایه‌های اقتصادی و اجتماعی موجود در تامین و تجهیز زیرساخت‌ها و اجرای پروژه‌های عمرانی و اجتماعی و بهره‌برداری پایدار از آنها، پیش شرط‌هایی لازم است که در نبود آنها این نوع مشارکت یا محکوم به شکست بوده و یا کارآمدی و مطلوبیت لازم را نخواهد داشت. از جمله مهمترین عوامل تاثیرگذار که در این پژوهش بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای (اسنادی)، پیشینه و مبانی نظری و نظریه‌ای و همچنین از منظر متخصصین، خبرگان، اساتید و کارشناسان مورد اخذ و مورد تأیید قرار گرفت (وهر یک از این عوامل خود می‌تواند شامل زیر عامل‌های دیگر باشد) عبارت می‌باشد از موارد هشت گانه ذیل:

- ایجاد مراکز داده و اطلاعات پروژه‌ها
- ایجاد مدیریت یکپارچه پروژه‌های توسعه شهری
- شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها
- ثبات شرایط و امنیت سرمایه‌گذاری
- وقوف مدیران پروژه‌ها به اصول و قواعد این الگو
- ایجاد سیستم‌های کاربردی متمرکز گردآوری داده‌های پروژه‌ها
- بلوغ دانش فردی مدیران و اعضای هیات مدیره‌ها در این زمینه
- بلوغ فناوری اطلاعات از جنبه سخت افزاری

در این پژوهش پس از تعیین عوامل تاثیرگذار بر پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی با استفاده از تکنیک‌های دیماتل و فرآیند تحلیل شبکه ای (ANP) و با تشکیل ساختار شبکه تحلیلی پژوهش به اولویت بندی عوامل تاثیرگذار بر پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های توسعه شهری در کلان شهر تهران پرداخته شده است که یافته‌های آن در جدول شماره دو و شماره ۳ آورده شده است.

جدول شماره ۲: نتایج خروجی‌های مدل تحلیل شبکه ای و رتبه بندی کلیه عوامل تاثیرگذار برگسترش ابعاد الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های

نوسازی و توسعه شهری تهران

رتبه خوشه	مجموع امتیازات خوشه	نام خوشه	رتبه عامل	امتیاز حدی نهایی	نام عامل
۱	۰,۶۷۱۰۰۲	اول	۱	۰,۴۸۸۸۷۷	ثبات شرایط و امنیت سرمایه‌گذاری
		اول	۲	۰,۱۸۲۱۲۵	شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها
۳	۰,۰۸۸۸۶۱	سوم	۷	۰,۰۲۵۹۹	ایجاد مراکز داده و اطلاعات پروژه‌ها
		سوم	۸	۰,۰۲۰۶۲۲	ایجاد سیستم‌های کاربردی متمرکز گردآوری داده‌های پروژه‌ها
		سوم	۵	۰,۰۴۲۲۴۹	بلوغ فناوری اطلاعات از جنبه سخت افزاری
		دوم	۳	۰,۱۳۴۳۷۱	ایجاد مدیریت یکپارچه پروژه‌های توسعه شهری
۲	۰,۱۷۰۰۲۸	دوم	۶	۰,۰۳۵۶۵۷	بلوغ دانش فردی مدیران و اعضای هیات مدیره‌ها در این زمینه
		دوم	۴	۰,۰۷۰۱۰۵	وقوف مدیران پروژه‌ها به اصول و قواعد این الگو

source:Authors, 2016

جدول شماره ۳: نتایج خروجی‌های مدل تحلیل شبکه ای و مقایسات خوشه‌ها و رتبه بندی آن‌ها

رتبه خوشه‌ها	زمینه‌های شفاف، مساعد، شرایط امن و اثبات سرمایه‌گذاری پروژه‌ها	سیستم داده و اطلاعات پروژه‌ها و بلوغ سخت افزاری فناوریهای مربوط به بخش اطلاعات	شرایط مطلوب بخش مدیریت در ابعاد مختلف وجودی خود	میانگین امتیاز به	رتبه
زمینه‌های شفاف، مساعد، شرایط امن و اثبات سرمایه‌گذاری پروژه‌ها	۰,۶۶۹۴۱۳	۰,۵۳۰۰۲۲	۰,۷۰۰۹۷۳	۰,۶۳۳۴۶۹۷	اول
سیستم داده و اطلاعات پروژه‌ها و بلوغ سخت افزاری فناوریهای مربوط به بخش اطلاعات	۰,۸۷۹۴۴۳	۰,۱۲۳۳۳۶	۰,۱۰۶۱۴۶	۰,۱۰۵۸۰۸۳	سوم
شرایط مطلوب بخش مدیریت در ابعاد مختلف وجودی خود	۰,۲۴۲۶۴۴	۰,۳۴۶۶۴۲	۰,۱۹۲۸۸	۰,۲۶۰۷۲۲	دوم

source:Authors, 2016

چنانچه در جدول مشاهده می‌گردد، رتبه‌های اول و دوم را عوامل "ثبات شرایط و امنیت سرمایه‌گذاری" و "شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها" با کسب امتیاز نهایی (۰,۴۸۸۸۷۷) و (۰,۱۸۲۱۲۵) تشکیل می‌دهند که هر دو این عامل‌ها مربوط به یک خوشه تحت عنوان "زمینه‌های شفاف، مساعد، شرایط امن و اثبات سرمایه‌گذاری پروژه‌ها" می‌باشند. از سویی دیگر این خوشه در مقایسه با سایر خوشه‌ها دارای میانگین امتیاز (۰,۶۳۳۴۶۹۷) بوده و در رتبه اول قرار دارد. با توجه به توضیحات فوق اولویت نخست پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی از نظر متخصصین عامل "زمینه‌های شفاف، مساعد، شرایط امن و اثبات سرمایه‌گذاری پروژه‌ها" می‌باشد. به استناد خروجی‌های مدل

تحلیل شبکه‌ای و محاسبات انجام شده، رتبه‌های سوم، چهارم و ششم را عوامل "ایجاد مدیریت یکپارچه پروژه‌های توسعه شهری"؛ "وقوف مدیران پروژه‌ها به اصول و قواعد این الگو" و "بلوغ دانش فردی مدیران و اعضای هیات مدیره‌ها در این زمینه" با کسب امتیاز نهایی (۰,۱۳۴۳۷۱)، (۰,۰۳۵۶۵۷) و (۰,۰۷۰۱۰۵) تشکیل می‌دهند که هر سه عامل مربوط به یک خوشه تحت عنوان "شرایط مطلوب بخش مدیریت در ابعاد مختلف آن" می‌باشند. امتیاز وزنی این عامل در مجموع (۰,۱۷۰۰۲۸) بوده و نسبت به مجموع امتیاز سایر خوشه‌ها در رتبه دوم قرار دارد. همچنین این خوشه در مقایسه زوجی با سایر خوشه‌ها دارای میانگین امتیاز (۰,۲۶۰۷۲۲) بوده و در رتبه دوم قرار دارد. بنابراین بر اساس توضیحات ذکر شده، اولویت دوم استفاده از ظرفیت‌های الگوی مشارکت-عمومی-خصوصی از نظر متخصصین مربوط به ابعاد مدیریتی با عنوان "ایجاد شرایط مطلوب بخش مدیریت در ابعاد مختلف آن" می‌باشد.

همچنین رتبه‌های پنج، هفت و هشت را عوامل "ایجاد مراکز داده و اطلاعات پروژه‌ها"؛ "ایجاد سیستم‌های کاربردی متمرکز گردآوری داده‌های پروژه‌ها" و "بلوغ فناوری اطلاعات از جنبه سخت افزاری" با کسب امتیاز نهایی (۰,۰۴۲۲۴۹)، (۰,۰۲۵۹۹۹) و (۰,۰۲۰۶۲۲) کسب نموده‌اند. این سه عامل نیز در یک خوشه بنام "سیستم داده و اطلاعات پروژه‌ها و بلوغ سخت افزاری فناوریهای مربوط به بخش اطلاعات" دسته‌بندی شده‌اند. چنانچه مشاهده می‌گردد مجموع امتیاز وزنی این عامل (خوشه دوم) برابر (۰,۰۸۸۸۶۱) می‌باشد و نسبت به مجموع امتیاز سایر خوشه‌ها در اولویت سوم قرار می‌گیرد.

بر اساس جدول، این خوشه در مقایسه زوجی با سایر خوشه‌ها دارای میانگین امتیاز (۰,۱۰۵۸۰۸۳) بوده و در رتبه سوم قرار دارد. طبق توضیحات ذکر شده عامل "ایجاد سیستم داده و اطلاعات پروژه‌ها و بلوغ سخت افزاری فناوریهای مربوط به بخش اطلاعات" در اولویت سوم توسعه ابعاد استفاده از الگوی مشارکت-عمومی-خصوصی در توسعه شهری قرار دارد. مراحلی که در مدل تحلیل شبکه انجام می‌شود که خود شامل چهار مرحله اصلی است:

شکل شماره ۵: ساختار شبکه تحلیلی پژوهش (source: Authors, 2016)

در این بخش برای ارزیابی و اولویت بندی استراتژی‌های نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهری با رویکرد مشارکت عمومی - خصوصی، ابتدا ماتریس استراتژی‌های مربوطه به عوامل داخلی (نقاط قوت و ضعف) و عوامل خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) تدوین گردید. برای ارزیابی استراتژی‌ها جهت انتخاب بهترین راهبردها، استراتژی‌های نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدها، براساس پرسشنامه ای با استفاده از روش دلفی توسط کارشناسان خبره وزن دهی شد. وزن هر یک از استراتژی‌ها با استفاده از مدل ANP در نرم افزار Super Decisions مورد ارزیابی قرار گرفت و آخر راهبردهای تهاجمی، محافظه کارانه، رقابتی و تدافعی استخراج گردیدند. برای اولویت بندی بهترین راهبردها، راهبردهای تهاجمی، محافظه کارانه، رقابتی و تدافعی براساس پرسشنامه ای توسط کارشناسان وزن دهی و جهت ارزیابی وارد نرم افزار Super Decisions شدند در نهایت بهترین راهبردها جهت اجرا اولویت بندی گردیدند. نتایج تلفیق مدل SWOT با مدل ANP اولویت بندی راهبردها را به ترتیب زیر نشان می‌دهد:

- ۱- SO1 برنامه‌ریزی در جهت مشخص کردن فهرست انواع پروژه‌ها و شفافیت نظام واگذاری پروژه‌ها.
- ۲- WO1 ایجاد هماهنگی بین سازمانها و موسسات مرتبط با نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهری در زمینه مشارکت بخش خصوصی در طرحها نوسازی و بهسازی.
- ۳- WO3 ایجاد سیستم متمرکز گردآوری داده‌های پروژه‌ها و اولویت بندی اجرای پروژه‌ها.
- ۴- ST1 تلاش در جهت خنثی سازی موانع موجود جهت هماهنگی شهرداری و سازمان نوسازی با سایر سازمان‌های دولتی اثرگذار بر تحقق اهداف PPP.
- ۵- WT3 ایجاد فضای تصمیم‌گیری شفاف و نهادینه کردن سیاست توسعه شهری یکپارچه بین سازمان‌های ذیربط.
- ۶- SO6 ایجاد سیاست‌های تشویقی جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرحهای نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهری.
- ۷- ST2 تلاش در جهت ایجاد ثبات سیاسی و شرایط امن برای سرمایه‌گذاری.
- ۸- SO3 برنامه‌ریزی در جهت هماهنگی و تعامل بین بخش‌های مختلف شهرداری در زمینه موضوع PPP.
- ۹- ST4 ایجاد مرکز اطلاعات (بانک داده‌ها) در راستای شناخت ماهیت پروژه‌ها و توانمندی فنی و مالی بخش‌های خصوصی و نهادهای ذیربط و WT1 آموزش و اطلاع رسانی به مدیران در زمینه اهمیت مشارکت بخش خصوصی در احیا و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری.
- ۱۰- SO2 برنامه‌ریزی جهت ایجاد منابع مالی پایدار برای سازمان نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهری
- ۱۱- WT2 تشویق سازمان‌های دست اندرکار و بخش خصوصی جهت بالا بردن استانداردهای زیستی در بافت‌های فرسوده شهری.
- ۱۲- WO2 رفع ابهام در تعریف، تدقیق و تفکیک دقیق مسئولیت‌های عمومی با خصوصی در قرار دادهای PPP.
- ۱۳- SO5 برنامه‌ریزی در جهت بهره‌گیری از منابع مالی موسسات و نهادهای بین المللی مشارکت کننده.
- ۱۴- WT4 متعهد شدن سازمانها و موسسات مالی به تامین منابع مالی موافقت شده در متن تفاهم نامه و قرارداد PPP.
- ۱۵- SO4 بهره‌گیری از نهادهای نظارتی برای جلوگیری از انحراف طرحها.

ST3-۱۶ افزایش حمایت دولتی از پروژه‌های PPP و ST5 تلاش در جهت رفع تناقضات و چالش‌های موجود برای اخذ وام از موسسات مالی و بانک‌های جهانی.

WO4-۱۷ کاهش پیوست‌های حجیم و اقدامات بورکراسی در قراردادهای مشارکتی.

نتیجه‌گیری و دستاوردهای پژوهشی

راهبردهای موفق در مشارکت برای نوسازی پایدار شهری کلان شهر تهران

یک چارچوب و چشم‌انداز راهبردی تصویر روشنی از نتایج مطلوب ارائه می‌دهد و شراکت‌کنندگان را به تدوین اهداف خرد و کلان ضمن داشتن همکاری مطلوب تشویق می‌کند شراکت‌ها می‌بایست براساس منافع، درک و اقدام مشترک ایجاد شوند. شراکت‌ها می‌بایست به منظور منطبق کردن شرایط محلی و منطقه‌ای توسعه داده شوند ویژگی‌های خاص محل، ذینفعان و منافع توافق شده می‌بایست ساختار، سازمان و شیوه عمل شراکت را تعیین کنند. شراکت‌ها می‌بایست فعالیت‌های اولیه از پایین به بالا و از بالا به پایین را ترکیب کنند به منظور تضمین کارآمدی شراکت، ظرفیت‌سازی درک متقابل در کلیه‌بخش‌ها با اهمیت می‌باشد. شراکت موثر و کارآمد به تخصیص مشخص مسئولیت‌ها در بین سازمان‌های شراکت‌کننده که با منابع، زمان و ساختارهای کافی هماهنگ باشد، نیاز دارند.

به طور کلی موضوعات و اقدامات کلیدی را می‌توان برای کلان شهر تهران به این صورت خلاصه کرد:

- شراکت‌های می‌بایست در یک چشم‌انداز راهبردی و چارچوبی برای اقدام به کار گرفته شوند.
- شراکت‌ها می‌بایست مالکیت مشترک، منافع مشترک، آمال و آرزوهای مشترک و درک مشترک را منعکس کنند.
- شراکت‌ها می‌بایست با توجه به شرایط محلی ایجاد شوند و می‌بایست فراگیر باشد.
- تخصیص مسئولیت‌ها در شراکت‌ها ضروری می‌باشد.
- شراکت‌ها در طول زمان متغیر خواهند بود و تکامل پیدا خواهند کرد.

استراتژی‌های کلان زمینه‌ساز توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در کلان شهر تهران

- اصلاح بازار: تغییر ساختار بازارها به منظور تسهیل فرایند رقابت
- انضباط مالی: وضع تعرفه‌های جبران هزینه
- ایجاد انگیزه و اصلاح قوانین، مقررات و ضوابط: ایجاد انگیزه مشارکت بیشتر بخش خصوصی در طرح‌های زیربنایی به واسطه ایجاد تغییرات عمده در برخی قوانین و مقررات و ضوابط موجود نظیر مبادله ارزی، ضمانت‌های دولتی، ضمانت وام‌ها و روش‌های حل اختلاف و همچنین:
 - ضوابط پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی؛
 - ضوابط مرتبط با سیاست‌های پولی و مالی کشور؛
 - ضوابط مرتبط با سیاست‌های واگذاری سهام و نحوه عملکرد بورس؛
 - قوانین و ضوابط موثر بر پروژه‌های زیربنایی در سطح کلان؛
 - ضوابط ارجاع کار به واحدهای بخش خصوصی در هریک از بخش‌های عمده اقتصادی؛
 - قوانین مرتبط با عملکرد موسسات مالی خصوصی همچون بانک‌ها، موسسات بیمه و نظایر این‌ها؛
 - قوانین مرتبط با تعرفه‌ها و عوارض دولتی؛

پیشنهادات زمینه‌ساز توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در کلان شهر تهران

✓ با عنایت بر اینکه ساختار الگوی مشارکت عمومی - خصوصی وابستگی مستقیم به مجموعه نهادها و ساختارهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، اجرایی، مدیریتی و... دارد، لذا تدوین برنامه‌ای جامع و فراگیر در چارچوب قوانین بالادستی و نیز مبتنی بر ساختارنهادی کشور جهت بسترسازی‌های لازم در خصوص پیاده‌سازی و بسط این نوع مشارکت در زمینه‌های مختلف ضروری است.

✓ رفع هر گونه موانع دولتی، زیربنایی و زیرساخت‌های لازم در زمینه‌های مختلفی چون جنبه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری سیستم‌های متمرکز اطلاعات مربوط به پروژه‌ها و... از طریق رفع موانع قانونی (قوانین دست و پا گیر و نیز قوانین مربوط به قیمت گذاری و...) که موجب تسهیل در روند اجرای پروژه‌ها و پیاده‌سازی الگوی مشارکت عمومی - خصوصی می‌شود.

✓ انجام مطالعات جامع در خصوص زمینه‌های گسترش و بهره‌گیری از الگوی مشارکت عمومی - خصوصی در ساختارها و زیر بخش‌های مختلف مدیریت شهری کلان شهر تهران با توجه به مقتضیات خاص این کلان شهر و نیز اقتضائات هر ساختار در مدیریت شهری یکپارچه (ساختارهای فضایی، اقتصادی، اجتماعی و...)

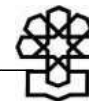
References

- A GUIDEBOOK ON PUBLIC- PRIVATE PARTNERSHIP IN INFRASTRUCTURE, developed by Mr. Abdul Quium of the Transport, Division of ESCAP Copyright© United Nations 2011, UNESCAP Bangkok January 2011
- Ahmadi, M. and Heybati, F. (2009). Risk management of PPP in infrastructure projects. International Conference on Financing System. (In Persian)
- Abgun, O. (2010), Comparative study of financing methods and private sector participation (Case study of different cities). Sharif Financial & Investment Management Group, Center for Technology Studies of Sharif University, 3rd Municipal Finance Conference. Sharif University of Technology, Tehran, Iran. (In Persian)
- Aieni, M. (2016). Developing financial instruments (bond investing) with accidental earnings according to Shiite Jurisprudence. Journal of Research Center of Imam Sadiq University. N. 3rd and 4th. (In Persian)
- Aieni, M. (2007). Economic, financial and managerial issues in the improvement and renovation of urban worn out tissues. Housing and Building National Research Center, Ministry of Housing and Urban Development. (In Persian)
- Ahmadi, M. and Heybati, F. (2009). Investigating how to attract private sector participation in the development of road transport infrastructure: issues and solutions. Strategy Quarterly, Y: 19th, No. 57, Winter 2010. (In Persian)
- Amiri, M., Pourzandi, H. and Naraqian, M. M. (2000). Revision of the traditional classification of revenue sources for municipalities based on the related costs. 3rd Municipal Finance Conference. Sharif University of Technology, Tehran. (In Persian)
- Ansari, M. B. (2004). Municipal laws and regulations with the last reforms. Jihad Institute of Isfahan University. (In Persian)
- Blankenburg S. 2000, knowledge, economic growth and the role of policy: on the role of 'public - private partnerships' in the new 'knowledge- driven' economy, ESRC working Paper Series No. 185
- Hasanzadeh, A. and Khosrowshahi, P. (2008), Efficient financing model for metropolitan municipalities. 1st Municipal Finance Conference. (In Persian)
- Isfahani, R. et al. (2000). Analyzing municipal performance in terms of sustainable and unsustainable income (2006-2009) along with providing new strategies. 3rd Municipal Finance Conference, Sharif University of Technology, Tehran. (In Persian)

- Khalesi, M. (2012). Theoretical basics and regional experience of PPP in infrastructure development. Proceedings of National Conference on PPP for Infrastructure Development. Institute for Management and Planning Studies (IMPS).(In Persian)
- Najafi, M. (2006). Investigating the financing process through publishing Islamic bonds (Sukuk). M.A. Thesis, Faculty of Management and Islamic Studies, Imam Sadiq University.(In Persian)
- President Deputy of Strategic Planning and Control. 5th Five-year Development Plan (FYDP) of the Islamic Republic of Iran. Institute for Management and Planning Studies (IMPS), Tehran, 2010. (In Persian)
- Rashidi, A. and Al-Boyeh, H. Introducing an advanced model in project management and implementation, PPP. Proceedings of the 5th International Conference on Project Management. November 2009, p. 9.(In Persian)
- Shahrabadi, A. (1995). Participation bonds plan based on the Iranian financial market. M.A. thesis of Management. Faculty of Management and Islamic Studies, Imam Sadiq University.(In Persian)
- Shayegan, I. (2010). Municipalities and PPPs. 3rd Municipal Finance Conference, Sharif University of Technology, Tehran.(In Persian)
- Sobhiyah, M. H. and Keshtiban, Y. (2009). PPP in power plants projects. Proceedings of the 5th International Conference on Project Management, November 2009. (In Persian)
- Tavakoli, M. (2010), Organizations, functions and authorities of the Municipality of Kuala Lumpur. Municipal Journal, No. 13.(In Persian)
- Yavari, A. and Nasiri. A. (2010). Effects of targeted subsidy plan on the finance system of municipalities. Urban Economics Quarterly, No. 8.(In Persian)
- Brinkerhoff D, Brinkerholff M, 2004. Partnerships between international donors and nongovernmental development organisations: opportunities and constraints. International Review of Administrative Sciences 70(2): 253-270.
- Buse K, walt G.2000. Global public- private partnerships: part II. What are the health issues for global governance? Bulletin of the world Health organisation 78(5): 699-708.
- Butler R, Gill J. 1999. Formation and control of public private partnerships: a stakeholder approach. In public and private sector partnerships: furthering development, montanheiro L, haigh B, Morris D, Lineham M (eds). SHU press: sheffield.
- Chataway J, Hanlin R, Mugwagwa J, Muraguri L. 2009. Global health social technologies: reflectionson evolving theories and landscapes, innogen working paper No. 76.

تأمین مالی بخش حمل و نقل
موانع قانونی و نهادی تأمین مالی از طریق مشارکت
بخش عمومی - خصوصی (PPP)

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. مبانی نظری استفاده از مشارکت بخش عمومی - خصوصی
۶	۱-۱. مزیت‌های استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی
۷	۱-۲. معایب استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی
۸	۱-۳. موانع و مشکلات پیش روی مشارکت عمومی - خصوصی
۱۱	۲. مروری بر وضعیت کلی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP) در بخش حمل‌ونقل در جهان و ایران
۱۶	۳. تجربه کشورهای موفق و منتخب در تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل‌ونقل و الگوبرداری از آنها برای بخش حمل‌ونقل ایران
۱۶	۳-۱. هند
۱۸	۳-۲. استرالیا
۱۹	۳-۳. ترکیه
۲۳	۴. چالش‌ها و موانع قانونی و نهادی مترتب بر انگیزش و رشد تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل‌ونقل ایران
۲۳	۴-۱. محدودیت‌های تأمین مالی به‌خصوص از طریق بازار سرمایه
۲۷	۴-۲. ضعف در قوانین و مقررات موجود
۲۸	۴-۳. ضعف‌های موجود در بخش عمومی
۳۰	۴-۴. فرسودگی و بهره‌وری پایین تجهیزات و ناوگان حمل‌ونقل
۳۰	۴-۵. بی‌ثباتی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ناشی از مؤلفه‌های تورم، رکود و بیکاری
۳۱	۴-۶. ناتوانی بخش خصوصی
۳۱	۴-۷. عدم تعامل بین بخش دولتی و خصوصی
۳۲	۴-۸. عدم حضور سرمایه‌گذار خارجی در صنعت حمل‌ونقل ایران
۳۵	۴-۹. آسیب‌های موجود در نظام مطالعه فنی و اقتصادی طرح‌های مشارکتی
۳۵	جمع‌بندی و پیشنهادها
۳۹	منابع و مأخذ

تأمین مالی بخش حمل و نقل موانع قانونی و نهادی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP)

چکیده

تأمین مالی از طریق جذب سرمایه‌گذاری با رویکرد مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) طی دهه‌های اخیر، نقش بسزایی در توسعه زیرساخت‌ها با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی مهیا نموده است. علاوه بر این به دلیل کمبود منابع مالی دولت، نقش اساسی این تأمین مالی در توسعه حمل و نقل در کشورهای در حال توسعه غیرقابل انکار است. بخش حمل و نقل ایران نیز به عنوان یکی از بخش‌های زیربنایی برای توسعه اقتصادی، به دلیل کمبود منابع مالی دولت، نیازمند استفاده از مشارکت عمومی و خصوصی است. بدین منظور در این گزارش، ضمن بررسی ادبیات نظری و مطالعات تجربی موانع جذب مشارکت عمومی - خصوصی و بررسی تجربه کشورهای موفق در زمینه جذب مشارکت عمومی - خصوصی، موانع محوری جذب مشارکت عمومی - خصوصی در ابعاد کلان، زیرساختی، نهادی و قانونی در ایران استخراج می‌گردد. نتایج مهم حاکی از آن است که شقوق مختلف قراردادهای متنوع مشارکت عمومی و خصوصی در قالب قوانین و مقررات موجود در کشور از پوشش کافی برخوردار نیست. توأمان پیشرفت ابزارها و نهادها و بازارهای پولی و مالی در شرایط کنونی، نیاز به جایگزینی قراردادهای مشارکت موجود با قوانین مشارکت با جامعیت بیشتری است. با توجه به ضرورت اتخاذ رویکرد مشارکت بخش عمومی - خصوصی در سرمایه‌گذاری در پروژه‌های حمل و نقل، فراهم نمودن شرایط لازم برای افزایش مشارکت به ویژه در سطح بازار سرمایه و نهادهای مالی (مانند ورود شرکت‌های پیمانکاری به بورس، تأمین مالی از طریق شرکت‌های تأمین سرمایه و صندوق‌های پروژه زیرساخت) که می‌تواند نقش بسزایی در حمایت از بخش خصوصی داشته باشد، ضروری است. از سوی دیگر نظر به اینکه ساختار این نوع مشارکت وابسته به مجموعه نهادهای اقتصادی و اجتماعی و کیفیت مداخله دولت و بخش خصوصی در اقتصاد است ضروری است تا براساس ساختار نهادی کشور و در چارچوب قوانین بالادستی، برنامه‌ریزی منسجمی در جهت بسترسازی افزایش PPP صورت پذیرد.

مقدمه

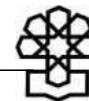
امروزه حمل‌ونقل یکی از اجزای مهم اقتصاد ملی محسوب می‌گردد. این بخش دربرگیرنده فعالیت‌هایی است که به شکل گسترده در تمامی زمینه‌های تولید، توزیع و مصرف کالا و خدمات جریان داشته و در مجموعه فعالیت‌های اقتصادی، نقش غیرقابل انکاری بر عهده دارد. بخش حمل‌ونقل به‌عنوان یکی از زیربنایی‌ترین بخش‌های اقتصاد هر جامعه‌ای به شمار می‌آید و پیوسته در مواجهه با سایر بخش‌های اقتصاد، نه تنها باعث تغییرات کمی و کیفی آنها شده، بلکه خود نیز تحت تأثیر مستقیم این تحولات قرار گرفته است. به بیان دیگر، حمل‌ونقل به‌عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی به تولید خدمت نموده و به‌طور مستقیم در رشد اقتصادی نقش اساسی دارد، همچنین بر توسعه دیگر بخش‌های اقتصادی هم تأثیر می‌گذارد.

مقایسه نیازهای سرمایه‌گذاری اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ با اعتبارات عمومی و منابع داخلی محقق شده در سال‌های اخیر، تردیدی برجا نمی‌گذارد که صرف اتکا بر منابع بودجه‌ای و داخلی در پاسخ به حجم نیازهای مذکور مکفی نبوده و ناگزیر بایستی به فکر تأمین مالی از منابع دیگر از جمله بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی بود. چرا که مهمترین عوارض اتکای صرف طرح‌های ملی حمل‌ونقل به منابع بودجه‌ای دولت (بودجه عمرانی دولت)، ناپایداری این نوع سرمایه‌گذاری است. از دیگر معایب، شیوه سنتی دولتی شدن طرح‌های حمل‌ونقل، طولانی شدن پروژه‌ها، عدم شفافیت در قراردادهای، کیفیت پایین پروژه‌ها و هزینه تمام‌شده بالاست.

واقع امر مشارکت‌های عمومی - خصوصی^۱ به دلایل مختلفی چون تأمین خدمات با نااطمینانی کمتر، استفاده از فناوری‌های برتر و دانش‌بنیان در پروژه‌ها، رسیدن به اهداف مورد نظر طرفین قرارداد، بهره‌مندی از قراردادهای بلندمدت و تخصیص مناسب ریسک، بر روش‌های سنتی تأمین عمومی خدمات برتری دارد (Lawther, Wendell C, 2005). استفاده از این مشارکت‌ها به دولت این امکان را می‌دهد که با کاستن بار مالی تأمین عمومی خدمات به برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در حوزه‌های مهمتر بپردازد و از توان مدیریت ریسک و نوآوری بخش خصوصی بهره‌مند شود. مشارکت مذکور با سازوکار تخصیص بهینه ریسک، ضمن فراهم‌آوری سازوکاری مناسب برای تأمین کالای عمومی، می‌تواند جایگزین راهکارهای سنتی تولید و ارائه خدمات عمومی در ایران شود.

همچنین جایگاه مشارکت و حمایت از بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل از منظر اسناد بالادستی و قوانین مربوطه عبارتند از: بند «۱» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی (حضور بخش خصوصی در اقتصاد)، بند «۲» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مبنی بر مجاز شمردن سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در بخش‌های مختلف

۱. Public-private partnership (PPP)

حمل و نقل توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش‌های تعاونی و خصوصی و بند «۴» سیاست‌های کلی نظام در بخش حمل و نقل مبنی بر فراهم کردن زمینه جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی و جلب مشارکت مردم و گسترش پوشش بیمه در همه فعالیت‌های این بخش و چارچوب‌های قانونی استفاده از این نوع مشارکت حمل و نقل در کشور در ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید مبنی بر استفاده از توان بخش خصوصی در راستای ارتقای بهره‌وری در کلیه بخش‌های اقتصادی، ماده (۱) قانون دسترسی آزاد به شبکه ریلی مبنی بر توسعه و حمایت از شرکت‌های حمل و نقل ریلی خصوصی و مواد (۱۴۶) و (۱۶۳) قانون برنامه پنجم توسعه وجود دارد که می‌توان به استفاده از مشارکت بخش خصوصی در قالب روش‌هایی نظیر ساخت - بهره‌برداری - انتقال^۱ (BOT) در برخی حوزه‌ها اشاره نمود. در این میان استفاده از مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی حمل و نقل در ایران با محدودیت‌ها و موانع زیادی روبه‌رو است که باید شناسایی شوند و برنامه‌ریزی لازم برای رفع آنها صورت گیرد. بر همین اساس در این گزارش ابتدا مبانی نظری مشارکت بخش خصوصی - عمومی مورد بررسی قرار گرفته و سپس براساس ادبیات موضوع و مطالعات صورت گرفته، موانع اصلی و محوری مشارکت بخش خصوصی - عمومی استخراج می‌شود و در ادامه مروری بر وضعیت کلی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل و نقل در اقتصاد جهان و ایران انجام می‌گیرد و در بخش سوم گزارش به بررسی تجربه کشورهای موفق و منتخب در تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP) در بخش حمل و نقل به منظور الگوبرداری از آنها برای ارائه پیشنهاد‌های سیاستی بخش حمل و نقل ایران پرداخته می‌شود. در بخش چهارم براساس موانع شناخته شده برای فعالیت بخش عمومی و خصوصی در مطالعات نظری و جایگاه مشارکت عمومی - خصوصی در بخش حمل و نقل ایران و جهان و همچنین اطلاعات دریافتی از وزارت راه و شهرسازی و نظرات صاحب‌نظران و نتیجه مطالعات تجربی انجام شده در ایران، موانع قانونی و نهادی مترتب بر انگیزش و تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل و نقل ایران استخراج می‌گردد و در پایان، جمع‌بندی و پیشنهاد‌های سیاستی برای بهبود مشارکت بخش عمومی - خصوصی برای تأمین مالی پروژه‌های حمل و نقل ارائه می‌گردد.

۱. مبانی نظری استفاده از مشارکت بخش عمومی - خصوصی

مشارکت بخش خصوصی - عمومی یک توافق بین بخش‌های عمومی - خصوصی است که طبق آن مجری بخش خصوصی خدماتی را که به‌طور سنتی توسط نهادهای دولتی ارائه یا تأمین مالی می‌شده‌اند، ارائه می‌دهد. هدف نهایی مشارکت بخش عمومی - خصوصی آن است که در مقایسه با شیوه‌های سنتی تأمین

و تدارک، ارزش بیشتری برای پول ایجاد کند. به‌طور کلی می‌توان گفت که مشارکت بخش عمومی - خصوصی، موجب بهبود در ایجاد ارزش می‌شود اگر محصولات به‌دست آمده دارای مزایای زیر باشند (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱):

- هزینه دوره عمر پروژه را کاهش دهند.
- ریسک‌ها به نحو موثرتری تخصیص یابند.
- کیفیت ارائه خدمات بهبود یابد.
- درآمدهای بیشتری حاصل شود.

از دیدگاه نظری، دلیل اصلی پذیرش و مشارکت بخش عمومی - خصوصی امکان برخورداری از ویژگی‌های کیفی مدیریت و کارآیی بخش خصوصی است. مشارکت بخش عمومی - خصوصی با ایجاد قراردادهای پیچیده با مجری بخش خصوصی حاصل می‌شود که در آن بخش عمومی به‌عنوان کارفرما^۱ و مجری خصوصی به‌عنوان کنشگر (مجری)^۲ عمل می‌کند. در این رابطه بین کارفرما و مجری، پیچیده‌ترین موضوع، تعریف و تعیین دقیق وظایف مربوط به کار مجری، اندازه‌گیری اقدامات صورت گرفته توسط وی و نیز حدود کنترل و نظارت کارفرما بر عملیات و اقدامات عامل در کل دوره، ارتباطات قراردادی می‌باشد. در مشارکتهای بخش عمومی - خصوصی، اصل اساسی در چگونگی تخصیص ریسک بین دو طرف نهفته است. این مشارکتهای در صورت طراحی، ریسک‌ها را به طرفی واگذار می‌کنند که به بهترین صورت ریسک را کنترل می‌کند یا می‌تواند آن را تحمل کند. در ادبیات مشارکت عمومی - خصوصی، مسئله ریسک و شیوه تخصیص آن بین بخش عمومی و خصوصی بسیار حائز اهمیت است، به‌طوری که می‌توان قراردادهای مختلف را بر حسب میزان ریسک و شیوه تخصیص آن بین طرفین دسته‌بندی نمود. یکی از ضرورت‌های موفقیت مشارکت، تخصیص ریسک به بخشی است که توانایی بهتری در مدیریت دارد (Shan & et al, 2010). در این میان با شناسایی موانع و مشکلاتی که بیشترین تأثیر را در مسئله ریسک دارند می‌توان به تخصیص بهینه آن کمک کرده و سرعت مشارکت را بالا برد.

عامل مؤثر دیگری که برای بخش خصوصی اهمیت زیادی دارد و بر مشارکت تأثیر می‌گذارد، وجود بازدهی سرمایه‌گذاری است. معیار «بازدهی سرمایه» به‌عنوان عاملی مؤثر، مشوق بخش خصوصی برای افزایش مشارکت در این نوع قراردادها است، به‌گونه‌ای که یکی از ملاک‌های تصمیم‌گیری شرکت‌های خصوصی برای سرمایه‌گذاری، ارزش فعلی تنزیل شده^۳ می‌باشد، که هر چه این ارزش بالاتر باشد، این

۱. Principal

۲. Agent

۳. Net Present Value (NPV)

طرح می‌تواند در اولویت مشارکت قرار گیرد (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱).

مشارکت‌های بخش عمومی - خصوصی عموماً به منظور ارائه انواع خدمات و امور زیربنایی چون حمل‌ونقل و انرژی و ... به کار گرفته می‌شوند. این نوع مشارکت‌ها معمولاً به شکل موافقتنامه بلندمدت (به‌عنوان نمونه ۳۰ ساله) بین مؤسسات بخش عمومی و خصوصی است. حائز اهمیت است که در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی بایستی الزامات شفافیت، رفتار یکسان، به رسمیت شناختن دوجانبه و متناسب بودن ریسک رعایت شود (خرمی، ۱۳۸۹). پذیرش انواع مشارکت‌های بخش عمومی - خصوصی در اشکال پیچیده و پراکنده منجر به شکل‌گیری و توسعه تعداد معتناهی از انواع ترتیبات قراردادی شده است که طبقه‌بندی فراگیر را دشوار می‌سازد. با وجود این سعی بر آن شده است که انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی براساس خدمات مورد ارائه در قالب جداول ۱، ۲ و ۳ مورد مقایسه قرار گیرد.

جدول ۱. مقایسه انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی، مقایسه مسئولیت

شریک خصوصی در انواع مدل مشارکت

مسئولیت شریک خصوصی				مدل مشارکت
نگهداری	بهره‌برداری	ساخت	طراحی	
		*	*	طراحی، مناقصه، ساخت ^(۱) (DBB)
		*	*	قرارداد خصوصی خرید خدمت ^(۲) (PCFS)
		*	*	طراحی، ساخت ^(۳) (DB)
*	*	*	*	ساخت، بهره‌برداری، انتقال ^(۴) (BOT) یا طراحی، ساخت، بهره‌برداری، نگهداری ^(۵) (DBOM)
*	*	*	*	طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری ^(۶) (DBFO)
*	*	*	*	ساخت، مالکیت، بهره‌برداری ^(۷) (BOO)

Source: Yusuf, Wallace and Hackbart.

- (1). design-bid-build
- (2). private contract fee services
- (3). Design build
- (4). build operate transfer
- (5). Design Build Operate Maintain
- (6). Design build Finance operate
- (7). Build Own Operate

جدول ۲. مقایسه انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی، مقایسه

مسئولیت شریک دولتی در انواع مدل مشارکت

مسئولیت شریک دولتی				مدل مشارکت
نظارت	مالی/پرداخت	نگهداری	بهره‌برداری	
کم	*	*	*	طراحی، مناقصه، ساخت (DBB)
کم	*			قرارداد خصوصی خرید خدمت (PCFS)
کم	*	*	*	طراحی، ساخت (DB)
متوسط	*			ساخت، بهره‌برداری، انتقال (BOT) یا طراحی، ساخت، بهره‌برداری، نگهداری (DBOM)
زیاد				طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری (DBFO)
کم				ساخت، مالکیت، بهره‌برداری (BOO)

Source: Ibid.

جدول ۳. مقایسه انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی، منبع تأمین مالی و مالکیت زیرساخت

منبع تأمین مالی	مالکیت زیرساخت	مدل مشارکت
دولت	دولت	طراحی، مناقصه، ساخت (DBB)
دولت	دولت	قرارداد خصوصی خرید خدمت (PCFS)
دولت	دولت	طراحی، ساخت (DB)
نخست تأمین مالی دولتی و سپس تأمین مالی بخش خصوصی	مالکیت خصوصی در طول دوره قرارداد و سپس انتقال به دولت	ساخت، بهره‌برداری، انتقال (BOT) یا طراحی، ساخت، بهره‌برداری، نگهداری (DBOM)
نخست تأمین مالی بخش خصوصی و سپس تأمین مالی دولتی	مالکیت خصوصی در طول دوره قرارداد و سپس انتقال به دولت	طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری (DBFO)
خصوصی	خصوصی	ساخت، مالکیت، بهره‌برداری (BOO)

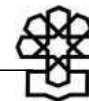
Source: Ibid.

عموماً قراردادهای شراکت عمومی - خصوصی در مقایسه با قراردادهای ساخت مرسوم روند بسیار طولانی‌تری دارند و به همین دلیل مدیریت روابط بین شرکت خصوصی و بخش عمومی بسیار ضروری به نظر می‌رسد. لازم است که قبل از به‌کارگیری یک مدل PPP، تمام جنبه‌های مثبت و منفی آن در نظر گرفته شود. به همین دلیل در ادامه به بررسی معایب و مزیت‌های استفاده از مشارکت عمومی - خصوصی پرداخته شده است:

۱-۱. مزیت‌های استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

مزیت‌های استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی عبارتند از: (Sorg, 2010) و حبیبی باغی، (۱۳۸۹)

- برنامه‌ریزی قابل اطمینان در طول مدت اجرای پروژه،

- هزینه‌های روشن و ضمانت شده،
- ترکیب و ادغام مراحل ساخت و خدمت‌رسانی،
- همکاری مناسب مدیران در فاز ساخت،
- وجود اطمینان از کیفیت اقدامات در مرحله نگهداری،
- کوچک کردن اندازه دولت و سازمان‌های عمومی،
- افزایش سرمایه در دسترس جهت اجرای پروژه‌های عمومی به‌ویژه زیرساخت‌ها،
- شتاب بخشیدن به روند اجرای پروژه‌های مربوط به توسعه زیرساخت‌ها،
- کاهش قابل توجه هزینه اجرای طرح‌ها،
- تخصیص بهینه ریسک اجرای پروژه‌ها،
- افزایش سطح کیفی خدمات عمومی،
- امکان استفاده از شیوه‌های مدیریت متنوع و همچنین مهارت‌های گوناگون.

۱-۲. معایب استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

معایب استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی عبارتند از: (Virginiatan, Allen,) (Overy, 2012)

- امکان ورشکستگی سرمایه‌گذار.
- روند بلندمدت قرارداد، فرآیند پیچیده قرارداد را پیچیده می‌سازد و شرایط را برای پیش‌بینی و تخمین نتایج بسیار سخت‌تر می‌کند، پس محیطی مخاطره‌آمیزتر را ایجاد می‌کند.
- تعداد طرفین درگیر در این پروژه‌ها ماهیت این نوع قراردادها را پیچیده‌تر می‌سازد، به همین دلیل هزینه معاملات و تراکنش‌ها نسبت به قراردادهای مرسوم نیز بالاتر می‌رود.
- پروژه‌های PPP سال‌های زیادی برای تکمیل شدن و به سرانجام رسیدن نیاز دارند.
- در طولانی‌مدت به دلیل مسائل سیاسی در طرف دولتی، احتمال مواجهه بخش خصوصی با ورشکستگی یا برعکس، کسب سودهای بیش از حد، همیشه وجود دارد.
- به دلیل ماهیت طولانی‌مدت پروژه در قرارداد شراکت عمومی - خصوصی، بدهی‌ها (وام‌ها) قبل از اینکه پروژه به مرحله سوددهی برسد بسیار پرهزینه و زیان‌آور هستند.
- گاهی اوقات بخش عمومی به دلیل دسترسی به منابع مالی و وام‌های ارزان، بسیار آسان‌تر تأمین مالی پروژه را انجام می‌دهد و نیازی به شراکت بخش خصوصی نیست.
- چهار مرحله اصلی چرخه پروژه PPP عبارتند از:

تدارک،^۱ تهیه،^۲ مدیریت قرارداد PPP^۳ و مدیریت پیشنهادهای ناخواسته.^۴

نتایج مطالعات ۸۲ اقتصاد توسط بانک جهانی نشان می‌دهد که اقتصادهایی با درآمد بالاتر، از عملکرد بهتری در این چهار مرحله برخوردار بودند. به عبارت دیگر، بهترین عملکرد در این چهار ناحیه به ترتیب متعلق به اقتصادهای با درآمد بالا، بالاتر از درآمد متوسط، پایین‌تر از درآمد متوسط و درآمد پایین بود.

در اکثر اقتصادهای مورد بررسی، در مراحل تدارک پروژه و مدیریت قرارداد دارای عملکرد نامناسبی بودند و بدین منظور نهادی برای توسعه و تدوین مقررات جهت تنظیم فعالیت‌های قبل از آغاز فرآیند تدارک PPP و همچنین در آماده‌سازی آنها پس از امضای قرارداد PPP در نظر گرفتند.

در اقتصادهای مورد بررسی چارچوب مقرراتی و ترتیبات نهادی برای PPP در نظر گرفته‌اند. در ۷۱ درصد، قانون اعطای مجوز یا قانون مخصوص PPP دارند. ۱۱ درصد کشورها از سیاست‌ها و راهبردهای مخصوص PPP برخوردار هستند.

مدیریت مالی PPP و اطمینان از انطباق پروژه‌های PPP با اولویت‌های سرمایه‌گذاری دو رویکرد برای اطمینان بخشی از پایداری و سازگاری PPP با برنامه‌های سرمایه‌گذاری ملی است که عمدتاً از طریق تأیید وزارت دارایی انجام می‌گیرد.

یکی از چالش‌های اصلی که بازارهای نوظهور در جذب سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی با آن مواجه هستند تهیه یک پروژه PPP با ساختار خوب است. تقریباً دوسوم از اقتصادهای مورد بررسی نیاز به تأثیر اجتماعی، اقتصادی، شناسایی ریسک، قابلیت ورشکستگی و ارزیابی نسبی PPP (در برابر تهیه سنتی) یک پروژه بالقوه PPP دارند.

فرآیند شفاف و رقابتی برای دستیابی به نتایج بهتر برای پروژه‌ها و افزایش بهره‌وری در زیرساخت‌ها ضروری است. داشتن یک فرآیند شفاف نیازمند انتشار عمومی همه اطلاعات مربوط به اطمینان از فرآیند رقابتی است. اکثر اقتصادها با اعلام مناقصه (۹۳ درصد) و یا جایزه PPP (۷۴ درصد) این کار را انجام می‌دهند، اما تنها ۲۳ درصد از آنها، قرارداد PPP را منتشر می‌کنند و تعداد کمی آن را به صورت آنلاین منتشر می‌کنند.

در بیشتر اقتصادها شریک بخش خصوصی باید به صورت دوره‌ای اطلاعات عملکرد خود را به بخش دولتی ارائه دهد و عمده کشورها مکانیسم مقرراتی حل اختلاف را بین بخش عمومی و خصوصی ایجاد کرده‌اند.^۵

۳-۱. موانع و مشکلات پیش روی مشارکت عمومی - خصوصی

در مطالعات زیادی به موانع و مشکلات موجود و عوامل مؤثر در مشارکت عمومی - خصوصی پرداخته

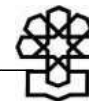
1. Preparation

2. Procurement

3. Contract Management of PPPs

4. Management of Unsolicited Proposals (USPs)

5. Benchmarking Public-Private Partnerships Procurement, 2017, The World Bank.

شده است. در مهمترین مطالعات انجام گرفته خارجی؛ برینک موانع و مشکلات مطرح در مشارکت عمومی - خصوصی را بدین شرح برشمرده است: (عزت آبادی پور و طاهرپور کلانتری، ۱۳۹۳) فقدان اعتماد بین دو بخش عمومی و خصوصی، عدم سرمایه‌گذاری خارجی، مقررات دست‌وپاگیر و بوروکراسی، فقدان رهبری، مدیریت ضعیف، فریب و فساد (انحراف)، سلطه سیاسی و چالش‌های شناخته شده در شراکت عمومی - خصوصی شهری.^۱

میتال و کالامپوکات ده عامل مؤثر در موفقیت مشارکت عمومی - خصوصی را برمی‌شمارند: (عزت آبادی پور و طاهرپور کلانتری، ۱۳۹۳)

اعتماد و تعهد، توازن قدرت، شفافیت نقش‌ها و مسئولیت‌ها، پشتیبانی مدیریت ارشد، مدیریت قراردادهای و تسهیم ریسک، سازگاری ارزش‌ها و نیازها، تنوع اهداف و منافع، حل اشتراکی مسائل، همکاری، ارتباطات اجتماعی اثربخش.

استرچیونگ مصاحبه‌ای با سه گروه خبرگان، بخش خصوصی و بخش عمومی انجام داده است و عوامل مؤثر در مشارکت عمومی - خصوصی را در سه دسته طبقه‌بندی نموده است: (عزت آبادی پور و طاهرپور کلانتری، ۱۳۹۳)

دسته اول - عوامل کلیدی از دید بخش خصوصی: ۱. ثبات اقتصادی، ۲. عدم تداخل شورای قانونگذاری، ۳. روابط خوب/روح مشارکت، ۴. اهداف و خط زمانی روشن، ۵. تخصیص پردازش در بخش خصوصی، ۶. تخصیص مناسب ریسک، ۷. پشتیبانی دولت، ۸. فرآیند شفاف، ۹. انعطاف‌پذیری برای نوآوری، ۱۰. قرارداد ترغیب‌کننده، ۱۱. رسانه‌های مثبت.

دسته دوم - عوامل کلیدی از دید بخش عمومی: ۱. رقابت، ۲. پروژه با ارزش سرمایه‌ای بزرگ، ۳. اسناد و قرارداد فراهم شده خوب، ۴. اعتماد، تعهد و روح مشارکت، ۵. فرآیند شفاف، ۶. تعریف مناسب اهداف پروژه، ۷. مشاوره عمومی، ۸. تخصیص مناسب ریسک، ۹. عناصر عملیاتی زیاد و بزرگ، ۱۰. توانمندسازی، ۱۱. ثبات اقتصادی، ۱۲. مذاکرات اثربخش بین بخش‌ها، ۱۳. فرآیند تأمین و تدارک رقابتی، ۱۴. پشتیبانی دولتی.

دسته سوم - عوامل کلیدی از دید خبرگان و پژوهشگران: ۱. اهداف روشن پروژه، ۲. خط زمانی و مراحل قابل پیش‌بینی، ۳. فرآیند شفاف، ۴. مشاوره عمومی، ۵. وابستگی و تعلق پروژه، ۶. ساختار قانونی و مکانیسم مقرراتی روشن، ۷. نیاز بازار، ۸. توانایی تکنیکی و مالی صاحب امتیاز، ۹. رقابت با صلاحیت، ۱۰. نقش‌های تعریف شده و مرتبط با یکدیگر، ۱۱. نیاز به بودجه پولی متناسب با حجم پروژه، ۱۲. زمانبندی درست، ۱۳. قرارداد قوی و محکم، ۱۴. تعهد شرکا.

در ایران مطالعات مربوط به مشارکت‌های عمومی - خصوصی کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

در مهمترین مطالعات، رهبر و مظفری در سال ۱۳۸۶ در پژوهشی به شناسایی و تحلیل موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران پرداخت‌هاند. در این تحقیق با استفاده از نظر متخصصان در داخل کشور، مؤلفه‌های مؤثر بر امنیت و ارتقای سرمایه‌گذاری ارزیابی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در این تحقیق موانع مربوط به قوانین و مقررات و حاکمیت نظم و قانون، فقدان استراتژی معین و ستاد تصمیم‌گیری مشخص در عرصه اقتصاد، موانع سیاسی - اجتماعی، بزرگ بودن دولت، ضعف بازارهای سرمایه و وجود رانت‌ها به همراه رقابت نابرابر میان بخش خصوصی و دولتی مهمترین موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران شمرده شده‌اند. (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱)

در مطالعه مهم دیگر، مرتضوی و همکاران در سال ۱۳۹۱ به بررسی الزامات و موانع اجرایی و اداری توسعه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) در ایران پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که موانع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، نبود امنیت سرمایه‌گذاری و دخالت حوزه حاکمیت در امور تصدیگری مرتبط با شراکت، نبود نظام شایسته‌سالاری در بخش عمومی، عدم توانمندی بخش عمومی برای تجدید ساختار متناسب با شراکت و عدم توانمندی بخش خصوصی به‌عنوان مهمترین موانع مشارکت عمومی - خصوصی برشمرده شده‌اند.

پس از بررسی نتیجه مطالعات گوناگون داخلی و خارجی در زمینه موانع موجود در گسترش و توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی در متون و پیشینه‌های مرتبط پژوهشی و احصای متغیرهای مؤثر، ۱۹ متغیر مؤثر شناسایی شد که این متغیرها در قالب ۹ متغیر محوری تجمیع گردیدند.

جدول ۴. موانع و مشکلات مشارکت عمومی - خصوصی در مطالعات داخلی و خارجی

منبع	موانع مؤثر	موانع محوری
(Helmy, 2011) (Ismaeil et al., 2011) (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱).	ضعف در قوانین و مقررات موجود برای PPP	مشکلات قانونی
(Brink et al., 2006) (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱). (Wong et al., 2006) (Chan et al., 2008) (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱).	سلطه و تأثیرات متقابل سیاسی و اجتماعی و فرهنگی در پروژه مشارکتی	موانع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی
(Li et al., 2001) (Wong et al., 2006)	نگرانی‌ها و ملاحظات محیطی	
(Kwoak et al., 2009) (Agrawal, 2010) (صادقی شاهدانی و همکاران، ۱۳۹۱).	در دسترس نبودن بازارهای مالی (تأمین حجم پول مورد نیاز پروژه)	محدودیت‌های تأمین مالی از بازارهای مالی
(Brink et al., 2006) (Ismaeil et al., 2011)	ضعف سرمایه‌گذاری خارجی در پروژه مشارکتی	مشکلات مطرح در جذب سرمایه‌گذاری خارجی

منبع	موانع مؤثر	موانع محوری
(Ismaeil et al., 2011) (Helmy., 2011) (Wong et al., 2006). (Hardcastle et al., 2007)	نبود ثبات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و سیاست‌های اقتصادی نامطلوب کشور میزبان پروژه مشارکتی در دوره زمانی اجرای پروژه	شرایط اقتصاد کلان
(مرتضوی و همکاران، ۱۳۹۱)	نبود امنیت سرمایه‌گذاری در پروژه مشارکتی	شرایط بخش عمومی
(مرتضوی و همکاران، ۱۳۹۱)	دخالت حوزه حاکمیت در امور تصدیگری مرتبط با شراکت	
(مرتضوی و همکاران، ۱۳۹۱)	نبود نظام شایسته‌سالاری در بخش عمومی	
(مرتضوی و همکاران، ۱۳۹۱)	عدم توانمندی بخش عمومی برای تجدید ساختار متناسب با شراکت	
(Helmy, 2011) (Li et al., 2001)	نبود مشوق‌های قوی برای بخش خصوصی در پروژه مشارکت	
(Helmy, 2011)	عدم پشتیبانی و حمایت از مدیریت پروژه	
(Mittal, Kalampukatt ۲۰۱۰) (رهبر و مظفری، ۱۳۸۶)	عدم توازن قدرت بین طرفین مشارکت	عدم تعامل بین بخش خصوصی و عمومی
(Mittal, Kalampukatt, 2010) (Agrawal, 2010)	نبود سازگاری و سازش‌پذیری بین طرفین (روح مشارکت)	
(Kwoak et al., 2009) (Ismaeil et al., 2011)	عدم تسهیم و تخصیص ریسک بین طرفین	
(Lihong, 2008) (مرتضوی و همکاران، ۱۳۹۱) (Helmy, 2011). (Agrawal, 2010)	عدم توانمندی بخش خصوصی	شرایط بخش خصوصی
(Ismaeil et al., 2011). (Mittal, Kalampukatt 2010)	عدم تنوع، شفاف و چندمزیته بودن اهداف در پروژه	ویژگی‌های پروژه
(Ismaeil et al., 2011). (Helmy., 2011)	نبود شفافیت در فرآیندهای پروژه مشارکتی	
(Hardcastle et al., 2007)	عدم امکان سنجی فنی پروژه	

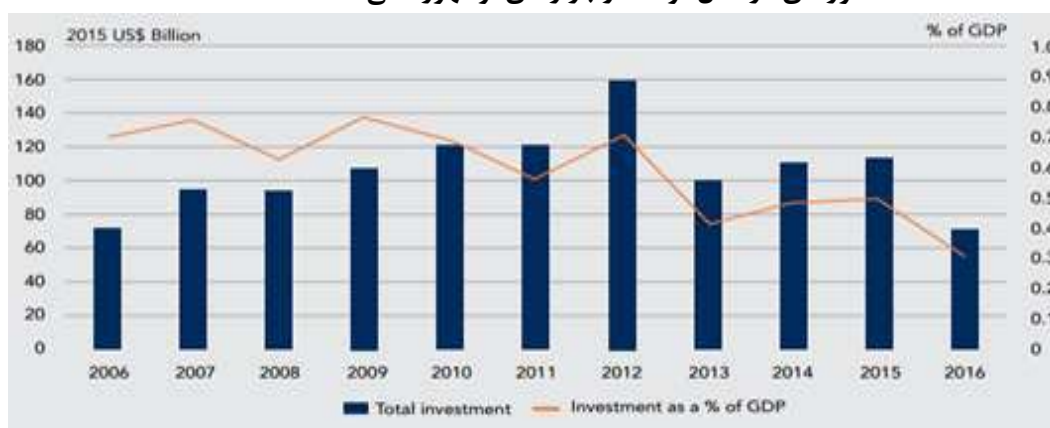
مأخذ: یافته‌های تحقیق.

۲. مروری بر وضعیت کلی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP) در بخش حمل‌ونقل در جهان و ایران

در این بخش وضعیت تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی طی سال‌های اخیر در مناطق مختلف جهان و ایران و در هر یک از بخش‌های مختلف حمل‌ونقل مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در نمودار ۱ مقدار کل سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور ملاحظه می‌گردد که طی دهه اخیر تا سال ۲۰۱۲ روند افزایشی داشته

است، ولی از سال ۲۰۱۲ به بعد به مرور تا سال ۲۰۱۶ روند نسبی کاهشی داشته و این رقم از حدود ۱۶۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ به حدود ۷۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۶ رسیده است. همچنین سهم سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور از تولید ناخالص داخلی این کشورها در سال ۲۰۱۶ حدود ۰/۴ درصد بود. این در حالی است که این نسبت در سال ۲۰۱۲ به حدود یک درصد (۰/۹ درصد) رسیده بود. کاهش سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی طی سال‌های اخیر در این طیف کشورها به دلیل افت سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها در سه کشور عمده تأثیرگذار، شامل ترکیه، هند و برزیل بوده است.^۱

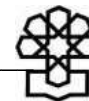
نمودار ۱. نسبت سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساخت با مشارکت بخش خصوصی به GDP در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور^۲ طی دهه ۲۰۰۶-۲۰۱۶

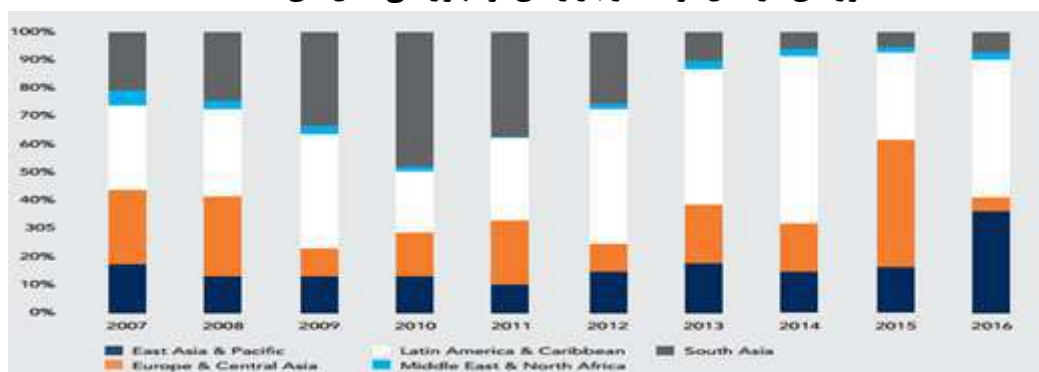
Source: World Bank Group, 2016.

۱. 2016 ANNUAL UPDATE, Private Participation in Infrastructure (PPP), World Bank Group

۲. Emerging Markets and Developing Economies (EMDEs)

نمودار ۲. توزیع منطقه‌ای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساخت با مشارکت بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۰۷

Source: Ibid.

با توجه به نمودار ۲، توزیع منطقه‌ای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساخت با مشارکت بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور نشان می‌دهد که طی پنج سال اخیر بیشترین سهم را در مناطق مختلف جهان، کشورهای آمریکای لاتین و شرق آسیا و اقیانوس آرام به خود اختصاص داده‌اند. البته در برخی سال‌ها کشورهای اروپایی و آسیای مرکزی نیز سهم بیشتری در این نوع مشارکت به خود اختصاص داده‌اند. با وجود این سهم منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در مقایسه با مناطق دیگر در جذب مشارکت عمومی - خصوصی طی دهه اخیر بسیار ناچیز بوده است و این نمایانگر آن است که بستر سازی و ایجاد شرایط مناسب جهت فعالیت بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های زیرساخت در این منطقه انجام نگرفته است. علاوه بر این براساس گزارش بانک جهانی، مناقشه‌ها و آشوب‌های سیاسی (متغیر عدم ثبات سیاسی و اجتماعی) از مهمترین دلایل افت این نوع سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۱۶ قلمداد شده است.^۱

نمودار ۳. توزیع سرمایه‌گذاری در زیربخش‌های زیرساخت با مشارکت بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۰۶

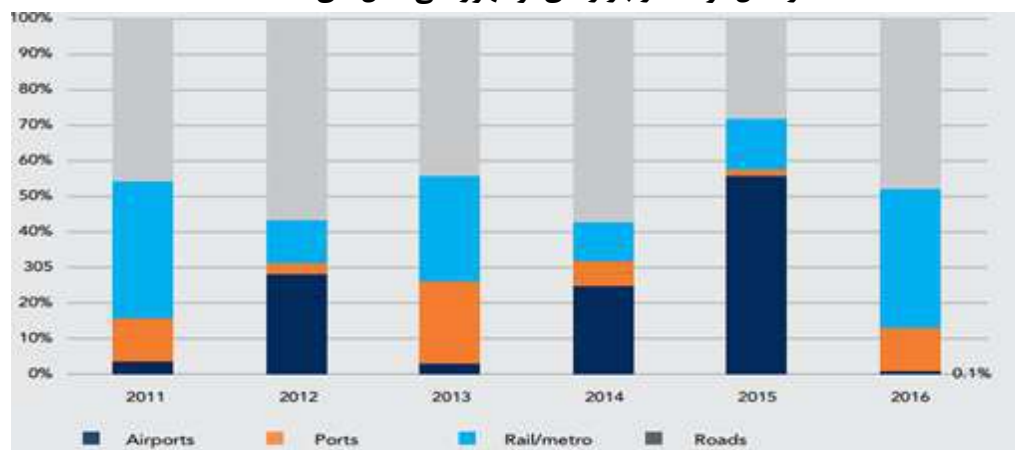
Source: Ibid.

۱. 2016 ANNUAL UPDATE, Private Participation in Infrastructure (PPP), World Bank Group

همان‌گونه که در نمودار ۳ ملاحظه می‌گردد عمده سرمایه‌گذاری‌ها با مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها در بخش‌های انرژی و حمل‌ونقل بوده و زیرساخت آب و فاضلاب سهم ناچیزی در جذب مشارکت عمومی - خصوصی داشته است. حتی در برخی سال‌ها این نوع سرمایه‌گذاری در بخش حمل‌ونقل با بخش انرژی برابری کرده و یا از آن پیشی گرفته است.

این موضوع حکایت از رغبت کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور برای جذب مشارکت خصوصی به‌منظور توسعه بخش حمل‌ونقل دارد.

نمودار ۴. توزیع سرمایه‌گذاری در زیربخش‌های حمل‌ونقل با مشارکت بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور طی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۶

Source: Ibid.

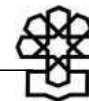
براساس نمودار ۴، توزیع سرمایه‌گذاری در زیربخش‌های حمل‌ونقل با مشارکت بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور نشان می‌دهد که گرایش سرمایه‌گذاری در بخش‌های حمل‌ونقل متغیر بوده و در سال‌های متفاوت این بخش‌ها بنا به نیاز برای توسعه و سرمایه‌گذاری از اهمیت خاصی برخوردار بوده‌اند.

جدول ۵. میزان سرمایه‌گذاری با مشارکت عمومی - خصوصی

در زیرساخت‌های ایران طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶ (میلیون دلار)

بخش	میزان
مخابرات	۴۱۱۳
برق	۸۰۸
بنادر	۲۳۵

Source: Private Participation in Infrastructure Database, WORLD BANK.

براساس آمار بانک جهانی در ایران طی ۲۷ سال اخیر در دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶، میزان مشارکت بخش عمومی و خصوصی در حوزه زیرساخت‌ها فقط در حوزه‌های مخابرات و برق و بنادر با مجموع ۵/۱۵۶ میلیارد دلار بوده است که سهم بخش مخابرات برابر ۴/۱۱۳ میلیارد دلار و بخش برق ۸۰۸ میلیون دلار و بخش بنادر (توسعه بندر چابهار و مشارکت با شرکت بندری هند) برابر ۲۳۵ میلیون دلار بود. بنابراین سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در زیرساخت‌ها به خصوص بخش حمل‌ونقل بسیار محدود (فقط در یک حوزه حمل‌ونقل) و پایین بوده و فقط سرمایه‌گذاری ناچیزی در حوزه بنادر انجام شده است.

در جدول ۶ برخی از کشورهای رقیب ایران در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ با توجه به در دسترس بودن داده‌ها، که عملکرد بهتری در جذب مشارکت عمومی - خصوصی داشته‌اند به تفکیک سرمایه‌گذاری در هر یک از زیربخش‌های حمل‌ونقل آورده شده است.

جدول ۶. وضعیت PPP در زیربخش‌های حمل‌ونقل کشورهای رقیب ایران

در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶ (میلیون دلار)

کشور	حمل‌ونقل هوایی	حمل‌ونقل جاده‌ای	حمل‌ونقل ریلی	حمل‌ونقل دریایی
ایران				۲۳۵
مصر	۳۹۸			۱۹۱۷
قزاقستان	۳۱			۲۳۱
ترکیه	۴۴۹۳۴	۱۴۶۷۳		۳۳۳۰
پاکستان	۴۰			۲۵۱۵
ارمنستان	۳۰۴		۵۷۵	

Soucre: Ibid.

در جمع‌بندی مطالب این بخش می‌توان به موارد اساسی ذیل اشاره نمود:

- سهم منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در مقایسه با مناطق دیگر در جذب مشارکت عمومی - خصوصی طی دهه اخیر بسیار ناچیز بوده است و این نمایانگر آن است که بسترسازی و ایجاد شرایط مناسب جهت فعالیت بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های زیرساخت در این منطقه انجام نگرفته است.
- کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور رغبت فراوانی برای جذب مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه بخش حمل‌ونقل داشته‌اند.
- سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در زیرساخت‌ها به خصوص بخش

حمل و نقل بسیار محدود (فقط در یک حوزه) و پایین بوده است و فقط سرمایه‌گذاری ناچیزی در حوزه بنادر رخ داده است.

۳. تجربه کشورهای موفق و منتخب در تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل و نقل و الگوبرداری از آنها برای بخش حمل و نقل ایران

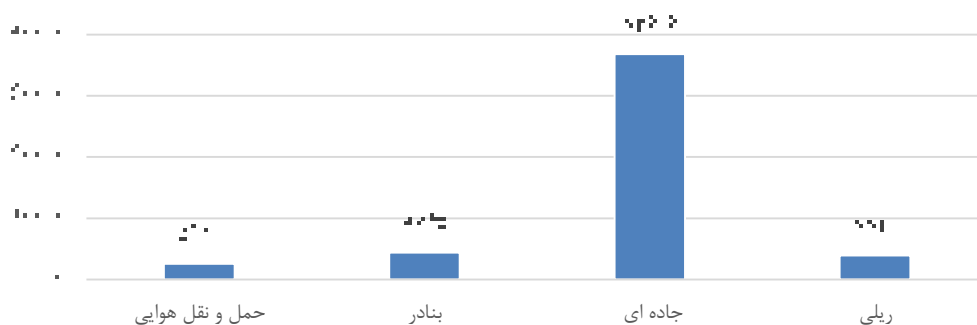
یکی از مهمترین راهکارها برای بهبود وضعیت جذب مشارکت بخش عمومی و خصوصی، استفاده از تجارب سایر کشورهاست. انتخاب کشورهای مورد بررسی نیز در این ارتباط حائز اهمیت است و در مطالعه حاضر با توجه به پیشرو بودن مشارکت بخش عمومی و خصوصی کشورهای هند، استرالیا و ترکیه در سطح کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای نوظهور و وضعیت مناسب آنها در زمینه جذب مشارکت بخش عمومی و خصوصی و به علاوه در دسترس بودن اطلاعات کافی در زمینه موضوع مورد بحث انتخاب شده‌اند.

۳-۱. هند

در بررسی وضعیت کشور هند در جذب مشارکت عمومی - خصوصی در بخش‌های مختلف حمل و نقل در نمودار ذیل ملاحظه می‌گردد که میزان کل سرمایه‌گذاری با رویکرد PPP در کل بخش حمل و نقل طی دوره ۱۹۹۰ - ۲۰۱۶ بیشتر از ۹۵ میلیارد دلار بوده است.

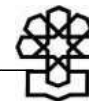
نمودار ۵. میزان سرمایه‌گذاری با رویکرد PPP در زیرساخت‌های حمل و نقل

هند طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶ (میلیون دلار)

دولت هند به منظور هدایت اعتبارات مالی بلندمدت به سوی پروژه‌های زیرساخت اقدامات متنوعی را اتخاذ کرده است که می‌توان در دو بخش اقدامات نهادی توسعه زیرساخت و اقدامات راهبردی جهت توسعه قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) تقسیم‌بندی نمود: (نمازی و همکاران،

(۱۳۹۳)

۱-۳. اقدامات نهادی توسعه زیرساخت

اقدامات نهادی توسعه زیرساخت در هند عبارتند از:

- کاهش محدودیت‌های سرمایه‌گذاران نهادی خارجی^۱ برای زیرساخت
- صندوق توسعه پروژه‌های زیرساخت هند (IIPDF):^۲ این صندوق با هدف سرعت‌بخشی به آماده‌سازی پروژه‌ها توسط دولت هند راه‌اندازی شد.

• صندوق‌های وام‌دهی زیرساخت:^۳ این صندوق‌ها جهت سرعت‌بخشی و افزایش جریان اعتبارات مالی بلندمدت به سمت پروژه‌های زیرساخت در سال ۲۰۱۱ توسط وزارت دارایی راه‌اندازی شدند. همچنین برای جذب اعتبارات خارجی وزارت دارایی اعلام کرد که مالیات‌های ماهیانه بر روی پرداخت‌های بهره‌ای وام این صندوق‌ها از ۲۰ درصد به ۵ درصد کاهش خواهد یافت. درآمد آنها نیز از مالیات معاف شد. وظیفه این صندوق‌ها فراهم نمودن وام‌های بلندمدت و کم‌بهره برای پروژه‌های زیرساخت با تحریک منابع پس‌انداز طولانی‌مدت مانند بیمه و صندوق‌های بازنشستگی است. این منابع قبل از این نقش محدودی را در تأمین مالی پروژه‌های زیرساخت ایفا می‌کردند.

• سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و توسعه زیرساخت: جهت تسهیل تأمین مالی زیرساخت، مجوز سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌های مختلف تا ۱۰۰ درصد هزینه پروژه‌ها صادر شده است.

• تأمین مالی فاصله سوددهی پروژه (VGF):^۴ پروژه‌های زیرساخت بر روی اقتصاد یک کشور آثار مثبتی دارند و موجب رونق و افزایش تجارت می‌شوند. با وجود این ممکن است برای بخش خصوصی سودآور نباشند. در این روش دولت تا ۴۰ درصد (که ۲۰ درصد آن توسط دولت مرکزی و ۲۰ درصد آن توسط دولت ایالتی و وزارتخانه مربوطه تأمین می‌شود) کل هزینه پروژه را جهت قابل پذیرش شدن آن توسط بخش خصوصی در قالب مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP)، سرمایه‌گذاری می‌کند.

۲-۱-۳. اقدامات راهبردی جهت توسعه قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP)

اهم اقدامات و سیاست‌هایی که توسط دولت برای افزایش قراردادهای PPP صورت گرفته به شرح ذیل است:^۵

- راه‌اندازی کمیته ارزیابی PPP^۶ جهت برآورد و تأیید هر چه آسان‌تر پروژه‌ها،
- آماده‌سازی مجموعه ابزارهای PPP^۷ برای بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و اجرای طرح‌های PPP.

۱. Foreign Institutional Investors

۲. IIPDF: India Infrastructure Project Development Fund

۳. Infrastructure Debt Funds (IDFs)

۴. VGF: Viability Gap Funding

۵. Accelerating Public Private Partnership in India, FICCI-E&Y Report on PPP, 2012.

۶. PPAC

۷. PPP Toolkit

- ارائه پیش‌نویس سیاست ملی^۱ PPP از جانب وزارت دارایی،
- افزایش حمایت‌های مالی از طریق صندوق توسعه پروژه‌های زیرساخت،^۲ VGF، اصلاح مالیات مصرف‌کننده و ...،
- تهیه مدل واگذاری توافقنامه‌ها و اسناد دیگر: این مدل حاوی لیست چارچوب‌های استاندارد شده‌ای است که واگذاری پروژه‌های PPP را شفاف و رقابتی می‌کند.

۲-۳. استرالیا^۳

به‌طور تاریخی اجرای پروژه‌های زیرساختی در استرالیا توسط دولت تأمین مالی می‌شده است، ولی از اواسط دهه ۱۹۹۰ با قدرت گرفتن بخش خصوصی، این بخش نیز مشارکت قابل توجه را در تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی داشته است.

استرالیا به‌منظور توسعه زیرساخت‌های خود، بسترهای قانونی و نهادی خاصی در نظر گرفته است که اجرای طرح‌های زیرساختی را ساماندهی کند که عبارتند از:

۱-۲-۳. اقدامات نهادی برای توسعه زیرساخت

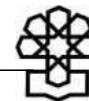
اقدامات نهادی توسعه زیرساخت در استرالیا عبارتند از:

- تأسیس وزارت زیرساخت و توسعه منطقه‌ای: در دولت استرالیا، وزیر ساخت و توسعه منطقه‌ای مسئولیت تمام اموری را که مربوط به زیرساخت، حمل‌ونقل و توسعه منطقه‌ای، تنظیم مقررات، تأمین مالی و ... است به عهده دارد.
- نهاد زیرساخت استرالیا: نهاد زیرساخت یک نهاد قانونی است که طبق قانون زیرساخت استرالیا در ۲۰۰۸ تأسیس شده است. این نهاد به دولت، سرمایه‌گذاران و صاحبان زیرساخت‌ها در مورد طیف گسترده‌ای از مسائل، پیشنهادهایی ارائه می‌کند. این نهاد ۱۱ عضو دارد که توسط وزیر زیرساخت‌ها و حمل‌ونقل انتخاب می‌شوند.
- گروه تأمین مالی زیرساخت استرالیا: این گروه یک پنل تخصصی مشاوره‌ای است که برای مشورت دادن به نهاد زیرساخت در مورد مسائل مربوط به سیاست‌های تأمین مالی تأسیس شده است.

۱ National PPP Policy

۲ JIPDF

۳. داده‌های PPP استرالیا در سایت بانک جهانی موجود نبود. بنابراین در این بخش نظریه اقدامات و بسترسازی انجام گرفته برای توسعه PPP این کشور از گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با مشخصات ذیل استفاده شده است:
ناصر امن‌زاده، سیدعباس پرهیزکاری و داریوش ابوحمز. «مطالعات تطبیقی تجربه دیگر کشورها در تأمین مالی طرح‌های عمرانی ۲. استرالیا»، دفتر مطالعات برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.

۲-۳. اقدامات قانونی و راهبردی برای توسعه زیرساخت

اقدامات قانونی و راهبردی برای توسعه زیرساخت در استرالیا عبارتند از:

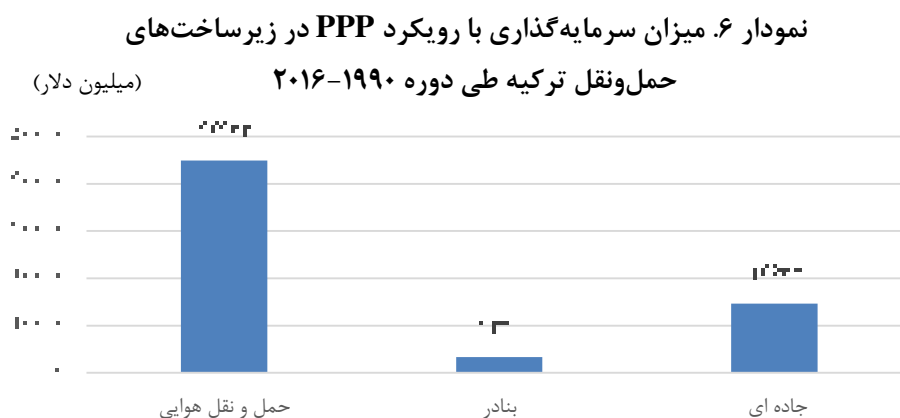
- قانون زیرساخت استرالیا: این قانون در سال ۲۰۰۸ تصویب شد و در سال ۲۰۱۳ اصلاح گردید. موضوع اصلی این قانون تأسیس نهاد زیرساخت استرالیا است.
- قانون صندوق‌های زیرساخت کشور: این قانون در سال ۲۰۰۸، به منظور تأسیس صندوق با هدف انجام پروژه‌های زیرساختی در استرالیا تصویب شد.
- اتخاذ سیاست و راهنمای مشارکت بخش عمومی و خصوصی: این سیاست توسط دولت در سال ۲۰۰۸ تصویب شد که بخشی از آن به ارزیابی گزینه‌های ممکن برای تدارک زیرساخت‌ها از جمله PPP، فرآیند اجرای پروژه، مسائل فنی، مسائل مربوط به قرارداد، مسائل زیست‌محیطی، ریسک تورم، نظارت بر عملکرد، جبران خسارت، تغییر در قوانین، بیمه، حل اختلافات و صلاحیت‌های اداری و حقوقی هر یک از دولت‌های محلی و مرکزی و ... می‌پردازد.^۲
- برنامه استراتژیک بلندمدت: در سال ۲۰۱۳ نهاد زیرساخت استرالیا برنامه‌ای ۵۰ ساله را برای زیرساخت این کشور تدوین نمود. در این برنامه به تأسیس صندوق واحد ملی برای زیرساخت، حرکت از تأمین مالی‌های دولتی به سمت روش‌های تشویق بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در این بخش و فروش یا اجاره بلندمدت دارایی‌های زیرساختی دولت و سرمایه‌گذاری دوباره آنها در زیرساخت‌های جدید در نظر گرفته شد. (امن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۳)

۳-۳. ترکیه

با توجه به اینکه کشور ترکیه در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ به عنوان رقیب راهبردی ایران محسوب می‌گردد ولی به دلیل اینکه سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در زیرساخت‌ها در ترکیه بسیار بالاست این کشور در رده‌بندی میزان PPP در حوزه کشورهای اروپایی و آسیای مرکزی قرار گرفته است. حائز اهمیت است میزان PPP در زیرساخت‌های حمل‌ونقل ترکیه طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶ حدود ۶۳ میلیارد دلار بود. این در حالی است که کل میزان PPP در زیرساخت‌های حمل‌ونقل طی این دوره در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا حدود ۷ میلیارد دلار بوده است.

۱. National Public Private Partnership Policy and Guidelines

۲. http://www.infrastructureaustralia.gov.au/public_private/ppp_policy_guidelines.aspx

Source: Private Participation in Infrastructure Database, WORLD BANK.

همان‌گونه که در نمودار ۶ ملاحظه می‌گردد ترکیه در انواع زیربخش‌های مختلف حمل‌ونقل اقدام به سرمایه‌گذاری با رویکرد PPP نموده است و همچنین میزان هر کدام از این سرمایه‌گذاری‌ها قابل توجه است.

ترکیه به‌منظور توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت‌ها اقدامات قانونی و اجرایی خاصی انجام داده است که عبارتند از:

۱-۳-۳. اقدامات قانونی برای توسعه زیرساخت

اقدامات قانونی برای توسعه زیرساخت در ترکیه عبارتند از:

- تصویب قانون مشارکت عمومی - خصوصی (PPP): ترکیه یکی از اولین کشورهایی است که قوانین مربوط به روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) را توسعه داده است. اولین قانون مربوط به این امر در سال ۱۹۸۴ تصویب شد و بر طبق آن به بخش خصوصی اجازه داده شد تا در فعالیتهای مربوط به تولید برق مشارکت کند. ۱ در ادامه به برخی قوانین مربوط به توسعه و ترویج مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) اشاره می‌گردد که نشان می‌دهد ترکیه برای انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) و ناظر به نوع فعالیت اقتصادی، قانون خاصی در نظر گرفته است:

قوانین مربوط به BOT

از میان روش‌های مختلف مشارکت عمومی و خصوصی، روش BOT^۲ به‌طور گسترده در ترکیه مورد استفاده می‌باشد. بنابراین در این راستا سه قانون تصویب شده است که عبارتند از:

- قانون شماره ۳۰۹۶: این قانون برای اولین بار اجازه ورود بخش خصوصی به حوزه تولید برق را صادر کرد.

۱. PPP Infrastructure Projects in Turkey, Project Finance International European Report, September, 2012.

۲. Build-operate-and-Transfer

- قانون شماره ۳۴۶۵: این قانون انحصار فعالیت دولت در بخش ساخت، بهره‌برداری و نگهداری شاهراه‌های استانی را حذف کرد.
- قانون شماره ۳۹۹۶: این قانون مبنایی برای اجرای پروژه‌های زیرساختی با روش BOT در ترکیه است.

قوانین مربوط به TOR^۱

- قانون شماره ۴۰۴۶: بر خصوصی‌سازی تأکید دارد و در سال ۱۹۹۴ به صورت قانون درآمد است.
- قانون شماره ۵۳۳۵: این قانون به دولت اجازه می‌دهد تا فرودگاه‌ها را به صورت جزئی و یا کلی به بخش خصوصی منتقل کند. این انتقال می‌تواند با ابزار اجاره بلندمدت و یا انتقال حق بهره‌برداری باشد.
- قانون شماره ۳۴۶۵: اجازه واگذاری نهادهای بزرگراه‌ها را بجز مدیریت کل، نگهداری، ساخت، نگهداری و بهره‌برداری را به بخش خصوصی می‌دهد.

قوانین مربوط به LTR^۲

- قانون شماره ۴۰۴۶: این قانون برای واگذاری حق بهره‌برداری از طرح‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- قانون شماره ۵۳۳۵: حق امتیاز یک بخش یا تمامی بخش‌های حمل‌ونقل فرودگاهی را به بخش خصوصی واگذار می‌کند (براساس روش‌های LTR و TOR).

۳-۳-۲. راهکارهای اجرایی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)

- راهکارهای اجرایی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) در ترکیه عبارتند از:
- اولویت‌بندی طرح‌ها: در سال‌های اخیر به منظور افزایش کارایی در استفاده از منابع محدود اولویت‌هایی همچون زودبازدهی و اضطراری بودن پروژه در نظر گرفته شده است.
 - معافیت از حقوق و عوارض گمرکی: این معافیت مشمول واردات ماشین‌آلات و تجهیزات لازم برای سرمایه‌گذاری براساس فهرست مجاز اقلام وارداتی GDFI می‌شود.
 - کمک‌های سرمایه‌گذاری: این کمک‌ها بیشتر در قالب معافیت مالیاتی سرمایه‌گذاری است. از هزینه‌های مورد قبول مشمول تشویق‌های مجاز سرمایه‌گذاری می‌توان به ساختمان، ماشین‌آلات، تجهیزات، حمل‌ونقل و نصب و راه‌اندازی اشاره نمود.
 - پوشش ریسک‌های مشارکت عمومی - خصوصی (PPP): اجرای روش‌های مختلف PPP

۱. Transfer of Operational Rights

۲. Long Term Leasing

توسط بخش خصوصی نیاز به پوشش برخی ریسک‌ها دارد. در عمل دو نوع ضمانت در ترکیه انجام می‌پذیرد که به صورت گارانتی درآمدی یا کاربردی و گارانتی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است.

الف) گارانتی درآمدی یا کاربردی

در این روش‌ها حداقل درآمد و یا حداقل ترافیک (حداقل تعداد عبور و مرور ماشین‌ها) در حوزه طرح‌های حمل‌ونقل توسط دولت تضمین می‌شود.

ب) گارانتی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

ترکیه به منظور جذب سرمایه‌گذاری خارجی اقداماتی جهت پوشش ریسک‌های مختلفی که سرمایه‌های خارجی با آن مواجهند، انجام داد. این کشور به منظور فراهم کردن محیطی امن‌تر برای سرمایه‌گذاری خارجی، اقدام به عضویت در برخی سازمان‌های جهانی و عقد قراردادهای دوجانبه و چندجانبه کرده است (مردی و همکاران، ۱۳۹۳).

- شرکت MIGA^۱: کشور ترکیه دارای شرکتی به نام MIGA است. این شرکت زیرمجموعه‌ای از بانک مرکزی است که ریسک سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FSI) را در حوزه طرح‌های عمرانی، با ابزار بیمه پوشش می‌دهد.

نکته قابل توجه آن است که در سال ۲۰۰۹ مصوب شد که طرح‌های عمرانی در ترکیه صرفاً با روش‌های PPP اجرا شوند. این طرح‌ها عمدتاً با روش BOT اجرا شده و اغلب در بخش‌های انرژی و حمل‌ونقل هستند.^۲

در جمع‌بندی تجارب سه کشور موفق در جذب سرمایه‌گذاری با رویکرد مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) می‌توان به موارد اساسی ذیل اشاره نمود:

- ایجاد قوانین یا سیاست‌های ملی در راستای حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)

- ایجاد نهادهای حاکمیتی یا غیرحاکمیتی با هدف حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی

(PPP)

- بسترسازی مناسب جهت تأمین مالی پروژه‌های زیرساخت از طریق ایجاد صندوق‌های

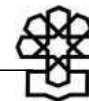
توسعه زیرساخت، کاهش محدودیت بخش خصوصی برای پروژه‌های زیرساخت و استفاده از

مدل‌های گوناگون قراردادهای PPP

- استفاده از انواع روش‌های بیمه و تضمین سرمایه‌گذاران در اجرای پروژه‌های PPP

۱. Multilateral Investment Guarantee Agency

۲. European ppp Report, European ppp Report Center, 2009.

۴. چالش‌ها و موانع قانونی و نهادی مترتب بر انگیزش و رشد تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در بخش حمل‌ونقل ایران

در بخش‌های قبلی گزارش پس از مطالعه تئوریک و معرفی مشارکت بخش عمومی و خصوصی و بررسی مطالعات مختلف داخلی و خارجی در این زمینه، موانع مؤثر و محوری توسعه مشارکت بخش عمومی و خصوصی شناسایی گردیدند. همچنین در ارزیابی وضعیت مشارکت بخش عمومی و خصوصی در جهان و ایران، ملاحظه گردید که کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور رغبت فراوانی برای جذب مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه بخش حمل‌ونقل داشته‌اند و سرمایه‌گذاری با رویکرد مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در حوزه حمل‌ونقل کشور رقیب سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ طی ۲۷ سال اخیر، کشور ترکیه، بیشتر از کل این نوع سرمایه‌گذاری در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا بوده است. با وجود این، سرمایه‌گذاری با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در زیرساخت‌ها، به‌خصوص حوزه حمل‌ونقل ایران بسیار محدود و فقط در حوزه بنادر رخ داده است. همچنین ملاحظه گردید که کشورهای موفق در جذب مشارکت بخش عمومی و خصوصی در زیرساخت‌ها چه اقدامات و سیاست‌های قانونی و نهادی برای توسعه این نوع سرمایه‌گذاری انجام داده‌اند.

بنابراین مورد نیاز است موانع و چالش‌های پیش روی جذب سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی در حمل‌ونقل مورد کاوش و تحلیل قرار گرفته و همچنین در راستای رفع این چالش‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی از تجربیات کشورهای قبلاً از این طرح‌ها به‌منظور تسریع نیل به توسعه اقتصادی خود استفاده نموده‌اند، بهره‌برداری لازم صورت گیرد. در این راستا، در این بخش از گزارش، اهم موانع موجود در جذب مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه حمل‌ونقل مورد بررسی قرار گرفته و تلاش می‌گردد تا ضمن برشمردن اهم موانع، راهکارهای مشخصی نیز در جهت اصلاح مشکلات و چالش‌ها ارائه شود.

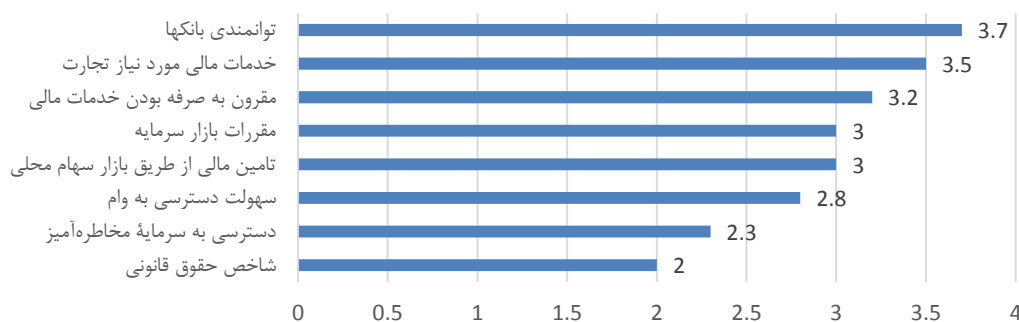
در این بخش از گزارش، موانع محوری و مؤثر موجود در جذب مشارکت عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران با استفاده از تحلیل‌ها و اطلاعات دریافتی از وزارت راه و شهرسازی و سایر متولیان حوزه حمل‌ونقل و نظرات صاحب‌نظران و مطالعات معتبر انجام گرفته داخلی مورد شناسایی قرار می‌گیرند. نتایج حاکی از آن است که موانع محوری جذب مشارکت عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران در راستای محورهای شناسایی شده ناشی از مطالعات نظری و تجربی خارجی در جذب مشارکت عمومی - خصوصی در کشورهای مختلف بوده است. مهمترین موانع موجود شناسایی شده در جذب مشارکت عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران عبارتند از:

۴-۱. محدودیت‌های تأمین مالی به‌خصوص از طریق بازار سرمایه

در کشورهای در حال توسعه به دلیل عدم توسعه نهادها و ابزارهای مالی و نفوذ کم بازارهای سرمایه، عدم دسترسی به منابع مالی را می‌توان اصلی‌ترین مانع انجام سرمایه‌گذاری از جمله سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت عمومی و خصوصی در حوزه زیربنای حمل‌ونقل دانست.

براساس گزارش رقابت‌پذیری جهانی طی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷^۱، شاخص توسعه بازارهای مالی ایران^۲ با کسب رتبه ۱۳۱ از بین ۱۳۸ کشور مورد بررسی به‌عنوان مهم‌ترین مانع کسب‌وکار و رقابت‌پذیری در فضای اقتصاد ایران برشمرده شده است. در بین مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده این شاخص با توجه به نمودار ذیل دسترسی به سرمایه مخاطره‌آمیز، سهولت دسترسی به وام و تأمین مالی از طریق بازار سهام محلی از مهم‌ترین دلایل ضعف شاخص توسعه بازارهای مالی در ایران ذکر شده است.

نمودار ۷. وضعیت مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده شاخص توسعه بازارهای مالی در ایران طی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷

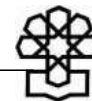

Source: The Global Competitiveness Report 2016-2017, World Economic Forum

سرمایه‌گذاران سنتی توسعه زیرساخت‌ها در کشورهای مختلف، بانک‌ها و مؤسسات مالی مانند بیمه‌ها و صندوق‌های بازنشستگی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری هستند که به دنبال سرمایه‌گذاری بلندمدت و کم‌ریسک می‌باشند. این مؤسسات در بازارهای مالی بین‌المللی به خرید اوراق بدهی بلندمدت توسعه زیرساخت اقدام می‌کنند که به دلیل بلندمدت بودن، معمولاً نرخ‌های بهره نسبتاً بیشتری دارند. در بازارهای مالی توسعه‌یافته، شرکت‌های پیمانکاری به دلیل حضور فعال در بورس‌ها نقش پررنگی در تأمین منابع مالی پروژه‌ها ایفا می‌کنند. اما در کشور ما شرکت‌های راهسازی هنوز جذب بازار سرمایه نشده‌اند. در صورت حضور شرکت‌های بزرگ دارای سبد پروژه‌ها در بازار سرمایه؛ اولاً این شرکت‌ها در مواقع مورد نیاز برای تأمین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری ساخت و بهره‌برداری به راحتی در بازار افزایش سرمایه خواهند داد. ثانیاً عموم سرمایه‌گذاران به دلیل سبد پروژه‌های این شرکت‌ها ریسک کمتری را متقبل خواهند شد و نیز ضرورتی ندارد دوره احداث را بدون عایدی به انتظار دوره بهره‌برداری بگذرانند.

۱. The Global Competitiveness Report 2016-2017, World Economic Forum.

۲. Financial Market Development

همچنین به دلیل تجربه مدیریت پروژه این شرکت‌ها، هزینه‌های مدیریتی بین سبدها سرریز می‌شود. در تأمین مالی از طریق بازار سرمایه ایران به دلیل شرایط اقتصاد کلان از جمله نرخ تورم و ناپایداری سیاست‌ها، تاکنون تجربه موفق‌تری رخ نداده است. اگرچه این بازار ذاتاً منبع تأمین مالی با هزینه بالا محسوب می‌گردد. به دلایل فوق‌الذکر بیمه‌های سرمایه‌گذاری یا بیمه‌های اعتباری نیز محصولات قابل اتکا و بلندمدتی ارائه نکرده‌اند. همچنین در شرایط فعلی اقتصاد ایران به دلیل عدم پایداری قوانین و مقررات و عدم پایداری سیاسی و عدم ثبات نرخ بهره، تورم، نرخ ارز و...؛ مؤسسات مالی تسهیلات بلندمدت را به صورت کلی از سبد تسهیلات خود خارج کرده‌اند.

۱-۱-۴. عدم حضور شرکت‌های پیمانکاری در بازار بورس

شرکت‌های پیمانکاری به دلیل اینکه جزء شرکت‌های بورسی نیستند، بنابراین برای انتشار اوراق صکوک، با سختگیری‌های بیشتری مواجهند. در این رابطه در صورت همکاری راهبردی وزارت راه با یک یا چند شرکت تأمین سرمایه، امکان انتشار و بازارگردانی اوراق بدهی برای سرمایه‌گذاران وجود دارد. همچنین تضمین پرداخت بخشی از هزینه‌های کارمزد یا سود اوراق بدهی سرمایه‌گذار توسط دولت مورد نیاز است. (روحانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴)

۲-۱-۴. نقش ضعیف شرکت‌های تأمین سرمایه در تأمین مالی زیرساخت

شرکت‌های تأمین سرمایه نقش‌های متنوعی در تأمین مالی مبتنی بر بازار سرمایه ایفا می‌کنند. با کمک شرکت‌های تأمین سرمایه بین‌المللی می‌توان اوراق بهادار پروژه‌های بندری و فرودگاهی را در بازارهای سرمایه بین‌المللی منتشر کرد.

شرکت‌های بزرگ تأمین سرمایه می‌توانند به صورت تخصصی نقش مدیریت سبد سرمایه‌گذاری‌های زیرساخت بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی را برعهده گیرند و اوراق بهادار مربوط به هر پروژه را بین چندین بانک و صندوق بازنشستگی و صندوق سرمایه‌گذاری و بیمه و... توزیع کنند. اگرچه پیش‌نیاز این موضوعات سودده کردن پروژه‌ها برای سرمایه‌گذاران و نیز جذاب کردن اوراق بدهی پروژه‌ها است.

۳-۱-۴. نقش ضعیف صندوق توسعه ملی در تأمین مالی زیرساخت

طی سال‌های اخیر امکان استفاده از منابع صندوق توسعه ملی براساس نظامنامه ارزی برای توسعه ناوگان حمل‌ونقل فراهم است. نیاز پروژه‌های جاده‌ای و ریلی به تأمین مالی ارزی بسیار محدود است و در صورت تولید ریل در ایران این نیاز بسیار کاهش خواهد یافت. البته تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی برای تأمین منابع مالی نوسازی ناوگان قابل استفاده و مفید است. همچنین حائز اهمیت است؛ گواهی تعهد دولت به پرداخت اجاره به شرکت سرمایه‌گذار می‌تواند به‌عنوان وثیقه اخذ تسهیلات توسعه‌ای توسط شرکت‌های پروژه قراردادهای مشارکتی در نظر گرفته شود. اگرچه طی تفاهات اولیه با صندوق توسعه ملی، توثیق عواید معین اجاره که در قراردادهای مشارکت ذکر می‌شود تصریح شده است، ولی هنوز

سازوکار این مهم مشخص و تبیین نشده است. (همان)

۴-۱-۴. نقش ضعیف بانک‌های توسعه‌ای در تأمین مالی زیرساخت

در کشور ما علیرغم وجود بانک‌های توسعه‌ای، این بانک‌ها عموماً از مأموریت‌های توسعه‌ای خود فاصله گرفته‌اند. در بسیاری از کشورها بانک‌های توسعه‌ای از دریافت سپرده‌های خرد منع شده‌اند؛ لذا در معرض ریسک‌های سیستماتیک قرار نمی‌گیرند و از این رو با مقررات کفایت سرمایه بازل ارزیابی نمی‌شوند و صرفاً به مدیریت سبد دارایی‌های خود می‌پردازند. در کشور ما همه بانک‌ها در یک ردیف با هم مقایسه می‌شوند و سپرده‌های قانونی آنها نزد بانک مرکزی با هم تفاوتی ندارد.

طبق اساسنامه صندوق و قراردادهای عاملیت صندوق با بانک‌ها، بانک‌ها بازپرداخت اقساط تسهیلات را تقبل می‌کنند. در غیر این صورت صندوق توسعه از محل منابع بانک‌ها نزد بانک مرکزی نسبت به تسویه مطالبات خود اقدام خواهد کرد. از این رو بانک‌ها کمال سختگیری را در اعطای تسهیلات به کار می‌گیرند و انتظار نرخ‌های بازدهی بالا را برای طرح‌های پیشنهادی دارند که در حوزه حمل‌ونقل زمینی چنین نرخ‌های بازگشت بالایی امکان‌پذیر نیست. همچنین در اخذ وثیقه‌ها نیز سختگیری می‌کنند و شرایط تسهیلات سایر بانک‌های توسعه بین‌المللی را ندارند.

در شرایطی که در کشور وام‌های بلندمدت توسعه‌ای وجود ندارد و بانک‌های توسعه‌ای حضور تأثیرگذاری ندارند، بایستی سازوکاری تعبیه شود که با تقبل بخشی از سودهای تسهیلات بانک‌های تجاری، این تسهیلات را به ویژگی‌های تسهیلات توسعه‌ای نزدیک‌تر سازند. تقبل یارانه در صورتی که عمومیت یابد، به دلیل حجم بالا و ارزی بودن این اقساط از توان منابع داخلی سازمان راهداری و راه‌آهن خارج خواهد بود. بنابراین بایستی منبع پایداری مانند صندوق توسعه حمل‌ونقل برای این منظور در نظر گرفته شود.

۴-۱-۵. نبود صندوق تخصصی پروژه زیرساخت

تاکنون تجربه موفق از روش تأمین مالی از طریق صندوق پروژه در دست نیست. در این راستا سازوکار نهادی و قانونی مورد نیاز است. صندوق پروژه بازار سرمایه را می‌توان مابه‌ازای شرکت پروژه در بازار سرمایه در نظر گرفت. عمر صندوق پروژه مشابه شرکت پروژه محدود به مدت قرارداد پروژه تا استهلاك کامل سرمایه‌گذاری است و درآمد و هزینه‌ها و فعالیت‌های آن در محدوده پروژه باقی می‌ماند. ویژگی منحصر به فرد صندوق این است که مدیریت صندوق متناسب با نیاز به تأمین مالی پروژه اقدام به صدور واحدهای جدید کند و نیازی نیست که تمامی پول در پذیرهنویسی به‌طور کامل جمع شود. همچنین در این صندوق‌ها امکان جذب سرمایه‌گذاران نهادی مانند صندوق‌های بازنشستگی، بیمه‌ها و بانک‌ها که به دنبال منافع بلندمدت هستند وجود دارد. (همان)

۴-۲. ضعف در قوانین و مقررات موجود

موانع و محدودیت‌های قانونی که در مسیر ثبات و به‌کارگیری روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی اخلاص ایجاد می‌کند نقش قابل توجهی در توسعه اقتصادی، اصلاحات و مکانیسم توسعه زیرساخت‌ها دارد. در حال حاضر در ایران ساختار حقوقی و قانونی مناسبی برای اجرای پروژه‌های PPP وجود ندارد و این ساختار فقط برای رویه‌های سنتی و مرسوم کارآیی دارد. (صادقی شاهدانی، ۱۳۹۱) یکی از نمونه‌های عدم پایداری قوانین که تأثیر فراوانی در سوددهی پروژه‌های آزادراهی دارد، اعمال مالیات ارزش افزوده بر درآمدهای حاصل از عوارض قراردادهای آزادراهی مشارکتی می‌باشد. موضوع دیگر اینکه سرمایه‌گذار، هم به‌موجب قانون کشور خود و هم کشور میزبان، مالیات جداگانه بپردازد معقول نیست و سبب جلوگیری از سرمایه‌گذاری مشترک می‌گردد. در حال حاضر ایران با کشورهای معدودی بر سر حذف مالیات مضاعف توافقنامه امضا نموده است و باید این امر توسعه یابد.

۴-۲-۱. عدم وجود بند قانونی شفاف برای اعطای مجوز طرح‌های ترکیبی در قراردادهای مشارکت

اعطای امتیاز بهره‌برداری از اراضی دولتی به سرمایه‌گذاران در حاشیه زیرساخت‌های حمل‌ونقل در حال حاضر انجام می‌گیرد. ولی قانون یا حداقل آیین‌نامه‌ای برای تقویت پایه قانونی اعطای این امتیازها و همچنین مشخص کردن سقف و حدود این امتیازها و انواع مختلف امتیازهای قابل اعطا تدوین و تصویب نشده است.

۴-۲-۲. آسیب‌های مطرح در قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور

این قانون در زمان تصویب در نوع خود یکی از مترقی‌ترین قوانین و مقررات بود. لکن با پیشرفت ابزارها و نهادها و بازارهای پولی و مالی و بهبود رویکردهای مدیریت پیمان و سایر موارد، امروزه نیاز به جایگزینی این قانون با قانون مشارکتی جامع‌تر، بیشتر احساس می‌شود. وجود قراردادهای تأمین مالی و ساخت متنوع مانند BOT و موافقتنامه‌های مختلف و ... در این قانون پوشش داده نمی‌شود. همچنین نیاز به قوانین و مقررات مشابه در مورد تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، طرح‌های تعریض، طرح‌های بهسازی و بهره‌برداری و نگهداری و ... احساس می‌شود. همچنین به دلیل اینکه این قانون مشارکت در احداث فقط روی طرح‌های احداث راه‌ها متمرکز شده است و انعطاف لازم برای تدوین آیین‌نامه جامع‌تر فراهم نبوده، نیاز است قوانین و آیین‌نامه مجزایی برای طرح‌های فوق‌الذکر و سایر طرح‌های مشابه تدوین شود. (روحانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴)

۴-۳. ضعف‌های موجود در بخش عمومی

ضعف‌های موجود در بخش عمومی برای مشارکت بخش عمومی - خصوصی در حوزه حمل‌ونقل عبارتند از:

۴-۳-۱. نبود متولی اصلی جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی در بخش حمل‌ونقل

در حال حاضر علی‌رغم وجود جذب سرمایه‌گذاری در وزارتخانه راه و شهرسازی کارکرد عملی و منسجمی که پوشش‌دهنده جذب سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی در کلیه زیربخش‌های حمل‌ونقل باشد مشاهده نمی‌گردد. در دستگاه‌های دیگر مانند شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل و شرکت راه‌آهن دفاتر جذب سرمایه مستقر است، ولی فصل مشترک فعالیت آنها با ستاد وزارتخانه مشخص نشده است. شایان ذکر است فعالیت‌های دفتر جذب سرمایه وزارتخانه در زمینه جذب سرمایه‌گذاری مشارکتی بیشتر روی آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها تمرکز داشته است.

۴-۳-۲. نبود سازوکار جامع و شفاف واگذاری، پیگیری و اجرای پروژه‌های حمل‌ونقل

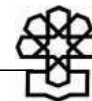
برای تأمین مالی پروژه‌ها روش‌های مختلفی استفاده می‌شود، ولی هیچگاه دو روش تأمین مالی (جز بودجه دولتی) به‌طور همزمان برای یک پروژه پیگیری نمی‌شود. در صورتی که انعقاد قرارداد با طرف مشارکت منافاتی با تأمین مالی سهم دولت از طریق فاینانس داخلی یا خارجی یا بهتر از آن اعطای منابع فاینانس به سرمایه‌گذار پروژه ندارد. شاید علت این موضوع تعدد زیاد پروژه‌ها باشد. دلیل دیگر این مسئله، نبود سامانه‌ای متمرکز برای پیگیری روند مذاکره و تأمین مالی پروژه‌ها قبل از انعقاد قرارداد و شروع احداث و عدم وجود شفافیت و عدم امکان رصد طرح‌ها است.

در حال حاضر قراردادهای مشارکت از طریق مذاکره و واگذار می‌گردد که باعث کاهش انگیزه و بدبینی در شرکت‌های راهسازی می‌شود در حالی که برگزاری شفاف مناقصات دو مرحله‌ای حتی اگر به جذب سرمایه‌گذار ختم نشوند باعث ایجاد شفافیت در فرآیندهای سرمایه‌گذاری خواهد شد. در همین راستا پایگاه داده‌ای از شرکت‌های راهسازی و عمرانی دارای توان مالی و فنی و همچنین شرکت‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌های بازنشستگی و بیمه‌ها و بانک‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل بزرگ وجود ندارد و آگهی عمومی انجام مذاکرات انتشار نمی‌یابد.

به‌دلیل ماهیت متفاوت پروژه‌های تأمین مالی و ساخت و بهره‌برداری و واگذاری از پروژه‌های طرح و ساخت، کمترین ارزش فعلی پرداخت‌های دولت، معیار مناسبی برای انتخاب برنده مناقصه‌ها نیست. شرایط مذاکره و نهایی کردن این طرح‌ها را هم بایستی مفصل‌تر در نظر گرفت.

۴-۳-۳. نبود سازوکار پوشش ریسک قیمتگذاری دولتی

سرمایه‌گذار بخش خصوصی از روال قیمتگذاری عوارض و حق دسترسی در کشور آگاه نیست و نسبت

به دوام این روال در سال‌های آتی اطمینان ندارد. در حال حاضر در ایران قیمتگذاری نرخ عوارض بیشتر متکی به نظر افراد است تا متکی بر فرمول یا الگوریتم‌های مرجع و اعلام شده و در بین قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری ماده‌ای مربوط به پوشش ریسک قیمتگذاری وجود ندارد. (همان)

۴-۳-۴. عدم تضمین در اجرای تعهدات دولتی

در حال حاضر در قراردادهای مشارکتی هیچ تضمینی برای تزریق به‌موقع سهم دولت به سرمایه‌گذار داده نمی‌شود. در مورد پروژه‌های زیرساخت حمل‌ونقل دولت می‌تواند بازگشت اصل و فرع سرمایه‌گذاری‌ها با نرخ سود شورای پول و اعتبار را تعهد کند، یا به سرمایه‌گذاران در تعهد نرخ عوارض سایه ضمانتنامه‌هایی بدهد. پشتوانه عواید آتی این ضمانتنامه‌ها با تعهد دولت می‌تواند به سرمایه‌گذاران برای فروش عواید آتی پروژه‌هایشان یا تأمین وثیقه‌های مورد نیازشان برای دریافت تسهیلات پروژه‌محور دیگر کمک کند. در همین راستا گشایش LC برای سرمایه‌گذاران نیز می‌تواند کارساز باشد.

۴-۳-۵. عدم پوشش ریسک تقاضا

ریسک تقاضا بدین معنا که اگر تقاضای واقع شده یا تقاضای پیش‌بینی شده در گزارش‌های هزینه - درآمد دوره مطالعه همخوانی نداشته باشد، برای جبران ریسک پوششی تعبیه نشده است. این ریسک در سال‌های ابتدای بهره‌برداری می‌تواند ناشی از تکمیل نشدن قطعه‌های دیگر پروژه باشد. پرداخت حق بهره‌برداری^۱ توسط دولت‌ها به سرمایه‌گذاران در حقیقت پوشش‌دهنده همزمان ریسک‌های تقاضا و قیمتگذاری می‌باشد.

۴-۳-۶. نگاه نازل به سرمایه‌گذاران به‌عنوان منبع مالی بدهی با نرخ ثابت

یکی از دلایل کاهش رغبت سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در توسعه حمل‌ونقل این است که دولت به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به‌عنوان منبع بدهی با نرخ ثابت می‌نگرد. این موضوع در طرح‌های راه‌آهن به دلیل اجاره‌محور بودن قراردادهای مشارکتی راه‌آهن تشدید می‌شود. این در حالی است که مشارکت صحیح سرمایه‌گذار در ریسک‌ها و منافع طرح سرمایه‌گذاری حمل‌ونقل و عدم ممانعت از احتمال بالا رفتن نرخ سود مشارکت می‌تواند به جذب بیشتر سرمایه‌گذاری منجر شود. جذابیت هر سرمایه‌گذاری عمدتاً با میزان سودآوری ناشی از قبول ریسک مرتبط است. در قراردادهای سرمایه‌گذاری راه‌آهن علاوه بر تعهد پرداخت نرخ ثابتی از اجاره به سرمایه‌گذار، حق دسترسی به حجم تردد ناوگان باری و مسافری وجود ندارد تا سرمایه‌گذاران در انتخاب فرصت‌های سرمایه‌گذاری توسعه راه‌آهن به توسعه محورهای پرترازی و درآمدزا جذب شوند. (همان)

۱. Availability

۴-۴. فرسودگی و بهره‌وری پایین تجهیزات و ناوگان حمل‌ونقل

فرسودگی و بهره‌وری پایین و مستهلک و قدیمی بودن ناوگان حمل‌ونقل از مشکلات و چالش‌های اساسی در این صنعت است که در صورت مشارکت بخش خصوصی هزینه‌های تعمیر، نگهداری و عملیاتی زیادی را متوجه این بخش خواهد نمود. این وضعیت مشکلات پدیده‌ای نظیر ریسک بالا، الگوی مصرف غیربهبوده، تأخیر و نارسایی در ترانزیت کالا، افزایش نرخ‌های خدمات و... را به دنبال خواهد داشت. (صادقی شاهدانی، ۱۳۹۱)

۴-۵. بی‌ثباتی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ناشی از مؤلفه‌های تورم، رکود و بیکاری

یکی از عوامل مهم برای سرمایه‌گذاران ثبات سیاسی است. هر نوع بی‌ثباتی سیاسی باعث افزایش هزینه سرمایه شده و اجرای پروژه را با مشکل مواجه می‌سازد. عواملی مانند تورم، اشتغال و بروز مشکلات سیاسی و یا هر عاملی که سبب بروز تأخیر در مرحله ساخت شود، سبب افزایش ریسک می‌شود. از ضرورت‌های اساسی مشارکت بخش خصوصی در حمل‌ونقل، این است که اقتصاد کشور از ثبات در تصمیم‌گیری‌ها در بخش‌های ارزی، گمرکی، قوانین کار، نرخ‌های تعرفه مربوط به خدمات و ... برخوردار باشد. بی‌ثباتی در بخش‌های مذکور، تصمیم‌گیری را برای مشارکت بخش خصوصی با مشکل مواجه می‌سازد و ریسک مشارکت را افزایش می‌دهد. یکی از مشکلات مطرح در طرح‌های مشارکت بخش عمومی و خصوصی، نبود ثبات مورد انتظار در سیاست‌ها و حمایت‌های وزارت راه بوده است. (ترکان و شهبازی، ۱۳۸۹)

مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی به‌صورت فراگیر با مسائل اجتماعی و سیاسی مثل شهرسازی، اشتغال و حفاظت محیط زیست و ... روبه‌رو هستند. این مسائل می‌تواند منجر به مخالفت عمومی، تحمیل هزینه‌های مازاد و تأخیر پروژه شود. (صادقی شاهدانی، ۱۳۹۱)

۴-۵-۱. ریسک محیطی

پروژه PPP معمولاً برای توسعه زیرساخت‌های کشور طراحی و اجرا می‌شود. باید متذکر شد که این پروژه‌ها با توجه به بُعد وسیع اجرا، ممکن است با مخالفت گروه‌ها و یا سازمان‌های حفاظت از محیط زیست روبه‌رو شود. به‌عنوان مثال به‌منظور ساخت یک آزادراه سبب قطع تعدادی درخت در یک منطقه خاص شود، ممکن است چنین ریسکی به‌طور جدی موانع اجرای طرح گردد.

۴-۵-۲. ریسک پذیرش عمومی

گاهی اوقات ساخت یک پروژه زیربنایی به هر دلیل، با مخالفت گروه‌ها و یا افرادی در جامعه مواجه می‌شود و یا حتی قیمت‌های اعلام شده برای ارائه خدمات پروژه به مردم سبب نارضایتی آنها می‌گردد.

۳-۵-۴. تحریم‌های بین‌المللی

وجود تحریم‌های بین‌المللی از یک طرف حضور طرف‌های شرکت‌کننده از بخش خصوصی را در این پروژه‌ها تحت تأثیر قرار داده و از طرف دیگر با افزایش هزینه‌های مبادلاتی، هزینه‌های دسترسی به کالا و خدمات خارجی، شرکت‌های داخلی را نیز با مشکل و افزایش ریسک و هزینه‌های خدماتی مواجه می‌کند. به‌گونه‌ای که در صورت عدم حمایت دولت، مشارکت بخش خصوصی به دلیل افزایش هزینه‌های دسترسی به فناوری و تجهیزات و مواد اولیه مورد نیاز با توجه به علاقه به ریسک‌گریزی این بخش مشکل‌ساز خواهد بود. در سال‌های اخیر با افزایش تحریم‌های اقتصادی و مالی هزینه‌های مبادلات تجاری و اقتصادی برای شرکت‌های خصوصی در بخش حمل‌ونقل افزایش یافته است.

۴-۶. ناتوانی بخش خصوصی

پروژه‌های PPP گاهی به دلیل ناتوانی بخش خصوصی در انجام تعهدات، با موانع جدی روبه‌رو می‌شوند. دولت در زمان انعقاد قرارداد، باید از توانایی و ظرفیت مالی این بخش در اجرای پروژه اطمینان حاصل کند. به‌طور کلی نبود مهارت، بر بازدهی پروژه‌ها، ارائه خدمات و افزایش ریسک دولت در تأمین اهداف مورد نظر پروژه تأثیر منفی دارد.

براساس تجارب به‌دست آمده از طرح‌های مشارکت بخش عمومی و خصوصی در پروژه‌های زیرساختی حمل‌ونقل، نبود بخش خصوصی قوی با توان مالی مناسب جهت انجام سرمایه‌گذاری‌های بزرگ به بانک‌ها و سازمان‌های بیمه‌ای محدود شده است. (ترکان و شهبازی، ۱۳۸۹)

۴-۷. عدم تعامل بین بخش دولتی و خصوصی

پرواضح است که مشارکت‌کنندگان در طرح‌های PPP، هر یک با نیت و هدفی خاص در این پروژه‌ها فعالیت می‌کنند، که گاهی ممکن است با یکدیگر در تضاد و تعارض باشند. برای مثال، کسب سود یکی از انگیزه‌های اصلی بخش خصوصی در انجام هر پروژه‌ای است. در عین حال، یکی از اهداف مهم بخش عمومی، ارائه خدمات با کیفیت به مردم است. هرچه کیفیت ارائه خدمات افزایش یابد، هزینه‌های بخش خصوصی نیز افزایش و حاشیه سود کاهش خواهد یافت.

به‌طور کلی طراحی و مدیریت پروژه‌های PPP بسیار پیچیده است. به‌عبارت دیگر، رسیدن به توافق همه‌جانبه بین تمامی طرف‌های ذینفع در این پروژه‌ها به‌گونه‌ای که منافع هر یک تا حد قابل قبول مورد موافقت قرار گیرد، کار دشواری است. همچنین فضای حاکم بر بخش عمومی با فضای حاکم بر بخش خصوصی تفاوت‌های ساختاری دارد و در برخی موارد روند اجرای فعالیت‌ها نیز در دو بخش با هم متفاوت

است. بنابراین رسیدن به توافق در خصوص اهداف هر بخش و همچنین تعریف شفاف منافع و درآمد این طرح‌ها برای هر یک از شرکای مربوطه سبب خواهد شد که این طرح‌ها با سادگی بیشتری به سوی اهداف خود پیش رود.

۱-۷-۴. دخالت‌های دولت در حوزه فعالیت بخش خصوصی

یکی از موانعی که موجب می‌شود مشارکت‌های بخش خصوصی در پروژه‌های حمل‌ونقل با محدودیت مواجه شود، دخالت دولت در تصمیم‌گیری، قیمتگذاری خدمات و اعمال محدودیت‌های غیرضروری در تخصیص و توزیع منابع است که پیامد آن بی‌انگیزگی بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری و مشارکت فعال است. از جمله دخالت‌های بارز دولت، در نظام قیمتگذاری خدمات در بخش حمل‌ونقل است که نارسایی به موجب عدم انعکاس هزینه‌ها، وجود بخش‌های کم‌بازده را ایجاد کرده است. به طوری که قیمتگذاری به صورت رقابتی و مبتنی بر عرضه و تقاضا صورت نمی‌گیرد. براساس تجارب گذشته در زمینه طرح‌های مشارکت عمومی و خصوصی، دخالت دولت؛ برای مثال در میزان عوارض آزادراه‌ها، سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را در اعمال روش‌های افزایش سودآوری و مدیریت درآمد با مشکل جدی مواجه می‌کند. (همان)

۲-۷-۴. عدم توازن در قدرت

مشاهدات فراوان نشان داده‌اند که به دلیل روابط در اعطای تسهیلات، معمولاً افراد فرصت طلب به دریافت اعتبارات بانکی و مصرف در بخش‌های غیرمولد و تورم‌زا توفیق می‌یابند. علاوه بر آن، حضور دولت در اقتصاد، سبب شده که شرکت‌های دولتی در متن اقتصاد و در رقابت با بخش خصوصی، موجب تخصیص اعتبارات و امتیازات به خود شوند و عملاً فرصت و امکانات بخش خصوصی را در توسعه فعالیت و حضور در بازار محدود کنند. (صادقی شاهدانی، ۱۳۹۱)

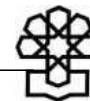
۸-۴. عدم حضور سرمایه‌گذار خارجی در صنعت حمل‌ونقل ایران

یکی از اقدامات اساسی برای توسعه صنعت حمل‌ونقل و به خصوص توسعه و ترویج مشارکت عمومی و خصوصی (PPP) استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی در این صنعت است که در ایران به دلایلی ناموفق بوده است. در ادامه به مهمترین دلایل این عدم موفقیت اشاره می‌گردد:

۱-۸-۴. نبود برنامه راهبردی صنعت حمل‌ونقل در ایران و رویکرد واحد در برابر سرمایه‌گذاری

خارجی

یکی از نکات اساسی در توسعه هر بخش از اقتصاد، داشتن برنامه راهبردی مشخص و منتج به اهداف تعیین شده می‌باشد. در بررسی تجارب کشورهای موفق در جذب سرمایه‌گذاری خارجی ملاحظه می‌گردد

سیاستگذاران مهمترین گام برای توسعه را داشتن یک برنامه هدفمند و مشخص و البته به‌دور از کلیات و انشای مطالب ثقیل دانسته و در این راستا حرکت نموده‌اند. عمده گزارش‌های راهبردی که در بخش‌های مختلف اقتصادی در ایران تهیه می‌شود، صرفاً مطالعات صرف دانشگاهی بسیار حجیم و گاه غیرکاربردی است که نمی‌تواند مورد استفاده کاربردی نهاد مربوطه قرار گیرد. می‌توان گفت هنوز برنامه راهبردی مدون و مشخصی که بتواند نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها را به‌درستی شناسایی کرده و راهکارهای مشخص قابل پیگیری ارائه نموده باشد وجود ندارد.

به‌عبارت دقیق‌تر برنامه استراتژیک مدونی برای کل صنعت حمل‌ونقل و به تبع آن جذب سرمایه‌گذار خارجی در کل اقتصاد ایران و به‌خصوص صنعت حمل‌ونقل ایران ملاحظه نمی‌گردد. می‌توان گفت هنوز اجماع کافی برای نحوه حضور و برخورد با سرمایه‌گذاران خارجی توسط نهادهای مختلف درگیر نیز وجود ندارد و در چنین شرایطی سرمایه‌گذاران خارجی سردرگم می‌مانند و نمی‌دانند با چه کسانی و برای چه موضوعاتی باید مذاکره کنند و چگونه فرآیندهای مرتبط را به انجام برسانند و یا پیگیری نمایند. به‌نظر می‌رسد صرف‌نظر از بحث حضور خارجی‌ان برای سرمایه‌گذاری در صنعت حمل‌ونقل، تدوین و البته اقدام عملی برای پیاده‌سازی برنامه استراتژیک یکی از اصول مقدماتی برای توسعه صنعت حمل‌ونقل است. تنها در چنین شرایطی است که اهداف و برنامه‌های اجرایی مشخصی برای صنعت حمل‌ونقل تدوین و سپس به مرحله اجرا گذاشته می‌شود. در چنین برنامه‌ای به‌طور مشخص می‌توان به ابهامات و سؤالات رایج موجود در صنعت حمل‌ونقل اشاره و برای آنها به‌دنبال پاسخ مشخص گشت. سؤالاتی از قبیل هدف از جذب سرمایه‌گذار خارجی چیست؟ کدام صنایع در جذب سرمایه‌گذار خارجی دارای اولویت می‌باشند؟ بستر و اقدامات پولی و مالی کشور برای جذب سرمایه‌گذار خارجی چیست و راهبرد صنعت حمل‌ونقل در این زمینه چیست؟ برای کنترل بحران ناشی از خروج سرمایه چه باید کرد؟ ابزارهای مدیریتی و کنترل ریسک چگونه در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار داده شود؟ برای جذب سرمایه‌گذار خارجی در ابتدای ورود و حفظ آن و خروج آن، چه اقدامات و اولویت‌هایی باید مدنظر باشد و بسیاری از مطالب و سؤالات مهم دیگر که باید به تک‌تک آنها دقت و برای آنها پاسخ‌های مشخصی جستجو کرد. تنها در سایه پرداختن به این موضوعات است که می‌توان انتظار توسعه بازار و حضور سرمایه‌گذاران را داشت. (علیزاده قره‌باغ، ۱۳۹۴)

۲-۸-۴. نبود قانون صریح، شفاف و واحد برای سرمایه‌گذاری خارجی در ایران

از دیگر موضوعاتی که می‌تواند یک مانع جدی در جذب سرمایه‌گذاران تلقی شود، عدم وجود یک قانون و یا مقررات شفاف و واحد برای سرمایه‌گذاری است. خارجی‌ان یا هر فردی علاقمند است بدانند از زمان ورود تا انتهای خروج سرمایه خود از یک کشور، با چه فرآیندهایی و یا چه مقررات خاصی مواجه است. در اقتصاد ایران ابهامات بسیاری در تفسیر قوانین و مقررات حتی از نظر وضع‌کنندگان وجود دارد، چه

به اینکه فردی خارجی بخواهد از آنها استفاده نماید. این ابهامات متعدد در قوانین و مقررات که در مطالعات نهاد متولی سرمایه‌گذاری خارجی نیز اولویت‌دار معرفی شده است، به‌طور کلی ضعف قوانین و مقررات و نحوه نگارش و تدوین آنها و ارجاعات متعدد در هر قانون یا مقررات به قانون یا مقررات دیگر، تعدد قوانین و مقررات و یک مجموعه نبودن آنها مشکلات زیادی برای سرمایه‌گذاران داخلی و به‌خصوص خارجی ایجاد نموده است به نحوی که این الزامات قانونی متعدد و مبهم، به همراه مقررات، آیین‌نامه‌ها و همچنین بخشنامه‌های درون‌سازمانی گوناگون موجب سردرگمی سرمایه‌گذاران خارجی و در نتیجه انصراف وی از سرمایه‌گذاری در ایران شده است.

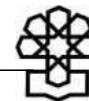
۳-۸-۴. عدم طراحی ابزارهای لازم برای پوشش ریسک نرخ ارز

یکی از دغدغه‌های سرمایه‌گذاران به‌ویژه سرمایه‌گذاران خارجی، پوشش نوسان نرخ ارز در مقابل پول محلی است. از دلایل این امر آن است که درآمد سرمایه‌گذار خارجی با سرمایه‌گذاری در یک کشور، به پول ملی آن کشور خواهد بود و میزان درآمد وی به پول کشور خود، بستگی به نرخ تبدیل پول کشور مبدأ سرمایه نسبت به پول ملی کشور سرمایه‌پذیر (کشور مقصد) دارد. اگر در زمان این تبدیل، پول کشور مقصد تضعیف شود، عایدی وی افزایش خواهد یافت.

بیشتر سرمایه‌گذاران از ریسک نوسان نرخ ارز گریزان هستند و به دنبال ابزارهایی می‌گردند تا این ریسک را از خود دور کنند. یکی از ابزارهای پوشش نوسان نرخ ارز، ابزارهای مشتقه نظیر قراردادهای آتی و اختیار معاملات روی ارزهای خارجی در مقابل پول ملی است. سرمایه‌گذاران خارجی با ورود به این بازارها، می‌توانند ریسک نوسان نرخ ارز را به اشخاصی با عنوان سفته‌باز که تمایل به پذیرش این ریسک‌ها دارند، منتقل کنند. راهکار مشخص در این ارتباط توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید از جمله ایجاد بازارهای مشتقه ارزی و قابلیت انجام معاملات و قراردادهای آتی و اختیار معاملات روی ارزهای خارجی معتبر است. در کنار اینها البته باید سیاست ارزی کشور کاملاً معین (به‌عنوان نمونه سیاست ارزی کاملاً شناور) و از وجود نرخ‌های چندگانه ارز جلوگیری شود. تنها در این صورت است که سرمایه‌گذاران با اعتماد به بازارهای ایجاد شده مشتقه، سبب کارآیی تعیین نرخ ارز می‌گردند. (همان)

۴-۸-۴. عدم وجود سازوکاری برای بیمه نمودن بازگشت اصل و فرع سرمایه‌گذاری

نبود بیمه‌های تضمین سرمایه‌گذاری که بازگشت اصل و فرع سرمایه‌گذاری‌ها را در قبال کارمزد مختصر شرکت‌های بیمه تضمین کنند، یکی از کاستی‌های فضای کسب‌وکار ایران برای سرمایه‌گذاران خارجی است. در برخی کشورها به‌دلیل حجم زیاد قراردادهای مشارکتی و توسعه ابزارها و نهادهای بیمه‌ای، شرکت‌های بیمه‌گر بازپرداخت اصل و فرع سرمایه‌گذاری‌های زیرساخت را بیمه می‌کنند. این شرکت‌ها در قبال کارمزدهای اندک به شرکت‌های پروژه این فرصت را می‌دهند تا با کاهش خطرپذیری تأمین

مالی بدهی پروژه‌ها، اقدام به تأمین مالی راحت و ارزان‌تر از طریق اوراق بدهی یا تسهیلات بانکی بنمایند. یکی از جایگزین‌ها در غیاب چنین شرکت‌هایی پیوستن ایران به نهادهای بیمه‌گر بین‌المللی سرمایه‌گذار خارجی و تعامل با نهادهای فعال بین‌المللی در زمینه حفظ حقوق سرمایه‌گذاران خارجی است. (همان)

۹-۴. آسیب‌های موجود در نظام مطالعه فنی و اقتصادی طرح‌های مشارکتی

گزارش‌های موجود ارزیابی پروژه‌ها برای پروژه‌های طرح و ساخت و نه برای پروژه‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری مفید هستند. در گزارش‌های هزینه - درآمد موجود فقط به ارزیابی جریان درآمدی و هزینه‌ای (و نه جریان نقدی) خود پروژه اشاره می‌شود. معمولاً در طرح‌های سرمایه‌گذاری مشارکتی محاسبات جریان نقدینگی را از سه منظر دولت، پروژه و شرکت سرمایه‌گذاری انجام می‌دهند که در شرایط کنونی رعایت نمی‌شود. همچنین در مطالعات فعلی جایی برای مطالعات ریسک دیده نشده است. در حالی که ارزشگذاری ریسک‌های پروژه‌های مشارکتی بخش جدایی‌ناپذیر این مطالعات هستند و به دقیق‌تر شدن شرایط سرمایه‌گذاری کمک می‌کنند. بعد از ارزشگذاری ریسک‌ها نیز بایستی تحلیل‌های ریسک، سناریو، حساسیت و... انجام بگیرد.

اگرچه برآورد غیردقیق هزینه‌های احداث از مشکلات طرح‌های عمرانی کشور است، اما در طرح‌های مشارکتی به دلیل نیاز به دقت برای تسهیم ریسک‌ها و تنظیم قرارداد مشارکتی و برآورد توان سرمایه‌گذار و سایر موارد، لازم است برآورد دقیق‌تری از هزینه‌های احداث به عمل آید.

از مقایسه درآمدهای شرکت‌های آزادراهی و درآمدهای مقرر در گزارش‌های هزینه - درآمد پیوست قراردادها، این نتیجه حاصل می‌شود که درآمدهای محقق کمتر از درآمدهای پیش‌بینی شده بود که دلیل آن مطالعات غیردقیق در مرحله قبل از انعقاد قرارداد و عدم افزایش نرخ عوارض متناسب با نرخ تورم در برخی سال‌ها است. (روحانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴)

جمع‌بندی و پیشنهادها

سرمایه‌گذاری با رویکرد مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) یکی از مهمترین منابع تأمین مالی برای پروژه‌های زیرساخت به‌ویژه حوزه حمل‌ونقل در کشورهای در حال توسعه به دلیل فقدان منابع مالی کافی برای اجرای پروژه‌های زیرساختی توسط دولت است که می‌تواند این بخش خصوصی شامل سرمایه‌گذار داخلی و یا خارجی باشد.

در ایران منبع اصلی تأمین مالی پروژه‌های حمل‌ونقل از محل بودجه سنواتی بوده است و استفاده از قراردادهای مشارکتی عمومی - خصوصی به دلیل نبود بسترها و ساختارهای مورد

نیاز جهت فعالیت بخش خصوصی و سرمایه‌گذار خارجی بسیار ناچیز و طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶

فقط در یک حوزه، بندر، و به اندازه ۲۳۵ میلیون دلار بوده است. این در حالی است که مقدار قراردادهای PPP در بخش‌های مختلف حمل‌ونقل طی دهه‌های اخیر در کشورهای در حال توسعه و نوظهور رو به گسترش بوده است. به‌عنوان مثال، مقدار قراردادهای PPP در بخش‌های مختلف حمل‌ونقل کشور رقیب سند چشم‌انداز، ترکیه، طی دوره ۱۹۹۰-۲۰۱۶ حدود ۶۳ میلیارد دلار بود.

مطالعات تجربیات کشورهای موفق در زمینه جذب PPP نمایانگر آن است که این کشورها برای توسعه PPP در پروژه‌های زیرساخت به ایجاد قوانین یا سیاست‌های ملی در راستای حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)، ایجاد نهادهای حاکمیتی یا غیرحاکمیتی با هدف حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)، بسترسازی مناسب جهت تأمین مالی پروژه‌های زیرساخت از طریق ایجاد صندوق‌های توسعه زیرساخت، کاهش محدودیت بخش خصوصی برای پروژه‌های زیرساخت و استفاده از مدل‌های گوناگون قراردادهای PPP و استفاده از انواع روش‌های بیمه و تضمین سرمایه‌گذاران در اجرای پروژه‌های PPP پرداخته‌اند.

در مطالعات نظری و تجربی خارجی انجام شده بر روی موانع و مشکلات محوری جذب مشارکت عمومی - خصوصی، ۹ مانع محوری شناسایی گردید که عبارتند از:

مشکلات قانونی، موانع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، محدودیت‌های تأمین مالی از بازارهای مالی، مشکلات مطرح در جذب سرمایه‌گذاری خارجی، شرایط اقتصاد کلان، شرایط بخش عمومی، عدم تعامل بین بخش خصوصی و عمومی، شرایط بخش خصوصی و ویژگی‌های پروژه.

در بررسی موانع و مشکلات جذب مشارکت عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران با استفاده از اسناد و اطلاعات دریافتی از وزارت راه و شهرسازی و متولیان بخش حمل‌ونقل، نظرات صاحب‌نظران و مطالعات معتبر داخلی ۹ مانع محوری شناسایی شد که عبارتند از:

محدودیت‌های تأمین مالی به‌خصوص از طریق بازار سرمایه، ضعف در قوانین و مقررات موجود، ضعف‌های موجود در بخش عمومی، فرسودگی و بهره‌وری پایین تجهیزات و ناوگان حمل‌ونقل، بی‌ثباتی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، ناتوانی بخش خصوصی، عدم تعامل بین بخش دولتی و خصوصی، عدم حضور سرمایه‌گذار خارجی در صنعت حمل‌ونقل ایران، آسیب‌های موجود در نظام مطالعه فنی و اقتصادی طرح‌های مشارکتی.

با مقایسه موانع محوری پیش روی جذب PPP در مطالعات خارجی و موانع محوری استخراج شده برای جذب PPP در بخش حمل‌ونقل ایران در این گزارش، آسیب‌های مطرح در بخش حمل‌ونقل ایران برای جذب مشارکت عمومی - خصوصی مؤید و در راستای موانع محوری شناسایی شده در مطالعات تجربی خارجی در کشورهای مختلف بود.

با پیشرفت ابزارها و نهادهای بازارهای پولی و مالی و بهبود رویکردهای مدیریت پیمان و سایر موارد امروزه به جایگزینی قراردادهای مشارکت موجود با قانون مشارکت با جامعیت بیشتری نیاز است. وجود قراردادهای تأمین مالی و ساخت متنوع مانند قراردادهای BOT و ROT و ... توسط قوانین و مقررات مرتبط با مشارکت مؤسسات مالی در احداث پوشش داده نمی‌شود. همچنین با رجوع به تجربه کشورهای موفق در جذب PPP، نیاز به قوانین و مقررات مشابه در مورد تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، طرح‌های بهسازی و بهره‌برداری و نگهداری و غیره کاملاً احساس می‌شود. همچنین به دلیل اینکه قوانین و مقررات مشارکت در احداث فقط روی طرح‌های احداث راه‌ها متمرکز شده است و انعطاف لازم برای تدوین آیین‌نامه جامع‌تر فراهم نبوده، نیاز است قوانین و آیین‌نامه مجزایی برای طرح‌های فوق‌الذکر و سایر طرح‌های مشابه تدوین شود.

در حال حاضر دولت برای کاهش ریسک‌ها و افزایش جذابیت مالی پروژه‌ها از بودجه دولت به‌عنوان مکمل بخش خصوصی استفاده می‌کند. تنها مزیت این روش که تسریع دوره احداث است مانع از عیان شدن آسیب‌های آن می‌شود. پیشنهاد مبنی بر فراهم نمودن مکملی دیگر برای آورده سرمایه‌گذار و تضمین آن از محل منافع آتی پروژه یا با تضمین سرمایه‌گذار است. این روش تأمین مالی مکمل می‌تواند تسهیلات ترجیحی و توسعه‌ای یا انتشار اوراق بدهی با تضمین سرمایه‌گذار یا پروژه یا صندوق‌های پروژه باشد. کمک‌های دولتی می‌تواند از طریق تملک یا در انتهای دوره احداث و یا به‌صورت اجاره و عوارض سایه در طی دوره بهره‌برداری به سرمایه‌گذاران پرداخت شوند که متأسفانه به دلیل مشارکت و سهامداری دولت در پروژه و عدم توجه به آسیب‌های قبلی قانون مشارکت در به روزرسانی این قانون مورد توجه قرار نگرفته است.

البته تحقق شرایط فوق با این پیش‌فرض است که ابتدا پروژه‌های مشارکتی جذاب، پرسود و کم‌ریسکی برای سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی تعریف شوند. از این رو پیشنهاد می‌شود وزارت راه دقت لازم را در معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به مراتب انتفاعی‌تر برای بخش غیردولتی به خرج دهد تا این برداشت به سرمایه‌گذاران و شرکت‌های راهسازی دست ندهد که دولت تنها در مواقع تنگنا و در مورد پروژه‌های غیرسودده به سراغ قراردادهای مشارکتی می‌رود.

در راستای تدوین فرآیندها و دستورالعمل‌های مورد نیاز و شفاف برای قراردادهای مشارکتی لازم است ذیل تدوین نظام ارجاع متقاضیان طرح‌های مشارکتی، آیین‌نامه ارزیابی توان مالی سرمایه‌گذار، آیین‌نامه تضامین سرمایه‌گذار به سرمایه‌پذیر و سرمایه‌پذیر به سرمایه‌گذار و دستورالعمل مذاکره و اعطای بسته‌های ترکیبی تشویقی و دستورالعمل تهیه اسناد مناقصه جذب سرمایه‌گذار و آیین‌نامه کنترل و تسویه حساب تسهیلات اعطایی موافقت‌نامه وام پیشنهادی متناسب پروژه‌های مشارکتی تدوین شود.

بنابراین با توجه به نتیجه این مطالعه، محورهای اصلی پیشنهادی برای انجام اصلاحات و بهبود فضای تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی (PPP) در پروژه‌های حمل‌ونقل به صورت

زیر معرفی می‌شود:

• با توجه به اهمیت حمل‌ونقل در ایران و از طرفی هزینه‌بر بودن پروژه‌های خاص حمل‌ونقل و نوپا بودن سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران، فراهم نمودن شرایط لازم برای افزایش مشارکت به‌ویژه در سطح بازار سرمایه و نهادهای مالی (مانند ورود شرکت‌های بیمانکاری به بورس، تأمین مالی از طریق شرکت‌های تأمین سرمایه و صندوق‌های پروژه) که می‌تواند نقش بسزایی در حمایت از بخش خصوصی داشته باشد، ضروری است.

• با توجه به اینکه ساختار مشارکت عمومی و خصوصی به مجموعه نهادهای اقتصادی و اجتماعی و کیفیت مداخله دولت و بخش خصوصی در اقتصاد بستگی دارد، لذا ضروری است تا براساس ساختار نهادی کشور و در چارچوب قوانین بالادستی، برنامه‌ریزی منسجمی در جهت بسترسازی افزایش PPP صورت گیرد.

• تدوین و پیاده‌سازی فرآیندها و دستورالعمل‌های مشارکت عمومی و خصوصی.

• تدوین نظام ارجاع متقاضیان طرح‌های مشارکتی و دستورالعمل ارزیابی توان

سرمایه‌گذار و تدوین دستورالعمل تضمین‌ها.

• تدوین دستورالعمل (و پیاده‌سازی) مطالعه اقتصادی و امکان‌سنجی و ارزش‌گذاری

ریسک طرح‌های مشارکتی و تحلیل ریسک و ...

• تدوین آیین‌نامه و موافقتنامه مورد نیاز برای احداث، بهسازی، نگهداری و بهره‌برداری،

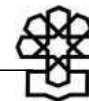
اجاره و انتقال محورهای بخش‌های مختلف حمل‌ونقل به صورت جداگانه.

• تدوین موافقتنامه تسهیلات توسعه‌ای اعطایی به سرمایه‌گذار با تضمین از محل عواید پروژه.

• ایجاد نهادهای حاکمیتی یا غیرحاکمیتی با هدف حمایت از مشارکت عمومی - خصوصی

(PPP).

• ایجاد صندوق‌های پروژه زیرساخت با هدف حمایت از قراردادهای مشارکت.

منابع و مأخذ

۱. امن‌زاده، ناصر؛ پرهیزکاری، سیدعباس و ابوحمزه، داریوش. «مطالعات تطبیقی تجربه دیگر کشورها در تأمین مالی طرح‌های عمرانی ۲. استرالیا»، دفتر مطالعات برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.
۲. ترکان، اکبر و شهبازی، میثم. «بررسی چگونگی جلب مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای، مسائل و راهکارها»، فصلنامه راهبرد، سال نوزدهم، شماره ۵۷، ۱۳۸۹.
۳. حبیبی باغی، محسن. «پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، مزایا، چالش‌ها و راهکارهای مرتبط» مجموعه مقالات نخستین همایش بین‌المللی بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و منابع بخش‌های خصوصی و عمومی به‌منظور اجرای پروژه‌های زیربنایی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، ۱۳۸۹.
۴. خرمی، مجید. «مشارکت‌های بخش عمومی - خصوصی، مدل‌ها و رویکردها در اتحادیه اروپا»، مجموعه مقالات نخستین همایش بین‌المللی بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و منابع بخش‌های خصوصی و عمومی به‌منظور اجرای پروژه‌های زیربنایی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، ۱۳۸۹.
۵. روحانی‌زاد، محسن و دیگران. «شناخت و آسیب‌شناسی تأمین مالی و سرمایه‌گذاری در توسعه صنعت حمل‌ونقل»، پژوهشکده سیاست‌گذاری و علم و فناوری و صنعت دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۹۴.
۶. صادقی شاهدانی، مهدی؛ شهبازی غیائی، موسی و بیگدلی، وحید. اولویت‌بندی موانع توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی در بخش حمل‌ونقل ایران با استفاده از روش‌های MCDM، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، شماره ۶، ۱۳۹۱.
۷. عزت‌آبادی‌پور، حسام و طاهرپور کلانتری، حبیب‌اله. «ارزیابی و اولویت‌بندی متغیرهای مؤثر بر موفقیت شراکت عمومی و خصوصی»، فرآیند مدیریت و توسعه، دوره ۲۷، شماره ۳، ۱۳۹۳.
۸. علیزاده قره‌باغ، رضا. «آسیب‌شناسی وضعیت سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه ایران»، دفتر مطالعات اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۴.
۹. مرتضوی، مهدی؛ زارع‌پور، فیض‌اله و غفرانی، فهیمه. «بررسی الزامات و موانع اجرایی و اداری توسعه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) در ایران»، مقالات همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت، ۱۳۹۱.
۱۰. مردی، محمد؛ تیمورا، فاطمه و ابوحمزه، داریوش. «مطالعات تطبیقی تجربه دیگر کشورها در تأمین مالی طرح‌های عمرانی ۳. ترکیه»، دفتر مطالعات برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.
۱۱. نمازی، احسان؛ رزقی، ابوالفضل و ابوحمزه، داریوش. «مطالعات تطبیقی تجربه دیگر کشورها در تأمین مالی طرح‌های عمرانی ۱. هند»، دفتر مطالعات برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.
12. Accelerating public private partnership in India, FICCI-E&Y Report on PPP, 2012.
13. Agrawal, R. (2010). Successful Delivery of Public Private Partnership for Infrastructure Development, University of JIJI, India
14. Benchmarking Public-Private Partnerships Procurement, 2017, The World Bank.
15. Brink, J. (2006). Corporate Governance in Public-private Partnerships: A Public Sector Management Perspective. Stellenbosch University
16. Chan, A. P.; Lam, P. T.; Chan, D. W. & Cheung, E. (2008). Application of Public Private Partnership (PPP) in HongKong Special Administrative Region The Critics Perspectives. Pakistan. First International Conference on Construction in developing countries.
17. Cheung, E.; Chan, A. P. & Kajewski, S. L. (2009). Enhancing Value for Money in Public Private Partnership Projects: Findings from a Survey Conducted in HongKong and Australia Compared to Findings from Previous Research in the UK. Journal of Financial management of Property and Construction.
18. European ppp Report, European ppp Report Center, 2009.

19. Hardcastle, C.; Edwards, P. J.; Akintoye, A. & Li, B. (2007). Critical Successful Factors for PPP/PFI Projects in UK Construction Industry: A Factor Analysis Approach.
20. Helmy, A. (2011). Investigating the Critical Success Factors for PPP Projects in Kuwait, Department of Real Estate and Construction Management.
21. Ismail, Suhaiza & Ajija, S. A. (2011). Critical Success Factors for Public Private Partnership (PPP) Implementation in Malaysia, Bandung, Indonesia.
22. Kwoak, Y. H., Chih, Y. Y. & Ibbs, C. W. (2009). Towards a Comprehensive Understanding of Public Private Partnerships for Infrastructure Development. California Management Review.
23. Lawther, Wendell C. (2005), "Public-Private Partnerships in Transportation Policy: The Case of Advanced Traveler Information Systems", Intl Journal of Public Administration, Intl Journal of Public Administration, N.۲۸, pp.1117-1134.
24. Li, B.; Akintoye, A. & Hardcastle, C. (2001). VFM and Risk Allocation Models.
25. in Construction PPP Projects.
26. Lihong, G. (2008). PPP for Healthcare in China, n. p.
27. Mittal, A., Kalampukatt (2010). Partnership Challenges in Achieving Common Goals: A Study of Public Private Partnership in e-Governance Projects. India, Umea School of Business.
28. Private Participation in Infrastructure Database, WORLD BANK.
29. PPP Infrastructure Projects in Turkey, Project Finance International European Report, September, 2012.
30. Shan, et al, (2010), "Collar Options to Manage Revenue Risks in Real Toll Public Private Partnership Transportation Projects", Construction Management and Economics, N.28: P.1057-1069.
31. Sorg, M. (2010). Public Private Partnership (PPP) in Building Construction Within Baden Wurttemberg. German., Ministry of Finance of Baden Wurttemberg.
32. The Global Competitiveness Report ۲۰۱۶-۲۰۱۷, World Economic Forum.
33. Virginian, Allen, Overy (2012) "Public Private Partnership (PPP)" Advocates for International Development, A4ID.
34. Wong, M. W. (2006). Satisfying all Stakeholders in Evaluating the Feasibility of Public Private Partnership Projects: A Structural Equation Model Approach" University of HongKong.
35. Yusuf, J. Wallace, C. and Hackbart, M. (2006), "Privatizing Transportation through Public-Private Partnership: Definitions, Models and Issues", Research Report, Kentucky Transportation Center.
36. 2016 ANNUAL UPDATE, Private Participation in Infrastructure (PPP), World Bank Group.
37. 2016 private participation in Infrastructure (PPI), ANNUAL UPDATE, Worldbank Group.
38. http://www.infrastructureaustralia.gov.au/public_private/ppp_policy_guidelines.aspx

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

=

عنوان گزارش: تأمین مالی بخش حمل‌ونقل موانع قانونی و نهادی تأمین مالی از طریق مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP)

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه حمل‌ونقل)

تهیه و تدوین‌کنندگان: رضا علیزاده قره‌باغ، افشین حیدرپور

مدیر مطالعه: افشین حیدرپور

ناظر علمی: حسین افشین، محسن صمدی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: خسرو خسروی

واژه‌های کلیدی:

۱. حمل‌ونقل

۲. سرمایه‌گذاری خارجی

۳. مشارکت بخش عمومی - خصوصی

۴. موانع قانونی، نهادی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۶/۱۵

مشارکت عمومی خصوصی در حقوق ایران؛ چالش‌ها و بایسته‌ها

محمدرضا ویژه*

پرویز رحمتی**

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۶/۰۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۲/۲۸

چکیده

کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، به منظور افزایش رفاه اجتماعی و توسعه زیر ساخت‌های خود از مکانیزم کارآمد مشارکت عمومی خصوصی استفاده می‌نمایند. عملیاتی کردن مشارکت عمومی خصوصی، نیازمند بسترهای قانونی مناسب است. بنابراین باید به دو سؤال مهم و بنیادین پاسخ داده شود: وضعیت حقوقی ایران نسبت به مشارکت عمومی خصوصی تا چه اندازه‌ای است؟ اصول قانون مناسب حاکم بر مقررات‌گذاری مشارکت عمومی خصوصی کدامند؟ آنچه در بادی امر به نظر می‌رسد این است که در تمام قوانین بعد از انقلاب، در مقاطعی این موضوع کلاً یا به صورت جزئی لحاظ شده است که نمی‌تواند کافی باشد؛ به‌علاوه می‌توان گفت صرف وجود یک قانون خاص نیز کافی نبوده و کارآمدی قانون در گرو اصولی مانند انصاف، شفافیت، ثبات، قابلیت پیش‌بینی، چهارچوب حقوقی مستحکم و سیاست روشن برای بخش خصوصی می‌باشد. مطالعه وضعیت حقوقی ایران نسبت به مشارکت عمومی خصوصی و اصول حاکم بر مشارکت عمومی خصوصی به این نتیجه منتهی گردید که پس از انقلاب در مقطعی، به طور کلی یا جزئی، به این موضوع توجه گردیده که کافی نبوده و نمی‌توان به بند «ب»

* دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی (ره).

mrezavijeh@yahoo.com

** کارشناس ارشد حقوق اقتصادی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی (ره).

Rahmati1367@gmail.com

ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم اکتفا نمود؛ به علاوه کارآمدی قانون نیز منوط به رعایت اصولی است که در بالا به آنها اشاره گردید.

کلید واژگان

مشارکت عمومی خصوصی، توسعه زیرساخت‌ها، بخش عمومی، بخش خصوصی.

مقدمه

یکی از پیش‌نیازهای اساسی رشد اقتصادی انباشت سرمایه از طریق منابع داخلی و خارجی است؛ رونق و توسعه سرمایه‌گذاری زمینه بهبود سطح زندگی افراد را فراهم می‌نماید. دولت‌های کشورهای مختلف دنیا مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه به شکل‌دهی نوعی مشارکت در زمینه تأمین مالی، طراحی، ساخت، مالکیت و عملیات پروژه‌های زیرساختی پرداخته‌اند. این موضوع به یکی از چالش‌های اساسی فراروی ذی‌نفعان بخش عمومی و خصوصی تبدیل شده است.^۱ در این میان ظهور مشارکت عمومی خصوصی،^۲ به‌عنوان روش‌شناسی نوین در حوزه تأمین مالی و راهکاری بنیادین در زمینه توسعه زیرساخت‌های کشورها یا استفاده از تخصص بخش خصوصی بشمار می‌رود؛ فی‌الواقع مشارکت عمومی خصوصی دایر مدار زیرساخت‌ها و خدمات عمومی است. ابتدا به ساکن مشارکت عمومی خصوصی را تعریف می‌کنیم، مشارکت عمومی خصوصی عبارت است از قراردادهای الزام‌آور حقوقی که فی مابین دولت و بخش خصوصی برای فراهم آوردن نیازهای پروژه‌ها (سرمایه، تخصص و...) و تخصیص ریسک‌های پروژه به طرف مقابل به منظور فراهم آوردن زیرساخت‌های عمومی که به‌طور سنتی توسط بخش دولتی ارائه می‌شده است، تنظیم می‌شوند. به عبارت دیگر مشارکت عمومی خصوصی مشخص‌کننده آن است که هم بخش دولتی و هم بخش خصوصی دارای مزیت‌هایی هستند که هر بخش به فراخور موضوع می‌تواند از مزیت‌های بخش دیگر استفاده کند، ارائه خدمات و ایجاد زیرساخت‌های دولتی را می‌توان با دادن فرصت به بخش خصوصی برای انجام دادن آنچه که در آن توانایی دارد، از لحاظ اقتصادی بهینه‌سازی کرد.

برای تبیین ضرورت مشارکت عمومی خصوصی باید به دهه ۱۹۷۰ میلادی برگردیم جایی که بسیاری از کشورها با مشکل بدهی بالا در بخش عمومی روبه‌رو بودند و از طرفی نیاز برای گسترش زیرساخت‌ها و تأسیسات زیر بنایی بیشتر احساس می‌شد دولت‌ها به فکر تشویق بخش

۱. هییتی، فرشاد و احمدی، موسی؛ «مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی پروژه‌های زیرساختی»، (مجموعه مقالات دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران، تهران، ۱۲-۱۳۸۸/۱۲/۱۰).

2. Public – private partnership (ppp). P. 3.

خصوصی که معمولاً در ایجاد زیرساخت‌ها دخالتی ندارند افتادند.^۱ در واقع به واسطه مشارکت‌ها فرصتی فراهم خواهد آمد تا بهبود ارائه خدمات با باز گذاشتن اختیارات هر دو طرف مشارکت جهت انجام آن کاری که بهتر می‌دانند ممکن شود. وظیفه اصلی دولت تنظیم سیاست‌های تجاری و ارائه آن به جامعه و بهترین موقعیت برای بخش دولتی است؛ زیرا بخش خصوصی مسئولیت‌های غیر مرکزی مانند اجرا و نگهداری پروژه را به‌دست می‌گیرد. به واسطه استفاده از ویژگی‌ها و نوآوری‌های بخش خصوصی، تجربیات و انعطاف‌پذیر بودن این بخش مشارکت‌های عمومی و خصوصی می‌تواند بهره‌برداری بیشتری نسبت به روش‌های سنتی داشته باشد، بودجه‌ای خرج نشده و در سایر بخش‌های مورد نیاز صرف می‌شود.

مشارکت‌های عمومی خصوصی امکان کاهش هزینه‌های کلان دولت را فراهم ساخته و پلی می‌شوند تا شکاف بین نیازهای زیرساختی حوزه مورد نظر و ظرفیت بودجه‌ای آن حوزه برطرف شود به نحوی که سرمایه‌گذاری در بیمارستان‌ها، مدارس، بزرگراه‌ها و دیگر بخش‌های منطقه‌ای که به‌طور سنتی توسط بودجه بخش پرداخت می‌شد و دیونی بالغ بر بودجه بر آن بخش تحمیل می‌نمود دیگر در مشارکت عمومی خصوصی رخ ندهد.

در این مقاله به دنبال پاسخ‌گویی به پرسش‌های ذیل هستیم؛ وضعیت حقوقی کنونی ایران نسبت به مشارکت عمومی خصوصی تا چه اندازه‌ای است؟ اصول قانون مناسب حاکم بر مقررات گذاری مشارکت عمومی خصوصی چیست؟ فرضیه ما برای پاسخ پرسش اول این است که در تمام قوانین بعد از انقلاب به‌صورت کلی و گاه جزئی و مقطعی به این مهم پرداخته شده که کافی نمی‌باشد، متعاقباً در خصوص پرسش دوم باید بیان داشت صرف وجود یک قانون خاص کافی نبوده و قانون با بهره‌گیری از اصولی همچون انصاف، شفافیت، ثبات و قابلیت پیش‌بینی، چهارچوب حقوقی مستحکم و سیاست روشن برای بخش خصوصی باید کارآمد باشد. بر این اساس تحت دو عنوان اصلی؛ وضعیت حقوقی ایران نسبت به مشارکت عمومی خصوصی و اصول حاکم بر مشارکت عمومی خصوصی به بررسی فرضیه‌ها می‌پردازیم.

1. Grmsey, Darrin. and Mervyn k Lewis, "Evaluating the risks of public private partnership for infrastructure project" International journal of project management, 20 (2002): 107-18.

۱. وضعیت حقوقی ایران نسبت به مشارکت عمومی خصوصی

در این قسمت، ابتدا به زیرساخت‌ها و خدمات عمومی به‌عنوان موضوع اصلی و بنیادین مشارکت عمومی خصوصی پرداخته و متعاقباً به اصل پذیرش مشارکت عمومی خصوصی در نظام حقوقی ایران می‌پردازیم و نهایتاً کاستی‌های پیرامون مشارکت عمومی خصوصی را بیان می‌کنیم.

الف) زیرساخت‌ها و خدمات عمومی

محدوده پروژه‌های مشارکت عمومی- خصوصی زیرساخت‌ها و خدمات عمومی است و زیرساخت‌ها که هر دو در جامعه‌ای مدرن نقش مهمی ایفا می‌نمایند. هر روز از جاده‌ها استفاده می‌کنیم، کودکانمان در مدارس و دانشگاه‌ها حاضر می‌شوند و به بیمارستان‌ها و مراکز درمانی که از طریق دارایی عمومی و دولتی تأمین مالی می‌شوند وابسته هستیم. اما، خدمات و زیرساخت‌های عمومی متناقض‌نما هستند. از سویی، هر دو برای زندگی روزانه ما ضروری هستند و برای توسعه بلندمدت کشورها اساسی و بنیادین محسوب می‌شوند. از سوی دیگر، موضوعات در باب تأمین مالی و اجرا و بهره‌برداری این خدمات و زیرساخت‌ها باعث انگیزش بخش عمومی نمی‌شود و دیدن بهره عینی در چنین موضوعاتی نادر است. به این خاطر است که پیشنهاد می‌شود از منابع مالی بخش خصوصی برای این خدمات و زیرساخت عمومی استفاده شود و این مهم از طریق مشارکت عمومی- خصوصی به خوبی محقق می‌شود.^۱

در راهنمای قانون‌گذاری آنسیترال اصطلاح زیرساخت‌های عمومی در کنار خدمات عمومی قرار گرفته و چنین تعریف شده است: «زیرساخت‌های عمومی به امکانات و تأسیسات فیزیکی اشاره دارد که خدمات عمومی ضروری را برای عموم مردم فراهم می‌کند».^۲ تعاریف دیگری هم وجود دارد که در عباراتی کوتاه زیرساخت را تعریف کرده‌اند؛ مثلاً: در برخی تعاریف زیرساخت این‌گونه تعریف شده: «خدمات اساسی و بنیادین برای صنعت و امور خانگی»،^۳ «ورودی‌های کلیدی برای

1. Graeme, Hodye, Greve Carsten, *The Challenge of Public-Private Partnerships : Learning from International Experience*, London: Edward Elgar Publishing, 2005, (12).

2. UNCITRAL Legislative Guide On Privately Financed Infrastructure Projects, Prepared by The United Nation Commission on International Trade Law, United Nation Publication 2001,P3.

3. Sami Kärnä, Juha-Matti Junnonen, Ari-Pekka Manninen & Päivi Julin, "Exploring project participants' satisfaction in the infrastructure projects", *Engineering Project Organization Journal*, 3(2013): 186-197, accessed 20 Aug 2013, doi:10.1080/21573727.2013.823083.

اقتصاد» با این حال، آنچه بنیادین، کلیدی و ضروری محسوب می‌شود این نکته است که آنچه به‌عنوان زیرساخت محسوب می‌گردد از کشوری به کشور دیگر و از زمانی به زمان دیگر متفاوت است. برای مثال، تولید فولاد به‌عنوان یکی از زیرساخت‌های ضروری برای بسیاری از کشورها لحاظ می‌شود. در گذشته، در انگلستان زغال سنگ، آهن و فولاد به‌عنوان اجزای تشکیل دهنده قدرت اقتصادی بودند که اقتصاد را جلو می‌بردند؛ اما در شرایط امروز تعداد کمی از آنها در این توصیف می‌گنجد. به بیان دیگر، زیرساخت‌های عمومی را به‌عنوان امکانات و تأسیساتی که هر روزه برای بخش‌های اقتصادی و اجتماعی لازم است، می‌توان تعریف نمود. بنابراین، این زیرساخت‌ها خود هدف نیستند بلکه وسیله تقویت فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی ملی بوده و تأسیسات تقویتی پشتیبانی برای این فعالیت‌ها را شامل می‌شوند.

امروزه شبکه زیرساخت بسیار گسترده است، دسته‌بندی رایج به این گونه است که بین زیرساخت اقتصادی و اجتماعی تفاوت قائل می‌شوند؛ به‌علاوه هریک از زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی را به زیرساخت سخت (فیزیکی) و زیرساخت نرم تقسیم می‌کنند. بر این اساس چهار مجموعه به وجود می‌آید:

زیرساخت‌ها	سخت	نرم
اقتصادی	جاده‌ها، بزرگراه‌ها، پل‌ها، ریل‌ها، فرودگاه‌ها، ارتباطات از راه دور، نیروگاه‌ها	آموزش‌های حرفه‌ای، مؤسسات مالی، انتقال فناوری، کمک‌های صادرات
اجتماعی	بیمارستان‌ها، مدارس، مسکن، شبکه جمع‌آوری فاضلاب، تأمین آب، زندان و خانه سالمندان	امنیت اجتماعی، خدمات اجتماعی، آژانس‌های حفاظت از محیط زیست

زیرساخت‌های اقتصادی برای ارائه خدمات کلیدی در جهت کسب و کار و صنعت در نظر گرفته شده و عملکرد اصلی آن به منظور ارتقای بهره‌وری و طرح‌های نوآورانه است. تأسیسات یا امکانات اقتصادی سخت شامل جاده‌ها، بزرگراه‌ها، پل‌ها، بنادر، ریل‌ها، فرودگاه‌ها، حمل و نقل عمومی، ارتباطات از راه دور یا مخابرات، تولید گاز و برق، انتقال و توزیع آن است.

زیرساخت اقتصادی نرم شامل آموزش‌های حرفه‌ای، امکانات مالی برای کسب و کار (پرداخت‌ها، اعتبار، سهام، سرمایه‌گذاری و غیره) تسهیلات طراحی و نوسازی و سازمان‌هایی که تمایل و گرایش به سمت صادرات و همکاری سازنده میان افراد و اشخاص را تشویق می‌کنند. زیرساخت اجتماعی به‌عنوان ارائه خدمات اساسی به خانواده‌ها فهمیده می‌شود، نقش اصلی آن بهبود کیفیت زندگی و رفاه در جامعه به‌ویژه در میان کسانی است که به منابع محدودی دسترسی دارند. تأسیسات زیرساختی اجتماعی سخت شامل بیمارستان‌ها، ساختمان‌های آموزش و پرورش، مخزن آب، امکانات درمانی، مسکن، لوله‌کشی فاضلاب و آب، مراقبت از کودکان و مؤسسات مراقبت از سالمندان و زندان است که برخی از اینها به وسیله بخش خصوصی فراهم می‌شود. (به‌عنوان مثال مدارس و بیمارستان‌های خصوصی)

زیرساخت‌های اجتماعی نرم از سیستم تأمین اجتماعی، طیف وسیعی از خدمات اجتماعی و سازمان‌های حفاظت از محیط زیست شکل می‌گیرد.

به دلیل اهمیت این تقسیم‌بندی سازمان همکاری توسعه اقتصادی و اجتماعی در سال ۱۹۹۳ به این تقسیم‌بندی اشاره نموده و زیرساخت اقتصادی سخت مانند جاده‌ها، شبکه راه‌آهن، آبراهه‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها، تأسیسات آب و انرژی ارتباطات از راه دور را در مقایسه با زیرساخت‌های دیگر مانند آموزش و بهداشت و سرمایه‌گذاری‌های نامحسوس به‌عنوان هسته زیرساخت‌های فیزیکی (سخت) لحاظ کرده است.

در حالی که تفاوت بین زیرساخت اقتصادی (نرم یا سخت) و زیرساخت اجتماعی (نرم یا سخت) از جهت نظم‌دهی ذهن برای طرح‌های زیرساخت می‌تواند مفید باشد ولی با یکدیگر هم‌پوشانی دارند، برخی از انواع زیرساخت‌های اجتماعی مانند آنهایی که مهارت‌ها، سلامت و بهره‌وری را تقویت می‌کنند و روحیه نیروی کار و کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشند ممکن است همان قدر تأثیر بر بهره‌وری از صنعت داشته باشند که زیرساخت‌های اقتصادی تأثیر دارند. زیرساخت‌های اقتصادی مانند جاده‌ها و شبکه حمل و نقل می‌تواند بر کیفیت زندگی تأثیر داشته باشد حتی اگر

این هدف نباشد. به علاوه هر دو نوع زیرساخت هزینه‌های اولیه نسبتاً بالایی تحمیل می‌کنند، عمر نسبتاً طولانی دارند و به مدیریت و پرداخت در یک دوره طولانی مدت نیاز دارند.^۱ در نظام حقوقی ایران در هیچ‌یک از متون قانونی واژه زیرساخت تعریف نشده بلکه به‌جای آن از امور زیربنایی استفاده شده است؛ در ماده ۱۰ قانون مدیریت خدمات کشوری می‌خوانیم: امور زیربنایی آن دسته از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که موجب تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و تولیدی کشور می‌گردد، از قبیل طرح‌های آب و خاک و شبکه‌های انرژی، ارتباطات و راه.

لازم به ذکر است طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در قوانین متعدد، از جمله پیوست‌های بودجه سالیانه و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت یا قانون برنامه چهارم مورد اشاره قرار گرفته است؛ طبق ماده ۷۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، طرح تملک دارایی سرمایه‌ای به طرحی گفته می‌شود که منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود. به عبارت ساده‌تر طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای به آن دسته از طرح‌ها گفته می‌شود که در جهت ایجاد ظرفیت‌های جدید اقتصادی و اجتماعی یا در پی گسترش و توسعه این نوع طرح‌ها هستند.

با توجه به آنچه در ماده ۱۰ قانون مدیریت آمده و طرح‌های زیربنایی را به‌طور تمثیلی شامل طرح‌های آب، انرژی و خاک دانسته به نظر می‌رسد در ایران زیرساخت‌های اجتماعی به‌ویژه زیرساخت اجتماعی نرم مثل امنیت اجتماعی و خدمات اجتماعی مغفول مانده و لازم است به این امور هم به‌عنوان زیرساخت نگاه شود؛ زیرا اهمیتی کمتر از زیرساخت اقتصادی ندارند.

ب) اصل پذیرش مشارکت عمومی خصوصی

آنچه که مشخص است این می‌باشد که قوانین به‌صورت کلی، کلیت مشارکت را پذیرفته‌اند که ذیلاً به پالایش این قوانین می‌پردازیم، این قوانین یا قانون با عنوان خاص است بدون محدودیت

1. Grimsey, Darrin and Mervyn K Lewis, "Public Private Partnership: The World Wide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance", London: Edward Elgar Publishers, 2002, (22).

زمانی یا قوانین برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، که محدودیت زمانی دارند. بنابراین مبنای بررسی خود را بر حسب زمان تصویب قوانین مذکور می‌گذاریم:

برنامه اول توسعه در دوره (۱۳۶۸-۱۳۷۲) با انتخاب راهبرد و آزادسازی اقتصادی پیگیری شده است. پس از جنگ و با آرام شدن اوضاع کشور، دولت تهیه و تدوین سیاست‌های بازسازی اقتصادی جهت حضور فعال بخش خصوصی در اقتصاد کشور را در دستور کار قرار داد^۱ و بازسازی اقتصاد اعم از زیرساخت‌های تولیدی، اقتصادی و زیربنایی به دولت واگذار شده بود؛ در همین دوره نیز دولت با تزریق منابع مالی از طریق بودجه سالیانه، منابع خارجی و اوراق مشارکت داخلی تعداد زیادی از پروژه‌های زیربنایی در زمینه جاده، بزرگ راه، سدها و دانشگاه‌ها را به اجرا گذاشت. به علاوه در تبصره ۸ قانون برنامه اول راهکارهایی جهت مشارکت بخش خصوصی پیش‌بینی شده بود و بر جذب همکاری و مشارکت بیشتر بخش خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی دولتی تأکید گردیده بود.

در برنامه دوم توسعه اهداف کلان کیفی و آنچه خط‌مشی اساسی بوده در جهت ایجاد و تعادل در بخش‌های اقتصادی (دولتی، خصوصی و تعاونی) تأکید داشت از طریق:

۱. افزایش حمایت قانونی و ایجاد تسهیلات جهت مشارکت هر چه بیشتر مردم در فعالیت اقتصاد، و تأکید بر جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی؛
 ۲. واگذاری بخش‌های از فعالیت‌هایی دولت که با مالکیت دولت منافاتی ندارد به بخش خصوصی و تعاونی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی؛
 ۳. واگذاری شرکت دولتی به بخش خصوصی و تعاونی؛
 ۴. تلاش در جهت افزایش سهم بخش‌های خصوصی و تعاونی از تولید ناخالص داخلی؛
- در همین راستا تبصره ۴۱ قانون برنامه دوم مقرر نمود به منظور جلب مشارکت بیشتر بخش خصوصی در امور عمومی و خدمات اجتماعی، تولید، اشتغال، تجارت، تحقیقات، نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات زیربنایی و عمومی، دولت موظف است با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی

۱. غمامی، مجید؛ «مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها در ایران بر اساس مبانی مذکور در قانون اساسی و قوانین عادی»، (مشارکت عمومی خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها. تهران، ۱۳۹۱/۸/۲۴-۷۴۱-۷۷۷).

و مصالح عمومی فعالیت‌های یاد شده را به بخش خصوصی واگذاری و برای فعال‌تر شدن این بخش تدابیری از قبیل اصلاح مقررات، ارائه تسهیلات بانکی، تکمیل سرمایه‌گذاری زیربنایی، توسعه، تسهیل ارتباطات و همچنین ترویج شکل‌ها و ساختارهای صنعتی، تحقیقاتی و پیمانکاری اتخاذ نماید.

آنچه مشخص است در این دوره‌ها (برنامه اول و دوم) به لحاظ عدم حضور نهادهای مورد نیاز، ساز و کار قانونی و عدم توانمندی بخش خصوصی، علی‌رغم نیاز شدید دولت به منافع غیر دولتی، پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی جایگاهی در ایران نداشته، فی‌الواقع مشکلات ساختاری گریبان‌گیر این دو برنامه بوده و اگر هم صحبت از بخش خصوصی در این برنامه‌ها شده صحبت از واگذاری مدنظر بوده که از مشارکت عمومی خصوصی متفاوت است.

در سال ۱۳۸۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تصویب^۱ و در ماده ۸۸ آن مقرر گردید در اجرای وظایف اجتماعی دولت به‌ویژه تکالیف مذکور در اصل ۲۹ و ۳۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به منظور منطقی نمودن حجم، اندازه دولت، بهبود ارائه خدمات به مردم و جلب مشارکت بخش غیر دولتی، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی که عهده‌دار خدمات اجتماعی، فرهنگی، خدماتی، رفاهی و ... می‌باشد، مجازند برای توسعه خدمات و کاهش حجم تصدی دولت بر اساس مقررات و ضوابط این ماده اقدام و ارائه خدمات موضوع این ماده توسط بخش غیر دولتی به سه روش خرید خدمات از بخش غیر دولتی، مشارکت با بخش غیر دولتی و واگذاری مدیریت بخش غیردولتی انجام می‌شود. همان‌طور که مشخص است در این ماده اصل مشارکت با بخش خصوصی مورد تأیید قانون‌گذار واقع و بر آن تأکید شده است؛ در این راستا در آیین‌نامه اجرایی^۲ ماده ۸۸ مشارکت با بخش غیر دولتی این‌گونه تعریف شده است: در اختیار قرار دادن مراکز و واحدهای خدماتی، اجتماعی، فرهنگی و رفاهی متعلق به بخش دولتی که توسط

۱. مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۴.

۲. در آیین‌نامه اجرایی ماده ۸۸ که هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱/۸۶۴۳۲ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۲ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب رساند سه روش خرید خدمات از بخش غیر دولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت بخش غیردولتی در ماده یک این آیین‌نامه در بخش اصطلاحات تعریف شده‌اند.

دستگاه دولتی در حال بهره‌برداری یا آماده بهره‌برداری و یا نیمه تمام به میزان سرمایه‌گذاری انجام شده که بستری را برای مشارکت بین بخش خصوصی و عمومی به وجود آورده است. قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی^۱ نیز در راستای رسالت جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی خارجی در بند «ب» ماده ۳ ترتیبات قراردادی را معرفی نموده که در کلیه بخش‌ها در چهارچوب روش‌های " مشارکت مدنی"، "بیع متقابل" و "ساخت، بهره‌برداری، واگذاری" قابل انعقاد بوده که عمدتاً بر مبنای مشارکت طرفین بخش خصوصی و عمومی هستند.

ماده ۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^۲ به دنبال قانون تشویق سرمایه‌گذاری خارجی، در اجرای طرح‌های زیربنایی و تولید از قبیل طرح‌های نیروگاهی، انتقال نیرو، پالایشگاه، تأمین و انتقال آب، فاضلاب، راه‌آهن، راه و آزاد راه، فرودگاه، بندر، ناوگان ریلی، و طرح‌های مخابراتی با اولویت سرمایه‌گذاری ایران به دولت اجازه تضمین قابل قبول داده شده که این بسط دادن قانون، تشویق است. زیرا، به موجب ماده ۳ قانون مذکور برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی می‌گردد که به تضمین دولت متکی نبود. این تضمین به واسطه جلب هرچه بیشتر بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها است؛ زیرا، اگر بخش خصوصی به این جمع‌بندی برسد که سرمایه او تضمین می‌شود برای ورود به این پروژه‌ها انگیزه بیشتری خواهد داشت.

همچنین در ماده ۵۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخش از مقررات مالی دولت به منظور تسریع در عملیات اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای روش‌هایی برای مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های عمرانی کشور لحاظ شده است.

در قانون برنامه سوم نیز بر مشارکت تأکید شده بود، به نحوی که در ماده ۱۲۸ به وزارت راه و ترابری نیز اجازه داده شده تا بخشی از فعالیت‌های مربوط به حمل و نقل بار، مسافر، تعمیر، نگهداری، بازسازی شبکه ناوگان حمل و نقل ریلی را به قصد مالکیت دولت بر خطوط ریلی و اعمال سیاست جامع و هماهنگ حمل و نقل کشور و جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش خصوصی و تضمین استمرار ارائه خدمات، به بخش خصوصی واگذار کند.

۱. مصوب ۱۳۸۱.

۲. مصوب ۱۳۸۴.

برنامه چهارم توسعه دوره زمانی (۱۳۸۹-۱۳۸۴) را در بر می‌گیرد. این برنامه که اولین برنامه از سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود، از نظر احکام قانونی که در آن تعبیه گردیده گامی به جلو برای اجرای پروژه‌ها و واگذاری تصدی دولت به بخش خصوصی است. در این برنامه صراحتاً به تداوم برنامه خصوصی‌سازی و توانمندسازی بخش غیردولتی در توسعه کشور اشاره شده به نحوی که به دولت اجازه داده شده از همه روش‌های امکان‌پذیر، اعم از مقررات‌گذاری، واگذاری مدیریت (نظیر اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) و مالکیت (نظیر اجاره به شرط تملیک، فروش تمام یا بخشی از سهام واگذاری اموال) تجزیه به منظور واگذاری، انحلال و ادغام شرکت‌ها استفاده شود.^۱ مهم‌ترین عامل در توسعه مشارکت با بخش خصوصی در تبصره ۱ ماده ۳۷ این قانون آمده است که بر اساس آن سازمان‌های توسعه‌ای که به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش خصوصی مجاز شده‌اند، از رقابت با این بخش منع شده و موظف گردیده‌اند تا فعالیت‌های خود را صرفاً جهت تقویت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ساماندهی نماید، پیش‌بینی این موضوع صراحتاً بیانگر تغییر نگرش دیدگاه سنتی و تمایل این بخش به استفاده از امکانات بخش خصوصی است. ابلاغ سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران توسط مقام معظم رهبری که بر اساس آن ایران در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ کشور توسعه یافته با قدرت اول اقتصادی در منطقه توصیف شده است، ضرورت تدوین ساز و کارهای جدید از جمله تصویب قوانین نهاد ساز را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. در همین راستا و به‌عنوان اولین گام در تاریخ ۱۳۸۴/۳/۱ و هم‌زمان با تشریح برنامه چهارم، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی توسط رهبر معظم انقلاب ابلاغ شد. این سیاست‌ها که به تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی عملیاتی گردید به عنوان سکوی پرتابی برای توسعه خصوصی‌سازی و حضور تمام‌قد بخش غیردولتی در اقتصاد کشور به حساب می‌آید.

برنامه پنجم اولین برنامه‌ای است که دولت موظف شده به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اقدامات لازم را به اجرا درآورد در قانون برنامه پنجم نیز احکامی به‌صورت پراکنده

۱. ماده ۶ برنامه.

جهت مشارکت بخش غیردولتی در پروژه‌های زیربنایی مانند پروژه‌های تولید نیرو یا حمل و نقل درج شده است.

در این برنامه است که قانون‌گذار به صراحت از مشارکت عمومی خصوصی نام می‌برد زیرا، پیش از این صحبت از مشارکت به معنای عام بوده نه نهاد مشارکت عمومی خصوصی (PPP)، به گونه‌ای که در ماده ۲۱۴ بند «ب» قانون مذکور از جمله روش‌های اجرای مناسب "تأمین مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری"، "طراحی و ساخت کلید در دست"، "مشارکت بخش عمومی و خصوصی" یا "ساخت، بهره‌برداری و مالکیت" نام برده شده و دولت مکلف گردیده تضمین کافی پیش‌بینی نماید. متعاقباً در اجرای بند «ب» ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه به منظور استفاده از ظرفیت‌های بخش غیردولتی در قانون بودجه سال ۹۲ و در بند «ل» ماده ۲۳ قانون بودجه سال ۹۳ مقرر گردید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهوری موظف است امور تجمیع اطلاعات، تسهیل اخذ مجوزها و تضمین‌ها، تدوین دستورالعمل‌ها، تشخیص صلاحیت شرکت‌ها، هماهنگی بین دستگاه‌ها و پشتیبانی راهبردی از مشارکت عمومی خصوصی را برای راه اندازی فرایند سرمایه‌گذاری، ساخت و بهره‌برداری انجام دهد و گزارش اقدامات مربوطه را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید؛ دستگاه‌های اجرایی موظفند هماهنگی لازم با آن معاونت را به عمل آورند. در واقع این نشان می‌دهد که دولت به این نتیجه رسیده که نهاد مشارکت عمومی خصوصی گره‌گشا می‌باشد، به واسطه همین موضوع است که از راهبردهای مشارکت عمومی خصوصی نام می‌برد تا فرایند سرمایه‌گذاری و ساخت و بهره‌برداری را با استفاده از حداکثر توان بخش خصوصی تکمیل کند.

ج) جایگاه قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در نظام حقوقی ایران

در خصوص ماهیت قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی و مطابقت آن با قراردادهای حوزه حقوق خصوصی یا حوزه حقوق عمومی باید بیان داشت که قراردادهای حوزه حقوق عمومی به

قراردادهای اداری و اداره^۱ تقسیم می‌شوند. در نظام حقوقی ایران، برای تمایز قرارداد اداری معیار مشخصی بیان نشده و حتی برخی از حقوق‌دانان در وجود قرارداد اداری تردید نموده‌اند؛ برخی از حقوق‌دانان^۲، بدون ذکر عنوان قرارداد اداری، با ملاک گرفتن از معیارهای قرارداد اداری در سایر کشورها، معتقد به وجود قرارداد اداری در قوانین مختلف مانند قانون برنامه و بودجه و قوانین استخدامی هستند.

صرف‌نظر از وجود یا عدم وجود قراردادهای اداری بعضی از حقوق‌دانان قرارداد اداری در تعریف قرارداد اداری گفته‌اند: قراردادی که یکی از سازمان‌های اداری یا با نمایندگی از آنها از یک سو با هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی از سوی دیگر به هدف انجام یک عمل یا خدمت مربوط به منافع عمومی بر طبق احکام خاصه (نوعاً ترجیحی یا امتیازی و بعضاً حمایتی) منعقد می‌کند و رسیدگی به اختلافات ناشی از چنین قراردادی در صلاحیت دادگاه اداری می‌باشد^۳. به نظر می‌رسد این تعریف نسبی است؛^۴ زیرا، ممکن است عنصر صلاحیت رسیدگی دادگاه اداری، به اختلاف حاصل از این قبیل قراردادها، در قوانین فعلی ایران صدق نکند هرچند یکی از شرایط اساسی در نظام حقوقی دوگانه، همین شرط صلاحیت دادگاه‌های اداری در دعاوی ناشی از قراردادهای اداری می‌باشد.

بر اساس مطالب فوق، مؤلفه‌های تمایز قراردادهای عمومی از قراردادهای خصوصی عبارت از این است که اولاً: یکی از طرفین قرارداد، شخص حقوقی حقوق عمومی است؛ ثانیاً: این قراردادها جهت تأمین منافع عمومی منعقد می‌گردد؛ ثالثاً: این گونه قراردادها از احکام ترجیحی و حمایتی

۱. قراردادهای اداره علی‌رغم اینکه یک طرف قرارداد دولت است، اما قرارداد در راستای تأمین منافع عموم منعقد نمی‌شود بلکه دولت در راستای پیگیری امر تصدی‌گری این گونه قراردادها را منعقد می‌کند لکن قرارداد کاملاً خصوصی است.

۲. نگاه کنید به: امامی، محمد و استوار سنگری، کورش؛ **حقوق اداری**، ج ۲، تهران، انتشارات میزان. طباطبایی مؤتمنی، منوچهر؛ **حقوق اداری**، تهران، سمت.

۳. انصاری، والی‌الله؛ **کلیات حقوق قراردادی**، چ دوم، نشر حقوق‌دانان: تهران، ۱۳۹۲، (۶۰).

۴. چنان که بعضی از اساتید دیگر قرارداد اداری را این‌گونه تعریف کرده‌اند «قرارداد عمومی یا دولتی، قراردادی است که بین دولت با یک شخص حقوق خصوصی اعم از اتباع داخلی یا خارجی منعقد می‌گردد و معمولاً به منظور اداره خدمات عمومی و یا بهره‌برداری از منابع و ثروت‌های ملی منعقد می‌شود». نگاه کنید به: طباطبایی مؤتمنی، منوچهر؛ **حقوق اداری**، تهران: سمت، (۳۳۶).

تبعیت می‌کند. قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی با هر سه عنصر تشکیل دهنده قراردادهای اداری منطبق است؛ زیرا، همیشه یک طرف قرارداد دولت است و این‌گونه قراردادهای در راستای تأمین خدمات عمومی و منافع عمومی منعقد می‌شوند و در نهایت این‌گونه قراردادهای به واسطه جایگاه دولت در انعقاد قرارداد حاوی شروط ترجیحی نیز می‌باشد.

حال باید دید اگر قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی اداری است آیا دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به اختلافات ناشی از این قراردادهای را دارد؟

به نظر دیوان عدالت اداری در این خصوص صلاحیت ندارد؛ زیرا، چنان‌که در آراء دیوان عدالت اداری آمده است، اختلافات راجع به قراردادهای یک امر حقوقی است که جنبه ترافعی دارد و بایستی در مراجع عام دادگستری مورد رسیدگی قرار گیرد.^۱ می‌توان گفت در دیوان عدالت اداری نیز رسیدگی ترافعی است؛ زیرا، مبتنی بر تبادل لوابیح می‌باشد. شاکی می‌تواند شکایت خود را طرح کند و سپس، طبق توضیحات، نظر خود را مطرح نماید؛ در مقابل دیوان نیز می‌تواند کسب دلیل کند. البته، در اینجا هم مرزها شکسته شده و در آیین دادرسی مدنی نیز این اختیار به دادگاه داده شده که برای کشف حقیقت اقدام نماید. پس بحث ترافعی بودن قابل تأمل است.

د) کاستی‌ها

با نگاهی به کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته می‌توان دریافت که بر حسب تجربه این کشورها، برای استفاده از ظرفیت تمام‌قد مشارکت عمومی خصوصی نیازمند محیط قانونی و حقوقی مناسب هستیم؛ بررسی قوانین و مقررات موجود به این نتیجه رهنمون می‌گردد که کمبودها و کاستی‌هایی وجود دارد که در ادامه مطمح نظر قرار می‌گیرد.

همان‌طور که بیان شد قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی از انواع قراردادهای اداری هستند که این خود باعث شده این نوع قراردادهای با چالش‌های خاص قراردادهای اداری مواجه باشند. اصول احکام این قراردادهای را قانون یا عرف اداری معین داشته و به این ترتیب آزادی طرف قرارداد محدود شده است؛ از جمله این محدودیت‌ها شرایطی است که از پیش توسط اداره تعیین گردیده و در آن جای بحث چندانی نیست، قدرت چانه‌زنی چندانی وجود ندارد که موجب

۱. مانند رأی شماره ۵۹ مورخ ۱۳۷۱/۴/۳۰، شماره ۳۳ سال ۱۳۷۵، شماره ۱۳۰ سال ۱۳۷۷.

انگیزه‌ای بیشتر برای جلب طرف مقابل شود. وجود شرایط و ضوابط هر اداره دولتی قرارداد منعقد بین اشخاص حقیقی و حقوقی با این ادارات را تحت تأثیر قرار داده و عدم شناخت شرایط و ویژگی‌های خاص هر سازمان دولتی موجب می‌شود تا قراردادهای با مشکلات و موانعی تنظیم شود. برخی از این محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها عبارتند از:

۲. انتخاب طرف قرارداد؛ لزوم رعایت تشریفات مزایده و مناقصه و ممنوعیت مداخله کارمندان دولت در معاملات دولتی از موارد محدودیت در انتخاب طرف قرارداد برای دستگاه‌های دولتی بشمار می‌روند.

۲. تنظیم شکلی قرارداد؛ در بسیاری موارد شکل و نوع قرارداد در خود قوانین ذکر شده و نمایندگان دولت حق انتخاب شکل دیگری از قرارداد را ندارند. برای مثال طبق بندهای الف و ب ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، دستگاه‌های دولتی خدمات مذکور در این ماده را فقط در سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی یا واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی آن هم صرفاً به اشخاصی که دارای صلاحیت فنی و اخلاقی و پروانه فعالیت از مراجع ذی‌ربط باشند؛ می‌توانند به بخش خصوصی واگذار نمایند.

۳. مدت قرارداد؛ این محدودیت نیز در قوانین مختلف ذکر شده است. مثلاً: به موجب ماده ۲۴ قانون مقررات استخدامی سپاه و آیین‌نامه مربوطه و مقررات مشابه در نیروی انتظامی، خرید خدمات اشخاص فقط برای مدت محدود و حداکثر تا یک سال که بیش از دو بار دیگر قابل تمدید نخواهد بود؛ مجاز می‌باشد.

۴. رعایت تشریفات مزایده و مناقصه؛ لزوم رعایت تشریفات مزایده و مناقصه برای همگان واضح و روشن است. مزایده و مناقصه نه تنها باعث محدودیت در انتخاب طرف قرارداد می‌شود، بلکه، موجب محدودیت آزادی اراده طرف دولتی در تعیین قیمت مورد معامله یا موضوع قرارداد نیز خواهد شد.

۵. قراردادهای تابع تصویب مراجع ذی‌ربط؛ طبق اصول ۷۷، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳ و ۱۳۹ قانون اساسی به ترتیب در مورد لزوم تصویب عهدنامه‌ها و قراردادهای راجع به گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بلاعوض داخلی یا خارجی، دادن امتیاز تشکیل شرکت به خارجیان، استخدام کارشناسان خارجی، فروش نفایس ملی و صلح دعاوی استناد کرد که تصویب آنها حسب

مورد بر عهده مجلس شورای اسلامی یا هیئت وزیران است. ضمن اینکه در مورد اراضی نیروهای مسلح، تصویب فرمانده معظم کل قوا نیز از تشریفات ضروری برای واگذاری اراضی محسوب می‌گردد. بعضاً در مورد معاملات شرکت‌های دولتی، تصویب هیئت مدیره و در مورد معاملات شهرداری‌ها، تصویب شورای شهر ضروری است.

۶. اعتبارات مصوب: دستگاه‌های دولتی باید در حدود اعتبارات مصوب برای دولت ایجاد تعهد نمایند. تعهد مازاد بر اعتبار مصوب موجب مسئولیت و تخلف مرتکب خواهد شد.

با توجه به مطالب فوق، پر واضح است بکارگیری مکانیزم مشارکت عمومی خصوصی در هر کشور مستلزم وجود زیرساخت‌های قانونی و ایجاد بسترهای مناسب و مرتبط با آن است. فی‌الواقع هنگام برنامه‌ریزی برای توسعه زیربناها و مشارکت عمومی خصوصی باید به محیط حقوقی و قانونی موجود کشور توجه شود؛ نظام حقوقی هر کشور برای خود منابعی تعریف نموده که وزن برخی از آنها بر دیگر منابع می‌چربد، از جمله می‌توان به قانون اساسی، قوانین موضوعه، معاهدات و... اشاره نمود. هر کدام از این منابع با توجه به درجه اهمیتی که در کشور دارند زمینه ساز توسعه زیربناها و مشارکت عمومی خصوصی می‌شوند.

بر اساس بررسی فوق در حوزه مشارکت بخش عمومی و خصوصی و توسعه زیرساخت‌ها در ایران مقررات عموماً به صورت کلی، پراکنده و در بخش‌های خاص با توجه به نیازهای همان بخش تدوین و در مواردی به زمانی خاص محدود شده است؛ بنابراین به تدوین مقررات خاص تحت عنوان "قانون مشارکت عمومی خصوصی" بیش از هر زمان دیگری نیاز است؛ زیرا، به گزارش آنکتاب، جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای توسعه‌یافته با افت شدیدی همراه بوده درحالی‌که کشورهای در حال توسعه آسیایی یک چهارم ورودی سرمایه‌گذاری در جهان را در این دوره به خود اختصاص داده‌اند^۱ و با عنایت به اینکه کشورهای در حال توسعه آسیایی به‌عنوان یک گروه در میان سایر گروه کشورهای دنیا، بیشترین سهم سرمایه‌گذاری خارجی جهانی را به خود اختصاص داده و با توجه به پیش‌بینی‌های موجود در خصوص رشد روز افزون سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۲۰۱۴، رقابت بین کشورهای در حال توسعه آسیایی برای جذب بیشترین سهم از

1. United Nations Conference On Trade And Development, World Investment Report 2013, Global Value Chains : Investment And Trade For Development .

جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی سال آتی از هم اکنون شدت یافته و این کشورها اقدامات گسترده‌ای را در راستای آماده‌سازی فضای اقتصادی و کسب و کار عمومی و خصوصی برای جذب سرمایه‌گذاران جدید به انجام می‌رسانند، کشور ما نیز نباید از ظرفیت بخش خصوصی (خارجی و داخلی) غافل بماند.

باید توجه داشت که فقدان قانون جامع و مانع در خصوص مشارکت بخش‌های عمومی خصوصی هرچند در سطح قانون اساسی کشور با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ به درستی مرتفع گردیده، لیکن در سطح قوانین و مقررات عمومی نبود مقرراتی تحت عنوان قانون مشارکت عمومی خصوصی محسوس بوده و این بزرگ‌ترین و خلأ قانونی است؛^۱ ماده ۱۱۱ قانون برنامه پنجم توسعه می‌تواند دستاویز خوبی برای تدوین قانون مشارکت عمومی خصوصی باشد به نحوی که مقرر می‌دارد، دولت متناسب با نیازهای روز و ضرورت‌های تحقق اهداف برنامه و به منظور افزایش کارایی، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون (برنامه پنجم) نسبت به شناسایی و اصلاح قوانین و مقررات برحسب ضرورت و تعیین و ایجاد مشوق‌ها به تناسب نیاز روز و رقابت‌های بین‌المللی برای جذب بیشتر سرمایه‌گذاری خارجی اقدام قانونی نماید. در حقیقت به منظور نیل به گسترش مشارکت بخش خصوصی و افزایش کارایی و رقابت‌پذیری و توانمندسازی بخش خصوصی و حمایت از آن در رقابت با بازار بین‌المللی، تحقیق و بررسی کارشناسی و شناخت عوامل مؤثر بر توانمندسازی و رقابت‌پذیری آنها ضروری است، یکی از این عوامل بدون شک وجود قوانین و مقررات مناسب است.^۲ امری که امروزه شدیداً در ایران احساس می‌شود به شکلی که دولتمردان به فکر تدوین قانون خاصی تحت عنوان مشارکت عمومی خصوصی افتاده‌اند؛ به نحوی که در زمان نوشتن این پژوهش سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران مأمور تدوین پیش‌نویس قانونی تحت عنوان مشارکت عمومی خصوصی شده است.

۱. عزیزی، فاطمه؛ «آسیب‌شناسی قوانین و مقررات در قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی»، (همایش مشارکت عمومی خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها، تهران، ۱۳۹۱/۸/۲۴) ۶۹۶-۶۶۳.

۲. عطائی، امید و الیاس نادران؛ **مروری بر روند تهیه و تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی**، تهران، دفتر مطالعات اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹، (۱۳۹).

۲. اصول حاکم بر مشارکت عمومی خصوصی

تأسیس یک چارچوب قانونی مؤثر و مناسب پیش شرط ارتقا مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های زیربنایی است. در این بخش به برخی از اصول کلی که دولت (به معنای اعم) باید در تدوین چارچوب قانونی مؤثر و مناسب برای مشارکت بخش‌های غیردولتی و تأمین مالی پروژه‌ها از طریق این بخش مدنظر داشته باشد، می‌پردازیم. این اصول اقتباس شده از قانون نمونه انسیترال برای مشارکت عمومی خصوصی و سازمان همکاری اقتصادی و توسعه و دیگر اسناد بین‌المللی است.^۱ هدف از این اصول بنیادی ارتقای شفافیت، عدالت، ثبات، قابلیت پیش‌بینی و انعطاف‌پذیری در خصوص اهداف کلان است. در واقع اصول بنیادی مذکور حمایت از هر دو طرف سرمایه‌گذار و بخش عمومی از هرگونه سوء استفاده و بی‌عدالتی است. اصول بنیادین بر پایه شفافیت هرچه تمام‌تر فعالیت‌ها و تضمین منافع همه طرفین است. اصولی که قصد بیان آن را داریم حسب مورد الزاماتی را نسبت به سه قوه قضائیه، مجریه و مقننه بیان می‌کند؛ زیرا، دولت در معنای عام، هیئت و نهاد حاکمه است که از نیروها و نهادهای حاکمیتی متعدد متشکل است؛ بنابراین در معنای عام دولت، ارکان حاکمیت و از جمله قوای سه‌گانه یعنی مقننه، مجریه و قضائیه را در برمی‌گیرد.

الف) الزامات مربوط به مجلس شورای اسلامی

مجلس شورای اسلامی به‌عنوان نهاد تعیین‌کننده در تدوین مقررات باید در تدوین مقررات پیرامون مشارکت عمومی خصوصی اصول ذیل را رعایت کند.

1. UNCITRAL Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects (2000 UNCITRAL Legislative Guide) & UNCITRAL Model Legislative Provisions on Privately Financed Infrastructure Projects, 2003 (UNCITRAL Model Legislative Provisions). OECD Basic Elements of a Law on concession Agreements. Explanatory notes to Art.2000. UNIDO Guidelines for Infrastructure Development through Build Operate Transfer (BOT) Projects, 1996 (UNIDO BOT Guidelines).

۳. سیاست روشن قانون برای بخش خصوصی

سیاست حکومتی روشن، استراتژی جذب مشارکت خصوصی برای ثبات و توسعه کشور مهم و حیاتی است و جذب سرمایه‌گذاری برای کشور را دربرخواهد داشت و بازتاب آن در توسعه محیط حقوقی نمایان می‌شود. این استراتژی (شفافیت) باید در سطوح مختلف کشور عمومیت یابد. برای اجرای هرچه دقیق‌تر سیاست‌ها، لازم است قانون از سادگی و شفافیت لازم برخوردار باشند تا سرمایه‌گذاران (اعم از داخلی و خارجی)، از اینکه به لحاظ قانونی حقی از ایشان تضییع نگردیده و تفاسیر مختلف از قوانین به ضرر آنها تمام نمی‌شود، اطمینان یابند. کتابچه راهنمای ساخت، بهره‌برداری و انتقال یونیدو بر اتخاذ سیاست جذب سرمایه‌گذاری خارجی (مشارکت بخش خصوصی) در جهت رهنمود کشورها برای اتخاذ مقررات سیاسی، حقوقی و قواعد مطلوب تأکید می‌کند زیرا، جذب سرمایه‌های بالقوه را تقویت می‌بخشد.^۱

۴. انطباق با مقررات جاری

حقوق نوین باید با تمام قوانین و مقررات کشور تطابق داشته باشد تا از هر تضادی فی‌مابین قوانین جلوگیری و در اجرای کارها خللی وارد نشود. اصلاحات مناسب باید توسط قانون‌گذاری جهت اطمینان از انسجام و تطابق پایه‌های حقوقی با حقوق نوین انجام شود. توصیه‌نامه ۱ راهنمای قانون‌گذاری آنسیترال اهمیت مطابقت قانون مشارکت عمومی خصوصی با قوانین اساسی و محدودیت‌ها و تضمینات هر کدام را مورد اشاره قرار داده است.^۲

۵. چهارچوب حقوقی مستحکم برای مشارکت عمومی خصوصی

مشارکت سازنده بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها و عملکرد مؤثر نیاز به داشتن چهارچوب حقوقی است. داشتن مرجع قانون‌گذار برای ایجاد قوانین تعیین‌کننده مسئولیت‌ها و ریسک‌ها برای همه طرفین که ریسک‌ها را تخمین بزنند مهم است. چهارچوب حقوق امتیازی می‌تواند

1. UNIDO BOT Guidelines, Chapter 4, pp. 42-43.

2. UNCITRAL Legislative Guide, Chapter 1, para 7-9.

توسط قوانین خاص امتیازی که عام مشمول است به صورت صریح، عادلانه، قابل پیش‌بینی و دارای ثبات حقوقی نمایان شود و در پروژه‌های امتیازی قرار گیرد.

با این وجود یکی از مشکلات پیش روی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، وجود مجموعه‌هایی از قوانین و مقررات پیچیده، مجوزها و سایر نابسامانی‌های ساختاری است که اغلب غیر شفاف بوده و معمولاً با قواعد و مقرراتی که در سایر نقاط دنیا اعمال می‌شوند، ناسازگارند؛ اغلب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، به دلیل وجود این فرایندهای دست و پاگیر، گریزان شده و در نتیجه، ورود سرمایه، بنگاه‌ها و رقابت در کشور کاهش می‌یابد و در نهایت، باعث می‌شود که رشد اقتصادی لازم محقق نشود. همچنین وجود موانع قانونی، راه‌های دور زدن فرایندهای پیچیده را پیش روی افراد قرار می‌دهد. اهمیت تنظیم چهارچوب حقوقی در بخش اول توصیه‌نامه قانون‌گذار آنسیترال بیان شده است.^۱ این توصیه‌نامه همچنین تأکید می‌کند که قانون‌گذار در این زمینه نه تنها سبب شفافیت و ثبات حقوقی رژیم سرمایه‌گذاری می‌شود بلکه از نقطه نظر سیاسی نیز برای ارتباطات دیپلماتیک کشورها مثر ثمر خواهد بود.^۲

۶. شفافیت مقررات پیرامون مشارکت عمومی خصوصی

قانون باید حوزه عملکرد خود را به روشنی تعریف کند. به عبارتی حوزه حاکمیت خود، و اینکه دائر مدار چه مسائلی است. چنین شفافیتی ضروری و باعث ثبات و اعتبار پروژه گردیده و از خودسری‌ها جلوگیری می‌کند. با این هدف قانون باید از امتیاز تعریفی جامع ارائه بخش‌های مرتبط با این حوزه، اختیارات قراردادی و امتیازات واجد شرایط را مشخص کند. وضعیت قانونی کشور یکی از عوامل بسیار مهم در جریان مشارکت بخش خصوصی است. در جایی که قوانین مالی و اقتصادی حدود مشخصی داشته باشد، بخش خصوصی با رغبت و اطمینان بیشتری به سمت بخش دولتی و تحویل گرفتن فعالیت‌های اقتصادی از این بخش، روی می‌آورد. برعکس هر جا که دولت‌ها حکومت مطلقه داشته باشند یا آنکه سابقه مصادره اموال و سلب مالکیت جا افتاده باشد، مردم نسبت به اصالت جریان مشارکت، تردید بیشتری داشته و این بی‌اعتقادی در

1. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 1.

2. UNCITRAL Legislative Guide, Chapter 1, para 10.

نهایت به کندتر شدن فرایند مشارکت می‌انجامد. برای اجرای هرچه دقیق‌تر سیاست‌ها، لازم است قوانین موجود در کشور از سادگی و شفافیت لازم برخوردار باشند تا سرمایه‌گذاران، با اطمینان از اینکه حقی به لحاظ قانونی از ایشان تضییع نشده و تفاسیر مختلف از قوانین به آنها ضرر نمی‌رساند، به صحنه بیایند.

اصل مذکور در توصیه‌نامه راهنمای قانون‌گذاری ۲-۵ آنسیترال تفصیلاً شرح داده شده است. این توصیه‌نامه به اهمیت تعریف حقوق به دلیل اعمال در سطوح مختلف اختیارات حکومت اشاره دارد.^۱ به منظور تعریف امتیازها کمیسیون اروپایی تفسیر ارتباطات ممکن است مفید باشد اگر به تعریف کارهای امتیازی بپردازد^۲ و همچنین تعریف خدمات این امتیازات^۳ و تعریف موسعی از شفافیت ارائه می‌دهد.^۴ شفافیت و حوزه اختیارات آن در توصیه‌نامه BOT هم دیده می‌شود.^۵

۷. ثبات و قابلیت پیش‌بینی قانون برای بخش خصوصی

به‌عنوان یک قاعده، پروژه‌های سرمایه‌پذیر بخش خصوصی بلند مدت هستند. بنابراین فاکتورهای مختلف مؤثر در پروژه در طول این مدت می‌تواند متغیر باشد که از جمله مقررات حاکم بر پروژه است. ریسک تغییر قوانین و مقررات مرتبط، اعتبار قرارداد پروژه را به مخاطره انداخته و لذا پایداری پروژه نیز آسیب می‌بیند. به منظور تأمین ثبات قرارداد پروژه و حق طرفین در جهت اعمال به حقوق و وظایف خویش، دولت سرمایه‌پذیر باید از تغییر مکرر ضوابط و مقررات حاکم بر پروژه اجتناب و توان مدیریت و پیش‌بینی مخاطرات و مکانیسم غلبه بر آنها را داشته باشد. توصیه‌نامه شماره ۵۸ راهنمای قانون‌گذاری به اینکه باید به ریسک‌های احتمالی توجه

1. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 2, Chapter 1, para 17.

2. European Commission Interpretive Communication on Concessions under Community Law (200/C 121/02), Part 2.1.

3. European Commission Interpretive Communication on Concessions under Community Law (200/C 121/02), Part 2.2.

4. European Commission Interpretive Communication on Concessions under Community Law (200/C 121/02), Part 2.4.

5. UNIDO BOT Guidelines, Chapter 4, p. 46.

شده و جهت جبران نتایج زیان‌بار تغییر قوانین، ضوابطی پیش‌بینی شود، اشاره دارد.^۱ اصول اساسی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در جهت مشارکت عمومی خصوصی شرط ثبات (در قوانین و مقررات) است، که ابزاری در جهت حمایت از سرمایه‌گذار از تغییرات احتمالی مقررات می‌باشد.^۲

الف) الزامات مربوط به دولت

دولت در معنای خاص (قوه مجریه)، در توسعه و اجرای موفق پروژه‌های مشارکت‌های عمومی خصوصی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، دولت در تعامل با بخش خصوصی باید به اصول زیر توجه نماید:

۱. مذاکره آزادانه در خصوص دستیابی به یک موافقت‌نامه مؤثر

آزادی مذاکره در قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی مهم است؛ زیرا، در نظر گرفتن کلیه شرایط، اوضاع و احوال و محاسبه هزینه‌های مرتبط با ریسک، ممکن خواهد بود. اجرای موفق این اصل به تعیین طرف مذاکره، مجری و نظارت بر حسن اجرای موافقت‌نامه، از جمله تفکیک قدرت مرکزی از منطقه‌ای، نیاز دارد. بر اساس توصیه‌نامه ۲ راهنمای قانون‌گذاری آنسیترال به منظور اطمینان از مذاکره‌ای کارآمد و اجرای بعدی پروژه مشارکت عمومی خصوصی تعیین شخص حقیقی یا حقوقی دارای اختیار در مراحل مختلف مذاکره از اهمیت بالایی برخوردار است.^۳ همچنین در قرارداد امتیازی قابلیت پیش‌بینی سطوح مختلف قدرت، یعنی اینکه طرف مذاکره دولت منطقه‌ای یا حکومت مرکزی است، مهم می‌باشد.^۴ به منظور توجه عوامل مختلف مرتبط در این کار و تأثیر ریسک‌های مربوطه در مذاکره توصیه‌نامه ۱۲ در خصوص مقررات قانون‌گذاری که بدون هیچ ضرورتی توان مذاکره طرفین را محدود می‌سازد هشدار می‌دهد.^۵

۲. امکان تعهد و تضمین سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی

این اصل به اهمیت قواعد مقرر در حقوق نوین که به دولت امکان حمایت مالی از پروژه یا تضمین کامل منافع طرف مقابل در مقابل تعهداتش را می‌دهد، می‌پردازد. حمایت دولت غالباً

1. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 58.

2. OECD Basic Elements of a Law on Concession Agreements, 1999-2000, Art. 18.

3. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 2, Chapter 1, para 17.

4. UNCITRAL Legislative Guide, Chapter 1, para 17.

5. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 12, Chapter 2, para 21.

برای افزایش سطح سرمایه‌گذاری و اعتمادسازی سرمایه‌گذار، تشویق به سرمایه‌گذاری و اجرای کامل پروژه ضرورتی غیرقابل انکار است. توصیه‌نامه ۱۳ راهنمای قانون‌گذار آنسیترال پیشنهاد می‌کند که مشارکت عمومی خصوصی باید دارای مقرراتی شفاف در رابطه با هر دو طرف در جهت حمایت از سرمایه‌گذاری باشد.^۱

به‌عنوان یک قاعده، تقریباً فقط ۳۰ درصد از پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی توسط سرمایه‌گذار تأمین مالی می‌شود. در باقی موارد تأمین مالی از طریق بانک‌ها است که تحت قرض، وثیقه گرفته شده و سرمایه‌گذار (راهن) حق خود در مشارکت عمومی خصوصی را نزد بانک (مرتهن) به وثیقه می‌گذارد. به منظور مؤثر بودن این وثیقه، پروژه مشارکت عمومی خصوصی به کار خود ادامه داده و بانک قرض‌دهنده نیز در امور پروژه مداخله دارد.^۲ بنابراین این مکانیسم دوام و عملکرد بی‌وقفه پروژه را تضمین و تأثیر سرمایه‌گذاری را مشخص می‌کند. توصیه‌نامه ۴۹ راهنمای قانون‌گذار آنسیترال بر اهمیت تضمین و وثیقه در مقررات مشارکت عمومی خصوصی برای تأمین منابع مالی سرمایه‌گذار تأکید داشته و بر توثیق سهام شرکت، قابلیت دریافت اشاره دارد.^۳ این اصل را ماده ۱۶ اساسنامه سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نیز تأیید و بیان می‌دارد که سرمایه‌گذار می‌تواند هر قسم از حقوق خود تحت موافقت‌نامه امتیازی برای هر قسم دریافت و پرداخت را به وثیقه گذارد.

ب) الزامات مربوط به قوه قضائیه

تلاش‌های پیرامون مشارکت عمومی خصوصی، تمام ارکان حکومت را در برمی‌گیرد. بدون تردید نقش قوه مجریه و مقننه از اهمیت زیادی برخوردار است؛ اما باید توجه داشت که قوه قضائیه زیرمجموعه دولت به معنای عام است. بنابراین نقش قوه قضائیه در مشارکت عمومی خصوصی به‌ویژه در اصلاح انحرافات و کج‌روی‌ها باید در نظر گرفته شود.

1. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 13.

2. OECD Basic Elements of a Law on concession Agreements. Explanatory notes to Art. 16, p 27.

3. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 49.

۱. ارتقا بخشیدن به انصاف، شفافیت و قابلیت دسترسی به قوانین و رویه‌های مرتبط به مشارکت عمومی خصوصی

این اصل درباره انصاف، شفافیت و قابلیت دسترسی به قوانین و رویه‌های مربوط به سرمایه‌گذاران در جهت تکمیل بیشتر مشارکت عمومی خصوصی است. به موجب این اصل، حقوق نوین می‌باید فرایند شفافیت و رقابت سالم (به جزء موارد استثنا شده از حقوق رقابتی)، رفتار برابر با سرمایه‌گذاران بالقوه، فرصت چالش کشیدن قواعد و تصمیمات طرف قراردادی و مقررات رقابتی برای پیشنهادات همه جانبه را تضمین کند. از جمله دلایل مهم موفقیت ایجاد فرایند و ضوابط شفاف، تدقیق اجزا و عناصر کلیدی و وجود اطلاعات روشن در مورد پروژه است. چارچوب‌های قانونی و سیاسی که این نوع ارتباط مالی را بپذیرد و به‌طور روشن و کاربردی تدقیق نماید و در برابر مشارکت پاسخگو باشد از ضرورت‌های یک مشارکت عمومی خصوصی موفق است.^۱ تعدادی از توصیه‌نامه‌های راهنمای قانون‌گذاری این اصل را در خود جای داده‌اند. خصوصاً توصیه‌نامه ۹ و ۱۰ که بیان می‌دارد شفافیت و قابلیت دسترسی به قواعد و مقررات باید در اهداف مورد توجه باشد.^۲ علاوه بر این توصیه‌نامه ۱۰ بر اهمیت بازنگری شخصی بی طرف به این فرایند تأکید دارد.^۳ انصاف و شفافیت قواعد در توصیه‌نامه ۱۴ راهنمای قانون‌گذاری آنسیترال آمده که به رقابت سالم و بی‌طرفانه در جهت انتخاب صاحب سرمایه اشاره دارد.^۴ در توصیه‌نامه ۳۹ حق بازبینی و تغییر اختیارات قراردادی و اعمال رویه‌های انتخابی مقرر شده است.^۵ راهنمای قانون‌گذاری آنسیترال همچنین پیشنهاد داشتن رویه‌ای برای پیشنهادات غیررقابتی (توصیه‌نامه ۲۸) و یک جانبه را دارد (توصیه‌نامه ۳۰-۳۵). اصل مذکور همچنین توسط کمیته تفسیر کمیسیون اروپا، کمیسیون اروپایی برگ سبز در مشارکت‌های عمومی خصوصی، کمیته حقوق قراردادهای

1. Fernando Fernholz .& Morales, R(2006) public private partnershios for Municipal Governments, from <http://www.mff.org>. Ministry of Municipal Affairs(1999). Public private partnership A Guide for Local Government. British Colombia: British Columbia, ministry of municipal Affairs.

2. UNCITRAL Legislative Guide, Chapter 1, para 46.

3. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 10, Chapter 1, para 49.

4. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 14, Chapter 3, para 10-16.

5. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 39, Chapter 3, para 127-28.

عمومی و امتیازی و اصول اساسی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در خصوص حقوق امتیازی، مورد حمایت قرار می‌گیرد.^۱

۲. ضمانت اجرا برای تصمیمات محاکم قضایی و مراجع داوری

مطابق این اصل، قانون باید توان حمایت از حقوق و منافع هر دو طرف را تحت سیستم حل اختلاف مؤثر و کارآمد، اعم از دادگاه و داوری، داشته باشد. این اصل برای تضمین امنیت، پیش‌بینی و طرح دعوی مؤثر سرمایه‌گذاران از اهمیت زیادی برخوردار است. در اقتصادهای توسعه‌یافته، نظام قضایی کارآمد، مجامع کاملاً مشخص قانونی و کارگزارانی از قبیل وکلا، داوران و میانجیگران را شامل می‌شود و شخص تا حدی اطمینان دارد که ماهیت دعوی حقوقی، بر نتایج تأثیر خواهد گذاشت و نه منافع شخصی؛ اما در اقتصادهای در حال توسعه و عقب مانده، اجرا نه تنها به علت ابهام آموزه‌های حقوقی، بلکه به علت نامعلوم بودن رفتار کارگزاران قطعی نیست.^۲ قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی با شرایط سخت از نظر هزینه، کیفیت، مطلوبیت و خدمات به مشتری منعقد می‌گردد. در این ارتباط سازمان کارفرما بایستی نظارت کاملی بر حسن انجام طرح توسط پیمانکار داشته باشد تا اطمینان یابد که طرح مطابق بندهای قرارداد پیش می‌رود. سازمان کارفرما می‌تواند به تعداد مورد نیاز به‌طور دوره‌ای از طرح بازدید و یا بازرسی به عمل آورد و گزارشات آن را ارائه نماید. در مورد شکایات پیرامون مشارکت عمومی خصوصی آمده است که:

۱. در برخی موارد، سازمان کارفرما (بخش دولتی) خود به شکایات رسیدگی می‌کند. در دیگر موارد شریک خصوصی (پیمانکار) به شکایات رسیدگی کرده و نتیجه را در گزارش خود منعکس می‌نماید. در حالت دوم سازمان کارفرما بایستی سطح رضایت شاکی را پس از رسیدگی به شکایت، مورد ارزیابی قرار دهد.
۲. در اکثر قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، جریمه به شکل کسر مبلغ بازپرداختی خواهد بود. اکثر ایالات به دنبال شریک‌های خصوصی هستند که بتوانند ظرف ۳۰ تا ۶۰ روز نواقص و

1. European Commission Interpretive Communication on Concessions under Community Law (200/C 121/02), para 3.1.1.

۲. داگلاس، نورث؛ **نهادها، تغییرات نهادی و عملکرد اقتصادی**، معینی، محمد رضا، تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۷، (۲۱۷).

ایرادات مطرح شده در ممیزی‌ها را برطرف نمایند. در صورتی که شریک خصوصی نتواند ظرف مدت مذکور ایرادات را برطرف کند، ۱۰٪ از مبلغ پرداختی ماهیانه تا زمان رفع نواقص مسدود می‌گردد. جرائم سنگین‌تر در صورت عدم توانایی شریک خصوصی در تصحیح نواقص و ایرادات اعمال و میزان آن در ماه اول ۱۵٪ و در ماه‌های بعد ۱۰٪ علاوه بر آن خواهد بود.

۳. سازمان کارفرما ممکن است یکی از روش‌های جایگزین زیر را به منظور اجتناب از کاهش کیفیت یا ممانعت از عدم توان سرویس دهی شریک خصوصی اتخاذ نماید:

الف) در طی مراحل انعقاد قرارداد، شرکت ثانویه‌ای را در نظر بگیرد تا در صورت عدم توانایی شرکت اول، شرکت دوم ادامه کارها را به‌عهده گیرد.

ب) قراردادهای جزئی‌تر تقسیم و به شرکای خصوصی متفاوت ارائه تا در صورت عدم توانایی یکی از شرکت‌ها، دیگر شرکت‌ها کار شرکت ناتوان را تکمیل نمایند.

ج) روش سوم شبیه روش قبل بوده با این تفاوت که بر اساس نوع خدمات، قرارداد بین شرکت‌ها تقسیم می‌گردد. از مزایای این روش، انتقال مهارت به سازمان کارفرما و کاهش وابستگی به شریک خصوصی در ارائه خدمات می‌باشد.

این اصل به تفصیل در توصیه‌نامه ۶۹ آنسیترال آمده که بر آزادی طرفین در انتخاب روش حل و فصل اختلاف که با ذات و طبیعت پروژه هماهنگی بیشتری داشته باشد، تأکید دارد.^۱

1. UNCITRAL Legislative Guide, Recommendation 69. See also Model provision 49 of the UNCITRAL Legislative Provisions.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که بیان شد مشارکت عمومی خصوصی در تمام کشورها اعم از توسعه یافته و در حال توسعه به‌عنوان روشی کارآمد برای توسعه زیرساخت‌ها معرفی شده است. در ایران استفاده از نهاد مشارکت عمومی خصوصی به موجب قانون برنامه پنجم توسعه مدنظر قرار گرفت؛ گرچه از سایر قوانین موجود هم می‌توان این مهم را به‌طور ضمنی فهمید، اما در این قانون است که برای نخستین بار از مشارکت عمومی خصوصی به‌عنوان یک نهاد، سخن گفته می‌شود. این مقرره کافی به نظر نمی‌رسد؛ زیرا، فقط در بند «ب» ماده ۲۱۴ به‌عنوان یکی از روش‌های اجرای مناسب، از مشارکت عمومی خصوصی یاد شده، و چنان‌که تجربه دیگر کشورها نشان می‌دهد، نیاز به یک قانون خاص و جدید محسوس است. پس در راستای پاسخ به پرسش اول مقاله می‌توان بیان داشت که در تمام قوانین بعد از انقلاب به‌صورت کلی و بعضاً جزئی و مقطعی به مشارکت عمومی خصوصی پرداخته شده که کافی نبوده و نمی‌توان به بند «ب» ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم بسنده کرد.

در پاسخ به سؤال دوم، باید بیان داشت که در تنظیم یک قانون خاص و کارآمد دولت در معنای عام باید اصولی را رعایت کند که حسب قوا قائل به تفکیک شدیم، بنابراین وجود یک قانون خاص کافی نبوده و قانون با بهره‌گیری از اصولی مهم همچون انصاف، شفافیت، ثبات و قابلیت پیش‌بینی، چهارچوب حقوقی مستحکم و سیاست روشن برای بخش خصوصی باید مدنظر قرار گیرد.

فهرست منابع

الف) فارسی

۱. انصاری، والی الله؛ کلیات حقوق قراردادی، چ دوم، تهران: نشر حقوق دانان، ۱۳۹۲.
۲. طباطبایی مؤتمنی، منوچهر؛ حقوق/اداری، چ شانزدهم، تهران: سمت، ۱۳۹۲.
۳. عزیزی، فاطمه؛ «آسیب‌شناسی قوانین و مقررات در قراردادهای مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی»، (همایش مشارکت عمومی خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها، تهران، ۱۳۹۱/۸/۲۴).
۴. عطائی، امید و نادران، الیاس؛ مروری بر روند تهیه و تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، ویرایش اول. تهران: دفتر مطالعات اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹.
۵. غمامی، مجید؛ «مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها در ایران بر اساس مبانی مذکور در قانون اساسی و قوانین عادی»، (مشارکت عمومی خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها. تهران، ۱۳۹۱/۸/۲۴).
۶. داگلاس، نورث؛ نهادها، تغییرات نهادی و عملکرد اقتصادی، معینی، محمد رضا، تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۷.
۷. هبیتی، فرشاد و احمدی، موسی؛ «مدیریت ریسک در مشارکت‌های عمومی خصوصی پروژه‌های زیرساختی»، (مجموعه مقالات دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران، تهران، ۱۲-۱۰/۱۲/۱۳۸۸).

ب) لاتین

8. Graeme, Hodye., Greve Carsten, The Challenge of Public-Private Partnerships : Learning from International Experience, First ED. London: Edward Elgar Publishing, 2005 .

9. Grimsey. Darrin and Mervyn K, Lewis, Public Private Partnership: The World Wide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance, First ED .London: Edward Elgar Publishers, 2004.
10. Grmsey, Darrin. and Mervyn k Lewis, “Evaluating the risks of public private partnership for infrastructure project” International journal of project management, 20 (2002): 107-18.
11. Kärnä, Sami., Juha-Matti Junnonen, Ari-Pekka Manninen & Päivi Julin, “Exploring project participants' satisfaction in the infrastructure projects”, Engineering Project Organization Journal, 3(2013):186-197, Accessed 20 Aug 2013, doi:10.1080/21573727.2013.823083.
12. Oecd Basic Elements of a Law on concession Agreements. Explanatory notes to Art.2000.
13. Uncitral Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects, Prepared by The United Nation Commission on International Trade Law, United Nation Publication 2001.
14. Uncitral Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects (۲۰۰۰Uncitral Legislative Guide).
15. Uncitral Model Legislative Provisions on Privately Financed Infrastructure Projects, 2003 (Uncitral Model Legislative Provisions).
16. Unido Guidelines for Infrastructure Development through Build Operate Transfer (Bot) Projects, 1996 (Unido Bot Guidelines).
17. World Investment Report 2013, «Global Value Chains: Investment and Trade for Development».Annual, New York, United Nations,2013.

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

مدیریت ریسک قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های زیرساختی ایران

امین الوانچی^{1*}، سیدمحمدتقی حسینی²، امیر امیری‌دیبا³

1- استادیار، دانشکده مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی شریف، تهران

2- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت، دانشگاه صنعتی شریف، تهران

3- کارشناس ارشد مهندسی و مدیریت ساخت، دانشگاه تهران، تهران

خلاصه

در دو دهه اخیر تمایل به اجرای پروژه‌های زیرساختی با مشارکت بخش خصوصی در ایران رشد فزاینده‌ای داشته است. با این وجود، در بسیاری از پروژه‌های مشارکت عمومی و خصوصی (PPP)، شکایات متعددی از روند انجام پروژه از سوی هر دو طرف قرارداد مطرح شده است. طرفین این نوع قراردادها مدعی هستند که موافقتنامه همسان مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) کنونی فعلی قادر به مدیریت مطلوب ریسک‌های پروژه نیست. برای رسیدگی به این مسئله، هدف اصلی این تحقیق، بهبود پاسخ‌های دیده شده به مهم‌ترین ریسک‌ها در موافقتنامه همسان PPP کشور است. برای تحقق این هدف، ابتدا با مطالعه تحقیقات بین‌المللی مختلف، یک لیست جامع از 66 ریسک بالقوه در پروژه‌های PPP تهیه گردید. سپس، جهت شناسایی ریسک‌های متداول در پروژه‌های PPP داخل کشور، لیست تهیه شده در مرحله قبل با مشورت با یک گروه از افراد صاحب‌نظر در این حوزه، به 35 ریسکی که با توجه به شرایط ایران احتمال وقوع بیشتری دارند، منتج گردید. در گام بعد، ریسک‌های شناسایی شده برای پروژه‌های PPP ایران با انجام یک نظرسنجی مبتنی بر پرسشنامه که میان 27 کارشناس پروژه PPP توزیع گردید، اولویت بندی شدند. در نهایت، پاسخ‌های موافقتنامه همسان به 5 ریسک با اولویت بالا ارزیابی و تنها پاسخ داده شده به 1 ریسک قابل قبول شناخته شد و برای 4 ریسک مهم دیگر پاسخ‌های اصلاحی جهت بهبود موافقتنامه همسان پیشنهاد گردید. با اعمال این اصلاحات و پاسخ‌های ارائه شده، انتظار می‌رود بخش عمده‌ای از مسائل مربوط به قرارداد فعلی مرتفع گشته و پروژه‌های PPP کشور به طور موثرتر اجرا گردند.

کلمات کلیدی: مشارکت عمومی-خصوصی (PPP)؛ قرارداد همسان؛ اولویت‌بندی ریسک؛ پاسخ‌گویی به ریسک

1. مقدمه

با توجه به محدودیت بودجه عمومی برای رفع نیازهای فعلی و آینده، افزایش تقاضا برای توسعه زیرساخت‌ها و پذیرش نقش بیشتر برای بخش خصوصی در توسعه آن‌ها، روش‌های جایگزین تامین مالی امکانات و خدمات عمومی توسط بخش عمومی پذیرفته شده‌اند که انجام پروژه در قالب مشارکت عمومی-خصوصی یکی از این راهکارهاست. قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی (Public Private Partnership یا PPP) طیف وسیعی از قراردادها را تشکیل می‌دهند که در آنها بخش عمومی مسئولیت بیشتری را، نسبت به روش‌های متعارف طراحی-مناقصه-ساخت و طراحی-ساخت، به بخش خصوصی واگذار می‌کند. قراردادهای PPP قراردادهای بلندمدت میان بخش خصوصی از یک طرف و یک نهاد دولتی از طرف دیگر

* Corresponding author

Email: alvanchi@sharif.edu

برای فراهم کردن تأسیسات یا خدمات عمومی می باشد که در آن بخش خصوصی با انجام سرمایه‌گذاری در روند اجرای پروژه، قسمت مهمی از ریسک‌ها و مسئولیت‌های مدیریتی را بر عهده می‌گیرد و بازگشت سرمایه وی بستگی به عملکرد پروژه دارد و خروجی محور است [1].

دولت‌ها معمولاً به دلیل محدودیت‌های بودجه‌ای، به منظور بهره‌گیری از تخصص، مدیریت و تکنولوژی نوین بخش خصوصی، افزایش حجم پروژه‌های عمومی و در نتیجه افزایش رضایتمندی شهروندان و نیز انتقال درصد بیشتری از ریسک‌های پروژه به بخش خصوصی تمایل زیادی به اجرای پروژه‌ها از طریق قراردادهای PPP نشان می‌دهند [2-5]. و همین امر سبب شده است که دهه اخیر همکاری میان بخش‌های عمومی و خصوصی در قالب PPP، برای ساخت و بهره‌برداری از پروژه‌های عمرانی به طور چشمگیری افزایش یافته است [6]. در در بین سال‌های 1990 تا 2009 بیش از 1300 قرارداد مشارکت عمومی-خصوصی در منطقه یورو بسته شده که ارزش کل این قراردادها، به بیش از 250 میلیارد یورو میرسد [7]. در ایران نیز تعداد زیادی از زیرساخت‌های کشور در حوزه‌های حمل و نقل، آب و فاضلاب، انرژی و تعداد نسبتاً کمتری در حوزه‌های بهداشت، ورزش، مرمت و احیای بناهای تاریخی و فرهنگی، با استفاده از روش مشارکت عمومی-خصوصی اجرا شده است. ایران در نظر دارد در 10 سال آینده 600 میلیارد دلار در پروژه‌های زیربنایی خود که نیازمند نوسازی و توسعه است، سرمایه‌گذاری جذب کند و اعتبار مورد نیاز تنها برای تکمیل پروژه‌های بزرگراهی کشور رقمی بالغ بر ۱۱ هزار میلیارد تومان برآورد شده است [8]. این رقم تقریباً دو برابر بودجه‌ی وزارت راه و شهرسازی، در یک سال می‌باشد. لذا بدون حضور منابع مالی غیردولتی، تحقق این چشم‌انداز دور از تصور می‌باشد [9]. در طرف مقابل، سودی که سرمایه‌گذار خصوصی در پروژه‌های مشارکتی از آن بهره‌مند می‌گردد معمولاً نسبت به سایر روش‌های انجام پروژه بیشتر است، چرا که در این نوع پروژه‌ها، بخش خصوصی پذیرای ریسک بیشتری می‌باشد.

در یک پروژه‌ی PPP طرفین با وجود داشتن هدف مشترک که اجرای موفق پروژه است، انگیزه‌های متفاوتی را دنبال می‌کنند؛ طرف عمومی به دنبال به حداکثر رساندن رفاه عمومی و طرف خصوصی در پی استفاده از ظرفیت بالقوه‌ی سودآوری این پروژه است [10]. این تفاوت در انگیزه‌ها، تهدیدها و چالش‌های بسیاری را در مسیر اجرای پروژه‌ها PPP خلق می‌کند و ممکن است سبب به درازا کشیدن روند اجرای پروژه یا حتی توقف آن شود.

توسعه و پیاده‌سازی چارچوب مشارکت عمومی-خصوصی در کشورهای مختلف اعم از توسعه یافته و در حال توسعه همواره با چالش و مشکلاتی همراه بوده است [10, 11]. Heravi و Hajihosseini [11] در مطالعه‌ی خود نشان دادند در ایران، مزایای خصوصی سازی و مشارکت دادن بخش خصوصی در پروژه‌های زیرساختی هنوز به خوبی درک نشده است. Zhang و Soomro [5] با مطالعه 35 پروژه‌ی شکست خورده PPP در حمل و نقل و تمرکز بر شناسایی نقش بخش خصوصی در عدم موفقیت، به 15 مکانیسم برای failure این پروژه‌ها دست یافتند. از میان این 15 مکانیسم شکست، 2 مورد پیش از فرآیند رسمی مناقصه، 4 مورد پس از انتخاب بخش خصوصی و در زمان مذاکره، 6 مورد در دوره‌ی ساخت پروژه و تنها یک مورد در دوره بهره‌برداری روی می‌دهد. Zhang و Soomro [10] همچنین با مبنا قرار دادن شناسایی نقش بخش عمومی در تعیین علت شکست 35 پروژه‌ی PPP شکست خورده حمل و نقل، 27 مکانیسم برای failure این پروژه‌ها که به بخش عمومی مربوط می‌شود، شناسایی کردند. با توجه به اینکه 14 مورد از این 27 مکانیسم شکست، مربوط به مرحله مطالعات اولیه و واگذاری پروژه می‌باشد، این مرحله به عنوان فاز اساسی جهت اجتناب از شکست پروژه شناخته شد.

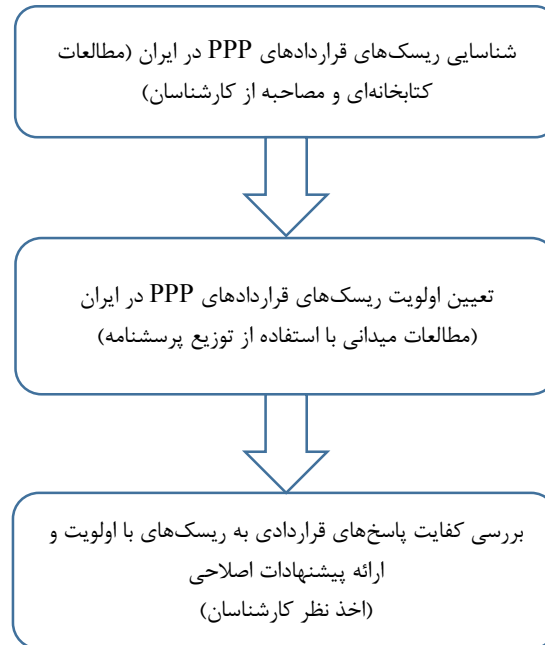
با وجود مشکلات و چالش‌های متنوع جهت اجرای پروژه‌های PPP، تجربیات جهانی نشانگر آن است که در صورت پیش‌بینی و تحلیل ریسک‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فنی پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی، احتمال موفقیت این پروژه‌ها بسیار بالا خواهد رفت. در این میان نحوه در نظر گرفتن پاسخ به ریسک‌ها در قراردادهای مشارکت

عمومی-خصوصی می‌تواند نقش به‌سزایی در مدیریت این ریسک‌ها داشته باشد. با توجه به محدودیت‌های زمانی و تجمع کارها در زمان بستن قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی و همچنین شباهت‌های ساختاری بسیاری از پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی، تهیه قراردادهای همسانی که بتوانند فارغ از فشارهای موجود در زمان قرارداد با استفاده از نظر کارشناسان با تجربه پاسخی مناسب به ریسک‌های قراردادی را در مفاد پیشنهادی خود در نظر بگیرند به هر چه بهتر مدیریت شدن ریسک‌ها در پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی کمک خواهند کرد. جهت نیل به این هدف در سال 1393 [12] یک چارچوب قراردادی همسان برای انجام پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی در ایران از سوی معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری تهیه و ابلاغ شد. این چارچوب قراردادی در واقع نمونه‌ی ارتقا یافته، اصلاح شده و انعطاف‌پذیرتر قرارداد همسان BOT [13] است که 6 سال قبل از آن از سوی همین نهاد منتشر شده بود و تنها می‌توانست پاسخ‌گوی آن دسته از پروژه‌های PPP باشد که به صورت BOT انجام می‌شوند. قرارداد همسان PPP ایران شامل 40 ماده و 21 پیوست می‌باشد که براساس راهنمای آن، قابلیت استفاده برای انواع پروژه‌های PPP از قبیل BOT، BOO، ROT، BOOT، BLOT و BTO را داراست. هرچند زمان زیادی از ابلاغ این قرارداد همسان سپری نشده است اما در همین بازه‌ی زمانی نیز پروژه‌هایی که با استفاده از این قرارداد همسان اجرا شده‌اند با چالش‌ها و مشکلات بسیاری مواجه گشته‌اند که خود می‌تواند نشانی از در نظر نگرفتن پاسخ مناسب به ریسک‌ها در این قرارداد همسان است. به منظور بررسی این مساله در این مطالعه با شناسایی مهمترین ریسک‌های موجود بر سر راه اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی در ایران بررسی خواهیم کرد آیا قرارداد همسان PPP ایران از حیث پاسخ‌گویی به مهم‌ترین ریسک‌های این نوع پروژه‌ها به خوبی تنظیم شده‌است و یا نیاز به بهبود و اصلاح دارد. در ادامه این مقاله ابتدا مراحل در نظر گرفته شده برای انجام این تحقیق توضیح داده شده است. سپس، ریسک‌های شناسایی شده در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی ارائه می‌شود. در ادامه نتایج بدست آمده از اولویت بندی ریسک‌هایی شده در تحقیق میدانی انجام گرفته در این مطالعه ارائه می‌شود و پس از آن ارزیابی‌های صورت گرفته از پاسخ‌های در نظر گرفته شده برای ریسک‌های شناسایی شده در تعامل با کارشناسان باتجربه در این پروژه‌ها ارائه می‌گردد. در نهایت جمع‌بندی نتایج بدست آمده در این تحقیق صورت می‌گیرد.

2. روش انجام تحقیق

انجام این مطالعه در سه مرحله اصلی انجام شده است. در مرحله اول این مطالعه، یا مرحله شناسایی ریسک‌ها، تحقیقات بین‌المللی صورت گرفته در زمینه‌ی شناسایی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی، مطالعه و فهرستی جامعی از این ریسک‌ها تهیه شده است. در ادامه این مرحله، در تعامل با کارشناسان با تجربه در زمینه اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی با توجه به شرایط ایران و عوامل مختلف اثرگذار بر پروژه‌های کشور، ریسک‌های شناخته شده در تحقیقات بین‌المللی، بومی‌سازی، اصلاح و دسته‌بندی شدند.

در مرحله دوم، از طریق انجام مطالعات میدانی با استفاده از توزیع پرسشنامه و اخذ نظر صاحب‌نظران اولویت ریسک‌های قراردادی کشور مشخص شده است. در مرحله سوم با مطالعه قرارداد همسان مشارکت عمومی-خصوصی ایران، پاسخی که این قرارداد همسان به ریسک‌های با اولویت بالا داده‌اند، استخراج شده است و سپس کفایت پاسخ‌های قراردادی در نظر گرفته شده به این ریسک‌ها در قرارداد همسان در تعامل با کارشناسان با تجربه در زمینه اجرای پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی مورد بررسی قرار گرفته است. در مواردی که پاسخ‌های کنونی در نظر گرفته شده در این قرارداد با اتفاق نظر کارشناسان مناسب تشخیص داده نشده است، پیشنهادات اصلاحی برای بندهای مختلف این قرارداد، که از نظر جمعی کارشناسان استخراج شده است، تهیه شده است و به نظر بخش مربوطه در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است.

شکل 1- مراحل انجام تحقیق

3. شناسایی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

ریسک، تاثیر ناشی از عدم قطعیت بر اهداف است [14]. از دیدگاه مدیریت پروژه، ریسک یک اتفاق احتمالی است که در صورت وقوع، می‌تواند بر حداقل یکی از اهداف پروژه شامل محدوده، برنامه زمانبندی، هزینه و کیفیت اثر بگذارد [15]. مدیریت ریسک شامل فرایند برنامه‌ریزی مدیریت ریسک، شناسایی، تحلیل، برنامه‌ریزی پاسخ و کنترل ریسک در یک پروژه است. هدف مدیریت ریسک پروژه، افزایش احتمال وقوع و شدت اثر اتفاقات مثبت و کاهش احتمال وقوع و اثر اتفاقات منفی است. از ریسک‌های مثبت و منفی با عنوان فرصت و تهدید نیز یاد می‌شود. یک پروژه هنگامی مقبول است که ریسک‌ها در محدوده قابل تحمل خود باشند و اثر ناشی از آنها با جبران صورت گرفته برای بخشی که آن ریسک‌ها را می‌پذیرد در تعادل باشد.

فرآیند آغازین مدیریت ریسک، شناسایی ریسک‌ها است. با انجام این فرایند تیم پروژه قادر خواهد بود ریسک‌هایی که در پروژه رخ می‌دهد را پیش‌بینی کند [16]. شناسایی ریسک‌ها با توجه به پیچیدگی، حجم زیاد کار، زمان طولانی و حضور عدم قطعیت‌های فراوان در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی امری دشوار است [17, 18]. به علاوه، مسئله دیگری که شناسایی ریسک‌ها را دشوار می‌کند این واقعیت است که این ریسک‌ها پروژه به پروژه و کشور به کشور متفاوت است [17]. در ادامه مراحل مختلف طی شده جهت شناسایی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی کشور به اختصار توضیح داده شده است.

3-1- شناسایی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در سطح جهان

با توجه به گسترش روز افزون قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در جهان و بالا بودن احتمال وقوع ریسک در مدت زمان اجرای این قراردادها و اهمیت مدیریت مناسب ریسک جهت عملکرد موفقیت‌آمیز پروژه، در سال‌های اخیر تحقیقات زیادی در زمینه مدیریت ریسک‌های مربوط به قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی انجام شده است [4, 18-22].

به منظور شناسایی دقیق‌تر ریسک‌های محتمل در روند اجرای طرح‌های مشارکت عمومی-خصوصی، در تمامی این تحقیقات ریسک‌ها در سه سطح گروه‌های اصلی، زیرگروه‌ها و ریسک‌های شناسایی شده ذیل هر زیر گروه تقسیم شده‌اند. بیشتر این مطالعات در سطح اول ریسک‌ها را در قالب دو گروه اصلی شامل 1) ریسک‌های خارجی (یا ریسک‌های کلان) و ریسک‌های داخلی (یا ریسک‌های سطح پروژه) تقسیم کرده‌اند [18-22]. تنها در تحقیق انجام شده توسط Li و همکاران [19] ریسک‌های پروژه‌های PPP در سطح اول در قالب سه گروه اصلی 1) سطح کلان (Macro)، 2) سطح پروژه (Meso) و 3) سطح ریسک‌های مرتبط با ارتباط مشارکتی بخش عمومی و خصوصی (Micro) تقسیم شده‌اند. اما با وجود تفاوت در گروه‌بندی ریسک‌ها در سطح اول، تقریباً تمامی این تحقیقات ریسک‌ها را در سطح دوم به زیر گروه‌هایی با عناوین مشابه شامل ریسک‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، قانونی و طبیعی تحت گروه ریسک‌های خارجی و توسعه قرارداد، تامین مالی، طراحی، ساخت، بهره‌برداری و مدیریت تحت گروه ریسک‌های داخلی تقسیم کرده‌اند. اما عناوین و تعداد ریسک‌های شناسایی شده در سطح سوم در تحقیقات مختلف با یکدیگر متفاوت است. به عنوان نمونه UNIDO [23] در کل تعداد 23 ریسک، Li و همکاران [19] تعداد 45 ریسک و Chan و همکاران [22] تعداد 34 ریسک را برای قراردادهای مشارکت عمومی شناسایی کرده‌اند. البته تفاوت تعداد ریسک‌های شناسایی شده برای پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی اجرا شده در مناطق مختلف، با توجه به شرایط محیطی، فرهنگ کاری و قوانین، قابل توجه است. در نهایت با مرور و بررسی تحقیقات انجام شده به 66 عنوان ریسک متمایز از این تحقیقات استخراج شد.

2-3- شناسایی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی در ایران

جهت استخراج فهرست نهایی ریسک‌های مورد بررسی در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی ایران، ریسک‌های جمع‌آوری شده در عرصه بین‌المللی در معرض گروه کارشناسی آشنا با قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی کشور قرار گرفت. برخی از 66 ریسک شناسایی شده از ادبیات موضوع، همپوشانی زیادی با یکدیگر دارند. به عنوان مثال ریسک ناپایداری دولت و ریسک شرایط بد سیاسی دولت. برخی دیگر از ریسک‌های پروژه‌های PPP در دنیا، در فضای خاص پروژه‌های کشور موضوعیت پیدا نمی‌کند مانند ریسک اعتصابات که در کشورهایی که کارگران پروژه‌ها از حمایت سندیکاهای (Unions) کاری برخوردارند ریسک مهمی می‌باشد اما در ایران تاکنون هیچ یک از پروژه‌های PPP با چنین چالشی مواجه نشده‌اند. از طرفی برخی ریسک‌ها در عرصه بین‌الملل شاید مهم جلوه نکنند ولی با در نظر گرفتن شرایط کشور ایران موضوعیت پیدا می‌کنند، به عنوان مثال ریسک تحریم به عنوان یک ریسک خارجی-سیاسی با توجه به شرایط خاص ایران در نظر گرفته شده است که در ادبیات موضوع دیده نشده است.

با انجام اصلاحات فوق و بومی‌سازی ریسک‌های شناسایی شده در ادبیات موضوع با توجه به شرایط کشور و در مشاوره با چند تن از کارشناسان امر، در نهایت به 35 ریسک رسیدیم که برای دسته‌بندی آن‌ها از رویکرد متداول تقسیم‌بندی ریسک‌ها در سطح اول در قالب دو گروه اصلی "ریسک‌های خارجی" و "ریسک‌های داخلی" استفاده شد. تقسیم‌بندی ریسک‌ها در زیرگروه‌های مختلف نیز بر مبنای زیرگروه‌های متداول استفاده شده در سایر تحقیقات استفاده شده است. در جدول 1، ریسک‌های پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی شناسایی شده و دسته‌بندی استفاده شده در این تحقیق ارائه شده است.

جدول 1. دسته‌بندی استفاده شده برای تقسیم‌بندی ریسک‌های قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی در ایران

ریسک	زیر گروه	گروه اصلی
تغییر در سیاست‌های کلان کشور با توجه به تغییر دولت و نظایر آن	سیاسی	خارجی
وقوع تحریم		

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

وقوع جنگ		
نوسان در نرخ تورم و قیمت مصالح اولیه	اقتصادی	
نوسان در نرخ ارز		
عدم قابلیت تبدیل ریال به ارز و بالعکس		
تغییر در قوانین و استانداردها	قانونی	
مخالفت عمومی با پروژه	اجتماعی	
وقوع حوادث قهریه طبیعی	طبیعی	
کیفیت بد زمین پروژه		
کیفیت بد آب و هوا		
تعریف نامناسب محدوده پروژه	توسعه قرارداد	
شکست بخش خصوصی در مناقصه یا مذاکره		
تأخیر در نهایی شدن قرارداد		
عدم توانایی در تأمین مالی پروژه از سوی بخش خصوصی	تأمین مالی پروژه	
اشتباه در مطالعات اولیه ناشی از کوتاهی بخش عمومی	طراحی	
اشتباه در مطالعات اولیه ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		
ریسک اشتباه در طراحی، و تغییر در طراحی یا محدوده کار در اثر قصور بخش عمومی		
ریسک اشتباه در طراحی، و تغییر در طراحی یا محدوده کار در اثر قصور بخش خصوصی		
تأخیر در دریافت مجوزهای لازم برای پروژه و تصاحب زمین	داخلی	
ضعف در کیفیت ساخت ناشی از کوتاهی بخش عمومی		
ضعف در کیفیت ساخت ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		
افزایش هزینه‌های ساخت ناشی از کوتاهی بخش عمومی		
افزایش هزینه‌های ساخت ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		
تأخیر در ساخت ناشی از کوتاهی بخش عمومی		
تأخیر در ساخت ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		
ضعف در کیفیت بهره‌برداری ناشی از کوتاهی بخش خصوصی	بهره‌برداری	
افزایش هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری ناشی از کوتاهی بخش عمومی		
افزایش هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		
تأخیر در آغاز بهره‌برداری یا توقف در بهره‌برداری ناشی از کوتاهی بخش عمومی		
تأخیر در آغاز بهره‌برداری یا توقف در بهره‌برداری ناشی از کوتاهی بخش خصوصی		

درآمد محصول پروژه	مدیریت
عدم توانمندی مدیریتی بخش عمومی	
عدم توانمندی مدیریتی بخش خصوصی	
عدم مدیریت مناسب اختلافات	

4. تعیین اولویت ریسک‌های قراردادهای PPP در ایران

در ادامه‌ی تحقیق و پیش از بررسی پاسخ‌های داده‌شده به ریسک‌ها در قرارداد همسان، اولویت ریسک‌های شناسایی و دسته‌بندی شده در قراردادهای PPP ایران، مشخص گردید. اولویت‌بندی ریسک‌ها با مراجعه به خبرگان و افراد با تجربه در زمینه اجرای پروژه‌های PPP صورت گرفته‌است. روش تحقیق میدانی با استفاده از پرسشنامه به منظور اخذ نظر کارشناسان در نظر گرفته شده است. با توجه به محوریت سازمان برنامه و بودجه در روند پیش‌آیند اجرای قراردادهای PPP در ایران هست، از این سازمان به منظور برقراری ارتباط با این دسته از کارشناسان کمک گرفته شد.

پرسشنامه در دو بخش طراحی شد. بخش نخست شامل سوال‌های عمومی مربوط به مشخصات پاسخ‌دهندگان و بخش دوم شامل 35 ریسک شناسایی شده در ایران می‌باشد. پاسخ‌دهندگان می‌بایست برای هر یک از 35 ریسک ارائه شده با در نظر گرفتن احتمال وقوع و شدت اثر هر ریسک به صورت توانان، یکی از گزینه‌های "ریسک با اهمیت بسیار کم"، "ریسک با اهمیت کم"، "ریسک با اهمیت متوسط"، "ریسک با اهمیت زیاد" و "ریسک با اهمیت بسیار زیاد" (مقیاس 5 تایی لیکرت*) را انتخاب کنند.

با استفاده از فرمول کوکران و با فرض جامعه‌ای با حجم 300 نفر، حجم نمونه 22.23 بدست آمد. پرسشنامه میان حدود 30 صاحب‌نظر در پروژه‌های PPP که دارای حداقل 10 سال تجربه در این زمینه بودند توزیع شد. 27 نفر به پرسشنامه پاسخ دادند که 12 نفر از بخش خصوصی و 15 نفر از بخش عمومی بودند. زمینه‌ی تخصصی افراد پاسخ‌دهنده مدیریت پروژه، امور مالی، امور حقوقی و قراردادی، امور فنی و مهندسی و حداقل تحصیلات این افراد لیسانس بود.

برای تحلیل پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ (α) استفاده شد. حداقل 0.7 برای آلفای کرونباخ قابل قبول است. آلفای کرونباخ محاسبه برای هر ریسک عددی بین 0.920 تا 0.929 به دست آمد که با توجه به اینکه همگی بزرگتر از 0.7 می‌باشند و مقدار کلی (Overall) آن 0.926 به دست آمد، لذا پایایی پرسشنامه مطلوب بوده است. برای اطمینان از روایی پرسشنامه، سوالات پرسشنامه در مصاحبه‌ی حضوری که در مرحله‌ی بعد انجام شد، در اختیار 5 نفر از خبرگان پروژه‌های PPP در ایران قرار گرفت و از نظر آن‌ها پرسشنامه‌ی تهیه شده قابلیت ارزیابی میزان اهمیت ریسک‌های شناخته شده را داراست.

برای تعیین اولویت و اهمیت هر ریسک از کمی‌سازی پاسخ‌ها بهره گرفتیم. به هر یک از گزینه‌های "ریسک با اهمیت بسیار کم"، "ریسک با اهمیت کم"، "ریسک با اهمیت متوسط"، "ریسک با اهمیت زیاد" و "ریسک با اهمیت بسیار زیاد" به ترتیب اعداد 1 تا 5 تخصیص داده شد. پس از جمع‌آوری و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه، با استفاده از فرمول زیر میزان اهمیت نسبی و اولویت هر ریسک شناسایی شد [25].

$$\text{Relative importance index} = \sum(a X) * 100/5$$

* Five-point Likert scale

در جدول 2- پنج ریسکی که به عنوان مهم‌ترین و چالش برانگیزترین ریسک‌های قراردادهای PPP در ایران شناخته شدند آمده است:

جدول 2- 5 ریسک شناخته شده شده به عنوان مهم‌ترین ریسک‌های پروژه‌های PPP

Rank	Risk	Relative importance index
1	عدم توانایی در تأمین مالی پروژه از سوی بخش خصوصی	80
2	تأخیر در دریافت مجوزهای لازم و تصاحب زمین توسط بخش عمومی	79.2
3	افزایش شدید نرخ ارز	76.8
4	تغییر در قوانین و سیاست‌های کلان در اثر تغییر دولت یا نظایر آن	76.8
5	اشتباه در مطالعات اولیه انجام شده توسط بخش عمومی	75.2

5. پاسخ به ریسک در قراردادهای PPP

پس از بررسی و شناسایی ریسک‌ها و اولویت‌بندی آنها گام مهم دیگر، برنامه‌ریزی پاسخ به ریسک است Project Management Institute [15] استراتژی‌های اصلی مورد استفاده در پاسخ به تهدیدها و ریسک‌های پروژه را حذف (اجتناب از) ریسک، انتقال ریسک، کاهش ریسک و پذیرش ریسک برشمرده است. در حذف ریسک، تلاش می‌شود منشا وقوع ریسک حذف گردد یا در صورت وقوع آن، ارتباط میان ریسک و تاثیر ناشی از آن به گونه‌ای قطع شود که تاثیری روی اهداف پروژه نداشته باشد. در انتقال ریسک، مسئولیت ریسک به شخص ثالث مانند موسسات بیمه منتقل می‌شود. در پذیرش ریسک، ریسک همان طور که هست، با احتمال و آثار خود پذیرفته و تاثیر محتمل آن در برنامه‌ریزی پروژه در نظر گرفته می‌شود. کاهش ریسک نیز یک استراتژی پاسخ به ریسک است که تیم پروژه با در پیش گرفتن آن، احتمال وقوع یا شدت اثر ریسک را کاهش می‌دهد، به نحوی که احتمال وقوع و شدت اثر ریسک در محدوده قابل تحمل قرار بگیرد [15].

جهت ارائه پاسخ پیشنهادی، ابتدا مفاد و مواد موافقت‌نامه همسان مشارکت عمومی- خصوصی کشور مطالعه گردید و پاسخ‌هایی که این قرارداد به هریک از 5 ریسک مهم داده است استخراج شدند. سپس پاسخ‌های پیشنهادی به هر یک از 5 ریسک مهم، به صورت مرحله به مرحله جمع‌بندی و با دریافت نظرات گروه‌های تخصصی 2 تا 4 نفره در سه مرحله تکمیل شد. پاسخ‌های فعلی قرارداد به هر یک از 5 ریسک و پاسخ پیشنهادی نهایی پس از 3 مرحله بازنگری توسط گروه‌های تخصصی، در ادامه به تفکیک آمده است.

1-5 عدم توانایی در تأمین مالی پروژه از سوی بخش خصوصی

وظیفه تأمین مالی پروژه یکی از مهم‌ترین وظایف بخش خصوصی در قراردادهای مشارکت عمومی- خصوصی است. در صورتی که بخش خصوصی نتواند این وظیفه خود در پروژه را به خوبی انجام دهد شاهد تأخیر در ساخت و افزایش هزینه ساخت و بهره‌برداری خواهیم بود.

پاسخ دیده شده در قرارداد :

ریسک ضعف بخش خصوصی در انجام وظیفه تأمین مالی در پیوست 7 قرارداد همسان PPP دیده شده است. در پیوست 7 این قرارداد، شروط مقدم بر تحقق تاریخ قطعیت پروژه ذکر شده است، یکی از این شروط، قطعیت تأمین مالی پروژه از سوی طرف خصوصی است. تاریخی که تمامی موافقت‌نامه‌های تأمین مالی پروژه از سوی بخش خصوصی منعقد شود و به امضای طرف خصوصی و تأمین کنندگان مالی برسد و شرایط لازم برای اولین برداشت از وام‌های مربوط بر طبق موافقت‌نامه‌های

تأمین مالی فراهم گردد، تاریخ قطعیت تأمین مالی پروژه نامیده می‌شود که نباید از تاریخ قطعیت پروژه فراتر رود. در صورتی که بخش خصوصی قادر به قطعی کردن تأمین مالی پروژه تا تاریخ مذکور نباشد و بخش عمومی نیز با تمدید آن موافقت نکند یا در صورت تمدید، مهلت آن مجدداً منقضی شود، وفق بند 4-4 قرارداد، ضمانت‌نامه پیشبرد از سوی بخش عمومی ضبط خواهد شد.

پاسخ پیشنهادی :

ریسک ضعف بخش خصوصی در انجام وظیفه تأمین مالی باید در دو مقطع پاسخ داده شود؛ نخست پیش از عقد قرارداد و دیگری در حین اجرا قرارداد. پاسخی که در قرارداد همسان ایران به این ریسک داده شده است ناظر به مورد نخست و با هدف حذف یا کاهش ریسک می‌باشد. قرارداد برای وضعیتی که در حین اجرای پروژه به دلایل مختلف نیاز به تأمین مالی اضافی ایجاد شود و بخش خصوصی قادر به تأمین این هزینه نباشد، پاسخ مشخصی در نظر نگرفته است. در حقیقت در صورت بروز چنین شرایطی، به دلیل عدم امکان انجام تعهد از سوی طرف خصوصی حق فسخ برای طرف مقابل فعال می‌شود که استفاده از چنین راهکاری تحقق اهداف پروژه را دشوارتر می‌سازد. در چنین حالتی پیشنهاد می‌شود یا امکان اضافه شدن سرمایه‌گذار جدید برای پیشبرد قرارداد فراهم شود و یا امکان پرداخت وام و تسهیلات از سوی بخش عمومی به طرف خصوصی برای به سرانجام رسیدن پروژه دیده شود. البته شرایط اعطای این وام باید بسیار خاص و محدود باشد؛ به عنوان مثال سقف مبلغ وام به تناسب مبلغ سرمایه‌گذاری شده از سوی طرف خصوصی باشد و تنها در مواقع نیاز به تأمین مالی بیشتر که خارج از قصور طرف خصوصی باشد تعلق گیرد. در صورت بروز چنین شرایطی، اگر طرف عمومی در تأمین تسهیلات همکاری نکند در توقف پروژه سهیم خواهد بود. در عین حال، نظر به اینکه بخش خصوصی در انجام تعهد تأمین مالی پروژه کوتاهی کرده است می‌بایست جریمه‌ی متناسبی برای این تقصیر لحاظ شود، به عنوان مثال کاهش مدت زمان بهره‌برداری یا کاهش سود مورد انتظار برای طرف خصوصی می‌تواند به عنوان راهکار اعمال جریمه در نظر گرفته شود. هر راهکاری که برای جریمه در نظر گرفته می‌شود می‌بایست ابتدا میان طرفین مذاکره شده و پس از توافق در قرارداد ذکر شود. به عنوان مثال اگر کاهش سود به عنوان جریمه مدنظر باشد باید سازوکار مشخصی برای تعیین میزان کاهش سود دیده شود به گونه‌ای که عوامل مختلف مانند مبلغ تسهیلات و مدت پرداخت در تعیین آن لحاظ شده باشد. تأمین مالی پروژه به صورت پرداخت وام از سوی طرف عمومی به کنسرسیوم امر عجیبی نیست و نمونه‌های مختلفی از آن در دنیا اجرا شده است، به عنوان مثال در طرح BOT ساخت خط راه‌آهن سریع‌السیر بین فرودگاه آرلندا و مرکز استکهلم، دولت سوئد در تأمین مالی پروژه دخالت کرد و یک وام یک میلیارد کرونی به کنسرسیوم داد .

جدای از موارد فوق، نکته‌ی دیگری که پیشنهاد می‌شود در قرارداد همسان PPP ایران دیده شود، در نظر گرفتن ملاحظات تأمین‌کنندگان تأمین مالی در زمان تنظیم مفاد قرارداد میان طرف دولتی و کنسرسیوم است. چرا که اگر تأمین‌کنندگان مالی حاضر نباشند با شرایط موجود در قرارداد PPP فاینانس کنند، پروژه به دلیل فقدان منابع مالی متوقف می‌شود و یا مفاد قرارداد باید با مذاکره مجدد اصلاح گردد.

5-2- تأخیر در دریافت مجوزهای لازم و تصاحب زمین توسط بخش عمومی

ریسک تأخیر در دریافت مجوزها و تصاحب زمین در بسیاری از پروژه‌های خارج از کشور رخ داده است. در برخی از آزادراه‌های داخل کشور نیز، تصرف زمین یکی از چالش‌های پروژه بوده است. تأخیر در دریافت مجوزها و تصاحب زمین، باعث تأخیر در ساخت و به دنبال آن افزایش هزینه‌های ساخت می‌گردد.

پاسخ دیده شده در قرارداد :

مطابق مواد 2 و 3، مسئولیت دریافت مجوزها با هر دو بخش خصوصی و عمومی است، به این صورت که در پیوست "لیست مجوزها"، طرفی که مسئولیت تحصیل هر مجوز را برعهده دارد همراه با تاریخ دریافت آن مشخص می‌گردد. بخش عمومی و خصوصی نیز موظفند حداکثر همکاری را با یکدیگر در دریافت مجوزها داشته باشند. پاسخ پیشنهادی:

با توجه به تعدد مجوزهای مختلف برای انجام یک پروژه زیرساختی و امکان توقف اجرای پروژه به دلیل مهیا نبودن برخی از این مجوزها، پیشنهاد می‌شود مجوزهایی که چالش برانگیز و اثرگذار هستند و امکان دارد با صدور آنها موافقت نشود، توسط دولت و پیش از اقدام به عقد قرارداد و یا حتی برگزاری مناقصه تهیه گردد. راهکار دیگری که باعث کاهش یا حذف ریسک تاخیر در دریافت مجوز می‌شود دخالت دادن نهادها و سازمان‌های ذینفع و صادر کننده مجوز در روند اجرای پروژه از آغاز انجام مطالعات پروژه است. اگر مطالعات اولیه به نظر نمایندگان این نهادها برسد و ملاحظات عمده و اساسی آنها از ابتدا در نظر گرفته شود بسیاری از مشکلاتی که در ادامه پروژه و مرحله دریافت مجوز ایجاد می‌شود مرتفع خواهد شد. به این ترتیب، خطر توقف پروژه در اثر عدم صدور یک مجوز خاص از بین می‌رود. علاوه بر مورد فوق، تصاحب زمین پروژه بهتر است همواره از سوی دولت صورت گیرد. دولت به دلیل جایگاه حاکمیتی و اختیاراتی که دارد از قدرت و سرعت بیشتری در تحصیل ساختگاه پروژه برخوردار می‌باشد. برای پروژه‌های خطی که تامین عرصه از مهم‌ترین چالش‌های پروژه است این موضوع اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. نکته دیگری که در جهت بهبود پاسخ قرارداد پیشنهاد می‌شود، تعیین وجه التزام بابت تاخیر در دریافت مجوز از سوی هریک از دو طرف است. به عنوان مثال برای هر ماه تاخیر طرف خصوصی در دریافت مجوز ورود تجهیزات احداث از اداره گمرک مبلغ مشخصی به عنوان جریمه برای او در نظر گرفته می‌شود.

3-5/ افزایش شدید نرخ ارز

در سالیان اخیر، ایران نابسامانی فراوانی در نوسانات قیمت ارز تجربه کرده است. در یک دوره زمانی، قیمت ارز به صورت ساعتی افزایش می‌یافت، به نحوی که هرگونه پیش‌بینی از آینده قیمت ارز، کاملاً غیرممکن بود. مهم‌ترین نتیجه وقوع نوسان در نرخ ارز، افزایش هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری با دلیل افزایش هزینه خریدهای خارجی است. در نتیجه این افزایش هزینه و دشوار بودن تأمین مالی اضافی، ممکن است پروژه با تأخیر نیز مواجه گردد. پاسخ دیده شده در قرارداد:

در پیوست 10 قرارداد راهکار "تعدیل قیمت‌ها" برای خنثی کردن اثرات افزایش نرخ ارز در محاسبه بهای ظرفیت و یا بهای تولید پیش‌بینی شده است. بخش‌های تعدیل‌پذیر و شاخصهای تعدیل برحسب ریالی و ارزی در این پیوست مشخص شده است. افزایش نرخ ارز در قسمت تعدیل‌پذیر لحاظ می‌شود. پاسخ پیشنهادی:

یکی از اسناد مهم منضم به قراردادهای PPP پیوست مدل مالی قرارداد است که در طول قرارداد با توجه به تغییرات پارامترهای مختلف اقتصادی و مالی به روزرسانی می‌شود. برای ریسک‌های کلان اقتصادی از قبیل افزایش شدید نرخ ارز، پیشنهاد می‌شود برای میزان سود طرف خصوصی، حاشیه‌ی امنی تعریف گردد و با توجه به مقدار سود مشخص شده، طرف عمومی پذیرای ریسک باشد. به عنوان مثال اگر در زمان عقد قرارداد، IRR دیده شده در مدل مالی براساس شرایط اقتصادی موجود 30٪ بوده باشد، طرف عمومی تعهد کند تغییرات شدید اقتصادی (از جمله افزایش شدید نرخ ارز) را که باعث کاهش مثلاً بیش از 10 درصدی مقدار IRR شود تا رسیدن مجدد این شاخص به 20٪ جبران کند. در هر صورت باید دقت شود که میزان IRR پروژه از MARR کمتر نشود چراکه پروژه جذابیت اقتصادی خود را از دست می‌دهد و در ادامه سبب کاهش تمایل سرمایه‌گذاران برای تامین مالی پروژه‌های کشور می‌گردد. در حقیقت راهکار پیشنهادی، ریسک افزایش قیمت

ارز تا سطح مشخصی را برعهده بخش خصوصی می‌گذارد و در صورت افزایش نرخ ارز بیش از سطح توافق شده، این ریسک به بخش عمومی منتقل می‌شود. طرف عمومی می‌تواند با روش‌هایی چون افزایش دوره بهره‌برداری یا موافقت با افزایش نرخ محصول یا تعرفه خدمات، تغییر شدید صورت گرفته در شرایط اقتصادی را جبران کند.

4-5 تغییر در قوانین و سیاست‌های کلان در اثر تغییر دولت یا نظایر آن

وقوع تغییر در سیاست‌های کلان کشور، مسئله‌ای است که در برخی از دولت‌های سرکار آمده، به شدت رخ داده است. تغییر دولت‌ها به طور کلی، احتمال وقوع ریسک‌های سیاسی، اقتصادی و قانونی را افزایش می‌دهد؛ و ممکن است بر میزان حمایت دولت از پروژه اثر سوء بگذارد. وقوع این ریسک، ممکن است به تأخیر در ساخت، افزایش هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری، کاهش تقاضای محصول پروژه و تأخیر یا توقف در بهره‌برداری، و یا حتی تعلیق و توقف پروژه منتج شود. پاسخ دیده شده در قرارداد:

ریسک تغییر در قوانین و سیاست‌های کلان در ماده 32 قرارداد همسان PPP کاملاً به طرف عمومی انتقال داده شده است. به این صورت که اگر تغییر در قوانین هزینه‌های انجام پروژه را افزایش دهد، در دوره بهره‌برداری با افزایش میزان پرداخت به طرف خصوصی، این هزینه‌ی اضافه شده جبران خواهد شد، و یا اگر پیش از تاریخ بهره‌برداری تجاری سبب تأخیر در شروع بهره‌برداری گردد، موعدهای کلیدی به گونه‌ای اصلاح می‌شود اثر تغییرات قوانین در آن اعمال شود. اگر تغییر در قوانین و مقررات در دوره بهره‌برداری تجاری رخ دهد و موجب کاهش توانایی طرف خصوصی در تحویل محصول پروژه به طرف عمومی گردد، این کاهش ظرفیت نباید مشمول جریمه شود.

همچنین اگر تغییر در قوانین و مقررات مانع اجرای تعهدات هر یک از دوطرف به مدت یکصد و هشتاد (180) روز به صورت مداوم شود، قرارداد به هر یک از دوطرف این اجازه را می‌دهد که طبق فرآیند ماده 27 (فسخ موافقتنامه)، قرارداد را فسخ کند.

پاسخ پیشنهادی:

با توجه به اینکه تغییر در قوانین و سیاست‌های کشور از ریسک‌های کلان به شمار می‌رود، قرارداد با انتقال آن به طرف عمومی پاسخ مناسبی به این ریسک داده است.

4-5 اشتباه در مطالعات اولیه انجام شده توسط بخش عمومی

در برخی از قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی، بخش عمومی وظیفه انجام مطالعات اولیه را بر عهده دارد. وجود اشتباه در مطالعات اولیه پروژه از سوی بخش عمومی، باعث خطا در طراحی و در نتیجه خطا و تأخیر در ساخت، ضعف در کیفیت ساخت، ضعف در کیفیت محصول پروژه، افزایش هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری و تأخیر و توقف در دوران بهره‌برداری می‌گردد.

پاسخ دیده شده در قرارداد:

این ریسک در قرارداد دیده نشده است.

پاسخ پیشنهادی:

مطالعات صورت گرفته از سوی طرف عمومی به طور کلی نباید سبب انتقال ریسک طراحی به این طرف قرارداد شود، این مطالعات صرفاً جهت تعیین محدوده یا Scope پروژه است به گونه‌ای که پیش از انتخاب سرمایه‌گذار، موارد موردنیاز طرف عمومی و مشخصات اولیه پروژه استخراج شود و بر مبنای آن پیشنهادات دریافت شود. اشتباه در مطالعات انجام شده توسط طرف عمومی یا ناشی از نقص و عدم کفایت اطلاعات می‌باشد و یا ناشی از اشتباه در ارائه اطلاعات خواهد بود. به

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

عنوان مثال در یک پروژه ساخت تونل ممکن است کارفرما برای تعیین مشخصات ژئوتکنیکی مسیر تونل، گمانه‌های اکتشافی را به فاصله یک کیلومتر حفر کند واضح است که این فاصله پیش از حد زیاد است و پروفیل خاک را در مسیر حفاری تونل به خوبی نشان نمی‌دهد در چنین حالتی طرف خصوصی باید تشخیص دهد که اطلاعات کفایت لازم را برای طراحی تفصیلی و برنامه‌ریزی دقیق ندارد، از طرف دیگر ممکن است گمانه‌های اکتشافی به فاصله 100 متری حفر شود اما نتایج اشتباه گزارش شود در چنین حالتی معقول نیست که طرف خصوصی دوباره در تمام مسیر گمانه حفر کند تا درستی اطلاعات کارفرما را بسنجد، لذا با اعتماد به صحت اطلاعات از داده‌های ارائه شده توسط کارفرما استفاده می‌کند. فقط در حالتی که اطلاعات کافی به نظر می‌رسد اما اشتباه گزارش شده است ریسک اشتباه بودن مطالعات با طرف عمومی باقی خواهد ماند، اما در وضعیت دیگر، پیشنهاد می‌شود پس از انتخاب سرمایه‌گذار و پیش از عقد قرارداد، از سرمایه‌گذار خواسته شود تمام مطالعات طرف عمومی را بررسی و در صورت عدم ابهام و نقص یا احتمالاً خطای فاحش آن را تایید کند. چنانچه در این بررسی‌ها مغایرتی در مطالعات اولیه از سوی طرف خصوصی شناسایی شد آن را به طرف مقابل اطلاع دهد و با مسئولیت خود و اطلاع طرف عمومی تغییرات لازم را اعمال نماید. واضح است پس از این مرحله، ریسک اشتباه در مطالعات صورت گرفته با طرف خصوصی بوده و حق ادعا علیه طرف عمومی مبنی بر خطا بودن مطالعات طرف عمومی از او سلب می‌گردد. اگر طرف عمومی حاضر به پذیرش اصلاحات و تغییرات پیشنهادی از سوی طرف خصوصی نباشد، طرف خصوصی می‌بایست پروژه را براساس نقشه‌ها و مطالعات صورت گرفته از سوی طرف عمومی اجرا کند ولی ریسک اشتباه در مطالعات اولیه نیز بر عهده طرف عمومی خواهد بود. در صورتی که طرف خصوصی حاضر به اجرای پروژه نشود، ضمانت‌نامه‌های او می‌بایست ضبط شود.

6. نتیجه‌گیری

در این مقاله با بررسی ریسک‌های شناسایی شده پروژه‌های PPP در سطح بین‌المللی و با اصلاح این ریسک‌ها براساس شرایط داخلی ایران، 35 ریسک در قراردادهای PPP کشور شناسایی شد که تحت 2 گروه عمده ریسک‌های خارجی (شامل: سیاسی، اقتصادی، قانونی، اجتماعی و طبیعی) و ریسک‌های داخلی (شامل: توسعه قرارداد، تامین مالی پروژه، طراحی، ساخت، بهره‌برداری، مدیریت) دسته‌بندی شد. سپس با اخذ نظر صاحب‌نظران و متخصصین امر از طریق پرسشنامه، ریسک‌های شناخته شده، اولویت بندی شدند و مهم‌ترین 5 ریسک در پروژه‌های PPP به ترتیب زیر شناسایی شد: عدم توانایی در تأمین مالی پروژه از سوی بخش خصوصی، تأخیر در دریافت مجوزهای لازم و تصاحب زمین توسط بخش عمومی، افزایش شدید نرخ ارز، تغییر در قوانین و سیاستهای کلان در اثر تغییر دولت یا نظایر آن، اشتباه در مطالعات اولیه انجام شده توسط بخش عمومی، نوسان در نرخ تورم و قیمت مصالح اولیه، عدم مدیریت مناسب اختلافات قراردادی، کاهش درآمد از میزان پیش‌بینی شده در مدل مالی خارج از قصور بخش خصوصی، اعمال تحریم.

با توجه به اصل Pareto که 80 درصد مشکلات و پیامدهای منفی آنها را مربوط به حدود 20 درصد از عوامل چالش‌زا می‌داند [24]، 5 ریسک مهم از 35 ریسک اولویت بندی شده جهت ارزیابی پاسخ قرارداد همسان و ارائه‌ی پاسخ جهت بهبود قرارداد مشخص گردید. با بررسی مفاد و بندهای قرارداد همسان مشارکت عمومی - خصوصی کشور، پاسخ‌های پیش‌بینی شده در قرارداد به ریسک‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت و در گام نخست پیشنهاد انجام اصلاحات اولیه مفاد قرارداد با رویکرد حذف بیشترین مشکلات با کمترین تغییرات جهت بهبود ارائه شد. سپس این پیشنهادات اصلاحی در 3 مرحله در اختیار گروه‌های 2 تا 4 نفره از مدیران پروژه‌های PPP حذاق با 10 سال سابقه‌ی مدیریت قرار گرفت، نتایج بدست آمده در هر مرحله از مصاحبه با گروه‌ها ابتدا جمع بندی شد و تغییرات پیشنهادی توسط گروه در پیشنهادات لحاظ گردید و سپس نتایج حاصل با گروه بعد در مطرح شد، در نهایت در مصاحبه با گروه سوم کمترین تغییرات در پیشنهادات ملاحظه و این پیشنهادات

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

نهایی شد. در نتیجه انجام این روند در نهایت پاسخ‌های در نظر گرفته شده در قرارداد برای ریسک "تغییر در قوانین و سیاست‌های کلان در اثر تغییر دولت یا نظایر آن" و "اعمال تحریم" مناسب و برای 4 ریسک دیگر و با نیاز به انجام تغییرات در بند قرارداد شناخته شد.

شناسایی و اولویت‌بندی ریسک‌های قراردادی مربوط به پروژه‌های PPP از جمله آورده‌های اصلی این پروژه تحقیقاتی است که در کنار در نظر گرفتن پاسخ به آن‌ها در بندهای قراردادی می‌تواند به عنوان ورودی اصلی برنامه‌ریزی‌های عملیاتی مدیریت ریسک در روند اجرای پروژه‌های PPP توسط مدیران این پروژه‌های مورد استفاده قرار گیرد. از دیگر نوآوری‌های این تحقیق پیشنهادات انجام اصلاحات در بندهای قرارداد همسان PPP ارائه شده توسط سازمان برنامه‌ریزی و مدیریت کشور است در روندی ساخت یافته و با در نظر گرفتن انجام کمترین حجم تغییرات در بندهای قراردادی و وارد کردن بیشترین تاثیر جهت مدیریت بهتر این قراردادها می‌باشد. این تغییرات می‌تواند در روند تهیه اصلاحیه جدید این قرارداد همسان مورد استفاده قرار گیرد. همچنین با توجه به دستورالعمل ابلاغ این قرارداد همسان که مدیران دولتی را مجاز به اعمال تغییرات در مفاد این قرارداد می‌نماید، این مدیران می‌توانند راسا با در نظر گرفتن اصلاحات پیشنهادی در روند بستن قرارداد اقدام به اصلاح بندهای مربوطه نمایند. برای مطالعات آتی پیشنهاد می‌شود روند طی شده جهت تسهیم ریسک در قرارداد همسان PPP، برای سایر قراردادهای همسان ایران به خصوص قراردادهای DBB و EPC که بر خلاف قرارداد PPP کارفرمای دولتی مجاز به تغییر مفاد آن‌ها نمی‌باشد و تغییرات می‌بایست مستقیم از سازمان برنامه و بودجه انجام شود، صورت پذیرد و باعث کاهش مشکلات و چالش‌های پیش‌روی اجرای اینگونه پروژه‌ها شود. همچنین نتایج تحقیق حاضر به کارگروه مشارکت عمومی- خصوصی سازمان برنامه و بودجه و همچنین مدیران بخش‌های مختلف دولتی گزارش داده می‌شود تا در ویرایش بعدی قرارداد همسان PPP و حین بستن قراردادها مورد استفاده واقع شود.

7. مراجع

1. World Bank (2014). "Public private partnerships: reference guide." The World Bank, Washington DC. (accessible from: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/public-private-partnerships-reference-guide-version-20>)
2. Istrate, E., and Puentes, R. (2011). "Moving forward on public private partnerships: U.S. and international experience with PPP units." (accessible from: <http://www.brookings.edu/research/papers/2011/12/08-transportation-istrate-puentes>) (Aug. 15, 2017)
3. Hwang, B. G., Zhao, X., and Gay, M. J. S. (2013), "Public private partnership projects in Singapore: Factors, critical risks and preferred risk allocation from the perspective of contractors." International Journal of Project Management 31 (2013) 424-433
4. Lee, N., & Schaufelberger, J.E. (2014). "Risk Management Strategies for Privatized Infrastructure Projects: Study of the Build-Operate-Transfer Approach in East Asia and the Pacific." Journal of Management in Engineering, 10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000225, 05014001.
5. Soomro, M., Zhang, X. (2015), "Roles of Private-Sector Partners in Transportation PPP Failures" Journal of Management in Engineering, 10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000263, 04014056.
6. Heravi, G. R., and Alkass, S. (2008) "Risk areas versus critical success factors in public-private partnership construction project agreements" Annual Conf., Canadian Society for Civil Engineering, Quebec City, PQ, Canada.
7. Andreas Kappeler, Mathieu Nemoz. (2010), "PPPs in Europe- Before and during the recent financial crisis", Economic and Financial Report 2010/04

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

8. Ambrose, J. (2017, April 16), "UK cautiously eyes \$600bn opportunity in Iran investment drive", The telegraph (accessible from: <http://www.telegraph.co.uk/business/2017/04/16/uk-cautiously-eyes-600bn-opportunity-iran-investment-drive/>)
9. قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. (قابل دسترسی از: <http://www.rrk.ir/Files/Laws/%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86%20%D8%A8%D8%B1%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87%20%D9%BE%D9%86%D8%AC%D8%B3%D8%A7%D9%84%D9%87%20%D8%B4%D8%B4%D9%85%20%D8%AA%D9%88%D8%B3%D8%B9%D9%87.pdf>)
10. Soomro, M., Zhang, X. (2015), "Evaluation of the Functions of Public Sector Partners in Transportation PPPs Failures" Journal of Management in Engineering, 10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000387.
11. Heravi, G.; Hajihosseini, Z. (2012). "Risk Allocation in Public-Private Partnership Infrastructure Projects in Developing Countries: Case Study of the Tehran-Chalus Toll Road" Journal of Infrastructure Systems, 10.1061/(ASCE)IS.1943-555X.0000090.
12. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری (1389). *موافقت‌نامه ساخت-بهره‌برداری-واگذاری (BOT)*. تهران. انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری.
13. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور (تیر 1393). *موافقت‌نامه مشارکت عمومی-خصوصی (PPP)*. تهران.
14. ISO (2009). Principles and guidelines on implementation. ISO 31000.
15. Project Management Institute. (2008). "A guide to the project management body of knowledge." 4th Ed. Project Management Institute.
16. FHWA (Federal Highway Administration). (2007). "User guidebook on implementing public-private partnerships for transportation infrastructure projects in the United States- task order." (accessible from: https://www.fhwa.dot.gov/ipd/pdfs/ppp_user_guidebook_final_7-7-07.pdf)
17. Lee, N., & Schaufelberger, J.E. (2014). "Risk Management Strategies for Privatized Infrastructure Projects: Study of the Build-Operate-Transfer Approach in East Asia and the Pacific." Journal of Management in Engineering, 10.1061/(ASCE) ME.1943-5479.0000225, 05014001.
18. Ng, A., Loosemore, M. (2007). "Risk allocation in the private provision of public infrastructure." International Journal of Project Management, 25(1), 66-76.
19. Li, B., Akintoye, A., Edwards, P.J., Hardcastle, C. (2005). "The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK." International Journal of Project Management, 23(1), 25-35.
20. Abdengo, M.P., & Ogunlana, S.O. (2006). "Good project governance for proper risk allocation in public-private partnerships in Indonesia." International Journal of Project Management, 24(7), 622-624.
21. Roumboutsos, A., Anagnostopoulos, K.P. (2008). "Public private partnership projects in Greece: risk ranking and preferred risk allocation." Construction management and economics, 26, 751-763.
22. Chan, P.C., Yeung, J.F.Y., Calvin, C.P., Wang, S.Q., Yongjian, K. (2011). "Empirical Study of Risk Assessment and Allocation of PPP Projects in China." Journal of Management in Engineering, 27, 136-148.
23. UNIDO (United Nations Industrial Development Organization). (1996), "Guidelines for Infrastructure Development through Build-Operate-Transfer (BOT) Projects." ISBN-10: 9211063043
24. Robert Sanders, (1987) "The Pareto principle: Its use and abuse.", Journal of Services Marketing, Vol. 1 Issue: 2, pp.37-40, <https://doi.org/10.1108/eb024706>
25. Shi, L., Ye, K., Lu, W., Hu, X. (2014), "Improving the competence of construction management consultants to underpin sustainable construction in China", Habitat International, Volume 41, Pages 236-242

بررسی فقهی حقوقی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران

بهاره حسنی* / محمدحسین بیاتی**

چکیده

طی چند دهه گذشته، با زیاد شدن بدهی های بخش عمومی، اهمیت استفاده از ظرفیت های بخش خصوصی بیش از پیش نمایان شده است؛ با این وجود، عملیاتی کردن مشارکت عمومی - خصوصی، بسته به موضوع مشارکت و قالب قراردادی آن، نیازمند بستر های مناسب قانونی است. در ایران، اگرچه در مواردی قانونگذار به صورت کلی و گذرا وظیفه دولت را به استفاده از مشارکت عمومی - خصوصی یادآوری کرده است، اما علی رغم وجود ریشه های فقهی این نوع از قراردادها، همچنان انتخاب قالب مناسب قراردادی برای اینگونه مشارکت محلّ سوال است. به نظر می رسد هرچند کلیت قراردادهای مشارکت، عقد شرکت در فقه را تداعی می کند، اما در برخی از مصایق، از عقد شرکت فاصله گرفته و به نهاد هایی همچون اجاره اشخاص و جعاله نزدیک می شود. اگرچه در نظام حقوقی کنونی ایران، زمینه برای استفاده از انواع قراردادهای مشارکت مدنی و خدمت برای تحقق مشارکت عمومی - خصوصی وجود دارد، اما این پژوهش و یافته های آن نشان می دهد که قراردادهای ساخت، بهره برداری، و واگذاری (BOT) مناسب ترین قالب برای چنین مشارکت هایی هستند.

کلیدواژه: مشارکت عمومی - خصوصی، سرمایه گذاری، قراردادهای زیربنایی، جعاله، مشارکت

* دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی (نویسنده مسئول)
bahareh.hasani2@gmail.com

** استادیار دانشگاه عدالت

تاریخ وصول: ۱۳۹۶/۰۹/۱۸ - پذیرش نهایی: ۱۳۹۷/۰۸/۲۱

۱- مقدمه

مشارکت عمومی - خصوصی^۱، بخش عمومی و بخش خصوصی را در یک سرمایه گذاری مشترک بلند مدت برای دستیابی به منافع متقابل و با هدف ارائه خدمات عمومی با کیفیت بالا تر گرد هم می آورد. در دهه ۱۹۷۰ میلادی، که بسیاری از کشورها با مشکل بدهی های بالا در بخش عمومی روبرو بودند و از طرفی نیاز برای گسترش زیرساخت ها و تأسیسات زیربنایی به گونه ای روزافزون احساس می شد، دولت ها درصدد تشویق بخش خصوصی، که معمولاً در ایجاد زیرساخت ها دخالتی ندارد، افتادند (Grimsey & Lewis, 2004: 105). نخستین بارقه های چنین تلاشی را می توان در سال ۱۹۹۲، در دولت محافظه کار بریتانیا مشاهده کرد که با تمرکز بر کاهش نیاز بخش عمومی برای استقراض، برنامه هایی را با عنوان PFI^۲ برای تشویق مشارکت عمومی - خصوصی در دستور کار قرار داد. هرچند، از دهه های پیش نیز بسیاری از صاحب نظران بر این عقیده بودند که دولت به تنهایی نمی تواند و نباید تولیدکننده همه کالا های عمومی نظیر زیرساخت ها باشد، بلکه باید کوشید تا زمینه های مناسبی برای استفاده توأمان از ظرفیت های بخش عمومی و خصوصی در تولید این کالاها ایجاد گردد. همین تلاش ها در نهایت، منجر به معرفی و ابداع قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، به عنوان شیوه ای برای افزایش کارایی اقتصادی گردید (Mitchell-Weaver & Manning, 1991:55). با پذیرش این واقعیت که دلیل اصلی هر نوع همکاری، علایق شخصی و اهداف مشترک است (McQuaid, 2000: 87)، بن مایه مشارکت عمومی - خصوصی را می توان ایجاد فضایی دانست که بر علایق و منافع مشترک شرکاء استوار است.

مشارکت عمومی - خصوصی آنچنان موضوع حائز اهمیت است که در مقدمه مدل نمونه آنستیرال راجع به تأمین مالی پروژه های زیربنایی توسعه بخش خصوصی، بر

1-Public-Private Partnership (also known as PPP, p3 andP3)

2-Private Finance Initiative

نقش مشارکت عمومی - خصوصی در کمک بر ایجاد و مدیریت زیرساخت‌های عمومی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی باثبات و تشویق سرمایه‌گذاری‌های خصوصی در توسعه زیرساخت‌ها و منافع عمومی تأکید شده است. (UNCITRAL Legislative Guide On Privately Financed Infrastructure Projects) اهمیت این موضوع زمانی دو چندان می‌شود که به آمارهای جهانی مبنی بر رتبه ۷۵ ایران در کیفیت زیرساخت‌ها و همچنین نیاز جدی ایران به توسعه زیرساخت‌ها، به ویژه در بخش‌های راه آهن، شبکه‌های آبیاری و زهکشی، فرودگاه و مواردی از این دست توجه شود. (روانشادنی، ۱۳۹۳: ۲۳).

در تبیین ضرورت نیاز به مشارکت عمومی - خصوصی می‌توان چنین استدلال کرد که حمایت از طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی عمدتاً مبتنی بر منافع بهره‌وری اقتصاد و کاهش بیش از حد اندازه دولت می‌باشد (Star, 1988:16). تجلی این امر در پیدایش و پیشنهاد تأسیس یک قانون خاص برای مشارکت عمومی - خصوصی است تا این نهاد، بهتر و منسجم‌تر به اهداف خود برسد که این مهم به تجربه جهانیان نیز ثابت شده است. از جمله کشورهایی که قانون خاص مشارکت عمومی - خصوصی دارند باید به کشور کره جنوبی، افغانستان، مصر، اوگاندا،^۱ و فرانسه^۲ اشاره کرد.

در این مقاله جهت شناسایی قالب قراردادی مناسب پیرامون مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران، تلاش می‌شود ضمن معرفی این نهاد و بازتعریف حوزه‌های شمول آن، از نظر فقهی نیز ماهیت این نوع از قراردادها مورد بررسی قرار گیرد. علاوه بر این، کارکردها و مزایای استفاده از نهاد مشارکت عمومی - خصوصی

1- http://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/legislation_regulation_laws/ppp-and-concession-laws

2-Order No. 2004-559 of 17 June 2004 on partnership contracts. Version consolidated on 30 July 2008

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۹۲

نیز بازخوانی خواهد شد و قالب های قراردادی مناسب برای این نهاد، بر اساس نظام حقوقی ایران و با توجه به فقه امامیه، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- مفهوم، مزایا و قلمرو مشارکت عمومی - خصوصی

۲-۱- تعریف مشارکت عمومی - خصوصی

سازمان همکاری اقتصادی و توسعه در تعریف مشارکت عمومی - خصوصی بر جنبه انتقال ریسک از بخش عمومی به بخش خصوصی تأکید ورزیده، و آن را اینگونه تعریف کرده است: «مشارکت عمومی - خصوصی، توافقی است بین دولت و شریک یا شرکای خصوصی است به شیوه ای که ارائه خدمات عمومی منطبق با اهداف بخش عمومی باشد و از طرف دیگر، اهداف بخش خصوصی در دستیابی به سود تأمین گردد. تأثیرگذاری این ترتیبات بستگی به انتقال بخش قابل توجهی از ریسک به بخش خصوصی دارد» (روانشادنی، ۱۳۹۳: ۲۴) در این تعریف، هدف انتقال ریسک آن است که بخشی از ریسک ها به بخش خصوصی منتقل شود تا به بهبود بهره وری در ارائه خدمت عمومی بینجامد. در تعریف دیگری که توسط وزارت امور شهری کانادا ارائه گردید، مشارکت عمومی - خصوصی تمهیداتی در نظر گرفته شد که بین دولت و بخش خصوصی به منظور فراهم آوردن زیرساخت های عمومی، تسهیلات اجتماعی و خدمات مرتبط تعریف می شود (Canadian Public Private Partnership, 1995:5). چنین مشارکت هایی باعث به اشتراک گذاری سرمایه گذاری، ریسک، مسئولیت و پاداش بین شرکای مشخص می شوند. در نگاهی دیگر، دپارتمان محیط زیست و اداره داخلی ایرلند، مشارکت عمومی - خصوصی را مشارکت بین بخش دولتی و بخش خصوصی به منظور ارائه یک پروژه و یا یک سرویس معرفی می نماید که به طور سنتی توسط بخش دولتی ارائه می شود : Guidance Notes (Overview: 6).

از جمع میان این تعاریف می توان مشارکت عمومی - خصوصی را به معنای قرارداد های الزام آور حقوقی تعریف کرد که فی مابین دولت و بخش خصوصی تنظیم می شود و از یک سو، نیاز های پروژه ها (اعم از سرمایه، تخصص و مواردی از این دست) را فراهم می آورد و از سوی دیگر، به منظور فراهم آوردن زیرساخت های عمومی ای که به طور سنتی توسط بخش دولتی ارائه می شده است، بخشی از ریسک های پروژه ها را به طرف مقابل منتقل می نماید.

دو عبارت خصوصی سازی^۱ و مشارکت بخش خصوصی^۲ در محاورات مردم هم به صورت جایگزین و بعضاً هم معنای مشارکت عمومی - خصوصی مورد استفاده قرار می گیرند، لیکن در بیان تفاوت های این دو، باید توجه داشت که اولاً، قرارداد مشارکت بخش خصوصی، تمامی تعهدات را به بخش خصوصی منتقل می کند، حال این که مشارکت عمومی - خصوصی بر مشارکت، به معنای واقعی آن تأکید دارد (کابلی زاده، ۱۳۸۴: ۱۸) ثانیاً، خصوصی سازی معمولاً در بخش هایی امکان پذیر است که آن بخش ذاتاً در حیطه وظایف بخش عمومی قرار نداشته باشد. با این تفصیل، تفاوت عمده مشارکت عمومی - خصوصی و طرح های خصوصی سازی را می توان در این دانست که در اولی، بخش دولتی نقش کلیدی را به عنوان خریدار خدمات ایفا می کند، حال این که در خصوصی سازی به معنای خاص، مشتریان اپراتور خصوصی، کاربران خصوصی هستند. علاوه بر این، در مشارکت های عمومی - خصوصی، دولت عموماً هزینه خدماتی را که عرضه می شوند متقبل می شود و از آنجایی که انتقال مالکیت وجود ندارد، پاسخگویی نیز در مورد ارائه خدمات عمومی بر عهده بخش عمومی باقی می ماند.

۲-۲- اهداف مشارکت عمومی - خصوصی

1-Privatization

2-Private Sector Participation (PSP)

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۹۴

مشارکت عمومی - خصوصی از روش های نوینی است که در چند دهه اخیر، نظر دولت ها را برای اجرای پروژه های زیربنایی به خود جلب کرده است. این شیوه به خصوص در کشور های در حال توسعه، به جهت ضرورت توسعه بخش های مختلف زیربنایی از قبیل حمل و نقل، خطوط بنادر و فرودگاه ها، به گونه ای روز افزون بکار گرفته می شود. از جمله مهم ترین اهداف نهاد مشارکت عمومی - خصوصی می توان اصلاح و بازتعریف بخش عمومی از نظر نقش، انگیزه و نظارت بر عملکرد، بهبود کیفیت ارائه خدمات عمومی، افزایش کمیّت سرمایه گذاری و جذب سرمایه گذاری بیشتر، تعیین سهم منصفانه ای از منافع مشارکت عمومی - خصوصی برای سهامداران و ایجاد ارزش آفرینی با استفاده از مهارت ها و مزیت های بخش خصوصی، تعیین نقش شرکای عمومی و خصوصی در کارآمدترین وضعیت و ترکیب بهترین امکانات و ظرفیت های موجود در بخش عمومی و خصوصی برای نیل به منافع متقابل در فرایند توسعه زیرساخت ها را نام برد.

جلب سرمایه بخش خصوصی، چابکی بیشتر در انجام کارها (European Commission Directorate-General for Regional Policy, 2003:9) و برخورداری از حمایت سیاسی از جمله حمایت های دولت برای اجرای پروژه، بالا بردن ظرفیت نظارتی دولت، تضامین حقوق مالی از طرف دولت و بدست آوردن تخصص مدیریت عملیات و نوآوری بخش خصوصی از مهم ترین مزایای این شیوه است. (Fussell & Beresford, 2009: 64)

۳- الگوهای قراردادی متداول برای مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت بخش عمومی و خصوصی طیف گسترده ای از اشکال قراردادی را در بر می گیرد که در هر یک از آنها درجه دخالت نهاد خصوصی در زیرساخت های عمومی متفاوت است. در ادامه در خصوص مهم ترین الگوهای این قراردادها توضیحاتی ارائه خواهیم داد.

۳-۱- قرارداد های خدمت

در سال ۱۳۴۵ (۱۹۶۶م) اولین قرارداد خدمت در ایران به امضا رسید و این فتح باب دیگری بود که مانند قرارداد های مشارکت ادامه پیدا کرد (موحد، ۱۳۷۶: ۸۰). به موجب یک قرارداد خدمت، دولت (مقامات دولتی) برای انجام یک یا چند وظیفه یا خدمات مشخص و برای یک دوره معین - که به طور معمول بین یک تا سه سال می باشد- یک شرکت خصوصی را به خدمت می گیرد. در این وضعیت، مقام دولتی همچنان ارائه دهنده اصلی خدمات زیرساخت هاست و شریک خصوصی باید خدمات را مطابق با هزینه مندرج در قرارداد انجام داده و با استاندارد های عملکردی تعیین شده توسط بخش دولتی هماهنگ باشد. دولت ها معمولاً به قرارداد های خدماتی تمایل دارند، چراکه پیمانکار بخش خصوصی، کار خود را به خوبی با توجه به دوره محدود و طبیعتاً به دقت تعریف شده دنبال می کند.

قرارداد های پیمانکاری معمولاً گزینه مناسبی برای انجام پروژه ها تلقی می گردند، چراکه دامنه خدمات^۱ به وضوح در آن تعریف می شود و عملکرد پیمانکار در طول پروژه می تواند به راحتی تحت نظارت کارفرما قرار بگیرد. قرارداد پیمانکاری گزینه ای نسبتاً کم خطر برای گسترش نقش بخش خصوصی است و می تواند تأثیر سریع و قابل توجهی در توسعه و بهره برداری از زیرساخت ها داشته باشد. با این وجود، معمولاً قراردادهای حوزه زیرساخت ها به واسطه نبود سرمایه در بخش دولتی و جذب سرمایه گذاری منعقد می شوند. حال این که اگر هدف اصلی از قراردادهای پیمانکاری، جذب سرمایه گذاری باشد، این نوع قرارداد ها نامناسب هستند. قرارداد های مذکور ممکن است بهره برداری را بهبود بخشیده و در نتیجه، برخی از درآمدها را برای مقاصد دیگر حفظ نماید، اما پیمانکار موظف به تأمین مالی نیست و در واقع، اگر منبع دیگری برای تأمین مالی محقق نشود، موقعیت پیمانکار به خطر افتاده و ممکن

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۹۶

است نتواند در زمان مناسب حق الزحمه خود را دریافت کند. این موضوع می تواند موجب تأخیر پروژه گردیده و یا حتی پیمانکار بدون تکمیل وظایف مندرج در قرارداد، پروژه را ترک نماید (جهت مطالعه بیشتر در خصوص مزایا و معایب این قراردادها ر.ک: اعلائی فرد، ۱۳۸۴: ۶۹؛ بنی احمد، ۱۳۸۲: ۱۱۸؛ احمدی و دیگران، ۱۳۹۴: ۱).

۳-۲- قرارداد های مدیریت^۱

قراردادهای مدیریت، به عنوان مدل توسعه یافته ای از قراردادهای خدمت، تمام یا بخش قابل توجهی از خدمات دولتی (نظیر احداث بزرگراه، بیمارستان، آب و فاضلاب و ...) را در بر می گیرند. در این مدل قراردادی، اگرچه تعهد نهایی برای ارائه خدمات در بخش دولتی باقی می ماند، اما کنترل مدیریت روزانه و اداره آن به شریک یا پیمانکار خصوصی اختصاص داده می شود. در اکثر موارد، شریک خصوصی، سرمایه در گردش را تأمین می کند، اما هیچ منابع مالی ای برای سرمایه گذاری جدید فراهم نمی آورد (Grimsey & Lewis, 2004: 31)

مزیت کلیدی این مدل قراردادی آن است که بدون این که دارایی به بخش خصوصی منتقل شود، به دلیل مدیریت این بخش بر پروژه ها، دستاورد های عملیاتی بسیار بالایی محقق می گردد (Hegstad & Newport, 1987: 87). این نوع قراردادها، نسبت به دیگر انواع قرارداد ها، پیچیدگی کمتری برای توسعه داشته و در نتیجه، کمتر بحث برانگیز می باشند. قرارداد های مذکور به عنوان ابزاری که برای اپراتور خصوصی، نسبتاً کم هزینه می باشند تلقی می شوند، چراکه بخش خصوصی وظیفه تأمین کالا و یا ساخت را به عهده ندارد و صرفاً توان مدیریتی خود را در پروژه بکار می گیرد که طبعاً خدماتی کم هزینه است (Grimsey & Lewis, 2004: 32)

با این حال، در قراردادهای مدیریت، همواره این احتمال وجود دارد که شکاف بین تعهد خدمات و مدیریت از یک سو، و تأمین مالی و برنامه ریزی توسعه ای از سوی دیگر، که از رویه های حيله و تزوير هستند منجر به باز شدن باب سوء استفاده شود. علاوه بر این، در شیوه مذکور، این خطر وجود دارد که پیمانکار از استقلال مدیریت یا اقتدار مورد نیاز برای رسیدن به تغییرات عمیق و پایدار برخوردار نبوده و بعضاً در تعیین دقیق وظایف بخش خصوصی و عمومی دچار اشتباه شود.

۳-۳- قراردادهای اجاره یا افرماژ^۱

به موجب قرارداد اجاره، شریک خصوصی، مسئول ارائه خدمات در تمامیت پروژه و تعهدات مربوط به استانداردهای کیفیتی و خدماتی است. صرفنظر از سرمایه گذاری های جدید و جایگزین، مسئولیت مقام دولتی کماکان باقی می ماند و اپراتور، خدمات را با هزینه و ریسک خود در طول مدت قرارداد اجاره ارائه می دهد. به طور مشخص، اپراتور خصوصی، مسئول خسارات و بدهی های پرداخت نشده مصرف کنندگان است. با این وجود، این قرارداد، فروش دارایی ها به بخش خصوصی را شامل نمی شود. (Grimsey & Lewis, 2004: 33) بر این اساس، استقرار اولیه سیستم توسط مقامات دولتی تأمین شده و متعاقباً قراردادی با یک شرکت خصوصی برای بهره برداری و نگهداری سیستم منعقد می شود.

به موجب قرارداد های اجاره یا افرماژ، سود شریک خصوصی به خرید و فروش خدمات و هزینه تمام شده آن بستگی دارد. مزیت کلیدی این نوع قرارداد ها آن است که مشوق هایی را برای اپراتور خصوصی فراهم می آورد تا برای رسیدن به سطوح بالاتری از کارایی و فروش تلاش کند. در مقایسه با قراردادهای پیمانکاری و یا مدیریتی که اپراتور خصوصی، دریافتی مشخصی دارد، اشکال اصلی این نوع قرارداد ها را می توان درآمد اپراتور دانست که تابعی از میزان تعرفه خدمات و چگونگی

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۹۸

تنظیم قرارداد است. علاوه بر این، اگرچه شریک خصوصی در ابتدا نقش و سهمی در فراهم آوری سرمایه ندارد، اما اقداماتی را برای پوشش هزینه استفاده از دارایی ها بر عهده می گیرد. لازم به ذکر است واحدی که این قراردادها را با دولت می بندد متعهد می شود تا سطح استاندارد مورد نظر دولت را در ارائه خدمات رعایت کند.

(Noorzai et al, 2013:105)

۳-۴- قرارداد های امتیازی^۱

«امتیاز، عبارت است از حق مخصوصی که معمولاً - و نه ضرورتاً - به صورت انحصاری بوده و جهت انجام سرمایه گذاری در مدت زمان مشخص و منطقه معین اعطا می گردد». به موجب این نوع از قرارداد ها، یک نهاد عمومی یا دولتی اجازه و اختیار ساخت، تعمیر یا تدارک تأسیسات زیربنایی عمومی یا بهره برداری از منابع عمومی را در قبال تعهداتی به طرف دیگر (بخش خصوصی) واگذار می کند. در این شیوه، بخش خصوصی (صاحب امتیاز)، مسئول ارائه خدماتی از قبیل بهره برداری، تعمیر و نگهداری، جمع آوری، مدیریت، ساخت و ساز و بازسازی سیستم در یک منطقه مشخص است، و همزمان، سرمایه گذاری لازم برای ساخت، ارتقا یا گسترش سیستم و نیز تأمین سرمایه در گردش را نیز بر عهده دارد. قرارداد امتیازی معمولاً بازه زمانی ۲۵ تا ۳۰ ساله ای را در بر می گیرد تا اپراتور، زمان کافی برای بازیابی سرمایه گذاری را داشته باشد (Zhiglo, 1994:12)

قرارداد های امتیازی راه مؤثری برای جذب سرمایه گذاری خصوصی مورد نیاز برای تأمین مالی ساخت و ساز جدید و یا بازسازی امکانات موجود هستند و مزیت کلیدی ترتیب امتیازی، مشوق هایی است که به اپراتور برای دستیابی به سطوح بهبود کارایی، اثر بخشی و افزایش در بهره وری و افزایش سود ارائه می شود. اشکال کلیدی این شکل از قرارداد ها عبارت از پیچیدگی قرارداد مورد نیاز برای تعریف

فعالیت اپراتور است. همچنین دولت نیاز به ارتقای ظرفیت نظارتی خود در رابطه با تعرفه ها و نظارت بر عملکرد دارد. قرارداد های امتیازی در مدل جدید امروزه در صنعت نفت اهمیت و کاربرد بسیاری دارد (عامری؛ شیرمردی دزکی، ۱۳۹۳: ۶۴).

۳-۵- قرارداد های ساخت، بهره برداری و انتقال و گونه های مشابه^۱

در این قرارداد ها، شریک خصوصی، سرمایه مورد نیاز برای ساخت و تأسیسات جدید را فراهم می آورد و مهم ترین این که، به موجب قرارداد، اپراتور خصوصی برای یک دوره زمانی مشخص به عنوان صاحب دارایی شناسایی شده و به این ترتیب، به اپراتور اجازه داده می شود که در زمان قرارداد، علاوه بر بازگشت سرمایه، یک سود منطقی را نیز برای خود حاصل کند. در انعقاد قرارداد های ساخت، بهره برداری و انتقال، عنصر اساسی و اصلی تعیین این نکته است که طرح بعد از چه دوره زمانی و با چه ساز و کاری به دولت واگذار خواهد شد. در پایان پروژه، بخش دولتی که به عنوان مالک پروژه شناخته می شود، می تواند خود به عنوان مسئول، عملیات کار را بر عهده بگیرد. مزیت مهم قرارداد های ساخت، بهره برداری و انتقال این است که با ترکیب مراحل «احداث» و «تعمیر و نگهداری»، بهره بردار را قادر می سازد تا با طراحی درست، امکانات و تخصیص به هنگام منابع و تسهیلات، هزینه های ساخت و بهره برداری را کاهش داده و کارایی عملیاتی پروژه را افزایش دهد (Tsukada, 2006: 153).

بنابراین، این قرارداد ها را می توان ساز و کاری برای مشارکت بخش دولتی و بخش خصوصی دانست که در آن دولت، حق نظارت و حق مالکیت نهایی را برای خود محفوظ نگه می دارد (صادقی، ۱۳۸۵: ۱۳۵). با این حال، متعدد بودن طرفین متعاقد در قرارداد بی.اوتی و این که چه کسی ریسک را در این قرارداد ها تحمل

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۰۰

می کند، باعث شده است که معضل ریسک، از موضوعات مهم در این قرارداد ها تبدیل شود و نقش شروط قراردادی تعیین کننده باشند.

۶-۳- قرارداد های سرمایه گذاری مشترک^۱

سرمایه گذاری مشترک، به مثابه یک چارچوب حقوقی همکاری است که میان چند شخص حقیقی یا حقوقی، شکل گرفته و به موجب آن، مدیریت پروژه و خطر های احتمالی آن میان طرفین تقسیم می گردد (Gutterman, 2003:1). امروزه در امریکا لغت (venture) معادل لغت مؤسسه^۲، ولی با تأکید بیشتری بر مفهوم ریسک بکار می رود (Hewitt, 2011:101). به موجب یک قرارداد سرمایه گذاری مشترک، شرکای بخش دولتی و خصوصی می توانند شرکت جدیدی تشکیل داده و یا با مالکیت مشترک شرکت های موجود (از طریق فروش سهام به یک یا چند سرمایه گذار) خصوصی ایجاد شوند. امتیاز کلیدی شرکتی که به این وضعیت تشکیل می شود، امکان حفظ استقلال از دولت است.

اهمیت این موضوع از آن روست که دولت، به عنوان صاحب بخشی از شرکت ممکن است به دخالت در کسب و کار شرکت برای رسیدن به اهداف سیاسی و سوسه شده و از موقعیت خود به عنوان سهامدار استفاده کند. اما از سوی دیگر، وجود دولت این حُسن را دارد که اگر دولت علاقه ای به سود آوری و پایداری شرکت داشته باشد، می تواند برای رفع موانع سیاسی پیش روی آن کمک کند. ساختار سرمایه گذاری مشترک اغلب با قرارداد های اضافی (نظیر امتیاز یا موافقتنامه های عملکرد) همراه است که در واقع، انتظارات شرکت را مشخص می کنند. جوینت ونچر، مشارکت واقعی بخش های دولتی و خصوصی با مزایای استفاده از بخش خصوصی است که با

1-Joint Venture Contracts

2-Enterprise

دغدغه های اجتماعی و دانش محلی بخش عمومی مطابقت دارند. علی رغم این مزیت مهم، نقش دوگانه دولت به عنوان مالک و تنظیم کننده می تواند منجر به تضاد منافع شود. در سرمایه گذاری مشترک کمتر تمایل مستقیم به مذاکره و یا دنبال کردن یک مسیر تدارکات رسمی وجود دارد، که می تواند منجر به نگرانی و فساد شود. (Buchel, 1998:43)

۴- تحلیل فقهی قرارداد های مشارکت عمومی-خصوصی

اگر چه در فقه، قراردادی تحت عنوان قرارداد مشارکت بخش عمومی و خصوصی وجود ندارد، اما به عنوان کلی عقود بیان شده است که با مکانیسم قراردادهای مشارکت بخش عمومی - خصوصی قرابت دارد؛ قرارداد هایی همچون مشارکت و جعاله را می توان در این زمره دانست.

همان گونه که در تعریف «مشارکت عمومی - خصوصی» نیز بیان شد، در این نوع از قرارداد ها، بخشی از ریسک سرمایه گذاری با هدف بهبود بهره وری در ارائه خدمت عمومی به بخش خصوصی منتقل می شود. با توجه به این خصیصه و هدف مشارکت بخش عمومی و خصوصی می توان بر این باور بود که این قرارداد به نوعی با قرارداد مشارکت مندرج در فقه نیز شباهت خواهد داشت. به عبارت دیگر، هر چند قرارداد های مشارکت بخش عمومی و خصوصی در عمل ممکن است در جزئیات و هدف با یکدیگر متفاوت باشند، اما در کلیت با یکدیگر مشابهت دارند. شرکت در فقه به اسباب متفاوتی همچون ارث، حیازت مباحات، ممزوج شدن و عقد ممکن است حاصل شود (شهید ثانی، ۱۳۹۲: ۱۷۱).

شرکتی که در عقد امامیه صحیح بوده به «شرکت عنان» مشهور می باشد؛ همان: (۱۷۱) بر اساس این عقد، طرفین به میزان مشارکت خود در منافع و ضرر حاصل از مشارکت خود به میزان حصه خود شریک هستند. این در

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۰۲

حالی است که در مشارکت بخش عمومی و بخش خصوصی نیز بخش خصوصی، در سود آوری کار شریک می گردد. برای مثال، در قرارداد «سرمایه گذاری مشترک» با توجه به این که در این قرارداد، مدیریت پروژه و خطر های احتمالی آن میان طرفین تقسیم می گردد، نوعی قرارداد شرکت می باشد.

همچنین قرارداد «قرارداد های ساخت، بهره برداری و انتقال» را می توان نوعی قرارداد شرکت دانست؛ چرا که در این نوع از قرارداد، اپراتور خصوصی با سرمایه گذاری در پروژه مورد نظر، برای یک دوره زمانی مشخص به عنوان صاحب دارایی شناسایی شده و در نتیجه، در منافع پروژه نیز سهم خواهد شد. با توجه به این که پروژه مورد نظر بعد از دوره زمانی خاص و با ساز و کاری از پیش تعیین شده به دولت واگذار می شود در نهایت، طرح مورد نظر به مالکیت دولت در خواهد آمد. این نوع از مشارکت را می توان نوعی از مشارکت کاهنده دانست که در رویه کنونی نیز مورد توجه قرار گرفته است (معصومی نیا؛ شهیدی نسب، ۱۳۸۸: ۱۰۲).

علی رغم این که ماهیت کلی مشارکت خصوصی و عمومی را می توان عقد شرکت دانست، اما برخی از مصادیق آن با مشارکت تفاوت داشته و حسب مورد ممکن است، بتوان آن را با عقد اجاره و جعاله مقایسه نمود. برای مثال، به نظر می رسد قرارداد های مدیریت را بتوان نوعی قرارداد جعاله دانست؛ زیرا بخش خصوصی هزینه های سرمایه گذاری را متقبل نگردیده، و صرفاً خدمت خود را در اختیار بخش عمومی قرار داده و در مقابل، اقدام به دریافت اجرت می نماید؛ زیرا جعاله عبارت است از التزام شخصی به ادای اجرت معلوم در برابر عملی، اعم از این که طرف، معین یا غیر معین باشد.

در این عقد نه تنها تعیین عامل ضرورت ندارد بلکه عمل هم ممکن است مردّد باشد و یا کیفیات آن نامعلوم باشد (شهید ثانی، ۱۳۹۲: ۲۳۴). در قرارداد های خدمت نیز وضعیتی شبیه به قرارداد مدیریت بوده و در اینگونه از قراردادها نیز دولت، بخش خصوصی را بدون انجام هیچ گونه سرمایه گذاری جهت انجام برخی از امور به خدمت می گیرد. لازم به ذکر است که نسبت به ماهیت جعاله میان فقها اختلاف نظر وجود دارد؛ به طوری که عده ای (نجفی، ۱۴۰۴: ۱۸۹/۳۵؛ خوئی، ۱۴۱۰: ۱۱۶/۲؛ سیستانی، ۱۴۱۷: ۱۶۵/۲) اعتقاد دارند جعاله ایقاع بوده و عده ای دیگر (طوسی، ۱۳۸۷: ۳۳۲/۳؛ محقق ثانی، ۱۴۱۴: ۱۸۹/۶) آن را عقد دانسته اند. هر یک از دو گروه، استدلال های خاص خود را دارند، لکن آن چه که در این زمینه بیان شده منطبق بر جعاله عامّ بوده و قدر متیقّن، جعاله خاصّ دارای ماهیت عقدی می باشد، زیرا مبنای آن توافق طرفین است. در مورد قراردادهای مشارکت که بخش عمومی و بخش خصوصی معین اقدام به انعقاد قرارداد می نمایند، ضمن قرارداد دانستن اینگونه از عقود، با توجه به این که بخش خصوصی در مقابل انجام برخی از اقدامات معین و غیر معین، اقدام به دریافت اجرت می کند می توان این قرارداد را نوعی عقد جعاله دانست.

البته این امر را شاید بتوان به نوعی با اجاره اشخاص در فقه نیز مقایسه نمود؛ زیرا بر اساس قرارداد اجاره اشخاص در فقه نیز موجر، در مقابل ارائه خدمت به مستاجر، اقدام به دریافت اجرت می نماید. به نظر می رسد با توجه به کیفیات انعقاد عقد، می توان جعاله بودن و یا اجاره اشخاص بودن قرارداد منعقد را تعیین نمود.

باید توجه نمود که بر خلاف عنوان قرارداد اجاره یا افرماژ، ماهیت این قرارداد را نمی توان اجاره دانست؛ زیرا در قرارداد اجاره، مستاجر، مالک منافع عین مستاجر می شود (محقق حلی، ۱۴۰۸: ۱۴۰/۲)؛ و در مقابل، مستاجر باید مال الاجاره مشخص را در مواعد معین به موجر پرداخت نماید؛ در غیر این صورت، اجاره باطل خواهد بود (علامه حلی، ۱۴۱۴: ۲۸۹/۲) به عبارت

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۰۴

دیگر، صحت معوض در عقد اجاره مستلزم این واقعیت است که هر یک از عوضین به ملکیت دیگری در آید (شهید ثانی، ۱۳۹۲: ۲۰۲) در حالی که در موجب قرارداد های اجاره یا افراژ، سود شریک خصوصی به خرید و فروش خدمات و هزینه تمام شده آن بستگی دارد.

۵- جایگاه قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران

بکارگیری ساز و کار مشارکت عمومی - خصوصی در هر کشور، مستلزم وجود زیرساخت های قانونی و ایجاد بستر های مناسب و مرتبط با آن است. حال آن که در حال حاضر، در حوزه مشارکت بخش عمومی و خصوصی و توسعه زیرساخت ها در ایران مقررات عموماً کلی و پراکنده ای وجود دارد که در بخش های خاص و با توجه به نیاز های همان بخش تدوین شده و حتی گاهی محدود به مدت زمان بندی مقررات (برنامه پنج ساله و سالیانه) می باشد.

۱-۵- قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در قوانین بودجه

در برنامه پنجم توسعه، قانونگذار به صراحت از مشارکت عمومی - خصوصی نام برده و در ماده ۲۱۴ بند ب قانون مذکور، ضمن توجه به روش های اجرائی مناسب، نظیر «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره برداری و واگذاری، طراحی و ساخت کلید در دست، مشارکت بخش عمومی خصوصی و یا ساخت، بهره برداری و مالکیت»، دولت مکلف به پیش بینی تضمین های کافی گردیده است.

متعاقباً قانونگذار در اجرای بند ب ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و به منظور استفاده از ظرفیت های بخش غیر دولتی در قانون بودجه سال ۹۲ و نیز در بند ل ماده ۲۳ قانون بودجه سال ۹۳ مقرر نموده است که معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است جمع اطلاعات،

تسهیل اخذ مجوزها و تضمینها، تدوین دستور العملها، تشخیص صلاحیت شرکتها، هماهنگی بین دستگاهها و پشتیبانی راهبردی از مشارکت عمومی - خصوصی را برای راه اندازی فرآیند سرمایه گذاری، ساخت و بهره برداری انجام داده و گزارش اقدامات مربوطه را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. دستگاههای اجرایی نیز موظفند هماهنگی لازم را با آن معاونت به عمل آورند.

نهایتاً در قانون بودجه سال ۹۴ در بنده تبصره ۱۹ مقرر گردیده است که در اجرای بند ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و به منظور استفاده از ظرفیتهای بخش خصوصی، کلیه دستگاههای اجرایی مجازند برای شروع عملیات اجرایی پروژهها و طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای خود و طرحهای مصوب مجامع عمومی شرکتهای دولتی، از طریق روشهای مشارکت با بخش خصوصی اقدام نمایند. شرکتهای آب و فاضلاب شهری مکلفند در مواردی که متقاضی بخش خصوصی وجود دارد، به منظور تکمیل و توسعه طرحهای جمع آوری، انتقال و تصفیه فاضلاب، نسبت به عقد قرارداد فروش و یا پیش فروش پساب خروجی تأسیسات موجود و یا طرحهای توسعه آتی در قالب انواع قراردادهای مشارکتی با بخش خصوصی اقدام کنند. با کمی تأمل در قوانین بودجه که به دنبال عملیاتی کردن مشارکت عمومی - خصوصی بوده اند به این مهم پی می بریم که گرچه در این قوانین، از قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی به طور صریح نام برده نشده است، لیکن تأکیدی که بر استفاده از انواع قراردادهای مشارکتی با بخش خصوصی شده است، می تواند طیف گسترده ای از قراردادها را شامل شود که با توجه به محیط حقوقی کشور باید الگوی مناسب شناسایی و ارائه گردد.

در حال حاضر، چنین به نظر می رسد که فقدان وجود ترتیبات قراردادی و نیز یک قانون جامع و مانع در خصوص مشارکت بخشهای عمومی - خصوصی می تواند بزرگترین ریسک و خلأ قانونی قلمداد شود (عزیزی، ۱۳۹۱: ۶۸۳). لیکن نباید فراموش کرد که ماده ۱۱۱ قانون برنامه پنجم مقرر داشته است که دولت متناسب با نیاز

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۰۶

های روز و ضرورت های تحقق اهداف برنامه و به منظور افزایش کارایی، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون (برنامه پنجم)، نسبت به شناسایی و اصلاح قوانین و مقررات بر حسب ضرورت و تعیین و ایجاد مشوق ها به تناسب نیاز روز و رقابت های بین المللی برای جذب بیشتر سرمایه گذاری خارجی اقدام قانونی نماید (شیروی؛ خدادادپور، ۱۳۹۳: ۲۴۱).

۲-۵- الگوی قراردادی منطبق با نظام حقوقی ایران

گفته شد که مشارکت عمومی - خصوصی ترتیبات قراردادی طولانی مدت میان نهاد های بخش دولتی و بخش خصوصی است که اصولاً با هدف تأمین مالی، طراحی، عملیاتی کردن و بهره برداری از تأسیسات زیربنایی و خدماتی انجام گیرد. با توجه به بستر حقوقی موجود پیرامون استفاده از قرارداد ها برای جذب سرمایه گذاری و توسعه زیرساخت ها، چنین به نظر می رسد که «قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱» دستاویز مناسبی باشد؛ چراکه اولین قانون مصوب مجلس است که صریحاً به روش «ساخت، بهره برداری و واگذاری» به عنوان یک شیوه سرمایه گذاری خارجی (در ضمن ماده ۳) اشاره دارد.

اگرچه بند ب ماده ۳ این قانون، پذیرش سرمایه گذاری خارجی در چارچوب ترتیبات قراردادی «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل»، و «ساخت، بهره برداری و واگذاری» را مورد تأکید قرار داده است، لیکن با توجه به نگرش کلی به مقوله مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی در فعالیت های کلان اقتصادی و محدودیت های قانون اساسی، چنین به نظر می رسد که در واقع، قالب «ساخت، بهره برداری و انتقال» مورد توجه خاص قرار گرفته است؛ چراکه دولت می تواند از این طریق، در عین بهره مندی از سرمایه، تکنولوژی و مدیریت بخش خصوصی داخلی و خارجی، حاکمیت و کنترل خود را بر پروژه های عمومی و زیربنایی حفظ نموده و با محدودیت های قانون اساسی مواجه نشود.

۲-۱- مشارکت مدنی

در نظام حقوقی ایران در خصوص «مشارکت مدنی» می توان اینگونه استدلال کرد که در پیش نویس لایحه اصلاح قانون تجارت، واژه جدیدی تحت عنوان «گروه اقتصادی با منافع مشترک» پیش بینی گردیده و نیز در باب جدیدی به سرمایه گذاری مشترک و کنسرسیوم با ملاحظه حقوق اروپا و مقررات مربوطه در کشور های پیشرفته پرداخته شده است. بر اساس ماده ۱۰۱ لایحه مذکور، «گروه اقتصادی با منافع مشترک» عبارت است از «دو یا چند شخص که به منظور تسهیل و گسترش فعالیت اقتصادی و تجارتي و افزایش نتایج فعالیت های اعضای گروه، به موجب قرارداد برای دوره محدود تشکیل می شود». ماده ۱۰۷ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی نیز «تشکیل گروه اقتصادی با منافع مشترک، با مشارکت دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی به منظور تسهیل و گسترش فعالیت اقتصادی و تجاری برای یک دوره محدود و بر اساس قرارداد کتبی پس از ثبت در مرجع ثبت شرکت ها در قالب شرکت مدنی و ضوابط و شرایط مربوط به آن و با رعایت موازین اسلامی و اصل منع اضرار به غیر و منع انحصار» مجاز شمرده شده است (باستانی، ۱۳۹۰: ۵۹).

با عنایت به مفاد قوانین فوق الذکر می توان گفت که گروه اقتصادی با منافع مشترک در حقوق ایران با واژه «جوینت ونچر» در ادبیات حقوقی بین المللی مترادف بوده و همچنین به نظر می رسد که منظور از چارچوب «مشارکت مدنی» در ماده ۳ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی و سایر قوانین و مقررات، همان سرمایه گذاری در قالب گروه اقتصادی با منافع مشترک است که در قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی و لایحه اصلاح قانون تجارت به آن اشاره شد (غمامی، ۱۳۹۱: ۷۶۸). بنابراین، چنین به نظر می رسد که ظرفیت استفاده از این نوع قرارداد برای جذب سرمایه گذاری و توسعه زیرساخت های کشور با ملاک قرار دادن شاخصه های اصلی پیرامون نهاد مشارکت عمومی - خصوصی وجود دارد.

بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۰۸

در قرارداد های بیع متقابل که نوعی از تجارت متقابل شناخته می شوند، کالا و خدمات صادر شده و کالاهایی که متقابل باز خرید می شوند در یک فرایند تولیدی به یکدیگر مرتبط هستند. در این قراردادها یک شرکت خارجی متعهد می شود تا از طریق ماشین آلات، مواد، تکنولوژی، دانش فنی و دیگر کمک های فنی، مالی و اقتصادی به کشور وارد کنند تا یک واحد اقتصادی و تولیدی راه اندازی نماید و در مقابل، موافقت می کند تا هزینه خود را از طریق باز خرید محصولات حاصل از پروژه مورد نظر مستهلک نماید (جهت مطالعه بیشتر در خصوص این قرارداد ر.ک: عزیزاللهی، ۱۳۸۴: ۹؛ علیدوستی، ۱۳۸۵: ۵۴۳؛ درویشی؛ فیاضی، ۱۳۹۱: ۹۰).

این در حالی است که وضعیت قراردادی بیع متقابل مصرح در ماده سه قانون تشویق سرمایه گذاری کاملاً متفاوت است، چراکه بیع متقابل تنظیم شده در صنعت نفت و گاز، یک نوع قرارداد پیمانکاری خطر پذیر به شمار می آید. در این نوع قرارداد ها، بخش خصوصی مکلف است به هزینه و ریسک خود نسبت به انجام عملیات اکتشافی اقدام کرده و چنان چه این عملیات، منجر به کشف میدان نفتی در حد تجاری و در طول مدت قرارداد گردید، پیشنهاد منطقی برای توسعه و استخراج نفت و گاز به دولت میزبان ارائه نماید. در صورت قبول این پیشنهاد از سوی دولت میزبان، قراردادی برای توسعه و استخراج منعقد می گردد و شرکت خصوصی، هزینه عملیات اکتشافی و توسعه و سود متعارف فعالیت های خود را از محل فروش نفت و گاز تحصیل می نماید (ایرانپور، ۱۳۸۷: ۲۶).

با توجه به انگار هایی که نسبت به مشارکت عمومی - خصوصی در مباحث پیشین مطرح کردیم، به نظر می رسد نمی توان قرارداد بیع متقابل را داخل در طیف گسترده قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی دانست،

چراکه در واقع، نوع عملیاتی شده این قالب قراردادی با نوع تعریف شده بین المللی آن متفاوت بوده و در واقع، در این قالب قراردادی نمی توان طرفین قرارداد را در حداکثر کارایی و جذب سرمایه گذاری دید.

۵-۲-۳- قراردادهای ساخت، بهره برداری و واگذاری

فلسفه وجودی قراردادهای ساخت، بهره برداری و واگذاری بر این مبنا استوار است که بخش دولتی قادر نیست و یا تمایل ندارد منابع مالی لازم جهت اجرای یک طرح اقتصادی و یا یک پروژه زیربنایی را تأمین نموده و خود آن را مورد اجرا و بهره برداری قرار دهد و ریسک اجرای به هنگام پروژه و کیفیت آن بر عهده بخش خصوصی قرار می گیرد (توسلی جهرمی، ۱۳۸۱: ۹۴). به همین دلیل و با هدف آزادسازی اقتصادی، جلب سرمایه های خارجی، دسترسی به تکنولوژی پیشرفته و دانش فنی و بهره مندی از مدیریت کارآمد، قرارداد های ساخت، بهره برداری و واگذاری مورد توجه دولت ایران قرار گرفت و «قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی» نیز این قرارداد ها را مورد شناسایی و پوشش قرار داد و بستر حقوقی لازم را جهت بهره مندی از آن فراهم آورد.

سؤال این است که آیا سایر ترتیبات قراردادی مشابه، نظیر قرارداد های ساخت، اجاره، واگذاری (BLT)، ساخت، مالکیت، بهره برداری (BOO)، بازسازی، بهره برداری، واگذاری (ROT)، بازسازی، مالکیت، بهره برداری (ROO) و نمونه هایی از این دست نیز می تواند ملاک قرار بگیرد؟ در پاسخ، باید توجه داشت که به نظر نمی رسد قانونگذار فقط به قرارداد «ساخت، بهره برداری و واگذاری» نظر داشته باشد، چراکه با توجه به قسمت اخیر ماده ۳ قانون تشویق که اشعار می دارد «برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانک ها و یا شرکت های دولتی نباشد» می توان این وجه اشتراک را در سایر ترتیبات قراردادی مشابه قرارداد های «ساخت، بهره برداری و واگذاری» نیز استفاده کرد.

نتیجه گیری

مشارکت عمومی - خصوصی با جمع ویژگی هر دو بخش عمومی و خصوصی توانسته برای بخش عمومی سرمایه، تخصص، نوآوری و کارایی، و برای بخش خصوصی نیز کاهش هزینه ها، حداکثرسازی سود و دسترسی به عوامل تولید ارزان تر را به ارمغان آورد. در ایران، اگرچه استفاده از نهاد مشارکت عمومی - خصوصی به موجب قانون برنامه پنجم توسعه مورد توجه قرار گرفته و سایر قوانین موجود هم به طور ضمنی این مهم را مورد توجه قرار داده اند، اما همچنان این مقوله توجه بیشتری را می طلبد.

علی رغم این که از نظر فقهی، در مجموع، ماهیت این نوع از قرارداد ها را می توان نوعی عقد شرکت دانست، اما برخی از مصادیق آن با جعاله و اجاره اشخاص، شباهت بیشتری دارد.

از میان الگو های متفاوت قرارداد های مشارکت عمومی - خصوصی، قرارداد های ساخت، بهره برداری و واگذاری با اقبال بیشتری رو برو بوده و در چارچوب فعلی نظام حقوقی ایران نیز امکان منعقد شدن را دارند. با این وجود، هیچ یک از انواع قرارداد به خودی خود، برای مشارکت عمومی - خصوصی مناسب یا نامناسب نیست، بلکه نوع قرارداد تنها چارچوب و ظرفی برای تقسیم منافع ناشی از همکاری را فراهم می آورد. از این منظر، این که چه نوع قراردادی تحت چه شرایطی بتواند منافع طرفین قرارداد را تأمین کند و ظرف قرارداد با چه مظلوفی پر شود، به عوامل متعددی بستگی دارد. محتوای قراردادی هم چیزی جز شروط قراردادی نیست که شامل قانون قرارداد، قانون حاکم و سیستم حل و فصل اختلاف، بیمه، مالیات ها، مسئولیت عمومی، مسائل مربوط به قانون کار، انتقال تکنولوژی، تخصیص ریسک، تخصص و جذب سرمایه، نظارت و کنترل دولت است.

با توجه به این که در بند ب ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه به عنوان یکی از روش های اجرای مناسب، از مشارکت عمومی - خصوصی یاد شده است، چنین به نظر می رسد که نیاز به وضع یک قانون خاص و جدید، محسوس می باشد.

منابع

- احمدی، فیروز؛ عیسایی تفرشی، محمد؛ شهبازی نیا، مرتضی؛ اسکینی، ربیعا (۱۳۹۴ش)، تأثیر متقابل تاخیر مالک و پیمانکار در اجرای قرارداد های پیمانکاری بین المللی، پژوهش های حقوق تطبیقی، ۲، ۱-۲۳.
- اعلایی فرد، محمد علی (۱۳۸۴ش)، اصول حاکم بر قراردادهای پیمانکاری دولتی، عدالت آراء، ۱، ۵۶-۶۹.
- ایرانپور، فرهاد (۱۳۸۷ش)، انواع قرارداد های نفتی «تحول قرارداد های نفتی از قرارداد های معاوضی به سوی قرارداد های مشارکتی»، فصلنامه مطالعات حقوق خصوصی، ۲، ۲۵-۳۸.
- باستانی، علیرضا (۱۳۹۰ش)، آثار اقتصادی و بستر های قانونی برای تشکیل گروه اقتصادی با منافع مشترک (جوینت ونچر)، مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست های اقتصادی، ۹ و ۱۰، ۵۳-۷۸.
- بنی احمد، مرتضی (۱۳۸۲ش)، شرایط نابرابری حقوقی در قرارداد های پیمانکاری و تبعات زیانبار آن، مجلس و پژوهش، ۳۹، ۱۰۳-۱۱۸.
- توسلی جهرمی، منوچهر (۱۳۸۱ش)، قرارداد های بین المللی ساخت، بهره برداری و انتقال، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۵۸، ۹۳-۱۰۷.
- جبعی عاملی (شهید ثانی)، زین الدین بن علی (۱۳۹۲ش)، الروضه البهیة فی شرح اللعمه الدمشقیة، به کوشش اسدالله لطفی، چ ۹، تهران: مجد.
- حلی (علامه)، حسن بن یوسف (۱۴۱۴ق)، تذکره الفقهاء، ج ۲، قم: مؤسسه آل البیت (ع).
- حلی (محقق)، جعفر بن حسن (۱۴۰۸ق)، شرائع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ج ۲، قم: مؤسسه اسماعیلیان.
- خوئی، سید ابوالقاسم (۱۴۱۰ق)، منهاج الصالحین، ج ۲، قم: مدینه العلم.

- بررسی فقهی حقوقی قرارداد های مشارکت عمومی- خصوصی در نظام حقوقی ایران - ۱۱۲
- درویشی، بابک؛ فیاضی، روح الله (۱۳۹۱ش)، تحلیل فقهی- حقوقی قرارداد بیع متقابل، آموزه های فقه مدنی، ۶، ۸۹-۱۱۴.
- روانشادنیبا، مهدی (۱۳۹۳ش)، اصول، مقررات و روش های مدیریت پیمان طرح های عمرانی، ج ۲، تهران: سیمای دانش.
- سیستانی، سید علی (۱۴۱۷ق)، منهاج الصالحین، ج ۲، قم: دفتر حضرت آیت الله سیستانی.
- شیروی، عبدالحسین؛ خدادادپور، منیره (۱۳۹۳ش)، مشارکت عمومی خصوصی از منظر قوانین ایران، حقوق خصوصی، ۲، ۲۲۷-۲۶۱.
- صادقی، محسن (۱۳۸۵ش)، بررسی قرارداد های بین المللی ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT) و جایگاه آن در نظام حقوقی ایران، پژوهش نامه بازرگانی، ۳۸، ۳۸-۱۲۱-۱۵۶.
- طوسی (شیخ الطائفه)، محمد بن حسن (۱۳۸۷ق)، المبسوط فی فقه الامامیه، ج ۳، تهران: المکتبه المرتضویه لاحیاء الآثار الجعفریه.
- عامری، فیصل؛ شیرمردی دزکی، محمدرضا (۱۳۹۳ش)، قرارداد های امتیازی جدید و منافع کشور های تولیدکننده نفت، فصلنامه پژوهش حقوق خصوصی، ۶، ۶۳-۱۰۸.
- عزیزاللهی، محمدرضا (۱۳۸۴ش)، قرارداد بیع متقابل، روش شناسی علوم انسانی، ۴۴، ۸-۳۱.
- عزیزی، فاطمه (۱۳۹۱ش)، آسیب شناسی قوانین و مقررات در قرارداد های مشارکت بخش عمومی و خصوصی از دیدگاه اقتصادی، مجموعه مقالات همایش مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت ها، تهران، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، ۶۶۳-۶۹۵.
- علیدوستی، ناصر (۱۳۸۵ش)، جنبه های حقوقی امنیتی قرارداد های بیع متقابل، مطالعات راهبردی، ۳۳، ۵۴۳-۵۸۲.
- غمامی، مجید، (۱۳۹۱ش)، مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت ها در ایران بر اساس مبانی مذکور در قانون اساسی و قوانین عادی، مجموعه مقالات همایش مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیرساخت ها، تهران، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، ۷۴۱-۷۷۷.
- کابلی زاده، احمد (۱۳۸۴ش)، خصوصی سازی مردم؛ کارایی همراه با عدالت، تهران: مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی.

۱۱۳ _____ مطالعات فقه و حقوق اسلامی - سال ۱۰ - شماره ۱۹ - پاییز و زمستان ۹۷

- کرکی (محقق ثانی)، علی بن حسین (۱۴۱۴ق)، **جامع المقاصد فی شرح القواعد**، ج ۶، قم: مؤسسه آل البيت (ع).

- معصومی نیا، غلامعلی؛ شهیدی نسب، مصطفی (۱۳۸۸ش)، **بررسی فقهی و اقتصادی ابزار تأمین مالی مشارکت کاهنده**، فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد اسلامی، ۳۵، ۹۹-۱۲۸.

- موحد، محمد علی (۱۳۷۶ش)، **قرارداد های نفتی پس از درنگی بیست ساله**، اقتصاد انرژی، ۳ و ۲، ۷۹-۸۷.

- نجفی (صاحب جواهر)، محمد حسن، (۱۴۰۴ق)، **جواهر الکلام فی شرح شرائع الاسلام**، بیروت: دار احیاء التراث العربی.

- Mitchell-Weaver, Clyde & Manning, Brenda (1991) Public-Private Partnerships in Third World Development: A Conceptual Overview, Studies in Comparative International Development Journal, Vol 26. 45-67

-McQuaid, Ronald W (2000), **The Theory of Partnerships - Why Have Partnerships, in: S.P. Osborne (ed.), managing public-private partnerships for public services**, an International Perspective

-Noorzai, E., Gharouni Jafari, K., Farhang, B. and Va- hedi, B (2013) **Optimal selection of Iran rail projects private partnership financing method using AHP meth-od**, The 6th. Civil Engineering Conference in Asian Region.

-Starr, Paul (1998), **The Meaning of Privatization: Yale Law and Policy Review 6, 6-41**, Princeton University Press. 6-41

-Tsukada, Shunso (2006), **Global Experiences of Public Private Partnership for Highway Development**, Ritsumeikan Journal of Asia Pacific Studies, Vol 25 .149-170

-United Nation (2001), **UNCITRAL Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Projects**, Prepared by The United Nation Commission on International Trade Law, United Nation Publication

-United Nation(2003), **UNCITRAL Model Legislative Provisions on Privately Financed Infrastructure Projects**, New York. Available at: <http://www.uncitral.org/pdf>.

-World Investment Report (2013), **Global Value Chains: Investment and Trade for Development**. Available at: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013_en.pdf.

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
سال هفتم / شماره بیست‌وهفتم / پاییز ۱۳۹۷

شناسایی، رتبه‌بندی و تخصیص ریسک‌های حیاتی مراحل مشارکت عمومی - خصوصی با تکنیک دلفی در بستر اقتصاد مقاومتی (مورد مطالعه: صنعت آب وفاضلاب استان گیلان)

بهمن رسولی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، گیلان، ایران
rasouli.bahman@gmail.com

سینا خردیار

استادیار گروه حسابداری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، گیلان، ایران (نویسنده مسئول)
Kheradyar@iaurasht.ac.ir

بهمن بنی‌مهد

دانشیار گروه حسابداری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، البرز، ایران
Dr.banimahd@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۱/۲۷ تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۵/۱۱

چکیده

مشارکت عمومی - خصوصی یکی از ابزارهای نوین تامین مالی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌باشد. هدف این مقاله شناسایی، ارزیابی و تخصیص ریسک‌های حیاتی پروژه‌های صنعت آب وفاضلاب استان گیلان در مراحل مختلف و درون هر مرحله می‌باشد. در این پژوهش برای استخراج ریسک‌های حیاتی از عوامل اجرایی با مسئولیت مستقیم در قراردادهای منعقد به روش ساخت، بهره‌برداری و انتقال^۱ (B.O.T) مشارکت‌های عمومی - خصوصی استفاده شد. با روش حذف سیستماتیک ۳۷ نمونه برای مطالعه شناسایی شد. با تکنیک دلفی ۱۷ ریسک با درجه اهمیت برابر و بیشتر از ۳ استخراج و از طریق پرسشنامه بین نمونه مورد مطالعه توزیع شد. اطلاعات جمع‌آوری شده در هر مرحله و مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی (امکان سنجی، تدارکات، ساخت، بهره‌برداری و انتقال) از طریق روش‌های آماری ناپارامتریک مورد واکاوی قرار گرفت. نتایج نشان داد بین ریسک‌های با درجه اهمیت بالای ۳ در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی صنعت آب وفاضلاب استان گیلان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین این رابطه در خصوص تک‌تک ریسک‌ها در درون هر مرحله به استثناء یک مورد معنادار می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت عمومی - خصوصی، ریسک، تکنیک دلفی، آب وفاضلاب گیلان.

۱- مقدمه

اقتصاددانان یکی از عوامل مهم و حیاتی برای رشد و توسعه اقتصادی را سرمایه‌گذاری می‌دانند، این امر مستلزم منابع مالی، پولی و تجهیزات و هدایت این منابع در جهت فرآیند توسعه اقتصادی است (صحت؛ دهقانان و جلالی، ۱۳۹۵). سرمایه‌گذاری نقش راهبردی در نوسانات و رشد اقتصادی دارد، شناخت رفتار سرمایه‌گذاران و عوامل موثر بر آن مورد توجه اقتصاددانان و سیاست‌گذاران است (خسروی، ۱۳۹۳). سرمایه‌گذاران همواره در جستجوی سبک‌ها و راهبردهایی هستند که بازده تعدیل شده بابت ریسک را افزایش دهند. بر اساس مطالعه شارپ (۱۹۹۲) تشخیص قبل از وقوع، به سادگی از بین رفتن، راهکاری ارزشمند و هزینه‌پایین از ویژگی‌های سبک سرمایه‌گذاری می‌باشد. (دولو، ۱۳۹۴). ارزش آفرینی و نظام ارزشی از یک سو از حوزه‌های دیگر فرهنگ و اجتماع تاثیر می‌پذیرد و از سوی دیگر بر کیفیت زندگی انسان‌ها و چگونگی رفتار و مناسبات و روابط با دیگران، تاثیر می‌گذارد. ملت‌های قرن ۲۱ کشورهایی نیستند که به لحاظ منابع انسانی و مادی در مضیقه باشند و یا با شکلی از درماندگی یا به نوعی دیگر به تاراج رفته باشند. بلکه کشورهایی هستند که نمی‌توانند برای منابع تحت تملک شان ارزش قایل شوند (رهنمای رود پشته، ۱۳۹۲). دولت‌ها بدلیل محدودیت در منابع مالی و بودجه‌ای، برای تامین مالی پروژه‌های بزرگ و زیرساخت‌ها مشکلات زیادی دارند. تقاضا برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بزرگ و زیرساختی، کشورها را بر آن داشت تا تلاش خود را برای بهره‌گیری از روشی بنام مشارکت عمومی - خصوصی^۱ (PPP) در کنار بخش دولتی استفاده کنند. تدوین سیاست‌ها و استراتژی‌های توسعه اقتصادی بر مبنای منابع بدون نفت و تحقق شعار اقتصاد مقاومتی، نیازمند تجهیز به منابع پایدار و مقاوم در برابر عوامل تهدیدزا، ایجاد تحرک و پویایی در اقتصاد کشور، امنیت اقلام راهبردی، دانش محوری و در نهایت مردم محوری از طریق دسترسی به سیستمی جامع و مانع از اطلاعات، ارتباطات و منابع می‌باشد. یک چارچوب سیستماتیک برای مدیریت و تخصیص مناسب ریسک در مشارکت بخش عمومی - خصوصی ضروری است (بهی، ۲۰۱۰؛ هو، ۲۰۰۶). حداقل نمودن هزینه‌های اقتصادی در کسب و کار با ریسک مرتبط می‌باشد (نيسار، ۲۰۰۷). گاهی انتقال ریسک به بخش خصوصی غیر قابل مدیریت بوده و منجر به شکست طرح (پروژه) می‌گردد. (ادب، ۲۰۰۵). یکی از مهمترین عوامل اثرگذار بر رشد سرمایه‌گذاری وجود اطلاعات متقارن کافی و شفاف در بازارهای سرمایه برای تصمیم‌گیری سریع و صحیح می‌باشد (محفوظی، اکبری و قاسمی شمس، ۱۳۹۵ به نقل از آقامحمد، ۱۳۹۱). بررسی‌های تجربی نشان داد پروژه‌هایی با ظرفیت بزرگ، هزینه ثابت اولیه بالا، هزینه فرصت بالا، طول عمر بالا و حاشیه سود پایین از طریق مشارکت عمومی - خصوصی به روش ساخت، بهره‌برداری و انتقال (B.O.T) اجرا می‌شوند. این ویژگی‌های انحصاری، منشاء ریسک در این صنعت برای ارزش‌گذاری می‌باشند. مشارکت بخش عمومی - خصوصی یک قرارداد بلندمدت است که بموجب آن منابع، ریسک‌ها و مسئولیت‌ها بین طرفین قرارداد در محیط دارای عدم تقارن اطلاعاتی تقسیم می‌شود و هدف از این قرارداد ایجاد تسهیلات برای ذینفعان از طریق تسهیم منابع، ریسک و مسئولیت‌ها می‌باشد. این پژوهش با شناسایی و اولویت‌بندی و تخصیص ریسک‌های حیاتی به مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی از طریق فراورش اهمیت ریسک‌ها در فرایند بهیابایی، بدنبال نوآوری و توسعه مرزهای دانش

برای تحقق اهداف قانون چشم انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران با تاثیر فاکتور ریسک بر زمان، هزینه و کیفیت می باشد. دولت می تواند از اطلاعات پروژه های مشارکتی صنعت آب و فاضلاب با تمرکز بر ریسک ها برای برنامه ریزی جهت کاهش بهای تمام شده و تخصیص کارای ریسک ها برای توجیه مالی طرح های خودگردان و غیر خودگردان و همچنین سازوکار اجرایی واگذاری طرح ها و پروژه ها در اجرای ماده ۲۷ قانون الحاق برخی از مواد به قانون بخشی از مقررات دولتی (۲) مصوب ۱۳۹۳ استفاده نماید. این پژوهش امکان شناسایی، ارزیابی کیفی و کمی، تخصیص و استراتژی های پاسخ ریسک های مختلف بر اساس شرایط و ویژگیهای هر پروژه و مشخص نمودن مسئول هر ریسک (سرمایه پذیر، سرمایه گذار، مشترک بین طرفین و شخص ثالث) را فراهم می کند. شناسایی، ارزیابی، رتبه بندی و تخصیص ریسک برای مشارکت عمومی - خصوصی اعتبارات دارایی های سرمایه ای در بستر اقتصاد مقاومتی نخستین هدف این پژوهش است.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

۲-۱- مشارکت عمومی - خصوصی و مراحل آن

مقام معظم رهبری در تبیین سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در رابطه با امنیت اقتصادی فرموده اند: "قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ترجمان خواسته ها و آرمان های ملت ایران و نشان دهنده جهت و مسیر حرکت مردم و چارچوب کلی برای تدوین قوانین و سیاست های کلی نظام است. یکی از ویژگیهای ممتاز قانون اساسی قدرت انعطاف پذیری با شرایط و تحولات است. برای خروج از معطلات، تنگناها و استفاده بیشتر از نظرات افراد خبره و صاحب نظران راه حل های عملی ارایه نموده است. هدف از فراهم نمودن امنیت برای سرمایه گذاری، ایجاد رفاه عمومی، رونق اقتصادی، زمینه سازی برای عدالت اقتصادی و از بین بردن فقر در کشور است. قوانین و مقررات و رهنمودها باید دارای سازگاری، ثبات، هماهنگی و شفافیت لازم باشند".

سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی تغییر پارادایم در نظام اجرایی طرح های تملک دارایی های سرمایه ای کشور از تامین مالی بودجه محور، اوراق مشارکت و فینانس دولتی به سمت سرمایه گذاری مشارکتی غیردولتی با نرخ متغیر و تضمین حداقل سود فضای کسب و کار، فعالیت بنگاه های دولتی و عمومی را بدنبال داشت. حضور دولت و نحوه حضور در مسایل اقتصادی، عمرانی و زیر بنایی هم برای تعیین قواعد بازی و هم بعنوان ناظر در زمینه تفسیر و اجرای قواعد تصمیم گیری ضروری است. کمبود توانایی دولت در اجرای صحیح و بموقع و با کیفیت پروژه ها سبب شده است که از مشارکت بخش خصوصی برای فعالیت های توسعه اقتصادی استفاده کند. مشارکت عمومی - خصوصی یک توافق بلند مدت بین دولت و یک شریک خصوصی می باشد که طبق آن شریک خصوصی با استفاده از دارایی های سرمایه ای و اشتراک گذاری ریسک ها، خدمات دولتی را تامین مالی و ارائه می کند (سازمان همکاری اقتصادی و توسعه OECD، 2012). محرک های ارزش آفرین در مشارکت عمومی - خصوصی هزینه یابی چرخه عمر و تخصیص ریسک است. چرایی انجام این پژوهش شناسایی، ارزیابی، رتبه بندی و تخصیص ریسک در ساختار مشارکت عمومی - خصوصی در صنعت آب و فاضلاب کشور بطور عام و صنعت آب و فاضلاب گیلان بطور خاص می باشد. سرمایه گذاری در بخش آب بدلیل

مبلغ بالا و مقیاس بزرگ و تقاضا برای آب پاک و دوره بهره برداری طولانی و تصفیه فاضلاب بدلائل زیست محیطی یکی دیگر از دلایل متقن این پژوهش می باشد. مراحل مشارکت عمومی - خصوصی برای پژوهش بشرح زیر می باشد.

۲-۲- علل جذابیت مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی

واژه اقتصاد مقاومتی اولین بار توسط مقام معظم رهبری در شهریورماه ۱۳۸۹ مطرح شد. رهبر معظم انقلاب، اقتصاد مقاومتی را معنا و مفهومی از کارآفرینی مصرفی و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل "فشار اقتصادی" و "آمادگی برای جهش" را معرفی نمودند (حسین پور و همکاران، ۱۳۹۵). قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی از نظر بودجه و برنامه زمانی بهتر از قراردادهای سنتی می باشند (ریزیک و دیگران، ۲۰۱۰؛ مک دونالد، ۲۰۰۲). هزینه چرخه عمر در زنجیره ارزش کاهش می یابد (لی واکین توی، ۲۰۰۸). انگیزه بخش خصوصی برای کاهش هزینه سربار جهت نیل به سود هدف بدون فدا کردن کیفیت بیشتر می گردد (هارت، ۲۰۰۳). ارائه شاخص پیامد برای کنترل کیفیت، زمان و هزینه در چرخه عمر تحویل پروژه با استانداردهای تدوین شده و ایجاد ارزش برای پول (ارزش آفرینی) از نتایج بکارگیری مشارکت عمومی - خصوصی می باشد (لی گلند، ۲۰۰۶).

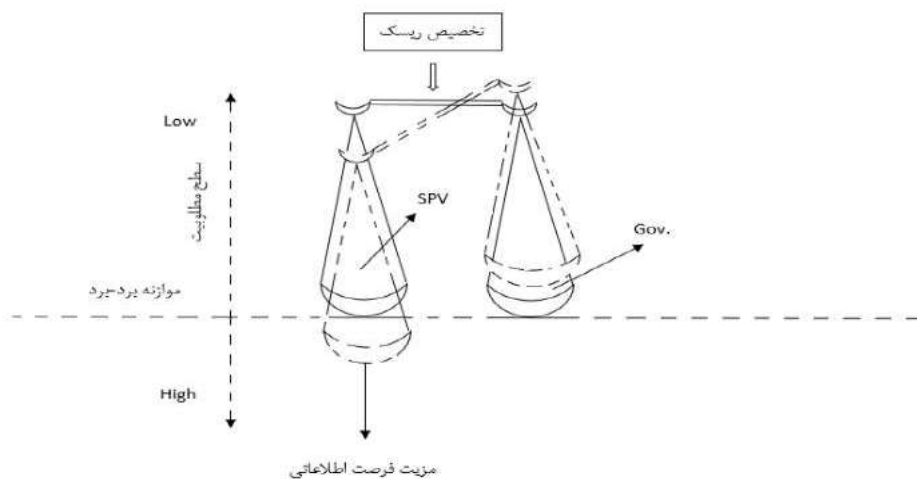
۳-۲- ریسک مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی

ریسک از تعامل اهداف پروژه یعنی زمان، هزینه، کیفیت، عملکرد، محدوده کار و عدم قطعیت آنها حاصل می گردد که می تواند تهدید یا فرصت را بدنبال داشته باشد (عسکری و همکاران، ۱۳۹۵). تجزیه و تحلیل مستقل تخصیص ریسک در بخش آب و فاضلاب دارای بار ارزشی و محتوی اطلاعاتی است. براساس آخرین ویرایش سال ۲۰۰۴ پیکره دانش مدیریت پروژه، مدیریت ریسک شامل ۶ مرحله زیر است. ۱- برنامه ریزی مدیریت ریسک ۲- شناسایی ریسک ۳- ارزیابی کیفی ۴- ارزیابی کمی ۵- برنامه ریزی واکنش به ریسک و ۶- پایش و کنترل ریسک (عسکری و همکاران، ۱۳۹۵). عامل کلیدی در فهم نقش ریسک در مشارکت عمومی - خصوصی ارتباط میان تحمل ریسک و کارایی پروژه می باشد. در این پژوهش ۲۶ ریسک از طریق مطالعات کتابخانه ای و چهارچوب موافقت نامه مشارکت عمومی - خصوصی استخراج شد. برای محاسبه ارزش کسب شده در شرایط عدم اطمینان هزینه چرخه عمر در حالت متعارف با سنجشگر بخش عمومی^۳ و هزینه پروژه در حالت مشارکتی با پیشنهاد فرضی تعدیل شده با ریسک^۴ مقایسه و مقدار آن بصورت ارزش فعلی خالص جریان نقدینگی پروژه محاسبه و مبنای توجیه پذیری مالی با فرض انتقال بهینه ریسک قرار می گیرد.

۲-۴- ریسک خاص بخش آب و فاضلاب در بستر اقتصاد مقاومتی

طبق نظر والستن و کوسک (۲۰۰۸) بخش آب و فاضلاب از چالش های خاص از قبیل هزینه های ثابت بالا، محدودیت رقابت بالقوه و چندین حوزه گسترده مرتبط با سلامت جامعه، محیط و کیفیت زندگی افراد و مسئولیت اجتماعی در قبال کلیه ذینفعان برخوردار می باشد. بخش آب و فاضلاب بخاطر پویایی و تغییر پذیری مداوم متفاوت از بخش های اقتصادی دیگر می باشد (هانمان، ۲۰۰۶). این ویژگی خاص، ریسک خاص را بدنبال دارد. بعنوان مثال، آلوده شدن آب آشامیدنی ممکن است در دامنه وسیع در شبکه گسترده یا در یک دوره مشخص اتفاق بیفتد. تشخیص اینکه نقطه آلودگی در کدام نقطه و چگونه می باشد بسیار مشکل است. برنامه درمان آب آلوده علاوه بر مسئولیت اجتماعی بالا از هزینه نسبتا سنگین برخوردار است. ریسک سطوح آلودگی و محیطی، پیامد گسترده برای پروژه های آب بدنبال دارد. گزارشگری پایداری توسط واحدهای گزارشگر بیانگر اهمیت بالای این بخش می باشد.

مدیریت بهینه ریسک به معنای مدیریت با حداقل هزینه را گویند و کاهش بلند مدت هزینه پروژه ارزش آفرینی و افزایش بهره وری را بدنبال دارد. این مفاهیم در ادبیات قرارداد مرسوم و به قراردادهای برد-برد مشهور می باشند. شکل زیر نشان می دهد چگونه شناسایی و تخصیص مناسب ریسک می تواند برای دستیابی به موفقیت و موازنه در محیط تئوری نمایندگی (کارفرما - پیمانکار) استفاده شود. قراردادهای مشارکت از طریق مذاکره با طرفین باید طوری طراحی گردند تا هردو طرف را به موازنه در برد-برد از طریق ساختار دهی تخصیص ریسک و مسئولیت ها و هزینه های بالای مبادلات تشویق نماید. تامین منابع مالی و تخصیص ریسک در تمام قراردادها مشترک است.

شکل ۱- لوییس و گرمزی، (۲۰۰۲)

آذر و همکاران (۲۰۱۳) در مقاله ای به بررسی ریسک های کلیدی در پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه انرژی در یکی از پروژه های مربوطه در ایران پرداخت. نتیجه پژوهش منجر به شناسایی ۶۸ ریسک به کمک نقشه ریسک و ساختار فازی گردید.

یوساما و همکاران (۲۰۱۵) در مطالعه ای با عنوان مدل تخصیص ریسک برای پروژه های زیر ساختی در یمن نتیجه گیری نمودند. پروژه های زیر ساختی بخاطر پیچیدگی و محیط دینامیکی ریسک پذیرند. ۵۴ ریسک در ده گروه برای توسعه مدل استفاده شد. مهمترین ریسک های تخصیص داده شده (۳۰ ریسک بکمک تکنیک دلفی) به مدیر، مالک یا باتسهیم بین طرفین رتبه بندی گردید. نتایج نشان داد که فهم و استفاده این مدل برای طرفین قرارداد آسان است. به تصمیم گیرندگان برای تصمیم گیری مناسب در خصوص انتخاب در بین پروژه های مختلف بر مبنای فاکتورهای ریسک در مرحله مناقصه و پیشنهاد قیمت کمک می کند. مدل تخصیص ریسک، مدیریت ریسک را امکان پذیر می سازد.

داسیس در سال ۲۰۱۶ به بررسی یک مکانیسم کارا در بازار های رقابتی که با مسئله انتخاب نامساعد (معکوس) مواجهه می باشند می پردازد. شرکتها در بازار دو منو یکی عمومی و دیگری خصوصی ارائه می نمایند. او نشان داد این مکانیسم ساده انحرافات سودآوری واحد های اقتصادی را تا حد زیادی کاهش می دهد و مدیریت ریسک در بازار رقابتی را بدنبال دارد.

گلابچی و نورزایی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان انتخاب روش مناسب مشارکت عمومی - خصوصی به منظور تامین مالی پروژه های آزاد راه ایران با رویکرد AHP ۱۵ معیار موثر برای انتخاب روش های تامین مالی در پروژه های آزادراهی با استفاده از پرسشنامه از دیدگاه جامعه آماری متخصصین (کارفرمایان، مشاوران، پیمانکاران و افراد دانشگاهی) تعیین و رتبه بندی شد. تاثیر هر یک از معیارهای تعیین شده بر روشهای تامین مالی از طریق مشارکت با استفاده از روش تصمیم گیری AHP مورد سنجش قرار گرفت و در نهایت نتیجه گیری نمودند که روش تامین مالی مناسب برای پروژه های آزاد راهی ایران به ترتیب اولویت قراردادهای ساخت، عملیات و انتقال (BOT)، قراردادهای اعطای امتیاز (DBFO)، قراردادهای واگذاری (BOO) و قراردادهای برون سپاری سنتی است.

عسکری، صادقی شاهدانی و سیفلو (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان شناسایی و اولویت بندی ریسک های پروژه های بالادستی نفت و گاز در ایران با استفاده از قالب ساختار شکست ریسک (RBS) و تکنیک تاپسیس (TOPSIS) مبتنی بر راهنمای پیکره دانش مدیریت پروژه (PMBOK) و با روش کتابخانه ای و توصیفی شناسایی و طبقه بندی شدند. بر این اساس ۶۰ ریسک در ۴ دسته طبقه بندی گردید. نتیجه پژوهش نشان داد که علاوه بر گستردگی و تنوع ریسک های پروژه های بالادستی اولویت بندی صورت گرفته که بر اساس سطح ۳ ساختار شکست ریسک انجام شده است. ریسک های ناهمگون سطوح دو و یک را شامل می شود، که این مسئله ضرورت دقت در انتخاب ابزارهای مدیریت ریسک مناسب برای مواجهه با این ریسک ها را دو چندان می کند. تاکنون پژوهشی داخلی پیرامون شناسایی، اولویت بندی و تخصیص ریسک به تفکیک مراحل مختلف مشارکت بخش عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی انجام نگرفته است. وجود پژوهش های اندک در این بخش

دلیل خوبی برای بررسی در این حوزه می باشد. توسعه روز افزون استفاده از روش مشارکت برای اجرای پروژه ها در قوانین برنامه بطور عام و نقش حیاتی آب در زندگی مردم بطور خاص از دلایل دیگر انجام این پژوهش می باشد.

۳- روش شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر استدلال قیاسی- استقرایی می باشد. از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی- پیمایشی می باشد. برای جمع آوری ادبیات پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده و ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه چن و همکاران (۲۰۱۳) بود. برای اطمینان از روایی پژوهش، از روش سنجش اعتبار محتوا صوری با توزیع پرسشنامه بین ۱۲ نفر از مجریان حداقل با سابقه در یک قرارداد مشارکت عمومی- خصوصی برای اطمینان از روایی پژوهش بکار گرفته شد. سنجش قابلیت اعتماد ابزار اندازه گیری با ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹۶ را نشان داد که بیانگر پایایی نتایج ارزیابی است. بدین منظور در راند اول پرسشنامه ای در قالب ۲۶ ریسک، بین مجریان، مشاوران و پیمانکاران مرتبط با طرح های مشارکتی به روش B.O.T توزیع و اطلاعات جمع آوری شده، تجزیه و تحلیل و ۱۷ نوع ریسک بترتیب اهمیت شناسایی و مبنای مطالعه در راند دوم قرار گرفت. برای اندازه گیری اهمیت ریسک از احتمال و شدت آن طبق قضاوت پرسش شوندگان در قالب مقیاس ۵ درجه ای لیکرت استفاده شد. طبق نظر لی و همکاران (۲۰۰۵) مقیاس درجه بندی لیکرت در پژوهش مدیریت قراردادها پذیرفته شده است. بررسی ها نشان داد در سال ۲۰۱۱ در چین مطالعه در بخش آب و فاضلاب با ۱۰ نوع ریسک توسط اکس یو و دیگران (۲۰۱۱) انجام گرفته است. میانگین آماری احتمال و درجه شدت ریسک با استفاده از روش میانگین نمرات با استفاده از فرمول زیر انجام گرفت.

$$\bar{S} = \frac{\sum_{i=1}^N 1(f_s)}{N}$$

S= نمرات داده شده به هر فاکتور توسط پاسخ دهندگان رتبه الی ۴.

F= فراوانی هر امتیاز برای هر فاکتور یا اظهار نظر

N= تعداد پاسخ دهندگان به سوالات پرسشنامه

برای تجزیه و تحلیل از نرم افزار excel و SPSS نسخه ۱۶ استفاده شد. برای محاسبه اهمیت ریسک از جذر حاصل ضرب احتمال و شدت ریسک برای نزدیک شدن به داده های نرمال استفاده گردید (اکس یو، ۲۰۱۰ و هاول، ۲۰۰۷).

قلمرو مکانی پژوهش، عوامل مرتبط با پروژه های در دست اجرای اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای با روش مشارکت عمومی- خصوصی در صنعت آب و فاضلاب گیلان به شیوه ساخت، بهره برداری و انتقال (B.O.T) به تعداد ۳۷ نفر با روش انتخاب نمونه هدف و قلمرو زمانی آن سال های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۵ طول برنامه پنجم می باشد. ۱۷ نوع ریسک شناسایی شده با ضریب اهمیت بیش از ۳ برای ۵ مرحله مشارکت عمومی- خصوصی در قالب پرسشنامه طی دو راند توزیع و اطلاعات ۳۲ پرسشنامه جمع آوری و مورد واکاوی قرار گرفت. این نرخ در

پژوهش هاردکستل (۲۰۰۵)، ۲۱٪ و در پژوهش کی ات ال (۲۰۱۰)، ۶۳٪ و در پژوهش چن (۲۰۱۱)، ۸۱٪ و پژوهش لی (۲۰۱۳)، ۹۲٪ می باشد.

از آزمون کروسگال والیس که یک آزمون غیر پارامتری و از سری آزمون های آنالیز واریانس محسوب می شود. برای اهمیت ریسک در ۵ مرحله (امکان سنجی، تدارکات، خرید، بهره برداری و انتقال) و از آزمون آنوای فرید من برای اهمیت ریسک انفرادی در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی استفاده شد.

۴- فرضیه های پژوهش

۴-۱- اهمیت ریسک ها در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی

امروزه یکی از بزرگ ترین چالش های مدیران تصمیم ساز و تصمیم گیر انتخاب دقیق ترین روش برآورد و رفتار هزینه برای طرح ها (پروژه ها) می باشد. محدودیت منابع و ریسک نیازمند برآوردی قابل اطمینان و مربوط از رفتار هزینه ها در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی است (پورعلی؛ رسولی و حسن پور، ۱۳۹۴). برآورد هزینه های چرخه عمر مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی (امکان سنجی، تدارکات، ساخت، بهره برداری و انتقال) نیازمند ارزیابی مناسب اهمیت انواع ریسک نه تنها در هر مرحله بلکه در مراحل مختلف می باشد. ماهیت ریسک و احتمال آن در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی، هزینه، زمان و کیفیت پروژه ها را تحت تاثیر قرار می دهند. مثلا ریسک تکنیکی در مرحله ساخت بیشتر بروز می کند یا ریسک تامین مالی بیشتر در مرحله تدارکات و ساخت تا مرحله بهره برداری اتفاق می افتد. تحقیقات معدودی در خصوص ارتباط ریسک ها در مراحل مختلف چرخه عمر پروژه های با مشارکت عمومی - خصوصی انجام گرفته است گرمزی و لویس (۲۰۰۲) پیشنهاد داد که ریسک ها در مرحله توسعه و بهره برداری نیاز به تجزیه و تحلیل دارند. اسپین در سال ۲۰۰۴ پیشنهاد داد ریسک ها در مراحل مختلف بغیر از مرحله انتقال باید شناسایی و ارزیابی شوند. آگاهی از اهمیت ریسک ها در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی به ارزیابی دقیق مدل مالی ارائه شده برای تصمیم گیری دقیق تر مدیران و مسئولین از طریق ارائه اطلاعات مربوط و قابل اتکا کمک می کند. چهارچوب موافقت نامه مشارکت عمومی - خصوصی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۲ و قراردادهای منعقد شده اهمیت ریسک ها در مراحل مختلف را یکسان فرض نموده است و تسهیم ریسک را به طرفی دانسته است که بهتر می تواند آنرا مدیریت نماید. بنابراین، اولین فرضیه پژوهش به شرح زیر بیان می شود:

H1: توزیع اهمیت ریسک برای انواع ریسک ها در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی یکسان نیست.

۴-۲- اهمیت ریسک ها در هر مرحله از مشارکت عمومی - خصوصی

بر اساس آخرین ویرایش سال ۲۰۰۴ پیکره دانش مدیریت پروژه، مدیریت ریسک شامل ۶ مرحله زیر است. ۱- برنامه ریزی مدیریت ریسک ۲- شناسایی ریسک ۳- ارزیابی کیفی ۴- ارزیابی کمی ۵- برنامه ریزی واکنش به ریسک و ۶- پایش و کنترل ریسک (عسکری و همکاران، ۱۳۹۵). عامل کلیدی در ریسک مشارکت

عمومی - خصوصی، ارتباط میان تحمل ریسک و کارایی پروژه می باشد. در اقتصاد، کارایی به کارایی تخصیصی (استفاده از منابع به منظور حداکثر نمودن منفعت و بهره برداری)، کارایی فنی (حداقل نمودن ورودی ها و حداکثر نمودن خروجی ها)، کارایی ایکس (جلوگیری از استفاده افراطی و بی فایده از ورودی ها) تقسیم شده است. دستیابی به کارایی و در نهایت ارزش آفرینی به شناخت ریسک در مراحل مختلف مشارکت و توانایی بخش های عمومی و خصوصی در تجزیه و تحلیل و تخصیص مناسب ریسک بستگی دارد (هیبتی، ۱۳۹۳). ریسک، یعنی وقوع رخداد های نامطلوب در فرآیند (مراحل) اجرای پروژه را گویند. انحراف از پیامد (ستانده) را ریسک گویند (اروین و همکاران، ۱۹۹۷). بدلیل وجود ماهیت و روابط پیچیده، مدت طولانی، مراحل مختلف این گونه مشارکت ها مستعد انواع ریسک در مقایسه با قراردادهای سنتی می باشند (گرمزی و لویز، ۲۰۰۲). بنابراین مدیریت ریسک در مراحل مختلف و شناخت ریسک های هر مرحله و تخصیص مناسب آن یکی از اصلی ترین فاکتورهای موفقیت در مقایسه با قراردادهای سنتی می باشد (کتال، ۲۰۱۰). مدیریت ریسک منجر به تخصیص مناسب ریسک و ارزش آفرینی می گردد و دولت را در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی یاری می رساند. بنابراین با توجه به چرخه عمر پروژه های مشارکتی و بلند مدت بودن، احتمال و شدت انواع ریسک های شناسایی شده در پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی در هر یک از مراحل مختلف مشارکت از سطح اهمیت متفاوتی برخوردار می باشد. پژوهش های قبلی نسبت به شناسایی و ارزیابی ریسک ها در مشارکت عمومی و خصوصی بدون توجه به مراحل مختلف مشارکت پرداخته اند. شواهد تجربی و پاسخ متخصصین به سوالات پرسشنامه بیانگر این است که اولاً هر مرحله دارای ریسک های مخصوص به خود بوده و ثانیاً اهمیت همه ریسک ها برای مراحل مختلف متفاوت می باشد. چهارچوب موافقت نامه مشارکت عمومی - خصوصی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، نشریه ۶۵۹ سازمان برنامه و بودجه با عنوان مدیریت ریسک و قراردادهای منعقد شده اهمیت ریسک ها در هر یک از مراحل را یکسان فرض نموده و تسهیم انواع ریسک ها بر اساس نوع آن بین سرمایه پذیر و سرمایه گذار بر اساس درونزا یا برونزا بودن است. بنابراین، دومین فرضیه پژوهش به شرح زیر بیان می شود:

H2: توزیع اهمیت ریسک برای انواع ریسک ها در هر مرحله از مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی یکسان نیست.

۵- یافته های پژوهش

مشارکت عمومی - خصوصی با رویکرد فنی، مالی، اقتصادی و حقوقی برای تبیین الزامات فرآیند واگذاری از منظر سرمایه گذار با مفهوم روش امکان سنجی مالی^۵ و از منظر سرمایه پذیر با مفهوم ارزش آفرینی^۶ منابع با لحاظ نمودن ریسک های مرتبط بیان شد ایجاد تعادل در تعهدات دولت در تامین خدمات زیر بنایی برای عموم و پرداخت اصل و فرع سرمایه گذاری ضروری است. همه افراد نمونه مرد و حداقل دارای سابقه در یک قرارداد مشارکتی و بیش از ۵ سال تجربه بودند. پژوهش های گذشته شفافیت را برای موفقیت پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی به منظور کاهش هزینه های نمایندگی حیاتی دانسته اند. (جفری و همکاران، ۲۰۰۲ و دلمون، ۲۰۰۹). در جدول (۱) براساس اهمیت ریسک ها به تفکیک مراحل مشارکت نشان داده شده اند.

بیشترین اهمیت مربوط به ریسک تحصیل زمین و اخذ مجوزها با ضریب اهمیت ۳/۴۷ در مرحله طراحی و کمترین اهمیت مربوط به ریسک تکنیکی در مرحله ساخت می‌باشد.

جدول ۱- اهمیت ریسک‌های بالای ۳ به تفکیک مراحل مشارکت عمومی - خصوصی

رتبه	ریسک	مرحله	اهمیت	رتبه	ریسک	مرحله	اهمیت
۱۱	سیاسی	ساخت	۳/۱۷	۱	زمین و مجوزها	طراحی	۳/۴۷
۸	قانونی	انتقال	۳/۲۲	۱۲	فرصت طلبی	ساخت	۳/۱۵
۲	تامین مالی	بهره برداری	۳/۴۰	۱۳	مدت وهزینه ساخت	ساخت	۳/۱۴
۱۴	اجتماعی	انتقال	۳/۱۲	۷	کمیت و کیفیت	بهره برداری	۳/۲۴
۱۷	تکنیکی	ساخت	۳/۰۰	۶	ناتوانی کنسرسیوم	ساخت	۳/۳۰
۱۶	محیطی	ساخت	۳/۰۸	۳	برآوردهای نامناسب	طراحی	۳/۳۶
۵	اطلاعات	تدارکات	۳/۳۲	۱۵	افزایش قیمت	بهره برداری	۳/۱۰
۴	قرارداد	ساخت	۳/۳۴	۱۰	مسئولیت پذیری	بهره برداری	۳/۱۸
۹	طراحی	طراحی	۳/۲۰				

ماخذ: محاسبات پژوهش

برای آزمون فرضیه اول پژوهش، از کروسگال والیس که یک آزمون غیر پارامتری و از سری آزمون‌های آنالیز واریانس محسوب و برای مقایسه‌های سه گروه و بیشتر کاربرد دارد، استفاده شد. این آزمون در واقع معادل پارامتری آزمون F مستقل در روش تحلیل واریانس یکطرفه می‌باشد. زمانیکه فرض‌های بنیادی تحلیل واریانس مانند نرمال بودن توزیع داده‌ها و برابری واریانس گروه‌ها برقرار نباشد، آزمون کروسگال والیس استفاده می‌شود. فرضیه‌ی صفر در این آزمون این است که میان گروه‌های مورد بررسی از نظر جمع رتبه‌هایشان تفاوتی وجود ندارد (WWW.SPSS-IRAN.IR).

جدول ۲- اهمیت ریسک‌ها در ۵ مرحله مشارکت عمومی - خصوصی

اهمیت ریسک	امکان سنجی	تدارکات	ساخت	بهره برداری	انتقال
کروسگال والیس	۱۴۶,۶۱۱	۱۹۰,۱۶۶	۱۳۱,۸۸۸	۱۳۲,۹۲۷	۱۳۳,۹۹۷
درجه آزادی	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶
معناداری	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰

ماخذ: نتایج پژوهش

نتایج جدول (۲) در سطح اطمینان ۵٪ و با درجه آزادی ۱۶ نشان داد، بین ریسک‌ها در پنج مرحله مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی در صنعت آب وفاضلاب استان گیلان رابطه معناداری وجود

دارد. یعنی اهمیت ریسک های مختلف در مراحل مشارکت عمومی - خصوصی (امکان سنجی ۱۴۶/۶۱۱، تدارکات ۱۹۰/۱۶۶، ساخت ۱۳۱/۸۸۸، بهره برداری ۱۳۲/۹۲۷ و انتقال ۱۳۳/۹۹۷) از درجه اهمیت متفاوتی برخوردار می باشند. بیشترین آن مربوط به مرحله تدارکات و کمترین آن مربوط به مرحله ساخت می باشد. این موضوع بیانگر این است که در مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی احتمال و شدت ریسک ها متفاوت می باشد و تصمیم گیرندگان و تصمیم سازان نباید اهمیت ریسک ها را برای مراحل مختلف در مشارکت عمومی - خصوصی در هنگام محاسبه برآورد مالی هزینه کل ریسک ها را یکسان فرض نمایند. ریسک ها بدلیل داشتن محتوی اطلاعات دارای بار مالی بوده و عدم توجه به آنها هزینه، کیفیت و زمان اجرای پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی را تحت تاثیر قرار داده و مسئولیت های اجتماعی را بدنبال خواهند داشت. نتایج این پژوهش با نتایج مطالعه گرمزی ولویس (۲۰۰۲) برای مرحله بهره برداری و مطالعه آسپین (۲۰۰۴) برای مرحله انتقال مغایرت و در مابقی مراحل مشارکت عمومی - خصوصی مطابقت دارد.

برای آزمون فرضیه دوم پژوهش از فرید من که یکی از آزمون های ناپارامتریک در مقابل آزمون F و مشابه آزمون کروستال والیس است، با این شرط که K گروه نمونه جور شده باشند. این آزمون معلوم می کند که آیا میانگین رتبه ها با حاصل جمع رتبه ها بطور معنی داری با یکدیگر تفاوت دارند یا خیر؟ بنابراین وقتی که داده ها بصورت رتبه ای باشند آزمون فرید من بر آزمون F ترجیح داده می شود. همچنین وقتی این آزمون بکار می رود که حجم گروه ها تقریباً یکسان باشد (زارع، طالبی و صیف، ۱۳۸۹).

نتایج طبق جدول (۳) نشان داد که آزمون فرض صفر برای همه ریسک ها بجز ریسک اطلاعات رد شد. در بین ۱۷ نوع ریسک، ۱۶ ریسک در سطح اطمینان ۵٪ وجود رابطه معنادار ریسک ها در هر یک از مراحل ۵ گانه مشارکت عمومی - خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی برای صنعت آب وفاضلاب گیلان را تایید نمودند. یعنی حتی اهمیت ریسک ها در درون هر مرحله یکسان نبوده و فقط ریسک اطلاعات از اهمیت یکسان برخوردار بوده و عدم رابطه معناداری را تایید نمود. بیشترین اهمیت ریسک مربوط به زمین و اخذ مجوزها و کمترین آن مربوط به ریسک اطلاعات می باشد. ارزیاب کنندگان و تدوین کنندگان مدل ریسک باید احتمال و شدت ریسک ها را در مراحل ۵ گانه لحاظ و تصمیم برای سرمایه گذاری یا سرمایه پذیری در هنگام ارزیابی اقتصادی، فنی، مالی، حقوقی و تهیه برآورد مالی با توجه به هزینه کلی ریسک ها در مدل مالی بمنظور رعایت صرفه اقتصادی و زمانی مورد توجه جدی قرارگیرد.

یافته های تجزیه و تحلیل ریسک های با اهمیت در هر مرحله از چرخه عمر مشارکت عمومی - خصوصی نشان داد که ریسک ها از درجه اهمیت متفاوتی برخوردارند و فرض برابری ریسک ها در مراحل مختلف برای طراحی مدل مالی فرضی مردود می باشد که با پژوهش شریستا (۲۰۱۳) همسو می باشد. این مطالعه با نوآوری در حوزه مدیریت ریسک و مشارکت عمومی - خصوصی از طریق بررسی اهمیت ریسک ها در هر مرحله و همچنین مراحل مختلف توسعه مرز دانش و دانش افزایی را بدنبال دارد.

جدول ۳- اهمیت هر ریسک مراحل مختلف مشارکت عمومی - خصوصی

ریسک	تعداد	فرید من	درجه آزادی	معناداری
۱- ریسک سیاسی	۳۲	۲۳/۳۳۶	۴	۰/۰۰۰
۲- ریسک قانونی	۳۲	۱۷/۲۱۹	۴	۰/۰۰۲
۳- ریسک تامین مالی	۳۲	۵۷/۴۴۳	۴	۰/۰۰۰
۴- ریسک اجتماعی	۳۲	۵۹/۳۶۳	۴	۰/۰۰۰
۵- ریسک تکنیکی	۳۲	۳۸/۶۹۰	۴	۰/۰۰۰
۶- ریسک محیطی	۳۲	۵۲/۰۲۴	۴	۰/۰۰۰
۷- ریسک اطلاعات	۳۲	۶/۹۹۲	۴	۰/۱۳۶
۸- ریسک قرارداد	۳۲	۴۵/۷۴۶	۴	۰/۰۰۰
۹- ریسک طراحی	۳۲	۴۱/۰۵۱	۴	۰/۰۰۰
۱۰- ریسک زمین و مجوزها	۳۲	۷۶/۴۶۷	۴	۰/۰۰۰
۱۱- ریسک فرصت طلبی	۳۲	۱۲/۳۷۲	۴	۰/۰۱۵
۱۲- ریسک مدت و هزینه ساخت	۳۲	۶۹/۸۳۳	۴	۰/۰۰۰
۱۳- ریسک اعمال متقلبانه	۳۲	۴۶/۴۸۸	۴	۰/۰۰۰
۱۴- ناتوانی کنسرسیوم	۳۲	۳۸/۶۹۰	۴	۰/۰۰۰
۱۵- برآورد نامناسب	۳۲	۶۴/۵۱۸	۴	۰/۰۰۰
۱۶- ریسک افزایش قیمت	۳۲	۱۸/۰۹۸	۴	۰/۰۰۰
۱۷- مسئولیت پذیری	۳۲	۵۰/۸۵۹	۴	۰/۰۰۰

ماخذ: نتایج پژوهش

این مطالعه بر مبنای شواهد تجربی، یک رویکرد عقلایی قابل قبول برای تخصیص ریسک در مشارکت عمومی - خصوصی را پیشنهاد می‌کند. چارچوب مطالعه، توسعه مشارکت عمومی - خصوصی را نیازمند تامین مالی^۷، حمایت های مالی^۸، سیاستگذاری و تنظیم مقررات^۹ و ظرفیت سازی^{۱۰} بر مبنای مفهوم تخصیص کارای ریسک و انتقال آن در محیط دینامیکی از نظر شدت و احتمال ریسک لازم می‌داند. این مطالعه اولین بار با توجه به اصول بازی برد- برد به تخصیص ریسک در هر مرحله و بین مراحل مختلف مشارکت پرداخت. مطالعه نشان داد از طریق کشف ریسک ها و چگونگی تغییر آنها در هر مرحله و مراحل مختلف هزینه های مالی چرخه عمر مشارکت عمومی - خصوصی در یک فرآیند بلند مدت و پیچیده تحت تاثیر معناداری قرار گرفته و موانع کارکرد کارایی، ثمر بخشی، جریان هزینه و هزینه یابی در محیط حاکم بر فضای کسب و کار اقتصاد مقاومتی رفع و مثلث هزینه، زمان و کیفیت بهبود یابد. بر مبنای این چارچوب دولت می تواند طی یک فرآیند منطقی استراتژی ریسک پروژه ها در مشارکت عمومی - خصوصی را مشخص و از آن برای رفع موانع تولید و ارائه خدمات کمک بگیرد. این موضوع به مدیریت بودجه، اطمینان و کیفیت ارائه خدمات، ارائه بموقع خدمات، بهینه نمودن

طراحی و هزینه یابی چرخه عمر پروژه، روان نمودن مشخصات نحوه هزینه مخارج سرمایه ای، بهره گیری از مهارت‌های بخش خصوصی و افزایش مزایای اقتصادی و اجتماعی کمک می کند. همچنین این چارچوب بعنوان راهبردی برای بخش عمومی در تاسیس واحدهای تخصصی مشارکت عمومی - خصوصی بعنوان مراکز دانش و استفاده از آن جهت ایجاد نوآوری در خدمات بکار گرفته شود. حتی این چارچوب می تواند الگویی برای سایر بخش ها در سطح ملی باشد. شناسایی و تخصیص ریسک در صنعت آب و فاضلاب استان گیلان و کشور بخودی خود یک نوآوری می باشد و برای اولین بار ارزش آفرینی را نتیجه فراورش پول و ریسک مورد پژوهش قرار داده است. مطالعه موردی می تواند بعنوان یک الگوی مناسب و قابل قبول در جهت همگرایی و هم افزایی برای تخصیص کارای ریسک و به تبع آن تخصیص بهینه منابع مالی برای تامین مالی پروژه های اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای در تحقق اهداف قانون چشم انداز ۱۴۰۴ در عدم اطمینان عمل نماید. تصمیمات دولت درباره افزایش (کاهش) اعتبار به طرح های تملک دارایی های سرمایه ای، بیانگر تخصیص منابع، مسئولیت و ریسک می باشد. نتایج این پژوهش در بر گیرنده اطلاعات مهم و اثرگذار برای مسئولین تصمیم گیر به عنوان نقش آفرینان در مدیریت کارآمد اقتصاد کشور و خلق کنندگان ارزش در بستر اقتصاد مقاومتی می باشد. توجه به شناسایی و ارزیابی اهمیت ریسک ها برای تخصیص کارای ریسک در مراحل مختلف و هر مرحله، توسعه مبتنی بر دانایی، افزایش کارایی و بهره وری به همراه افزایش شفافیت، سلامت و انضباط اداری را بدنبال خواهد داشت.

این پژوهش می تواند ابزار مناسبی برای انجام پژوهش های آتی با متغیرهای بیشتر در ارتباط با تخصیص منابع، مسئولیت ها و ریسک برای تبیین دلایل عدم اتمام طرح ها در مهلت های مقرر و ایجاد پروژه های نیمه تمام باشد. پژوهش تخصیص ریسک در مشارکت عمومی - خصوصی با رویکرد تئوری تئوری بازیها پیشنهاد می گردد. طراحی مدل تخصیص ریسک برای ابزارهای نوین مالی از قبیل ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT)، ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOO) پیشنهاد می شود. پیشنهاد می گردد در پژوهشی جداگانه تخصیص ریسک در مشارکت عمومی - خصوصی با رویکرد اجتماعی در بستر اقتصاد مقاومتی در سایر بخش ها مورد مطالعه قرار گیرد.

فهرست منابع

- * بنی مهد، بهمن؛ عربی، مهدی؛ و حسن پور، شیوا. (۱۳۹۵). " اشتباهات رایج در پژوهش های تجربی حسابداری". مجله علمی - پژوهشی دانش حسابداری مالی، دوره سوم، شماره ۱، پیاپی ۸، صص، ۲۱-۴۷.
- * پورعلی، محمدرضا؛ رسولی جوکندان، بهمن؛ و حسن پور، کاووس. (۱۳۹۴). " بررسی چسبندگی هزینه های جانبی در اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای: مطالعه موردی استان اردبیل". فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی، سال ۳، شماره ۹، صص، ۷۵-۹۸.
- * خسروی، تانیا. (۱۳۹۳). "تاثیر سرمایه گذاری بخش عمومی بر سرمایه گذاری بخش خصوصی با حضور مالیات بر شرکت ها". فصلنامه علمی - پژوهشی دانش سرمایه گذاری، سال ۳، شماره ۱۰، صص ۱۶۷-۱۸۵.

- * دولو، مریم، (۱۳۹۴). "نقدشوندگی، سبک سرمایه‌گذاری؟". فصلنامه علمی- پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، سال ۴، شماره ۱۶، صص ۲۵۷-۲۷۹.
- * رهنمای رودپشتی، فریدون و افتخاری، اکبر. (۱۳۸۹). "تدوین استراتژی با رویکرد ارزش آفرینی در موسسات مالی". مجله مهندسی مالی و مدیریت پرتفوی، شماره ۴، صص ۱۲۹-۱۴۲.
- * زارع، حسین؛ طالبی، سعید و صیف، محمد حسن. (۱۳۸۹). آمار استنباطی پیشرفته. چاپ دوم، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران.
- * صحت، سعید؛ دهقانان، حامد و جلالی، محسن. (۱۳۹۵). "شناسایی و اولویت بندی عوامل مدیریتی موثر بر موفقیت بانک های توسعه ای در ایران (مطالعه موردی: بانک توسعه تعاون)". فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی، سال ۲۴، شماره ۸۰، صفحات ۲۱۷-۲۴۰.
- * عسکری، محمد مهدی؛ صادقی شاهدانی، مهدی؛ و سیفلو، سجاد. (۱۳۹۵). "شناسایی و اولویت بندی ریسک های پروژه های بالادستی نفت و گاز در ایران با استفاده از قالب ساختار شکست (RBS) و تکنیک تاپ سیس (TOPSIS)". فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی، سال ۲۴، شماره ۷۸، صفحات ۵۷-۹۶.
- * عزت آبادی پور، حسام و طاهرپور، حبیب. (۱۳۹۳). "ارزیابی و اولویت بندی متغیر های موثر بر موفقیت شراکت عمومی - خصوصی". فرآیند مدیریت توسعه، دوره ۲۷، شماره ۳، صص ۲۱-۴۳.
- * کردستانی، غلامرضا و آقا کاظم شیرازی، سمانه. (۱۳۹۳). "سیر تحول در چارچوب نظری گزارشگری مالی بخش عمومی". حسابدار رسمی، صص ۶۱-۶۸.
- * گلابچی، محمد رضا و نورزایی، عصمت الله. (۱۳۹۴). "انتخاب روش مناسب مشارکت خصوصی - دولتی به منظور تامین مالی پروژ های آزاد راه ایران با رویکرد AHP". مهندسی حمل و نقل، سال ششم، شماره سوم، صص ۵۲۳-۵۳۷.
- * معاونت امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه، امور بنگاهها، شوراها و توسعه مشارکت های مردمی. (۱۳۹۵). چهارچوب موافقت نامه مشارکت عمومی - خصوصی. انتشارات سازمان برنامه و بودجه، چاپ دوم، تهران.
- * محفوظی، غلامرضا؛ اکبری، محسن و قاسمی شمس، معصومه. (۱۳۹۶). "بررسی تاثیر مسئولیت های اجتماعی شرکت ها بر حساسیت سرمایه گذاری به جریان نقدی". فصلنامه علمی-پژوهشی دانش سرمایه گذاری، سال ۶، شماره ۲۱، صص ۴۱-۵۷.
- * نمازی، محمد. (۱۳۸۴). "بررسی کاربردهای تئوری نمایندگی در حسابداری مدیریت". مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره ۲۲، شماره ۲، صص ۱۴۷-۱۶۴.
- * نظری، احد؛ جابری، مجید و صادق عمل نیک، محسن. (۱۳۹۲). "طراحی مدل مدیریت ریسک در یک سازمان پروژه محور". نشریه تخصصی مهندسی صنایع، دوره ۴۷، شماره ۱، صص ۹۳-۱۰۴.
- * هیبیتی، فرشاد و احمدی، موسی. (۱۳۹۳). "مدیریت ریسک در مشارکت های عمومی خصوصی پروژه های زیر ساختی". کنفرانس بین المللی توسعه نظام تامین مالی ایران.

- * Ahmed, S.A., Isa, U.H., Frag, M.A. (2013). "Evaluation of risk factors affecting time and cost of construction projects in Yemen". *International Journal of Management* .5(4), 168-178.
- * Dosis, A. (2016). "An Efficient Mechanism for Competitive Markets with Adverse Selection". *Research Center ESSEC Working Paper 1604 ISSN 1291-9616*.
- * EvansIII, J. and others. (2013). "Points to consider when self- Assessing your Empirical Accounting Research". *Contemporary Accounting Research* .no.xx.pp.1-31.
- * Liu, Z., Jiang, W., Peng, Y., and Wu, Y. ۲۰۱۶. "Advantages of Agent Construction in Building University Talent Apartments in China". *Proceedings of the ۲۰th International Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate 1329-1335*.
- * Minjire, e, Wainganga, e (2015). "Factors Affecting the Performance of Public – Private Partnership in healthcare projects in Kenya: A Case study of the ministry of health". *Journal of Business and Change Management*. Volume 2, pp. 717- 746.
- * Nirali and others. (2014). "Built- Own- Lease- Transfer (BOLT): A Public Private Partnership Model that Bridges Gap of Infrastructure in Urban Areas". *International Journal of civil Engineering Research*, Volume 5, Number 2, pp.135-144.
- * Shrestha, A.Aibinu, T.Chan &Chen. (2013). "Risk allocation in public private partnerships in Chin s water projects: a principal agent approach".vol 171. *Transaction on Ecology and Environment*. 85- 97.
- * Wang. And Liu.j. (2015). "Valuation of the excess revenue sharing ratio in PPP projects using principal agent models". *International Journal of Project Management*,10.1016/j.ijprogram.2015.03.002,1317-1324.
- * Usama H. Isai, Montez Awed Frag, Laila M. Abdel Hafez, Saleh Alawi Ahmed (2015). "A Risk Allocation Model for Construction Projects in Yemen".vol.7.NO.3.PP.78-88.
- * UNESCAP (2011): "A Guidebook on public-private partnership in Infrastructure". United Nation Economic and Social Commission for Asia and the pacific, Bangkok.
- * <https://www.adb.org/publications/asia-infrastructure-needs>.

یادداشت‌ها

- ¹ built-operation-transfer
- ² public private partnership
- ³ public sector comparator
- ⁴ adjusted shadow bid
- ⁵ bankability study
- ⁶ value for money
- ⁷ finance
- ⁸ funding
- ⁹ regulation
- ¹⁰ promotion

مرز میان بخش عمومی و بخش خصوصی در حقوق ایران با تأکید بر برنامه خصوصی سازی و برون سپاری

najafikhah@gmail.com

محسن نجفی خواه

دکتری حقوق خصوصی، دانشگاه تهران.

پذیرش: ۱۳۹۶/۰۵/۲۸

دریافت: ۱۳۹۵/۱۰/۱۱

چکیده: تعیین مرز میان بخش خصوصی و عمومی و سازمان‌های عمومی و خصوصی بسیار مهم و اساسی است. تقسیم کار ملی و تعیین قلمرو فعالیت بخش خصوصی و قلمرو حکومت منطق بازار، به تمایز صحیح میان بخش خصوصی و عمومی بستگی دارد. همچنین، این تقسیم بر نگهداری حساب‌های ملی و تعیین استانداردهای حسابرسی بخش عمومی تأثیر اساسی می‌گذارد. علاوه بر این، تفکیک فوق در تعیین مقررات حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی اشخاص عمومی، نقش تعیین کننده دارد. اجرای صحیح برنامه خصوصی سازی نیز نیازمند تعریفی دقیق از بخش خصوصی است. در این مقاله، تعاریف قانونی بخش خصوصی و عمومی و سازمان‌های این دو بخش مورد بررسی و نقادی قرار گرفته و نشان داده شده است که تسری تعاریف خاص ناظر به امور مالی و محاسباتی، به قانون اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی و اتفاق مشابهی که در قانون مدیریت خدمات کشوری افتاده است، موجب پیچیدگی‌های حقوقی غیرضروری و در بعضی موارد انحراف در برنامه‌های خصوصی سازی و برون سپاری شده است. مسأله تقسیم کار ملی و این که چه اموری شایسته آن است که توسط بخش عمومی انجام شود و در چه مواردی دولت و بخش عمومی نباید فعالیت یا مداخله نمایند، موضوع این مقاله نیست.

کلیدواژه‌ها: بخش عمومی، بخش خصوصی، خصوصی سازی، برون سپاری، تمرکززدایی.
طبقه بندی JEL: K0, K2, K23

مقدمه

تعریف واحدی از بخش عمومی و بخش خصوصی و سازمان‌های این دو بخش وجود ندارد. چه تعریفی از بخش عمومی و خصوصی مناسب و ملائم برنامه خصوصی‌سازی و برون‌سپاری است؟ بررسی قانون اجرای اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و قانون مدیریت خدمات کشوری که دو قانون اصلی راجع به خصوصی‌سازی و برون‌سپاری در نظام حقوقی ایران محسوب می‌شوند، نشان می‌دهد که قانونگذار نتوانسته است به این پرسش اساسی پاسخ مناسبی بدهد. حتی در قانون اجرای اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی با این که قانونگذار درصدد پیاده‌سازی برنامه خصوصی‌سازی بوده، ضرورتی برای ارائه تعریفی مناسب این برنامه احساس نکرده و کفایت تعاریف موجود قانونی در قانون محاسبات عمومی را مسلم دانسته است. در قانون مدیریت خدمات کشوری نیز با آن که قانونگذار در فصل نخست قانون تعاریفی از سازمان‌های بخش عمومی ارائه داده است، احکام مختلف قانون - به شرحی که گفته خواهد شد - نشان می‌دهد که قانونگذار تصور روشنی از مرز میان بخش خصوصی و دولتی (مناسب با برنامه برون‌سپاری) ندارد و ایراداتی مشابه آن چه که در مورد قانون اجرای اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مطرح است، در مورد این قانون نیز قابل طرح است. علاوه بر این، با وجود این که قانون یادشده - لاقلاً در بخش برون‌سپاری - با قانون اجرای اصل چهل‌وچهارم اهداف مشترکی دارد، تعاریف این دو قانون با یکدیگر متفاوت است. قانون اخیر به تعاریف مندرج در قانون محاسبات عمومی ارجاع داده؛ در حالی که قانون مدیریت خدمات کشوری، خود تعاریف متفاوتی را عرضه داشته است.

این پژوهش درصدد بیان تفاوت میان تعاریف ملاک عمل این دو قانون نیست؛ بلکه تلاش می‌کند نشان دهد که چگونه قانونگذار به دلیل نداشتن دریافت روشن و مناسبی از بخش عمومی و خصوصی و سازمان‌های این دو بخش، به انحراف رفته و بر پیچیدگی وضعیت نظام حقوقی موجود افزوده و در عین حال ایجاد انحراف در برنامه‌های برون‌سپاری و خصوصی‌سازی را سبب شده است.

مسأله تقسیم کار ملی و این که دولت در چه اموری نباید فعالیت نماید و یا چه اموری بر عهده دولت است و بخش خصوصی مجاز به ورود به آن نیست، موضوع این پژوهش نیست. به عنوان مثال، مواد ۸ و بعد قانون مدیریت خدمات کشوری با تفکیک میان امور حاکمیتی از امور تصدی، در صد آن است که دولت را از انجام فعالیت‌هایی که در حوزه بخش خصوصی قرار می‌گیرد، منع نماید. با این حال، ممکن است بنگاه‌هایی در دولت وجود داشته باشد که بر خلاف قانون یادشده، فعالیت‌هایی را انجام دهند که اصولاً باید به بخش خصوصی واگذار شود. تردید نیست که چنین بنگاه‌هایی جزو بخش دولتی تلقی می‌شوند؛ هر چند دولت موظف است این بنگاه‌ها را به بخش خصوصی واگذار نماید.

در این پژوهش نشان داده می‌شود که سازمان‌ها و بنگاه‌هایی در بخش عمومی وجود دارد که به دلیل اشتباه در تعریف درست قانونی از بخش عمومی و خصوصی، در نظم حقوقی موجود به غلط آن‌ها را جزو بخش خصوصی محسوب می‌دارند. حتی در اجرای برنامه خصوصی‌سازی، بنگاه‌های دولتی را به بخش عمومی منتقل می‌سازند و نام این کار را خصوصی‌سازی می‌گذارند. این پژوهش نشان می‌دهد که چرا و چگونه این اشتباه در نظام حقوقی ما ایجاد شده و چگونه می‌توان به این وضعیت پایان داد. پیش از ورود به مباحث اصلی این پژوهش، نخستین مسأله‌ای که در زمینه تعریف مفاهیمی چون مفهوم بخش خصوصی لازم است مورد توجه قرار گیرد، سیال بودن این مفاهیم با توجه به ارزش داورها و تلقی‌های جامعه مورد نظر و نیز اهداف و سیاست‌هایی است که نیل به آن‌ها مستلزم ارائه تعریفی از این مفاهیم است. به عنوان مثال، اگر در صدد تقسیم کار ملی میان بازار و دولت باشیم، بسته به نوع فکر اقتصادی و نظریه اقتصادی حاکم بر اداره کشور، ممکن است تعریف بخش خصوصی در جوامع مختلف متفاوت باشد. تعریف اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و سیاست‌های کلی ناظر به این اصل از این جنس است. برعکس، اگر در صدد مقایسه وضعیت اقتصادی کشورهای مختلف و طراحی استاندارد برای حسابرسی بخش عمومی باشیم، ناچار باید چارچوب مفهومی واحدی برای این منظور طراحی و نقش و جایگاه بخش عمومی را متناسب با این هدف تبیین نماییم. تعاریف GFS^۱ و SNA^۲ از این سنخ است. همچنین، اگر هدف تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی باشد، ممکن است تعاریف متفاوتی ارائه گردد. تعریف مؤسسه عمومی در قانون فهرست مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مفهوم مخالف برخی احکام این قانون که بر اساس آن برخی مؤسسات و شرکت‌ها که از نظر مالکیت عمومی محسوب می‌شوند، ولی از نظر قانون یادشده خصوصی تلقی می‌گردند، از این سنخ تعاریف است. تعریف بخش خصوصی برای تعیین قواعد ناظر به تعارض منافع نیز با توجه به هدف این تعاریف اقتضات خاص خود را خواهد داشت. تعریفی که در قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب سال ۱۳۹۰ آمده است و نیز تعریفی که از احکام قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی استنباط می‌شود، چنین وضعیتی دارد.

در این پژوهش، ابتدا به رویکردهای مختلف در تعریف بخش خصوصی و بخش عمومی و کاربرد هریک از آن‌ها پرداخته می‌شود و به بررسی این موضوع پرداخته می‌شود که چگونه گاهی در حقوق

1. Government Finance Statistics (GFS)
2. The System of National Accounts (SNA)

کشور ما قانونگذار میان این کاربردها خلط مبحث نموده و این امر برخی از برنامه‌های مهم کشور را تحت تاثیر قرار داده است. این پژوهش درصدد نقد فعالیت اقتصادی دولت یا بخش عمومی و حدود آن نیست؛ بلکه می‌خواهد نشان دهد که چگونه تسری تعاریف مفاهیمی چون بخش خصوصی و بخش عمومی یا مؤسسه عمومی یا مؤسسه خصوصی در برخی قوانین به قوانین دیگری که از حیث هدف و غایت وضع قانون کاملاً متفاوت هستند، موجب پیچیدگی‌های حقوقی لاینحل یا غیرضروری و یا انحراف در برنامه‌های مهم کشور نظیر خصوصی‌سازی و برون‌سپاری و تأمین کالاها و خدمات عمومی از طریق بخش خصوصی می‌گردد.

رویکردهای مختلف در تعریف بخش عمومی و خصوصی و سازمان‌های این دو بخش

ملاک و معیار تمیز سازمان‌های بخش خصوصی از سازمان‌های بخش عمومی چیست؟ کلمه انگلیسی Public (به فرانسه Public La و به آلمانی Das Publikum) دارای ریشه لاتین و به معنای مردم است؛ در مقابل، Private به انگلیسی (Prive به فرانسه و Privat به آلمانی) که از واژه لاتین Privatus گرفته شده است، به معنای بیرون بودن از حوزه دولت است. تعریف بخش عمومی و بخش خصوصی، هم در فلسفه حقوق و هم در فلسفه سیاسی و هم در نظریه‌های مدیریت دولتی و سازمان، اهمیت زیادی یافته است. هرچند پیش از ۱۹۷۰ نیز تحقیقات قابل توجهی در خصوص مقایسه سازمان‌های بخش عمومی و خصوصی انجام شده بود،^۱ لکن در سال‌های بعد مطالعه‌های مهمی صورت گرفته است که به‌جای مقایسه میان این دو، بیش‌تر درصدد تعیین عناصر اصلی سازمان‌های بخش خصوصی و عمومی هستند. یکی از نخستین پژوهش‌های انجام شده، چهار راه را برای توصیف سازمان‌های بخش عمومی و خصوصی پیشنهاد می‌کند: رویکرد فهم مشترک و عمومی، رویکرد تعاریف عملی، رویکرد تفکیکی و رویکرد تحلیلی.

رویکرد فهم مشترک و عمومی با این فرض که مخاطبان به سادگی و بر اساس متفاهم عرفی مفهوم سازمان عمومی و خصوصی را از یکدیگر تمییز می‌دهند، بدون آن‌که تعریفی رسمی از این دو امر ارائه دهد، به توصیف سازمان‌های عمومی و خصوصی می‌پردازد. رویکرد تعاریف عملی، برای توصیف سازمان‌ها به عنوان عمومی یا خصوصی از قواعد سرانگشتی استفاده می‌کند. رویکرد تفکیکی، بر اساس وضعیت سازمان‌های تحت کنترل یک سازمان یا فعالیت‌هایی که یک سازمان درگیر

۱. در این خصوص ر.ک: Dahl & Lindblom, 1954 و Blau & Scott, 1962 و Kilpatrick *et al.*, 1964 و Rhinehart *et al.*, 1969 و Pugh *et al.*, 1969 و Paine *et al.*, 1966

آن‌هاست، نوع سازمان را تعیین می‌کند. بالاخره رویکرد تحلیلی، بر مبنای تعیین مجموعه‌ای از عوامل عمومی یا خصوصی بودن را تبیین می‌کند. (Rainey et al., 1976) رینی و همکاران (۱۹۷۶) تأکید کرده‌اند که هیچ یک از این رویکردها کاملاً کافی نیست و بنابراین، تفاوت‌های میان سازمان‌های خصوصی و عمومی مبهم است؛ با این حال، وقتی گزینه دیگری وجود ندارد، تفکیک نادقیق و مبهم نیز می‌تواند مفید باشد. در پژوهش دیگری که بعد از این مطالعه به عمل آمده است، رینی نتیجه گرفته است که تعیین مرز میان سازمان‌های خصوصی و عمومی می‌تواند بر اساس ساختار درونی این سازمان‌ها صورت گیرد. هرچند این رویکرد نمی‌تواند همه سازمان‌ها را طبقه‌بندی نماید، ولی عمده سازمان‌ها با این روش از جهت عمومی یا خصوصی بودن قابل توصیف خواهند بود. امروزه سه رویکرد عمده برای طبقه‌بندی سازمان‌ها به عمومی و خصوصی مطرح است: رویکرد کل‌نگر، رویکرد هسته‌ای و رویکرد ابعادی.

در این قسمت لازم است این سه رویکرد اصلی و غالب، مورد بررسی قرار گیرد و پس از آن باید بررسی شود که برای نیل به غرض و مقصود این پژوهش، کدام یک از رویکردها بیش‌تر به کار می‌آید.

- رویکرد کل‌نگر

در این رویکرد، تفاوت میان سازمان‌های بخش عمومی و خصوصی و سازمان‌های دورگه (سازمان‌هایی که ویژگی‌های عمده هر دو نوع سازمان بخش خصوصی و دولتی را دارا هستند) کم اهمیت جلوه داده می‌شود و بیش‌تر بر مشابهت‌ها تأکید می‌گردد. یکی از مطالعه‌هایی که بر اساس این رویکرد انجام شده است (Murray, 1975; Lau et al., 1980)، تأکید می‌کند که سازمان‌ها قطع نظر از این‌که خصوصی باشند یا عمومی از نظر کارکردها، فرایندهای سازمانی، ارزش‌های مدیریتی و فرایندهای تصمیم‌گیری مشابه هستند. افزایش تعداد سازمان‌های دورگه، جریان خصوصی‌سازی بسیاری از خدمات عمومی و این‌که امروزه پذیرفته شده است، بسیاری از فعالیت‌ها (مانند بازمهندسی فرایندها، ایجاد دفاتر یا مؤسسات فناوری اطلاعات و مدیریت کیفیت) که به‌طور ماهیتی خدمت عمومی نیستند، به وسیله سازمان‌های بخش عمومی انجام پذیرند، شواهدی هستند که در این رویکرد برای اثبات ادعای از میان رفتن مرز میان بخش عمومی و خصوصی، استفاده می‌شوند. همچنین، پدیده‌ای که امروز در کشورهای مختلف وجود دارد و با نام «پدیده درهای گردان» نامیده می‌شود، به عنوان شاهد مدعا مورد استناد قرار گرفته است. همانند درهای گردان که همواره میان داخل ساختمان و بیرون آن درگردشند، مدیرانی وجود دارند که بین بخش دولتی و خصوصی در گردشند و نقش آفرینی می‌کنند (Scott & Falcone, 1998). به نظر طرفداران این رویکرد، این پدیده نیز نشان

می‌دهد که تأکید زیاد بر مرزبندی میان بخش عمومی و خصوصی اهمیت سابق خود را از دست داده است.

بر اساس رویکرد جامع و کلی نگر، تأکید زیاد بر تفکیک سازمان‌های عمومی و خصوصی موجب به هم ریختگی نظام حقوقی و برخورد متفاوت با موضوع‌های مشابه است. به عنوان مثال، سازمان‌هایی که هم نوع دولتی و هم نوع خصوصی آن‌ها وجود دارد، اصولاً باید تابع قوانین و مقررات مشابهی باشند؛ در حالی که اصرار بر تفکیک سازمان‌های بخش عمومی از خصوصی، موجب تفاوت غیراصولی یا فاقد مبنای درست در مقررات حاکم بر آن‌ها می‌گردد.

نمونه‌های متعددی از برخورد متفاوت با موضوع‌های مشابه که در رویکرد جامع و کلی نگر نسبت به آن هشدار داده شده است، در نظام حقوقی کنونی ایران وجود دارد؛ به عنوان نمونه، در حال حاضر با توجه به سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی، هم بانک خصوصی و هم بانک دولتی وجود دارد. بسیاری از بانک‌هایی که امروز خصوصی هستند، در گذشته نه چندان دور دولتی بوده‌اند. علاوه بر بانک مرکزی که نهاد تنظیم‌کننده بازار پولی کشور است، دیوان محاسبات کشور نیز بر بانک‌های دولتی نظیر بانک ملی به دلیل دولتی بودن آن‌ها نظارت دارد؛ ولی بانک‌های خصوصی طبعاً مشمول نظارت دیوان محاسبات نیستند. تصمیم‌ها و مقررات مصوب ارکان بانک‌های دولتی، قابل شکایت در دیوان عدالت اداری است؛ در حالی که در مورد بانک‌های خصوصی، دیوان عدالت صلاحیت رسیدگی ندارد. کارکنان بانک‌های دولتی تابع قانون مدیریت خدمات کشوری هستند؛ در حالی که کارکنان بانک‌های خصوصی تحت شمول قانون کار قرار می‌گیرند. تخلفات کارکنان بانک‌های دولتی تابع قانون تخلفات اداری کارکنان دولت است و مراجع خاص پیش‌بینی شده در قانون یادشده، صلاحیت رسیدگی به این تخلفات را دارند؛ در حالی که کارکنان بانک‌های خصوصی تابع آیین‌نامه‌های انضباطی کارگاه موضوع ماده ۲۷ قانون کار مصوب ۱۳۶۹ و تبصره ۲ اصلاحی آن (مصوب ۱۳۹۰) هستند. از نظر کیفری، اقدامات مجرمانه‌ای که در بانک دولتی با نام اختلاس یا ارتشاء قابل کیفر است، در بانک‌های خصوصی با نام خیانت در امانت یا تحصیل مال نامشروع قابل مجازات است.

از سوی دیگر، اتخاذ رویکرد جامع و کل‌نگر در برخی قوانین نظارتی موجب شده است که اشکال‌های از نوع آن‌چه که در مورد بانک‌های دولتی گفته شد، ایجاد نشود. به عنوان مثال، می‌توان به قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۸ / ۰۵ / ۳۱ اشاره نمود که در بندهای (د) و (ه) ماده ۱ آن مؤسسات عمومی و خصوصی به نحو زیر تعریف شده است:

«د. مؤسسات عمومی: سازمان‌ها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه، شامل تمام

ارکان و اجزاء آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است.

هـ. مؤسسات خصوصی: از نظر این قانون، مؤسسه خصوصی شامل هر مؤسسه انتفاعی و غیرانتفاعی به استثناء مؤسسات عمومی است.»

همچنین، در ماده ۱۸ قانون یادشده، مؤسسه‌های خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، هم‌زمان با مؤسسه‌های عمومی و در ردیف آن‌ها مورد توجه قرار گرفته است. اشکال اساسی این رویکرد این است که اصولاً نمی‌تواند تفاوت‌های بخش خصوصی و عمومی و سازمان‌های این دو بخش را توضیح دهد. به عبارت دیگر، این رویکرد با طرح مشکلی که در مورد توضیح وضعیت حقوقی سازمان‌های دورگه وجود دارد، به جای حل مسأله و ارائه راه‌حلی برای این موضوع که بتواند وضعیت حقوقی این سازمان‌ها را توضیح دهد، اصل مسأله را پاک کرده و از اساس منکر اهمیت و ضرورت تفکیک سازمان‌ها به عمومی و خصوصی است.

– رویکرد هسته‌ای

برخلاف رویکرد کل‌نگر که تفاوت‌های میان بخش خصوصی و عمومی را کم‌اهمیت جلوه می‌دهد، در «رویکرد هسته‌ای» که «مدل مالکیت» نیز خوانده می‌شود، تأکید می‌شود که تفاوت‌های مهمی میان سازمان‌های بخش عمومی و خصوصی وجود دارد که با توجه به آن‌ها، سازمان‌ها در یکی از دو بخش عمومی و خصوصی قرار می‌گیرند. در این رویکرد، سازمان‌ها با توجه به وضعیت حقوقی رسمی خود یا عمومی هستند یا خصوصی (Bozeman & Bretschneider, 1994). وضعیت حقوقی رسمی اشاره به ساختار و منابع مالی و مالکیت سازمان دارد. بنابراین، مؤسسه‌ای که مالکیت آن متعلق به بخش خصوصی است و هیچ بودجه‌ای از دولت و سازمان‌های دولتی حتی در قالب قرارداد نمی‌گیرد، مؤسسه خصوصی تلقی می‌شود. در مقابل، سازمان‌های عمومی، سازمان‌هایی هستند که هم متعلق به بخش عمومی هستند و هم از بودجه عمومی استفاده می‌کنند.

مدیران خصوصی برای جلب نتایج اقتصادی و سود بیش‌تر به دنبال آن هستند که منابع سازمانی را کارآمدتر اداره کنند. در مقابل، مدیران بخش عمومی برای تولید خدمات و کالاهای عمومی، وابستگی و تعلق خاطری به شاخص‌های بازار ندارند؛ زیرا بودجه و نیروی انسانی آن‌ها را دولت تامین می‌کند. بنابراین، کم‌تر به مدیریت کارآمد منابع حساس هستند. یکی از تفاوت‌های عمده میان سازمان‌های عمومی و خصوصی، محدودیت‌های سیاسی و حقوقی آن‌هاست (Rainey et al., 1976). سازمان‌های عمومی بیش‌تر از سازمان‌های خصوصی از نظر حقوقی تحت نفوذ و کنترل نظام قضایی، از حیث قانونگذاری و بودجه‌ریزی تحت کنترل قوه‌مقننه و از نظر اجرایی تحت نظارت نهادهای نظارتی قوه‌مجریه هستند.

همچنین، از نظر سیاسی، گروه‌های قدرت نفوذ بیشتری در این سازمان‌ها دارند و نظارت و حساسیت عمومی نیز در مورد این سازمان‌ها بیشتر است. تقسیم سازمان‌ها به خصوصی و عمومی بر اساس تفاوت‌های اصلی میان آن‌ها مزایای زیادی دارد: نخست این‌که این رویکرد با تأکید بر چند عامل مشخص ملاک و معیار ساده و سهل‌الوصولی را برای تفکیک سازمان‌های عمومی و خصوصی به‌دست می‌دهد. دوم این‌که در مقام عمل نیز تفاوت‌های مهمی که میان سازمان‌های خصوصی و عمومی از جهات مختلف مانند رضایت شغلی و تعهد سازمانی (Buchanan, 1974) حساسیت و انگیزه جلب پاداش (Rainey, 1979)، فورمالیزم و شکل‌گرایی سازمانی (Rainey, 1983)، نظارت مدیران قدیمی (Blumenthal, 1983) و حدود تصمیم‌گیری کارکنان (Coursey & Bozeman, 1990) وجود دارد، مؤید این رویکرد است. با این حال، رویکرد هسته‌ای با این اشکال مواجه است که نمی‌تواند وضعیت سازمان‌های دورگه را روشن سازد. به عنوان مثال، سازمان‌های خصوصی عام‌المنفعه که گاهی به عنوان بخش سوم در عرض بخش‌های خصوصی و عمومی از آن‌ها یاد می‌شود، همانند سازمان‌های عمومی بیشتر خدمت محور هستند. درعین حال سازمان‌های عمومی وجود دارند که مشابه سازمان‌های خصوصی، بیش‌تر در قالب قرارداد و بر اساس منابع فعالیت می‌کنند و منبع محورند (Nutt & Backoff, 1993). این ضعف عمده رویکرد هسته‌ای، موجب طرح نظریه‌های دیگری شده است که به رویکرد طیفی مشهور هستند.

- رویکرد طیفی

هر چند بسیاری از سازمان‌ها آشکارا در حوزه خصوصی یا عمومی قرار می‌گیرند، اما سازمان‌هایی وجود دارند که در میان این دو حوزه واقع می‌شوند. رویکرد طیفی مدعی است که تفکیک سازمان‌ها به عمومی و خصوصی می‌تواند مبتنی بر این امر باشد که تا چه اندازه و چگونه قدرت‌های سیاسی و اقتصادی خارج از سازمان بر سازمان نفوذ دارند و آن را محدود می‌سازند. بوزمن^۱ (۱۹۸۴) تأکید می‌کند که همه سازمان‌ها، قطع نظر از استقلال حقوقی آن‌ها و گذشته از وضعیت حقوقی رسمی آن‌ها، درجه‌ای از ابعاد عمومیت را دارند. عمومیت از نظر او یعنی درجه و اندازه‌ای که یک سازمان از نیروهای اقتصاد و دولت تأثیر می‌پذیرد. به عنوان مثال، دادگستری بیش‌ترین درجه و سطح عمومیت را دارد؛ در حالی که یک فروشگاه خصوصی که هیچ نوع قرارداد و همکاری با بخش عمومی ندارد، کم‌ترین درجه عمومیت را دارد. سازمان‌های کاملاً خصوصی، سازمان‌هایی هستند که در هیچ سطحی تحت نفوذ نیروهای دولت نیستند و از این‌رو، خالی از جنبه عمومیت هستند. سازمان‌های کاملاً

1. Bozeman

عمومی، سازمان‌هایی هستند که در هیچ سطحی تحت نفوذ نیروهای بازار و اقتصاد نیستند. البته هیچ سازمانی پیدا نمی‌شود که مطلقاً تحت نفوذ دولت، لاقلاً از نظر مقررات مالیاتی و مقررات محیط‌زیست و نظایر آن نباشد (Bozeman & Bretschneider, 1994).

همچنین، کم‌تر سازمانی پیدا می‌شود که کاملاً عمومی باشد؛ زیرا همواره وضعیت بازار ارتباط مستقیمی با بودجه دولت دارد. رویکرد طیفی، ایرادی نمی‌بیند در این‌که درجه عمومیت بعضی سازمان‌های خصوصی از درجه عمومیت برخی سازمان‌های دولتی بیشتر باشد. (Bozeman, 1984) بدین ترتیب، رویکرد طیفی با در نظر گرفتن وضعیت سازمان‌های دورگه، از رویکرد هسته‌ای فراتر می‌رود. مطالعه‌های زیادی این رویکرد را تأیید می‌کنند. یکی از مطالعه‌ها که درصدد طبقه‌بندی سازمان‌های دورگه برآمده است، بر اساس درجه عمومیت، سازمان‌ها را به چهار دسته تقسیم می‌کند: سازمان‌های خصوصی سنتی (که کاملاً هم از نظر مالکیت و هم از نظر نوع فعالیت خصوصی هستند)، سازمان‌های عمومی سنتی (که کاملاً از نظر مالکیت و هم از نظر فعالیت عمومی هستند). سازمان‌های دورگه مشارکتی که از نظر مالکیت و فعالیت، به دو یا چند سازمان عمومی و خصوصی تعلق دارند و سازمان‌های دورگه مختلط که بخشی از امکانات و برنامه‌های آن‌ها به سازمان‌های خصوصی و بخشی دیگر به سازمان‌های عمومی تعلق دارد. اما این رویکرد نیز برای توصیف کامل وضعیت سازمان‌های دورگه مفید نیست. این رویکرد فقط می‌تواند وجود سازمان‌های دورگه و مصادیق آن را ثابت کند؛ ولی نمی‌تواند توضیح بیش‌تری راجع این سازمان‌ها و ویژگی‌های آن‌ها بدهد (Bozeman & Bretschneider, 1994).

این رویکرد اشکال رویکرد هسته‌ای را ندارد؛ زیرا می‌تواند وجود سازمان‌های دورگه را به رسمیت بشناسد. در عین حال، ایراد و اشکال اصلی رویکرد جامع را نیز ندارد؛ زیرا برخلاف رویکرد جامع و کل‌نگر، منکر تفاوت و تمایز میان بخش خصوصی و عمومی نیست. بدین ترتیب، سازمان‌هایی که از نظر مالکیت خصوصی محسوب می‌شوند، ولی از نظر نوع خدمات و مسؤولیت‌ها، اهداف دولت را پیگیری می‌کنند - نظیر سازمان‌های حرفه‌ای که برخوردار از امتیازات بخش عمومی هستند، مانند سازمان نظام پزشکی و کانون وکلای دادگستری - در این رویکرد وضعیت قابل توضیحی خواهند داشت. همچنین، شرکت‌هایی که از نظر مالکیت عمومی هستند، ولی از حیث اداره خصوصی هستند، در این روش قابل توضیح و توصیف هستند. نظیر شرکت‌های وابسته به مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی که مالکیت آن‌ها متعلق به مؤسسه‌های عمومی است، ولی با توجه به تبصره ۱ ماده واحده قانون فهرست مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، تابع مقررات بخش خصوصی هستند. این شرکت‌ها به صورت خصوصی ارائه می‌شوند و در عمل کارکرد آن‌ها هیچ

مشابهتی با سازمان‌های عمومی ندارد. خدمت عمومی نیز عرضه نمی‌کند و فقط سهام آن‌ها متعلق به مؤسسه‌های یادشده است و سود سهام آن‌ها نیز عاید این مؤسسه‌ها می‌گردد. مؤسسه‌های دیگری وجود دارند که از نظر مالکیت عمومی محسوب می‌شوند، از نظر نوع خدمات نیز خدمت عمومی یا شبهه عمومی عرضه می‌کنند، ولی نوع اداره آن‌ها خصوصی یا معاف از قوانین و مقررات دولتی است. وضعیت دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی دولتی و نیز بیمارستان‌های دولتی وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی با توجه به بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه و پیش از آن بند (الف) ماده ۴۹ قانون برنامه چهارم توسعه و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ این چنین است.

با آن که رویکرد طیفی می‌تواند سازمان‌های دورگه را شناسایی نماید، این اشکال اساسی را دارد که نمی‌تواند وضعیت حقوقی این سازمان‌ها و حتی سازمان‌های کاملاً عمومی و کاملاً خصوصی را توضیح دهد؛ زیرا صرف پذیرش این که سازمان‌ها در یک طیف قرار می‌گیرند که دو طرف آن سازمان‌های کاملاً عمومی و کاملاً خصوصی هستند و در میانه سازمان‌های دورگه قرار می‌گیرند، کافی نیست و بالاخره باید توضیح داده شود که سازمان‌های یادشده تابع قوانین و مقررات بخش خصوصی هستند یا عمومی. به عنوان مثال، شرکت‌های وابسته به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، وقتی با توجه به تبصره ۱ ماده واحده قانون فهرست مؤسسه‌های عمومی غیردولتی در قالب تجارتي و بر اساس مقررات قانون تجارت در اداره ثبت شرکت‌ها ثبت می‌گردند، در رویکرد هسته‌ای، شرکت خصوصی تلقی می‌شوند و دیگر به مالکیت آن‌ها که عمومی است، توجهی نمی‌شود. اما رویکرد طیفی صرفاً می‌تواند این نکته را تأکید نماید که این شرکت‌ها کاملاً خصوصی و کاملاً عمومی نیستند، ولی این که نظام حقوقی حاکم بر آن‌ها چیست، مسأله‌ای است که این رویکرد توان پاسخ‌گویی به آن را ندارد. به همین دلیل، مطالعات جدیدتر در پی اثبات این مدعاست که هیچ یک از دو رویکرد هسته‌ای و طیفی کفایت لازم را ندارد و این دو رویکرد را باید به عنوان مکمل یکدیگر در نظر گرفت تا رقیب و جایگزین (Bozeman & Bretschneider, S., 1994; Rainey & Bozeman, 2000).

– نقد رویکردهای سه‌گانه و بیان روش منتخب

آن چه که در مورد هر یک از رویکردهای فوق گفته شد، نشان می‌دهد که هیچ یک از سه رویکرد فوق برای ارائه تعریفی جامع و مانع از بخش خصوصی و بخش عمومی و سازمان‌های عمومی و سازمان‌های خصوصی، به نحوی که متناسب با همه اهداف محتمل باشد، کفایت لازم را ندارد. همان‌گونه که گفته شد، رویکرد جامع در تدوین قوانینی چون قانون انتشار و دسترسی آزاد به

اطلاعات مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۳۱ و نیز برای بازنگری و هماهنگ‌سازی مقررات ناظر بر سازمان‌هایی نظیر بانک‌ها و شرکت‌های بیمه بازرگانی که هم نوع دولتی و هم نوع خصوصی آن‌ها وجود دارد، بسیار مناسب است؛ ولی ناتوان از شناسایی وضعیت حقوقی متفاوت سازمان‌های بخش خصوصی و عمومی است. رویکرد هسته‌ای با این‌که می‌تواند وضعیت حقوقی متفاوت سازمان‌های دو بخش را توضیح دهد، ناتوان از شناسایی وضعیت خاص سازمان‌های دورگه و نظایر آن است. رویکرد طیفی نیز با آن‌که می‌تواند وضعیت خاص سازمان‌های دورگه را شناسایی نماید، نمی‌تواند وضعیت حقوقی و نظم حقوقی حاکم بر این مؤسسه‌ها را تبیین نماید.

رویکرد تلفیقی هسته‌ای - طیفی، نظر به این‌که متناسب با اهداف قوانین ناظر به تعیین حدود شمول قوانین و مقررات عمومی بر فعالیت‌های اقتصادی کشور نظیر قانون فهرست مؤسسه‌های عمومی غیردولتی مصوب سال ۱۳۷۳ است، نمی‌تواند در مورد قوانینی چون قانون اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی کارایی لازم را داشته باشد. با توجه به قانون فهرست مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های وابسته به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی نظیر شرکت‌های وابسته به سازمان تأمین اجتماعی، تابع حقوق خصوصی محسوب می‌شوند. روشن است که هدف قانونگذار از وضع این قانون، تقسیم کار ملی و تعیین این‌که چه اموری برعهده دولت و چه اموری بر عهده بخش خصوصی به معنای واقعی باید باشد، نیست؛ بلکه هدف، بیان این سیاست است که شرکت‌های یادشده تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های اجرایی نیستند. برعکس اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و سیاست‌های کلی یادشده و قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ به دنبال تقسیم کار ملی و تعیین قلمرو هر یک از این دو بخش است. رویکرد تلفیقی فقط می‌تواند شمول مقررات حقوق خصوصی بر فعالیت شرکت‌های وابسته به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی را توضیح دهد. به عبارت دیگر، این رویکرد نمی‌تواند در عین حال ثابت نماید که واگذاری بنگاه‌های اقتصادی دولتی به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، با این‌که خصوصی‌سازی به معنای تبعیت این بنگاه‌ها از مقررات حقوق خصوصی است، ولی در عین حال خصوصی‌سازی به معنای مورد نظر برنامه خصوصی‌سازی و اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی نیست.

بدین ترتیب، به نظر می‌رسد متناسب با اهداف هر یک از قوانین باید تعریف متناسب با آن ارائه گردد.

اساساً تعاریف ناظر به مفاهیمی چون بخش عمومی و بخش خصوصی، همانند تعاریف راجع به «قانون» و «حقوق» از نوع ادعاهای مفهومی هستند. ادعاهای مفهومی قابل تکذیب و تصدیق نیستند؛

بلکه با توجه به هدف از کاربرد آن‌ها قابل ارزیابی و نقد هستند.

موضوع این پژوهش چنان‌که گفته شد، تبیین مرز میان بخش خصوصی و عمومی در برنامه خصوصی‌سازی و برون‌سپاری است. اکنون باید بررسی شود که برای این منظور چه تعریفی از بخش خصوصی و عمومی و سازمان‌های این دو بخش مطلوب و مناسب است. پیش از آن باید وضعیت فعلی قوانین ایران از نظر تبیین مرز میان بخش خصوصی و عمومی بررسی و پس از احراز و تبیین ابهامات و اشکال‌های اصلی، تعاریف پیشنهادی و مبانی آنها مطرح گردد.

مرز بخش خصوصی و عمومی در قوانین کشور

برای اینکه مرز میان بخش خصوصی و عمومی در قوانین کشور مشخص شود، به بررسی قانون محاسبات عمومی، قانون فهرست نهادهای و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، قانون اساسی (اصل ۴۴)، ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخته می‌شود.

- قانون محاسبات عمومی و قانون فهرست نهادهای و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی

یکی از قوانینی که در آن می‌توان تعاریفی برای بخش عمومی و دولتی یافت، قانون محاسبات عمومی است. البته باید توجه داشت که مواد ۲ تا ۵ قانون محاسبات عمومی کشور در مقام تعریف قلمرو بخش عمومی نیست؛ بلکه در مقام تعیین انواع سازمان‌های بخش عمومی از نظر نوع و حدود تبعیت آن‌ها از قانون محاسبات عمومی است. ماده ۵ قانون محاسبات عمومی مقرر می‌کند: «مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد، تشکیل شده و یا می‌شود.»

ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور در تعریف مؤسسه‌های عمومی غیردولتی ملاکی شکلی و ماهوی برای تشخیص این مؤسسه‌ها پیش‌بینی کرده است: از نظر شکلی، مؤسسه‌هایی عمومی غیردولتی محسوب می‌گردند که «با اجازه قانون» ایجاد شده باشند و از نظر ماهوی نیز هدف از ایجاد آن‌ها باید انجام وظایف و خدماتی باشد که «جنبه عمومی» دارد؛ ولی از آن‌جا که این تعریف لاقطی تعریفی «مانع» نیست، در تبصره ماده یادشده تأکید شده است که فهرست این قبیل مؤسسه‌ها و نهادهای با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

باید توجه داشت که لاقطی در مورد مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی قانونگذار در ماده

۵ قانون محاسبات عمومی تأکید نموده است که تعریف مندرج در این ماده صرفاً از نظر قانون محاسبات عمومی است. بنابراین، باید توجه داشت که مفهوم تعریف بخش عمومی و خصوصی در قانون محاسبات عمومی از نظر ارتباط با امور مالی و محاسباتی و تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی است و نباید از این تعریف در ارتباط با تقسیم کار ملی میان بازار و دولت یا تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی استفاده کرد. هر یک از این حوزه‌ها نیازمند تعریفی جداگانه برای بخش عمومی و خصوصی هستند. اما چنان‌که توضیح داده می‌شود، قانونگذار با نادیده گرفتن این موضوع، بر پیچیدگی قوانین در تفکیک میان بخش عمومی و خصوصی افزوده است.

ماده ۵ قانون محاسبات عمومی، هر چند ملاک‌هایی را برای مؤسسه‌های عمومی از نظر این قانون بیان کرده است، اما به دلیل این‌که ابهام را به کلی برطرف نکرده، در تبصره آن مقرر کرده است: «فهرست این قبیل مؤسسه‌ها و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.» قانون فهرست نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی برای تعیین نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور به تصویب رسیده است. تعیین این نهادها به‌عنوان بخش عمومی نیز با همان هدف تصویب ماده ۵ قانون محاسبات عمومی یعنی در ارتباط با امور مالی و محاسباتی و تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی به تصویب رسیده است و باید در همین راستا نیز به کار رود. بنابراین، در قوانینی که هدف دیگری غیر از امور مالی و محاسباتی برای تفکیک بخش عمومی و خصوصی دارند، به‌عنوان مثال قانون اصل ۴۴ قانون اساسی یا قانون مدیریت خدمات کشوری نباید از این تعریف و مصادیق آن استفاده شود.

بررسی تبصره ۱ ماده واحده قانون فهرست نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی نیز از نظر تفکیک میان بخش خصوصی و عمومی حائز اهمیت است. در این تبصره مقرر شده است:

«مؤسسه وابسته از نظر این قانون واحد سازمانی مشخصی است که به صورتی غیر از شرکت و برای مقاصد غیرتجارتی و غیرانتفاعی توسط یک یا چند مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی تأسیس و اداره می‌شود و به نحوی مالکیت آن متعلق به یک یا چند مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی باشد.»

از تأکید تبصره مذکور بر این‌که مؤسسه وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی باید به صورت غیرشرکت باشند و برای مقاصد غیرتجاری مورد استفاده قرار گیرند، برخی به این نتیجه رسیده‌اند که اگر مؤسسه وابسته به صورت شرکت باشد و برای مقاصد تجاری و انتفاعی استفاده شود، «خصوصی»

خواهد بود. چنین برداشتی از ماده مذکور منتهی به این شده است که واگذاری شرکت‌ها و مؤسسه‌های دولتی به بخش عمومی اگر در قالب شرکت و با هدف انتفاعی باشد، خصوصی‌سازی انجام گرفته است. اما این برداشت قابل انتقاد است. چنان‌که در بررسی اصل ۴۴ قانون اساسی بررسی خواهد شد، دو ملاک «وظایف» و «مالکیت» برای تعیین بخش عمومی در این اصل مورد تأکید قرار گرفته است. با انطباق ملاک «مالکیت» بر تبصره ۱ ماده واحده قانون محاسبات عمومی، حتی مؤسسه‌هایی که به صورت شرکت و با اهداف تجاری به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی واگذار می‌شوند، چون در مالکیت بخش عمومی هستند، هنوز جزو بخش عمومی محسوب می‌شوند و خصوصی‌سازی نشده‌اند. اما با توجه به قانون محاسبات عمومی و قانون فهرست نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، اداره این مؤسسه‌ها باید به شکل خصوصی انجام شود. بنابراین، چنین مؤسسه‌هایی از نظر مالکیت، عمومی و از نظر اداره خصوصی محسوب می‌شوند. اصطلاح مناسب برای چنین فرایندی «تمرکززدایی» است نه «خصوصی‌سازی».

- اصل چهل و چهارم قانون اساسی

در اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قانونگذار از یک‌سو وظایف و از سوی دیگر مالکیت را مبنای تعریف بخش خصوصی اعلام نموده است. بنابراین، یکی از ملاک‌های تشخیص بخش دولتی از بخش خصوصی در اصل ۴۴، «وظایف و کارکرد» است که در صدر اصل مذکور نام برده شده است. ملاک دوم تمایز، «مالکیت عمومی» است. در اصل ۴۴ قانون اساسی آمده است: «... بخش دولتی... به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است...» بنابراین، از نظر اصل ۴۴ قانون اساسی، ملاک تعریف بخش دولتی «مالکیت عمومی» و نه مالکیت دولتی است. بدین ترتیب، از نگاه اصل یادشده به‌عنوان مثال بانکداری، یکی از «وظایف و کارکردهای» بخش دولتی است و سازمان‌های ارائه‌دهنده این وظیفه، به صورت «مالکیت عمومی» و در اختیار دولت است.

حدود مالکیت دولت و بخش دولتی در اصل ۴۴ قانون اساسی باید با توجه به قیودی که در ذیل این اصل آمده است و در ادامه بررسی می‌شود، تعیین گردد:

۱. به موجب ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی، مالکیت در هر یک از سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی باید با اصول دیگر فصل چهارم قانون اساسی سازگار باشد.
۲. یکی از اصول فصل چهارم قانون اساسی، اصل چهل و سوم است که در بند ۲ آن بر «تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به‌منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسائل کار در اختیار همه کسانی که قادر به‌کارند ولی وسائل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه

مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد...» تأکید شده است. بنابراین، هر برداشتی از اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی که دولت را تبدیل به یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد، مغایر ذیل اصل ۴۴ و مراد مقنن خواهد بود.

۳. تعریفی از بخش خصوصی که آن را شامل انفال و ثروت‌های عمومی موضوع اصل چهل‌وپنجم قانون اساسی قرار دهد نیز با همین استدلال مردود خواهد بود.

۴. علاوه بر این، مطابق ذیل اصل ۴۴ مالکیت در سه بخش دولتی و خصوصی و تعاونی باید از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور نیز باشد. بدین ترتیب، چنان‌چه ادامه مالکیت دولت در بخشی از موارد مندرج در صدر اصل ۴۴ مانع توسعه و رشد اقتصادی کشور باشد، مطابق ذیل اصل مذکور در مورد ادامه چنین مالکیتی باید تجدیدنظر صورت پذیرد. به همین دلیل است که قانونگذار تأکید نموده است: «تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.»

به‌هر حال، آن‌چه که از اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی از نظر معیار و ملاک تفکیک بخش عمومی و خصوصی می‌توان استفاده نمود، استفاده هم‌زمان از دو ملاک وظیفه‌ای و مالکیتی است. بدین ترتیب، به عنوان مثال در مورد بانکداری، بانکی که با توجه به سیاست‌های کلی اصل یادشده و قوانین ذیربط که سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه بانکداری را در حدود مقرر در سیاست‌ها مجاز اعلام داشته است، توسط بخش خصوصی ایجاد شده یا به بخش خصوصی واگذار شده باشد، به دلیل آن که «مالکیت عمومی» ندارد، بانک خصوصی خواهد بود؛ ولی بانکی که توسط بخش عمومی غیردولتی ایجاد شده باشد یا به بخش عمومی غیردولتی واگذار شده باشد، به دلیل مالکیت بخش عمومی بر آن، جزو بخش خصوصی نیست؛ هرچند که به موجب قوانین، چنین بانکی از قوانین و مقررات بخش خصوصی تبعیت نماید. به عبارت دیگر، از نظرگاه اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، بانک‌هایی که مالکیت آن‌ها عمومی است، از نظر برنامه خصوصی‌سازی و تقسیم کار ملی، جزو بخش عمومی و از نظر قوانین و مقررات حاکم بر آن‌ها، تابع قوانین بخش خصوصی هستند.

با توجه به آن‌چه که در مورد حدود مالکیت در سه بخش دولتی و خصوصی و تعاونی توضیح داده شد، واگذاری بنگاه‌ها به بخش عمومی غیردولتی مغایرتی با اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی ندارد؛ ولی خصوصی‌سازی تلقی نمودن این واگذاری‌ها ابهام‌آفرین و محل اشکال است؛ زیرا این بنگاه‌ها هرچند به بخش عمومی غیردولتی واگذار می‌شوند، لکن از نظر اصل ۴۴ قانون اساسی که

ملاک تعریف بخش دولتی را «مالکیت عمومی» و نه مالکیت دولتی قرار داده است، پس از واگذاری هر یک از این بنگاه‌ها، بنگاهی عمومی است که از مقررات بخش خصوصی تبعیت می‌کند. برای جمع میان اصل چهل و چهارم قانون اساسی و سیاست‌های یادشده باید گفت بانک‌ها و شرکت‌های متعلق به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، هرچند از نظر مالکیت عمومی محسوب می‌شوند از نظر اداره در حکم شرکت‌های خصوصی هستند.

- ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی

از اصل چهل و چهارم قانون اساسی استنباط می‌شود که، دو ملاک وظایف و مالکیت را می‌توان ملاک تعریف بخش خصوصی قرار داد. اما در نگاه نخست، به نظر می‌رسد که از این ملاک در بند (ج) سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران عدول شده است؛ در بند (ج) سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «واگذاری ۸۰٪ از سهام بنگاه‌های دولتی مشمول صدر اصل ۴۴ به بخش‌های خصوصی، شرکت‌های تعاونی سهامی عام و بنگاه‌های عمومی غیردولتی» به شرح مندرج در بند یادشده مجاز اعلام شده است. به عبارت دیگر، نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی در ردیف بخش خصوصی و تعاونی ذکر شده و واگذاری به آن‌ها خصوصی‌سازی تلقی شده است. در حالی که در مواردی که بنگاه‌ها به بخش خصوصی و تعاونی واگذار می‌شوند، خصوصی‌سازی به عنوان سیاستی برای کوچک‌سازی بخش دولتی و توسعه بخش خصوصی اتفاق می‌افتد، ولی در مواردی که بنگاه‌ها به مؤسسه‌ها و نهاد‌های عمومی غیردولتی واگذار می‌گردد، خصوصی‌سازی به معنای مقررات‌زدایی از فعالیت‌های اقتصادی بخش عمومی محقق می‌شود. هرچند در این موارد نیز مالکیت دولت به مالکیت بخش عمومی غیردولتی تغییر می‌یابد، ولی در هر حال مالکیت به بخش خصوصی و تعاونی موضوع اصل ۴۴ واگذار نشده و هنوز مالکیت عمومی بر این بنگاه‌ها مترتب خواهد بود.

- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی نیز به پیروی از متن سیاست‌های کلی، بخش عمومی غیردولتی هم‌ردیف با بخش خصوصی و تعاونی قلمداد شده است. بنابراین، همان نکات و ابهام‌ها در مورد این قانون نیز وجود دارد. ولی ایرادهای قانون مذکور به موارد یادشده محدود نمی‌شود. هر چند قانونگذار در ماده ۶ اصلاحی قانون، در مقام تعیین حدود فعالیت‌های اقتصادی بخش عمومی غیردولتی برآمده و به نسبت ماده ۶ قبلی تضيیقات بیش‌تری را مقرر داشته است، ولی با ارجاع دادن به تعریف مؤسسه‌های عمومی غیردولتی موضوع ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور

اشکال مضاعفی را موجب شده است. مواد ۲ تا ۵ قانون محاسبات عمومی کشور در در مقام تعیین انواع سازمان‌های بخش عمومی از نظر نوع و حدود تبعیت آن‌ها از قانون محاسبات عمومی است؛ بنابراین از این تعریف نباید برای تعیین قلمرو بخش عمومی و تقسیم کار ملی میان بخش خصوصی و عمومی استفاده کرد. اما با تسری این تعریف به قانونی مانند قانون اجرای اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی که در مقام تعیین قلمرو فعالیت بخش‌های مختلف اقتصادی کشور اعم از عمومی و تعاونی و خصوصی است، پیچیدگی و ابهام تمایز میان بخش عمومی و خصوصی در نظام حقوقی ایران بیش تر شده است. علاوه بر این، تعریف مؤسسه‌های عمومی غیردولتی در ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور هر چند بر اساس دو ملاک شکلی و ماهوی انجام گرفته است؛ ولی چون این تعریف مانع نیست، در تبصره ماده یادشده تأکید شده است که فهرست این قبیل مؤسسه‌ها و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. در اجرای این تبصره قانون فهرست مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی در سال ۱۳۷۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و تاکنون نیز مواردی به این قانون الحاق و اضافه شده است. علاوه بر این در برخی قوانین، بعضی سازمان‌ها به عنوان مؤسسه عمومی غیردولتی معرفی شده‌اند؛ نظیر قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۴ که مطابق ماده ۵ آن سازمان بورس اوراق بهادار مؤسسه عمومی غیردولتی اعلام شده است. نگاهی اجمالی به فهرست یادشده و نیز قوانین خاص نظیر قانون بازار اوراق بهادار نشان می‌دهد که ارجاع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ به تعریف ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور ارجاعی ناصواب و ابهام‌آفرین است: به عنوان مثال کتابخانه حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی، مؤسسه عمومی غیردولتی اعلام شده است، در حالی که از نظر مالکیت کتابخانه یادشده عمومی نیست. هرچند اساساً فعالیت کتابخانه یادشده اقتصادی نیست. همچنین سازمان بورس اوراق بهادار نهاد تنظیم‌کننده بازار متشکل سرمایه در کشور است و نقشی که در بازار سرمایه دارد نظیر نقش بانک مرکزی در بازار پول و نقش بیمه مرکزی در بازار بیمه بازرگانی و ریسک است. با این تفاوت که بانک مرکزی و بیمه مرکزی مطابق قانون شرکت دولتی محسوب می‌شوند؛ در حالی که قانون بورس اوراق بهادار سازمان بورس را مؤسسه عمومی غیردولتی اعلام نموده است. هرچند از منظر اهداف قانون اجرای سیاست‌های اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، وضعیت دو سازمان یادشده به عنوان بخش عمومی غیردولتی محل اشکال است، لکن از نظر اهداف قانون محاسبات عمومی کشور و تعیین مقررات حاکم بر هزینه کرد اعتباراتی که از محل بودجه عمومی به این دو مجموعه تعلق می‌گیرد، تلقی هر دو مجموعه و سازمان به عنوان مؤسسه عمومی غیردولتی معنادار است.

نکته جالب‌تر حکم ماده ۴۰ «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» است که مقرر داشته است:

«ماده ۴۰- اشخاص حقوقی که تمام و یا قسمتی از اعتبارات آن‌ها از محل منابع بودجه عمومی تأمین می‌شود و شکل حقوقی آن‌ها منطبق با تعاریف مذکور در مواد (۲)، (۳)، (۴) و (۵) قانون محاسبات عمومی کشور نیست، در مصرف اعتبارات مذکور از لحاظ اجرای مقررات قانون یادشده در حکم مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی به شمار می‌آیند.»

هرچند در تنظیم این ماده قانونگذار توجه لازم را داشته و مؤسسه‌ها موضوع این ماده را فقط از نظر هزینه‌کرد اعتباراتی که در اجرای قوانین بودجه به آنها تعلق می‌گیرد، «در حکم» مؤسسه‌های عمومی غیردولتی اعلام نموده است.

- قانون مدیریت خدمات کشوری

قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ در ماده ۵ خود وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شرکت‌های دولتی و مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی را «دستگاه اجرایی» خوانده است. برخلاف بند ۱۱ ماده ۱ قانون برنامه و بودجه، در این ماده قانونگذار ملاک ماهوی روشنی برای تعریف دستگاه اجرایی - جز آن چه که در تعریف هر یک از انواع دستگاه‌ها آمده - به دست نداده است. در بند ۱۱ ماده ۱ قانون برنامه و بودجه، «عهده‌دار قسمتی از برنامه سالانه بودن» ملاک تشخیص دستگاه اجرایی است. ولی در ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری قانونگذار صرفاً عناوین انواع دستگاه اجرایی را برشمرده و ملاک‌های شکلی و ماهوی تعیین شده در تعریف هر یک از عناوین یادشده را کافی دانسته است. با توجه به تعاریفی که در مواد ۱ تا ۴ یادشده برای وزارتخانه، مؤسسه دولتی، شرکت دولتی و مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی ارائه شده است، می‌توان گفت قانونگذار در ماده ۵ به نحوی درصد ارائه تعریف جامعی از بخش عمومی است. عبارات ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری که مقام تعیین موارد مستثنی از شمول قانون مذکور است، مؤید این برداشت است. به موجب ماده یادشده:

«کلیه دستگاه‌های اجرائی به استثناء نهادها، مؤسسه‌ها و تشکیلات و سازمان‌هایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری اداره می‌شوند، وزارت اطلاعات، نهادهای عمومی غیردولتی که با تعریف مذکور در ماده (۳) تطبیق دارند، اعضاء هیأت علمی و قضات، دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس خبرگان رهبری مشمول مقررات این قانون می‌شوند و در خصوص نیروهای نظامی و انتظامی مطابق نظر مقام معظم رهبری عمل می‌شود.»

از آنجا که اصولاً مستثنی و مستثنی‌منه باید از یک جنس باشند، ماده یادشده نشان می‌دهد که تعریف دستگاه اجرایی برای شمول به همه عناوین سازمانی بخش عمومی ارائه شده است. با این حال، تعریف‌های مندرج در مواد ۱ تا ۴ این قانون ایرادهای اساسی دارد که در این پژوهش مجال ذکر همه آن‌ها نیست. فقط کافی است تعریف ماده ۳ این قانون مورد بررسی قرار گیرد تا روشن شود بخش مهمی از آن چه که امروزه در زمره بخش عمومی غیردولتی تلقی می‌گردد، خارج از تعریف ماده ۳ یادشده قرار دارد و در عین حال، مشمول تعریف‌های سایر دستگاه‌های اجرایی نیز نمی‌شود. به موجب این ماده: «مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی: واحد سازمانی مشخصی است که دارای استقلال حقوقی است و با تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد شده یا می‌شود و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) بودجه سالانه آن از محل منابع غیردولتی تأمین می‌گردد و عهده‌دار وظایف و خدماتی است که جنبه عمومی دارد».

یکی از قیود مهم این تعریف، این است که مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی موضوع این ماده باید با تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد شده یا بشود؛ در حالی که بسیاری از نهادهای انقلابی و آن چه که منطقیاً باید جزو بخش عمومی غیردولتی باشد، به موجب مصوبه مجلس شورای اسلامی ایجاد نشده است. برخی مؤسسه‌های عمومی غیردولتی مانند سازمان تأمین اجتماعی و شهرداری‌ها به موجب قوانین مصوب مجالس قانونگذاری قبل از انقلاب ایجاد شده‌اند. مهم‌ترین نهادهای عمومی غیردولتی نیز نهادهای انقلابی هستند که بر اساس اقتضائات انقلاب اسلامی با فرمان امام خمینی (ره) ایجاد شده‌اند و قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی آن‌ها را ایجاد نکرده است. وضعیت این مؤسسه‌ها در قانون مدیریت خدمات کشوری روشن نشده است؛ در حالی که در خصوصی نبودن این مؤسسه‌ها تردیدی نیست.

قید دیگری که در ماده ۳ یادشده در تعریف مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی لحاظ شده است، در مورد منبع تأمین بودجه این مؤسسه‌ها است. مطابق این ماده، مؤسسه‌ای عمومی غیردولتی است که بیش از پنجاه درصد بودجه آن از محل منابع غیردولتی تأمین گردد. عنوان «منابع غیردولتی» تعریف قانونی ندارد و روشن نیست که آیا منظور در مقابل کدام یک از عناوین قانونی زیر است: منابع بودجه عمومی دولت یا منابع بودجه کل کشور؟

علاوه بر این، منابع بودجه سازمان‌ها ممکن است در سال‌های مختلف متفاوت باشد و چنانچه در یک سال یک سازمان منابع بیشتری از دولت در قالب کمک یا نظایر آن دریافت دارد، این امر می‌تواند موجب خروج آن سازمان از عنوان مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی گردد.

با این که با توجه به مواد ۵ و ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری می‌توان گفت که از نظر این

قانون مؤسسه‌های عمومی غیردولتی در زمره بخش عمومی و بنا به تصریح ماده ۵ دستگاه اجرایی هستند، در مواد ۸، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و برخی مواد دیگر همین مؤسسه‌ها و نهادها هم ردیف با بخش تعاونی و خصوصی مورد حکم قرار گرفته‌اند. به عنوان مثال، در ماده ۱۴ آمده است:

«امور زیربنایی با مدیریت، حمایت و نظارت دستگاه‌های اجرائی توسط بخش غیردولتی، (تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی) انجام خواهد شد و در موارد استثنائی با تصویب هیأت وزیران توسط بخش دولتی انجام خواهد شد.»

بنابراین، به عنوان مثال سازمان تأمین اجتماعی از یک طرف از آن‌جا که بنا به تعریف ماده ۳ قانون، مؤسسه عمومی غیردولتی و مطابق ماده ۵ دستگاه اجرایی است، مشمول صدر ماده ۱۴ است و اگر تصدی‌هایی در امور زیربنایی داشته باشد، باید واگذار گردد و از طرف دیگر با توجه به همین ماده دستگاه‌های اجرایی در مقام واگذاری تصدی‌های خود در امور زیربنایی می‌توانند آن‌ها را به سازمان تأمین اجتماعی واگذار کنند. همین تناقض در مورد ماده ۱۵ و واگذاری تصدی‌های اقتصادی نیز وجود دارد.

علت این اشکال‌ها تعریف نامناسبی است که تنظیم‌کنندگان قانون در ذهن خود از بخش خصوصی و عمومی داشته‌اند. با توجه به مجموع احکام مربوط قانون مدیریت خدمات کشوری می‌توان گفت قانونگذار در این قانون هر دو مورد زیر را در نظر داشته است:

- واگذاری امور تصدی‌های اقتصادی و زیربنایی و اجتماعی و فرهنگی و خدماتی به بخش خصوصی و تعاونی که خصوصی‌سازی به معنای خروج این موارد از مالکیت و بخش عمومی به بخش خصوصی است.

- واگذاری امور یادشده به مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی نظیر شهرداری‌ها و سازمان‌هایی چون تأمین اجتماعی که از نظر مالکیت موجب خروج این امور از بخش عمومی نخواهد شد و بیش از عنوان خصوصی‌سازی، عنوان تمرکززدایی شایسته این نوع واگذاری است.

البته در مقام اجرای قانون با توجه به اصل حکمت قانونگذار و اصل انسجام قانون، هر حقوقدانی خود را ملزم به رفع تعارض و تراحم احکام قانون می‌داند و در تحلیل نهایی برداشتی از قانون ارائه می‌دهد که فاقد چنین اشکال‌هایی باشد. به عنوان مثال، برای رفع این تعارض و اشکال ممکن است با استناد به ماده ۱۱۷ قانون مدیریت که به موجب آن مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی مشمول قانون مدیریت نیستند گفته شود که منظور از دستگاه اجرایی در ماده ۱۴ قانون مدیریت، مقتضای جمع میان مواد ۵ و ۱۱۷ است و نه مطلق دستگاه‌های اجرایی تعریف شده در ماده ۵، ولی این کوشش

به جا و شایسته حقوقدانان برای رفع تعارضها و اشکالهای قوانین نباید موجب غفلت از توجه به ایرادهای قانون و توصیه علمی به اصلاح آن گردد.

– قانون برنامه پنجم توسعه

در قانون برنامه پنجم توسعه، بخش عمومی و خصوصی تعریف نشده است؛ ولی نگاهی به موارد کاربرد این دو عنوان و عنوانهای مشابه آنها در قانون برنامه می‌تواند مبین نکات آموزنده‌ای باشد. در ماده ۱۱ قانون برنامه پنجم (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۲/۰۵) سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مجاز شده است:

«الف. اقدامهای قانونی در جهت امکان ایجاد مراکز فرهنگی و گردشگری و نحوه تأسیس مراکز تخصصی غیردولتی را در زمینه میراث فرهنگی از قبیل موزه‌ها، مرمت آثار فرهنگی و تاریخی، کارشناسی اموال تاریخی و فرهنگی و همچنین مراکزی جهت نظارت بر مراکز اقامتی، پذیرایی، دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری با استاندارد لازم و شرایط سهل و آسان را فراهم نماید.

ب. از راه‌اندازی موزه‌های تخصصی به ویژه موزه‌های دفاع مقدس و شهدا توسط مؤسسه‌ها یا نهادهای عمومی غیردولتی، تعاونی و بخش خصوصی حمایت مالی نماید.

ج. از ایجاد مراکز حفظ آثار و فرهنگ سنتی عشایری و روستایی توسط بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی و تعاونی با رعایت موازین اسلامی به منظور توسعه گردشگری آن مناطق حمایت مالی نماید».

همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد در این ماده همانند قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون مدیریت خدمات کشوری، بخش عمومی غیردولتی، هم‌ردیف با بخش خصوصی و تعاونی به کار رفته است. ولی در برخی مواد دیگر قانون برنامه وضع به گونه دیگری است.

در جزء ۲ بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه تأکید شده است:

«انجام هرگونه فعالیت بنگاهداری جدید برای صندوق‌های دولتی ممنوع است و موارد قبلی و موجود و نیز سهام مدیریتی که در ازاء مطالبات به صندوق‌ها واگذار می‌شود باید طی برنامه زمانبندی شده‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد تا پایان اجرای برنامه با رعایت مقررات به بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار شود».

به عبارت دیگر صندوق‌های بازنشستگی دولتی در مقام واگذاری بنگاه‌های اقتصادی خود مکلفند این بنگاه‌ها را صرفاً به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نمایند و واگذاری این بنگاه‌ها مطابق این ماده

به بخش عمومی غیردولتی مورد حکم قرارنگرفته است.

در ماده ۶۱ قانون برنامه پنجم حکم روشن‌تری در این خصوص آمده است: «ماده ۶۱. به کارگران و کارکنان واحدهای مورد واگذاری، فقط برای یک بار سهام ترجیحی اعطاء می‌گردد. دولت مجاز است به دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی و صندوق‌های بازنشستگی و کارکنان خود در ازاء مطالبات آنان با توافق آنها سهم یا سایر اموال و دارائی‌ها را واگذار نماید. پرداخت مطالبات کارکنان دولت از طریق واگذاری سهام و بنگاه‌ها و اموال و دارائی‌ها به صندوق‌های بازنشستگی و تعاونی‌ها و دستگاه‌های اجرائی مذکور با رعایت تبصره (۱) ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) نیز مجاز است. دستگاه‌ها و صندوق‌های مذکور موظفند اموال و سهامی را که در اجرای این حکم تملک می‌نمایند به بخش خصوصی یا تعاونی برابر قوانین و مقررات به نحوی واگذار نمایند که در هیچ مورد فعالیت سرمایه‌گذاری آن‌ها به صورت بنگاهداری نباشد.»

در این ماده نیز هدف خصوصی‌سازی به معنای خروج این بنگاه‌ها از بخش عمومی به بخش خصوصی است. به همین دلیل، واگذاری بنگاه‌های اقتصادی به سایر مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، همانند سایر دستگاه‌های اجرایی صرفاً به شرطی مجاز است که این واگذاری موجب بنگاهداری نگردد و دستگاه‌های اجرایی و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی بنگاه‌های مذکور را به بخش خصوصی و تعاونی (و نه عمومی غیردولتی) واگذار کنند.

تبصره ۲ ماده ۳۲ قانون نیز که درصدد تنظیم و مدیریت تعارض منافع میان کارکنان بخش عمومی و خصوصی نظام سلامت بوده است، به‌روشنی کارکنان بخش عمومی را هم‌ردیف با کارکنان بخش دولتی و در مقابل بخش خصوصی مورد حکم قرار داده است:

«تبصره ۲. پزشکانی که در استخدام پیمانی و یا رسمی مراکز آموزشی، درمانی دولتی و عمومی غیردولتی هستند، مجاز به فعالیت پزشکی در مراکز تشخیصی، آموزشی، درمانی و بیمارستان‌های بخش خصوصی و خیریه نیستند. سایر شاغلین حرف سلامت به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب هیأت‌وزیران مشمول حکم این تبصره خواهند بود...»

در جزء ۲ بند (ج) ماده ۴۶، دستگاه‌های اجرائی مکلف شده‌اند تا پایان برنامه کلیه خدمات قابل ارائه در خارج از محیط اداری خود و قابل واگذاری یا برون‌سپاری را «به دفاتر پستی و پیشخوان

خدمات دولت که توسط بخش‌های غیردولتی اعم از خصوصی یا تعاونی ایجاد و مدیریت می‌شود، واگذار کنند».

ماده ۸۴ قانون برنامه که در حکم اساسنامه صندوق توسعه ملی است، در مقام تعیین حدود ارائه تسهیلات صندوق توسعه ملی به «بخش غیردولتی» میان بخش غیردولتی عمومی و غیر عمومی تفکیک نموده است.

هرچند مطابق بند ۲۲ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، تسهیلات صندوق علاوه بر بخش تعاونی و خصوصی به بخش عمومی غیردولتی نیز قابل اعطاء اعلام شده است، ولی قانونگذار در ماده ۸۴ قانون برنامه این امر را مانع از توجه به تفاوت میان بخش عمومی غیردولتی و بخش خصوصی و تعاونی ندانسته است.

در جزء ۲ بند (ب) «تصویب شرایط و نحوه اعطاء تسهیلات برای تولید و سرمایه‌گذاری به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی» وظیفه هیأت امنای صندوق و در جزء ۱ بند (ط) «اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی» از جمله مصارف صندوق اعلام شده است. آن‌گاه در جزء ۴ بند (ی) مقرر شده است:

«۴. مجموع تسهیلات اختصاص‌یافته از منابع صندوق با عاملیت بانک‌ها به مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تابعه و وابسته در هر حال نباید بیش از بیست درصد (۲۰٪) منابع صندوق باشد.»

در تبصره ۱ ذیل جزء ۴ یادشده، قانونگذار برای نخستین‌بار از اصطلاح «مؤسسه‌ها و شرکت‌های غیرعمومی» استفاده نموده و مقرر داشته است:

«از نظر این ماده، مؤسسه‌ها و شرکت‌ها در صورتی غیرعمومی محسوب می‌شوند که حداقل ۸۰٪ سهام، یا سهم‌الشرکه آن‌ها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد. مؤسسه‌ها و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آن‌ها متعلق به مؤسسه‌های عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوف‌ها، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مؤسسه‌های خیریه عمومی است، از نظر این ماده در حکم مؤسسه‌ها و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.»

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، در این تبصره قانونگذار سعی نموده است میان بخش عمومی و خصوصی تفکیک نماید؛ با این حال، با توجه به خطیر بودن مسأله تعریف بخش خصوصی و عمومی -

شاید برای اجتناب از آثار تعاریف نادقیق - تعریف مندرج در این تبصره را صرفاً از نظر ماده ۸۴ قانون برنامه (که حکم اساسنامه صندوق توسعه ملی را دارد) معتبر اعلام نموده است. این تدبیر هر چند می‌تواند مانع از انتقادهای و ایرادهای این تعریف (نظیر مؤسسه عمومی تلقی کردن موقوف‌ها) گردد، نمی‌تواند تردید تنظیم‌کنندگان متن این ماده را در مورد مرز میان بخش عمومی و خصوصی بپوشاند. در تبصره ۲ ذیل جزء ۴ مذکور قانونگذار علاوه بر ضابطه مالکیت، ضابطه کنترل را نیز مطرح ساخته و مقرر داشته است:

«تبصره ۲. بنگاه‌های اقتصادی که صرف‌نظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (۲۰٪) اعضاء هیأت مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند، از نظر این ماده دولتی محسوب می‌گردند و پرداخت از منابع صندوق به آنها ممنوع است.»

حکم این تبصره نیز هرچند صرفاً ناظر به وظایف صندوق توسعه ملی است، ولی از این جهت که ملاک و ضابطه «کنترل» را نیز علاوه بر مالکیت برای تعیین قلمرو بخش دولتی به کار گرفته است، حائز اهمیت است؛ که در مباحث بعدی به آن خواهیم پرداخت.

در بعضی احکام قانون برنامه پنجم، قانونگذار صرفاً از بخش خصوصی و تعاونی یاد نموده است؛ ولی جز ظاهر قانون دلیل روشنی برای محدود بودن این احکام به بخش خصوصی و تعاونی و عدم شمول آنها به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی وجود ندارد. به عنوان مثال، در ماده ۱۱۰ آمده است:

«ماده ۱۱۰. (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۴/۰۸) در راستای بند (۹) سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف به منظور اصلاح الگوی مصرف نان... تنظیم مبادلات تجاری گندم و آرد با هدف تنظیم بازار داخلی و استفاده از نیروی انسانی آموزش دیده در فرآیند تولید نان و در فضای رقابتی و انجام امور از طریق بخش غیردولتی اعم از خصوصی و تعاونی، سیاستگذاری اهداف و نظارت بر عهده شورای اقتصاد است و...»

آیا قانونگذار عمداً بخش عمومی غیردولتی را در این ماده مورد حکم قرار نداده است و تولید و عرضه نان خصوصیتی دارد که بنگاه‌های وابسته به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی نباید بتوانند در این امور فعالیت نمایند؟

در بند (د) ماده ۱۳۳ وزارت نیرو مجاز شده است در طول برنامه، نسبت به افزایش توان تولیدی برق تا بیست و پنج هزار (۲۵۰۰۰) مگاوات «از طریق سرمایه‌گذاری بخش‌های عمومی، تعاونی و خصوصی اعم از داخلی و خارجی» اقدام نماید. اما در ماده ۱۶۴ افزایش سهم بار و مسافر توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی و واگذاری بخش‌های غیرحاکمیتی راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران به

بخش‌های خصوصی و تعاونی و ایجاد ظرفیت‌های جدید توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی مورد حکم قرار گرفته است، و این پرسش را باقی گذارده است که آیا در این ماده، عدم ذکر بخش عمومی در ردیف بخش خصوصی و تعاونی، هدف خاصی داشته است؟ یا آن که از روی تسامح و یا از باب غلبه و یا از باب در نظر داشتن مفهوم عام بخش خصوصی است که هم شامل بخش خصوصی به معنای دقیق و هم شامل بنگاه‌هایی است که تابع حقوق خصوصی هستند؛ هر چند مالکیت آن‌ها عمومی است؟ در بند (ب) ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم، قانونگذار روش «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» را به عنوان یکی از راه‌های افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مورد تأکید قرار داده و این پرسش را باقی گذاشته است که منظور از عمومی در اصطلاح «مشارکت عمومی-خصوصی» چیست؟ آیا شرکت‌های وابسته به مؤسسه‌های عمومی غیردولتی با آن که مالکیت آن‌ها عمومی است، می‌توانند از آن‌جا که همانند بخش خصوصی فعالیت می‌نمایند، به عنوان بخش خصوصی طرف مشارکت با دولت در قالب شیوه مشارکت عمومی-خصوصی گردند؟ آیا مانعی وجود دارد که شهرداری‌ها با توجه به این که مؤسسه عمومی غیردولتی محسوب می‌شوند، بتوانند به عنوان بخش عمومی در قالب روش مشارکت عمومی خصوصی با بخش خصوصی و تعاونی مشارکت نمایند؟

ملاک تعیین بخش خصوصی از عمومی در برنامه خصوصی‌سازی و برون‌سپاری

استفاده نادرست از تعریف‌های مختلفی که می‌تواند از بخش خصوصی و عمومی و سازمان‌های هر یک از این دو بخش مطرح گردد، موجب پیچیدگی و ابهام‌های اساسی در نظام حقوقی کشور و ایجاد مشکل در برنامه خصوصی‌سازی و برون‌سپاری شده است. به نظر می‌رسد چاره کار اذعان به این امر مهم است که برنامه خصوصی‌سازی و برون‌سپاری نیازمند تعریفی خاص از بخش خصوصی است، که متناسب با ماهیت و ویژگی‌های این برنامه باشد.

برای این منظور، لازم است مواردی را که می‌تواند در تعریف‌های مذکور ملاک و معیار قرار گیرد بررسی و سپس تعریف پیشنهادی مطرح شود:

- تعریف بر اساس وظایف و کارکردها

یکی از رویکردهای ممکن این است که وظایف بخش عمومی ملاک تعریف بخش عمومی قرار داده شده و آن‌چه که در حوزه بخش عمومی قرار نمی‌گیرد، خصوصی تلقی شود. در نسخه ۲۰۰۱ راهنمای آمار مالی دولت (IMF, 2001) و نیز در نظام حسابداری کشورهای اروپایی (Eurostat, 2007) طبقه‌بندی وظایف دولت به عنوان شیوه‌ای که در سطح بین‌المللی برای دسته‌بندی و تنظیم هزینه‌های دولت‌ها

پذیرفته شده است، ملاک عمل قرارگرفت (Lienert, 2009). مشکل این شیوه این است که بسیاری از آن‌چه که توسط دولت‌ها انجام می‌شود، توسط بخش خصوصی نیز انجام می‌گیرد؛ به عنوان مثال، در زمینه‌های سلامت، آموزش و پرورش، آموزش عالی، حمایت‌های اجتماعی که همگی از جمله طبقات وظایف دولت است، بخش خصوصی نیز فعالیت داشته و دارد. هرچند بسته به شرایط اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف، حدود فعالیت بخش عمومی و خصوصی در هر یک از زمینه‌های یادشده متفاوت است، با وجود این، تعداد کمی از موضوعات و وظایف وجود دارد که در انجام آن‌ها دولت مسئولیت انحصاری یا شبه انحصاری دارد: مانند دفاع ملی و سیاست خارجی. با این حال، حتی در برخی کشورها در زمینه دفاع ملی خدمات موردنظر در قالب همکاری با کشورهای دیگر یا سازمان‌های چندجانبه و یا حتی بخش خصوصی تأمین می‌گردد.

بنابراین، هرچند نگهداری حساب مصارف دولت بر اساس وظایف و کارکردها از نظر ارزیابی اثربخشی برنامه‌های دولت در هر یک از این زمینه‌ها (IMF, Paragraph 6.90, 2001) می‌تواند توجیه‌پذیر باشد، برای تعیین حدود قلمرو بخش عمومی و خصوصی کفایت لازم را ندارد. حتی می‌توان نظام طبقه‌بندی وظایف بخش عمومی را به بخش خصوصی نیز تسری داد و از این طریق میزان اثربخشی هر یک از دو بخش را در زمینه‌های مشابه مورد ارزیابی و محاسبه قرار داد. چنین ارزیابی و محاسباتی می‌تواند برای تصمیم‌گیری در مورد شیوه تأمین کالاها و خدمات عمومی مورد استفاده قرارگیرد. ولی برای تعیین قلمرو بخش خصوصی و عمومی کارایی لازم را ندارد.

ماده ۵ قانون محاسبات عمومی در تعریف مؤسسه عمومی غیردولتی، «انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد» به عنوان معیار تعریف مؤسسه عمومی غیردولتی معرفی شده است. با این حال، از آن‌جا که این تعریف کفایت لازم را ندارد، در تبصره این ماده مقرر شده است که فهرست این مؤسسه‌ها را قانون تعیین می‌کند. ماده ۳ قانون مدیریت خدمات کشوری نیز همین ملاک و معیار را به عنوان یکی از شاخص‌های تعیین مؤسسه‌های عمومی غیردولتی مقرر داشته است.

در قانون مدیریت خدمات کشوری، تأکید زیادی بر تفکیک وظایف بخش خصوصی و عمومی شده است. در این قانون از یک سو در تعریف سازمان‌های بخش عمومی، ملاک و معیار اجرای «وظایف دولت» مورد تأکید قرار گرفته و از سوی دیگر، در مواد ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ امور حاکمیتی و امور تصدی‌های اقتصادی و زیربنایی و اجتماعی تعریف گردیده و سعی شده است وظایف دولت از غیردولت تفکیک گردد. مطابق این قانون، وزارتخانه تحقق یک یا چند هدف از اهداف دولت را بر عهده دارد (ماده ۱)، مؤسسه دولتی بخشی از وظایف و اموری را که بر عهده یکی از قوای سه‌گانه و سایر

مراجع قانونی است انجام می‌دهد (ماده ۲)، مؤسسه عمومی غیردولتی، عهده‌دار وظایف و خدماتی است که جنبه عمومی دارد (ماده ۳) و شرکت دولتی، انجام قسمتی از تصدی‌های دولت را - که به موجب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌گردد - عهده‌دار است (ماده ۴).

- تعریف بر اساس مالکیت

در تعریف بخش عمومی و خصوصی، مفهوم مالکیت از جایگاه و اهمیت زیادی برخوردار است. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (اصل چهل و چهارم) مالکیت به عنوان ملاک و ضابطه‌ای برای تعریف بخش دولتی به کار رفته است. حق مالکیت به مالک حق تصرف و اعمال سایر حقوق متفرع بر مالکیت و کنترل مایملک خود را می‌دهد. با این حال، چنین نیست که مالک در مورد اعمال و تصرفاتی که در مال خود می‌نماید، هیچ مسؤولیتی نداشته باشد. اعمال حقوق مالکانه نباید به نقض حقوق سایر اشخاص بینجامد.

بسیاری از اشخاص حقوقی بخش خصوصی، به‌ویژه آن‌هایی که در قالب شرکت هستند، برای جلب منفعت و کسب سود ایجاد می‌شوند. در بخش عمومی شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که تحت مالکیت عمومی قرار دارند، اصولاً برای کسب سود و منفعت ایجاد شده و می‌شوند. سازمان‌ها و مؤسسه‌های غیرانتفاعی نیز که تحت مالکیت خصوصی هستند، جزو بخش خصوصی محسوب می‌شوند. اما دست‌کم وجود اشخاص حقوقی که از نظر مالکیت کاملاً متعلق به بخش عمومی یا خصوصی نیستند، موجب می‌شود که نتوانیم مالکیت را به عنوان تنها ملاک تفکیک بخش خصوصی و عمومی مطرح سازیم.

- تعریف بر اساس ضابطه کنترل

با توجه به مفاهیم متفاوت و مبهم کنترل - به‌ویژه در مورد شرکت‌ها و اشخاص حقوقی - مرز میان بخش عمومی و خصوصی، از این جهت نیز واجد ابهام است. ممکن است بخش عمومی در شرکتی سهم اندکی داشته باشد؛ ولی تعیین‌کننده سیاست‌های شرکت باشد. برای توضیح این موارد است که از اصطلاح «مالکیت اقتصادی» - در مقابل «مالکیت حقوقی» استفاده می‌شود. متخصصان حسابداری و متخصصان آمار تعاریف متفاوتی از کنترل دارند. متخصصان آمار معتقدند که وقتی یک شرکت را تحت کنترل دولت باید محسوب نمود که دولت بتواند سیاست‌های اداره یک شرکت را تعیین کند (Lienert, 2009). در این طرز تلقی، معیار کنترل سیاست‌هاست. در مقابل، متخصصان حسابداری قرار دارند. در نظر هیئت تعیین استانداردهای بین‌المللی حسابداری، بخش عمومی که

متعلق به فدراسیون بین‌المللی حسابداران است، شرکتی تحت کنترل دولت محسوب می‌شود که دولت بتواند سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت را به نفع خود تعیین نماید (IFAC, 2008). این تعریف بر کنترل مالی تأکید دارد. کنترل در این معنا به ماهیت رابطه بین دو شخص حقوقی بستگی دارد. دو عنصر ماهوی برای تعیین وجود کنترل به کار می‌رود: عنصر اختیار و قدرت و عنصر منفعت و سود. منظور از عنصر نخست، قدرت تعیین سیاست‌های مالی و عملیاتی است که در موارد زیر می‌توان گفت چنین قدرت و اختیاری وجود دارد:

- اکثریت آراء در مجمع سهامداران یا عناوین مشابه: یک شخص حقوقی یا بنگاه در شخص حقوقی یا بنگاه دیگر به طور مستقیم یا غیرمستقیم (از طریق اشخاص حقوقی دیگر) اکثریت سهام و یا حقوقی را که متضمن اکثریت آراء است، داراست.

- قدرت نصب و عزل اکثریت مدیران.

- اکثریت رأی: یک شخص حقوقی یا بنگاه در شخص حقوقی یا بنگاه دیگر قدرت تعیین اکثریت آراء در هنگام تصمیم‌گیری در مجامع عمومی یا هیأت مدیره را داشته باشد.

- سایر موارد نظیر حق وتو در مورد بودجه و تصمیم‌ها و حدود اختیارات مدیران.

عناصر منفعت به این معناست که منافع حاصل از فعالیت‌های یک شخص حقوقی عاید شخص حقوقی دیگر شود. در موارد زیر عنصر منفعت وجود دارد:

- قدرت منحل کردن: یک شخص حقوقی قدرت منحل کردن شخص حقوقی دیگر و با این کار بخش مهمی از منافع و نیز تعهدهای شرکت متوجه او خواهد بود.

- کنترل توزیع دارایی‌ها و دیون تعهدها

- قدرت مدیریت شرکت از طریق تعیین اهداف و برنامه آن

سایر موارد نظیر مالکیت مستقیم یا غیرمستقیم بر دارایی خالص یا ارزش ویژه شرکت (IFAC, 2008). وقتی سهام دولت یا بخش عمومی در یک شرکت بیش از ۵۰٪ باشد، تردیدی نیست که چنین شرکتی در بخش عمومی قرار می‌گیرد. اما شرکتی که دولت یا بخش عمومی در آن سهامدار اقلیت است، ولی کنترل شرکت را از طریق نمایندگان خود در هیأت مدیره یا مجمع عمومی یا از طریق دستورات و ضوابط تعیین‌کننده تصمیمات و سیاست‌های شرکت در اختیار دارد، چنین شرکتی نیز از نظر فدراسیون بین‌المللی حسابداران در بخش عمومی قرار می‌گیرد.

مفهوم کنترل در حقوق ایران در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی به کار رفته است. قانون یادشده علاوه بر این که درصد تعیین قلمرو فعالیت‌های بخش خصوصی و

دولتی و برنامه خصوصی‌سازی است، حاوی مقررات ناظر به رقابت و جلوگیری از انحصار (فصل نهم قانون) نیز هست. در ماده ۱ این قانون تعاریف اصطلاحات به‌کار رفته در قانون بیان گردیده است. بند ۷ این ماده سهام‌کنترلی را تعریف کرده است که در قانون این اصطلاح در احکام راجع به خصوصی‌سازی و واگذاری‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. سهام‌کنترلی به موجب بند ۷ یادشده عبارت است از حداقل میزان سهام مورد نیاز برای آن که دارنده آن قادر به تعیین اکثریت‌اعضاء هیأت مدیره باشد. در بند ۱۸ ماده یادشده، بنگاه یا شرکت کنترل‌کننده تعریف شده است: «بنگاه یا شرکت کنترل‌کننده: بنگاه یا شرکتی که از طریق تملک تمام یا قسمتی از سهام یا سرمایه یا مدیریت و یا از طرق دیگر، فعالیتهای اقتصادی بنگاه‌ها یا شرکت‌های دیگر را در یک بازار کنترل می‌کند.»

برخلاف اصطلاح سهام‌کنترلی، اصطلاح بنگاه یا شرکت کنترل‌کننده در فصل نهم قانون و در بخش مقررات راجع به منع انحصار و تسهیل رقابت مورد استفاده قرار گرفته است.

در لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب سال ۱۳۳۷ مفهوم مدیریت و کنترل به نحوی برای تبیین مفهوم کارمند «دولت» مورد استفاده قرار گرفته است. از یک سو در عنوان قانون از کارمندان دولت یادشده و از سوی دیگر، پس از این‌که در بند ۳ ماده اول قانون کارمندان و صاحب‌منصبان کشوری و لشکری و شهرداری‌ها و دستگاه‌های وابسته مورد حکم قرار گرفته است، در بند ۴ ماده مذکور به «کارکنان هر سازمان یا بنگاه یا شرکت یا بانک یا هر مؤسسه دیگر که اکثریت سهام یا اکثریت منافع یا مدیریت یا اداره کردن یا نظارت آن متعلق به دولت و یا شهرداری‌ها و یا دستگاه‌های وابسته به آن‌ها باشد»، اشاره شده است. دست کم این است که مشمولین بند ۴ یادشده از نظر قانونگذار در حکم کارمندان دولت (از نظر اجرای قانون یادشده) هستند.

ضابطه کنترل در این قانون علاوه بر مدیریت، نظارت را نیز شامل می‌شود. انتخاب چنین معنای عامی از کنترل در این قانون با هدف قانون که برخورد با تبانی در معاملات دولتی است، سازگاری دارد؛ ولی طبعاً چنین معنای عامی از کنترل نمی‌تواند در قوانین راجع به خصوصی‌سازی و برون‌سپاری مورد استفاده قرار گیرد.

ضابطه کنترل چنان عمومیتی دارد که به‌تنهایی نمی‌تواند به عنوان ملاک تعریف بخش خصوصی مورد استفاده قرار گیرد؛ به عنوان مثال، می‌توان به موقوفات عام و وقف بر مصالح عامه اشاره نمود که مطابق قانون، چنان‌چه این موقوفات دارای متولی نباشند یا مجهول‌التولیه باشند، سازمان اوقاف و امور خیریه اداره آن‌ها را بر عهده خواهد داشت (بند ۱ ماده ۱ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف

و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳)، روشن است که چنین اشخاص حقوقی را نمی‌توان عمومی تلقی نمود. به عبارت دیگر، کنترل سازمان دولتی اوقاف و امور خیریه بر چنین شخص حقوقی موجب خروج این شخص حقوقی از بخش خصوصی و عمومی تلقی شدن آن نمی‌تواند محسوب گردد. به همین دلیل است که در نظر هیأت تعیین استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی که متعلق به فدراسیون بین‌المللی حسابداران است شرکتی تحت کنترل دولت محسوب می‌شود که دولت بتواند سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت را به نفع خود تعیین نماید (IFAC, 2008). بنابراین، از آنجا که سازمان اوقاف و امور خیریه نمی‌تواند در اداره موقوفات عام سیاست‌های موقوفه را به نفع خود یا به نفع دولت تعیین نماید و باید به وقف عمل کند از این نظرگاه موقوفات عام تحت کنترل دولت محسوب نمی‌شوند.

نتیجه‌گیری

با بررسی مجموعه قوانین و مقررات کشور مشخص است که نه تنها تعریف واحد و دقیقی از بخش عمومی و خصوصی و همچنین سازمان‌های عمومی و خصوصی در کشور وجود ندارد، بلکه گاه قانونگذار در بیان مفهوم بخش عمومی و خصوصی با ارجاع به قوانینی که ارتباط اندکی با موضوع دارند بر این آشفتگی افزوده است. بنابراین، در شرایط حاضر، استخراج تعاریف جامع و مانع قانونی از بخش عمومی و خصوصی بسیار دشوار است.

گام نخست، شناسایی منشاء پیچیدگی‌ها در تعریف و تفکیک بخش خصوصی از عمومی و باز کردن این کلاف سر در گم است. بدین منظور باید بین دو موضوع تفکیک قائل شد:

۱. مفهوم بخش عمومی و خصوصی در ارتباط با امور مالی و محاسباتی و تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی،

۲. مفهوم بخش عمومی و خصوصی در ارتباط با تقسیم کار ملی میان بازار و دولت

در «قانون محاسبات عمومی» و «قانون فهرست مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی» تعریفی که از بخش عمومی و خصوصی قابل استخراج است، ناظر به امور مالی و محاسباتی، نحوه حسابرسی بخش عمومی و تعیین حدود اعمال مقررات بخش خصوصی بر فعالیت‌های اقتصادی دستگاه‌های دولتی و عمومی است.

در قانون مدیریت خدمات کشوری و قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی نیز قاعدتاً باید تعریفی از بخش عمومی و خصوصی ارائه می‌شد که در ارتباط با تقسیم کار ملی میان بازار و

دولت قابل کاربرد بود. در صورتی که چنین تعریفی ارائه می‌شد، تفاوت در دو نوع تقسیم مذکور از بخش عمومی و خصوصی قابل دفاع بود؛ چراکه همان‌طور که گفته شد، این مفاهیم سیال بوده و اتفاق نظری در تعریف آن‌ها در نظام‌های حقوقی مختلف وجود ندارد و بسته به هر موضوع باید تعریف مناسب را ارائه کرد. اما مشکل جایی شروع می‌شود که نه تنها تعریف دقیقی از بخش عمومی و خصوصی در قانون مدیریت خدمات کشوری و قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی ارائه نشده است؛ بلکه گاه به تعریف قانون محاسبات عمومی ارجاع داده شده و عملاً بین دو حوزه که بین آن‌ها تفکیک قابل شدیم، اختلاط ایجاد شد. این اختلاط بر پیچیدگی‌ها و ابهامات افزوده و مشکلات زیر را به وجود آورده است.

۱. در نظام حقوقی ایران، با رجوع به قوانین، ارائه تعریف صحیحی از بخش عمومی و خصوصی دشوار است.

۲. به دلیل ارجاع قانون اصل ۴۴ قانون اساسی به تعریف قانون محاسبات عمومی، عملاً تعریفی که برای بخش عمومی و خصوصی در تقسیم کار ملی میان بازار و دولت استفاده می‌شود که مناسب برای این حوزه نیست و از اساس ناظر به امور مالی و محاسباتی بوده است.

۳. مشکلات قوانین در این خصوص باعث شده است که آنچه در واقع «تمرکززدایی» محسوب می‌شود، «خصوصی‌سازی» نام گیرد. اثر این چالش را می‌توان در قانون مدیریت خدمات کشوری به‌وضوح مشاهده کرد. در این قانون، واگذاری امور یادشده به مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی نظیر شهرداری‌ها و سازمان‌هایی چون تأمین اجتماعی که از نظر مالکیت موجب خروج این امور از بخش عمومی نخواهد شد نیز خصوصی‌سازی در نظر گرفته شده است؛ در حالی که بیش از عنوان خصوصی‌سازی، عنوان تمرکززدایی شایسته این نوع واگذاری است.

به استناد تبصره ۲ ماده واحده قانون محاسبات عمومی، به فرایند واگذاری مؤسسه‌هایی که به بخش عمومی واگذار می‌شوند، صرفاً برای این که دو شرط این ماده را ندارند (یعنی به شکل شرکت اداره می‌شوند و اهداف تجاری و انتفاعی دارند)، خصوصی‌سازی اطلاق می‌شود؛ در حالی که مستند به شرط مالکیت مذکور در اصل ۴۴ قانون اساسی، هنوز در بخش عمومی قرار دارند و خصوصی نشده‌اند. فرایند مذکور، عملاً «تمرکززدایی» محسوب می‌شود؛ چراکه هر چند مالکیت این مؤسسه‌ها مربوط به بخش عمومی است، اما نحوه اداره آن بر اساس مقررات بخش خصوصی انجام می‌گیرد. لازم به ذکر است که انتقاد مطرح شده مربوط به اصل اختلاط مفاهیم «خصوصی‌سازی» و «تمرکززدایی» در نظام حقوقی ایران و اثرات آن است؛ ولی نسبت به اصل تمرکززدایی انتقادی وجود ندارد.

بنابراین، در ترسیم مرز میان بخش عمومی و خصوصی اولاً باید به تفکیک میان «خصوصی‌سازی» و «تمرکززدایی» توجه کرد و این دو را مترادف و هم‌معنی با یکدیگر به کار نبرد و ثانیاً باید به عناصر امتیاز بخش عمومی از خصوصی در قوانین مختلف دقت کرد و توجه نمود که این عناصر تفکیک‌کننده وقتی در مقام بحث در مورد امور مالی و محاسباتی هستیم، با زمانی که مفهوم بخش عمومی و خصوصی در ارتباط با تقسیم کار ملی میان بازار و دولت را مورد نظر داریم، متفاوت است.

منابع

الف انگلیسی

- Blau, P. M. & Scott. W. R. (1962). *Formal Organizations*. San Francisco: Chandler.
- Blumenthal, J. M. (1983). *Candid Reflections of a Businessman in Washington*, In J. L. Perry and K. L. Kraemer (Eds.), *Public Management: Public and Private Perspectives*, Palo Alto, CA: Mayfield.
- Bozeman, B. & Bretschneider, S. (1994). The Publicness Puzzle in Organizational Theory: A Test of Alternative Explanations of Differences between Public and Private Organizations. *Journal of Public Administration Theory and Research*, 4(2), pp. 197-223.
- Bozeman, B. (1984). *Dimensions of 'Publicness': An Approach to Public Organizational Theory*. In B. Bozeman and J. Straussman (Eds.) *New Directions in Public Administration*, New York: Brooks-Cole 46-62.
- Buchanan, B. (1974). Government Managers, Business Executives, and Organizational Commitment. *Public Administration Review*, 34(4), pp. 339-347.
- Coursey, D. & Bozeman, B. (1990). Decision Making in Public and Private Organizations: A Test of Alternative Concepts of Publicness, *Public Administration Review*, 50(5), pp. 525-535.
- Dahl, R. A. & C. E. Lindblom. (1953). *Politics, Economics, and Welfare*. Chicago: University of Chicago Press.
- Eurostat. (2007). *Manual on Sources and Methods for the Compilation of COFOG Statistics: Classification of the Functions of Government (COFOG)*. Eurostat Methodologies and Working Papers. (Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities).
- Gibbons, J. D. (1976). *Nonparametric Methods for Quantitative Analysis*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- IFAC. (2008). *Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements - Volume I, International Public Sector Accounting Standards Board*. New York: International Federation of Accountants.
- IMF (2001). *Government Finance Statistics Manual*. Washington: International Monetary

Fund.

- Kilpatrick, F. P. & Cummings, M. C. & Jennings, M. K. (1964). *The Image of the Federal Service*. Washington D. C.: Brookings Institution.
- Lienert, L (2009). *Where Does the Public Sector End and the Private Sector Begin?*, IMF Working Paper, Fiscal Affairs Department.
- Murray, M. A. (1975). Comparing Public and Private Management: An Exploratory Essay. *Public Administration Review*, 35(4), pp. 364-371.
- Scott, P. G. & Falcone, S. (1998). Comparing Public and Private Organizations: An Exploratory Analysis of Three Frameworks. *American Review of Public Administration*, 28 (2), pp.126-145.
- Nutt, P. C. & Backoff, R. W. (1987). A Strategic Management Process for Public and Third Sector Organizations. *American Planning Association Journal*, 53(1), pp. 44-57.
- Paine, F. T. & Carroll, S. J. & Leete, B. A. (1966). Need Satisfaction of Managerial, Level Personnel in a Governmental Agency, *Journal of Applied Psychology*, 50, pp. 247-249.
- Pugh, D. S. & Hickson, D. J. & Hinings, C. R. & Turner, C. (1969). The Context of Organization Structures, *Administrative Sciences Quarterly*, 14(1), pp. 91-114.
- Rainey, H. G. (1979). Perceptions of Incentives in Business and Government: Implications for Civil Service Reform, *Public Administration Review*, 39(5), pp. 440-448.
- Rainey, H. G. (1983). Public Agencies and Private Firms: Incentive Structures, Goals, and Individual Roles, *Administration and Society*, 15(2), pp. 207-243.
- Rainey, H. G. & Backoff, R. W. & Levine, C. H. (1976). Comparing Public and Private Organizations, *Public Administration Review*, 36(2), pp. 233-244.
- Rainey, H. G. & Bozeman, B. (2000). Comparing Public and Private Organizations: Empirical Research and the Power of a Priori, *Journal of Public Administration Research and Theory*, 10(2), Tenth Anniversary Issue, pp. 447-469.

The Border between Public and Private Sectors in Iran's Law with Emphasis on Privatization and Outsourcing

Mohsen Najafikhah¹

| najafikhah@gmail.com

Abstract From legal perspective, the boundary between public and private sectors and organizations is of great importance. The distinction between private and public sectors affects prominent issues like balancing the territories of market and government, determining the scopes of private and public sector functions, implementation of national accounts and Public Sector Accounting Standards, specifying laws governing the economic activities of public sector organizations and programming the privatization.

In this article legal definitions of public and private sectors and their organizations are criticized, and it is demonstrated that generalization of public accounting act's definitions to other laws - like enforcement of general policies pertaining to principle 44 of the constitution of the Islamic Republic of Iran act (a law on privatization) - has resulted in legal complications, misunderstandings and some deviation in privatization and outsourcing processes. Thus, the other mentioned issues like balancing between market and government functions are not the subject of this paper.

Keywords: Public Sector, Private Sector, Privatization, Outsourcing, Decentralization.

JEL Classification: K0, K2, K23.

1. Ph.D. in Private Law, University of Tehran, Tehran, Iran.

پروژه‌های توسعه مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی و تعاونی در سال ۱۳۹۸

گزارش مقدماتی

سورة الاحقاف

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

پروژه‌های توسعه مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی و تعاونی در سال ۱۳۹۸

گزارش مقدماتی

پروژه‌های توسعه مشارکت بخش عمومی با بخش خصوصی و تعاونی در سال ۱۳۹۸

ناشر: سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات

نوبت چاپ: اول

پست الکترونیک: pbo.ppp@mporg.ir

سال انتشار: ۱۳۹۷

تلفن: ۰۲۱-۳۳۲۷۲۲۱۶

شمارگان: ۵۰ نسخه

وبگاه: ppp.mporg.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

- ۱- پیشگفتار ۱
- ۲- مقدمه و طرح موضوع ۲
- ۱-۲- مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی (PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP) ۳
- ۲-۲- قوانین و مقررات مرتبط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌ها و واگذاری ۴
- ۲-۳- چالش‌ها و نارسایی‌های توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی ۶
- ۲-۴- راهکارهای توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی ۷
- ۲-۴-۱- حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات ۷
- ۲-۴-۲- حوزه تامین مالی و حمایت‌های مالی قراردادهای مشارکتی ۸
- ۲-۴-۳- حوزه ظرفیت‌سازی و اقدامات ترویجی ۹
- ۳- اهم اقدامات انجام شده در راستای توسعه مشارکت بخش غیردولتی ۹
- ۴- برنامه‌های آتی در راستای توسعه مشارکت بخش غیردولتی ۱۲
- ۵- پروژه‌های عمرانی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸ ۱۶
- ۵-۱- پروژه‌های عمرانی ملی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸ ۱۷
- ۵-۱-۱- پروژه‌های بخش منابع آب ۲۰
- ۵-۱-۲- پروژه‌های بخش آب و فاضلاب ۲۴
- ۵-۱-۳- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های ورزشی ۲۹
- ۵-۱-۴- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های حمل و نقل ۳۵
- ۵-۱-۵- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های حمل و نقل شهری ۴۱
- ۵-۱-۶- پروژه‌های بخش مجتمع‌های بیمارستانی ۴۲
- ۵-۱-۷- پروژه‌های بخش انرژی ۴۴
- ۵-۱-۸- پروژه‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات ۴۶
- ۵-۱-۹- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های گردشگری ۴۷
- ۵-۱-۱۰- پروژه‌های بخش بناهای تاریخی و میراث فرهنگی ۵۱
- ۵-۱-۱۱- پروژه‌های بخش مجتمع‌های فرهنگی و هنری ۶۲
- ۵-۱-۱۲- پروژه‌های بخش صنعت، معدن و بازرگانی ۶۳
- ۵-۱-۱۳- پروژه‌های بخش کشاورزی، شیلات و آبخیزداری ۶۴
- ۵-۱-۱۴- پروژه‌های بخش آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای ۶۶
- ۵-۲- پروژه‌های عمرانی استانی قابل واگذاری یا مشارکت ۶۹
- ۵-۲-۱- پروژه‌های استان آذربایجان شرقی ۷۳

- ۸۶..... ۲-۲-۵- پروژه‌های استان آذربایجان غربی
- ۹۳..... ۳-۲-۵- پروژه‌های استان اردبیل
- ۹۴..... ۴-۲-۵- پروژه‌های استان اصفهان
- ۱۰۰..... ۵-۲-۵- پروژه‌های استان البرز
- ۱۰۲..... ۶-۲-۵- پروژه‌های استان ایلام
- ۱۰۶..... ۷-۲-۵- پروژه‌های استان بوشهر
- ۱۱۰..... ۸-۲-۵- پروژه‌های استان تهران
- ۱۱۶..... ۹-۲-۵- پروژه‌های استان چهارمحال و بختیاری
- ۱۲۴..... ۱۰-۲-۵- پروژه‌های استان خراسان جنوبی
- ۱۳۷..... ۱۱-۲-۵- پروژه‌های استان خراسان رضوی
- ۱۶۰..... ۱۲-۲-۵- پروژه‌های استان خراسان شمالی
- ۱۶۳..... ۱۳-۲-۵- پروژه‌های استان خوزستان
- ۱۶۸..... ۱۴-۲-۵- پروژه‌های استان زنجان
- ۱۷۲..... ۱۵-۲-۵- پروژه‌های استان سمنان
- ۱۷۵..... ۱۶-۲-۵- پروژه‌های استان سیستان و بلوچستان
- ۱۹۱..... ۱۷-۲-۵- پروژه‌های استان فارس
- ۲۱۱..... ۱۸-۲-۵- پروژه‌های استان قزوین
- ۲۱۵..... ۱۹-۲-۵- پروژه‌های استان قم
- ۲۱۶..... ۲۰-۲-۵- پروژه‌های استان کردستان
- ۲۱۹..... ۲۱-۲-۵- پروژه‌های استان کرمان
- ۲۳۰..... ۲۲-۲-۵- پروژه‌های استان کرمانشاه
- ۲۳۶..... ۲۳-۲-۵- پروژه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۱..... ۲۴-۲-۵- پروژه‌های استان گلستان
- ۲۴۵..... ۲۵-۲-۵- پروژه‌های استان گیلان
- ۲۴۸..... ۲۶-۲-۵- پروژه‌های استان لرستان
- ۲۵۴..... ۲۷-۲-۵- پروژه‌های استان مازندران
- ۲۹۹..... ۲۸-۲-۵- پروژه‌های استان مرکزی
- ۳۰۶..... ۲۹-۲-۵- پروژه‌های استان هرمزگان
- ۳۱۵..... ۳۰-۲-۵- پروژه‌های استان همدان
- ۳۶۴..... ۳۱-۲-۵- پروژه‌های استان یزد

۳۸۲.....	۶- اطلاعات تماس.....
۳۸۲.....	۶-۱- اطلاعات تماس سازمان برنامه و بودجه کشور.....
۳۸۳.....	۶-۲- اطلاعات تماس برای پروژه‌های ملی.....
۳۸۵.....	۶-۳- اطلاعات تماس برای پروژه‌های استانی.....

فهرست جداول

۴.....	جدول (۱): قوانین و مقررات اخیر مرتبط با توسعه مشارکت عمومی - خصوصی.....
۱۲.....	جدول (۲): اهداف کلی و راهبردهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه کشور.....
۱۳.....	جدول (۳): راهبردها و سیاست‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه کشور.....
۱۶.....	جدول (۴): وضعیت کلی طرح‌ها (پروژه‌های) شناسایی شده برای واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸.....
۱۷.....	جدول (۵): وضعیت کلی پروژه‌های عمرانی ملی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸.....
۱۸.....	جدول (۶): مقایسه کل پروژه‌های عمرانی ملی با پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸.....
۱۸.....	جدول (۷): مقایسه پروژه‌های عمرانی ملی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸.....
۷۰.....	جدول (۸): مقایسه پروژه‌های عمرانی استانی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک استان‌ها در سال ۱۳۹۸.....
۷۱.....	جدول (۹): مقایسه کل پروژه‌های عمرانی استانی با پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸.....
۷۱.....	جدول (۱۰): مقایسه پروژه‌های عمرانی استانی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸.....

فهرست اشکال

۷.....	شکل (۱): حوزه‌های اصلی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی.....
۱۰.....	شکل (۲): سرفصل‌های اقدامات انجام شده در حوزه سیاست‌گذاری توسط سازمان برنامه و بودجه کشور.....

۱- پیشگفتار

وحدت، همدلی و همراهی آحاد مردم و مسئولین در شرایطی که نظام سلطه تصور می‌کند با دور جدید تحریم‌های ظالمانه می‌تواند حرکت عظیم ملت ایران را در جهت توسعه اهداف عالیه نظام متوقف کند و توجه به منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) که در طی بیست سال گذشته کاهش وابستگی به نفت را از برنامه‌های ضروری دولت‌ها بر شمرده‌اند، تهدیدها را به فرصت تبدیل کرده و تحولی جدید در نظام اقتصادی کشور ایجاد می‌کند. بر این اساس دولت تدبیر و امید یکی از مولفه‌های رسیدن به اهداف مورد نظر را عبور از اقتصاد دولتی و فراهم نمودن عرصه برای حضور بخش غیردولتی اعم از داخلی و خارجی در اقتصاد دانسته و با استفاده از تجربیات داخلی و بین‌المللی با عزمی راسخ گام‌های بلند و استوار را بر می‌دارد.

برای داشتن اقتصادی پویا و اثربخش باید از ظرفیت‌ها و منابع بالقوه موجود در کشور بهره برده و فرصت‌های جدیدی را رقم بزنیم. امروز یکی از سرمایه‌های عظیم کشور پروژه‌های نیمه‌تمامی است که ساخت، تکمیل و بهره‌برداری از آنها می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی را فراهم آورده و گردش اقتصادی عظیمی را به همراه داشته باشد. از سوی دیگر در کشور ما ظرفیت‌های فنی، مالی و مدیریتی قابل توجهی در بخش خصوصی اعم از شرکت‌های مهندسی مشاور، شرکت‌های پیمانکاری، شرکت‌های توسعه‌گر، شرکت‌های تأمین سرمایه و نهادهای سرمایه‌گذاری وجود دارد و در صورتی که زمینه ایفای نقش مؤثر و میدان عمل برای بخش خصوصی در پیوند با نقدینگی و منابع مالی موجود در جامعه فراهم گردد، نتیجه آن تحرک اقتصادی و اشتغال‌زایی خواهد بود. یقیناً واگذاری اجرا و بهره‌برداری از این پروژه‌ها به بخش خصوصی می‌تواند این زمینه را مهیا نماید و با کمک، همراهی و مدیریت بخش خصوصی شاهد تحول در این حوزه خواهیم بود. لذا در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و همچنین سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ضروری است با میدان دادن جهت حضور فعالان بخش خصوصی در عرصه‌های مختلف اقتصاد در تحقق این مهم بکوشیم.

در راستای محقق نمودن این امر، کتاب حاضر به منظور اطلاع‌رسانی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و حضور بخش خصوصی در پروژه‌های نیمه‌تمام کشور تدوین شده است تا ضمن ایجاد شفافیت و فرصت‌های برابر برای همگان، بعنوان مرجعی برای نقطه شروع و پیگیری بخش خصوصی مورد استفاده قرار گیرد.

محمدباقر نوبخت

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۲- مقدمه و طرح موضوع

یکی از مهم‌ترین عوامل دستیابی به رشد اقتصادی بالا، تامین زیرساخت‌های مورد نیاز با هدف ایجاد بستر لازم در جهت انجام سرمایه‌گذاری‌های مولد است. بدون تردید انجام سرمایه‌گذاری در حوزه‌های زیرساختی می‌تواند موتور محرک و افزایش‌انگیزه فعالیت‌های اقتصادی باشد. با توجه به محدودیت منابع در کشور، ضرورت دارد با مدیریت کارآمد و استفاده صحیح از توان بخش‌های مختلف با مشارکت بخش عمومی و خصوصی در تامین منابع مالی گام موثر برداشته شود تا این راهبرد موجب تقویت و ارتباط مناسبی بین نهادهای موثر و بازیگران اصلی حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعم از دولتی، عمومی، خصوصی و تعاونی باشد. تجربه کشورهای پیشرفته در این حوزه نشان داده که اگر بسترهای لازم و قوانین کارآمدی مبتنی بر اصول و شیوه‌های نوین مالی برای به کارگیری و مشارکت سرمایه‌های بخش عمومی و خصوصی فراهم شود، ضمن تقویت و ارتباط پایدار بین این ارکان شاهد شکوفایی و رشد اقتصادی مستمر خواهیم بود. اگر در یک حوزه‌ای سازوکارها و فرآیندها مشخص و شفاف و قابل اطمینان وجود داشته باشد، فعالان اقتصادی تمایل به حضور و سرمایه‌گذاری را در آن حوزه خواهند داشت. بر اساس تجربیات بین‌المللی یکی از مهمترین روش‌های حضور بخش خصوصی در توسعه و بهره‌برداری از پروژه‌های عمرانی و زیرساختی، توسعه قراردادهای مشارکت عمومی- خصوصی است که فرهنگ‌سازی، نهادسازی و تدوین قانون جامع و مانع در این حوزه لازمه تحقق این مهم به شمار می‌رود. لذا امید است با اصلاح رویه‌ها و هماهنگی بین بخش دولتی و بخش خصوصی، با هم‌افزایی و استفاده از ظرفیت‌های هر دو بخش، شاهد حضور فعال بخش خصوصی و تعاونی در این بخش باشیم. بر این اساس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی از سال ۱۳۹۵ تاکنون واگذاری پروژه‌های نیمه‌تمام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و نگهداری و بهره‌برداری از پروژه‌های موجود را با استفاده از سازوکار قراردادهای مشارکت عمومی- خصوصی در برنامه‌های اولویت‌دار دستگاه‌های اجرایی قرار داده و تدوین و اصلاح قوانین و مقررات توسعه مشارکت عمومی- خصوصی و اهرم‌سازی منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به منظور جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در برنامه تهیه بودجه ۱۳۹۸ پیش‌بینی شده است. اگر چه اطلاعات موجود در این کتاب می‌تواند در جهت تنویر افکار عمومی و اطلاع‌رسانی پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت مفید واقع گردیده و گامی در جهت شفاف‌سازی محسوب شود لیکن انتظار می‌رود بخش خصوصی و تعاونی با ایجاد نهادهای توسعه‌گر به عنوان همراه بخش دولتی در تهیه گزارش‌های اقتصادی برای پروژه‌های قابل واگذاری، مشارکت فعال داشته و در جهت معرفی پروژه‌ها به فعالان بخش خصوصی و تعاونی بکوشند.

برای توسعه مشارکت عمومی- خصوصی، دولت در نظر دارد سازوکار و رویه‌های اجرایی لازم و کارآمد برای بکارگیری مدیریت، منابع مالی و ظرفیت اجرایی بخش غیردولتی داخلی و خارجی جهت سرمایه‌گذاری برای تولید و تأمین کالاها و خدمات با اثربخشی و کارایی مطلوب ایجاد نماید.

برخی از ضرورت‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در توسعه و بهره‌برداری از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای عبارتند از:

- بزرگ شدن بدنه دولت و سهم بسیار زیاد اعتبارات هزینه‌ای که به تبع آن اعتبارات عمرانی موجود کفایت لازم را برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در زمان پیش‌بینی شده ندارد.
- وجود تعداد حدود ۶ هزار پروژه ملی و ۸۱ هزار پروژه استانی نیمه‌تمام
- طولانی شدن دوره ساخت پروژه‌ها (حدود ۶۵ درصد از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در زمان‌بندی خود به اتمام نرسیده و طول دوره ساخت این طرح‌ها به ۱۲ سال افزایش یافته است)
- ناکارآمدی فرآیندهای پیدایش، مطالعات، اجرا و بهره‌برداری و مهم‌تر از همه ضعف ساختاری پایش و نظارت بر طرح‌های عمرانی
- گسترده‌ی فعالیت‌های تصدی‌گری دولت که منجر به جلوگیری در رسیدگی به وظایف حاکمیتی می‌شود. همچنین بعد از تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام فعلی، اداره و بهره‌برداری از آن‌ها مستلزم تأمین نیروی انسانی و افزایش دوچندان تصدی‌گری دولت خواهد شد.
- ایجاد فرصت و زمینه برای حضور و شکوفایی بیشتر بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد کشور و ایفای نقش حمایتی دولت برای توانمندسازی و بلوغ بخش خصوصی
- ضرورت استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، توان فنی، تجربه، نوآوری، مدیریت و منابع مالی) با هدف افزایش بهره‌وری در طرح‌ها (پروژه‌ها)

۱-۲- مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی (Public-Private Partnership)

مشارکت عمومی - خصوصی سازوکاری است که در آن بخش عمومی (دولت و سایر نهادهای حکومتی) به منظور تأمین خدمات زیربنایی (اعم از آب و فاضلاب، حمل و نقل، سلامت، آموزش و...) از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، تجربه و منابع مالی) استفاده می‌نماید. به بیان دیگر بخش خصوصی به نیابت از دولت در برخی از وظایف و مسئولیت‌های تأمین این خدمات نقش‌آفرینی می‌نماید. در مشارکت عمومی - خصوصی قراردادی بین بخش عمومی و بخش خصوصی به منظور تسهیم ریسک، مسئولیت، منافع و هم‌افزایی منابع و تخصص هر دو بخش در ارائه خدمات زیربنایی منعقد می‌گردد. در مشارکت عمومی - خصوصی نقش دولت از سرمایه‌گذاری، اجرا و بهره‌برداری در پروژه‌های زیرساختی به سیاست‌گذار و تنظیم‌کننده مقررات و ناظر بر کیفیت و کمیت ارائه خدمات تبدیل می‌شود.

لازمه رشد و توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور را می‌توان تسهیل فضای کسب و کار و ساختاربخشی مناسب به پروژه‌ها و استفاده از مدل‌های تأمین مالی متنوع جهت ورود بخش خصوصی در این حوزه عنوان نمود. با توجه به این که پروژه‌های زیرساختی بدون ایجاد تمهیدات مناسب مالی

بخش عمومی غیرقابل اجرا است، باید بین منابع مالی عمومی دولت به صورت تسهیلات و تامین مالی خرید خدمات و منابع مالی بخش خصوصی پیوند برقرار شود.

سرمایه‌گذاران طرح‌های مشارکتی بدون دریافت تسهیلات توسعه‌ای بلندمدت توان سرمایه‌گذاری و قبول ریسک بلندمدت را ندارند و اصولاً در هیچ کجای دنیا سرمایه‌گذار تمام منابع لازم پروژه را از محل آورده نقدی خود تامین مالی نمی‌کند. همچنین شرایط تسهیلات اعطایی به بخش زیرساخت که به صورت مشارکتی توسط بخش خصوصی سرمایه‌گذاری می‌گردد، باید به نحوی باشد که دوره اعطای تسهیلات با دوره احداث همخوانی داشته باشد و دوره بازپرداخت اقساط تسهیلات نیز با دوره بهره‌برداری طرح توسط سرمایه‌گذاری هماهنگ باشد. مشارکت عمومی - خصوصی راهکاری برای درآمدزایی دولت نیست و هدف آن تسریع در تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌ها و استفاده اهرمی از منابع مالی است.

۲-۲- قوانین و مقررات مرتبط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌ها و واگذاری

در جدول زیر برخی از قوانین مهم در سال‌های اخیر در ارتباط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی بیان گردیده است.

جدول (۱): قوانین و مقررات اخیر مرتبط با توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۷)
پیش‌بینی مشوق‌هایی نظیر ایجاد کاربری‌های چندگانه و ایجاد تأسیسات جانبی اقتصادی در پروژه و عرصه‌های مربوطه و تخفیف برای قیمت (در حالت فروش پروژه) به منظور سودآور کردن طرح‌های تملک‌دارایی سرمایه‌ای و ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
تبصره (۱۹) در بودجه‌های سنواتی ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷
با هدف استفاده اهرمی از اعتبارات عمرانی و تجهیز منابع مالی بخش خصوصی و بازارهای پول و سرمایه؛ و ارائه تضامین و مشوق‌ها به منظور توجیه‌پذیر کردن پروژه‌های عمرانی برای سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی
قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴
ماده ۷: اجازه خرید محصول (کالا و خدمات) طرح‌ها و پروژه‌های قابل واگذاری از بخش خصوصی تا سقف بهای تمام شده برای دولت
ماده ۱۲: کمک در پرداخت اصل و فرع سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی که منجر به صرفه‌جویی، کاهش هزینه در تولید یا خدمات، بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی می‌شوند.
ماده ۲۴: اجازه ارائه تسهیلات توسط بانک‌ها حداقل معادل سه برابر ارزش حاصل شده از محل فروش طرح‌های تملک و یا سایر اموال مازاد دولتی که برای افزایش سرمایه بانک مصرف می‌شود.
قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب سال ۱۳۹۳
ماده ۵: واگذاری واحدهای خدماتی، رفاهی و مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی بصورت اجاره
ماده ۲۰: خرید تضمینی آب و پساب از سرمایه‌گذاران
ماده ۲۷: واگذاری طرح‌های تملک جدید، نیمه تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری به بخش غیردولتی با حفظ کاربری

ماده ۲۸ بند «ل»: ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذار از محل اعتبارات بودجه عمومی تحت عنوان تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و توسعه بخش خصوصی و یا کمک‌های فنی و اعتباری
ماده ۳۷: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت روستاها و شهرهای با جمعیت ۲۰ هزار نفر و کمتر از محل تخصیص یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده بعنوان مالیات سلامت
ماده ۴۱: خرید خدمات آموزشی در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی وجود ندارد.
ماده ۵۳: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی و امور جوانان از محل اختصاص یک درصد از بودجه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده ۵ قانون م. خ. ک.
ماده ۵۴: دریافت مبالغ مورد نیاز برای توسعه شبکه آبرسانی و جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب از متقاضی اشتراک بعنوان پیش‌دریافت
ماده ۶۹: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت (پیشگیری و آموزش) و توسعه ورزش از محل اخذ عوارض از نوشیدنی‌های قندی داخلی و وارداتی و اخذ عوارض از خرده فروشی سیگار
ماده ۷۰: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه حمل و نقل ریلی و نگهداری راه‌ها از محل ۲۰ درصد درآمد ناشی از فروش گازوییل
قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوبه سال ۱۳۸۴
ماده ۴۶: خرید خدمات از بخش غیردولتی توسط دستگاه‌های اجرایی برای انجام ماموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای
ماده ۴۷: اختصاص حداقل یک و نیم درصد از اعتبارات تخصیص یافته دستگاه اجرایی برای توسعه فعالیت‌های بخش غیردولتی و خرید خدمات به منظور کاهش تصدی‌گری دولت
قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰
ماده ۳۳: مجوز اجاره یکساله یا کمتر و قابل تمدید ساختمان‌ها و امکانات موجود در اختیار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و بیمارستان‌های آموزشی به اشخاص حقیقی و حقوقی
ماده ۴۳: مجوز به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی جهت اجاره یکساله یا کمتر ساختمان‌ها و امکانات موجود
ماده ۸۸: واگذاری مراکز مختلف خدماتی، فرهنگی، رفاهی، اجتماعی، آموزشی، درمانی و گردشگری به سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی
ماده ۸۹: فروش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و یا مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های خاتمه یافته بطور نقد و اقساط از طریق مزایده
قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور مصوب سال ۱۳۸۱
این قانون ظرفیت‌های مناسبی جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی در طرح‌های تأمین آب، ایجاد شبکه‌های آبیاری و زهکشی و طرح‌های آب ایجاد می‌نماید و برای کلیه آب استحصالی به جز حبابه‌های موجود سند آب به نفع سرمایه‌گذار صادر می‌شود.
این قانون محدود است به طرح‌هایی با حداکثر سی درصد پیشرفت و نیز طرح‌هایی که مطالعات مرحله دوم آنها تصویب شده باشد.
قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ به‌مراه تبصره‌های الحاقی
محدود به احداث آذراه‌های جدید و یا بزرگراه‌هایی که تبدیل به آزادراه‌ها می‌شوند و با پیش‌شرط وجود راه جایگزین، که بسیاری از ظرفیت‌های موجود جهت مشارکت را در بر نمی‌گیرد؛ بعنوان مثال امکان مشارکت بخش خصوصی در بازسازی و تعمیر و نگهداری بزرگراه‌های موجود کشور با امکان اخذ عوارض از کاربران

قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی

این قانون در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به منظور توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی و همچنین توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی جهت ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ می‌باشد. با این حال تمرکز در اجرای این قانون بر شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی است و کمتر به پروژه‌های زیرساختی پرداخته شده است.

با توجه به بررسی صورت گرفته بر روی ظرفیت‌های قانونی اخیر، اگرچه فرصت‌های مناسبی در راستای توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی کشور وجود دارد، اما با این حال هنوز برخی موانع و مشکلات مهم از جمله تعیین حدود مالکیت بخش خصوصی، نبود منابع مالی پایدار در تمام حوزه‌ها، نبود سازوکار ارائه تضامین و وجود مشکلات در تأمین مالی پروژه محور وجود دارد که نیاز به ایجاد و تحکیم راهکارهای قانونی دارد. همچنین بر اساس تجارب برتر بین‌المللی جهت پیاده‌سازی مشارکت عمومی - خصوصی، وجود قانون جامع و مانع برای مشارکت عمومی - خصوصی که در برگیرنده تمام جوانب مورد نیاز باشد، از عوامل مهم در موفقیت این امر خواهد بود.

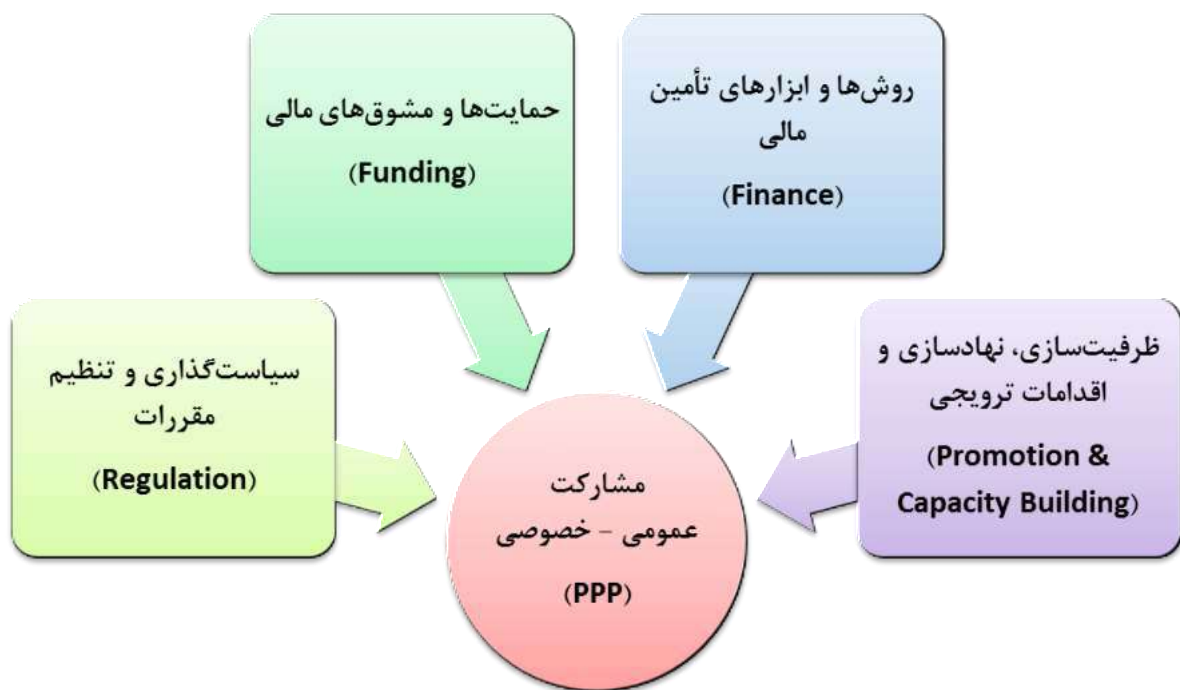
۲-۳- چالش‌ها و نارسایی‌های توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی

- نبود قانون جامع، دائمی و قابل اتکاء برای پوشش کلیه الزامات و نیازمندی‌های توسعه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی که حقوق، تعهدات و مالکیت بخش دولتی و خصوصی را معین کرده باشد.
- مشخص نبودن نحوه تامین منابع مالی پایدار تعهدات دولت در قراردادهای مشارکتی و لزوم اعتمادسازی بخش خصوصی نسبت به ایفای تعهدات دولت
- آشنایی ناکافی دستگاه‌های اجرایی با نظام مشارکت عمومی - خصوصی و تمایل پایین آن‌ها برای واگذاری طرح‌ها به دلیل کاهش اختیارات و بودجه که متعاقباً منجر به مقاومت دستگاه‌های اجرایی در واگذاری طرح‌ها می‌شود.
- ضرورت تعریف سازوکار تامین منابع مالی پروژه محور از طریق نهادهای مالی توسعه‌ای
- ضرورت تعریف سازوکارهای لازم مالی و بیمه‌ای برای پوشش ریسک قراردادهای مشارکتی
- نبود جذابیت کافی برای ورود بخش خصوصی به دلیل نداشتن توجیه مالی طرح‌ها
- عدم کفایت مشوق‌های کارآمد برای سرمایه‌گذار بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی
- سازوکار نامناسب برای تعیین بهای تمام شده محصول طرح‌های زیرساختی
- دسترسی محدود به منابع مالی ارزان قیمت داخلی و خارجی
- برنامه غیرمنسجم بلندمدت برای واقعی نمودن (یا نزدیک به واقعی نمودن) بهای ارائه محصول طرح‌ها
- عدم یکپارچگی کافی در قوانین و مقررات موجود این حوزه

- رشد بی‌رویه تعداد طرح‌ها (پروژه‌های) جدید عمرانی استانی بر اساس اختیاراتی که به استناد تبصره (۲) بند «ب» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به کمیته برنامه‌ریزی شهرستان‌ها داده شده است و شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان نیز حق دخالت در این زمینه را ندارد.
- عدم وجود نهادهای توسعه‌گر (Developer) در فعالان بخش خصوصی که می‌توانند به عنوان شروع کننده و موتور محرک پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی عمل نمایند.
- عدم کفایت بلوغ و ظرفیت بخش غیردولتی برای نقش‌آفرینی کامل در کلیه مراحل پیدایش پروژه
- ضرورت اطلاع‌رسانی برخط و مناسب طرح‌ها (پروژه‌ها) و معرفی و تبلیغات گسترده فرصت‌های سرمایه‌گذاری و مشوق‌های مربوطه برای متقاضیان و استفاده از ظرفیت استارت‌آپ‌ها در این زمینه

۲-۴- راهکارهای توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی

مطابق بررسی‌های انجام شده بر اساس چالش‌ها و نارسایی‌های برای توسعه مشارکت، راهکارها در چهار حوزه قابل تقسیم‌بندی می‌باشد:

شکل (۱): حوزه‌های اصلی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

۲-۴-۱- حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات

- تصویب لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در مجلس شورای اسلامی به منظور ایجاد ظرفیت‌های قانونی پایدار و اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاران

- اصلاح قوانین بخشی (مانند حوزه آب، انرژی، سلامت و آموزش و پرورش) که موانع اساسی برای توسعه مشارکت بخش خصوصی ایجاد می‌کند.
- اصلاح تعرفه‌های تکلیفی و همچنین پیش‌بینی راهکارهای پرداخت مابه‌التفاوت قیمت سرمایه‌گذاران
- ایجاد بازار محصول طرح‌های زیرساختی و نهادهای تنظیم مقررات بخشی
- پیش‌بینی سازوکاری برای عدم پیدایش طرح‌ها (پروژه‌های) جدید در سطح ملی، استانی و شهرستان‌ها: با توجه به بند «ج» ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تبصره (۲) بند «ب» ماده ۳۱ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، ضروری است چارچوبی برای مصوب کردن پروژه‌ها توسط کمیته برنامه‌ریزی شهرستان‌ها تعریف شود تا از رشد بی‌رویه پروژه‌ها و کاهش بهره‌وری منابع مالی جلوگیری شود.
- اصلاح فرآیند پذیرش طرح‌های جدید تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر اساس ماده (۲۳) قانون برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تأکید بر اولویت پذیرش طرح‌های جدید با روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی
- تسریع در تصویب لایحه مدیریت تعارض منافع با هدف رفع انواع تعارضاتی که مانع از توسعه مشارکت فعالان اقتصادی در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای می‌شود (مانند بخش سلامت)
- اصلاح شیوه‌های نظارتی دستگاه‌های نظارتی اعم از دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور در خصوص نحوه ارجاع کار و اجرای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (تغییرات، مدل مالی و...) با توجه به ماهیت متفاوت این قراردادها با معاملات متعارف دولتی
- غربالگری و مجوز تغییر کاربری طرح‌های عمرانی و فروش طرح‌های عمرانی مازاد دستگاه‌های اجرایی با برگشت منابع حاصله به همان دستگاه اجرایی

۲-۴-۲- حوزه تامین مالی و حمایت‌های مالی قراردادهای مشارکتی

- ضرورت تعریف سازوکار استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در قراردادهای مشارکتی
- اولویت اختصاص منابع فاینانس خارجی و تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی برای قراردادهای مشارکتی نسبت به قراردادهای پیمانکاری
- پیاده‌سازی سازوکار تامین مالی پروژه محور (Project Finance)
- طراحی اوراق بدهی بلندمدت و صندوق پروژه در بازار سرمایه
- سهامداری نهادهای تخصصی بازار سرمایه در شرکت پروژه

- تجهیز منابع مالی پایدار و مطمئن برای انجام تعهدات دولت در قبال سرمایه‌گذاران در دوران ساخت و بهره‌برداری پروژه اعم از خرید محصول و کمک بلاعوض
- ضرورت ارائه تضامین معتبر و ارائه گواهی خرید محصول و بهای ظرفیت پروژه توسط سازمان برنامه و بودجه
- ارائه تضامین دولتی متناسب با تعهدات دولت در قراردادهای مشارکتی
- تعریف ردیف خرید محصول پروژه در حوزه‌های بخشی و استانها با اولویت تخصیص از منابع
- اختصاص منابع مالی برای انجام مطالعات و آماده‌سازی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

۲-۴-۳- حوزه ظرفیت سازی و اقدامات ترویجی

- ظرفیت سازی لازم و آشنایی بخش عمومی با نظام اجرایی جدید مشارکت عمومی - خصوصی
- اطمینان بخشی به بخش خصوصی نسبت به ایفای تعهدات بخش عمومی
- فرهنگ سازی و اقدامات ترویجی و آموزشی در دستگاه‌های اجرایی نسبت به مشارکت در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
- تشکیل شورای راهبری مشارکت عمومی - خصوصی با هدف سیاست‌گذاری، راهبری، هماهنگی و نظارت عالیه بر توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سطح کشور
- لزوم کمک دستگاه‌های اجرایی در قبال واحدهای استانی از طریق مواردی اعم از تدوین دستورالعمل‌های تخصصی، آموزش و پشتیبانی مدیریتی
- تشکیل واحدهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP Unit) در دستگاه‌های اجرایی با پرسنل آموزش دیده به همراه مسئولیت و اختیارات متناسب و بدون افزایش نیروی انسانی در دستگاه اجرایی

۳- اهم اقدامات انجام شده در راستای توسعه مشارکت بخش غیردولتی

با عنایت به لزوم توجه دولت به امور حاکمیتی و واگذاری تصدی‌گری‌ها به بخش خصوصی و افول منابع مالی دولت و ضرورت مدیریت بر آن، سازمان برنامه و بودجه کشور در طی ۲ سال گذشته با بهره‌گیری از تجارب جهانی، سه گام ذیل را از طریق توسعه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی با همکاری دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها با هدف ایجاد انسجام، هدایت و راهبری یکپارچه در کشور دنبال نموده است که نتایج حاصله مؤید ضرورت ادامه سیاست‌های فوق می‌باشد. شکل زیر تصویر کلی از مهم‌ترین سرفصل‌های اقدامات انجام شده در حوزه سیاست‌گذاری توسط سازمان برنامه و بودجه کشور نشان می‌دهد و در ادامه موارد به تفصیل شرح داده شده است.

آیین نامه اجرایی تبصره ۱۹ قانون بودجه و بخشنامه‌ها	پیش‌بینی منابع و مشوق‌ها در بودجه سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	تدوین دستورالعمل واگذاری طرح‌ها؛ مصوب شورای اقتصاد
تدوین لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و ارائه به هیأت دولت	راه‌اندازی سامانه و جمع‌آوری اطلاعات طرح‌ها (پروژه‌ها)	مصوبه سران قوا برای پیش‌بینی مشوق‌ها و سودآور کردن طرح‌ها
آموزش و ظرفیت‌سازی و تبیین قوانین و مقررات	ارتباط مؤثر با نمایندگان بخش خصوصی	تشکیل کارگروه تسهیل فرآیندهای اجرایی

شکل (۲): سرفصل‌های اقدامات انجام شده در حوزه سیاست‌گذاری توسط سازمان برنامه و بودجه کشور

الف) حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات:

- تدوین مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا با هدف ایجاد زمینه برای سودآور کردن طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷
- تدوین دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق (۲) مصوب مهرماه ۱۳۹۴ شورای اقتصاد و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۹۵ و سال ۱۳۹۶؛ با تأکید بر فرآیند رقابتی و تسهیل فرآیند ارزیابی و استفاده از انواع روش‌ها و الگوهای شناخته شده برای واگذاری و مشارکت در پروژه‌ها
- تدوین آیین‌نامه ساماندهی و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب هیأت وزیران مهرماه ۱۳۹۴
- تشکیل شورای سیاست‌گذاری واگذاری و توسعه مشارکت در طرح‌های عمرانی با حضور معاونین سازمان و رؤسای امور و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی ذیربط. این شورا با هدف ایجاد وحدت رویه در فرآیند واگذاری و مشارکت و شناسایی الزامات و محدودیت‌های حوزه‌های بخشی مختلف تشکیل می‌شود.
- تدوین پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی با همکاری دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی که بعنوان قانون جامع و مانع برای بسترسازی توسعه مشارکت بخش غیردولتی در پروژه‌های زیرساختی به کار رود.
- تدوین پیش‌نویس برنامه واگذاری و مشارکت در پروژه‌های عمرانی به بخش غیردولتی در سال‌های برنامه ششم (پنج ساله)

(ب) تأمین مالی:

- تبصره شماره (۱۹) در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور با هدف اهرمی کردن منابع مالی مختلف شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی، درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های اجرایی، آورده بخش خصوصی، آورده بانک عامل و بازارهای پولی و مالی، منابع مالی خارجی و صندوق توسعه ملی (ارزی) و همچنین اهدافی نظیر توجیه‌پذیر و اقتصادی نمودن طرح‌ها از طریق خرید تضمینی محصول طرح، ممنوعیت قیمت‌گذاری برای محصولات طرح توسط دستگاه اجرایی، مشوق‌های مالیاتی و مشوق بیمه تأمین اجتماعی، ارائه تضامین به سرمایه‌گذاران
- بند «الف» تبصره شماره (۱۹) در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ و تدوین آیین‌نامه اجرایی که در آن منابع مالی دولت و بانک‌ها بصورت تسهیلات به بخش غیردولتی ارائه شود (اهرم‌سازی) تا سرمایه‌گذاران با تلفیق این منابع با آورده‌های مالی خود، با بهره‌وری حداکثری از آن در راستای تکمیل و بهره‌برداری پروژه‌های عمرانی قدم بردارند.
- انجام مذاکره با صندوق توسعه ملی و بانک توسعه صادرات به منظور بررسی زمینه‌های فعالیت در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

(ج) ترویجی و ظرفیت‌سازی:

- برگزاری نشست‌ها، سمینارها و دوره‌های آموزشی در مرکز، دستگاه‌های مرکزی و استانی و تشریح فرآیند واگذاری و مشارکت در طرح‌ها و ارائه تجربیات دستگاه‌های اجرایی
- برگزاری دوره‌های ترویجی در مناطق استانی با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی ۳۱ استان کشور با سخنرانی استانداران و با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی استان‌ها و نمایندگان بخش خصوصی از اتاق بازرگانی و دیگر تشکلهای با ارائه تجارب برتر و مصادیق پروژه‌های مشارکتی توسط مدرسین مجرب
- برگزاری نشست‌های منطقه‌ای با هدف بازدید پروژه‌های واگذار شده، مشارکتی و قابل واگذاری و هم‌اندیشی استان‌های منطقه.
- طراحی و راه‌اندازی پرتال ملی مشارکت عمومی و خصوصی و ارائه آخرین اخبار، اطلاعیه‌ها، فایل‌های آموزشی، اطلاعات پروژه‌های قابل واگذاری و مشارکت به نشانی ppp.mporg.ir
- راه‌اندازی سامانه بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری زیرساختی: در اجرای بند «د» تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور، سامانه بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری زیرساختی ایجاد گردید که از طریق نشانی mosharekat.mporg.ir قابل دسترس است. در سال ۱۳۹۷ نیز این سامانه مطابق آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور برای اطلاع‌رسانی پروژه‌های قابل مشارکت بخش خصوصی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- تشکیل کارگروه تسهیل فرآیندهای اجرایی تبصره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور به منظور شناسایی چالش‌ها و موانع توسعه مشارکت عمومی - خصوصی و ارائه راهکارهای اجرایی با حضور فعالان نمایندگان بخش خصوصی (اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران؛ اتاق تعاون ایران و شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور؛ صاحب‌نظران و دانشگاهیان)

(د) شناسایی الزامات و عوامل بازدارنده و پیش‌برنده توسعه مشارکت بخش خصوصی:

بر اساس انجام تحقیق پرسشنامه‌ای که در راستای شناسایی عوامل بازدارنده و پیش‌برنده با استفاده از نظرات خبرگان دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی و بخش خصوصی و اعضای هیأت علمی انجام گرفت، نتایج زیر حاصل گردید:

بیشترین موانع در حوزه تأمین مالی و حمایت مالی مورد نیاز پروژه‌های زیرساختی است و پس از آن مشکلات مرتبط با ظرفیت‌سازی نهادی، مطالعات و فرآیند ارجاع پروژه و سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

- در زمینه تأمین و حمایت مالی، ارائه تسهیلات مالی ارزان قیمت و متناسب با دوران احداث و بهره‌برداری طرح‌های عمرانی، پیش‌بینی منابع پایدار مالی جهت خرید محصول پروژه در دوران بهره‌برداری، استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه و ابزارهای نوین مالی در طرح‌های زیرساختی از مهم‌ترین الزامات می‌باشد.

- در دیگر زمینه‌های مذکور، استمرار آموزش و فرهنگ‌سازی مشارکت عمومی - خصوصی در دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی، سازوکار ارائه تضامین قراردادی و مشوق‌های سرمایه‌گذاری از مهم‌ترین الزامات است.

۴- برنامه‌های آتی در راستای توسعه مشارکت بخش غیردولتی

بر اساس اسناد برنامه ششم توسعه کشور، اهداف کلی، راهبردها و سیاست‌ها و اقدامات اساسی توسعه مشارکت بخش خصوصی به شرح زیر است:

جدول (۲): اهداف کلی و راهبردهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه کشور

ردیف	اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به هدف کلی
۱	نظام تدبیر (حکمرایی خوب) در مشارکت عمومی - خصوصی	بهبود فضای کسب و کار طرح‌های زیرساختی
		تجهیز منابع پایدار برای طرح‌های زیرساختی
		توسعه نظام تأمین مالی قراردادهای مشارکتی
		ظرفیت‌سازی در بخش عمومی و خصوصی
۲	هدایت منابع بودجه سنواتی در قالب قراردادهای مشارکتی	تنظیم مقررات شفاف و کارآمد
		تخصیص منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به مشارکت عمومی - خصوصی در قالب تضمین خرید خدمات، کمک‌های اعتباری و تسهیلاتی

جدول (۳): راهبردها و سیاست‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه کشور

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
۱	بهبود محیط کسب و کار طرح‌های زیرساختی	ایجاد بازار محصول طرح‌های زیرساختی	تدوین برنامه عملیاتی برای دریافت بهای تمام شده محمول‌های طرح‌های زیرساختی و اخذ عوارض و مالیات
			اخذ بهای تمام شده حامل‌های انرژی، آب و آب و فاضلاب از مصرف‌کننده نهایی بر اساس قانون هدفمندی یارانه‌ها
			دریافت عوارض و مالیات‌های بر اساس قانون و اختصاص آن برای خرید محصول پروژه‌های مشارکتی غیرخودگردان
			ایجاد نهادهای تنظیم مقررات در بخش‌های تخصصی با هدف سیاست‌گذاری، قیمت‌گذاری، نظارت، مقررات‌زدایی
			ارائه تضامین کارآمد از سوی طرفین مشارکت و انجام مطالعات ریسک پروژه در زمان انتخاب سرمایه‌گذار
			ایجاد نظام مشوق‌های سرمایه‌گذاری بر اساس سیاست‌های مرتبط با آمایش سرزمین و سطح توسعه یافتگی در مناطق مختلف کشور
۲	تجهیز منابع پایدار برای تامین مالی طرح‌های زیرساختی	تامین منابع لازم برای احداث و بهره‌برداری	تاسیس صندوق توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری زیرساخت
			تاسیس صندوق‌های توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری زیرساخت به منظور تجهیز منابع پایدار برای تضمین خرید محصول، اعطای تسهیلات، تقبل پرداخت قسمتی از هزینه مالی تسهیلات، ارائه تضامین مورد نیاز، تقبل برخی از تعهدات دولت در قرارداد مشارکت
			مدیریت موثرتر دارایی‌ها با استفاده از قراردادهای درازمدت بهره‌بردار و نگهداری در زیرساخت‌ها
۳	تنوع بخشی در نظام تامین مالی قراردادهای مشارکتی	ایجاد سازوکار اختصاص تسهیلات داخلی و خارجی سرمایه‌گذار بخش خصوصی با تضمین عواید پروژه	تدوین آیین‌نامه اجرایی توثیق پروژه، قرارداد آن و تضامین خرید محصول جهت اخذ تسهیلات
			تعریف سازوکار استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در قراردادهای مشارکتی
			اصلاح سازوکار استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در قراردادهای مشارکتی با لحاظ موارد: حذف محدودیت تسهیلات ریالی صندوق برای تسهیلات، توثیق پروژه، قرارداد آن و تضامین خرید محصول جهت اخذ تسهیلات، اعطای تسهیلات بلندمدت
			استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه در تامین مالی قراردادهای مشارکتی
			استفاده از ابزارها و نهادهای مالی (مانند صندوق پروژه) متناسب با بازار سرمایه
۴	ظرفیت‌سازی در بخش عمومی و خصوصی	بهبود کیفیت خدمات دولتی عرضه شده به بخش خصوصی	ارائه تضامین کارآمد به سرمایه‌گذار بخش خصوصی
			ایجاد نظام انگیزشی در راستای اجرای اثربخش مشارکت عمومی و خصوصی
			بازنگری و کاهش فعالیت تصدی‌گری دستگاه‌های اجرایی دولت و واگذاری آن‌ها به بخش غیردولتی

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
		ارتقاء دانش و فرهنگ در حوزه مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد نظام بازاریابی سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها	انجام فعالیت‌های ترویجی (مانند تدوین بسته‌های سرمایه‌گذاری و برگزاری همایش برای ارائه فرصت‌های سرمایه‌گذاری، سمینارهای آموزشی)
۵	تنظیم مقررات شفاف و کارآمد	مشارکت تشکل‌های بخش خصوصی در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و پیش‌آگاهی عمومی نسبت به تغییر مقررات و ضوابط تقویت هماهنگی بین ارکان مختلف تاثیرگذار و رفع قوانین و مقررات بازدارنده	تدوین آیین‌نامه اجرایی مشارکت بخش غیردولتی با استفاده از تجارب ملی و بین‌المللی با رویکرد نحوه اطلاع‌رسانی پروژه‌ها و چگونگی انتخاب سرمایه‌گذار، ارزیابی فنی و مالی پروژه و انواع و میزان تضامین مورد نیاز و تصویب توسط هیأت وزیران برگزاری جلسات شورای سیاست‌گذاری واگذاری و توسعه مشارکت در طرح‌های عمرانی و شورای ملی مشارکت عمومی خصوصی

اقدامات آتی در دستور کار به شرح زیر است:

- ۱- تغییر نگرش دستگاه‌های اجرایی به تحقق واقعی واگذاری امور به بخش غیردولتی و توسعه مشارکت بخش غیردولتی یکی از الزامات اساسی در راستای تحقق مشارکت عمومی - خصوصی در کشور است.
- ۲- یکی از موانع اصلی توجیه‌پذیری اقتصادی پروژه‌ها بخصوص در حوزه حامل‌های انرژی، آب و آب و فاضلاب حقیقی نبودن قیمت‌ها و فاصله چشمگیر تعرفه‌ها با قیمت تمام شده تولید است. لذا ارائه برنامه اخذ بهای تمام شده حامل‌های انرژی، آب و آب و فاضلاب از مصرف‌کننده نهایی را بر اساس قانون هدفمندی یارانه‌ها در برنامه‌های آتی گنجانده شده است.
- ۳- با توجه به حجم زیادی از پروژه‌هایی که در گذشته بدون مطالعه و نیازسنجی به تصویب رسیده‌اند یکی از برنامه‌های پیش‌بینی شده شناسایی پروژه‌هایی که نیازی به ادامه آن با هدف و کاربری موجود وجود نداشته است و تغییر کاربری و یا فروش آن است.
- ۴- مهم‌ترین و موثرترین زیرساخت جهت پیاده‌سازی مشارکت عمومی خصوصی یقیناً وجود بستر قانونی مناسب برای این امر است. تصویب لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و تحقق کلیه مفاد آن و همچنین تهیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که بموجب لایحه مذکور به‌عهد سازمان گذاشته شده است الزامی است که سازمان به جدیت به پیگیری آن خواهد پرداخت.
- ۵- یکی دیگر از برنامه‌های سازمان اخذ برنامه کاری دستگاه‌های اجرایی برای تحقق مشارکت عمومی خصوصی و هدایت و جهت‌دهی آن‌ها به سمت مشارکت محور کردن همه پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت از بدو تصویب
- ۶- نظارت بر حسن اجرای مشارکت عمومی خصوصی در دوره‌های پیش‌برد، اجرا و بهره‌برداری پروژه‌های مشارکتی و ایفای نقش راهبری در کلیه مراحل مشارکت عمومی خصوصی
- ۷- تامین منابع مالی: در این راستا شناسایی و تجهیز منابع مالی موجود در کشور اعم از صندوق توسعه ملی، بازار سرمایه، بانک‌های توسعه‌ای، منابع مالی خارجی و ... به‌منظور تامین مالی پروژه‌های مشارکتی

در دستور کار قرار دارد. در خصوص صندوق توسعه ملی موافقت اصولی جهت اعطای تسهیلات حدود یک میلیارد دلار به متقاضیان بخش خصوصی جهت تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام کشور اخذ گردیده است و اقدامات اجرایی کردن آن در دست اقدام است.

۸- پیش‌بینی سازوکاری برای عدم پیدایش طرح‌ها (پروژه‌های) جدید در سطح ملی، استانی و شهرستان‌ها: با توجه به بند «ج» ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تبصره (۲) بند «ب» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، ضروریست چارچوبی برای مصوب کردن پروژه‌ها توسط کمیته برنامه‌ریزی شهرستان‌ها تعریف شود تا از رشد بی‌رویه پروژه‌ها و کاهش بهره‌وری منابع مالی جلوگیری شود.

۹- ایجاد زمینه برای تشکیل و گسترش نهادهای توسعه‌گر در فعالان بخش خصوصی از طریق همکاری با اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور

۱۰- استفاده از ظرفیت استارت‌آپ‌ها برای اطلاع‌رسانی و تبلیغات فرصت‌های سرمایه‌گذاری و پروژه‌های قابل مشارکت با بخش خصوصی

۱۱- ساماندهی پروژه‌های استانی در قالب سامانه نظارت ۴ و سامانه ادراک

۱۲- نظارت بر عملکرد کارگروه‌های استانی اعم از مصوبات و حضور اعضای کارگروه

۱۳- انجام اقدامات لازم برای طراحی و پیاده‌سازی سامانه جامع مشارکت عمومی - خصوصی که به صورت نقطه تمرکزی برای انجام کلیه امور مشارکت عمومی - خصوصی در کشور توسط ذینفعان دولتی و خصوصی مورد استفاده قرار گیرد.

۱۴- فعال نمودن رسانه ملی برای انجام اطلاع‌رسانی و آگاه نمودن مردم و فعالان اقتصادی در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی و واگذاری طرح‌ها (به استناد بند شماره پنج مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۷)

۵- پروژه‌های عمرانی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸

پروژه‌های عمرانی شامل انواع مختلفی از جمله احداث، تجهیز، تعمیر، مرمت و بازسازی، تعهدات، توسعه، خدمات، طراحی تفصیلی، مطالعه بنیادی، مطالعه طراحی و نظارت است. از میان انواع پروژه‌های عمرانی، پروژه‌های احداث، توسعه، تجهیز و تعمیر، مرمت و بازسازی قابلیت بیشتری برای واگذاری به بخش غیردولتی را دارا است؛ که البته از میان این پروژه‌ها نیز برخی پروژه‌های عمومی، امنیتی و دفاعی نظیر ساختمان‌های اداری، پاسگاه انتظامی، زندان و... قابلیت کمتری جهت واگذاری دارند. پروژه‌هایی نظیر تأسیسات آب و فاضلاب، فضاهای ورزشی، نیروگاه‌ها، سد و شبکه‌های آبیاری، زیرساخت‌های ارتباطی (فیبر نوری، هوشمندسازی)، زیرساخت‌های حمل و نقل، بیمارستان و مراکز درمانی، مرمت بناهای تاریخی با توجه به توجیه اقتصادی برای بخش غیردولتی در زمره پروژه‌های هدف جهت واگذاری یا مشارکت قرار دارند.

بر اساس بررسی به عمل آمده بر روی پروژه‌های عمرانی ملی و استانی و با در نظر گرفتن معیارهای مذکور جهت واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸، پروژه‌هایی که قابلیت واگذاری یا مشارکت دارند مطابق جدول زیر مورد شناسایی قرار گرفتند:

جدول (۴): وضعیت کلی طرح‌ها (پروژه‌های) شناسایی شده برای واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸

ردیف	نوع اعتبار	تعداد طرح	تعداد پروژه	اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیارد ریال)
۱	ملی	۱۷۵	۳۷۶	۸۷۹,۰۹۷
۲	استانی	۷۸۹	۲۲۹۱	۶۹,۵۴۱
	جمع کل	۹۶۴	۲۶۶۷	۹۴۸,۶۳۸

وضعیت کلی و فهرست کامل پروژه‌های ملی در بخش (۵-۱) و پروژه‌های استانی در بخش (۵-۲) ارائه شده است.

۱-۵- پروژه‌های عمرانی ملی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸

بر اساس بررسی‌های به عمل آمده بر روی پروژه‌های عمرانی ملی تعداد کل ۳۷۶ پروژه با اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه حدود ۸۷۹ هزار میلیارد ریال برای واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸ شناسایی شده که خلاصه آن در جدول زیر و شرح پروژه‌ها در ۱۶ بخش زیرساختی در ادامه بیان شده است:

جدول (۵): وضعیت کلی پروژه‌های عمرانی ملی قابل واگذاری یا مشارکت در سال ۱۳۹۸

ردیف	بخش	تعداد پروژه	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیارد ریال)
۱	منابع آب	۳۵	۷۷,۰۶۳
۲	آب و فاضلاب	۳۸	۹۰,۲۹۳
۳	زیرساخت‌های ورزشی	۴۹	۲,۷۱۵
۴	زیرساخت‌های حمل و نقل	۴۵	۴۳۱,۳۲۷
۵	زیرساخت‌های حمل و نقل شهری	۷	۶۰,۶۰۰
۶	مجتمع‌های بیمارستانی	۱۰	۶,۹۸۸
۷	انرژی	۱۳	۱۶۴,۸۹۰
۸	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۳	۱۲,۹۰۰
۹	زیرساخت‌های گردشگری	۳۳	۱,۰۴۲
۱۰	بناهای تاریخی و میراث فرهنگی	۹۶	۱,۲۷۲
۱۱	مجتمع‌های فرهنگی و هنری	۷	۴,۴۸۵
۱۲	زیرساخت صنعت، معدن و بازرگانی	۵	۱۱,۷۷۴
۱۳	کشاورزی	۳	۴,۷۰۰
۱۴	شیلات	۹	۱,۳۳۰
۱۵	آبخیزداری	۱	۱۰۰۰
۱۶	آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای	۲۲	۶,۷۱۸
	جمع کل	۳۷۶	۸۷۹,۰۹۷

جدول (۶): مقایسه کل پروژه‌های عمرانی ملی با پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸

عنوان امور	تعداد کل پروژه‌های عمرانی ملی (بر مبنای اطلاعات سال ۱۳۹۷)	تعداد پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت	اعتبار مورد نیاز پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت (میلیون ریال)
امور اقتصادی	۱۲۷۳	۱۱۴	۷۰۴،۹۸۴،۰۴۰
امور آموزش و پژوهش	۸۵۴	۲۲	۶،۷۱۸،۰۰۰
امور خدمات عمومی	۱۰۱	-	-
امور دفاعی و امنیتی	۴۲	-	-
امور رفاه اجتماعی	۱۶	۱۴	۶۱۹،۰۰۰
امور سلامت	۲۵۴	۱۰	۶،۹۸۸،۳۰۰
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲۰۷	۱۷۱	۸،۸۹۴،۳۱۴
امور قضایی	۵۶	-	-
امور محیط زیست	۲۱	-	-
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۸۳	۴۵	۱۵۰،۸۹۳،۰۰۰
مجموع کل	۳۱۰۷	۳۷۶	۸۷۹،۰۹۶،۶۵۴

جدول (۷): مقایسه پروژه‌های عمرانی ملی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸

عنوان امور و فصول ذیربط	کل پروژه‌ها (بر مبنای اطلاعات سال ۱۳۹۷)		پروژه قابل واگذاری یا مشارکت		سایر پروژه‌ها
	تعداد	تعداد	تعداد	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	
امور اقتصادی	۱۲۷۳	۱۱۴	۱۱۴	۷۰۴،۹۸۴،۰۴۰	۱۱۵۹
فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۴۱	۳	۳	۱۲،۹۰۰،۰۰۰	۳۸
فصل انرژی	۱۲۲	۱۳	۱۳	۱۶۴،۸۹۰،۰۰۰	۱۰۹
فصل بازرگانی	۲۸	۱	۱	۱۵۰،۰۰۰	۲۷
فصل تعاون	-	-	-	-	-
فصل توسعه و تحقیق در امور اقتصادی	۲۸	-	-	-	۲۸
فصل حمل و نقل	۳۴۷	۵۴	۵۴	۴۳۲،۶۵۷،۵۴۲	۲۹۳
فصل صنعت و معدن	۴۴	۴	۴	۱۱،۶۲۳،۷۸۸	۴۰
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۱۱۳	۴	۴	۵،۷۰۰،۰۰۰	۱۰۹
فصل منابع آب	۵۵۰	۳۵	۳۵	۷۷،۰۶۲،۷۱۰	۵۱۵
امور آموزش و پژوهش	۸۵۴	۲۲	۲۲	۶،۷۱۸،۰۰۰	۸۳۲
فصل آموزش عالی	۵۶۵	-	-	-	۵۶۵
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۳۹	۱۷	۱۷	۳۱۸،۰۰۰	۲۲
فصل آموزش و پرورش عمومی	۳۲	۵	۵	۶،۴۰۰،۰۰۰	۲۷
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۲۰۵	-	-	-	۲۰۵
فصل توسعه و تحقیق در امور آموزش و پژوهش	۱۳	-	-	-	۱۳
امور خدمات عمومی	۱۰۱	-	-	-	۱۰۱
فصل اداره امور عمومی	۹۰	-	-	-	۹۰
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۲	-	-	-	۲

سایر پروژه‌ها	پروژه قابل واگذاری یا مشارکت		کل پروژه‌ها (بر مبنای اطلاعات سال ۱۳۹۷)	عنوان امور و فصول ذیربط
	تعداد	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	تعداد	
۹	-	-	۹	فصل خدمات مالی و مالیاتی
۴۲	-	-	۴۲	امور دفاعی و امنیتی
۲۰	-	-	۲۰	فصل حفظ نظم و امنیت عمومی
۲۲	-	-	۲۲	فصل دفاع
۲	۶۱۹,۰۰۰	۱۴	۱۶	امور رفاه اجتماعی
۱	-	-	۱	فصل امداد و نجات
-	-	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی
۳	-	-	۳	فصل توانبخشی
*	۶۱۹,۰۰۰	۱۴	۱۲	فصل حمایتی
۲۴۲	۶,۹۸۸,۳۰۰	۱۲	۲۵۴	امور سلامت
۲	-	-	۲	فصل بهداشت
۲۴۰	۶,۹۸۸,۳۰۰	۱۲	۲۵۲	فصل درمان
۳۶	۸,۸۹۴,۳۱۴	۱۷۱	۲۰۷	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
۲	-	-	۲	فصل توسعه و تحقیق در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
۲۸	-	-	۲۸	فصل دین و مذهب
۲۰	-	-	۲۰	فصل رسانه
۱	-	-	۱	فصل صنایع دستی
۵۰	۴,۴۸۵,۰۰۰	۷	۵۷	فصل فرهنگ و هنر
*	۱,۰۱۶,۷۵۰	۳۲	۱۳	فصل گردشگری
*	۱,۲۹۶,۵۰۰	۹۷	۴۰	فصل میراث فرهنگی
۱۱	۲,۰۹۶,۰۶۴	۲۵	۴۶	فصل ورزش و تفریحات
۵۶	-	-	۵۶	امور قضایی
۵۵	-	-	۵۵	فصل اداره امور قضایی
۱	-	-	۱	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی
۲۱	-	-	۲۱	امور محیط زیست
۴	-	-	۴	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
۱۱	-	-	۱۱	فصل حفاظت از گونه‌های زیستی
۶	-	-	۶	فصل کاهش آلودگی
-	-	-	-	فصل مدیریت پسماند
۲۳۸	۱۵۰,۸۹۳,۰۰۰	۴۵	۲۸۳	امور مسکن، عمران شهری و روستایی
۱۸۹	۹۰,۲۹۳,۰۰۰	۳۸	۲۲۷	فصل آب و فاضلاب
۳	-	-	۳	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی
۴۶	۶۰,۶۰۰,۰۰۰	۷	۵۳	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
۲۷۳۱	۸۷۹,۰۹۶,۶۵۴	۳۷۶	۳۱۰۷	مجموع

* در برخی فصول پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت در سطوح زیرپروژه‌ها اعلام شده است (مانند مرمت و احیای بناهای تاریخی) که ممکن است تعداد کل پروژه‌های ملی در آن فصل کمتر از تعداد پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت باشد.

۵-۱-۱- پروژه‌های بخش منابع آب

برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)	اهداف کمی پروژه				درصد پیشرفت	عنوان دستگاه اجرایی	شهر / استان	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	ردیف
	کشاورزی		صنعت	شرب							
	توسعه	بهبود									
(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)	(میلیون مترمکعب)
۲,۶۳۶,۰۴۷		۱۰,۰	۳۰,۰	۱۱,۰	۸۵	شرکت سهامی آب منطقه ای فارس	فارس	ساختمان سد هایقر	ساختمان سد هایقر	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۰۱	۱
۱,۷۱۴,۹۶۹	۵,۰	۲,۰	۱۰,۵	۶۷	شرکت سهامی آب منطقه ای چهار محال و بختیاری	چهارمحال و بختیاری		ساختمان سد بابا حیدر	ساختمان سد بابا حیدر	۱۳۰۷۰۰۳۰۳۲	۲
۱,۸۱۷,۳۴۳					۷۷,۸۵	شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان	خوزستان	ساختمان سد بالارود	ساختمان سد بالارود	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۶	۳
۳,۹۱۶,۵۳۷	۱۵۲,۸			۴۰,۰	۷۱	شرکت سهامی آب منطقه ای گیلان	گیلان	ساختمان سد پرورد	ساختمان سد پرورد	۱۳۰۷۰۰۳۰۴۰	۴
۱,۲۹۶,۴۳۱	۱۱,۰	۱,۰	۲,۲	۵۶	شرکت سهامی آب منطقه ای آذربایجان شرقی	آذربایجان شرقی		ساختمان سد پیغام چای	ساختمان سد پیغام چای	۱۳۰۷۰۰۳۰۴۱	۵
۵,۱۲۵,۰۹۹	۸۰,۰	۱۶,۹	۱۰,۳	۵۲	شرکت سهامی آب منطقه ای فارس	فارس		ساختمان سد کوار	ساختمان سد کوار	۱۳۰۷۰۰۳۰۷۵	۶
۵,۴۰۰,۰۰۰	۴۲,۴	۱۷,۰	۹۷,۵	۱۲	شرکت سهامی آب منطقه ای کهگیلویه و بویراحمد	کهگیلویه و بویراحمد		سد مخزنی تنگ سرخ بشار (به نسبت ۴۵ درصد منابع عمومی و ۵۵ درصد سایر منابع)	سد مخزنی تنگ سرخ بشار (به نسبت ۴۵ درصد منابع عمومی و ۵۵ درصد سایر منابع)	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۱۴	۷
۲,۱۰۱,۱۵۲			۲۶,۴	۲۵	شرکت سهامی آب منطقه ای لرستان	لرستان		ساختمان سد آبرده	ساختمان سد آبرده	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۷	۸
۱,۱۶۰,۴۳۱		۳,۸	۴,۵	۸۴	شرکت سهامی آب منطقه ای یزد	یزد		ساختمان سد مخزنی هرات و شبکه آبیاری و زهکشی	ساختمان سد مخزنی هرات و شبکه آبیاری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۳۰۸۹	۹

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	اهداف کمی پروژه			برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)	
							شرب (میلیون متر مکعب)	صنعت (میلیون متر مکعب)	کشاورزی		
									توسعه (میلیون متر مکعب)		بهبود (میلیون متر مکعب)
۱۰	۱۳۰۷۰۰۳۰۹۹	ساختمان سد نم رود	ساختمان سد نم رود	تهران	شرکت سهامی آب منطقه ای تهران	۸۱,۲۴	۲۶,۱		۷۴,۵	۷,۷۵۸,۸۵۷	
۱۱	۱۳۰۷۰۰۳۱۰۰	ساختمان سد نهب	ساختمان سد نهب	قزوین	شرکت سهامی آب منطقه ای قزوین	۸۹			۷۹,۰	۲,۸۱۷,۵۷۱	
۱۲	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۲	تکمیل مطالعات و اجرای ساماندهی آبهای سطحی جنوب تهران با مشارکت ۷۰ درصدی بخش غیر دولتی	تکمیل مطالعات و اجرای ساماندهی آبهای سطحی جنوب تهران	تهران	شرکت سهامی آب منطقه ای تهران	۴				۱۱,۷۱۴,۲۹۱	
۱۳	۱۳۰۷۰۰۲۰۲۱	آبرسانی به شهر ارومیه	آبرسانی به شهر ارومیه	آذربایجان غربی	شرکت سهامی آب منطقه ای آذربایجان غربی	۸۱			۷۶,۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	
۱۴	۱۳۰۷۰۰۲۰۵۰	آبرسانی به شهر کرج	احداث مدول سوم تصفیه خانه آب کرج	البرز	شرکت آب و فاضلاب استان البرز	۴۴			۵۵,۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	
۱۵	۱۳۰۷۰۰۲۰۷۳	آبرسانی به شهرها و روستاهای استان مرکزی از خط انتقال سد کوچری به قم	احداث تصفیه خانه آب شهر محلات	مرکزی	شرکت سهامی آب منطقه ای مرکزی	۲۵	۱۳,۰			۲,۵۷۰,۰۰۰	
۱۶	۱۳۰۷۰۰۲۱۲۵	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آبادان	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آبادان	خوزستان	شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان	۸۳,۷				۵,۴۱۱,۱۰۹	
۱۷	۱۳۰۷۰۰۲۱۴۸	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی خرمشهر	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی خرمشهر	خوزستان	شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان	۷۵,۸۱			۲۱۶۴۸ هکتار	۴,۴۳۴,۵۳۹	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	اهداف کمی پروژه			برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)	
							شرب (میلیون متر مکعب)	صنعت (میلیون متر مکعب)	کشاورزی		
									توسعه (میلیون متر مکعب)		بهبود (میلیون متر مکعب)
۱۸	۱۳۰۷۰۰۲۱۹۵	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی کوار	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی کوار	فارس	شرکت سهامی آب منطقه ای فارس	۶۵			۸۰,۰	۹۰۱,۰۶۲	
۱۹	۱۳۰۷۰۰۲۲۰۲	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی گیوی	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی گیوی	اردبیل	شرکت سهامی آب منطقه ای اردبیل	۱۴	۸,۰	۸,۰	۶,۶	۲۰,۰	۲,۶۴۹,۷۲۷
۲۰	۱۳۰۷۰۰۲۱۲۸	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آیدوغموش	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آیدوغموش	آذربایجان شرقی	شرکت سهامی آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۵۷		۱۱,۲	۵,۰	۴۳,۹	۱,۹۷۲,۵۰۰
۲۱	۱۳۰۷۰۰۲۱۵۶	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی رئیسعلی دلواری	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی رئیسعلی دلواری	بوشهر	شرکت سهامی آب منطقه ای بوشهر	۶۵			۲۷۵,۳	۱۴۴,۳	۳,۴۴۰,۱۰۰
۲۲	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۲	انتقال آب به دشت جایدرد	انتقال آب به دشت جایدرد	لرستان	شرکت سهامی آب منطقه ای لرستان	۴۵				۷,۰	۶۲۴,۹۵۵
۲۳	-	سد چومان و سامانه انتقال آب	سد چومان و سامانه انتقال آب	-	شرکت توسعه منابع آب و نیرو						۱۰۰,۰۰۰
۲۴	-	سد کانی گوینان و سامانه انتقال	سد کانی گوینان و سامانه انتقال	-	شرکت توسعه منابع آب و نیرو						۱۰۰,۰۰۰
۲۵	-	سد هشتچین	سد هشتچین	-	شرکت آب منطقه ای اردبیل						۱۰۰,۰۰۰
۲۶	-	طرح آبرسانی به رامسر، تنکابن و عباس آباد	طرح آبرسانی به رامسر، تنکابن و عباس آباد	-	شرکت آب منطقه ای مازندران						۱۰۰,۰۰۰
۲۷	-	طرح آبرسانی به ساری و میانرود	طرح آبرسانی به ساری و میانرود	-	شرکت آب منطقه ای مازندران						۱۰۰,۰۰۰
۲۸	-	ساختمان سد کسلیان	ساختمان سد کسلیان	-	شرکت آب منطقه ای مازندران						۱۰۰,۰۰۰

برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)	اهداف کمی پروژه				درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	عنوان دستگاه اجرایی	استان / شهر	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	ردیف
	کشاورزی		صنعت (میلیون متر مکعب)	شرب (میلیون متر مکعب)							
	توسعه (میلیون مترمکعب)	بهبود (میلیون مترمکعب)									
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی	-	-	تامین آب شرب مشهد از رودخانه های مرزی یال شمالی هزار مسجد	-	۲۹	
۱۰۰,۰۰۰					سازمان آب و برق خوزستان	-	-	ساختمان سد تراز لالی	-	۳۰	
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای اصفهان	-	-	تامین آب تکمیلی سامانه آب شرب چهارده شهر استان اصفهان (با تاکید بر مصوبات پدافند غیر عامل)	-	۳۱	
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای بوشهر	-	-	ساختمان سد باهوش	-	۳۲	
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای سمنان	-	-	ساختمان سد فینسک	-	۳۳	
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای تهران	-	-	مطالعه و اجرای سامانه جایگزین انتقال آب شرب استانهای البرز و تهران از سد طالقان	-	۳۴	
۱۰۰,۰۰۰					شرکت آب منطقه ای گلستان	-	-	ساختمان سد شصت کلاته	-	۳۵	

۵-۱-۲- پروژه‌های بخش آب و فاضلاب

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۵۰۳۰۰۲۰۳۹	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بجنورد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بجنورد	خراسان شمالی	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی - سهامی خاص	۸۳	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۶۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
۲	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۳	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ساوه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ساوه	استان مرکزی	شرکت آب و فاضلاب استان مرکزی	۵۸	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۹۰	۱,۸۰۰,۰۰۰
۳	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سبزوار	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سبزوار	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان رضوی - سهامی خاص	۹۰	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۷۸	۶۴۰,۰۰۰
۴	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سریشه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سریشه	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان جنوبی - سهامی خاص	۴۴	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳	۳۰۰,۰۰۰
۵	۱۵۰۳۰۰۲۱۱۶	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شاهرود	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شاهرود	سمنان	شرکت آب و فاضلاب سمنان	۸۶	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۵	۳۲۰,۰۰۰
۶	۱۵۰۳۰۰۲۱۲۵	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر طرقله	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر طرقله	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان رضوی - سهامی خاص	۱۷	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۲۸	۱,۰۰۰,۰۰۰
۷	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قاین	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قاین	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان جنوبی - سهامی خاص	۳۵	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۶۵	۸۱۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۸	۱۵۰۳۰۰۲۱۶۶	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ملارد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ملارد	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۲۳	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۸۲	۹,۰۰۰,۰۰۰
۹	۱۵۰۳۰۰۲۰۰۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر کرمان	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر کرمان	کرمان	شرکت آب و فاضلاب کرمان	۸۶	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۰۵	۵۰۰,۰۰۰
۱۰	۱۵۰۳۰۰۲۰۲۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ابرکوه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ابرکوه	یزد	شرکت آب و فاضلاب یزد	۲۹	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۵	۸۴۰,۰۰۰
۱۱	۱۵۰۳۰۰۲۰۲۵	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر اراک	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر اراک	مرکزی	شرکت آب و فاضلاب مرکزی	۹۰	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۴۰۰	۶۰۰,۰۰۰
۱۲	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۳	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بیرجند	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بیرجند	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۷۹	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۰	۸۰۰,۰۰۰
۱۳	۱۵۰۳۰۰۲۰۶۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر تهران	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر تهران	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۵۳	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳,۵۰۰	۴۲,۴۱۱,۰۰۰
۱۴	۱۵۰۳۰۰۲۰۶۸	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۸۹	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۰۰	۴۲۰,۰۰۰
۱۵	۱۵۰۳۰۰۲۰۸۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر دامغان	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر دامغان	سمنان	شرکت آب و فاضلاب سمنان	۴۸	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۸۶	۳۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۱۵۰۳۰۰۲۰۹۲	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر رباط کریم	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر رباط کریم	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۳۵	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۶	۲۰,۹۹۰,۰۰۰
۱۷	۱۵۰۳۰۰۲۱۱۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شهریار	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شهریار	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۲۹	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۳۸	۶,۷۴۸,۰۰۰
۱۸	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۲	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قدیم و جدید هشتگرد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قدیم و جدید هشتگرد	البرز	شرکت آب و فاضلاب البرز	۱۲	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۰	۳,۵۰۰,۰۰۰
۱۹	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قزوین	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قزوین	قزوین	شرکت آب و فاضلاب قزوین	۸۱	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۵۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۲۰	۱۵۰۳۰۰۲۱۹۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر یزد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر یزد	یزد	شرکت آب و فاضلاب یزد	۷۶	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۲۰۰	۹۰۰,۰۰۰
۲۱	۱۵۰۳۰۰۲۱۹۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر مشهد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر مشهد	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب مشهد	۷۵	تصفیه خانه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۲,۵۰۰	۱۲,۶۰۰,۰۰۰
۲۲	-	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر فریدونکنار	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران	-	-	-	-	-	۱۰۰,۰۰۰
۲۳	-	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر نور	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران	-	-	-	-	-	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۲۴	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر رویان	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران						۱۰۰،۰۰۰
۲۵	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر محمود آباد	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران						۱۰۰،۰۰۰
۲۶	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر گلوگاه	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران						۱۰۰،۰۰۰
۲۷	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر نکا	-	-	شرکت آب و فاضلاب مازندران						۱۰۰،۰۰۰
۲۸	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر طالخونچه	-	-	شرکت آب و فاضلاب اصفهان						۱۰۰،۰۰۰
۲۹	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر میمه	-	-	شرکت آب و فاضلاب اصفهان						۱۰۰،۰۰۰
۳۰	--	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر برخوار	-	-	شرکت آب و فاضلاب اصفهان						۱۰۰،۰۰۰
۳۱	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر فومن	-	-	شرکت آب و فاضلاب گیلان						۱۰۰،۰۰۰
۳۲	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ایرانشهر	-	-	شرکت آب و فاضلاب سیستان و بلوچستان						۱۰۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۳۳	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر پاکدشت	-	-	شرکت آب و فاضلاب تهران						۱۰۰,۰۰۰
۳۴	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر بهارستان	-	-	شرکت آب و فاضلاب تهران						۱۰۰,۰۰۰
۳۵	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر نمین	-	-	شرکت آب و فاضلاب اردبیل						۱۰۰,۰۰۰
۳۶	-	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای اردل، سورشجان و باباحیدر	-	-	شرکت آب و فاضلاب چهارمحال و بختیاری						۱۰۰,۰۰۰
۳۷	-	سامانه آب شرب مشهد	-	-	شرکت آب و فاضلاب مشهد						۱۰۰,۰۰۰
۳۸	-	آبرسانی به شهر مهران و پایانه مرزی	-	-	شرکت آب و فاضلاب ایلام						۱۰۰,۰۰۰

۵-۱-۳- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های ورزشی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	زمین تنیس خاکی شهید جوینی	البرز	وزارت ورزش و جوانان	۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۷۰۰	۲,۰۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث سالن طبقاتی	اردبیل	وزارت ورزش و جوانان	۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۰۰۰	۳۵,۰۰۰
۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	استخر شنای سورشجان	چهارمحال و بختیاری	وزارت ورزش و جوانان	۱۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۰۲۵	۱۵,۰۰۰
۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی کران	چهارمحال و بختیاری	وزارت ورزش و جوانان	۴۸	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۴۵۰	۱۵,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی وانان	چهارمحال و بختیاری	وزارت ورزش و جوانان	۳۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۴۵۰	۱۵,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی شهرکرد	چهارمحال و بختیاری	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۲۵۲	۴۴,۲۶۲
۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	استخر شلمزار	چهارمحال و بختیاری	وزارت ورزش و جوانان	۳۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۰۲۵	۴۱,۷۶۸
۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث استخر سرپوشیده بیرجند	خراسان جنوبی	وزارت ورزش و جوانان	۱۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۷۵۰	۴۰,۰۰۰
۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	آلاچیق های ۱ و ۲ دهکده	سیستان و بلوچستان	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۰۰۰	۲۰,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	هتل ورزشی چابهار	سیستان و بلوچستان	وزارت ورزش و جوانان	۹۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۰۰۰	۳۰,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	تکمیل استخر سرپوشیده آبیک	قزوین	وزارت ورزش و جوانان	۳۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۲۶۰	۴۰,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث مجموعه ورزشی قدس	قم	وزارت ورزش و جوانان	۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۹۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	مجتمع محتشم کاشانی	قم	وزارت ورزش و جوانان	۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۳۵۰۰	۱۰۰،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی پسران بندرگز	گلستان	وزارت ورزش و جوانان	۵۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۲۷۰۰	۲۰،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث سالن ورزشی شمشیربازی خرم آباد	لرستان	وزارت ورزش و جوانان	۱۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۴۰۰	۲۰،۰۰۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث سالن ورزشی شمشیربازی خرم بروجرد	لرستان	وزارت ورزش و جوانان	۲۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۷۰۰	۱۰،۰۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	سالن طبقانی نکا	مازندران	وزارت ورزش و جوانان	۱۵	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۹۵۲	۲۰،۰۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	استخر شهید مطهری	مرکزی	وزارت ورزش و جوانان	۹۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۶۰۰	۱۰،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	خوابگاه ورزشکاران پیست اسکی تاریکدره	همدان	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۲۴۳	۴۵،۰۰۰
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	احداث مجموعه ورزشی گرد فرامرز	یزد	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی	متر مربع	۱۴۰۰	۳۰،۰۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	تکمیل استخر سرپوشیده هرنده	اصفهان / هرنده	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۵۶	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۲،۰۰۰	۴۱،۴۵۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	استخر سرپوشیده فریمان	خراسان / رضوی / فریمان	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۲۵	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۱،۱۰۰	۴۴،۰۵۳
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	تکمیل استخر سرپوشیده ورزنه	اصفهان / ورزنه	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۵۸	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۲،۰۰۰	۴۷،۰۲۹

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
		کشور									
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور با اولویت شهرستان های کمتر برخوردار از متوسط کشور	احداث استخر سرپوشیده رحیم آباد	اصفهان / رحیم آباد	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۲۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی سرپوشیده	متر مربع	۲,۰۰۰	۴۸,۷۳۰
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷		احداث سالن ۴۵۰۰ نفری	سیستان و بلوچستان / زاهدان	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۴۴	ورزشی	احداث فضای ورزشی سرپوشیده	متر مربع	۱۳,۰۰۰	۲۸۷,۰۴۷
۲۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷		احداث سالن ۴۵۰۰ نفری (پردیسان)	قم / قم	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۴۷	ورزشی	احداث فضای ورزشی سرپوشیده	متر مربع	۹,۵۰۰	۲۱۲,۸۰۷
۲۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	استخر سر پوشیده	کردستان / قره	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۶۲	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۱,۵۰۰	۲۶,۵۶۳
۲۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	استخر سامن ملایر	همدان / ملایر	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۳۵	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۲,۰۰۰	۵۳,۲۰۸
۲۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	توسعه و تجهیز فضاهای ورزشی جانبازان معلولین و نابینایان	مجموعه جانبازان و معلولین	سمنان / سمنان	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۵۵	ورزشی	ایجاد فضاهای ورزشی	متر مربع	۳,۰۰۰	۹۳,۴۸۵
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی یادگار امام تبریز	ساختمان جنبی و خوابگاه (مجموعه یادگار امام)	آذربایجان شرقی / تبریز	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی سرپوشیده	متر مربع	۴,۵۰۰	۱۳۵,۶۶۳
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی رستم رود نور	مازندران / رستم رود	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۵۰	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۵,۵۰۰	۲۵۰,۶۴۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۳۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	زمین فوتبال حیدرکلا در بابل	مازندران / بابل	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۳۰	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۱۷,۰۰۰	۲۲,۳۰۸
۳۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	سالن ورزشی کلارآباد در تنکابن	مازندران / کلارآباد	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۵۵	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۲,۰۰۰	۳۳,۷۳۰
۳۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	استخر لامرد	فارس / لامرد	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۴۵	ورزشی	تکمیل فضاهای ورزشی	متر مربع	۱,۰۰۰	۳۲,۴۶۴
۳۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی پارس شیراز	سالن اختصاصی تنیس ۱۰۰۰ نفری	فارس / شیراز	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۰	ورزشی	احداث فضای ورزشی سرپوشیده	متر مربع		۱۱۳,۸۵۰
۳۶	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	استخر سرپوشیده کارگران خمین	مرکزی / خمین	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۲۰۸۴	۵۰,۰۰۰
۳۷	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران لردگان	چهارمحال و بختیاری / لردگان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۵۰	۳۰,۰۰۰
۳۸	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران دهلران	ایلام / دهلران	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۳۲,۰۰۰
۳۹	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		استخر سرپوشیده کارگران الیگودرز	لرستان / الیگودرز	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۶۹۲	۷۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۴۰	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	استخر سرپوشیده کارگران سیرجان	کرمان / سیرجان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۲۰۸۴	۴۵،۰۰۰
۴۱	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		استخر سرپوشیده کارگران سلماس	آذربایجان / غربی / سلماس	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۲۰۸۴	۵۰،۰۰۰
۴۲	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران بندرلنگه	هرمزگان / بندرلنگه	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۳۵،۰۰۰
۴۳	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران میناب	هرمزگان / میناب	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۳۵،۰۰۰
۴۴	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		استخر سرپوشیده کارگران میناب	هرمزگان / میناب	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۲۰۸۴	۶۵،۰۰۰
۴۵	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران بندر ترکمن	گلستان / بندر ترکمن	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۴۵،۰۰۰
۴۶	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی چندمنظوره کارگران کبوتر آهنگ	همدان / کبوتر آهنگ	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۳۵،۰۰۰
۴۷	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲		سالن ورزشی کارگران اصفهان (حتم آباد)	اصفهان / حتم آباد	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۳۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۵۵۵	۳۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۴۸	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	سالن ورزشی چندمنظوره کارگران قائنات	خراسان جنوبی / قائن	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۰	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۷۹۵	۴۵،۰۰۰
۴۹	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	استخر سرپوشیده کارگران اسفراین	خراسان شمالی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۳۵	فرهنگی و ورزشی	سالن ورزشی	متر مربع	۱۶۹۲	۵۰،۰۰۰

۵-۱-۴- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های حمل و نقل

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۳۰۱۵۰۰۴	اتصال چابهار به شبکه ریلی	اتصال چابهار به شبکه ریلی	سیستان و بلوچستان	وزارت راه و شهرسازی	۳۰٪	احداث راه آهن	احداث راه آهن	کیلومتر	۵۸۰	۳۷،۲۰۸،۱۰۲
۲	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۲	توسعه حمل و نقل با راه آهن - بهینه سازی مصرف انرژی	نوسازی ۲۸ دستگاه لکوموتیو	تهران/تهران	شرکت راه آهن	۰	ناوگان	تعداد لکوموتیو	دستگاه	۲۸	۱،۰۷۳،۰۰۰
۳	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۳	رفع گلوگاه های ظرفیتی خطوط راه آهن	احداث و تکمیل خط دوم بافق - اصفهان	یزد- اصفهان	شرکت راه آهن	۸۰	زیربنایی	احداث راه آهن	کیلومتر	۴۹۱	۷،۱۰۰،۰۰۰
۴	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۳	رفع گلوگاه های ظرفیتی خطوط راه آهن	علائم و تراک بندی ۳۷۵ کیلومتر از محور بافق - اصفهان	یزد- اصفهان	شرکت راه آهن	۰	زیربنایی	تراک بندی بلاکهای محور	کیلومتر	۳۷۵	۴،۵۰۰،۰۰۰
۵	۱۳۰۳۰۱۵۰۳۵	احداث محور جدید راه آهن میانه - تبریز	احداث محور جدید راه آهن میانه - تبریز	آذربایجان شرقی	وزارت راه و شهرسازی	۶۵٪	احداث راه آهن	احداث راه آهن	کیلومتر	۲۰۰	۱۳،۵۴۴،۱۵۸
۶	۱۳۰۳۰۱۵۰۲۱	احداث راه آهن زاهدان - زابل - بیرجند و اتصال آن به راه آهن بافق - مشهد	احداث راه آهن زاهدان - زابل - بیرجند و اتصال آن به راه آهن بافق - مشهد	سیستان و بلوچستان - خراسان جنوبی	وزارت راه و شهرسازی	۱٪	احداث راه آهن	احداث راه آهن	کیلومتر	۷۶۰	۵۷،۰۰۰،۰۰۰
۷	۱۳۰۳۰۱۶۰۰۶	احداث بزرگراه مشهد - سنگ بست - فریمان - تربت جام - تایباد - دوغارون	احداث بزرگراه مشهد - سنگ بست - فریمان - تربت جام - تایباد - دوغارون	خراسان رضوی	وزارت راه و شهرسازی	۷۰٪	احداث بزرگراه	احداث بزرگراه	کیلومتر	۲۲۵	۲،۹۰۱،۱۷۷
۸	۱۳۰۳۰۱۶۰۲۴	احداث باند دوم بوئین زهرا - دانسفهان - سه راهی رحیم آباد	احداث باند دوم بوئین زهرا - دانسفهان - سه راهی رحیم آباد	قزوین	وزارت راه و شهرسازی	۶۲٪	احداث باند دوم	احداث باند دوم	کیلومتر	۵۵	۲۲۳،۲۹۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۳۰۳۰۱۶۰۳۸	احداث باند دوم سه راهی سلطانیه- ابهر - تاکستان	احداث باند دوم سه راهی سلطانیه- ابهر - تاکستان	زنجان- قزوین	وزارت راه و شهرسازی	٪۳۰	احداث باند دوم	احداث باند دوم	کیلومتر	۱۰۳	۹۹۰،۲۰۰
۱۰	۱۳۰۳۰۱۶۰۳۹	احداث باند دوم سیاهکل - بازکیا گوراب - بام سبز دریا	احداث باند دوم سیاهکل - بازکیا گوراب - بام سبز دریا	گیلان	وزارت راه و شهرسازی	۸	احداث باند دوم	احداث باند دوم	کیلومتر	۱۰	۱،۲۷۱،۵۴۸
۱۱	۱۳۰۳۰۱۶۰۴۵	احداث باند دوم کبودرآهنگ - قیدار - سلطانیه	احداث باند دوم کبودرآهنگ - قیدار - سلطانیه	همدان - زنجان	وزارت راه و شهرسازی	٪۶۰	احداث باند دوم	احداث باند دوم	کیلومتر	۱۶۰	۲،۱۴۶،۷۳۶
۱۲	۱۳۰۳۰۱۶۰۶۴	احداث بزرگراه تاکستان - رزن	احداث بزرگراه تاکستان - رزن	قزوین- همدان	وزارت راه و شهرسازی	٪۸۰	احداث بزرگراه	احداث بزرگراه	کیلومتر	۹۰	۱،۰۵۸،۹۰۲
۱۳	۱۳۰۳۰۱۶۰۷۷	بهسازی راه اصلی نمین-آستارا -رضوان شهر-شفت - سراوان، امامزاده هاشم - قزوین، رشت - کلاشم پایین - مرجقل - فومن و اردبیل - سرچم	بهسازی راه اصلی نمین-آستارا -رضوان شهر-شفت - سراوان، امامزاده هاشم - قزوین، رشت - کلاشم پایین - مرجقل - فومن و اردبیل - سرچم	گیلان	وزارت راه و شهرسازی	۵۴	احداث راه اصلی	احداث راه اصلی	کیلومتر	۴۰۷	۷،۲۸۶،۴۲۰
۱۴	۱۳۰۳۰۱۶۱۰۳	احداث راه اصلی سه راهی محور دانشفهان - شامی شاپ	احداث راه اصلی سه راهی محور دانشفهان - شامی شاپ	قزوین	وزارت راه و شهرسازی	٪۴۶	احداث راه اصلی	احداث راه اصلی	کیلومتر	۳۱	۴۹۵،۹۱۰
۱۵	۱۳۰۳۰۱۶۱۴۲	بهسازی راه اصلی شاهرود به آزاد شهر	بهسازی راه اصلی شاهرود به آزاد شهر	سمنان - گلستان	وزارت راه و شهرسازی	٪۳۵	بهسازی راه اصلی	بهسازی راه اصلی	کیلومتر	۱۰۰	۵،۵۷۱،۹۱۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۱۳۰۳۰۱۶۱۴۶	بهسازی راه اصلی صالح آباد - مهران - دهلران - اندیمشک	بهسازی راه اصلی صالح آباد - مهران - دهلران - اندیمشک	ایلام - خوزستان	وزارت راه و شهرسازی	۲۳٪	بهسازی راه اصلی	بهسازی راه اصلی	کیلومتر	۲۶۹	۵،۲۹۸،۶۹۶
۱۷	۱۳۰۳۰۱۶۱۵۵	بهسازی راه اصلی انزلی - رضوانشهر	بهسازی راه اصلی انزلی - رضوانشهر	گیلان	وزارت راه و شهرسازی	۱۰	بهسازی راه اصلی	بهسازی راه اصلی	کیلومتر	۲۷	۲،۳۸۴،۸۰۰
۱۸	۱۳۰۳۰۱۶۱۸۲	بهسازی راه اصلی سمنان - فیروزکوه	بهسازی راه اصلی سمنان - فیروزکوه	سمنان - تهران	وزارت راه و شهرسازی	۳۰٪	بهسازی راه اصلی	بهسازی راه اصلی	کیلومتر	۶۵	۱،۸۶۹،۱۸۴
۱۹	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۲	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز_شهر جدید سهند	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز_شهر جدید سهند	آذربایجان شرقی	وزارت راه و شهرسازی	۵۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۲۰	۵۱۰،۵۵
۲۰	۱۳۰۳۰۱۶۰۰۹	احداث آزاد راه حرم تا حرم(قم- گرمسار- مشهد)	احداث آزاد راه حرم تا حرم(قم- گرمسار- مشهد)	قم- سمنان- خراسان رضوی	وزارت راه و شهرسازی	۴۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۳۵۰	۹،۱۷۷،۲۲۵
۲۱	۱۳۰۳۰۱۶۲۲۶	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - شمال	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - شمال	تهران- البرز- مازندران	وزارت راه و شهرسازی	۰٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۲۱	۳۵،۰۰۰،۰۰۰
۲۲	۱۳۰۳۰۱۶۲۲۸	مشارکت در احداث آزاد راه اصفهان-شیراز	مشارکت در احداث آزاد راه اصفهان-شیراز	اصفهان- فارس	وزارت راه و شهرسازی	۳۰٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۳۷۰	۲،۹۶۰،۵۹۶
۲۳	۱۳۰۳۰۱۶۲۲۹	مشارکت در احداث آزاد راه پل زال - اندیمشک - اهواز	مشارکت در احداث آزاد راه پل زال - اندیمشک - اهواز	خوزستان	وزارت راه و شهرسازی	۲۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۸۰	۹،۲۹۰،۰۱۶
۲۴	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۰	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز - ارومیه	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز - ارومیه	آذربایجان شرقی- آذربایجان غربی	وزارت راه و شهرسازی	۶۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۰۰	۳،۸۰۱،۴۴۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۱	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز - بازرگان	مشارکت در احداث آزاد راه تبریز - بازرگان	آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی	وزارت راه و شهرسازی	۸	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۲۵۰	۳۰,۸۶۹,۴۹۶
۲۶	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۳	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - رودهن	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - رودهن	تهران	وزارت راه و شهرسازی	٪۶۸	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۳۵	۲,۴۰۰,۰۰۰
۲۷	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۴	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - کرج (ادامه اتوبان همت)	مشارکت در احداث آزاد راه تهران - کرج (ادامه اتوبان همت)	تهران - البرز	وزارت راه و شهرسازی	٪۷۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۷	۱,۳۵۰,۰۰۰
۲۸	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۵	مشارکت در احداث آزاد راه رشت - قزوین	مشارکت در احداث آزاد راه رشت - قزوین	قزوین - گیلان	وزارت راه و شهرسازی	۸۷	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۵۰	۱,۶۱۵,۷۴۴
۲۹	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۸	مشارکت در احداث آزاد راه قم - سلفچگان - اراک - خرم آباد	مشارکت در احداث آزاد راه قم - سلفچگان - اراک - خرم آباد	قم - مرکزی - لرستان	وزارت راه و شهرسازی	٪۱۴	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۲۹۵	۸,۵۳۷,۳۰۸
۳۰	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۹	مشارکت در احداث آزاد راه سیرجان - بندر عباس	مشارکت در احداث آزاد راه سیرجان - بندر عباس	کرمان - هرمزگان	وزارت راه و شهرسازی	٪۱۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۳۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۳۱	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۰	مشارکت در احداث آزاد راه شیراز - بوشهر	مشارکت در احداث آزاد راه شیراز - بوشهر	فارس - بوشهر	وزارت راه و شهرسازی	٪۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۲۳۰	۸,۰۰۷,۳۸۴
۳۲	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۱	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر جنوبی تهران (آبیک - چرمشهر)	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر جنوبی تهران (آبیک - چرمشهر)	تهران - سمنان	وزارت راه و شهرسازی	٪۵۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۵۶	۱,۹۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۳۳	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۲	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر شمالی مشهد و مشهد قوچان	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر شمالی مشهد و مشهد قوچان	خراسان رضوی	وزارت راه و شهرسازی	۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۷۲	۳,۷۰۰,۰۰۰
۳۴	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۴	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر قائم شهر - ساری	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر قائم شهر - ساری	مازندران	وزارت راه و شهرسازی	۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۴۴	۷,۰۰۰,۰۰۰
۳۵	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۵	مشارکت در احداث آزاد راه مراغه - هشتروند - نقده - تهرچین	مشارکت در احداث آزاد راه مراغه - هشتروند - نقده - تهرچین	آذربایجان شرقی	وزارت راه و شهرسازی	۱۵	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۹۲	۸,۳۳۵,۶۶۶
۳۶	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۷	مشارکت در احداث آزادراه کنار گذر شرقی اصفهان	مشارکت در احداث آزادراه کنار گذر شرقی اصفهان	اصفهان	وزارت راه و شهرسازی	۵۳٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۹۰	۱,۳۰۲,۹۶۷
۳۷	۱۳۰۳۰۱۶۲۵۷	احداث کمربندی قم	احداث کمربندی قم	قم	وزارت راه و شهرسازی	۰	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۷۵	۶,۰۰۰,۰۰۰
۳۸	۱۳۰۳۰۱۶۳۰۴	احداث آزاد راه همدان - اسداباد - کنگاور - کرمانشاه	احداث آزاد راه همدان - اسداباد - کنگاور - کرمانشاه	همدان - کرمانشاه	وزارت راه و شهرسازی	۵٪	احداث آزادراه	احداث آزادراه	کیلومتر	۱۸۵	۱۸,۹۰۰,۰۰۰
۳۹	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۶	مشارکت در احداث پل خلیج فارس (قشم)	مشارکت در احداث پل خلیج فارس (قشم)	هرمزگان	سازمان منطقه تجاری قشم	۴۱٪	احداث پل	احداث پل	مترطول	۲۵۰۰	۴۵,۰۰۰,۰۰۰
۴۰	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)	تهران	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی	۴۱٪	احداث فرودگاه	احداث فرودگاه	فرودگاه	۱	۶,۱۱۴,۸۷۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۵	مشارکت در احداث راه آهن شیراز - جهرم - لار - بندر عباس	مشارکت در احداث راه آهن شیراز - جهرم - لار - بندر عباس	فارس - هرمزگان	وزارت راه و شهرسازی	٪۰	احداث راه آهن	احداث راه آهن	کیلومتر	۵۳۵	۴۷,۴۵۰,۰۰۰
۴۲	۱۳۰۳۰۱۶۳۵۳	کریدور بزرگراهی غرب کشور - بازرگان تا بندر امام خمینی (ره) شامل مسیرهای (ایواوغلی - خوی - سلماس، ارومیه - میاندوآب، کرمانشاه، سه راهی بیستون - هرسین - نورآباد، خرم آباد، کمربندی غرب اندیمشک و کمربندی جنوب و غرب اهواز)	کریدور بزرگراهی غرب کشور - بازرگان تا بندر امام خمینی (ره) شامل مسیرهای (ایواوغلی - خوی - سلماس، ارومیه - میاندوآب، کرمانشاه، سه راهی بیستون - هرسین - نورآباد، خرم آباد، کمربندی غرب اندیمشک و کمربندی جنوب و غرب اهواز)	آذربایجان غربی - کردستان - کرمانشاه - لرستان - خوزستان	وزارت راه و شهرسازی	٪۶۵	بهسازی راه اصلی	بهسازی راه اصلی	کیلومتر	۸۳۰	۸,۸۳۹,۷۲۸
۴۳	۱۳۰۳۰۱۶۰۲۷	احداث باند دوم جهرم - لار - بندرعباس	جهرم - لار	فارس	وزارت راه و شهرسازی	٪۴۰	بزرگراه	احداث باند دوم	کیلومتر	۵۵	۱,۶۰۰,۰۰۰
۴۴	-	کمک به نوسازی و تامین ناوگان هوایی			شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران						۱۰۰,۰۰۰
۴۵	-	راه آهن کرمان - سیرجان			شرکت راه آهن						۱۰۰,۰۰۰

۵-۱-۵- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های حمل و نقل شهری

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۲	احداث قطار حومه ای کلانشهر اصفهان به شهر های جدید	احداث قطار حومه ای به شهر جدید بهارستان	اصفهان	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۴۵	قطار حومه‌ای	احداث قطار حومه ای	کیلومتر	۴۰	۳،۰۰۰،۰۰۰
۲	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۳	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهر جدید پرند	احداث قطار حومه ای به شهر جدید پرند	تهران	شهرداری تهران	۶۵	قطار حومه‌ای	احداث قطار حومه ای	کیلومتر	۵۰	۳،۰۰۰،۰۰۰
۳	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۴	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید	احداث قطار حومه به شهر جدید هشتگرد	البرز / کرج	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۸۵	قطار حومه‌ای	احداث قطار حومه ای	کیلومتر	۲۵	۱،۵۰۰،۰۰۰
۴	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث قطار حومه کلانشهر مشهد به شهر جدید گلپهار	احداث قطار حومه ای به شهر جدید گلپهار	خراسان / رضوی / مشهد	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۱۵	قطار حومه‌ای	احداث قطار حومه ای	کیلومتر	۴۶	۵،۰۰۰،۰۰۰
۵	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۴	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید	احداث قطار حومه ای به شهر جدید پردیس	تهران	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۰	قطار حومه‌ای	احداث قطار حومه ای	کیلومتر	۲۴	۱۵،۰۰۰،۰۰۰
۶	۱۵۰۲۰۰۴۰۰۹	احداث قطار شهری شیراز	توسعه خط ۱	فارس / شیراز	شهرداری شیراز		قطار شهری	احداث قطار شهری	کیلومتر	۱۲	۳۳،۰۰۰،۰۰۰
۷	-	قطار حومه ای شاهین شهر به اصفهان	-	-	شرکت عمران شهرهای جدید						۱۰۰،۰۰۰

۵-۱-۶- پروژه‌های بخش مجتمع‌های بیمارستانی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۵	احداث بیمارستان جایگزین شهدا تجریش	احداث بیمارستان جایگزین شهدا تجریش	تهران/تهران	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی شهید بهشتی- بهداشت و درمان	۷۰	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۵۷۹	۸۶۸،۵۰۰
۲	۱۶۰۲۰۰۱۲۵۴	نوسازی بیمارستان جایگزین اکباتان همدان	نوسازی بیمارستان جایگزین اکباتان همدان	همدان / همدان	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۵۰	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۲۷۲	۶۸۰،۰۰۰
۳	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۱	بیمارستان ۷۰۰ تخت‌خوابی تبریز	بیمارستان ۷۰۰ تخت‌خوابی تبریز	آذربایجان شرقی / تبریز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان آذربایجان شرقی	۳	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۵۸۳	۳،۳۹۵،۰۰۰
۴	۱۶۰۲۰۰۱۰۵۴	بیمارستان جایگزین امام خمینی(ره) تنکابن	بیمارستان جایگزین امام خمینی(ره) تنکابن	مازندران/ تنکابن	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۷۵	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۲۲۲	۲۷۷،۵۰۰
۵	۱۶۰۲۰۰۱۰۵۰	احداث بیمارستان جایگزین آذرشهر	احداث بیمارستان جایگزین آذرشهر	آذربایجان شرقی / آذرشهر	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۷۱	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۸۳	۱۲۰،۳۵۰
۶	۱۶۰۲۰۰۱۰۹۴	بیمارستان جایگزین رازی قائم‌شهر	بیمارستان جایگزین رازی قائم‌شهر	مازندران/ قائم شهر	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۶۵	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۲۷۳	۴۷۷،۷۵۰
۷	۱۶۰۲۰۰۱۰۵۱	بیمارستان ۲۷۶ تخت‌خوابی ایلام	بیمارستان ۲۷۶ تخت‌خوابی ایلام	ایلام/ ایلام	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۶۷	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۳۷۶	۶۲۰،۴۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۸	۱۶۰۲۰۰۱۰۰۷	بیمارستان ۲۷۲ تختخوابی تربت حیدریه	بیمارستان ۲۷۲ تختخوابی تربت حیدریه	خراسان رضوی / تربت حیدریه	سازمان مجری ساختمانها و تاسیسات دولتی و عمومی، شرکت مادر تخصصی	۷۰	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۲۷۲	۴۰,۸۰۰
۹	۱۶۰۲۰۰۱۱۰۰	بیمارستان جایگزین نجف آباد	بیمارستان جایگزین نجف آباد	اصفهان / نجف آباد	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۶۵	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۲۱۶	۳۷۸,۰۰۰
۱۰	۱۶۰۲۰۰۱۰۵۷	بیمارستان ۱۳۰ تختخوابی خمین	بیمارستان ۱۳۰ تختخوابی خمین	مرکزی / خمین	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	۸۰	فضای درمانی	ایجاد فضای درمانی	تخت کل	۱۳۰	۱۳۰,۰۰۰

۵-۱-۷- پروژه‌های بخش انرژی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۱۰۱۴۰۰۳	ایجاد فراسامانه ملی هوشمند اندازه گیری و مدیریت انرژی	نصب ۲۵۰ هزار کنتور هوشمند	سراسری	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	.	اندازه گیری و مدیریت انرژی	کنتور هوشمند	تعداد	۲۵۰ هزار	۲,۵۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۵	نیروگاه آبی رودبار لرستان	احداث نیروگاه تلمبه ذخیره ای رودبار	لرستان	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۱۰	تولید برق آبی و ذخیره برق	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۴۰۰	۴۰,۱۲۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۵	نیروگاه آبی رودبار لرستان	احداث نیروگاه تلمبه ذخیره ای رودبار	لرستان	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۹۴	تولید برق آبی	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۴۵۰	۳,۷۰۰,۰۰۰
۴	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۹	نیروگاه برق آبی ارس (قره چیلر)	احداث نیروگاه آبی ارس	آذربایجان شرقی	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۵	تولید برق آبی	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۱۰۰	۲۵,۸۰۰,۰۰۰
۵	۱۳۰۱۰۱۶۰۱۰	نیروگاه برق آبی کوچک	احداث نیروگاه آبی سوله دوکل	آذربایجان غربی	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۵۰	تولید برق آبی	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۴,۴	۲۲۰,۰۰۰
۶	۱۳۰۱۰۱۶۰۱۰	نیروگاه برق آبی کوچک	احداث نیروگاه آبی زیوکه	آذربایجان غربی	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	.	تولید برق آبی	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۶,۲	۴۵۰,۰۰۰
۷	۱۳۰۱۰۱۶۰۱۱	نیروگاه تلمبه ذخیره ای آزاد	احداث نیروگاه تلمبه ذخیره ای آزاد	کردستان	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۲۵	تولید برق آبی و ذخیره برق	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۳۴۰	۲۰,۶۰۰,۰۰۰
۸	۱۳۰۱۰۱۴۰۰۱	احداث و تقویت شبکه برق چاههای کشاورزی	تقویت توان اصلی شبکه انتقال ۲۰ کیلوولت	سراسری	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	.	احداث و تقویت شبکه برق چاههای کشاورزی	احداث خط فوق توزیع	مگاوات	۷۷۵	۲,۰۰۰,۰۰۰
								پستهای فوق توزیع	کیلومترمدار	۲۷۹	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۳۰۱۰۱۵۰۱۰	انتقال نیروی برق تهران	احداث پست ۲۳۰/۴۰۰ کیلوولت فیروز بهرام	تهران	شرکت سهامی برق منطقه ای تهران	۰	انتقال نیرو	ظرفیت پست	مگاوات آمپر	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰
۱۰	۱۳۰۱۰۱۵۰۱۰	انتقال نیروی برق تهران	۲۰/۶۳ احداث پست کیلوولت رجایی	تهران	شرکت سهامی برق منطقه ای تهران	۰	انتقال نیرو	ظرفیت پست	مگاوات آمپر	۸۰	۵۰۰,۰۰۰
۱۱	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۱	احداث ۲۳ واحد بخش بخار نیروگاه های سیکل ترکیبی	نیروگاه ایرانشهر	سیستان و بلوچستان	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۷۰	تولید برق	احداث بخش بخار نیروگاه	مگاوات	۱۶۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰
۱۲	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۱	احداث ۲۳ واحد بخش بخار نیروگاه های سیکل ترکیبی	نیروگاه ماهشهر	خوزستان	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۷۰	تولید برق	احداث بخش بخار نیروگاه	مگاوات	۳۲۰	۲۶,۰۰۰,۰۰۰
۱۳	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۱	احداث ۲۳ واحد بخش بخار نیروگاه های سیکل ترکیبی	نیروگاه گنو	هرمزگان	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۷۰	تولید برق	احداث بخش بخار نیروگاه	مگاوات	۳۲۰	۲۶,۰۰۰,۰۰۰

۵-۱-۸- پروژه‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۲۰۰۲۰۰۳	ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و خدمات کاربردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد و توسعه بسترهای ارتقای ظرفیت ترانزیت ترافیک	سراسری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۰	انتقال داده	افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک	ترا بیت	۳۰	۲,۵۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۲۰۰۲۰۰۳	ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و خدمات کاربردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد و توسعه سامانه‌های ارائه خدمات نوین و بسترهای ارتقای ظرفیت ترانزیت پستی	سراسری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۰	مرسوله پستی	افزایش ظرفیت هاب پستی	هزار تن	۱۶۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۲۰۰۱۰۰۳	ایجاد و توسعه متوازن منطقه‌ای خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد و توسعه دسترسی پرسرعت روستاها به شبکه ملی اطلاعات در ۲۰ درصد از پروژه‌ها	سراسری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۰	دسترسی به اینترنت	افزایش کاربران تحت پوشش	-	-	۴۰۰,۰۰۰

۵-۱-۹- پروژه‌های بخش زیرساخت‌های گردشگری

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۹	ایجاد موزه‌های منطقه ای کشور	موزه منطقه ای آذربایجان	آذربایجان غربی / ارومیه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۲۰	فرهنگی	مطالعه و ایجاد موزه منطقه ای	پروژه	۱	۲۵،۰۰۰
۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	آبگرم اسبفروشان	آذربایجان شرقی / سراب	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰،۰۰۰
۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	اردها	آذربایجان شرقی / سراب	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰،۰۰۰
۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	سد علویان	آذربایجان شرقی / مراغه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲،۰۰۰
۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ کندوان	آذربایجان شرقی / اسکو	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰،۰۰۰
۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	پارک ولایت	آذربایجان شرقی / اهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱،۵۰۰
۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ سنت استپانوس	آذربایجان شرقی / جلفا	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱،۵۰۰
۸	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ بهرمان	آذربایجان شرقی / سراب	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱،۲۵۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	قره کهرئز خامنه	آذربایجان شرقی / شبستر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	قلعه دره سی	آذربایجان شرقی / کلیبر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری کانی برازان	آذربایجان غربی / مهاباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۸	اردوگاه	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲۰,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری فیروزکوه	تهران / فیروزکوه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری شهریار	تهران / شهریار	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲۰,۰۰۰
۱۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری (لتیان) شمیرانات	تهران / شمیرانات	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۳۰	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری (آبعلی) دماوند	تهران / دماوند	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۰	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه		۱۵,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ اسفیدان	خراسان شمالی / اسفیدان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	تفریحی توریستی	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲۵,۰۰۰
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	بازارچه صنایع دستی جنب رختشویخانه	زنجان / زنجان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	فرهنگی	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۸	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ گل فشان	سیستان و بلوچستان / کنارک	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۶۵	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۱۹	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ شهر سوخته	سیستان و بلوچستان / هامون	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۳۰	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۲۰	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ تخت عدالت	سیستان و بلوچستان / هیرمند	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۵	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۷۵,۰۰۰
۲۱	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ نیک شهر	سیستان و بلوچستان / نیکشهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲,۵۰۰
۲۲	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ قشلاق-گریزه	کردستان / سنندج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵,۵۰۰
۲۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری راین	کرمان / راین	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۳۰	کمپ گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۲,۵۰۰
۲۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری شهداد	کرمان / شهداد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷	کمپ گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۶۸,۰۰۰
۲۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری گوغر	کرمان / روستای جفریز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	کمپ گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵۰,۰۰۰
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری خیر	کرمان / روستای خیر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹	کمپ گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۶,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۲۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	پارک بندان سی سخت	کهگیلویه و بویر احمد/ سی سخت	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۴	پارک تفریحی	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۲،۵۰۰
۲۸	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ گردشگری بوم الوان	کهگیلویه و بویر احمد/ لیکک	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۴	اردوگاه گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۷۵،۰۰۰
۲۹	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ زیارت	گلستان/ گرگان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۲	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۴،۰۰۰
۳۰	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپینگ جنگلی قرق	گلستان/ گرگان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۴	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۳۲۵،۰۰۰
۳۱	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ ذلف آباد	مرکزی/ فراهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۵	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۳۲	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ وفس	مرکزی/ کميجان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۵،۰۰۰
۳۳	۱۰۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاه و مجتمع های خدمات گردشگری	کمپ انجدان	مرکزی/ اراک	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۲۵	گردشگری	مطالعه و ایجاد اردوگاه	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰

۵-۱-۱۰- پروژه‌های بخش بناهای تاریخی و میراث فرهنگی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه مبشری	اردبیل / اردبیل	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کارونسرای قانلی بلاغ	اردبیل / مشکین شهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰
۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه کهنه	اردبیل / مشکین شهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی-پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰
۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام اوچ دکان	اردبیل / اردبیل	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	حمام سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷,۰۰۰
۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه آصف	اردبیل / اردبیل	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه وهاب زاده	اردبیل / اردبیل	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای شاه عباسی	اردبیل / نیر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۰,۰۰۰
۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه تاریخی منعمیان	اصفهان / اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	مرکز صنایع دستی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه تاریخی کمالی	اصفهان/خوراسگان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه سالک	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	خانه ایرانی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه حکیم باشی	اصفهان/کاشان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه شیبانی	اصفهان/کاشان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام شاه	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	حمام	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۹۰،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عصارخانه آران و بیدگل	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	عصارخانه	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه سعیدیان	اصفهان/خوراسگان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	نمایشگاه منسوجات سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه معنی	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه ویژه هنرمندان (معماران)	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۱۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام شیخ بهایی	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	موزه حمام	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه شیرمحمدی	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	خانه سیاح (کافه اطلاع رسانی)	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه بهشتیان	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	خانه گیاهان دارویی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه بهرامی نژاد	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه یدالهی	اصفهان/اصفهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	خانه پذیرایی قاجار	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای چاله سیاه	اصفهان/ شاهین شهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۳۵،۰۰۰
۲۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام حیدرآباد	البرز/ کرج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	نیاز به مطالعه تفصیلی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام بیلقان	البرز/ کرج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام هلجرد	البرز/ کمالشهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عمارت والی کهره	ایلام/ هلیلان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۲۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه منصورخان شبانکاره	بوشهر/ دشتستان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی-توریستی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۵،۰۰۰
۲۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه نصوری	بوشهر/ شیراف	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی-پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۵،۰۰۰
۲۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه محمدخان رشتی	بوشهر/ دشتی	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۳۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عمارت کمندی	بوشهر/ بوشهر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	آموزش هنری	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۳۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه مرتضوی ها	چهارمحال و بختیاری/ شهرکرد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷،۰۰۰
۳۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه صمصام السلطنه	چهارمحال و بختیاری/ شلمزار	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۳۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	رباط کامه	خراسان رضوی/ تربت حیدریه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی-پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۳۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام حاجی رئیس	خراسان رضوی/ تربت حیدریه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	موزه	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷،۰۰۰
۳۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	آب انبار شریعت	خراسان رضوی/ گناباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	سفره خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۳۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عمارت ملاحسن و کیلی	خراسان رضوی / روستای هفت خانه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۳۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای زین آباد	خراسان رضوی / روستای زین آباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰
۳۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	محوطه مناره خسروگرد	خراسان رضوی / سبزوار	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	سفره خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷,۰۰۰
۳۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	چاپارخانه زعفرانیه	خراسان رضوی / سبزوار	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷,۰۰۰
۴۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	رباط مزینان	خراسان رضوی / روستای مزینان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۴۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	مهمانسرای زوزن	خراسان رضوی / روستای زوزن	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۴۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام ارباب	خراسان رضوی / درگز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	موزه	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۴۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	بصیری	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۸۵,۰۰۰
۴۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلم فرسا	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۴۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کازمی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۴۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	تبارکی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۳,۵۰۰
۴۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	روا	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۶,۰۰۰
۴۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خوشوقت	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۴,۰۰۰
۴۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	مقتدری	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۴,۰۰۰
۵۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	اسدالهی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۸,۵۰۰
۵۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	سلیمانی نیا	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۳,۰۰۰
۵۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قنواتی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۸,۵۰۰
۵۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	گواهیان	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۹,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۵۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	مدرسی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۸،۵۰۰
۵۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قاضی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۸،۵۰۰
۵۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عباسی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	بازارچه صنایع دستی و سوغات	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۵۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	وفاکیش	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	بازارچه صنایع دستی و سوغات	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۹،۰۰۰
۵۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	برقی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	بازارچه صنایع دستی و سوغات	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۵،۰۰۰
۵۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	گنجی زاده	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	بازارچه صنایع دستی و سوغات	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۳،۰۰۰
۶۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	توحیدی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	پذیرایی و سفره خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۲،۰۰۰
۶۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	محمدی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	پذیرایی و سفره خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۵،۰۰۰
۶۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	آقایی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	پذیرایی و سفره خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۶۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	نادر زارع	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	پذیرایی و سفره‌خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۵،۰۰۰
۶۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کلاهی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	پذیرایی و سفره‌خانه سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۳،۰۰۰
۶۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کبری هموار	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۷،۰۰۰
۶۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قربان زارع (جدس)	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۴،۰۰۰
۶۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	شوریده	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۰،۰۰۰
۶۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	اردکانی	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۸،۰۰۰
۶۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کدیور	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲،۰۰۰
۷۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	داود زارع جرس	فارس / شیراز	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۰	فرهنگی مذهبی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۱،۰۰۰
۷۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه خطیبی	قزوین / قزوین	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۷۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	گرمابه آخوند	قزوین / قزوین	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	حمام سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۵،۰۰۰
۷۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای الله قلی	قم / جاده سلفچگان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی-اقامتی- فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۷۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای البرز	قم / قم	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی-اقامتی- فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۵،۰۰۰
۷۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	عمارت ملک التجار	کردستان / سنندج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۷۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	منزل آیت الله مردوخ	کردستان / سنندج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	موزه مطبوعات	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰،۰۰۰
۷۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	منزل متوسل	کردستان / سنندج	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵،۰۰۰
۷۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام نظام	کرمانشاه / کرمانشاه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲،۰۰۰
۷۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه خواجه باروخ	کرمانشاه / کرمانشاه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲،۰۰۰
۸۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای تی تی	گیلان / سیاهکل	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۸۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	هتل ایران	گیلان / رشت	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی گردشگری	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۲۰,۰۰۰
۸۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای چمشک	لرستان / پل دختر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۸۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه ابوالقاسمی	لرستان / خرم آباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۸۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه کشفی	لرستان / خرم آباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	فرهنگی - هنری	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۸۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای گوشه	لرستان / خرم آباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی - پذیرایی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲,۰۰۰
۸۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای دولت آباد	مرکزی / فراهان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲,۰۰۰
۸۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای کهک	مرکزی / دلیجان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲,۰۰۰
۸۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	کاروانسرای آوه	مرکزی / ساوه	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	دفتر امور پایگاه پژوهشی آوه	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲,۰۰۰
۸۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه بهادری اسفندان	مرکزی / کمijan	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۹۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	منزل تاریخی معتمد الاپاله	مرکزی / آشتیان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۹۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	منزل تاریخی ضیائی	مرکزی / نقرش	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	اقامتگاه بوم گردی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۰,۰۰۰
۹۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	قلعه سالار محتشم	مرکزی / خمین	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	گردشگری-موزه	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۴,۰۰۰
۹۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه ضرابی	همدان / همدان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	پذیرایی-فرهنگی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰
۹۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	حمام باغ گندم	یزد / یزد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	حمام سنتی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۷,۰۰۰
۹۵	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه بلایی	یزد / یزد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	نیاز به مطالعه تفصیلی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۲,۰۰۰
۹۶	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	خانه باغ سروی	یزد / یزد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۰	نیاز به مطالعه تفصیلی	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	پروژه	۱	۱۵,۰۰۰

۵-۱-۱۱- پروژه‌های بخش مجتمع‌های فرهنگی و هنری

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری ارومیه	آذربایجان غربی / ارومیه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷۳	مجتمع فرهنگی و هنری	احداث ساختمان	متر مربع	۱۸,۵۰۰	۳۵۰,۰۰۰
۲	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کرمان	کرمان / کرمان		۹۱					
۳	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری فاز ۱ یاسوج	کهگیلویه و بویراحمد / یاسوج		۶۶,۵					
				فاز ۲ یاسوج		۲۵					
۴	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری ساری	مازندران / ساری		۷۰					
۵	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری یزد	یزد / یزد		۷۳					
۶	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری تبریز	آذربایجان شرقی / تبریز		۵					
۷	۱۷۰۳۰۴۱۰۴۱	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان ها	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شیراز	فارس / شیراز	۲۵						

۵-۱-۱۲- پروژه‌های بخش صنعت، معدن و بازرگانی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۲	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن به شهرهای مهاباد، سنندج، میاندوآب، تبریز، گچساران، کرمانشاه، دهدشت، خرم آباد، اندیمشک، چهارمحال و بختیاری، همدان و ممسنی	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن به شهرهای مهاباد، سنندج، میاندوآب، تبریز، گچساران و...	استانهای جنوبی و غربی کشور	وزارت نفت (شرکت ملی صنایع پتروشیمی)	۸۲	انتقال مواد اولیه اتیلن به عنوان خوراک مجتمع های پتروشیمی	اجرای خط لوله	کیلومتر	۲۱۰۰	۶,۲۵۷,۳۴۵
۲	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۳	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن مرکزی	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن مرکزی	فارس	وزارت نفت (شرکت ملی صنایع پتروشیمی)	۲۵	انتقال مواد اولیه اتیلن به عنوان خوراک مجتمع های پتروشیمی	اجرای خط لوله	کیلومتر	۶۰۰	۲,۸۵۵,۴۷۲
۳	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۸	ایجاد مناطق ویژه استقرار صنایع انرژی بر در سواحل جنوبی کشور	تأمین زیر ساخت	فارس و هرمزگان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی	۴۶,۲۵	ایجاد زیرساخت های صنایع معدنی	کمک به تأمین زیرساخت ها	مورد	۵۲	۲,۲۱۹,۰۹۹
۴	۱۳۰۴۰۰۱۰۰۱	کمک به تأمین زیربنای واحد فراوری تیتانیوم کهنوج	طراحی و احداث واحد فراوری تیتانیوم کهنوج	کرمان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی	۸۰,۸۷	تولید پیگمنت	احداث کارخانه تولید پیگمنت تیتانیوم	تن	۵۰,۰۰۰	۲۹۱,۸۷۲
۵	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	بهسازی و تکمیل کشتارگاه بهبهان	بهسازی و تکمیل کشتارگاه بهبهان	خوزستان / بهبهان	وزارت جهاد کشاورزی	۷۰	احداث کشتارگاه	بهسازی و تکمیل کشتارگاه بهبهان	واحد	۱	۱۵۰,۰۰۰

۵-۱-۱۳- پروژه‌های بخش کشاورزی، شیلات و آبخیزداری

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۲	احداث بنادر صیادی	گوگسر	هرمزگان/جاسک	سازمان شیلات ایران	۹۲	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۵،۰۰۰	۶۰،۰۰۰
۲	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۲	احداث بنادر صیادی	درگهان	هرمزگان/قشم	سازمان شیلات ایران	۹۰	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۴،۰۰۰	۷۰،۰۰۰
۳	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۳	بهسازی بنادر صیادی	خارک	بوشهر/خارک	سازمان شیلات ایران	۱۴	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۱۰،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰
۴	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۳	بهسازی بنادر صیادی	بابلسر	ملزندان/بابلسر	سازمان شیلات ایران	۸۰	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	-	۱۰۰،۰۰۰
۵	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۳	بهسازی بنادر صیادی	امیرآباد	ملزندان/بهشهر	سازمان شیلات ایران	۹۸	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	-	۱۰۰،۰۰۰
۶	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۵	ساماندهی بنادر صیادی	جفره	بوشهر/بوشهر	سازمان شیلات ایران	۵۳	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۳۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۰
۷	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۵	ساماندهی بنادر صیادی	خور ابوخرییر	خوزستان/شادگان	سازمان شیلات ایران	۳۰	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۲۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰
۸	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۵	ساماندهی بنادر صیادی	آبادان	خوزستان/آبادان	سازمان شیلات ایران	۲۲	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۴۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۰
۹	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۵	ساماندهی بنادر صیادی	خورخان	بوشهر/بردخون	سازمان شیلات ایران	۲۵	اسکله	افزایش ظرفیت تخلیه صید	تن	۱۵،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰
۱۰	۱۳۰۶۰۰۱۰۱۲	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان داری در حوزه های آبخیز فاعد سد کشور	اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان داری در ۲۰ درصد از پروژه ها	سراسری	سازمان جنگها، مراتع و آبخیزداری کشور	-		اجرای عملیات آبخیزداری	هزار هکتار	-	۱،۰۰۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	برآورد اعتبار مورد نیاز برای اتمام پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۱	تامین و انتقال آب برای توسعه باغات در اراضی شیب دار	انتقال آب برای باغات در ۲۰ درصد از پروژه ها	سراسری	وزارت جهاد کشاورزی	-		تامین و انتقال آب	هکتار	-	۱،۵۰۰،۰۰۰
۱۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۱	اجرای عملیات آب و خاک در عرصه تشکل های کشاورزی	اجرای عملیات آب و خاک در ۲۰ درصد از پروژه ها	سراسری	وزارت جهاد کشاورزی	-		اجرای عملیات آب و خاک	هکتار	-	۱،۲۰۰،۰۰۰
۱۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	تجهیز و نوسازی اراضی زیرسدهای مخزنی، بندهای انحرافی مستقل و شالیزاری	تجهیز و نوسازی اراضی در ۱۰ درصد از پروژه ها	سراسری	وزارت جهاد کشاورزی	-		تجهیز و نوسازی اراضی	هکتار	-	۲،۰۰۰،۰۰۰

۵-۱-۱۴- پروژه‌های بخش آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)
۱	۱۸۰۱۰۰۸۰۰۱	تعمیر و تجهیز اردوگاه‌ها و کانون‌های پرورشی	تجهیز اردوگاه‌ها و کانون‌های پرورشی	سراسری	وزارت آموزش و پرورش	-	کمک آموزشی	تامین تجهیزات اردوگاه‌ها	باب	-	۱۰۰,۰۰۰
۲	۱۸۰۱۰۱۵۰۰۳	تخریب و بازسازی مدارس غیراستاندارد و مقام سازی مدارس بدون استحکام	۱۰ درصد از پروژه های تخریب و بازسازی مدارس غیراستاندارد	سراسری	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	-	آموزشی	تخریب و بازسازی مدارس	کلاس	-	۱,۵۰۰,۰۰۰
۳	۱۸۰۱۰۱۵۰۰۳	تخریب و بازسازی مدارس غیراستاندارد و مقام سازی مدارس بدون استحکام	۱۰ درصد از پروژه های مقاوم سازی مدارس بدون استحکام	سراسری	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	-	آموزشی	اجرای مقاوم سازی مدارس	کلاس	-	۱,۵۰۰,۰۰۰
۴	۱۸۰۱۰۱۵۰۱۷	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی ملی و استانی (از محل انتشار مالی و اسلامی)	۱۰ درصد از پروژه‌های نیمه تمام	سراسری	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	-	آموزشی	مدارس نیمه تمام	کلاس	-	۳,۰۰۰,۰۰۰
۵	۱۸۰۱۰۱۵۰۱۱	گسترش فناوری اطلاعات و ایجاد شبکه هوشمند مدارس	ایجاد شبکه هوشمند مدارس	سراسری	وزارت آموزش و پرورش	-	کمک آموزشی	-	-	-	۳۰۰,۰۰۰
۶	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۵	احداث آموزشکده کشاورزی دامغان	احداث خوابگاه و سلف سرویس آموزشکده کشاورزی دامغان	سمنان/دامغان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۱۵	کمک آموزشی	خوابگاه/ احداث	متر مربع	۳۸۵۹	۴۶,۰۰۰
۷	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۵	احداث آموزشکده کشاورزی دامغان	احداث سالن چند منظوره (ورزشی) آموزشکده کشاورزی دامغان	سمنان/دامغان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۹۲۶	۱۵,۰۰۰
۸	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده کشاورزی دماوند	تهران/دماوند	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۹۰۰	۱۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)
۹	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی دختران سبزوار	خراسان رضوی - سبزوار	دانشگاه فنی و حرفه ای	۹۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۹۰۰	۲،۰۰۰
۱۰	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی شهید چمران اهواز	خوزستان/اهواز	دانشگاه فنی و حرفه ای	۳۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۸۰۰	۱۰،۰۰۰
۱۱	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده کشاورزی فسا	فارس/فسا	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۹۰۰	۱۵،۰۰۰
۱۲	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی پسران شماره ۱ کرمانشاه	کرمانشاه	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۹۰۰	۱۵،۰۰۰
۱۳	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی پسران صومعه سرا	گیلان/صومعه سرا	دانشگاه فنی و حرفه ای	۲۳	خوابگاه	احداث	متر مربع	۸۰۰	۱۰،۰۰۰
۱۴	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی پسران گرگان	گرگان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۷۳	خوابگاه	احداث	متر مربع	۱۸۰۰	۸،۰۰۰
۱۵	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۷	احداث خوابگاه های آموزشکده های فنی	احداث خوابگاه آموزشکده فنی پسران ملایر	همدان/ملایر	دانشگاه فنی و حرفه ای	۵۰	خوابگاه	احداث	متر مربع	۳۸۰۰	۳۲،۰۰۰
۱۶	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۸	احداث فضاهای آموزشی آموزشکده های فنی	احداث استخر سرپوشیده دانشکده فنی امام باقر (ع) ساری	مازندران/ساری	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	آموزشی	احداث	متر مربع	۲۰۵۰	۳۰،۰۰۰
۱۷	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۹	احداث فضاهای کمک آموزشی آموزشکده های فنی	احداث سالن ورزشی آموزشکده فنی پسران سمنان	سمنان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۷۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۱۵۰۰	۸،۰۰۰
۱۸	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۹	احداث فضاهای کمک آموزشی آموزشکده های فنی	احداث سالن ورزشی آموزشکده فنی پسران محمودآباد	مازندران	دانشگاه فنی و حرفه ای	۷۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۵۰۰	۶،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	استان / شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان سال ۱۳۹۶	کاربری پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	بر آورد اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)
۱۹	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۹	احداث فضاهای کمک آموزشی آموزشکده های فنی	احداث سالن چند منظوره (ورزشی) آموزشکده فنی دختران ساری	مازندران	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۶۵۰	۱۰,۰۰۰
۲۰	۱۸۰۲۰۰۸۰۱۹	احداث فضاهای کمک آموزشی آموزشکده های فنی	احداث سالن چند منظوره (ورزشی) آموزشکده فنی دختران زاهدان	سیستان و بلوچستان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۶۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۹۰۰	۶,۰۰۰
۲۱	۱۸۰۲۰۰۸۰۲۰	احداث، توسعه و تجهیز آموزشکده های فنی	احداث و تکمیل سوله های کارگاهی آموزشکده های فنی دختران و پسران کرج	البرز	دانشگاه فنی و حرفه ای	۱۸	آموزشی	احداث	متر مربع	۵۰۰۰	۶۰,۰۰۰
۲۲	۱۸۰۲۰۰۸۰۲۰	احداث، توسعه و تجهیز آموزشکده های فنی	احداث سالن چند منظوره آموزشکده فنی شهید باهنر زاهدان	سیستان و بلوچستان	دانشگاه فنی و حرفه ای	۰	کمک آموزشی	احداث	متر مربع	۲۰۰۰	۳۰,۰۰۰

۵-۲- پروژه‌های عمرانی استانی قابل واگذاری یا مشارکت

در خصوص پروژه‌های استانی از میان ۸۱۸۴۱ پروژه عمرانی، تعداد ۴۳۲۲۸ پروژه احداثی و توسعه‌ای می‌باشند که قابلیت بیشتری برای واگذاری دارند و تعداد ۲۲۹۱ پروژه قابلیت واگذاری یا مشارکت برای سال ۱۳۹۸ تشخیص داده شده‌اند که ضمن توجه به نکات زیر در ادامه وضعیت کلی آنها نمایش داده شده است:

۱. آمار ارائه شده برای پروژه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بوده که در سال ۱۳۹۷ دارای ردیف اعتباری بوده و دولت برای آنها تعهد ایجاد کرده است؛ لذا مانعی برای واگذاری یا مشارکت در خصوص پروژه‌های تکمیل شده، آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری که در این فهرست قرار نگرفته‌اند در سال ۱۳۹۸ نبوده و رویکرد دولت واگذاری امور تصدی‌گری به بخش غیردولتی است.

۲. پروژه‌هایی که در فهرست واگذاری قرار گرفته‌اند توسط سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استانی شناسایی و اعلام شده‌اند و در اولویت واگذاری در سال ۱۳۹۸ قرار گرفته‌اند؛ لذا الزاماً تمامی پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت استان در این فهرست قرار نگرفته‌اند.

۳. برای پروژه‌های اعلامی جهت واگذاری باید شناسنامه پروژه تهیه شده و پس از آن شرایط حقوقی، قانونی، اقتصادی و سایر مطالعات لازم جهت واگذاری توسط دستگاه اجرایی مورد بررسی قرار گیرد؛ لذا قرار گرفتن در فهرست واگذاری الزاماً به معنای داشتن شرایط لازم و قانونی جهت واگذاری نبوده و پس از انجام مطالعات لازم تحقق پیدا می‌کند.

۴. دستگاه اجرایی برای واگذاری یا مشارکت سایر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام که در این فهرست قرار نگرفته‌اند محدودیتی نداشته و می‌تواند بعنوان پروژه‌های قابل واگذاری از ظرفیت‌های قانونی استفاده نماید.

۵. برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه باید پس از تهیه شناسنامه پروژه و گزارش تصمیم به واگذاری نهایی شود و ارقام درج شده در ستون‌های گزارش عموماً پیش‌بینی اعتبار پروژه برای سال‌های بعد بوده و این ارقام به روز رسانی نشده است؛ لذا برای برخی از پروژه‌ها ارقامی درج نشده و در نهایت جمع اعتبارات مورد نیاز برای واگذاری و مشارکت (جمع استانی/جمع کل) با ملاحظات مذکور قابل استفاده می‌باشد.

۶. برای ستون درصد پیشرفت فیزیکی پروژه، اطلاعات مورد درخواست تا تاریخ ۱۳۹۷/۶/۳۰ مورد نظر بوده است لیکن سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استانی بر اساس گزارش موجود که ممکن است تا پایان سال گذشته یا بر اساس اهداف ترسیم شده برای پایان سال ۱۳۹۷ این آمار را ارائه نموده و یا اینکه از ارائه درصد پیشرفت فیزیکی خودداری شده و موکول به تهیه شناسنامه و گزارش تصمیم به واگذاری شده است.

شایان ذکر است درصد فیزیکی برخی از پروژه‌ها صددرصد ذکر شده است که به مفهوم آنست، در صورتی که اعتبار پروژه تا پایان سال ۱۳۹۷ بطور کامل تخصیص یابد بر اساس برنامه پیش‌بینی شده پروژه به پایان می‌رسد.

جدول (۸): مقایسه پروژه‌های عمرانی استانی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک استان‌ها در سال ۱۳۹۸

استان	کل پروژه‌ها		پروژه قابل واگذاری یا مشارکت		سایر پروژه‌ها
	تعداد	تعداد	تعداد	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	
آذربایجان شرقی	۲۸۳۴	۸۵	۲۹۸۱،۵۹۶	۲۷۴۹	
آذربایجان غربی	۲۶۰۱	۷۷	۲،۲۳۵،۴۳۹	۲۵۲۴	
اردبیل	۱۸۰۴	۳	۷۹،۴۵۰	۱۸۰۱	
اصفهان	۴۳۲۹	۶۷	۹۸۶،۴۸۰	۴۲۶۲	
البرز	۹۱۹	۱۰	۳،۳۹۲،۲۸۴	۹۰۹	
ایلام	۱۸۳۰	۳۷	۱،۱۹۴،۰۰۲	۱۷۹۳	
بوشهر	۳۲۵۲	۲۸	۱،۷۶۲،۶۳۴	۳۲۲۴	
تهران	۲۴۲۸	۴۴	۱۱۳،۱۶۳	۲۳۸۴	
چهارمحال و بختیاری	۲۳۴۰	۶۹	۲،۰۸۵،۰۰۰	۲۲۷۱	
خراسان جنوبی	۲۳۸۴	۸۹	۲،۰۹۸،۱۷۰	۲۲۹۵	
خراسان رضوی	۴۳۰۳	۱۸۵	۱۰،۶۳۷،۷۵۷	۴۱۱۸	
خراسان شمالی	۱۸۸۵	۲۸	۳،۷۴۷،۵۰۰	۱۸۵۷	
خوزستان	۴۲۵۲	۳۷	۷۰۱،۷۸۶	۴۲۱۵	
زنجان	۱۳۵۳	۲۷	۱،۲۲۴،۴۳۸	۱۳۲۶	
سمنان	۱۴۴۴	۲۱	۱۳۶،۰۵۷	۱۴۲۳	
سیستان و بلوچستان	۴۸۶۱	۹۷	-	۴۷۶۴	
فارس	۳۵۳۴	۱۵۲	۸۰۴،۰۸۵	۳۳۸۲	
قزوین	۱۰۷۹	۳۴	۹،۶۴۶،۵۰۰	۱۰۴۵	
قم	۵۳۱	۲	۱۹۰،۰۰۰	۵۲۹	
کردستان	۲۰۹۱	۲۹	۱،۳۳۲،۰۰۰	۲۰۶۲	
کرمان	۳۲۹۴	۸۴	۶۹۶،۹۵۶	۳۲۱۰	
کرمانشاه	۲۴۲۱	۵۳	۳،۶۲۰،۵۰۰	۲۳۶۸	
کهگیلویه و بویراحمد	۲۰۷۵	۳۱	۳،۱۰۰،۲۹۰	۲۰۴۴	
گلستان	۱۳۷۹	۳۰	۱،۵۱۵،۱۰۵	۱۳۴۹	
گیلان	۵۲۷۵	۲۳	۵۱۰،۴۷۳	۵۲۵۲	
لرستان	۲۲۸۱	۴۹	۲،۹۲۸،۴۸۶	۲۲۳۲	
مازندران	۵۶۲۶	۲۹۵	۳،۸۲۵،۳۹۱	۵۳۳۱	
مرکزی	۲۴۸۴	۵۳	۶۸۳،۰۰۰	۲۴۳۱	
هرمزگان	۲۴۵۳	۵۹	۱،۰۶۲،۵۰۰	۲۳۹۴	
همدان	۲۴۴۲	۳۶۲	۵۵۲،۱۴۲	۲۰۸۰	
یزد	۲۰۵۷	۱۳۱	۵،۶۹۷،۵۰۰	۱۹۲۶	
مجموع	۸۱۸۴۱	۲۲۹۱	۶۹،۵۴۰،۶۸۴	۷۹۵۵۰	

جدول (۹): مقایسه کل پروژه‌های عمرانی استانی با پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸

عنوان امور	تعداد کل پروژه‌های عمرانی استانی	تعداد پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت	اعتبار مورد نیاز پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت (میلیون ریال)
امور اقتصادی	۲۵۷۸۸	۴۸۰	۳۵,۴۰۱,۷۷۷
امور آموزش و پژوهش	۸۵۱۶	۱۷۴	۴,۴۰۲,۷۱۳
امور خدمات عمومی	۲۸۷۹	۱	۱,۰۰۰
امور دفاعی و امنیتی	۹۳۶	-	-
امور رفاه اجتماعی	۳۱۹۷	۱۹	۱,۲۷۷,۱۰۰
امور سلامت	۳۳۸۳	۹۴	۱,۵۱۲,۹۹۳
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱۴۰۷۰	۱۳۳۱	۱۵,۲۲۰,۱۸۵
امور قضایی	۹۶۹	-	-
امور محیط زیست	۱۲۰۹	۵	۱۰۸,۵۰۰
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۰۸۹۴	۱۸۷	۱۱,۶۱۶,۴۱۶
مجموع کل	۸۱۸۴۱	۲۲۹۱	۶۹,۵۴۰,۶۸۴

جدول (۱۰): مقایسه پروژه‌های عمرانی استانی از حیث قابلیت واگذاری یا مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۸

عنوان امور و فصول ذیربط	کل پروژه‌ها	
	تعداد	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)
امور اقتصادی	۲۵۷۸۸	۳۵,۴۰۱,۷۷۷
فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱	-
فصل انرژی	۸۳۳	۵۱,۱۰۰
فصل بازرگانی	۱۲۶	۱,۰۵۳,۵۰۰
فصل تعاون	-	-
فصل توسعه و تحقیق در امور اقتصادی	۶۷	-
فصل حمل و نقل	۷۹۳۳	۲۸۳,۳۵۲
فصل صنعت و معدن	۱۳۲۹	۱,۶۳۰,۱۰۰
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۱۱۶۹۵	۶,۱۷۹,۷۱۴
فصل منابع آب	۳۸۰۴	۲۶,۲۰۴,۰۱۱
امور آموزش و پژوهش	۸۵۱۶	۴,۴۰۲,۷۱۳
فصل آموزش عالی	۱۶	۴,۰۰۰
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۱۷۵۰	۱,۷۹۲,۲۶۵
فصل آموزش و پرورش عمومی	۶۷۲۴	۲,۶۰۶,۴۴۸
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۸	-
فصل توسعه و تحقیق در امور آموزش و پژوهش	۱۸	-
امور خدمات عمومی	۲۸۷۹	۱,۰۰۰
فصل اداره امور عمومی	۲۶۳۴	۱,۰۰۰

پروژه قابل واگذاری یا مشارکت		کل پروژه‌ها	عنوان امور و فصول ذیربط
اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	تعداد	تعداد	
-	-	۱۷۰	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی
-	-	۷۵	فصل خدمات مالی و مالیاتی
-	-	۹۳۶	امور دفاعی و امنیتی
-	-	۴۵	فصل حفظ نظم و امنیت عمومی
-	-	۸۹۱	فصل دفاع
۱.۲۷۷.۱۰۰	۱۹	۳۱۹۷	امور رفاه اجتماعی
۹۶۶.۰۰۰	۷	۶۰۶	فصل امداد و نجات
-	-	۳	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی
۵۲.۰۰۰	۳	۵۹۲	فصل توانبخشی
۲۵۹.۱۰۰	۹	۱۹۹۶	فصل حمایتی
۱.۵۱۲.۹۹۳	۹۴	۳۳۸۳	امور سلامت
۹۲۷.۰۰۸	۸۲	۲۶۲۱	فصل بهداشت
۵۸۵.۹۸۵	۱۲	۷۶۲	فصل درمان
۱۵.۲۲۰.۱۸۵	۱۳۳۱	۱۴۰۷۰	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
-	-	۱۶	فصل توسعه و تحقیق در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
۱۳۱.۵۰۰	۵	۳۳۷۲	فصل دین و مذهب
-	-	۴۶۶	فصل رسانه
۷.۰۰۰	۲	۴۸۴	فصل صنایع دستی
۴.۶۹۸.۵۷۷	۳۱۳	۲۹۶۶	فصل فرهنگ و هنر
۲.۳۲۰.۹۳۸	۱۷۰	۱۲۹۸	فصل گردشگری
۶۳۰.۶۵۷	۸۸	۱۱۷۲	فصل میراث فرهنگی
۷.۴۳۱.۵۱۳	۷۵۲	۴۲۹۶	فصل ورزش و تفریحات
-	-	۹۶۹	امور قضایی
-	-	۹۶۸	فصل اداره امور قضایی
-	-	۱	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی
۱۰۸.۵۰۰	۵	۱۲۰۹	امور محیط زیست
-	-	۳	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
۱۰۸.۵۰۰	۵	۹۷۷	فصل حفاظت از گونه‌های زیستی
-	-	۱۴۸	فصل کاهش آلودگی
-	-	۸۱	فصل مدیریت پسماند
۱۱.۶۱۶.۴۱۶	۱۸۷	۲۰۸۹۴	امور مسکن، عمران شهری و روستایی
۱۱.۵۸۹.۷۰۱	۱۷۵	۶۸۱۵	فصل آب و فاضلاب
-	-	۱۰	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی
۲۶.۷۱۵	۱۲	۱۴۰۶۹	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
۶۹.۵۴۰.۶۸۴	۲۲۹۱	۸۱۸۴۱	مجموع

۵-۲-۱- پروژه‌های استان آذربایجان شرقی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴ ش ۰۳۶	احداث فضاهای ورزشی در استان	۸۷۰۴۰۴	سالن ۳۰۰۰ نفری میر داماد	آذربایجان شرقی	تبریز	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	-	۳۶۱۴	متر مربع	۲۳۰۰۰۷
۲	۱۷۰۲۰۰۵ ش ۰۳۶	احداث فضاهای ورزشی در استان	۸۷۰۴۰۵	سالن ۳۰۰۰ نفری رسالت	آذربایجان شرقی	تبریز	وزارت ورزش و جوانان	۶۷	-	۳۶۱۴	متر مربع	۱۸۰۴۳۳
۳	۱۷۰۲۰۰۶ ش ۰۳۶	احداث فضاهای ورزشی در استان	۸۷۰۴۰۶	استخر هشتگرد	آذربایجان شرقی	هشتگرد	وزارت ورزش و جوانان	۲۵	-	۱۴۰۰	متر مربع	۸۰۰۰۰
۴	۱۷۰۲۰۰۶ ش ۰۵۶	احداث سالنهای ورزشی	۹۰۲۱۱۴	سالن ورزشی چند منظوره شهر جدید سهند	آذربایجان شرقی	اسکو	وزارت ورزش و جوانان	۸۵	-	۱۴۰۰	متر مربع	۲۰۹۴۶
۵	۴۰۹۰۱۳۱۴	طرح فاضلاب هشتگرد	۸۶۲۰۷۱	احداث شبکه و تصفیه خانه فاضلاب هشتگرد	آذربایجان شرقی	هشتگرد	آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی	۴۰	جمع آوری و تصفیه فاضلاب	۸۳۶۴	مترمکعب در روز	۱۳۰۰۰۰
۶	۴۰۹۰۱۳۱۴	طرح فاضلاب هریس	۸۷۰۰۸۱	احداث شبکه و تصفیه خانه فاضلاب هریس	آذربایجان شرقی	هریس	آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی	۲۰	جمع آوری و تصفیه فاضلاب	۲۴۷۸	مترمکعب در روز	۱۱۰۰۰۰
۷	۴۰۳۰۱ ش ۱۲۳	شبکه های آبیاری و زهکشی زنوز	۴۰۲۰۱ ش ۱۲۳	مطالعه و اجرای شبکه پایاب سد زنوز مرند	آذربایجان شرقی / زنوز	آذربایجان شرقی / مرند	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۲۰	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۰۰	هکتار	۱۲۰۰۰۰
۸	۴۰۲۰۱ ش ۰۲۵	پمپاژ آبهای سطحی	۴۰۲۰۱ ش ۰۲۵	پمپاژ ابراهیم سمیع	آذربایجان شرقی / خداآفرین	آذربایجان شرقی / خداآفرین	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۸۰	تامین آب کشاورزی	۷۵۰	هکتار	۵۵۰۰۰۰
۹	۴۰۲۰۱ ش ۰۵۷	طرحهای کوچک تامین آب	۰۵۷ ش ۴۰۲۰۱	انهار دوگانه	آذربایجان شرقی / مراغه	آذربایجان شرقی / مراغه	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۱۰	تامین آب کشاورزی	۵۰۰	هکتار	۳۵۰۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه آونلیق	آذربایجان	آذربایجان شرقی / میانه	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۴۰	تامین آب کشاورزی	۲۵۰	هکتار	۶,۰۰۰
۱۱	ش ۰۴۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۰۴۳ ۴۰۲۰۱	شبکه صومعه علیا	آذربایجان	آذربایجان شرقی / میانه	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۸۵	تامین آب کشاورزی	۵۵۰	هکتار	۷,۲۱۰
۱۲	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه اشناز	آذربایجان	آذربایجان شرقی / میانه	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۲۸	تامین آب کشاورزی	۱۶۰	هکتار	۱,۰۰۰
۱۳	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه صومعه کبودین	آذربایجان	آذربایجان شرقی / میانه	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۴۰	تامین آب کشاورزی	۲۴۰	هکتار	۲,۰۰۰
۱۴	ش ۰۸۳ ۴۰۲۰۱	طرحهای کوچک تامین آب	ش ۰۸۳ ۴۰۲۰۱	سد ایثار	آذربایجان	آذربایجان شرقی / اهر	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۷	تامین آب کشاورزی	۴/۶	MCM	۵۰۰,۰۰۰
۱۵	ش ۰۴۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۰۴۳ ۴۰۲۰۱	شبکه خرمدرق	آذربایجان	آذربایجان شرقی / چاراویماق	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۸۰	تامین آب کشاورزی	۳۸۵	هکتار	۶,۰۰۰
۱۶	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۱۲۳ ۴۰۲۰۱	شبکه جوقان	آذربایجان	آذربایجان شرقی / بستان آباد	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۴۲	تامین آب کشاورزی	۳۶۲	هکتار	۱۲,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	ش ۰۴۳ ش ۴۰۲۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	ش ۰۴۳ ۴۰۲۰۱	شبکه وحدت	آذربایجان	آذربایجان شرقی / بستان آباد	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۹۹	تامین آب کشاورزی	۶۲۰	هکتار	۲۰۰۰۰
۱۸	ش ۰۷۳ ش ۴۰۲۰۱	طرحهای کوچک تامین آب	ش ۰۷۳ ۴۰۲۰۱	کانال داش اسپیران	آذربایجان	آذربایجان شرقی / تبریز	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۹۰	تامین آب کشاورزی	۵۰۰	هکتار	۲۰۰۰۰
۱۹	ش ۰۰۶ ش ۴۰۲۰۱	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۸۴۱۱۹۸	سد آغبلاغ ورزقان	آذربایجان	آذربایجان شرقی / ورزقان	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۹۵	تامین آب کشاورزی	۳,۸۴	MCM	۵,۰۰۰
۲۰	ش ۱۲۳ ش ۴۰۳۰۱	شبکه های آبیاری و زهکشی	۹۰۱۸۲۳	اجرای شبکه اصلی پایاب سد آغبلاغ	آذربایجان	آذربایجان شرقی / ورزقان	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	۳	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	۴۸۰	هکتار	۱۷۰,۰۰۰
۲۱	ش ۳۴ ش ۱۳۰۶۰۰۲	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۱۹۲	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (قوریگل)	آذربایجان	بستان آباد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۲۸	هکتار	
۲۲	ش ۳۴ ش ۱۳۰۶۰۰۳	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۱۹۳	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (قزلجه میدان)	آذربایجان	بستان آباد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۲	هکتار	
۲۳	ش ۳۴ ش ۱۳۰۶۰۰۴	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۱۹۷	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (امامیه)	آذربایجان	تبریز	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۳۰	هکتار	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	ش ۱۳۰۶۰۰۵	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۱۹۸	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (ایل گلی)	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۳	هکتار	
۲۵	ش ۱۳۰۶۰۰۶	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۲۰۲	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (شورچمن سراب)	آذربایجان شرقی	سراب	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۴۵	هکتار	
۲۶	ش ۱۳۰۶۰۰۷	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۲۰۷	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (مکیدی کلیبر)	آذربایجان شرقی	کلیبر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۵	هکتار	
۲۷	ش ۱۳۰۶۰۰۸	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۲۰۸	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (سرچ مراغه)	آذربایجان شرقی	مراغه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۲۰	هکتار	
۲۸	ش ۱۳۰۶۰۰۹	جنگل کاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارکهای جنگلی	۹۳۱۲۰۹	تولید نهال در نهالستان های جنگلی و تجهیز و نگهداری نهالستان ها (قورچای میانه)	آذربایجان شرقی	میانه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	پروژه مستمر	توسعه جنگلهای دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۲۱	هکتار	
۲۹	ش ۱۷۰۳۰۲۲	احداث ۲ باب مجتمع فرهنگی و هنری	۹۰۲۰۳۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری آذرشهر	آذربایجان شرقی	آذرشهر	اداره کل بنیاد مسکن استان	۷۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۵۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۳۰	ش ۱۷۰۳۰۲۲	احداث ۲ باب مجتمع فرهنگی و هنری	۹۰۲۰۳۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سنند	آذربایجان شرقی	اسکو	اداره کل بنیاد مسکن استان	۹۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۵۰	مترمربع	۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	هنرستان هنرهای تجسمی کوثر	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۳۹۰	مترمربع	
۳۲	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	هنرستان هنرهای تجسمی میرک	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۳۴۴	مترمربع	
۳۳	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	هنرستان موسیقی اقبال آذر	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۲۱۱۰	مترمربع	
۳۴	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و سینمایی ۲۲ بهمن تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۰۰	مترمربع	
۳۵	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	سالن سینما ناجی مجتمع فرهنگی و سینمایی ۲۲ بهمن تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۰۰	مترمربع	
۳۶	۱۷۰۳۰۲۲ ش ۰۱۶	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	مجتمع فرهنگی و هنری ۲۹ بهمن تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۷	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	سینما فلسطین تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۰۰	مترمربع	
۳۸	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	طبقه اول مجتمع فرهنگی و هنری خسروشاه	آذربایجان شرقی	خسروشاه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۴۵۰	مترمربع	
۳۹	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۸	طبقه اول مجتمع فرهنگی و هنری شبستر	آذربایجان شرقی	شبستر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۷۰۰	مترمربع	
۴۰	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	سالن نمایش خانه هنر	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۵۰	مترمربع	
۴۱	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۲	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری مرند	آذربایجان شرقی	مرند	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	
۴۲	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۴	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری بناب	آذربایجان شرقی	بناب	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۳	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۱	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری مراغه	آذربایجان شرقی	مراغه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۰۰	مترمربع	
۴۴	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۴	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری میانه	آذربایجان شرقی	میانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۰۰	مترمربع	
۴۵	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۹	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری عجبشیر	آذربایجان شرقی	عجبشیر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	
۴۶	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۸	سالن دومنظوره مجتمع فرهنگی و هنری شبستر	آذربایجان شرقی	شبستر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۴۵۰	مترمربع	
۴۷	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۱	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری آذرشهر	آذربایجان شرقی	آذرشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	
۴۸	ش ۱۶ ش ۰۲۲ ۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۷	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری سراب	آذربایجان شرقی	سراب	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۹	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۶	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری هادیشهر	آذربایجان شرقی	هادیشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	
۵۰	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۷	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری ورزقان	آذربایجان شرقی	ورزقان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	
۵۱	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۵	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری هریس	آذربایجان شرقی	هریس	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۴۵۰	مترمربع	
۵۲	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۲	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری اهر	آذربایجان شرقی	اهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۴۵۰	مترمربع	
۵۳	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۴	سالن نمایش مجتمع شماره یک بناب	آذربایجان شرقی	بناب	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	
۵۴	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۴	سالن نمایش مجتمع شماره یک میانه	آذربایجان شرقی	میانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۵	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۱	سالن نمایش تالار صوفی مراغه	آذربایجان شرقی	مراغه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰	مترمربع	
۵۶	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	خانه تئاتر تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۰۰	مترمربع	
۵۷	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	بوفه مجتمع فرهنگی و هنری ۲۲ بهمن تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰	مترمربع	
۵۸	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	محل عرضه محصولات فرهنگی مقبره الشعراى تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰	مترمربع	
۵۹	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	مجموعه مقبره الشعراى تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۳۳۵۰	مترمربع	
۶۰	۱۶ ش ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۳	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری بستان آباد	آذربایجان شرقی	بستان آباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۱	۱۶ش۰۲۲ش۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	محل عرضه محصولات فرهنگی بهشتی تبریز	آذربایجان شرقی	تبریز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۵	مترمربع	
۶۲	۱۶ش۰۲۲ش۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۸۵	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری خسروشاه	آذربایجان شرقی	خسروشاه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۴۵۰	مترمربع	
۶۳	۱۶ش۰۲۲ش۱۷۰۳۰	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری استان آذربایجان شرقی	۹۶۰۴۹۳	سالن نمایش مجتمع فرهنگی و هنری ملکان	آذربایجان شرقی	ملکان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	-	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	
۶۴	۱۹۷ش۰۲ش۴۰۷۰۲	احداث و اسفالت راههای روستایی استان	۹۱۱۵۸۳	احداث و اسفالت گوزالان	آذربایجان شرقی	کلیبر	راه و شهرسازی	۲	ساخت راه روستایی	۱۰	کیلومتر	۴۰,۰۰۰
۶۵	۰۹۶ش۰۲ش۴۰۷۰۲	بهسازی و اسفالت راههای روستایی استان	۹۱۱۵۸۸	بهسازی و اسفالت عیش آباد	آذربایجان شرقی	مروند	راه و شهرسازی	۲	ساخت راه روستایی	۵,۵	کیلومتر	۲,۰۰۰
۶۶	۱۹۷ش۰۲ش۴۰۷۰۲	احداث و اسفالت راههای روستایی استان	۹۱۱۶۰۱	احداث و اسفالت اوان	آذربایجان شرقی	ورزقان	راه و شهرسازی	۱۵	ساخت راه روستایی	۱۱	کیلومتر	۵۵,۰۰۰
۶۷	۱۴۷ش۰۲ش۴۰۷۰۲	احداث و اسفالت راههای روستایی استان	۹۰۱۳۶۶	احداث و اسفالت بیگ بلاغی خلیفه کندی	آذربایجان شرقی	هشترود	راه و شهرسازی	۵	ساخت راه روستایی	۱۰	کیلومتر	۴,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۸	۴۰۷۰۲ش۱۲۲	احداث و اسفالت راههای روستایی استان	۹۱۱۵۹۹	احداث و اسفالت میوه رود مشاهیر	آذربایجان شرقی	ورزقان	راه و شهرسازی	۳	ساخت راه روستایی	۱۱	کیلومتر	۵۰,۰۰۰
۶۹	۱۳۰۶۰۰۹ش۰۳۶	ساماندهی گلخانه‌ها و احداث مجتمع‌های گلخانه‌ای	۸۶۱۴۰۹	شهرک گلخانه‌ای عجب شیر	آذربایجان شرقی	عجب شیر	وزارت جهاد کشاورزی	۱۰۰	گلخانه تولید محصولات کشاورزی	۳۹,۱	هکتار	۱,۰۸۰,۰۰۰
۷۰	۴۰۱۱۶ش۰۱۴	ساماندهی گلخانه‌ها و احداث مجتمع‌های گلخانه‌ای	۸۳۲۱۱۱	شهرک گلخانه‌ای کلیبر	آذربایجان شرقی	کلیبر	وزارت جهاد کشاورزی	۱۰۰	گلخانه تولید محصولات کشاورزی	۲۵	هکتار	۵۲۰,۰۰۰
۷۱	۱۷۰۶۰۰۲ش۰۰۲	ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۴	کمپ سد پینگجه	آذربایجان شرقی	آذرشهر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۲	۱۷۰۶۰۰۲ش۰۰۲	ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	کمپ شجاع آباد	آذربایجان شرقی	کلیبر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۳	۱۷۰۶۰۰۲ش۰۰۲	ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	مجتمع بین راهی قلعه دره سی	آذربایجان شرقی	کلیبر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۴	۱۷۰۶۰۰۲ش۰۰۲	ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	کمپ قلعه دره سی	آذربایجان شرقی	کلیبر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۵	۱۷۰۶۰۰۲ش۰۰۲	ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۴	کمپ ائل میدانی گوگان	آذربایجان شرقی	گوگان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۶	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	کمپ آق گنبد	آذربایجان شرقی	اسکو	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۷	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	سرویس بهداشتی گنبرف	آذربایجان شرقی	اسکو	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۸	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۷	سرویس بهداشتی کندوان	آذربایجان شرقی	اسکو	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۷۹	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۴۳	کمپ سد ستارخان	آذربایجان شرقی	اهر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۸۰	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۸	آبگرم اسب فروشان	آذربایجان شرقی	سراب	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۸۱	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۸	کمپ روستای اردها	آذربایجان شرقی	سراب	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۸۲	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۶	کمپ ورودی شهر عجب شیر	آذربایجان شرقی	عجب شیر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۸۳	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۲	کمپ شورسو	آذربایجان شرقی	ملکان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۴	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۲	کمپ ورودی ملکان	آذربایجان شرقی	ملکان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-
۸۵	ش ۰۰۲ ش ۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیرساخت ها و توسعه گردشگری	۹۱۰۸۳۰	مجتمع بین راهی بیلوردی	آذربایجان شرقی	هریس	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰	-	-	-	-

۵-۲-۲- پروژه‌های استان آذربایجان غربی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۳۰۱۶غ۰۰۶	بهسازی و اسفالت محور تکاب-ایرانخواه	۹۳۱۲۸۸	بهسازی و اسفالت محور تکاب - ایرانخواه	آذربایجانغربی	تکاب	اداره کل راه و شهرسازی استان آذربایجانغربی	۹۵	۵,۵	کیلومتر	۱۵,۳۵۲
۲	۱۳۰۳۰۱۶غ۰۶۵	ایمن سازی محور حیدرآباد به نقده	۹۶۰۱۴۳	ایمن سازی محور حیدر آباد به نقده	آذربایجانغربی	نقده	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای آذربایجانغربی	۹۵	۵	کیلومتر	۱۷,۰۰۰
۳	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۵۱	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی سردشت	آذربایجانغربی	سردشت	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۵۰	۳۰	هکتار	۲۹,۱۳۲
۴	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۷۷	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۹۵	۷۵	هکتار	۱۸,۱۲۰
۵	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۰۷۰۶	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی شماره ۳ ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۵۰	۱۲۵	هکتار	۲۵,۰۰۰
۶	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۰۷۰۸	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی شماره ۲ ماکو	آذربایجانغربی	ماکو	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۷۰	۲۷	هکتار	۱۷,۰۰۰
۷	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۷۳	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی خوی	آذربایجانغربی	خوی	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۹۰	۸۰	هکتار	۶۱,۱۳۳
۸	۱۳۰۴۰۱۱غ۰۱۵	تامین زیرساخت ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۷۵	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی کانی غیرفلزی	آذربایجانغربی	خوی	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۹۰	۳۰	هکتار	۳۶,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۵ غ ۱۱۱۳۰۴۰	تامین زیرساخت‌ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۵۶	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی نقده	آذربایجانغربی	نقده	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۱۲	۳۳	هکتار	۱۶,۰۰۰
۱۰	۱۵ غ ۱۱۱۳۰۴۰	تامین زیرساخت‌ها تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک های صنعتی	۹۷۱۱۵۷	ایجاد زیرساختهای شهرک صنعتی میاندوآب	آذربایجانغربی	میاندوآب	شرکت شهرکهای صنعتی آذربایجانغربی	۳۰	۱۰۸	هکتار	۴۰,۰۰۰
۱۱	۴۹ غ ۰۲۲۰۷۰۳۰	تامین آب شهرهای استان	۸۲۰۵۹۱	تامین آب شرب پیرانشهر	آذربایجانغربی	پیرانشهر	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۷۵	۱	پروژه	۷,۷۹۰
۱۲	۴۹ غ ۰۲۲۰۷۰۳۰	تامین آب شهرهای استان	۸۹۰۱۹۴	تامین آب شهر دیزج دیز	آذربایجانغربی	خوی	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۶۳	۱	پروژه	۱۴,۲۴۱
۱۳	۴۹ غ ۰۲۲۰۷۰۳۰	تامین آب شهرهای استان	۸۹۰۵۹۴	تامین آب شهر قطور	آذربایجانغربی	خوی	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۷۵	۱	پروژه	۱۰,۴۴۱
۱۴	۵۸ غ ۰۲۲۰۷۰۳۰	تامین آب شرب ماکو	۹۳۱۴۱۸	تامین آب شرب خانوارهای زیرکوهی ماکو	آذربایجانغربی	ماکو	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۷۳	۱	پروژه	۷,۵۵۰
۱۵	۶۲ غ ۰۲۲۰۷۰۳۰	تامین آب آشامیدنی سردشت	۹۳۱۶۶۶	تامین آب شرب سردشت فاز ۱	آذربایجانغربی	سردشت	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۷۲	۱	پروژه	۷,۵۱۰
۱۶	۵۳ غ ۰۲۲۰۳۰۳۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرهای استان	۹۳۱۷۱۳	سامانه فاضلاب گلمان ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۹۵	۱۱۲۵۰	واحد مسکونی	۲۹,۰۰۰
۱۷	۳۹ غ ۰۳۰۳۰۳۰	تامین و انتقال آب مسکن مهر	۸۸۰۶۵۱	تامین آب مسکن مهر طرزیلوی ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۹۸	۱۳۰۴	انشعاب	۶,۱۵۴
۱۸	۳۹ غ ۰۳۰۳۰۳۰	تامین و انتقال آب مسکن مهر	۸۸۰۸۴۷	تامین آب مسکن مهر گلمان ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۸۷	۵۹۷۰	انشعاب	۲۳,۰۲۸
۱۹	۲۰ غ ۰۳۰۳۰۳۰	تامین آب شرب شهری مسکن مهر استان	۸۹۰۶۹۰	تامین آب مسکن مهر گلشهر ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۹۲	۴۳۰۲	انشعاب	۹,۷۰۹
۲۰	۴۰ غ ۰۳۰۳۰۳۰	تامین آب ارومیه	۹۴۱۶۲۵	آبرسانی به زمینهای توحید ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجانغربی	۶۳	۲,۴۲	کیلومتر	۹۴,۸۸۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴غ۰۴۵	احداث فضاهای ورزشی روباز در مناطق شهری و سالن های ورزشی روستایی و شهری	۹۵۰۸۱۲	احداث فضای ورزشی روباز در مناطق ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل ورزش و جوانان آذربایجانغربی	۹۵	۲۰۰۰	متر مربع	۷،۵۰۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴غ۰۴۱	احداث سالن های ورزشی	۹۵۱۸۵۴	احداث خانه کشتی مهاباد	آذربایجانغربی	مهاباد	اداره کل ورزش و جوانان آذربایجانغربی	۲۸	۶۲۵	متر مربع	۷،۵۰۰
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴غ۰۳۱	ارتقاء سرانه اماکن ورزشی شهرستان های کمتر برخوردار	۹۶۱۶۱۵	احداث سالن ورزشی بیوران شهرستان سردشت	آذربایجانغربی	سردشت	اداره کل ورزش و جوانان آذربایجانغربی	۶۲	۷۵۰	متر مربع	۶،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴غ۰۳۱	ارتقاء سرانه اماکن ورزشی شهرستان های کمتر برخوردار	۹۶۱۶۲۴	احداث سالن ورزشی روستای کهریزه محمود آباد بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل ورزش و جوانان آذربایجانغربی	۳۲	۷۵۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۳۰۳۱غ۰۰۱	احداث مجموعه ورزشی جوانان	۹۷۰۳۲۱	احداث مجموعه ورزشی جوانان خوی	آذربایجانغربی	خوی	اداره کل ورزش و جوانان آذربایجانغربی	۵۴	۱۲۰۰	متر مربع	۱۴،۵۰۰
۲۶	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۰۲	احداث و تجهیز ۳۷ باب کلاس ابتدایی	۹۰۱۳۵۳	احداث مدرسه ابتدایی ۱۰ کلاسه گلشهر	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	۱۵۲۳	متر مربع	۳۴،۱۹۲
۲۷	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۱۶	احداث و تجهیز ۳۶ باب کلاس ابتدایی	۹۳۱۴۷۵	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی ملحم سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۶	۱۷۱۴	متر مربع	۱۵،۹۳۷
۲۸	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۱۶	احداث و تجهیز ۳۶ باب کلاس ابتدایی	۹۳۱۴۷۶	احداث مدرسه ۶ کلاسه ابتدایی محمود آباد شاهین دژ	آذربایجانغربی	شاهین دژ	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۸	۹۰۰	متر مربع	۸،۳۶۹
۲۹	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۱۶	احداث و تجهیز ۳۶ باب کلاس ابتدایی	۹۳۱۴۸۷	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی مسکن مهر بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۰	۱۷۱۴	متر مربع	۴۸،۸۴۶
۳۰	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۲۹	احداث و تجهیز ۱۲ باب کلاس ابتدایی	۹۴۱۵۷۸	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی فجر مهاباد	آذربایجانغربی	مهاباد	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۷۵	۱۷۱۱	متر مربع	۴۰،۰۰۰
۳۱	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۰۸	احداث مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۶۰۶	احداث مدرسه ۹ کلاسه ابتدایی شهر محمود آباد شاهین دژ	آذربایجانغربی	شاهین دژ	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۶۴	۱۷۰۰	متر مربع	۲۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۶	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۷۰۴۹۷	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی پیرانشهر	آذربایجانغربی	پیرانشهر	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۰	۱۱۹۱	متر مربع	۳۳،۴۰۰
۳۳	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۲	تکمیل مدارس ابتدایی مشارکتی استان	۹۶۱۷۲۸	تکمیل مدرسه ابتدایی ۱۵ کلاسه مسکن مهر پیرانشهر	آذربایجانغربی	پیرانشهر	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۴۳	۱۷۶۶	متر مربع	۵۸،۰۰۰
۳۴	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۲	تکمیل مدارس ابتدایی مشارکتی استان	۹۶۱۷۳۰	تکمیل مدرسه ابتدایی ۱۵ کلاسه مسکن مهر میاندوآب	آذربایجانغربی	میاندوآب	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	۱۶۰۹	متر مربع	۳۰،۰۰۰
۳۵	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۳۷	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی ۲۲ بهمن میاندوآب	آذربایجانغربی	میاندوآب	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۶	۱۶۶۹	متر مربع	۵۶،۰۰۰
۳۶	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۳۸	تخریب و بازسازی مدرسه ۳ کلاسه ابتدایی رسالت نقده	آذربایجانغربی	نقده	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۸	۲۱۷	متر مربع	۵،۴۹۰
۳۷	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۳۹	تخریب و بازسازی مدرسه ۵ کلاسه ابتدایی نواب نقده	آذربایجانغربی	نقده	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۶۸	۷۸۶	متر مربع	۱۲،۵۰۰
۳۸	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۵۶	تخریب و بازسازی مدرسه ۶ کلاسه ابتدایی توحید خوی	آذربایجانغربی	خوی	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۶۳	۴۹۵	متر مربع	۹،۳۹۰
۳۹	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۵۸	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی موحد فیرورق خوی	آذربایجانغربی	خوی	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۳۵	۱۶۶۹	متر مربع	۲۹،۰۰۰
۴۰	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۶۰	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی خدیجه کبری سردشت	آذربایجانغربی	سردشت	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۴	۱۲۳۳	متر مربع	۳۴،۰۰۰
۴۱	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۶۱	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی ۱۷ شهریور سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۲	۱۶۶۹	متر مربع	۲۰،۵۰۰
۴۲	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۳	تخریب و بازسازی مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۶۲	تخریب و بازسازی مدرسه ۶ کلاسه ابتدایی ۱۳ آبان مرگنر شوط	آذربایجانغربی	شوط	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۷۰	۸۴۱	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۴۳	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۹۵	احداث مدرسه ۶ کلاسه ابتدایی قوشچی ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	۸۴۰	متر مربع	۱۸،۰۰۰
۴۴	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۹۶	احداث مدرسه ۹ کلاسه ابتدایی روستای قولنجی شهرستان ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۷۶	۱۶۶۶	متر مربع	۳۵،۶۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۵	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۷۹۹	احداث مدرسه ۹ کلاسه ابتدایی رودکی ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	۱۳۶۱	متر مربع	۳۱،۸۰۰
۴۶	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۰	احداث مدرسه ۹ کلاسه ابتدایی راضیه ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۵	۱۲۶۰	متر مربع	۴۴،۴۰۰
۴۷	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۱	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی اسلام آباد ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۵	۱۶۹۴	متر مربع	۵۳،۶۰۰
۴۸	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۲	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی متین ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۸۶	۲۰۳۹	متر مربع	۴۹،۰۰۰
۴۹	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۴	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی کوی جلوچاپان ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۸۰	۲۳۰۱	متر مربع	۵۷،۰۰۰
۵۰	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۵	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی شهرک شاهد ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۵	۱۶۹۴	متر مربع	۵۵،۳۰۰
۵۱	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۶	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی پیام ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۶۲	۲۰۳۹	متر مربع	۶۰،۰۰۰
۵۲	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۷	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی زیبا شهر ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۹	۱۶۹۴	متر مربع	۵۲،۰۰۰
۵۳	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۱۰	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی رضوان بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۷	۱۶۶۹	متر مربع	۴۴،۰۰۰
۵۴	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۱۱	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه ابتدایی صوفی عباسی بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۰	۲۰۳۹	متر مربع	۴۴،۵۰۰
۵۵	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۲	احداث مدارس متوسطه دوره اول شبانه روزی در سطح استان	۹۶۱۲۲۹	احداث مدرسه دخترانه ۶ کلاسه دوره اول متوسطه شبانه روزی چالدران	آذربایجانغربی	چالدران	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۴	۳۲۳۹	متر مربع	۴۸،۱۰۰
۵۶	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۲	احداث مدارس متوسطه دوره اول شبانه روزی در سطح استان	۹۶۱۷۳۱	احداث مدرسه ۶ کلاسه متوسطه دوره اول شبانه روزی گرد کشانه پیرانشهر	آذربایجانغربی	پیرانشهر	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۴۳	۳۱۹۰	متر مربع	۵۷،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۷	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۳	تخریب و بازسازی مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۳۴	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۰ کلاسه متوسطه دوره اول حضرت مریم ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۷	۱۲۵۹	متر مربع	۲۸،۴۰۰
۵۸	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۳	تخریب و بازسازی مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۳۵	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول صدوقی ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۳۸	۲۲۱۴	متر مربع	۵۲،۰۰۰
۵۹	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۱	احداث مدرسه ۶ کلاسه متوسطه دوره اول روستای حماملار شهرستان ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۶۳	۸۴۱	متر مربع	۱۱،۰۰۰
۶۰	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۲	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول نوشین شهر ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۴۲	۱۷۲۴	متر مربع	۵۶،۴۰۰
۶۱	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۳	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول شهرک ولی عصر ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۴۱	۱۶۹۴	متر مربع	۶۰،۰۰۰
۶۲	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۴	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول ساعی بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۸	۲۰۳۹	متر مربع	۲۳،۰۰۰
۶۳	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۵	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول فرودگاه متروکه سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۳۳	۲۰۳۹	متر مربع	۳۰،۰۰۰
۶۴	۱۸۰۱۰۰۵غ۰۲۴	احداث مدارس متوسطه دوره اول در سطح استان	۹۶۱۷۴۶	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره اول نقده	آذربایجانغربی	نقده	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۳۳	۲۰۸۱	متر مربع	۳۲،۰۰۰
۶۵	۱۸۰۱۰۰۶غ۰۰۲	احداث و تجهیز ۸ باب کلاس متوسطه	۹۰۱۳۶۱	احداث مدرسه متوسطه ۸ کلاسه خورخوره	آذربایجانغربی	مهاباد	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۸۷	۱۴۸۸	متر مربع	۱۴،۱۲۷
۶۶	۱۸۰۱۰۰۶غ۰۰۶	احداث و تجهیز ۱۲ باب کلاس متوسطه	۹۲۱۴۰۶	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه روستای هفتوان سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۸۶	۱۹۶۶	متر مربع	۲۲،۷۰۹
۶۷	۱۸۰۱۰۰۱غ۰۴۴	احداث مدارس ابتدایی در سطح استان	۹۶۱۸۰۷	احداث مدرسه متوسطه ۱۲ کلاسه دخترانه زیبا شهر بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۸	۱۶۹۴	متر مربع	۱۰،۴۲۸
۶۸	۱۸۰۱۰۰۶غ۰۱۴	احداث و تجهیز ۵۸ باب کلاس متوسطه	۹۳۱۴۹۰	احداث مدرسه متوسطه ۱۲ کلاسه منطقه مسجد صلاح الدین بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۲	۱۷۱۴	متر مربع	۱۸،۰۲۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	پیشرفت فیزیکی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۹	۱۴غ۰۱۰۰۶	احداث و تجهیز ۵۸ باب کلاس متوسطه	۹۳۱۴۹۱	احداث مدرسه متوسطه ۹ کلاسه روستای داشبند بوکان	آذربایجانغربی	بوکان	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۷	۱۴۷۹	متر مربع	۱۱،۱۵۸
۷۰	۲۲غ۰۱۰۰۶	احداث ۱۲ باب کلاس متوسطه شبانه روزی	۹۴۱۵۶۲	احداث مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه شبانه روزی چهارمقسط سلماس	آذربایجانغربی	سلماس	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۶	۳۳۵۰	متر مربع	۳۹،۰۷۵
۷۱	۳۰غ۰۱۰۰۶	تکمیل و تجهیز ۱۵ باب کلاس متوسطه	۹۵۱۵۷۴	تکمیل مدرسه متوسطه ۱۵ کلاسه مسکن مهر خوی	آذربایجانغربی	خوی	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۸۰	۱۵۸۳	متر مربع	۱۲،۵۸۲
۷۲	۱۲غ۰۱۰۰۶	احداث مدارس دوره دوم متوسطه استان	۹۶۰۶۱۱	احداث مدرسه ۹ کلاسه دوره دوم متوسطه دخترانه قوشچی ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۵۵	۱۵۹۸	متر مربع	۲۶،۶۰۰
۷۳	۳۴غ۰۱۰۰۶	تخریب و بازسازی مدارس متوسطه دوره دوم در سطح استان	۹۶۱۷۳۲	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۵ کلاسه متوسطه دوره دوم ۱۵ خرداد ارومیه	آذربایجانغربی	ارومیه	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۴۶	۳۹۴۳	متر مربع	۸۹،۰۰۰
۷۴	۳۴غ۰۱۰۰۶	تخریب و بازسازی مدارس متوسطه دوره دوم در سطح استان	۹۶۱۷۳۳	تخریب و بازسازی مدرسه ۱۲ کلاسه متوسطه دوره دوم مفتاح مهاباد	آذربایجانغربی	مهاباد	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۷۳	۱۷۱۱	متر مربع	۱۶،۴۶۰
۷۵	۰۴غ۰۱۰۲۰۰۱	احداث و تجهیز ۷۷ باب کلاس آموزش فنی و حرفه ای	۸۹۱۳۴۲	احداث هنرستان فنی حرفه ای ۸ کلاسه دخترانه	آذربایجانغربی	خوی	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۸	۲۴۶۸	متر مربع	۵،۴۷۴
۷۶	۰۴غ۰۱۰۲۰۰۱	احداث و تجهیز ۷۷ باب کلاس آموزش فنی و حرفه ای	۸۹۱۳۴۸	احداث مدرسه متوسطه ۶ کلاسه فنی و حرفه ای	آذربایجانغربی	میاندوآب	اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس	۹۷	۲۳۴۶	متر مربع	۱۶،۱۶۳
۷۷	۲۴غ۰۱۰۲۰۰۵	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه ای در استان	۸۹۰۵۱۴	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای دو منظوره پیرانشهر	آذربایجانغربی	پیرانشهر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای آذربایجانغربی	۹۷	۳۲۵۰	متر مربع	۵،۸۸۰

۵-۲-۳- پروژه‌های استان اردبیل

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۰۰۱۷۰۲۰۰۵	احداث سالن های ورزشی در جوار مدارس واستخر دانش آموزی	۹۰۰۲۵۳	احداث استخر دانش آموزی پارس آباد	اردبیل	پارس آباد	وزارت آموزش و پرورش	۳۰	اماکن ورزشی مدارس	متر مربع	۲۳۲۰	۲۴,۵۵۴
۲	۰۰۲۱۷۰۲۰۰۵	احداث سالن های ورزشی در جوار مدارس واستخر دانش آموزی	۹۰۰۱۵۴	احداث استخر دانش آموزی مشگین شهر	اردبیل	مشگین شهر	وزارت آموزش و پرورش	۳۵	اماکن ورزشی مدارس	متر مربع	۲۳۲۰	۲۳,۴۵۵
۳	۰۱۱۷۰۲۰۰۵	احداث اماکن ورزشی مدارس	۷۹۰۱۱۹	اجرای استادیوم ورزشی راه انزاب اردبیل	اردبیل	اردبیل	وزارت آموزش و پرورش	۴	اماکن ورزشی مدارس	متر مربع	۳۱۴۴۰,۹۴	۳۱,۴۴۱

۵-۲-۴- پروژه‌های استان اصفهان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۵ص۱۸۶	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی مدارس استان	۸۶۰۳۵۶	سالن ورزشی بانوان امامزاده اسماعیل	اصفهان	اردستان	وزارت آموزش و پرورش	۲۵	مساحت	۲۸۷۵	مترمربع	۲،۹۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۸۹	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۸۹۱۳۴۲	سالن ورزشی توحید (ناصر عطایی)	اصفهان	باغبادران	وزارت آموزش و پرورش	۳۰	مساحت	۱۰۶۳۲۲	مترمربع	۱۰،۴۲۰
۳	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۵	احداث و تکمیل مدارس مقطع متوسطه	۸۹۲۷۹۴	سالن ورزشی ورزش	اصفهان	ورزنه	وزارت آموزش و پرورش	۷۰	مساحت	۱۰۵۶۷	مترمربع	۱۰،۶۳۷
۴	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۰۳	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۸۱۳۲۲۰	سالن ورزشی مطهری	اصفهان	پیریکران	وزارت آموزش و پرورش	۴۰	مساحت	۵۰۰۹	مترمربع	۵،۰۴۹
۵	۱۷۰۲۰۰۵ص۱۸۵	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی مدارس استان	۸۵۳۳۴۹	استخر سرپوشیده	اصفهان	تیران و کرون	وزارت آموزش و پرورش	۳۸	مساحت	۲۵۱۵۳	مترمربع	۲۵،۱۹۱
۶	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۹۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی مدارس استان	۹۰۱۶۶۴	استخر سرپوشیده مالک اشتر	اصفهان	خمینی شهر	وزارت آموزش و پرورش	۲۰	مساحت	۱۱۶۲۳	مترمربع	۱۱،۶۴۳
۷	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۱۳	سالن ورزشی دوشاخ	اصفهان	خمینی شهر	وزارت آموزش و پرورش	۱۵	مساحت (زمین اردوگاه)	۱۵۴۹۳۲	مترمربع	۱۱،۳۱۶
۸	۱۸۰۱۰۰۷ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۱۴	سالن ورزشی منظره	اصفهان	خمینی شهر	وزارت آموزش و پرورش	۱۰	مساحت	۳۸۵۵	مترمربع	۳،۸۶۵
۹	۱۸۰۱۰۰۵ص۰۳۶	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۸۹۲۷۴۹	سالن چند منظوره سپیده کاشانی	اصفهان	زرین شهر	وزارت آموزش و پرورش	۴۸	مساحت	۵۴۸۰	مترمربع	۵،۵۲۸
۱۰	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۸۹	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۸۹۱۳۴۱	سالن ورزشی زرین شهر	اصفهان	زرین شهر	وزارت آموزش و پرورش	۲۰	مساحت	۴۶۴۲	مترمربع	۴،۶۶۲

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۸۰۱۰۰۵ص۰۳۶	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۸۹۲۷۴۵	سالن مدرسه سلامتیان	اصفهان	شاهین شهر	وزارت آموزش و پرورش	۴۵	مساحت	۱۰۰۱۷	مترمربع	۱۰،۰۶۲
۱۲	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۱۸	سالن ورزشی مدرسه بوعلی	اصفهان	داران	وزارت آموزش و پرورش	۱۵	مساحت	۵۵۹۱	مترمربع	۵،۶۰۶
۱۳	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۰۸	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۹۵۲۵۴۸	سالن ورزشی وحدت آباد فریدونشهر	اصفهان	فریدونشهر	وزارت آموزش و پرورش	۳۰	مساحت	۱۶۵۸	مترمربع	۱،۶۸۸
۱۴	۱۸۰۱۰۰۵ص۰۳۶	احداث سالن های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۸۹۲۷۴۶	سالن ورزشی قهدریجان	اصفهان	فلاورجان	وزارت آموزش و پرورش	۴۰	مساحت	۳۵۰۰	مترمربع	۳،۵۴۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۸۹	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۸۹۱۳۳۰	سالن ورزشی	اصفهان	کوهپایه	وزارت آموزش و پرورش	۲۵	مساحت	۱۷۰۰۰	مترمربع	۱۷،۰۲۵
۱۶	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۹۰	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۰۱۶۷۱	استخر سرپوشیده دانش آموزی	اصفهان	گلپایگان	وزارت آموزش و پرورش	۳۵	مساحت	۵۹۳۶	مترمربع	۵،۹۷۱
۱۷	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۸۹	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۸۹۱۳۴۳	سالن ورزشی دهنو مبارکه	اصفهان	مبارکه	وزارت آموزش و پرورش	۶۵	مساحت	۱۱۷۷۷	مترمربع	۱۱،۸۴۲
۱۸	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۰۶	سالن ورزشی اندیشه	اصفهان	اصفهان	وزارت آموزش و پرورش	۳۵	مساحت	۲۵۰۰	مترمربع	۲،۵۴۵
۱۹	۱۷۰۲۰۰۵ص۱۸۵	احداث و تکمیل اماکن ورزشی مدارس استان	۸۵۳۳۳۸	استخر سرپوشیده خواجه پتروس	اصفهان	اصفهان	وزارت آموزش و پرورش	۳۵	مساحت	۲۲۲۸،۴۶	مترمربع	۲،۲۶۳
۲۰	۱۷۰۲۰۰۵ص۱۸۵	احداث و تکمیل اماکن ورزشی مدارس استان	۸۵۳۳۳۷	استخر پوشیده شهید آیت	اصفهان	نجف آباد	وزارت آموزش و پرورش	۷۰	مساحت	۱۱۵۶۹۵	مترمربع	۱۱۵،۷۶۵
۲۱	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۲۶	سالن چمران نجف آباد (شماره ۲)	اصفهان	نجف آباد	وزارت آموزش و پرورش	۳۰	مساحت	۹۲۵۶	مترمربع	۹،۲۸۶

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۲	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۸۹۲۷۲۷	سالن نوریان (شماره ۱)	اصفهان	نجف آباد	وزارت آموزش و پرورش	۲۵	مساحت	۱۵۶۵	مترمربع	۱،۵۹۰
۲۳	۳۰۵۰۱ص۰۱۶	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	۷۷۰۰۱۹	تکمیل و تجهیز ورزشگاه فریدن	اصفهان	فریدن	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۸۰	مساحت	۲۹۲۹۵	مترمربع	۷،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۳۰۲۲ص۰۲۶	احداث و تکمیل کتابخانه ها و مجتمع های فرهنگی	۹۷۱۹۷۱	احداث مجتمع فرهنگی هنری زرین شهر	اصفهان	زرین شهر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۸	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۳۰۲۲ص۰۲۷	احداث و تکمیل مجتمع فرهنگی استان	۹۷۱۹۷۵	احداث مجتمع فرهنگی سمیرم(استانی)	اصفهان	سمیرم	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰	مساحت	۱۸۰۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۳۰۲۳ص۰۲۷	احداث و تکمیل مجتمع فرهنگی استان	۸۱۱۴۲۶	احداث مجتمع فرهنگی آران و بیدگل(استانی)	اصفهان	آران و بید گل	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷۷	مساحت	۱۸۰۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۲۷	۱۷۰۳۰۲۲ص۰۲۷	احداث مجتمع های فرهنگی	۸۷۰۵۸۷	احداث مجتمع فرهنگی هنری نائین فاز ۱(استانی)	اصفهان	نائین	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۵	مساحت	۲۲۰۰	مترمربع	۴۰،۰۰۰
۲۸	۱۷۰۳۰۲۳ص۰۲۷	احداث و تکمیل مجتمع فرهنگی استان	۸۱۱۴۲۲	احداث مجتمع فرهنگی مبارکه(استانی)	اصفهان	مبارکه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸	مساحت	۱۲۰۰	مترمربع	۶۰،۰۰۰
۲۹	۱۷۰۳۰۲۲ص۰۱۰۶	احداث و تکمیل مراکز فرهنگی استان	۹۳۲۰۷۶	مجتمع فرهنگی بوئین میاندشت(استانی)	اصفهان	بوئین و میاندشت	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۵	مساحت	۲۵۰۰	مترمربع	۶۰،۰۰۰
۳۰	۱۷۰۳۰۲۳ص۰۱۰۶	احداث و تکمیل مراکز فرهنگی استان	۹۲۲۷۰۴	مجتمع فرهنگی چادگان(استانی)	اصفهان	چادگان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵	مساحت	۴۰۰۰	مترمربع	۷۰،۰۰۰
۳۱	۱۷۰۳۰۲۴ص۰۱۰۶	احداث و تکمیل مراکز فرهنگی استان	۹۲۲۴۰۰۸	مجتمع فرهنگی دولت آباد(استانی)	اصفهان	دولت آباد	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۰	مساحت	۲۸۰۰	مترمربع	۴۵،۰۰۰
۳۲	۱۸۰۲۰۰۵۸ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۳۱	مرکز فنی و حرفه ای آران و بید گل	اصفهان	آران و بید گل	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۳۵۰۰	مترمربع	۳۶،۰۰۰
۳۳	۱۸۰۲۰۰۵۹ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۴۳	مرکز فنی و حرفه ای جوشقان قالی	اصفهان	کاشان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۱۲۷۶	مترمربع	۲،۰۵۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۴	۱۸۰۲۰۰۶۰ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۴۱	مرکز فنی و حرفه ای سنگباران	اصفهان	فریدونشهر	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۱۰۰۰	مترمربع	۵۰۰
۳۵	۱۸۰۲۰۰۶۱ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۲۷	مرکز فنی و حرفه ای نیسیان	اصفهان	اردستان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۳۶۷۴	مترمربع	۱،۰۰۰
۳۶	۱۸۰۲۰۰۶۲ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۸۶۰۱۰۸	مرکز فنی و حرفه ای تودشک	اصفهان	اصفهان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۱۹۰۹	مترمربع	۱،۲۴۶
۳۷	۱۸۰۲۰۰۶۳ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۲۵	مرکز فنی و حرفه ای خواهران سمیرم	اصفهان	سمیرم	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۱۸۷۲	مترمربع	۸۰۰
۳۸	۱۸۰۲۰۰۶۴ص۰۰۸	تعمیر و تجهیز	۹۷۰۱۴۹	مرکز فنی و حرفه ای فرخی	اصفهان	خور و بیابانک	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰		۳۲۲۶	مترمربع	۵۰۰
۳۹	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۹۰	تکمیل استخر شنای زواره	۹۰۱۵۸۲	استخر زواره	اصفهان	زواره	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۱۷،۰۰۰
۴۰	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۸۷۲	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در استان	۸۷۰۹۰۹	استخر چادگان	اصفهان	چادگان	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۴۱	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۸۹	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در استان	۸۹۲۶۲۸	استخر سرپوشیده خور	اصفهان	خور و بیابانک	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۴۲	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۸۹	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی در سطح استان	۸۹۳۴۱۲	احداث سالن ورزشهای باستانی گرگاب	اصفهان	گرگاب	وزارت ورزش و جوانان	۵	مساحت	۱۳۰۰	مترمربع	۱۴،۰۰۰
۴۳	ص ۰۸۶ ۱۱۷۰۲۰۰۴	حداث اماکن ورزشی در سطح استان	۸۶۰۸۵۵	سالن ورزشی زینبیه - (عمان سامانی)	اصفهان	اصفهان	وزارت ورزش و جوانان	۶۰	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۴۴	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۰۶	تکمیل اماکن ورزشی در استان اصفهان	۸۹۳۱۵۲	سالن ورزشی دهنو	اصفهان	اصفهان	وزارت ورزش و جوانان	۸۰	مساحت	۶۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۴۵	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۹۶۱	تکمیل اماکن ورزشی در استان اصفهان	۹۶۰۰۰۹	استخر شهدای همت آباد	اصفهان	اصفهان	وزارت ورزش و جوانان	۶۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۴۶	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۹۷	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی در سطح استان	۹۷۱۷۷۹	زمین چمن محمد آباد جرقویه	اصفهان	اصفهان	وزارت ورزش و جوانان	۶۰	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۲،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۷	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۱۲۸۵۶۱	زمین چمن روستای سهران	اصفهان	اصفهان	وزارت ورزش و جوانان	۸۰	مساحت	۲۰۰۰	مترمربع	۵۰۰
۴۸	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۰۲۷۲۷	سالن ورزشی ملا علی	اصفهان	دولت آباد	وزارت ورزش و جوانان	۸۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۴۹	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۶۱	تعمیر و تجهیز و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۶۲۷۶۰	سالن بانوان بر خوار	اصفهان	دولت آباد	وزارت ورزش و جوانان	۸۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۵۰	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۷۱	تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۷۲۱۶۴	سالن ورزشی دولت آباد	اصفهان	تیران و کرون	وزارت ورزش و جوانان	۸۰	مساحت	۱۲۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۵۱	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۶	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی	۹۶۱۸۶۳	زمین ساحلی تیران و کرون	اصفهان	تیران و کرون	وزارت ورزش و جوانان	۳۰	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۵۲	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۸۴	تکمیل پیست اسکی دالانکوه (تکمیل و تعمیرات پناهگاه)	۸۴۵۶۶۰	تکمیل و بازسازی پیست ساختمان دالانکوه	اصفهان	تیران و کرون	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	کیلومتر	۷	مترمربع	۲،۰۰۰
۵۳	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۰۲۷۱۳	سالن ورزشی مهرجان	اصفهان	خورو بیابانک	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	مساحت	۱۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۵۴	۱۷۰۲۰۰۵ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۰۲۷۱۲	سالن ورزشی چاهملک	اصفهان	خورو بیابانک	وزارت ورزش و جوانان	۹۰	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۵۵	۱۷۰۲۰۰۶ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۰۱۵۷۹	سالن ورزشی مشهد کاوه	اصفهان	چادگان	وزارت ورزش و جوانان	۸۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۵۶	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۸۵	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۶۳۱۲۵	سالن ورزشی منظریه	اصفهان	شهرضا	وزارت ورزش و جوانان	۸۰	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۲،۵۰۰
۵۷	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۳۹	تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۶۳۱۸۲	سالن کلیشاد(انقلاب)	اصفهان	کلیشاد	وزارت ورزش و جوانان	۳۰	مساحت	۳۰۰۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۵۸	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۱۸	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی	۷۸۰۲۷۰	زمین چمن مصنوعی پیر بکران	اصفهان	پیر بکران	وزارت ورزش و جوانان	۸۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۵۹	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۶	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی در سطح استان	۹۶۳۱۲۱	زمین چمن مصنوعی ورزشگاه قدس	اصفهان	شهرضا	وزارت ورزش و جوانان	۶۵	مساحت	۱۴۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۰	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	۹۰۱۶۲۵	زمین چمن مصنوعی عسگران	اصفهان	تیران و کرون	وزارت ورزش و جوانان	۴۰	مساحت	۱۰۰۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۶۱	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۱۸	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی	۷۸۰۳۷۰	تعمیر و تجهیز استخر خوانسار	اصفهان	خوانسار	وزارت ورزش و جوانان	۹۰	مساحت	۱۴۰۰	مترمربع	۷,۰۰۰
۶۲	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۳	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	۹۳۲۱۴۸	استخر بوئین و میاندشت	اصفهان	بوئین ومیاندشت	وزارت ورزش و جوانان	۷۵	مساحت	۱۲۵۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۶۳	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۸۶	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۸۶۰۵۳۹	زمین چمن مصنوعی	اصفهان	بوئین ومیاندشت	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	مساحت	۱۲۵۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۶۴	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۹۰۲۷۱۷	استخر ورزشگاه قدس	اصفهان	خمینی شهر	وزارت ورزش و جوانان	۵۰	مساحت	۱۴۰۰	مترمربع	۴۵,۰۰۰
۶۵	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۷	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی	۹۷۱۷۷۲	زمین چمن مصنوعی و فوتبال ساحلی ورزشگاه کوثر ناجی آباد	اصفهان	کاشان	وزارت ورزش و جوانان	۵	مساحت	۲۵۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۶۶	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۸۹۱	تکمیل سالن ورزشی بانوان کاشان	۸۹۲۲۵۰	تکمیل سالن ورزشی بانوان کاشان	اصفهان	کاشان	وزارت ورزش و جوانان	۳۰	مساحت	۳۰۰۰	مترمربع	۱۵۰,۰۰۰
۶۷	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۰۴	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۷۱۷۶۸	سالن رزمی	اصفهان	لنجان	وزارت ورزش و جوانان	۵	مساحت	۱۵۰۰	مترمربع	۱۲,۰۰۰

۵-۲-۵- پروژه‌های استان البرز

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۱	احداث، توسعه و تجهیز و بهسازی فضاهای ورزشی دانش آموزان استان	۹۵۰۱۶۲	تکمیل استخر آزادگان آموزش و پرورش شهرستان فردیس	البرز	فردیس	آموزش و پرورش استان البرز	۲۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱,۵	مترمربع	۳۰,۰۰۰
۲	۱۵۰۳۰۰۲۰۱۲	اجرای طرح‌های سیستم‌های فاضلاب شهرستان‌ها	۹۵۰۲۹۱	اجرای شبکه جمع‌آوری و خطوط انتقال و مدول اول تصفیه خانه فاضلاب نظرآباد	البرز	نظرآباد	آب و فاضلاب شهری	۰	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب شهری	۲۶۰۸۰۰	نفر	۳,۲۳۰,۰۰۰
۳	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل کتابخانه‌های استان	۹۰۱۵۸۱	کتابخانه ماهدشت	البرز	ماهدشت	راه و شهرسازی	۱۰	افزایش سرانه کتابخانه عمومی	۱۲۷۰	مترمربع	۲۶,۵۰۰
۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل کتابخانه‌های استان	۹۰۱۵۹۴	کتابخانه مرکزی هشتگرد	البرز	هشتگرد	راه و شهرسازی	۴	افزایش سرانه کتابخانه عمومی		مترمربع	به روش مشارکت بستگی دارد
۵	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل کتابخانه‌های استان	۹۰۱۵۹۱	احداث کتابخانه تنکمان	البرز	تنکمان	راه و شهرسازی	۱۰	افزایش سرانه کتابخانه عمومی		مترمربع	به روش مشارکت بستگی دارد
۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل کتابخانه‌های استان	۹۰۱۵۸۰	احداث کتابخانه عمومی چهارباغ	البرز	چهارباغ	راه و شهرسازی	۱۰	افزایش سرانه کتابخانه عمومی		مترمربع	به روش مشارکت بستگی دارد
۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث و تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی استان البرز	۹۰۱۳۹۳	احداث سالن ورزش‌های رزمی میان جاده	البرز	کرج	اداره کل ورزش و جوانان استان البرز		گسترش فضای ورزشی	۲۰۰۰	متر	۳۵,۷۸۴
۸	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۵	احداث و تکمیل اماکن ورزشی کارگری استان البرز	۹۰۱۴۵۹	احداث سالن چندمنظوره مجموعه فرهنگی کارگران اشتهارد	البرز	اشتهارد	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۴۰	احداث و توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۶۰	مترمربع	۴۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۲۰۰۵۵۰۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی دانش آموزی استان	۹۶۰۳۱۶	احداث استخر دانش آموزی شهید آخوندی	البرز	کرج	آموزش و پرورش استان البرز	۳۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۷۰	مترمربع	۳۸۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲۵۰۰۶	احداث فرهنگسراها در استان البرز	۹۵۰۲۸۴	تکمیل ساختمان مرکز فرهنگی و هنری کرج	البرز	کرج	فرهنگ و ارشاد	۲۰	احداث فضاهای فرهنگی	۸۰۰	مترمربع	۳۰۰۰۰۰

۵-۲-۶- پروژه‌های استان ایلام

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۳۰۵۰۳۷۰۲۲	احداث استخرشنای دانش آموزان	۳۰۵۰۳۷۰۲۲	احداث استخر شنای سرپوشیده سرابله	ایلام	چرداول	نوسازی مدارس	۸۵	احداث و توسعه فضای ورزشی	۱۴۲۱	مترمربع	۴۰۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲,۰۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	احداث یک باب استخر ورزشی سرپوشیده مهران	ایلام	مهران	نوسازی مدارس	۱۵	احداث و توسعه فضای ورزشی	۱۴۲۱	مترمربع	۲۸,۵۰۰
۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲,۰۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	سالن ورزشی مدرسه (فر زانگان ایلام)	ایلام	ایلام	نوسازی مدارس	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۵۹۶	مترمربع	تکمیل شده
۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲,۰۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	سالن ورزشی مدرسه (ام اییها) ایلام	ایلام	ایلام	نوسازی مدارس	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۵۹۶	مترمربع	۲۰,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۵۷۰۱۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۷۰۱۰	سالن ورزشی مدرسه (ولایت) ایلام	ایلام	ایلام	نوسازی مدارس	۳۱	احداث فضاهای ورزشی	۵۹۶	مترمربع	۸,۹۲۲
۶	۱۷۰۲۰۰۵۷۰۱۴	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۷۰۱۴	سالن ورزشی دره شهر	ایلام	دره‌شهر	نوسازی مدارس	۳۰	احداث فضاهای ورزشی	۵۹۶	مترمربع	۹,۵۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲,۰۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	سالن ورزشی سرابله	ایلام	سرابله	نوسازی مدارس	۲۸	احداث فضاهای ورزشی	۵۹۶	مترمربع	۱۱,۰۰۰
۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲,۰۰	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	سالن ورزشی آبدانان	ایلام	آبدانان	نوسازی مدارس	۲۸	احداث فضاهای ورزشی	۶۲۵	مترمربع	۱۱,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۲۰۰۵۷۰۲۵	تکمیل استخر سرپوشیده ایلام	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	استخر سرپوشیده ایلام	ایلام	ایلام	نوسازی مدارس	۳۵	احداث فضاهای ورزشی	۱۶۴۷	مترمربع	۳،۸۰۰
۱۰	۱۰۵۰۱۷۰۱۰	تکمیل استخر سرپوشیده سرابله	۷۵۱۰۰۰۱	تکمیل استخر سرپوشیده سرابله	ایلام	سرابله	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۹۸۰	مترمربع	۲،۵۰۰
۱۱	۳۰۵۰۱۷۰۸۶	احداث سالنهای ورزشی	۸۶۱۰۷۳	احداث سالن ورزشی سرطاف	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان	۹۸	احداث فضاهای ورزشی	۸۱۴	مترمربع	۴،۷۰۰
۱۲	۳۰۵۰۱۷۳۴	تکمیل پروژه‌های نیمه تمام	۸۶۱۰۷۴	احداث استخر سرپوشیده آبدانان	ایلام	آبدانان	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۲۲۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۱۳	۳۰۵۰۱۷۰۱۰	احداث استخر سرپوشیده دهلران	۸۶۱۰۷۵	احداث استخر سرپوشیده دهلران	ایلام	دهلران	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۱۱۲۸	مترمربع	۲،۵۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۷۲۰۰	احداث زمین تنیس	۸۶۱۰۷۶	احداث زمین تنیس ایلام	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰	احداث فضاهای ورزشی	۴۵۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۷۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در استان	۸۶۱۰۷۷	احداث سالن ورزشی حیدرآباد میمشخاص	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰	احداث فضاهای ورزشی	۹۲۹	مترمربع	۶،۰۰۰
۱۶	۳۰۵۰۱۷۰۷۳	احداث مجتمع روستایی آب انار	۳۰۵۰۱۷۰۷۳	احداث مجتمع ورزشی روستای آب انار	ایلام	آبدانان	اداره کل ورزش و جوانان	۹۰	افزایش سرانه ورزشی	۷۹۸	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۷	۳۰۵۰۱۷۰۹۰	احداث سالنهای ورزشی	۳۰۵۰۱۷۰۹۰	احداث سالن ورزشی ژیمناستیک ایلام	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان	۵۰	افزایش سرانه ورزشی	۱۳۱۶	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۸	۳۰۵۰۱۷۰۸۹	احداث سالن ورزشی بانوان در شهرستان آبدانان	۳۰۵۰۱۷۰۸۹	احداث سالن ورزشی بانوان آبدانان	ایلام	آبدانان	اداره کل ورزش و جوانان	۹۵	افزایش سرانه ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۸۶،۰۰	سالن وزنه برداری ایلام	۸۶۱۰۷۰	سالن ورزشی وزنه برداری ایلام	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۹۵	افزایش سرانه ورزشی		متر مربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۱۹	احداث مجموعه ورزشی روستای هفت چشمه	۹۵۰۸۰۳	احداث مجموعه ورزشی روستای هفت چشمه	ایلام	ایلام	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۹۰	احداث فضاهای ورزشی	۲۰۰۰	متر مربع	
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۲۸,۰۰	احداث سالن ورزشی دوقلو سراپله	۹۵۰۹۶۰	احداث سالن ورزشی دو قلو سراپله	ایلام	سراپله	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۱۵	احداث فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	متر مربع	
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۳۰	تکمیل سالن روستای بیجنوند	۹۵۰۹۶۷	تکمیل سالن ورزشی روستای بیجنوند	ایلام	چرداول	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۹۰	احداث فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	متر مربع	۱,۵۰۰
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۲۹,۰۰	احداث زمین مصنوعی شباب	۹۵۰۹۶۱	احداث زمین مصنوعی شباب	ایلام	چرداول	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۳۰	احداث فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	متر مربع	۱,۰۰۰
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۰۲۹	سالن ورزشی زنده یاد کرمی	۸۸۰۴۶۵	سالن ورزشی زنده یاد کرمی	ایلام	هلیلان	اداره کل ورزش و جوانان ایلام	۹۵	احداث فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	متر مربع	۵۰۰
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۶۷۵۴۳,۰۰	سالن ورزشی عین خوش دهلران	۸۹۰۹۳۸	سالن ورزشی عین خوش دهلران	ایلام	دهلران	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰	احداث فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	متر مربع	۱,۰۰۰
۲۶	۹۶۰۲۸۹,۰۰	مجتمع فرهنگی هنری دره شهر	۹۶۰۲۸۹	مجتمع فرهنگی هنری	ایلام	دره شهر	راه و شهرسازی	۸۵	فرهنگی هنری	۲۴۷۱	مترمربع	۷,۰۰۰
۲۷	۹۶۰۲۸۳,۰۰	مجتمع فرهنگی هنری دهلران	۹۶۰۲۸۳	مجتمع فرهنگی هنری	ایلام	دهلران	راه و شهرسازی	۸۵	فرهنگی هنری	۳۲۰۰	مترمربع	۸,۰۰۰
۲۸	۹۶۰۲۸۰,۰۰	مجتمع فرهنگی هنری سراپله	۹۶۰۲۸۰	مجتمع فرهنگی هنری	ایلام	سراپله	راه و شهرسازی	۸۵	فرهنگی هنری	۳۲۰۰	مترمربع	۷,۰۰۰
۲۹	۹۶۰۲۸۴,۰۰	سالن آمفی تياتر ملکشاهی	۹۶۰۲۸۴	سالن آمفی تياتر	ایلام	ملکشاهی	راه و شهرسازی	۱۰۰	فرهنگی هنری	۵۰۰	مترمربع	۲,۰۰۰
۳۰	۱۳۰۶۰۱۲۷۱۲۰	احداث خط انتقال کانال آبیاری عمومی آب گرم دهلران	۱۳۰۷۰۰۳۰۵۸	احداث خط انتقال کانال آبیاری عمومی آب گرم دهلران	ایلام	دهلران	شرکت آب منطقه ای ایلام	۰	تامین آب کشاورزی به میزان ۷۰۰ هکتار	۷۰۰	هکتار	۴۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۳۰۷۰۰۳۷۰۳۷	تامین آب اراضی دول گلاب	۱۳۰۷۰۰۳۰۵۹	تامین آب اراضی دول گلاب	ایلام	بدره	شرکت آب منطقه ای ایلام	۰	تامین آب کشاورزی به میزان ۱۱۰۰ هکتار	۱۱۰۰	هکتار	۶۲۰,۰۰۰
۳۲	۱۲۰۰۴۶,۰۰	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر ایلام	۲۳۰۰۴۶	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر ایلام	ایلام	ایلام	شرکت آبفای شهری استان ایلام	۱۰۰	بالا بردن سطح بهداشت عمومی و جمع آوری فاضلاب شهری	۲۰۰۰	متر مکعب در شبانه روز	۲,۳۳۰
۳۳	۱۲۰۰۴۷,۰۰	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر دهلران	۲۳۰۰۴۷	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر دهلران	ایلام	دهلران	شرکت آبفای شهری استان ایلام	۱۰۰	بالا بردن سطح بهداشت عمومی و جمع آوری فاضلاب شهری	۱۴۰۰	متر مکعب در شبانه روز	۱,۱۰۰
۳۴	۱۲۰۰۴۸,۰۰	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر مهران	۲۳۰۰۴۸	بهره برداری از تصفیه خانه فاضلاب شهر مهران	ایلام	مهران	شرکت آبفای شهری استان ایلام	۱۰۰	بالا بردن سطح بهداشت عمومی و جمع آوری فاضلاب شهری	۱۴۰۰	متر مکعب در شبانه روز	۱,۱۵۰
۳۵	۳۰۳۰۳۷۱۳	تکمیل درمانگاه شبانه روزی ملکشاهی(دی کلینیک)	۳۰۳۰۳۷۱۳	تکمیل درمانگاه شبانه روزی ملکشاهی(دی کلینیک)	ایلام	ملکشاهی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی	۴۰	دسترسی مردم به خدمات درمانی	۴۶۱۵	مترمربع	۱۲,۰۰۰
۳۶	۴۳۰۰۴۰۴۳,۰۰	عمارت والی کهره	۴۳۰۰۴۰۴۳	عمارت والی کهره	ایلام	هلیلان	میراث فرهنگی	۶۰	بهره برداری	۱	باب	-
۳۷	۴۳۷۰۴۶۴۵,۰۰	ساختمان قلعه کنجان چم	۴۳۷۰۴۶۴۵	ساختمان قلعه کنجان چم	ایلام	مهران	میراث فرهنگی	۷۰	بهره برداری	۱	باب	-

۵-۲-۷- پروژه‌های استان بوشهر

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۶۰۰۸۰۰۸	مطالعه و طراحی سایت پرورش میگوی دیلم شمالی	۹۶۰۳۹۲	مطالعه و طراحی سایت پرورش میگوی دیلم شمالی	بوشهر	دیلم	وزارت جهاد کشاورزی	۱۰	ایجاد زیربناهای مجتمع های آبی پروری	۷۰۰۰۰۰۰	مترمربع	۲۱۰،۰۰۰
۲	۱۳۰۱۰۱۵۰۳۱	برقرسانی به سایت پرورش میگو موند	۹۶۰۳۲۲	برقرسانی به سایت پرورش میگو موند	بوشهر	دشتی	وزارت جهاد کشاورزی	۱۵	توسعه و بهینه سازی برق روستایی	۴۵	مشترک	۴۰،۰۰۰
۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱	تعمیر و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری نفت دیر	۹۵۰۲۹۴	تعمیر و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری نفت دیر	بوشهر	دیر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی - هنری	۱۵۰۰	مترمربع	۱۶،۵۰۰
۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۶۷	احداث فاز ۲ مجتمع فرهنگی و هنری برازجان	۸۸۰۲۳۸	احداث فاز ۲ مجتمع فرهنگی و هنری برازجان	بوشهر	دشتستان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۸	توسعه فضاهای فرهنگی	۹۸۶	مترمربع	۱۶،۵۰۰
۵	۱۷۰۳۰۲۲۵۳۳	احداث سالن اجتماعات ارشاد (آمفی تئاتر) بوشهر	۹۱۱۱۸۷	احداث سالن اجتماعات ارشاد (آمفی تئاتر)	بوشهر	بوشهر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۰	توسعه فضاهای فرهنگی	۱۲۰۰	مترمربع	۵۰،۲۵۰
۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۴	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری شهر اهرم	۹۵۰۸۷۱	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری شهر اهرم	بوشهر	تنگستان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰	بهسازی و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۵۰۰	مترمربع	۱۶،۵۰۰
۷	۱۷۰۳۰۲۲۵۹۱	احداث مجتمع فرهنگی بنک	۹۲۰۶۰۱	احداث مجتمع فرهنگی بنک	بوشهر	کنگان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۲۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۸	۱۷۰۳۰۲۲۷۱۰	نگارخانه و پلاتو شهر کاکي	۹۴۰۴۳۵	نگارخانه و پلاتو شهر کاکي	بوشهر	دشتی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۵	تکمیل پلاتو مجتمع فرهنگی و هنری خارگ	۲۰۰	مترمربع	۶،۵۰۰
۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۶۳	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری کنگان	۹۶۰۶۸۴	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری کنگان	بوشهر	کنگان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰	بهسازی و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۸۰۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲۷۱۲	تکمیل پلاتو مجتمع فرهنگی و هنری خارگ	۹۴۰۳۰۹	تکمیل پلاتو مجتمع فرهنگی و هنری خارگ	بوشهر	بوشهر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۲۳۶	مترمربع	۷،۰۰۰
۱۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۹۳	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری آبپخش	۹۶۱۰۳۵	تعمیر مجتمع فرهنگی و هنری آبپخش	بوشهر	دشتستان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۷	بهسازی و توسعه فضاهای فرهنگی	۴۰۰	مترمربع	۷۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث نگار خانه و پلاتو در شهرهای دیلم، جم و خورموج	۹۵۰۳۵۵	مجتمع فرهنگی و هنری جم	بوشهر	جم	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۷۵	مترمربع	۶۰,۰۰۰
۱۳	۱۳۰۶۰۴۰۰۵۱	احداث ایستگاه بذر شلدان	۸۹۰۱۸۲	احداث ایستگاه بذر شلدان	بوشهر	دشتستان	وزارت جهاد کشاورزی	۷۰	توسعه ساختمان	۶۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۱۴	۱۶۰۲۰۰۱۰۵۵	مطالعه و احداث بیمارستان ۱۶۰ تختخوابی تخصصی قلب بوشهر	۹۴۰۸۵۰	مطالعه و احداث بیمارستان ۱۶۰ تختخوابی تخصصی قلب بوشهر	بوشهر	بوشهر	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۵	ایجاد فضای درمانی	۱۶۰	تخت	۵۱۰,۰۰۰
۱۵	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۹	تکمیل مرکز درمانی کنگان (کلینیک تخصصی کنگان)	۹۶۱۷۱۹	تکمیل مرکز درمانی کنگان (کلینیک تخصصی کنگان)	بوشهر	کنگان	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۱۰	احداث و تکمیل پایگاههای سلامت	۱۵۵۳	مترمربع	۴۵,۰۰۰
۱۶	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۴	بازسازی بیمارستان ۱۷ شهر یور برازجان	۹۵۰۶۷۵	بازسازی بیمارستان ۱۷ شهر یور برازجان	بوشهر	دشتستان	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۱۷	احداث و تکمیل پایگاههای سلامت	۲۱۰۰۰	مترمربع	۴۲۰,۰۰۰
۱۷	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۹	احداث مرکز جامع بهداشتی و درمانی عالی شهر	۹۵۰۷۱۰	احداث مرکز جامع بهداشتی و درمانی عالی شهر	بوشهر	بوشهر	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۴۹	احداث و تکمیل پایگاههای سلامت	۳۷۲۳	مترمربع	۱۰۳,۳۸۴
۱۸	۳۰۲۳۳۰۲۱	عمارت رفیعی	۸۶۰۲۲۷	عمارت رفیعی	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۵	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۳۴۰۱	مترمربع	۲۰,۰۰۰
۱۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۴۷	عمارت کمندی	۸۷۰۳۸۵	عمارت کمندی	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۰	بهسازی ابنیه قدیمی	۱۰۱۰	مترمربع	۱۷,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۴۷	عمارت رشیدی	۸۷۰۳۸۵	عمارت رشیدی	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۰	بهسازی ابنیه قدیمی	۵۲۸	متر مربع	۲۵،۰۰۰
۲۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۴۷	عمارت آذین	۸۷۰۳۸۵	عمارت آذین	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰	بهسازی ابنیه قدیمی	۶۱۰	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۲۲	۳۰۲۳۳۰۶۰	استحکام بخشی عمارت گلشن	۸۸۱۱۸۹	استحکام بخشی عمارت گلشن	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۷۵۸	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۲۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۷۵	عمارت مبارکی	۹۳۰۳۶۵	عمارت مبارکی	بوشهر	بوشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۴۶۶	متر مربع	۱۲،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۷	تملك و ساماندهی حریم قلعه محمد خان دشتی	۹۱۰۵۵۱	تملك و ساماندهی حریم قلعه محمد خان دشتی	بوشهر	دشتی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۹۵	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۱۷۵	متر مربع	۱۱،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۴۰۰۲۷۰	مرمت و استحکام بخشی قلعه بردستان	۹۱۰۷۷۲	مرمت و استحکام بخشی قلعه بردستان	بوشهر	کنگان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰	بهسازی ابنیه قدیمی	۳۹۵	متر مربع	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۶	۱۷۰۶۰۰۱۱۳۹	ساماندهی آبگرم میراحمد	۸۹۰۳۵۸	ساماندهی آبگرم میراحمد	بوشهر	تنگستان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	تجهیز امکانات و زیر بناهای لازم جهت دسترسی به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۳۳۷۵	مترمربع	۲۰,۰۰۰
۲۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۶۲	قلعه نصوری سیراف	۹۱۰۷۷۲	قلعه نصوری سیراف	بوشهر	کنگان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۷۰۰	مترمربع	۱۵,۰۰۰
۲۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۷۸	آزاد سازی حریم و ساماندهی قلعه ملک منصور خان شبانکاره	۹۳۰۴۵۱	آزاد سازی حریم و ساماندهی قلعه ملک منصور خان شبانکاره	بوشهر	دشتستان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۷۰۰	مترمربع	۲۵,۰۰۰

۵-۲-۸- پروژه‌های استان تهران

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۸۵	احداث سالنهای ورزشی کارگری در استان تهران (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۸۵) (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۸۵)	۸۶۰۴۹۷	سالن ورزشی کارگری فیروزکوه	تهران	فیروزکوه	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان تهران	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	
۲	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۰۲۹۸	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی شهرک مهر امام رضا (ع)-سفر	تهران	پاکدشت	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۴۵,۳۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۰۰۰	مترمربع	۷,۰۰۰
۳	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۰۳۰۲	احداث یک باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در شهرستان فیروزکوه- سفر	تهران	فیروزکوه	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۳۲,۲۸۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۲۰۰	مترمربع	۴,۷۶۰
۴	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۰۳۰۴	احداث یک باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در شهرستان ورامین- سفر	تهران	ورامین	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۱۴,۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۲۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۰	احداث سالن ورزشی قاسم آباد خشکه	تهران	اسلامشهر	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۵۳,۲۷۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	۳,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۳	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان دماوند	تهران	دماوند	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۳۳,۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	۱۰,۷۶۸
۷	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۱۳۹۱	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی آپرین- سفر	تهران	اسلامشهر	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۱۵,۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰	مترمربع	۲,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۶	احداث دو فرهنگسرا در استان تهران (کد قبل: ۳۰۲۰۲۳۱۱)	۸۹۱۵۵۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرستان قدس	تهران	شهر قدس	اداره کل راه و شهرسازی استان تهران	۸۱,۳۳۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۴۸۵	مترمربع	
۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۶	تکمیل سه باب فضای ورزشی در استان تهران	۹۳۰۴۹۳	تکمیل سالن ورزشی و زمین چمن ورزشگاه شهدای قدس	تهران	قدس	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۱۱,۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۵۰۰	مترمربع	۱۰,۷۱۰
۱۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهرستان های ملارد و شهریار	۹۵۰۲۸۳	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهید فهمیده	تهران	ملارد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران	۴۵,۳۹	احداث و تکمیل پایگاه های سلامت	۹۵۰	مترمربع	
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۱۱۵	تعمیر و تجهیز مجموعه ورزشی شهید حیدرنیا	۹۵۰۴۷۰	تعمیر و تجهیز مجموعه ورزشی شهید حیدرنیا	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۸۶	۳۰۰			
۱۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۵	احداث سالن ورزشی در نقاط محروم و پرتراکم	۸۵۰۴۱۸	احداث سالن ورزشی منطقه ۱۴ تهران	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۸۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۹,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۲۷	احداث یک باب سالن ورزشی در پردیس	تهران	پردیس	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	۹,۰۰۰
۱۴	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۲	احداث، نوسازی و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری استان تهران	۹۶۰۲۹۷	احداث خانه بهداشت کوی شهید بهشتی	تهران	اسلامشهر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	۶۶,۳۲	احداث و تکمیل پایگاه های سلامت	۱۵۰	مترمربع	
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۵	احداث سالن ورزشی در نقاط محروم و پرتراکم	۸۵۰۴۱۹	احداث مجتمع ورزشی طبقاتی هویزه منطقه ۱۶ تهران	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۲۶,۷۰۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۵۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۹۷	احداث و تکمیل یک باب استخر در شهرستان شمیرانات	۸۸۱۵۱۶	احداث استخر سرپوشیده شهدای دارآباد	تهران	شمیرانات	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۴۶,۹۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۶۰	مترمربع	
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۲۸	احداث یک باب سالن ورزشی در بخش آفتاب شهرستان تهران	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۲۹,۲۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۲۹	احداث سالن ورزشی چیچکلو	تهران	اسلامشهر	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۵۵,۲۸۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۱	احداث سالن ورزشی در خاتون آباد	تهران	پاکدشت	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۷۱,۳۱۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۳	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان دماوند	تهران	دماوند	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۳۳,۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۴	احداث یک باب سالن ورزشی بانوان در صالح آباد بهارستان	تهران	بهارستان	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۹,۷۵۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۶	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان ری	تهران	ری	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۰,۶۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۴۳	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان قدس	تهران	قدس	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۵,۲۳۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۹۶	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۴۵	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان فیروزکوه	تهران	فیروزکوه	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۵,۶۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۵۱	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان ورامین	تهران	ورامین	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۴,۹۴۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۲۶	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۷	تکمیل و تجهیز ۱۱ باب فضای ورزشی در سطح استان	۸۹۰۳۷۰	تکمیل استادیوم ورزشی تختی دماوند	تهران	دماوند	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۱۳,۸۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	
۲۷	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۱۳۹۱	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی آپرین - سفر	تهران	اسلامشهر	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۱۵,۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰	مترمربع	
۲۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۴	تکمیل دو باب استخر ورزشی در شهر تهران	۹۴۰۵۱۱	تکمیل استخر مجموعه ورزشی تختی تهران	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۹,۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	
۲۹	۱۷۰۲۰۰۴۱۱۳	تخریب و بازسازی یک باب استخر در شهرستان تهران	۸۶۰۸۵۳	تخریب و بازسازی مجموعه ورزشی طبقاتی سمیه(جانبازان قطع نخاعی)خیابان ۱۷ شهریور تهران	تهران	تهران	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۳۷,۷۸۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰	مترمربع	
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۰	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۸۹۰۲۹۸	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی شهرک مهر امام رضا (ع) -سفر	تهران	پاکدشت	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۳۸,۶۹۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۲۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۳۶	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان ری	تهران	ری	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۰,۶۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۳۲	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۴۳	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان قدس	تهران	قدس	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۵,۲۳۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۹۶	مترمربع	
۳۳	۱۷۰۲۰۰۴۱۴۱	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۸۹۰۳۴۵	احداث یک باب سالن ورزشی در سطح شهرستان فیروزکوه	تهران	فیروزکوه	اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	۶۵,۶۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸	مترمربع	
۳۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۶	احداث دو فرهنگسرا در استان تهران (کد قبل: ۳۰۲۰۲۳۱۱)	۸۹۱۴۵۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرستان ملارد	تهران	ملارد	اداره کل راه و شهرسازی استان تهران	۷۱,۷۲۳	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۴۸۵	مترمربع	
۳۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۶	احداث دو فرهنگسرا در استان تهران (کد قبل: ۳۰۲۰۲۳۱۱)	۸۹۱۵۵۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرستان قدس	تهران	قدس	اداره کل راه و شهرسازی استان تهران	۸۱,۳۳۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۴۸۵	مترمربع	
۳۶	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۲	احداث، نوسازی و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری استان تهران	۹۶۰۲۹۸	تخریب و نوسازی مرکز جامعه سلامت نعمت آباد	تهران	تهران	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	۶۴,۹۸	احداث و تکمیل پایگاه های سلامت	۱۰۰۰	مترمربع	
۳۷	۱۳۰۶۰۰۲۱۴۷	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۶۰۴۱۰	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث و تجهیز پارکهای جنگلی شهرستان ری	تهران	ری	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان تهران	۱	توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۸۵۰	هکتار	
۳۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۶	احداث، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاههای بهداشتی درمانی استان تهران	۹۶۰۶۵۸	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری شیخ احمد کافی	تهران	تهران	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	۵۶,۷	تعمیر و بهسازی پایگاه های سلامت	۳۱۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۹	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۶	احداث ، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاههای بهداشتی درمانی استان تهران	۹۶۰۶۵۹	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری شهید آیت	تهران	تهران	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	۵۲	تعمیر و بهسازی پایگاههای سلامت	۸۰۰	مترمربع	
۴۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۶	احداث ، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاههای بهداشتی درمانی استان تهران	۹۶۰۶۶۰	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری دارالشفا امام رضا(ع)	تهران	تهران	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	۴۹,۵	تعمیر و بهسازی پایگاههای سلامت	۴۴۰	مترمربع	
۴۱	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۳	اجرای زیر ساخت در شهرک صنعتی شمس آباد	۹۵۰۳۷۹	اجرای شبکه توزیع گاز شهرک صنعتی شمس آباد	تهران	ری	شرکت شهرکهای صنعتی تهران		تامین آب، برق، گاز، مخابرات شهرکها و نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی	۱	شهرک	۳,۷۰۰
۴۲	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۳	اجرای زیر ساخت در شهرک صنعتی شمس آباد	۹۵۰۳۸۱	احداث و توسعه تصفیه خانه شهرک صنعتی شمس آباد	تهران	ری	شرکت شهرکهای صنعتی تهران		احداث و توسعه تصفیهخانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۱	واحد	۱۵,۰۰۰
۴۳	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۵	ایجاد زیرساخت در شهرک صنعتی عباس آباد	۹۵۰۳۸۳	احداث تصفیه استحصال پساب شهرک صنعتی عباس آباد	تهران	پاکدشت	شرکت شهرکهای صنعتی تهران	۵	احداث و توسعه تصفیهخانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۱	واحد	۱۸,۶۸۳
۴۴	۱۳۰۴۰۱۱۰۲۱	احداث زیر ساخت در شهرک صنعتی نصیر آباد	۹۵۰۳۸۴	احداث مدول دوم تصفیه خانه شهرک صنعتی نصیر آباد	تهران	رباط کریم	شرکت شهرکهای صنعتی تهران	۲۱	احداث و توسعه تصفیهخانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۱	واحد	۹,۵۴۲

۵-۲-۹- پروژه‌های استان چهارمحال و بختیاری

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۳۷	احداث زمین های چمن فوتبال استان	۸۵۰۰۹۰	احداث زمین چمن کیان	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۴۰	ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	۱۰,۰۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۵۹	تکمیل مجتمع سوارکاری استان	۸۷۰۵۳۱	تکمیل مجتمع سوارکاری استان	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۴۰	ورزشی	باب	۱	۵,۰۰۰
۳	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۳۸	احداث و تکمیل اماکن و سالن های ورزشی استان	۸۷۰۵۳۳	تکمیل سالن ورزشی ده چشمه	چهار محال و بختیاری	فارسان	ورزش و جوانان	۶۵	ورزشی	باب	۱	۵,۰۰۰
۴	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۳۸	احداث و تکمیل اماکن و سالن های ورزشی استان	۸۷۰۵۳۴	احداث سالن بوکس جوققان	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	ورزش و جوانان	۳۵	ورزشی	باب	۱	۸,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۸۲۰۲۱۹	خوابگاه ورزشکاران شهرکرد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۵۰	ورزشی	باب	۱	۴۰,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۲	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۹۰۰۰۰۷	احداث سالن ورزشی پردنجان	چهار محال و بختیاری	فارسان	ورزش و جوانان	۴۵	ورزشی	باب	۱	۱۰,۰۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۰۱	مطالعه، احداث و تکمیل فضاها و اماکن ورزشی استان	۹۶۰۳۱۱	استخر چلگرد	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	ورزش و جوانان	۵	ورزشی	باب	۱	۴۰,۰۰۰
۸	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۸۸۰۱۹۸	پایگاه قابقرانی بن	چهار محال و بختیاری	بن	ورزش و جوانان	۶۰	ورزشی	باب	۱	۱۲,۰۰۰
۹	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۹۰۱۵۹۵	احداث سایت تیراندازی پروازی شهرکرد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۶۰	ورزشی	باب	۱	۸,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۹۱۰۱۲۸	احداث سالن ورزشی روستای بارز لردگان	چهار محال و بختیاری	لردگان	ورزش و جوانان	۲۰	ورزشی	باب	۱	۱۲,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۲	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۹۵۰۰۳۹	استخر فرادنبه	چهار محال و بختیاری	بروجن	ورزش و جوانان	۱۲	ورزشی	باب	۱	۳۰,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۴۲	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۹۵۰۰۴۲	سالن وزنه برداری فرخشهر	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۵	ورزشی	باب	۱	۱۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴چ۰۳۷	احداث زمین های چمن فوتبال استان	۸۵۰۱۷۹	احداث زمین چمن بابا حیدر	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	ورزش و جوانان	۶۰	ورزشی	باب	۱	۱۵,۰۰۰
۱۴	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای موردنیاز گردشگری استان	۸۵۰۲۹۲	توسعه زیر ساختهای گردشگری چشمه مولا آلیکوه	چهار محال و بختیاری	اردل	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	توسعه گردشگری	باب	۱	۲۰,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای موردنیاز گردشگری استان	۸۵۰۴۶۷	توسعه زیرساختهای گردشگری چشمه قلعه فارسان	چهار محال و بختیاری	فارسان	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶۰	توسعه گردشگری	باب	۱	۱۰,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۵	ایجاد زیر ساختهای گردشگری چشمه برم مال خلیفه	۸۵۰۴۷۴	توسعه زیر ساختهای گردشگری چشمه مال خلیفه	چهار محال و بختیاری	لردگان	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۵	توسعه گردشگری	باب	۱	۲۰,۰۰۰
۱۷	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۰	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان شهرکرد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۲	۴۰,۰۰۰
۱۸	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۱	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان بروجن	چهار محال و بختیاری	بروجن	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۲	۳۰,۰۰۰
۱۹	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۲	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان لردگان	چهار محال و بختیاری	لردگان	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۱	۲۰,۰۰۰
۲۰	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۳	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان اردل	چهار محال و بختیاری	اردل	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۱	۲۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۴	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان فارس	چهار محال و بختیاری	فارس	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۱	۲۵،۰۰۰
۲۲	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۷	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان کوهرنگ	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۱	۲۰،۰۰۰
۲۳	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۰۰۶۲۸	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان کیار	چهار محال و بختیاری	کیار	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۲	۴۰،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۲۰۱۸۵	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان بن	چهار محال و بختیاری	بن	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۱	۲۵،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۴۰۰۲چ۰۰۳	مرمت، تامین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۹۲۰۱۸۶	مرمت، تامین و نگهداری اماکن و فضاهای فرهنگی، تاریخی شهرستان سامان	چهار محال و بختیاری	سامان	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	حفظ و نگهداری بناهای تاریخی	باب	۲	۲۵،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۹۴۰۳۹۱	ایجاد زیرساخت های گردشگری منطقه مشایخ- دوپلان	چهار محال و بختیاری	کیار	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴۵	توسعه گردشگری	باب	۱	۳۰،۰۰۰
۲۷	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۹۴۰۳۹۳	ایجاد زیرساختهای گردشگری چشمه صالح جونقان	چهار محال و بختیاری	فارس	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰	توسعه گردشگری	باب	۱	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۸	۱۸۰۲۰۰۵چ۰۰۳	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۸۶۰۳۷۶	احداث و تجهیز مرکز آموزش ارتقای مهارت شهرک صنعتی شهرکرد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	آموزش فنی و حرفه ای	۷۸	افزایش سطح آموزشی	مترمربع	۱۵۰۰	۲،۵۰۰
۲۹	۱۸۰۲۰۰۵چ۰۰۳	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۸۶۰۳۷۷	احداث و تجهیز مراکز آموزش ارتقای مهارت شهرک صنعتی بروجن	چهار محال و بختیاری	بروجن	آموزش فنی و حرفه ای	۸۵	افزایش سطح آموزشی	مترمربع	۱۱۰۰	۲،۰۰۰
۳۰	۱۳۰۷۰۰۳چ۰۰۵	شبکه هابی آبیاری و زهکشی	۷۸۰۱۲۵	سد و شبکه آبیاری و زهکشی گهرو	چهار محال و بختیاری	کیار	آب منطقه ای	۴۸	تامین آب کشاورزی و صنعت	میلیون متر مکعب درسال	۳،۵	۳۳۰،۰۰۰
۳۱	۰۰۱چ۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب دره گرم دشتک	۸۹۰۱۱۶	انتقال آب دشتک	چهار محال و بختیاری	اردل	جهاد کشاورزی	۸۰	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۱۵،۰۰۰
۳۲	۴۰۱۶۲چ۰۲۲	انبار سرد	۸۵۰۲۶۳	انبار سرد فرادنبه	چهار محال و بختیاری	بروجن	جهاد کشاورزی	۳۰	تامین و نگهداری محصولات	باب	۱	۵۰،۰۰۰
۳۳	۴۰۱۶۳چ۰۲۲	انبار سرد	۸۵۰۲۶۴	انبار سرد نافچ	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	جهاد کشاورزی	۳۰	تامین و نگهداری محصولات	باب	۱	۵۰،۰۰۰
۳۴	۱۳۰۷۰۰۳چ۰۰۱	تعمیر و مرمت و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی	۹۶۰۲۴۸	تعمیر و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی کوهرنگ(مرکز خدمات چمن گلی)	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	جهاد کشاورزی	۲۵	توسعه بخش کشاورزی	باب	۱	۱۰،۰۰۰
۳۵	۱۳۰۷۰۰۳چ۰۰۱	تعمیر و مرمت و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی	۹۶۰۲۴۸	تعمیر و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی کوهرنگ(زمین آبشار متعلق به اراضی جهاد کشاورزی)	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	جهاد کشاورزی	۲۵	توسعه بخش کشاورزی	باب	۱	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۶	۱۳۰۷۰۰۳چ۰۰۱	تعمیر و مرمت و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی	۹۶۰۲۴۸	تعمیر و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی کوهرننگ(اراضی متعلق به جهاد کشاورزی در شهر یاری کوهرننگ)	چهار محال و بختیاری	شهریاری	جهاد کشاورزی	۲۰	توسعه بخش کشاورزی	باب	۱	۳۰,۰۰۰
۳۷	۱۳۰۷۰۰۳چ۰۰۱	تعمیر و مرمت و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی	۹۶۰۲۴۶	تعمیر و تجهیز ساختمان های جهاد کشاورزی سامان(مدیریت جهاد کشاورزی)	چهار محال و بختیاری	سامان	جهاد کشاورزی	۰	توسعه بخش کشاورزی	باب	۱	۴۰,۰۰۰
۳۸	۰۰۱چ۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب دهکنه رویگر	۹۵۰۲۵۹	تامین آب دهکنه رویگر	چهار محال و بختیاری	اردل	جهاد کشاورزی	۷۵	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۴۰,۰۰۰
۳۹	۰۰۱چ۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب سرچاه و ۱۲ امام	۹۶۰۲۱۹	تامین آب سرچاه و ۱۲ امام	چهار محال و بختیاری	اردل	جهاد کشاورزی	۱۰	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۳۰۰,۰۰۰
۴۰	۰۰۱چ۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب گاو توت	۹۵۰۰۵۶	تامین آب گاو توت	چهار محال و بختیاری	گاو توت	جهاد کشاورزی	۳۰	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۶۰,۰۰۰
۴۱	۰۰۱چ۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب دوراهان	۹۶۰۲۰۸	انتقال آب دوراهان	چهار محال و بختیاری		جهاد کشاورزی	۶۵	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۵۰,۰۰۰
۴۲	۱۳۰۶۰۱۰چ۰۲۷	مجتمع های دامپروری و بهبود تولیدات دامی	۹۰۰۷۵۴	ایجاد مجتمع دامداری گندمان	چهار محال و بختیاری	بروجن	جهاد کشاورزی	۲۰	تامین آب	هکتار	۱۵۰۰	۱۰,۰۰۰
۴۳	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۰۰۴۱۸	تکمیل سالن ورزشی ابن سینای بلداجی	چهار محال و بختیاری	بروجن	آموزش و پرورش	۸۵	ورزشی	باب	۱	۲۰,۰۰۰
۴۴	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۱۰۰۹۷	احداث سالن ورزشی آلیکوه	چهار محال و بختیاری	اردل	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۵	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۱۰۱۰۱	احداث سالن ورزشی گهرو	چهار محال و بختیاری	کیار	آموزش و پرورش	۶۰	ورزشی	باب	۱	۷,۰۰۰
۴۶	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۱۷	تعمیرات سالن ورزشی تختی فرخشهر	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	آموزش و پرورش	۵۰	ورزشی	باب	۱	۷۵,۰۰۰
۴۷	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۰	تکمیل سالن ورزشی شهرکیان	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۱,۰۰۰
۴۸	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۱	تکمیل سالن ورزشی چلیچه	چهار محال و بختیاری	فارسان	آموزش و پرورش	۴۰	ورزشی	باب	۱	۸,۰۰۰
۴۹	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۲	تکمیل سالن ورزشی شمس آباد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۱,۰۰۰
۵۰	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۵	تکمیل سالن ورزشی دشتک	چهار محال و بختیاری	اردل	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۴,۰۰۰
۵۱	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۶	تکمیل سالن ورزشی دورک	چهار محال و بختیاری	کیار	آموزش و پرورش	۴۰	ورزشی	باب	۱	۹,۰۰۰
۵۲	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۷	تکمیل سالن ورزشی سامان	چهار محال و بختیاری	سامان	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۵۰۰
۵۳	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۸	تکمیل سالن ورزشی گرمدره	چهار محال و بختیاری	سامان	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۱,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۴	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۴۰۰۲۹	تکمیل سالن ورزشی شماره ۱ لردگان	چهار محال و بختیاری	لردگان	آموزش و پرورش	۹۵	ورزشی	باب	۱	۲۰،۰۰۰
۵۵	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۴۰۰۳۰	تکمیل سالن ورزشی شماره ۲ لردگان	چهار محال و بختیاری	لردگان	آموزش و پرورش	۴۰	ورزشی	باب	۱	۱۳،۰۰۰
۵۶	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۴۰۰۳۱	حصار کشی و تکمیل سالن ورزشی طالقانی شهرکرد	چهار محال و بختیاری	شهرکرد	آموزش و پرورش	۳۰	ورزشی	باب	۱	۱۵،۰۰۰
۵۷	۱۷۰۲۰۰۵چ۰۴۲	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میداین ورزشی استان	۹۵۰۰۱۷	احداث سالن ورزشی روستای میهه	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	آموزش و پرورش	۲۰	ورزشی	باب	۱	۸،۰۰۰
۵۸	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۲	احداث و تکمیل اردوگاهها ، کانونها، نمازخانه ها و سالن های چند منظوره استان	۸۲۰۱۳۹	اردوگاه شهید چمران چمالی	چهار محال و بختیاری	سامان	آموزش و پرورش	۳۵	ورزشی	باب	۱	۷۰،۰۰۰
۵۹	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۱۰۵۳۰	احداث مجتمع فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) چلگرد	چهار محال و بختیاری	کوهرنگ	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۲۵۳۴	۱۵،۰۰۰
۶۰	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۶۰۱۷۴	احداث فرهنگسرای گندمان	چهار محال و بختیاری	بروجن	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۱۶۰۰	۱۵،۰۰۰
۶۱	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۶۰۲۰۴	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) باباحیدر	چهار محال و بختیاری	فارسان	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۱۰۱۰	۸،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۲	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۶۰۳۹۰	احداث مرکز فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) گهرو	چهار محال و بختیاری	کیار	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۵	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۱۰۰۰	۵۰،۰۰۰
۶۳	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۶۰۳۹۲	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) شلمزار	چهار محال و بختیاری	کیار	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۵	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۲۳۴۵	۲۵،۰۰۰
۶۴	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۶۰۴۳۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) لردگان	چهار محال و بختیاری	لردگان	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۲۵۰۰	۱۰،۰۰۰
۶۵	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۸۹۰۵۳۵	احداث فرهنگسرای شهر سامان	چهار محال و بختیاری	سامان	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۱۷۵۰	۲۵،۰۰۰
۶۶	۱۷۰۳۰۲۲چ۰۰۹	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۹۴۰۲۰۶	مطالعه و احداث فرهنگسرای بن	چهار محال و بختیاری	بن	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰	توسعه فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی	مترمربع	۱۷۰۰	۳۰،۰۰۰
۶۷	۰۱۳چ۱۵۰۳۰۰۲	مطالعه و اجرای دفع بهداشتی فاضلاب روستایی	۹۱۰۵۶۸	اجرای شبکه فاضلابی اورگان	چهار محال و بختیاری	بروجن	آب و فاضلاب روستائی	۷۰	دفع فاضلاب	مترمکعب	۶۳۰	۳۰،۰۰۰
۶۸	۰۸۲چ۱۵۰۳۰۰۳	احداث مجتمع های آبرسانی روستایی	۹۵۰۱۷۷	آبرسانی مجتمع روستایی خانمیرزا	چهار محال و بختیاری	لردگان	آب و فاضلاب روستائی	۲۰	تامین آب	مترمکعب	۳میلیون لیتر	۲۲۰،۰۰۰
۶۹	۰۱۹چ۱۵۰۳۰۰۲	اجرای تصفیه خانه فاضلاب روستایی چمزین	۹۵۰۵۷۴	اجرای تصفیه خانه فاضلاب روستای چمزین	چهار محال و بختیاری	سامان	آب و فاضلاب روستائی	۱۰	تاسیسات جمع اوری فاضلاب	شبکه		۲۵،۰۰۰

۵-۲-۱۰- پروژه‌های استان خراسان جنوبی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۶	مطالعه ، شناسایی ، امکان سنجی و ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز قطب ها و محور های گردشگری	۸۴۷۴۱۴	ساختمان مجتمع آب درمانی آبگرم لوت	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۸	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۵۹۷۷	۵,۰۰۰
۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۲ ج ۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۹۲۰۸۷۷	کمپ کویرنوردی همت آباد	خراسان جنوبی	زیرکوه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	مترمربع	۲۲۰۰	۵,۰۰۰
۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۶	مطالعه ، شناسایی ، امکان سنجی و ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز قطب ها و محور های گردشگری	۸۴۷۴۱۵	مجتمع آبدرمانی آبترش سریشه	خراسان جنوبی	سریشه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۸۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۸۰۰	۲,۰۰۰
۴	۴۰۳۰۲ ج ۰۰۹	احداث مراکز صنایع دستی	۸۹۰۸۸۴	سوله آموزشی صنایع دستی روستای خرم آباد	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۸	احداث مراکز صنایع دستی	کارگاه	۱	۱,۰۰۰
۵	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۹۶۰۴۸۰	کمپ نجوم سه قلعه	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۲۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۷۴۳۰	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۹۶۰۴۷۱	طرح گردشگری روستای آرک	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۷	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۴۰۰	۱,۰۰۰
۷	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۸۵۱۱۱۱	طرح گردشگری روستای ماخونیک	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۸۶۷	۰
۸	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۶	مرمت بناهای تاریخی	۸۷۰۷۲۶	خانه تاریخی حسام الدیوان	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۵۴۱	-
۹	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۱۵	مرمت بناهای تاریخی	۹۰۰۸۸۰	خانه تاریخی مستوفی	خراسان جنوبی	بشرویه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۷۱۱	-
۱۰	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۸۹۰۶۳۳	خانه تاریخی یزدانی	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۶	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۵۸۲	۳۰,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۶۷۳۲	خانه تاریخی موسوی	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۴۲۰	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۱۶۳۴۷	خانه تاریخی افراشته	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۴	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۱۴۰۰	۴,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۳۴۶۴	خانه تاریخی راعی فرد	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۲	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۴۱۰	۳,۰۰۰
۱۴	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۴۸۰۱	خانه تاریخی کوزه گران	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۲	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۲۸۱	۲,۵۰۰
۱۵	۱۷۰۴۰۰۲ج۰۰۸	مرمت بناهای تاریخی	۱۲۰۸۹	خانه تاریخی مسینائی	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۳	مرمت خانه های تاریخی	مترمربع	۹۷۲	۲,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۸۷۰۷۳۱	منطقه نمونه گردشگری درخش و آسیابان	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۲۹۱۰	۲,۰۰۰
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری طبیعی ، تاریخی و مذهبی در سطح استان	۹۶۰۴۷۹	طرح گردشگری مصعبی کریمو	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری طبیعی ، تاریخی و مذهبی در سطح استان	میلیون ریال	۱۰۰۰	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۱۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۸۴۷۴۹۶	طرح گردشگری روستای فورگ	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۲۴۶۴	-
۱۹	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۱۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۸۳۲۱۴۰	طرح گردشگری بوذرجمهر قاین	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۱۰۱۰۴	۲۰۰۰۰
۲۰	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۲۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۹۱۰۲۰۶	طرح گردشگری روستای زول	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۹۴۷	-
۲۱	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۴	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۸۶۰۹۶۰	طرح گردشگری بند امیرشاه	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۲۹۰۴	۱۰۰۰۰
۲۲	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۴	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۸۶۰۹۵۹	طرح گردشگری باغستان	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۴۵۷۶	۲۰۰۰۰
۲۳	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۲۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۹۱۰۲۵۴	طرح گردشگری آبشار گیوک	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۲۳۶۰	۲۰۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۱۵۰۲۰۱۲ج۰۵۸	اجرای طرح هادی روستایی	۹۴۰۱۷۹	طرح گردشگری نصرآباد	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۱	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۱۱۰۵	۵۰۰
۲۵	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۹۶۱۲۱۳	طرح گردشگری کوه های مینیاتوری	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۳۲۱۰	۲,۵۰۰
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۹۶۱۱۱۴	کمپ گردشگری بشرویه	خراسان جنوبی	بشرویه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی	۰,۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	میلیون ریال	۶۰۰	۲,۰۰۰
۲۷	۱۷۰۳۰۲۲ج۰۲۹	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز فضاهای فرهنگی هنری استان	۹۶۱۵۲۴	سالن مجتمع فرهنگی علامه فرزاد بیرجند	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان جنوبی	۱	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز فضاهای فرهنگی هنری استان	مترمربع	۱۷۰۰	
۲۸	۱۷۰۳۰۲۲ج۰۱۳	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	۹۱۰۶۲۰	سالن مجتمع فرهنگی نهبندان	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان جنوبی	۱	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	مترمربع	۲۹۵	
۲۹	۱۷۰۳۰۲۲ج۰۱۵	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	۹۵۰۴۶۰	سالن مجتمع فرهنگی فردوس	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان جنوبی	۱	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	میلیون ریال	۲۶۰۰	
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۰۱	احداث، توسعه و تجهیز سالن های ورزشی چند منظوره	۹۶۰۸۹۷	تکمیل مجتمع فرهنگی و ورزشی کارگران شهرستان قائنات	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان جنوبی	۰,۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۵۰۰۰	۹۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۳۰۵۰۱ ج ۰۴۰	احداث تکمیل و تجهیز مجموعه های ورزشی کارگران استان	۹۱۰۰۰۱	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران فردوس	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان جنوبی	۰،۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۵۰۰۰	۸۰،۰۰۰
۳۲	۱۹۰۴۰۰۳۰۱۴	تکمیل، تجهیز و بهسازی مراکز توانبخشی استان	۹۳۰۶۰۱	تکمیل، تعمیر و تجهیز مرکز توانبخشی حضرت علی اکبر (ع)	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل بهزیستی خراسان جنوبی	۰،۵	بهسازی و نوسازی فضاهای توانبخشی	مترمربع	۱۲۰۰	۱۲،۰۰۰
۳۳	۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	تکمیل، تجهیز و بهسازی مراکز توانبخشی استان	۸۹۰۶۷۴	تکمیل، تعمیر و تجهیز مرکز توانبخشی هاشمی نژاد	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل بهزیستی خراسان جنوبی	۰	بهسازی و نوسازی فضاهای توانبخشی	مترمربع	۱۰۰۰	۱۰،۰۰۰
۳۴	۱۹۰۳۰۱۹۰۱۳	ساختمان ها، تاسیسات و تجهیزات مراکز حمایتی استان	۹۱۰۷۶۷	تکمیل و تجهیز مجتمع حمایتی شبانه روزی شهید مصطفی خمینی	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل بهزیستی خراسان جنوبی	۰	احداث و توسعه مراکز حمایتی	مترمربع	۵۰۰	۵،۰۰۰
۳۵	۱۹۰۳۰۱۹۰۱۳	ساختمان ها، تاسیسات و تجهیزات مراکز حمایتی استان	۹۷۰۶۱۳	تکمیل مجتمع روستایی دشتفران	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل بهزیستی خراسان جنوبی	۰	احداث و توسعه مراکز حمایتی	مترمربع	۱۲۰	۱،۲۰۰
۳۶	۴۰۲۰۱ ج ۱۱۱	حفر و تجهیز چاه کشاورزی	۹۲۰۸۶۷	حفر و تجهیز چاه های کشاورزی هنگر و بیشه	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	تأمین و انتقال آب کشاورزی	مترمکعب در سال	۱	۸،۰۰۰
۳۷	۱۳۰۶۰۱۰ ج ۰۰۲	تکمیل، تجهیز و بره برداری از ایستگاههای دولتی دام	۸۵۰۲۱۱	تکمیل، تجهیز و بهره برداری از ایستگاه بزکرکی سربیشه	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	تکمیل و بهره برداری از ایستگاههای پشتیبانی دام	مترمربع	۱۲۰۰۰	۰
۳۸	۴۰۱۱۵ ج ۰۰۲	ایجاد زیربناهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۰۶۵۳	ایجاد و تکمیل زیربناهای مجتمع های گلخانه ای	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	ایجاد زیربناهای مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۳۰	۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۹	۴۰۱۱۷ج۰۱۷	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۶۰۷۴۹	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	بشرویه	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۶	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۲۶۴۰	۵,۵۰۰
۴۰	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۹۲	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹۶	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۲۵۱۰	۰
۴۱	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۹۱	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹۶	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۲۵۰۰	۱۳۲
۴۲	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۸۹	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۷	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰۰	۸۸۳
۴۳	۱۳۰۶۰۱۰ج۰۰۵	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۹۶۰۶۷۹	تأمین زیرساخت مجتمع دامپروری اسدیه	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۴	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۰۰۰	۷,۵۰۶
۴۴	۴۰۱۱۷ج۰۵۱	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۸۰۶۲۰	مطالعه و تأمین زیرساختهای مجتمع دامپروری بسطاق	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۶	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۰۰۰۰	۲,۱۷۴
۴۵	۴۰۱۱۷ج۰۴۷	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۹۰۰۹۲۸	مطالعه و احداث مجتمع دامپروری سه قلعه	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۷	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰۰	۳,۲۷۲
۴۶	۴۰۱۱۷ج۰۰۷	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۵۱۰۵۱	تأمین زیرساخت مجتمع دامپروری سرایان	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۳	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۲۹۰۰	۶,۳۳۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۷	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۸۸	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۳	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰	۶,۳۲۶
۴۸	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۸۳	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۳۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۰۰۰	۶,۳۳۶
۴۹	۴۰۱۱۷ج۰۱۷	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۶۰۷۴۸	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری(اسلامیه)	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰	۰
۵۰	۴۰۱۱۷ج۰۵۱	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۸۰۰۸۹	مطالعه و تأمین زیرساختهای مجتمع دامپروری(حسین آباد)	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۶	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۰۰۰	۳,۵۷۸
۵۱	۴۰۱۱۷ج۰۰۷	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۵۱۰۵۲	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۰۰۰	۳۰۵
۵۲	۴۰۱۱۷ج۰۶۰	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۹۰۸۴۴	تکمیل زیرساختهای مجتمع های دامپروری(پروار بندی بره شوسف)	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰۰	۱,۷۷۲
۵۳	۴۰۱۱۷ج۰۶۰	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۹۰۷۹۶	تکمیل زیرساختهای مجتمع های دامپروری(شترداری)	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۵۰۰۰	۰
۵۴	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۹۳	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری (پروار بندی مرکزی)	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۱	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۵۰۰۰	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۵	۴۰۱۱۷ج۰۳۹	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۴۰۸۹۴	تأمین زیرساخت های مجتمعهای دامپروری (اکبرآباد)	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۶۲۰	۰
۵۶	۴۰۹۰۲ی۰۳۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	۸۶۱۸۲۹	تأمین آب مجتمع دامپروری دشتگران	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۲	تأمین آب مجتمع های دامداری	رأس	۵۰۵	۵,۰۰۰
۵۷	۴۰۷۰۲ی۰۸۹	احداث راه مجتمعهای دامداری	۸۶۱۷۳۲	احداث راه مجتمع دامداری میان آباد طبس	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۲۵	احداث راه مجتمع دامداری	رأس	۶۳۰	۳,۹۰۵
۵۸	۴۰۹۰۲ی۰۳۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	۸۶۱۸۳۰	تأمین آب مجتمع دامپروری ماو در	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۴	تأمین آب مجتمع های دامداری	رأس	۲۴۰	۸۵۰
۵۹	۴۰۹۰۲ی۰۳۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	۸۶۱۸۳۱	تأمین آب مجتمع دامپروری سرند	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	رأس	۳۰۰	۸۵۰
۶۰	۴۰۱۱۷ج۰۶۶	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۹۳۰۴۵۸	تأمین و تکمیل زیرساختهای مجتمع دامپروری اصفک	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۶۵۵	۰
۶۱	۴۰۱۱۷ج۰۶۶	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۹۳۰۴۵۹	تأمین و تکمیل زیرساختهای مجتمع دامپروری دیهوک	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۹	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	رأس	۱۲۰۰	۰
۶۲	۴۰۹۰۲ی۰۳۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	۸۶۱۸۲۸	تأمین آب مجتمع دامپروری میان آباد	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان جنوبی	۰,۳	تأمین آب مجتمع های دامداری	رأس	۹۹۰۰	۴,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۳	۴۰۹۰۶ج۰۱۰	احداث ۲۰۰ واحد خانه سازمانی	۸۴۰۲۸۹	احداث ۶۸ واحد خانه سازمانی بیرجند	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل راه و شهرسازی خراسان جنوبی	۰,۷۵	احداث خانه های سازمانی کارکنان دولت	واحد سازمانی	۶۸	-
۶۴	۴۰۹۰۵۰۱۰	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۸۴۱۲۲۱	انبار ذخیره علوفه اسدیبه	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۱	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۲۰۰۰	۴,۰۰۰
۶۵	۴۰۹۰۵۰۰۴	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۸۶۰۸۵۲	انبار ذخیره علوفه نوغاب	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۱	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۴۵۰	۱,۹۶۰
۶۶	۴۰۹۰۵۰۰۴	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۸۶۰۸۵۴	انبار ذخیره علوفه سرایان	خراسان جنوبی	سرایان	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۰,۶	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۳۰۰	۵,۲۰۰
۶۷	۱۵۰۲۰۵۰۰۷	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۸۷۰۸۷۷	انبار ذخیره علوفه سربیشه	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۱	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۲۱۰۰	۷,۵۰۰
۶۸	۱۵۰۲۰۵۰۲۲	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۸۹۰۶۰۷	انبار ذخیره علوفه بشرویه	خراسان جنوبی	بشرویه	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۰,۹	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۳۵۰	۵,۰۰۰
۶۹	۱۵۰۲۰۵۰۲۷	عملیات اجرایی اسکان عشایر	۹۰۰۸۵۵	انبار ذخیره علوفه چهکنند	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل امور عشایر خراسان جنوبی	۰,۶۵	ساماندهی اسکان عشایر	خانوار	۲۵۰	۶,۹۰۰
۷۰	۱۳۰۶۰۰۲ج۰۰۱	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث پارکهای جنگلی	۹۶۱۰۹۰	احداث، توسعه و نگهداری و تجهیز پارک جنگلی قهستان قاین	خراسان جنوبی	قاین	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان جنوبی	۰,۶	توسعه و نگهداری پارکهای جنگلی	هکتار	۱۱۷	۱,۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۱	ج۰۰۱ ۱۳۰۶۰۰۲	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث پارکهای جنگلی	۹۶۱۰۹۶	احداث، توسعه و نگهداری و تجهیز پارک جنگلی دیهوک طبس	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان جنوبی	۰,۳	توسعه و نگهداری پارکهای جنگلی	هکتار	۲۰	۵۰۰,۰۰۰
۷۲	ج۰۰۱ ۱۳۰۶۰۰۲	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث پارکهای جنگلی	۹۶۱۰۹۳	احداث، توسعه و نگهداری و تجهیز پارک جنگلی سربیشه	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان جنوبی	۰,۲	توسعه و نگهداری پارکهای جنگلی	هکتار	۱۸,۵	۲۰۰,۰۰۰
۷۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۲۵	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستاهای حاشیه شهر بیرجند	۹۰۰۳۷۱	مجتمع آبرسانی روستایی حاشیه شهر بیرجند	خراسان جنوبی	بیرجند	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان جنوبی	۰,۳۸	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	کیلومتر	۵۸	
۷۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۵۶	تامین آب آشامیدنی روستاهای استان	۸۹۰۹۳۸	مجتمع آبرسانی روستایی باغستان فردوس	خراسان جنوبی	فردوس	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان جنوبی	۰,۲	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	کیلومتر	۴۲	
۷۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور	۹	استخر سرپوشیده مهرشهر بیرجند	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۰,۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی روباز	متر مربع	۱۹۵۰۰۰۰ ۶۱۰۰۰۰۰	۱۷,۶۸۴
۷۶	ج۰۵۰ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۶۶	استخر خوسف	خراسان جنوبی	خوسف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۰,۶۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۴۸۰/۱	
۷۷	ج۰۲۲ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۰۷۰۲	احداث و تجهیز استخر سرپوشیده سربیشه	خراسان جنوبی	سربیشه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۰,۹۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۴۰۰/۱	
۷۸	ج۰۰۹ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۱۳۶۶	تکمیل سالن ورزشی فردوس	خراسان جنوبی	فردوس	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۰,۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۰۵۱/۲	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۹	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۰۹	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۶۱۳۵۶	زمین چمن مصنوعی شهدای روستای دستگرد	خراسان جنوبی	بیرجند	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۱۵۰۰	
۸۰	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۳۹	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۳۲۲	سالن ورزشی شهدای بورنگ	خراسان جنوبی	درمیان	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۳۰۰	
۸۱	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۴۷	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۰۷۴۹	سالن ورزشی پنجم اردیبهشت (۱۲۰۰ نفره)	خراسان جنوبی	طبس	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۲۲۲۱	
۸۲	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۳۷	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۲۱۳	زمین چمن مصنوعی شهید قاضی	خراسان جنوبی	نهبندان	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۸۰۳۰	
۸۳	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۳۶	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۱۸۳	زمین چمن طبیعی شهید امین زاده	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۹۵۰۰	
۸۴	۳۰۵۰۱ج۰۳۱	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۸۸۰۸۸۱	سالن اتحاد چاهک موسویه	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۹۰۰	
۸۵	۳۰۵۰۱ج۰۲۵	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۲۳۲	سالن ستایش اسفشار	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۹۰۰	
۸۶	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۳۶	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۱۸۳	زمین چمن مصنوعی امین زاده	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۹۵۰۰	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۷	ج۰۰۷ چ۰۰۴ ج۰۰۴	تعمیر ، تکمیل و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۶۱۲۸۲	سالن اسکواش امین زاده	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۲۰۰۰	
۸۸	ج۰۰۹ چ۰۰۴ ج۰۰۴	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۶۱۳۷۲	زمین چمن مصنوعی خضری دشت بیاض	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۱۵۰۰	
۸۹	ج۰۰۹ چ۰۰۴ ج۰۰۴	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۶۱۳۷۱	زمین چمن مصنوعی مجموعه ورزشی آفریز	خراسان جنوبی	قائن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان جنوبی	۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	متر مربع	۱۵۰۰	

۵-۲-۱۱- پروژه‌های استان خراسان رضوی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۱	احداث چمن مصنوعی شهر داورزن (تمرینی)	خراسان رضوی	داورزن	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۵۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۲۰۵۰۵	تکمیل سالن ۹ دی تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۰
۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۴۰۷۲۲	تکمیل زمین چمن چناران	خراسان رضوی	چناران	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۰
۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۰۸۱۲	احداث استادیوم در مجموعه ورزشی کوثر	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۷۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۵۰۰	مترمربع	۴۰,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۰۸۱۳	احداث چمن مصنوعی آموزشی در مجموعه ورزشی شهید بهشتی	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۸۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۹۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۰۸۱۴	احداث چمن مصنوعی آموزشی در مجموعه ورزشی قدس	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۹۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۱۰۳۰	احداث سالن ووشو در مجموعه ورزشی کوثر	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۵۰	مترمربع	۰
۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۱۰۳۳	احداث سالن صخره نوردی در مجموعه ورزشی ۱۵ خرداد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۵۰	مترمربع	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۱۰۳۴	احداث استخر شنای سرپوشیده	خراسان رضوی	رشتخوار	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۱۲،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۳۱	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۵۳۶	بهسازی و نوسازی استخر سرپوشیده شهیدهاشمی نژاد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰	مترمربع	۰
۱۱	۳۰۵۰۱خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۶۱۸	احداث سالن تمرینی کاشمر	خراسان رضوی	کاشمر	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۹،۵۰۰
۱۲	۳۰۵۰۱خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۶۱۹	احداث سالن کشتی	خراسان رضوی	خواف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۵۰	مترمربع	۴،۵۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۶۲۰	احداث سالن تمرینی زاوه	خراسان رضوی	زاوه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۷۰۶۲۶	احداث سالن تمرینی ششتمد	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۳۱	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۸۸۰۳۴۵	تعمیر و بهسازی مجموعه ورزشی بهشتی	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰۰	مترمربع	۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۸۰۳۹۶	تکمیل استادیوم ورزشی دولت آباد	خراسان رضوی	زاوه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۸۸۰۶۴۴	احداث سالن ورزشی با گنجایش تماشاچی درگز	خراسان رضوی	درگز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۳۰۰	مترمربع	۲۶،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۸۸۰۶۴۵	احداث استخر شنا سرپوشیده کاشمر	خراسان رضوی	کاشمر	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۱۸،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۸۸۰۶۵۱	احداث سالن ورزشی با گنجایش تماشاچی چناران	خراسان رضوی	چناران	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۳۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۸۹۲۵۸۵	احداث سالن ورزشی در مرکز بخش رودآب	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۸۹۳۰۲۰	احداث سالن ورزشی باخرز	خراسان رضوی	باخرز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۸۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۳۸۱	تکمیل استخر سرپوشیده قوچان	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۰
۲۳	۳۰۵۰۱خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۳۹۹	تکمیل استادیوم ورزشی ۱۲۰۰ نفره	خراسان رضوی	خواف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰۰	مترمربع	۰
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۱۸	احداث مجموعه ورزشی الهیه	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۳۰۰۰	مترمربع	۱۲۰،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۵۱	تکمیل استادیوم ورزشی جغتای	خراسان رضوی	جغتای	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۵۵	تکمیل استخر سرپوشیده سجاد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۵۰	مترمربع	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۷	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۵۸	تکمیل سالن زورخانه مه ولات	خراسان رضوی	مه ولات	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۵۰	مترمربع	۰
۲۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۶۰	تکمیل زمین چمن تربت جام	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۶۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۲۹	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۴۶۶	تکمیل سالن زورخانه سلامی	خراسان رضوی	خواف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۱۰	مترمربع	۰
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۰۴۹	تکمیل زمین ورزشی قاسم آباد	خراسان رضوی	خواف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۰۰۰	مترمربع	۰
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۷۹	تکمیل استادیوم ورزشی تختی نیشابور	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۰۰۰	مترمربع	۰
۳۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۸۰	تکمیل استادیوم ورزشی تختی	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۰
۳۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۸۲	تکمیل زمین چمن کاریز	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۳۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۸۵	دیوارکشی مجموعه ورزشی انقلاب	خراسان رضوی	درگز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۳۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۸۷	احداث سالن شهر فیروزه با گنجایش تماشاچی	خراسان رضوی	فیروزه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۰۰	مترمربع	۲۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۸۹	تکمیل سالن ورزشی روستای کردیان	خراسان رضوی	باخرز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۳۷	۳۰۵۰۱خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۹۰	تکمیل سالن ورزشی قوژد	خراسان رضوی	کاشمر	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۱،۰۰۰
۳۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۷۹۲	احداث سالن ورزشی تکواندو	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۳۹	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۸۲۴	احداث سالن صخره نوردی	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰	مترمربع	۱۳،۰۰۰
۴۰	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۱۴۰	احداث سالن اسکواش	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۴۰	مترمربع	۲۵،۰۰۰
۴۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۳۱	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۲۹	بهسازی و نوسازی مجموعه ورزشی مهران و چمران مشهد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی		مترمربع	۰
۴۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۳۷	تکمیل سالن ورزشی جغتای	خراسان رضوی	جغتای	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۵۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۴۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۰۱۰۱	تکمیل سالن ورزشی حصار گلستان	خراسان رضوی	طرقبه شاندیز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۴۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۰۲۷۶	تکمیل مجموعه ورزشی مشکانی سبزوار	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۰۱۴	تکمیل استادیوم ورزشی باخرز	خراسان رضوی	باخرز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۸۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۴۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۲۹۹	تکمیل سالن ورزشی روستای ابرده	خراسان رضوی	طرقبه شاندیز	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۴۷	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۳۰۰	تکمیل سالن ورزشی روستای اسجیل	خراسان رضوی	چناران	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰	مترمربع	۰
۴۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۳۲۶	احداث سالن چند منظوره دهستان بالا خواف	خراسان رضوی	خواف	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۹،۵۰۰
۴۹	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۳۳۳	احداث سالن ورزشی فریمان	خراسان رضوی	فریمان	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۷۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۶۲	مترمربع	۱۳،۰۰۰
۵۰	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۰۴	احداث سالن فرهنگی ورزشی شهر مشهد ریزه	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۵۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۱۰	احداث سالن ورزشی روستایی شهر خرو	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۹،۵۰۰
۵۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۵۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۹۰۵	تکمیل سالن ورزشی احمد آباد میان جلگه	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۵۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی (کد قبل: ۳۰۵۰۱۰۴۶)	۹۴۰۴۱۶	احداث سالن ورزشی شیر تپه	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۵۰۱۹۶	احداث چمن مصنوعی ورزشگاه شهر درود	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۸۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۵۵	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۰۷۸۳	تکمیل استادیوم ورزشی ۵۰۰۰ نفری تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۹۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰۰	مترمربع	۰
۵۶	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۱۱۱۴	تکمیل زمین چمن مشهد ریزه	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۳۰۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۵۷	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۱۱۳۹	احداث سالن ورزشی	خراسان رضوی	خلیل آباد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۲۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۵۸	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۴۶۶	احداث خانه کشتی قوچان	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۵۹	۱۷۰۲۰۰۱خ۰۰۱	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی بانوان	۹۶۲۴۶۹	احداث سالن ورزشی طبقاتی در مجموعه تختی	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۵۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۶۰	۱۷۰۲۰۰۱خ۰۰۱	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی بانوان	۹۶۲۴۷۲	احداث سالن ورزشی سقف کوتاه چند منظوره	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۲۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۳۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۶۱	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۴۷۷	احداث زمین چمن مصنوعی (زمین مینی فوتبال)	خراسان رضوی	رشتخوار	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۲۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۵۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۶۲	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۷۳۷	تکمیل پیست اتومبیل رانی مجموعه ثامن الا ئمه (ع)	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۲۲۰۰	مترمربع	۵۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۳	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۳۱	بهسازی ونوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۷۴۳	تعمیر و تجهیز مجموعه تختی مشهد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۰	مترمربع	۰
۶۴	۱۷۰۲۰۰۴خ۰۱۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۸۵۶	سالن ورزشی روستایی ایور	خراسان رضوی	کاشمر	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۵۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۶۵	۱۳۰۶۰۱۰خ۰۴۸	تکمیل و تجهیز و بهره برداری از ایستگاه های پشتیبانی دام	۸۴۰۳۳۶	تکمیل مرکز اصلاح نژاد و پشتیبانی مرغ بومی	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۷۶	تکمیل و بهره برداری	۲۰۰۰۰	متر مربع	مستمر
۶۶	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۴۱۰۵۴	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۱۰۰	ایجاد زیر ساخت	۲۱	هکتار	تمام
۶۷	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۴۱۰۸۱	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	فریمان	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۹۰	ایجاد زیر ساخت	۲۱	هکتار	تمام
۶۸	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۶۹	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۸۵	ایجاد زیر ساخت	۲۱	هکتار	تمام
۶۹	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۷۰	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	چناران	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۶۵	ایجاد زیر ساخت	۱۸	هکتار	۱۵،۰۰۰
۷۰	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۷۱	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	خلیل آباد	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۹۰	ایجاد زیر ساخت	۲۰	هکتار	تمام
۷۱	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۷۴	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	داورزن	اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۹۰	ایجاد زیر ساخت	۲۴،۵	هکتار	۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۲	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۷۹	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	گناباد	اداره کل جهادکشاورزی خراسان رضوی	۶۵	ایجاد زیر ساخت	۲۲	هکتار	۷,۰۰۰
۷۳	۱۳۰۶۰۰۹خ۰۴۸	ایجاد زیرساختهای مجتمع های گلخانه ای	۸۵۲۱۸۰	ایجاد زیرساختهای مجتمعهای گلخانه ای	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل جهادکشاورزی خراسان رضوی	۹۰	ایجاد زیر ساخت	۲۰	هکتار	تمام
۷۴	۱۳۰۶۰۱۰خ۰۵۲	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۵۲۴۴۷	ایجاد زیرساختهای مجتمع دامداری	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل جهادکشاورزی خراسان رضوی	۹۵	ایجاد زیر ساخت	۱۰۰۰۰۰	متر مربع	۵,۰۰۰
۷۵	۱۳۰۶۰۱۰خ۰۵۲	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۸۶۰۰۶۵	ایجاد زیرساختهای مجتمع دامداری	خراسان رضوی	خواف	اداره کل جهادکشاورزی خراسان رضوی	۵۰	ایجاد زیر ساخت	۲۰۰۰۰۰	متر مربع	۲۵,۰۰۰
۷۶	۱۳۰۶۰۱۰خ۰۵۲	احداث و تکمیل مجتمع های دامپروری	۹۰۱۰۰۴	ایجاد زیرساختهای مجتمع دامداری	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل جهادکشاورزی خراسان رضوی	۶۵	ایجاد زیر ساخت	۲۰۰۰۰۰	متر مربع	۸,۰۰۰
۷۷	۱۸۰۲۰۰۵خ۰۱۱	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۸۱۲۳۰۵	توسعه مرکز آموزش هتلداری مشهد فاز ۲	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای مهارتی	۴۵۰	مترمربع	۹,۰۰۰
۷۸	۱۸۰۲۰۰۵خ۰۱۱	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۸۸۰۱۶۱	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی توس	خراسان رضوی	طرقبه شاندیز	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای مهارتی	۱۹۵۰	مترمربع	۲,۵۰۰
۷۹	۱۸۰۲۰۰۵خ۰۱۱	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۸۸۰۱۶۲	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی مشهد (جاده کلات)	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای مهارتی	۱۹۵۰	مترمربع	۲۴,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۰	۱۸۰۲۰۰۵خ۰۱۱	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۸۸۰۱۶۵	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی کاویان فریمان	خراسان رضوی	فریمان	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۰	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای مهارتی	۱۹۵۰	متر مربع	۳۵،۰۰۰
۸۱	۳۰۲۳۳خ۰۰۷	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	۸۴۱۴۹۰	مرمت کاروانسرای شریف آباد و علاقبند	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی	۶۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های قدیمی	۱۵۰	متر مربع	۴۶،۰۰۰
۸۲	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۶۶۰۱۵۲	تکمیل مجتمع فرهنگی امام رضا	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۸۳	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۳۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۶۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۴۰۰۰	متر مربع	۹۰،۰۰۰
۸۴	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۳۶	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری تایباد	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۹۹	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۹۵۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۸۵	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۳۷	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری چناران	خراسان رضوی	چناران	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۹۷	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۹۵۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۸۶	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۳۸	مطالعه واحداث مجتمع فرهنگی هنری	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۸۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۲۲۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۸۷	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۳۹	مطالعه واحداث مجتمع فرهنگی هنری تربت جام	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۲۷	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۹۵۰	متر مربع	۳۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۸	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۶۰۷۴۱	مطالعه واحداث مجتمع فرهنگی هنری	خراسان رضوی	مه ولات	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۲	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	متر مربع	۵۰،۰۰۰
۸۹	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۷۰۷۰۲	مطالعه و اجرای پژوهشکده موسیقی تربت جام	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۳۲	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۵۰۰	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۹۰	۳۰۲۰۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۷۰۷۰۷	مطالعه و اجرای پژوهشکده هنرهای تجسمی مشهد	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۲	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۵۲۵	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۹۱	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۹۲۸۰۳	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری جوبین	خراسان رضوی	جوبین	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۴۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۱۶،۰۰۰
۹۲	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۹۲۸۰۴	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری جغتای	خراسان رضوی	جغتای	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۶۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۷،۰۰۰
۹۳	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۸۹۲۸۰۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری زاوه	خراسان رضوی	زاوه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۴۵	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۲۵،۰۰۰
۹۴	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۹۰۱۷۷۶	تعمیرات و تجهیزاتی مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۳۰۰۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۹۵	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۹۳۰۱۱۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۶۰۰۰	متر مربع	۱۴۰،۰۰۰
۹۶	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۹۶۰۱۴۸	تعمیرات و تجهیزاتی مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۹۶۰	متر مربع	۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۷	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۱۵۱	تعمیرات مجتمع ها و مراکز فرهنگی هنری	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۶۰۰۰	متر مربع	۲۰،۰۰۰
۹۸	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۱۸۳	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	گناباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۹۹	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۱۸۶	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	کاشمر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۹۰۰۰	متر مربع	۷،۰۰۰
۱۰۰	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۱۵	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	متر مربع	۲،۰۰۰
۱۰۱	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۲۲	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	چناران	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۵۰	متر مربع	۲،۰۰۰
۱۰۲	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۲۴	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	بردسکن	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۲۱۰۰	متر مربع	۱،۰۰۰
۱۰۳	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۲۹	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	درگز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۱۷۰۰	متر مربع	۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۴	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۳۳	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	فریمان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۱۵۰۰	متر مربع	۳,۰۰۰
۱۰۵	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۳۸	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۴۰۰۰	متر مربع	۵,۰۰۰
۱۰۶	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۵۰	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	خواف	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۵۶۰۰	متر مربع	۵,۰۰۰
۱۰۷	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۵۲	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	رشتخوار	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۱,۰۰۰
۱۰۸	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۵۶	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	کلات	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۱,۰۰۰
۱۰۹	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۵۷	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	بجستان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۱۶۰۰	متر مربع	۲,۰۰۰
۱۱۰	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۴۲	بهسازی ونوسازی فضاهای فرهنگی وهنری	۹۶۰۴۵۸	تعمیرات و تجهیزات مجتمع های فرهنگی و هنری	خراسان رضوی	خلیل آباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی	۱۰۰	بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری	۴۰۰۰	متر مربع	۳,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۱	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	۸۲۲۸۰۳	ایجاد زیرساختها در منطقه گردشگری پارک ملی تندوره	خراسان رضوی	درگز	اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی	۳۰	تجهیز امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۶۰۶۴۲	میلیون ریال	۷۰,۰۰۰
۱۱۲	۱۴۰۴۰۰۲خ۰۳	مدیریت و بهره برداری پایدار از مناطق چهارگانه وشکار ممنوع استان	۸۶۰۳۵۱	احداث و نگهداری پارک طبیعت پردیسان	خراسان رضوی	طرقبه شانديز	اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی					
۱۱۳	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	۸۷۰۶۱۳	مطالعه و ایجاد زیرساخت های گردشگری پارک ویرانی	خراسان رضوی	طرقبه شانديز	اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی	۱۰	تجهیز امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۳۱۸۷۳	میلیون ریال	۵۰,۰۰۰
۱۱۴	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	۹۵۰۰۵۰	ایجاد زیرساختها گردشگری دریاچه بزنگان	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی	۱۰	تجهیز امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۹۸۵۴	میلیون ریال	۵۰,۰۰۰
۱۱۵	۱۵۰۳۰۰۳خ۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۰۹۹۰	تامین آب آشامیدنی روستایی -باخرز	خراسان رضوی	باخرز	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۰۹	میلیون متر مکعب	۱۰۳,۳۰۳
۱۱۶	۱۵۰۳۰۰۳خ۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۰۹۹۴	تامین آب آشامیدنی روستایی -بجستان	خراسان رضوی	بجستان	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۱,۰۷	میلیون متر مکعب	۳۷,۶۷۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۷	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۰۹۹۹	تامین آب آشامیدنی روستایی - بردسکن	خراسان رضوی	بردسکن	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۰۹	میلیون مترمکعب	۱۰۸,۰۸۲
۱۱۸	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۳۰	تامین آب آشامیدنی روستایی - تایباد	خراسان رضوی	تایباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۳۳	میلیون مترمکعب	۸۴,۶۷۶
۱۱۹	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۳۴	تامین آب آشامیدنی روستایی - فیروزه	خراسان رضوی	فیروزه	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۹	میلیون مترمکعب	۹۹,۷۱۹
۱۲۰	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۳۹	تامین آب آشامیدنی روستایی - تربت جام	خراسان رضوی	تربت جام	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۶,۵۸	میلیون مترمکعب	۲۲۴,۹۶۶
۱۲۱	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۴۱	تامین آب آشامیدنی روستایی - تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۴,۹۵	میلیون مترمکعب	۱۵۶,۸۰۷
۱۲۲	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۴۳	تامین آب آشامیدنی روستایی - جغتای	خراسان رضوی	جغتای	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۹۲	میلیون مترمکعب	۱۲۶,۸۸۲
۱۲۳	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۴۶	تامین آب آشامیدنی روستایی - جوین	خراسان رضوی	جوین	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۴,۱۲	میلیون مترمکعب	۱۳۳,۵۱۸
۱۲۴	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۴۸	تامین آب آشامیدنی روستایی - چناران	خراسان رضوی	چناران	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۹	میلیون مترمکعب	۱۳۷,۰۳۹
۱۲۵	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۵۱	تامین آب آشامیدنی روستایی - خلیل آباد	خراسان رضوی	خلیل آباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۱,۸۶	میلیون مترمکعب	۶۷,۰۷۶

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲۶	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۵۴	تامین آب آشامیدنی روستایی -خواف	خراسان رضوی	خواف	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۵,۰۷	میلیون مترمکعب	۱۶۳,۶۸۱
۱۲۷	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۵۷	تامین آب آشامیدنی روستایی -خوشاب	خراسان رضوی	خوشاب	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۳۷	میلیون مترمکعب	۷۷,۸۲۰
۱۲۸	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۵۹	تامین آب آشامیدنی روستایی -درگز	خراسان رضوی	درگز	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۲۱	میلیون مترمکعب	۷۸,۹۲۳
۱۲۹	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۶۱	تامین آب آشامیدنی روستایی -رشتخوار	خراسان رضوی	رشتخوار	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۸۳	میلیون مترمکعب	۱۲۵,۴۱۰
۱۳۰	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۶۴	تامین آب آشامیدنی روستایی -زاوه	خراسان رضوی	زاوه	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۴,۴۷	میلیون مترمکعب	۱۵۷,۹۰۱
۱۳۱	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۶۷	تامین آب آشامیدنی روستایی -سبزوار	خراسان رضوی	سبزوار	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۵,۴۳	میلیون مترمکعب	۱۷۵,۳۵۳
۱۳۲	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۶۹	تامین آب آشامیدنی روستایی -سرخس	خراسان رضوی	سرخس	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۹۴	میلیون مترمکعب	۱۰۰,۰۱۱
۱۳۳	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۷۰	تامین آب آشامیدنی روستایی -طرقبه شانديز	خراسان رضوی	طرقبه شانديز	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۷۶	میلیون مترمکعب	۹۰,۷۱۹
۱۳۴	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۷۲	تامین آب آشامیدنی روستایی -فریمان	خراسان رضوی	فریمان	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۴۶	میلیون مترمکعب	۸۸,۷۱۲

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۳۵	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۷۴	تامین آب آشامیدنی روستایی -قوچان	خراسان رضوی	قوچان	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۴,۴۱	میلیون مترمکعب	۱۵۳,۸۰۸
۱۳۶	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۷۶	تامین آب آشامیدنی روستایی -کاشمر	خراسان رضوی	کاشمر	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۴,۱۹	میلیون مترمکعب	۱۵۲,۳۵۵
۱۳۷	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۸۱	تامین آب آشامیدنی روستایی -کلات	خراسان رضوی	کلات	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۱,۹	میلیون مترمکعب	۶۶,۸۳۰
۱۳۸	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۸۵	تامین آب آشامیدنی روستایی -گناباد	خراسان رضوی	گناباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۳,۱	میلیون مترمکعب	۱۰۹,۹۹۶
۱۳۹	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۸۷	تامین آب آشامیدنی روستایی -مشهد	خراسان رضوی	مشهد	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۱۷,۶۶	میلیون مترمکعب	۵۶۶,۹۶۱
۱۴۰	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۸۸	تامین آب آشامیدنی روستایی -مه ولات	خراسان رضوی	مه ولات	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۶۴	میلیون مترمکعب	۹۰,۸۸۱
۱۴۱	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۹۰	تامین آب آشامیدنی روستایی -نیشابور	خراسان رضوی	نیشابور	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۱۲,۸۹	میلیون مترمکعب	۴۶۷,۲۱۵
۱۴۲	۱۵۰۳۰۰۳خ۰۱۷	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۶۱۰۹۱	تامین آب آشامیدنی روستایی -داورزن	خراسان رضوی	داورزن	شرکت آب و فاضلاب روستایی خراسان رضوی	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستایی	۲,۴	میلیون مترمکعب	۷۳,۶۸۰
۱۴۳	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۷۸۸	آبرسانی به فریمان	خراسان رضوی	فریمان	شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی	۱۰	تامین آب	۱۳	میلیون مترمکعب	۳۱۵,۳۶۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴۴	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۷۹۸	آبرسانی به قوچان	خراسان رضوی	قوچان	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۵	تامین آب	۱۳	میلیون مترمکعب	۳۱۵،۳۶۰
۱۴۵	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۸۰۶	آبرسانی به ملک آباد	خراسان رضوی	مشهد(ملک آباد)	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۸	تامین آب	۶	میلیون مترمکعب	۱۵۷،۶۸۰
۱۴۶	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۸۱۹	آبرسانی به سبزوار	خراسان رضوی	سبزوار	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۲۰	تامین آب	۳۸	میلیون مترمکعب	۹۴۶،۰۸۰
۱۴۷	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۸۲۱	آبرسانی به بجستان	خراسان رضوی	بجستان	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۲۰	تامین آب	۸	میلیون مترمکعب	۱۸۹،۲۱۶
۱۴۸	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۸۲۵	آبرسانی به گناباد	خراسان رضوی	گناباد	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۳۰	تامین آب	۱۳	میلیون مترمکعب	۳۱۵،۳۶۰
۱۴۹	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۸۷۴	آبرسانی به شهر جدید بینالود	خراسان رضوی	(بینالود)مشهد	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۵	تامین آب	۱۹	میلیون مترمکعب	۴۷۳،۰۴۰
۱۵۰	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۱۹۴۸	آبرسانی به گلپهار	خراسان رضوی	چناران	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۲۸	تامین آب	۴۴	میلیون مترمکعب	۱،۱۰۳،۷۶۰
۱۵۱	۱۳۰۷۰۰۲خ۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک	۹۶۲۶۲۷	آبرسانی به تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	شرکت آب وفاضلاب خراسان رضوی	۶۰	تامین آب	۳۲	میلیون مترمکعب	۷۸۸،۴۰۰
۱۵۲	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۵۱۷۶۹	تکمیل استخر شنای سرپوشیده فریمان (پرداخت مطالبات)	خراسان رضوی	فریمان	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۵۶۰	متر مربع	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۳	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۸۰۳۹۳	تکمیل مجموعه ورزشی دانش آموزان شهید رجایی گناباد	خراسان رضوی	گناباد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۸۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۳۰۰۰	متر مربع	۱،۰۰۰
۱۵۴	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۹۱۲۷۸	کمک به تکمیل سالن ورزشی اقا مصطفی خمینی	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۲۴۰	متر مربع	۰
۱۵۵	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۷۱	احداث و تکمیل کانونهای فرهنگی و هنری و اردوگاههای پرورشی	۸۹۲۹۲۱	بهبودی و نوسازی اردوگاه قائم مهنه	خراسان رضوی	مه ولات	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های فرهنگی و هنری		متر مربع	۰
۱۵۶	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۲۰	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۳	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۵۰،۰۰۰
۱۵۷	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۲۲	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۵	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۶۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۴۵،۰۰۰
۱۵۸	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۳۳	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان تبادکان	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۰
۱۵۹	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۳۷	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان بجستان	خراسان رضوی	بجستان	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۳۵۰	متر مربع	۴۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶۰	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۳۹	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان باخرز	خراسان رضوی	باخرز	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۸۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۳۵۰	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۱۶۱	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۴۱	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان تربت جام	خراسان رضوی	تربت جام	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۴۸,۰۰۰
۱۶۲	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۴۴	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۱	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۲۵,۰۰۰
۱۶۳	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۴۵	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۶	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۲۲,۰۰۰
۱۶۴	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۱۵۵۳	تکمیل استخر شنای سرپوشیده کودکان استثنائی	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۰
۱۶۵	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۰۲۲	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان سرخس	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۳۵۰	متر مربع	۰
۱۶۶	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۷۳	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان تایباد	خراسان رضوی	تایباد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۳۵۰	متر مربع	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶۷	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۷۴	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان قوچان	خراسان رضوی	قوچان	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۳۸،۰۰۰
۱۶۸	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۲۲۷۶	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۴	خراسان رضوی	مشهد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۸۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	متر مربع	۳۵،۰۰۰
۱۶۹	۱۸۰۱۰۰۱خ۰۵۲	احداث، توسعه و خرید مدارس ابتدایی	۹۱۰۳۷۴	احداث سالن چند منظوره سرخس	خراسان رضوی	سرخس	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۲۰۰	متر مربع	۰
۱۷۰	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۸۵	احداث استخر شنای سرپوشیده جغتای	خراسان رضوی	جغتای	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۳۲،۰۰۰
۱۷۱	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۸۶	احداث استخر شنای سرپوشیده جوین	خراسان رضوی	جوین	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۴۰،۰۰۰
۱۷۲	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۹۲	احداث استخر شنای سرپوشیده طر قبه شانديز	خراسان رضوی	طر قبه شانديز	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۳۳،۰۰۰
۱۷۳	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۹۳	احداث استخر شنای سرپوشیده مه ولات	خراسان رضوی	مه ولات	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷۴	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۵۹۷	احداث سالن ورزشی استثنایی نیشابور	خراسان رضوی	نیشابور	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۲۰۰	متر مربع	۱۶،۰۰۰
۱۷۵	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۶۰۲	احداث سالن ورزشی تربت حیدریه	خراسان رضوی	تربت حیدریه	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۳۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۵۳۵	متر مربع	۲۱،۰۰۰
۱۷۶	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۶۰۵	احداث سالن ورزشی خلیل آباد	خراسان رضوی	خلیل آباد	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۴۷	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۶۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۱۷۷	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۰۶۰۶	احداث سالن ورزشی خوشاب	خراسان رضوی	خوشاب	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۵۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۲۰۰	متر مربع	۱۶،۰۰۰
۱۷۸	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۲۹۱	اجرای سالن ورزشی انداده	خراسان رضوی	جوین	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۵۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۰۰۰	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۱۷۹	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۵۳	احداث سالن ورزشی رباط جز	خراسان رضوی	خوشاب	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۰۸۳	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۱۸۰	۳۰۵۰۳خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۵۱۳	تکمیل سالن ورزشی روستای قزلقارشی جوین	خراسان رضوی	جوین	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۷	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۹۰۰	متر مربع	۱۸،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸۱	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۰۵۱۶	تکمیل سالن ورزشی آموزش و پرورش (نوده انقلاب، شامکان سبزوار)	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۵۰۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۱۸۲	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۵۰۲۸۱	تکمیل سالن ورزشی محمدی باغانی سبزوار	خراسان رضوی	سبزوار	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۷۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۶۵۰	متر مربع	۷،۰۰۰
۱۸۳	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۹	تعمیر کانونهای فرهنگی و هنری و اردوگاههای پرورشی	۹۶۰۱۲۸	تعمیرات اردوگاه باخرز	خراسان رضوی	باخرز	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های فرهنگی و هنری		متر مربع	
۱۸۴	۱۷۰۳۰۲۲خ۰۹۹	تعمیر کانونهای فرهنگی و هنری و اردوگاههای پرورشی	۹۶۰۱۳۰	تعمیرات اساسی و تجهیز کانون فرهنگی آموزش و پرورش	خراسان رضوی	طرقبه شاندیز	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضا های فرهنگی و هنری		متر مربع	
۱۸۵	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۲۴۱۱	احداث سالن ورزشی جوبین	خراسان رضوی	جوبین	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	۵۵	احداث و توسعه اماکن و فضا های ورزشی دانش آموزی	۱۲۶۵	متر مربع	۲۲،۰۰۰

۵-۲-۱۲- پروژه‌های استان خراسان شمالی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۷۰۰۳ع۰۰۹	مطالعه و توسعه منابع آب درحوضه های آبریز استان	۹۱۰۱۶۴	انتقال آب از سرانی به شیروان	خراسان شمالی	شیروان	وزارت نیرو (مدیریت منابع آب)	۰,۱۵	انتقال آب	میلیون مترمکعب	۱۱,۴	۲,۰۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۷۰۰۵ع۰۱۶	بازگشایی و ساماندهی مسیلها و رودخانه های استان	۹۰۰۵۸۴	احداث کانال مسیل و استخر پساب فاضلاب بجنورد	خراسان شمالی	بجنورد	وزارت نیرو (مدیریت منابع آب)	۰,۳۵	انتقال پساب	میلیون مترمکعب	۵	۱۸۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۷۰۰۲ع۰۴۲	آبرسانی به شهرهای استان	۸۴۰۱۹۰	تکمیل طرح آبرسانی به شهر بجنورد از سد شیرین دره به روش BOT	خراسان شمالی	بجنورد	وزارت نیرو (فاضلاب)	۰	جمعیت بهره بردار	هزار نفر	۲۲۰	۴۰۰,۰۰۰
۴	۱۳۰۷۰۰۲ع۰۰۳	بازسازی تأسیسات شهری	۸۴۰۱۹۰	نیترات زدایی از آب چاه های بجنورد	خراسان شمالی	بجنورد	وزارت نیرو (فاضلاب)	۰	جمعیت بهره بردار	هزار نفر	۲۲۰	۲۴۰,۰۰۰
۵	۱۳۰۷۰۰۲ع۰۴۲	آبرسانی به شهرهای استان	۸۴۰۱۹۱	آبرسانی به شهر آشخانه از چاه های قره میدان	خراسان شمالی	آشخانه	وزارت نیرو (فاضلاب)	۰	جمعیت بهره بردار	هزار نفر	۲۵	۳۵۰,۰۰۰
۶	۱۳۰۷۰۰۲ع۰۴۲	آبرسانی به شهرهای استان	۸۴۰۱۹۰	حفر ، تجهیز و اجرای خط انتقال آب شرب چاه های شمال شهر بجنورد	خراسان شمالی	بجنورد	وزارت نیرو (فاضلاب)	۰	جمعیت بهره بردار	هزار نفر	۲۲۰	در دست بررسی
۷	۱۵۰۲۰۰۵ع۰۳۴	ارائه خدمت به کوچندگان	۸۹۰۳۰۰	احداث، نگهداری انبار علوفه عشایری فاروج	خراسان شمالی	فاروج	وزارت جهاد کشاورزی	۰,۸	تن	تن	۵۰۰	۱,۵۰۰
۸	۴۰۱۱۶ع۰۰۵	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع های گلخانه ای استان	۹۰۰۷۴۱	ایجاد تاسیسات زیر بنایی مجتمع های گلخانه ای	خراسان شمالی	اسفراین	وزارت جهاد کشاورزی	۰,۷	احداث مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۴۹۹	۵۰۰,۰۰۰
۹	۴۰۱۱۶ع۰۰۵	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع های گلخانه ای استان	۸۴۰۱۵۶	ایجاد تاسیسات زیر بنایی مجتمع های گلخانه ای	خراسان شمالی	مانه و سملقان	وزارت جهاد کشاورزی	۰,۷	احداث مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۳۵۵	۴۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲ع۱۴۸	احداث فضاهای فرهنگی و هنری	۹۳۰۰۹۹	احداث مجتمع فرهنگی و هنری فاروج	خراسان شمالی	فاروج	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۰,۴	ارتقاء زیرساخت های فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۰۵۰	۲۰,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۳۰۳۴ع۰۳۹	احداث فضاهای فرهنگی و هنری	۸۵۰۸۲۷	احداث مجتمع فرهنگی و هنری گرمه	خراسان شمالی	گرمه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۰,۷	ارتقاء زیرساخت های فرهنگی و هنری	مترمربع	۲۲۰۰	۱۰,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۳۰۳۴ع۰۳۹	احداث فضاهای فرهنگی و هنری	۸۵۰۷۱۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری جاجرم	خراسان شمالی	جاجرم	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۰,۷	ارتقاء زیرساخت های فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۰۵۰	۱۵,۰۰۰
۱۳	۳۰۵۰۱ع۰۴۰	احداث، تکمیل و تجهیز استخر سرپوشیده در استان	۸۹۰۶۷۵	استخر سرپوشیده گرمه	خراسان شمالی	گرمه	وزارت ورزش و جوانان	۰,۴۵	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	مترمربع	۱۵۰۰	۴۰,۰۰۰
۱۴	۳۰۵۰۱ع۰۴۰	احداث، تکمیل و تجهیز استخر سرپوشیده در استان	۸۹۰۷۳۲	استخر سرپوشیده فاروج	خراسان شمالی	فاروج	وزارت ورزش و جوانان	۰,۵۵	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	مترمربع	۱۵۰۰	۳۰,۰۰۰
۱۵	۳۰۵۰۱ع۰۱۱	احداث، توسعه و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۹۳۰۰۵۵	سالن ورزشی تیتکانلو	خراسان شمالی	تیتکانلو	وزارت ورزش و جوانان	۰,۳	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	مترمربع	۱۲۷۴	۱۰,۰۰۰
۱۶	۳۰۲۳۸ع۰۲۴	ایجاد زیر ساخت گردشگری	۸۷۰۵۵۰	مجتمع خدمات عمومی، بهداشتی گوئینیک	خراسان شمالی	رازروستای گوئینیک	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱	خدماتی، گردشگری	نفر	۱۰۰	۵۰۰
۱۷	۳۰۲۳۸ع۰۰۷	ایجاد زیر ساخت گردشگری در شهرستان فاروج	۸۷۰۸۲۸	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکواستاد	خراسان شمالی	فاروج-استاد	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱	خدماتی، گردشگری	نفر	۱۵۰	۱,۰۰۰
۱۸	۳۰۲۳۸ع۰۱۰	ایجاد زیر ساخت گردشگری در شهرستان شیروان	۸۷۰۵۵۷	سرویس بهداشتی، آلاچیق، سکو و پارکینگ زوارم	خراسان شمالی	شیروان روستای زوارم	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۹	خدماتی، گردشگری	نفر	۱۵۰	۲,۰۰۰
۱۹	۳۰۲۳۸ع۰۱۳	ایجاد زیر ساخت گردشگری	۸۷۰۵۵۰	مجتمع خدمات عمومی، بهداشتی تاتار	خراسان شمالی	بجنورد	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱	خدماتی، رفاهی و بین راهی	نفر	۱۵۰	۱,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰	۳۰۲۳۸ع۰۲۱	ایجاد زیر ساخت گردشگری در شهرستان شیروان	۸۹۰۷۰۲	سرویس بهداشتی، آلاچیق و سکو	خراسان شمالی	شیروان روستای اسطرخی	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۳	خدماتی، رفاهی	نفر	۵۰	۵,۰۰۰
۲۱	۳۰۲۳۸ع۰۲۰	ایجاد کمپینگ گردشگری	۸۹۰۶۴۶	کمپینگ گردشگری اسفیدان	خراسان شمالی	بجنورد روستای اسفیدان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۸	خدماتی، رفاهی و گردشگری	نفر	۵۰۰	۲۰,۰۰۰
۲۲	۳۰۲۳۸ع۰۰۷	ایجاد زیرساخت گردشگری منطقه نمونه	۸۷۰۸۲۹	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکو	خراسان شمالی	مانه و سملقان روستای کاستان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۹	خدماتی، گردشگری	نفر	۵۰	۳,۰۰۰
۲۳	۳۰۲۳۸ع۰۰۷	ایجاد زیرساخت گردشگری منطقه نمونه	۸۷۰۸۲۸	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکو	خراسان شمالی	قالرود روستای خسرویه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱	خدماتی، گردشگری	نفر	۵۰	۵۰۰
۲۴	۱۷۰۶۰۰۲ع۰۲۶	اجرای سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکوی نشیمن دوراهی دشت	۹۵۰۲۴۰	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکوی نشیمن	خراسان شمالی	گرمه - دوراهی دشت	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۲	خدماتی، گردشگری	نفر	۵۰۰	۲۰,۰۰۰
۲۵	۱۷۰۶۰۰۲ع۰۰۶	احداث آلاچیق در تنگه گزی جاجرم	۱۷۰۶۰۰۲ع۰۰۶	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکوی نشیمن	خراسان شمالی	جاجرم تنگه گزی	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۵	خدماتی، گردشگری	نفر	۵۰۰	۵۰,۰۰۰
۲۶	۱۳۰۲۳۸۰۰۴	احداث کمپینگ گردشگری	۱۳۰۲۳۸۰۰۴	سرویس بهداشتی و آلاچیق و سکوی نشیمن، پارکینگ، غرفه فروش	خراسان شمالی	فاروج	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۲	خدماتی، گردشگری، رفاهی	نفر	۲۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰
۲۷	۹۰۰۰۵	احداث و تعمیر و تجهیز مراکز فنی و حرفه ای استان	۳۰۱۱۱ع۰۱۶	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران بجنورد	خراسان شمالی	بجنورد	سایر	۰,۳۵	مساحت عرصه	متر مربع	۲۰۰۰	۱۸,۰۰۰
۲۸	۴۰۹۰۳ع۰۹۳	احداث پایانه های مسافری شهری	۸۷۰۰۵۴	احداث پایانه مسافری بجنورد	خراسان شمالی	بجنورد	وزارت راه و شهرسازی (جاده ای)	۱۰	توسعه حمل و نقل جاده ای	متر مربع	۶۵۰۰	۹۰,۰۰۰

۵-۲-۱۳- پروژه‌های استان خوزستان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	احداث فرهنگسرا در سطح استان	۹۶۲۷۹۸	خانه فرهنگ اهواز	خوزستان	اهواز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۱۰	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۱۷۰۰	مترمربع	۵۰،۰۰۰
۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۴	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۳۲۱۲۱	فرهنگسرای ماهشهر	خوزستان	بندرماهشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۹۰	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۳۷۰۰	مترمربع	۱۲،۰۸۸
۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	احداث خانه هنر	۸۸۸۵۵۲	خانه هنر مسجد سلیمان	خوزستان	مسجدسلیمان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۸۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۱۸۰۰	مترمربع	۱۲،۲۰۰
۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث فرهنگسرا و کتابخانه	۹۰۲۲۰۶	فرهنگسرای هفتگل	خوزستان	هفتگل	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۶۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۹۰۰	مترمربع	۱۴،۰۰۰
۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث فرهنگسرا و کتابخانه	۹۰۱۸۷۲	فرهنگسرای الهایی	خوزستان	اهواز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۸۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۹۰۰	مترمربع	۵،۸۰۰
۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۹	احداث و تجهیز فرهنگسرا و مجتمع های فرهنگی	۹۲۱۳۱۴	فرهنگسرای زوئیه	خوزستان	اهواز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۸۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۳،۰۲۷
۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۸	احداث خانه هنرمندان اهواز	۸۱۰۸۵۰	خانه هنرمندان	خوزستان	اهواز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۶۰	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۳۸۴۰	مترمربع	۵۸،۰۰۰
۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۰	تالار نمایش موزه هنرهای معاصر	۸۱۰۸۱۷	تالار همایش و نمایش	خوزستان	اهواز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان	۶۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۸۶۵۰	مترمربع	۴۳،۳۰۰
۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	نوسازی سینما بهمن دزفول	۹۰۲۲۳۸	نوسازی سینما بهمن دزفول	خوزستان	دزفول	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی خوزستان	۵	احداث، توسعه مراکز فرهنگی هنری و مذهبی	۵۶۰۰	مترمربع	۲۰۰،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	۸۹۲۳۹۱	استخر صفی آباد دزفول	خوزستان	دزفول	وزارت ورزش و جوانان	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	۴۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	۹۰۱۷۱۷	استخر سرپوشیده ناصر خسرو	خوزستان	اهواز	وزارت ورزش و جوانان	۷۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۲۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۵ض۰۰۹	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	۹۶۲۶۰۴	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۲ اهواز (مدرسه آزادی)	خوزستان	اهواز	اداره کل نوسازی مدارس خوزستان	۸۰	احداث توسعه و خرید فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۰۰	مترمربع	۲۸۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۵ض۰۰۹	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	۹۶۲۶۰۶	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۴ اهواز (مدرسه ابن سینا)	خوزستان	اهواز	اداره کل نوسازی مدارس خوزستان	۹۰	احداث توسعه و خرید فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۰۰	مترمربع	۱،۴۰۰
۱۴	۳۰۲۳۳۰۱۶	مطالعه، حفظ و مرمت بناهای تاریخی	۸۰۱۱۵۸	مطالعه، حفظ و مرمت خانه قدیمی سوزنگر دزفول	خوزستان	دزفول	اداره کل میراث فرهنگی	۸۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۵۰۰	مترمربع	۲،۵۰۰
۱۵	۳۰۲۳۸۰۴۰	احداث مجتمع های گردشگری	۸۷۳۰۱۷	احداث مجتمع گردشگری و آبدرمانی گراب	خوزستان	بهبهان	اداره کل میراث فرهنگی	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	.	میلیون ریال	۳۰،۰۰۰
۱۶	۳۰۲۳۸۰۴۰	احداث مجتمع های گردشگری	۸۷۳۰۱۴	احداث مجموعه سیاحتی رباط باغملک	خوزستان	باغملک	اداره کل میراث فرهنگی	۴۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	.	میلیون ریال	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۳۰۲۳۸۰۴۰	احداث مجتمع های گردشگری	۸۷۳۰۱۹	احداث مجتمع تفریحی و گردشگری و آبدرمانی گلگیر	خوزستان	مسجدسلیمان	اداره کل میراث فرهنگی	۹۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	۱۲۰۰۰	میلیون ریال	۳۰۰۰
۱۸	۳۰۲۳۸۰۴۰	احداث مجتمع های گردشگری	۸۷۳۰۱۵	احداث مجموعه سیاحتی مال آقا باغملک	خوزستان	باغملک	اداره کل میراث فرهنگی	۹۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری	۷۰۰۰	میلیون ریال	۴,۰۰۰
۱۹	۳۰۲۳۳۰۱۲	ساماندهی و مرمت مجموعه شوش	۹۳۰۹۵۴	قلعه شوش	خوزستان	شوش	اداره کل میراث فرهنگی	۷۰	مرمت حفظ و احیا و نگهداری اماکن مذهبی	۲۰۰۰	متر مربع	-
۲۰	۳۰۲۳۳۰۱۹	مرمت و ساماندهی بنای تاریخی	۸۷۲۸۷۳	خانه صمیمی رامهرمز	خوزستان	رامهرمز	اداره کل میراث فرهنگی	۸۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۲۰۰۰	مترمربع	۱,۵۰۰
۲۱	۳۰۲۳۳۰۲۲	مرمت بنای تاریخی	۸۸۳۶۵۰	قلعه سلاسل	خوزستان	شوشتر	اداره کل میراث فرهنگی	۴۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۳۰۰۰	-	۳۰۰۰
۲۲	۳۰۲۳۳۰۳۴	حفظ احیا و مرمت و بهسازی اماکن تاریخی	۸۵۱۸۴۷	سرای معین التجاره	خوزستان	اهواز	اداره کل میراث فرهنگی	۷۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۱۰۰۰	-	-
۲۳	۳۰۲۳۳۱۴۰	مرمت بنای تاریخی	۸۸۲۲۳۳	خانه نیل ساز	خوزستان	دزفول	اداره کل میراث فرهنگی	۴۴	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۵۰۰	-	۲۱۱۵
۲۴	۳۰۲۳۳۰۳۹	مرمت بنای تاریخی	۸۷۲۸۷۱	کاروانسرای دهدز	خوزستان	ایذه	اداره کل میراث فرهنگی	۹۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسرای و ابنیه تاریخی	۲۰۰۰	-	۴,۴۷۱

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۷۰۴۰۰۲ض۰۷۶	کمپ گردشگری	۹۲۱۳۰۷	صیدون سید بهزاد	خوزستان	باغملک	اداره کل میراث فرهنگی	۶۰	زیرساخت	۳۰۰۰۰	-	۲۸۹۵
۲۶	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۰	احداث و توسعه و تعمیر و تجهیز مراکز فنی و حرفه ای و مهارتی	۹۲۰۳۵۵	تخریب و احداث کارگاه آموزش نانوایی نان نیمه حجیم به روش صنعتی در مرکز امام علی	خوزستان	اهواز	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۸۵	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۵	متر مربع	۱۰۰۰۰
۲۷	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۲	احداث و توسعه و تعمیر و تجهیز مراکز فنی و حرفه ای و مهارتی	۹۰۲۱۰۳	احداث مجتمع آموزشی چند منظوره در مرکز برادران	خوزستان	دزفول	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۶۵	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۴۰	متر مربع	۵۰۰۰۰
۲۸	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۲	احداث و توسعه و تعمیر و تجهیز مراکز فنی و حرفه ای و مهارتی	۹۰۱۷۳۱	احداث و تجهیز کارگاه آموزشی غواصی	خوزستان	بندر ماهشهر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۳۹	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۴۴۰۰	متر مربع	۷۰۰۰۰۰
۲۹	۱۸۰۲۰۰۵ض۱۰۳	طراحی و احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۸۶۰۳۹۳	احداث مرکز آموزش هتلداری خرمشهر	خوزستان	خرمشهر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۹۹	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۲۳۴۸	متر مربع	۱۵۰۰
۳۰	۱۸۰۲۰۰۵ض۰۴۴	احداث و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۸۹۱۳۷۳	احداث و تجهیز ساختمان مرکز فنی و حرفه ای خواران اهواز	خوزستان	اهواز	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۴۰	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۷۸۳	متر مربع	۲۸،۵۰۰
۳۱	۱۸۰۲۰۰۵ض۱۰۳	طراحی و احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۸۶۱۸۲۹	احداث مرکز تکمیل مهارت صنعتی در شهرک صنعتی شماره ۲ اهواز	خوزستان	اهواز	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۷۵	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۳۶	متر مربع	۱۸۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲	۱۰۴ض۱۸۰۲۰۰۵	احداث مراکز فنی و حرفه ای استان	۸۷۱۲۲۲	احداث مرکز شهرک صنعتی آبادان	خوزستان	آبادان	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	۶۰	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۸۰	متر مربع	۱۸۰۰۰
۳۳	۰۰۲ض۱۳۰۵۰۲۴	احداث انبارهای مکانیزه گندم	۸۳۱۳۸۱	احداث سیلوی فلزی ۷۵ هزار تنی سوسنگرد	خوزستان	دشت آزادگان	شرکت غله و خدمات بازرگانی منطقه ۴	۹۰	پروژه	۱	پروژه	
۳۴	۰۰۹ض۱۳۰۶۰۰۸	احداث، توسعه و تکمیل زیرساختهای مجتمع های شیلاتی استان	۹۲۰۰۰۲	تکمیل تاسیسات زیربنایی مجتمع پرورش ماهی آزادگان	خوزستان	کارون	اداره کل شیلات خوزستان	۳۵،۹۵	پروژه	۱	پروژه	۹۰،۰۰۰
۳۵	۰۱۵ض۱۳۰۶۰۰۸	ایجاد زیربناها و تجهیز مراکز تحقیقاتی شیلاتی	۹۳۱۴۸۳	اجرای زیر ساخت ها و انجام تحقیقات شیلاتی	خوزستان	باوی	موسسه تحقیقات شیلات ایران	۹۰	پروژه	۱	پروژه	
۳۶	۰۱۷ض۱۳۰۶۰۰۸	احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع آبی پروری استان خوزستان	۹۵۰۳۵۹	ایجاد زیرساختهای مجتمع آبی پروری چوئنده - آبادان	خوزستان	آبادان	اداره کل شیلات خوزستان	۳۳،۶	پروژه	۱	پروژه	۱۵،۰۰۰
۳۷	۰۲۲ض۱۳۰۶۰۰۸	احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع های پرورش ماهی و میگو	۹۶۲۸۰۱	تکمیل تاسیسات زیربنایی مجتمع پرورش ماهی شهید احمدیان	خوزستان	خرمشهر	اداره کل شیلات خوزستان	۷۷،۶	پروژه	۱	پروژه	۳۰۰۰۰

۵-۲-۱۴- پروژه‌های استان زنجان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴ز۱۲۲	تعمیرات اساسی و بهسازی فضاهای ورزشی	۹۵۰۸۲۴	تعمیرات اساسی استخر حجاب	زنجان	زنجان	وزارت ورزش و جوانان	۰,۰۵	افزایش سرانه ورزشی	۱۸۰۰۰	متر مربع	۲۶,۵۰۰
۲	۱۷۰۳۰۲۲ز۱۶۸	احداث سالن نمایش و تمرین تئاتر زنجان	۸۵۰۶۱۳	سالن نمایش و تمرین تئاتر زنجان	زنجان	زنجان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی_هنری	۱۶۳۵	متر مربع	۵۰,۰۰۰
۳	۱۷۰۳۰۲۲ز۰۲۲	مطالعه واحداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرزین آباد	۹۰۱۲۱۲	مجتمع فرهنگی هنری شهر زرین آباد	زنجان	ایجرود	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی_هنری	۹۱۵	متر مربع	۹,۰۰۰
۴	۱۷۰۳۰۲۳ز۰۲۷	تعمیر و تجهیز فرهنگسراها، مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۹۷۰۲۰۸	تعمیرات اساسی و تجهیز فرهنگسرای امام (ره)	زنجان	زنجان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی_هنری	۹۰۰	متر مربع	۱۴,۰۰۰
۵	۱۷۰۲۰۰۵۶۸۰۳۷	ایجاد فضاهای ورزشی در اردوگاه های دانش آموزی زرنند و خراسانلو	۸۹۰۷۹۵	تکمیل فضای ورزشی اردوگاه دانش آموزی زرنند	زنجان	خدابنده	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۸۹,۷۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۳۶۰۰	متر مربع	۳,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۵۶۸۰۴۷	تکمیل دو باب سالن ورزشی دانش آموزی در شهر زنجان	۹۳۱۰۰۱	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی استاد شهریار	زنجان	زنجان	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۹۲,۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۶۰	متر مربع	۲,۰۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۵۶۸۰۵۱	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی حصار	۹۵۰۴۵۴	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی حصار	زنجان	خدابنده	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۶۰	متر مربع	۲,۰۰۰
۸	۱۷۰۳۰۲۲۶۸۱۹۳	ساماندهی و بهسازی اردوگاههای دانش آموزی استان	۸۶۰۵۸۰	تکمیل فضاهای فرهنگی اردوگاه خراسانلو (شهید سرداری	زنجان	ابه‌ر	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۷۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای فرهنگی و هنری	۷۸۶۰	متر مربع	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۳۰۲۲۶۸۱۹۳	ساماندهی و بهسازی اردوگاههای دانش آموزی استان	۸۶۰۵۷۹	تکمیل فضاهای فرهنگی اردوگاه دانش آموزی زرنده ساجس	زنجان	ساجس	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۷۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای فرهنگی و هنری	۱۱۵۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۵۶۸۰۵۳	تکمیل یک باب سالن ورزشی در شهرستان زنجان	۹۵۰۷۱۱	تکمیل سالن ورزشی شاهد زینبیه	زنجان	زنجان	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۶۰	متر مربع	۱،۰۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۴۷	تکمیل دو باب سالن ورزشی در شهرستان زنجان	۹۴۰۱۴۵	تکمیل سالن ورزشی شهید شیروودی	زنجان	زنجان	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۹۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۶۰	متر مربع	۱،۰۰۰
۱۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۳	احداث خوابگاه دانش آموزی اردوگاه امام خمینی (ره)	۹۶۰۰۰۱	احداث خوابگاه دانش آموزی اردوگاه امام خمینی (ره)	زنجان	زنجان	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای فرهنگی و هنری	۱۴۵۰	متر مربع	۱۹،۲۳۲
۱۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۵	احداث رصد خانه دانش آموزی	۸۶۰۴۹۲	رصدخانه دانش آموزی روستای سعیدآباد	زنجان	ایجرود	آموزش و پرورش	۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای فرهنگی و هنری	۱۶۰۰	متر مربع	۸۰،۰۰۰
۱۴	۰۹۸/۳۰۵۰۱	احداث ۳ سالن ورزشی کارگری در شهرستانهای ابهر، خداآبنده، طارم	۸۵۰۸۶۳	احداث یک باب سالن ورزشی در شهرستان طارم	زنجان	طارم	اداره تعاون کارورفاه اجتماعی	۰،۹	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۶۴۰	مترمربع	۴،۵۰۰
۱۵	۰۹۸/۳۰۵۰۱	احداث ۳ سالن ورزشی کارگری در شهرستانهای ابهر، خداآبنده، طارم	۸۵۰۸۶۰	احداث یک باب سالن ورزشی در شهرستان ابهر	زنجان	ابهر	اداره تعاون کارورفاه اجتماعی	۰،۹	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۶۴۰	مترمربع	۴،۵۰۰
۱۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۱۰	مطالعه و احداث کتابخانه مرکزی و تالار شهر زنجان	۸۴۰۸۵۰	تکمیل کتابخانه مرکزی زنجان	زنجان	زنجان	اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان	۰،۲۲	احداث	۱۸۵۵۰	مترمربع	۳۹۶،۴۸۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۱۷۰۳۰۳۴۰۱۰	مطالعه و احداث کتابخانه مرکزی و تالار شهر زنجان	۸۴۰۸۵۱	احداث تالار شهر	زنجان	زنجان	اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان	۰,۰۵	احداث	۹۲۵۰	مترمربع	۳۲۰,۸۶۰
۱۸	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰۹	احداث کتابخانه عمومی شهر آب بر	۸۹۰۲۳۱	احداث کتابخانه عمومی شهر آب بر	زنجان	آب بر	اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان	۲۰	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۸۹۵	مترمربع	۲۴,۲۲۰
۱۹	۱۷۰۶۰۰۲۰۵۵	ایجاد زیرساخت های گردشگری غار کتله خور	۹۳۰۷۵۵	توسعه و بازسازی غار کتله خور	زنجان	خدابنده	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۰	تجهیز امکانات جهت دسترسی به جاذبه های تاریخی و طبیعی	۱۷۲۰۰۰	مترمربع	۲۰,۰۰۰
۲۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث مراکز خدمات جامع سلامت شهری در استان	۹۵۰۸۸۴	مرکز خدمات جامع سلامت شهری شماره ۷ (اعتمادیه)	زنجان	زنجان	دانشگاه علوم پزشکی زنجان	۲۵	احداث و تکمیل ساختمان های شبکه بهداشت	۵۵۷	متر مربع	۱۰,۳۴۶
۲۱	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث مراکز خدمات جامع سلامت شهری در استان	۹۵۰۸۸۵	مرکز خدمات جامع سلامت شهری شماره ۸	زنجان	زنجان	دانشگاه علوم پزشکی زنجان	۲۲	احداث و تکمیل ساختمان های شبکه بهداشت	۵۵۷	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۲۲	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث مراکز خدمات جامع سلامت شهری در استان	۹۶۰۴۵۸	مرکز خدمات جامع سلامت شهری شماره ۱۴	زنجان	زنجان	دانشگاه علوم پزشکی زنجان	۲۲	احداث و تکمیل ساختمان های شبکه بهداشت	۵۵۷	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۲۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۲	اجرای خطوط اصلی شبکه پایاب سدهای استان	۸۸۰۸۷۲	اجرای خطوط اصلی شبکه پایاب سد سفید کمر	زنجان	ایجرود	اداره کل جهاد کشاورزی زنجان	۸۵	شبکه آبیاری و زهکشی	۲۰۰	هکتار	۵۰,۰۰۰
۲۴	۱۳۰۶۰۰۹۰۴۶	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی مجتمعهای گلخانه ای	۸۶۰۹۳۲	مجتمع گلخانه ای خمارک	زنجان	خدابنده	اداره کل جهاد کشاورزی زنجان	۹۰	ایجاد زیربنای مجتمع های گلخانه ای	۲۰	هکتار	۵,۸۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۳۰۶۰۰۹ز۰۴۶	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع‌های گلخانه ای	۸۶۰۹۳۰ ۸۶۰۹۳۱	مجتمع گلخانه ای وحدت	زنجان	ابهر	اداره کل جهاد کشاورزی زنجان	۵۰	ایجاد زیربناهای مجتمع های گلخانه ای	۶۰	هکتار	۷۵,۰۰۰
۲۶	۱۵۰۳۰۰۳ز۱۳۳	احداث مخازن آب شرب	۸۶۰۵۸۶	احداث مخزن ۲۰۰۰ متر مکعبی شهر هیدج	زنجان	ابهر	شرکت آبفای زنجان	۲۲,۴	مطالعه و اجرای طرح های مدیریت مصرف آب	۲۰۰۰	متر مکعب	۱۵,۰۰۰
۲۷	۱۸۰۲۰۰۵ز۰۳۳	تکمیل سالن آزمون چند منظوره مرکز خواهران الزهرا(س)زنجان	۹۳۰۳۵۸	تکمیل سالن آزمون چند منظوره مرکز خواهران الزهرا(س)زنجان	زنجان	زنجان	اداره کل فنی و حرفه ای زنجان	۰,۲	افزایش ظرفیت سنجش و آزمون	۴۰۰	نفر آزمون	۵۰,۰۰۰

۵-۲-۱۵- پروژه‌های استان سمنان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	مرمت، احیاء و بهره برداری	۹۰۰۳۱۹	مرمت، احیاء و بهره برداری از خانه ابراهیمی	سمنان	دامغان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۱	آماده سازی بنا جهت واگذاری به بخش خصوصی	-	-	۷,۵۰۰
۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	مرمت، احیاء و بهره برداری	۹۰۰۳۱۹	مرمت، احیاء و بهره برداری از خانه میر رحیمی	سمنان	دامغان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۸	آماده سازی بنا جهت واگذاری به بخش خصوصی	-	-	۷,۲۰۰
۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	تکمیل اردوگاه یادگار امام(ره) روستای نگارمن منطقه بسطام	۹۶۰۹۵۷	تکمیل اردوگاه یادگار امام(ره) روستای نگارمن منطقه بسطام	سمنان	شاهرود	وزارت آموزش و پرورش	۰,۲۵	احداث و توسعه اماکن اردوگاهی	۱۴۰۰۰۰	متر مربع	۳,۱۵۴
۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	تکمیل سالن ورزشی سرخه	۹۴۰۰۱۲	تکمیل سالن ورزشی شهرستان سرخه	سمنان	سرخه	وزارت آموزش و پرورش	۰,۳	احداث و توسعه اماکن و فضای ورزشی دانش آموزی	۱۶۶۹	متر مربع	۱۱,۴۱۶
۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	تکمیل سالن ورزشی شهرستان مهدیشهر	۹۲۰۲۷۴	تکمیل سالن ورزشی شهرستان مهدیشهر	سمنان	مهدیشهر	وزارت آموزش و پرورش	۰,۱	احداث و توسعه اماکن و فضای ورزشی دانش آموزی	۱۶۶۹	متر مربع	۱۴,۶۳۶
۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	تکمیل سالن ورزشی امیرآباد	۹۴۰۰۱۰	تکمیل سالن ورزشی امیرآباد	سمنان	دامغان	وزارت آموزش و پرورش	۰,۳	احداث و توسعه اماکن و فضای ورزشی دانش آموزی	۱۶۶۹	متر مربع	۱۱,۸۸۰
۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	تکمیل سالن ورزشی منطقه بیارجمند	۸۹۰۱۹۶	تکمیل سالن ورزشی منطقه بیارجمند	سمنان	شاهرود	وزارت آموزش و پرورش	۰,۰۸	احداث و توسعه اماکن و فضای ورزشی دانش آموزی	۱۶۶۹	متر مربع	۱۵,۳۵۲

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۰۰۵۴۳	سرویس بهداشتی بین راهی قوشه	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۸	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۳۰۰
۹	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۰۰۵۳۱	سرویس بهداشتی بین راهی آبخوری	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۹	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۲۰۰
۱۰	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۰۰۵۳۳	سرویس بهداشتی بین راهی دهنمک	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۸	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۳۰۰
۱۱	۳۰۲۳۸۰۰۸	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۱۰۹۲	سرویس بهداشتی بین راهی نام آوران	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۵۵	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۶۰۰
۱۲	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۰۰۵۳۳	سرویس بهداشتی بین راهی مگرش	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۴	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۶۰۰
۱۳	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۲۰۳۰۵	سرویس بهداشتی بین راهی عبدال آباد	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۵	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۶۰۰
۱۴	۳۰۲۳۸۰۰۲	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۰۰۵۳۴	سرویس بهداشتی بین راهی یزدان آباد	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۴۵	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۶۰۰
۱۵	۳۰۲۳۸۰۰۸	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۱۰۰۹۲	سرویس بهداشتی بین راهی میاندشت شمالی	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۴۵	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۶۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۳۰۲۳۸۰۰۸	مجتمع خدماتی بهداشتی بین راهی	۹۱۰۰۹۲	سرویس بهداشتی بین راهی میاندشت جنوبی	سمنان	سمنان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۰,۷	ساختمان و تاسیسات	۹۲	متر مربع	۴۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	تعمیر تجهیز حفظ و نگهداری اماکن ورزشی	۹۱۰۱۹۷	استخر بیارجمند	سمنان	شاهرود	وزارت ورزش و جوانان	۰,۴	افزایش سرانه اماکن ورزشی و تجهیز اماکن مستهلک جهت بهره برداری مناسب تر	۱۴۰۰	متر	۲۲,۰۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	تعمیر تجهیز حفظ و نگهداری اماکن ورزشی	۹۵۰۱۸۷	تکمیل زمین چمن شهر امیریه	سمنان	دامغان	وزارت ورزش و جوانان	۰	افزایش سرانه اماکن ورزشی و تجهیز اماکن مستهلک جهت بهره برداری مناسب تر	۴۰۰۰	متر	۳,۵۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	تعمیر تجهیز حفظ و نگهداری اماکن ورزشی	۹۶۰۷۱۸	سالن والیبال شاهرود	سمنان	شاهرود	وزارت ورزش و جوانان	۰,۸	افزایش سرانه اماکن ورزشی و تجهیز اماکن مستهلک جهت بهره برداری مناسب تر	۱۶۰۰	متر مربع	۱,۶۹۸
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	تعمیر تجهیز حفظ و نگهداری اماکن ورزشی	۹۶۰۷۱۸	استخر سمیه شاهرود	سمنان	شاهرود	وزارت ورزش و جوانان	۰,۸	افزایش سرانه اماکن ورزشی و تجهیز اماکن مستهلک جهت بهره برداری مناسب تر	۳۵۲۱	متر مربع	۳,۵۲۱
۲۱	۳۰۲۰۲۱۳۵	احداث مراکز فرهنگی و هنری استان	۸۸۰۳۸۱	مجتمع فرهنگی و هنری شه میرزاد	سمنان	مهدیشهر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۰,۱	افزایش سرانه فرهنگی و هنری شهرستان	۲۵۰۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰

۵-۲-۱۶- پروژه‌های استان سیستان و بلوچستان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۵۰۳۴۹	احداث سالن ورزشی چندمنظوره هامون	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل ورزش و جوانان استان	۶۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰	مترمربع	
۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۸۹۰۴۹۶	تکمیل سالن ورزشی چندمنظوره کنارک	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل ورزش و جوانان استان	۹۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۴۰	مترمربع	
۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۰۰۷۷۲	مطالعه واحداث میدان کریکت چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل ورزش و جوانان استان	۴۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۷۰۰۰	مترمربع	
۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۸۴۲۳۹۵	احداث سالن ورزشی ۲۰۰۰ نفری چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل ورزش و جوانان استان	۹۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۶۵۰	مترمربع	
۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۵۰۴۲۳	احداث سالن ورزشی چندمنظوره میرجاوه	سیستان و بلوچستان	میرجاوه	اداره کل ورزش و جوانان استان	۳۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۴۰	مترمربع	
۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۹	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۶۲۸۸۶	بهسازی و نوسازی و تجهیز سالن های مجموعه امام علی (ع)	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل ورزش و جوانان استان	۱۱	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	
۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۰۰۷۶۳	مطالعه واحداث خانه کشتی زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل ورزش و جوانان استان	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰۰	مترمربع	
۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۰۰۷۶۴	مطالعه واحداث سالن خانه کبندی زابل	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کل ورزش و جوانان استان	۵۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۳۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۸۳۲۳۸۴	مطالعه واحداث مرکزورزشی زابل (خانه کشتی)	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کل ورزش و جوانان استان	۸۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۷۷۷	مترمربع	
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی استان	۹۵۰۳۴۷	احداث سالن ورزشی چندمنظوره بنجار	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کل ورزش و جوانان استان	۱۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰	مترمربع	
۱۱	۱۷۰۷۰۰۲۰۰۳	احداث و تکمیل مرکز صنایع دستی در استان	۹۰۲۴۳۶	احداث و تجهیز مرکز صنایع دستی شهرستان سرباز	سیستان و بلوچستان	سرباز	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۶۸	ایجاد کارگاههای هنرهای صنایع دستی	۱۰۰۰	مترمربع	
۱۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۱۸۵	احداث تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری نیمروز	سیستان و بلوچستان	نیمروز	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۸	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۲۲۰۰	میلیون ریال	
۱۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۱۸۷	احداث تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری هامون	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۱۳	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۴۲۰۰	میلیون ریال	
۱۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۴۰۴۵۰	احداث تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری شهر سوخته	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۶	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۱۱۰۰	میلیون ریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۱۸	احداث تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری بیابان لوت	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۱۷	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۵۰۰	میلیون ریال	
۱۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۱۵	احداث تکمیل و تجهیز ساختمان گردشگری کاروانسرای نصرت آباد	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۲۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۰۳۰۰	میلیون ریال	
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۸۷۰۰۸۶	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری کوشه خاش	سیستان و بلوچستان	خاش	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۵۷	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۴۰۰۰	میلیون ریال	
۱۸	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۰۷	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری در روستای کلپورگان سراوان	سیستان و بلوچستان	سراوان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۱۶	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۳۵۰۰	میلیون ریال	
۱۹	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۰۶	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری ناهوک	سیستان و بلوچستان	سراوان	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۲۴	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۰	میلیون ریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۱۹۰	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری چشمه آب گرم بزمان	سیستان و بلوچستان	ایرانشهر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۱۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۶۰۰	میلیون ریال	
۲۱	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۱۲	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری آب معدنی روستای چانف	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۰	میلیون ریال	
۲۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۱۱	ایجاد زیرساخت گردشگری محور تنگه سرحه	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۵۵	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۳۰۰۰	میلیون ریال	
۲۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۴۰۴۵۹	احداث تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری پارک بهاران	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۱۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۷۰۰۰	میلیون ریال	
۲۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۷	ایجاد زیرساخت های روستاهای هدف گردشگری	۹۴۰۴۵۸	احداث و تجهیز مجتمع گردشگری رمین	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۳۲	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۳۶۰۰	میلیون ریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۰۳	احداث و تجهیز کمپینگ گردشگری روستای درک زرآباد	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۲۷	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۵۱۰۰	میلیون ریال	
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث کمپ ها و مجتمع های گردشگری در سطح استان	۹۵۱۲۰۴	احداث، تکمیل و تجهیز کمپینگ گردشگری ساحلی کنارک	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۶۰۰	میلیون ریال	
۲۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۷	ایجاد زیرساخت های روستاهای هدف گردشگری	۹۳۰۹۹۶	احداث تکمیل و تجهیز مجتمع گردشگری در روستای قلعه نو	سیستان و بلوچستان	زهک	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۳۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۴۹۶۰	میلیون ریال	
۲۸	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۷	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های کشاورزی	۸۹۰۷۱۱	مطالعه و ایجاد زیر بناهای مجتمع دامداری نیاتک	سیستان و بلوچستان	زابل	سازمان جهاد کشاورزی استان	۴۲	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۵۰۰۰۰۰	مترمکعب	
۲۹	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۷	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های کشاورزی	۸۹۰۷۱۳	مطالعه و ایجاد زیر بناهای مجتمع دامداری لوارباب	سیستان و بلوچستان	زاهدان	سازمان جهاد کشاورزی استان	۲۸	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۱۰۰۰۰۰۰	مترمکعب	
۳۰	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۸	مطالعه و ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۸۶۲۰۳۹	مطالعه و اجرای تاسیسات زیر بنائی فاز دوم مجتمع گلخانه ای زهک	سیستان و بلوچستان	زهک	سازمان جهاد کشاورزی استان	۵۵	ساماندهی و احداث گلخانه ها و مجتمع های گلخانه ای	۸۸	هکتار	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۸	مطالعه و ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۹۶۳۰۱۶	تکمیل و بازسازی زیرساختهای مجتمع گلخانه ای چاه نیمه	سیستان و بلوچستان	زهک	سازمان جهاد کشاورزی استان	۹۰	ساماندهی و احداث گلخانه ها و مجتمع های گلخانه ای	۱۰۰	هکتار	
۳۲	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۸	مطالعه و ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۹۶۲۹۸۹	تکمیل و بازسازی زیرساختهای مجتمع گلخانه ای میرجاوه	سیستان و بلوچستان	میرجاوه	سازمان جهاد کشاورزی استان	۹۰	ساماندهی و احداث گلخانه ها و مجتمع های گلخانه ای	۴۰	هکتار	
۳۳	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۸	مطالعه و ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۹۶۲۹۸۷	تکمیل و بازسازی زیرساختهای مجتمع گلخانه ای نیکشهر	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	سازمان جهاد کشاورزی استان	۹۰	ساماندهی و احداث گلخانه ها و مجتمع های گلخانه ای	۳۰	هکتار	
۳۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۴	احداث مجتمع فرهنگی چابهار	۹۰۲۷۸۲	احداث و تکمیل مجتمع فرهنگی هنری چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل راه و شهرسازی ایرانشهر	۹۴	احداث و توسعه فضاهاى فرهنگى و هنرى	۱۴۶۴	مترمربع	
۳۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۵	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع های فرهنگی هنری	۹۰۲۷۹۷	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری فنوج	سیستان و بلوچستان	فنوج	اداره کل راه و شهرسازی ایرانشهر	۵۳	احداث و توسعه فضاهاى فرهنگى و هنرى	۲۰۰۰	مترمربع	
۳۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۵	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع های فرهنگی هنری	۹۰۱۸۶۶	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان دلگان	سیستان و بلوچستان	دلگان	اداره کل راه و شهرسازی ایرانشهر	۷۵	احداث و توسعه فضاهاى فرهنگى و هنرى	۲۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۷	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۸	مطالعه و احداث راههای دسترسی به معادن و طرح های تولیدی و اقتصادی در جنوب استان	۹۳۰۲۴۲	مطالعه و احداث راه دسترسی به کارخانه سیمان طیس	سیستان و بلوچستان	سرباز	اداره کل راه و شهرسازی ایرانشهر	۴۹	احداث راه دسترسی تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی	۲	کیلومتر	
۳۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۸۵	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری سرباز	سیستان و بلوچستان	سرباز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۳	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	مترمربع	
۳۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۸۳	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری خاش	سیستان و بلوچستان	خاش	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۵	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۰۰	مترمربع	
۴۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۸۲	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۴	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۳۰۰	مترمربع	
۴۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۸۰	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری کنارک	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۱۷	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۹	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری ایرانشهر	سیستان و بلوچستان	ایرانشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۷	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۰۰	مترمربع	
۴۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۸	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری نیکشهر	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۸	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۷۰۰	مترمربع	
۴۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۶	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری سراوان	سیستان و بلوچستان	سراوان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۵	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۴۰۰	مترمربع	
۴۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۴	تکمیل و تجهیز نگارخانه سراوان	۹۴۰۵۰۵	تکمیل و تجهیز نگارخانه سراوان	سیستان و بلوچستان	سراوان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۸۱	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰	مترمربع	
۴۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۵	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری زهک	سیستان و بلوچستان	زهک	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۵	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۵۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۱۲	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۸۰۰۰	مترمربع	
۴۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۴	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۳۷۳	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی فضاهای فرهنگی و هنری زابل	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۷	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۲۰۰۰	مترمربع	
۴۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۹	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری	۹۰۱۸۶۵	پروژه مطالعه و احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری هیرمند	سیستان و بلوچستان	هیرمند	اداره کل راه و شهرسازی استان	۵۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۲۷۰۰	مترمربع	
۵۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۴	احداث مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان	۹۳۱۰۵۵	پروژه مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان هامون	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل راه و شهرسازی استان	۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	مترمربع	
۵۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۴	احداث مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان	۹۳۱۰۵۴	پروژه احداث مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان نیمروز	سیستان و بلوچستان	نیمروز	اداره کل راه و شهرسازی استان	۴۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	مترمربع	
۵۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۵	مطالعه، احداث و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری کانون زاهدان	۹۲۰۷۹۶	پروژه مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری کانون زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل راه و شهرسازی استان	۷۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۷۵۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۳	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۲	مطالعه و احداث راههای دسترسی به معادن و طرح های تولیدی و اقتصادی در جنوب استان	۹۶۲۹۸۵	تکمیل راه دسترسی به کارخانه سیمان سیستان	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل راه و شهرسازی استان	۶۹	احداث راه دسترسی تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی	۴,۳	کیلومتر	
۵۴	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۲	مطالعه و احداث راههای دسترسی به معادن و طرح های تولیدی و اقتصادی در جنوب استان	۹۶۲۷۷۴	بهبودی راه دسترسی کارخانه سیمان خاش	سیستان و بلوچستان	خاش	اداره کل راه و شهرسازی استان	۰	احداث راه دسترسی تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی	۷	کیلومتر	
۵۵	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۲	مطالعه و احداث راههای دسترسی به معادن و طرح های تولیدی و اقتصادی در جنوب استان	۹۴۰۳۸۷	مطالعه و احداث راههای دسترسی سفیدابه به کارخانه انتیموان	سیستان و بلوچستان	نیمروز	اداره کل راه و شهرسازی استان	۰	تامین زیرساختهای معادن	۱	معدن	
۵۶	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۲	مطالعه و احداث راههای دسترسی به معادن و طرح های تولیدی و اقتصادی در جنوب استان	۹۶۲۹۸۴	ایجاد راه دسترسی به کانون انرژی نوین میل نادر	سیستان و بلوچستان	نیمروز	اداره کل راه و شهرسازی استان	۲۱	احداث راه دسترسی تا ورودی واحدهای مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی	۳۶	کیلومتر	
۵۷	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۸	احداث کتابخانه استاندارد زاهدان	۹۶۲۸۸۷	احداث کتابخانه استاندارد زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	نهاد کتابخانه های عمومی استان	۲۹	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۷۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۱	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۹۶۱۹۸۰	استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۵	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۳۴۲	مترمربع	
۵۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۱	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۹۶۱۹۸۵	استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان ایرانشهر	سیستان و بلوچستان	ایرانشهر	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۴	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۱۶۵	مترمربع	
۶۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۱	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۹۶۱۹۸۴	استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۵	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۴۶۷۵	مترمربع	
۶۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۳۱	تعمیر، تجهیز و استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۹۶۱۹۸۶	استانداردسازی کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان زابل	سیستان و بلوچستان	زابل	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۴	بهسازی و تعمیر فضاهای فرهنگی و هنری	۱۷۰۰	مترمربع	
۶۲	۱۵۰۳۰۲۰۲۰۲	انتقال و بهره برداری پساب تصفیه خانه های فاضلاب	۹۳۱۰۲۶	انتقال و بهره برداری پساب تصفیه خانه های فاضلاب	سیستان و بلوچستان	زاهدان	آب منطقه ای	۲۶	مطالعه تصفیه خانه و شبکه جمع آوری فاضلاب مسکن مهر	۱	مورد	
۶۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۲	احداث مجموعه فرهنگی و ورزشی کارگران در استان	۸۹۱۴۶۷	احداث مجموعه ورزشی کارگران ایرانشهر	سیستان و بلوچستان	ایرانشهر	اداره کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان	۶۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰۰۰	مترمربع	
۶۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۲	احداث مجموعه فرهنگی و ورزشی کارگران در استان	۹۰۳۲۳۱	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران زابل	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان	۷۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۲۶۴	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۵	۱۳۰۶۰۳۳۰۰۳	اجرای عملیات ترسیب کربن در استان	۹۶۱۶۰۰	ترسیب کربن	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	۱	توسعه پوشش گیاهی بیابان‌ها	۸۷۰۰۰	هکتار	
۶۶	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۷	ساماندهی مدیریت صید و صیادی	۹۶۰۶۲۰	ایجاد بازارچه های حراج محصولات شیلاتی کنارک	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۱۱	توسعه و ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای ساحلی و داخلی	۵	واحد صیادی	
۶۷	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۹۶۰۶۲۹	احداث بازارچه تخصصی صادرات آبزیان	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۴۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۳۰۰۰۰	تن	
۶۸	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۹۶۰۸۵۷	احداث زیستگاههای مصنوعی پرورش آبزیان	سیستان و بلوچستان	کنارک	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۱۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۰۰	تن	
۶۹	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۹۶۰۵۵۷	توسعه ، تکثیر ، پرورش و رها سازی ماهی بومی و غیر بومی اقتصادی	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۷	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۷۵۰	تن	
۷۰	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۹۶۰۵۵۹	تامین میگوی مولد ، تکثیر و پرورش میگوی بومی و گونه های جدید پرورشی	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۴	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۰۰۰	تن	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بخش اختصاصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۱	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۹۶۰۵۶۰	تکثیر و نهال کاری مانگرو	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۱۱	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۰۰	تن	
۷۲	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۳	توسعه و ساماندهی فعالیت های صید و صیادی در آبهای خارجی و داخلی	۸۹۰۹۹۵	تکمیل تاسیسات زیربنایی سایت پرورش میگوی رودیک	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۵۱	ایجاد زیربناهای مجتمع های پرورش آبزیان	۱۵۰۰۰۰۰	مترمربع	
۷۳	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۷	ساماندهی مدیریت صید و صیادی	۹۶۰۶۲۵	ایجاد بازارچه های حراج محصولات شیلاتی چابهار	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۷	توسعه و ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای ساحلی و داخلی	۵	واحد صیادی	
۷۴	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۶	احداث تاسیسات زیربنایی برای پرورش ماهی	۹۶۰۶۱۸	احداث تاسیسات زیربنایی برای پرورش ماهی در قفس	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای دور)	۲۴	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۷۵۰۰۰	تن	
۷۵	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۷	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای در استان	۸۸۱۴۷۵	احداث و تکمیل مهارتهای پیشرفته	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۸	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزشی فنی و حرفه ای و مهارتی	۵۷۸۵	مترمربع	
۷۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۲	تکمیل، تعمیر و تجهیز زائرسرای امام رضا (ع)	۹۴۰۲۱۳	تکمیل، تعمیر و تجهیز زائرسرای امام رضا (ع)	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل اوقاف و امور خیریه استان	۶۵	احداث کمپ های گردشگری و زائران	۳۵۰۰	مترمربع	
۷۷	۱۹۰۳۰۰۲۰۱۵	احداث مراکز جامع فرهنگی، ورزشی و توانبخشی اینارگران استان	۸۷۴۰۳۰	احداث مرکز جامع فرهنگی، ورزشی و توانبخشی اینارگران زاهدان	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان	۷۸	تعمیر و تکمیل مجتمع های فرهنگی و ورزشی و توانبخشی	۳۸۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۸	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۴۹۱	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	ایران شهر	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۴	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۴۳۷	تن	
۷۹	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۴۳	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	چابهار	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۷	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۰۰	تن	
۸۰	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۴۹۴	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	خاش	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۱۱۰	تن	
۸۱	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۴۹۷	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	دلگان	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۲	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۴۸۰	تن	
۸۲	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۰۰	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	زابل	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۲	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۸۳۷	تن	
۸۳	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۰۶	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	زاهدان	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۳	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۱۱۸۲	تن	
۸۴	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۰۹	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	زهک	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۲	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۰۶۲	تن	
۸۵	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۱۲	تکثیر و پرورش سایر آبزیان	سیستان و بلوچستان	زهک	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۱۳	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۸۸	تن	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۶	۱۳۰۶۰۰۸۰۱۴	ایجاد تاسیسات زیربنایی مجتمع های آبی پروری	۹۱۰۸۳۷	ایجاد تاسیسات زیربنایی مجتمع های آبی پروری	سیستان و بلوچستان	زهک	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۴۸	ایجاد زیربناهای مجتمع های پرورش آبی پروری	۹۰۰	مترمربع	
۸۷	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۱۳	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	سرباز	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۷	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۹۶۰	تن	
۸۸	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۱۶	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	سراوان	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۹۴۷	تن	
۸۹	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۱۹	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	سیب و سوران	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۴	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۳۰۰	تن	
۹۰	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۴۰	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	فnoch	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۳	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۴۰	تن	
۹۱	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۳۱	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	قصرقند	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۸	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۴۰	تن	
۹۲	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۰۳	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	مهرستان	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۳۰۰	تن	
۹۳	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۲۸	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	میرجاوه	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۰	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۴۰	تن	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۴	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۲۲	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	نیکشهر	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۵	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۹۳۲	تن	
۹۵	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۳۷	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	نیمروز	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۵	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۴۰	تن	
۹۶	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۳۴	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	هامون	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۲	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۲۴۰	تن	
۹۷	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۰	مدیریت ساماندهی فعالیت های صیادی در آبهای داخلی	۹۶۰۵۲۵	پروژه احداث استخرهای پرورش ماهی	سیستان و بلوچستان	هیرمند	اداره کل شیلات استان (آبهای داخلی)	۱	بهبود و افزایش تولیدات آبزیان	۸۸۸	تن	

۵-۲-۱۷- پروژه‌های استان فارس

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۶۰۲۰۰۶۰۰۲	احداث و تکمیل پایگاه‌های انتقال خون	۸۸۰۳۸۲	احداث پایگاه انتقال خون شیراز	فارس	شیراز	اداره کل انتقال خون	۸۰	احداث و تکمیل پایگاه‌های انتقال خون	۶۳۵	متر مربع	۵۰۰۰
۲	۱۳۰۵۰۲۴۱۰۱	احداث انبارهای مکانیزه گندم در استان فارس	۸۲۱۷۳۵	احداث سیلوی فلزی ۳۰ هزار تنی اقلید	فارس	اقلید	شرکت سهامی غله و خدمات بازرگانی منطقه ۳	۹۳	نگهداری و ذخیره سازی استاندارد گندم	۶۱۰۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۵۰۲۴۱۰۱	احداث انبارهای مکانیزه گندم در استان فارس	۸۲۱۷۳۲	احداث سیلوی فلزی ۴۰ هزار تنی داراب	فارس	داراب	شرکت سهامی غله و خدمات بازرگانی منطقه ۳	۹۲	نگهداری و ذخیره سازی استاندارد گندم	۴۲۰۰۰	متر مربع	۳,۵۰۰
۴	۱۵۰۳۰۰۳۱۱۹	آبرسانی و تامین آب آشامیدنی روستاهای فیروزآباد	۸۱۱۲۴۶	تامین آب آشامیدنی مجموعه پرزیتون (سولفیدهیروژن زدائی چاه)	فارس	فیروزآباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی		کاهش میزان پارامترسولفیدهیروژن آب	۱	حلقه	
۵	۱۵۰۳۰۰۳۱۰۷	آبرسانی و تامین آب آشامیدنی روستاهای جهرم	۹۰۱۶۲۲	تامین آب آشامیدنی مجموعه کلاکلی جهرم (سولفیدهیروژن زدائی چاه)	فارس	جهرم	شرکت آب و فاضلاب روستایی		کاهش میزان پارامترسولفیدهیروژن آب	۱	حلقه	
۶	۱۵۰۳۰۰۳۱۲۴	آبرسانی و تامین آب آشامیدنی روستاهای لارستان	۹۳۰۳۰۸	تامین آب آشامیدنی در سطح روستاهای شهرستان لارستان (سولفیدهیروژن زدائی چاه هرم و کاریان)	فارس	لارستان	شرکت آب و فاضلاب روستایی		کاهش میزان پارامترسولفیدهیروژن آب	۱	حلقه	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷	۱۵۰۳۰۰۳۱۱۱	آبرسانی و تامین آب آشامیدنی روستاهای رستم	۹۰۱۴۴۶	تامین آب آشامیدنی مجموعه دورگ دهنو رستم (سولفیدهیدروژن زدائی چاه)	فارس	رستم	شرکت آب و فاضلاب روستایی		کاهش میزان پارامترسولفیدهیدروژن آب	۱	حلقه	
۸	۱۵۰۳۰۰۳۱۱۷	آبرسانی و تامین آب آشامیدنی روستاهای فراشبند	۸۱۱۸۷۰	تامین آب آشامیدنی مجموعه قنات باغ فراشبند (اجرای آب شیرین کن)	فارس	فراشبند	شرکت آب و فاضلاب روستایی		تامین آب شیرین منطقه	۱	دستگاه	
۹	۱۷۰۳۰۲۲۴۰۰۳	مجتمع فرهنگی نیکان و جیان	۸۸۱۲۱۸	مجتمع فرهنگی مذهبی نیکان جیان	فارس	بوانات	سازمان تبلیغات اسلامی	۲۵	فرهنگی مذهبی	۳۵۴۴	متر مربع	۱۷۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲۴۰۰۳	مجتمع فرهنگی سرچهان	۸۹۱۴۰۱	مجتمع فرهنگی مذهبی سرچهان	فارس	بوانات	سازمان تبلیغات اسلامی	۲۵	فرهنگی مذهبی	۱۵۰۰	متر مربع	۱۶۰۰۰
۱۱	۱۶۰۲۰۰۱۴۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی ۱۰ تختی جهرم	۹۰۰۰۰۱	احداث مرکز بهداشتی درمانی شبانه روزی ده تختی قطب آباد	فارس	جهرم	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جهرم	۸۵		۱۰	تخت	۳۸،۹۸۵
۱۲	۱۶۰۱۰۰۳۴۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۰۰۰۰۳	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شبانه روزی ۱۰ تختی دژگرد اقلید	فارس	اقلید	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۷۵	تامین فضای بهداشتی	۱۸۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۳	۱۶۰۲۰۰۲۴۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۳۴۷	احداث پایگاه اورژانس خان زنیان شیراز	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۶۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۹۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۴۶۱	احداث پایگاه اورژانس شیراز - شماره ۱۱	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۵	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۴۶۳	احداث پایگاه اورژانس شیراز - شماره ۱۲	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۶	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۳۳۶	احداث پایگاه اورژانس شیراز - شماره ۱۷	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۷	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۴۶۰	احداث پایگاه اورژانس شیراز - شماره ۷	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۸	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۰۱۴۵۹	تکمیل پایگاه اورژانس شیراز - شماره ۲۳	فارس	شیراز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۹	۱۶۰۲۰۰۲ف۰۰۳	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز پایگاههای اورژانس	۹۶۰۳۴۸	احداث پایگاه اورژانس مشکان نی ریز	فارس	نی ریز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای درمانی	۱۴۰	مترمربع	۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۶۲	تکمیل پایگاه سلامت شهری ابواسحق کازرون	فارس	کازرون	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۸۰	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۱،۰۰۰
۲۱	۹۶۰۳۱۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۳۱۶	تکمیل پایگاه سلامت شهری امام حسن (ع) فیروزآباد	فارس	فیروزآباد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۳۲	تامین فضای بهداشتی	۱۰۰۰	مترمربع	۳،۶۰۰
۲۲	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۶۱	تکمیل پایگاه سلامت شهری پردیس کازرون	فارس	کازرون	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۵۵	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۲،۵۰۰
۲۳	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۵۸	احداث پایگاه سلامت شهری رازی نورآباد ممسنی	فارس	ممسنی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۴	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۵۹	احداث پایگاه سلامت شهری سعادت شهر پاسارگاد	فارس	پاسارگاد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۵	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۵۷	تکمیل پایگاه سلامت شهری شماره ۳ استهبان	فارس	استهبان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۳۷	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۸،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۶	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۶۰۴۶۰	احداث پایگاه سلامت شهری فرهنگ شهر کازرون	فارس	کازرون	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۲۹۴	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۷	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه‌های بهداشت روستایی	۹۶۰۴۶۵	تکمیل مرکز بهداشتی روستائی جمال آباد ارسنجان	فارس	ارسنجان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۴۶	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۸	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه‌های بهداشت روستایی	۹۶۰۳۴۹	احداث مرکز بهداشتی درمانی روستائی کوشک نی ریز	فارس	نی ریز	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۸،۰۰۰
۲۹	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۳۰۱۸۲	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی ۱۰ تختی فورگ	فارس	داراب	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۴۶	تامین فضای بهداشتی	۵۰۰	مترمربع	۴۰،۰۰۰
۳۰	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه‌های بهداشت روستایی	۹۶۰۳۰۴	احداث مرکز بهداشتی درمانی روستای اسلام آباد قیر و کارزین	فارس	قیر و کارزین	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۱۱،۰۰۰
۳۱	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه‌های بهداشت روستایی	۹۶۰۲۱۰	تکمیل مرکز بهداشتی روستای چاه کبگان مهر	فارس	مهر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۵۵	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۳،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۶۰۵۱۷	تکمیل مرکز بهداشتی روستای دولت آباد داراب	فارس	داراب	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۴۳	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۴،۵۰۰
۳۳	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۶۰۳۳۹	احداث مرکز بهداشتی روستای دهنو رستم	فارس	رستم	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۱۳۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۳۴	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۶۰۴۷۰	تکمیل مرکز بهداشتی روستای کفدهک خرامه	فارس	خرامه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۳۵	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۵،۰۰۰
۳۵	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۶۰۵۱۸	تکمیل مرکز بهداشتی روستای محمد آباد داراب	فارس	داراب	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۴۲	تامین فضای بهداشتی	۱۱۰	مترمربع	۴،۵۰۰
۳۶	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۶۰۴۶۴	احداث مرکز بهداشتی روستای نوروزان کوار	فارس	کوار	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۸،۰۰۰
۳۷	۱۶۰۱۰۰۲ف۰۰۶	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز و خانه های بهداشت روستایی	۹۵۰۱۸۹	احداث خانه بهداشت چاه زبر زرین دشت	فارس	زرین دشت	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۰	تامین فضای بهداشتی	۱۱۰	مترمربع	۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۵	احداث، تعمیر و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری	۹۳۰۲۹۳	تکمیل مرکز بهداشتی و درمانی سیدان مرودشت	فارس	مرودشت	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فارس	۶۷	تامین فضای بهداشتی	۶۱۲	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۳۹	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۱	مطالعه و احداث بیمارستانها و مراکز بهداشتی درمانی شبانه روزی فسا	۹۳۰۱۰۸	مطالعه و احداث مرکز بهداشتی درمانی شبانه روزی ۱۰ تخت خوابی نویندگان	فارس	فسا	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا	۲۷	احداث و توسعه مراکز بهداشتی درمانی	۱۷۳۰	مترمربع	۲۷،۴۰۰
۴۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۹۱۷۶۱	احداث نگارخانه آباده	فارس	آباده	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۴۵۲	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۴۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۸۲۴۴۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری مادر سلیمان پاسارگاد	فارس	پاسارگاد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۵	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۷۰۰	مترمربع	۶،۰۰۰
۴۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۸۲۱۹۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری مصیری رستم	فارس	رستم	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۸۹۰	مترمربع	۱۳،۰۰۰
۴۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۹۰۱۱۷۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری ایزدخواست آباده	فارس	ایزدخواست	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۲۵۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۴۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۹۰۱۸۳۶	احداث مجتمع فرهنگی هنری سپیدان	فارس	سپیدان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۸۵۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۴۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۸۱۲۶۵	احداث مجتمع فرهنگی هنری لامرد	فارس	لامرد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۵	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۸۵۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۴۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۹۵۰۲۷۹	احداث مجتمع فرهنگی هنری کوار	فارس	کوار	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۵	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۸۵۰	مترمربع	۲۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۷	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۹۵۰۲۷۸	احداث مجتمع فرهنگی هنری سرستان	فارس	سرستان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۶۵۰	متر مربع	۱۸،۰۰۰
۴۸	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۹۴۰۰۰۱	احداث مجتمع فرهنگی هنری خنج	فارس	خنج	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۸۰۰	متر مربع	۶،۰۰۰
۴۹	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	-	احداث مجتمع فرهنگی هنری قادرآباد	فارس	قادرآباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰		۲۰۰۰	متر مربع	۴۰،۰۰۰
۵۰	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۹۱۷۱۰	احداث مجتمع فرهنگی هنری خرامه	فارس	خرامه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۷۵۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۵۱	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	-	احداث پلاتو لار	فارس	لار	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۵	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۱۱۰۰	متر مربع	۳،۰۰۰
۵۲	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۰۷	تکمیل مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۸۷۱۴۱۷	احداث پلاتو قیر و کارزین	فارس	قیر و کارزین	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۰	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	۵۰۰	متر مربع	۴،۰۰۰
۵۳	۱۳۰۳۰۱۶ف۰۰۲	احداث و توسعه راه های فرعی	۹۱۰۵۵۲	احداث آزادراه لامرد - پارسیان	فارس	لامرد	اداره کل راه و شهرسازی لارستان		حمل و نقل جاده ای			
۵۴	۳۰۲۳۸ف۰۰۴	ایجاد زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۹۴۰۱۱۶	ایجاد زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در منطقه حفاظت شده پریشان	فارس	کازرون	اداره کل حفاظت محیط زیست	۳	توسعه گردشگری	۵۰۰۰	متر مربع	۱۴،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۵	۳۰۲۳۸ف۰۰۴	ایجاد زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۹۴۰۱۱۷	ایجاد زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در شیراز (منطقه شکار ممنوع مهارلو)	فارس	شیراز	اداره کل حفاظت محیط زیست	۵	توسعه گردشگری	۱۷	هکتار	۵۰,۰۰۰
۵۶	۱۳۰۶۰۰۲ف۰۰۴	جنگل کاری، توسعه فضای سبز، احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۴۰۰۰۲	احداث نگهداری و تجهیز پارکهای جنگلی (پارک جنگلی رودبال)	فارس	داراب	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۶۰	بهسازی	۱۵,۷	هکتار	۹,۰۰۰
۵۷	۱۳۰۶۰۰۲ف۰۰۴	جنگل کاری، توسعه فضای سبز، احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۴۰۰۰۲	احداث نگهداری و تجهیز پارکهای جنگلی (پارک جنگلی ابوالمهدی)	فارس	پاسارگاد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۷۰	بهسازی	۷۴,۵۷	هکتار	۱۵,۰۰۰
۵۸	۱۳۰۶۰۰۲ف۰۰۴	جنگل کاری، توسعه فضای سبز، احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۴۰۰۰۲	مراقبت، تولید نهال، تجهیز نهالستان (نهالستان نوجین)	فارس	فراشبند	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۷۰	بهسازی	۶,۵	هکتار	۹,۰۰۰
۵۹	۱۳۰۶۰۰۲ف۰۰۴	جنگل کاری، توسعه فضای سبز، احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۴۰۰۰۲	احداث نگهداری و تجهیز پارکهای جنگلی (پارک جنگلی بناب ارسنجان)	فارس	ارسنجان	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۷۰	بهسازی	۵۰	هکتار	۱۸,۰۰۰
۶۰	۱۷۰۶۰۰۲ف۰۲۱	ایجاد تسهیلات گردشگری در جاذبه های طبیعی استان فارس	۸۵۱۲۲۲	آب رکنی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۲۰	باز زنده سازی و احیا	۱,۸	هکتار	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۱	۳۰۲۳۸ف۰۲۱	ایجاد تسهیلات گردشگری در جاذبه های طبیعی استان فارس	۸۵۱۲۹۲	ایجاد امکانات گردشگری در شهرستان فیروزآباد (حمام قدیم میمند)	فارس	فیروزآباد	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۳۰	مرمت و احیا	۱۸۰۰	متر مربع	
۶۲	۱۷۰۴۰۰۵ف۰۰۱	احداث و تجهیز موزه ها	۸۸۲۲۱۴	احداث و تجهیز موزه آباد	فارس	آباد	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۱۵	احداث	۲۰۰۰	متر مربع	
۶۳	۱۷۰۴۰۰۵ف۰۰۱	احداث و تجهیز موزه ها	۸۸۲۲۲۰	احداث و تجهیز موزه بوانات	فارس	بوانات	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۱۵	احداث	۱۴۰۰	متر مربع	
۶۴	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی نادر زارع	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۶۵	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی کاظم کلاهی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۶۶	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی آقایی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۷	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی عبدالله محمدی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۶۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی مدرسی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۶۰	مرمت و احیا			
۶۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی زرین وفا کش	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی گنجی زاده	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی قربان زارع جدس	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی کبرا هموار	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۳	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی محمد برفی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۴	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی عباسی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۵	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی قاضی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۷۶	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی بصیرالسلطنه	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۱۰	مرمت و احیا			
۷۷	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی توحیدی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۳۰	مرمت و احیا			
۷۸	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی قلم فرسا	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی رسول کاظمی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی ابوذر تبارکی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی مهدی مقتدری	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی خوشوقت	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی سلیمانی نیا	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۴	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی قنواتی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۵	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی روا	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۶	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی مریم اسدالهی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۷	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی گواهیان	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۸۸	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی شوریده شیرازی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۵	مرمت و احیا			
۸۹	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی رضا قلی اردکانی	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۹۰	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی داوود زارع جدس	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۱	۱۷۰۴۰۰۲ف۰۰۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۵۱۱۲۴	مرمت و بهسازی خانه تاریخی خلیفه کدیور	فارس	شیراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۰	مرمت و احیا			
۹۲	۱۷۰۳۰۳۴ف۰۰۶	احداث	۸۹۱۴۲۳	کتابخانه مرکزی شهرستان کازرون	فارس	کازرون	اداره کل کتابخانه های عمومی	۳۰	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۵۰۰	متر مربع	۲۱,۰۰۰
۹۳	۱۷۰۳۰۳۴ف۰۰۶	احداث	۸۹۱۴۱۵	کتابخانه خفر	فارس	خفر	اداره کل کتابخانه های عمومی	۳۵	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۷۵۰	متر مربع	۷,۰۰۰
۹۴	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۷۴۱۰۵۱	احداث زمین خاکی در مجموعه کوی سجاد نی ریز	فارس	نی ریز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی	—	مترمربع	—
۹۵	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۲۰۱۷۵	احداث زمین چمن مصنوعی در مجموعه انقلاب کوار	فارس	کوار	اداره کل ورزش و جوانان	۷۰	توسعه فضای ورزشی	۸۲۵۰	مترمربع	—
۹۶	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۷۰۰۸۴	احداث سالن ورزشی خسروشیرین آباده	فارس	آباده	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—
۹۷	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۵۶	احداث سالن ورزشی قدمگاه ارسنجان	فارس	ارسنجان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—
۹۸	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۰۵	احداث سالن ورزشی جمال آباد ارسنجان	فارس	ارسنجان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—
۹۹	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۱۰۶۷۹	احداث سالن ورزشی احمدآباد اقلید	فارس	اقلید	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—
۱۰۰	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۲۰۰۳۹	احداث سالن ورزشی نظام آباد اقلید	فارس	اقلید	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—
۱۰۱	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۱۰۶۸۰	احداث سالن ورزشی خنجشت اقلید	فارس	اقلید	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	—

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۲	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۲۸۱	احداث سالن ورزشی باغان خنج	فارس	خنج	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۳	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۱۹	احداث سالن ورزشی عطابخش	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۴	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۴۴۲	احداث سالن ورزشی ده خیر داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۵	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۴۰۱۲۱	احداث سالن ورزشی بازرگان داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۶	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۱۰۵۲۸	احداث سالن ورزشی پاسخن داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۷	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۱۷	احداث سالن ورزشی جوانان داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۸	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۱۸	احداث سالن ورزشی دولت آباد داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۰۹	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۰۵	احداث سالن ورزشی مرز داراب	فارس	داراب	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۰	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۶۲۴	احداث سالن ورزشی بانس سپیدان	فارس	سپیدان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۱	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۶۲۳	احداث سالن ورزشی کوشک هزار سپیدان	فارس	سپیدان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۲	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۲۲	احداث سالن ورزشی طالب بیگی سروستان	فارس	سروستان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۳	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۷۰۰۸۵	احداث سالن ورزشی سیف آباد سروستان	فارس	سروستان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۴	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۷۰۰۷۰	احداث استخر سر پوشیده سروستان	فارس	سروستان	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۵	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۴۱۱	احداث سالن ورزشی مادرسلیمان پاسارگاد	فارس	پاسارگاد	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۶	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۴۴۰	احداث سالن ورزشی دولت آباد پاسارگاد	فارس	پاسارگاد	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۷	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۱۴	سالن ورزشی اکبرآباد پاسارگاد	فارس	پاسارگاد	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۸	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۱۲	احداث سالن ورزشی حجاب فسا	فارس	فسا	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۱۹	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۱۰	احداث سالن ورزشی موسقان شیراز	فارس	شیراز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۰	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۵۴	احداث خانه کاراته شیراز	فارس	شیراز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۱	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۰۹	احداث سالن ورزشی کوشک بیدک شیراز	فارس	شیراز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۲	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۵۰۱۰۳	احداث سالن ورزشی سلطان آباد شیراز	فارس	شیراز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۳	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۴۳	احداث خانه بلیارد شیراز	فارس	شیراز	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۴	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۷۶	احداث سالن ورزشی سیمکان جهرم	فارس	جهرم	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۵	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۳۲	احداث سالن ورزشی دهشیب کوار	فارس	کوار	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۶	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۲	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۰۰۲۰۵	احداث سالن ورزشی اردگراش	فارس	گراش	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۷	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۴۰۰۳۸	احداث سالن ورزشی کمالی لامرد	فارس	لامرد	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲۸	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۸۷۱۴۲۲	احداث سالن ورزشی فهلیان ممسنی	فارس	ممسنی	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۲۹	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۱۴	احداث مجموعه ورزشی مهر	فارس	مهر	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۰	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۴۸۶	احداث سالن ورزشی چاه شرف مهر	فارس	مهر	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۱	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۰۷	احداث سالن ورزشی قشلاق خرم بید	فارس	خرمبید	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۲	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۷۰	احداث سالن ورزشی کنار تخته کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۳	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۵۱۱	احداث سالن ورزشی ملانبار کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۴	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۵۰۱۰۴	احداث استخر قائمیه کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۵	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۶۰۵۱۳	احداث استخر بالاده کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۶	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۷۰۰۸۷	احداث سالن ورزشی ناصرآباد کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۷	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۵۱۳	احداث سالن ورزشی مشتاق کازرون	فارس	کازرون	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۸	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۲	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۸۵۱۹۹۵	احداث سالن ورزشی زنگی آباد مرودشت	فارس	مرودشت	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۳۹	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۳۳	احداث سالن ورزشی کناره مرودشت	فارس	مرودشت	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-
۱۴۰	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۳۴	احداث سالن ورزشی ابرج مرودشت	فارس	مرودشت	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	-

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴۱	۱۷۰۲۰۰۴ف۱۰۱	احداث و توسعه اماکن ورزشی	۹۳۰۲۳۵	احداث سالن ورزشی سیدان مرودشت	فارس	مرودشت	اداره کل ورزش و جوانان		توسعه فضای ورزشی		مترمربع	
۱۴۲	۱۰۵الف۳۰۱۱۱	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای هتل داری	۸۹۱۰۲۱	مرکز آموزش هتلداری و گردشگری	فارس	شیراز	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای	۳۵	توسعه فضای آموزشی گردشگری	۶۴۲۵	متر مربع	
۱۴۳	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۸۷۰۲۳۶	سالن چند منظوره امدادی اوز	فارس	اوز	جمعیت هلال احمر	۱۵	سوله چند منظوره امدادی ورزشی	۱۲۰۰	متر مربع	۱۸،۰۰۰
۱۴۴	۱۹۰۱۰۰۳ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۸۴۱۵۶۲	اردوگاه امدادی امام رضا (ع) ده شیخ	فارس	شیراز	جمعیت هلال احمر	۳۰	سوله چند منظوره امدادی گردشگری	۱۵	هکتار	۳۰،۰۰۰
۱۴۵	۱۹۰۱۰۰۴ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۹۰۰۷۱۳	سالن چند منظوره امدادی فراشبند	فارس	فراشبند	جمعیت هلال احمر	۲۰	سوله چند منظوره امدادی ورزشی	۱۴۴۰	متر مربع	۱۸،۰۰۰
۱۴۶	۱۹۰۱۰۰۵ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۸۸۲۳۷۶	اردوگاه اسکان اضطراری فسا	فارس	فسا	جمعیت هلال احمر	۴۵	مجموعه چند منظوره امدادی گردشگری	۱۰	هکتار	۲۰،۰۰۰
۱۴۷	۱۹۰۱۰۰۶ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۹۰۰۶۷۸	مرکز امداد شهری لارستان	فارس	لارستان	جمعیت هلال احمر	۴۰	مرکز امدادی درمانی	۴۷۰۰	متر مربع	۵۰،۰۰۰
۱۴۸	۱۹۰۱۰۰۵ف۰۰۱	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۸۹۱۶۳۸	اردوگاه اسکان اضطراری آباده	فارس	آباده	جمعیت هلال احمر	۴۵	مجموعه چند منظوره امدادی گردشگری	۱۰	هکتار	۳۰،۰۰۰
۱۴۹	۱۹۰۳۰۱۹ف۰۰۵	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۹۳۰۰۰۴	تکمیل اردوگاه فرهنگی ، ورزشی و تفریحی بهزیستی سپیدان	فارس	سپیدان	اداره کل بهزیستی	۳۲	تکمیل اردوگاه فرهنگی ، ورزشی ، تفریحی با پیش بینی احداث ساختمانهای خوابگاه ، سالن آمفی تاتر، مسجد ، سالن ورزشی ، رستوران و سالن غذاخوری ، سونیت های یک و دو و سه خوابه و راههای دسترسی ، فضای سبز و ...	کل سایت ۶۳۴۶۲ مترمربع - زیربنای ساختمانهای پیش بینی شده ۹۳۹۰ مترمربع	مترمربع	۶۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۰	۱۹۰۳۰۱۹ف۰۰۵	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۸۵۱۵۳۴	تکمیل ساختمان نیمه تمام مجتمع خدمات بهزیستی شهدای بدر محمدآباد شهرستان استهبان	فارس	استهبان - روستای محمدآباد	اداره کل بهزیستی	۷۰	مجتمع خدمات بهزیستی	متراژ زمین ۳۰۰۰ مترمربع/متراژ اعیان ۴۳۰ مترمربع	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۵۱	۱۹۰۳۰۱۹ف۰۰۵	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۸۵۱۵۳۳	تکمیل ساختمان نیمه تمام مجتمع خدمات بهزیستی شهدای دستجرد شهرستان استهبان	فارس	استهبان - روستای دستجرد	اداره کل بهزیستی	۵۰	مجتمع خدمات بهزیستی	متراژ زمین ۳۰۰۰ مترمربع/متراژ اعیان ۴۳۰ مترمربع	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۵۲	۱۹۰۳۰۱۹ف۰۰۵	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۸۵۱۵۴۹	تکمیل ساختمان نیمه تمام کارگاه حرفه آموزی معلولین شهرستان استهبان	فارس	استهبان	اداره کل بهزیستی	۷۰	کارگاه حرفه آموزی معلولین	متراژ زمین ۷۰۰ مترمربع/متراژ اعیان ۴۰۰ مترمربع	مترمربع	۱۰،۲۰۰

۵-۲-۱۸- پروژه‌های استان قزوین

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۷۰۰۳۱۰۰	ساختمان سد نهب	۹۶۰۶۹۹	ساختمان سد نهب	قزوین	تاکستان	آب منطقه ای قزوین	۸۸	تأمین آب کشاورزی	۸۰	میلیون مترمکعب	۱,۲۳۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۷۰۰۲۲۱۰	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی نهب	۹۶۰۷۰۹	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی نهب	قزوین	تاکستان	آب منطقه ای قزوین	۲۸	تأمین آب کشاورزی	۸۰	میلیون مترمکعب	۲,۱۶۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۷۰۰۲۲۳۳	آبرسانی از سد طالقان به ۱۴ شهر شمالی استان قزوین و روستاهای مسیر	۹۶۰۷۰۸	احداث خطوط آبرسانی از سد طالقان به شهرها و روستاهای استان	قزوین	قزوین- آبیک- البرز- تاکستان	آب منطقه ای قزوین	۶	تأمین آب شرب	۶۰	میلیون مترمکعب	۴,۳۰۰,۰۰۰
۴	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۴	تأمین و عرضه آب کشاورزی شهرستان تاکستان	۹۰۰۰۴۴	احداث شبکه آبیاری و زهکشی تاکستان (از محل پساب تاکستان)	قزوین	تاکستان	آب منطقه ای قزوین	۷	تأمین آب کشاورزی و تغذیه مصنوعی	۶,۲۴	میلیون مترمکعب	۱۰,۰۰۰
۵	۱۳۰۷۰۰۵۰۱۴	سدخاکی چنگوره	۹۱۰۰۹۴	سدخاکی چنگوره	قزوین	اوج	جهاد کشاورزی	۸۸	سد خاکی	۱	سد	۲۵,۰۰۰
۶	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۹	مجتمع های گلخانه ای	۹۶۰۷۲۵	مجتمع گلخانه ای نودهک	قزوین	تاکستان	جهاد کشاورزی	۵۰٪ پیرساخت	تولیدات گلخانه ای	۱	مجتمع	۵۰,۰۰۰
۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۹	کمپ گردشگری بوئین زهرا	۹۵۰۰۹۱	کمپ گردشگری بوئین زهرا	قزوین	بوئین زهرا	میراث فرهنگی	۶۰	اقامتی و گردشگری	۳	سوئیت	۷,۰۰۰
۸	۱۷۰۳۰۰۲۲۰۶	احداث تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری	۸۹۰۲۵۴	خانه فرهنگ معلم کلایه	قزوین	قزوین	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۸	فرهنگی		مترمربع	۲,۰۰۰
۹	۱۷۰۳۰۰۲۲۰۲۹	تکمیل، تعمیر و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری استان	۸۸۰۷۰۴	خانه فرهنگ زیاران	قزوین	آبیک	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰۰	فرهنگی	۱۰۰۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۱۰	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۴	طرح فاضلاب شهر قزوین	۸۱۰۰۰۱	طرح ارتقاء مدول اول تصفیه خانه فاضلاب شهر قزوین	قزوین	قزوین	شرکت آب و فاضلاب شهری استان قزوین	صفر درصد برای اجرای طرح ارتقا	افزایش ظرفیت تصفیه خانه برای پوشش ۲۴۲۰۰۰ نفر	۴۴۰۰۰	مترمکعب در شبانه روز	۵۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۸	طرح فاضلاب شهر تاکستان	۸۱۰۰۰۲	طرح ارتقاء مدول اول تصفیه خانه فاضلاب شهر تاکستان	قزوین	تاکستان	شرکت آب و فاضلاب شهری استان قزوین	۵ درصد	افزایش ظرفیت تصفیه خانه برای پوشش جمعیت ۱۳۷۰۰۰ نفر	۲۳۰۰۰	مترمکعب در شبانه روز	۴۰۰،۰۰۰
۱۲	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۴	ایجاد و توسعه تأسیسات فاضلاب شهرهای استان	۸۸۰۳۷۱	تکمیل احداث تصفیه خانه فاضلاب شهر آبیک	قزوین	آبیک	شرکت آب و فاضلاب شهری استان قزوین	۸۰	تصفیه فاضلاب برای جمعیت ۵۶۰۰۰ نفر	۱۰۲۵۰	مترمکعب در شبانه روز	۰
۱۳	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۴	ایجاد و توسعه تأسیسات فاضلاب شهرهای استان	۹۲۰۱۰۳	احداث تصفیه خانه فاضلاب شهر آبگرم	قزوین	آبگرم	شرکت آب و فاضلاب شهری استان قزوین	۱۰	تصفیه فاضلاب برای جمعیت ۱۱۰۰۰ نفر	۱۰۰۰	مترمکعب در شبانه روز	۱۵۰،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۳	احداث استخر سرپوشیده	۸۷۰۱۵۱	استخر مجموعه پیامبر اعظم (ص)	قزوین	آبیک	اداره کل ورزش و جوانان	۳۵	احداث	۱۸۰۰	مترمربع	۴۵،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۹۸	زمین چمن	۸۸۰۰۷۲	زمین چمن مینودر (آکادمی فوتبال)	قزوین	قزوین	اداره کل ورزش و جوانان	۷۰	احداث	۷۴۰۰	مترمربع	۱۴۰،۰۰۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۰۱	احداث خوابگاه	۸۹۰۲۰۵	خوابگاه ورزشی	قزوین	بویین زهرا	اداره کل ورزش و جوانان	۳۵	احداث	۱۵۰۰	مترمربع	۱۴۰،۰۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	احداث زمین چمن	۹۴۰۱۱۸	تکمیل زمین فوتبال	قزوین	اقبالیه	اداره کل ورزش و جوانان	۵	احداث	۲۰۰۰	مترمربع	۲،۵۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۸	احداث زمین چمن	۹۶۰۶۶۳	تکمیل زمین چمن اسفرورین	قزوین	تاکستان	اداره کل ورزش و جوانان	۲۰	احداث	۸۶۵۰	مترمربع	۱۷۰،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	احداث خوابگاه	۹۴۰۱۲۲	خوابگاه ورزشی	قزوین	تاکستان	اداره کل ورزش و جوانان	۵	احداث	۸۰۰	مترمربع	۱۲۰،۰۰۰
۲۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۵	احداث استخر دانش اموزی استان	۸۶۰۱۱۵	احداث استخر راه آهن قزوین	قزوین	قزوین	اداره کل آموزش و پرورش	۷۴	احداث و توسعه اماکن ورزشی دانش اموزی	۱۴۰۰	متر مربع	۱۸۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۲	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۳۰۰۴۸	استخر دانش آموزی الوند	قزوین	الوند	اداره کل آموزش و پرورش	۳۵	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۱۹۳	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۲۲	۱۷۰۳۰۲ژ۰۷۶	تکمیل استخر رشد	۸۵۰۲۱۲	تکمیل استخر رشد	قزوین	قزوین	اداره کل آموزش و پرورش	۳۰	احداث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۰۰۰	متر مربع	۳۵,۰۰۰
۲۳	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۷	احداث مجتمع ورزشی دانش آموزی استان	۸۷۰۱۵۹	تکمیل مجتمع ورزشی گلها	قزوین	قزوین	اداره کل آموزش و پرورش	۴۵	احداث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۷۹۳	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۲۴	۱۷۰۳۰۲۲ژ۰۷۶	مرکز آموزشی رفاهی و اجتماعی	۹۳۰۰۷۴	مرکز آموزشی رفاهی و اجتماعی	قزوین	تاکستان	اداره کل آموزش و پرورش	۷۰	احداث و توسعه اماکن رفاهی	۲۵۰۰	متر مربع	۸۰,۰۰۰
۲۵	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۵	تکمیل استخر دانش آموزی استان	۹۷۰۲۶۷	تکمیل استخر اوج	قزوین	اوج	اداره کل آموزش و پرورش	۲۰	احداث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۰۰۰	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۲۶	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۲	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۱۰۰۰۳	سالن ورزشی شال	قزوین	شال بوئین زهرا	اداره کل آموزش و پرورش	۷۰	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۷۰۷	متر مربع	۷۰,۰۰۰
۲۷	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۳	احداث زمین های چمن مصنوعی فوتبال دانش آموزی استان	۸۷۰۱۷۹	مجموعه ورزشی بیدستان	قزوین	البرز	اداره کل آموزش و پرورش	۳۳	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۱۰۰	متر مربع	۸۰,۰۰۰
۲۸	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۲	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۴۰۱۰۴	سالن هنرستان بوعلی سینا	قزوین	محمدیه	اداره کل آموزش و پرورش	۴۵	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۸۳۸	متر مربع	۸۰,۰۰۰
۲۹	۱۷۰۳۰۲ژ۰۷۶	احداث و تکمیل کانون های پرورشی استان قزوین	۸۵۰۲۱۲	تکمیل سالن ورزشی رشد	قزوین	قزوین	اداره کل آموزش و پرورش	۸۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۰۰۰	متر مربع	۶۰,۰۰۰
۳۰	۱۷۰۲۰۰۵ژ۰۲۲	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۶۰۲۵۵	سالن ورزشی خیری هنرستان مصطفی طاهر خانی	قزوین	تاکستان	اداره کل آموزش و پرورش	۳۰	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۵۲۴	متر مربع	۱۵۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۷۰۲۰۰۵ز۰۲۲	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۸۹۰۰۸۲	تکمیل سالن ورزشی ثامن الائمه	قزوین	ابیک	اداره کل آموزش و پرورش	۴۵	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۲۱۹۵	متر مربع	۱۵۰۰۰۰
۳۲	۱۸۰۱۰۰۱ز۰۰	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی	۹۵۰۰۷۹	احداث سالن ورزشی دانش آموزی اسفروورین	قزوین	اسفروورین تاکستان	اداره کل آموزش و پرورش	۱۰	حادث و توسعه اماکن ورزشی دانش آموزی	۵۸۵	متر مربع	۱۵۰۰۰۰
۳۳	۱۵۰۳۰۰۳ز۰۶۴	تعمیر و بهسازی اردو گاههای استان قزوین	۹۶۰۷۸۷	تکمیل اردو گاه یانس اباد	قزوین	یانس اباد ابیک	اداره کل آموزش و پرورش	۹۰	بهسازی و تعمیر فضا های فرهنگی و هنری	۵۰۰۰۰	متر مربع	۷۰۰۰۰۰
۳۴	۱۹۰۱۰۰۲ز۰۰۱	مرکز اداری، تجاری، درمانی و فرهنگی	۹۷۰۳۵۲	مرکز اداری، تجاری، درمانی و فرهنگی	قزوین	تاکستان	هلال احمر	۱۰	احداث	۳۳۰۰۰	متر مربع	۸۰۰،۰۰۰

۵-۲-۱۹- پروژه‌های استان قم

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۶۰۰۲ق۰۰۱	جنگل کاری، توسعه جنگل و احداث تجهیز پارک های جنگلی	۹۰۰۱۶۹	احداث، توسعه، نگهداری و تجهیز پارک های جنگلی (پارک ثامن الائمه) استان قم	قم	قم	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان قم	۱۰۰	مراقبت و نگهداری پارک جنگلی	۴۳۵	هکتار	۱۸۰،۰۰۰
۲	۱۷۰۳۰۲۲ ق ۲۴۶	احداث و تجهیز مجتمع بین المللی آفرینش های دینی و مذهبی	۸۹۰۴۳۸	احداث، تکمیل و توسعه کانون های پرورشی (سالن تئاتر نیمه تمام)	قم	قم	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان	۶۰	ایجاد فضای فرهنگی	۴۵۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰

۵-۲-۲۰- پروژه‌های استان کردستان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۳۰۵۰۳ت۰۰۲	احداث استخر سرپوشیده سقز	۹۰۱۱۰۱	احداث استخر سرپوشیده سقز	کردستان	سقز	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۱۵	متر مربع	۲۱۵۰	مترمربع	۲۸،۰۰۰
۲	۳۰۵۰۳ت۰۰۲	احداث استخر استادیوم بهاران	۹۰۱۱۴۰	احداث استخر استادیوم بهاران	کردستان	سنندج	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۳۵	متر مربع	۲۱۵۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۳	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۳۱	احداث استخر سرپوشیده دیواندره	کردستان	دیواندره	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۶	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۲۵،۰۰۰
۴	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۳۳	احداث استخر سرپوشیده حیات طیبه سنندج	کردستان	سنندج	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۰	متر مربع	۲۱۵۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۵	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۳۸	احداث استخر سرپوشیده شویسه سنندج	کردستان	سنندج	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۰	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۶	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۳۹	احداث استخر سرپوشیده سریش آبادقروه	کردستان	قروه	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۰	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۷	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۳۸۴	احداث استخر سرپوشیده سلیمان خاطر بانه	کردستان	سنندج	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۳۰	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۲۵،۰۰۰
۸	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۹۹۸	احداث استخر سرپوشیده دهگلان	کردستان	دهگلان	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۵	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۹	۳۰۵۰۳ت۰۰۳۱	احداث سالن ورزشی هنرستان پرتو دانش بیجار	۸۴۰۴۵۴	احداث سالن ورزشی هنرستان پرتو دانش بیجار	کردستان	بیجار	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۵۰	متر مربع	۸۴۶	مترمربع	۹،۰۰۰
۱۰	۳۰۵۰۳ت۰۱۲	احداث استخر سرپوشیده بیجار	۹۲۰۸۴۸	احداث استخر سرپوشیده بیجار	کردستان	بیجار	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۴۰	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۱۱	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۴۰	احداث استخر سرپوشیده کامیاران	کردستان	کامیاران	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۳۵	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۲۱،۰۰۰
۱۲	۳۰۵۰۳ت۰۰۵	احداث استخر های سر پوشیده استان	۹۱۰۲۳۲	احداث استخر سرپوشیده مریوان	کردستان	مریوان	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۳۵	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۲۳،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۳	۳۰۵۰۳۰۳۷	احداث سالن ورزشی چندمنظوره مجمع خیرین سقز	۸۶۰۵۵۳	احداث سالن ورزشی چندمنظوره مجمع خیرین سقز	کردستان	سقز	اداره کل نوسازی مدارس کردستان	۴۰	متر مربع	۳۸۳۰	مترمربع	۱۱,۰۰۰
۱۴	۳۰۵۰۱۰۲۸	خوابگاه ۲۰۰ نفره	۹۲۰۸۴۰	خوابگاه ۲۰۰ نفره	کردستان	سقز	اداره کل ورزش و جوانان	۳۵	متر مربع	۳۷۰۰	مترمربع	۳۵۰,۰۰۰
۱۵	۳۰۵۰۱۰۱۲	سالن روستایی وینسار	۹۰۱۳۶۷	سالن روستایی وینسار	کردستان	قروه	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰	متر مربع	۴۲۰	مترمربع	۷,۰۰۰
۱۶	۳۰۵۰۱۰۱۲	سالن سقف کوتاه مالوجه	۹۰۱۳۶۶	سالن سقف کوتاه مالوجه	کردستان	قروه	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰	متر مربع	۴۲۰	مترمربع	۳,۰۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۳	مطالعه و بهسازی مجموعه های ورزشی	۹۶۱۲۶۴	بهسازی سالن حجاب شهرستان بانه	کردستان	بانه	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰	متر مربع	۳۲۰۰	مترمربع	۱۰۰,۰۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۳	مطالعه و بهسازی مجموعه های ورزشی	۹۶۱۱۰۱	بهسازی مجموعه ورزشی سقز	کردستان	سقز	اداره کل ورزش و جوانان	۵	متر مربع	۱۸۰۰	مترمربع	۱۵۰,۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۳	مطالعه و بهسازی مجموعه های ورزشی	۹۶۱۲۰۳	بهسازی مجموعه ورزشی حجاب سنندج	کردستان	سنندج	اداره کل ورزش و جوانان	۵	متر مربع	۲۳۰	مترمربع	۴۶,۰۰۰
۲۰	۳۰۵۰۱۰۱۶	سالن سقف بلند شهرک امام	۹۱۰۲۴۲	سالن سقف بلند شهرک امام	کردستان	قروه	اداره کل ورزش و جوانان	۲۰	متر مربع	۱۳۰۰	مترمربع	۲۰,۰۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۷۷	احداث استخر سرپوشیده کامیاران	۹۶۱۱۸۶	احداث استخر سرپوشیده کامیاران	کردستان	کامیاران	اداره کل ورزش و جوانان	۴۵	متر مربع	۳۰۰۰	مترمربع	۵۰,۰۰۰
۲۲	۳۰۱۱۱۶۴۰۴۲	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۸۶۰۶۲۴	توسعه و بازسازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای کامیاران	کردستان	کامیاران	اداره کل راه و شهر سازی	۴۷	متر مربع	۳۳۰۷	مترمربع	۴۷,۰۰۰
۲۳	۳۰۱۱۱۶۴۰۱۹	مطالعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۲۰۹۹۷	مطالعه خوابگاه شبانه روزی و سلف سرویس مرکز آموزش فنی و حرفه ای مظفرآباد قروه	کردستان	قروه	اداره کل راه و شهر سازی	۵	متر مربع	۸۱۰	مترمربع	۳۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۳۰۱۱۱۶۴۰۱۹	مطالعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۲۱۰۱۲	مطالعه خوابگاه شبانه روزی و سلف سرویس مرکز آموزش فنی و حرفه ای سروآباد	کردستان	قروه	اداره کل راه و شهر سازی	۲	متر مربع	۸۱۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۲۵	۳۰۱۱۱۶۴۰۴۲	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۸۶۰۴۵۲	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای دومنظوره سنندج	کردستان	سنندج	اداره کل راه و شهر سازی	۳۶	متر مربع	۳۱۳۵	مترمربع	۵۰،۰۰۰
۲۶	۳۰۱۱۱۶۴۰۰۴	احداث و تجهیز خوابگاه شبانه روزی و سلف سرویس در مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۹۰۱۲۳۷	احداث و تجهیز خوابگاه شبانه روزی و سلف سرویس در مرکز آموزش فنی و حرفه ای بانه	کردستان	بانه	اداره کل راه و شهر سازی	۱۵	متر مربع	۱۹۵۵	مترمربع	۴۳،۰۰۰
۲۷	۳۰۱۱۱۱۰۴۲	مطالعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۴۰۹۰۶	مطالعه خوابگاه شبانه روزی و سلف سرویس مرکز آموزش فنی و حرفه ای بیجار	کردستان	بیجار	اداره کل راه و شهر سازی	۱۰	متر مربع	۸۲۲	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۲۸	۳۰۱۱۱۶۴۰۴۲	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۸۶۰۳۷۵	احداث مرکز شماره ۲ آموزش فنی و حرفه ای سقز	کردستان	سقز	اداره کل راه و شهر سازی	۷۰	متر مربع	۴۰۷۰	مترمربع	۳۵،۰۰۰
۲۹	۳۰۱۱۱۶۴۰۱۹	مطالعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۲۰۸۸۸	مطالعه سالن چند منظوره فنی و حرفه ای مرکز ورمقانی سنندج	کردستان	سنندج	اداره کل راه و شهر سازی	۲	متر مربع	۱۵۳۷	مترمربع	۴۴،۰۰۰

۵-۲-۲۱- پروژه‌های استان کرمان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۶۰۱۰۰۶۷	احداث مجتمع های دامی	۸۶۱۵۳۴	مجتمع گاو شیری دشتاب	کرمان	شهرستان بافت	اداره کل جهاد کشاورزی استان کرمان	۹۰	تولید شیر	۲۵۰۰	تن	۵,۵۵۰
۲	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۲	احداث مجتمع های دامی	۸۶۱۴۰۴	مجتمع پرورش دام سنگین کوهبنان	کرمان	شهرستان کوهبنان	اداره کل جهاد کشاورزی استان کرمان	۰۹	تولید شیر	۱۳۵۰۰	تن	۱۲,۹۵۰
۳	۱۳۰۶۰۰۸۰۴۵	ایجاد مرکز آبیان در جنوب استان	۹۰۳۵۷۲	مرکز تکثیر آبیان عنبرآباد	کرمان	عنبرآباد	اداره کل جهاد کشاورزی جنوب کرمان	۹۸	تولید و تکثیر بچه ماهی	۴۰۰۰۰۰	قطعه	۲۰,۰۰۰
۴	۱۷۰۰۲۲۰۰۷	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۱۵	سالن چندمنظوره رفسنجان	کرمان	رفسنجان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۶۰	احداث و توسعه فضا های فرهنگی و مذهبی	۲۱۵۵	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۰۳	مجتمع فرهنگی هنری رابر	کرمان	رابر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۵۶	احداث و توسعه فضا های فرهنگی و مذهبی	۲۰۴۵	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۰۶	مجتمع فرهنگی هنری فهرج	کرمان	فهرج	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۴۵	احداث و توسعه فضا های فرهنگی و مذهبی	۱۳۷۵	متر مربع	۲۵,۰۰۰
۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۰۴	مجتمع فرهنگی هنری ریگان	کرمان	ریگان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۳۵	احداث و توسعه فضا های فرهنگی و مذهبی	۱۳۷۵	متر مربع	۲۷,۰۰۰
۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۰۳	مجتمع فرهنگی هنری بافت	کرمان	بافت	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۳۴	احداث و توسعه فضا های فرهنگی و مذهبی	۲۰۴۵	متر مربع	۳۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث مجتمع های فرهنگی هنری در استان کرمان	۸۹۲۷۰۵	مجتمع فرهنگی هنری بردسیر	کرمان	بردسیر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۲۸	احداث و توسعه فضا های فرهنگی ومذهبی	۲۰۴۵	متر مربع	۲۷,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۰۲۶۰۳	تکمیل سالن ورزشی روستای محمد آباد ساقی انار	کرمان	روستای محمدآباد ساقی	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۰۳۵۷۳	تکمیل سالن ورزشی فرح آباد کرمان	کرمان	روستای فرح آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۳,۵۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۰۲۷۱۴	تکمیل سالن ورزشی لاهیجان رفسنجان	کرمان	روستای لاهیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲,۵۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث ۲۰ باب زمین چمن مصنوعی در سطح استان	۹۰۳۵۷۸	احداث زمین چمن مصنوعی کهنوج	کرمان	روستای چاه مرید	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۷۵۰۰	مترمربع	۱۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث سالن ورزشی	۹۱۱۷۱۴	احداث سالن ورزشی قاسم آباد رفسنجان	کرمان	روستای قاسم آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۰,۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۹,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۱۱۸۳۴	تکمیل سالن ورزشی محی آباد کرمان	کرمان	محی آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۲۲۰۷۸	تکمیل زمین چمن استادیوم ورزشی پروات	کرمان	پروات	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۷۵۰۰	مترمربع	۱,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۲۲۴۰۰	تکمیل سالن ورزشی ده پیش سفلی جیرفت	کرمان	روستای ده پیش سفلی	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱,۵۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۳۱	تکمیل سالن ورزشی محمدآباد ریگان	کرمان	محمد آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۵۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۳۰۴۳۱	تکمیل سالن ورزشی باغچمک بم	کرمان	روستای باغچمک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۷۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۰
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۲۲۵۲۸	تکمیل سالن ورزشی محمود آباد سیرجان	کرمان	روستای محمودآباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۷۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۲۲۴۰۲	تکمیل سالن ورزشی نجف شهر سیرجان	کرمان	سیرجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۶۴۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۳۱۸۴۳	تکمیل سالن ورزشی چند منظوره خرسند شهر بابک	کرمان	شهر بابک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۵۰۰
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۳۱۸۶۱	تکمیل سالن ورزشی صفائیه رفسنجان	کرمان	صفائیه	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲۰۰
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیف فضاهای ورزشی	۹۳۱۹۲۷	تکمیل سالن ورزشی هوتک چترود کرمان	کرمان	روستای هوتک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۷۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکیل فضاهای ورزشی	۹۳۱۸۶۲	تکمیل سالن ورزشی شهرک شهید باهنر زرنند	کرمان	زرنند	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۵,۷۶۱
۲۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکیل فضاهای ورزشی	۹۳۱۸۵۹	تکمیل سالن سقف کوتاه رابر	کرمان	رابر	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۶۰۰	مترمربع	۱,۲۰۰
۲۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث ۲۰ باب زمین چمن مصنوعی در سطح استان	۹۳۱۸۵۸	تکمیل سالن ورزشی اسماعیل آباد فهرج	کرمان	فهرج	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۵۰۰
۲۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۳۱۹۳۶	تکمیل اماکن ورزشی فاریاب(سکو، جایگاه و برجمین چمن مصنوعی)	کرمان	فاریاب	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱۰,۵۰۰
۲۹	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق استان	۸۷۱۵۲۸	احداث زورخانه راور	کرمان	راور	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۴۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۳۵۰	مترمربع	۶,۵۰۰
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکیل فضاهای ورزشی	۹۴۰۲۸۰	تکمیل زمین چمن مصنوعی منوجان	کرمان	منوجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۷۵۰۰	مترمربع	۱۲,۷۰۰
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکیل فضاهای ورزشی	۹۴۱۹۶۶	تکمیل سالن مسابقاتی رفسنجان	کرمان	رفسنجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۳۲	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۱	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز خانه های جوان	۹۶۴۰۹۴	احداث خانه جوان جیرفت	کرمان	جیرفت	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث، تکمیل، تعمیر و خانه های جوان	۷۲۰	مترمربع	۲۲,۶۱۶

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۳	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۱	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز خانه های جوان	۹۶۴۰۳۴	احداث خانه جوان ززند	کرمان	ززند	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث، تکمیل، تعمیر و خانه های جوان	۷۲۰	مترمربع	۱۸،۶۰۰
۳۴	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۱	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز خانه های جوان	۹۶۴۰۳۷	احداث خانه جوان شهر بابک	کرمان	شهر بابک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث، تکمیل، تعمیر و خانه های جوان	۷۵۰	مترمربع	۱۶،۴۰۰
۳۵	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۱	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز خانه های جوان	۹۶۴۰۹۸	احداث خانه جوان بم	کرمان	بم	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۳۰	احداث، تکمیل، تعمیر و خانه های جوان	۷۲۰	مترمربع	۲۲،۵۰۰
۳۶	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۱	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز خانه های جوان	۹۶۴۰۲۹	احداث خانه جوان کهنوج	کرمان	کهنوج	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث، تکمیل، تعمیر و خانه های جوان	۷۲۰	مترمربع	۲۰،۴۰۰
۳۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۸	تکمیل استخر شنا بهرمان رفسنجان	کرمان	بهرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۳۴،۰۰۰
۳۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۳	تکمیل سالن سقف کوتاه شهر بابک	کرمان	شهر بابک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۶۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۳۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۹	تکمیل سالن فردوسیه رفسنجان	کرمان	روستای فردوسیه	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۸،۳۰۰
۴۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۵۲۳	تکمیل زمین چمن مصنوعی تختی رفسنجان	کرمان	رفسنجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۰۰	تکمیل سالن ورزشی بزنجان بافت	کرمان	بزنجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰	مترمربع	۶۳۰
۴۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۸۲	تعمیر و تجهیز مجموعه ورزشی بشری کرمان	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۴۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۸۳	تکمیل سالن سنگنوردی کرمان	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۴۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۸۶	تکمیل سالن مسابقات کوهبنان	کرمان	کوهبنان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۴۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۸۵	تکمیل سالن ورزشی باغین	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۹۰۰	مترمربع	۷۰۰
۴۶	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق استان	۹۱۱۲۴۵	احداث زورخانه گلزار بردسیر	کرمان	گلزله	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۳۵۰	مترمربع	۳۲،۰۰۰
۴۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۲۱۹	احداث سالن ورزشی باغابر لاله زار	کرمان	لاله زار	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۴۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۰۱	تکمیل سالن سقف کوتاه بردسیر	کرمان	بردسیر	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۶۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۶۰۰	مترمربع	۹،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث سالن ورزشی (۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵)	۹۳۱۹۳۵	احداث سالن ورزشی علی آباد جیرفت	کرمان	روستای علی آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱۱،۲۰۰
۵۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۶	تکمیل فضاهای ورزشی (۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹)	۹۲۰۱۷۵	سرپوشیده کردن استخر شنای جیرفت	کرمان	جیرفت	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۳۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۵۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۷	تکمیل سالن رکن آباد رفسنجان	کرمان	روستای رکن آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۵۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۷۳	تکمیل سالن اودرج رفسنجان	کرمان	روستای اودرج	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۴،۵۰۰
۵۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۷۸	تکمیل سالن عباس آباد آقا غفور رفسنجان	کرمان	روستای عباس آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲،۸۰۰
۵۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۵۰۷۹	تکمیل سالن همت آباد آگاه رفسنجان	کرمان	روستای همت آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲،۴۰۰
۵۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۳۱۸۶۳	تکمیل سالن ورزشی محمد آباد زرنده	کرمان	روستای محمدآباد ساقی	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۷،۲۵۰
۵۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۴	تکمیل سالن سقف کوتاه سیرجان	کرمان	سیرجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۴۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۷	۱۷۰۲۰۰۱۰۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق استان	۸۷۱۵۲۸	احداث زورخانه کرمان	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۶۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۵۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۵۳۱۷۳	تکمیل زمین چمن ماهان کرمان	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۷،۳۶۰
۵۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۱	تکمیل زمین چمن شهداد	کرمان	کرمان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۱۲،۰۰۰
۶۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۸۸	سرپوشیده کردن استخر شنای کهنوج	۸۵۱۸۴۴	سرپوشیده کردن استخر شنای کهنوج	کرمان	کهنوج	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۸۵۰
۶۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکیل فضاهای ورزشی	۹۳۱۹۲۶	تکمیل زمین چمن مصنوعی شهدای حسین آباد عنبرآباد	کرمان	عنبرآباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۱۳،۱۹۵
۶۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی	۹۳۱۹۳۵	تکمیل و تجهیز سالن شهید مختاری عنبرآباد	کرمان	عنبرآباد	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۹۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۶۳	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۳	احداث سالنهای ورزشی شهرستانهای جنوب	۹۰۲۱۹۸	احداث سالن ورزشی دوساری عنبرآباد	کرمان	روستای دوساری	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۳۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۶۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۵۳۱۷۴	تکمیل زمین چمن مصنوعی روستای بجگان منوجان	کرمان	روستای بجگان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۷۵۰۰	مترمربع	۳،۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	تکمیل و سرپوشیده کردن استخر های روباز شهرستانهای جنوبی	۹۰۱۷۰۸	سرپوشیده کردن استخر شنای روبازمنوجان	کرمان	منوجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۳۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۸,۰۰۰
۶۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث سالن ورزشی	۹۱۱۴۱۴	احداث سالن ورزشی ده علی کوهبنان	کرمان	روستای ده علی	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۷۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۲۵۰۰	مترمربع	۲,۷۰۰
۶۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث سالن ورزشی	۹۱۰۵۵۰	احداث سالن ورزشی روستای سولوئیه رودبار	کرمان	روستای سولوئیه	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۷۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۳,۴۰۰
۶۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	تکمیل و سرپوشیده کردن استخر های روباز شهرستانهای جنوبی	۹۰۱۷۰۶	تکمیل و سرپوشیده کردن استخر شنای روباز رودبار	کرمان	رودبار	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۳۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۱,۲۰۰
۶۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث سالنهای ورزشی شهرستانهای جنوب	۹۰۳۲۷۳	احداث سالن ورزشی جازموریان رودبار	کرمان	روستای جازموریان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۲,۰۰۰
۷۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	احداث سالنهای ورزشی شهرستانهای جنوب	۹۰۳۳۵۸	احداث سالن ورزشی چاهدگان فهرج	کرمان	روستای چاهدگان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۸,۰۰۰
۷۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث ۲۰ باب زمین چمن مصنوعی در سطح استان	۹۱۱۴۹۶	احداث زمین چمن مصنوعی رابر	کرمان	رابر	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۸,۲۲۱
۷۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	تکمیل فضاهای ورزشی (۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹)	۹۱۰۵۵۸	احداث سالن چند منظوره قنات ملک رابر	کرمان	روستای قنات ملک	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۶۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۷۲	تکمیل سالن ورزشی علی آباد صوغان ارزوئیه	کرمان	روستای علی آباد صوغان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۷۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	تکلیل فضاهای ورزشی	۹۳۱۹۲۹	تکمیل سالن ورزشی نظام شهر نرماشیر	کرمان	نرماشیر	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۶۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۲۷۰	مترمربع	۱۷,۵۰۰
۷۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۷۰	تکمیل زورخانه نرماشیر	کرمان	نرماشیر	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۲۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۳۵۰	مترمربع	۱,۰۰۰
۷۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۲۰۶	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	ارزوئیه	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۴۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۸,۸۳۱
۷۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۶۷	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	انار	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۴۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۴,۵۶۰
۷۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۲۱۶	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	ریگان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۴۳	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱۵,۰۰۰
۷۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۶۹	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	رودبار	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۳,۵۵۱
۸۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۲۲	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	کهنوج	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۵۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۳۰۶	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	سیرجان	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۶۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۲۷،۱۳۸
۸۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۶۴۲۰۹	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	جیرفت	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۶۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱۳،۷۲۰
۸۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۶۸	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	بم	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۷۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۲،۸۶۵
۸۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۷۳۰۶۶	تکمیل اماکن ورزشی (سکو، جایگاهو برج نور)	کرمان	بافت	اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان	۸۰	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضا های ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۹،۷۶۸

۵-۲-۲۲- پروژه‌های استان کرمانشاه

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۳	توسعه بازارچه شوشمی	۸۹۴۵۴۱	توسعه بازارچه شوشمی	کرمانشاه	پاوه	استانداری	۵۱	توسعه	-	-	۱۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۳	توسعه بازارچه شیخ صله	۸۹۱۵۴۲	توسعه بازارچه شیخ صله	کرمانشاه	ثلاث باباجانی	استانداری	۳۸	توسعه	-	-	۲۵۰,۰۰۰
۳	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۶	تکمیل زیرساختهای منطقه ویژه اقتصادی قصرشیرین	۹۳۰۵۲۰	تکمیل زیرساختهای منطقه ویژه اقتصادی قصرشیرین	کرمانشاه	قصرشیرین	استانداری	۲۵	تکمیل	-	-	۶۰,۰۰۰
۴	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۲	احداث زیر ساختهای بازارچه مرزی سومار	۹۱۰۶۱۷	احداث زیر ساختهای بازارچه مرزی سومار	کرمانشاه	گیلانغرب	استانداری	۳۵	احداث	-	-	۳۵۰,۰۰۰
۵	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	احداث زیر ساخت های بازارچه تیله کوه	۹۳۰۲۸۳	احداث زیر ساخت های بازارچه تیله کوه	کرمانشاه	سرپل ذهاب	استانداری	۳۰	احداث	-	-	۲۵۰,۰۰۰
۶	۱۳۰۷۰۰۳۵۰۱۳	مطالعه سدهای مخزنی در سطح استان	۸۸۰۷۳۴	مطالعه و اجرای آب بندان کرم بست	کرمانشاه	کرمانشاه	آب منطقه ای	مطالعات مرحله اول	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۳	میلیون متر مکعب	هنوز برآورد نشده است.
۷	۴۰۲۰۳۵۰۰۹	تعیین حد بستر و حریم سراهها و رودخانه ها	۸۸۰۹۰۱	ساماندهی - لایروبی - تعیین حد بستر و حریم سراب یآوری	کرمانشاه	کرمانشاه	آب منطقه ای	۱۰۰	گردشگری	-	-	هنوز برآورد نشده است.
۸	۱۷۰۳۰۳۳۴۰۰۲	احداث کتابخانه عمومی و سالن اجتماعات جوانرود	۸۷۰۵۰۱	احداث کتابخانه عمومی و سالن اجتماعات جوانرود	کرمانشاه	جوانرود	کتابخانه های عمومی	۱۰۰	-	-	-	۲,۰۰۰
۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث کتابخانه عمومی روستای شیان اسلام آباد	۹۱۱۰۴۶	احداث کتابخانه عمومی روستای شیان اسلام آباد	کرمانشاه	اسلام آبادغرب	کتابخانه های عمومی	۱۰۰	احداث و توسعه	۳۲۰	مترمربع	۲,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث کتابخانه عمومی روستای فش کنگاور	۹۱۱۰۴۸	احداث کتابخانه عمومی روستای فش کنگاور	کرمانشاه	کنگاور	کتابخانه های عمومی	۳۰	احداث و توسعه	۳۲۰	مترمربع	۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث کتابخانه چهارهرسین	۹۱۱۰۵۰	احداث کتابخانه چهارهرسین	کرمانشاه	هرسین	کتابخانه های عمومی	۱۰۰	احداث و توسعه	۳۲۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۱۲	۱۷۰۴۰۰۲۵۰۲۱	احیاء و مرمت بازار کرمانشاه	۸۵۰۹۴۷	احیاء و مرمت بازار کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۷۰	احیاء	۲۳۵۰	متر مربع	۳۰،۰۰۰
۱۳	۱۷۰۴۰۰۲۵۰۲۱	تعمیر و مرمت سراهای واقع در بازار	۸۶۰۶۹۰	تعمیر و مرمت سراهای واقع در بازار	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۵۰	تعمیر	-	-	۲۰،۰۰۰
۱۴	۳۰۲۳۳۵۰۲۳	تعمیر و مرمت خانه های قدیمی شهر کرمانشاه	۸۶۰۸۸۱	تعمیر و مرمت خانه های قدیمی شهر کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۷۰	تعمیر	-	-	۱۵،۰۰۰
۱۵	۱۷۰۴۰۰۲۵۰۱۰	تعمیر و مرمت تکیه بیگلر بیگی کرمانشاه	۸۰۰۰۱۲	تعمیر و مرمت تکیه بیگلر بیگی کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۶۰	تعمیر	۱۵۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۱۶	۱۷۰۴۰۰۲۵۰۷۴	تعمیر و مرمت تکیه معاون الملک کرمانشاه	۸۰۰۰۰۹	حفاظت و مرمت تکیه معاون	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۶۰	مرمت	۵۲۱۰۰۰	مترمربع	۳،۰۰۰
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲۵۰۵۳	گیت ورودی مجموعه تاریخی بیستون	۸۵۰۲۵۳	ساماندهی مجموعه تاریخی بیستون	کرمانشاه	هرسین	میراث فرهنگی	۱۰	ساماندهی	۱۲۹۰۹۹	مترمربع	۱۵۰،۰۰۰
۱۸	۱۷۰۴۰۰۲۵۰۱۰۸	گیت ورودی معبد آناهیتای کنگاور	۸۸۰۶۱۰	مرمت معبد آناهیتای کنگاور	کرمانشاه	کنگاور	میراث فرهنگی	۱۰۰	مرمت	۵۸۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۶۰۰۲۵۰۱۲۷	گیت ورودی مجموعه گردشگری تاق بستان	۸۹۱۳۹۹	ساماندهی مجموعه گردشگری تاق بستان	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۹۵	ساماندهی	۲۱۱۹۲۸	مترمربع	۱۰۰،۰۰۰
۲۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۷	آبرسانی به روستای چهر	۹۶۱۱۶۸	آبرسانی به روستای چهر	کرمانشاه	هرسین	آب و فاضلاب روستایی	۵	آبرسانی	۱	روستا	۳۷،۰۰۰
۲۱	۱۸۰۱۰۰۶۰۲۸	مجتمع خدماتی رفاهی دانشگاه	۹۳۰۸۴۵	مجتمع خدماتی رفاهی دانشگاه	کرمانشاه	کرمانشاه	علوم پزشکی	۰	خدماتی رفاهی	۱۵۰۰۰	مترمربع	۶۰۰،۰۰۰
۲۲	۳۰۲۳۸۵۰۱۲۲	مطالعه و ایجاد زیر ساخت گردشگری سد سلیمان شاه	۸۹۰۲۳۵	مطالعه و ایجاد زیر ساخت گردشگری سد سلیمان شاه	کرمانشاه	سنقر	شرکت توسعه گردشگری	۷۰	ایجاد کمپینگ گردشگری	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۳	۳۰۲۳۸ک۱۰۴	ایجاد زیر ساخت های پارک جنگلی بیستون	۸۷۱۱۴۸	ایجاد زیر ساخت های پارک جنگلی بیستون	کرمانشاه	هرسین	شرکت توسعه گردشگری	۱۰	ایجاد کمپینگ گردشگری	۵۰۰۰۰	مترمربع	۳۰،۰۰۰
۲۴	۳۰۲۳۸ک۰۰۷	توسعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری استان. سفیدبرگ	۹۰۰۲۲۵	توسعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری استان. سفیدبرگ	کرمانشاه	جوانرود	شرکت توسعه گردشگری	۵۰	ایجاد کمپینگ گردشگری	۱۰۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۵	۳۰۲۳۸ک۰۶۲	سامان دهی سراب کرند	۸۵۰۷۵۷	سامان دهی سراب کرند	کرمانشاه	دالاهو	شرکت توسعه گردشگری	۳۰	ایجاد کمپینگ گردشگری	۲۰۰۰۰	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۶	۳۰۲۳۸ک۰۱۲	تکمیل مطالعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری پیران	۹۰۰۸۵۶	تکمیل مطالعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری پیران	کرمانشاه	سرپل ذهاب	شرکت توسعه گردشگری	۴۰	ایجاد مجموعه تفریحی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۲۷	۳۰۲۳۸ک۰۱۵	تکمیل حاشیه سازی قره سو	۹۰۱۱۳۶	تکمیل حاشیه سازی قره سو	کرمانشاه	کرمانشاه	شرکت توسعه گردشگری	۶۰	ایجاد مجموعه تفریحی	۱۸۰۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۸	۴۰۳۰۲ک۰۰۹	ایجاد بازارچه صنایع دستی	۹۳۰۸۱۷	ایجاد بازارچه صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه	شرکت توسعه گردشگری	۲۰	ایجاد بازارچه صنایع دستی	۱۰۰۰	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۹	۳۰۲۳۸ک۰۱۱	مطالعه و اجرای کمپینگ گردشگری سراب گیلانغرب	۹۰۰۶۳۶	مطالعه و اجرای کمپینگ گردشگری سراب گیلانغرب	کرمانشاه	گیلانغرب	شرکت توسعه گردشگری	۳۵	ایجاد کمپینگ گردشگری	۱۰۰۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۳۰	۳۰۲۳۸ک۰۸۲	کمپینگ گردشگری سد شیان	۸۶۰۶۸۷	کمپینگ گردشگری سد شیان	کرمانشاه	اسلام آبادغرب	شرکت توسعه گردشگری	۷۵	ایجاد کمپینگ گردشگری	۴۰۰۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۳۱	۳۰۲۳۸ک۰۱۳	کمپینگ گردشگری سراب یآوری	۹۰۰۹۰۰	کمپینگ گردشگری سراب یآوری	کرمانشاه	کرمانشاه	شرکت توسعه گردشگری	۳۵	ایجاد کمپینگ گردشگری	۲۰۰۰۰	مترمربع	۸،۰۰۰
۳۲	۳۰۲۳۳ک۰۰۵	تعمیر و مرمت حمام نظام	۸۷۰۵۱۰	تعمیر و مرمت حمام نظام	کرمانشاه	کرمانشاه	میراث فرهنگی	۷۰	تعمیر	۲۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۳۳	۳۰۲۳۸ک۰۵۹	ساختمان سراب گزنهله	۸۶۰۷۰۰	ساختمان سراب گزنهله	کرمانشاه	سنقر	میراث فرهنگی	۷۰	بازسازی	۳۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۴	۱۳۰۶۰۰۹ک۰۴۳	مجتمع گلخانه‌ای چشمه نظامی گیلانغرب	۸۴۰۵۴۶	مجتمع گلخانه‌ای چشمه نظامی گیلانغرب	کرمانشاه	گیلانغرب	جهاد کشاورزی	۳۰	احداث	۴	هکتار	۱۰۰۰۰۰
۳۵	۱۳۰۶۰۱۰ک۰۹۹	شهرک دامپروری قلعه شاهین (تکمیلی) سرپل ذهاب	۸۷۰۸۰۵	شهرک دامپروری قلعه شاهین (تکمیلی) سرپل ذهاب	کرمانشاه	سرپل ذهاب	جهاد کشاورزی	۳۰	احداث	۷,۸	هکتار	۷۰۰۰۰
۳۶	۱۳۰۶۰۱ک۰۰۶	شهرک دامپروری ویله بیونییچ دالاهو	۹۵۰۳۲۰	شهرک دامپروری ویله بیونییچ دالاهو	کرمانشاه	دالاهو	جهاد کشاورزی	۰	احداث	۷,۵	هکتار	۲۶۰۰۰۰
۳۷	۱۳۰۶۰۰۸۰۱۸	مطالعه و احداث تاسیسات زیر بنایی مجتمع پرورش ماهی گلین	۹۳۰۸۸۸	مطالعه و احداث تاسیسات زیر بنایی مجتمع پرورش ماهی گلین	کرمانشاه	گیلانغرب	شیلات	۰	بهبود	۲۰۰	تن	۳۰۰,۰۰۰
۳۸	۴۰۱۳۲ک۰۲۱	تکمیل تاسیسات زیر بنایی (انشعاب برق و تخصیص آب) فاز دوم مجتمع پرورش ماهی گرمابی شهدای قصرشیرین	۷۵۱۰۰۹	تکمیل تاسیسات زیر بنایی (انشعاب برق و تخصیص آب) فاز دوم مجتمع پرورش ماهی گرمابی شهدای قصرشیرین	کرمانشاه	قصرشیرین	شیلات	۷۸	ایجاد زیرساخت پرورش آبزیان	۳۰۰۰	هکتار	۱۷۶,۰۰۰
۳۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۳۱	آبرسانی مجتمع قلعه شاهین	۹۷۰۲۴۱	آبرسانی مجتمع قلعه شاهین	کرمانشاه	سرپل ذهاب	آب و فاضلاب روستایی	۵	آبرسانی	۲۶	روستا	۱۲۰,۰۰۰
۴۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۳۱	آبرسانی مجتمع سراب نیلوفر	۹۷۰۲۴۸	آبرسانی مجتمع سراب نیلوفر	کرمانشاه	کرمانشاه	آب و فاضلاب روستایی	۵	آبرسانی	۱	روستا	۴۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۱۳۰۷۰۰۷۰۳۶	پروژه ساختمان سد و تونل گاوشان	۶۵۰۰۰۲	عملیات تکمیلی ساختمان نیروگاه، طراحی، تهیه، ساخت، حمل، نصب و راه اندازی تجهیزات مکانیکی و الکترونیکی نیروگاه گاوشان	کرمانشاه	کرمانشاه	آب منطقه ای	۶۱	تولید برق	۴,۵	مگا وات	۵۲۰,۰۰۰
۴۲	۱۷۰۳۰۳۴۰۱۱	کتابخانه مرکزی کرمانشاه	۸۶۱۵۲۶	کتابخانه مرکزی کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	کتابخانه های عمومی	۳۰	احداث و توسعه	۱۴۹۶۶	مترمربع	۵۰,۰۰۰
۴۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۳	احداث نگارخانه و سالن همایش کرمانشاه	۹۱۱۳۳۸	احداث نگارخانه و سالن همایش کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	ارشاد اسلامی	۳۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۹۰۰۰	متر مربع	۲۵۰,۰۰۰
۴۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری هرسین	۹۵۰۵۱۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری هرسین	کرمانشاه	هرسین	ارشاد اسلامی	۵۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۲۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۴۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سنقر و کلیایی	۹۵۰۵۱۷	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سنقر و کلیایی	کرمانشاه	سنقر	ارشاد اسلامی	۵۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۲۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۴۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سرپل ذهاب	۹۱۱۳۴۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سرپل ذهاب	کرمانشاه	سرپل ذهاب	ارشاد اسلامی	۷۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۲۷۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۴۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرک دانش	۹۱۱۳۴۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرک دانش	کرمانشاه	کرمانشاه	ارشاد اسلامی	۸۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۲۰۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۴۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بیستون	۹۱۱۳۴۲	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بیستون	کرمانشاه	هرسین	ارشاد اسلامی	۸۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۲۴۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۴۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری گوار	۹۱۱۳۴۳	احداث مجتمع فرهنگی و هنری گوار	کرمانشاه	گیلانغرب	ارشاد اسلامی	۸۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۵۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۰	۱۸۰۳۰۲۵۰۰۷	دانشگاه رازی - آموزشکده فنی و مهندسی اسلام آباد غرب	۹۷۰۰۰۷	دانشگاه رازی - آموزشکده فنی و مهندسی اسلام آباد غرب	کرمانشاه	اسلام آبادغرب	دانشگاه رازی	-	سال ۹۶ اعتبار ملی فقط تجهیز - سال ۹۷ اعتبار استانی فقط تجهیز	-	-	۲,۰۰۰
۵۱	۱۸۰۳۰۲۵۰۰۴	دانشگاه رازی - دانشکده مدیریت و حسابداری	۹۷۰۰۰۲	دانشگاه رازی - دانشکده مدیریت و حسابداری	کرمانشاه	کرمانشاه	دانشگاه رازی	-	سال ۹۶ اعتبار ملی فقط تجهیز - سال ۹۷ اعتبار استانی فقط تجهیز	-	-	۲,۰۰۰
۵۲	۱۸۰۲۰۰۵۰۲۱	احداث مرکز فناوریهای برتر تربیت مربیان (هایتک)	۸۹۰۸۲۸	احداث مرکز فناوریهای برتر تربیت مربیان (هایتک)	کرمانشاه	کرمانشاه	فنی و حرفه ای	۴۰	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزشی فنی و حرفه ای	۵۰۰۰	مترمربع	۱۵۰,۰۰۰
۵۳	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۳	دهکده های مهارتی فنی و حرفه ای	۹۰۱۶۰۵	دهکده مهارتی فنی و حرفه ای هرسین	کرمانشاه	هرسین	فنی و حرفه ای	۱۰۰	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزشی فنی و حرفه ای	۱۶۰۰	مترمربع	۰

۵-۲-۲۳- پروژه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۰۴	کمک به ایجاد زیرساختهای گردشگری در استان	۹۵۰۲۷۵	ایجاد اردوگاه اقامتی و تفریحی بندان سی سخت	کهگیلویه و بویراحمد	دنا	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۰۰۰۰	میلیون ریال	۱۰،۰۰۰
۲	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۰۳۵۴۹	ایجاد اردوگاه تفریحی سیاحتی بی بی حکیمه	کهگیلویه و بویراحمد	گچساران	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۳۰۰۰۰	میلیون ریال	۳۰،۰۰۰
۳	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۰۳۵۵۴	ایجاد اردوگاه اقامتی و تفریحی کوه گل سی سخت	کهگیلویه و بویراحمد	دنا	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۵۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۶۰۰۰۰	میلیون ریال	۱۶۰،۰۰۰
۴	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۱۳۵۴۴	ایجاد اردوگاه اقامتی و تفریحی توت نده	کهگیلویه و بویراحمد	دنا	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۵۰۰۰	میلیون ریال	۱۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۱۳۵۴۸	ایجاد اردوگاه اقامتی تفریحی سد شاه قاسم	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۲۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۶۰۰۰۰	میلیون ریال	۶۰،۰۰۰
۶	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۱۳۵۵۰	کمپینگ اقامتی چشمه بلقیس	کهگیلویه و بویراحمد	چرام	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰
۷	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۴۳۵۵۷	ایجار اردوگاه تفریحی تنگ ماغر	کهگیلویه و بویراحمد	بهمئی	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۲۰۰۰	میلیون ریال	۱۲،۰۰۰
۸	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۵۰۰۶۱	ایجاد اردوگاه اقامتی تفریحی دم تنگ شراب گرو	کهگیلویه و بویراحمد	چرام	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰
۹	۱۷۰۶۰۰۲ و ۰۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۵۱۲۸۸	احداث اردوگاه اقامتی تفریحی شلالدون	کهگیلویه و بویراحمد	باشت	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۸۵۱۳۶۰	ایجاد اردوگاه اقامتی تفریحی دشتک دیل	کهگیلویه و بویراحمد	گچساران	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰
۱۱	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۲۳	توسعه زیر ساختهای مورد نیاز گردشگری در استان	۸۹۰۲۸۱	احداث اردوگاه تفریحی رفاهی برم الوان	کهگیلویه و بویراحمد	بهمئی	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰
۱۲	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۲۳	توسعه زیر ساختهای مورد نیاز گردشگری در استان	۸۹۰۲۸۳	احداث اردوگاه تفریحی رفاهی خهکلان	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان	۴۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	۲۰،۰۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴ و ۰۰۲	احداث و توسعه مجموعه های ورزشی و زمین های چمن مصنوعی در استان	۹۶۰۱۴۴	احداث خوابگاه ورزشی تختی	کهگیلویه و بویراحمد	گچساران	اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۲۰	متر مربع	۱۶،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴ و ۰۱۱	تکمیل مجتمع ها و اماکن ورزشی در استان	۶۸۴۵۴۵	چمن شماره ۲ یاسوج	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	متر مربع	۱،۵۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴ و ۰۱۱	تکمیل مجتمع ها و اماکن ورزشی در استان	۷۵۱۰۱۵	چمن شماره ۲ دهدشت	کهگیلویه و بویراحمد	کهگیلویه	اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	متر مربع	۱،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۱	تکمیل مجتمع‌ها و اماکن ورزشی در استان	۷۵۱۰۱۶	چمن شماره ۲ گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	گچساران	۳ اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۷۰۰	متر مربع	۱،۵۰۰
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۵	احداث زمین و سالنهای ورزشی استان	۸۶۲۰۰۲	تکمیل مجموعه ورزشی شماره ۳ گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	گچساران	۴ اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰	متر مربع	۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۹	احداث و تکمیل سالنهای ورزشی در سطح استان	۸۹۰۴۷۴	تکمیل سالن ورزشی بانوان یاسوج (مجموعه کوثر)	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	۵ اداره کل ورزش و جوانان استان کهگیلویه و بویراحمد	۹۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	متر مربع	۷۹۰
۱۹	۱۳۰۷۰۰۳۰۹۱	مطالعات تامین آب کشاورزی	۸۹۰۱۱۵	مطالعه سدهای خاکی در سطح شهرستان کهگیلویه	کهگیلویه و بویراحمد	کهگیلویه	۰ سازمان جهاد کشاورزی استان ک. ب	۵۰	توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۳۵۰	هکتار	۱۴۰،۰۰۰
۲۰	۱۳۰۷۰۰۳۰۹۱	مطالعات تامین آب کشاورزی	۸۹۰۱۱۸	مطالعه سدهای خاکی در سطح شهرستان بهمئی	کهگیلویه و بویراحمد	بهمئی	سازمان جهاد کشاورزی استان ک. ب	۹۰	توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۴۰۰	هکتار	۸۲،۰۰۰
۲۱	۱۵۰۳۰۰۲۰۰۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب در روستاهای استان	۹۰۰۰۱۶	ایجاد تاسیسات فاضلاب روستای تنگاری	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	۲۹۱۸۶۰ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان ک وب	۴۰	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	۲۴۲	متر مکعب در شبانه روز	۰
۲۲	۱۳۰۷۰۰۵۰۰۱	ساماندهی رودخانه های استان	۸۱۴۲۰۵	ساماندهی و زیبا سازی رودخانه بشار	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمد	شرکت آب منطقه ای	۱۰	زیباسازی و استفاده از بستر غیر فعال رودخانه در جهت گردشگری	۱۰	کیلومتر	۱،۵۰۰،۰۰۰
۲۳	۱۳۰۷۰۰۵۰۰۴	ساماندهی رودخانه های استان	۸۷۴۰۳۱	ساماندهی و زیبا سازی رودخانه موگرمون	کهگیلویه و بویراحمد	لنده	شرکت آب منطقه ای	۰	زیباسازی و استفاده از بستر غیر فعال رودخانه در جهت گردشگری	۸		۱۰۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۱۳۰۷۰۰۳ و ۰۳۸	احداث سد مخزنی سرپری در شهرستان کهگیلویه	۸۹۰۴۴۳	احداث سد مخزنی سرپری در شهرستان کهگیلویه	کهگیلویه	کهگیلویه	شرکت آب منطقه ای	۱۴	تامین آب اراضی کشاورزی و توسعه گردشگری	۲،۵	میلیون متر مکعب	۴۵۰،۰۰۰
۲۵	۱۳۰۷۰۰۵ و ۰۰۱	ساماندهی رودخانه های استان	۸۵۴۲۱۲	ساماندهی رودخانه باشت	کهگیلویه	باشت	شرکت آب منطقه ای	۹۷	توسعه گردشگری	۵	کیلومتر	۰
۲۶	۱۵۰۳۰۰۳ و ۰۰۱	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر های استان	۹۰۰۰۴۵	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر یاسوج	کهگیلویه	بویراحمد	شرکت آب و فاضلاب شهری	۴۵	فرسودگی شبکه آب آشامیدنی و کاهش هدر رفت	۱۲۰	کیلومتر	۲۰۰،۰۰۰
۲۷	۱۳۵۰۳۰۳ و ۰۰۱	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر های استان	۹۱۰۳۱۳	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر مادوان	کهگیلویه	بویراحمد	شرکت آب و فاضلاب شهری	۱۰	فرسودگی شبکه آب آشامیدنی و کاهش هدر رفت	۹۰	کیلومتر	۱۲۰،۰۰۰
۲۸	۱۶۰۱۰۰۳ و ۰۱۵	احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز فضاهای بهداشتی درمانی در سطح استان	۹۴۰۰۶۳	احداث مرکز امام علی(ع) کهگیلویه	کهگیلویه	کهگیلویه	دانشگاه علوم پزشکی استان	۷۵	ارائه خدمات بهداشتی و درمانی	۱	تعداد	۱۰،۰۰۰
۲۹	۱۷۰۳۰۲۲ و ۰۰۱	مجتمع فرهنگی و هنری گچساران	۹۴۰۰۱۸	مجتمع فرهنگی و هنری گچساران (مجتمع آفتاب گردان)	کهگیلویه	گچساران	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۵	گسترش فضای فرهنگی	۸۰۰۰	متر مربع	۳۰،۰۰۰
۳۰	۱۷۰۳۰۲۲ و ۰۳۳	احداث مجتمع فرهنگی هنری در استان	۸۳۵۱۴۱	مجتمع فرهنگی و هنری شماره ۲ کهگیلویه	کهگیلویه	کهگیلویه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰	گسترش فضای فرهنگی	۲۸۰۰	متر مربع	۲۰،۰۰۰
۳۱	۱۷۰۳۰۲۲ و ۰۶۶	احداث مجتمع فرهنگی هنری لیکک	۸۷۰۲۰۲	مجتمع فرهنگی و هنری بهمئی	کهگیلویه	بهمئی	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۵	گسترش فضای فرهنگی	۱۷۰۰	متر مربع	۲۰،۰۰۰

۵-۲-۲۴- پروژه‌های استان گلستان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۸	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۵۰۱۲۸	آماده سازی مجموعه گردشگری باغ تاشته رامیان	گلستان	رامیان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۴	هکتار	۵۱،۲۹۴
۲	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۸	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۵۰۱۱۵	آماده سازی مجموعه گردشگری پارک لوه گالیکش	گلستان	گالیکش	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۰،۵	هکتار	۵۴،۰۰۰
۳	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۸	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۴۰۹۰۷	آماده سازی مجموعه گردشگری پارک امام رضا کردکوی	گلستان	کردکوی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۱۶۰	هکتار	۴۱،۰۳۵
۴	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۷	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های تاریخی گردشگری استان	۸۴۰۳۶۶	باز سازی و ساماندهی فضای پیرامونی بقعه دانشمند	گلستان	گنبد	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۲۰	هکتار	۴۱،۰۳۵
۵	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۸	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۴۰۹۰۸	سالم سازی ساحل بندر ترکمن	گلستان	بندر ترکمن	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۳۵	هکتار	۵۱،۲۹۴
۶	۱۷۰۶۰۰۲ت۰۱۸	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۵۰۱۳۰	آماده سازی مجموعه گردشگری آق سو کلاله	گلستان	کلاله	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۵،۵	هکتار	۵۶،۴۲۳

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷	۱۸ت۰۱۸ث۱۷۰۶۰۰۲	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۴۰۷۶۷	آماده سازی مجموعه گردشگری چراغ تپه مینودشت	گلستان	مینودشت	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۳	هکتار	۲۰،۵۱۸
۸	۱۸ت۰۱۸ث۱۷۰۶۰۰۲	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۴۰۹۰۹	آماده سازی مجموعه گردشگری تنگه چهل چای مینودشت	گلستان	مینودشت	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۶	هکتار	۲۰،۵۱۸
۹	۱۸ت۰۱۸ث۱۷۰۶۰۰۲	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۸۵۰۱۲۷	مجموعه گردشگری نوده خاندوز	گلستان	آزادشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۵	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۳۵	هکتار	۶۱،۵۵۳
۱۰	۱۷ت۰۱۷ث۱۷۰۶۰۰۲	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های تاریخی گردشگری استان	۸۴۰۳۶۳	ساماندهی مجموعه فضای پیرامونی تاریخی خالدنبی	گلستان	کلاله	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۰	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۴۵	هکتار	۴۱،۶۶۵
۱۱	۱۷ت۰۱۷ث۱۷۰۶۰۰۲	ساماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های تاریخی گردشگری استان	۸۴۰۳۶۵	بازسازی، ترمیم و مرمت کاخ خوش بیلاق	گلستان	آزادشهر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۰	جذب گردشگر در سطح ملی و استانی بالابردن ضریب اشتغال در سطح شهرستان ها	۱۲۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۱۲	۰۷ت۰۰۵ث۱۸۰۲۰۰۵	احداث و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۸۶۰۵۱۶	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای تخصصی رشته های کشاورزی نی تپه	گلستان	خانبین	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰	جهت احداث و تکمیل و گسترش و تشویق به فراگیری آموزشهای فنی و حرفه ای	۲۰	هکتار	۶۲۰،۰۰۰
۱۳	۱۵ت۰۱۵ث۱۷۰۲۰۰۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۰۵	احداث و تجهیز سالن تیراندازی گرگان	گلستان	گرگان	وزارت ورزش و جوانان	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۲۴۰۰	مترمربع	۴۴،۷۷۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴	۱۵ث۰۱۵	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن فضاهای ورزشی	۹۰۰۲۰۱	احداث خانه پینگ پونگ کردکوی	گلستان	کردکوی	وزارت ورزش و جوانان	۵۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۷۳۰	مترمربع	۷،۰۰۰
۱۵	۱۵ث۰۱۵	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن فضاهای ورزشی	۹۱۰۳۱۲	احداث خانه بوکس گنبدکاووس	گلستان	گنبدکاووس	وزارت ورزش و جوانان	۱۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۹۱۵	مترمربع	۲،۰۰۰
۱۶	۱۵ث۰۱۵	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۰۴	احداث و تکمیل سالن وزنه برداری گرگان	گلستان	گرگان	وزارت ورزش و جوانان	۶۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۶۷۴	مترمربع	۵،۰۰۰
۱۷	۱۱ث۰۱۱	احداث مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۳۳۴	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری درجه سه نوکنده	گلستان	بندرگز	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۱۳۲۴	متر مربع	۱۳،۵۰۰
۱۸	۱۱ث۰۱۱	احداث مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۳۱۷	احداث و تجهیز خانه فرهنگ سیمین شهر	گلستان	گمیشان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۲۳۹۳	متر مربع	۱۶،۰۰۰
۱۹	۱۲ث۰۱۲	احداث، تجهیز و توسعه مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۸۰۳۹۷	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری گالیکش	گلستان	گالیکش	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۲۵۴۲	متر مربع	۱۴،۰۰۰
۲۰	۱۱ث۰۱۱	احداث مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۰۴۶	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی درجه سه خان ببین	گلستان	رامیان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۱۳۸۶	متر مربع	۱۳،۰۰۰
۲۱	۱۱ث۰۱۱	احداث مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۳۱۸	احداث و تجهیز خانه فرهنگ انبارالوم	گلستان	آق قلا	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۲۵۰۰	متر مربع	۳،۰۰۰
۲۲	۱۱ث۰۱۱	تعمیر و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۰۴۴	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری درجه سه جلین	گلستان	جلین	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۱۸۰۰	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۲۳	۱۳ث۰۱۳	احداث مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۴۰۲۴۰	احداث نگارخانه شهرگرگان	گلستان	گرگان	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری و مذهبی	۱۲۸۸	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۲۴	۰۱ث۰۰۱	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن فضاهای ورزشی	۹۶۰۱۸۴	احداث و تکمیل استخر ورزشی گنبدکاووس	گلستان	گنبدکاووس	وزارت آموزش و پرورش	۲۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۷۰	متر مربع	۵۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۲	احداث کانون های فرهنگی دانش آموزی	۸۹۰۳۰۸	احداث و تکمیل کانون فرهنگی دانش آموزی بندرگز	گلستان	بندرگز	وزارت آموزش و پرورش	۲۰	احداث و تکمیل کانون های فرهنگی و هنری و اردوگاهی پرورشی	۱۶۰۰	متر مربع	۴۰,۰۰۰
۲۶	۱۴۰۴۰۰۲۰۰۸	مدیریت ساماندهی مناطق	۶۹۰۰۱۰	تجهیز و نگهداری و حفاظت محیط بانیهال(قسمتی از پروژه)کمپینگ گلزار	گلستان	گالیکش	سازمان حفاظت محیط زیست	۷۰	نگهداری و حفاظت بهینه از منابع و نهادینه نمودن فرهنگ زیست محیطی	۱۶۰۰	مترمربع	۲,۰۰۰
۲۷	۱۴۰۴۰۰۲۰۰۷	احداث و تکمیل و تجهیز فضا های زیست محیطی	۹۶۰۰۰۶	احداث و تکمیل و تجهیز موزه های تاریخ طبیعی(موزه گرگان)	گلستان	گرگان	سازمان حفاظت محیط زیست	۷۵	نهادینه نمودن فرهنگ زیست محیطی توام با آموزش و مشارکت	۳۰۰	مترمربع	۲,۵۰۰
۲۸	۱۳۰۶۰۰۸۰۲۴	احداث تاسیسات زیر بنائی مجتمع های پرورش آبزیان (میگو ۴۰۰۰هکتاری)	۷۹۱۰۱۳	تاسیسات زیر بنائی مجتمع میگو	گلستان	گمیشان	وزارت جهاد کشاورزی	۷۰	ایجاد زیربناهای مجتمع های پرورش آبزیان	۴۰۰۰	هکتار	۱۴۰,۰۰۰
۲۹	۱۳۰۶۰۴۰۰۱۴	احداث و تجهیز ساختمان های اداری	۹۶۰۰۹۴	احداث ساختمان اداری جهاد کشاورزی شهرستان آزادشهر	گلستان	آزادشهر	وزارت جهاد کشاورزی	۱۵	ساخت ساختمان اداری	۱۰۴۰	مترمربع	۲۳,۰۰۰
۳۰	۰۰۵۱۷۰۳۰۲۲	بازسازی و بهسازی اردوگاه های فرهنگی، ورزشی و دانش آموزی	۹۶۰۲۰۷	تکمیل اردوگاه دانش آموزی الغدیر کردکوی	گلستان	کرد کوی	وزارت آموزش و پرورش	۱۰	احداث و تکمیل کانون های فرهنگی، هنری، اردوگاهی و پرورشی	۳۵۰۰۰	مترمربع	۵۰,۰۰۰

۵-۲-۲۵- پروژه‌های استان گیلان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۸۰۲۰۰۵گ۰۰۸	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۹۱۲۸۲۳	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای شفت	گیلان	شفت	راه و شهرسازی	۶۵	توسعه فضاهای آموزشی	مترمربع	۱۵۰۰	۵,۰۰۰
۲	۱۸۰۲۰۰۵گ۰۰۸	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۹۱۱۶۶۱	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای سیاهکل	گیلان	سیاهکل	راه و شهرسازی	۱۰	توسعه فضاهای آموزشی	مترمربع	۱۵۰۰	۲۲,۰۰۰
۳	۱۸۰۲۰۰۵گ۰۰۹	احداث یک مرکز آموزش هتلداری	۹۲۱۹۵۳	احداث مرکز آموزش هتلداری انزلی	گیلان	انزلی	راه و شهرسازی	۵	توسعه فضاهای آموزشی	مترمربع	۲۰۰۰	۴۰,۰۰۰
۴	۱۸۰۲۰۰۵گ۰۰۸	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۹۱۰۵۹۲	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای آستارا	گیلان	آستارا	راه و شهرسازی	۵	توسعه فضاهای آموزشی	مترمربع	۲۰۰۰	۲۵,۰۰۰
۵	۱۸۰۲۰۰۵گ۰۰۸	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۹۱۰۵۹۴	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای رشت	گیلان	رشت	راه و شهرسازی	۵	توسعه فضاهای آموزشی	مترمربع	۳۰۰۰	۲۵,۰۰۰
۶	۱۹۰۳۰۱۹گ۰۰۹	احداث و توسعه مراکز حمایتی بهزیستی در سطح شهرستانها	۹۴۲۳۳۶	احداث اردوگاه فرهنگی ورزشی بهزیستی لاهیجان	گیلان	لاهیجان	بهزیستی	۱	توسعه فضاهای توانبخشی	مترمربع	۹۵۰۰	۱۱۰,۰۰۰
۷	۱۹۰۴۰۰۳گ۰۰۸	بهسازی و نوسازی فضاهای توانبخشی در سطح شهرستانها	۹۳۱۶۳۱	احداث سالن ورزشی سرپوشیده چندمنظوره معلولین بهزیستی آستانه اشرفیه	گیلان	آستانه اشرفیه	بهزیستی	۵	توسعه فضاهای توانبخشی	مترمربع	۲۲۰۰	۳۰,۰۰۰
۸	۱۳۰۶۰۰۸گ۰۱۸	تعمیر و تکمیل سوله و اسکله صید و صیادی انزلی	۹۱۲۸۴۲	تعمیر و تکمیل سوله و اسکله صید و صیادی انزلی	گیلان	انزلی	شیلات	۱۰	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۹۰۳	۸,۰۰۰
۹	۱۷۰۳۰۲۲گ۳۰۷	تکمیل چهار سالن فرهنگی در استان	۸۷۱۵۵۳	تکمیل سالن مجتمع فرهنگی و هنری سردار جنگل رشت	گیلان	رشت	فرهنگ و ارشاد	۶۷	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۵۸۶	۳,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲گ۱۱۷	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۹۳۰۲۷۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری لاهیجان	گیلان	لاهیجان	فرهنگ و ارشاد	۸۲	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۴۴۰۰	۴۶,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۳۰۲۲گ۰۳۵	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه‌های عمومی گیلان	۸۱۲۱۷۷	احداث و تجهیز سالن اجتماعات مجتمع فرهنگی و هنری آستارا	گیلان	آستارا	فرهنگ و ارشاد	۷۸	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۳۱۶۰	۲۵,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۳۰۲۲گ۳۴۱	احداث یک مرکز فرهنگی روستایی در سراوان	۸۷۲۰۸۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سراوان رشت	گیلان	رشت	فرهنگ و ارشاد	۵۰	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۵۵۰	۵,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۳۰۲۲گ۱۱۷	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۹۳۰۲۷۵	تکمیل مرکز فرهنگی و هنری شهرک ایثارگران منجیل	گیلان	رودبار	فرهنگ و ارشاد	۳۵	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۴۷۵	۳,۵۰۰
۱۴	۱۷۰۳۰۲۲گ۴۸۱	ایجاد مراکز فرهنگی و هنری گیلان	۹۴۱۷۹۲	احداث مجتمع فرهنگی و هنری اتاقور	گیلان	لنگرود	فرهنگ و ارشاد	۴۰	توسعه فضاهای فرهنگی	مترمربع	۹۶۷	۹,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۶۰۰۲گ۱۲۵	ارائه خدمات بهداشتی در جیرنده	۹۲۲۱۱۸	ارائه خدمات بهداشتی در جیرنده	گیلان	رودبار	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۰	توسعه فضای بهداشتی	مترمربع	۱۰۰	۳,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۶۰۰۲گ۰۲۰	ارائه خدمات بهداشتی در رحیم آباد	۹۰۲۰۹۹	ارائه خدمات بهداشتی در رحیم آباد	گیلان	رودسر	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰	توسعه فضای بهداشتی	مترمربع	۲۰۰	۳,۰۰۰
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲گ۰۹۲	ارائه خدمات بهداشتی بین راهی در چوبر	۸۸۱۶۵۶	ارائه خدمات بهداشتی بین راهی در چوبر	گیلان	تالش	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۰	توسعه فضای بهداشتی	مترمربع	۲۰۰	۱,۵۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۴۵	احداث سالنهای ورزشی در گیلان	۹۳۱۳۶۱	احداث سالن ورزشی رودپیش فومن	گیلان	فومن	ورزش و جوانان	۱۵	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۳۰۰۰	۲۶,۰۰۴

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۱۵	احداث و تکمیل فضا و مکانهای ورزشی استان گیلان	۹۱۱۷۱۱	احداث سالن ورزشی فلکده رشت	گیلان	رشت	ورزش و جوانان	۳۳	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۲۳۰۴	۱۹,۰۷۶۲
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۳۱	تکمیل دو سالن ورزشی در رشت	۸۵۱۰۳۲	احداث سالن ورزشی باهنر رشت	گیلان	رشت	ورزش و جوانان	۵	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۷۱۹۳	۵۰,۰۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۴۲	توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان گیلان	۹۳۲۵۲۲	تکمیل سالنهای ورزشی دهستان چهار فریضه(روستای آبکنار،سیاه وزان،کپورچال)	گیلان	انزلی	ورزش و جوانان	۳۰	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۱۵۲	۸,۳۸۴
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۰۴	احداث و تکمیل فضاها و مکانهای ورزشی استان گیلان	۹۰۲۱۹۶	تکمیل سالن ورزشی ماکلوان	گیلان	فومن	ورزش و جوانان	۴۵	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۳۰۰۰	۱۷,۰۷۳
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴گ۰۹۷	ایجاد اماکن ورزشی در شهرستانهای استان گیلان	۹۵۲۷۶۹	احداث سالن ورزشی خالکیاسر	گیلان	لنگرود	ورزش و جوانان	۱۵	توسعه فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	۲۴,۷۵۰

۵-۲-۲۶- پروژه‌های استان لرستان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب	۸۴۰۳۷۲	ایستگاه پمپاژ اسماعیل آباد	لرستان	دلفان	شرکت آب منطقه ای	۹۲	تامین آب کشاورزی	۱۲۵۰	هکتار	۵,۰۰۰
۲	۱۳۰۷۰۰۳	تامین و انتقال آب	۸۱۱۳۰۴	ایستگاه پمپاژ فیض آباد	لرستان	سلسله	شرکت آب منطقه ای	۶۵	تامین آب کشاورزی	۲۷۵۰	هکتار	۲۲,۵۰۰
۳	۱۳۰۷۰۰۳	احداث بند و شبکه آبیاری	۸۶۰۸۹۰	احداث شبکه آبیاری گرخوشاب	لرستان	کوهدهشت	شرکت آب منطقه ای	۶۲	تامین آب کشاورزی	۲۵۰	هکتار	۵,۰۰۰
۴	۱۳۰۷۰۰۳	طرح‌های کوچک تامین آب	۸۲۱۱۱۲	احداث ایستگاه پمپاژ و اشیان	لرستان	پلدختر	شرکت آب منطقه ای	۷۱	تامین آب کشاورزی	۱۲۵۰	هکتار	۱۷۰,۰۰۰
۵	۱۳۰۷۰۰۳	طرح‌های کوچک تامین آب	۸۰۰۳۶۷	احداث ایستگاه پمپاژین بازه	لرستان	پلدختر	شرکت آب منطقه ای	۸۰	تامین آب کشاورزی	۹۰۵	هکتار	۶۰,۰۰۰
۶	۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب زراعی	۸۲۰۸۲۵	احداث ایستگاه پمپاژین نیله	لرستان	خرم آباد	شرکت آب منطقه ای	۸۰	تامین آب کشاورزی	۲۵۰	هکتار	۲۰,۰۰۰
۷	۱۳۰۷۰۰۳	تامین آب زراعی	متوقف	ایستگاه پمپاژ آبغار	لرستان	الیگودرز	شرکت آب منطقه ای	۵۰	تامین آب کشاورزی	۶۰۰	هکتار	۵,۱۵۰
۸	۱۵۰۳۰۰۳	اصلاح شبکه آب آشامیدنی شهر های استان	۹۰۰۶۶۳	اصلاح شبکه توزیع آب شهر خرم آباد(منطقه ماسور)	لرستان	خرم آباد	آبفای لرستان	۶۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۴۰	کیلومتر	۱۵۰,۰۰۰
۹	۱۵۰۳۰۰۳	اصلاح شبکه آب آشامیدنی شهر های استان	۹۰۰۶۶۴	اصلاح شبکه توزیع آب شهر دورود(منطقه ناصرالدین)	لرستان	دورود	آبفای لرستان	۶۷	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۲۵	کیلومتر	۱۲۰,۰۰۰
۱۰	۱۳۰۷۰۰۲	آبرسانی به شهر های استان	۸۳۰۹۴۴	آبرسانی به شهر سپید دشت	لرستان	خرم آباد	آبفای لرستان	۱۰	آبرسانی به شهر	۱,۳	میلیون متر مکعب در سال	۳۵۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱	۱۳۰۷۰۰۲	آبرسانی به شهر بروجرد	۸۹۰۰۰۶	احداث تصفیه خانه آب+۲۵ کیلومتر خط انتقال	لرستان	بروجرد	آبفای لرستان	۶۳	آبرسانی به شهر	۳۱	میلیون متر مکعب در سال	۱,۰۰۰,۰۰۰
۱۲	۱۳۰۶۰۰۸	ایجاد تاسیسات زیر بنایی سپید دشت	۹۱۱۰۶۵	ایجاد تاسیسات زیر بنایی سپید دشت	لرستان	خرم اباد	اداره کل شیلات استان لرستان	۳۵	تولید گوشت ماهی	۶۰۰۰	تن	۰۰۰/۳۰۰
۱۳	۱۳۰۶۰۰۸	ایجاد تاسیسات زیر بنایی فیروز اباد	۸۶۰۳۴۲	ایجاد تاسیسات زیر بنایی فیروز اباد	لرستان	الیگودرز	اداره کل شیلات استان لرستان	۶۱	تولید گوشت ماهی	۱۰۰۰	تن	۰۰۰/۱۰۰
۱۴	۱۸۰۲۰۰۵ل۰۰۳	احداث مرکز فنی و حرفه ای خواهران ازنا	۹۰۰۳۹۵	احداث مرکز فنی و حرفه ای خواهران ازنا	لرستان	ازنا	آموزش فنی و حرفه ای لرستان	۶۹	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی	۱۲۵۰	متر مربع	۱۲,۰۰۰
۱۵	۱۸۰۲۰۰۵ل۰۳۰	بهسازی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران دورود	۹۱۰۰۶۸	بهسازی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران دورود	لرستان	دورود	آموزش فنی و حرفه ای لرستان	۶	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی	۹۶۰	متر مربع	۱۱,۵۰۰
۱۶	۱۸۰۲۰۰۶ل۰۲۱	تخریب و بازسازی مرکز شماره ۲ بروجرد	۸۸۰۹۷۵	تخریب و بازسازی مرکز شماره ۲ بروجرد	لرستان	بروجرد	آموزش فنی و حرفه ای لرستان	۶۷	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی	۲۶۰۰	متر مربع	۳۸,۰۰۰
۱۷	۱۸۰۲۰۰۷ل۰۳۲	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران شهرستان الیگودرز	۹۱۱۱۸۶	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران شهرستان الیگودرز	لرستان	الیگودرز	آموزش فنی و حرفه ای لرستان	۴	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی	۱۵۰۰	متر مربع	۲۱,۰۰۰
۱۸	۱۴۰۴۰۰۲	احداث موزه حیات طبیعی	۸۰۰۳۷۴	احداث موزه حیات طبیعی	لرستان	خرم آباد	اداره کل حفاظت محیط زیست استان لرستان	۱۵	حفاظت از گونه های جانوری در معرض خطر و تهدید	۱۵۰	گونه	۴۶,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹	۱۴۰۴۰۰۲	احداث ساختمان مرکز تحقیقات زیست محیطی و پایش الکترونیک لرستان	۹۰۱۳۰۲	احداث ساختمان مرکز تحقیقات زیست محیطی و پایش الکترونیک	لرستان	خرم آباد	اداره کل حفاظت محیط زیست استان لرستان	۱۵	تکثیر گونه های جانوری در معرض خطر و تهدید	۲۳	گونه	۵۸,۰۰۰
۲۰	۱۳۰۷۰۰۳	ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی	۸۱۱۵۷۴	تکمیل ایستگاه پمپاژ رنگین بان	لرستان	پلدختر	جهاد کشاورزی	۷۰	تکمیل ایستگاه و خطوط آبرسانی ۱ و ۲	۷۰۰ هکتار	هکتار	۱۰۰,۰۰۰
۲۱	۱۳۰۷۰۰۳	ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی	۸۹۰۸۵۴	تکمیل ایستگاه پمپاژ آمیران کوشکی	لرستان	پلدختر	جهاد کشاورزی	۶۰	تکمیل ایستگاه و خطوط آبرسانی ۱ و ۲	۲۰۰ هکتار	هکتار	۵۰,۰۰۰
۲۲	۱۳۰۷۰۰۳	ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی	۹۳۱۱۲۱	تکمیل ایستگاه پمپاژ جلگه خلج	لرستان	پلدختر	جهاد کشاورزی	۹۰	احداث ایستگاه ثانویه و خطوط آبرسانی ۱ و ۲	۴۰۰ هکتار	هکتار	۲۰,۰۰۰
۲۳	۱۳۰۷۰۰۳	ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی	۹۳۱۴۶۱	تکمیل ایستگاه پمپاژ کلین	لرستان	کوهدشت	جهاد کشاورزی	۹۰	احداث ایستگاه ثانویه و خطوط آبرسانی ۱ و ۲	۲۷۰ هکتار	هکتار	۲۰,۰۰۰
۲۴	۱۳۰۷۰۰۳	ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی	۹۳۱۴۶۱	تکمیل ایستگاه پمپاژ دیلاوند	لرستان	کوهدشت	جهاد کشاورزی	۹۰	احداث ایستگاه ثانویه و خطوط آبرسانی ۱ و ۲	۴۰۰ هکتار	هکتار	۳۰,۰۰۰
۲۵	۱۳۰۶۰۱۰	مجتمع های دامپروری	۱۳۰۶۰۱۰.ل.۰۰۳	احداث شهرک دام شب ماه بروجرد	لرستان	بروجرد	جهاد کشاورزی	۷۰	تکمیل شهرک دام	۱۰۰۰ اسب	هکتار	۳۰۰,۰۰۰
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲	ایجاد زیر ساخت و تاسیسات گردشگری آبشار نوژیان	۹۰۰۵۳۸	ایجاد زیر ساخت و تاسیسات گردشگری آبشار نوژیان	لرستان	خرم آباد	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۴۰	ایجاد زیر ساخت و تاسیسات گردشگری آبشار نوژیان	-	متر مربع	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۷	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت گردشگری در سطح استان	۹۵۱۱۷۳	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه آبشار بیشه خرم آباد	لرستان	خرم آباد	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۷۰	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه آبشار بیشه دورود	-	متر مربع	۷,۰۰۰
۲۸	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری	۹۱۱۱۹۳	تعمیر و تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری در امام زاده پیر شمس الدین چگنی	لرستان	چگنی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۴۰	تعمیر و تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری در امام زاده پیر شمس الدین چگنی	-	متر مربع	۸,۰۰۰
۲۹	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبشار چکان الیگودرز	۹۱۱۱۸۹	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبشار چکان الیگودرز	لرستان	الیگودرز	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۴۰	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبشار چکان الیگودرز	-	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۳۰	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیر ساخت های گردشگری در تپه شهدای گمنام شهرستان پلدختر	۹۰۱۷۸۶	ایجاد زیر ساخت های گردشگری در تپه شهدای گمنام شهرستان پلدختر	لرستان	پلدختر	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۲۰	ایجاد زیر ساخت های گردشگری در تپه شهدای گمنام شهرستان پلدختر	-	متر مربع	۴,۰۰۰
۳۱	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری در پارک جنگلی شهید بهشتی بروجرد	۹۱۱۱۹۱	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در پارک جنگلی شهید بهشتی بروجرد	لرستان	بروجرد	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۴۰	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در پارک جنگلی شهید بهشتی بروجرد	-	متر مربع	۷,۰۰۰
۳۲	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت و تاسیسات گردشگری	۹۱۱۱۹۴	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبشار افرینه پلدختر	لرستان	پلدختر	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۳۰	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبشار افرینه پلدختر	-	متر مربع	۷,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۳	۱۷۰۶۰۰۲	تکمیل زیرساخت گردشگری سطح استان	۹۵۱۱۷۱	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه آبشار گریت	لرستان	خرم اباد	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۴۰	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه آبشار گریت	-	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۳۴	۱۷۰۶۰۰۲	احداث مجتمع بین راهی در سطح استان	۸۸۰۷۷۴	مجتمع بین اهی شهر دورود	لرستان	دورود	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۷۵	تعمیر و تکمیل مجتمع بین اهی شهر دورود	-	متر مربع	۱,۰۰۰
۳۵	۱۷۰۲۰۰۵	احداث سه باب استخر شنای دانش آموزی	۹۰۱۱۴۵	استخر شنای شهر بروجرد	لرستان	بروجرد	آموزش و پرورش	۱۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۵۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۳۶	۱۷۰۲۰۰۵	تکمیل استخر شنای دانش آموزان گلدشت	۹۳۱۵۳۸	استخر شنای دانش آموزی گلدشت شرقی	لرستان	خرم آباد	آموزش و پرورش	۲۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۵۵۰	متر مربع	۴۰,۰۰۰
۳۷	۱۷۰۲۰۰۵	احداث سه باب استخر شنای دانش آموزی	۹۰۱۱۴۱	استخر شنای دانش آموزی کوهدشت	لرستان	کوهدشت	آموزش و پرورش	۲۱	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۵۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۳۸	۱۷۰۲۰۰۵	احداث سه باب استخر شنای دانش آموزی	۹۰۱۱۴۴	استخر شنای شهر اشترینان	لرستان	بروجرد	آموزش و پرورش	۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۵۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۳۹	۱۷۰۲۰۰۴	احداث یک باب زورخانه	۹۱۰۹۹۴	احداث یک باب زورخانه	لرستان	دورود	اداره کل ورزش و جوانان لرستان	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل فضاها و اماکن ورزشی	۳۲۲	مترمربع	۳۰,۰۰۰
۴۰	۱۷۰۲۰۰۴	احداث ۷ پروژه ورزشی در سطح استان	۸۶۰۹۷۹	احداث خوابگاه و سلف سرویس	لرستان	بروجرد	اداره کل ورزش و جوانان لرستان	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل فضاها و اماکن ورزشی		مترمربع	۴۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۳۴	آبرسانی مجتمع سر زمان	لرستان	چگنی	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۹۰	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۲۰۰
۴۲	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۳۳	آبرسانی روستای خوشناموند	لرستان	کوهدشت	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۹۵	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۱,۶۹۷
۴۳	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۳۲	آبرسانی روستای قبله	لرستان	کوهدشت	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۸۵	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۱,۶۹۷
۴۴	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۳۱	آبرسانی روستای جهان آباد	لرستان	سلسله	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۹۵	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۵۰۰
۴۵	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۳۰	آبرسانی روستای چقابداری	لرستان	دورود	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۷۵	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۱,۹۰۰
۴۶	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۲۸	آبرسانی روستای شرفیگ	لرستان	خرم آباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۸۰	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۲۰۰
۴۷	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۲۶	آبرسانی روستای قلعه محمد ضیاء	لرستان	بروجرد	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۹۰	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۱,۲۰۴
۴۸	۱۵۰۳۰۰۳	تامین آب آشامیدنی روستایی	۹۴۱۴۲۵	آبرسانی روستای تیان	لرستان	ازنا	شرکت آب و فاضلاب روستایی لرستان	۹۵	تامین آب آشامیدنی روستا	۱	روستا	۹۳۸
۴۹	۱۸۰۲۰۰۱۰۰۳	احداث و تجهیز هنرستان هنری	۸۲۰۸۸۴	احداث و تجهیز هنرستان هنری خرم آباد	لرستان	خرم آباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان	۶۰	توسعه فضاهای آموزشی هنری	۳۹۰۰	متر مربع	۶۰,۰۰۰

۵-۲-۲۷- پروژه‌های استان مازندران

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۷۰۰۲۰۴۰	آبرسانی به شهرهای ساری و میانرود	۷۴۰۰۰۲	پروژه آبرسانی به شهر ساری و میانرود	مازندران	ساری	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۶۱	آبرسانی به شهر	۵۲۰,۰۰۰	میلیون متر مکعب در سال	۶۵۰۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۰۷۰۰۳۱۰۲	ساختمان سد هراز (کد قبل (۴۰۲۰۱۰۵۸:))	۷۸۰۰۰۱	احداث سد مخزنی هراز و تأسیسات وابسته	مازندران	آمل	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۳	تامین آب شرب و برق و کشاورزی	۷۱۵۰,۰۰۰	میلیون متر مکعب در سال	۳۰۰۰۰۰۰,۰۰۰
۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۷۹۰۰۵۶	احداث کانون فرهنگی ناحیه ۲ ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۴۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۸۱۱۳۶۳	احداث کانون فرهنگی آفرینش بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۲۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۷۰۰۰,۰۰۰
۵	۱۸۰۲۰۰۲۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس کار و دانش	۸۱۱۳۶۵	احداث مدرسه کاردانش شهرستان آمل	مازندران	آمل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۶	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۴۷۱۰,۰۰۰	مترمربع	۷۰۰۰,۰۰۰
۶	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۸۱۱۴۷۵	احداث مدرسه ۸ کلاسه شهری (امیررود) نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۷۰۳۵,۰۰۰	مترمربع	
۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۲۰۷۹۱	احداث و تجهیز سالن ورزشی شهید خانداد آمل	مازندران	آمل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۶۸۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۲۰۷۹۲	احداث و تجهیز سالن ورزشی عباس آباد	مازندران	عباس آباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۴۰۸۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۲۰۸۱۸	احداث استخر شنا ناحیه ۱ ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۰۱۲۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۳۰۴۹۷	مناسب سازی سالن ورزشی مدرسه دخترانه رامسر	مازندران	رامسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۷۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۵۰۰,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۳۰۴۹۸	مناسب سالن ورزشی در مدرسه دخترانه سوادکوه(زیرآب)	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۱۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۲	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۸۳۰۵۶۷	احداث دبیرستان ۱۲ کلاسه بنت الهدی مرزن آباد چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۹۷	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۰۸۹۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۴۰۵۱۸	احداث مجتمع پارک تفریحی ساحلی بابلرود	مازندران	بابل	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۹۸	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۸۲۵۳۰,۰۰۰	میلیون ریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۸۴۰۷۶۷	احداث مدرسه ۱۰ کلاسه شهید محمدی زیراب سوادکوه	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۳۳۱۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۸۵۰۲۶۲	احداث کانون فرهنگی بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۹۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۵۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۸۵۰۳۳۸	تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری بابل	مازندران	بابل	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۴۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۲۴۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۵۰۳۸۸	احداث مجتمع تفریحی توریستی توسکا چشمه	مازندران	گلوگاه	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۷۵	تجهیز امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۰۲۳۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۵۰۵۰۰	تکمیل سالن ورزشی آلاشت	مازندران	سوادکوه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۹۶,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۵۱۰۰۸	احداث مجتمع تفریحی و توریستی سرخ او خلیل شهر	مازندران	بهشهر	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۷۹	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۴۷۸۷۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۲۰	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۲	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی بابلسر	۸۵۱۰۰۹	احداث مجتمع پارکینگ های بابلسر	مازندران	بابلسر	شهرداری بابلسر	۵۵	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۸۸۸۷۳,۰۰۰	میلیون ریال	۴۰۰۰,۰۰۰
۲۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۹	تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری (استان (بسیج)	۸۵۱۰۱۰	احداث مجتمع فرهنگی و هنری چالوس	مازندران	چالوس	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۶۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۵۱۰۲۳	احداث سالن ورزشی مدرسه دخترانه امام جعفر صادق(ع) پل سفید سوادکوه	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۹۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۵۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۵۱۲۰۷	احداث سالن ورزشی تمرینی روستایی سارو	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۹۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۱۲۸,۰۰۰	مترمربع	
۲۴	۱۸۰۲۰۰۲۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس کار و دانش	۸۶۰۲۵۵	احداث مدرسه کاردانش فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۴۷	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۱۶۱۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۸۰۲۰۰۲۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس کار و دانش	۸۶۰۲۵۶	احداث مدرسه کاردانش میاندورود	مازندران	میان دورود	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰		۱۰۷۲۰,۰۰۰		
۲۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۶۰۲۵۸	مناسب سالن ورزشی در مدرسه دخترانه مسلمیان بهنمیربابلسر	مازندران	بابلسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۸۳۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۲۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۶۰۲۵۹	مناسب سازی سالن ورزشی مدرسه دخترانه بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۵۲۴۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۶۰۲۶۰	مناسب سازی سالن ورزشی درمدرسه دخترانه لاریم جویبار	مازندران	جویبار	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۲۷	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۵۲۴۰,۰۰۰	مترمربع	۴۵۰۰,۰۰۰
۲۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۸۶۰۲۶۲	مناسب سازی سالن ورزشی در مدرسه دخترانه نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۲۳۱۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۳۰	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۶۰۵۶۵	مجتمع تفریحی توریستی بین راهی آلاشت	مازندران	سوادکوه	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۹۴	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۹۰۷۱,۰۰۰	میلیونریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۶۰۶۷۸	تکمیل مجتمع ورزشی خورشید نکا	مازندران	نکا	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۸۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۳۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۸۷۰۱۶۹	تکمیل کانون فرهنگی کتاب رامسر	مازندران	رامسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۲۴۶۴۸,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۳۳	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۸۷۰۲۱۳	تکمیل دبیرستان فیضیه زیرآب سوادکوه	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۹۳	احداث، توسعه و خرید مدارس	۵۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۳۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۷۰۵۸۳	تکمیل سالن ورزشی هارون کلا	مازندران	آمل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۷۸۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۳۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۷۰۵۸۴	احداث سالن ورزشی تخصصی(صخره نوردی)	مازندران	آمل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۲۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰۰,۰۰۰
۳۶	۱۳۰۴۰۱۱۰۲۳	کمک به احداث شهرک صنعتی محمودآباد -تشبندان (فاز ۱)	۸۷۰۶۷۶	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی تشبندان	مازندران	محمودآباد	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۴۵	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۹,۰۰۰	واحد	۹۵۸۷,۰۰۰
۳۷	۱۳۰۴۰۱۱۰۳۰	کمک به احداث ناحیه صنعتی گلوگاه	۸۷۰۸۵۳	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی گلوگاه	مازندران	گلوگاه	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۴۰	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۸,۰۰۰	واحد	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۸	۱۳۰۴۰۱۱۰۲۲	کمک به احداث شهرک صنعتی نکا (فاز ۲)	۸۷۰۸۵۶	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی نکا- فاز ۲	مازندران	نکا	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۹	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۶,۰۰۰	واحد	۱۱۰۰۰,۰۰۰
۳۹	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۷	کمک به احداث شهرک صنعتی چالوس-مرزن آباد	۸۷۱۳۱۹	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی مرزن آباد	مازندران	چالوس	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۱۶	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۷,۰۰۰	واحد	۲۸۷۰,۰۰۰
۴۰	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۸۷۱۵۲۵	احداث مدرسه نفت چال بهنمیر بابلسر	مازندران	بابلسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۸۸۰,۰۰۰	مترمربع	
۴۱	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۱	کمک به احداث شهرک صنعتی سوادکوه شمالی- بشل (فاز ۱ و ۲)	۸۷۱۵۵۶	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بشل	مازندران	سوادکوه شمالی	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۸۱	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۱۰,۰۰۰	واحد	۵۵۷۸,۰۰۰
۴۲	۱۳۰۴۰۱۱۰۲۶	کمک به احداث شهرک صنعتی بابل- بندپی شرقی (فاز ۱ و ۲)	۸۷۱۵۹۱	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بندپی شرقی	مازندران	بابل	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۹۴	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۱۳,۰۰۰	واحد	۳۰۰۵,۰۰۰
۴۳	۱۳۰۴۰۱۱۰۳۴	کمک به احداث شهرک صنعتی بهشهر (فاز ۱ و ۲)	۸۷۱۶۰۷	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بهشهر	مازندران	بهشهر	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۹۱	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۷,۰۰۰	واحد	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۴	۱۳۰۴۰۱۱۰۴۰	کمک به احداث ناحیه صنعتی سنگتاب	۸۷۱۶۱۴	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی سنگتاب	مازندران	سیمرغ	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۹۶	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۵,۰۰۰	واحد	
۴۵	۱۳۰۴۰۱۱۰۱۸	کمک به احداث شهرک صنعتی بابل -بابلکنار	۸۷۱۷۰۴	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بابلکنار	مازندران	بابل	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران	۳۹	احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۹,۰۰۰	واحد	۷۱۵۰,۰۰۰
۴۶	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۵	آبرسانی به بابل و بایلسر و شهرهای گروه الف، شهرها و روستاهای سوادکوه، سوادکوه شمالی، قائم شهر و جویبار از سد البرز (کد قبل ۴۰۲۰۱۵۳۷)	۸۸۰۱۲۳	آبرسانی به بابل و بایلسر و شهرهای گروه الف، شهرها و روستاهای سوادکوه، سواد کوه شمالی، قائم شهر و جویبار از سد البرز	مازندران	بابل	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۴۳	آبرسانی به شهر	۱۱۲۲,۰۰۰	میلیون متر مکعب	۷۶۳۷۳,۰۰۰
۴۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۸۰۳۶۳	تکمیل سالن ورزشی انار مرز	مازندران	جویبار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۴۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۸۰۳۶۷	احداث سالن ورزشی آزادمون	مازندران	محمودآباد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۴۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۸۰۳۶۸	احداث سالن ورزشی زرد آب	مازندران	محمودآباد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۰	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۱	طرح های کوچک تامین آب (سدهای لاستیکی)	۸۸۰۶۳۰	احداث سد لاستیکی ولیکرود فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۹۵	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۵۶,۰۰۰	میلیون متر مکعب	۵۰۰۰,۰۰۰
۵۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث و تجهیز فضاهای فرهنگی و هنری	۸۹۰۲۶۳	احداث مجتمع قرآنی کیاسر	مازندران	ساری	اداره کل تبلیغات اسلامی استان مازندران	۸۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۴۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۵۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۹۰۳۷۰	احداث مجموعه خدمات رفاهی بین راهی در محور هراز	مازندران	آمل	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۶۶	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۷۹۴۷۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۵۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۸۹۰۳۷۹	مجتمع خدمات رفاهی بین راهی ساری - کیاسر (این عباس)	مازندران	ساری	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۹۹	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۲۳۵۲۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۵۴	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۸۹۰۵۶۱	تکمیل مدرسه ۵ کلاسه شهید مدنی سیاورز تنکابن	مازندران	تنکابن	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۹۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۲۰۰,۰۰۰
۵۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۰۳	احداث سالن سقف کوتاه(زرگرشهر)	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۸۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۰۵	احداث سالن سقف کوتاه (پایین کولا)	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۸۶۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰,۰۰۰
۵۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۱۰	تکمیل سالن ورزشی بزمین آباد	مازندران	میان دورود	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰
۵۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۱۲	تکمیل سالن ورزشی واسو کلا	مازندران	جویبار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۵۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۱۳	احداث سالن سقف کوتاه(خانه کشتی گلوگاه)	مازندران	گلوگاه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۹۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۶۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۰۸۱۴	تکمیل سالن ورزشی گرچی محله	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۶۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۱۱۲۹	تکمیل سالن ورزشی آستانه سر جویبار	مازندران	جویبار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۶۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۱۴۶۶	احداث خانه کشتی تنکابن	مازندران	تنکابن	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۷۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۶۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۸۹۱۴۸۹	تکمیل سالن ورزشی گرچی آباد بابل	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث و تجهیز فضاهای فرهنگی و هنری	۹۰۰۰۲۵	احداث مجتمع فرهنگی قرآنی نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل تبلیغات اسلامی استان مازندران	۶۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۰۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۶۵	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۰۰۰۹۹	تکمیل مرکز آموزش راهنمایی عالی نژاد آمل	مازندران	آمل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۴	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۶۶	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۰۰۱۰۳	تکمیل مدرسه شهپر بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۹	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۰۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۶۷	۱۸۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس فنی و حرفه ای	۹۰۰۱۰۸	احداث هنرستان دخترانه پروین اعتصامی بندپی غربی	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۶۸	۱۸۰۲۰۰۲۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس کار و دانش	۹۰۰۱۰۹	احداث هنرستان (کاردانش) شهید فتاحی بندپی شرقی	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۲	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۷۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۶۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۱۸	احداث سالن ورزشی در مدرسه الزهرا نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۳	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۳۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۷۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۲۰	احداث سالن ورزشی در مدرسه شهدای اسلام آباد میاندورود	مازندران	میان دورود	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۴۰۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۲۲	احداث سالن ورزشی مدرسه دخت ایران(پروین) ناحیه ۲ ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۴۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۸۰۰۰,۰۰۰
۷۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۲۴	احداث سالن ورزشی درون مدرسه ای چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۹	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۶۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۷۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۲۵	تکمیل سالن ورزشی کلاردشت	مازندران	کلاردشت	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۴۳	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۶۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۵۰۰,۰۰۰
۷۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۰۰۱۲۷	احداث سالن ورزشی هلیدشت بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۷۵	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۰۱۱۳۲	احداث و تکمیل کتابخانه عمومی زاغمرز	مازندران	بهشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۶۷	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۷۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۰۱۱۳۵	احداث کتابخانه عمومی کوشکسرا نوشهر	مازندران	نوشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۳۶	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۸۴۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۷	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۰۱۱۳۸	احداث کتابخانه عمومی نیرنگ نوشهر	مازندران	نوشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۸	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۰۵۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۷۸	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل و تجهیز کتابخانه عمومی مازندران راه و شهرسازی	۹۰۱۲۳۹	احداث کتابخانه عمومی مرکزی بابل	مازندران	بابل	اداره کل راه و شهرسازی مازندران	۸۱	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۷۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل و تجهیز کتابخانه عمومی مازندران راه و شهرسازی	۹۰۱۲۴۲	احداث کتابخانه عمومی چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل راه و شهرسازی مازندران	۴۲	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۳۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۴۰۰,۰۰۰
۸۰	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	احداث و تکمیل و تجهیز کتابخانه عمومی مازندران راه و شهرسازی	۹۰۱۲۴۵	احداث کتابخانه عمومی ایزدشهر	مازندران	نور	اداره کل راه و شهرسازی مازندران	۱۰	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۸۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۰۱۲۴۶	احداث کتابخانه عمومی نوشهر	مازندران	نوشهر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۲۶	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۳۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۸۲	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۰۱۲۴۷	احداث کتابخانه مرکزی بهشهر	مازندران	بهشهر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۴۰	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۰	احداث ، تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری استان (راه و شهرسازی)	۹۰۱۲۹۳	احداث مجتمع فرهنگی و هنری فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	اداره کل راه و شهرسازی مازندران	۳۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۵۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰۰,۰۰۰
۸۴	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۰۱۵۳۲	احداث دبستان باغبان محله جویبار	مازندران	جویبار	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۶۳۹۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۸۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۸۹۵	تکمیل سالن ورزشی وسطی کلا	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۷۷۶,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۸۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۸۹۶	تکمیل سالن ورزشی خرما کلا	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۷۷۶,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۸۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۸۹۹	کمک به احداث سالن ورزشی خاریک	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۸۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۹۰۲	تکمیل سالن ورزشی گویتزر	مازندران	چالوس	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۶۴۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۸۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۹۰۳	تکمیل سالن ورزشی سقف کوتاه بلده	مازندران	نور	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۹۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۹۰۵	تکمیل سالن ورزشی میانگاله	مازندران	نکا	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۱۹۰۷	سالن ورزشی روستای پاسند	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۹۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۲۳۵۱	تکمیل سالن ورزشی گتاب	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۱	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۸۲۴,۰۰۰	مترمربع	۷۰۰۰,۰۰۰
۹۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۲۳۵۴	احداث سالن وزنه برداری	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۶۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۹۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی (بسیج سازندگی)	۹۰۲۴۲۵	تکمیل سالن ورزشی اتو سوادکوه	مازندران	سوادکوه	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۷۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۹۵	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۴	طرح های کوچک تأمین آب	۹۰۲۴۳۹	احداث آبنندان در روستای تازه آباد سپاه میاندرو	مازندران	میان دورود	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۸۳	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۲,۶۷۴	میلیون متر مکعب	
۹۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۰۲۶۰۳	تکمیل کتابخانه عمومی گرجی محله بهشهر	مازندران	بهشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۲۵	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۸۴۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۹۷	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۰۲۸۲۷	احداث کتابخانه عمومی بالادزا ساری	مازندران	ساری	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۲۳	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۷۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۰۲۸۴۹	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی پل سفید	مازندران	سوادکوه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۲۸	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۹۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان (مازندران (بسیج)	۹۰۲۹۳۶	احداث کتابخانه عمومی پایین بیشه سر بابل	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۴۴	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۴۴۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۰۰	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۰۲۹۳۷	احداث کتابخانه عمومی دارابکلا میانرود	مازندران	میان دورود	نهاد کتابخانه های کشور	۵۹	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۷۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۰۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان (مازندران (بسیج)	۹۰۲۹۳۹	احداث کتابخانه عمومی کجور نوشهر	مازندران	نوشهر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۴۸	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۲۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۰۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۳۰۲۶	کمک به تکمیل سالن ورزشی شاقورکتی	مازندران	تنکابن	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۰۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۳۰۲۷	کمک به تکمیل سالن ورزشی چالکشت	مازندران	تنکابن	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۱۰۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۳۰۳۰	کمک به تکمیل سالن ورزشی اوارد	مازندران	گلوگاه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۰۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۰۳۰۳۳	تکمیل پیست اسکیت سرخورد	مازندران	محمودآباد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۹۱۰۰۷۲	تکمیل کانون فرهنگی و تربیتی پل سفید سوادکوه	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۳۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۱۰۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۱۰۰۷۷	تکمیل سالن ورزشی شهید بخشی کیاکلا	مازندران	سیمرغ	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۴۵۵۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۱۰۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۱۰۰۷۸	تکمیل سالن ورزشی مشارکتی بابلسر	مازندران	بابلسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۰۹	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۱۰۰۸۱	تکمیل مدرسه بهارستان کاشیکلا بندپی شرقی	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۱۰	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۴	احداث و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۱۰۱۵۳	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران ساری	مازندران	ساری	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای مازندران	۵۹	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۱۲۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۷۰۰۰,۰۰۰
۱۱۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۱۰۱۸۴	کتاب خانه عمومی روستای کوهپیر علیا	مازندران	نوشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۴۵	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۲	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۴	احداث و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۹۱۰۱۸۸	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای هتل داری و گردشگری رامسر	مازندران	رامسر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای مازندران	۶۳	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۸۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰
۱۱۳	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۱۰۶۵۶	تکمیل دبستان شهید مرادکلاری کلارآباد	مازندران	عباس آباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵۲	احداث، توسعه و خرید مدارس	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۱۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۶۹۶	راه اندازی سایت قایقرانی	مازندران	بابلسر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰,۰۰۰
۱۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۶۹۸	تکمیل سالن ورزشی کبابی	مازندران	میان دورود	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۲۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۱۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۶۹۹	احداث سالن ورزشی لرگان	مازندران	نوشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۷۰۰	تکمیل سالن ورزشی علی آباد میر	مازندران	نوشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۷۰۱	احداث سالن ورزشی کالی کلا لفور	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۱۱۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۱۰۷۸۱	تکمیل کتابخانه عمومی جزین فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۳۷	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۲۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۵۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲۰	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۱۰۷۸۲	احداث کتابخانه عمومی لاریم جویبار	مازندران	جویبار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۵۸	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰,۰۰۰
۱۲۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۱۰۸۶۷	احداث کتاب خانه عمومی روستای چایباغ سوادکوه	مازندران	سوادکوه شمالی	نهاد کتابخانه های کشور	۳۰	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۱۷۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۱۲۲	۱۰۰۲۰۵۴۰۸۷	احداث ساختمانهای اداری پزشکی قانونی (بسیج)	۹۱۰۸۷۹	کمک به احداث سالن تشریح پزشکی قانونی بابل	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۳۹	احداث، توسعه و تکمیل ساختمان‌ها و ادارات	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۱۰۹۹۹	تکمیل سالن ورزشی بالا احمد کلا	مازندران	بابلسر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۶۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۲۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۲۰۰۲۷	تکمیل کتابخانه امین‌آباد بابل	مازندران	بابل	نهاد کتابخانه های کشور	۱۳	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۱۲۵	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۲۰۰۲۸	احداث و تکمیل کتابخانه حسین آباد بهشهر	مازندران	بهشهر	نهاد کتابخانه های کشور	۵۵	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۲۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۲۰۰۲۹	تکمیل کتابخانه عمومی سینوا چالوس	مازندران	چالوس	نهاد کتابخانه های کشور	۱۰	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲۷	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۲۰۰۳۰	تکمیل کتابخانه عمومی اسبوکلا ساری	مازندران	ساری	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۴۸	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۲۶۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۲۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث و تجهیز فضاهای فرهنگی و هنری	۹۲۰۰۴۴	احداث مجتمع فرهنگی و قرآنی بابل	مازندران	بابل	اداره کل تبلیغات اسلامی استان مازندران	۴۹	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۶۰۲۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰
۱۲۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۲۰۱۱۸	تکمیل سالن ورزشی شیرگاه	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۱	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۵۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۹۰۰۰,۰۰۰
۱۳۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۳	احداث و تجهیز فضاهای فرهنگی و هنری	۹۲۰۲۱۱	احداث مجتمع فرهنگی و قرآنی فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	اداره کل تبلیغات اسلامی استان مازندران	۶۲	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۷۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۵۰۰,۰۰۰
۱۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۲۰۴۱۷	تکمیل سالن ورزشی جوجاده	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۱۳۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۲۰۴۶۵	تکمیل سالن ورزشی شهید رجائی محمودآباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۷۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۳۳	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۲۰۴۷۸	احداث مرکز شهری شماره ۱۰ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۵۷	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۴۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۳۴	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۲۰۴۷۹	احداث پایگاه شهری شماره ۴ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۵۹	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۳۵	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۲۰۴۸۲	تکمیل مرکز شهری شهید بصیر فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۳۸	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۵۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۳۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۲۰۸۵۰	تکمیل سالن ورزشی حیدری تنکابن	مازندران	تنکابن	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۴۸۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۳۷	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۳۰۰۱۰	احداث مدرسه راهنمایی رئیس کلا لفور شیرگاه	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۳۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۳۰۰۲۳	تکمیل سالن ورزشی قائمشهر	مازندران	قائمشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۵۸۰۰,۰۰۰
۱۳۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه‌های عمومی مازندران	۹۳۰۰۹۲	احداث کتابخانه روستائی پردنگون	مازندران	چالوس	نهاد کتابخانه‌های کشور	۷	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۹۶۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴۰	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۳۰۳۴۲	تکمیل مدرسه ابتدائی زلم رودبار چهاردانگه	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۷	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۱۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۴۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه‌های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۳۰۳۴۶	احداث و تکمیل کتابخانه عمومی کاسگر محله نور	مازندران	نور	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۷۵۰,۰۰۰
۱۴۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع‌های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۳۰۳۹۶	توسعه مجتمع فرهنگی و هنری نور	مازندران	نور	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۳۳	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۴۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۹	تجهیز، امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی شهر آلاشت	۹۳۰۵۴۹	تکمیل رصد خانه آلاشت	مازندران	سوادکوه	شهرداری آلاشت	۴۷	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۳۲۶۹۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۱۴۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۳۰۸۹۱	احداث سالن ورزشی و ورزشگاه محمودآباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۲	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۴۵	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه‌های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۳۰۹۳۳	تکمیل کتابخانه عمومی کاردرگر محله فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۳۲	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۴۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۳۱۱۸۷	تکمیل سالن بوکس	مازندران	بابلسر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۹۴۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۳۱۱۹۳	تکمیل سالن ورزشی کاردرمحل	مازندران	فریدونکنار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۴۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی(بسیج) سازندگی)	۹۳۱۲۴۸	مجتمع ورزشی قائمیه بابل	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۴۹	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۳۱۲۵۵	تکمیل کتابخانه اله چال بابل	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۶	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۴۴۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۵۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۰	احداث ، تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری استان (راه و شهرسازی)	۹۳۱۳۳۳	احداث مجتمع فرهنگی و هنری میان دورود	مازندران	میان دورود	اداره کل راه و شهرسازی مازندران	۱۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۲۲۰۰,۰۰۰
۱۵۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۳۱۴۹۹	تکمیل سالن ورزشی گل محله جویبار	مازندران	جویبار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۱۵۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۳۱۵۰۰	تکمیل سالن ورزشی اندرگلی سواد کوه شمالی	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۹۳۱۵۳۸	احداث مجتمع تفریحی و گردشگری جنگل دالخانگی رامسر	مازندران	رامسر	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران		تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۴۲۵۲۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۱۵۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۴۰۰۰۶	تکمیل کتابخانه عمومی روستای زرن دین نکا	مازندران	نکا	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۸	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۱۷۵۰,۰۰۰	مترمربع	۷۵۰,۰۰۰
۱۵۵	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۴۰۰۰۹	تکمیل مدرسه نوآباد چمستان	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۸۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۱۵۶	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۴۰۰۳۵	تکمیل مرکز آموزشی رازی زیرآب	مازندران	سوادکوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۷۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۵۷	۱۸۰۱۰۰۶۰۰۳	احداث ، تکمیل و تجهیز سالن های چند منظوره مدارس استان	۹۴۰۲۳۴	تکمیل سالن چند منظوره مدرسه نیکان محمودآباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۳۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۵۸	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۴۰۲۳۶	تکمیل مجتمع مدرسه ۱۲ کلاسه مسکن مهر نکا	مازندران	نکا	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۸۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۵۲۹۵,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۴۰۵۱۸	تکمیل سالن تخصصی پل سفید	مازندران	سوادکوه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۱۶۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۴۰۵۳۹	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری حر	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۸۲	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۶۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۴۰۶۴۰	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری غدیر محمود آباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۹۸۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۶۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۴۰۶۴۱	تکمیل و بهسازی مجتمع فرهنگی نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۵۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۴۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۶۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۹۵۰۰۰۸	تکمیل مجتمع بین راهی گردنه سر	مازندران	سوادکوه	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۸۰	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۴۲۰۰,۰۰۰	میلیون ریال	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶۴	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱	احداث و تجهیز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۹۵۰۰۷۸	احداث و تکمیل کانون پرورش فکری نشتارود	مازندران	تنکابن	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مازندران	۵۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۲۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۶۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۵۰۲۱۸	تکمیل سالن ورزشی کجور	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۴۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۶۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۶۶	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۵۰۲۸۷	تکمیل مدرسه ۶کلاسه بریجانی (مشارکتی) قائمشهر	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۱۶۷	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۵۰۲۸۸	تکمیل مدرسه هاشم زاده (مشارکتی) قائمشهر	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۵۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۱۶۸	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۵۰۲۹۱	تکمیل دبیرستان فرزاتگان ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۶۹	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۵۰۲۹۴	تکمیل مدرسه شهید نوروزی سوادکوه شمالی	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۷۰	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۵۰۲۹۷	تکمیل مدرسه تیرکده (یوسف احترامی) شهرستان نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۷۶۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷۱	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۵۰۲۹۹	تکمیل مدرسه ابتدائی گنج دانش گنج افروز بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۶	احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۱۷۲	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۵۰۳۰۰	تکمیل و باسازی مدرسه مرحوم حسینی غریب محله بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۴۴	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۱۷۳	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۵۰۳۱۰	احداث و تکمیل عمومی زینوند بهشهر	مازندران	بهشهر	نهاد کتابخانه های کشور		احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۴۴۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۱۷۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۵۰۳۱۱	تکمیل و بهسازی کتابخانه شهید معصومی کلاردشت	مازندران	کلاردشت	نهاد کتابخانه های کشور	۳۵	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۷۵	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۵۰۳۱۴	تکمیل کتابخانه عمومی آبادیان بابل	مازندران	بابل	نهاد کتابخانه های کشور	۴	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۲۴۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۱۷۶	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۵۰۳۱۶	تکمیل کتابخانه عمومی شهید کشوری سیمرغ	مازندران	سیمرغ	نهاد کتابخانه های کشور	۷	احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۵۰۳۲۲	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری گلوگاه	مازندران	گلوگاه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۵۱	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۹۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۷۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۹۵۰۳۳۵	تکمیل کانون فرهنگی و تربیتی شهید کلبادی نژاد گلوگاه	مازندران	گلوگاه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۷۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۵۰۳۵۵	تکمیل سالن ورزشی آهنگر کلا	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۷۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰,۰۰۰
۱۸۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۵۰۳۵۶	تکمیل سالن تیر اندازی بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۲۹	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۸۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۵۰۳۵۷	تکمیل سالن ورزشی زورخانه ای بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۵۴,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۸۲	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۶	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری (بابل)	۹۵۰۹۶۱	احداث و تکمیل مرکز شهری ملاکلا	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۲۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۹۴۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۱۸۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی (بسیج سازندگی)	۹۵۰۹۸۲	احداث و تکمیل استخر شنا زیراب	مازندران	سوادکوه	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۵۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۵۰۹۸۹	احداث و تکمیل کتابخانه عمومی روستای دنگسرک نکاء	مازندران	نکا	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۸	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۸۱۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۱۸۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۹	تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری استان (بسیج)	۹۵۱۷۵۳	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری کلاردشت	مازندران	کلاردشت	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰
۱۸۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۰۰۱۰	تکمیل سالن ورزشی آکند	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۸	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۱۸۷	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۶۰۰۷۳	احداث و تکمیل پایگاه بهداشتی عدالت آمل	مازندران	آمل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۸۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۶۰۰۸۱	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شماره ۶ بهشهر	مازندران	بهشهر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۲۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۸۹	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۶۰۰۸۲	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شماره ۳ تنکابن	مازندران	تنکابن	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۲۷	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه های سلامت	۹۶۰۰۸۳	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری خرم آباد تنکابن	مازندران	تنکابن	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۵۶	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۹۵۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹۱	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۰۸۵	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی هجیرود چالوس	مازندران	چالوس	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۷	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۲	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۰۹۱	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شماره ۳ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۴۰	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۳	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۰۹۲	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شماره ۹ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۴	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۰۹۳	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شماره ۸ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۵	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۰۹۶	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی آلاشت سوادکوه	مازندران	سوادکوه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۳۶	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۴۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۶	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۰۹۸	تکمیل مدرسه ۳ کلاس رودبار خوارخون چهاردانگه ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹۷	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۱۰۰	احداث و تکمیل پایگاه بهداشتی شهری شماره ۲ کلارآباد	مازندران	عباس‌آباد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۱۰۷	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شماره ۵ قائمشهر	مازندران	قائم‌شهر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۳۳	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۱۹۹	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۱۱۳	تکمیل مدرسه ابتدائی شهید فولادی ماکران میان‌دورود	مازندران	میان‌دورود	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۴۴۵,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۲۰۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۱۱۵	احداث و تکمیل پایگاه بهداشتی شهری سورک - میان‌دورود	مازندران	میان‌دورود	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۶۲	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۰۱	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۱۱۶	احداث مدرسه ۹ کلاسه شهید رحیم بردبار نکا	مازندران	نکا	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۵۳۶۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۲۰۲	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۱۱۸	مدرسه قهرمان قدرت نما نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵۱	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۵۲۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۲۰۳	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۱۲۱	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شماره ۲ نکا	مازندران	نکا	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۳۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۳۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰۴	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۶۰۱۲۳	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شماره ۳ نکاء	مازندران	نکا	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران	۵۳	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۲۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۰۵	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۶۰۱۳۴	تکمیل مدرسه ۶ کلاسه مرحوم کبیری پیچاکلا بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۵۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۲۰۶	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۶۰۱۳۶	تکمیل مدرسه شهید سلیمی چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۱۹۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۰۷	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۶۰۱۳۹	تکمیل مدرسه راه روشن قلعه پایان گلوگاه	مازندران	گلوگاه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۷۵۰۰,۰۰۰
۲۰۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۲۲۸	تکمیل سالن ورزشی نکا(هنرستان)	مازندران	نکا	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۲۰۹	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۶۰۲۲۹	تکمیل مدرسه ۱۲ کلاسه بنیاد برکت حضرت معصومه زاغمرز بهشهر	مازندران	بهشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۵۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱۰	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۶۰۲۳۰	تکمیل مدرسه ۱۲ کلاسه حضرت آمنه (عمادی) ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۲۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۷۴۵۵,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰۰,۰۰۰
۲۱۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی	۹۶۰۲۳۶	احداث کانون فرهنگی دودانگه ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۱۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۲۴۲	تکمیل سالن ورزشی شیوا بوران آمل	مازندران	آمل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	۷۰۰۰,۰۰۰
۲۱۳	۱۸۰۱۰۰۲۰۰۳	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز کودکان استثنائی استان	۹۶۰۲۵۱	تکمیل مدرسه ۶ کلاسه استثنائی سی سرا عباس آباد	مازندران	عباس آباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۶۰	احداث، توسعه مدارس استثنائی	۲۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۱۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۲۷۱	مناسب سازی سالن ورزشی مدرسه شیخ فضل اله نوری نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۹۰۰۰,۰۰۰
۲۱۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۳۲۴	تکمیل سالن ورزشی امام علی (ع) سوادکوه شمالی	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۹۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۱۶	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۳۲۷	احداث مدرسه ابتدائی ۲ کلاسه روستای لوت لاریجان آمل	مازندران	آمل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۵	احداث، توسعه و خرید مدارس	۴۸۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۳۳۱	تکمیل سالن ورزشی سید رسول حسینی بندپی غربی بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۱۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۳۳۳	تکمیل سالن ورزشی شهدای رستم کلا بندپی شرقی بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۱۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۰۳۳۴	تکمیل سالن ورزشی تختی گلوگاه بندپی شرقی بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۰	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۶۰۷۳۳	تکمیل مدرسه ۱۰کلاسه نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران	۱۰۰	احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۴۲۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۱	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۹۶۱۰۶۱	احداث مجتمع بین راهی پلور	مازندران	آمل	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران	۵۰	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۸۰۰۰,۰۰۰	میلیون ریال	
۲۲۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۰	تکمیل سالن های ورزشی شهرستان چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۶	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۱	تکمیل زمین فوتبال زیراب	مازندران	سوادکوه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۶۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰۰,۰۰۰
۲۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۳	تکمیل زمین فوتبال سورک	مازندران	میان دورود	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۵	تکمیل اماکن و فضاهای روباز شهرستان بابل	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۷	توسعه و بهسازی سالن کشتی کتالم	مازندران	رامسر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۷۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۱۹۹۸	تکمیل مجموعه ورزشی روباز شهدای شیرگاه	مازندران	سوادکوه شمالی	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۰۰۰	تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی شهرستان کلاردشت	مازندران	کلاردشت	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۲۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۰۰۲	توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی شهرستان نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۲۱۴	تکمیل سالن ورزشی دباغچال	مازندران	آمل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۳۱	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۶۶	تکمیل پایگاه سلامت شهری سید جلال	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل	۲۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۲	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۶۷	تکمیل پایگاه سلامت شهری مرزیکلا	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل	۱۲	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۳	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۶۸	تکمیل پایگاه سلامت شهری ۲۲ بهمن	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل	۲۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۴	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۶۹	تکمیل مرکز سلامت جامع شهری شهید مدرس	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۵	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۷۰	تکمیل مرکز سلامت جامع شهری زرگر محله	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل	۲۵	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۶	۱۶۰۱۰۰۳۰۱۰	احداث و تکمیل مراکز و پایگاه های سلامت شهری	۹۶۲۲۷۱	تکمیل مرکز سلامت جامع شهری چهارشنبه پیش	مازندران	بابل	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل	۲۷	احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۳۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی (بسج) سازندگی)	۹۶۲۲۷۵	تکمیل سالن ورزشی میدانس کشتلی	مازندران	بابل	سازمان بسج سازندگی نیروی مقاومت بسج	۲۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۷۲۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۲۳۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۴۱۰	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری امام خمینی (ره) آمل	مازندران	آمل	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۳۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۳۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۴۱۴	توسعه و تکمیل مجتمع فرهنگی هنری امام خمینی بابلسر	مازندران	بابلسر	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۴۹	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۴۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۴۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۴۱۵	تکمیل، مرمت و بازسازی مجتمع فرهنگی هنری تنکابن	مازندران	تنکابن	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۳۷	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۱۸۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۴۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۴۲۲	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری ولیعصر آمل	مازندران	آمل	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۳۹	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۵۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴۲	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۶۲۴۲۴	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری امیرالمومنین نکا	مازندران	نکا	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران	۲۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۳۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۴۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۶۲۴۶۳	تکمیل سالن ورزشی نیکان سرخورد محمودآباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۴۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۸۰	تکمیل سالن ورزشی عشرستاق	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۴۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۸۴	تکمیل سالن ورزشی سنگتراشان	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۵۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۲۴۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۸۵	تکمیل سالن ورزشی قرطی کلا	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۴۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۸۹	تکمیل سالن ورزشی رکن کلا	مازندران	سیمرغ	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴۵	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۴۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۹۰	تکمیل سالن ورزشی سلمان شهر	مازندران	عباس آباد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۹۱	تکمیل سالن ورزشی حسین آباد	مازندران	فریدونکنار	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۱۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۵۰۰,۰۰۰
۲۵۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۹۳	تکمیل سالن ورزشی کلاگر محله	مازندران	قائم‌شهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۴	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۲۵۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۶۹۶	توسعه و بهسازی سالن امام رضا (ع) سورک	مازندران	میان دورد	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۳۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۰۰۰,۰۰۰
۲۵۲	۱۵۰۳۰۰۲۰۱۴	اجرای طرح شبکه فاضلاب شهرستانهای گلوگاه و نکا	۹۶۲۹۰۲	اجرای طرح شبکه فاضلاب شهر گلوگاه	مازندران	گلوگاه	شرکت آب و فاضلاب مازندران	۲۰	افزایش جمعیت تحت پوشش	۷۲,۴۰۰	هزارنفر	
۲۵۳	۱۵۰۳۰۰۲۰۱۴	اجرای طرح شبکه فاضلاب شهرستانهای گلوگاه و نکا	۹۶۲۹۰۴	اجرای طرح شبکه فاضلاب شهر نکا	مازندران	نکا	شرکت آب و فاضلاب مازندران	۱۵	افزایش جمعیت تحت پوشش	۱۸۹,۶۰۰	هزارنفر	
۲۵۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۲۹۹۱	تکمیل زمین های فوتبال خرم اباد	مازندران	تنکابن	اداره کل ورزش و جوانان مازندران	۸۳	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۵۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۳۰۸۳	سالن تخصصی رزمی	مازندران	آمل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۱۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰
۲۵۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۳۰۸۴	سالن ورزشی گزنک	مازندران	آمل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۳۱۵۶	تکمیل سالن ورزشی امیرآباد	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۱۰۰۰,۰۰۰
۲۵۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۳۱۵۷	تکمیل سالن ورزشی کوهستان	مازندران	بهشهر	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۲۰۰۰,۰۰۰
۲۵۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۶۳۱۵۸	تکمیل سالن ورزشی تازه آباد	مازندران	نکا	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۲۶۰	۱۳۰۴۰۱۱۰۵۱	کمک به احداث ناحیه صنعتی لاله آباد بابل	۹۷۰۰۰۴	احداث تاسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی لاله آباد بابل	مازندران	بابل	شرکت شهرکهای صنعتی استان مازندران		احداث و توسعه تصفیه‌خانه فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی	۲,۰۰۰	واحد	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۶۱	۱۸۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث ، تکمیل و تجهیز مدارس فنی و حرفه ای	۹۷۰۲۰۴	تکمیل هنرستان شریعتی نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۶۲	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۷۰۲۱۳	تکمیل مدرسه مفتی کلا ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۱۰۰,۰۰۰	مترمربع	۸۰۰۰,۰۰۰
۲۶۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۷۰۲۲۳	تکمیل زمین ورزشی مرکز استعداد درخشان بابل	مازندران	بابل	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۸۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۶۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۷۰۲۲۴	تکمیل سالن ورزشی فرهنگیان فریدونکنار	مازندران	فریدونکنار	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۹۰۰۰,۰۰۰
۲۶۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۷۰۲۲۹	تکمیل سالن ورزشی هنرستان مائده سیمرغ	مازندران	سیمرغ	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۹۵۰,۰۰۰	مترمربع	۶۰۰۰,۰۰۰
۲۶۶	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۳۶	احداث و تکمیل مرکز شهری شماره ۳ شهرستان جویبار	مازندران	جویبار	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۵۰۰,۰۰۰
۲۶۷	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۳۷	احداث و تکمیل مرکز شماره ۲ آخوندمحله شهرستان رامسر	مازندران	رامسر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۷۸,۰۰۰
۲۶۸	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۴۰	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شماره ۴ ساری	مازندران	ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۲۶۹	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۴۶	احداث و تکمیل پایگاه بهداشتی هشתיکه شهرستان گلوگاه	مازندران	گلوگاه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۸۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۷۰	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۴۷	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت چمرستان شهرستان نور	مازندران	نور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۷۱	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۳	احداث و تکمیل مراکز بهداشت شهری و پایگاه‌های سلامت	۹۷۰۲۴۸	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت رویان شهرستان نور	مازندران	نور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران		احداث و تکمیل پایگاه‌های سلامت	۱۷۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۷۲	۱۸۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس فنی و حرفه‌ای	۹۷۰۳۱۷	تکمیل هنرستان مائده سیمرغ	مازندران	سیمرغ	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۴۸۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۲۷۳	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۶	احداث کتابخانه‌های عمومی استان مازندران (بسیج)	۹۷۰۳۲۰	احداث کتابخانه مرکزی بابل	مازندران	بابل	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج		احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۵۱۰۰,۰۰۰	مترمربع	۲۰۰۰,۰۰۰
۲۷۴	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۷۰۳۲۳	تکمیل مدرسه ابتدایی شاهد پسرانه چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۷۵	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۷۰۳۲۴	تکمیل مدرسه رجائی آزادمون محمودآباد	مازندران	محمودآباد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۹۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۲۷۶	۱۸۰۱۰۰۱۰۳۷	احداث تکمیل و تجهیز مدارس ابتدایی استان	۹۷۰۳۲۵	تکمیل مدرسه امام خمینی و رازان بلده نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۰۰,۰۰۰	مترمربع	

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۷۷	۱۸۰۱۰۰۵۰۲۹	احداث، تکمیل و تجهیز مدارس متوسطه اول (راهنمایی) استان	۹۷۰۳۲۶	تکمیل مدرسه ۹ کلاسه نوشین محله چالوس	مازندران	چالوس	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۲۳۳۴,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۷۸	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۷۰۳۲۷	تکمیل مدرسه فارابی نوشهر	مازندران	نوشهر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۴۵۰۰,۰۰۰
۲۷۹	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۷۰۳۲۸	تکمیل دبیرستان سادات اخوی رامسر	مازندران	رامسر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۱۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۸۰۰۰,۰۰۰
۲۸۰	۱۸۰۱۰۰۶۰۳۲	احداث و تکمیل مدارس متوسطه استان	۹۷۰۳۳۰	تکمیل مدرسه آیت اله خامنه ای نور	مازندران	نور	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث، توسعه و خرید مدارس	۳۶۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۸۱	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۷۰۳۵۳	احداث کتابخانه مرکزی بابلسر	مازندران	بابلسر	نهاد کتابخانه های کشور		احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۲۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰,۰۰۰
۲۸۲	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۷۰۳۵۴	احداث کتابخانه عمومی پایین هولار ساری	مازندران	ساری	نهاد کتابخانه های کشور		احداث و توسعه کتابخانه های عمومی	۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۸۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۴	تجهیز ، امکانات و زیر بناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۹۷۰۳۹۱	توسعه و تکمیل مجتمع بین راهی گلوگاه	مازندران	گلوگاه	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری مازندران		تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۱۲۰۰,۰۰۰	میلیون ریال	۳۰۰,۰۰۰
۲۸۴	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی مازندران	۹۷۰۴۵۰	تکمیل کتابخانه عمومی بندارخیل ساری	مازندران	ساری	نهاد کتابخانه های کشور		احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	۷۸۰,۰۰۰	مترمربع	۱۸۰۰,۰۰۰
۲۸۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۷۰۵۰۳	تکمیل و توسعه مجتمع فرهنگی ساری	مازندران	ساری	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۲۵۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۸۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۴۲	احداث، تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	۹۷۰۵۰۵	توسعه و تکمیل مجتمع فرهنگی الغدير سوادکوه	مازندران	سوادکوه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران		احداث و توسعه فضاهای فرهنگی- هنری	۵۵۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۸۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۳۴	تکمیل سالن ورزشی شوپکلا بندپی غربی	مازندران	بابل	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	
۲۸۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۳۷	تکمیل سالن ورزشی روستای تیرتاش	مازندران	گلوگاه	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۳۰۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۸۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۳۸	تکمیل سالنهای امام و تختی شهرستان نور-سالن ورزشی چمستان نور	مازندران	نور	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۹۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۵۵	تکمیل زمین تنیس	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰,۰۰۰	مترمربع	۵۰۰۰,۰۰۰
۲۹۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۵۶	تکمیل سالن ورزشی فرح آباد	مازندران	ساری	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰۰,۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰,۰۰۰
۲۹۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۵	احداث ، تکمیل و تجهیز تاسیسات ورزشی	۹۷۰۹۵۷	تکمیل سالن ورزشی کشکو	مازندران	تنکابن	اداره کل ورزش و جوانان مازندران		احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۵۰,۰۰۰	مترمربع	۱۵۰۰,۰۰۰
۲۹۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۷۰۹۹۰	تکمیل سالن ورزشی شهید باهنر ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۲۰,۰۰۰	مترمربع	۳۰۰۰,۰۰۰
۲۹۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان	۹۷۰۹۹۱	تکمیل سالن ورزشی ذغالچال ساری	مازندران	ساری	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس مازندران		احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۷۴۹,۰۰۰	مترمربع	
۲۹۵	۱۵۰۲۰۰۱۱۰۵	توسعه فضای سبز شهری (کد قبل: ۴۰۹۰۴۱۰۵)	۹۷۱۰۰۴	احداث پارک طولی مشی	مازندران	گلوگاه	شهرداری گلوگاه		ایجاد و توسعه فضاهای سبز و پارکهای عمومی	۶۲۵۰,۰۰۰	مترمربع	

۵-۲-۲۸- پروژه‌های استان مرکزی

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۶۰۳۵۴	زمین چمن مجموعه امیر کبیر (سنجان)	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۴۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۷,۰۰۰
۲	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۶۰۳۵۳	تکمیل و تعمیر مجموعه ورزشی ۵ مرداد	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۸۶	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۹۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۳	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۶۰۳۵۴	تکمیل و تعمیر مجموعه ورزشی امیر کبیر سنجان	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۳	مترمربع	۳,۰۰۰
۴	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۸۰۰۱۰	تکمیل زمین تیر اندازی (تفنگ خفیف)	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۸۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۲۱۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۵	۳۰۵۰۱ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۸۰۰۱۱	محوطه سازی استادیوم ۱۵۰۰۰ نفری امام خمینی	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۳	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۵۷	سالن ورزشی داود آباد	مرکزی	داود آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۵۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۷,۰۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۵ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۵۶	سالن ورزشی گوار	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۸,۰۰۰
۸	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۳۰۳۹۳	تکمیل دیواره صخره نوردی مجموعه ۵ مرداد	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۲۰۱۵۹	سالن رزمی قلعه نو	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۱۰	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۲۰۱۵۸	سالن ورزشی شهرک ولیعصر	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۱۳,۰۰۰
۱۱	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۷۰۲۴۸	سالن ورزشی کردیجان	مرکزی	آشتیان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۸	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۳,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۶۰	تکمیل استادیوم ورزشی ۷ تیر تفرش	مرکزی	تفرش	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۶۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۲۰۵۳۳	استخر تفرش	مرکزی	تفرش	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۸	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۶۲	محصور کردن زمین ورزشی شهر خمین	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۲۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی		مترمربع	۵,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۶۱	سالن ورزشی فرنگ	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۶۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۷,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۶	سالن شهپایه خمین	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۹	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۵۰	مترمربع	۳,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۲	تکمیل سالن ورزش خوگان	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۱۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۱۳،۰۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۳	تکمیل سالن ورزشی جوادیه	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۳۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۱۳،۰۰۰
۱۹	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۷۰۲۰۸	تکمیل مجموعه ورزشی خنداب	مرکزی	خنداب	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۴۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۲۰	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۷	سالن بانوان خنداب	مرکزی	خنداب	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۷۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۸،۰۰۰
۲۱	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۴	تکمیل سالن ورزشی دهچال	مرکزی	خنداب	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۳۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۹،۰۰۰
۲۲	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۸۰۰۱۲	تکمیل سالن ورزشی راونج	مرکزی	دلیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۶۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۴۸۰	مترمربع	۳،۵۰۰
۲۳	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۷۴۲۲۱۰	تکمیل مجموعه ورزشی آزادی	مرکزی	دلیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۱۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۲۴	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۴۰۸۷۵	تکمیل سالن ورزشی علیشار	مرکزی	ساوه	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۹	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۶۴	سالن ورزشی تقلید آباد	مرکزی	ساوه	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۷۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۶،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۵۰۲۱۴	تکمیل و تجهیز خانه کشتی خمین	مرکزی	خمین	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی			۵۰۰
۲۷	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۳۵۹۵	سالن کشتی خشکروود	مرکزی	خشکروود	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۲۸	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۵۰	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۶۴	سالن ورزشی قره چای	مرکزی	خشکروود	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۵۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۹،۰۰۰
۲۹	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۶۰۰۱۶	زمین چمن استادیوم فلسطین ساوه	مرکزی	ساوه	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۹۹	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰۰	مترمربع	۱۵،۰۰۰
۳۰	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۷۴۰۰۳۱	تکمیل استادیوم شهید چمران ساوه	مرکزی	ساوه	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۷۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی		مترمربع	۳،۵۰۰
۳۱	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۵۹	سالن ورزش حاجی آباد	مرکزی	اراک	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۴۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۷۰	مترمربع	۵،۵۰۰
۳۲	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۵۱۵	سالن ورزشی مهاجران	مرکزی	مهاجران	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۱۲،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۳	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۷۷۰۲۴۶	سالن ورزشی باستانی شازند	مرکزی	شازند	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۳۴	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۲۰۴۱۰	سالن ورزشی غینر	مرکزی	شازند	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۴۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۰	مترمربع	۱۵,۰۰۰
۳۵	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۹۰۰۷۱	سالن ورزشی سمقاور	مرکزی	کمیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۸۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۴,۵۰۰
۳۶	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۰۰۱۱۵	سالن ورزشی خسرو بیگ	مرکزی	کمیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۴۵	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۳۱۵	مترمربع	۸,۰۰۰
۳۷	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۹۲۰۳۶۲	سالن ورزشی روستای ورین	مرکزی	محلات	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۳۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۳,۵۰۰
۳۸	۱۷۰۲۰۰۴ط۰۳۱	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی	۸۴۰۴۱۲	مجموعه ورزشی ۷ تیر دلیجان	مرکزی	دلیجان	اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی	۵۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۳۹	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۴۰۴۱۹	مجتمع فرهنگی و هنری سید جلال الدین آشتیانی	مرکزی	آشتیان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۳۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی			۴۹,۰۰۰
۴۰	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۲۰۴۳۷	فرهنگسرای دلیجان	مرکزی	دلیجان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۲۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۲۵۰۰	مترمربع	۲۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۴۰۴۱۸	مجتمع فرهنگی هنری	مرکزی	زاویه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۲۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی			۲۲,۰۰۰
۴۲	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۳۰۶۸۱	مجتمع فرهنگی و هنری سلمان ساوجی	مرکزی	ساوه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۵۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی			۴۰,۰۰۰
۴۳	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۲۰۴۷۵	مجتمع فرهنگی و هنری	مرکزی	کمیجان	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۵۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی			۵۰,۰۰۰
۴۴	۱۷۰۳۰۲۲ط۰۰۵	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۹۲۰۴۴۱	مجتمع فرهنگی و هنری	مرکزی	محلات	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی	۷۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	۱۶۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۴۵	۱۳۰۶۰۰۹ط۰۳۴	احداث تاسیسات زیرساختهای مجتمع گلخانه ای	۸۴۰۲۶۶	احداث تاسیسات زیرساختهای مجتمع گلخانه ای کمیجان	مرکزی	کمیجان	سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی	۰	مطلعه و اجرای زیرساختهای مجتمع گلخانه ای	۱۰۰	هکتار	۶۰,۰۰۰
۴۶	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۱	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۸۴۰۳۳۶	کمپ بلاغ حک	مرکزی	حک	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۳۰	توسعه گردشگری استان			۱۰,۰۰۰
۴۷	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۱	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۸۳۰۲۱۵	منطقه نمونه گردشگری دره گردو	مرکزی	اراک	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۱۵	توسعه گردشگری استان			۸۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۸	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۱	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۹۶۰۴۰۹	کاروانسرای دودهک	مرکزی	دلیجان	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۲۰	توسعه گردشگری استان			۱۴,۵۰۰
۴۹	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۳	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۸۴۰۳۳۱	کمپ گردشگری وفس	مرکزی	کمیجان	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۸	توسعه گردشگری استان			۵,۰۰۰
۵۰	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۳	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۹۴۰۲۴۰	کمپ گردشگری انجدان	مرکزی	اراک	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۱۵	توسعه گردشگری استان			۵,۰۰۰
۵۱	۱۷۰۶۰۰۲ط۰۲۳	مطالعه و ایجاد فضاهای تفرجگاهی	۸۴۰۸۶۲	کمپ گردشگری امام زاده سید احمد هزاوه	مرکزی	اراک	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان مرکزی	۱	توسعه گردشگری استان			۵,۰۰۰
۵۲	۱۷۰۲۰۰۵ط۰۰۱	توسعه فضاهای آموزشی	۹۶۰۱۵۸	استخر آموزشی دانش آموز	مرکزی	ساوه	آموزش و پرورش استان مرکزی	۳۰				۳۰,۰۰۰
۵۳	۱۷۰۲۰۰۵ط۰۰۱	توسعه فضاهای آموزشی	۹۳۰۲۲۸	استخر شنا	مرکزی	محلات	آموزش و پرورش استان مرکزی	۳۰				۳۰,۰۰۰

۵-۲-۲۹- پروژه‌های استان هرمزگان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بخش سرمایه‌گذاری خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	ح ۱۸۰۲۰۰۵-۴۲	تعمیر و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای در سطح استان	۹۶۰۷۰۲	تعمیر و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای هرمزگان	۴۵	بهسازی مرکز فنی و حرفه ای	۶۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۲	ح ۱۸۰۲۰۰۵-۴۲	تعمیر و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای در سطح استان	۹۶۰۷۰۵	تعمیر و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای حاجی آباد	هرمزگان	حاجی آباد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای هرمزگان	۹۰	بهسازی مرکز فنی و حرفه ای	۲۵۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۳	ح ۱۷۰۱۰۳۱-۳۹	تکمیل و تجهیز اردوگاه فرهنگی هماگ بندر عباس	۸۲۰۴۱۷	تکمیل و تجهیز اردوگاه فرهنگی هماگ بندر عباس	هرمزگان	هماگ پائین	اداره کل تبلیغات اسلامی استان هرمزگان	۹۰	احداث فضای فرهنگی	۳۰۰۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۴	ح ۱۷۰۲۰۰۴-۷۷	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران بندرعباس	۸۴۱۰۷۷	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان هرمزگان	۳۵	احداث فضای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۱۷،۰۰۰
۵	ح ۱۳۰۶۰۱۰-۸۰	تکمیل زیر بناهای مجتمع دامپروری حاجی آباد	۹۳۰۱۷۲	تکمیل زیر بناهای مجتمع دامپروری حاجی آباد	هرمزگان	حاجی آباد	اداره کل جهاد کشاورزی هرمزگان	۹۸	ایجاد زیر بناهای مجتمع دامپروری	۴۰۰	متر مربع	۵،۰۰۰
۶	ح ۱۳۰۶۰۰۹-۱۰۲	اجرای زیر ساخت های مجتمع گلخانه ای آشکارا	۹۶۰۸۴۵	اجرای زیر ساخت های مجتمع گلخانه ای آشکارا	هرمزگان	آشکارا	اداره کل جهاد کشاورزی هرمزگان	۰	ساماندهی و اجرای زیر ساخت گلخانه ای	۵۳۰۰۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۷	ح ۱۷۰۳۰۲۲-۱۹۹	احداث چهار مجتمع فرهنگی و هنری در سطح استان	۸۷۰۱۸۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بندر خمیر	هرمزگان	بندر خمیر	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۶۵	احداث فضای فرهنگی	۱۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۸	ح ۱۷۰۳۰۲۳-۱۹۹	احداث چهار مجتمع فرهنگی و هنری در سطح استان	۸۷۰۱۸۹	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بندرعباس (فین)	هرمزگان	فین	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۷۵	احداث فضای فرهنگی	۱۰۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۳۰۲۴ح۱۹۹	احداث چهار مجتمع فرهنگی و هنری در سطح استان	۸۷۰۱۹۰	احداث مجتمع فرهنگی و هنری میناب	هرمزگان	میناب	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۳۵	احداث فضای فرهنگی	۱۵۰۰	مترمربع	۴۵،۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۲۵ح۱۹۹	احداث چهار مجتمع فرهنگی و هنری در سطح استان	۸۷۰۱۹۱	احداث مجتمع فرهنگی و هنری رودان	هرمزگان	رودان	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۸۵	احداث فضای فرهنگی	۱۰۰۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۱۱	۱۷۰۳۰۲۲ح۲۷۱	تکمیل فرهنگسرای رویدر	۸۸۰۷۹۹	تکمیل فرهنگسرای رویدر	هرمزگان	رویدر	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۹۰	احداث فضای فرهنگی	۵۰۰	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۱۲	۱۸۰۲۰۰۵ح۰۲۵	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان بشاگرد	۸۹۰۸۸۴	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان بشاگرد	هرمزگان	سردشت	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای هرمزگان	۹۵	آموزش فنی و حرفه ای	۲۰۰۰	مترمربع	۵۰،۰۰۰
۱۳	۱۷۰۲۰۰۴ح۱۵۲	احداث سالنهای تیر اندازی بندرعباس	۸۹۰۸۹۳	احداث سالنهای تیر اندازی بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۷۰	احداث فضای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۸۰،۰۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۴ح۱۶۳	احداث استخر سرپوشیده شهرستان بندرلنگه	۹۰۰۷۶۷	احداث استخر سرپوشیده شهرستان بندرلنگه	هرمزگان	بندرلنگه	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۸۰	احداث فضای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۷۰،۰۰۰
۱۵	۱۳۰۴۰۱۲ح۰۳۳	احداث آزمایشگاههای اداره کل استاندارد	۹۰۰۸۰۱	احداث آزمایشگاههای اداره کل استاندارد	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل راه و شهرسازی استان هرمزگان	۶۵	احداث ساختمان	۲۰۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۶	۱۳۰۶۰۰۸ح۰۷۶	ایجاد و توسعه مراکز صید روستاهای کوه مبارک و چپروئیه	۸۱۱۹۳۹	تکمیل مرکز صید روستای کوه مبارک	هرمزگان	جاسک	اداره کل شیلات استان هرمزگان	۶۵	بهسازی و ساماندهی فعالیتهای صیادی	۷۵۰	متر مربع	۳۵۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۱۳۰۶۰۰۸ح۱۴۷	توسعه وساماندهی بندر صیادی جواد الائمه	۹۰۰۴۵۷	توسعه وساماندهی بندر صیادی جواد الائمه	هرمزگان	اسکله جوادالائمه	اداره کل شیلات استان هرمزگان	۷۰	بهسازی و ساماندهی فعالیتهای صیادی	۴۰۰۰	متر مربع	۵,۰۰۰
۱۸	۱۳۰۶۰۰۸ح۱۸۵	بهسازی اسکله صیادی صلخ	۹۵۰۲۸۱	بهسازی اسکله صیادی صلخ	هرمزگان	صلخ	اداره کل شیلات استان هرمزگان	۵۰	بهسازی و ساماندهی فعالیتهای صیادی	۱	واحد صیادی	۶,۰۰۰
۱۹	۱۳۰۵۰۲۴ح۰۱۱	اجرای زیرساخت های نمایشگاه	۸۷۱۴۴۱	اجرای زیرساخت های نمایشگاه	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل صنعت ، معدن و تجارت استان هرمزگان	۷۰	کمک به اجای زیرساختها نمایشگاهها و پایانه های صادراتی	۱۰۰۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۲۰	۱۷۰۳۰۲۲ح۴۹۵	تعمیر و تجهیز مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان هرمزگان	۹۶۰۶۸۸	تعمیر و تجهیز تالار شهید آوینی بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل فرهنگ و ارشاداسلامی استان هرمزگان	۰	بهسازی فضای فرهنگی	۱۵۰۰	مترمربع	۴,۰۰۰
۲۱	۱۷۰۳۰۲۲ح۴۹۴	بهسازی مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	۹۶۰۶۷۶	بهسازی خانه فرهنگ بندرلنگه	هرمزگان	بندرلنگه	اداره کل فرهنگ و ارشاداسلامی استان هرمزگان	۵	احداث فضای فرهنگی	۶۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۲۲	۱۷۰۴۰۰۲ح۰۲۰	تعمیر و مرمت بناهای تاریخی در سطح استان	۸۴۰۲۰۷	تعمیر و مرمت بنای تاریخی معبد هندوهای بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	-	مرمت آثار تاریخی	۱۵۰	مترمربع	۲,۰۰۰
۲۳	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۲۹	ساماندهی مجموعه گردشگری کوه گنو	۸۶۰۴۱۲	ساماندهی مجموعه گردشگری کوه گنو	هرمزگان	بندرعباس	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۷۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۶,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۰۰۶۷۹	ایجاد زیر ساخت گردشگری آبگرم تدرویه	هرمزگان	آبگرم تدرویه	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۸۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۳۰،۰۰۰
۲۵	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۴۰۷۳۵	ایجاد زیرساخت های گردشگری در منطقه گردشگری خورآذینی سیریک	هرمزگان	خور آذینی	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۱۵	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۲۰،۰۰۰
۲۶	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۵۰۵۷۴	ایجاد زیرساخت های گردشگری روستای طبل	هرمزگان	طبل	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۶۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۴۰،۰۰۰
۲۷	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۵۱۰۳۸	ایجاد زیرساخت های گردشگری در منطقه آبگرم خورگو	هرمزگان	آبگرم خورگو	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۲۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۱۵،۰۰۰
۲۸	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۵۱۰۳۹	ایجاد زیرساخت های گردشگری روستای گورزین	هرمزگان	گورزین	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۸۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۳۰،۰۰۰
۲۹	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۶۰۸۷۹	ایجاد زیر ساخت گردشگری در منطقه هماگ	هرمزگان	هماگ	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۰	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۶۰۸۸۲	ایجاد زیرساخت های گردشگری در منطقه نمونه گردشگری لارک	هرمزگان	لارک	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۱۵	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۱۰,۰۰۰
۳۱	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۸۹	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۷۰۷۳۶	ایجاد زیرساخت گردشگری سهیلی	هرمزگان	سهیلی	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۱۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۱۰,۰۰۰
۳۲	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۸۹	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۷۰۷۳۸	ایجاد زیرساخت گردشگری (کمپ) هنگام	هرمزگان	هنگام	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۱۵	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۷,۰۰۰
۳۳	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۶۴	ایجاد زیرساخت در مناطق گردشگری استان	۹۷۰۷۴۲	ایجاد زیرساخت های گردشگری بستک	هرمزگان	بستک	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۲۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۱۰,۰۰۰
۳۴	۱۷۰۶۰۰۲ح۰۸۵	ساماندهی محوطه بندر گردشگری شیب دراز	۹۶۱۳۰۳	ساماندهی محوطه بندر گردشگری شیب دراز	هرمزگان	شیب دراز	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان	۳۰	ایجاد مجموعه گردشگری	۱	مجتمع	۵,۰۰۰
۳۵	۱۷۰۳۰۲۲ح۵۰۲	تکمیل اردوگاه دانش آموزی سرخون	۹۶۱۲۷۲	تکمیل اردوگاه دانش آموزی سرخون	هرمزگان	سرخون	آموزش و پرورش	۵۰	احداث فضای فرهنگی	۱۰۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۳۶	۱۷۰۲۰۰۵ح۰۵۲	احداث و تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی در سطح استان	۹۷۰۱۷۹	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی آیت الله صدر	هرمزگان	بندرعباس	آموزش و پرورش	۳۵	احداث فضای ورزش دانش آموزی	۷۰۴	مترمربع	۷,۷۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۷	۱۷۰۲۰۰۴ح۱۸۵	تعمیر و تجهیز اماکن و مجموعه های ورزشی استان	۹۶۰۹۳۱	تعمیرات اساسی استخرسروپوشیده حاجی آباد	هرمزگان	حاجی آباد	اداره کل ورزش و جوانان استان هرمزگان	۸۰	احداث فضای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۵,۰۰۰
۳۸	۱۶۰۱۰۰۳ح۴۳۳	تکمیل و تجهیز مرکز درمانی جهاد دانشگاهی	۹۵۰۶۷۶	تکمیل و تجهیز مرکز درمانی جهاد دانشگاهی	هرمزگان	بندرعباس	جهاد دانشگاهی	۳۰	تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت	۳۵۰	متر مربع	۳,۰۰۰
۳۹	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۷۱۳	احداث پایگاه سلامت خلیج فارس میناب	هرمزگان	میناب	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۵۵	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۳,۰۰۰
۴۰	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۱	احداث پایگاه سلامت آزاد شهر	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵,۵۰۰
۴۱	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۳	احداث پایگاه سلامت الهیه جنوبی	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵,۵۰۰
۴۲	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۸	احداث پایگاه سلامت امام رضا (ع)	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۳	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۰	احداث پایگاه سلامت بلال	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵،۵۰۰
۴۴	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۷۰	احداث پایگاه سلامت پیامبر اعظم	هرمزگان	میناب	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۴۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۳،۵۰۰
۴۵	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۴	احداث پایگاه سلامت رازی	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵،۵۰۰
۴۶	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۵	احداث پایگاه سلامت سجادیه	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۹۷	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	
۴۷	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۶۷	احداث پایگاه سلامت شهدا	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۹۷	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	
۴۸	۱۶۰۱۰۰۳ح۰۱۹	احداث پایگاه های بهداشتی سطح استان	۹۶۰۸۵۴	احداث پایگاه سلامت صادقیه	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	احداث پایگاه سلامت	۲۵۰	متر مربع	۵،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۹	۱۶۰۱۰۰۳ح۴۳۵	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهری سطح استان	۹۶۱۲۱۲	احداث مرکز خدمات جامع سلامت الهیه شمالی	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۳۸	تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت	۶۰۰	متر مربع	۶،۰۰۰
۵۰	۱۶۰۱۰۰۳ح۴۳۵	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهری سطح استان	۹۶۱۲۱۰	احداث مرکز خدمات جامع سلامت مدنی	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت	۶۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۵۱	۱۶۰۱۰۰۳ح۴۳۵	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهری سطح استان	۹۶۱۲۱۱	احداث مرکز خدمات جامع سلامت سیدالشهداء	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت	۶۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۵۲	۱۶۰۱۰۰۳ح۴۳۵	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهری سطح استان	۹۶۰۸۱۹	احداث مرکز خدمات جامع سلامت فاطمه الزهرا	هرمزگان	بندرعباس	دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۰	تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت	۶۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۵۳	۱۸۰۱۰۰۶ح۰۹۷	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	۸۹۰۵۶۶	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	هرمزگان	بندرعباس	آموزش و پرورش	۳۵	احداث فضای کمک آموزشی	۸۰۰۰	مترمربع	۱۰۰،۰۰۰
۵۴	۱۸۰۱۰۰۶ح۰۹۷	احداث سالن چند منظوره قشم	۸۹۰۵۶۸	احداث سالن چند منظوره قشم	هرمزگان	قشم	آموزش و پرورش	۳۵	احداث فضای کمک آموزشی	۸۱۲	مترمربع	۲۰،۰۰۰
۵۵	۳۰۲۳۸ ح ۱۱	موزه تاریخ طبیعی و اکواریم دریایی خلیج فارس و دریای عمان	۳۰۲۳۸ ۱۱	موزه تاریخ طبیعی و اکواریم دریایی خلیج فارس و دریای عمان	هرمزگان	بندرعباس	حفاظت محیط زیست	۵	ایجاد فضای گردشگری	۴۸۰۰	مترمربع	۳،۳۰۰
۵۶	ح ۲۲۶ ۱۷۰۱۰۳۱	تکمیل مصلی شهرهای استان	۸۷۱۲۰۳	تکمیل مصلی جاسک	هرمزگان	جاسک	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۸۵	احداث فضای دینی و مذهبی	۲۰۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰

برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)	واحد	مقدار	عنوان هدف کمی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان (موقعیت پروژه)	عنوان پروژه	کد پروژه	عنوان طرح	کد طرح	ردیف
۶۰,۰۰۰	متر مربع	۲۷۰۰	احداث فضای دینی و مذهبی	۱۵	اداره کل اوقاف و امور خیریه	رودان	هرمزگان	تکمیل مصلی شهرستان رودان	۸۷۱۲۰۶	تکمیل مصلی شهرهای استان	ح ۲۲۶ ۱۷۰۱۰۳۱	۵۷
۵۵,۰۰۰	متر مربع	۲۷۰۰	احداث فضای دینی و مذهبی	۲۰	اداره کل اوقاف و امور خیریه	بستک	هرمزگان	تکمیل مصلی شهر بستک	۸۷۱۲۰۹	تکمیل مصلی شهرهای استان	ح ۲۲۶ ۱۷۰۱۰۳۱	۵۸
۸۰,۰۰۰	مترمربع	۳۸۰۰	احداث فضای فرهنگی	۲۰	اداره کل راه وشهرسازی استان هرمزگان	بندرعباس	هرمزگان	بازسازی مجتمع فرهنگی حوزه هنری (سینما انقلاب)	۸۹۱۰۶۵	بازسازی مجتمع فرهنگی حوزه هنری (سینما انقلاب)	ح ۳۲۲ ۱۷۰۳۰۲۲	۵۹

۵-۲-۳۰- پروژه‌های استان همدان

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۵	گسترش شبکه توزیع	۹۷۰۸۴۵	اصلاح، بهینه سازی و نگهداری شبکه های برق روستایی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت توزیع نیروی برق استان همدان	۱۰۰	احداث و بازسازی شبکه توزیع نیروی برق	۲,۲	کیلومتر مدار	۲,۰۰۰
۲	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۵	گسترش شبکه توزیع	۹۷۰۸۴۶	اصلاح، بهینه سازی و نگهداری شبکه های برق روستایی شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت توزیع نیروی برق استان همدان	۱۰۰	احداث و بازسازی شبکه توزیع نیروی برق	۰,۸	کیلومتر مدار	۴۰۰
۳	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۵	گسترش شبکه توزیع	۹۷۰۸۴۷	اصلاح، بهینه سازی و نگهداری شبکه های برق روستایی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت توزیع نیروی برق استان همدان	۱۰۰	احداث و بازسازی شبکه توزیع نیروی برق	۴	کیلومتر مدار	۵۰۰
۴	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۵	گسترش شبکه توزیع	۹۷۰۸۵۱	اصلاح، بهینه سازی و نگهداری شبکه های برق روستایی شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت توزیع نیروی برق استان همدان	۱۰۰	احداث و بازسازی شبکه توزیع نیروی برق	۶,۲	کیلومتر مدار	۷,۰۰۰
۵	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۵	گسترش شبکه توزیع	۹۷۰۸۵۳	اصلاح، بهینه سازی و نگهداری شبکه های برق روستایی شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	شرکت توزیع نیروی برق استان همدان	۱۰۰	احداث و بازسازی شبکه توزیع نیروی برق	۱,۱	کیلومتر مدار	۱,۲۰۰
۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴ (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی	۷۴۰۱۹۵	تکمیل کانال آبرسانی دستجرد	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۷,۶	کیلومتر	۳,۰۰۰
۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴ (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی	۸۱۰۱۹۱	احداث کانال آبرسانی کساوند	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳,۵	کیلومتر	۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۶	مطالعه و احداث تاسیسات زیر بنائی مجتمع های گلخانه ای	۸۱۱۵۵۲	تکمیل شهرک گلخانه ای موسی آباد اسدآباد	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۲۱,۶	هکتار	۵,۰۰۰
۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۲۰۰۴۳	احداث کانال آبیاری عمومی کرک علیا	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵,۳	کیلومتر	۱,۰۰۰
۱۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۲۰۰۴۴	احداث کانال آبیاری عمومی دهنو دهبوره	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۷	کیلومتر	۷۵۴
۱۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۴۰۶۵۹	احداث کانال آبرسانی هوش	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳,۱	کیلومتر	۲۰۰
۱۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۴۱۰۸۶	احداث کانال آبرسانی سنگ سفید	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱۲,۶	کیلومتر	۱,۰۵۰
۱۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۴۱۲۳۸	تکمیل کانال آبرسانی ابرو	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳,۸۵	کیلومتر	۲۰۰
۱۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۵۱۱۱۰	احداث کانال آبرسانی ورکانه	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳,۵	کیلومتر	۱,۰۰۰
۱۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۵۱۱۱۲	تکمیل کانال آبرسانی قلعه جوق	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۲	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱,۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۵۱۱۱۷	تکمیل کانال آبرسانی اکتلو	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۳	بهسازی کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱۰	کیلومتر	۲,۳۰۰
۱۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۵۱۱۱۸	بازسازی و تکمیل کانال آبرسانی درجزین (گلستان)	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۹۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱۶,۴	کیلومتر	۱,۶۰۰
۱۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۵۱۳۰۰	تکمیل کانال آبرسانی مین آباد	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲,۵	کیلومتر	۱۰۰
۱۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۶۰۵۸۱	احداث کانال آبرسانی بایلقانی	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۸	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۵۰۰
۲۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۶۰۵۸۵	بازسازی و احداث کانال آبرسانی چزوان	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۵۰۰
۲۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۶۰۵۸۸	احداث کانال آبرسانی خوشاب سفلی	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۱,۲۰۰
۲۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۴)	۸۶۰۵۹۲	احداث کانال آبرسانی حسین اباد عاشوری	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۶	کیلومتر	۲۰۰
۲۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۶۱۱۱۲	احداث کانال آبرسانی مانیزان	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۲,۷۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۷۰۶۷۸	احداث کانال آبرسانی زنگنه	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۵۰۰
۲۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۷۰۶۸۰	احداث کانال آبرسانی کرزان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۷	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۷۵۰
۲۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۷۰۸۸۳	احداث کانال آبدلان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱	کیلومتر	۷۵۰
۲۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۷۰۸۸۵	احداث کانال گل آباد	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۷۵۰
۲۸	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۶	مطالعه و احداث تاسیسات زیر بنائی مجتمع های گلخانه ای	۸۷۱۰۱۴	احداث مجتمع گلخانه ای کوریجان	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۲۵٫۸	هکتار	۶٫۶۳۶
۲۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۸۰۷۲۱	کانال آبرسانی تفریجان	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۶٫۶	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴٫۵	کیلومتر	۱۰۰۰۰
۳۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۸۰۷۲۸	کانال آبرسانی آرتیمان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۵۰
۳۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۸۰۷۲۹	بازسازی و احداث کانال فریازان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۱۰٫۴۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۸۰۷۳۰	کانال آبرسانی طویلان سفلی	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۹۱	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۹	کیلومتر	۷۶۱
۳۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۰۴۲	احداث کانال آبرسانی نورآباد- وهنان	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۹۴	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۱،۰۰۰
۳۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۲۸۸	احداث کانال آبرسانی ورازانه	همدان	نهادوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۳۴	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۱،۰۰۰
۳۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۲۹۱	احداث کانال آبرسانی روستای اسد اباد	همدان	نهادوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۵	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱	کیلومتر	۱،۰۰۰
۳۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۲۹۲	احداث کانال آبرسانی نصرت اباد لک لک	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۱،۵۰۰
۳۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۲۹۶	احداث کانال آبرسانی چنار سفلی	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۵۰۰
۳۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۲۹۷	احداث کانال آبرسانی ویرایی	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱،۴	کیلومتر	۲،۰۰۰
۳۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۰۳	احداث کانال آبرسانی شیخ جراح	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲،۵	کیلومتر	۱،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۰۵	احداث کانال ابرسانی کاج	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۷	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۶۸۵
۴۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۰۶	احداث کانال ابرسانی کرفس	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱۶	کیلومتر	۳۶
۴۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۱۰	احداث کانال ابرسانی سورتجین	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱،۵	کیلومتر	۱،۰۰۰
۴۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۱۳	احداث کانال ابرسانی لک	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۳،۲۰۰
۴۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۱۵	احداث کانال ابرسانی آقلاق	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۳،۷۲۶
۴۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۱۸	احداث کانال ابرسانی خلیل کرد	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۵۰۰
۴۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۸۹۱۳۷۳	احداث کانال آبرسانی جوزان	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۲	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۵۰۰
۴۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۰۰۸۴۹	تکمیل کانال آبرسانی قره آقاج	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۴	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۱،۷۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۰۱۱۱۴	بازسازی و احداث کانال آبرسانی نهر گبری (ازنهری)	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۶	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۵	کیلومتر	۲،۹۱۴
۴۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۰۱۲۳۶	احداث کانال آبرسانی فیازمان	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۶	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۱،۰۰۰
۵۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۱۰۷۰۹	احداث کانال آبرسانی امیریه	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۶	کیلومتر	۹۰۰
۵۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۱۰۷۱۲	احداث کانال آبرسانی دینگله کهریز	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۴	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۶	کیلومتر	۲،۰۰۰
۵۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۱۰۷۸۴	احداث کانال آبرسانی روستای گذارپهن	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۲،۰۰۰
۵۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۱۰۸۲۶	احداث کانال آبرسانی شورین	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۲	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۲،۰۰۰
۵۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۱۰۸۲۸	احداث کانال آبرسانی حاجی آباد-قلقل-گنبله	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۵	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲،۵	کیلومتر	۱،۰۰۰
۵۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۷۸	احداث کانال آبرسانی ایوراع	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۱	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۵۳۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۷۹	احداث کانال آبرسانی پلوان	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱	کیلومتر	۸۰۰
۵۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۸۰	لوله گذاری آب کشاورزی میشن	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱,۵	کیلومتر	۵۰
۵۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۸۷	احداث کانال آبرسانی حاجی آباد	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱	کیلومتر	۲,۰۰۰
۵۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۸۹	احداث کانال آبرسانی قشلاق انوج	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۱,۳۸۵
۶۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۹۵	احداث کانال آبیاری قلیش باغی	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۴	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱,۵	کیلومتر	۱,۵۰۰
۶۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۰۹۹۸	احداث کانال آبرسانی سیاه کمر	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۵۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱,۰۰۰
۶۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۱۰۱۰	احداث کانال آبرسانی مبارکین	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱,۰۰۰
۶۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۱۰۴۲	احداث شبکه آبیاری باغات سادلج کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۵	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۳۱۰۵۲	احداث کانال آبرسانی راستگویان	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۵۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۳۰۰
۶۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۴۱۰۲۴	احداث کانال آبرسانی چشمه بید	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۳۵	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱،۵	کیلومتر	۸۰۰
۶۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۴۱۰۲۹	احداث کانال آبرسانی بابا پیر علی	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۸۰۰
۶۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۴۱۰۳۰	حادث کانال عین آبادو دوران	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۸	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱،۷	کیلومتر	۸۰۰
۶۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۴۱۰۳۱	احداث کانال آبرسانی قراکند	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۲،۰۰۰
۶۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۴۱۰۳۲	احداث کانال آبرسانی هیزج	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۲	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۰۰۰
۷۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۵۰۷۱۹	لوله گذاری آب روستای بیاج اسدآباد	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۳۲	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۵۰۰
۷۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۵۰۷۲۱	احداث کانال آبرسانی چپقلو فامنین	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۵۰۷۲۲	احداث کانال آبرسانی صادقلو فامنین	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۰۰۰
۷۳	۱۳۰۶۰۱۲۱۰۰	احداث راههای دسترسی به مزارع	۹۵۱۲۸۲	بازسازی و نو سازی پل و جاده بین مزارع قلعه جوزان	همدان	ملاپر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۰،۵	کیلومتر	۱،۵۰۰
۷۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۰	احداث کانال آبرسانی پهنه بر	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۳۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲،۹	کیلومتر	۱،۸۰۰
۷۵	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۱	احداث کانال آبرسانی زاغه	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳،۴	کیلومتر	۱،۶۰۰
۷۶	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۲	احداث کانال آبرسانی شاهنجرین	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۲۵	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۳	کیلومتر	۱،۵۰۰
۷۷	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۳	احداث کانال آبرسانی قینرجه	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۵۰۰
۷۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۴	احداث کانال آبرسانی تپه دیبسی	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۵۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۱،۵	کیلومتر	۱،۰۰۰
۷۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۶	احداث کانال آبیاری کسلان قیه	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۸۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۱،۰۰۳

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۴۸	احداث کانال آبیاری کهریز باباحسین	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۳	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۲,۰۰۰
۸۱	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۵۰	احداث کانال آبرسانی تکه	همدان	نهایند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۲	کیلومتر	۵۰۰
۸۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۹	احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی (کد قبل: ۴۰۱۰۶۰۰۹)	۹۶۰۷۵۱	احداث کانال آبرسانی قادر آباد	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۷	احداث و تکمیل کانالها و نهرهای آبیاری عمومی	۴	کیلومتر	۱,۷۰۰
۸۳	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۷۳	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۴۵۶	هکتار	۵۲۵
۸۴	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۷۴	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان رزن	همدان	رزن	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۳۶۱	هکتار	۵۵۰
۸۵	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۷۵	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۴۹۴	هکتار	۲۴۱

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۶	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۷۶	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۱۷۶	هکتار	۵۰۰
۸۷	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۸۰	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۲۷۵	هکتار	۳۰۰
۸۸	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۸۴	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان بهار	همدان	بهار	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۶۱۷	هکتار	۲۵۰
۸۹	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۸۸	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان همدان	همدان	همدان	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۴۸۲	هکتار	۴۰۰
۹۰	۱۳۰۶۰۰۲۰۲۳	جنگلکاری، توسعه درختکاری و فضای سبز	۹۷۰۰۹۱	نگهداری و توسعه فضای سبز منابع طبیعی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	توسعه و نگهداری جنگل‌های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۷۳۸	هکتار	۹۰۹

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۱	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۳	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد بهار	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۱	هکتار	۱۷
۹۲	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۴	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد نهاوند	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۴	هکتار	۴۹
۹۳	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۵	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد ملایر	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۲	هکتار	۲۵
۹۴	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۶	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد رزن	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۳	هکتار	۳۵
۹۵	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۷	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد اسدآباد	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۲	هکتار	۳۰
۹۶	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	مطالعه و توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد	۹۷۰۱۶۸	توسعه باغات در اراضی شیبدار و مستعد کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	توسعه باغات در اراضی شیبدار مستعد و دارای آب مطمئن به جز زیتون	۱	هکتار	۱۵

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۷	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۶۹	افزایش تولید محصولات گلخانه ای کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۳۶,۹	هکتار	۴,۸۵۶
۹۸	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۰	افزایش تولید محصولات گلخانه ای اسداباد	همدان	اسداباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۱۷,۶	هکتار	۵,۰۸۸
۹۹	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای توپسرکان	همدان	توپسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۱۰	هکتار	۷,۶۰۰
۱۰۰	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۲	افزایش تولید محصولات گلخانه ای رزن	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۷۰	هکتار	۴,۸۲۵
۱۰۱	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۳	افزایش تولید محصولات گلخانه ای فامنین	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۱	هکتار	۵۴۰
۱۰۲	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۴	افزایش تولید محصولات گلخانه ای ملایر	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۱۴,۴	هکتار	۱۹,۷۲۱

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۳	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۵	افزایش تولید محصولات گلخانه ای نهاوند	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۱۸,۶	هکتار	۶,۰۴۰
۱۰۴	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۶	افزایش تولید محصولات گلخانه ای همدان	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۶۰,۵۶	هکتار	۲,۵۰۰
۱۰۵	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۱	افزایش تولید محصولات گلخانه ای	۹۷۰۱۷۷	افزایش تولید محصولات گلخانه ای بهار	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	ساماندهی و احداث گلخانه‌ها مجتمع‌های گلخانه‌ای	۲,۱	هکتار	۱۰
۱۰۶	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۴۳	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان همدان	همدان	همدان	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنواتی	۱۴۲۷۲۲	هکتار	۱۶۰
۱۰۷	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۴۶	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنواتی	۳۰۵۶۹۴	هکتار	۶۹۴
۱۰۸	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۴۸	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنواتی	۲۷۹۵۰۶	هکتار	۶۶۹
۱۰۹	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۴۹	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنواتی	۵۹۵۱۷	هکتار	۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۰	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۵۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنوواتی	۱۲۵۸۹۸	هکتار	۲۳۰
۱۱۱	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۵۲	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان بهار	همدان	بهار	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنوواتی	۶۴۵۷۰	هکتار	۸۹
۱۱۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۵۳	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنوواتی	۸۸۲۶۲	هکتار	۱۵۰
۱۱۳	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی استان همدان	۹۷۰۵۵۵	حفاظت و حمایت از عرصه های منابع طبیعی شهرستان رزن	همدان	رزن	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	مراقبت از جنگل کاریهای سنوواتی	۹۴۹۲۰	هکتار	۲۷۴
۱۱۴	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۷۸۰۲۱۸	آبرسانی به شهر دمق	همدان	رزن	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۸۳,۷۶۳	تامین و انتقال آب	۱,۱۷	میلیون متر مکعب در سال	۵۰
۱۱۵	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۱۱۰۲۶	آبرسانی به شهر فرسفیج	همدان	تویسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۸,۸۸۴	تامین و انتقال آب	۱,۲۲	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰
۱۱۶	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۱۱۰۸۹	آبرسانی به شهر جوکار	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۶,۶۶۴	تامین و انتقال آب	۲,۰۶	میلیون متر مکعب در سال	۱۵۰
۱۱۷	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۳	آبرسانی به شهرهای کوچک استان همدان	۸۲۰۱۳۷	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به شهر شیرین سو	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۰,۰۷۲	تامین و انتقال آب	۶۹۹,۹۶	میلیون متر مکعب در سال	۱۵۵۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۸	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۳	آبرسانی به شهرهای کوچک استان همدان	۸۲۰۱۳۹	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به شهر گل تپه	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۵,۸۶۷	تامین و انتقال آب	۷۳۰,۰۴	میلیون متر مکعب در سال	۱۶۰۰
۱۱۹	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۴	آبرسانی به کوی محمدیه	۸۴۰۳۰۳	آبرسانی به کوی محمدیه	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۹۷,۵۲۶	تامین و انتقال آب	۴۰۰	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰
۱۲۰	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرحهای کوچک تامین آب	۸۴۰۶۶۰	احداث بند و کانال آبرسانی عنبر قنبر	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۷۲,۱	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۰,۰۵	میلیون متر مکعب	۵۰
۱۲۱	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرحهای کوچک تامین آب	۸۴۱۳۶۳	احداث آب بندان، بندو کانال سرکان-بابا پیر	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۹۵,۲	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۱۰	میلیون متر مکعب	۱۵۰
۱۲۲	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۵۰۴۷۴	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به برزول	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۳۸,۸۸۴	تامین و انتقال آب	۰,۱	میلیون متر مکعب در سال	۵۰
۱۲۳	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۵۰۴۷۵	مطالعه و اجرای آبرسانی به شهر گیان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۰,۰۳۲	تامین و انتقال آب	۰,۱۲	میلیون متر مکعب در سال	۱۵۰
۱۲۴	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرحهای کوچک تامین آب	۸۵۰۸۷۵	بازسازی و احداث بند انحرافی و کانال آجین	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۹۴	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۰,۱	میلیون متر مکعب	۱,۸۰۰
۱۲۵	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۵	آبرسانی به شهر زنگنه (کد قبل: ۱۰۶۶: ۴۰۲۰)	۸۶۰۱۹۳	آبرسانی به شهر زنگنه	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۵۲,۱۴۷	آبرسانی به شهر	۱۸۲۵	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۲۶	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۶	آبرسانی به شهر اسدآباد و مسکن مهر	۸۶۱۰۷۷	بازسازی تاسیسات آبرسانی و تامین آب اسدآباد و مسکن مهر	همدان	اسدآباد	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۳۰,۴۷۹	تامین و انتقال آب	۱,۲۴	میلیون متر مکعب در سال	۲۹۳,۸۴
۱۲۷	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۷	تامین آب و آبرسانی کوتاه مدت شهر همدان و مسکن مهر	۸۷۰۹۰۴	بازسازی تاسیسات آبرسانی و تامین آب و آبرسانی کوتاه مدت شهر همدان و مسکن مهر	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۵۵,۳۰۳	آبرسانی به شهر	۴۷,۱	میلیون متر مکعب در سال	۱۸۰۰
۱۲۸	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۸۰۰۹۷	آبرسانی به شهر صالح آباد	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۵,۲۲۳	تامین و انتقال آب	۰,۶۳۱	میلیون متر مکعب در سال	۱۵۰
۱۲۹	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۸۰۱۰۱	بازسازی و اجرای خطوط آبرسانی و خطوط بین مخازن ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۴۲,۴۶۶	تامین و انتقال آب	۷,۳	میلیون متر مکعب در سال	۷۹۷,۳
۱۳۰	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۸۰۶۵۷	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به بهار	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۲۹,۷۱۱	تامین و انتقال آب	۱,۸	میلیون متر مکعب در سال	۶۲۰
۱۳۱	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۸۹۰۶۳۰	بازسازی و اجرای کانال انتقال آب رودخانه خاکو جهت شرب همدان	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۷۰,۰۹۸	تامین و انتقال آب	۰,۵	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰
۱۳۲	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرحهای کوچک تامین آب	۸۹۱۲۱۵	بند و کانال آبرسانی وصله	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۱,۵	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۳,۲	میلیون متر مکعب	۹۰۰
۱۳۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرحهای کوچک تامین آب	۸۹۱۲۱۶	بند و کانال آبرسانی آبرومند	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۳۹,۱	طرحهای کوچک تامین و انتقال آب	۰,۲	میلیون متر مکعب	۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۳۴	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرح‌های کوچک تامین آب	۸۹۱۲۱۷	بند و کانال ابرسانی بهادریگ	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۶۱,۶	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۲۷	میلیون متر مکعب	۲۰۰
۱۳۵	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۶۹۴	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۴,۵۰۴	تامین و انتقال آب	۲,۷۸	میلیون متر مکعب در سال	۳۹۳,۸۴
۱۳۶	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۶۹۵	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۶۰,۳۱۶	تامین و انتقال آب	۱۶,۲۳	میلیون متر مکعب در سال	۱۹۶۰
۱۳۷	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۶۹۹	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به لالچین	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۲۵,۰۱۱	تامین و انتقال آب	۷,۷	میلیون متر مکعب در سال	۳۰۰
۱۳۸	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۷۰۵	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به توپسرکان	همدان	توپسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۵۵,۳۵۶	تامین و انتقال آب	۰,۴۴	میلیون متر مکعب در سال	۹۰۰
۱۳۹	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۷۰۷	آبرسانی به دره مرادبیگ	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۵۴,۰۰۳	تامین و انتقال آب	۱,۳۴	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰
۱۴۰	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۷۰۸	آبرسانی به قهاوند	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۲۹,۴۲۴	تامین و انتقال آب	۱,۹۷	میلیون متر مکعب در سال	۲۰۰
۱۴۱	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۷۰۹	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۲,۲۱۸	تامین و انتقال آب	۰,۳۵	میلیون متر مکعب در سال	۷۴۵

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۴۲	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۷۱۰	بازسازی تاسیسات و اجرای عملیات آبرسانی به قروه در جزین و رزن	همدان	رزن	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۵۰,۸۳۹	تامین و انتقال آب	۶,۷۶	میلیون متر مکعب در سال	۸۲۰۷,۸۸
۱۴۳	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۰۸۸۴	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به مهاجران	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۳۴,۰۸۲	تامین و انتقال آب	۹۰	میلیون متر مکعب در سال	۱۰۰
۱۴۴	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۰۱۰۸۵	بازسازی تاسیسات و شبکه و اجرای عملیات آبرسانی به آجین	همدان	اسدآباد	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۷,۰۰۶	تامین و انتقال آب	۳۰	میلیون متر مکعب در سال	۵۰
۱۴۵	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۷	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهرهای استان	۹۱۰۰۷۴	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر اسدآباد	همدان	اسدآباد	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۷۳,۸۶	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۱۴	میلیون متر مکعب	۲,۲۵۰
۱۴۶	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۱۰۵۰۰	آبرسانی به شهر سرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۴,۶۴۸	تامین و انتقال آب	۱,۲۲	میلیون متر مکعب در سال	۵۰
۱۴۷	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۱۰۵۰۱	آبرسانی به سامن	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۸,۶۹۶	تامین و انتقال آب	۰,۶۶	میلیون متر مکعب در سال	۳۰۰
۱۴۸	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۲۰۴۱۰	آبرسانی به شهر ازندریان	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۸,۲۶۲	تامین و انتقال آب	۰,۵	میلیون متر مکعب در سال	۲۰۰
۱۴۹	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۲۰۴۱۱	آبرسانی به شهر جورقان	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۰,۴۸	تامین و انتقال آب	۰,۵	میلیون متر مکعب در سال	۱۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۰	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۱	آبرسانی به شهرهای کوچک استان و مسکن مهر	۹۲۰۴۱۲	آبرسانی به شهر فیروزان	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۷,۶۹۸	تامین و انتقال آب	۰,۵	میلیون متر مکعب در سال	۴۰۰
۱۵۱	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۷	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهرهای استان	۹۲۰۴۸۶	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۲۰,۲۴	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۱۲	میلیون متر مکعب	۶۰۰
۱۵۲	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۴	احداث بند های انحرافی و استخر های ذخیره آب	۹۳۰۹۷۶	احداث استخر ذخیره آب قلعه شیخ	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۰۰۳	میلیون متر مکعب	۶۰۰
۱۵۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۴	احداث بند های انحرافی و استخر های ذخیره آب	۹۴۱۰۳۴	احداث استخر ذخیره آب سنگ پهن سرکان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۰۴	میلیون متر مکعب	۵,۰۹۸
۱۵۴	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرح‌های کوچک تامین آب	۹۴۱۰۳۶	بند و کانال آبرسانی گنده جین	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۵۰	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۲	میلیون متر مکعب	۵۵۰
۱۵۵	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۳	طرح‌های کوچک تامین آب	۹۵۱۲۸۱	بازسازی و نو سازی بند انحرافی پیروز	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۲	میلیون متر مکعب	۴۵۰
۱۵۶	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۴	احداث بند های انحرافی و استخر های ذخیره آب	۹۵۱۲۸۵	ساماندهی و باز سازی استخر ذخیره آب کشاورزی شهرک الوند	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۴۰	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب	۰,۰۱۴	میلیون متر مکعب	۱,۱۰۰
۱۵۷	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۰	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۶	رشته	۱,۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۵۸	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۱	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان همدان	همدان	همدان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۱۸	رشته	۳,۶۸۳
۱۵۹	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۲	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان فامنین	همدان	فامنین	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۱۹	رشته	۴۰۰
۱۶۰	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۳	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۱۴	رشته	۱,۱۰۰
۱۶۱	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۴	احیاء و مرمت قنوات شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۱۵	رشته	۵۵۰
۱۶۲	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۵	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان بهار	همدان	بهار	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۱۶	رشته	۶۰۰
۱۶۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۶	لایروبی و مرمت قنوات شهرستان ملایر	همدان	ملایر	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۷۵	رشته	۱,۳۵۰
۱۶۴	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۷	احیاء و مرمت قنوات تویسرکان	همدان	تویسرکان	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۲۳	رشته	۴۵۰
۱۶۵	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	احیاء و مرمت و لایروبی قنوات	۹۷۰۱۲۸	احیاء و مرمت قنوات شهرستان رزن	همدان	رزن	سازمان جهاد کشاورزی استان همدان	۱۰۰	احیا و مرمت قنوات	۲۶	رشته	۶۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۶۶	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۴	ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان (کد قبل: ۴۰۹۰۵۰۰۴)	۹۷۰۴۳۴	تامین آب شهرستان همدان	همدان	همدان	اداره امور عشایری استان همدان	۱۰۰	ارایه خدمات پشتیبانی به عشایر (راه، آب، سوخت و آموزش و ترویج)	۵۰	خانوار	۱۶۱۱
۱۶۷	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۴	ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان (کد قبل: ۴۰۹۰۵۰۰۴)	۹۷۰۴۴۷	تامین آب شهرستان ملایر	همدان	ملایر	اداره امور عشایری استان همدان	۱۰۰	ارایه خدمات پشتیبانی به عشایر (راه، آب، سوخت و آموزش و ترویج)	۲۰۰	خانوار	۹۰۰
۱۶۸	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۴	ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان (کد قبل: ۴۰۹۰۵۰۰۴)	۹۷۰۴۴۸	تامین آب شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	اداره امور عشایری استان همدان	۱۰۰	ارایه خدمات پشتیبانی به عشایر (راه، آب، سوخت و آموزش و ترویج)	۳۰۰	خانوار	۸۵۰
۱۶۹	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۴	ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان (کد قبل: ۴۰۹۰۵۰۰۴)	۹۷۰۴۴۹	تامین آب شهرستان بهار	همدان	بهار	اداره امور عشایری استان همدان	۱۰۰	ارایه خدمات پشتیبانی به عشایر (راه، آب، سوخت و آموزش و ترویج)	۲۰۰	خانوار	۹۰۴
۱۷۰	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۴	ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان (کد قبل: ۴۰۹۰۵۰۰۴)	۹۷۰۵۱۶	تامین آب شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	اداره امور عشایری استان همدان	۱۰۰	ارایه خدمات پشتیبانی به عشایر (راه، آب، سوخت و آموزش و ترویج)	۱۳۰	خانوار	۳۵۰
۱۷۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۴	توسعه، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۱۳	کیلومتر	۱۰۰۰
۱۷۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۵	توسعه، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۲۰	کیلومتر	۲۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۳۰	کیلومتر	۲،۳۰۰
۱۷۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۷	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۳۶	کیلومتر	۱،۲۵۰
۱۷۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۸	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۱۰	کیلومتر	۱،۰۰۰
۱۷۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۵۹	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۷۶	کیلومتر	۵،۰۰۰
۱۷۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	بازسازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۲	بازسازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۱۰۰۰	مترمکعب	۵۰۰
۱۷۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	بازسازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۳	بازسازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۱۰۰۰	مترمکعب	۸۱۰
۱۷۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	بازسازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۴	بازسازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان همدان	همدان	همدان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۲۰۰۰	مترمکعب	۱،۰۰۸۶
۱۸۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	بازسازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۵	بازسازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۱۳۰۰	مترمکعب	۴۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	باز سازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۶	باز سازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۳	روستا	۱،۴۰۰
۱۸۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	باز سازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۶۷	باز سازی توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۵۰۰۰	مترمکعب	۱،۵۵۰
۱۸۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۶۹	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان همدان	همدان	همدان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۲۷	کیلومتر	۱،۷۰۰
۱۸۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۰	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان اسد آباد	همدان	اسدآباد	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۷۳	روستا	۲،۰۰۰
۱۸۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۱	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۶۸	روستا	۱،۶۰۰
۱۸۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۶	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی استان همدان	۹۵۰۱۷۲	توسعه ، بازسازی و اصلاح تاسیسات آب روستایی شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۲۵	کیلومتر	۱،۰۰۰
۱۸۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۳	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۵۶	روستا	۹۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۸۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۴	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۴۵	روستا	۱،۰۰۰
۱۸۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۵	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۱۴	روستا	۶،۵۰۰
۱۹۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۹	باز سازی و اصلاح مخازن آب روستایی در سطح استان	۹۵۰۱۷۶	باز سازی ، توسعه و اصلاح مخازن آب روستایی شهرستان کبودر آهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	احداث و تعمیر مخازن ذخیره آب شهری و روستایی	۴۰۰۰	مترمکعب	۲،۰۰۰
۱۹۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۷	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۳۵	روستا	۴،۰۰۰
۱۹۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان همدان	همدان	همدان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۴۴	روستا	۲،۷۰۰
۱۹۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی در سطح استان همدان	۹۵۰۱۷۹	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۰۸	روستا	۲،۳۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۹۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی درسطح استان همدان	۹۵۰۱۸۰	باز سازی ، توسعه و اصلاح ایستگاههای پمپاژ آب روستایی شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۹۲	روستا	۸,۶۰۰
۱۹۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۴۹	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهرهای همدان و مریانج	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۸	کیلومتر	۱۸,۳۷۷
۱۹۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۰	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر تویسرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۶	کیلومتر	۲,۲۵۰
۱۹۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۱	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر سرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۱	کیلومتر	۵۰۰
۱۹۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۲	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر لالچین	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۲	کیلومتر	۶۵۰
۱۹۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۳	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر اسداباد	همدان	اسداباد	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۱,۶	کیلومتر	۲,۱۹۵
۲۰۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۴	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر آجین	همدان	اسداباد	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۵۰۰
۲۰۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۵	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر جورقان	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۶۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۰۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۶	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر قهاوند	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۶۰۰
۲۰۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۷	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۲	کیلومتر	۵,۰۹۸
۲۰۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۸	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر ازندریان	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۵۵۰
۲۰۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۵۹	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر جوکار	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۲۶	کیلومتر	۴۵۰
۲۰۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۰	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر سامن	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۹	کیلومتر	۱,۱۰۰
۲۰۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۱	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر زنگنه	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۹	کیلومتر	۱,۱۰۰
۲۰۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۲	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۱,۲	کیلومتر	۳,۶۸۳
۲۰۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۳	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر فیروزان	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۱۵	کیلومتر	۴۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۴	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر گیان	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۱,۱۰۰
۲۱۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۵	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر برزول	همدان	نهاوند	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۵۵۰
۲۱۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۶	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر فرسفج	همدان	تویسرکان	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۳	کیلومتر	۶۰۰
۲۱۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۷	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر بهار	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۴	کیلومتر	۱,۳۵۰
۲۱۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۸	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر صالح آباد	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۱۵	کیلومتر	۴۵۰
۲۱۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۶۹	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر مهاجران	همدان	بهار	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۱۵	کیلومتر	۶۰۰
۲۱۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۰	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۱,۲	کیلومتر	۱,۶۱۱
۲۱۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۱	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر شیرین سو	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۶	کیلومتر	۹۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۱۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۲	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر گل تپه	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۶	کیلومتر	۸۵۰
۲۱۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۳	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر رزن	همدان	رزن	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۶	کیلومتر	۹۰۴
۲۲۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۴	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر قره	همدان	رزن	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۲۵	کیلومتر	۳۵۰
۲۲۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۵	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر دmq	همدان	رزن	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۰,۲۵	کیلومتر	۳۵۰
۲۲۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۲	ایجاد و توسعه شبکه آب شرب شهرهای استان همدان و مسکن مهر	۹۷۰۳۷۶	اصلاح و توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب و فاضلاب استان همدان	۱۰۰	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۱,۵	کیلومتر	۱,۸۰۰
۲۲۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۱	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان همدان	همدان	همدان	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۱۸	روستا	۹,۵۸۴
۲۲۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۲	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۶۸	روستا	۱۰,۰۰۸

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۲۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۳۰	روستا	۱۱،۲۳۶
۲۲۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۴	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۰۲	روستا	۳،۳۸۰
۲۲۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۵	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان اسد آباد	همدان	اسدآباد	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۴۶	روستا	۵،۰۶۲
۲۲۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۶	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان کبودر آهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۰۴	روستا	۱۱،۵۰۸
۲۲۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۷	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۲۰۴	روستا	۱۱،۴۵۸
۲۳۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۸	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۷۴	روستا	۳،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۳۱	۱۵۰۳۰۰۳۰۰۳	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای استان همدان	۹۷۰۷۰۹	تامین ، ارتقا و کنترل کیفیت بهداشت آب آشامیدنی روستاهای شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۵۲	روستا	۵,۷۴۹
۲۳۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۰	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان همدان	همدان	همدان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۴۶۰۱۹۲	مترمکعب	۱,۰۰۰
۲۳۳	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۱	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان ملایر	همدان	ملایر	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۷۲۱۶۷۸	مترمکعب	۹۸۴
۲۳۴	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان نهاوند	همدان	نهاوند	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۲۱۲۷۲۲	مترمکعب	۶۰۹
۲۳۵	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۳	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان تویسرکان	همدان	تویسرکان	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۲۸۰۹۰۴	مترمکعب	۶۰۰
۲۳۶	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۴	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۳۰۰۱۰۳	مترمکعب	۴۹۸

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۳۷	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۵	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۱۷۰۶۵۹۴	مترمکعب	۱،۵۶۰
۲۳۸	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۶	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان رزن	همدان	رزن	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۱۲۴۸۳۰۰	مترمکعب	۱،۴۳۰
۲۳۹	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۷	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان فامنین	همدان	فامنین	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۲۱۸۶۳۵	مترمکعب	۲۸۲
۲۴۰	۱۵۰۳۰۰۳۰۱۲	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی در سطح استان همدان	۹۷۰۷۱۸	مطالعه و اجرای طرح مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب روستایی شهرستان بهار	همدان	بهار	شرکت آب وفاضلاب روستایی استان همدان	۱۰۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت مصرف آب	۳۹۰۴۰۴	مترمکعب	۵۰۰
۲۴۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۴	احداث، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی دانش آموزی استان همدان	۸۵۰۸۵۲	احداث سالن ورزشی ازناو ملایر	همدان	ملایر	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۶۵۶	مترمربع	۵۰۰
۲۴۲	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث و تکمیل تاسیسات ورزشی در استان همدان	۸۵۰۹۲۷	تکمیل مجموعه ورزشی بانوان شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی بانوان	۱۰۹۰۵	مترمربع	۲،۳۴۹
۲۴۳	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث و تکمیل تاسیسات ورزشی در استان همدان	۸۵۰۹۲۹	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان ملایر	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی بانوان	۱۵۲۴۰	مترمربع	۳،۶۶۷

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۴۴	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث و تکمیل تاسیسات ورزشی در استان همدان	۸۵۰۹۳۲	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان بهار	همدان	بهار	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی بانوان	۸۷۰۸	مترمربع	۶۰۰
۲۴۵	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث و تکمیل تاسیسات ورزشی در استان همدان	۸۵۰۹۳۳	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی بانوان	۱۷۶۰۰	مترمربع	۴,۳۲۹
۲۴۶	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث و تکمیل تاسیسات ورزشی در استان همدان	۸۵۰۹۳۴	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان همدان	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی بانوان	۴۵۵۰	مترمربع	۴,۰۶۵
۲۴۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۳	احداث استخرهای سرپوشیده در سطح استان	۸۸۰۶۲۳	تکمیل استخر سرپوشیده فامنین	همدان	فامنین	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۲۰	مترمربع	۱,۲۴۰
۲۴۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۰۰۳۹	تکمیل زمین چمن سرکان	همدان	تویسرکان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۶۰۰۰	مترمربع	۵۰۰
۲۴۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۰۰۴۲	احداث سالن باستانی نهاوند	همدان	نهاوند	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۴۰	مترمربع	۳,۰۲۳
۲۵۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۰۶۴	احداث سالن چند منظوره روستایی زاغه	همدان	بهار	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۶	مترمربع	۳,۵۰۰
۲۵۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۰۶۸	احداث سالن چند منظوره روستایی کوهین	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۵۲	مترمربع	۲,۵۸۱

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۰۶۹	احداث سالن چند منظوره روستایی توچغاز	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۸۵۲	مترمربع	۲،۵۰۰
۲۵۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۰۷۰	احداث سالن چند منظوره روستایی ینگى کند	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۷۷۸	مترمربع	۲،۵۰۰
۲۵۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۰۷۳	احداث سالن چند منظوره روستایی شورین	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۶	مترمربع	۳،۵۰۰
۲۵۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۰۳۷۷	احداث سالن چند منظوره روستایی اصله	همدان	فامنین	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۶	مترمربع	۲،۶۰۰
۲۵۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۰۳۹۵	احداث سالن ورزش باستانی مریانچ	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۴۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۲۵۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۸۹۰۴۹۰	احداث سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی فیض آباد	همدان	فامنین	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۹۰۴	مترمربع	۷۰
۲۵۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۸۹۱۰۲۰	احداث سالن چند منظوره روستایی حسین آباد شاملو	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۲۶	مترمربع	۳،۰۰۰
۲۵۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۸۹۱۱۳۶	احداث سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی عبدالرحیم	همدان	همدان	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۸	مترمربع	۱،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۶۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۸۹۱۱۳۷	احداث سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی آوزرمان	همدان	ملایر	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۸۶۲	مترمربع	۱.۷۲۶
۲۶۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۸۹۱۱۳۹	احداث و تکمیل سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی رضوانکده	همدان	ملایر	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۸	مترمربع	۲.۰۰۰
۲۶۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۱۱۵۱	احداث سالن ورزشی چند منظوره گل تپه	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۱.۰۰۰
۲۶۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۱۱۶۲	احداث سالن چند منظوره کوی محمدیه (فقیره)	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۷۲۶
۲۶۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۸۹۱۱۶۳	احداث سالن چند منظوره دره مراد بیک	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۲.۷۰۰
۲۶۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۸۹۱۲۶۴	احداث سالن چند منظوره روستایی ده پیاز	همدان	همدان	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۹۲۳	مترمربع	۸۹
۲۶۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۰	احداث فضای ورزشی روباز دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۰۰۰۴۳	تکمیل ۱ باب زمین چمن مصنوعی فوتبال در شهرستان اسدآباد	همدان	اسدآباد	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۴۵۰۰	مترمربع	۵۴۵

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۶۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۰۰۰۴۵	احداث سالن چند منظوره دانش آموزی ملابداغ	همدان	رزن	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۴۳۴	مترمربع	۸۰۰
۲۶۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۰۰۰۹۲	تکمیل سالن ورزشی کهکدان	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۲۶۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۰۰۱۱۸	احداث زمین چمن شهر ازدریان	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰۰	مترمربع	۱،۱۰۰
۲۷۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۰۰۱۱۹	احداث چمن و فنس کشی زمین فوتبال گیان	همدان	نهادند	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۸۴۰۰	مترمربع	۱،۶۵۰
۲۷۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۰۰۱۲۱	تکمیل سکو و پیست دو میدانی و زمین چمن فیروزان	همدان	نهادند	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰	مترمربع	۱،۲۳۰
۲۷۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۰۰۵۳۰	احداث سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی کوهانی	همدان	نهادند	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۷۶۹	مترمربع	۱،۲۸۴
۲۷۳	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث استخر های سرپوشیده دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۰۰۵۶۱	احداث استخر دانش آموزی فارابی نهادند	همدان	نهادند	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۴۶۰۰	مترمربع	۳،۶۱۶

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۷۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۵۶	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج همدان (شهرک شهید بهشتی)	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۵۰۰
۲۷۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۵۸	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج سامن	همدان	ملایر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۸۰
۲۷۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۶۲	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج روستای چنار علیا	همدان	اسدآباد	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۲۴	مترمربع	۴۰۰
۲۷۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۶۳	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج گل تپه	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۰۰
۲۷۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۶۵	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج بابانظر	همدان	رزن	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۳۰۰
۲۷۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۶۷	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج مهاجران	همدان	بهار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۲۰۰
۲۸۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۰۰۸۷۱	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج فامنین	همدان	فامنین	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۰	مترمربع	۱۷۰
۲۸۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث استخر های سرپوشیده دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۰۰۸۷۳	احداث استخر دانش آموزی اسد آباد	همدان	اسدآباد	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۱۰۰	مترمربع	۲،۵۴۵

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۸۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۰۱۰۴۶	احداث سالن چند منظوره ورزش دانش آموزی تحرک	همدان	فامنین	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۴۶	مترمربع	۲۱۰
۲۸۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۰۱۲۰۹	تکمیل زمین چمن شیرین سو	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۲۸۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۱۰۰۳۵	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج فرسج تویسرکان	همدان	تویسرکان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۸۰	مترمربع	۳۰۰
۲۸۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۱۰۰۳۶	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج فامنین (ماماهان)	همدان	فامنین	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۱۸۰
۲۸۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۱۰۰۴۰	تکمیل سالن ورزشی صالحین بسیج ازناو	همدان	ملایر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۶۰	مترمربع	۵۰
۲۸۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	احداث مجموعه های ورزشی کارگران در سطح استان همدان	۹۱۰۰۹۲	تکمیل سالن مجموعه ورزشی کارگران بهار (فاز ۱)	همدان	بهار	اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۲۰۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۲۸۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۹۱۰۴۹۳	احداث سالن ورزشی رزمی تویسرکان (سقف کوتاه)	همدان	تویسرکان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۲۸۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۰	احداث فضای ورزشی روباز دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۱۰۸۸۹	احداث زمین چمن مصنوعی فوتسال رزن	همدان	رزن	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۲۹۰۰	مترمربع	۲۱۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۹۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۰	احداث فضای ورزشی روباز دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۲۰۶۰۱	احداث زمین چمن مصنوعی فوتسال دانش آموزی بهار(صالح آباد)	همدان	بهار	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۴۵۰۰	مترمربع	۱،۰۸۰
۲۹۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	احداث مجموعه های ورزشی کارگران در سطح استان همدان	۹۲۰۷۶۷	احداث سالن ورزشی کارگران تویسرکان	همدان	تویسرکان	اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۲۹۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۳۰۵۴۹	تکمیل سالن ورزشی شهید مبارکی امزاجرد	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۸۸	مترمربع	۱۰۰
۲۹۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۳۰۵۵۱	تکمیل سالن ورزشی حوزه حضرت رسول (ص) جوکار	همدان	ملایر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۲۴	مترمربع	۱۵۰
۲۹۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۳۰۹۰۸	احداث رختکن زمین چمن رزن	همدان	رزن	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱۵۸
۲۹۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۴۰۱۴۳	احداث سالن ورزشی مهاجران	همدان	بهار	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۰۰	مترمربع	۲،۷۰۰
۲۹۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۴۰۱۶۱	تکمیل سالن ورزشی زرقان	همدان	فامنین	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۲۰	مترمربع	۵۰
۲۹۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۴۰۱۶۵	تکمیل سالن فرهنگی ورزشی اسلام شهر	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۴۸	مترمربع	۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۹۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۴۰۲۰۲	تکمیل سالن های چندمنظوره صالحین	همدان	ملایر	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۰۲	مترمربع	۳۰۰
۲۹۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث استخر های سرپوشیده دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۵۰۰۳۵	احداث استخر دانش آموزی فامنین	همدان	فامنین	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۵۰۰	مترمربع	۱،۵۰۰
۳۰۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۵۰۱۹۶	احداث سالن چند منظوره روستایی چنار سفلی	همدان	اسدآباد	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۹۷	مترمربع	۲،۰۰۰
۳۰۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۹۵۰۲۸۰	احداث سالن ورزشی چند منظوره ۱۵۰۰ نفره فامنین	همدان	فامنین	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۶۷۰۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۳۰۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۹۵۰۲۸۳	دیوار کشی سالن ورزشی قروه در جزین	همدان	رزن	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰	مترمربع	۴،۰۸۰
۳۰۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۵۰۴۰۲	تکمیل سالن ورزشی روستایی امتلر	همدان	رزن	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۳۰۰
۳۰۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۵۰۴۰۵	تکمیل سالن ورزشی اورقین	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰	مترمربع	۲۰۰
۳۰۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۵۰۴۰۷	تکمیل سالن ورزشی داق داق آباد	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۰	مترمربع	۱۲۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۰۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۵۰۸۸۲	احداث سالن ورزشی روستای ارزانفود	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۹۷	مترمربع	۴،۰۰۰
۳۰۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۵۰۸۸۴	احداث سالن چند منظوره روستای بابا قاسم	همدان	نهاوند	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۹۹۴	مترمربع	۱،۰۰۰
۳۰۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۷	احداث فضاهای ورزشی در مناطق شهری استان همدان	۹۵۱۲۳۵	احداث و تکمیل سکوی تماشاچیان لالچین	همدان	بهار	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۱،۰۰۰
۳۰۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۳	احداث استخرهای سرپوشیده در سطح استان	۹۶۰۱۵۷	احداث استخر سرپوشیده قهاوند	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۴۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۲۰	مترمربع	۴،۰۰۰
۳۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۶۰۱۷۶	تکمیل رختکن وسکو زمین چمن سامن	همدان	ملایر	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	مترمربع	۲،۱۹۵
۳۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سرپوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۶۰۲۶۵	احداث سالن ورزشی روستای قرخلر	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۹۷	مترمربع	۱،۰۰۰
۳۱۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۲	تکمیل فضای ورزشی (سالن های ورزشی) دانشگاه پیام نور استان همدان	۹۶۰۲۷۱	تکمیل سالن ورزشی شهید سید میلاد مصطفوی دانشگاه پیام نور بهار	همدان	بهار	دانشگاه پیام نور	۱۰۰	تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۰۰	میلیون ریال	۱،۰۰۰
۳۱۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۲	تکمیل فضای ورزشی (سالن های ورزشی) دانشگاه پیام نور استان همدان	۹۶۰۲۷۲	تکمیل سالن ورزشی دانشگاه پیام نور کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	دانشگاه پیام نور	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰	مترمربع	۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۱۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث استخر های سرپوشیده دانش آموزی در سطح استان همدان	۹۶۰۷۸۵	احداث استخر دانش آموزی ملایر	همدان	ملایر	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۱۳۷	مترمربع	۱،۷۲۵
۳۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۶۰۷۹۴	تکمیل سالن ورزشی صالحین روستایی طویلان	همدان	اسدآباد	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۳۰۰
۳۱۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۶۰۸۰۱	تکمیل سالن ورزشی صالحین حسن قشلاق	همدان	بهار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۲۵۰
۳۱۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۶۰۸۰۲	تکمیل سالن ورزشی اکتلو	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱،۶۰۰
۳۱۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۶۰۸۰۶	تکمیل سالن ورزشی لالچین	همدان	بهار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۳۶۴
۳۱۹	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۶۰۸۰۹	اجرای کف پوش سالن ورزشی هنرستان حضرت زهرا (س) فامنین	همدان	فامنین	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۸۰۰	مترمربع	۴۰۰
۳۲۰	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۶۰۸۱۰	اجرای کف پوش سالن ورزشی دبیرستان شبانه روزی دخترانه کوهین	همدان	کبودرآهنگ	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۸۰۰	مترمربع	۱،۰۸۱

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲۱	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۶۰۸۱۲	تکمیل سالن دانش آموزی مفتوح دمق	همدان	رزن	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۲۰۰	مترمربع	۹۰۰
۳۲۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی در مناطق شهری و روستایی استان همدان	۹۶۰۸۱۳	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزی شهرک سیمان قروه در جزین	همدان	رزن	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۲۰۰	مترمربع	۳۳۲
۳۲۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۳	احداث سالنهای چند منظوره ورزشی در استان همدان	۹۶۱۲۶۸	حادث سالن چند منظوره ورزشی سراوک	همدان	فامنین	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱،۵۰۰
۳۲۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۳	احداث سالنهای چند منظوره ورزشی در استان همدان	۹۶۱۲۶۹	احداث سالن ورزشی چند منظوره ماماها	همدان	فامنین	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۰۰
۳۲۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۳	احداث سالن ورزشی ۹ دی داخل محوطه ناحیه کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۲۳۰
۳۲۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۴	تکمیل سالن ورزشی نهاوند داختمحوطه کانون بسیج	همدان	نهاوند	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۲۰
۳۲۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۵	تکمیل سالن های ورزشی روستاهای فریازان اشتران و باباپیرعلی	همدان	تویسرکان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۶۰۰
۳۲۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۶	تکمیل سالن ورزشی کانون فرهنگی شهرک	همدان	نهاوند	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۲۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۷	تکمیل سالن ورزشی کانون فرهنگی جهان آباد	همدان	نهاوند	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۰۰
۳۳۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۸	تکمیل سالن ورزشی کانون فرهنگی دهفول	همدان	نهاوند	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۵۰
۳۳۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۴۷۹	تکمیل سالن ورزشی دیزج	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۵۰۰
۳۳۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۵۱۸	تکمیل سالن ورزشی فرهنگیان	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۵۰۰
۳۳۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۰۵۱۹	تکمیل سالن ورزشی روستای بیوک آباد	همدان	همدان	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۱۰۰
۳۳۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی روباز در سطح استان همدان	۹۷۰۷۷۹	تسطیح زمینهای ورزشی روستایی	همدان	تویسرکان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰
۳۳۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۶	تعمیر و تجهیز سالنهای ورزشی آموزش و پرورش	۹۷۰۸۸۰	تعمیر و تجهیز سالن ورزشی برنا فرهنگیان همدان	همدان	همدان	اداره کل آموزش و پرورش استان همدان	۱۰۰	بهسازی و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزی	۶۰۰	مترمربع	۳۰۰۰۰
۳۳۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	احداث سالنهای ورزشی کانون های فرهنگی بسیج استان همدان	۹۷۱۰۶۸	تکمیل سالن ورزشی صالحین امام حسن (ع) صالح آباد	همدان	بهار	سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۳۳۶	مترمربع	۳۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۳۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۳	احداث استخرهای سر پوشیده در سطح استان	۹۷۱۲۰۱	احداث استخر سر پوشیده جورقان	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۸۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۳۳۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۳	احداث استخرهای سر پوشیده در سطح استان	۹۷۱۲۰۲	احداث استخر سر پوشیده شهرک طالقانی نهاوند	همدان	نهاوند	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۷	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۸۰	مترمربع	۲،۰۰۰
۳۳۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۰۳	احداث سالن ورزشی چند منظوره روستای گنبد	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۹۷	مترمربع	۳،۰۰۰
۳۴۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۰۴	احداث سالن ورزشی چند منظوره روستای امزجرد	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۷۵	مترمربع	۳،۵۰۰
۳۴۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۰۵	احداث سالن ورزشی روستای گراچقا	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۹۹۷	مترمربع	۳،۰۰۰
۳۴۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۰۶	سالن ورزشی سقف کوتاه روستای کرفس	همدان	رزن	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۵۰۰	مترمربع	۲،۴۳۴
۳۴۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۰۷	احداث سکوی سالن ورزشی روستای سلولان	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۵	مترمربع	۲،۵۰۰
۳۴۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	احداث سالنهای سر پوشیده در مناطق روستایی استان همدان	۹۷۱۲۴۰	احداث سالن ورزشی روستای هیزج	همدان	همدان	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۵۰	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	۱۹۹۴	مترمربع	۵،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۴۵	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۲	تکمیل اردوگاه‌های پرورشی استان همدان	۹۶۱۳۸۵	تکمیل، تعمیر و تجهیز اردوگاه گنجنامه همدان	همدان	همدان	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۸۰.۸	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۶۰۰	مترمربع	۳,۵۰۰
۳۴۶	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	احداث فضای های فرهنگی شهرستان تویسرکان	۹۷۰۴۳۳	تکمیل سالن فرهنگی صادقیه تویسرکان (خیرساز)	همدان	تویسرکان	شهرداری تویسرکان	۱۰۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۰۰۰	مترمربع	۱,۵۰۰
۳۴۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۷	احداث فضای های فرهنگی شهرستان تویسرکان	۹۷۰۴۵۵	مطالعه و تهیه طرح جامع اجرایی اردوگاه باقریه	همدان	تویسرکان	شهرداری تویسرکان	۱۰۰	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی-هنری	۱۲۰۰۰۰۰	مترمربع	۶۰۰
۳۴۸	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۰	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی تویسرکان	همدان	تویسرکان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۱۰۰	میلیون ریال	۱۰۰
۳۴۹	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۱	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی نهاوند	همدان	نهاوند	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۱۲۴	میلیون ریال	۱۲۴
۳۵۰	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۳	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی فامنین	همدان	فامنین	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	احداث ، تکمیل و مرمت موزه‌های محلی و استانی	۵۰	مترمربع	۵۰
۳۵۱	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۴	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی ملایر	همدان	ملایر	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۷۰,۴۱	میلیون ریال	۷۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۵۲	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۵	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی اسداباد	همدان	اسداباد	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۴۸,۷۵	میلیون ریال	۴۹
۳۵۳	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۶	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی رزن	همدان	رزن	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۱۳۲,۵	میلیون ریال	۶۶
۳۵۴	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۵۰۷۳۷	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی همدان	همدان	همدان	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۴۱۰	میلیون ریال	۴۱۰
۳۵۵	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۷۰۹۶۰	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه محلی کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۱۶,۲۵	میلیون ریال	۱۶
۳۵۶	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	احداث، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی استان همدان	۹۷۰۹۶۱	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه محلی بهار	همدان	بهار	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰۰	تجهیز موزه‌های محلی و استانی	۱۰۰	میلیون ریال	۱۰۰
۳۵۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۸	تکمیل زیر ساختهای گردشگری حضرت حقیوق نبی (ع)	۹۶۱۵۶۸	اجرای طرح گردشگری حقیوق نبی	همدان	تویسرکان	شهرداری تویسرکان	۱۰۰	احداث کمپ‌های گردشگری و زائران	۸۰۰۰	مترمربع	۵,۸۰۳

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۵۸	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۱	تهیه طرح و ساماندهی سرابهای شهرستان نهاوند	۹۷۰۴۹۷	تهیه طرح و ساماندهی سراب گاماسیاب	همدان	نهاوند	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۴۵۷۲۰۰۰	میلیون ریال	۶،۰۰۰
۳۵۹	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۱	تهیه طرح و ساماندهی سرابهای شهرستان نهاوند	۹۷۰۴۹۹	تهیه طرح و ساماندهی سراب فارسبان	همدان	نهاوند	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۱۰۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۸۸۰۰۰۰	میلیون ریال	۶،۰۰۰
۳۶۰	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۲	تعمیر، تجهیز و تکمیل جاذبه‌های مذهبی و گردشگری استان همدان	۹۷۰۸۷۸	محوطه سازی و ایجاد کمپ امام زاده های تیمیجان - بوجان - ناصر(ع) و شأن آباد	همدان	تویسرکان	اداره کل اوقاف وامورخیریه همدان	۱۰۰	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	۳۰۰	میلیون ریال	۳،۰۰۰
۳۶۱	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۱	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز تخصصی آموزش فنی و حرفه ای استان همدان	۸۵۱۲۶۷	احداث و تکمیل فاز دوم مرکز تخصصی جوش شهرستان ملایر	همدان	ملایر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان همدان	۱۰۰	تعمیر اداری مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۱۳۰۰	مترمربع	۱۵۲
۳۶۲	۱۹۰۳۰۱۹۰۰۳	تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۹۷۰۵۳۱	تکمیل ساختمان حمایتی شهرستان کبودرآهنگ	همدان	کبودرآهنگ	سازمان بهزیستی استان همدان	۱۰۰	احداث و توسعه مراکز حمایتی	۶۰۰	مترمربع	۹۰۰

۵-۲-۳۱- پروژه‌های استان یزد

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۸	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران یزد	۸۹۰۲۰۵	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران یزد	یزد	یزد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۶۵	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۶۶	متر مربع	۱۰,۰۰۰
۲	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۸	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای اشکذر	۸۹۰۲۰۴	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای اشکذر	یزد	اشکذر	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۴۰	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۳۳۱	متر مربع	۱۸,۰۰۰
۳	۱۸۰۲۰۰۵۰۳۳	تکمیل و تجهیز مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی یزد	۸۶۰۶۰۳	تکمیل و تجهیز مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی یزد	یزد	یزد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۵۵	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۷۶	متر مربع	۱۸,۰۰۰
۴	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۸	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران ابرکوه	۸۹۰۲۰۳	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای خواهران ابرکوه	یزد	ابرکوه	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۶۵	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۹۰۲	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۵	۱۸۰۲۰۰۵۰۱۸	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش هتلداری، گردشگری و توریستی یزد	۹۷۰۱۰۲	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش هتلداری، گردشگری و توریستی یزد	یزد	یزد	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۵۰	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۳۱	متر مربع	۲۰,۰۰۰
۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۶	احداث، تکمیل و تجهیز سالنهای ورزشی استان یزد	۹۲۰۳۶۸	تکمیل سالن ورزشی مجتمع گرامی یزد	یزد	یزد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس یزد	۴۵,۸۱	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۳۰۰	مترمربع	۱۲,۰۰۰
۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۴	احداث و تجهیز سالنهای ورزشی مدارس استان یزد	۹۳۰۳۵۵	احداث و تجهیز سالن ورزشی مدارس مروست	یزد	خاتم	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس یزد	۶۲,۳	احداث ، توسعه و خرید مدارس ابتدایی	۱۱۳۰	مترمربع	۹,۰۰۰
۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۴	احداث و تجهیز سالنهای ورزشی مدارس استان یزد	۹۵۰۰۸۹	تکمیل سالن ورزشی ناحیه یک یزد	یزد	یزد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس یزد	۵۸,۳۲	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۳۸۰	مترمربع	۱۲,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۱	تکمیل کانون های فرهنگی -هنری و اردوگاهی	۹۷۰۰۱۵	تکمیل سالن امفی تاتر کانون فرهنگی و تربیتی خاتم الانبیاء	یزد	اشکذر	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۰	احداث و توسعه فضتهای فرهنگی و هنری	۵۰۰	مترمربع	۱۲۰۰۰
۱۰	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۱	تکمیل کانون های فرهنگی -هنری و اردوگاهی	۷۹۵۵۹۰	تکمیل و تجهیز اردوگاه پرورشی شهید صدوقی سانچ	یزد	تفت	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۶۵	احداث و توسعه فضتهای فرهنگی و هنری	۱۶۰۰	مترمربع	۲۰۰۰
۱۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۳	احداث کانون های فرهنگی _ هنری و اردوگاهی	۸۶۱۰۹۵	احداث کانون فرهنگی و تربیتی پسرانه شهرستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۴۴,۲۵	احداث و توسعه فضتهای فرهنگی و هنری	۱۷۰۰	مترمربع	۸,۰۰۰
۱۲	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	تکمیل مجتمع ورزشی مدارس استان	۸۷۰۸۱۲	تکمیل سالن ورزشی ولایت یزد	یزد	یزد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۳۱,۰۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۲۰۰۰	مترمربع	۸,۰۰۰
۱۳	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۳	احداث اردوگاههای پرورشی تربیتی	۸۹۰۴۶۴	احداث اردوگاه ولایت	یزد	ابركوه	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۳۰	احداث و تکمیل کانون های فرهنگی و هنری و اردوگاهی پرورشی	۲۴۰۰	مترمربع	۲,۵۰۰
۱۴	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۹۱۰۵۷۳	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان میبد	یزد	میبد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۵۰۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۱۵	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۹۱۰۵۷۶	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان اردکان	یزد	اردکان	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۵۰۰	مترمربع	۲۵,۰۰۰
۱۶	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۹۱۰۶۱۴	تکمیل استخرشنای دانش آموزی ناحیه یک یزد	یزد	یزد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۸۵۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۷	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۹۱۰۷۳۱	تکمیل استخرشنای دانش آموزی ناحیه ۲ یزد	یزد	یزد	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۱۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۸۵۰	مترمربع	۳۰,۰۰۰
۱۸	۱۷۰۲۰۰۵۰۱۵	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۹۱۰۵۷۷	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان بافق	یزد	بافق	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیزمدارس یزد	۱۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی دانش آموزان	۱۵۰۰	مترمربع	۲۵,۰۰۰
۱۹	۱۳۰۳۰۱۶۰۰۵	بهسازی و نوسازی راههای فرعی ()	۸۳۰۴۸۲	اصلاح و بهسازی محور تفت ده بالا - طزرجان	یزد	تفت	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان یزد	۳۵	بهسازی و نوسازی راه های فرعی	۱۱	کیلومتر	۱۰۰,۰۰۰
۲۰	۰۷۶ ۱۵۰۳۰۰۳	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شرب شهرهای استان یزد	۹۱۰۴۳۷	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شرب شهر مهریز	یزد	مهریز	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۳۸	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۱۹,۲۰۴	کیلومتر	۷۰,۰۰۰
۲۱	۰۷۶ ۱۵۰۳۰۰۳	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شرب شهرهای استان یزد	۹۰۲۰۱۷	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شهر تفت	یزد	تفت	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۶۳	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	۶,۴۶۱	کیلومتر	۷۰,۰۰۰
۲۲	۱۵۰۳۰۰۳۰۹۳	طراحی و احداث دو باب مخزن هوایی ۵۰۰متر مکعبی اردکان	۹۲۰۵۴۳	طراحی و ساخت دو باب مخزن هوایی ۵۰۰ متر مکعبی شهر اردکان	یزد	اردکان	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۶۰	احداث مخازن آب شهری	۱۰۰۰	متر مکعب	۴۰,۰۰۰
۲۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۴	اجرای پروژه های ابرسانی و تامین آب شرب شهر ابرکوه	۹۴۰۰۰۱	اجرای پروژه خط انتقال و تامین آب شهر ابرکوه	یزد	ابرکوه	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۵۸,۰۹۷	طرح های کوچک تامین آب	۱,۶	میلین متر مکعب	۲۵,۰۰۰
۲۴	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۳	اجرای پروژه های ابرسانی و تامین آب شرب شهر اشکذر	۹۴۰۰۰۲	اجرای خط انتقال و احداث ایستگاه پمپاژ تامین آب شهر اشکذر	یزد	اشکذر	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۲۵,۰۰۵	طرح های کوچک تامین آب	۱۲,۶	میلین متر مکعب	۲۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۲۵	۱۵۰۳۰۰۳۱۰۱	ساخت مخزن ذخیره آب ده هزار متر مکعبی شهر اردکان	۹۵۰۳۲۰	ساخت مخزن ذخیره آب ده هزار متر مکعبی شهر اردکان	یزد	اردکان	شرکت آب وفاضلاب استان یزد	۴۰	احداث مخازن آب شهری	۱۰۰۰۰	متر مکعب	۲۵،۰۰۰
۲۶	۱۳۰۶۰۰۹۰۱۳	احداث مجتمع های گلخانه ای در سطح استان یزد	۹۱۰۳۸۹	احداث مجتمع گلخانه ای هرات	یزد	خاتم	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۰	احداث مجتمع های گلخانه ای	۵۰	هکتار	۲۰،۰۰۰
۲۷	۱۳۰۶۰۱۰۰۱۲	تکمیل و تجهیز بهره برداری ایستگاههای پشتیبانی دام و طیور	۹۰۰۷۴۴	تکمیل و تجهیز ایستگاههای پشتیبانی دام و طیور (مرغ بومی)	یزد	یزد	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۴۰	تکمیل و تجهیز بهره برداری ایستگاههای پشتیبانی دام و طیور	۱۰	هکتار	۲۵،۰۰۰
۲۸	۱۳۰۶۰۱۰۰۵۹	احداث و تکمیل ۱۵ مجتمع دامداریدر سطح استان	۸۵۲۵۲۴	احداث و تکمیل مجتمع دامداری بافق	یزد	بافق	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۳۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۳۰	هکتار	۲۰،۰۰۰
۲۹	۱۳۰۶۰۱۱۰۵۹	احداث و تکمیل ۱۵ مجتمع دامداریدر سطح استان	۸۵۲۵۲۷	احداث و تکمیل مجتمع دامداری جاده طبس صدوق	یزد	اشکذر	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۵۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۵۳۰	هکتار	۲۰،۰۰۰
۳۰	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریهها در سطح استان	۸۹۰۰۶۴	تکمیل مجتمع دامداری هررفته مهریز	یزد	مهریز	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۷۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۶۰	هکتار	۱۰،۰۰۰
۳۱	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۶	تکمیل مجتمع دامداری بفروثیه میبد (گاوداری)	۸۹۰۴۳۸	تکمیل مجتمع دامداری بفروثیه میبد (گاوداری)	یزد	میبد	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۵۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۴۲	هکتار	۱۰،۰۰۰
۳۲	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۸	تکمیل مجتمع دامداری فهرج یزد (گاوداری)	۸۹۰۴۶۲	تکمیل مجتمع دامداری فهرج یزد (گاوداری)	یزد	یزد	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۴۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۵۰	هکتار	۱۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۳۳	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریها در سطح استان	۸۹۰۴۷۷	تکمیل مجتمع دامداری ندوشن صدوق	یزد	میبد	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۸۵	هکتار	۲۰,۰۰۰
۳۴	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریها در سطح استان	۹۰۰۹۱۲	تکمیل مجتمع دامداری دم گفتار اردکان	یزد	اردکان	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۲۴۰	هکتار	۲۰,۰۰۰
۳۵	۱۳۰۶۰۱۱ ی ۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریها در سطح استان	۹۰۰۹۱۴	تکمیل مجتمع دامداری زردین تفت	یزد	تفت	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۳۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۵	هکتار	۱۰,۰۰۰
۳۶	۱۳۰۶۰۰۹ ی ۰۱۸	احداث مجتمع دامداری در سطح استان	۹۱۰۴۸۰	احداث مجتمع دامداری در دهستان عقدا شهرستان اردکان	یزد	اردکان	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۱۰	هکتار	۲۰,۰۰۰
۳۷	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریها در سطح استان	۹۱۰۵۰۴	تکمیل مجتمع دامداری فراغه	یزد	ابركوه	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۲۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۳۸	هکتار	۱۵,۰۰۰
۳۸	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۱۸	احداث مجتمع دامداری در سطح استان	۹۳۰۰۳۰	احداث مجتمع دامداری چاه افضل شهرستان اردکان	یزد	اردکان	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۵۰	هکتار	۲۰,۰۰۰
۳۹	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۰۹	تکمیل مجتمع دامداریها در سطح استان	۹۳۰۰۷۰	تکمیل مجتمع دامداری علی آباد چهل گزی	یزد	مهریز	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۲۵	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۲۵	هکتار	۱۰,۰۰۰
۴۰	۱۳۰۶۰۱۰ ی ۰۱۲	تکمیل تجهیز و بهره برداری از ایستگاههای دولتی دام و طیور	۹۰۰۷۴۲	تکمیل تجهیز و بهره برداری از ایستگاههای دولتی دام و طیور (بز سان)	یزد	اردکان	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۰	مطالعه و ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	۱	هکتار	۱۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۴۱	۴۰۱۱۶ی۰۱۳	احداث مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۹۱۰۳۹۱	احداث مجتمع گلخانه ای چاهک	یزد	خاتم	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۵	احداث مجتمع گلخانه ای	۵۰	هکتار	۱۲۰۰۰۰
۴۲	۴۰۱۱۶ی۰۱۳	احداث مجتمع های گلخانه ای در سطح استان	۹۱۰۳۹۰	احداث مجتمع گلخانه ای مروست	یزد	خاتم	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۱۵	احداث مجتمع گلخانه ای	۵۰	هکتار	۱۲۰۰۰۰
۴۳	۱۷۰۲۰۰۴ی۰۳۹	احداث و تکمیل سالن های ورزشی استان یزد	۹۰۰۸۶۵	احداث سالن تنیس روی میز شاهدیه	یزد	یزد	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۸۴۰	مترمربع	۱۵۰۰۰۰
۴۴	۱۷۰۲۰۰۴ی۰۳۸	احداث و تکمیل استخرهای استان یزد	۹۳۰۱۸۷	احداث استخر سرپوشیده مروست	یزد	خاتم	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۲۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۱۰۳	مترمربع	۵۰۰۰۰
۴۵	۱۷۰۲۰۰۴ی۰۰۶	احداث، تکمیل و تجهیز سالن های ورزشی استان یزد	۹۱۰۶۳۸	احداث سالن ورزشی شرف آباد صدوق	یزد	اشکدر	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۰۵۶	مترمربع	۶۰۰۰۰
۴۶	۱۷۰۲۰۰۴ی۰۴۱	تکمیل مجموعه های ورزشی استان یزد	۹۲۰۱۷۷	تکمیل ورزشگاه بزرگ یزد	یزد	یزد	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۱۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۴۲۳۰۰۰	مترمربع	۱۰۰۰۰۰۰۰
۴۷	۴۰۹۰۲۰۵۷	مطالعه و تامین آب آشامیدنی روستاهای بخش بهمن ابرکوه	۹۰۰۹۹۲	آبرسانی به مجتمع بخش بهمن	یزد	ابرکوه	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۴۰	بهره برداری و نگهداری	۳۱۷۸	پروژه	۱۷۰۰۰۰۰
۴۸	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفای استان یزد	۹۴۰۰۲۴	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفای شهرستان ابرکوه	یزد	ابرکوه	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۵۶	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۶،۴۵	کیلومتر	۳۵،۰۰۰
۴۹	۴۰۹۰۲۰۷۴	اجرای پروژه های تامین آب آشامیدنی روستاهای سطح استان	۹۲۰۵۳۴	تامین آب آشامیدنی خرانق	یزد	اردکان	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۶۴	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۱	کیلومتر	۴۰۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۰	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۲۵	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان اردکان	یزد	اردکان	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۹,۶۵۴	کیلومتر	۴۰,۰۰۰
۵۱	۴۰۹۰۲۰۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع های آبرسانی روستایی سطح استان	۹۳۰۱۱۵	تامین آب آشامیدنی مجتمع امام حسین(ع)(روستاهای بخش خضرآباد)	یزد	اشکدر	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۰	مجتمع های آبرسانی روستایی	۱۰۷۱	خانوار	۱۴۰,۰۰۰
۵۲	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۲۶	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان اشکدر	یزد	اشکدر	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۰	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۴,۴۸	کیلومتر	۶۰,۰۰۰
۵۳	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۲۷	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان بافق	یزد	بافق	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۲	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۶,۴۱۳	کیلومتر	۴۰,۰۰۰
۵۴	۴۰۹۰۲۰۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع های آبرسانی روستایی سطح استان	۹۳۰۱۱۴	تامین آب آشامیدنی مجتمع تنگل همیجان و بهدان	یزد	بهباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۱۵۳	روستا	۲۵,۰۰۰
۵۵	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۲۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان بهباد	یزد	بهباد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۲۵	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۲	کیلومتر	۴۰,۰۰۰
۵۶	۴۰۹۰۲۰۴۸	تامین آب آشامیدنی مجتمع سانچ	۸۸۰۰۴۸	تامین آب آشامیدنی مجتمع سانچ	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۲۹	بهره برداری و نگهداری	۴۹۸	پروژه	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۵۷	۴۰۹۰۲۰۵۸	مطالعه و تامین آب آشامیدنی مجتمع غدیر شهرستان تفت	۹۱۰۳۹۹	آبرسانی به مجتمع غدیر شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۴۱	بهره برداری و نگهداری	۱۷۵۶	پروژه	۱۳۰,۰۰۰
۵۸	۴۰۹۰۲۰۵۸	مطالعه و تامین آب آشامیدنی مجتمع غدیر شهرستان تفت	۹۳۰۲۶۳	آبرسانی به فاز دو مجتمع غدیر شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۱۵	بهره برداری و نگهداری	۹۸۳	پروژه	۱۲۰,۰۰۰
۵۹	۴۰۹۰۲۰۷۴	اجرای پروژه های تامین آب آشامیدنی روستاهای سطح استان	۹۳۰۳۵۴	تامین آب آشامیدنی روستای مبارکه شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۶۸	بهره برداری و نگهداری	۱	پروژه	۲۰,۰۰۰
۶۰	۴۰۹۰۲۰۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع های آبرسانی روستایی سطح استان	۹۳۰۲۷۲	مجتمع آبرسانی حضرت جواد(ع) شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۲	مطالعه و اجرای طرحهای کاهش هدررفت آب	۵۵	طرح	۹۰,۰۰۰
۶۱	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبخیز استان یزد	۹۴۰۰۲۹	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبخیز شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۲۱	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۱۲,۶	کیلومتر	۷۵,۰۰۰
۶۲	۴۰۹۰۲۰۹۹	توسعه تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبخیز استان یزد	۹۴۰۰۳۶	توسعه تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبخیز شهرستان تفت	یزد	تفت	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۱۰	تامین آب آشامیدنی روستاها	۰,۸۲۵	روستا	۴۰,۰۰۰
۶۳	۴۰۹۰۲۰۵۳	مطالعه و تامین آب آشامیدنی مجتمع روستای بختیاری و شهریاری شهرستان خاتم	۹۰۰۹۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع بختیاری و شهریاری شهرستان خاتم	یزد	خاتم	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۶۸	بهره برداری و نگهداری	۱۱۵۱	پروژه	۲۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۶۴	۴۰۹۰۲۰۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع های آبرسانی روستایی سطح استان	۹۰۰۹۸۰	تامین آب آشامیدنی مجتمع ترکان و هرابرجان شهرستان خاتم	یزد	خاتم	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۶۲	مجتمع های آبرسانی روستایی	۵۳۹	خانوآر	۶,۰۰۰
۶۵	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۳۰	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان خاتم	یزد	خاتم	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۱	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۶,۸۴	کیلومتر	۹۰,۰۰۰
۶۶	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۳۱	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان مهریز	یزد	مهریز	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۹	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۳,۴۵	کیلومتر	۱۲۰,۰۰۰
۶۷	۴۰۹۰۲۰۷۴	اجرای پروژه های تامین آب آشامیدنی روستاهای سطح استان	۹۰۱۵۶۲	آبرسانی به روستای هفتهر	یزد	میبد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۲۴	مجتمع های آبرسانی روستایی	۱	خانوآر	۱۰,۰۰۰
۶۸	۴۰۹۰۲۰۷۴	اجرای پروژه های تامین آب آشامیدنی روستاهای سطح استان	۹۰۲۰۱۶	تامین آب آشامیدنی روستای سورک	یزد	میبد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۷۱	مجتمع های آبرسانی روستایی	۱	خانوآر	۱۱,۰۰۰
۶۹	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۳۲	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان میبد	یزد	میبد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۵	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۳,۹۵۴	کیلومتر	۹۰,۰۰۰
۷۰	۴۰۹۰۲۰۹۸	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار استان یزد	۹۴۰۰۳۳	بازسازی تاسیسات و شبکه توزیع آب مناطق تحت پوشش آبفار شهرستان یزد	یزد	یزد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۸	ایجاد و توسعه تاسیسات شبکه توزیع آب روستایی	۴,۰۶۳	کیلومتر	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۱	۴۰۹۰۲ی۰۸۲	تامین آب آشامیدنی مجتمع های آبرسانی روستایی سطح استان	۹۰۰۴۷۲	مجتمع آبرسانی ولایت ۳	یزد	یزد	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۳۰	مجتمع های آبرسانی روستایی	۸۱۲	خانوار	۱۰۰,۰۰۰
۷۲	۱۵۰۳۰۰۳ی۰۳۹	اجرای طرح های اضطراری تامین آب شرب روستاها	۸۸۰۴۹۷	بهره برداری از تأسیسات بسته بندی آب	یزد	اشکذر	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان یزد	۸۰	تأمین آب آشامیدنی روستاها	۳	روستا	۳,۰۰۰
۷۳	۱۷۰۶۰۰۲ی۰۰۵	کمک به زیرساخت های گردشگری طبیعی در استان یزد	۹۴۰۰۷۴	ایجاد زیرساخت گردشگری طبیعی منطقه تامهر و دره گاهان	یزد	تفت	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴۰	معرفی جاذبه های گردشگری	۲	پروژه	۱۴,۰۰۰
۷۴	۱۷۰۳۰۲۲ی۱۵۹	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری	۸۹۰۴۲۴	احداث مجتمع فرهنگی هنری نیر	یزد	تفت	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی یزد	۵	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	۱۲۰۰	مترمربع	۳۰,۰۰۰
۷۵	۱۷۰۴۰۰۲ی۰۲۱	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی	۸۶۱۴۰۵	مرمت ، حفظ واحیاء و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های قدیمی شهرستان یزد	یزد	یزد	اداره کل میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۰	بهسازی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه قدیمی یزد	۵۰۰۰۰	متر مربع	۵۰,۰۰۰
۷۶	۱۳۰۶۰۱۵ی۰۱۴	احداث واحد فنی و آزمایشگاه مرکزی اداره کل دامپزشکی استان یزد	۹۱۰۰۹۸	احداث واحد فنی و آزمایشگاه مرکزی اداره کل دامپزشکی استان یزد	یزد	یزد	اداره کل دامپزشکی استان یزد	۲	احداث واحدهای فنی دامپزشکی	۱۸۰۰	متر مربع	۳۰,۰۰۰
۷۷	۱۹۰۳۰۰۲ی۰۰۹	تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی، ورزشی و توانبخشی ایثارگران	۹۴۰۱۷۴	تکمیل و تجهیز مجتمع فرهنگی، ورزشی و توانبخشی ایثارگران	یزد	یزد	اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان یزد	۴۰	احداث، تکمیل مجتمع های فرهنگی، ورزشی و توانبخشی	۴۴۸۰	مترمربع	۸۰,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۷۸	۴۰۱۱۱۰۰۴	جنگلکاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۱۰۳۹۶	اجرای پارک جنگلی قدمگاه	یزد	خاتم	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	توسعه و نگهداری فضای سبز	۱۰	هکتار	۳,۰۰۰
۷۹	۴۰۱۱۱۰۰۴	جنگلکاری، توسعه جنگل واحداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۳۰۱۴۱	احداث و تجهیز پارک جنگلی صنایع (بخش عقدا)	یزد	اردکان	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۵۰	توسعه فضای سبز- احداث پارک	۲۰۰	هکتار	۱۰,۰۰۰
۸۰	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۴	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان یزد	یزد	یزد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴,۲۹	توسعه و نگهداری فضای سبز	۱۰۰	هکتار	۱۰,۰۰۰
۸۱	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۷۸	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان ابرکوه	یزد	ابرکوه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰,۸۸	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۵۰	هکتار	۳,۰۰۰
۸۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۷۷	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی دهستان عقدا شهرستان اردکان	یزد	اردکان	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۸,۰۵	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۵	هکتار	۶,۰۰۰
۸۳	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۶	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان بافق	یزد	بافق	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۳,۵۵	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۲	هکتار	۳,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۸۴	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۲	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان تفت	یزد	تفت	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۵	هکتار	۶،۰۰۰
۸۵	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۷۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان خاتم	یزد	خاتم	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۱۹،۵	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۵	هکتار	۵،۰۰۰
۸۶	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۵	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان اشکذر	یزد	اشکذر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۸	هکتار	۱،۰۰۰
۸۷	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۰	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۷،۵۶	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۰	هکتار	۱،۰۰۰
۸۸	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۱	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان میبد	یزد	میبد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۲،۹۵	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۸	هکتار	۴،۰۰۰
۸۹	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۴	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی شهرستان یزد	یزد	یزد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴،۲۹	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۵۰	هکتار	۷،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۰	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۹۲	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان اشکذر	یزد	اشکذر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲,۶۴	تامین نهال	۵۰	هزار اصله	۱,۰۰۰
۹۱	۴۰۱۱۱۰۰۴	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۷	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان اردکان	یزد	اردکان	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۷۰	تامین نهال	۱۴۰	هزار اصله	۲,۰۰۰
۹۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۹	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان خاتم	یزد	خاتم	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۱۹,۱۱	تامین نهال	۱۲۵	هزار اصله	۲,۰۰۰
۹۳	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۰۰	مدیریت مراتع شهرستان ابرکوه	یزد	ابرکوه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	اصلاح و احیاء مراتع	۲۲۱۵۰	هکتار	۵۰۰
۹۴	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۰۱	مدیریت مراتع شهرستان اردکان	یزد	اردکان	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۵	اصلاح و احیاء مراتع	۳۱۱۴۰	هکتار	۲,۰۰۰
۹۵	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۰۴	مدیریت مراتع شهرستان خاتم	یزد	خاتم	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	اصلاح و احیاء مراتع	۲۵۶۸۰	هکتار	۱,۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	بر آورد اعتبار مورد نیاز سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۹۶	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۰۷	مدیریت مراتع شهرستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۰	اصلاح و احیاء مراتع	۶۳۰۰۰	هکتار	۴،۰۰۰
۹۷	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۰۹	مدیریت مراتع شهرستان یزد	یزد	یزد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۱۵	اصلاح و احیاء مراتع	۹۸۷۰	هکتار	۲،۰۰۰
۹۸	۴۰۱۱۲۰۰۱	اجرای عملیات مدیریت، اصلاح و احیاء مراتع سطح استان یزد	۹۰۱۲۱۰	مدیریت مراتع شهرستان بهاباد	یزد	بهاباد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۲۵	اصلاح و احیاء مراتع	۲۳۱۶۵	هکتار	۲،۰۰۰
۹۹	۴۰۱۲۹۰۰۶	درختکاری حاشیه کنار گذر - اشکذر	۹۲۰۵۲۳	درختکاری حاشیه کنار گذر زارچ - اشکذر (شهرستان یزد)	یزد	اشکذر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۶۰	عملیات اجرایی بیابانزدایی	۲۵	هکتار	۲۰،۰۰۰
۱۰۰	۴۰۱۲۹۰۰۶	درختکاری حاشیه کنار گذر - اشکذر	۹۲۰۵۲۴	درختکاری حاشیه کنار گذر زارچ - اشکذر (شهرستان اشکذر)	یزد	اشکذر	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۶۰	عملیات اجرایی بیابانزدایی	۱۷۵	هکتار	۳۰،۰۰۰
۱۰۱	۴۰۱۱۱۰۰۸	اجرای طرح درختکاری محور مواصلاتی اشکذر - میبد	۹۴۰۱۷۱	اجرای طرح درختکاری محور مواصلاتی اشکذر - میبد (فاز اول)	یزد	میبد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۸۰	توسعه و نگهداری	۴۰	هکتار	۷۰،۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۴	جنگلکاری، توسعه جنگل و احداث و تجهیز پارک های جنگلی	۹۰۰۹۵۹	توسعه و تجهیز و نگهداری پارک جنگلی گلستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۶۰	توسعه جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	۱۹	هکتار	۱۰,۰۰۰
۱۰۳	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۸۸	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان ابرکوه	یزد	ابرکوه	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۷,۸	تامین نهال	۷۵	هزار اصله	۲,۰۰۰
۱۰۴	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۹۰	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان بهاباد	یزد	بهاباد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۹,۱۸	تامین نهال	۷۵	هزار اصله	۲,۰۰۰
۱۰۵	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	احداث، توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت و پارکهای جنگلی سطح استان یزد	۹۶۰۵۹۱	تامین نهال و تجهیز نهالستان دولتی شهرستان یزد	یزد	یزد	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۱۱,۸۵	تامین نهال	۱۴۰۰	هزار اصله	۲۰,۰۰۰
۱۰۶	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۹	ایجاد و توسعه اماکن ورزشی کارگری استان یزد	۸۰۱۶۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان اردکان	یزد	اردکان	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۶۰	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۴۰۲۰	مترمربع	۱۰,۰۰۰
۱۰۷	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۹	ایجاد و توسعه اماکن ورزشی کارگری استان یزد	۸۰۱۶۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۵۱,۴۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۳۷۰۰	مترمربع	۶,۰۰۰
۱۰۸	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۶	احداث مجتمع های ورزشی کارگران استان یزد	۸۹۰۹۵۵	احداث سالن چند منظوره مجموعه ورزشی کارگران شهرستان ابرکوه	یزد	ابرکوه	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۶۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۲۰۰	مترمربع	۲۵,۰۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۰۹	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲	تکمیل سالن ورزشی کارگران	۹۰۰۱۹۹	تکمیل سالن ورزشی کارگران ابرکوه (جنب اداره کار)	یزد	ابرکوه	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۶۰	ساختمانهای دولتی در شهرستان‌ها	۴۰۰۰	مترمربع	۵،۰۰۰
۱۱۰	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث استخر سر پوشیده کارگران در شهرستان میبد	۹۱۰۰۴۴	احداث استخر سر پوشیده کارگران در شهرستان میبد	یزد	میبد	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۲	ساختمانهای دولتی در شهرستان‌ها	۱۷۰۰	مترمربع	۵۳،۰۰۰
۱۱۱	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۸	احداث سالن های ورزشی کارگری استان یزد	۹۱۰۰۴۸	احداث سالن ورزشی کارگری در هرات	یزد	خاتم	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۱	ساختمانهای دولتی در شهرستان‌ها	۱۶۰۰	مترمربع	۳۵،۰۰۰
۱۱۲	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۸	احداث سالن های ورزشی کارگری استان یزد	۹۱۰۰۴۹	احداث سالن ورزشی کارگری در مروست	یزد	خاتم	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۱	ساختمانهای دولتی در شهرستان‌ها	۱۶۰۰	مترمربع	۳۵،۰۰۰
۱۱۳	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰	احداث استخر سر پوشیده کارگران مهریز	۹۱۰۷۶۱	احداث استخر سر پوشیده کارگران در شهرستان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۳	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۵۵۶	مترمربع	۵۵،۰۰۰
۱۱۴	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۹	ایجاد و توسعه اماکن ورزشی کارگری استان یزد	۸۰۱۶۰۲	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان میبد	یزد	میبد	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۳۴،۳	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۳۷۰۰	مترمربع	۱۰،۰۰۰
۱۱۵	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۳	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران شهرستان صدوق	۸۹۰۴۹۶	تکمیل مجموعه ورزشی کارگران شهرستان صدوق (احداث ساختمان اداری و سرایداری مجموعه ورزشی کارگری)	یزد	اشکذر	اداره کل تعاون، کارورفاه اجتماعی استان یزد	۶۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۰	مترمربع	۵۰،۰۰۰
۱۱۶	۱۷۰۱۰۳۱۰۰۹	تکمیل و تجهیز مراکز و مجتمع های فرهنگی مذهبی	۹۰۱۹۷۱	تکمیل و تجهیز مرکز قرآنی یزد	یزد	یزد	اداره کل تبلیغات اسلامی یزد	۸۰	تسهیل در ساخت مراکز مذهبی و فرهنگی	۱۷۸	متر مربع	۱،۵۰۰

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	استان (موقعیت پروژه)	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان هدف کمی	مقدار	واحد	برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)
۱۱۷	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۱	احداث کتابخانه ها، مجتمع ها و مراکز فرهنگی	۶۹۰۰۴۹	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری یزد	یزد	یزد	اداره کل راه و شهرسازی استان یزد	۶۰	ایجاد فضاهای فرهنگی	۱۵۰۰۰	متر مربع	۲۰،۰۰۰
۱۱۸	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۶	مطالعه و احداث مراکز فرهنگی و هنری	۸۹۰۳۶۲	مطالعه واحداث مجتمع فرهنگی و هنری درهرات	یزد	خاتم	اداره کل راه و شهرسازی استان یزد	۶۰	ایجاد فضاهای فرهنگی	۵۰۰۰	متر مربع	۱۵،۰۰۰
۱۱۹	۱۷۰۳۰۲۲۱۱۳	مطالعه و احداث کانون پرورش فکری	۹۰۰۹۲۰	مطالعه و احداث مرکز شماره ۲ کانون پرورش فکری کودکان ونوجوانان مهریز	یزد	مهریز	اداره کل راه و شهرسازی استان یزد	۳۱	ایجاد فضاهای فرهنگی	۵۰۰۰	متر مربع	۱۲،۰۰۰
۱۲۰	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	مطالعه و احداث کتابخانه ها	۹۱۰۱۶۱	احداث کتابخانه شهید بابایی زارچ	یزد	یزد	اداره کل راه و شهرسازی استان یزد	۴۳	ایجاد فضاهای فرهنگی	۱۰۳۲	متر مربع	۹،۰۰۰
۱۲۱	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۵	تکمیل و تجهیز فضاهای فرهنگی حوزه هنری	۹۵۰۰۱۱	تکمیل و تجهیز سالن پلاتو	یزد	یزد	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی استان یزد	۴۰	احداث فضاهای فرهنگی	۱۰۰	متر مربع	۱،۵۰۰
۱۲۲	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز، تعمیر و بهسازی پایگاههای سلامت و ساختمان های شبکه بهداشت	۹۴۰۲۲۰	احداث مرکز بهداشتی، درمانی و مشاوره حاجی مقصودی	یزد	یزد	دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی استان یزد	۵۸،۰۹۷	احداث پایگاه های سلامت	۲۹۰۰	متر مربع	۱۰،۰۰۰
۱۲۳	۱۶۰۱۰۰۲۰۰۱	احداث، تکمیل و تجهیز، تعمیر و بهسازی خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی	۹۶۰۳۰۳	احداث، تکمیل و تجهیز، تعمیر و بهسازی خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی یزد	یزد	یزد	دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی استان یزد	۳۰	تعمیر و بهسازی مراکز بهداشتی و درمانی روستایی	۲۰۰۰۰	متر مربع	۲۰،۰۰۰

برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه (میلیون ریال)	واحد	مقدار	عنوان هدف کمی	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا ۱۳۹۷/۰۶/۳۱	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان (موقعیت پروژه)	عنوان پروژه	کد پروژه	عنوان طرح	کد طرح	ردیف
۲۰۰۰۰۰	متر مربع	۵۰۰۰۰	احداث پایگاه‌های سلامت	۳۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان یزد	یزد	یزد	احداث، تکمیل و تجهیز، تعمیر و بهسازی خانه‌های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی شهرستان یزد	۹۶۰۳۰۴	احداث، تکمیل و تجهیز، تعمیر و بهسازی پایگاه‌های سلامت و ساختمان‌های شبکه بهداشت	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۱	۱۲۴
۱۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۲۵	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	ابرکوه	یزد	خدمات زیربنایی شهرک صنعتی ابرکوه	۷۹۲۰۶۱	تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۳	۱۲۵
۱۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۳۵	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	اردکان	یزد	خدمات زیربنایی شهرک صنعتی اردکان	۷۹۲۰۶۲	تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۳	۱۲۶
۱۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۵۹،۲۷۵	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	مهریز	یزد	خدمات زیربنایی شهرک صنعتی مهریز	۷۹۲۱۴۰	تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۳	۱۲۷
۵۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۵۰،۸۳۵	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	یزد	یزد	خدمات زیربنایی منطقه ویژه اقتصادی یزد	۸۲۵۰۰۵	تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۳	۱۲۸
۵۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۶۴،۹۳	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	اشکذر	یزد	خدمات زیربنایی شهرک صنعتی فولاد (رضف آباد)	۸۴۲۸۴۸	تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۳	۱۲۹
۵۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۲۵	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	تفت	یزد	مطالعه و اجرا شهرک صنعتی تفت ۲	۸۵۳۳۰۴	ایجاد و تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۵	۱۳۰
۳۰۰۰۰۰۰	شهرک	۱	تامین زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی	۲۸،۹	شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - استان یزد	یزد	یزد	تامین زیرساخت‌های شهرک الکترونیک و فناوری اطلاعات استان	۹۳۰۰۶۸	ایجاد و تکمیل شهرک‌های صنعتی استان یزد	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۵	۱۳۱

۶- اطلاعات تماس

۶-۱- اطلاعات تماس سازمان برنامه و بودجه کشور

ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه فعالیت	شماره تماس
۱	محمود ملکوتی خواه	مدیر مشارکت عمومی - خصوصی	۳۳۲۷۲۲۱۶ ۳۳۲۷۲۶۲۳
۲	امیر امیری دیبا	هماهنگی و اطلاع‌رسانی	۳۳۲۷۴۲۰۴
۳	محسن روحانی نژاد	پروژه‌های ملی	۳۳۲۷۴۱۷۲
۴	محسن رجایی	پروژه‌های استانی	۳۳۲۷۴۲۲۳
۵	آزاد عباسجویی		۳۳۲۷۴۲۷۵
۶	محمد غیاث‌الدین	حقوقی (استعلامات و قوانین و مقررات)	۳۳۲۷۲۵۳۵
۷	نادر همایونی		۳۳۲۷۲۲۰۴
۸	محمد رضا شکوهی	سامانه‌ها: (۱) بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری زیرساختی (۲) پرتال ملی مشارکت عمومی - خصوصی	۳۳۲۷۴۵۲۵

۶-۲- اطلاعات تماس برای پروژه‌های ملی

ردیف	امور بخشی ذیربط در سازمان برنامه و بودجه کشور	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در امور بخشی	سمت	شماره تماس	دستگاه اجرایی	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در دستگاه اجرایی	سمت	شماره تماس	
۱	انرژی	سید مهدی حسینی	کارشناس	۳۳۲۷۴۲۷۱	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در دستگاه اجرایی	مدیر دفتر تامین مالی	۲۷۸۲۳۱۷۵	
۲						شرکت تولید نیروی برق حرارتی	سید شنتیا صفوی	معاون دفتر برنامه‌ریزی تولید	۴۲۷۷۶۶۰۸
۳						سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)	محمد تقی زعفرانچی زاده	معاون توسعه بخش غیردولتی	۸۸۰۸۶۷۳۷
۴						وزارت نیرو	اسماعیل مقصودی	مدیرکل دفتر خصوصی سازی و امور مجامع	۸۱۶۰۶۷۴۰
۵	آب و کشاورزی و محیط زیست	کیومرث سبزی	معاون	۳۳۲۷۴۷۳۲	شرکت مدیریت منابع آب ایران	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در دستگاه اجرایی	محسن ذیحجی زاده	۴۳۶۸۰۴۱۰	
۶						وزارت نیرو	اسماعیل مقصودی	مدیرکل دفتر خصوصی سازی و امور مجامع	۸۱۶۰۶۷۴۰
۷						وزارت جهاد کشاورزی	حسن قاسمی	مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و بودجه	۸۸۹۴۲۸۰۲
۸	راه و ترابری و مدیریت عمران شهری و روستایی	حسام لطیفی	کارشناس	۳۳۲۷۴۲۴۵	وزارت راه و شهرسازی	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در دستگاه اجرایی	مهدی حیدری	۸۸۶۴۶۰۷۳	
۹						شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور	فریبا گلریزان	مدیرکل دفتر تجهیز منابع مالی و توسعه مشارکت	۸۹۶۰۲۹۰۰

ردیف	امور بخشی ذیربط در سازمان برنامه و بودجه کشور	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در امور بخشی	سمت	شماره تماس	دستگاه اجرایی	نام و نام خانوادگی فرد مطلع در دستگاه اجرایی	سمت	شماره تماس
۱۰	فرهنگ گردشگری و ورزش	شهرام نوری تمیز	رئیس گروه	۳۳۲۷۲۴۱۴	وزارت ورزش و جوانان	فرزانه شمس دوست	رئیس گروه دفتر برنامه و بودجه	۲۲۶۶۰۹۰۹
۱۱		زهرا سادات حسینیان	رئیس گروه	۳۳۲۷۴۹۵۱	سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی	سید منصور میرموسوی	کارشناس دفتر برنامه و بودجه	۶۱۰۶۳۶۶۲
۱۲		وحید نعیمی	کارشناس	۳۳۲۷۲۴۳۳	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	مهران تقوی	معاون دفتر نوسازی و تحول اداری	۳۸۵۱۲۸۰۳
۱۳	صنعت، معدن بازرگانی و ارتباطات	مصطفی عسگری	معاون	۳۳۲۷۲۱۰۴	وزارت صنعت معدن و تجارت	سعید زرنندی	معاون طرح و برنامه	۸۱۷۶۱
۱۴		علی شعبانی	معاون	۳۳۲۷۴۵۵۵	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	علی اسفیدانی	مدیرکل دفتر برنامه ریزی و تلفیق بودجه	۸۸۴۶۳۹۹۹
۱۵	سلامت و رفاه اجتماعی	حسن حسینی امناب	معاون	۳۳۲۷۴۷۶۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	حمید اسدی	معاون فنی و اجرایی مرکز مشارکت‌های اقتصادی	۸۱۴۵۵۶۲۰
۱۶					وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سید محمود اکرم	مدیرکل بودجه	۶۴۴۹۲۳۳۶
۱۷	آموزش و پرورش عمومی و فنی حرفه‌ای	فرج‌اله فتح‌اله پور	معاون	۳۳۲۷۲۲۲۷	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس	مشاء اله قاسمی	مدیرکل دفتر نظارت و هماهنگی اجرای طرحها	۲۴۵۷۲۰۸۹

۳-۶- اطلاعات تماس برای پروژه‌های استانی

ردیف	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان	نام و نام خانوادگی فرد مطلع	سمت	شماره تماس
۱	آذربایجان شرقی	آقای یونسی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۳۳۹۴۴۳۳ (۰۴۱)
۲	آذربایجان غربی	خانم سیروس	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۱۹۷۳۳۱۰ (۰۴۴)
۳	اردبیل	آقای مهدی سیدکازمی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۳۷۴۴۲۱۰ (۰۴۵)
۴	اصفهان	آقای فروزنده	رئیس گروه دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی و توسعه	۳۲۶۱۵۳۶۳ (۰۳۱)
۵	البرز	آقای ملکی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۳۵۳۵۹۹۲ (۰۲۶) داخلی ۴۳۵
۶	ایلام	آقای خورانی جهانی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۳۳۳۲۵۶۰ (۰۸۴) داخلی ۲۶۳
۷	بوشهر	خانم رشیدپور	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۱۶۰۰۳۷۲ (۰۷۷)
۸	تهران	آقای عدالتی	معاون توسعه و برنامه‌ریزی	۲۲۹۰۱۹۲۰ (۰۲۱)
۹	چهارمحال و بختیاری	آقای عباسی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۳۳۳۳۱۷ (۰۲۸) داخلی ۱۲۸
۱۰	خراسان جنوبی	آقای خانی‌نژاد	رئیس گروه دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی و توسعه	۳۱۲۷۲۴۷۲ (۰۵۶)
۱۱	خراسان رضوی	خانم مظلومی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۵۰۷۶۲۶۱ (۰۵۱)
۱۲	خراسان شمالی	خانم حسینی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۱۵۰۰۴۲۰ (۰۵۸)
۱۳	خوزستان	خانم مرتضایی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۳۳۳۴۰۱۳-۱۵ (۰۶۱)
۱۴	زنجان	خانم نظری	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۳۱۴۹۳۲۰ (۰۲۴)
۱۵	سمنان	آقای محمودی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۱۲۶۱۲۲۳ (۰۲۳)
۱۶	سیستان و بلوچستان	خانم سرگلزایی	کارشناس توسعه و مشارکت	۳۲۶۱۲۴۵۱ (۰۵۴)
۱۷	فارس	آقای طیبی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	۳۲۲۷۶۲۵۶ (۰۷۱)

ردیف	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان	نام و نام خانوادگی فرد مطلع	سمت	شماره تماس
۱۸	قزوین	آقای فتحی‌زاده	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۲۸) ۳۳۸۴۴۳۶۰
۱۹	قم	آقای فقیهی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۲۵) ۳۷۱۸۷۱۹۴
۲۰	کردستان	آقای عقبایی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۸۷) ۳۳۶۶۴۶۷۹ داخلی ۲۲
۲۱	کرمان	خانم علی‌نقی	کارشناس توسعه و مشارکت	(۰۳۴) ۳۲۱۱۰۰۴-۶ داخلی ۲۲۹
۲۲	کرمانشاه	آقای افشین محمدی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۸۳) ۳۸۲۳۹۵۹۶
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	آقای دلشاد	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۷۴) ۳۳۲۲۹۰۱۷
۲۴	گلستان	خانم شرف پور	کارشناس توسعه و مشارکت	(۰۱۷) ۳۲۴۳۶۱۵۵ داخلی ۳۴۴
۲۵	گیلان	خانم میرزایی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۱۳) ۳۳۶۶۴۰۱۴-۱۶
۲۶	لرستان	خانم حسن پور	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۶۶) ۳۳۲۲۱۴۶۵-۷ داخلی ۱۸۷
۲۷	مازندران	آقای رستم زاده	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۱۱) ۳۳۲۴۰۹۹۱ داخلی ۲۵۸
۲۸	مرکزی	آقای اسدی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۸۶) ۳۳۴۵۴۱۵۰
۲۹	هرمزگان	آقای قائدی	کارشناس توسعه و مشارکت	(۰۷۶) ۳۲۲۷۶۲۵۶
۳۰	همدان	آقای سیدی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۸۱) ۳۸۳۸۶۵۰۱-۹ داخلی ۳۰۹
۳۱	یزد	آقای دهقان منشادی	رئیس گروه توسعه و مشارکت	(۰۳۵) ۳۶۲۴۱۱۵۱-۴ داخلی ۳۶۶

Presidency

Plan and Budget Organization

The Participation of Public Sector

with Private and Cooperative Sectors on Development Projects 1398 (2019-2020)

Preliminary Report

مرکز اسناد، مدارک و انتشارات

سورة الاحقاف

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

برنامه عمرانی دولت با رویکرد توسعه مشارکت عمومی و خصوصی در سال ۱۳۹۹

برنامه عمرانی دولت با رویکرد توسعه مشارکت عمومی و خصوصی در سال ۱۳۹۹

ناشر: سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات

نوبت چاپ: اول

پست الکترونیک: pbo.ppp@mporg.ir

سال انتشار: ۱۳۹۸

تلفن: ۰۲۱-۳۳۲۷۴۴۱۲

شمارگان: ۱۵۰ نسخه

وبگاه: ppp.mporg.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱- مقدمه و طرح موضوع	۱۱
۱-۱- مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی	۱۳
۱-۲- قوانین و مقررات مرتبط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی و ارائه خدمات	۱۴
۱-۳- چالش‌ها و نارسایی‌های توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی	۱۷
۱-۴- راهکارهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در اجرا و بهره‌برداری طرح‌های زیرساختی	۱۷
۱-۴-۱- حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات	۱۹
۱-۴-۲- حوزه تامین مالی و حمایت‌های مالی قراردادهای مشارکتی	۲۰
۱-۴-۳- حوزه ظرفیت‌سازی و اقدامات ترویجی	۲۰
۲- برنامه مشارکت عمومی - خصوصی در سند برنامه ششم توسعه کشور	۲۱
۳- اهم اقدامات انجام شده در راستای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۸	۲۳
۳-۱- سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات	۲۴
۳-۲- تامین مالی	۲۵
۳-۳- ترویجی و ظرفیت‌سازی	۲۶
۴- عوامل پیش‌برنده و تقسیم کار ملی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۹	۲۷
۴-۱- قانون مشارکت عمومی - خصوصی	۲۸
۴-۲- سازمان برنامه و بودجه کشور	۲۸
۴-۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار	۲۸
۴-۴- صندوق توسعه ملی	۲۹
۴-۵- نماینده بخش خصوصی و صدا و سیما	۲۹
۴-۶- شورای رقابت	۲۹
۴-۷- وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی	۲۹
۵- رویکردهای تبصره ۱۹ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	۳۰
۶- پروژه‌های عمرانی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹	۳۱
۶-۱- پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹	۳۳
۶-۲- پروژه‌های عمرانی استانی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹	۳۷

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۶	جدول شماره (۱): قوانین و مقررات اخیر مرتبط با توسعه مشارکت عمومی - خصوصی
۱۷	جدول شماره (۲): عوامل بازدارنده توسعه مشارکت عمومی - خصوصی
۱۷	جدول شماره (۳): اهداف کلی و راهبردهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه
۲۱	جدول شماره (۴): راهبردها و سیاست‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه کشور
۲۵	جدول شماره (۵): فهرست اعتبار ابلاغی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در حوزه‌های بخشی در سال ۱۳۹۸
۲۵	جدول شماره (۶): فهرست اعتبار ابلاغی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان به استانها در سال ۱۳۹۸
۳۱	جدول شماره (۷): وضعیت کلی و تقسیم بندی پروژه‌های ملی و استانی
۳۲	جدول شماره (۸): وضعیت کلی پروژه‌های شناسایی شده برای مشارکت در سال ۱۳۹۹
۳۳	جدول شماره (۹): وضعیت کلی پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹
۳۴	جدول شماره (۱۰): پروژه‌های قابل مشارکت ملی به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۹
۳۵	جدول شماره (۱۱): پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۹
۳۶	جدول شماره (۱۲): وضعیت کلی پروژه‌های قابل مشارکت استانی به تفکیک استان در سال ۱۳۹۹
۳۷	جدول شماره (۱۳): وضعیت کلی پروژه‌های قابل مشارکت استانی به تفکیک کاربری در سال ۱۳۹۹
۴۹	جدول شماره (۱۴): طرح و پروژه‌های ملی - بخش انرژی
۵۴	جدول شماره (۱۵): طرح و پروژه‌های ملی - بخش آب
۵۷	جدول شماره (۱۶): طرح و پروژه‌های ملی - بخش آب و فاضلاب
۶۴	جدول شماره (۱۷): طرح و پروژه‌های ملی - بخش عمران شهری
۶۵	جدول شماره (۱۸): طرح و پروژه‌های ملی - بخش سلامت
۷۰	جدول شماره (۱۹): طرح و پروژه‌های ملی - بخش حمل و نقل
۷۶	جدول شماره (۲۰): طرح و پروژه‌های ملی - بخش کشاورزی
۷۷	جدول شماره (۲۱): طرح و پروژه‌های ملی - بخش مجتمع‌های فرهنگی و هنری
۷۹	جدول شماره (۲۲): طرح و پروژه‌های ملی - بخش صنعت
۸۰	جدول شماره (۲۳): طرح و پروژه‌های ملی - بخش آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای
۸۵	جدول شماره (۲۴): طرح و پروژه‌های ملی - بخش ورزش
۹۳	جدول شماره (۲۵): طرح و پروژه‌های ملی - بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
۹۴	جدول شماره (۲۶): طرح و پروژه‌های ملی - بخش میراث فرهنگی و گردشگری
۱۰۹	جدول شماره (۲۷): طرح و پروژه‌های استانی - استان البرز
۱۱۱	جدول شماره (۲۸): طرح و پروژه‌های استانی - استان خراسان جنوبی
۱۲۲	جدول شماره (۲۹): طرح و پروژه‌های استانی - استان خراسان شمالی

- جدول شماره (۳۰): طرح و پروژه‌های استانی - استان گلستان ۱۲۴
- جدول شماره (۳۱): طرح و پروژه‌های استانی - استان قزوین ۱۲۶
- جدول شماره (۳۲): طرح و پروژه‌های استانی - استان قم ۱۲۹
- جدول شماره (۳۳): طرح و پروژه‌های استانی - استان اردبیل ۱۳۰
- جدول شماره (۳۴): طرح و پروژه‌های استانی - استان تهران ۱۳۱
- جدول شماره (۳۵): طرح و پروژه‌های استانی - استان بوشهر ۱۴۰
- جدول شماره (۳۶): طرح و پروژه‌های استانی - استان یزد ۱۴۱
- جدول شماره (۳۷): طرح و پروژه‌های استانی - استان سمنان ۱۴۹
- جدول شماره (۳۸): طرح و پروژه‌های استانی - استان کهگیلویه و بویراحمد ۱۵۵
- جدول شماره (۳۹): طرح و پروژه‌های استانی - استان چهارمحال و بختیاری ۱۶۲
- جدول شماره (۴۰): طرح و پروژه‌های استانی - استان زنجان ۱۶۹
- جدول شماره (۴۱): طرح و پروژه‌های استانی - استان ایلام ۱۷۰
- جدول شماره (۴۲): طرح و پروژه‌های استانی - استان لرستان ۱۷۲
- جدول شماره (۴۳): طرح و پروژه‌های استانی - استان همدان ۱۹۱
- جدول شماره (۴۴): طرح و پروژه‌های استانی - استان کردستان ۲۰۰
- جدول شماره (۴۵): طرح و پروژه‌های استانی - استان سیستان و بلوچستان ۲۰۵
- جدول شماره (۴۶): طرح و پروژه‌های استانی - استان هرمزگان ۲۰۹
- جدول شماره (۴۷): طرح و پروژه‌های استانی - استان اصفهان ۲۱۵
- جدول شماره (۴۸): طرح و پروژه‌های استانی - استان خراسان رضوی ۲۲۱
- جدول شماره (۴۹): طرح و پروژه‌های استانی - استان کرمان ۲۳۰
- جدول شماره (۵۰): طرح و پروژه‌های استانی - استان فارس ۲۴۱
- جدول شماره (۵۱): طرح و پروژه‌های استانی - استان خوزستان ۲۴۵
- جدول شماره (۵۲): طرح و پروژه‌های استانی - استان کرمانشاه ۲۵۱
- جدول شماره (۵۳): طرح و پروژه‌های استانی - استان آذربایجان غربی ۲۶۹
- جدول شماره (۵۴): طرح و پروژه‌های استانی - استان آذربایجان شرقی ۲۷۲
- جدول شماره (۵۵): طرح و پروژه‌های استانی - استان مازندران ۲۷۴
- جدول شماره (۵۶): طرح و پروژه‌های استانی - استان گیلان ۲۹۵
- جدول شماره (۵۷): طرح و پروژه‌های استانی - استان مرکزی ۲۹۹

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل شماره (۱): عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال‌های اخیر.....	۱۱
شکل شماره (۲): الزامات توسعه مشارکت عمومی - خصوصی.....	۱۹
شکل شماره (۳): ظرفیت‌های لایحه مشارکت عمومی - خصوصی مصوب کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی.....	۲۴
شکل شماره (۴): ارکان ساختار مشارکت عمومی - خصوصی در سازمان برنامه و بودجه کشور.....	۲۴
شکل شماره (۵): برآورد توزیع اعتبارات تبصره ۱۹ در سال ۱۳۹۹ به تفکیک بخش‌های مختلف.....	۳۴
شکل شماره (۶): برآورد توزیع اعتبارات تبصره ۱۹ در سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور بودجه‌ای.....	۳۵
شکل شماره (۷): ماهیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی سال ۱۳۹۸.....	۳۸
شکل شماره (۸): نسبت میزان سرمایه‌گذاری پروژه‌های قابل مشارکت استان به اعتبار پروژه‌های احداثی و توسعه‌ای استان در سال ۱۳۹۸.....	۳۸
شکل شماره (۹): تعداد پروژه‌های پیشنهادی قابل مشارکت به تفکیک استان.....	۴۰
شکل شماره (۱۰): میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز پروژه‌های پیشنهادی قابل مشارکت به تفکیک استان.....	۴۰
شکل شماره (۱۱): میانگین سرمایه‌گذاری هر پروژه استانی به تفکیک استان.....	۴۱
شکل شماره (۱۲): تعداد پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری.....	۴۳
شکل شماره (۱۳): میزان سرمایه‌گذاری پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری.....	۴۳
شکل شماره (۱۴): برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری.....	۴۳
شکل شماره (۱۵): برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک استان.....	۴۴
شکل شماره (۱۶): نسبت برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به سقف اعتبار پیش‌بینی شده برای هر استان از محل اعتبار تبصره ۱۹ سال ۱۳۹۹.....	۴۵

پیشگفتار

سازمان برنامه و بودجه کشور به‌عنوان قرارگاه بزرگ اقتصادی امروز از تمامی جبهه‌های فرهنگی، سیاسی، نظامی و اجتماعی پشتیبانی اقتصادی نموده و با اصلاح ساختار بودجه بر چهار محور «درآمدزایی پایدار»، «هزینه‌کرد کارا»، «ارتقای ثبات، توسعه و عدالت» و «اصلاحات نهادی بودجه» که با بهره‌گیری از ظرفیت‌های کارشناسی داخل سازمان و گروه‌های متعددی از متخصصین، اندیشمندان و قابلیت‌های موجود در دانشگاه‌ها، پژوهشکده‌های فعال در این حوزه و نیز دستگاه‌های اجرایی تهیه شده است، زمینه را برای تحقق اهداف عالی نظام مقدس جمهوری اسلامی هموار می‌سازد.

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با جدیت اصلاح محیط کسب و کار، اصلاح در حکمرانی شرکت‌های دولتی، خرید خدمت از بخش خصوصی در تأمین کالای عمومی، اصلاح نظام بنگاهداری شرکت‌های وابسته به دولت، شفافیت و مبارزه با فساد از طریق اصلاح نظام اداری پیگیری می‌شود. در این راستا برنامه عمرانی با رویکرد استفاده از توسعه مشارکت عمومی خصوصی برای اجرا و بهره‌برداری از طرح‌های زیرساختی از اولویت‌های برنامه‌ای دولت به‌شمار می‌رود.

از آنجائیکه لازمه مشارکت و حضور فعال بخش خصوصی در اقتصاد، ظرفیت‌سازی در بخش‌های مختلف اقتصادی است، برنامه ظرفیت‌سازی در سرمایه‌پذیران و سرمایه‌گذاران به‌عنوان مؤلفه‌های مهم و اثرگذار بر اصلاح محیط کسب و کار مورد توجه قرار گرفته تا برآیندی مثبت در جهت اقتصادی آرام و با ثبات را شاهد باشیم.

بخشی از منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۹ برای اهرم‌سازی اعتبارات بخش خصوصی و سایر منابع مالی بانکی، جهت مشارکت بخش خصوصی در اجرا و بهره‌برداری از طرح‌های زیرساختی اختصاص می‌یابد. با هدفمند کردن این منابع، به استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در توسعه قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی توجه ویژه‌ای شده و به‌منظور اطلاع‌رسانی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و حضور بخش خصوصی در پروژه‌های نیمه‌تمام کشور، برنامه عملیاتی و پروژه‌های هدفگذاری شده و قابل مشارکت جهت بهره‌برداری ارائه می‌گردد.

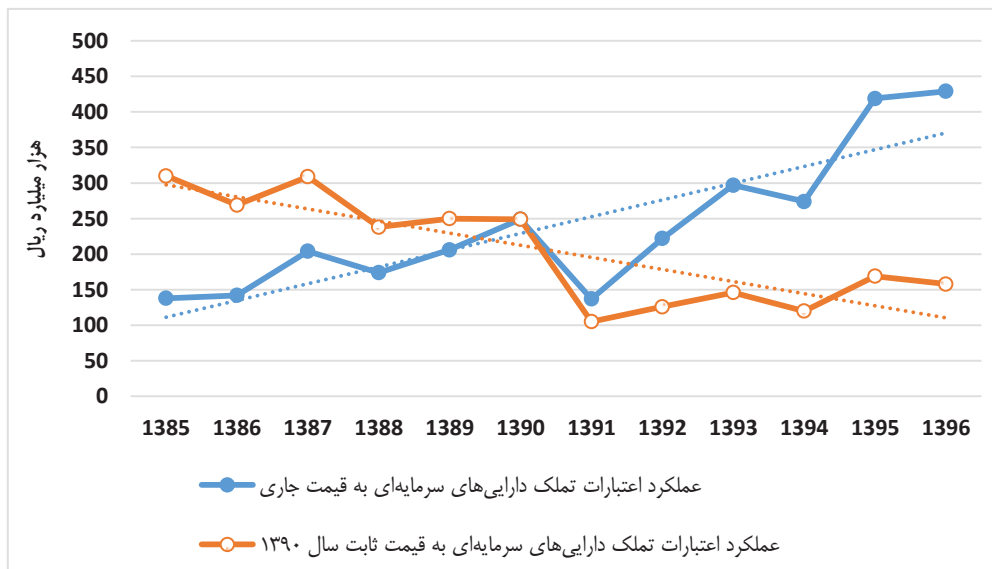
محمدباقر نوبخت

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۱- مقدمه و طرح موضوع

ایجاد و توسعه زیرساخت مناسب و کافی یکی از عوامل موثر بر رشد و توسعه اقتصادی کشورها است که در برآوردهای مربوط به میزان توسعه‌یافتگی، یک سنجه و شاخص قلمداد می‌شود. علی‌رغم تمایل جدی دولت‌ها به اجرای طرح‌های عمرانی و تدارک زیرساخت مناسب در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی، پروژه‌های عمرانی با چالش‌های متعددی مواجه می‌شوند که در کشورهای در حال توسعه این چالش‌ها غالباً ناظر به محدودیت‌های مالی و دسترسی به منابع مختلف تامین مالی است. شدت این موضوع در ایران به دلیل تجربه تکانه‌های اقتصادی گوناگون از قبیل تحریم بیش از سایر کشورهاست.

مطالعات نشان می‌دهند برای دستیابی به رشد اقتصادی مناسب، باید بین ۵ تا ۷ درصد از تولید ناخالص داخلی، در طرح‌های زیرساختی سرمایه‌گذاری شود. بررسی عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است؛ از آنجا که این اعتبارات منجر به افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری دولتی و مشارکت بخش خصوصی، توسعه زیرساخت‌ها و خدمات عمومی کشور می‌شود، تحلیل روند تغییرات میزان تحقق آن در سالیان اخیر حائز اهمیت است. مطابق نمودار شماره ۲، رشد نرخ تورم در این سال‌ها سبب شده که عملکرد اعتبارات سرمایه‌ای به قیمت ثابت سیر نزولی را تجربه کند. همانطور که مشاهده می‌شود کاهش جدی این اعتبارات در سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ بوده یعنی زمانی که کشور تورم سنگین ۳۰ تا ۴۰ درصدی را تجربه کرد و این کاهش نیز در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ نیز قابل پیش‌بینی است.

شکل شماره ۱- عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال‌های اخیر

جنبه مهم دیگری که در مورد عملکرد اعتبارات طرح‌های عمرانی لازم است بررسی شود، نحوه تامین مالی آن است؛ در دو سال اخیر، دولت برای تامین بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، مبادرت به انتشار

اوراق خزانه اسلامی نمود. در سال ۱۳۹۵ اگرچه ۷۳ درصد از اعتبارات سرمایه‌ای مصوب، محقق شده است (۴۱۹ از ۵۷۴ هزار میلیارد ریال) اما ۲۶۲ هزار میلیارد ریال آن (۶۳ درصد از کل عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) از طریق انتشار اوراق خزانه اسلامی بوده است.

بررسی روند هزینه‌های بودجه عمومی کشور به خوبی نشان می‌دهد که منابع عمومی بودجه توان تامین منابع مالی لازم برای پروژه‌های عمرانی و زیرساختی را نداشته و جلب مشارکت و سرمایه بخش خصوصی در این حوزه ضرورتی انکارناپذیر است. بررسی روند اجرای طرح‌های عمرانی در سال‌های گذشته نشان می‌دهد که زایش طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام یک معضل ساختاری و معلول فرآیند اجرایی در کشور است و این پدیده هم در دوران افزایش و هم در دوران کاهش درآمدهای نفتی همراه طرح‌های عمرانی بوده است. تصور نادرستی که در بین دستگاه‌های دولتی شکل گرفته است کمبود منابع مالی را علت اصلی طرح‌های نیمه‌تمام می‌دانند؛ در صورتی که شواهد تاریخی نشان می‌دهد در مقاطعی که منابع تخصیص یافته به طرح‌های عمرانی حتی بیشتر از توان اجرایی دستگاه‌های دولتی بوده است، انباشت طرح‌های نیمه تمام نیز افزایش یافته است.

تجربه کشورهای پیشرفته نشان داده که اگر بسترهای لازم و قوانین کارآمدی مبتنی بر اصول و شیوه‌های نوین مالی برای به کارگیری و مشارکت سرمایه‌های بخش عمومی و خصوصی فراهم شود، ضمن تقویت و ارتباط پایدار بین این ارکان، شاهد شکوفایی و رشد اقتصادی مستمر خواهیم بود. اگر در یک حوزه‌ای سازوکارها و فرآیندها مشخص و شفاف و قابل اطمینان وجود داشته باشد، فعالان اقتصادی تمایل به حضور و سرمایه‌گذاری را در آن حوزه خواهند داشت.

بر اساس تجربیات بین‌المللی یکی از مهمترین روش‌های حضور بخش خصوصی در توسعه و بهره‌برداری از پروژه‌های عمرانی و زیرساختی، توسعه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی است که فرهنگ‌سازی، نهادسازی و تدوین قانون جامع و مانع در این حوزه لازمه تحقق این مهم به شمار می‌رود. امید است با اصلاح رویه‌ها و هماهنگی بین بخش دولتی و بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت‌های هر دو بخش، شاهد حضور فعال بخش خصوصی و تعاونی در این بخش باشیم. بر این اساس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی از سال ۱۳۹۵ و در قانون بودجه سنواتی در تبصره ۱۹ قانون بودجه از سال ۱۳۹۶، واگذاری پروژه‌های نیمه‌تمام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و نگهداری و بهره‌برداری از پروژه‌های موجود با استفاده از سازوکار قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در برنامه‌های اولویت‌دار دستگاه‌های اجرایی قرار داده شده است. در برنامه سال ۱۳۹۹ نیز اصلاح قوانین و مقررات توسعه مشارکت عمومی - خصوصی و اهرم‌سازی منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و سایر تسهیلات لازم توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، به منظور جذب سرمایه‌گذاران پیش‌بینی شده است.

اگر چه اطلاعات موجود در این کتاب می‌تواند در جهت تنویر افکار عمومی و اطلاع‌رسانی پروژه‌های قابل واگذاری یا مشارکت مفید واقع گردیده و گامی در جهت شفاف‌سازی محسوب شود لیکن انتظار می‌رود بخش خصوصی و تعاونی با ایجاد نهادهای توسعه‌گر به عنوان همراه بخش دولتی در تهیه گزارش‌های امکان‌سنجی مشارکت برای پروژه‌های قابل مشارکت، همراهی فعال داشته و در جهت معرفی پروژه‌ها به فعالان بخش خصوصی و تعاونی بکوشند.

برخی از ضرورت‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در توسعه و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی و ارائه خدمات عبارتند از:

- بزرگ شدن بدنه دولت و سهم بسیار زیاد اعتبارات هزینه‌ای که به تبع آن اعتبارات عمرانی موجود کفایت لازم را برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در زمان پیش‌بینی شده ندارد.
- وجود تعداد حدود ۶ هزار پروژه ملی و ۷۴ هزار پروژه استانی نیمه‌تمام
- طولانی شدن دوره ساخت پروژه‌ها (حدود ۶۵ درصد از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در زمان‌بندی خود به اتمام نرسیده و طول دوره ساخت این طرح‌ها به ۱۲ سال افزایش یافته است)
- ناکارآمدی فرآیندهای پیدایش، مطالعات، اجرا و بهره‌برداری و مهم‌تر از همه ضعف ساختاری پایش و نظارت بر طرح‌های عمرانی
- گسترده‌گی فعالیت‌های تصدی‌گری دولت که منجر به جلوگیری در رسیدگی به وظایف حاکمیتی می‌شود. همچنین بعد از تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام فعلی، اداره و بهره‌برداری از آن‌ها مستلزم تأمین نیروی انسانی و افزایش دوچندان تصدی‌گری دولت خواهد شد.
- ایجاد فرصت و زمینه برای حضور و شکوفایی بیشتر بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد کشور و ایفای نقش حمایتی دولت برای توانمندسازی و بلوغ بخش خصوصی
- ضرورت استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، توان فنی، تجربه، نوآوری، مدیریت و منابع مالی) با هدف افزایش بهره‌وری در طرح‌ها (پروژه‌ها)

۱-۱- مفهوم مشارکت عمومی - خصوصی (Public-Private Partnership)

مشارکت عمومی - خصوصی سازوکاری است که در آن بخش عمومی (دولت و سایر نهادهای حکومتی) به منظور تأمین خدمات زیربنایی (اعم از آب و فاضلاب، حمل و نقل، سلامت، آموزش و...) از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم از دانش، تجربه و منابع مالی) استفاده می‌نماید. به بیان دیگر بخش خصوصی به نیابت از دولت در برخی از وظایف و مسئولیت‌های تأمین این خدمات نقش‌آفرینی می‌نماید. در مشارکت عمومی - خصوصی

قراردادی بین بخش عمومی و بخش خصوصی به منظور تسهیم ریسک، مسئولیت، منافع و هم‌افزایی منابع و تخصص هر دو بخش در ارائه خدمات زیربنایی منعقد می‌گردد. در مشارکت عمومی - خصوصی نقش دولت از سرمایه‌گذاری، اجرا و بهره‌برداری در پروژه‌های زیرساختی به سیاست‌گذار و تنظیم‌کننده مقررات و ناظر بر کیفیت و کمیت ارائه خدمات تبدیل می‌شود.

لازمه رشد و توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور را می‌توان تسهیل فضای کسب و کار و ساختاربخشی مناسب به پروژه‌ها و استفاده از مدل‌های تامین مالی متنوع جهت ورود بخش خصوصی در این حوزه عنوان نمود. با توجه به این که پروژه‌های زیرساختی بدون ایجاد تمهیدات مناسب مالی توسط بخش عمومی غیرقابل اجرا است، باید بین منابع مالی عمومی دولت به صورت تسهیلات و تامین مالی خرید خدمات و منابع مالی بخش خصوصی پیوند برقرار شود.

سرمایه‌گذاران طرح‌های مشارکتی بدون دریافت تسهیلات توسعه‌ای بلندمدت توان سرمایه‌گذاری و قبول ریسک بلندمدت را ندارند و اصولاً در هیچ کجای دنیا سرمایه‌گذار تمام منابع لازم پروژه را از محل آورده نقدی خود تامین مالی نمی‌کند. شرایط تسهیلات اعطایی به بخش زیرساخت که به صورت مشارکتی توسط بخش خصوصی سرمایه‌گذاری می‌گردد، باید به نحوی باشد که دوره اعطای تسهیلات با دوره احداث همخوانی داشته باشد و دوره بازپرداخت اقساط تسهیلات نیز با دوره بهره‌برداری طرح توسط سرمایه‌گذاری هماهنگ باشد.

۱-۲- قوانین و مقررات مرتبط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی و ارائه خدمات

در جدول زیر برخی از قوانین مهم در سال‌های اخیر در ارتباط با توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی و ارائه خدمات بخش عمومی بیان شده است.

جدول شماره (۱): قوانین و مقررات اخیر مرتبط با توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۷)
پیش‌بینی مشوق‌هایی نظیر ایجاد کاربری‌های چندگانه و ایجاد تأسیسات جانبی اقتصادی در پروژه و عرصه‌های مربوطه و تخفیف برای قیمت (در حالت فروش پروژه) به منظور سودآور کردن طرح‌های تملک‌داری سرمایه‌ای و ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
تبصره (۱۹) در بودجه‌های سنواتی ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸
با هدف استفاده اهرمی از اعتبارات عمرانی و تجهیز منابع مالی بخش خصوصی و بازارهای پول و سرمایه؛ و ارائه تضامین و مشوق‌ها به منظور توجیه‌پذیر کردن پروژه‌های عمرانی برای سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی
قانون حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی (مصوب سال ۱۳۹۸)
ارائه مشوق‌های در بخش تحویل خوراک طرح به طرح‌های میان دستی صنعت نفت با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از محل سهم سالانه صندوق توسعه ملی، تامین مالی از بازار سرمایه و مجوز صادرات محصول

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴
ماده ۷: اجازه خرید محصول (کالا و خدمات) طرح‌ها و پروژه‌های قابل واگذاری از بخش خصوصی تا سقف بهای تمام شده برای دولت
ماده ۱۲: کمک در پرداخت اصل و فرع سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی که منجر به صرفه‌جویی، کاهش هزینه در تولید یا خدمات، بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی می‌شوند.
ماده ۲۴: اجازه ارائه تسهیلات توسط بانک‌ها حداقل معادل سه برابر ارزش حاصل شده از محل فروش طرح‌های تملک و یا سایر اموال مازاد دولتی که برای افزایش سرمایه بانک مصرف می‌شود.
قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب سال ۱۳۹۳
ماده ۵: واگذاری واحدهای خدماتی، رفاهی و مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی بصورت اجاره
ماده ۲۰: خرید تضمینی آب و پساب از سرمایه‌گذاران
ماده ۲۷: واگذاری طرح‌های تملک جدید، نیمه تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری به بخش غیردولتی با حفظ کاربری
ماده ۲۸ بند «ل»: ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذار از محل اعتبارات بودجه عمومی تحت عنوان تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و توسعه بخش خصوصی و یا کمک‌های فنی و اعتباری
ماده ۳۷: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت روستاها و شهرهای با جمعیت ۲۰ هزار نفر و کمتر از محل تخصیص یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده بعنوان مالیات سلامت
ماده ۴۱: خرید خدمات آموزشی در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی وجود ندارد.
ماده ۵۳: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی و امور جوانان از محل اختصاص یک درصد از بودجه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری
ماده ۵۴: دریافت مبالغ مورد نیاز برای توسعه شبکه آبرسانی و جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب از متقاضی اشتراک بعنوان پیش‌دریافت
ماده ۶۹: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت (پیشگیری و آموزش) و توسعه ورزش از محل اخذ عوارض از نوشیدنی‌های قندی داخلی و وارداتی و اخذ عوارض از خرده فروشی سیگار
ماده ۷۰: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه حمل و نقل ریلی و نگهداری راه‌ها از محل ۲۰ درصد درآمد ناشی از فروش گازوییل
قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوبه سال ۱۳۸۴
ماده ۴۶: خرید خدمات از بخش غیردولتی توسط دستگاه‌های اجرایی برای انجام ماموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای
ماده ۴۷: اختصاص حداقل یک و نیم درصد از اعتبارات تخصیص یافته دستگاه اجرایی برای توسعه فعالیت‌های بخش غیردولتی و خرید خدمات به منظور کاهش تصدی‌گری دولت
قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰
ماده ۳۳: مجوز اجاره یکساله یا کمتر و قابل تمدید ساختمان‌ها و امکانات موجود در اختیار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و بیمارستان‌های آموزشی به اشخاص حقیقی و حقوقی
ماده ۴۳: مجوز به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی جهت اجاره یکساله یا کمتر ساختمان‌ها و امکانات موجود
ماده ۸۸: واگذاری مراکز مختلف خدماتی، فرهنگی، رفاهی، اجتماعی، آموزشی، درمانی و گردشگری به سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی

ماده ۸۹: فروش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و یا مصالح و تجهیزات مزاد طرح‌های خاتمه یافته بطور نقد و اقساط از طریق مزایده
قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور مصوب سال ۱۳۸۱
این قانون ظرفیت‌های مناسبی جهت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی در طرح‌های تأمین آب، ایجاد شبکه‌های آبیاری و زهکشی و طرح‌های آب ایجاد می‌نماید و برای کلیه آب استحصالی به جز حبابه‌های موجود سند آب به نفع سرمایه‌گذار صادر می‌شود. این قانون محدود است به طرح‌هایی با حداکثر سی درصد پیشرفت و نیز طرح‌هایی که مطالعات مرحله دوم آنها تصویب شده باشد.
قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ به همراه تبصره‌های الحاقی
این قانون ظرفیت مناسبی برای احداث معابر جدید با پیش‌شرط وجود راه جایگزین و تبدیل بزرگراه‌هایی به آزادراه‌ها می‌شوند و سایر پروژه‌های بخش حمل و نقل، برای مشارکت بخش خصوصی ایجاد کرده است. برای استفاده در سایر پروژه‌ها مانند امکان مشارکت بخش خصوصی در بازسازی و تعمیر و نگهداری بزرگراه‌های موجود کشور با امکان اخذ عوارض از کاربران بدون پیش شرط راه جایگزین ظرفیتی فراهم نشده است.
قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی
این قانون در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به منظور توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی و همچنین توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی جهت ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ می‌باشد. با این حال تمرکز در اجرای این قانون بر شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی است و کمتر به پروژه‌های زیرساختی پرداخته شده است.

با توجه به بررسی صورت گرفته بر روی ظرفیت‌های موجود کشور، اگرچه فرصت‌های مناسبی در راستای توسعه مشارکت بخش خصوصی در ارائه کالا و خدمات در طرح‌های زیرساختی وجود دارد، اما با این حال هنوز برخی موانع و مشکلات مهم از بهبود فضای کسب و کار برای بخش خصوصی، قبیل منابع مالی پایدار برای تامین مابه‌التفاوت خدمات، سازوکار ارائه تضامین بانک‌پذیر از طرف بخش عمومی، مشکلات در تأمین مالی پروژه و سایر موارد وجود دارد که نیاز به ایجاد و تحکیم راهکارهای سیاستی و قانونی دارد. از ظرف دیگر به رغم اتخاذ تصمیمات و قوانین مختلف برای تسهیل‌گری امر واگذاری پروژه به بخش خصوصی، مشکل اصلی در نبود تقاضا برای پروژه‌های عمرانی است و به منظور نیل به این هدف تغییر در رویه‌ها و مقررات شاید تنها راهگشا نباشد. چرا که ممکن است در نهایت انبوهی از مجموعه قوانین و مقررات با عدم مراجعه سرمایه‌گذار بی‌اثر بماند. در فضای فعلی اقتصادی کشور و با در نظر گرفتن نرخ بهره، نرخ سود بانکی و سایر شاخص‌های اقتصادی، سرمایه‌گذار برای انتخاب یک پروژه برای سرمایه‌گذاری و سایر جایگزین‌های موجود در اقتصاد کشور، مقایسه نموده و بهینه‌ترین سرمایه‌گذاری را انتخاب می‌کند. به عبارت دیگر واگذاری پروژه‌ها یک متغیر مستقل نبوده و وابسته به همه عوامل اقتصادی موجود در فضای کسب و کار کشور است.

۳-۱- چالش‌ها و نارسایی‌های توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌های زیرساختی

با بررسی داده‌های موجود و اخذ نظر از دستگاه‌های اجرایی، عوامل بازدارنده برای توسعه مشارکت بخش خصوصی مطابق جدول زیر می‌باشد.

جدول شماره (۲): عوامل بازدارنده توسعه مشارکت عمومی - خصوصی

گروه	عامل بازدارنده
تامین مالی و حمایت مالی	عدم سازگاری شرایط اعطای تسهیلات بانک‌ها با ساختار پروژه‌های مشارکتی (مانند عدم ارائه وام‌های بلندمدت، عدم مشارکت در ریسک سرمایه‌گذاری، عدم امکان توثیق، نرخ سود بالا)
	کمبود منابع مالی پایدار برای خرید محصول در دوران بهره‌برداری توسط بخش عمومی
	کمبود منابع مالی بخش عمومی برای کمک در دوران احداث
	عدم استفاده از فاینانس‌های خارجی در قراردادهای مشارکتی برای کمک به بخش خصوصی (بانک توسعه اسلامی، بانک جهانی)
	عدم بهره‌گیری کافی از ظرفیتهای بازار سرمایه در تأمین مالی قراردادهای مشارکتی
	عدم تعریف سازوکار مناسب برای استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در طرح‌های مشارکتی
	ضرورت ارائه تضامین معتبر و بانک‌پذیر به سرمایه‌گذار برای توثیق به نهادهای مالی
سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات	نبود قانون جامع، دائمی و قابل اتکاء برای پوشش کلیه الزامات و نیازمندیها شامل حقوق، تعهدات و مالکیت در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی
	نبود برنامه بلندمدت برای واقعی نمودن بهای محصول نهایی طرح‌های انتفاعی
	عدم بسترهای لازم جهت تقویت بازار محصول طرح‌های زیرساختی و نهاد تنظیم کننده
	نبود ظرفیتهای کافی در جهت تعریف مشوق‌ها و معافیت‌های لازم برای طرح‌های زیرساختی
	تداخل و ناهماهنگی در سیاست‌های اتخاذ شده توسط دستگاه‌های اجرایی مختلف
	نبود نظام فنی و اجرایی مشارکت عمومی خصوصی اعم از آیین نامه، دستورالعمل
ظرفیت‌سازی و ارتقاء دانش و مهارت در بخش عمومی و خصوصی	نبود اطمینان بخش خصوصی به ایفای تعهدات بخش عمومی
	تضاد منافع و کاهش حیطه اختیار و درآمدهای آتی دستگاه اجرایی ناشی از بهره‌برداری پروژه‌ها
	کمبود دانش و مهارت بخش عمومی و خصوصی با نظام اجرایی مشارکت عمومی-خصوصی
	نبود متولی مشخص برای راهبری پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی در سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی
	نبود آشنایی کافی دستگاه‌های نظارتی با سازوکارهای مشارکتی
	عدم وجود نهادهای توسعه‌گر (Developer) در فعالان بخش خصوصی به عنوان شروع کننده و موتور محرک پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

۴-۱- راهکارهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در اجرا و بهره‌برداری طرح‌های زیرساختی

سیاست دولت برای توسعه قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی مبتنی بر ایجاد فضای کسب و کار مناسب برای بخش خصوصی در پروژه‌های انتفاعی و غیرانتفاعی مطابق تقسیم‌بندی زیر اعلام می‌شود:

- سازوکارهای پروژه‌های انتفاعی و متکی بر بازار محصول پروژه

بخش عمومی برای تولید محصول‌های غیررقابتی مناسب‌تر می‌باشد و در حالی که بخش خصوصی برای تولید محصول‌های رقابتی مناسب است. اما در مورد محصول طرح‌های که با مشارکت عمومی - خصوصی تولید می‌شوند، نمی‌توان به راحتی آنها را در قالب کالاهای عمومی خالص و کالاهای خصوصی خالص طبقه‌بندی کرد. از این رو برخی چنین بحث می‌کنند که کالاهایی که هم ویژگی‌های کالاهای عمومی و هم کالاهای خصوصی را دارا هستند، محور اصلی در شکل‌گیری مشارکت عمومی خصوصی می‌باشند. نقش مشارکت عمومی خصوصی بسیار بالاتر از نقشی است که در بحث شکست بازار بعنوان پرکننده‌های شکاف برای آن قائلند. چنانچه بازاری برای محصول پروژه مشارکت عمومی - خصوصی وجود داشته باشد، سازوکار بازار می‌تواند عمل کند. لیکن نبود بازار خود سبب عدم حضور بخش خصوصی در مشارکت می‌شود. بنابراین این بازار که برای یک کالای تا حدی عمومی می‌باشد، برای شکل‌گیری آن در برخی موارد نیازمند دخالت دولت است. این وظیفه دولت است که بعنوان شریک مکمل بازار، بازار محصول پروژه‌های مشارکتی را ایجاد و با مداخله نهادی، سازوکارهای لازم برای مشارکت عمومی - خصوصی ایجاد نماید.

با توجه به اینکه قیمت محصول این پروژه‌ها غالباً بصورت تکلیفی و غیررقابتی تعیین می‌شود، بخش خصوصی انگیزه لازم را برای ورود به این حوزه و تولید کالا و خدمات را ندارد. در این راستا باید تلاش شود محصول پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات مستثنی شده و با تشکیل نهادهای تنظیم مقررات بخشی به تشکیل بازار محصول پروژه کمک نماید. بطور مثال در حوزه آب یکی از عوامل مهم زمینه‌ساز و ایجادکننده بحران آب، به عدم تعادل عرضه و تقاضای آب در بازار این کالای اقتصادی و اجتماعی می‌باشد و بازار مربوطه از کارایی لازم جهت ایجاد تعادل برخوردار نبوده که یکی از مهم‌ترین دلایل این عدم کارایی را می‌توان در عدم سیگنال دهی مناسب قیمتی بازار و نیز بهره‌وری و کارآمدی پایین منابع آبی است. این امر موجب شده قیمت آب برای مصرف‌کننده نسبت به سایر نهادهای جانشین کمتر و همچنین کشش قیمتی پایینی داشته باشد که خروجی آن منجر به عدم جذابیت سرمایه‌گذاران برای ورود به پروژه‌های توسعه‌ای این بخش شده است و دولت هم منابع لازم را برای خرید تضمینی آب برای توجیه پذیر نمودن آنها در اختیار ندارد.

بنابراین محصول پروژه‌های انتفاعی مشارکت عمومی - خصوصی از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثنی است و دولت با تشکیل نهادهای تنظیم مقررات بخشی با حضور بخش عمومی و خصوصی به تشکیل بازار محصول پروژه کمک می‌نماید.

- سازوکارهای پروژه‌های غیرانتفاعی متکی بر افزایش بهره‌وری بر مبنای بهای تمام شده خدمات

با توجه به اینکه بهای تمام شده خدمات در بخش عمومی عموماً بالاتر از بهای تمام شده برای بخش

خصوصی می‌باشد، در ماده ۲۵ قانون برنامه ششم توسعه اجازه داده شده است به منظور گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاههای اجرایی که عهده دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند اجازه داده می‌شود، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به جای تولید خدمات) اقدام نمایند.

لذا در اجرای وظایف حاکمیتی بر اساس قانون اساسی و سایر قوانین موضوعه از جمله آموزش رایگان، ارائه خدمات بهداشتی و درمانی و رفاه اجتماعی، در پروژه‌های غیرانتفاعی مشارکت عمومی- خصوصی، محصول پروژه بر اساس قیمت تکلیفی و یا رایگان به کاربران ارائه شده و دولت مابه التفاوت قیمت محصول تعیین شده در فرآیند رقابتی و بر مبنای الگوی مالی و قیمت تکلیفی را از محل منابع پیش‌بینی شده پرداخت می‌نماید به نحوی که قیمت تعیین شده بر مبنای الگوی مالی کمتر از بهای تمام برای دولت باشد.

از این رو ضروری است برای توسعه مشارکت عمومی- خصوصی، اقدامات لازم بصورت همه جانبه برای ایجاد نظام تدبیر مشارکت عمومی- خصوصی در چهار بخش نشان‌دهنده در شکل ۱ عملیاتی شود.

شکل شماره (۲): الزامات توسعه مشارکت عمومی- خصوصی

۱-۴-۱- حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات

- تصویب لایحه مشارکت عمومی- خصوصی در مجلس شورای اسلامی به منظور ایجاد ظرفیت‌های قانونی پایدار و اطمینان بخشی به سرمایه‌گذاران
- اصلاح قوانین بخشی (مانند حوزه آب، انرژی، سلامت و آموزش و پرورش)
- اصلاح تعرفه‌های تکلیفی در میان مدت و همچنین پیش‌بینی راهکارهای پرداخت مابه‌التفاوت قیمت سرمایه‌گذاران

- ایجاد بازار محصول طرح‌های زیرساختی و نهادهای تنظیم مقررات بخشی
- پیش‌بینی سازوکاری برای عدم پیدایش طرح‌ها (پروژه‌های) جدید در سطح استانی و شهرستان‌ها: با توجه به بند «ج» ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تبصره (۲) بند «ب» ماده ۳۱ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور
- اصلاح فرآیند پذیرش طرح‌های جدید تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر اساس ماده (۲۳) قانون برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تأکید بر اولویت پذیرش طرح‌های جدید با روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی
- اصلاح شیوه‌های نظارتی دستگاه‌های نظارتی اعم از دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور در خصوص نحوه ارجاع کار و اجرای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (تغییرات، مدل مالی و...) با توجه به ماهیت متفاوت این قراردادها با معاملات متعارف دولتی
- غربالگری و مجوز تغییر کاربری طرح‌های عمرانی و فروش طرح‌های عمرانی مازاد دستگاه‌های اجرایی

۱-۴-۲- حوزه تامین مالی و حمایت‌های مالی قراردادهای مشارکتی

- ضرورت تعریف سازوکار استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در قراردادهای مشارکتی
- اولویت اختصاص منابع فاینانس خارجی و تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی برای قراردادهای مشارکتی نسبت به قراردادهای پیمانکاری
- پیاده‌سازی سازوکار تامین مالی پروژه محور
- استفاده از ابزارهای بازار سرمایه مانند اوراق بدهی بلندمدت و صندوق پروژه
- تجهیز منابع مالی پایدار و مطمئن برای انجام تعهدات دولت در قبال سرمایه‌گذاران در دوران ساخت و بهره‌برداری پروژه اعم از خرید محصول و کمک
- ضرورت ارائه تضامین معتبر و ارائه گواهی خرید محصول و بهای ظرفیت پروژه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور
- ارائه تضامین دولتی متناسب با تعهدات دولت در قراردادهای مشارکتی
- تعریف ردیف خرید محصول پروژه در حوزه‌های بخشی و استانها با اولویت تخصیص از منابع
- اختصاص منابع مالی برای انجام مطالعات و آماده‌سازی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

۱-۴-۳- حوزه ظرفیت سازی و اقدامات ترویجی

- ظرفیت سازی لازم در بخش عمومی و خصوصی با نظام اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی

- اطمینان بخشی به بخش خصوصی نسبت به ایفای تعهدات بخش عمومی
- فرهنگ سازی و اقدامات ترویجی و آموزشی در دستگاه‌های اجرایی
- راهبری مشارکت عمومی - خصوصی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور
- تشکیل شورای راهبری مشارکت عمومی - خصوصی و کمیته‌های بخشی با ساختار ماتریسی با هدف سیاست‌گذاری، راهبری، هماهنگی و نظارت بر توسعه مشارکت
- کمک دستگاه‌های مرکزی در قبال واحدهای استانی از طریق مواردی اعم از تدوین دستورالعمل‌های تخصصی، آموزش و پشتیبانی مدیریتی
- تشکیل واحدهای مشارکت عمومی - خصوصی در دستگاه‌های مرکزی (وزارتخانه‌ها) و دستگاه‌های اجرایی با پرسنل آموزش دیده به همراه مسئولیت و اختیارات متناسب و بدون افزایش نیروی انسانی در دستگاه اجرایی

۲- برنامه مشارکت عمومی - خصوصی در سند برنامه ششم توسعه کشور

بر اساس اسناد برنامه ششم توسعه کشور، اهداف کلی، راهبردها و سیاست‌ها و اقدامات اساسی توسعه مشارکت بخش خصوصی به شرح زیر است:

جدول شماره (۳): اهداف کلی و راهبردهای توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه

ردیف	اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به هدف کلی
۱	نظام تدبیر (حکمرایی خوب) در مشارکت عمومی - خصوصی	بهبود فضای کسب و کار طرح‌های زیرساختی
		تجهیز منابع پایدار برای طرح‌های زیرساختی
		توسعه نظام تامین مالی قراردادهای مشارکتی
		ظرفیت‌سازی در بخش عمومی و خصوصی
		تنظیم مقررات شفاف و کارآمد
۲	هدایت منابع بودجه سنواتی در قالب قراردادهای مشارکتی	تخصیص منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به مشارکت عمومی - خصوصی در قالب تضمین خرید خدمات، کمک‌های اعتباری و تسهیلاتی

جدول شماره (۴): راهبردها و سیاست‌های توسعه مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی در سند برنامه ششم توسعه

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
۱	بهبود محیط کسب و کار طرح‌های زیرساختی	تدوین برنامه عملیاتی برای دریافت بهای تمام شده محصول‌های طرح‌های زیرساختی و اخذ عوارض و مالیات	اخذ بهای تمام شده حامل‌های انرژی، آب و آب و فاضلاب از مصرف کننده نهایی
			دریافت عوارض و مالیات‌های بر اساس قانون و اختصاص آن برای خرید محصول پروژه‌های مشارکتی غیر خودگردان

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
		ایجاد بازار محصول طرح‌های زیرساختی	ایجاد نهادهای تنظیم مقررات در بخش‌های تخصصی با هدف سیاست‌گذاری، قیمت‌گذاری، نظارت، مقررات‌زدایی
			ارائه تضامین کارآمد از سوی طرفین مشارکت و انجام مطالعات ریسک پروژه در زمان انتخاب سرمایه‌گذار
			ایجاد نظام مشوق‌های سرمایه‌گذاری بر اساس سیاست‌های مرتبط با آمایش سرزمین و سطح توسعه یافتگی در مناطق مختلف کشور
			تاسیس صندوق توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری زیرساخت
۲	تجهیز منابع پایدار برای تامین مالی طرح‌های زیرساختی	تامین منابع لازم برای احداث و بهره‌برداری	تاسیس صندوق‌های توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری زیرساخت به منظور تجهیز منابع پایدار برای تضمین خرید محصول، اعطای تسهیلات، تقبل پرداخت قسمتی از هزینه مالی تسهیلات، ارائه تضامین مورد نیاز، تقبل برخی از تعهدات دولت در قرارداد مشارکت
			مدیریت دارایی‌های زیرساخت و واگذاری بلندمدت امتیاز بهره‌برداری و نگهداری زیرساخت‌های کشور به بخش غیردولتی
۳	تنوع بخشی در نظام تامین مالی قراردادهای مشارکتی	پیاده‌سازی تامین مالی پروژه محور در قراردادهای مشارکتی	تدوین آیین نامه اجرایی توثیق پروژه، قرارداد آن و تضامین خرید محصول جهت اخذ تسهیلات
			ایجاد سازوکار اختصاص تسهیلات داخلی و خارجی سرمایه‌گذار بخش خصوصی با تضمین عواید پروژه
			اصلاح سازوکار استفاده از منابع صندوق توسعه ملی در قراردادهای مشارکتی با لحاظ موارد: حذف محدودیت تسهیلات ریالی صندوق برای تسهیلات، توثیق پروژه، قرارداد آن و تضامین خرید محصول جهت اخذ تسهیلات، اعطای تسهیلات بلندمدت
			استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه در تامین مالی قراردادهای مشارکتی
۴	ظرفیت‌سازی در بخش عمومی و خصوصی	بهبود کیفیت خدمات دولتی عرضه شده به بخش خصوصی	ارائه تضامین کارآمد به سرمایه‌گذار بخش خصوصی
			ایجاد نظام انگیزشی در راستای اجرای اثربخش مشارکت عمومی و خصوصی
			بازنگری و کاهش فعالیت تصدی‌گری دستگاه‌های اجرایی دولت و واگذاری آن‌ها به بخش غیردولتی
			انجام فعالیت‌های ترویجی (مانند تدوین بسته‌های سرمایه‌گذاری و برگزاری همایش برای ارائه فرصت‌های سرمایه‌گذاری، سمینارهای آموزشی)
		ایجاد نظام بازاریابی سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها	

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
۵	تنظیم مقررات شفاف و کارآمد	مشارکت تشکل‌های بخش خصوصی در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و پیش‌آگاهی عمومی نسبت به تغییر مقررات و ضوابط	تدوین آیین‌نامه اجرایی مشارکت بخش غیردولتی با استفاده از تجارب ملی و بین‌المللی با رویکرد نحوه اطلاع‌رسانی پروژه‌ها و چگونگی انتخاب سرمایه‌گذار، ارزیابی فنی و مالی پروژه و انواع و میزان تضامین مورد نیاز و تصویب توسط هیأت وزیران
		تقویت هماهنگی بین ارکان مختلف تاثیرگذار و رفع قوانین و مقررات بازدارنده	برگزاری جلسات شورای سیاست‌گذاری واگذاری و توسعه مشارکت در طرح‌های عمرانی و شورای ملی مشارکت عمومی خصوصی

۳- اهم اقدامات انجام شده در راستای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۸

با توجه به رویکرد دولت برای واگذاری تصدی‌گری‌ها به بخش خصوصی و افول منابع مالی دولت و ضرورت مدیریت بر آن، سازمان برنامه و بودجه کشور در طی ۴ سال گذشته با بهره‌گیری از تجارب جهانی، سه گام زیر را از طریق توسعه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی با همکاری دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها با هدف ایجاد انسجام، هدایت و راهبری یکپارچه در کشور دنبال نموده است که نتایج حاصله مؤید ضرورت ادامه سیاست‌های فوق می‌باشد.

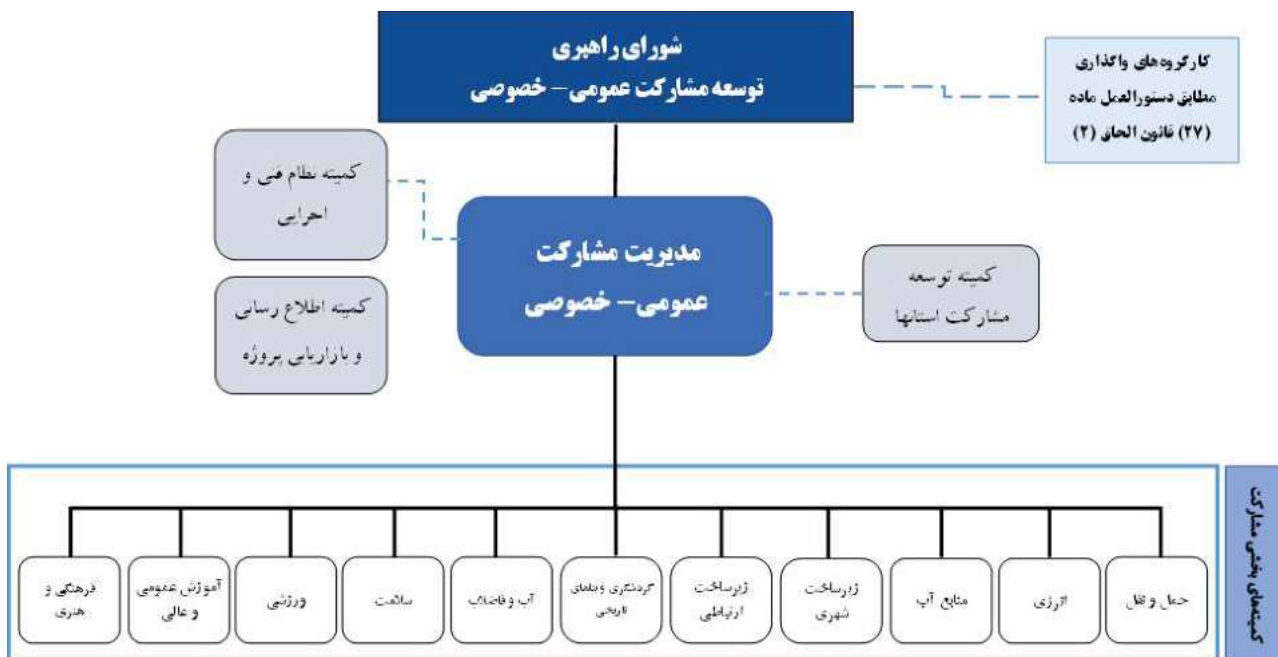
۳-۱- حوزه سیاست‌گذاری و تنظیم مقررات:

- تهیه کاربرگ‌های همسان دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق (۲) به منظور شفاف‌سازی و مستندسازی فرآیند کارگروه واگذاری، ارجاع پروژه و قرارداد مشارکت
- تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و تصویب در هیأت وزیران
- تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه تضامین قراردادهای مشارکت برای تصویب در هیأت وزیران
- همکاری با کمیسیون عمران برای بررسی لایحه مشارکت عمومی - خصوصی و در نهایت ارسال مصوبه کمیسیون به هیأت رئیسه برای طرح در صحن علنی مجلس شورای اسلامی با رویکردها و ظرفیت‌های زیر:

ایجاد بستر قانونی جامع و منسجم برای مدل مشارکت عمومی - خصوصی و پیش‌بینی سازوکارهای لازم در قوانین	ایجاد ظرفیت‌های قانونی برای دولت، شهرداری‌ها و ارائه خدمات بخش عمومی	تشکیل شورای راهبری مشارکت برای سیاست‌گذاری و نظارت عالیه
دریافت مجوز قانون‌گذار برای تعیین تشریفات مناسب برای انتخاب سرمایه‌گذار	پایه ریزی ابزارهای مالی مناسب برای توسعه مشارکت عمومی خصوصی	ایجاد صندوق مالی و بیمه‌ای از منابع طرح‌های تملک و صندوق توسعه ملی برای ارائه تسهیلات و ضمانت‌های بانک پذیر به طرف خصوصی
پیش‌بینی سازوکار ارائه تضامین و دریافت اجازه قانون‌گذار برای ارائه ضمانت‌نامه‌های لازم از طرف عمومی به طرف خصوصی	پیش‌بینی منابع پایدار برای انواع روش‌های خرید محصول طرح‌های مشارکتی	پیش‌بینی سازوکار حل اختلاف
ارائه سازوکارهای بیمه‌ای و مالیاتی قراردادهای مشارکتی	شفافیت در تعهدات دولت و بخش خصوصی و الزام به ایجاد سازوکار نظارتی آن	رفع مغایرت‌ها با سایر قوانین موضوعه و تعیین تکلیف تکرر قوانین موجود در حوزه مشارکت و رفع ابهام و نواقص آنها

شکل شماره (۳): ظرفیت‌های لایحه مشارکت عمومی - خصوصی مصوب کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی

- ابلاغ ساختار اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی در سازمان برنامه و بودجه کشور با هدف تسریع در واگذاری طرح‌های جدید، نیمه تمام و در حال بهره‌برداری به بخش خصوصی و درگیر شدن دفاتر بخشی سازمان برنامه و بودجه کشور با ساختار ماتریسی و دستگاه‌های اجرایی به شرح زیر:

شکل شماره (۴): ارکان ساختار مشارکت عمومی - خصوصی در سازمان برنامه و بودجه کشور

۲-۳- تأمین مالی:

- کسر ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی و ابلاغ اعتبار از محل تبصره شماره (۱۹) در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور با هدف اهرمی کردن منابع مالی مختلف شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی، ابلاغ آن مطابق جدول زیر در بخش‌ها و استانها:

جدول شماره (۵): فهرست اعتبار ابلاغی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در حوزه‌های بخشی در سال ۱۳۹۸

ردیف	عنوان بخش	تعداد پروژه ابلاغی	اعتبار ابلاغی (میلیارد ریال)
۱	آب و فاضلاب	۷	۲۲۵۰
۲	انرژی	۱	۱۱۹۰
۳	زیرساخت حمل و نقل	۲	۸۳۶۰
۴	حمل و نقل شهری	۱	۲۷۷۷
۵	بناهای تاریخی و میراث فرهنگی	۲۰	۳۹۹
۶	زیرساخت‌های گردشگری	۱۰	۳۰۲
۷	مجتمع‌های فرهنگی و هنری	۲	۳۳۰
۸	زیرساخت ورزشی و کارگران	۳۹	۷۲۰
۹	مجتمع بیمارستانی	۳	۱۳۰۰
۱۰	آموزش و پرورش عمومی	۶	۱۱۵
۱۱	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲	۳۰۴۰
۱۲	زیرساخت صنعت و بازرگانی	-	-
۱۳	کشاورزی	۳	۱۴۵۰
۱۴	توسعه منابع آب	۶	۴۶۵۰
	مجموع	۱۰۲	۲۶۸۸۳

جدول شماره (۶): فهرست اعتبار ابلاغی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان به استانها در سال ۱۳۹۸

نام استان	اعتبارات استانی ابلاغی
استان مرکزی	۱۸۹,۴۳۴
استان گیلان	۳۰۱,۰۹۱
استان مازندران	۳۵۵,۶۷۰
استان آذربایجان شرقی	۳۷۸,۰۱۹
استان آذربایجان غربی	۶۰۰,۲۱۹
استان کرمانشاه	۳۰۳,۴۰۰
استان خوزستان	۱,۹۰۱,۹۳۷
استان فارس	۷۰۸,۷۱۲

اعتبارات استانی ابلاغی	نام استان
۶۲۸,۴۴۳	استان کرمان
۶۷۲,۳۲۹	استان خراسان رضوی
۳۸۸,۰۳۱	استان اصفهان
۴۲۵,۸۴۳	استان هرمزگان
۸۲۱,۰۸۸	استان سیستان و بلوچستان
۳۶۷,۷۳۰	استان کردستان
۲۰۳,۴۵۷	استان همدان
۳۵۶,۹۵۸	استان لرستان
۲۶۷,۲۹۹	استان ایلام
۱۹۵,۹۸۳	استان زنجان
۱۷۰,۲۴۰	استان چهارمحال و بختیاری
۳۸۵,۷۲۶	استان کهگیلویه و بویراحمد
۱۳۸,۳۴۰	استان سمنان
۱۸۹,۶۱۴	استان یزد
۶۸۲,۹۸۳	استان بوشهر
۵۷۵,۱۰۶	استان تهران
۲۰۵,۰۸۳	استان اردبیل
۱۳۹,۲۶۸	استان قم
۱۵۹,۸۸۶	استان قزوین
۲۵۴,۳۹۵	استان گلستان
۲۱۶,۴۲۱	استان خراسان شمالی
۲۵۳,۹۰۰	استان خراسان جنوبی
۱۵۱,۵۱۸	استان البرز
۱۲,۵۸۸,۱۲۳	کل کشور

- هماهنگی با شورای عالی هماهنگی بانک‌های دولتی برای تسهیل فرآیند اخذ تسهیلات با منابع تبصره ۱۹ به سرمایه‌گذار پروژه‌های مشارکتی
- مذاکره با صندوق توسعه ملی به منظور کمک به تامین مالی پروژه‌های مشارکتی

۳-۳- ترویجی و ظرفیت‌سازی:

- برگزاری نشست‌ها، سمینارها و دوره‌های آموزشی در مرکز، دستگاه‌های مرکزی و استانی و تشریح فرآیند واگذاری و مشارکت در طرح‌ها و ارائه تجربیات دستگاه‌های اجرایی
- بارگذاری اطلاعات برخی از پروژه‌های ملی بخش دوم پیوست یک قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و پروژه‌های

استانی در سامانه بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری زیرساختی در آدرس نشانی
mosharekat.mporg.ir

- پیگیری برای ایجاد دوره میان مدت مشارکت عمومی - خصوصی در یکی از دانشگاه‌های برتر و بسترسازی برای ایجاد گرایش تخصصی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری

۴- عوامل پیش‌برنده و تقسیم کار ملی برای توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۹

مدیریت مشارکت عمومی - خصوصی امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان برنامه و بودجه کشور بعنوان متولی راهبری مشارکت عمومی - خصوصی در کشور در نظر دارد با اقدامات و رویکرد زیر مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۹ بیش از پیش توسعه یابد.

۴-۱- قانون مشارکت عمومی - خصوصی

با تصویب لایحه مشارکت عمومی - خصوصی با هدف تغییر نگاه دولت به توسعه زیرساخت‌ها از روش‌های پیمانکاری به سمت سازوکارهای مشارکت به عنوان روشی کارآمدتر، ایجاد سازوکاری مشخص برای تعریف تعهدات دولت و بخش خصوصی در قراردادهای مشارکت با توجه به ماهیت بلندمدت این قراردادها و تبیین حقوق، مسئولیت‌ها و وظایف هر کدام، تعیین تشریفات مناسب برای انعقاد قراردادهای مشارکت و جلوگیری از پراکندگی و تکثر قوانین و مقررات مرتبط با مشارکت امید است برخی از موانع مرتفع شود.

۴-۲- سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان برنامه و بودجه کشور مسئولیت مدیریت و هماهنگی برای پیشبرد مشارکت عمومی - خصوصی در سطح کشور را بر عهده دارد و موظف است اقدامات زیر را اجرایی نماید:

- طراحی سازوکارهای لازم برای عدم تعیین قیمت بهای محصول در پروژه‌های مشارکتی انتفاعی
- تدوین سازوکار دریافت بهای خدمات انرژی و آب و سایر بخش‌های اقتصادی از مصرف‌کننده
- اولویت ارائه مجوز فاینانس خارجی به پروژه‌های مشارکتی
- ایجاد ساختار متناسب برای راهبری مشارکت در سازمان برنامه و بودجه کشور
- تامین منابع مالی متناسب با تعهدات قراردادهای مشارکت در تبصره ۱۹ قانون بودجه سنواتی و خرید محصول از محل بودجه کل کشور
- ارائه گواهی و تضامین لازم برای پرداخت تعهدات قراردادهای مشارکت از محل بودجه کل کشور
- کمک به تشکیل واحدهای مشارکت در دستگاه‌های مرکزی
- تهیه اسناد نظام فنی و اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی
- غربالگری پروژه‌های نیمه تمام و در حال بهره‌برداری با کمک وزارتخانه‌ها و شناسایی پروژه‌های قابل مشارکت و پروژه‌های مازاد برای خاتمه یا تغییر کاربری.

۴-۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در اجرای تبصره ۱۹ قانون بودجه، اوراق خزانه اسلامی ارائه شده توسط دستگاه اجرایی را بعنوان سپرده قانونی بانک عامل منظور نماید. همچنین برای ارائه خدمات مالی به انواع قراردادهای مشارکت از قبیل گشایش اعتبارات اسنادی ارزی و ریالی، تسهیلات توسط بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، سازوکار همکاری بین بانکی نظیر تسهیلات سندیکایی و تأمین مالی جایگزین انواع ضمانتنامه، توثیق پروژه و قرارداد مشارکت، ضوابط مربوط متناسب ظرف مدت سه ماه را به روزرسانی و ابلاغ نماید.

سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است شرایط و ضوابط استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی قراردادهای مشارکت اعم از انتشار اوراق مالی اسلامی، اوراق بهادارسازی درآمدهای آتی، تأسیس صندوق پروژه را ظرف مدت سه ماه تدوین و ابلاغ نماید.

۴-۴- صندوق توسعه ملی

صندوق توسعه ملی مکلف است با اصلاح نظام نامه ارائه تسهیلات ریالی و ارزی ظرف مدت سه ماه، امکان استفاده کارآمد از منابع صندوق برای ارائه تسهیلات بلندمدت ریالی و ارزی را به قراردادهای مشارکتی فراهم آورده و پروژه و قرارداد مشارکت و تضامین و گواهی‌های آن را به عنوان وثیقه قابل قبول بپذیرد. موافقت اصولی جهت اعطای تسهیلات به متقاضیان بخش خصوصی جهت تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام کشور انجام خواهد شد.

۴-۵- نماینده بخش خصوصی و صدا و سیما

ایجاد زمینه برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و بازاریابی پروژه‌ها با استفاده از ظرفیت استارت‌آپ‌ها برای اطلاع‌رسانی و تشکیل و گسترش نهادهای توسعه‌گر در فعالان بخش خصوصی از طریق همکاری با اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور پیگیری می‌شود. فعال نمودن رسانه ملی برای انجام اطلاع‌رسانی و آگاه نمودن مردم و فعالان اقتصادی در زمینه مشارکت عمومی و خصوصی (به استناد بند شماره پنج مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۷)

۴-۶- شورای رقابت

شورای رقابت مکلف است برای بهبود فضای کسب و کار در محصول‌های قراردادهای مشارکت که ماهیت انحصار طبیعی و ایجاد بازار تنظیم شده و در اجرای ماده (۵۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۹۷، نهاد تنظیم مقررات بخشی را در حوزه‌های انرژی، آب، جاده‌ای، ریلی، سلامت و ارتباطات را ظرف مدت شش ماه ایجاد و عملیاتی نماید.

۴-۷- وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی

وزراء مکلفند ساختار متناسب با مشارکت عمومی - خصوصی را در ستاد وزارتخانه متبوع، ایجاد و راهبری واحدهای تابع و تدوین اسناد و دستورالعمل‌های بخشی مربوطه را برعهده بگیرند. شورای راهبری بخشی با حضور وزیر مربوطه، مدیران تابعه، نماینده سازمان برنامه و بودجه کشور و نماینده اتاق بازرگانی با هدف شناسایی پروژه‌های قابل مشارکت و راهبری آنها تشکیل می‌شود.

دستگاه‌های اجرایی موظفند اطلاعات پروژه‌های در حال بهره‌برداری که دارای درآمد هستند و پروژه‌های نیمه‌تمام را برای واگذاری به روش مشارکت عمومی - خصوصی انتشار عمومی نماید. مصرف درآمد یا بکارگیری

وجوه عمومی در پروژه‌های یاد شده، منوط به انتشار عمومی است. پروژه‌های امنیتی و دارای طبقه‌بندی حفاظتی مستثنی هستند.

دستگاه‌های اجرایی موظفند با استفاده از ظرفیت مصوبه شورای عالی هماهنگی سران سه قوه به شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۷/۵/۱۳۹۷، فروش و تکمیل پروژه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در اولویت قرار گیرد. سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است وظایف غیرحاکمیتی و تصدی‌های قابل واگذاری را شناسایی به تفکیک وزارتخانه شناسایی و منتشر نماید. ارائه مجوز استخدام از محل منابع بودجه کل کشور برای این تصدی‌ها در یک برنامه زمان‌بندی ۴ ساله ممنوع خواهد شد. همچنین اقدامات لازم برای ایجاد پست مشارکت عمومی - خصوصی و شرایط احراز آن در وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی تمهید می‌شود. دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند پروژه‌های در حال بهره‌برداری دارای درآمد را شناسایی و سازوکار اختصاص درآمد به بخش خصوصی را به سازمان برنامه و بودجه کشور پیشنهاد نمایند.

۵- رویکردهای تبصره ۱۹ در لایحه بودجه در سال ۱۳۹۹

- شمولیت کلیه طرح‌ها و پروژه‌ها اعم از اجرا و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های جدید، نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری و اماکن در حال بهره‌برداری اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با منابع عمومی و اختصاصی و طرح‌های شرکت‌های دولتی
- معادل ۱۰ درصد از سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی برای توزیع پروژه‌های قابل مشارکت بصورت شناور در قالب یارانه سود، وجوه اداره شده و یا کمک.
- ارائه تضامین حاکمیتی برای تامین مالی خارجی
- شمولیت مشوق‌های مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) بند (ث) ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم
- اجرای طرح‌های بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های اصل (۴۴) با استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی
- بهای محصول پروژه در قرارداد مشارکت از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثنی است.
- اخذ عوارض از پروژه‌های بزرگراهی در احداث، نگهداری، بهسازی، بازسازی و بهره‌برداری
- تغییر کاربری اصلی پروژه با موافقت سازمان
- استفاده از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و سایر منابع دستگاه‌های اجرایی برای هزینه مطالعات و تهیه گزارش‌های مورد نیاز برای فراخوان و ظرفیت‌سازی توسعه مشارکت و همچنین دریافت بخشی از هزینه‌های مذکور از سرمایه‌گذار با اعلام در اسناد فراخوان
- تفویض اختیار وظایف و اختیارات فرایند اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی پروژه‌های ملی یا ملی استانی شده اعم از فرایند ارجاع کار و انعقاد قرارداد را به دستگاه اجرائی تابع استانی راهبری آنها توسط استاندار

۶- پروژه‌های عمرانی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹

پروژه‌های عمرانی شامل انواع مختلفی از جمله احداث، تجهیز، تعمیر، مرمت و بازسازی، تعهدات، توسعه، خدمات، طراحی تفصیلی، مطالعه بنیادی، مطالعه طراحی و نظارت است. از میان انواع پروژه‌های عمرانی، پروژه‌های احداث، توسعه، تجهیز و تعمیر، مرمت و بازسازی قابلیت بیشتری برای مشارکت با بخش خصوصی را دارا است؛ که البته از میان این پروژه‌ها نیز برخی پروژه‌های عمومی، امنیتی و دفاعی نظیر ساختمان‌های اداری، پاسگاه انتظامی، زندان قابلیت کمتری دارند. پروژه‌هایی نظیر تأسیسات آب و فاضلاب، فضاهای ورزشی، نیروگاه‌ها، سد و شبکه‌های آبیاری، زیرساخت ارتباطی، زیرساخت حمل و نقل، بیمارستان و مراکز درمانی، مرمت بناهای تاریخی با توجه به داشتن توجیه اقتصادی و مالی برای بخش عمومی و خصوصی در زمره پروژه‌های هدف جهت مشارکت عمومی - خصوصی قرار دارند.

جدول شماره (۷): وضعیت کلی و تقسیم بندی پروژه‌های ملی و استانی

نوع پروژه	تعداد پروژه		
	ملی	درصد از کل	استانی
احداث	۲۹۴۹	۴۸.۸	۱۷۴۴۸
تجهیز	۸۰۹	۱۳.۴	۵۸۸۸
تعمیر، مرمت و بازسازی	۷۲۴	۱۲	۱۲۵۱۱
تعهدات	۲۹	۰.۵	۲۲۱
توسعه	۶۷۲	۱۱.۱	۶۰۸۶
خدمات	۲۲۸	۳.۸	۶۳۸۹
طراحی تفصیلی	۲۵	۰.۴	-
مطالعه بنیادی	۱۶۶	۲.۷	۴۴۶
مطالعه طراحی	۲۵۸	۴.۳	۱۴۳۲
نظارت	۲۴	۰.۴	-
سایر	۱۶۵	۲.۷	۲۴۶۸
جمع	۶۰۴۹	۱۰۰	۵۲۸۸۹

بر اساس بررسی به عمل آمده بر روی پروژه‌های عمرانی ملی و استانی و با در نظر گرفتن معیارهای مذکور برای مشارکت در سال ۱۳۹۹، پروژه‌هایی که قابلیت مشارکت دارند مطابق جدول زیر مورد شناسایی قرار گرفتند:

جدول شماره (۸): وضعیت کلی پروژه‌های شناسایی شده برای مشارکت در سال ۱۳۹۹

نوع پروژه	تعداد پروژه	پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز برای پروژه (میلیارد ریال)	پیش‌بینی اعتبار از محل تبصره ۱۹ سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)	پیش‌بینی اعتبار از محل تبصره ۱۹ سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)	پیش‌بینی اعتبار از محل تبصره ۱۹ سال‌های بعد (میلیارد ریال)
ملی	۳۰۲	۱,۰۴۰,۲۰۰	۴۱,۲۱۵	۴۳,۹۷۸	۶۵,۹۸۷
استانی	۱۴۳۱	۸۶,۷۷۷	۶,۶۷۷	۹,۲۲۴	-
جمع کل	۱,۷۳۳	۱,۱۲۶,۹۷۷	۴۷,۸۹۲	۵۳,۲۰۲	۶۵,۹۸۷

در خصوص پروژه‌های قابل مشارکت معرفی شده در بخش ملی و استانی موارد زیر مدنظر بوده است:

۱. مانعی برای مشارکت در خصوص پروژه‌های تکمیل شده، آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و منابع داخلی شرکت‌ها و منابع اختصاصی که در این فهرست قرار نگرفته‌اند در سال ۱۳۹۹ نبوده و رویکرد دولت واگذاری امور تصدی‌گری به بخش غیردولتی است و دستگاه‌های اجرایی می‌توانند از سایر ظرفیت‌های تبصره ۱۹ و ماده (۲۷) قانون الحاق (۲) استفاده نمایند.

۲. دستگاه اجرایی برای مشارکت سایر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام استانی که در این فهرست قرار نگرفته‌اند محدودیتی نداشته و به عنوان پروژه با قابلیت مشارکت عمومی - خصوصی می‌تواند از ظرفیت‌های قانونی استفاده نمایند.

۳. برای پروژه‌های اعلامی باید شناسنامه پروژه تهیه شده و پس از آن شرایط حقوقی، قانونی، اقتصادی و سایر مطالعات لازم توسط دستگاه اجرایی مورد بررسی قرار گیرد؛ لذا قرار گرفتن در فهرست الزاماً به معنای داشتن شرایط لازم و قانونی نبوده و پس از انجام مطالعات لازم تحقق پیدا می‌کند.

۴. برآورد اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تکمیل پروژه باید پس از تهیه شناسنامه پروژه و گزارش تصمیم به واگذاری نهایی شود و ارقام درج شده در ستون‌های گزارش عموماً پیش‌بینی اعتبار پروژه برای سال‌های بعد بوده و این ارقام به روز رسانی نشده است؛ لذا برای برخی از پروژه‌ها ارقامی درج نشده و در نهایت جمع اعتبارات مورد نیاز برای مشارکت با ملاحظات مذکور قابل استفاده می‌باشد.

۵. درصد پیشرفت مندرج در جداول مربوط به پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸ می‌باشد که ممکن است تا زمان مشارکت بخش خصوصی تغییر کند، لذا ملاک عمل برای انجام فرآیند واگذاری یا مشارکت اطلاعات شناسنامه پروژه و گزارش تصمیم به واگذاری است. شایان ذکر است درصد فیزیکی

برخی از پروژه‌ها صددرصد ذکر شده است که به مفهوم آنست، در صورتی که اعتبار پروژه تا پایان سال ۱۳۹۸ بطور کامل تخصیص یابد بر اساس برنامه پیش‌بینی شده پروژه به پایان می‌رسد.

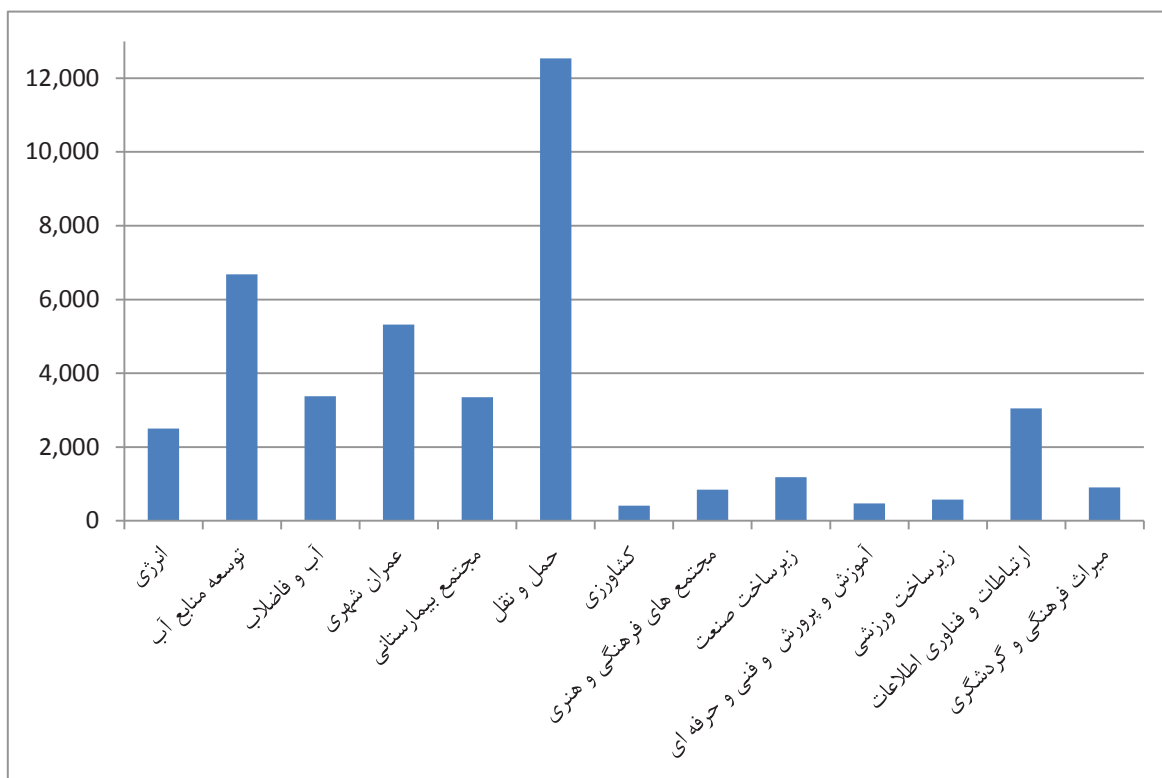
۶. اختصاص اعتبار موضوع تبصره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور به پروژه های جدید، منوط به اخذ مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) می‌باشد.

۱-۶- پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹

بر اساس بررسی‌های به عمل آمده بر روی پروژه‌های عمرانی ملی از محل منابع تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و یا منابع داخلی دستگاه‌های اجرایی، تعداد کل ۳۰۱ پروژه قابل مشارکتی شناسایی شده و اعتبار مورد نیاز سرمایه‌گذاری آنها حدود ۱۰۱ هزار میلیارد تومان می‌باشد که خلاصه آن در جدول زیر و شرح پروژه‌ها در ۱۳ بخش در ادامه بیان شده است:

جدول شماره (۹): وضعیت کلی پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹

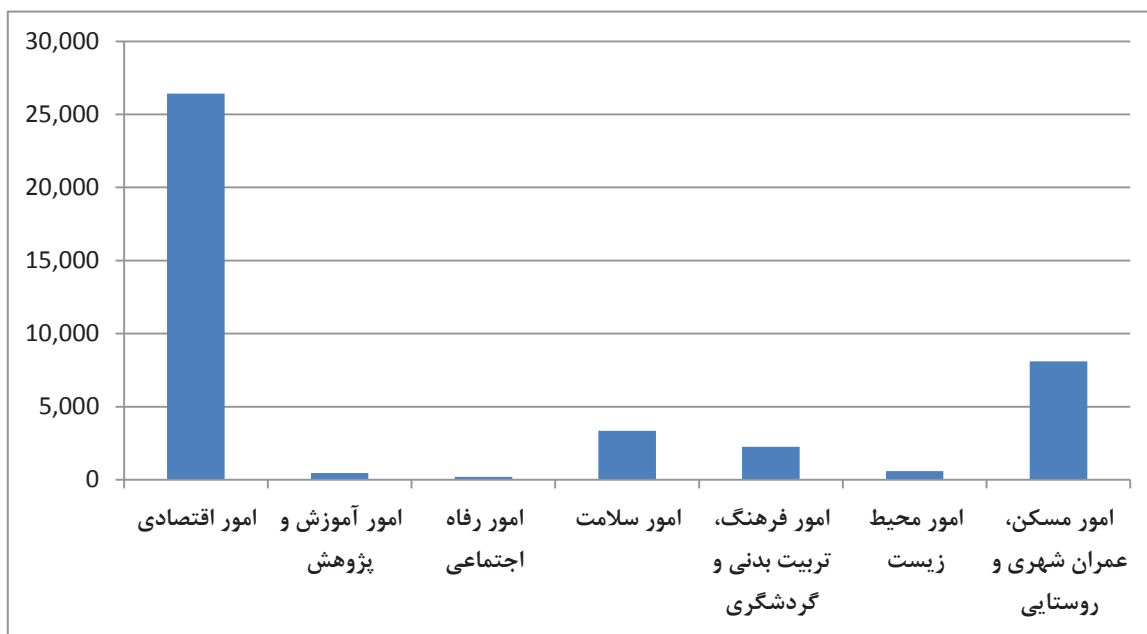
ردیف	عناوین بخش	تعداد پروژه	اعتبار مورد نیاز پروژه‌های قابل مشارکت (میلیون ریال)	برآورد اعتبار تبصره ۱۹ (میلیون ریال)
۱	انرژی	۲۴	۴۸۸,۷۶۷,۲۸۴	۲,۵۰۰,۰۰۰
۲	توسعه منابع آب	۱۸	۱۰۱,۴۱۷,۳۳۰	۶,۶۸۰,۰۰۰
۳	آب و فاضلاب	۲۹	۸۴۴۱۳۹۰۰	۳,۳۸۱,۰۰۰
۴	عمران شهری	۶	۸۹۵۲۷۰۰۰	۵,۳۲۱,۰۰۰
۵	مجتمع بیمارستانی	۲۲	۳۰,۳۴۴,۲۵۵	۳,۳۵۰,۰۰۰
۶	حمل و نقل	۳۲	۱۷۷۶۹۲۲۶۰	۱۲,۵۳۷,۰۰۰
۷	کشاورزی	۷	۸,۶۴۱,۲۵۰	۴۱۵,۰۰۰
۸	مجتمع‌های فرهنگی و هنری	۹	۵,۴۹۲,۲۳۰	۸۴۷,۶۶۹
۹	زیرساخت صنعت	۲	۲۵,۷۹۳,۰۰۰	۱,۱۸۲,۰۰۰
۱۰	آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای	۲۸	۱,۳۵۷,۴۳۱	۴۷۴,۵۹۷
۱۱	زیرساخت ورزشی	۵۸	۴,۴۱۶,۳۳۰	۵۷۳,۵۴۳
۱۲	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲	۱۸,۰۴۰,۵۵۹	۳,۰۵۰,۰۰۰
۱۳	میراث فرهنگی و گردشگری	۶۵	۴,۲۹۷,۰۰۰	۹۰۳,۰۰۰
	جمع کل	۳۰۲	۱,۰۴۰,۱۹۹,۸۲۹	۴۱,۲۱۴,۸۰۹

شکل شماره (۵): برآورد توزیع اعتبارات تبصره ۱۹ در سال ۱۳۹۹ به تفکیک بخش‌های مختلف (مبالغ به میلیارد ریال)

جدول شماره (۱۰): پروژه‌های قابل مشارکت ملی به تفکیک امور بودجه‌ای در سال ۱۳۹۹

عنوان امور	تعداد پروژه‌های قابل مشارکت	اعتبار مورد نیاز پروژه‌های قابل مشارکت (میلیون ریال)	برآورد اعتبار از محل تبصره ۱۹ قانون بودجه (میلیون ریال)
امور اقتصادی	۸۵	۸۲۰,۳۵۱,۶۸۳	۲۶,۴۱۴,۰۰۰
امور آموزش و پژوهش	۲۸	۱,۳۵۷,۴۳۱	۴۷۴,۵۹۷
امور خدمات عمومی	-	-	-
امور دفاعی و امنیتی	-	-	-
امور رفاه اجتماعی	۱۴	۶۴۷,۸۵۰	۱۹۵,۵۰۰
امور سلامت	۲۲	۳۰,۳۴۴,۲۵۵	۳,۳۵۰,۰۰۰
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱۱۸	۱۳,۵۵۷,۷۱۰	۲,۱۲۸,۷۱۲
امور قضایی	-	-	-
امور محیط زیست	۱	۱۰,۱۴۷,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۳۴	۱۶۳,۷۹۳,۹۰۰	۸,۱۰۲,۰۰۰
مجموع کل	۳۰۲	۱,۰۴۰,۱۹۹,۸۲۹	۴۱,۲۱۴,۸۰۹

شکل شماره (۶): برآورد توزیع اعتبارات تبصره ۱۹ در سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور بودجه‌ای (مبالغ به میلیارد ریال)

جدول شماره (۱۱): پروژه‌های عمرانی ملی قابل مشارکت به تفکیک امور و فصول بودجه‌ای در سال ۱۳۹۹

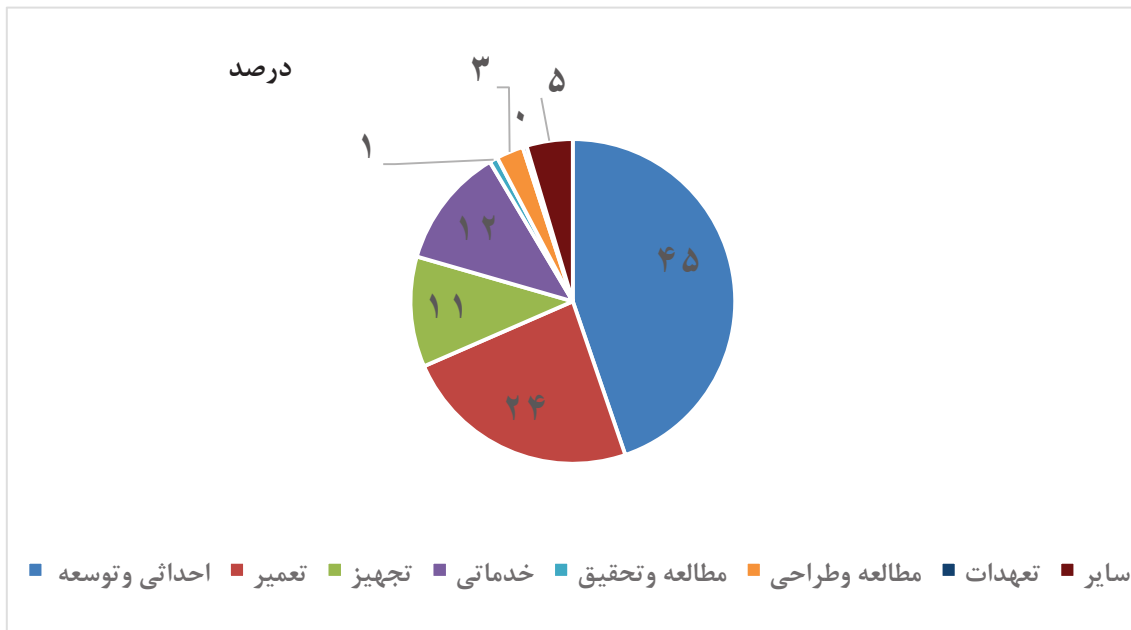
تبصره ۱۹	پروژه قابل مشارکت		عنوان امور و فصول ذریبط
	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	تعداد	
برآورد اعتبار (میلیون ریال)	۸۲۰,۳۵۱,۶۸۳	۸۵	امور اقتصادی
۳,۰۵۰,۰۰۰	۱۸,۰۴۰,۵۵۹	۲	فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات
۲,۵۰۰,۰۰۰	۴۸۸,۷۶۷,۲۸۴	۲۴	فصل انرژی
۶۵,۰۰۰	۱,۲۱۱,۲۵۰	۱	فصل بازرگانی
-	-	-	فصل تعاون
-	-	-	فصل توسعه و تحقیق در امور اقتصادی
۱۲,۵۳۷,۰۰۰	۱۷۷,۶۹۲,۲۶۰	۳۲	فصل حمل و نقل
۱,۱۸۲,۰۰۰	۲۵,۷۹۳,۰۰۰	۲	فصل صنعت و معدن
۳۵۰,۰۰۰	۷,۴۳۰,۰۰۰	۶	فصل کشاورزی و منابع طبیعی
۶,۶۸۰,۰۰۰	۱۰۱,۴۱۷,۳۳۰	۱۸	فصل منابع آب
۴۷۴,۵۹۷	۱,۳۵۷,۴۳۱	۲۸	امور آموزش و پژوهش
-	-	-	فصل آموزش عالی
۳۴,۴۷۰	۱۱۴,۹۰۰	۶	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی
۴۴۰,۱۲۷	۱,۲۴۲,۵۳۱	۲۲	فصل آموزش و پرورش عمومی
-	-	-	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای
-	-	-	فصل توسعه و تحقیق در امور آموزش و پژوهش

تبصره ۱۹	پروژه قابل مشارکت		عنوان امور و فصول ذیربط
	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	تعداد	
بر آورد اعتبار (میلیون ریال)			
-	-	-	امور خدمات عمومی
-	-	-	فصل اداره امور عمومی
-	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی
-	-	-	فصل خدمات مالی و مالیاتی
-	-	-	امور دفاعی و امنیتی
-	-	-	فصل حفظ نظم و امنیت عمومی
-	-	-	فصل دفاع
۱۹۵،۵۰۰	۶۴۷،۸۵۰	۱۴	امور رفاه اجتماعی
-	-	-	فصل امداد و نجات
-	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی
-	-	-	فصل توانبخشی
۱۹۵،۵۰۰	۶۴۷،۸۵۰	۱۴	فصل حمایتی
۳،۳۵۰،۰۰۰	۳۰،۳۴۴،۲۵۵	۲۲	امور سلامت
-	-	-	فصل بهداشت
۳،۳۵۰،۰۰۰	۳۰،۳۴۴،۲۵۵	۲۲	فصل درمان
۲،۱۲۸،۷۱۲	۱۳،۵۵۷،۷۱۰	۱۱۸	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
-	-	-	فصل توسعه و تحقیق در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
-	-	-	فصل دین و مذهب
-	-	-	فصل رسانه
-	-	-	فصل صنایع دستی
۸۴۷،۶۶۹	۵،۴۹۲،۲۳۰	۹	فصل فرهنگ و هنر
۲۴۱،۰۰۰	۱،۳۷۰،۰۰۰	۱۸	فصل گردشگری
۶۶۲،۰۰۰	۲،۹۲۷،۰۰۰	۴۷	فصل میراث فرهنگی
۳۷۸،۰۴۳	۳،۷۶۸،۴۸۰	۴۴	فصل ورزش و تفریحات
-	-	-	امور قضایی
-	-	-	فصل اداره امور قضایی
-	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی
۶۰۰،۰۰۰	۱۰،۱۴۷،۰۰۰	۱	امور محیط زیست
-	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
-	-	-	فصل حفاظت از گونه‌های زیستی
-	-	-	فصل کاهش آلودگی

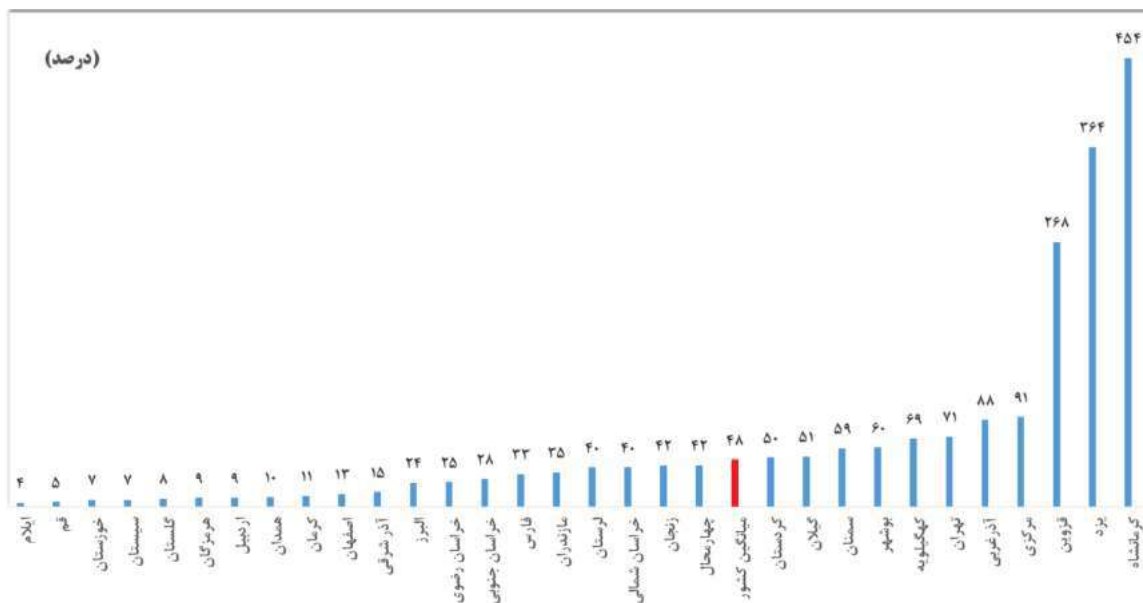
تبصره ۱۹	پروژه قابل مشارکت		عنوان امور و فصول ذیربط
	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	تعداد	
بر آورد اعتبار (میلیون ریال)	۱۰,۱۴۷,۰۰۰	۱	فصل مدیریت پسماند
۶۰۰,۰۰۰	۱۶۳,۷۹۳,۹۰۰	۳۴	امور مسکن، عمران شهری و روستایی
۸,۱۰۲,۰۰۰	۸۴,۴۱۳,۹۰۰	۲۹	فصل آب و فاضلاب
۳,۳۸۱,۰۰۰	-	-	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی
-	۷۹,۳۸۰,۰۰۰	۵	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
۴,۷۲۱,۰۰۰	۱,۰۴۰,۱۹۹,۸۲۹	۳۰۱	مجموع
۴۱,۲۱۴,۸۰۹			

۶-۲- پروژه‌های عمرانی استانی قابل مشارکت در سال ۱۳۹۹

در سال ۱۳۹۸ تعداد ۵۲۹۰۱ پروژه در قالب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مبادله موافقتنامه صورت گرفت. ماهیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان و فراوانی آنها در شکل شماره (۷) و نسبت میزان سرمایه‌گذاری پروژه‌های قابل مشارکت استان به اعتبار پروژه‌های احداثی و توسعه‌ای استان در سال ۱۳۹۸ در شکل شماره (۸) ارائه شده است.

شکل شماره (۷): ماهیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی سال ۱۳۹۸

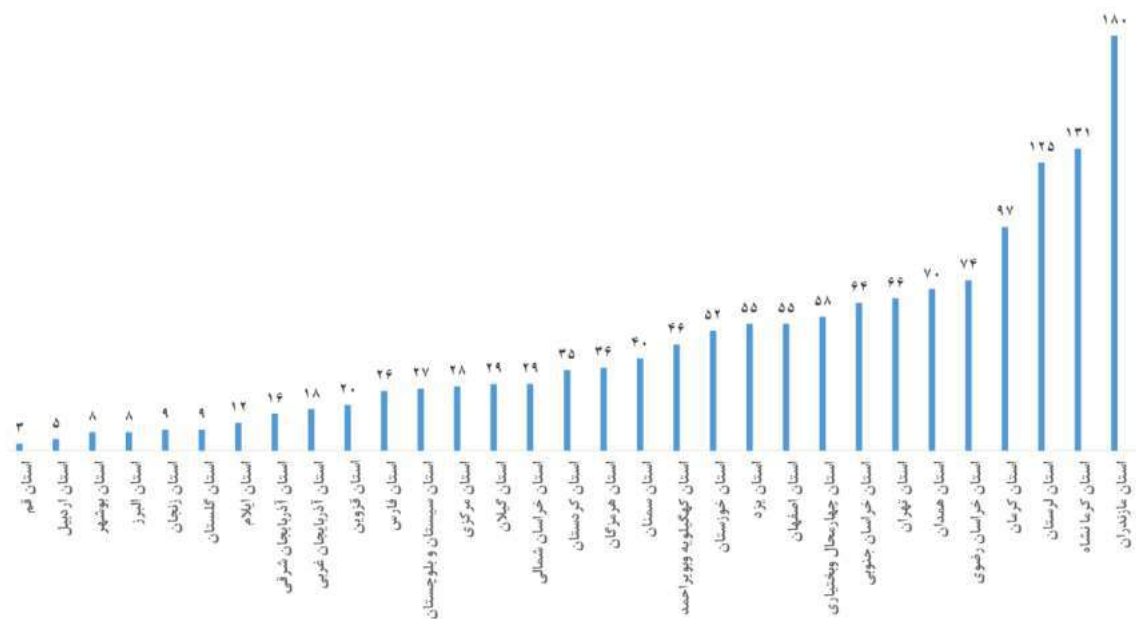
شکل شماره (۸): نسبت میزان سرمایه‌گذاری پروژه‌های قابل مشارکت استان به اعتبار پروژه‌های احداثی و توسعه‌ای استان در سال ۱۳۹۸

مطابق جدول شماره (۱۲) بر اساس بررسی‌های صورت گرفته تعداد ۱۴۳۲ پروژه برای برنامه مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۹ با برآورد میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز، ۱۱۳،۱۴۹ میلیارد ریال توسط دستگاه‌های اجرایی استان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها شناسایی و در اولویت قرار گرفته است.

جدول شماره (۱۲): وضعیت کلی پروژه‌های قابل مشارکت استانی به تفکیک استان در سال ۱۳۹۹

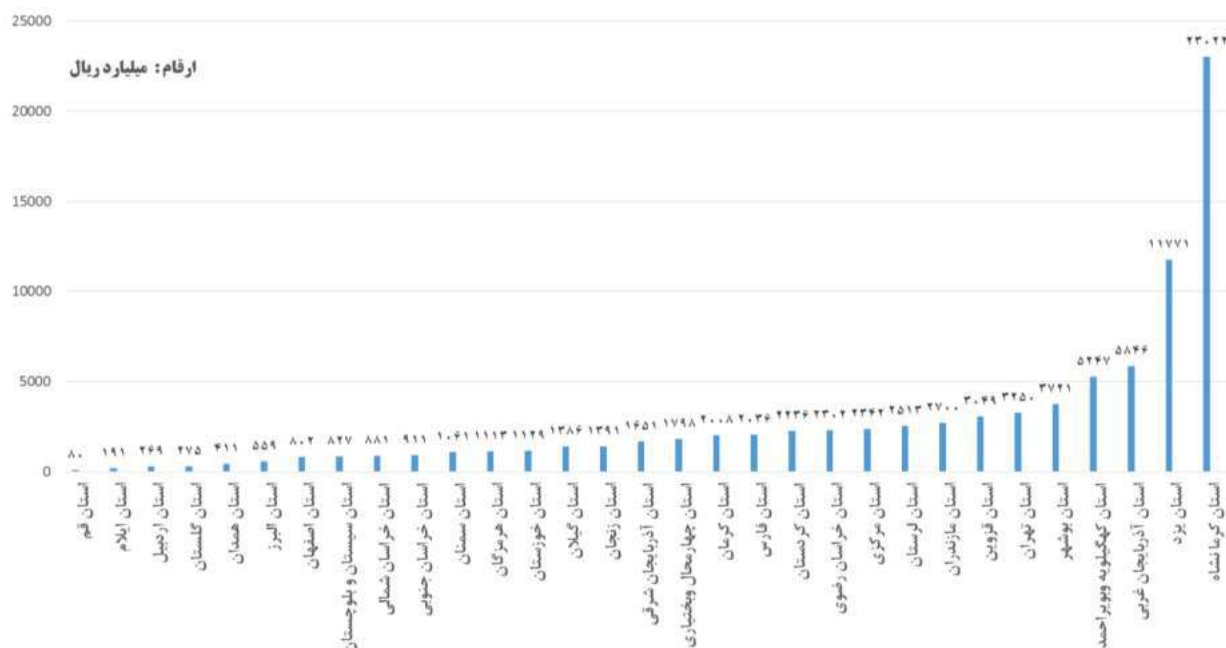
کد استان	نام استان	تعداد پروژه	برآورد اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	برآورد اعتبار تبصره ۱۹ (میلیون ریال)	
				۱۳۹۹	۱۴۰۰
	جمع کل	۱,۴۳۱	۸۶,۷۷۶,۷۳۴	۹,۲۲۳,۹۴۹	۱۵,۹۰۰,۷۱۶
۵۱	استان مرکزی	۲۸	۲,۳۴۲,۰۰۰	۱۱۷,۴۳۴	۳۴۲,۱۰۰
۵۲	استان گیلان	۲۹	۱,۳۸۶,۲۶۰	۲۱۰,۴۵۱	۳۵۰,۷۵۲
۵۳	استان مازندران	۱۸۰	۲,۷۰۰,۴۵۰	۳۵۳,۷۳۵	۲۵۹,۵۳۳
۵۴	استان آذربایجان شرقی	۱۶	۱,۶۵۱,۱۶۶	۳۷۶,۳۵۰	۴۹۵,۳۵۰
۵۵	استان آذربایجان غربی	۱۸	۵,۸۴۵,۷۵۰	۵۹۹,۷۱۹	۱,۱۷۲,۷۲۵
۵۶	استان کرمانشاه	۱۳۱	۲۳,۰۲۲,۲۸۲	۳۰۳,۴۰۰	۱,۵۴۹,۵۱۵
۵۷	استان خوزستان	۵۲	۱,۱۲۹,۱۷۱	۲۹۵,۸۵۳	۲۹۵,۸۵۳
۵۸	استان فارس	۲۶	۲,۰۳۶,۰۰۰	۲۵۳,۷۵۰	۰
۵۹	استان کرمان	۹۷	۲,۰۰۸,۱۸۹	۵۳۹,۸۹۷	۷۴۶,۶۴۸
۶۰	استان خراسان رضوی	۷۴	۲,۳۰۱,۵۰۰	۳۷۳,۰۰۰	۶۱۳,۰۵۰
۶۱	استان اصفهان	۵۵	۸۰۲,۴۰۰	۸,۵۸۲	۲۹,۴۳۲
۶۲	استان هرمزگان	۳۶	۱,۱۱۲,۹۹۸	۲۵۲,۴۵۰	۲۵۸,۴۵۰
۶۳	استان سیستان و بلوچستان	۲۷	۸۲۶,۷۲۷	۲۴۸,۰۱۷	۲۴۸,۰۱۷
۶۴	استان کردستان	۳۵	۲,۲۳۵,۵۰۰	۳۶۶,۶۸۰	۷۳۳,۳۶۰
۶۵	استان همدان	۷۰	۴۱۰,۷۱۴	۴۰,۷۱۷	۸۱,۴۳۴
۶۶	استان لرستان	۱۲۵	۲,۵۱۲,۵۵۳	۳۵۶,۷۶۵	۷۱۳,۵۳۰
۶۷	استان ایلام	۱۲	۱۹۱,۰۰۰	۴۵,۱۰۰	۵۷,۳۰۰
۶۸	استان زنجان	۹	۱,۳۹۱,۲۲۰	۱۷۴,۰۰۰	۳۴۹,۰۰۰
۶۹	استان چهارمحال و بختیاری	۵۸	۱,۷۹۸,۳۰۷	۱۷۰,۲۴۰	۳۴۰,۳۶۸
۷۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۴۶	۵,۲۴۷,۱۱۳	۳۸۵,۷۲۶	۶۸۱,۷۹۲
۷۱	استان سمنان	۴۰	۱,۰۶۰,۷۰۰	۱۳۶,۶۵۰	۲۷۴,۹۹۰
۷۲	استان یزد	۵۵	۱۱,۷۷۰,۵۰۰	۱۸۹,۶۱۴	۳,۵۳۱,۱۵۰
۷۳	استان بوشهر	۸	۳,۷۲۱,۰۰۰	۶۶۲,۹۸۳	۱,۰۹۴,۳۰۰
۷۴	استان تهران	۶۶	۳,۲۵۰,۰۹۷	۳۴۸,۱۹۸	۵۵۷,۷۲۶
۷۵	استان اردبیل	۵	۲۶۹,۰۰۰	۴۹,۱۰۰	۸۰,۶۰۰
۷۶	استان قم	۳	۸۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۰۰۰
۷۷	استان قزوین	۲۰	۳,۰۴۸,۵۰۰	۵۹,۰۰۰	۴۹۹,۹۵۰
۷۸	استان گلستان	۹	۲۷۵,۰۰۰	۴۱,۲۵۰	۸۲,۵۰۰
۷۹	استان خراسان شمالی	۲۹	۸۸۱,۰۳۷	۲۱۴,۳۱۱	۲۶۴,۳۱۱
۸۰	استان خراسان جنوبی	۶۴	۹۱۰,۶۰۰	۲۷,۲۸۰	۴۰,۹۸۰
۸۱	استان البرز	۸	۵۵۹,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۳۲,۰۰۰

مطابق شکل شماره (۹) از نظر تعداد پروژه پیشنهادی با قابلیت مشارکت، استان‌های مازندران با ۱۸۰ پروژه و کرمانشاه با ۱۳۱ پروژه بیشترین و استان‌های قم با ۳ پروژه و اردبیل با ۵ پروژه کمترین تعداد را به خود اختصاص داده است.

شکل شماره (۹): تعداد پروژه‌های پیشنهادی قابل مشارکت به تفکیک استان

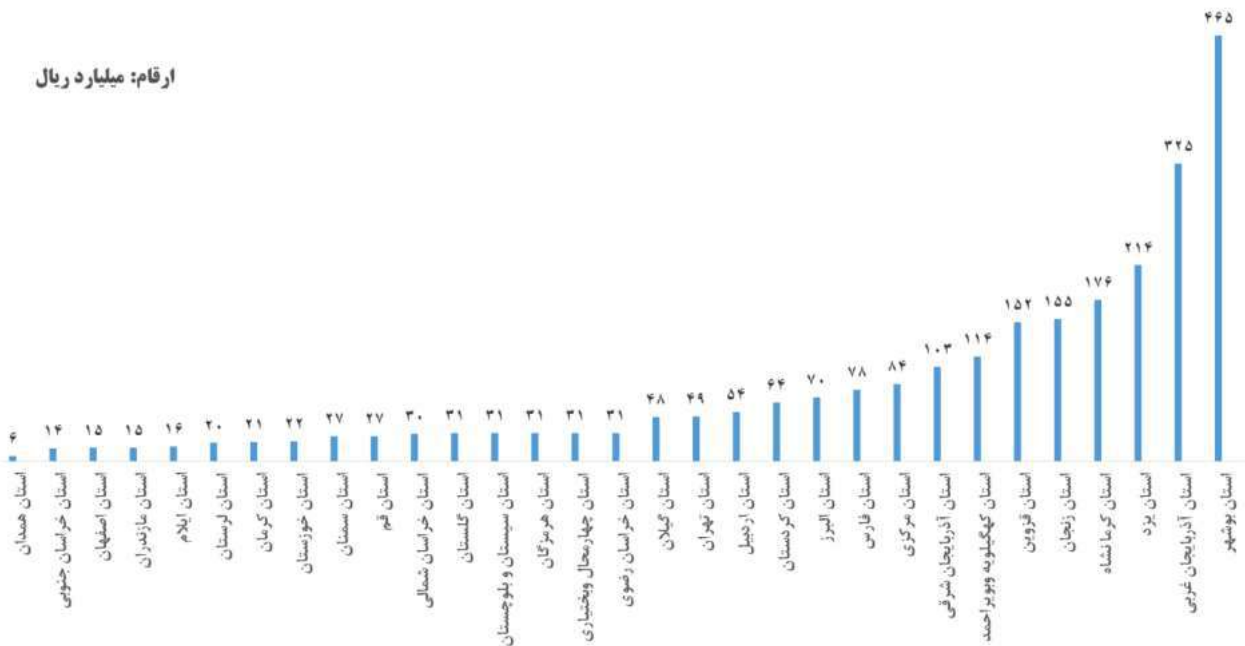
مطابق شکل شماره ۱۰، پروژه‌های پیشنهادی استان‌های کرمانشاه با ۲۳۰۲۲ میلیارد ریال و یزد با ۱۱۷۷۰ میلیارد ریال بیشترین حجم سرمایه‌گذاری و استان‌های قم با ۸۰ و ایلام با ۱۹۱ میلیارد ریال کمترین میزان سرمایه‌گذاری را دارند.

شکل شماره (۱۰): میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز پروژه‌های پیشنهادی قابل مشارکت به تفکیک استان

مطابق شکل شماره (۱۱) بیشترین میانگین سرمایه گذاری هر پروژه در استان های بوشهر ۴۶۵ میلیارد

ریال، آذربایجان غربی ۳۲۵ میلیارد ریال ، یزد ۲۱۴ میلیارد ریال و کرمانشاه ۱۷۶ میلیارد ریال می باشد.

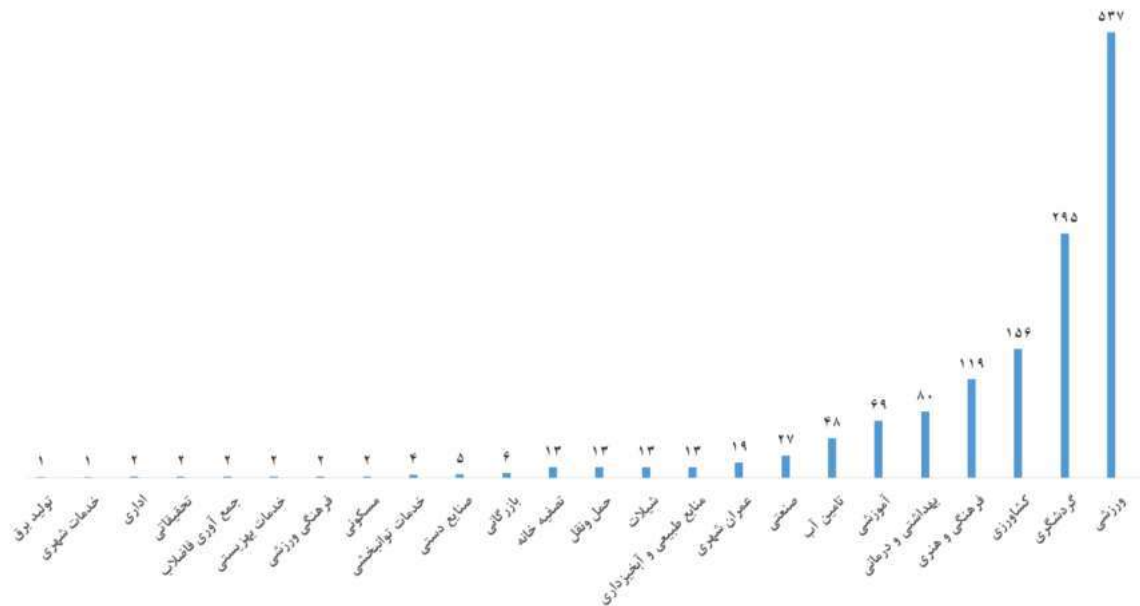

شکل شماره (۱۱): میانگین سرمایه گذاری هر پروژه استانی به تفکیک استان

جدول شماره (۱۳): وضعیت کلی پروژه‌های قابل مشارکت استانی به تفکیک کاربری در سال ۱۳۹۹

ردیف	نوع کاربری	تعداد	برآورد اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	برآورد اعتبار تبصره ۱۹ (میلیون ریال)		
				۱۳۹۹	۱۴۰۰	جمع
	جمع کل	۱,۴۳۱	۸۶,۷۷۶,۷۳۴	۶,۶۷۶,۷۶۷	۹,۲۲۳,۹۴۹	۱۵,۹۰۰,۷۱۶
۱	اداری	۲	۱۳۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۳۶,۲۰۰	۴۰,۲۰۰
۲	آموزشی	۶۹	۲,۵۱۳,۴۰۱	۳۶۵,۱۵۸	۲۸۹,۴۹۱	۶۵۴,۶۴۹
۳	بازرگانی	۶	۵,۷۸۴,۱۸۲	۶۹,۴۲۳	۲۲۶,۰۰۰	۲۹۵,۴۲۳
۴	بهداشتی و درمانی	۸۰	۲,۸۰۶,۰۰۰	۴۹۲,۰۵۰	۳۱۲,۶۵۰	۸۰۴,۷۰۰
۵	تامین آب	۴۸	۱۰,۵۸۲,۸۰۰	۴۷۶,۴۲۳	۵۲۸,۶۴۹	۱,۰۰۵,۰۷۲
۶	تحقیقاتی	۲	۵۷۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۵,۰۰۰
۷	تصفیه خانه	۱۳	۳,۶۰۲,۹۴۹	۲۴۱,۰۲۴	۵۴۵,۵۲۰	۷۸۶,۵۴۴
۸	تولید برق	۱	۵۲۰,۰۰۰	۷,۰۳۸	۲۰,۰۰۰	۲۷,۰۳۸
۹	جمع آوری فاضلاب	۲	۴۳۰,۰۰۰	۷۴,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۱۲۹,۰۰۰
۱۰	حمل و نقل	۱۳	۶,۹۶۲,۴۰۰	۷۲۹,۴۱۰	۶۹۷,۷۶۸	۱,۴۲۷,۱۷۸
۱۱	خدمات بهزیستی	۶	۱۲۴,۲۰۰	۷,۷۰۰	۱۳,۷۰۰	۲۱,۴۰۰
۱۲	خدمات شهری	۱	۱۲,۰۰۰	۱,۲۷۵	۱,۲۷۵	۲,۵۵۰
۱۳	شیلات	۱۳	۱,۳۷۵,۲۱۱	۱۵۵,۱۸۲	۱۶۳,۳۸۲	۳۱۸,۵۶۴
۱۴	صنایع دستی	۵	۱۳,۳۷۵	۱,۸۶۳	۱,۹۵۰	۳,۸۱۳
۱۵	صنعتی	۲۷	۶,۲۱۴,۴۹۸	۱۲۵,۷۶۴	۱,۷۱۳,۹۸۶	۱,۸۳۹,۷۵۰
۱۶	عمران شهری	۱۹	۷۰۰,۵۰۰	۱۳,۳۲۹	۹۵,۸۰۰	۱۰۹,۱۲۹
۱۷	فرهنگی و هنری	۱۱۹	۴,۶۸۸,۴۹۴	۷۲۲,۳۳۶	۴۴۸,۰۳۳	۱,۱۷۰,۳۶۹
۱۸	فرهنگی ورزشی	۲	۲۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۵۲,۰۰۰	۷۲,۰۰۰
۱۹	کشاورزی	۱۵۶	۱۲,۳۱۲,۹۵۰	۹۲۹,۸۲۵	۹۸۴,۳۰۶	۱,۹۱۴,۱۳۱
۲۰	گردشگری	۲۹۵	۱۲,۱۶۸,۳۱۲	۱,۱۱۴,۱۴۷	۹۲۹,۳۷۳	۲,۰۴۳,۵۲۰
۲۱	مسکونی	۲	۴۶,۸۰۰	۵,۱۸۰	۲,۵۰۰	۷,۶۸۰
۲۲	منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۳	۳۳۶,۲۹۸	۱۷,۳۰۸	۴۳,۳۰۸	۶۰,۶۱۶
۲۳	ورزشی	۵۳۷	۱۴,۶۳۸,۳۶۴	۱,۷۰۶,۸۱۷	۱,۹۳۳,۰۵۸	۳,۶۳۹,۸۷۵

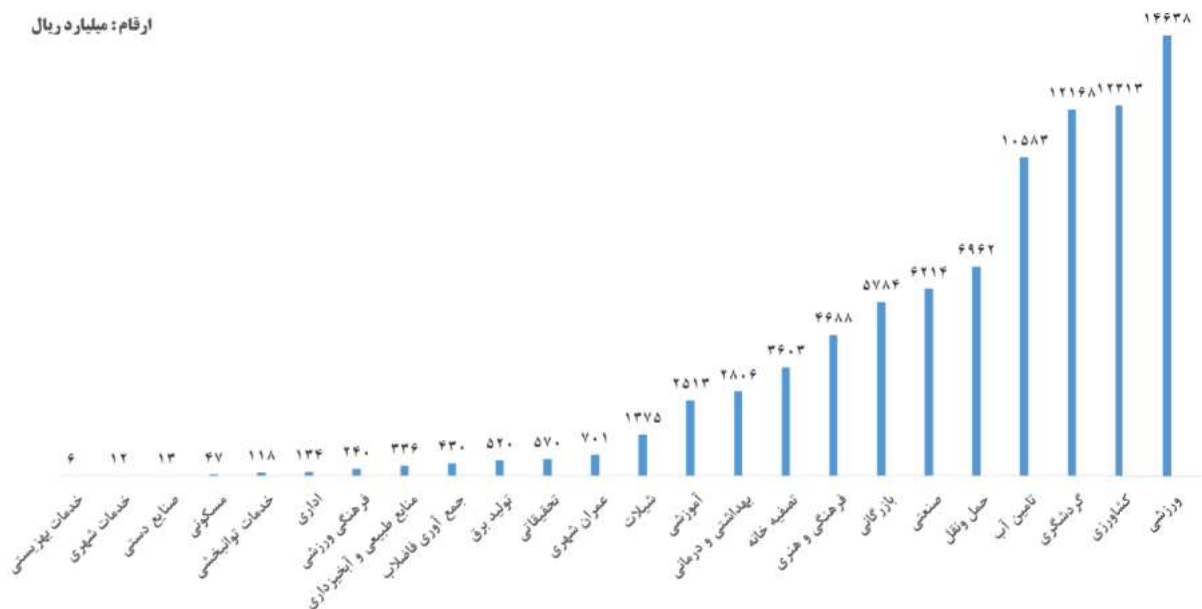
مطابق شکل شماره (۱۲) در خصوص فراوانی کاربری پروژه‌های پیشنهادی مشارکتی بیشترین تعداد پروژه‌ها در بخش‌های ورزشی (۵۳۷ پروژه)، گردشگری (۲۹۵ پروژه)، کشاورزی (۱۵۶ پروژه)، فرهنگی و هنری (۱۱۹ پروژه) و کمترین میزان در بخش‌های تولید برق، خدمات شهری اعلام شده است.

شکل شماره (۱۲): تعداد پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری

مطابق شکل شماره (۱۳) از لحاظ میزان سرمایه گذاری کاربری های ورزشی ۱۴۶۳۸ میلیارد ریال، کشاورزی ۱۲۳۱۳ میلیارد ریال و گردشگری ۱۲۱۶۸ میلیارد ریال بیشترین حجم سرمایه گذاری و خدمات بهزیستی با ۶ میلیارد ریال، خدمات شهری ۱۲ میلیارد ریال و صنایع دستی ۱۳ میلیارد ریال کمترین میزان سرمایه گذاری را به خود اختصاص داده‌اند.

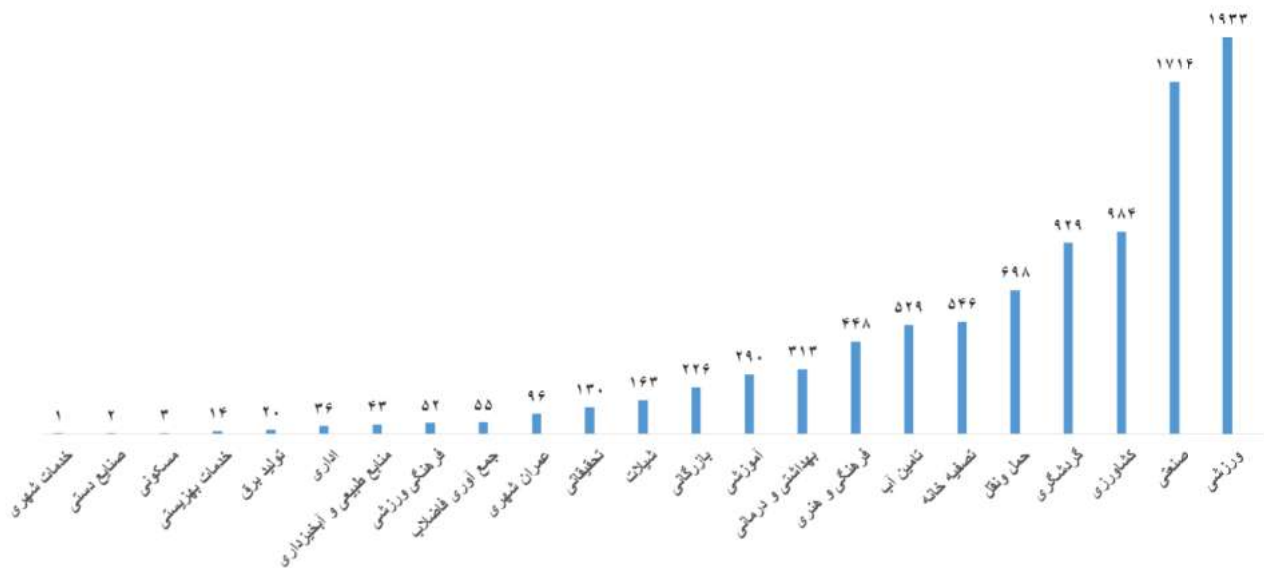
ارقام: میلیارد ریال

شکل شماره (۱۳): میزان سرمایه‌گذاری پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری

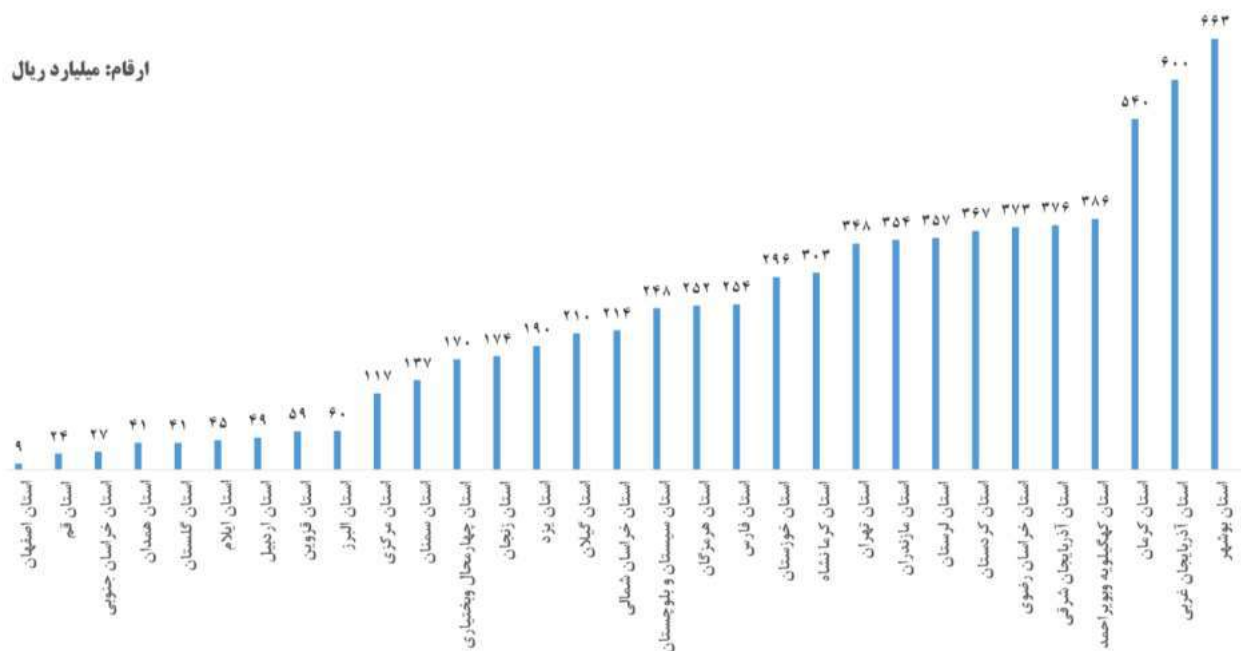
مطابق شکل‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۶، برآورد توزیع اعتبار تبصره ۱۹ به تفکیک کاربری و استان‌ها و همچنین نسبت پوشش سقف اعتبار از محل تبصره ۱۹ در پروژه‌های قابل مشارکت ارائه شده است.

ارقام: میلیارد ریال

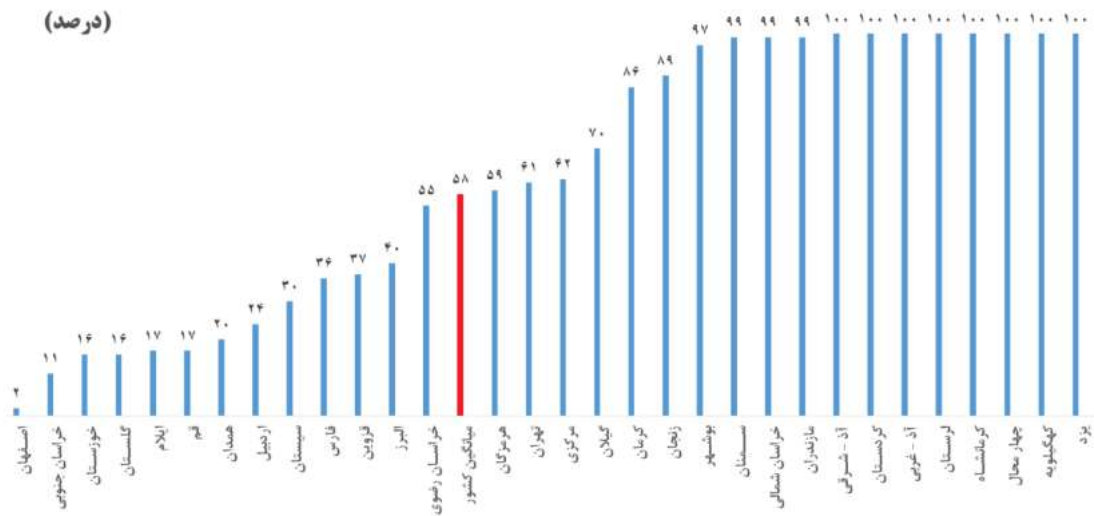
شکل شماره (۱۴): برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک نوع کاربری

ارقام: میلیارد ریال

شکل شماره (۱۵): برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به تفکیک استان

(درصد)

شکل شماره (۱۶): نسبت برآورد اعتبار تبصره ۱۹ برای پروژه‌های استانی قابل مشارکت به سقف اعتبار پیش‌بینی شده برای هر استان از محل اعتبار تبصره ۱۹ سال ۱۳۹۹

۶-۱- معرفی پروژه‌های ملی قابل مشارکت

در سال ۱۳۹۹

جدول شماره ۱۴: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش انرژی

مبالغ به میلیون ریال

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۱	۱۳۰۱۰۱۵۰۱۰	طرح انتقال نیروی برق تهران	پست ۲۳۰ کیلوولت دماوند	افزایش ظرفیت پست‌های انتقال و فوق توزیع	مگاوات آمپر	۵۰۰	تهران	دماوند	شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۰	غیر انتفاعی	۲,۱۵۳,۰۰۰	۵۱۱,۸۷۸	۵۳۵,۶۳۳
۲	۱۳۰۱۰۱۵۰۱۰	طرح انتقال نیروی برق تهران	خط ۲۳۰ کیلوولت پردیس-پست سیار زرین کوه (آبسرد دماوند)	افزایش خطوط انتقال و فوق توزیع	کیلوولت کیلوامپر مدار	۸۰	تهران	دماوند	شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۲۳	غیر انتفاعی	۱,۲۵۳,۰۸۴	۲۹۷,۹۲۲	۴۹۳,۷۶۵
۳	۱۳۰۱۰۱۵۰۱۰	انتقال نیروی برق تهران	برق‌رسانی به شهرک صنعتی عباس آباد	افزایش ظرفیت پست	مگاوات آمپر	۱۷۰	تهران	پاکدشت	شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۰	غیر انتفاعی	۸۰۰,۰۰۰	۱۹۰,۲۰۰	۳۷۰,۶۰۲
۴	متفرقه	حمایت از تولید برق تجدیدپذیر و پاک (موضوع ماده ۵ قانون حمایت از صنعت برق)	خرید تضمینی برق و کمک به توسعه و تولید برق	خرید تضمینی برق تجدیدپذیر	مگاوات	۵۰۰	سراسری	سراسری	سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)	-	غیر انتفاعی	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰

ردیف	شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش بینی سال های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۵	۱۳۰۱۰۳۰۰۰۱	ایجاد فراسامانه ملی هوشمند اندازه گیری و مدیریت انرژی	نصب ۲۵۰ هزار کنتور هوشمند	کنتور هوشمند	تعداد	۲۵۰ هزار	سراسری	سراسری	شرکت مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	۰	غیر انتفاعی	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۹	
۶	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۱	احداث ۲۳ واحد بخش بخار نیروگاههای سیکل ترکیبی	نیروگاه ماهشهر	احداث بخش بخار نیروگاه	مگاوات	۳۲۰	خرزستان	ماهشهر	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۰	انتفاعی	۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	
۷	۱۳۰۱۰۱۵۰۰۱	احداث ۲۳ واحد بخش بخار نیروگاههای سیکل ترکیبی	نیروگاه شهید کاوه	احداث بخش بخار نیروگاه	مگاوات	۳۲۰	خراسان جنوبی	قاین	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۰	انتفاعی	۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	
۸	-	خرید تضمینی برق مطابق تبصره ۴۸ قانون برنامه ششم توسعه کشور	نیروگاه محمود آباد	احداث نیروگاه	مگاوات	۶۵۰	مازندران	محمود آباد	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۰	انتفاعی	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	
۹	۱۳۰۱۰۳۰۰۰۳	فناوری های انرژی های نو	زمین گرمایی	احداث نیروگاه	مگاوات	۵	اردبیل	مشکین شهر	شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۵۰	انتفاعی	۶۹۷,۲۰۰	۰	۰	
۱۰	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۵	نیروگاه آبی رودبار لرستان	احداث نیروگاه تلمبه ذخیره ای رودبار	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۴۰۰	لرستان	الیگودرز	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۱۰	انتفاعی	۵۰,۹۷۶,۰۰۰	۰	۰	
۱۱	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۹	نیروگاه برق آبی ارس (قره چیلر)	احداث نیروگاه آبی ارس	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۱۰۰	آذربایجان شرقی	جلفا	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۵	انتفاعی	۳۲,۵۸۵,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	
۱۲	۱۳۰۱۰۱۶۰۱۱	نیروگاه تلمبه ذخیره ای آزاد	احداث نیروگاه تلمبه ذخیره ای آزاد	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۳۴۰	کردستان	سنندج	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۲۵	انتفاعی	۱۸,۸۰۳,۰۰۰	۰	۰	

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰
۱۳	-	سد و نیروگاه کارون ۲	احداث سد نیروگاه کارون ۲	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۶۴۸	خوزستان	ایذه	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۳	انتفاعی	۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۴	۱۳۰۱۰۱۶۰۰۸	نیروگاه آبی گنوند علیا	احداث نیروگاه سد تنظیمی گنوند علیا	ظرفیت نیروگاه	مگاوات	۶۹	خوزستان	شوشتر	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۰	انتفاعی	۷,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۵	۱۳۰۱۰۳۱۸۵	خط هفتم سراسری	خط لوله صادراتی گاز به عمان حد فاصل خط هفتم - کوهسنگ - کوه مبارک	احداث خط لوله انتقال گاز	اینچ کیلومتر	۱۳۴۴۰	هرمزگان	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۲۴,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۶	۱۳۰۱۰۳۱۸۶	خط هشتم سراسری	ایستگاه تقویت فشار دهشیر و اردستان	احداث ایستگاه تقویت فشار گاز	ایستگاه	۲	یزد و اصفهان	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۱۷,۶۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۷	۱۳۰۱۰۳۱۸۷	خط نهم سراسری	خط لوله کوه‌دشت - دهگلان	افزایش صادرات گاز طبیعی	اینچ کیلومتر	۱۲۲۲۰	لرستان، کرمانشاه، کردستان	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۲۶,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۱۸	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۲	تکمیل خطوط لوله سراسری گاز	خط لوله پل کله- نیزار	جایگزینی گاز طبیعی با فرآورده‌های نفتی	اینچ کیلومتر	۱۲۸۸۰	قم	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۲۴,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۹	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۸	خط یازدهم سراسری	خط لوله عملویه- بستک	کاهش واردات گاز طبیعی	اینچ کیلومتر	۱۴۲۸۰	بوشهر و هرمزگان	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۲۹,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۰	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۸	خط یازدهم سراسری	خط لوله پاریز- یزد	کاهش واردات گاز طبیعی	اینچ کیلومتر	۹۶۶۰	یزد	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۱۷,۶۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۱	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۸	خط یازدهم سراسری	خط لوله تقویتی کرمان	کاهش واردات گاز طبیعی	اینچ کیلومتر	۴۰۵۰	کرمان	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۵,۵۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۲	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۸	خط یازدهم سراسری	خط لوله کرمان - اتصال به شبکه شمال شرق	کاهش واردات گاز طبیعی	اینچ کیلومتر	۲۴۴۸۰	کرمان، خراسان جنوبی	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۴۶,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۳	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۸۹	توسعه مخزن ذخیره سازی سراجه	توسعه مخزن ذخیره سازی سراجه	ذخیره سازی گاز طبیعی	میلیارده متر مکعب در سال	۰.۵	قم	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۴	منابع داخلی ۱۳۰۱۰۰۳۱۷۵	فاز دوم پالایشگاه ایلام	فاز دوم پالایشگاه ایلام	ایجاد ظرفیت پالایش گاز طبیعی	میلیون متر مکعب در روز	۳.۴	ایلام	-	شرکت ملی گاز ایران	۰	انتفاعی	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰

ردیف	شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
												پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹	
۰			۲۴								۲,۹۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۴۸۸,۷۶۷,۲۸۴	مجموع میزان سرمایه گذاری مورد نیاز

جدول شماره ۱۵: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی - بخش آب

مبالغ به میلیون ریال	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		سرمايه‌گذاري مورد نياز	كاربري پروژه	درصد پيشرفت پروژه تا پايان نيمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان اجرايي	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف كمي	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندي طرح	رديف
	پيش‌پيشي سال‌هاي بعد	۱۳۹۹													
۶۸۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۴,۹۴۰,۰۰۰	شرب، صنعت، کشاورزی	۳۱	شرکت آب منطقه ای کهگیلویه و بویراحمد	ياسوج	کهگیلویه و بویر احمد	۱۹۲	میلیون متر مکعب	کشاورزی	سد مخزنی تنگ سرخ بشار (به نسبت ۴۵ درصد منابع عمومی و ۵۵ درصد سایر منابع)	سد مخزنی تنگ سرخ بشار (به نسبت ۴۵ درصد منابع عمومی و ۵۵ درصد سایر منابع)	۱۳۰۷۰۰۳۱۱۴	۲۵
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲,۳۶۰,۰۰۰	کشاورزی	۸۵	شرکت آب منطقه ای قزوین	نهبندان	قزوین	۸۵,۲	میلیون متر مکعب	کشاورزی	ساختمان سد نهب	ساختمان سد نهب	۱۳۰۷۰۰۳۱۰۰	۲۶
۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۵۸,۰۰۰	کشاورزی	۵۷	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	میانه	آذربایجان شرقی	۴۸,۸۵	میلیون متر مکعب	کشاورزی	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آیدوغموش	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی آیدوغموش	۱۳۰۷۰۰۲۱۲۸	۲۷
۰	۲۰۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	شرب، صنعت، کشاورزی	۹۰	شرکت آب منطقه ای فارس	فیروزآباد	فارس	۴۳,۹۳	میلیون متر مکعب	شرب، صنعت، کشاورزی	سد هایتر	سد هایتر	۱۳۰۷۰۰۳۱۰۱	۲۸
۱,۵۰۰	۰	۰	۵,۰۰۰	برقایی	۳۰	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	جلفا	آذربایجان شرقی	۲۷۵	گیگا وات ساعت	برقایی	نیروگاه خداآفرین	ساختمان سد خداآفرین و قیرقلعه سی و شبکه آبیاری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۷۰۱۶	۲۹
۶۰۰	۰	۰	۲,۰۰۰	برقایی	۰	شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی	کلیبر	آذربایجان شرقی	۱۳۵	گیگا وات ساعت	برقایی	نیروگاه قیرقلعه سی	ساختمان سد خداآفرین و قیرقلعه سی و شبکه آبیاری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۷۰۱۶	۳۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۳۱	۱۳۰۷۰۰۳۱۳۰	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی البرز	شبکه آبیاری و زهکشی البرز	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	هکتار	۵۲۰۰۰	مازندران	بابل	شرکت آب منطقه‌ای مازندران	۷۴.۵	کشاورزی	۷,۴۳۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰
۳۲	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی گلرود	شبکه آبیاری و زهکشی گلرود	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	هکتار	۲۱۰۰۰	مازندران	نکا	شرکت آب منطقه‌ای مازندران	۸۲	کشاورزی	۴,۲۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰
۳۳	۱۳۰۷۰۰۳۰۷۵	ساختمان سد کوار	ساختمان سد کوار	تامین آب کشاورزی	میلیون متر مکعب	۲۰۰	فارس	کوار	شرکت آب منطقه‌ای فارس	۵۰.۹	کشاورزی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰
۳۴	۱۳۰۷۰۰۳۱۹۵	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی کوار	شبکه آبیاری و زهکشی	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	هکتار	۱۷۰۰۰	فارس	کوار	شرکت آب منطقه‌ای فارس	۵۵	کشاورزی	۱,۶۲۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰
۳۵	۱۳۰۷۰۰۳۰۴۰	ساختمان سد پرود	ساختمان سد پرود	تامین آب کشاورزی و صنعت و شرب	میلیون متر مکعب	۱۸۷	گیلان	کلاچای	شرکت آب منطقه‌ای گیلان	۶۸.۲	شرب، صنعت، کشاورزی	۲,۸۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰
۳۶	۱۳۰۷۰۰۳۱۳۶	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی پرود	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	هکتار	۱۶۳۵۰	گیلان	کلاچای	شرکت آب منطقه‌ای گیلان	۳۳	کشاورزی	۱,۳۸۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰
۳۷	۱۳۰۷۰۰۳۱۵۶	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی رئیسعلی دلواری	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی رئیسعلی دلواری	تامین آب کشاورزی	میلیون متر مکعب	۱۴۴.۳	بوشهر	دشتستان	شرکت آب منطقه‌ای بوشهر	۶۵	کشاورزی	۵,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۰

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۳,۹۹۰,۰۰۰	۴,۴۸۰,۰۰۰	۱,۴۳۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰	کشاورزی و صنعت	۵	شرکت آب منطقه‌ای تهران	تهران	تهران	۳	پروژه	یک پروژه مطالعاتی و دو پروژه اجرایی	تکمیل مطالعات و اجرای ساماندهی آبهای سطحی جنوب تهران با مشارکت ۷۰ درصدی بخش غیردولتی	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۲	۳۸	
۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۰	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایزن	قصر شیرین- گیلانغرب	کرمانشاه	۴ ۱۲۰,۰۰۰	کیلومتر ساختمان هکتار	احداث شبکه آبیاری و زهکشی	قطعه دوم شبکه آبیاری و زهکشی	شبهه آبیاری و های انتقال و شبکه آبیاری و زهکشی مناطق گرمسیری(به نسبت ۱۵ درصد منابع عمومی و ۸۵ درصد سایر منابع)	۱۳۰۷۰۰۷۰۵۵	۳۹
۰	۰	۰	۲۶,۳۷۲,۳۳۰	شرب	۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای اصفهان	-	اصفهان	۲۱۶	میلیون مترمکعب	به آبرسانی شهرها	تکمیل آبرسانی به ۱۴ شهرستان استان اصفهان	تکمیلی آبرسانی به ۱۴ شهرستان استان اصفهان	-	۴۰
۰	۰	۰	۱,۲۵۰,۰۰۰	صنعت	۰	شرکت آب منطقه‌ای هرمزگان	بندر جاسک	هرمزگان	۵	میلیون متر مکعب	تامین آب صنعت	تامین آب صنایع مکران از سد جگین	تامین آب صنایع مکران از سد جگین	-	۴۲
۰	۰	۰	۸۰۰,۰۰۰	برقایی	۶۱	شرکت آب منطقه‌ای کرمانشاه	سندج	کردهستان	۱۱	گیگاوات ساعت	برقایی	نیروگاه گاووشان	نیروگاه گاووشان	-	۴۳
۴,۸۷۲,۱۰۰	۶,۷۸۰,۰۰۰	۶,۶۸۰,۰۰۰	۱۰۱,۴۱۷,۳۳۰	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز										۱۸	تعداد پروژه

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۱۶: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی - بخش آب و فاضلاب

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		سرمايه‌گذاري مورد نياز	كاربري پروژه	درصد پيشرفت پروژه تا پايان نيمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرائي	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف كمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندي طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲۶۲,۰۰۰	۱۹۹,۰۰۰	۱۹۹,۰۰۰	۲,۲۰۰,۰۰۰	انتفاعی	۸۱	شرکت آب و فاضلاب قزوین	قزوین	قزوین	۳۵۰	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	ایجاد فاضلاب شهر قزوین	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قزوین	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۴	۴۳
۲,۲۰۴,۰۰۰	۳۹۸,۰۰۰	۳۹۸,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	انتفاعی	۷۶	شرکت آب و فاضلاب یزد	یزد	یزد	۲۰۰	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	ایجاد فاضلاب شهر یزد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر یزد	۱۵۰۳۰۰۲۱۹۰	۴۴
۳۰۰,۰۰۰	.	.	۱,۰۰۰,۰۰۰	انتفاعی	۲۹	شرکت آب و فاضلاب یزد	یزد	ایرکوه	۳۵	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	ایجاد فاضلاب شهر ایرکوه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ایرکوه	۱۵۰۳۰۰۲۰۲۴	۴۵
۹۹,۰۰۰	۳۱۸,۰۰۰	۳۱۸,۰۰۰	۲,۴۵۰,۰۰۰	انتفاعی	۹۰	شرکت آب و فاضلاب مرکزی	مرکزی	اراک	۴۰۰	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	تامین مالی، طراحی، اجرا و بهره برداری طرح توسعه (فاز ۳) و کل تاسیسات همم لجن تصفیه‌خانه (فازهای ۳ و ۴ فاضلاب)	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر اراک	۱۵۰۳۰۰۲۰۲۵	۴۶

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نپسه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۴۷	۱۵۰۳۰۰۲۰۳۹	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بجنورد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بجنورد	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۶۰	بجنورد	خراسان شمالی	شرکت آب و فاضلاب خراسان شمالی	۸۳	انتفاعی	۲,۷۰۰,۰۰۰	۱۹۹,۰۰۰	۱۳۹۹	۴۱۲,۰۰۰
۴۸	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۳	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بیرجند	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر بیرجند	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۰	بیرجند	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۷۹	انتفاعی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳۱۸,۰۰۰		۲۸۲,۰۰۰
۴۹	۱۵۰۳۰۰۲۰۶۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر تهران	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر تهران	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۲۵۰۰	تهران	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۵۳	انتفاعی	۹,۰۰۰,۰۰۰	۰		۲,۷۰۰,۰۰۰
۵۰	۱۵۰۳۰۰۲۰۶۸	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۰۰	پردیس	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۸۹	انتفاعی	۱,۴۵۰,۰۰۰	۱۰۴,۰۰۰		۲۰۲,۰۰۰
۵۱	۱۵۰۳۰۰۲۰۸۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر دامغان	تکمیل تاسیسات فاضلاب شهر دامغان	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۸۶	دامغان	کرمان	شرکت آب و فاضلاب سمنان	۴۸	انتفاعی	۵۸۰,۰۰۰	۰		۱۷۴,۰۰۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نپسه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۵۲	۱۵۰۳۰۰۲۰۹۲	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر رباط کریم	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر رباط کریم	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۶	رباط کریم	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۳۵	انتفاعی	۱۳۵۰,۰۰۰	۱۶۶,۰۰۰	۲۳۹,۰۰۰	۰
۵۳	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۳	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ساوه	تامین مالی، طراحی، اجرا و بهره برداری از شبکه جمع آوری فاضلاب شهر ساوه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۹۰	ساوه	مرکزی	شرکت آب و فاضلاب مرکزی	۵۸	انتفاعی	۱,۹۰۰,۰۰۰	۲۳۹,۰۰۰	۲۳۹,۰۰۰	۹۲,۰۰۰
۵۴	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سبزوار	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سبزوار	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۷۸	سبزوار	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی	۹۰	انتفاعی	۶,۵۶۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۹۶۸,۰۰۰
۵۵	۱۵۰۳۰۰۲۱۰۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سرپیشه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سرپیشه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳	سرپیشه	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۴۴	انتفاعی	۳۱۰,۰۰۰	۰	۰	۹۳,۰۰۰
۵۶	۱۵۰۳۰۰۲۱۱۶	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شاهرود	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شاهرود	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۵	شاهرود	مرکزی	شرکت آب و فاضلاب سمنان	۸۶	انتفاعی	۱,۶۴۰,۰۰۰	۰	۰	۴۹۲,۰۰۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
												پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۵۷	۱۵۰۳۰۰۲۱۱۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شهریار	تکمیل تاسیسات فاضلاب شهر شهریار	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۲۸	شهریار	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۲۹	انتفاعی	۳۵۸,۵۰۰	۱۵۹,۰۰۰	۱۵۹,۰۰۰
۵۸	۱۵۰۳۰۰۲۱۲۵	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر طر قبه	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر طر قبه	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۲۸	طر قبه	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی	۱۷	انتفاعی	۳۵۷,۰۰۰	۰	۰
۵۹	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قاین	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قاین	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۶۵	قاین	خراسان جنوبی	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۳۵	انتفاعی	۱۷۴,۰۰۰	۰	۰
۶۰	۱۵۰۳۰۰۲۱۳۲	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قدیم و جدید هشتگرد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قدیم و جدید هشتگرد	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۸۰	هشتگرد	البرز	شرکت آب و فاضلاب البرز	۱۲	انتفاعی	۲۲۰,۰۰۰	۱۹۹,۰۰۰	۱۹۹,۰۰۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۶۱	۱۵۰۳۰۰۲۱۶۶	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ملارد	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر ملارد	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۵۸۲	ملارد	تهران	شرکت آب و فاضلاب تهران	۳۳	انتفاعی	۲,۲۰۰,۰۰۰	۱۸۲,۰۰۰	۳۳۹,۰۰۰	۲۳۹,۰۰۰
۶۲	۱۵۰۳۰۰۲۱۹۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرمشهد	تکمیل ظرفیت مورد نیاز سایت تصفیه‌خانه فاضلاب اولنگ، احداث تصفیه‌خانه فاضلاب شهرمشهد	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۲۵۰۰	مشهد	خراسان رضوی	شرکت آب و فاضلاب مشهد	۷۵	انتفاعی	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۸۰,۰۰۰	۶۰۵,۰۰۰	۵۱۵,۰۰۰
۶۳	۱۵۰۳۰۰۲۱۹۴	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرشیراز	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرشیراز	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۴۶۰	شیراز	فارس	شرکت آب و فاضلاب شیراز	۷۰	انتفاعی	۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰
۶۴	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۸	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر تاکستان	طرح تکمیل شبکه جمع آوری فاضلاب و ارتقاء تصفیه خانه فاضلاب تاکستان	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۶۵	تاکستان	تاکستان	شرکت آب و فاضلاب قزوین	۶۰	انتفاعی	۶۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹			
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۶۵	۱۵۰۳۰۰۲۰۵۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر بوشهر	بهبودی تصفیه خانه فاضلاب و استفاده از پساب جهت اجرای طرح‌های اقتصادی	افزایش جمعیت تحت پوشش تأسیسات فاضلاب	هزار نفر	۲۵۰	بوشهر	بوشهر	شرکت آب و فاضلاب بوشهر	۱۵	انتفاعی	۲۵۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	۱۳۹۹	۰	
۶۶	۱۵۰۳۰۰۲۱۷۳	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر میناب	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر میناب	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	هزار نفر	۷۳	هرمزگان	میناب	شرکت آب و فاضلاب استان هرمزگان	۳۵	انتفاعی	۶۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۰	
۶۷	۱۵۰۳۰۰۲۱۱۹	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهیرزاد	تکمیل تأسیسات فاضلاب شهر شهیرزاد	افزایش جمعیت تحت پوشش	هزار نفر	۲۰	سمنان	شهیرزاد	شرکت آب و فاضلاب استان سمنان	۴۰	انتفاعی	۵۱۳,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۰	۳,۹۰۰
۶۸	-	طرح ایجاد شبکه جمع‌آوری، خط انتقال و تصفیه خانه فاضلاب تأسیسات فاضلاب شهری	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر گرمسار	افزایش جمعیت تحت پوشش	هزار نفر	۸۱	سمنان	گرمسار	شرکت آب و فاضلاب استان سمنان	۰	انتفاعی	۱,۳۷۱,۰۰۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹			
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۶۹	-	طرح ایجاد شبکه جمع‌آوری، خط انتقال و تصفیه‌خانه فاضلاب تاسیسات فاضلاب شهری	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سرخه	افزایش جمعیت تحت پوشش	هزار نفر	۱۷	سمنان	سرخه	شرکت آب و فاضلاب استان سمنان	۰	انتفاعی	۴۷۴,۹۰۰	۰	۰	۰	
۷۰	-	ایجاد تاسیسات فاضلاب ابرانشهر	ایجاد تاسیسات فاضلاب ابرانشهر	افزایش جمعیت تحت پوشش	هزار نفر	۱۰۰	سیستان و بلوچستان	ابرانشهر	شرکت آب و فاضلاب استان سیستان و بلوچستان	۰	انتفاعی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	
۷۱	-	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرک پردیسان	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهرک پردیسان	افزایش جمعیت تحت پوشش	هزار نفر	۱۲۰	قم	قم	شرکت آب و فاضلاب استان قم	۰	انتفاعی	۲,۸۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	
مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز													۱۶,۴۶۳,۴۰۰	۳,۶۵۸,۰۰۰	۳,۳۸۱,۰۰۰	۸۶,۴۱۳,۹۰۰

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۱۷: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش عمران شهری

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۹۰۰۰۰۰۰۰	۷۶۴۰۰۰۰	۷۶۴۰۰۰۰	۸۰۰۹۵۰۰۰۰	انتفاعی	۴۵	شرکت عمران شهرهای جدید	گلپه‌سار	خراسان رضوی	۴۶	کیلومتر	افزایش طول خطوط ریلی حومه ای کشور	احداث قطار حومه ای کلانشهر مشهد به شهر جدید گلپه‌سار و چناران	احداث قطار حومه ای کلانشهر مشهد به شهر جدید گلپه‌سار و چناران	۱۵۰۲۰۰۲۰۰۵	۷۲
	۳۴۹۰۰۰۰	۶۱۱۰۰۰۰	۳۰۲۰۰۰۰۰۰	انتفاعی	۵۰	شرکت عمران شهرهای جدید	بهارستان	اصفهان	۱۵	کیلومتر	افزایش طول خطوط ریلی حومه ای کشور	احداث قطار حومه ای کلانشهر اصفهان به شهر جدید بهارستان	احداث قطار حومه ای کلانشهر اصفهان به شهرهای جدید	۱۵۰۲۰۰۲۰۰۲	۷۳
	۶۰۶۰۰۰۰	۱۰۰۶۹۰۰۰	۵۵۸۵۰۰۰۰	انتفاعی	۸۲	شهرداری تهران	برند	تهران	۵۰	کیلومتر	افزایش طول خطوط ریلی حومه ای کشور	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهر جدید برند	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهر جدید برند	۱۵۰۲۰۰۲۰۰۳	۷۴
	۰	۷۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰۰	انتفاعی	۹۵	شرکت عمران شهرهای جدید	هشنگرد	تهران	۲۵	کیلومتر	افزایش طول خطوط ریلی حومه ای کشور	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید هشنگرد	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید (هشنگرد و پردیس)	۱۵۰۲۰۰۲۰۰۴	۷۵
۱۴۰۹۴۶۰۰۰	۱۰۵۲۷۰۰۰	۱۵۲۷۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰۰۰	انتفاعی	۵	شهرداری تهران	پردیس	تهران	۲۰	کیلومتر	افزایش طول خطوط ریلی حومه ای کشور	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید پردیس	احداث قطار حومه ای کلانشهر تهران به شهرهای جدید (هشنگرد و پردیس)	۱۵۰۲۰۰۲۰۰۴	۷۶
۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۱۰۱۴۷۰۰۰	انتفاعی	۱۰	سازمان امور شهرداری ها و دهیاری های کشور		سراسری	۵۰	جمع آوری و امحا	زیاده کمک و بارانه سود تسهیلات	کمک به تجهیز و ساماندهی پسماندهای استان های ساحلی	کمک به تجهیز و ساماندهی پسماندهای استان های ساحلی	۱۵۰۲۰۰۱۰۰۳	۷۷
۱۷۰۸۴۶۰۰۰	۴۰۳۴۶۰۰۰	۵۰۳۳۱۰۰۰	۸۹۰۵۲۷۰۰۰۰	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز										تعداد پروژه	۶

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۱۸: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش سلامت

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کل پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار هدف کمی	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۲۹,۳۷۴	ارتقاء شاخص‌های درمانی	۸۳	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	تربت حیدریه	خراسان رضوی	۲۷۲	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	بیمارستان آموزشی تربت حیدریه	احداث بیمارستان آموزشی تربت حیدریه	۱۶۰۲۰۰۱۰۰۷	۷۸
۲۶۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲,۶۳۵,۶۵۰	ارتقاء شاخص‌های درمانی	۱	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	تهران	تهران	۳۲۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	بیمارستان آموزشی جایگزین بهارلو	احداث بیمارستان آموزشی جایگزین بهارلو	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۰	۷۹
۲۸۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲,۷۵۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص‌های درمانی	۳	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان آذربایجان شرقی	تبریز	آذربایجان شرقی	۱,۰۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	بیمارستان آموزشی جایگزین بهارلو	احداث بیمارستان آموزشی جایگزین بهارلو	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۱	۸۰
۰	۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۱,۲۱۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص‌های درمانی	۷۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی شهید بهشتی	تهران	تهران	۵۷۹	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	بیمارستان آموزشی جایگزین شهید تجریش	احداث بیمارستان آموزشی جایگزین شهید تجریش	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۵	۸۱
۱۷۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱,۵۹۵,۶۵۰	ارتقاء شاخص‌های درمانی	۱۷	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	ورامین	تهران	۲۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	بیمارستان آموزشی جایگزین شهید	احداث بیمارستان آموزشی جایگزین شهید	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۷	۸۲

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار هدف کمی	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۸۵,۰۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۳۵	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان لرستان	خرم آباد	لرستان	۲۵۹	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	عشایر خرم آباد	بیمارستان آموزشی جایگزین	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۹	۸۳
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۳۳,۵۸۵	ارتقاء شاخص های درمانی	۸	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	اردبیل	اردبیل	۵۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	عشایر خرم آباد	بیمارستان آموزشی جایگزین	۱۶۰۲۰۰۱۰۲۱	۸۴
۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۴	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران	تهران	تهران	۳۲۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	عشایر خرم آباد	بیمارستان آموزشی جایگزین	۱۶۰۲۰۰۱۰۲۲	۸۵
۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۷۶۸,۳۷۳	ارتقاء شاخص های درمانی	۱۰	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۴۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	عشایر خرم آباد	بیمارستان آموزشی جایگزین	۱۶۰۲۰۰۱۰۲۸	۸۶
۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۲۵,۰۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۳۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی نیشابور	نیشابور	خراسان رضوی	۱۶۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	عشایر خرم آباد	بیمارستان آموزشی نیشابور	۱۶۰۲۰۰۱۰۳۴	۸۷

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار هدف کمی	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۶۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۸۰	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	آذرشهر	آذربایجان شرقی	۸۳	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان جایگزین آذرشهر	احداث بیمارستان جایگزین آذرشهر	۱۶۰۲۰۰۱-۵۰	۸۸
۰	۰	۱۴۰,۰۰۰	۴۸۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۹	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	ایلام	ایلام	۳۷۶	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان جایگزین ایلام	احداث بیمارستان جایگزین ایلام	۱۶۰۲۰۰۱-۵۱	۸۹
۰	۰	۷۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۳	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	تنگکابن	مازندران	۲۲۲	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان جایگزین امام خمینی تنگکابن	احداث بیمارستان جایگزین امام خمینی تنگکابن	۱۶۰۲۰۰۱-۵۴	۹۰
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۲۴,۳۹۱	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۷	سازمان مجری ساختمانها و تأسیسات دولتی و عمومی	خمین	مرکزی	۱۳۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان جایگزین امام خمینی	احداث بیمارستان جایگزین امام خمینی	۱۶۰۲۰۰۱-۵۷	۹۱
۴۶۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۴۶۳۱,۶۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	گرگان	گلستان	۶۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان جایگزین پنج آذر گرگان	احداث بیمارستان جایگزین پنج آذر گرگان	۱۶۰۲۰۰۱-۵۸	۹۲

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار هدف کمی	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۶۷۸,۲۴۱	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۵	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	قائم شهر	مازندران	۲۷۳	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان قائم شهر	احداث بیمارستان قائم شهر	۱۶۰۲۰۰۱۰۹۴	۹۳
۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۴	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	نجف آباد	اصفهان	۲۱۶	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان نجف آباد	احداث بیمارستان نجف آباد	۱۶۰۲۰۰۱۱۰۰	۹۴
۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	۱,۰۸۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۴	شرکت مادر تخصصی توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی، درمانی و تجهیزات پزشکی	همدان	همدان	۲۷۲	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	نوسازی بیمارستان جایگزین آکباتان همدان	نوسازی بیمارستان جایگزین آکباتان همدان	۱۶۰۲۰۰۱۲۵۴	۹۵
۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۸	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان مرکزی - بهداشت و درمان	اراک	مرکزی	۴۸۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	نوسازی بیمارستان ولی عصر (عج) اراک	نوسازی بیمارستان ولی عصر (عج) اراک	۱۶۰۲۰۰۱۲۵۶	۹۶

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار هدف کمی	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۷۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران - بهداشت و درمان	شهریار	تهران	۳۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	تکمیل و توسعه بیمارستان شهریار	۱۶۰۲۰۰۱۳۳۵	۹۷	
۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۶۷,۳۹۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۶	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران - بهداشت و درمان	شهری	تهران	۳۲۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان آموزشی جایگزین شهدای هفتم تیر شهری	۱۶۰۲۰۰۱۰۱۶	۹۸	
۰	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۲۰,۰۰۰,۰۰۰	ارتقاء شاخص های درمانی	۲۵	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران - بهداشت و درمان	تهران	تهران	۳۰۰	تخت کل	ایجاد فضای درمانی	احداث بیمارستان روانپزشکی ایران	۱۶۰۲۰۰۱۳۳۶	۹۹	
۲,۰۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۳۴۴,۲۵۵	مجموع میزان سرمایه گذاری مورد نیاز										۲۲	تعداد پروژه

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۱۹: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش حمل و نقل

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۳۰۰,۰۰۰	۲,۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۶,۰۰۰,۰۰۰	احداث آزادراه	۳٪	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	خوزستان	خوزستان	۱۸۰	کیلومتر	احداث آزادراه	مشارکت در احداث آزاد راه - پل زال - اندیمشک - اهواز	۱۳۰۳۰۱۶۲۲۹	۱۰۰	
۱,۳۷۵,۰۰۰	۱,۳۷۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲,۵۰۰,۰۰۰	احداث آزادراه	۶٪	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی	۲۵۰	کیلومتر	احداث آزادراه	مشارکت در احداث آزاد راه - تبریز - بازرگان	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۱	۱۰۱	
۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	احداث آزادراه	۷۱٪	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	تهران	تهران	۳۵	کیلومتر	احداث آزادراه	مشارکت در احداث آزاد راه - تهران - رودهن	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۳	۱۰۲	
۱,۴۵۰,۰۰۰	۱,۴۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰,۰۰۰	احداث آزادراه	۲۹٪	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	مرکز - لرستان	مرکز - لرستان	۲۹۵	کیلومتر	احداث آزادراه	مشارکت در احداث آزاد راه - قم - سلفچگان - اراک - خرم آباد	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۸	۱۰۳	
۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	احداث آزادراه	۳٪	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور	کرمان - هرمزگان	کرمان - هرمزگان	۳۰۰	کیلومتر	احداث آزادراه	مشارکت در احداث آزاد راه - بندر عباس - بندر عباس	۱۳۰۳۰۱۶۲۳۹	۱۰۴	

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد بستر فرت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۱۰۵	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۰	مشارکت در احداث آزاد راه شیراز - بوشهر	مشارکت در احداث آزاد راه شیراز - بوشهر	احداث آزادراه	کیلومتر	۳۳۰	فارس - بوشهر	فارس - بوشهر	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور	۱٪	احداث آزادراه	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۹	
۱۰۶	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۴	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر امل - قائم شهر - ساری	مشارکت در احداث آزاد راه کنار گذر قائم شهر - ساری	احداث آزادراه	کیلومتر	۴۴	مازندران	مازندران	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور	۱٪	احداث آزادراه	۴,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	
۱۰۷	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۵	مشارکت در احداث آزاد راه - هشتگرد - نطنز - تهرچین	مشارکت در احداث آزاد راه نطنز - تهرچین	احداث آزادراه	کیلومتر	۹۲	آذربایجان شرقی	آذربایجان شرقی	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور	۳۳٪	احداث آزادراه	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	
۱۰۸	۱۳۰۳۰۱۶۲۴۶	مشارکت در احداث بلخلیج فارس (قسم)	مشارکت در احداث بلخلیج فارس (قسم)	احداث بل	متر طول	۲۵۰۰	هرمزگان	هرمزگان	سازمان منطقه آزاد متجاری - صنعتی قسم	۱۸٪	احداث بل	۳۷,۲۰۸,۱۰۲	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	
۱۰۹	۱۳۰۳۰۱۶۲۵۳	کریدور بزرگراهی غرب کشور - بازرگان تا بندر امام خمینی (ره)	کریدور بزرگراهی غرب کشور - بازرگان تا بندر امام خمینی (ره)	بهبودی راه اصلی	کیلومتر	۸۳۰	آذربایجان غربی - کردستان - کرمانشاه - لرستان - خوزستان	آذربایجان غربی - کردستان - کرمانشاه - لرستان - خوزستان	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور	۷۵٪	بهبودی راه اصلی	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد بستر فرت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۱۱۰	۱۳۰۳۰۱۶۳۰۴	احداث آزاد راه همدان - اسدآباد - کنگاور - کرمانشاه	احداث آزاد راه همدان - اسدآباد - کنگاور - کرمانشاه	احداث آزاد راه	کیلومتر	۱۸۵	همدان - کرمانشاه	همدان - کرمانشاه	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور	۱٪	احداث آزاد راه	۲۶۰۰۰۰۰۰	۱۰۴۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۱	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	احداث فرودگاه	فرودگاه	۱	تهران	تهران	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی	۶۵٪	احداث فرودگاه	۱۳۵۴۴۱۵۸	۱۳۳۱۶۲۴	۱۴۰۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۲	۱۳۰۳۰۱۵۰۳۹	بهبودی ناوگان راه آهن	بازسازی ۲۸ دستگاه لکوموتیو	نوسازی لکوموتیو	عدد	۲۸	تهران	تهران	شرکت راه آهن	۰٪	بازسازی لکوموتیو	۲۶۴۰۰۰۰۰	۱۴۶۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۳	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۳	رفع گلوگاههای ظرفیتی خطوط راه آهن	راه آهن باقی - زرین شهر	احداث خط دوم	کیلومتر	۳۰۰	یزد، اصفهان	سراسری	شرکت راه آهن	۰٪	افزایش ظرفیت مسیر	۹۰۰۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۴	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۳	رفع گلوگاههای ظرفیتی خطوط راه آهن	اتصال مراکز بار به شبکه ریلی	اتصال مراکز بار به شبکه ریلی	کیلومتر	۲۵۱	سراسری	سراسری	شرکت راه آهن	۰٪	افزایش سهم بار شبکه ریلی	۹۸۰۰۰۰۰۰	۸۰۱۵۰۰۰	۱۳۳۷۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۵	۱۳۰۳۰۱۵۰۴۱	بهبودی و نوسازی علام و ارتباطات	تراک بندی و تجهیز علام خط دوم باقی - زرین شهر	تراک بندی و علامی کردن خطوط راه آهن	ایستگاه	۳۱	یزد، اصفهان	یزد، اصفهان	شرکت راه آهن	۰٪	افزایش ظرفیت مسیر	۵۲۰۰۰۰۰۰	۵۳۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۱۶	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	باند جنوبی	-	-	-	تهران	تهران	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	۷۷.۳۹	باند پروازی	۵۹۷۷۳۱	.	.	۱۳۹۹

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد بستررفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۰	۱۴۹۰۰۵	سطوح پروازی	۷	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	تهران	تهران	-	-	-	اصلاح استریپ های سطوح پروازی	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	۱۱۷
۰	۰	۰	۲۵۰۲۶۹۰	منطقه آزاد	۲۴۰ هکتاری ۴۰۷۷ درصد و ۵ هکتاری ۶۱۳۸ درصد	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	تهران	تهران	-	-	-	زیرساخت های هسته پیشران منطقه آزاد	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	۱۱۸
۰	۰	۰	۴۹۹۴۲۹	پل تاکسیوی	۲۹۴۲ درصد	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	تهران	تهران	-	-	-	پل های تاکسیوی	مشارکت و تکمیل فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)	۱۳۰۳۰۱۷۰۰۹	۱۱۹
۰	۰	۰	۸۰۳۰۰۰	پتروشیمی	۱۰	سازمان بنادر و دریانوردی	بندرعباس	هرمزگان	۱	عدد	احداث پایانه	احداث پایانه	احداث تاکسیوی	-	۱۲۰
۰	۰	۰	۴۱۹۰۰۰	گردشگری	۲۰	سازمان بنادر و دریانوردی	بندرعباس	هرمزگان	۱	عدد	احداث مجتمع	احداث مجتمع	برداري مجتمع گردشگری و تفریحی بندر شهید رجایی به مدت ۲۰ سال	-	۱۲۱
۰	۰	۰	۷۳۴۰۰۰	نفتی	۲۵	سازمان بنادر و دریانوردی	بندرعباس	هرمزگان	۵	عدد	احداث مخزن	احداث مخزن	احداث مخازن نگهداری فرآورده های نفتی بندر شهید رجایی	-	۱۲۲

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۱۲۳	-	-	احداث اسکله و پایانه مکانیزه ریلی مواد معدنی بندر شهید رجایی	احداث پایانه	عدد	۱	هرمزگان	بندرعباس	سازمان بنادر و دریانوردی	۵	مواد معدنی	۴۹۶۲۱۰۰۰	۰	۰	۱۳۹۹
۱۲۴	-	-	احداث واحد خدمات فنی کشتی بندر شهید رجایی	احداث واحد	عدد	۱	هرمزگان	بندرعباس	سازمان بنادر و دریانوردی	۱۰	خدماتی	۶۳۰۰۰۰	۰	۰	۰
۱۲۵	-	-	کارخانه فرآوری و بسته بندی دانه های روغن خوراکی بندر امام خمینی	کارخانه	عدد	۱	خوزستان	ماهشهر	سازمان بنادر و دریانوردی	۵	بسته بندی	۳۱۷۸۰۰۰۰	۰	۰	۰
۱۲۶	-	-	ساخت و بهره برداری از مخازن نگهداری نگهداری نفتی فرآورده های نفتی بندر چابهار	احداث مخزن	عدد	۱	سیستان و بلوچستان	چابهار	سازمان بنادر و دریانوردی	۵	نفتی	۹۵۸۰۰۰۰	۰	۰	۰
۱۲۷	-	-	احداث و بهره برداری از انبار چند منظوره نگهداری کالا بندر چابهار	احداث انبار	عدد	۱	سیستان و بلوچستان	چابهار	سازمان بنادر و دریانوردی	۵	انبار	۲۰۷۰۰۰۰	۰	۰	۰
۱۲۸	-	-	واگذاری نگهداری و بهره برداری از راههای شریانی کشور	نگهداری و بهره برداری از راه	کیلومتر	۲۰۰۰	سراسری	سراسری	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای	۰	بهره برداری	۴۰۰۰۰۰۰۰	۰	۰	۰

برآورد اعتبار تبصره ۱۹		مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز													
پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد بستررفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
۰	۰	۰	۷۹۵۲۳۱	مجموعه تولید کترینگ	-	شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران	تهران	تهران	۲۵۰۰۰	پرس	تولید کترینگ مورد نیاز روزانه فرودگاه مهرآباد	احداث کترینگ در فرودگاه مهرآباد	-	-	۱۲۹
۰	۰	۰	۲۸۴۷۴۲	مجموعه تولید کترینگ	-	شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران	تهران	تهران	۱۶۸۴۱	پرس	تولید کترینگ مورد نیاز روزانه فرودگاه مهرآباد	احداث کترینگ در فرودگاه مهرآباد	-	-	۱۳۰
۰	۰	۰	۴۵۵۲۰۷۹۸	مجموعه کامل فرودگاهی	-	شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران	اهواز	خوزستان	۰۶E+۸	مسافر	جایابی مسافر	احداث فرودگاه جدید اهواز	-	-	۱۳۱
۲۰,۳۸۵,۳۳۹	۲۰,۳۸۵,۳۳۹	۱۲,۵۳۷,۰۰۰	۱۷۷,۶۹۲,۲۶۰												۳۲

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۰: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش کشاورزی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۳۳۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۳,۴۰۰,۰۰۰		۷۶,۵۳	شرکت شهرکهای کشاورزی	-	سراسری	۱	پروژه	مطالعه و تکمیل زیرساختهای شهرکهای کشاورزی	مطالعه و تکمیل اجرای زیرساخت شهرکهای کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۷۰۰۱	۱۳۲	
۰	۶۵,۰۰۰	۱,۲۱۱,۲۵۰		سیلو	۱۰۰	وزارت جهاد کشاورزی		سمنان - شهرستان گرمسار	۱۰۰	هزار تن	افزایش ظرفیت ذخیره سازی	احداث سیلوی ۱۰۰ هزار تنی گرمسار	۱۳۰۶۰۱۷۰۰۱	۱۳۳	
			۳۰,۰۰۰	نهالستان	۳۰	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری	-	استانتهای مختلف	۱,۶۵۰	هزار اصله	تولید نهال	تولید نهال		۱۳۴	
			۱,۰۰۰,۰۰۰		-	وزارت جهاد کشاورزی	-	سراسری	۱۰	زنجیره	سیب، کشمش، گیاهان دارویی و ...	پروژه های مختلف		۱۳۵	
			۱,۰۰۰,۰۰۰		-	وزارت جهاد کشاورزی	-	سراسری	۱۰	پروژه	نهال، بذر، مواد ژنومیک دامی و شیلانی، تولید آمار و اطلاعات و کاداستر	پروژه های مختلف		۱۳۶	
			۱,۰۰۰,۰۰۰		-	وزارت جهاد کشاورزی	-	سراسری	۳۲	شرکت	توسعه روستایی	پروژه های مختلف		۱۳۷	
			۱,۰۰۰,۰۰۰		-	وزارت جهاد کشاورزی	-	سراسری	۵	پروژه	مکان بازارهای تخصصی کشاورزی (محصول، نهاده، ایبه و مهارت، و ...)	پروژه های مختلف		۱۳۸	
۳۳۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۴۱۵,۰۰۰	۸,۶۴۱,۲۵۰	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز					۷					تعداد پروژه	

مبالغ به میلیون ریال
جدول شماره ۲۱: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی - بخش مجتمع‌های فرهنگی و هنری

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۵۱,۸۷۱	۵۱,۸۷۱	۴۶۹,۲۰۰	سالن تئاتر، سالن موسیقی، فضاهای آموزشی و اداری	۶۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	ارومیه	آذربایجان غربی	۱۸۵۰۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در ارومیه	احداث مجتمع مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در ارومیه		۱۳۹	
	۴۱,۳۷۹	۴۱,۳۷۹	۴۲۴,۲۲۷	سالن تئاتر، سالن موسیقی، فضاهای آموزشی و اداری	۶۷	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	اراک	مرکزی	۱۴۴۶۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در اراک	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری	۱۴۰	
	۲۰,۵۴۰,۸	۲۰,۵۴۰,۸	۹۸۰,۹۸۹	سالن تئاتر، سالن موسیقی، فضاهای آموزشی و اداری	۵	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	تبریز	آذربایجان شرقی	۱۳۵۰۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در تبریز	فرهنگی هنری در مراکز استان‌ها	۱۷۰,۳۰۵,۹۰۳,۴	۱۴۱
	۳۲,۹۵۳	۳۲,۹۵۳	۴۰۶,۱۳۹	سالن تئاتر، سالن همایش، سالن کودک، فضاهای آموزشی	۶۴	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	ساری	مازندران	۱۳۲۸۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در ساری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در ساری		۱۴۲

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۴۲,۳۷۳	۴۲,۳۷۳	۴۳۷,۵۴۰	سالن تئاتر، موسیقی، همایش، فضاهای آموزشی و اداری	۷۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	کرمان	کرمان	۱۴۳۵	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در کرمان	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در کرمان		۱۴۳	
	۸۵,۹۹۰	۸۵,۹۹۰	۶۹۹,۵۷۱	سالن همایش، فضاهای آموزشی و اداری	۱۱	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	مشهد	خراسان رضوی	۱۰۰۰۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در مشهد	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در مشهد		۱۴۴	
	۲۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۶۲,۹۸۹	سالن تئاتر، سالن موسیقی، فضاهای آموزشی و اداری	۶۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	یزد	یزد	۱۴۴۰۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در یزد	مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی هنری در مراکز استان‌ها	۱۷,۳۰۵۹,۳۴	۱۴۵	
	۲۰۳,۶۴۳	۲۰۳,۶۴۳	۹۷۵,۱۰۷	سالن تئاتر، موسیقی، همایش، فضاهای آموزشی و اداری	۳۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	یاسوج	کهگیلویه و بویراحمد	۲۲۰۰۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در یاسوج	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در یاسوج		۱۴۶	
	۱۵۹,۰۵۲	۱۵۹,۰۵۲	۸۲۶,۴۶۸	سالن تئاتر، موسیقی، فضاهای آموزشی و اداری	۱۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	شیراز	فارس	۱۴۲۵۰	مترمربع	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در شیراز	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری در شیراز		۱۴۷	
۰	۸۴۹,۰۶۹	۸۴۷,۶۶۹	۵,۴۹۲,۳۳۰	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز											تعداد پروژه

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۲: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی - بخش صنعت

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۱۹۳,۰۰۰	انتقال گاز اتیلین	۸۲	شرکت ملی صنایع پتروشیمی	سراسری	استانهای غربی	۲۱۰۰	کیلومتر	احداث خط لوله انتقال اتیلین	خط لوله انتقال اتیلین مرکزی	خط لوله انتقال اتیلین مرکزی	۱۳۰۴۰۱۲۰۲۰	۱۴۸
۱,۶۸۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۴,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	انتقال گاز اتیلین	۲۳	شرکت ملی صنایع پتروشیمی	فیروزآباد - جهرم - فسا - داراب - استهبان	استان‌های مرکزی	۶۰۰	کیلومتر	احداث خط لوله انتقال اتیلین	کمک به احداث خط لوله انتقال اتیلین به شهرهای مهاباد، سنندج، میاندوآب تبریز، گچساران، کرمانشاه، دهدشت، خرم آباد، اندیمشک، چهارمحال و بختیاری، همدان و ممسنی	کمک به احداث خط لوله انتقال اتیلین به شهرهای مهاباد، سنندج، میاندوآب تبریز، گچساران، کرمانشاه، دهدشت، خرم آباد، اندیمشک، چهارمحال و بختیاری، همدان و ممسنی	۱۳۰۴۰۱۲۰۱۹	۱۴۹
۳,۶۸۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۱۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۱۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۷۹۳,۰۰۰,۰۰۰	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز								۲	تعداد پروژه		

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش آموزش و پرورش و فن‌ی و حرفه‌ای

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا نیمه پایان سال اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۴۲,۹۶۰	۵۷,۶۷۶	ورزشی	۳۸	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	ایلام	ایلام	۱۶۴۷	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی و دانش‌آموزی	احداث یک باب استخر ورزشی سرپوشیده ایلام	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۵۰	
		۲۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	مهران	ایلام	۱۴۲۱	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی و دانش‌آموزی	احداث یک باب استخر ورزشی سرپوشیده مهران	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۵۱	
		۶۰,۰۰۰	۶۵,۳۹۷	ورزشی	۳۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	تایباد	خراسان رضوی	۱۳۵۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی و دانش‌آموزی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش‌آموزان تایباد	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۵۲	
		۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	چناران	خراسان رضوی	۱۳۵۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی و دانش‌آموزی	استخر سرپوشیده چناران	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۵۳	
		۳۰,۰۰۰	۴۹,۶۶۸	ورزشی	۵۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	قوچان	خراسان رضوی	۱۸۰۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی و دانش‌آموزی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش‌آموزان قوچان	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	۱۵۴	

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۲۳	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور		گیلان	۸۷۷,۹	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر آموزشی مدرسه شهید فکوری	تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۵۵
		۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۲۲	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	ماسال	گیلان	۸۷۷,۹	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر شنای شهید صدوقی ماسال	تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۵۶
		۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۲۲	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور		گیلان	۸۷۷,۹	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر شنای شهید کلانتری	تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۵۷
		۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	رودسر	گیلان	۸۷۷,۹	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر شنای فرهنگیان رودسر	تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۵۸
			۲۰,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۵۲	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	رامسر	مازندران	۷۶۲۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	مجتمع ورزشی شهید چمران رامسر	تکمیل فضاهای آموزشی، ورزشی وزارت آموزش و پرورش		۱۵۹
			۱۵,۰۰۰	ورزشی	۲۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	جویبار	مازندران	۵۷۵	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	تکمیل سالن جویبار	تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۰

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
			۴۹,۰۰۰	ورزشی	۲۲	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	چالوس	مازندران	۱۰۰۵	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر شنای چالوس	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۱
			۳۹,۰۰۰	ورزشی	۱۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	گلوگاه	مازندران	۷۷۹	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	تکمیل استخر شنای گلوگاه	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۲
		۲۵,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	ورزشی	۳۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور		خراسان رضوی	۹۶۶	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی	تکمیل سالن ورزشی نوده انقلاب خوشاب	تکمیل فضاهای آموزشی، ورزشی و ورزشی وزارت آموزش	۱۸۰۱۰۲۷۰۰۹	۱۶۳
		۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	طرقبه	خراسان رضوی	۱۴۰۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی	تکمیل استخر طرقبه	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، ورزشی و ورزشی وزارت آموزش	۱۸۰۱۰۲۷۰۰۹	۱۶۴
			۲۰۰,۰۰۰	آموزش‌های مهارتی	--	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای	سراسری	سراسری	۶۹۱	مرکز	تامین ماشین‌آلات و تجهیزات آموزشی	تامین ماشین‌آلات و تجهیزات مراکز آموزشی	تعمیرات ساختمانها و تامین ماشین‌آلات و تجهیزات مراکز آموزشی	۱۸۰۲۰۷۴۰۰۱	۱۶۵

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۶۰۰۰	۸۰۰۰	۱۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	ورزشی	۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	اهر	زجان	۱۸۴۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر دانش‌آموزی اهر	آموزشی		۱۶۶
	۰	۳۷۶۹	۹۳۳۰	ورزشی	۲۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	اهواز	خوزستان	۷۰۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره دوم) ناحیه ۳ اهواز - جنب آموزش و پرورش	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۷
	۰	۳۵۸۸	۱۱۹۶۰	ورزشی	۲۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	آغاخاری	خوزستان	۷۰۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	سالن ورزشی مدارس آغاخاری	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۸
	۰	۶۶۳۰	۳۲۱۰۰	ورزشی	۱۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	بهبهان	خوزستان	۱۴۴۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	سالن ورزشی مدارس تشان بهبهان	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۶۹
	۰	۶۶۳۰	۳۲۱۰۰	ورزشی	۱۵	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	بهبهان	خوزستان	۱۴۴۰	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	سالن ورزشی دودانگه بهبهان	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۷۰
	۰	۱۷۵۵۰	۵۸۵۰۰	ورزشی	۳۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	بهبهان	خوزستان	۱۶۲۴	متر مربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی	استخر شنا بهبهان	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش‌آموزی		۱۷۱

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۳۴۵۰	۱۱۵۰۰	خوابگاه	۴۰	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	اهواز	خوزستان	۹۴۰	متر مربع	احداث خوابگاه	احداث خوابگاه آموزشی فنی شهید چمران اهواز	احداث خوابگاه های آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۷	۱۷۲
		۲۷۰۰	۹۰۰۰	خوابگاه	۴۵	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	صومعه سرا	گیلان	۸۰۰	متر مربع	احداث خوابگاه	احداث خوابگاه آموزشی فنی پسران صومعه سرا	احداث خوابگاه های آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۷	۱۷۳
		۳۳۰۰	۱۱۰۰۰	خوابگاه	۷۰	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	گرگان	گلستان	۱۸۰۰	متر مربع	احداث خوابگاه	احداث خوابگاه آموزشی فنی پسران گرگان	احداث خوابگاه های آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۷	۱۷۴
		۱۰۴۱۰	۳۴۷۰۰	خوابگاه	۵۰	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	ملایر	همدان	۳۴۰۰	متر مربع	احداث خوابگاه	احداث خوابگاه آموزشی فنی پسران ملایر	احداث خوابگاه های آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۷	۱۷۵
		۱۲۵۷۰	۴۱۹۰۰	ورزشی	۰	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	ساری	مازندران	۲۰۵۰	متر مربع	احداث فضاهای آموزشی	احداث استخر سرپوشیده دانشگاه فنی امام محمد باقر (ع) ساری	احداث فضاهای آموزشی آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۸	۱۷۶
		۲۰۴۰	۶۸۰۰	ورزشی	۷۰	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	محمود آباد	مازندران	۱۱۰۰	متر مربع	احداث فضاهای کمک آموزشی	تکمیل سالن ورزشی آموزشگاه فنی پسران محمود آباد	احداث فضاهای کمک آموزشی آموزشگاه فنی های فنی	۱۸۰۲۰۱۸۰۱۹	۱۷۷
۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۴۷۴,۵۹۷	۱,۳۵۷,۴۳۱	مجموع میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز								۲۸		تعداد پروژه	

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۴: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخش ورزش

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۸۵۹	۲,۸۵۹	۲,۸۵۹	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۱۵	وزارت ورزش و جوانان	اهر	آذربایجان شرقی	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	ساکن زمی اهر	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۷۸
۳۱,۶۹۳	۳۱,۶۹۳	۳۱,۶۹۳	۲۷۷,۱۵۹	ورزشی	۱۰	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	تبریز	آذربایجان شرقی	۴۵۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	ساختمان جنبی و خوابگاه مجموعه یادگار امام (ره)	احداث(توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی یادگار امام تبریز	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	۱۷۹
۲,۲۸۷	۲,۲۸۷	۲,۲۸۷	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	وزارت ورزش و جوانان	ارومیه	آذربایجان غربی	۱۲۰۰	مترمربع	احداث فضای ورزشی	پژوهشکده ورزشی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور(استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۰
			۱۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	وزارت ورزش و جوانان	نالوس اشنویه	آذربایجان غربی	۱۱۰۰	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی	توسعه و تکمیل زیرساخت های ورزشی		۱۸۱
			۳۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	وزارت ورزش و جوانان	چالدران	آذربایجان غربی	۶۲۵	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن کشتی	توسعه و تکمیل زیرساخت های ورزشی		۱۸۲
			۱۸,۰۰۰	ورزشی	۱۰	وزارت ورزش و جوانان	ماکو	آذربایجان غربی	۶۲۵	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن سقف کوتاه	توسعه و تکمیل زیرساخت های ورزشی		۱۸۳
۱,۷۱۵	۱,۷۱۵	۱,۷۱۵	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۶۰	وزارت ورزش و جوانان	مهاباد	آذربایجان غربی	۱۲۰۰	مترمربع	احداث فضای ورزشی	تیراندازی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور(استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۴
			۱۲,۰۰۰	ورزشی	۱۰	وزارت ورزش و جوانان	تکاب	آذربایجان غربی	۶۲۵	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن سقف کوتاه	توسعه و تکمیل زیرساخت های ورزشی		۱۸۵

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱۰،۳۹۲	۱۰،۳۹۲	۱۰،۳۹۲	۴۵،۰۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	اردبیل	اردبیل	۲۰۰۰	متر مربع	تکمیل فضای ورزشی	توسعه و تکمیل زیر ساختهای ورزشی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۶
۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۹۰،۰۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	اردبیل	اردبیل	۲۰۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	توسعه فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۷
۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۳۷،۷۰۰	ورزشی	۵	وزارت ورزش و جوانان	کرج غرب	البرز	۱۲۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	استخر سرپوشیده کیانمهر	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۸
۱،۴۰۷	۱،۴۰۷	۱،۴۰۷	۱۲،۳۰۰	ورزشی	۴۵	وزارت ورزش و جوانان	کرج غرب	البرز	۶۴۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	زمین چمن مصنوعی کیانمهر	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۸۹
۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۴،۳۱۱	۳۷،۷۰۰	ورزشی	۵	وزارت ورزش و جوانان	کرج شرق	البرز	۱۲۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	استخر سرپوشیده شماره یک (فلاحت)	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۹۰
۱،۱۷۶	۱،۱۷۶	۱،۱۷۶	۱۰،۲۸۵	ورزشی	۵	وزارت ورزش و جوانان	کرج غرب	البرز	۷۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	سالن اسکواش کیانمهر - زمین تنیس کیانمهر	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۹۱
			۸۰،۰۰۰	ورزشی	۵	وزارت ورزش و جوانان	دبلم	بوشهر	۱۶۰۰	متر مربع	تکمیل فضای ورزشی	استخر دبلم	توسعه و تکمیل زیر ساخت های ورزشی		۱۹۲
۵۷۲	۵۷۲	۵۷۲	۵۰،۰۰۰	ورزشی	۹۵	وزارت ورزش و جوانان	دماوند	تهران	۲۶۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	بازسازی و تجهیز هتل و پیست بین المللی اسکی آملی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۹۳
			۴۰،۰۰۰	ورزشی	۴۵	وزارت ورزش و جوانان	بشرویه	خراسان جنوبی	۱۶۰۰	متر مربع	تکمیل فضای ورزشی	استخر سرپوشیده بشرویه	توسعه و تکمیل زیر ساخت های ورزشی		۱۹۴

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۷,۸۰۰	۷,۸۰۰	۷,۸۰۰	۶۸,۲۱۶	ورزشی	۶۸	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	سمنان	سمنان	۲۶۰۷	متر مربع	احداث فضای ورزشی	مجموعه جابازان و معلولین	توسعه و تجهیز فضاهای ورزشی جابازان، معلولین و نابینایان	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	۱۹۵
۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	زاهدان	سیستان و بلوچستان	۲۰۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	هتل ورزشی جابهار	احداث فضاهای ورزشی در سطح استانها	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۹۶
۶,۲۸۹	۶,۲۸۹	۶,۲۸۹	۲۲,۴۶۴	ورزشی	۴۵	وزارت ورزش و جوانان	لامرد	فارس	۱۰۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	استخر لامرد	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۱۹۷
۴۵,۷۴۰	۴۵,۷۴۰	۴۵,۷۴۰	۴۰۰,۰۰۰	ورزشی	۴۷	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	قم	قم	۹۵۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	احداث سالن (پودیسان)	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور با اویوت شهرستان های کم برخوردار از متوسط کشور	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷	۱۹۸
۴,۵۷۴	۴,۵۷۴	۴,۵۷۴	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	وزارت ورزش و جوانان	دهگلان	کردستان	۱۵۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	احداث سالن ورزشی سقف بلند چند منظوره بانوان	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۱۹۹
۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	قروه	کردستان	۱۵۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	تکمیل استخر شهروستان قروه	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۲۰۰
۵,۷۲	۵,۷۲	۵,۷۲	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	وزارت ورزش و جوانان	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۴۴	متر مربع	احداث فضای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه مجسمه جابازان	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۱

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۵۷۲	۵۷۲	۵۷۲	۵,۰۰۰	ورزشی	۴۰	وزارت ورزش و جوانان	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۴۴	متر مربع	احداث فضای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه شهرک معلم	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۲
			۱۵,۰۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	دنا	کهگیلویه و بویراحمد	۱۳۴۵	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سرای کوهنوردان سی سخت	توسعه و تکمیل زیرساخت های ورزش		۲۰۳
۴,۰۰۲	۴,۰۰۲	۴,۰۰۲	۳۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	وزارت ورزش و جوانان	گنبد	گلستان	۱۷۱۶	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی بانوان گنبد	توسعه زیرساخت های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۴
۴,۰۰۲	۴,۰۰۲	۴,۰۰۲	۳۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	وزارت ورزش و جوانان	مینودشت	گلستان	۱۸۴۷	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی سه طبقه مینودشت	توسعه زیرساخت های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۵
۱,۷۱۵	۱,۷۱۵	۱,۷۱۵	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۵۵	وزارت ورزش و جوانان	بندرگز	گلستان	۱۵۶۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی پسران بندرگز	توسعه زیرساخت های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۶
۲,۲۸۷	۲,۲۸۷	۲,۲۸۷	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۷۰	وزارت ورزش و جوانان	آق قلا	گلستان	۱۰۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن آق قلا	توسعه زیرساخت های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۷
			۳۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	وزارت ورزش و جوانان	رشت	گیلان	۸۱۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	چمن مصنوعی زمین فوتبال فلاکده	توسعه و تکمیل زیرساختهای ورزش		۲۰۸
۴,۵۷۴	۴,۵۷۴	۴,۵۷۴	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	وزارت ورزش و جوانان	نکا	مازندران	۷۵۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	سالن طبقاتی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۰۹
			۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	وزارت ورزش و جوانان	تنکابن	مازندران	۴۰۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ۳۵۰۰ نفره	توسعه و تکمیل زیر ساختهای ورزشی		۲۱۰

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
			۸۰,۰۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	قائم شهر	مازندران	۲۵۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	استادبوم شهید وطنی	توسعه و تکمیل زیرساختهای ورزشی		۲۱۱
۵۴,۳۲۷	۵۴,۳۲۷	۵۴,۳۲۷	۴۷۵,۰۹۵	ورزشی	۳۰	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	رستم رود	مازندران	۵۵۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی رستم رود نور	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۲۱۲
۱۳۱,۲۱۴	۱۳۱,۲۱۴	۱۳۱,۲۱۴	۱,۱۴۷,۴۷۶	ورزشی	۳۰	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	بابل	مازندران	۱۷۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	زمین فوتبال حیدرکلا در بابل	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۲۱۳
۸,۶۴۳	۸,۶۴۳	۸,۶۴۳	۷۵,۵۸۵	ورزشی	۵۶	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	کلارآباد	مازندران	۲۰۰۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	سالن ورزشی کلارآباد تنکابن	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۲۱۴
۵۱۵	۵۱۵	۵۱۵	۴,۵۰۰	ورزشی	۹۰	وزارت ورزش و جوانان	بندرعباس	هرمزگان	۲۰۰۰	مترمربع	احداث فضای ورزشی	احداث خوابگاه قشم	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۱۵
			۳۵,۰۰۰	ورزشی	۵۵	وزارت ورزش و جوانان	نیاوند	همدان	۱۷۲۰	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	استخر بانوان نیاوند	توسعه زیرساختهای ورزشی		۲۱۶
			۳۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	وزارت ورزش و جوانان	رزن	همدان	۱۳۹۵	متر مربع	تکمیل فضاهای ورزشی	استخر بانوان رزن	توسعه زیرساختهای ورزشی		۲۱۷

برآورد اعتبار تبصره ۱۹		پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
۰	۰																
۰	۰	۰	۱۹۰,۰۰۰	۰	۶۳,۴۲۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۳۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	خمین	مرکزی	۲,۰۸۴	متر مربع	استخر سروشیده	استخر سروشیده کارگران خمین	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	۱۹۰۳۰۹۰۰۲	۲۲۲
۰	۰	۰	۷۰,۰۰۰	۰	۲۳,۵۲۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۴۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	لردگان	چهار محال وختیاری	۱,۷۵۰	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران لردگان	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۴۶۰۰۱	۲۲۳
۰	۰	۰	۹۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۴۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	دهلران	ایلام	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران دهلران	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۴۶۰۰۱	۲۲۴
۷,۴۳۳	۷,۴۳۳	۷,۴۳۳	۷,۴۳۳	۷,۴۳۳	۶۵,۰۰۰	ورزشی	۳۵	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی	ملایر	همدان	۳,۰۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی	استخر سامن ملایر	تکمیل پروژه های نیمه تمام ورزشی در سطح کشور	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۳	۲۲۰
۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵,۷۱۸	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	وزارت ورزش و جوانان	یزد	یزد	۱۴۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	تکمیل ورزشگاه گردقرا مرز یزد	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۲۱
۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۵,۱۴۶	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۷۰	وزارت ورزش و جوانان	همدان	همدان	۱۱۵۵	متر مربع	احداث فضای ورزشی	خوابگاه پیست اسکی تاریک دره و توسعه پیست اسکی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۱۸
۱۱,۴۳۵	۱۱,۴۳۵	۱۱,۴۳۵	۱۱,۴۳۵	۱۱,۴۳۵	۱۰۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	وزارت ورزش و جوانان	همدان	همدان	۴۵۰۰	متر مربع	احداث فضای ورزشی	تاریک دره و توسعه پیست اسکی	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	۲۱۹

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۹۰,۰۰۰	۶۳,۸۴۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۲۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	الیگودرز	لرستان	۱,۶۹۲	متر مربع	استخر سرپوشیده	استخر سرپوشیده کارگران الیگودرز	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۲	۲۲۵
۰	۰	۱۹۰,۰۰۰	۶۳,۴۲۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۳۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سیرجان	کرمان	۲,۰۸۴	متر مربع	استخر سرپوشیده	استخر سرپوشیده کارگران سیرجان	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۱	۲۲۶
۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۶۷,۹۵۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۲۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سلماس	آذربایجان غربی	۲,۰۸۴	متر مربع	استخر سرپوشیده	استخر سرپوشیده کارگران سلماس	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۱	۲۲۷
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۴۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۳۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	بندر لنگه	هرمزگان	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران بندر لنگه	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۱	۲۲۸
۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۳۷,۵۶۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۲۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	میناب	هرمزگان	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران میناب	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۱	۲۲۹
۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	۸۱,۵۴۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۱۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	میناب	هرمزگان	۲,۰۸۴	متر مربع	استخر سرپوشیده	استخر سرپوشیده کارگران میناب	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰.۳۰.۴۶۰۰۱	۲۳۰

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۳۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۱۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	بندر ترکمن	گلستان	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران بندر ترکمن	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۴۶۰۰۱	۳۳۱
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۳,۱۶۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۲۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	کبوتر آهنگ	همدان	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران کبوتر آهنگ	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۴۶۰۰۱	۳۳۲
۰	۰	۷,۵۰۰	۲۴,۳۶۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۳۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	حتم آباد	اصفهان	۱,۵۵۵	متر مربع	سالن ورزشی کارگران	سالن ورزشی کارگران اصفهان (حتم آباد)	ایجاد، توسعه، تعمیر، نگهداری، تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی، فرهنگی و تفریحی	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	۳۳۳
۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۳,۱۶۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۲۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	قائن	خراسان جنوبی	۱,۷۹۵	متر مربع	سالن ورزشی چند منظوره	سالن ورزشی چند منظوره کارگران قائلات	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	۳۳۴
۰	۰	۱۵۰,۰۰۰	۴۷,۸۸۰	توسعه خدمات فرهنگی واجتماعی نیروی کار	۴۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	اسفراین	خراسان شمالی	۱,۶۹۲	متر مربع	استخر سرپوشیده کارگران اسفراین	استخر سرپوشیده کارگران اسفراین	احداث و تجهیز مجموعه های ورزشی، فرهنگی و رفاهی کارگران	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲	۳۳۵
۳۷۸,۰۴۳	۳۷۸,۰۴۳	۵۷۳,۵۲۳	۴,۴۱۶,۳۲۰	مجموع سرمایه‌گذاری مورد نیاز										تعداد پروژه	۵۸

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۵: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - بخصوصی - بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کلبرری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱.۵۵۰.۰۰۰	۶.۰۰۰.۰۰۰	ترانزیت ترافیک بین‌الملل	۲۴	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	سراسری	سراسری	۲۰	ترانزیت بر ثانیه	افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک	ایجاد و توسعه بسترهای ارتقای ظرفیت ترانزیت ترافیک	ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و خدمات کاربردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۳۰۲۰۲۰۰۳	۲۳۶
۰	۰	۱.۵۰۰.۰۰۰	۱۲.۰۴۰.۵۵۹	پست لجستیک	۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	سراسری	سراسری	۱۶۰۰	هزار تن	افزایش ظرفیت هاب پستی	ایجاد و توسعه سامانه‌های ارائه خدمات نوین و بسترهای ارتقای ظرفیت ترانزیت پستی	ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و خدمات کاربردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۳۰۲۰۲۰۰۳	۲۳۷
-	-	۳.۰۵۰.۰۰۰	۱۸.۰۴۰.۵۵۹	مجموع سرمایه‌گذاری مورد نیاز								۲	تعداد پروژه		

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۶: طرح و پروژه‌های ملی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی - بخش میراث فرهنگی و گردشگری

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	عنوان هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۲۳۸	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	مجموعه تاریخی پردیسان ماکو	مرمت بنای تاریخی	پروژه		آذربایجان غربی	ماکو	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۶۰	گردشگری	۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۴۰۰
۲۳۹	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۶	خرید حریم و اشیاء یا ارزش تاریخی	حمام آخوند	خرید حریم و ابنیه	پروژه		آذربایجان غربی	ارومیه	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۲۱	گردشگری	۵۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	-
۲۴۰	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	خانه آصف	مرمت بنای تاریخی	پروژه		اردبیل	اردبیل	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۰	اقامتی- پذیرایی	۴۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۷,۰۰۰
۲۴۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	خانه تاریخی کمالی	مرمت بنای تاریخی	پروژه		اصفهان	اصفهان	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۵	اقامتگاه بوم‌گردی	۳۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	-
۲۴۲	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	خانه سالک	مرمت بنای تاریخی	پروژه		اصفهان	اصفهان	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۵	اقامتی- پذیرایی	۳۲,۰۰۰	۵,۰۰۰	-

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	حمام سنتی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام شاه	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۳
	-	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	عصارخانه	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	عصارخانه آران و بیدگل	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۴
	-	۱۲,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	بازارچه صنایع دستی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه سعیدیان	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۵
	-	۷,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	کافه اطلاع‌رسانی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه شیرمحمدی	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۶
	۲۰,۰۰۰	۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	اقامتگاه بوم‌گردی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه بهرامی‌نژاد	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۷

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
-	۸,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	پذیرایی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه پدالهی	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۸
-	۲۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	پذیرایی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه اخباری	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۴۹
-	۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	مرکز گردشگری سلامت	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	مدرسه ابن سینا	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۵۰
-	۴,۰۰۰	۳۱,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	اقامتی- پذیرایی	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اصفهان	اصفهان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	شهبانای	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۵۱
			۲۰۰,۰۰۰	کافه گالری- پذیرایی- گردشگری	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	مرمت بنای تاریخی	کاخ مروارید	تامین، آماده‌سازی و اداره موزه‌ها و انبیه تاریخی		۲۵۲

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۳۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	کافه گالری - پذیرایی - گردشگری	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کاخ شهرستانک	مطالعه‌شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساختهای مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۲۰۰۶	۲۵۳
				پذیرایی - گردشگری	۱۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	هشتگرد	البرز		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کاروانسرای یبگی امام	توسعه زیرساختها و تاسیسات گردشگری		۲۵۴
۰	۳۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	گردشگری	۲۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	مرمت بنای تاریخی	قلعه صمصام	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۲۰۰۸	۲۵۵
۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۴۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام مصباح	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۲۰۰۸	۲۵۶
۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۱۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام حیدرآباد	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۲۰۰۸	۲۵۷

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۲۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرج	البرز		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام بیلقان	سازماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۵۸
۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۱۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	ساوجبلاغ	البرز		پروژه	مرمت بافت تاریخی	حمام ورده	مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی کشور	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۶	۲۵۹
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۲۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	ساوجبلاغ	البرز		پروژه	مرمت بافت تاریخی	حمام هیو	مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی کشور	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۶	۲۶۰
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۴۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	طاقان	البرز		پروژه	مرمت بافت تاریخی	حمام شهرک	مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی کشور	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۶	۲۶۱
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	خدماتی - گردشگری	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	طاقان	البرز		پروژه	مرمت بافت تاریخی	حمام گلپرد	مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی کشور	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۶	۲۶۲

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۴,۰۰۰	۸,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	گردشگری- پذیرایی	۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	چرداول	ایلام		پروژه	مرمت بنای تاریخی	عمارت والی کهره	ساماندهی و بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۶۳
۰	۴,۰۰۰	۸,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	اقامتی- پذیرایی	۴۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	دره شهر	ایلام		پروژه	مرمت بنای تاریخی	قلعه پور اشرف	ساماندهی و بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۶۴
۰	۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	اقامتی- پذیرایی	۱۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	شلمزار شهر کرد	چهارمحال و بختیاری		پروژه	مرمت بنای تاریخی	قلعه صمصام السلطنه	ساماندهی و بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۶۵
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	اردوگاه گردشگری	۶۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بجنورد	خراسان شمالی		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کمپ اسپیدان	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۲۶۶
۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	اردوگاه گردشگری	۴۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	فاروج	خراسان شمالی		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کمپ فاروج	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۲۶۷

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	نمایشگاه- فرهنگی- گردشگری	۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	مشهد	خراسان رضوی		پروژه	مرمت بنای تاریخی	بهبودی و احیاء بناهای آرمگاه فردوسی	ساماندهی مجموعه فرهنگی طوس	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۷	۲۶۸
۰	۰	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۱۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	خاش	سیستان و بلوچستان		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	مجموع گردشگری روستای کوشه خاش	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۲۶۹
۰	۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	صنایع دستی و گردشگری	۱۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	نیکشهر	سیستان و بلوچستان		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	محور تنگه سرخه شهرستان نیک‌شهر	توسعه زیرساختها و تاسیسات گردشگری		۲۷۰
۰	۰	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	اردوگاه گردشگری	۱۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	هیرمند	سیستان و بلوچستان		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کمپینگ گردشگری تخت عدالت	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۲۷۱
۰	۰	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	اردوگاه گردشگری	۶۵	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کنارک	سیستان و بلوچستان		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	تکمیل زیرساختهای گردشگری گل‌فشان چاپهار	مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساختهای مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۶	۲۷۲

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۷۰,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰	اردوگاه گردشگری	۳۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	شیراز	فارس		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	تکمیل تفرجگاه آب رکنی	مطالعه‌شناسی، امکان‌سنجی و ایجاد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۶	۲۷۳
۰	۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۱۹۵,۰۰۰	پذیرایی - گردشگری	۲۸	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	چهرم	فارس		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	غار سنگ‌شکاف	توسعه زیرساختها و تاسیسات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۷	۲۷۴
۰	۳۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰	مجموعه گردشگری - اقامتی - پذیرایی	۱۴	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	فیروزآباد	فارس		پروژه	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری محور فرهنگی تاریخی	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۵	۲۷۵
۰	۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۱۹۵,۰۰۰	مجموعه گردشگری - اقامتی - پذیرایی	۵۳	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بیشاپور (کارزون)	فارس		پروژه	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری محور تاریخی فرهنگی	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۵	۲۷۶

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۳۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰	مجموعه گردشگری - اقامتی - پذیرایی	۱۲	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	سروستان	فارس		پروژه	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	محمور فرهنگی تاریخی ساسانی فارس (سروستان، کاخ ساسان)	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۵	۲۷۷
۰	۳,۰۰۰	۴,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری - اقامتی	۶۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بوئین زهرا	قزوین		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	تکمیل کمپ گردشگری بوئین زهرا	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۵	۲۷۸
۰	۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی	۳۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	سنندج	کردستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	عمارت ملک التجار	بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۷۹
۰	۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی	۳۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	سنندج	کردستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه احمدی	بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۰
۰	۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی - گردشگری	۸۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه خواجه باروخ (زنده کش)	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۱

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	گردشگری - فرهنگی	۷۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه صارم الدوله (زرشکیان)	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۲
۰	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	گردشگری - فرهنگی	۸۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه حاج آخوند	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۳
۰	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	حمام سنتی	۷۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام نظام	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۴
۰	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	شربت خانه	۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کرمانشاه	کرمانشاه		پروژه	مرمت بنای تاریخی	حمام بیکری	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۵
۰	۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	کمپ گردشگری	۲۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	چرام	کگیلویه و بویر احمد		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	چشمه بلقیس	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۲۸۶

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان هدف کمی	عنوان پروژه	طرح عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بازارچه صنایع دستی	۶۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	گرگان	گلستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	مرمت و ساماندهی خانه فاطمی	بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۷
۰	۰	۱۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بازارچه صنایع دستی	۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	گرگان	گلستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	ساماندهی و مرمت خانه میرشهبیدی	بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۸	۲۸۸
۰	۰	۱۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	اقامتی - پذیرایی	۸۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بروجرد	لرستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه تاریخی ابرابور	مشارکت در تعمیر و مرمت ابنیه و اشیاء تاریخی و تکمیل موزه‌های در اختیار بخش غیردولتی	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۴	۲۸۹
۰	۰	۱۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	اقامتی - پذیرایی	۳۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بروجرد	لرستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه تاریخی بزرگمهری	مشارکت در تعمیر و مرمت ابنیه و اشیاء تاریخی و تکمیل موزه‌های در اختیار بخش غیردولتی	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۴	۲۹۰
۰	۰	۱۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	اقامتی - پذیرایی	۴۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	بروجرد	لرستان		پروژه	مرمت بنای تاریخی	خانه تاریخی غروی	مشارکت در تعمیر و مرمت ابنیه و اشیاء تاریخی و تکمیل موزه‌های در اختیار بخش غیردولتی	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۴	۲۹۱

ردیف	شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	استان	شهر	عنوان دستگاه اجرایی	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۲۹۲	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۸	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی و مساجد جامع تاریخی	کارونسرای مشهد میقان	مرمت بنای تاریخی	پروژه		مرکزی	اراک	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۳۰	اقتسی- پذیرایی	۴۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۰	۰
۲۹۳	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری وفس	ایجاد زیرساخت گردشگری	پروژه		مرکزی	کمیجان	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۷۵	گردشگری	۲۰,۰۰۰	۶,۰۰۰	۰	۰
۲۹۴	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری دلق آباد	ایجاد زیرساخت گردشگری	پروژه		مرکزی	فراهان	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۳۰	گردشگری	۴۰,۰۰۰	۶,۰۰۰	۰	۰
۲۹۵	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	کمپ گردشگری ایچان	ایجاد زیرساخت گردشگری	پروژه		مرکزی	اراک	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۵۸	گردشگری	۶۰,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۰	۰
۲۹۶	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	مرمت و بازسازی قلعه لارک	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	پروژه		هرمزگان	هرمز	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۵	گردشگری- پذیرایی	۴۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۰	۰
۲۹۷	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	مرمت و بازسازی قلعه هرمز	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	پروژه		هرمزگان	لارک	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۰	گردشگری	۵۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۰

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت پروژه تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۸	عنوان دستگاه اجرایی	شهر	استان	مقدار	واحد	عنوان کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	شماره طبقه‌بندی طرح	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	همدان	همدان		پروژه	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	دستکند ارزاقود	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	۱۷۰۴۰۲۰۰۵	۲۹۸
۰	۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۷۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	ملایر	همدان		پروژه	حفاظت و مرمت پایگاه حفاظتی	دستکند سامن	حفاظت و آماده سازی و مرمت پایگاههای حفاظتی و پژوهشی	۱۷۰۴۰۲۰۰۵	۲۹۹
۰	۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۶۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	فیروزکوه	تهران		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	کمیونگ گردشگری تنگه واشی	مطالعه و ایجاد اردوگاهها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۵	۳۰۰
۰	۰	۰	۴۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	خدابنده	زجان		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	غار کتله‌خور	توسعه زیرساختها و تائیسیت گردشگری		۳۰۱
۰	۰	۰	۲۰,۰۰۰	بازارچه صنایع دستی	۷۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	ایلام	ایلام		پروژه	ایجاد زیرساخت گردشگری	بازارچه سنتی	توسعه زیرساختها و تائیسیت گردشگری		۳۰۲
۰	۳۶۳,۰۰۰	۹۰۲,۰۰۰	۴,۲۹۷,۰۰۰									۶۵		تعداد پروژه	

۶-۲- معرفی پروژه‌های استانی قابل مشارکت

در سال ۱۳۹۹

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۷ - طرح و پروژه‌های استان البرز برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
۱,۸۰۰	۷,۲۰۰	۶,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	تصفیه خانه	۲۰		نظرآباد	۱۲۴۵۰	واحد مسکونی	ایجاد تصفیه خانه و شبکه جمع آوری فاضلاب مسکن مهر	طراحی و ایجاد تصفیه خانه و شبکه جمع آوری فاضلاب مسکن مهر	اجرای طرحهای ایجاد سیستم فاضلاب شهرستانهای استان البرز	۱۵۰۳۰۰۲۵۰۱۲	شرکت آب و فاضلاب استان البرز	۱
۷,۲۰۰	۱,۰۸۰۰	۹,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	تصفیه خانه	۱۰		اشتهارد	۱	مورد	مطالعه تصفیه خانه و شبکه تصفیه آوری فاضلاب مسکن مهر	جمع آوری و انتقال و تصفیه فاضلاب شهر	جمع آوری و انتقال و تصفیه فاضلاب شهر	۱۵۰۳۰۰۲۵۰۳۲	شرکت آب و فاضلاب استان البرز	۲
۹,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	بازرگانی	۱۰		کرج	۳۰۰۰۰	متر مربع	کمک به اجرای زیر ساختهای نمایشگاه ها و پایانه های صادراتی بین المللی	ایجاد سایت نمایشگاه بین المللی و پایانه صادراتی استان البرز	ایجاد سایت نمایشگاه بین المللی و پایانه صادراتی استان البرز	۱۳۰۵۰۲۴۵۰۰۱	صنعت معدن و تجارت البرز	۳
۵,۷۶۰	۴,۸۰۰	۴,۰۰۰	۵۷,۰۰۰	ورزشی	۳۷		کرج	۲۰۰۰	متر مربع	احداث فضاهای سرپوشیده	احداث سالن ورزش های رزمی میانجاده	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۵۳۰۱	ورزش و جوانان	۴
۱,۴۰۰	۳,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲۳,۰۰۰	ورزشی	۴۳		اشتهارد	۲۳۰۰	متر مربع	احداث فضاهای سرپوشیده	تکمیل سالن ورزشی سرپوشیده بانوان	توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۵۳۰۱	ورزش و جوانان	۵

استان البرز

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان البرز														
۶	ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۳۱۰	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث چند منظوره گرمخانه	احداث فضاهای سرپوشیده	متر مربع	۱۳۰۰	کرج		۵	ورزشی	۲۹,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲,۵۰۰
۷	ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۳۱۰	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن ورزشی شهرک فرهنگیان	احداث فضاهای سرپوشیده	متر مربع	۱۳۰۰	نظرآباد		۵	ورزشی	۳۰,۰۰۰	۳,۶۰۰	۳,۰۰۰
۸	ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۰	احداث زمین چمن مصنوعی	احداث زمین چمن مصنوعی	احداث فضاهای روتاب	متر مربع	۱۰,۰۰۰	فردیس		۵	ورزشی	۳۰,۰۰۰	۳,۶۰۰	۳,۰۰۰
												جمع کل	۷۲,۰۰۰	۵۵,۹۰۰

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۸ - طرح و پروژه‌های استان خراسان جنوبی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
	۵۰۰		۵۰۰۰	خدمات بهزیستی	۰٪	فردوس	فردوس	۵۰۰	مترمربع	احداث و توسعه مراکز حمایتی	تجهیز مجتمع حمایتی شبانه روزی شهید مصطفی خمینی	ساختن ها، تاسیسات و تجهیزات مراکز حمایتی استان	ج ۱۳-۱۹ ج ۳۰-۱۹	اداره کل بهزیستی	۱
			۱,۲۰۰	خدمات بهزیستی	۰٪	طیس	طیس	۱۳۰	مترمربع	احداث و توسعه مراکز حمایتی	تکمیل مجتمع روستایی دشتفران	ساختن ها، تاسیسات و تجهیزات مراکز حمایتی استان	-	اداره کل بهزیستی	۲
	۳,۰۰۰		۳۰,۰۰۰	کشاورزی	۳۵٪	سربیشه	سربیشه	۱	میلیون مترمکعب در سال	تامین و انتقال آب کشاورزی	حفر و تجهیز چاه های کشاورزی	حفر و تجهیز چاه کشاورزی	ج ۱۱-۲۰ ج ۱۱-۲۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۳
	۳,۱۸۰		۳۱,۸۰۰	مسکونی	۷۵٪	بیرجند	بیرجند	۶۸	واحد سازمانی	احداث خانه های سازمانی کارکنان دولت	احداث ۶۸ واحد خانه سازمانی	احداث ۲۰۰ واحد خانه سازمانی	ج ۱۰-۹۰ ج ۱۰-۹۰	اداره کل راه و شهرسازی	۴
				فرهنگی و هنری	۱۰۰٪	نهبندان	نهبندان	۲۹۵	مترمربع	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	سالن مجتمع فرهنگی نهبندان	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	ج ۱۳-۳۰ ج ۳۳-۱۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵
				فرهنگی و هنری	۱۰۰٪	فردوس	فردوس	۲۶۰۰	میلیون ریال	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	سالن مجتمع فرهنگی فردوس	احداث و تکمیل مجتمع های فرهنگی و هنری در سطح استان	ج ۱۵-۳۰ ج ۲۲-۱۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶

پیش سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
				فرهنگی و هنری	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند		میلیون ریال	احداث و تکمیل مجتمع‌های فرهنگی و هنری در سطح استان	سالن مجتمع فرهنگی گلاباگ بیرجند	-	-	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷
				فرهنگی و هنری	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۳۰	میلیون ریال	تکمیل، تعمیر و تجهیز مجتمع‌های فرهنگی و هنری در سطح استان	سالن مجتمع فرهنگی قاین	-	-	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸
			۲۵	آموزشی	۱۰۰٪	سربیشه	سربیشه	۳۱۲۰-۸۵۰	عرصه- اعیان	احداث فضاهای آموزشی	مرکز خود اشتغالی قدیم مود سربیشه	-	-	اداره کل فنی و حرفه ای	۹
			۲۵	آموزشی	۱۰۰٪	سربیشه	سربیشه	۸۲۱-۳۰۵	عرصه- اعیان	احداث فضاهای آموزشی	مرکز خود اشتغالی قدیم سلم آباد سربیشه	-	-	اداره کل فنی و حرفه ای	۱۰
			۲۵	آموزشی	۱۰۰٪	نهبندان	نهبندان	۱۴۱۱-۳۶۷	عرصه- اعیان	احداث فضاهای آموزشی	مرکز خود اشتغالی قدیم خوارشرف نهبندان	-	-	اداره کل فنی و حرفه ای	۱۱
			۲۵	آموزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۴۵۳۰- ۲۰۰۰	عرصه- اعیان	احداث فضاهای آموزشی	مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی بیرجند	-	-	اداره کل فنی و حرفه ای	۱۲
			۳۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۶۰٪	قائن	قائن	۱۱۷	هکتار	توسعه و نگهداری پارکهای جنگلی	احداث، توسعه و نگهداری و تجهیز پارک جنگلی قاین	جنگلکاری، توسعه فضای احداث سبز و پارکهای جنگلی	۱۳۰۶۰۰۲ ج ۰۰۱	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۳

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
								استان خراسان جنوبی							
	۱,۳۰۰	۱,۳۰۰	۲۶,۰۰۰	گردشگری	۳٪	طیس	طیس	۲۰	هکتار	توسعه و نگهداری تکه های پارکهای جنگلی	احداث، توسعه و نگهداری و تجهیز پارک جنگلی دهبوک طیس	جنگلکاری، توسعه فضای سبز و احداث پارکهای جنگلی	۱۳۰۶۰۰۲ ج ۰۰۱	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۴
	۵۰۰	۵۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۸۰٪	خوسف	خوسف	۵۹۷۷	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ساختمان مجتمع آب درمانی آبگرم لوت	شناسایی، امکان سنجی و ایجاد زیرساخت های مورد نیاز قطب ها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۵
	۵۰۰	۵۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۳۰٪	زیرکوه	زیرکوه	۲۲۰۰	مترمربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	کمپ کوپرتورودی همات آباد	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۶
	۲۰۰	۲۰۰	۲,۰۰۰	گردشگری	۸۳٪	سربیشه	سربیشه	۸۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	مجتمع آبدرمانی آبترش سربیشه	شناسایی، امکان سنجی و ایجاد زیرساخت های مورد نیاز قطب ها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷
	۱۰۰	۱۰۰	۱,۰۰۰	صنایع دستی	۹۰٪	قائن	قائن	۱	کارگاه	احداث مراکز صنایع دستی	سوله آموزشی صنایع دستی روستای خرم آباد	احداث مراکز صنایع دستی	۴۰۳۰۲ ج ۰۰۹	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۸

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۵۰۰	۵۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰٪	سرایان	سرایان	۷۴۲۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری	کمپ نجوم سه قلعه	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه‌های طبیعی و مذهبی تاریخی و مدرن در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۹
	۱۰۰	۱۰۰	۱,۰۰۰	گردشگری	۸۰٪	خوسف	خوسف	۴۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری	طرح گردشگری روستای آرک	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه‌های طبیعی و مذهبی تاریخی و مدرن در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۰
			۰	گردشگری	۱۰۰٪	سربیشه	سربیشه	۸۶۷	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری	طرح گردشگری روستای ماخونیک	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه‌های طبیعی و مذهبی تاریخی و مدرن در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۱
				گردشگری	۱۰۰٪	سرایان	سرایان	۵۴۱	مترمربع	مرمت خانه‌های تاریخی	خانه تاریخی حسام‌الدیوان	مرمت بناهای تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲ ج ۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۲
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۶۰٪	سرایان	سرایان	۵۸۲	مترمربع	مرمت خانه‌های تاریخی	خانه تاریخی بزدانی	مرمت بناهای تاریخی	۱۷۰۴۰۰۲ ج ۰۰۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۳

استان خراسان جنوبی

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
		۴۰۰	۴,۰۰۰	گردشگری	۴۰٪	فردوس	فردوس	۱۴۰۰	مترمربع	های تاریخی	خانه تاریخی فرانسه	مرمت بناهای تاریخی	-	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۴
		۳۰۰	۳,۰۰۰	گردشگری	۲۰٪	بیرجند	بیرجند	۴۱۰	مترمربع	های تاریخی	خانه تاریخی راجی فرد	مرمت بناهای تاریخی	-	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۵
		۲۵۰	۲,۵۰۰	گردشگری	۲۰٪	بیرجند	بیرجند	۲۸۱	مترمربع	خانه تاریخی	کوزه گران	مرمت بناهای تاریخی	-	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۶
		۲۰۰	۲,۰۰۰	گردشگری	۳۰٪	درمیان	درمیان	۹۷۲	مترمربع	های تاریخی	خانه تاریخی مسینانی	مرمت بناهای تاریخی	-	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۷
		۲۰۰	۲,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰٪	درمیان	درمیان	۲۹۱۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	منطقه نمونه گردشگری درختی و آسپایان	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۱۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۸
				گردشگری	۱۰۰٪	سرایان	سرایان	۱۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری مصعبی کریمو	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های گردشگری طبیعی، تاریخی و مذهبی در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۹

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
				گردشگری	۱۰۰٪	درمیان	درمیان	۲۴۶۴	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری روستای فورگ	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۱۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰
	۲۰۰		۲۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۰,۱۰۴	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری بوذرجمهر قاین	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۱۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۱
				گردشگری	۱۰۰٪	قائن	قائن	۹۴۷	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری روستای زؤل	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۲۹	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۲
	۱۰۰		۱۰,۰۰۰	گردشگری	۹۰٪	بیرجند	بیرجند	۲۹۰۴	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری بند امیرشاه	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۳
				گردشگری	۹۰٪	فردوس	فردوس	۴۵۷۶	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری باغستان	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۴
	۲۰۰		۲۰,۰۰۰	گردشگری	۸۰٪	بیرجند	بیرجند	۲۳۶۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری آبشار گیوک	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ ج ۰۲۹	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۵

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
			۵۰۰	گردشگری	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۱۰۵	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری نصرآباد	اجرای طرح هادی روستایی	۱۵۰۲۰۱۲ج۰۵۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۶
		۲۵۰	۲۵۰۰	گردشگری	۲۰٪	نهبندان	نهبندان	۳۲۱۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری کوه های مینیاتوری	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۷
		۲۰۰	۲۰۰۰	گردشگری	۵۰٪	بشرویه	بشرویه	۶۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	کمپ گردشگری بشرویه	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به امکانات گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۸
			۱۰۰۰۰	گردشگری	۶۰٪	قائن	قائن	۱۲۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	طرح گردشگری افسین	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی و مذهبی در سطح استان	۳۰۲۲۸ج۰۲۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۹
		۴۰۰	۸۰۰۰۰۰	ورزشی	۲۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۹۵۰	متر مربع	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی رویاز	استخر سرپوشیده مهرشهر بیرجند	احداث فضاهای ورزشی چند منظوره	۱۷۲۰۰۴ج۰۱۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰
				ورزشی	۷۰٪	خوسف	خوسف	۱۴۰۰	متر مربع	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	استخر خوسف	احداث، توسعه، تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ج۰۵۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴۱

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
				ورزشی	۹۵٪	سربیشه	سربیشه	۱۴۰۰	متر مربع	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث و تجهیز استخر سرپوشیده سربیشه	احداث ، توسعه ، تکمیل و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ج ۰۲۲	اداره کل ورزش و جوانان	۴۲
				ورزشی	۳۵٪	فردوس	فردوس	۲۰۵۱	متر مربع	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی فردوس	احداث ، توسعه ، تکمیل و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ج ۰۰۹	اداره کل ورزش و جوانان	۴۳
				ورزشی	۱۰۰٪	قائن	قائن	۹۰۰	متر مربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن اتحاد چاهک موسسویه	احداث ، توسعه ، تکمیل و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	۳۰۵۰۱ ج ۰۳۱	اداره کل ورزش و جوانان	۴۴
				ورزشی	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۵۰۰	متر مربع	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	زمین چمن مصنوعی مجموعه ورزشی آفریز	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ج ۰۰۹	اداره کل ورزش و جوانان	۴۵
				ورزشی	۱۰۰٪	طبس	طبس	۱۵۰۰	متر مربع	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تعمیر و بهسازی استخر فجر طبس	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۴۶
				ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۰۰۰	متر مربع	احداث ، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تعمیر و بهسازی سالن حجاب بیرجند	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۴۷

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
				ورزشی	۴۰٪	بیرجند	بیرجند	۲۰۵۰	متر مربع	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی مهرشهر بیرجند			اداره کل ورزش و جوانان	۴۸
				ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۳۰۰	متر مربع	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	پایگاه قهرمانی شهید سردی	احداث فضاهای ورزشی چند منظوره	۱۰ ج ۱۷۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۹
				ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۵۰۰	متر مربع	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	سالن ورزشی کاریز- نوفرست	توسعه زیرساختهای ورزشی	۳۰۵۰۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵۰
				ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۵۰۰	متر مربع	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	زمین مصنوعی کاریز نوفرست	توسعه زیرساختهای ورزشی	۳۰۵۰۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵۱
				ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۴۰۰	متر مربع	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	سالن ورزشی شهدای امیرآباد	توسعه زیرساختهای ورزشی	۳۰۵۰۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵۲
				ورزشی	۱۰۰٪	فردوس	فردوس	۱۵۰۰	متر مربع	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	زمین چمن شماره ۱ مجموعه شهید درخشان	-		اداره کل ورزش و جوانان	۵۳

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
				ورزشی	۱۰۰٪	فردوس	فردوس	۱۵۰۰	متر مربع	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	زمین چمن شماره ۲ مجموعه شهید درخشان	-		اداره کل ورزش و جوانان	۵۴
				ورزشی	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۴۰۰	متر مربع	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	سالن ورزشی شهید بهشتی	-		اداره کل ورزش و جوانان	۵۵
				ورزشی	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۵۰۰	متر مربع	احداث ، تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی	پیست دوومیدانی شهید امین زاده	-		اداره کل ورزش و جوانان	۵۶
				ورزشی	۱۰۰٪	قائن	قائن	۱۹۵۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی روباز - احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	سالن چند منظوره لقمان حکیم تیغدر	احداث فضاهای ورزشی	۳۰۵۰۸.۵۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵۷
			۸۰۰,۰۰۰	آموزشی	۰٪	بیرجند	بیرجند	۴۰۰۰	مترمربع	تامین فضاهای کمک آموزشی	خوابگاه ۲۰ نفره برادران	-	-	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۵۸
			۴۰۰,۰۰۰	آموزشی	۰٪	بیرجند	بیرجند	۱۵۰۰	مترمربع	تامین فضاهای کمک آموزشی	خوابگاه متاهلین	-	-	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۵۹
			۸۰۰,۰۰۰	آموزشی	۰٪	بیرجند	بیرجند	۵۰۴۰	مترمربع	تامین فضاهای کمک آموزشی	خوابگاه دانشجویان دانشکده های اقماری	-	-	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۶۰

پیش سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان خراسان جنوبی															
			۶,۰۰۰	آموزشی	۰٪	بیرجند	بیرجند	۸۰۰	مترمربع	تأمین فضاهای کمک آموزشی	احداث پوفه سازمان مرکزی	-	-	دانشگاه عوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۶۱
		۲,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۳۷٪	بیرجند	بیرجند	۱۳۷۵	مترمربع	کمک به توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل استخر سرپوشیده دانشگاه	-	-	دانشگاه عوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۶۲
			۱۲۰,۰۰۰	تحقیقاتی	۴٪	بیرجند	بیرجند	۷۷۷۰	مترمربع	تأمین فضاهای پژوهشی	احداث پژوهشگاه دکترا ناصح	-	-	دانشگاه عوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۶۳
		۵۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰٪	بیرجند	بیرجند	۲۵۰	مترمربع	کمک به توسعه فضاهای ورزشی	تجهیز سالن نشاط	-	-	دانشگاه عوم پزشکی و خدمات درمانی بیرجند	۶۴
۱۰,۰۰۰	۱۳,۷۰۰	۳۷,۲۸۰	۹۱۰,۶۰۰												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۲۹ - طرح و پروژه‌های استان خراسان شمالی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربرد پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه ۹۸ سال اول	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی
	پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹												
۱	۳۹,۶۷۱	۱۳۲,۲۳۷	۱۳۲,۲۳۷	تامین آب	۰	بخورد	بخورد	۲۲۰	هزار نفر	آبرسانی به جمعیت بهره بردار در شهرهای کوچک	تکمیل طرح آبرسانی به شهر بخورد از سد شیرین دره به روش BOT	آبرسانی به شهرهای استان	۱۳۰۷۰۰۲ع۱۰۲	شرکت آب و فاضلاب شهری
۲	۱۲,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	فرهنگی ورزشی	۴۵	بخورد	بخورد	۲۶۷۸	مترمربع	های امداد و نجات استان	مجموعه فرهنگی ورزشی شهدای هلال احمر	احداث مجموعه فرهنگی ورزشی شهدای هلال احمر	۱۷۰۲۰۰۴ع۰۵۰	جمعیت هلال احمر
۳	۱۳,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۵۰	فاروج	فاروج	۱۵۰۰	مترمربع	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	تکمیل استخر سر پوشیده	احداث، تکمیل ل و تجهیز استخر سر پوشیده در استان	۱۷۰۲۰۰۴ع۰۴۰	اداره کل ورزش و جوانان
۴	۱۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۴۵	گرمه	گرمه	۱۵۰۰	مترمربع	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	تکمیل استخر سر پوشیده	احداث، تکمیل ل و تجهیز استخر سر پوشیده در استان	۱۷۰۲۰۰۵ع۰۴۰	اداره کل ورزش و جوانان
۵	۵۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	جمع آوری فاضلاب	۲۰	بخورد	بخورد	۱۹	میلیون متر مکعب	استفاده بهینه از پساب شهر بخورد	احداث کانال مسیل و استخر پساب فاضلاب بخورد	بازگشایی و ساماندهی رودخانه های داخلی استان	ع۰۱۶ ۱۳۰۷۰۰۵	شرکت آب منطقه ای
۶	۱۳,۵۰۰	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	بخورد	بخورد	۱۴۵۰	۱	توسعه اماکن ورزشی در راستای توسعه ورزش همگانی	تکمیل استخر سر پوشیده	استخر سر پوشیده	نیمه تمام قبل سال ۱۳۹۰ از محل صرفه جویی	اداره کل جهاد کشاورزی

استان خراسان شمالی

بیش بینی سایه های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربرد پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
			۶,۰۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۴۰۰۰	متر	افزایش تولیدات دامی	گاز کشی	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۷
			۱,۵۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۳۳۰۰	متر	افزایش تولیدات دامی	فنس کشی دور مجتمع	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۸
			۴,۰۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۱۲,۰۰۰	متر	افزایش تولیدات دامی	جدول گذاری	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۹
			۱,۹۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۱۹۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختمان دامپزشکی	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۰
			۳,۵۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۸۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	انبار علوفه	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۱
			۳,۳۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۱,۶۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختمان قرنطینه	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۲
			۵,۰۰۰	کشاورزی	۵۵	بخورد	بخورد	۶,۲۵۰	متر	افزایش تولیدات دامی	شبکه فاضلاب	مجتمع قارلق	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳
			۱,۵۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۱۵۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختمان اداری	مجتمع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۴
			۱,۳۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۱۲۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختمان دامپزشکی	مجتمع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۵
			۳,۵۰۰	کشاورزی	۰	بخورد	بخورد	۷۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختمان انبار	مجتمع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۶
			۲,۵۰۰	کشاورزی	۸۲	بخورد	بخورد	۷۰۵	متر	افزایش تولیدات دامی	تکمیل شبکه آبرسانی	مجتمع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۷
			۵,۰۰۰	کشاورزی	۲۰	بخورد	بخورد	۵,۶۷۰	متر	افزایش تولیدات دامی	تکمیل شبکه فاضلاب	مجتمع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۸

استان خراسان شمالی

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربرد پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	بیش بینی سالیانه	۱۳۹۹													
استان خراسان شمالی															
		۷۵۰	۲,۵۰۰	کشاورزی	۸۴	بجنورد	بجنورد	۱۱۴۵	متر	افزایش تولیدات دامی	اجرای زیر سازی خیابان تکمیل جدول گذاری	مجموع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۹
		۱,۲۵۰	۴,۵۰۰	کشاورزی	۰,۵	بجنورد	بجنورد	۱۳۶۶۴	متر	افزایش تولیدات دامی	تکمیل جدول گذاری	مجموع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۰
		۱,۶۵۰	۵,۵۰۰	کشاورزی	۰	بجنورد	بجنورد	۷۳۳۵	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	آسفالت معابر	مجموع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۱
		۶۰۰	۲,۰۰۰	کشاورزی	۰	بجنورد	بجنورد	۳۵۰۰	متر	افزایش تولیدات دامی	فنس کشی دور مجتمع	مجموع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۲
		۱۸۰	۶۰۰	کشاورزی	۰	بجنورد	بجنورد	۱۳۰۰۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	اجرای فضای سبز	مجموع بنگه قلعه	۱۳۰۶۰۱۰۴۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۳
		۶۰	۲۰۰	کشاورزی	۹۰	اسفراین	اسفراین	۳۵۰	متر	افزایش تولیدات دامی	تکمیل فنس کشی دور مجتمع	مجموع عباس آباد	۱۳۰۶۰۱۱۴۰۰۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۴
		۵۷۰	۱,۹۰۰	کشاورزی	۰	اسفراین	اسفراین	۱۹۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختن دامپروری	مجموع عباس آباد	۱۳۰۶۰۱۲۴۰۰۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۵
		۱,۱۶۰	۴,۲۰۰	کشاورزی	۲۰	اسفراین	اسفراین	۸۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	انبار علوفه	مجموع عباس آباد	۱۳۰۶۰۱۳۴۰۰۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۶
		۱,۶۵۰	۵,۵۰۰	کشاورزی	۰	اسفراین	اسفراین	۱۶۰۰	متر مربع	افزایش تولیدات دامی	ساختن قریظینه	مجموع عباس آباد	۱۳۰۶۰۱۴۴۰۰۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۷
		۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	اسفراین	اسفراین	۸۰۰	متر	افزایش تولیدات دامی	آسفالت کشتی	مجموع عباس آباد	۱۳۰۶۰۱۵۴۰۰۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۸
		۱۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۶۰	بجنورد	بجنورد	۵۰	هکتار	افزایش سرانه فضای سبز	احداث پارک طبیعت پردیسان بابا امان	مجموع عباس آباد	۴۰۹۰۴۰۱۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۹
۰	۵۰,۰۰۰	۲۱۴,۳۱۱	۸۸۱,۰۳۷						جمع کل						

جدول شماره ۳۰ - طرح و پروژه‌های استان گلستان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان گلستان															
	۵,۲۵۰	۵,۲۵۰	۳۵,۰۰۰	گردشگری	۱۵	ترکمن	ترکمن	۳۵	هکتار	احداث و توسعه زیرساختی گردشگری	سالم سازی ساحل بندر ترکمن	سایماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۱۸	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی	۱
	۴۵۰	۴۵۰	۳,۰۰۰	گردشگری	۹۰	آزادشهر	آزادشهر	۸۰۰	متر مربع	حفظ و نگهداری بنای تاریخی	بازسازی، ترمیم و مرمت کاخ خوش بیلاق	سایماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۱۷	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی	۲
	۱,۸۰۰	۱,۸۰۰	۱۲,۰۰۰	گردشگری	۶۰	بندرگز	بندرگز	۵	هکتار	احداث و توسعه زیرساختی گردشگری	ایجاد زیر ساخت های گردشگری ساحل نوکنده	سایماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۱۸	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی	۳
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	گردشگری	۱۰	دلند	رامیان	۵	هکتار	احداث و توسعه زیرساختی گردشگری	ایجاد زیر ساختهای گردشگری دلند	سایماندهی، بازسازی و آماده سازی مجموعه های گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۱۸	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی	۴
	۴,۵۰۰	۴,۵۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۲۰	جلین	گرگان	۹۱۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری درجه ۳ جلین	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵
	۳,۷۵۰	۳,۷۵۰	۲۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۷	نوکنده	بندرگز	۱۳۱۲	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مجتمع فرهنگی و هنری درجه ۳ خان ببین	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶
	۳,۷۵۰	۳,۷۵۰	۲۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۶۵	خان ببین	رامیان	۱۳۸۶	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری درجه ۳ خان ببین	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷
	۴,۵۰۰	۴,۵۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۰	گالیکش	گالیکش	۲۲۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی و هنری گالیکش	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸
	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	علی آباد	علی آباد	۴۵۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای رفاهی و آموزشی	توسعه پایگاه فرهنگیان سطح استان	احداث، توسعه و تکمیل ساختمان اداری	۱۰۰۲۰۵۴۰۱۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۹
۰	۴۱,۲۵۰	۴۱,۲۵۰	۲۷۵,۰۰۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۱ - طرح و پروژه‌های استان قزوین برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذار	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	قزوین	قزوین	۳۴۳۴	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل مجموعه فرهنگی ورزشی کارگران شهرستان قزوین	احداث سالن های ورزشی کارگران استان قزوین	۱۷۰۲۰۰۴۰۹۶	اداره کل تعاون کاروفراه اجتماعی	۱
۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۰	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	خدمات بهزیستی	۳۰	قزوین	قزوین	۳۱۲۸	مترمربع	افزایش فضاهای درمانی	احداث فاز یک مرکز جامع توانبخشی شهر قزوین	احداث فاز یک مرکز جامع توانبخشی شهر قزوین	۱۹۰۴۰۰۳۳۰۱۰	اداره کل بهزیستی استان قزوین	۲
-	-	۵,۴۰۰	۱۸,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۷۰	قزوین	قزوین	۷۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	آکادمی فوتبال قزوین	تکمیل زمین چمن مصنوعی منبدر	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۳
-	-	۱,۸۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	قزوین	قزوین	۳۱۲۳/۰۳	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	هتل ورزش	تعمیرات اساسی هتل ورزش قزوین	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۵	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۴
-	-	۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	قزوین	قزوین	۱۰۴۴/۹	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر غدیر	تعمیرات اساسی استخرهای سرپوشیده ی استان قزوین	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۵
-	-	۲,۱۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	تاکستان	تاکستان	۱۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر بوستان	تعمیرات اساسی استخرهای سرپوشیده ی استان قزوین	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۶
۲,۱۰۰	-	۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	بوئین زهرا	بوئین زهرا	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر بوئین زهرا	تعمیرات اساسی استخرهای سرپوشیده ی استان قزوین	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۷
-	-	۱,۲۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	تاکستان	تاکستان	۱۸۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن امام خمینی تاکستان	تعمیر و بازسازی سالن امام خمینی تاکستان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۸

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذار ی مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
-	-	۹۰۰	۳۰۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	تاکستان	تاکستان	۱۲۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن بخت تاکستان	تعمیر و بازسازی سالن بخت تاکستان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۹
-	۹۰۰	۰	۳۰۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	الوند	البرز	۱۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن بخت الوند	تعمیر و بازسازی سالن بخت الوند	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۶	اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین	۱۰
۱۶۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	تصفیه فاضلاب	۵۵	شریفیه	البرز	۶۸۰۰۷	واحد مسکو نی	افزایش جمعیت تحت پوشش تأسیسات فاضلاب	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شریفیه، نصرت آباد و مهرگان	ایجاد و توسعه تأسیسات فاضلاب شهرهای استان	۱۵۰۲۰۰۲۰۵۴	شرکت آب و فاضلاب استان قزوین	۱۱
۱۵۴۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۱,۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰	تصفیه فاضلاب	۱۰	اقبالیه	قزوین	۶۶	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تأسیسات فاضلاب	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان قزوین	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان قزوین	۱۵۰۲۰۰۲۰۵۴	شرکت آب و فاضلاب استان قزوین	۱۲
۱۵۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	تصفیه فاضلاب	۱۵	اسفرورین	تاکستان	۲۰	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تأسیسات فاضلاب	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان تاکستان	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان تاکستان	۱۵۰۲۰۰۲۰۵۴	شرکت آب و فاضلاب استان قزوین	۱۳
۱۱۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰,۰۰۰	تصفیه فاضلاب	۴۰	ضیاءآباد	تاکستان	۱۴	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش تأسیسات فاضلاب	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان تاکستان	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای شهرستان تاکستان	۱۵۰۲۰۰۲۰۵۴	شرکت آب و فاضلاب استان قزوین	۱۴
۱۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۰	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۸۸	اوج	اوج	۱	سد	افزایش سطح زیر کشت زمینهای آبی	سدخاکی چنگوره	سدخاکی چنگوره	۱۳۰۷۰۰۳۰۳۷	سازمان جهاد کشاورزی	۱۵
۵۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۴۰	تاکستان	تاکستان	۱	سد	افزایش سطح زیر کشت زمینهای آبی	سدخاکی شاکین	سدخاکی شاکین	۱۳۰۷۰۰۳۰۳۷	سازمان جهاد کشاورزی	۱۶
۱,۵۵۰	۱,۰۰۰	۰	۸,۵۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	تاکستان	تاکستان	۱۴۰۰۰۰	مترمربع	افزایش میزان تولید نهال	نهادستان سبحان	جنگلکاری توسعه جنگل احداث و تجهیز بارکهای جنگلی	۱۳۰۶۰۰۲۰	اداره کل منابع طبیعی	۱۷
۱۷۰۰	۱۰۰۰	۰	۹۰۰۰	کشاورزی	۴۰	بوئین زهرا	بوئین زهرا	۱۰۰۰۰۰	مترمربع	افزایش میزان تولید نهال	نهادستان میلاد	تثبیت شن و بیابانزایی	۱۳۰۶۰۰۳۰۱۰۰	اداره کل منابع طبیعی	۱۸

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذار ی مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیجه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	شماره
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان قزوین															
۳۰۰۰۰	۳۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	گردشگری	۶۰	منطقه الموت	قزوین	۱۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای گردشگری	لااله الموت(الزری اتمی)	تمک و ساماندهی زیرساخت های گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان قزوین	۱۹
.	.	۹۰۰	۳۰۰۰	گردشگری	۷۰	بوئین زهرا	بوئین زهرا	۲۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای گردشگری	کمپ گردشگری بوئین زهرا	تکمیل و تجهیز کمپ گردشگری بوئین زهرا	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان قزوین	۲۰
۴۱۴۶۰۰	۴۴۰۹۵۰	۵۹۰۰۰۰	۳۰۴۸۵۰۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال **جدول شماره ۳۲ - طرح و پروژه‌های استان قم برنامه مشارکت عمومی - خصوصی**

برآورد اعتبار تبصره ۱۹		پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹															
استان قم																
	۱۵۰۰۰		۱۵۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	قم	قم	۲۵۰۰	مترمربع	احداث فضای سرپوشیده	احداث سالن غیرتوتی (بودیسان)	احداث فضاهای ورزشی		ورزش و جوانان	۱
	۶۰۰۰		۶۰۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	قم	قم	۲۵۰۰	مترمربع	بازسازی فضای سرپوشیده	سالن غیرتوتی (آبیر)	بازسازی و تجهیز فضاهای ورزشی		ورزش و جوانان	۲
	۳۰۰۰		۳۰۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	قم	قم	۱۶۰۰	مترمربع	بازسازی فضای سرپوشیده	مهمانسرای شهید چیریان	بازسازی و تجهیز فضاهای ورزشی		ورزش و جوانان	۳
۰	۲۴,۰۰۰	۰	۲۴,۰۰۰	۸۰,۰۰۰												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۳ - طرح و پروژه‌های استان اردبیل برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۶,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	آموزشی	۴۴	پارس آباد	پارس آباد	۵,۵۰۰	متر مربع	احداث فضای آموزشی	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشاورزی پارس آباد	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵پ۰۱	اداره کل آموزش فنی حرفه‌ای	۱
۰	۰	۱,۱۰۰	۴,۰۰۰	آموزشی	۸۵	نمین	نمین	۲,۵۴۴	متر مربع	احداث فضای آموزشی	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای چوارشهرک صنعتی	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵پ۰۱	اداره کل آموزش فنی حرفه‌ای	۲
۰	۱۰,۰۰۰	۸,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	آموزشی	۷	اردبیل	اردبیل	۳,۰۲۴	متر مربع	احداث فضای آموزشی	احداث مرکز ستجش مهارت کارآموزان اردبیل	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵پ۰۱	اداره کل آموزش فنی حرفه‌ای	۳
۰	۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۶۰	اردبیل	اردبیل	۲,۰۰۰	متر مربع	بهسازی	بهسازی استخر شهید رجب زاده	احداث فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴پ۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۴
۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	اردبیل	اردبیل	۲,۰۰۰	متر مربع	بهسازی	بهسازی مجموعه ورزشی ۱۷ شهریور	احداث فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴پ۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۵
۰	۳۱,۵۰۰	۴۹,۱۰۰	۲۶۹,۰۰۰												
جمع کل															

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۴ - طرح و پروژه‌های استان تهران برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	تامین آب	۱۰	-	سطح استان	۱	پروژه	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	تامین و انتقال آب به واحدهای صنعتی-خدماتی شرق استان تهران	تامین و انتقال آب به واحدهای صنعتی-خدماتی شرق استان تهران	۱۳۰۴۰۱۱۵۰۰۷	شرکت آب منطقه‌ای تهران	۱
		۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	تامین آب	۹۰	ری	ری	۲	پروژه	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	آبرسانی به شهرک صنعتی شمس آباد	صنعتی شمس آباد	۱۳۰۴۰۱۱۵۰۱۹	شرکت آب منطقه‌ای تهران	۲
		۱,۴۹۵	۴,۹۸۵	تامین آب	۵	-	سطح استان	۳	پروژه	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	نگهداری و بهره برداری از سامانه انتقال آب از جنوب تهران به رباط کریم	طرح‌های کوچک تامین و انتقال آب (کد قبل ۴۰۲۰۱۰۹۳۰)	۱۳۰۷۰۰۶۰۱۹	شرکت آب منطقه‌ای تهران	۳
		۷,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	تصفیه خانه	۲	فیروزکوه	فیروزکوه	۴	پروژه	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	اجرای سیستم انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان فیروزکوه	اجرای سیستم جمع آوری، انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان فیروزکوه	۱۵۰۳۰۲۰۰۵	شرکت آب و فاضلاب استان	۴
	۱۸,۴۷۸	۱۸,۴۷۸	۱۲۳,۱۸۹	تصفیه خانه	۶۰	پیشوا	پیشوا	۶۵,۰۰۰	هزار نفر	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	اجرای سیستم انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان پیشوا	جمع آوری، انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان پیشوا	۱۵۰۳۰۲۰۰۳۲	شرکت آب و فاضلاب استان	۵
	۷۲,۳۰۰	۱۲,۳۰۰	۲۸۲,۰۰۰	تصفیه خانه	۲	دماوند	دماوند	۱	پروژه	افزایش جمعیت تحت پوشش فاضلاب	اجرای سیستم انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان دماوند	جمع آوری، انتقال تصفیه و دفع فاضلاب شهرستان دماوند	۱۵۰۳۰۲۰۰۹	شرکت آب و فاضلاب استان	۶
	۱۰,۰۰۰	۸,۱۴۸	۶۰,۴۹۵	کساورزی	۸,۱	ملارد	ملارد	۱۲	هکتار	تجهیز نهالستان دولتی	ایجاد و تجهیز نهالستان ملارد	ایجاد و تجهیز نهالستان های استان	۱۳۰۶۰۲۰۰۳۴	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۷

استان تهران

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۳	۶۸,۳۲۵	کشاوری	۲۸۸	دماوند	دماوند	۱۲	هکتار	تجهیز نهالستان دولتی	ایجاد و تجهیز نهالستان دماوند	ایجاد و تجهیز نهالستان های استان	۱۳۰۶۰۳۰۳۴	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۸
		۳,۵۵۷	۱۱,۸۵۸	تامین آب	۶۴	-	سطح استان	۲۵,۰۲۲	هکتار	بهبود روشهای آبیاری	بهبود روشهای آبیاری و توسعه آبیاری تحت فشار	بهبود روشهای آبیاری و توسعه آبیاری تحت فشار	۱۳۰۶۰۱۳۵۳۵	اداره کل جهاد کشاورزی	۹
		۱۸,۹۶۷	۶۳,۳۲۵	کشاوری	۷۰	-	سطح استان	۱۴۰۵	هکتار	گلخانه	احداث گلخانه	احداث گلخانه	۱۳۰۶۰۰۵۰۰۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۰
		۹,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۰	ملارد	ملارد	۱۳۵۰	مترمربع	احداث فضای فرهنگی هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری شهرستان ملارد	احداث دو فرهنگسرا در استان تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۰۱۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱
		۳,۶۰۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	تهران	تهران	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث یک باب سالن ورزشی در بخش آفتاب مرتضی گرد	احداث و تکمیل ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۲
		۲۶,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	تهران	تهران	۴۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تخریب و بازسازی مجموعه ورزشی طبقاتی سمیه (جایازان قطع نخاعی) خیابان ۱۷ شهردور تهران	تخریب و بازسازی یک باب استخر در شهرستان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۰۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۳
		۱,۶۵۰	۵,۵۰۰	ورزشی	۵۰	شهرقدس	قدس	۸۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل زمین فوتبال چمن مصنوعی هفت جوی شهرقدس	احداث و تجهیز زمینهای ورزشی روستایی	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۴
		۱,۲۰۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۹۰	ورزمین	ورزمین	۱۱۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی حصار حسن بیگ ورزمین	-	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۵
			۲۵,۰۰۰	ورزشی	۰	اسلامشهر	اسلامشهر	۱۱۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی روستای بهرام آباد اسلامشهر	احداث و تکمیل ۷ باب فضای روبرای ورزشی در سطح استان	۳۰۵۰۱۵۱۲۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۶

استان تهران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
		۳,۷۵۰	۱۲,۵۰۰	ورزشی	۸۰	اسلامشهر	اسلامشهر	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی قلم آباد خشک اسلامشهر	احداث ۱۶ باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۵۱۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷
			۴,۵۰۰	ورزشی	۰	اسلامشهر	اسلامشهر	۸۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل زمین فوتبال چمن مصنوعی آبرین اسلامشهر	احداث ۷ باب زمین فوتبال چمن مصنوعی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴۵۵۰۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸
		۶,۶۰۰	۲۲,۰۰۰	ورزشی	۵۰	پاکدشت	پاکدشت	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی ابراهیم آباد پاکدشت	تکمیل شش باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۵۱۱۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۹
			۴,۰۰۰	ورزشی	۰	پاکدشت	پاکدشت	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی گلزار پاین	تکمیل شش باب سالن ورزشی در سطح استان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۵۱۱۵	اداره کل ورزش و جوانان	۲۰
	۱۰,۰۰۰	۳,۵۰۰	۴۵,۰۰۰	ورزشی	تعمیراتی	پیشوا	پیشوا	۲۵۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تعمیرات اساسی سالن و استخر ۱۵ خرداد پیشوا	تعمیر اماکن وفضای ورزشی سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴۵۴۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۱
	۱۸,۷۵۰	۱۸,۷۵۰	۱۲۵,۰۰۰	ورزشی	۳۵	تهران	تهران	۴۸۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مجتمع ورزشی طبیقاتی همیزه منطقه ۱۶ تهران	احداث ، توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی سرپوشیده شهرستان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۵۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۲۲
		۱۳,۸۰۰	۴۶,۰۰۰	ورزشی	نیمه تمام	فیروزکوه	فیروزکوه	۸۵۰۰	مترمربع	احداث، توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی کارگری فیروزکوه	حدات سالنهای ورزشی کارگری استان تهران	۱۷۰۲۰۰۴۶۵۰۸۵	اداره کل تعاون، کار ورقه اجتماعی استان	۲۳
		۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	خدمات بهریستی	۰,۹۲	ری	ری	۱۴۵۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضاهای حمایتی	تخریب و بازسازی مجتمع توان بخشی شبانه روزی شهید مخبر شهرستان تهران	تخریب و بازسازی مجتمع توان بخشی شبانه روزی شهید مخبر شهرستان تهران	۱۹۰۴۰۰۳۵۳۳۱	اداره کل بهریستی	۲۴

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
		۱۲۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰۰۵	پیشوا	پیشوا	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان پیشوا	احداث مجتمع فرهنگی و هنری در استان تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۲۶	اداره کل راه و شهرسازی	۲۵
		۱۴۰۱۰۰	۴۷۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰۰۵	کهریزک	ری	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث یک مجتمع فرهنگی هنری در کهریزک شهرستان ری	احداث مجتمع فرهنگی و هنری در استان تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۲۶	اداره کل راه و شهرسازی	۲۶
	۱۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰۰۵	شهریار	شهریار	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث فرهنگ سرا در شهریار	احداث فرهنگ سرا در شهریار	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۲۷	اداره کل راه و شهرسازی	۲۷
		۱۵۰۰۰	۵۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰۰۹۵	قدس	قدس	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرستان قدس	احداث ۲ فرهنگسرا در تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۱۶	اداره کل راه و شهرسازی	۲۸
			۴۵۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰	فرچک	فرچک	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث یک فرهنگسرا در شهرستان فرچک(با مشارکت شهرداری)	احداث مجتمع فرهنگی و هنری در استان تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۲۶	اداره کل راه و شهرسازی	۲۹
		۷۵۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰۰۷۲	ملارد	ملارد	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهرستان ملارد	احداث ۲ فرهنگسرا در تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۱۶	اداره کل راه و شهرسازی	۳۰
			۶۵۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰	ری	ری	۱۶۰۰	مترمربع	افزایش فضای فرهنگی	احداث یک مجتمع فرهنگی هنری در شهر ری	احداث مجتمع فرهنگی و هنری در استان تهران	۱۷۰۳۰۲۲۵۱۲۶	اداره کل راه و شهرسازی	۳۱
		۶۰۷۵۰	۲۲۵۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰۰۵	ری	ری	۶۳۴	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مرکز خدمات جامع سلامت اسلام آباد جاده نظامی	احداث ۲ مرکز بهداشتی روستایی در شهرستان ری	۱۶۰۱۰۰۲۰۵۱۲۷	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۲

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
		۷,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۱۲	جنوب تهران	تهران	۱۵۳۷	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تخریب و نوسازی مرکز جامع سلامت نعمت آباد	احداث، نوسازی و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۲۲	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۳
		۸,۴۰۰	۲۸,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۰۷	جنوب تهران	تهران	۶۴۶	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری ثلاث	احداث، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاه های بهداشتی و درمانی استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۲۶	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۴
		۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۹۷	جنوب تهران	تهران	۸۵۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری شهید آیت	احداث، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاه های بهداشتی و درمانی استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۲۶	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۵
			۱۷,۵۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	جنوب تهران	تهران	۵۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مرکز جامع سلامت جواد الرضا (ع)	احداث دوباب مرکز خدمات سلامت و پایگاه های سلامت در استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۳۴	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۶
			۱۷,۵۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	جنوب تهران	تهران	۵۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مرکز جامع سلامت جوادیه	احداث دوباب مرکز خدمات سلامت و پایگاه های سلامت در استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۳۴	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۷
		۲,۱۰۰	۷,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۹۸	جنوب تهران	تهران	۴۴۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	بازسازی مرکز خدمات جامع سلامت شهری دارانشاه امام رضا (ع)	احداث، تخریب و نوسازی مراکز و پایگاه های بهداشتی و درمانی استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۲۰۱۲۶	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۸

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
		۲,۲۵۰	۷,۵۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۹۵	اسلام شهر	اسلام شهر	۳,۰۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تکمیل مرکز بهداشتی قاصمیه اسلامشهر	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی در شهرستان اسلامشهر	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۱۱۳	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۳۹
			۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	گلشهر	اسلام شهر	۵۵۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مراکز خدمات جامع سلامت گلشهر	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی در شهرستان اسلامشهر	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۱۱۳	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۴۰
			۲۵,۰۰۰	بهداشتی و درمانی		تهران	تهران		مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مراکز جامع صاحب الزمان تهران	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی شهری شهرستان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۳۲۵	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۴۱
			۲۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی		تهران	تهران		مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مراکز جامع سلامت شهری امام حسن مجتبی (ع)	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی شهری شهرستان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۳۲۵	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۴۲
			۲۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی		تهران	تهران		مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مراکز جامع سلامت شهری چورگچی تهران	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی شهری شهرستان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۳۲۵	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۴۳
			۲۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی		شمیرانات	شمیرانات		مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تخریب و نوسازی مراکز خدمات جامع سلامت روستایی قشم	احداث مراکز خدمات جامع سلامتی روستایی شمیرانات	۱۶۰۱۰۰۲۰۵۱۱۰	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۴۴
		۸,۴۰۰	۲۸,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰,۰۵	تهران	تهران	۸۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تخریب و بازسازی مراکز جامع سلامت شهری ناصرینیا	احداث مراکز جامع سلامت شهری استان تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۵۳۰۴	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۴۵

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
		۶,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰۰۵	تهران	تهران	۵۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مرکز جامع سلامت شهری نظام مافی	احداث مراکز جامع سلامت شهری در غرب تهران	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۸	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۴۶
		۲,۱۰۰	۷,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰۰۷	گلستان	بهارستان	۱۱۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تخریب و بازسازی مرکز بهداشتی سیدالشهدا گلستان	بهداشتی درمانی سیدالشهدا(ع)	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۱۷	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۴۷
		۵,۴۰۰	۱۸,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰۰۴	بهارستان	بهارستان	۵۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	احداث مرکز جامع سلامت شهری شهید صبوری	تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهرستان های ملارد و شهریار	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۳	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۴۸
		۹,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰۰۷	ملارد	ملارد	۱۱۰۰	مترمربع	ایجاد فضای درمانی	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهید فهمیده	تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهرستان های ملارد و شهریار	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۳	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۴۹
		۷,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۵۰	ملارد	ملارد	۱۱۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	سالن طاقانی	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۰
		۶,۷۵۰	۲۳,۵۰۰	ورزشی	تعمیراتی	ورامین	ورامین	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	ورزشگاه شهید فتحی	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۱
		۷,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	تعمیراتی	تهران	تهران	۸۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	بازسازی زمین فوتبال چمن مصنوعی شهید خوراکیان تهران	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۲
			۱۰,۰۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۱۵۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مکان ورزشی جنب استخر کن	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۳

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
			۳۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۴۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مجموعه طبقاتی متقین تهران	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۴
			۳۸۰,۰۰۰	ورزشی	-	تهران	تهران	۴۰۰۰	مترمربع	بالا رفتن سرانه ورزشی و نزدیک شدن به استاندارد جهانی	احداث مجتمع ورزشی طبقاتی حجاب تهران	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۵
			۷۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	دماوند	دماوند	۲۵۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مجتمع ورزشی طبقاتی شهید مدنی دماوند	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۶
	۱۰,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	پاکدشت	پاکدشت	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن فستاق حاجی آباد پاکدشت	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۷
			۱۷,۵۰۰	ورزشی	۰	بومهن	پردیس	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	سالن شهرک طلائی بومهن	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۸
			۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	شهرری	ری	۶۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	خانه رزمی انور دولت آباد	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۵۹
			۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	شهرری	ری	۶۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	خانه زمیناستیک نادر دولت آباد	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۰
		۶,۷۵۰	۲۲,۵۰۰	ورزشی	۴۵	پیشوا	پیشوا	۱۱۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی یوسف رضا پیشوا	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۱
			۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۶۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث خانه رزمی دهنم	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۲
			۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۲۸۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث مجموعه طبقاتی عبدالوهاب	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۳

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان تهران															
			۲۷,۵۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۷۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی شماره ۵ استادیوم تختی تهران	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۴
			۱۰,۰۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۴۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	احداث زمین فوتبال چمن مصنوعی شماره ۳ استادیوم تختی تهران	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۵
			۱,۵۰۰	ورزشی	۰	تهران	تهران	۴۵,۰۰۰	مترمربع	احداث و تکمیل فضای ورزشی	مجموعه سوارکاری تختی	-	-	اداره کل ورزش و جوانان	۶۶
۰	۲۰۹,۵۲۸	۲۴۸,۱۹۸	۳,۲۵۰,۰۹۷												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۵ - طرح و پروژه‌های استان بوشهر برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
۰	۱۹,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	تامین آب	۰	بوشهر	بوشهر	۲۵۰۰	هزار مترمکعب	کشف و رفع نشت نامرئی شبکه توزیع	خرید تضمینی آب در بخش کاهش هدررفت آب در شهر بوشهر از طریق نشت یابی و رفع نشت	نوسازی شبکه آب شهرستان بوشهر	۱۵۰۳۰۰۳۰۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب شهری	۱
۰	۶,۳۰۰	۱۰,۰۰۰	۷۱,۰۰۰	تامین آب	۰	کنگان	کنگان	۱۹۰۰	هزار مترمکعب	کشف و رفع نشت نامرئی شبکه توزیع	بخش کاهش هدررفت آب در شهر کنگان از طریق نشتیابی و رفع نشت	نوسازی شبکه آب شهرستان کنگان	۱۵۰۳۰۰۴۰۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب شهری	۲
	۲۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۵	دشتستان	بازجان	۲۱۰۰۰	مترمربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث بیمارستان ۱۷ شهر بوزیر	احداث بیمارستان ۱۷ شهر بوزیر	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۴	دانشگاه علوم پزشکی	۳
	۶۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۰	بوشهر	بوشهر	۵۱۰۰	مترمربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث مراکز بیمارهای خاص	احداث مراکز بیمارهای خاص	۱۶۰۱۰۰۳۰۰۲	دانشگاه علوم پزشکی	۴
	۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۱۵	بوشهر	بوشهر	۲۰۰۰۰	مترمربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث بیمارستان جایگزین فاطمه	احداث بیمارستان جایگزین فاطمه	۱۶۰۲۰۰۴۰۲۰	دانشگاه علوم پزشکی	۵
	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۸۰	دیر	دیرستان	۱	پروژه	حفاظت میراث فرهنگی	مرمت و بازسازی قلعه بردستان	حفاظت و مرمت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶
		۵,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۰	دشتستان	دلوار	۲۳۲۹	متر مربع	احداث فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۰۲۰۱۳۲	اداره کل راه و شهرسازی	۷
	۳۳۱,۰۱۷	۳۷۶,۹۸۳	۲,۳۶۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۵	دشتستان	شبانکاره	۲۴۰۰	هکتار	ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی	ساختن شبکه آبیاری و زهکشی	ساختن شبکه آبیاری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۲۰۱۵۶	شرکت سهامی آب منطقه‌ای	۸
۰	۴۳۱,۳۱۷	۶۶۲,۹۸۳	۳,۷۲۱,۰۰۰												
جمع کل															

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۶ - طرح و پروژه‌های استان یزد برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۰,۵۰۰	۱,۵۰۰	۴۰,۰۰۰	آموزشی	۴۰	اشکدر	اشکدر	۲۴۸۷	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای اشکدر	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای اشکدر	۱۰۱۱۸۰۲۰۰۵ی	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۱
	۶,۲۰۰	۱,۰۰۰	۳۴,۰۰۰	آموزشی	۵۵	یزد	یزد	۱۸۳۵	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	تکمیل و تجهیز مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی یزد	تکمیل و تجهیز مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک	۱۰۱۱۸۰۲۰۰۵ی	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۲
	۳۶,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	آموزشی	۱۰	یزد	یزد	۱۸۳۱	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش هتلداری، گردشگری و توریستی یزد	بازسازی و تکمیل مرکز آموزش هتلداری، گردشگری و توریستی یزد	۱۰۱۱۸۰۲۰۰۵ی	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای یزد	۳
	۳۲,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	اداری	۱۴	یزد	یزد	۳۰۴	متر مربع	احداث و تکمیل ساختمان های اداری	مطالعه و احداث ساختمان های ثبت احوال استان یزد	تکمیل و احداث ساختمان های اداری ثبت احوال استان یزد	۰۰۲۱۰۰۴۰۳۷ی	اداره کل راه و شهرسازی استان یزد	۴
	۲,۵۰۰	۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۶۰	اردکان	اردکان	۴۰۲۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان اردکان	احداث و توسعه فضاهای رومار ورزشی کارگری استان یزد	۵۰۲۱۸۰۲۰۰۴ی	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یزد	۵
	۳,۰۰۰	۶۰۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۵۲	مهریز	مهریز	۳۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان مهریز	احداث و توسعه فضاهای رومار ورزشی کارگری استان یزد	۵۰۲۱۸۰۲۰۰۵ی	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یزد	۶
	۱,۹۰۰	۵۰۰	۸,۰۰۰	ورزشی	۸۵	ابرقوه	ابرقوه	۳۸۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث سالن چند منظوره مجموعه ورزشی کارگران شهرستان ابرکوه	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای چند منظوره ورزشی کارگری استان یزد	۱۰۲۱۷۰۲۰۰۴ی	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یزد	۷

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۳,۴۰۰	۲,۵۰۰	۵۲,۰۰۰	ورزشی	۲	میبد	میبد	۱۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث استخر سر پوشیده کارگران در شهرستان میبد	فضاهای سر پوشیده ورزشی کارگری استان یزد	۳۰۲۱۷۰۲۰۰۴ ی	تعاون کارورفاه اجتماعی استان یزد	۸
	۹,۰۰۰	۱,۵۰۰	۳۵,۰۰۰	ورزشی	۲	هرات	خانم	۱۶۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث سالن ورزشی کارگری در هرات	تکمیل سالنهای چند منظوره ورزشی کارگری استان یزد	۱۰۲۱۷۰۲۰۰۶ ی	تعاون کارورفاه اجتماعی استان یزد	۹
	۹,۰۰۰	۱,۵۰۰	۳۵,۰۰۰	ورزشی	۲	مرودست	خانم	۱۶۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث سالن ورزشی کارگری در مرودست	تکمیل سالنهای چند منظوره ورزشی کارگری استان یزد	۱۰۲۱۷۰۲۰۰۶ ی	تعاون کارورفاه اجتماعی استان یزد	۱۰
	۱۴,۰۰۰	۲,۵۰۰	۵۵,۰۰۰	ورزشی	۲	مهریز	مهریز	۱۵۵۶	متر مربع	افزایش سرانه فضای آموزشی	احداث استخر سر پوشیده کارگران در شهرستان مهریز	فضاهای سر پوشیده ورزشی کارگری استان یزد	۳۰۲۱۷۰۲۰۰۴ ی	تعاون کارورفاه اجتماعی استان یزد	۱۱
	۶۶,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۳۷۰,۰۰۰	حمل و نقل	۶۰	تفت	تفت	۱۸	کیلومتر	نگهداری و بهسازی راه اصلی درجه ۲	اصلاح و بهسازی محور تفت - ده بالا - طرزان	طرح نگهداری و بهسازی نوع ۱ و ۲ راه های فرعی و اصلی درجه ۲	۶۰۲۱۷۰۳۰۱۶ ی	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۱۲
	۴۲,۰۰۰	۳,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۵	یزد	یزد	۳۶۰۰	متر مربع	تعمیر مراکز فرهنگی هنری	احداث فرهنگسرای کوثر یزد (کشنگاه سابق)	احداث توسعه فضاهای فرهنگی و هنری در استان	۱۶۸۱۷۰۳۰۳۲ ی	شهرداری یزد	۱۳
	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	ورزشی	۹۰	مهریز	مهریز	۲۸۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	تکمیل سالن چند منظوره شهرستان مهریز	احداث توسعه مراکز فرهنگی هنری استان یزد	۱۰۲۱۷۰۲۰۰۳ ی	استانداری یزد	۱۴
	۷,۰۰۰	۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۳۵	ابركوه	ابركوه	۳۰۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت مجموعه امید سالز	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۲۰۱۱۷۰۴۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۵

استان یزد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان یزد															
	۳,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	گردشگری	۴۰	ایرکوه	ایرکوه	۴۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت خانه عظیم پور	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۲۰۱۱۷۰۴۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۶
	۱,۹۰۰	۵۰۰	۸,۰۰۰	گردشگری	۷۰	ندوشن	میبد	۵۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت خانه کلانتری ندوشن	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۲۰۱۱۷۰۴۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۷
	.	۷۵۰	۲,۵۰۰	گردشگری	۶۰	یزد	یزد	۴۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت آب انبار بازار نو	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۲۰۱۱۷۰۴۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۸
	۱,۰۰۰	۵۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۴۰	یزد	یزد	۳۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت آب انبار لرد آسیاب	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۲۰۱۱۷۰۴۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۱۹
	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	هرات	خاتم	۱,۰۰۰	متر مربع	تعمیر مراکز صنایع دستی	ایجاد کارگاه و بازارچه صنایع دستی در قلعه ملکی هرات	توسعه و ترویج صنایع دستی میراث فرهنگی	۱۰۱۱۷۰۷۰۰۲ ی	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان یزد	۲۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۳۰۰	۱۵۰	۱۵۰۰	فرهنگی و هنری	۳۰	یزد	یزد	۱۶۰۰	میلیون ریال	تجهیز مراکز فرهنگی هنری	تکمیل و تجهیز سالن پلاتو	تعمیر و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی استان یزد	۲۰۱۱۷۰۳۰۳۲	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی استان یزد	۲۱
	۵۲۰۰۰۰	۸۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	ابركوه	ابركوه	۹۶	تخت	بهبود استاندارد تجهیزات بیمارستان خانم النبیا ابرکوه	بهبود استاندارد تجهیزات بیمارستان	تامین تجهیزات درمانی بیمارستان ها	۱۰۱۱۶۰۲۰۰۱	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان یزد	۲۲
	۳۷۰۰۰۰	۸۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	هرات	خانم	۳۲	تخت	بهبود استاندارد تجهیزات بیمارستان ها	تجهیزات بیمارستان آیت الله خاتمی	تامین تجهیزات درمانی بیمارستان ها	۱۰۱۱۶۰۲۰۰۱	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان یزد	۲۳
	۲۵۰۰۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	بهباد	بهباد	۳۲	تخت	بهبود استاندارد تجهیزات بیمارستان ها	تجهیزات بیمارستان بهباد	تامین تجهیزات درمانی بیمارستان ها	۱۰۱۱۶۰۲۰۰۱	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان یزد	۲۴
	۵۰	۴۰۰	۱۵۰۰	گردشگری	۹۸	یزد	یزد	۱۲۰۰	متر مربع	توسعه ساختمان ها	ساخت تالار سبز مرادیه مرکز آموزشی رفاهی فرهنگیان	خرید ماشین آلات، تاسیسات و تجهیزات اداری	۳۰۱۱۸۰۱۰۱۵	اداره کل آموزش و پرورش استان یزد	۲۵
	۲۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	گردشگری	۸۰	یزد	یزد	۱۰۰۰	متر مربع	توسعه ساختمان ها	مطالعه و احداث مرکز آموزشی رفاهی شماره ۵ فرهنگیان	خرید ماشین آلات، تاسیسات و تجهیزات اداری	۳۰۱۱۸۰۱۰۱۵	اداره کل آموزش و پرورش استان یزد	۲۶

استان یزد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۵,۰۰۰	۴,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	بهباد	بهباد	۱۴۵۰	متر مربع	ایجاد و توسعه فضاهای فرهنگی	مطالعه واحداث ساختمان موزه علوم طبیعی آموزش و ورزش شهرستان بهباد	احداث و تکمیل موزه ای	۱۰۱۱۷۰۴۰۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۲۷
	۱,۹۰۰	۵۰۰	۸,۰۰۰	ورزشی	۶۰	یزد	یزد	۲۰۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی ولایت یزد	تکمیل مجتمع ورزشی مدارس استان	۰۰۲۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۲۸
	۲,۵۰۰	۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۲۵	مسیند	مسیند	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان مسیند	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۰۱۵۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۲۹
	۵,۵۰۰	۲,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۲۵	اردکان	اردکان	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان اردکان	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۰۱۵۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۳۰
	۲,۵۰۰	۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۲۵	یزد	یزد	۱۸۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل استخر شنای دانش آموزی ناحیه یک یزد	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۰۱۵۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۳۱
	۸,۰۰۰	۱,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	یزد	یزد	۱۸۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل استخر شنای دانش آموزی ناحیه ۳ یزد	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۰۱۵۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۳۲

استان یزد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۶,۵۰۰	۱,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۱۵	باقی	باقی	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان بافق	احداث و تکمیل استخرهای شنای دانش آموزی در استان یزد	۰۱۵۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس یزد	۳۳
	۸,۰۰۰	۱,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	مروست	خانم	۱۱۰۳	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر سروپوشیده مروست	فضاهای ورزشی سروپوشیده استان یزد	۳۰۱۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۴
	۸,۰۰۰	۱,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۴۵	یزد	یزد	۱۲۶۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل ورزشگاه محمودآباد یزد	فضاهای ورزشی روباز استان یزد - همگانی	۵۰۱۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۵
	۱۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	یزد	یزد	۶۸۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی ایرد آباد	فضاهای ورزشی روباز استان یزد - همگانی	۵۰۱۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۶
	۶,۵۰۰	۱,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	یزد	یزد	۱۳۶۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی ملاباشی یزد	فضاهای ورزشی روباز استان یزد - همگانی	۵۰۱۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۷
	۱۳,۴۰۰	۲,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۴۵	یزد	یزد	۳۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی آزاد شهر یزد	فضاهای ورزشی روباز استان یزد - همگانی	۵۰۱۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۸
	۱۰,۵۰۰	۱,۵۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	شاهدیه	یزد	۸۴۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن تنیس روی میز شاهدیه	احداث و تکمیل سالن های ورزشی استان یزد	۰۳۹۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۳۹
	۲,۴۰۰	۶۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۷۰	اشکذر	اشکذر	۱۰۵۶	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی شرف آباد صدوق	احداث، تکمیل و تجهیز سالن های ورزشی استان یزد	۰۰۶۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۴۰

استان یزد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۸۹۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰	ورزشی	۱۰	یزد	یزد	E+1 ۰۶	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل ورزشگاه بزرگ یزد	تکمیل مجموعه های ورزشی استان یزد	۰۴۱۱۷۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان استان یزد	۴۱
	۱۳۰۰۰۰۰	۵۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	تحقیقاتی	۹۰	میبد	میبد	۵۰۰۰	متر مربع	توسعه ساختمانها	تکمیل مرکز تحقیقات ژنتیک میبد	بهبودی و نوسازی مراکز توانبخشی بهزیستی در سطح استان یزد	۰۳۲۰۱۹۰۴۰۰۳	اداره کل بهزیستی یزد	۴۲
	۵۲۰۰۰۰۰	۸۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	فرهنگی ورزشی	۲۰	یزد	یزد	۵۰۷۸	متر مربع	تکمیل مجتمع فرهنگی، ورزشی و توبیخشی اینترگران (تهنيدات سفرهای استانی)	تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی، ورزشی و توبیخشی اینترگران	تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی، ورزشی و توبیخشی اینترگران	۰۲۱۰۱۹۰۳۰۰۲	اداره کل بنیادشهیدیهواه و اینترگران استان یزد	۴۳
	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۳۰۰۰۰۰	منابع طبیعی	۴۰	مهریز	مهریز	۱۹	هکتار	توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	توسعه و تجهیز جنگلی گلستان مهریز	جنگل کاری و توسعه جنگل	۰۲۱۰۱۳۰۶۰۰۲	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴۴
	۷۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	گردشگری	۶۰	تفت	تفت	۷	هکتار	توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	ایجاد زیرساخت گردشگری طبیعی منطقه دره گاهان	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۰۲۰۲۱۷۰۶۰۰۲	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴۵
	۷۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	گردشگری	۷۰	تفت	تفت	۱۶	هکتار	توسعه و نگهداری جنگل های دست کاشت، پارک جنگلی و عملیات پرورش جنگل	توسعه و تجهیز جنگلی چشمه تانهر	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۰۲۰۰۴۱۳۰۶۰۰۲	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد	۴۶
	۱۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۸۰	تفت	تفت	۳۸۰۰ ۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های دامپروری	احداث و تکمیل مجتمع دامداری چم تفت	ایجاد زیرساخت های مجتمع های دامپروری	۰۱۰۲۰۱۱۳۰۶۰۰۱	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۴۷
	۷۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰	کشاورزی	۷۵	ابرکوه	ابرکوه	۳۰۰۰ ۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های دامپروری	احداث و تکمیل مجتمع دامداری هروک ابرکوه	ایجاد زیرساخت های مجتمع های دامپروری	۰۱۰۲۰۱۱۳۰۶۰۰۱	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۴۸

استان یزد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	کشاورزی	۸۰	بفرویه	میبد	۴۲۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های دامپروری	تکمیل مجتمع دامداری بفرویه (گاو داری)	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های دامپروری	۲۰۱۱۳۰۶۰۱۰ ی	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۴۹
	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	کشاورزی	۸۰	یزد	یزد	۵۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های دامپروری	تکمیل مجتمع دامداری فهرج یزد (گاو داری)	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های دامپروری	۲۰۱۱۳۰۶۰۱۰ ی	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۵۰
	۶,۵۰۰	۱,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	کشاورزی	۷۵	یزد	یزد	۱۰۰۰	متر مربع	تکمیل ایستگاه های پشتیبانی طیور	تکمیل و تجهیز ایستگاههای پشتیبانی دام و طیور (مرغ بومی)	تکمیل و تجهیز بهره برداری ایستگاههای پشتیبانی دام و طیور	۳۰۱۱۳۰۶۰۱۰ ی	سازمان جهاد کشاورزی استان یزد	۵۱
	۶۱۰,۳۸۶	۱۹,۶۱۴	۲,۱۰۰,۰۰۰	صنعتی	۳۰	یزد	یزد	۵۷۰	هکتار	ایجاد زیر ساخت اراضی مناطق ویژه اقتصادی یزد	خدمات زیربنایی منطقه ویژه اقتصادی یزد	طرح تامین زیر ساخت های شهرک ها، نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی	۱۰۱۱۳۰۴۰۱۱ ی	شرکت شهرکهای صنعتی ایران - استان یزد	۵۲
	۱,۰۶۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳۶۰۰,۰۰۰	صنعتی	۲۰	خضرا باد	اشکذر	۱۰۰۰	هکتار	ایجاد زیر ساخت اراضی شهرک صنعتی	خدمات زیربنایی شهرک صنعتی فولاد (خضر آباد)	طرح تامین زیر ساخت های شهرک ها، نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی	۱۰۱۱۳۰۴۰۱۱ ی	شرکت شهرکهای صنعتی ایران - استان یزد	۵۳
	۴۳۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۱۷۲,۰۰۰	صنعتی	۳۰	یزد	یزد	۴۶	هکتار	ایجاد زیر ساخت اراضی شهرک صنعتی	تامین زیر ساختهای شهرک الکترونیک و فناوری اطلاعات استان	طرح تامین زیر ساخت های شهرک ها، نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی	۱۰۱۱۳۰۴۰۱۱ ی	شرکت شهرکهای صنعتی ایران - استان یزد	۵۴
	۷,۰۰۰	۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	کشاورزی	۰	یزد	یزد	۸۰۰	متر مربع	طرح احداث واحدهای فنی دامپرورش	احداث واحد فنی و آزمایشگاه مرکزی اداره کل دامپرورش استان یزد	احداث واحد فنی و آزمایشگاه مرکزی اداره کل دامپرورش استان یزد	۰۱۴۰۳۰۶۰۱۵ ی	اداره کل دامپرورش استان یزد	۵۵
۰	۳,۳۴۱,۵۲۶	۱۸۹,۶۱۴	۱۱,۷۷۰,۵۰۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۷ - طرح و پروژه‌های استان سمنان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان سمنان															
۰	۰	۶۰۰	۲,۳۰۰	ورزشی	۹۰	سمنان	سمنان	۳۵۰	مترمربع	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	تکمیل خانه اسکواش	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۰,۴۳۰,۲	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۱
۰	۰	۶۰۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۱۵	سمنان	سمنان	۶۸۰	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	تکمیل سالن وزنه برداری	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۰,۴۳۹,۹	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۲
۰	۰	۴۰۰	۱,۴۰۰	ورزشی	۰	سمنان	سمنان	۷۰۰	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	تکمیل خانه پیینگ پینگ	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۰,۴۳۹,۹	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۳
۰	۰	۶۰۰	۲,۳۰۰	ورزشی	۹۵	سمنان	سمنان	۶۰۰	مترمربع	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	تکمیل ساختمان اداری هیات فوتبال	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۰,۴۳۰,۳	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۴
۰	۱,۰۶۰	۱,۰۰۰	۶,۹۰۰	ورزشی	۰	سمنان	سمنان	۷۰۰	مترمربع	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن تنیس کمان	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۰,۵۹۹,۹	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۵
۰	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۰	سمنان	سمنان	۲۰۰۰	مترمربع	تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	بازسازی خوابگاه و سلف سرویس ورزشکاران و محوطه چمران	تعمیر و تجهیز فضاهای ورزشی	۱۷۰,۲۰۰,۴۰۱,۰	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۶
۰	۰	۲,۷۰۰	۹,۲۰۰	ورزشی	۵۰	شاهرود	شاهرود	۲۵۰۰	مترمربع	تکمیل فضاهای ورزشی	تکمیل و تعمیر استادیوم تختی و زمین تنیس شاهرود (زمین تنیس شاهرود (کورت) و زمین مینی فوتبال ساحلی)	احداث و توسعه فضاهای ورزشی رویار	۱۷۰,۲۰۰,۴۵۰,۲	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۷
۰	۰	۰	۵,۸۰۰	ورزشی	۰	شاهرود	شاهرود	۱۷۰۰	مترمربع	تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	تعمیر اماکن ورزشی شهرستان شاهرود (استخر)	تعمیر و تجهیز فضاهای ورزشی	۱۷۰,۲۰۰,۴۰۱,۰	اداره کل ورزش و جوانان سمنان	۸

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	مورد نیاز سرمایه‌گذاری بر آورد اولیه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۹	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۹۹	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	احداث زمین چمن مصنوعی ایرانی گرمسار	تکمیل فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۶۰۰۰	گرمسار	گرمسار	۳۰	ورزشی	۱۷۰۰۰۰	۲,۵۰۰	۲,۶۰۰
۱۰	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۴۰۱	تعمیر و تجهیز فضاهای و اماکن ورزشی	تعمیر اماکن ورزشی شهرستان گرمسار (استخر گرمسار)	تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۷۰۰	گرمسار	گرمسار	۱۰	ورزشی	۴۰۰۰۰	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰
۱۱	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	تکمیل زمین خاکی تنیس (داخل مجموعه ورزشی شهید رجایی)	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	مترمربع	۲۴۰۰	گرمسار	گرمسار	۵۰	ورزشی	۵۸۰۰	۱,۷۰۰	۰
۱۲	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۴۰۱	تعمیر و تجهیز فضاهای و اماکن ورزشی	بازسازی و تجهیز خوابگاه و سرفیس و محوطه ورزشکاران دامغان	تعمیر و تجهیز اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۲۵۰۰	دامغان	دامغان		ورزشی	۱۱۵۰۰	۳,۳۰۰	۰
۱۳	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	تکمیل زمین چمن مصنوعی سرخه	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	مترمربع	۳۰۰۰	سرخه	سرخه	۸۰	ورزشی	۱۷,۵۰۰	۲,۷۵۰	۲,۵۰۰
۱۴	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	تکمیل و بهسازی استادبوم فوتبال آرادان	تکمیل فضاهای ورزشی	مترمربع	۸۱۷۰	آرادان	آرادان	۷۵	ورزشی	۱۷,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۷۵۰
۱۵	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۳	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	تکمیل مجموعه ورزشی شهیرزاد (زمین تنیس شهیرزاد)	تکمیل فضاهای ورزشی	مترمربع	۳۵۰	مهدیشهر	شهیرزاد	۰	ورزشی	۶,۹۰۰	۲,۰۰۰	۰
۱۶	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۱۳۹۹	کمک‌های فنی و اعتباری	احداث سالن بانوان شهرستان مهدیشهر	تکمیل فضاهای ورزشی	مترمربع	۸۰۰	مهدیشهر	مهدیشهر	۸۰	ورزشی	۳۲,۵۰۰	۵,۰۰۰	۴,۷۵۰
۱۷	اداره کل ورزش و جوانان و سمنان	۱۷۰۲۰۰۴۵۹۹	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبراز	احداث زمین هاکی مهدیشهر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	مترمربع	۵۰۰	مهدیشهر	مهدیشهر	۰	ورزشی	۵,۷۰۰	۱,۷۰۰	۰

استان سمنان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان سمنان															
۰	۳۲۹۰	۳۰۰۰۰	۲۱,۳۰۰	گردشگری	۲	سمنان	سمنان	۷۵۰	مترمربع	مطالعه، حفظ و احیاء و مرمت بناهای تاریخی	مرمت، احیاء و مدیریت بهره برداری از حمام نخست	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲/۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان سمنان	۱۸
۰	۰	۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	گردشگری	۰	سمنان	سمنان	۵۰۰	مترمربع	مطالعه، حفظ و احیاء و مرمت بناهای تاریخی	مرمت، ساماندهی و اگذاری مدیریت بهره برداری از خانه سرهنگ طاهری	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲/۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان سمنان	۱۹
۰	۰	۵,۷۰۰	۱۹,۰۰۰	گردشگری	۳۰	سمنان	سمنان	۹۵۰	مترمربع	مطالعه، حفظ و احیاء و مرمت بناهای تاریخی	مرمت و احیاءخانه ادب	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲/۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان سمنان	۲۰
۰	۰	۱,۷۰۰	۵,۸۰۰	گردشگری	۰	دامغان	دامغان	۵۰۰	مترمربع	مطالعه، حفظ و احیاء و مرمت بناهای تاریخی	مرمت، احیاء و مدیریت بهره برداری از خانه احمدی	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲/۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان سمنان	۲۱
۰	۰	۲,۰۰۰	۶,۹۰۰	گردشگری	۲۰	گرمسار	روستای محمودآباد کوهها	۵۰۰	مترمربع	مطالعه، حفظ و احیاء و مرمت بناهای تاریخی	مرمت، احیاء و مدیریت بهره برداری از خانه میر آخوری	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲/۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان سمنان	۲۲
۰	۲۵۰	۸,۰۰۰	۲۷,۵۰۰	آموزشی	۵۰	شاهرود	شاهرود	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه آموزشی	تعمیر و بازسازی کارگاه های هنرداری شاهرود	احداث، توسعه، تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵/۲۰۰	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان سمنان	۲۳
۰	۳,۶۷۰	۵,۰۰۰۰	۲۸,۹۰۰	آموزشی	۶۰	سمنان	سمنان	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه رفاهی کارآموزان	بازسازی و تعمیر سلف سرویس و آشپزخانه کارآموزان شبانه روزی مرکز برادران سمنان	احداث، توسعه، تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵/۲۰۰	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان سمنان	۲۴

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	مسکونی	۳۰	سمنان	سمنان	۴۰۰	مترمربع	ارتقاء وضعیت رفاهی پزشکان متخصص	ساخت مسکن پزشکان متخصص در شهرستان سمنان	ساخت مسکن پزشکان متخصص در شهرستان سمنان	جدید-در مرحله اخذ کمیسیون ماده ۲۳-از محل اعتبارات منابع داخلی	دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان	۲۵
	۱۲,۲۵۰	۵,۰۰۰	۵۷,۵۰۰	آموزشی	۳۰	سمنان	سمنان	۲۳۰۰	مترمربع	ارتقاء وضعیت رفاهی	تکمیل سوله های سناد مرکزی دانشگاه جهت ایجاد فضای رفاهی	تکمیل سوله های سناد مرکزی دانشگاه جهت ایجاد فضای رفاهی	جدید-در مرحله اخذ کمیسیون ماده ۲۳-محل اعتبارات منابع داخلی	دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان	۲۶
۴,۷۰۰	۳۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۵۹,۰۰۰	آموزشی	-	سمنان	سمنان	۵۳۰۰	مترمربع	ارتقاء وضعیت رفاهی دانشجویان	احداث خوابگاه دانشجویی ۴۰۰ نفره	احداث خوابگاه دانشجویی ۴۰۰ نفره	جدید-در مرحله اخذ کمیسیون ماده ۲۳-محل اعتبارات منابع داخلی	دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان	۲۷
۳۴,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	آموزشی	-	-	سمنان	سمنان	۶۰۰۰	مترمربع	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و کمک آموزشی	ساخت پردیس بین الملل دانشگاه	ساخت پردیس بین الملل دانشگاه	جدید-در مرحله اخذ کمیسیون ماده ۲۳-محل اعتبارات منابع داخلی	دانشگاه علوم پزشکی استان سمنان	۲۸
۵۰۰	۵,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	ورزشی	ورزشی	۲۰	گرمسار	گرمسار	۱۰۰۰	مترمربع	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	احداث و تجهیز استخر شنای دانش آموزی با مشارکت سی درصدی استان در شهرستان گرمسار	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰,۲۰۰,۵۱۹۹	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۲۹
۵۰۰	۵,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	ورزشی	ورزشی	۲۰	دامغان	دامغان	۱۰۰۰	مترمربع	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	احداث و تجهیز استخر دانش آموزی با مشارکت ۳۰ درصدی استان در شهرستان (دامغان)	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰,۲۰۰,۵۱۹۹	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۳۰

استان سمنان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان سمنان														
۳۱	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۱۷۰۲۰۰۵ ن ۱۹۹	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث و تجهیز استخر دانش آموزی با مشارکت ۳۰ درصدی استان در شهرستان (مهدیشهر - شهپیرزاد)	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	مهدیشهر	شهپیرزاد	۲۰	ورزشی	۳۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱۴,۰۰۰
۳۲	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۱۷۰۲۰۰۵ ن ۱۹۹	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث و تجهیز استخر دانش آموزی با مشارکت ۳۰ درصدی استان در شهرستان (مهدیشهر)	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	مهدیشهر	مهدیشهر	۲۰	ورزشی	۳۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰
۳۳	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۱۷۰۲۰۰۵ ن ۱۹۹	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی سرخه	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	مترمربع	۱۷۰۰	سرخه	سرخه	۳۰	ورزشی	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰
۳۴	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۱۷۰۲۰۰۵ ن ۱۹۹	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث سالن ورزشی دانش آموزی در شهرستان مهدیشهر (تکمیل سالن)	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	مترمربع	۱۷۰۰	سرخه	سرخه	۱۰	ورزشی	۲۵,۰۰۰	۲,۵۰۰	۵,۰۰۰
۳۵	اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان	۱۷۰۲۰۰۵ ن ۱۹۹	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی فضاهای ورزشی دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی امیرآباد دامغان	ارتقاء و بهبود فضاهای آموزشی و ورزشی	مترمربع	۱۷۰۰	دامغان	امیرآباد	۳۰	ورزشی	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۰	دامغان	دامغان	۲۰۰۰	مترمربع	فضای فرهنگی افزایش سرانه	تعمیر مجتمع های فرهنگی و هنری	تعمیر و تجهیز مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲,۳۰۵	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان	۳۶
	۱۲۰	۲۰,۰۰۰	۷,۵۰۰	فرهنگی و هنری	۷۰	دامغان	دامغان	۲۰۰۰	مترمربع	فضای فرهنگی افزایش سرانه	تعمیر مجتمع های فرهنگی و هنری	تعمیر و تجهیز مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲,۳۰۵	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان	۳۷
	۵,۰۰۰	۴,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۵	مهدیشهر	شهرسیرزاد	۲۵۰۰	مترمربع	فضای فرهنگی افزایش سرانه	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری مهدیشهر - شهرسیرزاد	طرح احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری	۱۷۰۳۰۲۲,۱۹۹	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان	۳۸
	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۹۰	دامغان	دیباج	۲۰۰۰	مترمربع	فضای فرهنگی افزایش سرانه	احداث مجتمع فرهنگی و هنری درشهر دیباج	طرح احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری	۱۷۰۳۰۲۲,۱۱۰	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان	۳۹
	۶,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۵	ایوانکی	ایوانکی	۲۵۰۰	مترمربع	فضای فرهنگی افزایش سرانه	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری ایوانکی	طرح احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری	۱۷۰۳۰۲۲,۱۹۹	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان	۴۰
۴۰,۷۰۰	۱۳۸,۳۴۰	۱۳۶,۶۵۰	۱,۰۶۰,۷۰۰							جمع کل					

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۸ - طرح و پروژه‌های استان کهگیلویه و بویر احمد برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱,۶۶۰	۸۳۰	۱۲,۰۰۰	گردشگری	۲۵	دهدشت	کهگیلویه	۱	تعداد	خدمات بهداشتی و درمانی	احداث مرکز بهداشتی درمانی امام علی(ع) دهدشت	احداث و تکمیل مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۳ و ۱۵	دانشگاه علوم پزشکی	۱
	۳,۷۱۶	۱,۸۵۸	۷,۰۰۰	گردشگری	۱۵	ياسوج	بویراحمد	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای ورزشی	احداث استخر دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	احداث استخر دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	دانشگاه علوم پزشکی	۲
	۵,۱۰۸	۲,۵۵۴	۶۰,۰۰۰	گردشگری	۲۹	ياسوج	بویراحمد	۶۰,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی اقامتی سد شاه قاسم	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳
	۱,۰۶۲	۵۳۱	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	ياسوج	بویراحمد	۲۰,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	احداث اردوگاه تفریحی رگامی خنکلان	مطالعه و ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴
	۲۷,۷۹۰	۱۳,۸۹۵	۱۶۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	سی سخت	دنا	۱۶۰,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی اقامتی کوه گل سی سخت	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵
	.	۷,۳۳۵	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	چرام	چرام	۲۰,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	احداث زیربناهای مجتمع تفریحی چشمه بانقیس (فاز دوم)	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶

استان کهگیلویه و بویر احمد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۱۱,۶۷۲	۴۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	گچساران	گچساران	۳,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی سباحتی یخا بی حکیمیه	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷
		۷,۳۶۶	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	چرام	چرام	۲,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی اقامتی دم تنگ شراب گروه	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۰۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸
		۱۰,۲۱۳	۳۵,۰۰۰	گردشگری	۴۰	گچساران	گچساران	۲,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی اقامتی دشتک دبل	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۹
		۲,۶۵۴	۱۰۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	ياسوج	بویراحمد	۱۰,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	احداث کمپینگ باسوج	طرح تامین زیر ساخت های مجتمع های خدمات بین راهی کمپ های گردشگری و زائچین	۱۷۰۶۰۰۲ و ۳۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰
		۳۹۸	۱۵۰,۰۰۰	گردشگری	۴۰	ياسوج	بویراحمد	۱۵,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	احداث اردوگاه تفریحی راهی توت نده	توسعه زیر ساختهای مورد نیاز گردشگری در استان	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۲۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱

استان کهگیلویه و بویر احمد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۳,۵۴۷	۱۲,۰۰۰	گردشگری	۴۰	لیک	بهنمی	۱۲۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی تنگ مانغر	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۲
	۳,۲۸۶	۱,۶۴۳	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	باشت	باشت	۲۰۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد اردوگاه تفریحی اقامتی شلال دون	ایجاد اردوگاههای اقامتی و پذیرایی در استان	۱۷۰۶۰۰۲ و ۱۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۳
	۰	۴۶۲	۱,۵۴۲	ورزشی	۳۵	دهدشت	کهنگیویه	۷۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل زمین چمن شماره ۲ دهدشت	تکمیل چمن شماره ۲ دهدشت	۳۰۵۰۱ و ۱۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۴
	۸۰	۴۰	۱,۴۲۴	ورزشی	۷۵	ياسوج	ياسوج	۷۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل زمین چمن شماره ۲ ياسوج	تکمیل چمن شماره ۲ ياسوج	۳۰۵۰۱ و ۱۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۵
	۰	۴۰۳	۱,۳۸۰	ورزشی	۷۵	گچساران	گچساران	۷۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل زمین چمن شماره ۲ گچساران	تکمیل چمن شماره ۲ گچساران	۳۰۵۰۱ و ۱۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۶
	۰	۶۶۰	۲,۲۰۰	ورزشی	۹۰	ياسوج	ياسوج	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل سالن ورزش بافان ياسوج (سالن کونو)	احداث و تکمیل سالنهای ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ و ۱۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷
	۰	۷,۹۶۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	ياسوج	ياسوج	۴۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی ياسوج (هتل ورزشی)	طرح احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴ و ۱۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸
	۰	۱۷,۵۰۸	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	گچساران	گچساران	۱۲۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی شماره ۴ گچساران	احداث زمین و سالنهای ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ و ۱۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۹

استان کهگیلویه و بویر احمد

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر/روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های	۱۴۰۰
۲۰	اداره کل ورزش و جوانان	جدید	تکمیل چمن مصنوعی کوثر یاسوج	تکمیل چمن مصنوعی کوثر یاسوج	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۱۰۰۰	یاسوج	یاسوج	۱۰	ورزشی	۳۰,۰۰۰	۰	۱۳۹۹
۲۱	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰۵۰۱۱۱	تکمیل سکوی تماشاچیان زمین چمن ورزشی دیشموک	تکمیل سکوی تماشاچیان زمین چمن ورزشی دیشموک	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۲۵۰	کهنگیلویه	دیشموک	۹۰	ورزشی	۳,۵۴۲	۰	۱۰,۰۶۲
۲۲	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰۵۰۱۱۱	زمین چمن پاتاوه	تکمیل زمین چمن پاتاوه	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۷۷۰۰	دانا	پاتاوه	۹۰	ورزشی	۱,۵۴۲	۰	۴۶۲
۲۳	اداره کل ورزش و جوانان	هدایای خاص وزارت نفت	احداث و تکمیل سالنهای ورزشی چند منظوره در سطح استان	تکمیل و تجهیز خوابگاه ورزشی دهدشت	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۱۷۰	کهنگیلویه	کهنگیلویه	۹۰	ورزشی	۱,۴۱۳	۱۹۶	۹۸
۲۴	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰۵۰۱۱۱	تکمیل مجتمع ها و اماکن ورزشی در استان	تکمیل استخر شنای دهدشت	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۱۷۷۴	کهنگیلویه	دهدشت	۹۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۰	۱۵,۰۰۰
۲۵	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰۵۰۱۱۱	طرح بهسازی، تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی شهرستان بویراحمد (تعمیر و تجهیز خوابگاه شهید پایدار یاسوج)	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۶۵۰	بویراحمد	یاسوج	۹۰	ورزشی	۱,۹۵۰	۱۰۴	۵۲
۲۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱	طرح بهسازی، تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی شهرستان بویراحمد (تعمیر و تجهیز کمپوش سالن هندبال یاسوج)	افزایش سرانه فضای ورزشی	متر مربع	۱۳۰۰	بویراحمد	یاسوج	۱۰	ورزشی	۲,۳۰۰	۱۱۴	۶۲
۲۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۳۲۰۳۲	مجتمع فرهنگی و هنری گچساران (مجتمع آفتاب گردان)	احداث مجتمع فرهنگی و هنری دوگنبدان (مجتمع آفتاب گردان)	گسترش فضای فرهنگی	متر مربع	۸۰۰۰	گچساران	گچساران	۸۵	فرهنگی و هنری	۳۵,۰۰۰	۰	۱۰,۲۱۳

استان کهنگیلویه و بویر احمد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۲,۷۶۶	۱,۳۸۳	۲۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۹۰	دهدشت	کهگیلویه	۲۸۰۰	متر مربع	گسترش فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کهگیلویه	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کهگیلویه	۱۷۰۳۰۳۲ و ۳۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۸
	۱,۳۸۴	۶۹۲	۱۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۹۰	دهدشت	کهگیلویه	۶۰۱	متر مربع	گسترش فضای فرهنگی	سالن شهید آوینی کهگیلویه	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کهگیلویه	۱۷۰۳۰۳۲ و ۳۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۹
	.	۵,۹۱۱	۲۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۵	لیکک	بهمی	۱۷۰۰	متر مربع	گسترش فضای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری لیکک	مجتمع فرهنگی و هنری بهمی	۱۷۰۳۰۳۲ و ۶۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۰
	۱۹,۳۵۸	۹,۶۷۹	۱۴۰,۰۰۰	تامین آب	۵۰	دهدشت	کهگیلویه	۳۵۰	هکتار	تامین آب اراضی دیم با احداث سدخاکی	اجرای سدهای خاکی در سطح شهرستان کهگیلویه (کوهرد)	اجرای سدهای خاکی در سطح شهرستان کهگیلویه (کوهرد)	۱۳۰۷۰۰۳ و ۸۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۱
	.	۲۴,۳۳۰	۸۲,۰۰۰	تامین آب	۹۰	لیکک	بهمی	۴۰۰	هکتار	تامین آب اراضی دیم با احداث سدخاکی	اجرای سدهای خاکی در سطح شهرستان بهمی (ایلی آباد)	اجرای سدهای خاکی در سطح شهرستان بهمی (ایلی آباد)	۱۳۰۷۰۰۳ و ۸۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۲
	۷۹,۵۷۶	۳,۱۱۸	۱,۵۰۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	ياسوج	بویراحمد	۱۰	کیلومتر	زیباسازی و استفاده از بستر غیر فعال رودخانه در جهت گردشگری	ساماندهی و زیباسازی بنابر حد فاصل پل اول و پل مختار	ساماندهی رودخانه های استان	۴۰۲۰۳۰۰۶	شرکت آب منطقه ای استان	۳۳
	۱۹,۷۳۰	۹,۸۶۵	۱,۰۰۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	لنده	لنده	۸	کیلومتر	جهت گردشگری	ساماندهی و زیبا سازی رودخانه مو گرمون	ساماندهی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ و ۳۱۱	شرکت آب منطقه ای استان	۳۴

استان کهگیلویه و بویر احمد

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۶۲,۲۱۶	۱۴,۵۸۴	۴۵۰,۰۰۰	تامین آب	۱۴	دهدشت	کهنلویه	۲,۵	میلون متر مکعب	تامین آب اراضی کشاورزی و توسعه گردشگری	احداث سد های خاکی کوتاه	۱۳۰۷۰۰۳۰۳۸	شرکت آب منطقه ای استان	۳۵	
	۳۲,۹۹۴	۱۱,۴۹۷	۱۴۰,۰۰۰	گردشگری	۹۷	باشت	باشت	۵	کیلومتر	توسعه گردشگری	ساماندهی رودخانه باشت	۱۳۰۷۰۰۵۲۱۱	شرکت آب منطقه ای استان	۳۶	
	۱۰,۶۱۴	۵,۳۰۷	۳۰۰,۰۰۰	تامین آب	۴۵	ياسوج	بویراحمد	۱۲۰	کیلومتر	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	۱۵۰۳۰۰۳۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب استان	۳۷	
	.	۱۳۱,۳۰۵	۴۵۰,۰۰۰	تامین آب	۱۰	گچساران	گچساران	۱۲۱	کیلومتر	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	۱۵۰۳۰۰۳۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب استان	۳۸	
	.	۲۶,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	تامین آب	۱۰	ياسوج	بویراحمد	۹۰	کیلومتر	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	بازسازی و اصلاح شبکه توزیع آب اتمامی	۱۵۰۳۰۰۳۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب استان	۳۹	
	۱۶۲	۸۱	۱,۱۶۰	تصفیه خانه	۹۵	دهدشت	کهنلویه	۳۷۸	متر مکعب در شبانه روز	تصفیه فاضلاب	ایجاد شبکه جمع آوری، خط انتقال و تصفیه خانه روستایی	۱۵۰۳۰۰۲۰۲۰۱	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان	۴۰	
	۴,۳۳۰	۲,۱۶۵	۸۱,۶۰۰	تصفیه خانه	۴۰	ياسوج	بویراحمد	۳۴۲	متر مکعب در شبانه روز	تصفیه فاضلاب	ایجاد تاسیسات فاضلاب روستای تنگاری	۱۵۰۳۰۰۲۰۳۰۱	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان	۴۱	

استان کهنلویه و بویر احمد

پیش بینی سال های بعد	بر آورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱.۸۵۸	۹۳۹	۳۵.۰۰۰	ورزشی	۵۵	ياسوج	بویراحمد	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای ورزشی	احداث استخر شنای ياسوج	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰.۲۰۰.۵ و ۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش استان	۴۲
	۱۴.۱۳۸	۶۶۱۷	۸۹.۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۵	سی سخت	دنا	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل اردوگاه دانش آموزی سی سخت	تکمیل اردوگاه دانش آموزی سی سخت	۱۷۰.۳۰۳۲ و ۴۹	اداره کل آموزش و پرورش استان	۴۳
	۶.۹۱۴	۳.۴۵۷	۵۰.۰۰۰	ورزشی	۳۰	دهدشت	کهنکویه	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای ورزشی	احداث استخر شنای دانش آموزان دهدشت	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰.۲۰۰.۵ و ۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش استان	۴۴
	۷۹۶	۳۹۸	۱۵.۰۰۰	ورزشی	۷۰	ياسوج	بویراحمد	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای ورزشی	تکمیل استادیوم ورزشی مدارس ياسوج	احداث، توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی رویازدانش آموزی	۱۷۰.۲۰۰.۵ و ۵۰۵	اداره کل آموزش و پرورش استان	۴۵
	.		۳۴.۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۰	ياسوج	بویراحمد	۱	تعداد	افزایش سرانه فضای فرهنگی	اردوگاه دانش آموزی آبشار	اردوگاه دانش آموزی آبشار		اداره کل آموزش و پرورش استان	۴۶
۰	۲۹۶.۰۶۶	۳۸۵.۷۲۶	۵.۳۴۷.۱۱۳												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۳۹ - طرح و پروژه‌های چهارمحال و بختیاری برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	۱۳۹۹	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
			۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	شهرکرد	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل مجتمع سوارکاری استان	تکمیل مجتمع سوارکاری استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۵۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱
۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	شهرکرد	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	حوالگه ورزشکاران شهرکرد	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۲
۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۶۰	شهرکرد	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	احداث سایت تیراندازی پروازی شهرکرد	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۳
۰	۸۵۸	۰	۲,۸۵۹	۲,۸۵۹	۲,۸۵۹	ورزشی	۸۰	کیان	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن باستانی کیان	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴
۰	۰	۰	۰	۰	۰	ورزشی	۱۰۰	سامان	سامان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن کشتی سامان	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵
۰	۰	۰	۰	۰	۰	ورزشی	۱۰۰	هفشجان	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن کشتی هفشجان	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۶
۰	۰	۶۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۸۰	فارسان	فارسان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن تیراندازی فارسان	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۷
۰	۰	۱,۲۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۸۰	لردگان	لردگان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	چمن شماره ۲ لردگان	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸
۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۲۵	فردنبه	بروجن	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	استخر فردنبه	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۲	اداره کل ورزش و جوانان	۹
۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۵	فرخسهر	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن وزنه برداری فرخسهر	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۱۷۰.۲۰۰.۴.۴۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	سامان	سامان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن باستانی سامان	مطالعه احداث و تکمیل فضاها و اماکن ورزشی	۱۷۰,۲۰۰,۴۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۱
	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰	بن	بن	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	سالن رزمی بن	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی استان	۱۷۰,۲۰۰,۴۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۲
	۴,۵۰۰		۱۵,۰۰۰	ورزشی	۵۰	دشک	اردل	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	مجموعه ورزشی دشک	احداث، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی استان	۱۷۰,۲۰۰,۴۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۳
	۴,۵۰۰	۳,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	گردشگری	۸۵	ده چشمه	فارسان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری بزرگراه	توسعه زیر ساخت های گردشگری بزرگراه	تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۴
	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۷۰	چغاخور	بروجن	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	ایجاد زیر ساختهای گردشگری حاشیه تالاب چغاخور	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۵
	۹۶۰		۳,۲۰۰	گردشگری	۵۵	پالاحیدر	فارسان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه گردشگری غار سراب	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۶
	۹۰۰		۳,۰۰۰	گردشگری	۶۵	گندمان	بروجن	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری تالاب گندمان	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷
۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	گردشگری	۷۵	دیمه	کوهرنگ	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	تکمیل محوطه سازی چشمه دیمه	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۸
۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱۲,۰۰۰	گردشگری	۴۰	اردل	اردل	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	ایجاد زیر ساخت های گردشگری دزپارت اردل	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰,۵۹۹,۲۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۹

استان چهارمحال و بختیاری

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۰۰۰	۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۸۵	کوهرنگ	کوهرنگ	کوهرنگ	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری آبشار کوهرنگ	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۵۹۹۸چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۰
۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۵۵	کوهرنگ	شیخ علیخان	کوهرنگ	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری منطقه شیخ علیخان	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۵۹۹۹چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۱
۳,۵۰۰	۳,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	گردشگری	۵۵	سامان	سامان	سامان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری زاینده رود	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۰چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۲
۶۰۰	۶۰۰	۲,۰۰۰	گردشگری	۴۵	شهرکرد	سورشجان	شهرکرد	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	ایجاد زیر ساخت های گردشگری چشمه ملیک	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۱چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۳
۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	اردل	روستای آلیکوه	اردل	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری چشمه مولا آلیکوه	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۴
		۱۰,۰۰۰	گردشگری	۶۰	فارسان	فارسان	فارسان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساختهای گردشگری چشمه قلعه فارسان	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۵
		۲,۰۰۰	گردشگری	۸۵	لردگان	مال خلیفه	لردگان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساختهای گردشگری چشمه مال خلیفه	ایجاد زیر ساختهای گردشگری چشمه برم مال خلیفه	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۶
		۲,۰۰۰	گردشگری	۴۵	کیار	روستای دویلان	کیار	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	توسعه زیر ساخت های گردشگری منطقه مشایخ- دویلان	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲چ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۷

استان چهارمحال و بختیاری

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	جونقان	فارسان	۱	باب	توسعه زیر ساخت های گردشگری	ایجاد زیرساختهای گردشگری چشمه صالح جونقان	ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساختهای مورد نیاز گردشگری استان	۱۷۰۶۰۰۲ج۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۸
	۷۵۰		۲,۵۰۰	آموزشی	۷۸	شهرکرد	شهرکرد	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سطح آموزشی	مرکز آموزش ارتقای مهارت شهرک صنعتی شهرکرد	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۱۸۰۲۰۰۵ج۰۰۳	آموزش فنی و حرفه ای	۲۹
	۶۰۰		۲,۰۰۰	آموزشی	۸۵	بروجن	بروجن	۱۱۰۰	مترمربع	افزایش سطح آموزشی	مراکز آموزش ارتقای مهارت شهرک صنعتی بروجن	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای استان	۱۸۰۲۰۰۵ج۰۰۳	آموزش فنی و حرفه ای	۳۰
۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۴,۰۰۰	۲۸,۶۷۵	تامین آب	۹۷	هفشجان	شهرکرد	۵	میلیون متر مکعب درسال	تامین آب زنه	تکمیل سدچشمه زنه	شبکه های آبراری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۰ج۰۰۵	آب منطقه ای	۳۱
			۱,۳۲۵	تامین آب	۱۰۰	سندگان	لردگان	۲	میلیون متر مکعب درسال	تامین آب	پمپاژ فلارد بک	شبکه های آبراری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۱ج۰۰۵	آب منطقه ای	۳۲
			۲,۰۰۰	تامین آب	۱۰۰	دارچونه	لردگان	۲	میلیون متر مکعب درسال	تامین آب	پمپاژ دشت لردگان	شبکه های آبراری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۲ج۰۰۵	آب منطقه ای	۳۳
۸۴,۵۰۰	۴۷,۶۰۰		۵۰۴,۳۳۵	کشاورزی	۴۷	گهرو	کیار	۳,۵	میلیون متر مکعب درسال	تامین آب	سد و شبکه آبراری و زهکشی گهرو	شبکه های آبراری و زهکشی	۱۳۰۷۰۰۳ج۰۰۵	آب منطقه ای	۳۴
۳,۵۰۰	۳,۵۰۰	۸,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	فردانیه	بروجن	۱	باب	تامین و نگهداری	انبار سرد فرادنبه	انبار سرد	۴۰۱۶۲ج۰۲۲	جهاد کشاورزی	۳۵
۳,۵۰۰	۳,۵۰۰	۸,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	کشاورزی	۳۰		شهرکرد	۱	باب	تامین و نگهداری	انبار سرد نافچ	انبار سرد	۴۰۱۶۳ج۰۲۲	جهاد کشاورزی	۳۶

استان چهارمحال و بختیاری

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۵۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	کشاورزی	۷۵		اردل	۱۵۰۰	هکتار	تامین آب	تامین آب دهکمه رویگر	تامین آب دهکمه رویگر	۰۰۱ج۱۳۰۷۰۰۳	جهاد کشاورزی	۳۷
۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۱۰	دوازده امام	اردل	۱۵۰۰	هکتار	تامین آب	تامین آب سرچاه و امام ۱۲	تامین آب سرچاه و امام ۱۲	۰۰۱ج۱۳۰۷۰۰۳	جهاد کشاورزی	۳۸
	۳۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	چلو	اردل	۲۰۰۰	هکتار	تامین آب	تامین آب چلو	تامین آب چلو	۰۰۳ج۱۳۰۷۰۰۳	جهاد کشاورزی	۳۹
	۱۰۰۰۰	۲۰۲۸۰	۱۱۰۰۰۰	کشاورزی	۱۰۰	فرخ شهر	شهرکرد	۱۰۰۰۰	راس	اصلاح نژاد	تکمیل ایستگاه اصلاح نژاد گوسفند لری	اصلاح نژاد گوسفند لری	۱۳۰۶۰۱ج۴۰۰	جهاد کشاورزی	۴۰
	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۲۰	گندمان	بروجن	۱۵۰۰	هکتار	تامین آب	ایجاد مجتمع دامداری گندمان	مجتمع های دامپروری و بهبود تولیدات دامی	۱۳۰۶۰۱ج۰۲۷	جهاد کشاورزی	۴۱
			۰	ورزشی	۱۰۰	بلداجی	بروجن	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی این سیتی بلداجی	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۵ج۰۴۲	آموزش و پرورش	۴۲
			۰	ورزشی	۱۰۰	گهرو	کیار	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن ورزشی گهرو	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۵ج۰۴۲	آموزش و پرورش	۴۳
			۰	ورزشی	۱۰۰	فرخ شهر	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تعمیرات سالن ورزشی تختی فرخ شهر	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۵ج۰۴۲	آموزش و پرورش	۴۴
			۰	ورزشی	۱۰۰	شهر کیان	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی شهر کیان	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۵ج۰۴۲	آموزش و پرورش	۴۵
		۲۰۷۰۰	۹۰۰۰۰	ورزشی	۴۰	دورک	کیار	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی دورک	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میادین ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۵ج۰۴۲	آموزش و پرورش	۴۶

استان چهارمحال و بختیاری

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
			۰	ورزشی	۱۰۰	سامان	سامان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی سامان	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میدانی ورزشی استان	ج.۰۵.۴۲.۱۷۰.۲۰۰۵	آموزش و پرورش	۴۷
			۰	ورزشی	۱۰۰	لردگان	لردگان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی شماره ۱ لردگان	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میدانی ورزشی استان	ج.۰۵.۴۲.۱۷۰.۲۰۰۵	آموزش و پرورش	۴۸
		۳,۹۰۰	۱۳۰,۰۰۰	ورزشی	۴۰	لردگان	لردگان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن ورزشی شماره ۳ لردگان	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میدانی ورزشی استان	ج.۰۵.۴۲.۱۷۰.۲۰۰۵	آموزش و پرورش	۴۹
		۴,۵۰۰	۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	شهرکرد	شهرکرد	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	حصار کشی و تکمیل سالن ورزشی طالقانی شهرکرد	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میدانی ورزشی استان	ج.۰۵.۴۲.۱۷۰.۲۰۰۵	آموزش و پرورش	۵۰
		۲,۴۰۰	۸۰,۰۰۰	ورزشی	۲۰	کوهرنگ	میپه	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن ورزشی روستای میپه	احداث، تکمیل و بهسازی سالن ها و میدانی ورزشی استان	ج.۰۵.۴۲.۱۷۰.۲۰۰۵	آموزش و پرورش	۵۱
۱۱,۰۰۰			۷۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	چمالی	سامان	۱	باب	افزایش سرانه ورزشی	آرودگاه شهید چمران چمالی	احداث و تکمیل آرودگاهها ، کانونها ، نمازخانه ها و سالن های چند منظوره استان	ج.۰۲.۳۲.۱۷۰.۳۰۰۲	آموزش و پرورش	۵۲
		۱۳,۵۰۰	۴۵,۵۹۳	فرهنگی و هنری	۶۰	چلگرد	کوهرنگ	۲۵۲۴	مترمربع	توسعه فضاهای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) چلگرد	مطالعه، احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	ج.۰۹.۲۲.۱۷۰.۳۰۰۲	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۳

استان چهارمحال و بختیاری

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان چهارمحال و بختیاری															
		۴,۵۰۰	۱۵۱,۰۰۰	فرهنگی وهنری	۴۰	گندمان	بروجن	۱۶۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای فرهنگی	احداث فرهنگسرای گندمان	مطالعه احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰۹	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۴
		۷,۵۰۰	۲۵۱,۰۰۰	فرهنگی وهنری	۴۵	شلمزار	کیار	۳۳۲۵	مترمربع	توسعه فضاهای فرهنگی	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی و هنری (فرهنگسرا) شلمزار	مطالعه احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰۹	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۵
		۷,۵۰۰	۲۵۱,۰۰۰	فرهنگی وهنری	۴۰	فردنبه	بروجن	۱۷۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای فرهنگی	مطالعه و احداث فرهنگسرای فردنبه	مطالعه احداث و تکمیل مراکز فرهنگی هنری و فرهنگسراهای استان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰۹	فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۶
	۵,۰۰۰	۴,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	جمع آوری فاضلاب	۷۰	اوزگان	بروجن	۶۳۰	مترمکعب	دفع فاضلاب	اجرای شبکه فاضلابی اوزگان	مطالعه و اجرای دفع بهداشتی فاضلاب روستایی	۰۱۳۰۱۵۰۳۰۰۲	آب و فاضلاب روستایی	۵۷
	۲,۵۰۰	۵,۰۰۰	۲۵۱,۰۰۰	تصفیه خانه	۴۰	چمزین	سامان		شبکه	دفع فاضلاب	اجرای تصفیه خانه فاضلاب روستای چمزین	اجرای تصفیه خانه فاضلاب روستایی چمزین	۰۱۹۰۱۵۰۳۰۰۲	آب و فاضلاب روستایی	۵۸
۱۷۰,۳۰۰	۱۷۰,۱۲۸	۱۷۰,۲۴۰	۱,۷۹۸,۳۰۷							جمع کل					

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۰ - طرح و پروژه‌های استان زنجان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های سال‌های بند	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
۸,۱۰۰	۸۵,۰۰۰	۸۶,۹۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۳۲	زنجان	زنجان	۱۸,۵۵۰	متر مربع	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	تکمیل کتابخانه مرکزی زنجان	مطالعه و احداث کتابخانه مرکزی و تالار شهر زنجان	۱۷۰۳۰۳۴:۰۱۰	اداره کل راه و شهرسازی	۱
۱,۲۶۶	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۴,۳۲۰	۳۰	آب بر	طارم	۸۹۵	متر مربع	احداث و توسعه کتابخانه‌های عمومی	احداث کتابخانه عمومی شهر آب بر	احداث کتابخانه عمومی شهر آب بر	۱۷۰۳۰۳۴:۰۰۹	اداره کل امور کتابخانه‌های	۲
۵۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۵٪	زنجان	زنجان	۹,۲۵۰,۰۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث تالار شهر	مطالعه و احداث کتابخانه مرکزی و تالار شهر زنجان	۱۷۰۳۰۳۴:۰۱۰	اداره کل راه و شهرسازی	۳
۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۳۶	زنجان	زنجان	۱۶۳۲۵	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	سالن نمایش و تمرین تئاتر زنجان	احداث سالن نمایش و تمرین تئاتر زنجان	۱۷۰۳۰۲۲:۱۶۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴
۲,۸۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۶۵	ایرجود	ایرجود	۹۱۵	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مجموع فرهنگی هنری شهر زرین آباد	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی و هنری شهروزیان آباد	۱۷۰۳۰۲۲:۰۲۲	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵
۲,۲۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۹۵	زنجان	زنجان	۹۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تعمیرات اساسی و تجهیز فرهنگسرای امام (ره)	تعمیرات اساسی و تجهیز فرهنگسرای امام (ره)	۱۷۰۳۰۲۲:۰۲۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶
۴,۰۰۰	۷,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۲۰٪	زنجان	زنجان	۴۰۰	نفر آزمون	افزایش ظرفیت سنجش و آزمون	تکمیل سالن آزمون چند منظوره مرکز خواران	تکمیل سالن آزمون چند منظوره مرکز خواران	۱۸۰۲۰۰۵:۰۳۳	اداره کل فنی و حرفه ای زنجان	۷
۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰	گرماپ	خدابنده	۱۷۲۰۰۰۰	متر مربع	تجهیز امکانات جهت دسترسی به جاذبه‌های تاریخی و طبیعی	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری در غار کتله خور	ایجاد زیرساخت‌های گردشگری غار کتله خور	۱۷۰۶۰۰۲:۰۵۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸
۷,۰۰۰	۷,۱۰۰	۴۷,۰۰۰	۴۷,۰۰۰	۰.۰۵	زنجان	زنجان	۱۸۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و طبیعی	تعمیرات اساسی استخر حجاب	تعمیرات اساسی و بهسازی فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴:۰۲۲	وزارت ورزش و جوانان	۹
۶۸,۳۶۶	۱۷۴,۰۰۰	۱۷۴,۰۰۰	۱,۳۹۱,۱۲۰											جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۱ - طرح و پروژه‌های استان ایلام برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
۰	۱,۷۰۰	۴,۰۰۰	آموزشی	۹۰	ایلام	ایلام	۵۹۶	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی ولایت ایلام	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی دانش آموزی استان	ل ۱۰۰۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل و تجهیز مدارس توسعه، توسعه	۱
۰	۱,۴۰۰	۴,۰۰۰	آموزشی	۹۰	درمشهر	درمشهر	۵۹۶	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی دانش آموزان دره شهر	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی دانش آموزی استان	ل ۱۰۰۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل و تجهیز مدارس توسعه، توسعه	۲
۰	۱,۸۰۰	۳,۰۰۰	آموزشی	۲۸	سرابله	سرابله	۵۹۶	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی آبدانان	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی دانش آموزی استان	ل ۱۰۰۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل و تجهیز مدارس توسعه، توسعه	۳
۰	۱,۸۰۰	۳,۰۰۰	آموزشی	۲۱	آبدانان	آبدانان	۶۲۵	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی سرابله	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی دانش آموزی استان	ل ۱۰۰۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل و تجهیز مدارس توسعه، توسعه	۴
۰	۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۲۵	بدره	بدره	۸۰۰	متر مربع	افزایش فضای ورزشی	احداث سالن ورزشی روستای زراگوش بدره	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	ل ۱۲۰۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۵
۰	۰	۹۰۰	ورزشی	۹۰	ایلام	ایلام	۸۱۴	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی سرطاف	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	ل ۱۲۰۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۶
۰	۰	۱,۵۰۰	ورزشی	۹۰	ایلام	ایلام	۱۳۱۶	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن ورزشی ژیمناستیک ایلام	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده استان	ل ۳۶۳۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۷
۰	۰	۱,۸۰۰	ورزشی	۹۰	آبدانان	آبدانان	۱۳۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن ورزشی بانوان آبدانان	احداث، توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی بانوان	ل ۱۷۰۲۰۰۱۱۲۲	اداره کل ورزش و جوانان	۸
۰	۰	۳,۳۰۰	ورزشی	۹۰	ایلام	ایلام	۲۰۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی روستای هفت چشمه	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	ل ۱۲۰۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۹

استان ایلام

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان ایلام															
۰	۲,۵۰۰	۸,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	ورزشی	۴۰	چرداول	چرداول	۱۰۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی	احداث زمین چمن مصنوعی شباب	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روتاز استان	۵۶.۱۷.۲۰.۰۴ ل	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰
۰	۰	۶۰۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۹۰	هلیلان	چرداول	۱۵۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی	سالن ورزشی زنده یاد کرمی	احداث، توسعه و تکمیل سالنهای چند منظوره	۱۲.۱۷.۲۰.۰۶ ل	اداره کل ورزش و جوانان	۱۱
۰	۲,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۵	دهران	دهران	۳۲۰۰	مترمربع	فرهنگی هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری دهران	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری	۱۰۰۰ ۱۷.۳.۲۲	اداره کل راه و شهرسازی	۱۲
۰	۱۲,۲۰۰	۴۵,۱۰۰	۱۹۱,۰۰۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۲ - طرح و پروژه‌های استان لرستان مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۱,۶۶۵	۱۱,۶۶۵	۷۷,۷۶۹	شیلات	۸۵	الیگودرز	الیگودرز	۷۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبی پروری	ایجاد تاسیسات زیر بنای جهت احداث سایتهای پرورش ماهی فیروزآباد	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۱
	۳۹,۳۶۶	۳۹,۳۶۶	۲۶۲,۴۴۲	شیلات	۸۲	خرم آباد	خرم آباد	۱۱۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبی پروری	مطالعه و احداث تاسیسات زیربنایی سایتهای پرورش ماهی سپید دشت	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۲
	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۷۰,۰۰۰	شیلات	۲۰	کوهدشت	کوهدشت	۴۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبی پروری	مطالعه و ایجاد تاسیسات زیربنایی جهت احداث سایت پرورش ماهی از رودخانه سپهره	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۳
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	شیلات	۷۳	دورود	دورود	۴۲۰۰۰	مترمربع	ساماندهی آبی پروری	بازسازی تاسیسات زیربنایی سایت پرورش ماهی سیلاخور	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۴
	۰	۰	۰	شیلات	۸۵	دورود	دورود	۲۵۰۰۰	مترمربع	آبی پروری	بازسازی تاسیسات زیربنایی سایت پرورش ماهی عمارت	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۵
	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	شیلات	۰	الیگودرز	الیگودرز	۲۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبی پروری	احداث محتمه پرورش ماهی در قفس رودبار	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۶
	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	شیلات	۰	کوهدشت	کوهدشت	۳۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبی پروری	احداث محتمه پرورش ماهی در قفس سپهره	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های آبی پروری	۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل شیلات	۷

استان لرستان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۸	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهردرورد	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۱۲۶	دورود	دورود	۸۷	تامین آب	۱۵,۰۰۰	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰
۹	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهر کوهدشت	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۹۲	کوهدشت	کوهدشت	۸۹	تامین آب	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰
۱۰	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهرالنستر	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۳۴	سلسله	النستر	۸۵	تامین آب	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۱۱	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهرخرم آباد	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۳۸۸	خرم آباد	خرم آباد	۸۴	تامین آب	۵۰,۰۰۰	۷,۵۰۰	۷,۵۰۰
۱۲	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهرازنا	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۴۹	ازنا	ازنا	۹۰	تامین آب	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۱۳	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهرالیکودرز	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۹۲	الیکودرز	الیکودرز	۹۲	تامین آب	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۱۴	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	آبرسانی به شهرپلدختر	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۲۷	پلدختر	پلدختر	۸۹	تامین آب	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۱۵	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۰۷۰۰۲۱۰۱	طرح آبرسانی به شهرها	احداث مقسم آب سراب دریاپ	جمعیت شهری تحت پوشش آب سالم	هزار نفر	۱۲۶	دورود	دورود	۵۰	تامین آب	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۱۶	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تأسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر الیکودرز	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۳۵۴	الیکودرز	الیکودرز	۷۰	تامین آب	۱۲,۸۰۰	۱,۹۲۰	۱,۹۲۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۱۷	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تاسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر کوهدشت	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۲۵	کوهدشت	کوهدشت	۷۱	تامین آب	۸۴۰۰	۱,۳۳۰	۱,۳۳۰
۱۸	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تاسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر نورآباد	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۲۵,۸	دلفان	نورآباد	۶۹	تامین آب	۸,۴۰۰	۱,۲۶۰	۱,۲۶۰
۱۹	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تاسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر ازنا	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۱۴,۷	ازنا	ازنا	۷۳	تامین آب	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۲۰	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تاسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر پلدختر	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۳۳,۴	پلدختر	پلدختر	۷۲	تامین آب	۱۱,۴۰۰	۱,۷۱۰	۱,۷۱۰
۲۱	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۵۰۳۰۰۳۰۱	طرح توسعه و ایجاد شبکه توزیع و تاسیسات آب آشامیدنی شهری	توسعه شبکه آب آشامیدنی شهر الشتر	ایجاد شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	کیلومتر	۳۳,۴	سلسله	الشتر	۶۹	تامین آب	۱۳,۵۰۰	۲,۰۲۵	۲,۰۲۵
۲۲	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۲۰۱	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی و درمانی روستایی	احداث مراکز بهداشتی درمانی روستایی ده باقر خرم آباد	احداث خانه بهداشت روستایی و مراکز بهداشتی روستایی	واحد	۱	خرم آباد	خرم آباد	۱۸	بهداشتی و درمانی	۴,۰۰۰	۶۰۰	۶۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالیانه بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۲۳	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی و درمانی روستایی	احداث مرکز بهداشتی درمانی روستایی الیگودرز	احداث خانه بهداشت روستایی و مرکز بهداشتی روستایی	واحد	۱	الیگودرز	الیگودرز	۶۲	بهداشتی و درمانی	۳۰۰۰۰	۴۵۰	۴۵۰
۲۴	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی و درمانی روستایی	احداث مرکز بهداشتی درمانی فرهاد آباد دلفان	احداث خانه بهداشت روستایی و مرکز بهداشتی روستایی	واحد	۱	دلفان	نورآباد	۴۷	بهداشتی و درمانی	۴۰۰۰۰	۶۰۰	۶۰۰
۲۵	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی و درمانی روستایی	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی روستایی رومشکان	تکمیل خانه بهداشت و مرکز بهداشت روستایی	واحد	۱	رومشکان	رومشکان	۵۷	بهداشتی و درمانی	۴۰۰۰۰	۶۰۰	۶۰۰
۲۶	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث مرکز بهداشتی درمانی خرم آباد	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	خرم آباد	خرم آباد	۷۴	بهداشتی و درمانی	۳۲.۵۰۰	۴.۸۷۵	۴.۸۷۵
۲۷	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث ساختمان شبکه بهداشت الستر	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	سلسله	الستر	۴۷	بهداشتی و درمانی	۵۰.۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۲۸	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۱۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث ساختمان شبکه بهداشت کوهدشت	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	کوهدشت	کوهدشت	۴۷	بهداشتی و درمانی	۹۰.۰۰۰	۱.۳۵۰	۱.۳۵۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۲۹	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث مراکز بهداشتی درمانی شول آباد	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	الیگودرز	شول آباد	۶۷	بهداشتی و درمانی	۷,۰۰۰	۱,۰۵۰	۱,۰۵۰
۳۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث شبکه بهداشت و درمان پلدختر	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	پلدختر	پلدختر	۷۱	بهداشتی و درمانی	۷,۰۰۰	۱,۰۵۰	۱,۰۵۰
۳۱	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث مراکز بهداشتی درمانی وسیان	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	چگنی	وسیان	۲۸	بهداشتی و درمانی	۳۲,۵۰۰	۴,۸۷۵	۴,۸۷۵
۳۲	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث مراکز بهداشتی درمانی سلطان الیگودرز	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	الیگودرز	چمن سلطان	۴۴	بهداشتی و درمانی	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۳۳	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	احداث مراکز بهداشتی درمانی شهری شهید رجایی نورآباد	احداث مراکز بهداشتی	مرکز	۱	دلفان	نورآباد	۹۰	بهداشتی و درمانی	۱۸,۰۰۰	۲,۷۰۰	۲,۷۰۰
۳۴	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	تکمیل مراکز بهداشتی درمانی شهری شهید حسنوند الشتر	تکمیل مراکز بهداشتی	مرکز	۱	سلسله	الشتر	۶۸	بهداشتی و درمانی	۳,۰۰۰	۴۵۰	۴۵۰

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۱,۳۵۰	۱,۳۵۰	۹۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۵۵	کوهدشت	کوهدشت	۱	مرکز	تکمیل مراکز بهداشتی	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری شهید هادیان کوهدشت	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۲۵
	۱۳,۴۰۰	۱۳,۴۰۰	۱۵۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۳۱	ازنا	ازنا	۱	مرکز	تکمیل مراکز بهداشتی	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری خانم آلا نیا ازنا	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۳۶
	۳,۵۵۰	۳,۵۵۰	۱۷,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۳۰	ازنا	ازنا	۱	مرکز	تکمیل مراکز بهداشتی	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی شهری سید الشهدا ازنا	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۳۷
	۵,۵۵۰	۵,۵۵۰	۳۷,۰۰۰	ورزشی	۶۰	رومشکان	رومشکان	۱۶۰۰	مترمربع	احداث، توسعه فضای ورزشی	احداث سالن چندمنظوره بانوان رومشکان	تکمیل فضاهای ورزشی بانوان	۱۷۰۲۰۰۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۳۸
	۷۵۰	۷۵۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۸۲	دلفان	نورآباد	۱۷۰۰	مترمربع	احداث و توسعه فضای ورزشی سرپوشیده	تکمیل سکوی تماشاگران ورزشگاه شهدای نورآباد	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۳۹
	۰	۰	۳۴,۰۰۰	ورزشی	۹۷	پلدختر	پلدختر	۲۱۵۰	مترمربع	توسعه فضای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر شنا پلدختر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۰
	۶۰۰	۶۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۶۹	کوهدشت	کوهدشت	۳۰۸۲	مترمربع	توسعه فضای ورزشی سرپوشیده	احداث سکوی تماشاگران ورزشگاه کوهدشت	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۱

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۹۷	بروجرد	بروجرد	۱۵۰۰۰	مترمربع	توسعه فضای احداث و ورزشی رویاز	تکمیل ورزشگاه شهید علی بیات بروجرد	احداث توسعه فضاهای ورزشی رویاز	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۲
	۳,۰۷۳	۳,۰۷۳	۲۰,۴۸۵	ورزشی	۹۸	دورود	دورود	۱	سالن چند منظوره	احداث سال چند منظوره	تکمیل سالن چند منظوره ناصر الدین (زیر ۲۵۰۰ نفر)	احداث توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۳
	۶۰۰	۶۰۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۵۲	الیگودرز	الیگودرز	۱	سالن چند منظوره	احداث سال چند منظوره	احداث سالن تمرینی سقف کوتاه روستای بز نوید	احداث توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۴
	۴۵۰	۴۵۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۶۲	ازنا	ازنا	۱	سالن چند منظوره	احداث سال چند منظوره	احداث سالن تمرینی سقف کوتاه روستای مدآباد	احداث توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۵
	۰	۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۹۱	خرم آباد	خرم آباد	۳۰۰۰	مترمربع	توسعه فضای احداث و ورزشی رویاز	بهبودی ورزشگاه تختی خرم آباد	احداث توسعه فضاهای ورزشی رویاز	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۶
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۶۱	السنتر	سلسله	۵۸۰	مترمربع	توسعه فضای ورزشی سر پوشیده	احداث رختکن و سرویس بهداشتی مجموعه ورزشی شهید آرکیا	احداث توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۷
	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۷۱	بروجرد	بروجرد	۸۱۴۰	مترمربع	توسعه فضای احداث و ورزشی رویاز	احداث زمین چمن مصنوعی	احداث توسعه فضاهای ورزشی رویاز	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۸
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۶۵	چغانل	رومستگان	۸۱۴۰	مترمربع	توسعه فضای احداث و ورزشی رویاز	احداث زمین چمن مصنوعی رومستگان	احداث توسعه فضاهای ورزشی رویاز	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۴۹

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۵۰	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	احداث استخر شنای چگنی	احداث و توسعه فضای ورزشی سر پوشیده	مترمربع	۴۳۰۰	چگنی	سراب دوره	۵۰	ورزشی	۷۵,۰۰۰	۱۱,۲۵۰	۱۱,۲۵۰
۵۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	احداث اسکوی تماشگران مجموعه شهید ارسلان گودرزی	احداث و توسعه فضای ورزشی سر پوشیده	مترمربع	۲۱۵۰	الیگودرز	الیگودرز	۲۹	ورزشی	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰
۵۲	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	تکمیل مجموعه ورزشی شهید آر کیا شهر الشتر	احداث و توسعه فضای ورزشی روباز	مترمربع	۴۵۰۰	سلسله	الشتر	۶۸	ورزشی	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۵۳	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۵۰۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	بهبودی زمین چمن فوتبال معمولان	احداث و توسعه فضای ورزشی روباز	مترمربع	۹۳۵۰	پلدختر	معمولان	۷۰	ورزشی	۱۱,۰۰۰	۱,۶۵۰	۱,۶۵۰
۵۴	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیتهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن ورزشی آفرینه	احداث سال چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	پلدختر	پلدختر	۳۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۵۵	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیتهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن چند منظوره مسکن مهر خرم آباد	احداث سال چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	خرم آباد	خرم آباد	۳۳	ورزشی	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰
۵۶	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیتهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن ورزشی چند منظوره نورآباد	احداث سال چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	دلفان	نورآباد	۳۴	ورزشی	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۵۷	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن چند منظوره فلک الدین	چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	خرم آباد	خرم آباد	۹۴	ورزشی	۵۶۰۰	۰	۰
۵۸	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن چند منظوره مسکن مهر پروچرد	چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	پروچرد	پروچرد	۴۳	ورزشی	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۵۹	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	ورزشی سبزی پرور خرم آباد	توسعه فضای و احداث	مترمربع	۹۶۰۰	خرم آباد	خرم آباد	۱۸	ورزشی	۱۵,۰۰۰	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰
۶۰	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث، توسعه و تکمیل سالیهای چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	احداث سالن چند منظوره ماسور	چند منظوره	سالن چند منظوره	۱	خرم آباد	خرم آباد	۲۰	ورزشی	۲۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰
۶۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	بازسازی زمین فوتبال چمن مصنوعی آزادی	احداث و توسعه فضای و احداث	مترمربع	۴۰۰۰	کوهدشت	کوهدشت	۱۰	ورزشی	۵,۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۶۲	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۱	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	احداث پیست اسکی تمدن فرست الیگودرز	احداث و توسعه فضای و احداث	مترمربع	۵۰,۰۰۰	الیگودرز	الیگودرز	۳۶	ورزشی	۱۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰
۶۳	اداره کل ورزشی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۱۷۰۲۰۰۵۱۰۱	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	توسعه مجموعه ورزشی دانش آموزی الشتر	توسعه فضاهای ورزشی دانش آموزی	مترمربع	۴۱۰۰	سلسله	الشتر	۱۰۰	ورزشی	۳,۰۰۰	۰	۰

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
		۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۹۲	الشتر	سلسله	۱۰۰۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث سالن ورزشی دانش آموزی الشتر	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۴
		۵,۸۱۷	۳۸,۷۷۷	ورزشی	۲۶	کوهدشت	کوهدشت	۲۲۰۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث استخر شنای دانش آموزی کوهدشت	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۵
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۹۱	کوهدشت	کوهدشت	۱۰۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی دانش آموزی	تکمیل مجموعه ورزشی دانش آموزی کوهدشت	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۶
		۵,۸۴۲	۳۸,۹۴۶	ورزشی	۱۹	اشترینان	بروجرد	۲۲۰۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث یک باب استخر شنای شهر اشترینان	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۷
		۵,۰۰۱	۳۳,۳۳۸	ورزشی	۲۰	بروجرد	بروجرد	۲۲۰۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث استخر شنای دانش آموزی شهر بروجرد	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۸
		۶۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۶۵	خرم آباد	خرم آباد	۱۲۵۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث و تجهیز سالن ورزشی شهدای دانش آموز کمانوند	تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۶۹

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۵۲۵	۵۲۵	۳,۵۰۰	ورزشی	۸۰	سپیددشت	خرم آباد	۱۰۵۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث و تجهیز سالن ورزشی دانش آموزی سپیددشت	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۰
	۴۵۰	۴۵۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۹۱	زاغه	خرم آباد	۱۰۵۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث و تجهیز سالن ورزشی دانش آموزی زاغه	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۱
	۴۵۰	۴۵۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۳۰	دورود	دورود	۳۴۱۱	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی دانش آموزی	تکمیل زمین چمن طبیعی فوتبال دورود	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۲
	۴۵۰	۴۵۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۶۰	معمولان	پلدختر	۱۰۵۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	تکمیل و تجهیز سالن ورزشی دانش آموزی معمولان	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۳
	۴,۹۴۳	۴,۹۴۳	۳۲,۹۵۰	ورزشی	۰	الیکودرز	الیکودرز	۳۳۰۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث سالن ورزشی الیکودرز	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۴
	۳,۷۵۰	۳,۷۵۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۶۰	چغانل	رومشکان	۲۳۲۰	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث سالن ورزشی دانش آموزی رومشکان	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵\۱۰۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس لرستان	۷۵

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۹۰۰	۹۰۰	۶,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۰	خرم آباد	خرم آباد	۴۰۰۰	خانه جوان	تکمیل خانه جوان	احداث خانه جوان	احداث خانه جوان	۱۷۰۳۰۱۳۰۱۰۱	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۷۶
	۴۵۰	۴۵۰	۳۰,۰۰۰	آموزشی	۸۹	سراب دوره	چگنی	۲۰۰	مترمربع	توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان چگنی	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵۱۰۱	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۷۷
	۵۵۵۰	۵۵۵۰	۳۷,۰۰۰	آموزشی	۰	چغابیل	رومشکان	۳۵۰	مترمربع	توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه ای	احداث مرکز و توسعه آموزش فنی و حرفه ای رومشکان	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵۱۰۷	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۷۸
	۱۷,۹۲۵	۱۷,۹۲۵	۱۱۹,۵۰۰	تامین آب	۲۸	پلدختر	پلدختر	۰,۳۵	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ تازه	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۲	شرکت سهامی اب منطقه ای استان لرستان	۷۹
	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	تامین آب	۹۷	الشر	سلسله	۰,۲	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۲	شرکت سهامی اب منطقه ای استان لرستان	۸۰
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	تامین آب	۶۷	پلدختر	پلدختر	۰,۱۲	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	مطالعه و اجرای ایستگاه پمپاژ	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۱
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	تامین آب	۸۷	چگنی	چگنی	۰,۸	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۲
	۷,۵۰۰	۷,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	تامین آب	۲۸	پلدختر	پلدختر	۰,۵	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۲	شرکت سهامی اب منطقه ای استان لرستان	۸۳
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	تامین آب	۸۴	نورآباد	دلفان	۰,۲۳	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ و بند	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۲	شرکت سهامی اب منطقه ای استان لرستان	۸۴

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۳,۷۵۰	۳,۷۵۰	۲۵,۰۰۰	تامین آب	۴۰	نورآباد	دلفان	۰.۱	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	ایستگاه پمپاژ دره یادگار	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۵
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	تامین آب	۷۵	کوهدشت	کوهدشت	۰.۲	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	تکمیل ایستگاه پمپاژ چم کوشک	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۶
	۷۵۰	۷۵۰	۵,۰۰۰	تامین آب	۸۲	کوهدشت	کوهدشت	۰.۱	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	تکمیل ایستگاه پمپاژ سرطرها	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۲	شرکت سهامی اب منطقه ای استان لرستان	۸۷
	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۵,۰۰۰	تامین آب	۷۵	پلدختر	پلدختر	۰.۳	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	تکمیل ایستگاه پمپاژ امیران کوشکی	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۸
	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	تامین آب	۷۰	پلدختر	پلدختر	۰.۲	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	احداث ایستگاه پمپاژ میلیون	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۸۹
	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	تامین آب	۵۰	خرم آباد	خرم آباد	۰.۱	میلیون متر مکعب	ایستگاه پمپاژ و تاسیسات وابسته	ایستگاه پمپاژ چغاهروشی	ایجاد طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان لرستان	۹۰
	۱,۰۵۰	۱,۰۵۰	۷,۰۰۰	گردشگری	۷۰	پلدختر	پلدختر	۵۲۰۷	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	ایجاد تاسیسات زیر بنایی غار کورگان	ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۹۱
	۷۵۰۰	۷۵۰۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۴۷	دورود	دورود	۴۳۱۴۲	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	ایجاد زیر ساخت و تاسیسات گردشگری در پاچه گهر	ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۹۲
	۷۵۰	۷۵۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۱۵	خرم آباد	خرم آباد	۱۹۵۴۲	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیر ساخت و تاسیسات مورد نیاز گردشگری در پارک جنگلی مخلکوه خرم آباد	ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۹۳

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای بعد	۱۳۹۹
استان لرستان														
۹۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیر ساخت و تاسیسات گردشگری آبخار نوزیان	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۱۹۲۶۹	خرم آباد	خرم آباد	۳۰	گردشگری	۵۰۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۹۵	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در منطقه شیرز کوهدشت	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۴۰۱۲۱	کوهدشت	کوهدشت	۱۳	گردشگری	۳۰۰۰۰۰	۴۵۰۰	۴۵۰۰
۹۶	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در آبخار چکان الیگودرز	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۲۱۲۲۷	الیگودرز	الیگودرز	۳۰	گردشگری	۵۰۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۹۷	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری در کمپ ازنا	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۶۰۹۱	ازنا	ازنا	۱۰	گردشگری	۳۰۰۰۰	۴۵۰	۴۵۰
۹۸	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیرساخت و تاسیسات گردشگری سراب کهمان الشتر	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۱۷۲۹۹	سلسله	الشتر	۱۰	گردشگری	۵۰۰۰۰	۷۵۰	۷۵۰
۹۹	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد تاسیسات زیربنایی و ساختی در پارک گلپاسایب	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۴۵۲۳	دلفان	نورآباد	۵	گردشگری	۲۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۷۵۰	۷۵۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۱۲	خرم آباد	خرم آباد	۱۴۶۹۴	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه ایشار گریت	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۰
	۷۵۰	۷۵۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۵۵	دلفان	نورآباد	۶۴۹۵	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	احداث زیرساخت گردشگری در منطقه آب گرم شهرستان دلفان	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۱
	۴۵۰	۲۵۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	کوهدشت	کوهدشت	۹۱۸۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیرساخت گردشگری کمپینک درب گنبد	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۲
	۶۰۰	۶۰۰	۴۰,۰۰۰	گردشگری	۰	بروجرد	بروجرد	۲۸۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل کمپ گردشگری سراب ونایی بروجرد	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۳
	۶۰۰	۶۰۰	۴۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	سلسله	الشت	۱۷۶۹۸	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیر ساخت گردشگری در سراب زز	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۴
	۷۵۰	۷۵۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	چگنی	چگنی	۴۹۸۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیرساخت گردشگری در سراب رفتخان	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۰۵

استان لرستان

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۳۰۷۵۰	۳۰۷۵۰	۲۵۰۰۰۰	گردشگری	۱۰	الیگودرز	الیگودرز	۶۶۰۵	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیر ساخت و تاسیسات مورد نیاز گردشگری در آب سفید الیگودرز	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۰۶
	۶۰۰	۶۰۰	۴۰۰۰۰	گردشگری	۲۵	چگنی	چگنی	۱۰۷۷۲	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیر ساخت و تاسیسات مورد نیاز گردشگری در پارک جنگلی شوزاب چگنی	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۰۷
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	گردشگری	۲۰	کوهدشت	کوهدشت	۸۷۹۸	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل تاسیسات تفریحی زیربنایی در مرکز گردشگری کوهدشت	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۰۸
	۴۵۰	۴۵۰	۳۰۰۰۰	گردشگری	۳۰	پلدختر	پلدختر	۸۶۱۱	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیرساختهای تاسیسات زیربنایی پارک ولیعصر پلدختر	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۰۹
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	گردشگری	۵۰	دورود	دورود	۵۷۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل تاسیسات تفریحی زیربنایی در مرکز گردشگری دورود	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۱۰
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	گردشگری	۲۵	خرم آباد	خرم آباد	۴۷۳۳۹	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیرساخت گردشگری در پام لرستان	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۵	اداره کل منابع طبیعی لرستان	۱۱۱

استان لرستان

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۶۰	خرم آباد	خرم آباد	۳۸۲۴۹	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز چابده گردشگری	تکمیل فاز یک بوستان و دریاچه پل شاهپوری خرم آباد	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی در فاز یک بوستان و دریاچه پل شاهپوری خرم آباد	۱۷۰۶۰۰۲۱۱۹	استاداری لرستان	۱۱۲
	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۰	پلدختر	پلدختر	۲۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز چابده گردشگری	تکمیل زیرساخت و تاسیسات منطقه گردشگری دره خزینه	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۱۳
	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۲۰	خرم آباد	خرم آباد	۸۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز چابده گردشگری	تکمیل زیرساخت گردشگری در منطقه آبشار بیشه	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی در منطقه آبشار بیشه	۱۷۰۶۰۰۲۱۳۶	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی لرستان	۱۱۴
	۲۲۵۰۰	۲۲۵۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	تامین آب	۰	خرم آباد	خرم آباد	۴۰	کیلومتر	بازسازی تاسیسات شبکه توزیع آب شهری	اصلاح شبکه آب آشامیدنی شهر خرم آباد (منطقه ماسور)	اصلاح و بازسازی شبکه توزیع آب آشامیدنی شهری	۱۵۰۳۰۰۳۴۰۱	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۱۵
	۳۰۱۹۹	۳۰۱۹۹	۱۴۶۶۶۰	آموزشی	۱۰	الیگودرز	الیگودرز	۱۴۵۰	مترمربع	احداث و بازسازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای	احداث و بازسازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای و خرم آباد شهرستان الیگودرز	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان الیگودرز	۳۰۱۱۲۰۳۲	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۱۱۶
	۱۰۹۵۰	۱۰۹۵۰	۱۳۰۰۰۰۰	آموزشی	۷۰	ازنا	ازنا	۵۰۰۰	مترمربع	احداث مرکز آموزش فنی و حرفه ای	احداث مرکز فنی و حرفه ای خواران ازنا	احداث مرکز فنی و حرفه ای خواران ازنا	۱۸۰۲۰۰۵۱۰۱	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۱۱۷

استان لرستان

پیش بینی سالیانه بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان لرستان															
	۴۸۲۰	۴۸۲۰	۳۲,۱۳۶	آموزشی	۶۰	بروجرد	بروجرد	۳۰۰۰	مترمربع	بهبودی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران بروجرد	بهبودی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران بروجرد	تخریب و بازسازی مرکز شماره ۲ بروجرد	۱۸۰۲۰۰۵ل۰۱۰۱	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۱۱۸
	۰	۰	۱۷,۸۵۰	آموزشی	۱۰۰	دورود	دورود	۱۵۰۰	مترمربع	بهبودی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران دورود	بهبودی و مقاوم سازی مرکز آموزش فنی و حرفه ای برادران دورود	آموزش فنی و حرفه ای برادران دورود	۱۸۰۲۰۰۵ل۰۱۰۱	اداره کل فنی و حرفه ای لرستان	۱۱۹
	۵۲۵	۵۲۵	۳,۵۰۰	گردشگری	۷۰	خرم آباد	خرم آباد	۱	باب	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	مرمت و احیای خانه تاریخی ابوالقاسم پور	مرمت خانه ابوالقاسم پور	۳۰۲۳۳ل۰۵۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۲۰
	۱,۹۵۰	۱,۹۵۰	۱۳,۰۰۰	گردشگری	۲۰	بروجرد	بروجرد	۱	باب	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	مرمت و احیای خانه تاریخی ایرانبور	مرمت خانه ایرانبور	۳۰۲۳۳ل۰۴۶	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۲۱
	۱,۸۴۵	۱,۸۴۵	۱۲,۳۰۰	گردشگری	۱۵	بروجرد	بروجرد	۱	باب	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	مرمت و احیای خانه تاریخی بزرگمهر	مرمت خانه بزرگمهر	۳۰۲۳۳ل۰۴۶	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۲۲
	۱,۴۲۵	۱,۴۲۵	۹,۵۰۰	گردشگری	۳۰	بروجرد	بروجرد	۱	باب	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	مرمت و احیای خانه تاریخی غروی	مرمت خانه غروی	۳۰۲۳۳ل۰۴۶	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۲۳

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	کاربری پروژه	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		
													پیش بینی سالیانه بعد	۱۳۹۹	
استان لرستان															
۱۲۴	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۳۰۲۳۳ل۰۳۴	مرمت خانه کشفی	مرمت و احیای خانه تاریخی کشفی	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	باب	۱	خرم آباد	خرم آباد	۸۰	گردشگری	۳,۵۰۰	۵۲۵	۵۲۵	
۱۲۵	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۷۰۴۰۰ل۰۶۸	مرمت خانه مستجاب الدعوه	مرمت و احیای خانه تاریخی مستجاب الدعوه	احیای مراکز قدیمی و بازسازی آثار	باب	۱	بروجرد	بروجرد	۵۰	گردشگری	۹,۵۰۰	۱,۴۲۵	۱,۴۲۵	
۰	جمع کل												۲,۵۶۰,۷۶۵	۲,۵۶۰,۷۶۵	۲,۵۱۲,۵۵۳

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۳ - طرح و پروژه‌های استان همدان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان همدان															
۷۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	گردشگری	۵	تویسرکان	تویسرکان	۲۰۰۰	متر مربع	احداث زیر ساخت های گردشگری	احداث کمپ های گردشگری و رانژان تیمیجان - بوجان - امام زاده ناصر و شان آباد	احداث زیر ساخت های گردشگری	۱۷۰۱۰۳۱۵۲۰۲	اداره کل اوقاف و امور خیریه همدان	۱
۶۳	۷۲	۷۲	۶۹۰	ورزشی	۰	کیبودرآهنگ	کیبودرآهنگ	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی ۹ دی داخل محوطه ناحیه کیبودرآهنگ	احداث فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲۶	سنادمستترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۲
۴۴	۳۳	۳۳	۳۰۰	ورزشی	۰	نهاوند	نهاوند	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی شهرک	احداث فضاهای ورزشی		سنادمستترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۳
۱۳۲	۱۵۹	۱۵۹	۱۵۰۰	ورزشی	۰	همدان	همدان	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	پهنشئی) احداث سالن ورزشی کانون فرهنگی بسیج	احداث فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۱۰۴	سنادمستترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۴
۹۶	۱۱۶	۱۱۶	۱۰۰۹۲	ورزشی	۶۰	بهار	لاجنین	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی لاجنین	احداث فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲۶	سنادمستترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۵
۴۱	۴۸	۴۸	۴۵۶	آموزشی	۵۰	ملایر	ملایر	۱۸۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای آموزشی	احداث و تکمیل فاز دوم مرکز تخصصی جوش شهرستان ملایر	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۱	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان همدان	۶
۴	۵	۵	۴۹	گردشگری	۱۵	کیبودرآهنگ	کیبودرآهنگ	۱۲۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه محلی کیبودرآهنگ	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۳۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۷

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		سر سامه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۴۴	۲۳	۲۳	۳۰۰	گردشگری	۲۰	بهار	بهار	۹۰۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه محلی بهار	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۸
۴۴	۲۳	۲۳	۳۰۰	گردشگری	۱۸	تویسرکان	تویسرکان	۸۵۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی تویسرکان	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۹
۳۲	۴۰	۴۰	۳۷۲	گردشگری	۱۵	نهبوند	نهبوند	۱۱۰۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی نهبوند	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۰
۳۳	۱۱	۱۱	۱۵۰	گردشگری	۱۰	فامنین	فامنین	۶۵۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی فامنین	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۲	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۱
۳۱	۱۶	۱۶	۲۱۱	گردشگری	۱۰	ملایر	ملایر	۱۴۵۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی ملایر	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۲
۲۲	۱۱	۱۱	۱۴۶	گردشگری	۲۵	اسدآباد	اسدآباد	۹۵۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی اسدآباد	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۰۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۳

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		مورد نیاز	سرمايه گماري	کاربري پروژه	درصد پيشرفت فيزيكي تا پايان نيمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمي	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرائي	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹														
۳۰	۱۵	۱۵	۱۹۹	گردشگری	۲۰	رزن	رزن	رزن	۷۵۰	متر مربع	احداث و تکمیل موزه های محلی و مرمت موزه های محلی رزن	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۳۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۴	
۱۰۷	۱۳۱	۱۳۱	۱,۳۳۰	گردشگری	۱۸	همدان	همدان	همدان	۲۳۰۰	متر مربع	احداث ، تکمیل و تجهیز و مرمت موزه های محلی همدان	تعمیر و تجهیز موزه های محلی و استانی	۱۷۰۴۰۰۵۳۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری همدان	۱۵	
۱۴۳	۱۷۴	۱۷۴	۱,۶۳۵	ورزشی	۶۰	اسدآباد	اسدآباد	اسدآباد	۱۰۰۰	متر مربع	تکمیل ۱ باب زمین چمن مصنوعی فوتبال در شهرستان اسدآباد	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۶	
۹۴۸	۱,۱۵۳	۱,۱۵۳	۱۰,۸۴۸	ورزشی	۱۰	نهاوند	نهاوند	نهاوند	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۷	
۶۶۹	۸۱۱	۸۱۱	۷,۶۳۵	ورزشی	۱۰	اسدآباد	اسدآباد	اسدآباد	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر دانش آموزی اسدآباد	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۸	
۵۵	۶۷	۶۷	۶۳۰	ورزشی	۱۰	رزن	رزن	رزن	۱۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث زمین چمن مصنوعی فوسال رزن	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۱۹	
۳۹۴	۴۷۸	۴۷۸	۴,۵۰۰	ورزشی	۱۰	فانین	فانین	فانین	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر دانش آموزی فانین	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۲۰	
۴۵۳	۵۵۰	۵۵۰	۵,۱۷۵	ورزشی	۱۰	ملایر	ملایر	ملایر	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر دانش آموزی ملایر	۱۷۰۴۰۰۵۵۱۰۱	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۲۱	

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرسایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۹۱۸	۱,۱۱۶	۱,۱۱۶	۱۰,۵۰۰	گردشگری	۸۰	همدان	همدان	۲۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	تکمیل اردوگاه گنجنامه همدان (خوابگاه - سلف سرویس)	احداث و تکمیل اردوگاه های دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۲۲۰۱۲	اداره کل نوسازی مدارس استان همدان	۲۲
۶۱۶	۷۴۹	۷۴۹	۷,۰۴۷	ورزشی	۹۰	اسدآباد	اسدآباد	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی بانوان شهرستان اسدآباد	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۱۵۱۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۳
۹۶۲	۱,۱۶۹	۱,۱۶۹	۱۱,۰۰۱	ورزشی	۸۰	ملایر	ملایر	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان ملایر	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۱۵۱۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۴
۱۵۸	۱۹۱	۱۹۱	۱,۸۰۰	ورزشی	۹۰	بهار	بهار	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان بهار	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۱۵۱۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۵
۱,۱۳۶	۱,۳۸۰	۱,۳۸۰	۱۲,۹۸۷	ورزشی	۶۵	کیودرآهنگ	کیودرآهنگ	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان کیودرآهنگ	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۱۵۱۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۶
۱,۰۶۹	۱,۳۹۵	۱,۳۹۵	۱۲,۱۹۵	ورزشی	۶۰	همدان	همدان	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث مجموعه ورزشی بانوان شهرستان همدان	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۱۵۱۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۷
۵۲۶	۶۳۷	۶۳۷	۶,۰۰۰	ورزشی	۸۰	نیاوند	نیاوند	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر سرپوشیده شهرک طالقانی نیاوند	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۸
۲,۲۱۴	۱,۱۴۳	۱,۱۴۳	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۶۰	چورقان	همدان	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر چورقان	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۲۹
۱۳۲	۱۵۹	۱۵۹	۱,۵۰۰	ورزشی	۹۰	تویسرکان	تویسرکان	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل استادیوم ورزشی تویسرکان (شهید هرمزی)	احداث و توسعه فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰۸	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۰

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۳۲۶	۳۹۵	۳۹۵	۳,۷۲۰	ورزشی	۹۵	فامنین	فامنین	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل استخر سرپوشیده فامنین	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۱
۷۹۵	۹۶۳	۹۶۳	۹,۰۶۹	ورزشی	۶۰	نهاوند	نهاوند	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن باستانی نهاوند	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۲
۲۶۴	۳۱۸	۳۱۸	۳,۰۰۰	ورزشی	۹۰	گل تپه	کیومرتهنگ	۶۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی چند منظوره گل تپه	احداث و توسعه سالن های چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۵	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۳
۱۹۱	۳۳۱	۳۳۱	۲,۱۷۸	ورزشی	۶۰	همدان	همدان	۶۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن چند منظوره کوی محمدیه (فقیره)	احداث و توسعه سالن های چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۵	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۴
۷۱۰	۸۶۰	۸۶۰	۸,۱۰۰	ورزشی	۸۰	همدان	همدان	۶۵۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن چند منظوره دره مراد بیک	احداث و توسعه سالن های چند منظوره (زیر ۲۵۰۰ نفر تماشاچی)	۱۷۰۲۰۰۴۱۰۵	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۵
۵۲۶	۶۳۷	۶۳۷	۶,۰۰۰	ورزشی	۸۰	فامنین	فامنین	۳۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی چند منظوره ۱۵۰۰ نفره فامنین	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۶
۱۰۰۵۰	۱,۳۷۵	۱,۳۷۵	۱۲,۰۰۰	ورزشی	۵۰	قهاوند	همدان	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث استخر سرپوشیده قهاوند	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۱	اداره کل ورزش و امور جوانان استان همدان	۳۷
۴۲	۵۱	۵۱	۴۸۰	منابع طبیعی	۱۰	همدان	همدان	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع شهرستان همدان	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۳۸
۳۰۹	۱۵۸	۱۵۸	۲,۰۸۲	منابع طبیعی	۱۰	ملایر	ملایر	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع شهرستان ملایر	حفاظت و مرابع از جنگلها و منابع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۳۹

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱۷۶	۲۱۳	۲۱۳	۲۰۰۷	منابع طبیعی	۱۰	کیورد آهنگ	کیورد آهنگ	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان کیورد آهنگ	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۰
۱۳۲	۱۵۹	۱۵۹	۱۵۰۰	منابع طبیعی	۱۰	اسدآباد	اسدآباد	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان اسدآباد	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۱
۶۱	۷۳	۷۳	۶۹۰	منابع طبیعی	۱۰	فامنین	فامنین	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان فامنین	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۲
۴۰	۲۰	۲۰	۲۶۷	منابع طبیعی	۱۰	بهار	بهار	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان بهار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۳
۴۱	۴۷	۴۷	۴۵۰	منابع طبیعی	۱۰	تویسرکان	تویسرکان	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان تویسرکان	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۴
۷۳	۸۷	۸۷	۸۲۲	منابع طبیعی	۱۰	رزن	رزن	۱۰۰۰	هکتار	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع شهرستان رزن	حفاظت و حمایت از جنگلها و مراتع استان	۱۳۰۶۰۰۳۰۲۷	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۵
۱۵۷۶	۱۹۱۲	۱۹۱۲	۱۸۰۰۰	گردشگری	۲۰	نهاوند	نهاوند	۲۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	تهیه طرح و ساماندهی سراب گاماسیاب	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۳	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۶
۱۵۷۶	۱۹۱۲	۱۹۱۲	۱۸۰۰۰	گردشگری	۲۰	نهاوند	نهاوند	۵۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	تهیه طرح و ساماندهی سراب فارسین	تهیه طرح و ساماندهی سراب های شهرستان نهاوند	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۲	اداره کل منابع طبیعی استان همدان	۴۷
۱۰۱۰۴	۱۳۳۸	۱۳۳۸	۱۲۶۰۰	کشاورزی	۵	نهاوند	نهاوند	۵	کیلومتر تر	لابرووی و مرمت قنوات	لابرووی و مرمت قنوات شهرستان فارسین	احیاء، مرمت و لابرووی قنوات های شهرستان نهاوند	۱۳۰۷۰۰۶۰۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۴۸
۸۰۱	۹۷۲	۹۷۲	۹۰۱۵۰	کشاورزی	۵	همدان	همدان	۱۵	کیلومتر تر	لابرووی و مرمت قنوات	لابرووی و مرمت قنوات شهرستان همدان	احیاء، مرمت و لابرووی قنوات	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۵	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۴۹

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲۴۰	۲۸۹	۲۸۹	۲,۷۲۷	کشاورزی	۵	اسدآباد	اسدآباد	۴	کیلومتر	قنوات شهرستان لایروبی و مرمت	قنوات شهرستان لایروبی و مرمت	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۰
۱۰۰۵۰	۱,۳۷۵	۱,۳۷۵	۱۲,۰۰۰	کشاورزی	۵	کیودرآهنگ	کیودرآهنگ	۲۰	کیلومتر	احیاء و مرمت قنوات شهرستان کیودرآهنگ	احیاء و مرمت قنوات	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۱
۵۲۶	۶۳۷	۶۳۷	۶,۰۰۰	کشاورزی	۲۰	بهار	بهار	۵	کیلومتر	قنوات شهرستان بهار لایروبی و مرمت	قنوات شهرستان بهار لایروبی و مرمت	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۲
۱,۷۱۱	۸۸۴	۸۸۴	۱۱,۵۹۸	کشاورزی	۱۰	ملاپور	ملاپور	۱۰	کیلومتر	قنوات شهرستان ملاپور لایروبی و مرمت	قنوات شهرستان ملاپور لایروبی و مرمت	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۳
۵۲۶	۶۳۷	۶۳۷	۶,۰۰۰	کشاورزی	۵	تویسرکان	تویسرکان	۱۰	کیلومتر	احیاء و مرمت قنوات تویسرکان	احیاء و مرمت قنوات تویسرکان	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۴
۲,۷۶۷	۱,۴۲۹	۱,۴۲۹	۱۸,۷۵۰	کشاورزی	۵	رزن	رزن	۶	کیلومتر	احیاء و مرمت قنوات شهرستان رزن	احیاء و مرمت قنوات شهرستان رزن	احیاء ، مرمت و لایروبی قنوات	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی استان همدان	۵۵
۵۲۶	۶۳۷	۶۳۷	۶,۰۰۰	ورزشی	۹۵	بهار	بهار	۵۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن مجموعه ورزشی کارگران بهار (فاز ۱)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی کارگری	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان همدان	۵۶
۲۶۴	۳۱۸	۳۱۸	۳,۰۰۰	ورزشی	۹۵	تویسرکان	تویسرکان	۲۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی کارگران تویسرکان	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی کارگری	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۳	اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان همدان	۵۷
۲,۰۰۹	۲,۴۳۸	۲,۴۳۸	۲۲,۹۵۰	کشاورزی	۱۰	نهاوند	نهاوند	۲۰	کیلومتر	بهبودی کانال آبیاری	ساماندهی نهر شعبان نهاوند	بهبودی کانال های آبیاری درجه ۱ و ۲	۱۳۰۷۰۰۶۶۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۵۸

استان همدان

برآورد اعتبار تبصره ۱۹	برآورد اولیه		سر مایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹													
۴۴۸	۳۳۰	۳۳۰	۳۰,۲۷	کشاورزی	۲۰	اسداباد	اسداباد	۲۵۰	لیتر بر ثانیه	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر اسداباد	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر های استان	۱۳۰۷۰۰۳۵۲۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۵۹
۲۶۴	۳۱۸	۳۱۸	۳۰,۰۰۰	کشاورزی	۲۰	نهاوند	نهاوند	۴۰۰	متر مکعب	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر نهاوند	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر نهاوند	استفاده از پساب تصفیه خانه فاضلاب شهر های استان	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۱۷	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۶۰
۱۱۴	۱۳۹	۱۳۹	۱,۳۰۵	کشاورزی	۱۰	نهاوند	نهاوند	۲۰	کیلوم تر	بهبودی کانال آبیاری	ساماندهی نهر راج	بهبودی کانال های آبیاری درجه ۱ و ۲	۱۳۰۷۰۰۶۵۲۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۶۱
۴۴	۲۳	۲۳	۳۰۰	کشاورزی	۱۰	نهاوند	نهاوند	۲۰	کیلوم تر	احداث نهر وهمان	احداث نهر وهمان	بهبودی کانال های آبیاری درجه ۱ و ۲	۱۳۰۷۰۰۶۵۲۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای همدان	۶۲
۲,۲۱۲	۱,۱۴۴	۱,۱۴۴	۱۵۰,۰۰۰	ورزشی	۸۰	تویسرکان	تویسرکان	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن چند منظوره تویسرکان	ایجاد و توسعه تاسیسات و تسهیلات شهری تویسرکان	۱۵۰۲۰۰۱۵۴۰۴	شهرداری تویسرکان	۶۳
۱,۰۰۵۰	۱,۲۷۵	۱,۲۷۵	۱۲,۰۰۰	خدمات شهری	۰	تویسرکان	تویسرکان	۱۲۰۰	متر مربع	احداث پارکینگ	کمک به احداث پارکینگ عمومی شهر تویسرکان	توسعه تسهیلات و فضای تاسیسات و فضای سبز عمومی تویسرکان	۱۵۰۲۰۰۱۵۴۲۸	شهرداری تویسرکان	۶۴
۱,۹۴۸	۱,۰۰۴	۱,۰۰۴	۱۳,۱۸۵	گردشگری	۰	تویسرکان	تویسرکان	۳۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	تعمیر و تجهیز اردوگاه باقریه تویسرکان	احداث فضاهای فرهنگی شهرستان تویسرکان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۱۷	شهرداری تویسرکان	۶۵
۳۹۴	۴۷۸	۴۷۸	۴,۵۰۰	فرهنگی و هنری	۸۰	تویسرکان	تویسرکان	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	تکمیل سالن فرهنگی صادقیه تویسرکان	احداث فضاهای فرهنگی شهرستان تویسرکان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰۷	شهرداری تویسرکان	۶۶
۵۲۴	۶۳۸	۶۳۸	۶,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۵	تویسرکان	تویسرکان	۱۴۰۰	متر مربع	افزایش سرانه فضاهای فرهنگی	تئاتر فرهنگی مذهبی عابدی	احداث فضاهای فرهنگی شهرستان تویسرکان	۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰۷	شهرداری تویسرکان	۶۷

استان همدان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرسایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲۵۶۹	۱,۳۲۷	۱,۳۲۷	۱۷,۴۰۹	گردشگری	۰	تویسرکان	تویسرکان	۴۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	اجرای طرح گردشگری حیثوق نیی	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۰۴	شهرداری تویسرکان	۶۸
۷۸۸	۹۵۶	۹۵۶	۹,۰۰۰	گردشگری	۰	سرکان	تویسرکان	۵,۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	گردشگری پیرکوبه منطقه سرکان	ایجاد زیرساخت گردشگری پیرکوبه منطقه سرکان	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۰۱	شهرداری سرکان	۶۹
۲۱۰	۲۵۵	۲۵۵	۲,۴۰۰	گردشگری	۸۵	تویسرکان	تویسرکان	۷,۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیرساخت های گردشگری	ایجاد زیرساخت های گردشگری فرسنگ	ایجاد زیرساخت های گردشگری فرسنگ	۱۷۰۶۰۰۲۵۰۱۵	شهرداری فرسنگ	۷۰
۴۱,۷۸۳	۴۰,۷۱۷	۴۰,۷۱۷	۴۱۰,۷۱۴												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۴ - طرح و پروژه‌های استان کردستان مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان کردستان															
	۳,۱۵۰	۳,۱۵۰	۱۵,۰۰۰	گردشگری	۸۰	بیجار	بیجار	۷۹۰	متر مربع	احداث کمپ گردشگری وژالو سرا	کمپ زبارتی حمزه عرب	کمپ حمزه عرب	۱۷۰۶۰۰۳۰۱۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱
	۷,۳۵۰	۷,۳۵۰	۳۵,۰۰۰	گردشگری	۱۰	بانه	بانه	۳۸۰۰	متر مربع	احداث کمپ گردشگری وژالو سرا	کمپ تفریحی توریستی سورین	کمپ سورین	۱۷۰۶۰۰۳۰۱۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲
	۲,۵۲۰	۲,۵۲۰	۱۲,۰۰۰	گردشگری	۳۵	سنندج	سنندج	۶۵۰	متر مربع	احداث کمپ گردشگری وژالو سرا	کمپ نگل زبارتی	کمپ نگل	۱۷۰۶۰۰۴۰۲۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳
	۹,۴۵۰	۹,۴۵۰	۲۵,۰۰۰	گردشگری	۰	سنندج	سنندج	۲۰۰	متر مربع	کمک به تامین زیرساخت گردشگری (مترمربع)	نمایشگاه صنایع	نمایشگاه صنایع		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴
	۹,۴۵۰	۹,۴۵۰	۴۵,۰۰۰	آموزشی	۳۰	سقز	سقز	۲۱۵۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر سرپوشیده سقز	احداث استخر سرپوشیده سقز	۳۰۵۰۴۰۰۲	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۵
	۱۵,۶۰۰	۱۵,۶۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	کردستان	سنندج	۲۱۵۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر استخر	احداث استخر استخر	۳۰۵۰۴۰۰۲	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۶
	۱۶,۸۰۰	۱۶,۸۰۰	۸۰,۰۰۰	ورزشی	۵	کردستان	سنندج	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر استخر	احداث استخر استخر	۳۰۵۰۴۰۰۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۷
	۹,۴۵۰	۹,۴۵۰	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	کردستان	سنندج	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر استخر	احداث استخر استخر	۳۰۵۰۴۰۰۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۸

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان کردستان															
	۱۶۸۰۰	۱۶۸۰۰	۸۰۰۰۰۰	ورزشی	۱۰	کردستان	سنندج	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر دهگلان	احداث استخر سرپوشیده دهگلان	۳۰۵۰۲ت۰۰۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۹
	۱۰۵	۱۰۵	۵۰۰	آموزشی	۹۵	کردستان	سنندج	۸۴۶	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن ورزشی هنرستان پرتو دانش بیجار	احداث سالن ورزشی هنرستان پرتو دانش بیجار	۳۰۵۰۲ت۰۳۱	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۰
	۶۳۰	۶۳۰	۳۰۰۰۰	ورزشی	۸۰	کردستان	سنندج	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر سرپوشیده بیجار	احداث استخر سرپوشیده بیجار	۳۰۵۰۲ت۰۱۲	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۱
	۸۴۰۰	۸۴۰۰	۴۰۰۰۰۰	ورزشی	۴۵	کردستان	سنندج	۱۸۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر کاسپاران	احداث استخر سرپوشیده استان	۳۰۵۰۲ت۰۰۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۲
	۳۰۱۵۰	۳۰۱۵۰	۱۵۰۰۰۰	ورزشی	۴۵	کردستان	سنندج	۱۸۰۰۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر سرپوشیده مروان	احداث استخر سرپوشیده استان	۳۰۵۰۲ت۰۰۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۳
	۴۲۰۰	۴۲۰۰	۲۰۰۰۰۰	ورزشی	۴۰	کردستان	سنندج		متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	تعمیر و تجهیز اردوگاه سلیمان خاطر	تعمیر و تجهیز اردوگاه سلیمان خاطر		اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۴
	۴۲۰۰	۴۲۰۰	۲۰۰۰۰۰	ورزشی	۶۰	کردستان	سنندج	۳۸۳۰	متر مربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن ورزشی چندمنظوره مجمع خیرین سنقر	احداث سالن ورزشی چندمنظوره مجمع خیرین سنقر	۳۰۵۰۲ت۰۳۷	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	۱۵

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
	۳۷,۴۵۰	۳۷,۴۵۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	سقز	سقز		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	خوانگاه ۲۰۰ نفره	خوانگاه ۲۰۰ نفره	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۶
	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	سقز	سقز		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	مجموعه تخیلی	مجموعه تخیلی	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷
	۳۱,۰۰۰	۳۱,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	پایه	پایه		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن حجاب	سالن حجاب	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸
	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	قروه	قروه		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث استخر	استخر سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۹
	۶,۳۰۰	۶,۳۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۵۰	بیجار	بیجار		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	پهست اسکی و تلسیژ	پهست اسکی و تلسیژ	۱۷۰۲۰۰۴۰۵۷	اداره کل ورزش و جوانان	۲۰
	۶,۳۰۰	۶,۳۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۰	بیجار	بیجار		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث پهست موتورسواری	پهست موتورسواری	۱۷۰۲۰۰۴۰۷۸	اداره کل ورزش و جوانان	۲۱
	۸,۴۰۰	۸,۴۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۰	مریوان	مریوان		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن حجاب	سالن حجاب	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۴	اداره کل ورزش و جوانان	۲۲
	۸,۴۰۰	۸,۴۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	دهگلان	دهگلان		مترمربع	فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث سالن تفریحی	سالن تفریحی	۱۷۰۲۰۰۴۰۲۴	اداره کل ورزش و جوانان	۲۳

استان کردستان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۲,۶۰۰	۱۲,۶۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی		بیجار	بیجار		مترمربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	احداث مجموعه ورزشی آزادی	مجموعه ورزشی آزادی	۱۷۰,۲۰۴,۰۳۴	اداره کل ورزش و جوانان	۲۴
	۵۵,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	ورزشی	۱۰	سنندج	سنندج		مترمربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	خوانگاه ۴۰۰ نفره ورزشکاران	خوانگاه ۴۰۰ نفره ورزشکاران	۱۷۰,۲۰۴,۰۳۴	اداره کل ورزش و جوانان	۲۵
	۱۲,۶۰۰	۱۲,۶۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی		سنندج	سنندج		مترمربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	مجموعه ورزشی حجاب	مجموعه ورزشی حجاب	۱۷۰,۲۰۴,۰۶۳	اداره کل ورزش و جوانان	۲۶
	۱۴,۷۰۰	۱۴,۷۰۰	۷۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	کامیاران	کامیاران		مترمربع	احداث فضاهای ورزشی سرپوشیده	استخر سرپوشیده	استخر سرپوشیده	۱۷۰,۲۰۴,۰۷۷	اداره کل ورزش و جوانان	۲۷
	۱۲,۱۸۰	۱۲,۱۸۰	۵۸,۰۰۰	آموزشی	۱۰	سنندج	سنندج		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مجموعه آموزشی و رفقای سنندج	مجموعه آموزشی و رفقای سنندج	۳۰,۱۱۱,۰۴۲	اداره کل راه و شهرسازی	۲۸
	۱۹,۹۵۰	۱۹,۹۵۰	۹۵,۰۰۰	آموزشی	۶۵	سنتر	سنتر		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مجموعه آموزشی سنتر ۲	مجموعه آموزشی سنتر ۲	۳۰,۱۱۱,۰۴۲	اداره کل راه و شهرسازی	۲۹
	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	آموزشی	۱۵	بانه	بانه		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مجموعه آموزشی بانه	مجموعه آموزشی بانه	۳۰,۱۱۱,۰۰۴	اداره کل راه و شهرسازی	۳۰
	۱۱,۹۷۰	۱۱,۹۷۰	۵۷,۰۰۰	آموزشی	۴۷	کامیاران	کامیاران		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مجموعه آموزشی کامیاران	مجموعه آموزشی کامیاران	۳۰,۱۱۱,۰۴۲	اداره کل راه و شهرسازی	۳۱
	۷,۰۳۰	۷,۰۳۰	۳۰,۰۰۰	آموزشی	۵	بیجار	بیجار		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مجموعه آموزشی بیجار	مجموعه آموزشی بیجار	۱۸۰,۲۰۰,۰۳۰	اداره کل راه و شهرسازی	۳۲

استان کردستان

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان کردستان															
	۵,۲۵۰	۵,۲۵۰	۲۵,۰۰۰	آموزشی	۵	قروه	قروه		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	مطهرآباد قروه	مجموعه آموزشی	۱۸۰,۲۰۰,۵۰۱۹	اداره کل راه و شهرسازی	۳۳
	۴,۲۴۵	۴,۲۴۵	۲۵,۰۰۰	آموزشی	۵	سرآباد	سرآباد		مترمربع	احداث فضاهای آموزشی	سرآباد	مجموعه آموزشی	۱۸۰,۲۰۰,۵۰۳۰	اداره کل راه و شهرسازی	۳۴
			۵۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۲۰	سقز	کردستان/سقز		مترمربع	تامین زیرساخت بخش کشاورزی	سقز	پروژه گاوآباد سقز	جدید	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۵
۰	۳۶۶,۶۸۰	۳۶۶,۶۸۰	۲,۲۳۵,۵۰۰							جمع کل					

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۵ - طرح و پروژه‌های استان سیستان و بلوچستان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول ۹۸ سال	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۱	نهاد کتابخانه‌های عمومی	۱۷۰۳۰۳۴ اس ۱۰۰	گسترش و نوسازی کتابخانه‌های عمومی	احداث کتابخانه استاندارد زاهدان	ایجاد کتابخانه‌های عمومی	مترمربع	۳۷۰۰	زاهدان	زاهدان	۲۰	فرهنگی و هنری	۴۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	
۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹ اس ۱۰۱	سلماندهی گلخانه‌ها و احداث مجتمع‌های گلخانه‌ای	مطالعه و اجرای تاسیسات زیربنایی فاز دوم مجتمع گلخانه‌ای زهک	احداث زیر ساخت مجتمع‌های گلخانه‌ای	هکتار	۸۸	زهک	زهک	۵۵	کشاورزی	۷۵,۰۰۰	۲۲,۵۰۰	
۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰ اس ۱۰۱	ایجاد زیرساخت‌های مجتمع دامپروری	مطالعه و ایجاد زیربنای مجتمع دامپروری لورزیاب	ایجاد زیربنای مجتمع‌های دامپروری	مترمربع	۱۰,۰۰۰	زاهدان	زاهدان	۶۵	کشاورزی	۷۵,۰۰۰	۲۲,۵۰۰	
۴	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰ اس ۱۰۱	ایجاد زیرساخت‌های مجتمع دامپروری	تکمیل و بهره برداری از ایستگاه طیور شهرستان چابهار	ایجاد زیربنای مجتمع‌های دامپروری	مترمربع	۱۰۰۰	چابهار	چابهار	۷۰	کشاورزی	۶۱,۰۰۰	۱۸,۳۰۰	
۵	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰ اس ۱۰۱	ایجاد زیرساخت‌های مجتمع دامپروری	مطالعه و ایجاد زیربنای مجتمع دامپروری نیانک	ایجاد زیربنای مجتمع‌های دامپروری	مترمربع	۵,۰۰۰	زابل	زابل	۸۰	کشاورزی	۳۵,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	
۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۷۰۰۲ اس ۱۰۰	توسعه و ترویج صنایع دستی	احداث مرکز صنایع دستی شهرستان سرباز	احداث مرکز صنایع دستی	مترمربع	۱۰۰۰	سرباز	سرباز	۴۰	صنایع دستی	۴,۱۲۰	۱,۳۳۶	۰
۷	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ اس ۱۰۰	ایجاد زیر ساختهای مورد نیاز گردشگری داخلی	تکمیل و تجهیز کانون گردشگری روستای گوشه خاش	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز گردشگری	میلیون ریال	۴۰۰۰	خاش	خاش	۱۵	گردشگری	۶۲۸	۱۸۸	۰
۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ اس ۱۰۰	ایجاد زیر ساختهای مورد نیاز گردشگری داخلی	ایجاد زیر ساخت محور تنگه سرحد شهرستان نیکشهر	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز گردشگری	میلیون ریال	۳۰۰۰	نیکشهر	نیکشهر	۱۵	گردشگری	۸۹۱	۲۶۷	۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	مورد نیاز سرمایه‌گذاری برآورد اولیه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های	۱۳۹۹
۹	اداره کل حفاظت محیط زیست	۱۴۰۴۰۰۲ اس ۱۰۱	شناسایی، حفاظت بهسازی، احیا و بهره برداری پایدار از زیستگاهها و زیست بومهای خشکی	حفاظت و مدیریت تساح مردابی چابهار	حفاظت و احیای گونه‌ها	گونه	۱	چابهار	چابهار	۲۰	گردشگری	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۰
۱۰	شرکت آب و فاضلاب روستایی	۱۵۰۳۰۰۳ اس ۸۰۱	احداث و تکمیل آبرسانی تک روستایی	تامین و انتقال آب روستایی دهستان سفیدابه (احداث آب شیرین کن مجتمع آبرسانی سفیدابه)	تامین آب شرب	دستگاه	۱	نیروز	روستای سفیدابه	۰	تامین آب	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۷,۵۰۰,۰۰۰	۰
۱۱	استانداری	۱۷۰۲۰۰۱ اس ۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی بانوان	مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان نیروز	احداث و توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	نیروز	نیروز	۹۴.۵	فرهنگی و هنری	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۰
۱۲	استانداری	۱۷۰۲۰۰۱ اس ۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل فضاهای ورزشی بانوان	مجموعه فرهنگی، آموزشی و ورزشی بانوان هامون	احداث و توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	هامون	هامون	۸۷	فرهنگی و هنری	۷,۰۰۰,۰۰۰	۲,۱۰۰,۰۰۰	۰
۱۳	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۱	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری (کانون های پرورشی فکری کودکان و نوجوانان)	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی - هنری کانون زاهدان	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۷۵۰	زاهدان	زاهدان	۸۴	فرهنگی و هنری	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۰
۱۴	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۱	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری (کانون های پرورشی فکری کودکان و نوجوانان)	احداث و تکمیل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سیب و سوران	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۳۱۰	سیب و سوران	سیب و سوران	۷۵	فرهنگی و هنری	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۰

استان سیستان و بلوچستان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	مورد نیاز سرمایه‌گذاری برآورد اولیه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان سیستان و بلوچستان														
۱۵	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۱	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری (کانون های پرورشی فکری کودکان و نوجوانان)	احداث و تکمیل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مهرستان	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۳۱۰	مهرستان	مهرستان	۷۴	فرهنگی و هنری	۶۰۰۰۰	۱۸۰۰۰	۰
۱۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۲	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری (مجمع های فرهنگی هنری)	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری هیرمند	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۳۷۰۰	هیرمند	هیرمند	۴۸	فرهنگی و هنری	۳۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	۰
۱۷	نهاد کتابخانه های عمومی کشور	۱۷۰۳۰۳۴ اس ۱۰۱	گسترش و نوسازی کتابخانه های عمومی	احداث کتابخانه اسماعیل آباد خاش	ایجاد کتابخانه های عمومی	مترمربع	۳۰۰	خاش	روستای اسماعیل آباد	۱۸	فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۰
۱۸	نهاد کتابخانه های عمومی کشور	۱۷۰۳۰۳۴ اس ۱۰۱	گسترش و نوسازی کتابخانه های عمومی	احداث کتابخانه شهر خاش	ایجاد کتابخانه های عمومی	مترمربع	۳۳۰	خاش	خاش	۵	فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۰
۱۹	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۶	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (مجمع های فرهنگی هنری جنوب استان)	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری دلگان	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۲۰۰۰	دلگان	دلگان	۸۳	فرهنگی و هنری	۱۳۰۰۰۰	۳۹۰۰۰	۰
۲۰	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۶	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (مجمع های فرهنگی هنری جنوب استان)	احداث و تجهیز مجتمع فرهنگی هنری قنوج	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۲۰۰۰	قنوج	قنوج	۳۰	فرهنگی و هنری	۵۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۰
۲۱	سازمان تبلیغات اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۷	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (سازمان تبلیغات اسلامی استان)	احداث مجتمع فرهنگی چاپار	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۴۶۴	چاپار	چاپار	۹۲	فرهنگی و هنری	۴۰۷۰۰	۱۴۱۰	۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹													
۰	۰	۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۳	قصرقند	قصرقند	۹۷۴	مترمربع	مراکز فرهنگی و هنری	احداث و تکمیل مجتمع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان قصرقند	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان جنوب استان)	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۱۰۸	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۲۲
۰	۰	۶۸۶	۲,۲۸۸	فرهنگی و هنری	۶۵	هیرمند	هیرمند	۲۵۰	مترمربع	مراکز فرهنگی و هنری	احداث کانون بانوان هیرمند	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (کانون بانوان)	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۳۳	استانداری	۲۳
۰	۰	۶۳۰	۲,۱۰۰	فرهنگی و هنری	۵۸	نیکشهر	نیکشهر	۲۵۰	مترمربع	مراکز فرهنگی و هنری	احداث کانون بانوان نیکشهر	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری (کانون های بانوان)	۱۷۰۳۰۲۲ اس ۳۳	استانداری	۲۴
۰	۰	۱۶,۵۰۰	۵۵,۰۰۰	ورزشی	۳۰	زابل	زابل	۲۲۶۴	متر مربع	فضای ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی کادران زابل	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴ اس ۳۰۱	اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی	۲۵
۰	۰	۳۶,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	ایرانشهر	ایرانشهر	۶۰۰۰	متر مربع	سروپوشیده	احداث مجموعه ورزشی کارگران ایرانشهر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۵ اس ۳۰۱	اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی	۲۶
۰	۰	۲۲,۵۰۰	۷۵,۰۰۰	ورزشی	۷۰	زاهدان	زاهدان	۳۸۰۰۰	متر مربع	تکمیل مجتمع های فرهنگی و ورزشی و توانبخشی	تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی، ورزشی و توانبخشی اینترگران استان	تکمیل و تجهیز مجتمع های فرهنگی، ورزشی و توانبخشی اینترگران استان	۱۹۰۳۰۰۲ اس ۱۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲۷
۰	۰	۳۲۸,۰۱۷	۸۲۶,۷۲۷												جمع کل

جدول شماره ۴۶ - طرح و پروژه‌های استان هرمزگان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

مبالغ به میلیون ریال

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر/ روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان هرمزگان														
۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷۰۳۰۳۲ح۵۰۳	فضای جانبی اردوگاه سرخون	۹۶۱۲۲۲	فضای جانبی اردوگاه سرخون	احداث فضای فرهنگی	مترمربع	۱۲۰۰	بندرعباس	۷۰	۷۰	فرهنگی و تفریحی	۱۵۰۰۰	۵۰۰۰۰
۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۸۰۱۰۰۶ح۰۹۷	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	۸۹۰۵۶۶	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	احداث فضاهای آموزشی	مترمربع	۸۰۰۰	بندرعباس	۳۵	۳۵	آموزشی	۴۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰
۳	اداره کل آموزش و پرورش	۱۸۰۱۰۰۶ح۰۹۷	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	۸۹۰۵۶۸	احداث سالن چند منظوره بندرعباس	احداث فضاهای آموزشی	مترمربع	۸۱۲	قسم	۳۵	۳۵	آموزشی	۶۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰
۴	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۱۷۰۱۰۳۱ح۱۰۸	تکمیل فضاهای دینی و مذهبی شهرستان بندرعباس	۹۱۰۰۱۰	تکمیل مجتمع فرهنگی سید مظفر (ع)	احداث فضای فرهنگی	متر مربع	۴۰۰	بندرعباس	۵۰	۵۰	فرهنگی و تفریحی	۲۰۱۰۰	۷۰۰۰۰
۵	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۱۷۰۱۰۳۱ح۱۰۹	تکمیل فضاهای دینی و مذهبی شهرستان حاجی آباد	۹۱۰۰۰۵	تکمیل ساختمان امامزاده سید محمد(ع)	احداث فضای مذهبی	متر مربع	۱۲۰۰	حاجی آباد	۷۰	۷۰	فرهنگی و تفریحی	۳۶۰۰	۱۲۰۰۰۰
۶	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۱۷۰۱۰۳۱ح۱۱۰	تکمیل فضاهای دینی و مذهبی شهرستان روان	۹۲۰۳۸۶	توسعه و تکمیل زیارتگاه سید سلطان محمد(ع)	احداث فضای فرهنگی	متر مربع	۸۰۰	روان	۵۵	۵۵	فرهنگی و تفریحی	۳۶۰۰	۱۲۰۰۰۰
۷	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای	۱۸۰۲۰۰۵ح۱۰۱	احداث، توسعه و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای سطح استان	۹۸۹۹۹۹	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شماره ۴ بندرعباس	احداث مراکز آموزشی	مترمربع	۱۰۰۰	بندرعباس	۳۵	۳۵	آموزشی	۶۰۰	۲۰۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
استان هرمزگان														
۸	اداره کل راه و شهرسازی	ح ۳۰۲ ج ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای ورزشی و سربویشیده	۹۶۱۰۰۰	احداث سالنهای تیر اندازی بندرعباس	فضای ورزشی و سربویشیده	مترمربع	۱۱۰۰	بندرعباس	بندرعباس	۹۰	ورزشی	۱۵۰۰۰۰	۴۵۰۰۰
۹	اداره کل راه و شهرسازی	ح ۳۰۲ ج ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای ورزشی و سربویشیده	۹۰۰۷۶۸	احداث استخر سربویشیده شهرستان بندرلنگه	فضای ورزشی و سربویشیده	مترمربع	۱۷۰۰	بندرلنگه	بندرلنگه	۹۰	ورزشی	۶۰۰۰۰	۱۸۰۰۰
۱۰	اداره کل راه و شهرسازی	ح ۱۰۲ ج ۱۷۰۳۰۲۲	احداث و توسعه مراکز فرهنگی هنری سطح استان	۸۹۰۸۸۶	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بینکا	احداث و تجهیز فضاهای فرهنگی	مترمربع	۵۵۰	روان	بینکا	۵۰	فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰	۰
۱۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	ح ۳۰۲ ج ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۹۷۰۶۱۴	تعمیر و تجهیز تالار شهید آوینی بندرعباس	تعمیر و تجهیز فضاهای فرهنگی	مترمربع	۳۰۰۰	بندرعباس	بندرعباس		فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۱۲	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	ح ۳۰۲ ج ۱۷۰۳۰۲۲	تعمیر و تجهیز مراکز و مجتمع های فرهنگی و هنری	۹۷۰۶۱۵	تعمیرات اساسی فرهنگسرای طوبی	تعمیر و تجهیز فضاهای فرهنگی	مترمربع	۲۰۰۰	بندرعباس	بندرعباس		فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۱۳	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	ح ۱۰۱ ج ۱۳۰۶۰۰۲	جنگلکاری و توسعه جنگل در سطح استان	۹۸۹۹۹۹	جنگلکاری ، توسعه فضای سبز و تجهیز و نگهداری پارکهای جنگلی میناب	جنگلکاری	هکتار		میناب	میناب	۸۵	منابع طبیعی	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۱۴	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	ح ۲۰۰ ج ۱۷۰۴۰۰۲	معرفی ، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۹۴۰۹۲۴	مرمت برکه های باران بندرعباس (۲۳هپمن)	تعمیر و تجهیز فضاهای فرهنگی	مترمربع	۸۰۰	بندرعباس	بندرعباس		فرهنگی و هنری	۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰
۱۵	اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس	ح ۵۰۰ ج ۱۸۰۱۰۰۶	تکمیل مدارس متوسطه دوره دوم خیریه در سطح استان	۹۰۱۲۲۳	تکمیل خوابگاه دبیرستان شبانه روزی قسم	احداث فضای خوابگاهی	مترمربع	۱۹۰۶	قسم	قسم	۱۰۰	آموزشی	۱۴۰۰۰۰	۴۲۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
استان هرمزگان														
۱۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴ح۴۰۰	تعمیر و تجهیز فضاهای ورزشی سرپوشیده	۹۶۰۹۹۱	تعمیرات اساسی استخر سرپوشیده چاب	تعمیر و تجهیز فضاهای ورزشی	متر مربع	۱۲۰۰	بندرعباس	بندرعباس		ورزشی	۶۰,۰۰۰	۱,۸۰۰
۱۷	جمعیت هلال احمر استان هرمزگان	۱۹۰۴۰۰۳ح۵۰۱	احداث و تکمیل مراکز جامع درمانی و توانبخشی	۹۸۹۹۹۹	احداث مجتمع جامع درمانی و توانبخشی هلال احمر در بندرعباس	ایجاد فضای توانبخشی	متر مربع	۳۵۰۰	بندرعباس	بندرعباس	۱۰	بهداشتی و درمانی	۴۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰
۱۸	جهاد دانشگاهی	۱۶۰۱۰۰۳ح۳۰۰	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی	۹۵۰۶۷۶	تکمیل و تجهیز مرکز درمانی جهاد دانشگاهی	احداث مرکز بهداشت شهری	متر مربع	۳۵۰۰	بندرعباس	بندرعباس	۳۰	بهداشتی و درمانی	۴۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰
۱۹	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۱۷۰۳۰۲ح۳۳۲	بازسازی مجتمع فرهنگی حوزه هنری (سینما انقلاب)	۸۹۱۰۶۵	بازسازی مجتمع فرهنگی حوزه هنری (سینما انقلاب)	احداث و تجهیز فضای فرهنگی	متر مربع	۱۵۰۰	بندرعباس	بندرعباس	۰	فرهنگی و هنری	۶۰,۰۰۰	۱۸,۰۰۰
۲۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ح۱۰۴	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بندرعباس	۹۶۰۹۵۴	احداث مرکز بهداشتی درمانی روستای گچین	احداث مرکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	بندرعباس	بندرعباس	۷۰	بهداشتی و درمانی	۳۰,۰۰۰	۹۰۰
۲۱	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ح۱۰۸	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان رودان	۹۳۰۷۵۶	تکمیل مرکز بهداشتی و درمانی جمن	تکمیل مرکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	رودان	رودان	۸۷	بهداشتی و درمانی	۲۰,۰۰۰	۶۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت فیزیکی تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
استان هرمزگان														
۲۲	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۲	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بستک	۹۶۰۱۸۵	احداث مراکز بهداشتی درمانی روستای فتوئیه	احداث مراکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	بستک		۳۲	بهداشتی و درمانی	۱،۹۵۰	۶،۵۰۰
۲۳	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۴	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بندرعباس	۹۵۰۲۲۶	احداث مراکز بهداشتی درمانی تازیان پایین	احداث مراکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	بندرعباس	تازیان پایین	۹۵	بهداشتی و درمانی	۱،۰۵۰	۳،۵۰۰
۲۴	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۴	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بندرعباس	۹۶۰۹۵۵	احداث مراکز بهداشتی درمانی روستای خورگو	احداث مراکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	بندرعباس		۹۵	بهداشتی و درمانی	۱،۰۵۰	۳،۵۰۰
۲۵	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۴	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بندرعباس	۹۶۰۹۵۷	احداث مراکز بهداشتی درمانی روستای اسپین	احداث مراکز بهداشت روستایی	متر مربع	۷۰۰	بندرعباس		۹۵	بهداشتی و درمانی	۷۵۰	۲،۵۰۰
۲۶	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۴	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان بندرعباس	۹۷۰۶۲۵	احداث مراکز بهداشتی درمانی روستای خونسرخ	احداث مراکز بهداشت روستایی	متر مربع	۵۰۰	بندرعباس		۹۰	بهداشتی و درمانی	۹۰۰	۳،۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
استان هرمزگان														
۲۷	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۲ج۱۰۹	احداث خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان قشم	۹۷۰۶۴۵	تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت گورزین	احداث مرکز بهداشت روستایی	متر مربع	۲۵۰	قشم		۶۵	بهداشتی و درمانی	۹۰۰	۳۰۰۰۰
۲۸	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۳ج۱۰۰	احداث و تکمیل پایگاه های سلامت سطح استان	۹۶۰۷۱۴	احداث پایگاه سلامت چهارچنگور	احداث پایگاه سلامت	متر مربع	۲۵۰	بندریعاس	بندریعاس	۷۰	بهداشتی و درمانی	۱۳۵۰	۴۵۰۰
۲۹	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۳ج۱۰۰	احداث و تکمیل پایگاه های سلامت سطح استان	۹۶۰۸۶۵	احداث پایگاه سلامت سجاده	احداث پایگاه سلامت	متر مربع	۲۵۰	بندریعاس	بندریعاس	۹۰	بهداشتی و درمانی	۹۰۰	۳۰۰۰۰
۳۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۳ج۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی شهری سطح استان	۹۵۰۲۳۷	احداث مرکز بهداشتی درمانی فاطمه الزهرا سیریک	احداث مرکز بهداشت شهری	متر مربع	۵۰۰	سیریک	سیریک	۹۵	بهداشتی و درمانی	۷۵۰	۲۵۰۰۰
۳۱	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان	۱۶۰۱۰۰۳ج۳۰۱	احداث و تکمیل مراکز جامع بهداشتی شهری سطح استان	۹۵۰۲۳۹	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی بیگاه	احداث مرکز بهداشت شهری	متر مربع	۵۰۰	رودان	بیگا	۹۵	بهداشتی و درمانی	۷۵۰	۲۵۰۰۰
۳۲	شرکت سهامی شهرکهای صنعتی استان هرمزگان	۱۳۰۴۰۱۱ج۱۰۱	تامین زیر ساختهای شهرکهای نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی در سطح استان	۸۷۰۱۸۵	احداث شهرک خلیج فارس فاز یک	ایجاد زیر ساخت شهرکهای صنعتی	هکتار	۶۸۴	بندریعاس	بندریعاس	۹۲	صنعتی	۷۰۰۰۰	۹۷۴۹۸

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	کد پروژه	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	
													پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
۳۳	شرکت سپاهمی آب منطقه ای استان هرمزگان	۱۳۰۷۰۰۵ج۲۰۴	ساماندهی رودخانه های شهرستان بندرعباس	۹۰۰۸۲۶	ساماندهی و اصلاح مسیر رودخانه های جاماش	حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه	کیلومتر	۵	بندرعباس		۳۰	گردشگری	۴۶۰۰۰۰	۳۳۰۰۰۰۰
۳۴	شرکت سپاهمی آب منطقه ای استان هرمزگان	۱۳۰۷۰۰۵ج۲۰۹	ساماندهی رودخانه های شهرستان میناب	۹۶۰۶۳۱	لاپروزی رودخانه های شهرستان میناب (جو محله - تلنگ سر دنگ)	حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه	کیلومتر	۱۵	میناب		۳۰	گردشگری	۲۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰
۳۵	شرکت سپاهمی آب منطقه ای استان هرمزگان	۱۳۰۷۰۰۵ج۲۰۴	ساماندهی رودخانه های شهرستان بندرعباس	۹۴۰۶۶۸	ساماندهی و اصلاح مسیر رودخانه تاسیر	حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه	کیلومتر	۱۸.۵	بندرعباس		۲۵	گردشگری	۳۴۰۴۰۰	۱۷۲۰۰۰۰۰
۳۶	شهرداری بندر خمیر	۱۷۰۶۰۰۲ج۱۰۳	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۹۸۹۹۹۹	ایجاد زیرساخت های گردشگری شهر خمیر (آبگرم)	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز جاذبه گردشگری	هکتار	۱۴	خمیر	خمیر	۴۰	گردشگری	۶۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰
۶۰۰۰					جمع کل								۲۵۲۰۴۵۰	۱,۱۱۲,۹۹۸

جدول شماره ۴۷ - طرح و پروژه‌های استان اصفهان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی مبالغ به میلیون ریال

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۹۳۰	۱۴۰	۱۲۴	۶,۲۰۰	ورزشی	۴۰	پیریکران	فلاورجان	۵۰۰۹	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی مطهری	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۰۳	اداره کل آموزش و پرورش	۱
۹,۸۰۰	۳۹۵	۳۸۰	۲۵,۱۹۱	ورزشی	۳۸	تیران و کرون	تیران و کرون	۲۵۱۵۳	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده تیران و کرون	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی مدارس استان	۱۷۰۲۰۰۵ص۱۸۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲
۴,۵۰۰	۲۵۰	۳۳۳	۱۱,۶۴۳	ورزشی	۲۰	خمینی شهر	خمینی شهر	۱۱۶۲۳	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده مالک اشتر	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی مدارس استان	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۹۰	اداره کل آموزش و پرورش	۳
۱,۲۰۰	۹۵	۷۷	۳,۸۶۵	ورزشی	۱۰	خمینی شهر	خمینی شهر	۳۸۵۵	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی منظره	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس متوسطه	۱۸۰۱۰۰۷ص۰۵۴	اداره کل آموزش و پرورش	۴
۳,۱۰۰	۱۳۰	۱۱۱	۵,۵۲۸	ورزشی	۴۸	زین شهر	لنجان	۵۴۸۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن چند منظوره سبیده کاشانی	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۱۸۰۱۰۰۵ص۰۳۶	اداره کل آموزش و پرورش	۵
۶۹۹	۱۱۰	۹۳	۴,۶۶۲	ورزشی	۲۰	زین شهر	لنجان	۴۶۴۲	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی زین شهر	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۸۹	اداره کل آموزش و پرورش	۶
۱,۵۰۹	۲۲۰	۲۰۱	۱۰,۰۶۲	ورزشی	۴۵	شاهین شهر	شاهین شهر	۱۰۰۱۷	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن مدرسه سلامتین	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۱۸۰۱۰۰۵ص۰۳۶	اداره کل آموزش و پرورش	۷
۸۴۱	۱۱۷	۱۱۲	۵,۶۰۶	ورزشی	۱۵	داران	فریدن	۵۵۹۱	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی مدرسه بوعلی	احداث و تکمیل سالن‌های چند منظوره در مدارس متوسطه	۱۸۰۱۰۰۶ص۰۵۴	اداره کل آموزش و پرورش	۸
۲۸۵	۵۲	۳۸	۱,۹۰۰	ورزشی	۳۰	فریدن شهر	فریدن شهر	۱۶۵۸	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی وحدت آباد فریدن شهر	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۰۸	اداره کل آموزش و پرورش	۹

استان اصفهان

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۵۳۱	۷۱	۷۱	۳,۵۴۰	ورزشی	۴۰	فلاورجان	فلاورجان	۳۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی قهرمانان	احداث سالن های چند منظوره در مدارس راهنمایی	۱۸۰۱۰۰۵ ص ۰۳۶	اداره کل آموزش و پرورش	۱۰
۲,۵۵۴	۴۲۰	۳۴۱	۱۷,۰۲۵	ورزشی	۲۵	کوهپایه	اصفهان	۱۷۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ ص ۰۸۹	اداره کل آموزش و پرورش	۱۱
۱,۷۷۶	۲۵۲	۲۳۷	۱۱,۸۴۲	ورزشی	۶۵	مبارکه	مبارکه	۱۱۷۷۷	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی دهبو مبارکه	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ ص ۰۸۹	اداره کل آموزش و پرورش	۱۲
۳۸۰	۵۷	۵۱	۲,۵۳۵	ورزشی	۳۵	اصفهان	اصفهان	۲۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی اندیشه	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۱۸۰۱۰۰۶ ص ۰۵۴	اداره کل آموزش و پرورش	۱۳
۳۶۳	۵۸	۴۸	۲,۴۲۰	ورزشی	۳۵	اصفهان	اصفهان	۲۲۲۸,۴۶	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده خواجه پتروس	احداث و تکمیل اماکن ورزشی مدارس استان	۱۷۰۲۰۰۵ ص ۱۸۵	اداره کل آموزش و پرورش	۱۴
۳۴۴۲۰	۱,۶۲۰	۱,۳۱۵	۱۱۵,۷۶۵	ورزشی	۷۰	نجف آباد	نجف آباد	۱۱۵۶۹۵	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر پوشیده شهید آیت	احداث و تکمیل اماکن ورزشی مدارس استان	۱۷۰۲۰۰۵ ص ۱۸۵	اداره کل آموزش و پرورش	۱۵
۱,۳۹۳	۱۸۶	۱۸۶	۹,۲۸۶	ورزشی	۳۰	نجف آباد	نجف آباد	۹۲۵۶	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن چمران نجف آباد (شماره ۲)	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۱۸۰۱۰۰۶ ص ۰۵۴	اداره کل آموزش و پرورش	۱۶
۲۳۹	۳۲	۳۲	۱,۵۹۰	ورزشی	۲۵	نجف آباد	نجف آباد	۱۵۶۵	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن نوریان (شماره ۱)	احداث و تکمیل سالن های چند منظوره در مدارس متوسطه	۱۸۰۱۰۰۶ ص ۰۵۴	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷
۱,۰۵۰	۱۴۰	۱۴۰	۷,۰۰۰	ورزشی	۸۰	فریدن	فریدن	۲۹۲۹۵	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده و مجموعه ورزشی کارگران بادرود	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	۳۰۵۰۱ ص ۰۰۸	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۸

استان اصفهان

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۹,۸۰۰	۱,۲۰۰	۷۲۰	۳۶,۰۰۰	آموزشی	تعمیر و تجهیز	آران و بیدگل	آران و بیدگل	۳۵۰۰	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای آران و بیدگل	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۵۸ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۱۹
۳۰۸	۷۵	۴۱	۲,۰۵۰	آموزشی	تعمیر و تجهیز	کاشان	کاشان	۱۲۷۶	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای جوشقان قالی	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۵۹ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۲۰
۱۵۰	۸۰	۲۰	۱,۰۰۰	آموزشی	تعمیر و تجهیز	اردستان	اردستان	۳۶۷۴	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای نسیان	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۶۱ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۲۱
۱۸۷	۸۹	۲۵	۱,۲۴۶	آموزشی	تعمیر و تجهیز	اصفهان	اصفهان	۱۹۰۹	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای نودشک	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۶۲ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۲۲
۱۲۰	۹۲	۱۶	۸۰۰	آموزشی	تعمیر و تجهیز	سمرقم	سمرقم	۱۸۷۲	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای خواهران سمرقم	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۶۳ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۲۳
۷۵	۶۵	۱۰	۵۰۰	آموزشی	تعمیر و تجهیز	بیابانک	خور و بیابانک	۳۲۲۶	مترمربع	مهارت آموزی	مرکز فنی و حرفه‌ای فرخی	تعمیر و تجهیز	۱۸۰۲۰۰۶۴ص۰۰۸	سازمان فنی و حرفه‌ای	۲۴
۲,۵۵۰	۱,۲۰۰	۳۴۰	۱۷,۰۰۰	ورزشی	۷۰	زواره	زواره	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر زواره	تکمیل استخر شنای زواره	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۰۹۰	اداره ورزش و جوانان	۲۵
۱,۰۵۰	۳۴۰	۱۴۰	۷,۰۰۰	ورزشی	۵۰	چادگان	چادگان	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر چادگان	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در استان	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۸۷۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۶
۲,۲۵۰	۹۰۰	۳۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۵۰	خور و بیابانک	خور و بیابانک	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده خور	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در استان	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۰۸۹	اداره کل ورزش و جوانان	۲۷
۲,۱۰۰	۶۸۰	۲۸۰	۱۴,۰۰۰	ورزشی	۵	شاهین شهر	گرگاب	۱۳۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن ورزشی باستانی گرگاب	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۰۸۹	اداره کل ورزش و جوانان	۲۸
۱,۲۰۰	۴۸۰	۱۶۰	۸,۰۰۰	ورزشی	۶۰	اصفهان	اصفهان	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی زینبیه (عمان سامانی)	حداکثر اماکن ورزشی در سطح استان	ص۰۸۶ ۱۱۷۰۲۰۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۲۹
۳۰۰	۹۵	۴۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۸۰	اصفهان	اصفهان	۶۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی دهنو	تکمیل اماکن ورزشی در استان اصفهان	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۰۰۶	اداره کل ورزش و جوانان	۳۰
۱,۵۰۰	۴۵۰	۲۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۶۵	اصفهان	اصفهان	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر شهدای همت آباد	تکمیل اماکن ورزشی در استان اصفهان	۱۷۰۲۰۰۰۴ص۹۶۱	اداره کل ورزش و جوانان	۳۱

استان اصفهان

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۸۵۰	۵۲۰	۵۰	۲,۵۰۰	ورزشی	۶۰	اصفهان	اصفهان	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن محمد آباد چرقویه	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۷	اداره کل ورزش و جوانان	۳۲
۷۵	۷۰	۱۰	۵۰۰	ورزشی	۸۰	اصفهان	اصفهان	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن روستای سهران	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۳۳
۳۰۰	۹۵	۴۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۸۵	دولت آباد	بر خوار	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی ملا علی	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۳۴
۳۰۰	۱۲۰	۴۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۸۵	دولت آباد	بر خوار	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن بانوان بر خوار	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۱	اداره کل ورزش و جوانان	۳۵
۷۵۰	۴۰۰	۱۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۸۰	تیران و کرون	تیران و کرون	۱۲۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی دولت آباد	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۷	اداره کل ورزش و جوانان	۳۶
۲۲۵	۱۲۰	۳۰	۱,۵۰۰	ورزشی	۳۰	تیران و کرون	تیران و کرون	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین ساحلی تیران و کرون	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۶	اداره کل ورزش و جوانان	۳۷
۳۰۰	۱۵۰	۴۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۷۰	تیران و کرون	تیران و کرون	۷	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل و بازسازی پیست ساختمان دالانکوه	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۸۴	اداره کل ورزش و جوانان	۳۸
۶۰۰	۴۲۰	۸۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۷۰	خور و بیابانک	خور و بیابانک	۱۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی مهرجان	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۴ ص ۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۳۹
۴۵۰	۳۲۰	۶۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۹۰	خور و بیابانک	خور و بیابانک	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی چهارمک	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۵ ص ۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰
۶۰۰	۴۵۰	۸۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۸۵	چادگان	چادگان	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی مشهد کاه	اصفهان استان	اصفهان ۱۷۰۲۰۰۶ ص ۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴۱

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱,۲۰۰	۲۵۰	۵۰	۲,۵۰۰	ورزشی	۸۰	شهرضا	شهرضا	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی منظریه	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۸۵	اداره کل ورزش و جوانان	۴۲
۴,۴۴۰	۱,۲۰۰	۳۳۴	۱۶,۲۰۰	ورزشی	۵	شهرضا	شهرضا	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	کلیشاد(انقلاب) سالن	تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۳۹	اداره کل ورزش و جوانان	۴۳
۳,۰۵۰	۶۰۰	۱۴۰	۷,۰۰۰	ورزشی	۳۰	کلیشاد	کلیشاد	۳۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی پیر بکران	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۱۸	اداره کل ورزش و جوانان	۴۴
۱۵۰	۹۰	۲۰	۱,۰۰۰	ورزشی	۸۵	پیر بکران	پیر بکران	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی ورزشگاه قدس	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۶	اداره کل ورزش و جوانان	۴۵
۲۲۵	۱۸۰	۳۰	۱,۵۰۰	ورزشی	۶۰	فلاورجان	فلاورجان	۱۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی عسگران	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۴۶
۱,۲۰۰	۴۵۰	۱۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۶۵	شهرضا	شهرضا	۱۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	تعمیر و تجهیز استخر خوانسار	تکمیل و تجهیز اماکن ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۱۸	اداره کل ورزش و جوانان	۴۷
۶۰۰	۳۷۰	۸۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۴۰	تیران و کرون	تیران و کرون	۱۰۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر بوئین و میاندشت	احداث و تکمیل اماکن ورزشی	ص ۰۹۳ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۸
۲,۸۰۰	۹۰۰	۱۴۰	۷,۰۰۰	ورزشی	۹۰	خوانسار	خوانسار	۱۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۸۶	اداره کل ورزش و جوانان	۴۹
۴۰۰	۹۰	۲۰	۱,۰۰۰	ورزشی	۷۵	بوئین و میاندشت	بوئین و میاندشت	۱۲۵۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر ورزشگاه قدس	احداث و تکمیل اماکن ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۰	اداره کل ورزش و جوانان	۵۰
۴۰۰	۹۰	۲۰	۱,۰۰۰	ورزشی	۵۰	بوئین و میاندشت	بوئین و میاندشت	۱۲۵۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی و فوتبال ساحلی ورزشگاه کوثر ناجی آباد	تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۷	اداره کل ورزش و جوانان	۵۱
۱,۴۰۰	۳,۲۵۰	۹۰۰	۴۵,۰۰۰	ورزشی	۵۰	خمینی شهر	خمینی شهر	۱۴۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل سالن بانوان کاشان	تکمیل سالن ورزشی بانوان کاشان	۱۷۰۲۰۰۴ ص ۰۹۱	اداره کل ورزش و جوانان	۵۲

استان اصفهان

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف	
	پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹														
۹۰۰	۳۵۰	۸۰	۴۰۰۰	ورزشی	۵	کاشان	کاشان	۲۵۰۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن رزمی	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی در سطح استان	۱۷۰۲۰۰۴ص۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۵۲	
۴۹۹	۱۶۰	۶۷	۳۰۳۲۵	ورزشی	تعمیر و تجهیز	نطنز	نطنز	۲۶۹۰	مترمربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی خنجر	تکمیل اماکن ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵ص۰۰۳	اداره کل ورزش و جوانان	۵۴	
.	.	.	۳۱۷,۱۱۹	گردشگری	۳۰	اصفهان	اصفهان	۲۲۰۰	مترمربع	افزایش سرانه رفاهی	مجتمع رفاهی جنت	احداث و تکمیل فضاهای آموزشی	۳۰۱۰۴ص۰۰۶	اداره آموزش و پرورش	۵۵	
۸۶۳,۴۴۹	۳۶۳,۴۴۹	۳۷۹,۴۴۹	۲۶,۳۷۲,۳۳۰	تامین آب		اصفهان	اصفهان	۱۶۰	کیلومتر	جمعیت تحت پوشش دسترسی به آب سالم	آبرسانی به ۱۴ شهرستان	تکمیل آبرسانی به ۱۴ شهرستان استان اصفهان	۱۳۰۷۰۰۲ص۰۵۹	شرکت آب منطقه ای استان	۵۶	
۹۶۲,۲۱۲	۳۸۴,۲۹۹	۳۸۸,۰۳۱	۳۷,۱۷۴,۷۳۰													جمع کل

جدول شماره ۴۸ - طرح و پروژه‌های استان خراسان رضوی برنامه مشارکت عمومی - خصوصی مبالغ به میلیون ریال

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۹,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۶۵,۰۰۰	ورزشی	۳۵	چغستان	چغستان	۱۳۵۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سر پوشیده دانش آموزان چغستان	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۱
۰	۸,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	تایباد	تایباد	۱۳۵۰	مترمربع	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث استخر شنای سر پوشیده دانش آموزان تایباد	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	اداره کل آموزش و پرورش	۲
۰	۸,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۵	تربت جام	تربت جام	۱۸۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سر پوشیده دانش آموزان تربت جام	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۳
۰	۰	۲,۷۰۰	۹,۰۰۰	ورزشی	۷۵	تربت حیدریه	تربت حیدریه	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی تربت حیدریه	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۴
۰	۰	۲,۷۰۰	۹,۰۰۰	ورزشی	۳۰	کدکن	تربت حیدریه	۶۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی آموزش و پرورش کدکن	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۵
۰	۳,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۴۰	چغنی	چغنی	۱۴۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سر پوشیده چغنی	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۶
۰	۸,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	چوین	چوین	۱۴۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سر پوشیده چوین	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۷
۰	۰	۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۵۵	انداده	چوین	۱۰۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	اجرای سالن ورزشی انداده	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۸
۰	۰	۵,۴۰۰	۱۸,۰۰۰	ورزشی	۲۰	چوین	چوین	۱۲۶۵	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی چوین	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۹
۰	۰	۵,۴۰۰	۱۸,۰۰۰	ورزشی	۲۰	چوین	چوین	۲۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی روستای قرآنی چوین	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵۰۲۸	اداره کل آموزش و پرورش	۱۰

استان خراسان رضوی

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۱۱	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲-۱۷۰۲۰۰۵	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	استخر سر پوشیده چناران	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	مترمربع	۱۳۵۰	چناران	چناران	۲۰	ورزشی	۷۰.۰۰۰	۱۱.۰۰۰	۱۰.۰۰۰
۱۲	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی خلیل آباد	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	خلیل آباد	خلیل آباد	۳۰	ورزشی	۱۲.۰۰۰	۳.۶۰۰	۰
۱۳	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده خواف	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۴۰۰	خواف	خواف	۲۰	ورزشی	۶۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۸.۰۰۰
۱۴	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی رباط جز - ۱۵۷۲۲۴۵۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۰۸۳	خوشاب	رباط جز	۵۵	ورزشی	۱۵.۰۰۰	۴.۵۰۰	۰
۱۵	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۱۷-۱۸۰۱۰۱۵	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی ملی و استانی	نوده انقلاب خوشاب	تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی ملی و استانی	مترمربع	۹۶۶	خوشاب	خوشاب	۳۰	ورزشی	۲۵.۰۰۰	۷.۵۰۰	۰
۱۶	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده رشتخوار - ۲۳۸۳۲۵۶۹	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۴۰۰	رشتخوار	رشتخوار	۱۰	ورزشی	۶۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۸.۰۰۰
۱۷	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده آموزش آموزان زاوه	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۸۰۰	زاوه	زاوه	۳۰	ورزشی	۷۵.۰۰۰	۱۲.۵۰۰	۱۰.۰۰۰
۱۸	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده طبقه شانددیز (طرح ورزشی ۹۳۵۰۷)	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۴۰۰	طرقبه و شانددیز	طرقبه و شانددیز	۳۵	ورزشی	۵۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۵.۰۰۰
۱۹	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۰۵-۱۷۰۲۰۰۵	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	احداث استخر شنای سر پوشیده دانش آموزان قوچان	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	مترمربع	۱۸۰۰	قوچان	قوچان	۵۰	ورزشی	۳۰.۰۰۰	۹.۰۰۰	۰
۲۰	اداره کل آموزش و پرورش	خ۰۲۸-۱۷۰۲۰۰۵	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان کاشمر	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۸۰۰	کاشمر	کاشمر	۵۰	ورزشی	۵۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۵.۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													بیش‌تر	بیش‌تر
استان خراسان رضوی														
۲۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۴	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۴۰۰	مشهد	ناحیه	۴۰	ورزشی	۵۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۶۵۰۰
۲۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۳	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۸۰۰	مشهد	ناحیه	۳۵	ورزشی	۶۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۳	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷۰۲۰۰۵خ۰۲۸	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرپوشیده دانش آموزان ناحیه ۶	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	مترمربع	۱۸۰۰	مشهد	ناحیه	۷۰	ورزشی	۱۵۰,۰۰۰	۴,۵۰۰	۰
۲۴	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱۸۰۲۰۰۵خ۱۱۱	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی توس	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	مترمربع	۱۹۵۰	طرقبه شاندیز	شاندیز	۸۵	آموزشی	۶۰,۰۰۰	۱,۳۰۰	۶۰۰
۲۵	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱۸۰۲۰۰۵خ۱۱۱	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی کابویان فریمان	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	مترمربع	۱۹۵۰	فریمان	فریمان	۴۰	آموزشی	۲۵۰,۰۰۰	۷,۰۰۰	۵۰۰
۲۶	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱۸۰۲۰۰۵خ۱۱۱	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	تکمیل مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهرک صنعتی مشهد (جاده کلات)	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	مترمربع	۱۹۵۰	مشهد	مشهد	۵۰	آموزشی	۲۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰
۲۷	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای خراسان رضوی	۱۸۰۲۰۰۵خ۱۱۱	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	توسعه مرکز آموزش هنلداری مشهد فاز ۲	تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	مترمربع	۵۳۰	مشهد	مشهد	۲۵	آموزشی	۷,۵۰۰	۱,۵۰۰	۷۵۰
۲۸	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای یونسفا (بجستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	بجستان	بجستان	۸۰	گردشگری	۴۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۴,۰۰۰
۲۹	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای فخر داوود (شهر بینالود)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	بینالود	بینالود	۹۰	گردشگری	۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۳۰	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای مزینان	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	داورزن	داورزن	۴۵	گردشگری	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۳۱	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای فخر آباد (چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۴۵	گردشگری	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۳۲	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای زین آباد (چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۴۵	گردشگری	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۳۳	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای کامه (تربت حیدریه)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	تربت حیدریه	تربت حیدریه	۲۰	گردشگری	۴۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۳۴	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای آهنگ (چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۲۰	گردشگری	۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
۳۵	اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای حمام تاریخی حاج رئیس (تربت حیدریه)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	تربت حیدریه	تربت حیدریه	۴۵	گردشگری	۲۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۳۶	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای مصلی تاریخی سبزوار	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	سبزوار	سبزوار	۷۵	گردشگری	۳۰،۰۰۰	۴،۰۰۰	۲،۰۰۰
۳۷	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای سنگ بست(فریمان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	فریمان	فریمان	۴۵	گردشگری	۹۰،۰۰۰	۱۳،۰۰۰	۴،۰۰۰
۳۸	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای منزل تاریخی یاسمنی (فریمان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	فریمان	فریمان	۹۰	گردشگری	۵،۰۰۰	۲،۰۰۰	۲،۰۰۰
۳۹	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای حمام تاریخی ارباب (درگز)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	درگز	درگز	۴۵	گردشگری	۳۰،۰۰۰	۳،۰۰۰	۳،۰۰۰
۴۰	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای کاروانسرای قاسم آباد (چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۴۵	گردشگری	۳۰،۰۰۰	۳،۰۰۰	۲،۰۰۰
۴۱	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۲۰۳	بهبودی و تغییر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، بهسازی و احیای منار تاریخی خسرو جرد (سبزوار)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	سبزوار	سبزوار	۸۰	گردشگری	۳۰،۰۰۰	۱،۰۰۰	۲،۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۴۲	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۳	بهبودی و تعمیر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، احیای کاروانسرای سرپوش (ریاط سرپوش سبزوار)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	سبزوار	سبزوار	۲۰	گردشگری	۲۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۳۰۵۰۰
۴۳	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۳	بهبودی و تعمیر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، احیای چارخانه تاریخی زعفرانیه (سبزوار)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	سبزوار	سبزوار	۵۵	گردشگری	۱۰۰۰۰۰	۷۰۰	۱۰۵۰۰
۴۴	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۳	بهبودی و تعمیر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، احیای منزل تاریخی بخشایشی (چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۶۰	گردشگری	۱۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۵۰۰
۴۵	اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی و خراسان رضوی	۱۷۰۴۰۰۲خ۰۳	بهبودی و تعمیر کاربری کاروانسراها و ابنیه های تاریخی	مرمت ، احیای کاروانسرای مرندیز (ریاط مرندیز چچستان)	مرمت و احیای بنا	بنا	۱	چچستان	چچستان	۴۵	گردشگری	۲۵۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۴۶	اداره کل حفاظت محیط زیست	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۱۵	ایجاد زیر ساخت گردشگری	ایجاد زیرساخت در منطقه گردشگری تندوره	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری	میلیون ریال	۹۶۳۰۸	درگز	چهل میر	۳۱	گردشگری	۷۰۰۰۰۰	۱۰۵۰۰	۱۰۵۰۰
۴۷	اداره کل حفاظت محیط زیست	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۱۵	ایجاد زیر ساخت گردشگری	مطالعه و ایجاد زیر ساخت گردشگری پارک ویرانی	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری	میلیون ریال	۴۴۲۹۱	طرقه وشاندیز	شاندیز	۲۱	گردشگری	۵۰۰۰۰۰	۷۰۵۰۰	۷۰۵۰۰
۴۸	اداره کل حفاظت محیط زیست	۱۷۰۶۰۰۲خ۱۱۵	ایجاد زیر ساخت گردشگری	ایجاد زیرساخت های گردشگری دریاچه بزرگان	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری	میلیون ریال	۳۶۶۴۴	سرخس	بزرگان	۱۷	گردشگری	۵۰۰۰۰۰	۷۰۵۰۰	۷۰۵۰۰
۴۹	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	احداث سالن بدنسازی مجموعه ورزشی کوثر	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۵۰۰	مشهد	مشهد	۱۵	ورزشی	۱۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۵۰	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	سال چند منظوره مجموعه ورزشی انقلاب نیشابور	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۲۰۰۰	نیشابور	نیشابور	۱۵	ورزشی	۵,۰۰۰	۳۰۰	۳۰۰
۵۱	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۱خ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	احداث سونا و جکوزی استخر گناباد	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۵۰۰	گناباد	گناباد	۱۵	ورزشی	۳,۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۵۲	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	زمین چمن مصنوعی مجموعه ورزشی تختی نیشابور	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	نیشابور	نیشابور	۱۵	ورزشی	۳,۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۵۳	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	استخر رو باز مجموعه ورزشی قدس	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	مشهد	مشهد	۳۵	ورزشی	۳,۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۵۴	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۱۵خ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	استخر سرپوشیده طرهبه	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	طرهبه	طرهبه	۳۴	ورزشی	۵,۰۰۰	۳۰۰	۳۰۰
۵۵	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۱خ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	تکمیل زمین چمن فریمان	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰۰	فریمان	فریمان	۳۵	ورزشی	۳,۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۵۶	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۱خ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	تکمیل بیست موتور سواری ویرانی شاندیز	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۷۰۰۰۰	شاندیز	شاندیز	۳۲	ورزشی	۹,۰۰۰	۴۵۰	۴۵۰
۵۷	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای سرپوشیده	احداث سونا و جکوزی استخر خواف	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	خواف	خواف	۳۵	ورزشی	۳,۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۵۸	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۱خ ۱۷۰۲۰۰۴	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روباز	تکمیل زمین چمن مصنوعی قدس طلاب	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۲۰۰	مشهد	مشهد	۵۰	ورزشی	۴,۵۰۰	۳۰۰	۳۰۰
۵۹	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	تکمیل و تجهیز زمینهای رو باز مجموعه کوثر	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۷۰۰	مشهد	مشهد	۵۰	ورزشی	۶,۰۰۰	۳۵۰	۳۵۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی														
۶۰	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	احداث سالن سر پوشیده اسکیت مجموعه سجاد	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	مشهد	مشهد	۲۰	ورزشی	۶۰.۰۰۰	۳.۵۰۰	۳.۵۰۰
۶۱	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	جدید	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	تکمیل استخر سر پوشیده مجموعه قدس طلاب	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۷۰۰	مشهد	مشهد	۳۵	ورزشی	۵۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۳.۰۰۰
۶۲	اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی	۱۷۰.۲۰.۴۰خ۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	تکمیل استخر سر پوشیده کاشمر	توسعه فضای ورزشی	مترمربع	۱۰۰۰	کاشمر	کاشمر	۲۵	ورزشی	۴۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۳.۰۰۰
۶۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۲خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری تربت حیدریه	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۴۰۰۰	تربت حیدریه	تربت حیدریه	۶۵	فرهنگی و هنری	۹۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۱۷.۰۰۰
۶۴	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۴خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری تایباد	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۹۵۰	تایباد	تایباد	۹۸	فرهنگی و هنری	۱۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۰
۶۵	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۵خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری چناران	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۹۵۰	چناران	چناران	۹۰	فرهنگی و هنری	۱۵.۰۰۰	۴.۵۰۰	۰
۶۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۶خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی هنری	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۲۲۰۰	سرخس	سرخس	۸۰	فرهنگی و هنری	۲۰.۰۰۰	۶.۰۰۰	۰
۶۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۷خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی هنری تربت جام	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۱۹۵۰	تربت جام	تربت جام	۲۷	فرهنگی و هنری	۵۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۵.۰۰۰
۶۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۸خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مطالعه و احداث مجتمع فرهنگی هنری	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۲۰۰۰	مه ولات	مه ولات	۱۲	فرهنگی و هنری	۵۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۵.۰۰۰
۶۹	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۲۹خ۱۶۴	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تربت جام پژوهشگاه موسیقی تربت جام	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مترمربع	۵۰۰	تربت جام	تربت جام	۵۵	فرهنگی و هنری	۱۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
												پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹
استان خراسان رضوی													
۷۰	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۳۰.۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مطالعه و اجرای پژوهشگاه هنرهای تجسمی مشهد	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مترمربع	۵۲۵	مشهد	مشهد	۱۲	فرهنگی و هنری	۱۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۷۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۳۱.۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری جوبن	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مترمربع	۱۰۰۰	جوبن	جوبن	۵۵	فرهنگی و هنری	۱۵,۰۰۰	۴,۵۰۰
۷۲	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۳۲.۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری چغتای	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مترمربع	۱۰۰۰	چغتای	چغتای	۷۵	فرهنگی و هنری	۱۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۷۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۳۳.۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری زاوه	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مترمربع	۱۰۰۰	زاوه	زاوه	۴۵	فرهنگی و هنری	۲۵,۰۰۰	۶,۰۰۰
۷۴	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰.۳۰.۳۵.۱۶۶	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی هنری	مترمربع	۶۰۰۰	قوچان	قوچان	۳۵	فرهنگی و هنری	۱۴۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰
۵۱,۳۰۰												۲۴۰,۰۵۰	۳۷۳,۰۰۰
جمع کل													۲,۳۰۱,۵۰۰

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۴۹ - طرح و پروژه‌های استان کرمان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی	۱۴۰۰
استان کرمان														
۱	شرکت آب و فاضلاب استان کرمان	۱۵۰۳۰۰۳۰۵	ایجاد شبکه جمع آوری، خط انتقال و تصفیه خانه فاضلاب نامیسات فاضلاب روستایی	احداث شبکه فاضلاب پاریز	جمعیت روستایی تحت پوشش شبکه جمع آوری فاضلاب	هزار نفر	۱۱۳۲۴	سیرجان	پاریز	۸۵	تصفیه خانه	۴۸۵,۰۰۰	۷۳,۷۵۰	۱۴۵,۵۰۰
۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۳۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	استخر سرپوشیده	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۸۰۰	زرنده	زرنده	۵	ورزشی	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی ارزویی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	ارزویی	ارزویی	۵	ورزشی	۲۵,۰۰۰	۲,۵۰۰	۵,۰۰۰
۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زورخانه ارزویی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۳۵۰	ارزویی	ارزویی	۵	ورزشی	۲۵,۰۰۰	۲,۵۰۰	۵,۰۰۰
۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی روستای محمدآباد ساقی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	انار	انار	۹۰	ورزشی	۲,۰۰۰	-	۶۰۰
۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	زمین احداث چمن مصنوعی لطف آباد	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۹۰۰	انار	انار	۹۰	ورزشی	۳,۰۰۰	-	۹۰۰
۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	سالن بانوان انار	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	انار	انار	۹۵	ورزشی	۲۰۰	-	۶۰
۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن فوتبال شهید شهبانی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	بافت	بافت	۷۰	ورزشی	۱۷,۵۰۰	-	۵,۲۵۰
۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی خبر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰	بافت	بافت	۴۰	ورزشی	۴,۰۰۰	-	۱,۲۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه	
												پیش بینی سالهای	بعد
۱۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی بزنجان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	بافت	بافت	۹۹	ورزشی	۱۵۰	-
۱۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن روستای نارپ	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	پردیس	پردیس	۱۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۲,۵۰۰
۱۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن روستای شیرینک	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	پردیس	پردیس	۱۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۲,۵۰۰
۱۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن روستای باغابر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	پردیس	پردیس	۱۵	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۲,۲۰۰
۱۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۶۰۰	پردیس	پردیس	۹۰	ورزشی	۶۰۰	-
۱۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث روزهانه گلزار	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۲۵۰	پردیس	پردیس	۲۰	ورزشی	۴,۰۰۰	۱,۷۹۰
۱۶	اداره کل ورزش و جوانان	۶۹۱۷۰۲۰۰۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن استادیوم پروات	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	هم	هم	۹۰	ورزشی	۷۵۰	-
۱۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن روستای باغچمک	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	هم	هم	۸۵	ورزشی	۱,۰۵۰	-
۱۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۳۰۱۳۰۰۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث خانه جوان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	هم	هم	۲۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۱۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی سید طاهرالدین	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	هم	هم	۹۸	ورزشی	۴۵۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه	
												پیش بینی سالهای	بعد
۲۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن روستای ده پیش سفلی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	چیرفت	چیرفت	۹۰	ورزشی	۴,۰۰۰	۱,۲۰۰
۲۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن چندمنظوره علی آباد	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	چیرفت	چیرفت	۴۰/۰	ورزشی	۱۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۲۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث خانه جوان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	چیرفت	چیرفت	۰/۰	ورزشی	۳۸,۵۰۰	۶,۵۰۰
۲۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادبوم زخمکنگان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	چیرفت	چیرفت	۴۰	ورزشی	۱۳,۰۰۰	۳,۹۰۰
۲۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادبوم تختی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	چیرفت	چیرفت	۵۰	ورزشی	۱۱,۰۰۰	۳,۳۰۰
۲۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	زمین احداث چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	رابر	رابر	۱۰۰/۰	ورزشی	۲۵,۰۰۰	۵,۰۰۰
۲۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث روزخانه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۳۵۰	راور	راور	۴۵/۰	ورزشی	۷,۰۰۰	۲,۱۰۰
۲۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه بهرامان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۶۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۵	ورزشی	۱,۵۰۰	۴۵۰
۲۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن لاهیجان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۵	ورزشی	۲,۰۰۰	۶۰۰
۲۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن قاسم آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۲۰	ورزشی	۳۳,۰۰۰	۵,۰۰۰

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای	بعد
۳۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی مسابقاتی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۲۰۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۹	ورزشی	۱,۰۰۰	۳۰۰	-
۳۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی رکن آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رفسنجان	رفسنجان	۷۰	ورزشی	۶,۵۰۰	۱,۹۵۰	-
۳۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استخر بهومان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۳۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۳۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	-
۳۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی فردوسی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رفسنجان	رفسنجان	۳۰	ورزشی	۲۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲,۵۰۰
۳۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی جهان آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رفسنجان	رفسنجان	۷۰	ورزشی	۷,۰۰۰	۲,۱۰۰	-
۳۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی اوج آباد	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رفسنجان	رفسنجان	۷۳	ورزشی	۶,۰۰۰	۱,۸۰۰	-
۳۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی همت آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۰	ورزشی	۳,۵۰۰	۱,۰۵۰	-
۳۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۳	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی احمد آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۹	ورزشی	۳۰۰	۹۰	-
۳۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی تختی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	رفسنجان	رفسنجان	۹۰	ورزشی	۴,۵۰۰	۱,۳۵۰	-
۳۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادیوم ورزشی شماره ۱	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۰۰۰	رودبار جنوب	رودبار جنوب	۹۲	ورزشی	۴,۰۰۰	۱,۲۰۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
												پیش بینی سالهای	بعد
۴۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادیوم ورزشی شماره ۳	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	رودبار جنوب	رودبار جنوب	۸۰	ورزشی	۲,۱۰۰	-
۴۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی سولوبه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	رودبار جنوب	رودبار جنوب	۷۵	ورزشی	۱,۸۰۰	-
۴۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی محمدآباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	ریگان	ریگان	۹۹	ورزشی	۱۵۰	-
۴۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	ریگان	ریگان	۵	ورزشی	۲,۸۰۰	-
۴۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادیوم ورزشی شماره ۲	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	ریگان	ریگان	۹۵	ورزشی	۱,۲۰۰	-
۴۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی شهید باهنر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	زرنج	زرنج	۷۰	ورزشی	۲,۷۰۰	-
۴۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن محمدآباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	زرنج	زرنج	۶۵	ورزشی	۳,۳۰۰	-
۴۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۳۰۱۳۰۰۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث خانه جوان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	زرنج	زرنج	۲۰	ورزشی	۲,۸۰۰	-
۴۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۶	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی بردان شهر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	زرنج	زرنج	۹۸	ورزشی	۶۰۰	-
۴۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی جلف شهر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	سیرجان	سیرجان	۹۹	ورزشی	۶۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی	بعد
۵۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی سعید آباد	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	سیرجان	سیرجان	۹۸	ورزشی	۳۰۰۰۰	۹۰۰	-
۵۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	بازسازی سالن انقلاب مکی آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۸۰	سیرجان	سیرجان	۹۹	ورزشی	۸۵۰	۲۵۵	-
۵۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث زمین چمن مکی آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	سیرجان	سیرجان	۹۰	ورزشی	۴۰۰۰۰	۱,۲۰۰	-
۵۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی محمود آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	سیرجان	سیرجان	۹۹	ورزشی	۷۰۰	۲۱۰	-
۵۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۶۰۰	سیرجان	سیرجان	۷۰	ورزشی	۳۰۰۰۰	۹۰۰	-
۵۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل مجموعه امام علی (ع)	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰۰	سیرجان	سیرجان	۳۰	ورزشی	۲۵۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲,۵۰۰
۵۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن شماره ۱ مجموعه امام علی (ع)	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۵۰۰	سیرجان	سیرجان	۸۰	ورزشی	۶,۰۰۰	۱,۸۰۰	-
۵۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی خرسند	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	شهربانک	شهربانک	۹۸	ورزشی	۲,۰۰۰	۶۰۰	-
۵۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۳۰۱۳۰۰۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث خانه جوان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	شهربانک	شهربانک	۲۵	ورزشی	۳۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱,۳۰۰
۵۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن سقف کوتاه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۶۰۰	شهربانک	شهربانک	۹۹	ورزشی	۸۰۰	۲۴۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
												پیش بینی سالهای	بعد
۶۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی شهدا احسن آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	عنبر آباد	عنبر آباد	۵	ورزشی	۵,۰۰۰	۱,۹۰۰
۶۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل و تجهیز سالن ورزشی شهید مختاری	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	عنبر آباد	عنبر آباد	۹۹	ورزشی	۴۵۰	-
۶۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	فاریاب	فاریاب	۱۵	ورزشی	۶,۰۰۰	-
۶۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	فهرج	فهرج	۴۰	ورزشی	۴,۸۰۰	-
۶۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی اسماعیل آباد	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	فهرج	فهرج	۹۹	ورزشی	۱۵۰	-
۶۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	قلعه گنج	قلعه گنج	۵۰	ورزشی	۳,۶۰۰	-
۶۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۷	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث روزخانه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	کرمان	کرمان	۹۹	ورزشی	۴۵۰	-
۶۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی فرح آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	کرمان	کرمان	۹۹	ورزشی	۴۵۰	-
۶۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی ماهان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	کرمان	کرمان	۴۸	ورزشی	۵,۱۰۰	-
۶۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی محلی آباد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	کرمان	کرمان	۹۰	ورزشی	۱,۲۰۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	مورد نیاز سرمایه‌گذاری	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای	بعد
۷۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی هوتک	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	کرمان	کرمان	۹۹	ورزشی	۲۰۰	۶۰	-
۷۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۷۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی شهداد	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	کرمان	کرمان	۶۵	ورزشی	۱۲۰۰۰۰	۳۶۰۰	-
۷۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۷۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل خانه سنگبوردی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۲۰۰	کرمان	کرمان	۱۵	ورزشی	۲۵۰۰۰۰	۷۵۰۰	-
۷۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۷۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی باغبان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰	کرمان	کرمان	۹۸	ورزشی	۱۵۰۰	۴۵۰	-
۷۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی ده علی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	کوهپایان	کوهپایان	۸۵	ورزشی	۶۰۰۰۰	۱۸۰۰	-
۷۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن مسابقاتی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۲۰۰۰	کوهپایان	کوهپایان	۹۸	ورزشی	۲۰۰۰۰	۶۰۰	-
۷۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن طبیعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	کهنوج	کهنوج	۹۸	ورزشی	۲۰۰۰۰	۶۰۰	-
۷۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۳۰۰۱۰۰۱	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	احداث خانه جوان	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۴۸۰	کهنوج	کهنوج	۲۰	ورزشی	۲۶۴۹۴	۵۰۰۰	۱،۹۴۰
۷۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین مینی فوتبال چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰	کهنوج	کهنوج	۹۹	ورزشی	۵۰۰	۱۵۰	-
۷۹	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین مینی فوتبال چمن مصنوعی زه	سرانه افزایش ورزشی	یک باب	۹۰۰	کهنوج	کهنوج	۷۰	ورزشی	۲۰۰۰۰	۶۰۰	-

استان کرمان

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سالهای	بعد
۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	منوجان	منوجان	۵	ورزشی	۲۸,۶۰۰	۵,۰۰۰	۳,۵۸۰
۸۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰	منوجان	منوجان	۷۰	ورزشی	۲,۰۰۰	۶۰۰	-
۸۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۸	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زمین چمن مصنوعی	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۹۰۰۰	نرماشیر	نرماشیر	۵	ورزشی	۲۶,۵۰۰	۵,۰۰۰	۱,۹۵۰
۸۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۶۹	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی نظام شهر	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۱۵۰	نرماشیر	نرماشیر	۷۵	ورزشی	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	-
۸۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۴	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل زورخانه	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۲۵۰	نرماشیر	نرماشیر	۵۰	ورزشی	۱۲,۰۰۰	۲,۴۰۰	-
۸۵	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تکمیل استادیوم راوری	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۰۰۰۰	کرمان	کرمان	۳۰	ورزشی	۵۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰
۸۶	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷۰۲۰۰۴۰۱۲	احداث توسعه و تکمیل اماکن و فضاهای ورزشی	تعمیر و تجهیز استخر سرپوشیده	افزایش سرانه ورزشی	یک باب	۱۴۰۰	شهربابک	شهربابک	۸۰	ورزشی	۱۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	-
۸۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری در استان کرمان	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	فضاهای فرهنگی - هنری	متر مربع	۲۰۴۵	راور		۶۰	فرهنگی و هنری	۵۴,۰۱۶	۱۶,۲۰۴	۸,۹۱۲
۸۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری در استان کرمان	احداث مجتمع فرهنگی و هنری	فضاهای فرهنگی - هنری	متر مربع	۲۰۴۵	بافت		۳۶	فرهنگی و هنری	۶۱,۶۷۶	۱۸,۵۰۳	۱۰,۱۷۷

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی	بعد
استان کرمان														
۸۹	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری در استان کرمان	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بردسیر	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی - هنری	متر مربع	۲۰۴۵	بردسیر		۴۸	فرهنگی و هنری	۵۶,۶۱۰	۱۶,۹۸۳	۹,۳۴۱
۹۰	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری در استان کرمان	احداث مجتمع فرهنگی و هنری فهرج	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی - هنری	متر مربع	۱۳۷۵	فهرج		۴۷	فرهنگی و هنری	۴۶,۸۴۶	۱۲,۶۵۳	۸,۰۶۰
۹۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۵	احداث مجتمع های فرهنگی و هنری در استان کرمان	احداث مجتمع فرهنگی و هنری ریگان	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی - هنری	متر مربع	۱۳۷۵	ریگان		۴۳	فرهنگی و هنری	۴۹,۳۹۷	۱۴,۸۱۹	۸,۱۵۱
۹۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۴	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی استان کرمان	مرمت میراث فرهنگی شهرستان کرمان (خانه دانایی)	مرمت میراث فرهنگی	متر مربع	۷۴۰	کرمان	کرمان	۱۰٪	گردشگری	۱۵,۰۰۰	۴,۵۰۰	۲,۰۰۰
۹۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۴	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی استان کرمان	مرمت میراث فرهنگی شهرستان کرمان (خانه بانک توکلی)	مرمت میراث فرهنگی	متر مربع	۱۷۶۰	کرمان	کرمان	۲۰٪	گردشگری	۳۳,۰۰۰	۶,۹۰۰	۳,۴۰۰
۹۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۴	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول میراث فرهنگی استان کرمان	مرمت میراث فرهنگی شهرستان راور (خانه فخری)	مرمت میراث فرهنگی	متر مربع	۲۰۵۰	راور		۳۵٪	گردشگری	۱۵,۰۰۰	۴,۵۰۰	۲,۰۰۰
۹۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۴	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول میراث فرهنگی استان کرمان	مرمت میراث فرهنگی شهرستان راور (کاروانسرای هروز)	مرمت میراث فرهنگی	متر مربع	۱۱۲۰	راور		۱۵٪	گردشگری	۲۵,۰۰۰	۷,۵۰۰	۳,۵۰۰

پیش بینی سالهای بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نینبه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی	۱۳۹۹													
	۳,۴۰۰	۶,۶۰۰	۲۲,۰۰۰	گردشگری	۱۵٪		راور	۶۹۸	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت میراث فرهنگی (کاروانسرای سهرج)	میراث غیر منقول میراث فرهنگی استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۵۳۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۹۶
	۲۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	گردشگری	۱۵٪	انار	انار	۱۹۸۰۳	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت میراث فرهنگی (قلعه انار)	میراث غیر منقول میراث فرهنگی استان کرمان	۱۷۰۲۰۰۵۳۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان	۹۷
۱۳,۰۰۰	۲۰۶,۷۵۱	۵۳۹,۸۹۷	۲,۰۰۸,۱۸۹												جمع کل

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۵۰ - طرح و پروژه‌های استان فارس برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۳,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۲۵	ایرندخواست	آباده	۱۲۵۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل مجتمع فرهنگی ایردخواست	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱
		۴,۵۰۰	۳۷,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۰	سپیدان	سپیدان	۱۸۵۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	مجتمع فرهنگی هنری سپیدان	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲
		۲,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۰	خرامه	خرامه	۱۰۰۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	فاز ۲ مجتمع فرهنگی هنری خرامه	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳
		۳,۰۰۰	۳۴,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰	رستم	رستم	۱۰۰۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	فاز ۲ مجتمع فرهنگی هنری رستم	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴
		۱,۲۰۰	۱۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰	فیروزآباد	فیروزآباد	۵۴۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل پلاتو فیروزآباد	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵
		۸۵۰	۷,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۴۰	فیروزکازین	فیروزکازین	۵۰۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل پلاتو فیروزکازین	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶
		۵,۰۵۰	۴۲,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰	کوار	کوار	۱۸۵۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری کوار	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷
		۳,۶۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۵	سروستان	سروستان	۱۷۵۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل مجتمع فرهنگی هنری سروستان	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸
		۱,۱۰۰	۹,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰	داراب	داراب	۵۰۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل پلاتو داراب	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹
		۱,۱۰۰	۹,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰	گراش	گراش	۵۰۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل پلاتو گراش	تکمیل مراکز فرهنگی هنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۱۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰

استان فارس

برآورد اعتبار تبصره ۱۹	برآورد اولیه		مورد نیاز	سرمایه گذاری	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال های بعد	۱۳۹۹														
		۳۰۸۵۰	۳۲۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۵	سعادشهر	پاسارگاد	۱۷۵۰	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی	تکمیل مجتمع فرهنگی سعادت شهر	تکمیل مراکز فرهنگی	۱۷۰۳۰۲۲ف۰۱	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱	
		۲۰۴۰۰	۲۰۰۰۰۰	گردشگری	۳۰	شیراز	شیراز-جاده بوشهر	۱۰۰۰۰۰۰	متر مربع	افزایش فضاهای امدادی - فرهنگی - تفریحی	اردوگاه اسکان اضطراری ده شیخ	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	جمعیت هلال احمر فارس	۱۲	
		۲۰۴۰۰	۲۰۰۰۰۰	گردشگری	۴۵	آباده	آباده	۱۰۰۰۰۰۰	متر مربع	افزایش فضاهای امدادی - فرهنگی - تفریحی	اردوگاه اسکان اضطراری آباده	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	جمعیت هلال احمر فارس	۱۳	
		۱۰۸۰۰	۱۵۰۰۰۰	گردشگری	۲۰	فرانشیند	فرانشیند	۱۲۴۰	متر مربع	افزایش فضاهای امدادی - فرهنگی - تفریحی	ساکن چند منظوره و اسکان اضطراری فرانشیند	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	جمعیت هلال احمر فارس	۱۴	
		۱۰۸۰۰	۱۵۰۰۰۰	گردشگری	۱۵	افز	لارستان	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش فضاهای امدادی - فرهنگی - تفریحی	ساکن چند منظوره امدادی افز	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	جمعیت هلال احمر فارس	۱۵	
		۱۰۸۰۰	۱۵۰۰۰۰	گردشگری	۱۰	داراب	داراب	۱۵۰۰۰	متر مربع	افزایش فضاهای امدادی - فرهنگی - تفریحی	اردوگاه امدادی چشمه گلایی	احداث و توسعه پایگاه های امدادی	۱۹۰۱۰۰۲ف۰۰۱	جمعیت هلال احمر فارس	۱۶	
		۳۳۰۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	گردشگری	۳۰	شیراز	شیراز	۲۸۰۰۰۰	متر مربع	افزایش مکان ها و زیرساخت های گردشگری	تکمیل تفرجگاه آب زکی	مطالعه و شناسایی امکان سنجی و ایجاد زیرساخت های قطبها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ف۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری	۱۷	
		۴۸۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۴۳	پاسارگاد	پاسارگاد	۵۰۰۰۰۰	متر مربع	افزایش مکان ها و زیرساخت های گردشگری	تکمیل موزه پاسارگاد	احداث ، تکمیل و تجهیز مرمت موزه ها و کاخ موزه ها	۱۷۰۴۰۰۵ف۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری	۱۸	

استان فارس

برآورد اعتبار تبصره ۱۹	برآورد اولیه		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان فارس															
		۳۲,۵۰۰	۱۹۵,۰۰۰	گردشگری	۲۸	چهرم	چهرم	۹,۰۰۰	متر مربع	افزایش مکان‌ها و زیرساخت‌های گردشگری	مقاوم سازی غار سنگ شکنان	مطالعه و شناسایی امکان سنجی و ایجاد زیرساخت‌های قطبها و محورهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲ف۰۰۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۹
		۴,۸۰۰	۴۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۵	نوبندگان	فسا	۱۷۳۰	متر مربع	افزایش فضاهای بهداشتی درمانی	مطالعه و احداث مرکز بهداشتی درمانی شبانه ۱۰ روزهی تخت‌خوابی نوبندگان	مطالعه و احداث بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی و درمانی شبانه روزی	۱۶۰۱۰۰۳ف۰۰۲	دانشگاه علوم پزشکی و بهداشتی و درمانی فسا	۲۰
		۶,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	آموزشی	۰	فسا	فسا	۲۲۰۰	متر مربع	افزایش فضاهای رفاه دانشجویی	احداث خوابگاه دانشجویی	کمک به توسعه فضاهای کمک آموزشی	جدید	دانشگاه علوم پزشکی و بهداشتی و درمانی فسا	۲۱
		۲۴,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	شیراز	شیراز	۷۰۰	هکتار	افزایش فضا و زیرساخت گردشگری	اجرای طرح زون گردشگری طبیعی متنوع در پارک ملی بنمو	زیورساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۱۷۰۶۰۰۲ف۰۰۴	اداره کل حفاظت محیط زیست	۲۲
		۱۸,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	گردشگری	۵	سپیدان	سپیدان	۲,۴۲	هکتار	افزایش فضا و زیرساخت گردشگری	تهیه و اجرای طرح گردشگری طبیعی در منطقه حفاظت شده مارگون	زیورساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۱۷۰۶۰۰۲ف۰۰۴	اداره کل حفاظت محیط زیست	۲۳

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان فارس															
		۱۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۵	شیراز	شیراز	۷	هکتار	افزایش فضا و زیرساخت گردشگری	تهیه و اجرای طرح گردشگری طبیعی در دریاچه مهارلو	زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۱۷۰۶۰۰۲ ف ۰۰۴	اداره کل حفاظت محیط زیست	۲۴
		۲۴۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۵	مرودشت	مرودشت	۱۰۰۲	هکتار	افزایش فضا و زیرساخت گردشگری	تهیه و اجرای طرح گردشگری طبیعی در منطقه تنگ بستاک	زیرساختهای لازم گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در مناطق چهارگانه تحت مدیریت محیط زیست فارس	۱۷۰۶۰۰۲ ف ۰۰۴	اداره کل حفاظت محیط زیست	۲۵
		۱۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۲	ارکان	سپیدان	۶۳۴۶۲	مترمربع	افزایش فضاهای فرهنگی ، ورزشی ، تفریحی	تکمیل اردوگاه فرهنگی ، ورزشی و تفریحی سپیدان	احداث ، توسعه ، تعمیر و تجهیز مراکز حمایتی بهزیستی	۱۹۰۳۰۱۹ ف ۰۰۵	اداره کل بهزیستی	۲۶
۰	۰	۲۵۳۰۷۵۰	۲۰۳۲۶۰۰۰	جمع کل											

جدول شماره ۵۱ - طرح و پروژه‌های استان خوزستان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی مبالغ به میلیون ریال

پیش بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
		۱۳۹۹	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز												
استان خوزستان															
		۳۹۰	۱,۳۰۰	گردشگری	۷۰	دزفول	دزفول	۱۱۸۹	مترمربع	افزایش سرانه گردشگری	مطالعه، حفظ و مرمت خانه قدیمی تیزنو	مطالعه، حفظ و مرمت بناهای تاریخی	ص ۱۶، ص ۱۷، ص ۱۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱
		۵۲۷	۱,۷۵۵	صنایع دستی	۸۰	اهواز	اهواز	۳۰۰۰۰	مترمربع	افزایش و توسعه صنایع دستی	بازارچه دائمی صنایع دستی غدیر اهواز	احداث ساختمان بازارچه دائمی صنایع دستی غدیر اهواز	ص ۱۷، ص ۱۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲
		۲,۳۴۰	۷,۸۰۰	گردشگری	۷۰	لالی	شوش	۶۲۰	مترمربع	افزایش توسعه زیرساخت‌های گردشگری	مجتمع گردشگری چمر شور	احداث زیرساخت و مرکز خدمات گردشگری چمر شور	ص ۴۱، ص ۴۲، ص ۴۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳
		۳,۹۰۰	۱۳,۰۰۰	گردشگری	۶۰	دارخوین	شادگان	۵۰۰۰	میلیون ریال	افزایش زیرساخت‌های گردشگری	تالاب بین‌المللی شادگان	ساماندهی اسکله های گردشگری تالاب شادگان	ص ۱۰۰، ص ۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۴
		۲,۳۹۷	۷,۹۸۹	گردشگری	۶۵	مسجدسلیمان	مسجدسلیمان	۷۲۲	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان مسجد سلیمان			اداره کل آموزش و پرورش	۵
		۲,۳۶۰	۷,۸۶۸	گردشگری	۹۰	آبادان	آبادان	۵۲۵	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در آبادان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان دزفول		اداره کل آموزش و پرورش	۶
		۴,۶۸۲	۱۵,۶۰۵	گردشگری	۷۰	دزفول	دزفول	۱۳۵۵	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان دزفول			اداره کل آموزش و پرورش	۷
		۱,۳۶۹	۴,۵۶۲	گردشگری	۸۰	شوش	شوش	۳۰۲	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان شوش			اداره کل آموزش و پرورش	۸

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
		۱۰,۱۲۱	۳,۷۳۶	گردشگری	۸۰	زینون	نهمینان	۳۵۰	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در زینون نهمینان			اداره کل آموزش و پرورش	۹
		۴,۷۵۵	۱۵,۸۴۹	گردشگری	۶۵	ایذه	ایذه	۱۳۵۵	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان ایذه			اداره کل آموزش و پرورش	۱۰
		۲,۷۴۳	۹,۱۴۵	گردشگری	۶۵	بندرامام	بندرامام	۷۲۲	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان بندرامام			اداره کل آموزش و پرورش	۱۱
		۱,۹۵۶	۶,۵۱۹	گردشگری	۶۰	هندیجان	هندیجان	۳۰۲	مترمربع	افزایش ارائه خدمات فرهنگی - رفاهی برای معلمان	احداث یک باب معلم سرا جهت اسکان معلمان غیر بومی در شهرستان هندیجان			اداره کل آموزش و پرورش	۱۲
		۱۷,۱۶۱	۵۷,۲۰۳	آموزشی	۵۰	اهواز	اهواز	۳۷۷۲	مترمربع	افزایش ارائه دانش آموزی	تکمیل خوابگاه، سلف سرویس و سایر ساختمانهای جانبی در شهرستان فنی و حرفه ای اهواز	پروژه های تکمیلی و احداثی هنرستان کارودانش خوزستان	ض ۰۰۲ ۱۸۰۲۰۰۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۳
		۲۷۳	۹۱۰	ورزشی	۹۰	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش ارائه ورزشی دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۲ اهواز (مدرسه آزادی)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۱۴
		۸۱۹	۲,۷۳۰	ورزشی	۸۵	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش ارائه ورزشی دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۴ اهواز (مدرسه ابن سینا)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۱۵

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
		۳,۵۸۸	۱۱,۹۶۰	ورزشی	۲۰	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره دوم) ناحیه ۴ اهواز (یادگار امام)	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۶
		۱۳,۲۶۰	۴۴,۲۰۰	ورزشی	۴۵	بندر ماهشهر	بندر ماهشهر	۲۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	احداث استخر مدارس بندرماهشهر	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷
		۶,۱۳۷	۲۰,۴۵۷	ورزشی	۲۰	زیدون	زیدون	۱۴۴۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	سالن ورزشی مدارس زیدون	تکمیل و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزی	۱۷۰۲۰۰۵۰۰۲	اداره کل آموزش و پرورش	۱۸
		۸۱۹	۲,۷۳۰	ورزشی	۸۰	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره دوم) ناحیه ۱ اهواز (هنرستان بیت المقتدی)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۱۹
		۶۲۴	۲۰,۸۰۰	ورزشی	۹۰	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۱ اهواز (مدرسه فردوسی پردیس)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۰
		۹,۷۵۰	۳۲,۵۰۰	ورزشی	۲۲	اهواز	اهواز	۱۸۰۱۷	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	ایجاد مجتمع ورزشی رویا قهر شهید باهر مدرس	احداث مجتمع های ورزشی رویا مدارس استان	ض ۱۴ ۱۷۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۱
		۷,۸۰۰	۲۶,۰۰۰	ورزشی	۴۹	اهواز	اهواز	۲۶۲۸۸	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	احداث مجتمع ورزشی ناحیه ۲ اهواز	احداث تکمیل تعمیر و تجهیز اماکن ورزشی مدارس	ض ۲۴ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۲
		۳,۹۰۰	۱۳,۰۰۰	ورزشی	۹۰	اهواز	اهواز	۸۸۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی و دانش آموزی	تعمیرات اساسی استخر بخت ناحیه ۲	تعمیر و تکمیل اماکن ورزشی استان خوزستان	ض ۳۱ ۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۳

استان خوزستان

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۸۱۹	۲,۷۳۰	ورزشی	۹۵	اهواز	اهواز	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی دانش آموزی	تکمیل سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره اول) ناحیه ۳ اهواز (مدرسه فرهنگیان)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰,۲۰۰,۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۴
		۳۹۰	۱,۳۰۰	ورزشی	۸۰	حمیدیه	حمیدیه	۷۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی دانش آموزی	سالن ورزشی مدارس متوسطه (دوره دوم) حمیدیه (دبیرستان علی هاشمی)	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰,۲۰۰,۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۵
		۵۰,۷۰	۱۶,۹۰۰	ورزشی	۷۰	اهواز	اهواز	۲,۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی دانش آموزی	تکمیل مجموعه ورزشی شهید فهییده ناحیه چهار اهواز	تعمیر و تکمیل اماکن ورزشی استان خوزستان	ض ۰۳۱ ۱۷۰,۲۰۰,۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۶
		۱,۵۶۰	۵,۲۰۰	ورزشی	۹۰	مسجد سلیمان	مسجد سلیمان	۱,۶۲۴	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی دانش آموزی	بازسازی استخر مسجد سلیمان	احداث و تکمیل فضاهای ورزشی دانش آموزی استان خوزستان	ض ۰۰۹ ۱۷۰,۲۰۰,۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۷
		۳,۱۲۰	۱۰,۴۰۰	ورزشی	۹۰	دزفول	دزفول	۱,۹۱۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی دانش آموزی	احداث و توسعه و بهسازی و تجهیز فضاهای ورزشی دانش آموزان	گسترش ورزش دانش آموزان استان خوزستان	ض ۰۰۱ ۱۷۰,۲۰۰,۰۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	۲۸
		۱,۵۶۰	۵,۲۰۰	ورزشی	۹۰	بهبهان	بهبهان	۱,۱۱۸	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن تارنچستان بهبهان	اداره کل ورزش و جوانان		اداره کل ورزش و جوانان	۲۹
		۲,۷۳۰	۹,۱۰۰	ورزشی	۹۰	خرمشهر	خرمشهر	۱,۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	خورنگاه خرمشهر	اداره کل ورزش و جوانان		اداره کل ورزش و جوانان	۳۰
		۷۸۰	۲,۶۰۰	ورزشی	۳۵	راهپویمز	راهپویمز	۱,۰۵۶	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	زمین چمن مصنوعی راهپویمز	اداره کل ورزش و جوانان		اداره کل ورزش و جوانان	۳۱
		۱,۵۶۰	۵,۲۰۰	ورزشی	۹۰	سوسنگرد	سوسنگرد	۱,۱۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن چندمنظوره مشروطه	اداره کل ورزش و جوانان		اداره کل ورزش و جوانان	۳۲
			۱۴۳,۰۰۰	ورزشی	۰	اهواز	اهواز	۱,۰۵۶	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	مجموعه فرهنگی ورزشی کیانپارس	اداره کل ورزش و جوانان		اداره کل ورزش و جوانان	۳۳

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۶,۲۴۰	۲۰,۸۰۰	ورزشی	۷۰	آبادان	آبادان	۱۱۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر خلیج فارس آبادان			اداره کل ورزش و جوانان	۳۴
		۸,۵۸۰	۲۸,۶۰۰	ورزشی	۰	مسجدسلیمان	مسجدسلیمان	۱۱۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	احداث سالن چندمنظوره مسجدسلیمان			اداره کل ورزش و جوانان	۳۵
		۳,۵۱۰	۱۱,۷۰۰	ورزشی	۹۰	اهواز	اهواز	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده بلیک معتمد اهواز			اداره کل ورزش و جوانان	۳۶
		۵,۸۵۰	۱۹,۵۰۰	ورزشی	۰	کارون	کارون	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	ایجاد راه اندازی ورزش هوایی بانجی جامپینگ اهواز			اداره کل ورزش و جوانان	۳۷
		۷,۸۰۰	۲۶,۰۰۰	ورزشی	۰	اهواز	اهواز	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن بسکتبال اهواز			اداره کل ورزش و جوانان	۳۸
		۴,۶۸۰	۱۵,۶۰۰	ورزشی	۹۰	اهواز	اهواز	۱۲۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده بلیک معتمد اهواز			اداره کل ورزش و جوانان	۳۹
		۳,۱۲۰	۱۰,۴۰۰	ورزشی	۸۰	اهواز	اهواز	۹۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	تکمیل مجموعه ورزشی ۱۶ هکتاری اهواز	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	ص ۰۰۲ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۰
		۱,۷۵۵	۵,۸۵۰	ورزشی	۸۵	راهپهز	راهپهز	۱۱۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده راهپهز	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	ص ۰۰۲ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۱
		۵۰۷۰	۱,۶۹۰۰	ورزشی	۸۵	مسجدسلیمان	مسجدسلیمان	۱۴۵۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده مسجد سلیمان	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	ص ۰۰۶ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۲
		۱,۱۷۰	۳,۹۰۰	ورزشی	۹۵	شوشتر	شوشتر	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن چند منظوره بانوان شوشتر	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۴۳
		۱,۱۷۰	۳,۹۰۰	ورزشی	۹۵	شوشتر	شوشتر	۱۱۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	سالن ورزشی مهدی آباد شوشتر	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	ص ۰۰۲ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۴
		۳,۹۰۰	۱۳,۰۰۰	ورزشی	۸۸	ایذه	ایذه	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر ایذه	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	ص ۰۰۲ ۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۵

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
		۳۹۰۰	۱۳۰۰۰	ورزشی	۸۵	ایذه	ایذه	۱۵۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر ایذه	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۴۶
		۵۸۵۰	۱۹۵۰۰	ورزشی	۸۵	خرمشهر	خرمشهر	۲۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه ورزشی	استخر سرپوشیده خرمشهر	توسعه و تعمیر و تجهیز و بهسازی اماکن ورزشی استان	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۴۷
		۲۹۵۱۹	۹۸۳۹۷	کشاورزی	۷۵	کارون	کارون	۱۲۰	هکتار	افزایش زیربناهای مجتمع دامپروری	مجتمع دامپروری کارون	مجتمع دامپروری کارون	ض ۰۰۴ ۱۳۰۶۰۱۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۸
		۱۹۵۰۰	۶۵۰۰۰	کشاورزی	۸۵	گتوند	گتوند	۴۵	هکتار	افزایش زیربناهای مجتمع دامپروری	مجتمع دامپروری دوپیران	مجتمع دامپروری دوپیران	ض ۰۰۴ ۴۰۱۱۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۹
		۳۷۱۷۹	۹۰۵۹۶	کشاورزی	۷۵	مسجدسلا	مسجدسلا	۴۵	هکتار	افزایش زیربناهای مجتمع دامپروری	مجتمع دامپروری گلگیر	مجتمع دامپروری گلگیر	ض ۰۰۴ ۴۰۱۱۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۰
		۱۹۵۰۰	۶۵۰۰۰	آموزشی	۳۵	اندیمشک	اندیمشک	۲۰۰۶	مترمربع	افزایش سرانه مهارت‌های فنی	احداث و تجهیز ساختمان مرکز فنی و حرفه ای روستای پیررویه	احداث و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای خوزستان	ض ۰۰۴ ۱۸۰۲۰۰۵	اداره کل فنی و حرفه ای	۵۱
		۳۷۲۰۰	۹۱۰۰۰	آموزشی	۱۰	دزفول	دزفول	۲۰۰۰	مترمربع	افزایش سرانه مهارت‌های فنی	احداث و تکمیل مراکز آموزش فنی و حرفه ای	احداث مراکز فنی و حرفه ای استان	ض ۰۰۱ ۳۰۱۱۱	اداره کل فنی و حرفه ای	۵۲
		۲۹۵۸۵۳	۱۱۲۹۱۷۱							جمع کل					

جدول شماره ۵۲ - طرح و پروژه‌های استان کرمانشاه برنامه مشارکت عمومی - خصوصی مبالغ به میلیون ریال

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر/ روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۵۲۰۲۷	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای اسلام آباد غرب	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۳۰	اسلام آباد غرب	اسلام آباد غرب	۰	کشاورزی	۵۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۵,۵۳۵
۲	شرکت آب منطقه ای	۱۳۰۷۰۰۵۲۰۰۰	مطالعه و اجرای مهندسی رودخانه ارسنی	ساماندهی رودخانه ارسنی اسلام آباد غرب	اجرای ساماندهی رودخانه های محلی در خارج از محدوده های شهری	کیلومتر مربع	۲,۲	اسلام آباد غرب	اسلام آباد غرب	۷۶	گردشگری	۷۰,۰۰۰		۲,۱۷۵
۳	شهرداری اسلام آباد	۱۵۰۲۰۰۱۵۲۰۰	احداث پارک و توسعه فضای سبز پارکهای سطح شهر اسلام آباد غرب	تکمیل و ساماندهی پارک شرف آباد	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۵۰۰۰	اسلام آباد غرب	اسلام آباد غرب	۷۰	عمران شهری	۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۴	شهرداری حمیل	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۹۵	احداث پارک سراب گاوروانی حمیل	احداث پارک سراب گاوروانی حمیل	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۶,۰۰۰	اسلام آباد غرب	حمیل	۱۵	عمران شهری	۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۵	شرکت توسعه گردشگری	۳۰۳۳۸۵۰۸۲	کمپینگ گردشگری سد شیان	کمپینگ گردشگری سد شیان	ایجاد کمپینگ گردشگری	مترمربع	۴۰,۰۰۰	اسلام آباد غرب	اسلام آبادغرب	۷۵	گردشگری	۵۰,۰۰۰	۱,۵۰۰	
۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰۵۲۰۰	احداث زیرساخت مجتمع های گلورانی	ایجاد زیر ساخت های مجتمع دامداری سردره	ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	مترمربع	۳۰,۰۰۰	پاوه	پاوه	۰	کشاورزی	۱۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰
۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰۵۲۰۰	احداث زیرساخت مجتمع های گلورانی	ایجاد زیر ساخت های مجتمع دامداری آریب	ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	مترمربع	۳۰,۰۰۰	پاوه	پاوه	۰	کشاورزی	۱۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰
۸	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	جدید	ایجاد زیرساختهای بازارچه سومار	احداث زیرساخت های پایانه مرزی شوشمی	زیرساخت بازارچه های مرزی	بازارچه	۱	پاوه	شوشمی	۰	بازرگانی	۱,۷۶۵,۰۲۵	۱۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰

استان کرمانشاه

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه ۹۸ سال اول	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
		۱۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	پاوه	پاوه	۴۰۰	تن	افزایش تولید ماهیان پرورشی	مجموع پرورش ماهی کلان دشه	احداث زیرساختهای مجتمع پرورش ماهی کلان	جدید	اداره کل شیلات	۹
۸۰۰	۱۰۰۰۰		۶۰۰۰۰	گردشگری	۰	نوسود	پاوه	۲۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	زیبا سازی و محوطه سازی روستای حجج	ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۰۶	شرکت توسعه گردشگری	۱۰
۱۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰		۱۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	تازه آباد	ثلاث باباجانی	۴	هکتار	مجموع های گلخانه های گلخانه ای	ساخت مجتمع گلخانه ای ثلاث باباجانی	راه اندازی و ایجاد	۱۳۰۶۰۰۹۵۲۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۱
۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۳۸۹۰	۵۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	تازه آباد	ثلاث باباجانی	۳	مترمکعب ب	طرحهای کوچک (طرحهای کوچک تامین آب)	تکمیل ایستگاه پمپاژ نیاری باغات قلقله	احداث تکمیل ایستگاههای پمپاژ در سطح استان	۱۳۰۷۰۰۳۵۳۰۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۲
۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۳۰۴۲	۶۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	تازه آباد	ثلاث باباجانی	۳	مترمکعب ب	احداث ایستگاه های پمپاژ آبراری (طرحهای کوچک تامین آب)	تکمیل ایستگاه پمپاژ باغات نگره و قالیچه	احداث تکمیل ایستگاههای پمپاژ در سطح استان	۱۳۰۷۰۰۳۵۳۰۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳
۶۷۰۰	۴۰۰۰۰	۱۲۰۹۰۰	۱۰۹۸۹۲۸۵	بازرگانی	۴۵	شیخ صله	ثلاث باباجانی	۱	بازارچه	زیرساخت بازارچه های مرزی	احداث زیرساخت های پایه مرزی شیخ صله	ایجاد زیرساختهای بازارچه سومار	جدید	اداره کل راهاری و حمل و نقل جاده ای	۱۴
۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰		۱۰۰۰۰۰۰	ورزشی	۶۵	ازگله	ثلاث باباجانی	۴۰۰۰	مترمربع	احداث زمین فوتبال شهر ازگله	احداث زمین فوتبال شهر ازگله	نوسازی و مقاوم سازی اماکن ورزشی اداره کل ورزش و جوانان در مناطق زلزله زده	۱۷۰۲۰۰۴۵۳۰۰۳	اداره کل ورزش و جوانان	۱۵

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹
۱۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲۵۲۰۶	تعمیرات اساسی و تجهیز مجتمع و مراکز فرهنگی و هنری استان کرمانشاه	تکمیل و راه اندازی سالن سینمای مجتمع فرهنگی و هنری هلالیه جوارود	تعمیر مراکز فرهنگی و هنری	متر مربع	۳۰۰	جوارود	جوارود	۰	فرهنگی و هنری	۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۳۹۹
۱۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۲۷	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای جوارود	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۴	جوارود	جوارود	۰	کشاورزی	۲۰۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۱۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۱۵۲۰۰	احداث زیرساخت مجتمع های گلخانه ای استان	تکمیل زیر ساخت مجتمع دامپروری یاری جوارود	ایجاد زیرساخت های مجتمع های دامپروری	مترمربع	۳۳۰۰۰	جوارود	جوارود	۹۵	کشاورزی	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	
۱۹	اداره کل راه و شهرسازی	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۱۴	احداث محور گردشگری آینه جوارود - آینه دول	احداث محور گردشگری آینه جوارود - آینه دول	ایجاد زیرساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۶۱۶۷۵	جوارود	جوارود	۵۹	گردشگری	۱۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	
۲۰	شرکت آب منطقه ای	۱۳۰۷۰۰۲۵۲۰۱	باز نگری شبکه آبرسانی و ایستگاه پمپاژ سفیدبرگ	شبکه آبرسانی و ایستگاه پمپاژ سفیدبرگ	پمپاژ آب	میلیون متر مکعب	۱	جوارود	شروینه	۶۵	تامین آب	۸۰۰۰۰۰	۴۰۵۰۰	
۲۱	شهرداری جوارود	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۲۶	احداث پارک جنگلی شهدای دفاع مقدس جوارود	احداث پارک جنگلی شهدای دفاع مقدس جوارود	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۳۵۰۰۰۰	جوارود	جوارود	۵۰	عمران شهری	۱۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۲۲	شهرداری جوارود	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۲۹	تکمیل پارک ساواون	تکمیل پارک ساواون	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۹۰۰۰	جوارود	جوارود	۱۵	عمران شهری	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۲۳	شهرداری شروینه	جدید	جدید	احداث پارک کودک	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۱۰۰۰	جوارود	شروینه	۰	عمران شهری	۱۰۵۰۰		

استان کرمانشاه

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰۰۰	گردشگری	۵۰	شروینه	چوارود	۱۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد کمپینگ گردشگری	توسعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری استان. سفیدبرگ	توسعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری استان. سفیدبرگ	۳۰۳۳۸۰۰۰۷	شرکت توسعه گردشگری	۲۴
۴۰۰	۴۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	عمران شهری	۲۰	کرد غرب	دالاهو	۲۳۶۰۰	متر مربع	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	احداث، توسعه و ساماندهی پارک و فضای سبز شهر کرد غرب	احداث، توسعه و ساماندهی پارک و فضای سبز شهر کرد غرب	۱۵۰۲۰۰۱۰۵۱۲۳	شهرداری کرد غرب	۲۵
۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	عمران شهری	۰	کرد غرب	دالاهو	۳۰۰۰۰	متر مربع	ایجاد و توسعه فضای سبز	احداث پارک جنگلی سراب کرد غرب	احداث پارک جنگلی سراب کرد غرب	۱۵۰۲۰۰۱۰۵۱۲۲	شهرداری کرد غرب	۲۶
	۱۸۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	گردشگری	۳۰	کرد غرب	دالاهو	۲۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد کمپینگ گردشگری	سامان دهی سراب کرد غرب	سامان دهی سراب کرد غرب	۳۰۳۳۸۰۰۶۲	شرکت توسعه گردشگری	۲۷
۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۵۰۶۶۰	۲۶۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	کرد غرب	دالاهو	۷۵	هکتار	احداث	شهرک دامپروری و پوله بیونج دالاهو	شهرک دامپروری و پوله بیونج دالاهو	۱۳۰۶۰۱۰۵۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۸
	۳۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۹۰	روانسر	روانسر	۳۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های دامپروری	تکمیل زیر ساخت های مجتمع دامپروری نهرایی	احداث زیر ساخت های مجتمع دامپروری نهرایی	۱۳۰۶۰۱۰۵۲۰۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۹
۲۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	کشاورزی	۰	روانسر	روانسر	۴	هکتار	ایجاد زیر ساخت های مجتمع های گلخانه ای	احداث زیر ساخت های مجتمع گلخانه ای روانسر	راه اندازی و ایجاد زیر ساخت های گلخانه ای استان	۱۳۰۶۰۰۹۰۵۲۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۰
۸۰۰	۱۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	گردشگری	۸۵	شاهو	روانسر	۷۱۸۲	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	تکمیل زیر ساخت های کمپینگ گردشگری قوری قلعه	تکمیل کمپینگ های گردشگری در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۵۱۰۸	شرکت توسعه گردشگری	۳۱

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
۳۲	شهرداری روانسر	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۴۰	ساماندهی سراب روانسر	ساماندهی سراب روانسر	ایجاد و توسعه پارک‌های عمومی	متر مربع	۶۵۰۰۰	روانسر	روانسر	۱۰	عمران شهری	۲۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱۳۹۹
۳۳	شهرداری شاهو	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۵۳	احداث پارک شاهد شهر شاهو	احداث پارک شاهد شاهو	ایجاد و توسعه پارک‌های عمومی	متر مربع	۳۰۰۰	روانسر	شاهو	۱۰	عمران شهری	۳۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	
۳۴	شهرداری روانسر	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۰۸	ساماندهی ورودی شهر روانسر از سراب چابری تا میدان اورامان	ساماندهی ورودی شهر روانسر از سراب چابری تا میدان اورامان	توسعه شبکه معابر حمل و نقل عمومی شهری	کیلومتر	۱.۴	روانسر	روانسر	۲۰	گردشگری	۶۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۳,۴۲۰
۳۵	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۱۷۰۱۰۳۱۵۱۰۰	تکمیل بقعه احمد بن اسحاق اورامان	احداث مجتمع فرهنگی و زیارتی احمد بن اسحاق (ع)	احداث و تکمیل فضاهای دینی و مذهبی	مترمربع	۲۵۰۰	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۵۳	فرهنگی و هنری	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱
۳۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۰۵۲۷	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان ذهاب	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای سربل ذهاب	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۴	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۰	کشاورزی	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۷,۱۶۸
۳۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰۵۲۰۰	احداث زیرساخت مجتمع های گلخانه ای استان ذهاب	زیر ساخت های مجتمع گلخانه ای قلعه شاهین	ایجاد زیرساخت های مجتمع های دامپروری	مترمربع	۸۷۰۰۰	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۹۴	کشاورزی	۱۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۳۸	اداره کل راه و شهرسازی	۱۳۰۵۰۲۴۵۱۰۲	احداث زیر ساخت های بازارچه تپله کوه	احداث زیر ساخت های بازارچه تپله کوه	زیرساخت بازارچه های مرزی	بازارچه	۱	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۹۵	بازرگانی	۷,۵۷۱	۲,۲۷۱	۲,۲۷۱
۳۹	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۰	احداث توسعه و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت شهری در سطح استان	احداث مرکز جامع سلامت شهری شماره ۴ سربل ذهاب	احداث مرکز بهداشتی	مرکز	۱	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۰	بهداشتی و درمانی	۳۴۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰

استان کرمانشاه

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه پایانی سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان کرمانشاه														
۴۰	شرکت توسعه گردشگری	۳۰۳۳۸۵۰۱۲	تکمیل مطالعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری پیران	تکمیل مطالعه و ایجاد زیر ساخت های منطقه نمونه گردشگری پیران	ایجاد مجموعه تفریحی	مترمربع	۱۰۰۰۰۰	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۴۰	گردشگری	۸۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱,۴۰۰
۴۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰۵۰۹۹	شهرک دامپروری قلعه شاهین (تکمیلی) سربل ذهاب	شهرک دامپروری قلعه شاهین (تکمیلی) سربل ذهاب	احداث	هکتار	۷۸	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۳۰	کشاورزی	۷۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۶,۰۰۰
۴۲	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲۵۰۲۸	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سربل ذهاب	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سربل ذهاب	فضاهای فرهنگی	متر مربع	۲۷۰۰	سربل ذهاب	سربل ذهاب	۷۸	فرهنگی و هنری	۳۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۴۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۱۰۵۲۰۰	احداث زیرساخت مجتمع های گل‌داری	احداث مجتمع دامپروری روستای حاج امین	ایجاد زیربناهای مجتمع های دامپروری	مترمربع	۲۵۰۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	کشاورزی	۱۵۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۴۴	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۲۷	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای سنقر	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۵	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	کشاورزی	۳۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰
۴۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲۵۱۰۱	مرمت و احیاء اماکن تاریخی شهرستان سنقر	مرمت و احیاء اماکن تاریخی شهرستان سنقر	حفاظت میراث فرهنگی	پروژه	۱	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۸۶	گردشگری	۸۰۰	۲۴۰	۲۰۰,۰۰۰
۴۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲۵۱۰۰	حفاظت و مرمت میراث غیر منقول فرهنگی	مرمت و بازسازی ساختمان بقعه مالک	حفاظت میراث فرهنگی	پروژه	۱	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	گردشگری	۵۰۰	۱۵۰	۲۰۰,۰۰۰

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه پایانی سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان کرمانشاه														
۴۷	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۰۹	احداث زیر ساخت های گردشگری در سطح استان	احداث زیر ساخت های گردشگری سد جامیشان	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۱۱۴۴۷	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	گردشگری	۸,۰۰۰	۲,۴۰۰	
۴۸	شهرداری سنقر	۱۵۰۲۰۰۱۵۰۵۵	احداث فاز جدید پارک سراب سنقر	احداث فاز جدید پارک سراب سنقر	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۴۰۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۸۰	عمران شهری	۲۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰
۴۹	شهرداری سنقر	جدید	جدید	احداث پارچه صنایع دستی	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۵۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	گردشگری	۷,۰۰۰	۲,۱۰۰	
۵۰	شهرداری سنقر	جدید	جدید	احداث پارک شاهد	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع		سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۰	عمران شهری	۴,۰۰۰	۱,۲۰۰	
۵۱	شهرداری سنقر	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۷۶	احداث پارک شهدا (شهید عباسی) شهر سنقر	احداث پارک شهدا شهرک شهدا سنقر	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۳۰۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۷۰	عمران شهری	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰	۵۰۰
۵۲	شرکت توسعه گردشگری	۳۰۲۳۸۵۱۲۲	مطالعه و ایجاد زیر ساخت گردشگری سد سلیمان شاه	مطالعه و ایجاد زیر ساخت گردشگری سد سلیمان شاه	ایجاد کمپینگ گردشگری	مترمربع	۱۰۰۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۷۰	گردشگری	۱۵,۰۰۰	۴,۵۰۰	
۵۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۳۰۲۲۵۰۱۴	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سنقر و کلیایی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سنقر و کلیایی	فضاهای فرهنگی	متر مربع	۱۲۰۰	سنقر و کلیایی	سنقر و کلیایی	۵۰	فرهنگی و هنری	۲۵,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰
۵۴	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۸۱۳۰۶۰۰۹	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای صحنه	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۲۰	صحنه	صحنه	۴۵	کشاورزی	۲۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
													۱۰,۹۴۸	

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه پایانی سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان کرمانشاه														
۵۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۰۱۱۵	احداث زیرساختهای گردشگری در شهرستان صحنه	احداث زیرساختهای گردشگری سراب هالان	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۷۰۵۰	صحنه	صحنه	۰	گردشگری	۵۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰
۵۶	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۰۱۱۵	احداث زیرساختهای گردشگری در شهرستان صحنه	احداث زیرساختهای گردشگری سراب گروس	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۷۰۰۰	صحنه	صحنه	۰	گردشگری	۸۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰
۵۷	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۰۱۱۵	احداث زیرساختهای گردشگری در شهرستان صحنه	احداث زیرساختهای گردشگری خاوران	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	میلیون ریال	۲۰۰۰	صحنه	صحنه	۰	گردشگری	۵۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰
۵۸	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی	۱۶۰۱۰۰۲۰۲۰۱۰۰	احداث، توسعه و تکمیل و تجهیز مراکز جمع سلامت روستایی در سطح استان	احداث مراکز جمع سلامت روستایی در کوه	بهداشت روستایی و مرکز بهداشتی و درمانی	مرکز	۱	صحنه	صحنه	۲۵	بهداشتی و درمانی	۱۵۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰
۵۹	شهرداری صحنه	۱۵۰۲۰۰۱۰۲۰۶۴	زیباسازی و ساماندهی رودخانه دربند	زیباسازی و ساماندهی رودخانه دربند	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	کیلومتر	۶,۷۷	صحنه	صحنه	۳۵	عمران شهری	۲۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	۴,۳۰۰
۶۰	شهرداری صحنه	۱۵۰۲۰۰۱۰۲۰۱۵۷	احداث پارک شهرک امام رضا (ع) (فاز دوم)	احداث پارک شهرک امام رضا (ع) (فاز دوم)	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	متر مربع	۱۵,۰۰۰	صحنه	صحنه	۳۵	عمران شهری	۱۵۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰
۶۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۰۴۰۰	احداث شهرک های گلخانه ای در مناطق جنگزده شیرین	اجرای زیر ساخت سایت گلخانه ای شهید دکامی زاده قصر شیرین	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار		قصر شیرین	قصر شیرین	۵۰	کشاورزی	۵۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۴,۴۵۴	۱۰,۰۰۰		۴۸,۱۸۰	بازرگانی	۸۳	قصر شیرین	قصر شیرین	۱۲۰	هکتار	ایجاد زیر ساخت اراضی مناطق ویژه اقتصادی	تکمیل زیرساختهای منطقه ویژه اقتصادی قصر شیرین	تکمیل زیرساختهای منطقه ویژه اقتصادی قصر شیرین	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۳	اداره کل راه و شهرسازی	۶۲
	۴,۵۰۰		۱۵,۰۰۰	کشاورزی	۰	قصر شیرین	قصر شیرین	۱E+۰۶	قطعه	افزایش تولید ماهیان بومی و میگوی آب شیرین	احداث و بهره برداری کارگاه تکثیر ماهیان بومی و میگوی آب شیرین به ظرفیت یک میلیون قطعه	احداث و بهره برداری کارگاه تکثیر ماهیان بومی و میگوی آب شیرین	جدید	اداره کل شیلات	۶۳
		۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	کشاورزی	۹۰	قصر شیرین	قصر شیرین	۳۰,۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیربنای مجتمع های پرورش ازیان	احداث تاسیسات زیربنایی پرورش مجتمع پرورش ماهی شهدای قصر شیرین	احداث تاسیسات زیربنایی و سایت های پرورش ماهی و میگو	۱۳۰۶۰۰۸۵۳۰۳	اداره کل شیلات	۶۴
	۴۲۰		۱,۴۰۰	گردشگری	۰	قصر شیرین	قصر شیرین	۱	پروژه	حفاظت میراث فرهنگی	بازسازی و مرمت کارونسرای قصر شیرین	حفاظت و مرمت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲۵۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶۵
	۶۰۰		۲,۰۰۰	گردشگری	۰	قصر شیرین	قصر شیرین	۱۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	ایجاد زیرساختهای گردشگری مجموعه تاریخی ساسانی و چم امام حسن (ع)	احداث زیر ساخت های گردشگری در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۰۹	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶۶
	۹۰۰		۳,۰۰۰	گردشگری	۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۵,۰۰۰	مترمربع	احداث پارکینگ	تکمیل پارکینگ منطقه حفاظت شده چالابه	تکمیل پارکینگ منطقه حفاظت شده چالابه	۱۴۰۴۰۰۲۵۳۰۰	اداره کل حفاظت محیط زیست	۶۷

استان کرمانشاه

ردیف	دستگاه اجرایی	کد طرح	عنوان طرح	عنوان پروژه	هدف کمی	واحد	مقدار	شهرستان	شهر / روستا	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	کاربری پروژه	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	برآورد اعتبار تبصره ۱۹	
													پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹
استان کرمانشاه														
۶۸	اداره کل حفاظت محیط زیست	۱۴۰۴۰۰۲۵۳۰۲	ساماندهی واحداک سایت پرند هگرنی سراب هشیلان	ساماندهی مناطق - احداک سایت پرند هگرنی سراب هشیلان	ساماندهی	مترمربع	۹۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۷۱	گردشگری	۱۲۰۰۰۰	۳۶۰۰۰	
۶۹	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۲۹	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	احداث زیرساخت مجتمع گلخانه ای گلانی سراب نیلوفر	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۵۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۵	کشاورزی	۳۴۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۱۴۶۰۲
۷۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۳۰	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	اجرای زیرساخت مجتمع گلخانه ای روستای سالار آباد الپارخانی	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۱۰۸	کرمانشاه	کرمانشاه	۰	کشاورزی	۵۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۱۶۷۶۸
۷۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۳۱	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	اجرای زیرساخت مجتمع گلخانه ای گلخانه ای چغازد ماهیدشت	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۱۱	کرمانشاه	کرمانشاه	۰	کشاورزی	۵۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۶۷۶۸
۷۲	اداره کل کتابخانه های عمومی	۱۷۰۳۰۳۴۵۱۰۲	احداث کتابخانه مرکزی کرمانشاه	احداث کتابخانه مرکزی کرمانشاه	ایجاد کتابخانه های عمومی	مترمربع	۱۲۲۵۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۴۱	فرهنگی و هنری	۱۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	
۷۳	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۳۰۶۰۰۲۵۱۰۰	مدیریت توسعه کشت گیاهان دارویی	مدیریت توسعه کشت گیاهان دارویی	چنگلکاری و غنی سازی چنگلها	هکتار	۳۳۵	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۰	کشاورزی	۱۴۰۵۰۰	۴۰۳۵۰	
۷۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۵۱۲۷	ساماندهی مجموعه گردشگری تاقی بستان	ساماندهی مجموعه گردشگری تاقی بستان	ایجاد زیرساخت مورد نیاز خادیه گردشگری	میلیون ریال	۲۰۹۵۹۶	کرمانشاه	کرمانشاه	۹۴	گردشگری	۲۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
	۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۹۳	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	پروژه	حفاظت میراث فرهنگی	احیاء و مرمت بازار کرمانشاه	نوسازی بازارهای سنتی کرمانشاه	۱۷۰۴۰۰۳۵۱۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۵
	۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۸۹	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۶۲۰	مترمربع	مرمت میراث فرهنگی	حفاظت و مرمت تکیه معاون (شامل تملک ساختمانهای اطراف)	بناهای تاریخی و احیاء و مرمت مذهبی استان	۱۷۰۴۰۰۳۵۲۰۳	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۶
	۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۶۷	کرمانشاه	کرمانشاه	۶۰۰۰	مترمربع	مرمت میراث فرهنگی	تعمیر و مرمت اضطراری بناهای تاریخی شهر کرمانشاه	تعمیر و مرمت اضطراری بناهای تاریخی شهر کرمانشاه	۱۷۰۴۰۰۳۵۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۷
۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۰۰۰	متر مربع	احداث توسعه فضاهای ورزشی روباز	تکمیل سایت تیر اندازی دهکده المپیک	تکمیل سایت تیر اندازی دهکده المپیک	۱۷۰۴۰۰۳۵۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۷۸
	۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۳۳	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	مرکز	احداث مرکز بهداشتی	احداث مرکز جامع سلامت شهری حاج سرائی کرمانشاه (میدان آزادی)	احداث توسعه و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت شهری در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۳۵۳۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی	۷۹
۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۳۷	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	مرکز	احداث مرکز بهداشتی	احداث مرکز جامع سلامت شهری حاج سرائی کرمانشاه (میدان رفعتیه)	احداث توسعه و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت شهری در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۳۵۳۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی	۸۰

پیش سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱۵۰	۱۵۰	۳۰۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۳	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	مرکز	احداث مرکز بهداشتی	احداث و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت شهری در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی	۸۱	
۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۵	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	مرکز	احداث بهداشت خانه و مرکز بهداشتی و درمانی	احداث و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت روستایی دره دراز	۱۶۰۱۰۰۲۰۲۰۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی	۸۲	
۳۶۰۰	۳۶۰۰	۱۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۱۷	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۱	مرکز	احداث بهداشت خانه و مرکز بهداشتی و درمانی	احداث و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت روستایی در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی	۸۳	
۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	گردشگری	۴۶	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۸۹۲۶	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز دادیه گردشگری	مطالعه و ایجاد زیرساختهای فاز دو گردشگری سراب نیلوفر	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۰۰۷	شرکت توسعه گردشگری	۸۴	
۴,۵۰۰	۴,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	گردشگری	۰	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۳۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز دادیه گردشگری	ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۰۱۰۶	شرکت توسعه گردشگری	۸۵	
۶,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	عمران شهری	۲۰	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۰۰۰	متر مربع	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	ایجاد پارک بانوان	۱۵۰۲۰۰۱۰۱۵۱	شهرداری کرمانشاه	۸۶	
۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	تامین آب	۰	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	۰.۳	میلیون متر مکعب	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	مطالعه سد های مخزنی در سطح استان	۱۳۰۷۰۰۳۰۳۰۱۳	آب منطقه ای	۸۷	
۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	کرمانشاه	کرمانشاه	کرمانشاه	نامشخص	نامشخص	تعمیر و مرمت سراهای واقع در بازار	تعمیر و مرمت سراهای واقع در بازار	۱۷۰۴۰۰۲۰۲۰۲۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۸	

استان کرمانشاه

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
		۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	گردشگری	۶۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۵۰۰	مترمربع	تعمیر	تعمیر و مرمت تکمیل حاشیه کرمانشاه	تعمیر و مرمت تکمیل حاشیه کرمانشاه	۱۷۰۴۰۰۲۰۱۰	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۹
		۱,۲۰۰	۴,۰۰۰	گردشگری	۶۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۸۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد مجموعه تفریحی	تکمیل حاشیه کرمانشاه	تکمیل حاشیه کرمانشاه	۳۰۲۳۸۰۱۵	شرکت توسعه گردشگری	۹۰
		۱,۸۰۰	۶,۰۰۰	صنایع دستی	۲۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۰۰۰	مترمربع	ایجاد بازارچه صنایع دستی	ایجاد بازارچه صنایع دستی	ایجاد بازارچه صنایع دستی	۴۰۲۰۲۰۰۹	شرکت توسعه گردشگری	۹۱
		۲,۴۰۰	۸,۰۰۰	گردشگری	۳۵	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد کمپینگ گردشگری	کمپینگ گردشگری سراب	کمپینگ گردشگری سراب	۳۰۲۳۸۰۱۳	شرکت توسعه گردشگری	۹۲
		۴۵۰	۱,۵۰۰	گردشگری	۷۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۰۰	مترمربع	تعمیر	تعمیر و مرمت حمام نظام	تعمیر و مرمت حمام نظام	۳۰۲۳۳۰۰۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۹۳
		۲۰,۰۰۰	۵۲۰,۰۰۰	تولید برق	۶۱	کرمانشاه	کرمانشاه	۴,۵	مگاوات	تولید برق	عملیات تکمیلی ساختمان نیروگاه، طراحی، تهیه، ساخت، حمل، نصب و راه اندازی تجهیزات مکانیکی و الکتریکی نیروگاه گاووشان	پروژه ساختمان سد و تونل گاووشان	۱۳۰۷۰۰۷۰۲۶	شرکت آب منطقه ای	۹۴
		۱۵,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۵	کرمانشاه	کرمانشاه	۹۰۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	احداث نگارخانه و سالن همایش کرمانشاه	احداث نگارخانه و سالن همایش کرمانشاه	۱۷۰۳۰۲۲۰۱۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۵
		۱,۲۱۳	۳۰۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۱	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۰۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کرمانشاه	احداث مجتمع فرهنگی و هنری کرمانشاه	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۶

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
	۳۹,۰۰۰	۵,۸۲۸	۱۵۰,۰۰۰	آموزشی	۴۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۵۰۰۰	مترمربع	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزشی فنی و حرفه ای	احداث مرکز فناوریهای برتر تربیت مربیان (هایتک)	فناوریهای برتر تربیت مربیان (هایتک)	۱۸۰۲۰۰۵۰۲۱	اداره کل فنی و حرفه ای	۹۷
	۱۸,۰۰۰		۶۰,۰۰۰	عمران شهری	۵	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۰۰	درصد	تهیه ، تامین ، تجهیز و نصب راه اندازی و بهره برداری سامانه هوشمند	سامانه هوشمند	پایش تصویری و ترافیکی شهر کرمانشاه	۱۱۰۲۰۱۹۰۰۳	شهرداری کرمانشاه	۹۸
۲۲۲,۳۴۱	۲۲۲,۳۴۱	۴۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	تامین آب	۰	بیسستون	هرسین	۴۰	میلیون متر مکعب	تامین آب	بند انحرافی، سامانه انتقال و سد مخزنی بیستون	مطالعه و اجرای سد مخزنی بیستون و تاسیسات وابسته	۱۳۰۷۰۰۳۰۱۲۷	آب منطقه ای کرمانشاه	۹۹
	۱۵۰		۵۰۰	صنایع دستی	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	-	متر مربع	حفاظت و نگهداری	بازرچه صنایع دستی	احداث بازارچه صنایع دستی	۳۰۲۳۳۰۰۰۱۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰
	۱۵۰		۵۰۰	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۴۰۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	مرمت خانه حاج آخوند	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۱
	۹۰۰		۳۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۴۵۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	مرمت خانه صادم الدوله	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۲

استان کرمانشاه

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
	۹۶۰		۳,۲۰۰	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۱۰۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	مرمت خانه خواجه باروخ (زنده کش)	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۳
	۹۰۰		۳,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۱۳۰۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	مرمت خانه معتضالدوله وزیر	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۴
	۶۰۰		۲,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰	قصر شیرین	کرمانشاه	۳۶۰۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	تعمیر کاروانسرای قصر شیرین	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۵
	۱۵۰		۵۰۰	گردشگری	۱۰۰	ماهیدشت	کرمانشاه	۴۹۰۰	متر مربع	حفاظت و نگهداری	تعمیر کاروانسرای ماهیدشت	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۶
			-	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه		متر مربع	حفاظت و نگهداری	حمام حاج شهبازخان	ساماندهی و تعمیر حمام حاج شهبازخان		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۷
			-	گردشگری	۱۰۰	کرمانشاه	کرمانشاه	۲۷۵	متر مربع	حفاظت و نگهداری	تعمیر تکیه بیگلری	ساماندهی و تعمیر و تجهیز اماکن قدیمی		اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۸
۱,۰۰۰	۵,۰۰۰		۲۰,۰۰۰	کشاورزی	۷۰	صحنه	کرمانشاه	۲۰	هکتار	ساماندهی و احداث	اجرای زیرساخت مجتمع گلخانه ای باباوالی الدین	راه اندازی و ایجاد زیرساخت های گلخانه ای استان	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۷	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۰۹

استان کرمانشاه

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
۲۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۶۳	۵۰,۰۰۰	کشاورزی	۱۵	کنگاور	کنگاور	۲۰	هکتار	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	احداث زیر ساخت مجتمع گلخانه ای کنگاور	راه اندازی و ایجاد زیرساختهای گلخانه ای استان	۱۳۰۶۰۰۹۰۲۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۱۰
	۳۱۰		۷۰۰	گردشگری	۴۱	کنگاور	کنگاور	۳۵۰	مترمربع	مرمت میراث فرهنگی	تعمیر و مرمت خانه ساری اصلی	تعمیر و تجهیز خانه ساری اصلی	۱۷۰۴۰۰۲۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۱
۲,۵۶۸	۵,۰۰۰	۱,۴۳۲	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰	کنگاور	کنگاور	۵۸۰	مترمربع	مرمت	مرمت معبد آناهیتای کنگاور	گیت ورودی معبد آناهیتای کنگاور	۱۷۰۴۰۰۲۰۸	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۲
۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۲۷۵	۲,۲۰۰,۰۰۰	تامین آب	۶۸	کنگاور	کنگاور	۲۱	میلیون متر مکعب	تامین آب شرب و صنعت و کشاورزی	شکله اصلی آبیاری و زهکشی سد کبوتر لانه و تصفیه خانه	ساختن سد کبوتر لانه	۱۳۰۷۰۰۳۰۰۳	آب منطقه ای کرمانشاه	۱۱۳
۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۴,۲۴۲	۴۰۰,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	گیلانغرب	گیلانغرب	۲۰	هکتار	ایجاد زیرساخت مجتمع های گلخانه ای	زیر ساخت مجتمع گلخانه ای میاندار قرونک	زیر ساخت مجتمع های گلخانه ای استان	۱۳۰۶۰۰۹۰۳۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۱۴
۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۴,۷۵۲	۱,۷۳۴,۱۱۱	بازرگانی	۸۵	سومار	گیلانغرب	۱	بازرچه	زیرساخت بازرچه های مرزی	احداث زیر ساختهای پایانه مرزی سومار	زیرساختهای بازرچه ای	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۲	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۱۱۵
	۱,۳۰۰		۴,۰۰۰	گردشگری	۰	گیلانغرب	گیلانغرب	۱۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	ایجاد زیر ساخت های منطقه گردشگری ووم گردی در شهرستان شهرستان	احداث زیر ساخت های گردشگری در سطح استان	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۹	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۶

پیش سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان کرمانشاه															
	۴,۵۰۰		۱۵,۰۰۰	عمران شهری	۲۰	گیلانغرب	گیلانغرب	۱۰۰۰۰	متر مربع	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	تکمیل پارک آزادی محله مهدیه	احداث پارک آزادی در محله مهدیه گیلانغرب	۱۵۰۲۰۰۱۵۱۹۸	شهرداری گیلانغرب	۱۱۷
	۶۰۰		۲,۰۰۰	گردشگری	۳۵	گیلانغرب	گیلانغرب	۱۰۰۰۰	مترمربع	ایجاد کمپینگ گردشگری	مطالعه و اجرای کمپینگ گردشگری سراب گیلانغرب	مطالعه و اجرای کمپینگ گردشگری سراب گیلانغرب	۳۰۳۳۸۵۰۱۱	شرکت توسعه گردشگری	۱۱۸
۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	گیلانغرب	گیلانغرب	۴	هکتار	احداث	مجموع گلخانه های چشمه نظامی گیلانغرب	مجموع گلخانه های چشمه نظامی گیلانغرب	۱۳۰۶۰۰۹۵۰۴۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۱۹
۱,۵۰۰	۷,۵۰۰		۳۰,۰۰۰	کشاورزی	۰	گیلانغرب	گیلانغرب	۲۰۰	تن	بهبود	مطالعه و تاسیسات زیربنایی مجتمع پرورش ماهی گلین	مطالعه و تاسیسات زیربنایی مجتمع پرورش ماهی گلین	۱۳۰۶۰۰۸۵۰۱۸	اداره کل شیلات	۱۲۰
	۳,۶۰۰		۱۲,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۶۵	هرسین	هرسین	۱۲۰۰	متر مربع	تعمیر مراکز فرهنگی و هنری	تعمیرات اساسی و تجهیز مجتمع و مراکز فرهنگی و هنری شهرستان هرسین	تعمیرات اساسی و تجهیز مجتمع و مراکز فرهنگی و هنری استان کرمانشاه	۱۷۰۳۰۲۲۵۲۰۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۲۱
	۴,۲۰۰		۱۴,۰۰۰	اداری	۴۲	بیتون	هرسین	۹۰۰	مترمربع	تامین و ایجاد فضای اداری	احداث مجتمع اداری بیتون	احداث مجتمع های اداری سطح استان	۱۰۰۲۰۵۴۵۲۱۴	اداره کل راه و شهرسازی	۱۲۲
	۱۳,۴۸۰	۱,۵۲۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۹۱	بیتون	هرسین	۱۸۶۸۳	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	ساماندهی مجموعه تاریخی بیتون (۲)	ساماندهی مجموعه تاریخی بیتون	۱۷۰۶۰۰۲۵۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۲۳

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش سال های بعد	۱۳۹۹													
		۶,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۰	هرسین	هرسین	۱	مرکز	احداث خانه بهداشت روستایی و مرکز بهداشتی درمانی	احداث مرکز بهداشتی و درمانی روستای تهرگ	احداث، توسعه و تکمیل و تجهیز مراکز جامع سلامت روستایی در سطح استان	۱۶۰۱۰۰۲۰۱۰۰	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه	۱۲۴
		۱,۵۰۰	۵,۰۰۰	عمران شهری	۵۰	بیستون	هرسین	۱۵,۰۰۰	متر مربع	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	احداث پارک ولی عصر	احداث پارک ولی عصر شهر بیستون	۱۵۰۲۰۰۱۵۰۰۱	شهرداری بیستون	۱۲۵
۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۳,۰۲۹	۲۰,۰۰۰	عمران شهری	۱۰	هرسین	هرسین	۰,۵۳	کیلومتر	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	لایروبی رودخانه مرکزی هرسین	ساماندهی و لایروبی رودخانه مرکزی هرسین	۱۵۰۲۰۰۱۵۰۱۶	شهرداری هرسین	۱۲۶
۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۴,۵۴۳	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۸۰	هرسین	هرسین	۲۸۲۵۱	میلیون ریال	ایجاد و توسعه پارک های عمومی	تکمیل مجموعه فرهنگی تفریحی سراب	تکمیل مجموعه فرهنگی تفریحی سراب	۱۷۰۶۰۰۲۰۲۲	شهرداری هرسین	۱۲۷
		۱,۰۰۵	۳,۵۰۰	فرهنگی و هنری	۱۰۰	هرسین	هرسین	۳۲۰	مترمربع	احداث و توسعه احداث و توسعه	توسعه احداث کتابخانه چهارهرسین	احداث کتابخانه چهارهرسین	۱۷۰۳۰۳۴۰۰۵	کتابخانه های عمومی	۱۲۸
		۷,۴۷۸	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	بیستون	هرسین	۵,۰۰۰	مترمربع	ایجاد کمپینگ گردشگری	ایجاد زیر ساخت های پارک جنگلی بیستون	ایجاد زیر ساخت های پارک جنگلی بیستون	۳۰۲۳۸۰۱۰۴	شرکت توسعه گردشگری	۱۲۹
		۹,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۱	بیستون	هرسین	۲۴۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای فرهنگی	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بیستون	احداث مجتمع فرهنگی و هنری بیستون	۱۷۰۳۰۲۲۰۲۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۳۰
۱,۳۶۳	۱,۳۶۳	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	آموزشی	۱۰۰	هرسین	هرسین	۱۶۰۰	مترمربع	احداث توسعه و تکمیل مراکز آموزشی فنی و حرفه ای	دهکده های فنی و حرفه ای هرسین	دهکده های فنی و حرفه ای هرسین	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۳	اداره کل فنی و حرفه ای	۱۳۱
۸۴۵,۶۹۸	۱,۲۴۶,۱۱۵	۳,۳۰۴,۰۰۰	۳۳,۰۲۲,۲۸۲							جمع کل					
			۲												

استان کرمانشاه

مبالغ به میلیون ریال | مشارکت عمومی - خصوصی | جدول شماره ۵۳ - طرح و پروژه‌های استان آذربایجان غربی بر نامه

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۱۶.۰۰۰	۱۶.۰۰۰	۱۶.۰۰۰	۱۶۰.۰۰۰	شیلات	۵	قره ضیال‌الدین	چابهار	۳۰۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های پرورش آبیان	احداث مجتمع آبی پروری آغ چای	مطالعه، طراحی و ایجاد تاسیسات زیربنایی مجتمع آبی پروری آغ چای	۱۳۰۶۰۰۸غ۰۱۰	اداره کل جهاد کشاورزی	۱
۵.۰۰۰	۵.۰۰۰	۵.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	شیلات	۸۰	پیرانشهر	پیرانشهر	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد زیر بناهای مجتمع های پرورش آبیان	پرورش ماهی بادین آباد	احداث تاسیسات زیربنایی مجتمع های پرورش آبیان	۴۰۱۳۳غ۰۱۴	اداره کل جهاد کشاورزی	۲
۶.۵۰۰	۶.۵۰۰	۶.۵۰۰	۶۵.۰۰۰	شیلات	۵	سیه چشمه	چالدران	۱۶۰	تن	افزایش تولید آبیان	پرورش و عرضه آبیان مهلملو	ایجاد زیر ساختهای مجتمع های آبی پروری	۱۱غ ۱۳۰۶۰۰۸	اداره کل جهاد کشاورزی	۳
۶.۵۰۰	۶.۵۰۰	۶.۵۰۰	۶۵.۰۰۰	شیلات	۵	اشنویه	اشنویه	۱۰۰۰	تن	افزایش تولید آبیان	پرورش و عرضه آبیان بیظورته	ایجاد زیر ساختهای مجتمع های آبی پروری	۴۰۱۳۳غ ۰۱۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۴
۰	۵.۱۹۷	۵.۱۹۸	۳۲۶۵۰	گردشگری	۸۰	ولان	سردشت	۱۸۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	کمپینگ گردشگری ولان سردشت	ایجاد زیر ساختهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲غ۰۱۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۵
۰	۵.۱۹۷	۵.۱۹۸	۳۲۶۵۰	گردشگری	۸۰	محور رومیه - اشنویه	اشنویه	۱۸۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	کمپینگ گردشگری ازدهلایخی	ایجاد زیر ساختهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲غ۰۳۵	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۶
۰	۵.۱۹۷	۵.۱۹۸	۳۲۶۵۰	گردشگری	۸۰	سپولان	مهاباد	۱۸۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	کمپینگ گردشگری سپولان	ایجاد زیر ساختهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲غ۰۱۰۱	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۷
۰	۰	۱۴۸۵۰	۴۹۵۰۰	گردشگری	۹۰	احمدآباد	تکاب	۱۵۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	آبگرم احمدآباد	ایجاد زیر ساختهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲غ۰۱۰۲	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۸

استان آذربایجان غربی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	سال ۱۳۹۹	سال بعد													
۰	۸,۴۱۵	۸,۴۱۵	۵۶,۱۰۰	گردشگری	۴۰	ایستی سو	چالدران	۳۰۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز جاده گردشگری	آبگرم ایستی سو	ایجاد زیرساختهای گردشگری	۱۷۰۶۰۰۲غ۱۰۳	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۹
۰	۱,۹۸۰	۰	۶۶۰۰	گردشگری	۶۰	باروق	میان‌آب	۶۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	حمام باروق	ایجاد زیرساختهای گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲غ۲۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۰
۰	۴,۹۵۰	۰	۱۶,۵۰۰	گردشگری	۶۰	چاپاره	چاپاره	۱۰۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	حمام بیگ جون	ایجاد زیرساختهای گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲غ۲۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۱
۰	۴,۹۵۰	۰	۱۶,۵۰۰	گردشگری	۶۰	محمودآباد	شاهیندژ	۶۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	حمام محمودآباد	ایجاد زیرساختهای گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲غ۲۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۲
۰	۱,۹۸۰	۰	۶۶۰۰	گردشگری	۶۰	محمور خوی - قطور	خوی	۴۰۰	متر مربع	مرمت میراث فرهنگی	کاروانسرای محور خوی - قطور	ایجاد زیرساختهای گردشگری	۱۷۰۴۰۰۲غ۲۰۴	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۳
۲۰۲۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰۰	۱۶۸۰۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۰	منطقه ای	چالدران	۶۰	کیلومتر	راه اصلی	تکمیل و بهسازی محور چالدران - چاپاره قره ضیالادین	ایجاد و توسعه زیرساختهای حمل و نقل جاده ای	جدید	اداره کل راه و شهرسازی	۱۴
۲۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۱۰	منطقه ای	چالدران	۸۰	کیلومتر	راه اصلی	تکمیل بهسازی محور خوی-چالدران	ایجاد و توسعه زیرساختهای حمل و نقل جاده ای	۴۰۷۰۲غ۱۳۵	اداره کل راه و شهرسازی	۱۵
۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۵	منطقه ای	خوی	۴۲	کیلومتر	راه اصلی	تکمیل و بهسازی محور خوی-حمیران	ایجاد و توسعه زیرساختهای حمل و نقل جاده ای	۱۳۰۳۰۱۶غ۸۰	اداره کل راه و شهرسازی	۱۶

استان آذربایجان غربی

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمايه گذاري مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیسه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ش.ب.
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان آذربایجان غربی															
۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	حمل و نقل	۵۰	منطقه ای	میاندوآب	۲۰	کیلومتر	راه اصلی	تکمیل و بهسازی محور میاندوآب - فسندوز	ایجاد و توسعه زیر ساختهای حمل و نقل جاده ای	۱۳۰۳۰۱۶۰۰۲	اداره کل راه و شهرسازی	۱۷
۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۶۵	خوی	خوی	۱۲۰۰۰	متر مربع	افزایش سرانه اماکن ورزشی	تکمیل استادیوم ۵ هزار نفری خوی	تکمیل فضاهای ورزشی روباز	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۷	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸
۵۸۱,۰۰۰	۵۷۲,۰۰۶	۵۹۹,۷۱۹	۵,۸۲۵,۷۵۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال | جدول شماره ۵۴ - طرح و پروژه‌های استان آذربایجان شرقی برنامۀ مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰		۹۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۲	کلیبر	کلیبر	۶	کیلومتر	بهبودی راه	رفع نقاط حادثه خیز در محور کلیبر - اهر (گردنه الحج)	احداث و توسعه راه‌های فرعی	ش ۱۶-۱۳۰۳	اداره کل راه و شهرسازی	۱
۰	۶۶,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	حمل و نقل	۱۸	ملکان	ملکان	۳۵	کیلومتر	بهبودی راه	بهبودی راه ملکان مرغانه	احداث و توسعه راه‌های فرعی	ش ۱۶-۱۳۰۳	اداره کل راه و شهرسازی	۲
۰	۴۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۴۰,۰۰۰	حمل و نقل	۳۰	هریس	هریس	۳۰	کیلومتر	بهبودی راه	تعمیر و آسفالت جاده پیلودری - زرنق	احداث و توسعه راه‌های فرعی	ش ۱۶-۱۳۰۳	اداره کل راه و شهرسازی	۳
۰	۱۱,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	حمل و نقل	۱۵	هریس	هریس	۱۲	کیلومتر	بهبودی راه	بهبودی راه فرعی مهربان - هریرس	احداث و توسعه راه‌های فرعی	ش ۱۶-۱۳۰۳	اداره کل راه و شهرسازی	۴
۰		۲۱,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	ورزشی	۷۵	تبریز	تبریز	۲۶۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای ورزشی	سالن ۳۰۰۰ نفری رسالت	احداث فضای ورزشی در استان	ش ۳۶-۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۵
۰		۲۴,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	ورزشی	۷۰	تبریز	تبریز	۲۶۰۰	متر مربع	احداث و توسعه فضاهای ورزشی	سالن ۲۰۰۰ نفری میرداماد	احداث فضای ورزشی در استان	ش ۳۶-۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۶
۰		۱۳,۵۰۰	۴۵,۰۰۰	صنعتی	۶۰	سطح استان	سطح استان	۳۲۶	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی صنعتی	خط انتقال برق شهرک آخولا	خط انتقال برق شهرک آخولا	ش ۱۱-۱۳۰۴	شرکت سهامی برق منطقه ای	۷
۰		۱۲,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	صنعتی	۶۰	آذرشهر	آذرشهر	۶۲۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی صنعتی	ایجاد کلید خانه شهرک شهید سلیمی	ایجاد کلید خانه شهرک شهید سلیمی	ش ۱۱-۱۳۰۴	شرکت سهامی برق منطقه ای	۸
۰		۹,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	آموزشی	۷۰	تبریز	تبریز	۵۰	کلاس	احداث و توسعه مراکز آموزش فنی حرفه ای	احداث مرکز سنجش مهارت های آموزش فنی حرفه ای تبریز	احداث مرکز سنجش مهارت های آموزش فنی حرفه ای تبریز	ش ۱۰۱-۱۸۰۲۰۰۵	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای	۹
۰		۹,۱۷۹	۳۳,۶۶۳	ورزشی	۸۵	میانه	میانه	۱۹۴۱	مترمربع	احداث فضای های ورزشی	تکمیل استخر دانش آموزی میانه	تکمیل استخر دانش آموزی میانه	ش ۱۰۰-۱۷۰۲۰۰۵	اداره کل ورزش و تفریح و تفریح مدارس	۱۰

پیش بینی سال های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۱۵,۱۶۷	۵۰,۵۵۵	۵۰,۵۵۵	ورزشی	۴۰	چاراویماق	چاراویماق	۷۲۰	مترمربع	احداث و توسعه فضای های ورزشی سرپوشیده	احداث استخر سرپوشیده شهر قره آغاج	احداث استخر سرپوشیده شهر قره آغاج	۱۷۰۲۰۰۴	شهرداری قره آغاج	۱۱
۰	۱۶,۳۰۹	۵۴,۳۶۳	۵۴,۳۶۳	فرهنگی و هنری	۵	هوراند	هوراند	۱۲۵۰	متر مربع	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان هوراند	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان هوراند	۱۷۰۳۰۲۲	اداره کل راه و شهرسازی	۱۲
۰	۱۶,۶۰۸	۵۵,۳۶۳	۵۵,۳۶۳	فرهنگی و هنری	۵	خداآفرین	خداآفرین	۱۲۵۰	متر مربع	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان خمارلو	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان خمارلو	۱۷۰۳۰۲۲	اداره کل راه و شهرسازی	۱۳
۰	۱۲,۱۷۲	۴۰,۵۷۲	۴۰,۵۷۲	فرهنگی و هنری	۵	کلیبر	کلیبر	۱۲۵۰	متر مربع	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان کلیبر	احداث مجتمع فرهنگی هنری در شهرستان کلیبر	۱۷۰۳۰۲۲	اداره کل راه و شهرسازی	۱۴
۰	۹,۷۹۵	۳۳,۶۵۰	۳۳,۶۵۰	فرهنگی و هنری	۲۴	میانه	میانه	۱۰۰۰	متر مربع	احداث و توسعه مراکز فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی هنری و تبلیغی در شهرستان میانه	احداث مجتمع فرهنگی هنری و تبلیغی در شهرستان میانه	۱۷۰۱۰۳۱	اداره کل راه و شهرسازی	۱۵
۰	۱۲,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	صنعتی	۷۰	تبریز	تبریز	۳۲۶	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی صنعتی	ایجاد کلید خانه آخولا	ایجاد کلید خانه آخولا	۱۳۰۴۰۱۱	شرکت سهامی برق منطقه ای	۱۶
۰	۳۷۶,۳۵۰	۱,۶۵۱,۱۶۶	۱,۶۵۱,۱۶۶	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۵۵ - طرح و پروژه‌های استان مازندران برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

بیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۶۰۰	۲۰۰۰۰	ورزشی	۹۵	بهنمیر	بابلسر	۷۸۳	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی مسلمانان	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱
۸۰۰	۸۰۰	۸۰۰	۱۰۰۰۰۰	ورزشی	۶۵	روستا	بابل	۱۲۰۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل زمین ورزش ولی الهی	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۲
۰	۴۵۰	۰	۱۵۰۰۰	ورزشی	۸۰	روستا	بابل	۵۰۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی هلیدشت	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۳
۰	۹۰۰	۰	۳۰۰۰۰	آموزشی	۶۵	قائم‌شهر	قائم‌شهر	۱۴۴۲	متر مربع	ایجاد فضاهای آموزشی	تکمیل مدرسه هاشم زاده (مشارکتی)	احداث، خرید و توسعه دوره اول متوسطه	۱۸۰۱۰۰۱م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۴
۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	ورزشی	۱۰	روستا	قائم‌شهر	۶۵۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی محسینان کوچکسرا	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۵
۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	ورزشی	۳۷	ساری	ساری	۷۰۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی دخت ایران	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۶
۰	۸۰۰	۰	۳۰۰۰۰	ورزشی	۶۰	چالوس	چالوس	۶۵۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی درون مدرسه ای چالوس	احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۷
۰	۱۶۵	۱۶۵	۱۰۰۰۰	فرهنگی و هنری	۰	بهنمیر	بهنمیر	۶۵۰	متر مربع	بهبودی فضاهای فرهنگی	تعمیر کانون تعمیرات و فرهنگ بهنمیر	تعمیر و تجهیز تراکتور و مجتمع های فرهنگی و هنری	۱۷۰۳۰۲۲م۲۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۸
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰۰۰	ورزشی	۰	بهنمیر	بهنمیر	۹۰۰	متر مربع	بهبودی فضاهای ورزشی	تعمیر سالن های ورزشی دانش آموزی شهرستان	بهبودی ، تعمیر و تجهیز سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۲۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۹

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۰	۰	۶۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۹۷	روستا	نوشهر	۶۵۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی پل کجور	تکمیل احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۰
۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰	روستا	نوشهر	۶۵۰	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی خیرود کنار نوشهر	تکمیل احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۱
۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	ورزشی	۱۰	شیرگاه	سوادکوه شمالی	۷۴۵	متر مربع	ایجاد فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی شبانه روزی شیرگاه	تکمیل احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۱۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۲
۰	۷۵	۷۵	۵۰۰	ورزشی	۰	کیاکلا	سیمرغ	۴۰۰	میلیون ریال	ایجاد و تجهیز فضاهای ورزشی	تجهیز سالن ورزشی مانده	تکمیل احداث ، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی	۱۷۰۲۰۰۵م۲۰۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱۳
		۳۲۵	۷۵۰	کشاورزی	۵	روستا	ساری	۰.۵	میلیون مترمکعب	تامین آب کشاورزی	سازمانی سردهنه های سنتی زراعی	طرح لایروبی و احیای آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۴
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	آمل	آمل	۱۰	هکتار	آب بندانها	احیا و مرمت آبنندان غیاث کلا امل	آب بندانها لایروبی و احیای	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۵
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	بابل	بابل	۱۰	هکتار	آب بندانها	احیا و مرمت آبنندان شریعت کلا بابل	آب بندانها لایروبی و احیای	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۶
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	بابلسر	بابلسر	۱۰	هکتار	آب بندانها	احیا و مرمت آبنندان کونر بابلسر	آب بندانها لایروبی و احیای	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۷
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	بهبهر	بهبهر	۱۰	هکتار	آب بندانها	احیا و مرمت آبنندان التیه	آب بندانها لایروبی و احیای	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۸
		۱,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۰	تنگابن	تنگابن	۱۰	هکتار	آب بندانها	مرمت و بهسازی آبنندان اسب چمن تنگابن	آب بندانها لایروبی و احیای	۱۳۰۷۰۰۶م۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۹

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مازندران															
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	جویبار	جویبار	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان رنگرزمحله جویبار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۰
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	رامسر	رامسر	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان گالش جویبار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۱
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	ساری	ساری	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	احیا و مرمت آبنندان حمیدآباد ساری	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۲
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	سوادکوه شمالی	سوادکوه شمالی	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان فرامرکلا	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۳
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	سوادکوه	سوادکوه	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان یوک سوادکوه	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۴
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	سیمرغ	سیمرغ	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان توسکا سوخته آبنندان سیمرغ	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۵
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	فریدونکنار	فریدونکنار	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	احیا و مرمت آبنندان کریم	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۶
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	گلرگاه	گلرگاه	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۷
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	میان‌دورود	میان‌دورود	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	احیا و مرمت آبنندان استندان ساری	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۸
	۱.۵۰۰	۱.۵۰۰	۱۰.۰۰۰	کشاورزی	۶۰	نکا	نکا	۱۰	هکتار	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	مرمت و بهسازی آبنندان های روستای شهاب الدین نکا	آب‌بنداری و احیای آب‌بنداریها	۱۳۰۷۰۰۶۰۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۲۹

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۶۰	نور	نور	۱۰	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۰
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۶۰	نوشهر	نوشهر	۱۰	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۱
	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	کشاورزی	۵۰	ساری	ساری	۳۵۷۶	مترمربع	تکمیل ایستگاههای پستیانی طیور	تکمیل، تجهیز و بهره برداری از ایستگاه دولتی طیور پنبه چوله پستیانی دام، طیور و زنبور عسل ساری	تکمیل، تجهیز و بهره برداری از ایستگاه های پستیانی دام، طیور و زنبور عسل ساری	۱۳۰۶۰۱۰۳۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۲
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	آمل	آمل	۳۵	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۳
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	بابل	بابل	۴۰	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۴
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	بابلسر	بابلسر	۳۶	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۵
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	بهبشهر	بهبشهر	۳۹	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۶
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	تنکابن	تنکابن	۴۵	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۷
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰۰۰	کشاورزی	۴۰	جویبار	جویبار	۴۰	هکتار	آب بندانها	آب بندانها	آب بندانها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۸

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	راسر	راسر	۳۵	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها گالش محله راسر	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۳۹
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	ساری	ساری	۳۰	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	احیا و مرمت آبندها	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۰
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	ساری	ساری	۳۶	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها پینه چوله ساری	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۱
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	سوادکوه شمالی	سوادکوه شمالی	۳۵	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها فرامرزکلا	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۲
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	سوادکوه	سوادکوه	۳۸	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها یوک	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۳
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	سیمرغ	سیمرغ	۴۱	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها توسکا	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۴
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	فردینکنار	فردینکنار	۴۰	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	احیا و مرمت آبندها	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۵
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	قائمشهر	قائمشهر	۵۰	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها پائینا	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۶
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	گلگاه	گلگاه	۴۰	هکتار	لابرویی و احیای آب بندها	مرمت و بهسازی آبندها خورشیدکلا	لابرویی و احیای آب بندها	۱۳۰۷۰۰۶/۷۰۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۷

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	محمودآباد	محمودآباد	۴۰	هکتار	آب بندها لایروبی و احیای	مرمت و لایروبی آب بندها خوردونکلا محمودآباد	آب لایروبی و احیای بندها	۷۰۲ م ۱۳۰۷۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۸
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	میان دورود	میان دورود	۴۰	هکتار	آب بندها لایروبی و احیای	احیا و مرمت آبندها اسفندان ساری	آب لایروبی و احیای بندها	۷۰۲ م ۱۳۰۷۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۴۹
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	نکا	نکا	۳۶	هکتار	آب بندها لایروبی و احیای	مرمت و بهسازی آبندها های روستای شهاب الدین نکا	آب لایروبی و احیای بندها	۷۰۲ م ۱۳۰۷۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۰
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	نور	نور	۳۵	هکتار	آب بندها لایروبی و احیای	احیا و مرمت آبندها اتار جار نور	آب لایروبی و احیای بندها	۷۰۲ م ۱۳۰۷۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۱
	۱۵۰۰	۱۵۰۰	کشاورزی	۴۰	نوشهر	نوشهر	۴۰	هکتار	آب بندها لایروبی و احیای	تکمیل آبندها کچور نوشهر	آب لایروبی و احیای بندها	۷۰۲ م ۱۳۰۷۰۰۶	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۲
	۱,۲۰۰	۴,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	بهبشهر	بهبشهر	۱۳	میلیون مترمکعب	آب بندها تامین آب کشاورزی	تامین آب کشاورزی بهبشهر	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۱ م ۱۳۰۷۰۰۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۳
	۶,۹۰۰	۲۳,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	ساری	ساری	۲۸	میلیون مترمکعب	آب بندها تامین آب کشاورزی	تامین آب کشاورزی ساری	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۱ م ۱۳۰۷۰۰۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۴
	۶,۶۰۰	۲۲,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	قائمشهر	قائمشهر	۲۲	میلیون مترمکعب	آب بندها تامین آب کشاورزی	تامین آب کشاورزی قائمشهر	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۱ م ۱۳۰۷۰۰۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۵
	۷,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	پابل	پابل	۲۶	میلیون مترمکعب	آب بندها تامین آب کشاورزی	تامین آب کشاورزی پابل	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۱ م ۱۳۰۷۰۰۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۶
	۱,۰۰۰	۳,۰۰۰	کشاورزی	۳۰	پابلسر	پابلسر	۹	میلیون مترمکعب	آب بندها تامین آب کشاورزی	طرحهای تامین آب پابلسر	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۲۰۱ م ۱۳۰۷۰۰۳	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۷

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
			کشاورزی	۳۰	آمل	آمل	۱۸	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی آمل	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۸
			کشاورزی	۳۰	محمودآباد	محمودآباد	۲۱	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی محمودآباد	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۵۹
			کشاورزی	۳۰	نور	نور	۷	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی نور	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۰
			کشاورزی	۳۰	نوشهر	نوشهر	۲	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی نوشهر	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۱
			کشاورزی	۳۰	چالوس	چالوس	۲	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی چالوس	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۲
			کشاورزی	۳۰	تنکابن	تنکابن	۸	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی تنکابن	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۳
			کشاورزی	۳۰	رامسر	رامسر	۲	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	کشاورزی رامسر	طرح های کوچک تامین و انتقال آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۱	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۴
۲۵۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۵	سوادکوه	سوادکوه	۳۰	کیلومتر	احداث و توسعه راه ها	محور خطیر کوه سمان	طرح احداث و توسعه راه های فرعی	۱۳۰۳۰۱۶۳۰۱	اداره کل راه و شهرسازی	۶۵
۴۳,۶۴۲	۷,۵۰۰	۲۰۰,۰۰۰	حمل و نقل	۲۵	شیرگاه بابل	سوادکوه شمالی بابل	۵	کیلومتر	احداث و توسعه راه ها	محور شیرگاه بابل	طرح احداث و توسعه راه های فرعی	۱۳۰۳۰۱۶۳۰۱	اداره کل راه و شهرسازی	۶۶
۰	۵۱۰	۳,۴۰۰	حمل و نقل	۰	روستا	میان دهرود	۱.۵	کیلومتر	بهبودی راه های روستایی	بهبودی و روکش آسفالت روستای عزت الدین	طرح نگهداری و بهسازی نوع ۱ و ۲ راههای روستایی	۱۳۰۳۰۱۶۵۰۱	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۶۷

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۹۰۰	۹۰۰	۹۰۰	۹۰,۰۰۰	حمل و نقل	۰	روستا	ساری	۲,۲	کیلومتر	بهبودی راه های روستایی	روکش آسفالت محور روستایی زرگریا - خرم آباد - شهاب لیم	طرح نگهداری و بهسازی نوع ۱ و ۲ راههای روستایی	۱۳۰۳۰۱۶۵۰۱	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۶۸
		۴,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	رستم کلا	بهبود	۴,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	تکمیل زیرساخت منطقه نمونه گردشگری مهربان رود	تجهیز امکانات و زیرساخت لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۶۹
		۳,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	گردشگری	۰	نوشهر	نوشهر	۱۷,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	زیرساخت ساحلی کپورچال	تجهیز امکانات و زیرساخت لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۰
		۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۲۰	فریدون کنار	فریدون کنار	۲E+۰۵	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	ساماندهی سواحل فریدونکنار	تجهیز امکانات و زیرساخت لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۱
		۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۶۵	روستا	سوادکوه	۱۵,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	زیر ساخت منطقه نمونه شورست	تجهیز امکانات و زیرساخت لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۲
		۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	گردشگری	۷۵	روستا	ساری	۷۶,۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	احداث زیر ساخت منطقه گردشگری چشمه سورت (راه دسترسی و پل آبرو مالتخو است)	تجهیز امکانات و زیرساخت لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۰۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۳

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مازندران															
	۷۵۰	۷۵۰	۵۰۰۰۰	گردشگری	۸۰	چالوس	چالوس	۱۵۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	ایجاد منطقه نمونه ساحل رادیو دریا چالوس	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۴
	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۷۰	روستا	رامسر	۴۸۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	منطقه نمونه داخلی	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۵
	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۲۵	رویان	نور	۱۲۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	زیر ساخت ساحل رویان	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۶
	۱۵۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	گردشگری	۱۶	نور	نور	۱۶۰۰۰	میلیون ریال	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری	زیر ساخت ساحل شهر نور	تجهیز امکانات و زیربنای لازم برای دسترسی اسان به جاذبه های طبیعی و تاریخی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۷
	۷۵۰۰	۷۵۰۰	۵۰۰۰۰۰	گردشگری	۰	الندان	ساری	۶	کیلومتر	ایجاد زیرساخت مورد نیاز گردشگری های	ایجاد زیر ساخت راه دسترسی به منطقه گردشگری الندان	طرح ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۳	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۷۸
	۵۰۰	۱۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	ورزشی	۵۵	شهر	بابل	۱۲۸۸	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی گناب	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۷۹
	۶۰۰	۶۰۰	۲۰۰۰۰	ورزشی	۸۰	شهر	بابل	۱۲۸۸	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	زرگرمحه	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سر پوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۰

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۵۰۰	۷۰۰	۵,۰۰۰	ورزشی	۵	بهشهر	بهشهر	۲۵۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی زورخانه ای بهشهر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۱
		۱,۰۰۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۷۵	پاسند	بهشهر	۱۲۸۸	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی پاسند	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۲
	۲۰۰	۷۰۰	۴,۰۰۰	ورزشی	۱۵	بهشهر	بهشهر	۲۵۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال تیراندازی بهشهر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۳
		۷۰۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۹۰	سلمانشهر	عباس آباد	۸۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	احداث، تکمیل و تجهیز خانه تکواندو در سلمانشهر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۴
		۷۰۰	۳,۰۰۰	ورزشی	تعمیرات	روستا	فریدون کنار	۲۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی شهدای فریدون کنار	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۵
		۵۰۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۸۹	روستا	محمودآباد	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی زرداب	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۶
		۵۰۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۹۳	روستایی	بابلسر	۱۲۵۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی احمدکلا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۷
		۷۰۰	۳,۰۰۰	ورزشی	۸۸	بابلسر	بابلسر	۷۶۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال تخصصی بابلسر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۸
		۴,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	ورزشی	۵۵	آمل	آمل	۷۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال ورزشی صخره نوردی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۸۹
		۶۰۰	۲,۰۰۰	ورزشی	۹۸	تنگابن	تنگابن	۳۷۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سال تکابن	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۰

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹												
			ورزشی	۹۸	روستا	ساری	۷۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	احداث و تکمیل سالن سقف کوتاه پایین (کولابسته)	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۱
			ورزشی	۶۰	روستا	ساری	۱۱۴۴	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	احداث و تکمیل سالن ورزشی انتقاری	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۲
			ورزشی	۵۰	کتابم	رامسر	۲۲۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	خانه کشتی کتابم رامسر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۳
			ورزشی	۹۹	روستا	بابل	۱۲۸۸	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی گرجی آباد	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۴
			ورزشی	۳۷	میان دورود	میان دورود	۱۲۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی امام رضا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۵
			ورزشی	۸۵	روستا	میان دورود	۹۸۸	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن ورزشی بزمین آباد	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۶
			ورزشی	۵۸	روستا	میان دورود	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن ورزشی کیا بی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۷
			ورزشی	۷۵	روستا	قلمشهر	۹۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن جوجه	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۸
			ورزشی	۸۰	روستا	قلمشهر	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن وسطی کلا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۹۹
			ورزشی	۹۹	روستا	قلمشهر	۱۱۴۴	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن خرماکلا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴۳۰۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۹۰۰	۳۰,۰۰۰	ورزشی	۹۰	روستا	نوشهر	۹۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن ورزشی لرگان	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۱
		۳۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۹۹	روستا	فریدون کمار	۱۱۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی فرم	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۲
		۱,۲۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۶۸	روستایی	تنکابن	۱۱۴۴	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن شلفورکتی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۳
		۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۲۲	روستایی	تنکابن	۴۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	سالن ورزشی کشکو	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۴
	۶۰۰	۹۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۶۹	روستایی	جویبار	۹۹۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی حاجی زاده	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۵
	۶۰۰	۶۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	زیراب	سوادکوه	۹۵۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	زمین فوتسال سوادکوه (زیراب)	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۶
		۶۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۸۸	روستا	چالوس	۹۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی گوینر	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۷
		۱,۲۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۶۵	روستا	گلرگاه	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی روستای اورد	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۸
		۶۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۹۲	روستا	سوادکوه شمالی	۱۲۵۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی اندرگلی	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۹
		۶۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۹۵	روستا	سوادکوه شمالی	۱۰۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی روستای کالی کلا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴	اداره کل ورزش و جوانان	۱۱۰

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۱۵۰۰	۵۰۰۰۰	ورزشی	۸۰	بلده	نور	۱۲۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی بلده	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴م۳۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۱۱
		۶۰۰	۲۰۰۰۰	ورزشی	۹۹	روستا	سیمرغ	۱۲۰۰	متر مربع	ایجاد توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی رکن کلا	احداث و توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۷۰۲۰۰۴م۳۰۰	اداره کل ورزش و جوانان	۱۱۲
		۱۰۰۵	۷۰۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۹٪	زرگشهر	بابل	۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل مرکز سلامت جامع شهری زرگر محله	احداث پایگاه های سلامت شهری	۱۶۰۱۰۰۳م۳۰۲	دانشگاه علوم پزشکی بابل	۱۱۳
		۱,۳۵۰	۹۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۹٪	چهارشنبه پیش	بابل	۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل پایگاه شهری چهارشنبه پیش	احداث پایگاه های سلامت شهری	۱۶۰۱۰۰۳م۱۰۲	دانشگاه علوم پزشکی بابل	۱۱۴
		۹۰۰	۶۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۰٪	مرزکیلا	بابل	۲۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل پایگاه سلامت شهری مرزکیلا	احداث پایگاه های سلامت شهری	۱۶۰۱۰۰۳م۱۰۲	دانشگاه علوم پزشکی بابل	۱۱۵
۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۷٪	بهبهر	بهبهر	۷۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث مراکز خدمات جامع سلامت شماره ۵ شهری	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲م۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۱۶
۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱۳,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۸٪	قالمشهر	قالمشهر	۸۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث مراکز خدمات جامع سلامت شهری شماره ۵ ساختمان	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲م۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۱۷
۲,۹۰۰	۲,۹۰۰	۲,۹۰۰	۲۹,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۱۰٪	کلارآباد	عباس آباد	۱۰۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	مرکز خدمات جامع سلامت شهری / روستایی کلارآباد شماره ۲	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲م۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۱۸
۲۶,۵۰۰	۳۶,۵۰۰	۳۶,۵۰۰	۲۶,۵۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۰٪	فریدون کنار	فریدون کنار	۱۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل مرکز بهداشت شهری شهید بصیر	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲م۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۱۹

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۱۳٪	بابلسر	بابلسر	۱۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت شماره (۳) میزراه	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۰
۱,۶۰۰	۱,۶۰۰	۱,۶۰۰	۱۶,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۳۳٪	خرم‌آباد	تنکابن	۷۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت خرم‌آباد	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۱
۱,۴۰۰	۱,۴۰۰	۱,۴۰۰	۱۴,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۵۲٪	سوادکوه	سوادکوه	۹۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت زرباب	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۲
۲,۲۰۰	۲,۲۰۰	۲,۲۰۰	۲۲,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۵۳٪	پل سفید	سوادکوه	۱۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مرکز خدمات جامع سلامت پل سفید	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۳
۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۲٪	ساری	ساری	۸۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل پایگاه سلامت شماره ۵ (و مرکز بهداشتی و درمانی شماره ۳)	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۴
۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۲۵٪	ساری	ساری	۸۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل پایگاه سلامت شماره ۹ (ومرکز بهداشتی و درمانی شماره ۱۰)	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۵
۱,۶۰۰	۱,۶۰۰	۱,۶۰۰	۱۶,۰۰۰	بهداشتی و درمانی	۴۰٪	هیجیرود	چالوس	۸۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مرکز بهداشتی درمانی هیجیرود	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۳۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۲۶

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	پهداشتی و درمانی	۴۰٪	نکا	نکا	۹۵۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	احداث و تکمیل مراکز خدمات جامع سلامت شماره ۲، نکا	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۳۷
۲,۸۰۰	۲,۸۰۰	۲,۸۰۰	۲۸,۰۰۰	پهداشتی و درمانی	۴۰٪	چمستان	نور	۱۵۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل ساخت مرکز جامع سلامت چمستان	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۳۸
۱,۴۰۰	۱,۴۰۰	۱,۴۰۰	۱۴,۰۰۰	پهداشتی و درمانی	۵۵٪	رویان	نور	۱۰۰۰	متر مربع	احداث مراکز بهداشتی	تکمیل ساخت مرکز جامع سلامت رویان	احداث و تکمیل مراکز (جامع) بهداشتی شهری	۱۶۰۱۰۰۲۰۳۰۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۱۳۹
			۳۰,۰۰۰	کشاورزی	۹۰	ساری	ساری	۱	میلیون مترمکعب	ایستگاه پمپاژ و تأسیسات وابسته	حفر ۵ حلقه چاه کمک زراعی (تجهیز چاه گلدوز و کردمیر و از محله و دراز محله)	طرح های کوچک تأمین آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای	۱۳۰
			۲۰,۰۰۰	کشاورزی	۶۳	ساری	فرح آباد	۱	میلیون مترمکعب	تأمین آب	احداث سد لاستیکی فرح آباد	طرح های کوچک تأمین آب (سد لاستیکی)	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۱
			۲۰,۰۰۰	کشاورزی	۰	ساری	ساری	۰.۵	میلیون مترمکعب	تأمین آب کشاورزی	بازسازی مجاری آبی (پهنسازی چشمه ها)	طرح های کوچک تأمین آب	۱۳۰۷۰۰۳۰۲۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۲
			۳,۵۰۰	کشاورزی	۱۰	ساری	ساری	۸	هکتار	مرمت و بازسازی آبیان ها	بازسازی و لایروبی آبیان گلشنین	مرمت و بازسازی آبیان ها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۳
			۱,۸۰۰	کشاورزی	۹۰	ساری	ساری	۰.۵	هکتار	مرمت و بازسازی آبیان ها	بازسازی و مرمت آبیان الندان	مرمت و بازسازی آبیان ها	۱۳۰۷۰۰۶۷۰۱	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۴

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹											
استان مازندران													
	۳۰۰	۲۱۰	۴۰	ساری	ساری	۲	هکتار	ایجاد شبکه آبیاری	احداث و تکمیل سردهنه های زراعی کلیجان رستاق	طرح های کوچک عرضه آب	۱۳۰۷۰۰۲۰۹	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۵
	۴۰۰	۳۵۰	۱۰۰	ساری	ساری	۰.۳	هکتار	ایجاد شبکه آبیاری	سردهنه زراعی سنتی به مدرن روستای مرموت	طرح های کوچک عرضه آب	۱۳۰۷۰۰۲۰۹	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۶
	۴۰۰	۳۵۰	۰	ساری	ساری	۰.۳	هکتار	ایجاد شبکه آبیاری	احداث سردهنه زراعی هلی بن	طرح های کوچک عرضه آب	۱۳۰۷۰۰۲۰۹	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۷
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰	بابلسر	بابلسر	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساماندهی و لایروبی رودخانه های سطح شهرستان بابلسر	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۸
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰	فریدونکنار	فریدونکنار	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساماندهی و لایروبی رودخانه های سطح شهرستان فریدونکنار	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۳۹
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰	آمل	آمل	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساماندهی و لایروبی رودخانه های سطح شهرستان آمل	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۰
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰	بابل	بابل	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساماندهی و لایروبی رودخانه های سطح شهرستان بابل	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۱
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰	محمودآباد	محمودآباد	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساماندهی و لایروبی رودخانه های سطح شهرستان محمودآباد	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۲

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	عباس آباد	عباس آباد	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان عباس آباد	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۳
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	تنکابن	تنکابن	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان تنکابن	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۴
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	ساری	ساری	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان ساری	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۵
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	جویبار	جویبار	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان جویبار	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۶
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	نکا	نکا	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان نکا	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۷
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	قالمشهر	قالمشهر	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان قالمشهر	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۸
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	سوادکوه شمالی	سوادکوه شمالی	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	شهرستان سوادکوه شمالی	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۴۹

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مازندران															
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	سوادکوه	سوادکوه	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان سوادکوه	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۰
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	سیمرغ	سیمرغ	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان سیمرغ	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۱
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	نوشهر	نوشهر	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان نوشهر	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۲
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	کلاردشت	کلاردشت	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان کلاردشت	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۳
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	چالوس	چالوس	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان چالوس	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۴
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	رامسر	رامسر	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان رامسر	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۵
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	گلوگاه	گلوگاه	۱۰	کیلومتر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی های شهرستان گلوگاه	سازماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵ م ۲۰۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۶

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	میان دورود	میان دورود	۱۰	کیلو متر	ساحل سازی و لایروبی	ساحل سازی و لایروبی رودخانه های شهرستان میاندرود	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۲۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۷
	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	بهبهر	بهبهر	۱۰	کیلو متر	ساحل سازی و لایروبی	بستر رودخانه های شهرستان بهبهر	ساماندهی و لایروبی رودخانه های استان	۱۳۰۷۰۰۵۲۰۶	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۸
	۶۷۵	۶۷۵	۴,۵۰۰	کشاورزی	۹۵	ساری	ساری	۰.۱۳	کیلو متر	حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه	تکمیل دیوار حفاظتی آکند	ساماندهی رودخانه های محلی خارج از محدوده شهرها	۱۳۰۷۰۰۵۲۰۵	شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران	۱۵۹
	۱,۸۰۰	۱,۸۰۰	۶,۰۰۰	صنعتی	۶۰	ساری	ساری	۲۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	شهرک صنعتی گازرسانی	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی دونالگه	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۱	شهرک صنعتی	۱۶۰
	۳,۶۰۰	۳,۶۰۰	۱۲,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	سوادکوه شمالی	۱۹۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	احداث معابر شهرک صنعتی بشل	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی سوادکوه شمالی-بشل (فاز ۱ و ۲)	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۳	شهرک صنعتی	۱۶۱
	۱,۸۰۰	۱,۸۰۰	۶,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	سوادکوه	۴۴	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	شهرک صنعتی گازرسانی	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی سوادکوه-شورمست	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۶	شهرک صنعتی	۱۶۲
	۲,۷۰۰	۲,۷۰۰	۹,۰۰۰	صنعتی	۶۰	مرزن آباد	چالوس	۶۳	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	آبرسانی شهرک صنعتی مرزن آباد	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی چالوس-مرزن آباد	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۹	شهرک صنعتی	۱۶۳
	۳,۹۰۰	۳,۹۰۰	۱۳,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	محمودآباد	۱۱۷	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	شهرک صنعتی تشنبدان	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی محمودآباد-تشنبدان	۱۳۰۴۰۱۱۱۰۴	شهرک صنعتی	۱۶۴

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		بر آورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
		۲,۱۰۰	۷,۰۰۰	صنعتی	۶۰	آمل	آمل	۲۱	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	احداث معابر شهرک صنعتی بلکان	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی آمل - بلکان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۶۵
		۳,۶۰۰	۱۲,۰۰۰	صنعتی	۶۰	بهشهر	بهشهر	۷۱۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	احداث معابر شهرک صنعتی بهشهر	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی بهشهر (فاز ۲ و ۳)	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۶۶
		۲,۱۰۰	۷,۰۰۰	صنعتی	۶۰	بهشهر	بهشهر	۷۱۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	گازرسانی شهرک صنعتی بهشهر	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی بهشهر (فاز ۲ و ۳)	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۶۷
		۲,۲۵۰	۷,۵۰۰	صنعتی	۶۰	بهشهر	بهشهر	۷۱۵	هکتار	ایجاد زیرساخت اراضی شهرک صنعتی	برقرسانی شهرک صنعتی بهشهر	تامین زیرساخت های شهرک صنعتی بهشهر (فاز ۲ و ۳)	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۶۸
		۱,۰۰۰	۳,۵۰۰	صنعتی	۶۰	بالکنکار	بالکنکار	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بالکنکار	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۶۹
		۲,۱۰۰	۷,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	بالیسر	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی لاله آباد بابل	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۷۰
		۴۵۰	۱,۵۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	بالیسر	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی میروند بالیسر	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۷۱
		۴۵۰	۱,۵۰۰	صنعتی	۶۰	بهشهر	بهشهر	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بهشهر	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۱۳۰۴۰۱۱	شهرک صنعتی	۱۷۲

استان مازندران

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مازندران															
		۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	صنعتی	۶۰	جویبار	جویبار	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک جویبار	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۳
		۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	صنعتی	۶۰	ساری	ساری	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک ساری ۱	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۴
		۱,۰۰۰	۵,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	سوادکوه شمالی	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک صنعتی بشل	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۵
		۶۰۰	۲,۰۰۰	صنعتی	۶۰	گلرگاه	گلرگاه	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی گلرگاه	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۶
		۳۰۰	۱,۰۰۰	صنعتی	۶۰	روستا	میان دورود	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب ناحیه صنعتی گهرپاران	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۷
		۴۰۰	۲,۰۰۰	صنعتی	۶۰	نکا	نکا	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک نکا	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۸
		۱,۵۰۰	۷,۰۰۰	صنعتی	۶۰	چمستان	نور	۲۸	واحد	ایجاد زیرساخت شهرک صنعتی	احداث تأسیسات فاضلاب شهرک چمستان	احداث و تکمیل فاضلاب شهرکها و نواحی صنعتی استان	۱۳۰۴۰۱۱ م ۴۰۱	شهرک صنعتی	۱۷۹
		۴۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	شیلات	۱۵	جویبار	جویبار	۵,۰۰۰	مترمربع	ایجاد و توسعه مجتمع های آبرزی پروری	ایجاد تأسیسات زربنایی و پشتیبانی پرورش ماهی در قفس (لاریم)	ایجاد زیرساخت مجتمع های آبرزی پروری	۲۰۲ م ۱۳۰۶۰۰۸	شیلات	۱۸۰
۱۶۵,۷۹۲	۲۵۹,۵۳۳	۳۵۳,۷۳۵	۲,۷۰۰,۴۵۰							جمع کل					

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۵۶ - طرح و پروژه‌های استان گیلان برنامه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف	
	۱۴۰۰	۱۳۹۹														
استان گیلان																
	۹,۶۰۰	۱۴,۴۰۰	۸۰,۰۰۰	آموزشی	۵	انزلی	انزلی	۲,۰۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای آموزشی فنی و حرفه‌ای	احداث مرکز آموزش هنلداری انزلی	احداث یک مرکز آموزش هنلداری	۱۸۰۲۰۰۵ گ ۰۰۹	آموزش فنی و حرفه‌ای	۱	
	۲,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	آموزشی	۵	آستارا	آستارا	۳۰۱	مترمربع	توسعه فضاهای آموزشی فنی و حرفه‌ای	احداث مرکز آموزش آستارا	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵ گ ۰۰۸	آموزش فنی و حرفه‌ای	۲	
	۸۰۰	۱,۲۰۰	۱۰,۰۰۰	آموزشی	۶۵	شفط	شفط	۱۴۵۴	مترمربع	توسعه فضاهای آموزشی فنی و حرفه‌ای	احداث مرکز آموزش شفط	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵ گ ۰۰۸	آموزش فنی و حرفه‌ای	۳	
	۲,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	آموزشی	۵	رشت	رشت	۱۸۷۵	مترمربع	توسعه فضاهای آموزشی فنی و حرفه‌ای	احداث مرکز آموزش رشت	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵ گ ۰۰۸	آموزش فنی و حرفه‌ای	۴	
	۱,۷۶۰	۲,۶۴۰	۲۲,۰۰۰	آموزشی	۱۰	سیاهکل	سیاهکل	۱۵۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای آموزشی فنی و حرفه‌ای	احداث مرکز آموزش سیاهکل	احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵ گ ۰۰۸	آموزش فنی و حرفه‌ای	۵	
	۵۴,۰۰۰	۸۱,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	رشت	رشت	۴۸۰	مترمربع	ایجاد زیر ساخت مورد نیاز جاذبه گردشگری	توسعه مرکز کشاورزی و بوم گردی به منظور آموزش گردشگری روستایی استان	مرکز کشاورزی و بوم گردی به منظور آموزش گردشگری روستایی استان گیلان	۱۷۰۶۰۰۲ گ ۱۹۱	آموزش فنی و حرفه‌ای	۶	
	۲,۴۰۰	۳,۶۰۰	۳۰,۰۰۰	خدمات بهزیستی	۰	اشرفیه	آستانه اشرفیه	۲۲۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای توانبخشی	احداث سالن ورزشی سرپوشیده چندمنظوره معلولین بهزیستی آستانه اشرفیه	بهبودی و نوسازی فضاهای توانبخشی در سطح شهرستانها	۱۹۰۴۰۰۳ گ ۰۰۸	بهزیستی	۷	
	۸۰۰	۱,۲۰۰	۱۰,۰۰۰	خدمات بهزیستی	۲۰	صومعه سرا	صومعه سرا	۶۵۰	مترمربع	توسعه فضاهای توانبخشی	تکمیل مجتمع حمایتی بهزیستی شهرستان صومعه سرا	توسعه و تکمیل مراکز حمایتی شهرستان صومعه سرا	۱۹۰۳۰۱۹ گ ۱۱۱	بهزیستی	۸	

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه ۹۸، اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	توضیحات
	پیش‌بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان گیلان															
۹	۳,۶۰۰	۵,۴۰۰	۳۰,۰۰۰	شیلات	۵	انزلی	انزلی	۹۰۳	مترمربع	توسعه و ساماندهی فعالیت‌های صیادی در آبهای ساحلی و داخلی	تعمیر و تکمیل سوله و اسکله صید صیادی انزلی	تعمیر و تکمیل سوله و اسکله صید و صیادی انزلی	تعمیر و تکمیل سوله و اسکله صید و صیادی انزلی	۱۳۰۶۰۰۸ گ	شیلات
۱۰	۶,۰۰۰	۹,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۷۰	رشت	رشت	۵۸۶	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	تکمیل سالن مجتمع رشت سردار جنگل	تکمیل چهار سالن فرهنگی در استان گیلان	۱۰۱۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۱	۶,۰۰۰	۹,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۰	لاهیجان	لاهیجان	۴۴۰۰	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث مجتمع احداث فرهنگی و هنری لاهیجان	احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی استان گیلان	۱۱۷۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۲	۴,۲۰۰	۶,۳۰۰	۳۵,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۸۰	آستارا	آستارا	۳۱۶۰	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث و تجهیز سالن اجتماعات مجتمع فرهنگی و هنری آستارا	احداث و تکمیل و تجهیز کتابخانه های عمومی استان گیلان	۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۳	۱,۲۰۰	۱,۸۰۰	۱۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۶۵	سراوان	سراوان	۵۵۰	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	احداث مجتمع فرهنگی و هنری سراوان رشت	احداث یک مرکز فرهنگی روستایی در سراوان رشت	۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۴	۱,۲۰۰	۱,۸۰۰	۱۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۰	رشت	رشت	۲۵۰	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	خانه بازسازی آوانسیان	تجهیز مراکز فرهنگی استان گیلان	۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۵	۲,۴۰۰	۳,۶۰۰	۲۰,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۵۰	انزلی	انزلی	۹۶۷	متر مربع	توسعه فضاهای فرهنگی و هنری	مجتمع احداث فرهنگی و هنری اتاقور	مراکز ایجاد فرهنگی و هنری در استان گیلان	۱۸۱۱۷۰۳۰۲۲ گ	فرهنگ و ارشاد	
۱۶	۶۴۰	۹۶۰	۸,۰۰۰	فرهنگی و هنری	۳۰	سیاهکل	سیاهکل	۲۰۰	مترمربع	مرمت میراث فرهنگی	مرمت ساختمان تاریخی سرهنگ عضدی	حفاظت، مرمت و بازسازی بناهای تاریخی میراث فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ گ	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	
۱۷	۴,۰۰۰	۶,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۷۰	جیرنده	جیرنده	۱۰۰	مترمربع	تجهیز امکانات و زیربنای گردشگری	احداث سرویس بهداشتی شهر جیرنده	اجرای زیرساختهای گردشگری در شهرستانها	۱۷۰۶۰۰۲ گ	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	

ردیف	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش بینی سال‌های بعد	۱۳۹۹													
استان گیلان															
	۴,۰۰۰	۶,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	گردشگری	۷۰	رحیم‌آباد	رودسر	۲۱۰	مترمربع	تجهیز امکانات و زیربنای گردشگری	احداث سرویس بهداشتی رحیم‌آباد	مطالعه و اجرای طرحهای گردشگری در ۵ شهرستان	۱۷۰۶۰۰۲۴۰۲۰	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۸
	۸۰۰	۱,۲۰۰	۱۰,۰۰۰	گردشگری	۷۰	چوبر	تالش	۲۱۰	مترمربع	تجهیز امکانات و زیربنای گردشگری	اجرای نمازخانه و سرویس بهداشتی بین راهی تالش	احداث سرویسهای بهداشتی بین راهی استان و شهرستانها	۱۷۰۶۰۰۲۴۰۹۲	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۹
	۶,۴۰۰	۹,۶۰۰	۸۰,۰۰۰	ورزشی	۵	رشت	رشت	۷,۱۹۳	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی باهنر	تکمیل دو سالن ورزشی در رشت	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۰۳۱	ورزش و جوانان	۲۰
	۴,۸۰۰	۷,۲۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	رشت	رشت	۲,۳۰۴	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث دو باب سالن ورزشی رشت	احداث و تکمیل فضا و مکانهای ورزشی استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۰۰۴	ورزش و جوانان	۲۱
	۴,۳۲۰	۶,۴۸۰	۵۴,۰۰۰	ورزشی	۲۰	ماکلیان	فومن	۱,۱۵۲	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالن ورزشی ماکلیان	احداث و تکمیل امکان و فضاهای ورزشی استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۱۴۷	ورزش و جوانان	۲۲
	۴,۸۰۰	۷,۲۰۰	۶۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	انزلی	انزلی	۱,۱۵۲	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل سالنهای ورزشی دهستان چهار فریضه	احداث و توسعه اماکن ورزشی استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۰۵۰۸	ورزش و جوانان	۲۳
	۳,۲۰۰	۴,۸۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	رودپیش	فومن	۱,۳۳۶	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی رودپیش	احداث، سالنهای ورزشی در استان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۰۴۵	ورزش و جوانان	۲۴
	۳,۲۰۰	۴,۸۰۰	۴۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	خالکاسر	لنگرود	۱,۰۰۰	متر مربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث سالن ورزشی خالکاسر	ایجاد اماکن ورزشی در شهرستانهای استان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۱۵۳	ورزش و جوانان	۲۵
	۱,۶۹۱	۲,۵۳۷	۲۱,۱۴۰	ورزشی	۱۰۰	انزلی	انزلی	۱۵۱۰	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سرویسده بانوان انزلی	گسترش اماکن و فضاهای ورزشی در استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۴۰۳۰۵	ورزش و جوانان	۲۶
	۱,۳۴۰	۲,۱۶۰	۱۸,۰۰۰	ورزشی	۸۰	شفت	شفت	۹۰۰	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای دانش آموزی شهرستان شفت	احداث استخر شنای دانش آموزی در شهرستان شفت	۱۷۰۲۰۰۵۰۵۱۰۵	توسازی مدارس	۲۷

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	پیش‌بینی	۱۳۹۹													
استان گیلان															
	۱,۶۰۰	۲,۴۰۰	۲۰,۰۰۰	ورزشی	۹۵	لاهیجان	لاهیجان	۱۲۱۶	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی	تکمیل استخر شنای سر پوشیده لاهیجان	گسترش اماکن ورزشی استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۷۷	ورزش و جوانان	۲۸
	۱,۴۵۰	۲,۱۷۴	۱۸,۱۲۰	ورزشی	۵۰	آستارا	آستارا	۱۵۱۰	مترمربع	توسعه فضاهای ورزشی	احداث استخر شنای سر پوشیده آستارا	گسترش اماکن و فضاهای ورزشی در استان گیلان	۱۷۰۲۰۰۴۰۳۰۵	ورزش و جوانان	۲۹
۰	۱۴۰,۳۰۱	۳۱۰,۴۵۱	۱,۳۸۶,۲۶۰	جمع کل											

مبالغ به میلیون ریال جدول شماره ۵۷ - طرح و پروژه‌های استان مرکزی برنامہ مشارکت عمومی - خصوصی

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/ روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۳,۰۰۰	۶,۰۰,۰۰۰	گردشگری	۵	شازند	شازند	۱۰۰۰۰	متر مربع	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	کمپ گردشگری سراب اسکان شازند	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱
۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۳,۰۰۰	۶,۰۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	دستجرد	شازند	۱۰۰۰۰	متر مربع	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	کمپ گردشگری سراب دستجرد شازند	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۲
۸,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۶,۰۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	حک	شازند	۲۰۰۰۰	متر مربع	تجهیز امکانات و زیربناهای لازم برای دسترسی آسان به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی	کمپ گردشگری بلاغ حک شازند	ایجاد زیرساخت های مورد نیاز گردشگری داخلی	۱۷۰۶۰۰۲۱۰۰	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۳
۸,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۶,۰۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	آشتیان	آشتیان	۳۶۶	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	منزل تاریخی میرزا حسن آشتیانی	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۴
۲۹,۰۰۰	۲۲,۵۶۶	۲,۴۳۴	۱۸۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	راک	راک	۵۰۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	منزل تاریخی محسنی ها راک	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۵
۲۸,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰۰	میشیجان	خمین	۱۰۰۰۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	ارگ تاریخی میشیجان خمین	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲۲۰۱	اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۶

استان مرکزی

برآورد اعتبار تبصره ۱۹		پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
۱۴۰۰	۱۳۹۹														
استان مرکزی															
۸۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	گردشگری	۹۰	خمین	خمین	۱۵,۰۰۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	قلعه سالار محتشم خمین	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷
۳۳۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	گردشگری	۱۰	خمین	خمین	۵,۰۰۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	عمارت تاریخی امیر مفخم خمین	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸
۲۴۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	آوه	ساوه	۱۵,۰۰۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	کاروانسرای آوه ساوه	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۹
۱۶۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	گردشگری	۵۰	آشتیان	آشتیان	۲۹۲۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	میراث تاریخی آسیاب چغنی آشتیان	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰
۱۶۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	گردشگری	۳۰	مشهد میقان	راک	۱۷۴۷	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	کاروانسرای مشهد میقان	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱
۱۶۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	گردشگری	۶۰	ماهونیه	زرنده	۸۷۰	متر مربع	مرمت، حفظ، احیاء، نگهداری و معرفی میراث فرهنگی	حمام تاریخی ماهونیه	معرفی، مرمت و حفاظت میراث غیر منقول فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۲ط۲۰۱	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۲

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مرکزی															
۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۲,۰۰۰	۶,۰۰۰	آبخیزداری	۱۰	شهرستان سطح	شازند	۱۰۰۰	هکتار	ارتقای مشارکت جوامع محلی و توانمند سازی در امر حفاظت و احیای منابع طبیعی و محیط زیست موضوع بند (ب) ماده ۲۹ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور	آبخیزداری و پیشتگیری و مهار سسل در استان مرکزی	۱۳۰۶۰۰۱ط۲۵۹	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۳	
۶,۴۰۰	۶,۰۰۰	۲,۰۰۰	۴,۸۰۰	آبخیزداری	۱۰	شهرستان سطح	شازند	۱۰۰۰	هکتار	ارتقای مشارکت جوامع محلی و توانمند سازی در امر حفاظت و احیای منابع طبیعی و محیط زیست موضوع بند (ب) ماده ۲۹ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور	اصلاح و احیای مراتع استان مرکزی	۱۳۰۶۰۰۳ط۱۶۰	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۴	
۲۵,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	آبخیزداری	۳۰	گل چشمه	محلان	۱۲۰۰۰	هکتار	ارتقای مشارکت جوامع محلی و توانمند سازی در امر حفاظت و احیای منابع طبیعی و محیط زیست موضوع بند (ب) ماده ۲۹ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور	مدیریت مشارکتی و توسعه عملیات احیای منابع طبیعی در مناطق بیابانی (توسیع کرن) (محلان)	۱۳۰۶۰۰۳ط۱۶۶	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۵	

برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه	سرمایه گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر/روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
پیش بینی سال‌های بعد	۱۴۰۰														
استان مرکزی															
۹۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	ورزشی	۴۳	اراک	اراک	۱۰۰۰	هکتار	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	پست دوچرخه سواری کوهستان دره گردو اراک	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبرو استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۵۰۱	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۱۶
۳۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	ورزشی	۸	خوگان	خمین	۱۳۱۵	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی خوگان خمین	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۷
۳۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	ورزشی	۲۰	غرق آباد	ساوه	۱۰۰۰۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	زمین چمن مصنوعی غرق آباد	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی روبرو استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۵ط۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸
۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۷۰۰۰۰	ورزشی	۱۰	زاویه	زرنديه	۱۰۰۰۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	زمین چمن مصنوعی زاویه	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی روبرو استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۵ط۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۱۹
۲۴۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۸۰۰۰۰	ورزشی	۴۵	غیر	شازند	۱۷۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی روستای غیر شازند	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۰
۱۷۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	ورزشی	۱۰۰	اراک	اراک	۱۲۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی ۲۲ بهمن اراک	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۱
۰	۱۴۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	ورزشی	۸۵	اراک	اراک	۷۰۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	زمین ورزشی ویژه اهداف پروازی اراک	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی روبرو استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۲۲
۳۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	ورزشی	۶۵	ساوه	ساوه	۱۳۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی رزمی ساوه	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۳
۰	۱۷۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	ورزشی	۵۵	حاجی آباد	شازند	۱۱۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی روستای حاجی آباد شازند	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۴

پیش بینی سال‌های بعد	برآورد اعتبار تبصره ۱۹		برآورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز	کاربری پروژه	درصد پیشرفت تا پایان نیمه اول سال ۹۸	شهر / روستا	شهرستان	مقدار	واحد	هدف کمی	عنوان پروژه	عنوان طرح	کد طرح	دستگاه اجرایی	ردیف
	۱۴۰۰	۱۳۹۹													
استان مرکزی															
۲,۴۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۱۸,۰۰۰	ورزشی	۳۵	دهجال	خنداب	۱۳۱۵	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی روستای دهجال خنداب	احداث و توسعه فضاهای و اماکن ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۵
۳,۵۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	ورزشی	۴۰	کارچان	اراک	۱۰۰۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	زمین ورزشی چمن مصنوعی کارچان اراک	احداث و توسعه فضاهای ورزشی روبرو استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۵۰۱	اداره کل ورزش و جوانان	۲۶
۱۶,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	ورزشی	۳۰	دلپجان	دلپجان	۷۵۰۰	مترمربع	احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی	سالن ورزشی جنب بیمارستان دلپجان	احداث و توسعه فضاهای و اماکن ورزشی سرپوشیده استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۴ط۳۰۲	اداره کل ورزش و جوانان	۲۷
۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	ورزشی	۱۵	اراک	اراک	۱۶۱۳	مترمربع	احداث فضاهای ورزشی دانش آموزی	استخر شنای آموزشگاهش آموزی امام خمینی اراک	احداث، توسعه و تکمیل سالن های ورزشی دانش آموزی استان مرکزی	۱۷۰۲۰۰۵ط۱۰۱	اداره کل توسعه و تجهیز مدارس	۲۸
۳۶۰,۵۰۰	۲۳۴,۶۶۶	۱۱۷,۴۳۴	۲,۳۴۲,۰۰۰							جمع کل					

**مبانی قانونی توسعه مشارکت بخش عمومی – خصوصی
در طرح‌های زیرساختی و ارائه خدمات**

قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور

بند ب ماده ۳۴: بکارگیری روش های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» در پروژه های عمرانی

قانون برنامه ششم کشور

- بند الف ماده ۲۵: خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به جای تولید خدمات)
- بند الف ماده ۲۸: کاهش حجم، اندازه و ساختار دستگاه های اجرایی از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی
- ماده ۳۶: خرید تضمینی آب شیرین شده در شهرهای حوزه خلیج فارس و دریای عمان
- ماده ۳۷: استفاده از سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی و سازمان های بین المللی در ازای واگذاری پساب استحصال

مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (شماره ۵۹۰۰۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۷)

پیش بینی مشوق هایی نظیر ایجاد کاربری های چندگانه و ایجاد تأسیسات جانبی اقتصادی در پروژه و عرصه های مربوطه و تخفیف برای قیمت (در حالت فروش پروژه) به منظور سودآور کردن طرح های تملک دارایی سرمایه ای و ایجاد جذابیت برای سرمایه گذاری بخش خصوصی

تبصره (۱۹) در بودجه‌های سنواتی ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه ۱۴۰۰

با هدف استفاده اهرمی از **اعتبارات عمرانی** و تجهیز منابع مالی بخش خصوصی و بازارهای پول و سرمایه؛ و ارائه **تضامین و مشوق‌ها** به منظور توجیه‌پذیر کردن پروژه‌های عمرانی برای سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی

قانون حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی - مصوب سال ۱۳۹۸

ارائه مشوق‌ها در بخش تحویل خوراک طرح به طرح‌های میان دستی صنعت نفت با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از محل **سه‌م سالانه صندوق توسعه ملی**، تامین مالی از بازار سرمایه و مجوز صادرات محصول

قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب سال ۱۳۹۳

ماده ۵: واگذاری واحدهای خدماتی، رفاهی و مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی بصورت اجاره
ماده ۱۰: استفاده دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری به جز نهاد های عمومی از ظرفیت مشارکت خیرین در جهت تکمیل پروژه های نیمه تمام مندرج در بودجه سنواتی و یا پیشنهادی شورای برنامه ریزی و توسعه استان
ماده ۱۸: به دستگاه اجرایی اجازه داده میشود در طرح های اشاره شده در ماده ۱۰ به منظور تشویق خیرین، تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی سرمایه هر طرح را برای تامین سود و کارمزد تسهیلات دریافتی خیرین از شبکه بانکی به منظور اجرای همان طرح در اختیار دستگاه اجرایی ذی ربط قرارگیرد.
ماده ۲۰: خرید آب استحصالی و پساب تصفیه شده و آب مزاد ناشی از صرفه جویی حقابه داران از سرمایه گذار
ماده ۲۷: واگذاری طرح های تملک جدید، نیمه تمام و تکمیل شده و آماده بهره برداری به بخش غیردولتی با حفظ کاربری
ماده ۲۸ بند «ل»: ارائه تسهیلات به سرمایه گذار از محل اعتبارات بودجه عمومی تحت عنوان تحقق اهداف سرمایه گذاری و توسعه بخش خصوصی و یا کمک های فنی و اعتباری
ماده ۳۷: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت روستاها و شهرهای با جمعیت ۲۰ هزار نفر و کمتر از محل تخصیص یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده بعنوان مالیات سلامت
ماده ۴۱: خرید خدمات آموزشی در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی وجود ندارد.
ماده ۵۳: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه زیرساخت های ورزشی و امور جوانان از محل اختصاص یک درصد از بودجه دستگاه های اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری
ماده ۵۴: دریافت مبالغ مورد نیاز برای توسعه شبکه آبرسانی و جمع آوری و تصفیه فاضلاب از متقاضی اشتراک بعنوان پیش دریافت
ماده ۶۹: ایجاد منابع مالی پایدار برای ارتقای سلامت (پیشگیری و آموزش) و توسعه ورزش از محل اخذ عوارض از نویسندنی های قندی داخلی و وارداتی و اخذ عوارض از خرده فروشی سیگار
ماده ۷۰: ایجاد منابع مالی پایدار برای توسعه حمل و نقل ریلی و نگهداری راهها از محل ۲۰ درصد درآمد ناشی از فروش گازوییل

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴

ماده ۷: اجازه خرید محصول (کالا و خدمات) طرح‌ها و پروژه‌های قابل واگذاری از بخش خصوصی تا سقف بهای تمام شده برای دولت

ماده ۱۲: کمک در پرداخت اصل و فرع سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی که منجر به صرفه‌جویی، کاهش هزینه در تولید یا خدمات، بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی می‌شوند.

ماده ۲۴: اجازه ارائه تسهیلات توسط بانک‌ها حداقل معادل سه برابر ارزش حاصل شده از محل فروش طرح‌های تملک و یا سایر اموال مازاد دولتی که برای افزایش سرمایه بانک مصرف می‌شود.

قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوبه سال ۱۳۸۴

ماده ۴۶: خرید خدمات از بخش غیردولتی توسط دستگاه‌های اجرایی برای انجام مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای

ماده ۴۷: اختصاص حداقل یک و نیم درصد از اعتبارات تخصیص یافته دستگاه اجرایی برای توسعه فعالیت‌های بخش غیردولتی و خرید خدمات به منظور کاهش تصدی‌گری دولت

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰

ماده ۳۳: مجوز اجاره یکساله یا کمتر و قابل تمدید ساختمان‌ها و امکانات موجود در اختیار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و بیمارستان‌های آموزشی به اشخاص حقیقی و حقوقی

ماده ۴۳: مجوز به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی جهت اجاره یکساله یا کمتر ساختمان‌ها و امکانات موجود

ماده ۸۸: واگذاری مراکز مختلف خدماتی، فرهنگی، رفاهی، اجتماعی، آموزشی، درمانی و گردشگری به سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی

ماده ۸۹: فروش پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و یا مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های خاتمه یافته بطور نقد و اقساط از طریق مزایده

قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور مصوب سال ۱۳۸۱

- طرح‌های تأمین آب و ایجاد شبکه‌های آبیاری و زهکشی و طرح‌های آب و خاک
- برای کلیه آب استحصالی به جز حقابه‌های موجود سند آب به نفع سرمایه‌گذار صادر می‌شود. محدود به طرح‌های با حداکثر ۳۰٪ پیشرفت فیزیکی و طرح‌های با مطالعات مصوب مرحله دوم

قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ به همراه تبصره‌های الحاقی

استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی در احداث آزادراه‌ها، فرودگاه، بنادر، خطوط ریلی

قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی

این قانون در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به منظور توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی و همچنین توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی جهت ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ می‌باشد. با این حال تمرکز در اجرای این قانون بر شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی است و کمتر به پروژه‌های زیرساختی پرداخته شده است.

قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۱۳: امور تصدی های اجتماعی ، فرهنگی و خدماتی با رعایت اصول ۲۹ و ۳۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی و نهادهای و موسسات عمومی غیر دولتی تعیین صلاحیت شده و با نظارت و حمایت دولت و شیوه های ذکر شده در ذیل ماده مذکور

ماده ۱۵: امور تصدی های اقتصادی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری به بخش غیر دولتی واگذار می گردد

ماده ۲۲:

دستگاه های اجرایی موظفند به منظور تقویت و حمایت از بخش غیردولتی اقدامات لازم به منظور آموزش، سازماندهی، ایجاد تسهیلات و کمک های مالی، رفع موانع اداری و خرید خدمت از بخش غیر دولتی را انجام دهند.

بند الف ماده ۲۴:

حداکثر شش ماه پس از تصویب قانون آن دسته از وظایفی که قابل واگذاری به بخش غیردولتی است را احصاء و با رعایت راهکارهای مطروحه در این فصل نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند. به نحوی که **در هر برنامه ۲۰٪** از میزان تصدی دولت در امور قابل واگذاری کاهش یابد.

قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۰۴

- ماده ۶۱: عقد قرارداد بلندمدت خرید تضمینی از تولیدکنندگان غیردولتی برق از منابع تجدیدپذیر

اساسنامه صندوق احیا و بهره برداری از بناها و اماکن تاریخی - فرهنگی مصوب ۱۳۸۴/۵/۲۳

- بند ب ماده ۱۲: سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی (داخلی و خارجی)

دستورالعمل شرایط واگذاری طرح های تملک دارایی های سرمایه ای جدید، نیمه تمام، تکمیل شده و آماده بهره برداری به بخش غیردولتی

ماده ۱) تعاریف

ماده ۲) ساز و کار اجرایی واگذاری پروژه در دستگاه اجرایی و کارگروه واگذاری

تبصره ۸: در صورتی که دستگاه بهره بردار با دستگاه اجرایی متفاوت باشد، کارگروه واگذاری در دستگاه بهره بردار تشکیل می شود و پیشنهاد واگذاری و تهیه گزارش تصمیم به واگذاری نیز به عهده دستگاه بهره بردار می باشد

تبصره ۱۰: چهار نوبت آگهی واگذاری پروژه جدید و در صورت عدم متقاضی درخواست اخذ مجوز و تامین اعتبار

تبصره ۱۱: لحاظ شدن مطالبات تایید شده بخش خصوصی به عنوان سرمایه گذاری اولیه

ماده ۳) وظایف سازمان و شورای برنامه ریزی و توسعه استان در فرآیند واگذاری پروژه

نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل به عهده سازمان و در استان ها به عهده سازمان های استانی

ماده ۴) فرآیند و شرایط انتخاب سرمایه گذار (ارزیابی صلاحیت سرمایه گذار و ارزیابی طرح تجاری پروژه)

امکان حضور نهادهای عمومی غیردولتی در فهرست کوتاه، تنها در شرایطی مجاز است که در فهرست کوتاه هیچ متقاضی از بخش خصوصی و تعاونی قرار نگیرد.

ماده ۵) روش های واگذاری پروژه

ماده ۶) تعیین قیمت اولیه پروژه

ماده ۷) تأمین مالی دوره ساخت قراردادهای واگذاری

ماده ۸) تأمین مالی فروش محصول پروژه

ماده ۹) مشوق های قراردادهای واگذاری

ماده ۱۰) تضامین قراردادهای واگذاری

ماده ۱۱) فسخ و حل اختلاف قراردادهای واگذاری

ماده ۱۲) دستورالعمل ها، راهنماها و کاربرگ ها

رویکردهای تبصره ۱۹ قانون بودجه

- شمولیت کلیه طرح‌ها و پروژه‌ها اعم از در حال اجرا و بهره‌برداری : طرح‌ها و پروژه‌های جدید، نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری و اماکن در حال بهره‌برداری اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با منابع عمومی و اختصاصی و طرح‌های شرکت‌های دولتی برای انعقاد قرارداد براساس مفاد ماده ۲۷ قانون الحاق ۲ با بخش خصوصی ، تعاونی و شهرداری ها و دهیاری ها با اولویت بخش خصوصی و تعاونی
- معادل ۱۰ درصد از سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی برای قراردادهای مشارکت در قالب یارانه سود، وجوه اداره شده و یا کمک.
- اختصاص تا سقف ۱۰٪ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به پروژه‌های جدید و مازاد بر سقف مذکور در قالب ماده ۲۷ قانون الحاق ۲
- خرید محصول طرح‌های مشارکتی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای استان
- اختصاص در آمد حاصل از حق اشتراک طرح (پروژه) های مشارکتی به سرمایه‌گذار
- مستثنی شده بهای محصول پروژه در قرارداد مشارکت از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص
- اخذ عوارض از پروژه‌های بزرگراهی در احداث، نگهداری، بهسازی، بازسازی و بهره‌برداری
- تغییر کاربری پروژه با موافقت سازمان
- استفاده از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و سایر منابع دستگاه‌های اجرایی برای هزینه مطالعات و تهیه گزارش‌های مورد نیاز برای فراخوان و ظرفیت‌سازی توسعه مشارکت و همچنین دریافت بخشی از هزینه‌های مذکور از سرمایه‌گذار با اعلام در اسناد فراخوان
- راهبری اجرای مشارکت عمومی - خصوصی پروژه‌های ملی یا ملی استانی شده توسط استاندار

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۹) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

ماده ۲- طرح‌های جدید، نیمه‌تمام و آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با منابع عمومی و اختصاصی و طرح‌های شرکت‌های دولتی با منابع داخلی مربوط به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵- مشمول این آیین‌نامه می‌باشند.

(ماده ۴)

تبصره ۲: **اعتبارات تبصره (۱۹) قانون صرفاً برای قراردادهای مشارکت** قابل استفاده می‌باشد و در صورت عدم انعقاد قرارداد تا ۳۱/۴/۱۴۰۰، دستگاه اجرایی موظف است دریافتی‌ها را به خزانه‌داری کل کشور برگرداند.

تبصره ۳: در صورتی که دستگاه بهره‌بردار با دستگاه مجری متفاوت باشد، اصلاحیه موافقتنامه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پس از انعقاد قرارداد با سرمایه‌گذار به منظور تغییر دستگاه مجری به نام دستگاه بهره‌بردار، توسط سازمان صورت می‌گیرد. تعیین دستگاه متولی انجام فرآیند مشارکت در موارد خاص توسط سازمان انجام می‌شود.

(ماده ۵)

دستگاه‌های اجرایی می‌توانند به منظور استفاده از دارایی‌ها و اموال خود برای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز خود (تعهدات در برابر سرمایه‌گذار) در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه، نسبت به **فروش دارایی‌های مازاد** خود اقدام نمایند.

تبصره ۱- تعهدات بند (ث) ماده (۱۵) این آیین‌نامه از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای استان برای پروژه‌های استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و پس از تایید سازمان امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: دستگاه اجرایی می‌تواند **حداکثر تا سی درصد (۳۰٪)** برآورد سرمایه مورد نیاز پروژه شامل تأمین بخشی از هزینه‌های سرمایه‌ای پروژه، استملاک زمین، وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات، بعنوان کمک برای توجیه مالی پروژه منظور نماید.

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۹) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

ماده ۶- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در چارچوب قواعد و فرآیندهای سامانه الکترونیک طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری زیرساختی، اطلاعات طرح‌ها (پروژه‌ها) را درج نمایند و مسئولیت صحت اطلاعات به عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی است. همچنین مکلفند هر سه ماه یکبار عملکرد مرتبط با تبصره (۱۹) قانون را در قالب کاربرگ‌های ابلاغی سازمان بصورت الکترونیکی گزارش نمایند.

ماده ۹- دولت می‌تواند نسبت به ارایه تضامین حاکمیتی برای تأمین مالی خارجی، موافقت با ترهین اموال (به استثنای اموال موضوع اصل هشتماد و سوم (۸۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران) و محل اجرای طرح و همچنین ارایه تضمین خرید محصول اقدام نماید.

ماده ۱۰- تعهدات دولت برای قراردادهای منعقدشده در سال ۱۳۹۹ در سال‌های آتی نیز لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۳- نیروی انسانی طرح (پروژه)‌های در حال بهره‌برداری که وظایف آنها در چهارچوب تبصره (۱۹) قانون به بخش خصوصی و تعاونی واگذار می‌شود وفق سازوکارهای ماده (۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و آیین‌نامه‌های مربوطه و همچنین ماده (۴۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) - مصوب ۱۳۸۴- خواهد بود.

بند ۲ ماده ۱۷ - دستگاه‌های اجرایی موظفند اطلاعات پروژه‌های در حال بهره‌برداری دارای درآمد و پروژه‌های نیمه تمام را برای واگذاری به روش مشارکت عمومی و خصوصی انتشار عمومی نماید. مصرف درآمد یا بکارگیری وجوه عمومی در پروژه‌های یاد شده، منوط به انتشار عمومی است. پروژه‌های امنیتی و دارای طبقه‌بندی حفاظتی مستثنی هستند.

بایسپاس از توجہ شما

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تجربیات موفق استان اصفهان در مشارکت عمومی و خصوصی

محورهای تجربیات موفق استان اصفهان

- ▶ ۱- فرآیند اجرایی شناسایی و واگذاری پروژه ،
- ▶ ۲- مشخصات و ویژگی های پروژه که منجر به جذب سرمایه گذار گردید ،
- ▶ ۳- اقدامات انجام شده جهت جذب سرمایه گذار،
- ▶ ۴- مسائل و مشکلات واگذاری پروژه و راه حل های انجام شده توسط استان ،
- ▶ ۵- چه مشوق هایی برای جذب سرمایه گذار مد نظر قرار گرفت ،
- ▶ ۷- دیدگاه و نظرات سرمایه گذاران و بخش خصوصی درخصوص مشارکت عمومی و خصوصی
- ▶ ۹- راهکارهای پیشنهادی استان برای تحقق مشارکت عمومی و خصوصی

۱- فرآیند اجرایی شناسایی و واگذاری پروژه

- جداکردن طرح های مستمر استان از طرح های مصوب کمیته برنامه ریزی شهرستان ها که قابلیت واگذاری ندارند.
- تفکیک طرح ها تملک داراییهای سرمایه ای استانی و ملی استانی شده از حیث انتفاعی و غیر انتفاعی بودن طرح ها (منظور طرح های تملک دارایی سرمایه ای که بتوانند انتفاعی برای سرمایه گذار داشته باشند نه لزوما طبقه بندی ارائه شده در فرمت موافقتنامه های طرح های تملک دارایی های سرمایه ای استانی و ...)
- بررسی طرح های مشمول از حیث دستگاه های اجرایی در استان (نظیر ورزش و جوانان - آموزش و پرورش و نوسازی مدارس - آبفا (آب و فاضلاب شهری) - راه و شهرسازی - آب منطقه ای - فرهنگ و ارشاد اسلامی - فنی حرفه ای و ...)
- بررسی و بازدید طرح ها از حیث نوع و روش واگذاری مورد استقبال سرمایه گذاران احتمالی در مناطق و شهرستانهای استان و مذاکره با فرمانداران

۲- مشخصات و ویژگی های پروژه که منجر به جذب سرمایه گذار گردید

✓ مهمترین ویژگی پروژه، انتفاعی بودن یا انتفاعی کردن آنها برای جذب سرمایه گذار بود که به ۲ گروه دسته بندی شدند:

▪ ۱- آنهایی که ذاتا انتفاعی بودند ولی بدلیل محدودیت های مختلف استان برای تکمیل و بهره برداری آنها مشکل داشتیم. برای مثال مشکل کمبود یا تامین آب برای صنایع و نیز مشکل تامین اعتبار طرح های فاضلاب شهری در استان که با استفاده از مشارکت عمومی و خصوصی در اینگونه پروژه ها ضمن تسریع در بهره برداری فاضلاب شهرها امکان تامین آب خاکستری (پساب) برای برخی صنایع فراهم می گردد.

▪ ۲- آنهایی که ذاتا انتفاعی نبودند ولی با سازو کارهایی می توان آنها را برای سرمایه گذار انتفاعی نمود. عمدتا مثل طرح های ورزشی در مناطق غیر مرکزی استان که با روش های واگذاری مطلوب یا ایجاد فرصت مناسب دوران بهره برداری به سرمایه گذاران یا تغییر کاربری بخشی از پروژه، انگیزه برای سرمایه گذار فراهم نموده و مردم منطقه نیز از بهره برداری زودتر طرح ها منتفع گردند.

۳- اقدامات انجام شده جهت جذب سرمایه گذار

✓ توجیه عوامل اجرایی دخیل در استان (دستگاه های اجرایی مرتبط استان و فرمانداران)

- برگزاری جلسات متعدد تشریح تبصره ۱۹ و آیین نامه اجرایی آن و مشوق های موجود جهت جذب سرمایه گذار با دستگاه های اجرای استان و توجیه آنان
- برگزاری جلسات با فرمانداران ۲۴ شهرستان استان و سپس حضور در جلسات کمیته برنامه ریزی کلیه شهرستان ها و توجیه آنان در این خصوص

✓ توجیه و اطلاع رسانی به بخش خصوصی و تعاونی (سرمایه گذاران)

- برگزاری جلسات با رئیس و هیات رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان
- برگزاری همایش مشارکت عمومی و خصوصی در اتاق بازرگانی اصفهان با حضور اتاقهای بازرگانی، تعاون و اصناف استان
- برگزاری جلسات کارشناسی با فعالان اقتصادی در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان

۴- مسائل و مشکلات واگذاری پروژه و راه حل های انجام شده توسط استان

مسائل و مشکلات :

- ❖ عدم رغبت مدیران دستگاه های اجرایی در واگذاری پروژه ها به بخش خصوصی
- ❖ نگرانی مدیران از دستگاه های نظارتی در رابطه با واگذاری پروژه ها
- ❖ عدم تمایل سرمایه گذاری در پروژه ها توسط بخش خصوصی با توجه به افزایش هزینه ها و بالا بودن ریسک
- ❖ تمایل دستگاه های دولتی در واگذاری پروژه هایی که دارای منفعت اقتصادی نیستند. (عدم توجیه پذیری اقتصادی)
- ❖ تغییرات آئین نامه ها و تبصره ها و شفاف نبودن بعضی از بندهای آن در خصوص نحوه واگذاری ها
- ❖ اشتباهات در نوشتن گزارش تصمیم به واگذاری و برگزاری فراخوان با تاخیر (با توجه به افزایش قیمت مواد اولیه باعث انصراف سرمایه گذاران از شرکت در فراخوان ها می گردد)

❖ راه حل ها :

- ❖ یکی از فاکتورهای اساسی در رتبه بندی دستگاه های اجرایی در جشنواره شهید رجایی تعداد پروژه های واگذار شده به بخش خصوصی می باشد.
- ❖ محدود کردن اعتبار و تخصیص منابع برای طرح ها و پروژه های قابل واگذاری
- ❖ دعوت از دستگاه های نظارتی جهت شرکت در کارگروه های واگذاری استان (بازرسی و نماینده دیوان محاسبات)
- ❖ بررسی و انتخاب پروژه های انتفاعی دستگاه های اجرایی و قرار دادن آن در لیست پروژه های قابل واگذاری
- ❖ استفاده از متخصصان و کارشناسان مجرب در جهت تهیه و تدوین گزارش تصمیم به واگذاری (کارشناسان دادگستری ، اساتید دانشگاه های صنعتی ، اصفهان و.....)
- ❖ مکاتبه و پیگیری حضوری سوالات مطرح شده توسط مدیران و کارشناسان اجرایی توسط کارشناسان این سازمان در اسرع وقت در جهت نشان دادن اهمیت واگذاری ها
- ❖ قرار گرفتن عملکرد تبصره ۱۹ دستگاه های اجرایی استان در ۳ جلسه شورای برنامه ریزی و توسعه استان و ۲ جلسه اقتصاد مقاومتی

۵- چه مشوق هایی برای جذب سرمایه گذار مد نظر قرار گرفت :

- معافیت از مالیات بر اساس مصوبه سران سه قوه
- تغییر کاربری جانبی برای طرح های غیر خودگردان در جهت انتفاعی کردن پروژه ها
- افزایش زمان بهره برداری پروژه توسط بهره بردار جهت ایجاد انگیزه برای سرمایه گذاری
- کاهش هزینه بیمه تامین اجتماعی به ۶/۶ درصدی
- تقسیط تعهدات متقاضیان
- نهایتا استفاده از کمک های فنی و اعتباری و یارانه تسهیلات

۷- دیدگاه و نظرات سرمایه گذاران و بخش خصوصی در خصوص مشارکت عمومی و خصوصی

- ▶ برگزاری جلسات کارشناسی با فعالان اقتصادی استان در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان و تشریح تبصره ۱۹ و آیین نامه اجرایی آن و مشوق های موجود و مورد نیاز در شورا و سپس جمع بندی و ارسال نظرات مورد توافق در شورا به دبیرخانه شورای گفتگوی کشور (اتاق ایران) و سازمان برنامه و بودجه کشور
- ▶ برای مثال برخی پیشنهادهای اصلاحی در تبصره ۱۹ و آیین نامه اجرایی آن در سال های گذشته از این شورا منتج گردیده است.

۹- راهکارهای پیشنهادی استان برای تحقق مشارکت عمومی و خصوصی :

- ✓ محدود کردن استفاده دستگاهها از مواد ۵، ۱۰ و ۸۸ قانون بودجه در خصوص واگذاری پروژه ها به صورت اجاره ای (درآمد اختصاصی).
- ✓ تشویق مدیران فعال و موفق در واگذاری پروژه های دولتی به بخش خصوصی در قالب تبصره ۱۹.
- ✓ برگزاری دوره های آموزشی برای مدیران و کارشناسان در رابطه با نحوه واگذاری پروژه ها به بخش خصوصی.
- ✓ پیگیری واگذاری پروژه های ملی به بخش خصوصی با توجه به مکاتبات انجام شده و معرفی پروژه و سرمایه گذار به همکاران سازمان برنامه و بودجه کشور (پروژه های ورزشی و بیمارستانی)
- ✓ نهایی کردن دستورالعمل شرایط واگذاری طرح های تملک دارایی های سرمایه ای و ارسال آن برای استان ها
- ✓ با توجه به تعطیلی مراکز ورزشی واگذار شده پیشنهاد می گردد از ظرفیت تصویب نامه هیئت وزیران در خصوص افزایش مدیت زمان واگذاری استفاده شود.
- ✓ ارزیابی انواع ریسک در گزارشات تصمیم به واگذاری (ریسک دوره بازسازی ، ریسک دوره بهره برداری و ریسک بازار)

طراحی زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی

موسی احمدی^۱

بیان مساله و ضرورت پرداختن به موضوع

نیاز به اجرای پروژه‌های زیربنایی در راستای توسعه کشورها از یک سو و فقدان منابع مالی مورد نیاز برای تأمین مالی اجرای این پروژه‌ها باعث شده فرایند اجرایی شدن این پروژه‌ها طولانی شده و همچنین با فرایندهای بروکراتیک سیستم دولتی مواجه شوند. لذا ناگزیرند در پروژه‌های زیربنایی و توسعه‌ای کشور از مدل‌های پیشرفته‌تر استفاده نمایند که یکی از این مدل‌ها، مشارکت عمومی خصوصی می‌باشد. از همین رو بسیاری از صاحب‌نظران، نظریه‌ی مدیریت عمومی سنتی را کنار گذاشته و مشارکت عمومی خصوصی را به عنوان پارادایم نوین اقتصادی معرفی کرده‌اند. بررسی‌های انجام شده در زمینه ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز در کشور، نشان می‌دهد که در ارزیابی نیاز به پروژه‌های زیربنایی نیازمند تدوین برنامه راهبردی مدون و مشخصی هستیم که بتواند ضمن بررسی بخش‌های مختلف زیربنایی، استراتژی‌های مورد نیاز در زمینه توسعه هر بخش را ارائه نماید. هرچند به منظور تهیه نقشه راه برای توسعه متوازن و هدفمند زیرساخت‌های کشور، در سال‌های اخیر مطالعات خوبی صورت پذیرفته است ولی همچنان تا شرایط مناسب و توسعه پیش‌شرط‌های مورد نیاز راهی طولانی پیش‌روی داریم. در ایران تاکنون منبع اصلی تأمین مالی پروژه‌های عمرانی و زیرساختی از محل بودجه سنواتی بوده و استفاده از قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی به دلیل نبود پیش‌نیازها و ساختارهای مورد نیاز برای فعالیت بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی بسیار ناچیز بوده است. در عین حال ضرورت وجود ساختار حقوقی و قانونی مناسب برای اجرای پروژه‌هایی از این دست در بخش‌های مختلف کاملاً احساس می‌شود، چرا که ساختار موجود اغلب برای رویه‌های سنتی و مرسوم کارآیی دارد. توجه ویژه به موضوع مشارکت عمومی خصوصی در برنامه‌های توسعه، قوانین و مقررات و بودجه سال‌های اخیر خصوصاً در سال ۱۳۹۷ و اسناد بالادستی بنده را بر آن داشت تا ضمن تبیین ابعاد مختلف موضوع، راهکارهای تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی را مورد بحث و بررسی قرار داده و زیست بوم نظام تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی را مورد ارزیابی قرار دهم.

پرسش‌های محوری

- زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی دارای چه اجزایی است؟

۱. دکتری مدیریت مالی، مدیر تطبیق شرکت رتبه‌بندی اعتباری برهان

- جایگاه نهادهای مالی تخصصی موجود و جدید در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟

- جایگاه ابزارهای مالی اسلامی موجود و جدید تخصصی در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟

- جایگاه بازارهای مالی در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟

- ظرفیتهای موجود در قوانین موجود در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی کدام است؟

روش تحقیق / تحلیل

تحقیق حاضر از آنجاکه به طراحی زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی خواهد پرداخت تحقیقی توصیفی است که از نظر هدف کاربردی می باشد و ضمن مطالعات کتابخانه ای در زمینه زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی از منظر ابزارها، نهادها و بازارهای مالی به طراحی زیست بوم مربوطه خواهد پرداخت. لذا فاقد فرضیه بوده و نوعی تحقیق اکتشافی است که به سوالات بر اساس مطالعات فوق پاسخ داده خواهد شد.

زیست بوم اولیه پیشنهادی تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی

مرکزیت الگوی اسلامی تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی بر ایجاد ارتباط میان فرصت‌های سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی از طریق ایجاد پایگاه داده جامع تاکید دارد. بازیگران اصلی در اجرای الگوی مشارکت عمومی خصوصی شامل چهارگروه بخش خصوصی (شامل پیمانکاران طراحی، ساخت و بهره‌برداری)، دستگاه‌های اجرایی زیربسط (شامل کلیه نهادها، سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و بخش عمومی)، تأمین‌کننده منابع مالی (شامل شبکه بانکی و موسسات مالی و اعتباری، صندوق‌ها و لیزینگها، بازار سرمایه) و نهادهای تخصصی پشتیبان (شامل شرکت‌های تأمین سرمایه، موسسات رتبه‌بندی اعتباری، شرکت مجری پروژه، شرکت‌های بیمه و کمیته شریعت) می‌باشد. در ارائه الگوی اسلامی در زمینه تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی در بستر اقتصاد مقاومتی به توجه بر چهار محیط حقوقی و قانونی (شامل قانونگذاری، شورای ناظر، محرمانگی اطلاعات، برخورداری از قراردادهای استاندارد)، محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی (شامل بهبود رتبه بین‌المللی، سرمایه‌گذاری خارجی و نیروی انسانی ماهر)، محیط شریعت اسلام (شامل بهره‌گیری از عقود اسلامی و ابزارهای اسلامی) و محیط اقتصادی و مالی (شامل پارامترهای اقتصاد کلان، بازار سرمایه شفاف، صندوق‌های زیربنایی پروژه) تأکید می‌شود.

الف - محیط حقوقی و قانونی

از آن جایی که مدل مشارکت عمومی خصوصی موجبات ارتباط نزدیک بخش‌های مختلف دولتی، خصوصی و پیمانکاران، نهادهای تخصصی، تأمین‌مالی‌کننده‌ها و استفاده‌کنندگان از خدمات را

فراهم می‌نماید لذا لازم است تا چارچوب‌های قانونی فی‌مابین مناسبات میان این گروه‌ها به دقت مورد بررسی قرار گرفته و تدابیر لازم در این خصوص اندیشیده شود. از جمله راهکارهای پیشنهادی در این بخش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تصویب قانون مشارکت عمومی خصوصی در کشور
- تاسیس واحد مشارکت عمومی خصوصی در وزارت امور اقتصادی و دارایی
- تشکیل شورای ناظر بر پروژه‌های واگذار شده به بخش خصوصی
- تدوین و ایجاد چارچوب‌های نظارت بر مناقصات و مزایده‌ها
- تبیین و تدوین قراردادهای استاندارد میان بخش‌های مختلف درگیر
- ب- محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی

جذب سرمایه‌گذاران و بهره‌مندی از تخصص بخش خصوصی نیازمند توجه به محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی است که می‌باید از جهات مختلف زیر مورد توجه قرار گیرد:

- تعامل با مراکز بین‌المللی سرمایه‌گذاری
- ارائه آموزش‌های تخصصی مورد نیاز
- توجه به بهبود شاخص‌های فضای کسب و کار کشور
- توجه به اخذ و بهبود رتبه‌های بین‌المللی کشور
- اتخاذ استراتژی‌های مناسب برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
- ج- محیط شریعت اسلام

شرایط و روندهای حاکم بر اقتصاد در کشورهای مختلف بیان‌کننده روند رو به رشد توجه به ابزارها و روش‌های تأمین مالی اسلامی در کشورهای مختلف می‌باشد. در کشور ما نیز که بر اساس اقتصاد اسلامی و بانکداری بدون ربا فعالیت می‌نماید، محیط شریعت اسلام می‌بایست از منظرهای زیر مورد توجه قرار گیرد:

- طراحی ابزارهای تأمین مالی اسلامی: با توجه به این که اقتصاد ما یک اقتصاد بانک‌محور می‌باشد، اشخاص حقیقی و حقوقی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز خود به بانک مراجعه و از منابع تأمین مالی بانکی در قالب عقود اسلامی استفاده می‌کنند که لازم است ابزارهای مالی جدید در بازار پول و سرمایه بر اساس مبانی شریعت ایجاد شود.
- تشکیل کمیته شریعت در پروژه‌ها: کمیته شریعت می‌تواند در خصوص هر پروژه این اطمینان را ایجاد کند که ابزارهای تأمین مالی پروژه بر اساس مبانی اسلامی طراحی شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- تعیین چارچوب ریسک و غرر در پروژه‌ها

- تحلیل رتبه اعتباری ابزارهای تأمین مالی و پروژه‌ها: ایجاد و پیاده‌سازی نهاد مالی رتبه‌بندی اعتباری در کشور از جمله پیش‌نیازهای تحلیل رتبه اعتباری ابزارها و پروژه‌ها می‌باشد.

د- محیط اقتصادی و مالی

هر یک از پروژه‌های زیربنایی در بستر اقتصاد کشورها اجرا می‌شود. لذا توجه به شاخص‌های کلان اقتصاد کشور می‌تواند بسیار مفید فایده باشد. به نظر می‌رسد توجه به موارد زیر اهمیت و فواید زیادی در بر داشته باشد:

- ایجاد و افزایش ظرفیت بازار سرمایه برای معرفی ابزارهای تأمین مالی جدید

توسعه اقتصادی یک کشور از طریق رشد واحدهای اقتصادی در هر یک از سطوح مختلف شرکت، دولت و خانوار حاصل می‌شود. این بخش‌ها در حین فعالیت خود ممکن است با مازاد یا کسری منابع مالی مواجه شوند. از این‌رو وجود یک سازوکار واسطی که بتواند منابع مازاد را از بخش‌های دارای مازاد منابع مالی دریافت و در اختیار بخش‌های نیازمند منابع مالی قرار دهد از اهمیت بالایی برخوردار است. نظام‌های مالی در کشورها با این هدف ایجاد و توسعه یافته‌اند و موسسات مالی، بازارها، قوانین و مقررات، فعالیت‌ها، مدیران پولی، تحلیلگران و تراکنش‌ها را شامل می‌شود. از همین‌رو نظام مالی هر کشور، بازارهای مالی، واسطه‌گرها و ابزارها و محصولات مالی را در بر می‌گیرد.

توسعه نظام مالی کشورها نیازمند فراهم‌نمودن زیرساخت مالی برای کشورها است. زیرساخت مالی شامل تمامی موسسات، اطلاعات، فن‌آوری‌ها، قواعد و استانداردهایی است که واسطه‌گری مالی را محقق می‌سازد. عدم برخورداری از زیرساخت مالی، محدودیت‌هایی را بر کشورهای در حال توسعه در زمینه ارائه خدمات اعتباری، سپرده‌گذاری و پرداخت به اقشار کم‌برخوردار جامعه و اقتصاد تحمیل می‌کند. از سوی دیگر عدم وجود این زیرساخت‌ها، نظام مالی را با ریسک‌هایی نیز مواجه می‌کند. برخی از زیرساخت‌های مالی کلیدی در بازار پولی و مالی که در کشورهای پیشرفته وجود داشته ولی در بازارهای نوظهور بعضاً خلا آن مشهود است می‌توان موسسات رتبه‌بندی اعتباری، سامانه اعتبارسنجی، سامانه وثایق، سامانه تسویه وجوه اوراق بهادار و سیستم‌های پرداخت نام برد. وجود این چنین سیستم‌ها موجب دسترسی بیش‌تر به منابع مالی، بهبود شفافیت اطلاعات و شاخص‌های راهبری شرکتی و حمایت از ثبات مالی در بازارهای مالی جهانی می‌شود. به همین دلیل بانک جهانی در چند سال اخیر همایش‌ها و برنامه‌های موثری را در این زمینه عملیاتی نموده است.

تقویت زیرساخت مالی نیازمند زمان، منابع و اراده سیاسی بوده و ایجاد چارچوب‌های قانونی مورد نیاز و مشارکت تمامی اعضای نظام مالی از اهمیت بالایی در استقرار آن برخوردار است. بازارهای مالی نقشی حیاتی در توسعه و ثبات اقتصادی برعهده دارند چراکه این بازارها سازوکار کارایی را در ارزیابی ریسک و بازده، سرمایه‌گذاری و سپس مدیریت و تخصیص ریسک و منابع در اقتصاد برعهده

دارند. زیرساخت‌های مالی از طریق فراهم‌نمودن اطلاعات مورد نیاز، این مهم را تسهیل بخشیده و مشکل تأمین مالی بنگاه‌ها را تسهیل و تسریع می‌کنند. همچنین زیرساخت‌های مالی موجب تقویت بازارهای مالی می‌شوند و این بازارها باعث پشتیبانی از سرمایه‌گذاری‌ها و هزینه‌های مصرفی شده و در نتیجه موجبات رشد اقتصادی را فراهم می‌آورند. به عنوان مثال راه‌اندازی موسسات رتبه‌بندی اعتباری در بازار سرمایه کشور موجب خواهد شد تا فضای تأمین مالی شفاف و قابل اجرا شده و سرمایه‌گذاران در ابزار بدهی از طریق دستیابی به رتبه اعتباری از اظهار نظر یک موسسه مستقل تخصصی در زمینه پیش‌بینی صلاحیت اعتباری یک نهاد، یک تعهد اعتباری، یک ورقه بدهی، اوراق بهادار یا ناشر چنین تعهداتی مطلع شوند. همچنین بدون برخورداری از موسسات رتبه‌بندی اعتباری، شرکت‌های تأمین سرمایه نیز قادر نخواهند بود تا به بازاریابی اوراق یا تعهد پذیرهنویسی به صورت اثربخش بپردازند. با تصویب و ابلاغ قانون بازار اوراق بهادار زمینه ایجاد و توسعه نهاد مالی متنوعی در بازار سرمایه بوجود آمده است که برخی از آن‌ها در مراحل بلوغ خودند و برخی دیگر نیز نیازمند رشد و توسعه بیش‌تر می‌باشند.

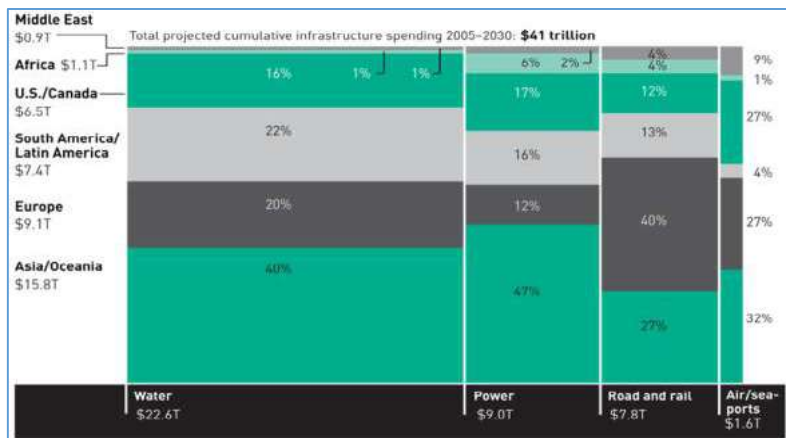
ایجاد و توسعه زیرساخت‌های مالی مستلزم فراهم‌نمودن پیش‌نیازهایی است که برخی از آن‌ها عبارتند از تدوین قوانین و مقررات مورد نیاز، نهادینه‌سازی و فرهنگ‌سازی موضوع از نظر تخصصی در میان کاربران و اқشار جامعه، ارتقاء سطح شفافیت و کیفیت اطلاعات موجود، ایجاد پایگاه داده‌های متمرکز و یکپارچه در سطح کشور، تنوع در ابزارهای مالی اسلامی در بازار سرمایه، ارتقاء سطح دانش استفاده‌کنندگان و دریافت دانش فنی موضوع.

قانون "توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی" این زمینه را برای بازار سرمایه فراهم کرده تا زمینه معرفی نهادها و ابزارهای مالی اسلامی جدید را به بازار بر اساس سلايق مشتریان فراهم آورد.

- **تاسیس صندوق‌های زیربنایی پروژه:** در این خصوص نیز در راستای توضیحات شده در بخش قبل، اقداماتی صورت پذیرفته و دستورالعمل اولیه تاسیس این صندوق‌ها تهیه شده و با تصویب نهایی گام مهمی در این زمینه برداشته خواهد شد.

ادبیات پژوهش

در همه کشورهای دنیا به پروژه‌های زیرساختی برای حفظ و یا ارتقاء رفاه اجتماعی نیاز است. یک از برآوردها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۳۰ به میزان ۴۱ تریلیون دلار پروژه‌های زیرساختی در دنیا مورد نیاز است که عمده آنها به ترتیب در بخش‌های آب، نیرو و سپس حمل‌ونقل است. نمودار زیر به تفکیک مناطق جغرافیایی و میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز در بخش‌های مختلف زیرساختی را نشان می‌دهد.

تعریف مشارکت عمومی خصوصی

برخی اندیشمندان معتقدند فارغ از اینکه نوع تلقی افراد از توسعه اقتصادی چه باشد می‌توان گفت، توسعه اقتصادی آرمانی ملی و مردمی برای تمامی کشورها است (متوسلی، ۱۳۸۷). با این وجود، همچنان این تلقی وجود دارد که دستیابی به مرزهای توسعه یافتگی بدون حضور و نقش فعال دولت امکان پذیر نیست به گونه‌ای که حتی فریدمن وجود یک بازار آزاد را به معنای حذف نیاز به دولت قبول ندارد. بر این اساس، حضور دولت هم از نظر تعیین قواعد بازی و هم به عنوان ناظر در زمینه تفسیر و اجرای قواعد تصمیم‌گیری ضروری است، اما نکته مهم نحوه حضور آن در مسائل اقتصادی، عمرانی و صنعتی است (یسکومب، ۱۳۹۲)، که در اینگونه از مشارکت‌ها بنا به نوع مشارکت، دقیقاً حوزه ورود دولت و بخش خصوصی مشخص شده است به طوری که ساحت دولت به عنوان مقام سیاستگذار و جهت‌دهنده حفظ شده است و بخش خصوصی به عنوان بازوی اجرایی، ایفای نقش می‌کند. تجارب کشورهای مختلف، حاکی از این است که دولت به خاطر عواملی چون محدودیت منابع مالی و بودجه‌ای برای تامین مالی پروژه‌های بزرگ مشکلات عدیده‌ای دارد و همچنین تقاضای زیاد موجود در زمینه سرمایه‌گذاری در این پروژه‌ها، کشورها را بر آن داشته است که تمامی تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش خصوصی به کار گیرند (هیبتی و همکاران، ۱۳۸۹).

شراکت عمومی خصوصی یک قرارداد بین بخشهای خصوصی و عمومی است به صورتی که بخش خصوصی مقدار قابل توجهی از مسئولیت تامین مالی و تکنیکی را بر عهده دارد و در ریسک عملیاتی طراحی، مالی، ساخت و بهره‌برداری یک پروژه سهیم است. این نوع شراکت شامل عناصری چون فرآیند قرارداد، تخصیص ریسک، مکانیسم پرداخت و غیره است (نگکولا، ۲۰۱۰).

✓ لغتنامه مشهور آکسفورد تزاروس برای واژه «Partnership» تعریف یک مالکیت تجاری که مزایای آن توسط دو یا چند نفر تسهیم شده است و برای واژه «Participation» تعریف عمل شرکت کردن در یک فعالیت یا رویداد» را ارائه داده است. شراکت عمومی-خصوصی یک قرارداد بین بخش‌های خصوصی و عمومی است که در آن به منظور ارائه یک خدمت و اجرای یک پروژه، شریک بخش خصوصی بیشترین سهم را از تامین مالی پروژه برعهده می‌گیرد (برون، ۲۰۰۹).

✓ براساس تعریف بالا نحوه ورود و دخالت بخش خصوصی را در تدارک و تهیه یک زیرساخت، از دریچه تامین منابع مالی تعریف کرده است. در تعریفی که اداره حمل و نقل آمریکا ارائه کرده است، این دامنه بسیار وسیعتر تعریف شده است: یک شراکت عمومی-خصوصی، توافقی قراردادی است که بین بخش عمومی و بخش خصوصی منعقد می‌شود و در آن به بخش خصوصی اجازه داده می‌شود تا نسبت به قراردادهای معمولی، شراکت بیشتری داشته باشد. این توافقنامه حاوی توافقی بین آژانسی دولتی (عمومی) که صاحب قرارداد تلقی می‌شود و یک بخش خصوصی است که مسئولیت نوسازی، ساخت، بهره برداری، نگهداری یا اداره یک تاسیسات را برعهده می‌گیرد. در شرایطی این شراکت شکل می‌گیرد که بخش عمومی یا دولتی، مالکیت تاسیسات را برای خود حفظ می‌کند و در عوض بخش خصوصی این امتیاز را دارد که پیرامون چگونگی تکمیل پروژه، آزادی عمل داشته باشد (دپارتمان حمل و نقل آمریکا، ۲۰۰۴).

✓ عموماً قراردادهای شراکت عمومی-خصوصی به نسبت قراردادهای ساخت مرسوم روند بسیار طولانیتری دارند و به همین دلیل مدیریت روابط بین شرکت خصوصی و آژانس مجری قرارداد (بخش عمومی) بسیار ضروری به نظر می‌رسد، تا بتواند با مدیریت قوی این روابط به موفقیتی قابل توجه برسد (عبدالقیوم، ۲۰۱۱). خصیصه اصلی تمام تصمیمات اقتصادی و مدیریتی، ارزیابی‌های آن است. در علم اقتصاد هیچ تصمیمی بدون ارزیابی و تجزیه و تحلیل هزینه-فایده، از اعتبار کافی برخوردار نیست. به همین منوال نیز در علم مدیریت هر تصمیمی در جهت کارایی و اثربخشی معنا می‌گیرد و چشم پوشی از معایب یک تصمیم ممکن است کل یک تصمیم را با خطر شکست مواجه کند. بحث مشارکت‌های عمومی-خصوصی نیز از این مقوله مستثنی نیست. به نظر بسیار عاقلانه می‌آید که برای اتخاذ تصمیمی مبنی بر به کارگیری یک مدل PPP تمام جنبه‌های منفی و مثبت آن در نظر گرفته شود. به همین دلیل در ادامه نکاتی برای روشن شدن معایب و مزیت‌های این مدل بیان شده است.

✓ در نظام تامین مالی مشارکت عمومی - خصوصی به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه‌ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، این بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده (که از طریق بخش خصوصی تامین مالی و اداره می‌شود) دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق‌الزحمه خود را دریافت می‌نماید. در این روش، بخش خصوصی قادر خواهد بود تا از طریق قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به ارائه خدمات وسیعی در طی مدت قرارداد (معمولاً بین ۱۵ تا ۳۰ سال) بپردازد. بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارا و اثربخش اقدام کند. از مشارکت‌های عمومی - خصوصی در زمینه‌ها و مقاصد بسیاری همچون ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی تا ارائه خدمات بهداشتی و اجتماعی استفاده می‌شود. ایده مشارکت عمومی - خصوصی در تئوری بسیار جذاب می‌باشد اما در عمل، برای پیاده‌سازی آن خصوصاً در کشورهای درحال توسعه مشکلات بسیاری وجود دارد. همچنین اجرای پروژه‌های زیرساختی با ریسک‌های بسیاری برای دولت و بخش خصوصی همراه می‌باشد که هیچیک از آنها به تنهایی قادر به پذیرش آن نیستند. (بانک توسعه آسیا، ۲۰۰۸: ۲ به نقل از احمدی موسی، موسوی سید محسن، ۱۳۹۲)

اهمیت مشارکت عمومی خصوصی در بستر اقتصاد مقاومتی

مشارکت عمومی خصوصی منافع بسیاری به همراه دارد و به همین دلیل روند رو به رشد مناسبی در کشورهای مختلف دنیا دارد. استفاده از مشارکت عمومی خصوصی باعث می‌شود تا هزینه‌های سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیربنایی در طول عمر دارایی پروژه پخش شود و بنابراین موجب می‌شود تا پروژه‌های زیربنایی در طول سال‌های اجرای آن محقق شوند تا این که مطابق روش سنتی تامین مالی پروژه‌های زیربنایی به محض هزینه، پول آن‌ها پرداخت شود. دوم اینکه مشارکت‌های عمومی خصوصی دارای روند مناسبی در زمینه ارائه خدمات بصورت به موقع و مطابق با بودجه می‌باشند. سوم، مشارکت عمومی خصوصی ریسک‌های خاصی را به بخش خصوصی منتقل می‌کند و موجب ایجاد مشوق‌های لازم به منظور تعمیر و نگهداری مناسب دارایی‌ها می‌شود. چهارم، مشارکت‌های عمومی خصوصی، هزینه‌های کل پروژه زیربنایی را از طریق کاهش هزینه‌های ساخت و هزینه‌های کل منحنی عمر پروژه کاهش می‌دهد. پنجم، از آنجایی که می‌توان شاخص‌های رضایتمندی را در قرارداد گنجانده، بنابراین مشارکت عمومی خصوصی انگیزه لازم را در زمینه ارائه خدمات مشتری‌محور ایجاد می‌کند و سرانجام از آنجایی که در اجرای پروژه، هدف

نهایی (و نه مسیر اجرای آن) مهم است لذا مشارکت عمومی خصوصی موجب می‌شود تا بخش عمومی بر ارزش‌های نتیجه‌محور مدنظر خود متمرکز شود.

منافع کلیدی مشارکت عمومی خصوصی

امروزه شاهد هستیم که دولت‌های محلی، به صورت روز افزونی از گسترش سرمایه‌گذاری شراکتی بخش‌های عمومی و خصوصی یا مشارکت عمومی - خصوصی استقبال می‌کنند، به نحوی که مجموع ارزش پروژه‌هایی که در چارچوب مشارکت عمومی - خصوصی انجام شده و به زیرساخت‌ها مربوط می‌شوند، از سال ۱۹۸۵ تا به حال بالغ بر ۸۸۰ میلیارد دلار می‌شود. چنین پروژه‌هایی گستره وسیعی را از حیث میزان سرمایه مورد نیاز شامل می‌شوند و تنوع زمینه‌هایشان هم بسیار بالا می‌باشد. از پروژه سرمایه‌گذاری مشارکتی بخش‌های دولتی و خصوصی برای ساخت جاده دارای درآمد عوارضی در آفریقای جنوبی گرفته تا پروژه ۱۱ میلیون دلاری بازسازی و نوسازی فضای مدرسه قدیمی Oyster در شهر واشنگتن دی سی؛ و از پروژه گسترش اینترنت پر سرعت در تایوان گرفته تا پروژه ۳۴۰ میلیون دلاری ساخت تونل دو منظوره در کوالالامپور از این دست هستند (احمدی موسی، موسوی سید محسن، ۱۳۹۲). برخی از مهم‌ترین مزایای مشارکت عمومی - خصوصی عبارت است از:

نمودار (۱): مزایای مشارکت عمومی - خصوصی

منبع: احمدی موسی، موسوی سید محسن، ۱۳۹۲

سرگ^۱ (۲۰۱۰) نکات مثبت PPP را اینگونه بیان داشته است:

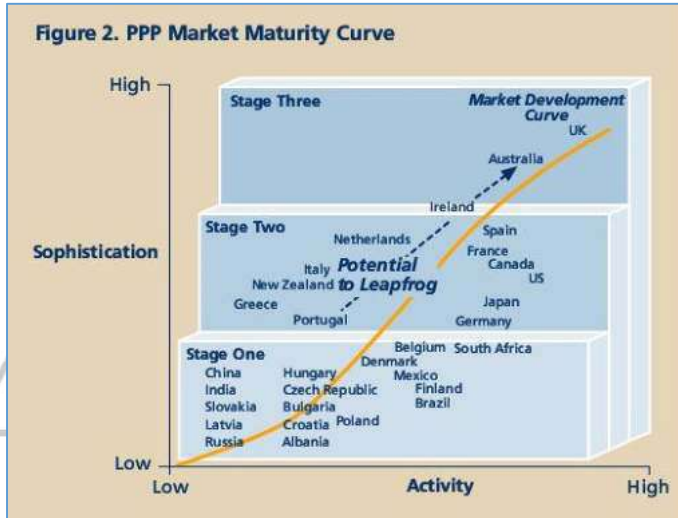
۱. برنامه ریزی قابل اطمینان در طول مدت اجرای پروژه
۲. هزینه های روشن و ضمانت شده
۳. وجود انضباط برای کارکنان
۴. ترکیب و ادغام مراحل ساخت و خدمت رسانی
۵. همکاری مناسب مدیران و مدیریت ها در فاز ساخت

۶. وجود اطمینان از کیفیت اقدامات در مرحله نگهداری
۷. نبود دغدغه‌های پروژه‌های کوتاه مدت
- الن^۱ (۲۰۱۲) نکات منفی PPP را برشمرده است:
۱. امکان ورشکستگی سرمایه گذار
 ۲. روند بلندمدت قرارداد، فرآیند قرارداد را پیچیده می‌سازد و شرایط را برای پیشبینی و تخمین نتایج بسیار سخت‌تر می‌کند، پس محیطی مخاطره‌آمیزتر را ایجاد میکند
 ۳. تعداد طرفین درگیر در این پروژه‌ها ماهیت این نوع قراردادها را پیچیده‌تر می‌سازد به همین دلیل هزینه معاملات و تراکنش‌ها نسبت به قراردادهای مرسوم نیز بالاتر می‌رود
 ۴. پروژه‌های PPP سال‌های زیادی برای تکمیل شدن و به سرانجام رسیدن نیاز دارند
 ۵. در طول مدت طولانی پروژه به دلیل وجود مسائل سیاسی در طرف دولتی، احتمال مواجهه بخش خصوصی با ورشکستگی یا برعکس، کسب سودهای بیش از حد، همیشه وجود دارد.
 ۶. باز هم به دلیل ماهیت بلندمدت قراردادهای شراکت عمومی-خصوصی، بدهی‌ها (وام‌ها) قبل از اینکه پروژه به مرحله سود دهی برسد بسیار پرهزینه و زیان‌آور هستند.
 ۷. گاهی اوقات بخش عمومی به دلیل دسترسی به منابع مالی و وام‌های ارزان، بسیار آسان‌تر تامین مالی پروژه را انجام می‌دهد و نیازی به شراکت بخش خصوصی نیست.
- مشارکت عمومی و خصوصی یکی از مهم‌ترین روش‌های اجرای طرح‌های زیرساختی در بسیاری از کشورها است. تغییر پارادایم از محوریت بخش عمومی به همکاری بخش عمومی و خصوصی در تأمین مالی پروژه‌های عمرانی در دنیا مشاهده می‌شود. منحنی بلوغ با توجه به اجرای مشارکت عمومی-خصوصی در دنیا ارائه شده است. این مفهوم، از خاستگاه اولیه آن یعنی انگلستان معرفی شده است. به این شکل از مشارکت در انگلستان PFI^۲ و در آمریکا PPP^۳ گفته می‌شود. با توجه به نمودار مشاهده می‌شود که استرالیا و انگلستان در این بازار به بلوغ کامل دست یافته‌اند و برخی از کشورها نیز در مراحل ابتدایی این نمودار بلوغ هستند.

۱. Allen

۲. Private Financial Initiative

۳. Public Private Partnership

در فضای مشارکت عمومی و خصوصی شرکت مدیریت پروژه است که به تأمین منابع مالی و مدیریت پروژه می‌پردازد. در این روش منافع مختلفی از قبیل نوآوری، تخصص، مدیریت بخش خصوصی و ... برای اجرای سریع‌تر و به‌روزتر پروژه مورد تصور هست تا پروژه به بهره‌برداری برسد.

مشارکت عمومی خصوصی عبارت است از مشارکت بخش‌های دولتی و خصوصی طی یک قرارداد بلند مدت جهت دستیابی به اهداف مشترک در ارائه زیرساخت‌ها و یا خدمات عمومی توسط بخش خصوصی که به طور کلی بخش عمومی مسئولیت توسعه آنها را بر عهده دارد. بدین ترتیب بر اساس قرار داد PPP بخش خصوصی به جای بخش دولتی برای یک مدت طولانی (مدت قرارداد) ارائه دهنده خدمات عمومی می‌شود ضمن آنکه مسئولیت طراحی، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری و احتمالاً تأمین مالی دارایی‌ها به منظور ارائه خدمات مورد نیاز بخش دولتی را نیز بر عهده دارد.

در مقابل بخش دولتی نیز به جای مدیریت مستقیم و ارائه خدمات، بر عملکرد و نحوه اجرای قرارداد توسط پیمانکار بخش خصوصی نظارت می‌کند (لی و هاردکسل، ۲۰۰۱). انواع مختلفی از مدل‌های مشارکت عمومی خصوصی وجود دارد که می‌تواند شامل همه یا بخشی از ویژگی‌های زیر باشد:

- بخش دولتی امکانات تحت اختیار خود را برای مدتی از قرارداد به بخش خصوصی منتقل می‌کند (با پرداخت یا بدون پرداخت)
 - بخش خصوصی وظیفه طراحی، ساخت، گسترش و یا نوسازی طرح را بر عهده دارد.
 - بخش دولتی ویژگی‌های عملیاتی طرح را مشخص می‌کند.
 - بهره‌برداری از طرح و ارائه خدمات برای یک مدت معین به بخش خصوصی واگذار می‌گردد.
 - در پایان قرارداد بخش خصوصی پروژه را به بخش دولتی منتقل می‌کند (با پرداخت یا بدون پرداخت)

مدل‌های زیادی از قرارداد های PPP در پروژه‌های گوناگون مورد استفاده قرار گرفته است که تفاوت این مدل‌ها در مالکیت دارایی‌ها، مسئولیت سرمایه‌گذاری، ریسک‌های فرضی و طول مدت قرار داد می‌باشد. مدل‌های قراردادهای PPP آنگونه که UNESCAP عنوان کرده است به پنج گروه عمده طبقه‌بندی می‌شود (لی و هاردکسل، ۲۰۰۱).

ویژگی‌های پایه‌ای این پنج گروه در نمودار شماره ۱ نشان داده شده‌اند. همانگونه که در شکل شماره ۱ نشان داده شده است انواع اصلی قرارداد های مشارکت عمومی خصوصی عبارتند از:

➤ OM (تعمیر و نگهداری بهره‌برداری)؛

➤ BLT (ساخت، اجاره، انتقال)؛

➤ BTO (ساخت، انتقال، بهره‌برداری)؛

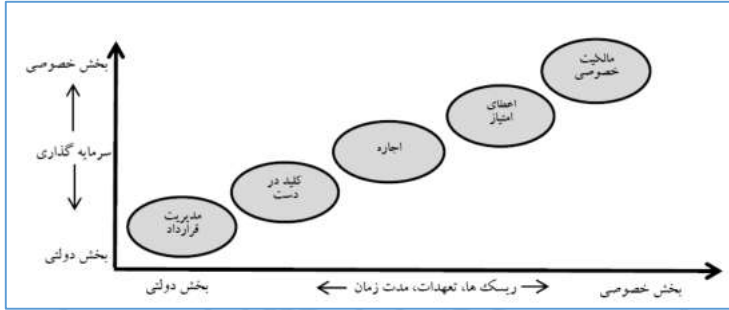
➤ BOT (ساخت، بهره‌برداری، انتقال)؛

➤ OTLB (ساخت، اجاره، بهره‌برداری و انتقال)؛

➤ BOOT (ساخت، مالکیت، بهره‌برداری و انتقال)؛

➤ DBFO (طراحی، ساخت، تامین مالی و اجرا)؛

➤ BOO (ساخت، مالکیت و بهره‌برداری)

شکل ۲-۲ ویژگی‌های پایه‌ای مدل‌های PPP
جدول ۱ انواع قرارداد‌های PPP بر اساس UNESCAP

مدت قرارداد (سال)	ریسک‌های فرضی	مسئولیت سرمایه‌گذاری	مالکیت دارایی‌ها	انواع اصلی	
8-1	دولتی	دولتی	دولتی	Outsourcing	عرضه و مدیریت قرارداد
1-8	دولتی / خصوصی	دولتی / خصوصی	دولتی	نمیر و نگهداری	
1-8	دولتی	دولتی	دولتی	بهره برداری	کلید در دست
8-1	دولتی / خصوصی	دولتی	دولتی	---	
22-1	دولتی / خصوصی	دولتی	دولتی	رهن	رهن / اجاره
22-1	دولتی / خصوصی	دولتی	دولتی	اجاره (BLT)	
12-8	دولتی / خصوصی	دولتی / خصوصی	دولتی / خصوصی	Franchise	اصناف امتیاز
82-11	دولتی / خصوصی	دولتی / خصوصی	دولتی / خصوصی	BOT, BTO, BOOT, BLOT	
نا مشخص	دولتی	دولتی	دولتی	BOO/DBFO	مالکیت خصوصی دارایی‌ها و مدل PFI
22-12	دولتی / خصوصی	دولتی	دولتی / خصوصی	PFI	
نا مشخص	دولتی	دولتی	دولتی	واگذاری	

مدیریت ریسک پروژه‌های PPP

پروژه‌های عمرانی در کشور به سرعت در حال افزایش است. در این میان دولت نیز به دنبال توسعه بیشتر زیرساخت‌ها می‌باشد. از طرف دیگر دولت برای تأمین مالی پروژه، ایجاد زیرساخت‌ها و ارائه خدمات به بودجه قابل توجهی نیاز دارد. بر اساس تحقیقات انجام شده اجرای پروژه به روش مشارکت عمومی خصوصی به عنوان یک راه حل سریع و ماندگار برای کاهش هزینه سرمایه‌ای دولت برای توسعه زیرساخت‌ها است (فلاح شمس، ۱۳۹۱).

موفقیت در چنین پروژه‌هایی به علت پیچیدگی و زمان بر بودن و نیز هزینه بالای آن‌ها دشوار است. برای آنکه هیچ خطری شرکای قرارداد را تهدید نکند و همچنین پروژه‌ها بتواند درآمدزایی کافی برای بازپرداخت بدهی‌ها، تأمین هزینه‌های بهره‌برداری و بازگشت اصل سود و سرمایه را داشته باشند، طرفین پروژه مجبور هستند تا برای دستیابی به اهداف اشاره شده ریسک‌های پروژه را شناسایی، آنالیز و تخصیص نمایند. بنابراین مدیریت ریسک یکی از فاکتورهای کلیدی موفقیت در پروژه‌های PPP است. مدیریت صحیح ریسک در اجرای پروژه‌های مشارکت بخش خصوصی می‌تواند: (خزائنی و احمدی، ۱۳۹۴)

- ضمانت‌کننده موفقیت پروژه، با کاهش ریسک‌های محتمل و مدیریت کنترل و پاسخ گویی آنها.
 - موجب کاهش هزینه‌های پروژه، با شناسایی کردن ریسک‌های پروژه.
 - باعث کاهش زمان مذاکرات و نیز مذاکرات موفق‌تر با شناسایی منشاء ریسک‌های پروژه و ارائه تضمین‌ها جهت کنترل آنها.
 - تعیین‌کننده مسئولیت هر یک از طرفین قرارداد در پاسخ به ریسک‌ها.
 - موجب تضمین سود شریک خصوصی با تخصیص مناسب‌تر ریسک‌ها.
- فرآیند مدیریت ریسک پروژه‌ها بر اساس PMBOK در نمودار ۱ نشان داده شده است. شش مرحله اصلی مدیریت ریسک بر اساس آن عبارتند از:

۱. برنامه‌ریزی مدیریت ریسک (risk management plan)

۲. شناسایی ریسک (risk identification)

۳. ارزیابی کیفی ریسک (Qualitative risk Analysis)

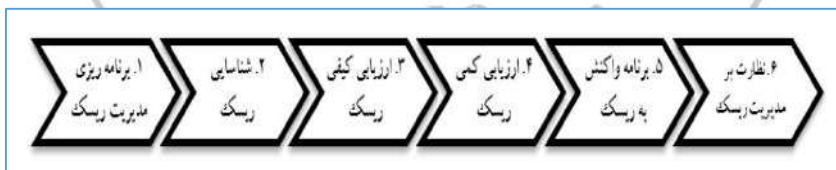
۴. ارزیابی کمی ریسک (Quantitative risk Analysis)

۵. برنامه واکنش به ریسک (Risk Response Planning)

۶. کنترل و نظارت بر فرآیند مدیریت ریسک (Risk Monitoring and Control)

فرآیند مدیریت ریسک در پروژه‌های PPP با دیگر پروژه‌ها متفاوت است. در پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی در طرح ریزی فرآیند مدیریت ریسک با توجه به حضور عوامل متعدد می‌بایست نقش هر یک از عوامل مشخص گردد. بنابراین برای کنترل بهتر و مناسب‌تر ریسک‌ها و همچنین پیاده‌سازی جامع فرآیند مدیریت ریسک باید با توجه به توانایی‌های هر یک از طرفین ریسک‌های شناسایی شده اختصاص داده شود. در نتیجه فرآیند اصلاحی فرآیند مدیریت ریسک برای پروژه‌های PPP مطابق نمودار ۲-۳ خواهد بود (خزائی و احمدی، ۱۳۹۴)

شکل ۱ فرآیند مدیریت ریسک پروژه بر اساس PMBOK

شناسایی و طبقه‌بندی ریسک

پس از تعریف اهداف در بخش برنامه‌ریزی مدیریت ریسک، گام بعدی شناسایی مناطق و حوزه‌های ریسک و عدم قطعیت است که مانع از دستیابی به اهداف می‌گردند. شناسایی و طبقه‌بندی

ریسکها، سخت‌ترین و مهمترین بخش از فرایند مدیریت ریسک می‌باشد زیرا در صورت عدم شناسایی ریسک، از تحلیل‌های بعدی حذف شده و لذا نمی‌توان برنامه ریزی مناسبی جهت پاسخ به آن لحاظ شود.

فرایند شناسایی ریسک فعالیتی است پیوسته که استمرار آن به سطح ریسکها و شرایط پروژه بستگی دارد. برای شناسای ریسک‌های پروژه روش‌های مختلفی وجود دارد که برخی از مهمترین آنها عبارتند از:

تحلیل سوابق تاریخی و گزارشات نهایی، پرسشنامه‌های ساختار یافته، طوفان ذهنی، قضاوت بر اساس معلومات و تجربیات و RBS به دلیل اهمیت مدیریت ریسک در پروژه‌های PPP، محققان مختلفی به مطالعه ریسک قراردادهای PPP پرداخته و برای تشخیص و طبقه‌بندی آنها مدل‌هایی ارائه داده‌اند. در این تحقیق برای شناسایی ریسک‌ها مطالعات محققان قبلی مورد استفاده قرار گرفت و با بررسی و مقایسه آنها ریسک‌ها نهایتاً در ۱۲ گروه جداگانه قرار گرفتند، که عبارتند از: ریسک سیاسی، ریسک ساخت، ریسک قوانین، ریسک اقتصادی، ریسک بهره‌برداری، ریسک بازار، ریسک انتخاب پروژه، ریسک ارتباطات، ریسک مالی پروژه و ریسک عوامل طبیعی. تعداد ۶۹ ریسک مختلف در قراردادهای PPP در گروه‌های دهگانه طبقه‌بندی شدند (سروری و والیپور، ۲۰۱۳).

تخصیص ریسک

یکی از مراحل مهم و کلیدی برای ریسک قراردادهای PPP تخصیص ریسک می‌باشد. نقش این مرحله از مدیریت ریسک قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی در ایجاد ارتباط و فهم متقابل بین طرفین قرارداد کاملاً واضح و آشکار است. در واقع تخصیص ریسک به یک اقدام اولیه از میزان واگذاری مسئولیت‌ها بین طرفین قرارداد اشاره دارد. تخصیص ریسک به شرکای بخش دولتی و خصوصی کمک می‌کند تا به یک توزیع متعادل مسئولیت‌ها دست یابند. علاوه بر این نتایج تخصیص ریسک یک پیش شرط مهم برای توسعه موفقیت آمیز پروژه‌های PPP است که با مذاکرات قرارداد در ارتباط است. تخصیص مناسب ریسک‌های پروژه به طرفین قرارداد دورنمایی روشنی از موفقیت پروژه را نشان خواهد داد. تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که سه اصل اساسی موجود در ساختار پروژه‌های مشارکت عمومی خصوصی این است که حامی بخش عمومی باید: (سروری و والیپور، ۲۰۱۳)

۱. ریسک‌های کلیدی و مهم پروژه را شناسایی کند.
۲. سطح مقبولیت هر یک از ریسک‌ها را ارزیابی کند.
۳. ریسک‌ها را به بخش‌های درگیر پروژه اختصاص دهد.

علاوه بر این تحقیقات زیادی در کشورهای مختلف همانند انگلستان، استرالیا، هنگ کنگ، مالزی، چین و اندونزی در ارتباط با تخصیص ریسک قراردادهای PPP صورت گرفته است. نتیجه مشترک همه محققان این بود که شرکای بخش دولتی و خصوصی به منظور دستیابی به اهداف اجرایی پروژه نیازمند آن هستند که طرح تخصیص ریسک را قبل از قرارداد بپذیرند. ریسک‌های شناسایی شده در پروژه‌های PPP در ۱۲ گروه کلی طبقه بندی گردید. تجارب گوناگون و بررسی قرارداد های پروژه‌های مختلف در سراسر دنیا نشان می‌دهد که ریسک‌ها سیاسی، قوانین، اقتصادی، بازار، انتخاب پروژه، ارتباطات، مالی و طبیعی به بخش دولتی اختصاص داده می‌شود ضمن آنکه ریسک‌های ساخت و بهره برداری به بخش خصوصی تخصیص داده می‌شود. در اکثر موارد ریسک‌های بهره برداری نیز توسط بخش دولتی بوسیله تضمین‌های دولت پوشش داده می‌شود که نوعی مشوق برای جلب مشارکت بخش خصوصی برای سرمایه گذاری از سوی بخش دولتی محسوب می‌شود (سروری و والیپور، ۲۰۱۳).

ریسک‌های مهم قرارداد های PPP

فاکتورهای مهم و کلیدی برای هر یک از گروه‌های شناسایی شده ریسک، که پیش تر مشخص شدند در ادامه به تفصیل شرح داده شده است: (یونگجیان و شوقینگ^۱، ۲۰۰۹)

- ریسک سیاسی: خطرات مربوط به گروه ریسک‌های سیاسی به دلیل تغییرات قانونی و سیاست‌های غیر حمایتی دولت بوجود می‌آید. اولین عامل مهم این گروه از ریسک تغییر در قانون است که زمانی رخ می‌دهد که مصوبات قانونی جدید دولت با قوانین کنونی مغایر است. دیگر عامل کلیدی، تأخیر در کسب مجوز پروژه می‌باشد و آن زمانی رخ می‌دهد که دولت از تصویب پروژه امتناع می‌کند و یا آن را به تأخیر می‌اندازد.

- ریسک ساخت: سه فاکتور کلیدی این گروه از ریسک عبارتند از: عیوب تکنیک‌های ساخت پروژه، تشدید و تأخیر هزینه‌های ساخت و اکتساب زمین. اکتساب زمین هنگامی اتفاق می‌افتد که زمین پروژه در دسترس نیست یا در زمان مورد نیاز قابل تصرف نباشد.

- ریسک قوانین: عمدتاً به دلیل مقررات دولتی صورت می‌گیرد. اولین ریسک تأثیرگذار در این گروه ریسک تأخیر در قوانین و مقررات مالیاتی می‌باشد که نشانه مغایرت دولت با قوانین مالیاتی است هنگامی که قوانین مالیاتی اعمال می‌شود. ریسک دیگر در این گروه عدم احترام به قانون است؛ رفتار غیرقانونی شریک دولتی باعث افزایش ارتباط بین شرکت پروژه و دولت را می‌شود. تغییر و یا تناقضات قانونی دیگر ریسک مهم این گروه است که هنگامی رخ می‌دهد که تغییر قوانین و مقررات باعث افزایش هزینه‌های پروژه و کاهش درآمد می‌شود.

۱. Yongjian & ShouQing

- ریسک اقتصادی: به دلیل بازار ضعیف و تورم ایجاد می‌شود. عامل مهم ریسک، نوسانات نرخ بهره می‌باشد و زمانی رخ می‌دهد که به علت عدم بلوغ و ضعف در سیستم بانکی نرخ بهره پیش بینی نشده باشد.

- ریسک بهره برداری: به طور کلی به علت افزایش هزینه‌های تعمیرات و نگهداری نسبت به پیش بینی‌ها اتفاق می‌افتد. فاکتور کلیدی گروه ریسک‌های بهره برداری افزایش هزینه‌ها است که ناشی از اسنجش و برنامه ریزی نامناسب و عملکرد پائین در هنگام بهره برداری و یا تعمیرات می‌باشد.

- ریسک بازار: به علت پیش بینی نادرست دولت از قیمت و یا تقاضای برای خدمات رخ می‌دهد بطوریکه تولید درآمد کمتر از حد انتظار و متفاوت با سطح پیش بینی‌ها باشد. ریسک مهم این گروه، تغییر تعرفه‌های عرضه خدمات می‌باشد و زمانی این ریسک حادث می‌شود که طراحی تعرفه نامناسب باشد. دلیل دیگر این ریسک را می‌توان تنظیم انعطاف‌ناپذیر چارچوبی دانست که نهایتاً منجر به درآمد ناکافی می‌شود.

- ریسک انتخاب پروژه: به علت پذیرش و یا تقاضای پروژه رخ می‌دهد. فاکتور مهم ریسک در این گروه مخالفت عمومی با اجرای پروژه است؛ پیش‌دوری و تعصب و نیز تقاضای مردم به علت تفاوت در استانداردهای زندگی، ارزش‌ها، فرهنگ، نظام اجتماعی و غیره می‌باشد.

- ریسک ارتباطات: به طور کلی به علت عدم سازماندهی، هماهنگی، مسئولیت و تعهد اتفاق می‌افتد. عامل تأثیرگذار ریسک این دسته از ریسک‌ها روش‌های مختلف کار می‌باشد. این فاکتور ریسک، ممکن است به دلیل عدم سازماندهی مناسب و ناهماهنگی رخ دهد که منجر به افزایش هزینه‌های معاملات و اختلافات پروژه می‌شود.

- ریسک مالی: به دلایل ناشی از مصون‌سازی ناکافی و نامناسب از جریان درآمد و هزینه‌های پروژه رخ می‌دهد. فاکتور ریسک مهم در این گروه، جاذبه‌های مالی پروژه برای سرمایه‌گذاران است و هنگامی رخ خواهد داد که سرمایه‌گذار از درآمد و منابع مالی ناراضی باشد.

- ریسک طبیعی: به دلیل اثرات سوء خطرات زیست‌محیطی است. فاکتور مهم و کلیدی ریسک در این گروه فورس‌ماژور است. فورس‌ماژور به شرایطی گفته می‌شود که از کنترل طرفین قرارداد خارج باشد مانند سیل، آتش‌سوزی، بیماری‌های همه‌گیر، جنگ، تحریم و... .

اندازه‌گیری ریسک

باید توجه داشت که این مشخصات در بسیاری از موارد همچنین بیان می‌کند که چرا مشارکت بخش خصوصی در این امر موجب ایجاد یک چالش می‌شود. تعیین مشخصات ریسک، پیچیدگی بیشتری را خصوصاً زمانی که مسئولیت عدم اطمینان را بصورتی مجزا از ریسک می‌پذیریم بوجود

می‌آورد. عدم اطمینان که از آن به ریسک غیرقابل اندازه‌گیری نیز یاد می‌شود باید از ریسک قابل اندازه‌گیری تفکیک شود (فوریه و برگر^۱، ۲۰۰۰ و گریمسی و لوپس، ۲۰۰۵).

عنوان حالتی که در آن اهداف عینی قابل اندازه‌گیری نبوده و یا احتمالات غیرقابل اندازه‌گیری را نتوان اندازه‌گیری نموده و به نتایج ممکن و قابل پیشبینی نسبت داد تعریف می‌شود. تجربه یا تحقیق پیشین ممکن است به دولت‌ها و بخش‌های خصوصی ممکن اجازه دهد تا سناریوهای مورد انتظار، بدترین و بهترین حالت را بیان نموده و احتمالات ذهنی و توصیفی (غیر عددی) همچون احتمال وقوع یا احتمال عدم وقوع را به هر سناریو ارتباط دهند. چنین احتمالات توصیفی و غیر عددی به میزان کمتری به اطلاعات وابسته بوده و به میزان بیشتری به حدسیات وابسته می‌باشد تا بتوان از آن در اندازه‌گیری ریسک قابل اندازه‌گیری استفاده نمود. پروژه‌های منحصربفرد معمولاً از عدم اطمینان بیشتری برخوردار می‌باشند. به هر حال تمامی پروژه‌ها ممکن است حاوی عوامل هرودی ریسک و عدم اطمینان باشند چرا که بیشتر پروژه‌ها ممکن است تحت تاثیر رخدادهایی باشند که در آنها احتمالات را نتوان اندازه‌گیری نمود. مثال‌ها حاوی رخدادهایی همچون یازدهم سپتامبر (اینکه یک هواپیما در حرکتی تروریستی با دو برج در آمریکا برخورد نماید را نمیتوان با هیچ مدل آماری پیشبینی نمود و هیچ احتمال آماری را نیز نمیتوان برای آن پیشبینی کرد) می‌باشد. مثال‌های دیگری همچون حوادث طبیعی و بلایای دیگر (سونامی آسیایی یا آتش سوزی‌های وحشتناک سال ۲۰۰۷ در یونان) و احتمال اینکه فناوری جدید ممکن است جایگزین فناوریهای کنونی شود. گریمسی و لوپس در سال ۲۰۰۵ در بحث و بررسی یافته‌های پرایس و اتر هاوس کوپر در سال ۲۰۰۲ بیان کردند که نرخ بازده داخلی ۶۴ پروژه مورد مطالعه آنها از هزینه سرمایه‌شان به میزان ۲/۴ درصد فراتر رفته که بخشی از این افزایش (در حدود ۰/۷ درصد آن) به عنوان حاشیه عدم اطمینان می‌باشد.

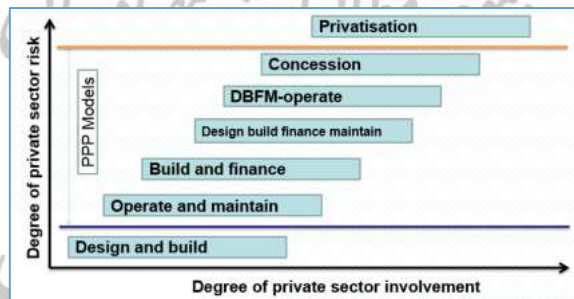
در زمان تصمیم‌گیری در خصوص تخصیص ریسک باید تفاوت میان ریسک‌های درونزا و برونزا (ریسک‌هایی که قابل کنترل هستند و ریسک‌هایی که قابل کنترل نیستند) مدنظر قرار گیرد. نوع ریسک که به عنوان عامل محرک کارایی در یک مشارکت عمومی خصوصی محسوب می‌شود، ریسک درونزا می‌باشد (چراکه طبق تعریف، ریسک برونزا را نمی‌توان کنترل کرد) این به این معناست که ریسک برونزا توسط دولت تحمل می‌شود یا بین بخش‌ها تسهیم می‌شود. به هر حال آیا باید دولت از بخش خصوصی انتظار داشته باشد تا بخشی از ریسک برونزا را برعهده بگیرد که در این صورت بخش خصوصی انتظار دریافت صرف ریسک را در این زمان خواهد داشت. اگر فرض بگیریم که ریسک برونزا می‌باشد به این معناست که آن دولت در مقایسه با توانایی بخش

۱. Fourie and Burger

خصوصی قادر نخواهد بود تا ریسک را مدیریت نماید. این مورد یک نمونه ای است که در آن تخصیص ریسک به بخشی که نتواند آن را مدیریت نماید منجر به هزینه های بالاتر و بنابراین ارزش آفرینی کمتری برای پول می شود (پارک^۱، ۲۰۰۶).

از آنجا که بخش عمومی به نحو بهتری قادر است تا انواع خاصی از ریسک (همچون ریسک سیاسی) را مدیریت نماید، افزایش در میزان چنین ریسکی که دولت متحمل میشود ممکن است موجب افزایش در انگیزه بخش خصوصی شود. بنابراین نقطه بهینه تسهیم ریسک برابر است با جایی که در آن هزینه نهایی افزایش جذب ریسک بخش عمومی برابر با منافع نهایی افزایش یافته کار بخش عمومی میباشد (دواندییونت و لگروس^۲، ۲۰۰۵).

طیف گسترده‌ای از روش‌های مختلف مشارکت عمومی و خصوصی وجود دارد، از حالت حدی حضور دولت تا حالت حدی مشارکت بخش خصوصی که از طراحی و ساخت شروع شده تا مرحله‌ای که به‌طور کامل به بخش خصوصی ارائه می‌شود. تصویر زیر میزان مشارکت بخش خصوصی و پذیرش ریسک را در اجرای پروژه‌ها به نمایش می‌گذارد:

انتخاب مراحل بر اساس پذیرش ریسک از سوی شرکت است. در واقع انتخاب مرحله بر اساس پذیرش ریسک بین بخش عمومی یا خصوصی در صورتی است که آن بخش بتواند ریسک مربوط به خود را کمینه کرده و مدیریت مؤثرتری را ارائه کند، حال به تناسب این انتقال ریسک و اجزای موجود در قراردادها، روش‌های مختلفی تعیین می‌شود. سازوکار کلیدی در مشارکت عمومی خصوصی اولاً مشخص نمودن ریسک موجود برای هر طرف است و ثانیاً اندازه‌گیری درست این ریسک برای هر طرف و ثالثاً استفاده از تحلیل‌هایی که بتواند اجزای مختلف پروژه را مدل‌سازی کند و چهارم تأمین مالی پروژه است. این چهار بخش می‌توانند پروژه مشارکت عمومی-خصوصی را به موفقیت رساند. این امر نیازمند زیرساخت حقوقی و قانونی مشارکت عمومی و خصوصی است

۱. Park

۲. Dewatripont and Legros

که به‌نوعی هم نیازمند اجرای قانون‌های مستقل در این زمینه است و هم نیازمند ضمانت اجرای قراردادهای تعیین‌شده.

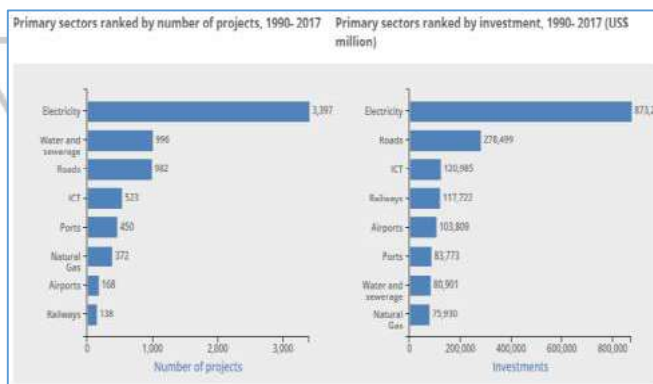
تصویر زیر نقش بخش خصوصی و عمومی در مدل‌های PPP را ارائه می‌نماید. در این نمودار ریسک‌هایی که هر کدام از بخش‌ها با آن روبه‌رو می‌باشند نمایش داده شده است. آبی پررنگ برای بخش خصوصی، قسمت‌های روشن برای بخش عمومی و آبی کم‌رنگ برای هر دو بخش می‌باشد. قسمت‌های مشترک بین بخش خصوصی و عمومی بر اساس توافق موردنظر می‌تواند بین بخش عمومی و خصوصی انتقال پیدا کند و در چارچوب قرارداد موضوعیت می‌یابد.

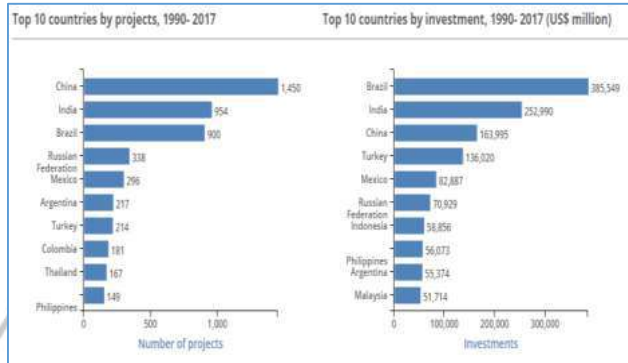
PPP Approach	Responsibility for Project Element					
	Design	Construction	Maintenance	Operations	Financing	Ownership
Design, Bid, Build	Public	Public	Public	Public	Public	Public
Fee-Based Contracting	Public	Public	Mixture	Mixture	Public	Public
Construction Manager at Risk	Public	Public	Public	Public	Public	Public
DB	Public	Public	Public	Public	Public	Public
DB-W	Public	Public	Mixture	Public	Public	Public
DBOM	Private	Private	Private	Private	Public	Public
DBFO	Private	Private	Private	Private	Public	Public
BOT	Private	Private	Private	Private	Public	Public
BOO	Private	Private	Private	Private	Public	Public

■ Private ■ Mixture ■ Public

More Efficient Project Delivery Finance

آمارهای بانک جهانی نشان می‌دهد که کشورهای خاورمیانه از لحاظ تعداد و مبالغ قراردادهای PPP از سایر کشورها و مناطق، عملکرد ضعیف‌تری داشته‌اند. کشورهای آسیای شرقی با بیش از ۲۱۸۰ پروژه در خلال سال‌های ۱۹۹۰-۲۰۱۷ و کشورهای امریکای لاتین با بیش از ۶۵۱ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری از طریق روش‌های مشارکت عمومی و خصوصی پیش‌تاز حجم و تعداد این قراردادهای نوین تأمین مالی در طی سه دهه اخیر می‌باشند.

واکاوای ادبیات پژوهش در داخل و خارج

بررسی شواهد تجربی درباره عوامل موثر بر مشارکت‌های عمومی خصوصی اغلب بصورت مطالعات تجربی و ارزیابی رفتارهای کشورهای مختلف در طول چندین دهه مختلف با داده‌های سری زمانی انجام شده است. موضوعاتی که بیشتر در این زمینه مورد توجه محققین بوده شامل ریسک، تدارکات و تامین مالی بوده است.

در ایران فرشاد هیبتی و موسی احمدی در سال ۱۳۸۹ (در پایان نامه دکتری) با استفاده از دادگان پانل به بررسی موضوع در ۲۱ کشور دنیا پرداختند. نتایج تحقیقات حاکی از آن است که درآمد کشورها، ثبات اقتصادی، کسری بودجه و میزان صادرات منابع زیرزمینی مثل سوخت از جمله عوامل مهم اثرگذار بر میزان بهره‌گیری کشورهای در حال توسعه از مشارکت‌های عمومی خصوصی به شمار می‌رود.

استر چئونگ^۱ در پژوهش خود با عنوان توسعه چارچوب بهترین روش برای اجرای مشارکت عمومی - خصوصی در هنگ کنگ در دانشگاه کوپننلند استرالیا، ۲۰۰۹ اذعان داشتند که مشارکت عمومی - خصوصی متدولوژی است که برای تدارکات پروژه‌های عمومی به خوبی بنا نهاده شده است. با مشارکت دادن تخصص، کارایی، نوآوری، دید تجاری، تسهیم ریسک، تامین مالی و فوایدی که بخش خصوصی در پروژه‌های عمومی دارد، کیفیت خدمات و تسهیلات عمومی رو به افزایش می‌نهد.

جینگ فنگ یان^۲ و سایرین در سال ۲۰۱۰ در پژوهش خود با عنوان عوامل مشوق (تحریک کننده) پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی چین در سیستم های حمل و نقل شهری: دیدگاه بخش عمومی بیان داشتند که در سالهای اخیر، کشور چین به منابع مالی بیشتری نسبت به آنچه که توسط دولت تامین می‌شد، برای تامین مالی زیرساخت های حمل و نقل نیاز پیدا کرده است. در ضمن،

۱. Esther Cheung

۲. Jing-Feng Yuan

پتانسیل و ظرفیت دولت چین برای فراهم آوردن خدمات عمومی بطور اثربخش و کارا در سطوح مختلف، مورد سوال و ارزیابی مجدد قرار گرفته است. از اینرو حضور سرمایه گذاران بخش خصوصی در توسعه سیستم های حمل و نقل شهری توسط بخش دولتی چین بوسیله اتخاذ مدل مشارکت عمومی - خصوصی مورد حمایت قرار گرفته است.

آکینتوی لی^۲ و دیگران در سال ۲۰۰۵ در پژوهش خود با عنوان عوامل اساسی موفقیت برای پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی در صنعت ساخت و ساز انگلستان: رویکرد تحلیل عوامل به این نتیجه رسیدند که مشارکت عمومی - خصوصی از طریق تامین مالی خصوصی پیشگام (یا PFI^۳) بطور فزاینده ای در بخش کالاها و خدمات عمومی و انگلستان استفاده می شود. علیرغم برخی شکست ها، تعداد زیادی پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی موفق تعهد شده است.

در مطالعه آقای احمدی و همکاران رابطه شاخص های آزادی اقتصادی و مشارکت عمومی خصوصی در کشورهای دنیا بین سال های ۱۹۹۸ لغایت ۲۰۰۸ بررسی و مورد تایید قرار گرفته و به عنوان عوامل مهم و تعیین کننده مشارکت های عمومی خصوصی نام برده شده است. با توجه به مطالعات انجام شده و ادبیات موضوع به نظر می رسد ارتباط مستقیمی میان شاخص های آزادی اقتصادی و میزان بهره گیری کشورهای در حال توسعه از مشارکت های عمومی خصوصی وجود داشته باشد. از همین رو در مقاله حاضر به بررسی ارتباط میان شاخص های آزادی اقتصادی و مشارکت عمومی خصوصی در کشورهای منتخب پرداخته شده و در پایان مدلی برای ایران ارائه شده است.

بسیاری از پروژه های شراکت عمومی خصوصی در کشور با عدم موفقیت روبه رو شده است یا اینکه با مشکلات فراوانی مواجه است. این ناکامی ها دلایل متفاوت دارد که از این میان می توان به نتیجه پژوهش ویژه (۱۳۹۱) اشاره کرد؛ که مشکلات اجرای پروژه های شراکت عمومی - خصوصی در ایران را عدم هماهنگی در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تنظیم مقررات اجرایی سیاست اصل ۴۴ قانون اساسی می داند یا اینکه غمami (۱۳۹۱) طی مقاله ای پژوهشی، ریسک ها و تهدیدهای شراکت عمومی - خصوصی در ایران را نبود یا عدم کارایی قوانین و مقررات مورد نیاز، عدم حمایت دولت از بخش خصوصی و نبود مشوق ها و تضامین شراکت، عدم اشتیاق و تلاش بخش خصوصی برای دستیابی به اطلاعات و دستاوردهای نوین فناوری و بالابردن سطح تخصص ها و توانایی های داخلی برای استفاده از این فناوری های نوین و در نهایت بومی ساختن آنها، برشمرده است.

۱. Adopting

۲. Akintoye B.Li

۳. Private Finance Initiative

مهدی صادقی شاهدانی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان اولویت‌بندی موانع توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی در بخش حمل و نقل ایران با استفاده از روش‌های MCDM ابتدا موانع توسعه مشارکت‌های این چینی در بخش حمل و نقل در حوزه‌های اقتصادی، زیرساختی، قانونی و اجتماعی را شناسایی کردند و سپس با استفاده از روش‌های SAW, AHP, TOPSIS، به عنوان روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره به اولویت‌بندی و تحلیل اهمیت نسبی این موانع پرداختند. نتایج حاصل از سه تکنیک تصمیم‌گیری نشان می‌دهد، مؤلفه مربوط به محدودیت‌های بازار سرمایه و دسترسی به تأمین مالی، مهمترین مانع شناخته شده است.

فرامرز نوری و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان تحلیل ریسک و ارزیابی مالی در پروژه‌های نیروگاهی BOT از روش ارزش در معرض ریسک و شبیه‌سازی مونتکارلو برای ارزیابی ریسک‌های پروژه استفاده کردند. این مدل بر روی یکی از پروژه‌های نیروگاهی حرارتی شرکت مپنا پیاده‌سازی شده، نتایج حاصل از شبیه‌سازی گویای این واقعیت است که در پروژه نیروگاهی، سرمایه‌گذاران ریسک بیشتری را نسبت به وام‌دهندگان متحمل میشوند.

فرهاد بارانی و همکاران (۱۳۹۳) قصد دارد تا تلاش‌های سیستم‌های سیاسی، اقتصادی و حقوقی جوامع اروپایی و بین‌المللی را در همکاری با بخش خصوصی جهت ارائه خدمات عمومی مدون کند. این تجزیه، تحلیل از این واقعیت حمایت می‌کند که ارائه خدمات عمومی در بازارهای منحصربه‌فردی صورت می‌پذیرد که در این بازارها ارائه خدمات به سمت و سوی مشارکت بخش عمومی - خصوصی سوق داده میشود.

موسی احمدی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی رابطه میان آزادی اقتصادی و میزان بهره‌گیری از مشارکت به روش‌های تلفیقی عمومی خصوصی در ۲۹ کشور در حال توسعه در دوره‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۸ پرداخته است، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، در مورد ایران تنها شاخص حقوق مالکیت دارای رابطه مستقیم و به لحاظ آماری معنادار بوده است و شاخص‌های آزادی بازرگانی، آزادی سرمایه‌گذاری، آزادی مالی با مشارکت عمومی خصوصی ارتباط معکوس و به لحاظ آماری معنادار دارند. با این وجود، یافته‌های این مقاله حاکی از عدم معنا دار بودن رابطه بین آزادی کسب و کار، آزادی کسب منافع مالی، اندازه دولت، آزادی پولی، آزادی از فساد و میزان بهره‌گیری از مشارکت‌های عمومی خصوصی می‌باشد.

سید رضا مکی‌آبادی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی نسبت به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های بحرانی پروژه‌های حمل و نقل ریلی سریع‌السیر در ایران روشی را توسعه دادند. در این مطالعه علاوه بر ریسک‌های سیاسی و مالی دو گروه ریسک‌های قراردادی و شروع پروژه در پروژه‌های راه‌آهن سریع‌السیر پیشنهاد و تأیید شد.

منیره خدادادپور و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله ای ضمن تجزیه و تحلیل قوانین کشور از جمله مقررات مندرج در قوانین بودجه سالهای گذشته، بیان نمودند که روش مشارکت عمومی- خصوصی در قوانین کشورمان با چه الگوها و در چه حوزه هایی تحقق مییابد و این الگوها تا چه حد با تقسیم بندیهای بین المللی مشارکت عمومی- خصوصی انطباق دارد.

داود جمالی و مهرداد نراقی (۱۳۸۸) در مقاله ای با عنوان شناسایی ریسکهای سرمایه گذاری در نیروگاهها به روش B.O.O (مطالعه موردی طرحهای نیروگاه حرارتی ایران) با رویکرد کیفی-تفسیری به بررسی و شناسایی ریسکهای مهم اثرگذار بر پروژه های در دست احداث به روش BOO (به عنوان یکی از زیررو شهای رایج B.O.T) که در حال حاضر و به دلیل امتناع سرمایه گذاران خارجی (به روش B.O.T) معمول ترین، نوع این قراردادها در وزارت نیرو میباشد، پرداخته است. یافته های تحقیق ریسکهای مهم اثرگذار بر اینگونه پروژه ها را از دو منظر سرمایه پذیر (سازمان توسعه برق ایران به نمایندگی از شرکت توانیر) و سرمایه گذاران (شرکتهای پروژه) تعیین و اولویت بندی نموده و اثر و احتمال آنها و به عبارت دیگر، شدت آنها را ارزیابی نموده است. عسگری و همکاران (۲۰۱۳) ریسک های پروژه های BOT را شناسایی و سپس بر اساس شدت و تاثیر آنها بر روی اهداف پروژه (زمان، هزینه، کیفیت، ایمنی و محیط زیست) با استفاده از روش های FTOPSIS و FSAW رتبه بندی کردند. درنهایت ریسک ها بر اساس عدد RPN آنها ارزیابی شدند.

یلین خو و همکاران (۲۰۱۵) طی انجام پژوهشی ۵ عامل ریسک بحرانی موثر بر دوره ساخت و بهره براری از پروژه های تبدیل زباله به انرژی از طریق ارزیابی ۱۴ پروژه اجرا شده در چین را شناسایی نمودند. یکی از این پروژه ها جهت بررسی این عوامل مورد مطالعه قرار گرفت تا درس اموخته های آن استخراج شود. نتایج این پژوهش اطلاعات ارزشمندی برای کنترل و مدیریت ریسک های مرتبط در اختیار بخش خصوصی و دولتی قرار می دهد.

یوایل بای و همکاران (۲۰۱۶) طی پژوهشی نشان دادند که عوامل کلیدی موفقیت در پروژه های محلی PPP تحت تاثیر منابع مالی محدود، رفتارهای فرصت طلبانه مقامات محلی، قراردادهای یک جانبه و چهارجوب های در حال توسعه نسبت به پروژه های ملی متفاوت هستند.

توماس و همکاران (۲۰۱۲) طی پژوهشی اقدام به شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در فاز امکان سنجی پروژه های PPP در هنگ کنگ اقدام نمودند که این عوامل متضمن برد هر سه بخش درگیر در پروژه یعنی بخش خصوصی، دولتی و جامعه شوند. نتایج پژوهش نشان داد که برای بخش عمومی سطح قابل قبول نرخ ها، اثر بخشی هزینه ها و جذابیت مالی مهمترین عوامل کلیدی موفقیت در فاز امکان سنجی در پروژه های PPP هستند. همچنین در دسترس بودن کنسرسیومی

قوی از بخش خصوصی، همراه بودن ایشان با اهداف استراتژیک بخش دولتی و تحویل قابل اعتماد خدمات به عنوان عوامل کلیدی دیگری در موفقیت طرح PPP شناسایی شدند. در نهایت توجه به انتظارات سه طرف یک عامل بسیار مهم در اجرای موفقیت آمیز پروژه های مربوطه می باشد. هووانگ و همکاران (۲۰۱۳) اقدام به شناسایی عوامل کلید موفقیت و عوامل مثبت و منفی موثر در جذابیت پروژه های PPP، ریسک های بحرانی و نحوه تخصیص این ریسک ها در پروژه های PPP اجرا شده در سنگاپور پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد عوامل منفی نسبت به عوامل مثبت مور توجه بیشتری واقع هستند. همچنین ۲۳ عامل ریسک شرایط بحرانی دارند و ۸ عامل ریسک به بخش دولتی و ۲۱ عامل ریسک به بخش خصوصی و ۱۱ عامل ریسک بین دو بخش تخصیص مسئولیت شوند.

ویوو زو و همکاران (۲۰۱۴) پژوهشی با هدف بررسی نگرش ها و تجربیات مدیریت ارتباطات در پروژه های PPP انجام دادند و طی آن عوامل کلیدی موفقیت در مدیریت ارتباطات در پروژه های PPP را شناسایی نمودند. نتایج پژوهش نشان داد که دست اندرکاران پروژه شناخت خوبی نسبت به مدیریت ارتباطات ندارند ولیکن فکر می کنند این موضوع عامل مهمی برای بهبود عملکرد پروژه می تواند باشد. چهار عامل کلیدی موفقیت برای مدیریت ارتباطات شامل تعهد مدیریت ارشد، تعریف اهداف شفاف، یکپارچگی بخش های مختلف و تشکیل تیم هایی از تخصص های مختلف شناسایی شدند. اگر چه اهمیت کافی به هر کدام از این عامل داده نمی شود ولیکن بهبود عامل تعهد مدیریت مشکل ترین عامل تشخیص داده شد.

تینگ تین لیو و همکاران (۲۰۱۶) با توجه به اهمیت فرایند برگزاری مناقصات پروژه های PPP در موفقیت این پروژه ها یک تحلیل تطبیقی از اثربخشی و کارایی فرایند مناقصه در استرالیا و چین انجام دادند. نتایج پژوهش ۱۴ عامل بحرانی موثر در فرایند مناقصه را در ۷ بعد : توسعه مطمئن و پایدار کسب و کار مد نظر، کیفیت خلاصه ارائه شده از پروژه، ظرفیت بخش عمومی، ساختار های حاکمیتی، اثربخشی ارتباطات، تعادل بین موارد ساختاردهی شده و موارد رقابت پذیر، میزان شفافیت فرایند مناقصه، به دنبال تحلیل اطلاعات آماری به دست آمده مشخص شد در ۸ عامل بین دو کشور تفاوت معناداری وجود دارد.

شانگ زانگ و همکاران (۲۰۱۶) پژوهش کاملی در خصوص تحقیقات صورت گرفته در زمینه PPP در چین و کشورهای خارج از چین انجام دادند. پژوهش آنها نشان داد که بیشترین موضوعاتی که در خصوص PPP مد نظر پژوهشگران بوده عبارت بودند از : مدل های PPP و کاربرد آنها، کنترل ریسک، مطالعه موردی، موضوعات تامین مالی و اقتصادی، موضوعات تامین و حقوقی و مقررات دولتی.

جی کای لیو و همکاران (۲۰۱۶) پژوهشی برای مهار رفتارهای فرصت طلبانه برخی سرمایه گذاران بخش خصوصی در مدل PPP از طریق تحلیل مکانیزم های انگیزشی قراردادی انجام دادند. نتایج نشان می دهد که سرمایه گذاران با تمایلات فرصت طلبانه تمایل بیشتری به سرمایه گذاری بر روی سطح بهینه ای از روش های سازنده برای دست یابی به سهم بیشتری از منفعت دارند. شوپلر هاوس و همکاران (۲۰۱۶) با توجه به ماهیت بلند مدت پروژه های PPP که با عدم قطعیت بالایی هم همراه هستند، بیان می کنند که عملکرد مدل PPP در دو بعد ارتباطی و تاثیر گذاری به حفظ تعادل دینامیکی و نرم مابین ظرفیت تطبیق پذیری و تعهد مطمئن وابسته هست. تحلیل موارد تطبیقی یک تصویر دینامیکی را پیشنهاد می دهد که چگونه قوانین، ارتباطات و کیفیت مقررات ظرفیت PPP را برای تطبیق با شوک های بیرونی و اطلاعات جدید شکل می دهند.

ژن یو ژائو و همکاران (۲۰۱۰) طی پژوهشی ۳۱ عامل کلیدی موفقیت را در ۵ گروه در خصوص پروژه های نیروگاه های حرارتی و بادی BOT در چین شناسایی کردند و از طریق تحلیل اطلاعات جمع آوری شده نشان دادند که سطح اهمیت این عوامل در پروژه های حرارتی و بادی در کشور چین متفاوت هستند.

ژن یو ژائو و همکاران (۲۰۱۳) طی پژوهشی ۱۴ عامل مهم در سطح کلان و سطح خرد در موفقیت پروژه های BOT صنعت برق کشور چین را شناسایی کردند و نشان دادند که موفقیت پروژه ها نیاز به تلاش همه ذینفعان در راستای این عوامل می باشد.

خالد المری و پاول بلک ول (۲۰۱۴) با مطالعه تجربیات ثبت شده در مقالات و مجلات و همچنین تحلیل چهارچوب قراردادهای PPP و ارزیابی سرمایه گذاری های انجام گرفته با رویکردهای شبیه سازی توصیه هایی را برای بهبود موفقیت مدل PPP ارائه نمودند. توصیه اول ایشان بازنگری چهارچوب قرارداد PPP برای ایجاد ساختار هیبریدی تا امکان ایجاد گزینه های مختلف از طریق مذاکره مجدد فراهم شود. توصیه دوم بهبود نوع و کیفیت متغیرهای ورودی جهت بهبود فرایند ارزیابی سرمایه گذاری و مدیریت ریسک بود.

لورا گاریدو و همکاران (۲۰۱۷) طی پژوهشی بر روی پروژه های ساخت زیر ساخت های جاده ای در اتحادیه اروپا به روش PPP که پشتیبانی مالی اتحادیه اروپا را داشته اند نشان دادند که پروژه هایی که این پشتیبانی را دریافت کرده اند عملکرد اقتصادی بهتری را نسبت به آنها بیکه از این پشتیبانی استفاده نکرده اند، داشته اند.

تجارب سایر کشورها در شناسایی عوامل حیاتی موفقیت پروژه‌های PPP

تجارب برخی کشورها در شناسایی عوامل حیاتی موفقیت در پروژه‌های مشارکت عمومی- خصوصی میتواند زمینه فهم عمیق تر موضوع را فراهم آورد. بر این اساس، در این بخش به برخی از این پژوهش‌ها و خلاص‌های از نتایج حاصل از آنها، اشاره می‌شود

مطالعه انگلستان

مشارکت عمومی خصوصی به طور گسترده در امکانات عمومی و تامین خدمات انگلستان از میان طرح‌های تامین مالی خصوصی استفاده می‌شود. با وجود برخی شکست‌ها در این پروژه‌ها، بسیاری از این پروژه‌ها با موفقیت همراه میش‌وند. در پژوهشی که توسط هاردکستل^۱ و همکاران (۲۰۰۵) و با پژوهش‌های پرسشنامه‌ای به بررسی اهمیت ۱۸ عامل موفقیت حیاتی برای PPP در پروژه‌های ساختمانی انگلستان انجام شده است این نتیجه حاصل شده است که پنج دسته عوامل تدارک و پشتیبانی مناسب، اجرای مناسب پروژه، ضمانت دولت، وضع اقتصادی مناسب و بازار مالی مناسب و پایدار مهمترین گروه‌های عوامل موفقیت در پروژه‌های مشارکت عمومی- خصوصی در انگلستان هستند. پنج دسته مذکور را می‌توان با جزئیات بیشتر اینگونه مطرح کرد که در زیر گروه عوامل یک: تدارک و پشتیبانی مناسب، مواردی نظیر شفافیت در فرایند تهیه، فرایند تهیه رقابتی، حکمرانی خوب، سازمان عمومی متعهد و به خوبی سازماندهی شده، حمایت اجتماعی، تقسیم حق امتیاز بین بخشهای عمومی و خصوصی و برآورد دقیق و واقع‌بینانه هزینه / سود قرار دارند. در زیر گروه عوامل دو یعنی اجراییسازی مناسب پروژه می‌توان به مواردی نظیر چهارچوب قانونی مناسب، امکان سنجی فنی پروژه، اختصاص توزیع ریسک و به اشتراک گذاری ریسک، تعهد و مسئولیت پذیری بخشهای عمومی و خصوصی و همچنین کنسرسیوم خصوصی قوی اشاره کرد. در زیر گروه عوامل سه که به ضمانت و پشتیبانی قانونی دولت اشاره داشت مواردی همچون دخالت دولت به وسیله ارایه ضمانت، اهداف با منافع چندگانه و پشتیبانی سیاسی اشاره کرد. در زیرگروه چهار که مربوط به اوضاع اقتصادی مساعد بود مواردی نظیر اوضاع کلان اقتصادی با ثبات و سیاست اقتصادی پایدار قرار دارند و در نهایت زیرگروه پنج که به بازار مالی مناسب اشاره دارد

مطالعه چین و هنگ کنگ

در مطالعه دیگری که توسط چانگ و همکاران (۲۰۱۲) با عنوان مطالعه تطبیقی از عوامل حیاتی موفقیت برای مشارکتهای عمومی- خصوصی بین سرزمین اصلی چین و منطقه ویژه اجرایی هنگ کنگ انجام شده است. این نتیجه حاصل شده است که هر دو منطقه اصلی، اشتیاق فراوانی به ارایه بیشتر پروژه‌های خدمات زیرساختی از طریق PPP، با هدف به عهده گرفتن تقاضاهای در حال

۱. Hardcastle

رشدی است که در توسعه زیرساخت‌ها و بهره‌وری بیشتر در این زمینه‌ها مورد توجه قرار گرفته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که هنگ کنگ به این اهداف با منافع گوناگون به اندازه‌چنین توجه ندارد. از جمله نکات قابل توجه در این پژوهش، تشریح عوامل حیاتی موفقیت و طبقه‌بندی آنها در چند دسته است: این مقاله از یافته‌های پرسشنامه‌ای در دو منطقه نشان داده است. مهمترین عامل حیاتی موفقیت در هر دو منطقه عبارت بوده است از «چارچوب قانونی مناسب» در حالی که رتبه بندی سایر عوامل در دو منطقه متفاوت بوده است. در هر دو منطقه، عواملی نظیر تخصیص و توزیع مناسب ریسک، تعهد و مسئولیت‌پذیری بخش‌های عمومی و خصوصی و شرایط پایدار اقتصاد کلان در رتبه‌های بعدی مهمترین عوامل حیاتی موفقیت جای گرفته‌اند، ضمن اینکه برخورداری از یک بازار مالی مناسب از جمله مواردی بود که متخصصان چینی آن را مدنظر قرار داده بودند. در حالی که در هنگ کنگ به این مورد حتی اشاره نشده است که نشان دهنده وجود تفاوت در بازارهای مالی چین با هنگ کنگ است. یک عامل حیاتی موفقیت در هنگ کنگ عبارت بوده است از: تشکیل کنسرسیوم قوی در بخش خصوصی.

مطالعه مالزی

اسماعیل و روهما تول (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان عوامل حیاتی موفقیت مشارکت بخش عمومی و خصوصی در مالزی، به بررسی این موارد در این کشور پرداخته است. ضمن اینکه اسماعیل، در پژوهشی دیگر در سال ۲۰۱۳ نیز به صورت دقیق‌تر به این موضوع پرداخته است. در نتایج این پژوهش‌ها آمده است که مشارکت عمومی - خصوصی به صورت رسمی از سال ۲۰۰۶ در برنامه نهم مالزی اعلام شد ولی طی این سال‌ها، به صورت فزاینده مورد استفاده قرار گرفته است. در بررسی عوامل حیاتی موفقیت در مالزی میتوان پنج دسته اساسی را شناسایی کرد که این پنج مورد عبارت‌اند از حکمرانی خوب، تعهد و مسئولیت‌پذیری بخش‌های عمومی و خصوصی، چارچوب قانونی قابل پذیرش، سیاست‌های اقتصادی مناسب و بازار مالی مساعد مهمترین عوامل حیاتی موفقیت در پیاده‌سازی مشارکت عمومی - خصوصی در مالزی است. هر چند که برخی دیگر از عوامل نیز وجود دارند ولی مهمترین آنها در همین دسته‌ها قرار می‌گیرند.

مطالعه نیجریه

در پژوهشی دادا و اولادکون^۱ (۲۰۱۲) با عنوان تحلیل عوامل فرعی حیاتی موفقیت برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در نیجریه، به بررسی این موضوع در این کشور می‌پردازند. در نتایج این پژوهش آمده است که نیجریه نسبت به استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی اقبال فراوانی از خود نشان داده است. در این پژوهش که به روش پیمایشی و با توزیع و پاسخگویی ۱۲۰

۱. Dada & Oladokun

پرسشنامه که توسط پاسخ دهندگانی که مستقیماً مسئول مدیریت و اداره ساخت پروژه های PPP بودند تکمیل شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که تفاوت های معناداری در درک بخش عمومی و بخش خصوصی از رتبه بندی SSF ها در پروژه های PPP در نیجریه وجود دارد. یک کاربرد مهم یافته های این تحقیق، شکاف ادراکی بین بخش خصوصی و بخش عمومی از عوامل فرعی حیاتی برای موفقیت است. این شکاف ادراکی، پتانسیل اثرگذاری بر قابلیت پذیرش و عملکرد پروژههای PPP در این کشور را دارد. بنابراین، توصیه می شود که افراد ذی نفع مربوطه اقداماتی در جهت حذف این شکاف ادراکی در هنگام فرموله کردن و یا اجرایی کردن سیاستها در پروژه های PPP در نیجریه انجام دهند. از جمله عوامل فرعی مطرح شده در این پژوهش که در دسته بندیهای کلی ارایه شده که می توان به مواردی نظیر تامین محیط مناسب برای سرمایه گذاری، کارآیی اقتصادی، ائتلاف صاحب امتیازان قابل اطمینان با قدرت فنی کافی، بسته مالی خوب و تخصیص ریسک مناسب از طریق ترتیبات قراردادی قابل اعتماد اشاره کرد.

مطالعه اوگاندا

الیناتو و ایسگا^۱ (۲۰۱۳) در پژوهش دیگری با عنوان عوامل موفقیت برای اجرای [پروژه های] مشارکت بخش عمومی-خصوصی در صنعت ساخت و ساز در اوگاندا به بررسی این عوامل در این کشور می پردازند. در نتایج این پژوهش آمده است که در اوگاندا، وزارت مربوط به تامین مالی تلاش کرده است راه هایی برای اجرای پروژه هایی که با قراردادهای مشارکت بخش عمومی-خصوصی سرمایه گذاری شده باشند، بیابد. سرمایه‌گذاریهایی برای تقسیم ریسک در تولید کالاها و خدمات عمومی هستند که دولت‌ها آن را به عنوان ابزاری برای اجرای برنامه های سرمایه گذاری می بینند که با توجه به بودجه در دسترس بخش عمومی در یک ظرف زمانی معقول [به تنهایی توسط دولت] قابل اجرا نخواهد بود. با این وجود، تجزیه تحلیل عمیقی از عواملی که میتوانند بر موفقیت پروژه های PPP در کشورهای در حال توسعه اثرگذار باشند وجود ندارد. هدف مطالعه حاضر بررسی این شکاف و کمک به [تکمیل] پایه دانش عوامل موفقیت برای پروژه های PPP در کشورهای در حال توسعه است که از اوگاندا به عنوان پایه ای برای جمع آوری داده استفاده شده است. در این پژوهش پس از شناسایی عوامل موفقیت از ادبیات موضوع، به بررسی اعتبار آنها با مصاحبه با سه دسته گروه ذینفع در صنعت ساخت و ساز؛ یعنی پیمانکارانی که نماینده بخش خصوصی هستند و نماینده های نهادهای مالی و دواير دولتی، که تا حد زیادی مسئول ساخت تاسیسات عمومی هستند، به دست آمده است پرداخته است. با استفاده از پرسشنامه عوامل مختلف نرخ بندی شدند. که در رتبه بندی نهایی این عوامل به ترتیب عبارت اند از : رقابتی بودن فرآیند تهیه و تحویل خدمات، بخش

۱. Alinaitwe & Ayesiga

خصوصی خوب سازماندهی شده، در دسترس بودن نیروی کار توانمند برای مشارکت در اجرای پروژه های PPP و حکمرانی خوب

روش تحقیق

تحقیق حاضر از آنجاکه به طراحی زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی خواهد پرداخت تحقیقی توصیفی است که از نظر هدف کاربردی می باشد و ضمن مطالعات کتابخانه ای در زمینه زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی از منظر ابزارها، نهادها و بازارهای مالی به طراحی زیست بوم مربوطه خواهد پرداخت. لذا فاقد فرضیه بوده و نوعی تحقیق اکتشافی است که به سوالات بر اساس مطالعات فوق پاسخ داده خواهد شد.

پرسش‌های محوری

- زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی دارای چه اجزایی است؟
 - جایگاه نهادهای مالی تخصصی موجود و جدید در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟
 - جایگاه ابزارهای مالی اسلامی موجود و جدید تخصصی در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟
 - جایگاه بازارهای مالی در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی چیست؟
 - ظرفیتهای موجود در قوانین موجود در تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی کدام است؟
- تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع تحقیقات اکتشافی می باشد و می کوشد ضمن پاسخ به سوالات فوق، زیست بوم تأمین مالی را در ایران برای مشارکت عمومی خصوصی ترسیم نماید.

تجزیه و تحلیل ابزارها، نهادها و بازارها و زیرساخت حقوقی موجود

آسیب شناسی موانع موفقیت مشارکت عمومی - خصوصی

در ایران با توجه به مطالعات گذشته هرچند که تاکنون پژوهش زیادی در حوزه مشارکت عمومی- خصوصی در ایران صورت نگرفته است ولی مرور پژوهش های گذشته در ایران نشان از آن دارد که موانعی برای پیاده سازی مشارکت عمومی- خصوصی در کشور وجود دارد که میتوان به موارد زیر اشاره کرد. لازم به ذکر است که دسته بندی های صورت گرفته بر اساس جمع بندی موانع و مباحث ارایه شده توسط پژوهشگران مختلف بوده است، در نتیجه، امکان طبقه بندیهای دیگر نیز وجود دارد

دسته اول موانع: بعد اقتصادی

در این دسته، مواردی نظیر در نظر نگرفتن اجرای پروژه های زیر ساختی با کمک مشارکت عمومی خصوصی به عنوان بخشی از سیاست اقتصادی و عمرانی کشور، بالا بودن هزینه های معاملاتی و مبادلاتی، توانمند نبودن بازار سرمایه، عدم تقویت و گسترش بازار سرمایه متشکل و نقل و انتقال

صحیح و مستمر منابع مالی از طریق این بازار، انحصارگرایی دولت در کسب درآمدها و تخصیص و توزیع آن در سطح کلان اقتصاد، دشواری و زمانبر بودن مراحل سرمایه‌گذاری و صادرات در ایران، تضمین رشد اقتصادی برای تشویق صاحبان سرمایه، کاهش نگاه درآمدزایی و سود دهی در پروژه‌های زیرساختی در بین صاحبان سرمایه، وجود مشکلات زیاد سرمایه‌گذاران خارجی و بالا بودن ریسک سرمایه‌گذاری، فقدان سیاست‌های کارا به منظور حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، ناپایداری وضعیت اقتصادی کشور و نبود ثبات و امنیت اقتصادی، غیراقتصادی بودن فعالیت‌های اقتصادی در حوزه پروژه‌های زیرساختی و عدم بازگشت سرمایه، بالا بودن هزینه‌های تامین مالی توسط بخش خصوصی نسبت به بخش عمومی، عدم ثبات اقتصادی و عدم انطباق عملکرد دولت با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و سیاست‌های مربوط به آن (صادقی و همکاران، ۱۳۹۱) همانگونه که مشخص است عموم موارد مذکور در این دسته، از نبود زیرساخت‌ها و فضای سالم اقتصادی حکایت دارد. به عبارت دیگر، تحقق هر رشد اقتصادی در یک فضای سالم اقتصادی رخ میدهد که متأسفانه ایران به دلایل متعدد داخلی و خارجی که مجال بحث آن نیست دارای ضعف‌های زیرساختی اقتصادی است

دسته دوم موانع: بعد سیاسی

در این دسته که اشاره به محیط و جو با ثبات سیاسی دارد به صراحت میتوان ارتباط مستقیم سیاست و اقتصاد را مشاهده کرد. نبود ثبات سیاسی، تحریم‌های گسترده و پایدار، ضعف در استفاده از مشاوران سیاسی و اقتصادی داخلی و خارجی، بیم توقف برنامه مشارکت عمومی خصوصی در حوزه اجرای پروژه‌های زیرساختی به تبع تغییر دولت‌ها، انحصار فعالیت بنگاه‌ها اقتصادی توسط بخش دولتی و شبه دولتی، نامناسب بودن و یا فقدان سیاست‌ها و روش‌های توسعه مشارکت عمومی خصوصی، نبود امکان نظارت درست بر فعالیت‌های دولت در این بخش، تمایل دولت در تسلط و دخالت بیش از حد در اینگونه پروژه‌ها و وجود تنش‌های سیاسی گسترده با برخی کشورها (صادقی و همکاران، ۱۳۹۱)

نکته قابل توجه در این محور آن است که هرچند به سبب ملاحظات ایدئولوژیک و بنیادین با برخی از کشورها، نمیتوان روابط و مناسبات سیاسی عادی با آنها برقرار کرد ولی ایجاد محیط باثبات و تامین امنیت سیاسی از جمله مهمترین ملاحظات در این حوزه است

دسته سوم موانع: موانع حقوقی - قانونی

این دسته از موارد مربوط به ملاحظات، زیرساخت‌ها و مناسبات حقوقی - قانونی است. از جمله برخی از ضعف‌های موجود در کشور را می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

نمود نهادهای نظارتی به منظور کنترل کیفیت اجرای اینگونه پروژه‌ها توسط بخش خصوصی [ایجاد نهادهای انضباطی و تنظیمی]؛

عدم تعیین و اجرای چارچوب مشروح و مفصل به منظور کنترل پروژه‌های عمومی خصوصی؛
عدم تعیین حد مجاز مالکیت خارجی؛

وجود فضای انحصاری و جلوگیری از ورود بازیگران جدید؛

عدم نقش آفرینی بورس کارا و موثر اوراق بهادار در تامین مالی؛
بروز نبودن قانون تجارت؛

ناکارآمدی قوانین و مقررات سرمایه‌گذاری خارجی؛

ضعف و مشکلات و عدم ثبات در قانونگذاری؛

ضعف نهادهای نظارتی متخصص؛

مشکلات موجود در تامین امنیت سرمایه -گذاری خارجی؛

ضعف در جذب سرمایه‌های ایرانی خارج از کشور؛

مشکلات موجود در تبادلات و معاملات گمرکی؛

وجود قوانین منطبق بر تمرکزگرایی دولتی؛

جدید بودن این حوزه و نبود چارچوب حقوقی مناسب و مدون در این حوزه؛

فقدان قوانین حمایت از سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش پروژه‌های زیرساختی؛

محدودیت‌های قانونی و وجود قوانین و رویه‌های مخل سرمایه‌گذاری (صادقی، ۱۳۹۱)

ناگفته‌نماند هر چند در برخی از موانع مذکور، پیشرفت‌ها و اصلاحاتی صورت گرفته است ولی هنوز با وضعیت آرمانی فاصله زیادی وجود دارد لذا جزء موانع برشمرده شده‌اند.

دسته چهارم موانع: ابعاد نهادی و سازمانی

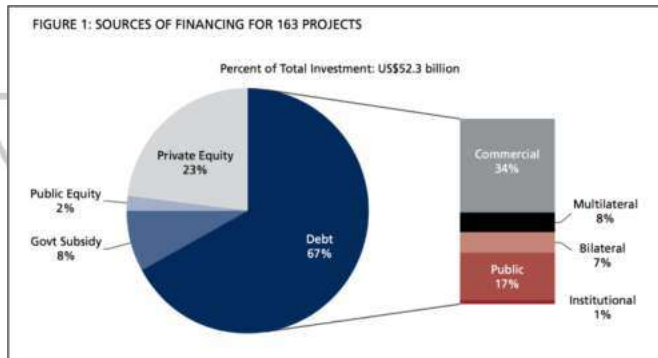
این دسته از موانع به مواردی که نیازمند تجدید ساختار، اصلاحات زیرساختی و سازمانی جهت تسهیل فرآیند مشارکت عمومی - خصوصی است اشاره دارد:

- ضعف در استراتژی‌های جدید در راستای گسترش این نوع مشارکت؛
- ناکارآمدی نظام مدیریت اجرایی و عمرانی در کشور،
- عدم بازسازی فرآیندهای عملیاتی (مالی، حقوقی، فنی و نیروی انسانی)،
- نبود تعریف مشخصی از نقشها و حوزه‌های دخالت افراد و دستگاه‌های مختلف در فرآیند اجرا،
- ضعف چارچوب نهادی در راستای حمایت از مدل مشارکت بخش خصوصی،
- ضعف‌های موجود در هماهنگی نهادهای درگیر همچون نظام بانکی،

- بیمه‌ها، گمرک، عدم توسعه بانکداری و نظام مالی،
- ضعف در خدمات بیمه‌ای ضعیف و ناکارآمد،
- ناهماهنگی بین نهادها و مسئولان ذیصلاح،
- شفاف نبودن و نبود آگاهی لازم در مورد روشهای مشارکت عمومی خصوصی در بین مدیران سازمان‌های دولتی،
- وجود دیون سالاری عمیق و کاغذبازی،
- وجود مشکلات ساختاری در نظام مدیریت سرمایه‌گذاری،
- اتخاذ تصمیمهای نادرست در استفاده از درآمدهای حاصل از واگذاری (صادقی و همکاران، ۱۳۹۱) و (ریبعی و نظریان، ۱۳۹۰)

انواع ابزارهای تأمین مالی پروژه

با توجه به مطالعات مختلف در ارتباط با روش‌های تأمین مالی در دنیا نشان داده می‌شود که بر اساس ویژگی‌های سرمایه‌گذاری موردنیاز، شیوه‌های مختلفی برای تأمین مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد، به‌طور کلی در مراحل اولیه طراحی و آماده‌سازی که پروژه از ریسک سرمایه‌گذاری بالاتری برخوردار است تأمین مالی از طریق اوراق سرمایه‌ای و حقوق صاحبان سهام مورد توجه است و هرچه پروژه تکمیل‌تر شده و به مرحله بهره‌برداری نزدیک‌تر می‌شود و به عبارتی ریسک کاهش می‌یابد امکان استفاده از اوراق بدهی امکان‌پذیرتر هست. به همین جهت پروژه‌هایی که در مراحل اولیه طراحی هستند از صندوق‌های سرمایه‌گذاری و زیرساختی و تأمین سرمایه استفاده می‌کنند و هرچه به سمت تکمیل پروژه پیش می‌رویم از صندوق‌های میانی نظیر صندوق‌های بازنشتگی و شرکت‌های بیمه استفاده می‌شود و در نهایت استفاده از انواع اوراق و ابزارهای بدهی.

در بررسی که از ۱۶۳ پروژه با ۵۲٫۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری انجام شده است نشان داده‌شده که ۶۷٪ منابع مالی موردنیاز از محل بدهی تأمین مالی شده و ۸٪ از محل بودجه دولتی و ۲۵٪ از محل حقوق صاحبان سهام پروژه‌ها که نشان از روند جهانی در تأمین مالی طرح‌ها دارد. شکل زیر

تنوع ابزارهای مالی که در تأمین مالی پروژه‌های عمرانی مورد استفاده قرار گرفته است را ارائه می‌نماید.

Table 1. Taxonomy of instruments and vehicles for infrastructure financing

Modes Asset Category	Infrastructure Finance Instruments			Market Vehicles
	Instrument	Infrastructure Project	Corporate Balance Sheet / Other Entities	Capital Pool
Fixed Income	Bonds	Project Bonds	Corporate Bonds, Green Bonds	Bond Indices, Bond Funds, ETFs
		Municipal, Sub-sovereign bonds		
		Green Bonds, Sukuk	Subordinated Bonds	
	Loans	Direct/Co-Investment lending to Infrastructure project, Syndicated Project Loans	Direct/Co-investment lending to infrastructure corporate	Debt Funds (GPs)
Syndicated Loans, Securitised Loans (ABS), CLOs			Loan Indices, Loan Funds	
Mixed	Hybrid	Subordinated Loans/Bonds, Mezzanine Finance	Subordinated Bonds, Convertible Bonds, Preferred Stock	Mezzanine Debt Funds (GPs), Hybrid Debt Funds
Equity	Listed	YieldCos	Listed infrastructure & utilities stocks, Closed-end Funds, REITs, IITs, MLPs	Listed Infrastructure Equity Funds, Indices, trusts, ETFs
	Unlisted	Direct/Co-investment in infrastructure project equity, PPP	Direct/Co-investment in infrastructure corporate equity	Unlisted Infrastructure Funds

Source: OECD analysis drawing on OECD (2015b)

برخی از نکاتی که در ارتباط با ابزارهای تأمین مالی باید بدان‌ها توجه کرد عبارت‌اند از: شیوه‌های تأمین مالی (طبقات دارایی) به سه بخش با درآمد ثابت، اوراق سرمایه‌ای و ترکیبی طبقه‌بندی می‌شوند. در این میان شیوه‌های تأمین مالی می‌تواند از طریق خود شرکت پروژه، شرکت بانی پروژه و یا از طریق بازار تأمین مالی شود که هر یک از این بخش‌های ابزارهای تأمین مالی خود را به همراه دارند. حال بدون در نظر گرفتن متقاضی تأمین مالی، انواع ابزارهای مالی مورد استفاده را می‌توان به بخش‌های زیر طبقه‌بندی نمود:

➤ ابزارهای با درآمد ثابت از قبیل اوراق قرضه و انواع وام می‌باشند. انواع اوراق قرضه در دنیا مثل اوراق قرضه شرکتی و اوراق قرضه پروژه، اوراق شهرداری، اوراق دولتی، اوراق قرضه سبز و انواع صکوک و

➤ ابزارهای ترکیبی مثل اوراق میانی، سهام و سهام ممتاز هستند.

➤ ابزارهای حقوق صاحبان سهام نیز مثل اوراق سرمایه‌ای پذیرفته‌شده و پذیرفته‌نشده در بورس هستند.

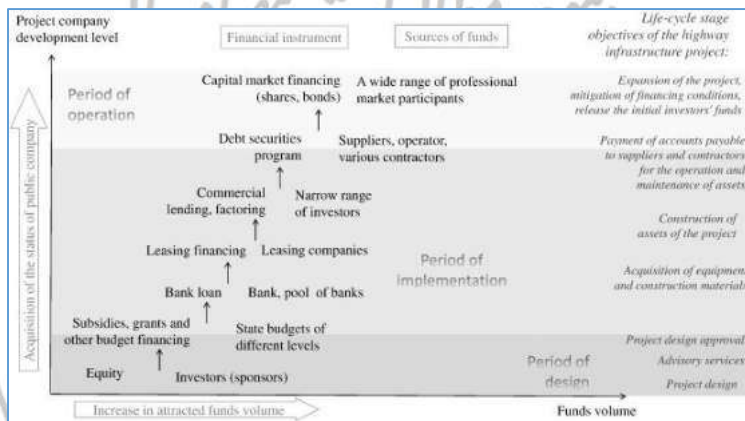
➤ صندوق‌های سرمایه‌گذاری زیرساختی، صندوق‌های با سرمایه باز، صندوق‌های سرمایه‌گذاری زمین و مستغلات و ... که در زمینه پروژه‌های زیرساختی فعال هستند در بورس نیز پذیرفته‌شده و فعال هستند.

➤ وام‌دهی مستقیم و غیرمستقیم نیز در تأمین مالی پروژه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد که با به‌صورت مستقیم صورت می‌پذیرد و یا در قالب بسته‌ای برای پروژه ارائه می‌شود که به‌صورت اوراق بهادار ارائه می‌شود. با ارائه و عرضه اوراق در بورس از منابع عایدی آن‌ها برای تأمین مالی پروژه‌ها استفاده می‌گردد.

➤ تفاوت بین نحوه تأمین مالی پروژه‌ها از تفاوت در ریسک و بازده پروژه ناشی می‌شود. هرچه پروژه ریسک بیشتری داشته باشد، سرمایه‌گذار بازدهی بالاتری را برای خود طلب می‌کند و ترجیحات سرمایه‌گذار تعیین‌کننده نوع ابزار تأمین مالی هست.

➤ ابزارهای مالی مختلفی که در تأمین مالی در طول عمر پروژه مورد استفاده قرار می‌گیرد که از حقوق صاحبان سهام در مراحل ابتدایی شروع می‌شود و به لیزینگ وام بانکی وام‌های تجاری و ... و در نهایت ابزارهای بازار سرمایه منجر می‌شود.

تصویر زیر ابزارهای مناسب تأمین مالی پروژه را در شرایط گوناگون و مراحل مختلف طول عمر پروژه معرفی می‌کند.

محیط حقوقی و قانونی

از آن جایی که مدل مشارکت عمومی خصوصی موجبات ارتباط نزدیک بخش‌های مختلف دولتی، خصوصی و پیمانکاران، نهادهای تخصصی، تأمین مالی کنندگان و استفاده‌کنندگان از خدمات را فراهم می‌نماید لذا لازم است تا چارچوب‌های قانونی فی‌مابین مناسبات میان این گروه‌ها به دقت مورد بررسی قرار گرفته و تدابیر لازم در این خصوص اندیشیده شود.

در تبصره ۱۹ لایحه بودجه دولت در ۱۴ بند تمهیداتی برای مشارکت بخش خصوصی در تکمیل طرح‌های نیمه تمام عمرانی موارد زیر اندیشیده است:

۱. Securitization

به دولت اجازه داده می‌شود به منظور جلب مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی و تعاونی در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های منتخب جدید و نیمه تمام (با اولویت طرح‌های نیمه تمام) و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های تکمیل شده یا در حال بهره‌برداری، در قالب سازوکار مشارکت عمومی خصوصی، نسبت به انعقاد انواع قرارداد (از جمله واگذاری، مشارکت، ساخت و بهره‌برداری یا برون‌سپاری) (با بخش خصوصی و تعاونی اقدام و تمام یا بخشی از وظایف و مسئولیت‌های خود در تأمین کالاها و خدمات در حوزه‌هایی از قبیل پدیدآوری، طراحی، ساخت، تجهیز، نوسازی، بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری را در چارچوب مقررات ذیل به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید:

- برای آن دسته از طرح‌های نیمه تمام یا جدید که انتفاعی بوده و دولت عدم تعیین قیمت اداری و غیراقتصادی برای آن‌ها را تضمین می‌کند، اعتبار پیش‌بینی شده از محل بودجه عمومی بصورت وجوه اداره شده یا یارانه سود تسهیلات در قالب قرارداد مشخص، به بانک‌های منتخب عامل تجاری یا توسعه‌ای پرداخت می‌شود. بانک‌های مذکور، بر اساس شرایط و منابع تعهد شده از سوی دولت، منابع ارزی و تا ده درصد ورودی سالیانه صندوق توسعه ملی که بصورت ریالی در آنها سپرده‌گذاری و از جانب صندوق تعهد می‌شود و نیز منابع مالی قابل تأمین از طریق نهادهای فعال در بازارهای پولی و مالی و منابع مالی خارجی، در کنار آورده خود، بسته تأمین مالی هر طرح را اعلام می‌نماید. دستگاه اجرایی مبتنی بر ویژگی‌های هر طرح و شرایط رقابتی فراهم شده، نسبت به عقد قرارداد با بخش خصوصی و تعاونی اقدام می‌کند.

- دستگاه اجرایی با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور شرایطی را فراهم می‌نمایند که طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای «حاکمیتی» یا طرح‌های غیرانتفاعی «دارایی اهداف اجتماعی»، به بخش خصوصی و تعاونی برون‌سپاری شده و یا از شرایط مندرج در موضوع بند (۱) این تبصره با روش عقد قرارداد مشارکت استفاده نمایند.

- دولت می‌تواند نسبت به ارائه تضامین حاکمیتی برای تأمین مالی خارجی، موافقت با ترهین اموال (به استثنای اموال موضوع اصل ۸۳ قانون اساسی) و محل اجرای طرح و همچنین ارائه تضمین خرید محصول اقدام کند.

- طرح‌های موضوع این تبصره مشمول محدودیت‌های مندرج در اجزاء (۱) و (۲) بند (ط) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) نمی‌باشند.

- دستگاه‌های اجرایی مجازند ۵۰ درصد از درآمدهای اختصاصی خود را صرف خرید محصول، یارانه سود و یا وجوه اداره شده طرح‌های این تبصره نمایند.

- تعهدات دولت برای قراردادهای منعقد شده در سال ۱۳۹۷ در سال‌های آتی نیز لازم اجرا است.

- درآمدهای ناشی از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی در قرارداد مشارکت از مشوق‌های مالیاتی جزءهای ۱) و ۲) (بند ث) ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و اصلاحات بعدی آن برخوردار می‌باشد.

- دولت می‌تواند در بهره‌برداری و توسعه حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره ۲) (بند ج) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و فعالیت‌ها و بنگاه‌های مشمول گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های اصل (۴۴) با حفظ مالکیت دولت از روش‌های مشارکت عمومی خصوصی استفاده نماید.

- حق بیمه کارکنان شاغل در قراردادهای مشارکتی معادل شش و شش دهم (۶،۶) درصد حق بیمه و همانند قراردادهای پیمانکاران طرح‌های عمرانی دولت خواهد بود. سازمان تأمین اجتماعی موظف به دریافت لیست و حق بیمه کارکنان شاغل و ارائه مفصاحساب ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی است.

- درآمد ناشی از اجرای احکام این تبصره پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور، با نظر سازمان برنامه و بودجه کشور برای تکمیل سایر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام از محل ردیف مشخص به همان دستگاه اجرایی اختصاص می‌یابد.

- رسیدگی به شکایات متقاضیان سرمایه‌گذاری و دولت در مراحل انتخاب طرف خصوصی و تعاونی و همچنین حل اختلاف در قراردادهای مشارکت پس از طی فرآیند کارشناسی با رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی، به «مرکز داوری مرضی‌الطرفین» ارجاع می‌شود.

- فروش پروژه موضوع این تبصره، بدون اخذ مصوبه هیات وزیران (موضوع ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور) مجاز است.

- نیروی انسانی پروژه‌های در حال بهره‌برداری که وظایف آنها در چارچوب این تبصره به بخش خصوصی و تعاونی واگذار می‌شود وفق سازوکارهای ماده (۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و آیین‌نامه‌های مربوطه و همچنین ماده (۴۵) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۴ خواهد بود.

- هرگونه فرایند اجرایی اعم از فرایند ارجاع پروژه، تضامین در چارچوب دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد موضوع ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) صورت می‌پذیرد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت دو ماه از

تاریخ تصویب این قانون، به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

لازم بذکر است پیشنهاد لایحه مشارکت عمومی خصوصی در کمیسیون اقتصادی دولت در حال بررسی است که در صورت تصویب آن و مهیاشدن زمینه‌های اجرایی شدن آن می‌توانیم شاهد اثرات مثبت اجرای آن در زمینه تکمیل طرح‌های نیمه تمام و جدید از طریق مشارکت بخش خصوصی باشیم.

طراحی زیست بوم تأمین مالی مشارکت عمومی خصوصی

زیست بوم اولیه پیشنهادی تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی

مرکزیت الگوی اسلامی تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی بر ایجاد ارتباط میان فرصت‌های سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی از طریق ایجاد پایگاه داده جامع تاکید دارد. بازیگران اصلی در اجرای الگوی مشارکت عمومی خصوصی شامل چهارگروه بخش خصوصی (شامل پیمانکاران طراحی، ساخت و بهره‌برداری)، دستگاه‌های اجرایی زیربسط (شامل کلیه نهادها، سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و بخش عمومی)، تأمین‌کننده منابع مالی (شامل شبکه بانکی و موسسات مالی و اعتباری، صندوق‌ها و لیزینگ‌ها، بازار سرمایه) و نهادهای تخصصی پشتیبان (شامل شرکت‌های تأمین سرمایه، موسسات رتبه‌بندی اعتباری، شرکت مجری پروژه، شرکت‌های بیمه و کمیته شریعت) می‌باشد. در ارائه الگوی اسلامی در زمینه تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی در بستر اقتصاد مقاومتی به توجه بر چهار محیط حقوقی و قانونی (شامل قانونگذاری، شورای ناظر، محرمانگی اطلاعات، برخورداری از قراردادهای استاندارد)، محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی (شامل بهبود رتبه بین‌المللی، سرمایه‌گذاری خارجی و نیروی انسانی ماهر)، محیط شریعت اسلام (شامل بهره‌گیری از عقود اسلامی و ابزارهای اسلامی) و محیط اقتصادی و مالی (شامل پارامترهای اقتصاد کلان، بازار سرمایه شفاف، صندوق‌های زیربنایی پروژه) تأکید می‌شود.

الف - محیط حقوقی و قانونی

از آن جایی که مدل مشارکت عمومی خصوصی موجبات ارتباط نزدیک بخش‌های مختلف دولتی، خصوصی و پیمانکاران، نهادهای تخصصی، تأمین‌مالی‌کننده‌ها و استفاده‌کنندگان از خدمات را فراهم می‌نماید لذا لازم است تا چارچوب‌های قانونی فی‌مابین مناسبات میان این گروه‌ها به دقت مورد بررسی قرار گرفته و تدابیر لازم در این خصوص اندیشیده شود. از جمله راهکارهای پیشنهادی در این بخش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تصویب قانون مشارکت عمومی خصوصی در کشور
- تاسیس واحد مشارکت عمومی خصوصی در وزارت امور اقتصادی و دارایی

- تشکیل شورای ناظر بر پروژه‌های واگذار شده به بخش خصوصی
- تدوین و ایجاد چارچوب‌های نظارت بر مناقصات و مزایده‌ها
- تبیین و تدوین قراردادهای استاندارد میان بخش‌های مختلف درگیر
- ب- محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی
- جذب سرمایه‌گذاران و بهره‌مندی از تخصص بخش خصوصی نیازمند توجه به محیط سیاسی، فرهنگی و تخصصی است که می‌باید از جهات مختلف زیر مورد توجه قرار گیرد:
- تعامل با مراکز بین‌المللی سرمایه‌گذاری
- ارائه آموزش‌های تخصصی مورد نیاز
- توجه به بهبود شاخص‌های فضای کسب و کار کشور
- توجه به اخذ و بهبود رتبه‌های بین‌المللی کشور
- اتخاذ استراتژی‌های مناسب برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
- ج- محیط شریعت اسلام
- شرایط و روندهای حاکم بر اقتصاد در کشورهای مختلف بیان‌کننده روند رو به رشد توجه به ابزارها و روش‌های تأمین مالی اسلامی در کشورهای مختلف می‌باشد. در کشور ما نیز که بر اساس اقتصاد اسلامی و بانکداری بدون ربا فعالیت می‌نماید، محیط شریعت اسلام می‌بایست از منظرهای زیر مورد توجه قرار گیرد:
- طراحی ابزارهای تأمین مالی اسلامی: با توجه به این که اقتصاد ما یک اقتصاد بانک‌محور می‌باشد، اشخاص حقیقی و حقوقی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز خود به بانک مراجعه و از منابع تأمین مالی بانکی در قالب عقود اسلامی استفاده می‌کنند که لازم است ابزارهای مالی جدید در بازار پول و سرمایه بر اساس مبانی شریعت ایجاد شود.
- تشکیل کمیته شریعت در پروژه‌ها: کمیته شریعت می‌تواند در خصوص هر پروژه این اطمینان را ایجاد کند که ابزارهای تأمین مالی پروژه بر اساس مبانی اسلامی طراحی شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- تعیین چارچوب ریسک و غرر در پروژه‌ها
- تحلیل رتبه اعتباری ابزارهای تأمین مالی و پروژه‌ها: ایجاد و پیاده‌سازی نهاد مالی رتبه‌بندی اعتباری در کشور از جمله پیش‌نیازهای تحلیل رتبه اعتباری ابزارها و پروژه‌ها می‌باشد.

د- محیط اقتصادی و مالی

هر یک از پروژه‌های زیربنایی در بستر اقتصاد کشورها اجرا می‌شود. لذا توجه به شاخص‌های کلان اقتصاد کشور می‌تواند بسیار مفید فایده باشد. به نظر می‌رسد توجه به موارد زیر اهمیت و فواید زیادی در بر داشته باشد:

- ایجاد و افزایش ظرفیت بازار سرمایه برای معرفی ابزارهای تأمین مالی جدید:

توسعه اقتصادی یک کشور از طریق رشد واحدهای اقتصادی در هر یک از سطوح مختلف شرکت، دولت و خانوار حاصل می‌شود. این بخش‌ها در حین فعالیت خود ممکن است با مازاد یا کسری منابع مالی مواجه شوند. از این رو وجود یک سازوکار واسطی که بتواند منابع مازاد را از بخش‌های دارای مازاد منابع مالی دریافت و در اختیار بخش‌های نیازمند منابع مالی قرار دهد از اهمیت بالایی برخوردار است. نظام‌های مالی در کشورها با این هدف ایجاد و توسعه یافته‌اند و موسسات مالی، بازارها، قوانین و مقررات، فعالیت‌ها، مدیران پولی، تحلیلگران و تراکنش‌ها را شامل می‌شود. از همین رو نظام مالی هر کشور، بازارهای مالی، واسطه‌گرها و ابزارها و محصولات مالی را در بر می‌گیرد.

توسعه نظام مالی کشورها نیازمند فراهم نمودن زیرساخت مالی برای کشورها است. زیرساخت مالی شامل تمامی موسسات، اطلاعات، فن‌آوری‌ها، قواعد و استانداردهایی است که واسطه‌گری مالی را محقق می‌سازد. عدم برخورداری از زیرساخت مالی، محدودیت‌هایی را بر کشورهای در حال توسعه در زمینه ارائه خدمات اعتباری، سپرده‌گذاری و پرداخت به اقشار کم برخوردار جامعه و اقتصاد تحمیل می‌کند. از سوی دیگر عدم وجود این زیرساخت‌ها، نظام مالی را با ریسک‌هایی نیز مواجه می‌کند. برخی از زیرساخت‌های مالی کلیدی در بازار پولی و مالی که در کشورهای پیشرفته وجود داشته ولی در بازارهای نوظهور بعضاً خلا آن مشهود است می‌توان موسسات رتبه‌بندی اعتباری، سامانه اعتبارسنجی، سامانه وثایق، سامانه تسویه وجوه اوراق بهادار و سیستم‌های پرداخت نام برد. وجود این چنین سیستم‌ها موجب دسترسی بیش‌تر به منابع مالی، بهبود شفافیت اطلاعات و شاخص‌های راهبری شرکتی و حمایت از ثبات مالی در بازارهای مالی جهانی می‌شود. به همین دلیل بانک جهانی در چند سال اخیر همایش‌ها و برنامه‌های موثری را در این زمینه عملیاتی نموده است.

تقویت زیرساخت مالی نیازمند زمان، منابع و اراده سیاسی بوده و ایجاد چارچوب‌های قانونی مورد نیاز و مشارکت تمامی اعضای نظام مالی از اهمیت بالایی در استقرار آن برخوردار است. بازارهای مالی نقشی حیاتی در توسعه و ثبات اقتصادی برعهده دارند چراکه این بازارها سازوکار کارایی را در ارزیابی ریسک و بازده، سرمایه‌گذاری و سپس مدیریت و تخصیص ریسک و منابع در اقتصاد برعهده دارند. زیرساخت‌های مالی از طریق فراهم نمودن اطلاعات مورد نیاز، این مهم را تسهیل بخشیده و مشکل تأمین مالی بنگاه‌ها را تسهیل و تسریع می‌کنند. همچنین زیرساخت‌های مالی موجب تقویت

بازارهای مالی می‌شوند و این بازارها باعث پشتیبانی از سرمایه‌گذاری‌ها و هزینه‌های مصرفی شده و در نتیجه موجبات رشد اقتصادی را فراهم می‌آورند. به عنوان مثال راه‌اندازی موسسات رتبه‌بندی اعتباری در بازار سرمایه کشور موجب خواهد شد تا فضای تأمین مالی شفاف و قابل اجرا شده و سرمایه‌گذاران در ابزار بدهی از طریق دستیابی به رتبه اعتباری از اظهار نظر یک موسسه مستقل تخصصی در زمینه پیش‌بینی صلاحیت اعتباری یک نهاد، یک تعهد اعتباری، یک ورقه بدهی، اوراق بهادار یا ناشر چنین تعهداتی مطلع شوند. همچنین بدون برخورداری از موسسات رتبه‌بندی اعتباری، شرکت‌های تأمین سرمایه نیز قادر نخواهند بود تا به بازاریابی اوراق یا تعهد پذیره‌نویسی به صورت اثربخش بپردازند. با تصویب و ابلاغ قانون بازار اوراق بهادار زمینه ایجاد و توسعه نهاد مالی متنوعی در بازار سرمایه بوجود آمده است که برخی از آن‌ها در مراحل بلوغ خودند و برخی دیگر نیز نیازمند رشد و توسعه بیش‌تر می‌باشند.

ایجاد و توسعه زیرساخت‌های مالی مستلزم فراهم‌نمودن پیش‌نیازهایی است که برخی از آن‌ها عبارتند از تدوین قوانین و مقررات مورد نیاز، نهادینه‌سازی و فرهنگ‌سازی موضوع از نظر تخصصی در میان کاربران و اқشار جامعه، ارتقاء سطح شفافیت و کیفیت اطلاعات موجود، ایجاد پایگاه داده‌های متمرکز و یکپارچه در سطح کشور، تنوع در ابزارهای مالی اسلامی در بازار سرمایه، ارتقاء سطح دانش استفاده‌کنندگان و دریافت دانش فنی موضوع.

قانون "توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی" این زمینه را برای بازار سرمایه فراهم کرده تا زمینه معرفی نهادها و ابزارهای مالی اسلامی جدید را به بازار بر اساس سلايق مشتريان فراهم آورد.

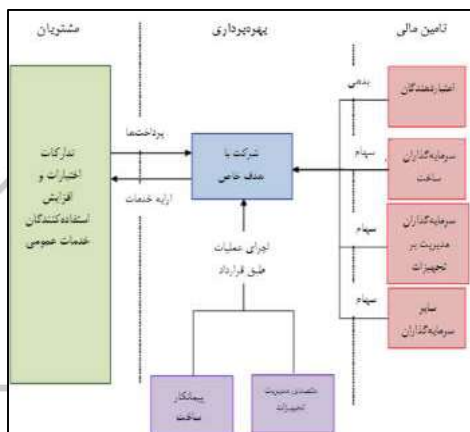
تاسيس صندوق‌های زیربنایی پروژه: در این خصوص نیز در راستای توضیحات شده در بخش قبل، اقداماتی صورت پذیرفته و دستورالعمل اولیه تاسيس این صندوق‌ها تهیه شده و با تصویب نهایی گام مهمی در این زمینه برداشته خواهد شد.

زیست‌بوم مشارکت عمومی-خصوصی

ساختاردهی پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی شامل گردهم آوردن مشارکت‌کنندگان بخش خصوصی در کنار هم و تعریف روشن وظایف و ریسک‌های پروژه است. بازیگران اصلی در الگوی مشارکت عمومی-خصوصی عبارتند از:

- شرکت با هدف خاصی (SPV) که خاص این پروژه ایجاد شده است؛
- تامین‌کننده مالی؛
- پیمانکار ساخت و ساز؛
- بهره‌بردار مدیریت تجهیزات؛

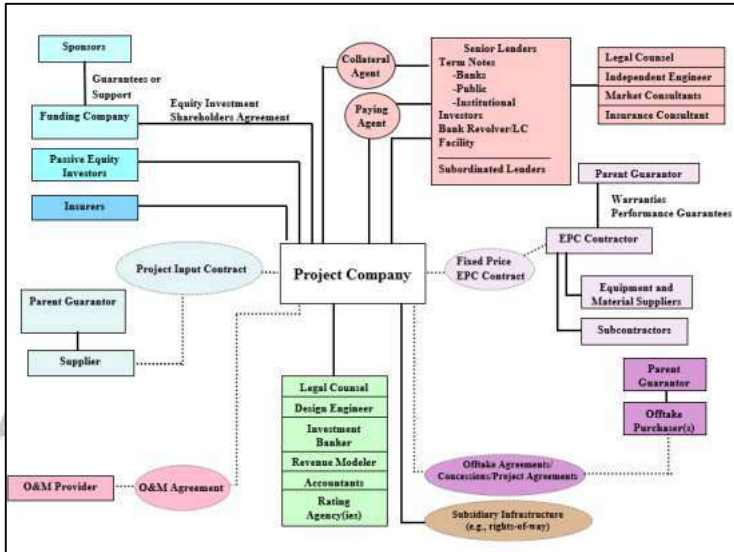
- بخش عمومی (مسئول تدارکات).

شکل (۱): ساختار کلی مشارکت عمومی - خصوصی در بخش عمومی

Source: Public-Private Partnership Unit, Prime Minister Department, Malaysia ۲۰۰۹

تصویر زیر زیست‌بوم مشارکت عمومی و خصوصی را ارائه می‌نماید. بخش‌های سبز و صورتی کمرنگ از قبیل: (مشاور حقوقی، مهندس طراح، بانک سرمایه‌گذاری (شرکت تأمین سرمایه)، مدل‌ساز درآمدی، حسابداری، مؤسسات رتبه‌بندی، تأمین‌کننده ابزار موردنیاز و سرمایه‌گذاری) از نهادهای اصلی موردنیاز برای اجرائی شدن یک سازوکار مشارکت عمومی - خصوصی به صورت کامل و اثربخش است که در ادبیات کشور هنوز موردتوجه جدی قرار نگرفته است. برخی از این نهادها هنوز در کشور وجود ندارد و یا حتی برخی در صورت وجود، مورد استفاده درست قرار نگرفته‌اند. به همین جهت است که عنوان نظام تأمین مالی از سوی کارشناسان مطرح می‌شود به این معنا که همه اجزای نظام باید در این سیستم وجود داشته باشد تا تسهیل اعطای تسهیلات صورت پذیرد.

چالش‌ها و راهکارها

در سال ۱۳۹۶، ۶۱۳ هزار میلیارد تومان تسهیلات توسط بانک‌ها به بخش‌های اقتصادی اعطاشده است همچنین ارزش تأمین مالی صورت گرفته در بازارهای اولیه، ثانویه و همچنین نهادهای مالی معادل ۱۰۱/۴ هزار میلیارد تومان بوده است که در این میان در حدود ۸۲/۹ هزار میلیارد تومان از محل بازارهای اولیه و ثانویه بوده و مابقی به میزان ۱۸/۶ میلیارد تومان مربوط به تأمین مالی نهادهای مالی است. همچنین جمعاً بالغ بر ۶۴/۹ میلیارد تومان انواع ابزارهای تأمین مالی در بازار سرمایه منتشر شده است که حدود ۸۸ درصد را اوراق دولتی مشتمل بر اوراق اجاره دولتی، اوراق مرابحه دولتی، اوراق منفعت دولتی، اسناد خزانه اسلامی و اوراق مشارکت دولت، شهرداری‌ها و بانک‌ها تشکیل می‌دهند.

از سوی دیگر یک بازار مطلوب لازم است ضمن فراهم نمودن امکان انتقال وجوه آسان و با حداقل هزینه میان افراد، معرفی ابزارهای متنوع مالی به آن‌ها و فراهم‌سازی تجمیع و تخصیص منابع مالی کوچک و بزرگ، کلیه اطلاعات مورد نیاز را در اختیار تمامی ذی‌نفعان بازار قرار داده و زمینه قیمت‌پذیری همه آن‌ها در شرایط رقابتی بازار و برخورداری از حداقل ریسک را فراهم کند. در یک نگاه گذرا مشخص است که بازار سرمایه کشور فاقد برخی مشخصه‌های یک بازار توسعه یافته است و تا رسیدن به آن راهی طولانی در پیش روی دارد که نیازمند عزم ملی است. عدم شفافیت و به هنگام نبودن اطلاعات یکی از این موارد است که علی‌رغم تلاش‌های انجام شده نیازمند بسترسازی شکل‌گیری سازوکارها و نهادهای مالی مورد نیاز و زمینه‌چینی استفاده از خدمات رتبه‌بندی، تحلیل‌گری مالی و سایر خدمات مشورتی در قالب گزارش‌های ساده و همه فهم در بازار می‌باشد.

واگذاری بنگاه‌های دولتی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیز از جمله سایر مباحثی بوده که سال‌های سال در کشور مطرح شده که بازار سرمایه به عنوان بازاری مهم در این مسیر محسوب می‌شود. اما عملکرد ایجاد شده در این زمینه مناسب نبوده و واگذاری‌هایی هم که از سوی بخش عمومی و دولت به بخش خصوصی رخ داده عمدتاً به بخش‌های غیردولتی بوده و موارد واگذار شده به بخش خصوصی ناچیز بوده است. لذا لازم است ضمن ایجاد زمینه واگذاری شرکت‌ها به بخش خصوصی توانمند و زمینه‌سازی تأمین مالی پروژه‌های نیمه تمام از طریق مشارکت عمومی خصوصی، به نحو بهینه‌ای از ظرفیت‌های بازار سرمایه خصوصاً از طریق ابزارهای مالی اسلامی مناسب بهره‌برداری شود. لذا با توجه به موارد مطروحه می‌توان چالش‌ها و راهکارهای زیر را ارائه نمود:

➤ سازوکار تعیین وضعیت پروژه از لحاظ کیفی، مدیریتی، فناورانه، صنعتی، حمایتی و ... در مراحل مختلف و تعیین نوع ابزار مالی مناسب برای آن، بر عهده برخی نهادهایی است که به صورت مستقل این موارد را ارزیابی می‌کنند و پروژه و شرکت پروژه را بر اساس ریسک آن دسته‌بندی می‌کنند و رتبه‌ای به آن اختصاص می‌دهند. در حال حاضر رتبه‌بندی پروژه بر اساس قضاوت شخصی است در حالی که در ادبیات بین‌المللی این شاخص دارای ادبیات مرسوم با بیش از یکصد سال سابقه است که توجه بیشتر به این مقوله را ضروری می‌دارد. از این رو ارزیابی ریسک شرکت پروژه، بانیان آن، ابزارهای مالی منتشره، پیمانکاران و تعهدات مالی خاص پروژه از طریق نهادهای اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری امری کاملاً ضروری می‌باشد؛ لازم بذکر است شرکت رتبه‌بندی اعتباری برهان (تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار) به عنوان تنها شرکت رتبه‌بندی شرکت‌ها، پروژه‌ها و ابزارهای مالی و تعهدات مالی خاص در کشور و همچنین شرکت مشاوره رتبه‌بندی اعتباری ایران (تحت نظارت بانک مرکزی) به عنوان تنها شرکت متولی سامانه ملی اعتبارسنجی به عنوان ابزار برطرف‌کننده خلأ فوق، در کشور فعال می‌باشند.

➤ ضعف مدل‌سازی مالی و جذاب‌نمودن پروژه تا تأمین مالی آن برای بخش خصوصی که این موضوع می‌تواند از طریق استفاده از خدمات تخصصی شرکت‌های تأمین سرمایه (تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار) محقق شوند. این شرکت‌ها قادرند خدمات زیر را ارائه نمایند:

- معرفی و جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
- زمینه‌چینی واگذاری شرکت‌ها و فرآیندهای مربوط به آن و نظارت بر اجرا
- ساختاربندی مجدد مالی و جذاب نمودن پروژه‌ها
- پیشنهاد بسته‌های تأمین مالی مناسب

- مشاوره مالی از جمله راستی آزمایی، ارزش‌گذاری پروژه‌ها، ادغام و تملک، تدوین استراتژی و تجدید ساختار

- خدمات بازارگردانی سهام و پذیرش رکن متعهد پذیرهنویسی و مشاور در انتشار اوراق
- ارائه خدمات مشاوره مهندسی مالی و مدیریت ریسک از جمله طراحی ابزارها و نهادهای جدید
- طراحی و راه‌اندازی انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری موردنیاز
- درج و پذیرش شرکت‌ها در بورس‌های داخلی و بین‌المللی و تأمین مالی بین‌المللی آن‌ها
- ارائه خدمات مدیریت دارایی و سیدگردانی اختصاصی به شرکت‌های زیرمجموعه

➤ موازی‌کاری و ضعف ضمانت اجرایی در برخی قوانین از چالش‌های جدی فراگیر نمودن مشارکت عمومی خصوصی در کشور هست که می‌تواند به‌عنوان عاملی در جلوگیری از شکل‌گیری مدل‌های موفق و فراگیر مشارکت عمومی و خصوصی در کشور باشد. امید است با تصویب لایحه مشارکت عمومی خصوصی در مجلس شورای اسلامی گامی مهم در برطرف کردن این موضوع برداشته شود.

➤ در کشور نیازمند یک واحد مستقل مشارکت عمومی و خصوصی در بدنه دولت هستیم تا بتواند آمار و اطلاعات موردنظر را بروز و دقیق برای واحدهای بین‌المللی ارسال نموده و زمینه فعالیت در امر مشارکت عمومی خصوصی را از طریق بکارگیری سامانه‌های یکپارچه و خبرگان امر، با ظرفیت جدی واقعی بخش خصوصی پیگیری نماید.

بر این اساس و با توجه ابزارهای موجود راهکارهای عمده زیر برای توسعه مشارکت عمومی و خصوصی پیشنهاد می‌گردد:

۱. ارزیابی ریسک اشخاص حقوقی (با استفاده از مؤسسه رتبه‌بندی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار)

۲. ارزیابی ریسک شخص حقیقی (با استفاده از سامانه ملی اعتبارسنجی تحت نظارت بانک مرکزی)

۳. مدل‌سازی و تأمین مالی پروژه (با استفاده از شرکت‌های تأمین سرمایه تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار)

۴. قانون مستقل (قانون مشارکت عمومی خصوصی)

۵. متولی (خلاً تارنمای مرتبط با مشارکت عمومی و خصوصی بر اساس استانداردهای بانک جهانی)

از جمله موانع کلیدی در دستیابی به منابع مالی پروژه‌های زیربنایی، عدم ساختاردهی صحیح آن‌ها می‌باشند که غلبه بر این موضوع، نیازمند در اختیار داشتن تخصص‌های لازم می‌باشد. دولت به

عنوان مقامی که امتیاز بهره‌برداری را به بخش خصوصی واگذار می‌کند به عنوان بهترین گزینه برای ایجاد و آماده‌سازی پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. آن دسته از کشورها و دولت‌های محلی که سازوکار مناسبی را برای پروژه‌های زیربنایی از طریق تدارک زیرساخت قانونی لازم و یا تاسیس یک بخش دولتی متخصص (واحد مشارکت عمومی خصوصی) برای آن ایجاد کرده‌اند در اجرا و به پایان رسانیدن این پروژه‌ها موفق‌تر عمل می‌کنند. توزیع مناسب ریسک و بازده بین بخش‌های عمومی و خصوصی نیز در این میان از اهمیت بالایی برخوردار است. اگر این موارد به درستی انجام شوند شاهد حضور مؤثر بخش خصوصی در این پروژه‌ها خواهیم بود. همچنین باتوجه به دستیابی بازده پروژه‌ها در بلندمدت می‌بایست بر ابعاد عملیاتی و بهره‌برداری پروژه بیش از ساخت آن تمرکز گردد.

در حال حاضر تامین مالی پروژه‌های زیربنایی شامل آورده نقدی سهامداران و تسهیلات بانکی می‌باشد. دستیابی به منابع مالی مورد نیاز پروژه‌های زیربنایی نیازمند تامین مالی از طریق مشارکت گسترده سرمایه‌گذاران و مراجعه به بازار سرمایه می‌باشد. این موضوع به معنای استفاده از طیف وسیعی از ابزارهای مالی از جمله بهادارسازی تسهیلات بانکی، اوراق قرضه و انواع صندوق‌های پروژه‌های زیربنایی است. از سویی دیگر، در بازارهای نوظهور توسعه بازار مالی، چارچوب قانونی قابل اعتماد و توسعه سرمایه‌گذاران بلندمدت از اهمیت بالایی برخوردار است. دستیابی به این مهم مستلزم بهره‌گیری از برخی ابزارها و نهادهای مالی می‌باشد. در همین راستا راه‌اندازی نهاد مالی رتبه‌بندی اعتباری و بهره‌گیری از کمک بانک‌های توسعه‌ای و صندوق‌های ضمانت صادرات نقشی کلیدی را در پیش‌برد تامین مالی پروژه‌های زیربنایی در بازارهای در حال توسعه را بازی می‌کنند. ناگفته نماند که انتشار انواع اوراق صکوک و ابزارهای تامین مالی اسلامی دیگر متناسب با هر مرحله از پروژه می‌تواند بر توفیق پروژه‌های زیربنایی بیافزاید.

یکی از تعاریفی که از اقتصاد مقاومتی ارائه شده عبارت است از «حفظ روند رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری». حال توجه به شرایط کنونی کشور حاکی از این است که تمرکز بر منابع مالی بانکی در جهت تامین مالی و اجرای پروژه‌ها و فعالیت بنگاه‌های تولیدی و اقتصادی موجب شده تا این بنگاه‌ها در نتیجه کاهش در منابع بانکی آسیب‌پذیر باشند. بنابراین لازم است به منظور کاهش این آسیب‌پذیری از سازوکارهای بیشتری در زمینه ارزیابی و کنترل فرایندهای بانکی به منظور برقراری تعادل میان منابع و مصارف و برقراری سیستم‌های مدیریت ریسک استفاده نمود. راه‌کار دیگر، استفاده از منابع دیگر تامین مالی در حوزه بازار سرمایه می‌باشد که تحقق آن علاوه بر فرهنگسازی و ایجاد بستر قانونی، مستلزم ایجاد دانش مورد نیاز و معرفی ابزارهای اسلامی در بازار سرمایه، ایجاد نهادهای جدید مالی در بازار سرمایه و فعال نمودن شرکت‌های تامین سرمایه در

توسعه این بازار می‌باشد. بدیهی است اجرای بهینه این موضوعات مستلزم بهره‌گیری از منابع انسانی متبحر و کارآموده دانشگاهی است. یکی از سیاست‌های بلندمدتی که می‌توان در راستای توسعه بازار سرمایه به آن توجه نمود فرهنگسازی و افزایش سواد مالی خانوار در زمینه سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه خواهد بود که این امر مستلزم توسعه دانش «مدیریت مالی شخصی» در میان نوجوانان و اعضای خانواده می‌باشد. بنابراین لازم است تا در مقاطع مختلف تحصیلی و با بیان ساده، ابعاد مختلف دانش مدیریت مالی شخصی برای سنین مختلف تشریح و آموزش داده شود تا شاهد ارتقاء سطح داد و ستد سهام و ابزارها در بازار سرمایه توسط سرمایه‌گذاران خرد در آینده باشیم.

منابع و مآخذ

۱. احمدی موسی؛ موسوی سید محسن (۱۳۹۲)، کتاب «مشارکت عمومی - خصوصی، مبانی نظری و مطالعات موردی»، دانشگاه امام صادق (ع).
۲. احمدی موسی (۱۳۹۱)، «نگاهی به روش جدید در سرمایه‌گذاری خارجی؛ مشارکت عمومی خصوصی»، روزنامه ایران اقتصادی.
۳. احمدی موسی و همکاران (۱۳۹۱)، فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، «ارزیابی نظام نوین تامین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌ها به بخش خصوصی و ارائه الگو برای ایران».
۴. رهنمای رودپشتی، فریدون؛ هبیتی فرشاد؛ احمدی موسی (۱۳۹۰)، کتاب «مدیریت مشارکت عمومی خصوصی با تمرکز بر تامین مالی آن‌ها و با رویکرد چشم‌انداز و آینده‌پژوهی»، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
۵. موسوی سیدمحسن، احمدی موسی، حمیدرضا هنرکار باباخانی (۱۳۹۰)، «روش مطلوب برای تامین منابع مالی جهت توسعه حوزه حمل و نقل و ترافیک کلان شهر تهران»، چهارمین همایش مالیه شهری، تهران: مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف.
۶. موسوی سید محسن، احمدی موسی، فرهادی روح‌اله (۱۳۸۹)، آسیب‌شناسی تامین مالی به روش مشارکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های شهری، دومین همایش مالیه شهری.
۷. احمدی موسی، هبیتی فرشاد (۱۳۸۸)، کنفرانس نظام تامین مالی «رویکرد مدیریت ریسک در مشارکتهای عمومی خصوصی».
۸. احمدی موسی، هبیتی فرشاد (۱۳۸۸)، کنفرانس بین‌المللی نظام تامین مالی «مشارکت عمومی خصوصی: نظام نوین تامین مالی در واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولتهای مرکزی و محلی به بخش خصوصی» - دانشگاه صنعتی شریف.
۹. احمدی، موسی (۱۳۸۸)، کارگاه آموزشی مشارکت عمومی - خصوصی، دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تامین مالی، تهران.

۱۰. احمدی، موسی و فرشاد هیبتی (۱۳۸۷)، «رابطه آزادی اقتصادی و مشارکت عمومی خصوصی و ارائه الگو برای ایران»، مجله علمی پژوهشی مدل‌سازی اقتصادی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه.
۱۱. احمدی موسی، هیبتی فرشاد (۱۳۸۷)، دانش سرمایه‌گذاری «تامین مالی پروژه‌محور و نقش آن در مشارکت‌های عمومی خصوصی».
۱۲. Ahmadi, Musa & Seyed Mohsen Mousavi (۲۰۱۱), "Application of public private partnership for developing metropolises` s metro projects in islamic republic of Iran", ICBEF ۲۰۱۱: International Conference on Business, Economics and Finance, Paris, France during March ۲۹-۳۱.
۱۳. Ahmadi, Musa & Seyed Mohsen Mousavi (۲۰۱۱), "SWOT analysis for implementing Public Private Partnership in Tehran`s municipality, Islamic Republic of Iran"; ICBEFMS ۲۰۱۱: International Conference on Business, Economics, Finance and Management Sciences, Bangkok, Thailand during March ۲۹-۳۱.
۱۴. Ahmadi, Musa (۲۰۰۹), "Public Private Partnership: a solution for financing infrastructures especially in developing countries." , in Public and Economic Finance Conference in Paris, France.
۱۵. Battelle News". Battelle.org. ۲۰۰۳-۰۸-۰۴. Retrieved ۲۰۱۲-۰۳-۲۵.
۱۶. Grahame, Allen (۲۰۰۳), House of Commons, Economic Policy and Statistics Section, UK.
۱۷. Hizkil, Itiaz (۲۰۱۲), Islamic Development Bank, PPP financing arrangements- structuring, finance successfully
۱۸. Kwan, Jenny (۱۹۹۹), Minister of Municipal Affairs, available at: www.cd.gov.bc.ca/lgd/policy/public_private_partnerships
۱۹. MFMA Circular (۲۰۰۳), Municipal Finance Management Act No. ۵۶.
۲۰. OECD (۲۰۰۷), Public-Private Partnership (PPP), Glossary of Statistical Terms, source: IMF, ۲۰۰۷, Manual on Fiscal Transparency, IMF, Washington DC, Glossary.
۲۱. PPP guide for municipalities (۲۰۱۰), Cities Development Initiative for Asia, CDIA, part ۲&۳, P۲۰-۳۰.
۲۲. Raisbeck, P, Duffield, CF and Lawriwsky (۲۰۰۸), A methodology to assess the performance of PPPs to other procurement methods in Australia.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

معاونت امور اقتصادی

بررسی واگذاری طرح های عمرانی
(چالش ها و راهکارها)

آذر ۱۳۹۶

به نام خدا

بررسی واگذاری طرح های عمرانی (چالش ها و راهکارها)

تهیه و تنظیم	دفتر تحقیقات و سیاست های مالی
همکاران	مهدی علی مددی و روح اله مددی امیری
ناظر	سیامک لطیف - معاون مدیر کل
تایید کننده	زیور حاتمی زاده - مدیر کل
تاریخ انتشار	آذر ماه ۱۳۹۶
کد سند	۹۶۲۵۱۲۴۶۰

فهرست مطالب

چکیده	د
۱. مقدمه	۱
۲. وضعیت موجود طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری آن‌ها به بخش خصوصی	۲
۳. اقدامات انجام شده جهت واگذاری طرح‌های عمرانی دولت	۳
۳-۱. اجرای ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و ابلاغ دستورالعمل اجرایی آن	۴
۳-۲. تدوین آیین‌نامه ساماندهی و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۵
۳-۳. تدوین پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۵
۴. چالش‌ها و نارسایی‌های موجود در واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش غیردولتی	۷
۴-۱. عدم تمایل دستگاه‌ها به واگذاری طرح‌ها	۷
۴-۲. نامشخص بودن ارزش اقتصادی طرح‌های عمرانی دولت	۸
۴-۳. غیراقتصادی بودن اغلب طرح‌ها	۸
۴-۴. فقدان اطلاعات کافی و جامع در خصوص تعداد طرح‌های نیمه‌تمام	۸
۴-۵. محدودیت‌های بازار سرمایه و تأمین مالی	۸
۴-۶. نبود مهارت و تجربه کافی بخش خصوصی	۹
۴-۷. تعدد و پراکندگی مقررات در ارتباط با واگذاری طرح‌های عمرانی	۹
الف - نارسایی‌های دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۹
ب- نارسایی‌های پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی	۱۰
۵. راهکارها و توصیه‌های سیاستی	۱۲

- در شرایط کنونی تداوم روند گذشته در اجرای طرح‌های عمرانی با عنایت به مقتضیات فعلی نظام اقتصادی کشور و ضرورت نیل به رشد اقتصادی پایدار و خروج از رکود امکان‌پذیر نبوده و مستلزم استفاده از ظرفیت‌های مالی بخش خصوصی در قالب مشارکت‌های عمومی - خصوصی می‌باشد. این موضوع در برنامه‌های ابلاغی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز مورد تأکید قرار گرفته است.
- طی سال‌های ۹۴-۱۳۸۱ به طور متوسط ۵۱۱ طرح باید در هر سال به اتمام می‌رسید، لیکن فقط ۲۳ درصد از آن‌ها (۱۲۰ طرح) خاتمه یافته‌اند و ۷۷ درصد از آن‌ها بر جای مانده و خاتمه نیافته است و در مجموع هزینه‌ای معادل ۱۱۳۶۴۰۹ میلیارد ریال مزاد بر پیش بینی قوانین بودجه سنواتی بر اقتصاد کشور تحمیل شده است. به عبارت دیگر بیش از ۵۰ درصد از اعتبارات اختصاص یافته به طرح‌های عمرانی طی این دوره بابت هزینه تأخیر در اتمام طرح‌ها بوده است. در این دوره ۱۶۷۵ طرح با اختصاص حدود ۵۸۰۰۰ میلیارد ریال خاتمه یافته است. بدین ترتیب تنها ۳ درصد از اعتبارات به طرح‌هایی اختصاص یافته است که خاتمه یافته‌اند.
- در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ حدود ۳۰۰۰ طرح عمرانی ملی (۲۶۳۱ طرح عمرانی نیمه تمام و ۲۷ طرح جدید)، استانی و متفرقه با اعتباری بالغ بر ۵۷۴۸۰۹ میلیارد ریال منظور گردید که با توجه به تامین مالی ۶۲ درصد آنها از طریق انتشار اوراق مالی در مجموع ۴۲۰۹۹۴ میلیارد ریال آن (۷۳ درصد مصوب) محقق گردید. در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ نیز برای حدود ۲۷۰۰ طرح عمرانی (۲۰۰۰ طرح ملی و ۷۰۰ طرح استانی ویژه)، استانی و متفرقه در مجموع اعتباری بالغ بر ۷۱۳۶۷۷ میلیارد ریال منظور شده است که با توجه به عملکرد ۷ ماهه سال جاری ۳۴ درصد مصوب ۷ ماهه (۱۴۱۲۲۵ میلیارد ریال) محقق گردیده است.
- در ارتباط با واگذاری طرح‌ها به بخش غیردولتی در بودجه دولت، تا سال ۱۳۸۸ هیچ واگذاری در این حوزه وجود نداشته است و در قوانین بودجه سال‌های ۹۵-۱۳۸۹ نیز علی‌رغم پیش‌بینی منابع در این خصوص صرفاً در سال ۱۳۸۹ به میزان ۸۵۵۰ میلیارد ریال و در سال ۱۳۹۵ تنها از ۱۶ میلیارد ریال عملکرد برخوردار بوده است. در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ نیز به میزان ۳۵۰۰۰ میلیارد ریال از این محل منظور شده است بنحوی که در ۷ ماهه از عملکرد ۱۰ میلیارد ریالی برخوردار شده است. شایان ذکر است بر اساس گزارش سازمان برنامه و بودجه مجموع واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش خصوصی از سال ۱۳۹۴ تا خرداد سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۴۴۱۳۱ پروژه است. همچنین بر اساس گزارش مذکور در حال حاضر مجموعاً بیش از ۷۱ هزار پروژه نیمه‌تمام ملی و استانی در کشور وجود دارد که برای تکمیل این حجم عظیم پروژه‌ها به مبلغی حدود ۴۰۰۰۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار و ۱۲ سال زمان نیاز است.
- از عمده‌ترین چالش‌های مربوط به واگذاری طرح‌های عمرانی می‌توان به چالش‌های مربوط به اجرای برخی قوانین و مقررات از جمله دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم (۲)، عدم تمایل دستگاه‌ها به واگذاری طرح‌ها، نامشخص بودن ارزش اقتصادی طرح‌های عمرانی دولت، غیراقتصادی بودن طرح‌ها، تعدد و پراکندگی مقررات مربوط به واگذاری طرح‌های عمرانی و فقدان اطلاعات کافی و جامع در خصوص تعداد طرح‌های نیمه تمام اشاره نمود

که به موارد مذکور به طور مبسوط در گزارش پرداخته شده است. همچنین در گزارش به نقاط ضعف پیش نویس لایحه مشارکت عمومی خصوصی نیز پرداخته شده است.

- از مهم‌ترین راهکارها و توصیه‌های سیاستی در خصوص بهبود شرایط فعلی در واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش خصوصی می‌توان به مواردی همچون تدوین یک قانون جامع، شفاف، ساده و یکپارچه مشتمل بر پیش‌بینی تمام ارکان مشارکت با بخش غیر دولتی، بهبود فضای کسب و کار در کشور، پیش‌بینی انواع مشوق‌های واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام و برقراری راهکارهایی جهت اقتصادی کردن طرح‌ها، ایجاد پایگاه جامع اطلاعات طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام، تمرکززدایی و تفویض اختیار به مسئولین استانی جهت واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام، تدوین شیوه‌های شفاف شناسایی طرح‌های قابل واگذاری دارای قابلیت بهره‌برداری انتفاعی و تسریع در تصویب پیش‌نویس لایحه مشارکت‌های عمومی - خصوصی (پس از رفع نارسایی‌های آن) اشاره نمود که شرح هر یک از موارد به طور مبسوط در گزارش مد نظر قرار گرفته است.

۱. مقدمه

وابستگی بخشی از بودجه دولت به درآمدهای ناپایدار نفتی و تأثیری‌پذیری مستقیم آن از نوسانات غیرکنترلی قیمت و صادرات نفت خام (به تبع تحولات حاکم بر بازار جهانی نفت خام) از یکسو توأم با استمرار شرایط رکودی سال‌های اخیر از سوی دیگر، نظام تأمین مالی دولت را با محدودیت مواجه نموده است که این امر با توجه به ضرورت تأمین اعتبارات اجتناب‌ناپذیر عمدتاً هزینه‌ای و همچنین بی‌انضباطی‌های مالی و ناکارایی تخصیص منابع (در حوزه جاری و عمرانی)، منجر به آن گردیده تا فرآیند تخصیص اعتبارات عمرانی در سال‌های اخیر با محدودیت مواجه گردد که این امر با توجه به سایر عوامل مؤثر در عدم اجرای مطلوب طرح‌های عمرانی، بر میزان اعتبار مورد نیاز و مدت زمان اتمام طرح‌های عمرانی دولت افزوده است. این در حالی است که طرح‌های عمرانی نیمه تمام دولت در شرایط کنونی از بسترهای لازم برای ارتقای ظرفیتهای اقتصادی برخوردار بوده و ابزار مناسبی جهت تحقق رویکرد دولت در حوزه ارتقای رونق و رشد اقتصادی و اشتغال تلقی می‌گردد. لازم به ذکر است در راستای اجرای مطلوب طرح‌های عمرانی دولت و خروج از تنگناها و نارسایی‌های حاکم بر طرح‌های مذکور، طی سال‌های گذشته برنامه‌ها و رویکردهای متعددی پیشنهاد گردیده است که برخی از آنها در قالب قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع دستورالعمل موضوع ماده (۲۷) قانون مذکور و تدوین پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی مدنظر قرار گرفته است. شایان ذکر است دستورالعمل شرایط واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موضوع ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) که توسط شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۶/۲ به تصویب رسیده بود، مجدداً در دو نوبت طی تاریخ‌های ۱۳۹۵/۳/۱۸ و ۱۳۹۶/۵/۲۵ با درخواست سازمان برنامه و بودجه کشور مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت. در ارتباط با پیش‌نویس لایحه مشارکتهای عمومی - خصوصی نیز لازم به ذکر است چارچوب اولیه آن به طرح ارائه شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی در بهمن ماه سال ۱۳۹۲ در راستای اجرای بند "ب" ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه به منظور افزایش رقابت‌پذیری و گسترش اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی با استفاده از ظرفیت اجرایی، تخصصی و مالی بخش خصوصی و تعاونی، بازمی‌گردد که طی سال‌های بعد آن در جریان بررسی در جلسات متعدد برگزار شده در کمیته‌های فنی کمیسیون اقتصادی دولت دچار تغییرات و اصلاحات عدیده گردید.

در گزارش حاضر ضمن بررسی وضعیت موجود طرح‌های عمرانی و مشکلات و چالش‌های مترتب بر واگذاری این طرح‌ها (با اشاره دو طرح ارائه شده در این زمینه به شرح مذکور)، برخی پیشنهادات و توصیه‌های سیاستی ارائه می‌گردد.

۲. وضعیت موجود طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری آن‌ها به بخش خصوصی

اجرای طرح‌های عمرانی و زیربنایی و توسعه‌ای کشور و نحوه تأمین مالی آن‌ها یکی از دغدغه‌ها و موضوعات مهم مورد توجه تمامی دولت‌ها بوده است. در طول سالیان متمادی نحوه تأمین مالی و اجرای این طرح‌ها صرفاً بر پایه منابع محدود بودجه عمومی و اجرای آن‌ها مبتنی بر روابط کارفرمایی و پیمانکاری استوار بوده و از ویژگی‌های بارز آن می‌توان به عدم تأمین و تخصیص بودجه، متناسب با اهمیت و پیشرفت فیزیکی طرح، گزینش و اولویت‌بندی طرح‌ها بر اساس ملاحظات غیر فنی و تأخیرهای چندین ساله در اجرا و بهره‌برداری از طرح‌ها و به تبع آن افزایش تعداد طرح‌های عمرانی نیمه تمام اشاره کرد.

شایان ذکر است طی سال‌های ۹۴-۱۳۸۱ به طور متوسط ۵۱۱ طرح باید در هر سال تمام می‌شد اما فقط ۲۳ درصد از آن‌ها (۱۲۰ طرح) خاتمه یافته‌اند و ۷۷ درصد از آن‌ها برجای مانده و خاتمه نیافته است و در مجموع هزینه‌ای معادل ۱۱۳۶۴۰۹ میلیارد ریال مازاد بر پیش‌بینی قوانین بودجه سنواتی بر اقتصاد کشور تحمیل شده است. به عبارت دیگر بیش از ۵۰ درصد از اعتبارات اختصاص یافته به طرح‌های عمرانی طی این دوره بابت هزینه تأخیر در اتمام طرح‌ها بوده است و نه عملیات جدید. در این دوره ۱۶۷۵ طرح با اختصاص حدود ۵۸۰۰۰ میلیارد ریال خاتمه یافته است. بدین ترتیب تنها ۳ درصد از اعتبارات به طرح‌هایی اختصاص یافته است که خاتمه یافته‌اند.

در قالب بودجه سال ۱۳۹۵ حدود ۳۰۰۰ طرح عمرانی ملی (۲۶۳۱ طرح عمرانی نیمه تمام و ۲۷ طرح جدید)، استانی و متفرقه با اعتباری بالغ بر ۵۷۴۸۰۹ میلیارد ریال منظور گردید که با توجه به تأمین مالی ۶۲ درصد آنها از طریق انتشار اوراق مالی در مجموع ۴۲۰۹۹۴ میلیارد ریال آن (۷۳ درصد مصوب) محقق گردید.

در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ نیز برای حدود ۲۷۰۰ طرح عمرانی (۲۰۰۰ طرح ملی و ۷۰۰ طرح استانی ویژه)، استانی و متفرقه در مجموع اعتباری بالغ بر ۷۱۳۶۷۷ میلیارد ریال منظور شده است که با توجه به عملکرد ۷ ماهه سال جاری ۳۴ درصد مصوب ۷ ماهه (۱۴۱۲۲۵ میلیارد ریال) محقق گردیده است. شایان ذکر است بر اساس پیوست (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۶ تعداد ۵۱ طرح جدید با اعتباری برابر ۵۰۹۹ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ شروع خواهد شد و در مجموع ۲۴۸۴۰ میلیارد ریال اعتبار برای سال‌های بعد آنها در نظر گرفته شده است. از ۵۱ طرح مذکور، ۴۸ طرح ملی و ۳ طرح استانی ویژه هستند. نکته دیگر آنکه تعداد ۳۷۳ طرح عمرانی در جداول ۱۲، ۱۵، ۱۹ و ۲۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۶ درج شده است که عملاً هیچ اطلاعاتی از زمان‌بندی و هزینه اجرای طرح‌ها در دست نیست و این امر امکان نظارت بر اجرای طرح‌ها را با مشکل مواجه خواهد کرد.

بررسی عملکرد بودجه عمومی دولت در ارتباط با واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، حاکی از آن است که دولت در این زمینه از توفیق چندانی برخوردار نبوده است. به نحوی که تا سال ۱۳۸۸ هیچ واگذاری در این حوزه وجود نداشته است (جدول ۱). در قوانین بودجه سال‌های ۹۵-۱۳۸۹ نیز علی‌رغم پیش‌بینی منابع در این خصوص صرفاً در سال ۱۳۸۹ به میزان ۸۵۵۰ میلیارد ریال و در سال ۱۳۹۵ تنها از ۱۶ میلیارد ریال عملکرد برخوردار بوده است. برای

سال ۱۳۹۶ نیز در قانون بودجه به میزان ۳۵۰۰۰ میلیارد ریال از این محل منظور شده است که در ۷ ماهه از عملکرد ۱۰ میلیارد ریالی برخوردار شده است. شایان ذکر است بر اساس گزارش سازمان برنامه و بودجه مجموع واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش خصوصی از سال ۱۳۹۴ تا خرداد سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۴۴۱۳۱ پروژه است که مبلغی از این محل به جز آنچه در فوق بیان گردید به خزانه دولت واریز نگردیده است. بر اساس گزارش مذکور تاکنون ۶ درصد از طرح‌های جدید، ۲۷ درصد از طرح‌های نیمه‌تمام و ۶۷ درصد از پروژه‌هایی که سابقه دریافت اعتبار از بودجه عمومی را داشته اند واگذار شده اند. (گزارش ۱۶ مهر ۱۳۹۶ رئیس سازمان برنامه و بودجه به مجلس شورای اسلامی).

جدول ۱. عملکرد واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی سال‌های ۹۶-۱۳۸۸ (ارقام به میلیارد ریال)

سال	مصوب قانون بودجه	عملکرد قانون بودجه
۱۳۸۸	۰	۰
۱۳۸۹	۳۲۵۰۰	۸۵۵۰
۱۳۹۰	۱۷۵۰۰	۰
۱۳۹۱	۰	۰
۱۳۹۲	۵۰۰۰۰	۰
۱۳۹۳	۱۰۰۰۰	۰
۱۳۹۴	۱۰۰۰۰	۰
۱۳۹۵	۳۰۰۰۰	۱۶
۱۳۹۶	۳۵۰۰۰	۱۰ (عملکرد ۷ ماهه)

شایان ذکر است سازمان خصوصی‌سازی در سال‌های ۱۳۸۹، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ و بنا بر مفاد ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به ترتیب معادل ۱۹۳۲۰، ۲۱۸۹۰ و ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال واگذاری نیروگاه در قالب واگذاری دارایی‌های گزارشی کرده است.

بر اساس گزارش سازمان برنامه و بودجه (گزارش ۱۶ مهر ۱۳۹۶ رئیس سازمان برنامه و بودجه به مجلس شورای اسلامی) در حال حاضر مجموعاً بیش از ۷۱ هزار پروژه نیمه‌تمام ملی و استانی در کشور وجود دارد که برای تکمیل این حجم عظیم پروژه‌ها به مبلغی حدود ۴۰۰۰۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار و ۱۲ سال زمان نیاز است. بدیهی است که حتی در شرایط ایده‌آل اعتباری نیز تامین مالی چنین رقمی ممکن نیست و از سویی دولت برای ایجاد رونق ناگزیر از اجرای بخشی از این پروژه‌های نیمه‌تمام است.

۳. اقدامات انجام شده جهت واگذاری طرح‌های عمرانی دولت

با شروع به کار دولت یازدهم در سال ۱۳۹۲ و اولویت دولت در ضرورت تسریع در خروج از رکود و ارتقای نظام تأمین مالی طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام، اقدامات عملیاتی در زمینه واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش خصوصی مدنظر قرار گرفت که از آن جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۳-۱. اجرای ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و ابلاغ دستورالعمل اجرایی آن

مطابق با ماده مذکور دولت مجاز گردید طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید و نیمه‌تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری را در قالب قراردادهای و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد و با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات به بخش غیردولتی واگذار نماید. همچنین طرح‌های عمرانی نیمه‌تمامی که خدمات آن‌ها قابل عرضه توسط بخش غیردولتی می‌باشد از قابلیت واگذاری بصورت نقد و اقساط به بخش غیردولتی برخوردار می‌باشد. پیرو تصویب این قانون، دستورالعمل ماده مذکور موضوع مصوبه شماره ۱۴۲۶۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲ شورای اقتصاد که معطوف بر نحوه ساماندهی و واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش غیردولتی می‌باشد، به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ گردید، به نحوی که ترتیبات سازمانی و اجرایی مورد نیاز جهت واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش‌های خصوصی در سطوح ملی و استانی و همچنین سازوکارهای ارزیابی و قیمت‌گذاری طرح‌های مذکور به دقت در این دستورالعمل پیش‌بینی شده است. شایان ذکر است دستورالعمل مذکور به جهت رفع برخی ایرادات و بنابر بر ارائه نظرات و دیدگاه‌های اصلاحی سازمان برنامه و بودجه و برخی دستگاه‌های اجرایی طی دو نوبت در تاریخ‌های ۱۳۹۵/۳/۱۸ و ۱۳۹۶/۵/۲۵ و با درخواست سازمان برنامه و بودجه مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت. در ادامه برخی از نقاط قوت دستورالعمل مذکور به شرح ذیل می‌تواند مدنظر قرار می‌گیرد:

- تعریف فرآیند رقابتی متناسب با شرایط و پیچیدگی‌های انتخاب سرمایه‌گذار مناسب در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
- تمرکززدایی فرآیند واگذاری پروژه و تسهیل و پشتیبانی آن توسط سازمان برنامه و بودجه
- مشارکت دستگاه‌های اجرایی استانی در واگذاری پروژه‌ها
- در نظر گرفتن امکان تخفیف و تقسیط در قیمت پایه تعیین شده در روش فروش پروژه
- ظرفیت‌سازی واگذاری طرح‌ها با استفاده از انواع روش‌ها و الگوهای شناخته شده
- تغییر جهت گیری دولت نسبت به کاهش حداکثری اختصاص منابع مالی بودجه‌ای در دوران احداث پروژه و تاکید بر اختصاص منابع مالی پایدار به سرمایه‌گذاران جهت خرید تضمینی محصول پروژه در دوران بهره‌برداری
- طراحی ساز و کار صندوق مالی تضامین مشارکت عمومی - خصوصی بعنوان یک نهاد مالی جهت پشتیبانی از قراردادهای مشارکتی
- کمک به سرمایه‌گذار در اخذ تسهیلات بانکی و فاینانس خارجی و استفاده از ابزارها و نهادهای مالی مختلف در دوران احداث پروژه
- تبیین انواع مشوقها در بستر قوانین و مقررات موجود کشور و تعریف نهادهای تنظیم مقررات بخشی به منظور قیمت‌گذاری، نظارت، کارشناسی و داوری.

۲-۳. تدوین آیین‌نامه ساماندهی و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در راستای عملیاتی نمودن دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، آیین‌نامه ساماندهی و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۵۵۹۳/ت ۵۲۴۶۶ هـ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۲ هیأت وزیران در قالب ۵ ماده ترتیبات و نحوه معرفی پروژه‌های قابل واگذاری دستگاه‌های اجرایی به سازمان و همچنین تکالیف متقاضیان خرید یا سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اعلام شده و همچنین نحوه رسیدگی به درخواست‌های مشارکت توسط دستگاه‌های اجرایی تبیین گردیده است. شایان ذکر است پیرو ابلاغ آیین‌نامه مذکور، تا کنون فهرست پروژه‌های قابل واگذاری مربوط به وزارتخانه‌های ورزش و جوانان، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، راه و شهرسازی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و همچنین برخی سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی از جمله سازمان میراث فرهنگی، بنادر و دریانوردی و همچنین شرکت ملی صنایع پتروشیمی جهت شناسایی سرمایه‌گذار در پورتال سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به فراخوان گذاشته شده است. در این راستا سرمایه‌گذاران می‌توانند جهت کسب اطلاع از وضعیت پروژه به دستگاه اجرایی ذی‌ربط مراجعه نموده و بر اساس مدل واگذاری مورد نظر، تقاضای سرمایه‌گذاری خود را ارائه نمایند.

۳-۳. تدوین پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی که در ابتدا از طریق سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های اقتصادی و فنی وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه و در ادامه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری نمایندگان عضو کمیسیون اقتصادی هیأت دولت مورد بازنگری و بررسی مجدد قرار گرفته است، تمامی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و همچنین طرح‌های پیشنهادی سرمایه‌گذاران (داخلی و خارجی) که با سرمایه و دانش فنی طرف خصوصی اجرا و حسب مورد بهره‌برداری می‌شوند را شامل می‌گردد. در پیش‌نویس لایحه مذکور برای اولین بار ترتیبات سازمانی حاکم بر نحوه انتخاب طرف خصوصی مشارکت، ریسک‌ها و تضامین، چارچوب قراردادهای مشارکت و ساختارهای اجرایی مورد نیاز جهت راهبری و نظارت بر طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی در قالب واحد راهبری و توسعه مشارکت‌های عمومی - خصوصی و همچنین نحوه حل اختلاف طرف‌های مشارکت، در قالب ۹ فصل و ۳۸ ماده به دقت مدنظر قرار گرفته است. در ادامه برخی از رویکردها و نقاط قوت مذکور به شرح ذیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند:

- در پیش‌نویس لایحه، اصول و مبانی حاکم که برای تبیین و تفسیر لایحه مذکور لازم می‌باشد تشریح شده است. بدین منظور مفاهیم "حفظ منافع عمومی"، "فرصت برابر و ایجاد رقابت"، "رفتار برابر"، "سیاست‌گذاری شفاف"، "تناسب در تسهیم مسئولیت ریسک"، "استفاده کارآمد از منابع بخش عمومی و خصوصی"، "ظرفیت‌سازی نهادی، فنی و مدیریتی" و "تأمین مالی پروژه محور" را معین و تعریف گردیده است. تعریف و تبیین این مفاهیم باعث می‌گردد طرفین قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، به درک روشن و شفاف دربار چارچوب نظری و اهداف این قانون دست یابند و اصول شفافیت و حسن نیت از طرف عمومی به بخش خصوصی اعلان گردد. تمام دلایل معین شده در کاهش ریسک‌های اخلاقی قراردادهای بسیار حائز اهمیت می‌باشند و موجب بالارفتن ضریب اطمینان برای اجرای پروژه در طرفین مشارکت می‌گردد. علاوه بر آن بحث عدم مسئولیت پذیری همزمان طرفین

پروژه برای به سرانجام رسیدن به موقع و انتفاع از پروژه ها که یکی از مشکلات فعلی در فرآیند اجرای پروژه ها می باشد، تحت اصول تعیین شده در پیش نویس لایحه به شرح مذکور مرتفع خواهد گردید.

- ایجاد واحد مشخصی در دستگاههای اجرایی به منظور راهبری و نظارت بر پروژه های مشارکت در پیش نویس لایحه از دو منظر حائز اهمیت می باشد بنحوی که از یکسو موجب تسهیل تعامل بین دستگاههای اجرایی در نظارت و استفاده از تجربیات دستگاههای موفق در اجرای قراردادهای مشارکتی می گردد، و از سوی دیگر موجب ارتقای هماهنگی در طرف عمومی با هدف اجرای احکام پیش نویس لایحه و دستورالعملها و آیین نامه های اجرایی مربوطه می گردد.

- انتخاب طرف خصوصی از طریق ساختار متشکل در قالب کارگروه و هیات منتخب آن از دیگر رویکردها و نقاط قوت پیش نویس لایحه تلقی می گردد که این امر با توجه به اینکه موجب انتخاب طرف خصوصی با شرایطی استاندارد و شفاف می گردد، افزایش رقابت و انگیزه طرف خصوصی در قراردادهای مشارکت را به دنبال خواهد داشت. مضافاً اینکه موضوع مذکور، ریسکهای مالی ناشی از بروز خطا در انتخاب صحیح طرف خصوصی را به حداقل رسانده و اجرای موفق قراردادهای مشارکتی را با کمترین هزینه به دنبال خواهد داشت.

- در برخی دیگر از مفاد پیش نویس لایحه به سازوکار حل اختلاف به شکایات متقاضیان سرمایه گذاری و طرف عمومی در مرحله انتخاب طرف خصوصی و اجرای قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی از طریق ایجاد هیأت رسیدگی به اختلاف اشاره شده است. در این خصوص نیز باید اذعان نمود سازوکار ارائه شده ضمن تسریع در رسیدگی به اختلافات بین طرف خصوصی و عمومی در اجرای مفاد قرارداد، موجبات ارتقای شفافیت و جلب اعتماد طرف خصوصی را به دنبال خواهد داشت. مضافاً اینکه تسریع در اجرا و بهره برداری پروژه با کمترین هزینه زمانی و به عبارتی بهبود سلامت اجرای پروژه از دیگر نتایج مثبت مواد مذکور تلقی می گردد.

- انواع روش های مشارکت بصورت جامع در پیش نویس لایحه مورد اشاره قرار گرفته است که این امر بالطبع باعث خواهد گردید طرف خصوصی با توجه به ظرفیتهای خود از یکسو و تنوع و ماهیت ناهمگون پروژه های عمرانی دولت از سوی دیگر، از بین روشهای متفاوت ارائه شده، مناسب ترین و به صرفه ترین نوع قرارداد همکاری بر اساس تسهیم ریسک بین طرفین و انتخاب نماید.

- تشکیل صندوق توسعه و ضمانت سرمایه گذاری با هدف تجهیز منابع پایدار و ایجاد پشتوانه مالی و ضمانت هایی که طرف عمومی بابت ریسک ها در اختیار طرف خصوصی قرار می دهد، از دیگر نقاط قوت پیش نویس لایحه می باشد. در این ارتباط لازم به ذکر است ایجاد صندوق مذکور با توجه به محدودیتهای بودجه ای دولت، نقش بسزایی در پایداری منابع مالی پروژه ها و پیشبرد قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی برخوردار می باشد. ضمن آنکه منابع صندوق می تواند به عنوان یک اهرم مالی برای تامین مالی پروژه، ضمانت های مالی و پوشش ریسک های پیرامونی (که ناشی از طرف عمومی است) مورد استفاده قرار گیرد.

- پیش بینی استفاده از ظرفیت "بازار پول و سرمایه" و همچنین ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی در پیش نویس لایحه، با توجه به آنکه موجب کاهش هزینه سرمایه گذاری و به تبع آن ریسک تأمین مالی پروژه در دوره احداث می گردد، احتمال موفقیت پروژه ها را بهبود می بخشد. مضافاً

اینکه با توجه به پیش‌بینی ظرفیتهای متنوع تامین مالی در این ماده، افزایش انگیزه طرف خصوصی در مشارکت با طرف عمومی جهت اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش دولتی را به دنبال خواهد داشت.

- یکی دیگر از نقاط قوت پیش‌نویس لایحه مربوط به اولویت و تقدم ایفای تعهدات طرف عمومی بر سایر تعهدات مالی می‌باشد. در پیش‌نویس لایحه تاکید شده در صورتی که طرف عمومی تعهدات خود را در موعد مقرر ایفا ننماید، سازمان در جایگاه طرف عمومی نسبت به پرداخت تعهدات از محل منابع صندوق توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری اقدام می‌نماید. به نظر می‌رسد حکم مذکور، علاوه بر پایدارسازی تأمین منابع مالی از طرف عمومی، موجبات افزایش اعتماد طرف خصوصی به ایفای تعهدات طرف عمومی و بالطبع جذابیت اجرای پروژه‌های مشارکتی برای طرف خصوصی را به دنبال خواهد داشت.

۴. چالش‌ها و نارسایی‌های موجود در واگذاری طرح‌های عمرانی به بخش غیردولتی

۴-۱. عدم تمایل دستگاه‌ها به واگذاری طرح‌ها

به نظر می‌رسد، دستگاه‌های اجرایی تمایلی چندانی به واگذاری پروژه‌های خود نداشته باشند، این عدم تمایل از آنجا ناشی می‌شود که پروژه‌های عمرانی نیمه تمام، بستر مناسبی برای انجام هزینه‌هایی است که در قالب اعتبارات هزینه‌ای و روال‌های رسمی قابل انجام نیستند. اعتبارات طرح‌های نیمه‌تمام امکاناتی را در اختیار مدیران دستگاه‌ها قرار می‌دهد که به راحتی حاضر به صرف نظر کردن از آن‌ها نیستند. به علاوه واگذار شدن طرح عمرانی، به معنای عدم دریافت بودجه برای آن طرح در سال‌های آینده است که این امر به معنای کاهش بودجه در اختیار مدیر مربوطه می‌باشد.

دلیل دیگر در عدم تمایل دستگاه‌ها به واگذاری طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام، بین‌دستگاهی بودن این موضوع است. زیرا برای واگذاری هر طرح عمرانی نیاز به تعامل سازنده بین دستگاه‌های مرتبط در این زمینه می‌باشد. برای مثال در ارتباط با واگذاری طرح‌های عمرانی شرکت‌های قابل واگذاری به بخش غیر دولتی، دستگاه اجرایی طرح عمرانی به عنوان مجری و مالک طرح، سازمان برنامه و بودجه کشور به عنوان متولی و تنظیم‌کننده طرح‌های عمرانی دولت مطرح می‌باشند. موضوع مذکور در زمینه واگذاری طرح‌های ملی و استانی که از محل اعتبارات قوانین بودجه سنواتی اجرایی می‌گردند، به جهت نامشخص بودن سازمان متولی واگذاری به مراتب از نارسایی بیشتری نسبت به واگذاری طرح‌های شرکت‌های دولتی برخوردار می‌باشد و عملکرد ضعیف واگذاری این دسته از طرح‌ها در قالب قوانین بودجه سنواتی خود گواه این موضوع می‌باشد.

۲-۴. نامشخص بودن ارزش اقتصادی طرح‌های عمرانی دولت

اصولاً نظام شناسایی و ارزش‌گذاری دارایی‌ها در ایران به جهت پیروی از سیستم حسابداری نقدی در ثبت و ضبط دارایی‌ها و به تبع آن ناکارایی سیستم مذکور در شناسایی و ارزش‌گذاری واقعی دارایی‌ها از چالش‌ها و نارسایی‌های عدیده برخوردار می‌باشد. بالطبع این نارسایی در ارتباط با ارزش‌گذاری طرح‌های عمرانی به عنوان بخشی از دارایی‌های دولت با توجه به تأثیرپذیری آن از ریسک‌ها و ناطمینانی‌های موجود در مسیر اتمام طرح و نامشخص بودن بازده اقتصادی از پیچیدگی بیشتری برخوردار می‌باشد. لذا تا زمانی که سیستم جامع و شفاف در ارتباط با تعیین ارزش فعلی و آتی طرح‌های عمرانی حاکم نگردد، امکان واگذاری طرح‌های عمرانی نیمه تمام، دشوار خواهد بود.

۳-۴. غیراقتصادی بودن اغلب طرح‌ها

مشکل دیگر واگذاری طرح‌ها، غیراقتصادی بودن بسیاری از آن‌ها به دلیل انتفاعی نبودن طرح و فقدان جذابیت لازم برای ورود بخش خصوصی در زمینه اجرای آن‌ها می‌باشد. این گونه طرح‌ها با ساختار فعلی قابل واگذاری نیستند، مگر اینکه منطق اقتصادی طرح تغییر کند. برای مثال ممکن است برای یک طرح آب و فاضلاب، با تغییر قیمت خرید محصول و کارمزد فعالیت بخش خصوصی، بازدهی مناسب را برای فعالیت بخش خصوصی ایجاد کرد.

۴-۴. فقدان اطلاعات کافی و جامع در خصوص تعداد طرح‌های نیمه‌تمام

در ارتباط با تعداد طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام به جهت عدم تکافوی ظرفیت قوانین بودجه سنواتی در اتمام آن‌ها از یکسو و از سوی دیگر ناکارایی سیستم‌های نظارتی حاکم بر طرح‌های عمرانی از سوی دیگر، آمار و اطلاعات شفاف و متمرکزی وجود ندارد. این امر منجر به آن گردیده تا اطلاعات مربوط به طرح‌های مذکور صرفاً محدود به آن دسته از طرح‌هایی گردند که در قوانین بودجه سنواتی برای آن‌ها اعتبار پیش‌بینی شده است و عملاً اطلاعات مشخصی در ارتباط با آن دسته از طرح‌هایی که در قالب قوانین بودجه درج نمی‌گردند و به ویژه طرح‌های عمرانی استانی و همچنین طرح‌هایی که توسط شرکت‌های دولتی و از محل منابع داخلی آن‌ها اجرا می‌گردند، وجود نداشته باشد. شایان ذکر است نارسایی مذکور به جهت اضافه شدن سالانه هزینه‌های تعویق ناشی از زمان بهره‌برداری، مشکل پیش‌گفته در زمینه شفافیت اطلاعات مربوط به تعداد طرح‌ها و همچنین اعتبارات مورد نیاز برای اتمام آن‌ها را تشدید نموده است.

۵-۴. محدودیت‌های بازار سرمایه و تأمین مالی

از جمله مشکلات و موانع اجرای مشارکت‌های عمومی - خصوصی می‌توان به فقدان و یا ناکارایی مؤسسات و نهادهای مالی قوی در کشورهای اجرا کننده مدل مشارکتی، اشاره کرد و بالطبع بازار مالی غیر جذاب (به جهت محدودیت در ارائه تسهیلات با نرخ‌های ترجیحی و یا عدم تعریف ابزارهای تأمین مالی) معمولاً مانع موفقیت این مدل‌ها می‌شود. در ایران نیز جهت اجرای قراردادهای مذکور با خلاء بازار سرمایه کارآمد و اثربخش مواجه هستیم و در این حوزه بخش قابل توجهی از حمایت‌های مالی از محل سیستم بانکی است که آن هم به دلیل محدودیت منابع بانکی و سایر مشکلات بانکی، با تنگنا مواجه می‌باشد.

۴-۶. نبود مهارت و تجربه کافی بخش خصوصی

پروژه های مشارکت عمومی - خصوصی، گاهی به دلیل ناتوانی بخش خصوصی در انجام تعهدات، با موانع جدی روبرو می شود. دولت در زمان انعقاد قرارداد، باید از توانایی و ظرفیت مالی این بخش در اجرای پروژه اطمینان حاصل کند. لذا به سبب نبود مؤلفه های توان تجربی و مهارتی، واگذاری طرح ها به بخش غیر دولتی با موانع زیادی روبرو می شوند. ره آورد مانع مذکور چیزی جز کاهش انگیزه بخش دولتی برای عقد قرارداد با بخش خصوصی نیست.

بر اساس تجربه به دست آمده از طرح های مشارکتی در پروژه های زیرساختی، نبود بخش خصوصی قوی با توان مالی مناسب جهت انجام سرمایه گذاری های بزرگ، اجرای پروژه های مشارکت بخش عمومی - خصوصی را به بانک ها و سازمان های بیمه ای محدود کرده است.

۴-۷. تعدد و پراکندگی مقررات در ارتباط با واگذاری طرح های عمرانی

بررسی عملکرد واگذاری طرح های عمرانی نیمه تمام و آماده بهره برداری به بخش غیر دولتی طی سنوات اخیر بیانگر آن است که واگذاری طرح های مذکور عملاً از وضعیت مطلوبی برخوردار نبوده و همین امر منجر به آن گردیده تا دولت ها در دوره های زمانی مختلف و در راستای رفع مشکلات حاکم بر اجرای طرح های عمرانی و همچنین ابهامات موجود در رویه ها و سازوکارهای واگذاری آن ها به بخش غیردولتی نسبت به تدوین چارچوب های قانونی متعدد اقدام نمایند. لذا مجموعه مقررات و قوانینی که در این خصوص طی سال های اخیر به تصویب رسیده به جهت عدم جامعیت و تعدد و پراکندگی آن ها، شرایطی را به وجود آورده که عملاً خود به عنوان مانعی بر اجرای مطلوب واگذاری طرح های نیمه تمام قلمداد می گردند. از آن جمله می توان به بند (ه) ماده (۱۸) و همچنین بند (ح) ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و دستورالعمل های اجرایی مربوط به آن و ... اشاره کرد. موارد قانونی مذکور با توجه به نارسایی حاکم بر ساختار نظارتی طرح های عمرانی، زمینه برای اجرای هر چه مطلوب تر طرح های عمرانی را با چالش مواجه کرده است. در این خصوص به برخی از چالش ها و نارسایی های مربوط به دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) که در حال حاضر به عنوان مهمترین مرجع قانونی جهت واگذاری پروژه های عمرانی به بخش غیر دولتی در حال اجرا می باشد، اشاره می شود. همچنین در ادامه برخی کاستی ها و تنگناهایی که ضروری است در بررسی پیش نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی مدنظر قرار گیرد نیز تبیین گردیده است:

الف - نارسایی های دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به عنوان اولین چارچوب قانونی موجود که بصورت منسجم سازوکارهای واگذاری طرح های عمرانی جدید، نیمه تمام، تکمیل شده و آماده بهره برداری را ارائه داده است، به رغم نقاط قوت مطرح شده به شرح مذکور و اصلاحاتی که طی دو مرحله در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ در آن انجام گرفت، کماکان در برخی حوزه ها با کاستی و نارسایی مواجه می باشد که از آن جمله می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- دایره شمول احکام دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به موجب ماده (۱) آن به تمام دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات تسری یافته است. این در حالی است که به موجب تبصره (۲) بند (ج) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، هرگونه واگذاری به بخش غیردولتی در حوزه‌های چهارگانه سلامت، آموزش، تحقیقات و فرهنگ موکول به ارائه لایحه پیرامون حوزه‌های مزبور از طرف دولت و تصویب آن در مجلس شده که این امر با توجه به اینکه لایحه مذکور هنوز از سوی دولت به مجلس ارائه نشده است، اجرای احکام دستورالعمل ماده (۲۷) را در حوزه‌های چهارگانه مذکور با محدودیت و اشکال مواجه نموده است.
- به نظر می‌رسد یکی از علل پایین بودن عملکرد واگذاری طرح‌های عمرانی در خلال سال‌های گذشته و علی‌رغم تدوین چارچوب‌های قانونی متعدد در این حوزه، به ناکارایی و عدم اثربخشی مشوق‌های در نظر گرفته شده برای واگذاری طرح‌های عمرانی نیمه تمام به بخش خصوصی مربوط می‌باشد. شایان ذکر است در دستورالعمل مذکور مشوق‌های متعددی جهت افزایش مشارکت بخش خصوصی در اجرای طرح عمرانی مدنظر قرار گرفته است که از آن جمله می‌توان به پیش‌بینی ردیف مالی مستقل در قانون بودجه سنواتی جهت خرید محصول پروژه‌های غیر خودگردان (فاقد توجیه اقتصادی) و یا ایجاد صندوق مالی تضامین مشارکت عمومی - خصوصی و ... اشاره گردیده است که بعضاً از ماهیت اجرایی برخوردار نبوده و خود نیازمند تصویب قوانین دیگر و یا اینکه اجرای آنها به جهت تنگناهای بودجه‌ای دولت با محدودیت مواجه می‌باشد.
- در دستورالعمل مذکور، ترتیباتی برای روش تعیین قیمت پایه پروژه و از طریق اتکا به دانش و مهارت کارشناس قیمت‌گذاری و عواملی چون خدمات طرح، فناوری و ... مدنظر قرار گرفته است که این امر به جهت عدم برخورداری از چارچوب استاندارد و شفافیت لازم، اعمال سلیق و رویه‌های متفاوت در واگذاری پروژه‌های عمرانی مشابه را به دنبال خواهد داشت و می‌تواند بستری برای فساد باشد.
- از دیگر نقاط ضعف دستورالعمل مذکور عدم تعیین تکلیف جهت ارائه گزارش عملکرد از دستورالعمل می‌باشد. در این ارتباط شایان ذکر است همانطور که در تبصره ۳ ماده ۲ دستورالعمل اشاره شده است دستگاه اجرایی موظف است در پایان هر ماه، گزارش عملکرد در خصوص پیشرفت فرآیند واگذاری پروژه‌ها را به کارگروه واگذاری و سازمان ارسال نماید و جهت حسن اجرای دستورالعمل مذکور لازم است سازمان برنامه و بودجه در مقاطع زمانی مشخص نسبت به ارائه گزارش عملکرد دستورالعمل و واگذاری طرح‌های عمرانی نیمه تمام اقدام نماید.

ب- نارسایی‌های پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی - خصوصی

پیش‌نویس لایحه مشارکت عمومی به عنوان اولین پیش‌نویس قانونی که تمام روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی و ساختارهای ارتقای تامین مالی تعهدات طرفین مشارکت و ... را پیش‌بینی نموده است، به رغم بررسی آن در کمیسیون‌های مختلف دولت طی ۴ سال گذشته و برخورداری از نقاط قوت به شرح بند (۳-۳) کماکان از برخی نارسایی‌ها به شرح ذیل برخوردار می‌باشد:

- در پیش‌نویس لایحه مذکور، ماهیت بنیادها و تعاونی‌ها (از منظر طرف عمومی یا خصوصی) با توجه به تعدد آنها در نظام اقتصادی کشور (اعم از بنیاد مسکن، بنیادهای تعاون و ...) مغفول مانده و ضروری است جهت ارتقای شفافیت پیش‌نویس ارائه شده و صراحت آن، مدنظر قرار گیرند.

- در برخی از مفاد پیش‌نویس لایحه به جهت آنکه بعضاً دستگاه‌های اجرایی می‌توانند بصورت توأمان در جایگاه طرف عمومی و خصوصی قرار گیرند می‌تواند تالی فساد و رانت بوده و انتخاب طرف خصوصی واقعی را با ابهام مواجه سازد.
- در حوزه ساختار و فرآیند اجرایی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، به لزوم تهیه و ارائه گزارش طرح اولیه تجاری پروژه توسط طرف عمومی و نظارت بر آن توسط کارگروه منصوب طرف عمومی اشاره گردیده است. در این ارتباط به نظر می‌رسد با عنایت به اینکه طرف عمومی عملاً تهیه‌کننده، ناظر و تصویب‌کننده طرح اولیه تجاری (که مهمترین سند مبنای تصمیم‌گیری طرف خصوصی) قرار می‌گیرد، موجبات کاهش اعتماد طرف خصوصی در اجرای قراردادهای مشارکتی، ناکارایی و به تبع آن عدم اثربخشی اجرای مفاد پیش‌نویس را به دنبال خواهد داشت.
- در پیش‌نویس لایحه استفاده از روشهای متعدد قراردادی جهت مشارکتهای عمومی - خصوصی پیشنهاد گردیده است که به نظر می‌رسد علی‌رغم وجود قوانین و سازوکارهای اجرایی متعدد در برخی حوزه‌های قراردادی همچون BOT، تعریف مشخص و چارچوب استناداری در خصوص سایر موارد از جمله BOO، TOT (انتقال، بهره‌برداری و انتقال)، Joint venture، O&M و ... وجود ندارد که این امر بالطبع باعث افزایش ریسک‌های قراردادی در پروژه‌های مشارکتی می‌گردد.
- در ارتباط با مباحث ارائه گردیده در زمینه تامین مالی دوره احداث و بهره‌برداری پروژه ساختار یکسان و همگنی برای تامین مالی انواع پروژه‌ها اعم "خودگردان یا غیر خودگردان بودن" و "جدید یا نیمه تمام بودن" ارائه شده است که این امر با توجه به آنکه هر یک از پروژه‌ها نیاز به ساختار تأمین مالی خاص خود می‌باشند، از کارایی و اثربخشی مفاد ارائه شده در این خصوص خواهد کاست.
- در بخش دیگری از پیش‌نویس لایحه، تعهداتی همچون تسهیل و تسریع در فرایندهای اجرایی تامین مالی، کمک به طرف خصوصی جهت اخذ تسهیلات، اعطای کمک‌های بلاعوض از محل منابع داخلی طرف عمومی و ... از طریق طرف عمومی مدنظر قرار گرفته است که اصولاً به جهت ماهیت کلی، از ضمانت اجرایی لازم برخوردار نبوده و اجرای آن بدین شکل حتی می‌تواند تالی فساد و ناکارایی تخصیص منابع عمومی را به دنبال داشته باشد.
- بخش دیگری از تسهیلات در نظر گرفته شده در پیش‌نویس لایحه اصولاً مغایر با قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه می‌باشد که از آن جمله می‌توان به تجهیز منابع صندوق توسعه و ضمانت سرمایه‌گذاری از محل اختصاص ۱۰ درصد از منابع ورودی صندوق توسعه ملی اشاره کرد که این امر با توجه به تعیین تکلیف منابع و مصارف صندوق توسعه ملی مطابق با بندهای (ح) و (خ) ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه، واجد اشکال می‌باشد.
- ناکارایی سازوکارها و سیستم‌های نظارتی توأم با محدودیتهای مربوط به تخصیص اعتبارات به طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای از جمله عوامل موثر بر افزایش مدت زمان اتمام طرح‌های عمرانی و به تبع آن افزایش طرح‌های نیمه تمام به‌شمار می‌آید. متأسفانه در شرایط کنونی به رغم تصریح چارچوبهای قانونی موجود بر انجام نظارت عملیاتی بر طرح‌های عمرانی دولت توسط سازمان برنامه و بودجه (موضوع ماده ۱۹ قانون محاسبات عمومی)، این موضوع چندان مورد توجه قرار نگرفته است و ناکارآمدی فرآیندهای مطالعات، اجرا، بهره‌برداری و واگذاری و مهمتر از آن عوامل ساختاری پایش و نظارت بر طرح‌های عمرانی و بعضاً اعمال برخی فشارهای سیاسی بر تصویب طرح‌ها

- بدون توجیه‌پذیری مالی و اقتصادی آنها- موجبات عدم اثربخشی چارچوبهای نظارتی و به تبع آن اتلاف منابع عمومی را به دنبال داشته است.

۵. راهکارها و توصیه‌های سیاستی

در این بخش با توجه به نارسایی‌ها، چالش‌ها و موانع موجود در حوزه اجرای پروژه‌های عمرانی و واگذاری آنها به بخش خصوصی، سازوکارها و ترتیبات کلی برای بهبود وضعیت فعلی واگذاری پروژه‌های عمرانی به شرح ذیل می‌تواند مدنظر قرار می‌گیرد:

- همچنانکه در گزارش عنوان شد تعدد و پراکندگی قوانین و مقررات و در عین حال وجود قوانین مختص واگذاری پروژه‌های عمرانی در برخی دستگاههای اجرایی و ... منجر به آن گردیده است تا چارچوب جامع و استاندارد برای واگذاری پروژه‌های عمرانی به‌رغم تبیین ظرفیتهای قانونی موجود، وجود نداشته باشد. لذا یکی از رویکردهایی که در تدوین مسیر آینده واگذاری پروژه‌های عمرانی باید در نظر گرفته شود این است که تمامی قوانین موضوعه ذیل یک قانون جامع در یک ساختار هماهنگ، مشتمل بر تمام ارکان مشارکت و با پیش‌بینی ضمانت‌های اجرایی لازم، مدنظر قرار گیرد. این امر از یکسو موجب شفافیت رویه‌های اجرایی و کارایی تخصیص منابع و از سوی دیگر اجتناب از رویه‌های تبعیض‌آمیز و اعمال سلائق متفاوت در اجرا و پیشبرد برنامه واگذاری پروژه‌های عمرانی به بخش غیر دولتی به دنبال خواهد داشت. لذا در حوزه مشارکت‌های عمومی - خصوصی به نظر می‌رسد با تسریع در تصویب لایحه به همین عنوان، که از سال ۱۳۹۲ به این سو در کمیسیون اقتصادی دولت و کمیته‌های فنی ذیل آن در حال بررسی و مطالعه می‌باشد، تا حدود زیادی، زمینه برای تحقق رویکرد مذکور و تدوین ساختار جامع قانونی واگذاری طرح‌های عمرانی بیش از گذشته فراهم گردد.

- در شرایط کنونی از یکسو به جهت وضعیت رکودی حاکم بر اقتصاد کشور و از سوی دیگر تقلیل توجیه‌پذیری اقتصادی طرح‌های عمرانی نیمه تمام به جهت تعویق طولانی مدت طرح‌های مذکور، باعث کاهش انگیزه لازم برای ورود بخش خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی گردیده است. اگرچه با توجه به اقدامات اخیر دولت در کاهش نرخ سود بانکها و پیش‌بینی استمرار آن به موازات کاهش نرخ تورم تا حدودی انگیزه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ارتباط با طرح‌های عمرانی دولت بهبود یافته است، لیکن اقدامات انجام شده با توجه به گستره پروژه‌های عمرانی نیمه تمام (معادل ۷۱۰۰۰ پروژه) و اعتبارات مورد نیاز برای اتمام آنها (حدود ۴۰۰۰ هزار میلیارد ریال) کافی نبوده و مستلزم مشارکت بیشتر بخش خصوصی از طریق افزایش جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در قالب تدوین بسته جامع مشوق‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرح‌های عمرانی دولت می‌باشد. این موضوع در تجربه برخی کشورها همچون کره جنوبی در پروژه‌های مشارکتی مدنظر قرار گرفته است. به نحوی که در این کشور، مشوق‌ها در قالب قید تضمین حداقل درآمد در قراردادهای مشارکت تصریح گردیده است و به موجب آن طرف بخش عمومی تا ۹۰ درصد درآمدهای پیش‌بینی شده تأسیسات موضوع قرارداد را تضمین می‌کند (در مورد پروژه‌هایی که در اولویت نبوده‌اند این رقم ۸۰ درصد می‌باشد). البته قانون اصلاحیه مربوط به مشارکت خصوصی در امور زیربنایی مصوب

سال ۲۰۰۵ نسبت مذکور را به ۷۵ درصد برای ۵ سال اول و ۶۵ درصد برای ۵ سال بعد و عدم هرگونه تضمین بعد از آن تغییر داد. همچنین در همین کشور صندوق تضمین اعتبارات امور زیربنایی کره جهت تامین مالی بدهی برای پروژه‌های مشارکت خصوصی در امور زیربنایی تأسیس گردید

- وجود اطلاعات مدون و شفاف از تعداد و میزان طرح‌های عمرانی به تفکیک طرح‌های سود ده قابل واگذاری به بخش غیر دولتی، طرح‌های غیر انتفاعی (غیر سود ده و حاکمیتی) و همچنین طرح‌هایی که از سودآوری برخوردار نبوده و از جنبه حاکمیتی نیز برخوردار نمی‌باشد، از الزامات و مؤلفه‌های ضروری جهت تعیین تکلیف آن‌ها از منظر واگذاری به بخش غیر دولتی می‌باشد. بدیهی است این امر مستلزم ایجاد پایگاه جامع اطلاعات طرح‌های عمرانی اعم از بهره‌برداری شده و نیمه تمام می‌باشد. این موضوع با توجه به حجم بالای دارایی‌ها و سرمایه‌های راکد دولت در این بخش از یکسو و ضرورت ساماندهی و تعیین تکلیف آن‌ها جهت تحرک بخشی به اقتصاد کشور به‌ویژه در شرایط کنونی اقتصاد، از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و ضروری است در گام اول تشکیل پایگاه جامع اطلاعات طرح‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سایر وزارتخانه‌های بخشی در دستور کار قرار بگیرد.

- طرح‌های عمرانی به جهت اثرات مترتب بر آن بر سطح توسعه و ارتقای شاخص‌های توسعه‌ای استان‌ها، در صورت تمرکززدایی و رفع برخی محدودیت‌های اداری و اجرایی از آن‌ها و تفویض اختیار تصمیم‌گیری آن به مسئولین استانی به نظر می‌رسد از عملکرد و وضعیت مطلوب‌تری نسبت به آنچه که در حال حاضر وجود دارد، برخوردار گردد. البته لازمه این امر ارائه سازوکارهای نظارتی در سطح کلان کشور می‌باشد. این موضوع در برخی کشورها از جمله آمریکا و استرالیا و از طریق اجرای پروژه‌های مشارکتی در برخی ایالات مورد تأکید قرار گرفته است، به نحوی که پس از اجرای موفقیت‌آمیز بودن پروژه و رفع تنگناها و کاستی‌های آن، جهت اجرا در سطحی گسترده‌تر تعمیم یافته است.

- از ضرورت‌های اساسی مشارکت بخش خصوصی، این است که اقتصاد کشور از ثبات در تصمیم‌گیری‌ها در بخش‌های ارزی، گمرکی، قوانین کار، نرخ‌های تعرفه مربوط به خدمات و ... برخوردار باشد. بی‌ثباتی در بخش‌های مذکور، تصمیم‌گیری را برای مشارکت بخش خصوصی با مشکل مواجه ساخته و ریسک مشارکت را افزایش می‌دهد. طرح‌های عمرانی، همچون سایر بخش‌های اقتصادی متأثر از تعاملات و فضای سیاسی و اقتصادی داخلی و بین‌المللی حاکم بر بنگاه‌های اقتصادی کشور بوده و بالطبع انگیزه بخش خصوصی برای مشارکت با بخش دولتی در اجرا و پیشبرد طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام، با بهبود فضای کسب و کار و رونق اقتصادی و همچنین بهبود تعاملات بین‌المللی افزایش می‌یابد.

شایان ذکر است ضرورت تصویب الزامات ارتقای امنیت فضای کسب و کار در بالاترین سطح تصمیم‌گیری در قانون برنامه ششم توسعه (موضوع بند ب ماده ۲۲)، به عنوان یکی از اقدامات وزارت امور اقتصادی و دارایی مورد تأکید قرار گرفته است و به نظر می‌رسد تسریع در تصویب لایحه مذکور و تداوم سایر اقدامات دولت در راستای بهبود فضای کسب و کار و همچنین رفع محدودیت‌های بین‌المللی در حوزه تعاملات پولی و بانکی، می‌تواند بسترهای

لازم برای جذب ظرفیت های فنی و مالی بخش خصوصی و همچنین سرمایه گذاران خارجی در اجرای طرح های عمرانی را فراهم نماید.

- اتمام طرح های عمرانی نیمه تمام با توجه به ماهیت و ناکافی بودن اعتبارات دولتی تخصیص یافته به آن ها طی سال های اخیر، مستلزم تأمین منابع از بازارهای مالی است. بررسی تجربیات کشورهای پیشرو در استفاده از ظرفیت های مالی بخش خصوصی بیانگر آن است که این موضوع از طریق استفاده مشترک از تسهیلات بانکی، عرضه اوراق بهادار و نظام های بیمه ای امکان پذیر می باشد که بالطبع این امر رفع محدودیت های مربوط به تسهیل تأمین مالی را در حوزه های سه گانه مذکور اجتناب ناپذیر می نماید. لذا در شرایطی که مقرر است ظرفیت های بخش غیر دولتی موضوع قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در تکمیل طرح های عمرانی مورد استفاده قرار گیرد، ضروری است چارچوب و بسترهای لازم در قالب استفاده از ابزارهای بازار پول و سرمایه مدنظر قرار گیرد.

- از دیگر توصیه های سیاستی در راستای رفع چالش ها و نارسایی های مطروحه در واگذاری طرح های عمرانی به بخش غیر دولتی لزوم ارتقای پاسخگویی دستگاه های اجرایی به عنوان طرف عمومی و همچنین طرف خصوصی جهت انجام تعهدات مربوطه می باشد. در این ارتباط به نظر می رسد ارائه گزارش های منظم ماهانه و فصلی از روند اجرای طرح های عمرانی به شیوه مشارکت با بخش خصوصی و میزان انجام تعهدات متقابل در این خصوص به سازمان برنامه و بودجه، نقش بسزایی در ارتقای نظام پاسخگویی و دستیابی به اهداف مدنظر از اجرای طرح های عمرانی خواهد داشت.

- از جمله رویکردها و اولویتهایی که در اجرای طرح های عمرانی (توسط دولت یا بصورت مشارکت عمومی - خصوصی) می بایست مدنظر قرار گیرد ارتقای سازوکارهای نظارتی حاکم بر اجرای طرح های عمرانی و تدوین مولفه ها و مشخص های آن با توجه به استانداردها و تجربیات بین المللی می باشد. شایان ذکر است به جهت اضطرار این موضوع در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ و در قالب بند (د) تبصره (۱۹) به منظور بسترسازی عملی برای بهبود مدیریت طرحها سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف گردید ظرف مدت یک ماه، پایگاه الکترونیک طرح های عمرانی و سرمایه گذاری زیرساختی را ایجاد نماید و اطلاعات پایه آنها را به صورت عمومی منتشر و چهارچوب های نظارتی متناسب با انواع طرح ها را نیز در همین پایگاه منتشر کند. اجرای فرایند مذکور و تکمیل پایگاه مورد اشاره از دیگر مواردی است که می تواند موجبات ارتقا نظام نظارتی در فرایند واگذاری و اجرای طرح های عمرانی دولت را فراهم آورد.

فصلنامه علمی دیدگاه‌های حقوق قضائی
مقاله پژوهشی، دوره ۲۶، شماره ۹۶، زمستان ۱۴۰۰، صفحات ۱۳۳ تا ۱۵۴
تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۷ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۸

ماهیت قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی

| سیدمحمدحسن ملائکه‌پور شوشتری* | استادیار گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
| محسن علیجانی | استادیار گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

چکیده

در تبیین ماهیت مشارکت عمومی خصوصی با توجه به اهمیت تشخیص این امر در انعقاد، اجرا، خاتمه، حل اختلاف و کلیه جنبه‌های قراردادی در جستجوی پاسخ به این پرسش بوده‌ایم که مشارکت عمومی خصوصی در قالب کدام عمل حقوقی قرار می‌گیرد، تابع حقوق اداری است یا خصوصی و دارای چه خصایصی است که آن را متمایز می‌کند. با تبیین مفهوم مشارکت، تعریف قرارداد دولتی و مشارکت عمومی خصوصی، نسبت قرارداد مشارکت عمومی خصوصی با قراردادهای دولتی و مدنی بررسی شد. حاصل پژوهش پیرامون ماهیت قرارداد مشارکت عمومی خصوصی این بود که مشارکت عمومی خصوصی با وجود اینکه به سبب ذات عمومی بودن موضوع و ویژگی‌های یکی از طرفین قرارداد، مشمول محدودیت‌هایی است، ولی نمی‌توان آن‌ها را کاملاً مستقل از قواعد عمومی حاکم بر قراردادهای خصوصی دانست. بنابراین با وجود اینکه عقد معین نیستند، اما دارای ماهیتی خاص بوده و حد وسطی برای قراردادهای عمومی و قراردادهای خصوصی محسوب می‌شوند. واژگان کلیدی: ماهیت مشارکت، قرارداد دولتی، قرارداد دولتی، قرارداد خصوصی، مشارکت عمومی خصوصی.

مقدمه

مشارکت عمومی خصوصی ترتیب قراردادی نوظهور است که زوایای ناشناخته‌ای دارد. یکی از این موارد که بررسی آن لازم است، ماهیت آن می‌باشد. پرسش مهمی که در این رابطه مطرح می‌شود این است که ترتیب مذکور عملی حقوقی قراردادی است یا خیر؟ سؤال دیگر این است که ترتیب مذکور تابع قواعد عمومی قراردادهای خصوصی است یا از قواعد حقوق اداری پیروی می‌کند؟ طرح پرسش‌های مذکور و به‌طور کل مطالعه در این زمینه تنها جنبه نظری و انتزاعی ندارد، بلکه تمیز ماهیت، دارای آثار عملی مهم از لحاظ ایفای نقش تکمیلی و تفسیری برای خلأ قانونی و قراردادی است. در حقیقت چنانچه مشارکت مزبور را تابع حقوق خصوصی بدانیم، هنگام تفسیر قرارداد باید به اراده طرفین بر مبنای اصل آزادی اراده توجه کنیم، ولی اگر این مشارکت‌ها تابع محض حقوق اداری باشند، نمی‌توان خلأ قانونی یا قراردادی یا تفسیر را از طریق توجه به اراده طرفین به سرانجام رساند و باید مسائلی مانند نفع عمومی، اراده بخش عمومی و روح قوانین امری موجود در این زمینه را در نظر داشت. در راستای پاسخ به این سؤالات، پس از بررسی مفهوم مشارکت در حقوق داخلی و خارجی، به تعریف قراردادهای دولتی پرداخته شده و پس از ذکر خصوصیات آن‌ها و سنجش تناسب عناصر این قرارداد با مشارکت عمومی و خصوصی، سطح انطباق قرارداد مشارکت عمومی و خصوصی با قرارداد اداری از یک سو و تابعیت آن از قواعد عمومی قراردادهای موضوع حقوق مدنی از دیگر سو بررسی شده است. نظریات مربوط به نسبت بین قراردادهای دولتی و خصوصی از جمله دیگر مباحث این پژوهش است. سپس ماهیت مشارکت عمومی خصوصی با بررسی نمونه قراردادهای واقعی مورد بررسی قرار گرفته و سرانجام نتیجه پژوهش ارائه شده است.

طرح بحث

از آنجا که هرگونه ترکیب ارادی کسب‌وکار بخش خصوصی و بخش عمومی ممکن است مشارکت نامیده شود، لازم است تعریف دقیقی از مشارکت در این خصوص ارائه شود. منظور از ماهیت مشارکت عمومی خصوصی، چیستی آن و پاسخ به این پرسش است که قالب این عمل حقوقی چیست؟ پاسخ به این سؤال سبب تمیز قواعد حاکم بر این رابطه به‌خصوص تشخیص نقش بخش عمومی است و نشان می‌دهد بخش عمومی در ارتباط با سرمایه‌گذار یا بخش خصوصی نقش طرف قرارداد را دارد یا به‌عنوان بخش حاکم رابطه‌ای حاکمیتی دارد و براساس هر کدام از این دو، مواردی از جمله انعقاد، اجرا، خاتمه و حل اختلاف متفاوت خواهند شد. مثال بارز قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی، ساخت نیروگاه‌ها و بزرگراه‌ها توسط بخش خصوصی به درخواست بخش عمومی است. در کشور ما بزرگراه‌های زیادی از این طریق احداث شده است.

یکی از آن‌ها، بزرگراه پل زال بین استان‌های خوزستان و لرستان است که بخش عمومی (وزارت راه) ساخت آن را به بخش خصوصی واگذار کرده و بخش خصوصی با تأمین مالی و مدیریت آن را ساخته است و هزینه‌ها و سود خود را از طریق عوارض دریافتی از استفاده‌کنندگان، ظرف مدتی که در قرارداد آمده، دریافت می‌کند و در نهایت زیرساخت را به دولت تحویل می‌دهد. نمونه انتخابی در این مقاله، قرارداد شماره ۲۱۴/۹۵/۷۷۷۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ فی مابین اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین به‌عنوان بخش دولتی و مؤسسه عمومی غیردولتی هیئت والیبال قزوین به‌عنوان سرمایه‌گذار با موضوع تعمیر و تجهیز سالن ورزشی و قرارداد ۲۱۴/۹۵/۷۶۴۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۳۰ است که بین اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین به‌عنوان بخش دولتی و شهرداری شال به‌عنوان سرمایه‌گذار منعقد شده است.

از معضلاتی که در این خصوص وجود دارد، عدم امکان دقیق ماهیت این قراردادها است که خود در خصوص نحوه تفسیر، اجرا و حل اختلاف و تشخیص مراجع صالح مؤثر است. ماهیت مشارکت عمومی - خصوصی به طرفین نشان می‌دهد که تا چه اندازه می‌توانند به ثبات و اعتبار شرایط مقرر در آینده امیدوار باشند. اگر فرضاً ماهیت این‌ها را تابع قراردادهای خصوصی یا دولتی و تابع قوانین داخلی کشور دولت طرف قرارداد بدانیم، در واقع آن‌ها را دست‌خوش اراده دولت قرار داده‌ایم و چنانچه آن‌ها را کاملاً خصوصی بدانیم، به هیچ وجه با اراده یک طرف فسخ‌شدنی یا تغییرپذیر نیست (نیکبخت، ۱۳۸۴: ۳۳) و این امر می‌تواند با اصل لزوم استمرار خدمات عمومی مخالف و به‌خصوص زمانی که موضوع قرارداد احداث بیمارستان یا امثال آن است، برخلاف منافع عمومی باشد. از این‌رو ضروری است ماهیت این توافقات مشخص شود. بدین منظور پس از بررسی ارکان تعریف و فلسفه مشارکت بخش عمومی و خصوصی، به ماهیت آن‌ها می‌پردازیم.

۱- مفهوم مشارکت:

در فرهنگ لغت تخصصی حقوقی (Black's Law Dictionary, 2004: 3544) در تعریف مشارکت آمده است: مشارکت عبارت است از همکاری اختیاری دو نفر یا بیشتر که مشترکاً مالک یک کسب‌وکار هستند و برای کسب سود تلاش می‌کنند. همچنین در قانون متحدالشکل مشارکت ۱۹۹۷ آمریکا آمده است: مشارکت در صورتی به‌وجود می‌آید که چند نفر تصمیم بگیرند به تناسب سود و زیان، کسب‌وکار خود را تسهیم کنند.

در حقوق ایران در یک تقسیم‌بندی، عقود به معاوضات و مشارکات تقسیم می‌شوند. به این شرح که «در عقود معوض به‌طور معمول دو طرف قرارداد رو به‌روی همدیگر قرار می‌گیرند و هر کدام در اندیشه سود خویشتن است. دو ملکیت یا تعهد با هم مبادله می‌شود و مالک هر کدام سعی دارد تا

در برابر آنچه از دست می‌دهد مال و تعهد معادل یا برتری به‌دست آورد. ولی در برابر این گروه، عقود است که شرکت کنندگان در تراضی، به‌جای روبه‌رو شدن، در کنار هم قرار گرفته و برای رسیدن به هدفی مشترک متحد می‌شوند. در این اتحادها نیز هدف به‌طور معمول سودجویی است، ولی سودی احتمالی و نامعلوم که در آینده به‌دست می‌آید و حاصل سرمایه‌اطراف عقد است. در جوهر این اتحادها نوعی معاوضه به چشم می‌خورد، لیکن یا مقدمه مشارکت است یا یکی از دو عوض احتمالی. برای مثال در مزارعه، منفعت زمین با بخشی از محصول مبادله می‌شود که میزان آن را تنها می‌توان تخمین زد» (کاتوزیان، ۱۳۹۲: ۱۳۲-۱۳۴). عقد شرکت نیز بنا به تعریفی که در حقوق مدنی به‌عمل آمده «عقدی است که به‌موجب آن دو یا چند شخص به‌منظور تصرف مشترک و تقسیم سود و زیان و گاه مقصود دیگر حقوق خود را میان می‌نهند تا به‌جای آن مالک سهم مشاع از آن شوند (کاتوزیان، ۱۳۷۶: ۱۴).

راجع به استقلال شخصیت مشارکت از شرکا، ماده ۱ (۱) قانون مشارکت مصوب ۱۸۹۰ بریتانیا مقرر می‌دارد: مشارکت عبارت است از رابطه‌ای بین اشخاص در راستای انجام کار برای نیل به منفعت. بنابراین اگر طرفین توافق کردند که مشارکت کنند، فقط در صورت برآورده کردن ملزومات ماده ۱ (۱) قانون مشارکت مصوب ۱۸۹۰ شریک محسوب می‌شوند (Elspeth Deards, Rusell Deards, Partnership law, Cavendish, London, Sydney: 1) (1999) مشارکت به خودی خود یک مؤسسه محسوب نمی‌شود و رابطه‌ای بر مبنای قرارداد بین اشخاص است. مشارکت شخصیت حقوقی جدای از شرکا ندارد و نمی‌تواند قرارداد منعقد کند. رابطه بین طرفین مشمول بند ۱ (۲) قانون مشارکت مصوب ۱۸۹۰ نیست و شرکت نمی‌تواند مشارکت باشد، هرچند می‌تواند طرف قرارداد مشارکت باشد (Elspeth Deards, Rusell Deards, Partnership law, Cavendish, London, Sydney: 2) (1999). با این اوصاف باید دید آیا سازوکار مشارکت عمومی و خصوصی قرابتی با تعریف به‌عمل آمده دارد؟ در اینکه مشارکت عمومی و خصوصی مشمول عنوان شرکت نمی‌شود و شخصیت مستقلی ندارد تردیدی نیست و منظور از آن در کنار هم قرار گرفتن بخش عمومی یعنی سرمایه‌پذیر از یک سو و سرمایه‌گذار یا بخش خصوصی از دیگر سو در راستای نیل به هدف تأمین خدمات عمومی و زیرساخت‌های عمومی است؛ گرچه انجام امور در اغلب موارد مستلزم تشکیل شرکت با هدف خاص است.

۲- تبیین موضوع

از ویژگی‌های مشارکت عمومی خصوصی این است که بخش عمومی به‌عنوان سرمایه‌پذیر، زمین و تأسیسات تحت کنترل خود را برای دوره قرارداد به سرمایه‌گذار که عمدتاً بخش خصوصی است، انتقال می‌دهد و سرمایه‌گذار تأسیسات را می‌سازد، توسعه می‌دهد یا بازسازی می‌کند. بخش عمومی خدمات اجرایی تأسیسات را تعیین می‌کند. خدمات توسط سرمایه‌گذار با استفاده از تأسیسات در دوره معینی فراهم می‌شوند و سرمایه‌گذار می‌پذیرد که در پایان، تأسیسات را به بخش عمومی سرمایه‌پذیر منتقل کند (Darrin Grimsey, Mervyn K. Lewis, 2004: 2). همان‌طور که در قرارداد بین اداره ورزش و جوانان و شهرداری نیز ۸-۱ آمده «با پایان مدت بهره‌برداری یا انحلال قرارداد سرمایه‌گذار باید کل پروژه را عیناً و به‌طور رایگان به سرمایه‌پذیر تحویل نماید...». اصولاً در این توافقات با اینکه شخص خصوصی در زیرساخت‌های عمومی سرمایه‌گذاری می‌کند و خدمات اصلی را به دولت یا به جامعه از ناحیه دولت ارائه می‌دهد، اما دولت مسئولیت ارائه خدمات اصلی مانند خدمات بالینی و آموزشی را همچنان برای خود نگه می‌دارد. بخش عمومی و سرمایه‌گذار مطابق تمهیدات بلندمدت با هم کار می‌کنند که براساس آن پرداخت به بخش خصوصی به تداوم ارائه خدمات مشخص شده مطابق استانداردهای اجرایی مورد توافق وابسته است (Richard Webb and Bernard Pule, 2002: 2-3) ویژگی بارز مشارکت عمومی، خصوصی این است که چندین مرحله پروژه را در یک توافق جمع می‌کند (Public-Private Partnerships Reference Guide, 2014: 14). نکته دیگر اینکه این استنباط که بخش خصوصی تنها به کار تأمین مالی می‌پردازد، دقیق نیست و تأمین مالی تنها یکی از عناصر مشارکت عمومی خصوصی است؛ بخش عمومی نیز سرمایه‌های بخش خصوصی را خریداری نمی‌کند، بلکه جریان خدمات را در مدت معین و تحت شرایط خاصی خریداری می‌کند (Darrin Grimsey, Mervyn K. Lewis, 2004: 6). بر این اساس در تعریف مشارکت عمومی خصوصی گفته شده: مشارکت عمومی خصوصی ترتیبات قراردادی بلندمدتی است که مطابق آن بخش عمومی و بخش خصوصی بر انجام تمام یا برخی مراحل ارائه خدمات یا کالای عمومی توافق می‌کنند. به‌طوری‌که مسئولیت اصلی ارائه خدمات در قبال مردم همچنان برعهده بخش عمومی باقی می‌ماند، ولی از منابع مالی، تخصص و تجربه مدیریتی بخش خصوصی استفاده می‌شود و معمولاً پرداخت دستمزد به

بخش خصوصی منوط به انجام کار مطابق معیارهای مورد توافق بوده و در آن شیوه تخصیص منابع مالی، منافع و ریسک‌ها نیز مشخص می‌شود (برزگر و رحمانی، ۱۳۹۳: ۹۳).^۱

با توجه به آنچه گفته شد، فرض قراردادی نبودن مشارکت و ایقاعی تحمیلی بودن مردود است، چراکه پس از آگهی اعلام نیاز و مناقصه از ناحیه بخش عمومی، اشخاصی (بخش خصوصی) که خود را برای ارائه خدمات عمومی و تحویل زیرساخت‌ها آماده می‌بینند، در فرایند مناقصه و مذاکرات به اختیار خود شرکت می‌کنند و با ارائه پیشنهادات خود و پذیرش بخش عمومی قراردادی منعقد می‌شود. با پذیرش ماهیت قراردادی مشارکت عمومی و خصوصی، پرسش بعدی این است که با توجه به اینکه طبق تعریف مذکور در مشارکت عمومی و خصوصی مسئولیت اصلی ارائه خدمات در قبال مردم همچنان برعهده بخش عمومی باقی می‌ماند؛ آیا این ویژگی مشارکت که آن را به گونه‌ای با نظم عمومی گره می‌زند، در تعیین نوع قرارداد مثلاً از نظر الحاقی یا آزاد بودن آن و همین‌طور امکان فسخ یا مداخله یا نحوه اجرا، مؤثر است یا خیر؟ پیش از هر توضیحی در قراردادهای واقعی مورد بررسی می‌بینیم که با وجود پیش‌بینی حق فسخ برای سرمایه‌پذیر، این حق برای سرمایه‌گذار پیش‌بینی نشده و حداقل از لحاظ قراردادی این تفاوت وجود دارد و نیز در همین زمینه است که می‌بینیم در هر دو قرارداد در ماده ۹ نظارت بر اجرای قرارداد توسط بخش عمومی پیش‌بینی شده است؛ با این حال، برای بررسی ماهیت آزاد یا الحاقی بودن قراردادها باید توجه داشته باشیم برای انعقاد قرارداد در فرایند واگذاری پروژه در مشارکت عمومی - خصوصی، به‌طور معمول از مکانیسم مناقصه برای واگذاری استفاده می‌شود و بخش عمومی پیشنهاددهنده‌ای که برای برآوردن اهدافش مناسب‌تر است را انتخاب می‌کند. بنابراین اراده بخش عمومی بیشتر از اراده طرف قرارداد در این زمینه دخیل است و نمی‌توان آن را یک قرارداد کاملاً آزاد شمرد. البته الحاقی نامیدن این قراردادها نیز صحیح نیست، چراکه در قراردادهای الحاقی «گفتگو درباره شرایط قرارداد به‌طور کلی از یک طرف گرفته می‌شود و طرف دیگر از پیش تمام شرایط و آثار آن را معین می‌کند. کسی که مایل به بستن پیمان است یا باید از آن منصرف شود یا تمام شرایط طرف را بپذیرد و در واقع به طرحی بپیوندد که او به‌طور مستقل تنظیم کرده است» (کاتوزیان، ۱۳۹۲: ۱۰۷). بخش خصوصی مشارکت‌کننده در پیشنهادات و مراحل مذاکره و مناقصه نیازمند موضوع قرارداد (مانند نیازمندی مردم به خدمات عمومی) نیست. علاوه بر این در مشارکت عمومی و خصوصی، نحوه واگذاری پروژه به‌صورت مناقصه‌ای برگزار می‌شود. در این خصوص گفته شده است «... از این نظر که شرایط عقد به‌طور ثابت تعیین شده و جای گفتگو

۱. همچنین لایحه مشارکت عمومی - خصوصی تدوین شده سال ۱۳۹۵ سازمان برنامه و بودجه ماده ۲ بند ۶.

در آن نیست، مزایده با عقد الحاقی شباهت دارد. از این لحاظ نیز که قیمت در آن ثابت نیست و فقط در شرایط خاصی تعیین می‌شود، با سایر عقود الحاقی متفاوت است و می‌توان گفت عقد خاصی است بین عقود با گفتگوی آزاد و عقد الحاقی» (کاتوزیان، ۱۳۹۲: ۱۰۹/۱۱۰). البته در پاره‌ای از موارد ممکن است عقد دارای ماهیتی مختلط از عقد مزایده و سایر عقود باشد. برای مثال، در صورتی که برای خرید کالاهایی اعلان مناقصه می‌شود با این شرط که مدیر مناقصه می‌تواند از بین کالاهای پیشنهادشده بهترین جنس را در قیمت‌های برابر انتخاب کند، عقدی که پس از انتخاب مدیر مناقصه با برنده آن بسته می‌شود، تمام اوصاف عقود مناقصه و مزایده را ندارد. زیرا اراده مدیر در این حالت تا حدودی در تعیین طرف عقد و قیمت مؤثر است (کاتوزیان، ۱۳۹۲: ۱۱۰-۱۰۹).

نکته دیگر اینکه آنچه مشخص است در قراردادهای موضوع حقوق خصوصی، حقوق و تعهدات طرفین هر قرارداد را متعاملین تعیین می‌کنند. اما در مورد چگونگی تنظیم قراردادهایی است که دولت در جهت منافع عمومی با سازمان‌های عمومی یا اشخاص خصوصی منعقد می‌کند، سؤالات مهمی که مطرح می‌شود، چون با اینکه امروزه دولت به انعقاد قراردادهایی با حجم بسیار وسیع با اثرات فراوان اجتماعی و اقتصادی و با مبالغ بسیار بیشتر از قراردادهای خصوصی اقدام می‌کند، اما ضوابط قراردادهای دولتی روشن نیست و به آن پرداخته نشده است. در قراردادهای خصوصی، طرفین قرارداد در شرایط نسبتاً برابر و بدون استفاده از حق حاکمیت اقدام می‌کنند. اما هرگاه دولت، با اشخاص حقوق عمومی و اشخاص خصوصی داخلی یا خارجی اقدام به انعقاد قرارداد کند، بحث قراردادهای دولتی به میان می‌آید. دستگاه‌های دولتی در راستای انجام طرح‌های زیربنایی، جلب سرمایه، تخصص، دانش فنی و غیره نیازمند تنظیم انواع قراردادهای هستند. باید دید نابرابری طرفین که خصوصیت اصلی چنین قراردادهایی است و وجود حاکمیت دولت چه تأثیری بر این عمل حقوقی و اصول حاکم بر آن دارد. از این‌رو بحث تمیز ماهیت عمومی یا خصوصی بودن قرارداد مشارکت مطرح می‌شود که در این خصوص ضمن تعریف قرارداد دولتی و ذکر تفاوت‌های آن با قرارداد مشمول حقوق خصوصی، به ماهیت مشارکت عمومی و خصوصی از این جهت می‌پردازیم.

۳- تعریف قرارداد دولتی و جایگاه آن

در این قسمت پس از تعریف و خاستگاه قرارداد دولتی، به بررسی خصوصیات این قرارداد می‌پردازیم.

۳-۱- تعریف قرارداد دولتی در حقوق خارجی و حقوق ایران

در بسیاری از کشورها، قراردادها به دولتی و خصوصی تقسیم‌بندی می‌شوند. در حقوق فرانسه برای قراردادهای دولتی سازوکاری خاص و مستقل از نظام حقوق مدنی وضع شده است و این قراردادها شامل اختیاراتی خاص برای بخش عمومی است (هداوند، ۱۳۹۵: ۴۱۹-۴۲۴). در قانون

داخلی بعضی کشورها، به‌ویژه کشورهایی که نظام حقوقی خود را از فرانسه اقتباس کرده‌اند نیز برای این دو نوع قرارداد مقررات قانونی خاصی وجود دارد (نظام‌های قانونی دوگانه‌گرا) و قراردادهای تجاری دولتی تابع احکام و مقررات کلی قراردادها در حقوق خصوصی است. در نتیجه در صورت تخلف یا نقض قرارداد از جانب دولت، همانند هر قرارداد خصوصی دیگری، این تخلف و نقض موجب مسئولیت دولت و پرداخت خسارت است، اما در قراردادهای اداری، چون دولت به اعتبار حاکمیت خود وارد قرارداد شده، از حقوق دیگری هم برخوردار است و می‌تواند در مقام اعمال حاکمیت و حفظ حقوق مردم، قرارداد را فسخ کند یا تغییر دهد (هادی، مترجم: محبی، ۱۳۸۷: ۲۱۷). در حقوق آلمان اداره می‌تواند دو نوع قرارداد یعنی قرارداد دولتی و تجاری منعقد کند. در قراردادهای عمومی، آزادی قراردادی طرفین به وسعت قراردادهای مدنی نیست. ولی قراردادهای تجاری در حوزه حقوق مدنی جای می‌گیرند (هداوند، ۱۳۹۵: ۴۳۳).

برخی نویسندگان حقوق عمومی فرانسه معتقدند قراردادهای دولت به قراردادهای دولتی که موضوع حقوق خصوصی است و قراردادهای دولتی (که موضوع آن‌ها خدمات عمومی است) تقسیم می‌شوند (هادی، مترجم: دکتر محسن محبی ۱۳۸۷: ۲۳۱). قراردادی که به اداره امور کشور مربوط می‌شود، قرارداد موضوع حقوق خصوصی است و قراردادهای دربردارنده ارائه خدمات عمومی (مشارکت عمومی خصوصی) را قرارداد دولتی می‌دانند (هادی، مترجم: دکتر محسن محبی ۱۳۸۷: ۲۳۳ به نقل از Nagla H.S.A. Nassar). بنابراین قراردادهایی که دولت با اشخاص حقوقی منعقد می‌کند، بر دو نوع است: گاه قرارداد ساده تجاری است که تابع احکام و مقررات کلی قراردادها در حقوق خصوصی است و گاه موضوع قراردادی که دستگاه‌ها یا مؤسسات دولتی منعقد می‌کنند ناظر به حفظ و استیفای منافع عمومی است، مانند قراردادهای عمرانی یا پروژه‌های بزرگ اقتصادی و یا قرارداد نفتی و سرمایه‌گذاری‌های خارجی که دولت یا مؤسسات عمومی دولتی منعقد می‌کنند ناظر به طبیعی کشور با خارجیان منعقد می‌کند (هادی، مترجم: دکتر محسن محبی، ۱۳۸۷: ۲۱۷). اثر مهم این تفکیک این است که از یک سو دعاوی ناشی از قرارداد دولتی قابل ارجاع به داوری نیست، مگر با تصویب مراجع خاص و قانون حاکم بر این قراردادها قانون داخلی است و از سوی دیگر دولت می‌تواند اختلافات و دعاوی ناشی از قرارداد دولتی را بدون محدودیت و ممنوعیت به داوری ارجاع و قانون حاکم بر قرارداد (ولو قانون خارجی) را با توافق طرف خصوصی قرارداد انتخاب کند (هادی، مترجم: دکتر محسن محبی، ۱۳۸۷: ۲۱۷). اهمیت این بحث در حقوق ایران بیشتر معطوف به اصل ۱۳۹ قانون اساسی است که ارجاع دعاوی مربوط به اموال عمومی و دولتی به

داوری را موکول به رعایت تشریفات ویژه‌ای کرده است. اینکه آیا مفاد اصل ۱۳۹ قانون اساسی به معنای غیرقابل داورى بودن دعاوى مربوط به اموال عمومي و دولتي است يا صرفاً به معنای عدم صلاحیت نسبی دستگاه‌های دولتی در مراجعه به داورى است، اختلافی می‌باشد. البته رویه داورى بین‌المللی، جز در مواردی که مفاد اصل ۱۳۹ به صورت شرط ضمن قرارداد قید شده باشد، اصل مذکور را مانع از داورى پذیری در دعاوى مربوط به اموال عمومي و دولتي ندانسته و دفاع دستگاه‌های دولتي ایرانی را که با استناد به اصل ۱۳۹ خواسته‌اند بی‌اعتباری شرط داورى را نشان دهند، نپذیرفته است (هادی، مترجم: دکتر محسن محبی، ۱۳۸۷: ۲۲۰-۲۱۹).

در نظام حقوقی ایران تقسیم‌بندی قراردادهای عمومی و خصوصی رایج نیست. با این وجود قوانین و مقررات خاصی مانند قانون محاسبات عمومی ۱۳۶۶ (مواد ۷۹ تا ۹۰) آئین‌نامه معاملات دولتی مصوب ۱۳۴۹ (مواد ۳۰ تا ۳۵) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۷۳ چنین تفکیکی را موجه می‌کند (شهنیایی، ۱۳۹۱: ۶۳۱). در ادبیات حقوقی ایران، تعاریف زیر از قرارداد دولتی که معادل همان قرارداد دولتی است را می‌یابیم: «قرارداد عمومی یا دولتی، قراردادی است که بین دولت یا یک سازمان دولتی و یک شخص حقوقی حقوق خصوصی اعم از اتباع داخلی یا خارجی منعقد می‌شود و معمولاً به منظور اداره خدمات عمومی یا بهره‌برداری از منابع و ثروت‌های ملی منعقد می‌شود و آن را با قراردادها و عهدنامه‌های بین‌المللی نباید اشتباه کرد ... طبق نظریه ۱۳۶۰ شورای نگهبان، قراردادهایی که یک طرف آن وزارتخانه یا مؤسسه یا شرکت دولتی و طرف دیگر قرارداد شرکت خصوصی خارجی است، قرارداد بین‌المللی محسوب نمی‌شود و مشمول اصل ۷۷ قانون اساسی نمی‌باشد» (طباطبایی مؤتمنی، ۱۳۸۴: ۱۰۲-۱۰۰). در ترمینولوژی حقوق آمده است «قرارداد دولتی اصطلاح علمی ناظر به قراردادهایی است که لاقلاً یک طرف آن از ادارات عمومی بوده و برای تأمین پاره‌ای از خدمات عمومی و به‌عنوان حقوق عمومی منعقد می‌شود، مانند عقد راجع به خدمات عمومی مانند قراردادی که به‌موجب آن امتیاز استخراج معدنی به اشخاص داده شود یا کشیدن خطوط آهن به شرکت مخصوص اعطا شود.» (جعفری‌لنگرودی، ۱۳۶۳: ۵۳۳-۵۳۲).

بنا بر آنچه گفته شد، به نظر می‌رسد قرارداد دولتی در حقوق ایران معادل قرارداد اداری در حقوق خارجی است و به همین جهت در این مقاله واژه قراردادهای دولتی برای اشاره به این مفهوم استفاده می‌شود. به نظر بیشتر حقوقدانان داخلی، قرارداد دولتی ناظر به قراردادهایی است که لاقلاً یک طرف آن از اشخاص حقوق عمومی بوده و برای تأمین پاره‌ای از خدمات عمومی و به‌عنوان حقوق عمومی، مانند عقد راجع به خدمات عمومی منعقد می‌شود. بنابراین ملاک تشخیص این قرارداد از سایر انواع قراردادها می‌تواند دو عنوان: دولتی بودن طرف قرارداد و دولتی بودن موضوع قرارداد باشد و یکی از این دو مورد کفایت نمی‌کند. بلکه لازم است یک طرف قرارداد، دولت باشد و موضوع قرارداد نیز،

دولتی یا ناظر به امری از حقوق عمومی باشد. با این وصف در تعریف این قرارداد می‌توان گفت: «گروهی از قراردادها است که سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌ها و نهادهای دولتی و عمومی مرکزی و محلی برای اجرای طرح‌های عمرانی، انجام خدمات عمومی و اداره و بهره‌برداری از منابع و ثروت‌ها و اموال عمومی منعقد می‌کنند که منافع و سود آن، عاید شخص خاصی نمی‌شود و تأمین نیازها و منافع عمومی مردم یک منطقه یا کشور هدف اول این قراردادها است. قراردادهای دولتی به این مفهوم است که اولاً مؤسسات دولتی حداقل یک طرف قرارداد باشد، ثانیاً موضوع قرارداد مربوط به امور عمومی می‌شود...» (حبیب‌زاده، ۱۳۹۰: ۳۹).

بعضی از حقوقدانان با اضافه کردن مؤلفه‌های دیگری در تعریف قرارداد مذکور گفته‌اند: قراردادی که یکی از سازمان‌های اداری یا با نمایندگی از آن‌ها از یک سو با هریک از اشخاص حقیقی یا حقوقی از سوی دیگر به هدف انجام یک عمل یا خدمت مربوط به منافع عمومی بر طبق احکام خاصه (نوعاً ترجیحی یا امتیازی و بعضاً حمایتی) منعقد می‌کند و رسیدگی به اختلافات ناشی از چنین قراردادی در صلاحیت دادگاه اداری (در نظام‌هایی که دارای چنین مراجعی هستند) می‌باشد (انصاری، ۱۳۹۲: ۶۰). البته خود اذعان دارند این تعریف نسبی است. زیرا ممکن است عنصر صلاحیت رسیدگی دادگاه‌های اداری، به اختلاف حاصل از این قبیل قراردادها، در قوانین فعلی ایران صدق نکند. هرچند یکی از شرایط اساسی در نظام حقوقی دوگانه، همین شرط صلاحیت دادگاه‌های اداری در دعوی ناشی از قراردادهای دولتی است (انصاری، ۱۳۹۲: ۶۰). براساس این دیدگاه، مؤلفه سوم تمایز قراردادهای دولتی از قراردادهای خصوصی این است که این‌گونه قراردادها از احکام ترجیحی و حمایتی تبعیت می‌کند و معتقدند قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی با هر سه عنصر تشکیل‌دهنده قراردادهای دولتی منطبق است؛ زیرا، همیشه یک طرف قرارداد دولت است و این‌گونه قراردادها در راستای تأمین خدمات عمومی و منافع عمومی منعقد می‌شوند و در نهایت این‌گونه قراردادها به واسطه جایگاه دولت در انعقاد قرارداد حاوی شروط ترجیحی نیز است (ویژه، ۱۳۹۴: ۱۶۱).

درخصوص مرجع قضائی صالح به نظر می‌رسد دیوان عدالت اداری در این خصوص صلاحیت ندارد؛ زیرا، چنانکه در آراء این مرجع آمده است، اختلافات راجع به قراردادها یک امر حقوقی است که جنبه ترافعی دارد و باید در مراجع عام دادگستری مورد رسیدگی قرار گیرد (رای شماره ۵۹ مورخ ۱۳۷۱/۴/۳۰، شماره ۳۳، سال ۱۳۷۵، شماره ۱۳۰، سال ۱۳۷۷).

همچنین قضات شعبه سوم تجدیدنظر دیوان عدالت اداری در دادنامه شماره ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۱۸۲۱ خود در سال ۱۳۹۳ مقرر داشته‌اند: به موجب آراء متعدد هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، من جمله رأی وحدت رویه شماره ۶۲۳ مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۸، اصولاً دعوی

ناشی از قراردادها در صلاحیت رسیدگی محاکم حقوقی است. البته همان‌گونه که از نام دیوان «عدالت اداری» برمی‌آید و در اصل ۱۷۳ قانون اساسی و مواد ۱۰ و ۱۲ قانون آئین دادرسی دیوان مصوب ۱۳۹۲ تصریح شده است، رسیدگی به شکایات و تخلفات اداری (نه قراردادی) است که در صلاحیت دیوان قرار گرفته است.

۳-۲- خصوصیات قراردادهای دولتی:

مهم‌ترین خصوصیت این قراردادها، حق حاکمیت دولت و نابرابری موقعیت طرفین قرارداد است، این خصیصه به حمایت از منافع عمومی توسط دولت برمی‌گردد (Liana-Teodora, 2010:409). طرفین قرارداد برابر نیستند و حداقل یک طرف آن دولت با تمامی ابزارهای قدرت و کنترل است. درحالی‌که طرف دیگر در اغلب موارد شخص خصوصی است که چنین خصیصه‌ای ندارد. دولت می‌تواند با اعمال قدرت بسیاری از شرایط قرارداد را کنترل یا محدود کند و مقرراتی را که به موجب آن‌ها قرارداد اجرا می‌شود، تغییر دهد یا نسخ کند و عملاً اجرای قرارداد را غیرممکن سازد. حتی ممکن است در هر شرایطی و در هر مرحله‌ای بنا به صلاحدید خود قرارداد را یک‌طرفه فسخ کند و یا شرایطی از آن را تغییر دهد و چنانچه طرف خصوصی حقی داشته باشد آن را نادیده بگیرد و هیچ‌گونه غرامتی هم نپردازد (نیکبخت، ۱۳۸۴: ۳۰-۲۸). محدودیت آزادی اراده برای بخش عمومی به واسطه مقررات قانونی، در برداشتن خدمات عمومی و انتقال این ویژگی به هدف، اجرای صحیح تعهدات قراردادی به‌وسیله بخش خصوصی به‌طوری‌که تأخیر در انجام وظیفه سبب جرمه شود، از ویژگی‌های این قراردادها هستند (Liana-Teodora. 2010: 409).

اصول حاکم بر این قراردادها را قانون یا عرف اداری معین می‌کند و به این ترتیب آزادی طرف قرارداد محدود شده است؛ ازجمله این محدودیت‌ها شرایطی است که از پیش توسط اداره تعیین شده و در آن جای بحث چندانی نیست. قدرت چانه‌زنی چندانی وجود ندارد که موجب انگیزه‌ای بیشتر برای جلب طرف مقابل شود. وجود شرایط و ضوابط هر اداره دولتی قرارداد منعقد بین اشخاص حقیقی و حقوقی با این ادارات را تحت تأثیر قرار داده و عدم شناخت شرایط و ویژگی‌های خاص هر سازمان دولتی موجب می‌شود تا قراردادها با مشکلات و موانعی تنظیم شود (ویژه، رحمتی، ۱۳۹۴: ۱۶۳-۱۶۱).

برخی از این محدودیت‌های حاکم بر قرارداد دولتی عبارت‌اند از:

۱. انتخاب طرف قرارداد؛ لزوم رعایت تشریفات مزایده و مناقصه و ممنوعیت مداخله کارمندان دولت در معاملات دولتی از موارد محدودیت در انتخاب طرف قرارداد برای دستگاه‌های دولتی به‌شمار می‌روند.

۲. تنظیم شکلی قرارداد؛ در بسیاری موارد شکل و نوع قرارداد در خود قوانین ذکر شده و نمایندگان دولت حق انتخاب شکل دیگری از قرارداد را ندارند. برای مثال، طبق بندهای "الف" و "ب" ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، دستگاه‌های دولتی خدمات مذکور در این ماده را فقط در سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی یا واگذاری مدیریت به بخش غیردولتی آن هم صرفاً به اشخاصی که دارای صلاحیت فنی و اخلاقی و پروانه فعالیت از مراجع ذی‌ربط باشند؛ می‌توانند به بخش خصوصی واگذار کنند.

۳. مدت قرارداد؛ این محدودیت نیز در قوانین مختلف ذکر شده است.

۴. رعایت تشریفات مزایده و مناقصه: لزوم این امر برای همگان واضح است و نه تنها سبب محدودیت در انتخاب طرف قرارداد می‌شود، بلکه موجب محدودیت آزادی اراده طرف دولتی در تعیین قیمت مورد معامله یا موضوع قرارداد نیز خواهد شد.

۵. قراردادهای تابع تصویب مراجع ذی‌ربط طبق اصول ۱۳۹، ۸۳، ۸۲، ۸۱، ۸۰، ۷۷ قانون اساسی به ترتیب در مورد لزوم تصویب عهدنامه‌ها و قراردادهای راجع به گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بلاعوض داخلی یا خارجی، دادن امتیاز تشکیل شرکت به خارجیان، استخدام کارشناسان خارجی، فروش نفایس ملی و صلح دعوی استناد کرد که تصویب آن‌ها حسب مورد برعهده مجلس شورای اسلامی یا هیئت وزیران است. ضمن اینکه در مورد اراضی نیروهای مسلح، تصویب فرمانده معظم کل قوا نیز از تشریفات ضروری برای واگذاری اراضی محسوب می‌شود. بعضاً در مورد معاملات شرکت‌های دولتی، تصویب هیئت مدیره و در مورد معاملات شهرداری‌ها، تصویب شورای شهر ضروری است.

۶. اعتبارات مصوب: دستگاه‌های دولتی باید در حدود اعتبارات مصوب برای دولت ایجاد تعهد کنند. تعهد مازاد بر اعتبار مصوب موجب مسئولیت و تخلف مرتکب خواهد شد (ویژه، رحمتی، ۱۳۹۴: ۱۶۱-۱۶۳).

۴- نسبت قراردادهای دولتی و خصوصی

در این قسمت خواهیم دید که قراردادهای منعقد شده از طرف دولت با اشخاص خصوصی یا عمومی از قواعد عمومی قراردادها پیروی می‌کند یا از حقوق عمومی؛ سه دیدگاه در این زمینه مطرح است که به بررسی آن‌ها می‌پردازیم:

۴-۱- نظریه وحدت (یگانگی) قراردادها

عده‌ای از علمای حقوق، قراردادهای دولتی را همانند قراردادهای خصوصی در نظر گرفته و برای همه آن‌ها ماهیت واحدی قائل شده‌اند و معتقدند ماهیت هر قراردادی وحدت نظر و توافق اراده

طرفین است که خود ناشی از اصل حاکمیت اراده است. تغییر در صلاحیت دادگاهها (در کشورهایی مثل فرانسه که صلاحیت دادگاهها یکسان نیست)، برحسب اینکه رسیدگی به قراردادی در صلاحیت دادگاه مدنی یا تجارت یا دولتی یا ... باشد، قرارداد را از ماهیت خود خارج نمی‌کند. زیرا صلاحیت یک امر شکلی است، نه یک امر ماهوی. چنانکه پروفیسور دوگی معتقد است تفاوت ماهوی بین قرارداد دولتی و مدنی نیست و خصوصیات و آثار همه قراردادهای یکی است و تفاوت قراردادهای دولتی با قراردادهای مدنی مشابه تفاوت قراردادهای اخیر با قراردادهای تجاری است و فارق از اینها چیزی جز صلاحیت دادگاه نیست (انصاری، ۱۳۹۲: ۷۳).

۴-۲- نظریه دوگانگی قراردادها

عده‌ای از علمای حقوق، قراردادهای دولتی را به کلی مستقل از قراردادهای خصوصی می‌دانند و معتقدند که احکام حقوقی قراردادهای دولتی مستقل و غیرمعمول در حقوق خصوصی است و آثار حقوقی مترتب بر آن به کلی متفاوت از قراردادهای خصوصی است. استاد گاستن ژز که از جمله طرفداران نظریه ماهوی بودن تفاوت قراردادهای دولتی و قراردادهای خصوصی است. می‌گوید: قواعدی در قراردادهای دولتی وجود دارد که در دادگاهها به صورت روزمره به آنها عمل می‌شود، ولی معادلی در قراردادهای موضوع حقوق خصوصی ندارند. مثل فسخ قرارداد دولتی به علت مقتضیات اداری، افزایش و کاهش میزان قرارداد، تعلیق محدود توسط اداره و غیره. از آنجا که این قواعد برای سازمان‌های اداری یک مزیت و امتیاز شمرده می‌شود و بالعکس نسبت به طرف دیگر قرارداد احتمالاً دارای جنبه تحمیلی است، از این رو اصل توازن قرارداد و اصل تساوی طرفین رابطه موجود در حقوق خصوصی در اینجا صدق نمی‌کند. آندره دولوبادر بر این اعتقاد است که اختصاصی بودن قرارداد اداری ناشی از فکر خدمت عمومی و مقتضیات خدمت عمومی است، هدفی که به حقوق عمومی مربوط می‌شود و آن را از فکر تساوی منافع طرفین که در حقوق خصوصی اعمال می‌شود، جدا می‌سازد. در قراردادهای دولتی مفاهیمی چون مصالح عمومی، خدمت عمومی و نیازمندی عمومی مطرح است (انصاری، ۱۳۹۲: ۷۵).

برخی از تفاوت قراردادهای دولتی و خصوصی از نظر طرفداران این دیدگاه:

- تفاوت از لحاظ اصل لزوم و قدرت اجبارکننده عقد:

در قراردادهای خصوصی مطابق ماده ۲۱۹ قانون مدنی: «عقودی که بر طبق قانون واقع شده باشد بین متعاملین و قائم مقام آنها لازم‌الاتباع است، مگر آنکه به رضای طرفین اقاله یا به علت قانونی فسخ شود»، این ماده حاوی دو اصل لزوم و قدرت اجبارکننده عقد است (کاتوزیان، ۱۳۸۳: ۱۵۸). در حقوق اداری یکی از موارد پایان یافتن قرارداد «فسخ به علت مقتضیات اداری» است. این فسخ

ناشی از تقدم منافع عمومی بر منافع خصوصی است که به نظر بیشتر علمای حقوق، اداره حق دارد حتی در مواردی که پیمانکار مرتکب تخلفی نشده است، آن را فسخ کند. برای این نوع حق فسخ معادلی در حقوق خصوصی نمی‌توان یافت، در قراردادهای دولتی اصولی مانند برتری منافع عمومی بر منافع خصوصی، اصل تغییر یک‌جانبه قرارداد توسط دولت و اصل فسخ قرارداد به علت مقتضیات اداری موجب کاهش قلمرو اصل لزوم در قرارداد می‌شود (ملکوتی، ۱۳۹۳: ۲۵). اصل قدرت اجبارکننده عقد نیز در حقوق اداری هر موقع منافع و خدمات عمومی و مصالح ملی ایجاب کند، ممکن است به اراده بخش عمومی شرایط قرارداد متفاوت از زمان انعقاد شود (انصاری، ۱۳۹۲: ۸۶).

- تفاوت از لحاظ اصل آزادی:

اصل آزادی قراردادها در قراردادهای خصوصی مطابق ماده ۱۰ قانون مدنی به رسمیت شناخته شده است، ولی در قراردادهای دولتی با این آزادی روبه‌رو نیستیم، چراکه صلاحیت مقامات و سازمان‌های اداری محدود به قانون و قواعد اداری است و محدودتر از آزادی متعاقدين قراردادهای خصوصی است. از لحاظ شکلی نیز انعقاد این قراردادها بدون تشریفات مانند مناقصه و مزایده ممکن نیست (انصاری، ۱۳۹۲: ۸۳).

- تفاوت از لحاظ اصل نسبی بودن:

این اصل یکی از اصول اساسی انعقاد قراردادهای خصوصی است که در مواد ۱۹۶ و ۲۳۱ قانون مدنی بیان شده است و به موجب آن «اثر عقد نسبی و محدود به کسانی است که در تراضی دخالت داشته‌اند و نسبت به اشخاص ثالث هیچ حق یا دینی ایجاد نمی‌کند، البته این اصل به صورت سابق نمانده و استثنای فراوانی یافته است» (کاتوزیان، ۱۳۸۳: ۱۷۱). ولی قراردادهای اداری بنا به طبیعت تأمین نیازهای جمعی و منافع عمومی ممکن است تعهدات به نفع یا زیان اشخاص ثالث مقرر دارد، مثل اینکه پیمانکار در مقابل مقام عمومی متعهد به انجام امری شود، چنانکه در ماده ۱۱ شرایط عمومی پیمان تکالیف پیمانکار در قبال دستمزد و تغذیه کارگران آمده، همچنین قرارداد ممکن است حاوی تعهداتی به زیان اشخاص ثالث باشد، مانند اینکه در پیمان‌های مربوط به کارهای عمومی یا خدمات عمومی دولت می‌تواند برای پیمانکاران حقوقی مانند سلب مالکیت یا حقوق ارتفاقی نسبت به املاک شهرداری مقرر دارد (انصاری، ۱۳۹۲: ۸۴).

- تفاوت از لحاظ تشریفات:

یکی از نتایج اصل حاکمیت اراده حذف تشریفات است که در سابق برای انعقاد قراردادها لازم بود، امروزه اصولاً قراردادهای مدنی مگر در موارد استثنائی از عقود غیر تشریفات هستند (کاتوزیان، ۱۳۸۳: ۱۷۱). اما قراردادهای دولتی از عقود تشریفات هستند، مانند ترتیب مزایده و

مناقصه در معاملات دولتی، از این رو یکی از مهم ترین تفاوت ها بین عقود مدنی و دولتی این است که تشریفات در حقوق اداری اصل شمرده می شود، در حقوق مدنی استثنا است (انصاری، ۱۳۹۲: ۸۰). تفاوت از لحاظ اصل استمرار امور عمومی:

بر طبق این قاعده امور عمومی تعطیل بردار نیست و دولت مکلف است به طور مستمر، خدمات مورد نیاز جامعه را تهیه و عرضه کند. این قاعده به دولت حق می دهد برای احتراز از توقف در خدمات عمومی در صورت ضرورت اقدامات مغایر با تعهدات قراردادی انجام دهد، معادل این اصل در حقوق خصوصی وجود ندارد (انصاری، ۱۳۹۲: ۷۸).

۴-۳- نظریه مختلط:

قراردادهای دولتی به معنای اخص کلمه دارای احکام حقوقی مختلط است و به این اعتبار تشابهات و تفاوت هایی با قراردادهای مدنی دارد. وجه تشابه قراردادهای دولتی و مدنی در این است که هر دو نتیجه توافق دو اراده هستند، یعنی با به هم پیوستن دو اراده، قصد و اراده واحد مشترک به وجود می آید. بنابراین تفاوت اساسی بین این دو قسم از قرارداد از لحاظ وحدت قصدین، معین بودن موضوع و آثاری که بر هر قرارداد صحیح بار می شود، وجود ندارد. اما بین این قراردادها تفاوت های مهمی نیز وجود دارد، مهم ترین تفاوت در این است که قرارداد خصوصی به منافع اشخاص خصوصی توجه دارد و از موضوعاتی از قبیل منافع جمعی و خدمات عمومی و مصالح ملی و محلی غافل است. بنابراین ضرورت خدمات رسانی سریع به عامه که جزء وظایف دولت ها است، اقتضاء دارد در بخش مربوط به تأمین خدمات عمومی احکام حقوقی تضمین کننده در متن قرارداد درج شود تا هم مجریان امر عمومی بتوانند در همین جهت کار کنند و هم پیمانکار بتواند به امر عمومی لطمه بزند. احکام حقوقی ناشی از حمایت از منافع عمومی این ضرورت را ایجاب می کند که این احکام یا قواعد یا به صورت قانون، آئین نامه و یا تصویب نامه درآید و یا به صورت شروط ترجیحی در قراردادهای نمونه و تیپ یا غیر آن ها درج شود (انصاری، ۱۳۹۲: ۷۶).

۵- ماهیت مشارکت عمومی خصوصی

از آنجا که در این ترتیبات قراردادی موضوع قرارداد خدمات عمومی است و بخش عمومی یکی از طرفین قرارداد است؛ از ویژگی های این نظام قراردادی این است که از یک سو متأثر از قواعد آمره ناشی از حقوق عمومی و اداری در قراردادهای دولتی و ضرورت های عمومی مربوط به ارائه خدمات ناشی از تأسیسات زیرساخت است و از سوی دیگر مرتبط با نظام قراردادهای در حقوق خصوصی و ضرورت های توجه به اراده طرفین است (شهینیایی، ۱۳۹۱: ۶۱۵). توجه به این سؤال جلب می شود که؛ این قراردادها تابع نظام حقوق اداری است یا حقوق خصوصی؟

شامل مفهوم قرارداد عمومی بر قراردادهای مشارکت سبب ایجاد محدودیت‌هایی از جمله برای آزادی قراردادی به منافع عمومی، اختیار بخش عمومی جهت تغییر قرارداد یا حتی فسخ آن با استناد به منافع عمومی (همان‌طور که در مواد ۱۱ قراردادهای مورد بررسی آمده)، ایجاد حق بازرسی و نظارت مداوم دولت (مندرج در مواد ۹ این قراردادها)، ایجاد ضمانت‌اجراهای خاص برای عدم ایفای تعهد طرف قراردادهای خصوصی می‌شود (United nation, UNCITRAL Legislative) (Guide on Privately Financed Infrastructure Project, 2001: 196).

برخی نویسندگان معتقد هستند فرض شامل قراردادهای خصوصی بر مشارکت سبب مصونیت قرارداد از الزامات نظارتی و ماهوی قواعد حقوق عمومی و برخی سازمان‌های بین‌المللی مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول تمایل به چنین تلقی دارند (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۳۰). از نظر برخی دیگر این قراردادها چون دربردارنده منفعت عمومی، زیرساخت‌ها، نیازهای عمومی و کالاهای عمومی بوده و بنابراین برای جامعه حیاتی هستند و از دیدگاه شهروندان جزئی از حقوق بشر هستند که در خصوص تأمین آن شهروندان با دولت پیمان اجتماعی منعقد کرده‌اند، باید تابع حقوق عمومی باشد (Nicholas Miranda, 2007: 532-535) و خصوصی محسوب کردن آن موجب آزادی عمل بدون تضمین مدیران در افزایش تعرفه‌ها، فرصت‌طلبی و ایجاد زمینه بروز فساد به دلیل عدم شفافیت خواهد شد (Nicholas Miranda, 2007: 527) و به‌وضوح آثار رویکرد دوم را در نمونه قراردادهای انتخابی می‌بینیم.

در نظام حقوقی ایران هرچند مقررات خاصی تفکیک بین قراردادهای عمومی و خصوصی را موجه می‌کند (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۳۱) ماهیت و آثار ترتیبات قراردادی مشارکت عمومی خصوصی در قوانین ایران به‌روشنی بیان نشده است و آنچه در بند «ب» ماده ۲۱۴ قانون برنامه پنجم توسعه آمده است مشارکت عمومی خصوصی را به‌عنوان یک روش اجرایی معرفی کرده، ولی ماهیت آن را مشخص نکرده است (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۲۳). بنابراین قوانین در خصوص مفاد، آثار، ضمانت‌اجراها، انحلال و تفسیر قراردادهای دولتی احکام روشنی ندارند، البته نمی‌توان این امر را به‌معنای اعمال کامل مقررات حقوق مدنی بر این قراردادها در نظر گرفت. مبانی حقوق عمومی در موارد قابل توجهی با اصول حاکم بر قراردادهای در حقوق خصوصی سازگاری ندارد. قلمرو اصل آزادی قراردادی در حقوق خصوصی با توجه به محدودیت اختیارات مجریان و وجود قوانین آمره در قراردادهای فوق‌الذکر قابل‌اعمال نیست، ضرورت استمرار و ثبات خدمات عمومی نیز با دامنه امکان فسخ و انحلال قرارداد در حقوق خصوصی هم‌خوانی ندارد، درحالی‌که در حقوق خصوصی در تفسیر قرارداد باید مبنا را بر اراده واقعی طرفین قرار گذاشت، در حقوق عمومی باید مقررات دولتی و

مصالح عمومی را محور در نظر گرفت. با این حال جدایی کامل قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی از قواعد عمومی قراردادهای خصوصی درست و موافق مصالح نیست، چراکه به هر حال ماهیت رابطه قراردادی است و اغراق در اعمال قواعد دولتی سبب از بین رفتن ماهیت قراردادی می‌شود، به خصوص در حقوق ایران که قانون اصلی حاکم بر قراردادهای قانون مدنی است و عدم توجه با آن در قراردادهای مشارکت ما را با یک خلأ قانونی مواجه می‌کند (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۳۱-۶۳۲).

شایسته است در اینجا شمول برخی قواعد عمومی حاکم بر قراردادهای موضوع حقوق خصوصی که ذکر آن‌ها به شناخت ماهیت این قراردادهای مشارکت می‌کند، یعنی معین یا نامعین بودن، معوض یا مجانی بودن و محدوده حق فسخ بر قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی بررسی شود. در خصوص جاری بودن اصل لزوم «با توجه به مبانی حقوقی مربوط به استمرار خدمات عمومی و نیز اراده طرفین، قرارداد مشمول اصل لزوم قرارداد و مواد ۱۸۵ و ۲۱۹ قانون مدنی است و هیچ‌کدام از طرفین جز برحسب شرایط مقرر در قانون یا قرارداد حق فسخ قرارداد را ندارند» (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۳۴). در برخی نظام‌های حقوقی حق فسخ توسط بخش خصوصی حتی در صورت نقض قرارداد توسط بخش عمومی مستلزم اخذ رأی قضائی است، در مقابل در برخی کشورها اختیار دولت به منظور فسخ قرارداد با پرداخت خسارت پیش‌بینی شده است، البته این حق فسخ اغلب به سه سبب یعنی نقض جدی توسط دارنده امتیاز، ورشکستگی دارنده امتیاز و ایجاد منافع عمومی صورت می‌گیرد (United nation, 2001:159-154). در رویه عملی قراردادهای در برخی کشورها بخش عمومی حق فسخ بدون تمسک به سبب خاص و صرفاً با استناد به نفع عمومی را طبق عرف برای خود محفوظ داشته و بدون توجه دیگری می‌تواند قرارداد را فسخ کند، ولی در برخی کشورهای تابع نظام حقوقی کامن‌لا، این امکان تنها در صورت پیش‌بینی صریح در قانون یا قرارداد وجود دارد (United nation, 2001:158).

در حقوق ایران مطابق ماده ۲۳۷ قانون مدنی پیش از اعمال حق فسخ باید الزام طرف قرارداد از طریق مرجع قضائی صورت بگیرد و استثناً در خصوص قرارداد مشارکت مبنای قانونی ندارد، تنها راه‌هایی از وضعیت الزام‌آور بودن، توسل به خیار شرط موضوع ماده ۳۹۹ قانون مدنی است (شهینایی، ۱۳۹۱: ۶۳۱-۶۳۲). ترتیبات قراردادی مشارکت عمومی خصوصی عقود نامعین هستند، زیرا فقط برخی اسامی این قراردادهای در قوانین متفرقه آمده است، درحالی‌که منظور از عقود معین، گروهی از قراردادهای است که علاوه بر داران بودن نام خاص در قانون، قانون‌گذار شرایط ویژه آن‌ها را معین کرده است، ولی در عقود نامعین شرایط و آثار هر پیمان در قانون نیامده است (کاتوزیان، ۱۳۸۴: ۱). قرارداد مشارکت عمومی خصوصی در دسته مشارکات جای می‌گیرد، البته

ممکن است با این استدلال که بخش عمومی علاوه بر امکاناتی مانند جایگاه و مجوز که کسب آن‌ها برای بخش خصوصی دارای ارزش و مستلزم هزینه است، در بسیاری از موارد، انحصار و استفاده از نفوذ و قدرت بخش عمومی را عوض قرار می‌دهد و در مقابل نیز بخش خصوصی نسبت به تأمین زیرساخت‌ها و خدمات عمومی که وظیفه بخش عمومی است اقدام می‌کند، ممکن است آن را عقد معاوضی به حساب آورند!

نکته قابل ذکر این است که تعهد بخش خصوصی در اغلب موارد در قراردادهای مشارکت، تعهد به نتیجه است، چراکه از ویژگی‌های این نوع تدارک خدمات، این است که بخش عمومی ویژگی‌ها و خدمات موردنیاز را بیان و در صورتی که محصول مطابق آن باشد، هزینه‌اش را می‌پردازد. همان‌طور که در تعهد به نتیجه، به دست آوردن نتیجه مطلوب است که متعهد را در موقعیت وفای به عهد قرار می‌دهد و تلاش کافی نیست، ضمن اینکه در این‌گونه عقود، تنها عاملی که گاه سبب معافیت متعهد می‌شود، بروز قوه قاهره است (کاتوزیان، ۱۳۹۲: ۴۷-۴۸). در قراردادهای انتخابی مورد تحقیق نیز بند یک ماده ۶ موکداً به تعهد به نتیجه بودن قرارداد تأکید کرده و حتی در صورت بروز قوه قهریه نیز، ماده ۱۲ سرنوشت قرارداد را به سرمایه‌پذیر سپرده است.

در خصوص اینکه قراردادهایی که دولت و مؤسسات دولتی با اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی منعقد می‌کنند، تابع حقوق داخلی بوده و یا تابع حقوق فراملی هستند، اختلاف نظرهایی وجود دارد و منافع شریک خارجی بیشتر در این است که تابع قاعده داخلی نباشد تا در معرض دست‌خوش دخالت دولت میزبان واقع نشود. به‌طور کلی باید بین معاهدات و قراردادهای بین‌المللی قائل به تفکیک شد. قراردادهای بین‌المللی به معاملات و عقود گفته می‌شوند که بنا بر مورد تحت حاکمیت قواعد حقوق مدنی، اداری و یا هردو می‌باشد و متصف بودن آن‌ها به وصف بین‌المللی آن‌ها را از شمول این قواعد خارج نمی‌کند، چراکه صفت بین‌المللی برای این قراردادها به لحاظ تابعیت مختلف طرفین و یا محل انجام معامله لحاظ شده است. مثل قرارداد خرید تأسیسات برق، کابل و ... برای وزارتخانه‌ای از یک شرکت خارجی غیردولتی. این قرارداد بین‌المللی است، اما خارج از شمول مقررات حقوق بین‌الملل قرار دارد (حبیب‌زاده، ۱۳۹۰: ۳۴-۳۳).

بدین ترتیب، به نظر می‌رسد قراردادهای خصوصی و دولتی در مابانی تفاوتی ندارند و تنها به جهت وجود دولت به‌عنوان یک طرف قرارداد، و منافع عمومی برای هدف قرارداد دولتی، اصولی مانند نابرابری، اقتدار یک‌جانبه و ... برخی قواعد اختصاصی در قراردادهای دولتی وجود دارد که برخلاف اصول حاکم بر قراردادهای حقوق خصوصی است. دولت به دلیل منافع عمومی از حقوق برابر با اشخاص حقوق خصوصی در قرارداد پیروی نمی‌کند. این نابرابری و وجود اصول خاص

(تفاوت در اصول قراردادها) به قرارداد بودن این روابط و اعمال حقوقی صدمه نمی‌زند. کما اینکه در قراردادهای الحاقی، استاندارد و نظیر این نابرابری‌ها وجود دارد (حبیب‌زاده، ۱۳۹۰: ۲-۱). در نمونه قراردادهای انتخاب‌شده می‌بینیم که در مواردی این اصول وجود دارد، برای مثال سیستم نظارتی پیش‌بینی شده در قراردادها، عدم پیش‌بینی حق فسخ برای سرمایه‌گذار و حتی پیش‌بینی مرجع حل اختلاف که بدو باید در وزارتخانه و از طریق کمیسیون حل اختلافات مطرح شود.

از این رو قواعد حقوقی حاکم بر قراردادهای دولتی همان قواعد کلی قراردادها است، اما با عنایت به ویژگی این نوع قراردادها، برخی از قواعد خاص لازم است. مثلاً قاعده این است که قراردادها برای طرفین لازم‌الاجرا هستند، اما در برخی موارد قانونی یا به اجازه قانون با اختیار طرفین قابل فسخ هستند. حقیقت این است که در این قراردادها این اصل جاری است و موارد خلاف این قاعده نیز به موجب قانون پیش‌بینی می‌شود و نمی‌توان گفت اصل در قراردادهای مذکور عدم لزوم است، با اینکه اختیار فسخ توسط بخش عمومی سرمایه‌پذیر بسیار گسترده است. اصول کلی بر کلیه قراردادها حاکم است، اما هر نوع از قراردادها همانند قراردادهای کار، تجاری و غیره، دارای قوانین و مقررات متناسب خود هستند. انحراف از اصول کلی قراردادها، باید از پیش وضع شده باشد تا از بی‌نظمی جلوگیری شود و دولت نتواند با توسل به نیروی حاکمیت و خلاف اصل حاکمیت قانون، به بهانه منافع جمعی در قراردادهای دولتی یک‌جانبه تصمیم بگیرد. عدم پیروی از نظم حقوقی در قراردادهای منعقد شده توسط دولت، موجب عدم تحقق منافع عمومی، حیف و میل اموال عمومی و نادیده گرفتن حقوق طرف قرارداد می‌شود و نتیجه آن عدم تمایل افراد به مشارکت در امور عمومی، طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌ها به دلیل عدم امنیت خواهد بود (حبیب‌زاده، ۱۳۹۰: ۸-۷).

با این حال توافق طرفین در قرارداد ممکن است تا حد زیادی تعیین‌کننده ماهیت آن باشد و برای شناسایی ماهیت حقوق آن می‌توان از قانون حاکم بر قرارداد که مورد نظر طرفین است کمک گرفت که در این صورت نیز اگر قانون حاکم قانون داخلی یک کشور باشد، با موردی که غیر از قانون داخلی باشد، وضعیت متفاوت خواهد بود (نیکبخت، ۱۳۸۴: ۳۴). با توجه به آنچه گفته شد به نظر می‌رسد مشارکت عمومی - خصوصی عمل حقوقی است بین بخش عمومی سرمایه‌پذیر که اصلاً دولتی است از یک سو با یک یا چند شخص داخلی یا خارجی از سوی دیگر، که موضوع آن ارائه خدمات عمومی یا ساخت زیرساخت‌های عمومی است این عمل حقوقی اصالتاً ماهیت قراردادی دارد و جز در موارد استثنائی تابع قواعد حاکم بر قراردادهای تابع حقوق خصوصی است، موارد استثنائی شامل لزوم استمرار ارائه خدمات عمومی، شدیدتر بودن ارتباط موضوع قراردادها با نظم عمومی و مسئولیت دولت در قبال جامعه می‌باشد.

از لحاظ تطبیقی در حقوق نوشته قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی تابع حقوق اداری هستند که بر اعمال و روند نهادهایی تصمیم‌گیری دولتی حاکمیت دارند. در این سیستم، حقوق قانونی برای هر دو طرف بخش عمومی و بخش خصوصی تعریف می‌کنند و آن‌ها را در قرارداد معین می‌کنند. برای مثال، می‌توان این حق را برای مقام طرف قرارداد قائل شد که قرارداد را اصلاح یا منحل کند. همچنین برخی حمایت‌ها از اجراکننده توسط قانون به عمل می‌آید مانند حق تعادل مالی در موارد خاص تغییرات پیش‌بینی نشده است. حقوق اداری همچنین ممکن است فرایندها و وظایف نهادی مرتبط با مشارکت را تعریف کند، مانند آنچه مرتبط است به تدارک یا حل اختلافات قراردادی شامل صلاحیت نهائی دادگاه‌های اداری، مگر اینکه خلاف آن پیش‌بینی شده باشد. در هر دو نظام حقوقی نوشته و کامن‌لا ممکن است قانون خاصی برای اعمال در خصوص جنبه‌های خاصی از مشارکت وجود داشته باشد. مانند حقوق و مقررات محیط زیست، حقوق و مقررات مالکیت و تحویل زمین، استلزامات مجوز گرفتن به خصوص برای شرکت‌های بین‌المللی، حقوق مالیات‌ها، حقوق استخدامی ممکن است این مجموعه قوانین با هم چارچوبی برای مشارکت تشکیل دهند، به این معنا که نیازی به مقررات‌گذاری خاصی در مورد مشارکت نباشد (Public-Private Partnerships, 2014:79).

نکته پایانی اینکه برخی کشورها قانون مخصوص مشارکت عمومی خصوصی تصویب می‌کنند، این قوانین بیشتر در کشورهای دارای حقوق نوشته متداول هستند، مانند کشورهای امریکای لاتین که مشارکت عمومی خصوصی را طبق حقوق ویژه این مشارکت‌ها یا حقوق امتیازات اجرا می‌کنند. همچنین برخی کشورهای کامن‌لا PPP LAW را به‌عنوان تعهدی الزام‌آورتر از رویه سیاسی کشورها پذیرفته‌اند (Public-Private Partnerships, 2014:80). در کشور ما نیز لایحه مشارکت عمومی خصوصی تقدیم مجلس شده و در حال بررسی است، منتها تاکنون تصویب نشده است.

۶- نتیجه‌گیری

هدف از بررسی ماهیت مشارکت عمومی خصوصی شناخت این قراردادهای نوظهور و کشف قواعد حاکم بر تفسیر و تکمیل آن‌ها بوده است. پس از بررسی تعریف مشارکت و تحلیل عناصر آن، صحت اطلاق قرارداد بر ترتیبات مشارکت عمومی خصوصی مشخص شد. در بررسی قراردادهای اداری مشخص شد این قراردادها خود دو دسته یعنی قراردادهای تجاری و دولتی هستند که در قراردادهای تجاری دولت مانند اشخاص تابع حقوق خصوصی عمل می‌کند و قراردادهای منعقد شده در این حوزه نیز تابع قواعد حاکم بر قراردادهای حقوق خصوصی هستند؛ ولی قراردادهای اداری قواعد خاص خود را دارند. این قراردادها با قواعد عمومی قراردادهای حقوق خصوصی قرابت دارند و

در بسیار از موارد تابع این قواعد هستند. اگرچه نمی توان آن‌ها را به طور کلی تابع قراردادهای خصوصی قرارداد ولی نادیده گرفتن وجوه مشترک این ترتیبات و قراردادهای خصوصی نیز امکان پذیر نیست. مشارکت عمومی خصوصی قراردادهایی لازم، در زمره عقود نامعین، جزو مشارکات بوده و در بیشتر این قراردادها نوع تعهد، تعهد به نتیجه است. البته از آنجا که موضوع این قراردادها خدمات عمومی و یکی از طرفین بخش عمومی به عنوان مسئول نهائی تدارک خدمت یا زیرساخت عمومی است، پرتوهای حقوق عمومی بر این ترتیبات قراردادی نقش پُررنگی از خود برجای می گذارد، به طوری که در برخی کشورها بخش عمومی می تواند با استناد به نفع عمومی و بدون توجه دیگری این قراردادها را فسخ کند. به نظر می رسد در حقوق ایران با توجه به صراحت قانون مدنی در ماده ۲۳۷ قانون مدنی مکان فسخ ابتدا به ساکن وجود ندارد. هرگاه یکی از طرفین خارجی باشد، ممکن است در خصوص تابع حقوق ملی یا فراملی بودن این ترتیبات ابهام وجود داشته باشد که در این خصوص نیز با توجه به اینکه این ترتیبات قراردادهای بین المللی هستند، نه معاهدات بین المللی، تابع قواعد حاکم بر قراردادهای داخلی هستند. یکی از آثار تمیز ماهیت این قراردادها، تمیز مرجع صالح برای حل اختلاف است که مشخص شد در این خصوص، نه دیوان عدالت اداری بلکه دادگاهها صالح به رسیدگی هستند. از اشکالات موجود در ادبیات حقوقی ما فقدان توجه شایسته به این مدل قراردادها در قوانین و دکترین است، ولی نظر به گسترش استفاده از این قراردادها در زمینه زیرساخت های مختلف مثل حمل و نقل، نیرو، بیمارستان و ... شایسته است، ابعاد مختلف کار در این زمینه ها در تحقیقات آتی مورد نظر قرار گیرد.

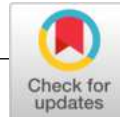
منابع

فارسی

- انصاری، ولی‌الله (۱۳۹۲)، کلیات حقوق قراردادهای اداری، تهران: نشر حقوقدان.
- برزگر، عبدالرضا و ته‌مینه رحمانی (۱۳۹۳)، «جایگاه قرارداد مشارکت عمومی خصوصی در نظام حقوق اداری ایران»، فصلنامه حقوق اداری، صفحه ۹۳-۱۲۴.
- جعفری‌لنگرودی، محمدجعفر (۱۳۶۳)، ترمینولوژی حقوق، تهران: انتشارات گنج دانش.
- حبیب‌زاده، محمدکاظم (۱۳۹۰)، اصول حاکم بر قراردادهای دولتی (قراردادهای عمومی)، انتشارات جنگل.
- شهنیایی، احمد (۱۳۹۱)، جایگاه قراردادهای مربوط به مشارکت عمومی خصوصی در حقوق ایران، مجموعه مقالات همایش ملی مشارکت عمومی و خصوصی در توسعه زیر ساخت، صفحه ۶۱۴-۶۴۱.
- طباطبایی مؤتمنی، منوچهر (۱۳۸۴)، «مفهوم، انواع و قواعد حاکم بر قراردادهای عمومی»، مجله پژوهش‌های حقوقی، سال چهارم، شماره ۷.
- عراقی، عزت‌الله و محمدکاظم حبیب‌زاده (۱۳۸۸)، «قراردادهای دولتی در ایران، بررسی شاخص‌ها»، مجله حقوق خصوصی، سال ششم.
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۳)، دوره مقدماتی حقوق مدنی، اعمال حقوقی قرارداد ایقاع، شرکت سهامی انتشار.
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۹۲)، دوره حقوق مدنی، قواعد عمومی قراردادها، جلد اول، مفهوم، انعقاد و اعتبار، ناشر شرکت سهامی انتشار، چاپ یازدهم.
- ملکوتی، سیدحسین و حمزه رادمهر (۱۳۹۳)، «قلمرو اصل لزوم در قراردادهای اداری»، مجله کانون وکلای دادگستری، شماره ۳۴ و ۳۳.
- نیکبخت، حمیدرضا (۱۳۸۴)، «مروری بر تنظیم قراردادهای دولتی در حقوق تجارت بین‌الملل»، مجله تخصصی الهیات و حقوق، شماره ۱۵ و ۱۶.
- ویژه، محمدرضا و پرویز رحمتی (۱۳۹۴)، «مشارکت عمومی خصوصی در حقوق ایران؛ چالش‌ها و بایسته‌ها»، فصلنامه تحقیقات حقوقی، شماره ۷۲، صفحه ۱۴۷-۱۷۶.
- سلیم، هادی (۱۳۸۷)، «قراردادهای دولتی و ویژگی‌های نظام‌های حقوقی دوگانه‌گرا»، مترجم: دکتر محسن مجبی، پژوهش حقوق و سیاست، سال دهم، شماره ۲۵.
- هداوند، مهدی (۱۳۹۵)، حقوق اداری تطبیقی، جلد اول، چاپ پنجم، انتشارات سمت.

انگلیسی

- Black's Law Dictionary (8th ed. 2004).
- Darrin Grimsey, Mervyn K. Lewis (2004), Public Private Partnerships the, Edward Elgar Publishing Limited.
- Elspeth Deards, Rusell Deards (1999), Partnership law, Cavendish, London, Sydney.
- Liana-Teodora (2010), the distinction of the administrative contract from other types of contract.
- Nicholas Miranda (2007), Concession Agreements: From Private Contract to Public Policy abstract. the Yale law journal.
- Public-Private Partnerships Reference Guide Version 2.0 2014.
- United nation (2001) UNCITRAL Legislative Guide on Privately Financed Infrastructure Project.

WILEY

RESEARCH & EVALUATION

Governing public–private partnerships: A systematic review of case study literature

Wei Xiong¹ | Bin Chen² | Huanming Wang³ | Dajian Zhu¹

¹Department of Public Administration, Tongji University, Shanghai, China

²Austin W. Marx School of Public and International Affairs, Baruch College, The City University of New York, New York City, New York

³Department of Public Administration, Dalian University of Technology, Dalian, China

Correspondence

Huanming Wang, Department of Public Administration, Dalian University of Technology, Dalian, China.

Email: whm715@163.com

Funding Information

National Natural Science Foundation of China; Grant Number: 71702132, 71774023, 71303028, and 71734001.

Abstract

Governance plays a critical role in determining the success and failure of public–private partnerships (PPPs). We conducted a systematic review of case study literature on PPP governance and developed a governance framework consisting of 21 issues in four groups: institutional, organizational, contractual, and managerial. Then, we investigate the dynamics of governance issues, including the relative importance, interrelationships, and connections with PPP success and failure. Results suggest that PPPs should emphasize cooperation, trust, communication, capability, risk allocation and sharing, competition, and transparency in their governance. We also found that the governance practice of emphasizing dominant and direct factors and ignoring recessive and indirect ones has hindered PPPs' success.

KEYWORDS

governance, literature review, public–private partnerships, social network analysis

1 | INTRODUCTION

A public–private partnership (PPP) is an innovative procurement approach in which public and private actors co-operate to develop infrastructure and deliver public services, sharing the risks, costs, and benefits (Koppenjan, 2005). Governance plays a critical role in determining the success and failure of PPPs. Governance refers to a dimension of jointly determined norms and rules designed to regulate individual and group behavior (Ostrom, 1990). As a particular type of collaborative governance, PPP governance is about steering the decision and action processes in the private, public, and civic sectors (O'Leary, Gerard, & Bingham, 2006). Usually, PPP systems have a theoretical framework and a set of key issues for governance (Emerson, Nabatchi, & Balogh, 2012).

Some scholars have proposed general frameworks for PPP governance (Johnston & Gudergan, 2007; Rufin & Rivera-Santos, 2012; Yang, Hou, & Wang, 2013), but none have provided a full picture. For instance, Yang et al. (2013) proposed a framework for PPPs that covered a wider range of governance issues concerning transaction relationships and environments, but ignored the transaction actors, that is, the organizational issues of the private sector and the government. Rufin and Rivera-Santos (2012) developed a governance structure comprising formal and informal governance issues but focused on micro issues, such as equity, contract, scope and nonequity hostages, and trust, and ignored macro ones, such as institutional environments.

Many researchers have investigated a wide range of PPP governance issues, usually referenced as success or failure factors, drivers, lessons, experiences, best practices, challenges, obstacles, and barriers (Abdel-Aziz, 2007; Abdul-Aziz & Kassim, 2011; Akintoye, Hardcastle, Beck, Chinyio, & Asenova, 2003; Chou & Pramudawardhani, 2015; Jamali, 2004; Jefferies, Gameson, & Rowlinson, 2002; Li, Akintoye, Edwards, & Hardcastle, 2005b; Ng, Wong, & Wong, 2012; Qiao, Wang, Tiong, & Chan, 2009; Zhang, 2005a; Zhang & Ali Soomro, 2015). However, all of the literature focused on the relative importance of governance issues in different contexts, such as sectors and countries, but ignores the interrelationships of governance issues that might influence the governance efficiency of most systems (Emerson et al., 2012).

This article proposes a framework of PPP governance that integrates the fragmented governance experience in previous research. The research questions are as follows: (1) What is currently known about the governance of PPPs? (2) How do different governance issues affect each other? and (3) How do different governance issues affect project success or failure? This article is organized as follows: First, we introduce the theory of PPP governance. The next section presents our data and methods. Subsequently, we investigate the dynamics of governance issues. Then, we discuss our findings. The article concludes with a summary of the insights and contributions of this study.

2 | THE THEORY OF PPP GOVERNANCE

A large number of studies established the theory of PPP governance across disciplines, including public administration and construction management. In general, this literature rests on either questionnaire surveys (Yang et al., 2013; Zhang, 2005a; Zhang & Ali Soomro, 2015) or case studies (Bloomfield, 2006; Hayllar, 2010; Klijn & Teisman, 2003; Silvestre & De Araujo, 2012). Moreover, studies usually have a specific perspective that typically falls into institutional (Beisheim & Campe, 2012; Cappellaro & Longo, 2011; Chou, Tserng, Lin, & Huang, 2015; Klijn & Teisman, 2003; Nijkamp, Van Der Burch, & Vindigni, 2002; Panayides, Parola, & Lam, 2015b; Tserng, Russell, Hsu, & Lin, 2012), organizational (Ahmadjian & Collura, 2012; Hayllar, 2010; Kort, Verweij, & Klijn, 2016; Marschollek & Beck, 2012), contractual (Albaladejo, Bel, & Geddes, 2015; Hodge & Greve, 2005; Reeves, 2008), and managerial issues (Forrer, Kee, Newcomer, & Boyer, 2010; Jefferies et al., 2002; Reeves, 2011; Vecchi & Hellowell, 2013).

Institutional issues reference the involvement of the public sector and its ability to institute an environment where a partnership can flourish (Panayides, Parola, & Lam, 2015a). In particular, issues are authority, legislation, regulation, and market openness. Authority denotes the specialized public agencies, for example, PPP-supporting units and knowledge centers at national or subnational government levels that aim to provide the key functions and services of PPPs, including policy guidance, capacity building, project promotion, assuring finance, and approval of projects (Jooste & Scott, 2012). Legislation—PPP law—establishes a clear institutional framework for developing, procuring, and implementing PPPs, and gives this process priority over sector laws such as budget law (World

Bank, 2000a). Regulations also establish a clear institutional framework for developing, procuring, and implementing PPPs, but do not necessarily take priority over sector laws (World Bank, 2000b). Market openness refers to a free market to which all economic actors have access, rather than a closed market dominated by a monopoly or oligopoly, or a protected market to which entry is conditional on certain financial and legal requirements that effectively prevent some economic actors' participation (Panayides et al., 2015a).

Organizational issues concern the structure, behavior, and culture of the contracting parties in PPPs to reduce conflicts between them (Henisz, 2006). The issues have transparency, trust, cooperation, communication, public participation, and stakeholder involvement. Transparency comprises two elements: "external" transparency, that is, the extent to which internal information is visible to the public, and "internal" transparency, which refers to the availability of information and the ability to make inferences from it by the public procurer and the private party (Reynaers & Grimmelikhuijsen, 2015). Trust in PPPs suggests joint image building, goal sharing, and common actions among private participants inside the consortium, between the private sector and the government, and between the government and the public (Koppenjan, 2005). Co-operation is a relationship in which the public and private partners behave beyond their conflicts of interest and work together to achieve the maximum total surplus. Co-operation encourages mutually beneficial situations and prevents the dominance of one partner or opportunistic behavior (Hofmeister & Borchert, 2004). Communication suggests that public and private partners should have open, consistent, and timely conversations and meetings, internally and with each other (Samii, Wassenhove, & Bhattacharya, 2002; Silvestre & De Araujo, 2012). Public participation and stakeholder involvement are frequently treated as the same issue in the literature, but actually refer to distinguished governance issues. Public participation involves the general public in PPP decision making, such as in project planning, pricing, and service quality evaluation (Chen, Hubbard, & Liao, 2014). In contrast, stakeholder involvement is the engagement of project participants such as capital investors, financial institutions, construction contractors, and operation and maintenance companies, at the early stages of PPPs (Edelenbos & Klijn, 2006).

Contractual issues emphasize the process of contract design, negotiation, execution, and amendment to maximize financial benefits and achieve output performance (Hurk & Verhoest, 2014). Issues comprise risk allocation and sharing, political support, credibility, easy specification and measurability, and flexibility. Risk allocation and sharing indicates that risks should transfer to those who manage them best, who can prevent the risk from occurring at the least cost, or who can burden realized risk at the least cost (United Nations, 2008). Political support includes financial support, such as traffic-demand guarantees, subsidies and tax waivers, or institutional support, such as exclusive right guarantees and streamlining of approval processes (Brandão, Bastian-Pinto, Gomes, & Labes, 2012). Credibility indicates that the government and the private sector should honour their liabilities strictly according to the agreement. Government credibility is crucial for the protection of private investment, especially when the regulatory and legal systems are not mature (Yang et al., 2013). Easy specification and measurability suggests that output specifications of PPP projects describe local governments' requirements for public goods and services. Based on this notion, tenderers can compete and their performance can be easily measured and monitored (Murphy, 2008). Flexibility is the ability of the contract to address uncertainties in the long-term concession period, which includes contingency arrangements and contract renegotiations (Xiong & Zhang, 2016).

Managerial issues focus on the process control of PPPs, including its preparation, bidding, design, finance, construction, and maintenance, aiming to increase efficiency and effectiveness (Koppenjan, 2005). Issues in this group include capability, competition, accountability, affordability, innovation, economic feasibility, and financial accessibility. Capability refers to the capability of the private sector, such as their wealth of expertise, considerable experience, high profile and good reputation, and

the capability of the government, such as their skills in project implementation, contractual issues, supervision, and performance monitoring (Jefferies et al., 2002). Competition means sufficient tenders exist in the market and the market continues to be functional throughout the concession period. Where market operators are few, governments should ensure equal opportunity in the tendering process, so nonincumbent operators can enter the market (United Nations, 2008). Accountability in PPPs refers to the creation of proper safeguards and mechanisms in the project to ensure the agreement does not compromise public values for the sake of private profits (Forrer et al., 2010). Affordability concerns the public and the government. The public's affordability measures the extent to which end-users can afford the price of public services in tariff-based PPP projects, and local government affordability is the extent to which the government can accommodate contingent payment liabilities in annuity-based PPP projects (United Nations, 2008). Innovation includes the application of new technology in construction, maintenance, and operation; the adaptation of new business models, such as recycling economies and sharing economies; and creating innovative financing methods for the consortium, such as asset-backed securitization (Jefferies et al., 2002). Economic feasibility and financial accessibility indicate that the private sector is willing to invest only if the project is economically feasible, yielding an attractive rate of return. At the same time, the private sector must also have access to sufficient financial resources, such as debts, revenues, and subsidies (Zhang, 2005b).

3 | DATA AND METHODS

3.1 | Data: PPP case study literature

This article uses case study literature as secondary data to draw information of PPP governance. The case study literature identifies governance issues in single or multiple PPP projects, usually in a particular context, such as country and sector. For instance, Rui and Berg (2011) investigated two cases in the water sector of Portugal and revealed that accountability, competition, transparency, capability, and economic feasibility can influence the success of PPPs. Liu, Zhao, and Wang (2010) focused on stadium projects in China and found that political support, easy specification and measurability, risk allocation and sharing, flexibility, and credibility are important for PPP success. Because PPP governance issues vary by context, the case study literature provides samples to study underlying dynamics across contexts, including relative importance, interrelationships, and connections with PPP success and failure. We excluded literature based on questionnaire surveys because their findings tend to be fuzzy in context. For example, the survey in Yang et al. (2013) was conducted in 12 countries and Zhang (2005a) in 13, and both did not limit to a particular sector. Questionnaire survey studies provided general experience across nations and sectors and we will compare their findings with ours in Section 5.

The literature review process followed Wang, Xiong, Wu, and Zhu (2018). First, we searched the literature related to PPPs in the ISI Web of Science database, from the earliest available date to December 30, 2016 (about 45 years). Keywords used were public–private partnership or PPP, private finance initiatives or PFI, build–operate–transfer or BOT, design–build–finance maintain or DBFM, transfer–operate–transfer or build–operate–own–transfer, and governance. This step yielded 692 peer-reviewed articles in leading journals. Second, we read the abstracts of the selected articles and chose articles on studies that were case-based. Finally, we read the details of the articles and identified governance issues. After this process, we retained 52 articles, among which 34 articles concentrate on success and 18 on failure. They contained data from 122 cases in 27 countries and 18 sectors, as shown in Table 1.

TABLE 1 Selected case study literature for social network analysis (SNA)

Literature	Concerns	Countries	Sectors
Jefferies et al. (2002)	Success	Australia	Stadium
Ball, Heafey, and King (2003b)	Success	UK	School
Samii et al. (2002)	Success	India	Automotive components industry
Rui and Berg (2011)	Success	Portugal	Water
Jamali (2004)	Success	Lebanon	Telecommunication
Liu et al. (2010)	Success	China	Stadium
Hofmeister and Borchert (2004)	Success	Switzerland	Multisectors
Singh and Prakash (2010)	Success	India	Public health
Liu and Wilkinson (2014a)	Success	Australia and New Zealand	Prison
Fombad (2015)	Success	South Africa	Rail link
Goldstein and Mele (2016)	Success	United States	Urban development
Taylor and Harman (2016)	Success	Australia	Urban development
Nisar (2013)	Success	UK	Community
Lenferink, Tillema, and Arts (2013)	Success	The Netherlands	Transport
Alam, Kabir, and Chaudhri (2012)	Success	Australia	Transport
Teicher, Alam, and Gramberg (2006)	Success	Australia	Employment services
Nolte and Boenigk (2011)	Success	Haiti	Disaster response
Gardesse (2015)	Success	France	Urban development
Panda (2016)	Success	India	Transport
House (2016)	Success	Indonesia and Philippines	Water
van den Hurk and Verhoest (2015)	Success	Belgium	Sport infrastructure
Abednego and Ogunlana (2006)	Success	Indonesia	Transport
Deakin (2002)	Success	UK	Social exclusion
Johnston and Gudergan (2007)	Success	Australia	Transport
Nijkamp et al. (2002)	Success	The Netherlands	Urban development
Jacobson and Ok Choi (2008)	Success	United States	Public works
Soliño and Vassallo (2009)	Success	Spain	Subway
Barrows, MacDonald, Supapol, Dalton-Jez, and Harvey-Rioux (2012)	Success	Canada	Hospital
Pongsiri (2003)	Success	Thailand	Electric utility
Gibson and Davies (2008)	Success	UK	School
Chen and Hubbard (2012)	Success	China	Transport
Weiermair, Peters, and Frehse (2008)	Success	Austria	Tourism development
Klijn and Teisman (2003)	Failure	The Netherlands	Railway station
Hayllar (2010)	Failure	Hong Kong	Multisectors
Silvestre and De Araujo (2012)	Failure	Portugal	Highways and water supply
Reeves (2013)	Failure	Ireland	Multisectors
Reeves and Ryan (2007)	Failure	Ireland	School
Velotti, Botti, and Vesci (2012)	Failure	Italy	Municipality

(Continues)

TABLE 1 continued

Literature	Concerns	Countries	Sectors
Reich, Hershey, Hardy, Childress, and Bernheim (2003)	Failure	United States	Public health
Hodge and Greve (2005)	Failure	UK	Prisons
Ham and Koppenjan (2001)	Failure	The Netherlands	Port
Devkar, Mahalingam, and Kalidindi (2013)	Failure	India	Water
Awortwi (2004)	Failure	Ghana	Solid waste
Koppenjan (2005)	Failure	The Netherlands	Transport
Wang and Zhao (2014)	Failure	United States	Transport
Beh (2010)	Failure	Malaysia	Transport and water
Liu and Wilkinson (2014b)	Failure	Hong Kong and New Zealand	Exhibition venues
Gestel, Willems, Verhoest, Voets, and Garsse (2014)	Failure	Belgium	School
Mistarihi, Hutchings, and Shacklock (2013)	Failure	Jordan	Transport and water
Lieberherr, Klinke, and Finger (2012)	Failure	German	Water
Higgins and Huque (2015)	Failure	Hong Kong	Theme park

3.2 | Method: Social network analysis

Social network analysis (SNA) is a strategy to investigate and visualize social structures through the use of network and graph theories, for instance, scholars study publication, citation and co-citation networks, collaboration structures, and other forms of social interaction networks (Ozyar & Gurdalli, 2002). A social network comprises nodes (individual actors) and links (relationships). In this study, the PPP governance framework is the social structure under investigation. Individual nodes refer to particular articles and governance issues. Relationships include connections between governance issues and literature, the interrelationships among governance issues, and the relationships between governance issues and success/failure outcomes. We used Netminer 4 software to process the social network data and convey the results of the analysis.

4 | ANALYSIS AND FINDINGS

4.1 | Governance issues in PPP case study literature

Following the theory of PPP governance, we identified 21 governance issues in 52 case studies. We applied three steps to identify the governance issues and the process was manual-based. First, we read throughout the 52 articles and identified all keywords related to PPP governance. Then, we refined similar keywords into a particular governance issue. For instance, we refined the keywords “competitive procurement,” “competitive bidding,” and “open bidding” into “competition.” After that, we identified the impact of governance issues on success or failure. For instance, the governance issue of “competition” refers to a “high degree of competition” in success and an “absence of competition” in failure. This step yielded a 52×21 matrix of case studies and governance issues. Next, we applied

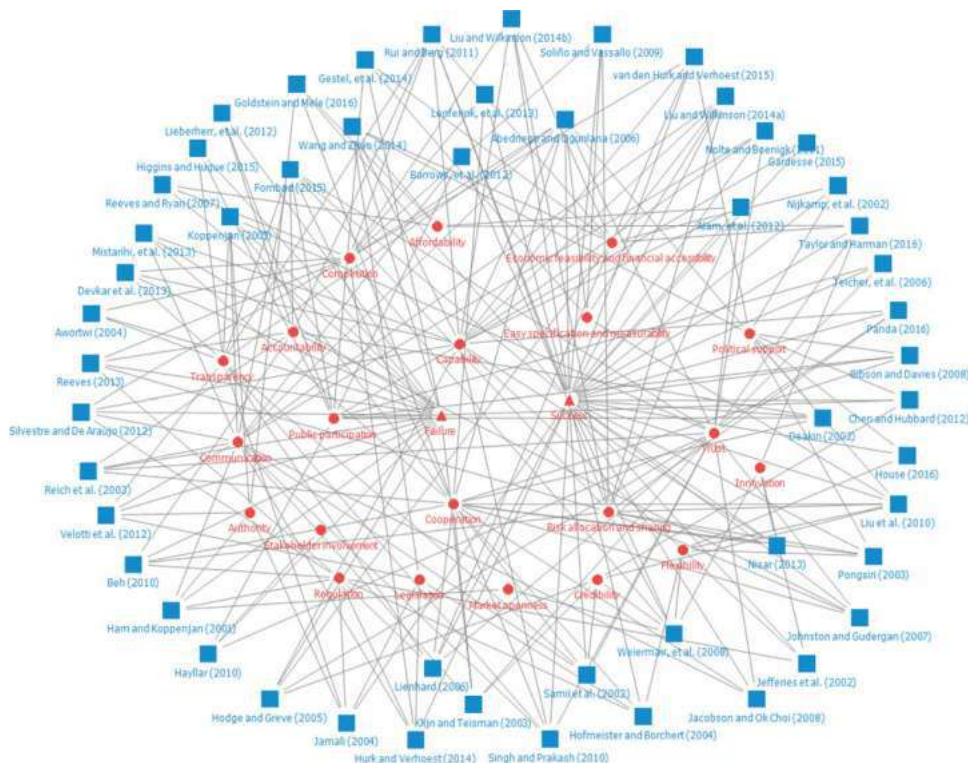

FIGURE 1 Governance issues of public–private partnerships (PPPs) identified from literature [Colour figure can be viewed at wileyonlinelibrary.com]

SNA and constructed a two-mode network illustrating the relationships between governance issues and articles (Fig. 1). The most frequent governance issues in the articles were cooperation (18 instances), trust (17), communication (16), capability (16), risk allocation and sharing (14), competition (13), and transparency (12).

4.2 | Interrelationships between governance issues

As shown in Figure 2, we constructed a one-mode network to illustrate the interrelationships between governance issues. The scale of the node denotes the importance of the governance issue, and the width of the link measures the co-occurrence of linked governance issues. Because we identified four groups of governance issues, we explored the interrelationships between them. First, we calculated density scores as percentages of the number of existing relationships out of all possible relationships, within and between groups. Further, we applied the external–internal (E–I) index to measure how externally or internally oriented each group in the network was (Chen & Krauskopf, 2013). The E–I index takes the number of ties of group members to outsiders, subtracts the number of ties to other group members, and divides by the total number of ties. The E–I index values range from -1 to 1 . With an E–I index approaching 1 , all links are external to the subunits. A score approaching -1 indicates that all links are internal. If links are divided equally, the index will equal zero (Krackhardt & Stern, 1988). Table 2 presents the density scores and E–I indices of groups in networking relationships.

In Table 2, percentages on the diagonal show the within-group network-density scores: 58% for institutional issues, 67% for organizational issues, 43% for contractual issues, and 37% for

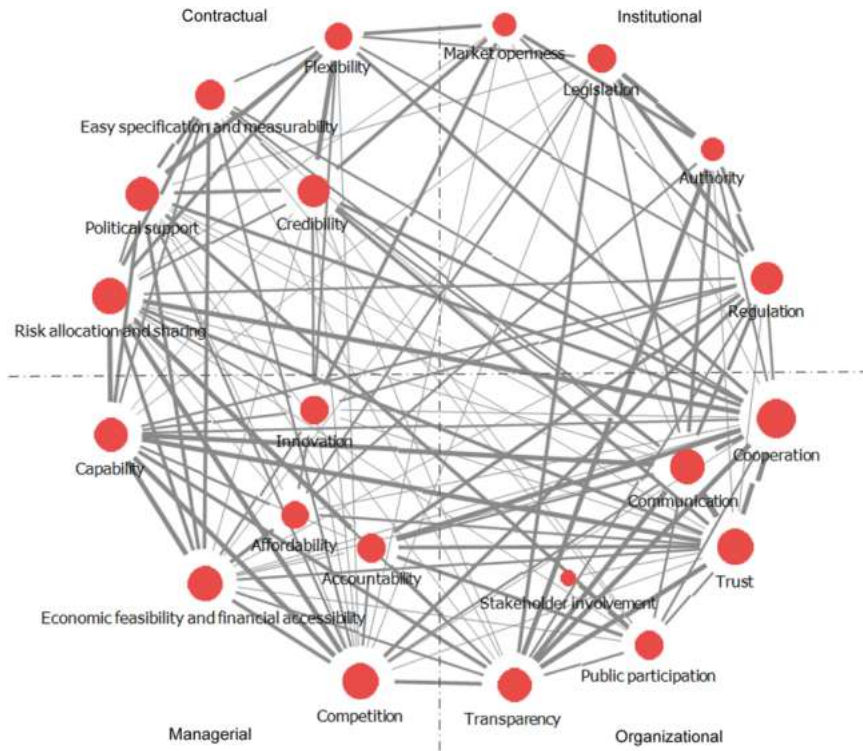

FIGURE 2 Interrelationships among the governance issues of public–private partnerships (PPPs) [Colour figure can be viewed at wileyonlinelibrary.com]

TABLE 2 Density scores and external–internal (E–I) index of network and groups

	Institutional	Organizational	Contractual	Managerial	Group E–I
Institutional	0.58				0.23
Organizational	0.33	0.67			0.21
Contractual	0.07	0.24	0.43		-0.12
Managerial	0.27	0.23	0.09	0.37	-0.32

managerial issues. The percentages off the diagonal represent the between-group network-density scores. For instance, the network-density score between institutional issues and organizational issues is 33%. The E–I indices further demonstrate that institutional issues and organizational issues, which both occur at a macrolevel, are externally oriented with E–I indices of 0.23 and 0.21, respectively. The density scores and E–I indexes demonstrate that (1) because the within-group network-density scores are greater than the between-group scores, we claim governance issues cluster in the prescribed groups; and (2) because the between-group density score varies, we argue that larger values indicate closer relationships. In particular, organizational issues influence contractual issues, with a between-group density score of 0.24; institutional and organizational issues influence managerial issues, with between-group density scores of 0.27 and 0.22, respectively; and institutional issues influence organizational issues, with a between-group density score of 0.33. Figure 3 illustrates the interrelationships of groups.

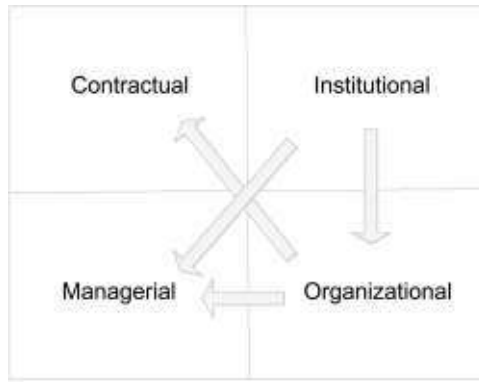

FIGURE 3 Interrelationships of subgroups

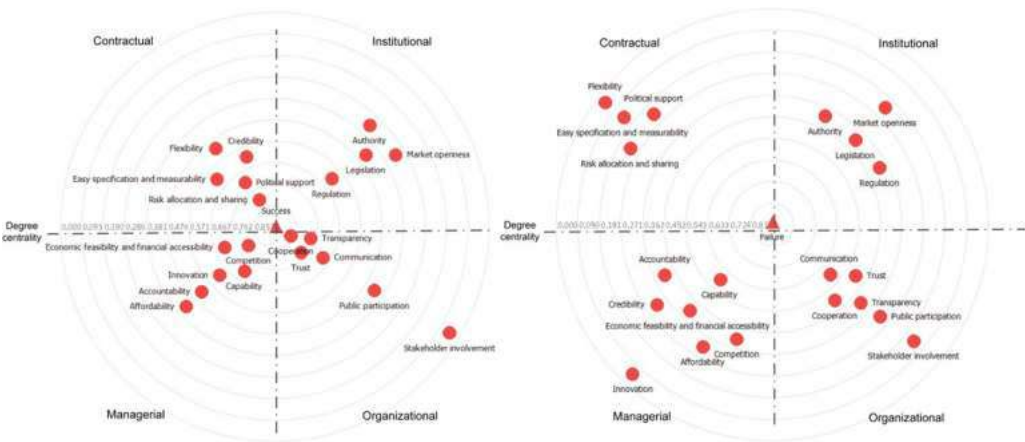

FIGURE 4 Degree centrality of governance issues in success and failure networks [Colour figure can be viewed at wileyonlinelibrary.com]

4.3 | Connections with success and failure

The literature rests on the notion that a successful PPP is defined as one that runs the full course of the concession period and achieves the intended aims, such as providing sufficient quality and quantity public goods (Abdel-Aziz, 2007), improving efficiency and value-for-money (VfM) (Ball, Heafey, & King, 2003a; Grimsey & Lewis, 2005), and fulfilling societal and environmental objectives, such as equity for underdeveloped areas, affordability for people with low incomes, stakeholder satisfaction, environmental protection, resource conservation, and so on (Koppenjan & Enserink, 2009; Pattberg, 2012; Pinz, Roudyani, & Thaler, 2017). In contrast, PPP failures refer to contract suspensions due to conflict, legal proceedings, or technical faults; early termination caused by performance failure in delivering quality and quantity public goods; project nationalization for societal and environmental considerations; and postevaluation, revealing that efficiency and VfM were not achieved (Panayides et al., 2015a; Zhang & Ali Soomro, 2015).

Governance issues play critical roles in determining success and failure outcomes, but their relative importance differs in different networks. Success and failure networks develop separately; Figure 4 presents the degree centrality of governance issues. Degree centrality suggests the co-occurrence of a

governance issue and a particular outcome, that is, success or failure (Scott, 2000), thereby upholding the importance of a governance issue in the network.

The results shown in Figure 4 demonstrate that success (left) and failure (right) networks differ significantly in the importance of 21 governance issues. First, governance issues, in general, have higher degree centrality in success networks than in failure networks. Second, five governance issues are very important for success (with degree centrality >0.75): cooperation, trust, transparency, competition, and risk allocation and sharing when no very important governance issues arise for failure. Third, contractual issues are important in the success network (with degree centrality >0.50), but not important at all in the failure network (with degree centrality <0.25).

5 | DISCUSSION

5.1 | Critical governance issues

The results show that, in all cases, the most frequent governance issues are cooperation, trust, communication, capability, risk allocation and sharing, competition, and transparency. The golden triangle of cooperation, trust, and communication in organizational issues plays the most important role in all governance issues of PPPs. Like a marriage, PPP requires the actors to cooperate toward common goals and compromise with each other to maximize the total surplus (Forrer et al., 2010). Moreover, trust is instrumental in reducing transaction costs, improving investment, and stabilizing relations, and in stimulating learning, knowledge exchange, and innovation (Koppenjan & Klijn, 2004). Effective communication builds cooperation and trust, which may increase engagement and translate into increased commitment from those whose support is necessary for success (Forrer et al., 2010).

Zhang (2004) highlighted the capability of private contractors in practice. In most cases, stakeholders assess the capability of the private sector in the prequalification stage and the bid evaluation stage, and the evaluation criteria cover a wide range of capabilities, such as in design, finance, construction, operation, maintenance, management, and control (Zhang, 2004). However, the capability of the private contractor is still considered critical, especially in those failed PPP cases because many PPP projects are peculiar and the private contractor's reputation may not always be referable, such as the PFI contract for the National Physical Laboratory terminated due to an inability of the construction contractor (House of Commons 2006). The capability of the government is seldom mentioned because local governments frequently employ professional consultancies and make up for their own lack of capacity (Zhang, 2004).

Risk allocation and sharing are critical, especially for successful PPPs. Extensive literature described how to allocate risks between the government and the private sector in PPPs. Even though various sectors and countries may differ, general suggestions are the following: the government should assume most political risks (e.g., uncertainty of government policy, government expropriation, and instability of government) and legal risks (e.g., changes in law and regulation and an inefficient approval process). The private sector should sole retain most financial risks (e.g., inflation risk and interest risk) and operation-related risks (e.g., technical and management risks). The government and private sector should share most market risks (e.g., demand and supply risks; Ke, Wang, & Chan, 2013; Li, Akintoye, Edwards, & Hardcastle, 2005a).

Competition is critical because it improves other governance issues and contributes to the success of PPPs indirectly. For instance, competitive bidding forces the private contractor to reveal cost information (Maskin & Tirole, 2008), thereby improving the transparency of the project. By involving more qualified tenderers, competitive bidding is very likely to increase the capability of the selected

contractor (Joshi & Anuradha, 2009). The tender assessment panel performs the decision making of concessionaire selection, so competitive bidding reduces the possibility of corruption in PPP projects (Mols, 2010). Demsetz (1968) argued that competition for the project can force bidders to lower costs, raise quality, and be innovative. In this regard, many countries have highlighted competition. For instance, in India, a competition law regulates the procurement of PPP projects and the Competition Commission of India supervises the competition level not only during contract awarding, but also in renegotiations and retendering (Joshi & Anuradha, 2009).

Transparency is critical for the success of PPPs because only if the information about construction and operation is accessible, the government can monitor the private contractor's performance and protect public values. In theory, PPPs improve transparency because contractors' private information is revealed to public procurers through competitive bidding and the public has full access to written contracts (Reynaers & Grimmelikhuijsen, 2015). However, in practice, the public procurer may have trouble overseeing and supervising the implementation of a contract, resulting in a lack of "internal" transparency. Moreover, the public could fail to understand highly complicated contractual arrangements and be confused about budgetary and performance information (Bloomfield, 2006), resulting in poor "external" transparency. Therefore, failed PPP cases also highlight "lack of transparency."

Because researchers have conducted various survey studies concerning PPP success (Yang et al., 2013; Zhang, 2005a) and failure (Zhang & Ali Soomro, 2015), we compared our research with previous survey studies. We found that trust, cooperation, and communication are not important in survey studies, which differs from our research, perhaps because trust, cooperation, and communication are difficult to measure in practice and practitioners prefer dominant factors over recessive factors (Rufin & Rivera-Santos, 2012). Moreover, competition is important in our research, but not in the survey studies, perhaps because competition works indirectly; for example, competitive bidding can force contractors to reveal private information and increase the level of transparency (Maskin & Tirole, 2008), but practitioners concentrate on factors directly influencing success and failure.

5.2 | Success and failure networks

Our findings suggest that governance issues are generally more centralized in the success network than in the failure network. The first reason might be that successful cases need to perform well on many governance issues, while failed cases would be caused by one or a few factors. This outcome is consistent with survey studies that indicated many factors are critical to the success of PPP projects (e.g., 45 factors in Zhang, 2005a), but much fewer to failure (e.g., 19 factors in Zhang & Ali Soomro, 2015). The second reason could be that successful cases usually performed well on common governance issues, whereas failed cases were caused by various factors (Zhang & Ali Soomro, 2015). This finding is in line with Leo Tolstoy's well-known saying in *Anna Karenina*: "All happy families resemble one another, each unhappy family is unhappy in its own way." For example, the most critical success factor, cooperation, occurred in 15 of 34 success studies, whereas the most critical failure factor, communication, was mentioned in only five of 18 failure studies. Focused on groups, we also generated interesting insights, as follows:

Institutional issues, except regulation, are not important in success and failure networks because governance issues in this group are only enabling factors, not determinants of success or failure (Cruz & Marques, 2013; Geddes & Wagner, 2012). PPP law is important to secure the legitimacy of the private sector's interests in a project (Yang et al., 2013), but many PPP-active countries, such as the UK and China, would use PPP regulations, rather than PPP laws, to govern PPPs (Vinogradov, 2013). Hurk et al. (2015) suggested regulation may be a precondition for a high degree of PPP activity, because most PPP-active countries, such as Belgium, the UK, and Switzerland, have well-resourced PPP-supporting units,

but the opposite does not hold true because countries with limited PPP activity have well-developed units, such as Serbia (Hurk, Brogaard, Lember, Petersen, & Witz, 2015). The openness of the infrastructure market is also a precondition for successful PPPs; however, in most cases, opening the market is not sufficient to create an effective market for PPPs, such as in China (Yang et al., 2013).

Moreover, findings suggest that institutional issues can influence informal groups' organizational and managerial issues. The reason is that the supervision of counter-parties' informal behaviors is sometimes impossible and expensive. Institutional issues establish PPP-supporting units to educate and guide actors in capability-building and codes of ethics (authority), set up common rules for actors' behaviors (legislation and regulation), and provide transparent and competitive markets to cultivate well-behaved actors (market openness).

We found some organizational issues, such as trust, cooperation, and communication, to be important in success and failure networks and played bridging roles that connected macro- and microlevel issues. Even though scholars and consultants often highlight the importance of organizational issues in PPPs (Jones & Noble, 2008), in practice it is very difficult to build an organization based on a real "partnership" between the private sector and the government due to their conflicting objectives (Klijn & Teisman, 2003). The difficulty is that partners are likely to rely on formal procedures, such as regulation and contract, rather than on informal arrangements, such as trust, cooperation, and communication (Rufin & Rivera-Santos, 2012).

Contractual issues contribute to PPP success, greatly influenced by organizational issues. In contrast, contractual issues are less likely to cause failures, consistent with the findings in a survey study (Zhang & Ali Soomro, 2015). As a formal way of governance, contractual issues are transparent to outsiders—regulators, judges, and arbitrators—so governance issues in this group are less likely to be undermined and ultimately lead to failures. Even though some contract arrangements appear to be inappropriate, such as transferring too much risk to the private sector, the contracting parties can correct mistakes through *ex post* renegotiations (Xiong & Zhang, 2014).

Managerial issues are generally important for success—competition, capability, economic feasibility and financial accessibility, and innovation—but are not important for failure, except capability. That might be because managerial issues have been highly emphasized in building successful PPPs (Zhang, 2005a), and less likely to be undermined and consequently lead to failures (Zhang & Ali Soomro, 2015). Moreover, institutional and organizational issues frequently influence managerial issues because managerial issues should follow PPP laws, regulations, and managers' leadership (Panayides et al., 2015a).

6 | CONCLUSIONS

This article identified 21 governance issues and found that the most critical ones are cooperation, trust, communication, capability, risk allocation and sharing, competition, and transparency. The four groups of governance issues have also generated interesting insights. First, institutional issues encompass authority, legislation, regulation, and market openness. Even though they are not critical for success or failure, they can influence organizational and managerial issues. Second, organizational issues consist of transparency, trust, cooperation, communication, public participation, and stakeholder involvement. They were found to be at the center of the governance framework, but practitioners can easily ignore some of them: trust, cooperation, and communication. Third, contractual issues contain risk allocation and sharing, political support, credibility, easy specification and measurability, and flexibility. They contribute to success, but are less likely to cause failures. Finally, managerial issues comprise capability, competition, accountability, affordability, innovation, economic feasibility, and financial

accessibility. We claim that managerial issues have been highly emphasized in building successful PPPs and less likely to cause failures. The comparison of our research to previous survey studies shows that practitioners emphasize dominant and direct governance issues, but ignore recessive and indirect ones.

Overall, our research incorporates lessons learned from a wide range of case studies across various countries and sectors, broadens the index of governance issues beyond previous constructs, and demonstrates underlying dynamics by networks. However, SNA only involved 52 articles, which is a small sample with which to investigate 21 governance issues. A growing number of empirical studies concern PPP governance, so SNA models of this study can be updated in the future by adding more cases.

CONFLICT OF INTEREST

The authors declare no conflict of interest.

ORCID

Huanming Wang <http://orcid.org/0000-0003-1686-6477>

REFERENCES

- Abdel-Aziz, A. M. (2007). Successful delivery of public-private partnerships for infrastructure development. *Journal of Construction Engineering and Management*, 133(12), 918–931.
- Abdul-Aziz, A. R., & Kassim, P. S. J. (2011). Objectives, success and failure factors of housing public-private partnerships in Malaysia. *Habitat International*, 35(1), 150–157.
- Abednego, M. P., & Ogunlana, S. O. (2006). Good project governance for proper risk allocation in public-private partnerships in Indonesia. *International Journal of Project Management*, 24(7), 622–634.
- Ahmadjian, C. J., & Collura, J. (2012). Evaluating public-private partnership organizational alternatives for existing toll roads. *Journal of Management in Engineering*, 28(2), 114–119.
- Akintoye, A., Hardcastle, C., Beck, M., Chinyio, E., & Asenova, D. (2003). Achieving best value in private finance initiative project procurement. *Construction Management and Economics*, 21(5), 461–470.
- Alam, Q., Kabir, M. H., & Chaudhri, V. (2012). Managing infrastructure projects in Australia: A shift from a contractual to a collaborative public management strategy. *Administration & Society*, 46(4), 422–449.
- Albalade, D., Bel, G., & Geddes, R. R. (2015). The determinants of contractual choice for private involvement in infrastructure projects. *Public Money & Management*, 35(1), 87–94.
- Awortwi, N. (2004). Getting the fundamentals wrong: Woes of public-private partnerships in solid waste collection in three Ghanaian Cities. *Public Administration and Development*, 24(3), 213–224.
- Ball, R., Heafey, M., & King, D. (2003a). Risk transfer and value for money in PFI projects. *Public Management Review*, 5(2), 279–290.
- Ball, R., Heafey, M., & King, D. (2003b). Some lessons from using PFI for school building projects. *Local Government Studies*, 29(2), 89–106.
- Barrows, D., MacDonald, H. I., Supapol, A. B., Dalton-Jez, O., & Harvey-Rioux, S. (2012). Public-private partnerships in Canadian health care: A case study of the Brampton Civic Hospital. *OECD Journal on Budgeting*, 12(1), 1B.
- Beh, L. S. (2010). Development and distortion of Malaysian public-private partnerships—Patronage, privatised profits and pitfalls. *Australian Journal of Public Administration*, 69(s1), S74–S84.
- Beisheim, M., & Campe, S. (2012). Transnational public-private partnerships' performance in water governance: Institutional design matters. *Environment and Planning C-Government and Policy*, 30(4), 627–642.

- Bloomfield, P. (2006). The challenging business of long-term public–private partnerships: Reflections on local experience. *Public Administration Review*, 66(3), 400–411.
- Brandão, L. E., Bastian-Pinto, C., Gomes, L. L., & Labes, M. (2012). Government supports in PPP contracts: The case of the metro line 4 of the São Paulo Subway System. *Journal of Infrastructure Systems*, 18(3), 218–225.
- Cappellaro, G., & Longo, F. (2011). Institutional public private partnerships for core health services: Evidence from Italy. *BMC Health Services Research*, 11. <http://doi.org/10.1186/1472-6963-11-82>
- Chen, B., & Krauskopf, J. (2013). Integrated or disconnected? Examining formal and informal networks in a merged nonprofit organization. *Nonprofit Management and Leadership*, 23(3), 325–345.
- Chen, C., & Hubbard, M. (2012). Power relations and risk allocation in the governance of public private partnerships: A case study from China. *Policy & Society*, 31(1), 39–49.
- Chen, C., Hubbard, M., & Liao, C. S. (2014). *When public-private partnerships fail: Analysing citizen engagement in public-private partnerships—Cases from Taiwan and China*. Wiesbaden, Germany: Springer Fachmedien Wiesbaden.
- Chou, J. S., & Pramudawardhani, D. (2015). Cross-country comparisons of key drivers, critical success factors and risk allocation for public–private partnership projects. *International Journal of Project Management*, 33(5), 1136–1150.
- Chou, J. S., Tserng, H. P., Lin, C., & Huang, W. H. (2015). Strategic governance for modeling institutional framework of public–private partnerships. *Cities*, 42(Part B), 204–211.
- Cruz, C. O., & Marques, R. C. (2013). Endogenous determinants for renegotiating concessions: Evidence from local infrastructure. *Local Government Studies*, 39(3), 352–374.
- Deakin, N. (2002). Public-private partnerships: A UK case study. *Public Management Review*, 4(2), 133–147.
- Demsetz, H. (1968). Why regulate utilities? *Journal of law and Economics*, 11, 55–65.
- Devkar, G. A., Mahalingam, A., & Kalidindi, S. N. (2013). Competencies and urban public private partnership projects in India: A case study analysis. *Policy & Society*, 32(2), 125–142.
- Edelenbos, J., & Klijn, E. H. (2006). Managing stakeholder involvement in decision making: A comparative analysis of six interactive processes in the Netherlands. *Journal of Public Administration Research & Theory*, 16(3), 417–446.
- Emerson, K., Nabatchi, T., & Balogh, S. (2012). An integrative framework for collaborative governance. *Journal of Public Administration Research & Theory*, 22(1), 1–29.
- Fombad, M. C. (2015). Governance in public–private partnerships in South Africa: Some lessons from the Gautrain. *Journal of Southern African Studies*, 41(6), 1199–1217.
- Forrer, J., Kee, J. E., Newcomer, K. E., & Boyer, E. (2010). Public–private partnerships and the public accountability question. *Public Administration Review*, 70(3), 475–484.
- Gardesse, C. (2015). The fraught ‘Menage À Trois’ of public actors, private players and inhabitants: Problems of participation in French Urban Development Projects. *Urban Studies*, 52(16), 3035–3053.
- Geddes, R. R., & Wagner, B. L. (2012). Why do U.S. states adopt public–private partnership enabling legislation? *Journal of Urban Economics*, 78(4), 30–41.
- Gestel, K. V., Willems, T., Verhoest, K., Voets, J., & Garsse, S. V. (2014). Public–private partnerships in Flemish schools: A complex governance structure in a complex context. *Public Money & Management*, 34(5), 363–370.
- Gibson, H., & Davies, B. (2008). The impact of public private partnerships on education: A case study of Sewell Group Plc and Victoria Dock Primary School. *International Journal of Educational Management*, 22(1), 74–89.
- Goldstein, B. T., & Mele, C. (2016). Governance within public–private partnerships and the politics of urban development. *Space and Polity*, 20(2), 194–211.
- Grimsey, D., & Lewis, M. K. (2005). Are public private partnerships value for money?: Evaluating alternative approaches and comparing academic and practitioner views. *Accounting Forum*, 29(4), 345–378.
- Ham, H. V., & Koppen, J. (2001). Building public-private partnerships: Assessing and managing risks in port development. *Public Management Review*, 3(3), 593–616.
- Hayllar, M. R. (2010). Public-private partnerships in Hong Kong: Good governance—The essential missing ingredient? *Australian Journal of Public Administration*, 69(Suppl), S99–S119.

- Henisz, W. J. (2006). Governance issues in public private partnerships. *International Journal of Project Management*, 24(7), 537–538.
- Higgins, C. D., & Huque, A. S. (2015). Public money and mickey mouse: Evaluating performance and accountability in the Hong Kong Disneyland joint venture public–private partnership. *Public Management Review*, 17(8), 1103–1123.
- Hodge, G., & Greve, C. (2005). *The challenge of public-private partnerships: Learning from international experience*. Northampton, MA: Edward Elgar.
- Hofmeister, A., & Borchert, H. (2004). Public-private partnership in Switzerland: Crossing the bridge with the aid of a new governance approach. *International Review of Administrative Sciences: An International Journal of Comparative Public Administration*, 70(2), 217–232.
- House, S. (2016). Responsive regulation for water PPP: Balancing commitment and adaptability in the face of uncertainty. *Policy & Society*, 35(2), 179–191.
- House of Commons. (2006). Termination of the PFI contract for the National Physical Laboratory. Retrieved from <https://www.publications.parliament.uk/pa/cm200607/cmselect/cmpubacc/359/359.pdf>.
- Hurk, M. V. D., Brogaard, L., Lember, V., Petersen, O. H., & Witz, P. (2015). National varieties of public–private partnerships (PPPs): A comparative analysis of PPP-supporting units in 19 European countries. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 18(1), 1–20.
- Hurk, M. V. D., & Verhoest, K. (2014). The challenge of using standard contracts in public–private partnerships. *Public Management Review*, 18(2), 1–22.
- Jacobson, C., & Ok Choi, S. (2008). Success factors: Public works and public-private partnerships. *International Journal of Public Sector Management*, 21(6), 637–657.
- Jamali, D. (2004). Success and failure mechanisms of public private partnerships (Ppps) in developing countries: Insights from the Lebanese context. *International Journal of Public Sector Management*, 17(5), 414–430.
- Jefferies, M., Gameson, R., & Rowlinson, S. (2002). Critical success factors of the BOOT procurement system: Reflections from the Stadium Australia case study. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 9(4), 352–361.
- Johnston, J., & Gudergan, S. P. (2007). Governance of public-private partnerships: Lessons learnt from an Australian case? *International Review of Administrative Sciences: An International Journal of Comparative Public Administration*, 73(4), 569–582.
- Jones, R., & Noble, G. (2008). Managing the implementation of public–private partnerships. *Public Money & Management*, 28(2), 109–114.
- Jooste, S. F., & Scott, W. R. (2012). The public–private partnership enabling field: Evidence from three cases. *Administration & Society*, 44(2), 149–182.
- Joshi, P., & Anuradha, R. (2009). Competition concerns in concession agreements in infrastructure sectors. Retrieved from <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.171.247&rep=rep1&type=pdf>.
- Ke, Y., Wang, S., & Chan, A. P. C. (2013). Risk Misallocation in public-private partnership projects in China. *International Public Management Journal*, 16(3), 438–460.
- Klijn, E.-H., & Teisman, G. R. (2003). Institutional and strategic barriers to public-private partnership: An analysis of Dutch cases. *Public Money & Management*, 23(3), 137–146.
- Koppenjan, J. F. M. (2005). The formation of public-private partnerships: Lessons from nine transport infrastructure projects in the Netherlands. *Public Administration*, 83(1), 135–157.
- Koppenjan, J. F. M., & Enserink, B. (2009). Public–private partnerships in urban infrastructures: Reconciling private sector participation and sustainability. *Public Administration Review*, 69(2), 284–296.
- Koppenjan, J. F. M., & Klijn, E. H. (2004). *Managing uncertainties in networks: A network approach to problem solving and decision making*. Abingdon, England: Routledge.
- Kort, I. M., Verweij, S., & Klijn, E. H. (2016). In search for effective public-private partnerships: An assessment of the impact of organizational form and managerial strategies in urban regeneration partnerships using fsQCA. *Environment & Planning C Government & Policy*, 34(5), 777–794.

- Krackhardt, D., & Stern, R. N. (1988). Informal networks and organizational crises: An experimental simulation. *Social Psychology Quarterly*, *51*(2), 123–140.
- Lenferink, S., Tillema, T., & Arts, J. (2013). Public–private interaction in contracting: Governance strategies in the competitive dialogue of dutch infrastructure projects. *Public Administration*, *91*(4), 928–946.
- Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Hardcastle, C. (2005a). The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK. *International Journal of Project Management*, *23*(1), 25–35.
- Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Hardcastle, C. (2005b). Critical success factors for PPP/PFI projects in the UK construction industry. *Construction Management and Economics*, *23*(5), 459–471.
- Lieberherr, E., Klinke, A., & Finger, M. (2012). Towards legitimate water governance? The partially privatized Berlin waterworks. *Public Management Review*, *14*, 923–946.
- Liu, T., & Wilkinson, S. (2014a). Critical factors affecting the viability of using public-private partnerships for prison development. *Journal of Management in Engineering*, *31*(5). [http://doi.org/10.1061/\(ASCE\)ME.1943-5479.0000324](http://doi.org/10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000324)
- Liu, T., & Wilkinson, S. (2014b). Large-scale public venue development and the application of public–private partnerships (PPPs). *International Journal of Project Management*, *32*(1), 88–100.
- Liu, Y., Zhao, G., & Wang, S. (2010). Many hands, much politics, multiple risks—The case of the 2008 Beijing Olympics Stadium. *Australian Journal of Public Administration*, *69*(Supplement s1), S85–S98.
- Marschollek, O., & Beck, R. (2012). Alignment of divergent organizational cultures in IT public-private partnerships. *Business & Information Systems Engineering*, *4*(3), 153–162.
- Maskin, E., & Tirole, J. (2008). Public–private partnerships and government spending limits. *International Journal of Industrial Organization*, *26*(2), 412–420.
- Mistarihi, A., Hutchings, K., & Shacklock, A. (2013). Differing opinions do not spoil friendships: Managing public–private partnership (PPP) infrastructure projects in Jordan. *Public Administration and Development*, *33*(5), 371–388.
- Mols, F. (2010). Harnessing market competition in PPP procurement: The importance of periodically taking a strategic view. *Australian Journal of Public Administration*, *69*(2), 229–244.
- Murphy, T. J. (2008). The case for public-private partnerships in infrastructure. *Canadian Public Administration*, *51*(1), 99–126.
- Ng, S. T., Wong, Y. M. W., & Wong, J. M. W. (2012). Factors influencing the success of PPP at feasibility stage—A tripartite comparison study in Hong Kong. *Habitat International*, *36*(4), 423–432.
- Nijkamp, P., Van Der Burch, M., & Vindigni, G. (2002). A comparative institutional evaluation of public-private partnerships in Dutch urban land-use and revitalisation projects. *Urban Studies*, *39*(10), 1865–1880.
- Nisar, T. M. (2013). Implementation constraints in social enterprise and community public private partnerships. *International Journal of Project Management*, *31*(4), 638–651.
- Nolte, I. M., & Boenigk, S. (2011). Public–nonprofit partnership performance in a disaster context: The case of Haiti. *Public Administration*, *89*(4), 1385–1402.
- O’Leary, R., Gerard, C., & Bingham, L. B. (2006). Introduction to the symposium on collaborative public management. *Public Administration Review*, *66*(Suppl), 6–9.
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Ozyar, E., & Gurdalli, S. (2002). Social network analysis: A powerful strategy, also for the information sciences. *Journal of Information Science*, *28*(6), 441–453.
- Panayides, P. M., Parola, F., & Lam, J. S. L. (2015a). The effect of institutional factors on public–private partnership success in ports. *Transportation Research Part A Policy & Practice*, *71*(71), 110–127.
- Panayides, P. M., Parola, F., & Lam, J. S. L. (2015b). The effect of institutional factors on public-private partnership success in ports. *Transportation Research Part A Policy & Practice*, *71*(71), 110–127.
- Panda, D. K. (2016). Public private partnerships and value creation: The role of relationship dynamics. *International Journal of Organizational Analysis*, *24*(1), 162–183.

- Pattberg, P. H. (2012). *Public-private partnerships for sustainable development: Emergence, influence and legitimacy*. Cheltenham, England: Edward Elgar.
- Pinz, A., Roudyani, N., & Thaler, J. (2017). Public-private partnerships as instruments to achieve sustainability-related objectives: The state of the art and a research agenda. *Public Management Review*, 1–22. <http://doi.org/10.1080/14719037.2017.1293143>
- Pongsiri, N. (2003). Public-private partnerships in Thailand: A case study of the electric utility industry. *Public Policy and Administration*, 18(3), 69–90.
- Qiao, L., Wang, S. Q., Tiong, R. L. K., & Chan, T. S. (2009). Framework for critical success factors of BOT projects in China. *Journal of Structured Finance*, 7(1), 53–61.
- Reeves, E. (2008). The practice of contracting in public private partnerships: Transaction costs and relational contracting in the Irish schools sector. *Public Administration*, 86(4), 969–986.
- Reeves, E. (2011). The only game in town: Public private partnerships in the Irish water services sector. *Economic and Social Review*, 42(1), 95–111.
- Reeves, E. (2013). The not so good, the bad and the ugly: Over twelve years of PPP in Ireland. *Local Government Studies*, 39(3), 375–395.
- Reeves, E., & Ryan, J. (2007). Piloting public-private partnerships: Expensive lessons from Ireland's schools' sector. *Public Money & Management*, 27(5), 331–338.
- Reich, M. R., Hershey, J. H., Hardy, G. E., Childress, J. E., & Bernheim, R. G. (2003). Workshop on public health law and ethics I & II: The challenge of public/private partnerships (PPPs). *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 31(Suppl), 90–93.
- Reynaers, A. M., & Grimmelikhuijsen, S. (2015). Transparency in public-private partnerships: Not so bad after all? *Public Administration*, 93(3), 609–626.
- Rufin, C., & Rivera-Santos, M. (2012). Between commonweal and competition: Understanding the governance of public-private partnerships. *Journal of Management*, 38(5), 1634–1654.
- Rui, C. M., & Berg, S. (2011). Public-private partnership contracts: A tale of two cities with different contractual arrangements. *Public Administration*, 89(4), 1585–1603.
- Samii, R., Wassenhove, L. N. V., & Bhattacharya, S. (2002). An innovative public-private partnership: New approach to development. *World Development*, 30.6(6), 991–1008.
- Scott, J. (2000). Social network analysis: A handbook. *Contemporary Sociology*, 22(1), 128.
- Silvestre, H., & De Araujo, J. (2012). Public-private partnerships/private finance initiatives in Portugal. *Public Performance & Management Review*, 36(2), 316–339.
- Singh, A., & Prakash, G. (2010). Public-private partnerships in health services delivery. *Public Management Review*, 12(6), 829–856.
- Soliño, A. S., & Vassallo, J. M. (2009). Using public-private partnerships to expand subways: Madrid-Barajas International Airport case study. *Journal of Management in Engineering*, 25(1), 21–28.
- Taylor, B. M., & Harman, B. P. (2016). Governing urban development for climate risk: What role for public-private partnerships? *Environment & Planning C Government & Policy*, 34(5). <http://doi.org/10.1177/0263774X15614692>
- Teicher, J., Alam, Q., & Gramberg, B. V. (2006). Managing trust and relationships in PPPs: Some Australian experiences. *International Review of Administrative Sciences*, 51(1), 1620–1624.
- Tserng, H. P., Russell, J. S., Hsu, C. W., & Lin, C. (2012). Analyzing the role of national PPP units in promoting PPPs: Using new institutional economics and a case study. *Journal of Construction Engineering and Management*, 138(2), 242–249.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2008). *Guidebook on promoting good governance in public-private partnerships*. Geneva, Switzerland: United Nations Economic Commission for Europe.
- van den Hurk, M., & Verhoest, K. (2015). The governance of public-private partnerships in sports infrastructure: Interfering complexities in Belgium. *International Journal of Project Management*, 33(1), 201–211.

- Vecchi, V., & Hellowell, M. (2013). Securing a better deal from investors in public infrastructure projects: Insights from capital budgeting. *Public Management Review*, 15(1), 109–129.
- Velotti, L., Botti, A., & Vesci, M. (2012). Public-private partnerships and network governance: What are the challenges? *Public Performance & Management Review*, 36(2), 340–365.
- Veinogradov, D. (2013). PPP legislation: An economic justification and international experience. *Public Administration Issues*, 4, 166–190.
- Wang, H., Xiong, W., Wu, G., & Zhu, D. (2018). Public private partnership in public administration discipline: A literature review. *Public Management Review*, 20(2), 293–316.
- Wang, Y., & Zhao, Z. J. (2014). Motivations, obstacles, and resources: Determinants of public-private partnership in state toll road financing. *Public Performance & Management Review*, 37(4), 679–704.
- Weiermair, K., Peters, M., & Frehse, J. (2008). Success factors for public private partnership: Cases in alpine tourism development. *Journal of Services Research*, 8, 7–21.
- World Bank. (2000a). Guidance on public-private partnership/concession laws. Retrieved from https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/legislation-regulation/laws/ppp-and-concession-laws#unictrnal_guidance.
- World Bank. (2000b). PPP in infrastructure resource center for contracts. *Laws and Regulations*. Retrieved from <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/legislation-regulation/laws/ppp-and-concession-laws>.
- Xiong, W., & Zhang, X. (2014). Concession renegotiation models for projects developed through public-private partnerships. *Journal of Construction Engineering and Management*, 140(5). [http://doi.org/10.1061/\(ASCE\)CO.1943-7862.0000843](http://doi.org/10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0000843)
- Xiong, W., & Zhang, X. (2016). The real option value of renegotiation in public–private partnerships. *Journal of Construction Engineering and Management*, 142(8). [http://doi.org/10.1061/\(ASCE\)CO.1943-7862.0001130](http://doi.org/10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0001130)
- Yang, Y., Hou, Y., & Wang, Y. (2013). On the development of public–private partnerships in transitional economies: An explanatory framework. *Public Administration Review*, 73(2), 301–310.
- Zhang, X. (2004). Concessionaire selection: Methods and criteria. *Journal of Construction Engineering and Management*, 130(2), 235–244.
- Zhang, X. (2005a). Critical success factors for public–private partnerships in infrastructure development. *Journal of Construction Engineering and Management*, 131(1), 3–14.
- Zhang, X. (2005b). Financial viability analysis and capital structure optimization in privatized public infrastructure projects. *Journal of Construction Engineering and Management*, 131(6), 656–668.
- Zhang, X., & Ali Soomro, M. (2015). Failure path analysis with respect to private sector partners in transportation public-private partnerships. *Journal of Management in Engineering*, 32. [http://doi.org/10.1061/\(ASCE\)ME.1943-5479.0000384](http://doi.org/10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000384)

How to cite this article: Xiong W, Chen B, Wang H, Zhu D. Governing public–private partnerships: A systematic review of case study literature. *Aust J Pub Admin* 2018;1–18. <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12343>

Public-Private Partnership Models for Science, Technology, and Innovation Cooperation

Dirk Meissner¹

Received: 22 May 2015 / Accepted: 18 September 2015
© Springer Science+Business Media New York 2015

Abstract The paper looks at cooperation models for science, technology, and innovation with clear aims at delivering value and progress in these fields. Such cooperation models have been established in various forms in many countries. One special form of cooperation is the public-private partnership which also comes in many different forms. The article is based on the analysis of 20 public-private partnerships located in Austria, Australia, Belgium, Germany, Ireland, Japan, New Zealand, Sweden, and The Netherlands. Public-private partnerships for science, technology, and innovation have various institutional and organizational models. The common central issue of all different models is an interdisciplinary management committee consisting of both academic and industrial representatives which is responsible for the alignment of all partners' interests. In addition, public-private partnerships need carefully developed strategies and well-thought-out contractual basis in line with respective stakeholder communication. Frequently, public-private partnerships are established by a small number of partners but extended at later development stages requiring a seamless and transparent partner selection procedure. Equally important is a sustainable financial agreement which allows mid-term and long-term work by the public-private partnerships. Moreover, in the course of globalization, the regulatory requirements for public-private partnerships in countries and regions are becoming increasingly important. Therefore, in addition to statutory regulations, human resources, scientific excellence, and infrastructure are important determinants for locations which aim at providing attractive framework conditions for public-private partnerships. Finally, it must be noted that two different research cultures meet in public-private partnerships: Synergies have to be found between basic academic research and applied industrial research, and they have to be used for mutual added value. Before establishing public-private partnerships formally, particular attention must be paid to so-called competing values. These must be regulated in a contract, and transparent control and sanction

✉ Dirk Meissner
dirk.meissner@gmail.com

¹ National Research University Higher School of Economics, Moscow, Russian Federation

mechanisms must be introduced. In so doing, the mistrust associated with divergent interests (for example in relation to intellectual property rights) can be effectively prevented from the outset.

Keywords R&D cooperation · Taxonomy of cooperation · Cooperation modes

Introduction

Increasingly internationalized R&D activities are challenging companies to pay more attention to the coordination and integration of related network style activities (Li and Yue 2005). In addition, companies are frequently considering the location-specific innovation potential when assessing locations for establishing industrial R&D facilities (von Zedtwitz and Gassmann 2002; Moncada-Paterno-Castello et al. 2011).

Companies' competitive advantages to a large extent are determined by the skills and know-how embedded in the corporate activities which encourages companies to affiliate their core R&D in close proximity to corporate headquarters (Carlsson 2006). Furthermore, outside technology sourcing has emerged an important element for company R&D (Shin-Horng 2004). Accordingly, companies are increasingly looking for incoming spillovers that are expected to be a measurable value adding result of science, technology, and innovation (STI)-related cooperation with public research institutions (van Beers et al. 2008). Cooperation partners also vary for companies, e.g., in principle companies cooperating with higher education institutes are more likely to address more fundamental research questions which also impose fewer intellectual property-related challenges than cooperation with more applied research institutions does (van Beers et al. 2008). Companies react with the adaptation of their innovation strategies and R&D activities: Instead of being isolated from access to R&D in companies, external R&D is an important contribution to value creation (Vishnevskiy et al. 2015). However, internal R&D is important in order both to absorb external inputs and on the other hand also actively contribute in a specialized area to new insights. This opening of innovation activities is additionally driven by technological changes and the development of new enabling technologies. While these provide new potential for innovation, they increase the complexity and require multidisciplinary competences and skills. Another important aspect is the multivariate use of knowledge and technologies (platform approaches to business). It is increasingly recognized that the success of strategic partnerships depends heavily on specialized actors that strive to add value to the benefit of both parties. In order to gain a focus on core competencies, the common behavior of complementary companies and new forms of cooperation between science and industry are important for achieving the further optimization of value creation and innovation. While in incremental innovations and innovations in non-technological areas (in-house) traditional research dominates, knowledge from external sources may still win out in importance, especially in high-risk, long-term-oriented research and radical innovations. The probability of a successful application and market innovation is significantly increased by the inclusion of scientific research. In addition, faster and more effective innovations will be implemented by target-oriented cooperation along the supply chain. It is estimated that more than half of the companies that rely on full cooperation in R&D and innovation have a better result than their competitors (IBM 2006).

In recent years, an escalating demand for STI infrastructure has been observed on global scale (Mrinalini and Wakdikar 2008; Demirbag and Glaister 2010; Meissner 2014; Gokhberg and Meissner 2013) which is also due to the increasing complexity of technical activities and product development (Chiesa 2000). Moreover, the internationalization of R&D offers opportunities for countries to design an STI infrastructure which allows companies to take advantage of the respective national STI competences and capabilities and the related skills which eventually leads to the generation of positive spillovers for supporting the development of national economies (Baskaran and Muchie 2008). In addition, STI should help cope with social challenges, such as health and environmental problems (Muldur et al. 2006).

The international diffusion of technology has established itself as an important factor for production (Muldur et al. 2006). The greater openness of economies and the accelerated development of technology increase the need for technology-related skills in countries and specific locations (Gackstatter et al. 2014; Proskuryakova et al. 2015). Expertise at the national level enables the innovation base of countries to optimally absorb global developments (UNCTAD 2005). Furthermore, innovation processes are characterized by increased market pressure through globalization, deregulation, and new social needs and changing behaviors for innovation. This creates the need to achieve a higher economic and social return on R&D investment to be temporarily competitive. Companies are also interested in shortening innovation cycles in order to extend the brief period of pioneering advantages. For this purpose, applied research provides an important contribution: It contributes to the development of new areas and enhances competitiveness by shortening the time from basic research to the actual use of the application mainly by intensified targeted STI collaboration.

Public-private partnership (PPP) is becoming an increasingly important form of STI-targeted collaboration. During the last few decades, PPP style collaborations between public and private actors namely in the field of infrastructure and public services were established in many places as an alternative to privatization and state tasks (Advisory Council for Science, Technology and Innovation Ireland/Forfàs 2007). In recent years, additional programs and initiatives in R&D were launched in order to strengthen the cooperation of private and public actors (Audretsch et al. 2002a, b). It is increasingly assumed that application-oriented research collaboration effectively fill gaps in the innovation system, increases the efficiency of government policy and targets, and tackles new social challenges—especially if a long-term multidisciplinary approach is used. Accordingly, STI PPPs emerged (Adams and Jaffe 1996). Therefore, they can make an important contribution to the use of the innovation potential and competitiveness of a location or region (OECD 2005). These assumptions are based on the expectation that technical (technological) progress and innovation lead to economic growth rates, global competitiveness, and social well-being (Link 2006; UNCTAD 2005; Muldur et al. 2006). STI PPP is also considered to be one element of national technology strategies (Edler et al. 2002; Meissner et al. 2013).

The STI PPP is a concept that captures the cooperation between the public and private sectors in various fields at regional, national, or international level and in different sectors such as urban planning, economic development, infrastructure development, R&D and knowledge and technology transfer (KTT), social policy, and environmental protection. Despite, or because of, the wide application of this concept in the field of intergovernmental tasks, fulfillment, and material privatization, there is

no generally accepted definition of it. Therefore, STI PPP is defined primarily as a problem-solving approach that is characterized by a new culture of public-private cooperation (Bingisser et al. 2005). This STI PPP should be understood as a social construction, which can vary depending on the context, objectives, and stakeholders. Thus, the STI PPP that is present in industrialized countries for the time being, is there for dealing with competence and capacity problems of the public sector for the efficient provision of public infrastructure and the partnership's performance of the established complex public tasks. In emerging and developing countries, STI PPP is also used, however, it is used with the aim to provide basic infrastructure. Among the companies' motivations to engage in STI PPP is the ambition to increase tacit knowledge, which is considered especially important for technology system integration and the development of core R&D teams (Gassmann and von Zedtwitz 2003; Asakawa and Som 2008).

In recent years, in particular, the industry-scientific, relationship-oriented STI PPP has emerged (Dearing 2007; Wissenschaftsrat 2007a, b). But even if one only considers STI PPPs that strive primarily for technological innovation, a shortened process for innovation and the R&D sector, there is neither a single nor a narrow definition. There is, for example, the following definition used in the context of research collaboration: "Public-private partnership is an institutionalized form of cooperation between public and private actors, in which both sides contribute resources to achieve complementary goals." (Vogel and Stratmann 2000). Since the individual elements are not specified, a wide range of forms of cooperation can be captured in this definition. Accordingly, STI PPPs are infrastructure-based partnerships between public and private stakeholders with the objective of increasing knowledge and applications in the medium- to long-term prospect, in binding agreements and institutional arrangements that take into account the primary interests of each party, which can perceive risks and opportunities jointly and share and serve the common good in the long term. Against this background, STI PPP research cooperation is therefore defined as

infrastructure-based partnerships between public and private players aimed at increasing and applying knowledge in the mid to long term in contractually agreed upon institutional setups which take into account the original interests of each party, determine and share risks and opportunities, and serve the long-term common benefit.

Furthermore, the understanding of STI PPP can be extended to also include technology development funds which provide funds for universities and research institutions to support companies with technological capabilities, to leverage the innovative capacity of each region and in the establishment of technological clusters, the innovation of public goods and services to allow for and provide technological developments for the public sector and for social needs.

Irrespective of context, long-term STI PPP research cooperation which is based on confidence building and the optimized coordination of cooperation is best suited to the sustained improvement and strengthening of a national innovation system. National science and research systems cannot stand in the way of globalization. This considerably increases the competition between the individual national science, research, and innovation sites at a global level. In such an innovation context, which is marked by

feedback mechanisms and increased competitive pressure, resource-oriented, long-term and legally established forms of cooperation present a possible efficient and effective response to global challenges. It has been demonstrated in various studies and according to generally accepted expert opinions that such networks can have a supportive effect but that the main innovations come from direct interaction on a personal level. A high level of commitment associated with a long-term focus as well as the establishment of national and international networks are important in doing this. In addition, a sustainable skills base, promotion of interdisciplinary research, and synergy effects are expected by means of the institutional components, which will accelerate the innovation process.

Although the effect of sustainable STI PPPs is often difficult to evaluate and most sustainable STI PPPs have only been set up recently, positive effects can be seen which encourage further intensive initiatives in this direction. A central component in this is the strengthening of KTT, which is often promoted via various KTT offices but would nevertheless be given further impetus, especially as STI PPP research cooperation has a direct influence on KTT and uses sustainable synergies. As sustainable STI PPPs are also targeting the strengthening of applied research and networking, they would be suited to taking direct action on frequently identified shortcomings in national innovation systems. At the same time, it should be ensured that the promotion of basic research will continue and existing (private) initiatives will not be eliminated.

Given this background, the paper focuses on the following research questions:

- How do STI PPPs fit in the overall STI policy mix?
- How can different STI PPPs be characterized?
- Which impact can be achieved by STI PPPs?

The paper develops a general taxonomy of STI-related cooperation in [Taxonomy of STI Cooperation](#) section followed by a dedicated taxonomy of STI PPPs for STI in [Taxonomy of STI PPPs](#) section. [Conclusions](#) section concludes the paper with a summary and discussion of the different taxonomies and their potential and limitations. The paper is the further development of an earlier work by Meissner D “Forschungskoooperationen mittels Public Private Partnership—Argumente und Beispiele. Center for Science and Technology Studies, Bern 2007.” It advances the empirical work done earlier and further develops the taxonomy of STI PPP.

Methodology and Approach

The conceptual work was accompanied by in-depth analysis of 20 STI PPPs in nine countries which could be identified and classified as STI PPPs. A qualitative approach was chosen for analysis using a structured interview guide of the STI PPPs. European STI PPPs were interviewed personally at the site of the institution; institutions in Australia, Japan, and New Zealand were interviewed by phone. Following the interviews, institution case studies were developed and approved by the interviewees. Interview partners were the leadership of the institutions and also scientists employed in the institutions. The number of interviews per institution varied between three and eight interviews. The institutions cover biomedicine, communication technologies, digital enterprise research, greenhouse gas technologies, health technologies, metals research

telematics, microelectronics, nanoelectronic technologies, optics, polymer research, semiconductor technologies, software technologies, telecommunications, and tribology. For reasons of confidentiality of information, the interviewees and the institutions names cannot be disclosed.

The so developed case studies form the basis for developing the taxonomy and deriving main features of STI PPPs.

Taxonomy of STI Cooperation

As linkages between government, scientific, and economic actors are increasingly seen as an important basis for the performance and innovation of an economy, the various forms of interaction are elaborated upon in order to examine their advantages and disadvantages and their suitability as innovation policy instruments. OECD (2005) differentiates STI PPP into four types according to the different policy objectives, which are not necessarily mutually exclusive:

- Mission-oriented STI PPPs, which ensure the financing of early technology development.
- Market-based STI PPPs, aimed at scientific institutes that help companies build technological competencies.
- Industrial-scientific, relationship-oriented STI PPPs that promote technological developments, products, and services for the public sector and social benefits.
- Cluster/network-oriented STI PPPs, to increase the innovative capacity of individual regions and to develop geographical clusters technologically.

Previously identified forms of political cooperation and the further promotion of entrepreneurial or scientifically initiated forms of cooperation are arranged along three dimensions (Vogel and Stratmann 2000; Becker 2004):

- *Formality*: There is a distinction made according to the depth of cooperation. This cooperation may be configured informally or be contract-based or extend to legal entities.
- *Form of interaction*: The parties may exchange information on research results on a relatively non-binding basis, in collusion, and carry out joint research projects or pool resources.
- *Time horizon*: Cooperation can be ad hoc (i.e., current), medium, or long term.

Furthermore, a distinction can be made between three types of STI PPP according to their time horizon:

- Ad hoc STI PPP with a short- to mid-term focus;
- Test STI PPP with a pooling of resources and mid-term or project-related focus;
- Sustainable STI PPP marked by long-term cooperation with an institutional basis.

In all three dimensions, one moves from non-binding to binding forms that require greater commitment and responsibility. In particular, the depth of cooperation and the time horizon often interact with each other, which means that, for example, closer

cooperation implicitly can bring a long-term cooperation by itself. These three dimensions capture key elements of research collaboration because they illuminate the virtual or the institutional character, the exchanges, and the time horizon. The corresponding expression on these three dimensions is usually deliberately chosen in accordance with the objectives and then determine to a considerable extent the design and operation of research cooperation. If a company is interested, for example, primarily in scientific knowledge, informal networks are sufficient. But if a company wants long-term cooperation with a scientific partner, matching the goals and sharing resources and risks are then to the independent research institution's advantage. With the variety of prevailing forms of interaction, it has to be considered that current contacts or conventional relationships are often classified in terms of client and contractor. They are distinguished in this understanding by a unilateral transfer or by a customer-supplier relationship that is too narrow to be considered an interactive conception of cooperation. The various features of cooperation demonstrate remarkable differences especially with respect to the formalization and time horizon of interaction. Hence, three types of cooperation emerge which are

- Information-oriented
- Action-oriented
- Resource-oriented cooperation.

Information-Oriented Cooperation

The interaction forms that are focused on the exchange of information are distinguished mainly by the transfer activities of expertise and people. Informal networks and related forms are the most important forms of interaction. Information cooperation without legally binding agreements and a low depth of cooperation are mainly for the purpose of exchanging information, but still on a case by case basis, cooperative projects can emerge. With low formal commitment, transaction costs are indeed low, but accordingly, the reliability of cooperation is problematic and highly dependent on the individual circumstances and the commitment of the parties. Therefore, informal networks are advantageous especially in the early stages, when it comes to weighing the possibilities of consensual cooperation and to sharing risks and responsibilities. As can be seen, this can concern short-term, medium-term, and long-term exchange relationships. The duration of cooperation is often vague and dependent on the interests and the behavior of the participants due to the informal nature of the arrangement. Sustainable networks are usually able to create commitment and trust. While short-term cooperations are characterized by a restricted flow of information, it is to be expected that with the increasing duration, there will be stronger commitment. Often, sustainable networks with an open flow of information have common strategies, visions, and goals. A common feature is framework agreements which are developed independently of specific research projects and research objectives. These agreements typically include services supporting the information exchange between participants. The potentially resulting joint projects are governed by specific project contracts. The advantages and at the same time also the disadvantage of this form of cooperation lies in the project agreements: With repeated negotiations, the flexibility of the participants increases, as

they can adjust the scope and ambition of cooperation each time, depending on the expected benefits, and modify the extent of their participation. The added value of framework contracts for the parties arises, therefore, from the flexible and yet common research arrangement. However, with the flexibility, higher transaction costs and lower liabilities go hand in hand. The problem of uncertainty about the extent of cooperation that was already identified in informal networks remains. Moreover, the duration is usually uncertain. Although short-term framework contracts are the exception due to the initial transaction costs, this does not determine whether cooperation in the medium or long term will remain. According to the stabilizing effect of long-term cooperation by repeated agreements or a long-term framework contract arrangement, the liability is higher and the negotiation costs are lower, as the partners know their interests and the ways of working more effectively. Table 1 summarizes the information-oriented forms of cooperation together.

For legal entities, often a relatively stable, binding, cooperative form is typical. This means that the legal status is often accompanied by a certain longevity. The individual members from academia and industry set up an association primarily for the purpose of exchanging information. As responsibilities are weak despite the legal status and the focus, it strongly depends on the members, and problems may arise if the sponsored research is conducted mainly according to economic interests. Or, it can be the case that academic interests dominate, which does not necessarily lead to an industrial end product. In such a case, the discussions and appropriate agreements between science and business, freedom of science, implementation as well as negotiations over access rights to research results are crucial to make research available to companies and to prevent the early publication of the results.

Action-Oriented Cooperation

With longer cooperation time frame, the mutual use of material and human resources becomes more frequent. This is primarily due to not only the facilitation of the exchange of research results but also a common goal and concerted research. Thus, the objectives and strategies are harmonized according to the successive long-term action-oriented partners. Clusters and technology parks constitute the development of informal networks, created as a result of the regional concentration of various organizational networked devices. One such example is the technology parks that lie on or near a university campus and benefit from the academic knowledge base and ongoing research. The close proximity offers opportunities for enhanced cooperation and better networking, which usually leads to sustainable cooperation. The universities expect more effective knowledge development due to the proximity of the company (Link 2006). The actors (companies, universities, public-funded research institutions, and public administrations) participate because of their motivation to create a favorable environment for innovation. The reliability, duration, and effectiveness of cooperation depend considerably on this motivation. Due to the informal nature of this cooperation, the parties benefit from a substantial flexibility and openness to new developments. A greater commitment compared to networking in clusters is reached via contract-based collaboration. These include various forms such as contract research, entrepreneurial initiatives to promote young scientists, patent and licensing, and project-based

Table 1 Information-oriented STI cooperation

Formalization	Time horizon	Cooperation type	Characteristics	Potential	Limitations
Informal	Ad hoc	<ul style="list-style-type: none"> • Informal/virtual networks 	<ul style="list-style-type: none"> • No legal contract • Short term 	<ul style="list-style-type: none"> • Flexible adjustment possible • Limited investment required 	<ul style="list-style-type: none"> • Low cooperation intensity • High transaction cost • Difficulties in adjusting expectations • Limited information flow
	Mid term	<ul style="list-style-type: none"> • Informal/virtual networks 	<ul style="list-style-type: none"> • No legal contract • Mid term 	<ul style="list-style-type: none"> • Fruitful basis for trust and confidence development • Flexible scheme 	<ul style="list-style-type: none"> • Commitment and information exchange strongly depended on behavior and interests of parties involved
Contract based	Long term	<ul style="list-style-type: none"> • Informal/virtual networks 	<ul style="list-style-type: none"> • No legal contract • Long term 	<ul style="list-style-type: none"> • Long-term horizon lowers uncertainty • Supports trust building 	<ul style="list-style-type: none"> • No explicit cooperation • High transaction cost
	Mid term	<ul style="list-style-type: none"> • Framework contract (narrow focus) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rules of conditions negotiated in framework contracts 	<ul style="list-style-type: none"> • Flexibility/involvement depends on stakeholders and projects 	<ul style="list-style-type: none"> • Repeated negotiations for each project
Legal entity	Long term	<ul style="list-style-type: none"> • Framework contract (broad scope) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legally binding within time frame 	<ul style="list-style-type: none"> • Stable environment 	<ul style="list-style-type: none"> • High transaction costs • Flexibility limited
	Long term	<ul style="list-style-type: none"> • Research funding organization endowments • Association 	<ul style="list-style-type: none"> • Legally binding • Weak responsibilities assigned • Long-term coping mechanism 	<ul style="list-style-type: none"> • Flexibility for parties involved • Subject to negotiations 	<ul style="list-style-type: none"> • Strongly depends on stakeholders • Potential dominance of one partner • Strong need for discussion and negotiations

collaboration. These types of research collaboration are mostly based on fixed-term, precisely formulated agreements according to which the performance of work is either dissolved, extended, or renewed. Thus, they are initially medium- and long-term examples of possible extended forms of cooperation. Under contract research, there is a goal-oriented interaction between companies and a contractor, which is governed by a contract with timing and content requirements. The collaboration, which extends from the exchange of information and to conduct joint (usually spatially separated) projects, is usually characterized by industrial needs. This is frequently offset by companies with patents and licensing agreements. In addition, high transaction costs are incurred in negotiating agreements. In contrast to contract research, sponsored research carries the risk for companies that scientific research provides no usable result in the short term or that scientists publicize the results, due to the lack of or a minimally binding agreement. Table 2 gives a synoptic overview of forms of action-oriented collaboration.

Resource-Oriented Cooperation

Project-related collaboration also goes beyond the forms of cooperation previously described on an action-oriented level, influenced by the client-contractor relationship, as each party brings resources, has a say, participates in the research, and benefits from the results. The cooperation is based on a cooperation agreement, specifying the purpose and the scope of the work, the contribution of resources, and the use of results. Joint research can take place in a shared location or in different locations, but in this case, it is combined in the respective institutions through a regular and clearly regulated exchange. Although project-based collaborations are initially received for a specific (short-term) project, other projects or even a long-term establishment of cooperation may follow. Due to the high degree of cooperation depth, project-specific cooperation is able to circumvent some of the previously mentioned difficulties and prevent unilateral interests from being pursued. With wider cooperation, there are also disadvantages. For example, the negotiation of a cooperation agreement involves significant costs and delays. The limitation of the scope of action requires concessions from all stakeholders. In addition, research is often associated with risks and uncertainties, so results and risks are not in all cases specified in the contract sufficiently in advance.

The termination of project-based cooperation for the fulfillment of a project brings more problems. The company can lose a competitive advantage reached by the project shortly after gaining it, if the research partner uses the acquired know-how in a new project with other companies or in independent work, which is subsequently patented. In addition, liability issues are important. This problem hardly arises in the most binding forms with a legal status. Sponsored research units differ from project-based collaborations due to the fact that resources are pooled in a spatial research unit and the duration of cooperation is not limited. This requires a general and not project-specific definition of the purpose of the cooperation agreement. As the name implies, a dedicated organizational unit does not legally own the assigned resources made available but is embedded in an overarching legal structure. A legal structure is on the one hand important for contracts and grant applications from third parties because only the participating institutions are authorized to sign. On the other hand, the

Table 2 Action-oriented forms of cooperation

Formalization	Time horizon	Cooperation type	Characteristic	Potential	Limitations
Informal	Mid term	<ul style="list-style-type: none"> Cluster 	<ul style="list-style-type: none"> Informal and geographical networked institutions with joint mid-term goals 	<ul style="list-style-type: none"> Geographical closeness Strong commitment 	<ul style="list-style-type: none"> Involvement of actors depends on their interest, no external incentives possible Free-rider problem: reliability and sustainability of cooperation uncertain Missing legal rules support flexibility and ongoing adjustment
	Long term	<ul style="list-style-type: none"> Cluster Technology parks 	<ul style="list-style-type: none"> Informal and geographical networked institutions with joint mid-term goals 	<ul style="list-style-type: none"> Long-term networking strengthens cooperation and mutual trust 	<ul style="list-style-type: none"> No controlling mechanisms No formal agreements
Contract based	Mid term	<ul style="list-style-type: none"> Contract research Company initiatives for supporting scientific/research fellows Patent and license agreements Project-related cooperation 	<ul style="list-style-type: none"> Specified terms of conditions Contract based 	<ul style="list-style-type: none"> Goal orientation Clear structured cooperation 	<ul style="list-style-type: none"> Projects often determined by needs of industrial partner Limited scientific freedom Companies do not build own know-how and absorptive capacities Difficulties in coordination High negotiation costs

operating costs are separately allocated to the individual units. Salaried research units are therefore suitable for any legal obstacles concerning mergers, such as laws on higher education. However, they may restrict the legal capacity of the research unit and allow the incurrence of additional administrative costs. By establishing a legal entity and a compelling spatial unit, usually a publicly limited company is designed and stakeholders are involved in long-term commitments. The resolution of the entity is connected to contractual arrangements and high transaction costs. This ensures a relatively long duration of cooperation. In addition, the research organization shall be signed as a legal entity capable of contracts and grant applications. The relatively high transaction costs at the beginning of cooperation and flexibility losses of the parties are offset by additional advantages. For example, this form of cooperation is particularly suitable for complex tasks where at the beginning of the project, all costs and benefits cannot be determined. In addition, such research collaboration is often able to address science and industry-wide topics (Link 2006). Table 3 summarizes the characteristics of resource-oriented cooperation.

The different forms of collaboration show different features resulting in a broad range of potential and limitations. Depending on the initial ambition and motivation of the partners to enter STI-related cooperation, a partnership is designed and established which usually follows one of the described basic models. One special form of STI cooperations is STI PPPs which also come in different shapes.

Taxonomy of STI PPPs

STI PPPs are by frequently more formalized forms of cooperation. The first dimension for developing a taxonomy of STI PPPs is the degree of formalization. The degree of formalization is expressed in the status of the STI PPP and the commitment by partners regarding the STI PPP. Another dimension is the form of interaction that characterizes the STI PPP. This is reflected in the type of partners involved, their goal, location of the STI PPP, and the mechanisms and agreements on sharing risks and chances. Finally, the initial time horizon of the STI PPP agreement allows for distinguishing short-term, mid-term, and long-term STI PPPs. Taking these dimensions together, the following STI PPP forms can be distinguished (Meissner 2007):

- Based on a contract, ad hoc *STI PPP* for a short period,
- *Test STI PPP*, which is also based on a contract, but is designed for the medium term
- *Sustainable STI PPP*, which is long term in a spatial unit as a separate legal entity.

Depending on their configuration, the STI PPPs play a different role in the national innovation system. Partners have to make decisions about resources to be introduced in advance. Thus, financial, personal contributions or the provision of infrastructure is possible with varying degrees of intensity and scope. Also, the control or liability is not configured in the same way in each partnership and varies partially even in the time period of cooperation (Vogel and Stratmann 2000). What shape is suitable is the basis of national innovation policy, which determines the potential partners and their respective objectives and interests. The advantages and disadvantages are discussed below, taking into account the possible contexts.

Table 3 Resource-oriented research collaboration

Formalization	Time horizon	Cooperation type	Characteristic	Potential	Limitations
Contract based	Short term	• Project related	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperation contract for specific project • Objectives, resources, and use of results predefined 	<ul style="list-style-type: none"> • Deep cooperation • Adjusted interests • Contract to steer and monitor cooperation activities 	<ul style="list-style-type: none"> • Limited freedom to act for stakeholders • High negotiation costs prior to cooperation
	Mid term	• Project related	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperation contract for multiple successive projects • Objectives, resources, and exploitation paths are negotiated in general—freedom to act 	<ul style="list-style-type: none"> • Considers interest and resources available by stakeholders • Increased freedom to act due to long-term horizon 	<ul style="list-style-type: none"> • High negotiation costs prior to cooperation activities • Difficulties formulating interest and objectives
Legal entity	Long term	• Subsidiary institution	<ul style="list-style-type: none"> • Unlimited cooperation contract • General rules for cooperation • Stakeholders not bound to legal entity 	<ul style="list-style-type: none"> • Broad objectives • Incentive for substantial investment 	<ul style="list-style-type: none"> • Legal activities limited • Additional administrative expenditures
		• Joint entity	<ul style="list-style-type: none"> • Stakeholders bring resources into legal entity 	<ul style="list-style-type: none"> • High- and long-term commitment of stakeholders • Resolving entity causes high transaction costs 	<ul style="list-style-type: none"> • High negotiation costs in the beginning • Potential legal barriers

Ad hoc STI PPP

Partners are closely located though spatially separated for a specific, clearly distinguishable project, with a clearly defined cooperation agreement in ad hoc STI PPP. The specific advantage of short-term and binding cooperation exists in the target orientation and low transaction costs. However, since the cooperation is of only limited duration and for a project that is defined beforehand, the impact of this cooperation falls on the national innovation system quickly and selectively. The exchanges and mutual awareness in the innovation network can indeed improve sporadically but are not sustainable. Although technological developments may result from short-term cooperation, a long-term research focus is neglected, sometimes at the expense of short-term business interests. Synergies from the short-term resource pooling are also underutilized.

Test STI PPP

For test STI PPP, cooperation is difficult to specify in advance or is not concrete intentionally, a medium to longer term arrangement is an option that can also provide for spatial cooperation. Institutional consolidation and sharing of resources bring synergy and increase the efficiency of cooperation, not least because of reduced communication costs. In contrast to the sustainable STI PPP, intensive cooperation that does not involve formal legal control problems can occur during the initial test phase. Nevertheless, its impact on the national innovation system and its ability to act may be restricted because of its project-related and non-legal aspect. A long-term, private sector entity can incur less administrative expenses, enjoys more attention, and is more able to strengthen its cooperation and further respond to challenges.

Sustainable STI PPP

In the long-term STI PPP, spatial cooperation plays an important role in an institution, the fair and proper sharing of risks and opportunities, accountability, and the participation of all partners in the decision-making process. Another key feature is the legal status, which indicates that the partnership is not only regulated by contract but is based on an unincorporated entity, mostly as a private limited company that has been created. The legal status goes hand in hand with a greater commitment and often a long-term period of cooperation. Although the negotiation processes that occur ahead of sustainable STI PPP bear transaction costs, they may be offset by the long-term yield of a carefully coordinated partnership with a clear strategy. The open-ended and open-targeted cooperation creates confidence, reduces future transaction costs, and improves risk management, as risks can be analyzed and allocated to the parties. In addition, sustainable STI PPPs, due to their legal status, are in the position to enter into further cooperation agreements. Long-term strategic partnerships make an important contribution to capacity building for both sides and greatly enhance the increase in the scope of knowledge and accelerate the innovation process. A long-term arrangement makes it especially difficult to estimate the risk of consuming pooled resources and complex research questions. In summary, the STI PPP forms can be characterized as shown in Table 4.

Table 4 The comparison of forms of STI PPPs

Characteristic	Ad hoc STI PPP	Test STI PPP	Sustainable STI PPP
Degree of formalization			
Status	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperation contract • Letter of interest/intent 	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperation contract 	<ul style="list-style-type: none"> • Legal entity
Commitment	<ul style="list-style-type: none"> • Somewhat strong 	<ul style="list-style-type: none"> • Strong 	<ul style="list-style-type: none"> • Very strong
Interaction form			
Involved parties	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum one public and one private actor • Open to others 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum one public and one private actor • Multiple actors possible 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum one public and one private sector actor • Equal rights for partners • Number limited
Goals	<ul style="list-style-type: none"> • Clear, specified objectives • Innovation • Technology renewal 	<ul style="list-style-type: none"> • Partly open goals • Limited project definition • Technological renewal • Shortened innovation process 	<ul style="list-style-type: none"> • General goal definition that is rather unspecific • Substantial flexibility to adapt goals • Innovation • Increase effectiveness and efficiency of R&D • Technological breakthroughs
Cooperation location	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse locations • Virtual networks • Ad hoc resource sharing according to current project • No project portfolio 	<ul style="list-style-type: none"> • Based on existing infrastructure of one partner • Resources allocated to partner that is most suitable for project 	<ul style="list-style-type: none"> • Within an institution • Resources shared (staff, financial resources, knowledge, infrastructure) • Joint decision power and liability
Chances/risk shared	<ul style="list-style-type: none"> • Result directly applicable • Application part of contract agreement • Application risk specified and shared 	<ul style="list-style-type: none"> • Often no strict detailed regulation • Exploitation rights negotiated after conclusion of project work 	<ul style="list-style-type: none"> • Clear rules of result ownership and risk sharing prior to any work
Time horizon	<ul style="list-style-type: none"> • Short to mid term • Project related 	<ul style="list-style-type: none"> • Mid term • Project related 	<ul style="list-style-type: none"> • Long term

In particular, sustainable STI PPP can play an important role in the national innovation system due to their characteristics. The features listed here interact with and reinforce each other: For example, responsibility, collaborative decision-making, resource pooling, and risk sharing through long-term partnerships and legal liability are encouraged.

Conclusions

The consideration of the different forms of cooperation makes it clear that all forms have advantages as well as disadvantages. Overall, the various forms are trade-offs between commitment and flexibility, which, in turn, also imposes higher transaction costs. Generally, this applies to all forms in which a long-term arrangement is the most favorable for the success of cooperation. In long or repeated cooperation, trust is created and participants can optimize the coordination of their cooperation because they can better assess their mutual interests and resources. Table 5 provides a summary and overview of the potential impact of STI PPPs in general.

Given the diversity of collaboration forms, a question arises about which long-term form is most suitable. However, this cannot be answered independently of the context and the purpose of cooperation. It is also assumed that these do not fit all situations for long-term cooperation. Due to the high transaction costs and uncertain future developments, short- or medium-term cooperation may be preferred in order to avoid delays and high transaction costs and to ensure freedom of action. Furthermore, this also shows the significant increase in cost and efficiency awareness in private sector research activity. Thus, R&D management must increasingly justify activities to the stakeholders who are not part of the R&D organization. According to the motivation for entering cooperation, the form of interaction, e.g., information, action, or resource-orientated interaction, varies accordingly. Information-oriented cooperation, such as in informal or virtual networks, is therefore primary if an exchange of information is improved and mutual awareness strengthened. Resource sharing is limited to the occasional transfer of personnel. This is due to the desired independence associated with the focus on information. Accordingly, the formality hardly reaches its highest expression in the information-oriented forms.

One further advanced interaction form is action-oriented cooperation, which shall conduct the mutual coordination of research and actions and thus is particularly suitable in an environment of existing spatial networks or clearly defined projects and focused topics. In resource-oriented cooperation, the parties launch cooperation primarily with an aim to profit from resources and resulting synergies brought in by both sides. Due to the advanced state of cooperation, which provides for the introduction of the involved resources, the voice and participation in research and the sharing of results, there are no informal resource-oriented forms of cooperation. There is a certain degree of commitment and responsibility required, which is secured by a contract or any legal entity. The fact that these resource-oriented forms of cooperation are long term is primarily explained by their considerable transaction costs and synergies from the resource pooling, which become effective particularly in the longer term. A comparison with the above-described contexts illustrates that the resource-based, long-term, legally established form of cooperation can be an efficient and effective response to the

Table 5 Impact of STI PPPs

	Impact on			Overall impact
	Research system	Innovation system	Impact on foreign actors	
STI PPP type	<ul style="list-style-type: none"> • Selected technological developments • Potential inspiration for new research fields • Limited KTT 	<ul style="list-style-type: none"> • Timely and focused influence on NIS 	<ul style="list-style-type: none"> • Timely limited impact • Marketing tool to develop external relations and contacts for future cooperation 	<ul style="list-style-type: none"> • Focused support of applied R&D • Contribution to awareness creation for cooperation and exchange • Strengthening project-related research subsidies
Test STI PPP	<ul style="list-style-type: none"> • New knowledge/new technologies in high uncertainty research fields • Potential inspiration for new research fields 	<ul style="list-style-type: none"> • Mid- to long-term synergies through geographic closeness and resource sharing • Shortened innovation processes 	<ul style="list-style-type: none"> • International impact of project limited • Contribution to long-term international cooperation more difficult 	<ul style="list-style-type: none"> • Influence and decision-making because of non-legal status limited • Incentive for industrial R&D investment and cross-border (entity) collaboration
Sustainable STI PPP	<ul style="list-style-type: none"> • Sustainable building of competences • Further strengthening of knowledge base • Support to cross-entity/border collaboration • Suitable for complex research fields • Reduces uncertainty/R&D risk 	<ul style="list-style-type: none"> • Focused and sustainable influence • Clear strategy and long-term cooperation • Synergies • Shortened innovation processes (increased efficiency and effectiveness) 	<ul style="list-style-type: none"> • Well-suited tool to attract foreign partners/foreign direct R&D investment • Suitable for exploitation of national knowledge base 	<ul style="list-style-type: none"> • Strong commitment and long-term influence on interdisciplinary research • Substantial contribution to long-term national and international innovation networks • Strengthening of KTT demand side • Improved integration of science in economy and society

outlined challenges. Before the resource pooling form of cooperation is embedded in the innovation policy debate and the (theoretical) benefits are set forth in detail, the characteristics are discussed below in the discussion of public-private partnership.

STI PPP is expected to increase the efficiency of public and private R&D and thus support innovation-led economic growth and national competitiveness, strengthen the national innovation system leading to the creation of knowledge and technology-based firms, and contribute to the support of SMEs. Complementary STI PPP thus promotes policies that invest in science, R&D, and innovation support, which increase the innovation competencies of firms and strengthen the KTT and relationships within the innovation system.

The high expectations of STI PPP can be traced back to their cooperative tendencies: the solution of complex social problems and the development of new technologies (especially goods with spillover). They require collective action and often invest in several fields of knowledge and technology. STI PPPs can help solve cooperation and free-rider problems by bringing partners together. Trust and networks facilitate further cooperation. Formal or informal, fast and efficient implementation of scientific knowledge in an innovative form, are the main benefits of a STI PPP, besides the network-like structure and the multidisciplinary approach. Also, R&D with social benefits as well as long-term and high-risk projects that need to be stepped up are traditional areas that suffer from underinvestment.

Barriers to innovation and technology and insufficient incentives for businesses arise (Link 2006) because of technical risks, market risks, the excessively high required level of capital intensity, and spillovers of research and thus use by competitors or adjacent industries as well as due to missing or too weakly configured property rights (EU 2005). Innovation policy should support STI PPP because in this context, new key technologies that are central to the national strategy are more likely to emerge (OECD 2005; Hall et al. 2003). In terms of competition policy, however, it must be noted that the incentives for private investment should only be set so that it does not exceed private returns (Link and Scott 2001, 2005). In addition, mechanisms should be left to the parties and the choice of partners.

Eventually it shows that effective STI PPPs inherit following characteristics:

1. *Carefully developed strategy and a well-thought-out contract*: In addition to responsibilities, the dispute settlement mechanisms also have to be clearly regulated in a contract.
2. *Communication with stakeholders*: Information, communication, and decision processes are adapted to suit the partners and their objectives. In addition, importance also has to be placed on personal interaction.
3. *Careful selection of partners*: Common interests, values, and objectives are a basic condition for successful cooperation. Partners have often already been in contact with each other beforehand through a network.
4. *Visible involvement of governments*: The public sector should be involved from the start by means of a control mechanism established in the contract. There should also be an awareness of innovations and the associated risks and activities.
5. *Securing long-term income*: with gains via multiple sources.
6. *Political leadership*: The political leadership must support sustainable STI PPPs both in public statements and statutory regulations.

With the increase of the influence of factors and the numerous interactions in the innovation process, the requirements for innovation policy instruments are growing. Traditional innovation policy instruments and unilateral mechanisms that are lined up, private R&D on infrastructure, basic research and tax incentives, or direct subsidies are increasingly exhausted in their effect, as they are now standard in most countries. In this complex context, knowledge and technology transfer become an interaction model that not only focuses on the one-way transfer of knowledge and technology from science to the economy but also can run in several directions and is in constant mutual exchange. Networks and partnerships act as catalysts. Other spillovers of industry-related partners or other research centers in the network flow easily into the company's own innovations. In addition, the new technologies and the greater emphasis on socioeconomic issues that require a systematic, multidisciplinary and interactive approach, involving both market and societal needs, promotes the cooperation of the various subsystems and all eligible players involved in the innovation system.

For the successful implementation of scientific knowledge and closer cooperation, common interests and complementary skills are required. For this purpose, strengthening mutual trust is crucial. Physical proximity is conducive to essential exchanges in the innovation systems or innovative networks. Often, however, the first differences of opinion between the two systems are overcome. While basic research in particular sees its value as something that it is independent of industrial needs, what it provides for companies to research cannot be transformed into market value, into a short-term benefit. Governments especially can play an important role in the initial phase regulating externalities, coordination problems, and problems of public goods.

Sustainable STI PPPs show a significant impact on interdisciplinary research and the timely transfer of research results into commercial applications as well as the vitalization of regional networks with national and international outreach. Sustainable STI PPPs support the building of trust between the partners, reduce the widespread free-rider problem, and allow a sustainable use of competences to be mutually developed. The bundling of resources and the institutional cooperation allow for the targeted exchange and inspiration between basic and applied R&D and the resulting synergies. One important precondition is the legal status of the institution which is essential for trust building and open exchange between the partners. STI PPPs are an STI policy instrument that complements supply-driven policy instruments especially aimed at enhancing KTT and developing absorptive capacities.

One significant barrier for establishing sustainable STI PPPs are the high transaction costs occurring in their early stages. Moreover, the rather short term focus of companies poses a risk that synergies will not be fully developed and exploited due to the tendency of companies to employ controlling mechanisms in STI PPPs, which are to some extent counterproductive to the long-term nature of building and using synergies.

In conclusion, it can be argued that STI PPPs are complementary measures in the overall STI policy mix. Obviously, STI PPP has distinct advantages for all partners involved. However, because STI PPP combines numerous established STI policy instruments, STI PPPs have to be viewed as horizontal policy instruments that need systemic analysis and preparatory activities involving multiple actors. Eventually, STI PPPs are suitable for linking basic and applied research as well as the different research cultures of the partners.

Acknowledgments The article was prepared within the framework of the Basic Research Program at the National Research University Higher School of Economics (HSE) and supported within the framework of the subsidy granted to the HSE by the Government of the Russian Federation for the implementation of the Global Competitiveness Program.

References

- Adams, J. D., & Jaffe, A. B. (1996). Bounding the effects of R&D: an investigation using matched establishment-firm data. *RAND Journal of Economics*, 27(4), 700–721.
- Advisory Council for Science, Technology and Innovation Ireland/Forfás (2007): promoting enterprise-higher education relationships
- Asakawa, K., & Som, A. (2008). Internationalization of R&D in China and India: conventional wisdom versus reality. *Asia Pacific Journal of Management*, 25, 375–394. doi:10.1007/s10490-007-9082-z.
- Audretsch, D. B., Bozeman, B., Combs, K. L., Feldman, M., Link, A. N., Siegel, D. S., Stephan, P., Tassey, G., & Wessner, C. (2002a). The economics of science and technology. *Journal of Technology Transfer*; 27, 155–203.
- Audretsch, D. B., Link, A. N., & Scott, J. T. (2002b). Public/private technology partnerships: evaluating SBIR-supported research. *Research Policy*, 31(1), 145–158.
- Baskaran, A., Muchie, M. (2008). *Foreign Direct Investment and Internationalization of R&D: The Case of BRICS Economics. Development, Innovation and International Political Economy Research (DIIPER)*, Aalborg University Denmark, DIIPER Research Series, Working Paper No. 7.
- Becker, R. (2004). Gemeinsamen Nutzen sichern Steuerung von Public Private Partnership in der Forschung. *Wissenschaftsmanagement*, 2, 26–31.
- Bingisser, S., Bolz, U., Cathomen, I., Oehry W. (2005). *Public Private Partnership – ein neuer Lösungsansatz für die Schweiz*. Zürich.
- Carlsson, B. (2006). Internationalization of innovation systems: a survey of the literature. *Research Policy*, 35(2006), 56–67.
- Chiesa, V. (2000). Global R&D project management and organization: a taxonomy. *Journal of Product Innovation Management*, 2000(17), 341–359.
- Dearing, A. (2007). Enabling Europe to innovate. *Science*, 315(19), 344–347.
- Demirbag, M., & Glaister, K. (2010). W (2010): factors determining offshore location choice for R&D projects: a comparative study of developed and emerging regions. *Journal of Management Studies*, 47, 8. doi:10.1111/j.1467-6486.2010.00948.x.
- Edler, J., Meyer-Krahmer, F., & Reger, G. (2002). Changes in the strategic management of technology. *R&D Management*, 32(2002), 149–164.
- EU. (2005). *Responsible partnering: joining forces in a world of open innovation. A Guide to Better Practices for Collaborative Research between Science and Industry*. Brussels: European Union.
- Gackstatter, S., Kotsemir, M., & Meissner, D. (2014). Building an innovation-driven economy—the case of BRIC and GCC countries. *Foresight*, 16(4), 293–308.
- Gassmann, O., & von Zedtwitz, M. (2003). Trends and developments of managing virtual R&D teams. *R&D Management*, 33(2003), 243–262.
- Gokhberg, L., Meissner, D. (2013). Innovation: Superpowered invention. *Nature* 501, 313–314, doi:10.1038/501313a, <http://www.nature.com/nature/journal/v501/n7467/full/501313a.html>.
- Hall, B., Link, A. N., & Scott, J. N. (2003). Universities as research partners. *The Review of Economics and Statistics*, 85(2), 458–491.
- IBM (2006). Innovation und Kooperationsmanagement im Blick. *Global CEO Study* 2006.
- Li, J., & Yue, D. R. (2005). Managing global research and development in China: patterns of R&D configuration and evolution. *Technology Analysis & Strategic Management*, 17(3), 317–338.
- Link, A. N. (2006). *Public/private partnerships: innovation strategies and policy alternatives*. New York: Springer.
- Link, A. N., & Scott, J. N. (2001). Public/private partnerships: stimulating competition in a dynamic market. *International Journal of Industrial Organization*, 19, 763–794.
- Link, A. N., & Scott, J. N. (2005). Universities as partners in U.S. research joint ventures. *Research Policy*, 34(3), 385–393.
- Meissner, D. (2007). *Forschungsk Kooperationen mittels Public Private Partnership - Argumente und Beispiele*. Bern: Center for Science and Technology Studies.

- Meissner, D. (2014). Approaches for developing national STI strategies. *STI Policy Review*, 5(1), 34–56.
- Meissner, D., Gokhberg, L., & Sokolov, A. (Eds.). (2013). *Science, technology and innovation policy for the future—potentials and limits of foresight studies*. Heidelberg: Springer.
- Moncada-Paterno-Castello, P., Vivarelli, M., & Voigt, P. (2011). Drivers and impacts in the globalization of corporate R&D: an introduction based on the European experience. *Industrial and Corporate Change*, 20(2), 585–603. doi:10.1093/icc/dtr005.
- Mrinalini, N., & Wakdikar, S. (2008). Foreign R&D Centers in India: is there a positive Impact. *Current Science*, 94(5), 452–458.
- Muldur, U., Corvers, F., Delanghe, H., Dratwa, J., Heimberger, D., Sloan, B., Vanslembrouck, S. (2006). *A new deal for an effective european research policy: the design and impacts of the 7th framework programme*. Springer: European Communities.
- OECD, Eurostat (2005). *Oslo Manual—guidelines for collecting and interpreting innovation data*. Third edition; Paris 2005.
- Proskuryakova L. N., Meissner D., Rudnik P. B. (2015). The use of technology platforms as a policy tool to address research challenges and technology transfer, *The Journal of Technology Transfer*. 2015.
- Shin-Horng, C. (2004). Taiwanese IT firms' offshore R&D in China and the connection with the global innovation network. *Research Policy*, 33(2004), 337–349.
- UNCTAD (2005): *World Investment Report 2005*. United Nations New York and Geneva.
- van Beers, C., Berghall, E., & Poot, T. (2008). R&D internationalization: R&D collaboration and public knowledge institutions in small economies: evidence from Finland and the Netherlands. *Research Policy*, 37, 294–308.
- Vishnevskiy, K., Karasev, O., & Meissner, D. (2015). Integrated roadmaps and corporate foresight as tools of innovation management: the case of Russian companies. *Technological Forecasting and Social Change*, 90(B), 433–443.
- No. January.**
- Vogel, Bernd; Stratmann, Bernhard (2000): *Public Private Partnership in der Forschung. Neue Formen der Kooperation zwischen Wissenschaft und Wirtschaft*. Hochschulplanung, Band 146. HIS GmbH, Hannover.
- von Zedtwitz, M., & Gassmann, O. (2002). Market versus technology drive in R&D internationalization: four different patterns of managing research and development. *Research Policy*, 31, 569–588.
- Wissenschaftsrat (2007a). *Empfehlungen zu Public Private Partnerships (PPP) in der universitätsmedizinischen Forschung*. Drs. 7695–07; Berlin.
- Wissenschaftsrat (2007b). *Empfehlungen zu Interaktion von Wissenschaft und Wirtschaft*. Drs. 7865–07, Berlin.

Public-private partnership in Public Administration discipline: a literature review

Huanming Wang, Wei Xiong, Guangdong Wu & Dajian Zhu

To cite this article: Huanming Wang, Wei Xiong, Guangdong Wu & Dajian Zhu (2017): Public-private partnership in Public Administration discipline: a literature review, Public Management Review, DOI: [10.1080/14719037.2017.1313445](https://doi.org/10.1080/14719037.2017.1313445)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/14719037.2017.1313445>

Published online: 12 Apr 2017.

Submit your article to this journal

Article views: 247

View related articles

View Crossmark data

Public–private partnership in *Public Administration* discipline: a literature review

Huanming Wang^a, Wei Xiong^b, Guangdong Wu^c and Dajian Zhu^b

^aFaculty of Humanities and Social Sciences, Dalian University of Technology, Dalian, Liaoning Province, China; ^bSchool of Economics and Management, Tongji University, Shanghai, China; ^cSchool of Tourism and Urban Management, Jiangxi University of Finance and Economics, Nanchang, Jiangxi Province, China

ABSTRACT

Public–private partnerships (PPPs) have become popular tools to deliver infrastructure and public services around the world. As an innovative public procurement approach, PPPs have drawn considerable attention from academic circles. In order to enhance our knowledge of PPPs, the authors conducted a systematic literature review of articles published in international journals of the *Public Administration* (PA) discipline. Four main topics in this discipline are identified by means of social network analysis, including PPP concept, risk sharing amongst PPP participants, the drivers of PPP adoption, and PPP performance. Seven propositions about the four topics are summarized. Directions for future research are also considered.

KEYWORDS Public–private partnership; *Public Administration* discipline; literature review

Introduction

Public–private partnerships (PPPs), as cooperative institutional arrangements between public and private sectors, have received considerable attention over the past 40 years. PPP has been widely used in the fields of infrastructure and public services, such as transportation, water and sewage, energy, environment protection, public health, and others. Many countries and regions have been promoting PPP to overcome the traditional drawbacks of public procurement. The UK, Australia, Portugal, Spain, and other developed countries have witnessed a steady growth in the number of PPP projects. Developing countries are also using PPPs to build and operate their own infrastructures. For instance, until 30 September 2016, China had witnessed no fewer than 10,471 PPP projects. The total investment in these projects has amounted to 12.46 trillion Yuan.¹

At the same time, the literature addressing PPP has also shown impressive growth. Some authors suggest that the PPP phenomenon has become a new form of governance (Osborne 2000). Many governments around the world are becoming more and more dependent on private actors for the implementation of public policies. However, this means governments need cooperation from various actors (Teisman and Klijn 2002). In this respect, PPP can be seen as a cooperative institutional

arrangement between public and private sector actors (Hodge and Greve 2007). PPP might very well be able to deal with the complex policies, projects, and public service issues to be faced. This is because PPP involves joint development and risk sharing between the partners, which are areas the traditional procurement processes failed to address. This finding implies that the PPP phenomenon has transformed into a type of governance scheme or mechanism, rather than just being some sort of language game. However, it is not an easy task to convert a theory or idea into actions. For instance, some research has found that many actors are far too preoccupied with their own procedures and internal issues to be able to act as effective partners (Klijn and Teisman 2003).

Thus, the PPP phenomenon has attracted considerable attention from many scholars and many areas of interest, including disciplines ranging from *Economics* to *Management Science* and *Public Administration (PA)* (Spielman, Hartwich, and Grebmer 2010). The approach to the study of PPPs, particularly when it comes to the disciplines of *Economics* and *Management Science*, is from the perspective of PPP being a kind of micro-level partnership. Researchers from these two fields focus on how to design, tender, operate, and maintain PPP projects. For instance, a great deal of the work conducted by economists on PPP has been concerned with the optimality of the bundling of the various tasks (e.g. design, tender, and operations) rather than on how each task can be completed by a single partner (Ross and Yan 2015). Some authors used the papers in the construction journals to show the PPP research topics and trend (Ke et al. 2009). However, we have not yet been able to find any articles which discuss the PPP research process from the *PA* perspective. In this article, we are trying to fill this gap and understand how scholars from the *PA* perspective look at PPP. This study addresses the following questions:

- (1) What are the prevailing themes of PPP in the *PA* discipline journals?
- (2) What are the main contributions of those themes by combining a subjective and objective judgement?

To answer those questions, this study conducts a systematic literature review (SLR) about PPP in the *PA* discipline. The main results show that, although PPP has become a popular approach to supply infrastructure and public services, there is no general agreement on their definition, risk management, drivers of adoption of PPP, and performance evaluation. This study offers seven propositions concerning those issues. Besides, the results are useful for both PPP researchers and policymakers to identify the key issues and tendency.

Samples and method

An SLR method differs from traditional narrative methods, because the former has a more explicit selection process for articles (Torchia, Calabro, and Morner 2015). All previously published journal articles in the discipline of *PA* are identified via the ISI Web of Science Database. This database contains all such articles from all past years, prior to 31 December 2016. Taking the whole sample study could reduce the bias that would be generated from selecting only small samples, thus making our study more reliable and transparent (Ferrer, Thome, and Scavarda forthcoming). Five steps were

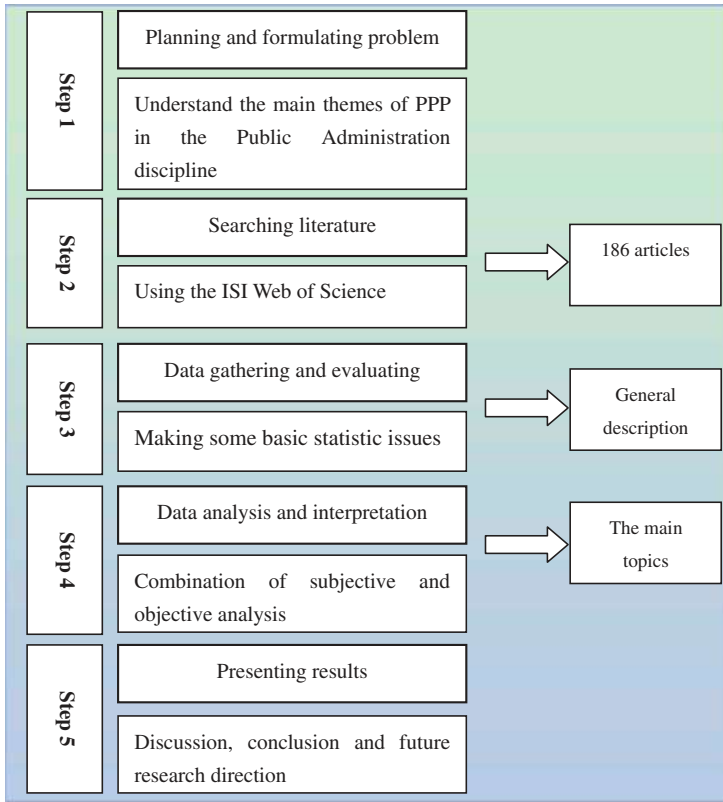

Figure 1. Summary of the systematic review process.

required to conduct the SLR (see [Figure 1](#)), as follows:

Step 1: Planning and formulating the problem. The authors discussed the research questions and understood the main themes of PPP in the *PA* discipline.

Step 2: Searching the literature. Using ISI Web of Science, we expanded the research period from the earliest available date up to 30 December 2016. The search settings in the database were: Title = Public-Private Partnership or PPP or Private Finance Initiatives or Build Operate Transfer or BOT or Design Build Finance Maintain or DBFM or Transfer Operate Transfer or Build Operate Own Transfer. Time span = all years. Discipline = public administration or political science. Types = articles. This research yielded 186 articles.

Step 3: Data gathering and quality evaluating. After selecting the articles, we made some basic statistic issues like the years of publication, countries of analysis, journal titles, citations per author, and main theories used to study PPP. Then, we selected the keywords and used social network to display the main topics.

Step 4: Data analysis and interpretation. We read the entirety of the selected articles, including the aims of the research, framework, method, results, and

conclusions. This step used an inductive approach to qualitative content analysis complemented with a quantitative visualization co-word analysis.

Step 5: Presenting the results and addressing the future research direction.

General description

This section presents the results of our SLR, including the years of publication, countries of analysis, journal titles, citations per author, and the main research theories and topics of those articles.

Evolution over time

As shown in Figure 2, current trend shows that the number of articles relating to PPP is steadily increasing. The articles have been indexed by ISI Web of Science since 1983, and the research peak (relating to PPP) appeared in 2016. We can claim that, in recent years, PPP has been a popular topic in the *PA* discipline.

Country of analysis

The countries selected for analysis are scattered all over the world. For the purposes of this study, we only selected countries that were analysed at least by two PPP-related articles. In Figure 3, we see that the majority of PPP articles focus on the UK. This finding is not surprising because the UK was the first country to adopt Private Finance Initiatives (PFIs). Moreover, most of the countries or regions we researched are developed economies. This undoubtedly happened because the developed countries have mature systems of government regulation, as well as normalization market rules. Those regulatory systems and market rules are crucial preconditions for any PPP. In addition, those developed countries have all made a clear policy choice in favour of using PPP. Some developing countries, such as China and India, have also

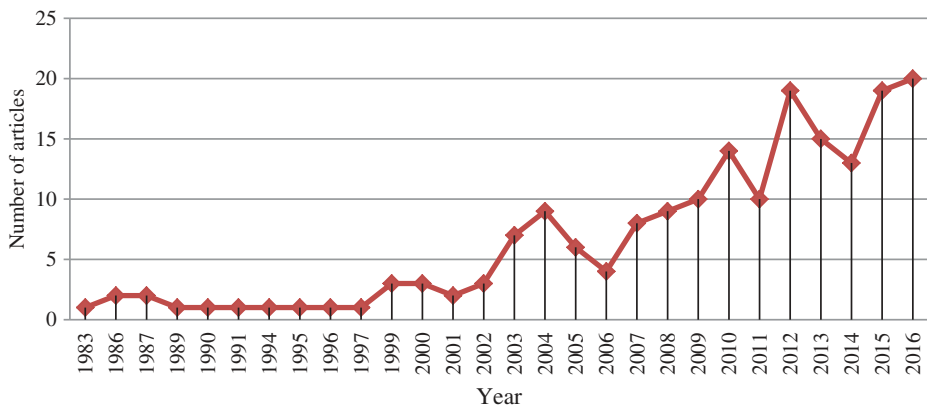

Figure 2. Evolution of PPP articles over time.

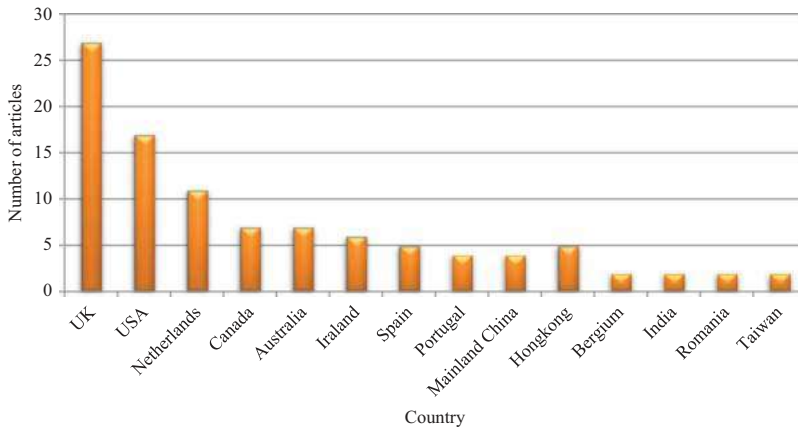

Figure 3. Countries of analysis.

adopted PPP. Since 2014, China's central government has been promoting the use of PPP for the provision of necessary infrastructure.

Journals

All the analysed articles were published in *PA-* or *Political Science-*type journals (in English). These articles were indexed by ISI Web of Science. The 186 articles which we obtained were published in 56 different journals. [Table 1](#) shows the journals that have published at least two PPP articles in the past. The journal with the highest

Table 1. Analysed journals.

	Journal	No. of articles	%
1	Public Money & Management	25	13.441
2	Public Performance & Management Review	14	7.527
3	Public Management Review	11	5.914
4	Local Government Studies	10	5.376
5	Public Administration Review	9	4.839
6	Public Administration	8	4.301
7	Canadian Public Administration	8	4.301
8	International Review of Administrative Sciences	8	4.301
9	Environment and Planning C: Government and Policy	8	4.301
10	Public Administration and Development	7	3.763
11	Australian Journal of Public Administration	5	2.688
12	Lex Local-Journal of Local Self-Government	5	2.688
13	Policy and Politics	5	2.688
14	International Public Management Journal	4	2.151
15	Policy and Society	4	2.151
16	Journal of Comparative Policy Analysis	3	1.613
17	Transylvanian Review of Administrative Sciences	3	1.613
18	Administration & Society	2	1.075
19	Policy Sciences	2	1.075
20	Policy Study	2	1.075
21	Studies in American Political Development	2	1.075
22	Social Policy Administration	2	1.075

Only journals that published at least two papers about PPP were selected.

quantity of publications is ‘Public Money & Management,’ which has published twenty-five papers relating to PPPs.

Cumulative citations per author

Figure 4 shows the cumulative citations per author. The cumulative citations per author statistics could indicate the authors’ academic impact in the PPP field. On the one hand, we found that Klijn (a professor at Erasmus University Rotterdam) published the most papers in the *PA-* or *Political Science-*type journals. On the other hand, we found that Hodge, a professor at Monash University, has published three PPP-related papers, and his number of cumulative citations (262) is the highest. Greve (a professor at Copenhagen Business School and coauthor with Hodge) also has a high number of citations. In addition, Klijn, Koppenjan, Teisman, and Edelenbos (all four of whom are professors at Erasmus University Rotterdam), Bovaird (a professor at the University of Birmingham), Bloomfield (vice president of the Clarus Group) and others also have high a cumulatively high number of citations. Moreover, indications are that cooperation between authors significantly increases both their academic output and impact. For example, Hodge and Greve, and Klijn and Teisman cooperated with each other to publish several papers, and all these academics’ papers have a high number of citations.

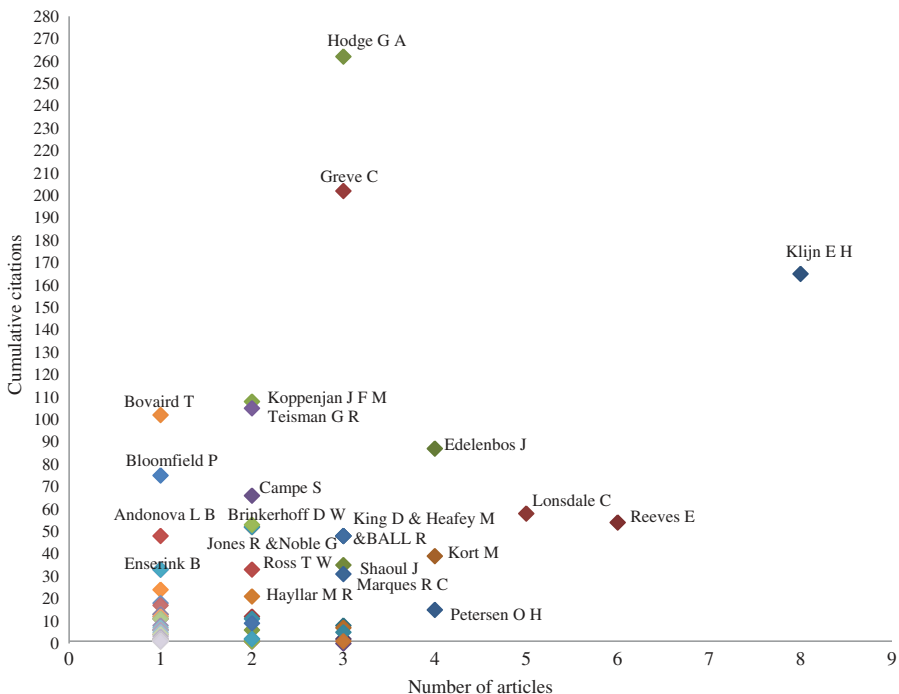

Figure 4. Cumulative citations per author (top 20 authors).

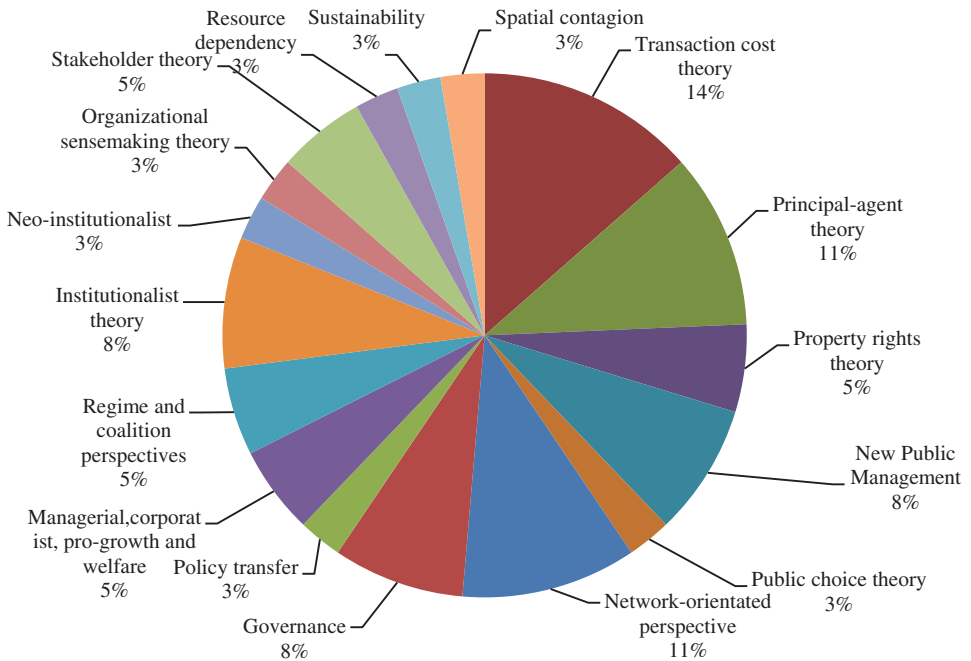

Figure 5. Main theories used to study PPP.

Main theories used to study PPP in the journals of PA discipline

Figure 5 shows the main theories to study PPP in the journals of PA discipline. Generally, there are three types of knowledge background to develop theoretical models to discuss about PPP. Firstly, the PPP is analysed in an economics background. For instance, transaction costs theory concerns the optimal governance structure of transactions. Property rights theory deals with the incompleteness of PPP contracts. Principal-agent theory concerns the incentive problems caused by information asymmetry between public and private parties. Secondly, the PPP is analysed in a public management and policy background. For instance, network and governance theories are used to study the cooperation between public and private sectors. Public choice theory and New Public Management concern competition mechanisms for the provision of infrastructure and public service. Thirdly, the PPP is analysed in an organizational management background. For instance, stakeholder theory concerns PPP needs to balance the benefits of stakeholders. Institutional theory takes the PPP as an institution, and they argue that gaining institutional legitimacy is as important as efficiency.

Main PPP issues in the journals of PA discipline

To provide an overview of the main issues addressed in the PA discipline publications, we use social network analysis (SNA) to display the co-occurrence of keywords. Co-occurrence analysis assumes that some keywords co-occur in the same paper. The

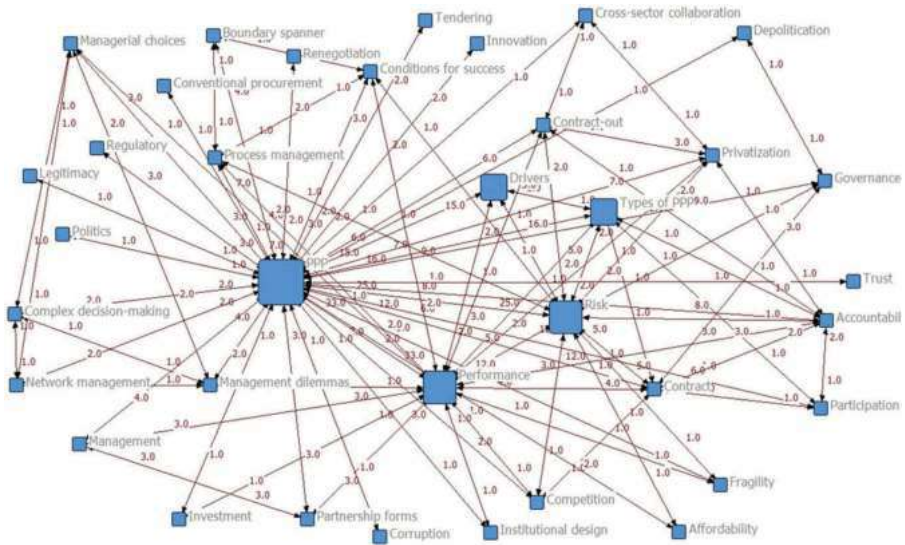

Figure 6. Network of main PPP issues.

high frequency of co-occurrence keywords means these keywords are given more attention by scholars. Specifically, we analyse the keywords found in 186 papers, and we constructed a co-occurrence matrix of these keywords.² Then, we used UCINET software to visualize the co-occurrence (see Figure 6). In Figure 6, the nodes in the network are the keywords while the links show the relationships or flows between the nodes. The numbers in the figure show the co-occurrence frequencies. SNA provides both a visual and a mathematical analysis of keywords relationships. A visual analysis has become a new trend to do the work of literature review, and the SNA is one of the most popular tools (Ferrer, Thome, and Scavarda *forthcoming*). From Figure 6, we confirm that PPP often co-occurs with keywords *types of PPP* (frequency = 16), *performance* (e.g. value for money, benefits, cost, and public value) (frequency = 33), *risk* (e.g. risk allocation, risk types, and risk sharing) (frequency = 25), *drivers of PPP* (e.g. motivation of the adoption of PPP policies) (frequency = 15).³

Main findings

Defining the PPP concept: what does it look like?

Ideas and concepts do not suddenly emerge. It is necessary to look at an idea's origin before we reflect on the current main topics and discuss the potential future direction of PPPs. The forerunner of the PPP was PFI. The PFI was initiated by Britain's Conservative government in 1992, at the height of the recession that followed the property speculation bubble of the 1980s (Shaoul 2011). The recession's origins were associated with planning and urban development problems, where shortfalls in finance were considered to be too great (Sedjari 2004). Although the Conservative government had enough enthusiasm to develop the PFI policy, the initiatives were slow to become popular for many reasons. For example, some people worried that the public service ethos might be undermined by private sector involvement (Ball,

Heafey, and King 2007). In 1997, however, the Labour government made the PFI policy famous. At that time, the PFI ‘name’ was re-branded as PPP. At the same time, the use of PPPs became a bipartisan policy. Then, other countries and governments (e.g. the USA, European Commission, and several Asian countries), as well as international organizations also argued for the greater use of PPP to provide badly needed infrastructure, develop local economics, deliver public services, and renew urban areas. Here, PPP refers to the various forms of cooperation between public and private sectors, including design-build-finance-operate, build-own-operate-transfer, build-operate-transfer, as well as PFIs and other forms of public–private cooperation.

In fact, PPP can be defined in various ways. PPP comes in several types and are used in various ways and situations. Bringing the various definitions of PPP together is not easy, but a body of common concepts and assumptions can be identified. We constructed a co-occurrence matrix of the key PPP features in the 186 articles. Then, we used the UCINET software to visualize and illustrate the co-occurrence (see Figure 7). We have identified some key features as follows: firstly, PPP must be a durable cooperation (frequency = 9). PPP project generally involves long-term cooperation and a contractual relationship between public and private sectors of up to 25 or 30 years (Girth 2014; Hodge and Greve 2007). A short-term contract is not an actual PPP. The private sectors in PPP project normally participate in certain phases of that project, including designing, building, operation, and maintenance. These phases often involve large capital expenditure, typically hundreds of millions of dollars or more (Newman and Perl 2014). Thus, a long-term contract permits both partners to benefit from the cooperation (Silvestre and Araujo 2012). At the same time, the long-term contract makes it possible for the private sectors to make a return on their initial investment and indeed to make a profit. Secondly, PPP focuses on the sharing of risks, costs, benefits, resources, and responsibilities (frequency = 9) (Koppenjan 2005). Sharing is at the heart of any PPP partnership. PPP will not transfer all the risks or costs to the private sector partners. Thirdly, PPP is often a

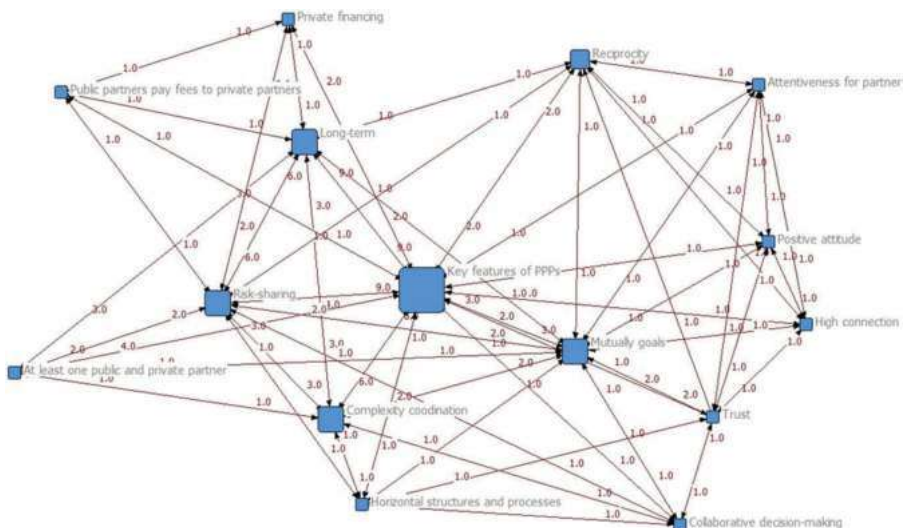

Figure 7. Key features of PPP concept.

complex process (frequency = 6) (Ross and Yan 2015). Because of the long-term nature of the contract and the requisite multi-phase cooperation (in terms of design, build, operation, and maintenance), the goals of the PPP partners and the political environment may be dynamic. These factors bring about a requirement for the partners to negotiate and interact throughout the period of cooperation. This makes the cooperation process in PPP project potentially complex. Additionally, each of the PPP partners has its own strategy and institutionalized background. This can make the decision-making process in PPP projects extremely complex (Klijn and Teisman 2003). Finally, PPP projects have mutual goals (frequency = 3). These mutual goals are what drive the public and private sectors to work together and build a partnership.

Proposition One: PPP could be seen as a durable complex cooperation between public and private sectors aiming to supply infrastructure and public service. During the cooperation period, both public and private sectors should share their risks and benefits to achieve their mutual goals.

Frequently, PPPs are associated with other government reforms, such as privatization, outsourcing, and collaborative governance. The following concepts should be distinguished: (1) *PPP* versus *privatization*. Privatization involves the full or partial transfer of state-owned assets to the private sectors. Privatization means that day-to-day production will be left to private operators, and the government will act as the regulator. Privatization also includes such practices as setting up *concessions*, *franchises*, *leasing*, and other practices. The differences between PPP and privatization (e.g. *concessions*, *franchises*, and *leasing*) are found in the nature and degree of the risk transfer. The degree of risk transfer is very limited (with *concessions* and *franchising*) or even non-existent (*leasing*) in privatization processes (Silvestre and Araujo 2012). There is nothing intrinsic about privatization that requires partnerships (Forrer et al. 2010). (2) *PPP* versus *outsourcing*. Outsourcing is one application of a make-buy policy. This involves a temporary and singular principal-agent relationship, in which the relevant government departments make the decisions of what and how, and then the private sectors ensure those things are done (Reynaers 2014). PPP, on the other hand, is suited to a project that is so complex that the relevant government is not able to unilaterally meet the objectives (Ham and Koppenjan 2001). Thus, outsourcing is quite different from PPP. (3) *PPP* versus *collaborative governance*. PPP requires collaboration to function, but PPP project's most important goal is often to achieve coordination, agreement, and joint production, rather than to achieve decision-making consensus. Collective decision-making is therefore of secondary importance in PPP. However, the institutionalization of a collective decision-making process is central to the collaborative governance (Ansell and Gash 2008).

Proposition Two: PPP requires a lower degree of collective decision-making process than collaborative governance, but higher than privatization or outsourcing.

Risk management: how to deal with uncertainties?

Risk identification

A risk is seen as an uncertain possibility. Something going wrong can result in increased costs or can cause delays (Johnston and Gudergan 2007). Normally, PPP projects involve more types and higher degrees of risk than conventional public procurement, privatization, and outsourcing projects. While PPP involves the pursuit of multiple agreements, there is an inherent fragmentation in the pursuit of long-term cooperation. Thus, this inherent fragmentation will create risks. In addition, uncontrollable circumstances, the absence of market forces, inadequate expertise, and the high cost of contract enforcement can also lead to additional risks (Bloomfield 2006). Both the public and private sectors must share accountability for these risks (Boase 2000). To some extent, the technical–rational mix of PPP contract requires both sides of the partnership to consider the possible risks from multiple angles. We constructed a co-occurrence matrix of the PPP risks as described in the 186 studied articles. We used the UCINET software to visualize the co-occurrence of PPP risks (see Figure 8). In Figure 8, there are many kinds of risks, including construction risk (frequency = 5), operation and maintenance risk (frequency = 4), financial risk (frequency = 3), political risk (frequency = 3), policy risk (frequency = 2), project risk (frequency = 2), demand risk (frequency = 2), and others. We classify these risks as follows:

- (1) *Project perspective*. These risks are generated by a project's uncertainty and complexity. The risks broadly cover five areas, namely (a) design and development (e.g. design suitability), (b) construction (e.g. fixed time and cost to complete), (c) finance (e.g. securing finance), (d) operation (e.g. service performance), and (e) ownership (e.g. uninsurable loss or damage to assets) (Hodge 2004). Among these five risks, the design and development risk is

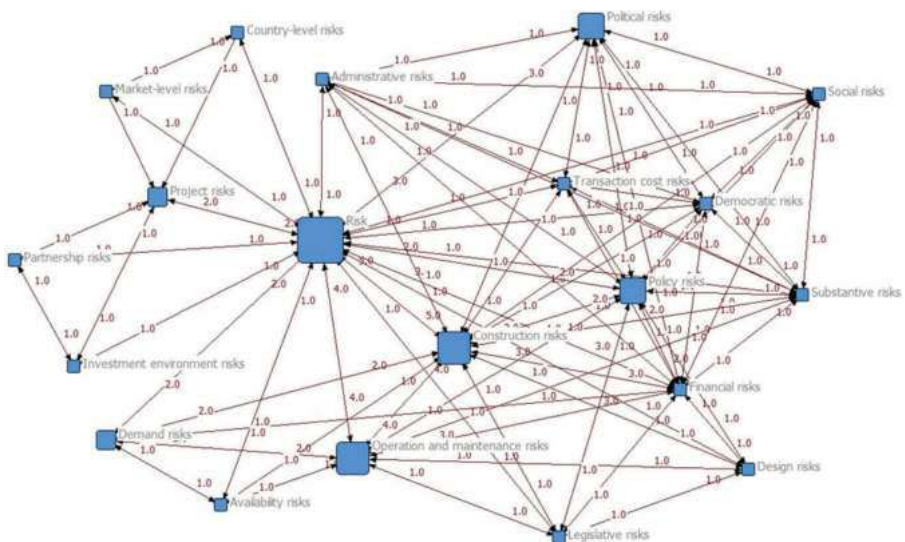

Figure 8. PPP risk identification.

borne by the public sector partner. The construction and finance risks are borne by the private contractors. The remaining risks are essentially shared by both the public and private partners.

- (2) *Market or social perspective.* These risks are generated by the market's (or social) uncertainty and complexity. Due to the necessary public dimension, PPP project often has a greater degree of visibility and hence more easily becomes a target of social protest. This is why PPP has an element of social risk (Ham and Koppenjan 2001). Also, due to the variability of customer demand and preferences over time, a demand risk will also exist. If this risk becomes a reality, the demand for the service will fall short of initial expectations (Athias 2013).
- (3) *Country perspective.* These risks are generated by the PPP country's uncertainty and complexity (e.g. political or policy changes during concession periods). These risks can also be called global risks. They include legal, environmental, and political risks (Albalade et al. 2015). Because the investment in infrastructure can only be recovered on a long-term basis, private investors are very sensitive to political risks (Koppenjan and Enserink 2009). As such, these global risks may be better managed by public sector partners.

Ke, Wang, and Chan (2013) also classify risks into the three above-named categories. However, Ke's study further breaks down the risks into sixteen project-level risks (e.g. private investor changes), seven market-level risks (e.g. market demand changes), and fourteen country-level risks (e.g. corruption and intervention of government). Other published studies also argue that PPPs have many risks. These studies' classification of risks can also be classified and grouped into the three above-named risk categories. For instance, Ni (2012) believes transport-oriented PPP is very complex, with legal risks, political risks, economic risks, commercial risks, project risks, and partnership risks (risk of information asymmetry).

Proposition Three: A PPP project may involve more risks than conventional public procurement, and these risks are generated on the level of project, market, and country.

Risk allocation strategies

Risk sharing is a key characteristic that distinguishes PPP from traditional procurement projects, in which most of the risks reside with the public sector partners (Reeves 2013). Both the public and private sectors are comprised of rational, economic-minded people. As long as the risks outweigh the benefits, neither side will enter into a partnership. However, if each partner can transfer some of the inherent risks onto the other partner, thus sharing the risks, then a partnership can be built. The goal of risk sharing is to encourage both sides to work closely together. Any deviation from their common targets or commitments will ultimately penalize both parties. Clearly, then, the transfer of risk can have an economic benefit. For instance, Ball, Heafey, and King (2003) noted that risk transfer accounted for 60 per cent of the total cost savings of PFI projects in the UK. Conversely, the allocation of risk must

take into consideration the degree of risk affordability. Ke, Wang, and Chan (2013) have shown that the misallocation of risks (by comparing the preferred and actual allocation of risks) caused the failure of PPP projects in China. In addition, these risks cannot be transferred to customers, as doing so would not be in the public interest (Marques and Berg 2011). Therefore, effective risk transfer is seen as a critical element in a successful PPP.

Albalade et al. (2015) examined the distribution of the various risks in motorway concession PPP contracts in many countries (Spain, France, Chile, and Latin American countries). Albalade concluded that construction risks should be transferred to the private partners, while how to allocate the other risks may depend on factors such as macroeconomic and institutional stability, past experiences, and the abiding regulation environment. Athias (2013) focused on the demand risk. This study finds that there is a lower degree of matching with consumer preferences over time when the public sector bears this risk. If the private sector does not have to worry about demand risk, they have no real incentive to improve quality and thereby increase the number of consumers. This finding suggests that the allocation of demand risk is a function of and based upon the likelihood of customer preferences changing.

From the above studies, we cannot identify all the risks. Nor can we identify all the allocation risk strategies. The evidence, however, indicates that the risks (and the transfer of those risks) may be affected by many factors, such as the type of project, the market environment, and the institutions of the country.

Proposition Four: Risk sharing is a critical element for a successful PPP. Institutional stability, regulation environment, and types of project will affect the allocation of risks.

Drivers of using PPP: what gives rise to the adoption of PPP strategy?

The initiatives to use PPP are mainly those of lower associated costs, lower risks, lower budget deficits, higher efficiency, and greater effectiveness and equity. PPP is an effective way to provide much-needed and expensive infrastructure, public services, and urban renewal, without increasing public sector borrowing (Willems and Dooren 2016). These basic explanations provide a foundation for discovering the drivers of PPP adoption. During more than 30 years of development, what other factors have led to the innovation and diffusion of PPP adoption policies? Another question is, why do some countries or regions prefer this policy? For instance, the UK, Australia, Portugal, Spain, and the Netherlands have all experienced steady growth in the number of signed PPP projects, while Scandinavian countries and some central and eastern European countries have shown a far greater reluctance to move towards the use of PPPs (Petersen 2010). Many cases and studies can answer these questions. We constructed a co-occurrence matrix of the drivers of PPP adoption, as listed in the 186 articles. We then used the UCINET software to visualize these drivers (see Figure 9).

In Figure 9, the main drivers include risk transfer (frequency = 4), fiscal problems (frequency = 5), earlier experience (frequency = 2), and cost reduction (frequency = 4). As mentioned by Bovaird (2004), there have been several reasons behind the

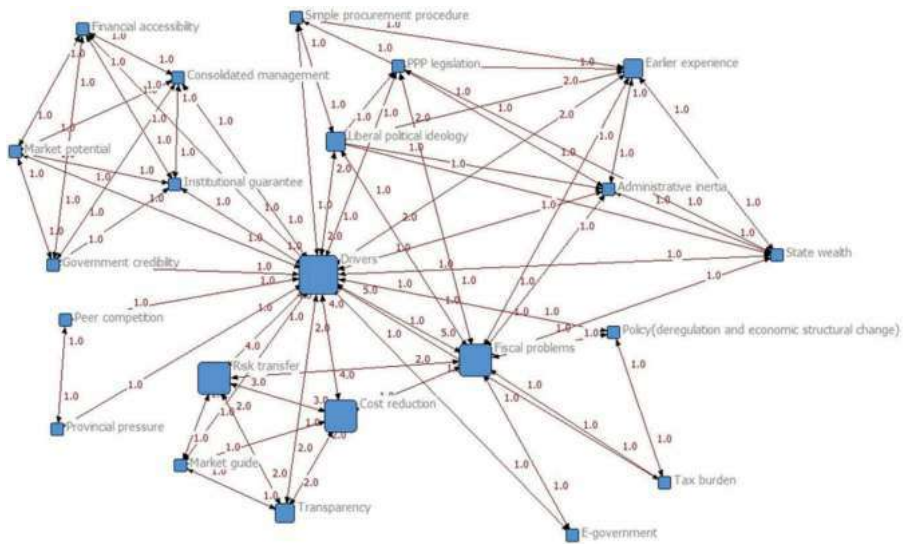

Figure 9. The drivers of PPP adoption.

adoption of PPP, and these reasons are often country-specific. For instance, in the UK, Glaister (1999) listed several motives for PPP adoption. The motivations include the transfer of risk, the advantage of using market tests of economic viability in place of bureaucratic planning, the fact that is for the political authorities to meddle in PPP, and the measurement of service quality by a public audit process. In the USA, except for the *fiscal pressures*, Wang and Zhao (2014) showed that the probability of using PPPs in highway tolling projects during the period from 1985 to 2010 was significantly affected by factors such as *traffic demands*, *liberal political ideology*, *state PPP legislation*, and *earlier experiences* of PPP adoption in the relevant state and elsewhere. Current political conditions are also important for decisions to use PPPs. Girth (2014) concluded that the US municipalities with higher degrees of *political-administrative autonomy* are more likely to enter partnerships. Albalade et al. (2013) also used the US water industry as an example. This study found that the *risk of recovering investment costs* and the *ratio of government wages to private sector wages* are positively related to private involvement. The former (*risk of recovering investment costs*) means that the higher possibility there is of private partners recovering their costs, the greater the degree of private participation in the PPP will be (*estimate potential risk and investment returns*). The latter (*ratio of government wages to private sector wages*) means that the level of private sector participation will be higher when the salaries in the public sector are higher than the salaries in the private sectors (*reduce costs*). In Portugal, Simoes, Cavalho, and Marques (2013) examined the existence of economies of scope in local public services (waste, water, and wastewater treatment). This study found that *economies of scope* favour higher degrees of aggregation of service (e.g. integration of design with project build, execution, and maintenance), thus making the use of PPPs more favourable. In Canada, the wave of PPP use from the 1990s onwards was mainly motivated by the evidence of being able to build high-quality public infrastructure *without adding to public debt*. Another motivation was that the administrative processes *were not meeting policymakers'*

expectations (Siemiatycki 2015). However, in Denmark, a *lack of regulations* is seen as the reason why PPP use has not gotten off the ground (Petersen 2010).

The above-named experiences were all in developed countries. We also made some findings related to developing countries. For instance, Yang, Hou, and Wang (2013) compared PPP development in four transition countries (China, Russia, Poland, and Ukraine) and eight advanced economies (including the USA, UK, and Germany). Advanced economies are more favourable in terms of providing *institutional guarantees* and with regard to *government credibility* than are transition countries. Zhang (2015) analysed the reasons why 333 Chinese cities (cities at prefecture level and above) adopted PPP projects. The adoption of PPP projects in the focal cities was affected by *neighbouring cities' adoption of PPPs*, *provincial pressure*, *peer pressure*, and *expert influence*. Besides China, *Russia* is also actively pursuing PPP deployment in many sectors, mostly in transportation and urban infrastructure projects. Many factors have contributed to the rapid expansion of PPP use in Russia. Those factors include the *government's broad treatment of the partnership meaning* (PPP includes all types of collaboration between public and private sectors), *a lack of standards and consistency in PPP approval procedures*, *excessive government financial support to partnerships*, and several other factors (Mouraviev and Kakabadse 2014). The nature of PPP in Russia departs from the partnerships in western academic literature and government practices. This departure may induce a greater risk of policy failure. Thus, the potential additional risk may explain why scholars and practitioners in developing countries should spend more time conducting theoretical research work on PPPs. The answers found in various countries and sectors could have implications for some governments in their determination of whether or not to adopt the use of PPPs.

Proposition Five: The main reasons of adoption PPP in developed countries focus on fiscal pressure, efficiency, and political environment. While, using PPP in developing countries is mainly affected by higher-level government's pressure, peer pressure, and government's broad treatment of PPP.

Performance and its influence factors: what are the outcomes of PPP?

PPP performance

Ultimately, both scholarly and practical interest in PPP is driven by whether or not the adoption of PPP use will have a win-win balance between the public and private sectors. However, evaluating PPP performance is not easy. One of the reasons for this difficulty is that many actors are involved in PPP, and each actor may have a different definition of success. However, our review of the preliminary literatures about performance was interesting. Generally speaking, the performance of PPP can be distinguished between a 'narrow' and 'broad' concept (Jeffares, Sullivan, and Bovaird 2013; Gestel et al. 2014). The narrow concept of PPP performance focuses on the achievement of particular outcomes and targets as set out in the PPP agreement. The main consideration centres around what level of return on the investment the PPP has made. We know that PPP can encompass at least five families of arrangements, including (1) institutional cooperation for joint production, (2) long-term infrastructure contracts, (3) public policy networks, (4) civil society and community

development, and (5) urban renewal economic development (Hodge and Greve 2007). If PPP is all about the infrastructure design, build, finance, and operation/maintenance (DBFO/DBFM), then the narrow concept refers to that project's performance. For instance, the construction period, construction quality, construction cost, contract disputes, overall efficiency, and other factors can be used to test the project's performance (Ke, Wang, and Chan 2013). In addition, the internal rate of return and net present value may also be used to measure project performance (Vecchi, Hellowell, and Longo 2010).

The broad concept of PPP performance focuses on a wider range of contents and scopes. This measurement of success takes into consideration the project's wider benefits for the partner organizations, citizens, and service users (beyond the project or programme itself). 'Value for Money (VfM)' belongs to this 'broad' performance assessment. VfM is seen as a prerequisite and pervasive rationale for establishing PPP (Santandrea, Bailey, and Giorgino 2016). For instance, London City's government has said that proposed London underground PPP contracts will only go ahead if the projects can show that they will provide superior VfM (Shaoul 2002). Normally, VfM methodology will include cost and the availability of finance, risk allocation, time and budget, flexibility, and so on. Although VfM provides a reasonable basis upon which to assess performance, VfM can be a nebulous concept (Hodge and Greve 2010; Reeves 2015). For instance, the inflexibility of a contract could be seen as a positive factor, because demand changes are often a significant cause of cost overruns. However, inflexibility is also a major constraint. PPP can be seen as a network for governance and/or a governance scheme (Teisman and Klijn 2002; Farah and Rizvi 2007). Therefore, PPP performance should be viewed from the perspective of network performance. For instance, some published studies consider two outcome dimensions to evaluate PPP performance by using more than one criterion. These two dimensions are content outcomes (focus on the final result, i.e. innovative character and cost efficiency) and process outcomes (focus on the quality of the decision-making processes, i.e. managerial effort and support of the stakeholders involved) (Steijn, Klijn, and Edelenbos 2011). These outcome indicators include stakeholder involvement and democratic anchorage, which have been emphasized by the governance network theory. These distinctions are also in keeping with the fact that PPP performance should be evaluated from an overall process perspective.

Proposition Six: PPP performance should be viewed as a network performance. Focusing on the outcome indicators not only evaluates the PPP from a 'technical' point of view, such as cost, efficiency, but also assesses 'governance' questions, such as engagement and accountability.

Factors for a successful PPP

Evaluating PPP performance is an important job for PPP initiators. A thorough evaluation can help identify what should be noted in the implementation of PPP (by policymakers and practitioners). Various arguments have been put forward about why some PPP projects would be more effective than others. We constructed a co-occurrence matrix of the factors for a successful PPP, as listed in the 186 studied articles. We then used the UCINET software to visualize the co-occurrence of these factors (see Figure 10). A large number of factors lead to a successful PPP, such as

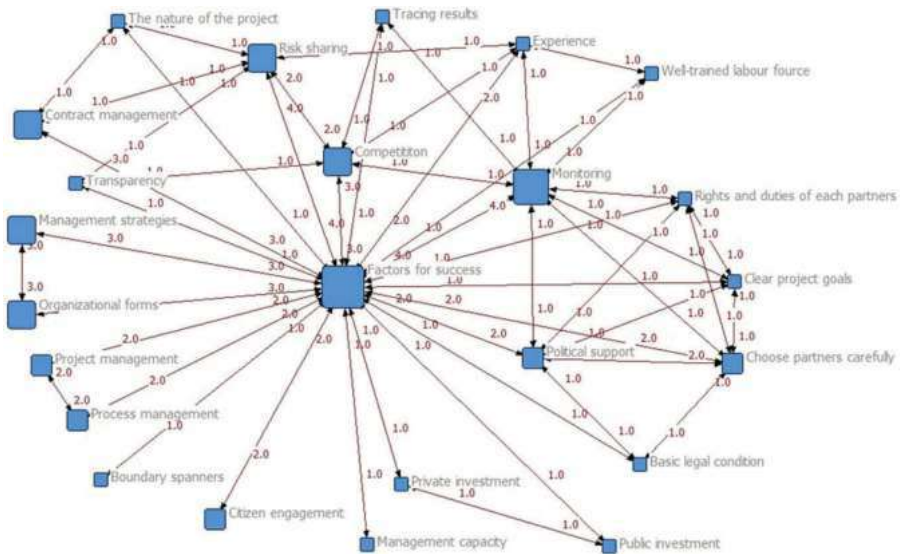

Figure 10. Factors for success.

contract management (frequency = 3), process management (frequency = 3), management strategies (frequency = 3), organizational forms (frequency = 3), and political support (frequency = 2). We would delineate them as follows:

Some Netherlands scholars believed the arguments relating to what leads to a successful PPP come from two theoretical perspectives. One perspective favours the organizational forms that stem from the resource dependency theory and contract theory. The second perspective favours management strategies that are rooted in the governance network theory (Kort, Verweij, and Klijn 2016; Steijn, Klijn, and Edelenbos 2011). The organizational forms of PPP can be a spectrum ranging from strongly contractual arrangements (e.g. standard contract and transactional/relational contracts) to informal arrangements, such as loosely formed consortiums. This body of literature emphasizes competition and monitoring. For instance, the important advantage of standard contracts is that they encourage competition by enlarging the field of potential bidders and therefore lower transaction costs (Van, Den. Hurk and Verhoest 2016). Management strategies focus on process management (i.e. dialogue, negotiation, and leadership) and the strategies' implementation during the collaboration period (Edelenbos and Klijn 2009). Which of the above is more important for PPP performance? Steijn, Klijn, and Edelenbos (2011) argued that network management strategies have a greater impact on the outcome of PPP, and that the organizational form of the partnership has relatively little impact. Klijn and Koppenjan (2016) also found that contract features (e.g. the contract's flexibility, complexity, and whether or not renegotiation is possible) do not necessarily secure good performance and innovation. In other words, a good contract is probably a necessary or at least an important condition of PPP, but not a sufficient condition to ensure PPP performance. However, Kort, Verweij, and Klijn (2016) use the same data as Steijn, Klijn, and Edelenbos (2011), but Kort et al. then use a different method to show that combinations of organizational forms and network management strategies can produce a good PPP performance. This result means that the relationships between organizational forms and management

strategies may not be 'either/or,' but 'and.' For example, Murphy (2008) argues that the success of PPP rests on three variables, namely (1) the nature of the project itself, (2) a government that exercises effective project and contract management skills, and (3) clear and effective risk allocation. Of these three variables, contract management and risk allocation are required to design an effective organization form, and government exercise is about process management.

In addition, other published studies also discuss how to create an effective PPP. The suggestions include the following: developing local human resources to take on management responsibilities (Mistarihi, Hutchings, and Shacklock 2013), taking on the project management techniques (e.g. deciding upon, announcing, and defending communication strategies) during periods when there was general community agreement over the direction of the project plan (Roberts and Siemiatycki 2015), interaction between the partners (Koppenjan 2005), maintaining political support for the partnership (especially when there is a government leadership change) (Girth 2014; Velotti, Botti, and Vesci 2012), encouraging public involvement and deliberation (Boyer, Van, Slyke, and Rogers 2016; Chen, Hubbard, and Liao 2013), fair competition, the use of private skills and expertise (Silvestre and Araujo 2012), the use of standardized tender documents and procurement procedures (Carpintero and Siemiatycki 2015), setting fair public and private investment levels and using institutional and operational knowledge (Bland and Overton 2016), and strong management capacity (Andrews and Entwistle 2015).

The above findings represent the worldwide experience with PPP policy reforms over the past number of decades. The effect of these experiences has been to reduce the uncertainties and risks in PPP reforms going forward. However, it would be wrong to think of the above as the best experiences that can simply be transplanted to other countries and regions. The success of an experience depends on a specific context, and this context will not automatically match other projects with different sets of actors, preferences, and capabilities (Koppenjan and Enserink 2009). The role of these findings is to offer an academic framework which explicitly demonstrates PPP performance all around the world.

Proposition Seven: Various factors may affect PPP performance. It is necessary to construct a comprehensive framework to show which factors may impact PPP performance in given conditions.

Discussion and conclusion

In the discipline of *PA*, PPPs have already been discussed by many scholars. This study contributes to the expansion of those *PA* researchers' debates and viewpoints. The systematic review of the past articles relating to PPP has given us the opportunity to understand the state of the art and judge the research trends. Our review of 186 published papers was further synthesized and grouped into four major issues in *PA* area. Those issues are: (1) PPP can be seen as a complex and durable cooperation between public and private sectors. (2) Risks in PPP may originate from project level, market level, and country level and should be allocated appropriately with full consideration of institutional environment, regulation mechanisms, and project types. (3) The enabling factors for the adoption of PPP in developed countries

focus on fiscal pressure, efficiency, and political environment, while in developing countries focus on a higher-level government's pressure and a broad treatment of PPP. (4) PPP performance should be seen as a network performance.

According to our results, we could discover that the topics, perspective, and methodology of PPP research in *PA* discipline are different from other disciplines. Firstly, the research topics in the *PA* discipline focus on the above four issues. While, the *Construction Management* and *Economics* disciplines focus on investment environment, procurement, economics viability, financial package, and the boundaries of organizations (Ke et al. 2009). Secondly, the studies of above four issues in the *PA* discipline are more a kind of macro-level partnership perspective. This perspective focuses on how to enable the cooperating agents build a partnership in order to achieve public policy goals. While, other disciplines focus on the projects' performance and governance, which are a micro-level analysis. Thirdly, the studies of above four issues in the *PA* discipline focus on empirical methodology. Some papers use qualitative methods to do case studies, and some other papers use quantitative methods to explore and test the relationship among variables. While, other disciplines use methodology of normative analysis or combining cases to study PPP.

The above issues could be further discussed in the *PA* discipline. *PA* concerns about values, behaviour, and institution (Wright 2015). The discussion of these three problems helps highlight PPP issues within *PA* discipline in the future.

- Value-how to evaluate PPP values. PPP can be seen as a network. The network performance can stand for its values (e.g. cost, efficiency, equity, quality, and satisfaction). Provan and Milward (1995) have proposed a preliminary and classic theory of network effectiveness. Their network effectiveness is based on balancing multiple stakeholder values (principals, agents, and clients). However, this network effectiveness does not consider the value conflicts between different levels of government. For example, a central government may care about whether PPP projects help to achieve sustainability development, while local governments may concern whether PPP projects relieve their financial burden and boost economic growth. Thus, how to identify, understand, and resolve the network actors' value conflicts, and how to integrate the existing network effectiveness model and the existing PPP performance method require careful consideration.
- Behaviour-how to establish actors' behaviour principles to reduce the risk of cooperation failure. Existing behaviour research mainly focuses on motivation of using PPP and PPP risk management strategies. However, the behaviour is variable. We could not always be able to predict how an actor behaves. Thus, it is necessary to establish universal principles of behaviour to help understand and predict how actors under certain circumstances are often likely to behave (Wright 2015). For example, how to construct a negotiation procedure during the cooperation process to reduce conflicts, and how to establish a renegotiation principle to avoid opportunistic behaviour.
- Institution-how to make PPP successful in transition economies in terms of institutions. Western countries have mature institutions and practices relating to PPP. Meanwhile, in some transition economies (e.g. Russian and Chinese), PPPs are being promoted in many sectors. For example, PPP has become a very popular term in China because the Chinese central government pushed the adoption of PPPs in the delivery of infrastructure and public services since 2014.

However, local governments in these developing countries do not have a professional, independent, and fair legal environment. Specifically, how do these formal institutions affect the adoption and success of PPP? Besides, the informal institutions (e.g. culture and custom) may also have impact, so the interaction of the formal and informal institutions should also be studied.

This study has provided a general overview of the PPP studies in the *PA* field, and has formed a platform for PPP scholars to continue to build from. Understanding of PPP in this field may enable PPP policymakers and practitioners to cooperate better. Besides, lists of the journals and highly cited authors may be useful for practitioners to read and consult.

Notes

1. <http://www.cpppc.org/zh/pppjb/4167.jhtml>
2. Some journals do not display keywords. Thus, we read their abstracts and full papers, and we summarized the abstracts for them.
3. We have grouped some keywords into a single, larger classification. For example, 'value for money, benefit, and cost' are all grouped into the classification of 'performance.'

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

The research presented here was supported by National Natural Science Foundation of China (Grant No. 71303028) and the Social Science Foundation of Liaoning Province, China (Grant No. L16BGL013). We are thankful for their support.

Notes on contributors

Huanming Wang is an assistant professor in the Department of Public Administration at Dalian University of Technology. His research interests are PPP, governance network, and privatization. His research has been published in outlets such as *Urban Policy and Research*, *Annals of Public and Cooperative Economics*, and *Review of Managerial Sciences*.

Wei Xiong is an assistant professor in the Department of Public Administration at Tongji University. His current research interests are in the areas of public private partnerships, governance, and sustainability.

Guangdong Wu is an associate professor in Department of Construction Management at Jiangxi University of Finance and Economics. His research interests are PPP, conflict management, and knowledge management. His research has been published in outlets such as *Journal of Management in Engineering*, *International Journal of Simulation Modelling*, and *Journal of Industrial Engineering and Management*.

Dajian Zhu is a professor in Department of Public Administration at Tongji University. His research interests are sustainability, PPP, collaborative governance, and urban development. His research has been published in outlets such as *Journal of Cleaner Production*, *Land Use Policy*, and *Habitat International*.

References

- Albalade, D., G. Bel, B. Bel-Pinana, and R. R. Geddes. 2013. "Recovery Risk and Labor Costs in Public-Private Partnerships: Contractual Choice in the US Water Industry." *Local Government Studies* 39 (3): 332–351. doi:10.1080/03003930.2013.778831.
- Albalade, D., G. Bel, B. Bel-Pinana, and R. R. Geddes. 2015. "Risk Mitigation and Sharing in Motorway PPPs: A Comparative Policy Analysis of Alternative Approaches." *Journal of Comparative Policy Analysis* 15 (5): 481–501. doi:10.1080/13876988.2015.1010788.
- Andrews, R., and T. Entwistle. 2015. "Public-Private Partnerships, Management Capacity and Public Service Efficiency." *Policy & Politics* 43 (2): 273–290. doi:10.1332/030557314X13917703359707.
- Ansell, C., and A. Gash. 2008. "Collaborative Governance in Theory and Practice." *Journal of Public Administration Research and Theory* 18 (4): 543–571. doi:10.1093/jopart/mum032.
- Athias, L. 2013. "Local Public-Services Provision under Public-Private Partnerships: Contractual Design and Contracting Parties Incentives." *Local Government Studies* 39 (3): 312–331. doi:10.1080/03003930.2013.782859.
- Ball, R., M. Heafey, and D. King. 2003. "Risk Transfer and Value for Money in PFI Projects." *Public Management Review* 5 (2): 279–290. doi:10.1080/1461667032000066444.
- Ball, R., M. Heafey, and D. King. 2007. "The Private Finance Initiative in the UK." *Public Management Review* 9 (2): 289–310. doi:10.1080/14719030701340507.
- Bland, R. L., and M. Overton. 2016. "Assessing the Contributions of Collaborators in Public-Private Partnerships: Evidence from Tax Increment Financing." *The American Review of Public Administration* 46 (4): 418–435. doi:10.1177/0275074014559246.
- Bloomfield, P. 2006. "The Challenging Business of Long-Term Public-Private Partnerships: Reflections on Local Experience." *Public Administration Review* 66 (3): 400–411. doi:10.1111/puar.2006.66.issue-3.
- Boase, J. P. 2000. "Beyond Government? The Appeal of Public-Private Partnerships." *Canadian Public Administration* 43 (1): 75–92. doi:10.1111/j.1754-7121.2000.tb01561.x.
- Bovaird, T. 2004. "Public-Private Partnerships: From Contested Concepts to Prevalent Practices." *International Review of Administrative Sciences* 70 (2): 199–215. doi:10.1177/0020852304044250.
- Boyer, E. J., D. M. Van, Slyke, and J. D. Rogers. 2016. "An Empirical Examination of Public Involvement in Public-Private Partnerships: Qualifying the Benefits of Public Involvement in PPPs." *Journal of Public Administration Research and Theory* 26 (1): 45–61.
- Carpintero, S., and M. Siemiatycki. 2015. "PPP Projects in Local Infrastructure: Evidence from Schools in the Madrid Region, Spain." *Public Money & Management* 35 (6): 439–446. doi:10.1080/09540962.2015.1083690.
- Chen, C., M. Hubbard, and C.-S. Liao. 2013. "When Public Private Partnerships Fail." *Public Management Review* 15 (6): 839–857. doi:10.1080/14719037.2012.698856.
- Edelenbos, J., and E. H. Klijn. 2009. "Project versus Process Management in Public-Private Partnership: Relation between Management Style and Outcome." *International Public Management Journal* 12 (3): 310–331. doi:10.1080/10967490903094350.
- Farah, I., and S. Rizvi. 2007. "Public-Private Partnerships: Implications for Primary Schooling in Pakistan." *Social Policy & Administration* 41 (4): 339–354. doi:10.1111/j.1467-9515.2007.00557.x.
- Ferrer, A. L. C., A. M. T. Thome, and A. J. Scavarda. forthcoming. "Sustainable Urban Infrastructure: A Review." *Resource, Conservation and Recycling*. doi:10.1016/j.resconrec.2016.07.017
- Forrer, J., J. E. Kee, K. E. Newcomer, and E. Boyer. 2010. "Public-Private Partnerships and the Public Accountability Question." *Public Administration Review* 70 (3): 475–484. doi:10.1111/(ISSN)1540-6210.
- Gestel, K. V., T. Willems, K. Verhoest, J. Voets, and S. V. Garsse. 2014. "Public-Private Partnerships in Flemish Schools: A Complex Governance Structure in a Complex Context." *Public Money & Management* 34 (5): 363–370. doi:10.1080/09540962.2014.945808.
- Girth, A. M. 2014. "What Drives the Partnership Decision? Examining Structural Factors Influencing Public-Private Partnerships for Municipal Wireless Broadband." *International Public Management Journal* 17 (3): 344–364. doi:10.1080/10967494.2014.935240.
- Glaister, S. 1999. "Past Abuses And Future Uses of Private Finance and Public Private Partnerships In Transport." *Public Money & Management* 19 (3): 29–36. doi:10.1111/1467-9302.00176.

- Ham, H. V., and J. Koppenjan. 2001. "Building Public-Private Partnerships: Assessing and Managing Risks in Port Development." *Public Management Review* 3 (4): 593-616. doi:10.1080/14616670110070622.
- Hodge, G. A. 2004. "The Risky Business of Public-Private Partnerships." *Australian Journal of Public Administration* 63 (4): 37-49. doi:10.1111/ajpa.2004.63.issue-4.
- Hodge, G. A., and C. Greve. 2007. "Public-Private Partnerships: An International Performance Review." *Public Administration Review* 67 (3): 545-558. doi:10.1111/j.1540-6210.2007.00736.x.
- Hodge, G. A., and C. Greve. 2010. "Public-Private Partnerships: Governance Scheme or Language Game." *The Australian Journal of Public Administration* 69 (S1): S8-S22. doi:10.1111/j.1467-8500.2009.00659.x.
- Jeffares, S., H. Sullivan, and T. Bovaird. 2013. "Beyond the Contract: The Challenge of Evaluating the Performance of Public-Private Partnerships." In *Book: Rethinking Public-Private Partnerships: Strategies for Turbulent Times*, edited by G. Hodge and C. Greve, 166-187. New York: Routledge.
- Johnston, J., and S. P. Gudergan. 2007. "Governance of Public-Private Partnerships: Lessons Learnt from an Australian Case." *International Review of Administrative Sciences* 73 (4): 569-582. doi:10.1177/0020852307083459.
- Ke, Y., S. Wang, and A. P. C. Chan. 2013. "Risk Misallocation in Public-Private Partnership Projects in China." *International Public Management Journal* 16 (3): 438-460. doi:10.1080/10967494.2013.825508.
- Ke, Y., S. Wang, A. P. C. Chan, and E. Cheung. 2009. "Research Trend of Public-Private Partnership in Construction Journals." *Journal of Construction Engineering and Management* 135 (10): 1076-1086. doi:10.1061/(ASCE)0733-9364(2009)135:10(1076).
- Klijin, E. H., and J. Koppenjan. 2016. "The Impact of Contract Characteristics on the Performance of Public-Private Partnerships: Results from a Survey among PPP Projects in the Netherlands." *Public Money & Management* 36 (6): 455-462. doi:10.1080/09540962.2016.1206756.
- Klijin, E.-H., and G. R. Teisman. 2003. "Institutional and Strategic Barriers to Public-Private Partnership: An Analysis of Dutch Cases." *Public Money & Management* 23 (3): 137-146. doi:10.1111/1467-9302.00361.
- Koppenjan, J. 2005. "The Formation of Public-Private Partnerships: Lessons from Nine Transport Infrastructure Projects in the Netherlands." *Public Administration* 83 (1): 135-157. doi:10.1111/padm.2005.83.issue-1.
- Koppenjan, J., and B. Enserink. 2009. "Public-Private Partnerships in Urban Infrastructures: Reconciling Private Sector Participation and Sustainability." *Public Administration Review* 69 (2): 284-296. doi:10.1111/puar.2009.69.issue-2.
- Kort, M., S. Verweij, and E. H. Klijin. 2016. "In Search for Effective Public-Private Partnerships: An Assessment of the Impact of Organizational Form and Managerial Strategies in Urban Regeneration Partnership Using FsQCA." *Environment and Planning C: Government and Policy* 34 (5): 777-794. doi:10.1177/0263774X15614674.
- Marques, R. C., and S. Berg. 2011. "Public-Private Partnership Contract: A Tale of Two Cities with Different Contractual Arrangements." *Public Administration* 89 (4): 1585-1603. doi:10.1111/j.1467-9299.2011.01944.x.
- Mistarihi, A., K. Hutchings, and A. Shacklock. 2013. "Differing Opinions Do Not Spoil Friendships: Managing Public-Private Partnership Infrastructure Project in Jordan." *Public Administration and Development* 33: 371-388. doi:10.1002/pad.1651.
- Mouraviev, N., and N. K. Kakabadse. 2014. "Public-Private Partnerships in Russia: Dynamics Contributing to an Emerging Policy Paradigm." *Policy Studies* 35 (1): 79-96. doi:10.1080/01442872.2013.875140.
- Murphy, T. J. 2008. "The Case for Public-Private Partnerships in Infrastructure." *Canadian Public Administration* 51 (1): 99-126. doi:10.1111/j.1754-7121.2008.00006.x.
- Newman, J., and A. Perl. 2014. "Partnerships in Climate: Public-Private Partnerships and British Columbia's Capacity to Pursue Climate Policy Objective." *Canadian Public Administration* 57 (2): 217-233. doi:10.1111/capa.12051.
- Ni, A. Y. 2012. "The Risk-Averting Game of Transport Public-Private Partnership." *Public Performance & Management Review* 36 (2): 253-274. doi:10.2753/PMR1530-9576360205.
- Osborne, S. P. 2000. *Public-Private Partnerships: Theory and Practice in International Perspective*. London: Routledge.

- Petersen, O. H. 2010. "Regulation of Public–Private Partnerships: The Danish Case." *Public Money & Management* 30 (3): 175–182. doi:10.1080/09540961003794345.
- Provan, K. G., and H. B. Milward. 1995. "A Preliminary Theory of Interorganizational Network Effectiveness: A Comparative Study of Four Community Mental Health Systems." *Administrative Science Quarterly* 40 (1): 1–33. doi:10.2307/2393698.
- Reeves, E. 2013. "The Not so Good, the Bad and the Ugly: Over Twelve Years of PPP in Ireland." *Local Government Studies* 39 (3): 375–395. doi:10.1080/03003930.2013.781023.
- Reeves, E. 2015. "A Review of the PPP Experience in Ireland: Lessons for Comparative Policy Analysis." *Journal of Comparative Policy Analysis* 17 (5): 467–480. doi:10.1080/13876988.2015.1023018.
- Reynaers, A.-M. 2014. "Public Values in Public–Private Partnerships." *Public Administration Review* 74 (1): 41–50. doi:10.1111/puar.12137.
- Roberts, D. J., and M. Siemiatycki. 2015. "Fostering Meaningful Partnerships in Public–Private Partnerships: Innovations in Partnership Design and Process Management to Create Value." *Environment and Planning C: Government and Policy* 33: 780–793. doi:10.1068/c12250.
- Ross, T. W., and J. Yan. 2015. "Comparing Public–Private Partnerships and Traditional Public Procurement: Efficiency Vs. Flexibility." *Journal of Comparative Policy Analysis* 17 (5): 448–466. doi:10.1111/j.1467-9299.2010.01877.x.
- Santandrea, M., S. Bailey, and M. Giorgino. 2016. "Value for Money in UK Healthcare Public–Private Partnership: A Fragility Perspective." *Public Policy and Administration* 31 (3): 260–279. doi:10.1177/0952076715618003.
- Sedjari, A. 2004. "Public–Private Partnerships as a Tool for Modernizing Public Administration." *International Review of Administrative Sciences* 70 (2): 291–305. doi:10.1177/0020852304044256.
- Shaoul, J. 2002. "New Development: A Financial Appraisal of the London Underground Public–Private Partnership." *Public Money & Management* 22 (2): 53–60. doi:10.1111/pmam.2002.22.issue-2.
- Shaoul, J. 2011. "Sharing Political Authority with Finance Capital: The Case of Britain's Public Private Partnerships." *Policy and Society* 30: 209–220. doi:10.1016/j.polsoc.2011.07.005.
- Siemiatycki, M. 2015. "Public–Private Partnerships in Canada: Reflections on Twenty Years of Practice." *Canadian Public Administration* 58 (3): 343–362. doi:10.1111/capa.2015.58.issue-3.
- Silvestre, H. C., and J. F. F. E. D. Araujo. 2012. "Public–Private Partnerships/Private Finance Initiatives in Portugal." *Public Performance & Management Review* 36 (2): 316–339. doi:10.2753/PMR1530-9576360208.
- Simoes, P., P. Cavalho, and R. C. Marques. 2013. "The Market Structure of Urban Solid Waste Services: How Different Models Lead to Different Results." *Local Government Studies* 39 (3): 396–413. doi:10.1080/03003930.2013.783477.
- Spielman, D. J., F. Hartwich, and K. Grebmer. 2010. "Public–Private Partnerships and Developing-Country Agriculture: Evidence from the International Agricultural Research System." *Public Administration and Development* 30: 261–276. doi:10.1002/pad.v30:4.
- Steijn, B., E. H. Klijn, and J. Edelenbos. 2011. "Public Private Partnerships: Added Value by Organizational Form or Management." *Public Administration* 89 (4): 1235–1252. doi:10.1111/j.1467-9299.2010.01877.x.
- Teisman, G. R., and E. H. Klijn. 2002. "Partnership Arrangements: Governmental Rhetoric or Governance Scheme." *Public Administration Review* 62 (2): 189–198. doi:10.1111/0033-3352.00170.
- Torchia, M., A. Calabro, and M. Morner. 2015. "Public–Private Partnerships in the Health Care Sector: A Systematic Review of the Literature." *Public Management Review* 17 (2): 236–261. doi:10.1080/14719037.2013.792380.
- Van, Den. Hurk, M., and K. Verhoest. 2016. "The Challenge of Using Standard Contracts in Public–Private Partnerships." *Public Management Review* 18 (2): 278–299. doi:10.1080/14719037.2014.984623.
- Vecchi, V., M. Hellowell, and F. Longo. 2010. "Are Italian Healthcare Organizations Paying Too Much for Their Public–Private Partnerships." *Public Money & Management* 30 (2): 125–132. doi:10.1080/09540961003665586.
- Velotti, L., A. Botti, and A. Vesci. 2012. "Public–Private Partnerships and Network Governance." *Public Performance & Management Review* 36 (2): 340–365. doi:10.2753/PMR1530-9576360209.
- Wang, Y., and Z. J. Zhao. 2014. "Motivations, Obstacles, and Resource." *Public Performance & Management Review* 37 (4): 679–704. doi:10.2753/PMR1530-9576370407.

- Willems, T., and W. V. Dooren. 2016. "(De)Politicization Dynamics in Public–Private Partnerships: Lessons from a Comparison between UK and Flemish PPP Policy." *Public Management Review* 18 (2): 199–220. doi:[10.1080/14719037.2014.969759](https://doi.org/10.1080/14719037.2014.969759).
- Wright, B. E. 2015. "The Science of Public Administration: Problems, Presumptions, Progress, and Possibilities." *Public Administration Review* 75 (6): 795–805. doi:[10.1111/puar.12468](https://doi.org/10.1111/puar.12468).
- Yang, Y., Y. Hou, and Y. Wang. 2013. "On the Development of Public–Private Partnerships in Transitional Economies: An Explanatory Framework." *Public Administration Review* 73 (2): 301–310. doi:[10.1111/j.1540-6210.2012.02672.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2012.02672.x).
- Zhang, Y. 2015. "The Formation of Public–Private Partnerships in China: An Institutional Perspective." *Journal of Public Policy* 35: 329–354. doi:[10.1017/S0143814X15000185](https://doi.org/10.1017/S0143814X15000185).

Risks in Public–Private Partnerships: A Systematic Literature Review of Risk Factors, Their Impact and Risk Mitigation Strategies

Robert Rybnicek, Julia Plakolm & Lisa Baumgartner

To cite this article: Robert Rybnicek, Julia Plakolm & Lisa Baumgartner (2020): Risks in Public–Private Partnerships: A Systematic Literature Review of Risk Factors, Their Impact and Risk Mitigation Strategies, Public Performance & Management Review, DOI: [10.1080/15309576.2020.1741406](https://doi.org/10.1080/15309576.2020.1741406)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/15309576.2020.1741406>

© 2020 The Author(s). Published with license by Taylor & Francis Group, LLC

[View supplementary material](#)

Published online: 10 Apr 2020.

[Submit your article to this journal](#)

Article views: 104

[View related articles](#)

[View Crossmark data](#)

Risks in Public–Private Partnerships: A Systematic Literature Review of Risk Factors, Their Impact and Risk Mitigation Strategies

Robert Rybnicek, Julia Plakolm, and Lisa Baumgartner

University of Graz

ABSTRACT

Public–private partnerships (PPPs) are a popular way to form synergies between public and private partners in order to overcome modern challenges and develop new opportunities. However, recent research suggests that PPPs entail more risks than other projects. In this systematic literature review, we analyze 159 articles published in international journals and identify eight major risk factors in PPPs. We integrate our results into a risk management framework and examine how the risk factors potentially impact PPPs before summarizing risk mitigation strategies. Our findings offer a cross-sectoral perspective and bridge the gap between research and practical implementation. By developing a novel conceptual model we advance the understanding of risks in PPPs and contribute to the theoretical foundations.

KEYWORDS

PPP; public–private partnership; risk management; risks; systematic literature review

Introduction

The cross-sectoral cooperation between private and public institutions has become an important element in facing the increasing demands from society (van Ham & Koppenjan, 2001). Today, PPPs enjoy great popularity in developed as well as developing countries. The OECD (2012), for example, reports a value of 645 billion USD for PPPs between 1985 and 2009. In the European Union, 1,184 PPP projects have reached financial close between 2000 and 2015 (Tomasini, 2016). PPPs have become an inevitable part in realizing projects in many countries (Warsen et al., 2018) and offer several advantages for both public and private partners. They allow public partners to increase effectiveness (Pinz et al., 2018), to gain access to private financing, to import management expertise (Brinkerhoff & Brinkerhoff, 2011) or to implement cost-saving mechanisms (Kwak et al., 2009). Private partners, in return, can share or shift risks and get access to public projects they

CONTACT Julia Plakolm julia.plakolm@uni-graz.at Department of Corporate Leadership and Entrepreneurship, University of Graz, Graz 8010, Austria.

 Supplemental data for this article is available online at <https://doi.org/10.1080/15309576.2020.1741406>.

© 2020 The Author(s). Published with license by Taylor & Francis Group, LLC

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

could not sustain otherwise (Brinkerhoff & Brinkerhoff, 2011). Nevertheless, PPPs also have their drawbacks. Partners pursue different interests when they engage in PPPs (Pinz et al., 2018) and PPPs might have more and a higher degree of risks than other projects (Bloomfield, 2006; Carbonara et al., 2015; Grimsey & Lewis, 2002; Wang et al., 2018).

There already exists a vast body of literature investigating risks in PPPs. There is a large volume of case studies, but also a great number of quantitative and qualitative empirical studies and even some literature reviews. However, these articles have mainly focused on specific cases, sectors, scientific disciplines, factors or countries. For example, Carbonara et al. (2015) focus their review on motorways, Bel et al. (2013), Leruth (2012), and Zimmermann and Eber (2014) concentrate on infrastructure development, construction or transportation, and the reviews of Roehrich et al. (2014), Torchia et al. (2015) or Hellowell (2016) investigate the health-care sector. A recent study by Wang et al. (2018) reviews only articles published in international public administration journals and other studies are restricted to a specific area or country, such as Chou and Pramudawardhani (2015) who focus on Taiwan, Singapore, China, the United Kingdom, and Indonesia. Furthermore, several studies explore particular factors. For example, Warsen et al. (2018) examine relational aspects like trust, Becker and Patterson (2005) concentrate primarily on financial returns and risks as well as the roles of partners, and Sarmiento and Renneboog (2016) investigate the structure, financing and renegotiation of PPPs.

Thus, although a vast body of literature is already available, to date there exists no overarching overview that synthesizes risk factors that are relevant to all PPPs regardless of the actual project or sector. Therefore, our article aims to fill this gap by identifying generic risk factors, relating them to elements of current risk management frameworks and establishing a conceptual model. Our study is guided by three core questions: (1) What are the most important risk factors in PPPs?; (2) What impact do those factors have on PPPs?; (3) How can we mitigate those risks in PPPs? In order to answer these questions, we conducted a systematic literature review and investigated 1,331 articles, of which 159 papers formed the basis for our in-depth analysis. Based on a thorough content analysis we identified several risk factors. In the development of these factors, we deliberately refrained from falling back on current theories, their terminology, and their definitions to avoid confounding effects.

This study contributes to research and managerial practice in several ways: first, by presenting a literature review on the risks of PPPs that is not restricted to particular sectors, we provide an overarching, cross-sectoral overview of generic risk factors that can serve as a starting point for future research or for the practical implementation of PPPs, particularly for those

cases and sectors where concrete experiences are currently missing. Second, by relating our findings to risk management frameworks our study goes beyond existing review articles and allows the gap to be bridged between theoretical findings in research and the utilization of these findings in the management of PPPs. In that regard, our findings can serve as a strong basis and checklist for practitioners in PPPs during the iterative risk management process. Third, by developing a novel conceptual model we advance the understanding of risks in PPPs and contribute to the theoretical foundations. We furthermore offer valuable suggestions for a future research agenda.

Theoretical background

Types of PPPs

In this article, we define PPPs as cooperative arrangements between public and private partners to share resources, risks, responsibilities and rewards to mutually gain social, economic, or environmental objectives (Kwak et al., 2009). However, today there exist several types of PPPs and a multiplicity of different terms. PPPs can be distinguished by their degree of private involvement, such as BOT, DBFO, BOOT, DBFOM, and BOO¹ (Kwak et al., 2009; Roehrich et al., 2014; Sarmiento & Renneboog, 2016). We can also observe country-based forms and terms (Barlow et al., 2010; Ke et al., 2009) such as “private finance initiative” (e.g., especially used in the UK; Shaoul, 2005) or “private infrastructure involvement” (e.g., Australia; Wettenhall, 2003). And we can even identify sector-specific applications like the “accommodation-only model” for building and managing facilities and services in the health-care sector (Barlow et al., 2013). Additionally, the use and definition of these terms have changed over time (Ke et al., 2009). Therefore, today’s PPP literature is highly ambiguous when it comes to types and terms and the only constant we have is that most authors acknowledge and label such partnerships between private and public institutions with the overall (umbrella) term “PPP.”

Theoretical foundations related to PPP research

In this study, we wanted to discover new insights about generic risk factors in PPPs exclusively from the data we retrieved. In fact, we explicitly avoided using existing theories and their definitions for the development of our factors and subfactors. Therefore, we will keep this section short and discuss our findings in relation to existing theories in the discussion section. However, several theories are used in recent research to analyze and study PPPs. Wang et al. (2018) identify in their literature review three different types of knowledge backgrounds in PPP research: first, theories with

economic backgrounds such as the transaction cost theory, property rights theory or principal-agent theory; second, theories with a public management or policy background, such as network and governance theories, public choice theory, and New Public Management (NPM); and third, theories with an organizational management background such as stakeholder theory or institutional theory. Obviously, researchers from different fields have diverse perspectives on the subject and, similarly to other cross-sector collaborations research, need to bridge these different perspectives to cope with the complex challenges and risks that are inherent to such collaborations (Bryson et al., 2006).

Risk management

Some authors assume that PPPs have more and a higher degree of risks than other projects because they involve many stakeholders, entail complex project arrangements, may have special rules regarding financing, documentation and taxation, or lack experienced partners (Bloomfield, 2006; Carbonara et al., 2015; Grimsey & Lewis, 2002; Wang et al., 2018). In general, *risk* is the “effect of uncertainty on objectives”. This rather technical definition is provided by the International Organization for Standardization (2018). In other words, risks are uncertain (expected or unexpected) possibilities, opportunities or threats that might happen (Wang et al., 2018). They are inherent to all projects and therefore proper management is required to systematically identify, analyze, and respond to risks throughout the whole project (Wang et al., 2004). *Risk management* is defined as a formal process of “coordinated activities to direct and control an organization with regard to risk” (International Organization for Standardization, 2018) and is considered as an iterative process (Chinyio & Fergusson, 2003).

A number of authors have established different risk management frameworks in the context of PPPs. Zou et al. (2008), for example, propose a life-cycle risk management framework which emphasizes the dynamic process for allocating and monitoring risks in all stages. Fischer and Porath (2010) developed an integrated risk management system to cover different perspectives of the stakeholders involved. Wang et al. (2004) identified three main stages of risk management: (1) risk identification of relevant and potential risks, (2) risk analysis and evaluation of the potential impact; and (3) risk response in order to formulate suitable risk treatment strategies or mitigation measures. Based on Steele (1992), Chinyio and Fergusson (2003) proposed similar steps in their risk management framework for PPPs:

1. *Risk identification*: the first step is to identify the risks facing a project. There are several strategies for risk identification, for example based on

- personal and corporate experience, intuitive insights, brainstorming, research, interviews and surveys, or through consultation with experts.
2. *Risk evaluation*: the next step is to evaluate the consequences if a risk materializes. This task is twofold—it attempts to estimate the probability by which a risk might occur and to assess its impact on the project should it actually happen. There are several strategies how to assess risks. One way is to evaluate every risk via its probability, another is to assess only the main risks and to concentrate on key issues. The impact on PPPs can be financial or could result in other issues, such as delays or decreased quality of output.
 3. *Risk mitigation*: the last step is about finding solutions to counter those risks. Risk elimination refers to actions taken to avoid risks, risk reduction is about the minimization of risks, risk transfer means transferring risks to insurances or specialists, risk retention is about risks being absorbed by the organization.

In the subsequent sections, we interrelate our findings on risks in PPPs with these three steps.

Method

To answer our research questions, we implemented a systematic literature review and followed the guidelines of Tranfield et al. (2003) and Denyer and Tranfield (2010). The authors highlight key aspects for applying a systematic literature review in the fields of management and organization. The review process includes several steps, which are described below. A visual overview is provided in the [Supplemental online material \(A\)](#).

In the *first step*, the procedure started with a database search in EBSCO Business Source Premier in January 2017. The time frame for the database search was determined as 2000 to 2016. Our search included only peer-reviewed papers published in English. We used the search terms “public private partner*,” “public-private partner*,” “PPP*,” “private public partner*,” and “private-public partner*” and included papers in which those terms were presented in the title or in keywords. As already discussed in the previous section, there exists a multiplicity of different terms and types of PPPs, which change over the course of time or vary between countries and even sectors. To counteract this ambiguity, we refrained from considering only a *selective* choice of PPP subtypes and instead used exclusively the widely recognized umbrella term “PPP.” The result of the database search implied 1,839 papers, after eliminating duplicates 1,331. Thereafter, we eliminated papers which referred to other topics like

“purchasing power par*” or “public procurement procedur*,” leaving 1,104 papers.

In a *second step*, we selected and evaluated the literature. We, therefore, developed a set of seven exclusion criteria to allow the assessment of each study. First, we excluded articles from the review in the rare case of the document not being accessible. The second exclusion criterion concerned the scientific approach of the papers—we excluded, for example, book reviews or any kind of nonscientific articles. Third, we eliminated those studies that did not contain PPP as the research topic despite our applied search terms. The fourth and fifth exclusion criteria were whether a paper dealt with developing countries or nonprofit organizations. Recent research suggests that there are considerable differences regarding the requirements and risks of PPPs in developing and developed countries (Osei-Kyei & Chan, 2017; Urio, 2010). Similarly, research in the field of nonprofit management indicates distinct and substantial differences to profit-oriented organizations. The sixth and seventh exclusion criteria were applied when papers did not include risks or when those risks did not refer to PPPs themselves. As suggested by Tranfield et al. (2003), two reviewers evaluated the studies independently and then compared their findings. After applying the seven exclusion criteria, 159 papers remained and as basis for the in-depth analysis.

In a *third step*, the reviewers independently used data extraction sheets to analyze all articles identified. The reviewers continually compared their results; in case of disagreement, the opinion of an additional reviewer was decisive. Each data extraction sheet consisted of the following elements: bibliographic data (e.g., author, title, year, journal), method (e.g., quantitative studies, qualitative studies), sector (e.g., infrastructure, health, urban development), country, risk factors. In our analysis, we combined deductive (deductive category application; see Mayring, 2000) and inductive methods (inductive category development; see Mayring, 2000) to derive our risk factors/subfactors. (For more information about different approaches to qualitative content analysis see also the thorough overview by Hsieh and Shannon (2005)). We started with risk factors that have been suggested by other authors, for example, Carbonara et al. (2015), who provide a list of risks in motorway PPPs. We also drew on related literature that refers to other sorts of collaborations—for instance, Ankrah and Al-Tabbaa (2015), who investigated university–industry collaborations. We used this initial list of factors and iteratively adjusted it, adopting, adding, and eliminating individual factors in a process of refinement involving continual discussions between the authors. During the analysis, we developed an interpretation guide, which we used to determine whether a paper’s content could be subsumed under a particular factor. This led to the modification of some

factors and to the addition and deletion of others. To increase the readability and enhance the understanding of the nature and substance of the actual factors, we structured them into subfactors. We derived these subfactors via an inductive approach. We started by iteratively clustering similar text passages from our analysis to identify relevant facets and aspects within each risk factor. Then, we renamed the subfactors, ensuring that each term reflected the character of the condensed text passages appropriately.

In a *fourth* step, we synthesized our findings and combined them with risk management of PPPs. More precisely, we used the synopsis of our quantitative and qualitative analyses to assess the relevance of the respective risk factors and then related the most important factors with the three steps of our risk management framework, namely risk identification, risk evaluation, and risk mitigation. Regarding the identification phase, we provide an overview of the identified generic risk factors, with respect to the evaluation phase, we report potential consequences if these risks materialize and in terms of the mitigation phase, we synthesize risk mitigation strategies.

Results

The analyzed papers were published in 92 different journals; about 60% of the papers were published in journals with an impact factor (IF). In the [Supplemental online material \(B\)](#) we provide an overview of the journals, the number of articles published in these journals and their impact factors. The key publication outlets are *International Journal of Project Management* (10 articles), *Journal of Construction Engineering and Management* (9), *Public Performance & Management Review* (7) and *Public Works Management & Policy* (7). Most articles investigate PPPs based in the United Kingdom (50), the United States (42), Australia (26), the Netherlands (18), and Canada (11). We assigned an article to a country according to the origin of the PPP. Our results indicate that PPPs are particularly popular in Anglophone countries. Of the 159 investigated articles, 76 articles included case studies, which points to the practical relevance of the topic and the still emerging nature of the field. Lastly, the number of papers rose over the last decades, which indicates the increasing relevance of the investigated topic in recent years. The number of publications per year can be found in the [Supplemental online material \(C\)](#).

[Figure 1](#) depicts how many studies named each of the factors as relevant, which does not necessarily mean that this factor was the actual focus of the respective study. The most often named factors are contract (59%), resources (58%), objectives (45%), structure (40%), commitment (39%),

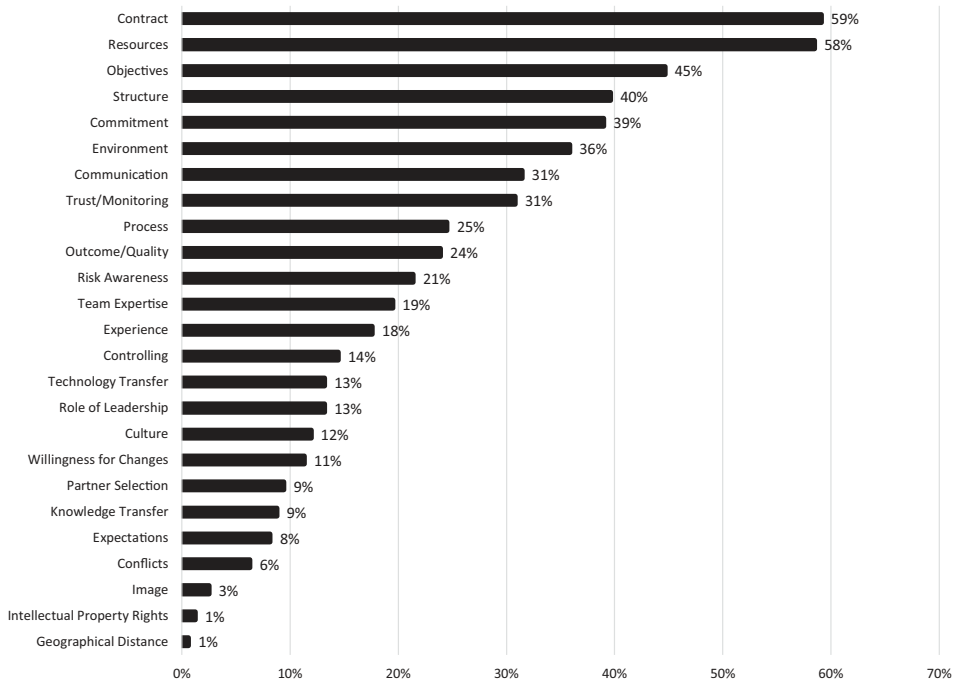

Figure 1. Risk factors in PPPs.

environment (36%), communication (31%), and trust (31%). Below, we report these eight factors and relate them with risk identification, evaluation, and mitigation.

Contract

Contracts are binding agreements between cooperating partners and are an essential component of any project (Soliño & de Santos, 2010). The examined studies show that issues regarding contracts represent one of the greatest challenges in PPPs. Our analysis reveals three main contractual risks, namely negotiation, incompleteness, and contractual design.

Identification: Potential issues in the context of *negotiations* refer to the duration of negotiations (Zervos & Siegel, 2008; Zhang, 2005b), insufficient processes for getting a contractual agreement (Chung, 2016; Zhang, 2005b), asymmetric information flow and imperfect information (Parker & Hartley, 2003; Sarmiento & Renneboog, 2016). *Incompleteness* poses another major challenge regarding contracts in PPPs (for example, Alam et al., 2014; Landow & Ebdon, 2012; Soliño & de Santos, 2010). In long-term partnerships, contractual arrangements need to cover a long period and it is not possible to define a “complete” contract considering all relevant aspects and future incidents (for example, Sarmiento & Renneboog, 2016;

Siemiatycki & Farooqi, 2012; Wang, 2015). *Contractual design* is the third critical aspect of PPP contracts (Marques & Berg, 2011; Nisar, 2007b) and includes contractual ambiguities (Byoun & Xu, 2014), an absence of flexibility to allow changes (Vonortas & Spivack, 2006), lacking details (Soomro & Zhang, 2016) or missing transparency of contractual contents (Trafford & Proctor, 2006).

Evaluation: In sum, 94 of the 159 analyzed papers dealt with the risk factor *contract*. The probability that issues arise in this context seems high. Which impacts are discussed in literature? Negotiations and, at a later stage, renegotiations are time-consuming and result in high costs (Ahadzi & Bowles, 2004; Siemiatycki & Farooqi, 2012), delays within the project and conflicts between partners (Zervos & Siegel, 2008). Vague or incomplete contracts lead to unclear distribution of tasks and responsibilities (Soomro & Zhang, 2016), endanger the financial commitment (Bettignies & Ross, 2009) and often cause renegotiations between partners (Sarmiento & Renneboog, 2016). However, complex and detailed agreements have their drawbacks too and result in immense contractual conditions with disorganized and confusing information (Leruth, 2012).

Mitigation: In order to mitigate contractual risks, we found several strategies in the investigated literature. A planned and staged negotiation procedure can assist in finding suitable partners, identifying and managing risks, and finalizing an agreement on time (Forrer et al., 2010). Similarly, a renegotiation procedure for contract extensions or adjustments is advisable (Xiong & Zhang, 2014). One mitigation strategy to cope with incompleteness and to deal with changing circumstances is contractual flexibility (Domingues & Zlatkovic, 2015). In this regard, Zheng et al. (2008) suggest establishing yearly contractual changes because planning too far ahead is time-consuming. To prevent failure in contract design, the development of guidelines with formal components for contracts is another mitigation strategy (for example, Abdel & Ahmed, 2007; Fourie & Burger, 2000). For instance, the case of a M4 motorway PPP in Australia has demonstrated that the nonexistence of formal guidance was challenging for the conclusion of the contract and led to contract ambiguities (Chung, 2016). Furthermore, the design of contracts requires detailed information regarding the expectations of partners (Forrer et al., 2010), clarified responsibilities (Ladow & Ebdon, 2012), space for flexibility (Forrer et al., 2010; Parker & Hartley, 2003), clear lines of communication between partners (Liu & Wilkinson, 2014), cost transparency and risk allocation (Nisar, 2007b; Zhang, 2005a), renegotiation clauses (Domingues & Zlatkovic, 2015), and procedures for conflicting situations as well as exit strategies (Parker & Hartley, 2003).

Resources

Resources in PPPs are assets that are essential for cooperation in forming synergies between partners to overcome challenges and develop new opportunities that neither of them could create alone (Alam et al., 2014; Brinkerhoff & Brinkerhoff, 2011). In our analysis, we identified three main resource-based risks, namely finance, staff and time issues.

Identification: According to *financial issues*, cost overrun due to poor initial cost estimates is one of the main challenges (for example, Nisar, 2007a; Roumboutsos & Anagnostopoulos, 2008; Zhang & Soomro, 2016). Potential reasons might lie in the financial complexity of PPPs (Zhang, 2005b). The availability of resources is another challenging point due to the fact that private partners are often left alone to deal with the capital procurement and other resource acquisitions (Wang, 2015). Regarding *staff*, the quality and availability of staff is an important risk for PPPs (for example, Roumboutsos & Anagnostopoulos, 2008; Wojewnik-Filipkowska & Trojanowski, 2013). Staff without experience of a certain type of work or of working together as a team can harm a project (Waring et al., 2013). With regard to *time*, public and private partners' different time horizons can create problems in PPPs (Ruuska & Teigland, 2009; van Ham & Koppenjan, 2001), e.g., private partners often focus on short-term perspectives with profit maximization, whereas public partners are more interested in long-term investments rather than fast cash creation (van Ham & Koppenjan, 2001).

Evaluation: In our analysis, 93 of 159 articles dealt with the risk factor *resources* and its sub facets. This result indicates that incidents regarding resources are likely to occur. Insufficient cost estimates, for example, endanger those parties who provide financial resources when the predicted revenues do not materialize (Grimsey & Lewis, 2002). Control mechanisms to monitor the allocation of resources restrict the freedom and autonomy of partners in managing their own assets (Kakabadse et al., 2007). Unqualified staff can induce poor-quality outcomes and may lead to staff crises (Bing et al., 2005). Different time horizons perhaps result in delays due to complex planning and negotiation processes (Nisar, 2013).

Mitigation: We identified different mitigation strategies for resource risks. Regarding financial issues, it is important to pay attention to the early stages of a partnership, where financial analysis and administration are discussed in detail (Kakabadse et al., 2007). A regular control according to the standards of the OECD and other organizations for economic collaboration ensures the reliability and transparency of resource management in PPPs (Biginas & Sindakis, 2015). In this vein, Vining and Boardman (2008) claim that only clear and consistent budget reporting can increase transparency concerning financial resources. With regard to staff, partners can support

each other in terms of recruiting, keeping the right people, consulting internal experts or referring to external advisors (Liu & Wilkinson, 2014), as well as through regular and individualized workforce training and permanent education (Trafford & Proctor, 2006). Concerning time delays and different time horizons, a detailed time schedule, milestones, and fixed deadlines help to stay on schedule. Some PPPs typically determine penalties for late project completion or provide incentives for on-time delivery (Davis, 2005). The relevance of the identified strategies also can be seen in the case of a PPP school-based learning opportunities project, in which partners continuously neglected plans and underestimated the time required, which led to delays of the whole project (Nisar, 2013).

Objectives

Objectives refer to the strategies, visions, goals or plans of the PPPs and their expectations about the quality of the project outcome. We identified conflicting goals, problems with strategy and a lack of clarity as important risks in terms of objectives.

Identification: Several studies (for example, Páez-Pérez & Sánchez-Silva, 2016; Rangel & Manuel Vassallo, 2015) claim that *conflicting goals* are main risks of PPPs. The private sector aims to maximize profit, create short-term revenues, and decrease costs for firms and individual shareholders, while the public sector aims to create jobs and increase public services from a long-term perspective (Ruuska & Teigland, 2009). A second stream of risks refers to the *strategy* of public and private partners. Due to partners' different perspectives on attaining their individual goals, the approach to reaching mutual goals is diverse (for example, Tuncikienė et al., 2014). The partners' heterogeneous background makes it often challenging to achieve a good balance of interests (Brinkerhoff & Brinkerhoff, 2011). Another problem concerning objectives is the *lack of clarity* about goals and strategies (Weihe, 2008). This aspect refers to the uncertainty about the expected outcome (Cruz & Marques, 2013), unclear goal setting (Trafford & Proctor, 2006) or unclear policies (Sarmiento & Renneboog, 2016).

Evaluation: In our systematic literature review, 71 out of 159 papers dealt with the risk factor *objectives*. Different and diverging goals can lead to conflicts between partners, misinterpretations, asymmetric flows of information and a lack of commitment (Robinson & Scott, 2009; Vining & Boardman, 2008). PPPs may face a standstill or even fail when project goals are not mutually agreed upon or partners have a different prioritization of objectives (Koppenjan, 2005; Meidutė & Paliulis, 2011). Different mindsets, perspectives, and cultures of the collaborating partners (Liu & Wilkinson,

2014) lead to conflicts and result in partners following their own strategy (Trafford & Proctor, 2006).

Mitigation: We observed three main mitigation strategies. One of the most frequently mentioned is simply to be aware of conflicting goals and to understand that different goals, interests, and perspectives may arise (Trafford & Proctor, 2006; Vining & Boardman, 2008). In this regard, it is important to understand the individual goals of each partner by “forcing” them to clearly communicate their goals (Ruuska & Teigland, 2009). A second mitigation strategy is to avoid strategy conflicts by making sure that a common vision is communicated and maintained by the partners and by setting milestones and assuring regular negotiations (Vonortas & Spivack, 2006). A strategic development model supports setting up an agreement of all goals, values, assets and management activities (Grossman, 2010). This leads us to the third mitigation strategy. Contracts play an important role in mitigating problems regarding objectives and their clarity. A proper contractual agreement, in which all goals and the strategy on how to achieve these goals are clearly stated, helps to prevent conflicts (Domingues & Zlatkovic, 2015; Rangel & Manuel Vassallo, 2015).

Structure

Structural aspects refer to the question of how PPPs are organized and built and how partners work together in an efficient way. Regarding structure, we identified three main risks: roles and responsibilities, decision-making, and coordination.

Identification: Unclear or insufficient allocation of *roles and responsibilities* between cooperating partners is a major risk for PPPs (for example, Chou & Pramudawardhani, 2015; Dubini et al., 2012; Jacobson & Choi, 2008). Project partners have to carry out different roles and responsibilities at the same time, which can create difficulties (van Ham & Koppenjan, 2001), especially when some of those roles are not clearly defined (Anderson et al., 2012; Becker & Patterson, 2005). Several authors emphasize that *decision-making* in PPPs is a problematic issue (Chou & Pramudawardhani, 2015; Klijn & Teisman, 2003; Torchia et al., 2015). This includes the complexity or insufficient advancement of decision-making processes (Roumboutsos & Anagnostopoulos, 2008), different strategies or divergent expectations of partners, the lack of a harmonized process (Petersen, 2011) and the inadequate integration of project members in these processes (Vonortas & Spivack, 2006). *Coordination* risks refer to poor coordination of partners (Zhang, 2005b), a lack of coordination (Zhang & Soomro, 2016), a lack of transparent structures (Bloomfield,

2006), and to issues caused by the differences regarding the organizational and managerial structures (Steijn et al., 2011).

Evaluation: Our results show that 63 out of the 159 analyzed papers dealt with the risk factor *structure*. Unclear roles and responsibilities induce unfair distribution of power, which negatively affects the implementation and vision of a partnership (Vonortas & Spivack, 2006). Moreover, when there is a lack of clear lines of authority or when there is no clear allocation of tasks and responsibilities, no one feels responsible for deadlines or budgets (Little, 2011; Roumboutsos & Anagnostopoulos, 2008). Furthermore, a lack of coordination negatively influences the progress of PPPs (Soomro & Zhang, 2016) and causes inefficiently used or wasted resources (Zhang, 2005a).

Mitigation: To mitigate structural issues, the following strategies are recommended in the investigated literature. One mitigation strategy refers to clearly defining roles and responsibilities within the PPP, ideally right at the beginning of the partnership (for example, Alam et al., 2014; Anderson et al., 2012; Dubini et al., 2012). An important aspect is that the allocation of responsibilities has to involve all hierarchical levels (O'Hara et al., 2014). In this context, the analysis of three community PPP projects showed that the focus on democratic and participative approaches helped to enable more open discussions and to build trust (Nisar, 2013). Furthermore, clear regulation will help to specify each other's roles and responsibilities (Chung & Hensher, 2015). Another mitigation strategy is the development and implementation of appropriate decision-making structures (Currie & Teague, 2015). Here, central authorities can assist in the development of a common vision of the cooperation, to define and regulate milestones and to facilitate regular negotiations and decision-making mechanisms (Vonortas & Spivack, 2006). Furthermore, a clear framework including milestones, targets, and rules that increase the transparency of a project can mitigate the risks (Meidutė & Paliulis, 2011). However, partners must plan the defined elements to be as realistic as possible and need to monitor and evaluate them constantly (Nisar, 2013).

Commitment

Commitment refers to the question of how much individuals identify with the PPP and its goals, how loyal these individuals are to the PPP and whether they are willing to put sufficient effort into it. In our analysis we recognized risk factors concerning the identification with the project and regarding the engagement of the partners.

Identification: When partners do not *identify* themselves with the PPP, major challenges can arise and a negative attitude or pessimistic behavior

might be the consequence (Soomro & Zhang, 2016; Wang, 2015; Weihe, 2008). Fourie and Burger (2000) also argue, partners may have an incentive to run a PPP only to serve their own interests before meeting the stated mutual objectives. Our second subfactor refers to the *engagement* of the partners. Risks regarding this aspect are, for example, a lack of motivation (Parker & Hartley, 2003), an unwillingness to collaborate (Monios & Lambert, 2013; Zhang, 2005b), or a reluctance to take risks or to invest (Monios & Lambert, 2013). The involvement and participation in the strategic process and during the whole project are important in this context (Koppenjan, 2005) and a lack of commitment will have an immense negative influence on the whole project.

Evaluation: In sum, the risk factor *commitment* is discussed by 62 out of 159 papers. Even when both partners are committed to the PPP at the beginning, they may feel distant after a while and unwilling to collaborate further (Klijn & Teisman, 2003). During the course of the project, motivation can decrease if partners use benefits only for their own purposes (Wang, 2015). A lack of trust and commitment in a PPP can also impede knowledge transfer, innovation, or the development of new skills (Fischbacher & Beaumont, 2003). Furthermore, partners tend to follow their own strategies and pay less or no attention to the other partners' business if they are not in some way involved (Edelenbos & Klijn, 2007). Another impact of missing commitment is uncertainty about the partners interests and preferences (Ni, 2012).

Mitigation: To mitigate commitment issues in a PPP, partners should establish stable framework conditions that offer enough freedom for both partners and determine incentives and rules for collaboration (Brinkerhoff & Brinkerhoff, 2011; Weiermair et al., 2008). A high willingness to compromise and to collaborate is essential to enhance commitment and should be guaranteed through shared values and goals along with open communication (Jacobson & Choi, 2008). Within the contract, rewards and even penalties can be appropriate and function as incentives for services to be delivered on time (Nisar, 2013). Additionally, given the complex nature of a PPP, managers have to work together collaboratively, especially when certain circumstances change (Heurkens & Hobma, 2014).

Environment

The definition of environment in our analysis is based on factors externally influencing PPPs. These risks cannot—or can only partially—be influenced by the PPP partners. We identified the following environmental risks: political risks, demand/revenue risks, risks related to a competitive environment and unpredictable incidents.

Identification: Regarding *political risks*, unstable governments (for example, Currie & Teague, 2015; Little, 2011), legal risks (for example, Oblak et al., 2013), political uncertainty (Durand et al., 2015; Wang, 2015), lack of political support (Jacobson & Choi, 2008; Zhang, 2005b), a poor regulatory framework or governmental restrictions (Zhang, 2005b) are mentioned in the analyzed literature. Another environmental risk refers to *demand or revenues*. Researchers report low ridership, a decreasing number of students attending schools or universities, or the unsatisfying actual use of a certain infrastructure project (Leruth, 2012; Reeves, 2003; Siemiatycki & Friedman, 2012). An additional environmental risk is the *competitive environment*. For example, problems can arise in the PPP when (private) competitors get too strong and the capital market is weak (Zhang, 2005b). Further issues that can occur in PPPs are *unpredictable incidents* such as geotechnical conditions (Roumboutsos & Anagnostopoulos, 2008), extreme weather conditions (Little, 2011), natural and unavoidable catastrophes (Wojewnik-Filipkowska & Trojanowski, 2013), terrorism and war (Little, 2011) or force majeure (Clifton & Duffield, 2006).

Evaluation: According to our analysis, 57 out of 159 papers dealt with the risk factor *environment*. For some PPPs, the political risk is most important, because the project stands and falls with changes in law affecting PPPs (Wojewnik-Filipkowska & Trojanowski, 2013). This political risk often results in a reestablishment of conditions and agreements in the PPP contract (Byoun & Xu, 2014; Heurkens & Hobma, 2014). Unrealistic demand forecasts can lead to tension between partners and to legal conflicts (Siemiatycki & Friedman, 2012), and sometimes demand risks require additional negotiation efforts between partners (Carbonara et al., 2015). Some PPPs might fail due to a monopolistic situation or the nature of the private sectors' competitive environment (Zervos & Siegel, 2008).

Mitigation: The success of PPPs strongly depends on the environment in which the projects operate, and often certain circumstances cannot be influenced by the partners but by the government. Government authorities can support PPPs by developing an adequate legal framework for them and by attracting private investors with good social and economic conditions (Zhang, 2005b). The government furthermore needs to guarantee that the legal status of the PPP is consistent during the project duration. Hence, one mitigation strategy is to gain support and commitment from stakeholders and the government through committee meetings, detailed reports or tours for council members, and external communication with stakeholders (Jacobson & Choi, 2008). Risks regarding the competitive environment and demand can be minimized by looking for private enterprises or partners with experience in given market (Weiermair et al., 2008). Unpredictable risks can be mitigated through proper calculations and advance analysis

that include the economic, financial, legal and political complexities of such events (Caselli et al., 2009). Nevertheless, partners will never foresee all possible situations and stakeholder actions.

Communication

Communication is the act of transmitting the right information to the right person at the right time. We identified three main risks regarding communication, namely the interaction between partners, shared information, and communication at the right time.

Identification: *Interaction* barriers include the lack of communication (Anderson et al., 2012; Koppenjan, 2005), the intensity of interaction (Weihe, 2008), the complexity of communication processes (Páez-Pérez & Sánchez-Silva, 2016) and the lack of interpersonal communication (Trafford & Proctor, 2006). Risks regarding *shared information* refer to information asymmetry (Ni, 2012), the handling of confidential information (Vonortas & Spivack, 2006) and the quality of information flow (Wojewnik-Filipkowska & Trojanowski, 2013; Zheng et al., 2008). Moreover, differences in language, culture or power may pose the risk of the right information not being at the right place for the right person (Trafford & Proctor, 2006). Risks concerning *communication at the right time* often refer to the initial phase of a PPP. Especially at the beginning, before the contracts are signed and the working phase starts, partners might not focus sufficiently on communication (Murphy et al., 2016).

Evaluation: Of the analyzed papers, 50 of 159 articles referred to communication as a risk factor. Communication risks have several negative impacts. A lack of communication and close interaction with strong links between the partners can impede knowledge sharing (Nissen et al., 2014). If there is no open communication between the partners, difficulties in understanding each other and problems in reaching a satisfying agreement may arise (Jacobson & Choi, 2008). If communication rules are not embedded in the organizational structure, the consequences can be unstructured information with conflicting ideas and expectations (Koppenjan, 2005). Moreover, poor communication can negatively influence trust (Fischbacher & Beaumont, 2003), hinder the ability to react adequately to unforeseen situations or impact the commitment to the PPP (Domingues & Zlatkovic, 2015).

Mitigation: One mitigation strategy to foster the sharing of information and the interaction between partners is to establish frequent communication, for example, through weekly meetings or regular exchange (Monios & Lambert, 2013; Nisar, 2007b). In the early stage of a partnership, the goals of a project are usually not clearly defined; therefore extensive interaction

is required before partners reach a contract agreement (Murphy et al., 2016). In addition, there is also a need for communication through different channels, such as personal communication, meetings or e-mails (Forrer et al., 2010). Moreover, project partners have to establish an open and transparent communication (e.g., Ahadzi & Bowles, 2004; Li et al., 2005; Trafford & Proctor, 2006). In this context, trust can foster open communication (Fischbacher & Beaumont, 2003; Forrer et al., 2010), but building trust takes a long time and has to be continuously developed (Forrer et al., 2010). A mitigation strategy to handle information risks is the implementation of a regulatory framework to foster information exchange or information sharing between partners (Garcia Martinez et al., 2013). However, good communication among partners requires appropriate communication skills (Ni, 2012). Each partner has to know how best to communicate (Currie & Teague, 2015) and has to understand and promote their ambitions and interests (Fischbacher & Beaumont, 2003).

Trust

Trust is of particular interest to organizations because it can influence the business performance between partners (Lane & Bachmann, 1998). It is defined as an expectation by one partner of the acceptable behavior of the other partner (e.g., neither party will be exploited; Lane & Bachmann, 1998). In this analysis, three main risks related to trust could be found, namely monitoring, trust building and transparency.

Identification: We identified *monitoring* respectively control mechanisms as one of the most discussed issues regarding trust in PPPs (for example, Boyer, 2016; Chung, 2016; Fourie & Burger, 2000; Nisar, 2007a; Reynaers & Grimmelikhuisen, 2015; Robinson & Scott, 2009; Soomro & Zhang, 2016). In this context, some authors claim that the public sector does not always have enough monitoring capacity to ensure the right quality output (Nisar, 2007a). Another important issue refers to *trust building*. Trust building between public and private partners needs to be carefully implemented over time and is a long-developing process (Dubini et al., 2012; Kakabadse et al., 2007). However, too much trust can also be critical for the partnership if the relaxed attitude of partners is predominant and leads to situations in which trust turns into distrust (Edelenbos & Klijn, 2007). The third issue refers to a lack of *transparency*. Loosemore and Cheung (2015), for example, state that if there is no trust established in a PPP project, confidential information exchange is not going to happen and therefore holistic thinking is absent (Loosemore & Cheung, 2015).

Evaluation: Our results show that 49 out of 159 papers covered the risk factor *trust*. Too much monitoring can erode trust and therefore put the

whole project in danger (Grossman, 2012). As reported in a case by Siemonsma et al. (2012), the monitoring process became an unnecessary burden and enforced penalties and bonus regimes that challenged the whole project. Furthermore, Weihe (2008) notes that if the trust level decreases, the cooperation will become ineffective. That means, if trust cannot be built over time, information will not be shared sufficiently during the lifecycle of the project and the development of an effective cooperation is in danger (Zheng et al., 2008). A lack of transparency can impact the whole project and even if the partners force transparency in the PPP, the complexity causes uncertainty regarding several parameters especially if the responsible persons leave after contract closure (Reynaers & Grimmelikhuijsen, 2015).

Mitigation: Trust building can be supported by supervising and careful auditing (Marques & Berg, 2011). In a case reported by Alam et al. (2014), the sharing of information, a mutual understanding and formal and informal meetings supported the establishment of trust and an intangible network among the partners. Furthermore, mutual trust can reduce potential conflicts in PPPs (Alam et al., 2014). Another example of trust building is mentioned by Binza (2008), where partners had to act with as much reliability as possible to ensure the project's success. To support a transparent collaboration, open and honest communication as well as clear roles and responsibilities for all partners involved in the PPP are crucial (Ferrer et al., 2010; O'Hara et al., 2014). In the case of Kakabadse et al. (2007), the informal approach and honesty between the partners were important to successfully working together.

Based on our review, we identified the most important risk factors in PPPs and related those findings to risk identification, risk evaluation, and risk mitigation. A summary of our results is provided in Table 1. In the next section, we reflect on some results of our in-depth analysis and develop a conceptual model.

Discussion and conclusion

Connection to existing theories

Although this study is not built upon specific theories and terminologies, it is necessary to embed the results in the extant body of literature and relate the identified factors to existing theories.

In our study, we identified “contracts” as one of the most important risk factors. In this context, the *contract theory* introduced by Holmström and Hart (1987) is particularly relevant. It refers to the optimal design of contracts and the behavior of the parties involved. This theory addresses the issue that individuals tend to satisfy their own needs rather than to

contribute to mutually beneficial outcomes (opportunism). Our findings on the risks in contractual design, more precisely on missing transparency and inadequate risk distribution, provide additional evidence of this theory. As in Pandey et al. (2018), the theoretical framework on social impact bond contracts draws upon Spiller's *transaction cost theory of regulation* (TCR) (Spiller, 2010). This framework illustrates that in addition to moral hazards and adverse selection, public-private contracts also deal with governmental and third-party opportunism. In Pandey et al. (2018) the illustration of standard opportunistic behavior, governmental opportunism and third-party opportunism is very instructive and shows overlaps with our results concerning contracts. In particular, our results on the incompleteness of contracts (e.g., because future conditions can change and are not entirely predictable) are related to this theoretical framework. Another standard opportunistic behavior, also mentioned in Pandey et al. (2018), is transaction cost theory which focuses on the distribution of rights (Brousseau & Glachant, 2002). Our results on contracts show an interesting overlap with this theory because contract ambiguities and insufficient distribution of roles and rights are similarly indicated in our results. Concerning contract negotiation, the identified issue of insufficient process agreement seems strongly connected with the *transaction cost economics theory* (TCE). TCE refers to the inefficiency of contracts due to transaction costs (Williamson, 1989). Additionally, the problem of opportunism is still present and therefore transaction costs due to issues such as delays, fraud or asymmetric information flow can arise (Williamson, 1991). Another relevant theory concerning negotiation is the *principal-agent theory* which addresses the issue of information asymmetry between partners. This issue must be carefully considered when working together and setting up contracts, for example, by offering appropriate incentives and monitoring the agent according to their performance (Brown et al., 2006).

Concerning our risk factor "resources," we see an overlap with the *resource dependence theory*. Pfeffer and Salancik (1978) work on resource dependence theory, describes the influence of external resources on strategy and organizational behavior. The authority over particular resources can increase the power of one partner over the other but also reduce uncertainty and dependency (Hillman et al., 2009). We found several pieces of evidence in the analyzed studies to support the resource dependence theory.

The *stakeholder theory* introduced by Freeman (1983) addresses the necessity to meet the needs of the organizations' stakeholders and to respond to the challenges of the external environment. According to Freeman, this environment includes all groups and individuals that can affect or are affected by the organization. When comparing this with our analysis, we find an overlap with the risk factor "environment." For example, an unstable

Table 1. Summary of the Main Results.

Contract: Identification	Evaluation	Mitigation
<i>(Re)negotiation</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • duration of negotiation • insufficient process agreement • asymmetric and imperfect information 	<ul style="list-style-type: none"> • time-consuming • high costs • delays • personal conflicts 	<ul style="list-style-type: none"> • detailed (re)negotiation procedure
<i>Incompleteness</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • impossibility of completing contract • unforeseen risks • contractual gaps 	<ul style="list-style-type: none"> • unclear distribution of tasks and responsibilities • endangered financial commitment • fostering renegotiations 	<ul style="list-style-type: none"> • contractual flexibility • regular contractual changes
<i>Contractual design</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • contract ambiguities • missing flexibility • lacking details • missing transparency • inadequate risk distribution 	<ul style="list-style-type: none"> • disorganized information and confusing information 	<ul style="list-style-type: none"> • formal guidance (e.g., expectations, responsibilities, communication)
Resources: Identification	Evaluation	Mitigation
<i>Finance</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • poor initial cost estimates • financial complexity • transaction costs and costs of private financing • availability of resources 	<ul style="list-style-type: none"> • revenues do not materialize • management restrictions of partners 	<ul style="list-style-type: none"> • pay attention in the early stage of the PPP • regular controls with certain PPP standards • clear and consistent reporting • support through government strategies to raise financial capital • government agreement to pay revenue shortfall
<i>Staff</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • unqualified staff • availability of staff • collective vs. individual working behavior • resistance to change 	<ul style="list-style-type: none"> • poor-quality outcome 	<ul style="list-style-type: none"> • recruit highly qualified workforce • consult internal experts or refer to external advisors • regular training and continuous education
<i>Time</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • different time horizons • peaks and troughs in project duration 	<ul style="list-style-type: none"> • delays in completion • increasing costs 	<ul style="list-style-type: none"> • communicate detailed time schedule, milestones and fixed deadlines • penalties for late completion • management need a constant focus from the beginning until the end of the project

Objectives: Identification	Evaluation	Mitigation
<i>Different/Conflicting goals</i>		
<ul style="list-style-type: none"> profit maximizing vs. public service increase short-term revenues vs. long-term societal well-being decrease of costs vs. job creation 	<ul style="list-style-type: none"> conflicts misinterpretations and asymmetric information flow project standstill/failure 	<ul style="list-style-type: none"> awareness of different/conflicting goals understanding the partners' goals open communication of goals
<i>Strategy/Vision</i>		
<ul style="list-style-type: none"> different perspectives different interests heterogeneous background 	<ul style="list-style-type: none"> different mindsets follow their own strategy 	<ul style="list-style-type: none"> communicate common vision set goals at the very beginning strategic development model
<i>Ambiguity</i>		
<ul style="list-style-type: none"> unclear policy unclear goal setting 	<ul style="list-style-type: none"> commitment 	<ul style="list-style-type: none"> contractual agreement clearly defined objectives
<i>Structure: Identification</i>		
<i>Evaluation</i>		
<i>Roles/Responsibilities</i>		
<ul style="list-style-type: none"> different roles at the same time lack of clear definition of roles/responsibilities insufficient allocation lack of clear lines of authority process of distribution 	<ul style="list-style-type: none"> negative effect on implementation possibility of failure increases 	<ul style="list-style-type: none"> involvement of all hierarchical levels clear regulation of roles/responsibilities appropriate structural framework
<i>Decision-making</i>		
<ul style="list-style-type: none"> complexity insufficient progress different expectations of partners lacking coordination of process 	<ul style="list-style-type: none"> missing sense of responsibility 	<ul style="list-style-type: none"> appropriate decision-making structures
<i>Coordination issues</i>		
<ul style="list-style-type: none"> lack of transparent structures lack of coordination structural diff. between partners 	<ul style="list-style-type: none"> negative impacts on project progress wastes resources 	<ul style="list-style-type: none"> implementation framework implementation of a central authority
<i>Commitment: Identification</i>		
<i>Evaluation</i>		
<i>Identification with project</i>		
<ul style="list-style-type: none"> different incentives negative attitude pessimistic behavior individual vs. common interests 	<ul style="list-style-type: none"> no project occurrence partners can become disconnected no learning and no knowledge transfer no improvement in service quality 	<ul style="list-style-type: none"> stable framework conditions rules and incentives established in contract rewards and penalties shared values and goals
<i>Project engagement</i>		
<ul style="list-style-type: none"> lack of motivation unwillingness to collaborate unwillingness to invest reluctance to take risks lack of participation and involvement 	<ul style="list-style-type: none"> no innovation partners follow stand-alone strategies uncertainty and instability 	<ul style="list-style-type: none"> efficient and open communication understand indiv. views risk sharing, decision rights, flexible management rights whole organization involved management has to work together

(continued)

Environment: Identification	Evaluation	Mitigation
<i>Political risk</i>		
<ul style="list-style-type: none"> unstable government legal requirements political uncertainty lack of political support poor regulatory framework government restrictions 	<ul style="list-style-type: none"> uncertainty project cancellation reestablishment of PPP conditions 	<ul style="list-style-type: none"> government should develop legal framework for PPP government should maintain good economic conditions guarantee legal status during PPP positive attitude from government committee meetings, reports, external communication (stakeholders)
<i>Demand/Revenue risk</i>		
<ul style="list-style-type: none"> revenue shortfalls low demand/use competitive environment 	<ul style="list-style-type: none"> tension and legal conflicts monopoly situation project failure 	<ul style="list-style-type: none"> experienced partner
<i>Unpredictable incidents</i>		
<ul style="list-style-type: none"> geotechnical conditions extreme weather conditions natural catastrophes terrorism/war force majeure 	<ul style="list-style-type: none"> no financial support any more due to financial crisis 	<ul style="list-style-type: none"> good preparation
Communication: Identification		
<i>Interaction</i>		
<ul style="list-style-type: none"> lack of communication intensity of interaction complexity of communication processes lack of interpersonal communication 	<ul style="list-style-type: none"> impedes knowledge sharing waste of resources time-consuming and cost-intensive renegotiation difficulties understanding each other 	<ul style="list-style-type: none"> high frequency of information (e.g., weekly meetings) different channels clear structure open and transparent communication building trust
<i>Information</i>		
<ul style="list-style-type: none"> quality of information flow information asymmetry handling of confidential information language/cultural/power differences availability of information 	<ul style="list-style-type: none"> unstructured communication processes if not firmly embedded negative influence on trust and commitment 	<ul style="list-style-type: none"> stable framework communication skills understand partners' ambitions and interest
Trust: Identification		
<i>Monitoring</i>		
<ul style="list-style-type: none"> insufficient monitoring capacity too much monitoring unsuitable monitoring methods 	<ul style="list-style-type: none"> negative effects on the whole project unnecessarily burden probability of project failure 	<ul style="list-style-type: none"> legal safeguarding experts in financial and transaction processes
<i>Trust-building</i>		
<ul style="list-style-type: none"> time-consuming long-term process trend to distrust 	<ul style="list-style-type: none"> lack of willingness to share information ineffective cooperation 	<ul style="list-style-type: none"> careful auditing of contracts formal and informal meetings reliable actions
<i>Lack of transparency</i>		
<ul style="list-style-type: none"> insufficient exchange of information absence of comprehensive thinking 	<ul style="list-style-type: none"> complex parameters 	<ul style="list-style-type: none"> open and honest communication clear roles and responsibilities honesty between cooperation partners

government, a lack of political support, demand shortfalls and a strong competitive environment can lead to major problems within a PPP.

Interrelation between risk factors

Our analysis also reveals multiple interrelations between different risk factors. For example, it immediately becomes apparent that the risk factor “contract” plays a central role in PPPs. Interestingly, contracts are not only the most discussed risk factor in PPPs, but they are also often part of the solution. Contracts are a mitigation strategy for almost every other risk factor. Partners can determine the financial administration of the project, regular budget reporting, staff training, detailed time schedules, milestones or deadlines in their contracts, thus mitigating the risks. They can agree on the goals of a project and fix a strategy to achieve those goals. They can define decision-making structures or designate superordinate authorities. Even “soft” factors can be influenced by contracts. Partners, for example, can set regular meetings, define different communication channels or establish incentives for participation within the projects.

However, some researchers have recently doubted the importance of contract characteristics in the success of PPPs and emphasize the relevance of other, for example, relational characteristics (for example, Klijn & Koppenjan, 2016; Warsen et al., 2018). In fact, our study also provides strong support in that regard since we identified a vast body of literature referring to communication and trust with several interrelations to other factors. Based on our in-depth analysis, we conclude that it is because of that intense interrelation with other factors that such great importance is ascribed to contracts on the one hand and relationship factors on the other. These multiple interrelations can be explained by recent results that suggest that both contracts and relationships serve as *coordination* between partners (Caldwell et al., 2017). Interestingly, especially in long-term projects or projects with uncertainties, the relational coordination becomes an important complement to contractual safeguards (Caldwell et al., 2017).

Dynamics of risk factors

We also found some evidence that certain risks are more likely at the beginning of PPPs, while others might occur over the course of time. As partners often work together over a long time period, risks can change. Not without good reason, risk management is defined as a continuous and iterative process (Chinyio & Fergusson, 2003). Although there are already risk management frameworks that consider dynamic processes over the whole project (for example, Zou et al., 2008), little is known about

differences regarding the actual impact and adequate mitigation strategies on the level of individual risks. Statements like “the startup phase appears critical” (Caldwell et al., 2009) point toward differences regarding the progress of a PPP and there are logical reasons for an approach that additionally considers different phases. During our analysis, we exploratively located the identified (sub) factors on a timeline. For example, risks regarding the contractual design naturally occur at the beginning (planning phase) of the collaboration, time delays or the acquiring of highly qualified human resources might be important during the actual process of collaboration (realization phase), and revenue risks become effective at the end (operation phase). However, for most risk factors it remains unclear to what extent their impact varies over the course of time. Therefore, future research should investigate the relationship between different factors and different phases of PPPs. Risk management will become more effective when the partners better understand what they should keep their eye on during the project.

Conceptual model

Based on the above-mentioned considerations, we derived a conceptual model to enhance the understanding of risks in PPPs (please see Figure 2). In the development of this model, we first identified the main foci of all risk factors and then depicted the interrelations between and dynamics of different risk factors to obtain a more sophisticated understanding about the scope, links and temporal relevance of each factor. In a second step, we strived to abstract and generalize our findings to allow a more holistic

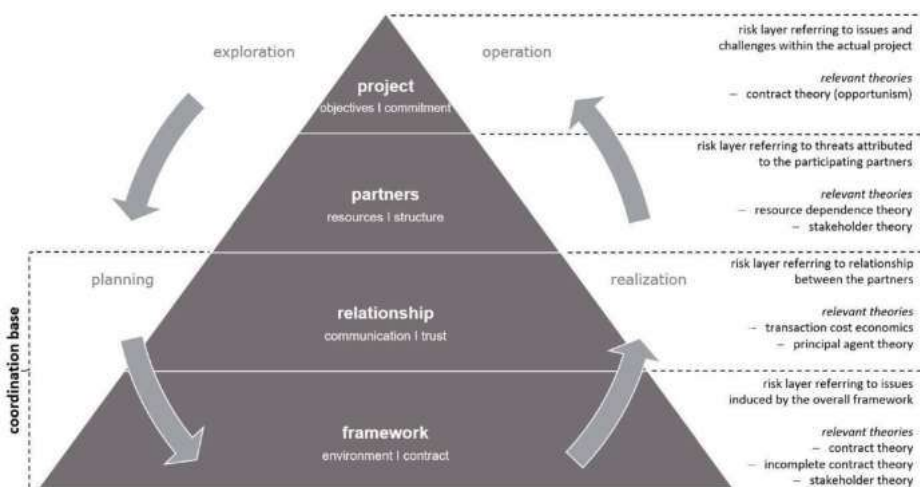

Figure 2. Conceptual model.

perspective as stated by the research goals. This model considers the following elements:

Firstly, we introduce so-called *risk layers* in our framework. This idea is based on our analysis, in which we repeatedly noted that the identified factors refer to different aspects within a PPP. Some of the factors mainly refer to issues and challenges within the actual *project* (e.g., objectives or commitment), while others relate to threats attributed to the participating *partners* (e.g., structure or resources). Further factors concern the *relationship* between the partners (e.g., communication or trust) and yet others refer to issues induced by the overall *framework* in which a PPP takes place (e.g., contracts or environment).

Secondly, building on our assumption that the importance of factors may vary over time, we suggest a *top-down approach* regarding these layers when identifying, evaluating or mitigating risks in the earlier stages of a PPP such as exploration and planning. Here, management is mainly guided by the objectives to be achieved. For example, based on certain objectives (risk layer: project), partners with the required resources are sought (risk layer: partners), initial communication channels are established (risk layer: relationship) in order to finally agree on a contract (risk layer: framework). Conversely, in the later stages of a PPP, such as realization and operationalization, we suggest a *bottom-up approach*. In these stages, management is mainly focused on the contract the partners have agreed on. For example, based on a certain contract (risk layer: framework), formal and informal communication takes place (risk layer: relationship), which positively or negatively influences the willingness to share certain resources (risk layer: partners) to eventually achieve contractually defined objectives (risk layer: project).

Thirdly, based on our finding that the factor contract as well as the relationship factors are strongly interrelated to all other factors, we assume that this is because they play an important role in the *coordination* of the project (Caldwell et al., 2017). Therefore, we determine the framework layer and the relationship layer as the base of our model, where the coordination between partners takes place and other layers build upon it. In fact, it is one of the most important tasks for all participating parties to ensure the functionality of this coordination base as issues here can impact the whole project and all other factors.

Finally, we assign some of the most relevant theories to the particular risk layers. In this context, it is important to acknowledge that each layer and each factor might have a different theoretical background as discussed in the previous section on the connection between our findings and the existing theories.

Summing up, our model provides a compact overview about the identified risk factors, assigns them to risk layers with different foci and relates

them to relevant theories. Furthermore, we indicate the varying importance of certain risk factors over the cycle of a project and point out those layers with a coordinative background. This model is a clear representation of main aspects we derived from our literature review and can serve as a guide within the development and realization of PPPs.

Further research suggestions and limitations

We now suggest some issues that could be further discussed in PPP research. First, besides the reported risk factors, we identified several other risk factors, such as different cultures, partner selection, role of leadership or knowledge and technology transfer. Analyzing these factors in detail could provide helpful information for practitioners in PPP projects. Second, the current literature does not differentiate much regarding the size of the participating partners. However, we assume that the size of companies or public institutions will also influence the occurrence of risks and the availability of appropriate mitigation strategies. Future research should examine this question to allow organizations to focus on certain risk management strategies according to their size. Third, risks and challenges in developing countries may well be a lot different to those of developed countries (for example, political risks) and the approach to risk management might differ in those countries too. Further research is needed to understand the differences between developed and developing countries with regard to risks and risk management in PPPs.

Methodological choices always result from a weighing of advantages and drawbacks. First, the process of literature selection encompasses certain limitations. Some relevant articles might be excluded due to the formulated definitions of the exclusion criteria, others remain undiscovered due to the selection of our search terms, and still others were not included because of the determined time frame. Second, although we conducted a systematic review to minimize any bias and ensure the replicability of the investigation, a certain degree of professional judgment cannot be eliminated within a review of social science literature (Denyer & Tranfield, 2010). The definition of the factors, the choice of the risk management framework or the assessment of the importance of certain factors is subject to fundamental decisions. Although, our decisions were guided by methodological considerations and recommendations of previous research or by the synopsis of our quantitative and qualitative syntheses, we still have to acknowledge that other judges might have drawn different conclusions or might have rated some aspects differently (inter-rater reliability).

Conclusions

Although a vast body of literature is already available, to date there exists no overarching overview that synthesizes risk factors that are relevant to all PPPs regardless of the actual project or sector. The findings of our study contribute to the existing literature by providing a cross-sectoral understanding of risks in PPPs and relating our insights to elements of current risk management frameworks. Practitioners can use our results as an aid to build awareness and to identify, evaluate and mitigate actual risks when implementing a PPP. The conceptual model we developed shows different risk layers and suggests that the importance of risks might vary over time. We recommend that future research investigates the relationship between different factors and different phases of PPPs. Risk management will become more effective when partners better understand what they need to keep their eye on during the PPP.

Note

1. BTO—build, operate and transfer; DBFO—design, build, finance and operate; BOOT—build, own, operate and transfer; DBFOM—design, build, finance, operate and manage; BOO—build, own, operate.

Notes on contributors

Robert Rybnicek is associate professor at the Department of Corporate Leadership and Entrepreneurship at the University of Graz, Austria. He specialized in public and strategic management. Recent research includes collaboration management and leadership.

Julia Plakolm is a research assistant at the Department of Corporate Leadership and Entrepreneurship at the University of Graz, Austria. Her research interests include public management and cross sector collaboration, entrepreneurship and leadership.

Lisa Baumgartner is a former research assistant at the Department of Corporate Leadership and Entrepreneurship at the University of Graz, Austria. Her research interests include public management and leadership development.

References

- Abdel, A., & Ahmed, M. (2007). Successful delivery of public-private partnerships for infrastructure development. *Journal of Construction Engineering & Management*, 133(12), 918–931.
- Ahadzi, M., & Bowles, G. (2004). Public-private partnerships and contract negotiations: An empirical study. *Construction Management and Economics*, 22(9), 967–978.
- Alam, Q., Kabir, M. H., & Chaudhri, V. (2014). Managing infrastructure projects in Australia: A shift from a contractual to a collaborative public management strategy. *Administration & Society*, 46(4), 422–449.
- Anderson, T. S., Michael, E. K., & Peirce, J. J. (2012). Innovative approaches for managing public-private academic partnerships in big science and engineering. *Public Organization Review*, 12(1), 1–22.

- Ankrah, S., & Al-Tabbaa, O. (2015). Universities–industry collaboration: A systematic review. *Scandinavian Journal of Management*, 31(3), 387–408.
- Barlow, J., Roehrich, J. K., & Wright, S. (2010). De facto privatization or a renewed role for the EU?: Paying for Europe’s healthcare infrastructure in a recession. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 103(2), 51–55.
- Barlow, J., Roehrich, J. K., & Wright, S. (2013). Europe sees mixed results from public-private partnerships for building and managing health care facilities and services. *Health Affairs*, 32(1), 146–154.
- Becker, F., & Patterson, V. (2005). Public- private partnerships: Balancing financial returns, risks, and roles of the partners. *Public Performance & Management Review*, 29(2), 125–144.
- Bel, G., Brown, T., & Marques, R. C. (2013). Public–private partnerships: Infrastructure, transportation and local services. *Local Government Studies*, 39(3), 303–311.
- Bettignies, J. E. D., & Ross, T. W. (2009). Public–private partnerships and the privatization of financing: An incomplete contracts approach. *International Journal of Industrial Organization*, 27(3), 358–368.
- Biginas, K., & Sindakis, S. (2015). Innovation through public-private partnerships in the Greek healthcare sector: How is it achieved and what is the current situation in Greece?. *Innovation Journal*, 20(1), 1–11.
- Bing, L., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Hardcastle, C. (2005). The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK. *International Journal of Project Management*, 23(1), 25–35.
- Binza, S. M. (2008). Public-private partnerships in metropolitan government: Perspectives on governance, value for money and the roles of selected stakeholders. *Development Southern Africa*, 25(3), 297–315.
- Bloomfield, P. (2006). The challenging business of long-term public–private partnerships: Reflections on local experience. *Public Administration Review*, 66(3), 400–411.
- Boyer, E. J. (2016). Identifying a knowledge management approach for public-private partnerships. *Public Performance & Management Review*, 40(1), 158–180.
- Brinkerhoff, D. W., & Brinkerhoff, J. M. (2011). Public-private partnerships: Perspectives on purposes, publicness, and good governance. *Public Administration and Development*, 31(1), 2–14.
- Brousseau, E., & Glachant, J.-M. (Eds.). (2002). *The economics of contracts: Theories and applications*. Cambridge University Press.
- Brown, T. L., Potoski, M., & van Slyke, D. M. (2006). Managing public service contracts: Aligning values, institutions, and markets. *Public Administration Review*, 66(3), 323–331.
- Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Stone, M. M. (2006). The design and implementation of cross-sector collaborations: Propositions from the literature. *Public Administration Review*, 66(s1), 44–55.
- Byoun, S., & Xu, Z. (2014). Contracts, governance, and country risk in project finance: Theory and evidence. *Journal of Corporate Finance*, 26, 124–144.
- Caldwell, N. D., Roehrich, J. K., & Davies, A. C. (2009). Procuring complex performance in construction: London Heathrow terminal 5 and a private finance initiative hospital. *Journal of Purchasing & Supply Management*, 15(3), 178–186.
- Caldwell, N. D., Roehrich, J. K., & George, G. (2017). Social value creation and relational coordination in public-private collaborations. *Journal of Management Studies*, 54(6), 906–928.
- Carbonara, N., Costantino, N., Gunnigan, L., & Pellegrino, R. (2015). Risk management in motorway PPP projects: Empirical-based guidelines. *Transport Reviews*, 35(2), 162–182.

- Caselli, S., Gatti, S., & Marciante, A. (2009). Pricing final indemnification payments to private sponsors in project-financed public-private partnerships: An application of real options valuation. *Journal of Applied Corporate Finance*, 21(3), 95–106.
- Chinyio, E., & Fergusson, A. (2003). A construction perspective on risk management in public-private partnership. In A. Akintoye, M. Beck, & C. Hardcastle (Eds.), *Public-private partnerships: Managing risks and opportunities* (pp. 93–126). John Wiley & Sons.
- Chou, J. S., & Pramudawardhani, D. (2015). Cross-country comparisons of key drivers, critical success factors and risk allocation for public-private partnership projects. *International Journal of Project Management*, 33(5), 1136–1150.
- Chung, D. (2016). Risks, challenges and value for money of public-private partnerships. *Financial Accountability & Management*, 32(4), 448–468.
- Chung, D., & Hensher, D. A. (2015). Risk Management in public-private partnerships. *Australian Accounting Review*, 25(1), 13–27.
- Clifton, C., & Duffield, C. F. (2006). Improved PFI/PPP service outcomes through the integration of alliance principles. *International Journal of Project Management*, 24(7), 573–586.
- Cruz, C. O., & Marques, R. C. (2013). Flexible contracts to cope with uncertainty in public-private partnerships. *International Journal of Project Management*, 31(3), 473–483.
- Currie, D., & Teague, P. (2015). Conflict management in public-private partnerships: The case of the London underground. *Negotiation Journal*, 31(3), 237–266.
- Davis, K. (2005). PPPs and infrastructure investment. *The Australian Economic Review*, 38(4), 439–444.
- Denyer, D., & Tranfield, D. (2010). Producing a systematic review. In D. A. Buchanan & A. Bryman (Eds.), *The Sage handbook of organizational research methods* (pp. 671–689). Sage Publications Inc. <https://www.cebma.org/wp-content/uploads/Denyer-Tranfield-Producing-a-Systematic-Review.pdf>
- Domingues, S., & Zlatkovic, D. (2015). Renegotiating PPP contracts: Reinforcing the ‘P’ in partnership. *Transport Reviews*, 35(2), 204–225.
- Dubini, P., Leone, L., & Forti, L. (2012). Role distribution in public-private partnerships: The case of heritage management in Italy. *International Studies of Management & Organization*, 42(2), 57–75.
- Durand, M. A., Petticrew, M., Goulding, L., Eastmure, E., Knai, C., & Mays, N. (2015). An evaluation of the public health responsibility deal: Informants’ experiences and views of the development, implementation and achievements of a pledge-based, public-private partnership to improve population health in England. *Health Policy*, 119(11), 1506–1514.
- Edelenbos, J., & Klijn, E. H. (2007). Trust in complex decision-networks: A theoretical and empirical exploration. *Administration & Policy*, 39(1), 25–50.
- Fischbacher, M., & Beaumont, P. B. (2003). PFI, public-private partnerships and the neglected importance of process: Stakeholders and the employment dimension. *Public Money & Management*, 23(3), 171–176.
- Fischer, C., & Porath, D. (2010). A reappraisal of the evidence on PPP: A systematic investigation into MA roots in panel unit root tests and their implications. *Empirical Economics*, 39(3), 767–792. <https://doi.org/10.1007/s00181-009-0321-7>
- Forrer, J., Kee, J. E., Newcomer, K. E., & Boyer, E. J. (2010). Public-private partnerships and the public accountability question. *Public Administration Review*, 70(3), 475–484. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2010.02161.x>
- Fourie, F. C., & Burger, P. (2000). An economic analysis and assessment of public-private partnerships (PPPs). *The South African Journal of Economics*, 68(4), 305–333. <https://doi.org/10.1111/j.1813-6982.2000.tb01274.x>

- Freeman, E. R. (1983). Strategic management: A stakeholder approach. *Advances in Strategic Management*, 1(1), 31–60.
- Garcia Martinez, M., Verbruggen, P., & Fearne, A. (2013). Risk-based approaches to food safety regulation: What role for co-regulation? *Journal of Risk Research*, 16(9), 1101–1121. <https://doi.org/10.1080/13669877.2012.743157>
- Grimsey, D., & Lewis, M. K. (2002). Evaluating the risks of public private partnerships for infrastructure projects. *International Journal of Project Management*, 20(2), 107–118.
- Grossman, S. A. (2010). Reconceptualizing the public management and performance of business improvement districts. *Public Performance & Management Review*, 33(3), 361–394. <https://doi.org/10.2753/PMR1530-9576330304>
- Grossman, S. A. (2012). The management and measurement of public-private partnerships. *Public Performance & Management Review*, 35(4), 595–616. <https://doi.org/10.2753/PMR1530-9576350402>
- Hellowell, M. (2016). The price of certainty: Benefits and costs of public-private partnerships for healthcare infrastructure and related services. *Health Services Management Research*, 29(1-2), 35–39. <https://doi.org/10.1177/0951484816639742>
- Heurkens, E., & Hobma, F. (2014). Private sector-led urban development projects: Comparative insights from planning practices in the Netherlands and the UK. *Planning Practice & Research*, 29(4), 350–369. <https://doi.org/10.1080/02697459.2014.932196>
- Hillman, A. J., Withers, M. C., & Collins, B. J. (2009). Resource dependence theory: A review. *Journal of Management*, 35(6), 1404–1427.
- Holmström, B., & Hart, O. (1987). The theory of contracts. In T. F. Bewley (Ed.), *Advances in economic theory* (pp. 71–156). Cambridge University Press.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288.
- International Organization for Standardization. (2018). *ISO 31000: Risk management – Guidelines*. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:ed-2:v1:en>
- Jacobson, C., & Choi, S. O. (2008). Success factors: Public works and public-private partnerships. *International Journal of Public Sector Management*, 21(6), 637–657.
- Kakabadse, N. K., Kakabadse, A. P., & Summers, N. (2007). Effectiveness of private finance initiatives (PFI): Study of private financing for the provision of capital assets for schools. *Public Administration and Development*, 27(1), 49–61.
- Ke, Y., Wang, S., Chan, A. P. C., & Cheung, E. (2009). Research trend of public-private partnership in construction journals. *Journal of Construction Engineering & Management*, 135(10), 1076–1086.
- Klijn, E. H., & Koppenjan, J. (2016). The impact of contract characteristics on the performance of public-private partnerships (PPPs). *Public Money & Management*, 36(6), 455–462.
- Klijn, E. H., & Teisman, G. R. (2003). Institutional and strategic barriers to public-private partnership: An analysis of Dutch cases. *Public Money and Management*, 23(3), 137–146. <https://doi.org/10.1111/1467-9302.00361>
- Koppenjan, J. F. M. (2005). The formation of public-private partnerships: Lessons from nine transport infrastructure projects in the Netherlands. *Public Administration*, 83(1), 135–157. <https://doi.org/10.1111/j.0033-3298.2005.00441.x>
- Kwak, Y. H., Chih, Y., & Ibbs, C. W. (2009). Towards a comprehensive understanding of public private partnerships for infrastructure development. *California Management Review*, 51(2), 51–78. <https://doi.org/10.2307/41166480>

- Landow, P., & Ebdon, C. (2012). Public-private partnerships, public authorities, and democratic governance. *Public Performance & Management Review*, 35(4), 727–752. <https://doi.org/10.2753/PMR1530-9576350408>
- Lane, C., & Bachmann, R. (Eds.). (1998). *Trust within and between organizations: Conceptual issues and empirical applications*. Oxford University Press.
- Leruth, L. (2012). Public-private cooperation in infrastructure development: A principal-agent story of contingent liabilities, fiscal risks, and other (un)pleasant surprises. *Networks and Spatial Economics*, 12(2), 223–237. <https://doi.org/10.1007/s11067-009-9112-0>
- Li, B., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Hardcastle, C. (2005). Critical success factors for PPP/PFI projects in the UK construction industry. *Construction Management and Economics*, 23(5), 459–471. <https://doi.org/10.1080/01446190500041537>
- Little, R. G. (2011). The emerging role of public-private partnerships in megaproject delivery. *Public Works Management & Policy*, 16(3), 240–249. <https://doi.org/10.1177/1087724X11409244>
- Liu, T., & Wilkinson, S. (2014). Using public-private partnerships for the building and management of school assets and services. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 21(2), 206–223. <https://doi.org/10.1108/ECAM-10-2012-0102>
- Loosemore, M., & Cheung, E. (2015). Implementing systems thinking to manage risk in public private partnership projects. *International Journal of Project Management*, 33(6), 1325–1334. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2015.02.005>
- Marques, R. C., & Berg, S. (2011). Public-private partnership contracts: A tale of two cities with different contractual arrangements. *Public Administration*, 89(4), 1585–1603. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2011.01944.x>
- Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis. *Forum: Qualitative Social Research*, 1(2), Article Number 20.
- Meidutė, I., & Paliulis, N. K. (2011). Feasibility study of public-private partnership. *International Journal of Strategic Property Management*, 15(3), 257–274. <https://doi.org/10.3846/1648715X.2011.617860>
- Monios, J., & Lambert, B. (2013). The heartland intermodal corridor: Public private partnerships and the transformation of institutional settings. *Journal of Transport Geography*, 27, 36–45. <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2012.03.015>
- Murphy, G. B., Tocher, N., & Ward, B. (2016). An examination of public private academic partnerships: Does program success enhance university performance outcomes?. *Public Organization Review*, 16(1), 95–115. <https://doi.org/10.1007/s11115-014-0298-3>
- Ni, A. Y. (2012). The risk-averting game of transport public-private partnership. *Public Performance & Management Review*, 36(2), 253–274. <https://doi.org/10.2753/PMR1530-9576360205>
- Nisar, T. M. (2007a). Risk management in public-private partnership contracts. *Public Organization Review*, 7(1), 1–19. <https://doi.org/10.1007/s11115-006-0020-1>
- Nisar, T. M. (2007b). Value for money drivers in public private partnership schemes. *International Journal of Public Sector Management*, 20(2), 147–156. <https://doi.org/10.1108/09513550710731508>
- Nisar, T. M. (2013). Implementation constraints in social enterprise and community public private partnerships. *International Journal of Project Management*, 31(4), 638–651. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2012.08.004>
- Nissen, H. A., Evald, M. R., & Clarke, A. H. (2014). Knowledge sharing in heterogeneous teams through collaboration and cooperation: Exemplified through public-private-innovation partnerships. *Industrial Marketing Management*, 43(3), 473–482. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2013.12.015>

- O'Hara, K., Spiers, R., Border, J., & McCaffrey, S. (2014). Major improvements to the M1/Westlink, Northern Ireland. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers – Transport*, 167(6), 353–363. <https://doi.org/10.1680/tran.11.00030>
- Oblak, R., Bistričić, A., & Jugović, A. (2013). Public-private partnership: Management model of Croatian seaports. *Management: Journal of Contemporary Management Issues*, 18(1), 79–102.
- OECD. (2012). *Recommendation of the council on principles for public governance of public-private partnerships*. <https://www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf>
- Osei-Kyei, R., & Chan, A. P. C. (2017). Empirical comparison of critical success factors for public-private partnerships in developing and developed countries. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 24(6), 1222–1245. <https://doi.org/10.1108/ECAM-06-2016-0144>
- Páez-Pérez, D., & Sánchez-Silva, M. (2016). A dynamic principal-agent framework for modelling the performance of infrastructure. *European Journal of Operational Research*, 254(2), 576–594. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2016.03.027>
- Pandey, S., Cordes, J. J., Pandey, S. K., & Winfrey, W. F. (2018). Use of social impact bonds to address social problems: Understanding contractual risks and transaction costs. *Nonprofit Management and Leadership*, 28(4), 511–528. <https://doi.org/10.1002/nml.21307>
- Parker, D., & Hartley, K. (2003). Transaction costs, relational contracting and public private partnerships: A case study of UK defence. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 9(3), 97–108. [https://doi.org/10.1016/S0969-7012\(02\)00035-7](https://doi.org/10.1016/S0969-7012(02)00035-7)
- Petersen, O. H. (2011). Multi-level governance of public-private partnerships: An analysis of the Irish case. *Halduskultuur*, 12(2), 162–188.
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (Eds.). (1978). *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. Harper & Row.
- Pinz, A., Roudyani, N., & Thaler, J. (2018). Public-private partnerships as instruments to achieve sustainability-related objectives: The state of the art and a research agenda. *Public Management Review*, 20(1), 1–22. <https://doi.org/10.1080/14719037.2017.1293143>
- Rangel, T., & Manuel Vassallo, J. (2015). Modeling the effect of contractual incentives on road safety performance. *Transport Policy*, 40, 17–23. <https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2015.02.009>
- Reeves, E. (2003). Public-private partnerships in Ireland: Policy and practice. *Public Money and Management*, 23(3), 163–170. <https://doi.org/10.1111/1467-9302.00364>
- Reynaers, A. M., & Grimmelikhuisen, S. (2015). Transparency in public-private partnerships: Not so bad after all? *Public Administration*, 93(3), 609–626. <https://doi.org/10.1111/padm.12142>
- Robinson, H. S., & Scott, J. (2009). Service delivery and performance monitoring in PFI/PPP projects. *Construction Management and Economics*, 27(2), 181–197. <https://doi.org/10.1080/01446190802614163>
- Roehrich, J. K., Lewis, M. A., & George, G. (2014). Are public-private partnerships a healthy option?: A systematic literature review. *Social Science & Medicine*, 113, 110–119. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2014.03.037>
- Roumboutsos, A., & Anagnostopoulos, K. P. (2008). Public-private partnership projects in Greece: Risk ranking and preferred risk allocation. *Construction Management and Economics*, 26(7), 751–763. <https://doi.org/10.1080/01446190802140086>
- Ruuska, I., & Teigland, R. (2009). Ensuring project success through collective competence and creative conflict in public-private partnerships: A case study of Bygga Villa, a

- Swedish triple helix e-government initiative. *International Journal of Project Management*, 27(4), 323–334. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2008.02.007>
- Sarmiento, J. M., & Renneboog, L. (2016). Anatomy of public-private partnerships: Their creation, financing and renegotiations. *International Journal of Managing Projects in Business*, 9(1), 94–122. <https://doi.org/10.1108/IJMPB-03-2015-0023>
- Shaoul, J. (2005). The private finance initiative or the public funding of private profit? In G. A. Hodge & C. Greve (Eds.), *The challenge of public-private partnerships: Learning from international experience* (pp. 190–206). Edward Elgar Publishing.
- Siemiatycki, M., & Farooqi, N. (2012). Value for money and risk in public–private partnerships. *Journal of the American Planning Association*, 78(3), 286–299. <https://doi.org/10.1080/01944363.2012.715525>
- Siemiatycki, M., & Friedman, J. (2012). The trade-offs of transferring demand risk on urban transit public–private partnerships. *Public Works Management & Policy*, 17(3), 283–302. <https://doi.org/10.1177/1087724X12436993>
- Siemonsma, H., van Nus, W., & Uyttendaele, P. (2012). Awarding of port PPP contracts: The added value of a competitive dialogue procedure. *Maritime Policy & Management*, 39(1), 63–78. <https://doi.org/10.1080/03088839.2011.642314>
- Soliño, A. S., & de Santos, P. G. (2010). Transaction costs in transport public-private partnerships: Comparing procurement procedures. *Transport Reviews*, 30(3), 389–406. <https://doi.org/10.1080/01441640903037941>
- Soomro, M. A., & Zhang, X. (2016). Evaluation of the functions of public sector partners in transportation public-private partnerships failures. *Journal of Management in Engineering*, 32(1), 04015027–04015011.
- Spiller, P. T. (2010). Regulation: A transaction cost perspective. *California Management Review*, 52(2), 147–158. <https://doi.org/10.1525/cm.2010.52.2.147>
- Steele, A. (1992). *Audit risk and audit evidence: The Bayesian approach to statistical auditing*. Academic Press Inc.
- Steijn, B., Klijn, E. H., & Edelenbos, J. (2011). Public-private partnerships: Added value by an organizational form of management. *Public Administration*, 89(4), 1235–1252. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2010.01877.x>
- Tomasi, M. (2016). *Public private partnerships in member states* [Paper presentation]. European Commission. Paper presented at the 10th meeting of the Network of Public Finance Economists in public administration, Brussels. <https://tinyurl.com/szo57yr>
- Torchia, M., Calabrò, A., & Morner, M. (2015). Public–private partnerships in the health care sector: A systematic review of the literature. *Public Management Review*, 17(2), 236–261. <https://doi.org/10.1080/14719037.2013.792380>
- Trafford, S., & Proctor, T. (2006). Successful joint venture partnerships: Public-private partnerships. *International Journal of Public Sector Management*, 19(2), 117–129. <https://doi.org/10.1108/09513550610650392>
- Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207–222. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00375>
- Tunčičienė, Ž., Grenčiková, A., & Skačkauskienė, I. (2014). Development of public-private partnership: Managerial Aspects. *Business: Theory & Practice*, 15(1), 11–21.
- Urio, P. (Ed.). (2010). *Public-private partnerships: Success and failure factors for in-transition countries*. University Press of America. <http://site.ebrary.com/lib/academiccompletitles/home.action>

- van Ham, H., & Koppenjan, J. F. M. (2001). Building public-private partnerships: Assessing and managing risks in port development. *Public Management Review*, 3(4), 593–616. <https://doi.org/10.1080/14616670110070622>
- Vining, A. R., & Boardman, A. E. (2008). Public—private partnerships: Eight rules for governments. *Public Works Management & Policy*, 13(2), 149–161. <https://doi.org/10.1177/1087724X08323843>
- Vonortas, N. S., & Spivack, R. N. (2006). Managing large research partnerships: Examples from the advanced technology program's information infrastructure for healthcare program. *Technovation*, 26(10), 1101–1110. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2005.08.011>
- Wang, H., Xiong, W., Wu, G., & Zhu, D. (2018). Public–private partnership in public administration discipline: A literature review. *Public Management Review*, 20(2), 293–316. <https://doi.org/10.1080/14719037.2017.1313445>
- Wang, S. Q., Dulaimi, M. F., & Aguria, M. Y. (2004). Risk management framework for construction projects in developing countries. *Construction Management and Economics*, 22(3), 237–252. <https://doi.org/10.1080/0144619032000124689>
- Wang, Y. (2015). Evolution of public–private partnership models in American toll road development: Learning based on public institutions' risk management. *International Journal of Project Management*, 33(3), 684–696. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2014.10.006>
- Waring, J., Currie, G., & Bishop, S. (2013). A contingent approach to the organization and management of public-private partnerships: Empirical study of English health care. *Public Administration Review*, 73(2), 313–326. <https://doi.org/10.1111/puar.12020>
- Warsen, R., Nederhand, J., Klijn, E. H., Grotenbreg, S., & Koppenjan, J. (2018). What makes public-private partnerships work?: Survey research into the outcomes and the quality of cooperation in PPPs. *Public Management Review*, 20(8), 1165–1185. <https://doi.org/10.1080/14719037.2018.1428415>
- Weiermair, K., Peters, M., & Frehse, J. (2008). Success factors for public-private partnership: Cases in alpine tourism development. *Journal of Services Research*, 8, 7–21.
- Weihe, G. (2008). Public-private partnerships and public-private value trade-offs. *Public Money and Management*, 28(3), 153–158. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9302.2008.00637.x>
- Wettenhall, R. (2003). The rhetoric and reality of public-private partnerships. *Public Organization Review*, 3(1), 77–107. <https://doi.org/10.1023/A:1023000128175>
- Williamson, O. E. (1989). Transaction cost economics. In R. Schmalensee, M. Armstrong, R. D. Willig, & R. H. Porter (Eds.), *Handbook of industrial organization*. (Vol. 1, pp. 135–182). Elsevier.
- Williamson, O. E. (1991). Comparative economic organization: The analysis of discrete structural alternatives. *Administrative Science Quarterly*, 36(2), 269. <https://doi.org/10.2307/2393356>
- Wojewnik-Filipkowska, A., & Trojanowski, D. (2013). Principles of public-private partnership financing: Polish experience. *Journal of Property Investment & Finance*, 31(4), 329–344. <https://doi.org/10.1108/JPIF-10-2012-0049>
- Xiong, W., & Zhang, X. (2014). Concession renegotiation models for projects developed through public-private partnerships. *Journal of Construction Engineering & Management*, 140(5), 1–9.
- Zervos, V., & Siegel, D. S. (2008). Technology, security, and policy implications of future transatlantic partnerships in space: Lessons from Galileo. *Research Policy*, 37(9), 1630–1642. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2008.06.008>

- Zhang, X. (2005a). Critical success factors for public–private partnerships in infrastructure development. *Journal of Construction Engineering and Management*, 131(1), 3–14. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)0733-9364\(2005\)131:1\(3\)](https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9364(2005)131:1(3))
- Zhang, X. (2005b). Paving the way for public–private partnerships in infrastructure development. *Journal of Construction Engineering and Management*, 131(1), 71–80. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)0733-9364\(2005\)131:1\(71\)](https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9364(2005)131:1(71))
- Zhang, X., & Soomro, M. A. (2016). Failure path analysis with respect to private sector partners in transportation public-private partnerships. *Journal of Management in Engineering*, 32(1), 04015031–04015010. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)ME.1943-5479.0000384](https://doi.org/10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000384)
- Zheng, J., Roehrich, J. K., & Lewis, M. A. (2008). The dynamics of contractual and relational governance: Evidence from long-term public-private procurement arrangements. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 14(1), 43–54. <https://doi.org/10.1016/j.pursup.2008.01.004>
- Zimmermann, J., & Eber, W. (2014). Consideration of risk in PPP-projects. *Business, Management and Education*, 12(1), 30–46. <https://doi.org/10.3846/bme.2014.03>
- Zou, P. X. W., Wang, S., & Fang, D. (2008). A life-cycle risk management framework for PPP infrastructure projects. *Journal of Financial Management of Property and Construction*, 13(2), 123–142. <https://doi.org/10.1108/13664380810898131>

(Re)defining public-private partnerships (PPPs) in the new public governance (NPG) paradigm: an institutional maturity perspective

Carter B. Casady, Kent Eriksson, Raymond E. Levitt & W. Richard Scott

To cite this article: Carter B. Casady, Kent Eriksson, Raymond E. Levitt & W. Richard Scott (2019): (Re)defining public-private partnerships (PPPs) in the new public governance (NPG) paradigm: an institutional maturity perspective, Public Management Review, DOI: [10.1080/14719037.2019.1577909](https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1577909)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1577909>

Published online: 26 Feb 2019.

Submit your article to this journal [↗](#)

View Crossmark data [↗](#)

(Re)defining public-private partnerships (PPPs) in the new public governance (NPG) paradigm: an institutional maturity perspective

Carter B. Casady ^a, Kent Eriksson^{b,c}, Raymond E. Levitt^a and W. Richard Scott^d

^aDepartment of Civil and Environmental Engineering, Stanford University, Stanford, CA, USA;

^bSchool of Architecture and the Built Environment, KTH Royal Institute of Technology, Stockholm, Sweden; ^cAbo Akademi University, Turku, Finland; ^dDepartment of Sociology, Stanford University, Stanford, CA, USA

ABSTRACT

Infrastructure public-private partnerships (PPPs) are dominantly seen as part of an increasingly fragmented and uncertain public management paradigm known as New Public Governance (NPG). However, the effects of institutional maturity on PPP utilization within this domain remain understudied. In order to (re)define PPPs within the NPG paradigm, we develop a PPP institutional maturity model based on three institutional capabilities—*legitimacy*, *trust*, and *capacity*. We then use the U.S. PPP market as a case example to explore how the maturity of PPPs in an institutional setting depends on legitimacy, trust, and capacity in the PPP model.

KEYWORDS New public governance (NPG); public-private partnership (PPP); institutional maturity; public management

Introduction

Infrastructure projects are complex, politically contentious, and difficult to execute. Representing some of the largest financial commitments governments make, these projects are fraught with economic uncertainty, public versus private distributional issues, and environmental considerations. Across the project lifecycle, the distinct phases of infrastructure projects – from planning, design, and construction through operations and maintenance – create high degrees of ‘broken agency’¹ between diverse and dynamic stakeholder networks. In traditionally procured projects, this ‘broken agency’ has incentivized infrastructure planners to systematically overestimate project benefits and underestimate costs (Flyvbjerg, Holm, and Buhl 2002), engineers to indemnify themselves from potential future liabilities through overly-conservative designs (Levitt, Ashley, and Logcher 1980), contractors to build cheaply by barely meeting specifications while exploiting ambiguities in design specifications through contractual change orders (Henisz, Levitt, and Richard Scott 2012), and governments to favor building new infrastructure assets or other non-infrastructure priorities over investments in the maintenance of existing assets (Benyon, Julie, and Levitt 2017). Additionally, because infrastructure exhibits unique, asset-specific

CONTACT Carter B. Casady cbcasady@stanford.edu

© 2019 Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group

characteristics, high barriers to entry, and limited competition (Williamson 1981; Vining, Boardman, and Poschmann 2005; Boardman and Vining 2012), projects naturally become magnets for corruption in institutional settings where the effectiveness and transparency of governance are weak or failing. These conditions, in total, persistently threaten infrastructure contracting, give rise to both hold-up problems and opportunism (Obermann 2007; Spiller 2011), and create complex organizational, political, and normative governance issues (Scott, Levitt, and Orr 2011).

To address these infrastructure governance concerns, governments have increasingly turned to public-private partnerships (PPPs) to help deliver infrastructure projects. While the definition of public-private partnerships is inherently broad, PPPs used in infrastructure project delivery generally refer to long term contractual arrangements between public agencies and private partners that increase private participation and risk sharing in various stages of the project lifecycle, including facility design, construction, financing, operations, and maintenance. When appropriately planned, executed, and enforced, PPPs can offer a wide range of potential benefits, such better on-time and within-budget delivery, design innovation, access to novel forms of capital, efficient risk allocation, life cycle costing, and off-balance-sheet financing² (OECD 2012; Casady and Geddes 2016).

For many, '[s]uch partnerships may be seen as new forms of governance, which fit in with the imminent network society' (Teisman and Klijn 2002, 197). Although the PPP label has been around since the early 1960s (Bovaird 2010), 'modern' infrastructure PPPs were conceived in the New Public Management (NPM) era of the 1990s as a way to improve the internal management of government infrastructure provision (see, e.g. Osborne 1993; Kaul 1997; Lane 2000). Since then, infrastructure PPPs have begun to break with the NPM agenda (Greve and Hodge 2010; Conteh 2010). In the post-NPM era, PPPs are increasingly seen as part of a larger paradigm which enables 'governments to engage with a number of private agents in often complex and contractually sophisticated relationships' (Greve and Hodge 2010, 150). This theoretical paradigm is known as New Public Governance (NPG). NPG captures the increasingly fragmented and uncertain nature of public management in the 21st century and '[recognizes] the legitimacy and interrelatedness of both the policy making and the implementation/service delivery processes' (Osborne 2006, 384). In this paradigm, PPPs may be viewed as a tool of NPG which provides infrastructure services through a dense network of state-business linkages. While many forms of direct infrastructure provision still offer public agencies the ability to '[internalize] transactions, [minimize] legalisms involved in complex contractual negotiations with external actors, and [provide] a more stable framework for bargaining,' PPPs present governments with an opportunity to break the public-sector monopoly, inject competition and flexibility into provision of infrastructure assets, extend the public sector's access to technical, financial, and physical resources, and improve service quality, all while operating in increasingly uncertain policy environments (Salamon and Elliott 2002, 31).

However, this broadened view of PPPs within NPG 'remain[s] transfixed by the PPP ideal' (Hodge, Greve, and Biygautane 2018, 1109), and some scholars question whether PPPs are more of a language game rather than a governance scheme (see e.g. Teisman and Klijn 2002; Hodge and Greve 2007, 2010). In reality, PPPs are not a panacea for the shortcomings of traditional infrastructure provision. Delivering public benefit through PPPs is actually very challenging and complex

(Guasch, Laffont, and Straub 2008). This is because ‘the idea of partnership [within PPPs] is often introduced without much reflection on the need to reorganize policy-making processes and to adjust existing institutional structures’ (Teisman and Klijn 2002, 197). According to Greve and Hodge (2010, 156):

PPPs present challenges to the traditional forms of public administration in terms of the complexity of the deals and the number of actors involved; the government’s capacity to steer; the choice between governance forms; possible strategic behavior by the private-sector organizations; and the duration of contracts which makes evaluation difficult.

While some governments have adjusted their governance arrangements in order to pursue large PPP programs, others still lack the institutional arrangements necessary for PPP utilization (Hodge, Greve, and Biygautane 2018). As a result, public sector experience with infrastructure PPPs has been mixed. In a variety of international jurisdictions, ‘there have been multiple, highly publicized cases of public opposition to private provision of infrastructure and large numbers of contract renegotiations and cancellations’ (Jooste and Scott 2012, 150). A growing body of literature has attributed these failures to limited public sector capacity, lack of political will, perceived legitimacy and trust issues between the public and private sector, and the absence of a conducive institutional environment for PPPs (see, e.g. Mahalingam 2010; Delhi, Palukuri, and Mahalingam 2010; Jooste, Levitt, and Richard Scott 2011; Jooste and Richard Scott 2012; Van Den Hurk et al. 2015; Verhoest et al. 2015; Opara et al. 2017; Soecipto and Verhoest 2018). However, little work to date has attempted to connect the conceptual foundations of PPP institutional maturity – i.e. *legitimacy*, *trust*, and *capacity* – with the broader theoretical paradigm of New Public Governance (Greve and Hodge 2010).

In order to enrich the extant literature on PPP institutional, political, governmental support, our paper explores the overarching relationship between PPP institutional capabilities and NPG using an institutional maturity perspective. This perspective serves as a succinct theoretical lens for the study of PPP market development. In the following section, we begin by describing the specific research questions we attempt to answer using this institutional maturity perspective. Next, we outline our research design and investigation methodology. Then, we operationalize Mahalingam et al.’s (2011) institutional framework of *legitimacy*, *trust*, and *capacity* to (re)define PPPs within the NPG paradigm. We subsequently examine the importance of these institutional capabilities as supporting elements of institutional maturity by exploring the maturity of the U.S. PPP market. Finally, we conclude by discussing how our analysis of the U.S. PPP market contributes to the development of NPG and institutional theory.

New public governance: a public sector paradigm shift

The role of public sector institutions has evolved over time from ‘one of doing to one of arranging’ (Salamon and Elliott 2002, 8). In the post-New Public Management (NPM) era, public sector reforms have broadly changed traditional functions of government to allow for enhanced private sector involvement in the delivery of public services (Hood 1991; Rhodes 1996; Kaul 1997; Peters and Pierre 1998; Salamon and Elliott 2002; Jooste and Richard Scott 2012; Van Den Hurk et al. 2015). Over the years, public sector agencies have ‘reinvented, downsized, privatized, devolved, decentralized,

deregulated, delayed, subjected to performance tests, and contracted out' to assuage growing public concerns about government competency, program costs, and institutional effectiveness (Salamon and Elliott 2002, 1). These changes in the scale and scope of public sector agencies have created new indirect forms of governing known as 'third-party government' or 'government by proxy' (Salamon and Elliott 2002; Kettl 2013).

The rise of third-party government in the 21st century has made public sector institutions more reliant on intricate, interdependent relationships with third party actors to address public policy problems (Hodge and Greve 2007; Kettl 2013). These increasingly complex, networked environments have created a new, post-NPM paradigm known as New Public Governance (NPG). NPG is grounded in organizational sociology and network theory and accounts for the increasing fragmentation and uncertainty involved in public management (Haveri 2006). In NPG, the asymmetric power relationships found in principal-agent theory (Zeckhauser and Pratt 1985) as well as dynamic, interdependent stakeholder settings found in network theory (Kickert, Klijn, and Koppenjan 1997) help define the government's role in organizing and maintaining third-party networks, enabling private partners to solve public issues, and upholding collectively held objectives in complex policy environments. In recent years, NPG has become 'the dominant regime of public policy implementation and services delivery, with a premium being placed upon the development of sustainable public policies and public services and the governance of inter-organizational relationships' (Osborne 2010, 414).

The role of public-private partnerships in new public governance

While NPG appears to be a novel conceptual approach, sharing public authority with networks of private entities is not 'new' (Wettenhall 2005). According to Kettl (1993, 4):

Every major policy initiative launched by the [U.S.] federal government since World War II – including Medicare and Medicaid, environmental cleanup and restoration, antipoverty programs and job training, interstate highways and sewage treatment plants and even security in post-conflict zones – has been managed through public-private partnerships.

In an increasingly globalized economy, governments are continuing to shift the provision and management of public services to private actors using public-private partnerships (PPPs). Without the requisite knowledge, capacity, or management capabilities needed to operate in certain daunting policy environments, public agencies are using the expertise and managerial proficiency of private firms to carry out certain administrative responsibilities. As a result, PPPs have seen increasing use across a wide range of public and private collaborative endeavours (Bovaird 2004; Hodge and Greve 2007).

Although PPPs still do not have a uniform meaning or core underlying concept (Marsilio, Cappellaro, and Cuccurullo 2011), Hodge and Greve (2007), Hodge and Greve (2010) indicate PPPs may encompass five different families of governance arrangements (see Figure 1).

Among these five different families, long-term infrastructure PPP contracts emerged from the U.K.'s Private Finance Initiative (PFI) during the 1990s as a popular policy mechanism for governments to engage private firms in the delivery and management of infrastructure services (Boardman, Greve, and Hodge 2015). Globally, these infrastructure PPP contracts serve as alternative procurement arrangements designed to

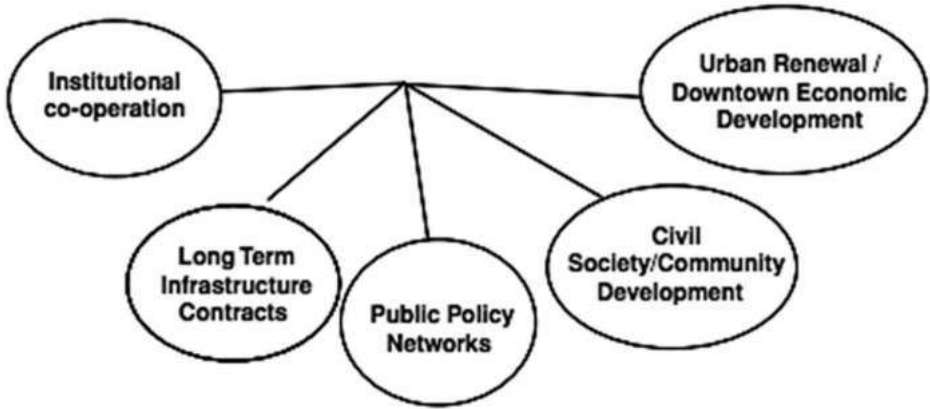

Figure 1. Five families of ppps as governance arrangements.

incorporate private-sector expertise, resources, and risk management proficiency into various stages of the infrastructure project lifecycle (Casady and Geddes 2016). Figure 2 illustrates the general spectrum of infrastructure PPP contractual models.

Enhanced private sector involvement and cooperation in the decision-making and provision of infrastructure involves bundling of project lifecycle phases and reallocation of risks from public to private actors. The two distinctive features of PPPs – taxpayer/private partner risk sharing and project phase bundling – allow public agencies to construct innovative procurement arrangements for building and managing infrastructure facilities based on trade-offs in contractual incentives, project flexibility, and institutional (Martimort and Pouyet 2008; Iossa and Martimort 2015; Girth 2017). At their core, PPPs can create social value through life-cycle costing and appropriate risk allocation to parties which are best positioned to managed complex, infrastructure-delivery-related risks (Hodge, Greve and Boardman 2010; Casady and Geddes 2016).

However, PPPs can also create new governance challenges. Dutz et al. (2006, 1) note that:

[The] shift from traditional public sector methods [to NPG] places new demands on government agencies. They need the capacity to design projects with a package of risks and incentives that makes them attractive to the private sector. They need to be able to assess the cost to taxpayers, often harder than for traditional projects because of the long-term and

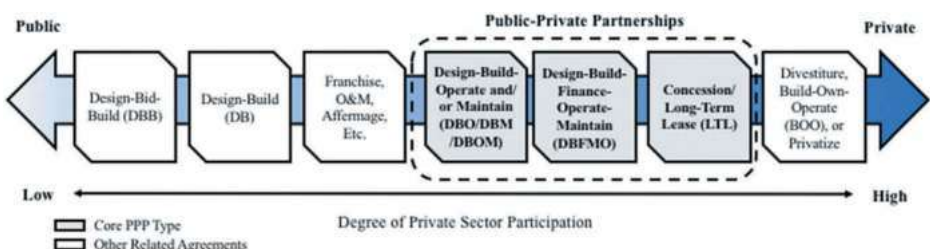

Figure 2. General spectrum of PPP model types.

often uncertain nature of government commitments. They need contract management skills to oversee these arrangements over the life of the contract. And they need advocacy and outreach skills to build consensus on the role of PPPs and to develop a broad program across different sectors and levels of government.

Confronted with these NPG obstacles, governments around the world have responded to the PPP phenomenon in very different ways (Petersen 2011). While some countries have been skeptical of the purported benefits infrastructure PPPs have to offer, others have enthusiastically embraced PPPs and developed extensive PPP programs (Verhoest et al. 2013). The resulting divergence of PPP policies, legislation, agency formation, and legal precedents across Europe, North America, Asia, Latin America, and Africa has produced wildly diverse PPP institutional settings (Van Den Hurk et al. 2015). Even within leading PPP jurisdictions, such as Canada, Australia and the United Kingdom, sub-national PPP approaches differ and no uniform PPP models exist (Siemiatycki 2013). These developments indicate that ‘institutional change ... is path-dependent and is a function of a variety of context-specific variables[,]’ meaning ‘[t]here is no one-size-fits-all institutional framework that is universally applicable for the pursuit of PPPs’ (Matos-Castano, Mahalingam, and Dewulf 2014, 48).

Recent research examining the development of conducive and/or constraining PPP environments have sought to understand these trends. Particular emphasis in the extant literature has focused on examining how institutional, political, and governmental support structures affect the development of PPP-enabling fields (Delhi, Palukuri, and Mahalingam 2010; Jooste, Levitt, and Richard Scott 2011; Van Den Hurk et al. 2015; Verhoest et al. 2015; Soeipto and Verhoest 2018). This is important because the development of ‘PPP-enabling capacity has not been answered by a reformation of public agents alone – rather a network of new enabling organizations (public, private and non-profit) has emerged. These organizations, in varying ways, attempt to support the development and continued operation of PPPs for the benefit of public, private and civic actors’ (Jooste, Levitt, and Richard Scott 2011, 12). While these research endeavours have deepened our scientific understanding of how institutional settings affect PPP program success, the extant literature, in many ways, lacks a clear conceptual framework of the overarching relationship between New Public Governance and PPP institutional maturity. Therefore, the aim of this paper is to articulate a model for PPP institutional maturity which builds on the extant literature and addresses the following research questions:

- (1) How does institutional maturity (re)define PPPs within the New Public Governance (NPG) paradigm?
- (2) In what ways does institutional maturity affect the utilization of PPPs as a NPG tool?

Research design: model development and case analysis

To answer these research questions, we use a two-step research design. We first develop a model of PPP institutional maturity based on a neo-institutional framework proposed by Mahalingam et al. (2011). Then, we apply this model to the U.S. infrastructure PPP market and explore its theoretical implications. The research

design follows the recommended process of a theory-building, case-based approach (Eisenhardt and Graebner 2007).

Since we are developing an existing framework through theory building, our two-step research design naturally aligns with the positivist public administration research methods tradition (Whetsell and Shields 2015). Moreover, our application and development of existing theory through observation, analysis, and explanation of a case offers ‘a richness of understanding’ which ‘compensate[s] for weaknesses in traditional [research] approaches’ (Perry 2012, 480).

Model development: building a PPP institutional maturity framework

The development of our PPP institutional maturity model is based on Mahalingam et al.’s (2011) neo-institutional framework. This conceptual framework was chosen to describe how institutional maturity (re)defines PPPs within the New Public Governance paradigm because of ‘its simplicity in representing elements of the [PPP] institutional environment’ (Matos-Castano et al. 2014, 52). In this framework (see Figure 3), *legitimacy*, *trust*, and *capacity* are delineated as the broad institutional capabilities supporting government utilization of PPPs.

According to Suchman (1995), legitimacy in this context is defined as the ‘generalized perception or assumption that the actions of an entity are desirable, proper or appropriate within some socially constructed system of norms, values, beliefs and definitions.’ Trust, on the other hand, represents ‘a disposition and attitude concerning the willingness to rely upon the actions of or be vulnerable towards another party, under circumstances of contractual and social obligations, with the potential for collaboration’ (Edkins and Smyth 2006, 84), while capacity generally refers to ‘the ability of actors [i.e. governments] to structure and govern PPP projects’ (Matos-Castaño, Mahalingam, and Dewulf 2014, 53)

Interactions amongst these institutional capabilities are important and well documented. For example, past research has linked governance capacity with legitimacy (Van Gossum, Arts, and Verheyen 2010), found clear relationships between legal accountability or legitimacy and trust (Fard and Rostamy 2007), and concluded ‘that governance and capacity are intimately connected and that innovative, simultaneous blending of public management and civic capacities is needed to build trust and govern effectively under new and challenging conditions’ (Hall 2002, 23). Taken

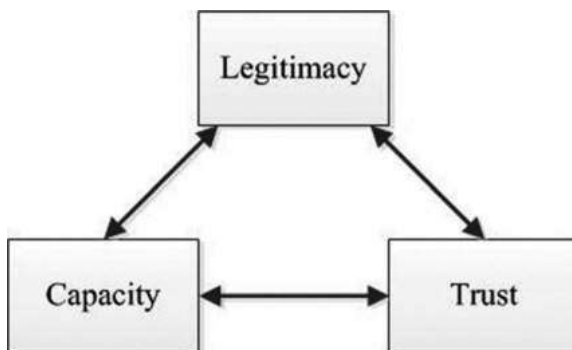

Figure 3. Mahalingam et al.’s (2011) institutional capabilities.

together, these institutional capabilities provided us with a succinct conceptual framework to understand the governance of PPPs within the NPG paradigm.

Defining the elements of PPP institutional maturity

While there are a variety of facilitating factors associated with PPP market maturation such as ‘market potential, institutional guarantees, government credibility, financial accessibility ... consolidated management, and corruption control’ (Yang, Hou, and Wang 2013, 301), we draw on institutional theory to define PPP institutional maturity as the development of legitimacy, trust, and capacity in the PPP process overtime via the structuration of organizational fields (DiMaggio and Powell 1983; Scott and Meyer 1994) whereby ‘organizations ... [combine] in varying constellations of field configurations’ (Jooste and Richard Scott 2012, 151). In New Public Governance, the maturity of these institutional capabilities are particularly important because successful execution, management, and enforcement of PPP contracts depends on a government’s capacity to properly align incentives, orchestrate and maintain a trustworthy stakeholder network across the project lifecycle, and legitimize its PPP procedures (Salamon and Elliott 2002; South, Levitt, and Dewulf 2015)

Legitimacy

Governments need to take a leading role in promoting PPP legitimacy. Legitimization is critical to PPP success within the NPG paradigm because PPP projects supplant traditional infrastructure services provided by governments with those offered by private operators. These projects also typically involve large financial commitments from private firms seeking long-term returns on their investments. Forrer et al. (2007) suggest governments bolster the legitimacy of their PPP programs by evaluating projects along six dimensions – risk, costs and benefits, political and social impacts, expertise, collaboration, and performance measurement. Using this approach, governments can track mutual influence, participation rights, and transparency within PPPs, assess ‘the net gains to the public offered by [PPPs]’ versus more traditional, government-procured infrastructure services, and create an overarching alignment of public and private interests (Forrer et al. 2007, 482).

Governments also legitimize their PPP models by creating standardized PPP procurement procedures (Brinkerhoff and Brinkerhoff 2011), ensuring community involvement in and acceptance of PPPs, providing conducive political environments (Flinders 2005), and building supportive legal frameworks (Tvarnø 2006). The development of PPP legal frameworks is particularly important because these laws create ‘a general sense ... that a given policy decision has been formulated in acceptable ways, through justifiable procedures’ (see e.g. Hult and Walcott 1990, 63–67). Because codification of PPP legislation enhances the perceived legitimacy of PPP procurement structures and processes, our case analysis uses the proliferation of these legal frameworks as a primary indicator of growing PPP legitimacy.

Trust

The development of formal relationship standards and procedures within government regulatory frameworks also fosters trust in PPPs. These formal rules of engagement promote trust in these long-term, relational contracting networks between the public and private sector by enhancing the efficacy, efficiency, transparency, and predictability

of these relationships. For example, the advent of PPP procurement ‘fairness auditors’ in some PPP contexts has enhanced both the legitimacy and reliability of project award procedures. These fairness auditors observe PPP procurement and ensure compliance with required rules and procedures. In doing so, they promote transparency and equity in the PPP process while reining in expropriation and hold-up problems (Shukla, Zaidi, and Innes 2015). Overall, recent evidence suggests that trust and management are significantly correlated with perceived PPP project performance (Warsen et al. 2018).

Additionally, in both a plural and pluralist sense, PPPs are specifically designed to engage multiple interdependent actors in the delivery of infrastructure assets through inter-organizational relationships, trust or relational contracts, and processes which stress service effectiveness and outcomes (Osborne 2006, 2010). Because PPPs reflect a certain willingness on the part of the government to contractually rely upon the actions of third-party actors to deliver infrastructure services, growing government support and utilization of PPPs often signals a certain level of trust in PPPs as a viable form of project delivery. We use this intuition in our case analysis as a proxy for measuring the level of trust in PPPs across the United States.

Capacity

Finally, as more and more private firms gain interest in delivering infrastructure as a service concession, rather than an asset, to generate stable, long-term, inflation-adjusted returns on their investments, governments will need to increase their capacity to operate in these networked environments and develop proper safeguards within their PPP governance frameworks to ensure ‘public services are not compromised for the sake of private profits’ (Forrer et al. 2007, 477). Within the increasingly fragmented and uncertain nature of NPG, government relationships with the private sector in PPP transactions cannot be self-administering; ‘they require, rather, aggressive management by a strong, competent government’ (Kettl 2011, 6).

Public agencies build capacity to effectively steward PPP projects through documented experience, training, and the creation of institutional mechanisms (Matos-Castaño, Mahalingam, and Dewulf 2014). For example, the establishment of PPP units is a common method for ensuring sufficient governmental capacity. These quasi-governmental agencies have ‘a lasting mandate to manage multiple PPP transactions, often in multiple sectors’ and ‘[ensure] that PPPs meet specific quality criteria such as affordability, value-for-money (VfM), and appropriate risk transfer’ (World Bank 2007, 2). In this mandate, PPP units generally maintain responsibility for project scoping, business case development, market sounding, bid evaluation, and contract enforcement, among other tasks (Istrate and Puentes 2011; Casady and Geddes 2016). By providing PPP policy guidance, programmatic support, project-delivery approval, and quality control (European PPP Expertise Centre (EPEC) 2014), these organizations promote reliable and replicable procurement practices, assist public sector agencies in developing robust project pipelines, and enhance the market visibility and transparency of PPP projects, both to investors and the general public (Martin et al. 2015; Casady and Geddes 2016). Naturally, the utilization of these PPP-enabling organizations serves as a critical focal point of our assessment of PPP institutional capacity in the US.

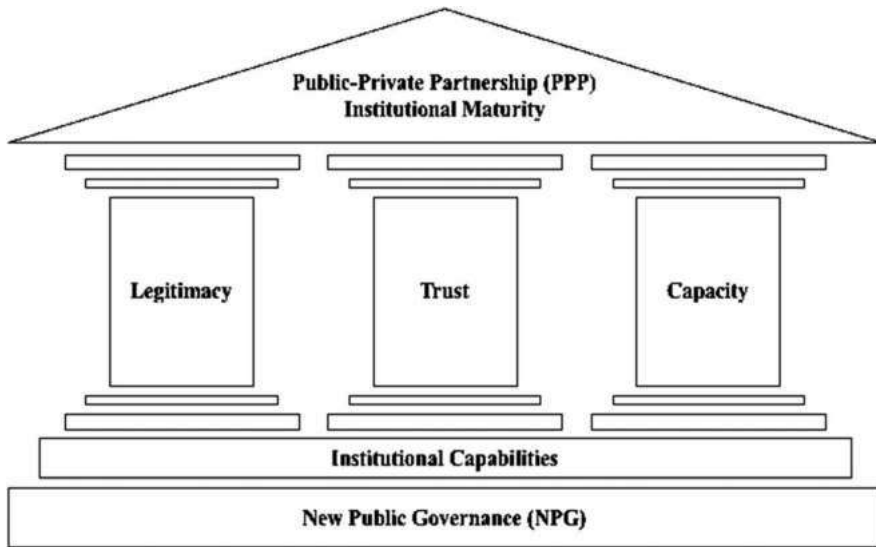

Figure 4. Components of PPP Institutional Maturity.

A PPP institutional maturity model

Overall, legitimacy, trust, and capacity play a critical role in PPP success. Within the broad theoretical paradigm of NPG, we view these institutional capabilities as three critical components of PPP institutional maturity (see [Figure 4](#)).

Through this model, we offer a ‘transformative’ perspective of PPPs within NPG, one which ‘[combines] a number of theoretical perspectives accounting for how environmental pressures, polity features and historical institutional context shape the process and outcome of public policy’ (Conteh 2010, 751). Taken together, these institutional capabilities provide us with a conceptual framework to (1) describe how institutional maturity (re)defines PPPs within the NPG paradigm, and (2) theorize on the effects institutional maturity has on PPP utilization as a NPG tool. In the next section, we examine the institutional maturity of the US PPP market to show how these institutional elements play a critical role in the ability of government agencies to make effective public use of private interest.

Case analysis: legitimacy, trust, and capacity in the US ppp market

Case selection: the U.S. PPP market

In order to explore how institutional maturity affects the use of PPPs, we apply our PPP institutional maturity model to the U.S. infrastructure PPP market. The selection of the U.S. PPP market case was guided by theoretical sampling logic (Glaser and Strauss 1967) and based on two principal factors. First, the U.S. has historically seen closer private sector involvement in the provision of government services (see e.g. Moulton and Anheier 2002; Martin 2005; Kinder 2012). Second, although the U.S. has the potential to develop into the world’s largest PPP market, its current PPP market remains relatively nascent (see e.g. McNichol 2013; Casady and Geddes

2016). The U.S. case suits theory development because these observations seem to be at odds with one another and indicate institutional barriers may be affecting government utilization of PPPs as a NPG tool in the United States.

In a theory-building, case-based approach, it is also recommended that the selected methods suit the purpose of the case analysis (Eisenhardt and Graebner 2007). Because the relationship between NPG and institutional maturity in the context of PPPs is currently not well documented, our analytical approach to this case was exploratory. We initially conducted a systematic search of databases for academic manuscripts containing a combination of keywords such as Public Private Partnership (PPP), Public Administration, Institution, and Maturity. Our refined search yielded 198 relevant journal articles, but none of them applied a framework resembling Mahalingam et al. (2011) to institutional maturity and PPPs. In addition to consulting the broader body of academic literature, we also reviewed manuscripts, government reports, news articles, commercial databases, and other print/online sources directly pertaining to the U.S. PPP market. Because time and space requirements preclude us from providing a detailed historical account of U.S. PPP market development, we limited our research focus to the interplay of NPG theory and institutional/structuration theory in our application of the PPP institutional maturity model to the U.S. PPP market.

Key institutional barriers

The history of private sector involvement in human service delivery within the United States is long. For decades, contracting has served as America's primary mode of service delivery. Yet, the U.S. has been slow in adopting the PPP procurement model. Although PPPs only account for a minority of global infrastructure investment, PPPs in the U.S. are especially rarely relative to the country's high levels of infrastructure investment. This is because '[m]any US state and county government human service agencies still must operate under traditional public procurement laws and regulations predicated upon the existence of a buyer/seller relationship, not a partnership relationship' (Martin 2005, 145). Over the years, these legal constraints have 'hindered the ability of may US state and local governments to create true public-private partnerships' (Martin 2005, 145).

The avoidance of PPPs is also historically rooted in the 'institutional bifurcation' of infrastructure spending decisions across various levels of government. Traditionally, U.S. infrastructure has been developed with 'OPM' – other people's money. Since the end of World War II, the U.S. federal government has funded many, nationally-significant capital projects such as the Interstate Highway Program, wastewater treatment facilities built under the Environmental Protection Agency's Clean Water Program, and the Urban Mass Transportation Agency's urban mass transit programs of the 1970s–1990s using 90% federal funds and only 10% local funds. At the same time, states and local jurisdictions have largely retained responsibility for funding the ongoing operations and maintenance of these capital investments (see Figure 5).

Within this unbalanced funding model, electoral cycles accentuate the institutional bifurcation between federal, state, and municipal infrastructure priorities. Constructing new infrastructure projects is usually more politically attractive for politicians than spending taxpayer dollars on maintaining existing projects over the long term (Surowiecki 2016). As a result, state and local legislators tend to defer

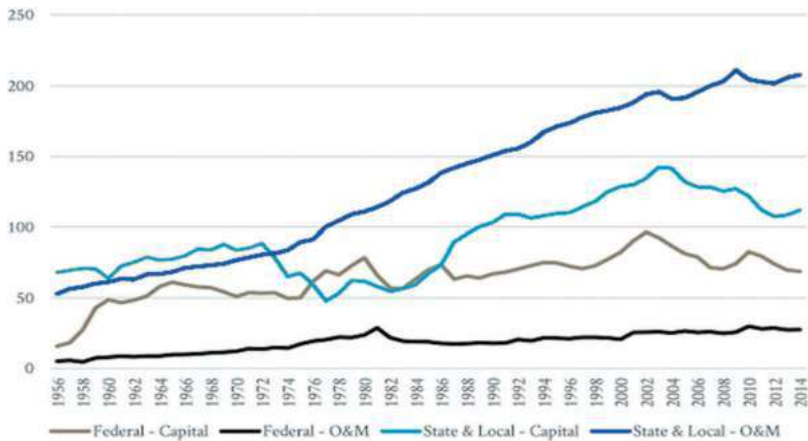

Figure 5. Aggregate infrastructure spending breakdown – U.S. transportation and water infrastructure (\$Bn 2014). Source: CBO (2015)

maintenance expenditures indefinitely, letting roads, bridges, buildings, and other assets deteriorate until the federal government steps in to provide additional funding for replacement infrastructure (CBO 2015; Bennon, Julie, and Levitt 2017).

Enhanced private investment in U.S. infrastructure via PPPs is also disincentivized by federal, state and local tax exemption on interest payments for public sector bonds. This tax-exemption is unique to the U.S. Consequently, U.S. municipal bonds have historically carried lower interest rates than comparable privately issued bonds. This practice does not really reduce the cost of public borrowing to the government – the local, state and federal governments are forgoing taxes they could otherwise collect. Rather, it is a means to cross-subsidize and favor investments in infrastructure over other kinds of federal, state and local government spending. However, since taxpayers in all municipal jurisdictions contribute to their state and federal tax bases, it is foolish for any government not to take advantage of the lower cost municipal bonds. Thus, tax-exempt public bonds have historically tilted the playing field in favor of government financing, operating and maintaining – albeit often under-maintaining – infrastructure assets. Taken together, these key institutional barriers undermine the perceived legitimacy, trust, and capacity of PPPs in the United States.

Growing legitimacy: PPP-enabling legal frameworks

Despite these institutional hurdles, the PPP model in the U.S. is slowly gaining legitimacy. The primary indicator of this growing legitimacy is the ongoing proliferation of legal and regulatory frameworks supporting PPP procurement. As of August 2018, 37 states, Puerto Rico and the District of Columbia had enacted PPP-enabling statutes (see Figure 6).

These laws codify the rules of engagement between public and private actors in PPP contracts. Moreover, these state-level enabling laws, both specific and generic in nature, support PPP procurement structures and processes by removing the institutional barriers found in traditional public procurement laws and regulations.

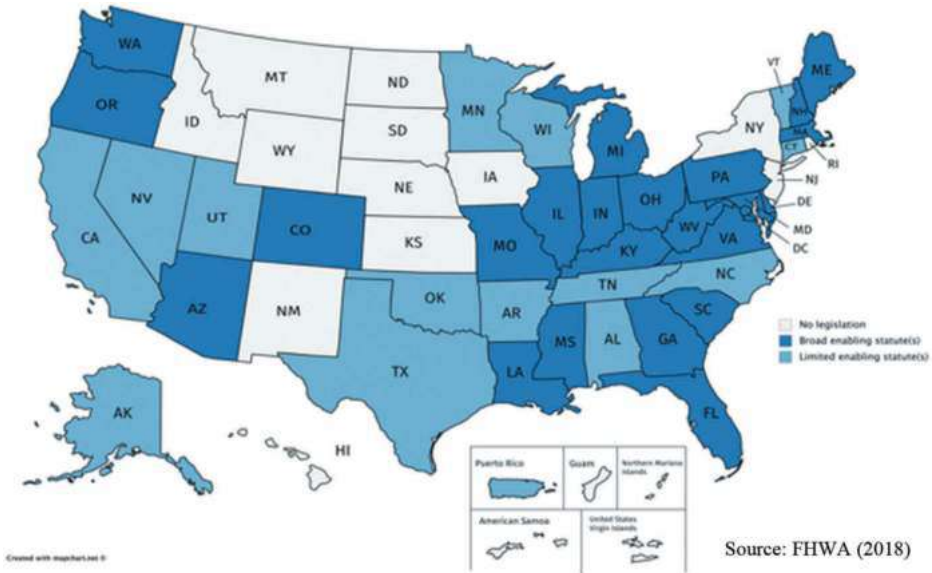

Figure 6. PPP enabling legislation.

Source: Federal Highway Administration (FHWA) (2018)

However, not all PPP laws in the United States are created equal. Diverse local demand side, supply side, and political/institutional drivers have created disparities in these statutes (Geddes and Wagner 2013). This variability across U.S. states can either create a supportive environment for PPP procurement or discourage PPP activity in some cases (Geddes and Reeves 2017). While traditional public finance considerations, such as federal highway aid, have shown little impact (Geddes and Wagner 2013), differences in economic factors such as state debt and urban travel demand have had a significant effect on the adoption and favorability of PPP-enabling laws (Geddes and Wagner 2013; Albalade, Bel, and Geddes 2017; Boyer and Scheller 2017). Despite these differences, the ongoing growth in jurisprudence supporting PPPs across the U.S. is only further legitimizing their use as viable project delivery mechanism.

Trust in the PPP model: PPPs as a pragmatic NPG tool

To complement this growing legitimization of the PPP model, more and more governments across the United States are embracing PPPs as a NPG tool for infrastructure service provision. Since 2015, 36 states plus Puerto Rico and the District of Columbia has launched or closed at least one PPP transaction (see Figure 7).

Although total PPP investment still lags considerably behind levels found in other jurisdictions globally, the U.S. has invested ~\$53 billion in 67 projects since 1992 (see Figure 8).

Increasing PPP activity in the U.S. is being spurred by the substantial infrastructure deficit and its ongoing effects on economic progress. Likewise, government and jurisdiction debt-stress, particularly at the local level, is driving governments' choice of private involvement in contracts, as is the jurisdiction's tax burden (McQuaid and Scherrer 2010; Albalade, Bel and Geddes 2015; Boyer and Scheller 2017). Increasingly

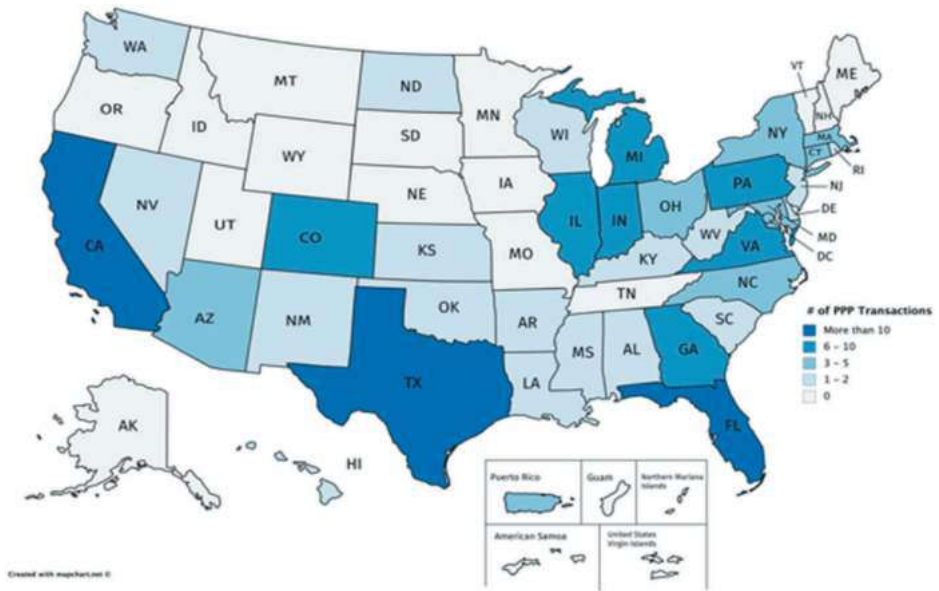

Figure 7. PPPs Since 2015, By State.

Source: Inframation (2018)

Notes: Including projects that have reached financial close or are in procurement.

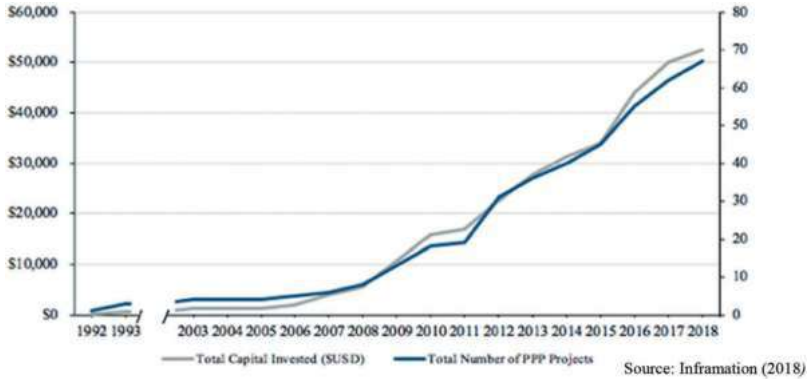

Figure 8. PPPs Reaching Financial Close in the United States.

Source: Inframation (2018)

Notes: Because there was little to no PPP activity in the U.S. from 1993–2003, these years were not included for

smaller discretionary budgets from a combination of growing healthcare and pension entitlement obligations as well as public opposition to tax increases have also exacerbated declines in federal, state, and local funding for infrastructure. In these challenging conditions, trust of PPPs has become ‘a pragmatic rather than a political decision’ (Albalade, Bel, and Richard Geddes 2017, 41).

Building PPP capacity: state and federal PPP-enabling entities

Despite growing legitimacy and trust in the PPP model, the development of PPP capacity in the United States remains in its infancy. However, in recent years, institutions supporting PPP procurement at the federal, state, and municipal level have become more prominent (Iseki et al. 2009).³

State and municipal PPP units

While some states conduct their PPP programs directly through the state's department of transportation (e.g. Florida and Texas), a handful of states and municipalities (e.g. Virginia, California, Washington, Michigan, Oregon, Colorado, Georgia, Indiana, and Washington DC) have established agencies to enhance PPP procurement capacity. These agencies, commonly known as PPP units, steward governments through the PPP procurement process. According to the European PPP Expertise Centre, the main functions of PPP units are:

- (1) PPP policy support and related activities;
- (2) program and project-delivery support; and
- (3) project approval and quality control.

In the United States, a selected number of states and municipalities are starting to utilize these PPP units in order to enhance the consistency, transparency, and capacity of their government PPP programs. While these development are notable for the broader maturation of the U.S. PPP market, many states and localities still lack any formalized institutional capacity to manage their PPP projects.⁴

Federal support of PPPs

At the federal level, efforts have also begun to consolidate PPP knowledge, procurement guidelines, and expertise. For example, in May 2018, the Federal Transit Administration (FTA) issued a Final Rule on Private Investment Project Procedures (PIPP) which:

establishe[d] procedures that allow recipients of FTA funds to identify perceived impediments to the use of public-private partnerships (P3s) and private investment in public transportation capital projects either proposed or under construction and in the Statewide Long-Range Transportation Plan or the Metropolitan Transportation Plan, and seek a waiver or modification of such impediments” (FTA 2018).

Additionally, a few offices within the U.S. Department of Transportation are working to promote alternative infrastructure delivery mechanisms such as PPPs. Organizations like the Federal Highway Administration's (FHWA) Office of Innovative Program Delivery (OIPD) are specifically tasked with enhancing public-sector capacity and providing technical guidance for states interested in pursuing innovative financing and project management arrangements (i.e. PPPs). Likewise, the Build America Bureau was created following the passage of the Fixing America's Surface Transportation (FAST) Act in 2015 in order to '[serve] as the single point of contact and coordination for states, municipalities and project sponsors looking to utilize federal transportation expertise, apply for federal transportation credit programs and explore ways to access private capital in public private partnerships' (Build America Bureau 2017). Operating under the Office of the Undersecretary for

Transportation Policy, the Bureau builds off of the foundation established by the Build America Transportation Investment Center (BATIC) and is responsible for:

- (1) Streamlining federal credit enhancement (i.e. loans, guarantees, and standby lines of credit) through the Transportation Infrastructure Finance and Innovation Act (TIFIA) and Railroad Rehabilitation and Improvement Financing (RRIF) revolving funds;
- (2) Administering Infrastructure For Rebuilding America (INFRA) grants for critical U.S. highway and bridge projects;
- (3) Managing the tax-exempt Private Activity Bonds (PABs) program for prospective PPP concessionaires; and
- (4) Providing a centralized repository or information for project coordination, project-level technical assistance, and alternative delivery assessment (Build America Bureau 2017).

Together, organizations like the Bureau and OIPD are encouraging the adoption of best practices in PPP project development, delivery, financing, and management. In doing so, they are attempting to address the aforementioned institutional barriers favoring traditional project delivery. However, the role of these federal institutions in the development of the U.S. PPP market should not be overstated. Because most infrastructure provision is done by states and municipalities, ‘developments at the federal level are often limited in scope and effect and typically provide only general guidelines for PPP implementation’ (Geddes and Reeves 2017, 159).

PPP institutional maturity in the united states

Overall, it appears PPPs are slowly gaining traction in the United States. However, there is little indication PPPs will become a commonplace infrastructure procurement strategy in the near term. This is because PPPs currently lack maturity within America’s broader institutional environment. The absence of cohesive project prioritization frameworks, standardized contracts, consistent procurement standards, sufficiently uniform PPP-enabling legislation, PPP units, and a robust PPP project pipeline indicate that PPPs do not seem to fit within America’s national and regional priorities as well as existing governance mechanisms and procurement processes. Although it is exceptionally difficult to ‘assess goodness of fit as part of a process of institutional change, and decide whether the direction of change is towards institutions that are more supportive of an efficient market economy and improved social development’ (Shirley 2005, 31), ‘good fitting’ institutional innovations generally do ‘not depend on absent or weak institutions and [are] insulated from or adapted to perverse institutions’ (Shirley 2005, 30). In the United States, however, it is fairly evident that PPPs remain dependent on one or more absent and/or weak components of PPP institutional maturity.

Across the country, governments continue to grapple with poor transparency and stakeholder education, protracted procurements, and limited PPP expertise (Martin 2017). This is because ‘[p]ublic procurement authorities often fail to appreciate the significant differences between PPPs and traditional forms of procurement and the implication of these differences for the level of resources, the unique skills, the output-based nature of the contracts, and the new processes and institutions required’

(Farquharson et al. 2011, 23). Moreover, the fragmented distribution of powers and responsibilities of infrastructure provision across different levels of government has created wide variation in project governance across state lines, within specific infrastructure sectors, and even within cities or metropolitan transit authorities that deliver PPP projects (Albalade, Bel, and Richard Geddes 2015). This lack of coherence in PPP policies offers few incentives for private firms to enter into long-term infrastructure contracts with governments (Geddes and Reeves 2017), and undermines the foundational components of institutional maturity needed for a successfully coordinated PPP program. If the U.S. is going to promote legitimacy, trust, and capacity in the PPP model and develop a robust PPP market, public agencies must eventually ‘establish clear, predictable and legitimate institutional framework[s] supported by competent and well-resourced authorities’ (OECD 2012, 8).⁵

Conclusions

Around the world, PPPs are becoming a popular alternative procurement tool for infrastructure services. In the globalized economy, public sector organizations tasked with vague, competing, and dynamic objectives are increasingly limiting their ability to exercise complete control over infrastructure delivery by engaging in complex and contractually sophisticated partnerships with private actors. These broader relationships between government and the private sector are characteristic of the increasingly fragmented and uncertain nature of public management in the 21st century known as New Public Governance (NPG). In this paradigm, PPPs may be viewed as a tool of NPG which public sector agencies use to activate third-parties for infrastructure project delivery, orchestrate and maintain relevant stakeholder networks across the project lifecycle, and modulate appropriate rewards and penalties through contracts in order to elicit cooperative behavior. However, PPPs are not self-administering. They require strong institutional capabilities to be successful.

Although recent research has scrutinized the underlying institutional factors facilitating successful PPP development, little work to date has attempted to connect the conceptual foundations of PPP institutional maturity – i.e. *legitimacy*, *trust*, and *capacity* – with the broader theoretical paradigm of NPG. In order to enrich the extant literature on PPP institutional support, our paper used a theory building, case-based approach to explore the overarching relationship between PPP institutional capabilities and NPG. In this analysis, we developed a succinct conceptual framework of PPP institutional maturity which (re)defines PPPs within the NPG paradigm and offers a theoretical lens for studying PPP market development. Additionally, our research illustrates how legitimacy, trust, and capacity affect the ability of public agencies to organize and maintain third-party networks, enable private partners to solve infrastructure delivery issues, and uphold collectively held objectives in PPP projects. Our case analysis also shows that infrastructure PPPs lack a ‘goodness of fit’ within America’s current institutional environment due to the weakness and/or absence of one or more institutional components. While these results are illustrative of the effects institutional maturity has on PPPs in the NPG paradigm, more research is needed to generalize these observations beyond the unique confines of the U.S. PPP market. Moreover, future work should utilize New Public Governance as ‘a coherent conceptual framework from which to develop [more] theory and research that can inform [PPP governance] in the twenty-first century’ (Osborne 2006, 384).

Notes

1. Broken agency involves parties at one phase of the project making decisions in their own interest that impose undue costs on counterparties in subsequent phases of project delivery.
2. PPPs actually impact the intertemporal government budget in much the same way as traditional provision. While the PPP can save the government the initial capital expenditures and investment outlays, the government must relinquish either future user fee revenue (if the PPP project is financed with user fees) or future spending (if the PPP is financed with payments from the government budget) (Geddes 2011).
3. See Iseki et al. (2009) for a detailed assessment of PPP-enabling federal legislation.
4. Within the last year, both Texas (TxDOT) and California (Caltrans) lost their transportation PPP authorization.
5. For a more detailed review of PPP governance mechanisms, see OECD (2012).

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Notes on contributors

Carter B. Casady is a doctoral candidate in Civil and Environmental Engineering at Stanford University. He is passionate about infrastructure development, procurement, governance, public-private partnerships (PPPs), project finance, and public policy. His current interdisciplinary research examines the impacts of deferred maintenance on public sector buildings. Prior to entering the PhD program, Mr. Casady served as research associate for the Harvard Kennedy School of Government, conducting simplified Benefit-Cost Analyses (BCAs) on U.S. managed lane projects. His past experience also includes work for the Federal Highway Administration (FHWA), President's Council of Economic Advisors (CEA), and Cornell Program in Infrastructure Policy (CPIP). He holds a B.S. in Policy Analysis & Management (2016) from Cornell University and a M.S. in Civil and Environmental Engineering (2017) from Stanford University.

Kent Eriksson is a Professor at KTH, the Royal Institute of Technology in Stockholm, Sweden. Dr. Eriksson works around the world as a consultant in project management, finance, business development and regulation. He has been a member of the board of directors of the Swedish financial supervisory authority, and of the European Commissions' financial services user group. Dr. Eriksson currently conducts research on private public partnership infrastructure projects and investor management of risk and uncertainty. He received his PhD from Uppsala University, Sweden.

Raymond E. Levitt is the Kumagai Professor of Engineering, Emeritus in Stanford's Sustainable Design and Construction graduate program and the Founder of the Stanford Global Projects Center. He also served as a Commissioner of California's Public Infrastructure Advisory Commission and is currently a Member of the National Academy of Construction as well as a Distinguished Member of the American Society of Civil Engineers. Through his research on the financing, governance and sustainability of global building and infrastructure projects, Dr. Levitt has authored numerous publications and co-authored and co-edited several books.

W. Richard Scott (Dick) Scott is Professor Emeritus of Sociology at Stanford University with courtesy appointments in the Graduate School of Business, the Graduate School of Education, and the School of Medicine. He is also a Senior Researcher in the Stanford Global Projects Center and member of the National Academy of Medicine. He is the author or editor of many professional articles and books and was the recipient of the Academy of Management's Richard D. Irwin Award for Distinguished Contributions to Management as well as the Academy of International Business' Eminent Scholar of the Year (2015) Award.

ORCID

Carter B. Casady <http://orcid.org/0000-0001-9215-7168>

References

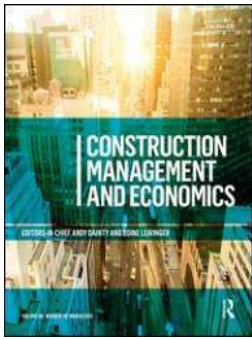
- Albalade, D., G. Bel, and R. Richard Geddes. 2015. "The Determinants of Contractual Choice for Private Involvement in Infrastructure Projects." *Public Money & Management* 35 (1): 87–94. doi:10.1080/09540962.2015.986898.
- Albalade, D., G. Bel, and R. Richard Geddes. 2017. "How Much Vertical Integration? Contractual Choice and Public–Private Partnerships in the United States." *Review of Industrial Organization* 25–42. doi:10.1007/s11151-016-9540-1.
- Bennon, M., K. M. Julie, and R. E. Levitt. 2017. *U.S. Infrastructure Gap(S): Federal Policy and Local Public Institutions*. doi:10.2139/ssrn.3036650
- Boardman, A. E., and A. R. Vining. 2012. "The Political Economy of Public-Private Partnerships and Analysis of Their Social Value." *Annals of Public and Cooperative Economics* 83 (2): 117–141. doi:10.1111/j.1467-8292.2012.00457.x.
- Boardman, A. E., C. Greve, and G. A. Hodge. 2015. "Comparative Analyses of Infrastructure Public-Private Partnerships." *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice* 17 (5): 441–447. doi:10.1080/13876988.2015.1052611.
- Bovaird, T. 2004. "Public-Private Partnerships: From Contested Concepts to Prevalent Practice." *International Review of Administrative Sciences* 70 (2): 199–215. doi:10.1177/0020852304044250.
- Bovaird, T. 2010. "A Brief Intellectual History of the Public-Private Partnership Movement." In *International Handbook on Public-Private Partnerships*, edited by G. Hodge, C. Greve, and A. Boardman, 43–67. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Boyer, E. J., and D. S. Scheller. 2017. "An Examination of State-Level Public–Private Partnership Adoption: Analyzing Economic, Political, and Demand-Related Determinants of PPPs." *Public Works Management & Policy* 23 (1): 5–33. doi:10.1177/1087724X17729097.
- Brinkerhoff, D. W., and J. M. Brinkerhoff. 2011. "Public–Private Partnerships: Perspectives on Purposes, Publicness, and Good Governance." *Public Administration and Development* 31 (1): 2–14. doi:10.1002/pad.584.
- Build America Bureau. 2017. *About the Build America Bureau*. Washington, DC: U.S. Department of Transportation.
- Casady, C. B., and R. R. Geddes. 2016. *Private Participation in US Infrastructure: The Role of PPP Units*. Washington, DC: American Enterprise Institute (AEI).
- CBO. 2015. *Public Spending on Transportation and Water Infrastructure, 1956–2014*. Washington, DC: Congressional Budget Office (CBO).
- Conteh, C. 2010. "Transcending New Public Management: The Transformation of Public Sector Reforms." *Public Management Review* 12 (5): 751–754. doi:10.1080/14719037.2010.512445.
- Delhi, V. S. K., S. Palukuri, and A. Mahalingam. 2010. "Governance Issues in Public Private Partnerships in Infrastructure Projects in India." Paper presented at the Engineering Project Organizations Conference, South Lake Tahoe, CA.
- DiMaggio, P., and W. W. Powell. 1983. "The Iron Cage Revisited: Collective Rationality and Institutional Isomorphism in Organizational Fields." *American Sociological Review* 48 (2): 147–160. doi:10.2307/2095101.
- Dutz, M., C. Harris, I. Dhingra, and C. Shugart. 2006. *Public-Private Partnership Units: What are They, and What Do They Do?* Washington, DC: World Bank.
- Edkins, A. J., and H. J. Smyth. 2006. "Contractual Management in PPP Projects: Evaluation of Legal versus Relational Contracting for Service Delivery." *Journal of Professional Issues in Engineering Education and Practice* 132 (1): 82–93. doi:10.1061/(ASCE)1052-3928(2006)132:1(82).
- Eisenhardt, K. M., and M. E. Graebner. 2007. "Theory Building from Cases: Opportunities and Challenges." *Academy of Management Journal* 50 (1): 25–32. doi:10.5465/amj.2007.24160888.
- European PPP Expertise Centre (EPEC). 2014. *Establishing and Reforming PPP Units: Analysis of EPEC Member PPP Units and Lessons Learnt*. Washington, DC: World Bank Group.
- Fard, H. D., and A. A. A. Rostamy. 2007. "Promoting Public Trust in Public Organizations: Explaining the Role of Public Accountability." *Public Organization Review* 7 (4): 331–344. doi:10.1007/s11115-007-0041-4.
- Farquharson, E., C. Torres de Mastle, E. R. Yescombe, and J. Encinas. 2011. *How to Engage with the Private Sector in Public-Private Partnerships in Emerging Markets*. Washington, DC: World Bank.
- Federal Highway Administration (FHWA). 2018. *State P3 Legislation*. Washington, DC: U.S. Department of Transportation, Center for Innovative Finance Support.

- Federal Transit Administration (FTA). 2018. *What are Private Investment Project Procedures (PIPP)?* Washington, DC: U.S. Department of Transportation (USDOT).
- Flinders, M. 2005. "The Politics of Public-Private Partnerships." *The British Journal of Politics and International Relations* 7: 215–239. doi:10.1111/j.1467-856X.2004.00161.x.
- Flyvbjerg, B., M. S. Holm, and S. Buhl. 2002. "Underestimating Costs in Public Works Projects: Error or Lie?" *Journal of the American Planning Association* 68 (3): 279–295. doi:10.1080/01944360208976273.
- Forrer, J., J. E. Kee, K. E. Newcomer, and E. Boyer. 2007. "Public-Private Partnerships and the Public Accountability Question." *Public Administration Review* 70 (3): 475–484. doi:10.1111/j.1540-6210.2010.02161.x.
- Geddes, R. R. 2011. *The Road to Renewal: Private Investment in U.S. Transportation Infrastructure*. Washington, DC: AEI Press.
- Geddes, R. R., and B. L. Wagner. 2013. "Why Do U.S. States Adopt Public-Private Partnership Enabling Legislation?" *Journal of Urban Economics* 78: 30–41. doi:10.1016/j.jue.2013.05.003.
- Geddes, R. R., and E. Reeves. 2017. "The Favourability of US PPP Enabling Legislation and Private Investment in Transportation Infrastructure." *Utilities Policy* 48: 157–165. doi:10.1016/j.jup.2017.07.002.
- Girth, A. M. 2017. "Incentives in Third-Party Governance: Management Practices and Accountability Implications." *Public Administration Review* 77 (3): 433–444. doi:10.1111/puar.12645.
- Glaser, B., and A. Strauss. 1967. *The Discovery of Grounded Theory*. Hawthorne, NY: Aldine Publishing Company.
- Greve, C., and G. Hodge. 2010. "Public-Private Partnerships and Public Governance Challenges." In *New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*, edited by S. P. Osborne, 149–162, Abingdon, UK: Routledge.
- Guasch, J. L., J.-J. Laffont, and S. Straub. 2008. "Renegotiation of Concession Contracts in Latin America: Evidence from the Water and Transport Sectors." *International Journal of Industrial Organization* 26 (2): 421–442. doi:10.1016/j.ijindorg.2007.05.003.
- Hall, J. S. 2002. "Reconsidering the Connection between Capacity and Governance." *Public Organization Review* 2 (1): 23–43. doi:10.1023/A:1016071303640.
- Haveri, A. 2006. "Complexity in Local Government Change: Limits to Rational Reforming." *Public Management Review* 8 (1): 31–46. doi:10.1080/14719030500518667.
- Henisz, W. J., R. E. Levitt, and W. Richard Scott. 2012. "Toward a Unified Theory of Project Governance: Economic, Sociological and Psychological Supports for Relational Contracting." *Engineering Project Organization Journal* 2 (1–2): 37–55. doi:10.1080/21573727.2011.637552.
- Hodge, G., and C. Greve. 2010. "Public-Private Partnerships: Governance Scheme or Language Game?" *Australian Journal of Public Administration* 69: S8–S22. doi:10.1111/ajpa.2010.69.issue-1.
- Hodge, G., C. Greve, and M. Biygautane. 2018. "Do PPP's Work? What and How Have We Been Learning so Far?" *Public Management Review* 20 (8): 1105–1121. doi:10.1080/14719037.2018.1428410.
- Hodge, G. A., and C. Greve. 2007. "Public-Private Partnerships: An International Performance Review." *Public Administration Review* 67 (3): 545–558. doi:10.1111/j.1540-6210.2007.00736.x.
- Hodge, G. A., C. Greve, and A. Boardman. 2010. *International Handbook on Public-Private Partnerships*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.
- Hood, C. 1991. "A Public Management for All Seasons?" *Public Administration* 69 (1): 3–19. doi:10.1111/padm.1991.69.issue-1.
- Hult, K. M., and C. E. Walcott. 1990. *Governing Public Organizations: Politics, Structures, and Institutional Design*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Pub.
- Inframation. 2018. "Global Transactions Database." Accessed August 31, 2018.
- Iossa, E., and D. Martimort. 2015. "The Simple Microeconomics of Public-Private Partnerships." *Journal of Public Economic Theory* 17 (1): 4–48. doi:10.1111/jpet.2015.17.issue-1.
- Iseki, H., J. Eckert, K. Uchida, R. Dunn, and B. D. Taylor. 2009. "Task B-2: Status of Legislative Settings to Facilitate Public Private Partnerships in the U.S". California PATH Research Report UCB-ITS-PRR-2009-32. Berkeley, CA: Institute for Transportation Studies, University of California.
- Istrate, E., and R. Puentes. 2011. *Moving Forward on Public Private Partnerships: US and International Experience with PPP Units*. Washington: DC: Brookings Institution.

- Jooste, S. F., R. E. Levitt, and W. Richard Scott. 2011. "Beyond 'One Size Fits All': How Local Conditions Shape PPP Enabling Field Development." *Engineering Project Organization Journal* 1 (1): 11–25. doi:10.1080/21573727.2010.549612.
- Jooste, S. F., and W. Richard Scott. 2012. "The Public–Private Partnership Enabling Field: Evidence from Three Cases." *Administration & Society* 44 (2): 149–182. doi:10.1177/0095399711413868.
- Kaul, M. 1997. "The New Public Administration: Management Innovations in Government." *Public Administration & Development (1986–1998)* 17 (1): 13–26. doi:3.0.CO;2-V¹,1,0,0>10.1002/(SICI)1099-162X(199702)17:1<13::AID-PAD909>3.0.CO;2-V.
- Kettl, D. F. 1993. *Sharing Power*. Washington, DC: Brookings Institution.
- Kettl, D. F. 2011. *Sharing Power: Public Governance and Private Markets*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Kettl, D. F. 2013. *Politics of the Administrative Process*. Washington, DC: Cq Press.
- Kickert, W. J. M., E.-H. Klijn, and J. F. M. Koppenjan, eds. 1997. *Managing Complex Networks: Strategies for the Public Sector*. Washington, DC: Sage.
- Kinder, T. 2012. "Learning, Innovating and Performance in Post-New Public Management of Locally Delivered Public Services." *Public Management Review* 14 (3): 403–428. doi:10.1080/14719037.2011.637408.
- Lane, J.-E. 2000. *New Public Management*. New York, NY: Taylor & Francis US.
- Levitt, R. E., D. B. Ashley, and R. D. Logcher. 1980. "Allocating Risk and Incentive in Construction." *ASCE Journal of the Construction Division* 106 (3): 297–305.
- Mahalingam, A. 2010. "PPP Experiences in Indian Cities: Barriers, Enablers, and the Way Forward." *Journal of Construction Engineering and Management* 136 (4): 419–429. doi:10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0000130.
- Mahalingam, A. T., R. J. Seddon, V. Santosh, and S. Srinivasan. 2011. *Creating an Enabling Ambient Environment for PPPs*. Chennai: IIT-Madras & Centre for Development Finance.
- Marsilio, M., G. Cappellaro, and C. Cuccurullo. 2011. "The Intellectual Structure of Research into PPPs: A Bibliometric Analysis." *Public Management Review* 13 (6): 763–782. doi:10.1080/14719037.2010.539112.
- Martimort, D., and A. J. Pouyet. 2008. "To Build or Not to Build: Normative and Positive Theories of Public-Private Partnerships." *International Journal of Industrial Organization* 26 (2): 393–411. doi:10.1016/j.ijindorg.2006.10.004.
- Martin, L. L. 2005. "United States: Human Services." In *The Challenge of Public Private Partnerships: Learning from International Experience*, edited by G. Hodge and C. Greve, 144–161. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Martin, L. L., W. C. Lawther, G. A. Hodge, and C. Greve. 2015. "Internationally Recommended Best Practices and Promising Practices in Transportation Infrastructure Financing Public-Private Partnerships." In *Private Financing of Public Transportation Infrastructure: Utilizing Public-Private Partnerships*, edited by W. C. Lawther and L. L. Martin. Lanham, MD: Lexington Books.
- Martin, L. L. 2017. *Public-Private Partnerships (P3s): What Local Government Managers Need to Know: A Policy Issue White Paper for the International City/County Management Association (IMCA)*. Washington, DC: ICMA.
- Matos-Castaño, J., A. Mahalingam, and G. Dewulf. 2014. "Unpacking the Path-Dependent Process of Institutional Change for PPPs." *Australian Journal of Public Administration* 73 (1): 47–66. doi:10.1111/1467-8500.12062.
- McNichol, D. 2013. *The United States: The World's Largest Emerging P3 Market*. New York, NY: Star America Infrastructure Fund and American International Group.
- McQuaid, R. W., and W. Scherrer. 2010. "Changing Reasons for Public-Private Partnerships (PPP)." *Public Money & Management* 30 (1): 27–34. doi:10.1080/09540960903492331.
- Moulton, L., and H. K. Anheier. 2002. "Public-Private Partnerships in the United States: Historical Patterns and Current Trends." In *Public-Private Partnerships: Theory and Practice in International Perspective*, edited by S. Osborne, 105–119. London, UK: Routledge.
- Obermann, G. 2007. "The Role of the State as Guarantor of Public Services: Transaction Cost Issues and Empirical Evidence." *Annals of Public and Cooperative Economics* 78 (3): 475–500. doi:10.1111/apce.2007.78.issue-3.
- OECD. 2012. *Recommendation of the Council on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships*. Paris: Organization for Economic Cooperation & Development (OECD).

- Opара, M., F. Elloumi, O. Okafor, and H. Warsame. 2017. "Effects of the Institutional Environment on Public-Private Partnership (P3) Projects: Evidence from Canada." *Accounting Forum* 41 (2): 77–95. doi:10.1016/j.acfor.2017.01.002.
- Osborne, D. 1993. "Reinventing Government." *Public Productivity & Management Review* 349–356. doi:10.2307/3381012.
- Osborne, S. P. 2006. "The New Public Governance?" *Public Management Review* 8 (3): 377–387. doi:10.1080/14719030600853022.
- Osborne, S. P. 2010. "Public Governance and Public Services Delivery: A Research Agenda for the Future." In *The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*, edited by S. P. Osborne, 413–428. London, UK: Routledge.
- Perry, J. L. 2012. "How Can We Improve Our Science to Generate More Usable Knowledge for Public Professionals?" *Public Administration Review* 72 (4): 479–482. doi:10.1111/j.1540-6210.2012.02607.x.
- Peters, B. G., and J. Pierre. 1998. "Governance without Government? Rethinking Public Administration." *Journal of Public Administration Research and Theory* 8 (2): 223–243. doi:10.1093/oxfordjournals.jpart.a024379.
- Petersen, O. H. 2011. "Public-Private Partnerships as Converging or Diverging Trends in Public Management? A Comparative Analysis of PPP Policy and Regulation in Denmark and Ireland." *International Public Management Review* 12 (2): 1–37.
- Rhodes, R., and A. William. 1996. "The New Governance: Governing without Government." *Political Studies* 44 (4): 652–667. doi:10.1111/j.1467-9248.1996.tb01747.x.
- Salamon, L. M., and O. V. Elliott. 2002. *The Tools of Government: A Guide to the New Governance*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Scott, W. Richard, and J. W. Meyer. 1994. *Institutional Environments and Organizations: Structural Complexity and Individualism*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott, W. Richard, R. E. Levitt, and R. J. Orr, eds. 2011. *Global Projects: Institutional and Political Challenges*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Shirley, M. M. 2005. "Institutions and Development." In *Handbook of New Institutional Economics*, edited by C. Menard and M. M. Shirley, 611–638. Boston, MA: Springer.
- Shukla, S., S. Zaidi, and R. Innes. 2015. *Role of Fairness Auditor in PPP Procurement*. WBIPPP Webinar Series: Transparency and Accountability in Public-Private Partnerships. Washington, DC: World Bank.
- Siemiatycki, M. 2013. "Is There a Distinctive Canadian PPP Model? Reflections on Twenty Years of Practice." Paper presented at the Second CBS-Sauder-Monash PPP Conference, Vancouver, BC, 13–14 June.
- Soecipto, R. M., and K. Verhoest. 2018. "Contract Stability in European Road Infrastructure PPPs: How Does Governmental PPP Support Contribute to Preventing Contract Renegotiation?" *Public Management Review* 20 (8): 1145–1164.
- South, A. J., R. E. Levitt, and G. P. M. R. Dewulf. 2015. "Dynamic Stakeholder Networks and the Governance of PPPs." Presented at the 2nd International Conference on Public-Private Partnerships. Austin, TX, May 26–29.
- Spiller, P. T. 2011. "Basic Economic Principles of Infrastructure Liberalization: A Transaction Cost Perspective." In *International Handbook of Network Industries: The Liberalization of Infrastructure*, edited by M. Finger and R. W. Künneke, 11–25. Cheltenham, UK: Edward Edgar Publishing.
- Surowiecki, J. 2016. "System Overload." *The New Yorker*, April 18. <http://www.newyorker.com/magazine/2016/04/18/inside-americas-infrastructure-problem>
- Surowiecki, J. 2016, April 18. "System Overload." *The New Yorker*.
- Teisman, G. R., and E. Klijn. 2002. "Partnership Arrangements: Governmental Rhetoric or Governance Scheme?" *Public Administration Review* 62 (2): 197–205. doi:10.1111/0033-3352.00170.
- Tvarnø, C. D. 2006. "Denmark: Public-Private Partnerships from a Danish Perspective." *Public Procurement Law Review* 15: 98–108.
- Van Den Hurk, M., L. Brogaard, V. Lember, O. H. Petersen, and P. Witz. 2015. "National Varieties of Public-Private Partnerships (Ppps): A Comparative Analysis of PPP-supporting Units in 19 European Countries." *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice* 18 (1): 1–20.

- Van Gossum, P., B. Arts, and K. Verheyen. 2010. "From 'Smart Regulation' to 'Regulatory Arrangements'." *Policy Sciences* 43 (3): 245–261. doi:10.1007/s11077-010-9108-0.
- Verhoest, K., N. Carbonara, V. Lember, O. H. Petersen, W. Scherrer, and V. D. H. Martijn. 2013. *Public Private Partnerships in Transport: Trends & Theory P3T3*. Discussion Papers part I. New York, NY: COST.
- Verhoest, K., O. H. Petersen, W. Scherrer, and R. M. Soeipto. 2015. "How Do Governments Support the Development of Public Private Partnerships? Measuring and Comparing PPP Governmental Support in 20 European Countries." *Transport Reviews* 35 (2): 118–139. doi:10.1080/01441647.2014.993746.
- Vining, A. R., A. E. Boardman, and F. Poschmann. 2005. "Public–Private Partnerships in the US and Canada: 'There are No Free Lunches'." *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice* 7 (3): 199–220. doi:10.1080/13876980500209363.
- Warsen, R., J. Nederhand, E. H. Klijn, S. Grotenbreg, and J. Koppenjan. 2018. "What Makes Public-Private Partnerships Work? Survey Research into the Outcomes and the Quality of Cooperation in PPPs." *Public Management Review* 20 (8): 1165–1185.
- Wettenhall, R. 2005. "The Public–Private Interface: Surveying the History." In *The Challenge of Public–Private Partnerships: Learning from International Experience*, edited by G. Hodge and C. Greve, 22–43. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Whetsell, T. A., and P. M. Shields. 2015. "The Dynamics of Positivism in the Study of Public Administration: A Brief Intellectual History and Reappraisal." *Administration & Society* 47 (4): 416–446. doi:10.1177/0095399713490157.
- Williamson, O. E. 1981. "The Economics of Organization: The Transaction Cost Approach." *American Journal of Sociology* 87 (3): 548–577. doi:10.1086/227496.
- World Bank. 2007. *Public-Private Partnership Units: Lessons for Their Design and Use in Infrastructure*. Washington, DC: World Bank.
- Yang, Y., Y. Hou, and Y. Wang. 2013. "On the Development of Public–Private Partnerships in Transitional Economies: An Explanatory Framework." *Public Administration Review* 73 (2): 301–310. doi:10.1111/j.1540-6210.2012.02672.x.
- Zeckhauser, R. J., and J. W. Pratt, eds. 1985. *Principals and Agents: The Structure of Business*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

The role of public private partnerships in fostering innovation

Nunzia Carbonara & Roberta Pellegrino

To cite this article: Nunzia Carbonara & Roberta Pellegrino (2019): The role of public private partnerships in fostering innovation, Construction Management and Economics, DOI: [10.1080/01446193.2019.1610184](https://doi.org/10.1080/01446193.2019.1610184)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/01446193.2019.1610184>

Published online: 28 May 2019.

Submit your article to this journal

Article views: 59

View related articles

View Crossmark data

The role of public private partnerships in fostering innovation

Nunzia Carbonara and Roberta Pellegrino

Department of Mechanical, Management and Mathematic (DMMM), Polytechnic of Bari, Bari, Italy

ABSTRACT

Despite the prevailing view in the studies on public private partnerships (PPPs) on the potentiality of PPP models for stimulating innovation, existing studies fail to provide a full understating of the relationship between PPP characteristics and innovation, namely they do not explain whether and to what extent some characteristics of PPP are more likely to foster innovation rather than others. This paper aims at providing answers to the following key research questions: Which are the PPP features that favour innovation? How should a PPP be properly structured in order to foster innovation? With this aim, drawing upon the main streams of studies on innovation, we develop a conceptual framework on the relationship between PPP and innovation and formulate the research hypotheses. An econometric analysis is then applied to empirically test the hypotheses using a dataset of 290 PPP projects spanning different countries and sectors, extracted by the World Bank PPI Database. Findings reveal that the arrangement of PPP projects; the market, contract and network structure, as well as government supports, may affect innovation. These results provide foundations to elaborate managerial implications for the future implementation of PPP projects, showing how PPP features have to be structured in order to foster innovation.

ARTICLE HISTORY

Received 26 September 2018
Accepted 15 April 2019

KEYWORDS

Public private partnerships;
public procurement;
innovation; public
infrastructure

Introduction

Public procurement is a powerful instrument for innovation (Edler and Georghiou 2007). This is consistent with the demand-driven innovation approach (Nelson 1982, Lundvall 1988, 1992) and it is confirmed by the numerous empirical studies on the theme (Rothwell and Zegveld 1981, Geroski 1990, BDL 2003, Palmberg 2004, Saarinen 2005). Recognizing the relevance of public procurement for improving public infrastructure and services, recent literature on public management focuses on the relationship between the public procurement delivery methods and innovative solutions and products (Edquist and Zabala-Isturriagagoitia 2012, Uyarra *et al.* 2014). It analyses, in particular, the role played by public private partnerships (PPPs) in fostering innovation (CBI/Qinetiq 2006, Eaton *et al.* 2006, Edler and Georghiou 2007, Barlow and Koberle-Gaiser 2008a; Winch 2012, Roumboutsos and Saussier 2014, Osei-Kyei and Chan 2015, Almarri and Boussabaine 2017). PPPs are 'agreements where public sector bodies enter into long-term contractual agreements with private sector entities for the construction or management of public sector infrastructure facilities by the private sector entity, or the

provision of services by the private sector entity to the community on behalf of a public sector entity' (Grimsey and Lewis 2002). The worldwide experience has shown that PPP can provide a variety of benefits to the government (Kwak *et al.* 2009), in terms of innovation. Most of PPP studies assume that, by exploiting the private sector experience to manage risk, quality, efficiency, innovation and finance, PPP improves the quality and efficiency of infrastructure services, encourages the adoption of advanced practices in the construction phase and creates a business environment that facilitates innovation in infrastructure developments (Akintoye *et al.* 2003, Kwak *et al.* 2009, Alfen 2010, Osei-Kyei and Chan 2015, Almarri and Boussabaine 2017). Ismail (2013) also found that private sector technical innovation in PPP project is the driver that would help achieve value for money. Although these studies highlight the potentiality of PPP for stimulating innovation, reported experience is not always supportive. Looking at UK experience in private finance initiatives over 30 years, Winch (2012) did not report evidence of higher level of innovation associated to private finance of infrastructure assets compared to public finance. A decade ago, Eaton

et al. (2006) concluded that the claimed innovation associated with PPP is largely unrealized. Rouboutsos and Saussier (2014) found that under the PPP model of procurement, the private party has a potential incentive to innovate only when investments in innovation are directed to those that have a direct impact on private party benefits, mostly observed through the reduction in operational and maintenance costs. Otherwise, the private party has no interest in addressing innovations that provide social benefits (or have a positive effect on externalities) as respective benefits cannot be appropriated.

These studies agree that PPP cannot be considered *per se* as the panacea for innovation in public infrastructure development, but it needs to be properly structured, thus going beyond a mere anecdotal evidence and wishful thinking. However, they derive such a conclusion from the observation of few case studies, thus providing insights that are project-specific and context-specific. They investigate the relationships between PPP and innovation referring to a limited set of PPP features. Thus, they fail to provide a full understanding of the relationship between PPP characteristics and innovation, namely they do not explain whether and to what extent some characteristics of PPP are more likely to foster innovation than others.

In order to overcome these limitations, our study focuses on the inner characteristics of the PPP, rather than on the project, sector and country features, with the aim of investigating whether and to what extent they foster innovation. This paper provides answers to the following key research questions: Which are the PPP features that favour innovation? How properly structure a PPP in order to foster innovation?

To accomplish with this objective, drawing upon the main streams of studies on innovation, we develop a conceptual framework that identifies the PPP factors that foster innovation. Specifically, we apply the concepts and principles of the innovation studies to the PPP and formulates a series of testable propositions. An econometric analysis is then applied to empirically test the hypotheses by using a dataset of 290 PPP projects spanning different countries and sectors, extracted by the World Bank PPI Database. The empirical analysis carried out on a database of PPP projects, distributed across different countries in the world and across different sectors, provides results that are unrelated to the features of the specific country and/or sector, and that are, therefore, generalizable. Our results enhance the academic discussion on the role of PPP in fostering innovation. We show theoretically as well as empirically that specific PPP

features have diverse effects on innovation, in particular, we define how PPP features have to be structured in order to foster innovation. In addition to the contribution to literature, these results are particularly useful for policy makers who are called to structure these arrangements and stimulate innovation in the public infrastructures and services.

The remainder of the paper is organized as follows. In Section 'Public private partnership and innovation', we define the concepts of PPP and innovation in PPP. In Section 'The theoretical framework', we present our theoretical framework on the relationship between PPP and innovation and develop the relative research hypotheses. Section 'Model and data', illustrates the methodology and the data employed to empirically test the hypotheses. Section 'Empirical results', presents the empirical results. Last section concludes with summary remarks and policy implications.

Public private partnership and innovation

In spite of the great number of studies that endorse PPP as a delivery model for public infrastructure that facilitates innovation (Akintoye *et al.* 2003, Kwak *et al.* 2009), there is still a considerable confusion concerning what innovation means in the public sector and it is far from being clear what actually constitutes as innovation in the context of PPP.

Nevertheless, a review of the existing literature on this topic shows that PPP allows for both technological and non-technological innovation outcomes; accordingly, it is possible to define two different perspectives to conduct the analysis on the link between innovation and PPP, namely the technological perspective and the organizational one. Related to the technological perspective, innovation in public procurement occurs where completely new products, services, goods or systems that do not yet exist, are delivered (radical innovation), as well as when the delivered product is an adaptation and/or a combination of existing good or service to specific context in which it was not used before (incremental innovation) (Edquist and Hommen 2000). Related to the organizational perspective, innovation is understood as the introduction of new elements into a public service – in the form of new knowledge, a new organization, and/or new management or processual skills. It represents a discontinuity with the past (Osborne and Brown 2011).

The two perspectives recall the different roles played by the public sector in the innovation development. In the technological perspective, the public

sector acts as facilitator of innovation (innovation through the public sector); in the organizational perspective, the public sector acts as an innovator in its own right (innovation in the public sector).

Also, the empirical evidences reflect these two perspectives, in fact, although most of the studies on innovation in PPPs illustrates that PPP allows both for productivity gains or design improvement (e.g. Grimsey and Lewis 2004, Zhang and Chen 2013), others regard PPP as a form of public sector innovation or an organizational innovation in itself (Windrum 2008). In particular, some cases illustrate that PPP leads to incremental technology innovations (Debande 2002, Leiringer 2006, Chan 2009), infrastructure design innovations (De Lemos *et al.* 2003, Fitzgerald 2004, Leiringer 2006), whereas others find that PPP favors innovations in organizational setup of services (Bourn 2003), and new services (Hoppe and Schmitz 2013), as well as the change in public sector organizational routines and the increasing of the public sector organizations' productivity and efficiency (Barlow and Koberle-Gaiser 2008b, Bougrain 2012, Brewer *et al.* 2013, Dunleavy and Carrera 2013).

Drawing on the aforementioned review of the PPP literature on innovation, for the purpose of our study, innovation in PPP is seen here as the development and implementation of a new or significantly improved product (good or service) or process.

Even though we can grasp a broad definition of innovation in PPPs, remains still unclear how the introduction of PPP actually facilitates innovation in public service delivery as well as in public and private domains in general. In fact, most of the existing studies do not prove whether and to what extent some characteristics of PPP are more likely to foster innovation than others (Barlow *et al.* 1997, Green *et al.* 2004, Davies and Salter 2006), thus failing to provide a full understating of the relationship between PPP characteristics and innovation. Among these, for example, Rangel and Galende (2010) conduct an empirical study on a sample of 68 highway concessions in Spain (PPP contracts) to analyze the effect of specific PPP factors on innovation. In particular, they consider four characteristics of PPPs, namely the type of risk assumed by the private sector, the transfer of design responsibility, the provision for penalties against the private contractor if the infrastructure does not meet the quality requirements specified in the contract, and the competition between bidders.

Roumboutsos and Saussier (2014) analyze the influence of PPP contractual arrangement on innovation. They develop an analytical model based on

behavioural economics and prove that the private party in a PPP arrangement has an incentive to invest in low-risk incremental innovations, which impact on cost savings during construction and operation.

Barlow and Koberle-Gaiser (2008a) conduct a multiple case study on eight hospitals built under Private Finance Initiative (PFI) and pre-PFI delivery models, that shows that PFI has not been fully supportive of innovation, because of Special Purpose Vehicles (SPVs) were not interested in putting forward innovative solutions: conflicting interests and poor integration between trust and SPV were detrimental to collaboration and possibly hindered innovation. Yet, awareness that future demand risk lies with hospital trust stimulated concern over adaptability, including some use of innovative solutions.

After examining the four issues that in the PPP literature have been considered positively correlated with the provision of innovative solutions, namely design freedom, collaborative working, risk transfer and long-term commitment, which were drawn upon construction and mainstream innovation theory, Leiringer (2006) argues that there is reason to be cautious in fully accepting the claimed benefits of the PPP as a public procurement method that always favours innovation. Yet, this is not the same as stating that there is no room for innovation on PPPs but there are, as in any other kinds of projects, several potential inhibitors in the process that are likely to limit the amount of innovation achieved.

The same uncertainty on the benefits provided by PPP in facilitating innovation in infrastructure development emerges in the study of Eaton *et al.* (2006). The authors develop a theoretical model of the potential stimulants and impediments to creativity in PPP projects. They apply the model to four cases of PPP projects and find that the 'claimed' innovation associated with PPP is largely unrealized.

Still, although these studies try to understand which factors exactly enable, determine, or inhibit innovation in PPP, they still fail to back the rather anecdotic assertions about innovation in PPPs with a comprehensive theoretical framework or robust empirical evidence.

The purpose of our study is to address these limitations by defining the factors that determine innovation in PPPs. With this aim, borrowing the determinants of innovation from the main streams of studies on innovation, we elaborate a conceptual framework that identifies the PPP factors that foster innovation.

The theoretical framework

In the following, we elaborate a conceptual framework stemming from the literature on innovation. In particular, with the concepts that the innovation studies offer us, we examine the PPP in order to find a correspondence between its main features and the determinants of innovation. To do this, we start revising the literature on PPP. Although there is no unified and standard characterization of PPP, all definitions have common features that can be traced back to four main dimensions: the arrangement structure, the industry structure, the contract structure, and the network structure (Carbonara *et al.* 2013, Rouboutsos and Saussier 2014, Carbonara and Pellegrino 2018).

Arrangement structure

Public private partnerships are agreements where public sector bodies enter into long-term contractual agreements with private sector entities for the construction or management of public sector infrastructure facilities by the private sector entity, or the provision of services to the community (using infrastructure facilities) by the private sector entities on behalf of a public sector entity (Grimsey and Lewis 2002). A number of factors distinguish the public from the private sector, among these, one of the largest difference between the two sectors is that firms have to take risk in order to survive on the market, while public sector organizations have less to gain from taking risks and less to lose if not taking risks (Koch and Hauknes 2005). Risk aversion or the fear of failure is a key barrier to innovation in the public sector, oppositely the profit-seeking behaviour and the culture for rewarding successful innovation own of the private sector makes it more innovative than the public sector. The level of involvement of the private sector in PPP can vary depending on the different schema of PPP adopted (Kwak *et al.* 2009).

Studies in the field of business management, focusing on the internal characteristics of firms that affect their innovative performance, have identified the firms' risk-taking behaviour as a key determinant of innovation (Kline and Rosenberg 1986, Dosi 1988, Shapira 1994, Utterback 1994). Relying on these arguments, we formulate our first hypothesis as follows:

Hypothesis 1 (H1). The involvement of the private sector in PPPs, as risk-taking partner, fosters innovation in public infrastructure and services. Higher is the involvement of the private sector in PPPs higher will be the innovative performance.

PPP involves the bundling of the design, build, finance, operate, and maintain phases of the project's life cycle, which are contracted out to a consortium of private firms for a long period of time, usually 25–30 years (Bennett and Iossa 2006, Engel *et al.* 2010), while in the traditional public procurement methods ('unbundling') the public sector purchases an asset from one agent and contracts out service provision using that asset with another agent. When the construction and operation phases are bundled, the private partner will choose to improve the productive, or technical, efficiency in the production and supply of the service, since he will gain the benefits arising from his investment in innovation. In other words, bundling the phases together creates and/or strengths appropriability conditions thus encouraging up-front innovation investment that will contribute to cost reduction over the asset's life cycle (Hart 2003). Unbundling, in contrast, will not lead to excessive quality and innovation investment, as the construction firm ignores subsequent maintenance and operating costs altogether and simply aims at fulfilling the construction contract (Välilä 2005).

A specific type of PPP, namely Build-Own-Operate (BOO), includes the private's ownership of the asset. It has been proven that when contracts are incomplete, like those of PPPs, incentives to promote productive efficiency depend on asset ownership, and that private ownership can be superior in terms of productive efficiency (Grossman and Hart 1986, Hart *et al.* 1997, Schleifer 1998). This is because if the owner wishes to make a new investment that would cut production costs without affecting service quality, he can do so without renegotiating the contract, which only covers service provision (output), and the resulting efficiency gains are totally acquired by the contractor. Therefore, the owner has stronger incentives to innovate and enhance productive efficiency (Välilä 2005). Furthermore, since innovation will increase the residual value of the asset at the end of the contract, the private ownership of the asset over the length of the contract gives the builder positive incentives to invest in asset quality and innovation (Iossa and Martimort 2008).

Studies in the field of industrial organization assumed that technological opportunities and appropriability conditions determine inter-industry differences in innovative activity (Cohen *et al.* 1985, Cohen and Levin 1989). In particular, the possibility for the firms to appropriate at least some of the value created by their innovations provides a strong incentive to

innovate (Mansfield 1986, Levin *et al.* 1987). We thus come up with the following two hypotheses:

Hypothesis 2 (H2). Bundling all the phases of the project's life cycle (i.e. design, building, financing, operation, and maintenance) increases the innovation in PPP.

Hypothesis 3 (H3). The private ownership of the asset over the length of the contract always increases the innovation in PPP.

Industry structure

A number of barriers affect the participation of organizations in PPP projects (Carrillo *et al.* 2008), such as the high transaction and bidding costs, the complex contracts, the length of the negotiation periods, and the high level of required competences and experience, high project values and high risk (Ezulike *et al.* 1997). Negotiating the contract is especially costly in PPPs, and such costs are not limited to the pre-delivery phase, as renegotiation is almost inevitable in contracts that stretch over decades (Ahadzi and Bowles 2004, Carbonara *et al.* 2016). The high cost of bidding is obviously a hurdle that prevents potential bidders from entering in the bidding process. This, in turn, limits the *ex-ante* competition between candidate PPP contractors and, in other words, increases the market concentration (Dudkin and Vällilä 2005).

Studies in the field of industrial economy start from the hypothesis that the level of innovation in the firm can be explained in terms of the structural characteristics of the industry in which it competes. A particular attention has been paid to the structure of the market as possible determinants of innovation. The results of these studies are ambiguous. Some validate the classical Schumpeterian hypothesis that links a monopolistic market structure with better innovative performance, formulating the so-called 'neo-Schumpeterian hypothesis', i.e. the existence of a positive correlation between innovative intensity and market concentration (Archibugi *et al.* 1995). Others contradict it, Arrow (1962), for example, argues that the monopolist has less incentive to innovate than the firm in competition. Aghion *et al.* (2005) point out that potential or actual competition can induce an incumbent leader to innovate more in order to maintain its leadership.

Based on these arguments the following hypothesis is derived:

Hypothesis 4 (H4). The PPP industry structure has an ambiguous effect on innovation: it is neutral or even preventing due to the high level of market

concentration that exert opposite or equally negative forces on the innovation development.

Contract structure

Under a PPP schema for infrastructure and public service procurement, a governmental agency delegates to private firms the building and management of a facility that will be used to supply a public service. A system of output specifications is used, as opposed to inputs as for conventional procurement. The government specifies the service it wants, and some basic standards, but it leaves the consortium with control rights over how to deliver the service. Traditional PPP arrangements tend to define the performance (service) requirements of the infrastructure asset rather than its technical details. The consortium has responsibility for the infrastructure facility during the contract period when it may implement innovative approaches to service delivery and it may use the facility for additional income-generating activities, provided that the basic standards of service provision are not violated (Bennett and Iossa 2006).

Compensation for the work performed is ruled by different payment mechanisms where the remuneration for the private partner can be based on project demand using real-tolls or shadow-tolls usage payments (usage-based payment mechanism); contractor's performance using service availability payments (performance-based payment mechanism); fixed payments from the government in the form of fixed fee in exchange for service (fixed payment mechanism) (Abdel Aziz 2007, Abdel Aziz and Nabavi 2014). Therefore, contracts, where the repayment mechanism is based on performance, provide incentive to the private party to increase the performance of the service delivered as this will increase its level of compensation.

Studies on the role of contracts in fostering innovation arrive to contradicting conclusions: while some authors claim that well-specified contracts, by reducing opportunistic behaviours, positively affect innovation (Johnson *et al.* 2007), others show that over-detailed contractual specifications on what is and is not allowed may inhibit the exploration on new knowledge areas and reduce the development of radical innovation (Gopal and Koka 2010, Wang *et al.* 2011). In addition, evidence suggests that innovation in inter-organizational relationships can be fostered by contracts where only specifications are on outputs and on performance, namely performance-based contracts

(Sumo *et al.* 2014). Relying on these considerations, we formulate our fifth hypothesis as follows:

Hypothesis 5 (H5). The structure of the PPP contracts, where the only specifications are on outputs and on the performance (service) requirements of the infrastructure asset, favours innovation and creativity in design, construction technology, management and financing. The likelihood of some innovative activity related to the PPP project is highest when payment mechanisms are based on performance level.

The high level of risk characterizing PPP projects can even cause the failure of the PPP projects. Private investors may often require a mitigation of these risks through guarantees provided by the government, intended to alter the incentives faced by the private sector and other public sector entities. Risk sharing mechanisms between the public and private sectors may be necessary since they mitigate many of the risk factors that affect the project, such as interest rates, regulation requirements, political risk, etc., or because market risk is such that the project is unable to attract private investment. Their general motivation is, therefore, to respond to market failure, tempered by concerns that inappropriate or excessive intervention can lead market failure to give way to government failure (Hemming 2006). Government interventions can take a variety of forms that range from traffic guarantees to debt and equity guarantees, exchange rate guarantee and minimum revenue guarantee (Carbonara *et al.* 2014).

Studies on open innovation, investigating the effects of interfirm collaboration and networking on innovation, point out that networks allow the risk-sharing, thus positively impacting on innovation (Marinova and Phillimore 2003). Focusing on the construction industry, Barlow (2000) argues that partnerships would appear to be ideally suited to promote innovation. Accordingly, he suggests replacing traditional forms of contractual relationship with risk and reward sharing arrangements, whereby the benefits from innovation and performance improvement are shared between project participants.

Based on these arguments, our sixth hypothesis is derived:

Hypothesis 6 (H6). Sharing the risks between the two parties, the public and the private, increases the probability of innovation in PPP.

Network structure

PPP is defined broadly as a cooperative arrangement between the public and private sectors that involves the sharing of resources, risks, responsibilities, and

rewards with others for the achievement of joint objectives (Akintoye *et al.* 2003). Cooperation is then at the ground of a PPP implementation and its core elements are common objectives, collaboration, joint risk management between project parties (Walker *et al.* 2003), and distribution of benefits between the government and private investors, often ensured by designing proper incentives that inhibit opportunistic behaviours. The quality of the cooperative agreements in PPP is increased by the strength of the trust among partners. Trust is particularly pertinent in PFI/PPP markets since the long-term nature of concession contracts and the high level of uncertainty and risk in PPP require a trusting relationship to improve the effectiveness of project management directly and efficiencies indirectly (Smyth and Edkins 2007).

More practically, when the contract between public and private parties is signed, a new company is generally created which is called 'special purpose vehicle' (SPV). The SPV is the legal entity of actors involved in PPP. The distinctive feature of PPPs of bundling finance, design, construction, operations and maintenance, which are all highly specialized functions, requires the private sector providers to establish the SPV as a consortia consisting of engineering and project management firms, construction companies, financial underwriters and operating enterprises that come together into the SPV to develop the particular facility (Lewis 2001, Chinyio and Gameson 2009, Engel *et al.* 2010). Accordingly, a different range of partners allows them to supplement their internal resources and competence with complementary external resources and knowledge (more partners in SPV, greater the variety of competences of SPV). The prevailing literature on open innovation stressed the positive relationship between inter-organizational collaboration and innovation performance (Chesbrough 2003, Barney and Clark 2007, Panayides and Lun 2009, Wang *et al.* 2011). The majority of research highlights that, to fully exploit the benefits of the network for enhancing the development of open innovations, a set of key conditions are required: the network firms' heterogeneity, a close collaboration within the network and the mutual trust among partners. Close collaboration and open communication have long been seen as essential to enhance innovation performance in terms of productivity, speed, product quality and time-to-market (Ragatz *et al.* 2002). Mutual trust in a cooperative relationship is essential to enabling open innovation among firms (Lee *et al.* 2010) since it allows more open and honest sharing of information, supports shared understanding, reduces the need to guard

against opportunistic behaviour and reduces conflict (Kogut and Zander 1992). The heterogeneity of firms refers to the variety of competences, knowledge, expertise and know-how. Exposure to heterogeneous knowledge improves both the creative potential of firms as well as their ability to develop innovation (Rodan and Galunic 2004).

Based on these arguments, additional two hypotheses are formulated as follows:

Hypothesis 7 (H7). The cooperation among partners in PPPs, favouring the knowledge exchange among them, enhances the development of innovations. The stronger the trust among partners, the higher the PPP innovativeness.

Hypothesis 8 (H8). The engagement in the SPV of a different range of partners allows them to supplement their internal resources and competence with complementary external resources and knowledge. The integration of different knowledge bases, skills, information, behaviours and habits of thought, increases the chance of developing innovation.

The review of the literature on innovation and PPP provides the foundation for developing the theoretical framework explaining how PPP features foster innovation. Figure 1 sketches the constructs of our framework and depicts, on the arrows, the relationships between the inner characteristics of PPP and

innovation as conceptualized in the eight testable hypotheses formulated above.

Model and data

This section describes the dependent and independent variables used in the analysis, model selection and data for the empirical analysis.

The econometric model

Dependent variable

As the phenomenon under study is the innovativeness of PPPs, patents are used to measure and understand the development of innovation in PPP projects. A wide and consolidated literature and empirical evidences suggest that patents provide a fairly reliable measure of innovative activity, which ensures the methodological strength of the research (Pavitt 1982, Griliches 1998, Katila 2000, Rao 2010a, 2010b, Dziallas and Blind 2018), although this measure captures only those types of innovation that can be patented. According to Griliches (1979) and Pakes and Griliches (1980), patents are a flawed measure (of innovative output) particularly since not all innovations are patented. In contrast, alternative proxies of innovation activities, such as literature-based innovation output

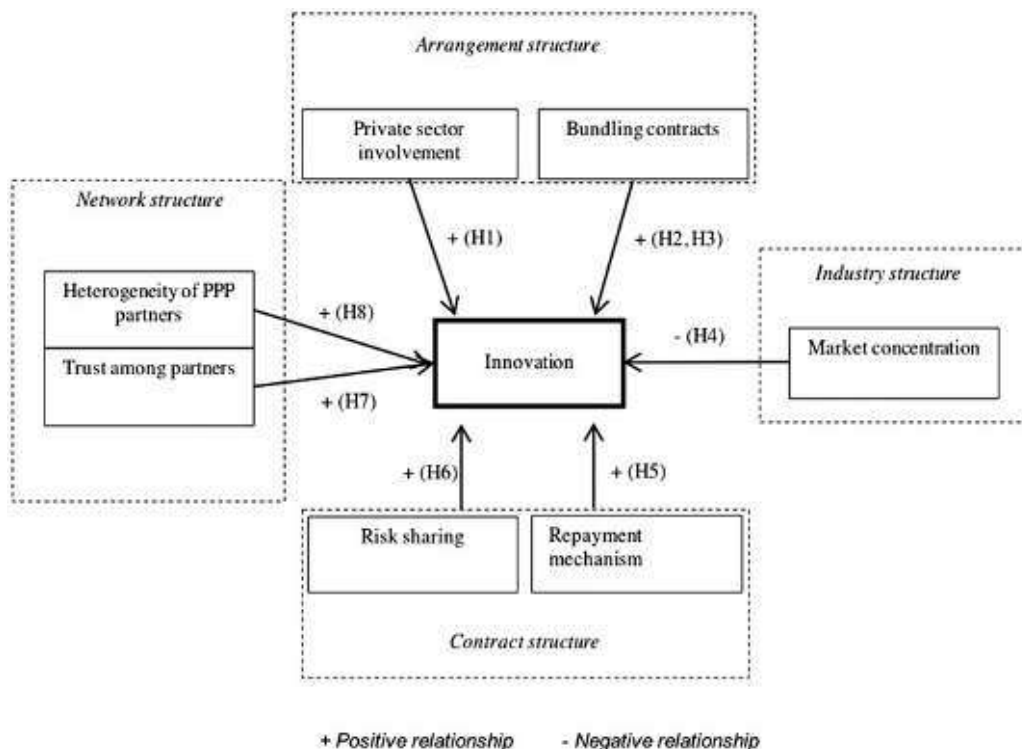

Figure 1. The theoretical framework: relationships between the PPP features and innovation.

measures, also suffer from some shortcomings; particularly, they are very expensive to produce and, therefore, are available for only select years and in select countries (Acs *et al.* 2002). From this standpoint, the great number of easily obtainable objective data on patents encourages the use of patents as measures of innovation, which go above and beyond R&D investment-based measures of innovation (Hall *et al.* 1986).

The dependent variable of the model is a binary variable (PATENT) that equals 1 if the sponsors have applied for at least one patent over the time period of the PPP project. Oppositely, the dummy variable is equal to 0 when the sponsor does not patent one or more innovations. As such, the variable measures the occurrence of some innovative activities related to the PPP project.

Independent variables

The explanatory variables considered in the model refer to the conceptual framework illustrated in the previous section (Figure 1) and are related to the hypotheses formulated. Therefore, they have been classified as proxies for the arrangement, market, contract and network structure.

Arrangement structure

The involvement of the private sector in the delivery of public services has been sought by governments worldwide through different initiatives that bring in private finance to finance public sector infrastructure (Li and Akintoye 2003). Accordingly, we measure the involvement of the private sector in PPPs, as risk-taking partner, using the private investment in infrastructure (i.e. the capital expenditure of the project financed by the private). This is a proxy for estimating the financial effort of the private sector. We assume that higher is the total private investment higher is the involvement of the private sector in the PPP. Specifically, the measure adopted in the model (INV) is the log amount of the total private investment for each project valued in US dollars.

In order to test the second and third hypothesis on the effect of the bundling on the innovation, we consider the adopted PPP schema. In particular, we grouped the different PPP schemes in three categories, each having a different degree of project phases bundling (Garvin 2009, Kwak *et al.* 2009):

- The first category includes Management Contract (MC) and Lease contract (LC), namely those PPP

schemes where a few project phases are combined into the contract.

- The second category includes Build-Operate-Transfer (BOT), Rehabilitate-Operate-Transfer (ROT), Build-Rehabilitate-Operate-Transfer (BROT), namely those PPP schemes where the private sector is responsible for the finance, design, construction and/or rehabilitation, operation, and maintenance of a project for a concession period, and the asset is transferred back to the government at the end of concession period.
- The third category includes the only Build-Own-Operate (BOO), where the private sector retains the ownerships of the asset in perpetuity.

To model the different PPP schemes, a count variable (PROV) is used. This assumes value 1 for the first category, value 2 for the second category, and value 3 for the third category. According to Hypotheses 2 and 3, the variable PROV is expected to impact positively on the probability that some innovative activity related to the PPP project occurs.

Industry structure

We use the level of competition in the tender, namely the number of bidders (N_BID), as a measure of the level market concentration (Dudkin and Vällilä 2005, Zitron 2006). This is a count discrete variable, lower is the number of bidders in the tender higher is the market concentration.

Contract structure

In order to test hypothesis 5, we introduce a count variable (PAY_MECH) that measures the extent to which the payment mechanism adopted in the PPP contract is based on performance. According to the classification of the payment mechanisms proposed by (Abdel Aziz 2007, Abdel Aziz and Nabavi 2014), the variable assumes the following values:

- Value 1 for fixed payment mechanisms, where government provides payments in the form of fixed fee in exchange for service;
- Value 2 for usage-based payment mechanisms, where compensation to the private is based on project demand through real-tolls or shadow-tolls usage payments;
- Value 3 for performance-based payment mechanism, where compensation is based on contractor's performance using service availability payments.

Following Hypotheses 5, the variable PAY_MECH is expected to impact positively on the probability that some innovative activity related to the PPP project occurs: higher value of PAY_MECH, higher value of innovation.

As for the level of risk sharing between the public and the private sectors, the literature recognizes the role of government supports, in the form guarantees and other subsidies, as risk sharing tool (Verhoest *et al.* 2015, Pellegrino *et al.* 2013). Accordingly, we introduce the variable Government support (GOV_S) as proxy of the level of risk sharing between the public and the private sectors. This is a binary variable equals 1 when the public authority provides a direct or indirect support to the private sector. Such a support can take different forms, as for example capital subsidy, revenue guarantee, revenue subsidy. The presence of government supports reduces the risk exposure of the private party, so balancing the risk between the two parties.

Network structure

In the relationship management literature, there is wide consensus on that long-term orientation in inter-firms relationships is a function of the extent to which firms trust each another (Ganesan 1994, Zou *et al.* 2014). Referring to the literature on PPP, the long-term nature of concession contracts requires trusting relationship to improve effectiveness of project management directly and efficiencies indirectly (Edkins and Smyth 2006, Smyth and Edkins 2007, Roumboutsos and Saussier 2014). Thus, in line with this, it is reasonable to assume that longer is the concession period greater is the level of trust characterizing the relationship. We use length of the concession period as proxy for the level of trust (TRUST). According to the conceptual framework, the variable is expected to impact positively on the innovation.

Finally, as a proxy to measure the engagement in the SPV of a different range of partners, we use the number of Sponsors (SPONSOR) in the SPV, that is a discrete count variable expected to impact positively on the level of innovation.

The model

The dependent variable PATENT is a binary variable – whether there was a PATENT or not. Using Linear Regression Models, such as Ordinary Least Square (OLS) models, for categorical variables causes biasedness (e.g. incorrect answer and interpretations), inefficiency (e.g. not using the data well), and inconsistency

(e.g. not estimating parameters correctly) due to the nonlinearity and heterogeneity of the categorical variables (Long *et al.* 2006). Thus, a Logistic Regression (LR) model is applied in order to estimate the relationship between the level of innovation in PPP projects, proxied by patent applications, and its determinants. In particular, to test our hypotheses, we ran a hierarchical regression, which refers to the process of adding or removing predictor variables from the regression model in steps. Thus, we introduce the independent variables related to the four PPP dimensions in a step-by-step approach. Specifically, we introduce the variables related to the first PPP dimension (arrangement structure) into the model in the first step (Model 1), then we introduce the variable related to the industry structure into the model in the second step (Model 2), ending with the Model 4 that is run with all the variables. This allows checking the extent to which the different PPP features, grouped into the four dimensions, affect the innovation, namely the predictive power that each PPP feature adds to the model above and beyond each other.

Mathematically, logistic regression estimates a multiple linear regression function defined as:

$$Y = \text{Logit}(p) = \ln\left(\frac{p}{(1-p)}\right) = C_0 + C_1 \times X_1 + C_2 \times X_2 + C_3 \times X_3 + C_4 \times X_4 \quad (1)$$

Where Y is the binary variable for the patent applied by the sponsor for the project, p is the probability that the dependent variable (Y) is 1, $p/(1-p)$ is the so-called odds or likelihood ratio, X_1 is the vector of arrangement structure variables, X_2 is the industry structure variable, X_3 is the vector of contract structure variables, X_4 is the vector of network structure variables, C_0 and C_2 are estimable parameters, and C_1 , C_2 , and C_4 are vectors of coefficient parameters to be estimated.

However, as log-odds is not a very straightforward concept, in order to appropriately interpret the meaning of Equation (1), it is easier to use the multiplicative form of the Equation (1), by transforming the coefficients as a power to the natural $\log(e)$, called odds multipliers. The following equation results:

$$\frac{p}{(1-p)} = e^{C_0} \times e^{C_i} \quad i = 1, \dots, 4 \quad (2)$$

The result represents the odds ratio or the probability that an event will occur divided by the probability that it fails to do so. If a coefficient is positive, its transformed log value will be greater than one, meaning that the event is more likely to occur. If a

coefficient is negative, the latter will be less than one and the odds of the event occurring decreases. A coefficient of 0 has a transformed log value of 1, and it does not change the odds one way or the other.

Notice that endogeneity problems due to reverse causality are excluded in our context because innovation (dependent variable) may happen in a subsequent phase respect to the PPP project development when the explanatory variables – number of bidders, investment (capital expenditure of the project), and the SPV structure – are settled. Therefore, since our variables are not contemporaneous (they naturally occur in different time-periods), we do not have inconsistency problems associated with simultaneity.

Data

The data employed in this research combine information on PPP projects extracted from the World Bank Private Participation in Infrastructure (PPI) Database with patent information retrieved from the patent office of the country where the project is developed. The World Bank Private Participation in Infrastructure (PPI) Database is uniquely positioned to present the historical trends of PPPs that have reached financial closure in the past 25 years in developing countries classified in six regions, namely East Asia and the Pacific, Europe and Central Asia, Latin America and the Caribbean, the Middle East and North Africa, South Asia, and Sub-Saharan Africa. The database draws its information from publicly available sources as detailed on the World Bank (WB) website (The World Bank Database 2017).

At least two major advantages are associated with the use of the World Bank PPI Database. First, the information for different countries and different sectors are recorded according to standard classifications, which allows a more reliable comparison. Second, it records a lot of information over a period of 25 years (from 1992 to 2016) that allows having a comprehensive characterization of the PPP projects. In particular, the World Bank PPI Database records a list of basic information such as the country, the project status, and the sector, and other useful information such as the type of PPP, the government support, the number of bidders, the contract period, the sponsors, the revenue sources, etc. Furthermore, the structure of the World Bank PPI database, collecting information on projects distributed across different countries in the world and across different sectors, fits with the aim of our study, that is providing insights about the relationships between the inner characteristics of PPP and

innovation unrelated to the features of the specific country and/or sector.

To test the hypotheses, we use a panel data set of 290 projects from 1992 to 2016, a cross section of the World Bank population of 6400 PPIs. This cross-sectional sample provides us with a snapshot of that population, at that one point in time. Analysis of cross-sectional data allows us to compare the differences among projects and to analyze how such differences relate to innovation.

The selection of the 290 PPP projects was driven by data considerations. We started out by using all the projects in the PPI dataset of the World Bank, but finally we settled on 290 projects selected on the basis of the availability of projects data in the WB database, and especially information on data used to measure the explanatory variables, and the availability of country patent office databases, from which extracting information to measure the dependent variable (patent applied by the sponsor over the operation phase of the PPP project¹). Thus, the projects with missing values in any variable are dropped from our final analysis. As a result, four regions around the world are represented in our sample: 52 projects from Europe and Central Asia, 112 projects from Sud Asia, 2 projects from East Asia and Pacific, and 124 projects from Latin America and Caribbean, completed or in operation, in the energy, transport, water and sewerage sectors, and information and communication technology sectors.

Empirical results

Descriptive statistics and Pearson correlation coefficients are reported in Table 1. Looking at the descriptive statistics, we note that the PATENT binary variable has meant at 0.31, meaning that sponsors have applied for at least one patent over the time period of the PPP project only for a minority (30%) of the PPP projects in the sample. Also, it is worth to note that the sample covers a differentiated range of PPP projects, in terms of capital expenditure of the project financed by the private (lnINV ranges from 0.47 to 10.48) and length of the concession period (TRUST ranges from 5 to 49 years with a mean of 27 years). On the other side, we found a common pattern among the PPP projects in the sample. In fact, most of the projects has used PPP schemes with high degree of private involvement (the count variable PROV has median at 2) and did not require any forms of Government support for risk sharing (the GOV_S binary variable has a median at 0).

Table 1. Descriptive statistics and correlation matrix.

Variables	PATENT	INV	PROV	N_BID	PAY_MCH	GOV_S	TRUST	SPONSOR	Collineary tests	
									Tolerance	VIF
<i>PATENT</i>	1									
<i>INV</i>	0.027	1							0.874	1.144
<i>PROV</i>	0.095	0.047	1						0.725	1.380
<i>N_BID</i>	-0.019	-0.225	0.484	1					0.699	1.430
<i>PAY_MCH</i>	0.042	0.021	-0.162	-0.115	1				0.874	1.144
<i>GOV_S</i>	-0.055	0.029	-0.095	-0.090	0.324	1			0.889	1.125
<i>TRUST</i>	0.045	0.104	-0.045	0.005	-0.016	0.043	1		0.979	1.021
<i>SPONSOR</i>	-0.100	0.197	-0.034	-0.096	0.050	-0.003	-0.005	1	0.955	1.047
Observations	290	290	290	290	290	290	290	290		
Minimum	0	0.470	1	1	1	0	5	1		
Maximum	1	10.480	3	343	3	1	49	9		
Mean	0.310	5.115	2.045	13.759	1.886	0.407	27.052	1.503		
Median	0	5.132	2	4	2	0	30	1		
Std. deviation	0.463	1.686	0.392	40.045	0.574	0.492	7.059	0.916		

Table 2. LR estimation results.

Variables	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
<i>Constant</i>	-2.043** (6.515)	-2.388*** (7.547)	-2.970*** (8.083)	-3.159*** (6.660)
<i>INV</i>	0.033 (0.183)	0.006 (0.005)	0.008 (0.009)	0.023 (0.077)
<i>PROV</i>	0.523* (1.590)	0.790** (3.866)	0.842** (4.219)	0.842** (4.270)
<i>N_BID</i>		-0.005 (1.428)	-0.005 (1.468)	-0.005* (1.690)
<i>PAY_MECH</i>			0.317* (1.698)	0.355* (2.052)
<i>GOV_S</i>			-0.350* (1.533)	-0.374* (1.718)
<i>TRUST</i>				0.019 (0.897)
<i>SPONSOR</i>				-0.312** (3.183)
<i>Observations</i>	290	290	290	290
<i>Log likelihood</i>	-178.234	-177.443	-176.206	-173.847
<i>Pseudo R²</i>	0.003	0.004	0.005	0.014

Numbers in parentheses are the Wald statistic.

Asterisks denote the significance of the coefficient estimates: * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

The correlation matrix shows that the variables are not significantly correlated: Pearson correlation coefficients are lower than 0.5 at a p -value less than 0.05.

Furthermore, to understand whether multicollinearity exists between independent variables, the variance inflation factor (VIF) test has been performed. Accordingly, as a rule of thumb, a multicollinearity problem does not threaten the validity of models if VIF scores are less than 10. All independent variables got the value of VIF lower than 2 in this test. Therefore, multicollinearity does not bias the regression results.

The empirical findings obtained from the estimation are reported in Table 2. In regression 1, the variables for the PPP arrangement structure are introduced, model 2 introduces the variable for the market concentration; in models 3 and 4, the variables for the contract and network structure are sequentially introduced. Note that interpretation of the Logistic regression follows the usual pattern: positive, significant values indicate that an increase in that variable increases the log odds of innovation in PPP project. Negative values indicate the reverse.

The results allow us to elaborate upon the proposed theoretical framework. Specifically, Model 1

confirms Hypotheses 2 and 3: the variable PROV shows an estimated coefficient that is positive and significant at $p < 0.10$. This means that passing from PPP schemes where a few project phases are combined into the contract, namely MC, LC and RLT, to PPP schemes where the private sector is responsible of all the phases of the project (i.e. design, building, financing, operation and maintenance) and even retains the ownerships of the asset in perpetuity, seems to foster innovation in PPP. Such a relation is kept in all the other models, where the variable shows a positive coefficient and strong statistical significance, at $p < 0.05$. Hypothesis 1 is not confirmed: the variable INV shows a positive coefficient, in line with our expectation that a greater involvement of the private sector increases the likelihood that some innovative activity related to the PPP project occurs, although not significant. As far as the industry structure is concerned, Model 2 does not support Hypothesis 4 that is confirmed by Model 4: the variable N_BID shows an estimated coefficient that is negative in all the Models and that becomes significant at $p < 0.1$ only in Model 4. This proves that greater is the number of bidders participating in the tender lower is the level of innovation or, in other words, the higher level of market

concentration positively affects the innovation development.

Model 3 confirms Hypothesis 5 as results suggest that repayment mechanisms based on performance boost innovation in PPP: PAY_MECH is positive and significant ($p < 0.10$). However, contrary to our expectations, the existence of risk-sharing mechanisms in the contract decreases the likelihood that some innovative activity related to the PPP project occurs (GOV_S shows an estimated coefficient that is negative and significant at $p < 0.10$). Such a result does not support Hypothesis 6 and might be explained by the fact that the government support, in the form of guarantees, just allows to mitigate the great level of risk characterizing PPP projects and borne by the private sector without triggering investment in innovation by the concessionaire.

Finally, Model 4 partially confirms the effect of the network structure on innovation. Specifically, TRUST has no significant effect although its coefficient is positive as we expected. Whereas, contrary to our expectations, the number of companies in the SPV (SPONSOR) shows an estimated coefficient that is negative and significant at $p < 0.05$. Such a result can be explained by the fact that increasing the number of partners involved in the SPV can reduce the interest in addressing innovation, as respective benefits cannot be easily appropriated.

Overall, the results, and in particular the non-significance of some predictors, does not come out as too much surprising, given the limits of the proxies employed, which cannot fully grasp the characteristics of some PPP features.

Discussion

The empirical results presented in the previous section provide foundations to elaborate managerial implications for the future implementation of PPP projects, showing how PPP features have to be structured in order to foster innovation. In particular, as far as the arrangement structure, we found that PPP schemes with a higher degree of private involvement, such as DBFO, BOT, and, even more, BOO, where the private sector retains the ownerships of the asset in perpetuity, should be preferred to schemes characterized by a lower involvement of the private sector, such as Management Contract and Lease contract.

As for the market structure, we found that the market concentration seems to be positively correlated to the innovation. Such a result is in line with the classical Schumpeterian hypothesis and confirms the

'neo-Schumpeterian hypothesis', i.e. the existence of a positive correlation between innovative intensity and market concentration (Archibugi *et al.* 1995) and advocates the use of new kind of tendering procedures. In fact, although auctions² remain the dominant award mechanism for public procurement contracts, recent empirical and theoretical contributions (Bonaccorsi *et al.* 2003, Estache *et al.* 2009, Bajari *et al.* 2009) show that auctions perform poorly when projects are complex and when the buyer (the public authority) lacks the technical expertise (e.g. knowledge of construction techniques, materials and process) required to describe the project, even though they allow a larger competition among bidders. On the other side, negotiation, while reducing the number of potential respondents to the competitive tender, provides for a greater involvement of the private sector in the project development because it allows the contracting authority to discuss the project with the potential suppliers. As such, the negotiation procedure compensates the limited capabilities of the public/contracting authority and improves its design and specification before work begins. Therefore, new kind of selection procedures, known as 'competitive negotiation'³ (Doni 2007), which overcome the limits of Auction and Negotiation while gaining their benefits are recommended.

As for the contract structure, payment mechanisms based on performance favour innovation in PPPs. This finding is in line with our expectations. As we argued before, performance-based contracts give the private sector strong incentives to deliver infrastructure and services with high quality, efficiency and innovation. In fact, with an availability payment mechanism, in order to receive payment, the concessionaire must ensure that the asset meets certain performance standards and is 'available' for use by the public; with a revenue-based payment mechanism, the concessionaire will recoup its costs and make higher profits by improving the quality of the public good and service, which is expected to positively affect on the level of demand/use of the infrastructure. Whereas, when the revenues are based on fixed government transfers, the concessionaire will not have incentives to innovate. Our result suggests that performance-based contracts should be used in the context of PPP instead of traditional contracts, such as fixed-price or cost-plus contracts.

However, contrary to our expectations, we found that the existence of government supports in the contract decreases the likelihood that some innovative activity related to the PPP project occurs. This should

induce governments to use guarantees only as risk mitigation tools when there is a great level of risk borne by the private sector that could mine the success of the PPP project.

Finally, in relation to the network structure, results do not confirm its positive effect on innovation. What is in line with our expectation is that the coefficient for the level of trust, although not significant, is positive. This would recommend enhancing cooperation and trusting among partners involved in PPPs. Whereas, the coefficient for the number of sponsors in the SPV is negative thus showing that higher is the number of partners lower is their effort in developing innovation. As implication, this finding suggests that when the SPV is established, it is needed to undertake actions aimed at mitigating the negative effect due to the great number of partners into the SPV, such as for instance contractual clauses to regulate the innovation benefits appropriability among the SPV partners.

Conclusion

In this paper, we focus on the conception of PPP as public infrastructures and services delivery method that favours innovation. In an effort to formulate a comprehensive explanation of this, we formulate a set of hypotheses about the PPP factors that foster innovation. The econometric model developed for this purpose yielded a number of statistically robust results.

The contribution of our research is twofold. First, we contribute to fill the gap in the academic literature on PPP and innovation by proving whether and to what extent PPP model is capable of developing innovative solutions as well as which characteristics of PPP are more likely to foster innovation than others.

Second, we contribute to the practice by defining how PPP features have to be structured in order to foster innovation, thus providing meaningful guidelines to those called to structure these arrangements.

It is worth to highlight that the validity of the results of our research goes beyond the country and sector specificities in which the project is developed since they come out from an empirical analysis conducted on a database with projects spanning different countries and different sectors.

The study is not without limitations. A first issue regards the choice of the explanatory variables. One may observe that the model does not take into account all the possible determinants that may affect innovation. However, the set of used variables reflects the main dimensions of PPP, which are the constructs of the theoretical framework. On the other side,

although including other variables may better represent the problem, the research and computational effort would not give a comparable advantage, because additional variables could be correlated with those considered in the model and then should be thrown out because of collinearity. Further research could be devoted to investigating other possible conditions that can promote innovation. Another observation related to the selected explanatory variables is that other ways to measure each variable can be adopted, that in some cases may be able to better grasp the characteristics of the considered PPP dimensions. However, the selection and choice of proxies used in the empirical analysis are generally constrained to data availability. Searching for other sources and ways to measure variables will be a matter of further research.

Finally, although a wide and consolidated literature recognizes the objectivity of patent-based measures of innovation, this measure cannot capture other types of innovation like process or other innovations that have not been patented. Further research could be devoted to investigating whether PPP characteristics impact on innovation differently for each type of innovation as well as affect the intensity of innovation. To do this, other dependent variables may be considered, able to represent different forms of innovative activity and to count the number of innovation outputs in each project, thus providing insight on the level of innovation.

A further interesting development of the study may be to perform a comparative analysis on innovation in PPP between developed and developing countries. This will require extending the database by including countries in the developed world.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Notes

1. Notice that gathering the value of the dependent variable (patent) in the PPP project operation phase, which is naturally lagged respect to period in which the values of explanatory variables are gathered, namely the development phase, excludes endogeneity problems.
2. In Public Auctions bidders are evaluated price-based criteria and their proposals have to comply the technical requirements established in the procurement documents by the contracting authority.
3. Competitive negotiation consists of two phases. Phase 1-Negotiation: the public authority discusses the terms

of the project, namely the scope, specifications, and conditions, with the private party, thus enhancing the contribution of the private sector in the project development and promoting the development of innovative solutions. The negotiation terminates with the selection of the proposal with higher quality. Phase 2-Auction: the process concludes with the award of contract to the bidder who offers most advantageous price and service combination, thus improving the level of innovation through the competition.

References

- Abdel Aziz, A.M., 2007. Successful delivery of public-private partnerships for infrastructure development. *Journal of construction engineering and management*, 133 (12), 918–931.
- Abdel Aziz, A.M. and Nabavi, H., 2014. Unsolicited proposals for PPP projects: private sector perceptions in the USA. In *Construction research congress 2014: construction in a global network*, 1349–1358.
- Acs, Z.J., Anselin, L., and Varga, A., 2002. Patents and innovation counts as measures of regional production of new knowledge. *Research policy*, 31, 1069–1085.
- Aghion, P., et al., 2005. Competition and innovation: an inverted-U relationship. *Quarterly journal of economics*, 120, 701–728.
- Ahadzi, M. and Bowles, G., 2004. Public-private partnerships and contract negotiations: an empirical study. *Construction management and economics*, 22 (9), 967–978.
- Akintoye, A., et al., 2003. Achieving best value in private finance initiative project procurement. *Construction management and economics*, 21 (5), 461–470.
- Alfen, H.W., 2010. Public private partnership (PPP) as part of infrastructure management solutions—a structural approach of delimiting PPP from other private sector participation models. In: *TG72-special track 18th CIB world building congress*, May 2010 Salford. p. 13.
- Almarri, K. and Boussabaine, H., 2017. The influence of critical success factors on value for money viability analysis in public-private partnership projects. *Project management journal*, 48 (4), 93–106.
- Archibugi, D., Evangelista, R., and Simonetti, R., 1995. Concentration, firm size and innovation: evidence from innovation costs. *Technovation*, 15 (3), 153–163.
- Arrow, K., 1962. Economic welfare and the allocation of resources for inventions. In: R. Nelson, ed. *The rate and direction of inventive activity*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Bajari, P., McMillan, R., and Tadelis, S., 2009. Auctions versus negotiations in procurement: an empirical analysis. *Journal of law, economics, and organization*, 25 (2), 372–399.
- Barlow, J. and Koberle-Gaiser, M., 2008a. The private finance initiative, project form and design innovation: the UK's hospitals programme. *Research policy*, 37, 1392–1402.
- Barlow, J. and Koberle-Gaiser, M., 2008b. Delivering innovation in hospital construction: contracts and collaboration in the UK's private finance initiative hospitals program. *California management review*, 51 (2), 126–143.
- Barlow, J., et al., 1997. *Towards positive partnering. Revealing the realities in the construction industry*. Bristol: Policy Press.
- Barlow, J., 2000. Innovation and learning in complex offshore construction projects. *Research policy*, 29 (7-8), 973–989.
- Barney, J.B. and Clark, D.N., 2007. *Resource-based theory: creating and sustaining competitive advantage*. Oxford: Oxford University Press on Demand.
- BDL, 2003. *The power of customers to drive innovation*. Report to the European Commission, Brussels.
- Bennett, J. and Iossa, E., 2006. Building and managing facilities for public services. *Journal of public economics*, 90 (10/11), 2143–2160.
- Bonaccorsi, A., et al., 2003. Auctions vs. bargaining: an empirical analysis of medical device procurement. Working paper, Department of Economics, University of Washington.
- Bougrain, F., 2012. Energy performance and public private partnership. *Built environment project and asset management*, 2 (1), 41–55.
- Bourn, J., 2003. *Press notice: the operational performance of PFI prisons, Report by the comptroller and auditor general, HC 700 Session 2002–2003*. London: NAO.
- Brewer, G., et al., 2013. Value through innovation in long-term service delivery: facility management in an Australian PPP. *Built environment project and asset management*, 3 (1), 74–88.
- Carbonara, N., and Pellegrino, R., 2018. Fostering innovation in public procurement through public private partnerships. *Journal of public procurement*, 18 (3), 257–280.
- Carbonara, N., Costantino, N., and Pellegrino, R., 2013. A three-layers theoretical framework for analyzing public private partnerships: the Italian case. *Organization, technology & management in construction: an international journal*, 5 (Special), 799–810.
- Carbonara, N., Costantino, N., and Pellegrino, R., 2014. Revenue guarantee in PPPs: a fair risk allocation model. *Construction management and economics*, 32 (4), 403–415.
- Carbonara, N., Costantino, N., and Pellegrino, R., 2016. A transaction costs-based model to choose PPP procurement procedures. *Engineering, construction and architectural management*, 23 (4), 491–510.
- Carrillo, P., et al., 2008. Participation, barriers, and opportunities in PFI: the United Kingdom experience. *Journal of management in engineering*, 24 (3), 138–145.
- CBI/Qinetiq, 2006. Innovation and public procurement. A new approach to stimulating innovation. Confederation of British Industry. Innovation Brief (October), London.
- Chan, T.K., 2009. Measuring performance of the Malaysian construction industry. *Construction management and economics*, 27 (12), 1231–1244.
- Chesbrough, H.W., 2003. *Open innovation: the new imperative for creating and profiting from technology*. Boston: Harvard Business School Press.
- Chinyio, E. and Gameson, R., 2009. Private finance initiative in use. In: A. Akintoye and M. Beck, eds. *Policy, finance & management for public-private partnerships, RICS research*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.
- Cohen, W.M., et al., 1985. R & D appropriability, opportunity, and market structure: new evidence on some Schumpeterian hypotheses. *The American economic review*, 75 (2), 20–24. Papers and proceedings of the ninety-

- seventh annual meeting of the American Economic Association.
- Cohen, W.M., and Levin, R.C., 1989. Empirical studies of innovation and market structure. *Handbook of industrial organization*, 2, 1059–1107.
- Davies, A. and Salter, A., 2006. The great experiment: the impact of PPP on innovation in the procurement and production of capital goods. In: M. McKelvey, K. Smith, and M. Holmen, eds. *Flexibility and stability in the innovating economy*. Oxford: Oxford University Press.
- De Lemos, T., et al., 2003. An examination on the sustainable competitive advantage of private finance initiative projects. *Construction innovation*, 3 (4), 249–259.
- Debande, O., 2002. Private financing of transport infrastructure: an assessment of the UK experience. *Journal of transport economics and policy*, 36 (3), 355–387.
- Doni, N., 2007. A comparison of alternative procedures for the selection of the private partner in PPP projects. Working Paper, Università degli Studi di Firenze.
- Dosi, G., 1988. Sources, procedures, and microeconomic effects of innovation. *Journal of economic literature*, 26, 1120–1171.
- Dudkin, G. and Väililä, T., 2005. Transaction cost in public private partnerships: a first look at the evidence. Luxembourg: European Investment Bank.
- Dunleavy, P. and Carrera, L., 2013. *Growing the productivity of government services*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Dzallas, M., and Blind, K., 2018. Innovation indicators throughout the innovation process: an extensive literature analysis. *Technovation*, 80–81, 3–29.
- Eaton, D., Akbiyikli, R., and Dickinson, M., 2006. An evaluation of the stimulants and impediments to innovation within PFI/PPP projects. *Construction innovation: information, process, management*, 6 (2), 63–67.
- Edkins, A.J. and Smyth, H.J., 2006. Contractual management in PPP projects: evaluation of legal versus relational contracting for service delivery. *Journal of professional issues in engineering education and practice*, 132 (1), 82–93.
- Edler, J. and Georghiou, L., 2007. Public procurement and innovation. Resurrecting the demand side. *Research policy*, 36, 949–963.
- Edquist, C. and Hommen, L., 2000. Public technology procurement and innovation theory. In: C. Edquist, L. Hommen, and L. Tspouri, eds. *Public technology procurement and innovation*. Boston, MA: Kluwer Academic Publishers.
- Edquist, C., and Zabala-Iturriagoitia, J.M., 2012. Public procurement for innovation as mission-oriented innovation policy. *Research policy*, 41 (10), 1757–1769.
- Engel, E.M.R.A., Fischer, R.D., and Galetovic, A., 2010. The economics of infrastructure finance: public-private partnerships versus public provision. *EIB papers*, 15 (1), 40–69. ISSN 0257-7755.
- Estache, A., et al., 2009. Multidimensionality and renegotiation: evidence from transport-sector public-private-partnership transactions in Latin America. *Review of industrial organization*, 35 (1/2), 41–71.
- Ezulike, E.I., Perry, J.G., and Hawwash, K., 1997. The barriers to entry into the PFI market. *Engineering, construction and architectural management*, 4 (3), 179–193.
- Fitzgerald, P., 2004. *Review of partnerships Victoria provided infrastructure*. Melbourne: Growth Solutions Group.
- Ganesan, S., 1994. Determinants of long-term orientation in buyer-seller relationships. *Journal of marketing*, 58 (2), 1–19.
- Garvin, M.J., 2009. Governance of PPP projects through contract provisions. In *Conference of leadership and management of construction*.
- Geroski, P.A., 1990. Procurement policy as a tool of industrial policy. *International review of applied economics*, 4 (2), 182–198.
- Gopal, A. and Koka, B., 2010. The role of contracts in quality and returns to quality in offshore software development. *Decision sciences*, 41 (3), 491–516.
- Grandori, A. and Soda, G., 1995. Inter-firm networks: antecedents, mechanisms and forms. *Organization studies*, 16 (2), 183–214.
- Green, S., et al., 2004. *Learning across business sectors: knowledge sharing between aerospace and construction*. Reading: University of Reading.
- Griliches, Z., 1979. Issues in assessing the contribution of R&D to productivity growth. *Bell journal of economics*, 10, 92–116.
- Griliches, Z., 1998. Patent statistics as economic indicators: a survey. In: Z. Griliches, ed. *R&D and productivity: the econometric evidence*. Chicago: University of Chicago Press, 287–343.
- Grimsey, D. and Lewis, M.K., 2002. Evaluating the risks of public-private partnerships for infrastructure projects. *International journal of project management*, 20 (2), 107–118.
- Grimsey, D. and Lewis, M.K., 2004. *Public private partnerships – the worldwide revolution in infrastructure provision and project finance*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Grossman, S. and Hart, O., 1986. The costs and benefits of ownership: a theory of vertical and lateral integration. *Journal of political economy*, 94 (4), 691–719.
- Hall, B.H., Griliches, Z. and Hausman, J.A., 1986. Patents and R&D: is there a lag? *International economic review*, 27, 265–302.
- Hart, O., 2003. Incomplete contracts and public ownership: remarks, and an application to public private partnerships. *The economic journal*, 113, 69–76.
- Hart, O., Schleifer, A., and Vishny, R.W., 1997. The proper scope of government: theory and an application to prisons. *Quarterly journal of economics*, 112 (4), 1127–1161.
- Hemming, R., 2006. *Public-private partnerships, government guarantees, and fiscal risk*. Washington, DC: International Monetary Fund.
- Hoppe, E.I. and Schmitz, P.W., 2013. Public-private partnerships versus traditional procurement: innovation incentives and information gathering. *The rand journal of economics*, 44 (1), 56–74.
- Iossa, E. and Martimort, D., 2008. *The simple microeconomics of public-private partnerships*. Mimeo: University of Toulouse.
- Ismail, S., 2013. Drivers of value for money public private partnership projects in Malaysia. *Asian review of accounting*, 21 (3), 241–256.
- Johnson, W., et al., 2007. Motivating proactive subsidiary innovation: agent-based theory and socialization models in global R&D. *Journal of international management*, 13 (4), 472–487.

- Katila, R., 2000. Using patent data to measure innovation performance. *International journal of business performance management*, 2 (1–3), 180–193.
- Kline, S. and Rosenberg, N., 1986. An overview of innovation. In: R. Landau and N. Rosenberg, eds. *The positive sum strategy*. Washington: National Academy Press, 275–305.
- Koch, P. and Hauknes, J. (2005) *On innovation in the public sector*. Public Report No. D20. NIFU STEP, Oslo. Available: <http://www.step.no/publin/>.
- Kogut, B. and Zander, U., 1992. Knowledge of the firm, combinative capabilities, and the replication of technology. *Organization science*, 3, 383–397.
- Kwak, Y.H., Chih, Y., and Ibbs, C.W., 2009. Towards a comprehensive understanding of public private partnerships for infrastructure development. *California management review*, 51 (2), 51–78.
- Lee, S., et al., 2010. Open innovation in SMEs—an intermediated network model. *Research policy*, 39 (2), 290–300.
- Leiringer, R., 2006. Technological innovation in PPPs: incentives, opportunities and actions. *Construction management and economics*, 24, 301–308.
- Levin, R.C., et al., 1987. Appropriating the returns from industrial R&D. *Brookings papers on economic activity*, 3, 783–820.
- Lewis, M.K., 2001. Risk management in public private partnerships (No. 12). CeGE Discussion Paper.
- Li, B. and Akintoye, A., 2003. An overview of public-private partnership. In: Akintola Akintoye, Matthias Beck, and Cliff Hardcastle, eds. *Public-private partnerships: managing risks and opportunities*. Chichester: Wiley-Blackwell, 3–29.
- Long, S.J., Long, J.S., and Freese, J., 2006. *Regression models for categorical dependent variables using Stata*. College Station, TX: Stata Press.
- Lundvall, B.A., 1988. Innovation as an interactive process: from user producer interaction to the national system of innovation. In: G. Dosi, C. Freeman, R. Nelson, G. Silverberg, and L. Soete, eds. *Technical change and economic theory*. London: Pinter, 349–369.
- Lundvall, B.A., ed. 1992. *National Systems of Innovation. Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning*. London: Pinter.
- Mansfield, E., 1986. Patents and innovation: an empirical study. *Management science*, 32, 173–181.
- Marinova, D. and Phillimore, J., 2003. Innovation models. In: L.V. Shavinina, ed. *The international handbook on innovation*. Elsevier, Oxford, 44–53.
- Nelson, R., 1982. *Government and Technical Progress*, New York.
- Osborne, S.P. and Brown, L., 2011. Innovation, public policy and public services delivery in the UK. The word that would be king? *Public administration*, 89 (4), 1335–1350.
- Osei-Kyei, R. and Chan, A., 2015. Review of studies on the critical success factors for public–private partnership (PPP) projects from 1990 to 2013. *International journal of project management*, 33 (6), 1335–1346.
- Pakes, A. and Griliches, Z., 1980. Patents and R&D at the firm level: a first report. *Economics letters*, 5, 377–381.
- Palmberg, C., 2004. The sources of innovations – looking beyond technological opportunities. *Economics of innovation and new technology*, 13, 183–197.
- Panayides, P.M. and Lun, V.Y.H., 2009. The impact of trust on innovativeness and supply chain performance. *International journal of production economics*, 122 (1), 35–46.
- Pavitt, K., 1982. R&D, patenting and innovative activities. A statistical exploration. *Research policy*, 11.1, 33–51.
- Pellegrino, R., Vajdic, N., and Carbonara, N., 2013. Real option theory for risk mitigation in transport PPPs. *Built environment project and asset management*, 3 (2), 199–213.
- Ragatz, G.L., Handfield, R.B., and Petersen, K.J., 2002. Benefits associated with supplier integration into new product development under conditions of technology uncertainty. *Journal of business research*, 55, 389–400.
- Rangel, T. and Galende, J., 2010. Innovation in public–private partnerships (PPPs): the Spanish case of highway concessions. *Public money & management*, 1, 49–54.
- Rao, B.C., 2010a. How to measure innovation. *Challenge*, 53 (1), 109–125.
- Rao, B.C., 2010b. On the methodology for quantifying innovations. *International journal of innovation management*, 14 (05), 823–839.
- Rodan, S. and Galunic, C., 2004. More than network structure: how knowledge heterogeneity influences managerial performance and innovativeness. *Strategic management journal*, 25 (6), 541–562.
- Rothwell, R. and Zegveld, W., 1981. Government regulations and innovation, In: R. Rothwell and W. Zegveld, eds. *Industrial innovation and public policy*. London: Pinter, 116–147.
- Rouboutsos, A. and Saussier, S., 2014. Public-private partnerships and investments in innovation: the influence of the contractual arrangement. *Construction management and economics*, 32 (4), 349–361.
- Saarinen, J., 2005. *Innovations and industrial performance in Finland 1945–1998*. Lund studies in economic history, 34, Stockholm: Almqvist & Wicksell International.
- Schleifer, A., 1998. State versus private ownership. *Journal of economic perspectives*, 12 (4), 133–150.
- Shapira, Z., 1994. Externalities, selection processes and managerial risk taking. In: J. Baum and J. Singh, eds. *Evolutionary dynamics of organizations*. New York: Oxford University Press.
- Smyth, H. and Edkins, A., 2007. Relationship management in the management of PFI/PPP projects in the UK. *International journal of project management*, 25 (3), 232–240.
- Sumo, R., et al., 2014. Effects of performance-based contracts on innovation in inter-organizational relationships. In: J. Humphreys, ed. *Academy of management proceedings (AOM 2014): the power of words*. Philadelphia: Academy of Management.
- The World Bank Database, 2017. Available at <https://ppi.worldbank.org/data> [last accessed on January 2019].
- Utterback, J.M., 1994. *Mastering the dynamics of innovation*. Boston: Harvard Business School Press.
- Uyarra, E., et al., 2014. Barriers to innovation through public procurement: a supplier perspective. *Technovation*, 34 (10), 631–645.
- Välilä, T., 2005. How expensive are cost savings? On the economics of public-private partnerships. *EIB papers*, 10 (1), 94–119.

- Verhoest, K., et al., 2015. How do governments support the development of public private partnerships? Measuring and comparing PPP governmental support in 20 European countries. *Transport reviews*, 35 (2), 118–139.
- Walker, D., et al., 2003. *Procurement strategies – a relationship-based approach*. Oxford: Blackwell Science Ltd.
- Wang, L., Yeung, J.H.Y., and Zhang, M., 2011. The impact of trust and contract on innovation performance: the moderating role of environmental uncertainty. *International journal of production economics*, 134, 114–122.
- Winch, G.M., 2012. Thirty years of private finance in the United Kingdom. In: G.M. Winch, M. Onishi, and S. Schmidt, eds. *Taking stock of PPP and PFI around the world, summary of research report 126*. London: Association of Chartered Certified Accountants, 117–125.
- Windrum, P., 2008. Innovation and entrepreneurship in public services. In: P. Windrum and P. Koch, eds. *Innovation in public sector services: entrepreneurship, creativity and management*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 3–20.
- Zitron, J., 2006. Public–private partnership projects: towards a model of contractor bidding decision-making. *Journal of purchasing and supply management*, 12 (2), 53–62.
- Zhang, X. and Chen, S., 2013. A systematic framework for infrastructure development through public private partnerships. *IATSS research*, 36 (2), 88–97.
- Zou, W., et al., 2014. Identifying the critical success factors for relationship management in PPP projects. *International journal of project management*, 32 (2), 265–274.

Jie Tan
Zhejiang University
Jerry Zhirong Zhao
University of Minnesota

Viewpoint
Stephen E. Condrey
and Tonya Neaves,
Associate Editors

The Rise of Public–Private Partnerships in China: An Effective Financing Approach for Infrastructure Investment?

Abstract: *The rise of public-private partnerships (PPPs) in China has spurred heated debates about their purpose and effectiveness. This article traces the fluctuation of China's PPPs over several decades and finds that PPPs have played a supplementary role in China's infrastructure investment, as a response to the pressures of fiscal shortfalls and government debts. The resurgence of PPPs in recent years aims to bridge the infrastructure gap and alleviate ballooning local debts. These expectations, however, are hard to realize. China's PPPs mainly involve state-owned enterprises and place increasing financial burdens on the government. The central government has taken measures to attract private sector investment to mitigate the financial risk, but the prospects for PPPs remain unclear.*

Jie Tan is a PhD candidate in the School of Public Affairs, Zhejiang University. Her primary field of research is public-private partnerships, with a particular interest in their practice in China.
E-mail: tanjie@zju.edu.cn

Jerry Zhirong Zhao is associate professor in the Hubert Humphrey School of Public Affairs, University of Minnesota Twin Cities. He is also a research fellow in the China Institute for Urban Governance, Shanghai Jiaotong University, China.
E-mail: rzzhao@umn.edu

The number of public-private partnerships (PPPs) in China has soared in recent years. By October 2017, the government had initiated 14,220 projects with an expected total capital value of 17.8 trillion renminbi (RMB) (about US\$2.6 trillion). Taking place at an unprecedented scale in global history, the boom of PPPs in China since 2014 has been promoted as a new financing approach in the context of accelerating urbanization (Zhao, Su, and Li 2018). Official statistics show that the share of the urban population increased more than threefold from 1980 to 2017. This rapid expansion of urbanization results in an enormous challenge for infrastructure construction, which calls for large-scale monetary investment. In China's reform era, infrastructure investment has been fueled mainly by local governments adopting unconventional approaches, such as land transfer fees (LTFs) and land-based financing (Wu 2010). These approaches, however, have led to concerns about the sustainability of the financing structure (Zhan, de Jong, and de Bruijn 2017). Under these circumstances, PPPs, which offer new hope for the Chinese government in promoting infrastructure construction, have expanded sharply in China.

Nonetheless, there are increasing debates on the essence of PPPs and their performance in infrastructure investment in the international and domestic media (Brekelmans 2018; Zhang and Ouyang 2015). Recent academic studies, usually within the areas of project management and public administration, pay attention to the quality of PPP implementation by focusing on the drivers, risk allocations, and critical success factors of PPPs

(Chou and Pramudawardhani 2015), as well as the institutional environment (Zhang et al. 2015) and private involvement (Wang et al. 2018). Little effort has been devoted to revealing PPPs' goals or appropriateness in infrastructure investment. This article aims to fill this gap. First, this article examines the rise of PPPs in China since 2014, including their scale, scope, and types. Second, in a longitudinal context, we characterize the role of PPPs through the lens of infrastructure finance capital structure, which consists of fiscal revenues, governmental debt financing, and PPPs. Lastly, we discuss the effectiveness of PPPs as an alternative financing approach in China.

Scale, Scope, and Types of PPPs in China

PPPs in China, which are dubbed “collaboration between the government and societal capital,” have grown at a staggering rate since 2014 under the promotion of the Ministry of Finance (Zhang et al. 2015). The scale of PPPs in China before 2014 was almost negligible, totaling 428 projects. That number rapidly increased and almost doubled every half year, reaching a total of 12,248 by the end of 2016. Then the sharp expansion halted in mid-2017, when the central government issued several policies to control policy risk (see figure 1). After a six-month clampdown on illegal PPP operation, by early 2018, a total of 1,695 PPP projects, involving 1.8 trillion yuan (about US\$284 billion) of project finance, had been terminated (Chen and Yuan 2018).

PPPs in China are defined as long-term contractual collaborations between the government and societal capital in the areas of infrastructure and public

Public Administration Review,
Vol. 00, Iss. 00, pp. 00 © 2019 by
The American Society for Public Administration.
DOI: 10.1111/puar.13046.

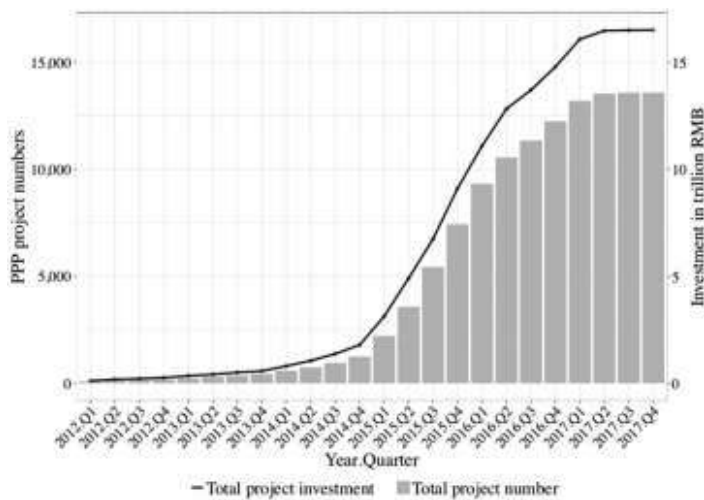

Figure 1 Accumulated PPP Projects, Number and Investment, 2012–17

Source: Data collected from the Ministry of Finance’s PPP database on September 26, 2017.

services. The introduction of the term “societal capital” indicates that the Chinese government collaborates not only with the private sector but also with state-owned enterprises (SOEs), which play an important role in China’s market economy. PPPs are conducted in a wide range of fields, including economic infrastructure such as urban infrastructure and agricultural and forestry facilities, which provide key intermediate services to businesses and industries, as well as social infrastructure such as education and health, which provide basic services to individuals and households. Almost 70 percent of the total projects belong to economic infrastructure.

With a large scale and a diverse scope, PPPs in China can be conducted in various types, including build-operate-transfer (BOT), build-own-operate (BOO), and operation and maintenance/management contract (O&M/MC) (see table 1). BOT, widely used in 77.2 percent of all projects, involves a long-term contractual concession in which private sector parties design, construct, finance, and operate a public facility before transferring the asset back to the government at the end of the concession. BOT is mostly used for new construction (greenfield projects). Brownfield projects can be conducted through transfer-operate-transfer (TOT), accounting for 4.7 percent of total projects, or renovate-operate-transfer (ROT), accounting for 2.7 percent. BOO accounts for 5.4 percent of total projects. BOO shares similar arrangements to BOT, except that the private sector parties keep the ownership of the facility after the contract ends. Thus, BOO is akin to full privatization, where the full responsibilities are undertaken by contractors. Lastly, O&M/MC refers to outsourcing of facility operation and maintenance and accounts for a small portion of total projects (0.8 percent).

PPPs: A Supplementary Role in Infrastructure Finance

While the PPP boom has been dramatic, the involvement of private finance is not entirely new to China. The People’s Republic of China experienced three waves of PPP development between 1980 and the 2000s. Throughout the period, with rises and falls, PPPs played a supplementary role in response to variations in fiscal revenues and governmental debts (see table 2).

Table 1 Distribution of China’s PPP Types, 2017

Types	Number of Projects	% of Total Projects
BOT	6,476*	77.24%
BOO	452**	5.39%
TOT	390	4.65%
ROT	223	2.66%
O&M	60	0.72%
MC	4	0.05%
Other	779	9.29%
Total	8,384***	100%

*195 projects that belong to the TOT + BOT type are included in the category of BOT.
 **One project that belongs to the TOT + BOO type is included in the category of BOO.
 ***Types for 5,206 projects are missing in data set.
 Source: Data collected from the Ministry of Finance’s PPP database on September 26, 2017.

The first wave of PPP expansion took place in the 1980s. Shortly after the opening up in 1978, fiscal revenues for infrastructure investment were scarce because of the limited fiscal capacity of the government. There was also a shortage of financing tools, because local governments were prohibited from direct borrowing by the Budget Law. In 1985, about 96 percent of infrastructure investment relied on fiscal funds. To involve additional funds from foreign capital in infrastructure development, some local governments experimented with BOT projects in the 1980s. The first attempt in China was the Shenzhen government’s collaboration with a foreign company in a power plant construction (Zhang et al. 2015).

The second wave of PPP activities featured rapid growth and an abrupt brake on BOT projects. The tax assignment reform in 1994 resulted in a reallocation of fiscal revenues, leaving local governments with unfunded fiscal responsibilities in infrastructure construction. While the use of LTFs emerged, they contributed little at that time. Financing options for local governments were still limited because of the prohibition on borrowing. Local governments were encouraged by the central government to involve foreign investment through BOT in the construction of power plants, transportation projects, and water facilities (Chen and Doloi 2008). PPPs accounted for 36 percent of the total infrastructure investment in 1997. But the BOT boom quickly ended after the beginning of the Asian financial crisis in 1998. To address the negative impact of the financial crisis and to bridge the infrastructure gap, the central government issued a huge amount of national bonds that were accessible to local governments through treasury lending from 1998 to 2002 (Zhao, Su, and Li 2018). With the central government’s effort through a “cleaning up” campaign to abolish illegal BOT projects (Ke et al. 2014), PPP activities almost entirely ceased in China. The share of PPPs quickly dropped to 13 percent in 1998 and to 11 percent in 2002.

The third wave of PPP activities followed the same pattern as the previous rise and fall. Rapid urbanization led to an urgent need for infrastructure investment. Along with the ballooning of LTFs, PPPs also enjoyed steady growth after 2000, before the course shifted again after the 2008 global financial crisis. The central government pushed forward a stimulus package of “four trillion investment plan,” which allowed local governments to bypass the Budget Law and issue commercial loans or corporate bonds (namely, Chengtuo bonds) indirectly through local government financing vehicles (Bo, Mear, and Hang 2017). By 2014, the total amount of Chengtuo

Table 2 Capital Structure of Infrastructure Investment in China, 1985–2015

Type	1985	1992	1997	1998	2002	2008	2015
PPP	0%	6%	36%	13%	11%	1%	11%
BOT in PPP	–	–	–	94%	–	–	82%
Others in PPP	–	–	–	6%	–	–	18%
Fiscal funds	96%	84%	16%	22%	25%	25%	19%
Debt financing	4%	10%	48%	65%	64%	74%	70%
Total in one year (RMB)	95 billion	218 billion	350 billion	308 billion	416 billion	1.9 trillion	8.9 trillion

Source: Data collected by authors from officially published yearbooks such as the *China Statistical Yearbook* and micro-level databases such as the World Bank's Private Participation in Infrastructure (PPI) Database. Some are estimated use curve fitting.

bonds reached five trillion, about 8 percent of gross domestic product (GDP) (Zhao 2017). PPP activities, on the contrary, were immediately reduced to only 1 percent of total infrastructure investment.

In the history of PPP development in China, we observe a clear pattern of PPP use from the capital structure perspective. PPPs usually played a supplementary role in infrastructure investment. Their activities tended to grow at a faster rate when fiscal revenues and borrowing failed to meet the government's investment needs. Once handier financing tools such as treasury lending and Chengtou bonds appeared, PPPs soon lost steam.

The development of PPPs since 2014 comports with the past experience. In terms of revenues, LTFs have accounted for a huge share of infrastructure investment, but they raise huge concerns. Local governments have incentives to overdraw revenues from land, resulting in less available land left for future governments (Mikesell et al. 2011). In terms of debt, the accumulation of local debts is threatening the fiscal sustainability of the whole country (Ho and Niu 2013). According to the National Audit Office (2013), several major types of local debt that are more visible reached a total of 17.9 trillion renminbi (about US\$2.62 trillion) by June 2013. The media worried that local government's liability had started to threaten China's economy (Wang and Qing 2013).

The central government announced a new Budget Law in 2014, aiming to regulate indirect local borrowing, such as issues by local government financing vehicles. In response to the financing pressure in capital structure, PPPs enjoyed a resurgence. Besides filling the gap in infrastructure investment, the central government was hoping to use societal capital to bail out current infrastructure projects that were financed by local debts. China tried to use PPPs to kill two birds with one stone: not only to supplement new infrastructure finance but also to relieve the heavy burden and piling risk of existing local debts.

An Effective Financing Approach for Infrastructure Investment?

Despite the Chinese government's high hopes, the PPP experience in China suggests that it might not be as effective a financing tool for infrastructure as expected. The PPP effort has failed to attract enough private investment, and it incurs significant financial risk. The central government has made several attempts to deal with these problems, but the prospect remains less clear. First, China's PPPs have not been successful at engaging private investments. One concern is the predominance of SOEs in partner selection. According to a report from the Ministry of Finance (2017), among

572 national demonstration projects, more than two-thirds of PPP contractors were SOEs. Some contend that local governments favor SOEs over private enterprises. This preference is based on the relative stability of SOEs. Local government cadres worry about the uncertainty and the risk of choosing private companies as partners. Most PPP projects last longer than 10 years, which exceeds the average survival of many private companies in China. To avoid the long-term uncertainty associated with private companies, local government leaders tend to collaborate with SOEs.

Others worry about government's low capacity and credibility, which results in reluctant participation of private enterprises in PPPs (Thieriot and Dominguez 2015; Yang, Hou, and Wang 2013). According to one entrepreneur, his company prefers to cooperate with governments with higher capacity and credibility, especially those in the coastal areas, as he believes the cadres there are much more "open-minded." It is worth noting that foreign enterprises are almost absent from the recent development of PPPs, contrary to their wide participation in the earlier years.

The other concern is the difficulty of pushing forward to implementation. The government is not satisfied with the low "landing rate," that is, the ratio of PPP projects in execution to all projects that have been identified (Zhao, Su, and Li 2018). One Ministry of Finance official claimed that the low landing rate indicated the unattractiveness of the projects to the market. He acknowledged that PPPs had great potential in infrastructure investment and further suggested that patience was needed to increase the landing rate (Dong 2015).

Second, PPPs involve a significant financial risk to the government, which assumes a large part of the payback responsibility. Regardless of PPP type, contractors need to be repaid their investment at some future point (Zhan, de Jong, and de Bruijn 2017). Under current regulations, contractors receive payback through three mechanisms: user-based payment, in which individuals as customers provide revenues to the company; government-based payment, in which governments compensate the contractors directly; and hybrid payment, in which governments and individuals pay for the construction and service together (Yescombe 2011). According to the Ministry of Finance's quarterly reports, user-based payment was once used in almost 50 percent of the total projects. That share shrunk gradually to less than 20 percent by the middle of 2018, leaving government-based and hybrid payments evenly distributed in the remaining 80 percent of all projects. The reduction of user-based payment indicates that an increasing financial burden is retained by the government (see figure 2). The government usually pays higher financing costs in PPPs than in traditional debt.

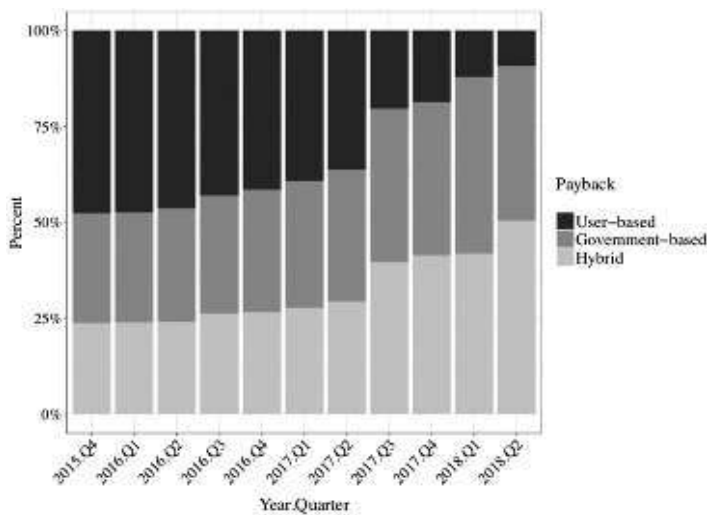

Figure 2 Share of PPP Payback Methods in China, 2015–18

Source: Data collected from the Ministry of Finance's quarterly reports on August 15, 2018.

Moreover, in PPP projects, the government's future obligation to pay is kept off the balance sheet, and thus it is less transparent than direct borrowing. PPPs therefore create a new form of hidden debt in which government's financial responsibility could easily be underestimated, threatening the financial sustainability of the government.

Recognizing these concerns, the Chinese government has taken measures to promote private engagement and to control financial risk. First, the central government issued policies to encourage private engagement by "prohibiting local governments from setting barriers to the involvement of private capital" and "creating equal opportunities to the private enterprises" (General Office of the State Council 2017). Innovative financing tools such as asset securitization were introduced to facilitate private financing. Second, to avoid financial risk, any activities that could increase the government's hidden borrowing, such as guaranteeing contractors' minimum income, were strictly forbidden. The government also set limits to prevent SOEs owned by the central government from borrowing excessively to invest in PPPs, to further clear the joint payment responsibility of the government. Furthermore, a massive clampdown on unqualified PPP projects was initiated by the Ministry of Finance in November 2017 and is still in progress.

To what extent these measures work remains in question. To start with, it is questionable to use PPPs mainly as a financing approach. PPPs have inherent drawbacks in project financing because of their higher financing costs compared with other financing approaches (Augenblick and Custer 1990; Engel, Fischer, and Galetovic 2010; Sarmiento 2010). Moreover, the intention to reduce local debts cannot be realized by adopting PPPs. Local cadres in China are held accountable by their economic performance. The growth-oriented state provides strong incentives to overinvest in large infrastructure projects, which quickly boost GDP growth (He, Lin, and Tao 2014; Li and Zhou 2005; Tsui 2011). Thus, local governments engage in debt competition, either officially seeking approval or underhandedly incurring obligations, as local government borrowing is implicitly guaranteed by the central government. In

this context, without proper regulation, PPPs might just open doors for a new form of hidden debt.

Discussion

In summary, PPPs in China have not been an effective financing approach for infrastructure investment. Experiencing rises and falls for several decades, PPPs usually serve a supplementary role in financing infrastructure when other financing approaches are unavailable. The PPP boom after 2014 has been promoted by the central government to bridge the infrastructure investment gap and to alleviate ballooning local debts. Nevertheless, PPPs fail to involve enough private investment, and they essentially become a form of hidden debt with even higher costs. The central government has taken measures to attract private investment and to control financial risk, but these goals are hard to achieve.

China is conducting an unprecedented PPP experiment in the global history. This experiment has significant implications in theory and in practice. From an academic perspective, PPP experience provides a rich research context in the areas of public policy, public management, and public finance, enabling systematic inquiry with a wide range of methods that were otherwise inapplicable. Large-*N* studies can be conducted to test various hypotheses about the adoption, implementation, and performance of PPPs. These studies can substantively enhance knowledge accumulation and dissemination of partnerships or collaborations across sector boundaries. In practice, China's PPP experiments can provide critical lessons to the country and beyond. For China, the massive PPP movement opens a new era of collaborative public service delivery. In the past, policy implementation in China used to rely on mobilization and coordination across levels of government. The hierarchical approach alone fails to grapple with new challenges that the country is facing nowadays in its course of economic and administrative transition, which requires active participation of different actors across sectors. For other countries, China's experience provides a cautious note regarding the efficacy of PPPs in project financing. While PPPs are widely pursued or increasingly considered for infrastructure financing, they tend to incur higher financial costs than traditional borrowing and often create hidden obligations for the government.

PPP's are only justified when the involvement of the private sector brings sufficient efficiency gains that can outweigh the financial cost (Engel, Fischer, and Galetovic 2010). To mitigate the problem, on the one hand, attention should be paid to adopt clear institutional arrangements including a transparent budgetary process to regulate the financial risk that is retained by governments and other associated risks (OECD 2012). On the other hand, governments adopting PPPs should strive to fulfill their managerial potential in the assurance of value-for-money through project selection, suitable contract arrangements, and proper oversight (Hart 2003; McQuaid and Scherrer 2010). For many developing countries that are still in the early stages of PPP development (United Nations Economic Commission for Europe 2008), maintaining good governance of PPPs is challenging, as there might not be the provision of stable political commitments, adequate laws and regulations, or institutional capacities (Apfalter and Martinez 2018; Asian Development Bank 2008). Hence, to achieve the effectiveness of PPPs, governments not only should make progress in managing PPP but also should

have substantive improvements in their managerial capacity and governance to provide a supportive environment for PPPs.

Note

1. To understand the reasons why PPPs failed to attract investments, we interviewed some practitioners, including entrepreneurs and local government officials in Hangzhou and Deqing County in Zhejiang Province on November 5–6, 2018. We summarize their ideas as evidence to support our arguments.

References

- Apfalter, Stefan, and José Carbajo Martínez. 2018. Creating Markets: Are PPPs the Answer? World Bank Group, March 20. <https://ieg.worldbankgroup.org/blog/creating-markets-are-ppps-answer> [accessed March 17, 2019].
- Asian Development Bank. 2008. Public-private-partnership-handbook. <https://www.adb.org/documents/public-private-partnership-ppp-handbook> [accessed March 17, 2019].
- Augenblick, Mark, and B. Scott Custer Jr. 1990. The Build, Operate, and Transfer (“BOT”) Approach to Infrastructure Projects in Developing Countries. Policy Research Working Paper 498, World Bank. <http://documents.worldbank.org/curated/en/919341468766792679/The-build-operate-and-transfer-BOT--approach-to-infrastructure-projects-in-developing-countries> [accessed March 17, 2019].
- Bo, Lan, Fred C. J. Mear, and Jingchi Huang. 2017. New Development: China’s Debt Transparency and the Case of Urban Construction Investment Bonds. *Public Money & Management* 37(3): 225–30.
- Brekelmans, Michel. 2018. China Must Put the “Private” into PPP. *Nikkei Asian Review*, May 17. <https://asia.nikkei.com/Opinion/China-must-put-the-private-into-PPP2> [accessed March 17, 2019].
- Chen, Chuan, and Hemanta Doloi. 2008. BOT Application in China: Driving and Impeding Factors. *International Journal of Project Management* 26(4): 388–98.
- Chen, Jia, and Hui Yuan. 2018. Efforts to Rein in Risky PPP Projects Pay Off. *China Daily*, May 15. <http://www.chinadaily.com.cn/a/201805/15/WS5afa3bfea3103f6866ee866f.html> [accessed March 17, 2019].
- Chou, Jui-Sheng, and Dinar Pramudawardhani. 2015. Cross-country Comparisons of Key Drivers, Critical Success Factors and Risk Allocation for Public-Private Partnership Projects. *International Journal of Project Management* 33(5): 1136–50.
- Dong, Guanyang. 2015. Officials Responding to PPP “Hard to Land”: Need the Approval of Market. [In Chinese.] *China News*, September 12. <http://finance.chinanews.com/cj/2015/09-12/7520266.shtml> [accessed March 17, 2019].
- Engel, Eduardo, Ronald Fischer, and Alexander Galetovic. 2010. The Economics of Infrastructure Finance: Public-Private Partnerships versus Public Provision. *EIB Papers* 15(1): 40–69.
- General Office of the State Council of the People’s Republic of China. 2017. Announcement to Further Encourage the Participation of Private Investments in Promoting Economy. [In Chinese.] September 15. http://www.gov.cn/zhengce/content/2017-09/15/content_5225395.htm [accessed March 17, 2019].
- Hart, Oliver. 2003. Incomplete Contracts and Public Ownership: Remarks, and an Application to Public-Private Partnerships. *Economic Journal* 113(486): C69–76.
- He, Yang, Kun-Chin Lin, and Ran Tao. 2014. The Local Government Fiscal Imperative and Debt Financing in China. In *Fiscal and Debt Policies for the Future*, edited by Philip Arestis and Malcolm Sawyer, 195–236. London: Palgrave Macmillan.
- Ho, Alfred Tat-Kei, and Meili Niu. 2013. Rising with the Tide without Flipping the Boat—Analyzing the Successes and Challenges of Fiscal Capacity Building in China. *Public Administration and Development* 33(1): 29–49.
- Ke, Yongjian, Marcus Jefferies, Asheem Shrestha, and Xiao-Hua Jin. 2014. Public Private Partnership in China: Where To from Here. *Organization, Technology & Management in Construction: An International Journal* 6(3): 1156–62.
- Li, Hongbin, and Li-An Zhou. 2005. Political Turnover and Economic Performance: The Incentive Role of Personnel Control in China. *Journal of Public Economics* 89(9–10): 1743–62.
- McQuaid, Ronald W., and Walter Scherrer. 2010. Changing Reasons for Public–Private Partnerships (PPPs). *Public Money & Management* 30(1): 27–34.
- Mikesell, John L., Jun Ma, Alfred Tat-Kei Ho, and Meili Niu. 2011. Financing Local Public Infrastructure: Guangdong Province. In *China’s Local Public Finance in Transition*, edited by Joyce Yanyun Man and Yu-Hung Hong, 57–91. Cambridge, MA: Lincoln Institute of Land Policy.
- Ministry of Finance of the People’s Republic of China. 2017. The 8th Quarterly Report of PPP Database. [In Chinese.] <http://www.cpppc.org/zh/pppbj/5886.jhtml> [accessed March 17, 2019].
- National Audit Office of the People’s Republic of China. 2013. The Result of National Debts Audits. [In Chinese.] <http://www.audit.gov.cn/n5/n25/c63642/part/27403.pdf> [accessed March 17, 2019].
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). 2012. Recommendation of the Council on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships. <http://www.oecd.org/governance/oecd-recommendation-public-privatepartnerships.htm> [accessed March 17, 2019].
- Sarmiento, Joaquim Miranda. 2010. Do Public-Private Partnerships Create Value for Money for the Public Sector? The Portuguese Experience. *OECD Journal on Budgeting* 10(1): 1–27.
- Thieriot, Hubert, and Carlos Dominguez. 2015. Public-Private Partnerships in China. Discussion paper, International Institute for Sustainable Development. <https://www.iisd.org/sites/default/files/publications/public-private-partnerships-china.pdf> [accessed March 17, 2019].
- Tsui, Kai Yuen. 2011. China’s Infrastructure Investment Boom and Local Debt Crisis. *Eurasian Geography and Economics* 52(5): 686–711.
- United Nations Economic Commission for Europe. 2008. Guidebook on Promoting Good Governance in Public-Private Partnerships. <https://www.unecp.org/fileadmin/DAM/ceci/publications/ppp.pdf> [accessed March 17, 2019].
- Wang, Huanming, Bin Chen, Wei Xiong, and Wu Guangdong. 2018. Commercial Investment in Public–Private Partnerships: The Impact of Contract Characteristics. *Policy & Politics* 46(4): 589–606.
- Wang, Aileen, and Koh Gui Qing. 2013. China \$3 Trillion Local Government Debt Stirrs Alarm. Reuters, December 30. <https://www.reuters.com/article/us-china-economy-debt-idUSBRE9BT09M20131230> [accessed March 17, 2019].
- Wu, Weiping. 2010. Urban Infrastructure Financing and Economic Performance in China. *Urban Geography* 31(5): 648–67.
- Yang, Yongheng, Yilin Hou, and Youqiang Wang. 2013. On the Development of Public–Private Partnerships in Transitional Economies: An Explanatory Framework. *Public Administration Review* 73(2): 301–10.
- Yescombe, E. R. 2011. *Public-Private Partnerships: Principles of Policy and Finance*. Oxford: Elsevier.
- Zhan, Changjie, Martin de Jong, and Hans de Bruijn. 2017. Path Dependence in Financing Urban Infrastructure Development in China: 1949–2016. *Journal of Urban Technology* 24(4): 73–93.
- Zhang, Shuibao, Ying Gao, Zhuo Feng, and Weizhuo Sun. 2015. PPP Application in Infrastructure Development in China: Institutional Analysis and Implications. *International Journal of Project Management* 33(3): 497–509.
- Zhang, Xia, and Liuyi Ouyang. 2015. Radicalism vs. Gradualism in Localities: Allure and Trap in Trillion PPP. *Southern Weekly*, February 12. <http://www.infzm.com/content/107871> [accessed March 17, 2019].
- Zhao, Zhirong Jerry. 2017. Funding Urban Infrastructure: China-Style Value Capture. *Asia Dialogue*, March 20. <http://theasiadialogue.com/2017/03/20/funding-urban-infrastructure-china-style-value-capture/> [accessed March 17, 2019].
- Zhao, Zhirong Jerry, Guocan Su, and Dan Li. 2018. The Rise of Public-Private Partnerships in China. *Journal of Chinese Governance* 3(2): 158–76.

REVIEW ARTICLE

Public-private partnership as a tool for sustainable development – What literatures say?

Nannan Wang¹ | Minxun Ma²

¹School of Maritime Economics and Management, Dalian Maritime University, Dalian, China

²School of Management, Shandong University, Jinan, China

Correspondence

Minxun Ma, School of Management, Shandong University, No. 27 Shan Da Nan Road, Jinan 250100, China.
Email: maminxun@126.com

Abstract

Public-private partnership (PPP) has been proposed by the United Nations as a tool for Sustainable Development Goals. The perceptions and tendencies of literatures on this concept have, however, not yet been fully investigated. This research fills the perceived gap, by reviewing sustainability-oriented PPP studies, to better understand the relationship between PPP and sustainable development. A bottom-up approach is adopted, with the help of a purposely designed database. The concept and development stages of sustainability-oriented PPP are examined. The research status of sustainability-oriented PPP is analysed. The increasing popularity of sustainability-oriented PPP studies is, to a degree, associated with policies of the key global players in PPP. Research gaps and future research trends are suggested. This research contributes to the body of knowledge of sustainability-oriented PPP and can help researchers and practitioners in better understanding the status, gaps and direction of future efforts regarding sustainability-oriented PPP.

KEYWORDS

environmental policy, public-private partnership, review, sustainable development

1 | INTRODUCTION

Sustainable development requires meeting the needs of the present generation, without compromising the ability of future generations to fulfil their own needs and destiny (Brundtland, 1987). The studies relating to sustainable development often adopt three dimensions, covering economic, social and environmental sustainability. In 2015, the United Nations (UN) Member States co-signed the *2030 Agenda for Sustainable Development*, agreeing on 17 Sustainable Development Goals (SDGs), with the aim of addressing the challenges all human beings face, in terms of such as the provision of clean water and sanitation, quality education and sustainable cities (Andries et al., 2019). The relevant public services and infrastructure are closely related to the common well-being of citizens, the delivery of which has received great attention from governments around the world (Pinz, Roudyani, & Thaler, 2018; N. Wang, Ma, & Liu, 2020). Based on that, the construction industry is the provider of those assets for the public services and infrastructure and creates a long-lasting impact on the economy, environment and social stability, thus it has become a targeted sector for

sustainability (N. Wang, 2014). In order to improve the quality and value for money (VfM) of infrastructure and public services, a new form of delivery, namely public-private partnership (PPP), has emerged since the 1990s in the UK (N. N. Wang, Wei, & Sun, 2014). In a PPP arrangement, the public and private sectors establish a long-term contractual and cooperative partnership, whilst the public sector transfers the design, finance, building and operation of the public facilities to the professional private sector, in an attempt to achieve optimal long-term objectives for VfM (Bjarstig & Sandstrom, 2017; N. Wang, Chen, & Wu, 2019). PPP has been considered to be an effective tool in ensuring sustainability (KS, Chowdhury, Sharma, & Platz, 2016; Mahmoud, 2018). It has also been claimed that PPP could alleviate the impact of shortages of fiscal funds in government procurement, whilst making full use of the private sector's expertise, experience and technological innovation (Scheyvens, Banks, & Hughes, 2016; Shen, Tam, Gan, Ye, & Zhao, 2016; Tang, Shen, & Cheng, 2010), as well as mitigating, to an extent, the problems of governmental and market failure (Koppenjan & Enserink, 2009). The main attributes of PPP in offering instrumental economic value and create

potential social value have been strategically aligned with the requirements for achieving SDGs (Berrone et al., 2019; Yuan, Li, Guo, Zhao, & Skibniewski, 2018). Recently, the UN has actively promoted the use of PPP to achieve SDGs and has developed a people-first PPP (PfPPP) model, with the purpose of delivering value for the public (Berrone et al., 2019; Hancock, Ralph, & Ali, 2018). On the basis of summarising and standardising the best rules and practices of multinational PPP, the United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) issued 30 international PPP standards, to support and correspond to the SDGs (UNECE, 2020).

Although certain attributes of PPP have been associated with sustainability, the perception of sustainable development has not received enough attention from PPP-related researchers (Berrone et al., 2019; Hueskes, Verhoest, & Block, 2017). There has been evidence showing that, sustainability has not been at the core of most PPP studies; hence, an in-depth investigation on literature is urgently required (Chen, Li, & Man, 2019; Yuan, Zhang, Tan, & Skibniewski, 2019). Furthermore, there is a lack of clear definition of sustainability-oriented PPP. A review on the current research status and future trends of sustainability-oriented PPP studies can, thus, help both academia and practitioners in gaining a clearer perspective of the relationship between PPP and sustainability (Du, Wu, & Zhao, 2018; Hueskes et al., 2017; Pinz et al., 2018). Any review on sustainability-oriented PPP studies is, however, rather limited in its scope (Edum-Fotwe & Price, 2009; Gao, 2018). Hence, this research attempts to bridge this research gap, by delivering a systematic review of sustainability-oriented PPP studies, with the following research questions being raised.

1. What is the status of sustainability-oriented PPP studies in literatures?
2. Who are the main contributors to the sustainability-oriented PPP studies?
3. What are the perceptions and key research interests in sustainability-oriented PPP studies?
4. What are the gaps and future trends of research regarding sustainability-oriented PPP?

The remainder of this paper is structured as follows. Section 2 introduces the theoretical background of the research. Section 3 presents the findings and Section 4 discusses the research results. Section 5 concludes the research, as well as clarifying the contribution to literature.

2 | THEORETICAL BACKGROUND

There have been no lack of definitions for sustainability in the past decades (Parkin, 2000), and yet, a precise definition of sustainability-oriented PPP is still not available (Hueskes et al., 2017; Yuan et al., 2018), although, researchers have associated PPP with the concept of sustainability (Kivila, Martinsuo, & Vuorinen, 2017). A few researchers attempted to provide definitions on the dimensional level

of sustainability for PPP. For instance, the social sustainability of PPP was suggested as consisting of equal cooperation relationships (Chen, Li, et al., 2019), sustainable stakeholders (Gao, 2018; Yuan et al., 2018), a transparent process (Chen, Li, et al., 2019; Fobil, Armah, Hogarh, & Carboo, 2008), and having credible accountability (Ezebilo & Animasaun, 2012; Yu, Osei-Kyei, Chan, Chen, & Martek, 2018), integrated as a conceptual framework (Z. Cheng, Wang, Xiong, Zhu, & Cheng, 2020). The economic sustainability of PPP has been perceived as including economic growth, employment promotion, innovation, infrastructure construction, as well as industrial development through project delivery (Yuan et al., 2018). In developing countries in particular, the economic returns derived from alleviating fiscal pressures and stimulating sustainable local economic development have been seen as the primary drivers of adopting PPP, to achieve economic sustainability (Chan, Lam, Chan, Cheung, & Ke, 2009).

The environmental sustainability of PPP has been referred to as the ecological infrastructure and services provided for the conservation of natural resources and the environment, by PPP projects (Chen, Li, et al., 2019). For the purpose of improving the sustainability of natural resources, PPP has been widely introduced to water supply, waste management and renewable energy projects (The World Bank, 2018). Environmental sustainability can be achieved by integrating environmental-friendly measures into the whole life cycle of PPP projects, so as to reduce or eliminate environmental damage and improve the efficiency of natural resource utilisation (Chen, Li, et al., 2019; Khan, Ali, Kirikkaleli, Wahab, & Jiao, 2020). Examples include eco-innovation efforts for reducing energy consumption (Rossiter & Smith, 2018) and selecting sustainable materials with the assistance of Building Information Modelling (BIM) (Rezaei, Bulle, & Lesage, 2019).

The dimensional definitions in previous literature on sustainability-oriented PPP suggested various propositions (see Table 1.), which can serve as the basis of the development of the definition of sustainability-oriented PPP and coding for sustainability-oriented PPP studies in this research.

TABLE 1 Dimensional definitions on sustainability-oriented public-private partnership (PPP)

Dimensions	References	Propositions
Social	Chen, Li, et al., 2019; Z. Cheng et al., 2020; Ezebilo & Animasaun, 2012; Fobil et al., 2008; Gao, 2018; Yu, Osei-Kyei, et al., 2018; Yuan et al., 2018	Equal, Sustainable partnership, Transparency, Accountability
Economic	Chan et al., 2009; Yuan et al., 2018	Value, Economy development, Innovation
Environmental	Chen, Li, et al., 2019; Khan et al., 2020; World Bank, 2018	Resource, Environmental mitigation, Eco

Literature reviews on a specific research topic can reflect the current body of knowledge and the direction for future efforts (Mok, Shen, & Yang, 2015). An initial search on PPP-related literature review articles revealed a number of PPP-related literature review studies, which can be classified into four groups, as shown in Table 2.

Most of the listed literature studies focused on the application of PPP in different sectors in practice or regarding management issues. Reviews on sustainability-oriented PPP are, however, very rare, except for Pinz et al.'s research (Pinz et al., 2018), which discussed a

rather limited number of 65 business and public administration literatures.

The lack of clear definition concerning sustainability-oriented PPP has resulted in the segmentation of sustainability-oriented PPP studies, and it may also be the reason for the lack of literature review for such studies. The result is that a definition of sustainability-oriented PPP becomes the first challenge for carrying out such a literature review. As most of the studies focused on the dimensional sustainability of PPP, it is reasonable to search relevant literature according to the unit of dimensional sustainability.

TABLE 2 The literature review articles on PPP studies

Group	Subgroup	References
Reviews of different types of PPP	Infrastructure	Button, 2016; Cui, Liu, Hope, & Wang, 2018; Kumari & Sharma, 2017; Kwak, Chih, & Ibbs, 2009; Meng & Lu, 2017; Petersen, 2019
	Health care	Aerts, Sunyoto, Tediosi, & Sicuri, 2017; Campos, Norman, & Jadad, 2011; Languille, 2017; Roehrich, Lewis, & George, 2014; Torchia, Calabro, & Morner, 2015
	Agriculture	Ponnusamy, 2013
	Education	Gurn, 2016; Languille, 2017; Unterhalter, 2017
	Coasts	Bisaro & Hinkel, 2018
	Physical activity	Lee, Yun, Kim, & Washington, 2018
	Construction	Jayasuriya, Zhang, & Jing Yang, 2019; Ke, Wang, Chan, & Cheung, 2009; Tang et al., 2010
Reviews on PPP project management issues	Critical factors	Osei-Kyei & Chan, 2015; Ros, Ismail, & Hassan, 2012; Ullah, Ayub, Siddiqui, & Thaheem, 2016; Yu, Chan, Chen, & Darko, 2018
	Performance	Hashim, Che-Ani, & Ismail, 2017; Liu, Love, Smith, Regan, & Palaneeswaran, 2015; Liu, Love, Smith, Regan, & Sutrisna, 2014
	Risk	Darvish, Zou, Loosemore, & Zhang, 2006; Le, Kirytopoulos, Chileshe, & Rameezdeen, 2019; Yuan, Chan, Xiong, Skibniewski, & Li, 2015; G. M. Zhang, Zou, Huang, & Bhuta, 2007
	Social responsibility factors	Yu, Osei-Kyei, et al., 2018
Reviews from special perspectives	Accounting	Andon, 2012
	In the context of specific countries	Wegrzyn, 2015; S. Zhang, Chan, Feng, Duan, & Ke, 2016
	Public administration	H. M. Wang, Xiong, Wu, & Zhu, 2018; Xiong, Chen, Wang, & Zhu, 2019
	Project lifecycle	Bao, Chan, Chen, & Darko, 2018
General review	Sustainability	Z. Cheng et al., 2020; Pinz et al., 2018; Platz, 2016
		Marsilio, Cappellaro, & Cuccurullo, 2011; Narbaev, De Marco, & Orazalin, 2019; Neto, Cruz, Rodrigues, & Silva, 2016; Song, Zhang, & Dong, 2016

3 | RESEARCH METHODOLOGIES

Traditional literature reviews commonly use top-down approach, where the researchers search academic database by specific keywords representing a certain research topic and then classify the selected articles according to their theme. This research adopted a bottom-up approach for searching and classification of literatures.

During the pre-study stage, the authors have observed that a large proportion of literatures concerned only one dimension of sustainability. In these cases, the literatures did not use, “sustainability” or “sustainable development” as their keywords, and as a result, they could easily be overlooked, by searching for the aforementioned keywords. As there is a lack of a precise definition of sustainable-related PPP, it was inappropriate to simply search for keywords such as “sustainability” or “sustainable development.” The literature search, therefore, differed from other PPP review studies (such as Cui et al., 2018; Osei-Kyei & Chan, 2015; Yu, Chan, et al., 2018), which identified academic journals first and then searched for papers using keywords. In this research, the search engines were first defined, then a wider scope of PPP-related literatures were collected, in order to build a PPP literature database. Then, a definition of sustainability-oriented PPP was developed, based on which, the second round of literature search was conducted, with the help of PPP literature database targeting sustainability-oriented PPP studies. The details of the two-stage research process, considering reliability and validity of data analysis, are shown in Figure 1.

The first step in Stage 1 was to determine the search engine. Due to its robustness and broader search scope (Cui et al., 2018; Neto et al., 2016), the Web of Science (WoS) has been widely adopted as the single search engine by previous PPP researchers (Cui et al., 2018; Meng & Lu, 2017; Neto et al., 2016; Petersen, 2019; Torchia et al., 2015; H. M. Wang et al., 2018; Xiong et al., 2019). In addition, the WoS covers the longest timeframe of publications, where the literature can be traced back to 1900 (Falagas, Pitsouni, Malietzis, & Pappas, 2008). During the pre-study, the authors discovered that most PPP papers derived from Elsevier, Taylor & Francis, Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), the American Society of Civil Engineers (ASCE), Wiley and Springer, could be retrieved from the WoS database. This study, thus, selected WoS as the main search engine for retrieving PPP-related literatures, with Elsevier, Taylor & Francis and Emerald, as supplementary search engines.

At the second step in Stage 1, the PPP literature database was built, in which keywords for literature searching was firstly determined. It was found that the acronym “PPP” was expressed in different formats in literature, such as “Public Private Partnership”, “Public-Private Partnerships,” “P3” (Neto et al., 2016). Other keywords, such as “Private Finance Initiative” (PFI) and “Private Finance 2” (PF2), representing the evolutionary sources of PPP, should also be carefully considered (E. Cheng, Chiang, & Tang, 2007). In order to conduct a more targeted analysis with the confined research scope (Anwar, Xiao, Akter, & Rehman, 2017), the derived forms of PPP such as BOT (Build Operate Transfer), ROT (Refurbish Operate Transfer) and DBFO

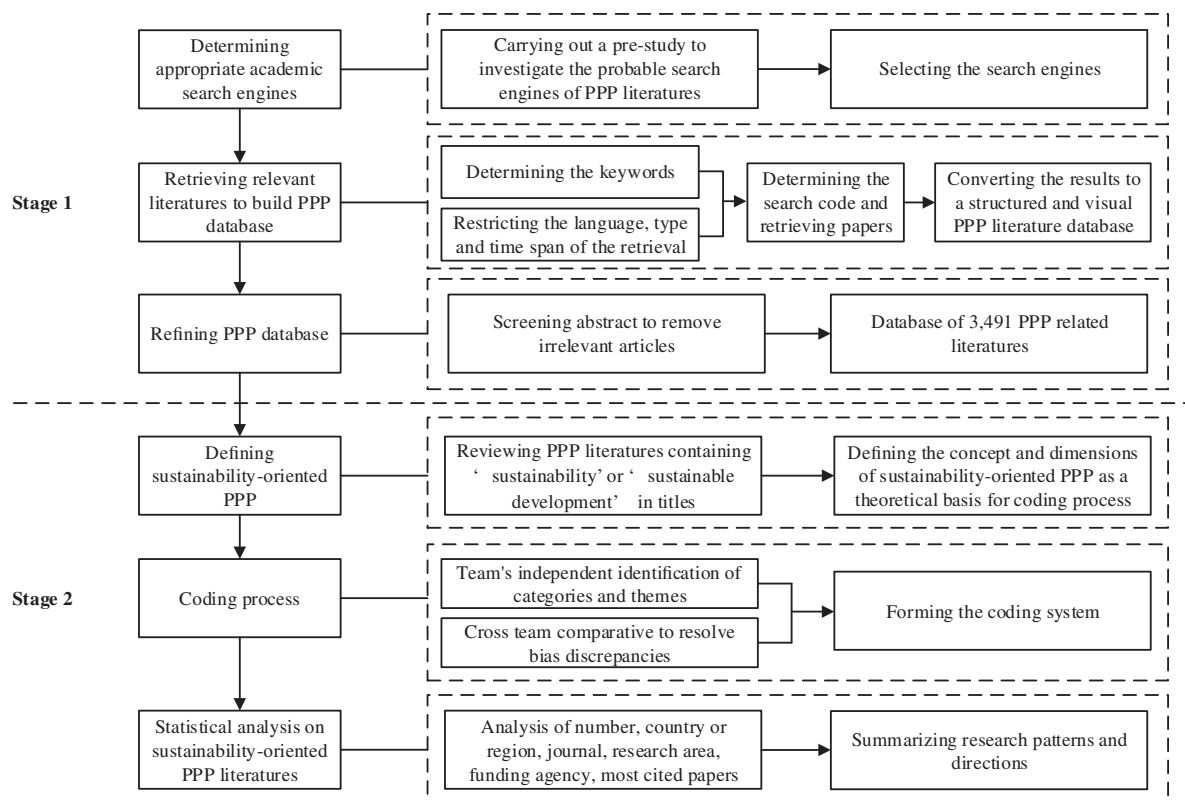

FIGURE 1 The research process for the study

(Design Build Finance Operate) were excluded from the search. Meanwhile, the language of literatures to be retrieved was defined to be English, and the type of literature was limited to international peer-reviewed journal articles. The search code was as follows:

(TI = ("public private partnership" OR "public private partnerships" OR "private finance initiative" OR "private finance 2" OR "PPP" OR "PFI" OR "PF2") OR AK = ("public private partnership" OR "public private partnerships" OR "private finance initiative" OR "private finance 2" OR "PPP" OR "PFI" OR "PF2") OR AB = ("public private partnership" OR "public private partnerships" OR "private finance initiative" OR "private finance 2")) AND LANGUAGE: (English) AND DOCUMENT TYPES: (Article)

The initial search resulted in 5,133 literatures relating to various aspects of PPP studies. A database containing comprehensive information on these literatures was developed, to help the creation of a definition and ensuring the retrieval of the maximum number of relevant literature items, for sustainable-related PPP. The software Python (Vision 3.5) was used to develop the database. The database records 37 attributes for each piece of literature, for example, authors names, title, publication, keywords, abstract, author addresses, funding agency, times cited, publisher, publication year and research directions. The information was extracted from the search engines and converted to the PPP literature database.

At next step, the database was refined by filtering irrelevant literatures using keywords such as "PPP." For instance, some articles used keywords "PPP" and "PFI," to represent "Purchasing Power Parity," "Precise Point Positioning," "Parallel Protocol Parsing," "Plasma Processes & Polymers," "Plant Formation Imager" and "Port Fuel Injection," which are irrelevant to PPP. As a result, these articles with the abbreviation bias were removed from the database. The refined database contained 3,491 literatures all relevant to PPP, among which, only 181 articles used the terms "sustainability" or "sustainable development," in their titles or keywords.

The second round of literature search was conducted in Stage 2. Firstly, a definition of sustainability-oriented PPP was developed, by reviewing the 181 articles that directly related to sustainability. This step was followed by a coding process, for which cross-team coding was adopted, in order to avoid subjectivity (see N. N. Wang et al., 2014). Two research teams reviewed the keywords of all articles in the database independently and identified the themes against the concept of sustainability-oriented PPP. The results were then discussed cross teams, to resolve discrepancies. As a result, a four-level (including dimension, proposition, theme and keywords) coding system was formed, which was used as criteria to select and classify the sustainability-oriented PPP literature from the PPP database (see Table S1).

Finally, 2,188 sustainability-oriented PPP literatures were selected, according to the definition. They were linked by the research teams, to at least one of the three dimensions of sustainability. To minimise the likelihood of discrepancy in categorising the literature, the researchers read the full text of each article, to reach an agreement on appropriate categorisation. The literatures in each category

were then analysed to reveal the research status, as well as the gap and trend of sustainability-oriented PPP studies.

4 | RESULTS

4.1 | Defining sustainability-oriented PPP

On the basis of the first-stage literature review, the sustainability-oriented PPP was defined in this research as PPP contributing to one or more of the three dimensions of sustainability, and the sustainability-oriented PPP study was defined as the PPP research concerning one or more of the dimensions of sustainability. The review of literature discovered that the researches on the three dimensions were often overlapping, which was consistent with the findings of Strezov, Evans, and Evans (2017). In order to demonstrate the overlap of dimensions, the sustainability-oriented PPP studies were classified into seven categories (see Figure 2). The distribution of the sustainability-oriented PPP studies on the seven categories appeared uneven, whilst the majority of the selected articles (69.5%) addressed only one dimension of sustainability. The social sustainability dimension received much more attention from researchers, than did the other two dimensions.

The studies covering two and three dimensions accounted for only 28 and 2.5% of the total, respectively. In the studies covering two dimensions, over half of them combined the social and economic dimensions in their researches, and only 11% considered both the environmental and economic dimensions of sustainability. The

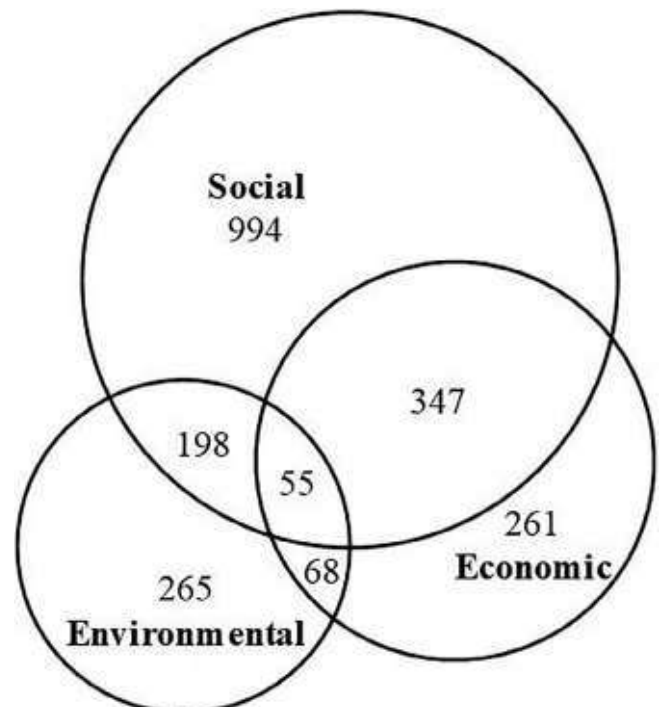

FIGURE 2 Dimensional distribution of sustainability-oriented public-private partnership (PPP) studies

environmental dimension received the least attention in not only single-dimensional but also cross-dimensional sustainability-oriented PPP studies.

4.2 | The annual distribution of literatures

The overall distribution of the sustainability-oriented PPP studies is shown in a histogram in Figure 3. The earliest study could be traced back to 1993, with a continuous increase in publications since then. The evolution of sustainability-oriented PPP studies can be divided into three development phases, (a) conceptual studies, with less than 20 papers per year, from 1993 to 2008, (b) initial exploratory studies, with a stable increase in numbers since 2009 to 2014 and (c) a significant sharp raise from 2015 to 2019.

The proportion of sustainability-oriented PPP studies in overall PPP-related studies per year appeared unstable and fluctuating before 2009, when only around 20% PPP-related studies took into consideration sustainability, to any degree. Whereas, this ratio became stable and grew continuously since 2009 and reached 73% in 2018.

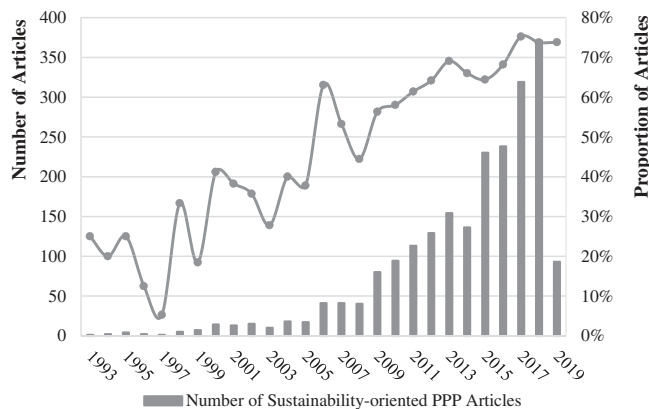

FIGURE 3 The trend of total sustainability-oriented PPP articles published from 1993 to 2019

The dimensional analysis on the literatures also showed increasing trends (see Figure 4). The social sustainability dimension has continuously been the most highly rated topic in many publications, during the development phases of sustainability-oriented PPP studies, this being followed by the dimension of economic sustainability. The environmental sustainability dimension remained the smallest group considered over the years, and around 90% of the studies concerning this dimension were published within the last decade.

4.3 | The country of origin of the research

The origins of the research covered 93 countries/regions of the world. The top 10 countries are shown in Figure 5.

The top two countries, namely the United States (US) and the United Kingdom (UK), contributed 53% of the overall publications of the top 10 countries. Most of the countries in the top 10 were developed countries, with only two developing countries being included,

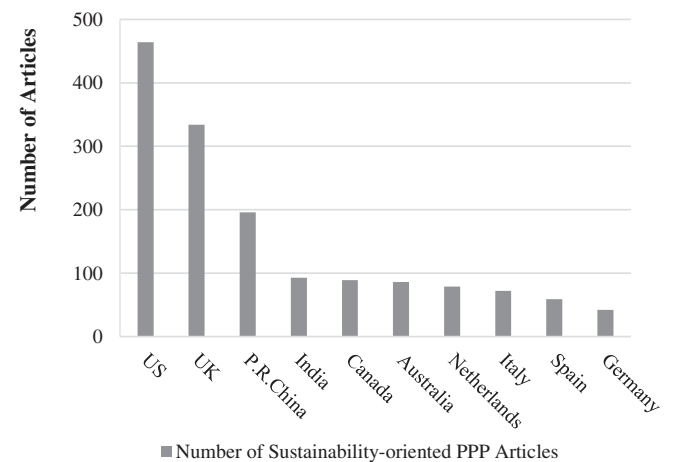

FIGURE 5 Top 10 research origins with the highest number of sustainability-oriented public-private partnership (PPP) articles

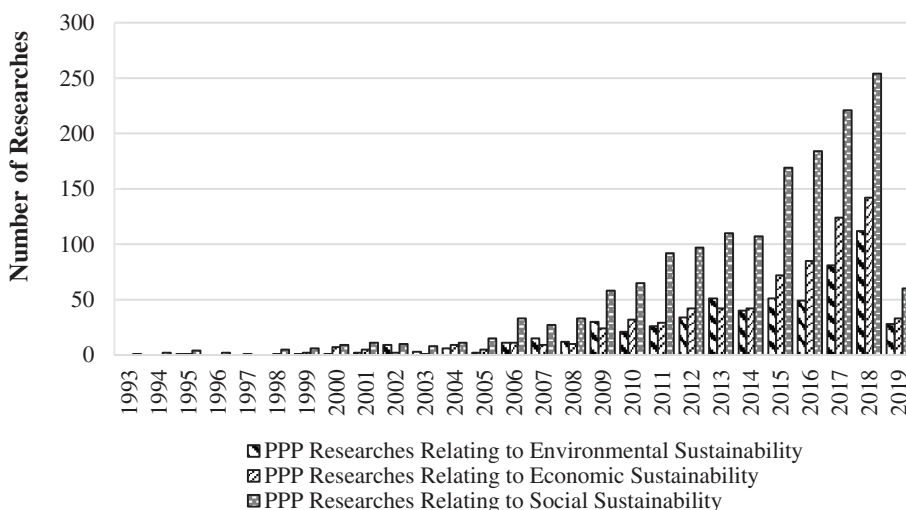

FIGURE 4 The distribution of PPP-related articles in each dimension of sustainability

TABLE 3 The top journals publishing sustainability-oriented PPP studies

Journal name	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Number
Sustainability	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	5	9	26	12	57
Journal of Construction Engineering and Management	1	1	0	1	0	0	0	7	4	4	4	2	1	3	5	8	2	43
International Journal of Project Management	0	0	0	0	0	0	3	2	0	1	3	4	8	1	6	3	1	32
Journal of Management in Engineering	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	2	3	6	4	3	5	0	30
Journal of Cleaner Production	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	2	4	10	1	22
Journal of Infrastructure Systems	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3	4	1	4	2	1	2	0	20
Public Performance & Management Review	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	0	1	0	3	0	2	0	20
Utilities Policy	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	3	1	11	2	0	20
Australian Journal of Public Administration	0	0	0	0	0	1	0	10	0	0	0	1	0	0	6	1	0	19
Public Management Review	0	1	0	1	0	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	0	17
Energy Policy	0	0	1	0	1	0	0	1	2	1	1	1	3	0	3	3	0	17
Total	1	2	1	1	2	2	6	25	8	22	18	17	29	22	50	63	16	285

TABLE 4 Top 10 research areas of sustainability-oriented PPP studies list

Research areas	Number	Research areas	Number
Business & Economics	482	Science & Technology	121
Engineering	303	Transportation	105
Environmental Sciences & Ecology	303	Health Care Sciences & Services	95
Public Administration	241	Social Sciences	92
Public, Environmental & Occupational Health	130	Government & Law	86

these being China and India. As the third largest contributing country, China has become the fastest growing contributor to sustainability-oriented PPP research, whilst more than 80% of its research has been published within the past 5 years.

4.4 | Journals publishing sustainability-oriented PPP studies

The selected sustainability-oriented PPP studies were found to be published in a total of 971 international journals, across a number of disciplines. The top 10 ranking journals with more publications (Santos, Costa, Silvestre, & Pyl, 2019) are listed in Table 3. The top four journals offered nearly half of the papers published in the said leading journals.

According to the classification of WoS database, the research areas of the selected articles were analysed and the most common research areas were identified (see Table 4). It was found that more than half (56%) of the articles on the list involved the top three research areas on the list.

4.5 | The funding agencies

Among the selected articles, 1,381 received funding from 1,018 research funding agencies worldwide. The top 10 funding agencies are listed in Table 5, these being based in China, the European Union (EU), the United Kingdom and North America. Around half of the top 10 funding agencies were from China, among which, the biggest funding agency, namely the National Natural Science Foundation of China (NSFC), alone, funded half of the publications on the list.

4.6 | Keywords analysis

The keywords analysis identified the most frequently used keywords in the selected papers and the main sectors adopting PPP. The python software was used to identify the frequency of keywords and to generate word clouds images, as show in Figure 6. The most frequent used keywords were found to be infrastructure, partnerships, sustainability, innovation and value for money, the frequency of which all exceeded 30 times.

The application of PPP covered various sectors as shown in Figure 7. The largest sector was healthcare, followed by transportation. The top two sectors represented more than half of the applicable sectors in the sustainability-oriented PPP studies.

5 | DISCUSSION

5.1 | The influential factors for sustainability-oriented PPP studies

The most influential countries for sustainability-oriented PPP studies were found to be the United States, the United Kingdom and China. The researchers, institutions and funding agencies in these three countries contributed the most to sustainability-oriented PPP studies. The United States contributed the greatest number of researchers and publications, in the most influential journals. The United Kingdom has been a leading global player in reforming and innovating PPP provision, since it proposed and implemented a PFI model in 1992 and the improved PF2 in 2012 (E. Cheng et al., 2007; Feng, Xiong, Wang, Wu, & Xue, 2017). The UK government has claimed to implement PPP to achieve macro objectives of sustainable development (N. Wang, Gong, Liu, & Thomson, 2020). The total number and the proportion of sustainability-oriented PPP studies contributed by the UK rank the second in the world. Another notable rapidly emerging key contributor in research and implementation of PPP is China. The number of sustainability-oriented PPP studies in China began to emerge in 2014 and replaced the United States in becoming the top contributing country in 2018. This was somewhat related to the promoting policy of the central government in China regarding the application of PPP in the provision of infrastructure and public services, since 2014 (H. M. Wang et al., 2018). It was clearly stated in the, *National Plan on Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development*, of the Chinese government, that it intended to actively facilitate the application of PPP, in supporting sustainable development (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2016). The significant funding from NSFC was another potential reason for the rapid growth in sustainability-oriented PPP studies in China. In fact, around 64% of Science Citation Index (SCI)-indexed publications of the Chinese scholars were funded by NSFC (NSFC, 2018).

One interesting observation of this research is that the three phases of sustainability-oriented PPP studies were closely related to

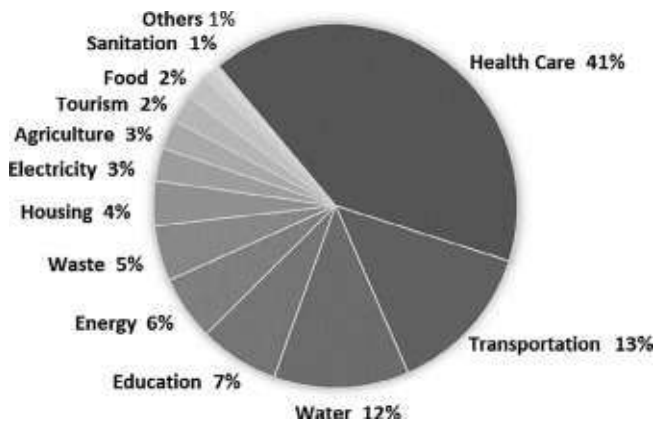

FIGURE 7 Distribution of sustainability-oriented PPP research in multiple application fields

studies only accounted for a small proportion of the PPP-related studies, with most being contributed by the United Kingdom.

The steady increase in literature during Phase 2 was largely influenced by the policies of the United States, the latter seeming to be the main contributor to sustainability-oriented PPP studies. In 2007, the subprime mortgage crisis in the United States was a significant contributor to the economic downturn, which left a large gap in funds for public infrastructure construction and maintenance. In order to fill the funding gap and further stimulate economic recovery, the US government issued the *American Recovery and Reinvestment Act* in 2009, to encourage the private sector to invest in infrastructure construction ventures. The development of a PPP model in the United States has accelerated since then, as did academic researches on PPP.

The surge in sustainability-oriented PPP studies in Phase 3 related to several policy decisions at the United Nations and its key contributors, that is, the United Kingdom, the United States and China, as they were the main contributors during this phase. The promoting policies in these countries created another bigger wave of intensive researches in sustainability-oriented PPP. First, the UK government transformed its PPP model into PF2, which offered greater sustainability to the new partnership in 2012. Second, the US government issued the *Build America Investment Initiative* in 2014, to further clarify their strategy for expanding infrastructure investment through PPP. In the same year, in China, the Ministry of Finance issued the *Notice on Issues Concerning the Promotion and Use of Public-Private Partnership Models*, with the purpose of promoting PPP as a sustainable financing tool to accelerate urbanisation, improve national governance capacity and modernise the financial system of China. Furthermore, the United Nations issued the PPP standards in supporting SDGs in 2015 (UNECE, 2020), thus encouraging PPP as a tool for sustainable development.

Another observation of this study is that the sustainability-oriented PPP studies focused more on developing countries than on developed ones, which would seem to indicate that sustainable PPP has a strong appeal to countries/regions with limited fiscal funds and poor infrastructure and public services (Kavishe, Jefferson, &

Chileshe, 2019). Through PPP arrangements, private capital is introduced to help these countries to target critical sectors being emphasised in the UN's SDGs, examples being PPP for drinking water (Jama & Mourad, 2019), waste disposal (Ezebilo & Animasaun, 2012) and vaccines (Levine, Cherian, Shah, & Batson, 2004). Notwithstanding, the studies based in developed countries focused more on quality and efficiency improvement of public goods and services, rather than on alleviating financial pressure on the government. The political and economic contexts of different countries affected their motivation for adopting PPP and the degree to which they perceive PPP as a tool for sustainable development. The findings revealed that maturity in utilising PPP as a tool for sustainable development could be divided into three development levels: (a) money-first PPP for the sustainability of public expenditure, (b) economy-first PPP for sustainable economic development and (c) people-first PPP for sustainable development. The development level 1 pursues the relief of fiscal deficit of infrastructure expenditure by private capital, whilst level 2 aims to support the development of regional economy through this more efficient delivery approach of PPP. Level 3 indicates the most progressed and mature understanding of PPP as a tool for sustainable development, by linking PPP with the people-first SDGs.

There were some other advantages of PPP being suggested by researchers, which may also explain the increasing popularity of PPP in various countries. Those advantages include obtaining institutional legitimacy, value for money and achieving long-term sustainable goals.

5.2 | The dimensional preferences of sustainability-oriented PPP studies

In recent years, sustainability has become the preferred topic in PPP-related studies. The high average citation rate indicates a close correlation between these studies. It was found, however, that the selected studies had dimensional preferences. For instance, the number of studies concerning the social dimension significantly surpassed those of environmental and economic dimensions. Nearly half of the selected articles addressed social sustainability. There has been evidence showing that PPP has played a dominant role in providing healthcare services such as social health insurance (Suchman, Hart, & Montagu, 2018), vaccine development (Levine et al., 2004), blood safety (Katz et al., 2018) and medical devices (Reed Jr. et al., 2017), aiming for the good health and well-being of people. The most frequently used keyword in this dimension is "Infrastructure," which has appeared in literature every year over the last 18 years. In practice, PPP was deemed as the dominant tool for many countries in their infrastructure procurement (Leviakangas, Ye, & Olatunji, 2018), as the advantages of PPP over fiscal sustainability and supporting for long-term sustainable development have become widely acknowledged (Kumaraswamy, Zou, & Zhang, 2015). For instance, the largest sector in infrastructure PPP is the sustainable transport system, which has been considered as a sustainable solution in terms of cost and pollution implications (Vandezande & Janssen, 2012). Few studies have,

however, raised concerns about the potential risk of over-reliance on debt financing, except for Vandezande (Zhao, Su, & Li, 2018).

Other popular keywords regarding the dimension of social sustainability were found to be “Partnership” and “Collaboration.” It has been claimed that good collaborative partnerships between the public and private sectors were conducive to facilitate sustainable practices (Bjarstig, 2017). The studies on sustainable collaborative partnerships of PPP often take into consideration stakeholder analysis, which reflects the development trend of PPP towards being a tool for people-first sustainability.

On the dimension of economic sustainability, “Innovation” appeared to be the most frequently considered topic by researchers and 82% of such innovation-related articles have been published in the last decade. It has been commonly accepted in literatures that PPP is an innovative model for the production and management of public services (Brogaard, 2017). Studies concerning the driving force for innovation in partnerships revealed that the innovation process between government and private sector contributed to the sustainability of PPP (Bossink, 2007). The most recent researches have begun to seek more specific features of PPP in driving innovation, for instance, the promotion of knowledge diffusion by R&D in PPP (Corsatea, 2014) and the minimised costs of technology transfer in PPP facilitating cooperation between the private and public sectors (Forsyth, 2005).

As robust “Financing” is a key concern of governors when adopting the PPP model in their public procurement (Leviakangas, Ojala, & Toyli, 2016), “Financing” was found to be the second most frequently used keyword concerning economic sustainability. A large number of relevant studies were carried out from different perspectives, such as capital market analysis (Makovsek & Moszoro, 2018), return on investments (Vecchi, Hellowell, & Gatti, 2013), government guarantees (Chiara & Kokkaew, 2013) and financial sustainability (Morea & Balzarini, 2018).

Environmental sustainability seems to have been the least considered dimension in sustainability-oriented PPP studies. The research topics were also narrower in this dimension, than in the other two. Around 89% of the articles in this dimension were published within the last decade. Among the keywords in this dimension, “Water” has continuously attracted researchers' attention over the last 19 years. The other popular topic in this dimension was “solid waste management,” that has begun to emerge since 2002. The results indicate that, until recently, PPP has not been widely introduced to provide environmental projects. With the increasing success of PPP in realising economic and social values in public services, PPP has been gradually introduced into the arena of environmental issues, for instance, in energy services (Chaurey, Krithika, Palit, Rakesh, & Sovacool, 2012). People have begun to realise the capability of PPP in overcoming shortages in public budgets, in the development of environmental protection and ecological facilities caused by the current economic downturn (Manos, Partalidou, Fantozzi, Arampatzis, & Papadopoulou, 2014).

5.3 | Research gaps and trends

The significant increase in sustainable-related PPP studies in the last decade has displayed a marked tendency to link PPP with

sustainability. More and more researchers acknowledge the advantages of PPP, as a tool for sustainable development. Although there were a few criticisms of some practitioners, the application of PPP has rapidly and widely expended across the world. It seems reasonable to assume that sustainability-oriented PPP studies will continue to increase in the future.

Keyword analysis over the past 5 years has established the more common emerging keywords (see Table 6), indicating new trends in sustainability-oriented PPP studies towards “people first sustainability”. These emerging keywords have also revealed some new application sectors for PPP, such as agriculture, renewable energy and charging infrastructure.

On the basis of the review, this study identifies research gaps in literature and proposes future research trends for sustainability-oriented PPP studies as follows.

1. Statistical analysis will become possible as a tool for sustainability-oriented PPP studies. Given the life cycle of PPP projects of 20 to 30 years, the number of completed projects to date has been relatively limited, which leads to limited statistical data (Y. Xu et al., 2012). Qualitative research methods, such as case study and interview survey, were still the dominant methods used in the previous literature. With the increasing number of completed PPP projects in the near future, statistical analysis and big data will play an important role in this field.
2. Research on the environmental sustainability dimension will receive increasing attention. Environmental sustainability is a vital aspect of sustainable development (Mahmoud, 2018). Although previous researches in this dimension were limited, analysis of the emerging keywords revealed the increasingly common application of PPP in the environmental sector. Furthermore, research combining environmental sustainability with other dimensions is likely to receive more attention from researchers.
3. The application of PPP in improving social sustainability will be further broadened. As PPP continues to develop towards a tool for “people-first sustainability”, some emerging application fields such as smart cities, brownfield redevelopment, cyber security, health and charging infrastructure are attracting increasing attention. The contribution of PPP as a tool for social sustainability and the applications of PPP in these new fields will attract more researchers to explore this significant area. As these fields mostly involve new technologies, the contribution of integrated project management of PPP on innovation will grow to offer another research focus.
4. Research regarding how PPP serves as a tool for sustainable development may well become the future focus. Although there is widespread consensus on PPP as an effective tool for achieving sustainable development, the research gap of how to achieve sustainability through PPP requires further exploration. The key attributes, the best practices, as well as the barriers to PPP as to the tool for sustainable development, will offer new and interesting fields of research.
5. Digital approaches will play a key role in sustainability-oriented studies. Digital tools have been widely recognised as assisting

Keywords	Frequency	Years	2015	2016	2017	2018	2019
Agriculture	12	5	2	2	4	3	1
Transaction Costs	6	3	0	3	2	1	0
Renewable Energy	6	3	1	0	1	4	0
Smart City	6	4	1	2	2	1	0
Social Housing	6	4	1	2	1	0	2
Cybersecurity	5	4	1	1	1	2	0
Minimum Revenue Guarantee	5	3	1	0	0	3	1
Residual Value Risk	5	3	1	1	0	3	0
Open Innovation	4	3	0	1	0	2	1
Brownfield Redevelopment	4	3	1	0	0	2	1
Mhealth	4	4	0	1	1	1	1
Charging Infrastructure	4	2	0	1	0	3	0
Collaborative Innovation	3	3	1	0	1	1	0

TABLE 6 Emerging keywords of sustainability-oriented PPP researches in the past 5 years

decision-making in the building industry (Ma, Li, Jin, & Ke, 2019); however, its application in PPP has rarely been examined by researchers. The potential of digital approaches, such as BIM and Mix Reality (MR), in assisting whole life design optimisation, whole life costing, integration of construction and the maintenance of assets at the early stage, should not be ignored. The application of these tools can help researchers and practitioners in seeking for best practice, by using PPP as a tool for sustainable development.

- The studies on sustainability-oriented PPP will consider more global perspectives. The majority of existing sustainability-oriented PPP studies have been based on an individual country or a comparison of a limited number of countries, whereas, the impact of globalisation on PPP and the wider scope of the global PPP market have yet to be fully explored. As there is an increasing number of transnational public-private partnerships (TTPPs), which face greater challenges due to cross-country economic, cultural and social conflicts (Chen, Yu, Osei-Kyei, Chan, & Xu, 2019). It seems reasonable to predict that research regarding the operation of a global PPP market may become another common research direction. Nevertheless, the recent outbreak of Covid-19 triggered anti-globalization rhetoric in some developed countries, which brought uncertainty to this trend. The result of the debate on globalisation will have a great impact on the development trend of TTPP and researchers' interest on global PPP market.

6 | CONCLUSION

Due to promotion by the United Nations, PPP has been acknowledged by various governments and researchers as a potential tool for sustainable development. Prior research lacks a clear definition of sustainability-oriented PPP and the general perception of PPP as being a tool for sustainable development. This study provided a new bottom-up approach in examining the relevant literature. Firstly, definitions for sustainability-oriented PPP and sustainability-oriented PPP studies were developed, whilst a

database was developed for data collection and analysis purposes. Secondly, the status of sustainability-oriented PPP studies was analysed in terms of publication trends, funders, dimensional focuses and keyword frequency.

Thirdly, three development levels of sustainability-oriented PPP were identified on the basis of the findings, these being money-first PPP for sustainability, economy-first PPP for sustainability and people-first PPP for sustainability. Researchers worldwide are paying increasing attention to sustainability-oriented PPP studies, especially in recent years. It has also been observed that the rapid growth in academic publications concerning sustainability-oriented PPP has been, to a degree, associated with the promotion by the United Nations and the policy-making of the key players in PPP studies, namely, the United Kingdom, the United States and China.

Finally, based on the analysis of emerging keywords and research gaps, future research direction was recommended, which includes new directions, extended new research scope and the introduction of new methods.

This research has contributed to PPP literature by providing evidences linking PPP to sustainable development, considering the status of sustainability-oriented PPP studies, disclosing gaps in prior research and forecasting future research trends for researchers. The new method provided in this research, namely bottom-up approach, can inspire researchers in conducting comprehensive review on sustainability studies. The results can benefit researchers and decision-makers, in better understanding the concept of PPP as a tool for sustainable development and its driving forces, as well as the likely future direction of development.

This qualitative research provided a potential direction to consider regarding the causes of the increasing popularity of sustainability-oriented PPP studies. The future researchers are suggested to explore the underline cause-effect of this findings focusing on those certain countries.

ORCID

Minxun Ma <https://orcid.org/0000-0001-9649-2393>

REFERENCES

- Aerts, C., Sunyoto, T., Tediosi, F., & Sicuri, E. (2017). Are public-private partnerships the solution to tackle neglected tropical diseases? A systematic review of the literature. *Health Policy*, 121(7), 745–754. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2017.05.005>
- Andon, P. (2012). Accounting-related research in PPPs/PFIs: Present contributions and future opportunities. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 25(5), 876–924. <https://doi.org/10.1108/09513571211234286>
- Andries, A., Morse, S., Murphy, R., Lynch, J., Woolliams, E., & Fonweban, J. (2019). Translation of earth observation data into sustainable development indicators: An analytical framework. *Sustainable Development*, 27(3), 366–376. <https://doi.org/10.1002/sd.1908>
- Anwar, B., Xiao, Z. D., Akter, S., & Rehman, R. U. (2017). Sustainable urbanization and development goals strategy through public-private partnerships in a South-Asian metropolis. *Sustainability*, 9(11), 1940. <https://doi.org/10.3390/su9111940>
- Bao, F. Y., Chan, A., Chen, C., & Darko, A. (2018). Review of public-private partnership literature from a project lifecycle perspective. *Journal of Infrastructure Systems*, 24(3), 04018008.1–04018008.12. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)IS.1943-555X.0000424](https://doi.org/10.1061/(ASCE)IS.1943-555X.0000424)
- Berrone, P., Ricart, J. E., Duch, A. I., Bernardo, V., Salvador, J., Pena, J. P., & Planas, M. R. (2019). Easier: An evaluation model for public-private partnerships contributing to the sustainable development goals. *Sustainability*, 11(8), 2339. <https://doi.org/10.3390/su11082339>
- Bisaro, A., & Hinkel, J. (2018). Mobilizing private finance for coastal adaptation: A literature review. *WIREs Climate Change*, 9(3), e514. <https://doi.org/10.1002/wcc.514>
- Bjarstig, T. (2017). Does collaboration lead to sustainability? A study of public-private partnerships in the Swedish mountains. *Sustainability*, 9(168510), 1685. <https://doi.org/10.3390/su9101685>
- Bjarstig, T., & Sandstrom, C. (2017). Public-private partnerships in a Swedish rural context - A policy tool for the authorities to achieve sustainable rural development? *Journal of Rural Studies*, 49, 58–68. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2016.11.009>
- Bossink, B. A. G. (2007). The interorganizational innovation processes of sustainable building: A Dutch case of joint building innovation in sustainability. *Building and Environment*, 42(12SI), 4086–4092. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2006.11.020>
- Brogaard, L. (2017). The impact of innovation training on successful outcomes in public-private partnerships. *Public Management Review*, 19(8), 1184–1205. <https://doi.org/10.1080/14719037.2016.1272710>
- Brundtland G. H. (1987). *Report of the world commission on environment and development: "Our common future."* United Nations.
- Button, K. (2016). Public-private partnerships: A review of economic considerations with particular reference to transportation projects. *Transportation Planning and Technology*, 39(2), 136–161. <https://doi.org/10.1080/03081060.2015.1127538>
- Campos, K. D., Norman, C. D., & Jadad, A. R. (2011). Product development public-private partnerships for public health: A systematic review using qualitative data. *Social Science & Medicine*, 73(7), 986–994. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.06.059>
- Chan, A. P. C., Lam, P. T. I., Chan, D. W. M., Cheung, E., & Ke, Y. (2009). Drivers for adopting public private partnerships-empirical comparison between China and Hong Kong Special Administrative Region. *Journal of Construction Engineering and Management*, 135(11), 1115–1124. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)CO.1943-7862.0000088](https://doi.org/10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0000088)
- Chaurey, A., Krithika, P. R., Palit, D., Rakesh, S., & Sovacol, B. K. (2012). New partnerships and business models for facilitating energy access. *Energy Policy*, 47(1), 48–55. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.03.031>
- Chen, C., Li, D., & Man, C. X. (2019). Toward sustainable development? A bibliometric analysis of PPP-related policies in China between 1980 and 2017. *Sustainability*, 11(1), 142. <https://doi.org/10.3390/su11010142>
- Chen, C., Yu, Y., Osei-Kyei, R., Chan, A. P. C., & Xu, J. (2019). Developing a project sustainability index for sustainable development in transnational public-private partnership projects. *Sustainable Development*, 27, 1034–1048. <https://doi.org/10.1002/sd.1954>
- Cheng, E., Chiang, Y. H., & Tang, B. S. (2007). Alternative approach to credit scoring by DEA: Evaluating borrowers with respect to PFI projects. *Building and Environment*, 42(4), 1752–1760. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2006.02.012>
- Cheng, Z., Wang, H. M., Xiong, W., Zhu, D. J., & Cheng, L. (2020). Public-private partnership as a driver of sustainable development: Toward a conceptual framework of sustainability-oriented PPP. *Environment, Development and Sustainability*. <https://doi.org/10.1007/s10668-019-00576-1>
- Chiara, N., & Kokkaew, N. (2013). Alternative to government revenue guarantees: Dynamic revenue insurance contracts. *Journal of Infrastructure Systems*, 19(3), 287–296. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)IS.1943-555X.0000145](https://doi.org/10.1061/(ASCE)IS.1943-555X.0000145)
- Corsatea, T. D. (2014). Increasing synergies between institutions and technology developers: Lessons from marine energy. *Energy Policy*, 74, 682–696. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2014.07.006>
- Cui, C. Y., Liu, Y., Hope, A., & Wang, J. P. (2018). Review of studies on the public private partnerships (PPP) for infrastructure projects. *International Journal of Project Management*, 36(5), 773–794. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2018.03.004>
- Darvish H., Zou P., Loosemore M., & Zhang G. M. (2006). *Risk management, public interests and value for money in PPP projects: Literature review and case studies.* Paper presented at Proceedings of CRIOCM 2006 International Research Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate, China, November 2006.
- Du, J., Wu, H. Y., & Zhao, X. B. (2018). Critical factors on the capital structure of public-private partnership projects: A sustainability perspective. *Sustainability*, 10(6), 2066. <https://doi.org/10.3390/su10062066>
- Edum-Fotwe, F. T., & Price, A. (2009). A social ontology for appraising sustainability of construction projects and developments. *International Journal of Project Management*, 27(4), 313–322. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2008.04.003>
- Ezebilo, E. E., & Animasaun, E. D. (2012). Public-private sector partnership in household waste management as perceived by residents in southwest Nigeria. *Waste Management & Research*, 30(8), 781–788. <https://doi.org/10.1177/0734242X11433531>
- Falagas, M. E., Pitsouni, E. I., Malietzis, G. A., & Pappas, G. (2008). Comparison of pubmed, scopus, web of science, and google scholar: Strengths and weaknesses. *FASEB Journal*, 22(2), 338–342. <https://doi.org/10.1096/fj.07-9492LSF>
- Feng, K., Xiong, W., Wang, S., Wu, C., & Xue, Y. (2017). Optimizing an equity capital structure model for public-private partnership projects involved with public funds. *Journal of Construction Engineering and Management*, 143, 04017067. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)CO.1943-7862.0001349](https://doi.org/10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0001349)
- Fobil, J. N., Armah, N. A., Hogarh, J. N., & Carboo, D. (2008). The influence of institutions and organizations on urban waste collection systems: An analysis of waste collection system in Accra, Ghana (1985–2000). *Journal of Environmental Management*, 86(1), 262–271. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2006.12.038>
- Forsyth, T. (2005). Enhancing climate technology transfer through greater public-private cooperation: Lessons from Thailand and The Philippines. *Natural Resources Forum*, 29(2), 165–176. <https://doi.org/10.1111/j.1477-8947.2005.00125.x>
- Gao, G. X. (2018). Sustainable winner determination for public-private partnership infrastructure projects in multi-attribute reverse auctions. *Sustainability*, 10(11), 4129. <https://doi.org/10.3390/su10114129>
- Gurn, A. M. (2016). Courting corporate philanthropy in public education: Multi-disciplinary literature review of public-private partnerships (PPPs) in urban public schooling. *SAGE Open*, 6(2), 215824401663571. <https://doi.org/10.1177/2158244016635714>

- Hancock, L., Ralph, N., & Ali, S. H. (2018). Bolivia's lithium frontier: Can public private partnerships deliver a minerals boom for sustainable development? *Journal of Cleaner Production*, 178, 551–560. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.264>
- Hashim H., Che-Ani A. I., & Ismail K. (2017) *Review of issues and challenges for public private partnership (PPP) project performance in Malaysia*. Paper presented at the 2nd International Conference on Applied Science and Technology, Malaysia, April 2017. Retrieved from <http://doi.org/10.1063/1.5005384>
- Hueskes, M., Verhoest, K., & Block, T. (2017). Governing public-private partnerships for sustainability an analysis of procurement and governance practices of PPP infrastructure projects. *International Journal of Project Management*, 35(6), 1184–1195. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2017.02.020>
- Jama, A. A., & Mourad, K. A. (2019). Water services sustainability: Institutional arrangements and shared responsibilities. *Sustainability*, 11(9163), 916. <https://doi.org/10.3390/su11030916>
- Jayasuriya, S., Zhang, G., & Jing Yang, R. (2019). Challenges in public private partnerships in construction industry: A review and further research directions. *Built Environment Project and Asset Management*, 9(2), 172–185. <https://doi.org/10.1108/BEPAM-01-2018-0024>
- Katz, L. M., Donnelly, J. J., Gresens, C. J., Holmberg, J. A., MacPherson, J., Zacharias, P. J. K., ... Bales, C. (2018). Report of a workshop on ensuring sustainable access to safe blood in developing countries: International Blood Safety Forum, March 24, 2017. *Transfusion*, 58(5), 1299–1306. <https://doi.org/10.1111/trf.14591>
- Kavishe, N., Jefferson, I., & Chileshe, N. (2019). Evaluating issues and outcomes associated with public-private partnership housing project delivery: Tanzanian practitioners' preliminary observations. *International Journal of Construction Management*, 19(4), 354–369. <https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1435154>
- Ke, Y. J., Wang, S. Q., Chan, A., & Cheung, E. (2009). Research trend of public-private partnership in construction journals. *Journal of Construction Engineering and Management*, 135(10), 1076–1086. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)0733-9364\(2009\)135:10\(1076\)](https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9364(2009)135:10(1076))
- Khan, Z., Ali, M., Kirikkaleli, D., Wahab, S., & Jiao, Z. L. (2020). The impact of technological innovation and public-private partnership investment on sustainable environment in China: Consumption-based carbon emissions analysis. *Sustainable Development*. <https://doi.org/10.1002/sd.2086>
- Kivila, J., Martinsuo, M., & Vuorinen, L. (2017). Sustainable project management through project control in infrastructure projects. *International Journal of Project Management*, 35(6), 1167–1183. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2017.02.009>
- Koppenjan, J., & Enserink, B. (2009). Public-private partnerships in urban infrastructures: Reconciling private sector participation and sustainability. *Public Administration Review*, 69(2), 284–296. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2008.01974.x>
- KS, J., Chowdhury, A., Sharma, K., & Platz, D. (2016, March) *Public-private partnerships and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Fit for purpose?* (DESA Working paper Series No. 148).
- Kumaraswamy, M., Zou, W., & Zhang, J. (2015). Reinforcing relationships for resilience – by embedding end-user 'people' in public-private partnerships. *Civil Engineering and Environmental Systems*, 32(1-2SI), 119–129. <https://doi.org/10.1080/10286608.2015.1022727>
- Kumari, A., & Sharma, A. K. (2017). Infrastructure financing and development: A bibliometric review. *International Journal of Critical Infrastructure Protection*, 16, 49–65. <https://doi.org/10.1016/j.ijcip.2016.11.005>
- Kwak, Y. H., Chih, Y., & Ibbs, C. W. (2009). Towards a comprehensive understanding of public private partnerships for infrastructure development. *California Management Review*, 51(2), 51–78. <https://doi.org/10.2307/41166480>
- Languille, S. (2017). Public private partnerships in education and health in the global South: A literature review. *Journal of International and Comparative Social Policy*, 33(2), 142–165. <https://doi.org/10.1080/21699763.2017.1307779>
- Le, P. T., Kirytopoulos, K., Chileshe, N., & Rameezdeen, R. (2019). Taxonomy of risks in PPP transportation projects: A systematic literature review. *International Journal of Construction Management*, 4, 1–16. <https://doi.org/10.1080/15623599.2019.1615756>
- Lee, Y., Yun, L., Kim, M., & Washington, M. (2018). A qualitative systematic review of public-private partnership in promoting physical activity. *Evaluation & the Health Professions*, 43(2), 90–104. <https://doi.org/10.1177/0163278718796153>
- Leviakangas, P., Ojala, L., & Toyli, J. (2016). An integrated ecosystem model for understanding infrastructure PPPs. *Utilities Policy*, 42, 10–19. <https://doi.org/10.1016/j.jup.2016.09.001>
- Leviakangas, P., Ye, Y., & Olatunji, O. A. (2018). Sustainable public-private partnerships: Balancing the multi-actor ecosystem and societal requirements. *Frontiers of Engineering Management*, 5(3), 347–356. <https://doi.org/10.15302/J-FEM-2018020>
- Levine, O. S., Cherian, T., Shah, R., & Batson, A. (2004). PneumoADIP: An example of translational research to accelerate pneumococcal vaccination in developing countries. *Journal of Health Population and Nutrition*, 22(3), 268–274.
- Liu, J., Love, P. E. D., Smith, J., Regan, M., & Sutrisna, M. (2014). Public-private partnerships: A review of theory and practice of performance measurement. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 63(4), 499–512.
- Liu, J. X., Love, P., Smith, J., Regan, M., & Palaneeswaran, E. (2015). Review of performance measurement: Implications for public-private partnerships. *Built Environment Project and Asset Management*, 5(1), 35–51. <https://doi.org/10.1108/BEPAM-12-2013-0070>
- Ma, L., Li, J., Jin, R., & Ke, Y. (2019). A holistic review of public-private partnership literature published between 2008 and 2018. *Advances in Civil Engineering*, 2019, 7094653. <https://doi.org/10.1155/2019/7094653>
- Mahmoud, M. (2018). *SDGs and PPPs: What's the connection?* Retrieved from <https://blogs.worldbank.org/ppps/sdgs-and-ppps-whats-connection>
- Makovsek, D., & Moszoro, M. (2018). Risk pricing inefficiency in public-private partnerships. *Transport Reviews*, 38(3), 298–321. <https://doi.org/10.1080/01441647.2017.1324925>
- Manos, B., Partalidou, M., Fantozzi, F., Arampatzis, S., & Papadopoulou, O. (2014). Agro-energy districts contributing to environmental and social sustainability in rural areas: Evaluation of a local public-private partnership scheme in Greece. *Renewable & Sustainable Energy Reviews*, 29, 85–95. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2013.08.080>
- Marsilio, M., Cappellaro, G., & Cuccurullo, C. (2011). The intellectual structure of research into PPPs: A bibliometric analysis. *Public Management Review*, 13(6), 763–782. <https://doi.org/10.1080/14719037.2010.539112>
- Meng, Q., & Lu, Z. Y. (2017). Quantitative analyses of highway franchising under build-operate-transfer scheme: Critical review and future research directions. *Transportation Research Part B: Methodological*, 102, 105–123. <https://doi.org/10.1016/j.trb.2017.05.009>
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2016). *China's National Plan on Implementation of the 2030 agenda for sustainable development*. Retrieved from https://www.fmprc.gov.cn/web/ziliao_674904/zt_674979/dnzt_674981/qtzt/2030kcxzyc_686343/
- Mok, K. Y., Shen, G. Q., & Yang, J. (2015). Stakeholder management studies in mega construction projects: A review and future directions. *International Journal of Project Management*, 33(2), 446–457. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2014.08.007>
- Morea, D., & Balzarini, M. (2018). Financial sustainability of a public-private partnership for an agricultural development project in Sub-Saharan Africa. *Agricultural Economics-Zemledelska Ekonomika*, 64(9), 389–398. <https://doi.org/10.17221/161/2017-AGRICECON>
- Narbaev, T., De Marco, A., & Orazalin, N. (2019). A multi-disciplinary meta-review of the public-private partnerships research. *Construction*

- Management and Economics*, 38, 1–17. <https://doi.org/10.1080/01446193.2019.1643033>
- National Natural Science Foundation of China. (2018). *NSFC Annual Report 2017*. Retrieved from http://www.nsf.gov.cn/english/site_1/report/C1/2018/10-18/130.html
- Neto, D., Cruz, C. O., Rodrigues, F., & Silva, P. (2016). Bibliometric analysis of PPP and PFI literature: Overview of 25years of research. *Journal of Construction Engineering and Management*, 142(10), 06016002. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)CO.1943-7862.0001163](https://doi.org/10.1061/(ASCE)CO.1943-7862.0001163)
- Osei-Kyei, R., & Chan, A. (2015). Review of studies on the critical success factors for public-private partnership (PPP) projects from 1990 to 2013. *International Journal of Project Management*, 33(6), 1335–1346. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2015.02.008>
- Parkin, S. (2000). Sustainable development: The concept and the practical challenge. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Civil Engineering*, 138(2), 3–8. <https://doi.org/10.1680/cien.2000.138.6.3>
- Petersen, O. H. (2019). Evaluating the costs, quality, and value for money of infrastructure public-private partnerships: A systematic literature review. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 90(2), 227–244. <https://doi.org/10.1111/apce.12243>
- Pinz, A., Roudyani, N., & Thaler, J. (2018). Public-private partnerships as instruments to achieve sustainability-related objectives: The state of the art and a research agenda. *Public Management Review*, 20(1), 1–22. <https://doi.org/10.1080/14719037.2017.1293143>
- Ponnusamy, K. (2013). Impact of public private partnership in agriculture: A review. *Indian Journal of Agricultural Sciences*, 83(8), 803–808.
- Reed, T. L., Jr., Drozda, J. P., Baskin, K. M., Tcheng, J., Conway, K., Wilson, N., ... Krucoff, M. W. (2017). Advancing medical device innovation through collaboration and coordination of structured data capture pilots: Report from the Medical Device Epidemiology Network (MDEpiNet) Specific, Measurable, Achievable, Results-Oriented, Time Bound (SMART) Think Tank. *Healthcare*, 5(4), 158–164. <https://doi.org/10.1016/j.hjdsi.2016.10.004>
- Rezaei, F., Bulle, C., & Lesage, P. (2019). Integrating building information modeling and life cycle assessment in the early and detailed building design stages. *Building and Environment*, 153, 158–167. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2019.01.034>
- Roehrich, J. K., Lewis, M. A., & George, G. (2014). Are public-private partnerships a healthy option? A systematic literature review. *Social Science & Medicine*, 113, 110–119. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2014.03.037>
- Ros, M. F. I. C., Ismail, Z., & Hassan, F. (2012, September). *Establishing key elements for sustainable PFI projects: A critical literature review*. Paper presented at 2012 IEEE Symposium on Business, Engineering and Industrial Applications. Retrieved from <http://doi.org/10.1109/ISBEIA.2012.6422971>
- Rossiter, W., & Smith, D. J. (2018). Green innovation and the development of sustainable communities: The case of Blueprint Regeneration's Trent Basin development. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 19(1), 21–32. <https://doi.org/10.1177/1465750317751989>
- Santos, R., Costa, A. A., Silvestre, J. D., & Pyl, L. (2019). Informetric analysis and review of literature on the role of BIM in sustainable construction. *Automation in Construction*, 103, 221–234. <https://doi.org/10.1016/j.autcon.2019.02.022>
- Scheyvens, R., Banks, G., & Hughes, E. (2016). The private sector and the SDGs: The need to move beyond 'business as usual'. *Sustainable Development*, 24(6), 371–382. <https://doi.org/10.1002/sd.1623>
- Shen, L. Y., Tam, V., Gan, L., Ye, K. H., & Zhao, Z. N. (2016). Improving sustainability performance for public-private-partnership (PPP) projects. *Sustainability*, 8(3), 289. <https://doi.org/10.3390/su8030289>
- Song, J. B., Zhang, H. L., & Dong, W. L. (2016). A review of emerging trends in global PPP research: Analysis and visualization. *Scientometrics*, 107(3), 1111–1147. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1918-1>
- Strezov, V., Evans, A., & Evans, T. J. (2017). Assessment of the economic, social and environmental dimensions of the indicators for sustainable development. *Sustainable Development*, 25(3), 242–253. <https://doi.org/10.1002/sd.1649>
- Suchman, L., Hart, E., & Montagu, D. (2018). Public-private partnerships in practice: Collaborating to improve health finance policy in Ghana and Kenya. *Health Policy and Planning*, 33(7), 777–785. <https://doi.org/10.1093/heapol/czy053>
- Tang, L. Y., Shen, Q. P., & Cheng, E. (2010). A review of studies on public-private partnership projects in the construction industry. *International Journal of Project Management*, 28(7), 683–694. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2009.11.009>
- The World Bank. (2018). *Public-private partnerships overview*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/publicprivatepartnerships/overview>
- Torchia, M., Calabro, A., & Morner, M. (2015). Public-private partnerships in the health care sector: A systematic review of the literature. *Public Management Review*, 17(2), 236–261. <https://doi.org/10.1080/14719037.2013.792380>
- Ullah, F., Ayub, B., Siddiqui, S. Q., & Thaheem, M. J. (2016). A review of public-private partnership: Critical factors of concession period. *Journal of Financial Management of Property and Construction*, 21(3), 269–300. <https://doi.org/10.1108/JFMP-02-2016-0011>
- United Nations. (1992). *Agenda 21*. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21>
- United Nations Economic Commission for Europe. (2020). *Promoting people-first PPPs for sustainable development*. Retrieved from <https://www.uneceppp-icoe.org/#/home>
- Unterhalter, E. (2017). A review of public private partnerships around girls' education in developing countries: Flicking gender equality on and off. *Journal of International and Comparative Social Policy*, 33(2), 181–199. <https://doi.org/10.1080/21699763.2017.1328612>
- Vandezande, N., & Janssen, K. (2012). The ITS directive: More than a time-frame with privacy concerns and a means for access to public data for digital road maps? *Computer Law & Security Review*, 28(4), 416–428. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2012.05.004>
- Vecchi, V., Hellowell, M., & Gatti, S. (2013). Does the private sector receive an excessive return from investments in health care infrastructure projects? Evidence from the UK. *Health Policy*, 110(2-3), 243–270. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2012.12.010>
- Wang, H. M., Xiong, W., Wu, G. D., & Zhu, D. J. (2018). Public-private partnership in public administration discipline: A literature review. *Public Management Review*, 20(2), 293–316. <https://doi.org/10.1080/14719037.2017.1313445>
- Wang, N. (2014). The role of the construction industry in China's sustainable urban development. *Habitat International*, 44, 442–450. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.09.008>
- Wang, N., Chen, X., & Wu, G. (2019). Public private partnerships, a value for money solution for clean coal district heating operations. *Sustainability*, 11, 2386. <https://doi.org/10.3390/su11082386>
- Wang, N., Gong, Z., Liu, Y., & Thomson, C. (2020). The influence of governance on the implementation of public-private partnerships in the United Kingdom and China: A systematic comparison. *Utilities Policy*, 64, 101059. <https://doi.org/10.1016/j.jup.2020.101059>
- Wang, N., Ma, M., & Liu, Y. (2020). The whole lifecycle management efficiency of the public sector in PPP infrastructure projects. *Sustainability*, 12, 3049. <https://doi.org/10.3390/su12073049>
- Wang, N. N., Wei, K. N., & Sun, H. (2014). Whole life project management approach to sustainability. *Journal of Management in Engineering*, 30(2), 246–255. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)ME.1943-5479.0000185](https://doi.org/10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000185)
- Wegrzyn, J. (2015). Research trends of public-private partnerships (PPPs) in Poland. *Oeconomia Copernicana*, 6(1), 125–136. <https://doi.org/10.12775/OeC.2015.007>
- Xiong, W., Chen, B., Wang, H. M., & Zhu, D. J. (2019). Governing public-private partnerships: A systematic review of case study literature.

- Australian Journal of Public Administration*, 78(1), 95–112. <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12343>
- Xu, Y., Sun, C., Skibniewski, M. J., Chan, A. P. C., Yeung, J. F. Y., & Cheng, H. (2012). System dynamics (SD) -based concession pricing model for PPP highway projects. *International Journal of Project Management*, 30(2), 240–251. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2011.06.001>
- Yu, Y., Chan, A., Chen, C., & Darko, A. (2018). Critical risk factors of transnational public-private partnership projects: Literature review. *Journal of Infrastructure Systems*, 24(1), 04017042.1–04017042.11. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)IS.1943-555X.0000405](https://doi.org/10.1061/(ASCE)IS.1943-555X.0000405)
- Yu, Y., Osei-Kyei, R., Chan, A., Chen, C., & Martek, I. (2018). Review of social responsibility factors for sustainable development in public-private partnerships. *Sustainable Development*, 26(6), 515–524. <https://doi.org/10.1002/sd.1737>
- Yuan, J., Zhang, L., Tan, Y., & Skibniewski, M. J. (2019). Evaluating the regional social sustainability contribution of public-private partnerships in China: The development of an indicator system. *Sustainable Development*, 28, 259–278. <https://doi.org/10.1002/sd.2001>
- Yuan, J. F., Chan, A., Xiong, W., Skibniewski, M. J., & Li, Q. M. (2015). Perception of residual value risk in public private partnership projects: Critical review. *Journal of Management in Engineering*, 31(3), 04014041. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)ME.1943-5479.0000256](https://doi.org/10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000256)
- Yuan, J. F., Li, W., Guo, J. Y., Zhao, X. B., & Skibniewski, M. J. (2018). Social risk factors of transportation PPP projects in China: A sustainable development perspective. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(7), 1323. <https://doi.org/10.3390/ijerph15071323>
- Zhang, G. M., Zou, P., Huang, C. Y., & Bhuta, C. (2007). *Risk allocation for public private partnerships in Australia: Literature review and a proposed research*. Paper presented at Proceedings of CRIOCM 2007 International Research Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate.
- Zhang, S., Chan, A., Feng, Y. B., Duan, H. X., & Ke, Y. J. (2016). Critical review on PPP research - A search from the Chinese and international journals. *International Journal of Project Management*, 34(4), 597–612. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2016.02.008>
- Zhao, Z. J., Su, G., & Li, D. (2018). The rise of public-private partnerships in China. *Journal of Chinese Governance*, 3(2), 158–176. <https://doi.org/10.1080/23812346.2018.1457297>

SUPPORTING INFORMATION

Additional supporting information may be found online in the Supporting Information section at the end of this article.

How to cite this article: Wang N, Ma M. Public-private partnership as a tool for sustainable development – What literatures say? *Sustainable Development*. 2020;1–16. <https://doi.org/10.1002/sd.2127>

ADB

Public-Private Partnership Handbook

Asian Development Bank

Acknowledgments

The Handbook was initially drafted by Klaus Felsing, a former staff member of the Asian Development Bank's (ADB) Regional and Sustainable Development Department (RSDD), Special Initiative Group (RSOD-SI) and a member of the Innovation and Efficiency Initiative (IEI) Team, under the direct supervision of Juan Miranda, Director General of Central and West Asia Department (CWRD) and Head of the IEI Team. Heather Skilling and Kathleen Booth carried out research and compiled and elaborated on the information. The Handbook further benefited from relevant comments contributed by ADB staff through review of drafts. Elsie Araneta, Maria Anna Birken, Sally Pedersen, and Stephen Edwards provided helpful advice and information. Ian Woodward contributed valuable information and editorial commentary. Virginia Herrera, Majella Canzon, and Aldwin Sutarez provided their best support at the pre-publication stage. Finally, Nariman Mannapbekov of RSOD-SI painstakingly completed this Handbook.

Table of Contents

Introduction vii

1 Public–Private Partnerships (PPPs)—An Overview 1

- 1.1 Defining Public–Private Partnerships 1
- 1.2 Motivation for Engaging in PPPs 3
 - 1.2.1 Mobilization of Private Capital 3
 - 1.2.2 PPP as a Tool for Greater Efficiency 3
 - 1.2.3 PPP as a Catalyst for Broader Sector Reform 5

2 Recent Experience with Infrastructure Privatization and PPPs 7

- 2.1 The Level and Form of Infrastructure Privatization/PPPs from 1990–2004 7
- 2.2 Incorporating Local and Regional Investment Sources 8
- 2.3 Incorporating Social Priorities 10

3 Structuring a PPP: Sector Diagnostic and Sector Road Map 11

- 3.1 Requirements and Expectations 11
- 3.2 Technical Issues 12
- 3.3 Legal, Regulatory, and Policy Framework 13
- 3.4 Institutional Structures and Capacity 14
- 3.5 Commercial, Financial, and Economic Issues 16
- 3.6 Stakeholder Consultation 20
- 3.7 Clear Sector Strategy and Road Map 24
- 3.8 Clear Government Commitment and a Designated Champion 26

4 Structuring a PPP: Available PPP Options 27

- 4.1 Service Contract 29
- 4.2 Management Contracts 31
- 4.3 Affermage or Lease Contracts 33
- 4.4 Concessions 34
- 4.5 Build–Operate–Transfer and Similar Arrangements 37
- 4.6 Joint Venture 41
- 4.7 Hybrid Arrangements 43

5 Structuring a PPP: Selecting the Option 45

6 PPP Preparatory Work 49

- 6.1 Establishing Appropriate Legal, Regulatory, and Policy Frameworks 49
- 6.2 Technical Preparation 50
- 6.3 Institutional Structures and Capacity Building 53
 - 6.3.1 PPP Unit 53
 - 6.3.2 Project Implementation Unit 54
 - 6.3.3 Technical Assistance 55

- 6.4 Commercial, Financial, and Economic Preparation 55
 - 6.4.1 Project Financing 56
 - 6.4.2 Tariff Design 58
 - 6.4.3 Tariff Adjustments 60
 - 6.4.4 Subsidy Design 63
- 6.5 Labor Considerations 65
- 6.6 Including Local Partners 66
- 6.7 Stakeholder Involvement 67

7 Implementing PPPs 69

- 7.1 Collecting Feedback from Potential Bidders 69
- 7.2 Notification and Prequalification 70
- 7.3 Defining the Procurement Process 72
 - 7.3.1 Unsolicited Proposals or Direct Negotiations 72
 - 7.3.2 Competitive Negotiations 73
 - 7.3.3 Competitive Bidding 73
- 7.4 Defining the Bid Evaluation Process 75
 - 7.4.1 Initial Decisions 75
 - 7.4.2 Technical and Financial Evaluation 76
- 7.5 Bid Package 77
- 7.6 The Contract 78
- 7.7 Negotiations and Contract Start 79
- 7.8 Key Implementation Issues 80

8 Specific Pro-Poor Activities in PPPs 81

- 8.1 Pro-Poor Characteristics of PPP Options 81
- 8.2 Pro-Poor Interventions in the Context of PPPs 82
- 8.3 Output-Based Aid Contracts 84

9 Framework for Measuring, Monitoring, and Reporting on Results 87

10 Resources and Tools 91

- 10.1 Websites – General PPPs 91
- 10.2 Websites – PPP Organizations and Units 92
- 10.3 Websites – Sector-Specific Infrastructure 92
- 10.4 Literature – General PPPs 93
- 10.5 Literature – Infrastructure PPPs 93
- 10.6 Literature – Pro-Poor PPPs 98

Endnotes 100

Acronyms

ADB	Asian Development Bank
BOO	build–own–operate
BOOT	build–own–operate–transfer
BOT	build–operate–transfer
CBO	community-based organization
IFC	International Finance Corporation
IFI	international financial institution
LIG	low-income group
NGO	nongovernment organization
OBA	output-based aid
ODA	official development assistance
PIU	project implementation unit
PPIAF	Public–Private Infrastructure Advisory Facility
PPP	public–private partnership
PRC	People’s Republic of China
PSP	private sector participation

Note

In this handbook, “\$” refers to US dollars.

Introduction

This Public–Private Partnership (PPP) Handbook is designed for the staff of the Asian Development Bank (ADB) and its developing member countries’ clients. It provides an overview of the role, design, structure, and execution of PPPs for infrastructure development.

With inputs from policy and transaction specialists, this handbook addresses a range of matters associated with PPPs, from policy considerations to implementation issues. Each of the 10 chapters focuses on a specific area of information about PPPs:

- Chapter 1: introduces and defines PPPs and their context within infrastructure and development finance.
- Chapter 2: gives examples of evolving PPP experience within various infrastructure sectors.
- Chapter 3: describes the activities required to diagnose and plan for a PPP.
- Chapter 4: provides an overview of the major types of PPP from management and service contracts to concessions and build–operate–transfer arrangements.
- Chapter 5: examines the issues associated with choosing the appropriate PPP structure for a project.
- Chapter 6: describes key tasks associated with designing and preparing a PPP project that will attract bidders.
- Chapter 7: covers the implementation of a PPP including bidder involvement and selection, the procurement process, due diligence, and contracting.
- Chapter 8: relates “pro-poor growth” criteria to PPP design and implementation.
- Chapter 9: highlights the monitoring and evaluation requirements of PPP projects.
- Chapter 10: includes additional resources for PPP practitioners including access points for information on PPP policy, design, and implementation issues.

This handbook is meant as an introduction or primer to the design and execution of PPP strategies and projects in the context of development finance.

1 Public–Private Partnerships (PPPs)—An Overview

This chapter introduces the concept of the public–private partnerships or PPPs, as well as its key characteristics and rationale.

1.1 Defining Public–Private Partnerships

The term “public–private partnership” describes a range of possible relationships among public and private entities in the context of infrastructure and other services. Other terms used for this type of activity include private sector participation (PSP) and privatization. While the three terms have often been used interchangeably, there are differences:

- PPPs present a framework that—while engaging the private sector—acknowledge and structure the role for government in ensuring that social obligations are met and successful sector reforms and public investments achieved.

A strong PPP allocates the tasks, obligations, and risks among the public and private partners in an optimal way. The public partners in a PPP are government entities, including ministries, departments, municipalities, or state-owned enterprises. The private partners can be local or international and may include businesses or investors with technical or financial expertise relevant to the project. Increasingly, PPPs may also include nongovernment organizations (NGOs) and/or community-based organizations (CBOs) who represent stakeholders directly affected by the project.

Effective PPPs recognize that the public and the private sectors each have certain advantages, relative to the other, in performing specific tasks. The government’s contribution to a PPP may take the form of capital for investment (available through tax revenue), a transfer of assets, or other commitments or in-kind contributions that support the partnership. The government also provides social responsibility, environmental awareness, local knowledge, and an ability to mobilize political support. The private sector’s role in the partnership is to make use of its expertise in commerce, management, operations, and innovation to run the business efficiently. The private partner may also contribute investment capital depending on the form of contract.

The structure of the partnership should be designed to allocate risks to the partners who are best able to manage those risks and thus minimize costs while improving performance.

- PSP is a term often used interchangeably with PPPs. However, PSP contracts transfer obligations to the private sector rather than emphasizing the opportunity for partnership. In the mid to the late 1990s, there was a slowdown in public–private contracting in infrastructure sectors, which was largely precipitated by a social backlash against the perceived preference for the private sector over the public sector in delivering infrastructure services in developing countries. To some degree, the social backlash was rooted in confusion between PSP and privatization. Some PSP schemes were overly ambitious and the social agenda was overlooked, leading to legitimate public concerns. The critical analysis of PSP experience has led to the design of a new generation of transactions, which are now more commonly known as PPPs.
- Privatization involves the sale of shares or ownership in a company or the sale of operating assets or services owned by the public sector. Privatization is most common and more widely accepted in sectors that are not traditionally considered public services, such as manufacturing, construction, etc. When privatization occurs in the infrastructure or utilities sectors, it is usually accompanied by sector-specific regulatory arrangements to take account of social and policy concerns related to the sale, and continuing operation of assets used for public services.

Sectors in which PPPs have been completed worldwide include:

- power generation and distribution,
- water and sanitation,
- refuse disposal,
- pipelines,
- hospitals,
- school buildings and teaching facilities,
- stadiums,
- air traffic control,
- prisons,
- railways,
- roads,
- billing and other information technology systems, and
- housing.

1.2 Motivation for Engaging in PPPs

The three main needs that motivate governments to enter into PPPs for infrastructure are:

1. to attract private capital investment (often to either supplement public resources or release them for other public needs);
2. to increase efficiency and use available resources more effectively; and
3. to reform sectors through a reallocation of roles, incentives, and accountability.

Each of these is discussed below.

1.2.1 *Mobilization of Private Capital*

Governments face an ever-increasing need to find sufficient financing to develop and maintain infrastructure required to support growing populations. Governments are challenged by the demands of increasing urbanization, the rehabilitation requirements of aging infrastructure, the need to expand networks to new populations, and the goal of reaching previously unserved or underserved areas. Furthermore, infrastructure services are often provided at an operating deficit, which is covered only through subsidies, thus constituting an additional drain on public resources.

Combined with most governments' limited financial capacity, these pressures drive a desire to mobilize private sector capital for infrastructure investment. Structured correctly, a PPP may be able to mobilize previously untapped resources from the local, regional, or international private sector which is seeking investment opportunities.

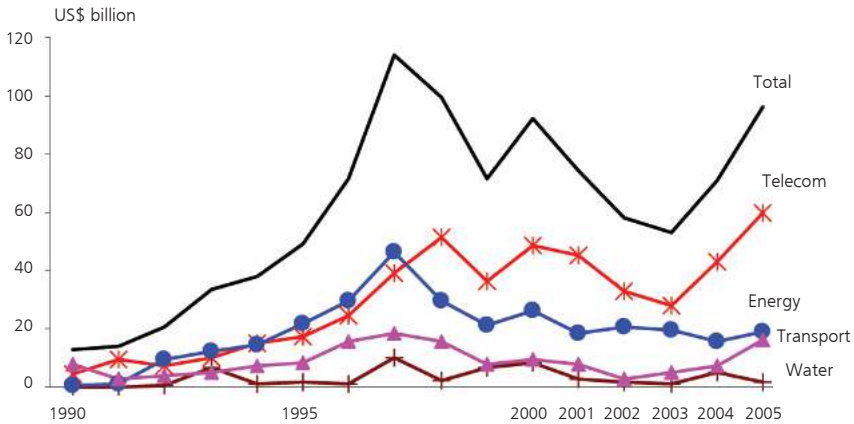
The goal of the private sector in entering into a PPP is to profit from its capacity and experience in managing businesses (utilities in particular). The private sector seeks compensation for its services through fees for services rendered, resulting in an appropriate return on capital invested.

1.2.2 *PPP as a Tool for Greater Efficiency*

The efficient use of scarce public resources is a critical challenge for governments—and one in which many governments fall far short of goals. The reason is that the public sector typically has few or no incentives for efficiency structured into its organization and processes and is thus poorly positioned to efficiently build and operate infrastructure. Injecting such incentives into an entrenched public sector is difficult, though not impossible, as Singapore has demonstrated by developing a government-wide dedication to efficiency while maintaining many critical services within the public domain.

In 2005, investment commitments to private infrastructure projects in low- and middle-income countries grew by over 30% against 2004 to almost \$96 billion.

Figure 1: Investment Commitments in Infrastructure Projects with Private Participation in Developing Countries by Sector, 1990–2005

The World Bank estimates that about 70% of infrastructure investment currently comes from the public sector, 8% from official development assistance, and 22% from the private sector.

Source: <http://ppi.worldbank.org/features/sept2006/currentFeatureSept2006.pdf>

Private sector operators, however, enter into an investment or contracting opportunity with the clear goal of maximizing profits, which are generated, in large part, by increased efficiency in investment and operations. If the PPP is structured to let the operator pursue this goal, the efficiency of the infrastructure services will likely be enhanced. Improving the efficiency of services and operations also increases the chances that those services are economically sustainable and provided at affordable rates—even after satisfying the profit requirements of the private operators.

PPP allows the government to pass operational roles to efficient private sector operators while retaining and improving focus on core public sector responsibilities, such as regulation and supervision. Properly implemented, this approach should result in a lower aggregate cash outlay for the government, and better and cheaper service to the consumer. This should hold true even if the government continues to bear part of the investment or operational cost since government’s cost obligation is likely to be targeted, limited, and structured within a rational overall financing strategy.

1.2.3 PPP as a Catalyst for Broader Sector Reform

Governments sometimes see PPP as a catalyst to provoke the larger discussion of and commitment to a sector reform agenda, of which PPPs are only one component. A key issue is always the restructuring and clarifying of roles within a sector. Specifically, there is a requirement to reexamine and reallocate the roles of policy maker, regulator, and service provider, particularly to mobilize capital and achieve efficiency, as outlined above. A reform program that includes PPP provides an opportunity to reconsider the assignment of sector roles to remove any potential conflicts and to consider a private entity as a possible sector participant.

Implementing a specific PPP transaction often forces concrete reform steps to support the new allocation of sector roles such as the passage of laws and establishment of separate regulatory bodies. In essence, re-examination of the regulatory and policy arrangements is critical to the success of a PPP project.

2 Recent Experience with Infrastructure Privatization and PPPs¹

Analysis of privatization and PPPs since the 1990s reveals several interesting trends as described in Notes on Public Policy for the Private Sector, developed by The World Bank/International Finance Corporation, and based on the infrastructure projects tracked in the World Bank's global Private Participation in Infrastructure (PPI) Project Database.

2.1 The Level and Form of Infrastructure Privatization/PPPs from 1990–2004

- **In 2004, investment flows to infrastructure projects with private participation in developing countries grew** for the first time since 2000 to reach \$64 billion. However, the analysis shows that the growth was driven by the telecommunications sector which accounted for \$45 billion. All developing regions, apart from Sub-Saharan Africa, experienced increased investment in telecommunications. Within the telecommunications sector, independent mobile operators attracted about 50% of sector investment.
- **Proceeds² from infrastructure privatization** in developing countries grew in recent years, rising from 48% of the total in the 1990s to 55% in 2000–2003.
- **East Asia and the Pacific raised twice as much in privatization proceeds³ in 2000–2003 as in the 1990s (\$66 billion from 420 transactions).** The People's Republic of China (PRC) alone accounted for nearly 90% of the proceeds in the region in 2000–2003, compared with 50% in the 1990s. PRC's stock market offerings in telecommunications and energy made it the top revenue earner among all developing countries in 2000–2003.
- **Greenfield projects accounted for 56% of total investment flows and 60% of projects in 2001–2004.** These are the most common form of privatization/PPP across infrastructure sectors, except in water where concessions are still the preferred form. Greenfield projects are also the most common in developing regions—except in Europe and Central Asia, where divestitures are still preferred.
- **Greenfield projects predominated in developing countries,** particularly in lowest-income countries, based on data for 1990–1999. They constituted 65% of projects in

low-income countries compared with 37% for developing countries, reflecting the low starting base of infrastructure in developing countries.

- After the global slowdown in PPPs in the late 1990s, **preference for low-risk contracts increased**. Management contracts became more common, increasing from 2% of projects in 1990–2000 to 7% in 2001–2004 (based on the World Bank’s PPI Project Database). They grew in number in all regions and sectors, but most were for water projects. The share of lease contracts remained at 2% of projects in both periods.
- **Fourteen lease contracts were implemented in 2001–2004**. In contrast, divestitures and concessions declined as a share of both investment flows and projects. Most investment flows to divestitures in 2001–2004 went to projects that had reached financial closure in the 1990s. New divestitures were limited to East Asia and Europe and Central Asia by 2003–2004.
- **Privatization/PPPs have reached nearly all developing countries**, generating more than \$400 billion in proceeds in 1990–2003. Activity peaked in 1997 then declined, but was reactivated in 2001. Proceeds are concentrated in a small group of countries. Five countries—Brazil, PRC, India, Poland, and Russian Federation—accounted for more than 40% of proceeds in 1990–2003.
- **Infrastructure** (telecommunications; electricity generation, transmission, and distribution; natural gas transmission and distribution; transport; and water) accounted for half of privatization⁴/PPP proceeds in developing countries in 1990–2003. These sectors were followed by the competitive sectors (manufacturing, services, tourism, and other firms), energy (production of oil and gas, other hydrocarbons, and petrochemicals), finance, and the primary sector (minerals and metals) in terms of revenue generated.

Table 1 summarizes the flow of investment to developing countries both by sector and by region.

This overview of trends focuses on quantifiable outcomes and may not fully represent the additional value of the many PPPs that focus on improved operations and efficiencies, yielding value in a different form than direct and immediate revenue and investment.

2.2 Incorporating Local and Regional Investment Sources⁵

The Public–Private Infrastructure Advisory Facility⁶ (PIIAF) has identified developing country investors as an emerging, but major, source of investment finance for infrastructure projects with private participation. For instance in 1998–2004, these investors accounted for more investment finance in transport across developing regions than did investors from developed countries. The local and regional players are also taking on greater managerial and operational roles.

Table 1: Investment in Infrastructure Projects with Private Participation in Developing Countries, by Sector and Region 1995–2004 (\$ billion)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sector										
Energy	21.7	30.0	46.3	29.3	21.1	27.4	15.6	19.2	17.6	12.7
Electricity	18.2	27.4	43.3	23.3	18.3	24.9	14.1	10.3	14.7	12.1
Natural Gas	3.6	2.6	3.0	6.1	2.7	2.5	1.5	8.9	2.9	0.6
Telecommunications	17.2	24.6	39.9	51.8	36.1	48.9	45.2	33.0	33.2	45.0
Transport	8.2	15.7	19.4	17.5	8.2	9.1	8.1	3.6	5.0	4.5
Water and Sewage	1.5	1.7	8.4	2.2	6.5	4.8	2.4	2.0	1.4	1.9
Region										
East Asia and Pacific	18.8	28.0	34.9	9.7	13.1	14.3	11.0	9.7	13.0	8.7
Europe and Central Asia	8.1	10.5	14.2	12.1	9.4	25.0	12.3	16.8	12.2	12.5
Latin America and the Caribbean	17.1	25.8	49.3	71.2	37.3	38.7	33.7	19.6	15.8	17.4
Middle East and North Africa	0.1	0.3	5.1	3.1	3.0	4.1	4.4	1.6	6.2	10.9
South Asia	3.8	5.8	6.3	2.3	4.6	4.4	4.6	6.0	3.4	9.6
Sub-Saharan Africa	0.8	1.7	4.3	2.5	4.6	3.7	5.3	4.2	6.5	4.9
Total	48.7	72.1	114.1	100.9	72.0	90.2	71.3	57.8	57.0	64.1

Note: Date refers to projects reaching financial closure in 1990–2004. (World Bank and Public–Private Infrastructure Advisory Facility [PPIAF], Private Participation in Infrastructure Project Database.)

Source: Izaguirre, Ada Karina. 2005. Private Infrastructure: Emerging Market Sponsors Dominate Private Flows. *Public Policy for the Private Sector Note No. 299*. Washington, DC: World Bank.

Developing country investors can be anticipated to take on even greater shares of infrastructure investments as developing market capital markets deepen and expand, as the investors/operators develop more expertise, and as governments recognize the advantages (including a better understanding of social, political, and economic risks) of these firms and structure transactions (particularly prequalification and evaluation criteria) to be more inclusive of local participants.

According to PPIAF's analysis, developing country investors contributed more than half the private investment in concessions (54%) in 1998–2004, slightly less than half in greenfield projects (44%), and a smaller share in divestitures (30%). Developing country investors accounted for as much as 52% of the private investment in transport and 46% in telecommunications in 1998–2004, but only about 27% in energy and 19% in water.

South Asia had the largest share of domestic investment at 55% of the region's total investment in 1998–2004. Local investors were also active in East Asia and Pacific, accounting for 42% of private investment in 1998–2004 and acting as the main sponsors in 36% of projects. Telecommunications was again a predominant object of investment (local investors invested 65%) with transport at 48%.

2.3 Incorporating Social Priorities

A further trend of note, discussed in chapter 8, relates to the restructuring of PPPs to be more focused on the requirements of low-income consumers. When a primary goal of developing countries is improved access to infrastructure (as a driver of economic growth) and when a predominant characteristic of these countries is a high incidence of poverty, developing strategies that fit the goal of universal service with the reality of poverty is sensible.

A concrete example of this shift has been the growing incorporation of output-based aid (OBA) strategies to transaction design. OBA strategies design the complementary use of donor and government financing to target social priorities specifically within the framework of a PPP transaction.

3 Structuring a PPP: Sector Diagnostic and Sector Road Map

3.1 Requirements and Expectations

PPPs can follow a variety of structures and contractual formats (which are described in chapter 4). However, all PPPs incorporate three key characteristics:

- a contractual agreement defining the roles and responsibilities of the parties,
- sensible risk-sharing among the public and the private sector partners, and
- financial rewards to the private party commensurate with the achievement of prespecified outputs.

PPP is one tool available to decision makers in reforming infrastructure or service delivery. It is most effective when it is accompanied by other reform activities to underpin and reinforce the PPP and to support sustainable improvement. A successful PPP is designed with careful attention to the context or the enabling environment within which the partnership will be implemented. Where the operating environment can be reformed to be more conducive to the goals of PPP, this should be accomplished. Where elements of the operating context cannot be changed, the PPP design must be tailored to accommodate existing conditions.

Thus, in designing a PPP process and selecting a form of PPP, it is important to consider the reform objectives; policy environment; the legal, regulatory, and institutional frameworks; financing requirements and resources of the sector; and the political constraints and stakeholder concerns. PPP will be an effective tool to address some, but probably not all, sector issues.

To be successful, PPPs must be built upon a sector diagnostic that provides a realistic assessment of the current sector constraints. Specifically, the sector diagnostic will cover:

- technical issues;
- legal, regulatory, and policy frameworks;
- institutional and capacity status; and
- commercial, financial, and economic issues.

The sector diagnostic helps the government assess the status quo, identify gaps and weaknesses, and develop a sector reform strategy or road map, outlining the tools and activities required for reform. In many cases, reliable or comprehensive data on performance are not available in every area, such as financial or technical areas. In those cases, it may be more efficient to focus on the collection of limited, but key, indicators which provide an overview of the overall performance of the sector.

The sector diagnostic is likely to be performed with the support of a team of local and/or international engineers, lawyers, economists, financial analysts, and policy and transaction specialists. The diagnostic is critical to getting the transaction structure right, so allowing sufficient time for the process is important. Depending on the complexity of the sector, the availability of data, and the consultant procurement process, the sector diagnostic can take from 1 to 2 years.

A critical part of the diagnostic is a process of stakeholder consultation and identification of a government champion to drive the process into preparation and implementation.

As a result of the sector diagnostic, the government is able to determine to what degree an enabling environment exists for PPP and what activities are required in advance of PPP to create such an environment. The diagnostic is important to: (i) identify the strengths and weaknesses of the sector and the most promising areas for efficiency increases, (ii) regularly gauge and report on the progress of reform, and (iii) tweak the reform program as needed.

The sector diagnostic leads to development of a road map and a sequence of PPP activities as can be seen in Figure 2, which describes the components of the sector diagnostic.

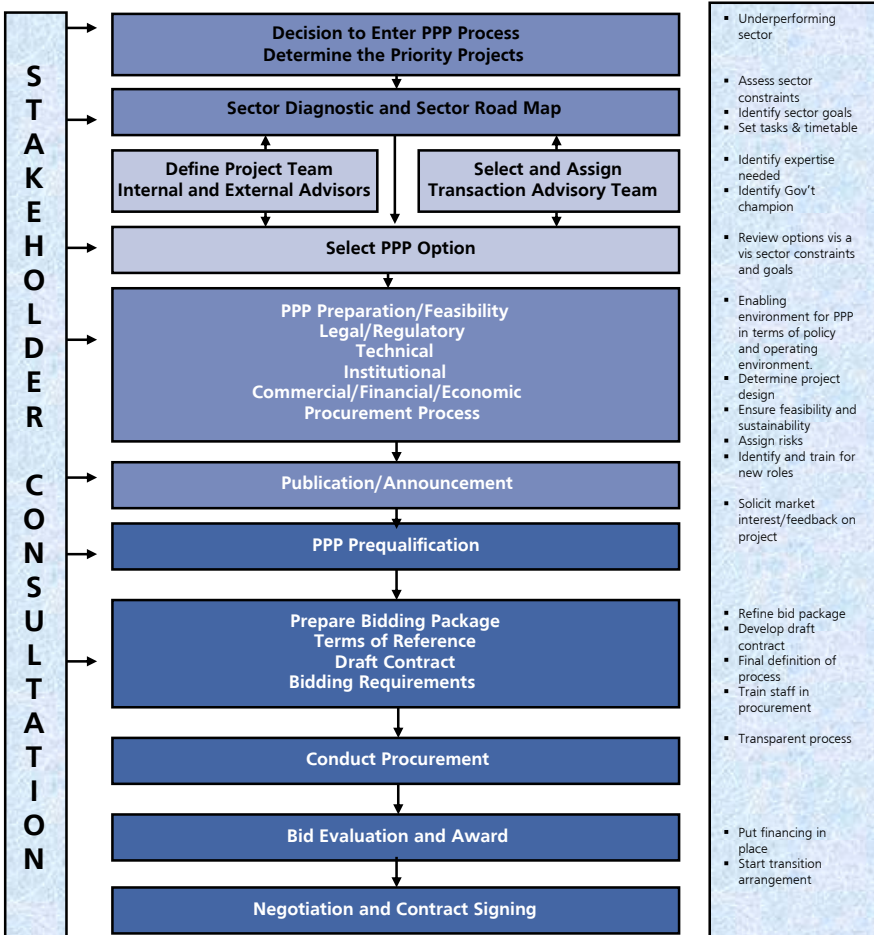
3.2 Technical Issues

Under this stream of analysis, the government should assess current technical constraints in the sector to be reformed (to the extent they are known) including system efficiency, utility operations, and responsiveness to customers. It should determine the degree to which operational issues are a result of underinvestment, poor investment planning, maintenance, ineffective management, lack of operational expertise, or other issues.

Investments underway and investments planned, as well as existing assets, should be catalogued—to the degree that this information is relevant to the reform and can be obtained in a cost-effective manner.

The analysis needs to take into account connectivities, links, and interdependencies of various infrastructure elements (e.g., electricity generation vs. distribution, connectivity of

Figure 2: Generic PPP Project Sequence

Source: Heather Skilling. 2007.

transport modes, validity of tickets/billing across transport modes, technical standards to be followed, etc.).

3.3 Legal, Regulatory, and Policy Frameworks

The diagnostic should cover the existing legal, regulatory, and policy frameworks including:

- applicable laws, and existing regime for assigning authority and setting performance standards;

- oversight arrangements, regulatory bodies, regulations;
- major sector institutions and government entities related to the sector;
- tariff and subsidy policies and arrangements;
- existence and applicability of legally mandated service quality standards;
- natural resource safeguards and management requirements important to sector performance;
- environmental and health regulations;
- relevant labor laws and regulations; and
- limitations on foreign ownership/sector participation, foreign exchange restrictions, and limitations on repatriation of profits, i.e., foreign investment laws.

In particular, the regulatory regime may have to be reformed and/or regulatory bodies created to facilitate a shift from purely government-provided services to the private provision of services.

Enabling legal, regulatory, and policy environments are critical to a sustainable PPP. At a baseline level, a legal environment that can support private sector involvement in critical services is needed. The legal environment has to minimize the likelihood of corruption and must be sufficiently reliable as to encourage private participation and investment. To the degree that the legal and judicial environment is not defined, investors and project participants will see the project as unpredictable and highly risky. See Box 1 for the case in the PRC.

Equally, possible investors must have confidence that the laws and the contract will be respected and can be enforced in the courts or through arbitration, if necessary.

The framework for economic regulation must be equally explicit. This may entail creating an independent regulator, a regulatory unit within a part of government, or another form of regulatory capacity. It can also be effective to embed regulatory principles within the contract and the external capacity required is limited to an effective monitoring capacity and audit of performance outcomes. Highly specific contract terms that establish duties, performance targets, tariff level and structure, rules for changing tariffs, and dispute resolution procedures, allow the private sector to better predict the profitability of the venture and decide what the contract is worth bidding for. The basic principle is that the level of service demanded and the costs of those services must be equitably balanced, while creating incentives for improved efficiencies in the system.

3.4 Institutional Structures and Capacity

PPPs require a range of stakeholders within and outside government to take on new roles or perform existing roles in improved ways. Often, new entities are created, such as regulators

Box 1: Impact of Legal and Regulatory Uncertainty on Build–Own–Transfer Wastewater Schemes in the People’s Republic of China

At this stage, the People’s Republic of China does not have overarching privatization legislation. Instead, its build–own–transfer (BOT) schemes and other public–private partnership (PPP) reform strategies are governed by a series of government policy papers.

Developing a BOT wastewater scheme is complicated, requiring consideration of issues ranging from land use to the management of water companies, from investment mechanisms to taxation, accounting systems to credit policies of development banks. And the fact that existing policies on land use, taxation, and such considerations are not geared for the sector makes things more difficult.

In the case of the 16 Foshan Wastewater Treatment Plants, over 50% of the projects could not be implemented because they conflict with current land use policies.

Source: Dueñas, Ma. Christina. 2007. *Country Water Action: People’s Republic of China, Private Funds for Cleaner Water—BOT Applied in the Chinese Wastewater Sector*. February. This article, written by the Asian Development Bank (ADB), was based on the paper prepared by Lijin Zhong from Tsinghua University’s Department of Environmental Science and Engineering and Tao Fu from Wageningen University’s Environmental Policy Group.

or PPP units, to manage the process. Government must ask a series of key questions to understand the institutional requirements of the reform strategy. These questions might include:

- Are the institutional and legislative frameworks in place to support sector improvement and PPP, in particular? What are the impediments according to the ministry, users, and utility?
- Do the level of autonomy and accountability of stakeholders match their proposed obligations?
- Are the relevant levels of government prepared to relinquish or revise their roles?
- Are the relevant levels of government prepared to delegate some control to private partners within defined policy and regulatory parameters?
- Does each institution have the funding, staff, training, and equipment required to discharge its functions?
- Does each institution understand its role and know how to develop the procedures for accomplishing this role?
- Is there a key stakeholder—i.e., a champion—with the capacity and the political will to lead and drive the reform agenda forward?

These institutional roles must be clarified at the latest by the time the PPP process is complete. However, the greater the degree of uncertainty about institutional roles during the PPP process, the higher the level of perceptive risk is likely for potential investors. At the same time,

there must be some flexibility to refine and update institutional roles as the sector evolves and matures. Increasingly, as decentralization takes root, governments have the additional burden of determining at what level of government each role is best performed.

In the institutional analysis, it is important not to overlook the capacity to support bidding, negotiation, and contract compliance and monitoring. Governments may have unrealistic expectations of the ability of their own organizations in that respect. The stages of the procurement process are discussed in detail in chapter 7.

3.5 Commercial, Financial, and Economic Issues⁷

As part of the diagnostic assessment, the current commercial, financial, and economic arrangements and outcomes of the sector should be understood and assessed. This understanding of the current scenario informs decisions about the desired sector outcomes and how these might be achieved.

Commercial considerations relate to the business orientation of the infrastructure service provider which may become a partner in the PPP. In preparation to a PPP, preliminary improvements to the billing system, customer database, the status of receivables, and funding arrangements may be necessary. These may be needed to understand fully or to improve the financial position of the service provider prior to entering into a PPP.

Financial considerations relate to the design of detailed and realistic pricing (including customer tariffs, off-take agreements, etc.) strategies. The objective is to provide affordable services, encouraging use, while providing the private partner with revenue sufficient for commercially viable operations. Sometimes, the government’s provision of financial support through investment contributions or other forms of “viability gap” support or even ongoing subsidies can achieve this balance.

A key tool to support the analysis is a financial model. To develop a financial model, the modeler has to review available data, ensure that consistent assumptions support all inputs to the model, identify key points of sensitivity, and continually challenge and update critical assumptions and results through ongoing review as the transaction develops.

1. The first step in financial analysis and modeling is the collection and analysis of historical data, including financial as well as organizational (e.g., employment levels), operational (e.g., volumes produced and invoiced), and technical (e.g., types and capacities of operational assets) information. Data required would include:

- audited financial statements as well as any current financial reports (unaudited) and plans/budgets;

- tariff schedules—historical and current;
- employees—numbers and types (e.g., operating, administrative, permanent, contract)
- database of customers;
- debt schedule and cost of capital;
- schedule of operating assets (information regarding production capacities, historical production volumes, operating costs); and
- details of any ongoing and planned capital investment programs.

2. In addition to sector-specific data, gathering critical macroeconomic (e.g., inflation rates, historical gross domestic product, exchange rates, and interest rates) and demographic (population growth rates) information is important. These macroeconomic and demographic data are needed to project such key elements as demand, required tariff adjustments, operating costs, revenues, investments, and debt service.

3. Financial model structure. The financial model is generally constructed in a standard spreadsheet program (such as Excel) and includes worksheets for the following:

- Inputs and assumptions such as:
 - economic data (inflation, tax levels, etc.);
 - construction data (construction costs and investments coming on stream over time, etc.);
 - ongoing capital expenditure (both maintenance and growth related);
 - funding levels and types (equity, credits, bonds, subsidies, etc.);
 - financial data (such as the terms of the financing instruments); and
 - operational data (operational cost, demand forecasts, toll rate, transfer prices, etc.).
- Sheets with cash-flow statement, profit and loss account, and balance sheet of the project company.
- Results and summary sheets. These sheets demonstrate the results on the project's cash flow of different assumptions. These results are typically illustrated in the form of financial indicators such as:

Project Internal Rate of Return (or Project IRR)

This represents the return of the project regardless of the financing structure. The project's internal rate of return (r) is calculated from the following equation:

$$\sum \frac{R_i - I_i - C_i}{(1 + r)^i} = 0$$

Where:

- R_i is the operating revenue at year i .
- I_i is the amount invested at year i .
- C_i is the operating cost at year i .

An attractive IRR would be high, preferably above 7–8% in real terms, depending on countries and financial markets. (An appropriate IRR, in real terms—which takes into account country- and sector- or industry-specific factors as well as risk expectations—should be achieved. For many potential investors in a PPP, an Equity or Geared IRR will be used to assess their own investment case).

Return on Equity (or Project ROE)

This calculation shows the return to shareholders who receive dividends. The IRR (r) on equity is calculated according to the following equation:

$$\sum \frac{D_i - I_i}{(1+r)^i} = 0$$

Where:

- D_i is the dividend at year i .
- I_i is the amount invested by the shareholders at year i .

The project is profitable for the shareholders when r is high.

Annual Debt Service Coverage Ratio (ADSCR)

This represents, for any operating year, the ability of the project company to repay debt. This ratio is calculated as follows:

$$ADSCR_i = \frac{CBDS_i}{DS_i}$$

Where:

- $CBDS_i$ is the cash flow before debt service at year i (the cash remaining in the project company after operating costs and taxes are paid).
- DS_i is the debt service remaining at year i (principal and interests).

The project may be considered viable for lenders when ADSCR is greater than one for every year of the project life. This means that if project revenue is below what was forecast in the financial model at year i , the project company should still be able to repay debt. Generally, the minimum ADSCR should be greater than 1.1 or 1.2.

Loan Life Debt Service Cover Ratio (LLCR)

This ratio shows, for any one operating year, the ability of the project company to accommodate an occasional shortfall of cash, leading to its inability to repay the debt during the last years of the project. This ratio is calculated as:

$$LLCR_i = \frac{NPV(CBDS_i \rightarrow end)}{DS_i \rightarrow end}$$

Where:

- NPV(CBDS_i-end) is the net present value of the cash flow before debt service from year i to the end of the debt repayment period.
- DS_i-end is the total of debt service remaining at year i (principal and interests).

The project is estimated viable for the lenders when the LLCR is high for every year of the project life. This means that the project company should be able to repay the debt despite a period of cash shortfall.

Net Present Value (NPV) of Subsidies

If a project is subsidized over several years, the net present value of these payments gives the real amount of subsidies as if they were paid in a lump sum at present year, neutralizing the effects of inflation. Calculating an NPV requires a parameter called "actualization rate" or discount rate, which has a considerable effect on the result. The actualization rate must be chosen carefully.

4. Uses of the Financial Model: The financial model simulates the financial results of the project by demonstrating anticipated cash flow under different scenarios. The model reflects assumptions made about risks (and the associated cost of capital) and allocation of risks. It enables decision makers to make informed choices about the project structure and the operating environment, including the impact of different tariff (price) and subsidy levels and different coverage targets. The information yielded by a financial model allows decision makers to understand how lenders, partners, and consumers may perceive the project.

The model can simulate overruns in construction costs, changes in operating costs, changes in projected demand, or changes in inflation or interest rates. The financial model is used throughout the PPP process (see chart on the PPP project sequence) to continually assess the impact of different pricing, financing, and service scenarios; and to update or ratify decisions about project structure.

The financial model is also used frequently to evaluate proposals made by potential private partners and can be used to monitor performance once the project is underway.

The model should be accompanied by a manual that sets out the structure and how to use the model, and lists the assumptions used in the model.

Economic considerations relate to the overall cost/benefit analysis of the proposed PPP and its projected impact on the sector. While this analysis begins in the diagnostic stage, it continues throughout the PPP process as an iterative analysis of the PPP structure as it evolves.

There should be analysis of the financial flows within the sector, the financing gaps, and the commercial results. Where the sector is falling short of government and consumer expectations, an agreement should be reached to establish realistic financial expectations of stakeholders.

Relevant questions in diagnosing the issues and strategy for the sector include:

- To improve the financial health of the sector, is the immediate priority to increase operational efficiency or to attract funding?
- Does the government commit to recover costs in the sector? Is government prepared to allow tariffs to increase to achieve this, or is financing available for subsidies?
- How is cost recovery to be defined and over what time line is it to be achieved?
- Is the sector willing and able to provide subsidy to the consumer or operator for a certain period?
- Is it confirmed that consumers are willing and/or able to pay more?
- Is there a fundamental flaw in the tariff structure and levels that needs to be addressed?
- Are tariffs being adjusted prior to PPP?
- Are the commercial procedures in the sector prudent (i.e., is there an accurate customer database? Are bills correct and timely? Are bills easily understood and promptly paid? Are illegal connections/theft a problem?)

This analysis pinpoints the critical constraints to creating a financially sustainable sector and helps identify the activities and interventions that might be required to remove those constraints.

3.6 Stakeholder Consultation

Despite the long experience with PPPs, they remain controversial among a range of stakeholders. This is partly attributable to the diverse range of stakeholders involved in the process and the difficulty in reconciling their interests and concerns. In addition, too often the stakeholders have not been properly consulted or engaged in the process. Consultation is increasingly seen as important for several reasons:

- Inadequate consultation or communication with stakeholders increases the danger of opposition, potentially late in the process, leading to delays or even cancellation.
- Furthermore, the stakeholders are critical to the sustainability of a PPP. Even if the contract is awarded despite opposition, the difficulty and risk of the project increase drastically if public support is not present.
- Stakeholders provide valuable input to the design and practicality of an approach. Allowing stakeholders to comment on PPP strategies allows for a sense of buy-in and can lead to innovative approaches.

- Broad public support and understanding of the reform agenda encourage politicians to stay committed.
- Dissemination of information leads to increased credibility of project partners.

Despite these compelling reasons, some governments see risk in public consultation either through the danger of raising expectations that may not be met, through losing control of the flow of information, through the danger of being unable to reconcile differences, or because information might fuel opposition. These risks are easily outweighed by the benefits of communication and the crucial role it plays in building support for, and understanding of, PPP.

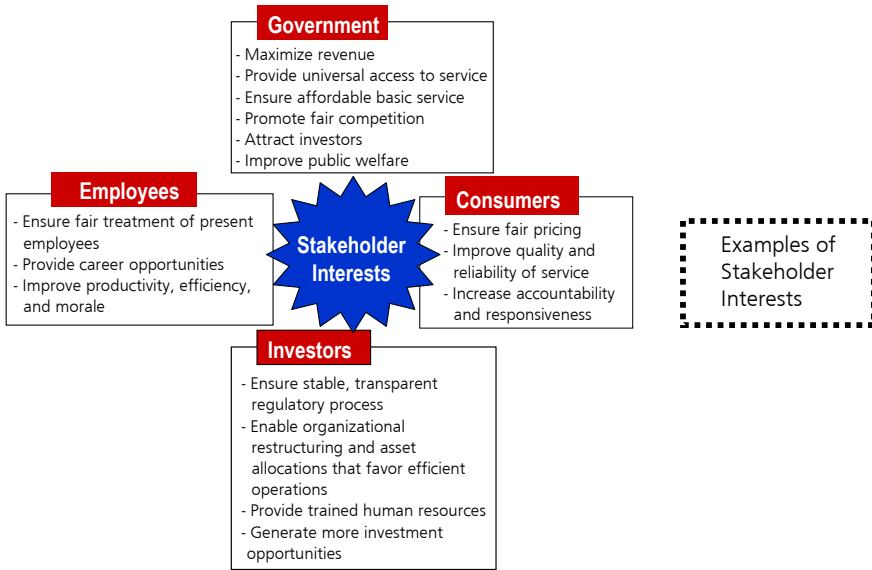
Each role is critical, yet specific stakeholders will have different interests that influence how they approach their role. There must be a consultation process to reconcile and prioritize issues, leading to broad agreement on the objectives of PPP. Table 2 lists the roles of the PPP process stakeholders and Figure 3 illustrates their interests.

Table 2: Role of Different Stakeholders in the PPP Process

Stakeholder	Role
Political decision makers	Establish and prioritize goals and objectives of PPP and communicate these to the public Approve decision criteria for selecting preferred PPP option Approve recommended PPP option Approve regulatory and legal frameworks
Company management and staff	Identify company-specific needs and goals of PPP Provide company-specific data Assist in marketing and due diligence process Implement change
Consumers	Communicate ability and willingness to pay for service Express priorities for quality and level of service Identify existing strengths and weaknesses in service
Investors	Provide feedback on attractiveness of various PPP options Follow rules and procedures of competitive bidding process Perform thorough due diligence resulting in competitive and realistic bidding
Strategic consultants	Provide unbiased evaluation of options for PPP Review existing framework and propose reforms Act as facilitator for cooperation among stakeholders

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

Figure 3: The Range of Stakeholder Interests in PPPs

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth.2007.

For stakeholders to play an active role in the PPP process, they must be given not only a forum for participation but also the information they need to participate effectively.

The appropriate forum to communicate and build support for PPP is through an iterative dialogue with stakeholders. Each communications program must be tailored to the local context and PPP, but would include some or all the components below:

- **Opinion research:** Opinion research gathers data on stakeholders, their perceptions, and behaviors with respect to the issues concerning a specific PPP. The research influences the content and media of the communications program as well as the reforms themselves. The research is conducted on a relatively formal basis through questionnaires, polling, etc.
- **Stakeholder consultation:** Consultation is a less formal process through which themes and policies of interest are discussed within or across stakeholder groups. It is intended to gather information and build an understanding among the reformers as to current perceptions and understanding and the basis of those opinions. A key part of stakeholder consultation is to manage expectations with respect to how feedback will be incorporated into the reform process; that is, the feedback may not translate into direct change in the PPP design or process but will be one stream of influence. This might be accomplished through focus groups or stakeholder discussion groups.

- **Public awareness:** Public awareness efforts are aimed at a broad range of stakeholders and designed to increase general awareness of an issue. This is a proactive distribution of information that will help inform public reaction to PPP. This might be done through TV, radio, town meetings, and newspapers. See Box 2 as an example.
- **Public education:** Public education is the process of providing stakeholders with the tools and information required to increase understanding of an issue or to take on a new role. This is a more specific and detailed program than public awareness.

Communication activities have to begin early in the process and continue through to closure and even during implementation. The project structure should incorporate mechanisms to ensure ongoing communication with the public and customers.

The communication program associated with PPP has to occur not only at all stages of PPP, but on several levels: at the policy or key decision-makers' level, the level of the enterprise, among the stakeholders specifically affected by a PPP, and among the public at large as needed.

Box 2: Promoting Transparency—The Case of Manila Water (Philippines)

To build support for introducing Private Participation in Infrastructure (PPI) in water and wastewater services in Metro Manila, the Government of the Philippines embarked on a comprehensive strategic communications program that included among its objectives the promotion of transparency in the PPI transaction. To educate the public on the measures being taken to ensure transparent procurement, the Government launched a media campaign months before the bidding process to explain the process and the precautions being taken. Because public procurements in the Philippines are commonly subject to protests, congressional inquiries, and graft investigations, the media campaign focused strongly on the elaborate security measures used to protect the integrity of the bids. In addition, it highlighted the objective nature of the evaluation process, which did not award points for the quality of the technical approach. To ensure that media was informed about the bid process, the Government also prepared a video presentation regarding the rules for bidding and the procedure for opening bids, which was open to the public.

The high-profile communications and public relations efforts of the Government resulted in strong media coverage of the bid process. It did not produce the controversy or opposition experienced during prior public procurements. The Philippine Government attributes the project's success largely to the design of a transparent procurement process and to the perception among stakeholders (developed because of the media campaign) that the process was transparent.

Source: Dumol, Mark. 2000. *The Manila Water Concession: A Key Government Official's Diary of the World's Largest Water Privatization*. Washington, DC: World Bank.

3.7 Clear Sector Strategy and Road Map

The diagnostic assessment of the sector yields information to develop and inform targeted, specific, and realistic sector strategy and road map to achieve improvements, through PPPs and other interventions. The strategy and road map provide clarity and certainty about the operating environment to private sector operators—a prerequisite for sizable investments and long payback periods inherent in infrastructure projects. Sector strategies may rely on breaking down service functions, e.g., between power generation and distribution—resulting in complex linkages that need to be defined before a PPP can realistically be implemented.

The resulting comprehensive sector strategy and road map will set out the initial timetable and action plan for:

- strategic planning,
- organizing and managing the process,
- collecting additional information,
- defining objectives,
- resolving constraints,
- defining scope,
- selecting options,
- identifying partners,
- financing for investment,
- cost recovery strategy,
- regulatory strategy,
- finalizing the terms of the partnership,
- tendering and procurement,
- negotiating and contracting,
- managing the contract,
- monitoring and evaluation,
- managing disputes, and
- managing transitions.

Using the results of the analysis outlined in sections 3.1–3.5, the PPP road map will more specifically describe the high-level action plan for:

- Technical
 - defining and documenting the desired technical outcomes of the partnerships,
 - defining the correct metrics for measuring improvement,
 - defining the necessary investments for achieving improvement,
 - developing the procurement plan and process for achieving the investments, and
 - defining and documenting the expected improvements which do not require major investment.

- Legal, regulatory, and policy frameworks
 - creating a policy framework for PPP activity and regulation;
 - establishing a process to make the legal reforms needed to reduce impediments to improved/expanded service such as assignment of responsibility for development, control, financing, regulating, and managing infrastructure assets;
 - establishing a process to make any realistic legal reforms needed to overcome potential constraints to PPP including limits on assets ownership or management, repatriation of resources, and barriers to cost recovery;
 - establishing a process to enact the regulatory requirements of the PPP including monitoring of service obligations, compliance with service conditions, consumer protection, tariff regulation, and asset management;
 - developing a PPP process that is consistent with the legal and regulatory regime; and
 - developing PPP legislation that seeks to address perceived gaps in the legal and regulatory frameworks.

- Institutional and capacity status
 - assigning the appropriate level of authority to each institution in the sector;
 - creating new institutions such as regulators, which might be required;
 - educating each institution on new roles and training staff to perform new functions;
 - developing the manuals, procedures, standards, and other tools required to implement new functions; and
 - providing technical assistance for transition periods.

- Commercial, financial, and economic issues
 - agreeing with stakeholders on the economic balance of costs and benefits to be achieved in sector reform,
 - designing a PPP plan to achieve these sector results, and
 - developing a financing plan for PPP that is realistic for the market and is commercially viable and sustainable.

The road map provides the context, sets out how a proposed PPP is expected to help achieve sector goals, and describes the steps to be taken to prepare for and implement PPP. A well-defined road map and a well-managed process provide a degree of certainty and reassurance to all participants. The road map and PPP process will incorporate a timetable that should be adhered to as closely as possible. Decision makers and participants must be made aware of key dates and milestones. The PPP process as implemented against the road map is described in the subsequent chapters.

The road map and the activities it encompasses must be subject to continual updating. As the transaction evolves and is further defined, the specific requirements for implementation become clearer and required activities can be outlined in detail.

3.8 Clear Government Commitment and a Designated Champion

The private sector will expect government to be a competent partner in discharging its obligations in terms of policy and reform planning, project development, and contract oversight. It will also expect that the government has established the appropriate legal and other frameworks to set targets, monitor progress, evaluate progress, report progress, enforce the contract provisions, and handle disputes. A detailed road map helps manage expectations in that regard, and allows the actual performance of the government to be monitored and measured.

The government’s commitment to the strategy is demonstrated in several ways: through a public statement of the reform strategy and expectations of PPP; through stakeholder consultation and transparency of process; through the provision of adequate funding and support for the process; and through the appointment of a powerful champion, or driver, for the process. The champion is an individual or unit that is accountable for progress, is a focal point for public communication and information, ensures that appropriate attention is given to the main issues, works with various parties to achieve cooperation/ consensus, and leads the government toward decisions. The standing, credibility, and strength of mandate of the PPP champion are strong indications of the true commitment of the government to the PPP project.

Political changes and powerful vested interests can all constrain the PPP process. The government has to set out the case for PPP in a convincing and transparent manner, anticipating concerns and questions. In this way, broader support for PPP can be earned, able to withstand shorter-term political pressures.

Of course, popular support for PPPs is ultimately gained through results—in terms of improved service and reasonable costs. Government has to be seen as advocating the process that will be accountable to the people and provide benefits.

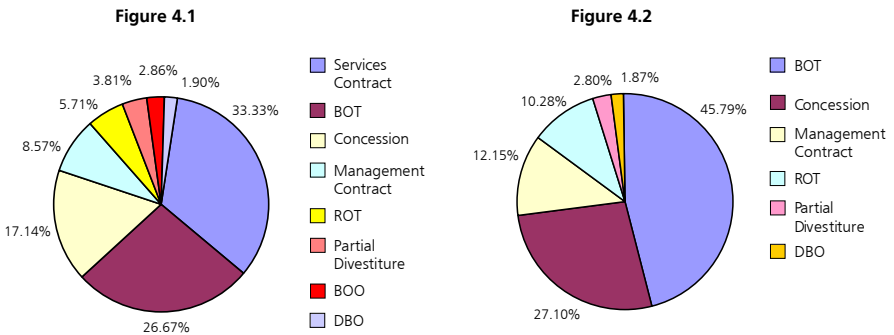
4 Structuring a PPP: Available PPP Options

This chapter discusses the main PPP options available for consideration. Each presents different characteristics to be assessed against the sector reform objectives. The basic PPP contract types are:

- service contracts;
- management contracts;
- affermage or lease contracts;
- build–operate–transfer (BOT) and similar arrangements;
- concessions; and
- joint ventures.

As can be seen in Figure 4, all forms are currently in place in Asia.

Figure 4: Reported Operations Public-Private Partnerships in Asia by Contract Type, Including (4.1) and Excluding (4.2) Service Contract

BOO = build-operate-own, BOT = built-operate-transfer, DBO = design-build-operate, ROT = rehabilitate-operate-transfer. Source: Weitz, Almud, and Richard Franceys, editors. 2002. *Beyond Boundaries, Extending Services to the Urban Poor*. Manila: ADB.

Each PPP option implies varying levels of responsibility and risk to be assumed by the private operator, together with differences in structures and contract forms as discussed in the subsequent sections and summarized in Table 3. Increasingly, contracts are becoming hybrids, adopting features of several contracts to reflect the best local requirements.

Table 3: Summary of Key Features of the Basic Forms of Public-Private Partnership (PPP)

	SERVICE CONTRACTS	MANAGEMENT CONTRACTS	LEASE CONTRACTS	CONCESSIONS	BOT
Scope	Multiple contracts for a variety of support services such as meter reading, billing, etc.	Management of entire operation or a major component	Responsibility for management, operations, and specific renewals	Responsibility for all operations and for financing and execution of specific investments	Investment in and operation of a specific major component, such as a treatment plant
Asset Ownership	Public	Public	Public	Public/Private	Public/Private
Duration	1–3 years	2–5 years	10–15 years	25–30 years	Varies
O&M Responsibility	Public	Private	Private	Private	Private
Capital Investment	Public	Public	Public	Private	Private
Commercial Risk	Public	Public	Shared	Private	Private
Overall Level of Risk Assumed by Private Sector	Minimal	Minimal/moderate	Moderate	High	High
Compensation Terms	Unit prices	Fixed fee, preferably with performance incentives	Portion of tariff revenues	All or part of tariff revenues	Mostly fixed, part variable related to production parameters
Competition	Intense and ongoing	One time only; contracts not usually renewed	Initial contract only; subsequent contracts usually negotiated	Initial contract only; subsequent contracts usually negotiated	One time only; often negotiated without direct competition
Special Features	Useful as part of strategy for improving efficiency of public company; Promotes local private sector development	Interim solution during preparation for more intense private participation	Improves operational and commercial efficiency; Develops local staff	Improves operational and commercial efficiency; Mobilizes investment finance; Develops local staff	Mobilizes investment finance; Develops local staff
Problems and Challenges	Requires ability to administer multiple contracts and strong enforcement of contract laws	Management may not have adequate control over key elements, such as budgetary resources, staff policy, etc.	Potential conflicts between public body which is responsible for investments and the private operator	How to compensate investments and ensure good maintenance during last 5–10 years of contract	Does not necessarily improve efficiency of ongoing operations; May require guarantees

BOT = build-operate-transfer, O&M = operation and maintenance.
 Source: Heather Skilling and Kathleen Booth, 2007.

This chapter provides an overview of the key features of each option as well as some inherent advantages and disadvantages. In addition, decision makers should consider carefully the local capacity available to implement options that are more complex. PPPs with complicated financial structures and/or extensive contractual or monitoring requirements will necessitate hiring and/or training staff, a process that has to be accomplished in advance of the need.

Finally, it should be noted that different PPP forms are more readily adapted to particular sectors or project types and have been used more extensively in these contexts. As part of the selection process outlined in chapter 5, decision makers should note the prior depth of experience in using a particular type of PPP in a particular sector.

4.1 Service Contract

Under a service contract, the government (public authority) hires a private company or entity to carry out one or more specified tasks or services for a period, typically 1–3 years. The public authority remains the primary provider of the infrastructure service and contracts out only portions of its operation to the private partner. The private partner must perform the service at the agreed cost and must typically meet performance standards set by the public sector. Governments generally use competitive bidding procedures to award service contracts, which tend to work well given the limited period and narrowly defined nature of these contracts.

Under a service contract, the government pays the private partner a predetermined fee for the service, which may be based on a one-time fee, unit cost, or other basis. Therefore, the contractor's profit increases if it can reduce its operating costs, while meeting required service standards. One financing option involves a cost-plus-fee formula, where costs such as labor are fixed, and the private partner participates in a profit-sharing system. The private partner typically does not interact with the consumers. The government is responsible for funding any capital investments required to expand or improve the system. Box 3 shows Malaysia's experience with service contracts for water leak reduction.

Potential strengths

Service contracts are usually most suitable where the service can be clearly defined in the contract, the level of demand is reasonably certain, and performance can be monitored easily. Service contracts provide a relatively low-risk option for expanding the role of the private sector. Service contracts can have a quick and substantial impact on system operation and efficiency, and provide a vehicle for technology transfer and development of managerial capacity.

Service contracts are often short term, allowing for repeated competition in the sector. The barriers to entry are also low given that only a discrete service is up for bid. The repeated

Box 3: Service Contract for Leak Reduction in Malaysia

Sandakan is a city of about 450,000 inhabitants in the Malaysian state of Sabah. The State of Sabah has had one of the highest levels of nonrevenue water (NRW) in Malaysia. In the 1990s, the level was calculated at almost 60% of system input volume.

In the spring of 2003, Jabatan Air Sabah (Sabah Water Board) let an NRW reduction contract that was aimed at reducing real or physical losses from two directions, improving and expanding the current active leakage control activities, and replacing the mains with the highest burst frequencies. This contract was for a period of 30 months and was undertaken by Halcrow Water Services in partnership with a Malaysian company, Salcon Engineering. In July 2005, the project was successfully ended.

During the course of the project, about 2,100 leaks were located and repaired. At the end of June 2005, physical losses have been reduced by almost 17.5 million liters per day (Mld) against the target of 15 Mld. About 11 Mld have been saved through active leakage control and 6.5 Mld by replacement of mains. This represented a savings of 20% of the total volume of treated water produced.

The physical activities were paired with a training program to ensure sustainability of the efforts. In 2006, Salcon signed a contract for phase two of the contract. The scope of work includes providing core NRW team and technical personnel to carry on with the NRW reduction work, such as pipe replacement, setting up of district metered zones, active leakage detection, leak repairs, consumer meter replacement, pressure management, and network modeling.

Source: Pilcher, Richard. 2005. *A Practical Approach to Developing a Sustainable Water Loss Reduction Strategy in Sandakan, Sabah, Malaysia*. Halcrow Water Services, Rocfort Road, Snodland, Kent ME6 5AH, United Kingdom.

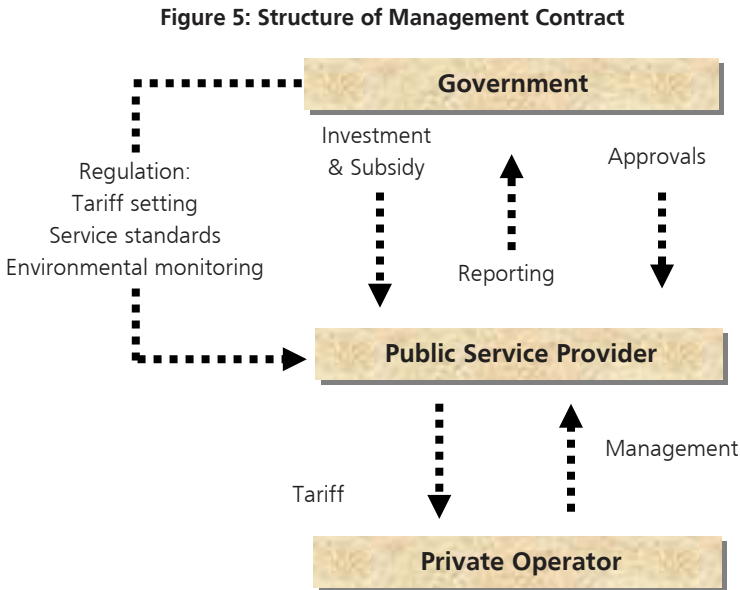
bidding maintains pressure on contractors to maintain low costs, while the low barriers to entry encourage participation in the competition.

Potential weaknesses

Service contracts are unsuitable if the main objective is to attract capital investment. The contracts may improve efficiency and thus release some revenue for other purposes, but the contractor is not under an obligation to provide financing. The effectiveness of the contractor may, in fact, be compromised if other sources of financing (from government or donors, for instance) do not materialize. The fact that the contractor's activities are discrete and segregated from the broader operations of the company may mean that there is no broader or deeper impact on the system operations, only discrete and limited improvements. The public sector remains in charge of tariff setting and assets, both of which are politically vulnerable and critical to sustain the system.

4.2 Management Contracts

A management contract expands the services to be contracted out to include some or all of the management and operation of the public service (i.e., utility, hospital, port authority, etc.). Although ultimate obligation for service provision remains in the public sector, daily management control and authority is assigned to the private partner or contractor. In most cases, the private partner provides working capital but no financing for investment. Figure 5 illustrates the typical structure of a management contract.

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

The private contractor is paid a predetermined rate for labor and other anticipated operating costs. To provide an incentive for performance improvement, the contractor is paid an additional amount for achieving prespecified targets. Alternatively, the management contractor can be paid a share of profits. The public sector retains the obligation for major capital investment, particularly those related to expand or substantially improve the system. The contract can specify discrete activities to be funded by the private sector. The private partner interacts with the customers, and the public sector is responsible for setting tariffs. A management contract typically, however, will upgrade the financial and management systems of a company and decisions concerning service levels and priorities may be made on a more commercial basis. Box 4 describes Cambodia's experience with management contracts in the primary health care sector.

Box 4: Cambodia—Contracting Out Primary Health Care to Nongovernment Organizations

In addition to their uses in infrastructure, management contracts are used for other municipal services such as health care. In Cambodia, 4-year management contracts with nongovernment organizations were put in place in primary health care facilities in 12 districts. The contractor has full-line management responsibility and must respond to performance targets including achievements in immunization, antenatal care, family planning, and services to the poor. The contractor must provide certain services free of charge (emergency obstetrical care, minor surgery, inpatient treatment of serious illnesses). Compared with publicly managed facilities, the Government found that private management was more effective than public management in terms of performance and coverage achievements, and improvement in working conditions for staff.

Sources: Loevinsohn, Benjamin. 2000. *Contracting for the Delivery of Primary Health Care in Cambodia: Design and Initial Experience of a Large Pilot Test*. World Bank Institute Flagship Program Online Journal. Available: www.worldbank.org/wbi/healthflagship/journal/index.htm; Bhushan, Indu, Sheryl Keller, and Brad Schwartz. 2002. *Achieving the Twin Objectives of Efficiency and Equity: Contracting Health Services in Cambodia*. *Economic and Research Department Policy Brief No. 6*. Manila: ADB.

Potential strengths

The key advantage of this option is that many operational gains that result from private sector management can be made without transferring the assets to the private sector. The contracts are less difficult to develop than others are and can be less controversial. The contracts are also relatively low cost as fewer staff are dispatched to the utility from the private operator. Management contracts can also be seen as interim arrangements, allowing for modest improvements while more comprehensive contracts and structures are developed. Similarly, a management contract can be structured to phase-in increasingly extensive involvement of the private sector over time and as progress is demonstrated.

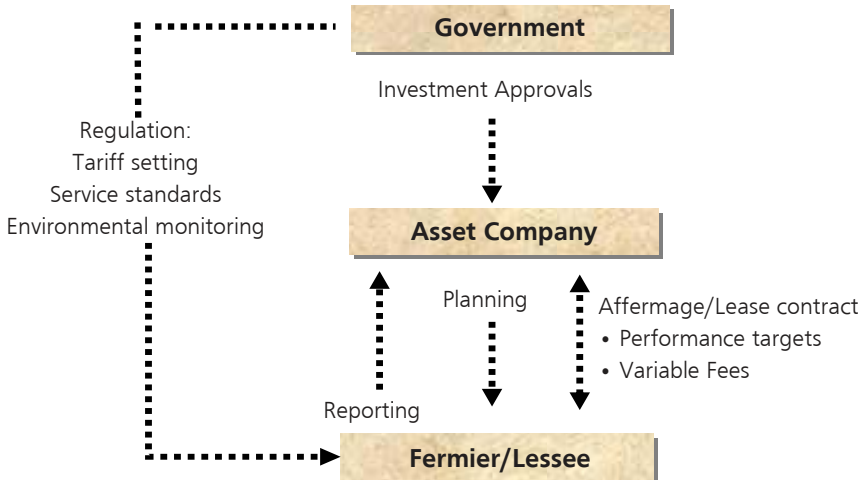
Potential weaknesses

The split between the obligation for service and management, on the one hand, and financing and expansion planning, on the other, is a tricky one. There is a risk that the management contractor does not enjoy the autonomy or the authority (over the labor force, for instance) required to achieve deep and lasting change. If the operator is paid a portion of profits or given an incentive payment, safeguards are required to prevent inflation of reported achievements or deficient maintenance of the system to increase profits.

4.3 Affermage or Lease Contracts

Under a lease contract, the private partner is responsible for the service in its entirety and undertakes obligations relating to quality and service standards. Except for new and replacement investments, which remain the responsibility of the public authority, the operator provides the service at his expense and risk. The duration of the leasing contract is typically for 10 years and may be renewed for up to 20 years. Responsibility for service provision is transferred from the public sector to the private sector and the financial risk for operation and maintenance is borne entirely by the private sector operator. In particular, the operator is responsible for losses and for unpaid consumers' debts. Leases do not involve any sale of assets to the private sector. Figure 6 shows the lease contract's typical structure.

Figure 6: Structure of Lease Contract

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

Under this arrangement, the initial establishment of the system is financed by the public authority and contracted to a private company for operation and maintenance. Part of the tariff is transferred to the public authority to service loans raised to finance extensions of the system. See Box 5 on leasing in the ports sector.

An affermage is similar, but not identical, to a lease contract. Unlike a lease where the private sector retains revenue collected from customers and makes a specified lease payment to the contracting authority, an affermage allows the private sector to collect revenue from the customers, pays the contracting authority an affermage fee, and retains the remaining revenue. The affermage can be more appealing to the private partner as it reduces some risks associated with low-cost recovery in sales. The affermage fee is typically an agreed rate per every unit sold.

Box 5: Leasing in the Ports Sector

In Asia, lease contracts are usually used in operating airport terminals or seaport container terminals. Both India and Thailand have ongoing lease contracts to operate container terminals at the seaports of Bangkok and Cochin, Karala State. The Indian contract is for 8 years and involves private participation from the United Arab Emirates. The Thai contract involves local companies and is to run for 27 years. In the People’s Republic of China, the Guangzhou Baiyun Airport Terminal is operated under a lease contract with the Keppel Group of Singapore which has a 15-year contract and 25% ownership of the project company.

Source: World Bank. 2006. Private Participation in Infrastructure database.

Potential strengths

Under lease and affermage contracts, the private partner’s profits depend on the utility’s sales and costs. The key advantage of this option is that it provides incentives for the operator to achieve higher levels of efficiency and higher sales. The principal drawback is the risk of management reducing the level of maintenance on long-lived assets, particularly in the later years of the contract, in order to increase profits. Further, the private partner provides a fee to cover the cost of using the assets although the private partner does not provide investment capital.

Potential weaknesses

The key issue in moving from service and management contracts to a lease is that the contractors’ revenues are derived from customer payments and, hence, the question of tariff levels becomes increasingly sensitive. This may require structuring and revising complex tariff arrangements. In addition, the responsibility for capital investment remains with the government and no private investment capital is mobilized.

4.4 Concessions

A concession makes the private sector operator (concessionaire) responsible for the full delivery of services in a specified area, including operation, maintenance, collection, management, and construction and rehabilitation of the system. Importantly, the operator is now responsible for all capital investment. Although the private sector operator is responsible for providing the assets, such assets are publicly owned even during the concession period. The public sector is responsible for establishing performance standards and ensuring that the concessionaire meets them. In essence, the public sector’s role shifts from being the service provider to regulating the price and quality of service. Table 4 and Box 6 are samples of infrastructure concessions.

The concessionaire collects the tariff directly from the system users. The tariff is typically established by the concession contract, which also includes provisions on how it may be

Table 4: Examples of Infrastructure Concessions in Developing and Transitional Economies**Telecommunications**

People's Republic of China (PRC),
Cook Islands, Guinea-Bissau, Hungary,
Indonesia, Madagascar, Mexico

Electricity

PRC, Cote d'Ivoire, Guinea, Hungary,
Mexico

Natural Gas Transport and Distribution

Argentina

Railways

Argentina, Brazil, Burkina Faso, Chile,
Cote d'Ivoire, Mexico

Water Distribution

Argentina, Brazil, Chile, PRC, Colombia,
Cote d'Ivoire, Guinea, Hungary, Indonesia,
Macao, Malaysia, Mexico, Philippines,
Senegal

Source: Resides, Ioannis N.. 2004. *Reforming Infrastructure: Privatization, Regulation and Competition: A World Bank Policy Research Report*. Washington, DC: World Bank.

Box 6: Republic of Korea's First Airport Railway

The first railway concession project is underway in the Republic of Korea (ROK). The 61.7 kilometer (km) line from Seoul city center to Incheon International Airport will offer both commuter and express service. The 41-km first phase of a new commuter and express rail air link in ROK opened in 2007 between Incheon International Airport and Gimpo domestic airport. It will be extended by 20.7 km 2.5 years later to take the line into the heart of the capital at Seoul central station.

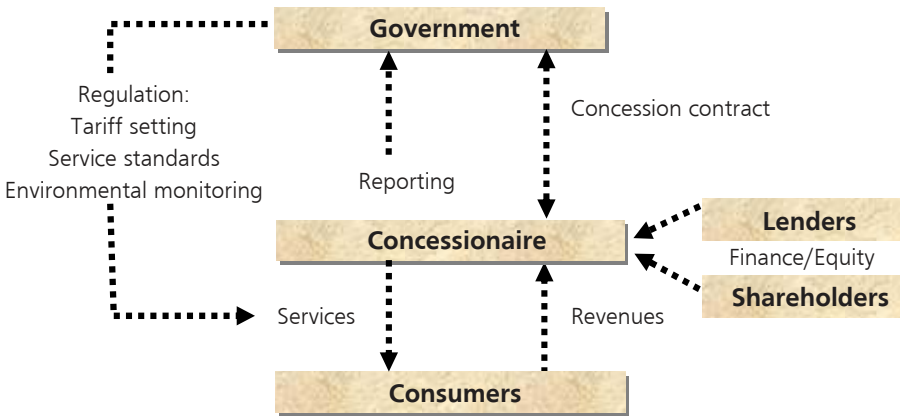
The project is strongly supported by the national and regional governments as a means of linking the Incheon hub to Seoul and the recently opened KTX high-speed railway, which runs from Seoul Central station to Busan. It is the first railway concession project in ROK. Incheon International Airport Railroad Company (Iiarco), a special purpose company incorporated in March 2001, has a 30-year operating concession from the end of construction.

Iiarco has 11 shareholders, led by Hyundai Engineering and Construction (HDEC) with 27%, Posco Engineering and Construction (11.9%), Daelim Industrial (10%), Dongbu Corporation (10%), Korea Rail Network Authority (9.9%), and six other Korean companies. Bechtel is providing support for project management to Iiarco and a Korean consultant, Kortech, is also assisting the concessionaire.

Source: Knutton, Mike. 2004. *International Railway Journal*. May.

changed over time. In rare cases, the government may choose to provide financing support to help the concessionaire fund its capital expenditures. The concessionaire is responsible for any capital investments required to build, upgrade, or expand the system, and for financing those investments out of its resources and from the tariffs paid by the system users. The concessionaire is also responsible for working capital. A concession contract is typically valid for 25–30 years so that the operator has sufficient time to recover the capital invested and earn an appropriate return over the life of the concession. The public authority may contribute to the capital investment cost if necessary. This can be an investment “subsidy” (viability gap financing) to achieve commercial viability of the concession. Alternatively, the government can be compensated for its contribution by receiving a commensurate part of the tariff collected. A concession contract’s typical structure is shown in Figure 7.

Figure 7: Structure of Concession Contract

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

Potential strengths

Concessions are an effective way to attract private finance required to fund new construction or rehabilitate existing facilities. A key advantage of the concession arrangement is that it provides incentives to the operator to achieve improved levels of efficiency and effectiveness since gains in efficiency translate into increased profits and return to the concessionaire. The transfer of the full package of operating and financing responsibilities enables the concessionaire to prioritize and innovate as it deems most effective.

Potential weaknesses

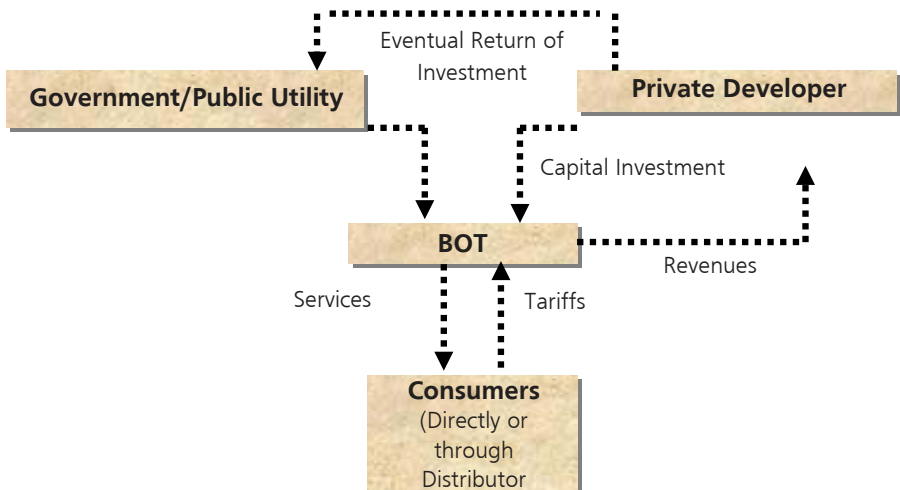
Key drawbacks include the complexity of the contract required to define the operator's activities. Governments also need to upgrade their regulatory capacity in relation to tariffs and

performance monitoring. Further, the long term of the contracts (necessary to recover the substantial investment costs) complicates the bidding process and contract design, given the difficulty in anticipating events over a 25-year period. This drawback may be countered by allowing a periodic review of certain contract terms in the context of the evolving environment. There is additional risk that the operator will only invest in new assets where it expects payback within the remaining period of the contract unless provisions for these events are set out in the contract. Because of the long-term, comprehensive nature of the contracts, they can be politically controversial and difficult to organize. It is argued that concessions provide only limited competition given the limited number of qualified operators for a major infrastructure network. There is also concern that concessions not set out monopoly terms but provide room for additional operators where this is in the best interest of certain groups of consumers and the concessionaire cannot provide equivalent service.

4.5 Build–Operate–Transfer and Similar Arrangements

BOT and similar arrangements are a kind of specialized concession in which a private firm or consortium finances and develops a new infrastructure project or a major component according to performance standards set by the government. Figure 8 illustrates the BOT contract structure.

Figure 8: Structure of a Build–Operation–Transfer (BOT) Contract

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

Table 5: Basic Project Delivery Options

	Own	Conceive	Design	Build	Operation & Maintenance	Financial Responsibility
Design-Bid-Build	Public	Public	Private by fee contract		Public	Public
Design-Build	Public	Public	Private by fee contract		Public	Public
Build-Operate-Transfer (BOT)	Public	Public	Private by fee contract			Public
Design-Build-Finance-Operate (DBFO)	Public	Public or Private	Private by fee contract			Public, Public/Private, or Private
Build-Own-Operate (BOO)	Private	Public or Private	Private by contract (concession)			

Source: United States Department of Transportation, Federal Highway Administration. Available: www.fhwa.dot.gov/ppp/options.htm

The variations of BOT-type contracts include those cited in Table 5. Several of these are discussed in this section.

Under BOTs, the private partner provides the capital required to build the new facility. Importantly, the private operator now owns the assets for a period set by contract—sufficient to allow the developer time to recover investment costs through user charges.

The public sector agrees to purchase a minimum level of output produced by the facility, sufficient to allow the operator to recover its costs during operation. A difficulty emerges if the public sector has overestimated demand and finds itself purchasing output under such an agreement (“take-or-pay”) when the demand does not exist. Alternatively, the distribution utility might pay a capacity charge and a consumption charge, thus sharing the demand risk between the public and private partners. BOTs generally require complicated financing packages to achieve the large financing amounts and long repayment periods required. (See Box 7).

At the end of the contract, the public sector assumes ownership but can opt to assume operating responsibility, contract the operation responsibility to the developer, or award a new contract to a new partner.

The distinction between a BOT-type arrangement and a concession—as the term is used here—is that a concession generally involves extensions to and operation of existing systems, whereas a BOT generally involves large “greenfield” investments requiring substantial outside finance, for both equity and debt. However, in practice, a concession contract may include

Box 7: Build–Operate–Transfer for the Construction and Operation of a Solid Waste Transfer Facility in Hong Kong, China

Hong Kong, China issued a build–operate–transfer for constructing and operating its solid waste transfer facilities, which include a transfer station and fleet of transfer trucks. The Government prequalified several firms based on their experience in designing and operating transfer stations, and then held a competitive tendering process to select the winning firm. The bidding documents laid out technical and environmental performance requirements, maintenance requirements, and equipment replacement schedules. The station has been built and is currently in operation. The Government conducts regular inspections of the transfer facilities to verify that the specified requirements are being met.

Source: Public–Private Cooperation in the Delivery of Urban Infrastructure Services (Options & Issues). *Public–Private Partnerships for Urban Environment Working Paper I*. United Nations Development Programme (UNDP). Available: www.undp.org/pppue/gln/publications

the development of major new components as well as extensions to existing systems, and BOTs sometimes involve expansion of existing facilities.

There are many variations on the basic BOT structure including build–transfer–operate (BTO) where the transfer to the public owner takes place at the conclusion of construction rather than the end of the contract and build–own–operate (BOO) where the developer constructs and operates the facility without transferring ownership to the public sector. Under a design–build–operate (DBO) contract, ownership is never in private hands. Instead, a single contract is let out for design, construction, and operation of the infrastructure project.

The questions of ownership and the timing of the transfer are generally determined by local law and financing conditions, and the number of possible permutations is large. (See Box 8).

With the design–build–finance–operate (DBFO) approach, the responsibilities for designing, building, financing, and operating are bundled together and transferred to private sector partners. DBFO arrangements vary greatly in terms of the degree of financial responsibility that is transferred to the private partner.

Potential strengths

BOTs have been widely used to attract private financing to the construction or renovation of infrastructure. BOT agreements tend to reduce commercial risk for the private partner because there is often only one customer, the government. The private partner must be confident however that the purchase agreement will be honored.

Box 8: Build–Own–Operate and Transfer Contract to Develop, Operate, and Maintain a Toll Road in Gujarat, India

The contract for this 32-kilometer toll road facility includes the design and completion of the project road, including the pavement, cross-drainage works, bridges, toll facilities, medians, and separators. It also covers management, and operation and maintenance, including toll collection, operation of the toll plaza, traffic regulation, and maintenance of the facility.

The contractor has relative autonomy to determine its work methods and plan its maintenance. Toll rates are based on a fixed formula and increase annually in line with an escalation formula linked to the consumer price index. For a higher toll increase than approved in the contract, a toll review committee is constituted to provide a recommendation to the Government.

An independent engineer and independent auditor are hired to oversee the contract agreement and report to the Government and the contractor.

Risks are mitigated as follows:

- Land acquisition risk: the Government bears all responsibility for completion.
- Revenue risk: Borne by contractor but tolls are automatically revised every year through an agreed indexation formula.
- Inflation risk: Borne by the contractor but this is transferred to the contractor because of the fixed price nature of the contract.
- Risk of shortfall in traffic: provision to extend the contract in case of nonachievement of a 20% return over the 30-year period. Additional revenue is also possible at the discretion of the Government.
- Force majeure risks: comprehensive insurance coverage and a temporary toll review provision to mitigate loss of revenue for a short period due to force majeure.

Source: World Bank. Tool Kit for Public-Private Partnership in Highways. Available: http://rru.worldbank.org/Documents/Toolkits/Highways/2_carac/23/23_.htm

An advantage to DBFO projects is that they are financed partly or completely by debt, which leverages revenue streams dedicated to the project. Direct user fees (like tolls) are the most common revenue source. However, other sources of finance in the road sector, for instance, might include lease payments, shadow tolls, and vehicle registration fees.

Potential weaknesses

BOTs have a project-specific application so they are potentially a good vehicle for a specific investment, but with less impact on overall system performance. It can be difficult to link the increases in production brought about by a BOT with commensurate improvements on the demand side. While initial capital construction costs may be reduced through the private sector's experience, private debt may be an expensive substitute for public financing where a take-or-pay agreement is in place.

The benefit of competition is limited to the initial bidding process and these contracts are often renegotiated during their life. The tender documents and processes require careful design and adequate time.

4.6 Joint Venture

Joint ventures are alternatives to full privatization in which the infrastructure is co-owned and operated by the public sector and private operators. Under a joint venture, the public and private sector partners can either form a new company or assume joint ownership of an existing company through a sale of shares to one or several private investors. The company may also be listed on the stock exchange. A key requirement of this structure is good corporate governance, in particular the ability of the company to maintain independence from the government. This is important because the government is both part owner and regulator, and officials may be tempted to meddle in the company's business to achieve political goals. From its position as shareholder, however, the government has an interest in the profitability and sustainability of the company and can work to smooth political hurdles. The private partner assumes the operational role and a board of directors generally reflects the shareholding composition or expert representation. Box 9 highlights joint venture arrangements in the PRC.

Box 9: Energy Expansion through Joint Ventures in the People's Republic of China

General Electric (GE) Energy has been active in the People's Republic of China (PRC) for more than 90 years, supplying 70 steam turbines, 165 gas turbines, 97 wind turbines, 180 hydropower units, and 300 compressors as well as total engineering solutions to help the country improve the reliability and availability of its energy production and transmission equipment.

GE Liming is an \$18.9-million joint venture formed on 28 August 2003 between GE Energy (51%) and Shenyang Liming Aero-Engine Company, Ltd. (49%), one of the PRC's primary manufacturers of aero-derivative gas turbines and jet engines. The joint venture manufactures combustion components, buckets, and nozzles to contribute to the assembly of GE's Frame 9FA and 9E gas turbines in the PRC.

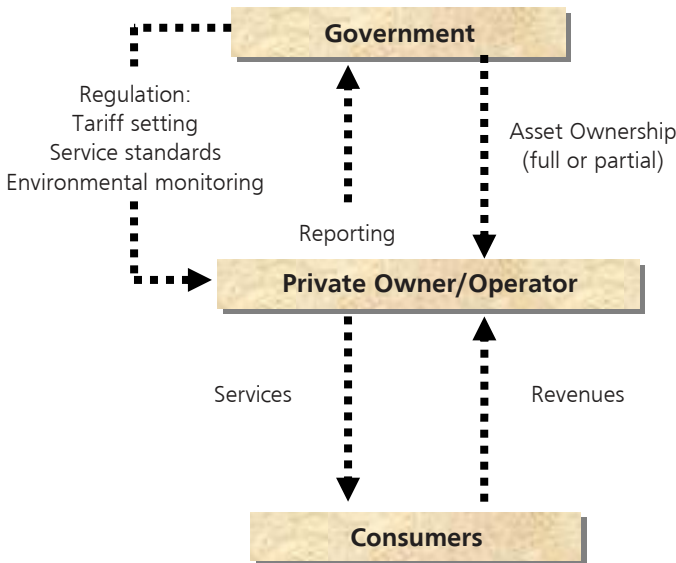
GESTT, a \$13.7 million joint venture, was formed on 8 January 2003 between GE Energy (75%) and Shenyang Blower Works (SBW) (25%), a major state-owned enterprise in centrifugal compressors, blowers, and gear manufacturing in the PRC. The joint venture brings to the Chinese oil and gas industry a wide range of GE Energy's oil and gas service offerings, coupled with strong local capability.

Source: GE Energy. 2005. *GE Energy Expands Role in China*. 25 August. Available: www.gepower.com/about/press/en/2005_press/082505.htm

The joint venture structure is often accompanied by additional contracts (concessions or performance agreements) that specify the expectations of the company. Joint ventures also take some time to develop and allow the public and private partners considerable opportunity for dialogue and cooperation before the project is implemented.

Under the joint venture structure, both public and private partners have to be willing to invest in the company and share certain risks. Figure 9 is the typical joint venture contract’s structure.

Figure 9: Structure of Joint Venture Contract

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

Potential strengths

Joint ventures are real partnerships of the public and private sectors that match the advantages of the private sector with the social concerns and local knowledge of the public sector. Under a joint venture, all partners have invested in the company and have an interest in the success of the company and incentives for efficiency.

Potential weaknesses

Government’s dual roles as owner and regulator can lead to conflict of interest. Joint ventures also have a tendency to be directly negotiated or to follow a less formal procurement path, which can lead to concern for corruption.

4.7 Hybrid Arrangements

Contract arrangements that incorporate different characteristics of a range of contract types can also be developed. Called “hybrid arrangements”, these bring together the attributes most suitable to a particular project’s requirements and the operating conditions. Hybrid arrangements provide a tailored solution in terms of scope, risk sharing, and/or scope that is most directly suitable to the project at hand. Obviously, the variations are endless, but examples include:

- A “management contract plus” arrangement, in which the performance-related element of the management contract is substantial enough to transfer real risk. For instance, the payment of bonuses to the management contractor might be linked to achievement to increases in the operating cash flow of the utility by a predetermined amount. To achieve the bonus (if sufficiently large), the contractor may put additional inputs at risk to achieve the cash flow outputs.
- A private contractor, LEMA, through a management contract, is responsible for water distribution and wastewater collection in Amman, Jordan. The contract provided LEMA with a fixed-fee and a bonus based on the improved performance of the utility. Similarly, LEMA faced penalties for not achieving improvements. Under this structure, the management contract in Amman was one of the first to adopt risk-sharing mechanisms more typically associated with deeper forms of PPP.
- In Gabon, a concession contract was offered for a vertically and horizontally integrated national utility, providing both water and electricity. The Government decided to keep water and electricity services together in the scope to permit continued cross-subsidies from electricity to water. This contract design yielded several benefits, including cost reductions through the sharing of human, financial, and technical resources and creation of a platform for investment planning that is more integrated.
- An “affermage–lease plus” arrangement has the ability to share responsibility for investments. Under a standard affermage/lease, the contracting authority retains full responsibility for undertaking and financing new investment even though the operator may be in a better position to manage new construction and some other investment obligations.

In some cases, the operator is given a limited investment responsibility, such as extension of network service coverage in certain areas. Alternatively, the operator and contracting authority may reach an agreement to cofinance investments.

5 Structuring a PPP: Selecting the Option

As previously mentioned, PPP should be implemented within an overall reform strategy. The objectives of a PPP project will be a subset of the objectives for the overall sector reform. Selecting an appropriate PPP option is based on a diagnosis of:

- PPP options available (as described in chapter 4),
- technical constraints and goals of the sector (as identified in the diagnostic),
- legal and regulatory constraints (as identified in the diagnostic),
- institutional issues (as identified in the diagnostic),
- commercial, financial, and financing requirements and constraints (as identified in the diagnostic),
- interest of the market (local and international as described below), and
- special requirements of the sector based on characteristics of the system or population.

The list of reform objectives should be compared with the results of the diagnostic and features of each contract type, its advantages and disadvantages, likely outcomes and prerequisites. From this analysis, it is possible to determine which option is most likely to succeed at meeting the greatest number of (or the most critical) objectives.

Priorities for a PPP might include increased coverage, improved services, efficiency improvements with associated reduction in government subsidy, or customer satisfaction. The government and its advisors would use cost/benefit analysis and would consult with a wide range of possible private partners (operator survey) to gain insight on the appeal, or lack of appeal, of the options under consideration.

Particular PPP forms are used more widely and are more readily applied to particular sectors. For instance, BOTs are more often employed in the development of toll roads and wastewater plants while management contracts might be seen in health-care or water services.

That said, no PPP option could be applied without tailoring it to the local context. The options provide a menu of contract types that can be modified to suit specific project requirements. Incorporating different components of different contract types or using several contracts in combination may be necessary. Additional modifications may be necessary to facilitate the financing of the transaction, to respond to concerns of potential partners, to improve low-income service provision, and to address labor issues.

Government objectives for the PPP process: Selecting a PPP option is influenced by the government’s specific objectives. For instance, is it government’s priority to reduce the costs of service? On the other hand, is there a limited goal to improve billing and collection? Or is the priority to expand coverage? Depending on the objectives, different options may be more suitable to delivering them in a project.

Prerequisites to implementing a particular form of PPP: The diagnostic analysis determines the status of the sector undergoing reform. Each form of PPP has a set of prerequisites for successful implementation. For instance, deeper forms of PPP that transfer greater risk to the private sector will require more sophisticated legal and regulatory structures, as well as availability of local skills to implement and monitor the transactions. Other constraints may be low-cost recovery levels, lack of system information, or poor technical performance. If prerequisites are not in place as determined through the diagnostic, it may be prudent to start with a less extensive form of PPP. An alternative would be to achieve PPP prerequisites, see Table 6, during the preparatory phase by implementing legal and regulatory reforms, ensuring key investments are made, and/or putting new institutions in place.

Table 6: Prerequisites of PPP Options

Option	Political Commitment	Cost Recovery Tariffs	Regulatory Framework	Information Base	Government Capacity for Contracting, Management, and Analysis
Service Contract	Low	Low	Low	Low	Moderate
Management Contract	Moderate	Moderate	Moderate	Low	Moderate
Lease	Moderate	High	High	High	High
Concession	High	High	High	High	High
Build-Operate-Transfer and variations	High	Variable	High	High	High

Source: Heather Skilling and Kathleen Booth. 2007.

The private sector’s interest in the option: A particular option such as a concession may best meet the objectives of the government, but the level of risk may be unacceptable to potential private investors. The likely level of interest can be assessed through analysis of previous investments in the region, country, and sector, and by assessing the market interest.

Before the formal procurement process, potential bidders are often invited to comment on a proposed project structure. The comments are based on a pre-bid road show, a briefing, or a project paper, which is shared. Often, the opportunity is described in an “Information Memorandum”, a summary of the key attributes of the project, the operating environment,

and anticipated financing. These discussions also generate market interest in an opportunity and may broaden the pool of potential bidders. Collecting this market feedback from potential private partners during the design/preparatory phases ensures that the bid package attracts interest.

Based on these three criteria, the available options can be ranked and the government can take an informed decision on the PPP strategy to be adopted. The road map will then be updated to reflect the PPP option selected and preparatory work can start.

6 PPP Preparatory Work

The sector strategy and road map (updated based on the PPP option selection) outline the work to be done to create the enabling environment and structure the PPP transaction. In general, the preparatory work falls within the same categories as the sector diagnostic, and addresses the constraints identified through sector analysis:

- legal, regulatory, and policy frameworks;
- technical issues;
- institutional and capacity building; and
- commercial, financial, and economic issues.

The preparatory stage culminates in the achievement of an environment conducive to sustainable reform and in a well-defined, documented, and agreed-upon PPP process.

6.1 Establishing Appropriate Legal, Regulatory, and Policy Frameworks

The potential PPP project will exist with a public policy framework, which includes specific legal and regulatory settings.

The legal analysis will have resulted in an inventory of existing laws, regulations, contracts, and other legal documents that define the characteristics of PPP or those that have to be changed. Gaps are also identified where new legal instruments are required. These may relate directly to PPP (privatization law, sector licensing, etc.)—or be of more broad and general relevance (company law, labor laws, environmental laws, foreign exchange regulations, etc.). It may be possible to change the “direct” ones to facilitate the PPP, but the “general” ones typically simply need to be recognized and followed.

As such, the PPP structure has to reflect the prevailing tax regime, concession rights, dispute resolution procedures, public service laws, labor laws, etc. Corporate structures have to adhere to company laws and other legal requirements. To the extent that laws have to be changed to accommodate the desired PPP, the timetable should reflect a realistic period for this. The legal work continues as the PPP process progresses.

Similarly, the regulatory regime including oversight arrangements for pricing, customer service, operations, and market structure may need to be changed or newly created. The desired PPP option has to be contrasted with the existing regulatory arrangements and capacity and regulatory gaps should be filled or the PPP structure should be changed. The gaps may include the need for (i) more explicit regulations and requirements of the operator (to be

embedded in contract, regulations, or statute); (ii) developing actual regulatory institutions (such as an independent regulator, a regulatory unit within government, and contracting of regulatory capacity); (iii) training regulators; and (iv) developing procedures whereby the regulator requests and receives information.

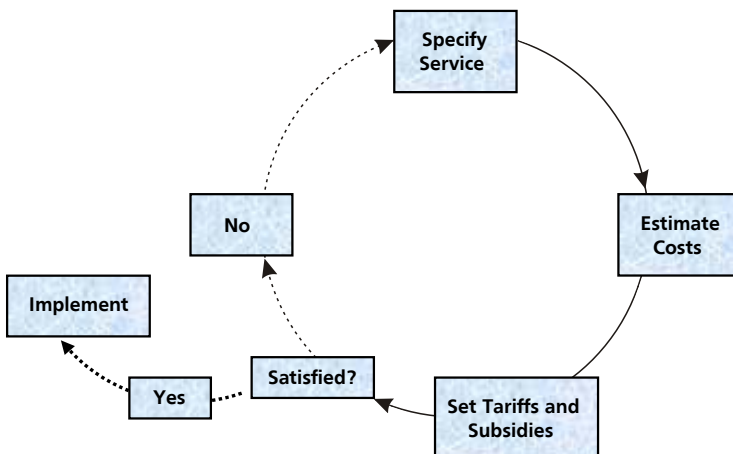
The roles of each entity involved in performance monitoring (boards, ministries, auditors, monitors) and regulation (ministries, regulators) should be described and justified by assigned authorities.

6.2 Technical Preparation

The technical specifications of the proposed PPP project need to be defined and documented in the terms of reference, and ultimately enshrined in the PPP contract. The preparation stage is the time to develop the preliminary specifications. Development of the final technical specifications of a project is an iterative process which builds on feedback from the market and the affordability of the project at each design stage.

The technical design of a project starts with identification of desired coverage targets and service standards. From these starting points, estimating the cost of these desired services (factoring in presumed efficiency gains) and cost recovery tariffs is possible. Government has the option of putting these cost recovery tariffs in place, subsidizing cost-recovery, or revisiting the initial targets and service standards. Figure 10 illustrates the balancing of service and costs.

Figure 10: Balancing Service and Costs

The technical preparation builds on (and refines) the analytical work that has been done in preparing the sector analysis and road map, including demand analysis, asset inventory, and investment analysis.

Technical terms of reference need to strike a balance between being too narrow/restrictive and too loose. Technical specifications that are too narrow may mean that a bidder is prohibited from using the most economical technical solution. Too loose terms may lead to proposals that diverge significantly from each other and are hard to compare and rank. A strategy for dealing with this dilemma is to focus on defining the technical outputs expected rather than dictating the inputs to be employed, thus allowing the bidders some reasonable latitude to determine the most efficient way to achieve outputs.

The technical terms of reference enable bidders to understand required outputs, quantify necessary investment, and estimate resulting operating performance.

Below are two samples, Boxes 10 and 11, of the type of specifications that might be contained in the technical portion of a request for proposals:

Box 10: Example of Performance Specifications in Railway PPPs

Performance Specifications – Railway PPPs

Key technical specifications to be detailed in a railway PPP might include:

Availability of service:

- Stations: locations, opening hours, passenger throughput

Trains:

- Journey time, frequency, passenger capacity

System:

- reliability, safety, degraded mode operation

Ambience – quality of journey:

- Quality of finishes, seat/standing ratio, lifts and escalators, customer information, fare collection

Capability:

- system architecture, external interfaces

Transfer:

- return conditions, maintenance manuals and records, final years issues

Source: Dr. Higton, Nick. *Using Public Private Partnership to Deliver Successful Rail Projects*. Ove Arup & Partners Ltd.

Box 11: Example of Performance Specifications in Water PPPs**Performance Specifications – Water Service PPPs**

Key technical specifications to be detailed in a water and sanitation PPP might include:

Coverage Targets:

- Number of new direct household connections, or the percentage of households to be connected
- Percentage of roads with tertiary pipes
- Geographic area to be served through direct connections, kiosks, standpipes, or other nonpiped delivery systems (for water services), and public latrines or other improved sanitation options (for sanitation services).

Quality Standards:

- Availability of service
- Pressure
- Water quality
- Effluent treatment
- Customer service

Source: World Bank and PPIAF. 2006. *Approaches to Private Participation in Water: A Toolkit*.

6.3 Institutional Structures and Capacity Building

When restructuring sector roles is part of the PPP process, the private sector is engaged to undertake activities that were in the public domain and the public sector becomes a regulator or monitor, playing a limited role in actual service provision, if any. Most countries initially lack the institutions and institutional capacity required to organize, manage, and implement a PPP process. Existing institutions need to build capacity to be able to take on new roles and new institutions often have to be created. Some key institutional arrangements used to support PPP are:

- PPP units,
- project implementation office/project implementation unit, and
- technical assistance.

6.3.1 PPP Unit

A PPP unit is established as a point of coordination, quality control, accountability, and information related to PPPs either within a single sector or across a range of sectors. These units are created as a new agency or within a ministry such as the finance ministry, which is seen to be at arms' length from the sector to be reformed. For private proponents, the units provide transparency and consistency. For public stakeholders and the public at large, the units are able to disseminate information and provide specialized management of a specialized process. (See Box 12 for PPP units in Australia and the Philippines.)

Box 12: Public–Private Partnership (PPP) Units in Australia and the Philippines

Australia—State of Victoria

State governments in Australia are mainly responsible for most infrastructure sectors. In the State of Victoria, individual government departments are ultimately responsible for concession design and award. Project responsibility is assigned to a single minister in each case. This minister is then responsible for facilitating consultation with the other government departments involved in the project. The minister will also work with the Department of Treasury and Finance. To guide and promote consistency in analysis and procedures, the Victorian government has formulated an Infrastructure Investment Policy for Victoria, a description of which was published in June 1994 by the Department of Treasury and Finance. That department also acts as a reference center when guidance is required by other government entities.

Source: www.treasury.vic.gov.au/

The BOT Center of the Philippines

The Government of the Philippines created an institutional structure to support the country's large private infrastructure program. Each sectoral agency has a specialist build–operate–transfer (BOT) unit responsible for coordinating the design and implementation of its projects. National, provincial, and municipal authorities select and award projects under the framework. The authorities prepare a list of priority projects, which must be approved by either the Investment Coordination Committee of the National Economic and Development Authority (NEDA), the NEDA Board, or by local or regional councils. As part of its program, the government created a BOT Center to perform the following tasks:

- Keeping an updated national inventory of all nominated projects eligible for development under the BOT framework,
- Providing general advice to foreign investors doing business in the Philippines,
- Developing infrastructure projects,
- Providing technical assistance and training to central and local government officials on the design and implementation of projects, and
- Spearheading promotional activities for the Philippine BOT program and specific projects through brochures and road shows.

Initially, the Center was mainly involved in marketing the BOT concept to private investors. It now spends more time training national and local government officials.

Source: www.botcenter.gov.ph/

The units serve to ensure that the key stakeholders relevant to a PPP adhere to a consistent methodology and agreed guidelines:

- project identification and prioritization,
- encouraging competition,
- due diligence of opportunities,
- adherence to transparent bidding processes,
- ensuring the appropriate treatment of employees and government assets, and
- ensuring the most effective use of government resources.

PPP units have typically focused on the identification, development, and bidding of projects. However, focus is increasing on the potential role units may play in the oversight of a contract once launched. This may include ensuring that the proper systems are in place for monitoring and reporting.

There is also increased attention to the structure and location of these units. Specifically, the units should command the right level of authority and should be led by a well-respected and competent executive. Further, there is increased support for the establishment of these units as akin to project developers with a pay structure that is linked to successful transactions. The units need not be large; in fact, large units can be seen to undermine the intent of PPPs to promote efficiency. The units often require initial or ongoing technical assistance from PPP specialists.

A final consideration is of the links between the PPP unit and the line ministries and, possibly, other levels of government. PPP activity may occur on a national or subnational level and the location of the PPP units should correlate to the market activity.

There must also be coordination with the sector ministry associated with a particular PPP, particularly the project implementation unit (PIU).

6.3.2 Project Implementation Unit

A PIU is a vehicle to plan and implement a project or projects. At times, it is linked with a line ministry, but it can also be quasi-independent of the ministry. Most PIUs are established to support large capital investment projects (typically donor-funded) and the life span of the PIU is linked with the project life cycle. The precise structure and role of a PIU will depend on the requirements of the funding agency and the executing agency, the type of project, and the local context.

PIUs have been used as a vehicle to dedicate staff to important projects. They are staffed with internal government staff, with external resources or a mixture of both. Recent analysis

has questioned whether PIUs have been effective in the broader development of project management capacity within governments, particularly when staffing is external.

The advantages to developing a PIU are the creation of a central point of accountability and management. The PIU typically monitors and reports on project progress, performs financial management and accounting, and handles project procurement.

Where both PIU and PPP units exist, close and regular coordination is needed.

6.3.3 Technical Assistance

Unless the government is deeply experienced in contracting PPPs, there will be occasion to hire transaction advisors and/or specialist advisors such as lawyers, financial analysts, financiers, economists, sociologists, and sector specialists to support the government. These advisors can be procured as a team or recruited individually, in which case coordination among the team members should be ensured. Advisors will play an important role in maintaining momentum, developing strategies for government consideration, helping develop public messages and information, performing analysis of PPP options, and supporting the bidding and negotiation processes.

The specialist advisors should be brought into the process early and should be paired with government counterparts. As PPP is considered, government should be identifying potential local counterpart staff, developing a PPP unit or PIU, and should be training staff to take on new responsibilities. The local capacity building should be supported through working relationships with any advisor.

Ideally, technical advisors would continue support through to contract signing and possibly beyond. The bid and negotiation process involves repeated clarifications and iterations of the bid documents, often occurring swiftly. The process must be well organized, politically defensible, and must lead to a good outcome. If external support (financial, legal, and technical) to the government is not available at this stage, key government officials must have received training in negotiation and be completely familiar with the content and intent of the bid package (the contract, bid documents, and bid forms).

Similar technical assistance may also be necessary to build capacity at the entity charged with monitoring contract compliance and progress targets.

6.4 Commercial, Financial, and Economic Preparation

In designing and preparing PPP, there must be a process to balance service levels with the tariff levels, creating a package of price and service which is acceptable to customers and

sustainable for the utility. Critical to this analysis is the structure of payments to and revenues for the private partner, including any subsidies that might be required.

This iterative process will encompass:

- technical analysis—to determine the cost of service;
- market and social research—to determine what people are willing and able to pay for certain service levels;
- financial analysis and modeling—to determine the cost recovery tariff required to support the desired coverage targets and service levels; and
- consultation and trade-offs—to agree any transitional subsidies until cost recovery is achieved or ongoing subsidies, e.g., to low-income customers. If the subsidies are not available, coverage and service targets may need to be reduced.

As described in section 3.5, the financial model must be flexible enough to accommodate a range of variables, allowing for an iterative process between the financial modeling and the PPP design. A key objective will be to ensure the financial sustainability of the utility through efficiency gains and through balancing of income and expenses. The financial model is a tool that helps achieve the right balance of affordability, cost recovery, and investment. The model will help prioritize investments and inform decisions on who should pay for investments, depending on the respective cost of capital. Some countries also find it useful to use a public sector comparator (PSC) model which helps government test whether a private investment proposal offers value for money compared with the most efficient form of public provision.

In preparing the transaction, three important considerations will be (i) the source of financing, (ii) the design of the appropriate tariff structure and tariff levels, and (iii) design and application of subsidies.

6.4.1 Project Financing

Infrastructure PPP's typically require financing; that is, external funds are required for the initial investment costs that are recovered over time from future revenue streams. The funds may be sourced from the public sector or the private sector. Regardless of the source of finance, such funds have a cost and, therefore, impact the project's economics and required tariffs (and thus affordability). Fundamental to the question of project financing is the correlation between perceived credit risk (resulting from various technical, commercial, and other risks associated with the project) and the cost of finance.

A government's cost of funding is typically lower than that of a private operator even of the same originating country. Providing private financing may therefore increase the financial costs of PPP. However, the efficiency gains from PPP are expected to outweigh this

additional cost and result in net savings and efficiency gains, with an ultimate benefit to consumers. In addition, public sector financing is usually scarce, creating one of the initial drivers for PPP.

The operator will typically establish a project company for implementing the contract, often called special purpose vehicle (SPV). The company owners may be a consortium of companies or a single large company. The company owners will not usually finance all project requirements; instead, they will provide a proportion as equity and borrow the remainder of the required financing from financial institutions or place debt securities in the capital market.

The creditworthiness (“bankability”) of a project depends on a number of factors, some of which are within the control of the government when designing PPP. They include commercially attractive project design and tariffs (shorter payback and, hence, financing periods) as well as strong off-take arrangements to reduce market/revenue risk (predictability of cash flows), together with the level of certainty and transparency of regulatory settings, which affect future cash flows.

Infrastructure project financing in general, whether from banks or bond markets, faces a number of challenges including (i) long-term debt maturities to match project cash flows, (ii) limits to the availability of local currency debt financing to match local currency revenue streams, (iii) limited available equity and resulting high degree of leverage, and (iv) no security/guarantee except for project assets available (“nonrecourse financing”).

As a result, project finance is a specialized activity and, depending on prevailing market conditions, may or may not be available at any time. To make financing possible or to secure better borrowing rates, the operator may seek credit enhancement through insurance or guarantees. These might include (partial) credit guarantees (e.g., from the government itself or from a development finance institution) or political risk guarantees (from insurers or development finance institution) against the government or regulator not adhering to agreements (e.g., take-or-pay off-take agreement, concession agreement, etc.).

To determine the amount of debt finance the project can sustain, lenders perform their own calculations related to project performance and cash flow. These include debt service cover ratios, loan life coverage ratios, and project life coverage ratios. Project financing requires a very thorough appraisal process because of the sole reliance on project cash flows. Lenders will undertake due diligence exercises to get comfort that the project assumptions and risks are reasonable.

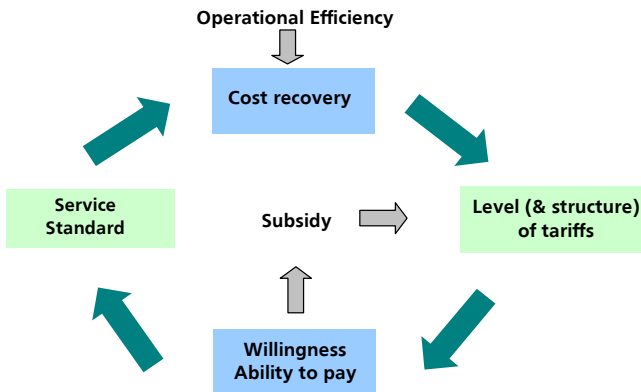
It is critical to understand that the bidders may not fully know the prospective financing arrangements until the last stage of the contracting process. The bidders will have potential financiers lined up, but the final arrangements and risk allocations will only be put in place

when the contract is near certain. At this late stage, the lenders may impose their requirements on the project. This creates the risk that a winning bidder fails to complete financing and may have to withdraw. This highlights the importance of critically assessing the financial resources and borrowing capacity of potential bidders during prequalification. A useful tool is the imposition of a bid bond or a deposit payment by the bidder that is forfeited in case the winning bidder withdraws.

6.4.2 Tariff Design

Tariffs need to balance a number of objectives: (i) stipulated service standard and associated costs, (ii) customers' willingness and ability to pay, (iii) resulting cost recovery, (iv) required economics (return on investment) for private operator, and (v) need for/availability of subsidies. The right combination of factors must be determined through an iterative optimization process using the project model (see Figure 11).

Figure 11: The Iterative Process of Designing Tariffs

Source: Heather Skilling and Nils Janson. 2006.

This process is made more complex if differentiated/complex tariff structures (e.g., unit price as a function of consumption to help low-income users) or tariff adjustment mechanisms (e.g., for input cost changes, exchange rate changes) are used. It is critical to employ qualified and experienced specialists for this modeling and optimization task.

The following objectives provide an appropriate starting point for designing tariffs:

- cost recovery/return on investment,
- incentives for efficiency,
- fairness and equity, and
- simplicity and comprehensibility.

Cost recovery/return on investment

The combination of service standards (costs) and tariffs (revenues) determines the commercial viability of a project. Beyond that, the private operator has the chance to improve the ultimate financial outcome by being particularly efficient in investment and operations. Therefore, a private operator will only get involved in a project if it sees a fair chance to make a profit given a predetermined set of service standards and tariffs.

The internal rate of return (IRR) and return on equity (RoE) are the most commonly used measures to assess the financial attractiveness from a private operator's perspective (as described in section 3.5). A private operator will assess the potential IRR of a project against its own cost of equity, adjusted for the perceived risk of the project. A private operator may be willing to accept a lower IRR if some risks are reduced or mitigated through government actions or otherwise. Revenues are considered adequate if they enable an operator to maintain, replace, modernize, and expand its services and assets. (See Box 13 for Chile's experience in electricity pricing.)

Box 13: Electricity Pricing In Chile

Chile's method of electricity pricing is distinctive because of the innovative approach to rate of return regulation. The price system includes regulated rates for consumers with peak demand of less than 2 megawatts and freely negotiated rates for the rest. The final price to regulated consumers has two components: a node price at which distribution companies buy power from generators and from the transmission grid, and the value-added of distribution. The value-added of distribution is calculated every 4 years. The procedure involves determining the costs of an optimally operated firm and setting rates that provide a 10% real return over the replacement value of assets. These rates are then applied to the real companies to ensure that the average return falls between rates of return on assets of 6% and 14%. If the average actual return falls outside this range, the rates are adjusted to reach the upper or lower limit, depending on whether they fall above or below. The operating costs of the benchmark "efficient firm" and the replacement value of assets are based on a weighted average of estimates made by the industry and the regulatory agency.

Source: Kerf, Michel. 1998. *Infrastructure Concessions: A Guide to Their Design and Award—Privatization Tool Kits*. Washington, DC: World Bank.

As a starting point for determining fairness, tariffs should reflect costs and different customer groups/classes should observe tariffs that reflect the cost of supplying them. For example, people in similar circumstances pay similar amounts or people accepting lower quality of services should have their bills lowered. However, some services, like water and wastewater services, are often considered a public service, and no customer should be denied access to water on the grounds of poverty (see section 6.4.4 on Subsidies). Specific subsidies or cross-subsidies built into the tariff system can address this situation.

Simplicity and comprehensibility

The objective of simplicity and comprehensibility means that tariffs should be easily accessible and understandable to employees and consumers of the utility. For example, if a tariff structure is too complex, customers may not understand the implication of changes in consumption for their bills or the range of options available to them. However, over simplification may result in incentives being lost or a negative impact on fairness.

Balancing the objectives

There is a need to balance these above objectives against one another. For example, the objective of incentives may conflict with the objective of simplicity at times because on cost grounds it may make sense to have a very complex tariff structure. A similar conflict could arise with the fairness objective. There is a further requirement that certain fundamentals be in place including a definition of a reasonable rate of return, an understanding of how assets will be valued, and whether any additional returns are to be allowed.

After evaluating these factors and determining the appropriate allocation of risks in PPP, the initial tariff rates and tariff structure are set in place until an adjustment is warranted.

6.4.3 Tariff Adjustments

To expect one set of tariffs, or even a tariff structure or regime, to remain viable and appropriate over the typical life of a PPP project is unrealistic. It is therefore essential to define practical rules for adjustments. This requires defining:

- The triggers or drivers for a price adjustment, such as changes in raw material prices (such as oil prices for power), inflation, and exchange rate fluctuations (where the operator had to assume unhedged foreign currency exposure);
- The mechanisms by which the adjustment will be made, including cost plus and price-cap regulation; and
- The frequency of adjustments including cost pass-throughs, tariff indexation, tariff resets, and extraordinary tariff adjustments.

Mechanisms

There is a difference between the regulatory requirements of utilities, such as waste management, electricity, water, and telecommunications, and other forms of public infrastructure, such as roads.

Tariff adjustment mechanisms for utilities are discussed below within two basic categories: cost-plus mechanisms and price-cap mechanisms.

Cost-plus or rate of return mechanisms permit regulated firms to pass all operating expenses and capital costs on to the consumer, including an after-tax return on investment. Under this system, there is no adjustment unless the operator applies to the regulatory authority and requests a review and reset.

The regulator reviews the operator's overall cost base in response to any proposal that higher (or lower) prices are needed to cover their full costs. In theory, this approach provides the best match of prices to incurred costs, but delivers weaker incentives for efficient operation and development since the recovery of a rate of return is assured.

Cost-plus regulation has the potential to encourage firms to inflate operating costs, rather than pursue efficiency. It nevertheless has a strong element of certainty from an investment perspective, which may mitigate risk.

Revenue or price-cap regulation, on the other hand, provides a more direct incentive for efficiency. Revenue or price caps are put in place to control the quantum of revenue over a period or specific prices, but the firms are given leeway to increase earnings through performance improvements. Under this mechanism, a firm can change its price level and its tariff structure according to an index that typically includes an inflation measure and a "productivity offset" (commonly called the X factor). This approach may provide a stronger incentive to improve efficiency and reveals the true costs of providing services.

The choices of regulatory approach is driven by many factors, including the economic expertise available, the accounting and auditing system, investment requirements of a sector, and motivation for efficiency. During the early stages of development when regulatory capacity is being developed, price caps may be a better choice. Prices can be set high enough to attract capital. At a more mature stage of regulation, cost-plus mechanisms might be appropriate to attract large-scale investment.

Many regulatory systems encompass aspects of revenue or price-cap and cost-plus mechanisms in a hybrid, tailored approach, as well as methodological approaches to sector-specific issues.

Nevertheless, the form of regulatory system should be subject to detailed analysis and consideration, which takes account of country, sector, industry, and infrastructure capital investment profiles.

Regulation of nonutility infrastructure PPPs takes a slightly different form and is typically articulated through the PPP contract. Under an infrastructure PPP, the fundamental goal of regulation is to allocate risks rationally and maintain stability between risk and expected return.

Frequency of Adjustments

There are different procedures for enacting adjustments in tariffs. In some cases, there is agreement that the costs of certain inputs (energy, for instance, or bulk water) are to be immediately reflected, passed-through, in the tariff charged to and collected from consumers. In this way, the risk of the input price increase is immediately passed on to consumers. Other pass-throughs might include a change in tax rates, or a change in the quality standards imposed by government. The mechanism is appropriate when the service provider has no control over the input. The pass-through may reduce the service provider's incentive to use the input more efficiently, yet the provider is also wary of increasing tariffs beyond what consumers are willing and able to pay.

Tariff indexation. This mechanism is similar to a cost pass-through but uses a different tool to make the adjustment. Rather than the actual costs of the service, the tariffs are adjusted to reflect a change in an index of prices (such as the consumer price index), on a regular timetable. While indexation may protect the provider from price increases that are predictable and within normal limits, the provider is still vulnerable to changes outside the norm or outside the index. In some cases, the indexation formula is based on a basket of prices most relevant to the service being provided.

Tariff reset or periodic tariff adjustment. A more tailored mechanism for adjusting tariffs is the tariff reset. For a long-term PPP, an indexation or pass-through will likely be insufficient to accommodate all sector changes over the life of the contract. Therefore, the rules for tariff resets are defined before PPP is implemented and will be a topic of discussion among all parties relevant to the discussion of allocating risk.

The discussion of tariff resets has to cover:

- the objectives of the reset,
- the methodology for the reset, and
- triggers for a review and potential reset.

The objectives of the adjustment can include allowing a reasonable rate of return to the operator, encouraging efficiency through a rate of return, or restoring the financial position of the operator who has confronted an unanticipated (and uncontrollable) change in the operating environment such as an exchange rate change.

Depending on the objective of the reset, different methodologies may be used. For instance, there might be an attempt to determine what the most efficient operating costs would be through benchmarking or obtaining expert advice. If the reset is to restore financial standing to the operator, only key cost variables may require review.

Such a tariff adjustment might be triggered by a request for a review or by a specified event. Typically, these adjustments are allowed on a predetermined periodic basis, such as every 5 years.

In some cases, highly unusual circumstances such as strife or bankruptcy might trigger an extraordinary price review.

6.4.4 Subsidy Design

Government subsidies can be used to make a project commercially viable from the perspective of the private operator even if the desired combination of service and tariff levels does not result in sufficient cost recovery. This will only make sense if the aggregate cost to the government under PPP (including subsidy) is lower than the cost to the government of operating the service fully under the public sector or the cost of not providing the service at the required service levels.

Government subsidies can be “general”, i.e., applying to the overall project, or “specific”, in which case they are tied to service provision to deserving (low-income) consumer segments. Some subsidies are designed as community service obligations and mandated in regulatory or license standards or paid for by direct and indirect public sector transfers to beneficiaries.

Cross-subsidies do not involve government payments but are a compensation mechanism built into the tariff structure. They serve as a means of reducing average tariff charged to one group of customers by increasing the average tariff charged to another group of customers. The most common forms of cross-subsidies include subsidies from nonhousehold to household customers, and subsidies from high-volume customers to low-volume customers, through rising block tariff structures. Subsidies can be established for access (connection charges) or for consumption.

Governments typically provide subsidies to reduce tariff levels for the purposes of helping the poor, addressing public health issues, addressing environmental issues, and/or because of political constraints on raising tariffs.

In many cases, the subsidy is already effectively in place before PPP, though hidden. To the degree that unprofitable service activities are provided by a public sector institution are loss making, they are reliant on budget support, essentially a public subsidy. As such, implementing an efficient PPP with short- or medium-term subsidies may still result in a net

improvement relative to the status quo. However, the subsidies enhance the overall value of the project and do not remove incentives for efficiency or serve to perpetuate services of limited value.

Different types of subsidies can be used to address different issues. Options are cash subsidies, including output-based aid, unremunerated bearing by the government of business risks, cheap capital, and in-kind grants and tax exemptions. Each of these options is described further below.

Cash subsidies, including output-based aid

Cash subsidies involve cash payments by the government to the private operator or project company. Payments may be made to cover a portion of investments or can be related to service delivery. Clearly, subsidies should be designed to ensure that the private operator has an incentive to achieve the desired public policy outcome. This is not always easy as subsidies may create perverse incentives for inefficient operations or other undesirable outcomes.

Where there are political constraints to increasing tariffs, a general cash subsidy could be paid to the private service provider to reduce the average tariff required from customers to cover the utility's operating expenses. In this case, setting the size of the subsidy in advance is essential. Not doing so will ensure that the private operator has little incentive to minimize operating expenses. In setting the size of the subsidy in advance, provision might be made for a gradual phasing out of the subsidy, through annual reductions in its size, as operating efficiencies are realized and tariff increases are phased in.

Where the rationale for the subsidy is to increase service coverage, rather than cushion the impact of increased tariffs, it may be more appropriate to link payment of the subsidy to an indicator, such as the number of new connections.

A fixed subsidy for each new connection, however, might be expected to provide the operator with an incentive to connect those premises, which would maximize the sum of expected revenues, less connection costs. Such a structure may limit the incentive to connect the poorest households. An alternative would be to subsidize the cost of new connections only in certain areas, such as in areas where poor households are concentrated.

Cheap capital

This refers to a reduction in the required rate of return on equity or a lowering of the effective cost of borrowing for the private operator. Governments can subsidize the cost of debt to a utility by lending it money at concessional rates (i.e., below its own debt servicing costs). Subsequent write-offs of these loans by government may represent a further subsidy

to a utility although this is likely to cause significant problems later when further borrowing may be required. Governments may also subsidize the cost of debt to the utility by providing guarantees or by taking responsibility for exchange rate risk, which can be a significant cost to utilities in developing countries.

In-kind grants and tax exemptions

Governments may also provide subsidies to privately operated utilities through in-kind grants and tax exemptions. In-kind grants may take a variety of forms, such as water abstraction rights, which would otherwise be subject to some form of charging regime, or land grants. Tax exemptions are commonly applied to publicly operated utilities and these may be extended once the utility is privately operated.

Again, these subsidies are not targeted to service delivery outcomes or to those customers most in need of assistance. As a result, there will be a leakage of benefits to nonpoor households, assuming that these benefits are passed on to customers and are not captured by the operator itself in the form of offsetting cost increases.

In case subsidies are necessary, these forms of subsidy should be evaluated by making comparable estimates of the benefits and costs of each subsidy and assessing how well they achieve their stated objectives, such as targeting the poor.

6.5 Labor Considerations

Public sector workers often oppose projected PPP arrangements. There should be early and constant dialogue among the government, the labor unions, and public employees to set out the objectives and strategy for PPP. Information on worker issues should be proactively shared to allay speculation and unfounded concerns. Workers need to be dealt with fairly and either provided with employment opportunities in the new company or given acceptable severance packages.

In working through the labor issues associated with PPP, a legal review is critical. This includes public service acts and regulations, laws specific to the sector and the enterprise, collective bargaining agreements, and any precedents in other sectors.

For employees and unions, the key issues will be:

Redundancies or severance payments. This would include the terms under which employees would be laid off and the opportunity to join a new company if one is being created. Public service employees should be advised whether they are to be transferred to any new entity (and thus, potentially ineligible for severance), whether all employees are eligible for severance

and possible rehiring, or whether only certain employees will be eligible for severance and/or opportunity with the new company.

Terms of employment with a new company. Employees will need to know the employment terms, including salary, reporting lines, benefits, security of tenure, and whether accrued pensions and benefits will be transferred.

Retraining. Whether an employee is severed or retained, there will be questions about training opportunities being offered. As soon as possible, an explicit program to retrain severed workers, allow for spin off of certain functions, and/or improve the capacity of retained staff should be implemented.

The way in which worker issues are handled depends almost entirely on local labor law and local precedent. There should be an attempt to clarify, early in the process, what the law does and does not provide for. Otherwise, speculation will be considerable. Workers should be represented in the process as soon as possible and information should be proactively disseminated.

6.6 Including Local Partners

From the government’s perspective, including local private and public partners in the PPP process as much as possible is generally desirable. There are a variety of ways to achieve this:

- **Local private partners.** Local companies are often qualified to be the private partner in PPPs and to develop, improve, and operate infrastructure. Contracts with local partners can range from service contracts to BOTs and may apply to big and small projects. Local partners may be particularly effective for smaller, localized projects, e.g., to reach small towns and peri-urban areas, which demonstrate a viable market, but which are remote from the core infrastructure. Competent utilities or construction firms may enter into competitive tenders to perform discrete services or to construct new facilities. To encourage and regulate local participation, government should predetermine a policy on the inclusion of local companies, ensuring against unfair access to procurement officials, safeguarding against corruption, and setting appropriate and realistic evaluation criteria to enable local companies to compete, while assuring appropriate project quality.
- **Local subcontractors.** In sectors such as water and energy where small-scale service providers are prevalent and necessary to fill gaps in the service provided by the dominant utility at least for the short to medium term, PPP partners may be encouraged to integrate such providers into their strategies. This would not replace intentions to ultimately provide service through formal arrangements, but would prevent the PPP from displacing small-scale providers until such time as replacement services are available.

- **Local government units.** Many joint venture arrangements include municipal or other local public partners. This can be an effective way to bring government decision makers and local stakeholders into corporate governance of the company, transforming their role into one of ownership. There are also conflicts of interest possible in such arrangements, which need to be recognized and mitigated against.

6.7 Stakeholder Involvement

The early involvement of all stakeholders in the PPP process helps develop an enabling environment. The stakeholders provide valuable information on the points of concern, the performance expectations, and potential risks. This input is also critical to assess whether key business assumptions of the proposed PPP (in particular tariffs/fees) are realistic and enforceable. Avoiding consultation invites the risk of later opposition, which slows or derails the process. Ongoing consultation with stakeholders is important at every stage.

Consultation with potential bidders and partners is also critical to ensure that the proposed PPP design meets their requirements. Otherwise, there is a risk that the PPP design includes an unrealistic combination of (politically) desirable features (high-level service, low prices, no redundancies, no subsidies, and short concession periods) that will make the project unattractive to bidders or unsustainable. Collecting informal feedback from the market during the preparation stage is therefore critical. More formal consultations can take place during project implementation as described in section 7.1.

7 Implementing PPPs

This chapter discusses some key activities related to implementing PPPs. The discussion focuses on the bid package, the contract, the procurement evaluation and process, and the award and negotiation. Not every stage of the procurement process is described in detail; highlights are discussed and more information is available through the resource materials listed in chapter 10. The PPP Project Sequence is outlined in Figure 2 (see page 15). Note that not all steps are strictly sequential, but have a degree of overlap.

7.1 Collecting Feedback from Potential Bidders

Once PPP has been structured and the preparatory work is underway, the transaction manager, responsible for ensuring that the process runs smoothly, transparently, and timely, should be in place.

During the transaction stages, it is important to have more formal interaction with potential bidders on the specifics of the transaction as designed. **During these interactions, the government needs to guard against potential manipulation of the PPP design and process by the bidder to its advantage.** Likewise, bidders should not enjoy any advantage (e.g., additional information) in the bidding process through such consultations. Discussions must avoid any bias toward a particular bidder and should be broadly held with sector stakeholders as well. The government may find it useful to be supported by PPP advisors in its interactions with potential bidders.

Two specific points of interaction with the potential bidders are:

Bid conference. During the bid conference, the government presents an outline of the project and bidders are invited to react and question. However, in a formal setting surrounded by competitors, some bidders may withhold concerns, be unwilling to share good ideas, or may collude with other bidders to push for a particular change.

Bid document consultation. Alternatively (or in addition to a bid conference), bidders may be invited to individually comment on the draft bidding documents, including the draft contract. This approach allows the government to identify issues of concern across the range of bidders. Government should send each bidder a full set of the responses to all questions raised, thus avoiding any semblance of favoritism.

A bidder will expect to have a clear understanding of the time line, the sequence of activities, the decision points, and the decision makers. This information should be given to bidders in

writing and should be regularly reviewed and reconfirmed. This clarity is necessary to provide bidders with a sense of confidence in the transparency and reliability of the process.

7.2 Notification and Prequalification

The bid package, contracts, and any marketing documents as well as protocols for communicating with the public and potential bidders need to be developed. The starting point in the actual procurement process is the public notification of the opportunity and the prequalification of bidders. As seen in section 7.3, different procurement methods entail different activities, but a prequalification process is common to many PPPs.

Under this process, an official notification is placed in local and international print and electronic media, advising the public of an opportunity to participate in the project. The content of the advertisement depends on applicable procurement rules. Companies are invited to request a prequalification package and seek access to further information.

An important aspect of information dissemination is the establishment of a data room (see Box 14 for a sample index). Prequalified bidders are invited to use this centralized repository of all information related to the PPP project, which is to be available to potential bidders. The information should be organized according to topics and as detailed, and granted equally and fairly to bidders. During a transaction, the room will be staffed by an attendant and bidders must sign and submit to data room rules (e.g., regarding access times, making photocopies, using other technical equipment, etc.). The amount of time and effort required to populate a data room should not be underestimated. Although the accuracy and completeness of the data in the data room are normally not guaranteed, the process organizers and the government nevertheless need to ensure that the data are not false or misleading. Bidders typically apply a degree of skepticism to the veracity of the data; nevertheless, they will question the seriousness of the process if very little data are available.

Prequalification ensures that only bidders with the minimum required expertise and financial strength are able to bid for the opportunity. This saves the government from the need to eliminate more rigorously from an overly large pool of bidders later in the process. It also encourages bidders that they will be included among a smaller number of equally capable competitors.

The prequalification documents usually contain:

- project information, such as the key characteristics of the project and the operating context (such as an information memorandum);
- instructions to bidders outlining the anticipated bid process and evaluation criteria; and
- a list of the documents required of the prospective bidders to demonstrate their suitability for the project.

Box 14: Sample Data Room Index

General

- I.1 Economic Data (time series)
 - I.1.a Gross domestic product (per capita)
 - I.1.b Inflation index
 - I.1.c Wholesale price index
 - I.1.d Real and nominal interest rates
 - I.1.e Census or population data and growth Rates
- I.2 Institutional
 - I.2.a Annual reports (time series)
 - I.2.b Donor and consultants' reports
- I.3 Geographical
 - I.3.a Map of country
 - I.3.b Maps of service areas

Legislation and Regulations

- II.1 National
 - II.1.a Constitution
 - II.1.b Civil Law
 - II.1.c Public Health Ordinance
 - II.1.d Food and Drug Act
 - II.1.e Planning Act
 - II.1.f Lands Act
- II.2 Resources Management
 - II.2.a Environmental Protection Act
 - II.2.b Others
- II.3 Corporate/Commercial
 - II.3.a Companies Act
 - II.3.b Income Tax Act
- II.4 Infrastructure Specific

Commercial Contracts

- III.1 Outsourcing Agreements

Human Resources

- IV.1 Staff Breakdown Chart by Region and Function
- IV.2 Current Staff Salary Levels
- IV.3 Collective Bargaining Agreements

Engineering and Technical Documents

- V.1 Operations and Maintenance
- V.2 Investment Programs
- V.3 Demand
- V.4 Fixed Assets & Technical Audits
- V.5 System Files and Drawings
- V.6 Others

Financial

- VI.1 Financial Statements
- VI.2 Budgets
- VI.3 Debt
 - VI.3.a Profile of loans/grants
 - VI.3.b Loan disbursements, repayments, and interest
- VI.4 Commercial
 - VI.4.a Billings
 - VI.4.b Collections
 - VI.4.c Breakdown of consumers by category

Tariffs

- VII.1 Approved Tariff Structure
- VII.2 Tariff Adjustment Proposals

Special Matters

- VIII Subsidies, Community Service Obligations, etc.

Source: Kathleen Booth and Heather Skilling. 2007.

In response, the prospective bidders submit information including:

- legal status of bidding entity;
- experience on comparable projects (including any relevant subcategories in terms of size of project, region, particular expertise);
- financial status/resources of bidder;
- ability to raise financing; and
- staff and resources to be directed toward the project.

A predetermined scoring matrix should facilitate assessment of the prequalification applications. The matrix sets out each criterion to be scored, the score assigned to each, and the respective weighting. The matrix can include special criteria such as expertise in servicing low-income customers or may prioritize local bidders if desired. It is important to be realistic about the potential pool of bidders and set the threshold sufficiently high to discourage nonserious or unqualified bidders, while maintaining a pool of bidders large enough for effective competition. The prequalification results in a short list of bidders invited to respond to the bidding package. Generally, a short list of between 3 and 5 companies is a manageable and competitive size.

7.3 Defining the Procurement Process

Some initial decisions need to be made regarding the procurement and the bid evaluation process. The choice of procurement method will depend on the government’s budget, capacity, desire to encourage innovation, need for high-level inputs, vulnerability to corruption, and objectives of the PPP project. Three main options, distinguished by the level of competition they create, are available: (i) unsolicited proposals or direct negotiations (“sole sourcing”), (ii) competitive negotiations, and (iii) competitive bidding.

7.3.1 *Unsolicited Proposals or Direct Negotiations*

When confronted with an unsolicited proposal, the government has three options:

- direct negotiations to the offeror;
- purchase the project concept then competitively tender among a range of bidders;
or
- offer original proponent a predefined advantage in recognition of the value of the original proposal (bonus system) and open-up bidding.

Entering into a sole-source process can save government time and money and may alert government to an unrealized opportunity for PPP. However, sole sourcing can encourage corruption through lack of transparency, and the cost benefits to competitive bidding are lost. Government has to be confident of its negotiation skills and its information to ensure that a sole-source deal is advantageous.

The government needs to ascertain that procurement laws and/or rules permit it to award such a contract based on direct negotiations. There is also an elevated risk that the fairness of the contract award will be challenged at a later stage, e.g., by disappointed potential bidders or by the political opposition. As such, a strategy of direct negotiations could be considered politically risky. Box 15 shows the strategy for dealing with unsolicited proposals in the Philippines.

Box 15: Unsolicited Proposals

Under the Philippines' Build–Operate–Transfer (BOT) Law, national or local authorities were able to accept unsolicited proposals for BOT projects on a negotiated basis if:

- The project involves a new concept or technology and is not already listed in the roster of priority projects identified by the government.
- No direct government guarantee, subsidy, or equity is required.
- The project is submitted to a price test or “Swiss challenge” from competitors.

The price test works as follows: the agency awarding the project must invite comparative proposals to any unsolicited proposal it has received. The invitation to tender must be published in a newspaper of general circulation for at least 3 weeks. The published invitation must inform potential bidders where to obtain tender documents; however, proprietary information contained in the original proposal is confidential and may not be disclosed in the tender documents. Competitors have 60 days to submit competitive proposals. If a lower-priced proposal is received, the original proponent has 30 days to match it and win the contract. Otherwise, the award goes to the lower bidder. This challenge has been used, for example, in the case of a New Zealand developer who submitted a proposal to the National Power Corporation to rehabilitate and maintain a 350-megawatt hydro plant, challenging an unsolicited proposal by an Argentine company.

Source: Republic of the Philippines. 1994.

7.3.2 Competitive Negotiations

Competitive negotiations entail inviting a small group of bidders to a structured negotiation. The bidders are aware of the presence of other bidders and there is pressure to obtain the best price. This arrangement is quicker and less expensive than full competitive process and can yield good prices. The selection of bidders to participate can be nontransparent and may not yield the best bidder pool. There is also an elevated risk of corruption. A time-consuming procurement process may be seen as an opportunity cost to the private sector. This needs to be weighed against the degree of and value to transparency.

7.3.3 Competitive Bidding

Most governments have rules requiring some form of competitive bidding for procuring any private sector good or service. In addition, most international lending institutions and assistance organizations require the use of competitive bidding procedures as a condition of any associated loan or technical assistance. Competition is expected to provide transparency in the process and avoid corruption, and provide a mechanism for selecting the best-value proposal based on criteria set.

Of course, the advantages of competition are seen only if there is sufficient interest to generate multiple bidders. A failed auction is highly visible and an embarrassment to the government—another reason careful preparation is important.

The typical competitive bid process has the following activities:

- Public notification of tender
- Contacting/marketing to potential bidders
 - preliminary information memorandum
 - road show
 - pre-bid conference
 - bid document consultation
- Preselection
- Shortlisting or Prequalification
- Tendering
 - selection of bid and evaluation process
 - distribution of bid documents and draft contract
 - interactions with bidders
 - evaluation and selection
 - negotiations and award
- Transition
 - transition/handover strategy
 - worker rights and payments.

The competitive bid process can either be one stage or two stages. In the single-stage process, technical and financial bids are submitted simultaneously in response to a request for proposals. In the two-stage process, a technical response is submitted first and comments are provided. In the second stage, a revised technical bid is submitted together with a financial bid.

Communication between the public and private sectors may be strictly limited or a degree of open (although structured) communication may be important to the success of a large-scale PPP.

Competitive bidding for basic operation, maintenance, and service contracts can be relatively straightforward as the scope of services is readily defined and often quantifiable. More complex PPPs like BOTs, concessions, and joint ventures are more challenging procurement processes because both the starting information and the result are often unclear. The typical information gaps, the length of time over which the contract is implemented, and the range of externalities all conspire to make it difficult to set finite targets and predict outcomes.

An example of a competitive bidding was the construction of Sydney's Orbital Motorway, see Box 16.

Box 16: M7 Sydney Orbital Motorway (Australia)

The M7 Motorway is a 40-kilometer (km) toll road that circulates western Sydney and interconnects a number of other motorways and major roads. As a public–private partnership (PPP), its development involved three tiers of government (federal, state, and local), together with extensive community consultation and a competitive bid process against specified design criteria. A specific agency, the Roads and Traffic Authority, managed the PPP process.

The road was constructed and is operated on a 34-year concession by a consortium which includes Transurban, Macquarie Infrastructure Group, and Leightons Holdings. Following the concession period, the motorway reverts ownership to the Government. The \$2.3-billion project was delivered 8 months ahead of schedule and incorporates full electronic tolling technology. A parallel 40-km pedestrian and cycling facility was also constructed as part of the development. The motorway project included full environmental impact assessment as well as defined criteria for safety and maintenance performance.

Source: www.infrastructure.org.au.

7.4 Defining the Bid Evaluation Process

7.4.1 Initial Decisions

The evaluation process and criteria should be transparent. Transparency is achieved by supplying as much information about the process as possible, and by drawing up procedures that explicitly ensure that all parties are treated equally. Nevertheless, confidentiality during a bid process is also needed so as not to compromise the legitimate commercial interests of the parties.

Bids are typically evaluated in two broad categories: technical and financial. The relative importance of each should reflect the importance in achieving the specified objectives. The project objectives, project design, information in the bid documents, and evaluation criteria should also be consistent.

A first decision point is whether the technical evaluation will be on a pass–fail basis (with the deciding evaluation reserved for the financial) or whether both the technical and financial information will be evaluated and assigned weighted scores:

- Decision 1: Weighted technical and financial or pass/fail technical?
 - If weighted, what will the weights be?
 - If pass/fail, what will the minimum qualifying technical score be?
- Decision 2: How to divide points between technical categories and subcategories.

The technical and financial responses are presented in separate envelopes to ensure a discrete evaluation of each component. There are four variations on how the technical response might be presented:

- Option 1: Contains legal certification and bid bond. These are confirmed, financial envelopes are opened, and contract awarded to lowest price bid.
- Option 2: Contains technical and financial information used to substitute prequalification. Financial envelopes of surviving bidders are opened, and contract awarded to lowest price bid.
- Option 3: Contains technical proposal, which is scored as pass or fail. Passing bidders' financial envelopes are opened and contract awarded to lowest price bid.
- Option 4: Contains technical proposal, which is numerically scored. Contract awarded to best weighted average technical/financial score.

Likewise, there are four typical variations on the possible presentation of the financial response:

- Option 1: Bids based on price of shares or assets being sold;
- Option 2: Bids based on up-front payment combined with future concession fees;
- Option 3: Bids based on future tariff; and
- Option 4: Bids are for service fee—with or without incentive component.

7.4.2 Technical and Financial Evaluation

Evaluation criteria should be stated up-front on the bid data sheet. The technical evaluation typically takes into account:

- Quality of the work plan
 - services to be provided
 - methodology and approach
 - meeting performance standards and optimizing incentive compensation
 - innovations and improvements
 - training
- Quality of staffing plan
 - detail of staffing plan
 - appropriate experience reflecting required services in staffing plan
 - professional qualifications and experience of key staff as shown in curricula vitae.

The financial evaluation is based on:

- Bid prices as readout (currencies, amounts, and modifications or comments)
- Corrections for:
 - computational errors
 - provisional sums
- Corrected bid price
- Exchange of bids to single currency
- Formula for scoring bids if weighted technical/financial evaluation.

7.5 Bid Package

Depending on the type of contract and the local requirements, a bid package can range from several volumes of material to a concise document. The elements listed below are the basic components of a generic bid package:

- **Invitation for bids:** This is a short (one to two pages) document that provides an overview of the opportunity, specifies the deadline for bids to be submitted, and provides information for bidders to use in obtaining the full-bid package. An invitation for bids is typically published in relevant national and international journals. The invitation for bids will be reprinted as part of the bid package.
- **Instruction to bidders:** This provides general instructions to bidders regarding the opportunity, the content of the bidding documents, preparation and submission of bids, bid opening and evaluation, the bidder's conference or pre-bid meeting, and award of contract.
- **Bid data sheet:** The bid data sheet expands on the information provided in the instruction to bidders, indicating any special circumstances or conditions that the bidders must keep in mind. The data sheet also provides the bidders with specific details on where to submit bids, request clarifications, and who to contact regarding negotiations; the number of copies of the bid to be submitted; any special instructions regarding certifications or powers of attorney; the amount of bid security; and the evaluation criteria.
- **Draft form of contract:** The bid package includes a copy of the draft contract to provide the bidders an opportunity to comment on or mark up the contract. Such a process reduces the amount of time required for contract negotiations by ensuring that bidders agree to the form of contract prior to contract award.
- **Sample forms and procedures:** The package includes standard forms, which may include but shall not be limited to bid forms and price schedules, a bid security form, form of contract agreement, performance security forms, and bank guarantee forms.

In addition to the contents above, and depending on the requirements of any donors involved in a project, the package may include information on restrictions governing eligibility to bid on the opportunity and governing procurement using donor funds.

7.6 The Contract

Regardless of the option selected, the essential elements to be included in a contract are:

- The parties to the agreement;
- Interpretation: Sets forth the definitions of important terms and providing guidance on the interpretation of the contract’s provisions;
- The scope, territorial jurisdiction, and duration of the agreement;
- The objective of the contract;
- Circumstances of commencement, completion, modification, and termination of contract;
- The rights and obligations of the contractor;
- The rights and obligations of the government;
- The requirement for performance bonds to provide security for government if the construction and/or the service delivery falls below standards;
- Insurance requirements to provide security for the insurable matters;
- Government warranties;
- Private sector warranties;
- Consequences to a change in law;
- Service quality, and performance and maintenance targets and schedules;
- The identification of regulatory authorities, if any, and the extent of their roles and authority;
- The responsibilities of the contractor and the government with regard to capital expenditures;
- The form of remuneration of the contractor and how it will be covered, whether from fixed fee, fixed fee plus incentives, or another arrangement;
- How key risks will be allocated and managed;
- The contractor’s rights and responsibilities with regard to passing through or entering public or private property;
- Reporting requirements;
- Procedures for measuring, monitoring, and enforcing performance;
- Procedures for coordinating investment planning;
- Responsibility for environmental liabilities;
- Procedures for resolving disputes;
- Delay provisions describing what is and is not an excuse for a delay in construction or operations;
- Force majeure conditions and reactions;

- Procedures to be followed when either party to the PPP contract wishes to change any material portion (variation) of the contract;
- Indemnification circumstances;
- The rights of each party to any intellectual property brought to the project or created during the project, including the steps to be taken to protect the intellectual property of third parties, such as information technology software manufacturers;
- Conflict of interests and dispute resolution;
- Description of the conditions under which either party may terminate the contract, the processes to be undertaken in that regard, and the consequences to each party of a termination;
- The circumstances that may permit either the government or any financial institution to “step in” to the contract to protect its rights under the PPP contract;
- Consequences of a change in the ownership or key personnel of the private partner;
- Mechanisms whereby the parties to the PPP contract will interact with each other going forward;
- Requirement that each party comply with all laws pertaining to the project, including obtaining environmental, zoning, planning, and other permits;
- Conditions by which public sector employees are employed by the private sector contractor, including any restrictions on terminations or redundancies for operational reasons; and
- Conditions precedent: Describes any conditions precedent to be fulfilled by either party before the contract takes effect.

This list is illustrative and does not capture every clause required in a contract. The final content of the contract will depend on the project scope, local legal requirements and precedent, and advice of legal advisors.

7.7 Negotiations and Contract Start

Ideally, the bulk of issues should be sorted out during the bid process. However, negotiations present the last opportunity to work through contractual issues and both sides may have saved issues to be dealt with at this last stage. The government side is often the less experienced of the parties at the negotiation table and it is vital that it be supported by appropriate advisory expertise, a clear negotiating strategy, and a fallback plan (which may be the second-place bidder).

Only critical personnel should attend negotiations and minutes of the issues covered must be kept. Negotiations have to be scheduled with sufficient time for preparation, and conducting negotiations in several rounds may be necessary.

Negotiations should not reopen items previously dealt with or should not undermine the integrity of the bidding process by deviating from the original proposal.

Part of the negotiations will focus on conditions precedent, i.e., the conditions to be met by both sides to declare the contract operational. The timetable and process for transition should also be discussed. These discussions will cover:

- Registration actions such as the legal incorporation or registration of any joint ventures or project specific companies,
- Payment of bonds and guarantees, and
- Worker transitions
 - terminal benefits
 - collective bargaining agreements
 - transfer of terms of service
 - redundancies.

7.8 Key Implementation Issues

Moving into implementation, several key considerations for the project partners will help ensure success:

- **Stakeholder management during implementation.** The need for effective communication with stakeholders does not end with contract award. Instead, the early stages of a project are a critical time for the winning bidder to establish the trust of the communities facing development. As the PPP moves into implementation, the selected bidder should have a well-detailed plan for ongoing communication with the community, including an appointed liaison.
- **Ensure the right people on both sides of the relationship are in place.** The key staff should have the right technical and managerial skills and an established protocol for working together. Both parties should be well familiar with the details of the contract and both should strive for an atmosphere of mutual respect.
- **Ability to manage variations.** The management of PPP contracts requires some flexibility on both sides and a means to adapt the terms of the contract to reflect inevitable changes in the operating environment that could not have been anticipated or dealt with in the contract. Contracts should be capable of change (terms, requirements, scope, etc.) and the relationship should be strong and flexible enough to facilitate it. Good contract management is not reactive, but aims to proactively anticipate and respond to the business needs of the future.

8 Specific Pro-Poor Activities in PPPs

The private sector is seen as a potential source of the expertise, efficiency, and capital, which are required to improve and expand service, but which are often lacking in the public sector. In many cases, the private sector has been able to successfully partner with public utilities to the advantage of consumers. However, experience has shown that many private operators were unable or unwilling to improve or expand services to low-income groups (LIGs), at least in the short to medium term. The underlying cause is that the private sector may have little incentive to extend services to low-income areas due to the high cost of providing the service and low profits due to lack of a payment culture, lack of tenure, low consumption, and low-cost structures for those customers.

The concerns voiced by consumers, NGOs, and representatives of civil society have translated into new, targeted approaches to the needs of LIGs within the rubric of PPP structures. The most explicit of these approaches is a new approach called output-based aid or OBA. However, there are other ways in which the PPP process and the basic forms of PPP can be approached from a pro-poor perspective. When this approach is combined with tailored interventions to alleviate service constraints, PPPs can provide adequate incentives to the private sector, involve the LIGs, and balance the financial and social risks and rewards to all stakeholders.

8.1 Pro-Poor Characteristics of PPP Options

Reexamining the range of options and any inherent advantages or disadvantages in terms of service to the poor is important. Then it is possible to consider specific pro-poor interventions that might be attached to a process. As a component of a reform package, a PPP can be tailored to address specific reform objectives. The PPP process and contract can therefore be tailored, more or less, to the requirements of LIGs to the degree desired and feasible.

Service and management contracts

The operator has no responsibility to finance operations or to invest in the system and payment is not fully tied to the amount of tariff revenue collected. All resources apart from specific expertise are provided by the public sector, and the operator can only make best use of those resources provided.

As the operator has no responsibility to invest in the system, these contracts, by their very nature, cannot require the operator to extend or provide service to low-income areas. How-

ever, the contracts can require expertise in social issues and in developing and implementing any funded low-income strategies.

Lease and affermage contracts

It is possible to structure compensation incentives into a lease that encourages providing service to LIGs within the served area. However, extension of the system into unserved areas remains with the public sector (or as negotiated) and may not be a priority for either public or private sector. If the low-income areas fall within the existing service area, the operator may be motivated to provide service for the sake of increasing tariff revenue or remuneration. However, these areas may be a lesser priority than other consumer groups within the service area.

Concessions

Concessions provide the operators with an inherent incentive to provide service to as many customers as possible. Under the compensation scheme of a concession, the operator is allowed to keep most or all of tariff revenues at an agreed rate (or formula) for a unit of water. The operator thus is motivated to sell as much water as possible, potentially to LIGs as well as to others. However, the operator also has an incentive to keep operating costs as low as possible to maximize the profit margin. The operator will thus seek low-cost ways to provide service and may be reluctant to expand the network, particularly into areas that are geographically challenging or where the culture of payment is uncertain.

Related to the compensation issue is the scope of a concession. Under this contract type, the operator typically has the obligation to finance and operate not only the existing system, but also any expansion of the system. Relevant to LIGs, the operator would have to determine through cost-benefit analysis that expansion to unserved areas will generate a sufficient return on investment. If the government wants a concessionaire to prioritize expansion to low-income areas, this should be specified in the contract or an incentive should be provided. Box 17 highlights Peru's incentives for rural telephony expansion.

8.2 Pro-Poor Interventions in the Context of PPPs

To encourage the operator to serve LIGs under PPP, it is vital to consider low-cost mechanisms of providing service, pricing structures that encourage customer payment, low-cost financing for system extension, and other contract mechanisms relevant to the specific characteristics of the low-income population.

PPP arrangements might be made more responsive to the requirements of low-income consumers in many ways. These include both contract provisions or content and changes in the overall approach to the reform agenda. Specifically:

Box 17: Incentives for Rural Telephony Expansion in Peru

As an incentive for private telecommunications operators to expand service to rural areas of the country, the Government of Peru has structured public–private partnership (PPP) arrangements that award a subsidy for pay phones installed in predefined target areas. The program uses a “least subsidy” approach to achieve the desired results for minimal cost. Operators bid for the right to provide services to rural areas, and the winning bidder is that who offers to install the phones for the least subsidy. Payment of the subsidies is linked to performance, with part paid upon award of the contract, part once the pay phone has been installed, and the remainder in semiannual installments over the life of the contract, with these payments tied to the operator’s achievement of key performance indicators. This structure not only provides incentives to operators to extend service to low-income areas, but places equal priority on the maintenance of infrastructure and the quality of service to low-income customers.

Source: Cannock, Geoffrey. 2001. Telecom Subsidies: Output-Based Contracts for Rural Services in Peru. *Viewpoint Note No. 234*. Washington, DC: World Bank, Finance, Private Sector, and Infrastructure Network.

Reform framework

- The policy commitment to LIGs must be clarified and strengthened.
- There needs to be common agreement on which segments of the population constitute LIGs, as well as which institutional entity is responsible for updating the definition of LIGs and monitoring their access to service.
- Current data should be collected on LIGs in terms of service, preferences, and access. These data would be used to inform strategies and coverage targets and set a baseline for measuring progress. Consultation within the LIG community should be ongoing to understand current service levels, constraints, and preferences.
- There should be a frank consideration of the role of existing or potential small-scale providers or informal service providers and the potential to use those providers for the short to medium term to fill gaps in service until coverage through PPP is expanded.
- The existence of any legal prohibitions against serving informal settlements or to tailoring service standards to the constraints of a community should be reexamined.

Financial considerations

- The government’s policy on subsidies should be reexamined in the context of cost recovery goals under PPP.
- There should be consideration of whether connection fees are a greater disincentive to network service than the ongoing payments for service. If so, the connection fee should be reexamined in terms of level and application.
- Mechanisms to facilitate payment, such as prepaid meters, increased paypoints, frequent billing, and others should be considered.

The PPP contract

- The contract should include the flexibility to implement the right level of service appropriate to the financial capability of the LIGs, with potential to upgrade.
- Likewise, the technology and construction standards should be appropriate but low cost.
- The potential for LIGs to contribute in-kind through labor should be considered.
- The contract should allow for partnership or coexistence with small-scale providers or communities where appropriate to reach a particular LIG.

The PPP bid process

- If bidders were to have obligations in terms of LIG service, they require reliable data on LIGs and site visits.
- Bidders can be required to present their past experience in serving LIGs and to explain their present strategy under the PPP contract at hand.

8.3 Output-Based Aid Contracts

OBA provides a way in which international financial institutions (such as the Asian Development Bank) can directly structure its financing to benefit poor people, even when the service provider is a private company.

OBA is the use of explicit, performance-based subsidies funded by the donor to complement or replace user fees.⁸ It involves the contracting out of basic service provision to a third party—such as private companies, NGOs, CBOs, and even public service providers—with subsidy payment tied to the delivery of previously specified outputs. This means that targeted and valuable subsidies to disadvantaged populations are funded through donor funds. The private partner, meanwhile, can only recover this funding by achieving specific performance outcomes. A global multi-trust fund was created in 2003, the Global Partnership for Output Based Aid, to provide increased access to reliable basic infrastructure and social services to the poor in developing countries through the wider use of OBA approaches (see Box 18 for information).

Generally, OBA schemes finance three types of subsidies:

- **One time.** These would include subsidies for connections with the collected user fees covering longer-term operation and maintenance costs. These have been the most common under OBA schemes to date.
- **Transitional.** Transitional subsidies are used to ease the transition to full cost recovery tariffs.

- **Ongoing.** Ongoing subsidies are linked to a sustainable source of funding such as general tax revenues, earmarked tax revenues, or explicit cross-subsidies. These subsidies are used to complement the existing funding source. This has been less used and requires longer disbursement periods.

OBA also transfers risk to the operator in several ways. First, OBA links payment of the subsidy to performance outcomes, maintaining pressure on the operator to reach agreed upon service and commercial targets. Second, OBA schemes determine and pay the total level of subsidy ex post. Thus, the operator runs some risk that payment will not be made by government as agreed.

Typically, OBA payments relevant to pro-poor service would be linked to outcomes related to consumption and coverage expansion, but OBA schemes are also applied to BOT projects that might have an indirect, positive impact on the poor.

For OBA to work, there has to be a process for monitoring and verifying delivery of the specified outputs, to pay out an accurate subsidy.

Box 18: The Global Partnership for Output-Based Aid

The Global Partnership on Output-Based Aid (GPOBA) is a multi-donor trust fund created in 2003 and administered by the World Bank, with funding support from the World Bank, the United Kingdom's Department for International Development, the International Finance Corporation, and the Netherlands Government. The goal of GPOBA is to provide increased access to reliable basic infrastructure and social services to the poor in developing countries through the wider use of OBA approaches. GPOBA will demonstrate and document OBA methods of supporting the sustainable delivery of basic services (water, sanitation, electricity, telecommunications, transportation, health, and education) to those least able to afford them and to those currently without access. Currently, GPOBA funds are eligible to support the following:

- Funding of output-based payments under OBA schemes to facilitate the piloting of innovative, small-scale projects;
- Studies and other inputs to assist in the design, implementation, and evaluation of particular schemes intended to pilot the application of OBA approaches to the delivery of eligible services; and
- Publications, workshops, and conferences to help identify and disseminate emerging knowledge on issues relating to the role and application of OBA approaches.

For more information on OBA, visit the GPOBA website at www.gpoba.org.

9 Framework for Measuring, Monitoring, and Reporting on Results

A successful PPP depends in large part on the capacity of the government to keep the contract on track. This entails setting clear requirements of the partnership, monitoring the performance of all parties to the contract, reporting on results, and enforcing contract provisions that are not met.

Different entities are available to support, or to take on full responsibility, for monitoring progress against the targets specified in a contract. These entities include:

Contract monitoring unit. In some cases, a separate regulator does not exist or is not required. In this case, a unit can be developed within government to receive and verify reports on progress against the contract terms. This unit may be located within the sectoral ministry, a more independent ministry such as finance, or may be the PPP unit. To accomplish contract monitoring, the contract has to contain explicit details on the targets, acceptable procedures of measuring performance results, and the reporting regime. The unit, in addition, has to develop a procedures manual for verifying performance against the contract and for responding to any contract deviations. Where incentive payments are to be rendered, the unit should also have a method for ascertaining the basis for such payments, making payment, and reporting on and accounting for payments made.

Regulator. Where a regulator is present, there is approximately the same process as above, but the monitoring is against the provisions of sector regulations. This means overarching principles and methodologies are set out in regulations and the implementation detail is contained in the contract and a license (if applicable).

The regulator has the mandate to monitor compliance against the regulations and the license, publishes reports on performance, and enforces any penalties for nonperformance. Like a contract monitoring unit, the regulator must have procedure manuals to dictate the application of its responsibilities. In Papua New Guinea, for example (Box 19), created the Independent Consumer and Competition Commission to be an independent regulation body on contracts covering electricity, telecommunications, ports and harbors, and postal services.

Box 19: Independent Regulation: The Independent Consumer and Competition Commission of Papua New Guinea

The Independent Consumer and Competition Commission (ICCC) of Papua New Guinea (PNG) was created in 2002 with jurisdiction over electricity, telecommunications, ports and harbors, and postal services. ICCC has the power to determine market structures, tariff setting, and service standards. The provisions of the ICCC Act apply to all businesses in PNG including government enterprises. The ICCC Act also applies to business outside PNG, which affects the PNG market.

In exercising its powers under the ICCC Act, ICCC focuses on the following primary objectives:

- enhance the welfare of the people by promoting competition and fair trade and protecting consumers' interests;
- promote economic efficiency in industry structure, investment, and conduct; and
- protect the long-term interests of the people with regard to the price, quality, and reliability of significant goods and services.

Specifically, ICCC is to:

- promote and protect the bona fide interests of consumers with regard to price, quality, and reliability of goods and services;
- ensure that users and consumers (including low-income or vulnerable consumers) benefit from competition and efficiency;
- promote and encourage fair trade practices;
- prevent the misuse of market power;
- promote and encourage the efficient operation of industries and efficient investment in industries;
- ensure that regulatory decision making has regard for any applicable health, safety, environmental, and social legislations; and
- facilitate effective competition and promote competitive market conduct.

The commission consists of three commissioners—one full-time commissioner and two associate part-time commissioners appointed for 5 years. By March 2004, ICCC was fully operational with over 40 staff.

Sources: www.iccc.gov.pg; www.eapirf.org/MenuItems/Organization/memberprofiles/ICCC.asp

Independent auditors. Some countries find it advantageous to procure the services of independent technical and/or financial auditors. This may be in addition to or instead of the role of the contract monitoring unit or regulator. In some cases, the auditor provides an independent assessment of the performance, which provides credibility and support to the overall monitoring. In other cases, this contracted expertise replaces the need to retain an ongoing regulatory function. See Box 20 for Gaza’s experience in contracting out regulation.

Box 20: Contracting Out Regulation in Gaza

The Gaza Management Contract, one of the first private sector initiatives in the Middle East water sector, used an innovative contracting out strategy to overcome the limitations posed by weak local regulatory capacity. The contract used private “third party” technical and financial audits to calculate the performance-linked management payment. The auditor evaluated the operator’s declared performance against the targets set out in the management contract, once or twice a year. The contract created a simple qualitative scale to measure progress against target. If the operator earned “excellent” in the performance variables, its weighted average composite score would be 1 and this would allow it to earn 100% of the allotted annual performance linked fee of \$750,000. In the opinion of the Palestinian Water Authority (PWA), the use of an external auditor helped increase pressure on the operator to perform. The auditor was also able to bridge the stark information asymmetry gap between the operator and PWA. This example highlights the potential for using external auditors for formulating binding recommendations and addressing issues of lack of competence and limited independence in nascent regulatory agencies.

Source: Contracting Out Utility Regulatory Functions, Environmental Resources Management. January 2004.

An important role of any of these entities is to report on performance. This is accomplished through websites, published reports, reports to parliament, and information made available to customers.

While these entities initially employ international experts to strengthen capacity, the goal in the long run is to transition to fully local staff. This can be accomplished through training and effective twinning with regional and international peers to provide ad hoc advice, often from a regional perspective.

10 Resources and Tools

10.1 Websites – General PPPs

Organization	Website
African Development Bank Group (AfDB)	www.afdb.org
Asian Development Bank (ADB) – Private Sector Development Section	www.adb.org/PrivateSector/default.asp
Business Partners for Development	www.bpdweb.org
East Asia and Pacific Infrastructure Regulatory Forum (EAPIRF)	www.eapirf.org/
Global Partnership on Output-Based Aid	www.gpoba.org/index.html
Inter-American Development Bank (IADB)	www.iadb.org/topics/subtopics.cfm?subtopicID=APP&language=English&topicID=PS&parid=2&item1id=8
International Finance Corporation (IFC) website on Asian Infrastructure investment	www.ifc.org/ifcext/eastasia.nsf/Content/Infrastructure
Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)	www.oecd.org
Public–Private Infrastructure Advisory Facility (PPIAF)	www.ppiaf.org/
United Nations Development Programme (UNDP) Tools for pro-poor municipal PPP	http://pppue.undp.org/toolkit/MOD112.html
United States Agency for International Development (USAID) Economic Growth and Development	www.usaid.gov/our_work/economic_growth_and_trade/eg/privatization.htm
World Bank	
<ul style="list-style-type: none">• Papers, websites, and case studies on public–private partnership (PPP)• Toolkits• Public Policy interventions	http://rru.worldbank.org/PapersLinks http://rru.worldbank.org/Toolkits/ http://rru.worldbank.org/PublicPolicyJournal
<ul style="list-style-type: none">• World Bank Privatization Database	http://rru.worldbank.org/Privatization

10.2 Websites — PPP Organizations and Units

Organization	Website
B-O-T Center (Philippines)	www.botcenter.gov.ph
Cabinet Office (Japan)	www.cao.go.jp/index-e.html
Canadian Council for PPPs	www.pppcouncil.ca
Industry Canada: <i>Public-Private Comparator</i>	http://strategis.ic.gc.ca/pics/ce/ic_psc.pdf
Infrastructure Partnerships Australia	www.infrastructure.org.au
Irish Government PPP Unit	www.ppp.gov.ie
Ministry of Finance (Thailand)	www2.mof.go.th
Ministry of Planning and Budget (Republic of Korea)	www.mpb.co.kr/english.html
National Council for Public-Private Partnerships (United States)	www.ncppp.org
Partnership Victoria (Australia)	www.partnerships.vic.gov.au
Public-Private Partnership Office (Canada)	http://strategis.gc.ca/epic/site/pupr-bdpr.nsf/en/Home
Public-Private Partnerships: A Canadian Guide (2001)	http://strategis.ic.gc.ca/pics/ce/p3guide_e.pdf
South African National Treasury PPP Unit	www.ppp.gov.za

10.3 Websites — Sector-Specific Infrastructure

Federal Highway Administration, Department of Transportation (United States)	www.fhwa.dot.gov/ppp/dbb.htm
World Bank	
<ul style="list-style-type: none"> Performance-based Contracting for Roads 	www.worldbank.org/transport/roads/resource-guide/index.html
<ul style="list-style-type: none"> PPP in Infrastructure 	http://ppi.worldbank.org/
<ul style="list-style-type: none"> PPP Toolkit in Highways 	http://rru.worldbank.org/Toolkits/PartnershipsHighways/
<ul style="list-style-type: none"> Toolkits for Private Participation in Water and Sanitation 	www.worldbank.org/html/fpd/water/wstoolkits
World Bank Institute	
<ul style="list-style-type: none"> Learning materials related to PPP in Infrastructure 	http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/WBIPROGRAMS/PPPILP,,menuPK:461142~pagePK:64156143~piPK:64154155~theSitePK:461102,00.html

10.4 Literature — General PPPs

Estache, Antonio. 2002. Argentina's 1990s utilities privatization: a cure or a disease. Draft. World Bank.

European Commission. 2003. *Guidelines for Successful Public–Private Partnerships*. Brussels. March. Available: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

Industry Canada. 2003. *Public Sector Comparator—A Canadian Best Practices Guide*.

Kikeri, Sunita. 1998. Privatization and Labor: What Happens to Workers When Governments Divest. *World Bank Technical Paper* No. 396. Washington, DC: World Bank. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/74184/winter2002/proceedings/pdfpapers/mod4sk.pdf>

Leigland, James. 2004. Is the Public Sector Comparator Right for Developing Countries? *Gridlines Note* No. 4. Washington, DC: Public–Private Infrastructure Advisory Facility (PPIAF). Available: www.ppiaf.org/Gridlines/4africa.pdf

Quiggin, John. 2004. Risks, PPPs and the Public Sector Comparator. *Australian Accounting Review*, 14(2): 51–62. Available: www.uq.edu.au/rsmg/docs/quigginausaccrev04.pdf

Smith, Warrick. 1997. Utility Regulators: The Independence Debate. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 127. October. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/127smith.pdf>

United Kingdom Department of Finance and Personnel. *PPP Projects and Procurement Issues*. Available: www2.dfpni.gov.uk/economic_appraisal_guidance/projects.htm

United Kingdom Office of Government Commerce. 2000. *A Competence Framework for Creating Effective PFI Projects*.

10.5 Literature — Infrastructure PPPs

Andrew, Doug, and Silviu Dochia. 2006. The growing and evolving business of private participation in airports new trends, new actors emerging. *Gridlines Note* No. 15. September. Washington DC: PPIAF. Available: www.ppiaf.org/Gridlines/15ppiairport.pdf

ADB, Japan Bank for International Cooperation, and World Bank. 2005. *Connecting East Asia—a new framework for Infrastructure*. Washington, DC: World Bank. Available: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/EXTAPINFRASTRUCTURE,contentMDK:20700727~menuPK:1833026~pagePK:64168445~piPK:64168309~theSitePK:855136,00.html>

Bakovic, Tonci, Bernard Tenenbaum, and Fiona Woolf. 2003. Regulation by Contract: A New Way to Privatize Electricity Distribution? *World Bank Working Paper* No. 14. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PapersLinks/2552.pdf>

Berg, Sanford. 2001. Infrastructure Regulation: Risk, Return, and Performance. *Global Utilities* 1(May): 3–10. Public Utility Research Center, University of Florida. Available: <http://bear.cba.ufl.edu/centers/purc/PRIMARY/berg/RiskRegArticle.pdf>

Bellier, Michel, and Yue Maggie Zhou. 2003. Private Participation in Infrastructure in China: Issues and Recommendations for the Road, Water, and Power Sectors. *World Bank Working Paper* No. 2. Washington, DC: World Bank. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240079/PRIVAT%7E1.PDF>

Besant-Jones, John E. 2006. Reforming Power Markets in Developing Countries: What Have We Learned? *Energy and Mining Sector Board Discussion Paper* No. 19. September. World Bank and Energy and Mining Sector Board. September. Available: <http://siteresources.worldbank.org/INTENERGY/Resources/Energy19.pdf>

Crampes, C., and A. Estache. 1998. Regulatory Trade-Offs in Designing Concession Contracts for Infrastructure Networks. *Utilities Policy* 7(1):1–13. March.

David, Newbery M. 2000. *Privatization, Restructuring, and Regulation of Network Utilities*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Department of Treasury and Finance. 2001. *Partnership Victoria Guidance Material: Practitioners' Guide*. June. Victoria, Australia. Available: www.partnerships.vic.gov.au/CA25708500035EB6/0/6223D96175BAEF08CA2570C0001966C3?OpenDocument

Dumol, Mark. 2000. *The Manila Water Concession: A Key Government Official's Diary of the World's Largest Water Privatization*. July. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PapersLinks/502.pdf>

Felzer, Sharon. 2005. *East Asia & Pacific Private Investors in Infrastructure Perception Surveys*. World Bank Infrastructure Vice Presidency, World Bank.

- Fraser, Julia. 2005. Lessons from the Independent Private Power Experience in Pakistan. *Energy and Mining Sector Discussion Paper* No. 14. May. Washington, DC: World Bank. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240338/Lessons%20from%20the%20Independent%20Private%20Power%20Experience%20in%20Pakistan.pdf>
- Gmez-Ibez, Jos A., and John R. Meyer. 1993. *Going Private: The International Experience with Transport Privatization*. Washington, DC: The Brookings Institution Press.
- Guasch, J. Luis. 2003. Granting and Renegotiating Infrastructure Concessions—Avoiding the Pitfalls. Draft. World Bank.
- Harris, Clive. 2002. Private Rural Power—Network expansion using an output-based scheme in Guatemala. *World Bank Viewpoint Note* No. 245. Washington, DC: World Bank.
- Harris, Clive. 2003. Private Participation in Infrastructure in Developing Countries: Trends, Impacts, and Policy Lessons. *World Bank Working Paper* No. 5. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PapersLinks/1481.pdf>
- Harris, Clive, John Hodges, Michael Schur, and Padmesh Shukla. 2003. Infrastructure Projects: A Review of Canceled Private Projects. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 252. January. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/252Harri-010303.pdf>
- Head, Chris. 2000. Financing of Private Hydropower Projects. *World Bank Discussion Paper* No. 420. Washington, DC: World Bank. July. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240335/Financing%20of%20Private%20Hydropower%20Projects..pdf>
- Hodges, John. 2003. Unsolicited Proposals—The Issues for Private Infrastructure Projects. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 257. March. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/257Hodge-031103.pdf>
- Hodges, John. 2003. Unsolicited Proposals—Competitive Solutions for Private Infrastructure. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 258. March. Washington, DC: The World Bank.
- Hoskote Mangesh, Adil Marghub, and Steven Ostrover. 2000. An Analysis of Electricity Distribution Privatization in Developing Countries. Presentation. Washington, DC: World Bank.
- Izaguirre, Ada Karina. 2002. Private Infrastructure: Review of Projects with Private Participation, 1990–2001. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 250. Washington, DC: World Bank.

Kessides, Ioannis. 2004. *Reforming Infrastructure: Privatization, Regulation, and Competition*. A World Bank Policy Research Report. Oxford University Press.

Klein, Michael. 1996. Competition in Network Industries. *Policy Research Working Paper* 1591. April. Washington, DC: World Bank. Available: www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/1996/04/01/000009265_3961022113427/Rendered/PDF/multi0page.pdf

Krishnaswamy, V., and Gary Stiggins. 2001. Private Sector Participation in the Power Sector in ECA Countries: Lessons learned from the last decade. *Technical Paper*. Washington, DC: World Bank.

Kumar, Dr. Sasi, and C. Jayasankar Prasad. 2004. Public–Private Partnerships in Urban Infrastructure. *Kerala Calling*. February. Available: www.kerala.gov.in/keralacallfeb04/p36-37.pdf

Lamech, Ranjit, and Kazim Saeed. 2003. What International Investors Look for When Investing in Developing Countries: Results from a Survey of International Investors in the Power Sector. *Energy and Mining Sector Board Discussion Paper* No. 6. May. Washington, DC: World Bank. Available: www.globalregulatorynetwork.org/PDFs/InvestorsPaperNo6.pdf

Levy, Sidney. 1996. *Build, Operate, Transfer: Paving the Way for Tomorrow's Infrastructure*. New Jersey, USA: Wiley Publishing Group.

Marin, Philippe, and Ada Karina Izaguirre. 2006. Private participation in water toward a new generation of projects? *GridLines Note* No. 14. September. Washington, DC: PPIAF. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240096/Private%20participation%20in%20water%20%20toward%20a%20new%20generation%20of%20projects.pdf>

Newberry, David M. 2000. *Privatization, Restructuring, and Regulation of Network Utilities*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Plane, Patrick. 1999. Privatization, Technical Efficiency and Welfare Consequences: The Case of the Cote d'Ivoire Electricity Company (CIE). *World Development* 27 (2): 343–360.

PricewaterhouseCoopers. 2006. *Hybrid PPPs leveraging EU funds and private capital*. Washington, DC: PPIAF and World Bank. January. Available: www.pwc.com/pl/eng/insol/publ/2006/ppp_world_bank.pdf

Queiroz, Cesar. 2005. Launching Public Private Partnerships for Highways in Transition Economies. *World Bank Transport Papers* No. 9. September. Washington, DC: World Bank. Available: http://iris37.worldbank.org/domdoc/PRD/Other/PRDDContainer.nsf/WB_ViewAttachments?ReadForm&ID=85256D2400766CC785257097004ADAE4&

Ramamurti, Ravi. 1996. The New Frontier of Privatization. In *Privatizing Monopolies: Lessons from the Telecommunications and Transport Sectors in Latin America*, edited by R. Ramamurti. Baltimore, Maryland: John Hopkins University Press.

Ringskog, Klas, Mary Ellen Hammond, and Alain Locussol. 2006. Using Management and Lease-affermage Contracts for Water Supply. *GridLines Note* No. 12. Washington, DC: PPIAF. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240099/USINGM%7E1.PDF>

Rivera, Daniel. 1996. Private Sector Participation in the Water Supply and Wastewater Sector: Lessons from Six Developing Countries. Washington, DC: World Bank.

Streeter, William, Gerzan R. Zurita, John C. Dell, Michael Hermans, and Laurence Monnier. 2004. *Public-Private Partnerships: The Next Generation of Infrastructure Finance*. New York, NY: Fitch Ratings. Available: www.fitchmexico.com/ReportesEspeciales/RW_34.pdf

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). 1996. *Guidelines for Infrastructure Development through Build-Operate-Transfer (BOT) Projects*. New York: UNIDO.

Wallsten, Scott. 2002. Does Sequencing Matter? Regulation and Privatization in Telecommunications Reforms. *World Bank Policy Research Working Paper* 2817. Washington, DC: World Bank.

Wellenius, Bjorn. 1997. Telecommunications Reform—How to Succeed. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 130. October. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/130welle.pdf>

Wells, Louis T. 1999. Private Foreign Investment in Infrastructure: Managing Noncommercial Risk. Presented at Private Infrastructure for Development: Confronting Political and Regulatory Risks on 8–10 September in Rome, Italy.

World Bank. 2000. Private Sector and Power Generation in China. *World Bank Discussion Paper* No. 406. February. Energy and Mining Sector Unit East Asia and Pacific Region. Available: <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/240315/Private%20Sector%20and%20Power%20Generation%20in%20China.pdf>

World Bank and PPIAF. 2005. *Philippines: Meeting the infrastructure challenges*. Infrastructure Sector Department East–Asia and Pacific Region. Available: <http://siteresources.worldbank.org/INTEAPINFRASTRUCT/Resources/PHInfra.pdf>

10.6 Literature — Pro-Poor PPPs

Baker, Bill, and Sophie Tremolet. 2002a. Utility reform—Regulating quality standards to improve access for the poor. *World Bank Viewpoint Note* No. 219. Washington, DC: World Bank.

———. 2002b. Regulating quality—Let competing firms offer a mix of price and quality options. *World Bank Viewpoint Note* No. 221. Washington, DC: World Bank.

Barja, Gover, and Miguel Urquiola. 2001. Capitalization, Regulation, and the Poor: Access to Basic Services and the Poor. *Discussion Paper* 2001/34. Helsinki, Finland: United Nations University (UNU)/World Institute for Development Economics Research (WIDER). Available: www.wider.unu.edu/publications/dps/dp2001-34.pdf

Brook, Penelope, and Suzanne Smith (editors). 2001. *Contracting for Public Services: Output-based Aid and Its Applications*. Washington, DC: International Finance Corporation.

Cannock, Geoffrey. 2001. Telecom Subsidies: Output-Based Contracts for Rural Services in Peru. *Public Policy for the Private Sector Note* No. 234. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/234Banno-607.pdf>

Clarke, George R.G., and Scott J. Wallsten. 2002. Universal(ly Bad) Service: Providing Infrastructure Services to Rural and Poor Urban Consumers. *Policy Research Working Paper* 2868. Washington, DC: World Bank. July. Available: www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2002/08/23/000094946_02081004010494/Rendered/PDF/multi0page.pdf

David, Cristina C. 2000. MWSS Privatization: Implications on the Price of Water, the Poor, and the Environment. *Discussion Paper Series* No.2000-14. Makati City, Philippines: Philippine Institute for Development Studies. Available: www3.pids.gov.ph/ris/pdf/pidsdps0014.pdf

Estache, Antonio, Vivien Foster, and Quentin Wodon. 2002. Accounting for Poverty in Infrastructure Reform: Learning from Latin America’s Experience. *World Bank Institute Development Studies*. Washington, DC: World Bank. Available: www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2002/04/26/000094946_02041304004943/Rendered/PDF/multi0page.pdf

Evans, Barbara, and Clarissa Brocklehurst. 2001. *Serving Poor Consumers in South Asian Cities – Private Sector Participation in Water and Sanitation*. Water and Sanitation Program India. January. Available: [http://lnweb18.worldbank.org/ESSD/sdvext.nsf/81ByDocName/ServingPoorConsumersinSouth/\\$FILE/sa_psp_sa.pdf](http://lnweb18.worldbank.org/ESSD/sdvext.nsf/81ByDocName/ServingPoorConsumersinSouth/$FILE/sa_psp_sa.pdf)

Foster, Vivian, and Osvaldo Irusta. 2001. *Does Infrastructure Reform Work for the Poor? A Case Study on the Twin Cities of La Paz and El Alto. PPIAF Background Paper*. Washington, DC: World Bank.

Global Partnership on Output-Based Aid (GPOBA). 2005. *Output-Based Aid: Supporting Infrastructure Delivery through Explicit and Performance-Based Subsidies. OBA Working Paper Series Paper No. 4*. March. Washington, DC: GPOBA. Available: www.gpoba.org/docs/WorkingPaperNo4__WhatisOBA.pdf

Gomez-Lobo, Andres. 2001. *Incentive-based Subsidies: Designing Output-based Subsidies for Water Consumption. Public Policy for the Private Sector Note No. 232*. June. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/232Gomez-531.pdf>

Komives, Kristin, and Penelope J. Brook Cowen. 1998. *Expanding Water and Sanitation Services to Low Income Households: The Case of the La Paz-El Alto concession. Public Policy for the Private Sector Note No. 178*. Washington, DC: World Bank. Available: <http://rru.worldbank.org/Documents/PublicPolicyJournal/178komiv.pdf>

Panggabean, Adrian T.P. 2006. *Expanding Access to Basic Services in Asia and the Pacific Region: Public–Private Partnerships for Poverty Reduction. Economic and Research Department Working Paper Series No. 87*. November. Manila: ADB. Available: www.adb.org/Documents/ERD/Working_Papers/WP087.pdf

Rosenthal, Shane. 2002. *The Design of the Manila Concessions and the Implications for the Poor*. Mimeo. Available: www.ppiaf.org/conference/docs/Papers/Manila.pdf

Water and Sanitation Program—South Asia. 1999. *Privatizing the Operation and Maintenance of Urban Water Supply: The Experience of Ajmer, Rajasthan, India. Small Private Initiatives Field Note*. December. Noida, India: PS Press Services. Available: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan004778.pdf>

Weitz, A., and R. Franceys, editors. 2002. *Beyond Boundaries: Extending Services to the Urban Poor*. Manila: ADB.

World Bank. 2001. *New Designs for Water and Sanitation Transactions: Making Private Sector Participation Work for the Poor*. Washington, DC: Water and Sanitation Program/PPIAF.

Endnotes

- ¹ This chapter is compiled from the analysis contained in three Notes on Public Policy for the Private Sector produced by the World Bank/International Finance Corporation (IFC). These are: Note 216, October 2000, Melissa Houskamp and Nicola Tynan; Note 250, October 2002, Ada Karina Izaguirre; Note 299, October 2005, Ada Karina Izaguirre; Note 216, and Note 303, February 2006, Sunita Kikeri and Aishetu Kolo.
- ² Privatization proceeds in this context refer to monetary receipts to government generated by transactions such as divestment, concessions, and leases.
- ³ See endnote 2.
- ⁴ See endnote 2.
- ⁵ Schur, Michael, Stephan von Klaudy, and Georgina Dellacha. 2006. The role of developing country firms in infrastructure: A new class of investors emerges. Public–Private Infrastructure Advisory Facility (PPIAF) *Gridlines Note* No. 3. April.
- ⁶ PPIAF is a multi-donor technical assistance facility aimed at helping developing countries improve the quality of their infrastructure through private sector involvement. Launched in July 1999, PPIAF was developed at the joint initiative of the Governments of Japan and the United Kingdom, working closely with the World Bank.
- ⁷ This section is drawn from the World Bank Tool Kit on Public–Private Partnership in Highways which contains additional detail and simulations. Available: http://rru.worldbank.org/Documents/Toolkits/Highways/2_CARAC/index.htm.
- ⁸ From the World Bank Output-Based Aid Guidance Note for Staff.

About the Handbook

Over the past 2 decades, Public–Private Partnership (PPP) schemes have become widely used in many countries to provide services and infrastructure. Despite their prevalence as a policy and economic tool, there remains a continuing interest in information on PPPs from interested stakeholders including government, civil society, private sector, nongovernment organizations, and academia.

This handbook is an introductory primer on PPPs in the context of development finance. It aims to build knowledge on the key features of PPPs as well as structuring options, implementation issues, and experience with applying PPPs to the provision of public goods and services.

About the Asian Development Bank

ADB aims to improve the welfare of the people in the Asia and Pacific region, particularly the nearly 1.9 billion who live on less than \$2 a day. Despite many success stories, the region remains home to two thirds of the world's poor. ADB is a multilateral development finance institution owned by 67 members, 48 from the region and 19 from other parts of the globe. ADB's vision is a region free of poverty. Its mission is to help its developing member countries reduce poverty and improve their quality of life.

ADB's main instruments for helping its developing member countries are policy dialogue, loans, equity investments, guarantees, grants, and technical assistance.

ADB's headquarters is in Manila. It has 26 offices around the world and more than 2,000 employees from over 50 countries.

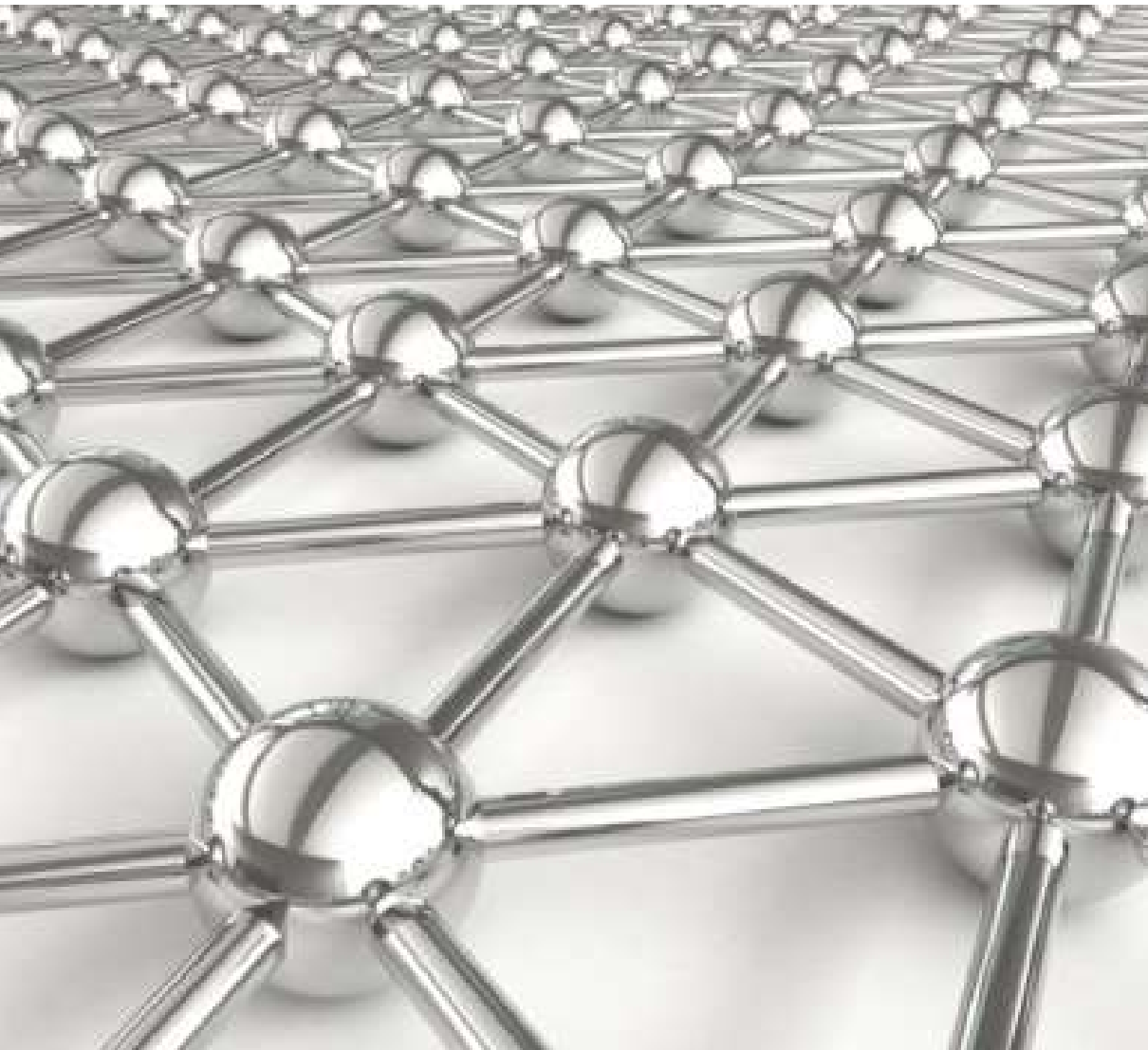
Asian Development Bank
6 ADB Avenue, Mandaluyong City
1550 Metro Manila, Philippines
www.adb.org
Publication Stock No. 071107

Printed in the Philippines

Recommendation of the Council on Principles for
**Public Governance of
Public-Private Partnerships**

May 2012

Recommendation of the Council on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships

The Council,

Having regard Articles 1, 2 a), 3 and 5 b) of the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development of 14 December 1960;

Having regard to the Recommendation of the Council for Improving the Quality of Government Regulation [C(95)21/FINAL], the subsequent Guiding Principles for Regulatory Quality and Performance [C(2005)52 and CORR1] and the Recommendation of the Council on regulatory policy and governance [C(2012)37], Policy Framework for Investment [Annex 2 to C(2006)68], Recommendation of the Council regarding the Principles for Private Sector Participation in Infrastructure [C(2007)23/FINAL], Recommendation of the Council on Enhancing Integrity in Public Procurement [C(2008)105];

Noting the focus and progress made by Members and non-Members to improve the framework for public governance of Public-Private Partnerships;

Noting that the challenges facing governments today and in the foreseeable future, in ensuring that Public-Private Partnerships are met by strong public institutions, are affordable, represent value for money and are transparently treated in the national budget process, have not been addressed systematically in previous OECD recommendations and principles;

Recognising that democracy and the rule of law depend upon and require sound regulatory frameworks, notably relating to fiscal sustainability;

Recognising that Public-Private Partnerships are increasingly becoming a prominent method for delivering key public services, can deliver value for money transparently and prudently in so far as the right institutional capacities and processes are in place;

Noting that the public governance framework for Public-Private Partnerships should be set and monitored at the highest political level, so that a whole of government approach ensures affordability, transparency and value for money;

Recognising that the current financial crisis makes transparent and prudent management of contingent fiscal liabilities, as well as government long-term commitments derived from Public-Private Partnership contracts particularly necessary.

Recognising that the OECD has played a leading role in the international community to promote fruitful interaction between the public and private sector, prudent budgetary practices and procedures and sound regulatory practices on a whole of government approach;

On the proposal of the Public Governance Committee:

I. **Recommends** that Members take due account of the Principles for public governance of Public-Private Partnerships set out below:

A. Establish a clear, predictable and legitimate institutional framework supported by competent and well-resourced authorities

1. The political leadership should ensure public awareness of the relative costs, benefits and risks of Public-Private Partnerships and conventional procurement. Popular understanding of Public-Private Partnerships requires active consultation and engagement with stakeholders as well as involving end-users in defining the project and subsequently in monitoring service quality.
2. Key institutional roles and responsibilities should be maintained. This requires that procuring authorities, Public-Private Partnerships Units, the Central Budget Authority, the Supreme Audit Institution and sector regulators are entrusted with clear mandates and sufficient resources to ensure a prudent procurement process and clear lines of accountability.
3. Ensure that all significant regulation affecting the operation of Public-Private Partnerships is clear, transparent and enforced. Red tape should be minimised and new and existing regulations should be carefully evaluated.

B. Ground the selection of Public-Private Partnerships in Value for Money

4. All investment projects should be prioritised at senior political level. As there are many competing investment priorities, it is the responsibility of government to define and pursue strategic goals. The decision to invest should be based on a whole of government perspective and be separate from how to procure and finance the project. There should be no institutional, procedural or accounting bias either in favour of or against Public-Private Partnerships.
5. Carefully investigate which investment method is likely to yield most value for money. Key risk factors and characteristics of specific projects should be evaluated by conducting a procurement option pre-test. A procurement option pre-test should enable the government to decide on whether it is prudent to investigate a Public-Private Partnerships option further.
6. Transfer the risks to those that manage them best. Risk should be defined, identified and measured and carried by the party for whom it costs the least to prevent the risk from realising or for whom realised risk costs the least.
7. The procuring authorities should be prepared for the operational phase of the Public-Private Partnerships. Securing value for money requires vigilance and effort of the same intensity as that necessary during the pre-operational phase. Particular care should be taken when switching to the operational phase of the Public-Private Partnerships, as the actors on the public side are liable to change.

8. Value for money should be maintained when renegotiating. Only if conditions change due to discretionary public policy actions should the government consider compensating the private sector. Any re-negotiation should be made transparently and subject to the ordinary procedures of Public-Private Partnership approval. Clear, predictable and transparent rules for dispute resolution should be in place
9. Government should ensure there is sufficient competition in the market by a competitive tender process and by possibly structuring the Public-Private Partnerships program so that there is an ongoing functional market. Where market operators are few, governments should ensure a level playing field in the tendering process so that non-incumbent operators can enter the market.

C. Use the budgetary process transparently to minimise fiscal risks and ensure the integrity of the procurement process

10. In line with the government's fiscal policy, the Central Budget Authority should ensure that the project is affordable and the overall investment envelope is sustainable.
11. The project should be treated transparently in the budget process. The budget documentation should disclose all costs and contingent liabilities. Special care should be taken to ensure that budget transparency of Public-Private Partnerships covers the whole public sector.
12. Government should guard against waste and corruption by ensuring the integrity of the procurement process. The necessary procurement skills and powers should be made available to the relevant authorities.

II. **Recommends** that Members take appropriate steps to ensure that Public-Private Partnerships are affordable, represent value for money and are transparently treated in the budget process, in accordance with the principles expressed in this Recommendation, which are recalled and further developed in the Annex to this Recommendation of which it forms an integral part.

III. **Invites** Members and the Secretary-General to disseminate this Recommendation.

IV. **Invites** non-Members to take account of and adhere to this Recommendation.

V. **Instructs** the Public Governance Committee to monitor the implementation of this Recommendation and to report thereon to the Council no later than three years following its adoption and regularly thereafter, in consultation with other relevant OECD Committees, including the Investment Committee.

OECD Principles for the
**Public Governance of
Public-Private Partnerships**

A. Establish a clear, predictable and legitimate institutional framework supported by competent and well-resourced authorities

1. The political leadership should ensure public awareness of the relative costs, benefits and risks of Public-Private Partnerships and conventional procurement. Popular understanding of Public-Private Partnerships requires active consultation and engagement with stakeholders as well as involving end-users in defining the project and subsequently in monitoring service quality.

Only if the political level is aware of and accepts the costs and benefits of using PPPs can the issues around PPPs be tackled and balanced appropriately with stability and predictability. The Ministry of Finance, line Ministries and executive agencies should ensure that a coherent approach to PPP is rolled out in the public sector and is joined up with other initiatives in adjacent fields. Given their complexity and long-term scope engagement with civil society is a prerequisite for the successful use of PPPs. This is especially the case when PPPs provide key public services. PPPs should, ideally, form part of an integrated public-sector infrastructure investment and procurement framework.

Active consultation and engagement with stakeholders should be an integral element of the process. PPPs may be used to introduce a more private-sector approach to service delivery in sectors that have previously been a part of the government. This can have effect on both working conditions, the culture of the work place and opportunities for advancement. Labour unions consequently represent a key stakeholder group that can be substantially affected by the usage of PPPs. For PPPs to work and to be legitimate, labour should be actively involved. The same can be said for NGOs and other civil society groups which often have concerns that PPPs may have social and environmental consequences and impact the rights of minority groups. Active involvement of NGOs can create transparency about problematic issues that might otherwise be overlooked and become serious problems if not tackled at an early stage.

Defining outputs in the PPP contract is essential. It should involve end-users in defining the project and its output specification and subsequently in monitoring service quality once the project is operational. Defining outputs can be instrumental in achieving better alignment of service specification with user expectations and exert pressure on service providers to meet service standards. In addition, involving end-users in design and monitoring increases the likelihood of the effort being perceived as legitimate, fair and understandable. Independent public oversight of PPP implementation can also promote public sector innovation and better outcomes for the society as a whole through greater accountability and social control.

2. Key institutional roles and responsibilities should be maintained. This requires that procuring authorities, Public-Private Partnerships Units, the Central Budget Authority, the Supreme Audit Institution and sector regulators are entrusted with clear mandates and sufficient resources to ensure a prudent procurement process and clear lines of accountability.

A number of institutional roles should be competently pursued to secure and maintain value for money: a sound procurement process; implementing the specific PPP; fiscal and budgeting issues; auditing of the PPP; rule monitoring and enforcement. These roles can be maintained in a number of institutional set-ups, but it is important that they are kept separate so as not to confuse the key tasks of each actor and to secure lines of accountability.

The authority that is procuring the PPP is the institution ultimately responsible for the project, subject to approval, monitoring and advice from the other actors at various stages. The authority is responsible for preparation, negotiation and administration of the contract and for monitoring and evaluating contract performance during the construction and operation phases of the project. This is crucial to ensure government retains value for money during the whole life of the contract. This authority is, therefore, ultimately responsible for the PPP contract and its operation. By value for money is meant the optimal combination of quality, features and price, calculated over the whole of the project's life.

Given the complexity of PPPs and their somewhat infrequent use, critical skills to ensure value for money may need to be concentrated in a PPP Unit that is made available to the relevant authorities. A PPP Unit's function can be pursued by a number of complementary units. The PPP Unit can fill gaps in terms of specific skills, a lack of coordination or high transaction costs. Institutional shortcomings should be addressed taking the country's needs and current institutional context into account. The PPP Unit should enable authorities (e.g. line ministries) to create, manage and evaluate a PPP efficiently and effectively.

This role requires that the PPP Unit has the requisite in-depth financial, legal, economic and project management skills. This capacity should be used to assess the specific PPP compared to the traditional public investment route. The PPP Unit should support the authority in its endeavor to secure value for money both in the procurement and in the implementation phases. This Unit should also make sure that procedural steps (gateways) are followed throughout. It is important that the role of the PPP Unit is clear and without conflicts of interest. While responsible authorities should draw on expertise from the PPP unit where necessary, it should be emphasised that they remain ultimately responsible for the project. Importantly, although the PPP Unit should help the relevant authorities prepare and negotiate the PPP contract, it should not decide on whether the PPP should move forward. This green-lighting process should be anchored in the Central Budget Authority.

To secure affordability and project quality the Central Budget Authority should scrutinise each PPP. The Central Budget Authority should check and monitor the PPP through each key phase: Planning; Feasibility, Design and Tender Preparation; Bidding and Contract Signing; and Construction and Operation. The Central Budget Authority should scrutinise the project for value for money, affordability, procedural steps and that the projects remain in line with political agreements. While the Central Budget Authority need not possess deep and specific knowledge of the PPP project's technical design, it needs sufficient capacity to evaluate the documentation presented to it. The Central Budget Authority should assure that capital investments are aligned with the government's short and medium term macroeconomic stability targets.

The Supreme Audit Institution (SAI) has an important role in examining whether the risks involved in PPPs are managed effectively. The SAI's reports to Parliament can keep the public informed about the services that they receive and also disseminate best practice. The SAI should audit and assess the PPP ex post with regards to performance, finance and compliance. It should maintain sufficient capacity to give a clear verdict on whether or not the project ultimately represented value for money, suggest possible improvements to the regulatory PPP framework, the procurement processes and make available overall lessons regarding the use of PPPs and investments. All relevant information should be made available to the SAI.

Sound regulatory policy promotes the efficient functioning of regulatory agencies by ensuring that they operate under an appropriate and clear mandate, with the necessary independence from political influence and regulated subjects, that they are appropriately resourced and equipped, and that their decision-making is fully transparent and accountable. Where PPPs are employed in the delivery of infrastructure facilities with natural monopoly characteristics, the role, design and organisation of regulators is important to secure value for money for the public sector and protect users and consumers. This role should be clear to all (staff, regulated entities and the community). The appropriate sector regulator should consequently be consulted in the project design and subsequently monitor compliance with regulated service standards. This role is important not only in shaping the markets, but also with concrete issues such as service quality, profitability, tariffs and prices. Of particular interest in monopoly-like situations is the degree of profitability compared to the sector average using various benchmarks.

The above roles should be institutionally maintained at sub-national level.

3. Ensure that all significant regulation affecting the operation of Public-Private Partnerships is clear, transparent and enforced. Red tape should be minimised and new and existing regulations should be carefully evaluated.

A regulatory environment which meets the key principles of good regulation, as set out in the OECD Recommendation on Regulatory Policy and Governance, reduces the costs to business and enhances the chances that PPP projects bring value for money.

While the contract is the main basis for a PPP, it is necessary to have a clear and transparent regulatory framework that all parties can trust, is enforced and that does not create barriers to entry. Such a framework fosters competition and helps minimising the risk of conflicts of interest, regulatory capture, corruption, and unethical behaviour. To that end, governments should adhere to principles of open government. Access to information and the decision-making process should be open and equitable.

Private investment will be facilitated if unnecessary red tape is removed and delays to approval processes are reduced. An effective regulatory framework implies careful evaluation of new regulations and systematic review of the stock of significant regulations to ensure that they are up to date, cost effective and consistent and deliver the intended policy objectives. This may require the coordination of approval processes in specific circumstances to remove regulatory obstacles to the delivery of PPPs, such as coordinating and streamlining multiple layers of regulation that may affect projects – either across one or different levels of government (central/federal, sub-national/state and local). The rule of law and the protection of property rights and contractual rights are a key condition as also highlighted in the Principles for Private Sector Participation in Infrastructure.

B. Ground the selection of Public-Private Partnerships in Value for Money

4. All investment projects should be prioritised at senior political level. As there are many competing investment priorities, it is the responsibility of government to define and pursue strategic goals. The decision to invest should be based on a whole of government perspective and be separate from how to procure and finance the project. There should be no institutional, procedural or accounting bias either in favour of or against Public-Private Partnerships.

It is important that the projects that go ahead have been prioritised at the political level. The basis for the decision should include an initial cost assessment and evaluation of the opportunity cost that should feed into the affordability decision. The decision to invest should include a holistic cost-benefit analysis addressing the project's interaction with other government policy tools (such as spatial planning, regulation of traffic, utilities, and development plans) and objectives. Line ministries and other actors should not be allowed to develop their investment programs without aligning them with the government's overall political priorities.

On the basis of the initial cost assessment, the holistic cost benefit analysis and the political judgment, an initial affordability decision can be made and projects can be prioritised against each other. The cost-benefit evaluations and the ranking of different projects should be made available to the public to encourage debate about what large infrastructure projects are the most important. The investment decision should be separate from the decision as to how to procure and finance the specific project. To strengthen prioritisation between PPPs and traditional infrastructure procurement within the budget envelope decisions should be based on a whole of life, present value, approach for both.

There should be no institutional, procedural or accounting bias either in favour of or against PPPs. Value for money should be the only test as to whether a particular project is procured by way of a PPP or through conventional procurement routes.

5. Carefully investigate which investment method is likely to yield most value for money. Key risk factors and characteristics of specific projects should be evaluated by conducting a procurement option pre-test. A procurement option pre-test should enable the government to decide on whether it is prudent to investigate a Public-Private Partnerships option further.

Once the government has decided to move forward with the investment, a project should be subjected to a procurement option pre-test. This should guide government in selecting which mode of procurement is likely to deliver the most value for money.

The following elements should be included in such an examination and thereby indicate to the policy maker whether it is worthwhile to investigate the PPP procurement option.

- What are the comparative costs of (a) finance (b) construction (c) operation, as calculated over the whole lifetime of the project, in each alternative mode of procurement?
- Can the risks of the project be clearly defined, identified and measured?
- Can the right types of risk be transferred to the private partner to ensure value for money?
- Does the project involve any transfer of risks onto other stakeholders, including workers and local communities?
- Is the risk appetite of potential private-sector partners sufficiently robust to explore a PPP?
- Do potential private-sector partners have a track record of good service delivery, responsible business conduct and PPP experience?
- What is the potential level of competition in the market? If competition is lacking, is the market contestable?
- Is there sufficient market interest in the project to generate a robust competition that will ensure a value for money outcome?

- How large are the whole of life benefits from combining the construction and the operating phases of a project in one contract?
- What are the risks of project failure associated with similar PPPs? What are the costs to the public authority associated with such failures?
- What contingent liabilities are associated with the project?
- Can the risks, cost and quality trade-offs be quantified and managed by the public sector?
- Can the desired project output be specified clearly ex ante? Is the planned project operating in a rapidly changing policy or demand environment? Are the underlying assets to be used to deliver the output in an area subject to rapid technological change?
- Is the potential PPP project of a size sufficiently large to justify the transaction costs?
- Who will make the contractual payments to the private-sector partner? Can some or all of the payments come from end-user charges?
- If end-user charges are levied will demand be sufficient over the lifetime of the project to ensure that the private partner generates the revenue required for it to maximise its profit? Might the potential private-sector partners accept demand risk in addition to availability risk?

If relevant, further analysis regarding using a PPP should be based on input from a prudent public sector comparator, or an equivalent to compare value for money across options, especially when operation is an important component of the project. There are different methods used to assess the relative value for money of the different delivery models. In principle, a public sector comparator compares the net present cost of bids for the PPP project against the most efficient form of delivery according to the output specification by conventional public sector means (the so-called reference project). The public sector comparator serves as a hypothetical risk-adjusted cost of public delivery of the output specification of a PPP project. The methodology for preparing the public sector comparator should be published.

6. **Transfer the risks to those that manage them best. Risk should be defined, identified and measured and carried by the party for whom it costs the least to prevent the risk from realising or for whom realised risk costs the least.**

After the fundamental assessment of specific issues and comparative costs, the key element in the decision to use PPPs is the transfer of risk from the government to the private partner. Risk is defined, identified and measured, and either retained by the public sector or transferred to the private partner through specific contract terms and an appropriate payment mechanism. Risk should be allocated where it can be best managed. By 'best' managed is meant the party for whom it costs the least to prevent the risk from realising, or for whom it costs the least to deal with the consequence of realised risk.

Risk should not be transferred to the private partner at any price for the sake of transferring risk alone or to achieve a desirable accounting treatment. Governments and public authorities cannot transfer to the private sector the risks associated with statutory responsibilities to maintain services.

An essential question is whether the risks of the project can be defined, identified and measured. The less this is the case, the more room there is for conflict over the contract, particularly when the risk realises. Potential private partners might also be unwilling, for an acceptable price, to take on risks that are not clearly defined, identified and measured. There should be clear methods in the contract by which risks can be apportioned when they materialise. This is particularly important in cases where risk is difficult to measure.

7. **The procuring authorities should be prepared for the operational phase of the Public-Private Partnerships. Securing value for money requires vigilance and effort of the same intensity as that necessary during the pre-operational phase. Particular care should be taken when switching to the operational phase of the Public-Private Partnerships, as the actors on the public side are liable to change.**

There is a danger that after the financial close of the PPP the attention from public sector decision-makers and key actors is substantially reduced. Should such a reduction of attention result in a concomitant reduction of capacity on the public side value for money can be threatened. Monitoring the performance of the PPP in the construction phase and the operational phase requires skill and dedication, especially as targets may shift and unforeseen, but legitimate, obstacles may arise. It is also the responsibility of the procuring agency to ensure that the private partner acts according to the norms of responsible business conduct as mentioned in the OECD Guidelines for Multinational Enterprises.

For the operational phase to be successful all relevant actors should remain involved. The responsibility for the operational phase of the project primarily rests with the procuring line ministry/ agency. Potential problems should be identified at this level and dealt with to the extent of these institutions' mandate. However, the PPP Unit, Central Budget Authority, Supreme Audit Institution and Regulatory Authorities should play their part and retain the appropriate level of ownership regarding the project. Particular attention should be paid to contractual arrangements and monitoring capacity at later stages of a project so as to ensure that incentives do not deteriorate as the cost of non-compliance falls.

8. Value for money should be maintained when renegotiating. Only if conditions change due to discretionary public policy actions should the government consider compensating the private sector. Any re-negotiation should be made transparently and subject to the ordinary procedures of Public-Private Partnership approval. Clear, predictable and transparent rules for dispute resolution should be in place.

By monitoring and liaising with the private contractor, the public sector should maintain a project's value for money throughout its operation. The original risk transfer and contract terms should be maintained and care should be taken to make sure that the standards to which the private-sector contractor operates are not eroded without compensation to the public-sector authority. Clear rules stipulating the criteria, procedures and compensation for government expropriating the asset should be in place as prescribed in the Guidelines for Multinational Enterprises.

Nonetheless, in some cases the assumptions underlying the project may turn out to be flawed and in extreme cases this can lead the project towards failure. As the public sector has an interest, sometimes a statutory responsibility, in making sure the asset keeps operating smoothly; a re-negotiation should take place to investigate possible solutions. However, even if the current project outcome differs from what the private partner expected, it may just be a realisation of the risk that it carried.

Both parties should distinguish between the realisation of risk and a genuine unforeseen change in circumstances. Only if conditions change due to discretionary public policy actions (i.e., "actions of the Principal") should the government consider compensating the private sector. Any other compensation for changes in commercial conditions should be explicitly negotiated within the contract. Otherwise, the risks to re-negotiations of PPP contracts due to changes in international conditions not foreseen at the moment of the contract award could significantly increase fiscal costs of PPPs for the government.

Clear, predictable and transparent rules for dispute resolution should be in place to resolve disagreement on the above between the public and private parties. Furthermore, any re-negotiation that substantially alters the original agreement should be made public and be subjected to approval by the authority responsible for approving PPPs. Such an agreement should be as competitively done as possible.

9. Government should ensure there is sufficient competition in the market by a competitive tender process and by possibly structuring the Public-Private Partnerships program so that there is an ongoing functional market. Where market operators are few, governments should ensure a level playing field in the tendering process so that non-incumbent operators can enter the market.

Competition helps ensure the effective transfer of risk, that optimal solutions are developed by the private sector and that the most competitive bid is tendered. There should be competition for the market when tendering for PPP bids or in the absence of competition, the market should be contestable once the tendering is concluded and the PPP is operational.

Thus, the private partner would know that there is the possibility of other private partners entering the market. To further strengthen competition, it can be beneficial to structure a PPP program to ensure an ongoing functioning market. This can possibly be achieved by unbundling the supply chain, so that different operators can enter various operational segments of the chain, and also by unbundling large-scale national or regional projects into different geographical parts. This is particularly important in cases where the PPP operator subsequently becomes a monopoly in a certain area. The OECD Recommendation Concerning Structural Separation in Regulated Industries can provide guidance in this respect.

It is beneficial to maintain an open and non-discriminatory investment environment and steps should be taken to ensure that domestic and foreign-owned firms can compete on an equal footing. Though private providers can coexist with State owned incumbents, measures to maintain a level playing field may be needed. According to the OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, these measures include a clear separation between the public sector's ownership function and other factors that may influence companies' position, transparency regarding service obligations, access to finance and transparency concerning financial assistance and guarantees covered by the public purse.

- C. Use the budgetary process transparently to minimise fiscal risks and ensure the integrity of the procurement process**
- 10. In line with the government's fiscal policy, the Central Budget Authority should ensure that the project is affordable and the overall investment envelope is sustainable.

PPPs, as well as conventional long-term government borrowing for investment, are more difficult to integrate with the annual budget process than more ordinary variable expenditures that can be modified from year to year. This makes affordability assessments particularly important when the project is being prepared. An investment project is affordable if the expenditure and contingent liabilities it entails for the government can be accommodated within current levels of government expenditure and revenue and if it can also be assumed that such levels will be and can be sustained into the future.

The investment expenditure budget, including an assessment of contingent liabilities, should be based on medium and long term fiscal projections and regularly updated. Limits on stocks and flows of PPP, while not a substitute for medium-term planning, can help contain fiscal costs and limit overall public sector long-term commitments to levels that are fiscally affordable. This applies to the overall public sector, regardless of the level of government from which the fiscal costs originated.

- 11. The project should be treated transparently in the budget process. The budget documentation should disclose all costs and contingent liabilities. Special care should be taken to ensure that budget transparency of Public-Private Partnerships covers the whole public sector.

Budget documentation should transparently disclose all information possible regarding the costs and contingent liabilities of the PPP. The information should include what and when the government will pay, and full details of guarantees and contingent liabilities. The payment stream from government under the PPP contract should be highlighted, particularly if it is back loaded. Preferably the information should be disclosed at the same time as the results of the long-term fiscal analysis that shows the long-term effects of the stock and new flow of PPP contracts. The treatment of PPPs should conform to The 2002 OECD Best Practices for Budget Transparency.

A particular challenge for the prudent and transparent usage of PPPs is the application of this tool outside of general government but within the public sector, in particular state owned enterprises (SOEs). SOEs can engage in PPP-type of arrangements that often, but not necessarily, require explicit, or implicit, guarantees from the central government. SOEs may have long-term obligations to purchase goods and services from the private sector, such as power and water purchase agreements. As these obligations in general are not included in the definition of public debt they may not be properly monitored by the central government. However, given the political importance of the provided services central government might very well be expected to assume some financial responsibility if needed. This may require that the Central Budget Authority actively monitors and mandates the use of PPP-like arrangements in the Public Sector at large.

Where central government has the relevant constitutional authority it should consider allowing sub-national governments to prudently use PPPs. If there are implicit or explicit central government guarantees to sub-national government levels, PPP activity should be controlled through rules on PPP stocks and flows. The Ministry of Finance should retain an up-to-date overview of all PPP liabilities relevant for central government. Given the fact that sub-national governments are less likely to accumulate a critical mass of projects over time central government should consider ways of leveraging its management capacity regarding PPPs to the benefit of sub-national governments.

12. **Government should guard against waste and corruption by ensuring the integrity of the procurement process. The necessary procurement skills and powers should be made available to the relevant authorities.**

Enhancing integrity necessitates recognising the risks inherent throughout the entire procurement cycle, developing appropriate management responses to these risks, and monitoring the impact of mitigating actions.

PPP procurement should be a strategic profession, informed by an understanding of relevant commercial principles rather than a simple administrative process within a public organisation. This transformation necessitates developing knowledge and creating tools to support improved procurement management decision making. Enhancing integrity in public procurement should be placed within the broader management goals of the public sector as discussed in the 2008 OECD Principles for Enhancing Integrity in Public Procurement.

Background Note on the Draft Recommendation of the Council on Public Governance of Public-Private Partnerships

Defining PPPs and the reasons for undertaking them

Public-Private Partnerships (PPPs) are long term contractual arrangements between the government and a private partner whereby the latter delivers and funds public services using a capital asset, sharing the associated risks (see Box 1). In a PPP agreement the service delivery objectives of the government are intended to be aligned with the profit objectives of the private partner. The effectiveness of the alignment depends on a sufficient and appropriate transfer of risk to the private partners. In a PPP contract, the government specifies the quality and quantity of the service it requires from the private partner. The private partner may be tasked with the design, construction, financing, operation and management of a capital asset required for service delivery as well as the delivery of a service to the government, or to the public, using that asset. A key element is the bundling of the construction and operation and maintenance of the underlying asset over the life of the contract. The private partner will receive either a stream of payments from the government for services provided or at least made available, user charges levied directly on the end users, or a combination of both.

This definition excludes a wider array of arrangements where non-governmental organisations such as non-profit civil society groups, trusts, church groups etc. are involved in the development and delivery of public or semi-public services. It includes concession type arrangements where the concession is designed to deliver a public service but excludes concessions such as licenses to use government assets such as mining which are another way for government to raise revenue. It also excludes traditional public works contracts.

If the government is responsible for a stream of payments to the private partner for services delivered, their actual payment will likely depend on the private partner's delivery of service and compliance with the contractually set quality and quantity specifications. The government may also establish service standards as a representative of the public interest when PPPs are financed from tolls or user charges. Public-private partnerships are often undertaken by a special purpose vehicle acting as the government's private sector counterparty. A special-purpose vehicle is often (but not always) a consortium of companies responsible for the main activities of the public-private partnership¹.

PPPs are sometimes recorded on-budget and sometimes off-budget. When PPPs are undertaken by a special purpose vehicle acting as the government's private sector counterparty, the impact on the government's accounts will depend on whether the Special Purpose Vehicle (SPV) itself is classified as a public or a private entity. In many countries, most of these SPVs are created and organised in a way that allows them to be classified outside the central, general, or even the public sector as a whole, jeopardising fiscal monitoring and control.

Through harnessing the private sector's expertise in combining the design and operation of an asset a PPP can provide the service in a more efficient manner compared to traditional forms of procurement. There are a number of conditions that should be in place for a PPP to be successful. The most important generic issues are set out on the next page.

¹ Within the category of public-private partnerships a number of different models exist – which can also give rise to different definitions. These are influenced not only by the responsibilities of the private partner but also the ownership and conceptualisation of the asset.

Box 1. Different country definitions of public-private partnerships

There is no widely recognised definition of PPPs and related accounting framework. Eurostat, IASB, IMF, IFRS and others work with different definitions. As illustrated below there is variation between countries.

Korea defines a public-private partnership project as a project to build and operate infrastructure such as road, port, railway, school and environmental facilities – which have traditionally been constructed and run by government funding – with private capital, thus tapping the creativity and efficiency of private sector.

South Africa defines a public-private partnership as a commercial transaction between a government institution and a private partner in which the private party either performs an institutional function on behalf of the institution for a specified or indefinite period, or acquires the use of state property for its own commercial purposes for a specified or indefinite period. The private party receives a benefit for performing the function or by utilising state property, either by way of compensation from a revenue fund, charges or fees collected by the private party from users or customers of a service provided to them, or a combination of such compensation and such charges or fees.

The **United Kingdom** defines a public-private partnership as “...arrangements typified by joint working between the public and private sectors. In their broadest sense, they can cover all types of collaboration across the private-public sector interface involving collaborative working together and risk sharing to deliver policies, services and infrastructure.” (HMT, Infrastructure Procurement: Delivering Long-Term Value, March 2008). The most common type of PPP in the United Kingdom is the Private Finance Initiative. A Private Finance Initiative is an arrangement whereby the public sector contracts to purchase services, usually derived from an investment in assets, from the private sector on a long-term basis, often between 15 to 30 years.

The **State of Victoria (Australia)** defines a public-private partnership as relating to the provision of infrastructure and any related ancillary service which involve private investment or financing, with a present value of payments for a service to be made by the government (and/or by consumers) of more than AUD 10 million during the period of a partnership that do not relate to the general procurement of services.

Particular challenges around PPPs

The complexity of PPPs requires a number of capacities in government both in terms of skills, institutional structures and legal framework. There should be a robust system of assessing value for money using a prudent public sector comparator and transparent and consistent guidelines regarding non-quantifiable elements in the value for money judgement. It also involves being able to classify, measure and contractually allocate risk to the party best able to manage it and the ability to monitor the PPP contract through its life. It requires sound accounting and budgeting practises.

Value for Money and the public sector comparator

Governments should assess whether or not a project represents value for money. Indeed, the drive to use PPPs is increasingly premised on the pursuit of value for money (OECD, 2008). Value for money is a relative measure or concept. The starting point for such a calculation is the public sector comparator. A public sector comparator compares the net present cost of bids for the PPP project against the most efficient form of delivery according to a traditionally procured public-sector reference project. The comparator takes into account both the risks that are transferable to a probable private party and those risks that will be retained by government. Thus, the public sector comparator serves as a hypothetical risk-adjusted cost of public delivery of the project. However, ensuring the robustness of a public sector comparator can be difficult and it may be open to manipulation with the purpose of either strengthening or weakening the case for public-private partnerships (e.g. much depends on the discount rate chosen or on the value attributed to a risk transferred).

In addition to the quantitative aspects typically included in a hard public sector comparator, value for money includes qualitative aspects and typically involves an element of judgement on the part of government. Value for money can be defined as what government judges to be an optimal combination of quantity, quality, features and price (i.e. cost), expected (sometimes, but not always, calculated) over the whole of the project's lifetime. What makes value for money hard to assess at the beginning of a project is that it ultimately depends on a combination of factors working together such as risk transfer, output-based specifications, performance measurement and incentives, competition in and for the market, private sector management expertise and the benefits for end users and society as a whole.

Appropriate Risk Transfer

To ensure that the private partner operates efficiently and delivers value for money, a sufficient, but also appropriate, amount of risk needs to be transferred. In principle, risk should be carried by the party best able to manage it. This may mean the party best able to prevent a risk from realising (ex ante risk management) or the party best able to deal with the results of realised risk (ex post risk management). Some risks can be managed, and are hence called endogenous risks. However, not all risks can be managed and cases may exist where one or more parties to a contract are unable to manage a risk. To those parties such unmanageable risks are exogenous risks (an example is uninsurable force majeure risk that affects all parties, while political and taxation risk is exogenous to the private party and endogenous to government). It should be noted, however, that statutory and political obligations can mean that ultimately the activities of a PPP that fails have to be taken over by government.

Contract Negotiating Skills

The ability to write and negotiate PPP contracts are an important public sector capacity requirement, especially given the long-term nature and the large transaction costs associated with PPPs.

Box 2. Accounting for PPPs in the EU

Originally, the Statistics Office of the European Union (Eurostat) considered that the main issue in classifying a public-private partnership depended on who bears the most risk. The traditional Eurostat view has been that assets involved in a public-private partnership should be classified outside the government sector if both of the following conditions were met: (i) the private partner bears the construction risk; and (ii) the private partner bears either the availability risk or the demand risk.

However, the bearer of risk is not always easy to define, and contract design varies. In cases where it is not possible to classify a public-private partnership as on or off the government books, other contract features can be considered, such as if the asset is supposed to be transferred from the private partner to the government at the end of the contract period and at what price. This event is also an important part of the risk sharing. It should be noted however, that recent guidelines by Eurostat are moving away from the Eurostat decision of 2004.

The Eurostat ESA95 Manual on Government Deficit and Debt (MGDD), in its PPP chapter, discusses the considerations that should be analysed in order to evaluate the distribution of risks between the public and private sector. In particular, if the government provides majority financing, or provides guarantees covering majority financing, it would be an indication of an insufficient risk transfer to the private sector.

Moreover, the recent research of Eurostat, in collaboration with the EPEC and EIB ("New developments in PPPs," Financial Accounts Working Group, Eurostat, 2009) highlights the need for revision of these criteria to conform to recent IPSASB guidance (international public sector accounting standards). Eurostat (2004), - New Decision of Eurostat on Deficit and Debt: Treatment of Public-private Partnerships, News Release No. 18, 11 February 2004, The Statistical Office of the European Communities, Luxembourg.

Affordability

A project is affordable if government expenditure associated with a project, be it a PPP or other mode of delivery, can be accommodated within the intertemporal budget constraint of the government. A public-private partnership can make a project more affordable if it improves the value for money compared to that realised through traditional public procurement, and then only if the increased value for money causes a project that did not fit into an intertemporal budget constraint of the government under public procurement to do so with a PPP. Some countries are tempted to ignore the affordability issue due to the fact that PPPs may be off budget (discussed below). Political considerations may also alter the decisions: due to the political cycle, the policy maker who makes the decision to enter the PPP often does not bear the long-term expenditures involved in the project.

Future Budget Flexibility

A possible difficulty could be that PPPs reduce spending flexibility, and thus potentially allocative efficiency, as spending is locked in for a number of years. Given that capital expenditures in national budgets are often accounted for as an expense when the investment outlay actually occurs, taking the PPP route allows a government to initiate the same amount of investments in one year while recording less expenditure for that same year. On the other hand, the obligation to pay an annual fee will increase expenditures in the future, reducing the scope for new investment in coming years.

However, if the PPP represents more value for money compared to traditional procurement, and this saving is not spent up front, the government will have increased its fiscal space in coming years and thus increased flexibility. Government spending might also be affected if the government provides explicit or implicit guarantees to the PPP project and thus incurs contingent liabilities. In some cases, concessions and PPPs may also provide a revenue stream to government as part of payment for using existing assets.

Fiscal Impact of PPPs

The system of government budgeting and accounting should provide a clear, transparent and true record of all PPP activities in a manner that will ensure that the accounting treatment itself does not create an incentive to take the PPP route. In some cases, budgeting and accounting systems make it possible to avoid normal spending controls and use public-private partnerships to circumvent spending ceilings and fiscal rules.

PPPs should only be undertaken if they represent value for money and are affordable. However, there are those that argue that PPPs should be used to invest in times of fiscal restraint. The fiscal constraint argument for public-private partnerships is driven by pressures for governments to reduce public spending to meet political, legislated and/or treaty-mandated fiscal targets. In parallel with this, many governments face an infrastructure deficit stemming from a variety of factors including a perceived bias against budgeting for capital expenditures in cash-based budgetary systems.

However, when responding to fiscal constraints, governments should not bypass value-for-money and affordability. PPPs may also create future fiscal consequences if they violate the budgetary principle of unity, i.e. that all revenues and expenditures should be included in the budget at the same time. Potential projects should be compared against other competing projects and not considered in isolation to avoid giving priority to the consideration and approval of lower value projects.

The usage of PPPs in OECD countries today

Box 3. The transfer of risks in PPPs

As risks should be carried by those that manage them best. The key aspect to PPPs is thus identifying and sharing the risks between private and public partners. Three categories of risks, listed in the table below, can be identified: macroeconomic, commercial and legal/political risks. Risks are events that can be measured and the probability for its occurrence assigned. Risks vary in nature, some of them are endogenous (controllable by a party to a meaningful extent) and some others exogenous, uncontrollable, to at least some of the parties, but measurable.

Risk	Agent	Types of Risk		
		Macroeconomic	Commercial	Legal and Political
External/	Private	Aggregate Demand	Force majeure	Different investment preferences of alternating governments
		Interest rate risk	Demand risk	Expansionary anti-crises policies raising the cost of financing
		Liquidity risk		Risk of expropriation
		Exchange rate risk		
	Public	Aggregate Demand	Force majeure	
		Interest rate risk		
		Liquidity risk		
		Exchange rate risk		
			Project risk	
			Design and construction risk	
Project specific/	Private		Operation	
			Maintenance	
			Input and output quality and quantity risk	
			Residual value risk	
			Contractor failure risk	
			Renegotiation risk	
			Early termination risk	
			Security risk	
			Technology risk	
			Idiosyncratic interest rate	
	Idiosyncratic liquidity risk			
		Credit risk		
		of the SPV		
		of the constructing and operating		
		of the financial institution		
		sovereign risk	Different investment preferences of alternating governments	
		Demand risk	Expansionary anti-crises policies raising the cost of financing	
			Risk of expropriation	

As a general rule parties are better at managing those risks which are endogenous to them. However, it is difficult to determine a clear list of which risks should be borne by whom as this will often depend on an assessment of the concrete case. Legal/political risks are typically exogenous to the private partner but endogenous to the public partner and therefore are probably better managed by the public side. Macroeconomic risks are exogenous to both private and public partners, but the former could be expected to carry the normal business cycle movements. Demand risk is a type of risk that can be both exogenous and endogenous for the public sector depending on whether the demand is based on end users' preferences or whether it is based on public sector consumption.

Source: P. Burger et. al. « The Effects of the Financial Crisis on Public-Private Partnerships». IMF Working Paper 144, 2009.

Since the early 1990s, and even more so since the early 2000s there has been a significant increase in the stock of PPPs in OECD countries. Countries such as the United Kingdom, Korea, France, Australia, Portugal and Germany increasingly use PPPs to deliver services that they previously delivered through traditional public procurement. For most of the last decade, PPPs in the United Kingdom constituted approximately 12% of total annual capital expenditure (cf. EIB, 2004:5; KPMG, 2007: 4), with other countries following suit. Although governments increasingly use PPPs, they still constitute a relatively small component of total public sector investment (see Table 2).

Some countries do not foresee PPPs to exceed 15% of total public investment, one reason being the rather cumbersome process to create a PPP (OECD 2008). As noted above, there is a divergence in definitions regarding what constitutes a PPP. This also leads to different figures regarding the number of PPPs in the world. As such, not all the figures are comparable, but they do give an indication of the wide extent to which countries use PPPs. According to Deloitte Ireland (2009), infrastructure projects constitute the largest sector by number of deals internationally, followed by healthcare and education. The United Kingdom is by far the leading country implementing projects, followed by the rest of the EU put together. New PPP contract activity reached a peak during the period 2003-7, before slowing down due to the onset of the international financial crisis and recession.

Table 1 comprises data collected by Public Works Financing International Major Projects Survey (PWF 2009: 2). It includes projects that represent various combinations of public and private sector risk-taking and represents cumulative data since 1985. According to Public Works Financing (PWF) Road PPPs represent almost half of all PPPs in value (USD 307 billion out of USD 645 billion) and a third in number (567 out of 1 747). Second is Rail and third is Water. The PWF database also confirms that Europe represents about half of all PPPs in value (USD 303 billion) and a third in number (642).

Table 1 – Global public-private partnership deals by sector and region 1985-2009

		Roads		Rail		Water		Buildings		Total	
		Number of projects	Cost US\$m	Number of projects	Cost US\$m	Number of projects	Cost US\$m	Number of projects	Cost US\$m	Number of projects	Cost US\$m
United States	Total planned and funded since 1985	77	61 844	41	58 334	187	20 001	164	10 986	469	151 926
	Funded by 10/09	35	16 913	27	10 950	136	15 024	158	9 421	356	52 308
Canada	Total planned and funded since 1985	31	18 103	7	9 780	29	3 029	91	12 529	158	43 531
	Funded by 10/09	20	11 058	1	2 000	14	457	49	9 572	84	23 114
Latin America	Total planned and funded since 1985	272	101 236	69	51 184	153	17 163	19	1 729	513	171 222
	Funded by 10/09	140	61 652	26	10 355	79	9 865	8	521	253	82 393
Europe	Total planned and funded since 1985	339	320 375	102	157 293	218	34 178	306	90 369	965	602 215
	Funded by 10/09	193	156 692	55	54 579	171	24 657	223	66 975	642	302 903
Africa and Middle East	Total planned and funded since 1985	21	10 886	16	12 479	101	28 166	10	1 186	148	52 717
	Funded by 10/09	13	5 691	4	4 668	45	17 835	4	957	66	29 151
Asia and Far East	Total planned and funded since 1985	295	92 662	93	101 826	180	50 745	37	11 358	605	256 591
	Funded by 10/09	166	54 640	40	55 676	119	37 452	21	7 201	346	154 969
World	Total planned and funded since 1985	1 023	605 106	328	390 896	868	153 282	627	128 157	2 858	1 278 202
	Funded by 10/09	567	306 673	153	138 228	564	105 290	463	94 647	1 747	644 838

Notes:

Cost US\$m refers to Nominal dollars, converted to USD at time of financial close.

This database comprises data collected by PWF's International Major Projects Survey. It includes all projects that are being planned, built or are operated in 131 countries. According to PWF (2009, pg. 3): "PWF's survey aims to describe projects where governments are seeking to franchise the delivery of public works infrastructure services to private, for-profit companies outside of a regulated, public-utility structure. That delegation of control can take the form of long-term service contracts, concession arrangements involving finance, construction and long-term operations of facilities under term-limited contracts; private development and ownership of facilities; and divestiture of infrastructure assets."

Source: Public Works Financing (2009), Public Works Financing Newsletter, Vol. 242, October
www.PWFinance.net

Table 2 – What percentage of public sector infrastructure investment takes place through PPPs (2010)

Range	Number	Country/economy
0% - 5%	9	Austria, Germany, Canada, Denmark, France, Netherlands, Hungary, Norway, Spain
>5% - 10%	7	United Kingdom, Czech Republic, Slovak Republic, Greece, Italy, South Africa, Ireland
>10%-15%	2	Korea, New South Wales
>20%	2	Mexico, Chile
Total	20	

Note: No response for the >15% - 20% range.

OECD surveyed Member countries in 2010 concerning what percentage of public sector infrastructure investment takes place through PPPs (Burger & Hawkesworth, 2011). Table 2 indicates the percentage of public sector investment that takes place through PPPs and the number of countries to which each range applies. For instance, in 9 of the 20 countries PPPs constitute between 0% and 5% of public sector investment in infrastructure. Furthermore, in 9 countries PPPs constitute between 5% and 15% of total public sector infrastructure expenditure. The stock of PPPs in countries varies significantly. It ranges from one at the federal level in Canada, three each in Norway, Denmark and Austria, to 670 in the United Kingdom². In between is France with 330, Korea³ with 252, Mexico with 200, Germany with 144, Chile with 60, New South Wales with 35, the Netherlands and Hungary each with 9 and Ireland with 8.

² The United Kingdom count includes only PFIs, and not PPPs falling under a wider definition. For Italy number excludes approximately 2000 concessions.

³ Excludes concessions, and includes only those PPPs falling under the authority of the PPP unit.

References

- Burger, Philippe and Ian Hawkesworth (2011), 'How To Attain Value for Money: Comparing PPP and Traditional Infrastructure Public Procurement' *OECD Journal on Budgeting*, Volume 2011/1
- Burger, Philippe et. al. (2009), 'The Effects of the Financial Crisis on Public-Private Partnerships'. IMF Working Paper 144
- Corbacho, Ana and Gerd Schwartz (2008), "PPPs and Fiscal Risks: Should Governments Worry?" in IMF publication, "*Public Investment and PPPs—Addressing Infrastructure Challenges and Managing Fiscal Risks*"
- Eurostat (2004), New Decision of Eurostat on Deficit and Debt: Treatment of Public-private Partnerships, News Release No. 18, 11 February, The Statistical Office of the European Communities, Luxembourg
- Eurostat, (2009) "New developments in PPPs," Financial Accounts Working Group, The Statistical Office of the European Communities, Luxembourg
- INTOSAI Guidelines on Best Practice for the Audit of PPP and Concessions (2007)
- INTOSAI Guidelines on Best Practice for the Audit of Risk in Public/Private Partnership (2004)
- OECD (2010) *Dedicated Public-Private Partnership Units: A Survey of Institutional and Governance Structures*: OECD Publishing
- OECD (2008) *Public-Private Partnerships: In Pursuit of Risk Sharing and Value for Money*: OECD Publishing
- Public Works Financing (2009), Public Works Financing Newsletter, Vol. 242, October, www.PWFinance.net

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Guidance on PPP Legal Frameworks

2022 Edition

© 2022 International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank

1818 H Street NW

Washington DC, 20433

Telephone: +1-202-473-1000

Internet: www.worldbank.org

This work is a product of the staff of the World Bank based on external contributions. The findings, interpretations, and conclusions expressed in this work do not necessarily reflect the views of the World Bank, its Board of Executive Directors, or the governments they represent.

Rights and Permissions

The material in this work is subject to copyright. As the World Bank encourages dissemination of its knowledge, this work may be reproduced, in whole or in part, for non-commercial purposes as long as full attribution to this work is given. Any queries on rights and licenses, including subsidiary rights, should be addressed to the Publishing and Knowledge Division, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; fax: 202-522-2625; e-mail: pubrights@worldbank.org.

TABLE OF CONTENTS

ACKNOWLEDGEMENTS	3
INTRODUCTION	4
DEFINED TERMS AND ACRONYMS	5
SCOPE, PURPOSE AND STRUCTURE OF GUIDANCE	7
1. GUIDING PRINCIPLES	10
1.1 PPP legal framework as part of the overarching PPP framework.....	10
1.2 What is a PPP legal framework?.....	10
1.3 Why establish a specific PPP legal framework?	11
1.4 Key aims of a PPP legal framework.....	12
1.5 Design objectives	16
2. SCOPE AND APPLICATION OF THE LEGAL FRAMEWORK	21
2.1 Introduction	21
2.2 Guiding principles and objectives.....	21
2.3 Scope of the PPP legal framework	21
2.4 Factors to determine eligibility of projects	22
2.5 Toolkit for determining the scope of the PPP legal framework	28
2.6 Sample drafting	31
3. INSTITUTIONAL FRAMEWORK	35
3.1 Introduction	35
3.2 Guiding principles and objectives.....	35
3.3 Relevant stakeholders and the allocation of responsibilities.....	38
3.4 Toolkit for allocating roles and responsibilities.....	46
3.5 Sample drafting	49
4. PROJECT ORIGATION AND APPRAISAL	54
4.1 Introduction	54
4.2 Guiding principles and objectives.....	54
4.3 Origination.....	55
4.4 Appraisal	57
4.5 Toolkit for implementing processes.....	64
4.6 Sample drafting	66
5. APPROVALS	70
5.1 Introduction	70
5.2 Guiding principles and objectives.....	70
5.3 Approval process structure up to contract award.....	71
5.4 Toolkit for implementing an efficient approval process	74
5.5 Sample drafting	78
6. PROCUREMENT	81
6.1 Introduction	81
6.2 Guiding principles and objectives.....	81
6.3 Procurement procedures.....	82
6.4 Additional considerations	89
6.5 Toolkit for implementing procurement framework.....	93
6.6 Sample drafting	97

7.	PPP AGREEMENTS	105
7.1	Introduction	105
7.2	Guiding principles and objectives.....	105
7.3	Regulating and facilitating PPP Agreements	106
7.4	Treatment of contractual terms in primary instrument.....	109
7.5	Toolkit for regulating PPP Agreements	117
7.6	Sample drafting	121
8.	CONTRACT MANAGEMENT	125
8.1	Introduction	125
8.2	Guiding principles and objectives.....	125
8.3	Contract management framework.....	126
8.4	Toolkit for implementing contract management framework	135
8.5	Sample drafting	137
APPENDIX A	ADDITIONAL ONLINE RESOURCES	141
APPENDIX B	EXAMPLE FRAMEWORK OF A PPP LAW	145

ACKNOWLEDGEMENTS

This current edition of the Guidance on PPP Legal Frameworks, 2022 Edition ("Guidance") is based upon work done by the international law firm of Allen & Overy LLP, under a team led by Tim Conduit, Fleur Clegg, Cyril Cotterall, Romaric Lazerges, Farah El Yacoubi and Elliott Sawford, with input from across Allen & Overy's global PPP practice. The World Bank team that collaborated with Allen & Overy LLP on this publication comprised Christina Paul, Mikel Tejada Ibañez, Adetoun Adetona and Aijaz Ahmad from the Infrastructure Finance, PPP & Guarantees Group (IPG).

The Guidance was generously funded by the Public-Private Infrastructure Advisory Facility (PPIAF). PPIAF, a multi-donor trust fund housed within the World Bank, provides technical assistance to governments in developing countries. PPIAF's main goal is to create enabling environments through high-impact partnerships that facilitate private investment in infrastructure. For more information, visit www.ppiaf.org.

The Guidance received expert technical support from various stakeholders during consultations conducted in October and November 2021. The comments and suggestions provided during this process were reviewed and addressed jointly by the World Bank and Allen & Overy teams. For their respective contributions special thanks is due to colleagues from the following: the International Finance Corporation (IFC), the Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) and the World Bank; the African Legal Support Facility (ALSF); the Asian Development Bank (ADB); the European PPP Expertise Centre (EPEC); the Global Infrastructure Hub (GIH); the International Monetary Fund (IMF); PPIAF; the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); the World Association of PPP (WAPPP); the UNECE International Center of Excellence – PPP Policies Laws and Institutions; Agence Française de Développement; the Philippines PPP Centre; the Infrastructure and Projects Authority (IPA) of the United Kingdom; the PPP Unit of Uruguay; Carew & Bennett Consulting; DLA Piper; Dentons; Gide Loyrette Nouel; Hogan Lovells; K&M Advisors; PwC; Pinsent Masons; and the Harvard Kennedy School.

INTRODUCTION

This Guidance is intended to aid government officials inform themselves about and establish suitable PPP legal frameworks and sets out key considerations and sample drafting in relation to a number of critical provisions in public-private partnership (PPP) legislation and supporting instruments. The Guidance explains the background to these essential legislative provisions, while providing benchmarking examples from markets with different legal traditions and maturities, to highlight the need to cater to a government's specific set of circumstances. Designed as a succinct and digestible practitioner's guide, the Guidance is not intended to cover every possible aspect of a PPP legal framework. Neither is it a recommendation to opt for PPP as the delivery model for projects, nor an analysis of PPP's advantages and disadvantages.

While PPP may be implemented on a one-off basis without any specific supporting legal and institutional framework, most countries with successful PPP programs rely on a sound enabling framework. These typically regulate the development and management of PPPs from upstream to downstream, anchoring PPP processes in the respective country's overall public investment management framework and providing for clear assignment of institutional roles and responsibilities, implementation of appropriate project origination and appraisal processes and strong risk management throughout the PPP lifecycle.

Numerous emerging and nascent PPP markets have therefore made and are making efforts to adopt their own PPP legislation, and in doing so are looking for good practice to follow. While several international organizations have developed guidelines for good governance in PPPs regarding different types of infrastructure projects, specific knowledge products on drafting PPP legislation have been less numerous. Important recent examples include the UNCITRAL Legislative Guide on Public-Private Partnerships (2019) and accompanying Model Legislative Provisions on Public-Private Partnerships (2019), as well as the Draft UNECE-EBRD People-first PPP/Concession Model Law (at the time of writing not yet formally adopted).

It is against this background that the World Bank developed the Guidance as a practical tool for government officials to complement the global body of knowledge as regards the understanding and drafting of PPP legal frameworks. In focusing on selected key legal provisions, the Guidance particularly aims to address considerations related to the fiscal, environmental and social sustainability of PPP projects as well as their resilience/adaptability to external shocks such as natural disasters, climate change extreme weather events and crises such as the COVID-19 pandemic.

With respect to the sample drafting contained in the Guidance, the authors would like to emphasize that it is neither intended to be exhaustive nor prescriptive, but is provided as illustrative and a starting point for jurisdiction-specific drafting. Specifically, it is not meant to be mandatory for use in World Bank financed operations which may involve the review or reform of legal enabling environments for PPP. Instead, the contents of this Guidance should be regarded as one of many inputs for governments to consider when thinking of establishing or amending an existing PPP legal framework. It should equally be noted that references to country examples throughout the document should not be interpreted as World Bank endorsement of the respective country's PPP framework/program or as recommended best practice. Rather, these examples are given for benchmarking purposes and to illustrate the drafting considerations explained in each chapter of the Guidance.

The authors would finally like to stress that this publication is seen as an evolving process. The intention is to develop further iterations of the Guidance as market practice around the key themes covered in this document (and any new areas) evolves, conceivably in response to the omnipresent challenge of climate change and other future crises.

DEFINED TERMS AND ACRONYMS

Capitalized terms and acronyms in this Guidance have the meanings set out below and additional capitalized terms used in the Sample Drafting sections are defined in those sections.

BAFO	means a best and final offer requested by the Contracting Authority or submitted by a bidder after the RFP bid round or the corresponding stage of the procurement process, as the context requires, as further described in Chapter 6 Procurement .
Contracting Authority	means a Government Entity that originates and/or proceeds to procure a PPP project and enters into the PPP Contract with the Private Partner. In certain cases, this may include state-owned enterprises, as further described in Chapter 3 Institutional Framework, Section 3.3.1 . Depending on the type of Government Entity it is, a Contracting Authority may enter into a portfolio of PPP Contracts as part of a PPP program or a single PPP Contract.
Direct Agreement	means a tripartite agreement between the Contracting Authority, the Private Partner and the Private Partner's lenders. This type of document is common in a project finance context. Lenders and the Contracting Authority typically enter into other tripartite/direct agreements with the Private Partner and entities it contracts with (e.g. the Private Partner's construction and operation/maintenance contractors) – these are not the focus in this Guidance except to the extent they constitute PPP Agreements.
E&S	means environmental and social, including climate change and related sustainability and resilience, as such matters are further described in Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.4.1 .
FCCL	means fiscal commitments and contingent liabilities, as further described in Chapter 4 Project Origination and Appraisal .
Government Entity	means a public sector entity.
Guidance	means this Guidance on PPP Legal Frameworks.
Internal Evaluation Committee	means an internal Contracting Authority review board comprising qualified and impartial senior members who will review the Contracting Authority project team's evaluation of bids received and make recommendations about selection and award, as further described in Chapter 6 Procurement .
NDC	means nationally determined contributions to the global response to climate change under the Paris Agreement. ¹
O&M	means operation and maintenance.
PPP Agreement(s)	means all agreements involving the Contracting Authority (and any other Government Entities) in respect of a PPP project, including the PPP Contract.
PPP Contract	means a long-term agreement entered into between a Contracting Authority (or in some cases, Contracting Authorities) and a Private Partner which governs and regulates the relationship between the parties in respect of a PPP project.
PPP Manual	means a manual or handbook providing collated guidelines and requirements relating to PPPs that is prepared and amended from time to time by a Government Entity, PPP Unit or Contracting Authority, as the context requires, as further described in Chapter 8 Contract Management .
PPP or Public Private Partnership	means a long-term contractual arrangement between one or more Contracting Authorities and a Private Partner for providing a public asset or service, in which the Private Partner bears significant risk and management responsibility and remuneration may be linked to performance.
PPP Unit	means a public sector body (i) designed to promote and improve the delivery of PPP projects, and (ii) empowered to do so via a specific mandate, as further described in Chapter 3 Institutional Framework, Section 3.3.3 .

¹[United Nations Framework Convention on Climate Change, 2015, Paris Agreement.](#)

Private Partner	means the private sector entity that enters into the PPP Contract with the Contracting Authority (often in the form of a special purpose company) and known as the project company. In certain cases, this may include state-owned enterprises, as further described in Chapter 6 Procurement, Section 6.4.1 .
Project	means any project, including, but not limited to, developing, financing, generating revenue from, designing, engineering, manufacturing, transporting, constructing, erecting, installing, commissioning, operating and/or decommissioning public infrastructure and/or the provision of a public service.
RFP (or ITT)	means a request for proposal (or Invitation to Tender) issued by the Contracting Authority, which includes the technical, financial, legal and E&S requirements of a project in response to which bidders submit proposals.
RFQ (or PQQ or EOI)	means a request for qualification (or Pre-Qualification Questionnaire or Expression of Interest) issued by the Contracting Authority, which includes certain information about a project and requests certain information from interested parties, to decide whether they pre-qualify to bid for the project.
SDG or SDGs	means the 17 Sustainable Development Goals at the core of the 2030 Agenda for Sustainable Development adopted by the United Nations General Assembly at the UN Sustainable Development Summit in 2015.
SOE	means a state-owned enterprise.
Tender Document(s)	means the RFQ/PQQ/EOI, RFP/ITT and BAFO.
UNECE	means the United Nations Economic Commission for Europe.
UNECE Guiding Principles	means the UNECE Guiding Principles on People-first Public-Private Partnerships in support of the United Nations Sustainable Development Goals.
UNCITRAL	means the United Nations Commission on International Trade Law.
UNCITRAL Legislative Guide	means the UNCITRAL Legislative Guide on Public-Private Partnerships (2019). ²
UNCITRAL Model Legislative Provisions	means the UNCITRAL Model Legislative Provisions on Public-Private Partnerships (2019). ³
USP	means unsolicited proposals, as further described in Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.3.2 .
VFM	means value for money, as further described in Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.4.4 .

²[UNCITRAL. 2019. Legislative Guide on Public-Private Partnerships.](#)

³[UNCITRAL. 2019. Model Legislative Provisions on Public-Private Partnerships.](#)

SCOPE, PURPOSE AND STRUCTURE OF GUIDANCE

Scope and purpose of Guidance

This Guidance is intended for governments who wish to include public-private partnerships in their toolkit of methods for delivering infrastructure assets and services. It explains why a suitable PPP legal framework is essential and describes mechanisms for designing and implementing such framework.

This Guidance sets out the main aims of and requirements for a PPP legal framework, while recognizing that there is no "one size fits all" solution. It explains how to establish a PPP legal framework that will facilitate successful PPP project development, procurement and delivery in a way that takes into account the characteristics of the relevant jurisdiction. Drawing on good practice sources and benchmarks, including the UNCITRAL Legislative Guide, UNCITRAL Model Legislative Provisions and UNECE Guiding Principles, it provides succinct, practical guidance regarding:

- the drafting of PPP-specific primary and secondary legislation and guidance materials;
- the legal basis for the establishment and authority of institutions intended to drive the objectives set out in the relevant jurisdiction's broader PPP framework;
- the interaction between the PPP legal framework and the wider legal system; and
- the incorporation of key budgetary and E&S policy objectives into the PPP legal framework – to ensure such matters are considered at all stages of a PPP project and that PPPs align with government objectives relating to sustainability (including fiscal sustainability) and green, resilient and inclusive development.

This Guidance does not address in detail topics such as the background and rationale for PPPs (or the various types of PPPs), comparisons between PPP and other methods of procurement, or the detailed content of a PPP Contract. For detailed information on these aspects, see the materials referenced in the Chapters and in [Appendix A](#).

Benchmark examples and references to particular practice in certain countries are included for illustrative purposes only and should not be interpreted as the World Bank's endorsement of the respective country's PPP framework/program or as recommended best practice.

Structure of Guidance

[Chapter 1](#) provides an overview of the guiding principles and considerations relevant when establishing a PPP legal framework. [Chapters 2 – 8](#) provide a deeper dive into certain key elements, with guidance on how to translate the applicable jurisdiction-specific approach into legislative drafting; these chapters are structured in the following way:

- (a) **guiding principles and objectives** in formulating the relevant part of the PPP legal framework;
- (b) **a more detailed discussion of relevant aspects**;
- (c) **a toolkit of practical considerations** to support the implementation of (a) and (b). This includes a table summarizing the Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework, assuming that primary PPP legislation is appropriate in the relevant jurisdiction; to the extent that is not the case, the relevant items in the primary instrument column should be considered under the secondary instrument column; and
- (d) **sample drafting** that can be included in PPP legal instruments. This focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument regulating PPP projects. In jurisdictions where primary legislation is not appropriate, these provisions can be adapted appropriately into secondary legislation/instruments and/or policy. It is important to note that the sample drafting is intended as a starting point and not as a precedent or an exhaustive set of provisions – each jurisdiction will need to tailor its approach to be consistent with its own system of government and legal tradition.⁴ A holistic approach is essential in drafting relevant instruments to ensure that provisions are coordinated, clear and aligned.

⁴See also the Introduction above.

[Appendix A](#) contains links to useful online resources (some of which are also referred to within the Guidance) and [Appendix B](#) contains a skeleton framework of a PPP Act, based on the content of the Guidance.

The E&S icon appears throughout the Guidance wherever it is particularly pertinent to consider the E&S (environmental and social, including climate change and related sustainability and resilience) matters highlighted in [Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.4.1](#). [Appendix A](#) contains further materials on these topics, such as the World Bank's Climate Toolkit for Infrastructure PPPs.⁵

⁵[The World Bank. 2022. Climate Toolkits for Infrastructure PPPs.](#)

Guiding Principles

1. GUIDING PRINCIPLES

1.1 PPP legal framework as part of the overarching PPP framework

A country's PPP framework comprises:

- the policies – being the rationale, objectives, scope and implementing principles behind a government's decision to use PPPs to deliver public infrastructure assets and services; and
- the institutions, legal arrangements and public financial management processes that determine how PPPs are prioritized, identified, selected, evaluated, budgeted for, funded, procured, monitored and accounted for. It also determines which institution is responsible for each of those actions.⁶

The PPP framework sits within a country's overall strategy for social and economic development, being one of various means to procure and finance the provision of its infrastructure and services. As such, the PPP legal framework must align with the country's national policies, objectives, strategies and constraints, in particular from a fiscal, legal, environmental and social perspective.

The legal framework for implementing PPPs is an integral part of a country's overarching PPP framework and should contemplate and govern the whole lifecycle of PPP projects. As indicated in the [World Bank's PPP Reference Guide Version 3, 2017](#)⁷, the PPP legal framework can be seen as setting out "how" to deliver PPPs from a legal perspective, whereas the broader PPP framework explains "why" a government might use PPPs and "what" it might use PPPs for.

1.2 What is a PPP legal framework?

This Guidance refers to a PPP legal framework as the sum of a country's laws and regulations, as well as guidance, precedents and other materials, whether legally binding or not, that impact and govern the full lifecycle of PPP projects and confer legal authority on the entities involved in their delivery.

A PPP legal framework can comprise:

- (a) PPP-specific legislation and regulations (i.e. in the form of primary or secondary legislation);
- (b) official PPP-specific government guidelines, manuals or other documents issued by relevant Government Entities – these may not, strictly speaking, always have the force of law but often amount to mandatory policy to be followed by Contracting Authorities (and, where relevant, private sector participants) by virtue of requirements to be satisfied in the approval and bid processes; and
- (c) other legislation and regulations that are not PPP-specific but have an impact on PPP projects – for example, sector-specific legislation or regulations and general procurement, contract, company, arbitration or environmental law.

The Vietnam PPP Law No. 64/2020/QH14 of 2020 is an example of primary legislation enacted specifically for the purpose of formalizing the PPP legal framework and delivery of PPPs.

The Australian National PPP Policy Framework and National PPP Guidelines Overview are examples of PPP-specific guidance materials that are not set out in law but nevertheless set PPP standards in Australia.

The components of a PPP legal framework will vary from country to country depending on a number of factors unique to the country concerned, such as its legal system and the scope of its existing legislation. The primary types of legal frameworks used to deliver PPPs include:

- **Single PPP-specific statute-based framework:** this form of PPP legal framework is mainly set out in primary legislation, such as in Abu Dhabi (via the *2019 Abu Dhabi PPP Law*) or Jordan (via *Public-Private Partnership Law No. 31 of 2014*).
- **PPP-specific statute-based framework with multiple pieces of legislation:** similar to the above, this type of PPP legal framework is set out in primary legislation, but with different legislation applying to different types

⁶The World Bank, 2017. [Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#), Module 2 and [PPP Knowledge Lab, n.d. Establishing the PPP Framework](#).

⁷The World Bank, 2017. [Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#), Module 2 (pg. 61).

of PPPs. For example, many jurisdictions (particularly civil law jurisdictions) distinguish between two types of PPPs: (i) concessions – where the concessionaire's revenue primarily originates from payments made by users of the service (e.g. through road tolls); and (ii) partnerships, where the Contracting Authority pays a fee to the Private Partner in exchange for the performance of the services (e.g. through availability payments). In Benin, for example, these two types of PPPs are subject to different laws.⁸

- **Non PPP-specific statute-based framework:** this form of PPP legal framework is "derived" from the application of general legislation that is not specifically targeted to PPPs – usually comprising laws relating to public procurement, public investment and administrative law, but also in a lesser measure other laws such as those relating to competition, taxation, licensing, foreign investment or a specific sector. In Germany, for example, PPPs are mainly regulated through the German *Federal Budget Act* and other relevant legislation that may depend on the type of project being procured via PPP (e.g. the German *Energy Industry Act* for energy projects).
- **Non statute-based PPP guidance-based framework:** this type of PPP legal framework has few components set out in specific primary PPP legislation and is mainly set out in regulations, policies or guiding materials issued pursuant to existing general laws and statutory powers. Examples include the United Kingdom, South Africa and Australia. The latter, for example, has *National PPP Policy and Guidelines*⁹, which are applied by all federal, state and territory government agencies for the delivery of PPP projects.

1.3 Why establish a specific PPP legal framework?

While the majority of countries around the world have the basic legal framework that allows PPPs to be developed, not all jurisdictions have put in place bespoke legislation and associated frameworks to ensure there is a clear process for PPPs. This can lead to challenges, particularly when implementing PPP programs that aim to go beyond ad hoc development and aim for greater PPP scale. The importance of a clear legal framework in supporting successful PPP programs is widely recognized by PPP practitioners across both the public and the private sectors.¹⁰

This is because a well-designed PPP legal framework that is integrated into a jurisdiction's broader legal and political ecosystems is an important aspect of improving a country's ability to both:

- reliably attract competitive and experienced private sector and overseas investor interest** – with good governance, a clear PPP legal framework can demonstrate a government's commitment to developing a PPP pipeline in a transparent manner and over the long term, thereby improving market confidence and enhancing attractiveness for investment; and
- ensure that PPPs satisfy the needs of the public and the government** – by giving effect to PPP policy and (i) delivering VFM, (ii) being fiscally, socially and environmentally sustainable, and (iii) promoting accountability, transparency and integrity.¹¹

There can be tension between the two objectives above on individual PPP projects since government and private parties will each have their own motivations. To the extent their interests are not aligned, a well-designed PPP legal framework can help strike the right balance between them on an ex ante (rather than ad hoc) basis and allow government parties to take a proactive (rather than reactive) approach to this balancing exercise.

A set of good regulations is just one of the ingredients necessary to create high quality affordable infrastructure for all, but it is foundational in nature, underpins good governance, and signals to private sector developers and operators – as well as citizens – a government's commitment to efficiency, affordability, and sustainability of infrastructure investments.

[The World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development](#)

⁸See Benin – [Law n° 2016-24 creating the legal framework for PPP](#) and [Law n° 2009-02 creating the legal framework for concessions and delegations of public services](#).

⁹[Australian Government. National Guidelines for Infrastructure Project Delivery, Public-Private Partnerships.](#)

¹⁰See, for example, [UNECE, 2007. Guidebook on Promoting Good Governance in Public-Private Partnerships](#) and [UNCITRAL, 2019. Legislative Guide on Public-Private Partnerships.](#)

¹¹For further reading on this topic, see the [World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development](#) and [UNECE, 2018. Draft Guiding Principles on People-First Public-Private Partnerships for the United Nations Sustainable Development Goals, Part II](#) (in particular, Principle 4).

Benchmark Example: PPP investment growth in South Korea following establishment of PPP legal framework

South Korea had delivered many PPP projects before it put in place a PPP legal framework, with the enactment of its first PPP legislation in 1994, the amendment thereof in 1998, along with a slew of PPP-related policies including the creation of a PPP-focused government agency. Further amendment was enacted in 2005 extending the definition of PPPs to projects that had previously been excluded (e.g. social and environmental projects).

Over the same period, private investment in South Korean PPPs grew significantly: from KRW7 trillion (approximately USD6 trillion) for the 1994-1997 period to KRW27 trillion (approximately USD26 billion) for the 1998-2004 period and finally reaching KRW98 trillion (approximately USD83 billion) over the 2005-2019 period.

Accordingly, countries with historically successful PPP programs typically benefit from:

- (a) a broad PPP framework that sets out clear policy objectives to prepare, choose and implement PPP projects in a professional and transparent manner;
- (b) a PPP legal framework that facilitates the identification, selection, prioritization, evaluation, structuring, market sounding, procurement, negotiation, financing, and delivery of PPP projects in a manner that is consistent with, and supportive of, those policy objectives and aligned with existing legal frameworks;
- (c) strong government commitment to bring to market and deliver PPP projects in accordance with these frameworks;
- (d) clear roles and responsibilities for each entity involved in PPP project delivery; and
- (e) strong market engagement and participation from the private sector, driving competitiveness, greater VFM and innovation.

1.4 Key aims of a PPP legal framework

As highlighted above, a country's PPP legal framework must support the policy objectives in the broader PPP framework, which themselves are driven by strategy and policies set at the national level. Naturally, these policy objectives will be varied and differ from government to government, but certain key elements should be common to all PPP legal frameworks as outlined in this Section.

1.4.1 PPP contributions to environmental, social and resilience considerations

Policy objectives relating to environmental and social (**E&S**) and resilience issues should be reflected in every PPP legal framework: (i) to help countries meet their international and Sustainable Development Goal (**SDG**) commitments, and their Nationally Determined Contributions (**NDCs**) and Long-Term Strategies (**LTS**) under the Paris Agreement and National Adaptation Plans (**NAPs**) under the Cancun Adaptation Framework; (ii) to meet the demands of civil society in respect of these issues; and (iii) because private sector participants (particularly international investors and financiers such as commercial or multilateral development banks) are increasingly mindful of participating in PPPs that satisfy (or exceed) their own corporate social responsibility requirements and E&S-related commitments (such as the Equator Principles¹²).

Ensuring that PPP projects meet E&S and resilience objectives is a means of ensuring their sustainability: PPPs that are green, resilient and inclusive are more likely to be sustainable over their intended lifespan. Sustainability as a priority in PPPs is well recognized. One of the targets of the SDGs is to *"encourage and promote effective public, public-private and civil society partnerships, building on the experience and resourcing strategies of partnerships."*¹³ PPP legal frameworks have an important role to play in promoting consideration of the balance between near-term infrastructure needs and long-term sustainability objectives.

¹²[Equator Association. 2020. Equator Principles. EP4.](#)

¹³[United Nations. 2015. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development](#) (goal 17.17).

PPP legal frameworks should therefore require consideration of issues pertaining to climate change and the environment, resilience, social considerations and human rights at every stage of the project, from origination and appraisal through to contract management, such that these issues can be properly addressed and the risks connected to them can be allocated to the entities best placed to manage them. Such considerations should be taken into account in feasibility studies, tender requirements and evaluation criteria and methodology, contractual provisions and risk allocation, environmental offset obligations, social grievance mechanisms, decommissioning regimes and flexibility in contractual frameworks to effect variations and other adaptation measures. This is expanded upon below and also discussed throughout this Guidance wherever relevant.

1.4.1.1 Environmental considerations

Placing the environment and climate change at the heart of PPP projects is critical. In light of rising sea levels, increasingly frequent droughts and wildfires and persistent record-breaking heatwaves around the world, there is little debate that PPP projects need to factor in climate change and the environment to fulfil their purpose over the long term.¹⁴

Due to their large scale and long-term nature (often spanning 20 to 50 years), PPP projects are particularly capable of impacting, and being impacted by, the environment and climate change in significant ways.

(a) How PPPs contribute to impacts on the environment and climate change

PPP projects often involve new construction and the use of primary resources. This implies new carbon emissions and often results in the modification of the natural environment. For example, toll road PPPs will usually require paving over previously unbuilt environments, the clearing of trees and vegetation and, where bridges are involved, the dredging of rivers and seabeds etc. PPPs that do not involve new construction may nevertheless present an opportunity for re-appraising the built environment and retrofitting/adapting existing structures. Due to their size, PPPs projects can have a non-trivial impact on a jurisdiction's ability to meet its environmental goals commitments. For instance, absent adequate safeguards, a country's PPP program could negatively affect its ability to fulfil its NDC commitments.

(b) How PPPs can be impacted by climate change

PPP projects tend to have long-term horizons, exacerbating their exposure to environmental and climate change risks broadly in two ways:

- climate change risks can affect the performance of a project by increasing the likelihood of environmental risks (soil erosion, gradual increases in temperature, etc.) or force majeure events (floods, tornadoes, landslides, etc.) – these may affect construction and supply chains or physically damage the functionality of the relevant asset; and
- climate change can also affect demand for the output of a project, either upwards or downwards (e.g. higher average temperatures leading to increased demand for electricity to power air conditioning, or changing snowfall patterns leading to reduced demand for tourist and transport infrastructure in certain mountain areas).

To ensure that PPP projects have an overall positive impact, careful attention needs to be paid to the way they are designed, developed and delivered. PPP legal frameworks have a critical role to play in this space by mandating measures to identify, adapt to, avoid and mitigate potential adverse impacts on the environment (and on PPP projects themselves).

PPP legal frameworks should require Contracting Authorities to assess a PPP project's potential environmental impact, as well as the likelihood of it being impacted by environmental and climate change risks throughout its lifecycle, in particular as part of the feasibility studies carried out during the origination and appraisal stages prior to procurement. This is to ensure that Contracting Authorities identify risks and opportunities to tackle environmental issues early on

¹⁴See [Inter-American Development Bank, 2020. Climate Resilient Public Private Partnerships: A Toolkit for Decision Makers](#); [PPP Knowledge Lab, n.d. Climate Change and Natural Disasters](#) and [The World Bank, 2022. Climate Toolkits for Infrastructure PPPs](#).

and take them into account in setting tender requirements and output specifications, formulating evaluation criteria and methodologies and including relevant risk allocation provisions in the PPP Agreements.

1.4.1.2 Resilience

Resilience refers to the potential for a PPP project to withstand or recover from any disruption or adverse impact caused by events that are infrequent and difficult to foresee, such as environmental disasters, epidemics, economic shocks and technological development.¹⁵

The challenges in incorporating resilience analysis into PPPs fall into two broad categories: (i) issues connected to the analysis of commercial viability and uncertainty in the cost implications of resilient investments; and (ii) contractual allocation of disaster and climate change risks and other external shocks between the public and private sectors and management of long-term contracts in situations of uncertainty.¹⁶ These are further detailed below:

(a) Resilience assessment from the onset of a planned PPP project

Resilience should be a core assessment metric from project origination and appraisal through to procurement, delivery, operation and contract management. As international organizations suggest, PPP legal frameworks should: (i) require PPP policies and regulations to include broad risk and vulnerability assessments that are consistent with the achievement of the jurisdiction's relevant targets (including, for example, the achievement of SDGs and NDC goals in the case of climate change and the environment, as mentioned above); (ii) make the inclusion of resilience, adaptation, mitigation and offset mechanisms in the origination, appraisal and procurement stages of PPPs essential; (iii) improve PPP project structuring and disaster and climate change risk allocation, for example in relation to force majeure; (iv) require the inclusion of risk sharing or mitigation instruments in PPPs (e.g. insurance); and (v) take into account innovative revenue and financing schemes in PPP Contracts to remunerate resilience activities.¹⁷

(b) Resilience in the PPP contractual framework

PPP legal frameworks should recognize that it is not possible to anticipate and pre-emptively address and price all risks in a PPP Contract, due to its typically long-term nature. They should not take an overly prescriptive approach in fixing contractual positions through legislation or mandatory guidance since such ex ante requirements might turn out to be inappropriate for a specific project over the course of its life, which can have perverse effects on resilience.

Instead, PPP legal frameworks should, as far as possible, enable PPP contractual arrangements to: (i) allocate risks appropriately but allow parties to deal flexibly with uncertain or unforeseeable risks (e.g. force majeure); (ii) include measures where appropriate to compensate private investors for increased costs flowing from disaster or shock events; (iii) include resilience within the PPP output specifications; (iv) include appropriate monitoring, reporting and disclosure obligations in respect of resilience output commitments; and (v) incentivize compliance with key performance indicators relating to resilience, for example through appropriate payment mechanisms. See [Chapter 7 PPP Agreements, Section 7.5.1](#) for further discussion on PPP Contracts.

1.4.1.3 Social considerations

PPP legal frameworks should procure that Contracting Authorities consider holistically how individual PPP projects fit into a community's overall goals and needs. Indeed, without careful management, a PPP project may create negative externalities that can disproportionately affect certain sectors of the community, which in turn can threaten the viability of that PPP project by highlighting relevant deficiencies and generating corresponding public opposition.

Examples of measures that may be required under PPP legal frameworks include:

- (a) appropriate consultation and inclusion of all relevant stakeholders in the development process;

¹⁵[U.S. Chamber of Commerce Foundation, n.d. Public-Private Partnerships and Infrastructure Resilience](#) (pg. 7).

¹⁶[The World Bank, 2017. Resilient Infrastructure Public-Private Partnerships \(PPPs\): Contracts and Procurement, The Case of Japan.](#)

¹⁷For example, see [Inter-American Development Bank, 2020. Improving Climate Resilience in Public Private Partnerships in Jamaica](#) (pg. 15).

- (b) creating safeguards for social protections and human rights that are set out in existing primary legislation and making this part of appraisal processes and PPP Contract provisions (where applicable);
- (c) minimum participation requirements for local personnel or specific groups (e.g. certain age, skill, gender, religious or ethnic groups) and the provision of training to disseminate skills and improve employment opportunities for the life of the project and beyond; and
- (d) minimum content requirements from local businesses such as suppliers and manufacturers to foster ongoing business and employment opportunities.

See [Chapters 4 Project Origination and Appraisal](#), [6 Procurement](#) and [7 PPP Agreements](#) for further detail on these issues.

1.4.2 Ensuring fiscal affordability in PPPs

A government should only implement PPP projects and programs if they are affordable on both a short and long-term basis within the country's public investment management and budgetary frameworks. In order to factor in the full extent of public exposure that may result from PPP projects and for the affordability of individual PPP projects to be verified and budgeted for, the PPP legal framework must require the Contracting Authority to fully evaluate and report on the potential cost of every PPP project it wants to undertake.

Doing this means not only determining the costs and benefits of each project independent of its method of delivery (whether PPP or otherwise), but also analyzing the fiscal commitments and contingent liabilities (**FCCL**) of each PPP project in a manner that ensures PPP project risks are identified, justified, quantified, provisioned, mitigated and managed. Such analysis needs to comply with relevant budgetary and long-term liability management policies and to take into account all payment obligations, support mechanisms (such as government guarantees) and contingent liabilities that may be triggered during the life of the PPP project.

This exercise can be carried out by the Contracting Authority in tandem with, or by reporting to, the applicable offices within the public investment management system. Ultimately, the approval of the ministry with overall responsibility for public finance sustainability (usually the Ministry of Finance) should be required to verify that the PPP project is fiscally affordable. Data from existing projects can assist with assessing long-term liabilities and this is an important reason why data collection and benchmark analysis should be required under the PPP legal framework (in addition to other reasons outlined in [Chapter 3 Institutional Framework, Section 3.3.3.4](#) and [Chapter 8 Contract Management](#)).

By incorporating this reporting requirement into the PPP legal framework, governments can ensure that Contracting Authorities are held to account and that no PPP project can proceed without satisfying relevant budgetary requirements. This also provides reassurance to private investors and project finance lenders that governments will not financially overcommit themselves and informs their perception of the credit risk associated with the relevant Contracting Authority or Government Entity.

The FCCL analysis should be carried out at various stages of the PPP project's lifecycle – at the origination and appraisal stage to assess whether procuring a PPP project is likely to be affordable and again prior to contract signature/selection of preferred bidder when the financial model is near finalized. Ongoing financial management throughout the life of the project should also be required to confirm that any material changes are affordable. See [Chapters 4 Project Origination and Appraisal](#) and [5 Approvals](#) for further detail on the above.

Benchmark Example

The **South African** PPP laws recognize that affordability is the cornerstone of a PPP project and require that the budget for the project be revisited at various stages of its lifecycle (inception, feasibility study and procurement).

1.4.3 Ensuring good governance in implementing PPP projects

A PPP legal framework must facilitate investment in and effective implementation of PPPs by embedding good governance principles and aims into all stages of PPP project development and ensuring these are reflected in the project outcomes. These include:

- ensuring the **efficient** use of resources in PPP projects, namely by minimizing delay, optimizing public expenditure through rationalization of the key stages of the lifecycle of a project, and minimizing the fiscal, social and environmental burden of PPPs on future generations;
- improving **decision-making** by government, namely by reducing corruption and increasing predictability, clarity and transparency, as well as fostering coordination, focus and clarity amongst entities involved in PPP project delivery;
- promoting **adequate risk allocation** principles in PPP projects by allowing parties to negotiate sensibly and flexibly, instituting robust appraisal and approval processes; and
- ensuring a **level playing field** for all by requiring that PPPs be developed and implemented in a way that involves all relevant stakeholders, does not harm people and applies rules to all equally.

These principles together with those in [Sections 1.4.1 and 1.4.2](#) apply to all aspects of PPP development and influence the content and structure of PPP legal frameworks as a whole. More specifically, [Chapter 7 PPP Agreements](#) considers the issue of risk allocation and [Chapter 6 Procurement](#) covers transparency and fairness, which are elements of paramount importance in the PPP legal framework.

1.5 Design objectives

As discussed above, a PPP legal framework must support the policy objectives of the broader PPP framework as decided by the government. PPP legal frameworks that are successful in doing this tend to be structured based on the following design objectives: (i) they are permissive rather than restrictive legal structures that are well integrated into the rest of the legal, political and financial system of a jurisdiction and can evolve over time; and (ii) they create a clear institutional framework that is adequately empowered and resourced to drive a PPP program. This Section summarises the key considerations which are explored further in [Chapters 2 – 8](#).

1.5.1 Creating a flexible legal structure well integrated into the overall legal system

Flexibility is a key consideration in establishing a PPP legal framework. It is critical in ensuring that a PPP legal framework can serve the evolving needs and objectives of a jurisdiction and its government as well as cope with technological and market changes and external shocks and crises, while also providing the certainty and predictability that is sought by private investors.¹⁸ Below is an overview of the flexibility of the different components of a PPP legal framework, together with a summary of varying approaches across different legal systems and how to ensure compatibility with the existing legal framework.

1.5.1.1 Governance types and flexibility of legal instruments

Primary legislation tends to be the least flexible instrument (being comparatively slow to enact and difficult to amend due to parliamentary processes), and should therefore: (i) set out the key principles and procedures and the base institutional framework governing the development of PPPs in a jurisdiction (e.g. including where applicable the establishment of a PPP Unit); (ii) specifically delegate to relevant Government Entities or the PPP Unit the power to develop secondary legislation and guidance on prescribed topics (and powers to carry out certain other activities as appropriate); and (iii) generally avoid being overly prescriptive or restrictive.

Secondary legislation is a more flexible instrument and therefore better suited to setting out detail pertaining to the specifics of PPP implementation and regulation, for example: (i) procedures for the origination, appraisal, procurement and approval of PPP projects and PPP Contracts (including the formulation of guidance and other materials); (ii) detailed transparency, disclosure and reporting obligations; (iii) empowerment of appropriate Government Entities to make certain decisions (e.g. on the operating procedures for a PPP Unit); and (iv) compliance monitoring and execution of the role(s) assumed by Government Entities. Secondary legislation instruments vary across jurisdictions but may consist of implementing regulations, delegated, legislative or statutory instruments, ministerial legislation, directives, or, in the EU, EU decisions addressing specific issues.

¹⁸[The World Bank, 2017, Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#), Module 2 and [PPP Knowledge Lab, n.d. Establishing the PPP Framework](#).

Guidance and other materials are the most flexible instrument and can be used to set out any standards, policies, procedures, precedents (such as forms of PPP Contracts), guidelines and any other information that is not appropriate to be enshrined in legislation or not intended to be legally binding. Such materials are expected to be updated on a regular basis to adapt to changing market conditions. The authority to produce such materials may be delegated in primary or secondary PPP legislation or fall within the existing powers of a Government Entity (or PPP Unit). These may be sometimes seen as "soft law" as they do not necessarily have the force of law, however often amount to mandatory policy to be followed by public and private sector participants by virtue of requirements to be satisfied in the approval and bid processes.

1.5.1.2 Different approaches across legal systems

A jurisdiction's legal tradition – namely, whether it is a civil or common law jurisdiction – may shape the approach taken in terms of achieving this flexibility. Regardless of the applicable legal tradition, however, the predominant approach worldwide consists of a form of PPP-specific statute-based framework which either: (i) has a primary PPP/concession law and regulations that govern the entire lifecycle of a PPP project; or (ii) relies on existing legislation with PPP-specific provisions. In some (primarily common law) countries, by contrast, there is no PPP-specific legislation (whether it be a specific law, or specific provisions in existing laws) and PPP falls instead under existing statutory powers and authorities (and, for example, a more guidance-based framework. These jurisdictions instead tend to rely on policy statements, guidelines and precedents ("soft law") in addition to well established contract law that tends to promote party autonomy and freedom of contract. They may need to make minor legislative adjustments to ensure that the PPP legal framework can operate effectively.

Data shows that there is only a minor difference between common and civil law economies in terms of adoption of PPP-specific regulations, with 72% of common law and 81% of civil law economies opting for this type of PPP legal framework.

[The World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development, 2020](#)

Federal countries such as Australia, Brazil, India and the USA, which have both national and sub-national (i.e. state) governments, also need to assess where PPP-related legislative powers and competencies lie amongst federal or sub-federal/state authorities (and whether a coordinated approach should be taken amongst sub-federal/state governments). Budgeting considerations will play a part in this decision, particularly where federal funding support is key to sub-federal projects. [See Appendix A](#) for resources in relation to national PPP legal frameworks that have been put in place in different countries.

This Guidance does not recommend a specific approach in terms of how to set up a PPP legal framework. Indeed, various models have been successful around the world and there is no "one size fits all" approach. What matters is that the right balance of flexibility, stability and predictability is achieved for each jurisdiction, and that specific and adequate consideration is given to ensuring an effective PPP legal framework is in place. The sample drafting in [Chapters 2 – 8](#) highlights the type of provision which is likely to be appropriate to include in primary legislation implementing a PPP legal framework on a statute-based approach; however, the principles can be adapted to fit to the relevant jurisdiction's approach.

1.5.1.3 Compatibility of the PPP legal framework and existing legal framework

Regardless of the approach taken, it is critical that any change to the PPP legal framework is not adopted or made in isolation, but instead is compatible both with the wider legal framework and with the political and economic institutions and public investment management and fiscal systems that will impact PPPs.

To ensure that any existing legislation does not inadvertently cut across the aims of the PPP framework, it will need to be carefully reviewed. It may need to be amended or its scope restricted so as not to apply to PPPs, or to ensure it does not otherwise contradict or undermine the PPP framework. Where amending existing legislation is not practicable or achievable, an alternative route may be to clarify the application of existing legislation to PPP projects in the PPP legislation itself. Whether this will be an effective solution will depend on the specifics of the country in question and should therefore be considered on a case-by-case basis.

Applicable existing legislation tends to include any law governing: (i) the procurement of works or services by a Government Entity; (ii) Government Entities and their decision-making, authorities, and processes (administrative law); (iii) general contracting and commercial relationships; (iv) public investment management (*see text box to the right*); (v) foreign investment; (vi) expropriation and land acquisition; (vii) taxation; (viii) employment; (ix) the environment and sustainability; (x) competition/antitrust; (xi) sector-specific legislation; (xii) use of public land and natural resources; and (xiii) budgetary issues and government support. Any amendments required may be achieved through the PPP legislation itself by way of specific exemptions or adaptations. *See Chapter 4 Project Origination and Appraisal* for further detail.

To ensure PPPs are effectively planned and implemented and remain fiscally sustainable, a PPP program must become part of a government's strategic planning, and the PPP legal framework must be fully consistent with public financial management legislation, without any discrepancies between general fiscal and budgetary frameworks and special provisions on PPPs.

IMF, 2020. Well Spent: How Strong Infrastructure Governance Can End Waste in Public Investment, 2020

1.5.2 Creating a clear institutional framework for PPPs that is adequately empowered and resourced to drive a PPP program

Set out below is a summary of institutional and approval process considerations and relevant Government Entities – these areas are further explored in *Chapters 2 Scope and Application of the Legal Framework, 3 Institutional Framework and 5 Approvals*.

1.5.2.1 High-level institutional framework considerations

Participants and powers – a country's PPP legal framework should be clear as to: (i) which government stakeholders are intended to have a role in the PPP program (e.g. the central government, the Ministry of Finance/Treasury (or Ministry of Economy) or central planning ministry, other relevant ministries/departments/agencies, and the PPP Unit (*see Section 1.5.2.2*); and (ii) the scope of their authority, powers (including power to delegate), roles and responsibilities in connection with PPPs. Hierarchies and reporting lines should be clear, and overlapping jurisdictions should be minimized. This is particularly important where there is no bespoke PPP legal framework since private sector parties will want to ensure that PPP projects are being developed and procured in a manner that complies with applicable rules. Any ambiguity in the institutional frameworks that govern the PPP development process will cause uncertainty, deter private investment and impede project delivery. *See Chapter 3 Institutional Framework* for further detail, practical guidance and drafting examples.

Range of application – a PPP legal framework should recognize a broad range of PPPs across sectors and industries, and with different revenue structures (including, e.g., the collection of user tariffs or fees, availability payments by Contracting Authorities and revenue sharing mechanisms). It is usually appropriate and more straightforward to apply the same principles to all types of PPPs unless there is a clear and compelling reason to make legal distinctions.¹⁹ For this reason, any special legal regimes that exclude or only apply to certain PPPs (e.g. PPPs with national security implications) should be made clear. *See Chapter 2 Scope and Application of the Legal Framework* for further detail, practical guidance and drafting examples.

Approvals and authorizations – a PPP legal framework should also set out the required internal approvals and authorizations for PPP projects, including financial budget-related authorizations. *See Chapter 5 Approvals* for further detail, practical guidance and drafting examples.

1.5.2.2 Institutions involved in delivering PPPs

Depending on the jurisdiction, many ministries and other institutions will be involved in delivering PPP programs, including:

¹⁹[UNECE, 2021. Draft UNECE/EBRD People-first PPP Model PPP law and commentary.](#)

- the **Ministry of Finance** or the **Ministry of Economy** – typically, this ministry will retain ultimate decision-making power as to whether a given PPP project should be budgeted for and approved;²⁰
- the **Ministries governing environmental, cultural, land and planning matters** – typically, these ministries will be involved in granting key environmental, urban planning and other land-related authorizations that a PPP project will need;
- the **Contracting Authority** – this institution will vary depending on the type of PPP project being developed and can range from being a major ministry (e.g. the Ministry of Transport, Health, Education, Defense, Energy, etc.) or could also be a **municipal authority or other sub-sovereign entity**;
- specialized, function-specific bodies such as a **national audit office, attorney general** (or similar office that may have a role in controlling the legality of the PPP contractual arrangements) or **industry regulator**;
- **State-owned market participants** acting e.g. as grid operators or in some cases even as Private Partners; and
- a **PPP Unit** (or equivalent governmental organization) – typically: (i) designed to promote, support/facilitate/implement and improve the delivery of PPP projects; and (ii) empowered to do so via a specific mandate.

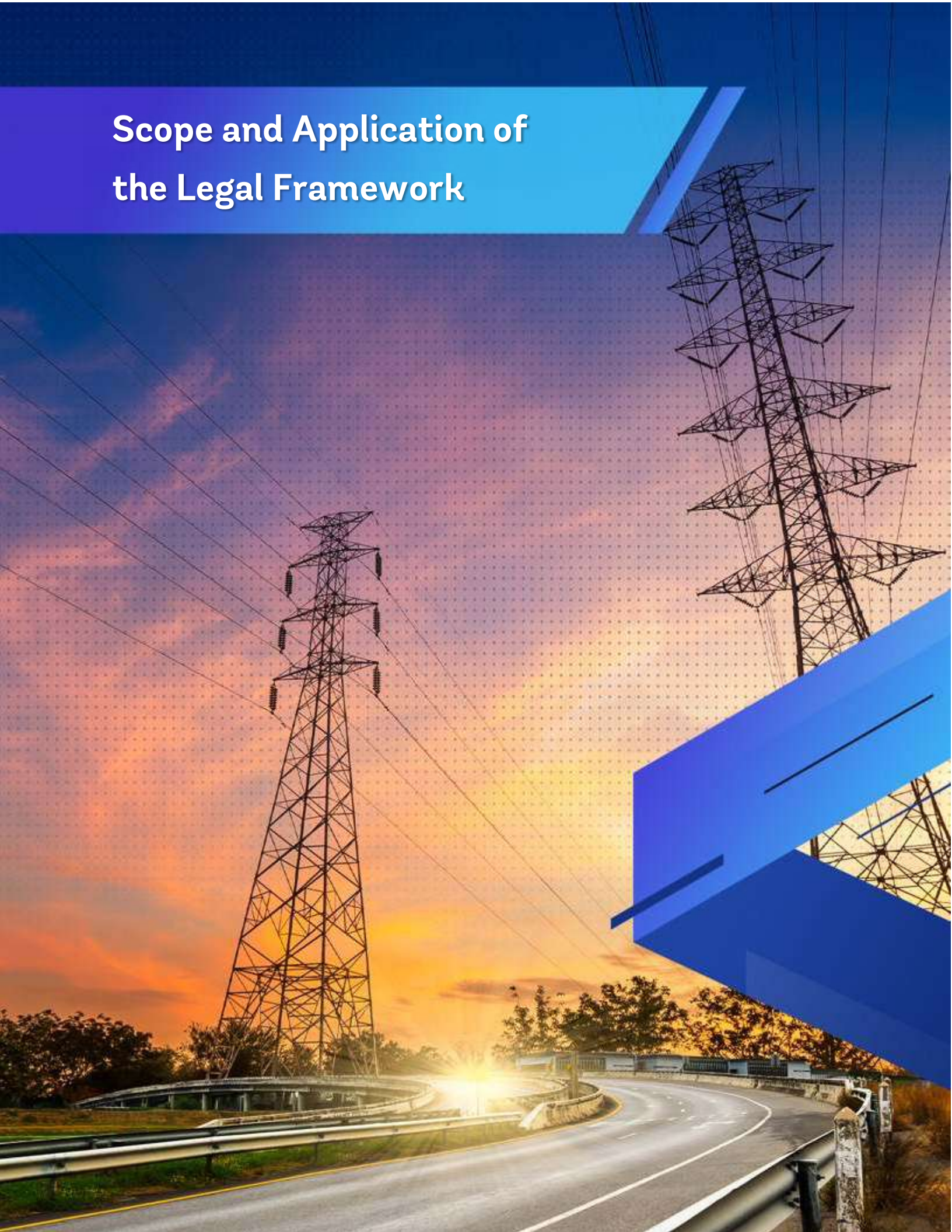
Directing such a wide range of actors on the government side alone requires significant resources and organizational skill. PPP Units can play a key role, not only in coordinating the parties involved, but also in strengthening a government's capacity to originate, appraise, procure, deliver and manage PPP projects and in creating a consistent and predictable environment for PPP development which encourages private sector confidence and investment.

While not a prerequisite, various jurisdictions with successful PPP programs have set up PPP Units.

See [Chapter 3 Institutional Framework](#) for practical guidance and drafting examples relating to PPP Units.

²⁰For ease of reference, this Guidance usually refers to the Ministry of Finance in connection with ultimate decision-making power with respect to budgeting and appropriation, but it should be noted that in some jurisdictions this function may be carried out by the Ministry of Central Planning or equivalent. See [Chapter 3 Institutional Framework, Section 3.3.3](#) on related points.

Scope and Application of the Legal Framework

2. SCOPE AND APPLICATION OF THE LEGAL FRAMEWORK

2.1 Introduction

In order to provide clarity to public and private entities about the eligibility of a project to be contracted as a PPP, governments should ensure that the scope of the PPP legal framework and the types of project that can be procured via a PPP structure are clearly identified in primary instruments. This typically includes describing what a PPP is and setting out any particular eligibility parameters for projects to be implemented as PPPs (such as size), as well as any exclusions.

A country's PPP legal framework should also reflect its objectives for PPPs and should provide clarity on the laws and policies applicable to a PPP project's whole lifecycle so that there is no confusion as to the relevant regime, particularly where there is existing legislation that could also apply. It is crucial that potential investors have such clarity.

This Chapter focuses on these elements and touches on the related authority of different Government Entities to procure PPP projects, an aspect explored further in [Chapter 3 Institutional Framework](#). Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

2.2 Guiding principles and objectives

In order to establish the clear scope and application of the PPP legal framework, the objectives below should be taken into account. These are explored in more detail in [Sections 2.3 and 2.4](#).

2.2.1 Defining PPP and appropriate project eligibility parameters

The PPP legal framework must be clear what the concept of a "public private partnership" encompasses. While this can be set out in broad terms, not all infrastructure projects will be appropriate to be implemented as PPPs. Certain disqualifying criteria can be identified upfront and setting out eligibility parameters clearly in the PPP legal framework ensures that only suitable types of project can qualify as PPPs (projects which fall outside such parameters may be suitable for procurement using other methods).

2.2.2 Flexibility to align with changing national objectives

In defining the appropriate parameters of the PPP legal framework, it is also key for the government to ensure alignment with the process for formulating periodic national infrastructure plans and priorities. The PPP legal framework should have flexibility to adapt to changing priorities, practice or parameters efficiently, without undermining the fundamental elements of the primary instrument.

2.2.3 Clarity of the PPP legal framework and interaction with other applicable laws

If the country has existing procurement, PPP or other legislation that could be interpreted to apply to the PPP legal framework or to the types of PPP Agreements intended to be implemented, it should: (i) consider whether those provisions should be substituted or adapted through the PPP legal framework; and (ii) explicitly address this through law so there is no ambiguity about the regime applicable to PPP projects (for example, [see Chapter 6 Procurement, Section 6.2](#)). This may also include repealing certain laws, in which case care should be taken that this will not adversely impact existing projects or non-PPP sectors.

2.3 Scope of the PPP legal framework

2.3.1 Alignment with public investment systems and national infrastructure objectives

It is essential for the government to ensure alignment between the PPP legal framework and the process for formulating periodic national infrastructure plans and priorities. Identifying the types of project that are appropriate to be procured as PPPs will depend on each country's individual circumstances and needs to take into account the reasons for implementing a PPP program ([see Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.3](#)) and the requirements of the public investment system in doing so. The PPP legal framework needs to support the

aim that when PPP projects are identified and selected they should be consistent with government priorities and not create a parallel pipeline of infrastructure investment. The framework should therefore also provide the flexibility for government to be able to amend relevant parameters as its priorities develop and to ensure that periodic reviews are carried out to secure timely alignment.

The scope of the PPP legal framework can be more general (e.g. apply across all infrastructure sectors) or can be restricted to specific sectors that the country identifies as being of strategic importance and which need private financing to meet delivery targets and timeframes. [See Section 2.4.2](#). In some cases, it may be appropriate for the government to require that all (or certain) infrastructure projects meeting relevant criteria are specifically considered for structuring as PPPs.

The government must also be clear from what date the parameters apply and whether (and to what extent) existing projects –and projects that have been initiated but not yet entered into –fall within or outside the framework.

2.3.2 Defining PPP

There is no single internationally accepted definition of "public private partnership", which is reflective of the fact that the term can have different meanings to different parties and in different jurisdictions and can encapsulate a range of payment structures and models (as highlighted in [Section 2.4.3](#)).

Definitions of PPP typically refer to the long-term nature of the contractual arrangements. A classification of "long term" is not necessarily included in primary legislation and may be expanded on in secondary instruments. To a large extent, the term will be determined by the nature of the contract, the need for the service/asset and the anticipated financial terms (including the key driver of affordability). PPP definitions also sometimes refer to the transfer of significant risk and management responsibilities to the Private Partner and may describe remuneration as being linked to performance. While there is typically a link between payment and performance in availability payment-based (government pays) models, it may not always be so clear-cut in all models (e.g. in user-pays models where demand can, but may not always, be driven by level of performance).

In order to retain flexibility as regards what constitutes a public private partnership for the purposes of the PPP legal framework, recommended practice is to adopt a robust and reasonably broad definition which does not specify any particular project or payment models and permits hybrid and innovative delivery approaches. Governments should consider adopting a description of both PPP and "Project" which is not overly definitive so as to avoid limiting themselves as to the type of projects which can constitute PPPs in the future. Ideally, the PPP legal framework should be designed to facilitate the development and implementation of as many different types or PPP project and as many different revenue structures as possible, without the need for further primary legislation to be enacted.

As a point to note in this context, it is important to remember that PPP is not privatization, which is a very separate process outside the scope of the PPP legal framework.

[See Section 2.6.1, Definitions/Article 2A \(and side text box\)](#) for a proposed definition of "Public Private Partnership" that is drafted to encompass different PPP models and revenue streams and for a broad definition of "Project".

Public Private Partnership is a long-term contractual arrangement between one or more Contracting Authorities and a Private Partner for providing a public asset or service, in which the Private Partner bears significant risk and management responsibility and remuneration may be linked to performance.

See the [World Bank's PPP Reference Guide Version 3, 2017 Section 2.6.2, Article 2B](#).

2.4 Factors to determine eligibility of projects

The scope of the PPP legal framework may be further defined by reference to various factors. This can include size of project (e.g. in terms of capital expenditure, whole-life cost or scope), permitted sectors and contract model. In some countries, the framework may also differentiate between the ability (or jurisdiction) of relevant Government Entities to procure certain types of project. This Section explores various metrics that can be used.

One of the main challenges in developing PPP legislation is to select the appropriate criteria to ensure promotion of the country's desired infrastructure objectives while ensuring that only suitable types of project are eligible. The more inclusive the scope is, the more projects can be considered for implementation as PPP.

Ability to deliver optimal VFM is one of the key reasons why not all infrastructure projects are appropriate to be procured as PPP. Although VFM analysis (and other economic factors) form a crucial part of the project appraisal process, defining the scope of the legal framework is critical to setting the parameters of this assessment. [See Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#) for further discussion of this point.

2.4.1 Size

Governments may want the PPP legal framework to apply only to projects with a minimum capital value (see *Benchmark Examples*) (or minimum operating expenditure value, if the project consists primarily of service delivery as the infrastructure already exists). Many countries use this metric to promote VFM by ensuring that eligible projects are large and substantial enough to justify the high transaction costs and complexity associated with a PPP project. The specific capital value will be individual to each country and be determined according to factors such as the country's financial and technical capacity to deliver projects through PPP (including the cost of procurement). It should also take into account the level below which the private sector is likely to decide it is uneconomic to bid.

It may be appropriate for the PPP legal framework to provide for different value thresholds, with different approval processes and responsible authorities according to each. Where PPP powers are devolved to regional, state or local government, national governments should ensure that the legal framework is clear as regards these entities' scope to set their own size parameters within the national framework (e.g. in Australia, New South Wales sets a higher minimum threshold than the federal threshold).

Governments should bear in mind that setting a minimum value to apply in all cases may have certain adverse effects. For example, if the value is high, this may limit entry to the market for smaller participants which in turn could lead to larger players dominating certain sectors and to capacity for new projects being saturated. Some sectors may over time also develop relevant expertise and efficient and market-accepted project templates which reduce the initial complexity and cost associated with early projects –this may result in new project values falling below the minimum threshold although the projects still offer VFM if procured via PPP. A PPP Unit can play an important role in driving such standardization efficiencies and governments should consider how to take such improvements into account in setting any size parameters.

To enable smaller value projects to be procured cost-effectively by PPP, allowance can also be made for bundling several projects together to meet a minimum value threshold – this can also enable certain efficiencies to be found in terms of replication of design and negotiation of contract terms. Bundling has been seen in the school sector particularly, for example in the UK.

Governments should also consider if providing for exceptions to size parameters is appropriate. This may be the case for high risk or innovative infrastructure projects that require very specialized capabilities.

Benchmark Examples²¹

In **Vietnam**, the PPP Investment Law (primary legislation) imposes minimum capital requirements for PPP projects depending on the sector. The threshold is (i) VND100 billion (USD4.4 million) for PPP projects in healthcare, education, and training, and (ii) VND200 billion (USD8.7 million) in other permitted sectors (unless the project is in an area with "difficult socio-economic conditions", in which case, the threshold is VND100 billion (USD4.4 million)).²²

The **Australian** National PPP Policy Framework (secondary instrument under a broad statutory power to procure infrastructure) states that projects with a total capital value exceeding AUD50 million (USD35.4 million) likely meet the VFM assessment. It is possible for projects with a lower value to be suitable for procurement by way of PPP, but sufficient VFM drivers must be demonstrated.²³ At state level, New South Wales sets an AUD100 million threshold (with the outcome awaited of a 2021 consultation whether to increase this to AUD200 million (USD142 million)).

See [Section 2.6.4, Article 2D.1\(a\) Option 1](#) for sample legislative drafting for excluding projects that do not meet a minimum capital value.

²¹USD exchange rate as at 6 May 2022.

²²[Vietnam – Law No. 64/2020/QH14](#), Article 4.

²³[Australian Government, National PPP Policy Framework, 2015](#) (section 3.1.3).

2.4.2 Sector

Governments sometimes consider restricting the use of the PPP model to specific sectors only. This may be because their priority is to develop infrastructure in a specific sector (e.g. healthcare, transport or energy), or because they want to build experience and momentum by starting with fewer sectors. Governments may also wish to exclude sensitive sectors (or certain sensitive elements of such sectors) from the scope of the PPP legal framework (e.g. defense or national security). [See Section 2.6.4, Article 2D.1\(b\) Option 1 and Chapter 6 Procurement, Section 6.6.1, Article 6A.1\(c\)\(iii\)](#) for considerations related to excluding "sensitive" sectors.

Limiting the application of the PPP legal framework to specific sectors is not usually recommended because a country's infrastructure requirements develop over time and it is more efficient for the legal framework to provide flexibility. However, this approach could be relevant where there is existing adequate legislation regulating particular sectors, in which case the PPP legal framework should clarify the extent to which certain sectors are excluded from its ambit and how the alternative regimes apply. Establishing consistency in approach across sectors as far as possible will promote market confidence and understanding, and enable government procurement skills to be more easily transferable between sectors.²⁴

If scope is defined by reference to the inclusion or exclusion of certain sectors, it is important to carefully consider how to clearly define such sectors and related infrastructure to avoid any uncertainty as to whether a project falls within the legal framework or not. The power to expand or clarify sector scope could also be delegated to secondary instruments/particular bodies, if appropriate.

Benchmark Examples

In many countries, the primary legislation setting out the PPP legal framework does not limit its scope by sector, so infrastructure projects in any sector may be considered for PPP. Examples include **Colombia, South Africa, Mexico, and Poland**.

Senegal's PPP law applies to all economic and social sectors, except for energy, mining and telecommunications,²⁵ which are subject to a different and existing legislative regime.

[See Section 2.6.4, Article 2D Options 1 and 2](#) for sample legislative drafting for defining the sectors in which PPP Projects can be carried out using a permissive and a restrictive approach.

2.4.3 Contract model

Governments sometimes want to design the PPP legal framework so that it recognizes and applies to a particular range of project models and/or revenue structures or allows for particular levels of public sector participation (such as allowing the Contracting Authority to own an equity stake in the project company it contracts with²⁶). However, in order to preserve flexibility and the ability to adapt to changing needs more easily, it is good practice for the PPP legal framework to use broad terms to describe eligible approaches without limiting application to specific types or forms. This is particularly the case where primary legislation is used, as the power to set out more detailed parameters can be delegated to secondary instruments which also allow for more detailed explanation of certain approaches. This avoids the situation which has arisen in some countries where legislation has described PPP structures in such a detailed and/or rigid way that it has been problematic trying to bring to market projects which do not fit within those classifications.

A multitude of names and acronyms exist for describing various PPP structures, based on the Private Partner's contractual responsibilities and/or the ownership of the relevant asset and/or the payment model (e.g. Concession, Build-Own-Operate-Transfer (**BOOT**), Design-Build-Finance-Operate (**DBFO**), Design-Build-Operate (**DBO**), "user

²⁴It should be noted that in some jurisdictions, certain sectors (in particular, energy and other utilities) are designed in such a way that they are "regulated markets" in respect of which the scope of application of the PPP legal framework is potentially quite limited. This is not necessarily because there is an express limitation regarding the applicability of the PPP legal framework, but because the relevant regime by necessity operates in a different way structurally and government involvement is typically limited to a regulatory function.

²⁵[Senegal – Loi 2014-09 du 20/02/2014 relative aux contrats de partenariat \(PPP\)](#), Section 1, Article 2.

²⁶For further discussion of Government taking equity stakes, see Section C of "PPP Contracts in Context" in [The World Bank, 2019, Guidance on PPP Contractual Provisions](#).

pays" or "government pays" etc.). The absence of certain terms in a name (such as "Finance", "Operate", "Manage" or "Maintain") does not necessarily mean that such responsibility is not included in the model so a name should not be relied on as a comprehensive description without due diligence. Although many countries distinguish between "concession models" and "PPP models", or between contract types according to their purpose or revenue model, these distinctions are often historical and result from the development of those concepts under various legal traditions.

As all these terms can have different interpretations in different countries and markets, and can in fact be rather different in implementation, it is recommended practice to avoid using such terms in legislative frameworks. It is preferable to adopt one regime which encompasses all these forms of PPP to avoid (i) potential uncertainty over which regime applies, and (ii) differences in approach for aspects which are essentially all based on the same principles and financial bases. If different regimes do exist, it is good practice for the PPP legal framework to ensure that it is clear how they operate in relation to each other and for amendments to be made to existing regimes to align them as far as possible with each other and with the principles set out in this Guidance.

Some PPP structure descriptions (or PPP definitions) refer to the position on "demand risk" and whether it is transferred to the private sector or retained by government. In practice, demand risk is rarely capable of being wholly transferred and using this or similar terms in legislation can be misleading.

Benchmark Example

The **Mexican** PPP law (primary legislation) adopts a non-exhaustive approach and identifies a broad range of PPP types and funding structures that fall within the ambit of the law.²⁷

However, the head of the Investment Unit within the Ministry of Finance identifies from time to time the project structures that may be approved, depending on the country's strategic priorities at that time.

For the purpose of this Chapter, the PPP Contract models themselves are not explored in detail but the following Tables set out a brief overview of (i) the typical payment models and revenue sources and (ii) the types of PPP model often seen in projects. As the Tables indicate, there can be a range of approaches within these descriptions and this demonstrates why legislating too prescriptively may not be the best approach. In practice, many projects use a hybrid of these models rather than rigidly implementing one form of structure. It is also important to note that selection of the appropriate contract model for a PPP project should be part of the implementation process, and not a factor in determining eligibility to be a PPP.

2.4.3.1 Overview of PPP Contract payment models and revenue sources

Selection of the most appropriate payment model will depend on various factors such as the nature and funding history of the service to be provided (i.e. whether it is a publicly funded service), the forecast level of demand for the service, the ability of users to pay and the opportunity for generating third-party revenue.

Overview of PPP Contract payment models and revenue sources	
"Government pays" availability payment model	The Contracting Authority pays the Private Partner for the "availability" of the services/asset provided. Payments are usually conditional on availability at a contractually defined standard, regardless of the level of actual usage, and may be subject to "performance-based" adjustments. These payments are typically the sole source of revenue for the Private Partner. This model is seen in projects, for example, where: (i) the Private Partner has no influence over user demand (e.g. a hospital or prison); (ii) user demand is considered too low or uncertain to generate sufficient revenue through any other model for the project to be considered financeable by the Private Partner; and/or (iii) there may be legal constraints or political obstacles to imposing payments on users (e.g. essential health services).

²⁷[Mexico: Ley de Asociaciones Público Privadas – Law on Public-Private Partnerships \(Mexico\)](#), Article 10.

Overview of PPP Contract payment models and revenue sources	
"Government pays" demand-based model	The Contracting Authority pays the Private Partner for the services/asset provided based on usage (e.g. a shadow toll road project).
"User pays" demand-based model	The Private Partner collects fees, tariffs or tolls directly from the end-users of the asset/service (e.g. a real toll road project).
Hybrid model	The payment model can be a hybrid of the above, particularly where some level of government revenue support is needed. This is typically where forecast demand levels are not certain enough for a project to be considered financeable by the Private Partner without a government support mechanism. For example, demand-based models may include a subsidy based on availability/performance or on output (i.e. number/type of users); and minimum revenue guarantee/viability gap funding mechanisms are also seen (e.g. in road or light rail projects). These arrangements can involve sharing revenue risk both above and below certain thresholds (often known as a "cap and collar" mechanism), so the government also shares in revenues above a certain level. Capital payments by the government may be appropriate in certain cases.
Other revenue sources	Some projects may also offer the opportunity for third-party revenue through (i) other types of user (e.g. facility hire fees by third-party users in a school project), (ii) associated businesses (e.g. fees/rents paid by motorway service station concessions or airport retail outlets), or (iii) other commercial revenues (e.g. fees for advertising space in transport hubs).

2.4.3.2 Overview of common PPP structures

As mentioned above, there are many names and acronyms used to describe project structures and what is understood by these terms can vary between jurisdictions and even sectors. The Table below displays some of the most typical categorizations across the spectrum of "financed" and "non-financed" PPPs. However, it is not intended to be an exhaustive list of the types of PPP structure and is included for illustrative purposes only. See the [World Bank's PPP Reference Guide Version 3, 2017, Module 1](#) for further information.

Overview of common PPP structures ²⁸			
	DBFO/DCMF	Concession	BOT/BOOT or BTO
Description	A "Design-Build-Finance-Operate" or "Design-Construct-Manage-Finance" project is where the Private Partner has certain responsibilities in relation to the asset but does not own it and transfers it back to the Contracting Authority at the end of the contract.	A concession is an arrangement where the Private Partner is granted certain rights in relation to an asset (sometimes in return for a fee and/or royalty paid to the Contracting Authority) and transfers the asset to the Contracting Authority at the end of the contract.	A "Build-Operate-Transfer"/ "Build-Own-Operate-Transfer" or "Build-Transfer-Operate" project is where the Private Partner has certain responsibilities in relation to the asset, owning it until it transfers it to the Contracting Authority (in a BOT/BOOT at the end of the contract, in a BTO after construction).
Private Partner responsibilities	Design, build, operate, maintain and finance the asset.	Design, build, operate, maintain, finance and "monetize" (i.e. generate revenue from) the asset.	Design, build, operate, maintain and finance the asset.
Payment structure	Typically "Government pays": Private Partner receives a payment from the government as described in Section 2.4.3.1 . Other structures also possible.	Typically "User pays": Private Partner collects payments from end-users as described in Section 2.4.3.1 . Other structures also possible.	See DBFO/DCMF.

The above structures envisage the Contracting Authority taking back (or having the option to take back) the relevant asset at the end of the PPP Contract. In some sectors, there are models which are based on a "Build-Own-Operate" ("BOO") approach where the asset is not returned to or owned by the public sector (other than in exceptional circumstances). BOO can also be seen as a form of PPP. For example, in the energy sector in some countries (e.g. where there is not a separately regulated market), the Private Partner may be an independent power producer, contracting with the public sector through a power purchase agreement and retaining ownership of the facility.

See [Section 2.6.1, Definitions/Article 2A](#) for a proposed definition of Public Private Partnerships that is drafted broadly in order to encompass different PPP models and options for revenue streams.

2.4.4 Authority/Jurisdiction of the legislative body

The application of the PPP legal framework should be considered in light of the country's regulatory environment. If the country is a federal government, it may be appropriate for the national PPP legal framework to apply to federal entities only and for regional/state governments to be empowered to implement a regional/state framework directly or to further supplement the national framework. The key factor is to ensure that the applicable frameworks work together efficiently and do not create uncertainty. For example, in cases where regional/state governments require support such as a guarantee or viability gap funding from federal/national government, the PPP legal frameworks must harmonize, so

²⁸This is not an exhaustive list of types of PPP structures or names/acronyms and this table is included for illustrative purposes only. Acronyms are used for reference only and can also be seen used in other contexts (e.g. a "User Pay BOT" is another form of "concession").

that it is clear whether the government entities providing such support have an approval role at project implementation level.

As further discussed in [Chapter 3 Institutional Framework](#), a country may also wish to limit the levels of government empowered to undertake PPPs (e.g. national, regional and municipal).

Benchmark Example

The law setting out the main provisions that pertain to PPPs in **Nigeria**, a federal country, states that it applies to investment and development projects relating to federal infrastructure, procured by any "Federal Government Ministry, Agency, Corporation or body".²⁹ However, Nigeria's constitution³⁰ also applies, which divides legislative power into three lists: infrastructure assets in the "exclusive list" are the exclusive preserve of the federal government; both the federal and state governments may legislate on items listed in the "concurrent list" which includes different types of infrastructure assets; and the "residual list" is reserved for local governments. The net effect of this distribution of power is that there is both federal and state legislation regulating PPPs.

2.5 Toolkit for determining the scope of the PPP legal framework

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above. The application of the PPP legal framework should be clear and certain, however, it should also be flexible (to the extent possible under the local governance structure and legal traditions) and cognizant of government capacity.

2.5.1 Objectives of the law

A technique that can clarify the strategic objectives and priorities of the country without compromising the generality of the scope of the legal framework is to introduce a provision describing the aims of the law (e.g. if the PPP legal framework is to be set out in a standalone legal instrument). Such provision would appear in the preamble or explanatory note accompanying the law (according to the legal tradition of the relevant country) and so would not necessarily form part of the binding provisions of the law. This approach can give guidance about how the legal framework is intended to apply, and the types of projects it intends to capture.

Alternatively, a similar provision may be included in secondary legislation or policy/guidance documents issued by a competent authority.

See [Section 2.6.2, Article 2B](#) for proposed drafting of a provision describing the objectives of the PPP legal framework.

2.5.2 Agility to adapt to changing needs and priorities

As explained in this Chapter, the priorities and strategic objectives of a country with respect to infrastructure and development needs may change over time. Therefore, a "permissive" approach with respect to sectors, models and authority jurisdiction is recommended over a "restrictive" PPP legal framework (to the extent possible under law).

The core elements should be set out in primary legislation alongside powers delegated appropriately to a government entity (such as a particular minister or the PPP unit) to issue secondary instruments (e.g. regulations, policies and guidelines) which formulate or adapt detailed criteria (for example, where these may be more technical and may also necessitate amendment over time).

See [Section 2.6.3, Article 2C](#) for sample legislative drafting about the overall scope of the PPP legal framework and [Section 2.6.4, Article 2D](#) for alternative drafting options reflecting the **permissive** and the **restrictive** approaches.

²⁹[Federal Republic of Nigeria, 2005. Infrastructure Concession Regulatory Commission \(Establishment, Etc\) Act, Article 1\(2\).](#)

³⁰[Constitute Project, 2021. Nigeria's Constitution of 1999 with Amendments through 2011.](#)

2.5.3 Checklist of considerations

In determining the scope of the law and the metrics that are appropriate for defining eligible projects under the PPP legal framework as outlined in the Chapter, the following checklist should be considered

Jurisdiction/ aims	<ul style="list-style-type: none"> → What are the applicable PPP policy objectives? → What are the competences and authorities of the lawmakers/relevant government levels? → Is it a federal system with federal as well as state authority or a central government with significant delegated powers to regional/local authorities?
Project Application	<ul style="list-style-type: none"> → Should the framework apply to existing projects and projects that have already been initiated? If so, to what extent? → Are there specific sectors that are regulated by existing legislation in the country or that require different treatment due to specific priorities or other considerations? → Does the country want to exclude sensitive sectors (or certain sensitive aspects of such sectors) from the PPP legal framework? → Is there existing PPP or other relevant law that requires repealing?
Contract Model	<ul style="list-style-type: none"> → Are there any policy reasons to exclude specific contract models or revenue structures? → Are there public debt requirements that preclude certain revenue structures?
Size	<ul style="list-style-type: none"> → What is the minimum threshold to achieve VFM on a project basis? → How does this factor in considerations such as impact of efficiencies over time, bundling of smaller projects and market capacity/barriers to entry? → Are there strict public debt regulations that should be considered in defining the size of PPP projects?

2.5.4 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Application of the Legal Framework

Primary Instrument	Supporting Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Objectives of the law: as part of the preamble and/or explanatory note (not binding). 	Further guidance on objectives.
<ul style="list-style-type: none"> • Definition of Public Private Partnership and Project (reasonably broad). 	Guidance on what falls under these definitions.
<ul style="list-style-type: none"> • Scope of the law: describing its application to all phases of; projects procured by relevant Government Entities; specifying relevant date of effectiveness and application to projects already underway. <i>[To tie in with Eligible Projects as applicable.]</i> 	Guidance on what is within scope.
<ul style="list-style-type: none"> • Eligible projects description: <ul style="list-style-type: none"> • Option 1 (permissive): – all projects to be contracted as PPPs with specified exceptions. <li style="text-align: center;">OR • Option 2 (restrictive): – use of PPPs limited to specific sectors only. <p><i>See also Chapter 4 and Section 4.5.2.</i></p>	Guidance on eligibility of projects and criteria. <i>See also Chapter 4 and Section 2.4.3 for guidance on contract/payment model under the project implementation process.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity to adapt eligibility criteria through specified instrument (and powers to delegate if appropriate). • Consider other relevant direct/delegable powers and responsibilities, e.g. to carry out periodic reviews to ensure alignment with national priorities. <i>[May be a PPP Unit role.]</i> 	Implementation of direct/delegated authority via relevant instrument. Related guidance.
<ul style="list-style-type: none"> • Clarification on relationship of this law with existing laws • Repealing of any existing PPP or other laws, as needed. 	Guidance on relationship between laws.

2.6 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 2.5.4](#). The underlying detail of certain elements may be more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

2.6.1 Definitions (Public Private Partnership)³¹ / Article 2A

Definitions:

Private Partner means the private sector entity that enters into the PPP Contract with the Contracting Authority.

Project means any project, including but not limited to developing, financing, generating revenue from, designing, engineering, manufacturing, transporting, constructing, erecting, installing, commissioning, operating, maintaining or decommissioning public infrastructure and/or the provision of a public service.

Public Private Partnership means a long-term contractual arrangement between one or more Contracting Authorities and a Private Partner for providing a public asset or service, in which the Private Partner bears significant risk and management responsibility and remuneration may be linked to performance.

Definition to be adapted should different structures be contemplated e.g. government involvement. See Section 7.4.4(a).

The proposed definition is deliberately generic and does not identify key functions of developing the PPP (e.g. construction, design and financing) or handover from the private party to the government. These aspects can be further detailed in other parts of the primary instrument (if applicable – e.g. the definition of Project) or in secondary/guidance

2.6.2 Objectives of the Law – Preamble – Article 2B [Non-binding]

The aim of developing and implementing projects as PPPs is to:

- (a) encourage participation of the private sector (local and international) in Projects and to promote investment in various strategic sectors of economic and social value;
- (b) enable the Government to implement Projects efficiently and effectively throughout the Project lifecycle, in a way which ensures that (i) environmental, social, inclusive, sustainability, climate change and resilience matters are considered and appropriately monitored and addressed; and (ii) fiscally responsible and sustainable policies are adopted and applied in accordance with public spending and investment management systems;
- (c) capitalize on the financial, administrative, organizational, innovative, technical and technological capabilities and expertise of the private sector, to enable the public to benefit from quality and cost-efficient government infrastructure and services;

Consider adding a provision explaining the objectives of the PPP legal framework in a non-binding part of the main legislation, secondary instrument or policy document.

This list of objectives can be modified as needed to reflect the country's strategic aims and to ensure inclusion of applicable principles (such as "people first").

Consider how to address related responsibilities and delegated powers, such as periodic reviews to align with changing national priorities.

³¹All defined terms in the [Sample Drafting sections of Chapters 2 – 8](#) will be typically set out in one Definitions section of the law/instrument. Certain definitions (such as the definition of PPP) may be rendered as substantive provisions.

- (d) maximize and monitor productivity, improve the quality of public services, and adopt efficient management practices to develop and monitor such services;
- (e) transfer knowledge and skills from the private sector to the public sector, and train and qualify employees of Contracting Authorities and related Government Entities to manage and operate Projects;
- (f) transform and complement Government approach in providing and managing certain infrastructure and public services so that the most effective model can be selected, and focus placed on a whole lifecycle approach to project management using approved policies and quality controls to deliver increased accountability for the delivery and long-term management of public assets;
- (g) promote the competitiveness of Projects in local, regional, and international markets.

For example, in the context of airports, ports, hospitals to promote/consolidate a country's health tourism sector, energy etc.

2.6.3 Scope of application – Article 2C

1. This Law establishes the general framework governing the origination, appraisal, approval, procurement and management of Public Private Partnerships initiated after the effective date of this Law.
2. This Law shall apply to any Project that is being procured by [a federal government authority][central government ministry][any Contracting Authority] and is within the definition of a Public Private Partnership.
3. [This Law shall not apply to Projects which are initiated before the effective date of this Law except as regards [state relevant Articles which will apply/clarify any uncertainties.]]

If there are existing PPPs (initiated or signed), amend Article 2C.1 as appropriate and clarify the extent to which the law applies (fairly) to such projects e.g. in Article 2C.3).

Adapt/delete drafting as appropriate to reflect relevant federal or centralized system etc. and if certain levels of government are excluded.

Drafting should also tie in with relevant provisions outlined in Articles 2D, 2E and 3A (Section 3.5.1) relating to eligible projects, existing laws/repeals and Contracting Authorities.

2.6.4 Sectors and excluded Projects – Article 2D

Option 1 (Permissive approach):

1. The provisions of this Law shall not apply to any Project that is within the definition of Public Private Partnership but which:
 - (a) has a capital value that is less than **Option A:** [insert figure] **OR** **Option B:** the value stipulated under [refer to relevant secondary legislation which sets the minimum monetary value] **OR** **Option C:** the value set by [delegate the authority to determine the minimum monetary value]; or
 - (b) involves [specify particular sensitive elements of] military or national security-related procurement contracts; or
 - (c) falls under [specify relevant sector-specific legislation and clarify any exceptions/circumstances where aspects of the PPP law still apply].
2. The [specify relevant Government Entity] has the power to amend this list by [specify appropriate instrument].

Adapt/delete drafting as appropriate to address any requirements relating to different levels of government.

Only include Article 2D.1(b) if appropriate. See also Article 6A (Section 6.6.1).

OR

Option 2 (Restrictive approach):

1. Public Private Partnerships may be initiated and entered into by Contracting Authorities in the following sectors: *[specify the relevant sectors in the body of the law or in a schedule]*.
2. The *[specify relevant Government Entity]* has the power to amend this list by *[specify appropriate instrument]*.

2.6.5 Relationship with other legislation / Repeals – Article 2E

[This Article should address any potential conflicts with existing laws so that it is clear what regime applies to PPP projects; any existing PPP/other law that is to be replaced should be repealed. The drafting should also tie in with corresponding provisions which may be required in other sections of the legislation.]

Option 1 uses the "permissive" approach and permits all projects to be contracted as PPPs with specified exceptions. See Section 2.4.2.

Option 2 uses the "restrictive" approach and limits the use of PPPs only to specific sectors. Consider including power to amend the list by delegating to an appropriate entity.

Institutional Framework

3. INSTITUTIONAL FRAMEWORK

3.1 Introduction

A crucial element in the success of a PPP program is establishing an institutional framework that clearly sets out the roles, responsibilities and powers of the Government Entities involved and their relationship to each other. This can empower and motivate relevant entities to drive the government's PPP agenda forward and promotes efficiency, transparency and accountability within government, which in turn gives the private sector confidence in the PPP program. The PPP legal framework plays a key part in defining, allocating and facilitating the coordination of such roles and responsibilities and, where applicable, establishing new institutions to support the planning and implementation of projects that promote the government's infrastructure priorities.

This Chapter focuses on the identification and responsibilities of relevant entities (including the Ministry of Finance, the PPP Unit and the Contracting Authority). Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this. [See Chapter 5 Approvals](#) for the approval process itself.

3.2 Guiding principles and objectives

In order to establish a clear institutional structure for delivery of a PPP program and the whole PPP Project lifecycle, the PPP legal framework should address the key guiding principles and objectives set out below.

3.2.1 Clarity and purpose of structure

The PPP institutional framework should establish where in government the core capabilities reside. These are:

- (a) the ability to set technically informed rules and requirements (via appropriate instruments) for how PPPs must be carried out;
- (b) the power to monitor compliance and enforce those requirements (via approvals and monitoring processes); and
- (c) the provision of support for Government Entities in adhering to such rules and requirements (via guidance and supporting bodies such as a PPP Unit).

The framework should provide clarity regarding the government stakeholders that need to be involved to achieve these key capabilities, specifying the scope and hierarchy of their roles and the allocation of their responsibilities, including how any issues between them will be resolved. This minimizes the risk of projects failing to proceed, or being delayed, due to administrative confusion within government. A clear framework enables Contracting Authorities to have confidence in planning the whole project lifecycle and in turn gives the private sector confidence in the PPP program. Some countries have experienced issues with implementing their PPP legal framework due to lack of clarity in this regard.

Establishing the appropriate institutional framework structure is the key objective, but in doing so governments also need to consider their capacity to "operationalize" it. This will differ between countries and depend on applicable circumstances (such as available resources, particularly at the start of establishing a PPP program, and other vulnerabilities). See the [World Bank's PPP Reference Guide Version 3, 2017, Module 2](#) for further information.

3.2.2 Power to contract

A key part of the institutional framework includes having certainty regarding Government Entities' powers to enter into PPP Agreements (e.g. central government authorities only, sectoral or municipal entities) and their roles and responsibilities in the PPP project cycle.

Private sector parties will carry out detailed due diligence on the capacity and authority of the Government Entities they are going to contract with, and any uncertainties may cause delays and require time-consuming legislative fixes. This in turn may also adversely affect private sector interest in, and the level of competition for, PPP projects that the

government wants to bring to the market. It is therefore key that the legal framework clearly sets out such powers, roles and responsibilities.

3.2.3 Identifying relevant Government Entities

It is key to identify the Government Entities that should be involved in a PPP project and at what stage of the project cycle they should be involved. Coordination between Government Entities and efficient use of skills and expertise is essential to creating an effective PPP program and promoting transparency and accountability through the life of a PPP project. Typically, the structure will encompass the Ministry of Finance (particularly on issues related to fiscal sustainability of PPPs), the Contracting Authorities and the country's PPP Unit (if established). Other key governmental stakeholders may be involved: for example, to ensure: (a) delivery of government infrastructure investment priorities and aims in alignment with public investment management systems; and (b) implementation of particular aims, for example, in respect of planning regulation, climate change resilience and carbon reduction. See [Section 3.3.4](#) for further discussion of the typical entities involved.

In some countries, there may also be public entities with wide approval roles that must be considered; for example, in the context of procurement (e.g. the National Agency for Public Procurement in Romania) or in the context of the audit and validation of government accounts and related acts, in order, for example, for payment obligations to be enforceable (e.g. Portugal's and Brazil's respective Tribunal de Contas).

Benchmark Example

Jordan's PPP law establishes two bodies that are required to work together and support the development and management of PPP projects:

- (a) a working team comprising the Minister of Finance, the Minister of Planning, the Minister of International Cooperation and the Ministry of Industry and Trade. The working team's tasks include identifying priority projects, issuing policy and secondary legislation concerning PPPs and tabling tenders to the Jordanian Parliament for approval;³² and
- (b) the PPP Unit, which is responsible for providing support to Contracting Authorities, proposing policy documents for the approval of the working team, and overseeing the ongoing management of PPP projects.³³

The institutional structure in Jordan is designed to engage all relevant stakeholders and allocate responsibilities efficiently and in a manner consistent with its public institutional infrastructure.

3.2.4 Structure for the whole lifecycle

The structure should take into account the whole lifecycle of PPP projects and ensure that the relevant Government Entity's roles and responsibilities are clear at each stage: this means from origination, procurement and contract award through to contract implementation and management, and ultimately handback of the project assets at the end of the PPP Contract. The PPP Unit, the Internal Evaluation Committee, the Ministry of Finance and other approval bodies and Government Entity stakeholders will all be involved with the Contracting Authority at certain stages of the process. Market confidence will be built from showing that the structure works efficiently and is adhered to throughout the life of a PPP project and that the government has the relevant resources needed for the whole life of the project. See [Chapters 5 Approvals and 8 Contract Management](#) for more detailed discussion on allocation of roles and responsibilities at various stages of a project's life.

3.2.5 Alignment with existing structures

A country's institutional structure for PPP must be aligned with its political, legal and administrative traditions and existing frameworks. In many jurisdictions, standalone PPP laws or legal frameworks will need to explicitly address the allocation of roles in the context of PPP development and management. However, this does not apply to all jurisdictions:

³² [Jordan, PPP Law \(Law No. 17 of 2020\)](#), Articles 6 and 7(12).

³³ [Jordan, PPP Law \(Law No. 17 of 2020\)](#), Article 7.

for instance, common law jurisdictions tend to achieve the allocation of responsibilities by using the "soft law" approach through existing non-PPP-specific statutory powers and authorities. *See Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.5.1.*

In addition, in some jurisdictions, ministries or local authorities may have powers to contract up to a certain financial level without having to involve other Government Entities. This may not be the most appropriate process for PPP projects and governments should consider whether a bespoke structure is needed and what legislative or policy adjustments may need to be implemented. This assessment should form part of a country's initial analysis when considering its PPP legal framework.

Benchmark Example

As highlighted in *Chapter 2 Scope and Application of the Legal Framework, Section 2.4.4*, federal countries often have a PPP legal framework that applies on a federal level and to federal ministries (as Contracting Authorities), while giving individual states autonomy to implement separate or supplementary PPP legislation that is driven by the strategic objectives of that state. For example, **Brazil** implemented a federal PPP Act while the state of São Paulo (amongst other states) has a separate PPP law.

3.2.6 Fiscal sustainability of PPPs

Compliance with the Ministry of Finance's (or equivalent entity's) directions is vital for the successful origination and implementation of a PPP project. The Ministry of Finance oversees the country's financial priorities and budgetary allowances and constraints, and therefore plays a key role in determining PPP policy and the financial parameters applicable to PPPs. As PPP projects have long-term fiscal implications which may not be caught by the fiscal controls delivered by periodic budgetary and public investment management processes, the Ministry of Finance must be given a clear (often "gatekeeping") role to ensure Contracting Authorities cannot use PPP projects as a means to bypass fiscal controls. In order to ensure that its requirements are adhered to from the start of a project's lifecycle and that appropriate dialogue is in place, its role in PPP delivery may be specifically defined in legislation. This may include direct involvement in, or the power to delegate or assign certain responsibilities to, other bodies, including a PPP Unit (if applicable). *See Section 3.3.2* for more on the role of the Ministry of Finance.

Benchmark Examples

In **Poland**, the PPP Act³⁴ enables the ministry responsible for regional development and planning to develop secondary regulations about the nature of projects that can be procured. In doing so, it must coordinate with the Ministry of Finance to ensure that controls on public finance are efficiently managed.

In **Vietnam**, the PPP Investment Law³⁵ entitles the Ministry of Finance to work together with other stakeholders regarding financial aspects of PPP projects, including to direct other authorities to issue documents regarding the financial criteria to be applied to potential PPP projects and to take responsibility for developing and implementing the financial aspects of PPP projects.

The PPP laws in **South Africa** require national and provincial government and municipal governments to obtain the approval or views and recommendations of the relevant treasury at various stages of a PPP project lifecycle.³⁶

³⁴[Poland – Act of 19 December 2008 on public-private partnership](#), Article 18A(b).

³⁵[Vietnam – Law No. 64/2020/QH14](#), Article 91.

³⁶[Republic of South Africa. Treasury Regulation 16 issued to the Public Finance Management Act, 1999 \(PFMA\)](#); and [Municipal Public-Private Partnership Regulations issued to the Municipal Finance Management Act, 2003](#).

3.3 Relevant stakeholders and the allocation of responsibilities

3.3.1 Contracting Authority

Types of Government Entity: As already noted under [Section 3.2](#), the PPP legal framework should be clear which Government Entities are empowered to enter into PPP contractual arrangements with Private Partners (and when they are expected to consider such arrangements) and this may need to be specified in bespoke legislation. In many countries, central Government Entities (such as ministries or specialized departments within ministries) are the only entities allowed to do this, while in other countries, this power is delegated further to local authorities and municipalities.

In some cases, it may also be appropriate to authorize government-related entities such as state-owned enterprises (**SOEs**) to act as Contracting Authorities. This will depend on various factors, such as how the SOE is structured and financed, including what level of government funding support it can rely on. This will be key to Private Partners' due diligence on the SOE's creditworthiness. Other factors include: (i) how the SOE is regulated and what recourse Private Partners will have against it, as compared to other Government Entities that act as Contracting Authorities; (ii) what other roles it may hold in the proposed project structure (e.g. as offtaker, asset owner or even regulator) and how this may affect its ability to perform each role independently; and (iii) its relationship to other Government Entities that may be contractually involved. Private Partners will be concerned to ensure that all contracting is on commercial arm's length terms and that they are not disadvantaged by government connections. [See also Chapter 6 Procurement, Section 6.4.1.](#)

Contracting Authority's primary responsibilities: in respect of a proposed PPP project, these include preparing the proposal and conducting feasibility studies during the origination and appraisal phases, preparing Tender Documents, acting as the procuring entity, liaising with the PPP Unit and other stakeholders and engaging and supervising external advisers (e.g. legal, financial, technical and insurance).

In the early phase of a Contracting Authority's PPP program, when resources and experience may still be growing, the PPP Unit may play a greater role in assisting with these roles. Following contract award, the Contracting Authority's primary role is being the Private Partner's PPP Contract counterparty, fulfilling its obligations under, and managing, the contract. [See Chapters 7 PPP Agreements and 8 Contract Management](#) for further detail.

Fiscal implications relating to different types of Contracting Authority: As outlined in [Sections 3.2.5 and 3.2.6](#), alignment with the jurisdiction's wider local and municipal government framework is critical. Depending on the jurisdiction, primary legislation at federal level, for example, may not bind state, provincial or municipal entities, and the federal PPP legal framework will need to interface with sub-federal PPP legal frameworks. Ultimately, the role of the PPP legal frameworks is to ensure that, to the extent sub-national or sub-federal entities are intended to be able to procure PPP projects, there is proper accounting for the liabilities they incur on behalf of any national or federal government, whether these be direct liabilities (such as guaranteed payment obligations), contingent liabilities (such as early termination payments), or implicit liabilities (such as the cost of continuing critical services in the event of Private Partner insolvency). Careful consideration should be given to the scope of sub-national and sub-federal entities' rights and powers (and the level of debt they are permitted to incur) in case specific amending legislation is required to enable PPP procurement. Governments should also consider whether the entities seen as appropriate to procure PPPs have the right to incur debt at all, since some legal systems place restrictions on the ability of certain entities (e.g. local or municipal entities) to incur debt. This analysis will also need to take into account the process for ensuring the relevant entity has the ability to service the project debt it will incur, which may be through application for budgetary credit or appropriation. Since this may be an annual rather than "one-off" process, private sector parties may have concerns with respect to any system that does not "guarantee" funding from one year to the next.

Where constraints exist, an efficient mechanism should be introduced to permit those entities either (i) to incur debt, or (ii) to apply to the Ministry of Finance for a right to incur debt in connection with a PPP project; this should be coupled with a mechanism to ensure funding will be in place for the life of the project. This is essential for the market's confidence in a project and potential bidders will carefully assess the capacity of the Contracting Authority to borrow (incur debt) and enter into contracts.

Benchmark Example

South Africa's PPP framework permits all spheres of government, being national, provincial and local government, to procure projects using the PPP structure. Different legislation regulates the capacity of national and provincial governments³⁷ and municipal governments³⁸ to procure PPPs. When procuring a PPP, national and provincial governments are also required to follow the process set out in the South African PPP Manual³⁹. Municipal governments must follow the Municipal Service Delivery and PPP Guidelines – these are substantially similar to the PPP Manual but take into account the different legislation applicable to municipalities. Both the PPP Manual and Municipal PPP Guidelines require the involvement of the PPP Units and approval and/or consultation with the relevant treasuries at various stages of the PPP process.

See [Section 3.5.1, Definition and Article 3A](#) for a proposed definition of the Contracting Authority that describes the type of entity that can act as a Contracting Authority.

3.3.2 Ministry of Finance

In most jurisdictions, the Ministry of Finance (or equivalent Government Entity acting as the central budgetary authority) plays a key role in both: (i) considering the overarching PPP strategy of a country and identifying its infrastructure priorities within national budgetary and public investment management constraints; and (ii) ensuring that any PPP projects that are consequently implemented meet relevant financial requirements. As outlined in [Chapters 1 Guiding Principles and 5 Approvals](#), it is essential that the short and long-term fiscal impact and affordability of every project are fully assessed at all relevant stages of the lifecycle to deliver the fiscal sustainability objective outlined in [Section 3.2.6](#). These roles may be carried out by different arms of the Ministry of Finance.

The Ministry of Finance should be engaged from an early stage in any PPP project, by setting requirements that have to be satisfied by Contracting Authorities before they can proceed further and by granting key stage approvals. Its engagement is critical to: (i) ensure that the proposed PPP project is fiscally affordable and correctly accounted for in both short and long-term budgetary and investment management systems; (ii) support the Contracting Authority and the PPP Unit to maximize VFM in the design of the PPP project (including considering the need for government financial support and risk allocation/mitigation mechanisms); and (iii) coordinate with the PPP Unit or other government bodies to account for the proposed PPP project within the wider framework of the government's strategic priorities and investment program.

Early engagement is essential and it would be detrimental to limit the Ministry of Finance's role to only approving a project at the latter stages of bid evaluation when all parties have already invested significant time and cost in the whole project process. This is because of the impact a late-stage decision might have. For example, if the Ministry of Finance decided that a PPP project was not aligned with government priorities or was fiscally unaffordable so that it needed to be reconsidered or modified, the Contracting Authority and the country's PPP program would lose market credibility. The risk of such reputational damage, combined with the significant time and cost that would have already been invested by both public and private sector parties, might also wrongly influence a decision to approve the project despite its failings. For these reasons, the Ministry of Finance should play a role in the origination and appraisal stages (including the feasibility analysis and budget preparation), prior to a PPP project being tendered to the market and at a stage where a decision to modify or reconsider the project can be made before substantial time and cost has been incurred.

The Ministry of Finance should be involved through the key stages of the project's lifecycle. Its subsequent and ongoing involvement during the procurement and contract management phases is summarized further in [Chapter 5 Approvals](#). Where there are long time delays between certain stages, it is important for the Contracting Authority to ensure that the Ministry of Finance is kept informed and that relevant information provided to it is refreshed appropriately.

See [Section 3.5.2, Article 3B](#) for sample legislative drafting in respect of the role of the Ministry of Finance.

³⁷[Republic of South Africa, Treasury Regulation 16 issued to the Public Finance Management Act, 1999 \(PFMA\).](#)

³⁸[Republic of South Africa, the Municipal Systems Act, 2000](#), and [the Municipal Finance Management Act, 2003](#).

³⁹[Republic of South Africa, National Treasury PPP Unit, 2004. Public Private Partnership Manual.](#)

3.3.3 PPP Unit

Establishing a PPP Unit can be an effective strategy for the centralized management and oversight of a country's current and future PPP project portfolio. As well as the organizational advantages, establishing a consistent approach and promoting best project development and management practice across PPP projects can boost market confidence in a country's PPP program and increase private sector interest.

The existence of a PPP Unit alone, however, is no guarantee of strengthened PPP capability within a jurisdiction. PPP Units perform best when: (i) there is political commitment to the PPP program (for example, through a senior minister or ministry seen as a "PPP champion"); (ii) the procurement process is generally transparent and competitive; and (iii) there is coordination between the PPP Unit and the rest of government (e.g. clear lines of responsibility between ministries, departments and agencies).

Political commitment to a PPP program (or lack thereof) is not an issue that can reliably be addressed via a PPP legal framework. However, PPP legal frameworks can be designed to address items (ii) and (iii) above, and to ensure that a PPP Unit's functions, legal authority and resources are aligned with the aims of its country's PPP framework, including with its overall public investment management processes, policies, rules and regulations.⁴⁰

3.3.3.1 Scope and roles

The scope of a PPP Unit's role can vary according to the relevant jurisdiction and remit, capacity and expertise of other Government Entities. In establishing a PPP Unit, governments must ensure that it is appropriately funded to be able to deliver its responsibilities effectively. The key factors are outlined below.

- (a) **Allocating functions:** Depending on a government's aspirations and the jurisdiction's legislative structure, the scope of a PPP Unit's functions can either extend to all types of PPPs procured by Contracting Authorities at all levels of central and local government, or instead be limited to (or carve out) specific sectors or governmental levels. A PPP Unit's remit can include two main aspects: (i) performing a guidance, supervisory and coordination role; and (ii) performing an approval role. [See Section 3.3.3.5](#). These roles should be clearly defined and carried out separately and objectively and may be allocated to different parts of a PPP Unit. It is essential that the PPP Unit's responsibilities are able to be carried out in a complementary way, such that conflicts are avoided (e.g. that its role in promoting PPP projects does not undermine the need for quality control and objective approval processes). The Table below sets out the common scope and functions of a PPP Unit.

While PPP Units have been associated with successful PPP programs even where they do not carry out all these functions, evidence has shown that PPP Units with only a limited number of functions tend to be less successful.⁴¹ What is critical for the success of a PPP Unit is that the PPP legal framework explicitly and clearly allocates functions and formalizes lines of responsibility between the PPP Unit and other Government Entities.

- (b) **Delegating legal authority:** A PPP Unit's legal authority must be consistent with the functions it is expected to carry out. For example, if a PPP Unit is expected to have a quality control function, it should also be empowered to compel amendments to PPP projects that it has assessed as not meeting minimum quality thresholds.
- (c) **Allocating funding and resources to the PPP Unit:** The PPP legal framework may simply need to formalize the PPP Unit's position within a particular Government Entity if that entity has sufficient resources and can allocate the PPP Unit's required budget itself (e.g. the Ministry of Finance) – [see Section 3.3.3.3](#). However, if the PPP Unit sits outside a Government Entity, then the PPP legal framework will need to provide how the PPP Unit will be funded and, as applicable, legally empower the PPP Unit to appropriate the resources it

⁴⁰See [European PPP Expertise Centre, 2014. Establishing and Reforming PPP Units Analysis of EPEC Member PPP Units and lessons learnt](#) for further discussion.

⁴¹For example, see [The World Bank and Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2007. Public-Private Partnership Units – Lessons for their Design and Use in Infrastructure](#) (pg. 59 and pg. 69).

needs to carry out its functions. In such cases, government must consider how this can be effected (e.g. by allocating budget direct to the PPP Unit or by providing for appropriate fees to be chargeable to Government Entities using its services – in the latter case it is important that such fees are not allowed to deter relevant entities from using the PPP Unit's services).

The Table below describes typical responsibilities delegated to PPP Units.⁴²

Key responsibilities of a PPP Unit	
Area	Examples
1. Secondary instrument proposal, formulation and promulgation	<ul style="list-style-type: none"> Develop and publish secondary legal instruments, general guidance, and/or policy documents as delegated by PPP legislation/legal framework (and, if applicable, collate them into a PPP Manual).
2. Policy proposal, formulation and coordination 	<ul style="list-style-type: none"> Determine the pipeline for development of projects based on the government's strategic priorities and E&S and fiscal considerations. Propose and formulate policy and strategy based on information gathered from various Contracting Authorities and Government Entities. Coordinate initiatives and harmonize policy with key Government Entities, stakeholders and Contracting Authorities.
3. Quality control in respect of PPP projects as a whole 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluate past and ongoing PPP projects to promote best practice guidelines for future projects (including E&S, technical, legal and financial). Provide reference information and precedents to new PPP projects. Publish guidance focused on "lessons learnt" from past projects.
4. Technical assistance for Contracting Authorities (including technical, legal, financial, regulatory) 	<ul style="list-style-type: none"> Support and provide technical assistance to Contracting Authorities and other Government Entities throughout the PPP project cycle, including during the origination and appraisal, procurement and contract management stages. Provide assistance to Contracting Authorities in relation to engaging external advisors. Propose and provide personnel with relevant expertise to join project teams or assessment and approval bodies (where appropriate). Provide training to public officials in all aspects of PPPs and sharing 'lessons learnt' from each project with other key Government Entity stakeholders.

⁴²This table is for illustrative purposes only. See also relevant resources in [Appendix A](#) for more information.

Key responsibilities of a PPP Unit	
Area	Examples
5. PPP marketing/promotion	<ul style="list-style-type: none"> Maintain an interactive website and upload information that facilitates due diligence by investors (e.g. laws, policy papers, history of PPP projects). Publish information and issue press releases and statements about upcoming projects. Perform general communications and outreach functions, including advising Government Entities on how to deal with the media in relation to PPP projects.
6. Standardization/dissemination of contractual templates and other guidance 	<ul style="list-style-type: none"> Standardize PPP Contracts (and other PPP Agreements), business case templates, financial models and tender documents as the country's PPP program develops. Support Contracting Authorities by reviewing draft PPP Contracts (and other PPP Agreements) during the procurement phase of projects with the aim of harmonizing with other recent projects. Publish guidance and recommendation papers on market-wide issues to ensure consistency of approach by Contracting Authorities (e.g. how to address matters affected by COVID-19).
7. Data collection and analysis management	<ul style="list-style-type: none"> Collect data from Contracting Authorities. Publish/circulate to key Government Entities and stakeholders financial reports on performance of past and ongoing projects. Maintain a centralized database of past and ongoing PPP project information for public sector access.
8. Coordination of stakeholders and other functions	<ul style="list-style-type: none"> Coordinate joint engagement of key Government Entities' stakeholders and Contracting Authorities to promote efficient project approval and implementation processes. Be responsible for "wrap-up" and other coordination matters that do not fall within the scope of another stakeholder.
9. Approval and assessment of PPP projects	<ul style="list-style-type: none"> Act as a "gateway" approval body for projects, where applicable, or form part of an approval body. Assess projects to advise approval bodies.

3.3.3.2 Composition of the PPP Unit

The composition of the PPP Unit may be decided by law and require the presence of key figures (e.g. a senior representative of the Ministry of Finance and/or Planning). Alternatively, composition of the PPP Unit may be delegated to the ministry or other government body overseeing the PPP Unit.

Resourcing and expertise are vital for the utility and credibility of a PPP Unit. To enable the unit to deliver the functions described in [Section 3.3.3.1](#), it should be led by a senior experienced figure with a direct report into a senior level of government. It should be staffed by individuals with relevant legal, financial, E&S and technical expertise, who have appropriate experience of PPP transaction delivery (e.g. from other jurisdictions or earlier PPP projects which preceded the establishment of the PPP Unit). Governments should be prepared to recruit from the private as well as the public

sector and at a senior level, with corresponding remuneration. The desired approach to these matters may be addressed in secondary instruments.

Benchmark Example

The team in the **United Kingdom's HM Treasury Taskforce** (set up in 1997, the first main incarnation of its market-leading private finance initiative (PFI) PPP Unit) were recruited specifically to have a variety of skills and backgrounds (including careers with government and with the private sector). Its staff had a combination of full-time staff and secondees from the private sector, depending on capabilities required from time to time.

Certain central government departments/ministries in the UK also established their own PPP Units, e.g. the Department of Health and the Ministry of Defence, and implemented standardization guidance and templates etc. issued by the Treasury Taskforce, subject to sector-specific adaptations.

The UK's Treasury Taskforce is an example of how entities evolve as a country's PPP expertise increases – for a time it became a public-private partnership itself with an arm's-length relationship with HM Treasury and operational independence (with 51% private sector ownership), also investing in projects itself. Today, the UK's "PFI Centre of Excellence" has a primarily advisory and support function and sits within the broader Infrastructure Projects Authority which reports to the Cabinet Office and HM Treasury.

3.3.3.3 Location of the PPP Unit within the political framework

Effective PPP Units tend to sit within the Ministry of Finance because of its significant power due to its control of scarce government resources. In some political systems, the Government Entities with this type of power are central planning or policy coordination agencies and these could be a suitable home for effective PPP Units as well.⁴³ Locating a PPP Unit within a "neutral" ministry can help ensure government-wide buy-in, as can ensuring the PPP Unit is seen as a center of expertise to assist Contracting Authorities and not as an arm of a Ministry they might otherwise prefer to keep at arm's length. Regardless of where the PPP Unit is located in government, it is essential that it retains a balanced and coordinated approach to the key objectives of the PPP framework and is not swayed by other drivers of its parent ministry.

A PPP Unit that sits within a Ministry of Finance may have delegated powers without the need for specific empowerment through legislation; if not, or if a PPP Unit is independent and does not form part of an existing Government Entity that already has the legal power to carry out relevant functions, then it is critical that the PPP legal framework suitably empowers the PPP Unit.

PPP Units may have a role in relation to PPP projects developed by all levels of government or be specifically set up to assist particular levels, such as local/municipal authorities (e.g. UK Local Partnerships).⁴⁴ Some ministries may want to establish their own internal PPP Units to coordinate sector-specific PPP programs (see UK Benchmark Example above). Where a central PPP Unit exists, it is advisable that sector-specific and local government PPP units benefit from and implement central unit guidance and materials, and tailor these as appropriate to their own sectors, rather than producing their own. This will ensure conformity across a country's PPP projects and promote market confidence and understanding.

Some PPP Units may sit within an infrastructure body that has a broader remit than just PPP; this may provide benefits in terms of coordination with and awareness of wider infrastructure planning. Each jurisdiction should consider how best to nestle a PPP Unit within its institutional infrastructure to optimize its access to resources, skilled personnel and ability to coordinate efficiently with the relevant stakeholders.⁴⁵

⁴³[The World Bank and Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2007. Public-Private Partnership Units – Lessons for their Design and Use in Infrastructure](#) World Bank Group, 2007 (pg. 67-68).

⁴⁴[UK: Local Partnerships \(jointly owned by the Local Government Association, HM Treasury and the Welsh Government\).](#)

⁴⁵[The World Bank. PPP Units Around the World.](#)

Benchmark Examples

In **South Korea**, the Public Investment Management Center for Infrastructure (which includes the equivalent of a PPP Unit) is established by law as an independent entity that is annexed to the Korea Development Institute,⁴⁶ a Government Entity tasked with research on various economic, social and fiscal matters.

In **Portugal**, Unidade Técnica de Acompanhamento de Projetos (**UTAP**) was established by law in 2012⁴⁷ as a dedicated PPP/Concessions Unit with legal, economic and financial expertise to ensure better coordination of technical support across the public sector, strengthen the retention of knowledge and experience and reduce reliance on external advisors. It is an autonomous administrative entity under the direct authority of, and fully funded by, the Ministry of Finance; its senior-ranking head reports directly to the Secretary of State of Finance of the Ministry of Finance. A number of PPP activities had originally been delegated in 2003 to Parpública – Participações Públicas, S.A., a state-owned holding company whose primary role was to manage state equity holdings and some PPP expertise existed in other ministries and bodies.

In **South Africa**, a PPP Unit was established by the National Treasury/Ministry of Finance to oversee all PPP projects in the country. This national PPP Unit subsequently became part of the Government Technical Advisory Centre (**GTAC**). In addition to the national PPP Unit, various PPP Units at a provincial level were established and housed at the various Provincial Treasuries. These provincial PPP Units, working together with the national PPP Unit, are primarily responsible for PPP within the relevant province.

3.3.3.4 Information coordination

In addition to coordinating the roles and responsibilities of government stakeholders and disseminating information within government, the PPP Unit should assume responsibilities that help bridge the information gap between private sector stakeholders and Contracting Authorities. A key function is centralized collection of data and information about completed, ongoing and potential PPP projects. The key data about these projects (e.g. overall value, description of the infrastructure asset, phase of construction or operation and time of completion) should be made easily accessible online. In doing so, prospective bidders can easily access information about the country's past or future pipeline of PPP projects, and better understand the priorities of the government in this respect. This will in turn increase market confidence in that country's PPP program and encourage bidders and financiers to participate in future projects. The advantage of allocating this role to a PPP Unit is that it can become known as the "go-to" authority for reliable information about the country's PPP projects and pipeline.⁴⁸

⁴⁶[South Korea, Act on Public-Private Partnerships in Infrastructure \(Act No.15460, 13. Mar. 2018\)](#), Article 23.

⁴⁷[Portugal – Decree Law 111/2012](#).

⁴⁸Governments may want to consider using the legal framework to formally establish a "PPP data center" (e.g. under the auspices of the PPP Unit or other appropriate Government Entity) – see also [Chapter 8 Contract Management](#).

Benchmark Example

A key responsibility of the Infrastructure Concession Regulatory Commission, **Nigeria's** PPP Unit, is to publish an annual list of federal projects eligible for procurement by PPP in at least three national newspapers.⁴⁹ The aim of publishing the annual list is to help Contracting Authorities and the private sector target specific projects for implementation as a PPP.

See [Sections 3.5.3 and 3.5.4, Articles 3C and 3D](#) for sample legislative drafting in respect of the establishment of the PPP Unit, allocation of a budget and delegating roles and responsibilities to it.

3.3.3.5 Decision-making and approval role

As highlighted in [Section 3.3.3.1\(a\)](#), a PPP Unit may have both an approval as well as an advisory role. If this is the case, it is important that these roles are distinct and carried out independently of each other.

Depending on the institutional and approval frameworks, the PPP Unit may itself be required to provide approvals of the Project to the Contracting Authority, or to advise relevant bodies whether approval is appropriate.

Separately, as part of supporting Contracting Authorities throughout all stages of the proposed PPP project development, the PPP Unit may have a continuous review role and engage with relevant Government Entity stakeholders to ensure that any approvals needed are obtained. It may participate in the process of applying for approvals required for the proposed PPP project, either by itself or in conjunction with the Contracting Authority and other stakeholders.

See [Chapter 5 Approvals](#) for a more detailed discussion on applying for approvals and the role that PPP Units can play in that process.

3.3.4 Other potential stakeholders and avoiding issues

In addition to the Ministry of Finance and PPP Unit, other Government Entity stakeholders may be involved in PPP projects during the PPP lifecycle. Their functions are country-specific and are typically addressed in the legislation governing their establishment; however, the PPP institutional framework should clearly set out their roles and responsibilities. Governments must consider how to integrate them into the PPP institutional framework and whether additional legislation or guidance is required to clearly define their roles in that context.

Early engagement typically helps facilitate efficient relationships and can be influential in ensuring that projects are developed in accordance with applicable requirements and with minimal conflict and complications. Coordination of these entities and keeping to project timetables during the procurement phase will be a key factor and the PPP Unit can have a role in facilitating this. It is important to have a clear method of ensuring that delays and differences of opinion between stakeholders are efficiently resolved. This can be achieved by having a clear hierarchy as between relevant entities, by creating a form of periodic review committee consisting of representatives of the relevant entities with processes to ensure any issues are resolved efficiently, and/or by giving a higher authority the power to resolve any issues.

Due to the bespoke nature of any legislation that would govern the remit of other Government Entities, the sample drafting in [Chapter 5 Approvals](#) does not cover this aspect. By way of example, set out below is an overview of certain potential stakeholders.

3.3.4.1 "PPP Council" or "PPP Committee"

Some jurisdictions establish a form of "PPP Council" or "PPP Committee", typically consisting of senior-level members of key Government Entities involved in the PPP process –this may be on a project-by-project level or at an overarching macro level (e.g. as part of the institutional approval process). This can demonstrate cross-government support and lend added legitimacy to certain projects. However, governments should avoid imposing unnecessary levels of bureaucracy and creating bottlenecks in approval systems and should consider whether bilateral involvement of relevant bodies with the Contracting Authority may prove more effective than trying to coordinate committee responses (provided there is a means of resolving any issues between such bodies). Where such council or committee is established, it should be strictly limited to key Government Entities only and be supported by appropriate expertise (for

⁴⁹[Federal Republic of Nigeria, 2005. Infrastructure Concession Regulatory Commission \(Establishment, Etc\) Act](#), Article 2(4).

example, via the PPP Unit) so that it is equipped to make decisions on all technical and other matters within its remit. The approach taken will depend on the jurisdiction involved. [See Chapter 5 Approvals, Section 5.3.2.2](#) for an example of an overarching PPP Committee in Uganda.

3.3.4.2 Environmental, cultural, land and planning authorities

Government Entities regulating environmental, cultural, land and planning matters will typically be involved in PPP projects, particularly from an E&S perspective. It is important to consider their roles from an early stage to ensure projects are developed in accordance with applicable law and to maximum reasonable public benefit with minimum complications. The environmental authority, for example, is usually tasked with assessing the socio-environmental impact of the project and climate impact at an early stage of defining the project scope. The land and planning authorities will, for example, be involved in assessing use of government land and the need for planning conditions. Cultural authorities will be involved in ensuring historical or culturally important sites and indigenous people are taken into account in the development process. The early involvement of relevant entities will help determine whether any technical aspects of a project should be reconsidered and whether any preventive or mitigating measures need to be introduced, and what requirements should be included in the Tender Documents.

Benchmark Example

Uruguay's PPP law requires a submission to be made to the Ministry of Housing, Land and Environment (Dinama) in respect of a PPP project which is being developed. Dinama is responsible for assessing the project's socio-environmental impact and classifying it as category A (neutral), B (moderate adverse environmental impact) or C (significant negative environmental impact).

Dinama's classification will determine whether any further impact assessments, approvals or preventive measures are required to proceed with the project.

3.4 Toolkit for allocating roles and responsibilities

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

3.4.1 Checklist of considerations

It is essential that a holistic approach is taken in establishing the PPP legal framework needed to deliver the three core capabilities of the institutional framework, which are:

- (a) the ability to set technically informed rules and requirements (via appropriate instruments) for how PPPs must be carried out;
- (b) the power to enforce those requirements (via approvals and monitoring processes); and
- (c) provision of support for Government Entities in adhering to such rules and requirements (via guidance and supporting bodies such as a PPP Unit).

This is because certain provisions and corresponding actions may be most appropriately addressed through legislative provisions and instruments covered in other chapters of this Guidance.

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the institutional framework outlined in this Chapter, the following checklist should be considered:

Responsibility	<ul style="list-style-type: none"> → What action is needed? Which Government Entity is best placed to be responsible for it? → Are there any operational capacity issues to take into account? → Where and how does responsibility for this action need to be specifically provided for? → What is the suitable secondary instrument for developing details set out in outline in primary legislation (and how best to collate them)? → Do other Government Entities have related responsibilities which need to be coordinated and aligned? Do they need to be consulted or informed? Is the hierarchy clear and a mechanism to resolve disagreements in place?
Powers	<ul style="list-style-type: none"> → What powers does the responsible Government Entity need to deliver the action? → How should compliance with rules and requirements set by the entity be enforced, where applicable? → Do delivery/enforcement powers or mechanisms need to be specifically provided for?
Resources	<ul style="list-style-type: none"> → What funding and resources does the responsible Government Entity need to deliver the action? → Do these need to be specifically provided for?
Accountability	<ul style="list-style-type: none"> → How is performance of the responsible Government Entity monitored and assessed? → To whom, and how, does it report on the actions for which it is responsible? → Does this need to be specifically provided for?

3.4.2 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Institutional Framework

Primary Instrument	Supporting Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Contracting Authority definition/eligibility (including any applicable criteria relating to governmental level, scope of authority and contract value etc.). • Consider also power to contract. 	Guidance on these matters.
<ul style="list-style-type: none"> • Role, responsibilities and powers of relevant Government Entities for the whole PPP lifecycle, e.g.: <ul style="list-style-type: none"> • Contracting Authority • Ministry of Finance (including the power to delegate further matters and/or provide more detail on outlined matters). <i>[Tie in with other relevant provisions.]</i> 	<p>Guidance.</p> <p>Implementation of delegated authority via relevant instrument.</p>
<p>Establishment of required bodies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PPP Unit and its role, responsibilities and powers (in outline or detail); allocation of relevant powers/budget. • Any other bodies (such as PPP Committee). • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies to direct such bodies and delegate powers as appropriate and/or provide more detail on outlined matters. 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments (including, for example, development of PPP guidance on contractual matters, contract management and, if applicable, the PPP Manual).
<ul style="list-style-type: none"> • Relationship between relevant Government Entities (including in relation to disagreements) and grant of any appropriate authority. <i>[If needed.]</i> 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments; and further guidance.
<ul style="list-style-type: none"> • Relationship with relevant existing laws. <i>[If needed – see similar provisions.]</i> 	Guidance on relationship between laws.
<p><i>Optional – if required:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Requirement for a PPP Manual setting out all/certain PPP policies, requirements and processes as described in outline. • Grant of authority/responsibility to the relevant Government Entity (or PPP Unit) to issue (and amend) PPP Manual. <i>[If applicable and not included in the primary instrument already.]</i> • Obligation on Contracting Entities/other relevant entities to comply with PPP Manual. 	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments to develop and promulgate PPP Manual.</p> <p><i>[If not included already in the primary instrument e.g. in PPP Unit's obligations.]</i></p>

Institutional Framework	
Primary Instrument	Supporting Secondary Instruments
<i>[If applicable and not included in the primary instrument already e.g. in Contracting Authority's obligations.]</i>	
<p>Optional – if required and not within existing entity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Establishment of PPP Data Center and its roles, responsibilities and powers. <i>See also Chapter 8.</i> 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments; and further guidance.

3.5 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 3.4.2](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

3.5.1 Contracting Authority – Definition and Article 3A

Definition:

Contracting Authority means the public body that has the power to procure a Project as a PPP in accordance with Article 3A.1 of this Law.

1. The following public bodies have the power to procure a Project and enter into PPP Agreements for the implementation of a Project: *[insert description of the relevant entities that may act as a Contracting Authority and enter into PPP Contracts, and any limits].* A Contracting Authority shall be responsible for carrying out all actions required for the purposes of originating, appraising, procuring, implementing and managing the Project concerned in accordance with this Law (except any expressly designated as the responsibility of other parties in accordance with this Law), including the following obligations:
 - (a) proposing the PPP and preparing detailed assessments setting out the financial and economic feasibility and the potential impacts and risks of the Project, including social-environmental and climate change;
 - (b) preparing feasibility studies;
 - (c) taking primary responsibility for preparing all technical specifications;
 - (d) engaging and supervising suitably qualified external advisers, as needed;
 - (e) preparing Tender Documents and managing the procurement process;
 - (f) preparing and entering into the PPP Contract (and related documentation); *[Adapt and cross-refer to any relevant Articles relating to these matters, e.g. see Articles under Sections 6.6 and 7.6.]*

This is country-specific and should specify, as applicable, the relevant federal, central, provincial, regional or local authorities, or specific government entities. Any limits on the scope of their powers may need to be cross-referred to (e.g. by reference to project value) – and should tie in with relevant provisions outlined in Section 2.6.

Article 3A.2 should be adapted to reflect whether a PPP Unit is established and the scope of its role, and any other obligations to report to relevant government entities, such as national audit bodies or a PPP data centers. It should also tie in with and, where applicable, cross-refer to other obligations set out separately in the Law.

If specific approvals are needed or other bodies are involved in appointing advisers, move/adapt this provision as appropriate.

- (g) managing the PPP Contract and exercising its rights and fulfilling its obligations under the PPP Contract; *[Adapt and cross-refer to any relevant Articles relating to contract management/manual and the PPP Contract under this Law, e.g. see Definition/Article 7A (Section 7.6.1) and Articles 8B and 8C (Sections 8.5.2 and 8.5.3).]*
- (h) working closely with the PPP Unit [as appropriate]; *[If any; adapt and cross-refer to any specific obligations etc., as applicable.]*
- (i) preparing periodic update reports to the PPP Unit on each PPP that it procures, throughout the life of the Project on a *[state required regularity]* basis; [and]
- (j) providing reports and data as required and according to the timeframe specified by *[specify relevant public bodies]* [and]
- (k) [complying with the PPP Manual.] *[Include/adapt and tie in with Article 3E (Section 3.5.5), as applicable.]*

3.5.2 Ministry of Finance – Article 3B

In relation to the procurement of PPPs, the Ministry of Finance shall be responsible for: (i) analyzing the fiscal aspects of a potential PPP Project proposed by a Contracting Authority; (ii) working appropriately with the PPP Unit and any Contracting Authority to communicate on a regular basis the Government's investment strategy relating to PPP Projects; (iii) issuing the budgeting guidelines concerning PPP Projects; and (iv) reviewing/granting approvals in accordance with [Articles 5A and 5B](#) *[insert as appropriate – see Sections 5.5.1 and 5.5.2].*

The references to 'Ministry of Finance' should be adapted or replaced by a reference to the relevant body in that jurisdiction.

3.5.3 Establishment of the PPP Unit – Article 3C

1. A unit called the "PPP Unit" shall be established as a permanent unit within *[describe the body to which the PPP Unit will be attached or be under the auspices of (e.g. within the Ministry of Finance or similar ministry) and reporting requirements (e.g. directly to the Minister or as an independent Government Entity)]*, and shall assume the responsibilities given to it under this Law and *[describe any other applicable legislation (including any regulations or secondary legislation)]*.
2. The Ministry of Finance shall allocate an annual budget to the PPP Unit and shall determine its composition pursuant to *[insert reference to applicable secondary legal instruments that the Ministry has power to issue from time to time].*

The location and funding of the PPP Unit should be adapted to the context of the country's institutional framework. It is common for the PPP Unit to sit under the auspices of the Ministry of Finance or a central planning authority.

It is critical to ensure that the PPP Unit is empowered by legislation to carry out all its responsibilities and has an allocated budget enabling it to do so.

3.5.4 Role of the PPP Unit – Article 3D

Option 1: The PPP Unit shall assume the responsibilities delegated to it from time to time by the Ministry of Finance pursuant to *[insert applicable secondary legal instrument]*.

OR

Option 2: The responsibilities of the PPP Unit in relation to PPPs will include:

- (a) proposing, formulating and promulgating the PPP policy (including any guidance material and policy documents, and updates and amendments that may be required from time to time) in respect of PPP Projects [and collating these in the PPP Manual];
- (b) proposing, developing and publishing [guidance on PPP contractual provisions][standardized Project documentation relating to PPP Projects][contract management guidance][*other materials under this Law*] in accordance with Articles 7A and 8A; *[Adapt/insert relevant Articles as appropriate]*

Include reference to PPP Manual if the intention is to publish all relevant materials in one place. Adapt drafting and definition if it is to include materials relating to (b) below and PPP

Provisions should tie in with requirements set out in provisions relating to PPP Agreements, contract management etc. See Sections 7.6 and 8.5.

- (c) overseeing the procurement of PPP Projects and generally promoting the use of PPP by Government Entities;
- (d) supporting and providing technical assistance to Contracting Authorities and other Government Entities throughout the PPP project cycle, including during the origination and appraisal, procurement and contract management stages (including where applicable by leading the proposed PPP project from origination to financial close and/or providing early-stage support for a proposed PPP Project to a Contracting Authority by (i) reviewing the outcome of any appraisal processes for proposed PPP Projects and (ii) communicating with the Ministry of Finance and applicable Government Entities concerning the proposed PPP Project);
- (e) advising Government Entities on the methodology for conducting appraisal processes relating to PPP Projects;
- (f) preparing an appraisal procedure for PPP Projects in operation;
- (g) providing assistance and training (including legal, technical and financial) to Government Entities on an ongoing basis in connection with the tendering, implementation and management of PPP Projects;
- (h) establishing and maintaining a centralized PPP database(s) with PPP Project data that can be accessed as appropriate by public and private sector parties, respectively;
- (i) collecting data in respect of PPP projects from Contracting Authorities and other Government Entities;
- (j) reporting on and measuring the success of PPP Projects on a regular basis;
- (k) [assessing origination proposals, appraisal outcomes and feasibility studies submitted by Government Entities and the private sector and determining suitability for procurement as a PPP;] and
- (l) [approving the procurement of a project by way of PPP as required under *[insert Article/relevant instrument – see Section 5.5].*]

These final two "approval-related" functions should be adapted according to the PPP Unit's role in the approval processes.

Consider also whether provisions defining the roles of other stakeholders are required (e.g. if a PPP Council or Committee is adopted or where a national audit institution or planning department plays a key role). Existing entities' roles are usually already addressed elsewhere in a country's legal framework but it is important to ensure that the overall institutional framework is coherent in the context of PPP. Consider if additional provisions may be required to clarify roles and position under existing laws. See also Article 2E in Section 2.6.5.

3.5.5 PPP Manual – Definition and Article 3E *[if applicable]*

Definition:

PPP Manual is the manual which contains [all] / *[specify which]* [guidance/policies] issued by the *[insert relevant authority, PPP Unit or Contracting Authority]* pursuant to this Law, setting out the rules and procedures required for the implementation of the provisions of this Law.

1. A Contracting Authority must comply with the PPP Manual unless the *[relevant authority/PPP Unit]* permits it to do otherwise on reasonable grounds.

3.5.6 Establishment of Data Center – Article 3F *[if needed]*

[Include if data collection and related responsibilities are not included within the functions of another entity (e.g. the PPP Unit) – see also Chapter 8 Contract Management].

If used, adapt according to intended purpose (i.e. whether this manual is intended to apply only to PPP policy and implementation guidance (e.g. contract management policies and detailed provisions for items set out in outline in primary legislation) or also to include materials relating to PPP Contract guidance and model contracts etc.). Tie in to corresponding provisions (e.g. PPP Unit responsibilities and Contracting Authority obligations).

Project Origination and Appraisal

4. PROJECT ORIGINATION AND APPRAISAL

4.1 Introduction

This Chapter sets out how PPP legal frameworks should establish procedures for originating and appraising projects (whether proposed by the public or private sector) to assess if they are consistent with a government's broader PPP objectives and meet the minimum government thresholds for proceeding to development as PPP projects. Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

Contracting Authorities can find it difficult to assess whether a project will meet overall threshold requirements for PPP until the project is fully scoped and priced, which will only happen at the final stages of the tender process (and even then, the winning scope will not usually be finalized in total detail until after the project has been awarded and the PPP Contract has been signed). Contracting Authorities can therefore end up in a situation where, on the one hand, they do not wish to incur the substantial costs of developing a PPP until they know the project meets the requirements for PPP procurement, but on the other hand, they cannot tell with a reasonable degree of certainty if the project does meet those requirements until it has been developed.

PPP legal frameworks can to an extent address this issue by: (i) requiring that Contracting Authorities ensure that a project is a good fit for implementation as a PPP before making any significant investment; (ii) breaking down the project preparation process into progressively more rigorous (and expensive) development phases; and (iii) setting out at least broad requirements for development as a PPP at an early stage, with progress to each new phase being subject to verification that the project continues to meet the applicable thresholds for development as a PPP. This verification process is distinct from a formal approval process carried out by Government Entities other than the Contracting Authority (or other entity driving the screening and appraisal process) – [see Chapter 5 Approvals](#) with respect to those.

This Chapter refers to these processes as project **origination** (which includes identification and screening) and **appraisal**. Their sub-components include assessing: (i) environmental and social sustainability; (ii) feasibility and economic viability; (iii) commercial viability; (iv) VFM; and (v) fiscal sustainability.

Early development phases of a PPP	
Phase	Considerations
<ul style="list-style-type: none"> Project origination: identification 	The public sector and the private sector (if allowed in the PPP legal framework) can identify projects for development as PPPs.
<ul style="list-style-type: none"> Project origination: screening 	A project is screened for suitability for development as a PPP.
<ul style="list-style-type: none"> Project appraisal 	The PPP project is appraised. Appraisal and identification are processes that inform each other until the project has been fully scoped for the purposes of approval to proceed to procurement.
<ul style="list-style-type: none"> Project approval 	The PPP project is submitted to the relevant approving authority for formal approval – often as part of a multi-stage approvals process. See Chapter 5 Approvals .

4.2 Guiding principles and objectives

In order to establish a clear institutional structure for originating and appraising PPPs, the PPP legal framework should address the key aims described in [Chapter 1 Guiding Principles](#) and the particular guiding principles and objectives set out below.

4.2.1 Ensuring origination and appraisal processes are adapted to PPPs

Public investment management regimes typically already contain project origination (including identification and screening) and appraisal processes that apply to traditional public sector contracting.

However, most public investment projects procured via traditional methods are defined by reference to their inputs. By contrast, PPP projects tend to be defined by their output. In addition, PPPs may frequently be large-scale and long-term projects that bundle different infrastructure development activities together (e.g. design, build, operation and/or maintenance) and usually include a specific financing structure that supports them. PPPs therefore require more sophisticated origination and appraisal processes. As a result, most jurisdictions will need to adapt their existing broader public investment processes to cater for PPPs, while at the same time ensuring consistency, since most successful PPP projects should originate from the broader public investment process.⁵⁰ PPP legal frameworks should set out output-focused and robust legal, technical, commercial, environmental (including climate change) and social diligence processes to be followed to determine whether, once identified, a project may be suitable for development as a PPP. This process is often referred to as "screening".

In addition, these processes should: (i) include a strategy to meet the government's broader socio-economic, environmental and climate objectives; (ii) mandate project assessment in light of those objectives; (iii) require benchmarking (including benchmarking of other similar projects in the relevant jurisdiction or internationally), feasibility and cost-benefit studies; (iv) promote project pipeline development; and (v) direct prioritization of projects within that pipeline.

4.2.2 Promoting PPPs through the origination and appraisal process

Not all projects will be suitable for structuring as PPPs or consistent with a government's PPP strategy. For example, a project may not have sufficient attributes to justify the high origination and appraisal costs typically associated with PPPs, or may fall within a sector that the government wishes to exclude from its PPP program. Conversely, some projects may be excellent candidates for PPPs – this could be, for example, because of certain project attributes such as size or because they are in an industry where the private sector is considered particularly adept at delivering better value. This assessment is closely tied with the criteria for determining eligibility of projects to be covered by the PPP legal framework, as discussed further in [Chapter 2 Scope and Application of the Legal Framework, Section 2.4](#).

Governments may therefore wish to mandate that certain projects be considered for development as a PPP in the origination and appraisal process. Similarly, the origination and appraisal process should set out circumstances in which a project will be excluded from consideration as a PPP.

4.3 Origination

This Section sets out key considerations relating to the origination and appraisal of PPP projects, including who may originate a project and the core assessments needed to determine if a project is suitable to continue to be developed as a PPP.

4.3.1 Public sector origination

Public sector origination is where a Contracting Authority (or PPP Unit) identifies and screens a potential project for consideration as a PPP.

Project identification is the process at the conclusion of which it is determined whether a project will be suitable for private sector participation and implementation as a PPP and a fuller description of the project will be produced. This description should include the expected outputs of the project and the end-users, as well as the facilities (whether physical or software) and the technology to be used (at a high level, where relevant), such that lifecycle costs (capital, operating, maintenance and decommissioning costs) can be estimated.

Once identified, a project is screened for PPP suitability. Screening is an iterative process and may be carried out at multiple stages of the origination process. The PPP legal framework should determine when and how projects should be screened (as well as by whom – [see Chapter 3 Institutional Framework](#)).

⁵⁰See [The World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development 2020: Assessing Regulatory Quality to Prepare, Procure, and Manage PPPs and Traditional Public Investment in Infrastructure Projects](#); [The World Bank, 2017. Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#); and [European PPP Expertise Centre, 2021. EPEC Guide to Public-Private Partnerships](#).

Screening considerations should include: (i) environmental and social sustainability; (ii) feasibility and economic viability; (iii) commercial viability; (iv) VFM; and (v) fiscal sustainability. [See Section 4.4](#) for further detail on these considerations as part of the appraisal of a PPP project.

Screening projects for development as PPPs	
Screening can occur...	Examples
<ul style="list-style-type: none"> as part of a (pre-) feasibility study or strategic options analysis. 	<ul style="list-style-type: none"> In South Africa, implementation of a project via PPP forms part of the initial analysis of a project as a candidate for public investment. In addition, a Contracting Authority is required to notify the National Treasury and the relevant provincial of a potential PPP project.⁵¹
<ul style="list-style-type: none"> after a project has been appraised and approved as a public investment. 	<ul style="list-style-type: none"> In Chile, the National Planning Commission assesses all public investment projects from a cost-benefit and social return perspective. PPPs are drawn from the list of projects that pass this assessment process.
<ul style="list-style-type: none"> immediately after a project has been budgeted as a public investment project. 	<ul style="list-style-type: none"> In Australia, a project must be approved and budgeted for as a public project before it can be screened for development as PPP (in which case budget allocations are then adjusted).

[See Sections 4.6.2 and 4.6.4, Articles 4B and 4D](#) for sample legislative drafting in respect of public sector origination of a PPP project.

4.3.2 Private sector origination

Some jurisdictions allow the private sector to submit unsolicited proposals (**USPs**) for PPP projects, i.e. proposals that are not in response to a government request for proposals in a PPP tender process but are instead put forward by the private entity on its own initiative. At the origination and appraisal stage, allowing USPs presents both risks and opportunities for governments – see some high-level examples below. USPs should also be considered from a procurement perspective: [see Chapter 6 Procurement, Section 6.3.4.2](#) for guidance on this issue.

Risks and opportunities in USPs	
Risks	Opportunities
<ul style="list-style-type: none"> USPs may not be sufficiently integrated with the government's policies and strategy and, if allowed to proceed, can divert government attention or resources away from priority projects. 	<ul style="list-style-type: none"> USPs may help governments identify and prioritize projects.

⁵¹[Republic of South Africa, National Treasury PPP Unit, 2004, Public Private Partnership Manual: National Treasury PPP Practice Notes issued in terms of the Public Finance Management Act.](#)

Risks and opportunities in USPs	
Risks	Opportunities
<ul style="list-style-type: none"> USPs tend to be less conducive to transparency and competitive tender procedures and can result in poor VFM. 	<ul style="list-style-type: none"> USPs may reduce the burden and cost of early-stage project identification for governments. If structured and implemented correctly, USPs can be better suited for fast-track implementation and can provide more process flexibility.
<ul style="list-style-type: none"> USPs can exacerbate issues relating to imbalances of information between public and private partners since they originate with the private sector. 	<ul style="list-style-type: none"> USPs can suggest a wider range of solutions to address infrastructure gaps since the private sector can have greater knowledge of possible solutions to infrastructure challenges than the public sector. This is particularly the case where the Contracting Authority has a clear idea of the policy outcomes it wishes to achieve, but it is difficult (due to a lack of technical ability or otherwise) for the Contracting Authority to identify suitable projects, technical proposals and technologies to meet such objectives.
<ul style="list-style-type: none"> USPs tend to skew the balance of risk and reward in favor of the private sector. 	<ul style="list-style-type: none"> USPs can facilitate the mobilization of private finance and reduce market risk.
	<ul style="list-style-type: none"> USPs can enhance market confidence in a government's PPP program if that program is not yet well established.

As demonstrated in the Table above, the risks potentially associated with USPs are significant. Governments should be wary not to let USPs become a way to circumvent the PPP appraisal requirements or to undermine the competitive bidding process described in [Chapter 6 Procurement](#). If the PPP legal framework allows for USPs to be used as a means of originating PPPs, then the rules that govern them should be consistent with those that govern other PPPs and USPs need to be appropriately managed and appraised on terms no less rigorous than those that apply to public sector-originated PPPs. The PPP legal framework should set out explicit procedures to that effect.

See [Chapter 6 Procurement, Section 6.6.8, Article 6H](#) for sample legislative drafting in respect of USPs.

In some regions, a hybrid model of origination exists where certain donor governments suggest projects involving sponsors from their home countries. In such cases, it remains critical that the same rigorous appraisal process be applied as for projects originating in the public and private sectors.

4.4 Appraisal

Appraising PPPs refers to a process of analysis and evaluation to determine, fundamentally, whether a project should be procured as a PPP. The appraisal process often occurs in progressively more detailed and rigorous phases and should be closely connected with the process of identification and screening, since both processes inform each other: projects must reach a sufficient level of development to be fully appraised, and conversely they must be appraised as meeting all relevant criteria for development as PPPs to go through each successive development phase.

The PPP legal framework should set out appraisal processes and criteria. The bulk of this Section is devoted to the content of these criteria, being: (i) environmental and social sustainability; (ii) feasibility and economic viability; (iii) commercial viability; (iv) VFM; and (v) fiscal sustainability.

It may be appropriate to prescribe very detailed appraisal processes to ensure government objectives are achieved. However, governments should consider the appropriate means (and legal instrument) for designing, mandating and managing those appraisal processes, taking into account that they may need to evolve to reflect changing policy goals and markets, expanding PPP pipelines or growing sophistication within public bodies responsible for PPPs, and also need to avoid conflicts of interest between Contracting Authorities and appraisal bodies.

In terms of process, analyses against these criteria are often set out in "feasibility studies" of varying levels of detail as the project develops, however there are many possible ways to refer to these analyses as a whole. The drafting provided in [Chapter 5 Approvals, Section 5.5](#) refers to such feasibility studies but different approaches are possible.

See [Sections 4.6.2 and 4.6.3, Articles 4B and 4C](#) for sample legislative drafting in respect of high-level PPP appraisal requirements.

4.4.1 Environmental and social sustainability

PPP projects – and indeed virtually all infrastructure projects – usually have an environmental and social (E&S) impact and create E&S risks that must be assessed at the start of the process. PPP legal frameworks should take a broad approach to E&S assessment and strive to include appropriate consideration of climate change, environmental resilience and inclusive development, such as set out in the SDGs. Appropriate E&S impact assessment is key in order to appraise whether a project is justifiable to be undertaken from an E&S perspective and what measures may be required to reduce risks and mitigate any adverse effects. The success and long-term viability of a PPP project depend on the effective management and appraisal of E&S risks through the project lifecycle and may also be critical to securing financing. This is because many investors – particularly multilateral development banks and international financial institutions, but increasingly also commercial banks and other global investors – tend to require compliance with national (and international) laws and E&S standards as a condition for investing in a project. The PPP legal framework should therefore set out requirements for the content and timing of E&S assessment. [Chapter 1 Guiding Principles](#) sets out further considerations in relation to E&S matters.

In terms of methods, an E&S assessment primarily consists of targeted studies and due diligence reports (including stakeholder consultations) to determine what the risks are, who will be affected, and how the risks and potential negative impacts can be mitigated, offset or compensated for. This may be carried out either internally by specialist units within government or by specialist consultants employed by the Contracting Authority (or other entity responsible for screening, such as the PPP Unit), or by a private sector entity in the case of USPs (or by a combination of both). PPP legal frameworks should ensure that E&S studies are appropriate by assessing all relevant aspects of a PPP project and can mandate that they be undertaken as part of a broader feasibility study or on a standalone basis. In some jurisdictions, pre-existing legislative instruments may regulate E&S assessments; PPP legal frameworks should take this into account by referring to or updating the requirements of such instruments as necessary in a PPP context. In terms of timing, assessment should occur at multiple stages of the project cycle to provide continuous feedback into the development process.

E&S studies as part of project appraisal	
Content of assessment	Timing of assessment
<ul style="list-style-type: none"> The entire lifecycle of a PPP needs to be assessed from an E&S perspective, not just implementation – this includes design, construction, operation and decommissioning.⁵² 	<ul style="list-style-type: none"> From identification and at each decision gate during the appraisal process, to ensure the outcomes of E&S assessments are fed into each successive phase of appraisal.
<ul style="list-style-type: none"> A PPP needs to be benchmarked against PPP strategy and policy, applicable law, governance frameworks, National Climate Action Plans and a country's NDCs (as these may be translated into national legislation and/or project pipelines) and the environmental and social characteristics of the location where it is planned to be built/operated. 	<ul style="list-style-type: none"> Prior to tender, to ensure that E&S requirements are factored into tender requirements so that bidders' proposed E&S measures and costs are factored into their bids and can be evaluated.

⁵²[European Commission Directorate-General Climate Action, 2011. Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient](#) (Climate-ADAPT 2012, 17–53).

E&S studies as part of project appraisal	
Content of assessment	Timing of assessment
<ul style="list-style-type: none"> Consideration of relevant data must be mandated, for example climate change or geological data, or data gathered by PPP Units. 	<ul style="list-style-type: none"> Projects in sectors with long cycles for PPP identification, structuring, procurement and implementation may need to be benchmarked against possible alternatives on an ongoing basis to ensure the E&S assessment remains relevant.
<ul style="list-style-type: none"> E&S assessment should specifically address climate change (including both project impact on, and resilience to, climate risks and/or vulnerability to climate hazards), social impact and inclusivity. 	

4.4.2 Feasibility and economic viability

Feasibility and economic viability refers to the process of technical and economic assessment required to ensure a PPP project is a sound and affordable investment and consistent with national development strategies. This assessment tends to comprise two aspects: determining whether it is (i) feasible, and (ii) economically viable. If there are existing assessment processes applicable to infrastructure projects generally, the PPP legal framework should factor these in to ensure a coordinated approach to avoid any unnecessary duplication.

4.4.2.1 Assessing feasibility

This requires detailed studies from a range of perspectives:

- (a) **Technical feasibility** refers to whether the project can be implemented as planned, using proven technologies, and without unmanageable technical risks.
- (b) **Legal feasibility** refers to whether there are any legal barriers to the PPP, including for example identifying any legal constraints preventing the Contracting Authority from entering into the relevant PPP Contract.

4.4.2.2 Assessing economic viability

A project can be considered economically viable if its expected economic benefits exceed its economic costs (i.e. factoring in externalities). Economic viability assessments can also include a cost-effectiveness analysis to determine whether the project is the lowest-cost alternative to achieve the expected economic benefits. (This concept is distinct from affordability or fiscal sustainability which is addressed in [Section 4.4.5](#).)

The role of the PPP legal framework is to ensure that the assessment is carried out and taken into consideration by the Contracting Authority. The PPP legal framework can be more or less prescriptive on this issue.

In carrying out economic viability assessments, cognitive biases (for example unrealistic optimism) have been shown to lead to suboptimal decision-making in infrastructure projects. PPP legal frameworks can require specific measures to overcome the effect of such biases at the appraisal stage. An example of this type of measure is in the UK HM Treasury's [Green Book guidance material on how to appraise and evaluate policies, projects and programs](#) – this effectively mandates accounting for such unrealistic optimism by measuring it as an operating expenditure item.

See <https://www.gov.uk/government/publications/green-book-supplementary-guidance-optimism-bias>

Benchmark Examples

In **Australia**, the National PPP Policy and Guidelines set out specific economic feasibility assessment procedures that PPP projects must go through, specifying in significant detail applicable methodologies that are intended to be applied in the assessment process.⁵³

In the **Philippines**, all major infrastructure projects (including PPPs) are required to go through a feasibility and viability assessment process. The National Economic and Development Authority's Reference Manual on Project Development and Evaluation sets out the detail of those feasibility and viability assessments.

4.4.3 Commercial viability

Commercial viability refers to whether a PPP is likely to successfully attract suitable sponsors, investors and lenders by providing adequate financial returns for reasonable risks. Commercial viability can be estimated during the appraisal stage but can only be confirmed through the tender process when bids are received.

The Contracting Authority may build an indicative financial model to forecast costs, cash flows and returns in various scenarios (taking into account current and future demand) and to express (in financial terms) the project's ability to continue generating returns in different market conditions – all prior to tendering the project in order to determine whether government support might be necessary to make the PPP commercially viable. The Contracting Authority may also wish to identify specific risks and their proposed allocation in the PPP Contract at a high level. It is worth noting that in a "user pays" PPP, affordability for end-users should be taken into account as part of the commercial viability/demand analysis of the asset.

Contracting Authorities may wish to carry out market sounding exercises at this stage of the process to improve understanding of investor and lender attitudes and to determine the nature and extent of any credit enhancement measures or specific approaches under the PPP Contract that may be required, as well as any change in the project scope or financing structure.

For example, in a "user pays" PPP where the Contracting Authority wishes to cap user charges at a prescribed level, market sounding may reveal that the prescribed level will not yield sufficient returns to remunerate the Private Partner's capital investment. Market sounding might therefore also indicate that government support will be required to make the project commercially viable. If this is likely, bidders will typically be asked to include in their bid the level of government support that they need for the project to be commercially viable (within parameters) and this will be determined by, and included in, their financial model. [See Chapter 7 PPP Agreements](#) regarding government support.

The PPP legal framework should specifically allow for different types of government credit support to be provided where justified (and subject to the relevant approval processes, as set out in [Chapter 5 Approvals](#)), in order to give Contracting Authorities sufficient flexibility in how best to structure support on specific projects or promote specific policy objectives. Government credit support may comprise direct funding (e.g. public sector capital contributions) and contingent support or guarantees to the private sector participants for risks that the private sector cannot effectively manage or mitigate against. [See Chapter 7 PPP Agreements, Section 7.4.4](#). Governments may also wish to design bidding processes such that the private sector will compete on the basis of the lowest government support. In any event, government support would also be subject to a fiscal sustainability assessment, as detailed in [Section 4.4.5](#).

Many PPPs have suffered from studies of predicted demand that overestimated the revenue generation potential of certain infrastructure assets. Well-known examples include the Sydney Airport Link Line, the Bangkok Skytrain project, the STAR and PUTRA rail projects in Kuala Lumpur, the Dulles Greenway toll road in the US and M6 toll road in the UK. The PPP legal framework should compensate for this type of optimism bias.

⁵³[Australian Government, 2013. National PPP Policy and Guidelines Volume 5: Discount Rate Methodology Guidance.](#)

Benchmark Examples

In **Indonesia**, the Indonesia Infrastructure Guarantee Fund has issued guidelines regarding the criteria to assess the opportunity cost of issuing guarantees to private investors in PPPs, which include economic viability (amongst other criteria).

In **Croatia**, the government provided in-kind support for the Zagreb-Macelj toll road in the form of land and contingent debt drawn down whenever revenues were insufficient to cover debt service, leaving demand risk with equity holders but thereby protecting the lenders and ultimately improving the financing outlook for the project.

4.4.4 Value for money

VFM refers to achieving the optimal cost/benefit structure in delivering a project to meet the demand for the output of that project. It may be done for both socio-economic flows and financial/fiscal impact flows, with some jurisdictions requiring that both be done. This is one of the key objectives in implementing a project via PPP as opposed to via another method of government infrastructure procurement. Governments may require Contracting Authorities to carry out a VFM analysis at the appraisal stage to establish the rationale for private sector participation and determine whether adopting the PPP route is likely to offer better value for the public than other methods of government contracting (such as direct procurement of asset construction and subsequent operation by the government itself).

VFM analysis typically involves a combination of qualitative and quantitative approaches, as further described below.

Approaches to VFM analysis	
Qualitative VFM analysis	Quantitative VFM analysis
<ul style="list-style-type: none"> Involves principally a sense-check of the rationale for using PPP, e.g. querying whether a specific project is suitable for private financing (and participation in development, construction and operation, as applicable) and whether the conditions are in place for the project to achieve VFM (based on proper structuring and the achievement of a competitive tender process). 	<ul style="list-style-type: none"> Involves comparing the cost of procuring the same project via PPP rather than via traditional public sector procurement, either by comparing the risk-adjusted fiscal costs to government under each method of procurement, or by carrying out an economic costs-benefit analysis for both options.
<ul style="list-style-type: none"> Tends to occur at the early stages of PPP development and can form part of the screening or identification process. 	<ul style="list-style-type: none"> Tends to occur at later stages of PPP development as a tool for assessment and approval by finance ministries (although it is preferable for this analysis to be carried out as early as possible – at least at a high level).

Many jurisdictions set out detailed requirements for VFM analysis in their PPP legal frameworks, typically in secondary instruments rather than primary legislation; this is good practice since VFM criteria can evolve rapidly and secondary instruments tend to provide more flexibility for adaptation (as discussed in [Chapter 2 Scope and Application of the Legal Framework, Section 2.2.3](#)). VFM analysis is a complex topic that requires careful consideration at a policy level. For detailed discussion on approaches to assessing VFM, see the footnoted resources as a good starting point.⁵⁴

⁵⁴See the bibliography set out in [The World Bank, 2017. Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#), Module 3, Section 3.2.4 Assessing Value for Money.

Benchmark Examples			
France mandates qualitative preliminary analysis of PPPs, which includes benchmarking projects on whether the PPP model is appropriate for the delivery of the project in question and commercial attractiveness.	Jamaica's methodology for assessing VFM is set out in the Caribbean PPP Toolkit. ⁵⁵	New Zealand's PPP guidance material directs the use of a quantitative cost-benefit analysis as the main tool for assessing infrastructure development options.	In South Africa , the VFM analysis is set out in the South African PPP Manual and the Municipal Service Delivery and PPP Guidelines.

In a PPP context, VFM is not limited to cost reduction – indeed, PPPs are often on their face more expensive than other methods of infrastructure development. The "value" proposition of PPPs is usually found elsewhere, for example, through the following:

- (a) the procurement of higher-quality services – for example, procuring the services of a private sector port manager to optimize the economic benefits that can flow from having a more efficient port capable of increasing trade, promoting employment and attracting further investment;
- (b) limiting cost and time overruns – through the use of private sector management methods, thereby ideally improving public sector capital and operational expenditure efficiency;
- (c) the transfer of certain risks to the private sector (whether complete or partial) – for example, transferring demand risk in PPPs where revenue is primarily driven by user charges;
- (d) implementation of a whole lifecycle approach to costing projects – with deliberate consideration of long-term operation and maintenance (**O&M**) aspects that tend to be underestimated in traditional government contracting;
- (e) access to better design, technology and innovation that may not be available to traditional procurement contractors;
- (f) access to specific and specialized experience in relation to the services that are being procured;
- (g) unlocking access to cheaper service providers and other market participants – if the PPP program is proven to be robust (often after successfully procuring projects with "first in market" participants); and
- (h) access to private financing – which, although usually more expensive than public financing, gives governments greater flexibility and discretion in leveraging available public resources by (i) benefiting from the private sector incentives for financial efficiencies that private finance brings, and (ii) enabling governments to allocate available public funds to other projects or programs for which alternative financing might not be available.

Comparing only the fiscal costs of a PPP versus traditional public procurement may therefore be inadequate if it is expected that service levels may improve significantly. In such cases, economic cost-benefit analysis may be a better approach than fiscal cost comparison alone. PPP legal frameworks should cater for these different approaches by

⁵⁵[Inter-American Development Bank, 2017. Caribbean Public-Private Partnerships \(PPP\) Toolkit](#) (Module 4, Section 8).

promoting VFM analysis in general. PPP legal frameworks can be flexible as to VFM methodology to ensure that all expected sources of value are appropriately captured, however governments should strive to ensure that methodologies are applied consistently across projects (including non-PPP projects) and sectors.

4.4.5 Fiscal sustainability

Even if a project meets E&S sustainability requirements, is feasible as well as economically and commercially viable and VFM analysis shows PPP to be the best procurement method for it, a government still needs to determine if it has the requisite financial or fiscal resources – particularly if any government support is included in the PPP structure. PPP legal frameworks should therefore require fiscal affordability analysis at the origination and appraisal stage – as well as confirmation that the PPP project is consistent with that analysis at the preferred bidder/award stage (in certain cases, for example where a negotiated approach is used, the analysis may need to be updated or performed anew).

Determining whether a PPP project is affordable from a fiscal perspective requires assessing the fiscal commitments it will generate. There are two main types of fiscal commitments: direct and contingent liabilities. These are summarized in the Table below.

Types of fiscal commitments	
Direct liabilities	Contingent liabilities
<ul style="list-style-type: none"> Liabilities that are expected to materialize in the normal course of the PPP project (assuming the private sector performs in accordance with the PPP Contract). These are contractual payment commitments for the Contracting Authority that do not depend on the possible occurrence of future events, even if the quantum of those commitments may fluctuate (e.g. due to performance deductions). Examples include availability payments and government support payments such as shadow tolls/subsidies per unit or user of a service. 	<ul style="list-style-type: none"> Liabilities that are (i) explicit contingent liabilities assumed by the Contracting Authority in the PPP Agreements, arising on the occurrence of certain risk events and calculated in accordance with contractual mechanisms (e.g. payment following a change in law or early termination), or (ii) implicit contingent liabilities that would in practice fall on the Contracting Authority or other Government Entity, arising on the occurrence of other events not expressly set out in PPP Agreements (e.g. expenses following insolvency of the Private Partner). The Contracting Authority will not need to make any payments in respect of those liabilities if the event in question does not occur – for example, no early termination payment will arise under a PPP Contract if it is not terminated early, and a minimum revenue guarantee will not be called if revenue is always above the relevant floor.
<ul style="list-style-type: none"> Direct liabilities become increasingly better defined during the structuring process as a PPP project and its financial model are refined. The value of direct liabilities is usually the difference between the cost of the project (which cost includes return on capital) and any revenue the project can expect to earn from non-government sources (e.g. user fees). 	<ul style="list-style-type: none"> It may be appropriate for the Contracting Authority to accept contingent liabilities under a PPP Contract if it is the party best placed to bear the risk of the relevant events occurring.
<ul style="list-style-type: none"> Direct liabilities can be measured via (i) estimated annual payments (which are used principally for budgeting), or (ii) the net present value of payments (which are used principally for reporting). 	<ul style="list-style-type: none"> Contingent liabilities can be measured (i) on the basis of the assumed value of those liabilities in different scenarios (for example a worst-case termination scenario), or (ii) using statistical analysis to adjust the value of liabilities on the basis of their likelihood.

Contracting Authorities must assess the likely costs of both types of commitments and whether they are affordable for the government within short and long-term budgetary constraints. The PPP legal framework should prescribe methodologies for valuing both direct and contingent liabilities and determining affordability and how such liabilities will be accounted for. These risk analysis methodologies should be consistent with the applicable fiscal framework and be updated accordingly. They are typically set out in secondary instruments and can promote the use of a mix of quantitative and qualitative approaches similar to the methodology described in [Section 4.4.4](#) in respect of VFM.

Governments may however wish to seek a balance between sophisticated risk analysis methodologies and simpler assessment practices that Contracting Authorities and PPP Units will find easier to use in practice, and the PPP legal framework should reflect that balance.

It is worth noting that PPPs are increasingly unable to be treated as being wholly "off balance sheet" from an accounting perspective, with accounting bodies and international organizations focusing on the overall balance of risk and reward in PPP Contracts in their classification – architects of PPP legal frameworks should be alert to this trend.

4.5 Toolkit for implementing processes

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

4.5.1 Checklist of considerations

Implementing origination and appraisal processes should be done in a manner that is consistent with other related aspects of a PPP legal framework, particularly as regards procurement and approvals. For example, as a project develops, the PPP legal framework should be clear as to what approvals are required (and from whom) such that the project can progress through the various stages of the origination process. [See Chapter 5 Approvals](#) for further details.

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the origination and appraisal objectives and processes outlined in this Chapter, the following checklist should be considered:

Responsibility	<ul style="list-style-type: none">→ Which entities are involved?→ What are their roles and responsibilities at each stage of the processes? Are they adequately empowered?→ Who can identify potential projects? Public and private sector?
Processes	<ul style="list-style-type: none">→ Consider the key aspects – what needs to be set out in primary law?→ Consider the detailed aspects – what is the suitable secondary instrument for these? How should they be developed and promulgated?
Existing systems	<ul style="list-style-type: none">→ How will the processes dovetail with existing systems and processes?→ What adaptations are needed?
Support Measures	<ul style="list-style-type: none">→ Consider need for government support mechanisms – what type and necessary processes?

4.5.2 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Project Origination and Appraisal	
Primary legislation	Secondary instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Definitions of various terms i.e. origination, appraisal, identification etc. 	In-depth guidance/information on aspects of the definitions.
<ul style="list-style-type: none"> • Grant of powers/responsibility to: <ul style="list-style-type: none"> • propose a PPP (public/private sector) • determine if the proposal is taken forward. • define the required process, criteria and assessments (in outline) (including the power to delegate further matters and/or provide more detail on outlined/mandatory matters). 	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments and further guidance, including detailed information on eligibility, process, criteria and assessments.</p> <p><i>See also Section 2.5.4 and Section 6.5.2.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mandatory appraisal process assessment factors (in outline), including: (i) environmental and social sustainability; (ii) feasibility and economic viability; (iii) commercial viability; (iv) value for money; and (v) fiscal sustainability; • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies to adapt list and/or provide more detail on outlined matters and/or delegate powers as appropriate. 	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments to provide detailed information on how the factors will be assessed.</p> <p>For example, in respect of:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VFM analysis: when it will be carried out, which entities have the power/obligation to provide input, whether the analysis will be carried out using qualitative or quantitative methods (or both) and further detail on the content of such methods; • E&S assessment: similarly, the types, scope and timing of the assessment, the stakeholders with the power/obligation to provide input, etc.
<ul style="list-style-type: none"> • Mandatory inclusion (or exclusion) of certain projects for consideration as PPPs (e.g. due to their size or sector). • Consider power/responsibility to adapt/review the relevant list, delegate further matters and/or provide more detail on outlined matters. <i>See also Section 2.5.4.</i> 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments and further guidance on relevant sectors/industries and any sector- or industry-specific adjustments to relevant processes.
<ul style="list-style-type: none"> • Grant of power to offer government support mechanisms in PPPs [and applicable processes/Government Entities]. <i>[If needed.]</i> <p><i>See also Chapter 7 and other relevant Chapters and processes.</i></p>	Guidance on permissible government support mechanisms and any review/approval processes and entities (and implementation of any responsibilities/delegated authority via relevant instruments). <i>See also Chapter 7.</i>

4.6 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 4.5.2](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

4.6.1 Definitions (Processes)/Article 4A

Definitions:

Appraisal means the processes by which the Contracting Authority carries out increasingly detailed analysis of a potential PPP to determine whether it should be developed as a PPP.

Identification means the process by which a Project is initially proposed for development as a PPP.

Origination means the process via which the Contracting Authority identifies and successfully screens a Project for procurement as a potential PPP prior to Appraisal.

Project means any project, including but not limited to developing, financing, generating revenue from, designing, engineering, manufacturing, transporting, constructing, erecting, installing, commissioning, operating, maintaining or decommissioning public infrastructure and/or the provision of a public service.

Screening means the legal, technical, commercial, environmental and social diligence process used to determine whether a Project may be suitable for development as a PPP.

4.6.2 Project origination – Article 4B

1. A PPP Project may be proposed by a Contracting Authority (including, as the case may be, the PPP Unit), or a private sector entity. *[Note: drafting to tie in with USP drafting – see Article 6H (Section 6.6.8) and Chapter 6.]*
2. The [PPP Unit/relevant authority responsible for PPPs] shall determine if a Project proposed as a PPP should be selected to be taken forward and considered as a potential PPP.
3. Subject to Article 4C, the *[specify relevant materials]* **OR** [PPP Unit/relevant authority] shall specify the process, criteria and assessments required in connection with the identification, screening and appraisal of potential PPP Projects.

The drafting in Articles 4B and 4C is intended not to be prescriptive with respect to the process or format of any identification, screening or appraisal requirements. Instead, this drafting aims to identify a number of "minimum" requirements for consideration, with further detail to be set out in secondary materials.

4.6.3 Factors to be considered in origination and appraisal processes – Article 4C

1. For the purposes of Origination and/or Appraisal of a Project as a potential PPP, the following factors must be assessed *[Note: further specification of the below will be developed as set out in Article 4B.3 above:]*
 - (a) how the Project is in the public and national interest;
 - (b) whether the Project is consistent with the Government's investment, development and climate strategies, plans and priorities;
 - (c) the feasibility of the Project from a legal, technical, economic and social perspective, including its impact on human rights and local communities as well as remediation plans for any potentially adverse impacts;
 - (d) the feasibility of the Project from an environmental perspective, including its impact (i) from a whole lifecycle perspective, (ii) on climate change and (iii) on the *[insert jurisdiction]*'s ability to meet *[specify all applicable environmental commitments]*, as well as remediation plans for any potentially adverse impacts;
 - (e) the anticipated fiscal commitments resulting from the Project taking into account direct and contingent liabilities and the Project's fiscal sustainability, having regard to the *[insert budget specifics etc.]*;
 - (f) the comparative VFM in procuring the Project as a PPP versus alternative procurement methods;

This type of provision (and/or the more detailed specification) should cross-refer to applicable environmental legislation. This includes (i) international commitments under e.g. the Paris Agreement, but also international conventions such as the Ramsar Convention on Wetlands, and (ii) national environmental protection legislation.

This type of provision (and/or the more detailed specification) should cross-refer to the applicable budget legislation and the relevant process for taking a PPP into account in the public investment management system.

- (g) an assessment of the key risks and the proposed risk allocation of the Project as between the Contracting Authority (and any other Government Entities) and the Private Partner (and any other private sector counterparties;⁵⁶
- (h) the Project's costs, commercial viability and the availability of Government funding and any proposed form of Government support and incentives for the implementation of the Project;
- (i) the volume of capital investment and technical expertise required to contribute effectively to delivering or improving the performance of public infrastructure facilities and ensuring the quality of associated public services; and
- (j) international best practice in the implementation of similar Projects (including whether other countries have implemented similar projects as PPPs).

4.6.4 Mandatory consideration of PPP – Article 4D

1. [The PPP Unit and] [all relevant Contracting Authorities] shall seek to promote the use of PPPs to deliver public infrastructure and the provision of public services.

Optional drafting to be selected based on governments' strategic priorities.
2. Contracting Authorities shall be obliged to consider PPP as a method of procurement for all Projects (and, if requested by the PPP Unit, shall provide evidence of such consideration), provided that (in respect of each Project):
 - (a) the Project is a project to which Articles 2C and 2D *[insert any other relevant Articles]* of this Law apply and meets the criteria for [PPP/specify certain types of PPP] as set out in *[insert relevant Articles/ relevant materials]*; and

All Projects that fall within the scope of the PPP law should be captured by this Article.
 - (b) there are no compelling strategic or public interest reasons to procure the Project through alternative procurement methods.
3. Promptly on identifying a Project as a potential PPP, the relevant Contracting Authority shall submit a proposal in respect of the Project to the [PPP Unit/relevant authority], in accordance with the processes specified in Article 5A *[insert any other relevant materials/Articles]* in respect of In-Principle Approval.

See Chapter 5 for discussion regarding approvals (and Section 5.5.1).

4.6.5 Credit support – Article 4E

[Consider whether any specific provisions are needed in this section in relation to PPP government support mechanisms and where best these should sit in the primary instrument, together with any delegated powers etc. See also sample drafting in Article 7F (Section 7.6.6).]

See Chapters 4 and 7 for further discussion.

⁵⁶See [Chapter 7 PPP Agreements](#) for further detail on risk allocation.

Approvals

Frequency:
75 GHz

Utilisation:
95 %

Speed:
18 Gb/s

Data Compression:

Seed:

5. APPROVALS

5.1 Introduction

The PPP legal framework should identify the types of approvals required for developing and managing a PPP project, as well as the entities responsible for providing those approvals. The approval structure must cover the entire project lifecycle, both pre and post contract signature. Its purpose is: (i) to introduce decision points by key stakeholders at key stages of the PPP origination, appraisal and procurement processes to assess whether or not a project should progress to the next stage; and (ii) once the PPP Contract is signed, to ensure contractual decisions are properly considered and approved by the appropriate authorities in the contract management phase. It is essential that an efficient and coordinated process is implemented which meets the objectives described below.

This Chapter explains how the approval matrix should be developed and focuses on the approval process during the PPP origination, appraisal and procurement phases ([Chapter 8 Contract Management](#) sets out more detail on the contract management phase). Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

Greater detail about the procedural aspects of applying for approvals, criteria to be reviewed for issuing the approvals and overall timetable is recommended to be included in secondary instruments/policy guidance. In addition, when establishing a clear approval framework, governments should take into account any existing related legislation (e.g. legislation regarding the legal capacity of, and delegation of powers to, relevant Government Entities, including in respect of environmental, labor, health and safety). [See Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.5.1.](#)

5.2 Guiding principles and objectives

In order to establish an effective approvals process for PPP that regulates the types of approvals required and the Government Entities required to provide them, the PPP legal framework should address the key guiding principles and objectives set out below.

5.2.1 Implementing a fiscally responsible process

A properly designed approval process ensures that: (i) projects that are judged ineligible to be developed as PPPs can be eliminated early, prior to time and cost being invested by public (and private) entities; (ii) the project proceeds to signature having satisfied the criteria set out in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#); (iii) the project has the required political support; and (iv) the project continues to be managed responsibly after signature.

5.2.2 Creating an efficient process by engaging and coordinating key stakeholders

Establishing a process which takes into account all relevant approval entities, identifies responsibilities of those entities, and sets out a clear timetable for delivering responses is essential for efficient origination, appraisal, procurement and contract management, as further discussed in [Section 5.4.2](#). It also demonstrates that the PPP program and individual projects have relevant and coordinated government engagement.

The government stakeholders to be involved will depend on the composition of each country's institutional framework but are likely to include the Ministry of Finance for fiscal aspects, environmental authorities for sustainability and climate change considerations, and planning authorities for infrastructure objectives. [See Chapter 3 Institutional Framework](#) for a more detailed discussion.

5.2.3 Defining roles of authorities

Clear allocation of approval responsibilities to the appropriate Government Entities is essential to provide clarity to both the public and the private sector. This varies between countries since each government is structured differently and each government will need to consider the structure appropriate for it. The key points to consider are which Government Entity has:

- the technical capability to review the subject matter which requires approval. Often, this is the Ministry of Finance or a linked authority because fiscal impact is a fundamental aspect of the approvals; and

- the delegated powers and capacity to grant approvals. This will depend on the country's governance structure and analysis may result in additional powers needing to be granted or existing powers clarified (e.g. under primary PPP legislation).

See [Chapter 3 Institutional Framework](#) for a more detailed discussion on allocation of institutional responsibility.

5.2.4 Ensuring compliance with national policy objectives, fiscal constraints and climate commitments

The involvement of relevant stakeholders and regulators through the approvals process enables governments to ensure that the threshold requirements and objectives set out in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#) are taken into account throughout the project lifecycle. For example, importantly, this enables proposed PPP projects to be considered in the context of a country's NDCs, and any related national action plans and long-term strategies to combat climate change.

5.2.5 Building market confidence

A well-designed approval structure reassures both Private Partners and Contracting Authorities that the project has the necessary justification and support to be developed, procured and managed as a PPP. Adhering to the process and timeframes creates certainty for all parties and builds market confidence in the government's PPP program.

5.3 Approval process structure up to contract award

As described above, the approval structure should address all stages of the PPP project lifecycle. This Section focuses on the stages up to contract award (origination, appraisal and procurement) and [Chapter 8 Contract Management](#) sets out more detail on the contract management stage.

5.3.1 Overview of "gateway" approval process during procurement

It is good practice to structure the approval of a PPP project's origination, appraisal and procurement as a "gateway process" as this firmly embeds the principles set out in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.4](#) by ensuring the financial, technical, legal, environmental and social impact of a project is monitored and approved at key stages. This process typically requires two main formal decision points, each of which is a "gate" through which the project must pass in order to continue to be procured as a PPP:

- (a) an **in-principle approval** at the conclusion of the origination and appraisal stage, prior to commencing the procurement phase (i.e. before putting the project forward to the market by issuing Tender Documents) ([see Section 5.3.2.1](#)); and
- (b) a **final approval** requiring the appropriate Government Entity(ies) to approve the project on its final terms (i.e. prior to selecting preferred bidder or entering into the PPP Contract, as applicable) ([see Section 5.3.2.2](#)).

Additional interim review/approval points may be included in the overall approval process, however it is recommended that formal gateways are limited to two key stages. Requiring more formal stage approvals can build inefficiency and delay into the process and be burdensome to the approval entities involved. Concerns over the need to formally approve every step can be alleviated by designing the two key approval stages in a way which: (A) requires all relevant information to be submitted by prescribed deadlines; and (B) enables approvals to be granted, where appropriate, on the strict condition that the project continues to meet the criteria determined in the course of the origination and appraisal process in terms of (i) environmental and social sustainability, (ii) feasibility and economic viability, (iii) commercial viability, (iv) VFM and (v) fiscal sustainability.

Other forms and stages of review can be built into the structure through the Contracting Authority's (and its line ministry's) internal review process and the involvement and composition of the project team and Internal Evaluation Committee (if any). For example, as discussed in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#), the origination and appraisal process is iterative and will realistically require multiple feedback loops. Similarly, during the procurement stage, the Contracting Authority's project team should report periodically to senior personnel or the Internal Evaluation Committee (and, where applicable, the PPP Unit) on the project. These interim reviews provide opportunities for all parties to assess and review project progress against relevant parameters (financial, legal, technical, environmental and social). The project team and those it reports to should have the appropriate expertise to carry out such assessments effectively. Similarly, ensuring any other review and approval committees are composed of appropriately qualified members adds further rigor into the bid evaluation process.

Where primary PPP legislation is being implemented, the requirement for key approvals is recommended to be included in the PPP law. In countries where primary PPP legislation is not necessary, the approval structure is typically implemented through secondary instruments, policy or guidance, but these key approval stages should be clearly mandated.

5.3.2 Primary approvals in the "gateway" approval process

5.3.2.1 In-principle approval

The purpose of this approval is to ensure that the Contracting Authority has presented the key elements of the project proposal to key stakeholders and has obtained buy-in for the project at an early stage following the origination and appraisal process described in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#). Essentially it is approval of its outline business case. The Ministry of Finance (or equivalent entity) and the PPP Unit are typically the Government Entities that need to review and approve the project at this stage, however the approving entities will vary between countries. [See Chapter 3 Institutional Framework](#) for a further discussion about the applicable institutional structure.

In introducing an early "gate" for approval of the outcome of the origination and appraisal process, both the Contracting Authority and the Private Partner can be confident that the project has the necessary institutional support for the transaction to proceed to the next stage (i.e. to procurement). It also enables projects that do not meet the requirements of the origination and approval process to be ruled ineligible for development as a PPP before any further time is spent or cost incurred.

The process should require the Contracting Authority to submit the information needed by the approval entities to carry out their review. The level of information required is typically set out in secondary instruments or guidance although key requirements can be set out in summary form in primary legislation. Requirements should be tailored to ensure that key elements are included. For example, the Contracting Authority should be required to demonstrate how the project will contribute to climate change mitigation (including as regards the impact of the project itself) and what mitigation measures and mechanisms will be included to ensure climate change resilience and adaptation are embedded in the project.

For the reasons mentioned above, it is not recommended to require formal approval at each stage of the origination and appraisal process. [See Section 5.3.1.](#)

[See Section 5.5.1, Article 5A](#) for sample legislative drafting for the process of applying for and obtaining the in-principle approval.

5.3.2.2 Final approval

The technical, legal, financial, environmental and social metrics of a project develop throughout the course of the procurement process and engagement with bidders and bids will be evaluated against specified evaluation criteria and cost comparators. By preferred bidder stage, the expected project costs and risks should be clear. At this stage, it is critical for the appropriate approval entities to verify whether the preferred bid enables the project to meet all applicable (i) environmental and social sustainability, (ii) feasibility and economic viability, (iii) commercial viability, (iv) VFM and (v) fiscal sustainability requirements, and to approve entry into the PPP Contract. Essentially, this is approval of the project's final business case.

This stage may occur either: (i) prior to selection of preferred bidder; or (ii) prior to signature of the project agreement. In drafting the legislative framework, the following factors should be carefully assessed to determine the appropriate timing for this approval.

Option 1: final approval prior to selection of preferred bidder

- (a) **Considerations:** Selection of preferred bidder is the stage by which all key information and contractual terms should typically be established and such selection should be the focus of the approvals process. It can significantly undermine market confidence in a PPP program, and is also a waste of public and private sector time and money to announce a preferred bidder and proceed to finalize the PPP Contract and other PPP Agreements only to have final approval of contract award refused for reasons which could have been established prior to preferred bidder selection. Private sector participants will assess the risk of this happening through due diligence on the approvals process and the government's track record – if the risk is too great they may choose not to bid for the project.

- (b) **Implementation in Practice:** The approval can be granted on the condition that there will be minimal deviation from the approved terms of the preferred bid in the finalized terms of the PPP Contract and other PPP Agreements. In addition, to alleviate government concerns regarding the final contractual terms following approval of preferred bidder, selection can be conditional on satisfaction of certain limited matters – e.g. satisfactory completion of any envisaged funding competition (i.e. where financing providers compete to provide project funding on the basis of the agreed form PPP Contract), final pricing being within a certain envelope or finalization of documentation by a specified date.

Option 2: final approval after selection of preferred bidder but prior to signature of PPP Contract

- (a) **Considerations:** There may be particular reasons, such as existing legal requirements or formalities, why a government needs the final approval to be formally given after selection of preferred bidder (i.e. as approval to proceed to contract award and signature).
- (b) **Implementation in Practice:** If this is the case, due to the reasons set out in Option 1(a) above, the preferred bidder selection must involve a sufficiently detailed level of financial (and other key criteria) approval that enables all parties to be confident that final approval is not at risk. This may be achieved through the composition of the approvers at the preferred bidder stage (e.g. by including a representative of the Ministry of Finance or its PPP Unit) (see Section 5.3.1). Assuming this has been the case, formal approval after preferred bidder is more a cosmetic formality which confirms the conclusions at the preferred bidder selection stage and the satisfaction of any conditions imposed.

In order to obtain relevant approvals, the process should require the Contracting Authority (e.g. its Internal Evaluation Committee) to submit a report setting out the information needed by the approval entity/ies to carry out their review. The detail required for such report is typically set out in secondary instruments or guidance.

See Section 5.5.2, Article 5B for sample legislative drafting for the options above.

Benchmark Examples	
<p>Uganda</p> <p>In-principle approval: The PPP committee, a body established by law comprising a number of senior public officials (including a representative of the Ministry of Finance who acts as chairperson), must approve project proposals by Contracting Authorities at an early stage. The PPP committee is suitable to provide the in-principle approval as it is also responsible for reviewing feasibility studies and approving budget allocations for PPP projects.</p> <p>Final approval: The Ugandan Cabinet is required to approve the PPP Contract prior to its execution. This step occurs upon completion of due diligence, VFM, financial, technical and legal assessment of the project and preferred bidder.⁵⁷</p>	<p>Portugal</p> <p>In-principle approval: As a pre-requisite to issuing a tender to market, the Ministry of Finance and the applicable line ministry for the project are required to approve the project proposal.</p> <p>Final approval: The Ministry of Finance and the applicable line ministry for the project are required to approve signature of the PPP Contract upon completion of due diligence and bidder evaluation.⁵⁸</p>

⁵⁷ [Uganda – The Public Private Partnerships Act, 2015](#), Sections 5, 7(d) and 26(3).

⁵⁸ [Portugal – Decree Law 111/2012 \(Decreto-Lei n.º 111/2012\) – PPP Law 2012](#)

5.3.3 Other approvals during origination, appraisal and procurement

For the reasons highlighted in [Chapter 3 Institutional Framework](#), the Contracting Authority needs to establish at an early stage which other Government Entities (in addition to the key approval entities) may have some authority in relation to the project and need to provide approval. These vary vastly between countries, but typically include: (i) planning and environmental authorities and (ii) sector authorities (e.g. transport, health, education, etc.).

The Contracting Authority should identify and engage with all such entities during the origination and appraisal stage to ensure buy-in prior to issuing the tender, and to avoid any delays to signing and financial closing of the PPP Contract. If established, the PPP Unit can assist by playing a coordination role in this respect.

Analysis of the legal framework should enable governments to anticipate where such situations may arise and to provide clarity on whether such entities form part of the gateway approval bodies or Internal Evaluation Committee and/or how their involvement is to be managed. If they are to remain separate then the process should require the Contracting Authority to demonstrate at relevant gates that such additional approvals have been obtained or that there is a clear process for them being obtained. In some cases, it may be appropriate for the eventual Private Partner to be responsible for obtaining certain approvals and this should be clearly flagged and bid against in the Tender Documents.

There should also be clear timeframes applicable to all relevant entities for assessing such approvals in order to avoid delays to the project development process. Governments should consider how best to ensure these are adhered to so that the PPP process is not derailed by government bureaucracy. This is key for market confidence in the whole PPP process, as well as to delivery of the relevant project.

While regulation of such approvals will depend on the relevant jurisdiction and its existing legal framework, one approach to ensure that this analysis has been carried out by the Contracting Authority is to require the feasibility study and/or the Project proposal to identify the approvals required. [See Section 5.5.1, Articles 5A.1 and 5A.2](#) for sample legislative drafting in this regard.

Benchmark Example

In the **Philippines**, the PPP law requires the Tender Documents to identify the requirements of relevant regulatory authorities. The PPP law lists a non-exhaustive list of potentially relevant authorities, including the environmental authority, the water authority and the toll authority, and clearly identifies the permits that each of those would issue.⁵⁹ In doing so, it places an obligation on the Contracting Authority to carry out the required due diligence at the appraisal stage, and provides clarity to the market about the applicable regulatory framework.

5.4 Toolkit for implementing an efficient approval process

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

5.4.1 Stages of approval

As discussed in [Section 5.3](#), the approvals process should be designed to ensure that the whole PPP development process is efficient and effective. This Section sets out a timeline describing the critical approvals that should be considered and regulated by the PPP legal framework throughout the project cycle. The aim of the Table is to illustrate how the in-principle and final approvals sit alongside other phases and processes described in this Guidance.

⁵⁹[The Philippines – The Philippine Amended BOT Law R.A. 7718 and its 2012 Revised Implementing Rules and Regulations](#), Section 4.2(k).

STAGE IN PROJECT CYCLE	PURPOSE	RELEVANT ENTITY
ORIGINATION	<ul style="list-style-type: none"> Identify and propose a project for development as a PPP Screen the project through legal, technical, commercial, environmental (including climate change) and social diligence processes 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority/line ministry
APPRAISAL	<ul style="list-style-type: none"> Identify/confirm if the proposed project meets PPP eligibility criteria/falls within PPP law/regulation Carry out due diligence in respect of environmental and social sustainability, feasibility and economic viability, commercial viability, VFM and fiscal sustainability 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority/line ministry Input and clearance from applicable sector authorities (e.g. transportation, energy, or health, as appropriate) required Input from environment and planning authorities required
	<ul style="list-style-type: none"> Review the outcome of the due diligence process 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Finance/PPP Unit
Gateway 1	Ministry of Finance/PPP Unit provides "in principle" approval for procurement of the proposed project as a PPP	
PROCUREMENT (Call for Tender)	<ul style="list-style-type: none"> Launch and run procurement process, evaluate bids (including financial, legal, technical, environmental and social aspects) and select preferred bidder 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority (with support from PPP Unit, as required) Input from legal or regulatory authorities (e.g. Ministry of Justice) is sometimes required
	<ul style="list-style-type: none"> Select preferred bidder 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority (primarily) with clearance/approval from Ministry of Finance/PPP Unit regarding budgetary impact
Gateway 2 (First option)	Ministry of Finance / PPP Unit provides final approval for selection of preferred bidder/entry into the PPP Contract (unless final approval is at the Award Stage)	
PROCUREMENT (Award)	<ul style="list-style-type: none"> Finalize PPP Contract (to the extent permitted in the jurisdiction) and take steps towards commercial close 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority
	<ul style="list-style-type: none"> Review PPP Contract prior to signing and assessment of any change to fiscal impact and risks 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Finance/PPP Unit
Gateway 2 (Second option)	Ministry of Finance/PPP Unit provides final approval for entry into the PPP Contract (unless this approval was provided at preferred bidder stage)	
CONTRACT MANAGEMENT (After signing/ financial closing)	<ul style="list-style-type: none"> Review and agree changes to PPP Contract or key decisions 	<ul style="list-style-type: none"> Contracting Authority Ministry of Finance/PPP Unit approval required for material changes and decisions

5.4.2 Timing

It is key for the overall process to have timeframes that are clearly established within government. This is to ensure that all relevant entities are required to act in a timely manner which enables the published procurement timetable to

be met and the process to be efficient. The appropriate overall timetable will vary according to the specific project and guidance on such matters is typically addressed in secondary legal instruments and guidance. Where the key approvals are set out in primary legislation, it is advisable to include a timeframe for response which is achievable by the Government Entities concerned, but which keeps the PPP process firmly on track. [See Chapter 6 Procurement](#) for further discussion.

Once the PPP Contract is signed and in effect, there will be contractual timeframes with which the Contracting Authority must comply when providing various responses and decisions. It will therefore be essential for the Contracting Authority's contract management processes to set out appropriate internal response timeframes which enable it to comply with its obligations under the PPP Contract and other PPP Agreements so that it is not in breach. [See Chapter 8 Contract Management](#) for further detail.

5.4.3 Checklist of considerations

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the approval processes outlined in this Chapter, the following checklist should be considered:

Approvals	<ul style="list-style-type: none"> → What approvals are needed? → What entity/ies should give them and are they adequately empowered? → Are there institutional traditions to consider?
Timings	<ul style="list-style-type: none"> → At what stage should the approvals be given? → How can the risk of failing a project late in the process be avoided/ mitigated? → Has the whole project lifecycle been considered?
Design	<ul style="list-style-type: none"> → Is the process efficient and achievable, with clear timeframes and interactions? → Is unnecessary bureaucracy minimized? → Are any new entities to be created?
Conflicts	<ul style="list-style-type: none"> → Who has the final decision and can resolve disagreements between Government Entities?

5.4.4 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Approvals

Primary Instrument	Secondary Instruments
<p>Obligation on Contracting Authority/Government Entity to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • carry out PPP feasibility study including mandatory appraisal criteria. <i>See Sections 4.5.2 and 4.6.3 (Article 4C).</i> • submit proposed project with feasibility study for In-Principle Approval in accordance with process requirements • submit proposed project for Final Approval in accordance with process requirements. 	<p>Guidance on aspects and key approvals (including as set out below); guidance on any other recommended interim approvals and processes.</p>
<p>Power/Obligation on Ministry of Finance/Government Entity to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • review/approve/reject In-Principle and Final Approval submissions in accordance with any specified process requirements (e.g. time period). 	<p>Guidance on procedural aspects (as below), such as criteria to be reviewed for issuing the approvals and overall timetable.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mandatory requirements for In-Principle Approval process: <ul style="list-style-type: none"> • Feasibility Study (and content). • Process (including timeframes) <p>For both:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Option 1: – outline of requirements, and grant of power and responsibility to develop further detail. <p>OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Option 2: – prescribed detailed requirements (and grant of power and responsibility to adapt, if appropriate). <p><i>[To the extent not covered under Chapter 4.]</i></p>	<p>Option 1: Implementation of responsibilities/ delegated authority via relevant instruments to set out detail of feasibility study content and process.</p> <p>OR</p> <p>Option 2: guidance on relevant matters (and, if applicable, implementation of responsibilities/ delegated authority via relevant instruments).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mandatory requirements for Final Approval process: <ul style="list-style-type: none"> • Form of proposal (content) • Process (including timeframes) <p>For both, see In-Principle Approval Options 1 and 2 above.</p>	<p>As above.</p>

5.5 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 5.4.4](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

5.5.1 In-Principle Approval – Article 5A

1. A Government Entity seeking to develop a Project as a PPP shall carry out a feasibility study in accordance with *[refer to secondary instrument or specify parameters regarding the requirements of the feasibility study which should cover the factors listed pursuant to [Articles 4B.3, 4C \(Sections 4.6.2 and 4.6.3\) and possibly Article 5A.2 Option 2\(c\)](#)]*. If it determines that the potential Project is suitable to be structured as a PPP, it shall submit a proposal to the Ministry of Finance *[and insert applicable entity and any other authorities]* for in-principle approval to proceed to procure the Project pursuant to *[refer to procurement phase Articles – see [Section 6.6](#)]*.

Governments should decide whether the proposal should be submitted not only to the Ministry of Finance but also to other entities such as the PPP Unit, and/or any other competent authority. See [Sections 4.6.2 and 4.6.3](#) and also [Chapter 3](#).
2. **Option 1:** Any proposal submitted by the Government Entity pursuant to Article 5A shall include the feasibility study and contain sufficient detail in respect of the Project to enable the Ministry of Finance *[and list authorities indicated above]* to evaluate the Project in accordance with *[refer to applicable secondary instruments etc. that provide full detail on required content of the proposal/process]*.

OR

Option 2: Any proposal submitted by the Government Entity pursuant to Article 5A shall include the feasibility study and contain the following information: *[Feasibility study will include [Articles 4B.3 and 4C \(Sections 4.6.2 and 4.6.3\)](#) requirements and possibly (c) below.]*

 - (a) the technical requirements of the Project;
 - (b) any other regulatory authorities that may be required to approve the Project or aspects of the Project;
 - (c) any permit, authorization or permit required for developing or approving the Project;
 - (d) the proposed procurement process and the rationale for such process; and
 - (e) the proposed risk allocation to be included in the PPP Contract.]

This requirement should encompass how the project will contribute to climate change mitigation (including the impact of the project itself) and what mitigation measures and mechanisms will be included to ensure climate change resilience and adaptation are embedded in the project. See [Chapter 4](#) and [Sections 4.6.2 and 4.6.3](#).
3. The Ministry of Finance *[and insert applicable authority/ies]* shall review a proposal submitted by a Government Entity pursuant to Article 5A and approve, reject, or request further information regarding the Project within *[insert figure]* days of receiving the proposal.

This list can be further substantiated as required to enable a comprehensive assessment by the approving entity.

5.5.2 Final Approval – Article 5B

1. **Option 1:** The *[Contracting Authority][Internal Evaluation Committee]* shall submit the preferred bidder recommendation and supporting information from the evaluation process to the Ministry of Finance *[and insert appropriate approving authority/ies]* for final approval prior to selection of preferred bidder. The Ministry of Finance *[and insert appropriate approving authority/ies]* shall respond to the request for final approval within *[insert figure]* days.

See [Section 5.3.2.2](#) for discussion of these two x for formal final approval.

The time period to be inserted will depend on the Option selected and the level of review required. See also [Section 5.4.2](#).

OR

Option 2: The [Contracting Authority][Internal Evaluation Committee] shall submit the PPP Contract and related documentation to the Ministry of Finance [and *insert appropriate approving authority/ies*] for final approval prior to contract award. The Ministry of Finance [and *insert appropriate approving authority/ies*] shall respond to the request for final approval within [*insert figure*] days.

Procurement

6. PROCUREMENT

6.1 Introduction

The procurement process for PPP projects should be regulated, transparent and clear as it is an essential aspect of incentivizing bidder participation and evaluating and selecting the appropriate Private Partners to deliver PPP projects. There are various procurement processes that can be applied in PPP projects and governments should ensure that the PPP legal framework allows for appropriate options and is clear on how any existing procurement regime applies or is disapplied as regards PPP projects. The most common procurement process is a competitive tender procedure, which is widely recognized as a method that encourages cost and time-efficiency, quality, non-discrimination and transparency.⁶⁰

This Chapter outlines procurement procedure approaches and the key considerations involved, focusing on competitive bidding. Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting sets out key provisions recommended to be included in primary legal instruments. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

6.2 Guiding principles and objectives

In order to implement and regulate an efficient procurement process for PPP, the PPP legal framework should address the key guiding principles and objectives set out below.

6.2.1 A clear, fair and transparent process for the procurement of PPPs

The legal instrument setting out the core procurement measures should: (a) set out a clear, structured and transparent approach for procuring PPP projects which considers the entire lifecycle of a project and promotes fairness between competitors; (b) describe the different procurement/tender procedures available in the country and the situations in which they could be used (e.g. open tender or restricted tender to pre-qualified bidders, competitive negotiation strategies and/or single-source appointments); and (c) prioritize procurement procedures that enable competition, deliver high-quality outcomes and reduce costs for both Contracting Authorities and bidders. *See Section 6.3* for further detail.

6.2.2 Alignment with existing laws and regulations

As with the overall PPP legal framework, the procurement framework for PPP projects needs to be appropriately aligned with the existing in-country legal framework for government procurement to ensure there is a clear process for procuring PPP projects and that Contracting Authorities are appropriately empowered. Without appropriate analysis to identify and implement any necessary legislative steps, there is a risk that the existing procurement framework will be incompatible with the objectives of the PPP process. This could cause significant delays and also deter bidders from participating, since bidders will be carrying out their own due diligence of the legal framework involved to assess whether it is clear and robust enough to merit the time and cost involved in bidding.

The procurement framework can be implemented using different legal instruments and the approach will vary from one jurisdiction to another, depending on the legal system and existing legal framework. In common law countries, procurement rules tend to be set out in policy documents or regulations (as opposed to primary legislation) and may apply in principle to PPPs as well as other government procurement programs. This approach is viable if the procurement rules and any PPP-specific rules do not have overlapping or contradictory provisions. Civil law countries often have standalone PPP legislation enacted by statute that regulate all aspects of PPPs, including procurement.

Jurisdictions that are newly adopting a PPP legal framework but have existing procurement legislation have to consider whether the existing procurement legislation is compatible with the scope of the new PPP framework. If there is a risk of any ambiguity about the rules applicable to the procurement of PPPs, the existing procurement rules may need to be either (i) amended to explicitly cover PPP projects, or (ii) disapplied for PPP projects and PPP-specific legislation enacted. Ongoing awareness is essential to ensure that any changes to general or PPP-specific procurement legislation does not create new conflicts or ambiguities.

⁶⁰[UNCITRAL, 2019. Legislative Guide on Public-Private Partnerships](#), Chapter I(B)(g) and [The World Bank, 2017. Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#), Module 3, Section 3.5 (Managing PPP Transactions), Box 3.11 (Competitive Procurement or Direct Negotiation).

Benchmark Examples

India is a common law jurisdiction and adopts a federal government system. It does not have legislation that applies on a country-wide basis in respect of PPP procurement. However, there are aspects of federal law that apply to procurement throughout the country and some states have developed their own local legal instruments or policy that regulate the procurement of PPP projects within those states.

The **Kuwait** PPP law (2014),⁶¹ a standalone law (primary legislation) that regulates PPP projects, explicitly disappplies the preceding general procurement law from the procurement of PPPs due to the number of provisions considered to be incompatible with the procurement of PPPs.

In **South Africa**, the secondary legislation applicable to PPP procurement was drafted to align with the primary procurement legislation which existed in the country at the time. Conflict between these legislative instruments can arise where certain subsequent amendments of the primary procurement legislation do not necessarily align with the intentions of a PPP procurement.

6.2.3 Delivery of infrastructure priorities through effective evaluation process

The legislation should require alignment between the procurement process and the outcomes of the origination and appraisal process described in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#) as well as ongoing verification of the same. This is critical to promote the jurisdiction's PPP policy goals.

In practice, this alignment will be achieved through:

- the Contracting Authority's choice of a procurement/tender procedure and developing the evaluation criteria, which will be informed by the results of analyses performed during the appraisal phase;
- the appointment of a competent team to carry out the evaluation process; and
- the Tender Documents (notably, the evaluation criteria, minimum bidder requirements and integration of E&S requirements).

6.3 Procurement procedures

The process of tendering PPPs (including producing the Tender Documents, evaluating bidders and finalizing the PPP Contract) can be costly and time-consuming for all parties. A government can mitigate costs and risks by effectively regulating the procurement process. Governments are encouraged to carefully consider their PPP needs and their capabilities, and to adopt legislation that provides an efficient and robust structure for tendering. This is important in attracting private sector investment because bidders will carry out due diligence on the PPP procurement framework to inform their decision on whether to bid for a particular PPP Project. There are various procurement procedures that can be adopted but, for the reasons set out in [Section 6.3.1](#), it is recommended that governments adopt a competitive bidding model as the standard procurement mechanism, and consider whether any other secondary tendering processes may be required.

6.3.1 Standard Competitive Bidding

Governments can encourage competition by establishing a clear and reliable tendering framework through legislation, designed to incentivize the private sector to participate in tenders. Governments benefit because the competitive environment encourages bidders to prioritize VFM when pricing, and Governments can compare and pursue the proposal that provides the best value based on the criteria set. Bidders also benefit as a clear tendering process provides transparency and mitigates the risk of potential corruption.

There are various procurement methods that use competitive bidding, and within these methods various approaches can be taken. Governments should consider what the main drivers are when setting out required or preferred procedures in the PPP legal framework. The role of PPP procurement legislation is to define the parameters of the

⁶¹ Kuwait – Law No 116 of 2014 Regarding Public Private Partnerships, Article 9.

available procedures and to identify the minimum requirements for each stage and Tender Document as this will enhance the transparency, credibility and reliability of the tender process and encourage bidder participation. These requirements should not be overly prescriptive in order to give the Contracting Authority appropriate flexibility to adapt and adopt Tender Documents and a bidding process that are appropriate for the relevant project. However, while it is good practice for legislation to give flexibility to the Contracting Authority to choose an approach that best aligns with its requirements, there may be factors such as significant corruption risk or market maturity which make it necessary to legislate for more rigid processes only (or for specific approvals to be given if the Contracting Authority wants to use a more flexible approach). This will depend on the relevant jurisdiction.

The Contracting Authority's choice of approach will depend on various factors, including:

- (a) bidder interest for the project – this can be partially assessed by carrying out preliminary market soundings as part of the appraisal process (as further described in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.4.3](#)), or by formally asking for expressions of interest (**EOIs**); and
- (b) size and complexity of the project – this includes how well equipped the Contracting Authority is to scope the project itself and whether it would benefit from input from market participants prior to or as part of the formal bid process.

It is generally best practice to use a multi-stage bidding process for PPP projects because this enables the Contracting Authority to narrow down the field of eligible bidders through a comprehensive pre-qualification stage and to assess whether VFM can be maximized through additional stages of competition after the initial bids. This is particularly appropriate for PPP projects that are complex or being tested for the first time in a country. Such pre-qualification criteria should be carefully considered and designed to encourage bidder participation, and could be developed with the input of an independent authority (such as a PPP Unit or similar body).

This Guidance focuses primarily on the multi-stage bid process but also describes the single-stage process as an alternative competitive bidding procedure. [See Section 6.6.1, Article 6A.1\(b\)](#) for sample legislative drafting for the competitive bidding procedures; the proposed provision identifies the multi-stage procedure as the default process, and permits a single stage procedure in limited circumstances.

Under both approaches, the Contracting Authority will typically establish a team to carry out the various aspects of the project's bid evaluation process and this team will report to an internal supervisory evaluation or awards committee typically made up of more senior, qualified and impartial members of the Contracting Authority (an "**Internal Evaluation Committee**" in this Guidance).⁶²

The following Table provides an overview comparing the multi-stage and single-stage bidding procedures and these are discussed in further detail in [Sections 6.3.2 and 6.3.3](#).

⁶²In some jurisdictions, a separate Internal Evaluation Committee may not be necessary and the primary project/evaluation team can assume the role of evaluating and (subject to other applicable approvals) awarding the project. Such approach is appropriate where it is difficult to find qualified or experienced members for the evaluation panel and it is logical for the same team to carry out the full evaluation and awards process.

Comparing Competitive Bidding Procedures	
Multi-Stage	Single Stage
<ul style="list-style-type: none"> • Good practice where a country has limited PPP experience or new PPP legislation (in which case, it may require support in carrying out its first multi-stage tenders), or when there is uncertainty regarding the level of bidder interest for the project. 	<ul style="list-style-type: none"> • Should be limited to simple or standardized projects, or where a country has extensive PPP experience in the relevant sector.
<ul style="list-style-type: none"> • Usually involves pre-qualification of bidders and potentially shortlisting. 	<ul style="list-style-type: none"> • Usually involves no or limited pre-qualification of bidders.
<ul style="list-style-type: none"> • Restricted tender process (RFP is only issued to pre-qualified bidders, and may be limited to the top-ranked pre-qualifiers provided this does not create an effective "monopoly" amongst certain bidders). 	<ul style="list-style-type: none"> • Open tender process (RFP is issued to a large number of bidders). It is burdensome and expensive to review a very large volume of bids, therefore an open tender is only appropriate if a limited number of responses is expected (e.g. due to limited market capability).
<ul style="list-style-type: none"> • Suitable where technical specifications are more complex or where there are limited companies with the required technology, and the Contracting Authority can only prepare a conceptual design or performance specification at the outset. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suitable where technical specifications are simpler or where a similar project has already been tendered by the same authority, so setting and responding to the scope is straightforward, and the competition is likely to be determined primarily by the terms of the commercial bids.
<ul style="list-style-type: none"> • Can involve a draft RFP phase where bidders' input on the proposed project scope and specification is obtained to help the Contracting Authority finalize the RFP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Does not require prior bidder input on proposed scope.
<ul style="list-style-type: none"> • If the two envelopes process is run as two consecutive bid stages (during the second formal stage), bidders may be permitted to revise or clarify technical proposals submitted as part of the technical bid qualification process. This will not happen where the two envelopes are required to be submitted at the same time. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidders will not be able to revise technical bids as the whole bid is submitted at the same time.
<ul style="list-style-type: none"> • Further negotiation may be permitted. Can include a competitive dialogue/negotiation phase after bid submission and evaluation to improve bid terms if appropriate, but subject to maintaining fairness and transparency amongst bidders (so likely to lead to a BAFO). 	<ul style="list-style-type: none"> • Negotiation/competitive dialogue after bid submission not envisaged.
<ul style="list-style-type: none"> • More bid phases are likely – e.g. a clarification phase is likely after bid submission; and BAFO stage enabling certain terms to be revised. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fewer bid phases envisaged – bid clarification may be used but may not be appropriate or necessary. • BAFO stage less likely.
<ul style="list-style-type: none"> • Slower timeframe (from RFQ to award). 	<ul style="list-style-type: none"> • Quicker timeframe (from RFP to award).

6.3.2 Multi-Stage Bidding Procedure

(a) Pre-qualification

In the first formal stage, the Contracting Authority may issue an RFQ to carry out an initial assessment of the capacity of potential bidders (e.g. legal, technical and financial capacity). The advantage of this preliminary assessment is to enable the Contracting Authority to efficiently identify suitable bidders and eliminate non-qualifying bidders without spending cost and time reviewing bids that are unlikely to meet these essential qualification criteria. This is sometimes in the form of a questionnaire (a **RFQ**) so that bidders respond in a more uniform way which is more efficient for the Contracting Authority to evaluate. Qualifying bidders may sometimes be ranked according to pre-qualification evaluation criteria if only a certain number can be taken forward for the RFP phase. The Contracting Authority should also ensure that potential bidders are clear as to the project objectives and that the shortlisting/ranking criteria is made known to bidders upfront in the relevant Tender Documents.

Benchmark Examples

Many jurisdictions including **Colombia, India** and **Mexico** permit issuance of an RFP to a closed group of bidders that have met pre-qualification requirements through a RFQ.

(b) RFP issued to pre-qualified bidders: detailed response submitted

In a second formal stage, the Contracting Authority issues an RFP to the pre-qualified bidders, who will prepare comprehensive technical and commercial (including financial and legal) proposals. It is good practice to include template contractual documentation (e.g. the PPP Contract and other key PPP Agreements) as part of the RFP documentation. The process is outlined below:

1. Bidders should be required to submit their proposals made up of two parts or "envelopes":
 - envelope one contains the technical proposal and legal qualifications (and any further related qualification information requested); and
 - envelope two contains the commercial proposal (and any further related qualification information requested).
2. The bidding procedure in the RFP should identify the process for submitting and opening each envelope, with the commercial envelope usually to be opened in public.
3. As the technical proposal is so important in terms of project delivery and a key part of the VFM assessment, its evaluation should not be swayed by pricing. To achieve this, it is good practice for the Contracting Authority to open all technical proposals first (envelope one), while the commercial proposals (envelope two) remain sealed. The Contracting Authority will check if each bidder and its technical proposal satisfies minimum qualification criteria and, if so, will proceed to evaluate the merits of the technical proposal. The Contracting Authority will also check if the bidder meets the legal qualification criteria. The Contracting Authority then assesses the bids on a *pass or fail basis*. Proposals (and bidders) which do not satisfy qualification criteria will not be evaluated and their commercial proposals will not be opened. Sometimes this stage can be conducted as two consecutive envelope submissions with the technical bid able to be discussed and revised as part of the qualification process and only qualifying bids will then be invited to submit the corresponding commercial bid. Revisions are not permitted where both envelopes are required to be submitted at the same time.
4. The Contracting Authority then publicly opens the commercial proposals (envelope two) of those bidders with qualifying technical and legal proposals. If minimum commercial qualification criteria have been met, it will proceed to evaluate the commercial proposals (including pricing). The Internal Evaluation Committee will rank such proposals.

This method is considered best practice as it facilitates a fair and efficient evaluation process for the Contracting Authority, enabling it to evaluate the merits of the technical and commercial aspects of a bidder's proposal

independently of each other. To allow flexibility (e.g. if the procurement process needs to be run swiftly) governments may want the process to allow for evaluation of both qualifying envelopes to take place at the same time, provided that the outcomes are kept confidential until evaluation of each has been completed.

As regards evaluation, an efficient approach is (i) to use "pass or fail" (i.e. without scoring or ranking) for envelope one containing the technical proposal; and (ii) to rank the envelope two bids containing the commercial proposals. This is considered best practice as it allows the Contracting Authority to meet its minimum requirements at the best price the market can offer, while minimizing subjectivity in the evaluation of technical proposals. Strategically, it also facilitates explaining the outcome of evaluation to all stakeholders, including politicians and the general public.

(c) Competitive Dialogue and/or BAFO

Following bid submissions, the bid process may permit (i) clarification meetings; (ii) a competitive dialogue and negotiation with bidders who have submitted qualifying bids (i.e. an opportunity to comment and negotiate on the proposals simultaneously and in a transparent manner with each bidder); and/or (iii) a best and final offer (**BAFO**) phase, being an additional step at the final stages of the evaluation process inviting all or a shortlist of bidders who have submitted qualifying bids to submit their best and final offers (which may include a reduction in price and/or revision to other terms).

The aim of this stage is to improve the quality of the bid submissions and deliver better outcomes by facilitating clear and transparent communication between the bidders and the Contracting Authority.

Allowing competitive dialogue and negotiation may bring certain risks as regards fairness and transparency amongst bidders if it leads directly to the selection of a preferred bidder. Ways to address this include limiting dialogue to certain bid elements or requiring a BAFO stage at the end of the dialogue process so that all shortlisted bidders have the opportunity to bid.

Benchmark Examples

It is usually good practice for PPP procurement legislation to permit a range of strategies in multi-stage tendering (e.g. competitive dialogue and a BAFO) to enable each Contracting Authority to use those that are best suited for its particular project. Countries are increasingly reflecting this; for example, **Zambia** amended its PPP legislation in 2018 to make a competitive dialogue and a BAFO available.⁶³

South Africa is another jurisdiction that explicitly permits and regulates the use of BAFOs. However this is addressed in secondary legal instruments issued by its central PPP unit.⁶⁴

(d) Preferred bidder

On completion of the evaluation process, the bids will be ranked and a preferred bidder will be identified by the Contracting Authority (and confirmed by its Internal Evaluation Committee). Once the preferred bidder is approved (taking into account the approach adopted under [Chapter 5 Approvals, Section 5.3.2](#)), the Contracting Authority will finalize any outstanding negotiations and documentation with the preferred bidder (within the permitted parameters of the tendering process) within a reasonable timeframe. No material changes to the project scope or to any terms identified as non-negotiable in the Tender Documents will be permitted. The preferred bidder may be required to submit a bid bond to ensure that it will be required to enter into the PPP Agreement in accordance with its accepted final offer.

If the Contracting Authority is unable to finalize negotiations with the preferred bidder within a reasonable timeframe, it should have the right to re-engage with previously shortlisted bidders in the order of their evaluation ranking. If it is still unable to finalize the project with a bidder, it should modify or cancel the tender.

⁶³Zambia – Act No. 9 of 2018 amending the Public-Private Partnership Act (2009), Article 34.

⁶⁴Republic of South Africa. National Treasury PPP Unit. 2004. Public Private Partnership Manual: National Treasury PPP Practice Notes issued in terms of the Public Finance Management Act.

(e) Contract award

Once negotiations are finalized, the final stage is to proceed to formal contract award/signature.

The Contracting Authority (typically via its Internal Evaluation Committee) makes a recommendation to award the contract to the preferred bidder. The recommendation will be formally shared with the Ministry of Finance (or other awarding body) for validation and approval (taking into account the approach adopted under [Chapter 5 Approvals, Section 5.3.2](#)) and subsequent announcement. Award/signing will take place after a specified period of time has elapsed to allow for any challenges by other bidders. [See Section 6.4.4](#)).

[See Sections 6.6.3 – 6.6.5 \(Articles 6C – 6E\)](#) for sample legislative drafting in respect of the process of evaluating bidders, options at the disposal of the Contracting Authority for negotiating with bidders, and announcement of a preferred bidder and award.

[See Chapters 3 Institutional Framework and 5 Approvals](#) for a further discussion about the institutions involved in the decision-making process outlined above.

6.3.3 Single-Stage Bidding Procedure

- (a) A single-stage procurement process is an open tender that permits any interested parties to submit bids in response to the criteria set out in the Tender Documents. A limited, preliminary compliance check is usually carried out to ensure that interested bidders meet standard qualification criteria (e.g. limited to the capacity of the bidder and involving evaluation of their constitutional documents).
- (b) As with the multi-stage procedure, bidders are usually required to simultaneously submit their proposal in two envelopes (technical and commercial) and the subsequent process is broadly as outlined in [Section 6.3.2\(b\) – \(e\)](#), except that post-bid negotiation is typically not permitted and a BAFO stage may be less likely.
- (c) In accordance with the same process outlined above in [Section 6.3.2\(e\)](#), the Contracting Authority will recommend award of the tender based on an overall evaluation of the technical and commercial proposals. The evaluation criteria may be weighted towards financial criteria if this procedure has been selected because the technical solution is straightforward and the commercial proposal is the expected determining factor.
- (d) While this form of procedure is for situations where a single bid round should be sufficient and only limited (if any) clarification/negotiation post bids should be needed, the procedure should also allow for flexibility and a BAFO round may be introduced to achieve a more competitive outcome for the Contracting Authority.

Benchmark Examples

The state of **West Bengal in India** adopts a single stage (with simultaneous submissions of technical and financial envelopes) procedure as the standard procurement policy.⁶⁵

Similarly, in the **Philippines**, the standalone PPP law prescribes that procurement for PPP projects should use the two envelopes method which are submitted simultaneously in a single-stage.⁶⁶

6.3.4 Secondary Procurement Methods

PPP procurement legislation should identify competitive bidding as the default process for tendering PPPs, but there may be exceptional circumstances that require alternative and expedited procedures. The key alternatives are described below.

⁶⁵[Asian Development Bank, 2006. Workshop Report – Facilitating Public-Private Partnership for Accelerated Infrastructure Development in India.](#)

⁶⁶[The Philippines – The Philippine Amended BOT Law R.A. 7718 and its 2012 Revised Implementing Rules and Regulations.](#) Section 5.7.

6.3.4.1 Single-source contracting

It may be appropriate for legislation regarding PPP procurement to permit the government to directly solicit a particular contractor or supplier where the relevant project is: (a) urgent and it would not be feasible to procure it using the standard competitive bidding process due to time constraints; (b) requires technology which is protected and not generally available in the market; and/or (c) is highly sensitive (e.g. relates to public interest or national security concerns). As this procedure will not involve any competitive element, its disadvantages may be that the bidder has more leverage, may submit a highly priced bid and may not be willing to negotiate the terms.

Therefore, any regime for such projects should be well defined (including as regards applicable tender and evaluation requirements), limited and clearly stated to be an exception to the standard procurement process. In particular, unless there are particular time or national security concerns which dictate otherwise, single-source contracting should be: (i) subject to public notification requirements, so that market participants are aware that the process is being used; and (ii) allow for standstill periods, both at the time the decision is made to use single-source contracting and at the award stage, to allow other market participants to challenge the decision to use the process. [See Section 6.6.1, Article 6A.1\(c\)](#) for sample legislative drafting in respect of single-source contracting.

6.3.4.2 Unsolicited Proposals (USPs)

As mentioned in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#), a private sector party may, on its own initiative, approach a Government Entity to suggest a PPP project (known as a USP). The ability to present USPs may encourage private sector parties to present innovative ideas or implementation methods for PPP projects. However, allowing USPs may also create challenges for governments in terms of (i) appraisal or (ii) pressure from the private sector (for example, (a) to agree to a proposed project within a short timeframe that does not allow for full consideration of all the issues, and/or (b) to use relationship pressures if the relevant private party sector has an existing strategic role on other projects in the country). Evidence shows that USPs create fiscal risk and governance issues⁶⁷ and do not generally achieve the best VFM unless these projects are subsequently tendered.⁶⁸

A government must carefully consider its policy concerning USPs and whether the legislation concerning PPP procurement should encourage or restrict USPs. [See Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.3.2](#) for further detail on this point.

Considerations for developing policy on USPs	
When to restrict USPs?	When to encourage USPs?
<ul style="list-style-type: none"> • If the government has a clear idea of its infrastructure requirements and can formulate its technical requirements. • If the government has limited experience or capabilities to review or evaluate USPs. • Where there are historically active private sector parties in the country that may place pressure on government officials to pursue new initiatives directly, rather than through a competitive process. 	<ul style="list-style-type: none"> • If the government is interested in attracting proposals for new and innovative technologies for which it is unable to formulate a detailed description.
How to restrict USPs?	How to encourage USPs?
<ul style="list-style-type: none"> • Do not introduce incentives to USP proponents. 	<ul style="list-style-type: none"> • Introduce incentives for USP proponents where those USPs are accepted by the government. See subparagraph (d) below.

⁶⁷[The World Bank and Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2018. Policy Guidelines For Managing Unsolicited Proposals In Infrastructure Projects, Volume 1, Main Findings & Recommendations.](#)

⁶⁸[The World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development 2020: Assessing Regulatory Quality to Prepare, Procure, and Manage PPPs and Traditional Public Investment in Infrastructure Projects](#) (pg. 71).

Considerations for developing policy on USPs	
When to restrict USPs?	When to encourage USPs?
<ul style="list-style-type: none"> Strictly regulate the admissibility criteria for USPs received. Make any USPs that are accepted subject to a competitive bidding process. 	

It is important to explicitly regulate whether USPs are prohibited or allowed to avoid any uncertainty about whether PPP projects can be procured by this method. In the limited circumstances where it may be appropriate for a PPP legal framework to allow USPs, it is critical to ensure that they cannot be used as means to bypass the procurement processes that would apply if the project had been identified by a Contracting Authority. A government can adopt the following strategies through legislation to ensure that any USP submitted is comprehensive and that any PPP project initiated through USPs remains competitive:

- admissibility criteria for USPs received should be strictly defined by law;
- if the government receives a USP that it is interested in pursuing, the government must convert the USP to a competitive tender to give other bidders an opportunity to compete with the initial USP proponent;
- while the USP will originate with the private sector – and therefore public sector identification processes may not apply – the USP should still go through the same screening and appraisal process as publicly originated PPPs, as further described in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.4](#); and
- to encourage the private sector to submit fully-formed USPs (including feasibility assessments by the USP proponent), the government can (but does not have to) allow incentive mechanisms. The extent to which it will do so will depend on its appetite for encouraging USPs. Any incentive should only apply if the government decides to progress with the USP and converts it into a competitive tender. Government options are:

Type of incentive	Recommended practice?
<ul style="list-style-type: none"> No incentive mechanism (with or without the compensation of USP-related costs). 	✓ Yes: If the USP proponent is not selected, a right to recover some costs of proposing the USP may apply.
<ul style="list-style-type: none"> Default short-listing of the USP proponent during the RFQ or RFP stage. 	✓ Yes: This is an effective way to reward the USP proponent without impacting the Contracting Authority's ability to evaluate bidders.
<ul style="list-style-type: none"> A bonus mechanism awarded to the USP proponent in the evaluation of bids. 	× No: The Contracting Authority may become bound to select an offer which is inferior in quality or price, which negatively impacts VFM.
<ul style="list-style-type: none"> A "right to match" awarded to the USP proponent, permitting them to match the terms of the most competitive bid. 	× No: This can undermine the objectives of fair and competitive procurement

See [Section 6.6.8, Article 6H](#) for sample legislative drafting regulating USPs.

6.4 Additional considerations

In this Section, we describe practical considerations and regimes that should be included in PPP procurement legislation to support the implementation of the principles discussed in [Section 6.2](#), and to provide a structure and safeguards for the competitive bidding process described in [Section 6.3](#).

6.4.1 Participation

Legislation should set out or contemplate certain broad criteria with respect to the identity of potential bidders. It should permit local and international private sector entities to bid individually or in consortia. Potential benefits of consortia bidders include: (i) enabling companies to consolidate their competencies to achieve the aim of the PPP project; and (ii) creating partnerships between international and local companies that could develop local private sector capabilities by engaging with experienced international firms. [See Section 6.6.1, Article 6A.2](#) for sample legislative drafting in this respect.

Governments are generally discouraged from requiring bids to involve local entities in a consortium unless there is a compelling reason to do so. Such involvement may not improve the quality of the bids received and may potentially have an adverse effect on market interest and competition. Requirements for a certain amount of local content in the form of employment and suppliers is likely to be a better route to boost local involvement. Generally, the Private Partner will be established as a locally registered entity (although using a local entity should not be a requirement if company incorporation is unnecessarily complex or time-consuming in the relevant jurisdiction). [See Chapter 7 PPP Agreements, Sections 7.3.2 and 7.6.3, Article 7C.](#)

Consideration should also be given to whether Government Entities (and government-related entities) can bid for PPP projects and how that may need to be addressed by PPP legislation (or the legal framework). This is not typical but may be relevant in jurisdictions where certain public sector entities are structured in a way that enables them to have the financial and technical capability to take on PPP projects themselves (for example, certain state-owned entities, agencies or enterprises, particularly if the PPP relates primarily to service provision as opposed to construction). Analysis of other procurement legislation will also be relevant as this can have a wide definition of (and application to) Government Entities (and government-related entities). [See Chapter 3 Institutional Framework, Section 3.3.1](#) with respect to state-owned entities as Contracting Authorities.

Benchmark Examples		
<p>The Abu Dhabi procurement framework sets a minimum threshold project value of AED500 million below which certain government-related entities are not allowed to participate as bidders. This is to encourage private sector parties to participate in competitions which might otherwise be dominated by such entities.</p>	<p>In France, Caisse des Dépôts et Consignations and its subsidiaries represent a public group that serves the public interest and economic development of the country and carries out functions in the public interest that support public policies pursued by the State and local authorities. It can also carry out competitive activities. It is closely supervised and guaranteed by the legislative authorities.⁶⁹</p>	<p>In South Africa, the government adopted a policy of broad-based black economic empowerment (B-BBEE) which is part of the country's overall growth strategy. B-BBEE seeks to redress the stifling economic effects of apartheid by promoting black economic empowerment and participation in the South African economy. The determination of a company's B-BBEE rating takes into account factors such as equity ownership, management control, skills development, enterprise development and socio-economic development. Government departments and organs of state take into account B-BBEE when procuring goods and services (including PPPs).⁷⁰</p>

⁶⁹[Caisse des Depots Groupes, n.d. Our tasks.](#)

⁷⁰[Republic of South Africa, Department of Trade, Industry and Competition, 2014. Broad-Based Black Economic Empowerment.](#)

The potential participation of Government Entities (and government-related entities) is not contemplated in the sample legislative drafting in [Section 6.6](#) and will require careful consideration of additional issues such as maintaining a fair competition, conflicts of interest (e.g. in the evaluation process), financial risk allocation, creditworthiness and approval of participation and ultimate contract award.

Separately, structures involving Government Entities (and government-related entities) having an equity stake in the project company will similarly require specific considerations and treatment. [See also Chapter 7 PPP Agreements, Section 7.4.4\(d\)](#).

6.4.2 Transparent and credible procurement

Legislative provisions for PPP procurement must require the Contracting Authority to comply with the following responsibilities to enable a transparent and credible procurement process:

- (a) publish information relating to the procurement process (e.g. notice of tender, Tender Documents and evaluation criteria) in accordance with specified time periods and in a manner that is accessible (e.g. through a known website and mass media) to all potential bidders and participants;
- (b) publish a robust and transparent evaluation process and a clear methodology for evaluating and ranking various aspects of the bids received;
- (c) publish any queries, responses and additional information to all active bidders in a timely manner for fairness and transparency. This includes any pre-bid information, clarifications made, additional documentation circulated or availability of any site visits;
- (d) make any meeting and site visit opportunities available to all active bidders on an equal basis, both in the pre-bid and tender phases;
- (e) establish an Internal Evaluation Committee comprising qualified and impartial members who will review the Contracting Authority project team's evaluation of bids received and make recommendations about selection and award; and
- (f) establish a timetable for the lifecycle of the bid process.

The legal framework should also consider requirements for publication of the signed PPP Agreements, in particular the PPP Contract, consistent with existing government disclosure practice. Some countries, such as the UK, require copies of government contracts (redacted of commercially sensitive information as appropriate) to be placed in government digital libraries. The position regarding subsequent amendments should also be considered so that these are disclosed on the same basis and the published PPP Agreements kept current.

[See Section 6.6.2, Article 6B](#) for sample legislative drafting of key provisions relating to the transparency and disclosure of the PPP procurement procedure.

6.4.3 Modifying or cancelling bids

The Contracting Authority should be able to make minor modifications to the tender, and it is good practice for the Tender Documents to reserve its right to do so. Significant modifications will typically require the tender process to be cancelled and restarted.

PPP procurement legislation should permit the Contracting Authority to cancel (or in some cases, modify) the tender in particular circumstances, such as where: (a) no compliant proposals are received; (b) only one compliant proposal is received which is not sufficiently financially competitive by reference to the evaluation parameters; (c) a change to the project objectives/scale of the project is required; (d) adverse results emerge during ongoing appraisal with respect to the criteria set out in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal, Section 4.4](#); (e) it is unable to finalize the terms of the project with a preferred bidder; (f) bribery, brokerage, bid rigging or fraud (or similar events) occurs; (g) it becomes aware it has failed to comply with the law or its own tender process; or (h) it is so directed by the complaints panel as outlined in [Section 6.4.4](#).

In addition, governments should consider whether it would be beneficial to include a discretionary right for the Contracting Authority to cancel or substantially modify a tender process which has begun. In civil law jurisdictions, Contracting Authorities often have the right to do so under general public law principles, in which case, procurement

legislation does not have to address this issue specifically. In all cases, the Tender Documents should clearly indicate if the Contracting Authority will have such rights. The following factors should be considered:

Key considerations regarding the Contracting Authority's discretionary right to cancel/substantially modify a tender	
Advantages	Disadvantages
<ul style="list-style-type: none"> Flexibility for the Contracting Authority Opportunity to improve tender terms or specifications if there is low interest from bidders. Negative effects will lessen over time if it becomes clear that the right is exercised infrequently. 	<ul style="list-style-type: none"> Bidders may consider the procurement process unreliable and be deterred from participating. Will likely preclude the participation of bidders lacking the financial ability to absorb bid costs, thereby reducing the bidder pool and competition. May adversely impact market confidence, especially if the country does not have prior PPP experience. Can create lack of clarity on the procurement process and risk of seeming unfair if conditions are seen to change to favor certain bidders. May encourage Contracting Authorities to proceed with tenders they have not fully assessed if they know they can cancel them. Could lead to a reduction in quality of bids, as bidders try to minimize their bid costs.

The Contracting Authority must be required to communicate any cancellation or modification of the tender clearly and in a transparent manner to all bidders (as further discussed in [Section 6.4.2](#)).

See [Section 6.6.6, Article 6F](#) for sample legislative drafting in respect of the Contracting Authority's right to cancel or modify tenders.

6.4.4 Challenges by bidders

To maintain transparency and accountability of the Contracting Authority throughout the PPP procurement process, legislation setting out PPP procurement measures should require the following:

- (a) **Complaints mechanism:** The Contracting Authority should respond to any concerns raised by bidders during the tender process. Legislation should prescribe a complaints mechanism that: (i) identifies the nature of complaints or appeals that may be raised by bidders (e.g. limited to abuse of process or non-compliance with procurement procedure); and (ii) establishes an impartial body (a "complaints panel") to process and determine such complaints or appeals. Governments should consider carefully how to ensure the panel has the appropriate expertise and independence to reassure Private Partners of the panel's capability and impartiality.
- (b) **Standstill process:** The Contracting Authority should inform all shortlisted bidders when a preferred bidder is selected and before award of the contract is made. Legislation may prescribe: (i) a standstill period, being a period of time between identifying who should be awarded the contract at the end of the final evaluation process and before formal award (i.e. signing) of the contract (e.g. [see Section 6.3.2\(e\)](#)), during which other bidders can voice any concerns; and/or (ii) a judicial review or final appeal process to settle any disputes with shortlisted bidders, as appropriate in that jurisdiction. Most countries have a complaints review system, but a limited number have a clear timeline or a standstill period for the review process. Introducing these enhances the efficiency of the complaints process.

Benchmark Examples

Zimbabwe⁷¹ and **Benin**⁷² have introduced standstill periods as part of the procurement process (corresponding to [Section 6.4.4\(b\)](#)) which run from the announcement of the intention to appoint a preferred bidder.

See [Section 6.6.7, Article 6G](#) for sample legislative drafting setting out a complaints mechanism and the manner in which this can be addressed with bidders.

6.4.5 Ongoing verification with respect to appraisal criteria

As discussed in [Section 6.2.3](#), the following parameters will promote the implementation of the outcomes of the appraisal process described in [Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#) during the procurement process and the core requirements can be set out in PPP legislation:

- (a) As a minimum, the RFP or RFQ should identify the parameters of the assessment and evaluation criteria, including:
 - (i) identifying the qualification criteria;
 - (ii) identifying an appropriate methodology for assessing quantitative and qualitative aspects of submissions received; and
 - (iii) binding the evaluating body to compare and evaluate submissions received in accordance with the evaluation criteria and the evaluation process set out in the relevant Tender Document.
- (b) To promote green resilient and inclusive infrastructure, bids can be required to be assessed against relevant criteria, with project-specific detail to be set out in the Tender Documents (such as requiring bidders' responses to the environmental impact assessment carried out in respect of the project and how to minimize such impact).
- (c) On completion of the evaluation process, the Contracting Authority should not be able to award the project until it obtains the formal approval of the Ministry of Finance (or other relevant approving body). See [Chapter 5 Approvals](#) for a further discussion on integrating the approval process and [Section 6.3.2\(e\)](#).

The project documentation and the detailed evaluation criteria and methodology will be developed on a project-by-project basis (typically based on secondary instrument policy or guidance rather than in primary legislation), and be set out in the Tender Documents.

6.5 Toolkit for implementing procurement framework

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

6.5.1 Checklist of considerations

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the procurement processes and considerations outlined in this Chapter, the following checklist should be considered:

⁷¹Zimbabwe – Public Procurement and Disposal of Public Assets Act (No 5 of 2017), Article 55.

⁷²Benin – Partenariat Public-Privé (Loi n°2016-24 du 11 octobre 2016), Article 41.

Processes	<ul style="list-style-type: none"> → What procurement process options are appropriate? → Are there any reasons not to make the multi-stage competitive process the default approach? → Who should be eligible to bid? → Should USPs be permitted? If so, within what parameters? → What powers to modify/cancel a process are appropriate? → What rights to challenge a process are appropriate?
Requirements	<ul style="list-style-type: none"> → What are the minimum process requirements to set out in the primary instrument for each stage? → Consider the detailed aspects – what is the suitable secondary instrument for these? How should they be developed and promulgated?
Obligations	<ul style="list-style-type: none"> → What obligations need to be set out in the primary instrument for each stage? → What is the suitable secondary instrument for guidance/policy in relation to these?
Existing systems	<ul style="list-style-type: none"> → How will the processes dovetail with existing laws and processes? → What adaptations are needed?

6.5.2 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter’s guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Procurement	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Available procurement procedures: <ul style="list-style-type: none"> • e.g. multi-stage and expedited single-stage (and, if applicable, single source), specifying default process; and • minimum required criteria (in outline). • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies: <ul style="list-style-type: none"> • to provide more detail on above outlined matters and/or delegate powers as appropriate; and • to approve selected procedure. <p><i>[To tie in with existing legal framework.]</i></p>	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outlined matters as further described below. (This may include procedures, evaluation criteria and methodology – which will also be included in the Tender Documents.)</p> <p>Guidance on relevant matters.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Eligible participants (consortia, public sector etc.). 	<p>Guidance on relevant matters.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Obligations on Contracting Authority in relation to whole process – as detailed below. 	

Procurement	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Minimum requirements for establishing Contracting Authority evaluation team process and entities (in outline) <i>(unless left to delegated powers)</i>. 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.
<ul style="list-style-type: none"> • Transparency and disclosure requirements and Contracting Authority compliance obligations to ensure fair and transparent procurement (content, timing, medium etc.) (in detail/outline).* <p><i>[To tie in with existing laws.]</i></p>	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.*
<ul style="list-style-type: none"> • Pre-qualification process minimum requirements (request content, submission and review) (in outline).* • Obligation on Contracting Authority in relation to review process. 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.*
<ul style="list-style-type: none"> • Request for proposal process: minimum requirements (request content, submission and approval) (in outline).* • Core Contracting Authority obligations in relation to process and bid evaluation (in outline).* • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies to review/approve/suggest BAFO. <i>[Tie in with Approvals – see Chapter 5.]</i> 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.*
<ul style="list-style-type: none"> • Preferred bidder process: minimum core requirements and obligations.* • Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies for selection, approval and announcement, contract award and timing. 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.*
<ul style="list-style-type: none"> • Power to modify or cancel tender process (and process): <ul style="list-style-type: none"> • Option 1: broadly unrestricted; <p>OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Option 2: restricted – eligible circumstances listed. • Right to challenge tender process: <ul style="list-style-type: none"> • Option 1: – detailed provisions setting out process and grounds on which a challenge can be raised; <p>OR</p> 	Guidance on relevant matters.
	Guidance on relevant matters.

Procurement	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Option 2: – no detail on process (only for use if a relevant complaints procedure is set out in other legislation). 	
<ul style="list-style-type: none"> • Right to submit unsolicited proposals* and: <ul style="list-style-type: none"> • associated obligations on Government Entity/ies and private proponent; • core process requirements (in sufficient outline); • ability to provide incentives (in outline) (or detail of incentives). <i>[Consider most appropriate instrument to address incentive mechanisms.]</i> 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters.*
<ul style="list-style-type: none"> • *Grant of authority/responsibility to relevant Government Entity/ies to provide more detail on all above outlined matters and/or delegate powers as appropriate. <i>[Tie in with PPP Unit responsibilities.]</i> 	*Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. to provide further detail of outline matters; Guidance on relevant matters. <i>[Tie in with PPP Unit responsibilities.]</i>

6.6 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 6.5.2](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

6.6.1 Procurement Procedure (and Eligible Bidders) – Article 6A

1. The permitted procurement processes for PPP Projects shall consist of the following:
 - (a) a multi-stage tender process, pursuant to which interested bidders will be selected through a prequalification round and the subsequent Tender Documents will be issued to selected pre-qualified bidders. This will be the ordinary method of procurement that shall be followed unless Article 6A.1(b) [or Article 6A.1 (c)] applies; [and]
 - (b) an expedited process, which will consist of a single tender stage (with no or limited pre-qualification round) to be used only in circumstances where (in the reasonable opinion of the Contracting Authority and *[insert independent third party entity]*): (i) there is no benefit in pre-qualifying bidders, due to there only being a limited number of capable bidders in the market, or (ii) there is no or limited technical complexity to the Project such that the competition is expected to be primarily determined by the commercial terms submitted; and
 - (c) a single-source appointment, pursuant to which the relevant Contracting Authority may engage in direct negotiations with one or more bidders, to be used only in circumstances where (in the reasonable opinion of the Contracting Authority and *[insert independent third party entity]*) there is:
 - (i) **an urgent need to deliver the asset or service such that it would not be feasible to procure the Project through a tender process as described in Article 6A.1(a) or (b) above;**
 - (ii) **there is only one prospective Private Partner in the market that is capable of delivering the Project;**
 - (iii) **the Project has sensitive elements relating to national defense, national security or which involve protection of the *[insert country]*'s secrets; or**
 - (iv) **there are other compelling reasons of public interest.**
- The choice of procedure for a Project must in each case have been approved by *[insert reference to relevant approving authority – this should be the entities providing the In-principle approval (see Article 5A (Section 5.5.1))]*.
2. A consortium comprising multiple local or international private sector entities or organizations (however comprised) may participate in tenders.
 3. [Government Entities are not permitted to participate in tenders as bidders unless *[specify criteria/particular Government Entities]*.]

It is advisable for an independent authority (such as a PPP Unit) to approve use of this

Process (c) is optional and will depend on whether the government wants to permit direct

Article 6A.1(c)(iii) should be clearly defined to mean specific sensitive military/security purposes. The drafting should not allow a loophole for projects lacking the same sensitivities to avoid competitive procurement, whatever sector they are in (e.g. military accommodation projects, "energy security" projects, etc.) Relevant safeguards for single-source procurements should still apply. See Article 6A.5.

To be included and adated if needed, with appropriately defined terms. See Section 6.4.1.

4. [The Contracting Authority will establish an internal evaluation committee for the Project which will supervise and determine the qualification and selection of bidders at each stage of the procurement process ("**Internal Evaluation Committee**").]
5. [If a PPP Project is procured pursuant to the single-source contracting procedure specified in Article 6A.1(c), the Contracting Authority shall: (1) make public notifications regarding such PPP Project and specify that the single-source contracting is being used; and (2) allow for a reasonable standstill period at the time of the decision to appoint a contractor.]

This is an internal supervisory committee (see Section 6.3.1) – its composition may be set out in guidance from the PPP Unit. If this provision is included in legislation, related drafting and references to the Contracting Authority may need to be adapted. If higher awards bodies are to be required, drafting will similarly need to be adapted.

Add applicable requirements/ safeguards as regards evaluation and be clear which other provisions of the law apply.

6.6.2 Transparent and credible procurement – Article 6B

1. The tender process for PPP Projects shall be subject to the principles of transparency, freedom of competition and equal opportunity and carried out in accordance with the rules and procedures provided for under *[refer to applicable laws]*. The Contracting Authority must comply with this law and the requirements set out in the Tender Documents.
2. In order to maintain transparency and equality, the relevant Contracting Authority shall make the following information in respect of a PPP Project available online on a public web-based platform and in a timely manner appropriate to the type of information and via *[insert any other method of publishing the information, if needed – e.g. specific government portal or gazette accessible by the public, or digital library]*, to the extent consistent with reasonable confidentiality or sensitivity restrictions:
 - (a) a tender notice prior to the commencement of the procurement process for the PPP Project, including a timeline of the anticipated procurement process and the qualification criteria for bidders;
 - (b) Tender Documents including the bidder evaluation criteria;
 - (c) a summary of all major decisions relating to the approval of the PPP Project, the procurement process and the applicable evaluation criteria;
 - (d) information about any modification or cancellation of the procurement process;
 - (e) information relating to the selection of the Private Partner(s), including notice of preferred bidder, notice of award (together with the grounds for selection and a summary of the essential terms of the PPP Contract (including as a minimum, the price per unit, term of the agreement and project parties)); and
 - (f) the PPP Contract (and other PPP Agreements) and subsequent amendments, redacted of such (i) commercially sensitive information and (ii) personal information *[in compliance with [insert applicable data protection laws], as agreed by the parties to the relevant agreements]*.
3. During the procurement process for a PPP Project, the relevant Contracting Authority shall publish any additional information about the Project in a timely manner (and at the same time) to all participating bidders, including any clarifications made or responses to queries, additional documentation circulated or any site visits.

May not need last sentence if covered adequately elsewhere/implicit but note that it ties into avenues for complaints etc.

Time periods will depend on the item – e.g. Tender Documents should be uploaded straightaway, PPP Contract/amendments should be published within e.g. 30 days. Adapt as necessary to provide for authority to issue detailed regulations.

The PPP Contract should include provisions facilitating disclosure and transparency in compliance with applicable laws – see Section 6.4.2 and Chapter 10 Confidentiality, Disclosure and Transparency in the [World Bank's Guidance on PPP Contractual](#)

6.6.3 Pre-qualification of Bidders – Article 6C

1. Where pre-qualification is required (or considered appropriate) in accordance with Articles 6A.1(a) or (b), the Contracting Authority will conduct a pre-qualification process in accordance with this Article prior to issuance of a request for proposal.
2. The Contracting Authority will issue a request for qualification to potential bidders which shall include the PPP Project scope, timetable, general contractual risk allocation, bidder qualification requirements (including technical qualifications and experience, and evidence of legal and financial capacity) and deadline for and means of response submission. Each potential bidder who wants to be considered for pre-qualification must submit a response in accordance with the terms of the request.
3. The Contracting Authority will review and assess the responses submitted in accordance with the qualification requirements and determine which bidders are pre-qualified to proceed to the next stage of the procurement process.

See Section 6.3.1 and Article 6A.4 for possible role of the Internal Evaluation Committee.

6.6.4 Evaluation of Bid – Article 6D

1. Following pre-qualification in accordance with Article 6C, or where no pre-qualification is considered appropriate in accordance with Article 6A.1(b), the Contracting Authority will issue a request for proposal (i) in the case of Article 6C, limited to all pre-qualified bidders, or (ii) in all other cases, to which all interested bidders may respond. Each request for proposal issued by a Contracting Authority shall include:
 - (a) general information about the Project, including minimum project requirements, output specification, timing of key milestones, and environmental and social requirements *[ensure this captures climate change/sustainability and resilience] [including local content requirements if applicable];*
 - (b) key terms (as a minimum) of the PPP Contract and other PPP Agreements, or a full draft of the PPP Contract and other PPP Agreements, with a clear statement about which terms are non-negotiable;
 - (c) a summary of the applicable bid process and timeline (specifying the deadline for and means of bid submission), including the process for and availability of dialogue, clarifications and site visits before and after bid submission;
 - (d) clear and transparent evaluation criteria (including minimum qualification criteria); and
 - (e) bidder qualification requirements (including technical qualifications and experience, and evidence of legal and financial capacity) to the extent not already provided and/or to confirm the current validity of the pre-qualification response pursuant to Article 6C.
2. Prior to bid submission, the Contracting Authority shall respond to clarification requests received from participating bidders in a timely and transparent manner and may convene meetings, site visits or dialogues with participating bidders. The Contracting Authority shall share clarifications and additional information in a timely manner (and at the same time) with all bidders, and all participating bidders shall have the right to attend any meetings, site visits or dialogues on a fair and equal basis. Following bid submission, the Contracting Authority may conduct clarification [and negotiation/competitive dialogue] meetings with bidders on the basis set out in the request for proposal in an equal and transparent manner.
3. The Contracting Authority will determine the qualification of bids and, as applicable, bidders in accordance with the process set out in the request for proposal and will review and assess all aspects of qualifying bids received (including compliance with technical, financial, legal and environmental and social requirements *[ensure this captures climate change/sustainability and resilience]* criteria). Each qualifying bid will be given an evaluation score and ranked in accordance with the evaluation criteria published in the request for proposal.

Depending on the scope of the PPP Unit's work, providing further detail of these criteria should be clearly delegated to it.

Note that even where pre-qualification takes place, there will be more detailed bidder qualification criteria required at this stage.

Drafting of relevant provisions should carve out/be adapted appropriately for "single-source appointments" if that mechanism is used.

4. The Contracting Authority will submit the results of the evaluation and its recommended shortlisted bidder(s) to the *[list appropriate authorities (e.g. PPP Unit)]* for approval in accordance with Article 5B. Subject to Article 6D.5, the recommendation will identify the highest ranked participating bidder as the preferred bidder.

See discussion of final approval stage in Sections 5.3.2 and 5.5.2.

5. The *[insert relevant authority]* [with input from the Contracting Authority] and *[list any other appropriate authority (e.g. PPP Unit)]*, may determine that it is in the best interests of the Project to run a further shortlisting round after submission of proposals by bidders, including, but not limited to, requesting bidders to submit a "best and final offer".

6. If it determined that a further shortlisting round is in the best interests of the Project, this shall be run on the same basis as the request for proposal round set out in this Article 6D.

6.6.5 Announcement of Preferred Bidders – Article 6E

1. Following approval of the preferred bidder by the *[insert relevant authority]* pursuant to Article 6D [and Article 5B], the Contracting Authority will announce the preferred bidder and invite it to finalize any aspects and terms of the PPP Contract and other PPP Agreements outstanding following the evaluation stage within a specified reasonable period of the announcement. No material changes to the preferred bidder's bid or to the scope of the Project are permitted and no changes are permitted to any terms of the PPP Contract and other PPP Agreements identified in the request for proposal as "non-negotiable".

Any specific period specified in legislation should be a realistic period. See discussion of final approval stage in Section 5.3.2.

2. If the Contracting Authority is not able to finalize the terms of the PPP Contract and other PPP Agreements with the preferred bidder (i) due to material deviations by the preferred bidder from the requirements of the Contracting Authority and (ii) following expiry of a period of discussions at least equal to the period specified pursuant to Article 6E.1, it shall be permitted to unilaterally and unconditionally cease discussions with the preferred bidder and instead invite the next highest ranked bidder to finalize the terms of the PPP Contract and other PPP Agreements. This shall be on the same basis as set out in Article 6E.1 and this Article 6E.2 and, if unsuccessful, this process may be repeated in turn with the remaining bidders (in descending order of ranking).

3. Following successful finalization of outstanding terms, the Contracting Authority shall notify the *[insert relevant authority]* that the PPP Contract is ready for formal award to the preferred bidder. The *[insert relevant authority]*[Contracting Authority] shall make a formal announcement that the preferred bidder will be awarded the PPP Contract after a standstill period of *[insert appropriate figure]* working days and the Contracting Authority shall notify each shortlisted bidder. The notice shall identify the selected Private Partner (together with the grounds for selection and final approval of the Ministry of Finance [and *insert appropriate approving authority/ies*]) and include a summary of the essential terms (including as a minimum, the price per unit, term of the agreement and project parties) of the PPP Contract. On expiry of the standstill period and subject to Article 6G, the PPP Contract shall be awarded in accordance with the notice.

The announcement would occur after final approval is obtained pursuant to Article 5B (see Section 5.5.2). See also discussion of final approval stage in Section 5.3.2 and standstill in Section 6.4.4(b).

6.6.6 Modification or cancellation of tender – Article 6F

1. **Option 1:** The Contracting Authority, may, at any time during the tender process, elect to modify or cancel the Project and/or tender process and must notify and provide supporting information on an equal basis to all bidders of the modification or cancellation.

A government may opt for a cancellation right which is either more flexible or more prescriptive. Refer to Section 6.4.3 for further analysis on this point.

OR

Option 2: The Contracting Authority may cancel [or, where appropriate, modify] the tender process if:

- (a) no applicants for pre-qualification meet the requirements of the request for qualification or no bidders meet the requirements of the request for proposal;
- (b) no compliant proposals are received or only one compliant proposal which is not sufficiently financially competitive is received;
- (c) there is a material change to its objectives and/or requirements specified in the request for qualification or request for proposal;
- (d) it identifies a significant social or environmental risk;
- (e) it is unable to finalize the terms of the PPP Contract and PPP Agreements with a preferred bidder;
- (f) there is evidence of (i) corruption, bribery, receipt or brokerage or similar behaviors, (ii) bid rigging or collusion, (iii) fraud, or (iv) abuse of position or power by any of the bidders or [Government Entity official], as applicable;
- (g) it fails to comply with the law or the tender process; or
- (h) the Complaints Panel so directs it.

The Contracting Authority must notify and provide supporting information on an equal basis to all bidders of the cancellation [or modification].

6.6.7 Challenges to the Tender Process – Article 6G

Option 1:

1. The *[insert relevant approval body primarily responsible for approving the Project in the country – e.g. the PPP Unit, the Ministry of Finance or another impartial entity]* shall establish a Complaints Panel that will be responsible for reviewing challenges and appeals made in respect of the tender process. The Complaints Panel shall consist of [three or five] impartial and experienced members, who shall not have any conflict of interest with *[refer to government bodies responsible for reviewing and evaluating bids]*.

See Section 6.4.4 for discussion of complaints.
2. Bidders will be entitled to make an appeal at any point during a tender process up to no later than *[insert standstill period]* working days after the date of announcement of award pursuant to Article 6E.3.
3. An appeal may only be raised on the basis of the following grounds:
 - (a) the Tender Documents or process failed to comply with the requirements of this Law, *[refer to any other specific relevant laws]* or other relevant laws [or with the Tender Documents];
 - (b) the Private Partner selection process violated the requirements of this Law, *[refer to any other specific relevant laws]* or other relevant laws [or the process set out in the Tender Documents] so as to adversely affect fair and transparent competition between bidders; or
 - (c) there is evidence of corruption, bribery, receipt, brokerage or similar behavior, bid rigging or collusion, fraud or abuse of position or power in relation to the tender process to the extent that such acts may have actually affected the results of the tender (without prejudice to any other applicable laws).
4. The bidder shall set out the grounds upon which it wishes to make an appeal and the bidder shall submit all necessary supporting documents with the appeal.
5. In order for the appeal to be successful, the bidder must show that the grounds of its appeal:
 - (a) can directly reduce its chances of being awarded the PPP Contract where the notice of award has not yet been issued; or
 - (b) materially contributed to it not being awarded the PPP Contract where the notice of award has been issued.
6. If the Complaints Panel:

- (a) believes that the appeal is well founded; and
- (b) the bidder's chances of being awarded the PPP Contract will be seriously reduced should the procurement process continue,

it may order a suspension period whereby (i) the procurement process, or (ii) if the announcement of award has been made, the Project implementation, is suspended until a determination is passed on the appeal.

- 7. [If the Complaints Panel determines that the appeal is successful, it shall issue its recommendation to *[refer to the relevant approval body]* to rectify the breach, provided that if a recommendation of the Complaints Panel involves the disqualification of a bidder, the *[refer to the relevant approval body]* must obtain the approval of the *[relevant Minister/entity]* before taking that action.]

OR

Option 2:

- 1. A bidder that claims to have suffered, or that it may suffer, loss or injury because of the alleged non-compliance of a decision or action of the Contracting Authority with the law [or with the Tender Documents] may challenge the decision or action concerned in accordance with *[insert the provisions of the enacting country's laws governing the review of decisions made in procurement proceedings]*.

Only use Option 2 if a relevant complaints procedure is set out in other legislation.

6.6.8 Unsolicited Proposals – Article 6H

- 1. A private sector entity may submit unsolicited proposals to a Government Entity where it believes a Project may be suitable for procurement as a PPP. The Government Entity is authorized to consider unsolicited proposals if no PPP appraisal or tender selection procedures have been planned or initiated in respect of such Project.

Optional clause. Refer to Sections 4.3.2 and 6.3.4.2 for guidance on how to address USPs.

- 2. If the Government Entity considers the unsolicited proposal to be in the public interest,⁷³ the Government Entity may invite the proponent to submit further information and documentation to complete an evaluation of the proponent's qualifications and the technical and financial feasibility of the proposed PPP (including, but not limited to, technical, fiscal, social and environmental considerations). This may include (at the proponent's cost or as otherwise agreed by the Government Entity) a technical and financial feasibility study, a social and environmental impact study and any other information requested by the Government Entity to assess the proposed PPP comprehensively in accordance with criteria set out in Articles 4B.3 and 4C.

See Articles 4B.3 and 4C (Sections 4.6.2 and 4.6.3) for a list of factors.

- 3. If the Government Entity decides to pursue the proposed PPP, it shall initiate a procurement process pursuant to Article 6A.1(a) *[the standard competitive tender process]*. The Government Entity shall invite the proponent to participate in the procurement process.

Optional: The Government Entity may elect to give the proponent an incentive (either automatic pre-qualification or shortlisting or reimbursement of certain costs incurred prior to the procurement process) in recognition for originating the PPP proposal.

See Section 6.3.4.2, for guidance on potential incentives to USP proponents.

- 4. The Government Entity shall respect the confidentiality, intellectual property, trade secrets and other exclusive rights of proponents in connection with any unsolicited proposals received.

⁷³The concept of "public interest" is country-specific and should be expanded on and identified correctly to ensure that unsolicited proposals remain strictly regulated. Countries may refer to an existing description of public interest (or similar concept) at law. Countries should also substantiate this further in any secondary regulation or implementation guidelines. See also other drafting references to this concept to ensure consistency.

5. The *[insert relevant instrument (e.g. PPP Manual/secondary legislation/guidance materials) and/or responsible entity]* shall set out the rules governing unsolicited proposals (which shall be consistent with rules for the assessment of proposals solicited by a Contracting Authority), including:

- (a) the process for the submission, assessment and approval of an unsolicited proposal;
- (b) the protection of the confidentiality, intellectual property, trade secrets and other exclusive rights in connection with unsolicited proposals; and
- (c) available incentives and benefits to the private sector proponent for the development of unsolicited proposals; and
- (d) principles to be followed to guarantee the transparency of the process.

Each jurisdiction should consider whether it is more appropriate for these mechanisms to be addressed in primary legislation or secondary instruments.

PPP Agreements

7. PPP AGREEMENTS

7.1 Introduction

This Chapter explains the role of PPP legal frameworks in ensuring that the agreements entered into by Government Entities in respect of individual PPPs are able to give effect to the intention of the parties, as well as further the relevant jurisdiction's PPP policy objectives. It is at the project contract level that these elements are tested in terms of (i) the legal viability of the proposed contractual provisions (as determined by the jurisdiction's legal system) and (ii) the commercial reality of the proposed risk allocation (as determined by market responses to a tender version of the PPP Agreements).

In order to ensure that Contracting Authorities are able to enter into PPP Agreements which support and deliver the government's PPP aims, the PPP legal framework must be designed to clearly establish (i) any requirements to contract on certain terms consistently across the PPP market (including any scope for deviation) and (ii) the ability to contract on those terms (in terms of compatibility with existing laws and powers). This will include considering how to address the needs of individual PPP projects and changing environments and circumstances. Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments and the sample drafting focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

This Chapter refers to all agreements involving Government Entities as **PPP Agreements**. PPP Agreements typically comprise the following documents:

- (a) the main agreement between the Contracting Authority and the Private Partner – this can be referred to as the concession, project agreement, investment agreement, implementation agreement, etc. depending on jurisdictions and sectors (in this Guidance, the **PPP Contract**);
- (b) a direct (or "tripartite") agreement between the Contracting Authority, the Private Partner and the Private Partner's lenders when the PPP project is project-financed,⁷⁴ under which the Contracting Authority acknowledges the lenders' security interests in the project and step-in rights and cure periods (amongst other assurances) are provided in favor of the lenders;
- (c) leases or other land- and property-related agreements, usually involving a Government Entity (albeit not always the Contracting Authority) and the Private Partner; and
- (d) if applicable, government support and credit support instruments such as letters of support given by a Government Entity (often a different entity from the Contracting Authority) in favor of the Private Partner.

7.2 Guiding principles and objectives

In order to establish an effective basis for PPP Agreements and to regulate individual PPP Agreements in a comprehensive and coherent manner, the PPP legal framework should address the key guiding principles and objectives set out below.

7.2.1 Clarifying the relationship between contractual intentions and the existing legal framework

The PPP legal framework should establish the extent of the parties' freedom to contract and operate to resolve any conflicts and remove any ambiguities between, on the one hand, the contractually agreed terms intended to govern a PPP project, and on the other hand, existing laws or regulations (including sectoral regulations and implied contractual terms) that would cut across this contractual regime. For example, some legal frameworks may provide for mandatory hardship regimes which apply in certain circumstances and entitle the affected contractual party to re-negotiate or obtain different relief to the risk allocation position the parties have contractually agreed. The PPP legal framework should strive to eliminate or at least minimize any uncertainty that may result from the application of any such underlying legal principles to PPP Agreements.

⁷⁴See [The World Bank, 2019. Guidance on PPP Contractual Provisions](#), Chapter 7: Lenders' Step-in Rights.

7.2.2 Ensuring PPP Agreements are enforceable against all parties

The PPP legal framework should ensure that the Contracting Authority's commitments under PPP Agreements are legally enforceable. For example, where appropriate, the PPP legal framework should ensure that if any existing laws prevent or limit the government from waiving its sovereign immunity, a clear exception should be made for PPPs. See [Sections 7.4.2 and 7.4.3](#) which elaborate on this example.

7.2.3 Ensuring delivery of PPP policy and market consistency

PPP Contracts must be able to be drafted and operate in a way which enables governments' PPP policy objectives to be delivered. At a macro level, this includes ensuring that Contracting Authorities take a consistent approach to contractual risk allocation across a country's PPP market (subject to individual project specifics) to enhance private sector confidence in the government's PPP program.

7.3 Regulating and facilitating PPP Agreements

This Section gives an overview of how the guiding principles for regulating PPP Agreements should be put in place in the PPP legal framework and the considerations involved. The detail of these matters is recommended to sit within secondary instruments and guidance, with primary PPP legislation principally being used to address any fundamental enabling concepts (such as freedom to contract – see below) as well as inconsistencies or ambiguities in the broader legal framework that might adversely affect the parties' contractual intentions.

7.3.1 Freedom to contract and certainty of obligations in PPP Agreements

Principles of negotiation and the freedom to negotiate and contractually agree on the risk allocation for a given PPP project should, in theory, be fundamentally the same in all jurisdictions. However, some legal systems may place limits on parties' ability to enter into bespoke contractual arrangements – including in the case of a PPP Contract.

Degrees of contracting freedom in different jurisdictions	
Common law	In common law jurisdictions, parties typically enjoy extensive freedom of contract and few provisions are implied into a contract by law. Generally speaking, everything that is not expressly prohibited by law is permitted. Judicial decisions set precedents which will be followed in the determination of contractual disputes. This incentivizes parties to be as detailed as possible in contractual drafting. Nevertheless, some legislation – with general procurement law being one of the usual suspects – may constrain parties' ability to contract.
Civil law	Civil law jurisdictions tend to be more prescriptive than common law systems, with codified provisions and underlying principles sometimes implied into civil law contracts without being expressly included in the drafting. For example, civil law systems may create certain economic rebalancing rights (particularly following economic hardship) or termination rights that will be implied into any contract with a public authority. This has potentially far-reaching implications for any PPP Contract. Not all civil law jurisdictions allow parties to contract out of such rules.
Islamic law	In jurisdictions (more commonly civil law) where the Shariah is a source of law, projects may have to be structured so that they do not contravene certain prohibitions against <i>riba</i> (interest) and <i>gharar</i> (uncertainty), if they apply. This can be done by using well-established Islamic financing techniques (such as procurement leasing (<i>istisnajiara</i>) and cost-plus financing (<i>murabaha</i>)). These structures, while compliant with the Shariah, achieve the same commercial outcomes as non-Shariah structures. ⁷⁵

Limiting contractual freedom for parties in connection with a PPP Contract has certain downsides. It may be difficult for the commercial agreement between the parties to be implemented as intended and the nature of the parties' obligations may be less certain (e.g. if specific terms are implied into the PPP Contract rather than expressly included). Dispute

⁷⁵Further reading: [The World Bank, 2017. Mobilizing Islamic Finance for Infrastructure PPPs.](#)

risk consequently increases and, as a result, private sector participants may view the PPP Contract as more risky and may be less willing to invest in the relevant jurisdiction or will do so in a way which drives up the cost of financing. For example, lenders/investors are more likely to seek enhanced risk mitigation measures at a cost which is invariably passed on to the project and mostly recovered from project revenue (i.e. through the price paid by the Contracting Authority or end users), thereby potentially limiting the benefits and increasing the cost of the project to the government.

The role of a PPP legal framework in this context is to foster clarity and certainty in the existing legal framework in order to facilitate the execution of PPP Contracts on terms that properly reflect the understanding reached between the investors and the Contracting Authority and are in line with the government's PPP program objectives.

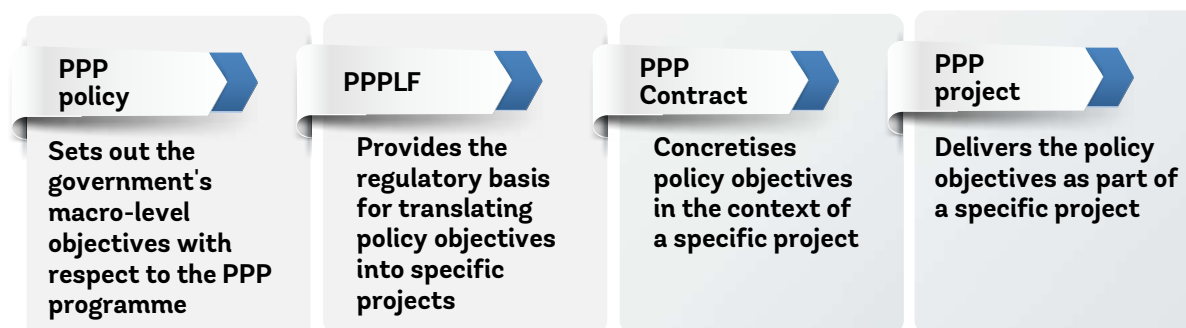
There are two main ways the PPP legal framework can provide this enhanced certainty:

- **by increasing parties' freedom to contract; and/or**
- **by clarifying legal rights or obligations that parties cannot contract out of.**

Enhancing certainty with respect to legal frameworks applicable to PPP Agreements	
Increasing parties' freedom to contract	Clarifying rights or obligations parties cannot contract out of
<ul style="list-style-type: none"> • A PPP legal framework can expressly exclude or exempt PPP projects from certain laws (for example, general procurement laws or administrative law) essentially creating a bespoke regime for PPPs. 	<ul style="list-style-type: none"> • In some cases, the PPP legal framework will not be able to increase freedom to contract, or the government will not wish to grant parties that freedom for certain policy reasons. For example, the government may not wish to set a precedent regarding the optionality of these regimes or may want to maintain existing constraints (e.g. in relation to the commercial use of strategic infrastructure).
<ul style="list-style-type: none"> • Alternatively, a PPP legal framework can expressly clarify that parties to PPP Agreements have the freedom to contract out of laws that would otherwise apply to (or be implied into) PPP Agreements. 	<ul style="list-style-type: none"> • In this scenario, the PPP legal framework should seek to expressly enumerate those laws and principles that will limit freedom of contract in PPP projects to enhance transparency and certainty for all parties, particularly the private sector participants.

7.3.2 Alignment with PPP policy

The PPP Contract is in the conduit to ensuring that the government's PPP policy is ultimately reflected in PPP projects. From a government perspective, the relationship between the policy objectives of its PPP program and actual PPP projects can be conceptualized – albeit much simplified – as follows:

PPP policy objectives often change. The PPP legal framework should therefore ensure that PPP Units and the government are legally empowered to draft and negotiate PPP Agreements in a manner that promotes those policy objectives and to customize or refine PPP Agreement templates. [See Section 7.3.3](#). For example, a common means of furthering specific policy goals is to provide tailored incentives to Private Partners as part of the PPP contractual arrangements. [See Section 7.6.6, Article 7F](#) for a drafting example.

Benchmark Examples

Many jurisdictions around the world impose **local content requirements** on foreign investment, such as the use of a certain percentage of local workforce or business. PPP projects can be a good way of delivering short- and long-term local content objectives but PPP legal frameworks that mandate local content requirements without flexibility may deter foreign investors if such requirements are seen as too difficult or too costly to fulfil.

Governments can encourage foreign private entities to bid for and participate in PPP projects by making appropriate allowances for local content. Where necessary, the PPP legal framework can facilitate relaxation of, or provide additional clarity on, any such requirements for project-specific reasons.

By way of example, the PPP law in **Vietnam** provides that investors who commit to using domestic contractors, goods and materials are eligible for preferential treatment during the bid evaluation process. However, the PPP law does not contain any requirement to employ nationals or use local content. This is a good example of incentivizing foreign public entities to engage with local suppliers and contractors without being overly restrictive. A similar example is found in the **West African Economic and Monetary Union (WAEMU)** regulations, which provide that bidders who commit to subcontract at least 30% of the total value of a public contract to a domestic WAEMU enterprise may be given preferential treatment.

[See Section 7.6.3, Article 7C](#) for sample drafting of how local content may be addressed in legislation. See the World Bank website for further information.⁷⁶

[See Chapter 1 Guiding Principles](#) for further detail regarding PPP policy objectives and how these should be reflected in the PPP legal framework.

7.3.3 Using standard form templates to balance flexibility and consistency of documentation across the PPP market

The PPP legal framework needs to strike a delicate balance between two ostensibly competing objectives: promoting consistency in contractual terms across the jurisdiction's PPP market and allowing parties the flexibility they need to strike sensible agreements on a project-specific basis.

There are clear advantages in the PPP legal framework providing guidance or parameters with respect to risk allocation as a means of promoting consistency.⁷⁷ In particular, this can: (i) minimize the risk of divergent approaches between different Contracting Authorities for projects in the same or similar sectors (a factor which can negatively affect the roll-out of a jurisdiction's PPP program over the long-term by creating unnecessary complexity); (ii) provide comfort to investors as to their minimum and maximum risk exposure before committing to a binding bid process, thereby increasing the attractiveness of a PPP program; and (iii) allow government to implement PPP programs with greater speed, efficiency and consistency and at lower cost.

This sometimes leads governments to over-emphasize consistency by setting out detailed requirements relating to risk allocation in PPP Agreements in primary legislation.

As discussed above, flexibility is a critical element in ensuring the bankability of PPP Agreements. To balance these objectives, the PPP legal framework may provide for a relevant Government Entity – typically the PPP Unit – to prepare specific guidance on drafting PPP Agreements and draft (ideally sector-specific) standard form documents (or use

Setting out PPP risk sharing mechanisms in primary legislation is not usually appropriate since a lack of flexibility may lead to uncompetitive projects that cannot dynamically align with evolving market practice (and may ultimately deter foreign investment). However, consistency within sectors is important and setting out risk allocation principles in primary legislation may sometimes be appropriate.

⁷⁶[The World Bank. SMEs and PPPs.](#)

⁷⁷[Global Infrastructure Hub. 2019. PPP Risk Allocation Tool 2019 Edition.](#)

sensible precedents from successfully banked deals), while allowing the Contracting Authority to customize and negotiate these documents to reflect specific project risks and market trends.

An appropriate degree of control over the contents of negotiated PPP Agreements can then be exercised by mandating specific review and approval procedures by appropriate Government Entities, such as the PPP Unit and the Ministry of Finance (or other authorized ministry) and, by requiring the Contracting Authority to justify any deviations from key standard terms. *See Chapter 5 Approvals* for further detail.

This approach allows the PPP Unit to provide centralized, coordinated guidance at a policy level in a non-binding (or soft law) manner via model documents (ideally sector-specific, as indicated above). This will typically have a market-shaping effect and lead to increasing consistency between PPP projects. At the same time, project-specific issues remain able to be negotiated and tailored by the parties to the PPP Agreements. *See Chapter 8 Contract Management* for further details.

Benchmark Examples		
While the Polish PPP Law does not require the use of standard form PPP Contracts, the Minister of Regional Development must prepare and disseminate examples of template agreements. Therefore template agreements are available in practice but there is no express legal requirement to use them.	There is no state or federal law which mandates a particular form of contract for PPPs in Australia . However, the National Guidelines for PPP provides a framework and standard terms to assist public and private sectors to work together and improve service delivery. ⁷⁸ In addition, various States have developed their own standard terms that are used as a base for all PPP projects procured by the relevant State government.	In South Africa , Standardised PPP Provisions ⁷⁹ prescribe how key issues must be dealt with in PPP Contracts and form the basis of most draft PPP Contracts. (They assume that project finance will be used to fund the PPP project, which may not necessarily be the case.)

The *World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019*⁸⁰ sets out detailed guidance on how to draft a PPP Contract and can be used by PPP Units in preparing a standard form PPP Contract.

7.4 Treatment of contractual terms in primary instrument

This Section describes certain key terms or features of PPP Agreements that may need specific treatment in primary law to support the implementation of the principles discussed in *Section 7.2* and the regulatory strategies outlined in *Section 7.3*. While the Guidance focuses on the elements that typically require consideration in this context, each jurisdiction should consider its own needs. In terms of the most appropriate type of legal instrument for each issue, depending on the provision in question, high-level principles are generally recommended to be set out in primary legislation, with more detailed or technical matters to be set out in secondary legislation or guidance materials.

7.4.1 Governing law

The governing law of PPP Agreements is a key consideration for the viability of projects, in particular for foreign investors. The PPP legal framework must therefore ensure that parties have full clarity as to their options regarding choice of governing law in any PPP Agreement.

Some jurisdictions may mandate that their governments may only enter into agreements governed by the law of that jurisdiction. Other jurisdictions may formally allow the government to choose the laws of a third party country to be the governing law of agreements it enters into, but political considerations may render this problematic in respect of PPP Agreements. As a consequence, using local law as the governing law of PPP Agreements is a requirement in many

⁷⁸ [Australian Government, 2008. National Public Private Partnership Guidelines: Overview.](#)

⁷⁹ [Republic of South Africa, National Treasury, 2004. Standardised PPP Provisions.](#)

⁸⁰ [The World Bank, 2019. Guidance on PPP Contractual Provisions.](#)

jurisdictions – particularly as regards the PPP Contract where overwhelming market practice is that those agreements will be governed by local law. If governments want to require the use of local law as the governing law of PPP Agreements, the PPP legal framework should seek to clarify any ambiguity that could arise due to the position under the existing legal system.

Although most PPP Contracts are governed by the law of the Contracting Authority's jurisdiction, where the legal principles and jurisprudence of a jurisdiction are not familiar to foreign investors or are in a state of change or development, this may discourage investment due to perceptions of uncertainty or the risk that a government may wish to legislate its way out of contractual arrangements. Where this is perceived to be an issue, governments should, if possible, consider using the PPP legal framework – typically by way of primary legislation – to explicitly allow PPP Contracts and direct agreements to be governed by a law other than that of the jurisdiction in which the PPP project is located. See the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapter 11 Governing Law and Dispute Resolution](#) for further discussion.

Benchmark Example

Poland has a PPP program where the PPP law does not restrict the use of foreign law as the governing law.

See [Section 7.6.2, Article 7B.1 Options 1 and 2](#) for sample legislative drafting on this point.

7.4.2 Sovereign immunity and dispute resolution

In most jurisdictions, Government Entities enjoy sovereign immunity, i.e. certain privileges and immunities before local and foreign courts (such as immunity from suits or the enforcement of judgements by a private investor).

In a PPP context, however, private sector participants typically expect PPP Agreements to be enforceable against the public sector counterparty. This is because they assume very significant risks in entering into long-term contracts which require large upfront investment and borrowings to fund the construction of the PPP assets. The Private Partner's revenue streams (and therefore its payment rights and debt repayment obligations) typically only arise far in the future once the assets are built and operation commences. To balance these risks, private investors typically need clear reassurance that they will be able to legally enforce the Contracting Authority's payment and other contractual obligations against it, should the need arise.

To the extent that the existing legislative framework does not provide clear guidance as to the ability of the applicable Government Entities to waive sovereign immunity, the PPP legal framework should provide for this – typically in primary legislation. Ideally, the PPP legal framework will also be clear as to the scope of the waiver permitted, and the form in which the waiver must be given to be effective.

In addition, due to concerns about the local judiciary's possible lack of familiarity with PPPs or the unpredictability of judicial outcomes, foreign investors often seek to have disputes submitted to international arbitration (or other neutral forums) and to implement other alternative dispute resolution mechanisms such as expert determination or mediation. The PPP legal framework should therefore make explicit what dispute resolution options are available to be used in PPP Agreements so that the Contracting Authority has options available which are suitable for a long-term partnership. Any uncertainties as regards dispute resolution approaches and the existing legal framework should be clarified.

For further discussion on immunity waivers and dispute resolution forum and processes appropriate for PPP Agreements, see the considerations outlined in the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapter 11 Governing Law and Dispute Resolution](#).

See [Section 7.6.2, Articles 7B.2 and 7B.3](#) for sample legislative drafting on dispute resolution and waiver of sovereign immunity.

7.4.3 Facilitating project finance – security, lender step-in and direct agreements

PPP project financings by third party lenders are typically structured as "non-recourse" or "limited recourse" financings, where lenders can be paid only from the Private Partner's revenues, with "no" or "limited" recourse to its equity investors. These lenders loan funds to the Private Partner based on an analysis of the projected cash flows generated under the PPP Contract to repay their debt. Any risk to those cash flows, such as through early termination of the contract which may not yield enough compensation to fully repay the debt, requires mitigation. As a result, lending is typically subject to the lenders being able to (i) take security over sufficient assets to cover the debt, and (ii) step into the PPP Contract in the event of Private Partner default to preserve or realize their security.

Both of these concepts imply that the Contracting Authority and the government will need to subordinate certain of their rights (such as resuming possession of certain assets, calling on their own security or terminating PPP Agreements) to the rights of the lenders. However, not all jurisdictions have a legal framework that clearly allows for this to take place, and PPP legal frameworks may need to address any such gaps. Typically, this will need to be set out in primary legislation.

While governments may be concerned about allowing lenders to take ownership of or sell key infrastructure assets, it is important to recognize that project assets by their nature are not always very marketable. The lenders' security package is therefore as much for defensive purposes to protect the lenders' rights in insolvency proceedings as it is for ensuring that lenders have a seat at the negotiating table with the Contracting Authority if the project is in distress.

7.4.3.1 Security

From a project finance lender perspective, the ability to take certain project-related security is critical since the Private Partner (i.e. the entity borrowing from the lenders) usually does not have any assets other than those relating to the PPP project; typically these are the project asset, certain rights to the land the asset is on, and contracts entered into in connection with the project. In addition, the lenders typically have only limited (if any) recourse against the Private Partner's parent companies. Being able to provide security is key for the Private Partner to enhance its creditworthiness in a limited recourse project financed PPP and is a critical item of due diligence for lenders.

However, in many jurisdictions the law governing security interests is often complex – particularly where Government Entities or government-owned land or other property may be involved. This will not necessarily prevent the implementation of limited recourse project financing and adequate alternative structures may still be achievable. Skilled transaction advisors may in some cases be able to help investors overcome their unfamiliarity with novel legal regimes, but this may not always be enough to address private sector risk perception. To ensure a favorable investment environment which facilitates secured lending and is attractive to private financing, PPP legal frameworks should address any deficiencies or ambiguities in relation to lenders' ability or right to take, perfect and enforce security in connection with PPP projects. Given that the law of security interests is usually set out in primary legislation, further primary legislation may be needed to achieve this. [See Section 7.6.4, Article 7D](#) for drafting guidance.

7.4.3.2 Lender step-in rights and direct agreements

"Lender step-in" refers to a process whereby the entities who have lent to a PPP project on a non- or limited-recourse basis effectively temporarily or permanently "take control" of the PPP project following a material default by the Private Partner under the PPP Contract. The lenders step into the Private Partner's shoes under the PPP Contract and attempt to cure the relevant default. This can be done by the lenders themselves, or through a substitute project company. From the lenders' perspective, this can be preferable to letting the Private Partner suffer the consequences of the material default – i.e. termination of the PPP Contract and loss of the associated revenue stream which in a non-or limited-recourse financing is the likely main source of funds to repay the lenders. Termination is likely to result in the Private Partner's inability to keep servicing debt and/or in a termination compensation payment from the Contracting Authority which may not fully cover outstanding debt.

This step-in process is usually formalized via a "direct agreement" between the lenders, the Private Partner and the Contracting Authority (and potentially other Government Entities). Common legal issues that arise in connection with direct agreements include: (i) whether the Contracting Authority is in fact able to subordinate any of its own rights to the lenders' rights following a Private Partner default; and (ii) (as with granting security) whether lenders can step in to own or manage public assets and services, particularly through a substitute project vehicle (since the existing legal framework may sometimes prohibit assignment of a PPP Contract and related authorizations and permits).

In certain jurisdictions, there may be mandatory laws preventing the granting or enforcement of lender step-in rights (in particular, under public policy rules applicable to insolvency procedures and/or public procurement regulations applicable to Contracting Authorities which have not been tailored to PPP projects).

In case the existing legal framework is lacking or ambiguous as regards any of these issues, the PPP legal framework should clearly set out the scope of what is permitted. Depending on the jurisdiction's existing legal framework, this may need to be addressed in PPP-specific primary legislation. Well-drafted PPP laws typically authorize entry by a Contracting Authority into both PPP Contracts and the direct agreements that usually accompany them, recognizing such lender step-in rights.

Direct agreements and the step-in rights they contain have rarely been tested in court.

They are principally a defensive mechanism from the lenders' perspective. By providing a framework for the parties to negotiate a way forward following a material default, direct agreements are seen as a useful means to protect any debt outstanding and therefore increase the bankability of a project.

For further discussion on these topics see the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019](#), Chapter 7 Lenders' Step-in Rights; and for sample legislative drafting see [Section 7.6.4, Article 7D](#).

Benchmark Examples		
<p>The PPP law in Vietnam provides that lenders can step in or appoint a third party to take over the rights and obligations of the Private Partner – consistent with the recommendations of this Section.⁸¹</p>	<p>The same approach is taken under the Standardised PPP Provisions in South Africa.⁸²</p>	<p>In Slovakia, certain types of PPP projects (concessions) are not transferable to a replacement Private Partner without going through a retendering process. This issue can be partially addressed by allowing the transfer of the shares in the project company, however this exposes any entity stepping into the project to the liabilities of the project company and the PPP assets. This cuts across fundamental project finance principles and presents significant bankability concerns for lenders.</p>

7.4.4 Government credit support

There are three main types of credit support that governments may need to consider offering to private investors with a view to making certain PPP projects commercially viable and bankable. These are:

- (a) **government support** – this is any support (e.g. direct funding such as public sector capital contributions, tax exemptions and contingent guarantees) intended to plug potential commercial viability gaps in a PPP project. Commercial viability is described in more detail in [Chapter 4 Project Origination and Appraisals, Section 4.4.3](#);
- (b) **performance guarantees** – these are provided by the government, a Ministry of Finance or a third party (e.g. a partial-risk guarantee from a multilateral development bank) in respect of the contractual obligations of Government Entities that enter into PPP Agreements to strengthen their payment covenants. These can take the form of a guarantee instrument or pre-funded reserve/escrow accounts – common examples include guarantees in respect of the Contracting Authority's (or offtaker's) payment obligations;
- (c) **foreign exchange and transferability guarantees** – these are guarantees in relation to the Private Partners' (and related private sector parties') ability to exchange income or payments received in local currency into foreign currency and remit them to their home jurisdiction; and
- (d) **governments taking equity stakes** in project vehicles – this can be effected, for example, through taking preferred shares with below-market equity internal rate of return (IRR) or subordinated shareholder loans with below-market interest rates. For further discussion of factors to consider, see "PPP Contracts in Context" in the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019](#).⁸³

Typically, the form of credit support will be set out in the PPP Agreements and private investors and lenders will diligence their reliability from a legal perspective. The PPP legal framework should therefore address any uncertainty or other issues relating to the legal feasibility of the provision of government credit support. Depending on the jurisdiction's existing legal framework, this may need to be explicitly addressed in PPP-specific primary legislation (for example, in civil law jurisdictions, government credit support may need to be accounted for in the budget and may

⁸¹[Vietnam – Law No. 64/2020/QH14](#), Article 63.

⁸²[Republic of South Africa, National Treasury PPP Unit, 2004, Public Private Partnership Manual: National Treasury PPP Practice Notes issued in terms of the Public Finance Management Act](#).

⁸³Governments wishing to consider this approach should carefully consider any resulting adaptations needed to the aspects outlined in this Guidance.

therefore need to be legislated for). The PPP legal framework's goal in such cases may be limited to harmonizing the conditions required for a Government Entity to grant such credit support).

Another benefit in facilitating such credit support is that it effectively allows the government/Contracting Authority more flexibility in structuring a PPP project and pursuing specific PPP policy objectives (for example, government credit support could be contingent on the fulfilment of certain E&S objectives). See [Chapter 4 Project Origination and Appraisals, Section 4.4.3](#). Other potential benefits include attracting a larger quantum of private capital from a more diverse or higher-caliber pool of bidders and lenders on more favorable terms, with consequent cost benefits which can then be passed through to the government or end-users.

The PPP legal framework should allow Contracting Authorities flexibility in negotiating the terms of any such government credit support, while also setting out appropriate processes for such support to be properly taken into account from a fiscal affordability perspective (in particular with respect to contingent liabilities). See [Chapter 4 Project Origination and Appraisals, Section 4.4.5](#) and related guidance⁸⁴ on this point.

7.4.5 Early termination

Early termination rights are important to all parties in a PPP project since they enable them to minimize their exposure and losses in the event that their counterparty fails to perform or is otherwise in default. Common early termination rights in PPP Contracts include termination for material breach, insolvency, failure to make payments by prescribed deadlines, failure to comply with bribery or anti-money laundering legislation or policies, and prolonged force majeure.

In some jurisdictions, however, the existing legal framework may place restrictions on parties' ability to terminate contracts early, or – more commonly – may create statutory or common law rights to terminate which can be wider or less specific or predictable than is intended or desirable in the context of PPP Agreements. Examples include:

- (a) statutory rights to terminate for convenience or on the grounds of public interest (as seen in many civil law jurisdictions) – these may not only be inconsistent with the parties' intentions in a PPP Contract, but may also call into question the Contracting Authority's ability to subordinate its statutory termination rights to the lenders' step-in rights under a direct agreement; and
- (b) absence of PPP-specific rights – the expectation in some jurisdictions is that the Private Partner will rely on general recourse to legal proceedings to terminate for Contracting Authority default⁸⁵ as opposed to having a clearly defined contractual right and mechanic. This may require a successful application to a tribunal before the Private Partner can terminate, increasing uncertainty for the Private Partner and exposing it to potentially unrecoverable losses.

These rights and requirements are generally not consistent with market expectations with respect to termination procedures in a PPP context. The PPP legal framework should therefore – via primary legislation – operate to remove any ambiguities and to allow parties to opt out or contract out of such provisions where feasible.

The actual content of any contractual rights to terminate early (i.e. the relevant trigger events) will be negotiated between the parties and should not be prescribed in primary PPP legislation but addressed in secondary instruments such as policies or PPP Unit guidance on PPP Contracts. See the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019](#), Chapter 6 *Termination Events* for further context on these issues.

PPP Agreements typically set out different rights/ thresholds for termination by the Contracting Authority depending on the type of default that has occurred and the specific project.

For example, in an urgent project, a termination right could accrue upon failure to complete that project by a longstop date, while for a less urgent project, the Contracting Authority could forgo such a right.

Contracting Authorities should also consider termination rights as tools to further or protect policy objectives. As environmental protection and climate change concerns become increasingly prevalent, Contracting Authorities may wish to ensure they include such rights to combat behaviors that could harm the environment.

⁸⁴[The World Bank, 2019. Government Guarantees for Mobilizing Private Investment in Infrastructure.](#)

⁸⁵This has been the case in certain projects in e.g. France.

7.4.6 Contracting Authority step-in

As is the case for lenders, the Contracting Authority will typically wish to ensure that it is able to step into the Private Partner's shoes under a PPP Contract in certain circumstances, to manage the whole or affected part of the project. Such situations would typically involve some form of genuine emergency and/or threat relating to the structure of the project facility or the works, health and safety or the environment; national security; or where the Contracting Authority has to ensure discharge of a statutory duty.

Often, the Contracting Authority will already have statutory powers to do this in the existing legal system. However, it is good practice for the PPP legal framework to both: (i) establish and formalize the existence of the Contracting Authority's statutory step-in rights (typically in broad terms); and (ii) provide for the Contracting Authority to have a contractual right to step-in (typically accompanied by specific and detailed step-in procedures including notice requirements and provisions as to liability for costs incurred (which may vary according to the grounds for step-in and whether the Private Partner is at fault, etc.)). This not only helps increase certainty for all parties with respect to the parameters of the exercise of such rights, but may also minimize dispute risk if they are exercised.

PPP legal frameworks should also provide for the possibility of the Contracting Authority subordinating its rights to the lenders' own step-in rights, as discussed above. However, the detailed circumstances of the Contracting Authority's right to step in should be governed by the relevant PPP Agreement. This is because the Contracting Authority's needs in terms of step-in are likely to change from project to project and vary according to whether the project is in the construction or operation phase (e.g. there may be greater urgency for step-in rights to crystallize in the operating phase of an airport or prison project compared to a toll road project).

See [Section 7.6.5, Article 7E](#) for sample legislative drafting on this point. See the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapter 4 Contracting Authority Step-in Rights](#) for further context on these issues.

7.4.7 Compensation on termination

As highlighted above, termination of PPP Contracts (and related Project Agreements) before the end of their term (i.e. "early" termination) typically occurs due to a material default of either party or due to certain long-term disruptions such as prolonged Force Majeure events. Early termination rights in PPP Contracts are usually accompanied by provisions relating to termination compensation payable to the Private Partner (and, through the direct agreement, its lenders) and a right for the Contracting Authority to take over the project assets. Sums vary according to the reasons for such early termination. Lenders will usually seek to ensure they can recover most of the debt outstanding at the date of termination (regardless of the grounds for termination or who is the defaulting party). Anything that cuts across this goal will usually deter significant limited recourse debt financing. See the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapter 6 Termination Events, Chapter 8 Termination Payments and Chapter 9 Handback of Assets at End of Contract](#) for further discussion of these topics.

The PPP legal framework should address this topic directly. There are three key considerations in connection with this issue that merit careful examination as part of the PPP legal framework:

- (a) Bankability – compensation on termination is a key driver of bankability so to the extent there is any ambiguity in the existing legal framework, a Government may wish to use the PPP legal framework to clarify that Contracting Authorities are authorized to contractually commit to paying termination compensation.
- (b) Contingent liabilities – in tandem with the above, compensation on termination constitutes a contingent liability for the government. This contingent liability must therefore be properly considered during project appraisal and at the approval stage. Where actual payment of such liabilities needs to be authorized by parliamentary legislative or appropriations processes, governments need to consider how such processes will apply to payment obligations under PPP Agreements and ensure that the PPP legal framework (and relevant PPP Agreements) sets out time periods for payment which match such processes. In the Philippines, for example, the government requires a two-year grace period for the payment of termination compensation (which can include interest) since this is the maximum period of time for the parliamentary appropriation process. Governments should also consider whether the time and uncertainty involved in such processes may deter

As with termination rights, PPP Agreements may set out different rights/thresholds for step-in by the Contracting Authority depending on the type of event that has occurred and the nature of the specific project. This can vary between countries. In some countries, for example, rights are considered necessary at all stages of a prison project, whereas in others rights are considered key only in the operating phase.

Again, Contracting Authorities should consider step-in rights also as tools to further or protect policy objectives such as E&S concerns.

third party lender involvement and whether alternative processes for PPP payments should be considered under the PPP legal framework (for example, if the termination payment can be construed as a true sale).

- (c) Protection of policy objectives – compensation on termination could potentially be used as a tool to protect certain PPP policy objectives. By way of example, Private Partners (and their lenders) will typically seek to cap their maximum exposure and default termination payment deductions to a prescribed percentage of the contract price. This cap can be subject to certain carve-outs in the PPP Agreements, and Contracting Authorities may wish to include environmental liabilities in those carve-outs – meaning that the Private Partner's liability for breaches of environmental obligations would be uncapped which should therefore incentivize greater compliance.

PPP legal frameworks should require proper consideration (including as part of the approval and procurement processes) of how possible termination payments can be effected under the public investment system. They should also create legal certainty with respect to the scope of possible contractual termination rights and obligations as between Contracting Authorities and Private Partners (and their lenders). To allow for sufficient flexibility, however, the detail of such termination rights is best dealt with in secondary instruments (such as policies or PPP Unit guidance on PPP Contracts). See the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapters 6 Termination Events and 8 Termination Payments](#) for further detail on how and why PPP Agreements should address these points and [Chapters 5 Approvals and 6 Procurement](#).

7.4.8 Change in circumstances

PPP Contracts are long-term agreements: they often have terms of 20 years or more, over which period many of the circumstances of a PPP project are likely to change. This is usually a major source of concern for Private Partners and their lenders as pricing is based on factors known at the time of bidding. The PPP legal framework should ensure that parties have the flexibility (within appropriate parameters) to negotiate appropriate risk allocations and associated mechanics between themselves in respect of certain changes and to set these out clearly in the relevant PPP Agreements.

The PPP legal framework's role in this respect is to ensure that: (i) the parties are able to strike the appropriate commercial deal to allocate the risks associated with such changes in circumstances; (ii) the overall legal position is clear between underlying legal principles/existing laws and the PPP Contract; (iii) the origination, appraisal and approval processes properly take into account any liabilities that might accrue to the Contracting Authority as a result of such risk allocation; and (iv) consistency in risk allocation across the PPP market is promoted.

Two forms of change in circumstance which are key to PPP Contracts and always require consideration as part of the PPP legal framework are force majeure events and changes in law. The ability to contract freely in relation to these aspects will depend on the existing legal framework and whether the PPP Contract and associated documents can include contractual provisions which derogate from existing legal principles. As this will depend on each jurisdiction, the sample legislative drafting in [Section 7.6](#) does not include detailed specific provisions, but governments should consider whether primary PPP legislation should clarify the extent to which derogation is allowed, particularly under the PPP Contract. The Table below outlines relevant considerations. For further discussion, see the [World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019, Chapters 1 Force Majeure, 2 Material Adverse Government Action and 3 Change in Law](#).

Types of changes in circumstances	
Force Majeure	Change in law
<ul style="list-style-type: none"> In a PPP context, Force Majeure typically refers to an event which is outside the parties' control and makes it impossible for one party to fulfil all or a material part of its contractual obligations. It may be (or must be, in many civil law jurisdictions) unforeseeable or unavoidable. Many legal frameworks set out a statutory or conventional definition of this expression, which may not be consistent with the definition the parties want to use under the PPP Contract to reflect their agreed risk allocation. Similarly, the parties may wish to specify in detail the consequences of Force Majeure events (e.g. which party bears what costs and time consequences) in a way that is not necessarily in compliance with or contemplated by the wider legal framework. The PPP legal framework should be clear as to whether any underlying existing definition must apply to the PPP Contract or whether the parties are able to derogate from or adapt this definition to suit their purposes. For example, parties may expressly wish to exclude certain events from the definition of Force Majeure and make them squarely the responsibility of one of the parties – e.g. earthquakes in an area of known geological activity where the Private Partner is contracted to build a tunnel, certain catastrophic weather events outside of a prescribed frequency (or "return period"), or weather events previously considered to be Force Majeure but made more frequent (and therefore predictable) by climate change (such as floods or hurricanes), depending on the region.⁸⁶ Other underlying existing legal principles (such as hardship provisions) may also be capable of operating to provide the affected party with relief from adverse financial consequences of certain circumstances. The effect of these must also be considered and the PPP legal framework should be clear on the scope for derogation. 	<ul style="list-style-type: none"> The expression "change in law" typically refers to any change in the legal framework that occurs after the specific date at which the Private Partner's contractual pricing is fixed. The precise definition of "change in law" is typically set out in the PPP Contract itself and may carve out or distinguish between certain changes (e.g. changes which are discriminatory/non-discriminatory towards PPP participants). To the extent there is any ambiguity regarding parties' ability to contract out of any date prescribed in any legal instrument, the PPP legal framework should resolve it. Changes in law can have a significant effect on the ability of the Private Partner to deliver the PPP project – for instance, they can slow down the project or increase costs for the Private Partner in ways that were not anticipated (e.g. by requiring new approvals or compliance with new standards). Since changes in law are likely over a long-term PPP Contract, particularly in markets with developing legal systems, the Private Partner is unlikely to be willing to consider all such changes as part of the "cost of doing business" in that country and will want to have express contractual provisions in the PPP Contract to protect it from the effects of certain changes as opposed to having to rely on underlying legal principles which might operate to provide some relief. <div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <ul style="list-style-type: none"> Governments may wish to ensure that Contracting Authorities are clearly entitled under the PPP legal framework to provide Private Partners with sufficient change in law protection to incentivize their participation and that the legal framework is clear as to the effect of any underlying legal principles. </div>

Other types of changes in circumstances (e.g. changes to the PPP Contract, refinancings, project/asset handback, other delay events, etc.) should also be addressed in the PPP Contract and may need specific consideration in the

⁸⁶See [The World Bank, 2019. Guidance on PPP Contractual Provisions](#), Chapter 1 Force Majeure, Section 1.3 regarding this point and associated insurability considerations.

PPP legal framework to ensure there are no uncertainties as regards the scope of the parties' freedom to contract or the approvals needed in certain circumstances. For further information on these topics, see [the World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019](#) and [Chapter 8 Contract Management](#).

In limited cases, however, the PPP Agreements will not be able to allocate risks "in advance" via agreed contractual mechanisms and in those cases, renegotiation of PPP Agreements may be required. For further discussion, see [Chapter 8 Contract Management, Section 8.3.10](#).

7.4.9 Language of documentation

It is important that the contractual language of choice for PPP Agreements is clear and whether more than one language is permitted or required – and which will prevail in the event of inconsistency. This may be set out in existing law already, in which case it is essential to ensure the position facilitates and is clear as regards PPP Agreements. Legislative action may be needed if the position requires clarification. Cases where this may need to be considered include where countries have more than one official language or where it is evident that another (more familiar) language is needed in order to attract international private participants so that the government's PPP policy objectives can be achieved.

7.5 Toolkit for regulating PPP Agreements

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

7.5.1 Checklist of considerations

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the objectives outlined in this Chapter in relation to the PPP Contract and other PPP Agreements, the following checklist should be considered:

Contract terms	<ul style="list-style-type: none"> → What is the best means of ensuring appropriate and consistent PPP contract risk allocation to deliver PPP policy objectives? → Who is best placed to develop and deliver guidance on contractual provisions or standard model contracts (and amendments) (and monitor compliance)?
Scope of powers	<ul style="list-style-type: none"> → Do the relevant Government Entity/ies have adequate power to contract in respect of all matters (e.g. taking into account the nature of relevant provisions, financial commitments undertaken etc.)? → Is a clear obligation to contract on the required terms needed? → What level of flexibility to deviate from standard terms is appropriate and what approval parameters should apply? → Do credit support mechanisms need specific provisions? Consider approvals.
Freedom to contract	<ul style="list-style-type: none"> → Do the parties have freedom to contract on the basis of the desired PPP risk allocation terms? → What existing laws might impact on this ability? Can they be adapted or contracted out of? → What changes to laws may be needed and what is the best means of achieving this?
Specific legal provisions	<ul style="list-style-type: none"> → Does the primary instrument need to expressly permit certain contractual arrangements? → Does the primary instrument need to be prescriptive in relation to certain key matters? → Should power be given to a relevant Government Entity to develop certain related criteria? → As above, consider existing laws and systems.

7.5.2 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

PPP Agreements	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Obligation on Contracting Authority to enter into a PPP Contract (and related agreements) based on required terms: <i>[Tie into obligations under Chapter 3.]</i> • Option 1: Description of provisions to be included and detail to be provided in secondary instrument / responsibility delegated to relevant Government Entity (e.g. PPP Unit) <p>OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Option 2: PPP Contract (and related documents (as applicable) to be developed by Government Entity (e.g. PPP Unit) • Grant of authority/responsibility to the relevant Government Entity (or PPP Unit) to issue (and amend) standardized/model/template PPP Contract/Agreements/guidance (and/or delegate powers to do so). <p><i>[Relevant contractual terms to take into account specific contractual provisions in the law – see below.]</i></p>	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments – e.g. authorizing PPP Unit to issue (and amend) such standardized/model/template PPP Contract/Agreements if not set out expressly in primary instrument; Guidance on relevant matters.</p> <p><i>[Tie in with PPP Unit responsibilities elsewhere]</i></p> <p>Issuing/updating the above.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Specific powers and provisions in respect of any terms which need express treatment to: <ul style="list-style-type: none"> • enable the Contracting Authority to contract in accordance with PPP risk allocation and policy aspirations; and/or • to clarify any ambiguities/restrictions due to existing laws. Local law analysis required but may include: <ul style="list-style-type: none"> • governing law; • dispute resolution; • waivers of sovereign immunity; • local content; • security arrangements and financier step-in; • Contracting Authority step-in; • incentives, tax exemptions, government support; • termination and compensation; and • force majeure, change in law and other changes in circumstances; and/or 	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments; Guidance on relevant matters.</p>

PPP Agreements	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Grant of authority/responsibility to the relevant Government Entity (e.g. Ministry of Finance or PPP Unit) to amend the above within specified bounds (or to delegate such powers as specified). Clarification/resolution of any ambiguities/issues under existing legislation that could impact on PPP contractual matters. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Required/permited language(s) of documentation and precedence 	Guidance on relevant matters.
<ul style="list-style-type: none"> • Relationship with relevant existing laws. <i>[If needed – see similar provisions.]</i> 	Guidance on relationship between laws.

7.6 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 7.5.2](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

7.6.1 PPP Contract – Definition and Article 7A

Definition:

PPP Contract means the long term agreement to be entered into between a Contracting Authority and a Private Partner which governs and regulates the relationship between the parties in respect of a PPP Project.

Definition to tie in with other defined terms.

1. **Option 1** (relating to setting out high-level contents of a PPP Contract in the PPP legal framework): The PPP Contract will contain provisions addressing the matters set out in [refer to relevant instrument e.g. guidance or (subject to its scope) the PPP Manual] which the [PPP Unit/relevant authority] will issue, including but not limited to provisions that deal with (a) laws governing the contract, waivers of sovereign immunity and dispute resolution, (b) risk allocation on the occurrence of various events including changes in circumstance, (c) step-in rights, and (d) termination rights and compensation due on termination). [Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate (e.g. Direct Agreement/government support mechanism).]

This approach outlines certain necessary provisions but delegates the detail to the relevant Government Entity. It does not expressly envisage a standard form contract. Tie in with other provisions (e.g. as regards PPP Unit responsibilities – see Chapter 3).

OR

Option 2 (relating to standardized template PPP Contracts): The PPP Contract will take the form of the [model PPP Contract] that the [PPP Unit/relevant authority] shall prepare and issue for use as the basis for each PPP Contract to be developed for each Project, provided that the Contracting Authority shall be entitled to tailor and update that form on a case-by-case basis to suit the needs of the relevant Project subject to [insert relevant approvals provisions]. [Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate (e.g. Direct Agreement/government support mechanism).]

This approach delegates all detail to the relevant Government Entity but expressly envisages a standard form contract. As above, tie in with other provisions.

2. The PPP Contract for each Project will be entered into by the relevant Contracting Authority.
3. **If applicable:** The PPP Contract may stipulate that [specify relevant provision of existing law – e.g. the statutory provision setting out the definition of Force Majeure, or granting the Contracting Authority the right to terminate for convenience] shall be excluded in relation to that PPP Contract. [Adapt/qualify as appropriate.]

Tie in/adapt according to other provisions relating to the Contracting Authority's role and powers.

Consider whether specific legislation is required to ensure clarity and whether this can be achieved given the existing legal framework. See Section 7.3.1.

7.6.2 Governing law, dispute resolution and waiver of sovereign immunity – Article 7B

1. **Option 1:** The governing law of a PPP Contract shall be the law agreed between the parties and stated in the PPP Contract. [Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate.]

See Section 7.4.1 and cross-refer to existing legislation as needed for clarity.

OR

Option 2: The governing law of a PPP Contract shall be the laws of *[insert relevant jurisdiction]*. *[Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate.]*

2. A PPP Contract may stipulate that disputes be settled by reference to the competent courts of an agreed jurisdiction (which shall be stated in the PPP Contract) or by an alternative dispute resolution mechanism, including mediation, arbitration, expert determination, or any combination thereof. *[Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate.]*
3. The Contracting Authority shall not be entitled to any state or sovereign immunity in relation to any differences or disputes under any PPP Contract to the extent it has agreed to waive such immunity. *[Insert provisions relating to relevant approvals of such waivers and/or tie to permitted positions included in PPP guidance/model contracts above.]* *[Adapt/repeat for other PPP Agreements as appropriate.]*

See Section 7.4.2.

Include/ adapt as appropriate.
See Section 7.4.2.

7.6.3 Local Content – Article 7C

1. A PPP Contract may require the Private Partner to commit to hire domestic labor or contractors, and use domestic goods, supplies, materials or equipment. Any such requirement shall be disclosed clearly in the Tender Documents.

7.6.4 Security Interests and financier step-in – Article 7D

1. Where third party financiers are providing debt finance to a Project:
 - (a) it shall be permissible for the Private Partner (and/or any of its *[affiliates – to be defined adequately to include joint venture shareholders]*) to create security interests in favor of third party financiers of the Project over any of its assets, rights or interests, including those relating to the PPP, in particular: *[Cross-refer to existing legislation as appropriate.]*
 - (i) **security over movable or immovable property owned by the Private Partner (or any of its affiliates), its interests in PPP assets or shares in the Private Partner (or any of its affiliates); and**
 - (ii) **a pledge or other security over the proceeds of, and receivables owed to the Private Partner for, the use of the facility or the services it provides; and**
 - (b) the relevant Contracting Authority shall be entitled to enter into any step-in arrangements with such third party financiers with respect to the PPP Contract, including in respect of entering the PPP Contract and associated PPP Agreements. *[Tie to required relevant approvals of relevant arrangements.]*

Adapt to reference jurisdiction-appropriate security interest terms and to include any clarifications needed regarding permitted security in relation to "public" land/assets.

The nature of step-in should be clearly described and PPP Agreements definition should include relevant lender step-in/direct agreement.

7.6.5 Contracting Authority step-in – Article 7E

1. The PPP Contract shall include provisions allowing the Contracting Authority to step in and take control of a Project in circumstances where *[in the Contracting Authority's reasonable opinion]*

Option 1 (more general): the impact of the circumstances may cause harm to the public interest or interruption to a public facility or service that is required to operate on a continuous basis for the public good. **OR**

Option 2 (more specific): there is a serious risk to the health and safety of persons or property or the environment; there is a need to discharge a statutory duty; an Emergency *[define to refer to cases where the emergency services are mobilized]* has arisen; and/or *[include any other overriding public interest reason]*.

Drafting should refer to any existing applicable emergency legislation. The appropriate option will depend on the relevant jurisdiction and existing laws and should tie in with what is delegated as regards setting out permitted positions in PPP guidance/model contracts above.

7.6.6 Credit support – Article 7F

1. Subject to *[specify relevant approvals]*, the [PPP Unit/*relevant authority*] may propose incentives or guarantees in order to improve the attractiveness of a Project to the private sector, including, but not limited to: (a) tax exemptions; (b) in the case of user- or revenue-based PPPs, minimum user, revenue or other downside protections and/or bonus user and/or revenue incentives; (c) additional third party revenue opportunities; (d) direct contributions to capital works costs; and/or (e) contributions through land.
2. Subject to *[specify relevant approvals]*, the [Contracting Authority][PPP Unit] may propose a Government guarantee to guarantee the financial obligations of the Contracting Authority in relation to the PPP Contract.

See Section 7.4.4 and also discussion in Chapter 4, and Article 4E (Section 4.6.5), on credit support mechanisms (and government equity stakes).

Guarantees in connection with any PPP project should be subject to the Ministry of Finance's review and approval.

7.6.7 Early termination and compensation and change in circumstances – Article 7G+

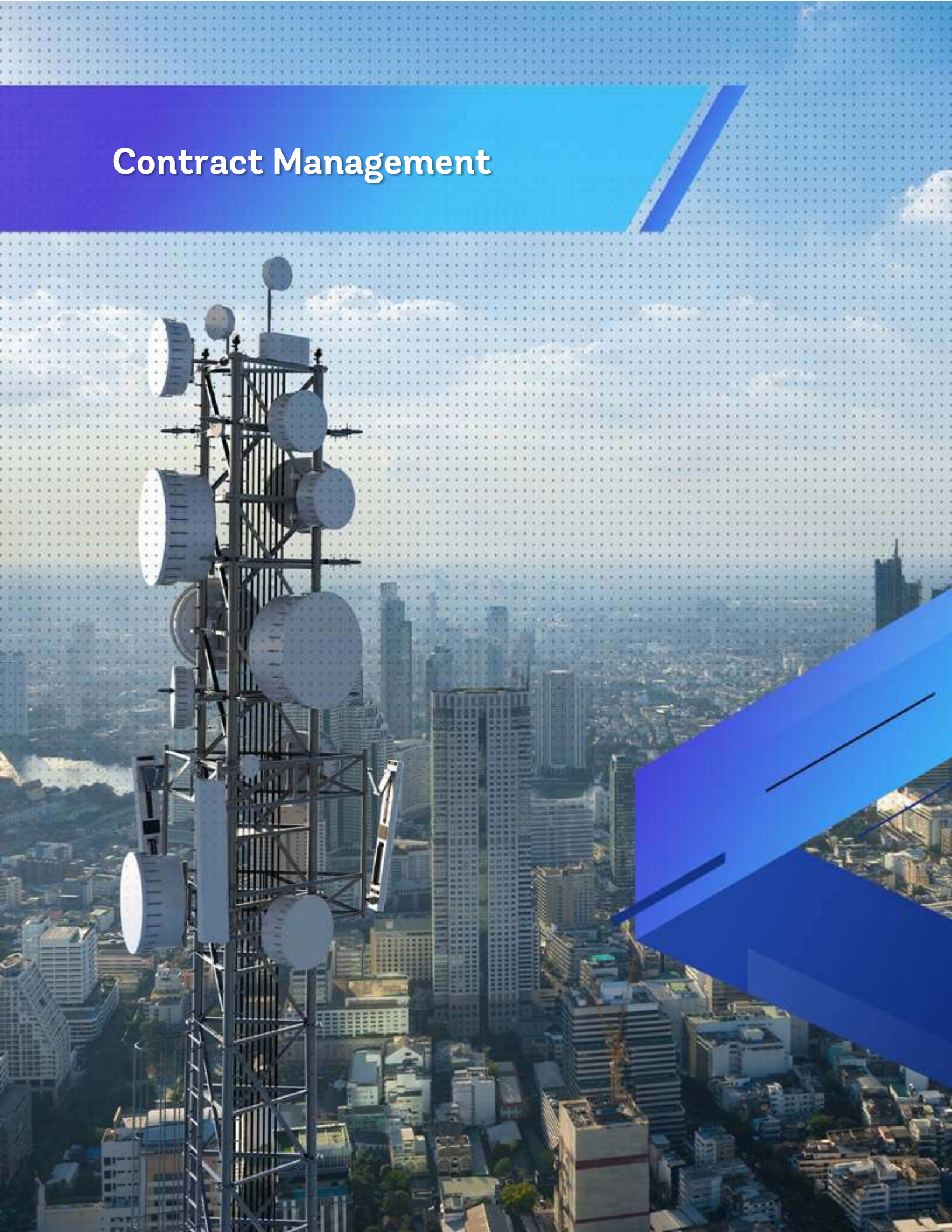
[Include further separate provisions as needed to clarify or authorize in legislation how particular PPP contractual risk allocation agreements and related actions can be implemented. Drafting should be tailored to the specific jurisdiction and its existing legal framework and subject to applicable approvals. Consider also Article 7A (Section 7.6.1) in this context.] See Sections 7.4.5, 7.4.7 and 7.4.8.

7.6.8 Language of documentation – Article 7H

The PPP Agreements shall be in *[state language(s) and, if more than one, which prevails in the event of any inconsistency]*.

Tie in with any existing laws and relevant approval processes.

Contract Management

8. CONTRACT MANAGEMENT

8.1 Introduction

Contract management is the process of managing, monitoring and administering the PPP Contract and related documentation from contract signature through to the end of the contract and handback of the asset to the Contracting Authority. Governments need to ensure that an effective and proactive contract management framework is adopted by Contracting Authorities to ensure that the asset/service is delivered in accordance with the carefully agreed contractual terms. Failure to do so not only undermines the contract but can also cause disruption to services and potentially cost both contracting parties and end users money, time and convenience, as well as adversely affect the long-term availability of the asset and the partnership relationship between the public and private sector parties. Contract management is also key in ensuring the Contracting Authority can collate project information not only for its own purposes, but also to comply with requirements to provide data to other government bodies that monitor and audit PPP programs, as well as to meet transparency and disclosure obligations.

There are essentially two arms of contract management from the Contracting Authority's perspective – first, establishing agreed processes with the Private Partner in the PPP Contract itself and, second, establishing internal processes which enable it to meet those PPP Contract processes as well as its wider reporting and data collection obligations. The overarching PPP legal framework must require Contracting Authorities to implement a comprehensive contract management structure which ensures both aspects are addressed and also mandates the development of relevant policy and guidance.

Guidance is provided on the extent to which aspects should be addressed in primary legislation or secondary instruments. The sample drafting in this Chapter focuses on the key requirements recommended to be included in the primary legal instrument as regards Contracting Authorities' internal PPP contract management procedures and the delegated responsibility for developing corresponding policy and guidance. Where the underlying detail of certain elements is more appropriately addressed in secondary instruments, the primary legal instrument should provide for appropriate delegated powers to effect this.

8.2 Guiding principles and objectives

In order to institute and regulate an effective contract management structure, the PPP legal framework should address the key guiding principles and objectives set out below.

8.2.1 Effective implementation of PPP Contract

Signing the PPP Contract and associated documents is the climax of the procurement process but is the first step in delivering the project. To ensure that all the energy and cost invested by government in the development and procurement stages is worthwhile, it is essential that project implementation is effectively managed so that the Contracting Authority receives what it has contracted for and also complies with its own contractual obligations throughout the construction, operation and asset handback stages.

This requires both a clear process in the PPP Contract itself and also a clear management and approvals structure within government for monitoring, managing, administering and enforcing the PPP Contract. Roles and responsibilities within the Contracting Authority and wider government need to be clearly delineated and appropriately allocated and resourced through the whole life of the project. For example, the process for notifying and accepting commencement of operation of a project asset must be clear in the PPP Contract and the Contracting Authority's contract management team must have people and processes in place to commence the next stage. In the case of a new school, for example, the team will need to carry out necessary checks, mobilize teaching staff and ensure parents and pupils are informed.

8.2.2 Effective performance monitoring and reporting

At the PPP Contract level, performance monitoring and reporting can be key to certain contractual processes, such as payment mechanics and default provisions. They also act as an early warning system of potential problems with performance capacity or quality or asset management, enabling the Contracting Authority to engage with the Private Partner at an early stage where appropriate. An important example of this as governments seek to achieve net zero and meet other E&S goals is the management and monitoring of climate-related targets and key performance indicators. Effective performance monitoring processes are therefore key in supporting delivery of policy objectives.

8.2.3 Data collection and sharing

From the public sector's perspective, effective data gathering and reporting through contract management structures informs overarching policies and service capacity and enables procurement by PPP to be audited and compared with other forms of infrastructure procurement. It also enables the Contracting Authority to meet disclosure and transparency obligations which in turn foster accountability and deter corrupt practices.

8.2.4 Change management

Given the long-term nature of a PPP project, during its life there are likely to be changes which occur to the external environment or within the project itself. These will generally fall within contractual change mechanisms (such as change in law, force majeure, variations, etc.), but may occasionally be entirely outside the contemplation of the PPP Contract (as has been the case in some projects in respect of the Covid-19 pandemic and impact). An effective contract management framework must include appropriate processes – both in the PPP Contract itself and in the management teams delivering it – for identifying and dealing fairly and satisfactorily with the risks, opportunities and decisions that may arise from potential changes. [See Section 8.3.10.](#)

8.2.5 Building partnership relationship

Establishing a good working relationship and collaborative approach between the Contracting Authority and its private sector counterparties builds a strong partnership and contributes to the long-term success of the project. Good contract management can help achieve and benefit from this and also ensures the Contracting Authority is able to anticipate potential areas of contention and be better prepared for any disputes which may arise (and to resolve them in accordance with the contractual dispute resolution processes).

8.2.6 Alignment with existing laws and regulations

The PPP legal framework for managing PPP projects needs to be appropriately aligned with existing legal frameworks to ensure that there are no conflicts or ambiguities, for example, in terms of laws which may have an impact on the operation of contract management processes. Examples include procurement law (e.g. which may be relevant in the context of material changes to contractual terms or scope), approval of fiscal matters or environmental regulation. This is an area that will need ongoing awareness through the life of the project, particularly if the wider legal framework continues to evolve.

8.3 Contract management framework

This Section gives an overview of the contract management structure that should be put in place under the PPP legal framework and the key considerations involved. The detail of these matters is recommended to sit within secondary instruments while primary legislation should be limited to setting out overarching *requirements*.

Further guidance on these matters is available in the footnoted resources.⁸⁷

8.3.1 Overview of contract management structure

In order to deliver the objectives outlined in [Section 8.2](#), a PPP legal framework should require the implementation of a clear contract management structure on every PPP project. This should encompass:

(a) PPP Contract processes

- The PPP Contract should contain obligations on both the Contracting Authority and the Private Partner to comply with relevant processes. This is key to enable the government to manage the PPP Contract and ensure the contractual agreement is being delivered. Provisions should include monitoring performance and asset condition, reporting, disclosure and communication between the contracting parties, placing clear obligations on the Private Partner, and set out clear dispute resolution provisions.

(b) Internal Contracting Authority/public sector processes

These include:

⁸⁷See [The World Bank, 2017. Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3](#) and [Global Infrastructure Hub, 2019. Managing PPP Contracts After Financial Close: Practical guidance for governments managing PPP contracts, informed by real-life project data.](#)

- day-to-day management of the PPP Contract: this typically happens at the Contracting Authority level through a contract management team (led by a project director), following guidance issued by a supervisory body (e.g. the PPP Unit).
- management of key decisions (including as part of the contractual dispute resolution process): involving relevant senior management in the Contracting Authority, and/or other approval bodies (as set out in law or governed by policy).
- clear internal roles and obligations for the Government Entities involved to ensure the contract management structure is adhered to.

At a macro level, the PPP legal framework should have, or link into, a system of oversight of government projects generally. This is a different type of contract management/review and can take various forms, typically carried out by an independent industry regulator, national audit office and/or public accounts body.

The Table below highlights the issues that governments have encountered when an effective contract management structure is not in place:

Challenges to be addressed by an effective contract management structure	
<ul style="list-style-type: none"> • Vision, values and strategic objectives of the Contracting Authority not being communicated to and shared with the Private Partner, leading to underperformance by the Private Partner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lack of capability within the contract management team
<ul style="list-style-type: none"> • Lack of clarity on roles and responsibilities within the Contracting Authority's contract management team 	<ul style="list-style-type: none"> • Inadequate stakeholder engagement
<ul style="list-style-type: none"> • Lack of clear and sufficient delegation of authority to the contract management team to make timely and informed decisions without continuously seeking approvals from other relevant government agencies 	<ul style="list-style-type: none"> • Lack of an effective performance management framework
	<ul style="list-style-type: none"> • Ineffective systems and processes

Source: Global Infrastructure Hub, 2018. Managing PPP Contracts After Financial Close, chapter 2.1.1.

8.3.2 Responsibility for developing contract management tools

Implementing an effective and coherent contract management process which is consistent across a Contracting Authority's PPP program requires detailed consideration and development of policies. Governments should mitigate this burden on Contracting Authorities by using the PPP legal framework to mandate the development of contract management policies and guidelines which the Contracting Authority is required to follow in implementing its own policies. Adopting a consistent approach will also help maintain continuity, transparency, accountability and efficiency in the management of PPP projects across the government's PPP program.

The responsibility and power to develop and promulgate contract management policies and guidance and to require Contracting Authorities to implement them should be clearly allocated to the body responsible for supervising the country's PPP program. This is often the role that a PPP Unit will have and this delegated power should sit in primary legislation if the existing legal framework does not provide for such delegated responsibility.

The law should but not be overly prescriptive or detailed on the content or format of the policies and guidelines (or the means of requiring implementation) – this will allow for flexibility in their scope and initial and ongoing development as policies develop and lessons are learned through the lifecycle of the PPP program. In compiling the list of items to be included, governments should consider any specific needs they have and ensure that there is no conflict with existing guidelines or with powers held by other departments. Existing governmental management and approval processes should also be taken into account. The policies should: (i) allow the Contracting Authority⁸⁸ an appropriate level of flexibility in how it develops them into its own internal policies (reflecting the nature of the Contracting Authority and the number and type of projects that will be procured); (ii) be periodically reviewed by the responsible body (e.g. the PPP Unit); and (iii) be capable of being amended and refined as data is collected and market and best practice evolves.

The format of such policies and guidance can vary but governments may want to consider requiring them to sit clearly within a comprehensive "manual", so that Contracting Authorities can identify clearly what they need to comply with. [See Section 8.5.1, Article 8A](#) for sample legislative drafting.

Benchmark Examples		
In 2019, the Dubai Department of Finance established a PPP Unit which is responsible for developing PPP policies and guidelines to standardize processes for Contracting Authorities, providing final approval of business cases for projects as defined in the PPP Law No. 22 of 2015 and supporting the Contracting Authorities during all phases of the PPP project. ⁸⁹	In Cambodia in 2017, the central PPP Unit was established within the Ministry of Economy and Finance, tasked with promoting, coordinating and managing PPP projects in an innovative and effective manner to support the economic growth of the country. The CPU's mandate is split into four divisions (i) policy and knowledge management; (ii) project development; (iii) project delivery and monitoring; and (iv) general affairs. ⁹⁰	In South Africa , the national PPP Unit and the relevant provincial PPP Units are also responsible for supporting the Contracting Authority with the contract management for the various PPP Contracts.

The policies that the Contracting Authority then develops and implements should in turn allow for flexibility in how they are applied to each individual project, according to the nature and complexity of the project, the level of stakeholder involvement and the project risk allocation. These policies too should be kept under review and be capable of development as the Contracting Authority accrues practical experience and knowledge, and to take into account changes in supervisory body guidance and policy.

Key considerations regarding development of policies and guidelines	
<ul style="list-style-type: none"> Flexibility to adapt to change Opportunity to delegate responsibility for various functions Adoption of best practice 	<ul style="list-style-type: none"> Defined lines of authority, communication and process for approval Frequent and continual review and update of policy Clear and methodical approach to decision-making

⁸⁸Contracting Authority in this context also means a "department/ministry" which oversees the procurement of more than one project or a portfolio of projects.

⁸⁹[Government of Dubai, n.d. Public Private Partnerships \(PPP\).](#)

⁹⁰[Ministry of Economy and Finance Cambodia, General Department of Public-Private Partnerships.](#)

It is key that PPP contract management policies and guidance materials at government and then Contracting Authority levels are in place prior to the commencement of a PPP procurement program as they impact the content of the PPP Contract and the relationship between the public and private sector parties, as well as being key to facilitating a smooth transition within the Contracting Authority between procurement and construction phases.

8.3.3 Obligation to implement policy and guidance

The Contracting Authority should be required by law to implement and adhere to policies and guidelines developed by the PPP supervisory body in accordance with its delegated responsibility and governments should consider how to enforce compliance (e.g. by approvals only being granted if compliance can be demonstrated: for example, prior to approval of contract signature or of certain subsequent requested changes; or by internal sanctions being levied).

This obligation should sit in primary legislation if the existing legal framework does not already provide for it (but note that "mandatory" adoption may also be achievable through the "soft law" approach described in [Chapter 1 Guiding Principles, Section 1.5.1](#). See [Section 8.5.3, Article 8C](#) for sample legislative drafting.

8.3.4 Overview of contract management tools

The types of contract management tools and templates that a government should require the PPP supervisory body/PPP Unit to develop to assist Contracting Authorities include:

1. **Risk Allocation Matrix** – setting out the government’s preferred position on risk allocation under the PPP Contract, to act as a checklist and guide to ensure the appropriate level of risk is being assumed by the Contracting Authority not only during procurement but through the life of the project (e.g. in discussions relating to contractual changes). This may be done in the form of a template PPP Contract and/or additional guidelines, and may also include risk allocation papers or matrices developed in the appraisal process which informed the Contracting Authority's selection of PPP as the procurement method and also its approach to the PPP Contract. This is a more static record – see [point \(4\) "Performance Management Guidance"](#) below for an active risk management tool. See [Chapter 7 PPP Agreements and Chapter 4 Project Origination and Appraisal](#).
2. **Contract Management Team guidelines** – setting out details on establishing a contract management team, including as regards: (i) resourcing (timing, skill set, number, location and expertise); (ii) funding/budgeting; (iii) responsibilities (including implementing the tools mentioned in this Section); (iv) regularity of meetings; and (v) training. See [Section 8.3.6](#).
3. **Decision Making/Approval Matrix** – setting out details of the Contracting Authority personnel and other Government Entities that must be consulted with or grant approval for the different types of decisions involved in management of a PPP project (including under the contractual dispute resolution process). See [Section 8.3.10](#).
4. **Performance Management Guidance** – setting out a template and/or principles from which the Contracting Authority can develop a detailed process diagram and management matrix outlining the typical performance management processes, government monitoring and reporting requirements, common contingencies and method for responding to change in respect of the PPP Contract, including how to establish risk registers (i.e. active risk management tools for tracking how the contractual relationship is being implemented against the risk allocation set out in the PPP Contract). Monitoring and reporting procedures should address resourcing needs, reporting format and frequency, reporting bodies, method and responsibility for processing and evaluating data, and data retention and information security policies. Due to their bespoke nature, detailed templates are likely to be more appropriately developed at sector-specific level than at PPP Unit level.
5. **Contract expiry/handback guidance** – setting out clear processes and guidance for the Contracting Authority on how to prepare for the asset and service provision returning to it on contract expiry. See [Section 8.3.9](#) for more detail.
6. **Training and guidance** – covering the aspects above, as well as certain topical matters from time to time. Areas include: change management (including compliance with procurement and other laws; wider impact on the government’s PPP portfolio and standard risk allocation; and exposure to dispute risk); market developments; monitoring and reporting; communications; contract enforcement and risk management; contract expiry and asset handover; how to leverage the expertise of external

consultants (i.e. law firms, insurance advisors and technical consultants); and understanding the contractual impact of anticipated changes in law or unexpected events (such as new E&S legislation, particularly as regards climate change, or the Covid-19 pandemic).

These tools should assist the Contracting Authority develop its own bespoke and project-specific tools and practical checklists of actions required, including tools to ensure key dates and decisions are diarized and anticipated so as to facilitate effective day-to-day management.

8.3.5 Relationship between PPP Contract management processes and internal public sector processes

Typically, the PPP Contract will contain a framework within which the parties communicate and through which the Private Partner reports to the Contracting Authority on various project matters (including performance). Many of the contractual provisions will envisage exchanges and communication obligations between the parties, particularly where contractual change mechanisms are invoked.

Day-to-day operational and relationship management matters are typically dealt with in the first instance through nominated representatives of each party under the PPP Contract. These representatives can be key in establishing the long-term partnership that should exist between the parties for the life of the PPP project and for their understanding of the history of the project as it develops. They should be of a sufficiently senior level on each side to command credibility with the other party.

For more material matters (such as resolving preliminary disputes, agreeing key changes or periodically overseeing project progress), more senior representatives of the parties may be specified in the contractual process. For example, the PPP Contract may establish a "PPP contract management board" and/or a "senior partnership board" made up of appropriately senior members of key project stakeholders, with a focus, respectively, on contract performance and long-term partnership.

Representatives from relevant Government Entities must be appointed to fulfil the roles required by the PPP Contract, and the internal contract management structure that the Contracting Authority establishes must support the efficient working of these agreed contractual processes. For example, if the Contracting Authority's decision-making/approval matrix requires that a material matter must be approved by a particular Government Entity (such as the Ministry of Finance or the PPP Unit), internal processes must ensure that such approval is provided within a timeframe that enables the Contracting Authority to comply with the response timeframes specified under the PPP Contract. It is good practice to establish regular communication between relevant Government Entities so that decisions are not thrust upon entities with short notice. Contract reporting on a periodic basis can assist (and, for example, the PPP Unit can act as a supervisory/coordinating body). Detailed requirements should be set out in secondary instruments and policy (taking into account criteria such as the entities involved and the nature of the project). Conversely, the Contracting Authority must ensure that it agrees response timeframes under the PPP Contract that it is capable of meeting, taking into account the approvals that will be required to be obtained internally and the Government Entities involved.

In terms of the contract management processes needed in the PPP Contract, it is recommended that the detail is set out in PPP Contract guidance which the Contracting Authority is required to follow. Such guidance must provide sufficient flexibility to enable the Contracting Authority to agree a contractual process that fits with the nature of its particular project and the approval parties involved. [See Chapter 7 PPP Agreements](#) for more detail on how governments should approach PPP Contract guidance generally.

8.3.6 Contract management team guidelines

Contract management guidelines should provide for a Contracting Authority's contract management structure to consist of a contract management team (e.g. led by a project director) which reports to a senior board or particular officers. It may also include reporting to a board made up of other government stakeholders, and/or to the PPP supervisory body/PPP Unit. This will depend on the decision-making/approval matrix for each project. [See Section 8.3.10](#).

The type of considerations that need to be taken into account in formulating a contract management team include the following set out in the Table below:

Requirements for the Contract Management Team	
<ul style="list-style-type: none"> • Project specifics – the governance structure of the team and the skillset/competencies of its members should be appropriate for the project and its requirements. The project may require more active or passive monitoring depending on the specifics. 	<ul style="list-style-type: none"> • Early engagement – the team must be set up before financial close (if not already involved in the procurement process) and all the structures/procedures should be in place, ready for the transition to commencement of the contract (and e.g. start of the construction phase).
<ul style="list-style-type: none"> • Project-appropriate size – the size of the team should be based on the project (i.e. level of complexity and obligations, risks retained by Contracting Authority, sector and level of involvement of external resources). 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuity – a plan for staff turnover should be in place to ensure there are adequate procedures for continuity of knowledge, and to avoid over-reliance on single individuals. Training should be aimed at helping ensure continuity after any handover.
<ul style="list-style-type: none"> • Defined responsibilities – clear responsibilities must be allocated for overseeing the various stages of the project, and clarity provided on the specifics of the various roles. The team leader will typically act as the Contracting Authority’s primary representative on the project. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ongoing team monitoring – the team structure should be evaluated and adjusted on an ongoing basis, with procedures in place to ensure this happens.
<ul style="list-style-type: none"> • Training – initial and ongoing training should be provided and required to be undertaken, to ensure those involved have the relevant expertise required for the role. Key skills required are: communication, negotiation, change management, financial competence and analytical skills. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mitigating political risk – the team should be set up in a way that mitigates the risk of a change in government and/or policy.
<ul style="list-style-type: none"> • Stakeholder and government relationships – team members should establish good working relationships with key stakeholders, and effective communication channels with other relevant government departments and regulators. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recording data – a clear written record of all matters relating to the contract must be maintained, for reference as well as for audit purposes, data management and in case of disputes.
<ul style="list-style-type: none"> • Performance monitoring – team members should be equipped to understand the monitoring reports and interpret data to ensure there is adequate performance and asset condition monitoring throughout the project. 	

Some of the key aspects and responsibilities that contract management policy should encompass are highlighted in sample legislative drafting in [Section 8.5.1, Article 8A](#).

8.3.7 Early engagement and continuity

Contract management requirements must be considered by the Contracting Authority early on in the project development process to ensure that the team will be appropriately resourced at the required time and that sufficient budget has been allocated to enable the required resources to be obtained.

Continuity of the project team through the PPP project cycle is highly desirable. Having the contract management team assist in the procurement phase engages and incentivizes the team to ensure that: (i) the PPP Contract (and other

PPP Agreements) can be easily implemented, managed and monitored from contract signature onwards; and (ii) the processes provided in the PPP Contract (and other PPP Agreements) to be followed upon the occurrence of certain events (such as compensation events, force majeure and disputes) are clear, comprehensive and easily implemented. This level of engagement and continuity also ensures that the contract management team are familiar with the project and the PPP Contract from day one of it coming into effect.

While continuity and a one-team approach to contract management is the desired goal, it is not always possible to ensure or implement such a structure due to various reasons, primarily resourcing and budget. In such cases, best practice is to provide for an effective and comprehensive handover from the procurement team to the contract management team prior to contract close.

8.3.8 Training

It is crucial to the successful management of a PPP project that the contract management team and any government employees engaged in the delivery of PPP projects undertake frequent and focused training to build their expertise. See Section 8.3.4 point (6) (Training and guidance) above for examples. Projects and teams will benefit through the sharing of knowledge and lessons learnt and training will facilitate consistency in the management of PPP projects and the adoption of applicable contract management policies across both the Contracting Authority's portfolio of projects and the government's wider PPP program.

8.3.9 Managing and resourcing asset handback

At the end of the contract term, the project assets will typically be handed over to the Contracting Authority. The PPP Contract will set out what condition the assets should be in, whether a payment should be made on asset handover, whether the Private Partner must provide some form of indemnity as regards asset condition and how such matters will be determined. The process to handover should start sufficiently early before the PPP Contract is due to expire so that there is time to carry out relevant surveys and necessary remediation works and to understand what significant works are still anticipated. The Contracting Authority also needs to ensure that it has a clear plan for service delivery/asset management after expiry.

This is a key stage in ensuring that risk allocation and VFM is realized as originally contracted. By engaging early, lenders will also have an interest in ensuring the Private Partner meets its obligations and funding and financial incentives still remain (e.g. through project reserves and future contractual payments to the Private Partner). The timing will depend in part on the nature of the Project and the relevant handback terms regarding asset condition but the process should start several years before expiry. UK government guidance suggests expiry and transition planning should commence at least seven years before the expiry date.⁹¹

It is critical that the contract management team is appropriately resourced to participate effectively in this process and to ensure a seamless handover to the Contracting Authority or other incoming third-party service provider. The Contracting Authority must also ensure it has sufficient resources and capabilities in place for taking over or transitioning actual operation of the asset (including taking on employees from the private sector parties, where appropriate).

Central guidance and support on these aspects is critical (e.g. from a PPP Unit), especially where Contracting Authorities and government as a whole may have a large number of PPP projects coming to an end at a similar time.

It is only by initiating early work to understand the contract, the underlying assets and services, handback considerations and the likely future requirements that an authority can establish the relevant timeline for a PFI contract expiry project.

[UK Government, Infrastructure and Projects Authority, 2022. Preparing for PFI Contract Expiry: Practical guidance for contracting authorities on managing expiry and service transition](#)

Benchmark Example

⁹¹[UK Government, Infrastructure and Projects Authority, 2022. Preparing for PFI Contract Expiry: Practical guidance for contracting authorities on managing expiry and service transition.](#)

The UK Infrastructure Projects Authority has bolstered its personnel resources in order to assist Contracting Authorities with the large number of PPP projects due to expire over the next few years and has published specific practical guidance on preparing for PFI (PPP) contract expiry as referenced above.

8.3.10 Decision-making/Approval matrix and approval thresholds

A clear delineation should be made between the decision-making powers of the contract management team, PPP Unit and other senior representatives or stakeholders by creating a "Decision Making/Approval Matrix" for each project (based on guidance developed by the supervising body/PPP Unit as described in [Section 8.3.4](#)). This matrix should establish the level of approval required for all types of decision and, additionally, whether "inform and consult" obligations are needed. Decisions to be considered range from the minor to the material, including: day-to-day contract management matters; construction and operation decisions (e.g. extension of time requests and minor scope variations); implementation of change mechanisms; proposed minor or material amendments to the PPP Contract; and material events (e.g. refinancing, termination of the PPP Contract and material change in scope or pricing – including, for example, due to external events not contemplated by the contract).

The requirement for such matrix should be mandated by law. While it is recommended that the detail of such matrix is not prescribed in law, governments should consider when establishing the PPP legal framework whether responsibility for certain types of decisions should be specifically allocated in law. Governments should consider the following factors by reference to the types of decisions on material events or changes that could be needed (as outlined in below).

Pros and cons of allocating decision-making roles in PPP law rather than policy/guidance	
Advantages	Disadvantages
<ul style="list-style-type: none"> Uniformity and certainty – builds investor confidence if approval structure works Greater government control over the instances in which material changes can be made to the PPP Contract Promotes impartiality and transparency as the law applies to all PPP projects 	<ul style="list-style-type: none"> Rigid and no scope for selective application depending on the scale or nature of the project Unlikely to capture all nuances or circumstances More difficult process to amend the PPP law to adapt to changes in best practice and the market Potential for increased administration and delays Undermines investor confidence if approval structure unworkable

Thresholds for approval levels should be determined by the materiality of the relevant matter. Day-to-day decisions regarding the management of the PPP Contract should remain with the contract management team, while decisions regarding more material events or changes to the PPP Contract should require higher approval authority. This may involve senior Contracting Authority personnel and/or other Government Entities (such as the PPP supervisory body/PPP Unit or Ministry of Finance), depending on the nature and impact of the decisions involved. Factors such as the complexity of a matter and its financial impact (e.g. on pricing or government contingent liabilities) will determine the approval level required. [See Chapter 5 Approvals](#).

When assessing the appropriate thresholds for approvals (whether included in primary law or secondary instruments), considerations should include (i) whether the change or event is addressed through a contractually agreed mechanism or sits outside the PPP Contract, and (ii) whether it:

- exceeds a certain percentage of the value of the PPP Contract or other minimum amount;
- results in a substantial addition to (or reduction in) works or services to be provided by the Private Partner under the PPP Contract, e.g. by reference to a percentage or hard-wired value;
- is a public interest issue or could adversely affect the Contracting Authority's reputation (this is more qualitative in nature);

- (d) is by its nature a key issue, such as acceptance of construction completion, agreement to a refinancing or termination of the PPP Contract;
- (e) has a material adverse climate change-related or other E&S effect; and/or
- (f) increases the Contracting Authority's liability under the PPP Contract directly (e.g. through service payments or capital contributions) or indirectly (e.g. through contingent liabilities) or otherwise constitutes a material change in risk profile (which, for example, may impact government accounting treatment for the project).

Governments should bear in mind that setting out approval thresholds in primary law can be prescriptive and difficult to amend, which can cause problems if the thresholds are not sufficiently defined or are set too low to enable effective contract management (for example, if they are tied to figures or contract values which do not reflect the development of the PPP Contract, or require higher level approval for changes which are not material in the overall context of the project). Balanced against this, however, is that safeguards need to be built into the PPP legal framework to ensure that PPP Contracts are not re-opened or re-negotiated lightly, whether as part of a change mechanism or otherwise, or as a result of opportunistic behavior from either party.

A PPP project that is designed and procured according to best practice should not require the PPP Contract to be re-opened unless exceptional unanticipated circumstances arise. This is because the PPP Contract should have been fully scoped by the Contracting Authority and should also include change management mechanisms which have factored in agreed risk allocation in respect of events and changes (such as force majeure, changes in law and proposed variations), as well as effective dispute resolution processes.⁹² Widespread renegotiations can undermine market confidence in PPP programs and expose governments to criticism if the competitive benefits and risk allocation established through initial procurement are lost or undermined.

It is important to note that neither party is obliged to agree any changes to the PPP Contract which are not contemplated within it (except to the extent contractual mechanisms require); indeed, doing so will likely affect the carefully balanced risk allocation agreed under the original PPP Contract. On this basis, if the Private Partner is not entitled to relief in respect of a change or event then the Contracting Authority is not obliged to engage in negotiations to agree different terms. However, governments should be mindful that in limited exceptional circumstances (e.g. as a result of a wholly unanticipated event) it may be in a Contracting Authority's interest to consider discussing changes to the PPP Contract if continuation of the relevant service or asset is no longer viable through no fault of the Private Partner. Any such negotiations must be subject to strict approvals.

Broadly speaking, it is recommended practice that any decision which materially affects the PPP Contract risk allocation or financial structure (i.e. pricing or other financial liability of the Contracting Authority) should by law require approval of the Ministry of Finance. This is because of the impact on the Project's fiscal sustainability and the government's contingent liabilities and reflects the similar requirement for Ministry of Finance approval at key stages of the project during appraisal and procurement. *For further discussion of the Ministry of Finance's role and fiscal matters, see [Chapters 3 Institutional Framework, 4 Project Origination and Appraisal and 5 Approvals](#).*

⁹²See [The World Bank, 2019. Guidance on PPP Contractual Provisions](#) for further guidance on contractual mechanisms and processes.

Benchmark Examples

In **Chile**, regulations specify that Ministry of Finance approval is required for renegotiations over 20% of approved capital value. Any 'material' amendment is to be approved by its National Treasury.

Competent authorities in **Vietnam** are mandated to decide to modify a project's investment policies if the project's objectives, location, scale or type of contract is changed, and the total investment is increased by 10% or more, or the value of state capital invested in the PPP project is increased, due to certain events.

In **South Africa**, any 'material' amendment is to be approved by the National Treasury.

See [Chapter 3 Institutional Framework and Chapter 5 Approvals](#) for further discussion on approvals and approval bodies. See [Section 8.5.2, Article 8B](#) for sample drafting where the delineation of decision making power is to be formalized through primary PPP legislation.

8.3.11 External audit functions and transparency and disclosure

As highlighted above, one of the contract management team's responsibilities is to ensure adequate monitoring and reporting of relevant aspects of the PPP Contract. This is not just for the purposes of managing the contract but also to enable government to carry out periodic overarching auditing to assess whether the PPP Project and PPP program are meeting their objectives. In mature economies, a national independent audit office is usually tasked with evaluating and reporting on the performance of a PPP project or PPP program at certain intervals (after signature of the PPP Contract(s)). The audit is a different form of performance monitoring to the role carried out on a daily basis by the Contracting Authority and its purpose is to check compliance of the project with various indicators (including financial, E&S and regulatory) and this role is critical for fostering accountability amongst stakeholders. Depending on the audit office's capacity, it may select a sample of projects to audit, with the outcomes potentially triggering further government review of, or adoption of improved practices in relation to, a wider range of projects. In developing economies, the audit office may have more of a legal due diligence role in relation to the PPP Contract and PPP Agreements.

Some countries (for example, in the EU) may also have a national statistical authority responsible for ensuring compliance with required statistical reporting of government debt and deficit levels.

The Contracting Authority must ensure that it is able to provide the information required by such bodies, and PPP guidance produced by the PPP Unit or PPP supervisory body should be designed to facilitate compliance. The particular detail and focus of the requirements and oversight function will depend on the individual jurisdiction.

The PPP legal framework should therefore require that the PPP Contract defines the extent of the Private Partner's obligation to provide the Contracting Authority or an audit/regulatory agency (as appropriate) with reports and other information on its operation for a) contract management purposes and b) compliance with general laws on transparency, disclosure and data provision. As regards the latter, if the existing legal framework does not adequately address the level of disclosure and reporting required to meet the recommended international standards to which governments should aspire in implementing PPP Projects, it is recommended that key obligations and requirements at both public and private sector level are included in primary legislation, with specific detail provided in secondary instruments and guidance. See [Chapters 1 Guiding Principles, 3 Institutional Framework, 6 Procurement and 7 PPP Agreements](#) for related discussion.

For more information, see the [World Bank's A Framework for Disclosure in Public-Private Partnerships, 2015](#) and [the World Bank's Guidance on PPP Contractual Provisions, 2019 Chapter 10 Confidentiality, Disclosure and Transparency](#).

See [Section 8.5.3, Article 8C](#) for sample legislative drafting of Contracting Authority obligations.

8.4 Toolkit for implementing contract management framework

This Section sets out practical considerations and tools to support the implementation of the aspects discussed above.

8.4.1 Checklist of considerations

In determining the appropriate PPP legal framework for implementing the contract management objectives and processes outlined in this Chapter, the following checklist should be considered:

Processes	<ul style="list-style-type: none"> → Distinguish between contract management processes: <ul style="list-style-type: none"> ○ within the PPP Contract itself (which fall under Chapter 7 PPP Agreements); and ○ internally within the Contracting Authority/government and which need to be in place to deliver obligations under the above as well as for wider government purposes
Responsibility	<ul style="list-style-type: none"> → What is the best means of ensuring appropriate and consistent contract management in PPPs on the government side throughout project lifecycles? → Who is best placed to develop and deliver guidance on contract management and expiry (and monitor compliance)?
Requirements	<ul style="list-style-type: none"> → Is a clear obligation on Government Entities to deliver/comply with the required approach needed? → Are any specific provisions required (e.g. in relation to establishing bodies for data reporting/monitoring in relation to PPPs etc.)?
Approvals	<ul style="list-style-type: none"> → Are there particular circumstances that should require specific approvals before the Contracting Authority can proceed? → Do these need to specifically set out in the primary instrument? → What are the appropriate thresholds for approvals? → Should power be given to a relevant Government Entity to adapt/develop certain related criteria?

8.4.2 Summary of appropriate implementation instruments

The Table below summarizes this Chapter's guidance on whether primary legislation or secondary instrument is suggested for implementing the relevant aspects of the PPP legal framework.

Contract Management	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> • Obligation on Contracting Authority to establish and comply with contract management policies/processes/manual based on required terms described (in outline) and related manual/policies issued as below. <i>[Tie in to obligations under Chapter 3.]</i> • Description of provisions to be included in contract management policies • Grant of authority/responsibility to the relevant Government Entity (or PPP Unit): 	<p>Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments (including development and promulgation of more detailed contract management policies and guidelines and monitoring of compliance); Guidance on relevant matters.</p>

Contract Management	
Primary Instrument	Secondary Instruments
<ul style="list-style-type: none"> to issue (and amend) contract management manual/policies and guidance (including as regards expiry/handback) based on required terms described: and to monitor compliance (and/or delegate powers to do so).	
<ul style="list-style-type: none"> Requirements and obligations in relation to data provision, reporting and disclosure (in outline). <i>[If not already covered in the law/existing laws.]</i> Grant of authority/responsibility to the relevant Government Entity (or PPP Unit) to provide further detail (and/or delegate powers to do so). 	Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments. Guidance on relevant matters. To include detail on the specifics of the reporting obligations, and timing and content. <i>[If not already covered in the law/existing laws.]</i>
<ul style="list-style-type: none"> Specific circumstances that constitute a material decision/change in relation to the PPP Agreements for which Contracting Authority must obtain prior approval from the specified Government Entity; (and/or delegate responsibility for such approval). 	Detailed guidance on relevant events and how to seek approval. Implementation of responsibilities/delegated authority via relevant instruments, if applicable.

8.5 Sample drafting

The sample drafting below focuses on the core provisions that are recommended to be addressed in the primary legal instrument as set out in [Section 8.4.2](#). The underlying detail of certain elements is typically more appropriately addressed in secondary instruments (e.g. legislation, policy or guidance materials) – where this is the case, the primary legal instrument should provide for appropriate allocation and delegation of powers and responsibilities.

8.5.1 Contract Management – Article 8A

1. [A contract management manual][Contract management policies and guidance] for Contracting Authorities on internal processes for managing PPP Contracts shall be developed and issued by the *[insert relevant authority/PPP Unit]* and updated from time to time. *[It/These]* shall set out the general rules applicable to Contracting Authorities governing the management and supervision of a PPP Project throughout its life and shall include, without limitation:
 - (a) guidelines for establishing and maintaining a contract management team and structure;
 - (b) a mechanism for the evaluation and monitoring of the performance and implementation of the PPP Project;
 - (c) a mechanism to manage the implementation of the PPP Contract (including payments, scope variations and other changes);
 - (d) an authority approval/decision matrix specifying which government parties need to be informed, consulted with or grant approval for decisions relating to the ongoing management of the PPP Contract and PPP Project;
 - (e) guidelines on preparing for expiry of the PPP Contract; and

See Section 8.3.4 for further guidance on the types of contract management policy recommended to be developed and Section 8.3.2 for drafting considerations. This drafting sets out the basic guidelines and mechanisms to include. An increase in the level of detail in this provision may reduce flexibility to make appropriate amendments as experience and practice develop.

- (f) requirements for periodic progress reports, data provision and information disclosure in respect of the PPP Project, including in relation to amendments to the PPP Contract and sustainability, social and environmental targets and key performance indicators.

[The [contract management manual][contract management policies and guidance] will form part of the PPP Manual.]

Include/adapt depending if a PPP Manual is to be implemented.

8.5.2 Approval of material decisions and changes – Article 8B

1. The Contracting Authority shall require the approval of the [relevant authority/PPP Unit] prior to any amendment or decision being made under or in relation to the PPP Contract that:
 - (a) results in changes which exceed [insert fixed value]/ [percentage]% of the original base case value of the PPP Contract immediately prior to the change; or
 - (b) substantially changes the scope of works or services to be provided by the Private Partner under the PPP Contract, [provided that no such approval will be required if such amendment is necessary and not contrary to public interest]; or
 - (c) results in termination of the PPP Contract; or
 - (d) results in the Contracting Authority's liability under the PPP Contract in any circumstance exceeding [insert]% of its liability envisaged [in the original base case][at contract signature]; or [See Article 8B.1(a) above re interim changes.]
 - (e) is in respect of a public interest issue or could materially adversely affect the Contracting Authority's or government's reputation; or
 - (f) has a material adverse climate change-related or other environmental, social or sustainability effect; or
 - (g) is in respect of a matter under the PPP Contract or related documentation which by its nature is material to the PPP Contract or related documentation (including refinancings of the Project by the Private Partner) or which materially changes the risk profile of the Project; or
 - (h) [insert any other cases].

Consider whether drafting should allow for changes from time to time to the base case or set whole life limit based on day 1 base case; and whether different thresholds are appropriate for contracts of very different size.

If a proviso is appropriate, it should be "provable" and not able to be used as a means of bypassing necessary approvals or procurement principles; consider scope of "substantially" and any existing definition of "public interest".

8.5.3 Compliance with contract management manual – Article 8C

A Contracting Authority must comply with the [contract management manual/contract management policies and guidance] referred to in Article 8A unless the [relevant authority/PPP Unit] permits it to do otherwise on reasonable grounds.

Tie in to Contracting Authority obligations (see Article 3A (Section 3.5.1)) and adapt according to intended purpose (i.e. whether this manual is intended to apply only to PPP policy and implementation guidance (e.g. contract management policies and detailed provisions for items set out in outline in primary legislation; or to include materials relating to PPP Contract guidance and model contracts etc).

8.5.4 Data provision, reporting and disclosure – Article 8D

1. A Contracting Authority shall prepare [quarterly][regular] progress reports throughout the performance of a PPP Contract and submit the reports to the [PPP Unit/relevant authority].
2. Such progress reports shall include:

- (a) a summary of any milestones achieved and any obstacles hindering performance (together with proposed appropriate solutions to remove such obstacles), and summary information on key performance indicators, performance failures and performance assessments (including annual audit reports and independent performance assessment by *[the relevant specialist/independent engineer]*, if any, and any other performance report available on the Project since the previous report);
- (b) a summary of any proposed amendments requiring decision or approval under Article 8B and recommendations as to the appropriate decision and any key information in respect of the Project or the parties involved; and
- (c) any information required to be disclosed by the Contracting Authority or the *[PPP Unit/relevant authority]* in respect of the Project since the previous report.
3. A Contracting Authority shall collate and submit *[insert relevant data required]* in respect of a PPP Project to *[specify supervisory body]* in accordance with the time periods set by *[that body]*.
4. A Contracting Authority shall comply with all applicable information disclosure obligations.

This type of provision to be added as needed, unless covered through contract management policies and obligations to adopt and comply with those, or existing government reporting framework.

Drafting to be adapted to conform with local regimes.

Drafting to be adapted to conform with local regimes.

Appendix A

APPENDIX A

ADDITIONAL ONLINE RESOURCES

These resources are for reference only.

Always check with the relevant jurisdiction for currently applicable PPP laws.

Asian Development Bank. What bidding procedures are used by ADB-financed projects?:
<https://www.adb.org/business/how-to/what-bidding-procedures-are-used-ADB-financed-projects>

Asian Development Bank, 2006. Workshop Report, Facilitating Public-Private Partnership for Accelerated Infrastructure Development in India:
<https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/66596/39659-ind-tacr.pdf>

Australian Government. National Guidelines for Infrastructure Project Delivery, Australian Government, Public-Private Partnerships, National PPP Policy and Guidelines:
<https://www.infrastructure.gov.au/infrastructure-transport-vehicles/infrastructure-investment-project-delivery/national-guidelines-infrastructure-project-delivery>

Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, 1971. Ramsar Convention:
<https://www.ramsar.org/document/copy-of-the-convention-copy-certified-by-unesco>

European Commission. Regional policy good practices. Separate technical and financial offers:
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/good_practices/GP_fiche_21.pdf

European Commission Directorate-General Climate Action, 2011. Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient:
<https://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/guidances/non-paper-guidelines-for-project-managers-making-vulnerable-investments-climate-resilient/guidelines-for-project-managers.pdf>

European Commission Directorate-General Regional Policy, 2003. Guidelines for Successful Public-Private Partnerships:
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

European PPP Expertise Centre, 2021. EPEC Guide to Public-Private Partnerships:
<https://www.eib.org/en/publications/epec-guide-to-public-private-partnerships>

European PPP Expertise Centre, 2014. Establishing and Reforming PPP Units: Analysis of EPEC Member PPP Units and lessons learnt:
<https://www.eib.org/en/publications/epec-establishing-and-reforming-ppp-units>

Equator Association, 2020. Equator Principles, EP4:
https://equator-principles.com/app/uploads/The-Equator-Principles_EP4_July2020.pdf

Global Infrastructure Hub, 2018. Managing PPP Contracts After Financial Close, Practical guidance for governments managing PPP contracts, informed by real-life project data: https://content.gihub.org/live/media/1465/updated_full-document_art3_web.pdf

Global Infrastructure Hub, 2019. PPP Risk Allocation Tool 2019 Edition:
<https://www.gihub.org/resources/publications/ppp-risk-allocation-tool-2019-edition/>

G20 (Japan presidency), 2018-2019. Principles for Quality Infrastructure Investment:
https://www.mof.go.jp/english/policy/international_policy/convention/g20/annex6_1.pdf

Inter-American Development Bank, 2017 Caribbean Public-Private Partnerships (PPP) Toolkit:
[https://publications.iadb.org/publications/english/document/Caribbean-Public-Private-Partnerships-\(PPP\)-Toolkit-Developing-Infrastructure-and-Improving-Service-Delivery.pdf](https://publications.iadb.org/publications/english/document/Caribbean-Public-Private-Partnerships-(PPP)-Toolkit-Developing-Infrastructure-and-Improving-Service-Delivery.pdf)

Inter-American Development Bank, 2020. Climate Resilient Public Private Partnerships: A Toolkit for Decision Makers:
<https://publications.iadb.org/en/climate-resilient-public-private-partnerships-a-toolkit-for-decision-makers>

Inter-American Development Bank, 2020. Improving Climate Resilience in Public Private Partnerships in Jamaica:
<https://publications.iadb.org/publications/english/document/Improving-Climate-Resilience-in-Public-Private-Partnerships-in-Jamaica.pdf>

International Monetary Fund, 2020. Well Spent: How Strong Infrastructure Governance Can End Waste in Public Investment:

<https://www.imf.org/en/Publications/Books/Issues/2020/09/03/Well-Spent-How-Strong-Infrastructure-Governance-Can-End-Waste-in-Public-Investment-48603>

Organisation for Economic Co-operation and Development, 2017. Getting Infrastructure Right, A framework for better governance:

<https://www.oecd.org/publications/getting-infrastructure-right-9789264272453-en.htm>

PPP Knowledge Lab:

<https://pppknowledgelab.org>

Republic of South Africa, National Treasury PPP Unit, 2004. Public Private Partnership Manual, National Treasury PPP Practice Notes issued in terms of the Public Finance Management Act:

<https://www.gtac.gov.za/wp-content/uploads/2022/03/GTACs-Public-Private-Partnership-Manual.pdf>

Singapore Ministry of Finance, 2012. Public Private Partnership Handbook, Version 2:

<https://www.mof.gov.sg/docs/default-source/policies/procurementprocess/ppphandbook2012.pdf>

UK Government, Infrastructure and Projects Authority, 2022. Infrastructure Business Case: International Guidance:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1062669/Infrastructure_Business_Case_International_Guidance.pdf

UK Government, Infrastructure and Projects Authority, 2022. Preparing for PFI Contract Expiry: Practical guidance for contracting authorities on managing expiry and service transition:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1057589/IPA_Guidance_-_Preparing_for_PFI_Contract_Expiry.pdf

United Nations, 2015. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development:

<https://sdgs.un.org/2030agenda>

United Nations Commission on International Trade Law, 2019. UNCITRAL Legislative Guide on Public-Private Partnerships:

<https://uncitral.un.org/en/lqppp>

United Nations Commission on International Trade Law, 2019. UNCITRAL Model Legislative Provisions on Public-Private Partnerships:

<https://uncitral.un.org/en/mlpppp>

United Nations Economic Commission for Europe, 2007. Guidebook on Promoting Good Governance in Public-Private Partnerships:

<https://unece.org/info/Economic-Cooperation-and-Integration/pub/2097>

United Nations Economic Commission for Europe. Public-Private Partnerships:

<https://unece.org/ppp>

United Nations Economic Commission for Europe, 2018. Revised Guiding Principles on People-First Public-Private Partnerships for the United Nations Sustainable Development Goals, Part I – Introduction to the Guiding Principles for People-First PPPs in Support of the UN SDGs:

https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/Forum/Documents/Revised_Guiding_Principles_for_People-first_PPPs_in_support_of_the_UN_SDGs-Part_I.pdf

United Nations Economic Commission for Europe, 2018. Draft Guiding Principles on People-First Public-Private Partnerships for the United Nations Sustainable Development Goals, Part II – The 8 Guiding Principles for People-First PPPs in Support of the UN SDGs:

https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2018/PPP/Forum/Documents/The_8_Guiding_Principles_for_People-first_PPPs_in_support_of_the_UN_SDGs-Part_II.pdf

United Nations Economic Commission for Europe, 2021. Draft UNECE/EBRD People-first PPP Model PPP law and commentary:

<https://wiki.unece.org/display/pppp/Model+Law+for+PPP-Concessions>

United Nations Economic Commission for Europe, 2017. Report on second UNECE International PPP Forum "Implementing the United Nations 2030 Agenda through effective, People-first Public-Private Partnerships":

https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2017/PPP/WP/ECE_CECI_WP_PPP_2017_CRP.9.pdf

United Nations Framework Convention on Climate Change, 2015. Paris Agreement:

https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, 2011. Guiding Principles on Business and Human Rights: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf

U.S. Chamber of Commerce Foundation, n.d. Public-Private Partnerships and Infrastructure Resilience: <https://www.uschamberfoundation.org/public-private-partnerships-and-infrastructure-resilience>

The World Bank, 2015. A Framework for Disclosure in Public-Private Partnerships: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/773541448296707678-0100022015/original/DisclosureinPPPsFramework.pdf>

The World Bank, 2020. Benchmarking Infrastructure Development 2020: Assessing Regulatory Quality to Prepare, Procure, and Manage PPPs and Traditional Public Investment in Infrastructure Projects: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/369621602050134332/pdf/Benchmarking-Infrastructure-Development-2020-Assessing-Regulatory-Quality-to-Prepare-Procure-and-Manage-PPPs-and-Traditional-Public-Investment-in-Infrastructure-Projects.pdf>

The World Bank. Climate-Smart PPPs: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/energy-and-power/climate-smart-ppps-1>

The World Bank, 2022. Climate Toolkits for Infrastructure PPPs: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099120004052270615/p1746330d584ff0210a9670dcf49a5becb0>

The World Bank, 2016. Evaluation Criteria: Use of evaluation criteria for procurement of Goods, Works, and Non-consulting Services using RFB and RFP: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/201591478724669006-0290022017/original/ProcurementGuidanceEvaluationCriteria.pdf>

The World Bank, 2019. Government Guarantees for Mobilizing Private Investment in Infrastructure. <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/government-guarantees-mobilizing-private-investment-infrastructure>

The World Bank, 2019. Guidance on PPP Contractual Provisions: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/guidance-ppp-contractual-provisions-2019>

The World Bank, 2017. Mobilizing Islamic Finance for Infrastructure PPPs: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/mobilizing-islamic-finance-infrastructure-ppps>

The World Bank, 2016. Procurement Guidance, Standard Procurement, An overview for practitioners: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/295231487105538421-0290022017/original/GuidanceonStandardProcurementDocuments.pdf>

The World Bank: Public-Private Partnership Legal Resource Center: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/>

The World Bank, 2017. Public-Private Partnerships Reference Guide Version 3: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/ppp-reference-guide-3-0-full-version>

The World Bank, 2017. Resilient Infrastructure Public-Private Partnerships (PPPs), Contracts and Procurement: The Case of Japan: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/ppp.worldbank.org/files/2022-02/122703-WP-PUBLIC-P161727-ResilientInfrastructurePPPJapanCaseStudyFINALweb.pdf>

The World Bank. SMEs and PPPs: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/small-and-medium-enterprises-and-ppps>

The World Bank and Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2007. Public-Private Partnership Units – Lessons for their Design and Use in Infrastructure: https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/ppp.worldbank.org/files/2022-03/WB_20-20PPP_20Units_202007.pdf

The World Bank and Public-Private Infrastructure Advisory Facility, 2018. Policy Guidelines For Managing Unsolicited Proposals In Infrastructure Projects: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/policy-guidelines-managing-unsolicited-proposals-infrastructure-projects-volume-i-volume-ii-and-volume-iii>

Appendix B

APPENDIX B

EXAMPLE FRAMEWORK OF A PPP LAW

PPP Law Part and Article	Guidance Sample Drafting reference	
	Section	Article
Part 1: Definitions		
Part 2: Scope and Application of the Legal Framework		
Article 1 Public Private Partnership <i>[if not covered in Definitions]</i>	2.6.1	2A
Article 2 Objectives of the Law – Preamble	2.6.2	2B
Article 3 Scope of Application <i>[including as regards existing Projects]</i>	2.6.3	2C
Article 4 Sectors and Excluded Projects	2.6.4	2D
Article 5 Relationship with Other Legislation <i>[including any repeals]</i>	2.6.5	2E
Part 3: Institutional Framework		
Article 6 Contracting Authority <i>[including engaging advisers]</i>	3.5.1	3A
Article 7 Ministry of Finance	3.5.2	3B
Article 8 Establishment of the PPP Unit	3.5.3	3C
Article 9 Role of the PPP Unit	3.5.4	3D
Article 10 PPP Manual <i>[if needed]</i>	3.5.5	3E
Article 11 Establishment of PPP Data Center <i>[if applicable]</i>	3.5.6	3F
Part 4: Project Origination and Appraisal		
Article 12 Origination and Appraisal Processes/Definitions	4.6.1	4A
Article 13 Project Origination	4.6.2	4B
Article 14 Factors to be considered in origination and appraisal processes	4.6.3	4C
Article 15 Mandatory consideration of PPP	4.6.4	4D
Article 16 Credit Support <i>[if applicable and see Article 30]</i>	4.6.5 <i>[and/or 7.6.6]</i>	4E/7F
Part 5: Approvals		
Article 17 In-Principle Approval	5.5.1	5A
Article 18 Final Approval	5.5.2	5B
Part 6: Procurement		
Article 19 Procurement Procedure [and Eligible Bidders]	6.6.1	6A
Article 20 Transparent and Credible Procurement	6.6.2	6B
Article 21 Pre-qualification of Bidders	6.6.3	6C
Article 22 Evaluation of Bid	6.6.4	6D
Article 23 Announcement of Preferred Bidders	6.6.5	6E
Article 24 Modification or Cancellation of Tender	6.6.6	6F
Article 25 Challenges to the Tender Process	6.6.7	6G
Article 26 Unsolicited Proposals	6.6.8	6H
Part 7: PPP Agreements		
Article 27 PPP Contract	7.6.1	7A

Article 28	Governing Law, Dispute Resolution and Waiver of Sovereign Immunity	7.6.2	7B
Article 29	Local Content	7.6.3	7C
Article 30	Security Interests and Financier Step-In	7.6.4	7D
Article 31	Contracting Authority Step-In	7.6.5	7E
Article 32	Credit Support <i>[if applicable and see Article 15]</i>	7.6.6 <i>[and/or 4.6.5]</i>	7F/4E
Article 33(+)	Early termination and compensation and change in circumstances	7.6.7+	7G+
Article 34	Language of Documentation	7.6.8	7H
Part 8: Contract Management			
Article 35	Contract Management	8.5.1	8A
Article 36	Approval of Material Decisions and Changes	8.5.2	8B
Article 37	Compliance with Contract Management Manual	8.5.3	8C
Article 38	Data Provision, Reporting and Disclosure	8.5.4	8D
Part 9: Miscellaneous			
Article 39	Repeals <i>[if not covered fully in Article 5]</i>	[2.6.5]	[2E]
Article 40	Publication and Commencement	n/a	

لطفاً،

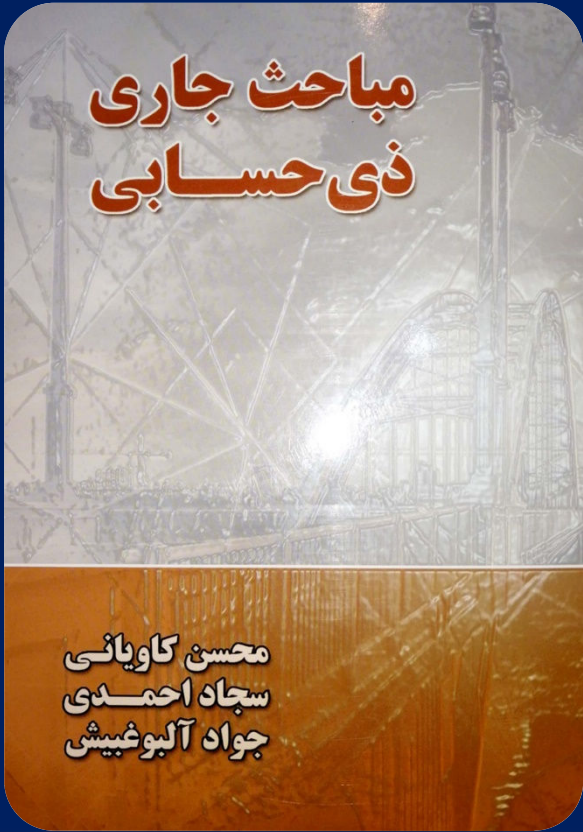
اگر این شماره از فصلنامه، رضایت نسبی شما را جلب نموده است و یا از همه یا بخشی از آن استفاده نموده اید،

از ما، از طریق لینک زیر حمایت مالی کنید،

hamibash.com/nezaratmali

انتشار آزاد!

با رعایت حقوق مادی و معنوی تولید کنندگان این اثر، انتشار و تکثیر این شماره از فصلنامه بلامانع است.

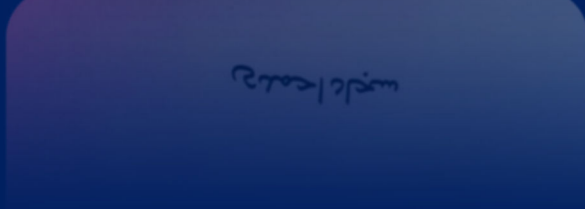
محسن کاویانی
سجاد احمدی
جواد آبوغیش

اصول جامع
اموال دولتی

نگاهی کاربردی به ورود، گردش و خروج اموال

سجاد احمدی

فروش آنلاین، از طریق سایت فصلنامه تخصصی نظارت مالی

www.nezaratmali.ir